100 GODINA
VETERINARSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
1919 - 2019

100 GODINA

VETERINARSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

1919 - 2019

Zagreb, 2019

Monografija
100 godina Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1919.-2019.)

Izdavač
©Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Za izdavača
prof. dr. Nenad Turk

Glavni urednik
prof. dr. Željko Pavičić

Tehnički urednik
prof. dr. Krešimir Severin

Recenzenti
prof. dr. Vesna Vučevac Bajt
akademik Željko Cvetnić
akademik Dražen Matičić
prof. dr. Krešimir Babić

Arhivska građa
Edita Franciškovć, dipl. oec., arhivistica, voditeljica Središnjeg fakultetskog arhiva
Hrvatski Državni Arhiv

Fotografije
Alen Bregeš, dr. med. vet.

Lektura i korektura
Željana Klječanin Franić, prof.

Grafičko oblikovanje
Lana i Željko Kovačić, Baština d.o.o.

Izdavač
Tiskara Zelina d.d.

Naklada
1000

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku ili na bilo koji način ili pohranjivati u bazu podataka za bilo koje svrhe, bez prethodnog pisanog pristanka izdavača, osim kratkih citata u odnosu na izvor.

Tiskano izdanje: ISBN 978-953-8006-22-7

Online izdanje: ISBN 978-953-8006-23-4 (dostupno na www.vef.unizg.hr)

CIP zapis je dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001040893.

Zagreb, studenoga 2019.

Prof. Eugen Podaubsky, inicijator osnivanja Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Spomenik je otkriven 17. listopada 1959., povodom proslave 40. obljetnice osnivanja tog veterinarskog učilišta. Nalazi se u perivoju Fakulteta između kompleksa zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda i kliničke zgrade, a djelo je akademskog kipara Vanje Radauša.

SADRŽAJ

Riječ dekana 9
Riječ glavnog urednika 10

I. POVIJEST 13

1. Razvoj Sveučilišta u Zagrebu i veterinarskoga školstva u Hrvatskoj 15

2. Veterinarska visoka škola u Zagrebu (1919. – 1924.) 27
2.1. Rektori škole 27
2.2. Djelovanje škole 32

3. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1924. – 2004.) 41
3.1. Osnivanje Fakulteta 41
3.2. Počeci rada Fakulteta u okvirima sveučilišnih propisa iz 1920-ih godina 47
3.3. Zaklade i fondovi 50
3.3.1. Zemaljska veterinarska zaklada 50
3.3.2. Zaklada Fakulteta 50
3.3.3. Zaklada M. Vaničeka 52
3.3.4. Zaklada prof. dr. N. Ritzoffyja 52
3.3.5. Fond prof. dr. P. Gjurića 52
3.3.6. Inicijativa za preuzimanje Zaklade bana grofa J. Jelačića 52
3.4. Izgradnja, održavanje i obnova Fakulteta 53
3.4.1. Traženje prikladne lokacije 53
3.4.2. Prva faza izgradnje (1938. – 1940.) 58
3.4.3. Druga faza izgradnje (1940. – 1952.) 62
3.4.4. Treća faza izgradnje (1956. – 1962.) 64
3.4.5. Potkivačnica Fakulteta 67
3.4.6. Radovi na održavanju Fakulteta od 1960-ih do početka 1990-ih godina 67
3.4.7. Obnova Fakulteta (1996. – 2004.) 67
3.5. Fakultetska dobra (1938. – 1961.) 71
3.6. Borba za opstojnost Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 73
3.6.1. Pokušaj preseljenja Fakulteta u Beograd 73
3.6.2. Izražavanje nepovjerenja dekanu prof. Lj. Juraku 74
3.6.3. Pokušaj utjecaja vlasti u Beogradu na smanjivanje nastavnog osoblja 74
3.6.4. Pokušaj rasformiranja Fakulteta 75
3.7. Utjecaj Fakulteta na veterinarske fakultete u zemljama bivše Jugoslavije 77
3.8. Stav Fakulteta o ulozi veterinara u stočarskoj proizvodnji 80
3.9. Veterinarska eksperimentalna stanica 83
3.10. Uloga Fakulteta u osnivanju veterinarskih ambulanti 85
3.11. Fakultet i sveučilišni propisi 1930-ih godina 87
3.12. Fakultet uoči Drugog svjetskog rata 88
3.13. Fakultet u Drugom svjetskom ratu 91
3.13.1. Fakultetske žrtve 94
3.14. Fakultet neposredno nakon Drugog svjetskog rata 95
3.14.1. Imenovanje povjerenika Fakulteta 95
3.14.2. Formiranje Sindikalne podružnice Fakulteta 96
3.14.3. Fakultet u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (1945. – 1947.) 96
3.14.4. Inicijativa za osnivanje Stočarskog fakulteta 97
3.15. Suradnja Fakulteta i srednje veterinarske škole u Zagrebu 98
3.16. Međufakultetska suradnja veterinarskih fakulteta u bivšoj Jugoslaviji 99
3.17. Suradnja s drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu 100
3.17.1. Suradnja u nastavi 100
3.17.2. Suradnja na razini ustrojbenih jedinica 100
3.17.3. Suradnja Fakulteta i akademika Andrije Štampara 101
3.17.4. Znanstvena suradnja Fakulteta u biomedicini i zdravstvu 102
3.18. Radničko samoupravljanje na Fakultetu 103
3.18.1. Održavanje prve skupštine Fakulteta 105
3.18.2. Dodjela stanova 105
3.18.3. Reorganizacija visokoškolskih ustanova 107
3.19. Financiranje Fakulteta 110
3.19.1. Teškoće u poslovanju Fakulteta 1970-ih i 1980-ih godina 110
3.19.2. Teškoće u poslovanju Fakulteta 1990-ih i početkom 2000-tih godina 113
3.20. Statuti Fakulteta 114
3.21. Centri Fakulteta 118
3.21.1. Centar za peradarstvo 118
3.21.2. Centar za svinjogojstvo 121
3.21.3. Centar za tehnologiju animalnih proizvoda 124
3.21.4. Ostali centri Fakulteta 125
3.21.5. Inicijativa za osnivanje drugih centara Fakulteta 125

3.22. Radioizotopni laboratorij 126
3.23. Obljetnice Fakulteta 127
3.24. Fakultet u Domovinskom ratu 132
3.25. Diplomski studij 134
3.25.1. Redoviti studij 134
3.25.2. Izvanredni studij 135
3.25.3. Upisi na Fakultet 135
3.25.4. Napori u stjecanju akademskog naziva doktor veterinarske medicine 140
3.25.5. Promjene u nastavnom planu 1930-ih godina 144
3.25.6. Promjene u nastavnom planu 1940-ih godina 146
3.25.7. Promjene u nastavnom planu 1950-ih godina 149
3.25.8. Promjene u nastavnom planu 1960-ih godina 155
3.25.9. Promjene u nastavnom planu 1970-ih godina 158
3.25.10. Teškoće u provođenju nastavnog plana 1960-ih i 1970-ih godina 163
3.25.11. Promjene u nastavnom planu 1980-ih godina 164
3.25.12. Teškoće u provođenju nastavnog plana 1980-ih godina 167
3.25.13. Promjene u nastavnom planu 1990-ih i početkom 2000-tih godina 167
3.25.14. Teškoće u provođenju nastavnog plana 1990-ih i početkom 2000-tih godina 174
3.25.15. Dinamika studiranja od 1991. do 2004. godine 175
3.26. Poslijediplomski studij 176
3.26.1. Poslijediplomski studij za stjecanje magisterija 176
3.26.2. Stručne ekskurzije studenata na poslijediplomskim studijima za stjecanje magisterija 197
3.26.3. Propisi o stjecanju doktorata znanosti 197
3.26.4. Dinamika studiranja na poslijediplomskim studijima od 1991. do 2004. godine 200
3.27. Trajno usavršavanje diplomiranih stručnjaka 201
3.28. Znanstvenoistraživački rad 204
3.28.1. Financiranje znanstvenoistraživačkog rada (1924. – 2004.) 204
3.28.2. Znanstvenoistraživački rad (1924. – 1945.) 204
3.28.3. Znanstvenoistraživački rad (1945. – 1960.) 205
3.28.4. Osnivanje i rad četiri instituta Fakulteta (1960. – 1965.) 210
3.28.5. Pokušaj integracije Veterinarskog instituta u Veterinarski fakultet 216
3.28.6. Integracija i djelatnost instituta Fakulteta (1965. – 1976.) 217
3.28.7. Znanstvenoistraživački rad (1976. – 1990.) 220
3.28.8. Znanstvenoistraživački rad (1990. – 2004.) 228
3.29. Stručna djelatnost Fakulteta 238
3.29.1. Stručno-klinički rad i laboratorijska dijagnostika 238
3.29.2. Rad na stručnim projektima 244
3.29.3. Ostala stručna djelatnost 244
3.30. Međunarodna suradnja 245
3.30.1. Počeci i razvoj međunarodne suradnje 245
3.30.2. Europska udruga ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE) 247
3.30.3. Regionalno udruženje europskih veterinarskih fakulteta (VetNEST) 249
3.30.4. Srednjoeuropski program razmjene za sveučilišne studije (CEEPUS) 249
3.30.5. Program TEMPUS 250
3.30.6. Ostale međunarodne aktivnosti 250
3.31. Informatizacija Fakulteta 251
3.32. Nastavnici i suradnici 253
3.32.1. Prva generacija nastavnika Fakulteta 253
3.32.2. Izbor nastavnika i suradnika od osnivanja Fakulteta do 1945. gGodine 255
3.32.3. Izbori nastavnika i suradnika (1945. – 1954.) 255
3.32.4. Izbori nastavnika i suradnika (1954. – 1957.) 256
3.32.5. Izbor nastavnika i suradnika (1957. – 2003.) 257
3.32.6. Struktura nastavnika od neovisnosti Hrvatske do Bolonjske reforme 257
3.32.7. Doprinos nastavnika Fakulteta u unaprjeđenju veterinarstva 259
3.33. Studenti 262
3.33.1. Djelovanje Kluba studenata veterinarske medicine (1924. – 1945.) 262
3.33.2. Djelovanje studentske organizacije Jaroslav Hvala (1946. – 1951.) 265
3.33.3. Djelovanje Udruženja studenata veterinarske medicine (1951. – 1955.) 265
3.33.4. Djelovanje Saveza studenata veterinarske medicine (1955. – 1982.) 265
3.33.5. Prve aktivnosti u Međunarodnoj veterinarskoj studentskoj uniji (IVSA) 266
3.33.6. Djelovanje Kluba studenata i radnih ljudi Fakulteta (od 1993.) 267
3.33.7. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine Equus (od 1993.) 267
3.33.8. Studentske ekskurzije 268
3.33.9. Studentska prehrana na Fakultetu 269

II. SUVREMENA POVIJEST 273

4. Fakultet od Bolonjske reforme do danas (2005. – 2019.) 273
4.1. Organizacija i djelatnosti Fakulteta 273
4.1.1. Uprava Fakulteta 276

4.1.1.1. Dekanat i upravljanje Fakultetom 276
4.1.1.2. Tajništvo Fakulteta 280
4.1.1.3. Računovodstvo 284
4.1.1.4. Središnja knjižnica 284
4.1.1.5. Muzeji i zbirke Fakulteta 292
4.1.2. Sveučilišna veterinarska bolnica 294
4.1.3. Izvanfakultetski prostori 294
4.1.3.1. Lovno-nastavni poligon Črnovšćak 294
4.1.3.2. Fakultetsko dobro 296
4.2. Diplomski studij 298
4.2.1. Bolonjska reforma diplomskog studija 298
4.2.2. Unaprjeđenje i usklađenost novog studijskog programa sa zakonodavstvom 301
4.2.3. Uvođenje elemenata Bolonjske deklaracije u novi studijski program 306
4.2.4. Ostale aktivnosti u provedbi novoga studijskog programa 310
4.2.5. Pokretanje integriranog studija na engleskom jeziku 316
4.2.6. Dinamika studiranja na integriranom studiju od 2005. do 2019. godine 318
4.2.7. Mobilnost studenata 319
4.3. Poslijediplomski studiji 322
4.3.1. Reorganizacija poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu 322
4.3.2. Doktorski studij Veterinarske znanosti 324
4.3.2.1. Mentori disertacija 329
4.3.2.2. Certifikat kvalitete doktorskog studija 329
4.3.3. Specijalistički studiji 330
4.3.4. Upisi na poslijediplomske studije 343
4.3.5. Pokretanje poslijediplomskih studija na engleskom jeziku 343
4.3.6. Dinamika studiranja na poslijediplomskim studijima od 2005. do 2019. godine 344
4.4. Cjeloživotno obrazovanje 345
4.4.1. Provedba tečajeva u okviru trajnog usavršavanja diplomiranih stručnjaka 345
4.4.2. Usavršavanja djelatnika Fakulteta 347
4.5. Znanstvenoistraživačka djelatnost 348
4.5.1. Rad na znanstvenoistraživačkim projektima 348
4.5.2. Znanstvena produktivnost 362
4.5.3. Zapošljavanje i razvoj mladih znanstvenika 367
4.6. Stručna djelatnost 368
4.6.1. Stručno-klinički rad i laboratorijska dijagnostika 368
4.6.2. Akreditacija laboratorija 369
4.6.3. Rad na stručnim projektima 372
4.6.4. Ostala stručna djelatnost Fakulteta 372
4.7. Međunarodna suradnja 374
4.7.1. Osnivanje Ureda i Povjerenstva za međunarodnu suradnju 374
4.7.2. Međuinstitucionalna suradnja i posjeti inozemnih stručnjaka 374
4.7.3. Europska udruga ustanova za veterinarsku izobrazbu (EAEVE) 377
4.7.4. Regionalno udruženje europskih veterinarskih fakulteta (VetNEST) 381
4.7.5. Srednjoeuropski program razmjene za sveučilišne studije (CEEPUS) 383
4.7.6. Program Erasmus+ 384
4.7.7. Međunarodne ljetne škole 385
4.7.7.1. *Wildlife Managament* 385
4.7.7.2. *Reproduction in Ruminants* 386
4.7.7.3. *Zoonoses* 386
4.7.7.4. Ljetna škola za rezidente ECZM (WPH) 387
4.7.8. Organizacija međunarodnih skupova 387
4.8. Upravljanje kvalitetom 388
4.8.1. Tijela za provedbu unutarnjeg osiguranja kvalitete 388
4.8.2. Sustav osiguranja kvalitete prema europskim standardima 389
4.8.3. Vanjsko osiguranje kvalitete 391
4.8.4. Ostale aktivnosti u pogledu kvalitete 392
4.9. Poslovanje, uređenje i opremanje Fakulteta 393
4.9.1. Teškoće u poslovanju Fakulteta 398
4.10. Važne obljetnice Fakulteta u novijoj povijesti 399
4.10.1. Obilježavanje 90. obljetnice Fakulteta (2009.) 399
4.10.2. Obilježavanje 100. obljetnice Fakulteta (2019.) 400
4.11. Nastavnici i suradnici 401
4.11.1. Izbori u zvanja 405
4.11.2. Znanstvene grane u polju veterinarske medicine 405
4.11.3. Struktura zaposlenika Fakulteta 405
4.12. Studenti 407
4.12.1. Djelovanje Međunarodnog udruženja studenata veterinarske medicine (IVSA) Hrvatska 407
4.12.2. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine Equus (USVM Equus) 409
4.12.3. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine (USVM) 411
4.12.4. Djelovanje udruge The Vet Society 411

4.12.5. Nagrade i priznanja 411
4.13. Aktivnosti studenata i zaposlenika Fakulteta 412
4.13.1. Klub prijatelja i bivših studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 412
4.13.2. Udruga diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF) 413
4.13.3. Sportsko društvo Veterinarskog fakulteta SportVef 413
4.13.4. Akademski zbor Veterinarskog fakulteta *Ab ovo* 415
4.14. Aktivnosti Fakulteta u organizaciji različitih događanja 416
4.14.1. Znanstveno-stručni skup *Veterinarska znanost i struka* 416
4.14.2. Reptilomanija+ 417
4.14.3. Noć knjige 420
4.14.4. Noć muzeja 421
4.14.5. Festival znanosti 422
4.15. Izdavačka djelatnost Fakulteta i njegovih zaposlenika 424
4.15.1. Nastavna, stručna i ostala literatura zaposlenika Fakulteta 424
4.15.2. Časopisi Fakulteta 426
4.15.2.1. Znanstveni časopis *Veterinarski arhiv* 426
4.15.2.2. Znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine *Veterinar* 427
4.15.2.3. Znanstveno-stručni časopis *Hrvatski veterinarski vjesnik* 428
4.15.2.4. Ostale publikacije Fakulteta 429
4.16. Priznanja Fakuletu 430

III. ODJELI FAKULTETA 433

5. Odjel za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti 435
5.1. Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju 435
5.2. Zavod za veterinarsku biologiju 449
5.3. Zavod za kemiju i biokemiju 459
5.4. Zavod za fiziku 469
5.5. Zavod za fiziologiju i radiobiologiju 475
5.6. Zavod za patofiziologiju 487
5.7. Zavod za društvene i humanističke znanosti 495
a. Katedra za strane jezike 495
b. Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu 498
c. Katedra za povijest veterinarstva 500
d. Katedra za intelektualne vještine 505

6. Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju 507
6.1. Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju 507
6.2. Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja 519
6.3. Zavod za prehranu i dijetetiku životinja 529
6.4. Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela 539
6.5. Zavod za lovstvo i divlje životinje 551

7. Odjel za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane 561
7.1. Zavod za farmakologiju i toksikologiju 561
7.2. Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane 571
7.3. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom 581
7.4. Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom 599
7.5. Zavod za bolesti peradi s klinikom 609
7.6. Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju 619

8. Odjel klinika 631
8.1. Zavod za veterinarsku patologiju 631
8.2. Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo 643
8.3. Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju 653
8.4. Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju 663
8.5. Klinika za porodništvo i reprodukciju 677
8.6. Klinika za unutarnje bolesti 689
8.7. Ambulantna klinika 705

IV. ZASLUŽNICI FAKULTETA 715

9. Istaknuti nastavnici Fakulteta 715
9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu 715
9.2. Dekani Fakulteta 730
9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta 750

Dodaci 786
Literatura 820
Kazalo pojmova 822
Kratice 829
Popis diplominiranih studenata 834
Popis magistara 997
Popis doktora veterinarskih znanosti 1060

Glavna zgrada Fakulteta na staroj lokaciji u Savskoj cesti br. 16. (autor: Vladimir Kirin, 1960.)

Riječ dekana

S osobitim ponosom i zadovoljstvom predstavljamo vam monografiju povodom 100. obljetnice Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dana 13. studenoga ljeta 1919. po prvi je put izgovorena nastavna besjeda na Visokoj veterinarskoj školi, koja je pet godina kasnije preimenovana u Veterinarski fakultet. Otada pa do danas naša je ustanova jedina visokoobrazovna institucija u Hrvatskoj koja u kontinuitetu stvara doktore veterinarske medicine i time tka povijest veterinarske struke i djelatnosti na ovim prostorima. Ovo nije samo priča o nastanku stožerne ustanove veterinarskoga visokoškolskog obrazovanja nego je to i podsjećanje na razvojni put, značenje i nastojanja brojnih generacija nastavnika i studenata koje odmicanjem vremena potvrđuje opravdanost ulaganja u izvrsnost kako bi mi danas imali vodeću obrazovnu instituciju doktora veterinarske medicine kojoj možemo služiti i unaprjeđivati je. Osobito smo ponosni što se naša obljetnica poklapa s 350. godišnjicom osnutka Sveučilišta u Zagrebu, kolijevke hrvatskoga visokog obrazovanja i znanosti, čija smo ponosna sastavnica.

U proteklih je nekoliko godina bitno promijenjeno nacionalno, europsko, pa i globalno ekonomsko i društveno okruženje u kojemu se nalaze Veterinarski fakultet i Sveučilište u Zagrebu. Ulaskom u Europsku uniju postali smo u punom smislu dio Europskog prostora visokog obrazovanja, ali i Europskog istraživačkog prostora što, osim očitih prednosti, donosi i brojne probleme i izazove. Nesumnjivo je da živimo u doba neprestanih i sve bržih promjena, poticanih uglavnom snažnim razvojem tehnologije, pri čemu eksponencijalna priroda tog procesa otežava preciznije predviđanje budućnosti u gotovo svim područjima ljudskoga djelovanja. U takvom nestabilnom okruženju nužno je promicati presudnu ulogu koju obrazovanje i kreativnost imaju u razvoju društva, gospodarstva i civilizacijskog okvira jednog naroda. Pritom je najvažnije i presudno isticati se kvalitetom studijskog programa i istraživačkih projekata, kao i dosljednim promicanjem akademskih vrijednosti u koje se ubrajaju poštenje, pravednost, poštovanje, povjerenje, odgovornost i jednake mogućnosti za sve. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu danas je vodeća znanstveno-nastavna institucija veterinarske struke u regiji, ali i među vodećima na čitavom području jugoistočne Europe. Doktori veterinarske medicine imaju ključnu ulogu u zaštiti zdravlja životinja i ljudi, dobrobiti životinja, sigurnosti hrane, zaštite okoliša i održivog uzgoja životinja te vodeću poziciju u borbi protiv antimikrobne rezistencije. Tu poziciju želimo i moramo zadržati i u vremenu što dolazi, proaktivnim djelovanjem i u obrazovanju doktora veterinarske medicine i u znanstvenim istraživanjima, stručnom radu, cjeloživotnom obrazovanju te međuinstitucijskoj i međunarodnoj suradnji. Nastavljamo rad u skladu s novopostavljenim strateškim smjernicama kako bi Veterinarski fakultet imao kontinuitet u svom radu te prepoznatljivost unutar struke i izvan nje. Istodobno, u potpunosti svjesni nužnosti kontinuirane analize i revizije te prilagodbe strateških smjernica novom vremenu, uvjetima i okruženju u kojemu se nalazimo, spremno očekujemo buduće izazove koji se pred nas stavljaju na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Veterinarski fakultet učinkovito i prilagodljivo ulazi u suvremene tijekove visokog obrazovanja i znanosti na razini vodećih veterinarskih ustanova u EU-u i u svijetu. U proteklih smo sto godina pokazali snagu i samopouzdanje uz neospornu kvalitetu, a obveza nam je da tu poziciju učvrstimo i održimo u vremenu koje je pred nama. Stoga nastavljamo putovanje kroz vrijeme promičući temeljne akademske vrijednosti i svakim našim korakom ucrtavamo povijesni trag a da toga u stvarnom vremenu nismo ni svjesni. S ponosom se možemo osvrnuti na put koji smo dosad prošli i na uspjehe koje smo ostvarili. Posebno se možemo ponositi što smo prihvaćali iskušenja postupnog razvoja, pristajali na odvažne korake i donosili hrabre odluke za koje smo vjerovali da će donijeti napredak. Društveni trenutak bremenit je izazovima, stalnim promjenama okruženja u kojemu djelujemo i stvaramo, i gotovo da ne ostavlja vremena za normalan život kojemu svi težimo. Sredstva za ostvarivanje naših ciljeva i vrijednosti ne treba uvijek i nužno tražiti oko nas, već čvrsto vjerujem da se dubljim poniranjem u vlastitu svijest može pronaći najbolji način artikuliranja osnovnih vrijednosti društva poput razumijevanja, tolerancije ili dobrohotnosti, vrijednosti koje dobro poznajemo, ali prečesto zaboravljamo. Stoga, u ovom neobuzdanom tijeku vremena u kojemu živimo, ljudskost i zajedništvo i dalje moraju biti vrline koje će nas krasiti i kojima ćemo se dičiti, a koje će biti jamac još boljim rezultatima i prepoznatljivosti Veterinarskoga fakulteta u budućnosti.

Nenad Turk

Riječ glavnog urednika

U studenome 2016. imenovan sam odlukom novoizabranog dekana prof. dr. N. Turka za glavnog urednika monografije povodom stote obljetnice Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Dekanovo povjerenje prihvatio sam kao osobitu čast, velik izazov u dosadašnjoj profesionalnoj karijeri, ali i odgovornost da zajedno sa suradnicima priredim djelo u skladu s razinom kvalitete koje Fakultet danas ima u nacionalnom i međunarodnom visokoškolskom obrazovnom sustavu. Uzevši u obzir stogodišnje postojanje Fakulteta i vrijeme za pripremu monografije, bilo je iznimno važno detaljno proučiti sačuvanu arhivsku građu Fakulteta (zapisnike sa sjednica upravnih tijela i povjerenstava Fakultetskog vijeća, odluke, statute, godišnja izvješća o radu dekana, časopise, spomenice i ljetopise), podatke o radu Fakulteta iz arhive Sveučilišta (redove predavanja i izvješća o radu Sveučilišta) te građu Hrvatskog državnog arhiva (zakonodavni okvir osnivanja, ustroja i djelovanja Fakulteta u različitim razdobljima) iz kojih se iščitava njegova bogata povijest. Na osnovi te građe načinjen je sadržajni koncept s jasnim ciljem da se što iscrpnije prikaže povijest jednoga od najstarijih veterinarskih učilišta u široj regiji, kako značenje i zasluge dosadašnjih generacija profesora, ostalih djelatnika i studenata u razvoju i postignutoj razini kvalitete Fakulteta na svim područjima njegove djelatnosti ne bi bili zanemareni i zaboravljeni u bespućima povijesti. To je i razlog što opseg ove monografije premašuje takva djela u nas i u svijetu.

Do danas je objavljeno više prigodnih knjiga povodom obilježavanja obljetnica Fakulteta, s užim ili širim prikazom njegove nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti. Najopsežnije je djelo svakako *Spomenica povodom 50 godina postojanja Fakulteta*, glavnog urednika prof. dr. S. Rapića (1969.). To je djelo, međutim, kao i ostale svečane knjige koje su objavljene do samostalnosti Hrvatske, pisano u skladu s društveno-političkim prilikama zbog čega su neke bitne činjenice iz povijesti Fakulteta izostavljene ili nisu detaljno opisane. Stoga je cilj bio tematski koncipirati monografiju koja će na osnovi provjerenih podataka jasno prikazati Fakultet sa svim pozitivnim i negativnim povijesnim događajima koje su ga u njegovu razvoju i opstojnosti pratile do danas. Polazeći od takve koncepcije monografija je podijeljena u četiri glavne cjeline.

Prva cjelina započinje kronološkim prikazom razvoja Sveučilišta u Zagrebu koje djeluje punih 350 godina, nakon čega je opisan razvoj veterinarskoga školstva u Hrvatskoj s posebnim naglaskom na najvažnije događaje i povijesne osobe koje su im pridonijele. Slijedi zatim prikaz osnutka i djelovanja Veterinarske visoke škole koja je bila smještena u prostorijama Zemaljske potkivačke škole u zapadnom dijelu Zagreba. Ukratko su opisane poteškoće koje su pratile njezin ustroj, nedostatak materijalnih sredstava, nastavnoga kadra i neodgovarajućih prostornih kapaciteta za njezin nesmetan rad. Navedeni su životopisi rektora škole koji su ujedno bili i prvi njezini nastavnici. Preostali dio prve cjeline čini opća povijest Fakulteta (1924. – 2004.), od osnivanja, ustroja, borbe za njegov opstanak u Zagrebu, izgradnje na postojećoj lokaciji u istočnom dijelu Zagreba, utjecaju Fakulteta na veterinarske fakultete u regiji, značenja Fakulteta za osnivanje Veterinarske eksperimentalne stanice i veterinarskih ambulanti, djelovanju Fakulteta za vrijeme Drugoga svjetskog rata, u socijalističkoj Jugoslaviji i tijekom ranije povijesti neovisne Hrvatske pa sve do aktivnosti vezanih uz nastavnu, znanstvenu i stručnu djelatnost, međunarodnu suradnju te aktivnosti studentskih udruga. Prikazan je razvoj diplomskog studija veterinarske medicine sa svim najvažnijim promjenama nastavnih programa u ranijoj povijesti Fakulteta. Jednako je tako opisan razvoj poslijediplomske nastave s tabličnim prikazom svih nastavnih planova poslijediplomskih studija do uspostave Bolonjskog procesa. U području znanstvenoistraživačke djelatnosti prikazani su svi realizirani projekti i organizacija znanstvenog rada u institutima Fakulteta. Stručna je djelatnost opisana kroz stručno-klinički rad i laboratorijsku dijagnostiku, rad na stručnim projektima i ostale stručne aktivnosti, poput provedbe prvih tečajeva za stručno usavršavanje veterinara. U okviru međunarodne suradnje navedena su prva usavršavanja nastavnika u inozemstvu, povezivanje s drugim visokim učilištima u Europi, prvo vanjsko vrednovanje Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE) 2003. godine, uloga Fakulteta u radu Regionalnog udruženja europskih fakulteta (VetNEST) te aktivnosti u okviru srednjoeuropskog programa razmjene za sveučilišne studije (programi CEEPUS i TEMPUS). Znatna je pozornost posvećena izboru nastavnika i suradnika, pa je za potrebe tog dijela monografije posebno proučena i kronološki opisana zakonska regulativa u postupku izbora u znanstveno-nastavna, nastavna, stručna i znanstvena zvanja od najranije povijesti Fakulteta. Na kraju prve cjeline kronološki su opisane aktivnosti studenata, od osnivanja prvog Kluba studenata veterinarske medicine 1924. pa sve do djelovanja Udruge studenata veterinarske medicine Equus od 1993. godine.

U drugoj je cjelini prikazan Fakultet u novijoj povijesti, od uvođenja Bolonjskog procesa 2005. pa do 2019. godine. Naime, reforma visokoškolskog sustava u skladu s Bolonjskom deklaracijom posljednja je velika reforma na Fakultetu, pa je bilo logično to razdoblje odijeliti

od dotadašnje povijesti. Osim toga u tom su se razdoblju zbile mnoge važne promjene koje su znatno unaprjedile njegovu djelatnost, stoga je ta cjelina detaljnije opisana. U prvom je dijelu ove cjeline opisana organizacija Fakulteta te struktura i način upravljanja u skladu sa Statutom iz 2017. godine. Posebno su opisani Središnja knjižnica, muzeji i zbirke Fakulteta, Sveučilišna veterinarska bolnica i izvanfakultetski prostori (Lovno-nastavni poligon Črnovšćak i Fakultetsko dobro). Slijedi detaljan opis Bolonjske reforme diplomske nastave, pri čemu je posebno naglašeno nedavno pokretanje integriranog studija na engleskom jeziku i njegovo značenje za međunarodnu prepoznatljivost Fakulteta. Na isti je način predstavljena reorganizacija poslijediplomskog studija s cjelovitim navođenjem studijskog programa sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti te nastavnim planovima i programima specijalističkih studija. Slijedi prikaz cjeloživotnog obrazovanja s posebnim osvrtom na tečajeve trajnog usavršavanja diplomiranih stručnjaka te aktivnosti koje se provode u svrhu usavršavanja djelatnika. O znanstvenoistraživačkoj djelatnosti govore realizirani znanstvenoistraživački projekti, znanstvena produktivnost djelatnika te zapošljavanje i razvoj mladih znanstvenika. Slijedi opis stručne djelatnosti s razvojem stručno-kliničkog rada i laboratorijske dijagnostike u odnosu na ranije povijesno razdoblje Fakulteta te akreditacija pojedinih laboratorija. Međunarodna je suradnja opisana u više tematskih područja, poput osnivanja Ureda i Povjerenstva za međunarodnu suradnju, provedbe međuinstitucionalne suradnje s drugim fakultetima u regiji, prikazom druge vanjske prosudbe Fakulteta od EAEVE-a 2013. godine kao i aktivnosti u okviru EAEVE-a, VetNEST-a te programa CEEPUS i Erasmus+. Posebno su istaknuti organizacija međunarodnih ljetnih škola i međunarodnih skupova. Znatan dio druge cjeline čini upravljanje kvalitetom s navedenim tijelima za provedbu unutarnjeg osiguranja kvalitete, sustav osiguranja kvalitete usklađen s europskim standardima, vanjsko osiguranje kvalitete te ostale aktivnosti u unaprjeđenju kvalitete. Opisano je zatim poslovanje, uređenje i opremanje Fakulteta, važnije obljetnice u novijoj povijesti Fakulteta te promjene u pogledu izbora u znanstveno-nastavna, nastavna, suradnička i znanstvena zvanja. Posebno je opisana struktura zaposlenika s vidljivim rastom zapošljavanja u pojedinim zvanjima. Aktivnosti studenata predstavljene su njihovim djelovanjem u Međunarodnom udruženju studenata veterinarske medicine IVSA – Hrvatska, Udruzi studenata veterinarske medicine Equus te okupljanjem u novoosnovanu ujedinjenu Udrugu studenata veterinarske medicine (USVM) i Vet Society. Prikazane su i nagrade i priznanja koje se studentima dodjeljuju za osobite rezultate u znanstvenom, nastavnom i društvenom radu. U nastavku druge cjeline navedene su aktivnosti studenata i zaposlenika u Klubu prijatelja i bivših studenata Fakulteta, novoosnovanoj Udruzi diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF) te u Sportskom društvu SportVef i Akademskom zboru i orkestru *Ab ovo*. Fakultet se ističe i organizacijom različitih događanja, pa je posebna pažanja dana znanstveno-stručnom skupu *Veterinarska znanost i struka*, edukativnoj izložbi Reptilomanija+ te sudjelovanju na manifestacijama Noć knjige, Noć muzeja i Festival znanosti. Sadržajni dio ove cjeline čini i izdavačka djelatnost Fakulteta. Opisan je osnutak i izdavanje časopisa *Veterinarski arhiv* i *Veterinar* te časopisa koji Fakultet objavljuje u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom *Hrvatski veterinarski vjesnik*. Druga cjelina završava s popisom diploma, nagrada i ostalih priznanja koja je Fakultet dobio tijekom njegova postojanja.

U trećoj je cjelini prikazana organizacijska struktura odjela s ustrojbenim jedinicama i njihovim općim podacima, nastavnom, znanstvenoistraživačkom i stručno-kliničkom djelatnošću te ostalim aktivnostima (usavršavanja nastavnika u zemlji i inozemstvu, nastavni rad na drugim institucijama, obnašanje odgovornih funkcija na Fakultetu i široj društvenoj zajednici, nagrade i priznanja članovima zavoda/klinika i dr.). Za svaku ustrojbenu jedinicu naveden je popis svih bivših i sadašnjih zaposlenika zavoda, klinika i katedri.

Četvrta cjelina sadržava životopise zaslužnika Fakulteta: rektora, prorektora i emeritusa Sveučilišta u Zagrebu, dosadašnjih dekana i ostalih istaknutih nastavnika Fakulteta (članova Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU), Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, odlikovanih znanstvenika i dobitnika državnih nagrada u neovisnoj Hrvatskoj, dobitnika nagrada Grada Zagreba i HAZU-a, dužnosnika Fakulteta u zemlji i inozemstvu, osnivača stručnih centara Fakulteta te zaposlenika sa statusom *diplomate*). Ukupno je objavljeno 88 životopisa nastavnika koji su se istaknuli u radu i znatno pridonijeli razvoju i prepoznatljivosti Fakulteta na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Naravno da su i drugi nastavnici Fakulteta utjecali na njegov rad i razvoj, poput mnogih prodekana, pročelnika i predstojnika koji su na tim funkcijama birani kroz povijest, o čemu se govori u poglavljima o ustrojbenim jedinicama Fakulteta.

Poseban dio Dodaci čitatelje približe upoznaje s određenim tematskim područjima, uključujući govore pojedinih nastavnika koji su svojim djelovanjem utjecali na zbivanja u pojedinim razdobljima Fakulteta i tako ispisivali njegovu povijest. U toj je cjelini navedena cjelokupna nastavna, stručna i ostala literatura zaposlenika koja je objavljena od osnutka Veterinarske visoke škole i njezina pretvaranja u Fakultet pa sve do danas.

Tiskani dio monografije završava popisom literature koja je korištena u pripremi ovoga opsežnog i složenog djela te kazalo pojmova i kratica za lakše snalaženje i praćenje teksta.

Monografija sadržava 120 tablica koje upotpunjuju tekst te više od 450 fotografija i preslika dokumenata iz različitih povijesnih razdoblja, čime je i slikom prikazano stvaranje i razvoj naše institucije.

U elektroničko izdanje monografije uključen je popis svih diplomiranih studenata od prve promocije 1923. do kraja ak. god. 2018./2019. te popis doktora veterinarske medicine koji su magistrirali i doktorirali na Fakultetu. U tom se izdanju nalazi i monografija na engleskom jeziku, koja je u tiskanom obliku objavljena u svibnju 2019. godine.

Vjerujem da, čitajući ovu monografiju, svi zajedno možemo biti ponosni na znatna postignuća naših prethodnika te imati čast da pripadamo naraštaju nastavnika i drugih zaposlenika koji su obilježili stotu obljetnicu u vrijeme kada Fakultet zauzima sve važnije mjesto u međunarodnom sustavu visokog obrazovanja doktora veterinarske medicine. Kvaliteta koju ističemo proizlazi iz dugogodišnjeg sustavnog rada, a unaprjeđenje kvalitete u svim djelatnostima trajan je izazov za nas, kako bismo ravnopravno dijelili europski prostor visokog obrazovanja i istraživanja, ne zanemarujući pritom nacionalni položaj i interese.

Izdavanje ove monografije kolektivni je poduhvat i potvrda snage i identiteta našeg fakulteta. U tom smislu zahvaljujem svim suradnicima, autorima, kolegama i studentima što su neumorno radili posljednje tri godine na ovom projektu te ga uspješno priveli kraju na ponos svih koji su stvarali ovaj fakultet.

Monografiju je bilo moguće napisati u ovom obimu jer su naši prethodnici perom i fotoaparatom vrijedno bilježili sve značajne događaje i tako stvarali svojevrsni spomenar Fakulteta. Mlađi naraštaji su u obavezi nastaviti čuvati uspomene i bilježiti buduće događaje, koje će biti objavljene u sljedećim edicijama Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ne deficias quando tibi difficile est, quia id solum momentum infirmitatis est. Memento cras diem novum venturum esse et te perseverantia et patientia ad finem adventurum esse.

Željko Pavičić

Zemaljska potkivačka škola u Savskoj cesti br. 16 početkom 20. stoljeća. Na slici se nalaze polaznici potkivačke škole s nastavnim i tehničkim osobljem (arhiva Fakulteta).

I. POVIJEST

Centralno pročelje s ulazom u glavnu zgradu Sveučilišta na Trgu Republike Hrvatske u kojoj se nalaze Rektorat i Pravni Fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Ispred glavnog ulaza nalazi se brončani odljev Povijesti Hrvata, svjetski poznatog kipara Ivana Meštrovića, koji je postavljen 1970., povodom tristote obljetnice osnutka Sveučilišta u Zagrebu. Prema višejezičnoj knjižici *Meštrovićev znak u Zagrebu* koju su objavili Muzeji Ivana Meštrovića (2013.) *sjedeći lik žene odjeven je u stiliziranu narodnu nošnju koja potječe iz Dalmatinske zagore, a pretpostavlja se da njezine portretne karakteristike pripadaju umjetnikovoj majci. Ženski lik u krilu drži masivnu kamenu ploču na kojoj je u glagoljici ispisan naziv djela i utjelovljuje prikaz brižne majke i čuvarice nacionalne baštine i povijesti*. Po sadrenom modelu iz 1932. isklesan je dvije godine poslije kip u brončanom mramoru, koji je od Meštrovića otkupio jugoslavenski kralj Aleksandar I. Karađorđević, te je postavljen u parkovni paviljon kraljevskoga dvora na Dedinju u Beogradu, gdje se nalazi i danas.

1. Razvoj Sveučilišta u Zagrebu i veterinarskoga školstva u Hrvatskoj

(prof. dr. Željko Pavičić)

Sveučilište u Zagrebu (*Universitas Studiorum Zagrabiensis*) jedno je od najstarijih Sveučilišta u Europi, s neprekidnim djelovanjem, a počiva na višestoljetnoj tradiciji školovanja, od osnutka katedralne škole u 14. stoljeću ustrojene po uzoru na srednjovjekovne dominikanske provincijalne studije (*Studia Solemnia).* Pravi počeci visokog školstva sežu u 1607., kada je osnovana Isusovačka javna gimnazija koja je bila smještena u Gornjem gradu u zgradi pored crkve sv. Katarine i u susjednom samostanu dominikanaca. Škola se brzo razvijala i 1615. imala je 400 polaznika. Tada se pomišljalo i na osnivanje visoke škole za teologiju i filozofiju, međutim 1645. požar je uništio isusovački kolegij i omeo njezino osnivanje. Stoga je Visoka škola za teologiju i filozofiju u Zagrebu osnovana 6. studenoga 1662., i to dobrovoljnim prilozima. Tog je dana, naime, uspostavljen Filozofski studij na Zagrebačkom isusovačkom kolegiju, koji je kasnije postao kolijevkom zagrebačkog sveučilišta.

Isusovci su u Zagrebu već 1666. imali akademiju s potpunom gimnazijom od šest razreda i još nepriznatim filozofskim fakultetom. Nastojali su da se akademiji prizna rang sveučilišta, pa je rektor zagrebačkog kolegija F. Kavšić (Kausich) posredovao u tome kod rimsko-njemačkog cara i hrvatsko-ugarskog kralja Leopolda I. Habsburga.

Datumom formalnog početka Sveučilišta u Zagrebu smatra se 23. rujna 1669., kada je privilegijem izdanim u gradu Ebersdorffu Leopold I. Habsburg priznao isusovačkoj akademiji (*Academia Zagrabiensis*) status i povlastice sveučilišne ustanove: *Odlučujemo i određujemo da se osnutak te akademije stalno za sva buduća vremena kod svih ljudi bilo kojega staleža i položaja ima smatrati odobrenim, prihvaćenim i potvrđenim*. No nastavni je kadar dalje bio isključivo isusovački, a nastavni su planovi i programi izrađeni po uzoru na one drugih isusovačkih akademija u zemljama austrijskog provincijalata.

Na molbu isusovaca Sabor Kraljevine Hrvatske i Slavonije potvrdio je 3. studenoga 1671. privilegij Leopolda I. Habsburga. Stoga Sveučilište uzima 1669. kao godinu svojega utemeljenja, a 3. studenoga kao Dan Sveučilišta (*Dies Academicus).* Otada filozofski studij u Zagrebu počinje formalno-pravno djelovati kao javnopravna visokoškolska ustanova (*Neoacademia Zagrabiensis*).

Akademija je spomenutim privilegijem bila ovlaštena da svima koji ispune propisane uvjete dodijeli akademske naslove: doktorat, licencijat, magisterij i bakalaureat. Nositelji tih naslova uživali su sve povlastice i prava koja su imali nositelji tih naslova stečenih na drugim školama te vrste. Svjedodžbe o studiju, odnosno o akademskim stupnjevima, koje su zakonito stečene, morale su biti priznate na drugim školama i u javnim ustanovama te su se mogle upotrijebiti za postizanje svjetovnih i crkvenih časti.

Godine 1606. grad je isusovcima poklonio zgradu napuštenog samostana u jugoistočnom dijelu Gradeca. Isusovci su uredili prostor i 3. lipnja 1607. otvorili gimnaziju. Katastrofalan požar koji je grad zadesio 1645. zgradu je potpuno uništio, te je podignuta nova, jednokatna građevina. S vremenom zgrada je proširivana i nadograđivana, a od sredine 19. stoljeća nepromijenjena je današnjeg oblika. Ulaz je na Katarininu trgu, a zdanje se prostire uz južni rub gradečkog bedema i Strossmayerova šetališta.

Posljednja stranica povelje Leopolda I. od 23. rujna 1669. kojom je isusovačka Akademija u Zagrebu dobila prava i povlastice sveučilišne ustanove (čuva se u Hrvatskom državnom arhivu).

Privilegij je, nadalje, izuzimao Akademiju od jurisdikcije zagrebačkoga gradskog magistrata. Njezini su studenti postali podređeni jurisdikciji posebnog akademskog suda, odnosno suda koji je imenovao vladar. No zbog otpora generala i provincijala isusovačkog reda Akademiji nije bilo dopušteno dodjeljivati akademske naslove i časti, što je zapravo bitna ovlast visokoškolske ustanove fakultetskog stupnja. Ona je, prema tome, ostala samo viša škola, najviša u hrvatskim zemljama, s javnopravnim obilježjem i autonomnom sudbenošću, bez mogućnosti dodjeljivanja akademskih časti, po čemu se pravno razlikovala od fakulteta.

Smatra se da je razlog tom otporu bio stav trnavskih jezuita, koji su željeli da njihovo sveučilište zadrži monopol na izdavanju sveučilišnih diploma u Ugarskoj i njoj pripojenim zemljama. U Trnavi, gradiću u današnjoj Slovačkoj, tada je djelovalo Ugarsko sveučilište sve do preseljenja 1777. u Budim. Razlog otporu moglo je biti i suparništvo drugih, starijih akademija austrijske isusovačke provincije, osobito one u Grazu, koje su osnivanjem zagrebačke akademije gubile dio svojih potencijalnih studenata.

Akademija ostaje pod vodstvom isusovaca do 1773., kada je papa Klement XIV., na zahtjev mnogih vladara Europe, dokinuo taj red. Nakon njegova ukidanja carica i kraljica Marija Terezija 8. listopada 1773. izdaje dekret kojim sve isusovačke akademije i gimnazije privremeno stavlja pod upravu dijecezanskih biskupa. Tako je zagrebački biskup J. Galjuf, prema kraljičinim uputama, nastavnike isusovce u Akademiji zamijenio pretežno svjetovnim svećenicima. Dvogodišnji studij filozofije i četverogodišnji studij teologije imali su zasebne nastavnike, a organizacijski su bili povezani s gimnazijom.

Već se godinu dana prije ukidanja isusovačkog reda u zgradu Akademije uselio Političko-kameralni studij, koji je bio preteča budućega Pravnog fakulteta. Taj je studij osnovala Marija Terezija 1769. u Varaždinu, s ciljem da se u Hrvatskoj obrazuju domaći visokostručni upravni činovnici. Nakon preseljenja održavao se u zgradi Akademije, ali sve do 1776. nije bio organizacijski uključen u samu Akademiju.

Nakon ukidanja isusovačkog reda carica i kraljica Marija Terezija stvorila je od konfiscirane imovine toga reda Školski fond, koji je svojim prihodima trebao izdržavati reorganizirano školstvo u Hrvatskoj.

Dekretom Marije Terezije 5. kolovoza 1776. utemeljena je Kraljevska akademija znanosti u Zagrebu (*Regia Scientiarum Academia Zagrabiensis)* s tri studija, odnosno fakulteta: teološkim (*Facultas Theologica*), filozofskim (*Facultas Philosophica*) i pravnim (*Facultas Iuridica*) u koji je ušao dotadašnji Političko-kameralni studij. Akademiji je organizacijski pridružena i Glavna gimnazija u Zagrebu.

Studij je na svakom fakultetu trajao dvije godine, ali je upis na Teološki i Pravni fakultet bio moguć tek nakon završetka studija na Filozofskom fakultetu. Time je završeno prijelomno razdoblje i uspostavljen novi školski sustav u austrijskoj carevini, čiji je Akademija bila sastavni dio. Akademija je započela s radom 11. listopada 1776. i do 1850. djelovala je kao jedina viša nastavna ustanova u Hrvatskoj i Slavoniji.

Biskup J. Galjuf pokušao je nagovoriti Mariju Tereziju da u Zagrebu osnuje kompletno sveučilište. No zbog političkih razloga za čitavu Ugarsku i pridružene joj zemlje ostalo je samo jedno i jedinstveno sveučilište, koje se 1777. iz Trnave preselilo u tamošnji kraljevski dvorac u Budimu.

Na čelu Akademije i Glavne gimnazije bio je direktor, a na čelu pojedinih fakulteta prodekan. Nastavnici Akademije u pravilu su birani natječajem, a uvjet je bila svjedodžba o završenim školama i stečenim diplomama te uspjeh na pismenom i usmenom ispitu pred posebnom komisijom. Izabrani profesori morali su uspješno odraditi jednogodišnji pokusni staž prije negoli su dobili dekret o postavljanju. Za profesorska su se zvanja tada, uz svećenike, mogli natjecati i laici. Nastavnici više nisu predavali sve predmete studija jedne godine, kako je bilo uobičajeno u isusovačkoj akademiji, već su se specijalizirali za pojedine nastavne predmete ili skupine predmeta.

Marija Terezija je 1777. donijela konačne propise o uređenju školstva u Hrvatskoj i Ugarskoj, a tiskani su u opširnoj knjizi pod skraćenim nazivom *Ratio educationis*. Prema tim propisima čitava je Ugarska bila podijeljena na pet školskih okruga, a svako je od njih, uz niže i srednje škole, imalo svoju akademiju. Kraljevina Hrvatska, Slavonija i Dalmacija s Akademijom u Zagrebu pripadala je 5. okrugu. Ugarsko je sveučilište u Budimu jedino imalo viši stupanj od akademija. Natječaji za profesorska mjesta u zagrebačkoj Akademiji otada su se provodili isključivo na budimskom sveučilištu. Ono je time moglo utjecati na izbor kandidata za nastavnike zagrebačke Akademije, što je za Hrvatsku svakako bilo politički nepovoljno. Prema spomenutom su propisu profesori bili birani *bez razlike staleža i dotadašnjeg položaja*, pod uvjetom da su stekli stupanj magistra na sveučilištu, što je u to vrijeme bio sinonim za stupanj doktora.

Svi predmeti koji su se studirali na akademijama prema *Ratio educationis* dijelili su se na obvezne i neobvezne. Nastava je ponajprije uključivala predavanja, zatim vježbe i javne disputacije studenata. Disputacije su bile osnovni pedagoški oblik aktiviranja studenata u nastavnom procesu, odnosno neka vrsta seminarskih radova s javnom usmenom obranom. Na kraju svakog semestra na Akademiji su se polagali ispiti. Oni su se ocjenjivali opisno ili su se klasificirali u četiri razreda, prema uspjehu kandidata.

Godine 1784. austrijski je car Josip II. svojom reformom od Akademije odvojio studij teologije i prenio ga u Sjemenište. Otada pa sve do 1850. Akademija se sastojala od samo dvaju fakulteta: pravnog i filozofskog. Za Pravni fakultet nije bilo mjesta u staroj zgradi isusovačke akademije na Katarinskom trgu, pa je bio smješten u tzv. Zemaljskoj kući na Markovu trgu. To je zapravo bila jednokatna barokna palača koja se nalazila na mjestu današnjeg Sabora RH.

Josip Juraj Strossmayer (1815. – 1905.), biskup bosanski i srijemski s rezidencijom u Đakovu, jedan je od najpoznatijih Hrvata u svijetu, erudit i teolog, političar i neustrašivi narodni tribun, inicijator i pokrovitelj najvažnijih nacionalnih kulturno-prosvjetnih i znanstvenih projekata u modernoj hrvatskoj povijesti, sve svoje umne i fizičke sposobnosti ugradio je u blagostanje i napredak svog naroda. Darovao je novčana sredstva za osnivanje modernoga sveučilišta u Zagrebu i za osnutak Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (autor: Josip Franjo Mücke, 1863.).

Krajem 18. i u 19. stoljeću teška su vremena snašla zagrebačko sveučilište, najprije zbog pokušaja mađarizacije, a zatim germanizacije naših naroda. Austrijsko je ministarstvo u sklopu preustroja školstva u cijeloj monarhiji 3. listopada 1850. ukinulo zagrebačku akademiju. Njezinim su ukidanjem predmeti dotadašnjeg Filozofskog fakulteta pridruženi Glavnoj gimnaziji u Zagrebu kao njezin 7. i 8. razred, dok je umjesto ukinutog dvogodišnjeg Pravnog fakulteta osnovana trogodišnja Carsko-kraljevska pravoslovna akademija (*Regia Academia Iuris*). Iako je imala i elemente znanstvenog obrazovanja, Pravoslovna je akademija zapravo u osnovi bila stručni studij i od 1850. do 1874. bila jedina visokoškolska institucija na hrvatskim prostorima. U Akademiji se u to vrijeme uglavnom izučavalo austrijsko pravo jer je cilj Bachova apsolutističkog sustava (razdoblje režima između 1850. i 1860. nazvano po imenu austrijskog ministra Alexandera Bacha u tadašnjoj Austro-Ugarskoj, poznato po centralizaciji i germanizaciji, op. a.) bio da što brže unificira pravo u svim zemljama monarhije.

Pravoslovna je akademija radila u otežanim uvjetima, ponajprije od 1855., kada je ministarstvo prosvjete propisalo da se sva predavanja, ispiti i administracija moraju s dotadašnjeg hrvatskog provoditi na njemačkom jeziku. To je stanje potrajalo do pada Bachova apsolutizma kada je ponovno u nastavu i administraciju Pravoslovne akademije vraćen hrvatski jezik.

Kraljevskim rješenjem od 30. kolovoza 1868. Akademija je preustrojena u četverogodišnji studij sveučilišnog tipa po uzoru na studij prava na bečkom sveučilištu, što je ujedno bio i uvod u osnivanje sveučilišta i akademskog pravnog studija. No studij prava na Pravoslovnoj akademiji nije bio potpuno izjednačen sa studijem prava na austrijskim sveučilištima, među ostalim i zbog toga što nije mogla dodjeljivati doktorat prava.

Godine 1861. započeto je osnivanje modernog Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatski je sabor 28. rujna 1861., na poticaj biskupa Josipa Jurja Strossmayera, donio zakonski članak kojim se zahtijeva osnivanje Sveučilišta, *O oživljenju jugoslavenskog sveučilišta u Zagrebu i trošku za nj*, i uputio ga vladaru. U sabirnoj akciji, koja je tada provedena Strossmayerovom inicijativom i sudjelovanjem, osigurana su nužna sredstva za njegovo otvaranje. Člankom je bila predviđena reorganizacija Pravoslovne akademije u fakultet osnutkom još tri profesure za pravnički i tri za filozofski fakultet, kao i uređenje primaljskog i veterinarskog zavoda u sklopu Sveučilišta. Hrvatska dvorska kancelarija (oblik hrvatskog ministarstva u Beču, op. a.) nije u cijelosti odobrila taj saborski prijedlog, te je osnivanje primaljskog i veterinarskog zavoda izostalo.

Sabor je nove predstavke vladaru uputio 1866. i 1867., ali bez rezultata. Prilikom boravka cara i kralja Franje Josipa I. u Zagrebu, od 8. do 11. ožujka 1869., Hrvatski sabor ponovno mu je podastro svoj zahtjev te ga on konačno podupire. Na toj je osnovi u Saboru 13. ožujka 1869. prihvaćen zakonski članak o utemeljenju Sveučilišta.

Car i kralj Franjo Josip I. u Budimu je 8. travnja 1869. neopozivo potvrdio zakonski članak *Ob utemeljenju sveučilišta u glavnom zemaljskom gradu Zagrebu*, uz odredbu da nosi ime *Sveučilište Franje Josipa I.* Time je Sveučilište u Zagrebu i formalno osnovano. Hrvatski ban Levin Rauch imenovao je 21. travnja 1869. Odbor za *izradbu osnove ob ustrojstvu sveučilišta i o troškovniku za sveučilište.* No ogorčena politička borba između Narodne i Unionističke stranke zbog provedbe Hrvatsko-ugarske nagodbe daljnjih je pet godina spriječila da Sveučilište, osim osnivanja, bude ustrojeno i otvoreno.

Sveučilište se trebalo sastojati od Bogoslovnog, Filozofskog, Pravnog i Medicinskog fakulteta. U tom se zakonskom članku, među ostalim, navodi *da se od fakulteta liječničkog za sada imadu oživotvoriti učiteljske stolice za primaljstvo i veterinarstvo*. No ni odredbe tog zakonskog članka nisu provedene odmah i u cijelosti.

Sabor je na više sjednica tematski raspravljao o budućnosti Sveučilišta i konačno je 15. rujna 1873. prihvatio Nacrt zakona o ustrojstvu zagrebačkog sveučilišta. Car je, uz zalaganje tadašnjeg bana Ivana Mažuranića, 5. siječnja 1874. potvrdio zakonski članak *Ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu*. Prema njemu su nastavnici bili raspoređeni u zvanje redovitog profesora, izvanrednog profesora, privatnog docenta, suplenta (asistenti s položenim diplomskim ili doktorskim ispitom) i učitelja živih jezika.

Ban Ivan Mažuranić (1814. – 1890.), hrvatski pjesnik, jezikoslovac i političar. Bio je sklon oslanjanju na Beč, što ga je i dovelo do banske časti (1873. – 1880.). Kao prvi ban neplemićkog podrijetla prozvan je *banom pučaninom.* Reformama uprave, sudstva i školstva postavio je temelje modernoj, građanskoj Hrvatskoj. Na njegovu je inicijativu uvedena odgovornost bana Saboru, dioba sudstva i uprave te neovisnost sudaca. Godine 1874. uvedeno je obvezno četverogodišnje školovanje, a Crkvi je oduzet nadzor nad pučkim školama te one postaju državne. Iste se godine otvara moderno zagrebačko sveučilište. Mažuranić je donio i Zakon o slobodi tiska, uredio odredbe o pravu na javno okupljanje te liberalizirao izborni postupak. Za njegova banovanja uvedeni su i zameci nekih javnih službi – statistička služba, javno zdravstvo i unaprjeđenje poljoprivrede. Odstupio je s mjesta bana jer mu nije ispunjen zahtjev za sjedinjenjem Vojne Krajine s Hrvatskom (autori: Michele Canzio, Tommaso Da Rin, Francesco Beda, 1873., vlasništvo: Hrvatski povijesni muzej, Zagreb).

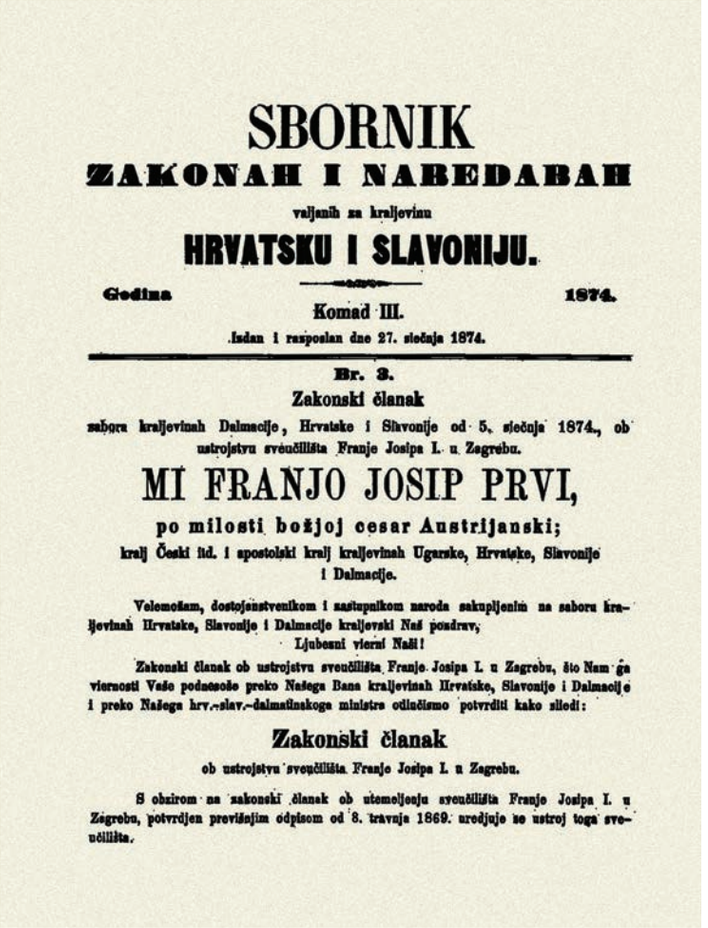

SBORNIK
ZAKONAH I NAREDABAH
valjanih za kraljevinu
HRVATSKU I SLAVONIJU.

Godina 1874.

Komad III.

Izdan i razposlan dne 27. siečnja 1874.

Br. 3.

Zakonski članak

saboru kraljevinah Dalmacije, Hrvatske i Slavonije od 5. siečnja 1874., ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

MI FRANJO JOSIP PRVI,

po milosti božjoj cesar Austrijanski;

kralj Češki itd. i apostolski kralj kraljevinah Ugarske, Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Velemošam, dostojanstvenikom i zastupalcom naroda sakupljenim na saboru kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije kraljevski Naš pozdrav,
Ljubezni vierni Naši!

Zakonski članak ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, što Nam ga viernosti Vaše podanosće preko Našega Bana kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i preko Našega hrv.-slav.-dalmatinskoga ministra odlučismo potvrditi kako sliedi:

Zakonski članak

ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

S obzirom na zakonski članak ob utemeljenju sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, potvrdjen previšnjim odpisom od 8. travnja 1869. uredjuje se ustroj toga sveučilišta.

Prva stranica zakonskog članka *Ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu* od 5. siječnja 1874. godine (Hrvatski državni arhiv)

Profesorski zbor fakulteta činili su svi redoviti i izvanredni profesori te dva predstavnika docenata s dekanom na čelu. Predstavnici docenata imali su pravo savjeta, a pri izboru dekana i pravo glasa. Dekana je svake godine birao Profesorski zbor iz redova redovitih profesora.
Za redovitog i izvanrednog profesora mogao je biti pozvan ili na temelju natječaja predložen *učenjak, koji je izdanim znanstvenim djelom podpuno zasvjedočio znanje svoje u dotičnom nauku*. Redovite i izvanredne profesore predlagao je Profesorski zbor i imenovalo Njegovo Veličanstvo, te su imali status državnih službenika. Izvanredni profesori bili su imenovani *da obično uzgredne predmete predavaju*. Kandidat koji je želio postati privatni docent Profesorskom je zboru podnosio doktorsku diplomu o *naucih istog fakulteta* ili drugi dokaz o svojoj vještini u dotičnoj znanosti, te životopis, pregled kolegija i tiskanu ili pisanu raspravu o *nauku* koji je namjeravao predavati. Ako se iz pregleda kolegija ustvrdilo da predmet pripada dotičnom fakultetu i da odgovara sveučilišnoj svrsi, zbor je pozivao molitelja na razgovor za koji su određena tri profesora koji će s njim pred Profesorskim zborom *pregovarati o pregledu kolegija*. Nakon toga kandidat je morao održati *pokusno predavanje* u nazočnosti profesora tog fakulteta. Ako bi Profesorski zbor *priznao kandidata sposobnim*, proslijedio je putem Akademskog senata prijedlog banu da mu se dodijeli dozvola za predavanje, a ako bi bilo zaključeno suprotno, izdalo mu je u vlastitom djelokrugu uskratnu odluku. Od obveze predaje odgovarajuće dokumentacije i razgovora pred Profesorskim zborom bili su izuzeti oni *koji su svoju sposobnost dovoljno dokazali znanstvenim djelom u onoj struci koju predavati namjeravaju*. Docenti nisu bili državni službenici, nisu dobivali plaću, nego su se financirali iz naukovine (pristojbe, op. a.) polaznika studija. Suplente je namještala vlada kao zamjenu za redovitog ili izvanrednog profesora sve dok se ponovno nije redovito popunilo ispražnjeno sistematizirano radno mjesto. Suplenti nisu imali pravo na naukovinu, već je ona za njihove kolegije uplaćivana u sveučilišnu zakladu, a iz zaklade se plaćala suplentska pristojba. Naukovina, koja je ustrojstvom Sveučilišta uvedena na fakultete, nije se plaćala u javnu blagajnu, već je pripadala predavačima (profesorima i docentima). Najmanja naukovina iznosila je za svaki semestralni kolegij toliko forinti koliko je sati nastave kolegij imao u tjednu. Naukovinu su bili dužni plaćati svi studenti, ako nisu bili oslobođeni odlukom Profesorskog zbora.
Svaki je redoviti profesor trebao predavati barem osam, a izvanredni barem šest sati tjedno. Docenti su predavali toliko sati tjedno koliko su se sami obvezali.
Studenti na fakultetima mogli su se upisati kao redoviti ili izvanredni slušatelji. Redoviti su studenti bili upisani u sveučilišnu maticu i fakultetski imenik, a izvanredni samo u fakultetski imenik. Među redovite slušatelje mogli su se upisati oni koji su završili gimnaziju s dobrim uspjehom i položili ispit zrelosti, zatim studenti koji su već bili upisani na tom ili nekom drugom sveučilištu ili su bili upisani na učilištu kojim se nadomještao sveučilišni fakultet (bogoslovni biskupski zavodi ili pravoslovne akademije), ako su imali položen gimnazijski ispit zrelosti. Izvanredni student mogao je postati onaj slušatelj koji se nije mogao upisati kao redoviti, ako je navršio barem 17 godina života i *ako se o pripravnih naucih na toliko izkažu da se uzmogne uzeti da će jim predavanja koristna biti*. O upisima studenata odlučivao je Profesorski zbor.
Zakonom cara i kralja Franje Josipa I. bilo je određeno da se u ak. god. 1874./1875. otvori Bogoslovni te Pravoslovni i državoslovni (danas Pravni) fakultet. U to su vrijeme, naime, već bili organizirani Pravni fakultet u okviru bivše Pravoslovne akademije na Katarinskom trgu i Bogoslovni fakultet u okviru Sjemeništa, i oni su nastavili s radom u punom opsegu. Iste je akademske godine otvoren i postupno tijekom tri godine trebao biti ustrojen Mudroslovni (danas Filozofski) fakultet. Liečnički (danas Medicinski) fakultet *trebao se otvoriti i od prve godine postupno i neprekidno izvoditi, čim se osiguraju sredstva za njegovo ustrojstvo i uzdržavanje*. U skladu sa zakonom o osnivanju sveučilišta u Zagrebu na II. godini Liečničkog fakulteta bilo je predviđeno slušanje kolegija *nauka o životinjskih počastih i veterinarsko redarstvo*. Sveučilište je bilo smješteno na Gornjem gradu, u staroj zgradi gimnazije na Katarinskom trgu, kojoj je 1874. nadograđen drugi kat. Odmah je imenovano Povjerenstvo za provedbu zakona pod predsjedanjem bana Ivana Mažuranića. Dana 27. travnja 1874. imenovani su profesori Sveučilišta. *Naputkom o provedbi zakona* u rujnu te godine izabrani su dekani i prodekani, a profesorski je zbor na skupnoj sjednici od 4. listopada izabrao rektora M. Mesića i prorektora K. Vojnovića.
Ban Ivan Mažuranić, kao vladarev zastupnik 19. listopada 1874., svečano je otvorio moderno Sveučilište u Zagrebu, ali bez Medicinskog fakulteta. Tom je prigodom rektor M. Mesić, posljednji ravnatelj Pravoslovne akademije, opširno prikazao dotadašnju povijest visokog školstva u Zagrebu. Godinu dana nakon otvorenja u Zagrebu je tiskana posebna Spomenica s opširnim prikazom povijesti postanka modernog hrvatskog sveučilišta.
Na Sveučilištu je tada studiralo 205 redovitih studenata (7 na Bogoslovnom, 175 na Pravnom i 23 na Mudroslovnom fakultetu). U to je vrijeme Zagreb imao oko 28 000 stanovnika koji su prebivali na Gornjem gradu i u užem središtuDonjega grada.
Godine 1882. Pravni i Filozofski fakultet sele se s Gornjega grada u današnju glavnu zgradu zagrebačkog sveučilišta na prostoru Sajmišnog trga (danas Trg Republike Hrvatske), tada na samom rubu Donjega grada. Zgrada je otvorena 5. studenoga 1882. godine.
Akademijski senat Sveučilišta u Zagrebu uputio je 11. svibnja 1888. Hrvatskom saboru predstavku da se na Sveučilištu osnuje Medicinski fakultet. U opširnom obrazloženju predstavke tražilo se da se na tom fakultetu podigne Zavod za životinjske zarazne bolesti i veterinarstvo, iz čega se vidi da je postojala tendencija da se veterinarstvo poveže s medicinskom nastavom. Medicinski je fakultet započeo s radom ak. god. 1917./1918.

Za vlade bana Dragutina grofa Khuena Héderváryja 6. listopada 1894. donesene su izmjene i dopune zakonskog članka iz 1874. godine (*Sbornik Zakonah i Naredbah valjanih za Hrvatsku i Slavoniju*, br. 63/1894). Prema njima sastav Profesorskog zbora ostao je isti, međutim mogli su se izabrati samo oni privatni docenti koji su bar četiri semestra bili habilitirani. U odnosu na prethodne odredbe Zakona nastavnici Sveučilišta mogli su biti i umirovljeni (redoviti i izvanredni) te honorarni profesori. U skladu s time bilo je ovim zakonom već uređeno *da svaki nakon navršenoga obveznoga službenog vremena u trajno stanje mira postavljeni redovni ili izvanredni profesor može s privolom kraljevske zemaljske vlade i dalje predavati one predmete koje je predavao bivši u aktivnoj službi*. Zakon je također propisivao da se *veoma zaslužni po znanosti muževi mogu imenovati honorarnim (začasnim) profesorima za stanovite struke*. Umirovljenim profesorima kraljevska je zemaljska vlada za obavljanje predavanja mogla odobriti godišnje nagrade. Honorarna profesura bila je besplatna te honorarni profesori nisu imali pravo na naukovinu. Privatni docenti i dalje nisu bili državni činovnici i mogli su na Sveučilištu javno predavati samo ako su bili osposobljeni za to.

U postavljanju profesora došlo je do određenih izmjena, pa je prema zakonskim odredbama iz 1894. vladar imenovao profesore na prijedlog kraljevske zemaljske vlade. Na taj je način omogućeno da protiv volje Profesorskog zbora vlada Njegovu Veličanstvu predloži svoje kandidate za profesore. Inače su se profesori birali natječajem, a tek je povremeno poneki vladin favorit imenovan dekretom. Izboru za profesora u pravilu je prethodila habilitacija za privatnog docenta. Uobičajeno je pravilo bilo da na jednoj katedri može postojati samo jedan profesor s eventualno mlađim suradnicima.

Redoviti i izvanredni profesori trebali su tjedno predavati istu satnicu, a honorarni i umirovljeni profesori kao privatni docenti prema prijašnjem zakonu. Precizirane su bile obveze suplenata, koji su predavali satnicu prema prijedlogu Profesorskog zbora i odobrenju kraljevske zemaljske vlade.

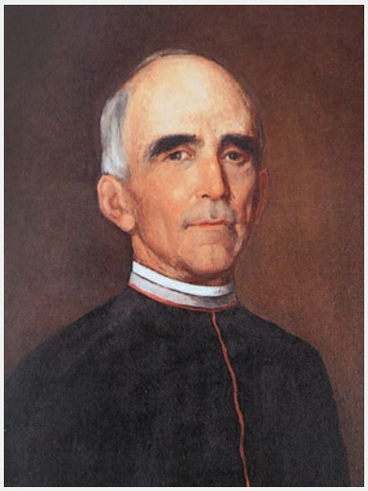

Matija Mesić (1826. – 1878.), hrvatski povjesničar i bogoslov. Profesor i ravnatelj Pravoslovne akademije u Zagrebu (1871. – 1874.). Sudjelovao je u radu Hrvatskoga sabora (1861., 1875. – 1878.) te bio predsjednik Matice ilirske (1872. – 1874.). Od 1867. redoviti je član JAZU-a. Godine 1874. izabran za redovitoga profesora hrvatske povijesti na Mudroslovnome fakultetu. Kako je te godine osnovano i moderno sveučilište, izabran je za prvoga rektora. Ak. god. 1875./1876., uz rektora Stjepana Speveca izabran je za prorektora. Oba su rektora birana prema Provedbenoj naredbi od 5. rujna 1874. jer izbor rektora nije još bio zakonski uređen. Dana 26. kolovoza 1875. donesen je zakon o izboru rektora (temeljen na osnovi koju je izradio Akademijski senat), prema kojemu se rektor birao svake godine s drugog fakulteta. Kandidat za rektora mogao je biti samo redoviti profesor, a u izboru su sudjelovala četiri predstavnika svih profesorskih zborova sa svakog fakulteta. Izabranoga rektora morao je potvrditi i ban (autor: Oton Iveković, 1894.).

Zgrada Sveučilišta u Zagrebu koja je građena od 1856. do 1859. za potrebe opće bolnice. Bolnica nikad nije uselila u zgradu, već je ona 1882. odlukom vlade dodijeljena Sveučilištu. Sveučilište započinje s predavanjima 6. studenoga 1882. godine (arhiva Fakulteta).

Studenti su naukovinu plaćali u svakom semestru, a ona je otada ulazila u Zemaljsku blagajnu kao poseban prihod. Siromašan, a uspješan student mogao je biti oslobođen plaćanja naukovine. Takav je student mogao dobiti i stipendiju ili novčanu potporu iz različitih zaklada. Zakonskim odredbama iz 1894. nisu bile izmijenjene odredbe vezane za upis redovitih i izvanrednih studenata.

Upis na Mudroslovni fakultet u Zagrebu ženama je dopušten 1895. kao izvanrednim, a 1901. kao redovitim studenticama. Na pojedine druge fakultete zagrebačkog sveučilišta ženama je dopušten upis tek nakon Prvoga svjetskog rata (1918.). Treba naglasiti da su se pomaci vezani za obrazovanje žena na zagrebačkom sveučilištu događali usporedno s onima na drugim europskim sveučilištima.

Nakon sloma Austro-ugarske monarhije ujesen 1918. Hrvatska se zaključkom svog sabora od 29. listopada 1918. oslobađa austrougarskih državnih okvira i 1. prosinca 1918., iako tradicionalno, kulturno i civilizacijski vezana za srednju Europu, ulazi u novostvorenu Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca (SHS), odnosno od 1929. postaje sastavnim dijelom Kraljevine Jugoslavije. Time i Sveučilište u Zagrebu ulazi u novo razdoblje.

Neposredno nakon završetka Prvoga svjetskog rata zagrebačko je sveučilište u svome sastavu imalo četiri fakulteta: bogoslovni, pravni, filozofski i medicinski. Prvi fakultet osnovan nakon završetka rata bio je Gospodarsko-šumarski (1919.), a nastao je spajanjem Višega gospodarskog učilišta u Križevcima i Šumarske akademije u Zagrebu. Zatim slijedi Pravoslavno-bogoslovni fakultet (1920.), koji je brzo ukinut (1924.) zbog nedovoljnog broja zainteresiranih studenata. Nakon toga je Veterinarska visoka škola (1919.) pretvorena u Veterinarski fakultet (1924.) a Visoka tehnološka škola (1918.) u Tehnološki fakultet (1926.). Tako se broj fakulteta zagrebačkog sveučilišta u međuratnom razdoblju povećao na sedam.

Unatoč poteškoćama materijalne i političke prirode Sveučilište u Zagrebu relativno se brzo razvija do budžetske godine 1927./1928., kada dolazi do dugogodišnje stagnacije. U to je vrijeme državni budžet bio glavni izvor zadovoljavanja sveučilišnih potreba. U budžetskoj se godini 1927./1928. zbog opće i stroge štednje u resorima državne uprave i izrazito deflacionističke politike tadašnje vlade drastično smanjuju sredstva, za jednu trećinu iznosa dotadašnje dotacije. Počelo se otvoreno govoriti i o ukidanju nekih visokoškolskih ustanova, poput Veterinarskoga fakulteta, što je izazvalo reakciju na Sveučilištu i među studentima. Godinama su se, u pravilu, uzaludno vukli zahtjevi za novim investicijama, popunom opreme i biblioteka. Takva je materijalna situacija od 1927. do 1938. onemogućivala brži napredak Sveučilišta. Fakulteti i Sveučilište u to su vrijeme vladi u Beogradu upućivali brojne predstavke o teškom financijskom stanju, a razne delegacije prosjačile su odobrenje naknadnih kredita. Usprkos svim uloženim naporima budžet Sveučilišta odobravao se s neznatnim razlikama, i ta je stagnacija potrajala više od jednoga desetljeća. Osnivanjem Banovine Hrvatske 1939. ponovno dolazi do znatnijeg povećanja kredita.

Nakon Drugoga svjetskog rata Sveučilište ostvaruje daljnji napredak, koji se očituje povećanjem broja fakulteta i cjelokupnim unaprjeđenjem visokoškolske nastave. Taj je trend zadržan do danas.

Iz fakultetskih klupa Sveučilišta u Zagrebu potekli su mnogi priznati znanstvenici svjetskoga glasa i ugleda, koji su pridonijeli upoznavanju hrvatske kulture i širenju prepoznatljivosti naše domovine u čitavom svijetu.

Od ak. god. 1874./1875. do 2017./2018. na preddiplomskim, diplomskim, dodiplomskim i stručnim studijima Sveučilišta u Zagrebu diplomiralo je 479 846 studenata. Na poslijediplomskim studijima magistriralo je 27 435, specijaliziralo 6 002 i doktoriralo 20 107 studenata. To znači da je na Sveučilištu u Zagrebu u spomenutom razdoblju jednu ili više razina obrazovanja završilo ukupno 533 390 studenata. Danas u okviru Sveučilišta u Zagrebu djeluje trideset fakulteta, tri umjetničke akademije i sveučilišni odjel Hrvatski studiji.

Povorka doktoranada odjevenih u svečane odore (toge), koju predvodi sveučilišni pedel (podvornik) izlazi iz zgrade Sveučilišta u Zagrebu na promociju doktora znanosti u Hrvatsko narodno kazalište (arhiva Sveučilišta u Zagrebu).

Aula Rektorata Sveučilišta u Zagrebu u kojoj se obilježava Dan Sveučilišta, održavaju sjednice Senata, stručni skupovi i druga važna događanja.

Od svog osnutka 1924. Veterinarski je fakultet uključen u sve aktivnosti Sveučilišta u Zagrebu, a pojedini su naši nastavnici pridonijeli promicanju vrednota Sveučilišta obavljanjem časnih dužnosti rektora i prorektora. Tako je dosad s Veterinarskoga fakulteta izabran prof. dr. T. Varićak za rektora i obnašao tu dužnost ak. god. 1952./1953. Sljedeće akademske godine bio je prorektor. Osim njega, dosad je s Fakulteta dužnost prorektora obnašalo još četiri nastavnika Fakulteta (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

I danas i kroz povijest Veterinarski je fakultet jedna od sastavnica Sveučilišta u Zagrebu koja promiče tradicionalne vrijednosti Sveučilišta redovitim osuvremenjivanjem nastavnog rada i znatno pridonosi prepoznatljivosti Sveučilišta rezultatima svoje znanstvenoistraživačke djelatnosti. Spomenimo pritom nedavno uvođenje integriranog studija veterinarske medicine na engleskom jeziku, što govori u prilog činjenici da Fakultet u suradnji s upravom Sveučilišta učinkovito radi na međunarodnoj afirmaciji zagrebačke sveučilišne zajednice. Osim toga priznanje koje je Fakultet dobio od Agencije za znanost i visoko obrazovanje za jedan od tri najkvalitetnija sveučilišna doktorska studija na zagrebačkom sveučilištu samo je potvrda koliko napora Fakultet ulaže u unaprjeđenje sustava poslijediplomskog obrazovanja iz veterinarskih znanosti te time promiče i ugled Sveučilišta u cjelini. Nedavno potpisivanje ugovora s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) u provedbi projekta vrijednog 1,7 milijuna kuna, koji financira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali, na razdoblje od dvije godine (2018. – 2020.) s ciljem uspostave specijalističkih studija na engleskom jeziku u jedinoj veterinarskoj visokoobrazovnoj ustanovi u Hrvatskoj, pridonijet će podizanju kvalitete specijalističkih studijskih programa te pozicioniranju Fakulteta i Sveučilišta u tom području poslijediplomskog obrazovanja na međunarodnoj razini. Svojim doprinosom u znanstvenoj produktivnosti te kontinuiranim objavljivanjem većeg broja zapaženih znanstvenih radova u međunarodnim časopisima sa znatnim čimbenikom odjeka članovi Fakulteta šire i ugled znanstvenoistraživačke djelatnosti Sveučilišta širom svijeta. Posljednji primjer tome je prof. dr. T. Trbojević Vukičević koja je u suautorstvu objavila zapažen rad pod nazivom *Tracking five millennia of horse management with extensive ancient genome time series*. Rad je objavljen u časopisu Cell (2019.) s visokim impakt faktorom od 33,796. Upornost naše profesorice i njen dugogodišnji rad u području arheozoologije svrstali su je u skupinu stručnjaka koja je na temelju analize uzorka genoma porijeklom od 278 drevnih konja s prostora današnje Azije i Europe objasnila kako su drevni narodi gospodarenjem, razmjenom i uzgojem konja utjecali na gensku strukturu modernog konja.

U slavljeničkoj godini obilježavanja stote obljetnice svog postojanja Veterinarski je fakultet bio ponosni domaćin 32. godišnje skupštine Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu (European Association of Establishments for Veterinary Education, EAEVE), koja je održana od 29. svibnja do 1. lipnja 2019. godine. Na godišnjoj je skupštini sudjelovalo više od 250 rektora, dekana i drugih predstavnika veterinarskih visokoobrazovnih ustanova iz preko 40 zemalja Europe i svijeta, čime smo utjecali na međunarodnu afirmaciju zagrebačkog sveučilišta te ujedno dali poseban doprinos u obilježavanju 350 godina njegova postojanja.

Uz rektora T. Varićaka i prorektore mnogi su nastavnici i studenti u povijesti Fakulteta bili voditelji ili članovi većeg broja odbora i povjerenstava na razini Sveučilišta. Danas nastavnici i studenti Fakulteta pridonose radu sljedećih sveučilišnih tijela:

1. Član Rektorskog kolegija u širem sastavu jest dekan prof. dr. N. Turk.
2. Članovi Senata Sveučilišta jesu prof. dr. N. Turk (zamjena izv. prof. dr. D. Konjević) prof. dr. Lj. Barbić (zamjena izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić) i student doktorskog studija S. Žužul, dr. med. vet.
3. Članovi Vijeća biomedicinskog područja su: prof. dr. N. Turk (zamjena izv. prof. dr. J. Grizelj), izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj (zamjena prof. dr. N. Lemo), izv. prof. dr. I. Tlak Gajger (zamjena izv. prof. dr. M. Đuras), prof. dr. Lj. Barbić (zamjena prof. dr. Ž. Pavičić), izv. prof. dr. D. Konjević (zamjena prof. dr. F. Božić), doc. dr. D. Horvatek Tomić (zamjena prof. dr. A. Slavica) i student J. Horvat.
4. Član Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja Vijeća biomedicine i zdravstva jest izv. prof. dr. D. Konjević.
5. Koordinator Povjerenstva za inovacije i transfer tehnologije je prorektor prof. dr. M. Šimpraga, a član tog Povjerenstva je prof. dr. N. Turk.
6. Član Odbora za statutarna pitanja je prof. dr. Lj. Barbić.
7. Član Povjerenstva za e-učenje i internetske servise je prorektor prof. dr. M. Šimpraga.
8. Član Povjerenstva za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija je izv. prof. dr. M. Vilić.
9. Članica Povjerenstva za odabir studenata i zaposlenika u programima mobilnosti je prof. dr. S. Milinković Tur.
10. Član Predsjedništva Studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu jest student J. Horvat.

Dugogodišnjom suradnjom s fakultetima iz biomedicinskog područja (Medicinskim, Stomatološkim i Farmaceutsko-biokemijskim fakultetom) Veterinarski fakultet znatno pridonosi kvaliteti diplomske i poslijediplomske nastave i znanstvenoistraživačkog rada. Od svog osnutka do danas Fakultet je surađivao i s drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, ponajprije iz znanstvenih područja prirodnih i biotehničkih znanosti. Tako se u nastavi, cjeloživotnom obrazovanju i znanstvenoistraživačkom radu niz godina održava suradnja s Prirodoslovno- matematičkim, Agronomskim i Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom. Osim toga nastavnici Fakulteta svojim angažmanom u nastavi pomogli su u početcima ustrojavanja pojedinih sastavnica Sveučilišta, poput Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Studenti Fakulteta također pridonose prepoznatljivosti Sveučilišta radom u Studentskom zboru Sveučilišta, Međunarodnom udruženju studenata veterinarske medicine (IVSA), organiziranjem različitih manifestacija (Reptilomanija+, Dan studenata i dr.), sudjelovanjem na sportskim natjecanjima (Humanijada) i članstvu u Akademskom zboru i orkestru Veterinarskoga fakulteta *Ab ovo*, gdje postižu znatne rezultate te promiču ugled Fakulteta i Sveučilišta u zemlji i inozemstvu. Studenti također dugi niz godina izdaju svoj časopis – *Veterinar*. Za te su aktivnosti dobili više Posebnih Rektorovih i Dekanovih nagrada. Za sve studentske aktivnosti Fakultet iz vlastitih prihoda osigurava financijska sredstva, kako bi svi planirani projekti mogli biti uspješno provedeni u djelo i na taj način utjecali na afirmaciju veterinarske struke i zagrebačkog sveučilišta u Hrvatskoj i svijetu.

Na svečanom prijemu u Rektoratu dobrodošlicu sudionicima 32. godišnje skupštine EAEVE-a poželjeli su (slijeva) prorektori prof. dr. M. Judaš i prof. dr. M. Hruškar, zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba dr. J. Pavičić Vukičević, dekan prof. dr. N. Turk i predsjednik EAEVE-a dr. S. Martinot.

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu uspješno sudjeluje na Smotrama Sveučilišta koje od druge polovice devedesetih godina 20. stoljeća organizira zagrebačko Sveučilište u prostorijama Studentskog centra, Savska cesta br. 25.

Svojom odlukom prof. dr. M. Šunjić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, imenovao je u siječnju 1997. Organizacijski odbor 1. Smotre Sveučilišta u Zagrebu sa zadaćom da u razdoblju od 27. veljače do 1. ožujka 1997. organizira 1. Smotru Sveučilišta u Zagrebu. Smotra je organizirana za učenike završnih razreda srednjih škola, njihove roditelje i sve ostale zainteresirane građane, današnje studente i sve nastavnike Sveučilišta u Zagrebu. Od tog razdoblja Sveučilište u Zagrebu redovito organizira Smotru kako bi se učenici završnih razreda srednjih škola, studenti i svi zainteresirani informirali o studijskim programima i upisnim uvjetima, studentskome životu i uvjetima smještaja tijekom studiranja u Zagrebu, opremljenosti pojedinih fakulteta, kreativnim mjestima za zapošljavanje u pojedinim strukama te o brojnim drugim pojedinostima koje su mladim ljudima važne prilikom odluke o upisu na fakultet. Osim sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, na Smotri se predstavljaju i veleučilišta, visoke škole, ali i institucije povezane s visokim obrazovanjem.

Za potrebe organizacije sudjelovanja na Smotri svake godine na našem fakultetu se formira radna skupina iz redova nastavnika i studenata koja priprema edukativni materijal i tematski uređuje izložbeni prostor s ciljem predstavljanja integriranog studija veterinarske medicine na hrvatskom i engleskom jeziku, režima studiranja, mogućnosti nastavka poslijediplomskog usavršavanja i dr.

Od 23. do 25. studenoga 2017. u Francuskom paviljonu Studentskog centra u Savskoj br. 25 održana je 22. Smotra Sveučilišta u Zagrebu. Veterinarski se fakultet predstavio na temu konji te su svečano otvaranje i tijek Smotre održani uz prisutnost dvaju prekrasnih lipicanaca iz Državne ergele Đakovo s kojom Fakultet ima uspješnu suradnju. Aktivnosti oko predstavljanja Veterinarskoga fakulteta koordinirale su doc. N. Brkljača Bottegaro i dr. J. Selanec uz pomoć drugih nastavnika i studenata koji su na temu konja svima zainteresiranima prikazali rad na Veterinarskome fakultetu. Prikazan je film o Fakultetu te je organiziran edukativni kviz znanja o konjima.

Sveučilište u Zagrebu svake godine izdaje za potrebe Smotre *Vodič za buduće studente* te dodjeljuje priznanja najuspješnijim sudionicima. Tako je, primjerice, Veterinarski fakultet na Smotri Sveučilišta 2014. dobio priznanje u kategoriji komunikativnosti, susretljivosti i pristupačnosti, a 2017. priznanje za najoriginalnije predstavljanje na Smotri.

Predstavljanje Veterinarskoga fakulteta na 22. Smotri Sveučilišta u Zagrebu (2017.). Slijeva nadesno prodekani prof. dr. Lj. Barbić i prof. dr. K. Vlahović, rektor prof. dr. D. Boras i prorektor prof. dr. M. Šimpraga (arhiva Fakulteta).

Sveučilište u Zagrebu

Posebna
Rektorova nagrada

DODJELJUJE SE U AKADEMSKOJ GODINI 2013./2014.
AKADEMSKOM ZBORU I ORKESTRU *AB OVO*
STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU VETERINARSKOG FAKULTETA
(PETRA ŠPEHAR, ROBERTA ČORDAŠ, MARIJA MAMIĆ, ANDREJ MARIĆ, KARLA MILOŠEVIĆ, MATEJA STIPIĆ, FRANE RAKIĆ, IVANA KOLAREVIĆ, MARIJA PERKOVIĆ, MIRA ŠOKIČIĆ, ZVONIMIR ZUBČIĆ, MARINA GELO, NIKOLA KELAVA, FILIP LOKIN, ANA MAJCAN, PETRA TADIĆ, KLARA TOMAS, MARTINA TRISKOLI, MARINA MARKANOVIĆ, MIHAEL GALOVIĆ, MATKO FERENČIĆ, DOROTEJA DOLENEC, LIČA LOZICA, IVANKA VLADIMIR, DINKA ZDELAR)

ZA NASTUP POVODOM PROSLAVE ULASKA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKU UNIJU
U DVORCU SPIELFELD U AUSTRIJI

KLASA:
UR. BROJ:
U ZAGREBU

REKTOR
PROF. DR. SC. ALEKSA BJELIŠ

Sveučilište u Zagrebu

Posebna
Rektorova nagrada

DODJELJUJE SE U AKADEMSKOJ GODINI 2014./2015.
STUDENTIMA VETERINARSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZA ORGANIZACIJU
EDUKATIVNE IZLOŽBE EGZOTIČNIH ŽIVOTINJA REPTILOMANIJA+

KLASA:
UR. BROJ:
U ZAGREBU

REKTOR
PROF. DR. SC. DAMIR BORAS

Sveučilište u Zagrebu

Rektorova nagrada

ZA DRUŠTVENO KORISTAN RAD U AKADEMSKOJ I ŠIROJ ZAJEDNICI
U AKADEMSKOJ GODINI 2017./2018.

IVA BENVIN

STUDENTICA VETERINARSKOGA FAKULTETA

ZNANSTVENO-STRUČNI ČASOPIS STUDENATA VETERINARSKE MEDICINE - *VETERINAR*

KLASA:
UR. BROJ:
U ZAGREBU

REKTOR
PROF. DR. SC. DAMIR BORAS

Rektorova nagrada Akademskom zboru i orkestru *Ab ovo* (2014.), studentima za organizaciju edukativne izložbe *Reptilomanija+* (2015.) i studentici I. Benvin za društveno koristan rad - uređivanje znanstveno-stručnog časopisa studenata veterinarske medicine *Veterinar* (2018.) (arhiva Fakulteta).

S obzirom na razvoj veterinarskog školstva u Hrvatskoj, prvi pokušaji osnivanja veterinarske škole u Hrvatskoj potječu iz 1806., kada su se nakon dolaska Francuza u Dalmaciju osnivale niže i više škole, pa je tako zabilježen pokušaj osnivanja veterinarske škole u Zadru. Iako je epizootiološka situacija u Hrvatskoj u to vrijeme bila vrlo slična onoj u ostalim europskim zemljama, prva veterinarska škola u Hrvatskoj, zbog primarno političkih razloga, osnovana je tek početkom 20. stoljeća.

Aktivnosti oko osnivanja prve veterinarske škole u Hrvatskoj tekle su usporedno s radom Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva. Ono je osnovano 1841., a nastalo je kao institucija ilirskog pokreta u kojemu duh vremena i narodnog preporoda traži ne samo nacionalno nego i gospodarsko obrazovanje i prosvjećivanje. Djelatnost društva temeljila se na čuvanju zdravlja stoke i unaprjeđenju stočarstva te znanstvenom radu i užoj veterinarsko-medicinskoj djelatnosti. Godine 1842. društvo pokreće izdavanje stručno-popularnog glasila *List mesečni* koji postaje glasilo i za veterinarsku struku i znanost. Osim toga već je 1844. pokrenuto pitanje osnivanja veterinarskog učilišta u Zagrebu. Veterinarsku službu u to su vrijeme obavljali liječnici s položenim kolegijem iz veterinarske medicine i samo poneki veterinar pod liječničkim nadzorom, a stoka se liječila primitivno i nestručno. Stoga je razumljivo da je 14. srpnja 1850. opća skupština liječnika Hrvatske i Slavonije predložila *Osnov za unapređenje zdravičnog upraviteljstva u krunovini Hérvatskoj i Slavoniji*, prema kojemu je svaka općina trebala imati liječnika, veterinara i primalju. U tom je osnovu predviđeno ustrojenje *teoretično-praktičnog učilišta za živinolječnike*, gdje bi se nastava obavljala na narodnom jeziku. Osnov nije prihvaćen, već je u Hrvatskoj 7. rujna 1850. nametnut Bachov *Patent o uređenju zdravstvenog upraviteljstva*, koji se održao do 1874. godine. Treba napomenuti da su pokušaji za otvaranje veterinarske škole uslijedili i 1856., i to od magistrata zemaljskoga Glavnoga grada Zagreba, međutim ni te prijedloge Bečki dvor nije prihvatio.

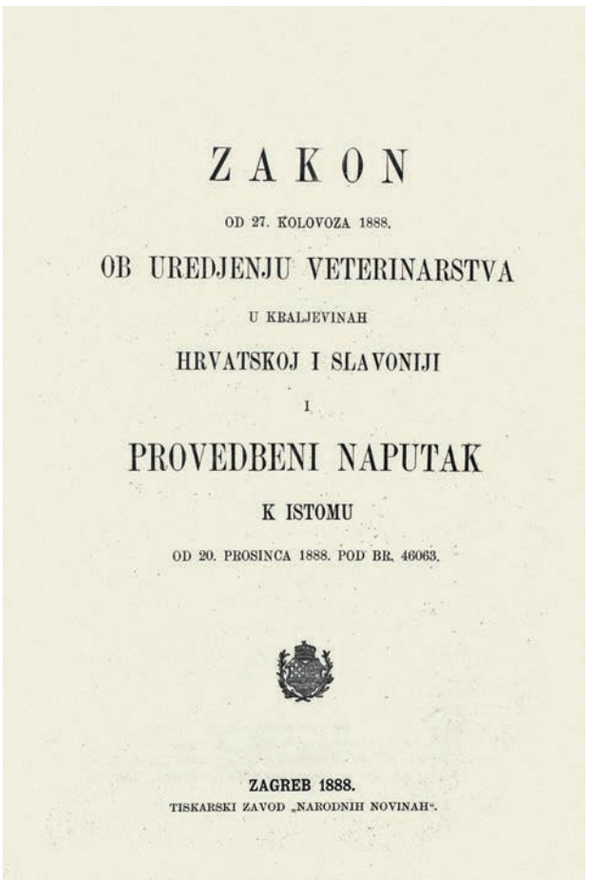

ZAKON

OD 27. KOLOVOZA 1888.

OB UREDJENJU VETERINARSTVA

U KRALJEVINAH

HRVATSKOJ I SLAVONIJI

I

PROVEDBENI NAPUTAK

K ISTOMU

OD 20. PROSINCA 1888. POD BR. 46063.

ZAGREB 1888.

TISKARSKI ZAVOD „NARODNIH NOVINAH".

Naslovnica *Zakona ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji* iz 1888. godine (arhiva Fakulteta).

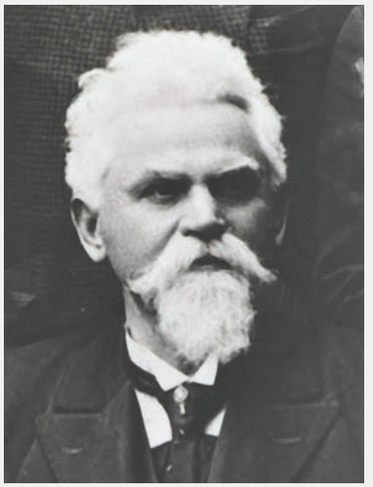

Dr. Radoslav Krištof (1842. – 1904.) jedan je od najistaknutijih i najzaslužnijih veterinara u hrvatskoj povijesti. Nakon završenoga studija medicine u Grazu službovao je kao kotarski liječnik u Klanjcu, potom kao podžupanijski liječnik u Svetom Križu. God. 1878. dobiva stipendiju Zemaljske vlade za studij u Vojno-veterinarskom institutu u Beču, koji završava 1880. i postaje liječnik – veterinar. Iste godine povjerena mu je organizacija veterinarske službe u Hrvatskoj. Mnogo je radio na unaprjeđenju stočarstva, a njegova preokupacija stočarstvom okrunjena je doktoratom veterinarstva s temom *Schweinerassen in der Kroatien.* Veterinarskim nadzornikom u Hrvatsko-slavonskoj zemaljskoj vladi ostaje do umirovljenja (1903.). Tvorac je prvoga veterinarskog zakona za Hrvatsku i Slavoniju (1888.). Zaslužan je za osnivanje Zemaljske potkivačke škole (1886.), Zemaljskoga bakteriološkog zavoda u Križevcima (1901.) i Hrvatsko-slavonskoga veterinarskog društva (1893.). Pod njegovim vodstvom društvo je počelo intenzivno raditi na izdavanju društvenog časopisa i osnivanju veterinarskog učilišta u Hrvatskoj. Svojim je radom stvorio temelje modernoga građanskog veterinarstva u Hrvatskoj. Godine 2001. Hrvatska veterinarska komora ustanovila je Nagradu *dr. Radoslav Krištof* za ostvarenja u veterinarskoj praksi (arhiva Fakulteta).

Prekretnicu u organizaciji i značenju veterinarske službe u Hrvatskoj i Slavoniji svakako je donio *Zakon ob ustrojstvu političke uprave i ob uređenju zdravstva*, koji je stupio na snagu 15. studenoga 1874. i označio početak novoga razdoblja u razvoju veterinarstva. U njemu se po prvi put propisuje položaj i organizacija veterinarske službe te je na toj osnovi postavljeno prvih osam podžupanijskih *živinara*. No zakonom nije bilo riješeno suzbijanje stočnih zaraznih bolesti, a veterinarska je služba i dalje ostala u okviru zdravstva.

U naporima za osnivanje visokoga veterinarskog učilišta valja istaknuti donošenje *Zakona ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji*, 27. kolovoza 1888., čiji je tvorac bio tadašnji ravnatelj veterinarstva u Hrvatskoj i Slavoniji dr. R. Krištof, liječnik i diplomirani veterinar. To je bio prvi veterinarski zakon koji je svojim osnovnim odredbama utjecao na unaprjeđenje stočarstva. Prema njegovim je odredbama zaštita od stočnih zaraza određena kao osnova veterinarskog djelovanja. U tu su svrhu regulirana tri osnovna čimbenika: čvrsta organizacija veterinarske službe, jedinstvene mjere i postupci u sprječavanju i suzbijanju zaraza i osiguranje materijalnih sredstava za djelovanje veterinarske službe u cjelini.

Sve do stupanja na snagu tog zakona postojala je tendencija da se u Hrvatskoj, kao i u drugim državama, veterinarsko obrazovanje poveže s medicinskim. Na temelju zakonodavnih postavki veterinar je konačno dobio časni naziv svoje struke, a veterinarska se služba sve više osamostaljuje i udaljuje od liječničke. Naime, do 1891. veterinarstvo se administrativno nalazilo u zdravstvenom odsjeku Odjela za unutarnju zemaljsku upravu i za to je vrijeme imalo redarstveno-policijska

Josip Ubl (1844. – 1925.) diplomirao je na Vojno-veterinarskom institutu u Beču (1867.). Profesor je stočarstva i veterinarstva na Višoj poljoprivrednoj školi u Dubravicama, Moravska (1868. – 1870.), a zatim na Kraljevskom gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima (1870. – 1900.). Osobito priznanje stekao je svojom kolekcijom potkova i zbirkom embrija, životinjskih parazita i konkremenata, kao i zbirkom govedih čeljusti. Izradio je i zbirku životinjskih kostura, koji su se mogli rastaviti i po želji opet sastaviti. Većina je tih predmeta bila izložena na izložbama, a na svjetskoj izložbi u Beču njegova zbirka potkova nagrađena je posebnom nagradom (1873.). Zamjernu aktivnost razvijao je u mnogim granama praktičnog veterinarstva i stočarstva. Autor je sedam knjiga koje se ubrajaju u prve originalne veterinarske publikacije na hrvatskom jeziku. Neprestano je boravio među narodom baveći se prosvjetiteljskim radom i unaprjeđivanjem stočarstva. Osobito se intenzivno bavio konjogojstvom i punih je 30 godina aktivno sudjelovao u zemaljskom konjogojstvu licenciranjem pastuha. Bio je poznat i u liječničkim krugovima, pa je u društvu slavonskih liječnika izabran za počasnog člana (1877.) te imenovan izvanrednim članom zemaljskog zdravstvenog vijeća za Hrvatsku (1883.) (arhiva Fakulteta).

obilježja. Te godine veterinarska služba izlazi iz sustava spomenutog Odjela u novoosnovani Odsjek za narodno gospodarstvo, pri čemu je veterinarstvo bilo treći pododsjek u njemu. Takav je položaj ostao do 1914., kada je Zakonom o uređenju veterinarske službe u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji (*Sbornik zakona i naredaba valjanih za Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju*, 92/1914) u okviru Odsjeka za narodno gospodarstvo osnovan samostalni Veterinarski odsjek. U tom se razdoblju obnavljaju ideje o osnivanju samostalnoga veterinarskog učilišta u Hrvatskoj.

Naredbom Kraljevine hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade glede obavljanja veterinarske prakse od 30. lipnja 1891. bilo je propisano da pravo obavljanja veterinarske prakse pripada samo diplomiranom veterinaru i vidaru (*Kurschmiede*) staroga sustava, to jest onim vidarima koji su do 1858. na Veterinarskom zavodu u Beču dobili otpusnicu (*absolutorij*), te koji su u pogledu prava na veterinarsku praksu uspoređeni s diplomiranim veterinarom. Civilni i vojni konjski vidari, koji su na temelju svojih otpusnica i svjedodžba bili ovlašteni za potkivanje konja, nisu imali pravo obavljati veterinarsku praksu, kao ni potkivači koji su završili tečaj o potkivanju konja. Obavljanje veterinarske prakse od strane spomenutih osoba smatrano je nadriveterinarstvom.

U to je vrijeme razvoj veterinarskih škola u Europi išao sve više u smjeru da se veterinarski studij izjednači s ostalim akademskim granama. O pitanjima za studij raspravljalo se i na veterinarskim kongresima 1867. u Zürichu, 1873. u Frankfurtu i 1883. u Bruxellesu. Na veterinarskom je kongresu u Zürichu donesena u tom pogledu posebna rezolucija u kojoj se zaključuje: *Za studij je veterinarske medicine potrebna ista prednaobrazba kao i za studij humane medicine i prirodnih nauka. Zbog toga je potrebno nastojati da za upis u veterinarske škole svaki kandidat ima maturu.*

Studij veterinarske medicine potrebno je da traje najmanje tri godine (prema zaključcima kongresa u Frankfurtu i Bruxellesu potreban je četverogodišnji studij, op. a.). *Veterinarske škole mogu biti samostalne ustanove ili se mogu spojiti sa sveučilištem. Kod toga treba gledati da se veterinarska medicina samostalno razvija. Uređenje je pojedinih sveučilišta, gdje jedan učitelj predaje veterinarsku medicinu i odgaja buduće veterinare, nedovoljno i mora se odbaciti.*

Tako su tijekom 19. stoljeća reformirane veterinarske škole, bilo da su podignute na visoke škole bilo da su priključene sveučilištu. Za upis je bila potrebna matura, a studij je produljen na osam semestara.

Hrvatsko-slavonsko gospodarstvo društvo, osim što je pokrenulo osnivanje veterinarskog učilišta, pridonijelo je i osnutku Kraljevskoga gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima 19. studenoga 1862. godine. To je najstarije poljoprivredno i šumarsko učilište u jugoistočnoj Europi. U njemu su osnovane prve stručne postaje i znanstveni zavodi iz poljoprivrede, a organiziranu stočarsku proizvodnju u školskoj ekonomiji pratila je veterinarsko-medicinska djelatnost. Od 1870. veterinar J. Ubl na Učilištu je predavao Živinogojstvo i veterinarstvo, a redovitim profesorom postaje 1879. Od 1874. do 1892. godine napisao je i objavio prve veterinarske udžbenike u Zagrebu: *Anatomija i životoslovlje domaće životinje s osobitim obzirom na gospodarstvo*, 1874.; *Bolesti i liekovi*, 1876.; *Sudbeno živinarstvo*, 1876.; *Kopitoznanstvo*, 1880.; *Pouka ob uzgoju domaće životinje*, 1882.; *Umno mliekarenje*, 1886.; Živinarstvo, 1892., čime je ušao u hrvatsku veterinarsku povijest kao začetnik hrvatske veterinarske terminologije.

Hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo također je dalo svoj obol osnutku Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva u Zagrebu, sastankom održanim 27. ožujka 1893., a zasluge za to osobito pripadaju istaknutim veterinarima F. K. Lisaku i R. Krištofu, kao prvom tajniku i predsjedniku društva. Svrha je društva bila njegovati veterinarske znanosti, promicati veterinarske interese te nastojati promovirati kolegijalni rad u korist staleža.

Dr. Ferdo Kern (1872. – 1960.) diplomirao je na Veterinarskoj akademiji u Budimpešti (1894.). Asistent je na Bakteriološkom zavodu u Budimpešti (1894. – 1898.), a nakon kraćeg službovanja u Sarajevu i Beču postaje predavač veterinarskih disciplina na Gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima (1900.), gdje osniva Bakteriološki zavod (1901.). Kao poznat međunarodni autoritet bio je pozivan na međunarodne veterinarske kongrese, a njegov zavod posjećivali su istaknuti veterinarski i poljoprivredni stručnjaci. Doktorirao je na Veterinarskom fakultetu u Bernu (1905.) te se uz dr. R. Krištofa ubraja među prve veterinare koji su dobili naslov doktora veterinarske medicine. Na bakteriološkom zavodu u Križevcima ostaje sve do umirovljenja (1922.). Nakon reaktiviranja osniva slovenski veterinarski bakteriološki zavod u Ljubljani, gdje se do ponovnog umirovljenja bavi bolestima peradi i pčela (1926. – 1932.). U posljednjoj fazi javnog rada stekao je velike zasluge za razvoj i unaprjeđenje pčelarstva. Objavio je stotinjak znanstvenih, strukovnih i popularnih publikacija na mađarskom, hrvatskom, njemačkom i slovenskom jeziku. Njegova knjiga pod naslovom *Prva pomoć* doživjela je tri izdanja (1914., 1916., 1929.) na četiri jezika (arhiva Fakulteta).

Istaknuti član Hrvatsko-slavonskoga veterinarskog društva bio je i veterinar E. Podaubsky koji je 1. siječnja 1899. postavljen za ravnatelja Zemaljske potkivačke škole u Zagrebu. Ona je osnovana 1886. sa zadaćom da obrazuje kvalitetne potkivače, što je bilo iznimno važno za čuvanje i razvoj konjogojstva, tada važne stočarske grane u zemlji. Prvi je ravnatelj škole bio J. Černy, koji je znatno pridonio odgoju i obrazovanju potkivačkog kadra. On je 1892. objavio prvi udžbenik namijenjen polaznicima škole, *Nauka o potkivanju konjah*.

Polaznici škole trebali su svladati poznavanje i njegu konja te utjecaj dobrog kova na radnu sposobnost konja. U praktičnoj nastavi učili su o skidanju starih i kovanju raznovrsnih novih potkova, obrezivanju i pripremanju potkova za zdravo i bolesno kopito te o adaptiranju i pribijanju potkova. Predavači škole bili su stručnjaci iz veterinarstva: J. Černy (anatomija kopita, bolesti i liječenje kopita i papaka, ortopedsko potkivanje), dr. R. Krištof (anatomija i fiziologija konja) i prof. J. Prugovečki (gospodarstvo). Uz njih je bio imenovan i tzv. konjski vidar kao učitelj potkivanja s još dva potkivača. U sastavu škole bila je staja za konje s bolesnim kopitima, pa se škola dijelom izdržavala iz vlastitih prihoda (potkivanje i liječenje), a dijelom iz sredstava dobivenih od zemaljske vlade. Škola je postigla najveće uspjehe kada je njome ravnao E. Podaubsky (1899. – 1914., 1918., 1919.), koji je sanirao financijske poteškoće, preuzeo cjelokupnu teoretsku nastavu i podigao je na zavidnu razinu. Glavna zgrada Zemaljske potkivačke škole, koja je dovršena 1916., projektirana je i izvedena tako da bi poslije mogla poslužiti za prvi smještaj budućem Veterinarskom visokom učilištu. Znatan dio troškova gradnje osigurao je E. Podaubsky od prihoda potkivačke i veterinarske ambulante škole.

Na početku 20. stoljeća veterinarska služba u Hrvatskoj bila je organizirana tako da su veterinari u državnoj službi suzbijali nekoliko najopasnijih zaraznih bolesti, zoonoza, kada bi poprimile oblike pošasti, a drugo je liječenje bilo prepušteno privatnoj praksi. Suzbijanje stočnih zaraznih bolesti bilo je otežano jer dotad u Hrvatskoj nije postojao ni jedan veterinarski dijagnostički zavod. U tom kontekstu treba istaknuti rad Hrvatsko-slavonskoga veterinarskog društva koje je bilo zaslužno za pokretanje niza aktivnosti važnih za daljnji razvoj veterinarstva u Hrvatskoj. Zalaganje članova društva pridonijelo je i osnivanju Kraljevskog hrvatsko-slavonskog zemaljskog bakteriološkog zavoda u okviru Gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima, 10. svibnja 1901., čiji je osnivač i prvi predstojnik bio dr. F. Kern. Zavod je osnovan samo trinaest godina nakon osnutka Pasteurova zavoda u Parizu, a imao je zadaću da dijagnosticira i istražuje zarazne bolesti domaćih životinja. Prvi je počeo proizvoditi cjepiva i serume u jugoistočnom dijelu Europe (1918.), čime je znatno utjecao razvoj i unaprjeđenje veterinarstva u Hrvatskoj i šire.

Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo je 1906. pokrenulo izlaženje stručnog mjesečnika *Veterinarski vijestnik*, čiji je glavni urednik bio E. Podaubsky. Redovito je objavljivao stručne i znanstvene rasprave iz veterinarske djelatnosti, a već u prvom broju tiskan je članak J. Nessla o potrebi osnivanja samostalne Visoke veterinarske škole ili fakulteta u Hrvatskoj. O toj je temi u više navrata tada pisano i u drugim glasilima, no do osnutka visoke veterinarske škole nije došlo jer u to vrijeme nije bilo političke volje vladajućih krugova za razvojem hrvatskih zemalja u toj mjeri da kulturno i ekonomski ne ovise o Beču i Budimpešti.

U Hrvatskoj su neposredno prije Prvoga svjetskog rata bila zaposlena svega 132 veterinara. Stanje s veterinarskim kadrom u susjednim zemljama, koje će se poslije ujediniti u novu zajedničku državu, bilo je još gore. Tako je u susjednoj Sloveniji radilo svega 54, a u Srbiji oko 70 veterinara. S obzirom na ulogu veterinara u razvoju stočarstva na ovim prostorima to je bio gotovo zanemariv broj.

Nakon završetka Prvoga svjetskog rata većina našeg stanovništva bavila se poljoprivredom. Stočarstvo kao najvažnija grana narodnog gospodarstva bilo je u razvoju, međutim stočne zaraze nanosile su veliku štetu stočnom fondu. Broj veterinara nakon završetka rata mogao je biti samo manji i uglavnom su obavljali administrativne poslove.

Raspadom Monarhije nestalo je političke zapreke osnivanju veterinarskog učilišta u Hrvatskoj, tim više što hrvatski studenti zbog neriješenih ekonomskih odnosa između Austrije i novonastale države, Kraljevine SHS, nisu više mogli nastaviti školovanje u Beču. To je potaknulo članove Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva na brzo djelovanje glede osnivanja Veterinarske visoke škole u Zagrebu, kako bi se zadovoljile potrebe novoosnovane države za veterinarskim kadrom. Na sjednici Odbora Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva 25. studenoga 1918. ravnatelj Zemaljske potkivačke škole E. Podaubsky podnio je prijedlog za osnivanje Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Prijedlog je bio prihvaćen i upućen Narodnom vijeću Sabora SHS u Zagrebu, koje je tada imalo funkciju hrvatske vlade. Istodobno je Odbor Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva povjerio S. Plasaju da izradi Nacrt zakonske osnove za ustrojenje Veterinarske visoke škole u državi SHS. Nacrt je sadržajno odgovarao statutima tadašnjih veterinarskih škola u njemačkim zemljama, koje su u to vrijeme imale najrazvijenije veterinarstvo. Prihvaćen je na glavnoj godišnjoj skupštini društva, 15. prosinca 1918., i upućen Povjereništvu za prosvjetu i vjere na rješavanje. S tim u vezi Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo imenovalo je 21. prosinca 1918. istaknute veterinare, E. Podaubskog, dr. F. Gabreka i S. Plasaja, za svoje izaslanike kod Narodnog vijeća za osnivanje Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Narodno je vijeće 12. veljače 1919. vratilo društvu Nacrt zakonske osnove, uz neke izmjene. Odbor društva razmotrio je korigirani nacrt i 25. veljače 1919. vratio ga Narodnom vijeću. Na prijedlog Odbora društva veterinara Povjereništvo za prosvjetu i vjere odobrilo je Nacrt zakonske osnove za osnivanje Veterinarske visoke škole u Zagrebu, koji je tiskan u *Veterinarskom vijestniku* br. 2 iz 1919. godine. Osobita zasluga u svemu tome pripada dr. M. Rojcu, koji je tada bio povjerenik za prosvjetu i vjere i koji je zaslužan za osnutak i drugih prosvjetnih ustanova u Zagrebu. Osobno se založio za upravnu provedbu osnivanja škole u djelo, koja je u kraćem vremenu uspješno privedena kraju. Tako je u kolovozu 1919. napokon osnovana Veterinarska visoka škola u Zagrebu čime je ostvarena davna želja i potreba hrvatskoga naroda da dođe do vlastite visoke veterinarske obrazovne institucije.

Milan Rojc (1855. – 1946.) hrvatski pravnik, političar i poslanik u Hrvatskom saboru. Bio je predstojnik Odjela za bogoštovlje i nastavu (1906. – 1907., 1917. – 1919.) i povjerenik za unutrašnje poslove, tj. podban u Pokrajinskoj vladi u Zagrebu (1919. – 1921.). Zauzimao se za osnivanje niza visokoškolskih ustanova, među kojima i Pomorske akademije u Bakru, Više pedagoške škole, Visoke ekonomsko-komercijalne škole i Visoke tehničke škole u Zagrebu, Umjetničke akademije u Zagrebu, Medicinskoga fakulteta, Veterinarske visoke škole u Zagrebu i dr. Godine 1920. proglašen je počasnim doktorom Sveučilišta u Zagrebu. Kao podban zalagao se protiv progona legalno izabranih komunističkih gradskih zastupnika u Zagrebu, koji su 1920. odbili položiti prisegu kralju Petru I. Karađorđeviću te za dokinuće prijekih sudova. Godine 1922. objavio je knjižicu *Za bolju budućnost naše Kraljevine (Razvitak prilika u Hrvatskoj)* gdje objašnjava uzroke i povode nezadovoljstva u Hrvatskoj naspram centralizma i monarhije Karađorđevića (arhiva Fakulteta).

Pročelje glavne zgrade u kojoj je bila smještena Veterinarska visoka škola (1919. – 1924.) i Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1924. – 1959.). Danas je to jedna od triju lokacija na kojima djeluje Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu (arhiva Fakulteta).

2. Veterinarska visoka škola u Zagrebu (1919. – 1924.)

(prof. dr. Željko Pavičić)

Veterinarska visoka škola u Zagrebu započela je s radom u školskoj godini 1919./1920. na temelju Uredbe kojom se do kasnijeg uređenja ustavnim putem ustrojava Veterinarska visoka škola u Zagrebu (NN 93/1919), koju je 31. kolovoza 1919. propisao regent Aleksandar Karađorđević. Uredba je bila gotovo doslovan prijepis Plasajeva Nacrta zakonske osnove za ustrojenje Veterinarske visoke škole u Kraljevini SHS. Nositelji upravljanja bili su rektor škole i Profesorsko vijeće (vijeće nastavnika u različitim se razdobljima nazivalo i Fakultetski savjet i Fakultetsko vijeće, op. a.). Rektor je zastupao i predstavljao školu, predsjedao Profesorskim vijećem, provodio odluke vijeća u djelo te obavljao i druge poslove iz nadležnosti dekana fakulteta, a biralo ga je Profesorsko vijeće na jednu školsku godinu. Profesorsko je vijeće bilo kolektivno tijelo koje je upravljalo školom. Ono je odlučivalo o njezinu nastavnom i znanstvenom radu, o popunjavanju radnih mjesta i izboru nastavnika u viša zvanja, financijsko-materijalnom poslovanju i drugom. Činili su ga svi redoviti i izvanredni profesori te jedan do dva predstavnika docenata.

Naredbom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Povjereništva za prosvjetu i vjere od 26. rujna 1919. otvoren je I. semestar na Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu, a zbog nedostatka nastavnog i upravnog kadra, uprava Škole povjerena je dekanu Mudroslovnog fakulteta prof. dr. S. Hondlu. Do pretvaranja Veterinarske visoke škole u Veterinarski fakultet ukupno se izmijenilo pet rektora i četiri prorektora (tablica 1.).

2.1. Rektori škole

Prof. dr. Stanko Hondl rođen je 22. listopada 1873. u Zagrebu. Nakon završetka četiri razreda pučke škole upisao je Kraljevsku veliku gimnaziju na Katarininu trgu u Zagrebu i položio ispit zrelosti 1891. godine. Iste godine instrukcijama iz fizike i matematike pomaže vršnjaku Stjepanu Radiću da privatno položi maturu u Rakovičkoj gimnaziji.

Nakon završetka gimnazije upisao je studij fizike na Mudroslovnom (od 1928. Filozofskom) fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i završio ga 1896. polaganjem svih završnih ispita. Pred kraj studija odredbom Hrvatske vlade, Odjela za bogoštovlje i nastavu iz listopada 1895. imenovan je pomoćnim učiteljem u Kraljevskoj gornjogradskoj velikoj gimnaziji u Zagrebu, gdje je radio do siječnja 1896. U travnju iste godine imenovan je namjesnim učiteljem u Vinkovačkoj gimnaziji, ali je već u kolovozu premješten u novoosnovanu Kraljevsku donjogradsku veliku gimnaziju u Zagrebu. Doktorirao je 1898. u Zagrebu s temom *Teorija sfernih funkcija*. Sljedeće školske godine uzima dopust i boravi na njemačkim sveučilištima u Berlinu i Göttingenu radi znanstvenog usavršavanja.

Iz Osobnika S. Hondla u Državnom arhivu u Zagrebu vidljivo je da je Hondl osamnaest godina, tijekom svog diplomskog i doktorskog studija kao i rada na zagrebačkim srednjim školama, honorarno radio kao stenograf u Saborskom brzopisnom uredu u Zagrebu, gdje je stupio u službu 1892., a 1901. imenovan je voditeljem smjene. Službu saborskog brzopisca napustio je tek 1910. godine.

U ljetnom semestru ak. god. 1902./1903. započeo je sveučilišnu nastavnu karijeru kao privatni docent za predmet Osnovi teorije potencijala na Matematičko-prirodoslovnom odjelu Mudroslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Za izvanrednog profesora izabran je 1911., a redovitog profesora 1915. godine. Bio je prvi visokoškolski predavač fizike za studente Medicinskog fakulteta (1917. – 1934.), Veterinarske visoke škole (1919. – 1924.) i Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1924. – 1934.)

Tablica 1. Uprave Veterinarske visoke škole od ak. god. 1919./1920. do 1924./1925.

Akademska godina	Rektor	Prorektor
1919./1920.	prof. dr. Stanko Hondl	-
1920./1921.	prof. Eugen Podaubsky	prof. Jaroslav Sakař
1921./1922.	prof. dr. Fran Zavrnik	prof. Eugen Podaubsky
1922./1923.	prof. dr. Petar Gjurić	prof. dr. Fran Zavrnik
1923./1924.	prof. dr. Petar Gjurić	prof. dr. Fran Zavrnik
1924./1925.	prof. Jaroslav Sakař	prof. dr. Petar Gjurić

Bio je predstojnik Fizikalnog kabineta, odnosno kasnije Fizikalnog zavoda (1911. – 1945.) i dekan Mudroslovnog (1919./1920.), odnosno Filozofskog fakulteta (1932./1933.). Za vrijeme prvog dekanskog mandata kratko je obavljao dužnost rektora Veterinarske visoke škole u Zagrebu, prije negoli se ona osamostalila uredbom regenta Aleksandra Karađorđevića od 31. kolovoza 1919. godine.

Kako se broj studenata koji su slušali fiziku stalno povećavao, prof. dr. S. Hondl od prosvjetnih je vlasti tražio novu zgradu Fizikalnog zavoda. Gradnju zgrade sprječio je početak Prvoga svjetskog rata. Godine 1925. ponovno je odobrena izgradnja zgrade, a dovršena je tek 1937. na Marulićevu trgu broj 19. Za početak njezine izgradnje osobito je zaslužan Hondlov prijatelj Stjepan Radić koji je 1926. bio ministar prosvjete Kraljevine SHS. Do 1946. bila je u sastavu Filozofskog fakulteta, kada se dodjeljuje osnovanom Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. U njoj se održavala nastava iz fizike sve do 1991. godine.

Godine 1925. S. Hondl se usprotivio Pribičevićevim i Demetrovićevim nasilnim imenovanjima profesora na Sveučilištu u Zagrebu i bio je krajnje odlučan u suprotstavljanju imenovanja profesora jugounitarističke orijentacije. Stoga se suprotstavio imenovanju M. Kiseljaka za profesora na Mudroslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U tome ga je podupirao i akademik V. Varićak. Početkom 1926. Ministar prosvjete S. Radić umirovio je devet profesora Sveučilišta u Zagrebu, među njima i M. Kiseljaka.

Prof. dr. S. Hondl bio je potpredsjednik Društva srednjoškolskih profesora i suurednik Nastavnoga vjesnika (1908. – 1910.). Za dopisnog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti izabran je 1908., a redovitog člana 1923. godine.

Nakon izbora za redovitog člana bio je veoma aktivan u radu Akademije te je djelovao u više njezinih odbora. Bio je član Nadzornog odbora, revizor blagajničkog poslovanja Akademije, a uz to je postao i član Odbora za istraživanje zemlje te član Odbora za izdavanje knjižnice za opću naobrazbu. U dokumentu koji se nalazi u Arhivu HAZU-a, br. 512 iz 1924. navodi se da su za proslavu 1000. godišnjice hrvatskoga kraljevstva uime Akademije delegirani pravi član dr. S. Hondl i izvanredni član dr. D. Gruber. Poslije je bio potpredsjednik Akademije (1933. – 1941.), a od 25. studenoga 1943. predstojnik (danas tajnik) Matematičko-prirodoslovnog razreda Akademije. U doba NDH Akademija je nosila ime Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Privremeni odbor novoutemeljene Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (A. Bazala, D. Boranić, Ž. Marković, F. Tućan i V. Vouk), 11. veljače 1947., potvrdio je i izabrao nove članove, ali među potvrđenim članovima nije bilo S. Hondla, pa on prestaje biti njezinim članom.

Bio je predsjednik Hrvatskoga prirodoslovnoga društva (1934. – 1936.) koje je uz Akademiju odigralo veliku ulogu u stvaranju hrvatske znanstvene sredine. Osim toga bio je rektor Sveučilišta u Zagrebu (1935./1936. i 1936./1937.), zalažući se da se za potrebe Sveučilišta izgrade zasebne zgrade. Pritom je precizno naznačio koje su zgrade potrebne za pojedine fakultete. No njegov je zahtjev tada bio uspješan samo za Veterinarski fakultet, Tehnički fakultet i Poljoprivredno-šumarski fakultet.

Tijekom radnoga vijeka bavio se teorijskom i eksperimentalnom fizikom te poviješću fizike i filozofskim pitanjima znanosti. Za povijest fizike važni su njegovi radovi o Markantunu de Dominisu i o Ruđeru Josipu Boškoviću. Napisao je opsežnu knjigu/udžbenik *Fizika za više razrede srednjih škola* (1922.) koja je kasnije tiskana u tri izdanja i znatno je utjecala na naobrazbu mnogih generacija hrvatskih fizičara. Predavanjima na Pučkom sveučilištu, popraćenim pokusima, kao i prilozima u časopisu *Priroda,* pridonio je popularizaciji znanosti.

Prof. dr. S. Hondl je na osnovi odluke Ministarstva narodne prosvjete NDH prvi put umirovljen u ožujku 1945., ali je već u srpnju te godine odlukom povjerenika Filozofskog fakulteta vraćen u aktivnu službu. Konačno je rješenjem ministra prosvjete NR Hrvatske umirovljen u veljači 1946. godine. Umro je 9. travnja 1971. u Zagrebu u 99. godini života.

U organizaciji Razreda za matematičke, fizičke i kemijske znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu je 3. prosinca 2013. održan znanstveni skup povodom 140. obljetnice rođenja S. Hondla, gdje je predstavljen njegov znanstveni i stručni opus te ljudske vrednote koje je ostavio hrvatskoj znanosti, osobito generacijama hrvatskih fizičara i gradu Zagrebu. Povodom tog događaja je u izdanju spomenutog Razreda HAZU-a objavljena znanstvena knjiga *Stanko Hondl, život i djelo* (1873. – 1971.).

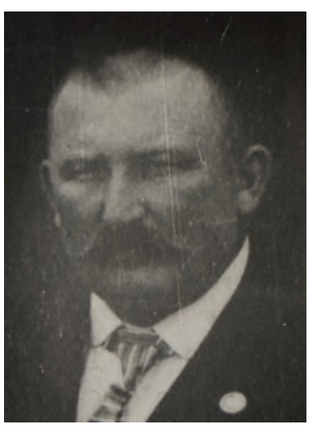

Prof. Eugen Podaubsky rođen je 26. svibnja 1869. u slavonskom mjestu Pleternici, gdje mu je otac bio nadglednik jednog imanja. U rodnom je mjestu završio osnovnu školu, a gimnaziju je pohađao u Požegi i Zagrebu. Studij veterinarske medicine upisao je 1891. na Vojnom-veterinarskom institutu u Beču, gdje je diplomirao 17. studenoga 1894. godine. U početku je radio kao vojni veterinar na ergeli Nagy Dàad-Sàri u Mađarskoj (1895. – 1896.). Godine 1897. postavljen je za kotarskog veterinara u Vojniću, a već sljedeće godine premješten je u Zemaljsku potkivačku školu u Zagrebu te je bio njezin ravnatelj.

Već potkraj studija odlučuje se posvetiti onihologiji (znanosti o potkivanju, op. a.), koja je u to vrijeme bila jedna od najvažnijih veterinarskih disciplina. Kako bi što bolje upoznao potkivanje, 1895. odlazi u Budimpeštu i završava potkivačku školu, krijući od nastavnika i pitomaca da je diplomirani veterinar. Veliku aktivnost razvija tijekom svog službovanja u Zemaljskoj potkivačkoj školi koja je za vrijeme njegova vođenja dostigla europsku razinu. Osim potkivanja i ortopedskih zahvata E. Podaubsky je u školi otvorio veterinarsku ambulantu za područje Zagreba i njegove bliže okolice. Brzo je sanirao financijsko stanje

škole i počeo ulagati u banku relativno visoke iznose čistog prihoda polučenog potkivanjem i liječenjem. U desetak godina ta je ušteđevina narasla na nekoliko stotina tisuća kruna. Tim je prihodima pokrenuo izgradnju nove veće zgrade Zemaljske potkivačke škole u koju je 1919. useljena Veterinarska visoka škola.

Bio je savjetnik zemaljske vlade za područje konjogojstva, pa je godinama kao ekspert odlazio u Švicarsku, Austriju, Njemačku, Nizozemsku, Francusku i Italiju radi nabave rasplodnjaka. Na tim putovanjima E. Podaubsky posjećuje veterinarske i stočarske ustanove, upoznaje organizaciju veterinarske službe, osobito veterinarskih škola i fakulteta, te stječe potrebno iskustvo za organizaciju budućeg veterinarskog učilišta u Zagrebu.

E. Podaubsky je kao mladi stručnjak izabran 1899. u odbor Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva, gdje razvija intezivnu djelatnost. Osnivač je i glavni urednik stručnoga glasila *Veterinarski vjesnik* (1906. – 1911.) i predsjednik tog društva (1909. – 1918.). Na osnovi njegova prijedloga, koji je prihvaćen u društvu i potvrđen na razini vlade, osnovana je 1919. Veterinarska visoka škola u Zagrebu.

E. Podaubsky imenovan je suplentom, a zatim i javnim redovitim profesorom. Održava nastavu iz Kirurgije te kao predstojnik Kirurške klinike organizira njezin rad. Bio je i prvi izabrani rektor škole (1920./1921.). U toj funkciji posvećuje svu brigu njezinu ustroju u zgradi Zemaljske potkivačke škole, kako bi na pojedine zavode i klinike što prije uveo nastavni kadar i kako bi se započelo s radom. U jednom je mandatu bio i prorektor škole (1921./1922.).

Uz redovite obveze u matičnoj ustanovi bio je honorarni nastavnik Plastične anatomije životinja u umjetničkoj školi u Zagrebu (1913. – 1934.) i honorarni nastavnik Anatomije domaćih životinja i Veterinarstva na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu (1920. – 1934.). Napisao je šest radova, od čega su tri bila vezana za Veterinarsku visoku školu, odnosno Veterinarski fakultet u Zagrebu.

Kada je kraljevskim ukazom krajem 1924. Veterinarska škola ušla u sastav Sveučilišta i postala Veterinarski fakultet, prof. E. Podaubskom povjerena je časna dužnost matičara i prvog dekana Veterinarskog fakulteta (1925./1926.).

Prof. E. Podaubsky nije bio usredotočen samo na obveze u školi, odnosno Fakultetu, već je nastavio raditi na unaprjeđenju veterinarske struke aktivnim angažmanom u strukovnom društvu. Godine 1920. pokrenuta je akcija za sjedinjenje hrvatskog i srpskog veterinarskog društva te slovenskih veterinara u zajedničko Jugoslavensko veterinarsko udruženje. Pritom prof. Podaubsky sudjeluje na izradi pravilnika tog društva. Zbog ugleda i autoriteta koji je uživao u veterinarskim krugovima, izabran je za predsjednika prve glavne skupštine zajedničkog udruženja, koja je održana 1921. u Beogradu. Jugoslavensko veterinarsko udruženje izabralo ga je 1932. za svog počasnog člana.

Godine 1921. Ministarstvo poljoprivrede i voda imenovalo ga je članom Veterinarskog savjeta u kojemu je bio njegov predsjednik, a od 1923. bio je angažiran i u radu Društva agronoma kao dopisni član. Dana 3. listopada 1923. izabran je za člana Družbe Braće Hrvatskog Zmaja, izabravši zmajsko ime Zmaj Klikunski.

Prof. E. Podaubsky je, lošeg zdravlja, umirovljen u prosincu 1934. godine. Na sjednici Vijeća 14. prosinca 1934. prof. dr. L. Bosnić i prof. Lj. Jurak predložili su da se prof. E. Podaubskom dodijeli počasni doktorat Univerziteta. No na sjednici Vijeća 11. siječnja 1935. prijedlog za dodjelu počasnog doktorata nije dobio potreban broj glasova profesora. Osim toga prof. Lj. Jurak promijenio je prethodno mišljenje, pa je većinom glasova prihvaćeno da se prijedlog za prof. E. Podaubskog *za sada povuče*.

Prof. E. Podaubsky umro je 25. listopada 1935. u Zagrebu. Još za vrijeme njegova života prigodom desetogodišnjice osnutka Kluba studenata veterine (1930.) postavljena mu je spomen-ploča na Fakultetu. Osim toga, u znak zahvale za sve što je uradio za osnutak Veterinarske visoke škole nakon smrti postavljena mu je spomen-bista u vijećnici Fakulteta, a prilikom proslave 40. godišnjice osnivanja veterinarskog učilišta u Zagrebu (1959.) otkriven mu je spomenik u perivoju Fakulteta. Odlukom gradskog poglavarstva grada Zagreba ulica pokraj Fakulteta nazvana je njegovim imenom. Treba napomenuti da je jedna ulica u Pleternici dobila ime po njemu, a nalazi se na dijelu prometnice Pleternica – Ruševo.

Godine 2013. Veterinarski fakultet u Zagrebu utvrdio je Povelju *Eugen Podaubsky* kao najviše javno priznanje koje se dodjeljuje za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada te za izvanredan doprinos u veterinarskoj znanosti i suradnji s gospodarstvom u domovini i svijetu. Povelja se dodjeljuje istaknutim znanstvenicima i nastavnicima Fakulteta za životni i radni opus.

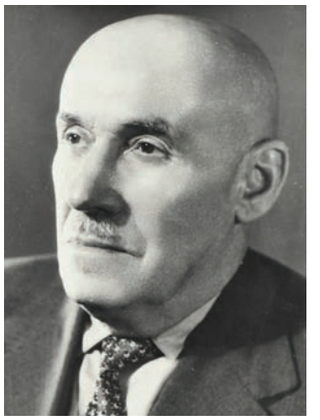

Prof. dr. Fran Zavrnik rođen je 12. studenoga 1888. u Oberwellitschenu, Styria, Austrija. Roditelji su mu bili manji zemljoposjednici. Osnovnu je školu završio u Koreni. Prepoznat je kao darovit učenik te je ocu preporučeno da nastavi s njegovim školovanjem. Gimnaziju je pohađao u Mariboru i Novom mestu, gdje je 1906. položio ispit zrelosti. Iste je godine upisao studij veterinarske medicine na Veterinarskoj visokoj školi u Beču i diplomirao 11. travnja 1913. godine. Već za vrijeme studija počeo se baviti histologijom i embriologijom kao demonstrator u Zavodu prof. S. M. von Schumachera. Ondje je izradio disertaciju iz histologije, a doktorirao je 11. srpnja 1914. s temom *Beiträge zum histologischen Bau der Pferdeaorta*.

Njegov organizacijski rad počinje već u studentsko doba, naime bio je među osnivačima i prvi predsjednik studentskog kluba Društvo slovenskih veterinarjev.

Nakon završetka studija zapošljava se kao zemaljski veterinar u Vranskom u Savinjskoj Dolini, gdje ga je zatekla mobilizacija u Austro-Ugarsku vojsku. U Prvom je svjetskom ratu bio najprije na ruskom, a zatim na talijanskom ratištu. Poslije sloma Austro-Ugarske izbjegava talijansko zarobljeništvo i preuzima dužnost vojnog veterinara u Račama pored Maribora. Početkom 1919. prelazi u civilnu službu i postaje kotarski veterinar u Ptuju. Iste godine poziva ga prof. E. Podaubsky da preuzme profesorsko mjesto na Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu. U međuvremenu je premješten k civilnom komesarijatu za Prekomurje u Mursku Sobotu, gdje je trebalo organizirati veterinarsku službu, i tamo ostaje do početka 1921. godine.

Nakon imenovanja javnim redovitim profesorom povjereno mu je predstojništvo Zavoda za histologiju i embriologiju (1921. – 1941.). Osim redovitog predmeta Histologija i embriologija predavao je izborni predmet Teorija i upotreba mikroskopa i bio prvi nastavnik iz predmeta Povijest veterinarstva (1921. – 1941). Kraće je vrijeme predavao i Veterinarsko redarstvo (1925./1926.), a od iste akademske godine započinje s nastavom iz predmeta Histološko-embriološki praktikum za naprednije. Od ak. god. 1936./1937. honorarno je držao i nastavu iz neobveznog predmeta Uvod u veterinarsku medicinu.

Objavio je nekoliko skripti za studente: *Teorija mikroskopa* (1924.), *Embriologija* (1925.), *Histologija* (1925., 1940.) i preveo udžbenik *Embriologija domaćih životinja* njemačkog autora O. Zietzschmanna (1937.). Osim toga preveo je priručnik *Veliki liječnik domaćih životinja ili prva pomoć kod oboljenja domaćih životinja* češkog autora F. Dvoračeka (1932.).

Tijekom svog rada na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu objavio je gotovo 50 radova. Bavio se znanstvenoistraživačkim radom, a osobito se istaknuo u području hematologije te slovi kao utemeljitelj jugoslavenske veterinarske hematologije. Također se bavio biometričkom obradom trajanja gravidnosti. Od njega potječu i prvi pokušaji prikazivanja cjelokupne povijesti našega veterinarstva. Nekoliko radova napisao je o osnivanju Veterinarske visoke škole i Fakulteta te ulozi veterinarstva u poljoprivredi, a objavljeni su u *Jugoslavenskom veterinarskom glasniku*, *Poljoprivrednom glasniku*, *Mladini* i *Novostima* (1926.-1932.).

Bio je u jednom mandatu rektor Veterinarske visoke škole (1921./1922.) te u dva mandata dekan (1931./1932. i 1932./1933.) i jednom prodekan (1933./1934.) Veterinarskog fakulteta. Na dužnosti prodekana je na pola mandata podnio ostavku.

Godine 1929. u Zagrebu je ustanovio Slovensku knjižnicu i čitaonicu, koja je nakon proglašenja diktature kralja Aleksandra Karađorđevića promijenila ime u Narodna knjižnica i čitaonica. Bio je i njezin prvi predsjednik (1930. – 1933.). Iz knjižnice se poslije razvilo Kulturno-prosvjetno društvo Slovenski dom.
Godine 1931. predložio je osnivanje fakultetskog znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* i bio njegov prvi urednik (1931. – 1934.). Bio je i urednik leksikografskog izdanja *Veterinarski kalendar* (1930. i 1936.). Osim toga prof. dr. F. Zavrnik referirao je o sveukupnoj znanstvenoj literaturi iz veterinarske medicine objavljenoj u Jugoslaviji u *Jahresbericht der Veterinärmedizin* (1922. – 1941.). Godine 1938. piše posebnu brošuru o veterinarstvu, a sudjeluje i u projektu organizacije veterinarske službe.
Prijevremeno je umirovljen u kolovozu 1941. i ubrzo uhićen te zatočen u logoru Stara Gradiška. Pušten je u lipnju 1942. te je do kraja rata radio u odjelu za inozemnu literaturu knjižnice Ćelap u Zagrebu.
Nakon Drugog svjetskog rata pozvan je u Sloveniju da pomogne u organizaciji veterinarske službe. U travnju 1946. imenovan je prvim direktorom novoosnovanog Veterinarskog znanstvenog zavoda Slovenije, gdje je ustrojio hematološki odjel. U studenom 1947. napušta Zavod i postaje redoviti profesor na Fakultetu za agronomiju i šumarstvo u Ljubljani, preuzevši katedru za fiziologiju s anatomijom, histologijom i embriologijom. Od 1947. do 1951. bio je i predavač u srednjoj veterinarskoj školi u Ljubljani. Godine 1953. imenovan je matičarem Fakulteta za agronomiju, šumarstvo i veterinarstvo. Bio je dekan (1954./1955. – 1955./1956.) i prodekan (1956./1957.) tog fakulteta. U nastavku veterinarske karijere u Sloveniji napisao je nekoliko skripti iz anatomije, fiziologije, histologije i embriologije (1947. – 1961.). Od 1956. aktivno je radio u povjerenstvu za slovensku medicinsku terminologiju i bio predsjednik medicinsko-veterinarske sekcije tog povjerenstva u Slovenskoj akademiji za znanost i umjetnost (1959. – 1963.).
Prof. dr. F. Zavrnik odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1961.). Umro je 17. veljače 1963. u Ljubljani.

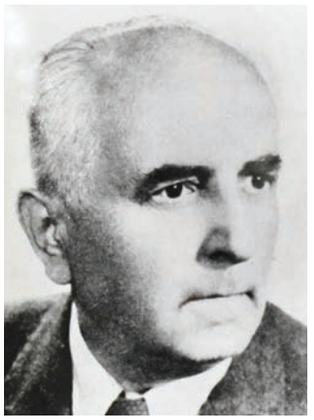

Prof. dr. Petar Gjurić rođen je 24. srpnja 1887. u Krnjaku pokraj Vojnića, gdje mu je otac u to vrijeme bio učitelj. Osnovnu je školu polazio u Slunju i Krapini, a realnu gimnaziju u Karlovcu, gdje je 1905. položio ispit zrelosti. Nakon završene gimnazije upisuje se kao vojni pitomac na Veterinarsku visoku školu u Beču, gdje je diplomirao 18. ožujka 1910. godine. Za vrijeme studija uočio ga je glasoviti prof. dr. A. von Tschermak-Seysenegga i utjecao na njega da se posveti fiziologiji. Godine 1913. austrijska ga vojska šalje na rad u fiziološki zavod k prof. dr. A. Tschermak-Seyseneggu koji je tada vodio fiziološki institut na Medicinskom fakultetu u Pragu. Kod njega je izradio disertaciju iz fiziologije probavnih organa i doktorirao 11. srpnja 1914. s temom *Über den Einfluss von Säuren und Alkalien auf die Magenleerung*.
Kao vojni pitomac bio je obvezan biti vojni veterinar u Austro-Ugarskoj vojsci. Završetak Prvoga svjetskog rata zatekao ga je na talijanskoj bojišnici, a nakon toga je dodijeljen u Zapovjedništvu konjogojskih zavoda za Hrvatsku i Slavoniju u Zagrebu. Nakon osnivanja Veterinarske visoke škole u Zagrebu napušta vojnu službu i prvo biva izabran za suplenta, a zatim za javnog redovitog profesora novoosnovane škole.
Nakon povratka sa specijalizacije iz Praga pristupa organizaciji rada u Zavodu za fiziologiju Veterinarske visoke škole u Zagrebu i počinje održavati nastavu iz fiziologije domaćih životinja (1921.). Bio je vrstan nastavnik, čija su se predavanja odlikovala jednostavnošću, jasnoćom i lijepom dikcijom. Već je nakon uvodnih rečenica potpuno zavladao auditorijem i zadržavao pozornost studenata sve do kraja predavanja. Godine 1929. njegovi su demonstratori sastavili skriptu prema bilješkama s predavanja i to je bila jedna od prvih skripti na Veterinarskom fakultetu.
Prof. dr. P. Gjurić je uz redovite nastavne obaveze aktivno sudjelovao u organizaciji rada mlade visokoškolske ustanove te je u dva mandata bio njezin rektor (1922./1923. i 1923./1924.) i jednom prorektor (1924./1925.). Poslije pretvaranja Veterinarske visoke škole u Fakultet bio je njegov matičar i u jednom mandatu prodekan (1925./1926.).
Između dva svjetska rata održavao je nastavu i iz fiziologije domaćih životinja za studente Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, a nakon Drugoga svjetskog rata (1948. – 1954.) nastavu iz fiziologije životinja za studente Biološkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu.
Prof. dr. P. Gjurić objavio je nekoliko znanstvenih radova. Bavio se fiziologijom mišićnog tkiva, osobito podražljivošću srčanog mišića i učinkom infracrvene svjetlosti na poprečnoprugastom mišiću. Također se bavio probavom i zgrušavanjem krvi. Objavljivao je samo kvalitetna istraživanja u renomiranim međunarodnim časopisima (*Pflügers Archiv der gesamte Physiologie*, *Radiologica* i dr.), tako da su njegove publikacije visoko kotirale.
Prof. dr. Gjurić je od početka okupacije surađivao s ilegalnim pokretom na Fakultetu i pomagao ga novčanim prilozima. Godine 1941. nakratko je uhićen te se zbog straha od ustaške vlasti iste godine sklanja kod rodbine u Beograd. Tamo je do završetka rata radio kao profesor Higijene podizanja, gajenja i ishrane domaćih životinja na Veterinarskom odsjeku Medicinskog fakulteta (Fakultet veterinarske medicine u Beogradu je tijekom Drugoga svjetskog rata bio dio tamošnjeg Medicinskog fakulteta, op. a.). Poslije oslobođenja, na poziv Fakulteta, vraća se za nastavnika i predstojnika Zavoda za fiziologiju gdje radi sve do odlaska u mirovinu 1952. godine. U tom je vremenu bio aktivan u Vijeću fakulteta, Veterinarskoj sekciji Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti te drugim institucijama. Godine 1955. preselio se k sestri u Beograd i neko vrijeme radio kao počasni profesor na tamošnjem Fakultetu veterinarske medicine.
Prof. dr. P. Gjurić je za uspješan dugogodišnji rad na osposobljavanju veterinarskih stručnjaka odlikovan Ordenom rada I. reda (1957.). Iste godine postavljena mu je spomen-ploča pred Zavodom za fiziologiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Umro je 30. srpnja 1962. u Beogradu. Nakon njegove smrti prikupljen je novac za podizanje spomenika koji je na prijedlog njegove obitelji upotrijebljen za osnivanje Fonda prof. dr. Petra Gjurića (1964.). Iz sredstava Fonda do početka sedamdesetih godina dodjeljivale su se nagrade za najbolje studentske radove iz fiziologije.

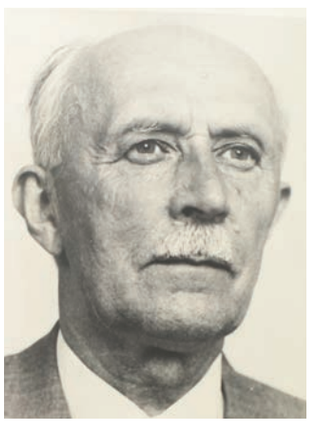

Prof. Jaroslav Sakař rođen je 30. ožujka 1883. u Buđejovicama (Češka). Potječe iz građanske obitelji koja se nakon njegova rođenja preselila u Sisak, gdje je J. Sakař završio osnovnu školu. Gimnaziju je završio 1901. u Zagrebu i kao stipendist hrvatske vlade upisao Veterinarsku visoku školu u Beču. Diplomirao je 10. ožujka 1906. godine. Nakon završetka veterinarskog obrazovanja kraće je vrijeme radio na ergeli Piberg u Štrajerskoj, a zatim kao kotarski veterinar u Brinju, Donjem Miholjcu i Donjoj Stubici (1906. – 1910.). Početkom lipnja 1910. izabran je za gradskog veterinara u Zagrebu. Afirmirao se kao dobar praktičar u praktičnoj kirurgiji, liječenju unutarnjih bolesti i porodiljstvu te stekao veliku popularnost zbog svojih uspjeha u suzbijanju zaraznih bolesti. O svojim je iskustvima pisao u *Veterinarskom vjesniku* u kojemu 1919. izlazi njegov članak o folikularnoj upali rodnice, a potom prikaz o puerperalnoj parezi. Radeći kao gradski veterinar imao je razvijenu praksu, pa je pisao i članke o grudnoj zarazi konja te o bjesnoći. Angažirao se u radu Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva, a na poticaj E. Podaubskog sudjelovao je u pripremama za osnivanje Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Godine 1917. među prvim se studentima na novoosnovani

Diploma Veterinarske visoke škole iz Beča na latinskom i njemačkom jeziku iz 1906., koja je pripadala J. Sakařu (arhiva Fakulteta).

Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, kao slušač anatomije kod prof. dr. D. Perovića. To mu je kasnije pomoglo u organizaciji nastave na Veterinarskoj visokoj školi, jer je kod prof. dr. D. Perovića obnovio anatomsko znanje stečeno u Beču i pripremio prve preparate za nastavu iz veterinarske anatomije.

Nakon imenovanja suplentom započeo je s održavanjem nastave iz anatomije i kao predstojnik Zavoda za anatomiju organizirao njegov rad sve do umirovljenja (1951.). Postaje redoviti profesor Zemaljske veterinarske visoke škole u Zagrebu te boravi u Austriji i Čehoslovačkoj (1920.), gdje je uspio nabaviti anatomske modele i najnovija učila i knjige kojima se Zavod za anatomiju dugo služio.

Budući da na Veterinarskoj školi, a poslije Veterinarskom fakultetu, neko vrijeme nije bilo nastavnika iz Higijene mesa i mlijeka, prof. J. Sakař kao bivši iskusni gradski veterinar držao je nastavu iz tog predmeta (1924. – 1932.) i za to vrijeme bio predstojnik Zavoda za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka). Uz nastavne obveze na matičnoj ustanovi predavao je predmet Komparativna anatomija za studente Umjetničke akademije u Zagrebu (1935. – 1939.).

Prof. J. Sakař bio je u jednom mandatu prorektor (1920./1921.), rektor (1924./1925.) Veterinarske visoke škole te u dva mandata dekan (1926./1927.) i sedam puta prodekan (1927./1928., 1930./1931., 1932./1933., 1934./1935. i 1936./1937.) Veterinarskoga fakulteta. Nakon što je Zemaljska veterinarska zaklada predana Fakultetu (1929.), zaslužan je što je njezina imovina uložena u nekretnine te je razumnim gospodarenjem povećao imovinu (zarada od najma, op. a.) koja je poslužila za financiranje određenih potreba Fakulteta. Uz profesore L. Bosnića i Lj. Juraka snažno se zalagao za opstojnost veterinarskog visokog školstva u Zagrebu i samo je njihovom najvećom zaslugom Veterinarski fakultet zadržan u hrvatskoj prijestolnici.

Bio je predsjednik Sekcije za Hrvatsku Jugoslavenskog veterinarskog udruženja (1930. – 1937.), gdje se zalagao za promicanje veterinarstva u unaprjeđenju stočarstva. Obnašao je i dužnost predsjednika Hrvatskog društva sveučilišnih profesora (1938. – 1940.).

Već u poodmakloj dobi (1947.) preveo je udžbenik *Anatomija domaćih životinja* ruskog autora A. F. Klimova kojim su se studenti koristili sljedećih 15 godina, do prijevoda istoimenog udžbenika S. Sissona (1962.). Surađivao je u *Hrvatskoj enciklopediji* (I. – V. svezak), gdje je napisao članke iz veterinarske struke (1941. – 1945.).

U svojoj je nastavničkoj karijeri pokazao veliku radnu energiju i svladao svoj predmet, čije je teoretsko i praktično značenje u naobrazbi veterinara uvijek isticao. Pune je 32 godine bio nastavnik, generacije veterinara slušale su sistemsku i topografsku anatomiju domaćih životinja i polagale ispite kod njega. Bio je nepokolebljiv u uvjerenju da je anatomija jedan od fundamentalnih predmeta u studiju veterinarske medicine i ta je čvrstina koordinirala s čvrstinom njegovih općih stavova u mnogim delikatnim situacijama u njegovu životu.

Na I. kongresu veterinara Jugoslavije u Zagrebu (1953.) prof. J. Sakařu dodijeljena je počasna diploma kojom mu je Savez Društva veterinara Federativne Narodne Republike Jugoslavije odao najveće priznanje i počast te ga na taj način istaknulo pred cjelokupnim članstvom kao uzor mlađim generacijama. Godine 1956. postavljena mu je spomen-ploča u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju.

Prof. J. Sakař za svoj je plodonosan rad odlikovan Ordenom rada I. reda Jugoslavije (1957.). Umro je 1. travnja 1963. u Zagrebu.

2.2. Djelovanje škole

Veterinarskoj visokoj školi dodijeljena je dvokatnica Zemaljske potkivačke škole i prizemne dvorišne prostorije za smještaj klinika u Savskoj cesti br. 16. Naredbom bana Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije I. Palečaka 19. rujna 1919. imenovani su suplenti škole, E. Podaubsky i dr. P. Gjurić, a 6. listopada i A. Vuković. Kako se Vuković zahvalio na suplenturi, novim je suplentom 31. listopada 1919. imenovan J. Sakař. Suplenti su ravnopravno odlučivali o poslovima iz djelokruga rada Profesorskog vijeća, a dekan Mudroslovnog fakulteta obavljao je dužnost rektora škole.

U osnivanju Veterinarske visoke škole aktivno je, putem Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva, sudjelovao i dr. F. Gabrek. No povrijeđen time što je izostavljen pri imenovanju prve trojice suplenata, E. Podaubskoga, dr. P. Gjurića i A. Vukovića, javno ih je napao u zagrebačkim novinama, poričući im kvalifikacije. Taj je njegov istup u medijima oštro osudilo Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo i na sjednici od 3. prosinca 1919. isključilo ga iz članstva.

U prvi se semestar upisalo 59 studenata iz različitih krajeva tadašnje države, koji su mahom potjecali iz siromašnijih slojeva društva. U Veterinarsku visoku školu mogli su se upisati slušači koji su u gimnaziji, prošli ispit zrelosti, pri čemu su trebali priložiti dokaz da imaju ispit zrelosti iz latinskog jezika. Slušači koji nisu imali ispit zrelosti iz latinskog jezika, mogli su ga položiti na Mudroslovnom fakultetu Sveučilišta Kraljevine SHS u Zagrebu do upisa u sljedeću školsku godinu. S obzirom na to da je prvo predavanje održano 13. studenoga 1919. Znanstveno-nastavnog vijeće je 5. studenoga 1979. donijelo odluku da se taj dan proglasi danom Veterinarskoga fakulteta. Otada se svake godine sredinom studenoga održava svečana sjednica Vijeća, a na pune obljetnice posebna proslava u znak osnutka prve i dosad jedine veterinarske visokoškolske institucije u Republici Hrvatskoj.

Nakon ustroja Veterinarske visoke škole izrađen je Nacrt naredbe kojim je privremeno propisana njezina organizacija, popis predmeta i polaganje državnih ispita. Iako taj nacrt nije ozakonjen, škola ga je primjenjivala dvije školske godine te je na temelju njega formirano 12 zavoda koji su se postupno otvarali sljedećih godina. To su bili: 1. Zavod za sistematsku i topografsku anatomiju, 2. Zavod za fiziologiju, 2. Zavod za histologiju i embriologiju, 4. Zavod za farmakologiju s apotekom, 5. Zavod za stočarstvo, 6. Zavod za opću patologiju, patološku anatomiju i sudsko veterinarstvo, 7. Zavod i klinika za specijalnu patologiju i terapiju unutarnjih bolesti domaćih životinja, 8. Zavod za stočne zaraze i higijenu stoke te klinika za stočne zaraze, 9. Zavod i klinika za kirurgiju, 10. Zavod i klinika za primaljstvo i specijalnu patologiju i terapiju porodilja, 11. Zavod za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka) i za parazitologiju i mikrobiologiju i 12. Poliklinika.

Studij je trajao osam semestara, a predavali su se sljedeći predmeti:

a. Predmeti koje su predavali redoviti i izvanredni profesori:

1. Sistematska anatomija; topografska anatomija, 2. Histologija i embriologija, 3. Fiziologija, 4. Stočarstvo; nauka o hranjenju, vježbe o prosuđivanju stoke, stočarske ekskurzije, 5. Opća patologija; patološka anatomija, patološko-histološke vježbe; sudsko veterinarstvo, 6. Higijena stočnih proizvoda (mesa i mlijeka); mikrobiologija; parazitologija, 7. Farmakologija, 8. Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda; metode internog ispitivanja, 9. Specijalna patologija i terapija (klinika) unutarnjih bolesti preživača, svinja i peradi; metode internog ispitivanja, 10. Specijalna patologija i terapija (klinika) stočnih zaraza; vježbe o etiološkoj dijagnostici i etiološkoj terapiji (cijepljenje stočnih zaraza), ekskurzije po krajevima stočnih zaraza, 11. Kirurgija, operacione vježbe i zavoji, metode kirurškog ispitivanja, 12. Primaljstvo i specijalna patologija i terapija porodilja i 13. Higijena stoke.

b. Predmeti koje su predavali honorarni docenti:

1. Fizika s vježbama, 2. Biologija, 3. Botanika s naročitim osvrtom na krmno i ljekovito bilje, 4. Kemija, 5. Biologija i patologija riba, rakova i školjki, 6. Biologija i patologija pčela i svilaca, 7. Osnove političke ekonomije (neobvezno), 8. Enciklopedija gospodarstva s naročitim obzirom na bolesti krmnog bilja (neobvezno) i 9. Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo (neobvezno).

c. Predmeti koje su predavali učitelji:

1. Veterinarsko redarstvo, 2. Historija veterinarstva i 3. Potkivanje (neobvezno).

Studenti su odslušane predmete polagali pojedinačno u tri državna ispita. Položivši sve ispite apsolvent je stekao naslov diplomiranog veterinara.

Osnivanje Veterinarske visoke škole pratio je niz problema, od nedostatka materijalnih sredstava, poteškoća oko smještaja zavoda i klinika, do nepostojanja nastavnog plana te nedovoljnog broja nastavnika i drugoga kadra za rad škole. Najprije je osnovan Zavod za sistematsku i topografsku anatomiju (1919.), zatim Zavod za histologiju i embriologiju (1921.), Zavod za fiziologiju (1921.), Zavod za opću patologiju, patološku anatomiju i sudsko veterinarstvo (1921.) i Zavod za stočne zaraze i higijenu stoke te klinika za stočne zaraze (1921.). Ti su zavodi zbog nedovoljnih materijalnih sredstava i neodgovarajućeg prostora imali poteškoća u organizaciji rada i nastave. Radi rješavanja prostornih poteškoća za potrebe prvoosnovanog Zavoda za sistematsku i topografsku anatomiju odmah se počelo s izgradnjom manje, provizorne zgrade u dvorištu škole. Glavna je prostorija u toj prizemnoj zgradi bila dvorana za seciranje s 35 radnih mjesta i najnužnijim uređajima. Tu se nalazila i soba za predstojnika Zavoda, zatim mala prosektura, skladišna prostorija te studentska praonica, koja je služila i kao garderoba. Ta je zgrada dovršena do kraja veljače 1920. tako da su u drugom semestru mogle započeti vježbe iz anatomije. Posebno je težak put u svom razvoju prošao Zavod za patološku anatomiju. On je u početku

Detalj iz Zemaljske potkivačke škole (1910.), koja se iz prvotnih prostorija Veterinarske visoke škole, odnosno Fakulteta u Savskoj cesti br. 16. iselila tek 1925. godine (arhiva Fakulteta).

obuhvaćao Opću patologiju, patološku anatomiju i sudsko veterinarstvo i bio je privremeno smješten u prostorije Zavoda za fiziologiju. Patoanatomske sekcije i vježbe za studente održavale su se izvan grada, u živodernici. Godine 1922. nabavljen je najnužniji inventar i pribor za vježbe i razudbe, a iduće je godine uređen patološko-histološki laboratorij. Tek je 1927. jedna prostorija u dvorištu Fakulteta preuređena u dvoranu za sekciju. Ona je bila potpuno neprikladna za tu svrhu i sve do preseljenja Zavoda u Heinzelovu ulicu koristila se kao sekcijska dvorana. Zavod za stočne zaraze i higijenu stoke te klinika za stočne zaraze u početku su bili smješteni na privremenoj lokaciji i osposobljeni za tekuću dijagnostiku i rad, pri čemu je klinički dio Zavoda bio vrlo skroman. Preostali zavodi i klinike organizirani su postupno, u skladu s prostornim mogućnostima i raspoloživim sredstvima.

Studenti Veterinarske visoke škole već se u prvom semestru organiziraju i 3. prosinca 1919. osnivaju Klub studenata veterine. Prvi predsjednik kluba bio je student J. Ibrišimović, a članstvo je činilo 35 od 59 upisanih studenata. Klub je osnovan da moralno i materijalno potpomaže svoje članove. U tu su se svrhu studenti obraćali veterinarima za materijalnu pomoć, a prikupljene su potpore dijelili siromašnijim studentima za potrebe studentskog života. Na samom početku djelovanja klub je podržao Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo u osudi dr. F. Gabreka zbog neprimjerena pisanja u tisku, čime je pokušao osporiti rad Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Nakon ustroja škole osnovali su knjižnicu i nabavljenim šapirografom tiskali skripte za potrebe studija. U knjižnici se ubrzo, zahvaljujući donacijama, povećao broj knjiga i časopisa, pa su donesena posebna pravila koja su regulirala uvjete i način njihove posudbe. Klub studenata veterine djelovao je pod tim imenom do 9. svibnja 1923., kada mijenja naziv u Klub studenata veterinarske medicine.

Veterinarska visoka škola nije imala vlastiti Zavod za osnovne i prirodne znanosti (istoimeni zavod u koji ulazi botanika, kemija, fizika i biologija na Veterinarskom je fakultetu osnovan tek 1939. godine, op. a.), a nedostatak većine nastavnika Profesorsko je vijeće rješavalo pronalaženjem honorarnih profesora s drugih fakulteta (Mudroslovnog, koji je 1928. preimenovan u Filozofski fakultet, te Medicinskog i Gospodarsko-šumarskog fakulteta, koji je 1959. podijeljen na Šumarski i Poljoprivredni fakultet, op. a.), kao i ostalih istaknutih stručnjaka. Tako su nastavu u školskoj godini 1919./1920. održavali honorarni profesori iz: fizike (prof. dr. S. Hondl), kemije (prof. dr. F. Bubanović), biologije (prof. dr. B. Zarnik), botanike (prof. dr. S. Gjurašin) i enciklopedije gospodarstva (prof. dr. inž. S. Ulmansky). Jedino su u nastavi iz anatomije i nauke o potkivanju (onihologije) bili angažirani nastavnici škole (J. Sakař, E. Podaubsky). Studenti su nastavu honorarnih profesora slušali na njihovim matičnim fakultetima. Tako su nastavu iz biologije i kemije slušali u tim zavodima Medicinskog fakulteta na Šalati. Nastava iz fizike najprije se slušala na Filozofskom, a od 1934. do 1940. na Tehničkom fakultetu. Botanika se također najprije slušala na Filozofskom, a od 1936. do 1940. na Gospodarsko-šumarskom fakultetu. U tom je razdoblju botaniku predavao honorarni nastavnik prof. dr. I. Pevalek. Nastava iz histologije i embriologije održavala se do 1921., a iz parazitologije i farmakologije do 1926. na Medicinskom fakultetu. Predavanja i vježbe iz stočarstva i enciklopedije gospodarstva održavala su se do 1928. na Gospodarsko-šumarskom fakultetu. Studenti su zbog takve organizacije nastave morali obilaziti različite lokacije u gradu, što im je znatno otežavalo studij.

Iako je nastava počela u studenome 1919., prvi je nastavni plan za I. i II. semestar izrađen tek 12. ožujka 1920. godine (tablica 2.).

Ukazom regenta Aleksandra Karađorđevića od 17. lipnja 1920. javnim redovitim profesorima imenovani su E. Podaubsky (kirurg), dr. P. Gjurić (fiziolog) i J. Sakař (anatom). Ubrzo nakon toga, 19. srpnja 1920., prof. Podaubsky preuzima arhivu škole od dekana Mudroslovnog fakulteta i time zapravo započinje samostalan rad Veterinarske visoke škole.

Prva, konstituirajuća sjednica Profesorskog vijeća održana je 22. srpnja 1920. godine. Tada je prihvaćen službeni naziv Kraljevska Veterinarska visoka škola u Zagrebu te je za prvog rektora u školskoj godini 1920./1921. izabran prof. E. Podaubsky, a za prorektora prof. J. Sakař. Te se školske godine u prvi semestar upisalo 29 studenata. Za održavanje nastave u III. i IV. semestru odobreni su honorarni profesori iz farmakologije (prof. dr. M. Mikuličić), fiziologije (prof. dr. F. Smetanka), histologije, embriologije i parazitologije (dr. F. Zavrnik) te živinogojstva (prof. dr. inž. S. Ulmansky). Nastavu iz enciklopedije gospodarstva na prvoj je godini studija preuzeo prof. dr. inž. A. Ogrizek.

Treba istaknuti da su pojedini profesori Veterinarske visoke škole bili honorarni nastavnici na Gospodarsko-šumarskom fakultetu. Prof. E. Podaubsky je od ljetnog semestra šk. god. 1920./1921. bio javni redoviti profesor Gospodarskog odjela spomenutog fakulteta iz predmeta Anatomija domaćih životinja i Veterinarstvo, a prof. dr. P. Gjurić od zimskog semestra šk. god. 1922./1923. iz predmeta Fiziologija domaćih životinja.

Ukazom regenta, odnosno kralja Aleksandra Karađorđevića, a na prijedlog Profesorskog vijeća Veterinarske visoke škole, imenovani su 21. siječnja 1921. javnim redovitim profesorima dr. L. Bosnić (internist), dr. S. Plasaj (mikrobiolog i epizootiolog) i dr. F. Zavrnik (histolog i embriolog), 20. studenoga 1921. Lj. Jurak (humani patološki anatom)

Tablica 2. Djelomični nastavni plan studija veterinarske medicine iz 1920. godine

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Sistematska anatomija domaćih životinja	6		6	3
Biologija	4		4	
Anorganska i organska kemija	6	5	6	5
Fizika	5			
Botanika			3	1
Enciklopedija gospodarstva			2	
Nauka o potkivanju (onihologija)			3	2

Vježbaonica Zavoda za anatomiju (arhiva Fakulteta).

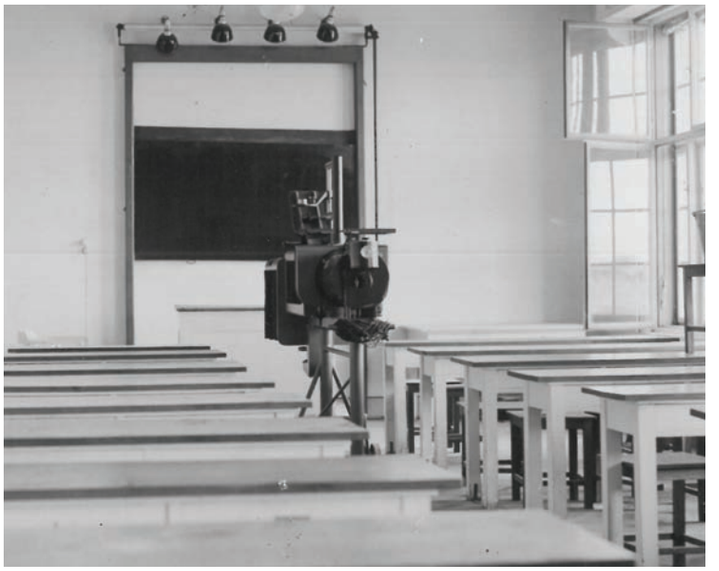

Predavaonica Zavoda za patološku anatomiju (arhiva Fakulteta).

te 11. srpnja 1922. M. Rajčević (internist za preživače, svinje i perad, ginekolog). Time je, uz prije imenovane profesore, zaokružena prva generacija profesora Veterinarske visoke škole u Zagrebu.

Prva generacija studenata šk. god. 1920./1921., nakon završetka III. semestra, zatražila je, a Odjeljenje za prosvjetu i vjere odobrilo prelazak na Veterinarsku visoku školu u Beču, jer su studenti smatrali da će tamo bolje napredovati iz veterinarskih predmeta koje su ovdje predavali profesori Medicinskog fakulteta (fiziologiju prof. dr. F. Smetanka u zamjenu za prof. dr. P. Gjurića, koji je te akademske godine bio na stipendijskom boravku u Pragu, i farmakologiju prof. dr. M. Mikuličić). Tako je tek druga generacija studenata upisanih šk. god. 1920./1921. u cijelosti odslušala nastavu na Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu.

Nastavnici su, osim nastavnih obveza, morali obavljati i sve administrativne poslove, jer u početku nije bilo zaposleno upravno i drugo osoblje. Tek 1921. Profesorsko vijeće imenuje prve službenike i drugo pomoćno osoblje u školi. Za prvog obnašatelja dužnosti tajnika postavljen je 29. srpnja 1922. J. Kušić, a već je 29. kolovoza iste godine imenovan L. Župan kao drugi obnašatelj dužnosti tajnika. On će tu dužnost obnašati i nakon pretvaranja Veterinarske visoke škole u Veterinarski fakultet, odnosno sve do 2. svibnja 1935. godine.

Raspravljajući o Nacrtu novog univerzitetskog zakona, koji je predviđao prevođenje visokih škola u fakultete, Profesorsko je vijeće 1. travnja 1921. uputilo dopis ministru prosvjete u kojemu traži da škola prijeđe u Veterinarski fakultet Sveučilišta Kraljevine SHS u Zagrebu, tako da se profesori Veterinarske visoke škole preimenuju u profesore Sveučilišta. Taj je prelazak bio usporen zbog prijedloga predstavnika Medicinskog fakulteta (honorarnog nastavnika prof. dr. M. Mikuličića) da se osnuje zajednički Medicinsko-veterinarski fakultet. Iako se prijedlog ubrzo pokazao neutemeljenim, još je neko vrijeme na pojedinim fakultetima Sveučilišta bilo otpora prelasku Veterinarske visoke škole u fakultet.

Najveće poteškoće u radu Veterinarske visoke škole činio je nedostatak prostora za smještaj zavoda i klinika, tim više što nije odmah imala na raspolaganju sve prostorije u dvije dodijeljene zgrade Zemaljske potkivačke škole. U prvoj su dvokatnoj glavnoj zgradi, naime, boravili privatni stanari, a u prizemnoj dvorišnoj zgradi djelovala je potkivačka škola. Stoga je Profesorsko vijeće otpočetka poduzimalo razne korake da se te prostorije isprazne, no taj je proces zbog različitih okolnosti bio dugotrajan i težak. Tomu u prilog ide činjenica da se Zemaljska potkivačka škola iselila tek 1925., u provizorno adaptiranu zgradu u tadašnjoj Kraševoj ulici br. 3 u Zagrebu gdje je ostala do rasformiranja 1961. godine. Posljednji stanari iz prostorija Veterinarske visoke škole u Savskoj cesti br. 16 iselili su se 1928. godine.

Veterinarska visoka škola sudjelovala je na I. kongresu Jugoslavenskog veterinarskog udruženja koji je održan od 9. do 11. travnja 1921. u Beogradu. Kongres je sazvala Uprava udruženja marvenskih lekara Kraljevine Srbije, a za njegova je predsjednika izabran prof. E. Podaubsky. Tom je prilikom osnovano zajedničko veterinarsko udruženje za cijelu državu SHS pod imenom Jugoslavensko veterinarsko udruženje (JVU), a tadašnje je Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo prestalo postojati (godine 1922. društvo je likvidirano i pretvoreno u Sekciju Zagreb JVU-a, op. a.). Naziv udruženja *jugoslavensko* obrazložen je jačanjem čvršćeg jedinstva i izrazom potreba i želja veterinara. Na kongresu se, među ostalim, raspravljalo o općim prilikama u stočarstvu zemlje i radu veterinara na tom području narodnog gospodarstva, kao i o zaraznim bolestima. Nakon tog kongresa prestao je izlaziti *Veterinarski vijestnik*, a umjesto njega na kongresu je prihvaćen zajednički novoosnovani *Jugoslavenski veterinarski glasnik* kao jedinstveno stručno glasilo. U njemu su se redovito objavljivali i radovi nastavnika Veterinarske visoke škole, odnosno kasnije profesora Veterinarskoga fakulteta.

Na sjednici Profesorskog vijeća od 21. svibnja 1921. rektor E. Podaubsky izvješćuje da je, s obzirom na financijsko stanje u državi, nužno da Veterinarska visoka škola ostane u prostorijama potkivačke škole još niz godina, čije je nekretnine preuzela 12. ožujka 1921. godine. Škola se nalazila uz zemljište državnih željeznica i tamo se mogla prostorno širiti. Stoga je rektor E. Podaubsky u Beogradu pregovarao s mjerodavnim osobama iz Ministarstva saobraćaja i Državnih željeznica koje su pristale ustupiti susjednu zemljišnu parcelu Državnih željeznica za gradnju privremenih prostorija (provizorija) pojedinih zavoda i klinika. Izabran je prvi Odbor za izgradnju škole (E. Podaubsky, S. Plasaj, P. Gjurić) sa zadaćom da se, među ostalim, brine o daljnjoj izgradnji škole. Odbor je Profesorskom vijeću predložio smještaj pojedinih zavoda u prostoru Veterinarske visoke škole, prema čemu je planirana gradnja objekata za određene zavode na parceli između željezničkih pruga. Laki objekti (barake) poslije su, bez dozvole, dijelom i izgrađeni na tom zemljištu, pri čemu državne željeznice od toga nisu radile problem. No državne su željeznice za trajnije rješenje bile voljne svoje zemljište dati samo u zakup, uz uvjet da im se ponovno vrati ako ga zatrebaju. Razumije se da je Profesorsko vijeće moglo prihvatiti gradnju novih, trajnih zgrada samo ako je to zemljište moglo biti ustupljeno u vlasništvo školi, pa je čitav plan konačnog smještaja škole, odnosno fakulteta na toj lokaciji početkom tridesetih godina propao.

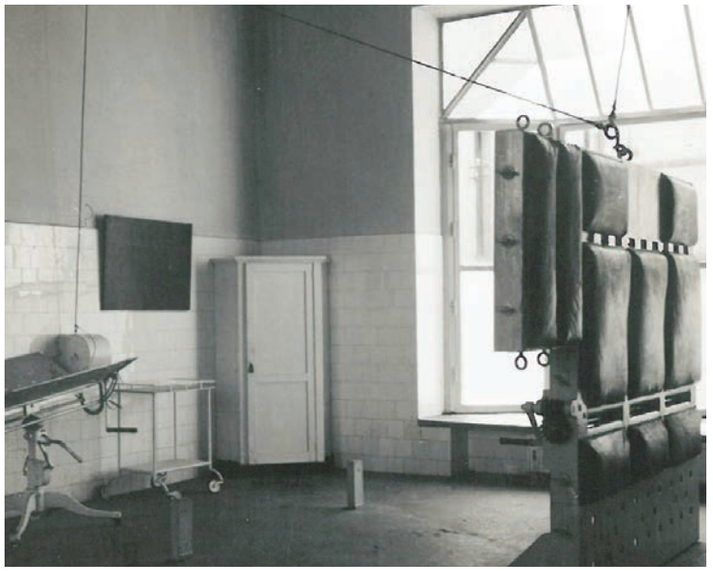

Operacijska dvorana Kirurške klinike (arhiva Fakulteta).

Zavod za farmakologiju s apotekom (arhiva Fakulteta).

U daljnjim školskim godinama u odbor za izgradnju škole birani su profesori Zavrnik i Rajčević (1923./1924.), te Rajčević i Bosnić (1924./1925.).
Godine 1923. predmet rasprave bilo je i zemljište u Maksimirskoj. Ta je parcela imala 15 jutara i 122 hvata i bila je u crkvenom vlasništvu. No ni taj prijedlog lokacije za izgradnju fakulteta, s obzirom na cijenu zemljišta, nije bio uspješan.
Usporedno s rješavanjem pitanja zemljišta Profesorsko je vijeće radilo i na dobivanju novčanih sredstava za dogradnju škole. U prijedlogu budžeta redovito su bili predviđeni iznosi za tu svrhu, međutim bilo ih je teško dobiti. Nije zabilježeno da je škola dobila veći iznos za dogradnju, već samo minimalne dotacije za najnužnije potrebe.
Profesorsko je vijeće 6. rujna 1921. zatražilo od Odjeljenja za prosvjetu i vjere odobrenje da se u školi nostrifikacija, habilitacijski i doktorski postupak provedu prema propisima Sveučilišta, pa se tako i postupalo do donošenja novih propisa 1922. godine. Iako Veterinarska visoka škola nije bila sastavnica Sveučilišta, primjenjivala je Zakon o ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu iz 1874. i njegove novele iz 1894., sve do kraja svojega postojanja, odnosno prelaska u Veterinarski fakultet. Prema tom je zakonu doktor mogao postati samo onaj tko je nakon završenog studija s dobrim uspjehom položio stroge ispite iz nauka dotičnoga fakulteta. Broj strogih ispita i način polaganja ustanovljavali su se posebnom naredbom.
Školske godine 1921./1922. u prizemlju glavne zgrade skromnim je sredstvima uređen Rektorat i adaptiran prostor za novoosnovani Zavod za fiziologiju, a u južnom su krilu prvoga kata smješteni Zavod za histologiju i embriologiju i Zavod za stočne zaraze i higijenu stoke.
Naredbom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere, 1. rujna 1922. donesen je zakonski propis kojim se regulira nastava i ostali rad u školi. Naredba je dobrim dijelom sadržajno odgovarala Nacrtu zakonske osnove za ustrojenje škole, pa su broj zavoda, popis obveznih i neobveznih predmeta te propisi o državnim ispitima ostali jednaki. Naredbom je donesen i prvi cjeloviti nastavni plan četverogodišnjeg studija veterinarske medicine (tablica 3.).
Zanimljivo je spomenuti da su se kandidati koji nisu imali uvjete za redoviti upis mogli upisati kao izvanredni studenti. Pritom se tražio dokaz da su navršili 18. godinu života i da imaju toliko predznanja koliko je bilo potrebno za uspješan polazak predavanja. U daljnjem su studiju redoviti i izvanredni studenti bili izjednačeni, osim u nekim detaljima studija. Izvanredni studenti nisu bili obvezni pohađati predavanja, a u diplomi im je bilo označeno da su studij završili kao izvanredni. Oni, zatim, nisu mogli polagati strogi (doktorski) ispit i na taj način stjecati doktorat veterinarstva. Također, Naredbom je bio određen opseg ispitne građe za svaki predmet u veterinarskoj školi. Nakon apsolutorija svi su studenti bili dužni odraditi praksu pod nadzorom kotarskog veterinara. U Naredbi je bila otisnuta i prisega koju diplomirani veterinar polaže prije uručivanja diplome. Tekst diplome bio je na hrvatskom jeziku.
U skladu s Naredbom doktorat veterinarstva u Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu stjecao se na osnovi pravovaljane diplome veterinarstva, izabrane znanstvene radnje (disertacije) i položenog strogog (doktorskog) ispita. Disertacijom i strogim ispitom kandidat je trebao dokazati da je sposoban znanstveno istraživati na određenom području veterinarske medicine. U strogom je ispitu polagao glavni predmet iz kojega je izrađena disertacija i dva srodna predmeta. Diploma doktora veterinarske medicine izdavala se na latinskom jeziku, a njezin je tekst bio otisnut u Naredbi.
Već je sljedeće godine Naredbom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere od 29. svibnja 1923. došlo do određenih izmjena. Broj zavoda povećao se s 12 na 14, tako što se Za-

Rektorat Veterinarske visoke škole (arhiva Fakulteta).

Tablica 3. Prvi cjeloviti nastavni plan studija veterinarske medicine iz 1922. godine

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. godina	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Fizika s vježbama	5			
Kemija	5	3	5	3
Biologija	4		4	
Botanika	2		3	
Botaničke ekskurzije (u ljetnom semestru)				
Sistematska anatomija domaćih životinja	5	3	5	
Parazitologija	2			
Historija veterinarstva			1	
Enciklopedija gospodarstva (neobvezno)	2			
Potkivanje (neobvezno)	1			
II. godina	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Sistematska anatomija domaćih životinja	2	5		
Topografska anatomija domaćih životinja			1	
Histologija i embriologija	4	2	4	2
Fiziologija	5	3	5	3
Stočarstvo	5		5	
Opća patologija			2	
Stočarske ekskurzije (u ljetnom semestru)				
Nauka o hranjenju	3		3	
Vježbe o prosuđivanju stoke		1		1
Patološka anatomija			4	
Farmakologija	5	1	5	1
Metode internog kliničkog ispitivanja kopitara i mesojeda s vježbama			4	
III. godina	**Broj sati u tjednu**			
	V. semestar		**VI. semestar**	
Patološka anatomija	4	2	4	2
Patološko-histološke vježbe		2		

Higijena stoke i mikrobiologija	3	3		
Higijena stočnih proizvoda (mesa i mlijeka)			3	3
Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda s praktikumom (Medicinska klinika)	7.5		7.5	
Etiologija zaraznih bolesti s vježbama o etiološkoj dijagnostici			4	
Specijalna patologija i terapija (klinika) zaraznih bolesti s praktikumom			3	
Kirurgija s praktikumom (Kirurška klinika)	7.5		7.5	
Metode kirurškog ispitivanja	1			
Vježbe o operacijama i zavojima			1	
Poliklinička praksa				1
Osiguravanje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo (neobvezno)	2			

IV. godina	**Broj sati u tjednu**			
	VII. semestar		**VIII. semestar**	
Biologija i patologija riba, rakova, školjki i drugih mekušaca			2	
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	
Higijena stočnih proizvoda (mesa i mlijeka)			3	3
Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda s praktikumom (Medicinska klinika)	7			
Metode internog kliničkog ispitivanja preživača, svinja i peradi s vježbama	1			
Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti preživača, svinja i peradi (Bujatrička klinika)	7		7	
Etiološka terapija zaraznih bolesti s vježbama (seroterapija, cijepljenje) i ekskurzije prema dogovoru	4			
Specijalna patologija i terapija (klinike) zaraznih bolesti s praktikumom	3			
Kirurgija s praktikumom (Kirurška klinika)	7.5		7.5	
Primaljstvo i specijalna patologija i terapija (klinika) porodilja s praktikumom	5	1	5	1
Sudsko veterinarstvo			1	
Veterinarsko redarstvo			2	
Poliklinička praksa		1		1
Osnove političke ekonomije (neobvezno)			2	

Prof. Lj. Jurak sa skupinom studenata u prostorijama Zavoda za patološku anatomiju, lipanj 1936. godine (arhiva Fakulteta).

vod za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka) i za parazitologiju i mikrobiologiju podijelio na Zavod za veterinarsku higijenu i mikrobiologiju i na Zavod za higijenu stočnih proizvoda s jedne strane, a Zavod i klinika za specijalnu patologiju i terapiju domaćih životinja na Zavod i kliniku za specijalnu patologiju i terapiju kopitara i mesojeda (poslije Zavod i klinika za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda – Medicinska klinika) te Zavod i kliniku za specijalnu patologiju i terapiju preživača, svinja i peradi (kasnije Zavod i klinika za unutarnje bolesti preživača, svinja i peradi – Bujatrička klinika).

Naredbom iz 1923. učinjene su neke dopune i izmjene u nastavnom planu. Uveden je novi predmet, Biokemija u III. semestru, po 2 sata predavanja tjedno (P-2). Embriologija je odvojena od Histologije u zaseban predmet u II. semestru (P-2). Histologija i histološko-embriološke vježbe održavale su se samo u III. semestru (P-4 + V-4). Odvojeno je i područje mikrobiologije od higijene stoke u dva zasebna predmeta: Mikrobiologija u V. (P-2 + V-3) i Veterinarska higijena u VI. (P-2 + V-2) semestru. Nekim je predmetima izmijenjena satnica, poput Higijene stočnih proizvoda (mesa i mlijeka), koja je uvedena i u VII. semestru (P-4 + V-2). Neobvezni predmet Enciklopedija gospodarstva prebačen je u četvrtu godinu studija i održavao se u VII. i VIII. semestru (P-2). Neobvezni predmet Potkivanje također je prebačen u četvrtu godinu studija i nastava je bila organizirana u VII. semestru (P-1). U svemu ostalom ova se naredba ne razlikuje bitno od prethodne. Prema njoj su Veterinarska visoka škola, odnosno Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, radili sve do 1936. godine.

Krajem šk. god. 1922./1923. u školu se prima prvi asistent, I. Poslušny, i pristav R. Župić. Sljedeće školske godine za pristave se izabiru dr. V. Marochino, dr. T. Savić i L. Hribar, a za asistente R. Plach, D. Curilović, D. Pavičić, V. Vernik i dr. Pritom treba istaknuti dr. V. Marochina, humanog parazitologa, koji je bio pristav u Zavodu za histologiju i embriologiju Veterinarske visoke škole. Dekretom Povjereništva za prosvjetu i vjere stekao je 1926. pravo na poučavanje (*Venia legendi*) parazitologije na Veterinarskom fakultetu. Godine 1927. izabran je za stalnog docenta, kada je Zavod za parazitologiju i započinje s radom. Stoga se smatra osnivačem tog zavoda, a bio je i njegov prvi predstojnik. Zavod je u početku bio privremeno smješten u prostorije Zavoda za histologiju i embriologiju, a tek 1930. postaje samostalna fakultetska jedinica (vidi 7.4. Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom). Drugi su spomenuti asistenti radili kraće vrijeme na klinikama, obično dok nisu završili disertaciju, a zatim su odlazili na druge dužnosti.

Školske godine 1922./1923. prvu je godinu upisao 21 redoviti student, a u skladu s propisima iz nove naredbe i prvih osam izvanrednih slušača. Nedostatak prostora sve se više odražavao na organizaciju nastave, do te mjere da je bio upitan početak V. semestra. Upornim zalaganjem Profesorskog vijeća, uz određene građevinske zahvate u tada oslobođenim prostorijama, u južnom je krilu prve dvorišne zgrade osnovana Klinika za specijalnu patologiju i terapiju unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda, a u sjevernom krilu iste zgrade Kirurška klinika i Poliklinika. Sve je bilo u vrlo skromnim razmjerima, ali su klinike bile osposobljene za rad i nastavu. U isto je vrijeme oslobođen sjeverni dio drugoga kata glavne zgrade, gdje je uređen Zavod za opću patologiju, patološku anatomiju i sudsko veterinarstvo. Kirurška se klinika postupno adaptirala i preuređivala, ali je ipak bila neprikladna za kirurški rad i nastavu.

Djelatnost škole financirala se iz državnog budžeta, a mjesečne je dotacije raspoređivao budžetni odbor Profesorskog vijeća u skladu s potrebama škole. No sredstva iz državnog budžeta bila su nedovoljna za osnovne potrebe, pa su se tražili krediti. Tako je, primjerice, na sjednici Profesorskog vijeća 25. svibnja 1923. rektor prof. dr. P. Gjurić izvijestio da je vlada odobrila tri kredita koja su upotrijebljena za rad zavoda i knjižnice te administrativne potrebe.

Na Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu prva je veterinarska promocija održana 28. svibnja 1923. i tom je prilikom naslov diplomiranog veterinara dodijeljen D. Curiloviću. On je studirao na veterinarskim učilištima u Beču, Pragu i Brnu, gdje je položio dva državna ispita i apsolvirao. Na Veterinarskoj je školi u Zagrebu položio samo treći državni ispit i tako priveo studij kraju. Iste su godine održane i prve doktorske promocije. Dana 27. listopada 1923. dodijeljen je naslov doktora veterinarske medicine R. Župiću, I. Poslušnom, R. Plachu i V. Verniku. Sva su četvorica diplomirala na veterinarskim učilištima u inozemstvu, a na Veterinarskoj školi u Zagrebu završili disertacijsku raspravu i položili strogi ispit te tako stekli uvjete za promociju u čast doktora veterinarske medicine. Istoga su dana dodijeljeni i prvi počasni doktorati: dr. M. Rojcu, bivšem povjereniku za prosvjetu i vjere Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, A. Vukoviću, istaknutom veterinaru i zaslužnom društvenom radniku u tadašnjoj državi SHS (godine 1936. izabran je za redovitog profesora na Katedri za patologiju Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu, op. a.) i J. Rajaru, slovenskom veterinaru i narodnom zastupniku, koji su svojim javnim djelovanjem pridonijeli osnutku i opstojnosti Veterinarske visoke škole u Zagrebu.

Školske godine 1923./1924. pojavile su se poteškoće s početkom VII. semestra zbog nedostatka materijalnih sredstava za provedbu dijela kliničke nastave, pa je Profesorsko vijeće na sjednici 1. listopada 1923. zadužilo rektora prof. dr. P. Gjurića da od ministarstva prosvjete ishodi dovoljna sredstva za tu namjenu. Nastava je na četvrtoj godini, uz sve materijalne poteškoće, ipak održana, ponajprije zalaganjem Profesorskog vijeća da se škola ne zatvori, odnosno da upisani studenti ne bi nastavili i završili školovanje u inozemstvu. Te su školske godine započeli s radom Zavod i klinika za specijalnu patologiju i terapiju preživača, svinja i peradi. Praktična nastava održavala se u prvo vrijeme na stoci Fakultetskog dobra Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Maksimiru.

Iste je školske godine iz Beograda došla degradacija profesora Veterinarske visoke škole jer su prema novoj Uredbi o razvrstavanju i raspoređivanju činovnika i ostalih državnih službenika građanskog reda od 31. listopada 1923. bili nepovoljno razvrstani u platne razrede u odnosu na sveučilišne profesore. Povodom toga zagrebačka je sekcija JVU-a polovicom studenoga iste godine pokrenula akciju da se to ispravi. Predstavka o tome podnesena je Upravi JVU-a u Beogradu koja se s primjedbama na Uredbu obratila zastupniku ministra poljoprivrede i voda M. N. Trifkoviću. Pritom je predloženo da Veterinarska visoka škola u Zagrebu dobije fakultetski položaj s obzirom na to da je u svemu izjednačena s fakultetima. Molba je upućena i ministru prosvjete S. Pribičeviću s naglaskom da Veterinarska visoka škola nije izjednačena s fakultetom, dok su u drugim zemljama iste škole već odavna na stupnju fakulteta. Istodobno se i Profesorsko vijeće obratilo ministru prosvjete, skrećući pozornost na nepravdu i neodrživost takva položaja profesora s obzirom na dotadašnji ugled škole te je zatražilo da se škola u svemu izjednači s fakultetima. On je tom prilikom priznao da su veterinarska i humana medicina jednake te da je u projektu univerzitetskog zakona predviđen osnutak Veterinarskoga fakulteta, međutim da se to još neće provesti. Stoga su svi profesori

Veterinarske visoke škole na sjednici Profesorskoga vijeća 21. ožujka 1924. dali ostavke na svoje položaje, a Zagrebačka sekcija JVU-a založila se da se detaljno obrazloženje tog povoda objavi u *Jugoslovenskom veterinarskom glasniku* br. 4 od 15. travnja 1924. godine. Tim su činom u pitanje dovedeni položaj studenata glede njihova daljnjeg studija i opstanak škole na ovim prostorima. Uzevši u obzir ozbiljnost situacije, ministar prosvjete obećao je da će ministarskim savjetom ispraviti nepravdu, pod uvjetom da se ostavke povuku. Na sjednici Profesorskog vijeća od 2. travnja 1924. ostavke su i povučene, očekujući da ministar prosvjete ispuni obećanje do kraja ljetnog semestra šk. god. 1923./1924. Uviđavnošću ministra prosvjete S. Pribičevića i na prijedlog Profesorskog vijeća Veterinarske visoke škole o daljnjem položaju škole, upućen 15. svibnja 1924. rektoru zagrebačkog sveučilišta dr. S. Zimmermanu, na Sveučilištu su poduzete aktivnosti radi prelaska Veterinarske visoke škole u fakultet, čime bi se profesori škole u pravima izjednačili sa sveučilišnim profesorima.

Nakon završetka upisa u zimski semestar šk. god. 1924./1925. u školi su, prema zapisniku Profesorskog vijeća od 7. studenoga 1924., studirala ukupno 122 studenta. To je, s obzirom na raspoloživost prostora, znatno premašivalo kapacitet škole. Prevelik broj studenata ometao je nastavu, osobito iz kliničkih predmeta. Te je školske godine u sjedničkom zapisniku od 3. prosinca 1924. zabilježen prvi štrajk studenata škole. Tada je rektor izvijestio *da su predavanja bila sistirana i škola zatvorena zbog nastalih ekscesa, kako ne bi i ovo skromno uređenje* (mislio je na namještaj, op. a.) *bilo oštećeno*. Danas nije poznat točan povod štrajku, ali se po sjećanju tadašnjeg studenta, prof. dr. F. Mlinca, može pretpostaviti da je studentski revolt uslijedio nakon uvođenja vrlo visokih taksa za polaganje ispita. Naime, studenti su tada plaćali školarinu i druge studentske pristojbe, a samo je pojedincima zbog teškog materijalnog stanja, odlukom Profesorskog vijeća i uz odobrenje Odjeljenja za prosvjetu i vjere, bilo omogućeno oslobađanje od troškova školarine, odnosno stipendiranje.

Ubrzo nakon osnutka Veterinarske visoke škole započela je suradnja s drugim veterinarskim visokim učilištima u okruženju, koja se zasnivala na odlasku nastavnika na kraće ili dulje studijske boravke u inozemstvo radi usavršavanja. Tako je, primjerice, već na početku šk. god. 1920./1921. Profesorsko vijeće Veterinarske visoke škole donijelo odluku da prof. dr. P. Gjurić pođe u Prag, kako bi se na tamošnjem Fiziološkom institutu Medicinskog fakulteta kod prof. dr. A. von Tschermak-Seysenegga specijalizirao iz područja fiziologije. Susretljivošću prof. dr. A. von Tschermak-Seysenegga prof. dr. P. Gjuriću omogućeno je da mu se mnogi aparati za potrebe Zavoda za fiziologiju Veterinarske visoke škole u Zagrebu izrade pod povoljnim uvjetima u mehaničkoj radionici Fiziološkog instituta kod vještog sveučilišnog mehaničara. Ugovorena aparatura završena je u ljeto 1921. i do jeseni je otpremljena u Zagreb. U to vrijeme pojedini nastavnici Veterinarske visoke škole odlaze na kraća usavršavanja posredstvom veterinarske službe. Tako je u travnju 1921. prof. dr. S. Plasaj poslan u Berlin radi upoznavanja suvremenih metoda imunizacije protiv slinavke i šapa i imunodijagnostike durine. U svibnju iste godine prisustvovao je, kao predstavnik Jugoslavije, konferenciji za suzbijanje epizootija u Parizu.

U početku rada Veterinarske visoke škole nastavnici su pretežno bili zauzeti organizacijom rada na novoosnovanim zavodima i klinikama te angažirani u izradi i provođenju nastavnog plana i programa, pa nisu imali vremena baviti se znanošću. Stoga se znanstvenoistraživački rad u školi zasnivao na izradi disertacija asistenata. Uvjeti za sustavna istraživanja nisu bili povoljni zbog nedostatka istraživačke opreme i odgovarajuće literature. Stoga se kompleksniji istraživački rad u to vrijeme mogao temeljiti jedino na entuzijazmu pojedinih profesora. Pritom treba svakako istaknuti rad prof. dr. S. Plasaja, koji je već za vrijeme Veterinarske visoke škole dao originalan prilog veterinarskoj znanosti objavivši dvadesetak znanstvenih radova iz mikrobiologije i epizootiologije. Iako prerano preminuo (1932.), svojim je nasljednicima postavio temelje istraživačke djelatnosti.

Stručna djelatnost Veterinarske visoke škole usko je povezana s osnivanjem i radom zavoda i klinika te počecima dijagnostičkog i ambulantnog rada. Jedan od prvih zavoda koji je započeo sa stručnim radom jest Zavod za patološku anatomiju. Nakon osnutka krajem 1921. njegova je zadaća osim nastavne, bila usmjerena i na patoanatomsku i histološku dijagnostiku za područje Zagreba, a uskoro i za potrebe cijele Jugoslavije, što je razumljivo jer je bio jedina takva ustanova u državi. U sekcijskoj se dvorani u početku radilo u skromnim razmjerima, no postupno je na razudbu pristizalo sve više materijala, pa se tako prosječno obavljalo oko 1500 razudbi lešina godišnje. Usporedo s razudbama započeo je histološki rad u Zavodu.

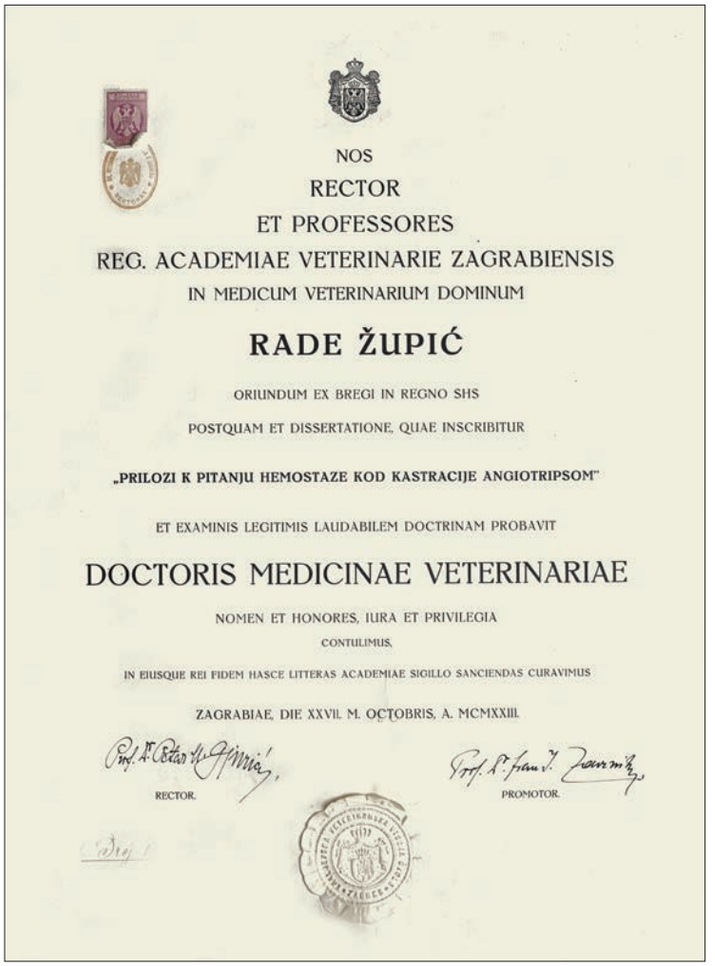

NOS
RECTOR
ET PROFESSORES
REG. ACADEMIAE VETERINARIE ZAGRABIENSIS
IN MEDICUM VETERINARIUM DOMINUM

RADE ŽUPIĆ

ORIUNDUM EX BREGI IN REGNO SHS

POSTQUAM ET DISSERTATIONE, QUAE INSCRIBITUR

„PRILOZI K PITANJU HEMOSTAZE KOD KASTRACIJE ANGIOTRIPSOM"

ET EXAMINIS LEGITIMIS LAUDABILEM DOCTRINAM PROBAVIT

DOCTORIS MEDICINAE VETERINARIAE

NOMEN ET HONORES, IURA ET PRIVILEGIA
CONTULIMUS,

IN EIUSQUE REI FIDEM HASCE LITTERAS ACADEMIAE SIGILLO SANCIENDAS CURAVIMUS

ZAGRABIAE, DIE XXVII. M. OCTOBRIS, A. MCMXXIII.

RECTOR. PROMOTOR.

Prva diploma doktora veterinarske medicine, dodijeljena R. Župiću 1923. godine (arhiva Fakulteta).

Početak rada klinika vezan je uz uređenje Postaje za liječenje bolesnih domaćih životinja, odnosno tzv. Poliklinike, koja je osnovana 1922. i djelovala je u sklopu Kirurške klinike. Predstojnik Kirurške klinike prof. E. Podaubsky bio je jedno vrijeme i predstojnik Poliklinike, a osoblje Kirurške klinike obavljalo je i poslove Poliklinike.

Poliklinika je osnovana *da se bavi liječenjem domaćih životinja i da pribire materijal potreban za kliničko opažanje slušača i za njihovo uvođenje u praktični rad uz raspored bolesnih životinja na pojedine klinike*. Prema tome poliklinika je do ukidanja 1929. bila jedna vrsta prijemnog odjela za sve klinike. Sve su pridošle životinje najprije prolazile kroz Polikliniku, a zatim su se upućivale na pojedine klinike, ovisno o vrsti bolesti.

S uređenjem Poliklinike Veterinarske visoke škole započeo je i stvaran rad na organizaciji i uređenju Kirurške klinike, koja je prve pacijente počela primati 16. listopada 1922. godine. Medicinska klinika također je započela s radom u listopadu 1922., a konji su bili najčešći pacijenti. U to su vrijeme zauzimali važno mjesto u gospodarstvu, poljoprivredi i prometu, pa su zbog intenzivnog iskorištavanja i najčešće obolijevali od raznih bolesti.

Pročelje glavne zgrade Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Heinzelovoj ulici (arhiva Fakulteta).

3. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1924. – 2004.)

(prof. dr. Željko Pavičić)

3.1. Osnivanje Fakulteta

Ukazom kralja Aleksandra od 7. prosinca 1924., na prijedlog ministra prosvjete Kraljevine SHS S. Pribičevića i nakon saslušanja Akademijskog senata Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarska visoka škola pretvorena je u Veterinarski fakultet Sveučilišta Kraljevine SHS u Zagrebu. Veterinarski je fakultet tako postao peta sastavnica Sveučilišta u Zagrebu i stekao pravo da ravnopravno sudjeluje u Akademijskom senatu Sveučilišta. Na sjednici Akademijskog senata Sveučilišta 3. travnja 1925. zaključeno je da se za matičare novoosnovanog fakulteta predlože prof. E. Podaubsky, prof. dr. P. Gjurić i dr. F. Gabrek, koji se prije nije korektno ponio kod osnivanja Veterinarske visoke škole. Na taj je zaključak Sveučilišta Profesorsko vijeće oštro reagiralo predstavkom, pa se ukazom kralja od 8. svibnja 1925. matičarima imenuju prof. E. Podaubsky, prof. dr. P. Gjurić i prof. M. Rajčević.

Nakon osnutka nije bilo znatnijih promjena u unutarnjoj organizaciji Fakulteta u odnosu na Veterinarsku visoku školu. Uredbom o ustrojstvu i dalje je kao kolektivno tijelo upravljanja bilo predviđeno Profesorsko vijeće, a u skladu s propisima koji su se odnosili na fakultete u sklopu Sveučilišta, sve poslove dotadašnjeg rektora Veterinarske visoke škole trebao je preuzeti dekan Fakulteta.

Za prvog je dekana izabran prof. E. Podaubsky, a prodekana prof. dr. P. Gjurić. U svojoj je povijesti Fakulet imao ukupno 35 dekana, jednu dekanicu i jednog obnašatelja dužnosti dekana. Oni su se, prema Zakonu i Statutu, birali do 1959./1960. na jednu, zatim na dvije, a od 2007./2008. na tri akademske godine (tablica 4.).

Administrativnim radom Fakulteta, koji je uključivao korespondenciju sa Sveučilištem, državnim tijelima uprave te osobama izvan Fakulteta, u pravilu je upravljao tajnik. Poslije je osnovano Tajništvo, putem kojega se vodilo cjelokupno financijsko i materijalno poslovanje Fakulteta. U Tajništvu su bile združene sve stručne, upravne, računovodstvene i tehničke službe, kojima je rukovodio tajnik. Od pretvaranja Veterinarske visoke škole u Veterinarski fakultet pa sve do danas obnašatelji dužnosti tajnika, odnosno tajnici Fakulteta bili su:

1. Luka Župan, o. d. tajnika (29. kolovoza 1922. – 2. svibnja 1935.)
2. Irenej Pavičić, o. d. tajnika (3. svibnja 1935. – 7. lipnja 1940.)

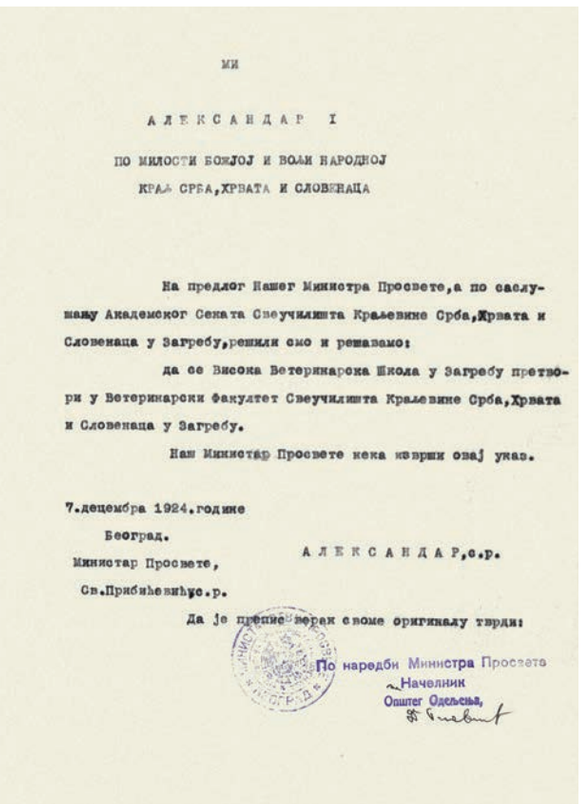

МИ

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБА,ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Просвете,а по саслу-
шању Академског Сената Свеучилишта Краљевине Срба,Хрвата и
Словенаца у Загребу,решили смо и решавамо:

да се Висока Ветеринарска Школа у Загребу претво-
ри у Ветеринарски факултет Свеучилишта Краљевине Срба,Хрвата
и Словенаца у Загребу.

Наш Министар Просвете нека извши овај указ.

7.децембра 1924.године
Београд.

Министар Просвете,
Св.Прибићевић,с.р.

АЛЕКСАНДАР,с.р.

Да је преписе сагласан своме оригиналу тврди:

По наредби Министра Просвете
Начелник
Општег Одељења,

Ukaz kralja Aleksandra Karađorđevića od 7. prosinca 1924., kojim se Veterinarska visoka škola pretvara u Veterinarski fakultet Sveučilišta Kraljevine SHS u Zagrebu. Ukaz je objavljen u Službenim novinama Kraljevine SHS, 9/1925 (arhiva Fakulteta).

Tablica 4. Dosadašnje Uprave Veterinarskog fakulteta

Akademska godina	Dekani*	Prodekani
1925./1926.	prof. Eugen Podaubsky	prof. dr. Petar Gjurić
1926./1927., 1933./1934.	prof. Jaroslav Sakař	prof. Eugen Podaubsky
1927./1928.	prof. Mile Rajčević	prof. Jaroslav Sakař
1928./1929.	prof. dr. Lovro Bosnić	prof. Mile Rajčević
1929./1930.	prof. dr. Ljudevit Jurak	prof. dr. Lovro Bosnić
1930./1931.	prof. dr. Stjepan Plasaj	prof. Jaroslav Sakař
1931./1932., 1932./1933.	prof. dr. Fran Zavrnik	prof. Jaroslav Sakař
1933./1934.	prof. Jaroslav Sakař	prof. dr. Fran Zavrnik
1934./1935. – 1936./1937.	prof. dr. Lovro Bosnić	prof. Jaroslav Sakař
1937./1938.	prof. Ljudevit Jurak	prof. dr. Lovro Bosnić
1938./1939. – 1940./1941.	prof. dr. Ivo Babić	prof. Ljudevit Jurak (1938./1939.), prof. dr. Andrija Hupbauer (1939./1940., 1940./1941.)
1941./1942., 1942./1943.	prof. dr. Lovro Bosnić (prof. dr. Zdravko Lorković)	prof. dr. Ivo Babić (prof. dr. Stjepan Horvatić)
1943./1944.	prof. dr. Zdravko Lorković	prof. dr. Stjepan Horvatić
1944./1945.	prof. dr. Lovro Bosnić	prof. dr. Zdravko Lorković
1945./1946.	prof. dr. Ivo Tomašec	prof. dr. Adolf Režek
1946./1947.	prof. dr. Božidar Oklješa	prof. dr. Ivo Tomašec
1947./1948.	prof. dr. Teodor Varićak	prof. dr. Božidar Oklješa
1948./1949.	prof. dr. inž. Otto Köster	prof. dr. Teodor Varićak
1949./1950., 1950./1951.	prof. dr. Ivo Tomašec	prof. dr. Stjepan Rapić
1951./1952.	prof. dr. Teodor Varićak	prof. dr. Ivo Tomašec
1952./1953.	prof. dr. Adolf Režek	prof. dr. Ivo Tomašec
1953./1954.	prof. dr. Aleksandar Sutlić	prof. dr. Adolf Režek
1954./1955., 1955./1956.	prof. dr. Mirko Francetić	prof. dr. Aleksandar Sutlić (prof. dr. Eugen Topolnik)
1956./1957., 1957./1958. 1964./1965., 1965./1966.	prof. dr. Eugen Topolnik	prof. dr. Mirko Francetić
1958./1959.	prof. dr. Mato Winterhalter	prof. dr. Eugen Topolnik
1959./1960. – 1961./1962.	prof. dr. Ivo Tomašec	prof. dr. Mato Winterhalter
1962./1963., 1963./1964.	prof. dr. Josip Ivoš	prof. dr. Ivo Tomašec
1964./1965., 1965./1966.	prof. dr. Eugen Topolnik	prof. dr. Josip Ivoš
1966./1967., 1967./1968.	prof. dr. Slavko Krvavica	prof. dr. Eugen Topolnik
1968./1969., 1969./1970.	prof. dr. Sergej Forenbacher	prof. dr. Eugen Topolnik

1970./1971., 1971./1972.	prof. dr. Eduard Vukelić	prof. dr. Berislav Maržan
1972./1973., 1973./1974.	prof. dr. Berislav Maržan	prof. dr. Mirko Findrik
1974./1975., 1975./1976.	prof. dr. Mirko Findrik	prof. dr. Vladimir Mitin prof. dr. Marijan Sviben
1976./1977. – 1979./1980.	prof. dr. Vladimir Mitin	prof. dr. Miroslav Herak (1976./1977., 1977./1978.) prof. dr. Vjekoslav Srebočan (1976./1977.-1979./1980.) prof. dr. Marijan Kalivoda (1978./1979., 1979./1980.)
1980./1981., 1981./1982.	prof. dr. Srđan Rižnar	prof. dr. Nikola Fijan prof. dr. Mladen Zobundžija
1982./1983.	prof. dr. Mladen Zobundžija	prof. dr. Tomo Martinčić prof. dr. Zvonimir Vinovrški
1983./1984. – 1986./1987.	prof. dr. Zvonimir Vinovrški	prof. dr. Križan Čuljak (1983/1984, 1984/1985) prof. dr. Marko Tadić (1985/1986, 1986/1987)
1987./1988. – 1990./1991.	prof. dr. Tomo Martinčić	prof. dr. Berislav Jukić
1991./1992., 1992./1993.	prof. dr. Vladimir Mitin	prof. dr. Hrvoje Mazija prof. dr. Marija Vučemilo**
1993./1994., 1994./1995.	prof. dr. Tomo Martinčić	prof. dr. Zdenko Biđin
1995./1996. – 1998./1999.	prof. dr. Zdenko Biđin	prof. dr. Zdenko Makek prof. dr. Josip Madić
1999./2000. – 2002./2003.	prof. dr. Zdenko Makek	prof. dr. Josip Kos prof. dr. Ljiljana Pinter prof. dr. Zdenko Biđin
2003./2004. – 2005./2006.	prof. dr. Ljiljana Pinter	prof. dr. Albert Marinculić (2003./2004., 2004./2005.) prof. dr. Velimir Sušić (2005./2006.) prof. dr. Lidija Kozačinski (2005./2006.) prof. dr. Zdravko Petrinec prof. dr. Josip Madić
2006./2007.	prof. dr. Josip Madić***	prof. dr. Lidija Kozačinski prof. dr. Zdravko Petrinec prof. dr. Velimir Sušić
2007./2008. – 2009./2010.	prof. dr. Velimir Sušić	prof. dr. Lidija Kozačinski prof. dr. Marijan Cergolj prof. dr. Dražen Matičić prof. dr. Željko Pavičić
2010./2011. – 2015./2016.	prof. dr. Tomislav Dobranić	prof. dr. Ksenija Vlahović prof. dr. Josip Kos prof. dr. Alen Slavica prof. dr. Nenad Turk
2016./2017. – 2018./2019.	prof. dr. Nenad Turk	izv. prof. dr. Dean Konjević prof. dr. Ljubo Barbić izv. prof. dr. Danijela Horvatek Tomić (od 25. travnja 2018.) prof. dr. Juraj Grizelj (od 25. travnja 2018.) prof. dr. Ksenija Vlahović (do 27. ožujka 2019.) prof. dr. Tomislav Dobranić (do 27. ožujka 2019.) izv. prof. dr. Andrea Gudan Kurilj (od 27. ožujka 2019.) izv. prof. dr. Ivana Tlak Gajger (od 27. ožujka 2019.)

*za životopise vidi 9.2. Dekani Fakulteta
**pomoćnica dekana
***obnašatelj dužnosti dekana

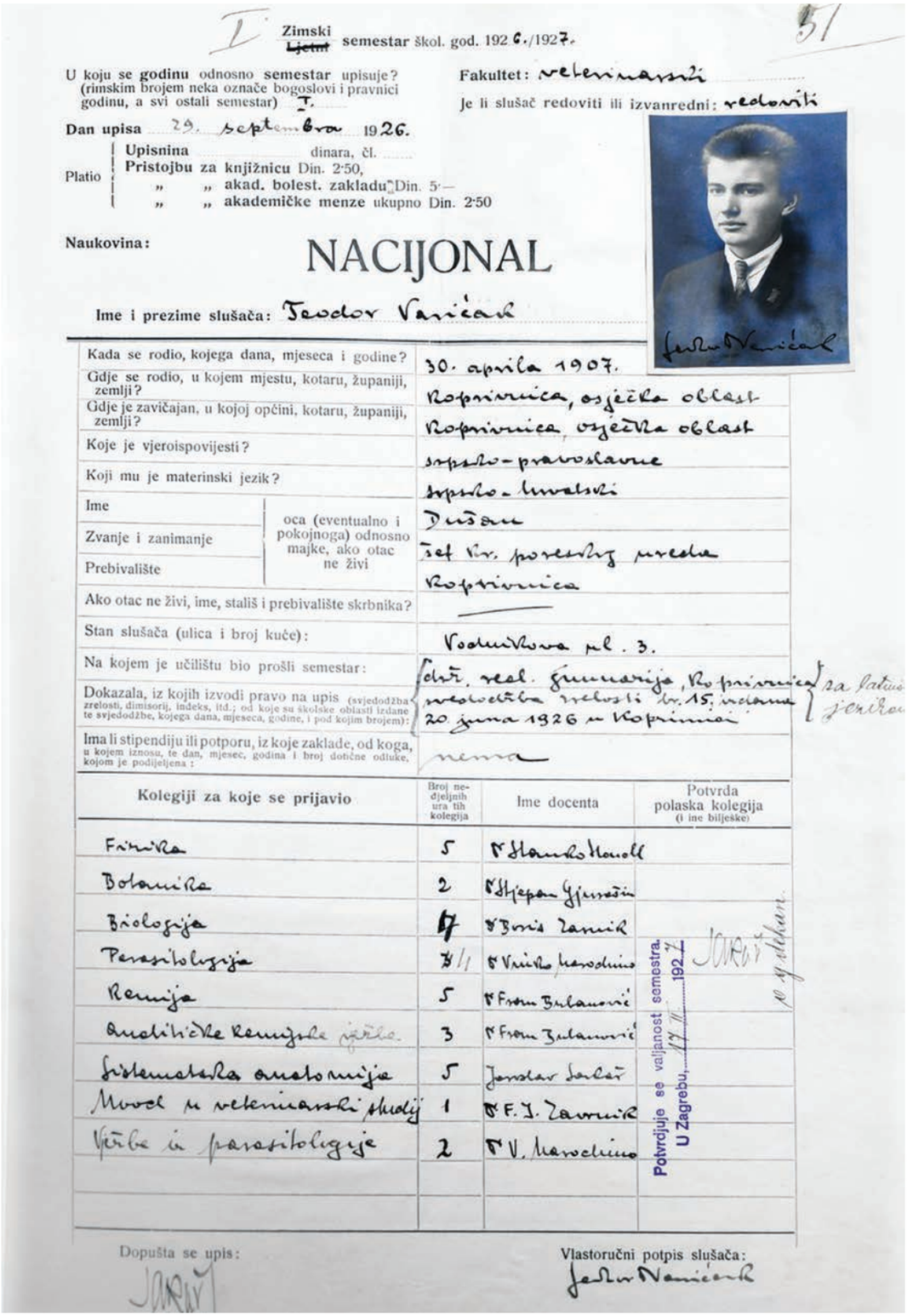

I Zimski ~~Ljetni~~ semestar škol. god. 1926./1927.

U koju se godinu odnosno semestar upisuje? (rimskim brojem neka označe bogoslovi i pravnici godinu, a svi ostali semestar) I.

Fakultet: veterinarski

Je li slušač redoviti ili izvanredni: redoviti

Dan upisa 29. septembra 1926.

Platio: Upisnina ... dinara, čl. ...; Pristojbu za knjižnicu Din. 2·50; „ „ akad. bolest. zakladu Din. 5·—; „ „ akademičke menze ukupno Din. 2·50

Naukovina: NACIJONAL

Ime i prezime slušača: Teodor Varićak

Kada se rodio, kojega dana, mjeseca i godine?	30. aprila 1907.
Gdje se rodio, u kojem mjestu, kotaru, županiji, zemlji?	Koprivnica, osječka oblast
Gdje je zavičajan, u kojoj općini, kotaru, županiji, zemlji?	Koprivnica, osječka oblast
Koje je vjeroispovijesti?	srpsko-pravoslavne
Koji mu je materinski jezik?	srpsko-hrvatski
Ime (oca (eventualno i pokojnoga) odnosno majke, ako otac ne živi)	Dušan
Zvanje i zanimanje (oca (eventualno i pokojnoga) odnosno majke, ako otac ne živi)	šef kr. poreskog ureda
Prebivalište (oca (eventualno i pokojnoga) odnosno majke, ako otac ne živi)	Koprivnica
Ako otac ne živi, ime, stališ i prebivalište skrbnika?	—
Stan slušača (ulica i broj kuće):	Vodnikova ul. 3.
Na kojem je učilištu bio prošli semestar:	drž. real. gimnazija, Koprivnica
Dokazala, iz kojih izvodi pravo na upis (svjedodžba zrelosti, dimisorij, indeks, itd.; od koje su školske oblasti izdane te svjedodžbe, kojega dana, mjeseca, godine, i pod kojim brojem):	svedodžba zrelosti br. 15. izdana 20. juna 1926 u Koprivnici } za latinski jezik
Ima li stipendiju ili potporu, iz koje zaklade, od koga, u kojem iznosu, te dan, mjesec, godina i broj dotične odluke, kojom je podijeljena:	nema

Kolegiji za koje se prijavio	Broj nedjeljnih ura tih kolegija	Ime docenta	Potvrda polaska kolegija (i ine bilješke)
Fizika	5	Dr Stanko Stanoll	
Botanika	2	Dr Stjepan Gjurašin	
Biologija	7	Dr Boris Zarnik	
Parasitologija	4	Dr Vinko Narodnino	
Kemija	5	Dr Fran Bubanović	
Analitičke kemijske vježbe	3	Dr Fran Bubanović	
Sistematska anatomija	5	Jaroslav Sakař	
Uvod u veterinarski studij	1	Dr F. J. Zavrnik	
Vježbe u parasitologije	2	Dr V. Narodnino	

Potvrdjuje se valjanost semestra. U Zagrebu, 17. II. 1927. Jakař

Dopušta se upis: Jakař

Vlastoručni potpis slušača: Teodor Varićak

Nacional T. Varićaka iz ak. god. 1926./1927., koji se nakon završetka studija zaposlio na Fakultetu i bio sveučilišni profesor histologije u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju (1934. – 1977.) (arhiva Fakulteta).

Slika posjednika.

Vlastoručni potpis posjednika: Stjepan Rapić

U Zagrebu, 7. listopada 1925.

II Zimsko (hiberno) / Ljetn (aestivo) poljeće (semestri)

Predavanja i imena učiteljâ (Index scholarum et nomina magistrorum)	Koliko ura na nedjelju (Quot per hebd. horas scholae habitae sint)	Potvrda kvestorova o naukovini (Didactrum solutum aut immunitatem legitime comprobatam testatur quaestor)
Botanika: Dr Stjepan Gjurašin	4	
Botaničke ekskursije Dr Stjepan Gjurašin		Platio 25 D. nau[illegible]
Biologija: Dr Boris Zarnik	5	9 III. 1926 KR. SVEU[illegible]
Kemija Dr Fran Bubanović	5	
Analitičko-kem. vježbe Dr Fran Bubanović	3	
Sistematska anatomija Jaroslav Sakař	5	
Anatomske vježbe u sacijanju Jaroslav Sakař	3	
Istorija veterinarstva Dr Fran J. Zavrnik	1	

Indeks predavanja (*indeks lectionum*) S. Rapića u doba karijeru u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (1

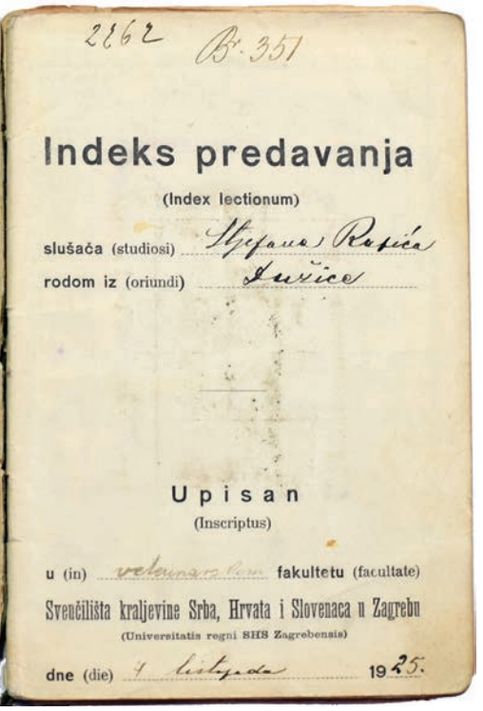

2662 B. 351

Indeks predavanja

(Index lectionum)

slušača (studiosi) Stjepana Rotića

rodom iz (oriundi) Tuzle

Upisan

(Inscriptus)

u (in) veterinarskom fakultetu (facultate)

Sveučilišta kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu

(Universitatis regni SHS Zagrebensis)

dne (die) 1 listopada 1925.

školska g. d. 1924/26
(anni schol.)

Potvrda učiteljâ o upisu (Receptum nomen testantur magistri)	Potvrda učiteljâ o polaženju predavanja (Scholas frequentatas testantur magistri)	Bilješke (Adnotata)
		POSUDUJE iz Kr. S. B.
		POSUDUJE iz Kr. S. B.

MI

REKTOR I DEKAN

PODJELJUJEMO OVOM DIPLOMOM, GOSPODINU

TOPOLNIK EUGENU

IZ TUZLE

U KRALJEVINI JUGOSLAVIJI

POŠTO JE, UKAZOM OD 7. DECEMBRA 1924. GODINE, PROPISANE VETERINARSKE NAUKE U REDU SVRŠIO I POLOŽIO DIPLOMSKE ISPITE U

VETERINARSKOM FAKULTETU

UNIVERZITETA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

U ZAGREBU,

NASLOV I ČAST VETERINARA

I OVLAŠĆUJEMO GA, DA IZVRŠUJE VETERINARSKU PRAKSU.

NA OVU DIPLOMU METNULI SMO PEČAT UNIVERZITETA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

I POTPISALI JE VLASTITOM RUKOM.

U ZAGREBU, DNE 29. OKTOBRA 1935.

REKTOR: DEKAN:

BR. 262

Kraljevine Jugoslavije, koji je poslije ostvario sveučilišnu 934. – 1974.) (arhiva Fakulteta).

Diploma Fakulteta dodijeljena E. Topolniku u doba Kraljevine Jugoslavije 1935. godine. E. Topolnik bio je sveučilišni profesor u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti (1941. – 1945.; 1947. – 1981.) (arhiva Fakulteta).

Glavna zgrada Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Savskoj cesti br. 16, izgrađena 1916. godine. Prvotno je u njoj bila smještena Zemaljska potkivačka škola (arhiva Fakulteta).

3. Julijana Huber-Matković, tajnica (1. srpnja 1940. – 5. listopada 1941.)
4. Franjo Stuhec, tajnik (3. veljače 1942. – 8. listopada 1942.)
5. dr. Karlo Podešava, tajnik (8. listopada 1942. – 30. lipnja 1950.)
6. Paško Županović, tajnik (1. srpnja 1950. – 31. listopada 1962.)
7. dr. Marko Vučetić, o. d. tajnika (15. studenoga 1962. – 31. siječnja 1963.)
8. Vladimir Kostrenčić, tajnik (1. veljače 1963. – 28. veljače 1974.)
9. Anita Matić, tajnik (1. listopada 1974. – 15. siječnja 1979.)
10. Ana Šelebaj, tajnica (12. ožujka 1979. – 31. srpnja 1981.)
11. Ivan Parać, tajnik (1. studenoga. 1981. – 4. srpnja 1989.)
12. Dražen Mostarčić, tajnik (1. listopada 1989. – 27. lipnja 1990.)
13. Petar Radić, tajnik (5. travnja 1990. – 18. travnja 1994.)
14. Dubravka Bobinac, tajnica (16. svibnja 1994. – 3. studenoga 1995.; 1. ožujka 1996. – 31. siječnja 2006.)
15. Marija Rabat, o. d. tajnika (17. srpnja 2006. – 20. veljače 2008.)
16. Josip Brstilo, tajnik (od 21. veljače 2008.)

Tijekom povijesti brojni su djelatnici radili u administraciji i tehničkim službama u Dekanatu, odnosno Tajništvu Fakulteta te svojim radom pridonijeli razvoju pojedinih odsjeka (računovodstvo i knjigovodstvo, kadrovska služba, referade za diplomsku i poslijediplomsku nastavu, služba održavanja zgrada i okoliša Fakulteta i dr.). Od osnutka Fakulteta u stručnim službama, prema godini zaposlenja, radili su: Ivan Babić, nadoficijal (1922. – 1941.), Franjo Sekovanec, podvornik (1925. – 1960.), Josip Mihela, podvornik (1933. – 1960.), Franjo Blaić, podvornik (1935. – 1969.), Franjo Meštrović, voditelj urudžbenog zapisnika (1935. – 1971.), Stjepan Fotivec, podvornik (1939. – 1944.), Viktor Verner, podvornik (1940. – 1958.),Vjekoslav Debelić, podvornik (1941. – 1946.), Josip Fučkar, ložač (1941. – 1972.), Petar Lučić Roki, šef računovodstva (1941. – 1979.), Tomo Dragičević, stolar (1942. – 1946.), Marija Matjačić, pomoćni službenik (1942. – 1962.), Mijo Bartolinčić, poljoprivredni radnik (1943. – 1950.), Albert Zorica, pomoćni kancelarijski referent (1944. – 1974.), Slavica Čmarec, voditeljica studentske referade (1944. – 1976.), Antun Belina, stolar (1947. – 1977.), Radoslav Juričević, upravitelj zgrada (1947. – 1975.), Katica Međimorec, kancelarijski referent (1950. – 1963.), Melita Mandl, blagajnica (1952. – 1980.), Ludmila Grbavac, računovođa (1955. – 1959.), Lidija Badnjak, kancelarijski referent (1955. – 1960.), Zdenka Preglej, daktilograf (1956. – 1972.), Nada Bevandić, knjigovotkinja (1959. – 1979.) i v. d. rukovoditelja računovodstva (1979. – 1982.), Zdenka Magud, likvidatorica (1956. – 1972), Ljubica Olujić, rukovoditeljica općeg odjela (1961. – 1968.), Anica Brnić, samostalna referentica (1963. – 1978.), Ana Čirko, referentica (1963. – 1978.), Dubravka Šparica, financijska knjigovotkinja (1965. – 1995.), Ruža Drobnjak, stručna radnica (1967. – 1991.), Vlasta Krneta, financijska knjigovotkinja (1969. – 2005.), Miljana Župan, voditeljica kadrovske službe (1971. – 2018.), Marija Škrlin, financijska knjigovotkinja (1972. – 2010.), Mirko Vincek, zidar (1974. – 1990.), Vera Zrilić, voditeljica studentske referade (1975. – 2014.), Đurđa Hrvojić, voditeljica referade za poslijediplomske studije (1976. – 2015.), Tereza Majcen, voditeljica Ureda dekana (1979. – 2007.), Višnja Čobanković, voditeljica pisarnice (1981. – 2013.), Ante Bušić, referent za radne odnose (1983. – 1984.), Sanja Baučić, referentica za znanstveni rad (1983. – 1992.), Ivo Koletić, domar (1982. – 2018.), Silvija Miškulin, rukovoditeljica računovodstva (1983. – 1992.), Stjepan Boroš, zidar (1985. – 1997.), Vlado Završki, upravitelj zgrada (1985. – 1992.), August Vučković, voditelj radionice (1986. – 2002.), Roko Karadakić, stolar (1987. – 2013.), Nada Horvat, spremačica (1988. – 2016.), Vesna Bočak, spremačica (1989. – 2004.), mr. oec. Mato Batinić, rukovoditelj računovodstva (1992. – 1993.), Ivan Vuković, voditelj općih poslova i pravne kancelarije (1992. – 2004.), Franjo Marinović, rukovoditelj računovodstva (1993. – 1994.), Sabira Šabanović, spremačica (1993. – 2017.), Tomislav Stiplošek, vatrogasac (1996. – 2009.), Slavko Štifan, pomoćni radnik (1996. – 2014.), Dubravka Drašković, tehnička suradnica (1997. – 2005.), Branko Cvetko Podobnik, upravitelj zgrada (1997. – 2012.), Iva Rački, voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju (2000. – 2004.), Branka Kozarić, voditeljica/konterica glavne knjige (2007. – 2017.) i dr.

3.2. Počeci rada Fakulteta u okvirima sveučilišnih propisa iz 1920-ih godina

U početku se na Veterinarskom fakultetu nova nastavna područja nisu uvodila u skladu s razvojem veterinarske struke, već se nastava održavala prema posljednjoj naredbi Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za prosvjetu i vjere od 29. svibnja 1923. godine. Prve naredbe o nastavi činile su poteškoće jer nisu sadržavale sve bitne odrednice za normalan rad Veterinarske visoke škole. Nedostajali su neki zavodi i predmeti, a studij je trajao četiri godine. Neki su semestri bili toliko opterećeni građom da se nastava nije mogla u potpunosti održati. Zanimljivo je spomenuti da je studentima u to vrijeme prosječno trebalo sedam godina za završetak studija. Stoga je Profesorsko vijeće 24. listopada 1925., raspravljajući o prijedlogu nove naučne osnove, predložilo da se trajanje studija produlji na pet godina, čime bi se rasteretili pojedini semestri i poboljšala kvaliteta nastave. No prijedlog nije prihvaćen i nastava se i dalje održavala u nemogućim uvjetima. Dok je dr. Stjepan Radić bio na čelu Ministarstva prosvjete Kraljevine SHS (studeni 1925. do veljače 1927., op. a.), Narodna Skupština Kraljevine SHS na svojemu je 110. redovitom sastanku 30. srpnja 1926. u Beogradu donijela Zakon o izmjeni članka 89. Financijskog zakona za budžetsku 1926./1927. godinu (NN 175/1926). Prema njemu su i za zagrebačko sveučilište vrijedili *beogradski* Zakon o univerzitetu od 27. veljače 1905. i Opće uredbe o Univerzitetu od 1. listopada iste godine (Srpske novine, 217/1905), te sve kasnije izmjene i dopune, koje su donesene bilo kojim zakonom iz tog djelokruga do 1926. godine (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Univerzitetu od 23. srpnja 1919., Službene novine, 85/1919; Uredba o izmjenama i dopunama Opće uredbe o Univerzitetu od 22. svibnja 1920., Službene novine, 128/1920; Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o univerzitetu i Opće uredbe o Univerzitetu od 9. srpnja 1920., Službene novine, 159/1920.; Izmjene i dopune Opće uredbe o Univerzitetu od 9. veljače 1921., Službene novine, 57/1921, op. a.). Pritom je ministar prosvjete ovlašten da izda prijelazna naređenja po saslušanju Univerzitetskog vijeća. Dotad je Sveučilište primjenjivalo Zakon o ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu iz 1874. i njegove izmjene i dopune iz 1894., koji su osiguravali visok stupanj samostalnosti fakulteta u sklopu Sveučilišta. Uvođenjem spomenutih propisa na zagrebačko sveučilište bila je zajamčena veća autonomija Sveučilišta te je uveden centralizirani sustav odlučivanja. Predlažući njihovo protezanje na zagrebačko sveučilište, Radić je smatrao da će tim liberalnim propisima lakše spriječiti režim da ubuduće povređuje autonomiju zagrebačkog sveučilišta i omogućiti veću slobodu znanstvenog rada. Naime, prema navedenim propisima ministar prosvjete nije mogao kralju predložiti za profesora onoga kandidata kojega nije izabralo Profesorsko vijeće, kao što je to mogao prema zakonskim odredbama iz 1894. godine. Dakle, protezanjem srbijanskih propisa na zagrebačko sveučilište bilo je onemogućeno aktivno miješanje vlade u postupak izbora profesora, a sveučilišnim se nastavnicima jamčila stalnost zvanja.

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u Savskoj cesti br. 16. U pozadini je glavna zgrada, a u sredini se vidi krov zgrade bivše potkivačke škole. Ispred su kliničke zgrade Fakulteta (arhiva Fakulteta).

Promjenom propisa izmijenili su se i nazivi te sastav pojedinih fakultetskih tijela. Na fakultetima zagrebačkog sveučilišta formirani su savjeti fakulteta, koje su činili svi profesori i stalni docenti. Predsjednik je Savjeta fakulteta bio dekan. Savjet fakulteta na Veterinarskom fakultetu obavljao je sve poslove iz djelokruga rada nekadašnjeg Profesorskog vijeća.
Fakultet je s radom počeo ak. god. 1925./1926. i u prvi je semestar upisano 59 studenata. Tada je bilo 8 redovitih profesora, 9 honorarnih nastavnika i 8 asistenata. U nastavnom planu bila su te godine 22 obvezna nastavna predmeta s ukupno 200 sati predavanja i 64 sata vježbi. U toj je godini Fakultet imao 13 zavoda i klinika te Polikliniku i Centralnu zavodsku knjižnicu.
Studenti koji su početkom rada Fakulteta bili na višim godinama Veterinarske visoke škole nastavili su studij na Fakultetu, a bilo im je omogućeno i priznavanje dijela veterinarskog studija za prelazak na Medicinski fakultet. Tako je zabilježeno da je Savjet Medicinskoga fakulteta 12. studenoga 1926. zaključio da se na Medicinskom fakultetu dotadašnjim apsolventima Veterinarskoga fakulteta priznaju četiri semestra i svi predmeti iz I. državnog ispita, osim anatomije.
Ak. god. 1926./1927. na studij veterine upisuje se prva studentica, Jelka Bojkić, koja je diplomirala 23. srpnja 1932. godine.
Na Fakultetu je svake akademske godine studirao sve veći broj studenata (1926./1927. ukupno 178, 1927./1928. ukupno 201, 1928./1929. ukupno 231 student na svim godinama studija), pa se nastava, s obzirom na prostorne mogućnosti u bivšoj Potkivačkoj školi u Savskoj cesti br. 16, održavala u skučenom prostoru i neodgovarajućim uvjetima. Potrebna sredstva za prostorno proširenje Fakulteta bilo je teško dobiti i redovito su bila nedostatna.
Izgradnja zajedničke zgrade za Bujatričku kliniku i Kliniku za primaljstvo (poslije Porodiljsku kliniku) započela je 1925., a završena je već iduće godine. Zalaganjem nastavnika bujatrike i primaljstva, prof. M. Rajčevića, prikupljena su odgovarajuća sredstava za izgradnju klinike,

Ulaz s dvorišne strane u glavnu zgradu Fakulteta u Savskoj cesti br. 16. (arhiva Fakulteta).

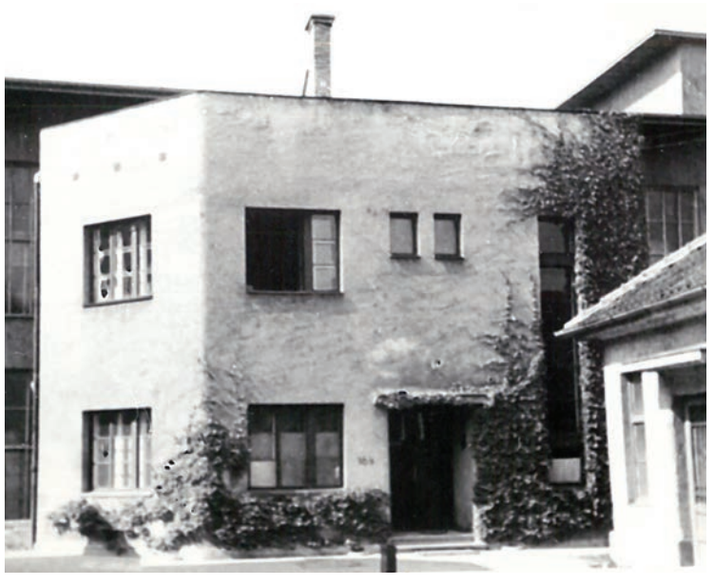

Zgrada Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (arhiva Fakulteta).

Sekcijska dvorana Zavoda za patološku anatomiju (arhiva Fakulteta).

Klinika za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda (arhiva Fakulteta).

pa nije izgrađena provizorna baraka kao što se u to vrijeme običavalo, već odgovarajuća manja zgrada koja je zadovoljavala potrebe nastave i kliničkog rada. No uređenje i opremanje tih klinika zbog skromnih je sredstava trajalo više godina, pa je inventar dulje vrijeme bio zajednički.

Za rad klinika bile su izgrađene i druge manje zgrade na zemljištu oko Potkivačke škole (1926. kliničke prostorije Zavoda za nauku o zarazama; 1928. mala ambulanta Medicinske klinike i proširenje Anatomskoga zavoda; 1932. Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, 1934. dogradnja kliničke zgrade Zavoda za nauku o zarazama i dr.), međutim ni jedna od njih nije u potpunosti odgovarala svojoj svrsi. Dvorišni je prostor zbog različitih novogradnji i dogradnji bio toliko tijesan da nije zadovoljavao higijenske propise, a jedva da je bilo mjesta za prolazak životinja na klinike. Osnivanjem novih zavoda nastaju još veće prostorne poteškoće, pa je Savjet 29. travnja 1933. prihvatio prijedlog za unajmljivanje prostorija u zgradi Prve hrvatske štedionice, koja se nalazila nasuprot Fakulteta, s druge strane ulice na adresi Savska cesta br. 23. U prizemlje te zgrade preselili su se dekanat i knjižnica, a na prvi kat Zavod za higijenu mesa i mlijeka, Zavod za histologiju i embriologiju zajedno sa Seminarom za povijest veterinarstva i Zavod za stočarstvo. Time su djelomično oslobođene određene prostorije u zgradi bivše Zemaljske potkivačke škole, pa je u dotadašnje dekanatske prostorije uselio Zavod za farmakologiju, a u njegove prostorije Zavod za parazitologiju. U prostorije Zavoda za histologiju i embriologiju uselio je Zavod za mikrobiologiju i higijenu.

Godine 1937. u prostorije zgrade na Savskoj cesti br. 23 useljava Zavod za parazitologiju sa Seminarom za sudsko veterinarstvo. U toj je zgradi Fakultet zauzimao suteren, prizemlje, prvi kat i dio drugoga kata, dok su ostale dijelove te zgrade zauzimali privatni stanovi. Za te je prostorije Sveučilište plaćalo najamninu od oko 25.000.000 dinara godišnje.

Klinika za zarazne bolesti (arhiva Fakulteta).

Klinika za porodiljstvo. U toj zgradi nalazila se neko vrijeme i Bujatrika (arhiva Fakulteta).

Kirurška klinika (arhiva Fakulteta).

Ambulanta za pse (arhiva Fakulteta).

3.3. Zaklade i fondovi

3.3.1. Zemaljska veterinarska zaklada

Zakonom ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji i Provedbenim naputkom od 20. prosinca 1888. donesena je odredba da se ima utemeljiti Zemaljska veterinarska zaklada kraljevine Hrvatske i Slavonije te je ujedno navedeno koji će prihodi od veterinarske službe u nju ulaziti. Tako je određeno da novčane kazne za veterinarsko-redarstvene prekršaje i sredstva od zaplijenjenih životinja i predmeta ulaze u Zemaljsku veterinarsku zakladu i općinske veterinarske zaklade u omjeru 50 : 50 %. Prikupljena sredstva od općinske veterinarske zaklade trošila su se za suzbijanje stočnih zaraza, a ona Zemaljske veterinarske zaklade brižno su čuvana da se, kada to prilike dopuste, s njezinom pomoći podigne i uzdržava Visoko veterinarsko učilište u Zagrebu.
Banskom je naredbom iz 1906. utemeljena Zaklada za uređenje veterinarskih beriva. Ta je zaklada Naredbom predsjedništva Hrvatsko-slavonsko-dalmatinske vlade od 5. srpnja 1918. spojena sa Zemaljskom veterinarskom zakladom.
Rješenjem Ministarstva poljoprivrede i voda od 1. travnja 1925. cjelokupna je imovina Zemaljske veterinarske zaklade iz Zagreba prebačena u Beograd. Sredstvima zaklade kupljena je zgrada za Veterinarski dom namijenjen za stanove veterinara u Veterinarskom odjeljenju Ministarstva poljoprivrede i voda te veterinara u Centralnom veterinarskom bakteriološkom zavodu kao i za društvene prostorije JVU-a. Osim toga, iz fonda zaklade isplaćivani su mjesečni dodaci načelniku i ostalim veterinarskim djelatnicima Veterinarskoga odjeljenja Ministarstva poljoprivrede i voda. Dakle, novac zaklade trošio se potpuno nenamjenski i protivno njezinim osnovnim zadacima, što je izazvalo opravdano negodovanje veterinarskih krugova u Hrvatskoj.
Nakon višekratnog traženja Fakulteta da se zaklada vrati u Zagreb, i posebnim zalaganjem pojedinaca u tiskovinama (prof. dr. L. Bosnić), konačno je Zakonom o banskoj upravi od 7. studenoga 1929. uprava Zemaljske veterinarske zaklade prenesena na Bansku upravu u Zagrebu, a Rješenjem ministarstva poljoprivrede i voda od 23. prosinca 1929. vraćena je preostala imovina zaklade iz Beograda Banskoj upravi Savskoj u Zagrebu. Pritom treba istaknuti da je za vraćanje zaklade u Zagreb bio zaslužan dr. O. Frangeš, koji je u to vrijeme bio ministar poljoprivrede.

3.3.2. Zaklada Fakulteta

Ban dr. J. Šilović predao je zakladu Fakultetu i istim je rješenjem nazvao Zakladom Veterinarskoga fakulteta. Dekan prof. dr. F. Zavrnik izvijestio je 21. svibnja 1932. *da je prilikom boravka u Beogradu dobio informaciju da glede Fakultetske zaklade imademo dobiti 7 obroka po 500.000 dinara. Toliko je otprilike utrošeno za dom. Što je pak inače izdvojeno iz Zaklade ne može se ustanoviti*. Imovinu Zaklade Fakultet je plodonosno uložio u nekretnine. Tako je, primjerice, Fakultetski savjet u veljači 1933. prihvatio prijedlog prof. dr. L. Bosnića da se sredstvima Zaklade kupi stambena zgrada kako bi se iznajmljivanjem njezini prihodi povećali. Na sjednici Savjeta od 26. travnja 1934. zabilježeno je da je kupljena kuća u Martićevoj ulici br. 13 i za njezina je upravitelja postavljen prof. J. Sakač. Zakladom je upravljao kuratorij od tri člana, koji je raspolagao njezinim čistim prihodom prema odlukama Savjeta, odnosno univerzitetske uprave, a poslužila je za podizanje i razvoj Fakulteta. Zaklada je postojala tridesetak godina i u tom su razdoblju prikupljena znatna sredstva koja su pripala Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Iz njezinih se prihoda financirao časopis *Veterinarski arhiv*, nabavljen je rendgenski uređaj za Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, kupljeni uređaji, instrumenti i literatura za druge zavode, davana pomoć za istraživanje, usavršavanja djelatnika i dr.
Nakon 1945. prihodi od Zaklade bili su vrlo mali i svodili su se na sredstva dobivena od najma kuća. Naime, prije negoli su te kuće potpale pod upravu stambene zajednice, Zaklada je ubirala stanarinu od stanara i lokala i tim se sredstvima u granicama mogućnosti nabavljala oprema, literatura i podmirivale druge potrebe za pojedine zavode. No, Zaklada više nije mogla pomagati Fakultet, jer je od stambene uprave dobivala samo mali postotak od stanarine. Ta su sredstva služila za objavljivanje *Veterinarskog arhiva*.
Prof. dr. L. Bosnić je uime kuratorija Zaklade 18. travnja 1947. izvijestio o njezinu imovinskom stanju te je tada prihvaćen i prijedlog ku-

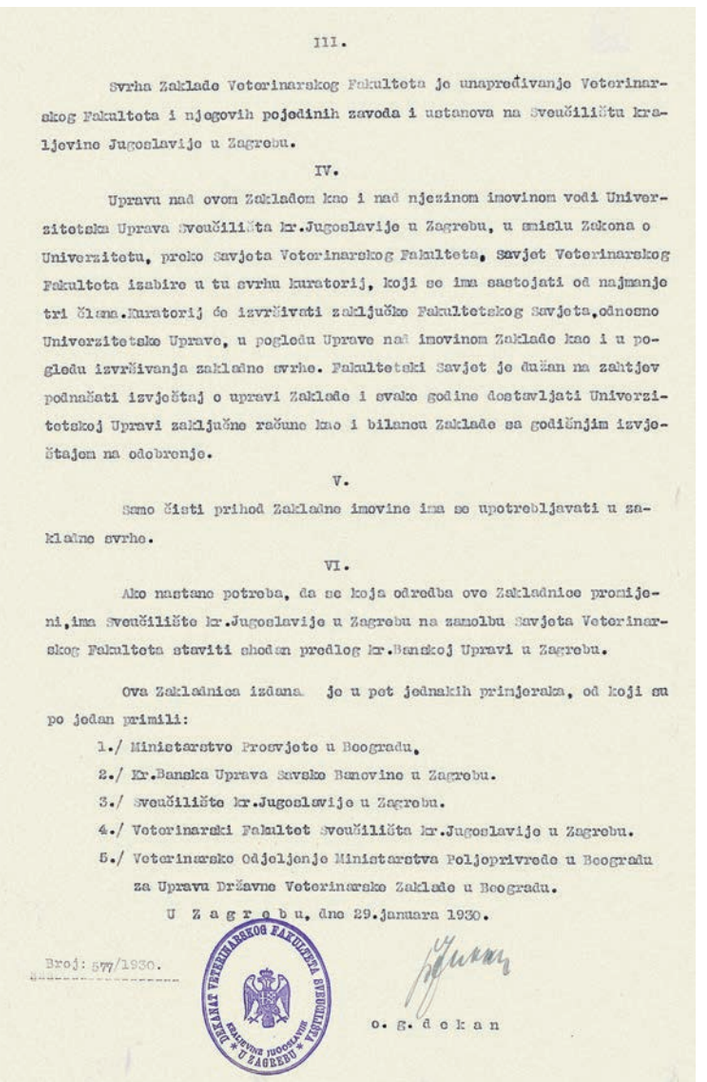

III.

Svrha Zaklade Veterinarskog Fakulteta je unapređivanje Veterinarskog Fakulteta i njegovih pojedinih zavoda i ustanova na Sveučilištu kraljevine Jugoslavije u Zagrebu.

IV.

Upravu nad ovom Zakladom kao i nad njezinom imovinom vodi Univerzitetska Uprava Sveučilišta kr.Jugoslavije u Zagrebu, u smislu Zakona o Univerzitetu, preko Savjeta Veterinarskog Fakulteta. Savjet Veterinarskog Fakulteta izabire u tu svrhu kuratorij, koji se ima sastojati od najmanje tri člana.Kuratorij će izvršivati zaključke Fakultetskog Savjeta,odnosno Univerzitetske Uprave, u pogledu Uprave nad imovinom Zaklade kao i u pogledu izvršivanja zakladne svrhe. Fakultetski Savjet je dužan na zahtjev podnašati izvještaj o upravi Zaklade i svake godine dostavljati Univerzitetskoj Upravi zaključne račune kao i bilancu Zaklade sa godišnjim izvještajem na odobrenje.

V.

Samo čisti prihod Zakladne imovine ima se upotrebljavati u zakladne svrhe.

VI.

Ako nastane potreba, da se koja odredba ove Zakladnice promijeni,ima Sveučilište kr.Jugoslavije u Zagrebu na zamolbu Savjeta Veterinarskog Fakulteta staviti shodan predlog kr.Banskoj Upravi u Zagrebu.

Ova Zakladnica izdana je u pet jednakih prijepisa, od koji su po jedan primili:

1./ Ministarstvo Prosvjete u Beogradu,
2./ Kr.Banska Uprava Savske Banovine u Zagrebu.
3./ Sveučilište kr.Jugoslavije u Zagrebu.
4./ Veterinarski Fakultet Sveučilišta kr.Jugoslavije u Zagrebu.
5./ Veterinarsko Odjeljenje Ministarstva Poljoprivrede u Beogradu za Upravu Državne Veterinarske Zaklade u Beogradu.

U Z a g r e b u, dne 29.januara 1930.

Broj: 577/1930.

DEKANAT VETERINARSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U ZAGREBU

o. g. d e k a n

Druga stranica Zakladnice Veterinarskog fakulteta iz siječnja 1930. godine (arhiva Fakulteta).

ratorija da se Zaklada Veterinarskoga fakulteta i Zaklada M. Vaničeka pretvore u imovinu Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Na sjednici Vijeća od 20. svibnja iste godine, tijekom izvještaja kuratorija Zaklade, iznesena je mogućnost da Veterinarski fakultet ne dobije imovinu Veterinarske zaklade. Nakon rasprave zaključeno je da se učini sve da se imovina Zaklade pretvori u imovinu Veterinarskoga fakulteta. No imovina Zaklade u nekretninama nije se tada uspjela prepisati na Veterinarski fakultet.

Zakonom o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta (Službeni list FNRJ, 52/1958), koji je stupio na snagu 26. prosinca 1958., Fakultet je nepovratno izgubio sve zakladne nekretnine. Otada je pod upravom Zaklade ostalo samo poljoprivredno dobro Srednjak. Time je prestala funkcija Zaklade, pa je odlukom Upravnog odbora u prosincu 1965. određena likvidacijska komisija. Fakultetski je savjet u listopadu 1965. zaključio da je Zaklada prestala postojati 1. veljače 1964., a imovina je predana na upravljanje Fakultetu.

Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 10. srpnja 1991. dekan prof. dr. T. Martinčić izvijestio je da je na Sveučilištu u Zagrebu pokrenuta akcija povrata imovine svim fakultetima. Stoga je imenovana komisija koju su činili P. Radić, tajnik, prof. dr. I. Karadjole i prof. dr. Z. Petrinec radi pripreme dokumentacije za povrat imovine Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Na sjednici Fakultetskog vijeća od 30. lipnja 1996. dekan prof. dr. Z. Biđin izvijestio je da je Veterinarski fakultet, u skladu s odredbama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/1996), podnio Gradskom uredu za graditeljstvo, komunalne poslove, promet i veze, Odjel za imovinsko pravne i stambene poslove zahtjev za povrat – naknadu oduzete imovine, čiji je pravni sljednik Veterinarski fakultet, i to prema sljedećem popisu:

I. Općina Peščenica – katastarska općina Zagreb

1. Kuća i dvorište u Lorkovićevoj ulici br. 12 (bivša Beogradska)
   - površina stana 266 m²
   - površinska građevinske parcele 74 čhv
   Prijašnji vlasnik bila je Zaklada Veterinarskog fakulteta.
2. Kuća, dvorište i livada u Crikveničkoj ulici br. 86
   - površina stana 1491 m²
   - površina poslovnog prostora 970,6 m²
   Prijašnji vlasnik bila je Zaklada Veterinarskog fakulteta.
3. Građevinsko zemljište površine 1323,2 čhv smješteno na katast. čestici 6023-5, kao i građevinsko zemljište na katastarskim česticama: 4335-1, 4335-4, 4335-5, 2014-1, 2014-3, 2014-4.
4. Gradilište Heinzelova br. 55
   - površine 1402 m², 8 čhv
   Prijašnji vlasnik bio je Univerzitet Kraljevine Jugoslavije.
   Nekretnine pod 1., 2., 3. i 4. oduzete su nacionalizacijom.
5. Heinzelova br. 55 – školska zgrada, dvorište i oranica Ferenščića 4 – dvorište
   Zemljište je sada u posjedu Veterinarskog fakulteta.

II. Općina Medveščak – katastarska općina Zagreb

1. Kuća s dva dvorišta i dvije garaže u Vlaškoj ulici br. 60
   - površina građevinske parcele 566,2 čhv
2. Peterokatnica, 2 garaže, dvorište u Martićevoj br. 13
   - površina svih stanova 702 m² (dvije poslovne prostorije, 4 dvosobna stana, 5 trosobnih stanova i jedan višesobni)
   - površina građevinske parcele 195,2 čhv
3. Četverokatnica u Švearovoj ulici 1
   - površina parcele 102 čhv
4. Stambena zgrada u Bauerovoj br. 3 (bivša Kraševa)
   - površina stambenog prostora 3691 m²
5. Zgrada u Bauerovoj ulici br. 42 (bivša Kraševa) – 11 dvosobnih stanova

Bivši vlasnik nekretnina bila je Zaklada Veterinarskoga fakulteta. Zemljište je oduzeto nacionalizacijom.

Iz Izvješća dekanice prof. dr. Lj. Pinter o radu Veterinarskoga fakulteta u 2004. godini (skraćena verzija) navodi se da su *U prvostupanjskim upravnim postupcima donijeta rješenja kojim je odbijen zahtjev Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za povrat zgrade u Martićevoj 13 i Kraševoj 42 (današnja Bauerova) odnosno isplatu naknade za nacionaliziranu imovinu. Razlog odbijanja istovjetan je u oba rješenja. Naime, Zakonom je propisano da pravne osobe odnosno njihovi pravni sljednici kojima je oduzeta imovina imaju pravo na naknadu samo ako su do donošenja ovoga zakona, na teritoriju Republike Hrvatske održale neprekidno pravno sljedništvo, obavljale djelatnost i imale sjedište. Djelatnost i sjedište Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu su neosporne, no pravnog sljednika nema. Zaklada Veterinarskog fakulteta likvidirana je 31. prosinca 1965., a da nekretnine nisu prenijete na Veterinarski fakultet Sveučiliša u Zagrebu. Kako je Zaklada likvidacijom prestala postojati kao pravna osoba, a vlasnička prava nisu prenijeta na drugu pravnu osobu, znači nema pravnog sljednika. Iz dokazanog postupka proizlazi da Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu nije pravna osoba kojoj je predmetna nekretnina oduzeta na temelju propisa, akata i načina propisanih Zakonom, niti je pravni sljednik te je stoga zahtjev Veterinarskog fakulteta odbijen.*

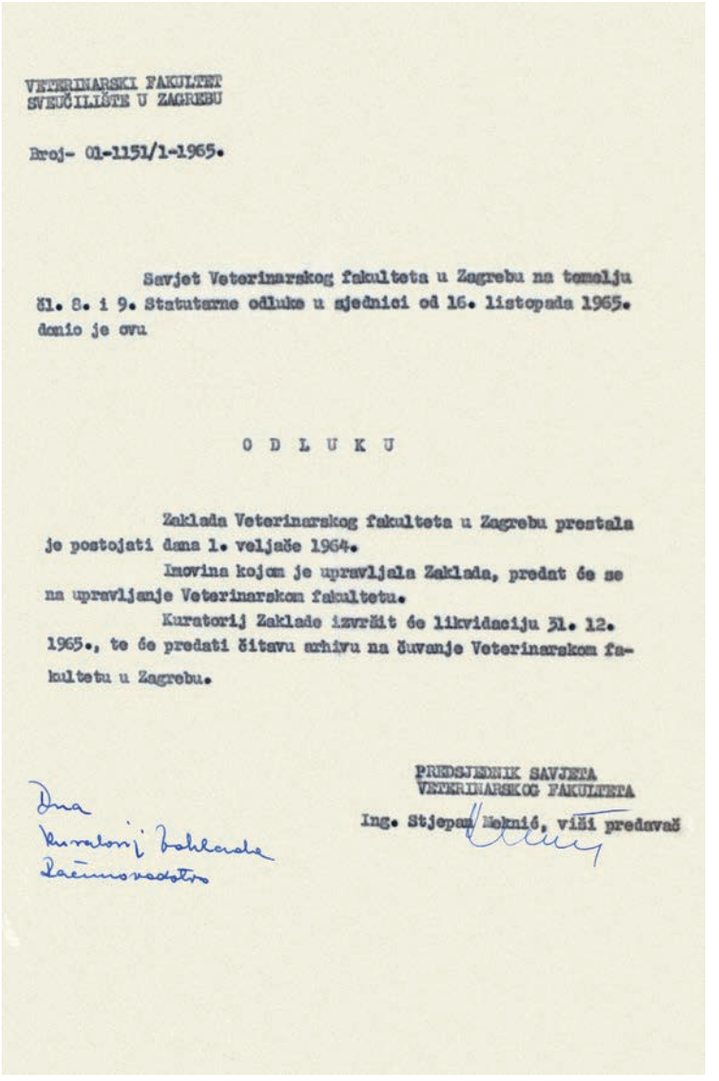

VETERINARSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

Broj- 01-1151/1-1965.

Savjet Veterinarskog fakulteta u Zagrebu na temelju čl. 8. i 9. Statutarne odluke u sjednici od 16. listopada 1965. donio je ovu

O D L U K U

Zaklada Veterinarskog fakulteta u Zagrebu prestala je postojati dana 1. veljače 1964.

Imovina kojom je upravljala Zaklada, predat će se na upravljanje Veterinarskom fakultetu.

Kuratorij Zaklade izvršit će likvidaciju 31. 12. 1965., te će predati čitavu arhivu na čuvanje Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

PREDSJEDNIK SAVJETA
VETERINARSKOG FAKULTETA
Ing. Stjepan Keknić, viši predavač

Odluka o likvidaciji Zaklade Veterinarskog fakulteta prihvaćena na sjednici Savjeta Fakulteta u veljači 1964. godine (arhiva Fakulteta).

3.3.3. Zaklada M. Vaničeka

U vrijeme između dva svjetska rata imućni su građani svoju ostavštinu znali darovati u korist pojedinih fakulteta. Tako je učinio Milan Vaniček, koji se tijekom radnog vijeka posvetio financijskoj struci i dio svojeg imetka u nekretninama (zgradu u Švearovoj ulici u Zagrebu i poljoprivredno dobro u Samoboru) darovao Veterinarskom fakultetu. Na temelju te darovnice na Fakultetu je 1929. osnovana Zaklada M. Vaničeka. Vijeće je 7. ožujka 1950. prihvatilo molbu Ministarstva unutrašnjih poslova da se za javnu potrebu odstupi zakladno zemljište u Samoboru. Dana 9. prosinca 1954. i 15. veljače 1955. Vijeće je raspravljalo o molbi Narodnog odbora Gradske općine Samobor i prijedlogu kuratorija Zaklade da se dio Zakladnog zemljišta u Samoboru ustupi tamošnjem Narodnom odboru za potrebe izgradnje veterinarske ambulante. Molba je prihvaćena, uz uvjet da na zgradi bude postavljena ploča na kojoj će se istaknuti da je ambulanta podignuta uz pomoć Zaklade M. Vaničeka. Zatim je dekan prof. dr. M. Francetić 5. ožujka 1955. izvijestio je da je Narodni odbor Gradske općine Samobor cijelosti prihvatio uvjete Fakultetskog vijeća glede ustupanja zemljišta u Samoboru, vlasništvo Zaklade M. Vaniceka. Na temelju toga kuratorij Zaklade zaključio je darovni ugovor s Narodnim odborom, što je bilo u skladu s oporučnom namjenom ostavitelja M. Vaničeka.

3.3.4. Zaklada prof. dr. N. Ritzoffyja

Povodom smrti prof. dr. N. Ritzoffyja 1939. Hrvatska seljačka gospodarska zadruga i Seljački dom u Mrzloj Vodici osnovali su posebnu zakladu pod imenom pokojnika. Zaklada se stavila na raspolaganje Sveučilištu u Zagrebu, a prihodi su se po želji zakladitelja trebali trošiti za godišnje nagrađivanje đačkih radova, bez obzira na to kojemu fakultetu pripadaju, iz područja stočarstva i seljačkog gospodarstva. Daljnja je sredstva za ovu Zakladu primao Dekanat Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Dekan prof. dr. L. Bosnić na Vijeću 1. srpnja 1942. potiče pitanje fonda pokojnog prof. dr. N. Ritzoffyja *i predlaže da se nešto poduzme, kako bi se taj fond, koji iznosi oko 14.000 kn priveo ličnoj korisnoj svrsi, jer on neprestano gubi na vrijednosti.* Zaključeno je da se Zaklada likvidira, a dekan je *ovlašten da stupi u vezu s g. dr. ing. N. Zdanovskim, pa u sporazumu s njime odredi način likvidacije fonda i predloži Ministarstvu nastave na odobrenje*. Vijeće je 5. kolovoza 1942. prihvatilo prijedlog za smanjenje fonda te je dekan pročitao prijedlog dr. inž. N. Zdanovskoga i dekana Veterinarskoga fakulteta za sniženje fonda na 50 kn. Dana 17. prosinca iste godine dekan prof. dr. L. Bosnić izvijestio je da je *primljeno odobrenje Ministarstva narodne prosvjete da se glavnica fonda Dr. Nikole pl. Ritzoffy-a može sniziti do temeljnog iznosa, to jest 1.000 kn, a ostatak se može predati Zavodu za stočarstvo, da ono nabavi shodni predmet trajne vrijednosti*. Dobivena je sredstva Zavod za stočarstvo upotrijebio za nabavu vrijednih uređaja, a preostali manji iznos kasnije je pripojen Zakladi Veterinarskoga fakulteta.

3.3.5. Fond prof. dr. P. Gjurića

Na sjednici Fakultetskog vijeća 20. ožujka 1964. dekan prof. dr. J. Ivoš izvijestio je da je prof. dr. S. Rapić primio pismo od prof. dr. J. Dimića iz Beograda u kojemu se po želji gđe Trbuhović, sestre pokojnog prof. dr. P. Gjurića, predlaže da se prikupljeni novac za podizanje spomenika u iznosu od 500.000 dinara upotrijebi za osnivanje fonda kojim bi se nagrađivali najuspješniji radovi studenata svih veterinarskih fakulteta u zemlji iz područja fiziologije. Dakle namjena fonda bila je da se nagrađivanjem najboljih studentskih radova iz fiziologije domaćih životinja studenti potaknu na produbljeno studiranje ovoga područja veterinarske znanosti. Nakon rasprave prihvaćeno je da se na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu osnuje Fond prof. dr. P. Gjurića te je Fakultetsko vijeće 15. veljače prihvatilo, a Savjet 28. travnja 1965. potvrdio Pravilnik o fondu dr. P. Gjurića.

Predsjednik Fakultetskoga savjeta inž. S. Meknić 11. prosinca 1965. izvijestio je da je beogradski Veterinarski fakultet prihvatio spomenuti pravilnik u obliku kako je predložio naš fakultet. No nisu uplatili u Fond, već su zamolili da to umjesto njih učini Savez društva veterinara i veterinarskih tehničara SFRJ, što je Savez i prihvatio. Iz sačuvanog i neovjerenog pravilnika, datiranog prema spomenutoj sjednici Savjeta iz prosinca 1965., vidljivo je da su sredstva Fonda bila predviđena iz doprinosa obitelji pok. prof. dr. P. Gjurića, Saveza društva veterinara i vetrerinarskih tehničara SFRJ, Veterinarskog fakulteta u Zagrebu te ostalih prihoda i poklona fizičkih i pravnih osoba. Visina nagrade bila bi jednaka kamatama na uložena sredstva, a novčana bi se nagrada dodjeljivala jednom studentu godišnje povodom Dana mladosti. Ocjenu radova, u skladu s Pravilnikom, trebao je obaviti Upravni odbor sastavljen od članova uprave zagrebačkog i beogradskog fakulteta.

Fakultetsko vijeće predložilo je 6. ožujka 1969. raspis natječaja pismenih radova studenata u okviru Fonda prof. dr. P. Gjurića. Tom je prilikom prof. dr. D. Timet obrazložio da je nakon osnutka Fonda bilo poteškoća zbog ukamaćivanja novčanih priloga. U Fondu su bila uplaćena sredstva obitelji pok. prof. dr. P. Gjurića (2.000,00 dinara) i našega fakulteta (1.000,00 dinara), međutim Društvo veterinara iz Beograda nije uplatilo svoj iznos (2.000,00 dinara), na koji se obvezalo, pa je prof. dr. D. Timet predložio da tu razliku nadoknadi naš fakultet. Zaključeno je da se nakon raspisivanja natječaja uskladi pravilnik prema stvarnom stanju osnivača Fonda. Rok natječaja je prema pravilniku trajao šest mjeseci, pa je njegov istek bio predviđen za 30. rujna 1969. Dekan prof. dr. S. Forenbacher izvijestio je 20. svibnja 1970. da su na prijedlog komisije Fonda prof. dr. P. Gjurića dodijeljene nagrade za najbolje radove iz fiziologije. Nagrade su na svečan način uručene studentima B. Likeru i P. Kraljeviću 12. svibnja u Dvorani za sjednice. Natjecali su se kandidati samo s našega fakulteta. Zanimljivo je spomenuti da su oba nagrađena studenta postali sveučilišni profesori. Prof. dr. B. Liker radio je u Zavodu za opće stočarstvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i predavao anatomiju i fiziologiju domaćih životinja, a prof. dr. P. Kraljević u Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i držao nastavu iz radiobiologije. Fakultetsko je vijeće 18. prosinca 1970. raspisan je novi natječaj za najbolji studentski rad iz područja fiziologije za nagradu iz spomenutog fonda. U sjedničkim zapisnicima i arhivi Fakulteta poslije se ne nailazi na podatke o raspisivanju novoga natječaja te više nema spomena o ovome fondu.

3.3.6. Inicijativa za preuzimanje Zaklade bana grofa J. Jelačića

Na konferenciji članova Fakultetskoga savjeta 13. svibnja 1935. dekan prof. dr. L. Bosnić izvijestio je da postoji mogućnost da Veterinarski fakultet preuzme upravu Zaklade bana grofa Josipa Jelačića nakon smrti grofice Anke Jelačić (nećakinja bana grofa J. Jelačića, op. a.). Zaklada je osnovana na njezinu inicijativu 1919. sa svrhom pomaganja siromašnih hrvatskih sveučilištaraca. Tom je prilikom zaključeno da se grad Zagreb obavijesti da bi Veterinarski fakultet bio voljan ući u pregovore o preuzimanju uprave Zaklade bana grofa J. Jelačića. Kao predstavnici za pregovore imenovani su: prof. dr. L. Bosnić, prof. J. Sakař i prof. dr. N. Ritzoffy. Na konferenciji Fakultetskog savjeta 17. svibnja iste godine dekan je obavijestio da su izabrani predstavnici Fakulteta stupili u kontakt s gradskim načelništvom i prosvjetnim odjeljenjem Kr. Banske uprave u vezi s preuzimanjem Zaklade te da će prodekan prof. J. Sakař obavijestiti bana savske banovine da je Fakultet spreman preuzeti upravu zaklade. Zaključeno je da troškovi pravnog posredovanja, zastupanja i davanja pravnih savjeta idu na teret Zaklade Veterinarskoga fakulteta. No, u arhivi Fakulteta poslije više nema spomena o preuzimanju ove zaklade.

3.4. Izgradnja, održavanje i obnova Fakulteta

3.4.1. Traženje prikladne lokacije

Osnutkom Veterinarskoga fakulteta nastavljeno je s traženjem rješenja za njegovu buduću lokaciju, pa se krajem 1925. kao odgovarajuće zemljište za izgradnju spominju Šoštarski vrti. Godine 1931., prilikom rasprave koje bi zemljište došlo u obzir za gradnju fakulteta, spominju se dvije mogućnosti, *zemljište na Sigečici (tj. ispod odnosno južno od podvožnjaka iza današnjeg autobusnog kolodvora na istoku) ili zemljište istočno od Maksimira. Drugog raspoloživog zemljišta bliže grada nema. Zemljište na Sigečici je dijelom u privatnim rukama, pa bi ga trebalo otkupiti odnosno da ga grad zamijeni. Sadašnje zemljište i zgrade mogle bi doći u zamjenu.* S obzirom na to da je Ministarstvo prosvjete trebalo dati načelni pristanak za zemljište, za daljnje je korake za to zadužen odbor u kojemu su bili prof. J. Sakař i prof. dr. L. Bosnić. Na sjednici Savjeta 16. travnja 1932. *prof. dr. P. Gjurić upozorava na to da će tramvajska remiza u dogledno vrijeme napustiti sadašnji teren, pa bi trebalo da se to zemljište rezervira za fakultet* (stara tramvajska remiza Zagrebačkog električnog tramvaja bila je sa zapadne strane tadašnje lokacije Fakulteta te, uključujući zemljište državnih željeznica, jedini prostor na kojemu se Fakultet tada mogao širiti, op. a.). *Koliko je informiran, grad bi to zemljište prepustio fakultetu. Podaubsky to potvrđuje. Zaključeno je da prof. Sakař poduzme izvide u vezi selidbe tramvajske remize.* Na sljedećoj sjednici Savjeta prof. J. Sakař *izjavljuje da je razgovarao sa ravnateljem ZET-a, ing. Košakom i on mu je rekao da tramvajska remiza još za nekoliko godina neće moći napustiti sadašnje ubikacije.* Na istoj sjednici dekan prof. dr. F. Zavrnik izvještava *da mu je svojedobno Ministar poljoprivrede* (J. Demetrović, koji je obnašao funkciju ministra poljoprivrede od 5. siječnja 1932. do 8. svibnja 1933., op. a.) *izjavio da je pripravan pomoći novogradnji fakulteta i mislio je, da bi se to dalo postići zajmom, za koji bi se osigurale anuitete. To međutim sada nije moguće. Iskrsla je sada misao* (odnosi se na ministra poljoprivrede, J. Demetrovića, koji je planirao osigurati sredstava iz budžeta Ministarstva za izradu generalne osnove izgradnje Veterinarskog fakulteta na zemljištu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, op. a.) *da bi se naš fakultet izgradio u Maksimiru uz Poljoprivredni fakultet. Dekan i Sakař nedavno su razgledali teren* (u nazočnosti dekana Poljoprivredno-šumarskog fakulteta i prof. dr. I. Rittiga, op. a.). *Tamo bi uz cestu bilo zemljište od kojih 11 jutara za našu novogradnju, dok bi Poljoprivredni fakultet bio poviše našeg. Sakař zagovara tu kombinaciju i da se principijelno pristane na taj projekt, ali da se zadrži u vidu i stariji projekt za izgradnju na zemljištu na početku Kanala, odmah ispod podvožnjaka* (južno od današnjeg autobusnog kolodvora, op. a.), *gdje je pogodnije mjesto s obzirom na promet stokom prema sajmištu.* Tom je prilikom prihvaćen dekanov prijedlog da se u odbor za izgradnju, uz prof. J. Sakařa i prof. dr. L. Bosnića, izabere i doc. dr. J. Ježić. Zaključeno je da *se naš Fakultet obrati na Savjet Poljoprivrednog-šumarskog fakulteta za principijelni pristanak, da se Veterinarski fakultet izgradi na zemljištu Maksimirskog dobra i pošto se taj pristanak dobije, da se taj prijedlog uputi Univerzitetskoj upravi.* No, pregovori vođeni oko tog zemljišta između obaju fakulteta nisu 1932. doveli do pozitivnog rezultata, jer se prema zapisniku sa sjednice Savjeta od 1. srpnja odbori obaju fakulteta (s našega Fakulteta članovi su bili prof. dr. F. Zavrnik i prof. J. Sakař, a s Poljoprivredno-šumarskog fakulteta prof. dr. A. Petračić, prof. dr. A. Ogrizek i prof. dr. S. Poštić, op. a.), koji su se sastali 18. lipnja, nisu mogli složiti o površini potrebnog zemljišta niti o mjestu lokacije Veterinarskog fakulteta. Na osnovi zaključka Savjeta od 20. lipnja (na istoj je sjednici zaključeno da je dekan prof. dr. F. Zavrnik zadužen da na nadležnom mjestu podupre zahtjev Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za kompenzaciju tog zemljišta, koje će taj fakultet prepustiti za novogradnju Veterinarskoga fakulteta, op. a.) *uputio je dekan našeg fakulteta dekanu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta dopis od 21. lipnja, u kojem se iskazuje želja da se ustupi kompleks zemljišta od 12 ha uz državnu cestu, istočno od Zoološkog vrta. Na to je stigao dopis dekana Poljoprivredno-šumarskog fakulteta od 27. lipnja 1932. godine, u kojem se priopćuje zaključak Savjeta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta da mu nije moguće izlučiti traženo zemljište, jer da i oni imaju premalo.* Na istoj je sjednici, kada je utvrđeno da nije postignut sporazum između obaju fakulteta, *zaključeno da se ponovno poduzme akcija za ustup željezničkog zemljišta našem fakultetu, a kod Ministarstva poljoprivrede da se ishodi gruntovni prijenos sadašnjeg fakultetskog terena i zgrada na Ministarstvo prosvjete. Također je zaključeno da se poduzme akcija kod Ministarstva poljoprivrede, da donese rješenje, da se izgradi Veterinarski fakultet na zemljištu na početku Kanala, kao što je Ministarstvo bilo nakanilo pomoći izgradnju na Fakultetskom dobru u Maksimiru, te da se zamoli za dotaciju od 250.000 dinara u svrhu izrade generalne osnove.*

Na sjednici Savjeta od 30. ožujka 1933. Građevinski odbor Fakulteta proširen je, uz postojeće članove (Sakař, Bosnić i Ježić) s prof. dr. N. Ritzoffyjem. Odbor je konstituiran 20. travnja, s time da je u njegov stalni sastav ušao dekan kao pročelnik. Opširno se raspravljalo o načinu trošenja sredstava u iznosu od 500.000 dinara, koje je ministar poljoprivrede stavio na raspolaganje za izgradnju Fakulteta. Zaključeno je da bi nastavnici trebali pregledati odabrane zavode u inozemstvu, kako bi se moglo pristupiti predradnjama za izradu generalnog plana. Na osnovi elaborata i prijedloga pojedinih nastavnika, uz pomoć jednog tehničkog stručnjaka, izradio bi se detaljan plan za pojedine zavode. Također je zaključeno da će detaljan rad odbora ići u smjeru osiguranja zemljišta za izgradnju i dobivanje veće sume u sljedećem budžetu Ministarstva poljoprivrede za početak radova. No na sjednici Savjeta u rujnu 1933. dekan je obavijestio *da je stigla telefonska obavijest od načelnika Ministarstva poljoprivrede, g. A. Korošeca, po kojoj se neće otvoriti kredit od 500.000 dinara dok zemljište nije osigurano.*

Posredstvom novoga ministra poljoprivrede dr. Lj. Tomaševića (bio je ministar od 8. svibnja do 20. listopada 1933., op. a.) i ministra prosvjete dr. R. Stankovića (ministar od 5. studenoga 1932. do 27. siječnja 1934., op. a.) ponovno su se poveli razgovori između Savjeta Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta o gradnji našega fakulteta na Maksimirskom dobru, pa je Gospodarsko-šumarski fakultet na svojoj sjednici Savjeta 14. lipnja 1933. godine u načelu pristao ustupiti zemljište za izgradnju Veterinarskoga fakulteta na jugozapadnom dijelu Fakultetskoga dobra.

Dekan prof. J. Sakař izvijestio je 20. prosinca 1933. *da je razgovarao s Njegovim Veličanstvom Kraljem Aleksandrom I. na plesu 17. prosinca u hotelu Esplanade. Njegovo Veličanstvo je zapitalo dekana, što je sa novogradnjom i izrazilo nadu, da će pitanje biti što prije riješeno.*

U siječnju 1934. dekan prof. J. Sakař izvijestio je o sastanku predstavnika obaju fakulteta, pri čemu je konstatirano da je Poljoprivredno-šumarski fakultet voljan ustupiti Veterinarskom fakultetu zemljište u jugozapadnom dijelu Maksimirskog dobra, između željezničke pruge i željezničke kolonije, u površini od oko 68 000 m^2. Predstavnici našega fakulteta predlagali su bolju lokaciju uz Maksimirsku cestu te da se uz ponuđeno zemljište dobije još barem 46 000 m^2 (8 jutara) za buduće proširenje. U vrijeme usuglašavanja prijedloga između obaju fakulteta ponovno postaje aktualno pitanje željezničkog zemljišta. Tako je Savjet 10. studenoga 1934. zaključio *da se to zemljište zatraži u zakup na jednu godinu, a čim se dobije odobrenje od Direkcije željeznica, da dekanat zatraži od Ministarstva saobraćaja zakup zemljišta na 10 godina.*

Idejni projekt glavnoga fakultetskog sklopa koji je izradio arhitekt Z. Vrkljan, a čini ga glavna zgrada, kompleks eksperimentalno-teoretskih zavoda i zgrada za pokusne životinje (arhiva Fakulteta).

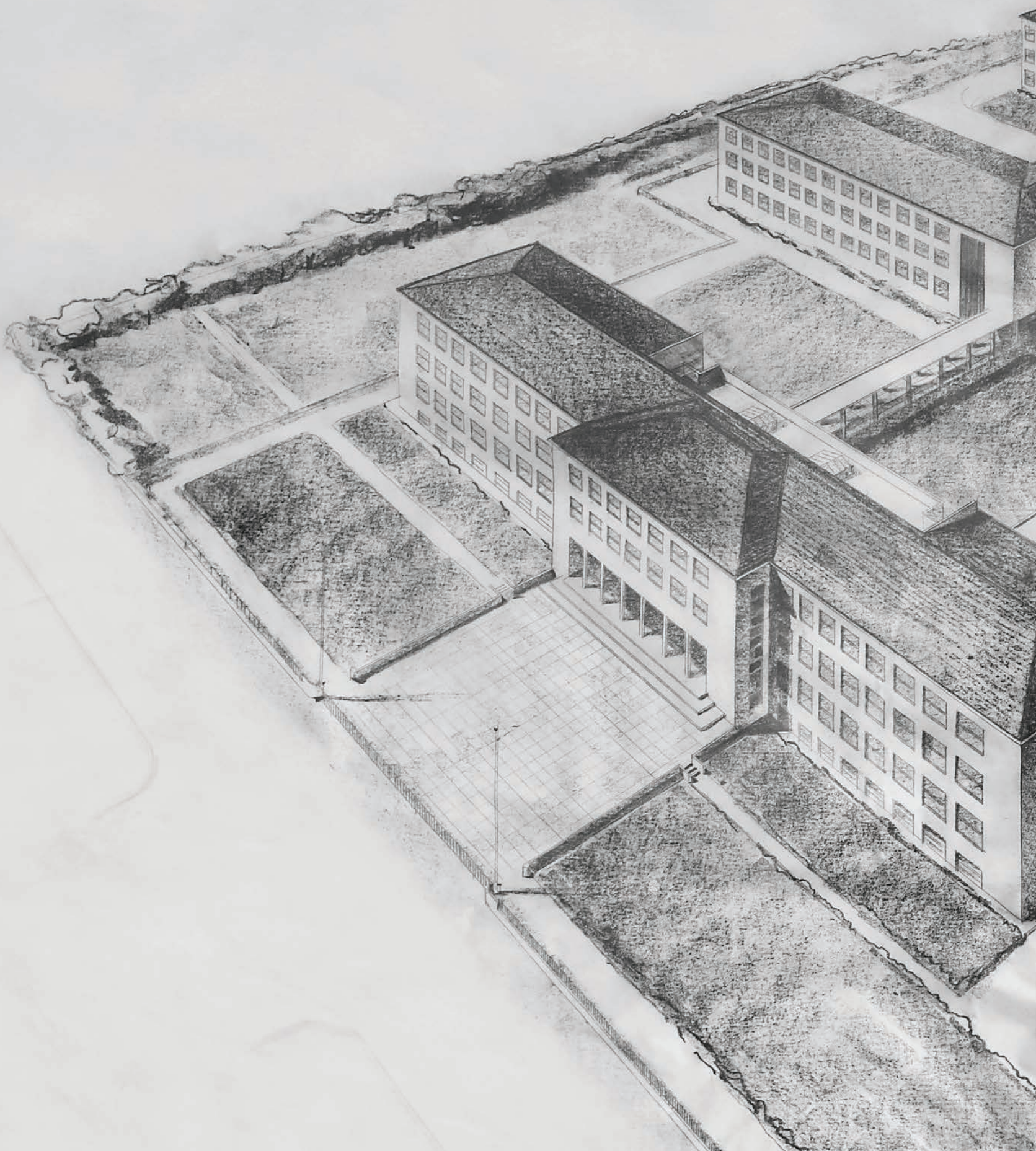

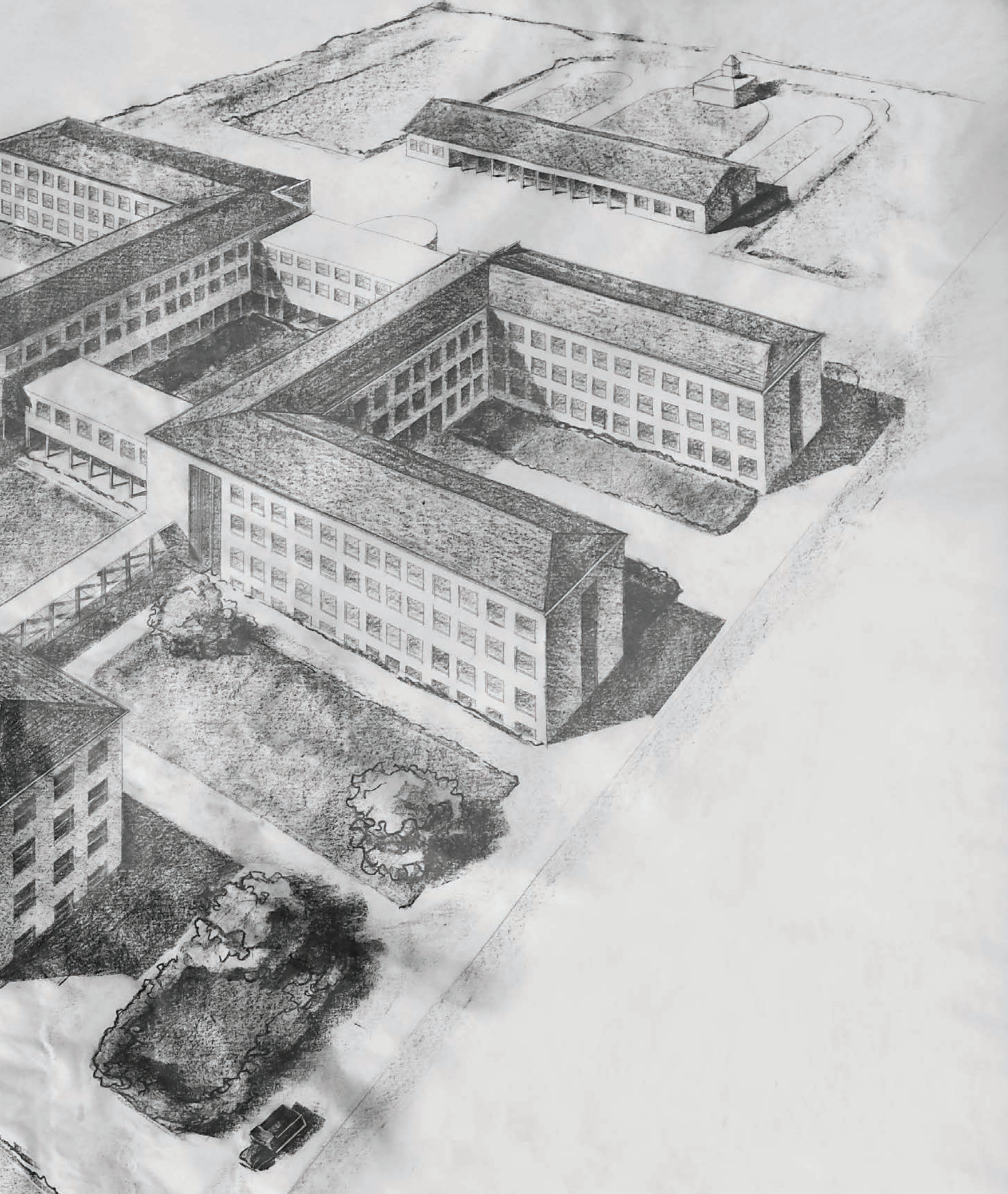

Također je zaključeno da se zatraži od Grada njihova parcela za izlaz Fakulteta na Tratinsku cestu. Na sjednici Savjeta od 14. prosinca iste godine pročitan je dopis Direkcije državnih željeznica, *kojim ona daje zemljište u zakup za 1.000 dinara godišnje najamnine. Prema izvještaju Rektorat bi imao sklopiti ugovor i plaćati najamninu*. Dekan prof. dr. L. Bosnić izvijestio je 11. siječnja 1935. *da je potpisan ugovor o predmetu zakupnine željezničkog zemljišta. Ugovor su potpisali rektor i direktor željeznice na godinu dana. Najamnina je bila osigurana na Univerzitetu u budžetskoj stavci za zakupnine. Dekan će pokušati dobiti zemljište od Ministarstva saobraćaja na 10 godina.*

Dekan prof. dr. L. Bosnić o svom je putu u Beograd, gdje je imao više razgovora o novogradnji Fakulteta, izvijestio Savjet u veljači 1935. godine. *U duljem razgovoru s ministrom poljoprivrede* (D. Janković bio je ministar poljoprivrede od 20. prosinca 1934. do 24. lipnja 1935., op. a.) *obećao je ministar da će u pogledu novogradnje učiniti sve, što do njega stoji. S. g. Ministrom prosvjete* (S. Ćirić bio je ministar prosvjete od 20. prosinca 1934. do 19. lipnja 1935., op. a.) *imao je kraći razgovor, jer će g. ministar početkom veljače doći u Zagreb, pa će se informirati o toj stvari. Iz razgovora s ministrom Vojske i mornarice, generalom g. P. Živkovićem, vidi će da g. ministar nalazi novogradnju fakulteta opravdanom, pa upućuje na g. ministra Prosvjete, a on će sa svoje strane pomoći. Dekan zagovara da se težište za izgradnju fakulteta prenese s Ministarstva poljoprivrede na Ministarstvo vojske i mornarice. Postupanje o tom prepušta se g. dekanu s tim da ne zanemari nastojanja kod Ministarstva poljoprivrede. Prof. dr. F. Zavrnik primjećuje da se pitanje zemljišta u Maksimiru ne smatra definitivno riješenim. Savjet se slaže s tim i tako se unosi u predstavku.*

Savjet je 15. ožujka 1935. prihvatio prijedlog doc. dr. J. Ježića da se za iznajmljeno željezničko zemljište izradi regulativ za iskorištavanje zemljišta, a na sjednici 4. svibnja izviješteno je da je Direkcija željeznica odobrila planiranje unajmljenog zemljišta. Riješeno je da se planira samo toliko koliko je potrebno da bi se sačuvala trava na ostalom dijelu zemljišta. Na istoj je sjednici dekan izvijestio da je ministar prosvjete posjetio Fakultet, razgledao ga i izjavio da je došao do uvjerenja da je novogradnja doista potrebna, te da će učiniti sve što je moguće da se stanje popravi.

Dekan je 28. listopada 1935. izvijestio da je u državnom budžetu predviđena stavka za izradu plana i predračuna za novogradnju Fakulteta. Zaključeno je da se u prvom redu izgradi Zavod za nauku o zarazama i Zavod za mikrobiologiju i higijenu. Također je zaključeno da se izrada arhitektonskog programa povjeri docentu Tehničkog fakulteta, dr. inž. Z. Vrkljanu. Dekan je zamolio doc. dr. inž. Z. Vrkljana da porazgovara sa svim nastavnicima Veterinarskoga fakulteta o njihovim prostornim potrebama. Za potrebe projektiranja arhitekt Vrkljan prikupio je podatke o svim važnijim europskim veterinarskim fakultetima koji su načelno djelovali u sklopovima paviljonskog tipa. Na prijedlog nastavnika i prikupljenih podataka o inozemnim fakultetima izradio je 1936. idejni projekt Veterinarskoga fakulteta za lokaciju u Maksimiru. Pritom treba naglasiti da je tada izrađena i Regulatorna osnova Zagreba (1932. – 1936.) kojom se predviđala izgradnja Veterinarskoga fakulteta u Maksimiru.

Fakultetski je savjet u listopadu 1936. raspravljao o tome gdje bi se definitivno trebao izgraditi Fakultet. Razmatrale su se tri mogućnosti, da se Fakultet gradi na zemljištu Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Maksimiru, staroj lokaciji u Savskoj cesti ili na Concordijinom igralištu u Kranjčevićevoj ulici i njegovu susjedstvu. Jednoglasno je izabrana posljednja lokacija kao i tri člana Fakultetskog savjeta (prof. J. Sakař, prof. dr. Š. Debelić, doc. dr. A. Sutlić) koja su trebala utvrditi mogućnost ustupanja tog zemljišta za gradnju Fakulteta. Čini se da je kod izbora zemljišta u Kranjčevićevoj ulici bila presudna blizina stare lokacije Fakulteta u Savskoj cesti. No to se zemljište nije moglo dobiti za izgradnju Fakulteta, ali je dobivena informacija da bi se u tu svrhu mogla dobiti prikladnija lokacija u Sajmišnoj ulici (Heinzelovoj ulici). Lokacija u jugoistočnom sajmišnom dijelu grada najprimjerenija je

Sajmište u Heinzelovoj ulici 1938. godine. U pozadini je zemljište dodijeljeno za gradnju Veterinarskoga fakulteta (arhiva Fakulteta).

od svih dotad razmatranih, ponajprije zbog srodnih sadržaja i tramvajskih veza sa središtem grada. Nasuprot se nalazila nova, moderna Gradska klaonica, veliko sajmište i strvodernica. Blizina klaonice bila je korisna jer bi se pojedini zavodi (Higijena animalnih namirnica, Patološka anatomija, Parazitologija i dr.) lako opskrbljivali materijalom za vježbe i istraživanja. Osim toga, pojedine je vježbe bilo moguće održavati izravno u klaonici. Stoga Fakultet nije trebao graditi vlastitu klaonicu, ali ni druge namjenske zgrade (krematorij i uređaj za iskorištavanje lešina). Također se računalo da će se zbog blizine stočnog sajmišta povećati i priljev pacijenata. To su bile prednosti zbog kojih je u konačnici za gradnju Fakulteta odabrana lokacija u Heinzelovoj ulici.

U studenome 1936. Fakultetski je savjet Gradu Zagrebu, koji je bio vlasnik najvećeg dijela zemljišta u Heinzelovoj ulici, uputio molbu za darivanje tog zemljišta u svrhu izgradnje Fakulteta te je Odboru za regulatornu osnovu Zagreba uputio žalbu u kojoj se traži preinaka lokacije za gradnju Fakulteta. Odbor je iste godine uvažio žalbu te je za izgradnju Fakulteta namijenjeno zemljište određenih katastarskih čestica u Heinzelovoj ulici.

Dekan je 16. svibnja 1937. izvijestio da je Gradsko vijeće jednoglasno prihvatilo dodjelu zemljišta u Heinzelovoj ulici. Zagrebačko je gradsko poglavarstvo zatim rješenjem od 9. srpnja 1937. Sveučilištu u Zagrebu poklonilo zemljište u Heinzelovoj ulici za izgradnju Veterinarskoga fakulteta. Darovni ugovor između Općine grada Zagreba i Univerziteta Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu potpisan je 2. prosinca 1938., a na temelju toga Sreski je sud, kao zemljišno-knjižni sud u Zagrebu, zaključkom od 31. ožujka 1939. dopustio gruntovni prijenos zemljišta. Dodijeljeno zemljište površine je 5,1 ha, dužine 300 m i širine oko 180 m.

Prisjećajući se povijesti do konačnog rješenja izgradnje Veterinarskoga fakulteta u Heinzelovoj ulici, arhitekt Vrkljan je u lipanjskom broju *Almae matris Croaticae* iz 1938. rekao: *Već odmah u početku uvidjelo se, da je fakultet na tom nepodesnom mjestu stisnut između željezničkih pruga i tramvajske remize i da se ne može razvijati* (mislio je pritom na staru lokaciju Fakulteta u Savskoj cesti br. 16, op. a.). *Stoga je Fakultetski savjet uz teške borbe koje je na momente imao za održanje Fakulteta, od svog osnutka, pa sve do nedavno neumorno tražio, da se definitivno riješi pitanje izgradnje Veterinarskog fakulteta. Svake je godine unosio potrebne iznose u prijedloge budžeta i osim toga putem posebnih molba, delegacija i ličnih intervencija neprestano stajao da se dođe do zemljišta i odobre krediti za izgradnju*.

Cjelokupno predviđeno zemljište površine 6 ha planirano je kao cjelina omeđena ulicama – Heinzelovom, Starom Peščenicom, Planinskom ulicom i današnjom ulicom C. Darwina s jugoistoka. Ostatak od 0,9 ha bio je regulatornom osnovom osiguran Fakultetu, pa je trebalo otkupiti sedam privatnih parcela koje leže istočno od zemljišta Veterinarskoga fakulteta. Te su parcele pripadale organski darovanom zemljištu jer su se novim cestama imale odvojiti od okolnih površina, tako da bi Fakultet bio na sve četiri strane omeđen cestama. To je bilo vrlo povoljno rješenje u planiranju pojedinih fakultetskih zgrada i odvajanja od okolnih stambenih zgrada. Treba naglasiti da je Fakultetsko vijeće 22. prosinca 1941. raspravljalo o otkupu susjednih privatnih parcela kako bi se u vlasništvo dobilo preostalo planirano zemljište za gradnju Fakulteta, međutim do te realizacije, kako će vrijeme pokazati, nikad nije došlo. To se s vremenom negativno odrazilo na gradnju kliničkog dijela Fakulteta u planiranom opsegu, o čemu će još biti govora.

Fakultetski je savjet 12. veljače 1937. izabrao odbor za novogradnju Fakulteta (prof. dr. L. Bosnić i doc. dr. A. Sutlić s Veterinarskoga te doc. dr. inž. Z. Vrkljan s Tehnološkog fakulteta), a njegovim je predsjednikom imenovan prof. dr. I. Babić. Odbor je trebao izraditi i predložiti Savjetu koncepciju izgradnje Fakulteta. Kako je u to vrijeme bio u tijeku postupak dobivanja zemljišta u Heinzelovoj ulici, Građevni je odbor na temelju navedenih prednosti predložio tu lokaciju za gradnju, kako bi se osigurao nastavni kapacitet za naobrazbu veterinara za čitav zapadni dio Jugoslavije (smatralo se da će Veterinarski fakultet u Zagrebu i tek osnovani u Beogradu moći zadovoljiti potrebe tadašnje države za naobrazbom veterinara, op. a.). Odbor je također predložio da se Fakultet izgradi i opremi tako da se u njemu može obavljati sav znanstveni rad za potrebe Hrvatske. Vodilo se pritom računa da novogradnja mora odgovarati potrebama Fakulteta barem sljedećih pedeset godina. Fakultetski je savjet prihvatio prijedloge te je Odboru povjereno da u suradnji s predstojnicima nastavi s planiranjem izgradnje Fakulteta. Odbor je od predstojnika zavoda i klinika zatražio prijedloge za izgradnju i dobivene podatke uskladio sa stajalištem Fakultetskog savjeta.

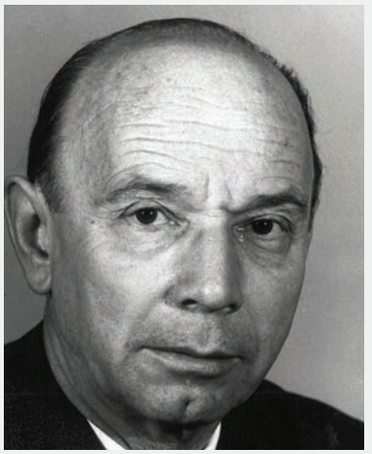

Akademik Zvonimir Vrkljan (1902. – 1999.), hrvatski arhitekt, sveučilišni profesor Tehničkog fakulteta (1924. – 1972.), istaknuo se u projektiranju zgrada za obrazovanje: Trgovačka akademija na Trgu kralja Petra Krešimira IV. (1931. – 1935.; danas Ministarstvo obrane), Ženska gimnazija sestara milosrdnica na Savskoj cesti (1937. – 1940., danas Učiteljski fakultet i XI. gimnazija) te kompleksa zgrada Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1936. – 1962.), kojim je ostvario paradigmu suvremene znanstveno-obrazovne ustanove u nas (arhiva Fakulteta).

Za novu lokaciju u Heinzelovoj ulici arhitekt Vrkljan izradio je novi idejni projekt glavnoga fakultetskog sklopa 1937. godine. Osnovni koncept glavnoga sklopa razvija se oko središnje ulazne osi, duž koje se nižu glavna zgrada, kompleks teoretsko-eksperimentalnih zavoda, amfiteatralna predavaonica Zavoda za anatomiju te atrijski prostori. Glavna zgrada Fakulteta longitudinalna je dvokatna građevina simetrične tlocrtne i oblikovne koncepcije, a postavljena je paralelno s Heinzelovom ulicom. Reprezentativnim simetričnim oblikovanjem naglašeno je značenje državne sveučilišne zgrade. Kompleks zgrada teorijsko-eksperimentalnih zavoda sastoji se od četiri dvokatna krila koja su smještena istočno od glavne zgrade. Ta su krila međusobno povezana spojnim traktovima. U njima se nalaze predavaonice i vježbaonice, pa je na taj način nastavni prostor dislociran od zavodskih prostorija. Samo su pojedine manje predavaonice interpolirane u sklopu traktova zavoda. Zavodi srodnih područja istraživanja nalaze se u istim krilima, radi racionalnog korištenja zajedničkih prostora i predavaonica. Istočna su krila povezana spojnim traktom s amfiteatralnom predavaonicom. Središnju zonu sklopa Fakulteta čine dva atrija i natkriveni prolaz sa stupovima (trijem) koji je ujedno osnovna komunikacijska površina uzduž krila zavoda i glavne zgrade. Neposredno iza glavnoga sklopa Fakulteta smještena je zgrada za pokusne životinje i stanove osoblja.

Arhitekt Vrkljan potpisuje uređenje interijera i cjelokupnu opremu glavnoga sklopa Veterinarskoga fakulteta. On je izradio nacrte namještaja i opreme, koji uključuju katedre, stolove, police, vitrine, ormariće, ormare, laboratorijske stolove, elemente za opremu laboratorija, opremu predavaonica, vijećnice, muzeje i dr. Unikatni elementi namještaja i opreme fakultetskih prostorija za nastavu, laboratorijska istraživanja, kabinete nastavnika i upravne prostorije izrađeni su od masivnog drva, u kombinaciji sa staklom, metalom, odnosno poliranim kamenom, a i danas su dijelom u funkciji.

Sredstva za izgradnju čitavog Fakulteta nisu mogla biti osigurana odjednom, pa se pristupilo parcijalnom rješenju izgradnje po fazama, što je dakako poskupilo i izgradnju i kasniji pogon (npr. decentralizirano centralno grijanje). Fakultetski je savjet 19. veljače i 11. ožujka 1937. raspravljao o prijedlozima Građevnog odbora te je zaključeno da se od prvih planiranih sredstava na lokaciji u Heinzelovoj ulici izgradi glavna dvokatna zgrada. Pritom je bilo dogovoreno koji će se sve zavodi useliti u glavnu zgradu, raspoloživ broj sjedećih mjesta u glavnoj predavaonici i središnjoj čitaonici, prostor uprave Fakulteta te svrha preostalih prostorija u toj zgradi. Pristupilo se izradi projektne dokumentacije, pa je arhitekt Vrkljan za prvu fazu izgradnje izradio izvedbeni nacrt s troškovnikom za glavnu zgradu.

3.4.2. Prva faza izgradnje (1938. – 1940.)

U financijskom zakonu za godinu 1938./1939. zagrebačkom je sveučilištu za potrebne zgrade bio osiguran zajam od 25.000.000 dinara. Sveučilišna uprava, znajući da se Veterinarski fakultet, uz Tehnički, nalazio u najtežem položaju, osigurala je na osnovi projektne dokumentacije svotu od 8.143.906,25 dinara za izgradnju njegove glavne zgrade.
Gradnja glavne zgrade započela je 23. svibnja 1938. godine. Iz sredstava navedenog kredita uređen je park oko zgrade, izgrađena je osnova za priručni botanički vrt i betonsko-žičana ograda prema Heinzelovoj ulici i dijelu Planinske ulice. Glavna je zgrada uređena i opremljena pomoću kredita od 1.246.775,46 dinara (1.200.000 dinara je kredit, a ostatak kamate) koji je sklopljen kod Državne hipotekarne banke u Beogradu na temelju rješenja Ministarskog savjeta od 2. ožujka 1939. i kredita od 531.898 dinara (kredit je iznosio 500.000 dinara, a ostatak su kamati) koji je odobren rješenjem Banske vlasti od 6. kolovoza 1940. godine.
Preseljenje pojedinih organizacijskih jedinica iz Savske ceste u dovršenu glavnu zgradu u Heinzelovoj ulici započelo je u siječnju 1940., a konačno je uređena tek u prvoj polovici 1941. godine. Građevinske radove na glavnoj zgradi i okolnom terenu izvodilo je građevinsko poduzeće B. Omerzo iz Zagreba.
Prizemni ulazni trijem glavne zgrade flankiran je stubištima u čijem su produžetku uzdužni trijemovi – poveznice glavnoga sklopa. U središnjoj zoni, nasuprot ulaznom prostoru, smještena je središnja predavaonica s tribinama. U glavnoj su se zgradi tada smjestili: Zavod za botaniku i Zavod za fiziku od Katedre za osnovne i prirodne nauke; Zavod za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca; Seminar za sudsko veterinarstvo i veterinarsku policiju; Dekanat s dvoranom za sjednice; Nastavnička knjižnica i čitaonica; Đačka knjižnica s učionicom; Središnja predavaonica i Klub studenata veterinarske medicine.
U podrumskim prostorijama uređene su fakultetska stolarija i bravarija te stanovi za vratara i bravara. S obzirom na to da su fakultetski zavodi u Savskoj cesti bili u malim prostorima, a Fakultet nije bio u stanju na Katedri za osnovne i prirodne nauke postaviti vlastite nastavnike i predstojnike zavoda, Zavodu za botaniku stavljene su na raspolaganje svega tri radne sobe s jednim staklenikom, a u njegove se ostale prostorije privremeno uselio Zavod za histologiju i embriologiju. Isto tako Zavodu za fiziku stavljene su na raspolaganje četiri radne sobe, a u ostale se prostorije privremeno uselio Zavod za fiziologiju. U Zavod za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca privremeno se uselio Zavod za parazitologiju, tako da je zauzeo sve prostorije osim dva laboratorija i akvarija. U ispražnjene prostorije u Savskoj cesti br. 16 i 23 privremeno su se uselili Zavod za kemiju, Zavod za biologiju, Uprava klinika, a proširili su se neki zavodi koji su i dalje ostali na staroj lokaciji.

Izmjere na terenu prije početka izgradnje glavne zgrade Fakulteta. Fotografija je snimljena 19. svibnja 1938. godine (arhiva Fakulteta).

Početak izgradnje glavne zgrade Fakulteta. Fotografija je snimljena 24. svibnja 1938. godine (arhiva Fakulteta).

Detalj tijekom gradnje prizemlja južnog dijela glavne zgrade Fakulteta. Fotografija je snimljena 6. srpnja 1938. godine (arhiva Fakulteta).

Armiranobetonski radovi na sjevernom dijelu glavne zgrade Fakulteta. Fotografija je snimljena 2. kolovoza 1938. godine (arhiva Fakulteta).

Gradnja glavne zgrade Fakulteta vrlo brzo napreduje. Fotografija je snimljena 3. kolovoza 1938. godine (arhiva Fakulteta).

Izvedba konstrukcije glavne zgrade Fakulteta u završnoj fazi. Fotografija je snimljena 12. kolovoza 1938. godine (arhiva Fakulteta)

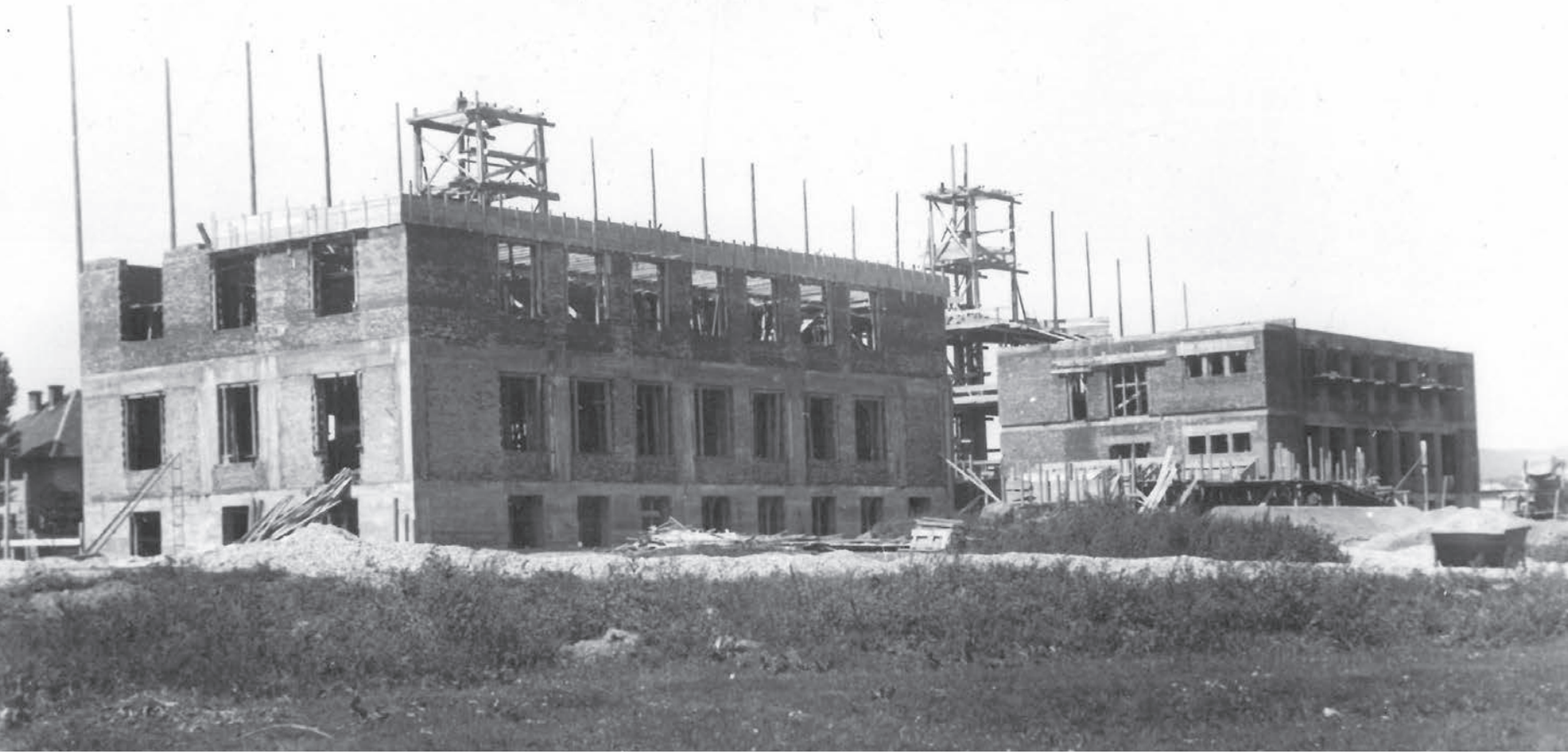

Dovršena glavna zgrada Veterinarskoga fakulteta s izgrađenom ogradom prema Heinzelovoj i dijelu Planinske ulice. Fotografija je snimljena u rujnu 1940. godine (arhiva Fakulteta).

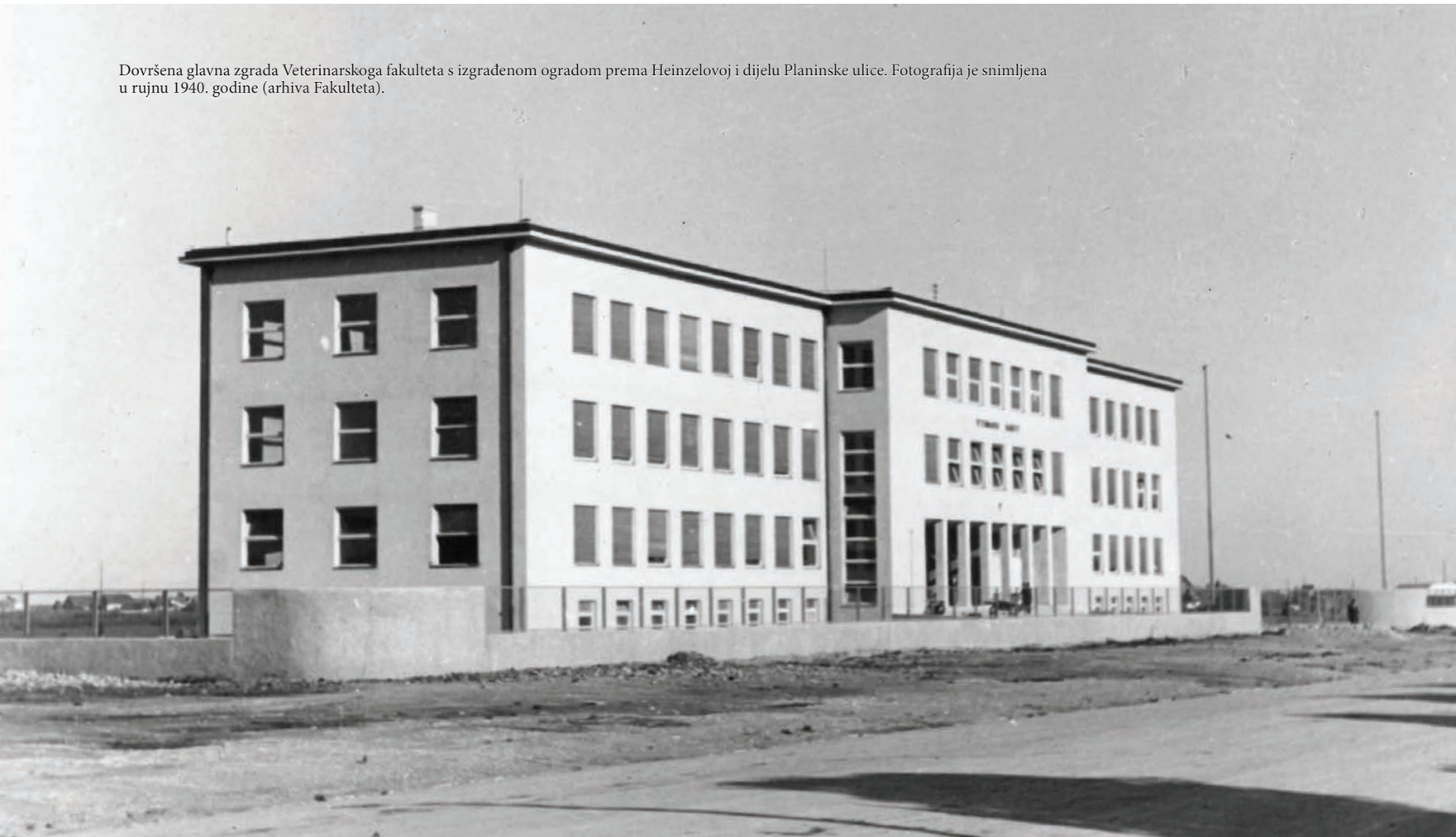

3.4.3. Druga faza izgradnje (1940. – 1952.)

Paralelno s gradnjom glavne zgrade, arhitekt Vrkljan radio je i projektnu dokumentaciju za drugu fazu izgradnje. Naime, preseljenjem jednoga dijela zavoda iz stare na novu lokaciju Fakulteta započele su poteškoće u nastavi, jer su studenti prvih godišta morali slušati nastavu na dva udaljena mjesta. Stoga je trebalo požuriti s izgradnjom drugih zgrada Fakulteta. Tako je arhitekt Vrkljan početkom 1938. izradio skice za kompleks zgrada teorijsko-eksperimentalnih zavoda te je s prof. Sakařom u ožujku iste godine najprije posjetio Veterinarsku visoku školu u Brnu, a zatim Veterinarski fakultet u Leipzigu. Tamo su obavili konzultacije o projektu s nastavnicima tih škola i dobili uvid u sve pojedinosti koje je trebalo uzeti u obzir u izvedbi detaljnih nacrta za izgradnju kompleksa zgrada Zavoda. Nakon povratka s tog studijskog putovanja arhitekt Vrkljan odmah je počeo razrađivati građevni elaborat za drugu fazu izgradnje. Izgradnja sjevernih krila kompleksa zgrada zavoda započela je u listopadu 1940. godine. To je omogućila Banska vlast Banovine Hrvatske, koja je aktom od 6. kolovoza 1940. za početak gradnje odobrila iznos od 5.200.000 dinara, a 20. veljače 1941. odobrila i dodatni iznos od 7.800.000 dinara.

U rano proljeće 1941. započela je gradnja zgrade za pokusne životinje teoretsko-eksperimentalnih zavoda sa stanovima za osoblje. To je obavljeno sredstvima Ministarstva trgovine i industrije Kraljevine SHS u iznosu od 2.000.000 dinara.

U kolovozu iste godine započeli su armiranobetonski radovi na južnim krilima teoretsko-eksperimentalnih zavoda, a za tu je svrhu poslužio izvanredni kredit Odjela za tehničke radove Banovine Hrvatske u iznosu od 5.327.808,73 kuna. Zbog teških ratnih prilika gradnja je 1942. obustavljena. U to je doba bila završena zgrada za pokusne životinje, a izgrađena je u duhu tradicijske ruralne arhitekture. U zgradi za pokusne životinje izgrađene su staje za četiri konja, četiri goveda, ovce i svinje, te prostorije za pse, mačke, perad i male laboratorijske životinje. U sredini te prizemne zgrade nalazila se operacijska dvorana s prostorijama za pripremu, instrumente i poslugu, a u podrumu dvije praonice i sušionice za rublje, kuhinja za pripremu hrane za pokusne životinje i spremište. U toj su zgradi sa svake strane izgrađeni stanovi za oženjene podvornike, a u potkrovlju sa svake strane po dvije sobe za neoženjene podvornike.

Iz sredstava za izgradnju sjevernih krila također je do kraja 1942. izgrađen pokusni pčelinjak Zavoda za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca, vrtlarska kućica za fakultetski botanički vrt i higijensko gnojište zgrade za pokusne životinje.

U jednom se izvještaju Građevinskog odbora iz 1942. spominje da su do kraja te godine, osim navedenih objekata, dovršeni graditeljski radovi i dio pokrivačkih radova na sjevernim krilima, a na južnim krilima dovršeni su samo radovi u zemlji, a na jugozapadnom krilu i armiranobetonski strop podruma. Od kraja travnja 1942. do kraja rata radovi na tim zgradama bili su minimalni.

Opisane građevinske radove neposredno prije i na početku rata izvodila su sljedeća građevinska poduzeća: sjeverna krila II. zgrade poduzeće inž. Viličić i Ebenspanger, poduzeće inž. J. Čorko, zgradu za pokusne životinje inž. J. Čorko, južna krila poduzeće inž. V. Viličić i anatomsku predavaonicu inž. K. Fijember.

Godine 1942. promijenjen je sastav Građevinskog odbora. Vijeće je 5. kolovoza 1942. uvažilo ostavku prof. dr. I. Babića za člana i predsjednika tog odbora. Za novoga člana Odbora, uz dotadašnje članove (prof. dr. O. Köster, prof. dr. A. Sutlić i prof. ing. dr. Z. Vrkljan), izabran je prof. dr. I. Tomašec koji je ujedno imenovan predsjednikom Građevinskog odbora. Zanimljivo je spomenuti da je na sjednici Vijeća 28. svibnja 1943. dekan prof. dr. Z. Lorković izvijestio da je Veterinarski fakultet usuglasio ugovor s Državnim erarom Ministarstva unutarnjih poslova, s Ravnateljstvom državnih željeznica o zakupu zemljišta u Savskoj cesti između željezničkih pruga pored Fakulteta za vrijeme od 1. travnja 1943. do 31. ožujka 1944. godine. Dakle Fakultet je u to vrijeme još uvijek imao u zakupu zemljište državnih željeznica, na kojemu su se dijelom nalazili izgrađeni provizoriji klinika. Također je važno spomenuti da je na sjednici Vijeća od 3. prosinca iste godine prihvaćen prijedlog predsjednika Građevinskog odbora prof. dr. I. Tomašeca da se na račun zajma od 5.200.000 kn, među ostalim, odobri poploča vanje Medicinske klinike, nadogradnja kliničkog odjela Zavoda za nauku o zarazama, a na račun pomoći od 2.000.000 kn obave soboslikarski i ličilački radovi Kirurške klinike. Dakle u vrijeme kada se Fakultet već gradio po fazama na novoj lokaciji, još uvijek se ulagalo u fakultetske prostorije na staroj lokaciji u Savskoj cesti. Na sjednici Vijeća 12. svibnja 1944. prihvaćen je prijedlog klinika da se obnovi zakup zemljišta u Savskoj cesti s upravom državnih željeznica na još godinu dana.

Članovi Građevinskog odbora za novogradnju Fakulteta s prof. dr. I. Babićem kao njegovim predsjednikom snimljeni 1938. na gradilištu glavne zgrade Fakulteta. Članovi Odbora bili su najeminentniji profesori koji su sudjelovali u planiranju i organizaciji pojedinih faza izgradnje Fakulteta u Heinzelovoj ulici (arhiva Fakulteta).

Radi vjerodostojnog prikaza nastavka druge faze izgradnje sjevernih i južnih krila potrebno je kronološkim redom iznijeti glavne činjenice. Pritom treba istaknuti da se gradnja jako otegnula, katkad zbog nedostatka novčanih sredstava ili pak zbog oskudice građevinskog materijala te nedovoljnog broja radnika od strane izvođača radova. Ona je započela sredinom 1946., nakon što su odobrena prva novčana sredstva za nastavak izgradnje. To je bio zajam od 15.000.000 dinara, koji je odobrila Planska komisija FNRJ od 17. svibnja 1946. godine. Trebalo je dovršiti zgrade sjevernih krila i nastaviti s armiranobetonskim radovima južnih krila. Radove na južnim krilima preuzelo je Zemaljsko građevinsko poduzeće Hrvatske, odnosno kasnije građevinsko poduzeće Tehnika. Godine 1947. ti su radovi nastavljeni uz pomoć investicijskog kredita od 15.000.000 dinara, odobrenog odlukom Ministarstva financija, Odjela za računovodstvo i budžet od 17. veljače 1947. godine.

Godine 1946. i 1947. članovi Građevnog odbora bili su predsjednik prof. dr. I. Tomašec te članovi prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. A. Sutlić, prof. dr. inž. Z. Vrkljan i doc. dr. I. Zaharija. Vijeće je 13. lipnja 1947. prihvatilo ostavku doc. dr. I. Zaharije i na njegovo je mjesto izabran prof. dr. M. Šlezić.

Na sjednici Građevinskog odbora 15. travnja 1947. prof. dr. inž. Z. Vrkljan izvijestio je *da će kredit od 15.000.000 dinara, određen za gradnju Fakulteta za ovu godinu, biti dovoljan samo za dovršenje zgrade sjevernih krila i armiranobetonske radove južnih krila, tako da se iz njega neće moći izvršiti unutarnje uređenje. Zaključeno je jednoglasno da je neophodno potrebno da se sve vježbaonice i predavaonice urede do početka zimskog semestra nove školske godine. Pored toga potrebno je nabaviti najnužniji uređaj za zavode koji će seliti u nove prostorije. Fakultet neka*

poduzme sve potrebno da se potrebni krediti što brže dobiju. Glavni građevinski radovi na sjevernim krilima završeni su na prijelazu 1947. u 1948. godinu, pa je Vijeće 26. siječnja 1948. zaključilo da se zavodi presele u nedovršene prostorije te da odbor (dekan prof. dr. T. Varićak, prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. A. Sutlić, prof. dr. I. Tomašec) odredi koji će se zavodi privremeno smjestiti u koje prostorije. Vijeće je 26. veljače i 17. svibnja, nakon rasprave o prijedlogu odbora, konačno prihvatilo zaključak da se tamo smjeste Zavod za patološku fiziologiju i Zavod za parazitologiju (prvo krilo lijevo – prizemlje), Zavod za fiziologiju (prvi kat), Zavod za farmakologiju i toksikologiju (drugi kat), Zavod za anatomiju i tri prostorije Zavoda za stočarstvo (drugo krilo prizemlje i prvi kat) te Zavod za histologiju i embriologiju (drugi kat). U dijelu Zavoda za farmakologiju i toksikologiju privremeno je bio smješten Zavod za higijenu mesa i mlijeka. U glavnoj zgradi, i to u jednom dijelu prostorija Zavoda za fiziku, gdje je dotad bio smješten Zavod za fiziologiju, privremeno se uselio Zavod za mikrobiologiju i higijenu. U oslobođene prostore Zavoda za botaniku, gdje je dotad boravio Zavod za histologiju i embriologiju, uselio se Zavod za biologiju.

Na sjednici od 26. veljače 1948. prof. dr. I. Tomašec zamolio je Fakultetsko vijeće da ga oslobodi dužnosti predsjednika Građevinskog odbora, jer će ubuduće težište rada biti izrada nacrta za klinike, pa bi zbog toga vodstvo odbora trebao preuzeti kliničar. Nakon molbe Vijeća da prof. dr. I. Tomašec i dalje vodi spomenuti odbor, zaključeno je da će nakon dovršenja južnih krila predsjedništvo Građevinskog odbora preuzeti prof. dr. A. Sutlić.

Dana 22. rujna 1948. Građevinski je odbor radi što plodnijeg rada proširen još jednim članom, prof. dr. S. Rapićem. O preuzimanju dužnosti prof. dr. A. Sutlića za predsjednika Građevinskog odbora Vijeće je izviješteno 25. studenoga 1949. godine.

Dana 6. travnja 1948. godine dekan je izvijestio o odluci Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole, kojom se osniva Uprava gradnje zgrada Veterinarskog i Farmaceutskog fakulteta. Tom je prilikom prihvaćen prijedlog Građevinskog odbora da u Upravu gradnje uđu prof. dr. inž. Z. Vrkljan kao rukovoditelj, asistent inž. R. Nikšić kao pomoćnik te inž. M. Molnar-Ladanji i P. Lučić-Roki kao pomoćno osoblje. Nadalje, prihvaćeno je da u Građevinskom odboru ostanu dosadašnji članovi, a kao zamjenik da uđe prof. dr. M. Šlezić. Dekan prof. dr. T. Varićak izvijestio je Vijeće 24. lipnja iste godine da su prema rješenju Komiteta za članove Građevinskog odbora postavljeni: prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. inž. O. Köster i prof. dr. A. Sutlić s Veterinarskoga te prof. dr. F. Kušan i prof. dr. D. Barković s Farmaceutskoga fakulteta. Za zamjenike su postavljeni prof. dr. M. Šlezić s Veterinarskoga i asistent inž. V. Seifert s Farmaceutskoga fakulteta.

Rješenjem Ministarstva za nauku i kulturu od 1. prosinca iste godine ukinute su sve fakultetske uprave gradnje, a među njima i Uprava gradnje Veterinarskoga fakulteta. Na sjednici Građevinskog odbora od 5. prosinca svi su članovi Odbora upoznati s tom odlukom, pa su o njoj temeljito raspravili. Svi su bili mišljenja da ukidanje Uprave gradnje šteti daljnjoj izgradnji Fakulteta i da će se time zakočiti svi radovi, koji su se unatoč nastojanju i kontroli Građevinskog odbora i Uprave sporo provodili. Što se tiče honorara, koji su također dokinuti, istaknulo se da ih dotad nijedan član Građevinskog odbora nikad nije ni primao (honorar ni poslije nije isplaćivan članovima tog odbora, op. a.), osim prof. dr. inž. Z. Vrkljana, koji ga je dobivao kao rukovoditelj gradnje. Poduzeti su koraci da se to rješenje Ministarstva za nauku i kulturu promijeni ili povuče. Prema rješenju Komiteta dotadašnja je Uprava gradnje imala zadatak da rukovodi izgradnjom, to jest da sklapa ugovore, izdaje radove, nadzire izvedbu, pregledava i odobrava obračune, obavlja kolaudacije radova, vodi financijsko knjigovodstvo te izrađuje sve potrebne projekte i elaborate za gradnju. Uprava je brinula i za nabavu materijala, što nije bilo propisano rješenjem Komiteta. Pokazalo se da je izravna povezanost projektiranja i vodstva gradnje osobito povoljna i korisna, jer je isključen posrednik koji loše ili krivo interpretira intencije projektanta. Ministarstvo za nauku i kulturu početkom 1951. privremeno je odustalo od razrješenja Uprave gradnje. Njezina je funkcija službeno ukinuta tek 1. siječnja 1952.

Pogled na glavnu zgradu i dovršen kompleks zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda prije početka gradnje klinika Veterinarskoga fakulteta 1956. godine (arhiva Fakulteta).

godine. Svi su članovi Građevinskog odbora smatrali da je potrebno i dalje zadržati Upravu gradnje, i to zbog završetka gradnje i unutarnjeg uređenja zavoda, kao i zbog projektiranja planova za klinike.
Godine 1949. odobren je investicijski kredit za građevinske radove teoretsko-eksperimentalnih zavoda u iznosu od 16.200.000 dinara. Od toga je za izgradnju Fakulteta bilo predviđeno 11.300.000 dinara, opremu 4.400.000 dinara i veće popravke na lokaciji u Savskoj cesti 500.000 dinara. Za investicije u 1950. godini bilo je odobreno za dovršenje južnih krila 7.900.000 dinara i unutarnje uređenje 4.900.000 dinara. Za dovršenje gradnje južnih krila u 1951. godini bilo je odobreno 7.000.000 dinara, a za namještaj u novogradnji 6.000.000 dinara. Glavni radovi na južnim krilima i amfiteatralnoj predavaonici Zavoda za anatomiju završeni su početkom 1952. godine. U nove prostorije od ožujka iste godine uselio se ostatak teoretskih zavoda: Zavod za kemiju, Zavod za stočarstvo, Zavod za biologiju i Zavod za higijenu mesa i mlijeka. No radovi u zgradama teoretsko-eksperimentalnih zavoda nisu bili u potpunosti završeni sve do 1954. godine. Tada je Izvršno vijeće NR Hrvatske odobrilo investicijski kredit u visini od 10.600.000 dinara (6.300.000 dinara za izgradnju, 4.300.000 dinara za opremu) za potpuno dovršenje izgradnje i opremu teoretsko-eksperimentalnih zavoda. Kredit za opremu gotovo je u potpunosti utrošen za digestore, laboratorijske stolove, nabavu raznih aparata i instrumenata te za djelomično uređenje amfiteatralne predavaonice.

3.4.4. Treća faza izgradnje (1956. – 1962.)

Nakon što je tijekom 1952. preseljen veći dio fakultetskih ustanova u nove zgrade u Heinzelovoj ulici, postalo je aktualno pitanje preseljenja i preostalog dijela Fakulteta. U Savskoj cesti ostale su samo klinike i zavodi koji su s njima bili usko povezani (Zavod za patološku anatomiju i Zavod i klinika za zarazne bolesti), zbog čega se nastava iz kliničkih predmeta i dalje održavala u starim zgradama bivše potkivačke škole. To nije bilo dugoročno rješenje, s obzirom na broj studenata, kvalitetu nastave i činjenicu da su studenti i dalje pohađali nastavu na dva razmjerno udaljena mjesta. Stoga je Fakultetsko vijeće već prije započelo odgovarajuće korake da se što prije završi izgradnja Fakulteta, što nije bio nimalo lagan posao.

O gradnji klinika Vijeće je raspravljalo 6. travnja 1948. i zaključilo da se najprije započne s izgradnjom Kirurške i Porodiljske klinike jer, unatoč mišljenju većine kliničara da se ustroji jedinstvena Interna klinika, nije bilo poznato kakav će stav o tome zauzeti Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole NRH. Zaključci nisu bili konačni, pa su poslije dopunjeni.
Na sjednici od 22. rujna 1948. Vijeće je informirano o sastanku Građevinskog odbora, pri čemu je Odbor smatrao da prije početka izrade idejnih skica za klinike prof. dr. inž. Z. Vrkljan i predstojnici pojedinih klinika i zavoda trebaju otputovati u inozemstvo kako bi se tamo upoznali s kliničkim postrojenjima. No Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole molbu je odbio zbog budžetnih i deviznih razloga.
Na dovršetak izgradnje Fakulteta, odnosno izgradnju klinika utjecalo je više čimbenika, među ostalim i lokacija Zagrebačkog velesajma. Tako je na sjednici Fakultetskog vijeća od 29. kolovoza 1949. upravitelj klinika Fakulteta dr. Đ. Gojković podnio kratki izvještaj o dopisu Zagrebačkog velesajma, prema kojemu bi se Velesajam trebao već tijekom 1950. proširiti na cjelokupno zemljište Veterinarskoga fakulteta u Savskoj cesti br. 16. Vijeće je tada predložilo da se poduzmu sve moguće mjere kako bi se klinike što prije izgradile i preselile u Heinzelovu ulicu. Tako je 23. rujna 1949. dekan prof. dr. I. Tomašec izvijestio da su rektor prof. dr. A. Mohorovičić, prof. dr. S. Rapić i predstavnik Velesajma posjetili D. Brkića, potpredsjednika Vlade NR Hrvatske, i zamolili za pomoć u izgradnji Fakulteta. Zaključeno je da se Fakultet ne može tako brzo preseliti i da što prije treba završiti južna krila i započeti izgradnju klinika. Godine 1953. Velesajam je za što brže preseljenje Fakulteta u Heinzelovu ulicu ponudio naknadu u visini od 25.000.000 dinara. Također je Gradski narodni odbor (GNO) predložio da mu Veterinarski fakultet prepusti svoje zemljište u Savskoj cesti za potrebe Velesajma, a da će GNO financijski pomoći gradnju klinika sa 150.000.000 dinara. No u sljedećim je razgovorima bilo jasno da GNO gubi interes za fakultetsko zemljište.
Prisjećajući se izgradnje Fakulteta, arhitekt Vrkljan navodi: *Zajedno sa suradnicima trudio sam se u procesu projektiranja pratiti nova svjetska dostignuća u arhitekturi za veterinarsku struku, pa smo tako krajem četrdesetih i početkom pedesetih čak uspjeli ishoditi dozvolu za putovanja po mnogim europskim zemljama, sve u svrhu informiranja o objektima slične namjene. Putovanja u inozemstvo su u to vrijeme bila prava rijetkost, pa je to bio pravi pothvat, ali s višestruko korisnim učinkom za daljnji rad na projektiranju klinika Fakulteta*. Naime, putovanje u

Završna faza izgradnje kliničke zgrade Fakulteta s uređenjem prilaznog puta 1959. godine (arhiva Fakulteta).

Detalj izgradnje sekcijske dvorane Zavoda za patološku anatomiju 1960. godine (arhiva Fakulteta)

inozemstvo svih predstojnika klinika zbog deviznih sredstava nije bilo prije realizirano, pa je u dogovoru svih zainteresiranih kliničara zaključeno da se za putovanje predlože prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. S. Rapić i prof. dr. inž. Z. Vrkljan. Taj su put odobrili Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole i Predsjedništvo vlade. Delegacija je na putu boravila od 18. rujna do 27. listopada 1949. i tom je prilikom posjetila veterinarske fakultete i visoke škole u Bruxellesu, Utrechtu, Hannoveru, Copenhagenu, Stockholmu, Oslu, Gentu, Parizu, Zürichu i Milanu. Primarni zadatak delegacije bio je da se upozna s izgradnjom i unutarnjim uređenjem klinika. Godine 1950. ista je delegacija radi konzultacija posjetila Veterinarski fakultet u Ankari, koji je tada bio sagrađen.

Na sastanku kliničara 18. studenoga 1949. definitivno je odlučeno da se pri gradnji klinika da prioritet Kirurškoj i Porodiljskoj klinici. Zastupnici Klinike za unutarnje bolesti smatrali su da bi se izgradnjom Kirurške i Porodiljske klinike dobilo za neko vrijeme rješenje i za smještaj Interne klinike I. i II. prilikom preseljenja svih klinika iz prostorija u Savskoj cesti. Osim tih klinika prioritet treba dati i izgradnji prostorija Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju i sekcijskoj dvorani Zavoda za patološku anatomiju. Taj su prijedlog kliničara o prioritetu izgradnje klinika prihvatili Građevni odbor i Vijeće Veterinarskoga fakulteta na svojoj sjednici od 25. studenoga iste godine.

Arhitekt Vrkljan je u skladu s prijedlogom nastavnika klinika i na osnovi uvida u izgradnju pojedinih inozemnih klinika pristupio izradi projekata za treću fazu izgradnje pratećih paviljona Veterinarskoga fakulteta.

Fakultetsko je vijeće 9. lipnja 1950. izabralo novi Građevni odbor, koji su činili uglavnom kliničari (prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. S. Rapić, prof. dr. B. Oklješa, doc. dr. I. Zaharija, asistenti dr. B. Miklaušić i dr. D. Petrović, kojega je na sjednici Vijeća od 9. listopada, zbog odlaska na specijalizaciju u Francusku, zamijenio dr. E. Vukelić). Po dužnosti član Odbora bio je i prof. dr. inž. Z. Vrkljan. Treba istaknuti da su sjednicama Građevnog odbora gotovo redovito prisustvovali i dekani Veterinarskoga fakulteta, koji su pridonijeli njegovu radu jer su dobro poznavali financijske prilike i administrativne postupke, što je članovima odbora često nedostajalo. Za predsjednika Građevnog odbora izabran je prof. dr. B. Oklješa, koji je tu dužnost obavljao do kraja gradnje klinika.

Vijeće je 26. veljače 1953. prihvatilo prijedlog prof. dr. S. Rapića da se organizira ekskurzija njegovih članova u Grčku. Tom je prilikom izabran poseban odbor za pripremu putovanja (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. F. Mlinac i prof. dr. M. Francetić). Putovanje je bilo organizirano fakultetskim autobusom u lipnju iste godine, a nastavnici su posjetili Veterinarske fakultete u Ateni i Solunu te dobili uvid u arhitektonsku izvedbu i organizaciju rada na tim fakultetima.

U vezi s predviđenom gradnjom klinika, građevinski je odbor od Vijeća tražio da odluči o veličini predavaonica i vježbaonica, s obzirom na predviđen broj studenata, pa je ono u studenome 1954. zaključilo da se veličina tih prostorija predvidi za sto studenata. Na istoj je sjednici izabran novi Građevni odbor (prof. dr. B. Oklješa, prof. dr. S. Rapić, dr. B. Miklaušić, doc. dr. I. Zaharija, prof. dr. J. Ivoš i doc. dr. E. Vukelić), u koji je poslije ušao i predstavnik Zavoda za patološku anatomiju priv. doc. dr. V. Turner.

Na kraju 1955. Fakultetsko je vijeće popunilo Građevni odbor s članovima Vijeća (doc. dr. S. Forenbacher, doc. dr. S. Krvavica i asistent dr. V. Benko), s namjerom da se istraži mogućnost iskorištavanja nedovoljno upotrijebljenih prostorija u izgrađenim zgradama u Heinzelovoj ulici za potrebe klinika i zavoda prilikom njihova preseljenja iz Savske ceste.

U proljeće 1955. arhitekt Vrkljan posjetio je Veterinarske fakultete u Münchenu i Giessenu te pregledao novogradnju tamošnjih klinika. Iste je godine skupina nastavnika posjetila Veterinarske fakultete u Münchenu, Londonu, Cambridgeu, Edinburghu i Glasgowu. Tijekom tih studijskih putovanja stečen je uvid u specifične potrebe, funkcioniranje, opremu i oblikovanje prostora inozemnih kliničkih zgrada veterinarskih visokih učilišta. Savjetovanje s inozemnim nastavnicima te prostornim i financijskim mogućnostima, kao i potrebama zagrebačkoga Veterinarskog fakulteta, usmjerili su daljnju izgradnju paviljonskog sklopa Fakulteta u Heinzelovoj ulici.

Završna faza kliničkog trakta Klinike za kirurgiju 1959. godine (arhiva Fakulteta).

Tijekom prethodne gradnje uvidjelo se da izvorno namijenjena parcela Veterinarskom fakultetu nije, u skladu s razvojem veterinarske struke, dostatna za izgradnju svih zgrada klinika i zavoda (Klinike za unutarnje bolesti, Ambulantne klinike, Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti i Zavoda za patološku anatomiju). Predviđalo se također da će se izgraditi studentski dom s restoranom. Stoga je 1956. još jednom planirano, ovaj put višestruko proširenje parcele Fakulteta u smjeru juga i istoka (do današnje Ulice grada Vukovara i stare trase industrijske pruge, paralelne s ulicom Donje Svetice). Nažalost, Fakultet nije uspio otkupiti izvorno namijenjene privatne parcele uz ulicu Stara Peščenica i na taj način ishoditi zemljište planirane veličine. Stoga su najnužniji fakultetski sadržaji izvedeni u znatno reduciranijem obliku unutar postojeće parcele. Tako, zapravo, sklop Veterinarskoga fakulteta, stjecajem okolnosti, nikad nije izveden u planiranom proširenom obliku.

Godine 1956. započela je izgradnja Kirurške i Porodiljne klinike, a zgradu je, uz arhitekta Z. Vrkljana, projektirao i N. Kučan. To je prva cjelovito izgrađena fakultetska zgrada nakon rata, a smještena je južno od kompleksa zgrada teorijsko-eksperimentalnih zavoda. Zbog objedinjavanja nekoliko raznovrsnih prostora (ambulante, stacionari za životinje, operacijske dvorane i dr.), funkcionalno je i volumenski raščlanjena. Kada je iste godine, nakon što je gradnja Kirurške i Porodiljne klinike bila u punom jeku, propao plan za proširenje parcele, odlučeno je da se zbog bolje organizacije kliničke nastave u tu zgradu useli i Klinika za unutarnje bolesti. Na poziv prof. dr. B. Oklješe 24. i 26. studenoga 1956. sastali su se predstavnici klinika za Unutarnje bolesti, Kirurgije, Porodiljstva i Ambulantne službe (prof. dr. B. Oklješa, prof. dr. A. Sutlić, prof. dr. M. Slezić, doc. dr. E. Vukelić, prof. dr. B. Miklaušić, doc. dr. D. Petrović, doc. dr. J. Marolt, doc. dr. M. Kralj, prof. dr. S. Forenbacher i doc. dr. Z. Setinski) u vezi sa smještajem navedenih kliničkih ustanova u novim prostorijama koje su se gradile u Heinzelovoj ulici. Tom je prilikom usuglašen prijedlog o smještaju Klinike za unutarnje bolesti u spomenutu novogradnju, pri čemu je u zapisniku, među ostalim, konstatirano sljedeće: *Podjela, koja je izvršena radi toga što za sada nema drugog izlaza da bi se klinike mogle smjestiti u novosagrađene prostorije, svakako će se štetno odraziti u funkcioniranju i razvoju svih klinika na Fakultetu. Prema tome, treba svakako ovu podjelu smatrati privremenom. Svi prisutni članovi sastanka zaključuju da će biti potrebne stanovite adaptacije i da se one izvrše samo u instalacijama, dok se u temeljni sistem gradnje ne smije dirati. Na taj će se način u budućnosti moći, bez velikih troškova postojeće prostorije ponovno preu-*

Tablica 5. Predloženi raspored prostora u kliničkoj zgradi za pojedine klinike i zavode

Klinička zgrada	Klinike i zavodi
I. kat porodiljski dio i klinički trakt, izuzev unutarnjeg dijela, krajnji dio prizemlja	Porodiljska klinika
I. kat kirurški dio i klinički trakt, izuzev unutarnjeg dijela	Kirurška klinika
prizemlje (osim krajnjeg desnog dijela) i unutarnje strane obiju kliničkih traktova	Klinika za unutarnje bolesti
srednji dio I. kata 9 soba (za klinički rad treba osigurati prostorije unutar kliničkog dijela Klinike za unutarnje bolesti)	Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti

rediti onako i namijeniti onoj svrsi kako je to bilo predviđeno prvim planom, to jest kada su bile namijenjene samo kirurškoj i porodiljnoj klinici.
Komisija, koju su odredili Savjet i Vijeće Fakulteta (inž. D. Vodopija, dr. V. Jakovčić, prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. M. Winterhalter i prof. dr. I. Ehrlich), razmotrila je 16. prosinca 1956. preseljenje i smještaj zavoda i klinika u zgrade u Heinzelovoj ulici nakon konačne izgradnje kliničke zgrade i Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Tom je prilikom, uzevši u obzir zaključak kliničara, predložen odgovarajući raspored (tablica 5.)
Prema istom je prijedlogu komisije Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (uključivši i središnji fotolaboratorij) trebao biti smješten u vlastitoj zgradi. Da bi se osigurala sredstva za izgradnju sekcijske dvorane Zavoda za patološku anatomiju, valjalo je njegovu površinu smanjiti za oko 200 do 250 m^2 od one predviđene nacrtom. Što se tiče sekcijske dvorane Zavoda za patološku anatomiju s nužnim nusproizvodima, Komisija je držala da se u tu svrhu izgradi nova zgrada površine oko 400 m^2. Nju bi trebalo izgraditi u krajnjem jugoistočnom dijelu zemljišta i trebala bi biti jezgra budućeg Zavoda za patološku anatomiju. Komisija je smatrala da su se sredstva za gradnju mogla osigurati uštedama novogradnje i smanjenjem površine Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Također je dala mišljenje o veličini garaže, koja bi trebala iznositi 150 m^2, a sredstva bi trebalo osigurati iz ušteda novogradnje.
Gradnja kliničke zgrade završena je 1959., pa je u prostranom kliničkom dvorištu izgrađena potkivačnica, trijem za velike životinje i zatvoreni tip gnojišta. Iste je godine Građevni odbor, koji je djelovao od 1954., podnio ostavku. Fakultetsko je vijeće tada odabralo novi Odbor u koji su ušli mlađi članovi Vijeća, sa zadatkom da nastave s aktivnostima u izgradnji onih klinika i zavoda koji, prema njima, još nisu dobili svoje vlastite i konačne prostorije.
Iako je u to vrijeme useljenje Klinike za unutarnje bolesti u spomenutu kliničku zgradu bilo samo privremenog karaktera, jer se još uvijek polagala nada u otkup zemljišta za izgradnju preostalih klinika Fakulteta, to zemljište nikad nije otkupljeno, pa se Klinika za unutarnje bolesti i danas nalazi u prostoru koji je prvotno bio namijenjen Kirurškoj i Porodiljnoj klinici.
Godine 1959. preseljene su sve klinike u novogradnju te preostali zavodi koji su još bili na staroj lokaciji Fakulteta u Savskoj cesti. Jedino je Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju ostao na starom mjestu. Gradnja zgrade tog zavoda započela je 1957. godine. Smještena je istočno od kliničke zgrade, a sastoji se od zavodskog prostora i stražnjeg dvotraktnog krila u kojemu se nalazi prostor za smještaj i snimanje životinja, manja predavaonica i prostorija za fizikalnu terapiju. Gradnja te zgrade završena je 1960., a opremljena je i useljena 1961. godine.
Od 1958. do 1962. izvedene su preostale tri zgrade iz treće faze izgradnje Fakulteta. Kada se uvidjelo da Fakultet neće dobiti na raspolaganje zemljište i za gradnju zgrade Zavoda za patološku anatomiju, izgrađena je samo zgrada dvorane za sekcije (1959. – 1961.). Nije se mogla osigurati ni posebna lokacija za zgradu Ambulantne klinike s garažama, pa je izgrađena samo garaža za terenska vozila Fakulteta (1960. – 1962.). Obje su zgrade izvedene u krajnjem jugoistočnom kutu postojeće parcele. Zgrade su bile srodno oblikovanog, prostornog i tlocrtnog koncepta. Kao i u prethodnim primjerima, nije bilo prostorne mogućnosti za izgradnju posebne zgrade Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti, pa je za potrebe kliničkog dijela tog zavoda adaptiran središnji dio prije izgrađene zgrade za pokusne životinje teorijsko-eksperimentalnih zavoda. Zbog toga je izgrađena druga, manja zgrada za fakultetske životnje (1960. – 1961.), a izvedena je južno od prvotne zgrade te namjene.
Na projektima manjih zgrada, uz arhitekta Vrkljana, surađivala je njegova asistentica inž. M. Molnar.
Sredstva za treću fazu izgradnje Fakulteta bila su osigurana u investicijskom programu, a za tu ih je namjenu odobrilo Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske, Odbor za privredu od 25. lipnja 1955., u iznosu od 274.000.000 dinara. Investicijski je program dopunjen još u dva navrata, 1958. i 1959., pa je investicijska svota za treću fazu izgradnje iznosila 393.000.000 dinara. Sredstva za dovršetak gradnje garaže i nove zgrade za pokusne životinje bila su nedostatna, pa je dekan prof. dr. I. Tomašec na sjednici Fakultetskog vijeća od 28. travnja 1961. izvijestio da je dobiven investicijski kredit u iznosu od 6.000.000 dinara za završetak gradnje spomenutih objekata te 3.000.000 dinara za investicijsku opremu. Na istoj je sjednici dekan izvijestio i da će Fakultet dobiti 2.000.000 dinara za izgradnju igrališta za košarku i odbojku. Izgradnja treće faze povjerena je građevinskom poduzeću Industrogradnja iz Zagreba.
Važnu je ulogu u planiranju i izvedbi gradnje fakultetskog sklopa imao Građevni odbor Fakulteta. Činili su ga, uz arhitekta Vrkljana, većinom stariji i iskusniji nastavnici Fakulteta koji su se na toj dužnosti tijekom gradnje Fakulteta izmjenjivali. Zahvaljujući radu Odbora s prof. dr. I. Babićem, prof. dr. I. Tomašecom, prof. dr. A. Sutlićem i prof. dr. B. Oklješom na čelu kao njegovim predsjednicima, a ponajprije njegovu dugogodišnjem članu, arhitektu Z. Vrkljanu, gradnja je bila dobro planirana i prema financijskim i prostornim mogućnostima izvedena na ponos sveučilišne zajednice. Naime, sklop Veterinarskoga fakulteta jedinstvena je realizacija fakultetskog paviljonskog sklopa u okviru zagrebačkog sveučilišta i rijedak primjer integralnog ostvarenja jednog projektanta, prof. dr. inž. Z. Vrkljana, koji je osmislio i realizirao cjelinu tako velikog mjerila – od urbanističkog sklopa do detalja opreme. Gotovo je trideset godina trajala izvedba tog paviljonskog sklopa (1935. – 1962.), tijekom koje su se u Hrvatskoj izmijenila tri politička sustava i jedan svjetski rat. U znak zahvalnosti na Fakultetu je 26. siječnja 1962. na svečan način otkrivena spomen-ploča s reljefnim poprsjem arhitekta prof. dr. inž. Z. Vrkljana, a nalazi se u južnom prolazu kompleksa zgrada teorijsko-eksperimentalnih zavoda. Danas je kompleks Veterinarskoga fakulteta, zahvaljujući jedinstvenosti arhitekta prof. dr. inž. Z. Vrkljana u njegovu oblikovanju, zaštićeno kulturno dobro Grada Zagreba (NN 54/2012).

3.4.5. Potkivačnica Fakulteta

Fakultetsko je vijeće 28. travnja 1961. pokrenulo pitanje preuzimanja potkivačnice nakon rasformiranja potkivačke škole. Dekan prof. dr. I. Tomašec izvijestio je da je Narodni odbor općine Medveščak u Zagrebu donio odluku o rasformiranju Potkivačke škole. Postavilo se pitanje preuzimanja potkivačnice, pa je imenovana komisija sastavljena od predstavnika Fakulteta (prof. dr. E. Vukelića i doc. dr. J. Marolta) i predstavnika Uprave za veterinarstvo Sekreterijata za poljoprivredu SR Hrvatske (dr. N. Hudber), koja je razmotrila mogućnost da Fakultet preuzme potkivačnicu. O tome je dostavila svoj izvještaj i prijedlog da se potkivačnica preuzme i nastavi rad u fakultetskoj potkivačnici. Prijedlog je prihvaćen, a 6. svibnja 1961. Savjet je zaključio da se nakon rasformiranja Potkivačke škole potkivačnica preuzme. Potkivačnica je na Veterinarskom fakultetu s vremenom sve slabije poslovala te je u prvom mandatu dekanice prof. dr. Lj. Pinter (ak. god. 2003./2004. – 2004./2005.) odlučeno da se ukine i u Kliničkom dvorištu izgradi prostor za prijemnu kancelariju (središnju recepciju) i ljekarnu.

3.4.6. Radovi na održavanju Fakulteta od 1960-ih do početka 1990-ih godina

Fakultet se u početku grijao na ugljen što je s, obzirom na potrebnu količinu, bilo znatna stavka u poslovanju. Stoga je Savjet 1. veljače 1964. razmatrao mogućnost priključenja na toplanu i rekonstrukcije centralnog grijanja, međutim ukupni troškovi tih radova prelazili su financijske mogućnosti, a zbog ekonomske krize u državi sredstva nisu mogla biti osigurana iz drugih izvora. Aktivnosti radi priključenja Fakulteta na vrelovod ponovno su pokrenute sredinom sedamdesetih godina, pa je Fakultetski savjet 9. srpnja 1975. odobrio zaključivanje ugovora o kreditu od Savjeta za naučni rad za rekonstrukciju dijela centralnog grijanja. Od 1976. do 1984., prema raspoloživim sredstvima, provodili su se radovi na izgradnji vrelovodnog priključka i tri toplinske stanice (teoretsko-eksperimentalnih zavoda, klinika te Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju). Sredstva su, među ostalim, bila osigurana iz kredita Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke. Preostala je rekonstrukcija centralnoga grijanja u glavnoj zgradi, koja je obavljena znatno kasnije.
Ak. god. 1964./1965. počeli su veći radovi na održavanju i konzerviranju zgrada koje su zbog neodržavanja bile u vrlo lošem stanju. Bile su stare 16 i 27 godina i dotad nije bilo gotovo nikakvih popravaka, osim u režiji Fakulteta, što nije bilo dostatno za odgovarajuće održavanje. Odobrenjem amortizacijskih sredstava za nepokretnu imovinu pristupilo se ličenju vanjskih prozorskih okvira teoretskih zavoda, koji su zbog slabijeg materijala bili u vrlo lošem stanju. U isto se vrijeme krenulo s postupnim ličenjem fakultetskih prostorija.
Ak. god. 1966./1967. uređena je studentska učionica, restoran i sekcijska dvorana, a sljedeće su akademske godine radijatori od lijevanog željeza postavljeni u svim zgradama teoretskih zavoda, poslije i u drugim zgradama, jer su postojeći limeni radijatori bili u takvom stanju da nije bila moguća njihova daljnja upotreba.
Dekan prof. dr. S. Krvavica izvijestio je 12. veljače 1968. da su radovi na ozvučenju velike predavaonice i predavaonice Zavoda za fiziologiju i Zavoda za kemiju u tijeku. Te su dvorane tada osuvremenjene audio-vizualnim uređajima za nastavu.
Ak. god. 1969./1970. asfaltiran je klinički prilaz te su obavljeni ličilački radovi u Zavodu za parazitologiju i invazijske bolesti, sekcijskoj dvorani i kliničkoj predavaonici. Promijenjena su i sva oštećena prozorska stakla na zgradama Fakulteta.
Savjet je na sjednicama 1. i 2. listopada 1975. prihvatio prijedlog dekana prof. dr. M. Findrika o potrebi nužnih radova na investicijskom i tekućem održavanju. Odobrena su sredstva za ličenje velike predavaonice te proširenje sanitarnog čvora u prostoru Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Ujedno je odobreno postavljanje dvotarifnih električnih brojila po ustrojbenim jedinicama, s tim da su trošak u odnosu 50 : 50 % snosili Fakultet i Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje.
Fakultetski je savjet u lipnju 1976. prihvatio izvedbu radova na zatvaranju kruga Fakulteta. Iste je godine Gradski inspektorat za rad utvrdio nedostatke na elektroinstalacijama (nepropisno uzemljenje), pa su u rujnu odobreni radove na rekonstrukciji elektroinstalacija na zgradama Fakulteta. Sredstva su osigurana iz namjenskog fonda Fakulteta i SIZ-a.
Ak. god. 1979./1980. adaptirani su krovovi iznad Zavoda za farmakologiju i toksikologiju, na zgradi Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju te sekcijske dvorane.
Savjet je 24. srpnja 1985. odobrio popravak kolonada, a 23. rujna 1986. izviješteno je da je Skupštini grada Zagreba dostavljen zahtjev za dodjelu posebnih sredstava za popravak fasade glavne zgrade Veterinarskoga fakulteta. Sredstva u ukupnom iznosu od 30.001.300 dinara bila su doznačena u sklopu uređenja fasada zbog Univerzijade '87.
U prosincu 1988. Savjet je odlučio o popravku krovišta i limarije te postavljanju gromobranske instalacije na zgradama Fakulteta. Dana 17. lipnja 1991. odobrava i zaduženje Fakulteta za namjenski kredit na iznos od 1.100.000,00 dinara radi ulaska u investicijske radove rekonstrukcije krovišta, gromobranskih instalacija i elektroinstalacija. Radovi su provedeni u više faza tijekom nekoliko godina.
Ak. god. 1989./1990. izvedeni su radovi u kliničkoj predavaonici na postavljanju audio-vizualnih uređaja.
Na sjednici Savjeta od 2. prosinca 1991. izviješteno je o podizanju kredita od Hrvatskog fonda za razvoj radi nadogradnje gornjega dijela glavne zgrade Fakulteta za potrebe Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela (Reprocentra za kranjske matice).
Tijekom 1995. Fakultet je od MZT-a zatražio financijsku pomoć za nabavu opreme i sanaciju zgrada, međutim molbi nije udovoljeno zbog nedostatka financijskih sredstava.
U govoru dekana prof. dr. Z. Biđina na svečanoj sjednici Fakultetskog vijeća 24. listopada 1995., povodom 76. godišnjice Fakulteta, zabilježeno je i sljedeće: *Opće je poznata činjenica da nam je oprema u pravilu zastarjela, istrošena i nedostatna. Temeljne organizacijske jedinice Fakulteta su zavodi, katedre i klinike u kojima se odvija znanstveni i stručni rad. Međutim, vježbaonice su dotrajale i postale sve manje prikladne za modernu nastavu. Broj suvremenih nastavnih pomagala, usprkos djelomičnoj obnovi i angažiranosti pojedinaca, daleko je ispod potrebnog, a kamoli optimalnog.*

3.4.7. Obnova Fakulteta (1996. – 2004.)

Godine 1996., nakon dotadašnjih skromnih ulaganja, konačno se pronalaze nešto veća sredstva za hitne zahvate u obnovi Fakulteta. Tako je iz osiguranih sredstava MZT-a u iznosu od 854.973,00 kn kupljena toplinska stanica za dekanat, ugovoreni su i započeti radovi vrelovodnog priključka i saniran je krov upravne zgrade.
Pravilnikom o mjerilima i načinu korištenja prihoda javnih visokih učilišta i javnih znanstvenoistraživačkih instituta ostvarenih na tržištu obavljanjem svoje djelatnosti (NN 103/1995) Fakultetu je omogućeno da vlastite prihode, koje je dotad bio obvezan uplaćivati Republičkom fondu za usmjereno obrazovanje, može usmjeriti u unaprjeđenje svog razvoja. Od tog se vremena sustavno radi na vanjskom i unutarnjem uređenju svih zgrada u sklopu kampusa Fakulteta. Fakultet je svojim sredstvima adaptirao 200 m^2 prostora za knjižnicu i sobe asistenata na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, financirao ličilačke radove na zidovima, prozorima i vratima svih klinika i četiriju zavoda, opločio je stubišta u jednoj zgradi, uredio garažu, proširio glavnu prometnicu unutar fakultetskog dvorišta te sanirao krov na sekcijskoj dvorani i kliničkim zgradama.

Velika predavaonica Veterinarskog fakulteta sedamdesetih godina prošlog stoljeća i danas (arhiva Fakulteta).

N4
LONSDALE

Prostor preuređen za prijemni ured u kliničkom dvorištu (arhiva Fakulteta).

Ak. god. 1998./1999. MZT je osigurao sredstva u iznosu od 704.326,00 kn za sanaciju podova na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju. Tada su otkriveni mnogi propusti prijašnjih izvođača, a popravci su tražili dodatna ulaganja u iznosu od 543.098,00 kn, koja je Fakultet financirao vlastitim sredstvima.

Započete aktivnosti na sustavnom uređenju klinika, zavoda, laboratorija i predavaonica u sljedećem se razdoblju intenzivno nastavljaju, ujedno prema planu u sklopu pripreme za vrednovanje koje će provesti EAEVE. U skladu s tim, od početka 2000. do kraja 2002. dovršene su izmjene i prilagodbe prostora prema smjernicama EAEVE-a, i to u predavaonicama Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju, predavaonici i vježbaonici Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju, studentskom laboratoriju na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti, Laboratoriju za asistiranu reprodukciju Klinike za porodništvo, te je uređena Središnja knjižnica. Osim toga dovršeno je uređenje Zavoda za stočarstvo i Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju. Završena je adaptacija i gradnja prostora na Klinici za porodništvo i reprodukciju te je uređena nova vježbaonica i laboratorij za serološku dijagnostiku u Zavodu za parazitologiju i invazijske bolesti kao i vježbaonica u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica. U cijelosti je iskorišten prazan prostor pokraj predavaonice u Zavodu za kemiju i biokemiju, kako bi se u njega premjestio dio Zavoda za društvene znanosti. Također je preuređen dio sekcijske dvorane Zavoda za opću patologiju i patološku morfologiju, obnovljena je predavaonica u Zavodu za farmakologiju i toksikologiju, te je uređena vježbaonica za izvođenje vježbi i seminara iz Fiziologije i patologije hranidbe životinja. U većinu je predavaonica uveden multimedijski sustav te je intenzivirana kompjutorizacija i umrežavanje Fakulteta.

U ovom trogodišnjem razdoblju za investicijsko održavanje i ulaganje te nabavu nove opreme uloženo je više od 12.000.000,00 kn, pri čemu je više od 50 % sredstava Fakultet uložio iz prihoda ostvarenih vlastitom djelatnošću.

Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu od 14. listopada 2003. Veterinarskom je fakultetu na osnovi izrađenog elaborata odobrena I. faza sindiciranog kredita za investicijsko ulaganje i opremu u ukupnom iznosu od 17.679.617,00 kn, i to 12.883.838,81 kn za investicijsko ulaganje i 4.795.778,19 kn za opremu. Sredstva u iznosu od 5.774.416,48 kn su ak. god. 2003./2004. i 2004./2005. iskorištena i za:

- nabavu dvaju novih autobusa za održavanje nastave u Ambulantnoj klinici
- obnovu dotrajalih staklenih stijena više fakultetskih zgrada
- adaptaciju Klinike za zarazne bolesti
- dovršenje centralnog virološkog i mokrog laboratorija
- adaptaciju prostora za prijemnu kancelariju u kliničkom dvorištu
- nabavu suvremene laboratorijske i kliničke opreme (mikroskopi, komore za sterilni rad, RTG prijenosni uređaj, acidobazni analizator, liofilizator i dr.)
- izradu jednog dijela tehničke dokumentacije.

Fakultetu su u kolovozu 2004. doznačena namjenska sredstva Grada Zagreba preko Sveučilišta u Zagrebu u iznosu od 4.000.000,00 kn koja su, uz dodatna ulaganja vlastitih prihoda u iznosu od 2.800.000,00 kn, u cijelosti uložena u adaptaciju Velike predavaonice u videokonferencijsku dvoranu, rekonstrukciju i obnovu upravne zgrade u kojoj su sada smještene nove studentske prostorije i temeljitu obnovu dotrajale ograde Fakulteta.

Mikrobiološka vježbaonica u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti (arhiva Fakulteta).

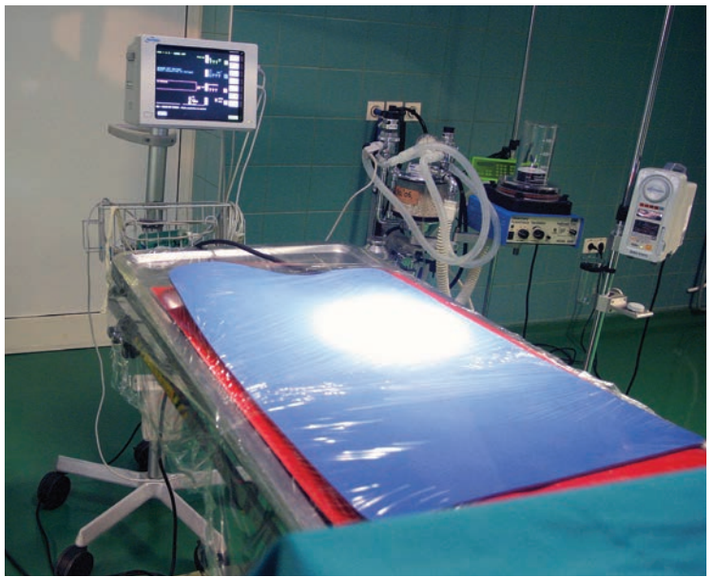

Suvremeno opremljena Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju (arhiva Fakulteta).

3.5. Fakultetska dobra (1938. – 1961.)

Kada je 1929. suplent dr. N. Ritzoffy preuzeo nastavu iz stočarstva, počela se sve više uviđati potreba da Fakultet treba Fakultetsko dobro za uzgoj pokusnih životinja i proizvodnju stočnih krmiva za klinike. No tada kritične godine za Fakultet nisu dopuštale da se ti zahtjevi ispune. Izborom dr. N. Ritzoffyja za izvanrednog profesora u listopadu 1932. formalno je osnovan Zavod za stočarstvo, pa je bilo moguće da se on i više založi za dobivanje Fakultetskog dobra, što mu je upornim nastojanjem nekoliko godina poslije i uspjelo. Tako je Savjet u svibnju 1933. prihvatio prijedlog Zavoda za stočarstvo da se kupi imanje za taj zavod. Na sjednici u lipnju iste godine prihvaćen je Statut Zavoda za stočarstvo.

U prvom broju lista studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu *Veterinar* iz lipnja 1938. objavljen je članak prof. dr. N. Ritzoffyja pod naslovom *Zašto je veterinarskom fakultetu potrebno ogledno dobro* (vidi dodatak 1.).

Fakultetski je savjet 1. srpnja 1938. odlučio da Fakultet preuzme banovinsko imanje Stančić u Štakorovcu pokraj Zagreba. Fakultet ne nailazi na razumijevanje Beograda i Zagreba za materijalne potrebe tog imanja, pa ga 6. srpnja 1939. vraća Kraljevskoj Banskoj upravi i u listopadu 1939. preuzima privatno imanje *Bojan* u Oborovu (od gđe Alvine, udane Köster). Savjet 13. listopada 1939. imenuje prof. dr. inž. O. Köstera upravnikom Fakultetskog dobra *Bojan*. Na istoj sjednici prof. dr. inž. O. Köster izvješćuje o preuzimanju imanja u zakup i da je Banska vlast Fakultetskom dobru dodijelila pripomoć od 15.000 dinara. Izvješće o radu Fakultetskog dobra *Bojan* od 1. srpnja 1939. do 1. travnja 1940. te o radovima na dobru podneseno je Savjetu 24. svibnja iste godine. U nastavku sjednice od 27. svibnja prihvaćen je prijedlog prof. dr. L. Bosnića i prof. dr. A. Hupbauera da se pitanje Fakultetskog dobra riješi provizorno, to jest da Fakultet zadrži sadašnje dobro u zakupu te nastoji što prije nabaviti vlastito dobro. Vijeće 25. veljače 1941. prihvaća prijedlog Zavoda za farmakologiju da se otkaže najamni ugovor za Fakultetsko dobro *Bojan* s 1. srpnja te godine. Zakupnina za najam tog dobra, prema zapisniku Vijeća od 29. svibnja 1941., plaćala se iz sredstava Zaklade.

Fakultetsko je vijeće 5. listopada 1940. raspravljalo o subvenciji od 2.000.000 dinara koju je Ministarstvo trgovine i industrije dodijelilo 24. rujna. Doc. dr. D. Ilančić govori *o kupnji sjemenišnog dobra zvanog „Otok" i iznosi molbu Kuratorija da se dobro kupi za potrebe Fakulteta. Prof. dr. A. Sutlić upozorava da nije uputno u današnje vrijeme da Zaklada drži veliku gotovinu u zalihi. Mišljenja je da bi bilo bolje kad bi se gotovo sav danas raspoloživi novac uložio u nekretnine, u ovom slučaju, za kupnju ovog dobra.* Prihvaćen je prijedlog dekana prof. dr. I. Babića da se dio subvencije od 1.300.000 dinara upotrijebi za izgradnju zgrade za pokusne životinje u sklopu Fakultetskih zgrada u Heinzelovoj ulici, a ostatak od 700.000 dinara, kao i gotovina Zaklade od 600.000 dinara, za kupnju Fakultetskog dobra. Prihvaćen je i prijedlog prof. dr. Š. Debelića da se pisano zahvali ministru dr. I. Andresu i ravnatelju Direkcije za vanjsku trgovinu dr. R. Bičaniću za njihovo zauzimanje da se subvencija dodijeli Fakultetu. Na sjednici Fakultetskoga vijeća 18. listopada 1940. prof. dr. inž. B. Oklješa pročitao je prijedlog kuratorija Zaklade da se iz sredstava Zaklade kupi poljoprivredno dobro *Krvanjek* u Srednjaku, u neposrednoj blizini Zagreba, preko Save, vlasništvo Nadbiskupskog sjemeništa u Zagrebu koje je bilo ukupne površine od 19,4 ha. Od toga je bilo 17,795 ha obradive površine, a ostalo je otpadalo na dvorište i putove. Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog prof. J. Sakaře da se dobro *Krvanjek zakapari s iznosom od 500.000 din, pri čemu je dogovorena cijena dobra bila 1.200.000 dinara. Ujedno je zaključeno da se ovo dobro nakon kupnje stavi na dispoziciju Veterinarskom fakultetu u Zagrebu na deset godina, a da Zaklada za to ne traži nikakve posebne oštete*. Prema zapisniku sjednice Vijeća od 15. studenoga 1940. iznos od 700.000 dinara za kupnju dobra isplaćen je Nadbiskupskom sjemeništu na teret subvencije Ministarstva trgovine i industrije, u skladu sa zaključkom Vijeća. Na sjednici Vijeća od 27. svibnja izviješteno je da je Ministarstvo unutarnjih poslova odobrilo kupoprodajni ugovor između Nadbiskupskog sjemeništa i Zaklade Veterinarskoga fakulteta, a 9. rujna 1941. *doc. dr. D. Ilančić pita kako bi trebalo predati Fakultetsko dobro Oborovo. Ustanovljuje se da se ovo pitanje moraju riješiti predstojnik Fakultetskog dobra, koji se prema potrebi treba savjetovati s državnim odvjetništvom.* Na sjednici od 12. prosinca 1941. Vijeće je informirano da je obavljena primopredaja Fakultetskog dobra *Srednjak* (drugi naziv *Krvanjek*).

Na konferenciji posebnog odbora o planu gospodarenja na Fakultetskom dobru i o opskrbi Fakulteta (prof. dr. A. Hupbauer, prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. R. Glansmayer, dr. inž. E. Babić, doc. dr. D. Ilančić i asistent O. Röhr), koja je održana 17. rujna 1942., na Zavodu za stočarstvo zaključeno je sljedeće:

1. *Kupljena drvena kuća ima se prenijeti na Fakultetsko dobro i izgraditi jedan stan za podvornika Ž. Jalžabetića, koji će preko zime stanovati vani* (mislilo se izvan njegova uobičajenog prebivališta, op. a.) *i paziti na cijeli materijal.*
2. *Po mogućnosti čim prije započeti sa izgradnjom kuće sa dva stana za podvornike* (I. Brdek i M. Mahin, op. a.) *i to već sa spremljenom ciglom, dok bi se ostalo gradivo imalo prikupiti.*
3. *U svrhu izgradnje potrebno je osigurati daljnja sredstva, koja bi se moglo namaknuti zajmom Zaklade.*
4. *Za sjetvu u idućoj godini prima se predložena osnova, koja će se podesiti prema mogućnosti dobave sjemena, tako da bi se u godini 1942./1943. imalo svega krumpira 2 k.j., pšenice 2 k.j., ječma ozimoga 2 k.j., kukuruza 2 k.j., zobi 0,5 k.j., i vrt 0,5 k.j. Jedan do dva k.j. dalo bi se namještenicima Fakulteta za vrtove, a ostatak bi još u sljedećoj godini ostao pod djetelinom sa ljuljem.*

Nadstojniku Fakultetskog dobra (prof. dr. D. Ilančić, op. a.) *prepušta se da prema mogućnostima dobave sjemena izmjeni pojedine kulture.*

1. *Ovogodišnji prirod krumpira mora u prvom redu osigurati sjeme za iduću sjetvu, a ostatak dijeliti će se isključivo onima, koji su radili na Fakultetskom dobru, te drugim podvornicima, koji su u to doba bili na vojnoj vježbi.*
2. *Uputiti će se poziv svim namještenicima Fakultetskog dobra da preuzmu u najam manje čestice od cca 50 četvornih hvati za vrtove. Površina namještenićkih vrtova će se preorati i prebranati. Zakupci namještenici neće smjeti tražiti od uprave Fakultetskog dobra niti sprežnu snagu, sjemenje, gnoj, a ni pribor za obradu, nego će morati sve obraditi vlastitim mogućnostima.*

Navedeni su zaključci primljeni jednoglasno i jednako tako prihvaćeni na sjednici Vijeća 18. rujna. O završetku nove stambene zgrade na Fakultetskom dobru izvijestio je nadstojnik doc. dr. D. Ilančić 18. prosinca iste godine. Vijeće je 27. kolovoza 1943. izviješteno da je na površinama Fakultetskog dobra obavljena prva žetva, a na sjednici Vijeća od 12. svibnja 1944. prihvaćen je prijedlog kuratorija Zaklade da se na Fakultetskom dobru iz prihoda Zaklade učine najnužnije investicije, i to, po mogućnosti, izgradnja silosa i gnojišta te produženje krovišta suše. Glede pitanja obrade i iskorištavanja Fakultetskog dobra Vijeće je u studenome 1944. prihvatilo da opskrbna zajednica preuzme obradu cijeloga Fakultetskog dobra pod sljedećim uvjetima:

1. Obrada će se raditi s radnom snagom opskrbne zajednice.
2. Program obrađivanja izradit će opskrbna zajednica s upravom dobra.
3. Opskrbnoj zajednici predat će se viškovi plodova uz proizvodne cijene.
4. U upravi dobra sudjeluje opskrbna zajednica kao ravnopravni faktor.

Posljednje ratne godine vladala je opća nestašica namirnica, pa je Fakultetsko dobro iskorišteno za proizvodnju hrane za zaposlenike Fakulteta. U tom je kontekstu na sjednici Vijeća od 6. ožujka 1945. zaključeno:

1. Sva se raspoloživa površina svih Fakultetskih zemljišta ima razdijeliti na zavode, da ih onda zavodi obrađuju kao svoje uže cjeline.
2. Ima se utvrditi redoslijed parcela. One se imaju označiti brojevima, a brojevi će se vući. Podjelu i izmjeru parcela provest će prof. dr. inž. O. Köster (nadstojnik dobra) i dr. G. Gojković (upravitelj dobra).
3. Vijeće zaključuje da se pozovu svi oni članovi opskrbne zajednice koji imaju svoj vlastiti posjed, da se odreknu iskorištavanja Fakultetske zemlje.
4. Što se nabave sjemena tiče, Vijeće povjerava prof. dr. B. Oklješi i prof. dr. M. Sleziću da se unutar svojih mogućnosti pobrinu za to.
5. Fakultetskom dobru ostavlja se na obrađivanje za uzdržavanje živog inventara i za vrtove njegovih namještenika devet i ¼ jutara zemlje. Vijeće odobrava svakome namješteniku Fakultetskog dobra pola jutra, a ukida deputate.
6. Višak pšenice, raži, kukuruza, koji će ostati preko potrebe sjemena za iduću godinu, Vijeće zaključuje da se preda uz proizvodnu cijenu opskrbnoj zajednici. Cijeli prirod zobi ostavlja se Fakultetskom dobru.
7. Zakupnina za vrtove članova opskrbne zajednice utvrđuje se na 100 m^2 s 250 kn.

Na sjednici od 7. rujna 1945. Vijeće je odlučilo da uprava Fakultetskog dobra postupi s dobrom i sa zemljom u Heinzelovoj ulici i Savskoj cesti prema potrebama Fakulteta. Površine koje Fakultetsko dobro neće iskoristiti podijelit će dekan u dogovoru sa sindikalnom organizacijom namještenicima na upotrebu. Vijeće je u travnju 1946. zaključilo da se na Fakultetskom dobru treba osigurati hrana za kliničke životinje i da ono treba služiti za uzgoj pokusnih životinja.

Odlaskom dr. G. Gojkovića u Bakteriološki zavod u Vinkovce u listopadu 1949. dr. J. Karlović postavljen je za vršitelja dužnosti upravitelja poljoprivrednog dobra.

Vijeće je 24. studenoga 1950. prihvatilo prijedlog uprave Fakultetskog poljoprivrednog dobra da se ustupe četiri jutra poljoprivrednog zemljišta Saveznom veterinarskom istraživačkom zavodu (SVIZ) u Zagrebu, a za to će naše poljoprivredno dobro dobiti oko 35 jutara zemlje u Jakuševcu. Na sljedećoj sjednici, u prosincu 1950., dekan prof. dr. I. Tomašec izvijestio je da je Dekanat dobio rješenje Ministarstva poljoprivrede NR Hrvatske kojim se Veterinarskom fakultetu ustupa 35 katastarskih jutara zemlje u Jakuševcu. Fakultet je u komisiju za primopredaju imenovao dr. J. Karlovića, vršitelja dužnosti upravitelja dobra, i asistenta M. Findrika. Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog predstojnika Fakultetskog dobra prof. dr. inž. O. Köstera da se dr. J. Karlović razriješi funkcije vršitelja dužnosti upravitelja poljoprivrednog dobra, a na sjednici Vijeća od 2. ožujka 1951. prihvaćen je prijedlog dekana prof. dr. I. Tomašeca da se na njegovo mjesto postavi upravitelj I. Draganić. Tu je dužnost obnašao do lipnja 1952., kada je ona ukinuta.

Na sjednici od 2. ožujka 1951. godine prihvaćen je prijedlog prof. dr. inž. O. Köstera da je zbog povećanja poljoprivrednog dobra nužno dosadašnje poslovanje reorganizirati i uskladiti da odgovara svojoj svrsi. Stoga je zaključeno da odbor (prof. dr. inž. O. Köster, doc. dr. A. Rako, dr. Đ. Sokola – honorarni nastavnik iz predmeta Hranidba domaćih životinja, dr. J. Ivoš i tajnik P. Županović) izradi Pravilnik poljoprivrednog dobra. Nadalje, prof. dr. inž. O. Köster podnio je izvješće o poljoprivrednim radovima te obrađenim i zasijanim površinama. Izvijestio je i da se svinje, koje su bile preuzete od Ministarstva poljoprivrede, zajedno s ekonomijom u Jakuševcu nalaze u lošem stanju, pa je zaključeno da se mogu komisijski prodati.

Sjetva na Fakultetskom dobru općenito je bila orijentirana na krmno bilje i žitarice za hranidbu kliničkih i pokusnih životinja. Struktura sjetve prilagođivala se prema potrošnji, koja je, prema izvještaju dekana za ak. god. 1954./1955., iznosila oko 5 vagona sijena, 1,5 vagona zrna žitarica, 4 vagona korjenjača, 4 vagona zelene krme i 2 vagona slame. Na sjednici Vijeća od 15. veljače 1955. je izviješteno da je tek u prethodnoj godini ostvaren znatniji prinos Fakultetskog dobra, tako da je proizvodnja mogla pokriti potrebe Fakulteta za krmom, izuzev nešto zobi i slame za stelju. No iskustva Fakulteta s takvim objektima općenito su bila loša. Pokazalo se da je krma na tržištu jeftinija od one proizvedene na vlastitom dobru. Osim toga za ostvarivanje veće rentabilnosti u poslovanju nužno je trebalo uložiti velika novčana sredstva za nabavu poljoprivrednih strojeva (mlin čekićar, vršalica, rastepač sijena i dr.) i inventara za uzgoj pokusnih životinja, a tolikim sredstvima Fakultet nije raspolagao. Stoga Fakultetsko dobro nije bilo od osobite koristi ni kao pokusni stočarski objekt. Dekan prof. dr. E. Topolnik poveo je na sjednici Fakultetskog vijeća 6. veljače 1958. raspravu o Fakultetskom dobru rekavši da je ono zaostalo te bi u njegovo unaprjeđenje trebalo mnogo investirati, a Fakultet tih sredstava nema. Kako je to pitanje trebalo riješiti, izabrana je komisija (prof. dr. A. Rako, doc. dr. M. Findrik, doc. dr. E. Vukelić, doc. dr. M. Kralj) koja je trebala Vijeću podnijeti izvještaj i prijedlog za rješenje. Na osnovi izvješća o nerentabilnosti poljoprivrednog dobra i nemogućnosti ulaganja Fakulteta u svrhu njegove profitabilnosti odlučeno je da se dobro dade u zakup. Tako je ono prema zakupnom ugovoru od 1. travnja 1958. predano u zakup Gradskom poljoprivrednom dobru Žitnjak. U zakupu je bilo deset godina i nakon toga ostalo dvije godine neiskorišteno. Stoga je na sjednici Fakultetskog savjeta od 31. siječnja 1970., na temelju suglasnosti Upravnog odbora, odobrena prodaja poljoprivrednog dobra. Dekan S. Forenbacher izvijestio je 31. ožujka 1970. Vijeće da je na licitaciji poduzeće *Mašinobiro eksport-import* iz Zagreba ponudilo najvišu cijenu za poljoprivredno dobro, u iznosu od 1.020,00 dinara. Savjet je 18. travnja iste godine cijenu prihvatio, uz pravo da je 1. ožujka 1971. ponovno razmotri. U siječnju 1972. Fakultet je postigao sporazum s *Croadriainvestom* (prije *Mašinobiro*) o kupoprodaji poljoprivrednog zemljišta. Priznato mu je povećanje cijene zbog devalvacije dinara za 20 % i 7 % kamata od 1. siječnja 1971., tako da se Fakultetu isplatilo 1.420,000 dinara. Konačna je isplata, većim dijelom, uslijedila u lipnju 1972., kada je Fakultetsko vijeće donijelo zaključak o raspodjeli sredstava od prodaje zemljišta. Sredstva su raspoređena za kupnju novog autobusa (prethodni je zbog dotrajalosti prodan na licitaciji, op. a.), nabavu prvog elektroničkog računala za potrebe računovodstva, uređenje velike predavaonice, a preostali je iznos podijeljen nastavnim jedinicama za nabavu nastavne opreme. U međuvremenu je novi vlasnik poljoprivrednog dobra pao u stečaj, pa se u naknadnoj diobi stečajne mase Fakultet u cijelosti naplatio krajem 1978. godine.

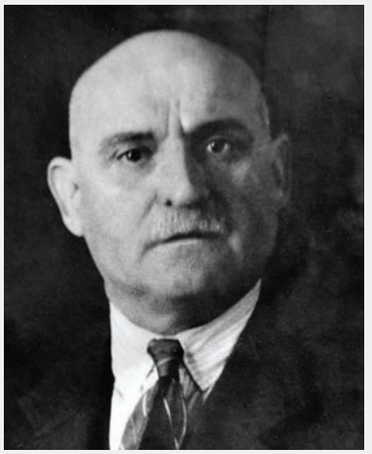

Prof. dr. Nikola Ritzoffy (1879. – 1939.), istaknuti stočarski i veterinarski stručnjak, osnivač, profesor i predstojnik Zavoda za stočarstvo (1932. – 1939.). Organizirao je nastavu iz stočarstva i hranidbe domaćih životinja. U svom je znanstvenom radu posebnu pažnju posvetio istraživanju naših autohtonih pasmina svinja, pa je tako nakon svoje disertacijske rasprave s temom *Prinos poznavanju turopoljskog svinjčeta* (1931.) obradio baguna i mangulicu u posebnim radovima. Iako prerano preminuo, ostavio je neizbrisiv trag u unaprjeđenju stočarstva uvevši suvremene metode uzgoja, hranidbe i držanja životinja.

3.6. Borba za opstojnost Veterinarskog fakulteta u Zagrebu

3.6.1. Pokušaj preseljenja Fakulteta u Beograd

Događaji vezani za pokušaj preseljenja Veterinarskoga fakulteta iz Zagreba u Beograd najbolje oslikavaju zapisnici sjednica Vijeća Veterinarskoga fakulteta. Tako iz zapisnika sa sjednice Profesorskog vijeća od 16. svibnja 1923. doznajemo da je rektor Veterinarske visoke škole prof. dr. P. Gjurić izvijestio da je prigodom puta u Beograd dva puta bio kod Ministra prosvjete i pritom mu izložio stanje u kojemu se škola nalazi te je nastojao dobiti što veći iznos za daljnji razvoj škole i pojedinih zavoda. Rektor je nadalje izvijestio: *Pogovara se i opetovano sam bio pitan da sam prigodom boravka u Beogradu pregovarao da se ova naša škola preseli u Beograd. Izjavljujem stoga ovdje da ni s kim nisam po toj stvari pregovarao*. Prof. dr. F. Zavrnik na to je odgovorio da mu nije čudno što se rektora pitalo o preseljenju škole, *kad su prilike ovdje takove da bi se mogla uzeti u obzir pomisao da bi eventualno bilo bolje u Beogradu.*

Dekan prof. E. Podaubsky na sjednici Profesorskog vijeća od 16. lipnja 1925. izvijestio je o pozivu na zbor Jugoslavenskog veterinarskog udruženja (JVD) u Ljubljani. Kao prilog zapisniku sa sjednice Vijeća od 13. studenoga 1925. nalazi se posebno mišljenje prof. dr. L. Bosnića u kojemu, među ostalim, obrazlaže svoja zapažanja navodeći da su u Ljubljanu na zbor JVD-a, osim njega putovali: Podaubsky, Gjurić, Jurak i Zavrnik te su *složno otišli, a ogorčeni i razdvojeni se vratili*. Na tom se zboru, naime, doznalo da se prof. dr. F. Zavrnik udružio s predsjednikom JVD-a dr. A. M. Vrvićem oko premještanja Fakulteta u Beograd (vidi dodatak 2.).

Na sjednici Profesorskog vijeća od 8. prosinca 1925. prof. J Sakař iznio je u javnosti kolportirane vijesti da će se Fakultet premjestiti u Beograd. Kao primjer navodi kandidata za Fakultetsko sekretarsko mjesto g. Gostinčara, kojemu je dr. Zajić, načelnik u Ministarstvu prosvjete, rekao da će Fakultet doći u Beograd. Dekan prof. E. Podaubsky izjavljuje da o tome nije razgovarao s ministrom, samo je načelnik dr. Košutić rekao da te vijesti ne odgovaraju istini.

Na sjednici Profesorskog zbora 29. siječnja 1926. čitano je pismo prof. dr. F. G. H. Hutchisona u kojemu je uime Rockefellerove fundacije priopćeno da neće dijeliti fundacije predloženim kandidatima profesorskog zbora dok se ne provede reorganizacija, odnosno Fakultet ne premjesti u Beograd, kako mu je bilo priopćeno u Ministarstvu prosvjete.

Na sjednici Savjeta Veterinarskoga fakulteta od 25. lipnja 1927. (prisutni: dekan prof. J. Sakař i profesori Podaubsky, Gjurić, Rajčević, Jurak, Bosnić i Zavrnik, op. a.) prof. dr. P. Gjurić izvješćuje da je čuo da su izrađeni nacrti za novogradnju Fakulteta i da će ti nacrti biti *predloženi Univerzitetskoj Upravi, a da on uopće nije imao prilike da vidi te nacrte… Radi toga drži da je bezuvjetno potrebno, da se krupni problemi, kao što je definitivna izgradnja Fakulteta rasprave u Fakultetskom savjetu i da se sa donošenjem odluke ne prenagljuje.*

Prof. dr. L. Bosnić iznosi svoje poglede i *kaže da neki profesori uvijeno iznose da je uopće u pitanju i mjesto Fakulteta. Drži da pitanje mjesta Fakulteta, ili Zagreb ili Beograd, postoji i da je radi toga potrebno, da se to pitanje raščisti i stavlja sljedeće prijedloge:*

1. *da se donese definitivna odluka glede mjesta za definitivni Fakultet,*
2. *da se nađe način kako će čitav Fakultetski savjet moći početi sa sistematskim radom oko izrađivanja definitivnog plana,*
3. *da se onda nove predložene adaptacije trebaju prilagoditi stvorenim zaključcima pod 1. i 2.*

Predlagač utemeljuje svoje prijedloge, osobito prvi i iznosi mišljenje da bi Fakultetski savjet trebao definitivno riješiti pitanje mjesta Fakulteta i da bi se u tom pogledu manjina trebala pokoriti većini… On smatra da se preko Savjeta, ako je složan, ne mogu u rješavanju tog pitanja prijeći niti nadležni faktori.

Prof. Zavrnik pozdravlja riječi prof. Bosnića, naime, da postoji pitanje mjesta Fakulteta, o čemu je prije dvije godine pokušao pokrenuti javnu diskusiju i radi čega je bio žestoko napadan u Savjetu. Drži da je potrebno to pitanje potaknuti, da ga mjerodavni faktori riješe… Inače nije suglasan s mišljenjem prof. Bosnića da može Fakultetski savjet definitivno odlučiti o mjestu Fakulteta, nego su zato pozvani drugi faktori. Stoga ne može glasati za taj prijedlog.

Prof. Jurak se priključuje mišljenju predlagača prof. Bosnića.

Prof. Rajčević protivi se prijedlogu da Savjet može pitanje mjesta Fakulteta definitivno riješiti. Zato Savjet nije nadležan. On može dati svoje mišljenje, ali tek onda kada bude pitan. Zato stavlja prijedlog s obzirom na prvu točku prijedloga prof. Bosnića, da tražimo da se principijelno to pitanje riješi i da mi kažemo svoje mišljenje kad ćemo o tome biti pitani.

Prof. Gjurić također je izjavio da je protiv prijedloga da Fakultetski savjet može rješavati pitanje mjesta Fakulteta.

Predsjednik Podaubsky (vođenje dijela sjednice dekan J. Sakař prepustio je prodekanu E. Podaubskom, op. a.) daje prijedlog prof. Bosnića na glasovanje, prilikom čega glasuju 3 člana za i 3 člana protiv.

Prije konstatacije predsjednika o rezultatu glasovanja razvila se nova rasprava o suštini prijedloga i prof. dr. L. Bosnić tumači *da se prijedlog treba tumačiti samo principijelno, to jest da se zaključi da se to pitanje već jednom riješi. Svoj je prijedlog preformulirao na način da Fakultetski savjet donese mišljenje glede mjesta za definitivni Fakultet. Poslije ovog obrazloženja određuje predsjednik glasanje za novo stilizirani prijedlog.*

Poslije završenog glasovanja predsjednik je konstatirao da je većina od 4 glasa za modificirani prijedlog, a 2 protiv, čime je prijedlog prof. dr. L. Bosnića prihvaćen. Zaključeno je da se o prijedlogu prof. Bosnića raspravlja prije ljetne stanke.

Prema zapisniku sa sjednice Fakultetskoga savjeta od 27. lipnja 1927., s dnevnim redom *Pitanje izgradnje (mjesta) Fakulteta*, očito je da se prof. dr. L. Bosnić u svojim diskusijama zalagao za ostanak Fakulteta u Zagrebu te inzistirao da se o tome glasuje, dok su neki članovi Savjeta bili drugog mišljenja. Tako u zapisniku postoji izjava prof. dr. P. Gjurića koji navodi: *U posljednje vrijeme podmeće se meni, a i još jednom profesoru ovog Fakulteta, da nas u našemu pogledu na budućnost Fakulteta vode neki politički momenti (Srbi i prijenos Fakulteta u Beograd). Time se tendenciozno dovodi u sumnju objektivnost mojih argumanata kada tvrdim da današnji Fakultet ne odgovara zadaći koja mu je postavljena. Radi toga sam prisiljen izjaviti da ubuduće odstupam od suradnje u izgrađivanju Fakulteta i prepuštam svu i potpuno odgovornost prema nauci, državi i apsolventima gospodi , koja se osjećaju pozvanim i spremnim da tu odgovornost nose,* te je napustio sjednicu.

Prof. E. Podaubsky izjavio je *da mi nemamo ingerencije u rješavanju ovog pitanja i da će država graditi gdje hoće, a da naš zaključak nema smisla i želi da se o pitanju samo raspravlja, ali ne i glasuje.*

Prof. N. Rajčević izjavio je *da mi nismo forum za rješavanje ovog pitanja, nego da samo isforsiramo njegovo rješenje i radi toga neće glasati.*

Također je zabilježena i izjava prof. dr. F. Zavrnika da *naša kraljevina treba jedan Veterinarski fakultet, i to smješten u prijestolnici u Beogradu* i da će *svoje dokumentirano mišljenje o ovome pitanju iznijeti vlastima, kada bude za to pitan*. Nakon očito žustre rasprave dekan prof. J. Sakař moli prof. dr. L. Bosnića da povuče svoj prijedlog za glasanje o sjedištu Veterinarskoga fakulteta i izjavljuje kao dekan *da će on već naći puta i načina da se pitanje Fakulteta u Univerzitetskom vijeću riješi na način*

da Fakultet bude u Zagrebu. Nakon opetovanih molbi dekana prof. J. Sakaŕa prof. dr. L. Bosnić povukao je svoj prijedlog.
U vrijeme ulaska zagrebačkog Sveučilišta u stagnaciju (1927. – 1938.), na sjednici Savjeta 9. studenoga 1927. dekan prof. N. Rajčević izvijestio je da je primio nacrt novoga Zakona o univerzitetima prema kojemu je bilo planirano da se Veterinarski fakultet izdvoji iz zagrebačkog Univerziteta (u Hrvatskoj se izraz univerzitet nije mogao udomaćiti, pa se zagrebačko Sveučilište u ak. god. 1935./1936. ponovno vratilo na svoj stari naziv, op. a.), pri čemu je postala upitna njegova opstojnost na ovim prostorima. Jednoglasno je zaključeno da se u dogovoru s rektorom zagrebačkog Sveučilišta prof. dr. E. Milerom pošalje izaslanik k ministru prosvjete i da se pokuša razjasniti novonastala situacija. Naime, to je saznanje pobudilo sumnju o mogućoj pripremi ukidanja Fakulteta, odnosno ponovnog pretvaranja u Veterinarsku visoku školu. Na sjednici od 14. studenoga 1927. dekan prof. N. Rajčević obavijestio je Savjet o svojem putovanju u Beograd i u razgovoru s ministrom prosvjete K. Kumanudijem dobio informaciju da je izdvajanje Veterinarskog fakulteta tražio ministar financija B. St. Marković, radi štednje. Jednoglasno je zaključeno da se dopis u kojemu se upozorava na posljedice eventualnog ukidanja Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu uputi rektoratu Univerziteta, Veterinarskom odsjeku Ministarstva poljoprivrede i voda, Ministarstvu vojske i mornarice, JVU-u i KSVM-u. O tom se problemu raspravljalo više puta u studenom i prosincu 1927. i na Upravnom odboru JVU-a te je sastavljena rezolucija kojom se traži i obrazlaže opstanak našega fakulteta u Zagrebu. Rezolucija je poslana na nekoliko adresa nadležnih institucija (Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo poljoprivrede i voda, poslanički klubovi, predsjednik Narodne skupštine i dr.) te je objavljena u listu *Politika*. U pozadini svega toga stajala je jugoslavenska strana, uključujući pojedine nastavnike Veterinarskoga fakulteta, da se Fakultet zapravo preseli u Beograd.
Na sjednici Savjeta Fakulteta 24. lipnja 1928. dekan prof. N. Rajčević izvještava o ponovnom putu u Beograd i razgovoru s ministrom prosvjete M. Grolom, koji mu je tom prilikom izjavio *da treba urediti čestiti Fakultet, koji je jedan od najpotrebnijih u našoj zemlji. Sadašnji Fakultet nije ni iz daleka takav, kakav bi trebao biti. Točno je da postoji tendencija da se Fakultet prenese u Beograd, pošto bi bilo tamo i više pomoći i sa strane drugih faktora, kao na primjer od strane Ministarstva vojske i mornarice. O ukidanju Fakulteta nema govora, pa niti o prijenosu za sada*. Ministar je tom prilikom obećao *da će ići Fakultetu u svemu u susret*. Iz zapisnika sa sjednica tog vremena čini se da su određeni zaključci Savjeta isprovocirali situaciju oko ukidanja Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Naime, redovito se radio pritisak na Ministarstvo prosvjete s ciljem traženja dodatnih sredstava za materijalne troškove Fakulteta i investicijsko održavanje izvan budžetnog plana. Time je vlast mogla zaključiti da je bolje Fakultet u Zagrebu zatvoriti i prebaciti u Beograd, gdje će ujedno biti pod većim nadzorom u svakom pogledu. Stječe se dojam da su i članovi Savjeta s vremenom spoznali ignoriranje materijalnih potreba Fakulteta od strane vlasti, pa je Savjet 3. ožujka 1928., kada je dekan prof. N. Rajčević izvijestio da tražena sredstva za kiruršku kliniku nisu odobrena, zaključio da se na osnovi dosadašnjih iskustava *ne pokušava više doći i do najnužnijih sredstava ovim putem, pa se prema tome neće poduzimati daljnji koraci*. U vrijeme te teške situacije za Fakultet studenti su se također uključili u pitanje njegove opstojnosti i svoje neslaganje s preseljenjem u Beograd izražavali štrajkovima. O tome je u studenome 1927., među ostalim, pisano u glasilima *Hrvat* i *Novosti* (vidi dodatak 3.).

3.6.2. Izražavanje nepovjerenja dekanu prof. Lj. Juraku

Zbog spomenutih razlika u mišljenju između hrvatske i jugoslavenske skupine profesora (4 : 4) koje su postojale od 1925. do 1932., razvoj Fakulteta bio je usporen (bojkotiranje dolazaka na sjednice Savjeta, nerješavanje važnih pitanja za rad Fakulteta, neizbor pojedinih nastavnika da ne prevlada protivnička skupina i dr.). Među nastavnicima sveučilišta tada djeluju dva jaka pola: jugomasonerija i hrvatski klerikalizam. Pri izboru nastavnika opredjeljivalo se često više prema političkoj pripadnosti kandidata, nego prema njegovim znanstvenim kvalitetama. Posebno teške krize bile su od 1930. do 1932., kada je i njegov opstanak doveden u pitanje. Koliko je tada bilo neslaganja u Savjetu Fakulteta, govori činjenica da je skupina profesora (Plasaj, Rajčević, Gjurić, Zavrnik) zatražila izvanrednu sjednicu, koja je održana 13. veljače 1930., radi izražavanja nepovjerenja dekanu prof. Lj. Juraku. U dopisu od 11. veljače 1930., kojim zahtijevaju saziv izvanredne sjednice Savjeta Fakulteta, navode: *budući da potpisani u posljednje vrijeme nisu imali prilike doći na redovne sjednice radi nesazivanja sjednica, a u radu gospodina dekana imade takvih postupaka, koji izazivaju kritiku, to zahtijevamo u smislu Poslovnika za sjednice saziv izvanredne sjednice Fakultetskog savjeta u propisanom roku s jednom točkom dnevnog reda: Rasprava o dosadašnjem radu gospodina dekana Veterinarskog fakulteta za akademsku godinu 1929./1930*. Iako su pojedini članovi Savjeta upozoravali da *izraz nepovjerenja nije predviđen u univerzitetskom zakonu i zato ne može biti predmet rasprave* (prof. J. Sakař), odnosno *stavlja se prijedlog za nepovjerenje na osnovi paušalnih razloga* (prof. dr. L. Bosnić), ono mu je ipak izglasano (4 : 3). Do kraja dekanskog mandata prof. Lj. Juraka u ak. god. 1929./1930. sjednice Fakultetskog savjeta vodio je predsjedavajući (u početku prof. E. Podaubsky, a zatim prodekan prof. J. Sakař, op. a.) jer je prof. Jurak bio opravdano spriječen (prema zapisniku sjednice Savjeta od 3. listopada 1931. novoizabrani dekan prof. dr. F. Zavrnik *zahvalio se prof. J. Sakařu, koji je cijelu prošlu godinu vodio dekanatske poslove, kao prodekan, pošto je dekan bio bolestan*, op. a.). Zbog prijedloga za izražavanje nepovjerenja, koji je donijelo i izglasalo nekoliko članova Fakultetskog savjeta, prof. Jurak je dao pisanu izjavu. U njoj je naglasio da taj prijedlog nema zakonskog temelja, jer se obrazloženje za saziv izvanredne sjednice temelji na neistinitim pretpostavkama. U daljnjem dijelu osvrće se kako je sazivao sjednice vijeća 18. i 21. siječnja 1930, ali se one nisu mogle održati zato što profesori Rajčević, Gjurić, Plasaj i Zavrnik nisu pristupili niti svoju odsutnost opravdali. Time su onemogućili održavanje sjednica. U drugom dijelu izjave izriče svoje negodovanje na postupke pojedinih članova Savjeta, što je vidljivo iz sačuvane izjave.

3.6.3. Pokušaj utjecaja vlasti u Beogradu na smanjivanje nastavnog osoblja

Teška vremena za Fakultet nastavljaju se. Tako je, primjerice, u zapisniku sa sjednice Savjeta od 5. prosinca 1931. zabilježena obavijest rektorata o zaključku Univerzitetske uprave glede štednje. Na istoj je sjednici zaključeno da se predavanja zbog tih mjera prekidaju 15. prosinca i nastavljaju 20. siječnja 1932. Naime, tada su se provodile mjere štednje zbog teške ekonomske krize u državi, zbog čega je vlada u Beogradu još 1932. godine poduzela određene korake radi rasterećenja budžeta za obrazovanje. Tako je Savjet 14. travnja iste godine razmatrao dopis Ministarstva prosvjete s obzirom na član 30. Financijskog zakona za 1932./1933. godinu, prema kojemu je predlagano smanjenje nastavnog osoblja za 10 %. Tom je prilikom prihvaćen prijedlog prof. J. Sakaŕa *da Fakultetski savjet u pitanju redukcije u smislu 30. financijskog zakona nije stvorio nikakvog zaključka i prema tome ne može podnijeti nikakav konkretni prijedlog.* Na sjednici Savjeta od 16. travnja 1932. pročitan je zapisnik s Interuniverzitetske konferencije koja je održana između ljubljanskog, zagrebačkog i beogradskog univerziteta povodom najavljenih otpuštanja nastavnika fakulteta na svim univerzitetima. Dekan prof. dr. F. Zavrnik tada je izvijestio *da su po njegovim informacijama s našim zaključkom suglasni i zaključci beogradskog i ljubljanskog univerziteta i našeg senata*. Čini se da će se financijski efekti moći postići na drugi način bez redukcije nastavničkog osoblja. Na sjednici Savjeta od 21. svibnja dekan je obavijestio da je *glede predviđenih redukcija osoblja podnio rektorat našeg univerziteta takav prijedlog, da su time učinjene*

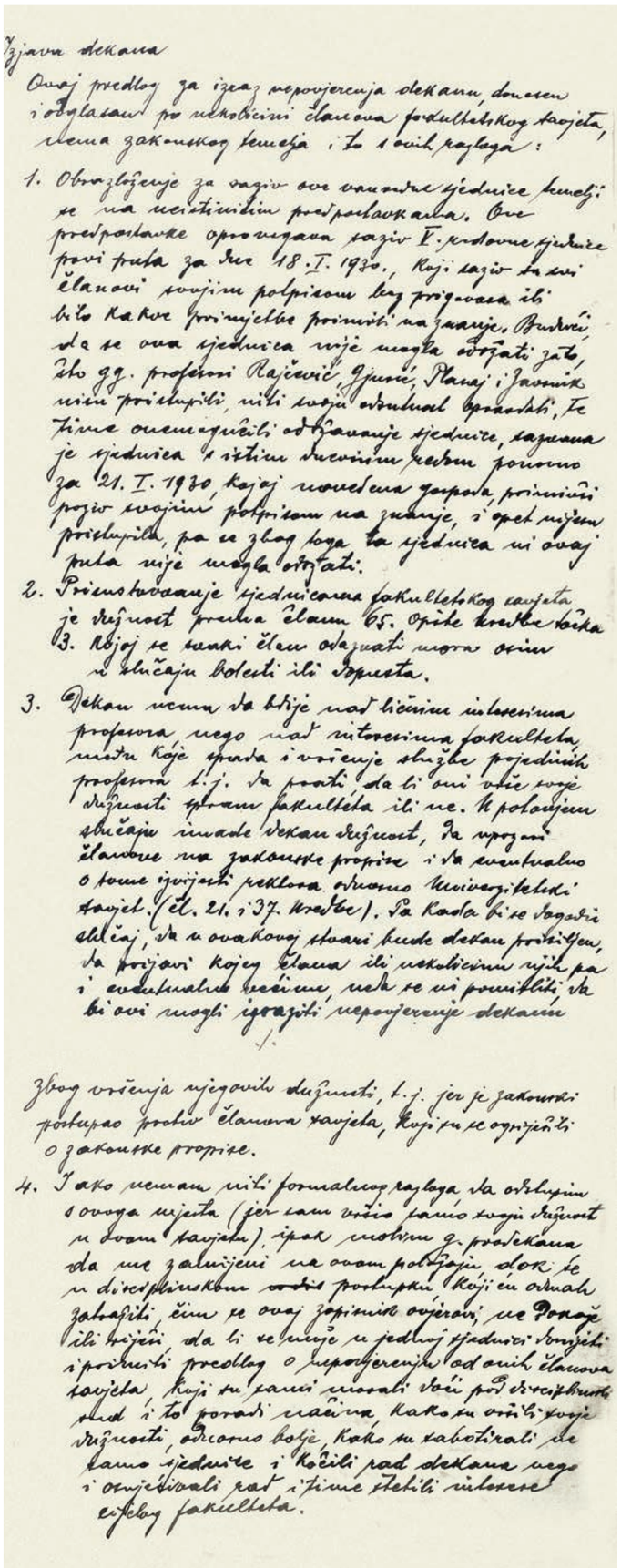

Izjava dekana

Ovaj predlog za izraz nepovjerenja dekanu donesen i odglasan po nekolicini članova fakultetskog savjeta, nema zakonskog temelja i to s ovih razloga:

1. Obrazloženje za sazив ove vanredne sjednice temelji se na neistinitim pretpostavkama. Ove pretpostavke opovrgava zapis V. redovne sjednice povjerenika za dne 18. I. 1930., koji sazivu ta svi članovi svojim potpisom bez prigovora ili bilo kakve primjedbe primiti na znanje. Budući da se ova sjednica nije mogla održati zato, što gg. profesori Rajčević, Gjurić, Planaj i Javornik nisu pristupili, niti svoju odsutnost opravdali, te time onemogućili održavanje sjednice, sazvana je sjednica s istim dnevnim redom ponovno za 21. I. 1930, kojoj nenavedena gospoda, primivši prije svojim potpisom na znanje, i opet nijesu pristupili, pa se zbog toga ta sjednica ni ovaj puta nije mogla održati.
2. Priemstvovanje sjednicama fakultetskog savjeta je dužnost prema članu 65. Opće kratke točke 3. kojoj se nemali član odazvati mora osim u slučaju bolesti ili odsutsta.
3. Dekan nema da bdije nad ličnim interesima profesora nego nad interesima fakulteta, radu koje spada i vršenje službe pojedinih profesora t.j. da pazi da li ovi vrše svoje dužnosti spram fakulteta ili ne. U polazećem slučaju imade dekan dužnost, da upozori članove na zakonske propise i da eventualno o tome izvijesti nadležnu Univerzitetsku savjet. (čl. 21. i 37. kratke). Da kada bi se događaj slučaj, da u ovakovoj stvari bude dekan prekršen, da prijavi kojeg člana ili nekolicinu njih pa i eventualno kažnjene, neka se ni pomišlja da bi ovi mogli izraziti nepovjerenje dekanu

Zbog vršenja njegovih dužnosti, t.j. jer je zakonski postupao protiv članova savjeta, koji su se ogriješili o zakonske propise.

4. I ako nemam niti formalnog razloga da odstupim s ovoga mjesta (jer sam vršio samo svoju dužnost u ovom savjetu) ipak molim g. prodekana da me zamijeni na ovom položaju, dok se u disciplinskom redu postupak koji su odmah zatražili, čim se ovaj zapisnik ovjeri, ne dovrši ili bijeli, da bi se mogle u jednoj sjednici donijeti i provesti predlog o nepovjerenju od ovih članova savjeta, koji su sami morali doći pod disciplinski sud i to zbog radnja kako su vršili svoje dužnosti, odnosno kako su sabotirali ne samo sjednice i kočili rad dekana nego i onemogućavali rad i time štetili interese cijelog fakulteta.

Izjava prof. Lj. Juraka povodom izražavanja nepovjerenja na njegovu dekansku funkciju koje je donijela i izglasala nekolicina članova Savjeta Fakulteta (arhiva Fakulteta).

uštede, prema kojima postaju redukcije osoblja nepotrebne. Također je izvijestio *da se s više strane iznose prigovori s obzirom na stvarne potrebe našeg fakulteta u usporedbi s ostalim fakultetima, te da će to izvidjeti po računima.* Na sjednici Savjeta od 2. rujna dekan je informirao članove da *je akt o redukciji osoblja pogodio teško i nas, te bi i mi izgubili nekoliko asistentskih mjesta.*

3.6.4. Pokušaj rasformiranja Fakulteta

Izdvajanje Fakulteta iz Univerziteta, ponovno pretvaranje u visoku školu te moguće spajanje s Poljoprivredno-šumarskim fakultetom postalo je aktualno 1933., prilikom izrade novog Zakona o univerzitetu, zbog čega je sazvana izvanredna sjednica Savjeta 10. siječnja 1933. te je donesen jednoglasan zaključak protiv odvajanja Fakulteta od Univerziteta. No, na sjednici od 21. siječnja dekan je izvijestio o ozbiljnoj nakani države da novim zakonom izdvoji Fakultet iz Univerziteta te da se budžet za godinu 1933./1934. smanjuje za 20 % u odnosu na prethodnu godinu. Senat zagrebačkog Sveučilišta odlučno se suprotstavio toj politici države prema sveučilišnoj zajednici i njezinim nastavnicima te je u suradnji s univerzitetima u Beogradu i Ljubljani spriječeno ukidanje nekih fakulteta u zemlji, uključujući i naš. Uklonjena je i mogućnost smanjivanja broja nastavnika, kako je to prvotnom namjerom državne administracije bilo planirano, ali je prema zapisniku sjednice Savjeta od 27. lipnja 1933. *valjalo otpustiti pisarničke namještenike i zamijeniti ih sa stručnim osobljem.*

U to su se vrijeme smirili odnosi između profesora u Savjetu Fakulteta, kada je potvrđivanjem dr. N. Ritzoffyja za izvanrednog profesora od strane Univerzitetskog vijeća i nadležnog ministarstva te njegovim uključivanjem za punopravnog člana Savjeta u siječnju 1933. oslabila jugoslavenski orijentirana skupina nastavnika. Te su godine bile odlučne za stabilnost Fakulteta, naime, događaji koji su se zbili imali su za posljedicu to da se dalje nije ni pokušavalo iznositi pitanje njegova premještaja u Beograd. Dakle Fakultet je, barem od strane Fakultetskog savjeta, bio sačuvan u Zagrebu.

Pitanje njegove budućnosti došlo je do izražaja i 1941., kad se rješavao sastav Sveučilišta. Stoga je Vijeće 19. svibnja 1941., na prijedlog dekana prof. dr. I. Babića, imenovalo odbor (prof. dr. L. Bosnić, prof. dr. P. Gjurić i doc. dr. S. Rapić) koji je trebao sastaviti prijedlog o tome. Prof. dr. L. Bosnić je uime odbora 20. svibnja iste godine Vijeću pročitao podneske o ustrojstvu Sveučilišta s obzirom na Veterinarski fakultet i njegovo sjedište. U prvom je podnesku navedeno:

Pokretanje pitanja o izdvajanju Veterinarskog fakulteta iz sklopa Sveučilišta ne bi trebalo ni iznositi, jer nam Njemačka, a i mnoge druge države služe kao najbolji primjer kako moderna nastojanja idu za tim da veterinarska učilišta ulaze u sklop sveučilišta, a ne da iz njih izlaze.

Za daljnje ostajanje u sklopu sveučilišta kod nas govore još i ovi razlozi:

1. *Humana i veterinarska medicina dvije su grane jedne te iste nauke, te su uvjeti za studij za obje grane jednaki obzirom na prednaobrazbu đaka, trajanje studija i nastavni plan.*
2. *Dok je pravilo da se visoke veterinarske škole pretvaraju u veterinarske fakultete, nije poznat slučaj da je koji veterinarski fakultet bio pretvoren u visoku školu. I kod nas bi prekid sa dosadašnjom i ako ne dugom tradicijom veterinarskog studija na Sveučilištu donio sa sobom bez sumnje štetnih posljedica. Takav prekid došao bi u opreku i s povijesnim nastojanjem našega naroda oko osnutka vlastitih institucija za humanu i veterinarsku medicinu, jer je hrvatski sabor već preko 80 godina, to jest 28. rujna 1861. godine primio članak o uređenju primaljskog i veterinarskog zavoda u sklopu sveučilišta, a 8. travnja 1869. godine kralj je sankcionirao zakonski članak, gdje se u članku 3. određuje osnivanje prvih stolica za primaljstvo i živinarstvo, to jest veterinarstvo na Medicinskom fakultetu.*
3. *Povjerenje i ugled, koji je veterinarska struka postigla u obrani i čuvanju zdravlja zemaljskog stočarstva, potječe dobrim dijelom i od toga, što su veterinari do sada bili apsolventi Fakulteta, odnosno*

najviše znanstvene institucije u zemlji. Pretvaranjem Fakulteta u visoku školu nastao bi u narodu o veterinarstvu nepovoljan psihološki obrat i predodžba, koja bi veterinarskoj struci i službi nanijela štete.

4. *Korist od suradnje među fakultetima i njihovim zavodima, te svima zajednička Sveučilišna knjižnica govore, ne samo protiv preseljenja Fakulteta nego i protiv njegova izdvajanja iz sklopa Sveučilišta.*
5. *Osobni dodir sveučilišnih nastavnika i đaka neosporno je koristan u mnogom pogledu. On bi svakako oslabio pretvaranjem Fakulteta u visoku školu.*

U drugom je podnesku o sjedištu Fakulteta navedeno:

Kod odlučivanja da li Fakultet treba ostati u Zagrebu ili seliti u koje drugo mjesto, potrebno je voditi računa o slijedećim činjenicama:

Gradska općina u Zagrebu ustupila je Veterinarskom fakultetu u Heinzelovoj ulici idealno gradilište u dovoljnoj površini, na kome je do sada utrošeno, odnosno angažirano za izgradnju i uređenje novoga Fakulteta oko 25 milijuna dinara. Ove skupe novogradnje, koje su izgrađene u specijalne svrhe, mogle bi se teško, i samo uz velike troškove, adaptirati u bilo koje druge svrhe, dok bi se na drugom mjestu, osim nabave novog zemljišta, morala za ove novogradnje ponovno utrošiti ista svota.

Mirne duše može se ustvrditi, da se za novogradnju Fakulteta nije moglo naći podesnije mjesto u našoj zemlji. Nove Fakultetske zgrade su, naime, u neposrednoj blizini velike najmodernije uređene klaonice, čija je blizina od velike koristi za obje institucije: Fakultet lako nabavlja iz klaonice potreban materijal za naučni i nastavni rad, a klaonica se može lako i neposredno obraćati na Fakultet za mišljenja i savjete radi specijalnih pretraga i obrade posebnih problema, koji su tako i u gospodarsko-komercijalnom pogledu. Nadalje, jedna od najvažnijih funkcija praktičnog veterinara je nadziranje higijene mesa i mesnih proizvoda, a solidna naobrazba za ovo može se steći jedino na velikoj i dobro uređenoj klaonici. Poznavanje ove moderne institucije dat će podstreka budućim veterinarima, da se poslije u svom zvanju brinu za izgrađivanje higijenskih klaonica, u čemu, kako je poznato, naša zemlja stoji vrlo loše. Isto tako klaonica je riznica svekolikog materijala i pacijenata potrebnih za demonstracije i vježbe studentima i za naučni rad gotovo svih fakultetskih zavoda.

U neposrednoj blizini Fakulteta nalazi se još i vrlo dobro uređeno gradsko sajmište, te životinjsko pokapalište i uređaj za iskorištavanje životinjskih leševa, a ove su institucije, kao i klaonica, od velikog značenja po nastavu i praktične demonstracije.

U blizini Fakulteta projektiran je i novi most preko Save, koji će povezati najkraćim putem bogati stočarski kraj Turopolja s novim Fakultetom.

Veterinarski fakultet postoji u Zagrebu već 22 godine, te je u tom svom duljem periodu izgradnje i razvoja stvorio čvrste veze sa svojom bližom i daljom okolinom, koja je u pogledu stočarstva vrlo dobro razvijena. Ove veze ne bi se smjele kidati, jer bi nastale štete po Fakultet i njegovu zadaću. Kako se je Fakultet u 22 godine svoga opstanka u Zagrebu razvijao, pokazuje, kao najbolji indeks, broj sekcija Zavoda za patološku anatomiju (prilog u arhivi sjedničkih zapisnika nije sačuvan, op. a.). *Preseljenje značilo bi vraćati se na početak i u najboljem slučaju tek za isto vrijeme postići sadašnje stanje.*

Kad bi bio Fakultet preseljen iz Zagreba, nametnula bi se neminovna potreba osnivanja većeg veterinarskog zavoda (dijagnostičko-epidemiološko-higijenskog karaktera), koji je prijeko potreban upravno-veterinarskoj službi. Time bi državni proračun bio znatno i nepotrebno opterećen.

Zagreb daje našim slušačima sve koristi, koje jedan kulturni centar može pružiti, što je naročito važno za slušače ovoga fakulteta, koji dobrim dijelom dolaze sa sela i opet se vraćaju u selo, gdje osim svoga stručnog rada, treba da vrše i jednu širu zadaću kulturnih radnika. To je za veterinare posebno od važnosti, jer oni radi naravi svoga posla dolaze u najuži dodir sa širokim narodnim slojevima, u prvom redu sa seljacima. Među srodnim zavodima Veterinarskog fakulteta i drugih fakulteta na Sveučilištu moguća je plodna suradnja, koja je od prave koristi za obostrani rad samo onda ako su ti zavodi u istome mjestu, kako je pokazalo dugogodišnje iskustvo. To važi također za zajedničku upotrebu knjiga i časopisa, a često i skupocjenih aparatura. Razumije se da je i upotreba bogate Sveučilišne biblioteke i biblioteke Medicinskog fakulteta, koje se nalaze u Zagrebu, od neprocjenjivog značenja za profesore i đake Veterinarskog fakulteta.

Od izvjesne važnosti je i činjenica, da se u Zagrebu mogu iz prve ruke neposredno i lako nabavljati potrebe različitih zavoda i klinika kao što su to, na primjer, aparati, kemikalije, lijekovi, zavojni materijal itd., pošto u mjestu postoje takove specijalne trgovine.

Na kraju bilo bi pak potrebno još naročito napomenuti da bi i u takovome slučaju, kad bi Fakultetu bila za eventualno preseljenje u koje drugo mjesto države osigurana odmah i u potpunosti sva potrebna novčana sredstva za nabavu zemljišta i ponovnu izgradnju, ipak bi trebalo sigurno najmanje još 15 – 20 godina, da se rad Fakulteta nađe u barem takvoj fazi kao što je danas, kad bi i postojali svi drugi napomenuti uvjeti.

Obrazloženi podnesci poslani su predsjedniku Povjerenstva o pitanju Fakulteta prof. dr. S. Zimmermanu, koji je na osnovi rasprave Povjerenstva o sadržaju podneska određena pitanja proslijedio prof. Lj. Juraku, članu Povjerenstva za Hrvatsko sveučilište i visoke škole.

Prof. Lj. Jurak je 10. lipnja 1941. Vijeće kratko izvijestio *o pitanju pretvorbe sadašnjeg Veterinarskog fakulteta u Visoku školu, obzirom na rad povjerenstva. S tim u vezi postavljeno je nekoliko pitanja na koja će se doskora morati odgovoriti, pa će stoga biti u prijepisu poslano pojedinim članovima Vijeća*. Prihvaćen je i prijedlog dekana o imenovanju odbora (prof. dr. L. Bosnić, prof. dr. Š. Debelić, prof. dr. A. Hupbauer) koji će pripremiti odgovor. O nacrtu odgovora na pitanja Povjerenstva Vijeće je raspravljalo 16. lipnja 1941. te je konačna stilizacija odgovora vraćena Povjerenstvu na razmatranje. Nakon toga se na Fakultetskom vijeću o tome više nije raspravljalo niti se dovodilo u pitanje postojanje i opstojnost Veterinarskoga fakulteta u sklopu Sveučilišta kao ni njegovo moguće preseljenje na neku drugu lokaciju u zemlji.

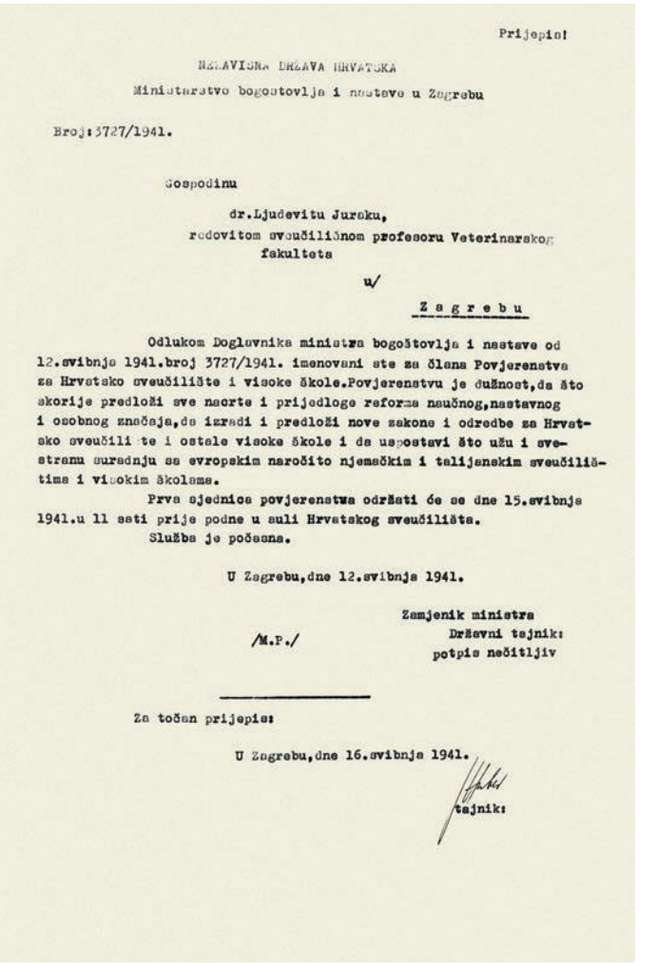

Prijepis!

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
Ministarstvo bogoštovlja i nastave u Zagrebu

Broj: 3727/1941.

Gospodinu

dr. Ljudevitu Juraku,
redovitom sveučilišnom profesoru Veterinarskog fakulteta

u/

Zagrebu

Odlukom Doglavnika ministra bogoštovlja i nastave od 12. svibnja 1941. broj 3727/1941. imenovani ste za člana Povjerenstva za Hrvatsko sveučilište i visoke škole. Povjerenstvu je dužnost, da što skorije predloži sve nacrte i prijedloge reforme naučnog, nastavnog i osobnog značaja, da izradi i predloži nove zakone i odredbe za Hrvatsko sveučilište te i ostale visoke škole i da uspostavi što užu i svestranu suradnju sa evropskim naročito njemačkim i talijanskim sveučilištima i visokim školama.

Prva sjednica povjerenstva održati će se dne 15. svibnja 1941. u 11 sati prije podne u sali Hrvatskog sveučilišta.

Službe je počasna.

U Zagrebu, dne 12. svibnja 1941.

Zamjenik ministra
Državni tajnik:
potpis nečitljiv

/M.P./

Za točan prijepis:

U Zagrebu, dne 16. svibnja 1941.

tajnik:

Dekretom Ministarstva bogoštovlja i nastave u svibnju 1941. prof. Lj. Jurak imenovan je članom povjerenstva za Hrvatsko sveučilište i visoke škole (arhiva Fakulteta).

3.7. Utjecaj Fakulteta na veterinarske fakultete u zemljama bivše Jugoslavije

Uprava i članovi Savjeta našega fakulteta nisu 1935. ravnodušno prihvatili informaciju o osnivanju beogradskog fakulteta, prije svega zato što su gradnja i razvoj zagrebačkog fakulteta zbog nedostatnog financiranja bili usporeni, dok su u isto vrijeme pokrenute aktivnosti vladajućih struktura u Beogradu za gradnju novog fakulteta u tadašnjoj prijestolnici. Aktivnosti koje su iz toga proizašle s našega fakulteta relativno su dobro opisane u zapisnicima sa sjednica Fakultetskog savjeta tog vremena. Tako je na sjednici Savjeta od 28. listopada 1935., prilikom izvješća dekana prof. dr. L. Bosnića o javno potaknutom pitanju izgradnje novoga Veterinarskog fakulteta u Beogradu, *jednoglasno zaključeno da se o tom pitanju ima zauzeti stanovište.* Nakon rasprave jednoglasno je zaključeno *da se izabere odbor koji će razraditi mišljenje Fakultetskog savjeta i iznijeti ga pred izvanrednu sjednicu u najkraćem roku.* U odbor su izabrani prof. J. Sakač, prof. dr. J. Ježić i doc. dr. R. Ganslmayer. Osim toga, na prijedlog dekana zaključeno je da bi se na gradnju tog fakulteta *moglo misliti istom onda kada se postojeći fakultet u Zagrebu potpuno izgradi.* Izvanredna sjednica Savjeta povodom tog pitanja održana je 8. studenoga 1935., pri čemu je prof. J. Sakač pročitao referat odbora o stanovištu prema osnivanju novoga Veterinarskog fakulteta u Beogradu. Nakon iscrpne rasprave Savjet je zaključio sljedeće: *Izrađeno stanovište Savjeta Veterinarskog fakulteta u Zagrebu u stvari osnivanja novog Veterinarskog fakulteta u Beogradu o čemu će zadnju stilizaciju dati prof. dr. I. Babić na temelju izrađenog materijala odbora (Sakač, Ježić Glansmayer) Dekanat će dostaviti službeno Predsjedniku vlade, Ministru Prosvjete, Poljoprivrede, Vojske i Mornarice, Financija, Rektoratu Univerziteta u Beogradu i Zagrebu, svim dekanatima zagrebačkog i beogradskog univerziteta, Narodnoj skupštini, Senatu, svim veterinarskim odjeljenjima banskih uprava, te predsjedniku Jugoslavenskog veterinarskog glasnika s napomenom, da se dekan ovlašćuje, da po potrebi može dostaviti predstavku i drugim nadleštvima*. Na sjednici Fakultetskog savjeta od 30. studenoga 1935. dekan je izvijestio da je prema zaključku s prve izvanredne sjednice Fakultetsku predstavku o novom beogradskom fakultetu dostavio još i Veterinarskim odjeljenjima Ministarstva vojske i Mornarice i Ministarstva Poljoprivrede. Zatim je dekan izvijestio o svojem putu u Beograd zbog izrade budžeta Veterinarskog fakulteta na teret Zaklade. Tada je, među ostalim, iznio da je *načelniku Veterinarskog odjeljenja Ministarstva poljoprivrede, dr. Lj. Mladenoviću kao inicijatoru osnivanja beogradskog fakulteta krivo, što je Fakultet poduzeo izvjesnu akciju protiv toga kod različitih faktora. On drži da zagrebački fakultet ne treba strahovati od osnivanja beogradskog fakulteta. Što više, može mu biti od koristi. Ipak drži da i bez obzira hoće li on uspjeti ili ne, rasprava u javnosti može samo koristiti u struci i općoj stvari. Slaže se sa dekanom da rasprava mora ostati na dostojnoj visini*. Na istoj sjednici Savjeta dekan je izvijestio *da je Klub studenata veterinarske medicine dostavio rezoluciju protiv osnivanja novog fakulteta u Beogradu*. Također je izvijestio *da je Filozofski fakultet uzeo u razmatranje mišljenje ovog Fakulteta o osnivanju novog Fakulteta u Beogradu i izrazio svoje simpatije u borbi za izgradnju ovog Fakulteta*. U nastavku te sjednice, koja je održana 6. prosinca 1935., dekan je obavijestio o dopisu Medicinskog fakulteta u Zagrebu i zajedničkoj akciji glede osnivanja Veterinarskoga fakulteta u Beogradu te o dopisu Ekonomsko-komercijalne visoke škole o zauzimanju stanovišta radi osnivanja tog fakulteta.

Druga izvanredna sjednica Savjeta povodom osnivanja Veterinarskog fakulteta u Beogradu održana je 8. veljače 1936. godine. Tom prilikom dekan izjavljuje *da očekuje da će ona gospoda, koja su odlučila da pređu kao nastavnici na predviđeni drugi Veterinarski fakultet u Beogradu, svoju odluku na vrijeme saopće dekanu, da im se pravodobno nađe zamjena.* Na istoj je sjednici Savjet jednoglasno zaključio *da se mišljenje, koje je predložio prof. dr. I. Babić usvoji kao Fakultetsko mišljenje, te da ga se umnoži i pošalje na ista lica i nadleštva na koja je i prvo Fakultetsko mišljenje upućeno*. Tekst tog mišljenja sačuvan je u cijelosti i glasi:

Pošto se akcija za osnivanje drugog veterinarskog fakulteta, koji bi se imao graditi u Beogradu, i dalje vodi, usprkos toga što je ovaj Veterinarski fakultet u Svom Mišljenju dne 8. XI. na I. Izvanrednoj sjednici dokazao, da je danas jedan Veterinarski fakultet dovoljan za našu državu, to je Fakultetski savjet ponovno uzeo u pretres ovo pitanje i donio ovaj

ZAKLJUČAK

Pokretači akcije za osnivanje novog Veterinarskog fakulteta u Beogradu nisu oborili ni jedan dokaz iznesen po ovom fakultetu, da je našoj državi danas nepotreban drugi Veterinarski fakultet. Oni sada ni ne poriču da je novi fakultet nepotreban, već tvrde da Beograd iz nacionalnih razloga mora imati svoj veterinarski fakultet. Činjenica je da stanoviti mjerodavni faktori i s ovim obrazloženjem primaju tu akciju te je potpomažu.

Fakultetski savjet ponovno upozorava da Veterinarski fakultet u Zagrebu još ni danas nije izgrađen i da su dosadašnje vlade uvijek tvrdile da se njegovoj definitivnoj izgradnji ne može pristupiti zbog pomanjkanja novčanih sredstava. Međutim, sada, u doba najteže privredne krize, kada je pokrenuto pitanje drugog veterinarskog fakulteta, drži g. Ministar prosvjete, da bi se mogla naći sredstva za izgradnju drugog fakulteta. Ako je to točno, onda čitavu raspoloživu svotu treba dati ovom fakultetu, jer on već raspolaže najnužnijim inventarom, instrumentima, aparaturom, bibliotekama itd., pa će se time dobiti nekoliko potpuno izgrađenih zavoda. Utroše li se pak raspoloživa sredstva na izgradnju novog fakulteta u Beogradu, to će zagrebački fakultet, koji je dosada pokazao veliku vitalnost, ostati neizgrađen, dok će se u Beogradu izgraditi nekoliko praznih zgrada. Međutim nitko od pokretača na to ne misli, dok nije dovoljno podići zgrade, već da treba i ogromna sredstva za uređenje pojedinih zavoda i klinika, a gdje su tek stalni izdaci za njihovo izdržavanje i za mnogobrojno novo nastavno, stručno i tehničko pomoćno te službeničko osoblje, kako je to u prvom Mišljenju Fakultetskog savjeta istaknuto. Kako ćemo dovesti u vezu ovakvo raspolaganje državnom imovinom sa raspisom g. Ministra financija br. 900/936 od 3. veljače ove godine? (odnosilo se na provođenje mjera štednje, op. a.).

Stoga još jednom ovaj Fakultetski savjet skreće pažnju svim mjerodavnim faktorima ove zemlje, da se ne dozvoli izgradnja novog veterinarskog fakulteta, već da se sva u tu svrhu raspoloživa sredstva dadu zagrebačkom Veterinarskom fakultetu, kako bi već napokon država pristupila definitivnoj izgradnji jednog dobrog fakulteta, koji je državi u dogledno vrijeme potpuno dovoljan, a da se ne stvaraju dva krnja fakulteta, koji bi narod neprispodobivo više stajali, a ne bi mogli udovoljiti svojoj zadaći – to sve za volju ljudi, koje u tom pogledu ne vodi nikakav državni interes, već samo lični i šovinizam.

Osnivanje Veterinarskoga fakulteta u Beogradu više nije bilo predmetom rasprave na Fakultetskom savjetu, samo je u zapisniku sjednice Savjeta od 29. lipnja 1936. zabilježen dekanov izvještaj o toj temi. Tada je on izvijestio *da je prigodom posjete načelnika veterinarskog odjeljenja Ministarstva poljoprivrede, dr. Lj. Mladenovića njemu, izjavio da Fakultet smatra borbu za i protiv osnivanja drugog Veterinarskog fakulteta završenom i da je Veterinarski fakultet u Zagrebu spreman da novi Veterinarski fakultet u Beogradu pri izgradnji potpomogne, ako se to bude zahtijevalo*. Na prijedlog prof. dr. I. Babića zaključeno je *da se ova izjava dekana, koju je Fakultetski savjet primio na znanje saopći pismeno odsutnim članovima Savjeta*. Zbog čega je došlo do promjene stava u pogledu gradnje Veterinarskog fakulteta u Beogradu, teško

je na osnovi sačuvane dokumentacije rekonstruirati, međutim činjenica jest da su tih godina u budžetu Ministarstva poljoprivrede bila predviđena sredstva za pomoć Fakultetu u iznosu od 200.000 dinara godišnje, koja su za 1935. kasnila u isplati (prema zapisniku sjednice Savjeta od 30. studenoga 1935. rješenje o isplati donosio je dr. Lj. Mladenović, op. a.), te su na dekanovu intervenciju isplaćena u iznosu od 100.000 dinara i na sjednici Savjeta od 22. svibnja 1936. podijeljena zavodima. Iste je godine u Ministarstvu poljoprivrede prikupljen iznos od 500.000 dinara za fakultetsku Zakladu (sredstva koja su vraćana u sedam jednakih rata na ime utrošenih sredstava Zaklade u vrijeme dok je njezina imovina bila prebačena u Beograd, op. a.), te je u njegovu budžetu bio predviđen i iznos od 166.666 dinara za izradu nacrta za novogradnju Veterinarskoga fakulteta. Kako se u to vrijeme zbog smanjenja materijalnih izdataka Sveučilišta prema njegovim sastavnicama na Fakultetu morala provoditi mjera štednje u ogrjevu, električnoj energiji i vodi te se radilo skraćeno radno vrijeme (prema podacima sa sjednice Savjeta od 21. prosinca 1935. godine, op. a.), to je Fakultetu svaki priljev sredstava bio iznimno važan za normalno provođenje njegove djelatnosti. Stoga se čini da je na Fakultetu ipak prevagnulo mišljenje da u tim teškim vremenima nije od osobite koristi kompliciratи odnose s Beogradom, jer ne samo da je Fakultet tada ovisio o tim sredstvima Ministarstva poljoprivrede (prema riječima dekana prof. dr. F. Zavrnika s konferencije Savjeta Fakulteta od 26. studenoga 1932. gdje je, među ostalim, rekao sljedeće: *Fakultet bi bio već morao prestati s radom u ovoj godini kad mu ne bi bilo slučajno priteklo u pomoć Ministarstvo poljoprivrede*, op. a.) nego je ono i odobravalo financiranje ugovornih mjesta za veterinare koji su mogli obavljati asistentsku službu.

Veterinarska služba je uoči Prvoga svjetskog rata bila svjesna činjenice da Srbiji kao stočarskoj zemlji treba više veterinara i da im je zbog toga potrebna vlastita veterinarska škola. Ta ideja nije napuštena ni za vrijeme rata. Poslije zborova marvenih liječnika održanim krajem svibnja i početkom lipnja 1918. u Vodeni (Grčka) i u kolovozu iste godine u Solunu izrađen je Projekt organizacije veterinarske službe za poslijeratno vrijeme. Projekt nije obuhvaćao samo buduću organizaciju veterinarske službe (vojne i civilne), već se odnosio i na obrazovanje. Istaknuta je potreba za osnivanjem Visoke veterinarske škole u Beogradu, Bakteriološko-higijenskog zavoda (kroz koji bi postupno prošli svi veterinari), Potkivačke zanatske škole, kao i za organizacijom tečajeva za pregledače mesa i veterinarske bolničare. U međuvremenu je ukazom Kralja Aleksandra Karađorđevića osnovana Veterinarska visoka škola u Zagrebu koja je preustrojena u Veterinarski fakultet pa ideja veterinara Solunaca o osnivanju veterinarskog učilišta u Beogradu više nije bila lako ostvariva, jer se smatralo da je za Kraljevinu Jugoslaviju dovoljan jedan fakultet. Ipak, zalaganjem Veterinarskog odjeljenja Ministarstva poljoprivrede, a najviše njegova načelnika, dr. Lj. Mladenovića 1936. donesena je Uredba o osnivanju Veterinarskog fakulteta u Beogradu. Uredba je donesena bez sudjelovanja beogradskog univerziteta i bez pozitivnog mišljenja Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Osnivanje Veterinarskog fakulteta u Beogradu nije podržalo ni Jugoslavensko veterinarsko udruženje. Ipak, u kolovozu 1936., Senat Univerziteta u Beogradu imenuje privremeni Savjet fakulteta koji na sjednici od 7. listopada donosi odluku o početku upisa u prvi semestar. Neki od njegovih prvih nastavnika proizašli su iz Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Pritom treba spomenuti prof. M. Rajčevića, koji je kao jedan od osmorice prvih naših nastavnika 1938. prešao na beogradski fakultet i svojim dugogodišnjim iskustvom, koje je stekao radeći na zagrebačkom veterinarskom fakultetu, pridonio razvoju beogradskog fakulteta (akademskih godina 1938./1939. i 1939./1940. bio je dekan Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu, op. a.). Također treba istaknuti dr. T. Savića, koji je šk. god. 1922./1923. bio postavljen za pristava iz Higijene mesa i mlijeka na tadašnjoj Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu, ali nakon kraćeg vremena, na vlastitu molbu, odlazi na novu dužnost kotarskog veterinara. Na toj dužnosti pokreće postupak za habilitaciju i nakon povoljne ocjene 1927. biva izabran za izvanrednog profesora. Time je postao prvi habilitirani nastavnik. No 13. listopada 1928. neopozivo je odbio nastupiti na dužnost nastavnika Veterinarskoga fakulteta. Prema postojećoj dokumentaciji glavnim se razlogom njegova odbijanja da preuzme dužnost nastavnika čini njegovo uvjerenje da bi se zagrebački fakultet mogao ukinuti i preseliti u Beograd. To se vidi iz prepiske T. Savića s Veterinarskim fakultetom, u kojoj mu je iz Ministarstva poljoprivrede navodno poručeno da mu nema povratka u djelatnost poljoprivrede ako prijeđe na Fakultet, a ovaj bude ukinut. Godine 1948. ipak je postao sveučilišni profesor na Katedri za higijenu Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu i tijekom svog radnog vijeka obnašao je odgovorne funkcije u upravljačkim tijelima tog fakulteta (ak. god. 1949./1950 i 1950./1951. bio je i njegov dekan, op. a.). Institut za mikrobiologiju Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu osnovan je 1939., a prvi je njegov predstojnik bio zagrebački student doc. dr. F. Mlinac, koji je 1941. nastavio sveučilišnu karijeru u Zavodu za mikrobiologiju i higijenu Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Ukupno je 18 studenata, koji su završili naš fakultet, bilo osnivačima pojedinih nastavnih jedinica, njihovim predstojnicima, odnosno članovima Uprave i sveučilišnim nastavnicima beogradskog fakulteta (dr. J. Dimić, dr. M. Šipka, dr. U. Bratanović, dr. P. Drača, dr. M. Čoporda i dr.).

Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, Srbija (ljubaznošću prof. dr. V. Teodorovića).

Svojim je nastavnim kadrom naš fakultet pridonio i razvoju Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu, koji je na temelju Uredbe (Službeni list NR BiH, 33/1949) osnovan 1949., a svečano otvoren 16. listopada 1950. godine. Ideja za osnivanje rodila se još koncem 1946., a njegovi su osnivači dobrim dijelom bili nekadašnji članovi ili studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (dr. V. Butozan, dr. E. Čamo i dr. E. Maglajić). O potrebi osnivanja Veterinarskog fakulteta u Sarajevu raspravljalo se na nizu konzultativnih sastanaka u kojima su sudjelovali i određeni pojedinci (major M. Dusinović), a nakon toga je ideja predstavljena i drugim stručnjacima, osobito na zagrebačkom Veterinarskom fakultetu (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. A. Sutlić i dr.). Tražilo se njihovo mišljenje i savjeti o pojedinim problemima, posebice o lokaciji Fakulteta. Svugdje, osobito među stručnjacima, osim nekoliko iznimaka, nailazilo se na odobravanje i označivalo Sarajevo kao najpogodnije mjesto za treći veterinarski fakultet. Uzet je pritom u obzir podatak da je u NR BiH u to vrijeme na jednog veterinara dolazilo oko 50 000 grla stoke, ne računajući perad na teritoriju od oko 750 km^2. Kako veterinarski fakulteti u Zagrebu i Beogradu nisu toj republici mogli dati ni približan broj potrebnih veterinara, jasna je odluka Vlade NR BiH da se u Sarajevu osnuje veterinarski fakultet koji bi istodobno služio i NR Crnoj Gori, Sandžaku i južnom dijelu

Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina (ljubaznošću prof. dr. N. Fejzića).

Dalmacije. Desetak mladih nastavnika (dr. M. Bevandić, dr. E. Gavez, dr. S. Matuka, dr. L. Ožegović, dr. Z. Smrček, dr. V. Stanković i dr.) na osnovi stečenog znanja i iskustva u nastavnom procesu na zagrebačkom fakultetu organiziralo je i provodilo gotovo cjelokupnu nastavu na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu te time postavilo temelje njegovu razvoju kao treće veterinarske visokoškolske institucije u Jugoslaviji. Osnivači fakulteta u Sarajevu dobrim su dijelom bili nekadašnji članovi ili studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (dr. V. Butozan, dr. E. Čamo i dr. E. Maglajić).

Treba naglasiti ulogu naših nastavnika i u osnivanju i razvoju ljubljanskoga veterinarskog fakulteta. Prva ideja o osnivanju rodila se među slovenskim veterinarima u NOB-u. Do ostvarenja te zamisli nije moglo doći odmah poslije oslobođenja, stoga je 1946. osnovan Veterinarski znanstveni zavod Veznavod, zamišljen kao baza za fakultet. On se razvio u vrlo dobar operativni zavod koji se bavio i znanstvenim istraživanjima. Zamisao fakulteta pojavila se opet krajem 1952. i početkom 1953. objavljivanjem članaka o tome u *Slovenskom poročevalcu*. Svoj je epilog dobila u *Mnenju Društva veterinarjev LRS o ustanovitevi veterinarskega odelka pri Fakulteti za agronomiju in gazdinstvo u Ljubljani*, što nije bilo publicirano, nego samo razaslano sveučilišnim ustanovama i narodnim vlastima u Sloveniji te određenim ustanovama u ostalim jugoslavenskim republikama. Iste je godine odlučeno da se agronomsko-šumarski Fakultet u Ljubljani preimenuje u Fakultet agronomije, šumarstva i veterinarstva. Time je dana zakonska osnova za pripremne organizacijske radove za fakultet, što je bio glavni naglasak propagatora osnivanja tog fakulteta. Među razlozima se navodila potpuna izgradnja slovenskog sveučilišta, izgradnja domaće stručne terminologije, izvanredno značenje stočarstva za Sloveniju, specifičnost slovenskog stočarstva i veterinarske problematike u Sloveniji, potreba za fakultetom na kojemu bi sva teoretska nastava bila svakodnevno povezana s praktičnom problematikom stočarstva te potreba za većim brojem veterinara. Znatan je doprinos umirovljenog nastavnika zagrebačkoga fakulteta prof. dr. F. Zavrnika, koji je 9. lipnja 1954. imenovan jednim od matičara Veterinarskoga odjela Fakulteta agronomije, šumarstva i veterinarstva u Ljubljani. Treba spomenuti i T. Švoba, asistenta Zavoda za biologiju i dr. S. Vatovca, docenta Zavoda za fiziologiju, koji su 1955. i 1956. prešli na ljubljanski fakultet. Veterinarski je studij u Ljubljani započeo s radom 3. studenoga 1956. godine. Prilikom preimenovanja Fakulteta za agronomiju, šumarstvo i veterinarstvo u Biotehnološki fakultet u ljeto 1961. nastao je Veterinarski odjel Biotehnološkog fakulteta. Od ljeta 1990. Veterinarski fakultet djeluje kao samostalna članica Sveučilišta u Ljubljani.

Posljednji veterinarski fakultet, osnovan u Jugoslaviji, jest Fakultet veterinarske medicine u Skopju. Utemeljen je Odlukom Ministarstva prosvjete i športa od 1. studenoga 1991. kao odjel Poljoprivrednog fakulteta u Skopju. Znanstveno-nastavno vijeće je 28. travnja 1992. prihvatilo odluku da se Fakultetu u Skopju dostavi nastavni plan i program našega fakulteta, kako bi im se pomoglo u pripremi cjelovitog studijskog programa. Vijeće za obrazovanje i znanost Fakulteta poljoprivrede u Skopju je 30. siječnja 1993. odlučilo o razdvajanju veterinarskog odjela u zasebni veterinarski fakultet, a Ministarstvo prosvjete i športa je 20. travnja 1994. potvrdilo osnivanje i rad Veterinarskoga fakulteta u Republici Makedoniji. Za osnivanje i razvoj tog fakulteta zaslužni su nastavnici koji su bili naši studenti (dr. T. Dovenski, dr. V. Ilieski, dr. P. Trojačanec, dr. T. Ulčar, dr. R. Velev i dr.).

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija (ljubaznošću prof. dr. A. Kirbiša).

Veterinarski fakultet Sveučilišta sv. Ćirila i Metodija u Skopju, Makedonija (ljubaznošću prof. dr. L. Pendovski).

3.8. Stav Fakulteta o ulozi veterinara u stočarskoj proizvodnji

Stočarstvom su se sve do dvadesetih godina 20. stoljeća bavili veterinari, kada to područje postupno preuzimaju agronomi. Zbog toga se između struka, zbog kompetencija u stočarstvu, pojavljuju suprotna stajališta, koja posebno dolaze do izražaja početkom 1929. u raspravi o nacrtu Zakona o unapređenju stočarstva. Na sjednici Savjeta Fakulteta od 7. veljače 1929., na poziv dekana prof. dr. L. Bosnića, tadašnji fakultetski suplent za stočarstvo N. Ritzoffy izvješćuje o radu na izradi spomenutog zakona, gdje sudjeluje kao predstavnik Fakulteta. N. Ritzoffy je tom prilikom rekao da je *rad oko izrade nacrta tekao glatko i sporazumno do onoga mjesta gdje se govori o kompetenciji vođenja i sprovođenja stočarskih poslova pri najnižim stupnjevima ovlaštenosti (srezovi i općine).* Prijedlog N. Ritzoffyja bio je da *poslove oko vođenja unapređenja stočarstva obavljaju poljoprivredni i veterinarski stručnjaci koji su specijalizirani u tom području. Stočarske poslove na srezovima i u općinama obavljaju akademski kvalificirani veterinarski i poljoprivredni stručnjaci.* Predstavnik Gospodarsko-šumarskog fakulteta prof. dr. inž. A. Ogrizek imao je drugačije stajalište. Naglasio je da *veterinar može postati inspektor stočarstva, ali kao referenti u srezovima mogu doći u obzir samo agronomi.* Stoga je njegov prijedlog bio da *sav rad oko unapređenja stočarstva obavljaju specijalizirani stočarski stručnjaci, i to: 1. stočarski inspektori koji su svoju potrebitu specijalnu kvalifikaciju dokazali na inspektorskom ispitu za koji će ministarstvo poljoprivrede i voda propisati pravilnik (u pravilniku se mora istaknuti paritet između agronoma i veterinara); 2. akademski kvalificirani agronomski stručnjaci s trogodišnjom praksom u stočarstvu, koji se prema potrebi dodjeljuju stočarskim inspektorima.*

Tijekom svog izlaganja prof. dr. inž. A. Ogrizek izjavio je da se mora boriti za stočarski posao kako bi osigurao Gospodarsko-šumarskom fakultetu dovoljno studenata, kojih neće biti ako nemaju izgleda za zaposlenje, a to bez stočarstva nije moguće. Predstavnik Veterinarskoga fakulteta N. Ritzoffy smatrao je da u svemu treba zakonski osigurati potpuni paritet između veterinara i agronoma. Time je mislio da treba ugoditi objema strukama i da su time veterinari i dovoljno popustili. Postojao je i prijedlog prof. dr. inž. S. Ulmanskog: *da je ovlašten stočarstvom baviti se svaki od agronomske i veterinarske struke s fakultetskom spremom*. Njegov je decidirani prijedlog bio da *službu oko unapređenja stočarstva obavljaju stočarski inspektori, koji su specijalnu kvalifikaciju za to zvanje dokazali na inspektorskom ispitu. Točnije odredbe o toj kvalifikaciji i o preduvjetima za to zvanje propisat će se pravilnikom (u pravilniku treba doći do izražaja paritet).*

Sva su tri mišljenja predana ministru poljoprivrede i voda dr. O. Frangešu. Dekan prof. dr. Bosnić pritom je zamolio ministra da ne donosi odluku prije negoli o tome rasprave na međufakultetskoj konferenciji Gospodarsko-šumarskog i Veterinarskog fakulteta. Oba su se dekana usuglasila da se sa svakog fakulteta izaberu tri člana koja će stvoriti jedinstven stav da se u zakonu provede potpuni paritet između veterinara i agronoma te da se u zakonu decidirano navede da u srezovima i općinama obje struke vode stočarsku referadu. Za izaslanike Veterinarskoga fakulteta odabrani su prof. M. Rajčević, prof. dr. F. Zavrnik i N. Ritzoffy, a Gospodarsko-šumarskog fakulteta prof. dr. inž. V. Koudelka, prof. dr. inž. A. Ogrizek i doc. dr. inž. A. Tavčar. Na sjednici Savjeta Fakulteta od 25. ožujka 1929. prof. dr. Zavrnik izvijestio je da su se izaslanici obaju fakulteta sastali i pritom predstavnici Veterinarskoga fakulteta objasnili *da imaju nalog naći kompromisno rješenje za stilizaciju onog dijela nacrta zakona, koji govori o radnji na stočarskom području u srezovima i općinama. Na to su izaslanici Gospodarsko-šumarskog fakulteta izjavili da imaju nalog da raspravljaju o spajanju Veterinarskog i Gospodarsko-šumarskog fakulteta. Izaslanici Veterinarskog fakulteta su odgovorili da to čuju prvi put i da o tome ne mogu raspravljati. Na osnovi ovih oprečnih instrukcija usuglasili su se svi da se konferencija ne može održati.* Prof. dr. inž. A. Ogrizek pritom je izjavio da je prije bilo vremena za raspravu o stočarskom zakonu, a da je to sad svršena stvar. Dekan je na temelju izvješća prof. dr. F. Zavrnika predložio da se rad međufakultetske konferencije do daljnjega obustavi. To se prema njegovu mišljenju moglo tim lakše učiniti jer stilizacija kritične točke zakona, koju je donio ministar dr. O. Frangeš, može zadovoljiti veterinare. Tako se u Zakonu o unapređenju stočarstva iz 1929., među ostalim, navodi da *kod namještanja i unapređivanja stručnih činovnika završene službe po ovome zakonu kod banskih uprava imaju prednost oni, koji imaju preko kvalifikacije kako je navedeno u članku 7. Zakona o unapređenju poljoprivrede od 6. septembra 1929, a ako nisu agronomi, tada veterinarsku fakultetsku spremu, još i barem pet godina prakse i specijalnu kvalifikaciju za to zvanje dokazano na posebnom ispitu*. Zakon je također određivao da *kod srezova vršit će službu unapređenju stočarstva sreski poljoprivredni referenti ili veterinari prema odredbi bana, koja se ima ravnati prema znanju i iskustvu lica, koja dolaze u obzir.*

O ulozi veterinara u stočarskoj proizvodnji raspravljalo se na glavnoj godišnjoj skupštini Hrvatskoga veterinarskog društva 16. veljače 1941. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Tom je prilikom dr. S. Romić predao rezoluciju o stočarskoj organizaciji, koju je skupština prihvatila. U njoj se tražilo da u stočarskoj praksi sudjeluju podjednako veterinari i agronomi te da njihova suradnja bude što uža. Također je naglašeno da vođenje stočarskih poslova na srezovima treba povjeriti jednako veterinarima i agronomima. U stočarskim bi ustanovama morao biti jednak broj veterinara i agronoma, i to ne samo po broju nego i položaju.

Dekan prof. dr. L. Bosnić izvijestio je 11. siječnja 1943. da je dobio poziv Glavnog ravnateljstva za poljodjelstvo, Odjela za veterinarstvo, kojim moli da Veterinarski fakultet dostavi ministru Narodnog gospodarstva dr. ing. J. Balenu stav Fakultetskog vijeća prema vođenju stočarskih poslova u državi. Obavijestio je i da je pozvao i pomoćnog nastavnika Fakulteta veterinarskog inspektora D. Pozajića (u to je vrijeme odlukom Vijeća i uz odobrenje Ministarstva nastave bio honorarni nastavnik iz predmeta Upravno veterinarstvo, op. a.). *Dekan saopćuje da je, dobivši poziv ministarstva o davanju mišljenja sa Fakultetskog vijeća o vođenju stočarskih poslova u državi, pozvao uži odbor članova ovog vijeća* (prof. dr. L. Bosnić, doc. dr. D. Ilančić, prof. dr. A. Hupbauer, op. a.), *da o tome pitanju razmisli i dade svoje mišljenje.* Uime odbora prof. dr. A. Hupbauer izvješćuje o prijedlogu mišljenja i nakon rasprave i sugestija prihvaćen je prijedlog da se izradi konačno mišljenje koje će dekan s prof. dr. A. Hupbauerom i doc. dr. D. Ilančićem osobno predati ministru Narodnog gospodarstva dr. ing. J. Balenu. Mišljenje je glasilo:

Savezno sa preustrojstvom državne uprave Nezavisne Države Hrvatske i osnutkom glavnog ravnateljstva za poljodjelstvo pozvano je po odjelu za veterinarstvo i Vijeće Veterinarskog fakulteta da iznese svoje mišljenje o ustrojstvu pojedinih odjela glavnog ravnateljstva za poljodjelstvo, napose s obzirom na uređenje stočarske službe. Mišljenje Vijeća Veterinarskog fakulteta u ovoj važnoj, općenarodnoj stvari, temelji se samo na načelu da se pitanja narodnog gospodarstva i prema tome probitka cijelog naroda moraju rješavati sa stanovišta čitavog naroda, a nikako ne prema probitcima pojedinih struka i staleža.

Budući je poznato da je glavni uzrok teškoćama za konačno uređenje stočarske službe u našoj državi razlika u mišljenju o udjelu veterinara i agronoma u tom poslu, Vijeće će o tome iznijeti svoje mišljenje.

1. *Uspješno rješavanje užeg zadatka veterinarstva, to jest očuvanje zdravlja životinja, nedjeljivo je povezano s poznavanjem uzgoja, hranidbe, držanja, njege i iskorištavanja domaćih životinja, kao i uplivom na te stočarske poslove. Ta činjenica dolazi danas sve više do izražaja prilikom proučavanja nastajanja, razvoja, širenja i liječenja*

uzgojnih, zaraznih, nametničkih i drugih bolesti, koje imaju svoj prvenstveni uzrok baš u loše provedenim uzgojnim mjerama u širem smislu riječi.

2. *Gore navedena činjenica uzeta je u obzir u nastavnom i ispitnom redu Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, te je čitav niz predmeta u cijelosti bilo djelomično posvećen poznavanju toga pitanja. Prema tome veterinari stječu na fakultetu temeljnu stočarsku spremu, koja ih osposobljava za rad na stočarskim poslovima. Prema svojoj biološko-medicinskoj izobrazbi veterinari imaju sve preduvjete za promicanje stočarstva u eugeničkom pravcu, što je najvažnija podloga valjanog stočarstva.*
3. *Obzirom na činjenice da veterinari posjeduju temeljnu stočarsku spremu, nadalje da je stočarstvo nedjeljivo od veterinarstva, kao i obzirom na to da su veterinari tijekom svog djelovanja stalno u dodiru sa stočarima, te njihovim zdravim i bolesnim životinjama, potrebno je da državna vlast iskoristi tu okolnost, te veterinare i zato upotrijebi u poslovima promicanja državnog stočarstva. Isključivanje veterinara iz vodstva stočarskih poslova štetno se mora izraziti na izboru, provedbi i uspjehu mjera za promicanje stočarstva. Zato je takav postupak protiv narodnih probitaka.*
4. *Za vršenje stočarskih poslova trebala bi se naša državna vlast služiti i veterinarima i agronomima. Na vodstvu stočarskih poslova imalo bi se omogućiti rad najsposobnijim iskusnim i po mogućnosti specijaliziranim stručnjacima u stočarstvu, i to samo veterinarima i agronomima sa visokoškolskom spremom. Kod toga bi se moglo očekivati da će u današnjim teškim ratnim prilikama i u poslijeratnoj obnovi stočarstva poći za rukom postići razmjerno najbolji uspjeh u stočarskom radu kod nas, s jedne strane, i da će se na taj način ukloniti po narodne probitke i ugled dvaju staleža veoma štetno trvenje između agronoma i veterinara, s druge strane. Onaj, koji uspješno riješi ovo pitanje, imat će velike zasluge za naše stočarstvo, narod i za oba staleža.*
5. *Da bi se dakle državna stočarska služba prema iznesenom mogla što uspješnije odvijati, Vijeće je mišljenja da se ona izluči iz odjela za poljodjelstvo, te da se za životinjsku proizvodnju prema postojećim mogućnostima osnuje samostalni odjel za stočarstvo ili da se stočarstvo sa veterinarstvom spoje u jedan odjel.*
6. *Vijeće Veterinarskog fakulteta smatra da bi se za specijaliziranje stručnjaka za vodstvo u narodnom stočarstvu ubuduće imalo dati posebnu priliku na Sveučilištu. I kod toga bi Vam, gospodine ministre, Vijeće Veterinarskog fakulteta stajalo na raspolaganju. U Zagrebu, 12. siječnja 1943. godine, za Vijeće Veterinarskog fakulteta: prof. dr. L. Bosnić, dekan.*

Dana 24. veljače 1943. prof. dr. L. Bosnić *izvješćuje da je temeljem zaključka Vijeća odbor od tri člana bio kod ministra g. Balena, koji mu je predao predstavku sa mišljenjem Fakulteta u pogledu nadležnosti za vođenje stočarstva. Izvješćuje nadalje da je g. ministar sa zadovoljstvom primio načelno stanovište Fakulteta, prema čemu su vidjeli, da se slaže s našim mišljenjem. Predmet čeka dalje na rješenje.*

Doc. dr. A. Rako izvijestio je 5. lipnja 1952. o izradi Pravilnika o organizaciji stočarskih stanica na terenu. *Kaže da je on bio pozivan na sjednice u Savjetu za poljoprivredu i šumarstvo. Za sada je donošenje tog Pravilnika odgođeno. Zatim ističe da kod agronoma na terenu vlada mišljenje, a isto tako i kod studenata, da se veterinar ne bi trebao baviti organizacijom i unapređivanjem stočarstva, nego isključivo veterinarskim poslovima. Prof. dr. M. Francetić kaže da je objavljena u Srbiji Uredba o organizaciji stočarskih stanica. Prema njenim propisima funkcija veterinara svodi se isključivo na obavljanje veterinarskih poslova. Prof. dr. I. Babić kaže da za ovakvo stanje i gledanje izvjesna odgovornost pada i na Vijeće. Ističe da i pored svih postignutih uspjeha nakon Oslobođenja, relativno malo se posvećivalo pažnje preventivi, jer se studentima ne daje iz tog područja onoliko znanja, koje im je potrebno na terenu. Nakon što je u raspravi još sudjelovalo nekoliko članova Vijeća, u zaključku rasprave, dekan prof. dr. T. Varićak moli sve članove Vijeća, a naročito doc. Raku, da u slučaju da upravne vlasti ponovno pokrenu pitanje donošenja propisa o stočarskim stanicama, obavijeste i Vijeće, kako bi i ono dalo svoje mišljenje o tome.* Dekan je na sljedećoj sjednici Vijeća, 14. lipnja, izvijestio *da je iz neslužbenih razgovora s pojedincima saznao, da se u Savjetu za poljoprivredu i šumarstvo NR Hrvatske sastavljaju dugogodišnji planovi o unapređenju poljoprivrede u Hrvatskoj. Pod tim planovima predviđene su, između ostalog, i mjere za unapređenje stočarstva. Kod Kotarskog Narodnog odbora trebale bi se stanice u kojima bi posebni agronom obavljao sve poslove oko unapređenja stočarstva. U Srbiji je ovih dana izašla Uredba o osnivanju stočarskih veterinarskih stanica u kojima će se nalaziti veterinari i agronomi. Veterinar bi obavljao samo veterinarske poslove, dok bi stočarskim poslovima rukovodio i za njih bio kompetentan agronom. Kako u vrhovima uprave za stočarstvo u Ministarstvu poljoprivrede ima relativno malo ili dapače nema niti jednog veterinara, dobiva se možda i krivi dojam da agronomski stručnjaci, kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj, nastoje prema onoj staroj, a po stočarstvo štetnoj staleškoj politici, cjelokupno stočarstvo uzeti u svoje ruke. Na taj način bi preko 1.000 veterinara u našoj državi, bilo potisnuto od direktnog rada za unapređenje našeg, ratom opustošenog stočarstva, iako nam je dragocjena i neophodno potrebna pomoć svakog stručnjaka koji zna i želi surađivati na unapređenju našeg stočarstva. Komentirajući dalje te tendencije, dekan kaže da su veterinari po svojoj stručnoj spremi u najmanju ruku toliko sposobni stočari, kao i agronomi, pa smatra da u zootehničkim poslovima u našoj zemlji, trebaju veterinari kao i agronomi biti u stočarstvu zaposleni kao ravnopravni faktori. Svako udaljavanje veterinara od direktnog rada u stočarstvu kao i rad samih agronoma bez direktnog učešća veterinara u zootehnici je sigurno nanašanje štete našem stočarstvu, te makar i nesvjesno kočenje njegovog napretka. Na kaju dekan ističe da smatra svojom dužnošću da upozori Vijeće na te činjenice, kako bi i Veterinarski fakultet mogao pomoći, koliko god mu je to moguće u rješavanju problema oko unapređenja našeg stočarstva. On osobno predlaže da Vijeće zamoli Savjet za poljoprivredu i šumarstvo da nam se dostave na uvid mišljenje, te svi nacrti i planovi, a eventualno i prijedlozi raznih uredaba i propisa, koja se odnose na unapređenje našeg stočarstva. Nakon rasprave o izlaganju i prijedlogu dekana zaključeno je da doc. Rako to pitanje ispita u Savjetu za poljoprivredu i šumarstvo NR Hrvatske, a prof. Francetić da sakupi podatke za Srbiju, te da o tome izvijeste na sljedećoj sjednici.* No, o tome se u dogledno vrijeme nije raspravljalo na sjednicama Vijeća.

Pitanje uloge veterinara u unaprjeđenju stočarstva ponovno je došlo do izražaja 1955. godine. Naime, Vijeće je 5. ožujka 1955. raspravljalo o dopisu prof. dr. A. Rake, kojim je izvijestio dekana prof. dr. M. Francetića da je 3. veljače u Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede prisustvovao razmatranju nacrta Zakona o unapređenju stočarstva. Tom je prilikom naglasio da *je u diskusiji došla do izražaja tendencija (a tako je nacrt Zakona i sastavljen) da veterinar kao stručnjak ne bi uopće bio niti mogao biti angažiran direktno u radu na unapređenju stočarstva, izuzev kontrole zdravlja stoke. Drugo bitno pitanje je rukovođenje sa službom umjetnog osjemenjivanja domaćih životinja. Agronomi apsolutno traže da s istim pravom mogu oni kao i veterinari organizirati i voditi stanice za umjetno osjemenjivanje. Koliko je to u današnjim prilikama našeg stočarstva (obzirom na sterilitet) nemoguće, suvišno je o tome mnogo govoriti.* Nakon kraće rasprave zaključeno je da odbor (profesori B. Oklješa, A. Rako i J. Ivoš) pripremi prijedlog za stav Vijeća o tom pitanju, koji bi se nakon prihvaćanja, prema potrebi, objavio u štampi.

Iste je godine prihvaćena Odluka o primjeni umjetnog osjemenjivanja u stočarstvu (Službeni list FNRJ, 35/1955), gdje se navodi *da umjetno osjemenjivanje stoke vrše stanice za umjetno osjemenjivanje. Stanice mogu osnivati narodni odbori kotara, poljoprivredne komore, zadružni savezi, poljoprivredna dobra, zemljoradničke zadruge, instituti (zavodi) za stočarstvo, poljoprivredni i veterinarski fakulteti. Stanice se mogu osnivati samo ako je osiguran potreban stručni kadar i odgovarajuća oprema za vršenje umjetnog osjemenjivanja.* Pritom treba spomenuti da je još u siječnju 1948. na Veterinarskom fakultetu počela raditi stanica za umjetno osjemenjivanje goveda koja je tada bila glavna stanica (centar) za umjetno osjemenjivanje i prva takva ustanova u Hrvatskoj.

U Odluci se također spominje da Savez poljoprivrednih komora FNRJ određuje stručnu spremu kadrova i najnužniju opremu potrebnu za osnivanje stanica. Uvjeti za osnivanje stanice koje propisuje Savez poljoprivrednih komora bili su obvezni za sve osnivače stanica. Pravo nadzora nad njihovim stručnim radom imali su, osim tijela koje je stanicu osnovalo, i teritorijalno nadležni institut (zavod) za selekciju stoke, državna tijela nadležna za poljoprivredu i veterinarska inspekcija.

Zakonske odredbe vezane za unaprjeđenje stočarstva prihvaćene su tek 1965., pri čemu je u istom zakonu sadržano područje zdravstvene zaštite stoke (Osnovni zakon za unaprjeđivanje stočarstva i o zdravstvenoj zaštiti stoke, Službeni list SFRJ, 16/1965). Prema tom zakonu nadzor nad provođenjem odredaba iz unaprjeđivanja stočarstva (pregled priplodne i ostale stoke, opreme proizvođača priplodne stoke i sjemena za umjetno osjemenjivanje, obavljanje kontrole ispitivanja muških priplodnih grla na potomstvo (progeno testiranje), kontrolu umjetnog osjemenjivanja i prirodnog oplođivanja, pregled vode i soli koje se upotrebljavaju za prehranu stoke, kao i stočne hrane koja se stavlja u promet, te uzimanje njihovih uzoraka za analizu i dr.) provodio je stočarski inspektor, a odredaba iz zdravstvene zaštite stoke (zdravstveni pregled stoke, mesa, stočnih proizvoda, sirovina i otpadaka na mjestima proizvodnje, kontrola sredstava za zaštitu stoke u prometu, naređivanje potrebnih mjera za sprječavanje širenja zarazne bolesti, uzimanje uzoraka stočne hrane, dijagnostičkog materijala za analizu i dr.) veterinarski inspektor.

Vijeće nastavnika našeg fakulteta raspravljalo je 16. listopada 1970. o primjedbama na novi Zakon o mjerama za unapređenje stočarstva i o zdravstvenoj zaštiti stoke. Primjedbu je dao prof. dr. M. Winterhalter nakon konzultacije s drugim stručnjacima Fakulteta. Tako su prof. dr. M. Winterhalter i prof. dr. J. Živković bili na savjetovanju u Čateškim toplicama, kojemu su prisustvovali i svi ravnatelji republičkih službi. Prijedlog izmjena sadržavao je mnogo pogrešaka, tako da je zalaganjem stručnjaka s Fakulteta prihvaćeni zakon bio bolji s aspekta uloge veterinara u unaprjeđenju i zdravstvenoj zaštiti stoke.

Iako stav Veterinarskog fakulteta o ulozi veterinara u stočarskoj proizvodnji, prema iznesenim činjenicama, nije nailazio na potporu mjerodavnih institucija, treba spomenuti da su naši profesori znatno pridonijeli unaprjeđenju stočarstva radom u centrima Fakulteta, prije svega u Centru za peradarstvo, svinjogojstvo i govedarstvo, a djelovali su od početka šezdesetih do početka devedesetih godina 20. stoljeća. Centri su okupljali znanstvenike prema užem području znanstvenog djelovanja, ponajprije radi unaprjeđenja stočarske proizvodnje. Pritom se osobito isticao Centar za peradarstvo, koji je surađivao s privrednim organizacijama širom Jugoslavije i znatno pridonio razvoju intenzivne peradarske proizvodnje na ovim prostorima. U tome se posebno istaknuo prof. dr. M. Kralj, utemeljitelj intenzivnog peradarstva u nas, u kojemu je zaposlen znatan broj veterinara. Za svoj je predan rad u unaprjeđenju peradarske proizvodnje odlikovan s tri ordena bivše Jugoslavije te čerdesetak drugih priznanja, diploma i zahvalnica.

Stručnjaci veterinarske medicine bili su i istaknuti javni djelatnici u medijima te su i tako utjecali na unaprjeđenje stočarstva. Pritom treba spomenuti M. Svibena, prvog urednika specijalizirane emisije za selo i poljoprivredu na Televiziji Zagreb (1958. – 1962.), koja se u početku emitiranja zvala *Poljoprivredna emisija*. Kada je M. Sviben, tada student veterine, a poslije sveučilišni profesor našeg fakulteta, predao svoj koncept poljoprivredne emisije, nije mogao ni slutiti kakvom je televizijskom fenomenu postavio temelje. Emisija je prvi put emitirana 21. prosinca 1958., čak deset godina prije središnjeg Dnevnika, a prenosila se uživo i trajala je 50 minuta. Sve do 1988. emitirala se naizmjence s drugim republičkim TV centrima u Jugoslaviji, u prosjeku jednom mjesečno, sve dok se te godine nije počela emitirati svake nedjelje. Godine 1989. preimenovana je u *Plodovi zemlje* i danas je najstarija emisija HTV-a i najstarija specijalizirana emisija u cijeloj jugoistočnoj Europi. Emisija se obraća ponajprije poljoprivrednicima, no svojim temama i pristupom privlači ne samo poljoprivrednike nego i gledatelje koji nikad nisu okusili život na selu i nemaju veze s poljoprivredom. Treba spomenuti i prof. dr. M. Šimpragu, koji je 1999. bio producent, urednik i voditelj 24 radijske emisije Hrvatskog katoličkog radija pod nazivom *Potraga za blagom*. Emisije su trajale 60 minuta i prenosile su se uživo, s gostima iz ekonomike stočarstva. Godine 2013. bio je producent, urednik i voditelj devet TV emisija HRT-a nazvanih *Potraga za blagom*. Emisije su trajale 30 minuta i bile su tematski vezane za ekonomiku stočarstva – od odabira pasmine do profitabilne proizvodnje.

Profesori Fakulteta također su znatno pridonijeli unaprjeđenju stočarstva radom u mnogim stručnim povjerenstvima koja su se bavila ovim pitanjem. Da bismo prepoznali važnost tog rada, potrebno je navesti nekoliko primjera koji su se našli u izvješćima dekana. Tako je, primjerice,

M. Sviben tijekom vođenja emisije za selo i poljoprivredu na televiziji Zagreb (ljubaznošću prof. dr. M. Svibena).

dekan prof. dr. T. Varićak 26. rujna 1947. izvijestio da je u stručni savjet Ministarstva poljoprivrede i šumarstva FNRJ za pravilno organiziranje, razvoj i unapređenje poljoprivrede, veterinarske i šumarske struke imenovan prof. dr. S. Rapić. dekan prof. dr. I. Tomašec obavijestio je Vijeće 13. siječnja 1951. da su za članove Saveznog stručnog savjeta u Savjetu za poljoprivredu i šumarstvo FNRJ postavljeni prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. S. Rapić i doc. dr. M. Winterhalter. U novijoj povijesti Fakulteta treba spomenuti da je Savjet 11. siječnja 1980. prihvatio potpisivanje Samoupravnog sporazuma o osnivanju i organiziranju Samoupravnog fonda za unapređenje i razvoj stočarstva. Ujedno je prihvaćen zaključak da se za člana u Skupštini Samoupravnog fonda za unapređenje i razvoj stočarstva imenuje dr. I. Karadjole. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 15. ožujka 1983. dekan prof. dr. M. Zobundžija izvijestio je o imenovanju članova Republičke stručne komisije za stočarstvo, pri čemu je prof. dr. K. Mikulec izabran za njezina predsjednika. Savjet je 31. ožujka 1989. obaviješten da je u Komisiju za provedbu gojidbene izgradnje svinja u SR Hrvatskoj imenovan prof. dr. M. Sviben. Na sjednici Vijeća 15. studenoga 1996. dekan prof. dr. Z. Biđin izvijestio je da je Vlada RH na osnovi zaključaka koordinacije za gospodarstvo od 31. siječnja 1996. prihvatila *Program gojidbenog stvaranja koza u Republici Hrvatskoj*. Autor programa bio je, među ostalim, prof. dr. I. Karadjole. Dakle, djelovanje naših profesora u unaprjeđenju stočarstva očitovalo se u provedbi gojidbene izgradnje, odnosno uzgojno-selekcijskom radu na gotovo svim vrstama domaćih životinja. Svrha rada bila je povećati i poboljšati fenotipska i proizvodna svojstva stoke i omogućiti povećanje rentabilnosti stočarske proizvodnje. To je jedino moguće učiniti tako da se uzgoje najbolje jedinke koje će potom svoj genetički potencijal prenositi na šire potomstvo. Obol koji je u tom smjeru dao Veterinarski fakultet u cjelini, osobito pojedini stručnjaci Zavoda za stočarstvo, prepoznat je u široj društvenoj zajednici. Stoga je i Hrvatska poljoprivredna agencija povodom stote obljetnice organiziranog uzgojno-selekcijskog rada u stočarstvu u Hrvatskoj 6. rujna 2013. u Gudovcu pokraj Bjelovara uručila Veterinarskom fakultetu zahvalnicu za znatan doprinos u unaprjeđenju uzgojno-selekcijskog rada u stočarstvu Hrvatske. Tom su prigodom posebne zahvalnice dobili suradnici i profesori koji su životni vijek posvetili stočarstvu i ostavili trag u uzgoju i selekciji u Hrvatskoj, a s Veterinarskog fakulteta laureati su bili prof. dr. I. Karadjole, sudionik provedbe uzgojnih programa u govedarstvu i prof. dr. M. Sviben, sudionik provedbe uzgojnih programa iz svinjogojstva. Zahvalnice su uručene i zaslužnim pojedincima za uspješnu suradnju, među ostalima, prof. dr. V. Sušiću i izv. prof. dr. I. Štokoviću.

3.9. Veterinarska eksperimentalna stanica

Suradnjom Zavoda za mikrobiologiju i higijenu Veterinarskog fakulteta i Ministarstva poljoprivrede u Beogradu u Zagrebu je 30. siječnja 1933. osnovana Veterinarska eksperimentalna stanica Ministarstva poljoprivrede. Za to je osobito bio zaslužan doc. dr. J. Ježić, koji je kao predstojnik želio proširiti područje djelovanja i rada Zavoda. U to se vrijeme nekoliko zaraznih i parazitskih bolesti (bedrenica, bjesnoća, boginje ovaca, metiljavost i dr.) širilo zemljom epizootijski, uzrokujući velike štete. Osim toga ni sama veterinarska služba nije još bila organizirana tako da bi mogla uspješno suzbijati sve učestaliju pojavu tih bolesti. Nedostajala je organizirana laboratorijska dijagnostika i proizvodnja jeftinijih bioloških pripravaka i lijekova. Stoga se nametnula potreba za osnivanjem ustanove s ciljem tržišne proizvodnje bioloških i kemijsko-farmaceutskih preparata, koji su kvalitetom i cijenom bili konkurentni na tržištu.

Na sjednici Fakultetskog savjeta od 9. ožujka 1933. dekan prof. dr. F. Zavrnik iznio je prijedlog koji je doc. dr. J. Ježić uputio Ministarstvu prosvjete o spajanju Veterinarske eksperimentalne stanice s Fakultetom, što je Ministarstvo i odobrilo. Veterinarska eksperimentalna stanica je, odlukom Ministarstva prosvjete od 24. travnja 1933., najprije bila smještena u Zavodu za mikrobiologiju i higijenu, a doc. dr. J. Ježić bio je njezin upravitelj. Zavodu su krajem iste godine dodijeljene ispražnjene prostorije u glavnoj zgradi Fakulteta u Savskoj cesti br. 16, a uređenja Zavoda potpomoglo je Ministarstvo poljoprivrede. Osnivanje Veterinarske eksperimentalne stanice zaokruženo je rješenjem Ministarstva poljoprivrede od 11. svibnja 1933., na temelju kojega je ona službeno počela raditi 25. svibnja, a stvarno u listopadu iste godine, nakon uređenja dodijeljenih prostorija.

Djelatnici Veterinarske eksperimentalne stanice s prof. dr. J. Ježićem (treći slijeva) u Zavodu za nauku o zarazama Veterinarskoga fakulteta sredinom tridesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Akademik Josip Ježić (1899. – 1981.), hrvatski veterinar, mikrobiolog, imunolog i epizootiolog. Nastavnik na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1925. – 1940.), osnivač i prvi predstojnik Veterinarske eksperimentalne stanice Ministarstva poljoprivrede u Zagrebu (1933. – 1940.), ravnatelj Državnoga zavoda za proizvodnju cjepiva i lijekova u Zemunu (1940. – 1942.), stručnjak u Serum zavodu u Kalinovici (1942. – 1943.), osnivač i voditelj Veterinarskoga laboratorija na oslobođenom teritoriju nedaleko od Gline (1943. – 1945.), ravnatelj Zavoda za proizvodnju veterinarskih cjepiva i lijekova Vetserum u Beogradu (1945. – 1947.), stručnjak u Dijagnostičkoj stanici Split (1947. – 1949.), osnivač Veterinarskoga zavoda u Sarajevu (1949.), sveučilišni profesor na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu (1950. – 1970.), osnivač i urednik časopisa *Veterinaria* iz Sarajeva (1951. – 1962.) i član Akademije znanosti i umjetnosti Bosne i Hercegovine (1966. – 1981.). Objavio je oko 350 znanstvenih i stručnih rasprava te nekoliko knjiga (arhiva Hrvatskoga veterinarskog instituta).

Stanica je proizvodila biološke i kemijsko-farmaceutske preparate koji su se prodavali u režiji Zavoda, a s ostvarenim se prihodima postupno podizala. U početku je izrađivala cjepiva protiv boginja ovaca, bedrenice i bjesnoće, koja su se isticala dobrom i dugotrajnom imunošću, a uz vakcinaciju uvela je i osiguranje protiv cijepnih nezgoda i prodora imunosti. Osim cjepiva stanica je počela proizvoditi i antiparazitike (protumetilj za goveda, ovce i koze, Lugolovu otopinu protiv plućnih vlasaca ovaca i crvomor protiv želučano-crijevnih parazitoza konja). Provjeravale su se zatim vrijednosti sredstava za suzbijanje štakora i miševa (cinkov fosfid, talijev sulfat, natrijev fluorid i dr.), istraživale mogućnosti dezinfekcije kod boginja (kaporit i formalin) i utvrđen je fenol kao najpouzdaniji antiseptik. Pozornost je posvećena i uklanjanju životinjskih leševa (jame grobnice), a izrađen je i model vozila za prijevoz leševa. Godine 1939. izrađeno je u nas prvo cjepivo protiv slinavke i šapa i njime su provedeni prvi terenski pokusi. Odvojeno su se provjeravale vrijednosti dijagnostičkih metoda dokazivanja bruceloze, postavljeni su prvi temelji tipizacije salmonela, uzročnika tuberkuloze i dr.

S proizvodnjom pojedinih cjepiva i njihovim plasiranjem na teren pojavila se potreba većeg povezivanja s terenom. Stoga je stanica kao dodatak već održanim predavanjima nabavila tri filma: njemački o metiljavosti, francuski o bolestima ovaca i film o bjesnoći koji je izrađen u školi narodnog zdravlja u Zagrebu. Budući da su posebno tražena predavanja o metiljavosti, samo je u zimskim mjesecima 1937./1938. održano 38 predavanja u 14 srezova, kojima je prisustvovalo 5000 slušatelja.

Biološki i kemijsko-farmaceutski preparati na tržištu bili su povoljnije cijene od privatnih proizvođača te su vrlo brzo bili prihvaćeni od krajnjih korisnika. U nekoliko godina stanica se razvila u snažan istraživački i proizvodni pogon te je u sklopu stare lokacije Fakulteta na željezničkom zemljištu izgrađeno više laboratorija i staja za njezinu djelatnost. Imala je nekoliko zaposlenih stručnjaka, koji su se redovito usavršavali, te veći broj pomoćnog osoblja i radnika u proizvodnji.

Godine 1939. osnovan je Državni zavod za proizvodnju veterinarskih lijekova u Zemunu i tom je prilikom Ministarstvo poljoprivrede u stanici imenovalo povjerenstvo koje treba popisati predmete, vlasništvo stanice, koji se mogu posuditi ili ustupiti uz nabavnu cijenu zemunskom zavodu. Prema tom popisu posuđeni su različiti laboratorijski instrumenti, 113 stručnih i znanstvenih knjiga, odnosno ustupljeni uz nabavnu vrijednost razne kemikalije, sirovine i ostali materijali. Na konferenciji Fakultetskog savjeta od 27. studenoga 1939. raspravljalo se o djelomičnom prijenosu materijala eksperimentalne stanice u Beograd. Nakon diskusije dekanu prof. Babiću dana je direktiva za potrebni postupak. Potkraj prosinca iste godine sav je popisani materijal otpremljen prema dogovorenim uvjetima iz Zagreba u Zemun. Dvije ugovorne strane nisu jednako tumačile sastavljeni ugovor, pa tako ništa od posuđenog nije vraćeno niti je išta od ustupljenog uz dogovorenu naknadu nabavne vrijednosti ikad plaćeno. Takvo je neusklađeno stanje trajalo gotovo tri mjeseca. Konačno, Banska vlast Banovine Hrvatske, da bi prekinula to ponižavajuće stanje, 12. siječnja 1940. odvaja Veterinarsku eksperimentalnu stanicu od Ministarstva poljoprivrede i podvrgava je Banskoj vlasti u Zagrebu, promijenivši joj ime u Veterinarska eksperimentalna stanica u Zagrebu. Stanica više nije imala dovoljno osnovnih sredstava za nastavak svoje djelatnosti u nekadašnjem opsegu, pa je tako njezin dotadašnji uspješan rad sveden na minimum.

Savjet je 20. prosinca 1939. raspravljao o prelasku prof. dr. J. Ježića u Ministarstvo poljoprivrede i tom je prilikom jednoglasno zaključeno da se ispuni zahtjev Ministarstva od 25. studenog 1939. godine. Ujedno je prihvaćen prijedlog prof. Bosnića da prilikom odlaska prof. dr. J. Ježića Fakultetski savjet izrazi svoju zahvalnost i priznanje za rad koji je za vrijeme svoga službovanja izvršio u korist Fakulteta i naroda. Jednoglasno je prihvaćen i prijedlog prof. Lj. Juraka da se taj zaključak Fakultetskog savjeta uruči prof. Ježiću i dostavi Banskoj vlasti. Dekan prof. Babić izvijestio je na sjednici 4. siječnja 1940. *da je na zamolbu prof. J. Sakaća, prof. dr. L. Bosnića i prof. Lj. Juraka posjetio zajedno sa šefom veterinarske službe, dr. Vidovićem predstojnika Odjela za seljačko gospodarstvo S. Kolara, te ga izvijestio o mišljenju spomenutih profesora, da će odlaskom prof. dr. J. Ježića za upravnu veterinarsku službu u banovini Hrvatskoj nastati nedoknadive štete. Predstojnik S. Kolar je izjavio da će o ovom mišljenju izvijestiti Bana sa svojim komentarom*. Na istoj je sjednici prof. dr. A. Hupbauer izabran za predstojnika Zavoda za mikrobiologiju i higijenu, a 3. veljače izabran je za ispitivača iz predmeta Mikrobiologija i veterinarska higijena. Na toj sjednici Savjeta Fakulteta *primljen je na znanje dopis Banske vlasti o stavljanju na raspoloženje prof. dr. J. Ježića* i on definitivno odlazi s Fakulteta (vodio se na popisu dostavnica o uručenju poziva za sjednice Savjeta Fakulteta zaključno s pozivom za sjednicu koja je održana 8. ožujka 1940. godine, op. a.). U zapisnicima nije zabilježeno da se prof. Ježić suprostavio imenovanju na novo radno mjesto, a razlozi zašto je ravnodušno prihvatio odlazak s Fakulteta može se iščitati iz zapisnika sa sjednice Savjeta od 6. veljače 1932., kada ga nadležno ministarstvo, bez obzira na to što je potvrđen za izvanrednog profesora, nije stavilo u viši platni razred, opravdavajući to činjenicom da i drugi izabrani profesori na Univerzitetu čekaju svoj red. Dekan prof. Zavrnik obavijestio je o tome doc. Ježića, koji mu je zatim pisanim putem odgovorio da svoj boravak na Fakultetu smatra provizornim. Zapisnik o primopredaji Zavoda za mikrobiologiju i veterinarsku higijenu te razrješnica prof. Ježića uzeti su na znanje na sjednici Savjeta od 2. travnja 1940. godine. Prof. Ježić imenovan je direktorom Zemunskog zavoda, a upravljanje Veterinarskom eksperimentalnom stanicom u Zagrebu preuzeo je dr. E. Kodrnja. Stanica i Zavod za mikrobiologiju i veterinarsku higijenu ostali su do kraja 1941. u zajedničkim prostorijama, nakon čega stanica seli u svoj sadašnji prostor u Savskoj cesti br. 143. U siječnju 1942. preimenovana je u Stočarsko-zdravstveni zavod, a početkom ožujka 1946. u Veterinarski eksperimentalni zavod. Iz te je ustanove 10. svibnja 1947. proizašao Savezni institut za veterinarsku službu (SIVS), a zamišljen je kao vrhovna istraživačka i operativna veterinarska institucija za cijelu Jugoslaviju. Pritom je Veterinarski fakultet imao važnu ulogu u formiranju te institucije. Naime, na sjednici Vijeća od 31. listopada 1947. dekan prof. dr. T. Varićak izvijestio je da Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva FNRJ od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NRH traži da mu stavi na raspolaganje stručnjake Veterinarskoga fakulteta za pomoć u organizaciji i vođenju SIVS-a. Pritom su se od Vijeća tražili mišljenje i prijedlozi. Na sjednici u prosincu Vijeće se pozitivno izjasnilo o zahtjevu Ministarstva, no tražilo je da ono što prije oslobođena mjesta popuni drugim stručnjacima, koje izabere Vijeće.

Letak za promidžbu lijeka protiv metiljavosti, koji je proizveden u Veterinarskoj eksperimentalnoj stanici (arhiva Fakulteta).

Rješenjem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NRH početkom 1948. u novoosnovani SIVS premješteni su prof. dr. A. Hupbauer, doc. dr. D. Mikačić, doc. dr. M. Winterhalter te dotadašnji asistenti dr. S. Audi, dr. M. Kovačević, dr. E. Topolnik i dr. Z. Setinski. Dekan prof. dr. T. Varićak izvijestio je 22. travnja 1948. da su imenovani službenici premještajem u Savezni institut razriješeni dužnosti na Fakultetu. Oslobođena mjesta nisu popunjena novim stručnjacima, već se većina spomenutih stručnjaka do 1952. vratila i nastavila rad na Fakultetu (doc. dr. D. Mikačić, doc. dr. E. Topolnik, doc. dr. M. Winterhaltet i dr. Z. Setinski), a ostali završili radni vijek u Institutu (prof. dr. A. Hupbauer i dr. S. Audi), odnosno nastavili rad u drugoj instituciji (dr. M. Kovačević). Institutom je punih šest godina rukovodio njegov prvi direktor, doc. dr. M. Winterhalter. Savezna veterinarska uprava predaje 1951. SIVS Hrvatskoj, a odlukom nadležnih vlasti 5. travnja iste godine preuzela ga je Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (JAZU). Ta nova akademijina ustanova dobila je ime Institut za medicinska istraživanja JAZU-a i zalaganjem tadašnjeg predsjednika JAZU-a, akademika A. Štampara, u Institutu je provedena integracija istraživačkog rada na području humane i veterinarske medicine (zoonoze). Nezadovoljna pripojenjem Instituta Akademiji, Veterinarska uprava u Hrvatskoj tražila je da se Institut preda u njezinu nadležnost i razvije u operativnu ustanovu. Akademija je rješenjem od 12. ožujka 1952. Institut prenijela u nadležnost Savjeta za poljoprivredu i šumarstvo Vlade NRH. U godinama koje slijede Institut još nekoliko puta mijenjao ime, a od 28. srpnja 1995. posluje kao Hrvatski veterinarski institut, javni institut nad kojim osnivačka prava ima Republika Hrvatska.

3.10. Uloga Fakulteta u osnivanju veterinarskih ambulanti

Tridesetih godina 20. stoljeća na Fakultetu se pojavljuje ideja o osnivanju veterinarskih ambulanti u zemlji. Naime, tada su klinike Veterinarskoga fakulteta bile jedine veterinarske ustanove u Hrvatskoj, a veterinarske usluge još uvijek nisu bile dostupne većini vlasnika stoke na selu. Ideju je promovirao doc. dr. inž. O. Köster kojega je, odlaskom prof. E. Podaubskog u mirovinu, Fakultetski savjet 14. prosinca 1934. imenovao predstojnikom Kirurške klinike. Na istoj mu je sjednici povjereno predavanje i ispitivanje iz Kirurgije. Po naobrazbi je bio inženjer šumarstva, doktor veterinarske medicine i inženjer agronomije, te je od početka svog rada na Veterinarskom fakultetu (1926.) razvijao plodnu djelatnost koja je, uz veterinarsku kirurgiju, obuhvaćala i druge probleme našega veterinarstva i stočarstva. Bio je duboko socijalno osviješten i uz to je imao veliku sklonost za terenski praktični rad. Kao diplomirani veterinar počeo je obilaziti gornju Posavinu, koja je u tadašnje vrijeme bila poznata po razvijenom konjogojstvu i općenito stočarstvu. Tako je desetak godina u slobodno vrijeme pružao besplatnu stručnu pomoć siromašnim seljacima svoga zavičajnog kraja. Obilazeći godinama svake nedjelje i blagdana posavska sela i zaselke ubrzo je shvatio da tadašnji terenski veterinari koji su boravili pretežno u kotarskim mjestima ne mogu zbog većih udaljenosti uspješno pomoći oboljelim životinjama. Stoga je tražio način da se organizira

Prva veterinarska ambulanta u Oborovu. Do 1952. bila je samostalna ustanova pod veterinarskom upravom države, a zatim postaje sastavni dio Veterinarske stanice Dugo Selo. Sačuvana je i sredinom devedesetih godina 20. stoljeća obnovljena u izvornom obliku, a danas je spomenik kulture (arhiva Fakulteta).

Dragutin Pozajić (1873. – 1953.), istaknuti stručnjak na području veterinarstva i stočarstva. U početku kao veterinar za kotare Glina i Vrginmost (1897. – 1918.) radi među stočarima na promicanju boljeg držanja stoke, uvođenja rentabilnijih pasmina i osnivanja stočarskih zadruga. Poslije kao županijski veterinar (1918. – 1920.) i stručnjak u Odsjeku za stočarstvu u Povjereništvu za poljoprivredu zemaljske vlade (1920. – 1928.) znatno proširuje područje svoga djelovanja nabavljajući i distribuirajući kvalitetne rasplodnjake, organizira stočarske izložbe i smotre, a na kraju kao stočarski inspektor (1929. – 1932.) i direktor Veterinarskog odsjeka Savske banovine (1932. – 1936.) rukovodi cjelokupnim zemaljskim stočarstvom te se zalaže za osnivanje veterinarskih ambulanti po uzoru na bugarski model s ciljem modernizacije veterinarske službe u Hrvatskoj. Osnivač je Saveza marvogojskih udruga (1925.), koje su imale važnu ulogu u podizanju i unaprjeđenju govedarstva u Hrvatskoj. Objavio je više od 500 stručnih i znanstvenih rasprava u domaćim i inozemnim časopisima, a osobito su mu vrijedna djela *Stočarsko zadrugarstvo* (1929.) i *Osiguranje stoke* (1940.), koje je napisao kao honorarni docent na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (arhiva Fakulteta).

rad veterinara na terenu, a da bude što kvalitetniji i učinkovitiji, te siromašnom seljaku što pristupačniji. U to je vrijeme direktor Veterinarskog odsjeka Savske banovine bio D. Pozajić (od 1923. do 1927. honorarni docent Fakulteta iz predmeta Veterinarsko redarstvo, od 1939. do 1950. iz predmeta Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo), koji je težio modernizaciji veterinarske službe u Hrvatskoj. S tim ciljem 1935. godine s većom skupinom jugoslavenskih veterinara posjećuje Bugarsku, gdje je povoljno ocijenio ambulantni sustav *lečebnica* profesora Pavlova. Poslije povratka iz Bugarske, provodeći plodnu suradnju s Fakultetom, šalje onamo prof. dr. inž. O. Köstera da prouči organizaciju bugarskih lečebnica i njihovu arhitekturu. Oduševljen organizacijom veterinarske službe u Bugarskoj prof. Köster je vrlo brzo nakon povratka počeo popularizirati, osobnim razgovorima i dogovorenim predavanjima, među gornjoposavskim stočarima izgradnju veterinarske ambulante objašnjavajući prednosti novog načina rada. Pridobivši većinu stočara za svoj plan trebalo je pronaći i mjesto za tu ambulantu. Tim je područjem prolazila Sava, a sela i zaselci nalazili su se na obje njezine strane. Međutim, tu je naišao na problem, jer se stočari nisu mogli dogovoriti gdje sagraditi ambulantu. Daljnjim razgovorima uspio je ipak uskladiti htijenja, pri čemu je bitnu ulogu odigrala skela koja je povezivala dva najveća sela - Oborovo s lijeve strane i Orle s njezine desne strane. Konačnim je rješenjem prihvaćeno Oborovo kao sjedište ambulante, pa su predstavnici sela Oborovo, Orle i Posavski Bregi uputili 13. travnja 1936. molbu Banskoj upravi za financijsku pomoć. U Higijenskom zavodu Zagreb izrađen je besplatno plan gradnje s troškovnikom, osiguran je građevinski materijal i dobrovoljni građevinski i obrtnički radovi, a stočari su obećali građevinski materijal dovesti besplatno svojim kolima. Općina Oborovo je prihvatila ambulantu na svom području. Iste godine prof. Köster kao entuzijast Pavlovljeva *lečebnoga dela* počinje graditi prvu veterinarsku ambulantu u Jugoslaviji, a D.

Pozajić kao šef veterinarstva u Hrvatskoj za to je uspio u proračunu banovinske veterinarske zaklade Savske banovine za 1936./1937. godinu namaknuti sredstva u iznosu od 400.000 dinara pod nazivom *Pripomoć za uređenje i uzdržavanje veterinarskih ambulanata*. To je bio smion potez D. Pozajića, osobito u vrijeme kada su Veterinarsko odjeljenje Ministarstva poljoprivrede i veterinarske uprave po ostalim banovinama bili protiv uvođenja ambulantnog sustava. Dana 20. rujna 1936., uz nazočnost bugarske veterinarske delegacije postavljeni su temelji prve veterinarske ambulante. U njih je uzidana povelja, napisana na pergameni, koja je prije toga pročitana okupljenom narodu. Prof. Köster je u nju, među ostalim, upisao i ove riječi: *Ova prva veterinarska ambulanta ima služiti dobrobiti i blagostanju svakog seljaka koji će se na nju obratiti za pomoć i biti uzor cijelom našem seljačkom narodu da vidi kako se može ovakva ideja razumijevanjem, bratskom slogom i međusobnom pomoći privesti u djelo*. Povodom postavljanja kamena temeljca prve veterinarske ambulante prof. Köster imenovan je počasnim članom Bugarskoga veterinarskog društva.

Izgradnja ambulante dovršena je 1. travnja 1938., a iste godine Banska uprava objavljuje Statut ambulante u Oborovu i Ambulantne takse.

Prema odredbama Statuta Veterinarska ambulanta u Oborovu bila je *banovinska socialna ustanova, u kojoj se lieči stoka i daju stručni savjeti u svim veterinarskim i stočarsko-higijenskim pitanjima i održavaju predavanja u tim predmetima… Veterinarsku službu u ambulanti vrši naročito u tu svrhu postavljeni banovinski veterinar, koji ujedno vrši službu upravitelja te ustanove. On je dužan stanovati u ambulanti… Službeni radni rajon ambulante proteže se na teritoriju obć. Oborovo, Orle, Posavski Bregi, Dugo Selo, i Novo Čiće s radiusom od 10 km…*

Prvi zaposleni diplomirani veterinar u Oborovu bio je M. Pećina te se na tom mjestu zadržao punih dvanaest godina (1936. – 1948.). U početku službovanja M. Pećine pomagao mu je u radu veterinarski vježbenik D. Hibl, a posljednje dvije godine F. Giriček (1947. – 1948.). Nakon njihova odlaska zaposlen je F. Ceboci (1949. – 1950.), a zatim T. Fantini, koji je od svih veterinara najdulje radio u Oborovu (1950. – 1969.). Uz Fantonija izmijenili su se mnogi veterinari među kojima ni jedan nije proveo u Oborovu više od godinu dana (Z. Vlasak, Z. Štancl, Ž. Krajačić, V. Cerovečki, Z. Debogović i D. Jelinek). Poslije njih zaposlen je J. Boglić (1960.- 1976.) i kao posljednji Z. Teklić (1976. – 1983.).

Veterinarska ambulanta Oborovo bila je od svog osnivanja samostalna ustanova pod veterinarskom upravom države. Godine 1952. postaje sastavni dio novoosnovane veterinarske stanice Dugo Selo. Tako je bilo sve do 1983. kada Veterinarska ambulanta Oborovo, zbog znatnog smanjenja stočnog fonda, postaje samo punkt Veterinarske stanice Dugo Selo. Ambulanta je godinama bila vježbalište za studentsku praksu i stažiste.

O počecima osnivanja veterinarskih ambulanti u stočarskim predjelima prof. Köster prisjetio se u članku broja 3. studentskog časopisa *Veterinar* iz 1938. godine (vidi dodatak 4.).

Za promicanje veterinarske djelatnosti prof. dr. inž. O. Kösteru odano je priznanje postavljanjem spomen-poprsja u Kirurškoj klinici Veterinarskoga fakulteta i spomenika pred najstarijom veterinarskom ambulantom u Oborovu 1955. godine.

Uspješan rad u oborovskoj ambulanti dao je povoda da se takve ambulante grade i u drugim mjestima. Tako se 1939./1940. gradi ambulanta u Lekeniku pod sličnim okolnostima kao i oborovska, tj. većinom iz sredstava banovine.

Osnivanjem banovine Hrvatske 1939. nastaju za razvoj veterinarstva u spomenutom pravcu bolje prilike jer vlada pokazuje više razumijevanja nego prije. U proračunu se za potrebe veterinarstva planiraju veće svote novca, osobito za podizanje veterinarskih ambulanti. Na čelo veterinarskog odsjeka Banske vlasti dolazi tada i novi pročelnik, prof. dr. Š. Debelić, koji svoja opažanja, što ih je stekao na brojnim putovanjima po Europi i Americi, počinje primjenjivati i u ustrojstvu veterinarske službe u Hrvatskoj. Kao čovjek širokih pogleda u službu uvodi promjene koje u početku mnogi veterinari nisu odobravali. Bez obzira na to ostaje dosljedan svojemu naumu te na istoj dužnosti, nakon stvaranja NDH, nastoji provesti socijalizaciju staleža tako da ona bude pravedna i na korist njezina ugleda, a narodu veterinarska pomoć bliska i jeftina. Stoga organizira brzim tempom gradnju veterinarskih ambulanti po raznim mjestima s razvijenim stočarstvom. Radi učinkovitosti gradnje u veterinarskom odjelu postavlja posebnog inženjera za projektiranje ambulanti i drugih objekata za potrebe rada veterinarske službe u Hrvatskoj.

Iz praktičnog razloga gradi se najviše ambulanta na kat, a osim njih grade se i druge veterinarske ustanove i zavodi. Do 1941. bili su gotovi Zdravstveno-stočarski zavodi: Zagreb, Križevci i Banja Luka te Pokusna zdravstveno-stočarska postaja Osijek. Od Zdravstveno-stočarskih ambulanti bile su završene one u Oborovu, Lekeniku, Otoku i Kloštaru Ivaniću te Stočarska bolnica Križevci. U fazi gradnje bio je Zdravstveno-stočarski Zavod Vinkovci, zatim ambulante Nijemci, Retkovci, Babina Greda, Nova Kapela, Petrijanec, Bednja, Vrbovec, Sv. Ivan Žabno, Moravče Bjelovar, Kalinovica, Marija Bistrica, Desinić, Hrašćina, Veliko Trgovišće, Dubranec, Popovača, Gornja Rijeka, Ilača i Sveti Križ Začretje te stočne bolnice Vinkovci, Osijek, Karlovac i Valpovo. Radi organizacije veterinarske službe zapošljavaju se i područni (rajonski) veterinari. Nisu svi imali ambulante, nego su obavljali službu kotarskih veterinara sa sjedištem u određenoj općini. Stoga je donesena Zakonska odredba o ustrojstvu i radu državnih zdravstvenih stočarskih ustanova (NN 10/1942.) s ciljem uređenja rada veterinarskih zavoda i ambulanti.

Temelji organizacije veterinarske službe, postavljeni prvom Kösterovom ambulantom u Oborovu kao i za vrijeme službovanja prof. dr. Š. Debelića, do punog su izražaja došli nakon Drugoga svjetskog rata, u socijalističkoj Jugoslaviji kad je izgrađeno na stotine veterinarskih ambulanti.

Marko Pećina (1906. – 1978.), prvi zaposleni veterinar u Veterinarskoj ambulanti Oborovo. Rođen je u ličkom selu Klanac, smješteno između Gospića i Perušića. Osnovnu školu završio je u Pazaristu, a državnu veliku gimnaziju u Gospiću i maturirao 1927. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1935. godine. Za vrijeme studija biran je za predsjednika Kluba studenata veterinarske medicine i istaknuo se kao borac za studentska prava. Bio je demonstrator na klinikama Fakulteta, gdje ga je zapazio prof. dr. inž. O. Köster. Sudjeluje u gradnji veterinarske ambulante u Oborovu. Nakon što se u njoj 1936. zaposlio, brzo stječe povjerenje naroda, što se poslije očitovalo tijekom Drugog svjetskog rata, kada su žitelji Oborova mahom pristali uz NOB. U to je vrijeme oborovska ambulanta bila i partizanska veza, a M. Pećina, izlažući se pogibelji, mnoge je prebacio na oslobođeni teritorij. Tijekom pokušaja strijeljanja njega i njegovih sumještana od strane njemačkih snaga, svojom odlučnošću i pravim izborom riječi uspio je taj nemili događaj spriječiti. U Veterinarskoj ambulanti Oborovo ostao je službovati do 1948. godine. Poslije je radio u Čazmi i u Posavskim Bregima, pa je i u tim mjestima sudjelovao u gradnji veterinarskih ambulanti. Pri kraju radnog vijeka radio je u Ivanić-Gradu i u Novoselec-Križu. Ostao je zapamćen kao vrhunski veterinar praktičar koji je održavao stalan kontak s Fakultetom. Stanovništvu je uvijek bio na pomoći i u svakodnevnim poslovima. U Veterinarskoj ambulanti Oborovo rodio se 23. ožujka 1940. akademik Marko Pećina, specijalist ortopedije (ljubaznošću akademika M. Pećine).

3.11. Fakultet i sveučilišni propisi 1930-ih godina

Nakon proglašenja diktature kralja Aleksandra 6. siječnja 1929. donesen je prvi zajednički jugoslavenski Zakon o univerzitetima (Službene novine Kraljevine Jugoslavije, 149/1930). Zakon nije donio bitne izmjene u organizaciji i upravljanju fakultetom. Savjet je birao administrativno, tehničko i pomoćno osoblje. Fakulteti još uvijek nisu stekli status pravne osobe, a posljedica je bila da se cjelokupno financijsko i materijalno poslovanje obavljalo preko Univerziteta. Ono je autonomno tijelo koje je bilo pod neposrednim nadzorom ministra prosvjete. Ubrzo nakon Zakona o univerzitetima donesena je Opća uredba o univerzitetima (Službene novine Kraljevine Jugoslavije, 291/1931) koja je detaljnije regulirala odnose univerziteta i fakulteta te njihovu organizaciju, izbor, uvjete i status nastavnika te drugog osoblja i studenata. Ni njome nisu unesene bitne značajke u organizaciji fakulteta. Uredbom je bio predviđen broj i naziv katedri kod veterinarskih fakulteta, a budući da je u to vrijeme postojao samo zagrebački fakultet, očito da je već tada bilo planirano otvaranje Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu. Prema Uredbi je određeno 17 katedri, iako je na sjednici Savjeta od 28. listopada 1930. zaključeno i predloženo formiranje 28 katedri. Izostavljene su neke vrlo važne katedre, poput patološke anatomije. Uredba je, s prije donesenim propisima, otežavala rad Fakulteta, na što su tada javno upozoravali pojedini njegovi članovi. Njome je također izmijenjen sastav Savjeta, pri čemu su docenti sudjelovali u njegovu radu, ali nisu imali pravo glasa.

Savjet Fakulteta je 22. ožujka 1932. Ministarstvu prosvjete predložio novu uredbu i tom je prilikom ponovno traženo da se nastava produlji na deset semestara. No to je pitanje riješeno tek zajedničkom Uredbom za Veterinarske fakultete u Beogradu i Zagrebu (Službene novine Kraljevine Jugoslavije, 186/1936), koju je Ministarstvo prosvjete donijelo 22. srpnja 1936. godine. Ta ja uredba rezultat suradnje Ministarstva prosvjete i novoosnovanog Veterinarskoga fakulteta u Beogradu, a u tome je dijelom sudjelovao i zagrebački Veterinarski fakultet (prihvaćene su fakultetske odluke da se Zavod za nauku o zarazama preimenuje u Zavod i klinika za nauku o zarazama, formalno razdvoji Bujatrička od Porodiljske klinike te osnuje Zavod za internu kliničku propedeutiku, op. a.). Dekan je tada boravio u Beogradu i utjecao na to da se uzmu u obzir zaključci Fakulteta glede uredbe iz 1936. godine. Prema njoj su utvrđene ustrojbene jedinice, nastavni planovi i režim studija. Broj i naziv 17 katedri ostao je jednak, prema uredbi iz 1931. godine. Katedre su sadržavale predmete s drugačijim pozicioniranjem negoli u prijašnjim zavodima Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Takav raspored nije odgovarao našem fakultetu i radi toga taj dio uredbe nije proveden u djelo. Uredbom je također bilo određeno da, uz katedre kao nastavne jedinice, na Fakultetu postoje znanstveni zavodi (14 instituta, 4 klinike, 1 seminar):

1. Institut za osnovne i prirodne znanosti
2. Institut za stočarstvo sa kabinetom i muzejom za enciklopediju poljoprivrede, te zavodskim dobrom
3. Institut za sistematsku i topografsku anatomiju
4. Institut za patološku anatomiju, patološku histologiju i patološku fiziologiju
5. Institut za histologiju i embriologiju
6. Institut za fiziologiju
7. Institut za parazitologiju
8. Institut za farmakologiju i toksikologiju s fakultetskom ljekarnom
9. Institut za mikrobiologiju i higijenu
10. Institut za higijenu animalnih proizvoda za ljudsku hranu
11. Institut za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, raka, školjki i drugih mekušaca
12. Institut za rendgenologiju i fizikalnu terapiju
13. Institut za internu kliničku propedeutiku
14. Institut i klinika za nauku o zarazama
15. Klinika za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda (Medicinska klinika)
16. Klinika za unutarnje bolesti preživača, svinja, peradi i kunića (Bujatrička klinika)
17. Klinika za porodiljstvo i porođajne bolesti sisančadi
18. Klinika za kirurgiju, kiruršku propedeutiku, oftalmologiju, onihologiju i nauku o operacijama i povojima
19. Seminar za sudsku i veterinarsku policiju.

Prema Uredbi je, osim navedenih nastavnih i znanstvenih zavoda, bilo predviđeno devet pomoćnih ustanova:

1. Seminar i muzej za povijest veterinarstva
2. Seminar za stručnu terminologiju
3. Fakultetska biblioteka
4. Fakultetsko dobro
5. Prijemno odjeljenje
6. Potkivačnica
7. Pomoćna klaonica s općinskom mesnicom
8. Odjeljenje za mljekarstvo
9. Krematorij i uređaj za iskorištavanje životinjskih lešina i otpadaka.

Uredba Veterinarskoga fakulteta Univerziteta u Beogradu i Zagrebu mijenjala se i dopunjavala dva puta (siječanj 1938. i ožujak 1939., op. a.).

Nakon stvaranja Banovine Hrvatske (1939.) cjelokupna prosvjetna politika prelazi u nadležnost banske vlasti u Zagrebu. Na prijedlog bana Banovine Hrvatske dr. I. Šubašića propisana je Uredba o izmjenama i dopunama Zakona o univerzitetima (NN 144/1940). Tim je propisom, donesenim neposredno pred početak Drugoga svjetskog rata, došlo do znatnijih izmjena u odnosu između Sveučilišta i fakulteta. Fakulteti su stekli status pravnih osoba, što je označilo početak njihove autonomije. Na taj su način mogli samostalno stjecati sredstva i obavljati samostalan obračun budžeta. Oslabljena je autonomija sveučilišta i fakulteta te uspostavljena neposredna ovisnost o banu. To je bilo vidljivo iz odredbe da ban potvrđuje rektora, dekana, upravno, tehničko i pomoćno osoblje Sveučilišta i fakulteta, te nastavnike od docenta do redovitih profesora. Prema toj je uredbi izmijenjen naziv Savjet Fakulteta u Vijeće Veterinarskoga fakulteta, pri čemu nadležnost Vijeća u odnosu na dotadašnji Savjet nije načelno mijenjana. Docenti i dalje nisu imali pravo glasa pri odlučivanju na sjednicama Vijeća.

Na osnovi Uredbe o izmjenama i dopunama zakona o univerzitetima ban je propisao Opću naredbu sveučilišta (NN 208/1940). Ona je propisivala izbor dekana i rad fakultetskih vijeća, što se nije mijenjalo u odnosu prema prije donesenim propisima. Naredba je sadržavala i odredbe o osnivanju katedri, nastavnih i naučnih zavoda. Njihovo osnivanje odobravao je ban na prijedlog fakultetskog vijeća i uz mišljenje Senata Sveučilišta. Naredbom su bili propisani i upisi redovitih i izvanrednih studenata, organizacija nastave i polaganje diplomskih i doktorskih ispita, te postupak i nadležnost provođenja disciplinskog postupka za prijestupe sveučilišnih nastavnika.

Prema Općoj naredbi sveučilišta na svakom je fakultetu moglo postojati samo jedno stručno društvo. Važno je naglasiti da je članstvo u tom udruženju postalo obvezno za svakoga redovitog slušača. Tako su se svi redoviti slušači prilikom upisa na fakultet morali upisati u studentsko društvo tog fakulteta.

Uz Opću naredbu sveučilišta propisan je bio i disciplinski red za sveučilišne slušače. Prema njemu su bile predviđene kazne za one slušače koji su remetili red na sveučilištu i ponašali se ispod akademskog dostojanstva. Određeno je da se sa sveučilišta trajno isključi onaj student koji je naoružan sudjelovao u neredima na sveučilištu. Trajnim su se isključenjem kažnjavali i studenti koji su nastavnika ili svoje kolege teško povrijedili ili ih lišili života. Slušači koji su sudjelovali na nedopuštenim zborovima, kažnjavali su se najmanje gubitkom jednog semestra. Osobito su kažnjavani sazivači takvih zborova, govornici na zboru, širitelji plakata za zbor te potpisnici i donositelji rezolucija.

3.12. Fakultet uoči Drugoga svjetskoga rata

Neposredno uoči Drugoga svjetskog rata Veterinarski je fakultet već dvadeset godina boravio u tuđim, premalenim i neadekvtanim prostorijama, jednako neprilagođenima za potrebe nastave kao i znanstvenoistraživačkog rada. Iako se njegov smještaj u početku smatrao tek provizornim rješenjem, ipak je proveo puna dva desetljeća u Savskoj cesti. Neke su prostorije u međuvremenu adaptirane, međutim one nisu mogle zadovoljiti najnužnije potrebe Fakulteta kao sveučilišne institucije. Tako su, primjerice, brojem i veličinom adaptiranih predavaonica bili zadovoljeni kapaciteti tek za polovicu ukupnog broja upisanih studenata, a taj se broj iz godine u godinu povećavao. Postojala je uređena predavaonica na prvom katu glavne ulične zgrade, predavaonica na drugom katu glavne zgrade i klinička predavaonica u dvorišnoj zgradi, što je bilo nedostatno za održavanje cjelokupne nastave po pojedinim godištima. Vježbaonice su pogotovo bile premalene, pa se moralo raditi u većem broju manjih skupina što je oduzimalo velik dio radnog vremena nastavnog, pomoćno-nastavnog i tehničkog osoblja, a dolazilo je i do kolizije pojedinih predavanja i vježbi. Osim toga troškovi su bili visoki zbog suvišne potrošnje električne energije, goriva za grijanje, sredstava za čišćenje prostorija i dr. Laboratorijske prostorije nisu ispunjavale uvjete s obzirom na prirodno svjetlo (premalen broj prozora) i rad sa zaraznim materijalom (neodgovarajući zidovi i podovi), a najmanje s obzirom na broj radnih mjesta. Kliničke prostorije, koje su dijelom bile sagrađene ili su pak proširene dogradnjom Zemaljske potkivačke škole, mogle su primiti vrlo ograničen broj životinja, dok se izolacija bolesnih životinja od zaraznih bolesti vrlo teško ili nikako nije mogla provesti po pravilima struke. Bivša je potkivačnica pregrađena u dvije prostorije od kojih je jedna služila kao klinička predavaonica, a druga kao dvorana za seciranje. Ova posljednja je, osim toga, bila smještena tik do Kirurške i Medicinske klinike. Najteže je stanje bilo Đačke knjižnice s učionicom, koja se nalazila u suterenu u Savskoj cesti br. 23, bez dovoljno svjetla i zraka, a mogla je primiti najviše 60 studenata. U malenoj sobici *Ossariuma* anatomskog zavoda istodobno je spremalo ispit na desetke studenata, a mogla je primiti svega nekoliko slušača. Znatan dio ionako premalenog prostora za potrebe provizorno smještenog Fakulteta zauzela je Eksperimentalna stanica Ministarstva poljoprivrede, tako da je bilo kakvo prostorno proširenje na tom mjestu bilo nemoguće.

Fakultetska uredba iz 1936. propisala je, među ostalim, produljenje studija s osam na deset semestara, međutim država nije istodobno povećala materijalna sredstva ni broj nastavnog, pomoćno-nastavnog, tehničkog i podvorničkog osoblja, bez obzira na to što je i prema ranijoj uredbi Fakultet dobivao premalo sredstva i imao nedovoljno djelatnika svih profila za normalan rad. Fakultet tada nije imao ni najmanjih prostorija za smještaj novoosnovanih zavoda: Zavoda za osnovne i prirodne nauke (botaniku, kemiju, fiziku i biologiju), Zavoda za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca, Zavoda za internu kliničku propedeutiku i dr.

Osim pomanjkanja prostora i nedovoljne materijalne pomoći, najviše je zabrinjavao nedostatak nastavnog i pomoćno-nastavnog osoblja, koje se nije moglo stvoriti u relativno kratkom vremenu. Fakultet je, naime, ak. god. 1939./1940. godine imao svega devet redovitih profesora, pet izvanrednih profesora, dva docenta i tek 18 asistenata i asistenata dnevničara, što nije bilo ni približno dovoljno za normalan rad zavoda i klinika. U to je vrijeme bilo ukupno 300 upisanih studenata te još 200 apsolvenata. Zbog nedostatka nastavnog osoblja jedan je nastavnik održavao nastavu na više predmeta, a zbog pomanjkanja pomoćnog nastavnog osoblja često se morala odbiti ambulantna pomoć. Fakultet nije imao ni potrebno tehničko osoblje: prosektora, crtača, fotografa, vrtlara, preparatora ni drugo osoblje, pa su velik dio tih poslova morali obavljati podvornici. Tada je bilo zaposleno šest stalnih podvornika i 27 podvornika dnevničara, a taj je broj bio premalen s obzirom na rad s bolesnim životinjama na klinikama, čišćenje zavoda i klinika, održavanje instrumenata i aparata, pomoć pri održavanju vježbi i dr. Stoga je radi uspješnijeg rada bilo potrebno da Vijeće i Uprava, uz angažman na planskoj gradnji Fakulteta na novoj lokaciji, ulože dodatne napore kod Sveučilišta i vlasti kako bi povećali budžetna sredstva te broj nastavničkih mjesta i pomoćno-tehničkog osoblja, što je tada bila gotovo nemoguća misija.

S približavanjem Drugoga svjetskog rata sve više dolazi do izražaja politička podjela nastavnika i studenata. Prvi nastavnici Veterinarske visoke škole biraju se iz redova istaknutih veterinara koji nisu potjecali samo iz Hrvatske nego i iz različitih zemalja stare Jugoslavije. Većina je živjela u uvjerenju da će se formiranjem vlastite države južnih Slavena riješiti svi nacionalni, ekonomski i kulturni problemi koji su se s vremenom povećavali kao posljedica Austro-Ugarske vladavine na ovim prostorima. Stoga je među prvim nastavnicima politički prevladavala jugoslavenska orijentacija, iako su pripadali različitim građanskim strankama. No kako je velikosrpski režim sve više kompromitirao jugoslavensku ideju, na Fakultetu je dolaskom novih nastavnika nadvladala skupina hrvatskih nastavnika. Tako je prije početka rata hrvatska skupina potpuno preuzela vlast na Fakultetu.

Ljevičarska skupina asistenata Veterinarskoga fakulteta djelovala je u marksističkom klubu intelektualaca Astra. Organizirali su veterinarsku sekciju, koja je u klubu relativno često održavala predavanja za Studentski klub. U suradnji s KSVM-om organizirali su predavanja sa socijalno-političkom tematikom. Naime, 1937. je asistent S. Rapić za studente i nastavnike održao predavanje *Socijalno-ekonomski odnosi i veterina*. Ono je bilo prva marksistička analiza stočarske proizvodnje i veterinarstva u nas i objavljena je u *Veterinarskom glasniku*. Ljevičarska skupina asistenata se 1939. i 1940. širi (E. Maglajić – interna klinika, Z. Golub – porodiljna klinika), a u njezin su rad uključivani veterinari koji su radili u Veterinarskoj eksperimentalnoj stanici, odnosno boravili na Fakultetu radi usavršavanja (I. Zaharija, J. Ivoš i J. Kralj). Njihova suradnja sa studentima antifašistima bila je sve

Jaroslav Hvala (1916. – 1941.), student veterine (od ak. god. 1936./1937.), istaknuti član Saveza komunističke omladine Jugoslavije, predsjednik Kluba studenata veterinarske medicine i jedan od prvih poginulih studenata veterine u Drugom svjetskom ratu. Njegove riječi, *Hoćemo jedinstvenost u borbi za studentske interese, jedinstvenost u borbi za čuvanje slobode sa željom za veće okupljanje svih studenata u zemlji*, postale su moto rada kluba, koji je u poslijeratnom razdoblju nosio njegovo ime (1946. – 1951.) (arhiva Fakulteta).

prisnija i utjecaj na studentske akcije sve veći (naprednu studentsku omladinu predvodili su u to vrijeme J. Hvala i S. Komar). Ujesen 1940. među nastavnicima komunistima osnovana je sveučilišna ćelija Komunističke partije Hrvatske koja je brojila tri člana, a dvojica su bila s Veterinarskoga fakulteta (doc. dr. S. Rapić i E. Maglajić). Ubrzo su u tu ćeliju primljena još dva člana s veterine (Z. Golub i J. Ivoš) i pet članova s drugih fakulteta te gimnazija. Osim te osnovne ćelije koja se, među ostalim, bavila izdavaštvom (organizirala biblioteku Znanje), na Fakultetu se razvila jaka skupina simpatizera i suradnika. Pred samu okupaciju ljevičarska je skupina nastavnika ojačana još za tri člana (S. Matuka – anatomija, M. Knežević – biologija i K. Kranjc – fizika).
Bez obzira na različite poteškoće u radu, Fakultet je neposredno uoči Drugoga svjetskog rata pokušao što bolje organizirati i formalno-pravno urediti svoju djelatnost, pa je Vijeće 5. listopada 1940. prihvatilo Uredbu o klinikama Veterinarskoga fakulteta (NN 240/1940), kojom je propisana organizacija i djelokrug njihova rada s upraviteljem na čelu. Prema njoj klinike Veterinarskog fakulteta činile su:

1. Ravnateljstvo klinika Veterinarskoga fakulteta
2. Klinika za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda (Medicinska klinika)
3. Klinika za unutarnje bolesti preživača, svinja, peradi i kunića (Bujatrička klinika)
4. Klinika za kirurške i očne bolesti (Kirurška klinika)
5. Klinika za porode, genitalnih organa i za bolesti sisančadi (Porodiljska klinika)
6. Klinika za za zarazne bolesti domaćih životinja
7. Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju
8. Fakultetsko dobro
9. Ljekarna veterinarskih klinika
10. Potkivačnica
11. Prijemni odjel.

Prihode klinika činili su:
I. Dotacije Banovine Hrvatske
II. Vlastiti prihodi, i to:

1. Kliničke dnevne pristojbe
2. Sporedne pristojbe:
   a) Za specijalne usluge (rendgen, laboratorij, fizikalna terapija, specijalni lijekovi, zavojni materijal i dr.)
   b) Za potrošni materijal i pregled u ambulantama, laboratorijima, operacijskim dvoranama i potkivačnici
3. Odšteta od vlasnika životinja i osoblja za uništenje ili oštećenje kliničkih predmeta, pribora i namještaja
4. Prihod od vrta i zemljišta
5. Prihod od otpisanog inventara
6. Naknada za svjetlo, vodu i ogrjev od službenika ako se od njih naplaćuje
7. Prihod od prodanog gnoja
8. Prihod od higijenskih ustanova
9. Prihod od Dobra Veterinarskoga fakulteta
10. Drugi nepredviđeni prihodi.

Prvi ravnatelj klinika bio je dr. M. Slezić, a njegov zamjenik prof. dr. A. Sutlić. Nadzorni odbor ravnateljstva klinika činili su predstojnici sastavnica klinika (prof. dr. A. Sutlić, prof. dr. B. Oklješa, prof. dr. R. Ganslmayer, doc. dr. D. Ilančić, prof. dr. M. Slezić i doc. dr. S. Rapić), koji su odlučivali o važnim pitanjima iz djelokruga rada klinika i upućivali prijedloge Vijeću na prihvaćanje (određivanje radnog vremena ambulanti, nagrađivanje zaposlenika klinika za prekovremeni rad, nabava lijekova putem kliničke apoteke i dr.). Prijedlozi Nadzornog odbora prihvaćeni su na sjednicama Vijeća od 22. studenoga i 21. prosinca 1940., nakon čega je funkcionalno započeo rad klinika prema uredbi. Formiranjem Ravnateljstva klinika i uspostavom njihova rada formalno je prestao djelovati Nadzorni odbor klinika (nije bilo predviđeno njegovo postojanje u okviru Uredbe o klinikama, op. a.).
U skladu s Uredbom o klinikama Vijeće je 5. ožujka 1941. prihvatilo nacrt Naredbe o organizaciji, djelokrugu i poslovanju Ljekarne veterinarskih klinika. U skladu s Naredbom njezin je zadatak bio izdavati lijekove, ljekovite specijalitete, lijekove sa specijalnim zaštićenim imenom i ostali sanitetski materijal i kemikalije za veterinarsku upotrebu svim ustanovama Veterinarskoga fakulteta te drugim javnim veterinarskim ustanovama i vlasnicima za liječenje životinja. Ljekarna je imala predstojnika – člana Vijeća te upravitelja koji je morao biti kvalificirani ljekarnik.

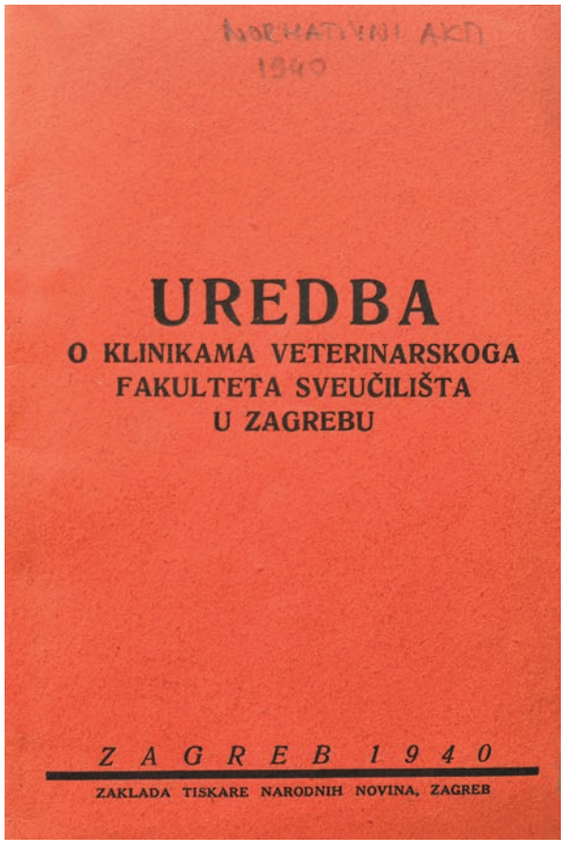

Naslovnica Uredbe o Klinikama Veterinarskoga fakulteta (arhiva Fakulteta).

Prof. Slezić funkciju ravnatelja klinika obnašao je dvije godine, kada je na sjednici Vijeća od 12. lipnja 1942. za novoga upravitelja izabran kotarski veterinar dr. G. Gojković. Imenovanjem Poglavnika stupio je na dužnost krajem iste godine i na toj funkciji ostao do 1949., kada je dekretom premješten u Bakteriološki zavod u Vinkovce. Na njegovo je mjesto izabran dr. J. Karlović, koji tu dužnost obnaša do srpnja 1952., kada je prihvaćen zaključak odbora kliničara o ukidanju Ravnateljstva klinika. Dotadašnji ravnatelj dr. J. Karlović stupio je na dužnost asistenta u Zavod za biologiju i patologiju riba, pčela i svilaca.
Fakulteti su, prema odredbi Opće naredbe Sveučilišta, trebali odrediti ime i broj katedri, pa se o tome raspravljalo na sjednicama Vijeća od 22. i 29. studenoga te 13. prosinca 1940., kad je prihvaćen prijedlog o nazivima 17 katedri. Konačnom broju katedri prethodio je sastanak komisije predstavnika Medicinskoga i Veterinarskog fakulteta od 25. studenoga 1940., pri čemu je prihvaćeno sljedeće:

1. Fizika u oba fakulteta ima karakter pomoćnog predmeta.
2. Zavod za fiziku Veterinarskoga fakulteta služit će potrebama obaju fakulteta, tako da ga fakulteti zajednički uzdržavaju.
3. Oba fakulteta trebaju svoju posebnu katedru kao i poseban Zavod za kemiju s posebnim nastavnicima.
4. Katedru za biologiju trebao bi imati samo Medicinski fakultet, dok bi Veterinarski fakultet imao vlastitog nastavnika iz biologije. Oba će fakulteta imati zajednički Zavod za biologiju, koji će biti sastavni dio Medicinskoga fakulteta.

Prema Općoj naredbi Sveučilišta katedre su trebale označavati samostalnu znanstvenu grupu pa je tako jedna katedra mogla obuhvatiti

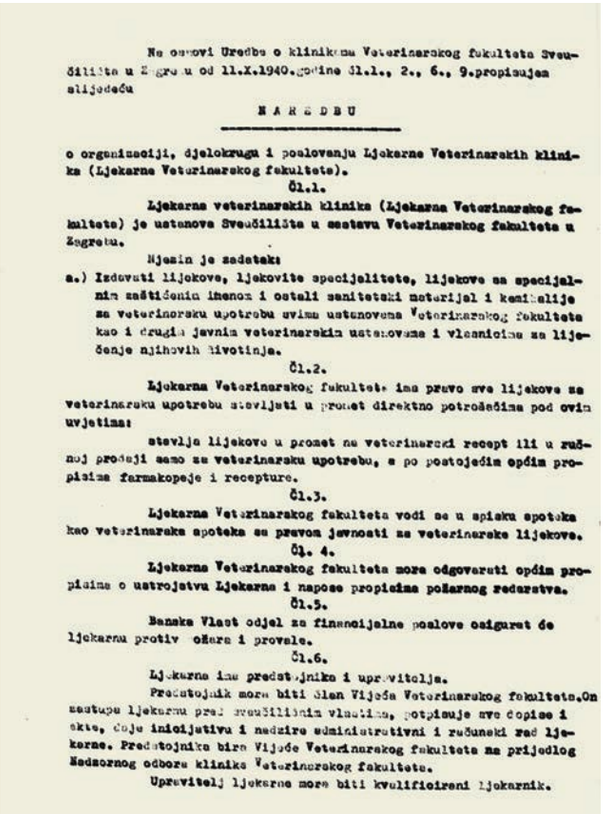

Na osnovi Uredbe o klinikama Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 11.X.1940.godine čl.1., 2., 6., 9.propisujem slijedeću

N A R E D B U

o organizaciji, djelokrugu i poslovanju Ljekarne Veterinarskih klinika (Ljekarne Veterinarskog fakulteta).

Čl.1.

Ljekarna veterinarskih klinika (Ljekarna Veterinarskog fakulteta) je ustanova Sveučilišta u sastavu Veterinarskog fakulteta u Zagrebu.

Njezin je zadatak:

a.) Izdavati lijekove, ljekovite specijalitete, lijekove sa specijalnim zaštićenim imenom i ostali sanitetski materijal i kemikalije za veterinarsku upotrebu uvim ustanovama Veterinarskog fakulteta kao i drugim javnim veterinarskim ustanovama i vlastnicima za liječenje njihovih životinja.

Čl.2.

Ljekarna Veterinarskog fakulteta ima pravo sve lijekove za veterinarsku upotrebu staviti u promet direktno potrošačima pod ovim uvjetima:

stavlja lijekove u promet na veterinarski recept ili u ružnoj prodaji samo za veterinarsku upotrebu, a po postojećim općim propisima farmakopeje i recepture.

Čl.3.

Ljekarna Veterinarskog fakulteta vodi se u spisku apoteka kao veterinarska apoteka sa pravom javnosti za veterinarske lijekove.

Čl. 4.

Ljekarna Veterinarskog fakulteta mora odgovarati općim propisima o ustrojstvu Ljekarna i napose propisima požarnog redarstva.

Čl.5.

Banska Vlast odjel za financijalne poslove osiguret će ljekarnu protiv ognja i provale.

Čl.6.

Ljekarna ima predstojnika i upravitelja.

Predstojnik mora biti član Vijeća Veterinarskog fakulteta.On zastupa ljekarnu pred sveučilišnim vlastima, potpisuje sve dopise i akte, daje inicijativu i nadzire administrativni i računski rad ljekarne. Predstojnika bira Vijeće Veterinarskog fakulteta na prijedlog Nadzornog odbora klinika Veterinarskog fakulteta.

Upravitelj ljekarne mora biti kvalificirani ljekarnik.

Prva stranica Naredbe o organizaciji, djelokrugu i poslovanju Ljekarne Fakulteta iz 1941. godine (arhiva Fakulteta).

više predmeta. Svaki je fakultet pritom trebao odrediti koji predmeti ulaze u pojedine katedre te njihov raspored u nastavi.

Fakulteti su, u skladu s Općom naredbom Sveučilišta iz 1940., bili dužni pripremiti i prihvatiti vlastite naredbe (bila je to, prema tekstu Naredbe, zapravo preteča Statuta, op. a.), koju je Vijeće prihvatilo 10. ožujka 1941. godine.

U Naredbi je bilo navedeno 17 katedri (stručnih predmeta): 1. Katedra za kemiju (Kemija za veterinarsku medicinu), 2. Katedra za anatomiju, histologiju i embriologiju (Sistematska anatomija, Topografska anatomija, Histologija i embriologija), 3. Katedra za fiziologiju (Fiziologija), 4. Katedra za stočarstvo (Uzgoj domaćih životinja, Specijalno stočarstvo, Hranidba domaćih životinja i higijena ishrane), 5. Katedra za opću patologiju i patološku anatomiju (Opća patologija i opća patološka anatomija s patološkom histologijom, Specijalna patološka anatomija, Patološka anatomija zaraznih bolesti), 6. Katedra za patološku fiziologiju (Patološka fiziologija), 7. Katedra za parazitologiju (Biologija s naukom o nasljeđivanju, Parazitologija), 8. Katedra za biologiju i patologiju riba, raka, školjki, pčela i svilaca (Biologija i patologija riba, raka i školjki, Biologija i patologija pčela i svilaca), 9. Katedra za internu kliničku propedeutiku, rendgenologiju i fizikalnu terapiju (Interna klinička propedeutika, Rendgenologija i fizikalna terapija), 10. Katedra za farmakologiju (Farmakologija s toksikologijom), 11. Katedra za internu medicinu (Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda), 12. Katedra za bujatriku (Specijalna patologija i terapija unutarnjih bolesti preživača, svinja, peradi i kunića), 13. Katedra za porodiljstvo (Porodiljstvo, bolesti genitalnih organa i bolesti sisančadi), 14. Katedra za kirurgiju, oftalmologiju i onihologiju (Kirurška propedeutika, Opća i specijalna kirurgija i oftalmologija, Nauka o operacijama i zavojima, Onihologija), 15. Katedra za zarazne bolesti, mikrobiologiju i veterinarsku higijenu (Opća nauka o zarazama, Specijalna patologija, terapija i profilaksa zaraznih bolesti domaćih životinja, Specijalna patologija, terapija i profilaksa zaraznih bolesti svinja, peradi, kunića i divljači, Mikrobiologija, Higijena domaćih životinja), 16. Katedra za higijenu animalnih proizvoda za ljudsku hranu (Higijena mesa i mesnih proizvoda, Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda), 17. Katedra za državno veterinarstvo (Sudsko veterinarstvo, Upravno veterinarstvo). Zanimljivo je spomenuti da u popisu katedri prema odluci Vijeća od 22. studenoga 1940. nisu navedene Katedre za predmete: Fizika za veterinarsku medicinu i Botanika za veterinarsku medicinu.

U Naredbi je također bilo navedeno postojanje pomoćnih obveznih predmeta (Fizika za veterinarsku medicinu, Botanika za veterinarsku medicinu, Opća načela gospodarstva, Pregled peradi, divljači, riba, raka i školjki, Nadzor nad živežnim namirnicama, Stočarsko zadrugarstvo i osiguranje stoke) te popis sporednih neobveznih predmeta (Povijest veterinarstva, Psihologija životinja, Promet životinjama i životinjskim proizvodima).

U Naredbi su ujedno bili nabrojeni zavodi (naučne ustrojbene jedinice) i druge ustanove:

1. Zavod za fiziku
2. Zavod za kemiju
3. Zavod za botaniku
4. Kabinet za biologiju
5. Zavod za anatomiju
6. Zavod za histologiju i embriologiju
7. Zavod za fiziologiju
8. Zavod za stočarstvo
9. Zavod za mikrobiologiju i higijenu domaćih životinja
10. Zavod za parazitologiju
11. Zavod za opću patologiju i patološku anatomiju
12. Zavod za patološku fiziologiju
13. Zavod za farmakologiju i toksikologiju
14. Zavod za biologiju i patologiju riba, raka, školjki, pčela i svilaca
15. Zavod za internu kliničku propedeutiku
16. Zavod za higijenu mesa i mesnih proizvoda
17. Zavod za higijenu mlijeka i mliječnih proizvoda
18. Seminar za sudsko i upravno veterinarstvo
19. Seminar za povijest veterinarstva
20. Knjižnica Veterinarskog fakulteta
21. Uprava zgrada.

Osim navedenih postojale su još klinike, zavodi i ustanove prema Uredbi o klinikama Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Naredbom je, prema zaključku između obaju fakulteta, bilo predviđeno da Zavod za fiziku služi i za potrebe Medicinskog fakulteta, a Zavod za biologiju Medicinskog fakulteta služi i za potrebe Veterinarskog fakulteta. Troškove za uzdržavanje tih zavoda trebali su snositi razmjerno oba fakulteta.

Ustrojstvo i djelokrug pojedinih zavoda, klinika i ustanova propisuje se posebnim pravilnicima koje odobrava Ban na prijedlog Fakultetskog vijeća, a sa zavoda zajedničkih s Medicinskim fakultetom na prijedlog vijeća obaju fakulteta.

Prema tekstu Naredbe zadaci Fakulteta bili su:

1. *Spremati slušače za veterinarsko zvanje.*
2. *Obrađivati i unapređivati veterinarske i njoj srodne struke. Ovaj zadatak Fakultet postiže:*
   a. *redovitom nastavom (predavanjima, vježbama na klinikama i zavodima, ambulantnom službom na terenu i ekskurzijama)*
   b. *znanstvenim istraživanjima u svojim zavodima i klinikama*
   c. *proučavanjem zdravstvenih i životnih prilika domaćih životinja u banovini Hrvatskoj u suradnji s upravnom veterinarskom službom.*

Prema Naredbi Fakultet se izdržavao iz proračuna Banovine Hrvatske, pristojbi koje su plaćali slušači, poklona i pomoći, Zaklade te proračuna ustanova predviđenih Uredbom o klinikama Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu iz listopada 1940. godine.

Nacrt naredbe je Ministarstvo bogoštovlja i nastave sredinom 1941. vratilo Fakultetu na doradu, a kako je u listopadu iste godine došlo do promjene sveučilišnih propisa, spomenuta je naredba poslužila za izradu tzv. propisnika Fakulteta.

3.13. Fakultet u Drugom svjetskom ratu

Zakonskom odredbom o Hrvatskom sveučilištu (NN 162/1941) stavljeni su izvan snage Zakon o univerzitetima iz 1930. sa svim izmjenama i Opća naredba Sveučilišta iz 1940., čime je Sveučilište stavljeno pod neposrednu kontrolu Ministarstva nastave. No tim zakonom nisu učinjene nikakve strukturne promjene u organizaciji uprave. I dalje je na snazi bila nadležnost Vijeća, a dužnosti i prava dekana također su bili neizmijenjeni. Vijeće Fakulteta činili su redoviti i izvanredni profesori, a ostale nastavnike Fakulteta dekan je mogao pozvati na sjednicu ako je bilo potrebno da se saslušaju u pitanjima struke koju predaju, no nisu imali pravo glasa. Izbor profesora bio je u ingerenciji poglavnika, a ostalo nastavno osoblje imenovao je ministar nastave.

Broj katedri na pojedinim fakultetima nije bio ograničen, a na Veterinarskom su fakultetu tada bile 22 katedre.

Zakonska odredba o Hrvatskom sveučilištu već je u studenom 1941. preinačena tako da je Poglavnik dobio pravo imenovati rektora na dvije godine, a osim rektora imenovao je i dekane. Tim je mjerama ustaški režim u cjelini pogazio autonomiju hrvatskoga sveučilišta.

U skladu s novom Zakonskom odredbom o Hrvatskom sveučilištu fakulteti su bili u obvezi izraditi propisnik. Nacrt propisnika je zbog višekratnog vraćanja od Ministarstva prosvjete dorađivan više godina, a među ostalim je predviđao osnivanje samostalnih Zavoda za fiziku, kemiju, botaniku i biologiju, pri čemu je parazitologija kao katedra i zavod odvojena od biologije.

Propisnik je nakon višegodišnjih dorada konačno objavljen u Narodnim novinama 16. listopada 1944. (NN 234/1944). Iako je, zbog različitih okolnosti, proglašen tek 1944., Fakultet nije čekao s osnivanjem zavoda iz četiri područja prirodnih znanosti. Tako je na sjednici Vijeća od 10. lipnja 1941. izborom dr. S. Horvatića za izvanrednog profesora za predmet Botanika osnovan Zavod za botaniku koji je u sklopu Fakulteta djelovao do 1963. godine. Nakon osnutka se u Zavodu za botaniku, uz redovitu nastavu, počinje provoditi i istraživački rad. U tu su svrhu nabavljena najnužnija pomagala za istraživanje (literatura, aparati, kemikalije i dr.). Vijeće je 4. siječnja 1947., nakon obrazloženja prof. dr. S. Horvatića, prihvatilo da on prijeđe na katedru za botaniku novoosnovanog Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, a da se kao njegov nasljednik na Zavodu za botaniku na Veterinarskom fakultetu zaposli prof. dr. I. Horvat. Dana 3. srpnja iste godine Vijeće je prof. dr. I. Horvata imenovalo predstojnikom Zavoda za botaniku. Prof. Horvat bio je međunarodno poznati botaničar suvremene geobotanike i fitocenologije, koji je u sklopu Zavoda za botaniku Veterinarskoga fakulteta razvio istraživanja planinske vegetacije u Makedoniji (planina Perister, Bistra, Šar-planina), Bosni (Bjelašnica, Vlašić, Vranica) te osobito u Hrvatskoj (planinski masivi Risnjak i Snježnik, Lika, Krbava i dr.). Na osnovi njih izrađene su vegetacijske karte veličine 1 : 25 000, koje su bile prve ove vrste u nas te među prvima u Europi. Na njima su prikazane sve vegetacijske jedinice u vezi s reljefom, tlom, klimom i privrednim utjecajima istraživanih područja. Rezultati tih kompleksnih vegetacijskih istraživanja utjecali su na to da se Risnjak proglasi narodnim (danas nacionalnim) parkom. U sklopu tih istraživanja proučene su livade planinskih područja, utvrđen prinos krme te sastav

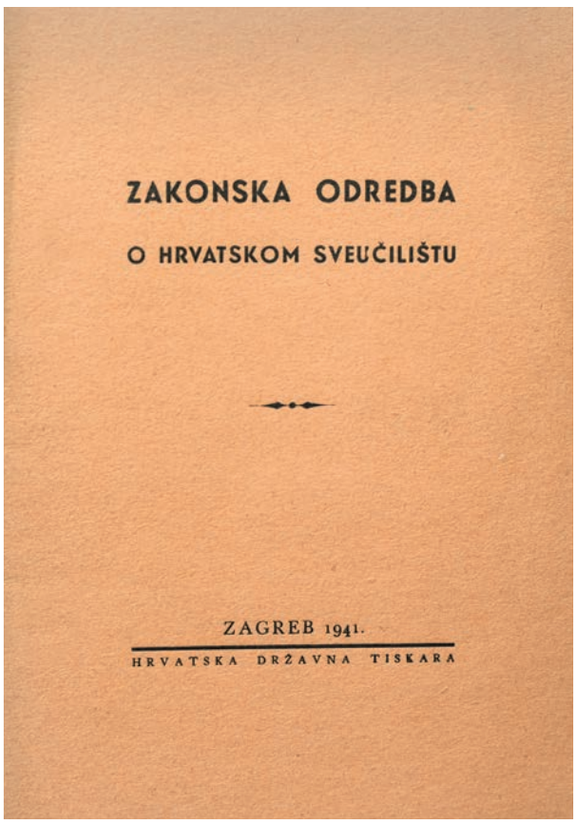
ZAKONSKA ODREDBA

O HRVATSKOM SVEUČILIŠTU

ZAGREB 1941.

HRVATSKA DRŽAVNA TISKARA

Naslovnica Zakonske odredbe o hrvatskom sveučilištu iz 1941. godine (arhiva Fakulteta).

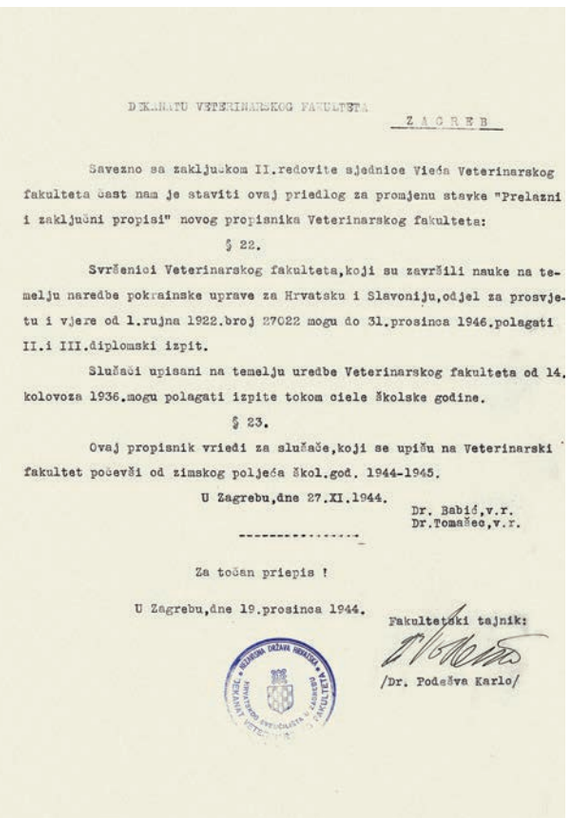
DEKANATU VETERINARSKOG FAKULTETA

ZAGREB

Savezno sa zaključkom II.redovite sjednice Vieća Veterinarskog fakulteta čast nam je staviti ovaj priedlog za promjenu stavke "Prelazni i zaključni propisi" novog propisnika Veterinarskog fakulteta:

§ 22.

Svršenici Veterinarskog fakulteta,koji su završili nauke na temelju naredbe pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju,odjel za prosvjetu i vjere od 1.rujna 1922.broj 27022 mogu do 31.prosinca 1946.polagati II.i III.diplomski izpit.

Slušači upisani na temelju uredbe Veterinarskog fakulteta od 14. kolovoza 1936.mogu polagati izpite tokom ciele školske godine.

§ 23.

Ovaj propisnik vriedi za slušače,koji se upišu na Veterinarski fakultet počevši od zimskog poljeća škol.god. 1944-1945.

U Zagrebu,dne 27.XI.1944.

Dr. Babić,v.r.
Dr.Tomašec,v.r.

Za točan priepis !

U Zagrebu,dne 19.prosinca 1944.

Fakultetski tajnik:

/Dr. Podešva Karlo/

Dio propisnika Veterinarskog fakulteta iz 1944., koji se odnosi na prijelazne i završne odbredbe vezane za polaganje ispita (arhiva Fakulteta).

Akademik Stjepan Horvatić (1899. – 1975.), hrvatski botaničar. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu iz prirodopisa i zemljopisa (1923.). Od 1926. bio je asistent u Botaničkom zavodu Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, gdje je doktorirao (1927.). Bio je sveučilišni profesor botanike na Filozofskom fakultetu u Ljubljani (1938. – 1941.), Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1941. – 1947.) i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu (1947. – 1970.). Objavio je 60-ak znanstvenih radova, nekoliko udžbenika i priručnika te mnoge popularnoznanstvene i stručne članke. Glavno je i najplodnije područje njegova znanstvenoga rada istraživanje vegetacije, a najviše našega primorskoga krša. Istraživao je i taksonomske odnose nekih polimorfnih biljnih svojta, osobito roda ivančica (*Leucanthemum*), te opisao nekoliko novih svojta. Floristički je istražio sveukupnu vaskularnu floru otoka Plavnika i Paga. Bio je direktor Instituta za botaniku Sveučilišta u Zagrebu (1960. – 1973.), glavni urednik časopisa *Acta Botanica Croatica* (1957. – 1968.), urednik za botaniku u *Enciklopediji Leksikografskog zavoda* i član JAZU-a (od 1966.). Napisao je *Ilustrirani bilinar* (1954.), priručnik za određivanje porodica i rodova višega bilja. Dobitnik je nagrade *Ruđer Bošković* (1964.) i Nagrade za životno djelo (1973.) (arhiva Fakulteta).

i hranidbena vrijednost sijena. Na kartografskim radovima sudjelovao je pod vodstvom prof. dr. I. Horvata određen broj mladih veterinarskih stručnjaka (F. Sanković, M. Findrik, T. Brzac i dr.).

Nastavni rad Zavoda za botaniku obuhvaćao je opću i sistematsku botaniku s koncentracijom na veterinarsku medicinu (livadna i pašnjačka vegetacija i otrovno bilje). Za potrebe nastave postojala su dva staklenika, nastavna pomagala (zidne tabele) te demonstracijski herbarijski materijal i zbirka sjemenja. Od Botaničkog vrta Filozofskog fakulteta Zavod je dobio zbirku egzotičnog bilja za nastavne i dekorativne svrhe. Botanika se predavala u prva dva semestra (P-3 + V-3). Nastavnim planom iz 1954. smanjuje se fond sati i s tim u vezi ograničava područje opće i sistematske botanike, pa u nastavi glavni dio zauzima krmno i otrovno bilje. Predmet se preimenovao u Krmno raslinstvo i otrovno bilje, i održavao se u IV. semestru (P-3 + V-2). Taj je predmet ostao nastavni, ali se ispitivao u predmetima Hranidba, Farmakologija i toksikologija. U vježbama se glavna pažnja posvećivala uvođenju studenata u samostalno determiniranje krmnog i otrovnog bilja, a na kraćim ekskurzijama prikazivali su se glavni tipovi livadne vegetacije.

Savjet Sveučilišta je 1958. donio Odluku o spajanju Zavoda za botaniku Veterinarskoga fakulteta s ostalim botaničkim zavodima u Zagrebu u Sveučilišni botanički institut. Pritom je i dalje ostao kao samostalna ustrojbena jedinica na Veterinarskom fakultetu, sa zadaćom da obrađuje ponajprije botaničku problematiku iz veterinarske medicine (istraživanje krmne baze i otrovnog bilja). U tom kontekstu prvi Statut Veterinarskog fakulteta, koji je Savjet za naučni rad NR Hrvatske potvrdio 1959., navodi Katedru za hranidbu, krmno i otrovno bilje. Godine 1963., preranom smrću prof. dr. I. Horvata, na Fakultetu prestaju aktivnosti vezane za botaniku. Predmet Botanika u veterinarskoj medicini ponovno je uveden u nastavni plan i program ak. god. 2005./2006. te čini sastavni dio integrirane preddiplomske i diplomske nastave Zavoda za veterinarsku biologiju.

Nakon osnutka Zavoda za botaniku osnovana su preostala tri zavoda na sjednicama Vijeća (izborom njihovih nastavnika za nadstojnike): 20. svibnja 1942. Zavod za biologiju (prof. dr. Z. Lorković), a 1. srpnja 1942. Zavod za fiziku za veterinarsku medicinu (doc. dr. B. Metzger). Na istoj je sjednici u srpnju prof. dr. A. Režek razriješen dužnosti nadstojništva Zavoda za osnovne i prirodne nauke te izabran za nadstojnika Zavoda za kemiju. Time je ujedno prestao postojati dotadašnji Zavod za osnovne i prirodne nauke. Zanimljivo je spomenuti da su u sjedničkim zapisnicima koristila dva termina za rukovoditelja ustrojbenih jedinica – predstojnika i nadstojnika. Na sjednici Fakultetskog vijeća od 20. svibnja 1947. prihvaćen zaključak da će se umjesto uvriježenog naziva nadstojnik ubuduće upotrebljavati naziv predstojnik odnosno predstojništvo.

Osobito snažna organizacija narodnooslobodilačkog pokreta među nastavnicima Sveučilišta u Zagrebu djelovala je na Veterinarskom fakultetu. Naime, ljevičarska je skupina nastavnika pred okupaciju bila dobro organizirana i već prije stekla odgovarajuće iskustvo u radu. Pojedinci su bili članovi sveučilišne partijske jedinice, a svi zajedno udruženi u tzv. partijski aktiv Fakulteta. Posebna je pažnja posvećena promicanju partijskih načela, pa je početkom rata svaki treći nastavnik pripadao ljevičarima. Iako su radili u tajnosti, proročimski krugovi na Sveučilištu znali su za partijsko djelovanje pojedinaca te je Fakultet obilježen kao *crveni fakultet*. Odmah nakon okupacije ljevičarska skupina nastavnika usmjeruje svoj rad na pružanje narodne pomoći narodnooslobodilačkom pokretu. Posebno se ističu aktivnosti u skupljanju lijekova, medicinskih instrumenata i sanitetskog materijala putem veterinara i liječnika koji su svojim radom bili vezani za veterinarski odjel Ministarstva oružanih snaga i domobranskom veterinarskom bolnicom. Medicinski se materijal skladištio na Veterinarskom fakultetu u Savskoj cesti br. 16, koja je bila jedan od bitnih medicinskih punktova (uz apoteku u Preradovićevoj ulici) za opskrbu partizana, kojom je rukovodio asistent E. Maglajić. Također su prikupljali hranu, odjeću i novac te osiguravali stanove u gradu za sklanjanje proganjanih komunista. Osobita je suradnja razvijena s Domobranskom veterinarskom upravom, koja je svakomu tko je odlazio na oslobođeni teritorij dala domobransku odoru, oružje i odgovarajuće dokumente, tako da je s vojnom opremom i bez ograničenja odlazio u partizane. Osim tog

Marica Knežević, dipl. biolog, koju je Vijeće Veterinarskog fakulteta na prijedlog prof. dr. Z. Lorkovića izabralo za asistenticu za predmet Biologija (1941.). Pridružila se ljevičarskoj skupini nastavnika Fakulteta te je zbog aktivnosti koje je provodila protiv aktualnog režima bila proganjana i nekoliko puta uhićivana. Nakon posljednjeg uhićenja odvedena je u logor Jasenovac (1944.), odakle se više nije vratila (arhiva Fakulteta).

oblika rada, Aktiv je tijekom 1943. bio uključen u obavještajnu službu, koja je u Narodnooslobodilačkom ratu imala veliko značenje.
Unatoč opasnom radu broj nastavnika suradnika Aktiva kontinuirano se povećavao i do kraja okupacije činio gotovo 80 % nastavnog osoblja. Treba spomenuti da je i velik postotak tehničkog osoblja bio uključen u te aktivnosti. No partijski aktiv nije obuhvaćao sve namještenike Fakulteta. Većina ih je djelovala putem drugih ilegalnih organizacija, a neki su od njih, nažalost, i poginuli tijekom okupacije.
Fakultet je tijekom rata redovito obavljao svoju djelatnost, iako je broj nastavnika bio smanjen. Neki su, naime, bili imenovani na nove državničke dužnosti, a drugi uhićivani i naredbom Ministarstva narodne prosvjete otpuštani s Fakulteta. Što se tiče dužnosničkih imenovanja, posebno treba istaknuti prof. dr. Š. Debelića. Naime, prof. Debelić je od 1932. na Fakultetu bio predstojnik Zavoda za higijenu stočnih proizvoda i s vremenom je njegovu stručnost prepoznala tadašnja vlast. Tako je Savjet 2. travnja 1940. raspravljao o dopisu Banske vlasti kojim se tražio pristanak da se prof. Debeliću povjeri uprava Odsjeka za veterinarstvo. *Savjet je tada konstatirao jednoglasno da će jednogodišnji dopust prof. dr. Š. Debelića biti veliki gubitak za Veterinarski fakultet, pošto nema niti bi u dogledno vrijeme imao potpuno kvalificiranog zamjenika za njegove nastavne predmete. No, imajući u vidu stanje Veterinarske službe u Hrvatskoj i svjestan da je napredak fakulteta direktno vezan sa napretkom veterinarske službe, Savjet pristaje da se prof. dr. Š. Debelić uz dopust na Sveučilištu, povjeri uprava Odsjeka za veterinarstvo kroz godinu dana s time da je za to vrijeme dužan održavati diplomske i doktorske ispite, te sudjelovati u radu Savjeta. Time interesi veterinarske službe neće biti oštećeni, a Fakultet će ga u preostalom dijelu službe lakše moći zamijeniti. S tim u vezi Savjet izabire jednoglasno privremenim predstojnikom Zavoda za higijenu animalnih proizvoda za ljudsku hranu kao i honorarnim profesorom iz predmeta Higijena mesa i mesnih proizvoda, te predmeta Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda prof. J. Sakaća*. Rješenjem bana Banovine Hrvatske od 10. travnja 1940. prof. Debeliću povjereno je obavljanje dužnosti predstojnika Odsjeka za veterinarstvo Banske vlasti u Zagrebu (NN 86/1940). Godine 1941. imenovan je državnim podtajnikom u Ministarstvu narodnog gospodarstva i povjereno mu je rukovodstvo Odjela za stočarstvo. Godine 1944. postavljen je na dužnost državnoga tajnika u Ministarstvu seljačkog gospodarstva.
Nastavnici Fakulteta nisu bili pošteđeni ni terora osnovanog studentskog logora. Nakon okupacije počinje prokazivanje i uznemirivanje te ubrzo dolazi do prvih uhićenja pojedinih nastavnika komunista (dr. P. Drača, doc. dr. S. Rapić, E. Maglajić, Z. Golub i dr.). Rješenjem Ministarstva narodne prosvjete otpuštani su iz državne službe te odvođeni u logore (Z. Golub, dr. I. Drežančić, E. Maglajić, dr. M. Winterhalter i M. Knežević, koja je ubijena u Jasenovcu), a neki se tijekom rata pridružuju partizanima (Z. Golub, E. Maglajić, dr. S Vatovec, dr. P. Drača, dr. I. Drežančić, dr. E. Topolnik, S. Matuka, doc. dr. S. Rapić i dr.).
Treba naglasiti da je i među nastavnim osobljem, prije svega mlađim kadrom, bilo prorežimski orijentiranih pojedinaca, međutim nisu se aktivno uključili u progone svojih kolega komunista, već su bili pasivni promatrači događaja.
Djelatnost Fakulteta tijekom rata financiralo je Ministarstvo narodne prosvjete, a sredstva su se raspoređivala na sjednicama Vijeća prema potrebama zavoda i klinika. Ministarstvo je davalo sredstva i za druge namjene, poput pripomoći za najsiromašnije slušače. Fakultet je u skladu s člankom 72. Zakonske odredbe o hrvatskom Sveučilištu dobivao financijsku pomoć od Ministarstva seljačkog gospodarstva (veterinarskog odsjeka) za nabavu raznog gradiva i predmeta koji se troše u znanstvenim ustanovama. Također je dodjeljivalo pripomoć siromašnim, marljivim i nacionalno ispravnim slušačima.
Vijeće Fakulteta 30. studenoga 1941. za dekana je izabralo prof. dr. L. Bosnića, a prodekana prof. dr. I. Babića. Kolika je bila režimu bliskih snaga studenata na Fakultetu, govori činjenica da su početkom 1943. utjecali na njihovo smjenjivanje, jer u nekim prostorijama Fakulteta nisu bile postavljene poglavnikove slike (vidi dodatak 5.).
Za preostali dio ak. god. 1943./1944. na dužnost dekana Poglavnik je imenovao prof. Lorkovića, a prodekana prof. Horvatića. Ak. god. 1944./1945. Fakultet nastavlja voditi dekan prof. dr. L. Bosnić.
Nastava je tijekom rata održana u planiranom opsegu, ali se broj upisanih te ukupan broj studenata na studiju početkom svake akademske godine postupno smanjivao i neposredno pred oslobođenje na Fakultetu ih je bilo svega oko stotinu (tablica 6).
Tih ratnih godina, osobito ak. god. 1942./1943., zabilježen je najmanji broj upisanih studenata u povijesti Fakulteta.
Teške ratne prilike i angažman nastavnika u partijskom aktivu i partizanima negativno se odrazio na znanstveni i stručni rad, koji je tih godina sveden na minimum. Fakultet je u tom razdoblju djelovao na dvije lokacije (Savska cesta i Heinzelova ulica) te raspolagao ionako nedovoljnim prostorom za smještaj svih zavoda i klinika. Situacija se početkom okupacije još više pogoršala, jer je dio prostorija u Savskoj cesti bio iskorišten za skladišni prostor medicinske i druge opreme. Tijekom rata u novogradnji Fakulteta bila je smještena i okupacijska vojska. Dana 23. lipnja 1943. dekan prof. Lorković *izvješćuje, glede smještaja vojske, Dojavne bojne u dva nedovršena paviljona u Heinzelovoj ulici*. Na sjednici od 15. listopada iste godine u izvješću dekana rečeno je *da prema odredbi zapovjednika Poglavnikovih Tjelesnih zdrugova imala je vojska zaposjesti dekanatsku zgradu Fakulteta. Uspjelo je uvjeriti spomenuto zapovjedništvo da je zgrada nepodesna za smještaj vojske, pa se od toga odustalo. Budući da je III. ženska realna gimnazija izgubila svoje dosadašnje prostorije, to je dekan u sporazumu sa nadstojnikom Seminara za sudbeno i upravno veterinarstvo (prof. dr. I. Babić) dopustio da se gimnazija privremeno smjesti u prostorijama Seminara*. Na izvanrednoj sjednici 29. veljače 1944. dekan *izvješćuje Vijeće da je na zahtjev njemačkih oružanih snaga morao ustupiti stanoviti dio*

Tablica 6. Broj upisanih studenata na studij veterine od ak. god. 1940./1941. do 1945./1946.

Akademska godina	I. semestar	III. semestar	V. semestar	VII. semestar	IX. semestar	Ukupno
1940./1941.	99	86	90	62	16	353
1941./1942.	59	57	74	64	44	298
1942./1943.	8	63	54	67	60	252
1943./1944.	19	15	42	47	63	186
1944./1945.	35	10	16	23	41	125
1945./1946.	181	27	16	17	29	270
1946./1947.	215	156	29	18	25	443

prostorija u glavnoj zgradi u Heinzelovoj ulici za smještaj protuzrakoplovnog odjela njemačke vojske. Na uporabu su predane sve prostorije južnog krila zgrade u II. katu, velika učiona u prizemlju sa prilaznim prostorijama i jedna prostorija u podrumu. Botanički zavod i Zavod za histologiju i embriologiju smješteni su privremeno u sjeverno krilo. Izvještaj dekana o uporabi prostorija vijeće prima k znanju jednako kao i prijedlog prof. Lj. Juraka i prof. dr. L. Bosnića da se o ovome izvijesti Ministarstvo prosvjete.

3.13.1. Fakultetske žrtve

Od početka rata do oslobođenja Zagreba u korpusima Narodnooslobodilačke vojske sudjelovalo je gotovo 70 studenata veterine i više od 50 diplomiranih veterinara. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata poginulo je pet namještenika Fakulteta (dr. inž. E. Babić, I. Kerep, M. Knežević, M. Gerzej i A. Vorkapić-Vukadinović) te 68 studenata iz skupine naprednih ljevičara KSVM-a i veterinara koji su diplomirali na Fakultetu. U spomen tih žrtava na Fakultetu je postavljena spomen-ploča s uklesanim imenima namještenika, kao i spomenik u atriju Fakulteta s uklesanim imenima svih žrtava studenata i veterinara. Spomenik je svečano otkriven 25. svibnja 1953. na rođendan maršala J. Broza Tita, a izradio ga je akademski kipar A. Augustinčić. U atriju Fakulteta postavljeno je 3. prosinca 1955. poprsje najistaknutijem veterinaru marksistu, asistentu Veterinarskoga fakulteta, Z. Golubu, koji je od posljedica tuberkuloze preminuo u studenom 1945. godine. Dana 26. travnja 1957. postavljeno je i poprsje apsolventu i istaknutom borcu, žrtvi fašizma studentu, J. Hvali. Poprsja je izradio akademski kipar V. Radauš, a 1991., zajedno s bistama španjolskih boraca, uklonjena su i do danas nisu vraćena na originalna postolja.

Spomen-ploča poginulim djelatnicima Fakulteta u narodnooslobodilačkoj borbi (arhiva Fakulteta).

Spomenik palim veterinarima i studentima vet. med. u NOB-u nalazi se u atriju Fakulteta ispred amfiteatralne predavaonice Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Svečano je otkriven 25. svibnja 1953., a izradio ga je akademski kipar Antun Augustinčić (arhiva Fakulteta).

Bista Z. Goluba, asistenta Fakulteta i istaknutog komunista, rad akademskog kipara Vanje Radauša (arhiva Fakulteta).

3.14. Fakultet neposredno nakon Drugog svjetskog rata

3.14.1. Imenovanje Povjerenika Fakulteta

Odmah nakon oslobođenja narodna vlast provodi Odluku o ukidanju i nevažnosti svih pravnih propisa donesenih od okupatora i njihovih pomagača za vrijeme okupacije (odluka Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) br. 132 od 3. veljače 1945.). U skladu s time prestali su djelovati sveučilišni i fakultetski organi koje je imenovala ustaška vlast za vrijeme okupacije, te Ministarstvo prosvjete Federalne Hrvatske, kao organ nove narodne vlasti, imenuje svoje povjerenike na fakultetima sa zadatkom da što prije konstituiraju fakultetska vijeća koja će izabrati dekane i preuzeti upravljanje fakultetima. Na Veterinarskom je fakultetu povjerenikom imenovan prof. dr. A. Režek koji je tu funkciju obnašao do početka ak. god. 1945./1946. Dana 28. lipnja 1945. povjerenik prof. Režek izvještava da su se iz Narodnooslobodilačkog rata (NOR) vratili nastavnici i asistenti doc. dr. S. Rapić, dr. I. Drežančić, dr. P. Drača, dr. S. Vatovec, Z. Golub, E. Maglajić, dr. M. Volović i S. Matuka te podvornik Zavoda za patološku anatomiju F. Sekovanec. Ujedno su vraćeni u službu svi oni koji su za vrijeme ustaške vlasti bili otpušteni. Lišeni su slobode prof. Lj. Jurak, prof. dr. Š. Debelić, prof. dr. A. Hupbauer i asistent dr. P. Eberhardt. Prof. dr. R. Ganslmayer napustio je Fakultet te mu se izgubio svaki trag. Prof. Lj. Jurak i prof. dr. Š. Debelić osuđeni su za ratni zločin i pogubljeni. Prof. dr. A. Hupbauer bio je osuđen na dvije godine prisilnog rada bez lišenja slobode što je odradio u Zavodu za nauku o zarazama Veterinarskoga fakulteta. Dekan prof. dr. B. Oklješa izvijestio je 4. travnja 1946. da je prof. dr. A. Hupbauer oslobođen daljnjeg izdržavanja prisilnog rada i da ga je Ministarstvo poljoprivrede dodijelilo na rad na Veterinarski fakultet. No ubrzo napušta Fakultet i nastavlja raditi u Saveznom institutu za veterinarsku službu u Zagrebu, sve do prerane smrti 1949. godine. Dr. P. Eberhard nastavlja svoj stručni rad kao terenski veterinar, a poslije postaje sveučilišni profesor u Zavodu za fiziologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta u Rijeci. Neposredno nakon oslobođenja bili su uhićeni i prof. dr. inž. O. Köster i prof. dr. D. Ilančić, međutim prof. Köster vrlo brzo biva oslobođen, bez posljedica, dok se prof. Ilančić nije vratio na Fakultet, već je od 1950. radio u Sarajevu u Zavodu za stočarstvo NR Bosne i Hercegovine.

Vijeće je 31. srpnja 1945. za dekana izabralo prof. dr. A. Režeka, a prodekana prof. dr. I. Tomašeca. No Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva tu je odluku ubrzo preinačilo i za dekana postavilo prof. Tomašeca, a za prodekana prof. Režeka.

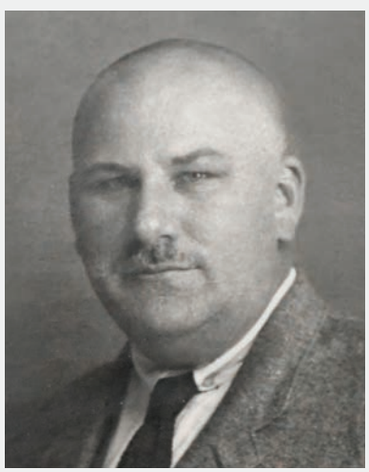

Prof. dr. Andrija Hupbauer (1886. – 1949.), istaknuti veterinarski stručnjak iz bakteriologije i epizootiologije. Diplomirao je na Veterinarskoj visokoj školi u Beču (1912.) i Višem gospodarskom učilištu u Križevcima (1919.). Ravnatelj je Kraljevskog bakteriološkog i serološkog zavoda u Križevcima (1922. – 1940.), sveučilišni profesor (1932. – 1945.) i predstojnik Zavoda za nauku o zarazama (1933. – 1945.) te prodekan Fakulteta (1939./1940. – 1940./1941.). Osim bakteriološko-dijagnostičkog odjela uredio je u bakteriološkom zavodu i odjel za proizvodnju cjepiva protiv stočnih zaraza te je Zavod razvio u priznatu bakteriološku, serološku, proizvodnu i znanstvenu instituciju. Na Veterinarskom fakultetu naslijedio je prof. dr. S. Plasaja i razvijao znanstveni i stručni rad na području zaraznih bolesti. Osobitu je brigu posvetio proširenju i organizaciji kliničke nastave iz zaraznih bolesti. Od 1947. radio je u Saveznom institutu za veterinarsku službu u Zagrebu kao viši znanstveni suradnik. U tom je razdoblju posebno važan njegov rad na pripremi nove vakcine protiv svinjskog vrbanca (arhiva Fakulteta).

Prof. dr. Rudolf Ganslmayer (1900. – nepoznato), osnivač i profesor u Zavodu za farmakologiju (1930. – 1945.). Diplomirao je na Visokoj veterinarskoj školi u Beču (1923.). Nakon dolaska na Fakultet izabran je za prvog predstojnika Zavoda za farmakologiju te Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Godine 1933. razriješen je dužnosti predstojnika rendgenološkog zavoda na vlastiti zahtjev, zbog zauzetosti nastavom i organizacijom rada u Zavodu za farmakologiju. Tijekom rada na Fakultetu bio je ravnatelj fakultetske knjižnice, a organizirao je i rad u đačkoj knjižnici. Objavio je više od 50 znanstvenih i stručnih radova. U znanstvenom radu ponajviše je obrađivao područje farmakologije i farmakoterapije parazitoza domaćih životinja. Bio je član uredničkog odbora znanstvenog časopisa *Tierärztliche Rundschau*. Tijekom Drugog svjetskog rata boravio je na kraćem studijskom putovanju u Njemačkoj, gdje je održao pozvano predavanje u Berlinu (1944.). Neposredno pred oslobođenje napušta Fakultet. Prema nekim izvorima nastavio je karijeru veterinara u Steiermarku (Austrija) (arhiva Fakulteta).

Prof. dr. Dragan Ilančić (1910. – 1982.), profesor (1935. – 1945.), predstojnik Fakultetskog dobra (1940. – 1943.) i predstojnik Zavoda za stočarstvo (1940. – 1945.). Diplomirao je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1934.). Nakon dolaska na Fakultet 1935. proveo je dvije godine na usavršavanju iz stočarstva kod prof. dr. V. Stanga na Poljoprivredno-veterinarskom fakultetu u Berlinu, gdje je i doktorirao s temom *Beitrag zur Frage der Schädlichkeit hoher Eiweissgaben bei der Milchviehfütterung* (1937.). Svoj je boravak u inozemstvu iskoristio i za buduću nastavnu djelatnost, prihvaćajući suvremeni način rada sa studentima kao i niz znanstvenih metoda nužnih za istraživački rad u zootehnici. Godine 1939. ističe važnost umjetnog osjemenjivanja koje se u to vrijeme počelo znatnije primjenjivati. Posebno je zaslužan za unaprjeđivanje autohtonog gatačkog goveda u Hercegovini. Boravio je na studijskom putovanju u Njemačkoj, gdje je održao pozvano predavanje na Veterinarskom fakultetu u Berlinu (1943.). Nakon završetka Drugog svjetskog rata biva uhićen i napušta Fakultet te odlazi u Sarajevo, gdje je nešto poslije nastavio sveučilišnu karijeru na tamošnjem Veterinarskom fakultetu i osnovao Zavod za stočarstvo (1953.) (arhiva Fakulteta).

3.14.2. Osnivanje Sindikalne podružnice Fakulteta

Odmah nakon rata osnovana je Sindikalna podružnica Veterinarskoga fakulteta s upravnim odborom kao rukovodećim tijelom. Radilo se uglavnom po skupinama. Glavni dio rada Nastavne grupe bio je izrada nastavnog programa i razvoj znanstvenoistraživačke djelatnosti. Administrativno-laborantska grupa i grupa pomoćnog osoblja usmjerile su se na poboljšanje uvjeta rada i stručno usavršavanje svojih članova. Sindikalna podružnica kao radna brigada Veterinarskog fakulteta u Zagrebu dala je 1949. svoj doprinos na dobrovoljnim radovima. Na prvom su mjestu bili radovi na gradnji Fakulteta u Heinzelovoj ulici, zatim radovi na gradilištu Sveučilišnog grada u Dubravi i konačno radovi na izgradnji tramvajske pruge u Heinzelovoj ulici (tramvajska linija Kvatrić – Sajmište 1954. je ukinuta, op. a.). Po sudjelovanju na radovima na prvom je mjestu bilo pomoćno-nastavno osoblje, a zatim administrativno-laborantsko i nastavno osoblje. Za svoj je rad brigada tri puta pohvaljena od Radnog štaba sindikalnih brigada Sveučilišta, te je u natjecanju zauzela jednom drugo i dva puta treće mjesto. Na gradnji Fakulteta u Heinzelovoj ulici brigada je radila četiri mjeseca, a na gradilištu Sveučilišnog grada u Dubravi tri mjeseca. U studenom se brigada obvezala da će raditi na gradnji tramvajske pruge u Heinzelovoj ulici. Zbog lošega vremena radilo se u svega tri navrata. Brigada je na tim radilištima skinula i isplanirala zemlju i humus na površini od 953 m^2; isplanirala je, prebacila, otkopala, odvezla i navezla 646,23 m^3 zemlje; prevezla je i složila 183 m^3 građevinskog kamena; prebacila 190,8 m^3 šljunka; prenijela i složila 7000 komada opeke; složila 418 komada cementa; utovarila 5 m^3 negašenog vapna i dr. Iskustva stečena na tim radovima primjenila je i u novim akcijama u poslijeratnoj izgradnji zemlje.

3.14.3. Fakultet u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (1945. – 1947.)

Vlada Federalne Hrvatske donijela je 20. srpnja 1945. Uredbu o privremenom stavljanju pojedinih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ekonomsko-komercijalne visoke škole u Zagrebu pod vrhovni nadzor stručnih ministarstava do konačnog donošenja zaključka o organizaciji sveučilišta (Službeni list NRH, 146/45). Razmotrivši dotadašnji položaj i sastav Sveučilišta i Ekonomsko-komercijalne visoke škole u Zagrebu u odnosu na njihove predstojeće zadatke u obnovi zemlje, kako se u Uredbi navodi, Vlada je odlučila nadzor nad Pravnim fakultetom povjeriti Ministarstvu pravosuđa, nad Poljoprivredno-šumarskim i Veterinarskim fakultetom Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva, nad Tehničkim fakultetom Ministarstvu industrije i rudarstva, a nad Ekonomsko-komercijalnom visokom školom Ministarstvu trgovine i opskrbe. U Uredbi je izravno rečeno da će ta i ostala zainteresirana ministarstva, radi usklađivanja nadzornog postupka, međusobno surađivati, a u pitanjima koja se odnose na pedagoško-metodički dio nastave stručna će ministarstva propise i upustva donositi prema prethodnom sporazumu s ministarstvom prosvjete. Razloga koji su se navodili u prilog takvom rješenju bilo je više. Takav je pristup označivao težnju vlasti da se fakulteti što bolje povežu s granama djelatnosti za koje obrazuju stručnjake i na čijem području znanstveno rade. Osim toga znanstveni bi rad dobio neposredniji poticaj iz prakse, a znanstveni bi radnici na Sveučilištu imali mnogo bolji uvid u potrebe zemlje te bi tako svestranije i plodnije sudjelovali u njezinoj obnovi.
Spomenuta je uredba ujedno bila prvi propis u vezi sa Sveučilištem nakon Drugoga svjetskog rata. Neki su fakulteti bili rezervirani prema vezivanju uz stručna ministarstva, međutim naš se fakultet već ranije priklonio takvoj koncepciji. To je vidljivo iz sjedničkog zapisnika od 28. lipnja 1945., kada je Vijeće zaključilo da se Veterinarski fakultet privremeno dodijeli u nadležnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.
O nadležnosti Ministarstva poljoprivrede i šumarstva za veterinarske fakultete u Zagrebu i Beogradu raspravljalo se na zajedničkoj konferenciji održanoj 29. listopada 1945. u Saveznom ministarstvu poljoprivrede (predstavnici našega fakulteta bili su dekan prof. Tomašec i prof. Rapić, op. a.), pri čemu je predstavnik saveznog Ministarstva poljoprivrede, načelnik veterinarskog odjeljenja, M. Gec, naglasio da se ne radi o potpunom izdvajanju veterinarskih fakulteta, već o prenošenju određenih ingerencija s ministarstva prosvjete na stručna ministarstva (misli se na federalna ministarstva poljoprivrede Hrvatske i Srbije, op. a.). Prisustvovao je takvim konferencijama, koje su tretirale pitanje izdvajanja poljoprivrednog i šumarskog fakulteta, i zastupao je stanovište da stručna ministarstva trebaju preuzeti budžetiranje fakulteta, sudjelovati u izradi programa i plana nastave i odlučivati o postavljanju nastavničkog osoblja, a fakulteti bi i dalje bili u sastavu Univerziteta. Nakon rasprave prihvaćen je zaključak da budžetiranje ide na teret stručnih ministarstava koja sudjeluju u komisiji za izradu nastavnog plana i programa. Pitanje nastavnog osoblja, zaključili su, treba regulirati univerzitetskom uredbom, koja će vrijediti za dotičnu federalnu jedinicu.
Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva je 1946. i 1947. iz svog budžeta financiralo redovitu djelatnost Fakulteta, imenovalo veterinare i dodjeljivalo ih na rad u pojedine zavode i klinike, imenovalo sveučilišne asistente, donosilo rješenja o imenovanju docenata, povjeravalo na prijedlog Fakulteta izvođenje nastave iz pojedinih predmeta honorarnim profesorima, potvrđivalo izbor dekana, izdavalo naloge Ministarstvu financija za isplate mjesečnih dotacija na teret proračuna za popravak i održavanje zgrada, režijske troškove (ogrjev, rasvjeta, voda, plin) te stručne potrebe ustrojbenih jedinica i dr.
Veterinarski fakultet u Zagrebu bio je formalno u spomenutim ingerencijama Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NR Hrvatske do 20. kolovoza 1947., kada je Uredbom Vlade NRH osnovan Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole NRH (NN 91/1947).

3.14.3. Inicijativa za osnivanje Stočarskog fakulteta

Vijeće Fakulteta raspravljalo je 31. srpnja 1945. o potrebi osnivanja Stočarskog fakulteta po uzoru na Sovjetski savez. Nakon izvještaja i prijedloga prof. dr. I. Babića te izlaganja prof. dr. inž. O. Köstera Vijeće prihvaća prijedlog prof. Babića da se s Veterinarskoga fakulteta pokrene osnivanje samostalnog Stočarskog fakulteta. Predloženo je da Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odredi povjerenstvo u koje će ući po dva izaslanika s Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta te predstavnik Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Za izaslanike Fakulteta izabrani su prof. Köster i doc. dr. S. Rapić. Dekan prof dr. I. Tomašec izvijestio je 24. rujna 1945. da je o toj inicijativi razgovarao s načelnikom Veterinarskog odjela Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, međutim rješenje o prijedlogu Vijeća za osnivanje Stočarskog fakulteta odgođeno je s obrazloženjem da su prilike u zemlji trenutačno preteške i ne dopuštaju osnivanje tog fakulteta. Prof. Babić istaknuo je 10. siječnja 1946. da je svojim prijedlogom o Stočarskom fakultetu išao za tim da se otvori rasprava o potrebi osnivanja tog fakulteta.

O težnji Fakulteta za osnivanjem Stočarskog fakulteta govori i činjenica da se na konferenciji Vijeća Fakulteta od 15. siječnja 1946. raspravljalo o tome da se dobro Đakovačke biskupije, koje je trebao preuzeti Fakultet, prepusti Stočarskom fakultetu koji bi se osnovao na temelju svojedobnog prijedloga Fakulteta.

Dekan prof. Tomašec izvijestio je 31. siječnja 1946. o raspravi o osnivanju Stočarskog fakulteta na Senatu. Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog prof. Babića da mišljenje Poljoprivredno-šumarskog fakulteta treba dostaviti Veterinarskom fakultetu prije nego što se iznese na sjednicu Senata. U protivnom će trebati tražiti da se njihovo mišljenje skine s dnevnog reda sjednice Senata.

Vijeće 9. ožujka 1946. raspravlja o novom nastavnom planu s predstavnicima državne veterinarske službe i nastavi iz stočarsta: *dr. Kucelj smatra da diplomirani veterinar mora biti i stočar i veterinar. Prof. dr. I. Babić ističe da je nemoguće postići kod nas, kao ni na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu, da se kod ovakvog načina studija dobiju potpuno kvalificirani veterinari i stočari, odnosno poljoprivredni stručnjaci i stočari. Zato smo i pokrenuli akciju da se povede diskusija o osnivanju posebnog stočarskog fakulteta. Samo ćemo na taj način dobiti puno kvalificiranije stočare. Ne znam zašto se još nije dozvolila diskusija po tom pitanju. Dr. Kucelj kaže da on promatra stvari sa stajališta upravne službe onakve kakve jesu. Mi zasada trebamo računati s ovim što imamo i nastojati da što bolji stočari izađu na teren. Ne traži povećanje broja sati nego eventualno pomicanje predavanja iz stočarstva u više semestre, tako da veterinari izađu na teren sa što sviježijim znanjem iz stočarstva…*

Dekan je 21. ožujka 1946. pročitao dopis Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta od 16. ožujka glede Stočarskog fakulteta. Prihvaćeno je tumačenje prof. Babića da prijedlog za Stočarski fakultet mora izraditi Odbor sastavljen od predstavnika Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Poljoprivredno-šumarskog fakulteta i Veterinarskog fakulteta. Vijeće pritom ne želi ulaziti u ispitivanje prijedloga, nego mišljenje gornjeg odbora treba doći pred fakultetska vijeća, odnosno Senat i nadležna ministarstva. Tijekom rasprave o osnovnim pitanjima povodom donošenja novoga sveučilišnog zakona Vijeće 17. lipnja prihvaća zaključak da poseban odbor izradi mišljenje o potrebi osnivanja Stočarskog fakulteta (prof. Gjurić, prof. Rapić i prof. Köster) i dostavi ga Komitetu za škole i nauku u Beogradu. Mišljenje je izrađeno u lipnju i poslano Komitetu putem našeg Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

Prof. Köster izvijestio je u rujnu 1946. o rezultatima konferencije o osnivanju Stočarskog fakulteta koju je sazvao Odjel za visoke škole pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva. Na konferenciji su sudjelovali predstavnici agronoma i veterinara, koji su se složili da studenti Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta ne stječu dovoljno znanja iz stočarstva. Zaključeno je da je Stočarski fakultet potreban, pa je Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva predloženo da sazove profesore obaju fakulteta radi pripreme nastavnog plana za Stočarski fakultet.

Dekan prof. dr. T. Varićak u listopadu 1947. vezi s dopisom Ministarstva prosvjete NRH o osnivanju Zoo-tehničkog fakulteta sazvao je Odbor (prof. Gjurić, prof. Köster, prof. Rapić), koji je trebao izraditi prijedlog i podnijeti ga Vijeću. Kao izvjestitelj Odbora prof. Rapić iznosi sljedeće: *Na upit Ministarstva prosvjete Odbor se je složio u tome da bi za NR Hrvatsku kao i za čitavu našu zemlju bilo vrlo korisno da se takav fakultet osnuje. Što se tiče načina osnivanja, Odbor smatra da bi najzdravije bilo da se osnuje samostalni Zoo-tehnički fakultet, no smatra da postoje mogućnosti osnivanja Zoo-tehničkog fakulteta u sklopu sadašnjeg Veterinarskog fakulteta, a isto tako i osnivanje Zoo-tehničkog fakulteta u sklopu dosadašnjeg Poljoprivredno-šumarskog fakulteta. No, Odbor ponovno ističe da bi u našim prilikama bilo najbolje osnivanje posebnog samostalnog Zoo-tehničkog fakulteta, kako bi se izbjegnuo svaki eventualni nezdravi utjecaj s veterinarske ili poljoprivredne strane. Odbor je ukratko razmotrio i pitanje čisto veterinarskih disciplina, koje bi imale uči u nastavni plan i program novoga Zoo-tehničkog fakulteta. To bi imali biti sljedeći predmeti: Biologija, anatomija s histologijom i embriologijom, fiziologija, opća patologija, zoo-higijena, mikrobiologija, pregled zaraznih i uzgojnih bolesti, te spolni život domaćih životinja s umjetnim osjemenjivanjem i prvom pomoći kod porođaja. Nadalje, prema mišljenju Odbora trebalo bi poljoprivrednu kemiju upotpuniti s biokemijom, a mljekarstvo, koje se na Poljoprivrednom fakultetu predaje pretežno s tehničke strane, trebalo bi upotpuniti sa higijenskom stranom.* Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog Odbora, pri čemu je zanimljivo da je gotovo cijeli dio predloženog nastavnog plana i programa u kontekstu veterinarskih disciplina i ušao u studij stočarstva na poslije osnovanom Poljoprivrednom fakultetu.

Dekan je u prosincu 1947. izvijestio da je na sjednici Senata zaključeno da se glede osnivanja Zootehničkog fakulteta pod predsjedanjem rektora održi konferencija stručnjaka Veterinarskog i Poljoprivredno-šumarskog fakulteta te da se njezini zaključci iznesu pred Senat. Vijeće je zaključilo da Veterinarski fakultet na toj konferenciji predstavljaju prof. Köster, prof. Rapić i, umjesto dekana, prof. Gjurić. Dana 29. prosinca dekan je obavijestio o konferenciji te je zaključeno da se održi sastanak stručnjaka Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta, koji će razmotriti nastavni plan i program Zootehničkog fakulteta, odnosno stočarskog odsjeka na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Zaključeno je da kao predstavnici našega fakulteta na sastanak odu dekan, prof. dr. inž. O. Köster, prof. dr. P. Gjurić, prof. dr. B. Oklješa, prof. dr. F. Mlinac, prof. dr. T. Ciliga, prof. dr. S. Rapić i asistenti dr. J. Ivoš i dr. I. Ehrlich.

Prof. Gjurić je u siječnju 1948. izvijestio Vijeće o konferenciji predstavnika Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta, koja je u prisutnosti rektora održana 2. siječnja na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu. Vijeće je tada raspravljalo o predloženom nastavnom planu stočarskog odsjeka Poljoprivredno-šumarskog fakulteta, te ga uz primjedbe i prijedloge prihvatilo i zaključilo da se dostavi dekanu Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.

Prof. Köster je uime odbora 26. veljače informirao Vijeće o konferenciji predstavnika Veterinarskoga i Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta glede osnivanja Zootehničkog fakulteta. Nakon izvještaja Vijeće je zaključilo da predstavnici Veterinarskog fakulteta posjete predsjednika Komiteta za visoke škole, Sveučilište i znanstvene ustanove NR Hrvatske te ga podrobno izvijeste o konferenciji.

Dana 28. svibnja 1948. dekan je obavijestio da se, prema priopćenju Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole NRH, zasad na Sveučilištu u Zagrebu neće osnivati Stočarski fakultet, nego će se pojačati stočarski odsjek Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta. Godine 1959. došlo je do podjele Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u dva samostalna fakulteta, a u sklopu Poljoprivrednog fakulteta osnovan je poseban stočarski odjel. Ideja o osnivanju posebnog Stočarskog fakulteta posljednji je put neizravno spomenuta na sjednici Vijeća 14. listopada 1960. godine. Tada je, naime, dekan prof. Tomašec upoznao Vijeće o Savjetovanju u vezi sa stupnjevanjem veterinarskog studija, koje je od 10. do 11. listopada iste godine organizirala Savezna uprava za poslove veterinarstva. Tom se prigodom dr. V. Benko iz Savezne uprave u svom izlaganju dotaknuo ideje o osnivanju posebnog Stočarskog fakulteta i pritom naglasio da iskustva s takvim fakultetima u istočnoeuropskim zemljama nisu dala očekivane rezultate. To je ujedno bio stav izvršne vlasti u zemlji, pa zootehničke znanosti nisu odijeljene u zaseban fakultet.

3.15. Suradnja Fakulteta i Srednje veterinarske škole u Zagrebu

U rujnu 1945., prilikom rasprave o pripremi nove Fakultetske uredbe i buduće organizacije veterinarskoga studija, postavilo se pitanje srednje veterinarske škole. Budući da su u tom pogledu postojala različita mišljenja, prihvaćen je prijedlog prof. dr. I. Babića *da se radi upoznavanja članova Vijeća umnoži njegovo mišljenje dano svojevremeno Ministarstvu poljoprivrede*. Pritom je naglasio *da se mišljenje o srednjoj veterinarskoj školi tražilo od njega, umjesto od Vijeća, te bi Fakultetsko Vijeće trebalo svoje zaključke koordinirati sa intencijama Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, tako da obje vlasti konačno rade suvereno.*

Dana 20. svibnja 1947. doc. dr. M. Winterhalter Vijeću je podnio izvještaj o konferenciji održanoj u Ministarstvu poljoprivrede u Beogradu i tom je prilikom izvijestio da srednje veterinarske škole treba osnovati što prije.

Odlukom Ministarstva poljoprivrede i šumarstva od 15. srpnja 1947. osnovana je srednja veterinarska škola, a nalazila se pod neposrednim nadzorom Odjela za stručno školstvo Ministarstva. Za sjedište škole bio je određen Bjelovar, kao centar tada našeg najjačeg stočarskog kraja. No, budući da za školu nisu bile izgrađene vlastite zgrade i prostorije, a u Bjelovaru se u to vrijeme nije mogao dobiti nikakav prostor za školu, odlučeno je da se škola privremeno smjesti u Zagreb. Škola je primala učenike s čitavog područja tadašnje NR Hrvatske. Školovanje je trajalo četiri godine, a škola je imala stupanj potpune srednje škole s ispitom zrelosti (maturom).

Na konferenciji Vijeća Veterinarskoga fakulteta od 2. rujna 1947. prof. dr. S. Rapić izvješćuje Vijeće o Odluci Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NRH da osnovanu srednju veterinarsku školu s upravom i đačkim domom smjesti u prostorije Fakulteta na lokaciji u Savskoj cesti br. 23.

Škola je s radom započela 4. studenoga 1947., a rješenjem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva za upravitelja je imenovan asistent dr. J. Kralj, uz svoju redovitu dužnost na Fakultetu. Mladi nastavnici Veterinarskoga fakulteta, uz odobrenje Vijeća od 22. rujna 1948., honorarno su održavali većinu nastave u školi (dr. I. Valpotić, Š. Štrkanec-Bečajec, M. Matijević, N. Škarica, dr. B. Maržan i dr.).

Početkom 1953. odlučeno je da se zbog premale upisne kvote škola postupno ukine, dok posljednja generacija upisanih učenika ne završi školovanje. U travnju 1953., odlukom Odjela za socijalne poslove Narodnog odbora grada Zagreba, odobrena je likvidacija školskog internata, a godinu dana kasnije škola je i službeno ukinita.

Inicijativa za obrazovanje srednjega veterinarskog kadra ponovno je pokrenuta tek sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Školske godine 1977./1978. tadašnji Savezni sekretarijat za prosvjetu u Beogradu donosi školsku reformu prema kojoj se stvara nov tip srednjih škola – Centri usmjerenog obrazovanja koji će, prema tadašnjem Saveznom sekretaru za prosvjetu dr. S. Šuvaru, u narodu biti prozvane šuvarice. Ta, umnogome kontroverzna reforma ukida, među inim, gimnazije i izjednačuje sve srednje škole, s tim da stručne škole u svome četverogodišnjem radu imaju u prve dvije godine provoditi samo nastavu iz općih predmeta, a svi se stručni predmeti uče u dvije posljednje godine. Premda reforma nije u potpunosti zaživjela u svim tadašnjim jugoslavenskim republikama, u Hrvatskoj se počela primjenjivati 1977. i trajala je do 1992. godine. Spomenutom reformom školstva strukovno obrazovanje za profil veterinarskog pomoćnika ulazi u sastav Poljoprivredno-prehrambeno obrazovnog centra, koji je s Fakultetom imao ugovoren Samoupravni sporazum o međusobnoj suradnji za potrebe obrazovanja i osposobljavanja tih kadrova u veterinarstvu. Škola je nakon novog osnivanja bila prostorno smještena u Heinzelovoj ulici.

Tako je, primjerice, Znanstveno-nastavno vijeće u rujnu 1977. odlučilo da se za održavanje nastave spomenute škole koristi predavaonica Zavoda za fiziku. Zbornica škole smještena je u početku na prvi kat glavne zgrade pokraj dekanata, a poslije su se i druge prostorije Fakulteta koristile za nastavu, poput amfiteatralne predavaonice Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju i prostorija Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, gdje je 1986. preseljena i zbornica škole.

U suradnji s nastavnicima Fakulteta izrađeni su nastavni planovi i programi, napisani strukovni udžbenici, a pojedini su djelatnici honorarno sudjelovali u nastavi (prof. dr. A. Hraste, dr. D. Capak, dr. R. Sabočanec, J. Narančić i dr.). Sve važne odluke za djelovanje i aktivnosti škole donosile su se na upravnim tijelima Fakulteta, poput izbora za nastavnike škole koji su zaposleni kao djelatnici Fakulteta (S. Gamulin, Đ. Rogina, V. Kutičić i A. Božičević), prihvaćanja financijskog plana, odobravanja broja razreda za upis đaka u prvu godinu, davanja suglasnosti nastavnicima za odlazak na stručno-maturalne ekskurzije u inozemstvo s učenicima četvrtih razreda na teret sredstava Vijeća obrazovnog programa *Veterinarski pomoćnik* (Grčka, Mađarska, Austrija, Poljska i Čehoslovačka), imenovanja voditelja Vijeća obrazovnog programa i dr. Na Fakultetu se raspravljalo i o obrazovnom programu za srednje veterinarske škole, pa je Znanstveno-nastavno vijeće u travnju 1983. odlučilo da posebna komisija (prof. dr. S. Rižnar, prof. dr. F. Zdelar, prof. dr. M. Sviben i doc. dr. M. Tadić) pripremi prijedlog proizvodno-tehničkog rada, koji sadržava osnove obrazovnog programa veterinarske struke za I. i II. razred za školsku godinu 1983./1984., i uputi ga SIZ-u usmjerenog obrazovanja.

Znanstveno-nastavno vijeće je u rujnu 1988., prilikom rasprave o pružanju usluga Vijeću obrazovnog programa *Veterinarski pomoćnik*, prihvatilo zaključak da se, s obzirom na ograničenost prostornog kapaciteta za održavanje nastave, od Komiteta za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu zatraži da se škola od sljedeće školske godine premjesti na drugu lokaciju. U listopadu 1989. Vijeće je zadužilo dekana prof. dr. T. Martinčića da pokrene sve Zakonom utvrđene mogućnosti da se Vijeću obrazovnog programa *Veterinarski pomoćnik* otkaže korištenje prostora u okviru Veterinarskog fakulteta te pružanje usluga Fakulteta najkasnije do 30. lipnja 1990. godine. Savjet je 24. siječnja 1990. prihvatio obavijest predsjednika prof. dr. H. Gomerčića o otkazivanju Samoupravnog sporazuma u vezi s međusobnom suradnjom u odgoju i obrazovanju redovitih učenika završnog stupnja obrazovanja (IV. stupanj) za zanimanje veterinarski pomoćnik s Poljoprivredno-prehrambenim obrazovnim centrom u Zagrebu.

Škola je bila smještena na Veterinarskom fakultetu u Heinzelovoj ulici zaključno sa školskom godinom 1989./1990., kada se seli u novu školsku zgradu Poljoprivredno-prehrambeno obrazovnog centra u zagrebačkoj Dubravi. Pritom je na prijedlog Znanstveno-nastavnog vijeća od 25. travnja i odluke Savjeta Fakulteta od 15. lipnja 1990. odobreno održavanje praktičnog dijela nastave u šk. god. 1990./1991. za učenike te škole. Odlukom Skupštine grada Zagreba o ukidanju Poljoprivredno-prehrambenog obrazovnog centra i osnivanju Poljoprivredne, Prehrambeno-tehnološke i Veterinarske škole, XII. Gimnazije i Đačkog doma Maksimilijana Vrhovca (Službeni glasnik grada Zagreba, 13/1991, 19/1991) Veterinarska je škola postala samostalna obrazovna ustanova za obrazovanje srednjoškolskih kadrova u veterinarskoj struci – veterinarskih tehničara. Mr. Smilja Gamulin bila je dugogodišnja voditeljica Vijeća obrazovnog programa, a zatim i ravnateljica škole od 1983. pa sve do umirovljenja 2016. godine.

3.16. Međufakultetska suradnja veterinarskih fakulteta u bivšoj Jugoslaviji

Veterinarski fakultet u Zagrebu neposredno nakon Drugoga svjetskog rata započeo je međufakultetsku suradnju s beogradskim, a poslije i veterinarskim fakultetima u Sarajevu i Ljubljani. Na konferenciji Vijeća 27. prosinca 1948. bili su prisutni ministar prosvjete NRH prof. dr. I. Babić i predstavnici beogradskog fakulteta (dekan prof. dr. I. Đuričić, prof. dr. Č. Simić, prof. dr. T. Savić, prof. dr. P. Trumić i doc. dr. M. Radojčević). Raspravljalo se o potrebi međufakultetske suradnje u nastavno-znanstvenom radu i tom je prilikom prof. dr. S. Rapić predložio da *Veterinarski arhiv* postane zajedničko glasilo obaju fakulteta. Zaključeno je da se na jednom i drugom fakultetu osnuje odbor koji će se brinuti za suradnju između tih dviju institucija. Vijeće je 14. veljače 1949. većinom glasova prihvatilo prijedlog prof. Rapića da *Veterinarski arhiv* postane znanstveno glasilo FNRJ, s tim da se sačuva njegovo ime i da u njemu bude istaknuto da je Veterinarski fakultet u Zagrebu njegov osnivač. Pritom je uzet u obzir zaključak kuratorija Zaklade da pristaje na prijedlog da *Veterinarski arhiv* bude zajedničko glasilo tako da se ništa ne mijenja u vlasničkoj strukturi časopisa (vlasnik *Veterinarskog arhiva* bila je Zaklada Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu). Zanimljivo je spomenuti da ta odluka Vijeća nije provedena, pa je na naslovnici *Veterinarskog arhiva* i dalje ostalo naslovljeno da je mjesečnik Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Prof. Rapić predložio je 29. svibnja 1950. da se odbor za suradnju s beogradskim Veterinarskim fakultetom proširi u odbor za suradnju i sa sarajevskim veterinarskim fakultetom. Prijedlog je prihvaćen s tim da dekani svih triju fakulteta budu članovi tog odbora. U skladu s radom odbora i na prijedlog sarajevskoga Veterinarskog fakulteta 17. i 18. travnja 1951. održana je prva međufakultetska konferencija u Beogradu. Na njoj su sudjelovali predstavnici svih triju veterinarskih fakulteta u zemlji, a rapravljalo se o nastavnim planovima i režimu studija, znanstvenoistraživačkom radu, kadrovskoj politici, ulozi veterinara, značenju tih fakulteta u izgradnji zemlje i dr. Druga međufakultetska konferencija beogradskog, sarajevskog i zagrebačkog veterinarskog fakulteta održana je 22. listopada 1955. u Zagrebu, a zatim se redovito održavala, uz sudjelovanje predstavnika ljubljanskog Veterinarskog fakulteta, koji su se konferencijama pridružili nakon osnutka 1957. godine. U tim se godinama na konferencijama, među ostalim, raspravljalo o nastavnom programu i trajanju studija. Studijski program ljubljanskog fakulteta u samom se početku razlikovao od programa drugih jugoslavenskih i većine europskih fakulteta. Umjesto podjele kliničkih predmeta na zarazne i parazitske te nezarazne bolesti, veterinarski je odjel preuzeo hanoverski način studija, koji se temelji na podjeli klinika prema vrstama životinja, a ta podjela i danas postoji. U početku je na ljubljanskog Veterinarskom fakultetu petogodišnji studij bio usklađen s trajanjem studija na drugim jugoslavenskim i europskim veterinarskim fakultetima. No u Službenom listu NR Slovenije od 5. srpnja 1957. objavljen je Zakon o univerzi na temelju kojega je studij skraćen na četiri godine. Iako je već tada od veterinarskog odjela Fakulteta za agronomiju, šumarstvo i veterinarstvo pokrenut zahtjev da studij i dalje traje deset semestara, tek je ak. god. 1966./1967. ponovno uveden petogodišnji studij s dva smjera: opće veterinarstvo i higijena namirnica animalnog podrijetla.

Na međufakultetskoj konferenciji 15. lipnja 1972. u Sarajevu raspravljalo se i o osnivanju Zajednice veterinarskih fakulteta Jugoslavije. Utvrđen je tekst Pravilnika o organizaciji i radu Zajednice veterinarskih fakulteta Jugoslavije koji je Savjet Fakulteta prihvatio 11. svibnja 1973. godine. Savjet je 12. lipnja 1979. ovlastio prodekana prof. dr. V. Srebočana za potpisivanje Sporazuma o udruživanju u Zajednicu veterinarskih fakulteta SFRJ.

Spomenute međufakultetske konferencije, a kasnije skupštine Zajednice veterinarskih fakulteta Jugoslavije održavale su se sve do 1988. godine. Međufakultetske su konferencije bile organizirane tako da su se

Predstavnici Fakulteta na međufakultetskoj konferenciji u prosincu 1979. u Sarajevu (arhiva Fakulteta).

fakulteti izmjenjivali u ulozi domaćina, a skupštine su se održavale u okviru Savjetovanja o dijagnostici, profilaksi i terapiji u suvremenoj stočarskoj proizvodnji (Primošten, Neum). Iako na tim susretima nerijetko nije bilo zajedničkog stava o organizaciji veterinarskog studija, one su svakako pridonijele razmjeni informacija o svim pitanjima vezanima za nastavu i znanstvenoistraživački rad iz veterinarske medicine.

Od 23. do 25. siječnja 1986. organizirana je i I. međufakultetska konferencija asistenata Veterinarskih fakulteta Jugoslavije u Sarajevu kojoj su prisustvovali predstavnici našega fakulteta (M. Šimpraga, dipl. vet., dr. B. Lugović, mr. B. Njari, S. Biloš, dipl. vet., Ž. Grabarević, dipl. vet.) i ostalih veterinarskih fakulteta u Jugoslaviji, te dekan i oba prodekana Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu. Nakon rasprave o problemima asistenata s kojima se susreću u svakodnevnom radu, vezane za nastavu, znanstveni rad i suradnju s privredom, doneseni su zajednički zaključci i dogovoreno je da se angažiranjem asistenata na svim veterinarskim fakultetima oni pokušaju realizirati:

1. objedinjavanje nastavnih planova i programa svih Veterinarskih fakulteta u zemlji
2. zajedničko pisanje i izdavanje udžbenika za potrebe studenata
3. uspostava boljih kontakata i suradnje među istoimenim zavodima i klinikama u svrhu:
   a. studijskog boravka asistenata na istoimenim zavodima i klinikama drugih veterinarskih fakulteta
   b. razmjene svih objavljenih znanstvenih i stručnih radova tijekom jedne godine
4. suradnja u objavljivanju časopisa *Veterinarstvo*
5. održavanje Međufakultetske konferencije asistenata barem jednom godišnje.

Predloženo je da domaćin II. međufakultetske konferencije bude Veterinarski fakultet u Zagrebu, međutim ona nije održana, tako da je prva konferencija bila i posljednji skup asistenata veterinarskih fakulteta Jugoslavije.

3.17. Suradnja Fakulteta s drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu

3.17.1. Suradnja u nastavi

Međufakultetska suradnja s drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu najprije je započela u provedbi diplomske nastave, i to već nakon osnutka Veterinarske visoke škole, izborom profesora s tadašnjeg Mudroslovnog (S. Hondl i S. Gjurašin), Medicinskog (F. Bubanović, B. Zarnik i M. Mikuličić) i Gospodarsko-šumarskog fakulteta (S. Ulmansky) za honorarne nastavnike iz predmeta kojima su nedostajali vlastiti nastavnici. Taj je oblik suradnje, uz izmjene honorarnih nastavnika za pojedine predmete, potrajao sve do početka četrdesetih godina, kada je Fakultet napokon popunio kadar vlastitim nastavnicima. Pritom treba naglasiti da su prvi stalni profesori Veterinarske visoke škole bili honorarni nastavnici, poput prof. E Podaubskoga koji je bio predavač Anatomije domaćih životinja i Veterinarstva na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu (1920. – 1934.). U istom je razdoblju prof. dr. P. Gjurić održavao nastavu iz Fiziologije domaćih životinja za studente tog fakulteta.

Nakon što je Fakultet početkom četrdesetih godina popunio nastavnike, uključujući i za predmete iz prirodnih znanosti, neki od njih honorarno su držali nastavu i na drugim fakultetima. Pritom treba istaknuti dr. Z. Lorkovića, koji je 1927. izabran za asistenta na Morfološko-biološkom zavodu Medicinskog fakulteta i kontinuirano održavao nastavu uz prof. dr. B. Zarnika. Godine 1940. izabran je za izvanrednog profesora biologije na Veterinarskom fakultetu, međutim i dalje je nastavio obavljati nastavničke dužnosti i znanstvena istraživanja na Medicinskom fakultetu, jer Fakultet u početku nije mogao osigurati odgovarajuće prostorije i opremu za njega i asistenticu M. Knežević.

Godine 1942. umirovljen je prof. dr B. Zarnik, pa je Medicinski fakultet zatražio da prof. dr. Z. Lorković prijeđe tamo za redovitog profesora. Vijeće Veterinarskoga fakulteta odmah je potom zaključilo da bi odlazak prof. Lorkovića bio od velike štete za nastavu iz biologije na Veterinarskom fakultetu, koja mora dobrim dijelom biti različita od nastave za humane medicinare, a bila bi šteta i za razvoj Fakulteta, i to u trenutku kad se gradi novi Zavod za biologiju. Imajući razumijevanja za potrebe Medicinskog fakulteta, Vijeće se ne bi protivilo imenovanju prof. Lorkovića pomoćnim nastavnikom i predstojnikom Zavoda za biologiju Medicinskog fakulteta, no zaključje da će profesor sam donijeti odluku. Tako je prof. Lorković odlučio ostati nastavnik Veterinarskoga fakulteta, s tim da honorarno obavlja nastavu i dužnost predstojnika na Medicinskom fakultetu. Za redovitog profesora i predstojnika Zavoda za biologiju na svojoj je matičnoj ustanovi izabran i postavljen 20. svibnja 1942. godine. Uz paralelan rad na Veterinarskom i Medicinskom fakultetu bio je honorarni nastavnik Poljoprivredne i šumarske entomologije te Zoologije na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu (1939. – 1942. i 1944. – 1945.).

Prof. Lorković je poslije 11 godina rada na Veterinarskom fakultetu od Vijeća zatražio da prijeđe na Medicinski fakultet. Vijeća mu je 28. svibnja 1951. odobrilo prelazak, tim više što je za vrijeme rada na Veterinarskom fakultetu odgojio svog nasljednika, prof. dr. I. Ehrlicha, dok je Medicinski fakultet bio bez nastavnika. Odmah je, kao redoviti profesor, prešao na Medicinski fakultet i tamo radio do umirovljenja 1970. godine. Pritom treba istaknuti da su odnosi među članovima Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta i prof. Lorkovića i poslije njegova odlaska ostali profesionalni, uz suradnju kad god su to tražili zajednički interesi.

Od ostalih pridošlih nastavnika Fakulteta koji su honorarno držali nastavu na drugim fakultetima treba spomenuti dr. B. Metzgera koji je 1942. postavljen za docenta na Katedri za fiziku Veterinarskog fakulteta, gdje je preuzeo nastavu iz fizike. Od 15. listopada 1945. preuzeo je i dužnost honorarnog nastavnika iz fizike za studente Medicinskog fakulteta. Zbog nedostatka nastavnog osoblja bio je od ak. god. 1951./1952. do 1954./1955. honorarni predavač na Farmaceutskom fakultetu. U Zavodu za fiziku Veterinarskog fakulteta nalazili su se još od svog osnutka Zavod za fiziku Medicinskog fakulteta (od 1948.) i Zavod za fiziku i matematiku Farmaceutskog fakulteta (od 1957.).

Doc. dr. B. Metzger je uz znatnu materijalnu pomoć dekana Medicinskog fakulteta prof. dr. A. Štampara uspio u ak. god. 1953./1954. osnovati zajednički praktikum za studente Veterinarskoga, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta, a postavio ga je u suradnji s asistenticama K. Kranjc (Veterinarski fakultet), D. Winterhalter (Medicinski fakultet) i L. Colombo (Farmaceutski fakultet).

Suradnja u nastavi poslije se proširila na poslijediplomsku nastavu, primjerice s Poljoprivrednim fakultetom od sredine šezdesetih godina u provedbi nekoliko međufakultetskih poslijediplomskih studija (vidi 3.26. Poslijediplomski studij).

3.17.2. Suradnja na razini ustrojbenih jedinica

U kontekstu suradnje Fakulteta s drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu treba spomenuti suradnju između Zavoda za biologiju i Instituta za opću biologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Naime, predstojnik Zoološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta prof. dr. N. Fink tražio je 11. studenoga 1953. od Vijeća svog fakulteta *da zamoli Vijeće Veterinarskog fakulteta da bi Institut za opću biologiju radio u zajednici sa Zavodom za biologiju Veterinarskoga fakulteta pod vodstvom prof. dr. I. Ehrlicha, a koji već predaje na ovom fakultetu Opću zoologiju i Opću biologiju. U Zavodu za biologiju Veterinarskoga fakulteta prema ocjeni prof. Ehrlicha ima dovoljno prostora, pa bi tamo mogli raditi i naši diplomanti.*

Tako je Vijeće Prirodoslovno-matematičkog fakulteta 26. studenoga 1953. zatražilo od Veterinarskog fakulteta pristanak za suradnju. U prosincu iste godine Fakultetsko vijeće odobrilo je Prirodoslovno-matematičkom fakultetu da se u nastavne i znanstvene svrhe iz Opće biologije služi Zavodom za biologiju Veterinarskoga fakulteta. Rad u Zavodu bio bi pod vodstvom njegova predstojnika, a Prirodoslovno-matematički fakultet bi Zavodu trebao dodijeliti potrebno osoblje i osigurati potrebna novčana sredstva.

Tako je prof. dr. I. Ehrlich 6. studenoga 1953. izabran za honorarnog nastavnika iz Opće biologije s darvinizmom i Opće zoologije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a 14. prosinca 1956. i iz predmeta Fiziologija životinja. Vježbe iz tih predmeta održavali su asistenti Veterinarskoga fakulteta (Š. Bečejac, I. Valpotić i U. Bego). Potkraj 1954. Prirodoslovno-matematički fakultet izabrao je prof. Ehrlicha za predstojnika svog Instituta za opću biologiju te je Institut zajedno sa Zavodom za biologiju na Veterinarskom fakultetu radio sve do ak. god. 1959./1960. Te godine Prirodoslovno-matematički fakultet ukida svoj institut. Pridoda li se tomu da je prof. dr. T. Varićak sve to vrijeme držao predavanja, a asistent A. Frank vježbe iz predmeta Histologija i embriologija za studente Prirodoslovno-matematičkkog fakulteta, možemo s ponosom utvrditi napredak naših nastavnika u biološkim znanostima toliko da su mogli pripomoći u nastavnom radu tog fakulteta.

Druga važna suradnja na razini ustrojbenih jedinica bila je između Zavoda za fiziku Veterinarskoga, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta. Naime, odlukom Izvršnog vijeća NRH od 13. srpnja 1954. zavodi za fi-

Prof. dr. Božo Metzger (1913. – 2012.), utemeljitelj fizike unutar biomedicinskih znanosti u Hrvatskoj. Bio je prvi predstojnik Zavoda za fiziku i sveučilišni profesor Veterinarskoga fakulteta (1942. – 1963.), osnivač i sveučilišni profesor Zavoda za fiziku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1948. – 1979.), predstojnik zajedničkog Zavoda za medicinsku fiziku Farmaceutskog, Medicinskog i Veterinarskog fakulteta (1954. – 1962.) te voditelj Odsjeka za radiološku fiziku u Zavodu za radiologiju i nuklearnu medicinu kliničke bolnice *Dr. Mladen Stojanović* u Zagrebu (1963. – 1979.). Njegova *Skripta iz fizike za studente Veterinarskog i Medicinskog fakulteta* (1947.) smatra se prvim cjelovitim udžbenikom iz tog područja u Hrvatskoj (arhiva Fakulteta).

ziku spomenutih fakulteta spajaju se u zajednički Zavod za medicinsku fiziku Sveučilišta, čiji je predstojnik bio doc. dr. B. Metzger. Ak. god. 1954./1955. asistentica K. Kranjc predaje fiziku za biologe na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a ak. god. 1955./1956. na Farmaceutskom fakultetu. U proljeće 1956. odlazi s Veterinarskoga fakulteta za docenticu na Fizički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

Radi racionalizacije znanstvenoistraživačkog rada na Sveučilištu od 1959. do 1960. osnovano je sedam sveučilišnih instituta prirodnih znanosti. Tomu su prethodile dugotrajne diskusije o potrebi osnivanja znanstvenih instituta unutar Sveučilišta, pri čemu su do izražaja došla dva mišljenja: jedno da se osnuju naučni instituti Sveučilišta i drugo da fakulteti ostanu nositelji znanstvenog rada. Sveučilišni je savjet 9. veljače 1960. potvrdio odluku Sveučilišnog vijeća o osnivanju Instituta za biologiju Sveučilišta u Zagrebu, opredijelivši se tako za prvo mišljenje. Institut se formirao spajanjem Zoološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zavoda za biologiju Veterinarskoga fakulteta, Ornitološkog odjela Zoološkog muzeja u Zagrebu i zajedničkog Zavoda za fiziku Veterinarskog, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta sa sjedištem na Veterinarskom fakultetu. Obnašateljem dužnosti direktora Instituta za biologiju imenovan je prof. dr. I. Ehrlich s dotadašnjeg Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta, koji je i dalje radio na budžetu Veterinarskoga fakulteta. Imovina Zavoda za biologiju predana je na posudbu Institutu za biologiju, a prostorije Zavoda iznajmljene su mu. Time je prestao djelovati Zavod za biologiju kao znanstvena jedinica, što je formalizirano odlukom Savjeta od 30. ožujka 1962., kada se Zavod pretvara u nastavnu jedinicu – Kabinet za biologiju. Iste godine fakulteti, zbog velikog broja studenata i složenosti nastave, izdvajaju svoje Zavode za fiziku iz dotad zajedničkog zavoda, pri čemu Zavod za fiziku Veterinarskog fakulteta postaje Kabinet. Tako je bilo sve do 1967. kada je Savjet Veterinarskoga fakulteta kabinetima za biologiju i fiziku vratio status zavoda. Za vrijeme postojanja Instituta za biologiju Sveučilišta u Zagrebu znanstvena djelatnost Zavoda za biologiju provodila se u sklopu Odjela za eksperimentalnu parazitologiju (predstojnik prof. Ehrlich), a znanstvena djelatnost Zavoda za fiziku u sklopu Odjela za biofiziku (predstojnik doc. Metzger). Institut za biologiju Sveučilišta postojao je sve do druge polovice sedamdesetih godina, kada se dio znanstvenog rada Instituta nastavlja u sklopu Zavoda za biologiju i fiziku Fakulteta. Dakle, spomenuti su zavodi Fakulteta ponovno postali znanstvene jedinice, pri čemu ostaju u vezi sa zavodima srodnih fakulteta u Zagrebu i održavaju redovite kolokvije na kojima sa suradnicima pojedinih zavoda međusobno informiraju o svojim znanstvenim istraživanjima kao i o nastavnim problemima radi što bolje koordinacije nastavnih programa.

Čitavo to vrijeme srodni su fakulteti surađivali u održavanju nastave iz fizike, i to na Veterinarskom fakultetu, a od ak. god. 1966./1967. održavala se i nastava za studente Stomatološkog fakulteta. Tako je u Zavodu uz tri stalna namještenika Veterinarskog fakulteta bilo još 13 namještenika spomenutih fakulteta. U to je vrijeme kroz fizički praktikum na Veterinarskom fakultetu tijekom dva tjedna, uz oko 170 studenata Veterinarskog fakulteta, prolazilo i oko 400 studenata Medicinskog fakulteta, 200 studenata Farmaceutskog fakulteta te približno 200 studenata Stomatološkog fakulteta. To je suviše opterećivalo i prostorije i nastavni kadar i otežavalo rad u zavodu. Zavodom za fiziku drugi su se fakulteti koristili sve do 1981., kada on konačno počinje samostalno raspolagati svojim prostorom.

3.17.3. Suradnja Fakulteta i akademika Andrije Štampara

Nakon Drugoga svjetskog rata započinje plodna suradnja između Fakulteta i prof. dr. A. Štampara, koji je u to vrijeme bio profesor higijene i socijalne medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te upravljao sanitetskom službom u Hrvatskoj, odnosno Jugoslaviji. Radeći na tim poslovima uočio je da brojne zoonoze ugrožavaju zdravlje ljudi i da ih nije moguće uspješno suzbijati bez zajedničke suradnje medicinske i veterinarske struke. Stoga je osnovao veterinarske odjele u svojim higijenskim zavodima i općenito pokazivao poseban interes prema veterinarskoj medicini. Njegova suradnja s našim fakultetom osobito je bila intenzivna nakon Drugog svjetskog rata. Od 1947. do smrti 1958. bio je predsjednik JAZU-a i zalagao se za povezivanje istraživačkog rada u humanoj i veterinarskoj medicini. Zahvaljujući svom radu u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (bio je njezin predsjednik, op. a.) pribavio je Veterinarskom fakultetu više stipendija za znanstvena usavršavanja mladih stručnjaka u inozemstvu. Pritom je birao mlađe stručnjake iz takvih disciplina koje povezuju obje struke. Tako je 17. ožujka 1949. dekan prof. dr. inž. O. Köster obavijestio o izvješću prof. dr. A. Štampara da je Ujedinjeni fond za pomoć Jugoslaviji odobrio stipendiju dr. E. Topolniku, dr. I. Zahariji i dr. S. Krvavici. Oni su, prema njegovim preporukama, odlazili k istaknutim stručnjacima u humanomedicinske institucije i tamo stjecali odgovarajuća znanja koja su nakon povratka primjenjivali na Fakultetu. Dr. Topolnik i dr. Zaharija bili su na usavršavanju iz virologije na Medicinskom fakultetu u Zürichu i Bernu, a dr. Krvavica na specijalizaciji u Institutu za fiziološku kemiju Medicinskog fakulteta u Bernu i Baselu (1949. – 1950.).

Godine 1949., uz zalaganje prof. Štampara, omogućeno je stručno usavršavanje asistenta dr. J. Ivoša u Školi narodnog zdravlja. Ta je suradnja znatno utjecala da Veterinarski fakultet za kratko vrijeme postane međunarodno prepoznatljiva znanstvenoistraživačka institucija u zemlji i široj regiji. Založio se i za stvaranje zajedničkog Instituta za medicinska istraživanja, koji je osnovan odlukom JAZU (1947.). Akademik A. Štampar također je imao važnu ulogu u osnivanju Veterinarske sekcije u Odjelu za medicinske nauke JAZU-a. Kao predsjednik JAZU-a i poznavatelj uloge veterinarstva u zootehnici i suzbijanju zoonoza, smatrao je potrebnim da se u okviru te ustanove osnuje posebna veterinarska sekcija. Sekciju za veterinarske nauke osnovao je Odjel za prirodne i medicinske nauke 1. ožujka 1949. godine. Prvi veterinar u toj sekciji bio je tada dopisni član prof. Babić, koji je znatno pridonio njezinu radu.

Na prijedlog akademika A. Štampara Odjel za prirodne i medicinske nauke osniva 16. ožujka 1950. Centar za leptospiroze sa zadaćom da istražuje tu bolest u Hrvatskoj. Laboratorijski i veterinarskoklinički dio

Akademik Andrija Štampar (1888. – 1958.), hrvatski liječnik i stručnjak za socijalnu medicinu i higijenu. Bio je utemeljitelj (1926.) i ravnatelj Škole narodnoga zdravlja u Zagrebu (1946. – 1958.), dekan Medicinskoga fakulteta (1940./1941.; 1952./1953. – 1956./1957.), rektor Sveučilišta u Zagrebu (1945./1946.), predsjednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1947. – 1958.), osnivač Instituta za higijenu rada (1948.) te jedan od inicijatora i osnivača Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) u Ženevi i predsjednik prve skupštine SZO-a (1948.). Zalagao se za široko zdravstveno prosvjećivanje ljudi smatrajući da se tako uspješno mogu suzbiti mnoge bolesti. Njegova definicija zdravlja kao stanja potpunog fizičkog, psihičkog i socijalnog blagostanja, a ne samo odsutnost bolesti, i danas vrijedi (arhiva Fakulteta).

formiran je u Zavodu i klinici za zarazne bolesti Veterinarskoga fakulteta, humanomedicinski dio u Zaraznoj klinici Medicinskoga fakulteta, a terenska epidemiološka istraživanja obavljali su istraživači s Veterinarskoga fakulteta i Bolnice za zarazne bolesti. Centar je započeo s radom 14. travnja 1950. i njime je rukovodio doc. dr. I. Zaharija. Sljedeće godine Centar za leptospiroze administrativno prelazi u Institut za medicinska istraživanja JAZU-a. Zanimljivo je spomenuti da su veterinari Centra sudjelovali u edukaciji liječnika o leptospirozi. Tako je u zapisniku sjednice Vijeća od 26. veljače 1953. zabilježeno da je predstojnik Zavoda i klinike za zarazne bolesti doc. Zaharija izvijestio da je u Zavodu održano predavanje o epidemiologiji i laboratorijskoj dijagnostici leptospiroze s demonstracijama za 12 liječnika, rukovoditelja domova Narodnog zdravlja koji su se nalazili na usavršavanju u Zagrebu.

Vijeće je 19. ožujka 1953. odobrilo molbu JAZU-a da doc. Topolnik i priv. doc. dr. V. Turner budu honorarni službenici u Institutu za medicinska istraživanja Akademije.

Dana 19. prosinca 1953. raspravljalo se o prijedlogu JAZU-a da se Centar za leptospiroze s opremom i službenicima preda u nadležnost Veterinarskog fakulteta i tom je prilikom Vijeće predložilo da dekan prof. Sutlić razgovara s prof. Kesićem i zamoli ga da se za još neko vrijeme osiguraju sredstva za plaće osoblja u Centru. Nakon preuzimanja Centar mijenja naziv u Laboratorij za leptospire.

Od svojega osnutka pa sve do 2009. u laboratoriju se provodila rutinska dijagnostika humane leptospiroze za potrebe infektoloških odjela bolnica i medicinskih centara na području RH. Istodobno su se provodila i epizootiološka istraživanja leptospiroze udivljih i domaćih životinja, a od 2008. i rutinska dijagnostika leptospiroze konja za potrebe Uprave za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede RH. Ta su istraživanja objavljena u brojnim znanstvenim raspravama, zbog čega je djelatnost Laboratorija za leptospire prepoznatljiva u međunarodnim razmjerima.

Na prijedlog prof. dr. S. Rapića 1950. akademiku A. Štamparu izrađeno je poprsje koje je izloženo u Dvorani za sjednice Veterinarskoga fakulteta.

3.17.4. Znanstvena suradnja Fakulteta u biomedicini i zdravstvu

Krajem pedesetih godina 20. stoljeća prof. dr. E. Vukelić, kao predstojnik Kirurške klinke Veterinarskoga fakulteta, uspostavlja suradnju na polju eksperimentalne kirurgije s pojedinim medicinskim ustanovama u rješavanju znanstvene problematike važne za humanu medicinu. Otada Fakultet surađuje s Kirurškim i Ginekološkim odjelom bolnice *Dr. O. Novosel*, Klinikom za otorinolaringologiju i Urološkim odjelom bolnice *Dr. M. Stojanović*, Kirurškom i Dermatovenerološkom klinikom Medicinskog fakulteta, Traumatološkom klinikom i Medicinsko-istraživačkim institutom bolnice *Dr. J. Kajfeš*. Eksperimentalno se na pokusnim životinjama do početka sedamdesetih godina obrađivala ekstrakorporalna cirkulacija, električno podraživanje srca kao terapijski problem, baterijski stimulator za srce domaće konstrukcije i njegova primjena u kirurgiji na otvorenom srcu, srčani arest tijekom opće anestezije, promjene strukture srčanog mišića uzrokovane acidozom i alkalozom, uloga prethodne oksigenacije u etiologiji posthiperkapične ventrikularne fibrilacije, vanjska i intratorakalna masaža srca s ocjenom njihove vrijednosti u eksperimentu na psima, proučavala se limfografija psa u vezi s djelovanjem esberivena na cirkulaciju limfe, utjecaj antibiotika (oksitetraciklina i penbritina) na zdravu i bolesnu sluznicu srednjega uha, nosa i paranazalnih sinusa, promjene na sluznici izoliranog segmenta crijeva izloženog djelovanju mokraće i dr. Mnogi su rezultati ovih eksperimentalnih istraživanja poslužili kao podloga disertacija na Medicinskom fakultetu.

Spomenuta je suradnja bila temelj za osnivanje Centra za eksperimentalnu kirurgiju. Naime, početkom 1975. predstojnik Kirurške klinike prof. Vukelić predložio je Vijeću ugovor o poslovnom udruživanju u Centar za eksperimentalnu kirurgiju Sveučilišta u Zagrebu, s ciljem okupljanja znanstvenika kirurških i drugih srodnih znanstvenih disciplina kako bi se tehnička dostignuća, prokušane i znanstveno dokazane metode i rezultati eksperimenata mogli primjenjivati u humanoj medicini te na taj način ispravno provodila etička načela liječničkog poziva i očuvalo do kraja dostojanstvo čovjeka. Ugovor o poslovnom udruživanju u Centar za eksperimentalnu kirurgiju na Kirurškoj klinici Veterinarskog fakulteta sklopljen je 7. studenoga 1975. godine. Izvatkom iz sudskog registra organizacija udruženog rada od 2. ožujka 1976. vidljivo je da se ugovorom o poslovnom udruživanju trajanje definira za neodređeno vrijeme, a da su potpisnici Veterinarski fakultet, Medicinski fakultet, Stomatološki fakultet, Klinički bolnički centar Zagreb, Klinička bolnica *Dr. M. Stojanović*, Vojna bolnica Zagreb, Klinička bolnica *Dr. O. Novosel Zagreb* – kirurška služba, Opća bolnica *Dr. J. Kajfež* – kirurški odjel, Središnji institut za tumore i slične bolesti te Traumatološka bolnica Zagreb. Registracijom na Okružnom privrednom sudu prof. Vukelić postaje ovlaštena osoba koja zastupa Centar, a njegovi zamjenici s ograničenim mandatom potpisa dokumenta postaju djelatnici Klinike za kirurgiju, prof. dr. F. Sanković i doc. dr. M. Peitel budući predstojnici Klinike.

Godine 1978. potpisan je sporazum s Medicinskim fakultetom – Temeljne medicinske znanosti Sveučilišta u Zagrebu i Kliničkim bolničkim centrom za znanstvena i dijagnostička istraživanja na životinjama s radnim prostorom na Fakultetu.

Godine 1982. sklopljen je sporazum o stručnoj suradnji na znanstvenoistraživačkim zadacima s Centrom za medicinske znanosti – Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Veterinarskoga fakulteta za razdoblje od pet godina. Centar je u ugovornom razdoblju bio smješten u prostorijama Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju.

Znanstvena suradnja između Veterinarskog fakulteta i drugih srodnih fakulteta nastavljena je i u novijoj povijesti, ponajprije s Medicinskim i Stomatološkim fakultetom, s kojima je od sredine devedesetih godina intenzivirana suradnja na više domaćih znanstvenih projekata (vidi 8.4. Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju). Posebno treba istaknuti suradnju s drugim institucijama u provedbi znanstvenih skupova poput spomenutog Međunarodnog simpozija komparativne patologije *prof. Ljudevit Jurak*.

3.18. Radničko samoupravljanje na Fakultetu

Narodna skupština FNRJ donijela je 27. lipnja 1950. Osnovni zakon o upravljanju državnim privrednim poduzećima i višim privrednim udruženjima od strane radnih kolektiva (Službeni list FNRJ, 43/1950), koji je popularno nazvan Zakon o radničkom samoupravljanju. Time su službeno potvrđeni radnički savjeti koji su imali određene ovlasti unutar radnih kolektiva. Kritikom staljinizma, odnosno ozakonjenjem radničkog upravljanja u privredi poslije je razvojna linija samoupravljanja proširena na ustanove i djelatnosti izvan privrede, odnosno na društvene institucije (škole, sveučilišta, fakultete, bolnice i institute). U njima su konstituirani savjeti kao organi društvenog upravljanja. Ustavna baza tog proširenja jest Ustavni zakon o osnovama društvenog i političkog uređenja FNRJ i saveznim organima vlasti od 13. siječnja 1953. (Službeni list FNRJ, 3/1953) te Ustavni zakon o osnovama društvenog i političkog uređenja NR Hrvatske i republičkim organima vlasti od 6. veljače 1953. (NN 9/1953). Savezni i republički ustavni zakoni proklamirali su društveno vlasništvo na sredstvima za proizvodnju, samoupravljanje proizvođača u privredi i samoupravljanje radnog naroda u općini, gradu i kotaru osnovom društvenog i političkog uređenja zemlje te navodili da je zajamčeno samoupravljanje radnog naroda u prosvjeti, kulturi i socijalnim službama.

Na Sveučilištu su uvedeni novi oblici upravljanja temeljem Općeg zakona o univerzitetima od 15. lipnja 1954. (Službeni list FNRJ, 27/1954). Tim se zakonom visoko školstvo znatnije demokratizira. Sveučilišta i fakulteti postaju samostalne ustanove osnovane na načelima društvenog upravljanja, a ukinuto je operativno upletanje državnih organa, konkretno Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu Vlade NRH u njihov rad. Fakulteti su bili ovlašteni da u vlastitoj nadležnosti obavljaju mnoge poslove, bez upletanja više administrativne instancije. Spomenutim se zakonom Sveučilište po prvi put tretira kao zajednica fakulteta te se, uz Vijeće i dekana, uvodi Savjet Fakulteta kao organ društvenog upravljanja na fakultetima.

Savjet Fakulteta činili su predstavnici znanstvenih, stručnih i drugih javnih radnika, koje je birao Sabor NRH, članovi Vijeća koje je biralo Fakultetsko vijeće, predstavnici studenata bez prava glasa, koje su birali studenti, te dekan i prodekan. Broj članova bio je određen Odlukom Sabora NRH o privremenom utvrđivanju sastava i izboru sveučilišne skupštine, Sveučilišnog savjeta, fakultetskih savjeta i fakultetskih vijeća Sveučilišta u Zagrebu (NN 47/1954). Prema toj odluci Savjet Veterinarskog fakulteta sastojao se od ukupno 15 članova: šest članova koje je biralo Fakultetsko vijeće među svojim članovima, jednoga člana birali su studenti među svojim redovima, šest članova imenovao je Sabor NRH iz reda znanstvenih, stručnih i drugih javnih radnika, te dekan i prodekan koji su bili članovi Savjeta po položaju. Fakultetski se savjet birao na vrijeme od dvije godine, a na čelu mu je bio predsjednik koji je sazivao i vodio sjednice. Konstituirajuća sjednica održana je 4. prosinca 1954. i tom je prilikom za prvoga predsjednika jednoglasno izabran prof. dr. J. Ivoš. No zbog bolesti se 9. lipnja 1955. morao povući, pa je 10. lipnja iste godine za privremenog predsjednika Savjeta izabran dr. Z. Aleraj, direktor Instituta za veterinarsko-medicinska istraživanja u Zagrebu. Prof. Ivoš ponovno preuzima dužnost predsjednika 2. prosinca te godine.

Savjet je u početku većinom raspravljao o izgradnji klinika i preseljenju preostalih ustrojbenih jedinica iz Savske ulice na novu lokaciju u Heinzelovoj ulici, zatim o organizaciji nastave i nacrtu Statuta koji je prihvaćen 8. listopada 1955. godine. O nacrtu Statuta Veterinarskoga fakulteta raspravljalo se na sjednici Sveučilišnog savjeta 20. prosinca 1955. i tom je prilikom on prihvaćen s primjedbama komisije Sveučilišnog savjeta i primjedbama iznesenim u diskusiji na sjednici Savjeta. Dostavljen je Saboru, s tim da Fakultet naknadno dostavi nastavne programe. Savjet je 21. prosinca 1957. pokrenuo raspravu o izradi nacrta Statuta Veterinarskog fakulteta s posebnim osvrtom na nastavni plan, nastavne programe i organizaciju fakultetskih ustanova. Osnovana je komisija za statut, koja je bila sastavljena od članova fakultetskog savjeta, Fakultetskog vijeća, terenskih veterinara, predstavnika veterinarskih dijagnostičkih i proizvodnih zavoda, veterinarske službe i studenata. Komisija se sastala tri puta u prosincu iste godine te pripremila okvirni plan i program studija veterinarske medicine, predložila organizaciju naučnih ustanova u četiri instituta te redigirala ostale odredbe u Statutu koje je predložilo Fakultetsko vijeće. Na sjednici Savjeta 3. srpnja 1958. dekan prof. dr. E. Topolnik izvijestio je da je Statut, glede primjedaba koje je dostavila Komisija Sveučilišnog savjeta za fakultetske statute, redigiran, te je tada jednoglasno i potvrđen.

Savjet je osnivao komisije za proučavanje pitanja iz svoje nadležnosti, a jedna je od prvih bila kadrovska komisija i komisija za plan rada, koje su osnovane 6. listopada 1958., prilikom konstituiranja drugog saziva. Tom je prilikom za novoga predsjednika Savjeta izabran dr. N. Fiolić, direktor Zadružnog stočarskog poslovnog saveza Hrvatske.

Savjet je u početku intenzivno raspravljao i o zapošljavanju novih djelatnika, pa je tako 2. prosinca 1955. i 6. listopada 1958. utvrđena sistematizacija radnih mjesta nastavnika, suradnika i ostalog osoblja na Fakultetu. Prema podacima iz arhivske građe, sistematizacija radnih mjesta tada je bila u nadležnosti Ministarstva za nauku i kulturu. S tim u vezi treba spomenuti da je na sjednici Vijeća Fakulteta 15. prosinca 1950. dekan prof. Tomašec izvijestio da je spomenuto ministarstvo donijelo rješenje o sistematizaciji radnih mjesta. Prema njemu su na Veterinarskom fakultetu bila određena 173 radna mjesta, uključujući i tehničko osoblje. Nova su se zapošljavanja mogla ostvariti jedino unutar te kvote. Nastavno i pomoćno nastavno osoblje moglo se zaposliti smanjenjem broja službenika administrativne struke. U skladu s tim Vijeće je informirano da je na Fakultetu boravila komisija spomenutog ministarstva, koja je obišla sve zavode i klinike te pregledala rad službenika administrativne struke. Primjedbe komisije bile su da opseg radnih zadataka na pojedinim ustrojbenim jedinicama ne zahtijeva tolik broj administrativnog osoblja, odnosno da se njihovom preraspodjelom mogu učinkovitije iskoristiti postojeći kapaciteti. U skladu s time Ministarstvo je donijelo odluku o kadrovskoj strukturi zaposlenika na Fakultetu.

Savjet je također raspravljao o izvođenju nastave, pohađanju predavanja, polaganju ispita, uspjehu studenata te o uvjetima njihova života i rada. Nadalje, raspravljao je o reguliranju upisa, organizaciji znanstvenih instituta, financiranju i dr. Prema zakonskim odredbama, na prijedlog Vijeća, davao je mišljenja o izboru docenata, izvanrednih i redovitih profesora te potvrđivao izbor asistenata, davao je suglasnosti o planu istraživačkog rada četiriju instituta, organizaciji poslijediplomske nastave, raspisivanju natječaja, visini honorara honorarnim nastavnicima i demonstratorima, položajnom dodatku predstojnicima zavoda i klinika, plaćenom dopustu nastavnika radi specijalizacije, razrješenju dužnosti zaposlenika, utvrđivao je plan investicija te proračun rashoda i prihoda, potvrđivao izbor predstojnika zavoda i klinika, utvrđivao prijedloge predloženih normativnih akata i dr. Pritom treba spomenuti da je, uz Statut, jedan od prvih internih propisa koji je Savjet na prijedlog Vijeća prihvatio, svakako Pravilnik o posebnim dodacima službenika Veterinarskog fakulteta za rad na poslovima opasnim po zdravlje i život i pod teškim uvjetima rada od 23. svibnja 1958. te Pravilnik o naknadama za prekovremeni rad i dežurstva službenika u klinikama Veterinarskog fakulteta od 7. travnja 1959. godine. Prema tom pravilniku radno vrijeme u klinikama Veterinarskog fakulteta trajalo je od 8 do 13 i od 16 do 18 sati. Klinikom su smatrane Klinika za unutarnje bolesti, Klinika za kirurgiju, Klinika za porodiljstvo i Klinički odjel Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (Klinika za zarazne bolesti). Pravilnik se primjenjivao od 1. siječnja 1960. i

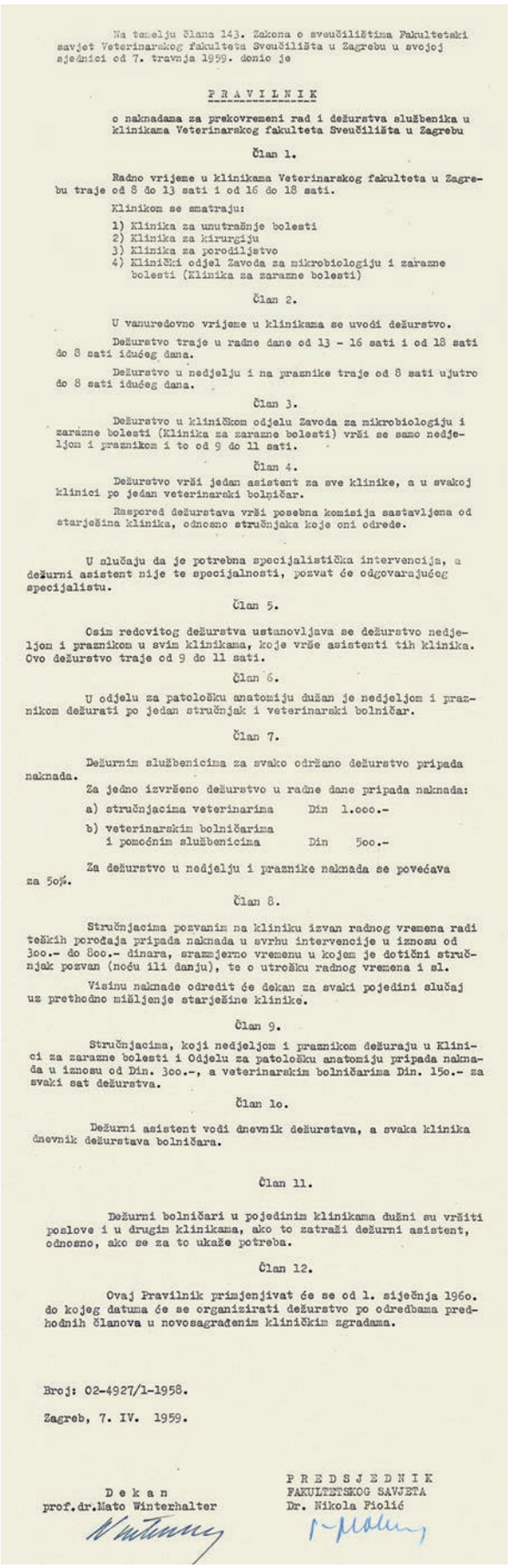

Na temelju člana 143. Zakona o sveučilištima Fakultetski savjet Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u svojoj sjednici od 7. travnja 1959. donio je

PRAVILNIK

o naknadama za prekovremeni rad i dežurstva službenika u klinikama Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Član 1.

Radno vrijeme u klinikama Veterinarskog fakulteta u Zagrebu traje od 8 do 13 sati i od 16 do 18 sati.

Klinikom se smatraju:

1) Klinika za unutrašnje bolesti
2) Klinika za kirurgiju
3) Klinika za porodiljstvo
4) Klinički odjel Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (Klinika za zarazne bolesti)

Član 2.

U vanredovno vrijeme u klinikama se uvodi dežurstvo.

Dežurstvo traje u radne dane od 13 - 16 sati i od 18 sati do 8 sati idućeg dana.

Dežurstvo u nedjelju i na praznike traje od 8 sati ujutro do 8 sati idućeg dana.

Član 3.

Dežurstvo u kliničkom odjelu Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (Klinika za zarazne bolesti) vrši se samo nedjeljom i praznikom i to od 9 do 11 sati.

Član 4.

Dežurstvo vrši jedan asistent za sve klinike, a u svakoj klinici po jedan veterinarski bolničar.

Raspored dežurstava vrši posebna komisija sastavljena od starješina klinika, odnosno stručnjaka koje oni odrede.

U slučaju da je potrebna specijalistička intervencija, a dežurni asistent nije te specijalnosti, pozvat će odgovarajućeg specijalistu.

Član 5.

Osim redovitog dežurstva ustanovljava se dežurstvo nedjeljom i praznikom u svim klinikama, koje vrše asistenti tih klinika. Ovo dežurstvo traje od 9 do 11 sati.

Član 6.

U odjelu za patološku anatomiju dužan je nedjeljom i praznikom dežurati po jedan stručnjak i veterinarski bolničar.

Član 7.

Dežurnim službenicima za svako održano dežurstvo pripada naknada.

Za jedno izvršeno dežurstvo u radne dane pripada naknada:

a) stručnjacima veterinarima Din 1.000.-

b) veterinarskim bolničarima i pomoćnim službenicima Din 500.-

Za dežurstvo u nedjelju i praznike naknada se povećava za 50%.

Član 8.

Stručnjacima pozvanim na kliniku izvan radnog vremena radi teških poroda pripada naknada u svrhu intervencije u iznosu od 300.- do 800.- dinara, srazmjerno vremenu u kojem je dotični stručnjak pozvan (noću ili danju), te o utrošku radnog vremena i sl.

Visinu naknade odredit će dekan za svaki pojedini slučaj uz prethodno mišljenje starješine klinike.

Član 9.

Stručnjacima, koji nedjeljom i praznikom dežuraju u Klinici za zarazne bolesti i Odjelu za patološku anatomiju pripada naknada u iznosu od Din. 300.-, a veterinarskim bolničarima Din. 150.- za svaki sat dežurstva.

Član 10.

Dežurni asistent vodi dnevnik dežurstava, a svaka klinika dnevnik dežurstava bolničara.

Član 11.

Dežurni bolničari u pojedinim klinikama dužni su vršiti poslove i u drugim klinikama, ako to zatraži dežurni asistent, odnosno, ako se za to ukaže potreba.

Član 12.

Ovaj Pravilnik primjenjivat će se od 1. siječnja 1960. do kojeg datuma će se organizirati dežurstvo po odredbama predhodnih članova u novosagrađenim kliničkim zgradama.

Broj: 02-4927/1-1958.

Zagreb, 7. IV. 1959.

Dekan
prof.dr.Mato Winterhalter

PREDSJEDNIK
FAKULTETSKOG SAVJETA
Dr. Nikola Fiolić

Pravilnik o naknadama za prekovremeni rad i dežurstva službenika u klinikama Fakulteta iz 1959. godine (arhiva Fakulteta).

prema njegovim je odredbama bilo organizirano dežurstvo u novosagrađenim kliničkim zgradama na lokaciji u Heinzelovoj ulici. Na prijedlog Vijeća Savjet je prihvatio Pravilnik o utvrđivanju sposobnosti oboljelih studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za nastavak studija od 28. prosinca 1959., Pravila o organizaciji i radu Instituta za morfologiju i fiziologiju, Instituta za zarazne i invazione bolesti i Instituta za zootehniku i higijenu od 27. veljače te Instituta za patologiju i terapiju od 9. svibnja 1960. godine. Nadalje, potvrđen je Pravilnik o radnim mjestima na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu od 18. srpnja 1962., pri čemu su ona utvrđena po organizacijskim jedinicama, odnosno službama (naziv radnoga mjesta, stručna sprema i broj službenika). Poslije su doneseni i drugi važni normativni akti, poput Pravilnika o formiranju i raspodjeli prihoda Veterinarskog fakulteta i Pravilnika o raspodjeli osobnih dohodaka od 27. studenoga 1964. godine. Posljednji se normativni akt, zbog česte promjene zakonskih odredbi iz zakonodavstva i devalvacije valute, najčešće mijenjao u razdoblju samoupravnog socijalizma. Radu Savjeta znatno su pridonijeli predstavnici studenata svojim konstruktivnim prijedlozima za poboljšanje nastavnog plana i režima studija.

Vijeće Fakulteta činili su, prema spomenutoj odluci Sabora NR Hrvatske, svi nastavnici i četiri fakultetska suradnika (asistenta) koje su birali svi suradnici Fakulteta. Ono je sastavljalo prijedlog Statuta Fakulteta, biralo nastavnike, znanstvenike i suradnike, biralo i razrješavalo dekana, predlagalo proračun prihoda i rashoda Fakulteta, utvrđivalo nastavne planove u skladu s nastavnim programima, raspravljalo o kadrovskim problemima, stanju nastavne literature, znanstvenoistraživačkom radu i drugim pitanjima iz djelokruga rada Fakulteta. Dekana je biralo Vijeće iz redova profesora i ovlasti su mu ostale iste kao i u prethodnim propisima. S obzirom na to da je prema ovom zakonu po prvi put bilo propisano donošenje Statuta, dekan se trebao brinuti i o njegovoj provedbi. Važno je naglasiti da se o sudjelovanju asistenata u Fakultetskom vijeću raspravljalo mnogo prije donošenja Općeg zakona o univerzitetima iz 1954., pa je tako Vijeće 20. svibnja 1947. prihvatilo predstavku novoosnovane asistentske sekcije u Sindikalnoj podružnici Fakulteta glede sudjelovanja dvojice predstavnika asistenata u njegovu radu, i to na ovaj način:

1. savjetodavnim pravom glasa u svim pitanjima Fakulteta
2. punim pravom glasa u pitanjima:
   a) biranja dekana
   b) izbora asistenata i u svim ostalim pitanjima koja se tiču asistenata
   c) u pitanjima nastavnog plana.

O tome je Vijeće izvijestilo Senat, a od sljedeće sjednice Vijeću su prisustvovali predstavnici asistentske sekcije dr. B. Miklaušić i dr. S. Vatovec. Na Sveučilištu se povela rasprava o asistentima u fakultetskim vijećima, pa je dekan prof. dr. T. Varićak 26. siječnja 1948. izvijestio o zaključku Senata Sveučilišta da asistenti mogu prisustvovati sjednicama Vijeća *kad to dekan prema sadržaju dnevnog reda nađe za potrebno*. To je ujedno bio prvi ulazak asistenata u upravna tijela Fakulteta. Od 6. travnja 1948. sjednicama Vijeća je, uz spomenute asistente, prisustvovao i asistent dr. A. Rako.

Zakon o sveučilištima NRH od 13. srpnja 1957. (NN 38/1957) dalje razrađuje načela društvenog upravljanja, proklamirana Općim saveznim zakonom o univerzitetima iz 1954. godine. Taj zakon, među ostalim, propisuje sastav i izbor upravnih tijela na fakultetima, čime prestaje važiti Odluka Sabora NRH o privremenom sastavu i izboru organa upravljanja na Sveučilištu u Zagrebu iz 1954. godine. Fakultetski savjeti izrastaju u najviše upravno tijelo, donose financijski plan Fakulteta i nadziru njegovo provođenje. Sabor NRH ovlašten je potvrđivati fakultetske statute, a Izvršno vijeće Sabora (vlada) nadzire zakonitost rada sveučilišnih i fakultetskih upravnih tijela. Mijenjanjem zakonskih propisa i statuta fakulteta povećavao se sastav Savjeta, pa su ak. god. 1969./1970. Savjet Fakulteta činila ukupno 22 člana, od toga 16 članova iz radne organizacije, četiri člana predstavnika društveno-političke zajednice i zainteresiranih institucija te dva člana studenta. Iste je akademske godine Savjet donio odluku da svaka druga subota bude neradna, jer je dotad Fakultet radio svaku subotu u mjesecu.

3.18.1. Održavanje prve skupštine Fakulteta

Opći zakon o univerzitetima iz 1954. uveo je novinu da se nakon završetka svake akademske godine treba održati javna fakultetska skupština radnika i studenata koju saziva fakultetska uprava. Tako je 8. listopada 1955. održana prva skupština Veterinarskoga fakulteta, gdje je po prvi put u povijesti Fakulteta dekan podnio godišnji izvještaj o radu. U tom izvještaju, za ak. god. 1954./1955., navedeno je da se od osnivanja Fakulteta do završetka te akademske godine na Fakultet upisalo 3749 studenata (3630 muškarca i 119 žena), a od tog broja diplomiralo je 1509 studenata (1482 muškarca i 27 žena). Doktorat znanosti u isto je vrijeme steklo 312 diplomiranih veterinara (311 muškaraca i jedna žena). Fakultet je tada imao 18 zavoda i klinika, Ambulantnu službu kao samostalnu organizacijsku jedinicu i dva seminara, te zajedno s Farmaceutskim i Medicinskim fakultetom međufakultetski Zavod za fiziku koji je imao funkciju Zavoda za medicinsku fiziku Sveučilišta. Postojala je zatim i knjižnica s odsjekom za studente, zatim u okviru Zavoda za stočarstvo i hranidbu, kao posebna jedinica, Poljoprivredno dobro, a u sklopu Zavoda za farmakologiju i toksikologiju ljekarna. U okviru nastavnog plana i programa bila su 24 obvezna predmeta i predvojnička obuka te 21 obvezni ispit i predvojnička obuka. Ukupan broj nastavnih sati diplomskog studija obuhvaćao je 141 sat predavanja i 145 sati vježbi te po dva sata nastave tjedno iz predvojničke obuke od prve do treće godine studija. Početkom ak. god. 1954./1955. na Fakultetu je bilo zaposleno ukupno 188 djelatnika, od čega osam redovitih profesora, 12 izvanrednih profesora, sedam docenata, jedan predavač, jedan znanstveni suradnik, 51 asistent, 24 laboranta, jedan farmaceut, jedan knjižničar, 17 administrativnih službenika, 35 tehničkog osoblja i 30 pomoćnog osoblja. Od djelatnika Fakulteta nastavu su honorarno obavljala dva nastavnika i jedan asistent, i to iz obveznih predmeta Uvod u veterinarstvo (prof. dr. S. Rapić), Oftalmologija (doc. dr. J. Marolt) i Hranidba domaćih životinja (asistent M. Findrik). Od službenika izvan Fakulteta honorarno je obavljalo nastavu njih 11, i to iz obveznih predmeta Osnovi socijalističke poljoprivrede (inž. Đ. Regan) i Predvojničke obuke (F. Zorić, kapetan JNA) te neobveznih predmeta Povijest veterinarstva (dr. L. Brozović), Osiguranje stoke (dr. V. Župančić), Njemački jezik (dr. A. Hurm), Engleski jezik (M. Hercog), Ruski jezik (E. Čehović), vježbe iz Zoohigijene (inž. L. Dančević, vježbe iz područja voda i inž. O. Weber, vježbe iz područja zraka) i vježbe iz Higijene namirnica animalnog podrijetla (dr. F. Pintarić, vježbe iz tržišnog nadzora živežnih namirnica i V. Bartulić, vježbe iz pregleda stoke za klanje i mesa). Na drugim je fakultetima predavalo šest nastavnika i dva asistenta, i to na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu (prof. dr. I. Ehrlich, prof. dr. T. Varićak, doc. dr. S. Vatovac i asistent K. Kranjc), Poljoprivredno-šumarskom fakultetu (prof. dr. T. Ciliga, prof. dr. F. Mlinac), Medicinskom fakultetu (doc. dr. B. Metzger), Farmaceutskom fakultetu (asistent K. Kranjc) i Filozofskom fakultetu (asistent T. Švob). Te je akademske godine na usavršavanju i studijskom putovanju u inozemstvu bilo 13 nastavnika Fakulteta: (prof. dr. I. Ehrlich, London; doc. dr. S. Krvavica, Basel; prof. dr. M. Francetić, Kiel; asistentica dr. P. Bauer-Sič, Budimpešta; prof. dr. I. Horvat, Hamburg; asistent dr. J. Gorišek, München, Hannover; doc. dr. J. Marolt, Beč i dr.). Osim toga nastavnici i pomoćno-nastavno osoblje organizirali su stručnu ekskurziju u Englesku od 10. srpnja do 2. kolovoza 1955. na vlastiti trošak, uz pomoć Fakulteta, veterinarskih proizvodnih zavoda i veterinarskih stanica NRH. U ekskurziji su sudjelovala 23 zaposlenika Fakulteta te tri predstavnika veterinarskih proizvodnih zavoda i veterinarskih stanica. Te je godine na usavršavanju, odnosno na radu u Fakultetu bilo 15 stručnjaka iz različitih instituta Jugoslavije. Znanstvenoistraživački rad nastavnika financirao se iz redovitih budžetskih sredstava Fakulteta i pomoći iz sveučilišnog budžeta. Tu je pomoć Sveučilišta dobilo 26 projektnih zadataka. Nastavnici su ak. god. 1954./1955. objavili ukupno 84 znanstvena i stručna rada.

3.18.2. Dodjela stanova

Uređenjem društvenog samoupravljanja šezdesetih se godina uvodi novi model stambene politike, tzv. društveni stan. Tako je Sveučilište 3. srpnja 1962. propisalo Pravilnik o davanju na korištenje stanova službenicima i radnicima Sveučilišta, fakulteta i visokih škola u sastavu Sveučilišta u Zagrebu i njihovih ustanova. Kako se planiralo da četverokatna zgrada na Vojnom putu bude useljiva do 15. listopada 1962., Pravilnik je bio prihvaćen po hitnom postupku jer je trebalo učiniti sve potrebno što predviđa Pravilnik za bodovanje i dodjelu stanova. Prema njemu su se davali na korištenje stanovi koje Sveučilište kao investitor izgradi ili na drugi način pribavi kao i stanovi koji prema Zakonu o stambenim odnosima (Službeni list FNRJ, 27/1960) postanu raspoloživi jer se iz njh isele službenici i radnici Sveučilišta, fakulteta i visokih škola u sastavu Sveučilišta i njihovih ustanova. Stanovi su se davali na korištenje zaposlenicima Sveučilišta prema bodovnom sustavu propisanom Pravilnikom. Vijeće Fakulteta je stoga u rujnu 1962. izabralo Komisiju za dodjelu stanova iz sveučilišnog stambenog fonda (prof. dr. M. Findrik, predsjednik, doc. dr. J. Gorišek, dr. F. Dumanovsky, asistent, D. Bukovac, laborant) sa zadaćom da obavi bodovanje u skladu s Pravilnikom i izradi listu prijavljenih kandidata za dodjelu stanova. Tako je na osnovi natječaja Sveučilišta i bodovne liste Fakulteta šest stanova dodijeljeno njegovim zaposlenicima tijekom 1963. i 1964. godine.

Vijeće Fakulteta raspravljalo je 7. svibnja 1964. o načinu dodjele stanova u zgradama Fakulteta te zaključilo da stanove treba dodijeliti službenicima i radnicima koji su po svojoj funkciji važniji za rad Fakulteta i koji su svojom strukom Fakultetu potrebni i izvan radnog vremena. Tada je predloženo, a Savjet je 27. svibnja 1964. i prihvatio, dodjeljivanje jednog raspoloživog stana službenici Fakulteta u potkrovlju južnoga krila zgrade Klinike za zarazne bolesti. Zanimljivo je da je dekan prof. dr. I. Tomašec još krajem ožujka 1961., u skladu sa svojim statutarnim ovlastima, donio Pravilnik o korištenju soba u stambenom traktu Fakulteta. Prema Pravilniku sobama su se mogli koristiti stručnjaci koji su se nalazili na specijalizaciji ili usavršavanju u fakultetskim ustanovama te službenici Fakulteta pod propisanim uvjetima. Stručnjak koji je dolazio na usavršavanje ili specijalizaciju trebao je svojoj molbi priložiti mišljenje i preporuku čelnika ustanove, odnosno odjela u kojemu će raditi, s podacima tko ga i na koje vrijeme upućuje na usavršavanje. Službenicima Fakulteta moglo se odobriti stanovanje u stambenom traktu samo iznimno, i to na određeno vrijeme. Oni su u svojoj molbi morali navesti razloge zbog kojih na drugi način ne mogu riješiti svoj stambeni problem. Stanari stambenog trakta (stručnjaci na usavršavanju i službenici Fakulteta) plaćali su propisanu mjesečnu stanarinu, koja je ulazila u prihode Fakulteta. Također je važno naglasiti da je zgrada Klinike za zarazne bolesti izgrađena 1942. s prvotnom namjenom da u dijelu prostora budu pokusne životinje teoretsko-eksperimentalnih zavoda, a preostali je dio izgrađen za stambene potrebe osoblja Fakulteta. Vijeće je 5. kolovoza iste godine prihvatilo prijedlog da se u zgradi za pokusne životinje u Heinzelovoj ulici jedna soba dodijeli novoizabranom tajniku G. Stuhecu (bio je tajnik Fakulteta od 3. veljače do 8. listopada 1942., kada je dekretom Poglavnika prebačen na Medicinski fakultet, a tajnik Medicinskog fakulteta, K. Podešava, premješten na Veterinarski fakultet, op. a.), a druga V. Verneru, podvorniku. Vijeće je u listopadu 1942. zaključilo da se u istoj zgradi dodijeli stan asistentu M. Voloviću. To su bili prvi stanari novoizgrađene zgrade Fakulteta u Heinzelovoj ulici.

U sljedećim godinama fakulteti preuzimaju odgovornost nad stambenim pitanjem svojih radnika, pa je tako Savjet Fakulteta u travnju 1970. prihvatio Pravilnik o financiranju stambene izgradnje i davanju stanova na korištenje. Njime je određen način prikupljanja financijskih sredstava i njihove raspodjele članovima Fakulteta radi osiguranja i proširenja stambenog prostora. Pravo na dobivanje stana ili financijskih sredstava imali su isključivo radnici Fakulteta koji su u njemu radili s punim radnim vremenom neprekidno, najmanje pet godina, u okviru raspoloživih poslova. Sredstva namijenjena za stambenu izgradnju vodila su se u okviru Fonda zajedničke potrošnje koji

se punio iz doprinosa plaća zaposlenika i dijela prihoda Fakulteta. Pojedini su fondovi na Fakultetu, prema Osnovnom zakonu o financiranju školstva (Službeni list FNRJ, 53/1960), osnovani još prije, u listopadu 1961. godine. Naime, u to je vrijeme došlo do određenih promjena u financiranju Sveučilišta i Fakulteta. Čitav je sustav bio postavljen tako da su fakulteti od Sveučilišta dobivali određen iznos, a na fakultetu je bilo da ta sredstva rasporedi prema potrebama. Neutrošena sredstva nisu se vraćala Sveučilištu, već su se prenosila u sljedeću godinu i raspoređivala u fondove prema odluci fakultetskog savjeta. Fakultet je mogao imati i vlastite prihode, i ako je na kraju obračunske godine bio utvrđen višak prihoda nad rashodima, ta su se sredstva završnim računom raspoređivala u fakultetske fondove.

Sredstva za stambenu izgradnju prema fakultetskom pravilniku mogla su se upotrebljavati za:

- izgradnju i dogradnju stambenih zgrada i pojedinih stanova u društvenom vlasništvu
- kupnju stambenih zgrada i pojedinih stanova u društvenom ili građanskom vlasništvu
- davanje zajmova radnicima za stambenu izgradnju, kupnju ili zamjenu stanova
- uplatu dijela učešća za stambenu izgradnju putem Sveučilišta.

Sredstva namijenjena za financiranje stambene izgradnje putem Sveučilišta Fakultet je uplaćivao u Sveučilišni fond za stambenu izgradnju, prema Odluci o stambenoj izgradnji Sveučilišnog savjeta od 19. lipnja 1968. godine. Uplaćena sredstva činila su 30 % ukupne vrijednosti stana, dok je 70 % osiguravalo Sveučilište. Unesena sredstva nisu se vraćala Fakultetu, no Fakultet je stekao trajno pravo davanja na korištenje tako nabavljenih stanova.

Fakultet je djelatnicima davao na korištenje stanove nad kojima je imao pravo raspolaganja. Stanovi su se mogli dati djelatnicima uz pretplatu na stanarsko pravo ili bez pretplate. Prednost u natječaju imale su osobe koje su pretplatile najmanje 10 % vrijednosti stana. Kao pretplata uzimala se vrijednost stana koji je djelatnik imao prije preseljenja u dobiveni stan. Prethodni je stan djelatnik ostavljao Fakultetu na raspolaganje, za dodjelu drugom djelatniku prema uvjetima natječaja. Potrebu djelatnika za dodjelom stana na korištenje ocjenjivala je stambena komisija Fakulteta prema posebnoj tablici. Rješenjem o dodjeli stana na korištenje utvrđena je obveza radnika o vremenu koje je bio dužan provesti na radu, kao i o pravnim posljedicama prestanka rada prije određenog vremena. Komisija za stanove provodila je natječaj za dodjelu stanova na korištenje i svoj prijedlog davala Savjetu na prihvaćanje.

Prema Pravilniku zajmovi za stambenu izgradnju mogli su se davati radnicima s najmanje pet godina rada u punom radnom vremenu na Fakultetu, i to:

- ako su uz vlastito učešće željeli izgraditi, kupiti ili na drugi način pribaviti stan ili obiteljsku stambenu zgradu radi osobnog stanovanja
- steći stanarsko pravo na stan u društvenom vlasništvu pretplatom stanarskog prava ili davanjem manjega stana i doplate na veći stan u društvenom vlasništvu
- za polaganje učešća radi dobivanja od banke ili druge radne organizacije zajma za izgradnju ili kupnju obiteljske stambene zgrade ili stana
- za dogradnju, pregradnju ili drugačije poboljšanje uvjeta stanovanja.

Zajmovi su mogli biti odobreni radnicima najviše do iznosa od 20.000,00 dinara do 20 godina, uz 1 % kamata. O davanju zajmova odlučivao je Savjet Fakulteta na prijedlog Komisije za stanove. Tako je od 1970. do 1974. djelatnicima Fakulteta odobreno više od dvadeset zajmova za stambeno kreditiranje. Fakultet je također pravilnom politikom raspodjele osigurao znatna sredstva za učešće u raspodjeli sveučilišnih stanova, pa je samo 1973. godine, na osnovi visine uplate u sveučilišni fond, dobio na raspolaganje devet stanova. Takvom je politikom veći broj djelatnika Fakulteta tih godina riješio svoje stambeno pitanje.

Dana 31. siječnja 1974. potpisan je Samoupravni sporazum o stambenoj izgradnji ustanova udruženih u Sveučilište. U skladu s tim Zbor radnih ljudi Fakulteta donio je Samoupravni sporazum o financiranju stambene izgradnje i davanju stanova na korištenje, koji se počeo primjenjivati 23. ožujka 1974. godine. Samoupravni je sporazum većim dijelom bio istovjetan Pravilniku iz 1970., a novina je bila da su prednost dobivanja stana imali djelatnici koji su pretplatili stanarsko pravo u visini od 30 % vrijednosti stana. Kada su pojedinci vlastitim sredstvima sudjelovali u uplati stana, njihova su im se sredstva vraćala tako što su plaćali stanarinu umanjenu za iznos amortizacije stana, sve dok im uplaćeni iznos nije u potpunosti vraćen. Sredstvima pojedinaca nisu se smatrala sredstva koja im je Fakultet odobrio iz svojih sredstava u obliku kredita ili drugom obliku. Ako je korisnik stana svojom krivnjom napustio radnu organizaciju prije negoli je u njoj proveo deset godina neprekidnog radnog staža, gubio je pravo na korištenje stana. Zajmovi za stambenu izgradnju mogli su se prema Samoupravnom sporazumu odobriti radnicima za izgradnju stana, uz polaganje učešća kod banke za dobivanje kredita do iznosa od 50.000 dinara do deset godina, uz 1 % kamata, a za ostale potrebe (kupnja stana, adaptacija postojećeg stana i dr.) do pet godina uz istu kamatnu stopu. Djelatnici Fakulteta imali su Samoupravnim sporazumom pravo na zamjenu stana, zbog proširivanja ili poboljšanja uvjeta stanovanja. Za povećanje stambenog prostora većeg od dvosobnog stana bilo je obvezno nepovratno učešće od 15 % vrijednosti novoga stana. Stanove na Fakultetu mogli su koristiti radnici Fakulteta samo dok su se nalazili u radnom odnosu. Nakon odlaska u mirovinu, ako je Fakultetu bio potreban stan, dotadašnjem korisniku Fakultet je trebao osigurati odgovarajući stan izvan Fakulteta. Fakultet je bio dužan djelatniku koji nije imao riješeno stambeno pitanje, a proveo je najmanje dvadeset godina na Fakultetu i Fakultet mu dotad nije riješio stambeno pitanje, prilikom odlaska u mirovinu osigurati stan. Izmjene i dopune Samoupravnog sporazuma o financiranju stambene izgradnje i davanju stanova na korištenje donesene su 1977. i 1980., pri čemu su izmijenjeni visina i rok odobravanog kredita za izgradnju stana i ostale potrebe, dopunjena veličina površine stana u četvornim metrima po članu obitelji, izmijenjeni kriteriji u raspodjeli bodova, povećan postotak učešća u kupnji stana i dr.

Godine 1978. više se nisu mogli kupovati stanovi putem Sveučilišta, pa se Fakultet morao okrenuti usmjerenoj stambenoj izgradnji (USIZ stanovanja). Posljednje stanove koji su prije bili kupljeni preko Sveučilišta Fakultet je preuzeo 1980. godine. Naime, Savjet je 20. studenoga 1980. donio odluku o preuzimanju prije ugovorenih stanova, koje je Sveučilište kupilo za djelatnike Fakulteta. Posljedni natječaj za dodjelu dvaju stanova na korištenje, koje je Fakultet preuzeo od Sveučilišta, objavljen je 2. veljače 1983. godine. Tom je prilikom zahtjev podnijelo 15 djelatnika Veterinarskoga fakulteta, a odluka o dodjeli tih stanova donesena je na sjednicama Savjeta 11. svibnja i 16. lipnja 1983. godine. U to su vrijeme na sjednicama Savjeta odobravane molbe pojedinih djelatnika Fakulteta za povrat sredstava koja su udružili kod Sveučilišne skupštine – Odbora za životni standard radnih ljudi i studenata, kao vlastito učešće prilikom dobivanja stana.

U siječnju 1985. Savjet je prihvatio prijedlog Izvršnog odbora Sindikata Veterinarskog fakulteta da se pokrene postupak za prodaju stanova u vlasništvu Fakulteta, tako da pravo prvokupa imaju nositelji stanarskog prava. Iste su godine na temelju natječaja i liste reda prvenstva dodijeljena dva stana na Fakultetu.

Na referendumu Zbora radnika 10. srpnja 1987. prihvaćen je novi Pravilnik o davanju stanova na korištenje i odobravanju stambenih kredita. U skladu s njim 1989. dodijeljena su dva stana Fakulteta, nositelja stanarskog prava koji su u međuvremenu umrli, te su u od 1989. do 1992. ustupljena na korištenje četiri stana u zgradama Fakulteta.

Veterinarski je fakultet 23. travnja 1992. javnim pozivom pokrenuo prodaju stambenog fonda Fakulteta, na osnovi Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo od 31. svibnja 1991. (NN 27/1991). Prodaja stanova povjerena je poduzeću za financijski, ekonomski i pravni konzalting *Poslovni servis* s kojim je dekan prof. dr. V. Mitin 21. travnja 1992. potpisao ugovor. Prodaja stanova u vlasništvu Veterinarskoga fakulteta završena je u mandatnom razdoblju dekana prof. dr. Z. Biđina (1995. – 1997.). Sredstva od prodaje stanova upotrijebljena su za tekuće poslovanje Fakulteta.

3.18.3. Reorganizacija visokoškolskih ustanova

Ustavima SFRJ i SR Hrvatske iz 1963. učinjene su znatne promjene u društvenom upravljanju privredom. Uvedeno je načelo samoupravljanja te je došlo do izmjena u sustavu upravljanja radnim organizacijama, uključujući i fakultete. Zbog toga je Savjet 1. veljače 1964. donio privremeni Statut fakulteta, pri čemu u njemu nisu provedena sva ustavna načela.

Ak. god. 1964./1965. došlo je do nekoliko važnih promjena u organizaciji visokoškolskih ustanova, koje su zahvatile i Fakultet. U provedbi odredaba novog Ustava SFRJ (Službeni list SFRJ, 14/1963) donesen je Osnovni zakon o izboru radničkih savjeta i drugih organa samoupravljanja u radnim organizacijama (Službeni list SFRJ, 15/1964), koji je u osnovama izmijenio dotadašnji način upravljanja na fakultetima. Također je donesen Zakon o izmjenama i dopunama Općeg zakona o školstvu (Službeni list SFRJ, 4/1964, pročišćeni tekst), koji je izmijenio primjenjivane odredbe na fakultetima. Isto tako je i Osnovni zakon o ustanovama (Službeni list SFRJ, 5/1965) na novi način regulirao samoupravljanje, plaćanje osobnih dohodaka, stjecanje sredstava za rad ustanova te je donio i mnoge druge promjene koje su bitno utjecale na daljnji razvoj školskih ustanova. U skladu s novim zakonskim propisima Savjet Fakulteta je u prosinca 1964. donio Statutarnu odluku prema kojoj Fakultetom upravljaju radni ljudi i studenti Fakulteta neposredno i preko organa upravljanja. Pravo na neposredno samoupravljanje imali su članovi radne zajednice i studenti na zborovima radne zajednice (zbor i referendum). Pritom su studenti sudjelovali samo u odlučivanju o pitanjima koja su od njihovog interesa.

Zbor je bio najviše samoupravno tijelo na Fakultetu. U njegovu su radu sudjelovali svi radnici Fakulteta, a studenti s 1/3 od ukupnog broja članova. Zbor radnih ljudi donosio je odluke samo na sastancima, a za njihovo je pravovaljano prihvaćanje bila potrebna nazočnost više od polovice članova. O važnim odlukama, poput donošenja Statuta, završnog računa i financijskog plana ili izmjena i dopuna općih akata, Zbor je odlučivao na referendumu. Zbor je otvarao i njime rukovodio predsjednik Savjeta do izbora predsjedništva od tri člana, zapisničara i dva ovjerovitelja zapisnika. Na Zboru radnih ljudi 2. veljače 1976. prihvaćene su izmjene i dopune Statuta vezane za način rukovođenja. Prema novoj odredbi Zbor je sazivao i njime rukovodio njegov predsjednik. Predsjednika i njegova zamjenika birali su radnici natpolovičnom većinom glasova prisutnih, javnim glasanjem. Predsjednik i zamjenik predsjednika birali su se na vrijeme od dvije godine.

Pravo na posredno samoupravljanje imali su članovi radne zajednice i studenti preko svojih predstavnika koji su birani u organe upravljanja. Savjet je bio najviši organ upravljanja Fakultetom. Činili su ga tada predstavnici zaposlenika (16 članova), društvene zajednice (pet članova) i predstavnici studenata (dva člana). Predstavnike društvene zajednice imenovalo je Izvršno vijeće sabora SRH (jedan član), Privredna komora SRH (tri člana) i Komanda armijske oblasti (jedan član). Mandat članova i dalje je bio dvije godine. Svi su članovi imali jednako pravo glasa, bez obzira na predmet o kojemu se glasa. Savjet je donosio konačne odluke u svim slučajevima, osim ako je o pojedinim pitanjima odlučeno u Zboru radne zajednice ili referendumom.

Uz Savjet Fakulteta, kao najviši organ upravljanja, uveden je Upravni odbor Fakulteta, kao izvršni organ Savjeta. Prvi je Upravni odbor izabran 7. studenoga 1964. godine. Činilo ga je sedam članova (dekan, pet predstavnika Savjeta i jedan predstavnik iz kolektiva). Upravni je odbor raspravljao o svim tekućim pitanjima, s težištem na financiranju Fakulteta. Naime, njegova je nadležnost bila pravilno vođenje financijske politike, odnosno utroška fakultetskih prihoda. Tako je, primjerice, na početku svojega djelovanja raspravljao i odlučivao o svim većim nabavama (koje su prelazile 20.000 dinara). Ta je mjera uvedena zbog opće štednje u kojoj su se našle sve visokoškolske ustanove smanjenjem planiranih sredstava za 20 %. Time su se umanjile dotadašnje ovlasti tajnika kao naredbodavca za provedbu financijskog plana.

Prema Statutarnoj odluci kojom su izmijenjene odredbe Statuta o organima samoupravljanja, Vijeće Fakulteta nije bilo upravno tijelo, već stručni organ Savjeta. U njegovoj su nadležnosti bili organizacija i provođenje nastave i znanstvenog rada. Činili su ga svi nastavnici, znanstveni radnici i četiri predstavnika asistenata. Uz ta su upravna tijela postojala Vijeća godišta, a njihov je zadatak bio ostvariti što bližu suradnju između nastavnika i studenata istoga godišta te tako naći najbolji put za otklanjanje nedostataka u nastavi.

Dekan je upravljao Fakultetom, određivao provedbu financijskog plana i bio odgovoran Savjetu. Bio je nadležan suspendirati svaku odluku kolektivnih upravnih tijela, ako je smatrao da nije u skladu s Ustavom, zakonom ili Statutom fakulteta. Takav se sustav upravljanja, uz određene izmjene 1969., održao sve do početka devedesetih godina.

Propisi o samoupravljanju radnika Fakulteta s Ustavom i Zakonom o visokoškolskom obrazovanju (NN 52/1965) u cijelosti su usklađeni u Statutu, koji je donesen 7. ožujka 1966. godine. U tom su kontekstu u cijelosti prihvaćene nadležnosti pojedinih samoupravnih organa. No Fakultet nije imao velika iskustva u radu novoosnovanog Upravnog odbora. Odbor je interpoliran kao novo samoupravno tijelo između Savjeta i Vijeća. Formulacija Zakona nije davala sasvim točnu predstavku koje sve funkcije to novo tijelo treba obavljati. Također nije dovoljno bila definirana nadležnost Vijeća u odnosu na Savjet Fakulteta. Na prvi je pogled bilo jasno da se nisu mogle sasvim odrediti granice između nadležnosti pojedinih upravnih tijela, pa su se one isprepletale, što je samo opteretilo administrativni dio rada Fakulteta i uzrokovalo nepotreban gubitak radnog vremena djelatnika, koje su proveli na sjednicama Upravnog odbora, Savjeta i Vijeća Fakulteta.

Upravni je odbor nakon nekoliko godina postojanja našao svoje mjesto u sustavu samouprave na Fakultetu te je rješavao sva aktualna pitanja vezana za financije, materijalne izdatke i druge poslove iz svoje nadležnosti. Odobravanjem svih nabava i kontrolom nad materijalnim izdacima znatno se uštedjelo, pa je bilo moguće osigurati sredstva za 12. plaću zaposlenika Fakulteta, s obzirom na to da su, prema izvještaju Vijeća za ak. god. 1965./1966., dobivena sredstva za osnovnu djelatnost pokrivala isplate samo za 11 mjeseci, u skladu s dotadašnjom visinom osobnih dohodaka. Radi racionalizacije poslovanja od 1. siječnja 1966. ukinuta je naknada radnicima za troškove prijevoza, ograničeni su troškovi noćenja i utvrđena naknada za korištenje putničkih automobila u službene svrhe. Koliko se u to vrijeme štedjelo na svakoj stavci, govori činjenica da je Upravni odbor odredio da se obrade zelene površine u krugu Fakulteta, pa je zasijana djetelina. S tako uređenih površina pokošene su i iskorištene prilično velike količine djeteline, čime se uštedjelo na troškovima hrane za životinje u vlasništvu Fakulteta.

Upravni je odbor ak. god. 1966./1967. odlučio sklopiti ugovor o najmu s Institutom za biologiju Sveučilišta, Zavodima za fiziku Medicinskog, Farmaceutsko-biokemijskog i Stomatološkog fakulteta i Zavodom za zoologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Te su nastavne jedinice od početka šezdesetih godina bile smještene i održavale nastavu za svoje studente u prostorijama Fakulteta. Osim troškova za održavanje prostorija i pogona, koje je Fakultet primao u okviru dotacije, povećanim prometom i pogonom te prostorom koje su isključivo koristile te institucije i njihovi studenti, stvarali su se izvanredni troškovi koji se nisu mogli nadoknaditi iz drugih izvora. Fakultet je u to vrijeme primao sredstva prema određenim kriterijima u koje su bili uključeni: površina korisnog prostora, broj radnika (posebno nastavnih), broj studenata i dr. Površine, osoblje i studenti spomenutih institucija nisu bili uključeni u dotacije Fakulteta, pa je zbog toga trebalo naplatiti barem dio sredstava koja su s tog naslova primale te institucije. Nakon prvotnih razmimoilaženja u mišljenjima između tih institucija i Fakulteta postignut je sporazum, pa su s njima potpisani separatni ugovori i naplaćena dugovanja. Do kraja samoupravnog socijalizma prostorije Fakulteta dodijeljene su u najam i drugim korisnicima, odnosno Centru za istraživanje mora Instituta *Ruđer Bošković* (1975.), Republičkoj zajednici za zdravstvenu zaštitu stoke (1976.), Centru za medicinske znanosti Kliničkog bolničkog centra Zagreb (1982.), SIZ-u odgoja i usmjerenog obrazovanja (1982.), Radnoj organizaciji Medikem – Varaždin (1987.) i dr. Sredstva dobivena od zakupa prostorija znatno su pomogla u podmirenju gubitaka i troškova u tom

razdoblju teškom za poslovanje Fakulteta, a bili su ugovoreni i neki drugi modaliteti upotrebe najamnine (realizirana sredstva iz ugovora sa SIZ-om mogla su se koristiti isključivo za adaptaciju i rekonstrukciju Fakulteta, op. a.).

Ustavnim amandmanom XV (Službeni list SFRJ, 13/1969) ukinute su sve zakonske odredbe koje su se odnosile na samoupravne oblike na Fakultetu. Taj je amandman predviđao da jedino Savjet radne organizacije bude upravno tijelo, dok je šira organizacija samoupravljanja prepuštena odlukama radnih organizacija. Amandmanom je zapravo ukinut dualizam upravnih tijela, a takav je zaključak proizlazio iz toga što su sve ustavne i zakonske odredbe o Upravnom odboru kao drugom organu samoupravljanja ukinute. Na osnovi ustavnih promjena Savjet je 16. listopada 1969. donio Odluku o prestanku mandata članovima Savjeta i Upravnog odbora s danom 31. prosincem 1969. godine. Na sjednici Zbora radne zajednice Fakulteta od 22. siječnja 1970. donesena je preporuka (nije bilo kvoruma, op. a.) da se članovima Savjeta produlji mandat do formiranja novih samoupravnih tijela. Savjetu je preporučeno da rasprave o novim upravnim tijelima i donesu novi Statut. Na sjednici Savjeta 31. siječnja 1970. zaključeno je da Upravni odbor postaje izvršni organ Savjeta. U načinu postupanja razlika je bila u tome što je Upravni odbor odlučivao isključivo u okviru odluka Savjeta ili po njegovu posebnom ovlaštenju. U skladu s time Upravni je odbor odlučivao o utrošku sredstava u okviru prihvaćenog financijskog plana te o aktualnim problemima iz organizacijskog, financijskog i personalnog područja.

Savjet je 6. svibnja 1971. donio privremenu Statutarnu odluku o izmjenama i dopunama Statuta od 7. ožujka 1966., kojom je izmijenjen sastav i Savjeta i Vijeća Fakulteta. Prema toj odluci te Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 47/1970) u spomenuta su fakultetska tijela uključeni studenti s 1/3 članova od ukupnog broja članova pojedinih organa. Osim toga svi su asistenti postali članovi Vijeća nastavnika. Svi članovi Vijeća imali su jednako pravo glasa, no u kvorumu za donošenje pravovaljanih zaključaka nisu bili uključeni studenti. Ta je odredba donesena zbog toga što studenti nisu pokazivali interes za rad tog tijela. Nadležnost Vijeća nije mijenjana, pa je ono raspravljalo i odlučivalo najviše o izboru nastavnika i asistenata, stjecanju doktorata, habilitacijama i nostrifikacijama. Studenti su u fakultetska tijela izabrani u vijećima godišta i prva je sjednica Znanstveno-nastavnog vijeća (ranije Vijeća nastavnika) u novom sastavu održana 1. lipnja 1971. godine. Ubrzo se pokazalo da je Vijeće u novom sastavu s više od 150 članova (ak. god. 1969./1970. bilo je sastavljeno od 54 člana, op. a.) postalo neučinkovito zbog slabe zainteresiranosti novih članova, ponajprije studenata, za prisustvovanje sjednicama. Stoga se za osiguranje potrebnog kvoruma u donošenju zaključaka morala primijeniti spomenuta odredba o pravu glasa studenata.

Dana 26. travnja 1972. održan je Zbor radne zajednice Fakulteta na kojemu je Veterinarski fakultet u Zagrebu proglašen osnovnom organizacijom udruženog rada. Na Zboru radnih ljudi od 27. studenoga 1973., a u skladu sa Zakonom o konstituiranju i upisu u sudski registar organizacija udruženog rada (Službeni list SFRJ, 22/1973), donesena je Statutarna odluka radne organizacije Fakulteta prema kojoj je Upravni odbor preimenovan u Izvršni odbor, kao provedbeno tijelo Savjeta. Članove Izvršnog odbora birao je i razrješavao Savjet iz reda radnika na dvije godine. Izvršni je odbor imao šest članova, a dekan je bio član po položaju. Izvršni odbor birao je predsjednika i njegova zamjenika te je, u skladu sa Statutom, provodio odluke Zbora radnih ljudi i Savjeta i predlagao Savjetu donošenje, izmjene ili dopune Statuta i drugih općih akata, brinuo se o provedbi plana rada Fakulteta i pravilnom korištenju sredstava, odobravao u okvirima financijskog plana nabavu osnovnih i obrtnih sredstava do pojedinačne vrijednosti do 100.000 dinara, brinuo se o mjerama zaštite na radu i protupožarnim mjerama, provodio mjere za bolju organizaciju rada, podnosio Savjetu izvještaj o radu i odlučivao o službenim putovanjima na teret sredstava Fakulteta.

Na Zboru radnih ljudi Fakulteta 11. srpnja 1974., u skladu sa Zakonom o međusobnim odnosima radnika u udruženom radu (Službeni list SFRJ, 22/1973), prihvaćen je Samoupravni sporazum o međusobnim odnosima radnika u udruženom radu. Njime su uređeni uvjeti i način stjecanja svojstva radnika u udruženom radu, utvrđena radna mjesta, radno vrijeme, uvjeti i način prestanka svojstva radnika u udruženom radu, tijela koja odlučuju o ostvarivanju prava i obveza radnika u udruženom radu, zaštita prava i obveza radnika u udruženom radu i druga pitanja koja su proizlazila iz spomenutog zakona. Taj je samoupravni sporazum po prvi put cjelovito objedinio prava i obveze djelatnika Fakulteta iz radnog odnosa i zapravo je bio preteča kasnije donesenih propisa iz tog područja.

Na Zboru radnih ljudi Fakulteta 9. listopada 1974. Izvršni je odbor proširen na osam članova, a na Zboru od 6. travnja 1976. utvrđen je Samoupravni sporazum o raspodjeli sredstava za osobne dohotke. Njime su djelatnici Fakulteta utvrdili mjerila, način raspodjele i vrijeme isplate osobnih dohodaka i primanja na teret materijalnih troškova i iz sredstava zajedničke potrošnje u skladu s propisima. Izmjene i dopune Samoupravnog sporazuma donesene su na Zboru radnika od 2. prosinca 1977. godine.

Na Zboru radnika 20. rujna 1977., na prijedlog Savjeta, utvrđen je Samoupravni sporazum o organizaciji i sistematizaciji. Njime je po prvi put utvrđena cjelovita sistematizacija radnih mjesta na Fakultetu za znanstveno-nastavne (zavodi, klinike i seminari), znanstveno-stručne (centri), stručne (biblioteka) te administrativno-tehničke (tajništvo s odjelima) organizacijske jedinice. U sporazumu je naveden naziv radnoga mjesta, broj radnika, djelokrug poslova i uvjeti koje radnik mora ispunjavati za pojedino radno mjesto. Stupanjem na snagu tog sporazuma prestao je važiti Pravilnik o radnim mjestima na Veterinarskom fakultetu od 18. srpnja 1962. godine.

Savjet je 25. lipnja, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju od 18. travnja 1977. (NN 15/1977), prihvatio Statutarnu odluku o samoupravljanju, koja je potvrđena na Zboru radnika 20. rujna i referendumu 27. rujna 1977. godine. Tom su statutarnom odlukom uređena samoupravna prava djelatnika i studenata Veterinarskoga fakulteta preko predstavnika u upravnim tijelima, stručnim i provedbenim tijelima.

Na referendumu Zbora radnika 12. prosinca 1978., u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju (NN 15/1977) i Zakonom o organizaciji znanstvenog rada (NN 51/1974), prihvaćen je novi Statut kojim je uvedena funkcija inokosnog poslovodnog organa (IPO), koju je obavljao dekan. IPO je imenovao Savjet, a potvrđivala Skupština grada Zagreba na dvije godine. U skladu s odredbama Statuta, nadležnosti dekana prebačene su na IPO, a s obzirom na to da je ista osoba obavljala obje funkcije, dekan je i dalje obavljao iste poslove. To je, dakle, bila jedna od samoupravnih funkcija koja u početku nije imala osobito značenje u upravljačkoj strukturi Fakulteta. Istim je statutom Izvršni odbor povećan na 11 članova, a činilo ga je pet predstavnika nastavnika, četiri ostala djelatnika Fakulteta i dva studenta. Statutom je povećan i broj predstavnika Savjeta na ukupno 47 članova, a činilo ga je 27 predstavnika nastavnika studijskih godina i ostalih djelatnika, pet studenata i 15 predstavnika društvene zajednice. Nadležnosti iz djelokruga rada Savjeta, Znanstveno-nastavnog vijeća i Zbora radnika Fakulteta ostale su iste.

Na spomenutom referendumu, u skladu sa Zakonom o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 53/1976), utvrđen je Samoupravni sporazum o udruživanju rada radnika u Veterinarski fakultet. Njime su radnici slobodno i ravnopravno uređivali odnose povodom udruživanja u radnu organizaciju Fakulteta, koja u svom sastavu nema osnovnih organizacija, već samo organizacijske jedinice utvrđene Statutom i samoupravnim općim aktom o organizaciji. Odredbama tog sporazuma uređivale su se osnove društveno-ekonomskih i drugih samoupravnih odnosa, koji su detaljnije bili uređeni Statutom Fakulteta i drugim samoupravnim općim aktima. Tim su sporazumom djelatnici stekli prava, obveze i odgovornosti u upravljanju društvenim sredstvima, uvjetima i rezultatima svojega rada, u skladu sa svojim interesima, vodeći pritom računa o društvenim interesima, odnosno interesima šire društvene zajednice. Na istom referendumu, u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, prihvaćen je Samoupravni sporazum u udruživanje u Sveučilište u Zagrebu kojim je, zapravo, bilo propisano koje se organizacije udruženog rada (fakulteti, umjetničke akademije, više škole, znanstvene organizacije i druge organizacije udruženog rada) i pod kojim uvjetima mogu udružiti u Sveučilište.

Na referendumu Zbora radnika od 3. ožujka 1981. prihvaćen je Samoupravni sporazum o samoupravnoj radničkoj kontroli. Prema njemu su radnici imali pravo, radi ostvarivanja i zaštite svojih samoupravnih prava, provoditi samoupravnu radničku kontrolu i društvenu zaštitu neposredno, preko Savjeta Fakulteta, i posredno, preko posebnog tijela samoupravne radničke kontrole. Odbor samoupravne radničke kontrole činilo je 15 članova, i to 14 članova zbora radnika (nastavnika, znanstvenih i stručnih djelatnika te ostalih radnika) i jedan student. Odbor se birao tajnim glasovanjem na dvije godine i obavljao je kontrolu u svim područjima utvrđenim Zakonom. Imao je prava i dužnosti da od svakoga na Fakultetu zatraži obavijesti, podatke o dokumentaciji, i svi su bili dužni u roku koji odbor odredi dostaviti podatke. Odbor je bio dužan obavještavati Savjet i zbor radnika o utvrđenim nepravilnostima i nedostacima u provođenju samoupravnih općih akata, odluka Savjeta i drugih organa i o zakonitosti u radu, te predložiti poduzimanje određenih mjera radi njihova otklanjanja.

Dana 17. ožujka 1982. održana je konstituirajuća sjednica Savjeta, jer je prethodnim članovima istekao mandat. Savjet je tada imao 12 komisija: komisija za investicijsko održavanje i opremu, komisija za suradnju i povezivanje s udruženim radom, komisija za osobne dohotke, komisija za stambena pitanja, komisija za društvenu prehranu, kadrovska komisija, komisija za zaštitu na radu, komisija za odlikovanja i nagrade, komisija za narodnu obranu, komisija za statut i samoupravne opće akte, disciplinski sud za studente i planska komisija.

Na referendumu Zbora radnika 25. svibnja 1983., u skladu sa Zakonom o usmjerenom obrazovanju SRH (NN 20/1982), prihvaćen je novi Statut te time uvedena novina u upravljačkoj strukturi Fakulteta. Uveden je tzv. kolegijalni poslovodni organ (KPO) od pet članova s predsjednikom na čelu. Predsjednika je imenovao Savjet javnim natječajem i na prijedlog natječajne komisije. Dekan je po funkciji bio član KPO-a, a preostala tri člana Savjet je birao tajnim glasovanjem na prijedlog zborova radnika izbornih jedinica za izbor delegata Savjeta Fakulteta. Predsjednik KPO-a vodio je kompletnu poslovnu politiku, a dekan se starao za nastavni, znanstveni i stručni rad. Savjet je 26. svibnja 1983., na osnovi novog Statuta, imenovao prof. dr. M. Zobundžiju za vršitelja dužnosti (v. d.) predsjednika KPO-a, a 7. lipnja 1984. i predsjednikom KPO-a. Tu je dužnost obnašao u dva mandata (1983. – 1988.). Na istoj je sjednici prihvaćen i Poslovnik o radu KPO-a. Članovi KPO-a u prvom mandatu prof. dr. M. Zobundžije kao predsjednika bili su: dr. V. Tadić, prof. dr. M. Jakovac i tajnik Fakulteta I. Parać, dipl. prav., a izabrani su u svibnju iste godine. Statutom je ukinut Izvršni odbor te je smanjen broj predstavnika Savjeta na ukupno 31 člana, a činio ga je: 21 predstavnik nastavnika studijskih godina i ostalih djelatnika Fakulteta, pet studenata i pet predstavnika društvene zajednice. Članovi KPO-a u drugom mandatu bili su: prof. dr. M. Bauer, doc. dr. Z. Petrinec i dr. V. Tadić, a izabrani su na sjednici Savjeta od 23. svibnja 1986. godine.

Na referendumu Zbora radnika 8. srpnja 1988. prihvaćen je novi Statut. Prema njemu, u skladu s mišljenjem radnika Veterinarskoga fakulteta, prihvaćen je IPO – direktor Fakulteta. U listopadu 1988. izabran je prof. dr. M. Zobundžija za v. d.-a direktora Fakulteta. On je tada predložio svojega zamjenika (prof. dr. N. Petrinec), koji većinom glasova nije izabran, pa je predložio drugoga kandidata (prof. dr. M. Bauer), koji također nije izabran za zamjenika v. d.-a direktora Fakulteta. Ista se situacija ponovila na sjednici Savjeta u studenome te godine, kada prvi (prof. dr. J. Živković), pa i drugi predloženi kandidat (prof. dr. M. Peitel) nisu izabrani za zamjenika v. d.-a direktora. Stoga je v. d.-om direktora prof. Zobundžija bio prisiljen imenovati svojeg opunomoćenika (prof. dr. M. Jakovac), koji ga je zastupao na sjednicama prilikom njegove službene odsutnosti.

Na sjednici u listopadu 1989. predsjednik Savjeta prof. dr. H. Gomerčić izvijestio je o prestanku mandata v. d.-a direktora prof. Zobundžije te je Komisija za statut i samoupravne opće akte zadužena da pripremi prijedlog Statutarne odluke kojom se ukida funkcija direktora Fakulteta, s time da dekan postaje IPO. Na referendumu Zbora radnika 28. prosinca 1989., u skladu s novim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 42/1989), prihvaćena je statutarna odluka da dekan ponovno obavlja i dužnost IPO-a, čime je formalno-pravno ukinuta funkcija direktora Fakulteta.

Na referendumu Zbora radnika 25. rujna 1990. prihvaćen je novi Statut, koji je pobliže regulirao organizacijsku strukturu i ovlasti pojedinih organa samoupravljanja na Fakultetu. Funkcija dekana i IPO-a bila je i dalje objedinjena. Dekan je rukovodio i organizirao rad Znanstveno-nastavnog vijeća te odgovorao za financijsko stanje i rezultate poslovanja. Savjet je pak upravljao radom i poslovanjem Fakulteta. Zbog takve organizacije rada, svojstvene samoupravnom socijalizmu, dolazilo je do preklapanja u poslovima iz nadležnosti dekana i Savjeta, što je remetilo poslovanje. To je posebice bilo izraženo u organizaciji rada krajem 1991. i u prvoj polovici 1992., odnosno pri donošenju pojedinih odluka iz nadležnosti Savjeta koje dekan prof. dr. V. Mitin nije mogao podržati (zabilježeno je davanje veta dekana na nekoliko odluka Savjeta 6. veljače te 2. i 20. ožujka 1992., op. a.). U to se vrijeme na državnoj razini pripremaju novi zakonski propisi, koji će promijeniti organizacijsku strukturu Fakulteta. U skladu s time donesena je Uredba Vlade Republike Hrvatske, kojom je delegatima u radu Savjeta mandat produljen do 30. lipnja 1992. godine.

Novim Zakonom o ustanovama (NN 76/1993) društvene pravne osobe koje nisu ustrojene kao društvena poduzeća, zadruge ili društvene organizacije, a obavljaju djelatnost u obrazovanju i znanosti, postaju javne ustanove čijim se osnivačem smatra Republika Hrvatska. Prema tom zakonu prestala je nadležnost radničkih savjeta, odnosno Savjeta Fakulteta, kao i nadležnost svih komisija Savjeta. Poslove stručnog voditelja i upravnog tijela na Fakultetu, prema Zakonu o visokim učilištima (NN 96/1993), preuzeo je dekan. Prema obveznom naputku MZT-a, od 21. rujna 1993., o primjeni prijelaznih i završnih odredbi Zakona o ustanovama, na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 27. listopada iste godine imenovano je privremeno povjerenstvo (dekan prof. dr. T. Martinčić, prodekan prof. dr. Z. Biđin, prof. dr. M. Bauer, prof. dr. A. Brkić, doc. dr. M. Catinelli, prof. dr. H. Gomerčić, prof. dr. B. Jukić i prof. dr. I. Karadjole) koje je dekanu pomagalo u radu do početka rada stalnih povjerenstava. Sve su komisije Znanstveno-nastavnog vijeća ukinute, a Vijeće je u prosincu iste godine osnovalo nova, kada je ujedno prestao mandat privremenom povjerenstvu.

Prestankom rada Savjeta Fakulteta završeno je samoupravnog socijalizma i ujedno ukinuto dvovlašće na Fakultetu. Dekan je na sjednici u veljači 1994. obavijestio da je imenovano privremeno povjerenstvo za izradu novog Statuta (predsjednik prof. dr. J. Perić, prof. dr. I. Karadjole, prof. dr. A. Brkić, doc. dr. Lj. Bedrica i pravnik – tajnik Fakulteta), koji je prihvaćen u rujnu iste godine. Predsjednici Savjeta Veterinarskoga fakulteta, prema izbornim sjednicama bili su:

1. prof. dr. J. Ivoš (4. prosinca 1954. – 17. rujna 1956.)
2. inž. M. Magašić (17. rujna 1956. – 6. listopada 1958.)
3. dr. N. Fiolić (6. listopada 1958. – 21. studenoga 1960.)
4. dr. N. Fiolić (21. studenoga 1960. – 22. prosinca 1962.)
5. prof. dr. S. Forenbacher (22. prosinca 1962. – 7. studenoga 1964.)
6. prof. dr. M. Francetić (7. studenoga 1964. – 16. listopada 1965.)
7. prof. inž. S. Meknić (16. listopada 1965. – 29. rujna 1966.)
8. prof. dr. B. Maržan (29. rujna 1966. – 14. listopada 1967.)
9. prof. dr. J. Ivoš (14. listopada 1967. – 16. listopada 1969.)
10. prof. dr. E. Vukelić (16. listopada 1969. – 30. lipnja 1970.)
11. prof. inž. S. Meknić (30. lipnja 1970. – 22. rujna 1972.)
12. doc. dr. F. Sanković (22. rujna 1972. – 19. rujna 1974.)
13. prof. dr. I. Ljubić (19. rujna 1974. – 8. rujna 1976.)
14. prof. dr. M. Findrik (8. rujna 1976. – 24. veljače 1977.)
15. prof. dr. S. Rižnar (24. veljače 1977. – 13. veljače 1978.)
16. prof. dr. S. Rižnar (13. veljače 1978. – 5. ožujka 1980.)
17. prof. dr. T. Martinčić (5. ožujka 1980. – 17. ožujka 1982.)
18. prof. dr. J. Živković (17. ožujka 1982. – 2. studenoga 1983.)
19. prof. dr. T. Martinčić (2. studenoga 1983. – 4. prosinca 1985.)
20. prof. dr. K. Čuljak (4. prosinca 1985. – 28. siječnja 1987.)
21. prof. dr. H. Gomerčić (28. siječnja 1987. – 7. ožujka 1990.)
22. prof. dr. H. Gomerčić (7. ožujka 1990. – 30. lipnja 1992.)

3.19. Financiranje Fakulteta

Od 1948. do 1950. sredstva za djelatnost Fakulteta osiguravana su iz budžeta Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole, a 1951. iz budžeta Ministarstva za nauku i kulturu.
Od 1952. do 1954. sredstva za financiranje redovitih djelatnosti Fakulteta osiguravala su se iz budžeta Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu. Od 1954. pa do sredine šezdesetih godina Fakultet se financirao iz proračuna Sveučilišta, tako da su sastavnice Sveučilišta sastavljale svoje financijske planove, a na osnovi toga dobivao se financijski plan Sveučilišta, koje se financiralo iz republičkog fonda za školstvo. Naime, temeljem odredbi Zakona o budžetima i financiranju samostalnih ustanova (Službeni list FNR Jugoslavije, 52/1959), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1960., za financiranje školstva osnovani su fondovi za školstvo kao obvezni društveni fondovi koje su morale imati sve društveno-političke zajednice, osim kotareva. Svaki je od fondova financirao školstvo iz svoje, zakonom propisane nadležnosti, pri čemu se visoko školstvo financiralo iz istoimenog republičkog fonda.
U tom je razdoblju Sveučilište manje-više bilo neslužbeni administrativni koordinator financijskih planova fakulteta. Prema tome financijski plan Sveučilišta i nije bio drugo do suma financijskih planova fakulteta i drugih ustanova u njegovu sastavu. Sredstva su se raspoređivala na osnovi normativa koji se odobravao za svaku pojedinu vrstu rashoda, primjerice za osobne dohotke prema brojnom stanju na platnom spisku. Slično je bilo i za materijalne rashode, ogrjev po kubičnom metru, za osvjetljenje po četvornom metru školskih prostorija, za uredski materijal, poštanske troškove, nabavu knjiga za knjižnicu i dr., prema broju zaposlenih, u nekim slučajevima svih, a u drugim samo nastavnog osoblja itd. Na prvi je pogled primjena normativa izgledala u redu, međutim detaljnom analizom zaključeno je da je ona samo nov način budžetsko-administrativne raspodjele sredstava, što je kočilo razvoj samoupravljanja i provođenja privredne i društvene reforme u odgoju i obrazovanju, pri čemu je intencija bila smanjenje broja zaposlenih uz intenzifikaciju rada u obrazovnim ustanovama. Tako se povećan opseg poslova raspodijelio na preostali broj djelatnika i umjesto da takva ustanova bude u boljoj financijskoj situaciji, sredstva su joj već iduće budžetske godine smanjena, i za osobne dohotke i za materijalne troškove, jer je za raspodjelu budžetskih sredstava bio mjerodavan samo broj ljudi na platnom spisku u stalnom radnom odnosu.
Stupanjem na snagu Osnovnog zakona o financiranju društveno-političkih zajednica (Službeni list SFRJ, 31/1964), kao i Osnovnog zakona o ustanovama (Službeni list SFRJ, 5/1965), ukinuti su propisi na osnovi kojih su formirani društveni fondovi za školstvo, tako da je svaka društveno-politička zajednica u kojoj je taj fond postojao trebala odlučiti hoće li ga zadržati i uskladiti s odredbama Osnovnog zakona o financiranju društveno-političkih zajednica ili će ga ukinuti. Od viših društveno-političkih zajednica federacija je prva ukinula fond za školstvo, a u SRH je Zakonom o ukidanju republičkog društvenog fonda za školstvo (NN 7/1965) fond ukinut 1. siječnja 1965. godine. Ukidanje republičkog fonda za školstvo SRH logična je posljedica promjena u načinu financiranja visokog školstva. Dok se prije visoko školstvo financiralo isključivo iz republičkog fonda za školstvo (osim onih visokih i viših škola koje su poslije 1960. osnovale općine ili kotarevi, odnosno pojedine privredne organizacije koje su ih morale i financirati), sredinom šezdesetih godina u Zagrebu je, primjerice, osnovan Gradski fond za financiranje visokog školstva putem kojeg se ono financiralo, i to na temelju sufinanciranja Grada Zagreba i SRH.
Takav se način financiranja školstva nije pokazao uspješnim, pa su se tražili drugi modaliteti. Stoga je Savezna skupština u svibnju 1966. donijela Opći zakon o financiranju sredstvima za obrazovanje i odgoj (Službeni list SFRJ, 21/1966) kojim su postavljena samo opća načela financiranja odgoja i obrazovanja, dok su detalje trebali donijeti republički zakoni.
Najvažnija je postavka tog zakona obveza društveno-političkih zajednica da osiguraju stabilna sredstva za obrazovanje i odgoj, i to takva koja će rasti paralelno s rastom osobnih dohodaka, odnosno s porastom materijalnog stanja cijeloga društva. U tu je svrhu bilo predviđeno osnivanje tzv. zajednica obrazovanja (fond zajednice obrazovanja). Zajednice obrazovanja mogle su se osnivati *za određeno područje koje je u organizaciji mreže obrazovno-odgojnih ustanova predstavljalo odgovarajuću cjelinu*, za teritorij republike, za jednu ili više djelatnosti u privredi i društvenih službi, odnosno za više radnih organizacija, u skladu sa zakonom. Prema tome bilo je predviđeno postojanje dviju vrsta zajednica obrazovanja: teritorijalnih i onih po privrednim djelatnostima, odnosno društvenim službama. Kod teritorijalnih je zakonom bilo određeno samo postojanje republičkih zajednica, dok se pitanje druge vrste teritorijalnih zajednica trebalo riješiti republičkim zakonom, odnosno hoće li ta zajednica biti na razini općine ili nekoga šireg područja (ekonomskih regija).
Zajednice obrazovanja činile su ustanove za obrazovanje i odgoj, radne organizacije u privredi i društvenim službama i druge zainteresirane organizacije i građani, a njihovi su predstavnici činili najviše tijelo zajednice. Zajednice su bile samoupravne organizacije i imale su svojstvo pravne osobe. Svaka je zajednica obrazovanja imala svoj fond, a kao osnovni oblik prihoda bilo je predviđeno uvođenje posebnog doprinosa iz osobnih dohodaka građana, tzv. doprinosa za obrazovanje. Ustvari radilo se o tome da se iz dotadašnjih doprinosa iz osobnih dohodaka građana izdvojio određen postotak i taj je dio automatski bio prihod odgovarajućeg fonda zajednice obrazovanja.
Zakonom o financiranju odgoja i obrazovanja (NN 49/1969) znatno je izmijenjeno financiranje usmjerenog obrazovanja, uključujući i visoko školstvo, pri čemu se ono počelo financirati iz fondova zajednice obrazovanja. Naime, prema novom načinu sredstva su uplaćivana iz doprinosa osobnih dohodaka građana u fondove kojima je raspolagala Republička zajednica za financiranje odgoja i usmjerenog obrazovanja. Sredstva iz tih fondova dodjeljivala su se Sveučilištu za sve njegove sastavnice, a o njihovoj je raspodjeli odlučivao Savjet Sveučilišta. Zapravo, sredstva su se u fondovima odmjeravala prema financijskim planovima svake pojedine sastavnice, tako da je i ta, naizgled vrlo važna ovlast Sveučilišnog savjeta, imala manju težinu u stvarnosti negoli u normama.
Fakultet se, uz manje izmjene, financirao putem fondova sve do ukidanja samoupravnog socijalizma, odnosno osamostaljenja RH početkom devedesetih godina.

3.19.1. Teškoće u poslovanju Fakulteta 1970-ih i 1980-ih godina

Početkom ak. god. 1970./1971. odlučeno je da Sveučilište sklopi ugovor s Republičkom zajednicom za financiranje odgoja i usmjerenog obrazovanja o visini sredstava potrebnih za sve ustanove u njegovu sastavu. Tako je postignut sporazum između Sveučilišta i zajednice. No prijašnji je način budžetnog financiranja zadržan, sa svim negativnim stranama, osim što se s budžetnom godinom primljena sredstva nisu gasila. Naime, nastale su poteškoće s financiranjem jer je Republička zajednica tijekom 1971. i 1972., zbog opće nelikvidnosti u privredi, kasnila s financiranjem sveučilišne zajednice, što se negativno odrazilo na ukupno poslovanje Fakulteta. Fakultet je ionako već 1969. radio uz mjere štednje, pa su se materijalni troškovi za diplomsku nastavu namirivali iz sredstava prikupljenih za poslijediplomsku nastavu. Isto tako raspodjela po nastavnim jedinicama u tom raz-

doblju nije provedena jer su sredstva za osnovnu djelatnost Fakulteta bila premala. U godinama koje su slijedile režijski su se troškovi znatno povećali, što je uz inflaciju dodatno otežavalo financijsku situaciju. Na temelju Samoupravnog sporazuma osnovana je 1973. Republička samoupravna interesna zajednica za financiranje usmjerenog obrazovanja u djelatnosti poljoprivrede i prehrambene industrije (RSIZ). U skladu s time od 1. siječnja 1973. obvezu financiranja Fakulteta preuzela je Samoupravna interesna zajednica općina Zagreb (SIZ Zagreb) i Samoupravna interesna zajednica regije Slavonije i Baranje (SIZ Osijek) u omjeru 70 : 30 %. Uvedeno je neposredno financiranje, tako da je Fakultet sklapao ugovor sa SIZ-ovima na godišnjoj razini, a SIZ-ovi su financijska sredstva uplaćivali izravno na žiroračun Fakulteta, prema financijskom planu s predvidivim porastom dotacije zbog devalvacije dinara. Ukupna sredstva koje su te zajednice primale povećana su za 12 % u usporedbi s 1972. godinom. Od tih povećanih sredstava SIZ Zagreb je za 1973. godinu povećao svoju dotaciju, dok SIZ Osijek nije u početku postigao nikakvo povećanje. Što je značila takva financijska politika, nije potrebno posebno objašnjavati uzme li se u obzir činjenica da su cijene zbog inflacije u to vrijeme rasle oko 25 % na godišnjoj razini. Dodatnim je pregovorima SIZ Osijek odlukom od 27. studenoga 1973. odobrio povećanje za 10 %. Do kraja godine isplaćeni su zaostaci s povećanjem dotacije, pa je Fakultet uz realiziranu uštedu završio poslovnu 1973. godinu s pozitivnom bilancom. Višak sredstava raspoređen je u fakultetske fondove. Ostvarila su se predviđanja kojih se sveučilišna zajednica prilikom formiranja SIZ-ova pribojavala, da fakulteti neće sudjelovati kao ravnopravni partneri prilikom sklapanja ugovora o financiranju, što je bilo zajamčeno Ustavom, već su SIZ-ovi određivali iznos kojim će financirati fakultete. Zbog toga su fakulteti bili stavljeni u situaciju da obavljaju osnovnu djelatnost za cijenu koju određuju drugi čimbenici. U takvoj situaciji Fakultet nije mogao obaviti nikakvu nabavu osim iz uplaćenih sredstava amortizacije te je situacija u tom pogledu bila lošija ak. god. 1972./1973. negoli prethodne godine. Sklapanje ugovora za 1974. godinu ponovno nije prošlo bez problema jer su ugovorna sredstva jedva bila dostatna da Fakultet uz odgovarajuće mjere štednje završi poslovnu godinu na pozitivnoj nuli. Osim toga, konačna ugovorna sredstva za financiranje u toj godini ponovno su pristizala sa zakašnjenjem. Stoga je Fakultet tu poslovnu godinu završio s gubitkom, zbog čega je prihvaćena njegova sanacija. Godine 1975. predstavnici Fakulteta i fakultetske partije poduzeli su aktivnosti pred nadležnim tijelima radi normaliziranja financijske situacije u prijelaznom razdoblju do ponovnog potpisivanja ugovora sa SIZ-ovima. Zaostala su sredstva pristigla, međutim prema prijedlogu SIZ-ova proizlazilo je da ugovorna sredstva za 1975. , prema financijskom planu Fakulteta, nisu bila dovoljna da se ta poslovna godina završi pozitivno. Stoga je Savjeta Fakulteta 20. svibnja 1975. zaključio da se odbije potpisivanje ugovora sa SIZ-ovima jer se njime Fakultet tjera u gubitak, uz istodobno održavanje osobnih dohodaka na razini kao da nema inflacije. Na temelju zaključaka Izvršnog odbora SIZ-a Zagreb odobrena su sredstva s 35 %-tnim povećanjem u odnosu na prethodnu godinu, pa je dekan prof. dr. M. Findrik 25. lipnja 1975. ovlašten da sa SIZ-om Zagreb potpiše ugovor o financiranju u 1975. godini. Tada je donesen i zaključak da će se SIZ-u Osijek predložiti potpisivanje ugovora na drugi iznos, međutim odbijen je zahtjev za povećanje dotacije. Zbog svih tih poteškoća prijetila je opasnost da se neće moći na vrijeme isplatiti plaće za srpanj. Savjet je 9. srpnja odlučio da se Institutu za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje uvede naknada za režijske troškove u iznosu od 10 % od sveukupnih sredstava prispjelih na žiroračun Instituta tijekom 1975. godine. Općenito je Fakultet tijekom prvoga polugodišta 1975. poslovao uz mjere opreza, tako da u tom vremenu nije bilo popunjeno ni jedno ispražnjeno radno mjesto. Zahvaljujući mjerama štednje i mjerama za povećanje prihoda Fakultet je poslovnu 1975. godinu završio bez gubitaka. SIZ Zagreb je radi daljnjeg financiranja od Fakulteta zatražio da izradi program razvoja za srednjoročno razdoblje od 1976. do 1980., pri čemu je trebalo obuhvatiti kadrovske potrebe, kadrove koje Fakultet obrazuje za privredu, plan obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja, investicijska ulaganja i program aktivnosti za provedbu reforme usmjerenog obrazovanja. Dekan prof. dr. M. Findrik i prodekani prof. dr. V. Mitin i prof. dr. M. Sviben u siječnju 1976. ovlašteni su da izrade program u skladu s raspoloživim podacima i dostave ga SIZ-u Zagreb. Poslovna godina 1976. ponovno je završena s gubicima, ponajprije zbog preuzetog dugovanja pripojenog Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje. Stoga je na sjednici Savjeta u ožujku 1977., u skladu sa Zakonom o uvjetima i postupku sanacije organizacija udruženog rada (Službeni list SFRJ, 39/1972), otvoren postupak sanacije za namirenje nepokrivenog gubitka Instituta. Odluka o otvaranju postupka sanacije dostavljena je SIZ-ovima. Savjet je u travnju 1977. prihvatio izvještaj o sanaciji Fakulteta i uplati nepokrivenog gubitka od strane SIZ-ova. Godine 1977. također su se pojavile poteškoće u poslovanju. Prvo su utvrđeni gubici u poslovanju Centra za svinjogojstvo, koji je bio u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje. Stoga je proveden sanacijski program Centra tako da je podignut kredit od Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (SIZ IV) za izradu studije *Tehnologija proizvodnje svinja u industrijskoj proizvodnji*, a otplata kredita ugovorena s pojedinim radnim organizacijama (*5 maj*, Bjelovar, PPK Kutjevo, *Tehničko-ekonomski inžinjering*) na osnovi Samoupravnog sporazuma o suradnji na izradi studije. Zatim je po periodičnom obračunu za razdoblje od siječnja do lipnja 1977. utvrđen gubitak u poslovanju Fakulteta i pripremljen program sanacije s ekstremnim mjerama štednje, kako se po završnom računu on ne bi ponovio. Zbog učestalih poteškoća u poslovanju Služba društvenog knjigovodstva (SDK) prijavila je Fakultet Privrednom sudu kao gubitaše. Fakultet je morao podnijeti izvještaj o investicijama, jer se postavilo pitanje kako radna organizacija s gubitkom može ulaziti u investicije (u to su se vrijeme na Fakultetu radilo na priključenju na gradsku toplanu i obavljala se rekonstrukcija elektroinstalacija zbog nedostataka utvrđenih od inspektorata rada, op. a.). Odgovoreno je da su investicije provedene sredstvima SIZ-a IV i kredita Republičke zajednice za suzbijanje stočnih zaraza. Uz sve poduzete mjere štednje i rebalans financijskog plana Fakultet je i poslovnu 1977. godinu završio s gubitkom. Zbog toga je ponovno donesen sanacijski program mjera za otklanjanje gubitka koji je pokriven u listopadu 1978. uplatom dugovanja SIZ-a. Ujedno je utvrđen gubitak u periodičnom razdoblju od siječnja do rujna 1978. te su poduzete daljnje mjere u štednji na materijalnim troškovima kao i mjere za povećanje prihoda (uvođenje naknade za pokretanje postupka za stjecanje doktorata znanosti i postupak izbora u znanstvena zvanja, povećanje visine zakupnine korisnicima fakultetskih prostorija i dr.). No Fakultet je poslovnu 1978. godinu ponovno završio s gubitkom zbog povećanih troškova izazvanih većim brojem upisanih studenata, povećanih doprinosa iz dohotka u odnosu na 1977. godinu, povećanih troškova pogona zbog poskupljenja električne energije, ogrjeva, vode, poštanskih, zanatskih i ostalih neproizvodnih usluga. Stoga se u veljači 1979. ponovno morao otvoriti sanacijski program po zaključnom računu za 1978. godinu. No već je u travnju iste godine, prilikom rasprave o prijedlogu financijskog plana i rashoda za 1979. godinu, predsjednik Komisije za investicijsko održavanje i opremu prof. dr. M. Kalivoda izvijestio da je sanacijski program prekinut jer su od SIZ-ova povećana sredstva u odnosu na prethodnu godinu. U rujnu 1979. rukovoditelj odjela računovodstva P. Lučić-Roki izvijestio je da je periodični obračun poslovanja za razdoblje od siječnja do lipnja 1979. zaključen bez gubitaka te da se rate za kredite isplaćuju redovito. No pozitivno je poslovanje bilo kratkoga vijeka, jer je zbog kašnjenja uplate sredstava od SIZ-ova poslovna godina ponovno završila s gubitkom. Pokrenut je sanacijski plan i ostatak nepokrivenog gubitka djelomično je pokrio SIZ. Stoga je u skladu sa Zakonom o uvjetima i postupku sanacije organizacija udruženog rada Fakultet morao prijeći na isplatu prosječno isplaćenog osobnog dohotka za granu djelatnosti na temelju podataka iz periodičnih obračuna organizacije udruženog rada za razdoblje od siječnja do rujna 1979. godine. Prema tome Fakultet je bio prisiljen da se sanira samostalno, usklađivanjem osobnih dohodaka. U skladu sa Zakonom o društvenom planiranju (NN 40/1978) bio je dužan do 30. ožujka 1980. izraditi poslovno-financijski plan za 1980. godinu. Planska komisija (dr. M. Tadić, prof. dr. V. Srebočan, prof. dr. M. Kalivoda, dr. I.

Majdak, prof. dr. M. Herak, prod. dr. S. Krvavica i prof. dr. M. Sviben) trebala je izraditi plan čiji je pisani primjerak dostavljen svakom članu Savjeta. U ožujku 1980. raspravljalo se o tom planu te su za njegovu provedbu određene privremene mjere u poslovanju do kraja lipnja. Prema njima obustavljena je isplata povećanog opsega rada i autorskih honorara iz svih izvora prihoda te je isplaćivana akontacija u visini osobnih dohodaka iz studenoga 1979. godine. Posebno je istaknuta potreba daljnjeg pojačanog angažiranja djelatnika na Fakultetu radi povećanja ukupnog prihoda na osnovi suradnje s privredom i drugih izvora prihoda. Gubici su se nastavili u prvom tromjesečju 1980. jer nije ostvaren planirani priljev sredstava od SIZ-ova te je dotacija ostala na razini prethodne godine, iako je planiran porast za 16,4 %. Osim toga znatno su porasle cijene usluga i dobara u odnosu na 1979., što je povisilo materijalne troškove. Godine 1980. zabilježeno je i negativno poslovanje Centra za tehnologiju animalnih proizvoda i ponovni gubici Centra za svinjogojstvo, koji su se protegnuli i na 1981., što se također odrazilo na negativno poslovanje Fakulteta. Na referendumu Zbora radnih ljudi u srpnju 1980. odlučivalo se o prihvaćanju širih stabilizacijskih mjera Fakulteta. Trebale su biti privremenog karaktera i uključivale su, među ostalim, izmjene i dopune Pravilnika za stjecanje dohotka, povećanje režijskih troškova znanstveno-nastavnim jedinicama za znanstvene teme i ugovore s privredom te povećanje režijskih troškova Centrima Fakulteta za njihove zaposlenike. No Zbor radnih ljudi Fakulteta nije prihvatio prijedlog tih privremenih stabilizacijskih mjera. U tom je razdoblju u više navrata bilo pokušaja reguliranja odnosa sa SIZ-om Osijek. Taj SIZ nekoliko godina nije u cijelosti obračunavao, pa tako ni isplaćivao svoj dio dotacije, zbog čega je Fakultet gubio znatna sredstva. Tako je SIZ Zagreb za 1980. povećao svoju dotaciju za 14 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je SIZ Osijek odobrio dotaciju za 5 % na već smanjenu dotaciju iz 1979. godine. Zbog toga je Fakultet odbijao potpisivati odluke o takvom obračunu dotacije te pismeno upozoravao Skupštinu SIZ-a da nisu u mogućnosti obavljati svoju djelatnost s obzirom na kontinuirano povećanje materijalnih troškova zbog inflacije. Pritom se Fakultet pridržavao mjera štednje na svim poljima poslovanja. Ograničavalo se trošenje sredstava gdje god je to bilo moguće (putovanja, materijali, oprema). Posebno je bilo naglašeno odustajanje od svih investicijskih ulaganja koja nisu nužna, posebice u nabavi opreme koja je već postojala. No poslovna 1980. ponovno je završena s gubitkom, zbog svih navedenih problema u financiranju, prije svega od SIZ-a Osijek. Zbog toga je Savjet u veljači 1981. donio odluku o posudbi 1.500,000 dinara iz fonda zajedničke potrošnje Fakulteta kao obrtnih sredstava za isplatu osobnih dohodaka. S obzirom na to da su po periodičnom obračunu Fakulteta za razdoblje od siječnja do rujna 1981. utvrđeni novi gubici, Savjet je u studenom odobrio podizanje kredita za obrtna sredstva kod Osiguravajućeg zavoda Zagreb u visini od dvije godišnje premije koje Fakultet uplaćuje na vrijeme od 5 godina uz 7 % kamata. Iste je godine na Fakultetu boravila prosvjetna inspekcija što je, uz tešku financijsku situaciju, dodatno opteretilo stručne službe odgovorne za poslovanje, jer je prema Zakonu o prosvjetnoj inspekciji (NN 5/1981) u kratko vrijeme trebalo donijeti čitav niz općih akata u skladu sa Zakonom o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 53/1976), Zakonom o društvenom planiranju (NN 40/1978) i Zakonom o visokom obrazovanju (NN 15/1977; 24/1978; 28/1979). Gubici su samo rasli, pa je i završni račun za 1981. završio s negativnom bilancom u poslovanju. Zbog toga je općini Peščenica temeljem Zakona o udruženom radu upućen zahtjev za oslobađanje od obveze plaćanja poreza i doprinosa iz dohotka, a SIZ-u Osijek da se poravnaju sporna dugovanja u proteklih šest godina. Također su zatražena sredstva za sanaciju iz rezervnih sredstava općine Peščenica i Grada Zagreba, međutim ti zahtjevi nisu ispunjeni. Zanimljivo je spomenuti da su gubici u promatranom razdoblju na kraju svake poslovne godine iznosili prosječno 3.500.000,00 dinara, što govori da se isti iznos gubitaka samo prebacivao iz jedne u drugu poslovnu godinu. Tako je poslovna godina 1982. započela na Fakultetu s relativno velikim teškoćama, pa je prva obveza bila poduzimanje odgovarajućih mjera za osiguravanje financijske konstrukcije kojom bi se pokrilo negativno poslovanje iz 1981. godine. Stoga je početkom 1982. sklopljen Samoupravni sporazum o stručnoj suradnji na izvršavanju znanstvenoistraživačkih zadataka s Centrom za medicinske znanosti Kliničkog bolničkog centra Zagreb i Veterinarskoga fakulteta za razdoblje od pet godina. Pripremljen je prijedlog Samoupravnog sporazuma o bespovratnoj sanaciji gubitaka Veterinarskoga fakulteta po završnom računu za 1981., pri čemu se Centar za medicinske znanosti obvezao dati bespovratna sredstva u iznosu od 3.500.000,00 dinara, s tim da će Fakultet za potrebe Centra osigurati korištenje prostorija u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Samupravni je sporazum prihvaćen na Zboru radnika Fakulteta u ožujku 1982. godine. Ugovorena su sredstva uplaćena na žiroračun Fakulteta 1. travnja 1982. i time su sanirani gubici za 1981. bez pomoći SIZ-ova i drugih državnih institucija. Iako je ta sanacija imala formalan karakter, omogućila je redovito poslovanje Fakulteta, a u svojoj je osnovi značila povećanje imovine za tu svotu. Naime, naknadno je od SIZ-a Zagreb na ime sanacije gubitaka iz 1981. dobivena svota od 2.500.000,00 dinara, koja je u cijelosti unesena u poslovni fond Fakulteta i prenesena u masu financijskih sredstava za 1983. godinu. Poseban problem pred rukovodstvom Fakulteta bio je pitanje oko 9.500.000,00 dinara, koji su bili sporni po obračunu mase sredstava za rad Fakulteta u 1981. godini. Razlika tih sredstava priznata je Fakultetu tek početkom prosinca 1982. godine. Relativno visoki izdaci za pojedine troškove poslovanja u 1982. zahtijevali su konstantno praćenje pojedinih troškova i maksimalnu štednju na svim područjima poslovanja. Posebnim zalaganjem i strpljenjem svih djelatnika te donošenjem odluka u upravnim tijelima Fakulteta i drugim tijelima, kao i doslovnim provođenjem zacrtane restriktivne politike rast troškova zadržan je u prihvatljivim granicama. U ak. god. 1982./1983., nakon duljeg vremena, upisan je znatno veći broj studenata u prvu godinu (312 studenata bez ponavljača), što je značilo i povećanje sredstava za rad. Jedan od temeljnih problema poslovanja, koji je trajao od 1976., bila je diskrepancija u sustavu financiranja redovite djelatnosti Fakulteta, između dogovorene politike i stvarnog ponašanja SIZ-ova odgoja i usmjerenog obrazovanja. Nažalost, u cjelokupnom razdoblju, počevši od 1976. pa do 1982. godine, nije postignuto da SIZ Osijek doznačuje predviđenih 30 % od mase sredstava, nego je to uvijek bilo od 20 do 22 % u odnosu na sredstva koja je doznačavao SIZ Zagreb. Ti su razlozi potaknuli upravu Fakulteta na djelovanje, pa je Savjet u prosincu 1982. odlučio da se od Republičke samopravne interesne zajednice zatraži da se financiranje nastavne djelatnosti Veterinarskoga fakulteta, počevši od 1. siječnja 1983., obavlja u cijelosti putem SIZ-a Zagreb, što je i uspjelo. Konačno, nakon šest godina postignut je dogovor u Republičkoj samoupravnoj interesnoj zajednici usmjerenog obrazovanja, SIZ-u Osijek i SIZ-u Zagreb, da se Veterinarskom fakultetu osiguraju sredstva u 100%-om iznosu za financiranje nastavne djelatnosti, pa je krajem veljače 1983., na ime razlike sredstava za redovitu djelatnost u 1982. godini, Fakultetu doznačen iznos od 7.580.000,00 dinara, koji je u cijelosti prenesen u masu sredstava Fakulteta za 1983. godinu. Ta su sredstva omogućila fleksibilnije poslovanje u 1983. i osigurala odgovarajuću gospodarsku stabilnost. Osobni dohoci u SRH za 1982. porasli su za 27 %, dok su u istom razdoblju na Fakultetu povećani za 29,7 %, što upućuje na to da je Fakultet relativno uspješno pratio inflaciju i da se maksimalno vodilo računa o standardu radnika. Posebno treba naglasiti da je do povoljnog poslovanja u 1982. godini došlo iz tri osnovna razloga: osigurano je odgovarajuće financiranje redovite nastavne djelatnosti od SIZ-ova odgoja i usmjerenog obrazovanja, znatno su povećana sredstava od SIZ-a IV za znanstveni rad te je izrazito povećana suradnja s privredom i rast prihoda po toj osnovi na Fakultetu. Tako je Fakultet nakon duljeg negativnog financijskog poslovanja izašao iz gubitaka i nastavio pozitivno poslovati sve do 1988. godine. Naime, te su godine po završnom računu ponovno utvrđeni gubici, što se nepovoljno odrazilo na poslovanje i u 1989. godini. Fakultet je zbog teške financijske situacije te godine bio prisiljen više puta podizati kratkoročne kredite za tekuće poslovanje i isplatu osobnih dohodaka. Ta je poslovna godina ponovno završena s gubicima i 1990. je nastavljeno s podizanjem kratkoročnih kredita za redovito poslovanje. Također su ograničeni svi troškovi, korigirane cijene školarina te cjenici usluga ambulantnog rada na

klinikama i stručnog rada s privredom na zavodima radi pokrića dijela gubitka iz 1989. godine (Fakultet je prema odluci Sabora bio dužan samostalno sanirati gubitke, op. a.) te povećanja dohotka za redoviti rad. U to su vrijeme Fakultet sve više opterećivali gubici centara koji su samo rasli, pa ih je Fakultet bio prisiljen sufinancirati. Stoga je Savjet u lipnju 1990. prihvatio prijedlog Znanstveno-nastavnog vijeća da se Centar za peradarstvo odvoji od Fakulteta, preostali centri rasformiraju, a djelatnici ukinutih centara preraspodijele na druge poslove unutar Fakulteta. Fakultet je zahvaljujući svim poduzetim mjerama pokrio negativni saldo u poslovanju, završio 1990. bez gubitaka, ali nastavio otežano poslovati i u sljedećem razdoblju.

3.19.2. Teškoće u poslovanju Fakulteta 1990-ih i početkom 2000-tih godina

Općenito teška situacija u privredi koja je bila uzrokovana ratom odrazila se i na državni proračun i njegove korisnike. Poslovanje Fakulteta tako je devedesetih godina bilo otežano i zapravo se svodilo na održavanje hladnog pogona. Proračun RH zbog ratnih uvjeta (trećina privredne strukture bila je uništena) ostvarivao se samo s oko 60 %, zbog čega su se pojavili problemi u isplati plaća. Tako se, primjerice, osobni dohodak početkom 1991. isplaćivao u akontacijskoj visini od 50 %. Poseban se problem u to vrijeme pojavio u isplati plaća za zaposlenike koji nisu sudjelovali u nastavnom procesu (zaposlenici Fakulteta u znanstvenom zvanju), jer sredstva za njihove bruto plaće, koja su se i dotad osiguravala iz drugih izvora, nisu bila osigurana iz Fonda za usmjereno obrazovanje.

Nova Odluka o utvrđivanju kalkulativnih elemenata za obračun plaća djelatnika u organima i organizacijama prosvjete, kulture, tehničke kulture i sporta u kojima se sredstva za rad osiguravaju u Proračunu Republike Hrvatske (NN 9/1991) još je više pogoršala situaciju oko plaća, jer su se one prema novom načinu izračuna za pojedine skupine zaposlenika trebale znatno smanjiti. Zbog toga je Savjet 17. lipnja 1991. imenovao komisiju koja je trebala riješiti problem isplate plaća zaposlenicima Fakulteta i o tome obavijestiti Ministarstvo prosvjete (Fond za usmjereno obrazovanje). Komisija je izradila prijedlog Odluke o visini plaće radnika obračunate prema koeficijentima koju je Savjet prihvatio 30. prosinca 1991. godine. Na sjednici Vijeća od 11. ožujka 1992. dekan prof. dr. V. Mitin je izvijestio da će se plaće isplaćivati po starom s time da će se u roku od dva tjedna isplatiti i povećanje od 25 %.

Iste godine Fakultet je postigao dogovor s Fondom za usmjereno obrazovanje u financiranju svih nastavnika i djelomično znanstvenih radnika koji su uključeni u nastavu. Razlika osobnog dohotka za znanstvene radnike financirala se iz znanstvenoistraživačkih projekata i vlastitih prihoda Fakulteta. U međuvremenu je dio znanstvenika reorganizacijom Centra za peradarstvo prešao u Hrvatski veterinarski institut, a dio je s vremenom uključen na upražnjena znanstveno-nastavna radna mjesta u nastavni proces. Nekolicini preostalih zaposlenika u znanstvenom zvanju plaće u cijelosti podmirivalo je resorno ministarstvo.

Koliko je financijska situacija na Fakultetu početkom devedesetih godina bila teška govori i činjenica da se nabava opreme za nastavu te znanstveni i stručni rad odobravala samo ako su za to bila osigurana sredstva izvan Fakulteta, odnosno putem donacija. Tako je, primjerice, u siječnju 1991. zaključen Ugovor između Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke i Veterinarskoga fakulteta, kojim se Zajednica obvezala osigurati nepovratna sredstva od 750.000,00 dinara kao pomoć za nabavu laboratorijske opreme.

Početkom 1992. zbog slabog priljeva iz Fonda za usmjereno obrazovanje za režijske troškove dolazi do poteškoća u likvidnosti Fakulteta. Stoga je Fakultet za normalno plaćanje prispjelih računa (izbjegavanje plaćanja većih zateznih kamata) bio prisiljen realizirati nekoliko kratkoročnih kredita za obrtne svrhe.

Vlada RH je 1. lipnja 1993. donijela novu Odluku o koeficijentima za utvrđivanje plaća djelatnika zaposlenih u organima i tijelima kojima se sredstva za rad osiguravaju u državnom proračunu (NN 52/1993). Prema toj odluci povećane su vrijednosti koeficijenata u odnosu na odluku iz 1991., što je donekle ublažilo dotadašnju negativnu percepciju zaposlenika vezanu uz visinu njihovih plaća.

Dekan prof. dr. T. Martinčić početkom 1994. uputio je dva dopisa MZT-u vezana za poslovanje Fakulteta. U prvom dopisu koji je datiran 19. siječnja navodi *da su poteškoće oko naplate potraživanja u 1993. bile otežavajuće, priliv sredstava znatno smanjen, a obaveze za režijske troškove, posebno grijanje, znatno povećane. Neredovito pristizanje akontacije za pokriće materijalnih troškova te neredovito plaćanje za iste, uzrokom je visokih zateznih kamata. Troškovi za energiju i dijela režijskih troškova nastalih u 1993. iznosili su ukupno 1.416.257.004 HRD. Fond je doznačio 804.220.637 HRD, pa razlika nepodmirenih dugova iznosi 612.036.367 HRD. Isto tako na ime toplog obroka za 12/1993. u iznosu od 57.520.000 HRD nismo primili refundaciju. Zbog neizvršavanja obaveza Ministarstva Fakultet je zapao u materijalne teškoće te je dovedeno u pitanje njegovo poslovanje. Ministarstvo duguje Fakultetu 669.556.367 HRD, te stoga molimo da svoj dug podmirite u što kraćem vremenu.*

U drugom dopisu od 7. veljače iznosi da *na osnovi naših dosadašnjih podataka procjenjujemo gubitak od 500.000.000 HRD. U gubitku je uključena amortizacija i revalorizacija amortizacije, koja se prema odluci Ministarstva od 29. srpnja 1993. može smanjiti na teret vlastitog kapitala u postotku u kojem sredstva koja se ostvare putem ovog Ministarstva sudjeluju u ukupnom prihodu Fakulteta. Priliv sredstava od privrede i ostalih prihoda bio je znatno smanjen, a također i sredstva za znanstveni rad nisu slijedila inflaciju, pa su odnosi unutar prihoda drugačiji nego prijašnjih godina… Kao naša obaveza ostaje račun Elektroprivredi za grijanje u iznosu od 384.610.403 HRD, a isto tako i Ministarstvu financija 126.580.907 HRD od ostvarenih vlastitih prihoda od obavljanja vlastite djelatnosti.*

Dekan prof. dr. T. Martinčić obavijestio je 19. svibnja 1994. članove Vijeća da se način poslovanja Sveučilišta i Fakulteta mora do kraja lipnja 1994. usuglasiti s novim financijskim propisima, po kojima se smatra da su rad klinika, suradnja s privredom i poslijediplomski studij privredne djelatnosti, koje podliježu znatnom oporezivanju od 60 %. To je bila novost, vrlo nepovoljna za Fakultet, koja je dodatno opterećivala ionako tešku financijsku situaciju, pa je od nadležnog ministarstva zatraženo da se sve spomenute, kao i druge djelatnosti, ubuduće smatraju osnovnom djelatnošću Fakulteta, odnosno da se Fakultet smatra neprofitabilnom organizacijom.

Osigurana sredstva iz drugih izvora nisu bila dostatna za planirani razvoj Fakulteta u tom razdoblju jer su nastavna pomagala (mikroskopi, grafoskopi, osobna računala) i ostala oprema potrebna za održavanje nastave u prosjeku bili stariji od trideset godina, a zgrade u kojima se nastava održavala starije od pedeset godina, te nisu ispunjavale osnovne uvjete primarne obrazovne djelatnosti. Zato je Fakultet većinu svojih prihoda u tom razdoblju usmjerio k osuvremenjivanju nastave i uređenju prostorija.

Prihodima iz državnog proračuna bilo je osigurano 80,74 % sredstava, što nije bilo dovoljno za pokriće osnovnih troškova poslovanja (struja, voda, grijanje, plin i ostale komunalne naknade), pa ih je Fakultet morao pokriti iz svojih sredstava.

Prosječni troškovi po studentu iznosili su 41.778,00 kuna. Posebno treba naglasiti da je studij za osobne potrebe po studentu godišnje iznosio 7.500,00 kn, što je pokrivalo svega 18 % utrošenih sredstava po studentu u 1998. godini.

Početkom 2000-tih godina nastavljaju se poteškoće financiranja Fakulteta iz državnog proračuna, jer su planirana i odobrena sredstva Ministarstva, nužna za pokriće materijalnih troškova, i dalje neredovito pristizala, te je tako bilo onemogućeno pokrivanje osnovnih troškova poslovanja. Zbog toga je Fakultet i dalje morao dio režijskih troškova pokrivati iz vlastitih sredstava, što je smanjivalo planirana investicijska ulaganja u zgrade i opremu.

3.20. Statuti Fakulteta

U razdoblju do uvođenja Bolonjskog procesa na Fakultetu (2005.) prihvaćeno je ukupno devet statuta (1958.; 1964.; 1966.; 1974.; 1978.; 1983.; 1988.; 1990. i 1994.) i jedanaest njegovih izmjena i dopuna (1960.; 1967.; dva puta 1975.; tri puta 1976.; 1985.; 1997.; 1999. i 2001.), a većinom je to učinjeno zbog usklađivanja zakonskih odredbi u visokom obrazovanju i znanstvenom radu. Tu nisu uključene statutarne odluke s preambulom izmjena i dopuna Statuta.

Vijeće je u studenom 1954. na osnovi Općeg zakona o univerzitetima izabralo komisiju za izradu Statuta Veterinarskoga fakulteta u sastavu: prof. dr. M. Francetić, prof. dr. M. Delak, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. E. Topolnik i doc. dr. I. Drežančić. Priprema prvog Statuta trajala je nekoliko godina, te je u međuvremenu stupio na snagu Zakon o sveučilištima NR Hrvatske (NN 38/1957). Ta je komisija pripremila određene prijedloge koji su usvajani na sjednicama Vijeća radi uvrštavanja u Statut Fakulteta. Tako su, primjerice, već na sjednici od 11. veljače 1955. prihvaćene izmjene naziva ustrojbenih jednica: Zavoda za stočarstvo i hranidbu s poljoprivrednim dobrom u Zavod za stočarstvo i hranidbu; Zavod i klinika za fiziologiju i patologiju razmnožavanja s porodiljstvom u Zavod i klinika sa porodiljstvom, sterilitet i umjetno osjemenjivanje; Kabinet za fiziku u Zavod za medicinsku fiziku Veterinarskog, Medicinskog i Farmaceutskog fakulteta te Zavod za rendgenologiju s fizikalnom terapijom u Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju.

U skladu sa spomenutim zakonom Savjet je 3. srpnja 1958. prihvatio prvi cjeloviti Statut Veterinarskoga fakulteta, a prema odredbama Zakona potvrdio ga je Sabor NRH. Njime je određen novi ustroj Fakulteta na naučne, nastavne i pomoćne ustanove. Prema osnovnim odredbama Statuta Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu bio je znanstvena i najviša nastavna ustanova za veterinarsku medicinu u NRH. Zadaci Fakulteta bili su da:

a. *sprema studente za zvanje veterinara opće prakse upoznavajući ih teoretski i praktički sa svim važnijim oblastima veterinarske djelatnosti*
b. *sprema nastavni i naučni pomladak*
c. *organizira nastavu i druge oblike rada za usavršavanje veterinara u pojedinim granama veterinarske prakse i nauke i da sudjeluje u usavršavanju drugog veterinarskog osoblja*
d. *naučno obrađuje i unapređuje veterinarske nauke u svojim ustanovama*
e. *svojim radom i sudjelovanjem u poljoprivrednoj proizvodnji radi na rješavanju aktuelnih problema veterinarske službe, stočarstva i poljpoprivrede uopće*
f. *surađuje s veterinarskom službom, medicinskim, poljoprivrednim i drugim stručnim ustanovama i društvenim organizacijama u zemlji i naučnim organizacijama u inozemstvu s ciljem da unaprijedi veterinarsko-medicinske nauke i praksu u našoj zemlji. U cilju rješavanja zajedničkih zdravstvenih pitanja surađuje s Medicinskim fakultetom i medicinskom službom, organizirajući zajedničke seminare i tečajeve*
g. *odgaja studente kao svjesne građane socijalističke zajednice.*

Svoje zadatke Fakultet ostvaruje predavanjima i praktičnim vježbama za studente i veterinare, naučnim istraživanjima i proučavanjem zdravstvenih prilika na terenu, surađujući pri tom s ustanovama veterinarske, zdravstvene i poljoprivredne službe. Naučne ustanove osnovane su prema Zakonu o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 34/1957), radi promjene u načinu financiranja znanstvenoistraživačkog rada. U skladu s time na Fakultetu su 1960. godine osnovane četiri naučne ustanove: Institut za morfologiju i fiziologiju, Institut za zarazne i invazione bolesti, Institut za zootehniku i higijenu i Institut za patologiju i terapiju. Svaki od tih instituta imao je odjele prema užem području znanstvenog rada.

Institut za morfologiju i fiziologiju
a. Odjel za anatomiju, histologiju i embriologiju
b. Odjel za fiziologiju
c. Odjel za patološku fiziologiju
d. Odjel za farmakologiju i toksikologiju
e. Odjel za biokemiju

Institut za zarazne i invazione bolesti
a. Odjel za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti
b. Odjel za parazitologiju i invazione bolesti
c. Odjel za bolesti pčela i riba

Institut za zootehniku i higijenu
a. Odjel za reprodukciju životinja i porodiljstvo
b. Odjel za uzgoj domaćih životinja
c. Odjel za hranidbu
d. Odjel za zoohigijenu
e. Odjel za higijenu i tehnologiju živežnih namirnica animalnog porijekla

Institut za patologiju i terapiju
a. Odjel za patološku anatomiju
b. Odjel za unutarnje bolesti
c. Odjel za kirurgiju
d. Odjel za rendgenologiju i fizikalnu terapiju

Dakle, u sastav navedenih instituta ušli su gotovo svi dotadašnji zavodi, izuzev većine ustrojbenih jedinica prirodnih nauka. Naime, u to je vrijeme Sveučilišni savjet donio odluku o osnivanju instituta za biologiju i Instituta za botaniku Sveučilišta. Prema tim odlukama u sastav prvoga sveučilišnog Instituta uvršten je tadašnji Zavod za biologiju našega fakulteta i zajednički Zavod za medicinsku fiziku Medicinskoga, Veterinarskog i Farmaceutskog fakulteta, a u drugi sveučilišni institut naš Zavod za botaniku. Pritom je zoološki Odjel biološkog instituta Sveučilišta bio smješten u prostorijama bivšega Zavoda za biologiju našega fakulteta.

Nastavne ustanove Fakulteta bile su: Ambulantna služba, Seminar za sudbeno i upravno veterinarstvo, Centar za posebne oblike nastave i Kabinet za predvojničku obuku, a njihovim radom upravljali su predstojnici.

Pomoćne ustanove na Fakultetu bile su: Centralna knjižnica i centar za dokumentaciju, Centralni klinički laboratorij (prema zapisniku sa sjednice Vijeća od 20. lipnja 1955. bio je u sastavu Klinike za unutarnje bolesti, op. a.), Muzejska zbirka, Ljekarna, Fotolaboratorij i Eksperimentalno dobro. Ubrzo nakon donošenja Statuta istaknuta je potreba za ustrojem još jedne, pomoćne ustanove, koja je osnovana 6. listopada 1959. pod imenom Laboratorij za primjenu radioaktivnih izotopa u veterinarstvu. Radom pomoćnih ustanova Fakulteta upravljali su upravitelji, službenici fakulteta, odnosno predstojnici, koje je biralo Vijeće Fakulteta.

Svaka je ustanova na Fakultetu radila u skladu s pravilnicima koji su propisivali zadatke, organizaciju, sastav, djelokrug i ovlaštenja organa upravljanja te unutarnje poslovanje ustanova.

Nakon donošenja prvog Statuta Fakulteta usvojen je krajem 1959. Statut Sveučilišta u Zagrebu (NN 56/1959). Tim statutom uređivao se, u skladu sa Zakonom o sveučilištima (NN 38/1957) i drugim zakonima i propisima organizacija i rad Sveučilišta i sveučilišnih ustanova, a i organa koji upravljaju Sveučilištem i sveučilišnim ustanovama. Statut je sadržavao i odredbe o nastavi, nastavnicima, studentima, studiju, ispitima i drugim pitanjima, koja su zajednička za sve fakultete i njihove ustanove.

Vijeće je 6. veljače prihvatilo, a Savjet 27. veljače 1960. potvrdio usklađivanje Statuta sa sveučilišnim statutom i dopune odredbi o katedrama kao nastavnim organizacijskim jedinicama. Naime, pri primjeni

fakultetskog Statuta dolazilo je do poteškoća u organizaciji nastave jer je nastavno osoblje u organizacijskom pogledu ušlo u sastav pojedinih instituta i njihovih odjela te nitko nije bio odgovoran za izvođenje nastave. Komisija koja je radila na izradi Statuta zaključila je da treba osnovati katedre koje će se brinuti o organizaciji, izvođenju i unaprjeđenju redovite i poslijediplomske nastave. U Statut su tako unesene:

1. Katedra za anatomiju, histologiju i embriologiju
2. Katedra za fiziologiju
3. Katedra za patološku anatomiju
4. Katedra za patološku fiziologiju
5. Katedra za primijenjenu kemiju
6. Katedra za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti
7. Katedra za farmakologiju i toksikologiju
8. Katedra za stočarstvo
9. Katedra za hranidbu, krmno i otrovno bilje
10. Katedra za unutarnje bolesti
11. Katedra za parazitologiju i invazijske bolesti
12. Katedra za biologiju i patologiju pčela, svilaca i riba
13. Katedra za kirurgiju
14. Katedra za porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje
15. Katedra za higijenu živežnih namirnica animalnog porijekla
16. Katedra za zoohigijenu
17. Katedra za rendgenologiju i fizikalnu terapiju

Svaku katedru činili su nastavnici i pomoćno nastavno osoblje svih nastavnih predmeta koji su proizlazili iz te katedre. Katedrom je rukovodio predstojnik kojega je biralo Vijeće na tri godine, a potvrđivao Savjet. Prvi predstojnici izabrani su i potvrđeni na Vijeća i Savjeta kada je i donesena odluka o njihovu osnivanju.

Odlukom Savjeta od 30. ožujka 1962. likvidirana je Fakultetska ljekarna s danom 1. svibnja iste godine, a poslovi iz njezina djelokruga rada preneseni su na klinike Fakulteta. Time je ukinuto i radno mjesto ljekarnika. Dekan prof. dr. I. Tomašec je 2. lipnja 1962. iznio molbu Odjela za unutarnje bolesti na Institutu za patologiju i terapiju da se Centralni klinički laboratorij pripoji toj klinici, pa se uz ljekarnu više ne navodi u drugom Statutu kao pomoćna fakultetska jedinica.

Drugi Statut Veterinarskoga fakulteta donesen je u skladu sa Zakonom o visokoškolskom obrazovanju (NN 27/1961), a prihvaćen je na sjednici Savjeta 1. veljače 1964. godine. Prema njemu i dalje su postojala četiri instituta. Pritom su izostavljene sve odredbe koje su propisivale organizaciju instituta, čime se željelo da oni samostalno određuju svoje organizacijske oblike, odnosno da se naglasi njihova potpuna samostalnost. U dijelu nastavnih ustanova učinjene su dopune prema odlukama Vijeća i Savjeta (Ambulantna klinika, Seminar za sudbeno i upravno veterinarstvo, Kabinet za ekonomiku stočarstva, Kabinet za fiziku, Kabinet za biologiju, Kabinet za povijest veterinarstva, Kabinet za predvojničku obuku i Centar za posebne oblike nastave). Broj pomoćnih jedinica izmijenio se, pa su taj ustrojbeni dio Fakulteta činili: Centralna knjižnica s odjelom za studente, Laboratorij za primjenu radioaktivnih izotopa u veterinarstvu, Muzejska zbirka, Fotolaboratorij, Eksperimentalno dobro i Radionica (stolarska, bravarska, finomehanička i staklopuhačka).

Ta redakcija Statuta nije bila usklađena s propisima novog Ustava jer su organizacijski oblici upravnih tijela bili predviđeni prijašnjim propisima. Statut je, u skladu sa Zakonom o visokoškolskom obrazovanju, dostavljen Izvršnom vijeću Sabora SRH, koje ga je odobrilo rješenjem br. 10/3-9733/1-1964 od 1. srpnja 1964. godine. Prije toga ga je razmatrala skupština općine Peščenica na čijem se području Veterinarski fakultet nalazi.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 41/1966) izmijenio se postupak za donošenje Statuta i ukinuto je njegovo potvrđivanje. Visokoškolske ustanove samostalno su donosile svoje statute, a prije prihvaćanja podnosile su ih na razmatranje Saboru SRH i skupštini općine na čijem području imaju sjedište. Organi društveno-političkih zajednica davali su svoje mišljenje o Statutu u obliku primjedbi i preporuka, a Fakultet ih je trebao razmotriti i o svom stavu izvijestiti Sabor i skupštinu općine.

Sljedeći je Statut donesen na sjednici Savjeta 7. ožujka 1966., na prijedlog Vijeća nastavnika i na osnovi odredbi Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 52/1965). Osim manjih izmjena u nastavnom planu i programu studija unesena su poglavlja o reguliranju trećega stupnja nastave (poslijediplomske nastave), korištenju putničkih automobila (Fakultet je u to vrijeme imao u voznom parku dva putnička automobila, Moskvič i Gaz, koja su djelatnici upotrebljavali prema Pravilniku o korištenju putničkih automobila, op. a.), odredbe iz radnih odnosa koje su usklađene s Osnovnim zakonom o radnim odnosima (Službeni list SFRJ, 17/1965) i dr. Novim je Statutom ukinuta kao posebna organizacijska jedinica Centar za posebne oblike nastave, kojemu je glavni zadatak bilo praćenje i unaprjeđenje nastave trećega stupnja. Poslove koje je Centar obavljao, prema prijedlogu Vijeća od 6. srpnja i odluci Fakultetskog savjeta od 29. rujna 1966., preuzeo je novoosnovani Odbor za poslijediplomsku nastavu (prodekan i svi pročelnici smjerova i tečajeva za stručno usavršavanje veterinara). Zadatak Odbora bio je organizacija poslijediplomske nastave, nadzor rada u smjerovima trećega stupnja i tečajeva za stručno usavršavanje veterinara te predlaganja novih. Učinjene su zatim promjene vezane za fakultetske ustanove. Dotadašnja četiri instituta spojena su u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje te su, uz smanjen broja kabineta, ponovno ustrojeni zavodi kao organizacijske jedinice:

1. Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju
2. Zavod za biologiju
3. Zavod za fiziku
4. Zavod za kemiju
5. Zavod za fiziologiju
6. Zavod za patološku anatomiju
7. Zavod za patološku fiziologiju
8. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti
9. Zavod za farmakologiju i toksikologiju
10. Zavod za stočarstvo
11. Zavod za hranidbu domaćih životinja
12. Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti
13. Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
14. Zavod za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog porijekla
15. Zavod za zoohigijenu
16. Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju
17. Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji
18. Klinika za unutarnje bolesti
19. Kirurška klinika
20. Klinika za porodiljstvo
21. Ambulantna klinika
22. Seminar za sudbeno i upravno veterinarstvo
23. Kabinet za ekonomiku stočarstva
24. Kabinet za povijest veterinarstva
25. Kabinet za osnove narodne obrane

Zavodi su nositelji jednoga ili više nastavnih predmeta i zadatak im je da izvode nastavu te surađuju s privredom i drugim organizacijama. Klinike su također nositelji nastavnih predmeta te u svom sastavu imaju stacionare za liječenje oboljelih životinja na kojima studenti obavljaju praktičnu nastavu. Kabineti su bili nositelji jednog predmeta, koji nije ulazio u užu veterinarsku specijalnost. Kolegij Sudsko i upravno veterinarstvo bio je organiziran kao seminar, a ime je dobio prema izvedbenom planu predmeta. Organizacijske jedinice su, osim nastave, bile i nositelji znanstvenog i stručnog rada u odgovarajućim disciplinama i područjima. Njihova je unutarnja organizacija bila propisana posebnim pravilnicima.

Savjet je 29. prosinca 1967. prihvatio izmjene i dopune Statuta vezane za promjene nastavnog plana od I. do IV. semestra.

Na prijedlog Vijeća od 30. prosinca 1968. Savjet je 21. veljače 1969. donio Statutarnu odluku o osnivanju Zavoda za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji, čiji je prvi predstojnik bio prof. dr. M. Kralj.

Sljedeći Statut donesen je na Zboru radnih ljudi od 10. srpnja 1974., i usklađen je sa Zakonom o konstituiranju i upisu u sudski registar organizacija udruženog rada (Službeni list SFRJ, 22/1973). To je bio po-

sljednji Statut koji je sadržavao nastavni plan i program te odredbe o mogućnosti upisa izvanrednog diplomskog studija. Broj organizacijskih jedinica u odnosu na prethodni Statut nije se promijenio, s tim da je prema spomenutoj odluci u popisu nastavnih jedinica sada pridodan u međuvremenu osnovan Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji.
Na Zboru radnih ljudi od 23. siječnja 1975. prihvaćene su izmjene i dopune Statuta vezane za uvjete izbora asistenta, a mijenjane su još jednom, izmjenama i dopunama Statuta od 21. lipnja 1976. godine.
Savjet 25. ožujka 1975. donosi Odluku o osnivanju Zavoda za društvene znanosti. Na zboru radnih ljudi od 24. travnja iste godine donesena je odluka o izmjeni i dopuni Statuta u pogledu nastavnih jedinica. U sastav novoimenovanog zavoda ušli su Kabinet za ekonomiku stočarstva i Kabinet za osnove sociologije i političke ekonomije. Zavodu su dodijeljene tri prostorije u zgradi Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, a prva predstojnica bila je prof. dr. B. Despot.
Na Zboru radnih ljudi 2. veljače 1976. prihvaćene su izmjene i dopune Statuta vezane za način rukovođenja i sazivanja zbora (predsjednik Zbora) u odnosu na prijašnji postupak (predsjednik Savjeta).
Godine 1976. Kabinet za povijest veterinarstva i Kabinet za narodnu obranu integrirani su u Zavod za društvene znanosti. Iste je godine integriran Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje u Fakultet, pa su na Zboru radnika od 28. prosinca 1976. prihvaćene izmjene i dopune Statuta vezane za djelatnosti Fakulteta proširenjem s djelatnošću Instituta. Fakultet je postao znanstveno-nastavna organizacija udruženog rada sa sljedećim djelatnostima:

a. obrazuje u procesu permanentnog obrazovanja radnike za obavljanje poslova za koje se traži visoka ili poslijediplomska sprema područja veterinarske djelatnosti
b. organizira i razvija oblike obrazovanja uz rad i iz rada
c. unaprjeđuje odgojno-obrazovni rad
d. organizira i razvija znanstveni rad i brine se o njegovu unaprjeđenju;
e. brine se o razvoju znanstvenih kadrova
f. projektira i sudjeluje u izvedbi zamisli nacrta o unaprjeđenju veterinarskih djelatnosti, poljoprivredne i njoj sastavne i srodne proizvodnje
g. radi obradu znanstvenih i stručnih podataka te znanstvene i stručne dokumentacije i u tome pruža usluge zainteresiranim znanstvenim, nastavnim, stručnim, privrednim i društvenim organizacijama i organima
h. ispituje i eksperimentalno proizvodi ljekovita i druga sredstva potrebna poljoprivredi, njoj sastavnoj i srodnoj proizvodnji, te veterinarstvu
i. obavlja dijagnostiku i sudjeluje u sprječavanju, suzbijanju i preventivi bolesti domaćih životinja, obavlja analize hrane, vode i drugih supstrata što se upotrebljavaju za prehranu i liječenje domaćih životinja, te o navedenim poslovima daje stručne ekspertize
j. u suradnji s privrednim organizacijama može obavljati sve potrebne poslove za organizaciju proizvodnje, projektiranje nastambi, odabiranje opreme u pogonima za stočarsku proizvodnju
k. daje tehničko-tehnološka rješenja, a u suradnji s drugim organizacijama i kompletna rješenja za izradu, rekonstrukciju pogona za dobivanje, preradu, uskladištenje i promet animalnih namirnica i drugih animalnih proizvoda
l. obavlja kemijske i bakteriološke analize namirnica i drugih animalnih proizvoda u svrhu unaprjeđivanja njihove proizvodnje i kvalitete
m. priprema, organizira i izvodi znanstvene i stručne skupove;
n. izdaje znanstvene i stručne publikacije te objavljuje znanstvenu i stručnu dokumentaciju
o. surađuje s drugim znanstvenim, nastavnim i stručnim ustanovama u zemlji i u inozemstvu te s privrednim poduzećima i ustanovama na području društvenih službi, interesnim zajednicama, organima uprave, društvenim organizacijama i društveno-političkim zajednicama u rješavanju znanstvenih i stručnih problema važnih za veterinarstvo i poljoprivredu, te njoj sastavne i srodne djelatnosti
p. surađuje s nastavnim i znanstveno-nastavnim organizacijama udruženog rada u području obrazovanja i odgoja veterinarskih, stočarskih, poljoprivrednih, medicinskih, farmaceutskih, ekonomskih i stručnjaka za prehrambenu tehnologiju.

Na Zboru radnika 12. prosinca 1978. prihvaćen je sljedeći Statut, a usklađen je sa Zakonom organizaciji znanstvenog rada (NN 51/1974) i Zakonom o visokom obrazovanju (NN 15/1977). To je bio prvi cjeloviti Statut, u kojemu je dopunjena djelatnost Fakulteta (obavljanje poslova iz djelokruga rada pojedinih ustrojbenih jedinica, poput kliničke i terenske dijagnostike, vještačenja i izrada ekspertiza iz područja veterinarstva i stočarske proizvodnje, ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti animalnih namirnica i dr.), navedeni poslovi Fakulteta od posebnog društvenog interesa, znanstvenoistraživački rad i stručni rad, organizacija studija (studij za stjecanje visoke stručne spreme za obrazovanje diplomiranog veterinara, poslijediplomski studij i studij za specijalizaciju), te odredbe iz nastave, provođenje ispita i pravila studiranja. Statut je također propisivao stjecanje doktorata znanosti, posebne odredbe o nastavnicima i znanstvenim radnicima (vrste zvanja, prava i obveze nastavnika i znanstvenih radnika i izbore u nastavna i znanstvena zvanja) te ostvarivanje samoupravljanja. U pogledu organizacije utvrđene su sljedeće organizacijske jedinice:

I. A) Znanstveno-nastavne organizacijske jedinice:

1. Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju
2. Zavod za biologiju
3. Zavod za društvene znanosti sa seminarima:
   - Seminar za ekonomiku i organizaciju u animalnoj proizvodnji i veterinarstvu
   - Seminar za osnove marksizma i teorija i praksa samoupravnog socijalizma
   - Seminar za općenarodnu obranu
   - Seminar za povijest veterinarstva
4. Zavod za fiziku
5. Zavod za kemiju i biokemiju
6. Zavod za fiziologiju i radiobiologiju
7. Zavod za hranidbu domaćih životinja
8. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom
9. Zavod za stočarstvo
10. Zavod za farmakologiju i toksikologiju
11. Zavod za opću patologiju i patološku morfologiju
12. Zavod za parazitologiju i invazione bolesti
13. Zavod za patološku fiziologiju
14. Klinika za unutarnje bolesti
15. Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
16. Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju
17. Zavod za zoohigijenu
18. Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica
19. Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji
20. Zavod za reprodukciju i Klinika za porodiljstvo
21. Kirurška klinika
22. Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo

B) Nastavne organizacijske jedinice

Ambulantna klinika

II. Znanstveno-stručne organizacijske jedinice

1. Centar za peradarstvo
2. Centar za svinjogojstvo
3. Centar za govedarstvo
4. Centar za tehnologiju animalnih proizvoda

III. Znanstveno-informativne jedinice

1. Knjižnica
2. Uredništvo časopisa *Veterinarski arhiv*

IV. Administrativno-tehničke organizacijske jedinice

1. Tajništvo s odjelima
2. Odjel računovodstva
3. Opći odjel
4. Studentski odjel
5. Odjel za čišćenje, čuvanje i održavanje objekata i opreme

Djelatnost organizacijskih jedinica bila je utvrđena samoupravnim općim aktom o organizaciji.
Sljedeći je Statut prihvaćen na referendumu Zbora radnika 28. svibnja 1983. godine. Od bitnih značajki treba naglasiti izmjenu imena pojedinih ustrojbenih jedinica, pa je tako novo ime Zavoda za društvene znanosti sa seminarima glasio:
Zavod za društveno-humanističke znanosti sa seminarima:

- Seminar za ekonomiku i organizaciju u veterinarstvu
- Seminar za osnove marksizma i teorija i praksa samoupravnog socijalizma
- Seminar za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu
- Seminar za povijest veterinarstva

Kirurška klinika promijenila je ime u Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju.
Prihvaćeni je Statut u skladu sa zakonskim odredbama dostavljen Skupštini Grada Zagreba radi dobivanja suglasnosti. Gradski komitet za prosvjetu, kulturu i znanost naložio je Fakultetu da uskladi pojedine odredbe Statuta prije dobivanja suglasnosti. Izmjene i dopune Statuta su na prijedlog Savjeta od 16. siječnja prihvaćene na referendumu Zbora radnika 1. veljače 1985. godine. Spomenuti je Statut usklađen sa zakonskom regulativom, prije svega Zakonom o organizaciji znanstvenog rada (NN 19/1982) i Zakonom o usmjerenom obrazovanju (NN 20/1982).
Sljedeći Statut Fakulteta prihvaćen je na referendumu Zbora radnika 15. srpnja 1988., a donesen je radi usklađivanja pojedinih odredbi prethodnog Statuta sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 85/1987). Tada je osnovana Katedra za biologiju i patologiju divljači. Od ostalih važnijih organizacijsko-strukturnih promjena treba spomenuti Zavod za društvene znanosti u veterinarstvu, pri čemu su četiri seminara preimenovana u katedre te su pridodani Kolegij za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu i Kolegij za engleski jezik. Također treba naglasiti da je u okviru postojećih četiriju znanstveno-stručnih jedinica (centara) dodan Centar za kozarstvo i ovčarstvo na osnovi odluke Savjeta od 15. siječnja 1986. o njegovu osnivanju. No djelatnost tog centra nikad nije realizirana.
Savjet je 19. listopada 1988. prihvatio da u konačnom tekstu Statuta organizacijsku jedinicu Zavoda za društvene znanosti u veterinarstvu čine:

1. Katedra za organizaciju i ekonomiku veterinarstva
2. Katedra za marksizam – socijalizam i samoupravljanje
3. Katedra za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu
4. Katedra za povijest veterinarstva
5. Katedra za engleski jezik
6. Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu

Novi je Statut prihvaćen na referendumu Zbora radnika 25. rujna 1990. i to je posljednji Statut Fakulteta iz razdoblja samoupravnog socijalizma. Prihvaćen je na osnovi Zakona o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 11/1988), Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 14/1986) i Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986) te nije donio bitne promjene u organizacijskoj strukturi osim što je Katedra za marksizam – socijalizam i samoupravljanje u sklopu Zavoda za društvene znanosti u veterinarstvu preimenovana u Katedru za filozofiju i sociologiju, a Katedra za engleski jezik i Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu ponovno su preimenovane u kolegije. Dotadašnje znanstveno-stručne organizacijske jedinicu činio je samo Centar za peradarstvo.
U skladu sa Statutom iz 1990. dekan prof. dr. V. Mitin donio je 1. travnja 1992. Pravilnik o izvođenju kliničke nastave i organizaciji kliničkog rada na klinikama. Njime je određen način izvođenja nastave i organizacija kliničkog rada nastavnika i bolničara u Klinici za unutarnje bolesti, Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, Zavodu za reprodukciju i Klinici za porodiljstvo te Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (radno vrijeme ambulanti na klinikama, vrijeme boravka studenata na klinikama, dužnosti predstojnika u određivanju rasporeda nastavnika, bolničara i studenata za klinički rad i dr.). Prema odredbama tog pravilnika *u kliničkom radu sudjeluju nastavnici i bolničari klinika u svrhu obrazovanja studenata IV. i V. godine studija. Rad u klinikama odvija se u svrhu bolje i kompletnije edukacije studenata iz kliničkih kolegija i to mimo redovnog održavanja nastave*. Zanimljivo je spomenuti da taj pravilnik nije bio razmatran i potvrđen na Savjetu Fakulteta kao što su to bili dotadašnji opći akti Fakulteta. Naime, u to vrijeme događaju se korjenite promjene u organizacijskoj strukturi Fakulteta, koje su bile svojstvene samoupravnom socijalizmu. Dekan izražava neslaganje s donošenjem pojedinih odluka još uvijek postojećeg Savjeta, proglašava njihov rad nezakonitim te Savjet *smatra suvišnim i nepotrebnim, kao tijelo koje u svakom pogledu pripada jednom sistemu koji je propao i koji po svojim zahtjevima i zadaćama pripada prošlosti* (izvješće dekana o protuzakonitom radu Savjeta, broj: 56-01-291/92, od 13. travnja 1992., op. a.). Stoga je odluke iz nadležnosti Savjeta donosio osobno, a spomenuti je pravilnik upravo bio primjer tog postupanja. Vijeće je 25. lipnja 1992. raspravljalo o Izvješću dekana o protuzakonitom radu Savjeta od 13. travnja te Odluci i reakciji Savjeta od 13. svibnja na izvješće. *U opširnoj raspravi u kojoj je sudjelovao veći broj članova Znanstveno-nastavnog vijeća zatraženo je povlačenje svih dokumenata. Preporuka mnogih članova je bila da se ubuduće problemi na Fakultetu raspravljaju unutar Fakulteta*.
Fakultetsko je vijeće 28. rujna 1994. prihvatilo deveti Statut Fakulteta, s bitnim promjenama u njegovoj organizacijskoj strukturi. Ukinuta su samoupravna tijela prema Statutu iz 1990. godine (Savjet Fakulteta, inokosni poslovodni organ te Zbor radnika), a nadležnosti iz njihova djelokruga rada preuzima dekan kao čelnik i voditelj Fakulteta te Fakultetsko vijeće kao stručno tijelo Fakulteta. Prema odredbi Zakona o visokim učilištima (NN 96/1993), Upravno vijeće Sveučilišta je 24. studenoga 1995. donijelo Odluku o davanju suglasnosti za taj Statut. Vijeće Fakulteta je 15. lipnja 1995. donijelo odluku o promjeni naziva Zavoda za zoohigijenu u Zavod za animalnu higijenu, okoliš i etologiju, a 21. studenoga 1995. promjenu naziva Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju u Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju.
Na sjednici Vijeća od 30. siječnja 1997. prihvaćen je Elaborat s obrazloženjem prijedloga prof. dr. J. Živkovića i suradnika pod naslovom *Osnivanje znanstvenoistraživačke središnjice za higijenu i tehnologiju namirnica i veterinarsko javno zdravstvo*. Imenovano je mješovito povjerenstvo od 15 članova, predstavnika Veterinarskoga fakulteta, Uprave za veterinarstvo, Hrvatskog veterinarskog instituta, Sveučilišta i MZT-a, kojemu je zadatak bio izraditi prijedlog za osnivanje Instituta za higijenu namirnica i veterinarsko javno zdravstvo na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prva je sjednica Povjerenstva održana 4. ožujka 1997. i tom je prilikom zaključeno da elaborat treba dopuniti glede formalno-pravnog ustroja Instituta, u skladu s pravnim propisima, posebice Statutom Sveučilišta. Poslije se ne nalazi da je Povjerenstvo održavalo sjednice. Spomenuti institut nije osnovan te nije bilo potrebe za dopunom Statuta.
Na sjednici Fakultetskog vijeća od 12. ožujka 1997. prihvaćene su izmjene i dopune Statuta u skladu s izmjenama i dopunama Statuta Sveučilišta, koji je usklađen sa Zakonom o visokim učilištima (NN 59/1996, pročišćeni tekst). Tom su prilikom unesene izmjene prije promijenjenih imena zavoda te je izmijenjeno ime Klinike za unutarnje bolesti u Klinika za unutarnje bolesti s kolegijem za kinologiju. Izmjenama je ujedno uvedena funkcija pročelnika klinika, koji je bio koordinator rada klinika, a imenovao ga je dekan među predstojnicima klinika na razdoblje od dvije godine. Upravno Vijeće Sveučilišta je 26. lipnja 1997. dalo suglasnost na izmjene i dopune Statuta te je izrađen pročišćeni tekst Statuta iz 1994. koji je stupio na snagu 14. listopada iste godine.
Vijeće je 28. siječnja 1999. prihvatilo izmjene i dopune Statuta, pri čemu je dodan, uz dva postojeća (prodekan za nastavu i prodekan za znanost i međunarodnu suradnju), i treći prodekan, za djelokrug financija.
Svaki je Statut, među ostalim, propisivao sastav Fakultetskog vijeća. Na sjednici od 29. ožujka 2001. prisustvovanje sjednicama Fakultetskog vijeća odobreno je i predstavniku znanstvenih novaka.
Izmjene i dopune Statuta, koje su prihvaćene na sjednici 8. svibnja 2001., temeljile su se na Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima od 22. prosinca 2000. godine (NN 129/2000) te izmjenama Statuta Sveučilišta u Zagrebu, pri čemu je ime Upravno vijeće Sveučilišta zamijenjeno imenom Senat Sveučilišta.

3.21. Centri Fakulteta

Šezdesetih godina 20. stoljeća na Fakultetu se osniva nekoliko centara prema užim interesnim područjima radi intenziviranja suradnje stručnjaka Fakulteta s privredom. Oni su okupljali stručnjake uže specijalnosti (npr. zoohigijene, hranidbe, stočarstva, zaraznih bolesti, reprodukcije životinja i dr.) u timski rad na problematici peradarske, svinjogojske i govedarske proizvodnje, te na području razmnožavanja domaćih životinja i higijene namirnica animalnog podrijetla.
Centri su djelovali izvan državnog proračuna, tj. na načelima samofinanciranja. Radilo se o ugovornoj suradnji s privrednim subjektima za projektiranje objekata u stočarskoj i prehrambenoj proizvodnji, praćenje zdravstvenog stanja, provedbu profilaktičkih mjera u svrhu suzbijanja bolesti u intenzivnom uzgoju, uvođenje novih tehnologija u suvremenu stočarsku proizvodnju, poboljšanje reproduktivnih sposobnosti te učinkovitiju hranidbu životinja radi povećanja proizvodnje i dr. Tako zamišljena i realizirana suradnja bila je od obostrane koristi. S jedne strane stručnjaci Fakulteta povećali su dohodovnost, što je utjecalo na razvoj Fakulteta, a ujedno su svojim stručnim kompetencijama u rješavanju najsloženije problematike dizali ugled Fakultetu. S druge pak strane privreda je unaprjedila svoju proizvodnju, što je utjecalo na kvantitetu i kvalitetu krajnjeg proizvoda te povećalo profit i bolju konkurentnost na domaćem i inozemnom tržištu.

3.21.1. Centar za peradarstvo

Intenziviranjem peradarske proizvodnje pojavila se potreba za povezivanjem Fakulteta s privredom radi usavršavanja stručnjaka i zajedničke suradnje u unaprjeđenju peradarstva u našoj zemlji. Posebno se tu isticao prof. dr. M. Kralj (vidi 9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta) koji je, boraveći na I. europskoj konferenciji Svjetskog društva peradara od 14. do 18. studenoga 1960. u Utrechtu, te posjetivši farme s razvijenom raznolikom peradarskom proizvodnjom u Engleskoj, Belgiji, Nizozemskoj i SR Njemačkoj, bio vrlo dobro upoznat s rješavanjem raznovrsnih problema peradarstva u tim razvijenim zemljama te potrebom inkorporacije najnovijih znanstvenih dostignuća u našu peradarsku proizvodnju, koja je u to vrijeme još uvijek bila u razvoju. Stoga je u suradnji s drugim stručnjacima Fakulteta (prof. dr. J. Ivoš), uz suglasnost Vijeća i Savjeta, 1961. osnovao tzv. Peradarsku grupu.
Ona je bila sastavljena od malobrojnih stručnjaka iz peradarstva s Fakulteta te administrativno postavljena u okviru fakultetskog Instituta za zootehniku i higijenu s ciljem upućivanja stručnjaka veterinara u praksi u rješavanje najaktualnijih problema peradarske proizvodnje. Usporedo s razvojem peradarske proizvodnje povećavao se opseg rada, zbog čega se već početkom 1963. počelo raditi na preformiranju Peradarske grupe u posebnu organizacijsku jedinicu. Poticaj za to dolazi i od Uprave za veterinarstvo Sekreterijata za poljoprivredu SRH koja, poznavajući rad Peradarske grupe i njezinu afirmaciju u praksi, Fakultetu u svibnju 1963. predlaže osnivanje Instituta za peradarstvo. Vijeće odmah zatim predlaže da se problemi Peradarske grupe razmotre i najprikladnije riješe na zajedničkoj sjednici predstavnika peradarske organizacije i direktora četriju instituta Veterinarskoga fakulteta. Sjednica je održana 6. lipnja 1963. i na njoj je osnovana komisija sa zadatkom da izradi prijedlog osnivanja organizacijske jedinice na Fakultetu u kojoj će se sveobuhvatno raspravljati o nastavnim i znanstvenim problemima peradarske proizvodnje. U istom je mjesecu Komisija podnijela Vijeću prijedlog istaknuvi da je na Fakultetu nužna jedinica koja bi okupila znanstvenike koji se bave peradarstvom i povezala ih s privredom i proizvodnim organizacijama. Prijedlog je vraćen Institutu za zootehniku i higijenu s preporukom da se to riješi u okviru četiriju fakultetskih instituta. Na sastancima predstavnika Peradarske grupe, direktora fakultetskih instituta i Veterinarskog instituta u Zagrebu 19. rujna i 18. studenoga 1963. zaključeno je da se osnuje Centar za peradarstvo u Institutu za zootehniku i higijenu. Taj je zaključak 17. siječnja 1964. prihvatio Upravni odbor Instituta za zootehniku i higijenu i 1. veljače iste godine Savjet Fakulteta. Nakon integracije četiriju fakultetskih instituta u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje Centar za peradarstvo postaje njegova organizacijska jedinica s brojnim nastavnicima i suradnicima različitih zavoda Veterinarskoga fakulteta.
Peradarska grupa, poslije Centar za peradarstvo radili su u tri glavna smjera: usavršavanje stručnjaka za potrebe peradarstva (tečajevi i poslijediplomski studij), njegovo povezivanje s peradarskim organizacijama radi planiranog unaprjeđenja nacionalnog uzgoja i intenzivne proizvodnje peradi neposrednom primjenom znanosti u praksi (primjena suvremenih zootehničkih spoznaja u proizvodnji, poput uvjeta smještaja, prehrane i profilaktičkih mjera) te realizacija znanstvenoistraživačkog rada za potrebe peradarstva.
Rasprava o usavršavanju diplomiranih stručnjaka iz peradarstva započela je na zajedničkoj sjednici Vijeća i Savjeta 6. svibnja 1961., kad je odlčeno da se organiziraju tečajevi iz Uzgoja i patologije peradi. Vijeće je 27. svibnja iste godine izabralo komisiju za izradu plana i programa tečajeva u kojoj su bili doc. dr. M. Kralj, predsjednik, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. A. Rako, doc. dr. M. Findrik, dr. M. Žuković i dr. S. Richter. Njihov je prijedlog prihvaćen 13. listopada 1961., a za voditelja je imenovan doc. Kralj. Prvi je tečaj održan od 22. siječnja do 24. veljače 1962. i ukupno ga je pohodilo 37 diplomiranih stručnjaka veterinara, ali i agronoma iz svih krajeva Jugoslavije. Tečajevi su se organizirali svake godine, pri čemu je sve veći broj polaznika pokazivao interes za njima. Komisija je izradila plan i program trećega stupnja nastave iz Uzgoja, higijene i patologije peradi, koji je Vijeće prihvatilo 15. svibnja 1962. i za voditelja izabralo prof. Kralja. U skladu sa Statutom Fakulteta i na prijedlog Vijeća Savjet 13. lipnja 1963. donosi odluku o uvođenju nastave trećega stupnja iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, a prva generacija od šest veterinara upisuje taj smjer ak. god. 1962./1963. Poslijediplomski studij tog usmjerenja trajao je tri semestra i uz predavanja (380 sati) i vježbe (200 sati) na Fakultetu, program nastave predviđao je praktični rad u pogonima peradarstva (160 sati). Nakon njegova završetka stjecao se akademski naslov magistra. Nastavu je izvodio prof. Kralj s djelatnicima Centra za peradarstvo i drugim nastavnicima Veterinarskog fakulteta. Poslijediplomski je studij 1974. reorganiziran i produljen na četiri semestra.
Godine 1985. poslijediplomski su studijski programi obnovljeni i izmijenjeni. Od ak. god. 1986./1987. mogao se upisati poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz Fiziologije i patologije peradi i pernate divljači u trajanju od četiri semestra te poslijediplomski specijalistički studij iz Peradarske proizvodnje u trajanju od tri semestra. Voditelj obaju studija bio je dr. J. Nemanič. Poslijediplomski studiji prema tim programima mogli su se upisivati do ak. god. 1993./1994.
Usporedo s organizacijom trajnog usavršavanja stručnjaci Centra za peradarstvo objavljuju skriptu pod nazivom *Uzgoj, higijena i patologija peradi* (1962). Budući da je skripta brzo rasprodana, a materija u njima već pomalo zastarjela, stručnjaci izdaju drugo, dopunjeno izdanje pod nazivom *Uzgoj, higijena i patologija peradi* (1964). I ta je skripta ubrzo rasprodana, pa Centar izdaje opsežnu skriptu *Peradarstvo I i II* (1966.) u kojima je na više od tisuću stranica obrađeno peradarstvo po tematskim područjima veterinarske medicine. Skripta je bila namijenjena daljnjem radu polaznika tečajeva i praktičara u peradarstvu.
Suradnici Centra za peradarstvo, uzimajući u obzir ekspanziju peradarske proizvodnje u nas, potiču osnivanje nastavne jedinice te uvođenje cjelovite nastave za potrebe intezivnog uzgoja peradi. Pritom treba naglasiti da je već na sjednici Savjeta u siječnju 1931. prof. dr. S. Plasaj predlagao da se asistent dr. I. Tomašec izabere za docenta

Djelatnici Centra za peradarstvo 1979. godine (arhiva Fakulteta).

iz predmeta Patologija peradi. Dr. Tomašec je u ožujku 1934. izabran za docenta na Katedri za patologiju svinja i peradi, međutim sve je ostalo samo na njegovu izboru na toj razini, jer nije bilo slobodnog docentskog mjesta da se i unaprijedi u to zvanje. Sve to zapravo govori da je uz tadašnje proizvodne prilike postojala potreba da se bolesti peradi predaju u zasebnom predmetu. Nakon učestalih zahtjeva terenskih veterinara i agronoma za uvođenje cjelovite nastave za potrebe intenzivnog uzgoja peradi i dugotrajnih diskusija, prof. dr. E. Topolnik predložio je na Fakultetskom vijeću 16. siječnja 1967. da se u nastavu drugoga stupnja uvede obvezni predmet Bolesti peradi. Prof. Kralj i stručnjaci Centra, prema podacima iz nastavnih programa drugih fakulteta (Giessen, Brno, i München), pripremili su nastavni program za predmet Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji, koji je Vijeće prihvatilo 30. prosinca 1968., a Savjet potvrdio 27. veljače 1969. godine. Tada je i prof. Kralj izabran za prvoga predstojnika Zavoda za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji.

Osim obrazovne uloge stručnjaci i suradnici Centra za peradarstvo mnogo su pridonijeli usavršavanju veterinara u praksi, osobito njihovim uključivanjem u peradarsku proizvodnju, održavanjem predavanja na raznim stručnim sastancima Društva veterinara ili kolektiva zainteresiranih veterinarskih stanica i sličnih ustanova (Zagreb, Varaždin, Koprivnica, Garešnica, Vrbovec, Celje, Gornja Radgona, Slavonska Požega, Karlovac, Gospić, Bjelovar, Slavonski Brod, Krapinske Toplice, Osijek, Sisak i dr.). Tom se prilikom obrađivala materija iz različitih područja peradarske proizvodnje, posebno u uvjetima kooperacije između velikih farmi i veterinarskih stanica s jedne strane i individualnih proizvođača s druge strane.

Jedna od osnovnih pretpostavki pri formiranju Peradarske grupe, odnosno Centra za peradarstvo temeljena je na ideji da iz takve ustanove dolaze smišljeni poticaji za unaprjeđenje nacionalnog uzgoja peradi i organizirane intenzivne peradarske proizvodnje. Aktivna suradnja uspostavljena je najprije s veterinarskim stanicama u proizvodnji jednodnevnih tovnih pilića i budućih nesilica jaja za konzum. Zahvaljujući stručnjacima Centra za peradarstvo, koji su na traženje veterinarskih stanica predlagali riješenja za adaptaciju nastambi za tov pilića, smještaj nesilica i inkubatora, izradili nacrte za nove peradarnike i valionice, rješavali tehnološke, hranidbene i zdravstvene probleme, postavljali dijagnoze najrazličitijih bolesti i predlagali mjere za njihovo suzbijanje i preveniranje, uloga veterinarskih stanica u unaprjeđenju peradarstva iz godine u godinu se povećavala. Na osnovi tog opsežnog posla Centra za peradarstvo do 1968. ukupno su se 44 veterinarske stanice angažirale u peradarskoj proizvodnji.

Osim u unaprjeđenju peradarstva organiziranog preko veterinarskih stanica, Peradarska grupa, odnosno Centar za peradarstvo imali su važnu ulogu i u planiranom razvoju intenzivne peradarske proizvodnje, pogotovo mesa peradi, na velikim farmama. Prof. Kralj sa svojim suradnicima najprije u siječnju 1962. uspostavlja usku suradnju s peradarskom farmom Koka Varaždin i do početka ugovorne suradnje 13. svibnja 1964. rade potpuno besplatno na rješavanju niza problema u peradarskoj proizvodnji. Godine 1962. stručnjaci Peradarske grupe izrađuju idejni plan za izgradnju industrijske farme nesilica u Vrbovcu. Zbog manjka financijskih sredstava gotovi se planovi nisu mogli realizirati. Iste godine stručnjaci Peradarske grupe sudjeluju na sastancima u Poljoprivredno-šumarskoj komori NRH u vezi s izgradnjom klaonice peradi i osnivanjem Poslovnog udruženja za peradarstvo. Presudno značenje za daljnji razvoj peradarske proizvodnje u Hrvatskoj imaju stručnjaci Centra za peradarstvo na sastanku Privredne komore Hrvatske, Savjeta za poljoprivredu, koji je održan 12. veljače 1964. i gdje se raspravljalo o investicijskoj politici i projekciji razvoja peradarstva u Hrvatskoj. Stavovi naših stručnjaka iste su godine pismeno obrađeni pod naslovom *Problemi razvitka i perspektivni plan peradarske proizvodnje u SR Hrvatskoj do godine 1970.* i dostavljeni Privrednoj komori Hrvatske. U tom se elaboratu pošlo od činjenice da je peradarska proizvodnja najprikladnija za osiguranje

većih količina mesa i jaja za potrebe stanovništva. S tim u vezi mjerodavnim društveno-političkim i privrednim organima u SRH predložen je razvoj intenzivne proizvodnje, pored ostalog, korištenjem dvaju matičnih centara – jednoga za proizvodnju mesa (Koka Varaždin) i drugoga za proizvodnju jaja (Agrokoka Zagreb). To je bila podloga za prihvaćanje petogodišnjeg plana (1966. – 1970.) razvoja peradarstva u Hrvatskoj. U svrhu realizacije postavljenog perspektivnog razvoja peradarstva, suradnici Centra za peradarstvo izradili su idejne planove za izgradnju Koke Varaždin, kako bi farma, primjenom suvremene tehnologije, što prije prerasla iz obrtničke u industrijsku proizvodnju. Trebalo je stoga odrediti lokaciju novih pogona (farmi i valionica), učiniti recenziju svih nacrta za različite objekte, prije svega radi ostvarenja takozvane integralne proizvodnje, s uključenim svim proizvodnim segmentima (tvornica stočne hrane, matična jata, valionica, klaonica i prerada mesa, prodaja i dr.). Zadaća stručnjaka Centra bila je povremeno kontrolirati uređaje za prozračivanje, zagrijavanje i drugu opremu tijekom izgradnje i nakon početka proizvodnje, što su besprijekorno odradili vođeni prof. Kraljem. Naši su stručnjaci djelomično sudjelovali u izgradnji Agrokoke i drugih farmi (P. D. Vrana, PIK Pazin, Mesopromet Split, Veterinarska stanica Metković), te u preuređenju objekata na farmi Sljeme – Donja Stubica, ocjeni higijenskih prilika na farmi Kras – Pivka, Kokingrad – Belje, Perutnina – Ptuj, Perutnina – Emona, fazanerija – Jastrebarsko i dr. Osim na farmama rješavali su različite probleme i u velikim aglomeracijama kooperacijskog tova pilića (Poljopskrba – Opatija, Mesokombinat – Rijeka, PIK – Varaždin i dr.), elaborirali razvoj intenzivne peradarske proizvodnje na regionalnoj razini (Istra i Kvarner), organizirali preventivu newcastleske bolesti (atipične kuge peradi) u okolici farmi (Varaždin, Pazin), sudjelovali u suzbijanju opasnih epizootija na velikim farmama (Sljeme, Koka, Perutnina – Ptuj), davali sugestije pri donošenju naredbi Republičke veterinarske inspekcije o suzbijanju zaraza peradi, predlagali listu zaraznih bolesti za koje treba tražiti jamstvo pri uvozu peradi iz inozemstva i mjere za suzbijanje salmoneloze i dr. H. Mazija, kao član Državne (Jugoslavenske) grupacije za suzbijanje bolesti peradi, predlagao je mjere koje su tada bile znanstvena novina i u svijetu.

S ciljem da se privredni rukovoditelji SRH upoznaju sa stanjem peradarske proizvodnje, a Uprava za veterinarstvo dobije podatke o stanju zaraznih bolesti u takvim pogonima, imenovana je 1963. stalna komisija stručnjaka (patologa, epizootiologa, zoohigijeničara, nutricionista i ekonomista) Peradarske grupe, odnosno Centra za peradarstvo kao ovlaštenih inspektora. Oni su od 1963. do 1966. obilazili peradarske farme i pogone u SRH i o tome izrađivali godišnje rasprave, obično pod naslovom *Higijenski, hranidbeni, zdravstveni i ekonomski problemi peradarske proizvodnje u SR Hrvatskoj*. U takve je četiri studije razmotreno stanje peradarske proizvodnje s različitih aspekata i upozoreno na uzročnu vezu između određenih pojava (bolesti ili umanjene proizvodnje) i proizvodnih uvjeta istodobnim isticanjem onih čimbenika koji bi mogli pozitivno ili negativno djelovati na proizvodnju. Tim su pristupom stručnjaci Centra stekli dragocjena iskustva iz prakse, koja su mogli korisno primjenjivati u svom radu. Upravo je takvim pristupom Centar prestao biti samo organizator različitih oblika edukacije za usavršavanje i postao važan savjetnik i usmjerujući čimbenik u proizvodnom procesu. Valja istaknuti da su stručnjaci Centra školovani u eminentnim institucijama peradarstva u svijetu (Njemačka, Nizozemska, SAD, Danska, Mađarska) te su neposredno prenosili stečena znanja u proizvodnu praksu.

Stručnjaci Centra također su opsežno rješavali probleme peradarstva i u drugim republikama (veterinarskim stanicama: Maglaj, Bijeljina, Bosanski Šamac, Banja Luka, Bosanska Dubica i peradarskim farmama Perutnina – Ptuj, Kras – Pivka, Vranjska Baja, Peradarska farma u Titogradu, farma Belimbegovo u Makedoniji i dr.). Centar je poticao i proizvodnju opreme namijenjenu peradarstvu, i to u Ludbregu (Oprema Ludbreg) i Novom Sadu (Jugosanitarija).

Stručnjaci Centra proveli su velik broj laboratorijskih pretraga (histološke, bakteriološke, virusološke, mikološke, serološke i parazitološke pretrage, kemijske pretrage krmnih smjesa i sirovina), obavljali razudbu uginule peradi, provodili hematološke pretrage i druge dijagnostičke postupke radi utvrđivanja, suzbijanja i sprječavanja bolesti. Također su provodili zootehničke analize i procjene (higijenska procjena nastambi, valionica) i na taj način zaokružili stručni i rutinski rad koji prati intenzivnu proizvodnju peradi.

Centar za peradarstvo bio je prepoznatljiv i u znanstvenom radu, bez čijega sudjelovanja ne bi mogli riješiti pojedine probleme u intenzivnoj proizvodnji i uspješno ostvariti tečajeve, nastavu trećega stupnja i različite stručne i znanstvene skupove iz peradarstva. Stručnjaci Centra trudili su se osigurati financijska sredstva za znanstveni rad prijavljujući teme za istraživanja Saveznom i Republičkom savjetu za naučni rad, koji su financirali znanstvenoistraživački rad. Prvi su put sredstva za znanstveni rad dobili 1964. od Republičkog Savjeta za naučni rad na temu *Utjecaj ekološkog kompleksa na funkciju kore nadbubrežne žlijezde u peradi*, a zatim su radili na više projektnih zadataka iz epizootiologije i preventive bolesti u proizvodnji peradi. Iako ta sredstva nisu bila velika, ostvarili su zapažene rezultate u znanstvenoistraživačkom radu te je u sklopu rješavanja znanstvene problematike objavljen znatan broj magisterija te znanstvenih i stručnih rasprava iz patologije i zaraznih bolesti, uzgoja i hranidbe, problematike mijene tvari, zoohigijene i drugih područja peradarstva. Poticaj za znanstveni rad dolazio je neposredno iz peradarske proizvodnje, pa su tako stručnjaci Centra, primjerice, istražili utjecaj atipične kuge peradi na CRD kompleks (kronična dišna bolest), te prvi dokazali niz virusnih i bakterijskih bolesti kao i njihovu proširenost na našim farmama. Predložili su i program preventive navedenih zaraznih bolesti. Dokazane su prednosti pojedinih objekata za smještaj određenih proizvodnih kategorija peradi te istraženi sustavi prozračivanja peradarnika. Timski su obrađene važnije metaboličke bolesti (peroza, monicitoza i dr.) i utjecaj stresora (buka) na perad, zatim promet minerala i vitamina, kao i primjena različitih krmiva u hranidbi peradi. Temeljitije su upoznate neke bolesti i funkcije pojedinih organa, različita područja iz hematologije peradi, patologija umjetnog uzgoja fazana te mogućnosti liječenja i preventive pojedinih bolesti. Posebno su za peradarstvo važni problemi organizacije i ekonomike peradarske proizvodnje, a osobitu je afirmaciju Centru donio obrađeni zadatak *Današnji razvitak, mjesto i perspektiva proizvodnje mesa peradi*, koji je predstavljen 1968. na Živinarskim danima u Ohridu. Objavljeni je separat razaslan svim privrednim, republičkim i saveznim rukovoditeljima, koji su ga poslije koristili u svom radu. Povodom tog separata prof. dr. V. Stipetić s Ekonomskog fakulteta u Zagrebu napisao je: *Pledoaje za većom proizvodnjom, koji se iznosi u radu, u potpunosti je opravdan s ekonomskog gledišta i kao takvog bi ga trebalo sa svih strana podržati u cilju minimaliziranja troškova proizvodnje mesa u nacionalnim razmjerima*.

Za Peradarske dane, koji su održani 1969. u Varaždinu, obrađena je gotovo istovjetna tema o proizvodnji jaja.

Razvojem i širenjem djelatnosti Centra pojavila se potreba za zapošljavanjem vlastitih djelatnika te u radni odnos ulaze diplomirani veterinari J. Nemanič (1965.) za zoohigijenu, H. Mazija (1966.) koji se afirmira u virusnim bolestima, P. Božićković (1967.) kojemu je povjereno rješavanje hranidbe peradi i bolesti mijene tvari, dr. Lj. Milaković-Novak (1967.) za bakterijske i gljivične bolesti te I. Majdak (1967.) koji je također bio zaposlen za područje zoohigijene. Osim tih stručnjaka u Centru su zaposlena dva laboranta (1964. i 1968.) i dva pomoćna službenika, a krajem šezdesetih godina za Centar je radilo i 16 suradnika iz drugih fakultetskih zavoda. Sedamdesetih i osamdesetih godina u Centru se zapošljavaju i drugi stručnjaci, poput znanstvenih asistentica V. Tadić (1970.) i A. Nemanič (1972.), znanstvenog asistenta Z. Biđina (1976.) te E. Prukner, najprije pripravnice (1982.), a zatim stručne suradnice (1984.). Neki od njih nastavljaju sveučilišnu karijeru u Zavodu za patologiju peradi Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (prof. dr. H. Mazija, prof. dr. Z. Biđin i prof. dr E. Prukner-Radovčić).

Stručnjacima su najprije bili na raspolaganju fakultetski laboratoriji s inventarom, a zatim je potrebna oprema nabavljana i sredstvima koja je Centar ostvario iz ugovorne suradnje s privredom. Djelatnost Centra bila je prepoznatljiva na tržištu pa je, uz pokrivanje svoje djelatnosti, pridonosio poboljšanju materijalne osnove Fakulteta i njegove afirmacije u privredi na području peradarstva. U skladu s time Veterinarski je fakultet putem Centra za peradarstvo ostvario smjerni-

Prof. dr. M. Kralj (drugi zdesna) sa suradnicima na svečanom obilježavanju 25. obljetnice osnutka Centra za Peradarstvo (1987.) (ljubaznošću prof. dr. E. Prukner-Radovčić).

ce zagrebačkog Sveučilišta o povezivanju Fakulteta s privredom radi primjene suvremenih dostignuća znanosti u praksi, pridonoseći tako bržem razvoju našega društva.
Od 1. siječnja 1977., ukidanjem Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, Centar za peradarstvo postaje organizacijska jedinica Veterinarskoga fakulteta. U to se vrijeme peradarstvo kod nas vrlo brzo razvijalo, u čemu su stručnjaci Centra imali važnu ulogu. Porast opsega posla zahtijevao je stalno povećanje broja djelatnika, pa je broj stručnjaka i pomoćnog osoblja dosegnuo ukupno 32 zaposlenika. Uređuju se laboratoriji i uvode nove analitičke metode u njihov rad, a stručnjaci Centra u proizvodnoj praksi omogućuju stalno poboljšanje tehnologije proizvodnje i ostvarivanje sve boljih proizvodnih rezultata. Takav je način rada privukao u Centar sve relevantne peradarske proizvođače u Jugoslaviji, što je stvorilo potrebu za prostornim proširenjem i povećanjem broja djelatnika.
Centru za peradarstvo povodom proslave 20. obljetnice rada Republička konferencija Socijalističkog saveza radnog naroda Hrvatske dodijelila je Povelju za uspješan dotadašnji rad na proslavi čiji je pokrovitelj bila. Istodobno su otvorene novoadaptirane pokusne i laboratorijske prostorije, koje je opremio udruženi rad peradarske proizvodnje iznosom od 105.000.000 dinara. Time je imovinska vrijednost Centra uvećana za 172 milijuna dinara.
Nažalost, terenski rad djelatnika Centra za peradarstvo uzeo je svoj danak, pa je tako na sjednici Fakultetskog savjeta od 29. siječnja 1982. obaviješteno o teškoj prometnoj nesreći djelatnika Centra, koja se dogodila na putu za Slavonski Brod i Brčko. Tom je prilikom smrtno stradao djelatnik Centra, T. Vugrinčić, dipl. vet., a dr. J. Nemanič zadobio teške tjelesne ozljede, zbog kojih se dugo oporavljao. Fakultet je solidarno, iz vlastitih sredstava, više godina financijski potpomagao maloljetnu djecu nesretno stradalog djelatnika T. Vugrinčića.
Godine 1986. pročelnik Centra je H. Mazija, koji prilikom obilježavanja njegove 25. obljetnice sljedeće godine izvješćuje da se Centar prostorno proširio, povećao se broj djelatnika, nabavljena je nova oprema i prihvaćene su nove analitičke metode te obrazovani brojni stručnjaci potrebni peradarstvu. Ukupan broj zaposlenih tada je bio 47, od čega 23 stručnjaka. Rad Centra u to je vrijeme bio organiziran na stručnoj i znanstvenoj razini.
Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 7. lipnja 1988. izviješteno je da je Centar za peradarstvo u posljednje dvije godine proširio svoju djelatnost na Vojvodinu, užu Srbiju i Kosovo. Uz postojeće i nove ugovorne komitente sveukupno je surađivao s gotovo sedamdeset organizacija diljem Jugoslavije s vrlo raznolikom i složenom zdravstvenom problematikom. Ugovorno povezivanje s proizvođačima peradi, krmnih smjesa, kemofarmaceutskom industrijom, proizvođačima opreme, značilo je konstantno praćenje proizvodnje u svim njezinim segmentima, što je tražilo svakodnevno izlaženje na teren jer su se proizvodni problemi samo tako mogli rješavati. Pristup je bio holistički, jer su na teren uvijek odlazili stručnjaci Centara različitih profila. Za potrebe peradarstva Centar je organizirao usavršavanje stručnjaka iz proizvodnje putemraznih tečajeva i poslijediplomskog studija, a Zbor magistara koji je bio rezultat takvog rada postao je čvrsta osnova prijenosa znanosti u praksu. Upravo je takav rad pokrenuo i usmjerio našu peradarsku proizvodnju i odredio joj vrlo dobru budućnost.
Znanstveno-nastavno vijeće je 23. svibnja 1990. prihvatilo da se Centar za peradarstvo izdvoji iz Fakulteta u zasebnu jedinicu. Naime, u to je vrijeme zbog opće gospodarske situacije pao interes privrede za djelatnosti Centra, zbog čega je on već neko vrijeme poslovao s gubicima. Stoga je Fakultet morao sufinancirati Centar, a kako zbog općega stanja u državi nije bilo dovoljno sredstava za primarno poslovanje, to sufinanciranje nije moglo biti dugoga vijeka.
Veterinarski je fakultet ugovorom od 27. lipnja 1991. Poslovnom servisu povjerio izradu svih potrebnih akata u organiziranju i registraciji Centra za peradarstvo kao samostalnog poduzeća. Poslovni centar izradio je Elaborat o organiziranju Centra za peradarstvo, nacrte Ugovora o osnivanju Centra, Statuta i drugih akata, a obavljene su i konzultacije sa zainteresiranim veterinarskim stanicama – budućim osnivačima izdvojenog Centra. U međuvremenu je prekinuta svaka daljnja aktivnost na izdvajanju Centra za peradarstvo u samostalno poduzeće, jer je Zakonom o zdravstvenoj zaštiti životinja i veterinarskoj djelatnosti (NN 52/1991) utvrđeno da Centar za peradarstvo prestaje s radom i ulazi u sastav Hrvatskoga veterinarskog zavoda, koji se ustrojava pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva. Sredstva, prava i obveze Centra za peradarstvo preuzima RH, a radnike zaposlene u njemu prema odredbama spomenutog zakona preuzima i raspoređuje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva. Zakonom utvrđeni rokovi za obavljanje tih radnji bili su istekli (3. siječnja 1992.) i tek se 1993. Centar iz Fakulteta i postaje podružnica Hrvatskoga veterinarskog zavoda (danas Hrvatskog veterinarskog instituta, HVI-a).
Predstojnici Centra za peradarstvo u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje i Veterinarskog fakulteta bili su: doc. dr. A. Asaj (1964. – 1966.), prof. dr. M. Kralj (1966. – 1982.), prof. dr. H. Mazija (1982. – 1986.), dr. V. Tadić (1986. – 1990.), dr. P. Božičković (1990. – 1992.) i dr. A. Nemanič (1992. – 1993.).
Centar za peradarstvo danas je znanstvena i dijagnostička institucija koja u svakom trenutku može odgovoriti na najsloženije potrebe peradarske proizvodnje. Njegovi su laboratoriji akreditirani prema normi HRN EN ISO/IEC 17025 i, za razliku od ostalih dijagnostičkih i analitičkih laboratorija, i nadalje imaju savjetodavnu ulogu u hrvatskom peradarstvu te tako održavaju bliske kontakte s peradarskim proizvođačima. Takav je odnos Centru nametnuo i organizaciju znanstveno-stručnog simpozija *Peradarski dani* koji se organizira od 1994. i održava se svake dvije godine kao tradicionalni skup proizvođača i stručnjaka iz peradarstva. *Peradarski dani* nastavak su *Susreta znanosti i prakse* koji su godinama organizirani kako bi pozvani predavači, redom eminentni svjetski stručnjaci peradarstva, usporedbom rezultata pokazali postignuća naše znanosti. Centar za peradarstvo se od svog početka bavio i istraživačkim radom, a danas posebnu pozornost polaže na znanstvenu djelatnost i napredovanje svojih djelatnika te suradnju s drugim znanstvenim institucijama. Trenutačno je u Centru za peradarstvo zaposleno osam doktora znanosti i dva magistra. Dugogodišnji predstojnik Centra u sklopu HVI-a je dr. V. Savić, naslovni docent.

3.21.2. Centar za svinjogojstvo

Fakultetsko vijeće prihvatilo je 20. svibnja 1966. inicijativu skupine nastavnika koju je predvodio doc. dr. M. Sviben (vidi 9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta) da se u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje organizira Centar za svinjogojstvo. Osnovan je 10. listopada iste godine s doc. dr. M. Svibenom kao predstojnikom,

kako bi okupljao stručnjake koji se bave svinjogojskom proizvodnjom u organizacijskim jedinicama Fakulteta te svojim iskustvom i suradnjom s privredom pridonio unaprjeđenju svinjogojstva u našoj zemlji. Naime, početkom pedesetih godina naporima veterinarske struke u provedbi profilaktičkih mjera u suzbijanju zaraznih bolesti, koja je započela u prvim poratnim godinama, obnovljen je broj domaćih svinja, međutim spoznalo se da one ne zadovoljavaju proizvodnim svojstvima kao pojedine inozemne pasmine. Stoga se 1953. započelo s uvozom rasplodnih svinja iz Velike Britanije, Nizozemske i Švedske radi njihova razmnožavanja, uzgoja i iskorištavanja putem društvenog sektora proizvodnje. Gradi se prvo veliko svinjogojstvo s organiziranim procesom proizvodnje na industrijski način u Ihanu pokraj Ljubljane, koje je započelo s radom 1. ožujka 1959. godine. To je ujedno bio primjer da je u jedinstvenom industrijski organiziranom poduzeću moguće uspostaviti ravnomjernu proizvodnju svinja tijekom cijele godine, pa se već 1964. priprema za izgradnju četrdesetak svinjogojskih aglomeracija širom Jugoslavije. Izgradnja tih pogona, njihovo popunjavanje i ovladavanje proizvodnjom završeno je 1968. godine. Stručnjaci Veterinarskoga fakulteta iz svinjogojstva pratili su ta zbivanja, sudjelovali u unaprjeđenju svinjogojstva, pa su već 1962. počeli sa svinogojskim pogonom u Ihanu surađivati u istraživačkom radu. Ujesen 1965. započinju suradnju sa stručnjacima Beljskog svinjogojstva, a već u proljeće 1966. sa svinjogojskom farmom PIK-a Sljeme u Sesvetama, s jedinstvenim ciljem provedbe novih znanstvenih spoznaja u zaokruženom ciklusu organizirane svinjogojske proizvodnje s približno 100 000 tovljenika godišnje.

Stečena iskustva stručnjaka Fakulteta na tim projektima, kao i spoznaja o važnosti pozicioniranja Fakulteta u svinjogojstvu, pridonijeli su osnivanju Centra za svinjogojstvo u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, koji je do početka 1968. uspio za rješavanje problematike proizvodnje na velikim aglomeracijama svinja aktivirati više od dvadeset fakultetskih stručnjaka raznih specijalnosti. U tom je vremenu Centar okupio, uputio i usmjerio u razne tekuće i razvojne poslove svinjogojstva više od četrdeset stručnjaka iz desetak radnih organizacija. Do kraja 1968. Centar je uspostavio kontakte s proizvođačima svinja, krmnih smjesa, lijekova i opreme, izdavačima stručne literature, poduzećima mesne industrije, poslovnim udruženjima, organizacijama stručnjaka te sa stručnim i znanstvenim institucijama u gotovo čitavoj Jugoslaviji. Također je uspostavio odnose i započeo suradnju i s proizvodnim organizacijama i s istraživačkim institucijama u Švedskoj, Danskoj, Velikoj Britaniji, Nizozemskoj, Francuskoj, SR Njemačkoj, Bugarskoj, ČSSR-u, SAD-u i SSSR-u. Centar je bio povezan i s Međunarodnim veterinarskim društvom za svinjogojstvo, a uspostavljeni su kontakti i s Europskim udruženjem za proizvodnju životinja. Stručnjaci Centra sudjelovali su na svim važnijim kongresima i savjetovanjima iz svinjogojske problematike u zemlji i svijetu kao aktivni sudionici s brojnim znanstvenim radovima i referatima, koji su proizašli iz suradnje s privredom. Centar je od 11. do 13. prosinca 1968. organizirao prvi Skup svinjogojaca u Opatiji, uz sudjelovanje više od 180 stručnjaka iz gotovo čitave Jugoslavije te Danske, Francuske, Nizozemske, SR Njemačke, Velike Britanije i ČSSR-a. Skup je postao tradicionalan susret svinjogojaca iz zemlje i inozemstva u Jugoslaviji. U razdoblju od 1967. do 1969. Centar je provodio ugovornu suradnju Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje s PIK-om Sljeme, Sesvete, Beljskim svinjogojstvom, Darda i PIK-om *Mladen Stojanović*, Bosanska Gradiška za poslove uzgoja, hranidbe, zoohigijene i reprodukcije svinja. U tom je razdoblju Centar organizirao ispitivanje mikroklimatskih prilika i izradu prijedloga za prepravku ventilacije u tovilištu Karanac Beljskog svinjogojstva, histološku dijagnostiku suprasnosti za svinjogojsku farmu Poljoprivrednog kombinata Ptuj u Turnišću, te provodio ugovornu suradnju Instituta sa Serum zavodom Kalinovica o pokusnoj primjeni nadomjeska za krmačino mlijeko, koje je proizvodila tvrtka Biofac A/S iz Kopenhagena. U sklopu PIK-a *Mladen Stojanović* izgrađena je 1966. svinjogojska farma u Novoj Topoli. No nije postigla projektirani opseg proizvodnje, pa je u planu bila njezina likvidacija. Prof. dr. M. Sviben došao je na tu farmu prvi put u veljači 1969. s pet suradnika Centra za svinjogojstvo (A. Rako, S. Meknić, S. Cvetnić, M. Herak, Z. Vinovrški) te su ocijenili da farma ima budućnost. Kombinat je s Institutom za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje sklopio ugovor o suradnji Farme i Centra za svinjogojstvo pa su stručnjaci Veterinarskoga fakulteta predložili da se promijene postupci u proizvodnji i u uzgoju svinja. Godine 1970. u svinjogojskoj farmi bila su 432 prasilišna obora i u njima tijekom godine odbijeno 33 037 prasadi. Godinu dana kasnije u odjelima prasilišta korišteno je 350 obora te je proizvedeno 29 091 odbijene prasadi. Nakon dvadeset godina u farmi su imali 954 prasilišna obora i proizveli 102 137 odbijene prasadi. Godine 1970. bilo je odbijene prasadi po leglu 6,95 i po oboru godišnje 53,33, a 1991. po leglu 8,44 i po oboru 107,06. Skraćenjem razdoblja zauzetosti prasilišta i razdoblja dojenja smanjena je prosječna živa vaga prasadi pri odbiću, ali je uzgojnim postupcima i valjanom prihranom prasadi povećana brzina rasta po danu sa 158,2 g u 1970. godini na 210,4 u 1991. godini. Po ugovoru koji je Kombinat 1989. sklopio s Veterinarskim fakultetom prof. dr. M. Sviben trebao je do kraja 1999. savjetodavno raditi u području tehnologije proizvodnje i uzgoja u svinjogojskoj i govedarskoj farmi s oko 1600 mliječnih krava, međutim posljednji je put bio u Novoj Topoli u svibnju 1991. godine.

Stručnjaci Centra neposredno nakon njegova osnivanja s uspjehom sudjeluju u natječaju za financiranje znanstvenoistraživačkog rada Republičkog savjeta za naučni rad i već 1968. započinju istraživanja na temama: *Utjecaj ekoloških promjena na reproduktivne funkcije u svinja* (nositelj prof. dr. J. Ivoš); *Izolacija i identifikacija enterovirusa u svinja i njihova uloga u patologiji intenzivnog uzgoja svinja* (nositelj doc. dr. S. Cvetnić); *Morfološke pojave, histološke promjene i fiziološki procesi na reproduktivnom traktu prvopraskinja* (nositelj doc. dr. M. Herak) i *Primjena nadomjestka za krmačino mlijeko s osobitim obzirom na mogućnosti stimulacije rasta prasadi* (nositelj doc. dr. M. Sviben). Stručnjaci Centra u to su vrijeme radili i na temi *Priprema krmača za pripust i njezin utjecaj na broj i vitalnost prasadi, te kvalitet tovljenika* (nositelj doc. dr. M. Sviben) prema ugovoru između Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje i Saveznog fonda za financiranje naučnih djelatnosti.

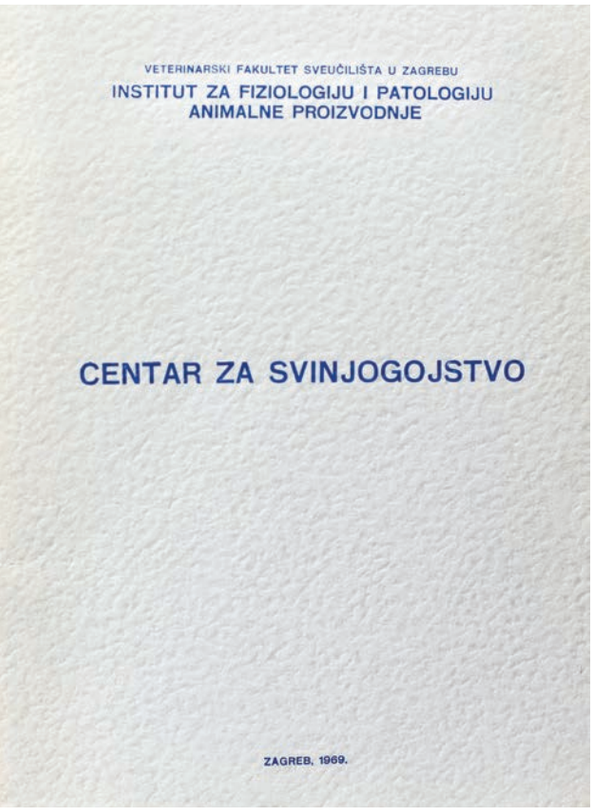

Brošura Centra za svinjogojstvo objavljena povodom 50. obljetnice Fakulteta 1969. godine (arhiva Fakulteta).

U drugoj polovici šezdesetih godina za poslove ugovorene suradnje s privredom i rada na istraživačkim temama u Centru se zapošljavaju prvi djelatnici: I. Vuković (1968.) za statistiku i T. Balenović, dipl. vet. (1969.) za uzgoj svinja. Sedamdesetih i osamdesetih godina proširuje se stručna i znanstvena djelatnost Centra te zapošljavaju ostali stručnjaci: stručni suradnik V. Naranča (1977.), znanstveni asistent I. Vrbanac, dipl. vet. (1977.), stručni suradnik I. Valpotić, dipl. ing. biol. (1983.), S. Lučinger, dipl. vet., pripravnica SIZ-a (1983.), a zatim stručna suradnica (1986.), te stručni suradnik B. Šekoranja, dipl. vet. (1986.).

Uprava i tajništvo Centra bili su smješteni u Zavodu za stočarstvo, koji je za tu svrhu ustupio uredsku opremu i namještaj. Sredstva za režije i razvoj djelatnosti Centra pokrivala su se iz dijela sredstava ugovorenih za obavljanje poslova s privredom. No poteškoće s naplatom ugovorenih zadataka kočile su razvoj Centra, pa su njegovi stručnjaci trebali ulagati dodatne napore za naplatu potraživanja te ujedno planirati i realizirati veći broj stručnih i znanstvenih projekata Centra.

Dana 1. studenog 1970. Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, čiji je direktor bio prof. dr. M. Delak, i Svinjogojska farma PIK-a Sljeme, čiji je direktor bio inž. Z. Pečarić, sklopili su Ugovor o suradnji na poslovima reprodukcije svinja. Institut je bio dužan putem Centra za svinjogojstvo:

- *istraživati jalovost krmača i nazimica*
- *istraživati uzroke impotencije nerastova*
- *pronalaziti nove, te nastojati na poboljšanju sadašnjih razrjeđivača sperme nerastova*
- *pronalaziti, sudjelovati u uvođenju i učestvovati u primjeni novih metoda razmnožavanja svinja u svrhu poboljšanja proizvodnje*
- *istraživati stupanj oprasivosti krmača po mjesecima pripusta s obzirom na klimatske prilike u području „Sljemena" i tehnologije kakvu „Sljeme" primjenjuje*

Za provedbu suradnje na poslovima predviđenim ovim ugovorom Institutu će općenito odgovarati predstojnik Centra za svinjogojstvo, a neposredno akademik B. Oklješa i doc. dr. M. Herak.

PIK Sljeme obvezao se da će se za obavljanje navedenih poslova tijekom jedne godine Institutu isplatiti ukupno 75.000 dinara u četiri dijela. Ugovor je bio sklopljen na rok od pet godina, s tim da se nakon isteka prve godine njegove primjene revidira, obnavlja i produljuje s obzirom na radne zadatke, način njihova izvršavanja i pokriće troškova nakon razmatranja pismenog izvještaja o poslovima obavljenim u protekloj godini te programu rada za sljedeću godinu koji je Institut dostavljao Sljemenu najkasnije do 10. listopada tekuće godine. Rezultati te ugovorne suradnje bili su objavljeni u više znanstvenih radova i kongresnih priopćenja.

Sedamdesetih godina stručnjaci Centra rade na sve većem broju istraživačkih tema te uz već afirmirane znanstvenike (prof. dr. M. Sviben, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. S. Cvetnić, prof. dr. M. Herak) i drugi stručnjaci (prof. dr. B. Maržan, prof. dr. Z. Vinovrški, dr. I. Vrbanac) postaju nositelji više tema iz svinjogojstva. Pritom treba istaknuti da su se po broju domaćih projekata i izvornih rezultata s primjenom u praksi isticali projekti voditelja prof. Svibena.

Na osnovi dobivenog zajma od Republičkog savjeta za naučni rad prof. Sviben i suradnici Centra istraživali su *Tehnološko-tehničko-ekonomske osnove industrijski organizirane proizvodnje svinjećeg mesa u suradnji između velikoga svinjogojstva, malih proizvođača i pogona mesne industrije* (1972. – 1975.). Na temelju dobivenih rezultata napisali su studiju *Danomice klati 1000 svinja – kako?* (1981.) za Tehničko-ekonomski inženjering Zagreb i Svinjogojsku farmu PIK-a *Mladen Stojanović* u Novoj Topoli, koji su otplatili zajam.

Na pripremnom sastanku za izložbu SVINDEXPO (1976.), predloženu da se održi uz V. svjetski kongres IPVS-a *Hiologija i hiojatrija* na Zagrebačkom velesajmu, prof. Sviben izložio je da će se 1981. vjerojatno proizvesti toliko mesa koliko je bilo predviđeno upravo prihvaćenim Društvenim planom SFRJ, ali da će ga sigurno manjkati za pretkazivu potrošnju. Nakon toga su na poticaj dr. S. Komara i na zahtjev republičkoga sekretara za poljoprivredu inž. R. Pavlovića, profesori M. Sviben i M. Herak napisali monografiju *Izgledi za proizvodnju svinja planiranu do god. 1980. posebice u Hrvatskoj*, koju je Centar za svinjogojstvo objavio u siječnju 1977. godine. Napisano je da bi hitno trebalo pristupiti poslovima potrebnima da se u Hrvatskoj izgrade odojčarstva za proizvodnju prasadi za tov s barem 36 000 krmača, što bi omogućilo da se godišnje uzgoji približno 482 000 svinja u industrijskoj kooperaciji. Procijenjeno je da bi za to trebalo uložiti 900 milijuna do 1,39 milijardi tadašnjih dinara (90 – 140 „starih" milijardi). O monografiji su raspravljali sudionici savjetovanja, koje je sazvao republički sekretar za poljoprivredu inž. R. Pavlović, u Krapinskim Toplicama 9. veljače 1977. godine. S obzirom na to da je prof. Sviben ocijenio da će doći do ulaganja u svinjogojstvo, izradio je *Procjene ulaganja u svinjogojstvo na području SR Hrvatske* te 1978. godine *Prilog prijedlozima ulaganja u svinjogojstvo na području SR Hrvatske*, oboje umnoženo u Centru za svinjogojstvo po Samoupravnom sporazumu o suradnji u izradi, primjeni i korištenju studije *Tehnologija proizvodnje svinja u industrijskoj kooperaciji* (kratica SAS SVINDKOOP). Po tom su sporazumu M. Sviben, Lj. Vreš, D. Durman i M. Herak napisali *Program razvitka proizvodnje svinja u Hrvatskoj* (1978.). Prema izvještajima sačuvanima u Hrvatskoj poljoprivrednoj agenciji, od 1976. do 1987. u svinjogojskim poduzećima u Hrvatskoj broj krmača povećao se za 29 297, što je činilo 81,38 % broja koji su profesori M. Sviben i M. Herak predvidjeli za 1980. godinu. Proizvodnja prasadi u svinjogojskim poduzećima u Hrvatskoj bila je najveća 1988., kada je opraseno 847 307 živorođenih odojaka, odnosno 527 830 više nego 1976. godine. To je omogućilo da se proizvodnja tovljenika poveća za 70 % od broja koji su profesori M. Sviben i M. Herak 1977. procijenili potrebnim za 1980. godinu. Povećanje proizvodnje prasadi u svinjogojskim poduzećima u Hrvatskoj od 1976. do 1988. nije bilo toliko ekonomično u usporedbi s razdobljem od 1963. do 1976. godine. Do nazadovanja je došlo jer je u intenzifikaciji proizvodnje bilo teže povećati brzinu rasta odojaka nego izdašnost krmača pa se veći intenzitet rasta pri odbiću prasadi nastojao postići duljim razdobljem dojenja. Projekti za izgradnju, dogradnju i preinake svinjogojskih farmi nakon 1976. nisu uvijek bili izvedeni prema doktrini Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu niti su u novim, dograđenim i preinačenim svinjogojstvima radili samo stručnjaci koji su svladali spomenutu doktrinu nazvanu *Svibenova škola svinjogojstva*.

Godine 1979. stručnjaci Centra se usmjeruju i na programe zdravstvene zaštite svinja na velikim svinjogojskim farmama i u suradnji s veterinarskim stanicama na malim uzgojima svinja. U tom smjeru za razdoblje 1980. – 1985. predloženi su novi istraživački projekti pri čemu se, među ostalim, ističe tema *Monitoring sistem praćenja gubitaka u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji* (nositelj dr. I. Vrbanac).

Godine 1981. Centar je u suradnji s građevinskim poduzećem Tehnika iz Zagreba za područje Veterinarske stanice Ludbreg izradio tehnološki projekt za prasilišta kapaciteta 24 i 30 krmača te tovilišta za 250 tovljenika u turnusu. Iste godine u suradnji s projektnim timom Coning iz Zagreba za područje Veterinarske stanice Varaždin izrađen je tehnološki projekt reprocentra *Zbelava* za prasilišta kapaciteta od 300 krmača. Naručitelj i investitor bila je Veterinaria iz Zagreba. Godine 1983. za Veterinariju je također izrađen investicijski program za individualna prasilišta kapaciteta 24 i 32 krmače i adaptaciju triju tovilišta za 200 tovljenika u turnusu. Realizacija je bila na području Veterinarske stanice Križevci s kojom je ugovorena i zdravstvena zaštita svinja. Godine 1984. Centar je za potrebe Veterinarije izradio investicijski program za jedno prasilište od 24 krmače u Mrežničkom Brigu. Isti su projekti za razvoj svinjogojstva izrađeni za Veterinarsku stanicu Slavonska Orahovica s programom zdravstvene zaštite svinja. Godine 1985. suradnici Centra izradili su tehnološki projekt za svinjogojsku farmu Proleter – Bajmok.

U sljedećem razdoblju stručnjaci Centra afirmirali su se u radu na međunarodnim znanstvenoistraživačkim projektima, a zapažene je rezultate postigao dr. I. Vrbanac te znanstveni suradnici prof. dr. Krsnik, dr. I. Valpotić, prof. dr. Ž. Župančić, prof. dr. T. Naglić i prof. dr. Z. Vinovrški na projektu *Monitoring sustava praćenja patologije na velikim svinjogojstvima*, koji je financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a (1985. – 1988.). No krajem osamdesetih godina Centar za svinjogojstvo zbog smanjena interesa privrede počinje poslovati s gubicima, zbog čega Savjeta 15. lipnja 1990. prihvatio prijedlog Znan-

Stručnjaci Centra za svinjogojstvo s djelatnicima Svinjogojske farme Sljeme osamdesetih godina prošlog stoljeća. Prof. dr. Z. Modrić (donji red, prvi slijeva nadesno), dr. I. Valpotić (gornji red, prvi slijeva nadesno), prof. dr. H. Gomerčić (gornji red, treći slijeva nadesno) (ljubaznošću prof. dr. I.Valpotića).

stveno-nastavnog vijeća da se Centar za svinjogojstvo rasformira, a da dekan pokuša riješiti raspodjelu zaposlenika na druge poslove. Savjet je u listopadu 1990. prihvatio preraspodjelu djelatnika Centra za svinjogojstvo (dr. I. Vrbanac – Zavod za patološku anatomiju, dr. I. Valpotić – Zavod za biologiju, mr. V. Naranča – Centralna knjižnica, S. Lučinger, dipl. vet. – Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti, B. Šekoranja, dipl. vet. – Zavod za hranidbu, I. Vuković – Računovodstvo). Time je Centar, čiji su djelatnici i suradnici za vrijeme njegova postojanja i suradnje s privredom postigli znatne rezultate u razvoju industrijski organizirane svinjogojske proizvodnje, ukinut. Neki od djelatnika nakon ukidanja Centra nastavljaju sveučilišnu karijeru u Zavodu za stočarstvo (prof. dr. T. Balenović) i Zavodu za biologiju (prof. dr. I. Valpotić) Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Predstojnici Centra za svinjogojstvo bili su: prof. dr. M. Sviben (1966. – 1978.), dr. I Vrbanac (1978. – 1983.; 1984. – 1990.) i prof. dr. Z. Vinovrški (1983. – 1984.). Ukidanjem Centra za svinjogojstvo slabi suradnja Fakulteta i svinjogojskih proizvođača te se smanjuje broj znanstvenoistraživačkih projekata zbog neimanja poligona (farme) za provođenje istraživanja. U novije vrijeme zbog strože provedbe biosigurnosnih mjera u svinjogojskoj proizvodnji (Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja klasične svinjske kuge, NN 16/2014) otežana je suradnja Fakulteta i proizvođača u organizaciji praktične nastave iz svinjogojstva, zbog čega će uprava Fakulteta trebati uložiti dodatne napore da svinjogojstvo u nastavnom, stručnom i znanstvenom području dostigne onu razinu koja mu u veterinarskoj medicini povijesno pripada.

3.21.3. Centar za tehnologiju animalnih proizvoda

Prihvaćanjem Statuta Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje Veterinarskoga fakulteta na Zboru radne zajednice Instituta 21. prosinca 1973., formalno je osnovan Centar za tehnologiju animalnih proizvoda. Idejni začetnik bio je prof. dr. J. Živković (vidi 9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta) koji je imenovan za njegova prvog predstojnika.

Centar je formiran radi suradnje s privredom i primjene rezultata znanstvenih istraživanja u praksi na području tehnologije dobivanja, prerade, uskladištenja i prometa animalnih namirnica i drugih animalnih proizvoda. Stručnjaci iz tehnologije animalnih proizvoda, okupljeni u Centru (dr. Đ. Roseg, doc. dr. J. Živković, A. Jelić, dipl. vet.) afirmirali su se i prije njegova osnivanja, radeći na različitim projektnim zadacima poput rekonstrukcije Mesokombinata iz Belja, projekta i izvedbe hladnjače i drugih pogona Mesne industrije Gavrilović iz Petrinje, projekta Agrokombinata iz Rijeke, idejnog projekta Imes iz Zagreba te projekta i izvedbe kafilerija Osijek, Belje i Banja Luka.

Nakon osnivanja Centra njegovi su suradnici započeli rad na ugovorenoj znanstvenoistraživačkoj studiji *Program prikupljanja i iskorištavanja krvi u klaonicama SR Hrvatske* (nositelj doc. dr. J. Živković), koji je financirao Republički savjet za naučni rad i privreda (Mesna industrija Vajda iz Čakovca, PIK Vrbovec i dr.) radi istraživanja primjene i namjenskog iskorištavanja krvi u krvno brašno. Već je 1974. pripremljena tehničko-tehnološka dokumentacija u vezi s realizacijom i postavljanjem linije za preradu krvi u mesnoj industriji Vajda. Iste je godine potpisan ugovor o suradnji Instituta i ZP Prehrambenog kombinata Brčko OOUR Kafilerija, gdje su suradnici Centra radili na unaprjeđenju, racionalizaciji i primjeni suvremene tehnologije u proizvodnji mesnog, mesno-koštanog brašna i tehničke masti. Na temelju tog ugovora iste je godine završen idejni elaborat za rješenje prijema sirovine i njezine obrade od ulaska u ekstraktor sa svim tehničkim i specificiranim podacima.

Sedamdesetih je godina započeo i ostvaren je čitav niz suradnji na različitim poslovima s drugim privrednim organizacijama. Tako je s PPK-om KokaVaražđin zaključen ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji u uspostavi uvjeta za registraciju objekta kao izvoznika. Realiziran je ugovor o suradnji s PPK-om Pazin na reviziji projekta klaonice, izradi novog situacijskog plana i rasporeda strojeva te proširenju asortimana proizvoda. Suradnja na sličnim poslovima postojala je i za potrebe PPK Kutjevo iz Slavonske Požege. Centar je u suradnji s Ekonomsko-tehničkim zavodom za projektiranje i izgradnju iz Osijeka radio na projektu klaonice u Mostaru i prikupljanju dokumentacije za program u Peruu. Za klaonicu 5. maj iz Bjelovara izrađen je projekt hladnjače te nadzor izgradnje, a za INA pogon Novi Dvori obavljeno je ispitivanje petrokemijskih rezidua u jajima te mesu peradi i svinja. Također je realiziran ugovor za izvedbu usluga projektiranja industrijske klaonice i hladnjače PPK-a Brčko, konzalting usluge za tvrtku AB STATHMOS iz Švedske te je izrađen tehnološki projekt za rekonstrukciju klaonice Ugostiteljsko-poljoprivrednog poduzeća *Goran* iz Gerova. Za potrebe Poljoprivredno-industrijskog kombinata Vršački ritovi iz Vršca izrađena je kompletna sirovinsko-ekonomska analiza rentabilnosti izgradnje pogona za preradu nusproizvoda klaoničkih industrija Banat i Graničar. Također je realizirana poslovno-tehnička suradnja s Tehnološko-prehrambenim centrom za obrazovanje i osposobljavanje radnika Gavrilović na unaprjeđenju proizvodnje i uvođenju novih mesnih proizvoda. Nadalje, zaključena je suradnja s tvornicom lijekova Belupo iz Ludbrega ugovorom *Sakupljanje i namjensko iskorištavanje endokrinih žlijezda i ostalih nusprodukata animalnog podrijetla u SR Hrvatskoj*. Centar je u izravnoj suradnji s mesnim industrijama i Belupom sudjelovao u organizaciji higijenskog sakupljanja sirovina i njihovu konzerviranju najsuvremenijim rashladnim i transportnim sredstvima. Stručnjaci Centra izradili su i kompletne statističke analize o količinama tih sirovina u SRH. U tom je razdoblju realiziran i ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji s Veletržnicom i hladnjačom iz Zagreba radi uvođenja i praćenja deratizacije komora za hlađenje i uskladištenje mesa pomoću fumigacije ugljikovim dioksidom. Centar je za potrebe Mesne industrije Pomurka iz Morske Sobote temeljem ugovora radio i na praćenju tehnološkog procesa prerade mesa i nusproizvoda klanja te davao stručna mišljenja i prijedloge o unaprjeđivanju proizvodnje. Pripremio je dokumentaciju za projektiranje linije za preradu krvi u novom pogonu mesne industrije te sudjelovao u pripremi elaborata za izgradnju tvornice krvi Pomurka.

Sedamdesetih godina zbog povećanja broja tehnoloških projekata i drugih ugovorenih zadataka s privredom suradnici Centra, uz nastavne obveze na Fakultetu, nisu više mogli samostalno obavljati sve poslove, pa se zapošljavaju mr. T. Petrak (1975.), dr. Đ. Roseg i A. Jelić, dipl. vet. (1976.) kao stručni suradnici. Zapošljavanje se nastavlja početkom osamdesetih godina, kada je zaposlena K. Botka-Petrak, dipl. ing. (1981.) kao stručna radnica. Mr. T. Petrak i dr. Đ. Roseg radili su u Centru do 31. siječnja 1984., kada su sporazumno raskinuli radni odnos zbog prelaska na Prehrambeno-biotehnološki fakultet.
Suradnici i stručnjaci Centra ubrzo su preuzeli koordinaciju znanstvenih istraživanja i rad na pojedinim interesnim područjima što je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZ-IV), pa se tako od 1975. do 1980. u sklopu potprojekta *Zaštita higijenske ispravnosti, te proizvodnja, prerada i promet animalnih proizvoda* (koordinator doc. dr. J. Živković) provodio znanstvenoistraživački rad na temama: *Zaštita higijenske i tehnološke vrijednosti mlijeka i mliječnih proizvoda* (nositelj doc. dr. I. Ljubić); *Prihvat, tehnologija obrade, uskladištenje i higijenski aspekti prerade životinjskih crijeva* (nositelj dr. Đ. Roseg) i *Istraživanje značenja mikroflore u fermentaciji mesnih proizvoda* (nositelj prof. dr. J. Živković). Od 1980. do 1986. provedena su istraživanja u sklopu potprojekta *Proizvodnja, prerada i ocjena kvalitete mesa i mesnih proizvoda* (koordinator prof. dr. J. Živković) na temama: *Imunofluorescencija u dijagnostici salmonella spp. i Escherichia coli iz namirnica* (nositelj doc. dr. M. Hadžiosmanović); *Program proizvodnje usitnjenog i oblikovanog mesa peradi* (nositelj dr. A. Jelić) i *Utjecaj premortalnih i postmortalnih čimbenika na higijensku ispravnost i kakvoću mesa i mesnih proizvoda* (nositelj prof. dr. J. Živković). Posljednji natječajni krug u kojemu je skupina stručnjaka Centra sudjelovala za financiranje znanstvenoistraživačkih projekata bio je za razdoblje 1987. – 1990. godine. Tada su dobivena sredstva za znanstvenoistraživački zadatak *Istraživanje veterinarsko-sanitarnih i higijensko-tehnoloških pokazatelja proizvodnje, prerade i prometa namirnica animalnog podrijetla* (koordinator prof. dr. J. Živković). U sklopu toga provodilo se *Istraživanje izvora zagađenja namirnica animalnog podrijetla s enteropatogenim bakterijama* (nositelj prof. dr. J. Živković) i *Istraživanje veterinarsko-sanitarnih i higijensko-tehnoloških pokazatelja proizvodnje, prerade i prometa namirnica animalnog podrijetla s posebnim osvrtom na meso peradi uz proučavanje biokemijskih promjena upotrebom protočnog spiralnog zamrzivača* (nositelj dr. A. Jelić). Iz tih je istraživanja proizašao veći broj domaćih i inozemnih znanstvenih radova i kongresnih priopćenja, čime je Centar postao prepoznatljiv u široj regiji ne samo na osnovi suradnje i uspješne realizacije tehnoloških projekata za potrebe privrede nego i u znanstvenoistraživačkom radu na primjeni novih rezultata.
Nažalost, krajem osamdesetih godina Centar je zadesila ista sudbina kao i ostale centre Fakulteta. Zbog teške financijske situacije u zemlji i smanjena interesa privrede imao je problema s likvidnošću, zbog čega je 1990. rasformiran, a njegovi stručnjaci dr. A. Jelić i K. Botka Petrak, dipl. ing. preraspoređeni u Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
Predstojnici Centra bili su: prof. dr. J. Živković (1974. – 1980.), dr. Đ. Roseg (1980. – 1982.) i dr. A. Jelić, viši znanstveni suradnik (1982. – 1990.).

3.21.4. Ostali centri Fakulteta

U Institutu je 1969. osnovan Centar za reprodukciju, 1974. Centar za govedarstvo i Centar za eksperimentalnu kirurgiju te 1989. Centar za ovčarstvo i kozarstvo.
Centar za reprodukciju osnovao je prof. dr. M. Herak sa suradnicima, čiji je primarni zadatak bila suradnja s privredom u cilju suzbijanja spolnih bolesti putem umjetnog osjemenjivanja stoke te aktivnosti na suzbijanju steriliteta i povećanju plodnosti stručnim i znanstvenim radom. Međutim, više se ne navodi u Statututu Fakulteta iz 1978. i ne postoji dokumentacija iz koje je vidljivo njegovo djelovanje.
Centar za govedarstvo osnovala je skupina nastavnika koju je predvodio prof. dr. M. Kalivoda (vidi 9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta). Taj je centar putem Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, poslije Veterinarskoga fakulteta, imao ugovornu suradnju s gotovo svim radnim organizacijama koje su se bavile govedarstvom. Tako je, primjerice, na sjednici Savjeta od 22. srpnja 1983. zabilježeno prihvaćanje financijskog plana za ugovor između Veterinarskoga fakulteta i PIK-a Vrbovec za izradu tehnologije hranidbe za farmu u izgradnji. Centar za govedarstvo prestao je djelovati prije rasformiranja triju preostalih centara. Predstojnici Centra za govedarstvo bili su: prof. dr. M. Kalivoda (1974. – 1980.; 1984. – 1987.), doc. dr. V. Šerman (1980. – 1984.) i prof. dr. M. Peitel (1987. – 1989.).
Centar za eksperimentalnu kirurgiju osnovan je na prijedlog predstojnika Kirurške klinike prof. dr. E. Vukelića, što je Fakultetsko vijeće 18. prosinca prihvatilo, a Savjet 27. prosinca 1974. potvrdio. Centar za eksperimentalnu kirurgiju ustrojen je kao odjel Kirurške klinike, a prof. Vukelić imenovan je obnašateljem dužnosti. Vijeće je u siječnju 1975. prihvatilo načelni prijedlog Ugovora o poslovnom udruživanju u Centar za eksperimentalnu kirurgiju između Veterinarskog fakulteta i drugih institucija (vidi 3.17.4. Znanstvena suradnja Fakulteta u biomedicini i zdravstvu).
Odluku o osnivanju Centra za ovčarstvo i kozarstvo Savjet je donio 15. siječnja 1986. prema prijedlogu prof. dr. K. Mikulca, koji je ujedno zadužen da obavi sve pripremne radnje. Prof. Mikulec izvijestio je Savjet 7. ožujka 1986. da je načinjen elaborat o osnovama osnivanja Centra za ovčarstvo i kozarstvo na Zavodu za stočarstvo Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od Znanstveno-nastavnog vijeća i Komisije za suradnju s privredom zatraženo je mišljenje o elaboratu. Predsjednik prof. Čuljak obavijestio je Savjet 12. svibnja 1986. da je Komisija za suradnju i povezivanje s udruženim radom podupr la osnivanje Centra i smatra opravdanim realizaciju naznačene ideje zbog potrebe ove vrste stočarske proizvodnje u Hrvatskoj. Centar tada nije osnovan, pa je Savjet 11. svibnja 1989. ponovno o tome raspravljao i tada je prihvaćen prijedlog Zavoda za stočarstvo o njegovu konačnom osnivanju. No iako je donesena odluka o njegovu osnivanju, nije zabilježena njegova djelatnost.

3.21.5. Inicijativa za osnivanje drugih centara Fakulteta

Na Fakultetu su sedamdesetih i osamdesetih godina bile dvije inicijative za osnivanje centara. Prva je bila ona prof. dr. Z. Vinovrškoga koji je Savjetu 31. ožujka 1977. predložio osnivanje Centra za tehnologiju proizvodnje, promet i primjenu stočne hrane, s obzirom na to da je tada imao ugovornu suradnju s tvornicom stočne hrane i drugim privrednim subjektima koji su se bavili njegovom problematikom. O prijedlogu je Znanstveno-nastavno vijeće raspravljalo 28. travnja 1977. i zaključilo da Zavod za hranidbu treba dostaviti pismeno obrazloženje o potrebi osnivanja Centra. Nakon toga se Centar više ne spominje u izvršnim i stručnim tijelima Fakulteta.
Druga inicijativa za osnivanje Centra bila je na sjednici Savjeta od 20. svibnja 1986., kada je prof. dr. M. Zobundžija kao predsjednik Kolegijalnog poslovodnog organa izvijestio da je doc. dr. P. Kraljević održao predavanje na Veterinarskom fakultetu pod naslovom *Učinci radioaktivnog zračenja na ljude i životinje s posebnim osvrtom na posljedice u Zagrebu nakon nuklearne katastrofe u Černobilu*. Prof. Zobundžija predložio je Savjetu da raspravi o osnivanju Centra za radiobiologiju na Veterinarskom fakultetu. Kolegijalni poslovodni organ Veterinarskog fakulteta trebao je pokrenuti akciju za prikupljanje sredstava za nabavu opreme za mjerenje kontaminacije, a Zavod za fiziku, Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju i Zavod za fiziologiju i radiobiologiju pripremiti prijedlog organizacije rada na području detekcije i kontaminacije. No, nakon prvotne reakcije zbog katastrofe u Černobilu otpala je ideja za osnivanje tog centra.

3.22. Radioizotopni laboratorij

Savezna komisija za nuklearnu energiju osnovala je 1957. republički Centar za primjenu nuklearne energije u poljoprivredi, šumarstvu i veterinarstvu. Za svaku od tih grana trebalo je osnovati punktove, pri čemu je punkt za veterinarstvo bio predviđen na našem fakultetu.
Komisija je krajem 1957. i početkom 1958. stipendirala boravak prof. dr. S. Rapića u SSSR-u radi istraživanja primjene izotopa u veterinarskoj terapiji te prof. dr. I. Ehrlichu i prof. dr. S. Rapiću dala prva namjenska sredstva za znanstvenoistraživački rad iz tog područja na Fakultetu. Iz tih su sredstava nabavljeni prvi Geiger-Müllerovi (GM) brojači i druga najnužnija oprema, koja je bila smještena u za tu svrhu adaptirane prostorije Zavoda za biologiju. Prostor za pokusne životinje bio je uređen u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju.
Na prijedlog Vijeća Savjet je 5. listopada 1959. donio odluku o osnivanju Laboratorija za primjenu radioaktivnih izotopa u veterinarskoj medicini kao pomoćne ustanove Fakulteta. Prvim je predstojnikom laboratorija imenovan prof. Ehrlich, a već je sljedeći mjesec predloženo i otvaranje novih radnih mjesta (dva asistenta kemičara, jedan asistent veterinar, dva laboranta, jedna čistačica, odnosno pomoćni službenik). Odluku o osnivanju Sveučilišni je savjet potvrdio u ožujku 1960. i na prijedlog Savjeta Fakulteta odobrio određena radna mjesta za laboratorij.
Nakon osnivanja laboratorija imenovan je stručni odbor s prof. Ehrlichom na čelu, koji je 1960. donio plan rada, financijskog poslovanja, stručnog usavršavanja djelatnika te znanstvene, stručne i tehničke suradnje s izvanfakultetskim ustanovama (Institut za veterinarsko-medicinska istraživanja i Institut za biologiju Sveučilišta u Zagrebu). Iste se godine na odobrena radna mjesta asistenata zapošljavaju dotad ugovorni suradnici J. Bišćan, dipl. inž, A. Vraner, dipl. vet. i M. Tranger, dipl. inž., a laboranta A. Šoštarić, kem. tehničar. Asistenti su radi edukacije tijekom 1960. (J. Bišćan, A. Vraner) i 1961. (M. Tranger) pohađali Školu za izobrazbu kadrova u rukovanju radioaktivnim izotopima u Saveznoj komisiji za nuklearnu energiju u Beogradu. Kadrovi su se usavršavali i na Fakultetu, pa je u tu svrhu savezna Komisija za nuklearnu energiju odobrila ekspertu Međunarodne agencije za nuklearnu energiju dr. Van Erkelensu boravak u Radioizotopnom laboratoriju Veterinarskoga fakulteta od 1. listopada 1960. do 31. lipnja 1961. godine. Njegovom su se stručnom pomoći koristili svi suradnici laboratorija.
Prostor Radioizotopnog laboratorija vrlo brzo postaje premalen za njegovu djelatnost, tim više što ga je dijelio s Institutom za biologiju Sveučilišta u Zagrebu, koji je kao izvanfakultetska ustanova bio smješten u nekadašnjem prostoru Zavoda za biologiju. Stoga je Vijeće 1. travnja 1961. odlučilo da se Radioizotopni laboratorij preseli u Zavod za fiziologiju te je za novoga predstojnika izabralo asistenta dr. V. Mitina, što je Savjet potvrdio u svibnju. Dr. Mitin u to je vrijeme već bio obrazovan stručnjak iz tog područja jer se 1958. školovao u Školi za izobrazbu kadrova u rukovanju radioaktivnim izotopima u Saveznoj komisiji za nuklearnu energiju u Beogradu, a 1960. na Veterinarskom institutu u Moskvi. Dužnost predstojnika laboratorija obavljao je sve do 1982. godine.
Odmah nakon odluke o preseljenju započela je adaptacija dijela prostora Zavoda za fiziologiju, tako da se već početkom 1962. Radioizotopni laboratorij u potpunosti uselio u nove prostorije ukupne površine 120 m^2. Njegovim smještanjem u Zavod za fiziologiju postignuta je veća koncentracija kadrova i opreme na jednom mjestu, što je rezultiralo intenzivnim znanstvenoistraživačkim radom. Uz postojeće GM brojače nabavljena je nova oprema za detekciju mekog beta zračenja i gama zračenja. Time je laboratorij bio osposobljen za detekciju svih vrsta radioaktivnih zračenja koja su se koristila u znanstvenoistraživačkom radu, a mogao je pružiti osnovu za nastavu iz te discipline. U vremenu koje je slijedilo, osim asistenata zaposlenih u laboratoriju, još su četiri stručnjaka s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu završila tečajeve za rad s radioaktivnim izotopima i bila aktivno uključena u rad laboratorija: dr. P. Bauer-Sič i dr. Z. Vinovrški, Beograd, 1961.; dr. M. Herak, Moskva, 1962.; dr. D. Emanović, Beograd, 1970.).
Stručnjaci Radioizotopnog laboratorija od početka su bili uključeni u diplomsku nastavu. Naime, od ak. god. 1960./1961. u nastavu iz fiziologije u pet nastavnih sati uključena je metodička jedinica o primjeni nuklearne energije u veterinarskoj medicini i stočarstvu. Studenti su se upoznavali s osnovama radioaktivnog zračenja, metodama detekcije radioaktivnog zračenja, mogućnostima primjene u znanstvenoistraživačkom radu, djelovanju ionizacijskog zračenja na živu materiju i testovima za istraživanje funkcije štitne žlijezde. Statutom Veterinarskog fakulteta iz 1966. u nastavni plan i program studija veterinarske medicine uvršten je obvezni predmet Radiobiologija, koji se počeo predavati od ak. god. 1971./1972. u X. i XI. semestru.
Uvođenjem poslijediplomske nastave kandidate je trebalo upoznati i s mogućnostima primjene nuklearne energije u veterinarskoj medicini i stočarstvu. Tako je organizirana poslijediplomska nastava iz fiziologije, i to sa šest sati u poslijediplomskom studiju smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji (1964., 1965. i 1967.) i u poslijediplomskom studiju iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem (1967.). Radioizotopni laboratorij je u istom razdoblju sudjelovao i u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Zoohigijena.
U relativno kratkom vremenu laboratorij je razvio intenzivnu znanstvenoistraživačku djelatnost koja se financirala iz različitih izvora. Od 1959. do 1982., koliko je postojao, ostvareno je dvadesetak znanstvenoistraživačkih projekata koje je financirala Savezna komisija za nuklearnu energiju, Savezni i Republički fondovi za naučni rad i, na kraju, Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad (SIZ IV), a nabrojani su u poglavlju 3.28. Znanstvenoistraživački rad. U realizaciji vlastitih projekata laboratorij je surađivao sa zavodima i klinikama Fakulteta, Institutom za biologiju Sveučilišta u Zagrebu, Republičkim zavodom za zaštitu zdravlja SR Hrvatske i dr. U znanstvenoistraživački rad laboratorija bili su uključeni prof. dr. V. Mitin, prof. dr. M. Herak, prof. dr. D. Emanović te stručnjaci s drugih zavoda i klinika (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. I. Ehrlich, prof. dr. T. Varićak, prof. dr. M. Delak, prof. dr. F. Zdelar, prof. dr. S. Forenbacher i dr.).
Osim na vlastitim projektima stručnjaci Radioizotopnog laboratorija usko su surađivali i na projektima drugih zavoda te s proizvodnim organizacijama i znanstvenim institucijama izvan Fakulteta i to posebno u onima gdje su se upotrebljavale radioizotopom markirane tvari.
Stručni rad u sklopu Radioizotopnog laboratorija uključivao je organizaciju i provedbu tečajeva za stručno usavršavanje veterinara. Tako su stručnjaci laboratorija na traženje Uprave za veterinarstvo Republičkog sekretarijata za privredu SRH organizirali tečaj iz radiološke kontrole živežnih namirnica animalnog podrijetla (1967.). Tečaj je polazilo 8 veterinara iz SR Hrvatske, koji su obavljali inspekcijsku službu. Uprava za veterinarstvo nabavila im je poslije tečaja radiološke detektore. Tim detektorima se od sredine 1968. obavljala radiološka kontrola riba uvezenih iz inozemstva. Stručnjaci Radioizotopnog laboratorija su na zahtjev Veterinarske uprave SRH uključeni u okviru općenarodne obrane u izobrazbu veterinara za poslove radioaktivne, kemijske i biološke zaštite domaćih životinja (1970. i 1971.).
Godine 1982. za docenta je izabran asistent dr. P. Kraljević, koji je tada preuzeo i dužnost predstojnika Radioizotopnog laboratorija. Godine 1983. prihvaćen je novi Statut, te laboratorij prestaje biti pomoćna ustanova Fakulteta i postaje dijelom Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju. Nastavni, znanstveni i stručni rad iz radiobiologije nastavio se i nakon integracije laboratorija u Zavod za fiziologiju i radiobiologiju. Predvodio ga je prof. Kraljević sa suradnicima, a danas ga vodi izv. prof. dr. M. Vilić (vidi 5.5. Zavod za fiziologiju i radiobiologiju).

3.23. Obljetnice Fakulteta

Od pretvaranja Veterinarske visoke škole u Veterinarski fakultet pa sve do novijeg razdoblja Fakulteta, koje počinje s Bolonjskom reformom (1924. – 2004.), obilježeno je osam obljetnica. Prema arhivskoj građi tih proslava u kojoj su, među ostalim, pohranjeni govori dekana i drugih govornika, može se donekle dobiti slika o značenju tih događaja za djelatnike Fakulteta i širu društvenu zajednicu.

Obilježavanje 20. obljetnice (1939.)

Svečanu akademiju povodom 20. obljetnice Fakulteta priredio je Klub studenata veterinarske medicine 14. studenoga 1939. u velikoj dvorani Zagrebačkoga zbora. Akademiju je posjetio velik broj uglednika: rektor Sveučilišta dr. A. Živković, predsjednik Akademije znanosti i umjetnosti dr. A. Bazala, predstavnik bana dr. F. Vidović, ravnatelj veterinarstva banovine Hrvatske, dekan Fakulteta prof. dr. I. Babić, dekani i izaslanici svih fakulteta zagrebačkog Sveučilišta, msgr. Dr. F. Rožić uime zagrebačke Nadbiskupije, predstavnik gradske općine senator g. Klobučar, predstavnik Gospodarske sloge g. Milčić, izaslanik Hrvatskog veterinarskog društva dr. E. Kodrnja, svi zagrebački veterinari, predstavnici mnogih znanstvenih ustanova i društava te predstavnici svih studentskih društava na Sveučilištu. Bili su prisutni svi profesori, docenti i asistenti Veterinarskoga fakulteta te velik broj studenata.
Akademiju je pozdravnim govorom otvorio predsjednik Kluba studenata veterinarske medicine J. Vučković koji je pozdravio sve odličnike i predstavnike vlasti.
U duljem govoru spomenuo je da su Hrvati ponosni na svoje sveučilište, a osobito na onaj dio Sveučilišta čiji se jubilej danas slavi. *Prije dvadeset godina otvorena je jedna korisna institucija, koja je kroz to vrijeme izobrazila mnogo ljudi koji čuvaju zdravlje stoke, a time i naroda. Bilo je mnogih koji su htjeli omesti njegov razvitak, ali zahvaljujući mnogim borcima uspjelo nam ga je sačuvati. Danas kad su se pojavili prvi traci slobode, treba zaboraviti na sve što je dosad bilo i marljivim radom pristupiti novom izgrađivanju ne samo Fakulteta već izgrađivanjem sreće, napretka i blagostanja cijele nove Hrvatske. Usporedo s Fakultetom slavi dvadeset godišnjicu i naš klub. On je bio stjecište nastojanja svih studentskih generacija u borbi za naš fakultet. Uvijek je bila velika agilnost članova kluba, koja je dosegla visinu kad su njegovi članovi osnovali svoj list* (mislio je na list studenata veterinarske medicine *Veterinar*, op. a.). *Naša je želja da sve studentske generacije rade sa svojim klubom tako da bude njihov rad na korist Fakultetu i narodu.*
Drugi govornik, dekan prof. dr. I. Babić, rekao je: *Ideja za današnju proslavu potekla je isključivo od odbora kluba, pa mislim da se to mora naročito pozdraviti. Savjet Veterinarskog fakulteta namjerava proslaviti 25-godišnjicu Fakulteta, nadam se u novim zgradama. Čestitam klubu jubilarcu i zahvaljujem mu na trudu i organizaciji oko današnje svečane proslave, čiji program dokazuje da na našem fakultetu postoji suradnja između nastavnika i studenata. Ta suradnja mora se još više proširiti na dobrobit našeg fakulteta i staleža.*
Nakon dekana prof. dr. L. Bosnić govorio je o povijesti i razvoju Fakulteta, a cijelo je predavanje tiskano u broju 2. god. II. (1939.) *Veterinara*.
Posljednji je održao govor prof. dr. Š. Debelić o temi *Važnost veterinarstva za narodno gospodarstvo i organizacija veterinarske službe u banovini Hrvatskoj*. Nekoliko je misli iz tog predavanja tiskano u broju 3–4. god. II. (1939. – 1940.) *Veterinara*.

Obilježavanje 40. obljetnice (1959.)

Priprema 40. obljetnice započela je na sjednici Vijeća 4. lipnja 1958., kada je imenovan odbor za proslavu u sastavu: dekan prof. dr. E. Topolnik, predsjednik odbora, prof. dr. S. Rapić, prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. J. Ivoš, dr. S. Krvavica i Ž. Dolinar. Odbor je proširen na sjednici Vijeća 7. svibnja 1959. predstavnicima studenata (J. Živković i N. Zuravac). Proslava 40. obljetnice Veterinarskoga fakulteta, završetka njegove izgradnje u Heinzelovoj ulici br. 55 i otkrića spomenika prof. E. Podaubskome održana je 17. listopada 1959. godine. Svečanoj je sjednici prisustvovao veći broj uzvanika: predsjednik Republičkog vijeća Sabora dr. Z. Sremac, član Izvršnog vijeća NRH F. Gaži, predsjednik JAZU-a prof. dr. G. Novak, potpredsjednica NO grada Zagreba S. Krajačić, matičari Fakulteta prof. J. Sakač i prof. dr. P. Gjurić, bivši profesor Fakulteta prof. dr. F. Zavrnik, članovi obitelji pok. prof. Podaubskog, predstavnici medija, sveučilišnog odbora Saveza studenata, studenti Fakulteta i ostali uzvanici.
Dekan prof. dr. I. Tomašec otvorio je svečanu sjednicu i nakon pozdrava prisutnima rekao: *Prije 40 godina otvoren je naš Veterinarski fakultet. On je započeo svojim radom u teškim prilikama, s malim brojem nastavnog osoblja, u nepodesnim prostorijama, s malim sredstvima, ali zalaganjem prvih nastavnika Fakulteta, od kojih treba istaknuti matičare prof. Podaubskog, Sakača i Gjurića, prebrodili smo teškoće, napredovali i postigli ono što danas vidimo. Godine 1938. započela je gradnja novog Fakulteta. Do danas smo mogli preseliti sve zavode, osim jednoga* (mislio je na Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, op. a.). *Započeli smo i nastavu svih godišta na novom Fakultetu. Danas možemo proslaviti i završetak njegove izgradnje. Na tome zahvaljujemo prof. Z. Vrkljanu. Studenti imaju lijepe predavaonice, nastavnici imaju svoje prostorije za rad. Mi poznajemo teškoće s kojima se ostala sveučilišta bore. Zahvaljujem se svima onima kod kojih smo naišli na razumijevanje i postigli ovaj veliki uspjeh. Mi to znademo i cijeniti. Dužnost je svih nas da predanim radom u budućnosti dokažemo, da smo vrijedni povjerenja, koje nam je dala zajednica. U okviru te proslave otkrit će se spomenik pok. prof. Podaubskom, kojemu dugujemo najveću zahvalnost za osnutak Fakulteta. Njegov spomenik biti će mu trajna uspomena, a nama podstrek za daljnji uspješan rad Fakulteta.*
Govor je održao i predsjednik Zajednice jugoslavenskih univerziteta prof. dr. E. Čamo, dekan Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu prof. dr. J. Gligorijević, dekan Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu prof. dr. M. Bevandić te direktor Savezne uprave za veterinarstvo dr. S. Mihajlović. O osnivanju Veterinarskoga fakulteta i njegovu radu u pojedinim razdobljima govorio je matičar prof. J. Sakač i prof. dr. E. Topolnik, a ispred Saveza studenata veterinarske medicine prigodni je govor održao J. Živković, kasnije sveučilišni profesor Fakulteta. Povodom otkrića spomenika prof. E. Podaubskome, koji je izradio akademski kipar V. Radauš, govor je održao dr. N. Fiolić, predsjednik Društva veterinara i veterinarskih tehničara NRH. Uzvanici su tom prilikom obišli nove prostorije Fakulteta u Heinzelovoj ulici br. 55.
Dan prije proslave priređena je svečana večera za nekoliko uzvanika. Povodom 40. godišnjice izrađena je prigodna plaketa prof. E. Podaubskoga, koja se prodavala veterinarskim stanicama. Time su dijelom osigurana financijska sredstva za podizanje spomenika prof. E. Podaubskom. Povodom 40. obljetnice objavljena je Spomenica, glavnog urednika prof. dr. E. Topolnika, i također se prodavala po prigodnoj cijeni. Izrađena je i plaketa prof. dr. inž. Z. Vrkljana, čije je postavljanje, prema prijedlogu odbora za proslavu, odgođeno dok se ne dovrši izgradnja Fakulteta.

Obilježavanje 50. obljetnice Fakulteta (1969.)

Savjet je 9. srpnja 1968. imenovao odbor za proslavu 50. obljetnice (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. S. Krvavica, prof. dr. E. Topolnik, prof. dr. E. Vukelić, prof. dr. I. Tomašec, dr. T. Wikerhauser, dr. N. Fiolić, direktor Zadružnog stočarskog poslovnog saveza Hrvatske, dr. V. Novak, direktor Poslovnog udruženja veterinarskih stanica, D. Bukovac, vet. tehničar, V. Kostrenčić, tajnik Fakulteta). Proslavi je prethodilo

Akademik G. Novak, predsjednik JAZU drži pozdravni govor na svečanoj sjednici povodom obilježavanja 50. obljetnice Fakulteta (arhiva Fakulteta).

Uzvanici i članovi Fakulteta na svečanoj sjednici povodom obilježavanja 50. obljetnice Fakulteta (arhiva Fakulteta).

otvorenje Filatelističke izložbe Zagrebačkog filatelističkog kluba u Hrvatskoj pošti u Jurišićevoj ulici. Izložba je otvorena 24. rujna, a organizirana je povodom izdavanja maraka serije konji u 4 apoena (0,75; 1,25; 3,25 i 5,00 dinara). Izdana je i prigodna omotnica s likom prof. E. Podaubskoga – natpisom *50 godina Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1919-1969. Zagreb, 26. rujna 1969*. Prigodni poštanski žig nosio je isti naslov kao i omotnica.

Proslava 50. obljetnice je 25. rujna svečanom sjednicom Savjeta, Vijeća nastavnika i Upravnog odbora. Sjednici su predsjedavali dekan prof. dr. S. Forenbacher, predsjednik Savjeta prof. dr. J. Ivoš i predsjednik Upravnog odbora prof. dr. M. Žuković. Nakon uvodnog dekanova govora dodijeljene su povelje i plakete radnicima i službenicima, prema kriteriju od najmanje 20 godina neprekidnog rada na Fakultetu. Istog je dana u 19 sati predsjednik Skupštine grada Zagreba J. Kolar organizirao prijem u Dvercu za sve uzvanike s Fakulteta te strane i domaće goste. Poseban odbor tog je dana primao strane uzvanike u hotelu Esplanade Intercontinental. Pri dolasku je svakom gostu uručena poklon-torba s pozivima na svečanost, spomen-knjiga Fakulteta, plaketa i prospekti Zagreba i okolice.

Od inozemnih uzvanika s drugih sveučilišta proslavi 50. obljetnice nazočili su: prof. dr. W. Schulz, rektor Veterinarske visoke škole u Hannoveru; prof. dr. G. K. Mehlhorn, predstavnik sekcije za proizvodnju životinja i veterinarsku medicinu Sveučilišta Karl Marx u Leipzigu; prof. C. Formston, vice-principal kraljevskog veterinarskog koledža Sveučilišta u Londonu; prof. dr. E. Nóvotny, dekan Veterinarskog fakulteta u Brnu; prof. dr. L. Várnagy, prorektor Veterinarskog Sveučilišta u Budimpešti; prof. dr. J. Moustgaard, predsjednik kraljevske veterinarske i poljoprivredne škole u Köpenhagenu; Prof. dr. C. G. Schmiterlöw, rektor kraljevske Veterinarske visoke škole u Stockholmu i dr.

Dana 26. rujna održana je glavna svečanost u velikoj dvorani Doma JNA, kojoj su nazočili svi aktivni službenici Fakulteta i studenti, bivši nastavnici i asistenti koji su umirovljeni ili su prešli u druge radne organizacije, odličnici SRH i grada Zagreba. Svečana je sjednica održana pod pokroviteljstvom M. Špiljaka, predsjednika Vijeća naroda Savezne skupštine. Proslavu je uvodnom riječi otvorio dekan S. Forenbacher, a zatim je prigodni govor održao pokrovitelj proslave M. Špiljak. O povijesnim činjenicama osnutka i razvoja Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu u 50 godina govorio je prof. dr. S. Rapić, glavni urednik spomen-knjige Fakulteta. Dekan je zatim uime Fakulteta primao poruke-adrese inozemnih i domaćih nastavnih i znanstvenih ustanova te je nakon toga dodijelio povelje s plaketama posebno zaslužnim osobama za razvoj Fakulteta. Prije početka i na kraju svečanosti bila je kulturno-umjetnička točka Zagrebačkog kvarteta koji je odsvirao dva stavka iz III. gudačkog kvarteta Krste Odaka. Isti je dan u 19 sati priređena svečana večera u velikoj sali hotela Esplanade Intercontinental za goste Fakulteta.

Dana 27. rujna otkriveno je reljefno poprsje dr. M. Rojcu (1855. – 1946.) u Dvorani za sjednice. Dr. Rojc bio je odjelni predstojnik za prosvjetu hrvatske Zemaljske vlade te je bio zaslužan za osnivanje Veterinarske visoke škole. Prilikom otkrivanja poprsja dekan je pred nastavnicima i asistentima te sinom i kćeri pok. dr. Rojca održao prigodan govor. Istog je dana, odmah nakon svečanosti, u predavaonici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju održan simpozij *O nastavi na veterinarskim fakultetima i visokim školama*. Pozvani predavači bili su prof. dr. S. Stamatović s Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu i prof. dr. J. Ivoš s našega fakulteta te prof. dr. h.c. G. Rosenberger iz Hannovera koji je iznenada obolio te je njegov referat pročitan.

Dana 28. rujna 1969. organiziran je za sve uzvanike i goste jednodnevni izlet u Plitvice čime je završila proslava 50. obljetnice za goste.

U okviru svečanosti 50. obljetnice urednički odbor studentskog časopisa *Veterinar* održao je 30. rujna 1969. proslavu 30. godišnjice njegova izlaženja. Proslava je održana u Studentskom restoranu uz prigodnu izložbu.

Dana 1. listopada za sve je djelatnike Fakulteta organizirana završna svečanost u dvorani za sjednice Fakulteta.

Povodom proslave 50. obljetnice predsjednik Republike Josip Broz Tito odlikovao je visokim odlikovanjima Fakultet i 16 njegovih članova. U isto je vrijeme organizirana proslava 300. obljetnice Sveučilišta. Tom je prigodom dekan S. Forenbacher dobio novi dekanov lanac te spomenicu i plaketu Sveučilišta. Proslavi 50. obljetnice svakako je pridonijelo objavljivanje Spomenice Fakulteta, glavnog urednika prof. dr. S. Rapića, koja je na iscrpan način prikazala povijest našeg najstarijeg veterinarskog učilišta na prostorima SFRJ.

Obilježavanje 60. obljetnice (1979.)

Dana 23. studenoga 1979. u organizaciji Saveza društava veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske te Veterinarskoga fakulteta priređena je u prostorijama Fakulteta proslava njegove 60. obljetnice te trideset godina od osnutka veterinarskih stanica, pod pokroviteljstvom Predsjedništva SRH. Tom je prigodom održana znanstvena konferencija, svečana sjednica Fakultetskog vijeća, otvorena knjižnica te otkrivena bista prof. dr. S. Rapića. Za dugogodišnju suradnju kao i za pomoć u nastavi i znanstvenom radu dodijeljene su plakete organizacijama udruženog rada materijalne proizvodnje:

1. SOUR Koka, Varaždin
2. SOUR Pazin R.O. Puris, Pazin
3. SOUR Podravka, Koprivnica
4. SOUR Pliva, Zagreb

5. SOUR Belje
6. SOUR AIPK Bosanska krajina
7. Republička zajednica za zdravstvenu zaštitu stoke
8. Poslovna zajednica Veterinarskih stanica
9. R.O. Veterinarski zavodi Hrvatske
10. Središnji Zavod za uzgoj i razmnožavanje domaćih životinja, Zagreb
11. SIZ odgoja i usmjerenog obrazovanja u djelatnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, Zagreb
12. SIZ odgoja i usmjerenog obrazovanja SR Hrvatske, Zagreb
13. SIZ za znanstveni rad, Zagreb

Odlukom Savjeta od 7. studenoga 1979. svim radnicima koji su bili u radnom odnosu deset godina dodijeljena je diploma Veterinarskoga fakulteta, a onima koji su radili na Fakultetu dvadeset godina dodijeljena je plaketa ako je dotad nisu primili. Dodijeljene su i diplome desetorici najboljih studenata za učenje (K. Terzić, S. Podvinec, Z. Gizdavec, M. Špiranec, S. Franić, N. Lakić, N. Kajfež, Z. Andrić, S. Unterajner, B. Banaj) i desetorici najboljih studenata u aktivnostima studentske organizacije (N. Kovačević, K. Zupković, N. Vičić, D. Šošić, M. Špiranec, D. Maršić, Ž. Hajek, M. Šimpraga, S. Tomac, B. Lužaić).
Povodom ove obljetnice tiskana je *Bibliografija radova Veterinarskog fakulteta 1969. – 1979.* urednika prof. dr. U. Bege, a objavljena je 1982. godine.

Obilježavanje 65. obljetnice (1984.)

Dana 29. listopada 1984. Savjet Fakulteta je izabrao organizacijski odbor za proslavu obljetnice (prof. dr. T. Martinčić, predsjednik Savjeta i članovi KPO-a: prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. M. Jakovac, dr. V. Tadić i I. Parać, tajnik Fakulteta, te prof. dr. V. Mitin, prof. dr. M. Kopljar, prof. dr. M. Vulinec, I. Kronig, vet. tehničar, prof. dr. K. Čuljak, prodekan, dr. Z. Modrić, sekretar Saveza komunista, dr. A. Brkić, predsjednik Osnovne organizacije Sindikata Veterinarskog fakulteta). Proslava je organizirana u okviru Dana Fakulteta, 15. studenoga 1984. otvaranjem X. znanstvene konferencije Veterinarskoga fakulteta pod nazivom *Veterinarska medicina i biotehnologija*, otvaranjem Muzeja za povijest veterinarstva SRH u prostorijama Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo te svečanom sjednicom Veterinarskoga fakulteta u Smaragdnoj dvorani hotela Esplanade uz prigodan program. Svečanom sjednicom, kojoj su uz brojne uzvanike nazočili predsjednik Republičkog komiteta za poljoprivredu i šumarstvo SRH dr. M. Strbašić te predsjednik Sekcije Savezne konferencije SSRNJ za društveno-ekonomske odnose u poljoprivredi i na selu g. S. Stanivuković. Svečana je sjednica otvorena pjevanjem himni *Hej Slaveni* i *Lijepa naša* u izvedbi mješovitog pjevačkog Zbora veterinara, pod ravnanjem prof. V. Glasnovića, nakon čega se uzvanicima obratio predsjedatelj sjednice prof. dr. T. Martinčić. Održan je potom koncert mješovitog pjevačkog Zbora veterinara izvođenjem rodoljubne pjesme *Lipa* D. Jenka, *Oči* koju je komponirao prof. V. Glasnović te splet narodnih pjesama *Širom domovine*, koji je za zbor priredio N. Njirić.
Nakon koncerta održani su pojedinačni referati: *65. godina Veterinarskog fakulteta* (prof. dr. M. Zobundžija, predsjednik Kolegijalnog poslovodnog organa), *30. godina rada Ambulantne klinike* (prof. dr. M. Jakovac, predstojnik Ambulantne klinike), *Suradnja veterinarskih ustanova u nastavi Veterinarskog fakulteta* (ing. Z. Milašinčić, direktor Veterinarske stanice Jastrebarsko) i *Znanstveni rad Veterinarskog fakulteta uz materijalnu podršku SIZ IV i privrednih organizacija* (prof. dr. M. Herak). Posljednji je referat imao dekan prof. dr. Z. Vinovrški: *Sadašnje stanje i perspektive razvoja Veterinarskog fakulteta u Zagrebu*, i tom je prigodom rekao:
Danas na Veterinarskom fakultetu studira 1.200 studenata. To je studij za diplomiranog veterinara, odnosno u budućnosti doktora veterine. Pored ovih 1.200 studenata na VII. stupnju obrazovanja velik je broj studenata na poslijediplomskim studijima, bilo na specijalističkim studijima ili na studijima s područja znanstvenog rada. Poslijediplomski studij u nas na Veterinarskom fakultetu najvećim dijelom predstavlja obrazovanje uz rad i takvo obrazovanje kroz cijeli radni vijek svakog veterinara imperativ je naše struke. Stalno stjecanje novih spoznaja, novih znanja, stalno usavršavanje u struci traje u nas veterinara i stručnjaka drugih profila na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu već preko 30 godina i kontinuirano se odvija na VII_1 i VII_2 i VIII stupnju obrazovanja (VII_1 stupanj podrazumijevao je stečenu diplomu, VII_2 magisterij, a VIII stupanj doktorat, op. a.).
Danas je diplomirani veterinar rezultat moderno koncipiranog studija. To je stručnjak, što u potpunosti odgovara svim zahtjevima ovog poziva, no s ponosom ističemo, ne samo u nas nego i u najrazvijenijim zemljama svijeta. Diplomirani veterinari su stručnjaci što su u nas, skoro jedini ostali na selu uz neposrednog proizvođača – stočara i svojom uspješnom djelatnošću bitno doprinose da se stočarska proizvodnja u nas ostvaruje s rezultatima kakvi se u stočarstvu postižu u razvijenim zemljama svijeta i time neposredno doprinose općoj dobrobiti šire zajednice.
Znanstveni rad na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, osim preko vlastitih nastojanja, odvija se i financiranjem preko Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad SR Hrvatske i to kao redovna istraživanja u okviru projekta za koje se je Fakultet natjecao, potom u okviru natječaja za znanstvena istraživanja od posebnog interesa za pojedine regije i u okviru natječaja za tzv. izrazito prioritetna istraživanja, te konačno, u novije vrijeme u okviru iste Samoupravne interesne zajednice nastojimo ostvariti opsežnu međunarodnu suradnju preko zajedničkog fonda za znanstvena istraživanja na razini SFR Jugoslavija – SAD.
Veterinarski fakultet u Zagrebu je institucija koja uživa ugled u znanstvenom radu u nas i u svijetu, institucija koja danas radno obilježava i desetu obljetnicu Znanstvene konferencije „Veterinarska medicina i biotehnologija". Ova znanstvena konferencija predstavlja jedan od javnih načina prezentiranja rezultata istraživanja svojih znanstvenih radnika pored uglednog znanstvenog časopia „Veterinarski arhiv" i prigodnih znanstvenih edicija.
Posebnu djelatnost Veterinarskog fakulteta čini suradnja s privredom. Ovaj se oblik rada stručnjaka Veterinarskog fakulteta odvija na zavidnoj razini. Ta suradnja ostvaruje se, pored suradnje naših uglednih klinika za razne bolesti (unutarnje bolesti, kirurška, klinika za peradarstvo) Veterinarskog fakulteta i radom Centara i ostalih organizacijskih jedinica Veterinarskog fakulteta. Na području suradnje s privredom Centar za peradarstvo ostvaruje po opsegu i po ukupnoj vrijednosti najveći dio i svojom djelatnošću, kako po obujmu, tako i po kvaliteti rada, stavlja Veterinarski fakultet u Zagrebu na prvo mjesto u Jugoslaviji na području struke u peradarstvu. Nadalje, na području znanstvenih istraživanja u peradarstvu, posebno onih primjenjenih i na području obrazovanja visokokvalitetnih stručnjaka za rad u peradarstvu.
Bolju budućnost Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, a s time i njegov veći doprinos u unapređenju veterinarske djelatnosti, unapređenju stočarske proizvodnje i veći doprinos općoj dobrobiti cjelokupne naše zajednice, moguće je ostvariti daljnjim pojačanim radom u obrazovnom procesu i modernizaciji istog obrazovnog procesa, pojačanim znanstvenim radom i pojačanim radom u suradnji s privredom.
Bolju budućnost Veterinarskog fakulteta u Zagrebu ostvarit ćemo povećanim zalaganjem i realizacijom napora za nabavu odgovarajuće moderne opreme za nastavni, znanstveni i stručni rad. Na ovom području najviše nam je za učiniti da bi zadržali ugled Fakulteta koji danas uživa u nas i u svijetu.
U sljedećih 10 godina za predvidjeti je povećani interes mladih ljudi za studij veterine – i to u opsežnoj mjeri kakvu bilježimo ove godine.
Radnim ljudima Veterinarskog fakulteta želim da uz pokazanu marljivost, disciplinu i kvalitetu rada izdrže pojačano opterećenje kakvo nam donosi veliki priliv studenata na studij veterine. Teško je zamisliti da je ovakvo trajno povećano opterećenje u radnom procesu obrazovanja suradnja s privredom – i struke, moguće zamisliti bez uključivanja mladih kadrova, put kojima je Veterinarski fakultet već krenuo prije nekoliko godina, nadam se, da će ga zadržati i dalje. Postavljene zadatke moći ćemo obavljati u snažnoj jedinstvenoj radnoj organizaciji koja obrazuje kadrove, koji će još više doprinjeti razvoju i širenju eveukupne veterinarske djelatnosti i još više se približiti organizacijama udruženog rada i to na području obrazovanja, na području primjene znanosti u praksi, na području suradnje u struci.
To sve zahtjeva temeljit i metodičan rad, studiozan i temeljit pristup razvoju obrazovnog procesa i to tako da stvorimo stručnjaka kojem ćemo

prenijeti potrebna znanja iz svijeta i znanja izgrađenog na osnovi vlastitih iskustava i vlastitih znanstvenih istraživanja. Razvoju Veterinarskog fakulteta treba posvetiti posebnu pažnju, ne samo na području rada, već i na području problematike nabave opreme i prezentiranja rezultata, te njihovog uključivanja u proces obrazovanja.
Uz čestitke za uspjeh Veterinarskom fakultetu u Zagrebu želim izraziti zahvalnost svim njegovim neimarima rada od osnutka godine 1919. do danas – za svaki njihov dio naporna i nesebična rada što su ga ugradili u zgradu uspjeha i prosperiteta Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
Uslijedili su pozdravni govori uzvanika (predsjednik Republičkog komiteta za poljoprivredu i šumarstvo SRH dr. M. Strbašić, predstavnik Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. V. Mužić, potpredsjednik Predsjedništva Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH dr. I. Podobnik, dr. S. Juzbašić, direktor Uprave za veterinarstvo i predstavnik Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu dr. M. Lolin, predstavnik Veterinarskog fakulteta u Sarajevu prof. dr. Bugarski, dekan Fakulteta poljoprivrednih znanosti u Zagrebu prof. dr. P. Karoglan, prof. dr. M. Kralj u ime starije generacije profesora Veterinarskog fakulteta, dr. M. Jošić, Poslovno udruženje veterinarskih stanica Slavonski Brod te direktor Veterinarske stanice Varaždin K. Abram.
Dodijeljena su zatim priznanja, a posebno je priznanje dobio dr. S. Komar, dipl. vet., narodni heroj i član Savjeta federacije za pomoć koju je pružio Veterinarskom fakultetu u Zagrebu pri osnivanju i opremanju Ambulantne klinike (nabavka autobusa, op. a.).
Priznanja Veterinarskog fakulteta organizacijama i pojedincima za dugogodišnju suradnju u nastavi dobili su:

- veterinarske stanice: Jastrebarsko, Sisak, Zabok, Križ i Zagreb
- veterinarske ambulante: Sisak, Martinska Ves, Jastrebarsko, Veliko Trgovišće, Križ, Posavski Bregi i Kloštar Ivanić
- radne organizacije: SOUR Gavrliović, Petrinja; Koka, Varaždin; Vajda, OOUR Imes, Dukat – Zagreb; Svinjogojska farma Sljeme Sesvete; Središnji zavod za razmnožavanje i uzgoj domaćih životinja – Zagreb; Tvornica stočne hrane Sesvete; Veterinarski zavodi Hrvatske; Tržnice – Zagreb; PPK Žitnjak, OOUR Farma Brezovica; Mesna industrija Vrbovec; Agrolaguna, Poreč i Puris, Pazin
- društvene organizacije: Republička samoupravna interesna zajednica odgoja i usmjerenog obrazovanja SRH; Udružena Samoupravna interesna zajednica odgoja i usmjerenog obrazovanja u poljoprivrednim i prehrambenim djelatnostima SRH; Samoupravna interesna zajednica odgoja i usmjerenog obrazovanja u poljoprivrednim i prehrambenim djelatnostima, Zagreb; Republička zajednica za znanstveni rad SRH; Republička zajednica za znanstveni rad SRH – SIZ IV; Uprava za veterinarsku službu; Poslovno udruženje veterinarskih stanica – Zagreb; Veterinarija, Zagreb; Studentska poliklinika, Zagreb i Republički komitet za poljoprivredu
- pojedinci: Sisak (diplomirani veterinari I. Tovernić, Ž. Rosić, I. Herceg, B. Pospišil i K. Šušnjić); Jastrebarsko (dr. M. Lisac i mr. Z. Milašinčić), Križ (B. Kosak-Kovač, J. Novak, V. Sušec, T. Balković); Zabok (B. Čipčić, B. Ceboci, S. Budić, M. Futivić) i Brezovica (ing. M. Čolić, mr. ing. B. Čolak i F. Fidušek).

Priznanja za iznimnu aktivnost u radu i aktivnost u omladinskoj organizaciji dobili su apsolventi P. Džaja, Z. Granić, A. Begić, N. Kovačević te student Ž. Džoić te diplomirani veterinari K. Kiš, K. Špiranec, J. Klapač, F. Prikratil i M. Kolarek.
Posebna priznanja i prigodan poklon veterinarskih stanica Jastrebarsko, Križ, Sisak i Zabok dodijeljena su članovima Ambulantne klinike za dugogodišnju suradnju i pomoć u njihovu radu, a dobili su ih profesori M. Jakovac, M. Vulinec i M. Kopljar, doc. dr. B. Jukić i I. Kronig, viši vet. tehničar. Na priznanjima je uime nagrađenih zahvalio prof. dr. M. Jakovac.
Povodom 65. obljetnice Fakulteta dodijeljeno je sto plaketa radnicima za dugogodišnji rad i 75 plaketa radnicima koji su se dugogodišnjim radom posebno istaknuli u zemlji u znanosti, nastavi i suradnji s privredom te razvoju samoupravnih odnosa na Fakultetu. Spomenuta su priznanja dodijeljena povodom 40. obljetnice oslobođenja grada Zagreba, koja je na Fakultetu proslavljena svečanom akademijom 7. svibnja 1985. godine.

Obilježavanje 70. obljetnice (1989.)

Vijeće je 26. siječnja 1989. imenovalo uži organizacijski odbor koji su činili dekan prof. dr. T. Martinčić i članovi prof. dr. M. Zobundžija, v. d. direktora; prof. dr. S. Cvetnić, predsjednik Komisije Fakulteta za znanstveni rad, prof. dr. T. Gomerčić, predsjednik Savjeta Fakulteta; prof. dr. S. Rižnar, predsjednik Komisije za povezivanje s udruženim radom; I. Parać, tajnik Fakulteta; mr. Z. Žvorc, predsjednik Osnovne organizacije Sindikata Veterinarskog fakulteta; prof. dr. B. Jukić, prodekan; prof. dr. M. Tadić, sekretar Saveza komunista i M. Radačić, student.
Svečana akademija povodom 70. obljetnice održana je 13. studenoga u Hrvatskom narodnom kazalištu. Dekan prof. dr. T. Martinčić u svojem je uvodnom izlaganju istaknuo da je Veterinarski fakultet kao prvi fakultet osnovan u Jugoslaviji imao pionirsku ulogu u obrazovanju, znanstvenom radu i suradnji s privredom u razvoju poljoprivrede i stočarstva, zaštite zdravlja životinja i ljudi, a svojim je radom nastojao približiti jugoslavensku znanost i privredu svjetskim dostignućima. O radu i važnosti Fakulteta govorili su prorektor Sveučilišta u Zagrebu dr. F. Valić, brojni gosti iz privrede i predstavnici drugih veterinarskih fakulteta u Jugoslaviji, a uime Sabora SRH djelatnicima je čestitao njegov potpredsjednik dr. T. Đorđević. Tijekom svečanosti prikazan je dvadesetminutni film o Fakultetu s osvrtom na povijest njegova nastanka te postojeća organizacijska struktura Fakulteta s prikazom nastavnog, znanstvenoistraživačkog i stručno-kliničkog rada pojedinih zavoda i klinika. To je ujedno bio drugi snimljeni film o Fakultetu (prvi je snimljen povodom 50. obljetnice Fakulteta, op.a.). Nakon filma održan je prigodni umjetnički program uz više izvođača (N. Ruždjak, H. Matić, zbor i orkestar HNK, E. Pilj, M. Bohanec-Vidović, I. Boljkovac i Balet HNK).
Povodom 70. obljetnice ukazom Predsjedništva SFRJ, Ordenom rada sa zlatnim vijencem odlikovani su prof. dr. T. Martinčić, prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. D. Timet i prof. dr. J. Živković. Odlikovanja im je na prigodnoj svečanosti uručio potpredsjednik SO Peščenica Z. Kukavica.
Tom je prigodom objavljena i monografija *Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u povodu 70. obljetnice (1919. – 1989.)* urednika doc. dr. V. Vučevac-Bajt, prof. dr. M. Zobundžije i prof. dr. M. Heraka.

Obilježavanje 80. obljetnice (1999.)

Osamdeset godina postojanja Fakulteta obilježeno je 13. prosinca 1999. u Maloj dvorani Vatroslava Lisinskog. Svečanosti su prisustvovali ministrica znanosti i tehnologije prof. dr. M. Žic-Fuchs, rektor zagrebačkog sveučilišta prof. dr. B. Jeren, prorektor prof. dr. D. Milanović, akademik I. Padovan, pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva dr. M. Brstilo i brojni drugi uzvanici.
Dekan prof. dr. Z. Makek u svom se govoru osvrnuo na bogatu povijest Fakulteta naglasivši da se *od 1994. nastava održava prema novom nastavnom planu i programu. Između ostalog, smanjuje se teorijski dio i uvodi više praktične nastave… Posljednih se godina na Fakultet upisuje 130 studenata, a u dosadašnjih 80 godina završilo ga je njih 6.037, od čega ih je 657 magistriralo, a 717 je steklo titulu doktora znanosti.*
Ministrica prof. dr. M. Žic-Fuchs istaknula je da je unaprjeđenje nastave u skladu s europskim standardima, a visok stupanj produktivnosti u znanosti i objavljivanje brojnih radova samo su neka od obilježja važnog rada Fakulteta.
Pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva dr. M. Brstilo naglasio je važnost veterinarstva kao jednog od stupova cjelokupnog gospodarstva zemlje, a zadaću veterinarske struke ocijenio je kao brigu o zdravlju čovječanstva u cjelini. U to je ime Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Fakultetu dodijelilo zahvalnicu za dugogodišnju uspješnu suradnju, koju je primio dekan prof. dr. Z. Makek.
U čast 80. obljetnice Udruga studenata veterine – Equus i Međunarodno udruženje studenata veterine IVSA organizirali su 26. siječnja 2000. predavanje *Homeopatija – biološka terapija u veterinarskoj medicini*, koje je održao prof. dr. Z. Modrić.
Objavljena je i knjiga glavnog urednika prof. dr. T. Balenovića u kojoj su, uz kratku povijest Fakulteta, prikazani svi djelatnici koji su u tom dugom razdoblju bili njegovi dekani. Knjiga je predstavljena na svečanoj sjednici 23. prosinca 1999. u Velikoj predavaonici.

Proslava 85. obljetnice (2004.)

Svečana sjednica povodom 85. obljetnice Fakulteta održana je 12. studenog 2004. u novouređenoj Velikoj predavaonici uz prisutnost rektorice Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. J. H. Mencer, rektora Veterinarsko-medicinskog Sveučilišta u Beču prof. dr. W. D. Von Fircks-Burgstaller-a i drugih uzvanika. Dekanica prof. dr. Lj. Pinter obratila se uzvanicima sljedećim govorom:

Kada se ocjenjuje razdoblje između 80. i 85 godišnjice Fakulteta, sigurna sam da ćete se suglasiti sa mnom da su središnji događaji koji su obilježili to vrijeme bile opsežne pripreme i sama evaluacija Fakulteta od strane Europske udruge ustanova za veterinarsku izobrazbu.

Višegodišnje pripreme, a posebice pozitivna evaluacija povijesni je događaj za Fakultet i teško da bi se pronašao sličan u njegovoj 85-godišnjoj prošlosti. Na taj se način Veterinarski fakultet u Zagrebu pridružio europskim fakultetima koji ispunjavaju visoke europske edukacijske norme. Drukčije rečeno, to znači da se u visokoj naobrazbi iz područja veterine već ostvario naš ulazak u Europu, što mnogim drugim djelatnostima, pa i cjelokupnoj Hrvatskoj državi tek predstoji.

Kao jedino mjesto stjecanja visokostručne naobrazbe u području veterinarske medicine Fakultet ima i na nacionalnom planu punu odgovornost i obvezu sustavno napredovati, te odgajati i obrazovati naraštaje uspješnih stručnjaka koji će djelovati u zemlji i biti konkurentni na međunarodnom tržištu rada.

Tih promjena moraju naravno biti svjesni i studenti, ali i svi oni koji su u sustavu njihova obrazovanja. Sreća je da su promjene sveučilišnoga ustroja i obrazovnoga procesa jedna od glavnih zadaća u našem visokom školstvu, pa i u tom pogledu imamo jaku potporu i razumijevanje, posebice našeg zagrebačkog Sveučilišta.

Ako je potrebno akademsku godinu 2003./2004. označiti na podjednako jednostavan način, moglo bi se reći da su se glavne aktivnosti odvijale u dva osnovna pravca.

Jedan čini građevinska obnova i rekonstrukcija dijela Fakulteta, a drugi je reorganizacija diplomske i poslijediplomske nastave. Oboje ima polazište u Razvojnom planu Fakulteta, što ga je njegovo Vijeće prihvatilo, svjesno smjernica kojim suvremena edukacija u visokim veterinarskim učilištima mora težiti. Za to je prije svega bilo korisno Izvješće i sugestije europskoga evaluacijskog tima nakon vizitacije Fakulteta, a povoljnu okolnost čine i zbivanja na zagrebačkom Sveučilištu.

Vrijeme u kojem se nalazimo i razdoblje koje ocjenjujemo karakterizira spremnost na promjene svih onih koji su svjesni da su promjene glavni preduvjet postizanja visoke kakvoće i kompetitivnosti. Kompetitivnost u nacionalnim, a posebice u međunarodnim razmjerima je od neprocjenjivog značaja u trenucima kada izgrađujemo vlastitu poziciju s koje ćemo pristupiti zajednici europskih naroda.

Dodatna potvrda pravilne orijentacije Fakulteta bila je i Vjerodostojnica koju nam je dodijelilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a kojom je potvrđena uspješno obavljena evaluacija Fakulteta od strane našega Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu.

Sve smo to učinili u vrijeme kada se skoro svakodnevno govori o jačanju položaja europskog visokog školstva. Istodobno bili smo svjesni da bi bilo pogubno zaostati s prilagodbama koje doprinose prepoznatljivosti naše naobrazbe i konkurentnosti na tržištu znanja i sposobnosti.

Ali reorganizirati nešto što ima prizvuke tradicionalnog nije jednostavno. Iako tradicija mora u pristupu visokom školstvu i znanosti imati određeno mjesto, ona ne smije kočiti njihovo napredovanje. Isto tako svaka prilagodba programa novim spoznajama u području medicine mora biti dovoljno brza i primjerena trenutku.

Nastavnici Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu su prihvatili smjernice Sveučilišta, doduše uz određenu zadršku. Ona je prije svega uvjetovana sviješću da svaka promjena nastavnog plana i programa može imati dalekosežne posljedice. Zato se možda, gledajući sa strane, posao učinjen do sada na razradi nastavnog programa i plana trajanja sveukupnog obrazovanja veterinara, čini nekima prespor. Povjerenstvo za reorganizaciju nastave kao i svi oni koji na tom odgovornom zadatku rade svjesni su da treba korjenito reorganizirati sadržaj, a ne samo formu edukacije veterinara. Pri tome imaju svakako u vidu i smjernice europskog visokog školstva, ali i potrebe naše sredine.

Svečani dolazak uzvanika na proslavu 85. obljetnice Fakulteta 12. studenoga 2004. godine (ljubaznošću T. Majcen).

Čini se da uspješno gradimo i bolji odnos sa studentima. Studentima se daje mogućnost da prepoznaju suodgovornost u postupku obrazovanja, složenost budućeg poziva i potrebu zajedništva u veterinarskoj struci unatoč odgoju u duhu konkurentnosti.

U tom, nazovimo ga, novim odnosom prema studentima, primijenili smo i za nas novi mentorski sustav, koji, rekla bih, prema prvim znakovima, pokazuje početne dobre rezultate.

Građevinske radove na Fakultetu stavila sam u drugi plan, iako sam potpuno svjesna njihove opravdanosti, potrebe i opsežnosti. Potreba za cjelovitijom obnovom i osuvremenjivanjem Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postoji već desetljećima. Do sada se uglavnom rješavala stihijski ili u vrlo malom opsegu. U ovom trenutku splet povoljnih okolnosti okrenuo se na našu stranu. U iznimno kratkom vremenu dovedeni smo u priliku ili smo ju sami stvorili, obnoviti najzapuštenije dijelove Fakulteta, te osuvremeniti onaj njegov dio kako to zahtijeva današnjica. Zasluga je prethodnoga rukovodstva Fakultetom da su odobrena značajna sredstva za obnovu dotrajalih krovova i staklenih stijena fakultetskih zgrada. Naša je obaveza bila to operativno provesti, a s osobitim zadovoljstvom ističem da smo se pobrinuli i za znatna dodatna investicijska ulaganja. Riječ je o temeljitoj obnovi dotrajale ograde Fakulteta, velikim sredstvima koja su upotrijebljena u rekonstrukciju i obnovu Upravne zgrade i prostora oko nje koji nije značajnije obnovljen od preseljenja Veterinarskog fakulteta iz svoje prvobitne lokacije u Savskoj cesti. Posebno nas raduje što smo bili osuvremeniti ovu Veliku predavaonicu…

Na osnovi iznijetih najnužnijih podataka, mislim da možemo proteklu akademsku godinu ocijeniti vrlo uspješnom. Tu su godinu ponajprije obilježili napori na svekolikoj obnovi Fakulteta i svih njegovih djelatnosti. Značajni rezultati postigli su u sva tri osnovna segmenta osnovne djelatnosti Fakulteta: nastavnom, znanstvenom i stručnom. Osobito vjerujem, kada će se s veće vremenske distance ocjenjivati akademska godina 2003./2004. da će po svojim značajkama biti uvrštena među najplodnije godine u 85-godišnjoj povijesti Fakulteta.

Na simboličan je način otvorena preuređena i multimedijski osuvremenjena Velika predavaonica, tako da je uz svoju prvotnu funkciju postala dvorana za održavanje različitih videokonferencijskih događanja. Dekanica je na kraju zahvalila svima onima koji su sudjelovali i pomogli u obnovi Fakulteta. *Ponajprije najveći financijski teret podnijeli su Grad Zagreb u suradnji sa zagrebačkim Sveučilištem uz, naravno, naša vlastita sredstva. Cijeli projekt vođen je savjesno i stručno od naših suradnika s Građevinskog fakulteta u Zagrebu, a građevinske i obrtničke radove obavili su mnoge tvrtke kojima se također na ovaj način zahvaljujem.* Dekanica je zahvalila i zaposlenicima i studentima na razumijevanju i strpljenju tijekom izvođenja radova.

3.24. Fakultet u Domovinskom ratu

Veterinarski je fakultet početkom devedesetih godina prolazio teško razdoblje neimaštine, zbog odcjepljenja Hrvatske od Jugoslavije i početka velikosrpske agresije. Godina 1990. ostat će zabilježena u povijesti Hrvatske po prvim višestranačkim i demokratskim izborima nakon dugogodišnjeg komunističkog razdoblja u socijalističkoj republici u sastavu SFRJ. U svibnju iste godine konstituiran je prvi višestranački Sabor, a već nekoliko mjeseci poslije počinju neredi i pobune u Kninu te tzv. balvan-revolucija. Hrvatski je sabor 22. prosinca 1990. proglasio prvi, demokratski Ustav RH, a istoga dana u Kninu pobunjenici proglašavaju tzv. Srpsku autonomnu oblast Krajinu.

Prilikom uspostavljanja javnog reda i mira na Plitvicama u ožujku 1991. poginuo je policajac J. Jović, prva hrvatska žrtva Domovinskog rata. Dana 19. svibnja iste godine u Hrvatskoj se provodi referendum na koji je izašlo 70 % ukupnog broja birača od kojih se 94 % njih izjasnilo za suverenu i nezavisnu RH.

Srpski terorizam potpomognut Jugoslavenskom narodnom armijom (JNA) bjesni našom domovinom od Topuskog, Tenje, Vukovara, Gline, Sarvaša, Erduta i Vinkovaca do Kostajnice, Kozibroda, Ćelija, Dalja, Erduta, Aljmaša, Kijeva. Jugoslavenska armija (JA) razara Petrinju, raketira Vukovar, Gospić, Lovinac, Osijek, okupira Baranju.

Veterinarski je fakultet svoj rad tada prilagodio ratnim uvjetima. Savjet je 14. svibnja 1991. imenovao Odbor za organizaciju dežurne čuvarske službe (dekan prof. dr. T. Martinčić, tajnik Fakulteta P. Radić, dipl. prav., prof. dr. H. Gomerčić i doc. dr. A. Brkić) te su studenti i studentice pozvani da se prijave u dobrovoljnu dežurnu jedinicu za obavljanje čuvarske službe na Fakultetu. Dana 17. lipnja 1991. Savjet je obavijestio da je odbor organizirao danonoćno čuvanje Fakulteta od 15. do 20. svibnja 1991. godine.

U srpnju 1991., prema uputi ministra prosvjete i kulture prof. dr. V. Pavletića kao i rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. M. Šunjića, nalaže se organiziranje dežurstava u zgradama sveučilišnih ustanova, stavljaju se pod kontrolu laboratoriji s opasnim materijalima, posvećuje se povećana pozornost posjetiteljima, organizira se unutarnji i vanjski obilazak objekata svakoga sata i dr. U kolovozu 1991. dekan prof. dr. T. Martinčić po nalogu Sveučilišta osniva Krizni štab (prof. dr. H. Gomerčić – predsjednik, P. Radić – tajnik, prof. dr. H. Mazija – prodekan, mr. Z. Žvorc, doc. dr. A. Tomašković – zapovjednik civilne zaštite i prof. dr. V. Mitin – novoizabrani dekan) te je načinjena procjena situacije na Fakultetu. Uvedena su danonoćna dežurstva i aktivirana skloništa. Studentski je vod završio tečaj na Fakultetu i ubrzo prerasta u četu. Krizni je štab također uputio apel za mir srodnim institucijama u svijetu, koji poslan na oko 300 adresa, a povratne su informacije stigle iz Beča, Košica i Stare Zagore. U istom je mjesecu dekan obavijestio o mjerama i postupcima u slučaju zračne ili druge opasnosti, a u rujnu prekida sve godišnje odmore te nalaže svim zaposlenicima da se hitno vrate na radna mjesta. U istom mjesecu zaposlenici svojim potpisom izražavaju bezrezervnu potporu naporima koje poduzimaju Sabor, Vlada i predsjednik RH u borbi protiv velikosrpske agresije te pokazuju spremnost obaviti svaki zadatak koji će pridonijeti oslobađanju domovine i očuvanju demokracije u zemlji.

Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 11. listopada 1991. dekan prof. dr. V. Mitin izvijestio je da je Sveučilište u Zagrebu odlučilo o istupanju iz Zajednice univerziteta Jugoslavije. Također je obavijestio da je Odlukom Vlade RH Veterinarski fakultet određen kao ustanova od posebne važnosti za obranu zemlje. Stoga je donesena odluka temeljena na uputstvima Operativnog štaba Sveučilišta u Zagrebu, Kriznog štaba grada Zagreba te Kriznog štaba Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, koja je glasila:

Znanstveno-nastavno, nastavno i stručno osoblje dužno je redovito izvršavati sve znanstveno-nastavne, znanstvene, stručne i druge radne obaveze, te pridržavati se zakonskih i drugih odredaba o radnom vremenu, kako bi se osigurao nesmetan početak školske godine, te efikasno izvršavanje svih poslova i zadataka ovog osoblja.

Posebno se upozorava administrativno, tehničko i pomoćno-tehničko osoblje na obavezu rada u punom radnom vremenu, koje iznosi 42 sata tjedno, kao i izvršavanje svih drugih zadataka izvan radnog vremena.

Predstojnici zavoda i klinika, te rukovodioci drugih organizacijskih jedinica dužni su kontrolirati ispravnost korištenja radnog vremena i pravovremenog izvršavanja svih poslova i zadataka svakog radnog mjesta, te o svim nepravilnostima hitno izvještavati dekana.

Prikupljanje i zbrinjavanje napuštenih svinja u selu Markovac (općina Daruvar), siječanj 1992. (iz monografije *Stradanja životinja u domovinskom ratu 1990. – 1992.*).

Pripadnici Hrvatske vojske u sanaciji terena u okolici Osijeka 1992. godine (ljubaznošću dr. M. Burića).

Svima koji ne dolaze na posao i koji ne ispunjavaju svoje radne obaveze prestat će radni odnos u skladu s odgovarajućom uredbom Vlade Republike Hrvatske.

U isto vrijeme na Fakultetu se pokazuje solidarnost stradalima u Domovinskom ratu tako da svi zaposlenici odvajaju po jednu dnevnicu u fond za pomoć žrtvama rata. Osim toga zaposlenici se organiziraju u prikupljanju nužne pomoći za Zavičajni klub žitelja općine Lovinac. Zaposlenici i studenti Fakulteta aktivno su se uključili u postrojbe Narodne zaštite, Hrvatske policije i Hrvatske vojske. S početkom agresije na Hrvatsku osnovana je Dragovoljačka satnija studenata veterine kojoj je prvi zapovjednik bio prof. dr. B. Jukić. U ratom zahvaćenim područjima zbrinjavali su ranjene i napuštene životinje te sanirali teren skupljajući i uklanjajući uginulu stoku.

Dana 4. ožujka 1992. dekan prof. dr. V. Mitin razrješava Krizni štab odlukom Predsjedništva Skupštine Sveučilišta u Zagrebu i promijenjenih političkih okolnosti (međunarodno priznanje Hrvatske, op.a.). Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 25. lipnja 1992. dekan je pročitao Naredbu Ministarstva znanosti, tehnologije i informatike od 2. lipnja 1992. (NN 32/1992) koja je glasila:

Na temelju Rezolucije Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda broj 757 od 30. svibnja 1992. godine i člana 19. Zakona o upravi donosim

NAREDBU

1. *Zabranjuje se svaka znanstvena, stručna, tehnološka i tehnička suradnja, organiziranje znanstvenih i znanstveno-stručnih skupova, izdavačka djelatnost, sudjelovanje u znanstvenoistraživačkim projektima u organizaciji državljana tzv. SR Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) ili pravnih osoba (znanstvene ustanove, društva i sl.), čije sjedište je na teritoriju Srbije i Crne Gore.*
2. *Zabranjuje se uključivanje pravnih i fizičkih osoba s područja tzv. SR Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) u znanstvene aktivnosti kojima su nositelji ili organizatori znanstvene ustanove, znanstvena društva ili znanstvenici iz Hrvatske.*
3. *Zabranjuje se sudjelovanje u međunarodnim znanstvenim projektima i drugim vidovima znanstvene, stručne, tehnološke i tehničke suradnje ukoliko u njima sudjeluju pripadnici ili predstavnici tzv. SR Jugoslavije (Srbije i Crne Gore).*

Ova naredba stupa odmah na snagu.

U potpisu Ministar prof. dr. J. Radić.

Iskopana trupla lipicanskih konja iz masovne grobnice životinja u Filipovcu pokraj Lipika i članovi Međunarodne komisije pri utvrđivanju uzroka smrti, 6. veljače 1992. (iz monografije *Stradanja životinja u domovinskom ratu 1990. – 1992.*).

Na temelju Naredbe je, primjerice, Povjerenstvo za znanstveni rad Veterinarskoga fakulteta 23. lipnja te Vijeće 30. lipnja 1994. odbilo molbu pristupnika mr. S. Mujija za prijavu i izradu disertacije iz zoohigijene na našem fakultetu.

U Domovinskom se ratu nastava za vrijeme zračnih uzbuna prekidala, a terenske su se vježbe održavale na Fakultetu. Osim toga bio je pripremljen i skraćeni nastavni program, međutim nije ga bilo potrebno realizirati. Mobiliziranim studentima bio je omogućen drugačiji režim studija, a uključivao je bezuvjetni upis na više godine studija u skladu s naputkom Senata Sveučilišta u Zagrebu te dogovorom s Ministarstvom prosvjete i kulture RH. Tako je, primjerice, Senat Sveučilišta u Zagrebu 21. rujna 1995. u vezi s početkom ak. god. 1995./1996. zaključio da studenti koji su bili mobilizirani u vojno-redarstvenoj akciji Oluja mogu upisati zimski semestar bez ikakvih uvjeta, a ljetni semestar s dva nepoložena ispita. Studenti invalidi Domovinskog rata mogli su upisati višu godinu studija s dva nepoložena ispita (obje su odluke usuglašene s MZT-om, op. a.).

Nažalost, u Domovinskom su ratu stradali i studenti Veterinarskoga fakulteta. Od neprijateljskog djelovanja poginula su tri studenta. Student T. Bašić poginuo je kod Vinkovaca kao pripadnik HV-a, I. Varošić kod Slavonskog Broda, a D. Wilhem u Osijeku, obojica kao civili. Studenti Ž. Patrun i S. Pavić bili su ranjeni, a studenti K. Lažec i D. Plavšić zarobljeni.

Veterinarski je fakultet 1993. objavio dvojezičnu publikaciju glavnog i odgovornog urednika prof. dr. P. Kraljevića pod nazivom *Stradanje životinja u hrvatskom domovinskom ratu 1990. – 1992.* (*Animal Victims of Croatian Homeland War 1990-1992*). Knjiga je 1995. uvrštena u *Veterinary Bulletin* (vidi 4.15. Izdavačka djelatnost Fakulteta i njegovih zaposlenika).

Naslovnica monografije *Stradanja životinja u domovinskom ratu (1990. – 1992.)*, urednik prof. dr. P. Kraljević (arhiva Fakulteta).

3.25. Diplomski studij

3.25.1. Redoviti studij

Neposredno nakon oslobođenja nije bilo propisa o redovitom studiranju na Sveučilištu koji bi vrijedili za sve fakultete. Prvi je takav propis zapravo Uputstvo o privremenom redu studiranja i polaganju ispita na svim fakultetima i Ekonomsko-komercijalnoj visokoj školi u NRH (NN 24/1947), koji je na osnovi Uputstva Komiteta za škole i nauku Vlade FNRJ donio ministar prosvjete NRH u sporazumu sa stručnim ministarstvima. Uputstvo je sadržavalo samo nekoliko zajedničkih odredaba o upisu, režimu studija i polaganju ispita. Na fakultetima je studij svakoga pojedinog godišta mogao započeti samo upisom u zimski semestar, a pohađanje predavanja bilo je obvezno za sve studente, osim nekih izuzetaka (Pravni fakultet i Ekonomsko-komercijalna visoka škola). Na svim su fakultetima uvedena dva ispitna roka (lipanj i rujan za predmete iz parnog, odnosno siječanj i lipanj za predmete iz neparnog semestra). Također su postojala dva popravna ispitna roka (rujan i siječanj iduće akademske godine). Postojali su i tzv. uvjetni upisi za studente koji nisu položili predmete u popravnim ispitnim rokovima. Ta su pravila o studiranju i polaganju ispita bila na snazi do početka ak. god. 1948./1949.

Nova Pravila o upisivanju, pohađanju predavanja i polaganja ispita redovitih studenata Sveučilišta u Zagrebu (NN 78/1948) jasnije su regulirala tu materiju. Prema njima upisi se na svim fakultetima obavljaju redom po semestrima, tako da se neparni semestri upisuju u zimskom, a parni u ljetnom semestru. Nitko nije mogao istodobno biti upisan na dva ili više fakulteta, a predavanja i vježbe bili su obvezni za sve studente, bez izuzetaka. Ispiti su bili javni i usmeni, ali mogli su biti i pismeni. Uvedena su tri ispitna roka: ljetni na kraju tog semestra, jesenski na početku akademske godine i zimski na kraju zimskog semestra. Redoviti su ispitni rokovi ljetni i jesenski, a popravni jesenski i zimski. Zadržan je uvjetni upis za studente koji do početka idućeg semestra nisu položili sve propisane ispite. Novost su bile odredbe da se za cijelo vrijeme studija može ponoviti samo jedna godina. U okviru Pravila postojali su posebni propisi za pojedine fakultete, pa tako i za Veterinarski fakultet, a odnosila su se na trajanje studija, polaganje kolokvija i stjecanje akademskog zvanja *veterinar* nakon završenog studija.

Pravila iz 1948. primjenjivala su se do početka ak. god. 1950./1951., kada su rješenjem Ministra za nauku i kulturu NRH stavljena izvan snage. Istim je rješenjem određeno da će Pravila o redovnom studiranju na Sveučilištu donijeti Sveučilišni senat u suglasnosti s ministrom za nauku i kulturu NRH. Nova Pravila o redovnom studiranju na Sveučilištu u Zagrebu, koja je propisao Senat Sveučilišta uz suglasnost ministra za nauku i kulturu NRH, stupila su na snagu 30. prosinca 1950. i objavljena su u Redu predavanja Sveučilišta u Zagrebu za zimski semestar ak. god. 1951./1952. Ona se uglavnom nisu promijenila u odnosu na prijašnji propis, osim nekih odredbi. Tako su, primjerice, zadržani već utvrđeni ispitni rokovi, ali u opravdanim je slučajevima fakultetsko vijeće moglo odobriti i druge ispitne rokove. Također se tijekom cijelog studija dopuštalo ponavljanje od najviše dvije godine, ali se ista godina mogla ponoviti samo jednom. Novina je bila što su fakulteti mogli propisati svoja pravila o redovitom studiranju. Naime, Pravilima o redovnom studiranju određeno je da fakultetsko vijeće svakoga fakulteta, u suglasnosti s rektorom Sveučilišta i u okviru sveučilišnih pravila, donosi pravila o redovitom studiranju na fakultetu. Ta su pravila bila navedena u prvom Statutu Veterinarskog fakulteta iz 1958. godine. U skladu s time bilo je navedeno d*a redovna nastava na Fakultetu traje 5 godina (deset semestara) i izvodi se na osnovu usvojenog nastavnog plana i programa. Nastava za studente vrši se predavanjima, seminarima i vježbama. Nastavni program za svaki pojedini predmet treba biti sastavljen tako da omogući studentima stjecanje osnovnog stručnog znanja nužnog za obavljanje veterinarske službe i dalje usavršavanje u struci. U programu trebaju doći do izražaja suvremena dostignuća znanosti i da u zajednici s ostalim predmetima predstavljaju jednu povezanu cjelinu. U nastavi treba naročito posvećivati pažnju pitanjima preventive. Nastavno osoblje dužno je na vježbama provjeravati znanje studenata. Nastavnik može uskratiti potpis o urednom pohađanju nastave ako utvrdi da student opetovano nespreman prisustvuje vježbama. O ovoj dužnosti nastavno osoblje voditi će posebnu evidenciju. Spomenuta su pravila na sličan način i danas sastavni dio svakog fakultetskog Statuta.*

Detalj vježbi iz histologije na Veterinarskom fakultetu u Savskoj cesti br. 16 (arhiva Fakulteta).

Detalj s predavanja na staroj lokaciji Fakulteta tridesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

3.25.2. Izvanredni studij

U skladu s odredbama Zakona o Petogodišnjem planu razvitka narodne privrede FNRJ (Službeni list FNRJ, 37/1947), Vlada FNRJ donijela je 8. prosinca 1947. Uredbu o izvanrednom studiranju na univerzitetima i visokim školama (Službeni list FNRJ, 107/1947). U toj se uredbi, među ostalim, navodi da se izvanredno studiranje na univerzitetima i visokim školama ustanovljuje *u svrhu ispunjenja zadataka povećanja broja stručnjaka sa fakultetskom spremom, postavljenog Petogodišnjim planom, kao i u svrhu omogućavanja više stručne naobrazbe kadrovima sa srednjom stručnom školom*. Kao izvanredni slušači mogle su se upisati osobe s propisanom prethodnom školskom kvalifikacijom, koje zbog zaposlenosti u privredi ili drugim službama (državnim nadleštvima, ustanovama i poduzećima, u zadružnoj službi, u sindikatu ili drugim organizacijama) nisu mogle redovito posjećivati predavanja i vježbe na fakultetu. Osobe koje su završile srednju stručnu školu mogle su se upisati na odgovarajući fakultet ili visoku školu, odnosno na odgovarajući odsjek tih škola samo kao izvanredni slušači, i to ako su bile zaposlene u spomenutim službama najmanje godinu dana. Sve su te osobe ostale u službi čitavo vrijeme studija na univerzitetu ili visokoj školi. One su se također mogle iznimno upisati kao redoviti slušači i biti oslobođeni daljnje obveze zaposlenja ako su na radu u službi ili tijekom studija kao izvanredni studenti pokazali osobit uspjeh i zalaganje. Takvim se studentima mogla dodijeliti stipendija.

Dekan prof. dr. T. Varićak izvijestio je 8. siječnja 1948. o raspravi na Senatu o spomenutoj Uredbi o izvanrednom studiranju na univerzitetima i visokim školama te o uputstvu Komiteta za škole i nauku Vlade FNRJ u ovom pitanju. Prihvaćen je zaključak da se Komitetu za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NRH uputi zaključak Vijeća da je studij veterinarske medicine nemoguće savladati bez stalnog pohađanja predavanja i vježbi radi neophodnih demonstracija na predavanjima i praktičnih radova na vježbama. No prema izvješću dekana od 22. ožujka 1948. u ljetni semestar iste akademske godine upisan je na Veterinarski fakultet ukupno 531 student, od čega su prema Uredbi upisana tri izvanredna studenta.

Vijeće je 13. listopada 1948. prihvatilo nacrt Pravilnika o režimu studija izvanrednih studenata. U skladu s Pravilnikom ti studenti krajem svakoga semestra prolaze obvezni tečaj u trajanju od najmanje četiri tjedna po 7 sati dnevno predavanja i vježbi. Nakon završetka tečaja polaže se kolokvij iz svih predmeta s tečaja.

Nakon donošenja spomenutog saveznog propisa prihvaćen je Pravilnik o izvanrednom studiranju na Sveučilištu u Zagrebu (NN 21/1949) i Uputstva Ministarstva za nauku i kulturu FNRJ o izvanrednom studiranju (Službeni list FNRJ, 34/1949).

Senat Sveučilišta uputio je 18. prosinca 1949. Komitetu za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NRH primjedbe zbog provedbi propisa novoga pravilnika. Jedna je od njih bila da je studij na Medicinskom i Veterinarskom fakultetu usko povezan s praktičnim radom, pa je nemoguće nastavu organizirati tako da je redovito mogu pohađati studenti koji su stalno zaposleni. Osim toga fakulteti nisu u stanju organizirati posebne vježbe za izvanredne studente.

Vijeće je 29. svibnja 1950. raspravljalo o upitu novoosnovanog Ministarstva za nauku i kulturu za mišljenje glede izmjene uredbe o izvanrednom studiju, pri čemu je ostalo na prijašnjem stanovištu da se na Veterinarskom fakultetu ne može provesti izvanredno studiranje.

Zbog tih opravdanih prigovora Savezna je vlada 18. prosinca 1950. donijela novu Uredbu o izvanrednom studiranju (Službeni list FNRJ, 59/1950), kojom su izvan snage stavljeni Savezna uredba iz 1947. i Uputstvo iz 1949. godine. Po novoj su uredbi izvanredno studiranje mogli imati samo Pravni, Ekonomski i Filozofski fakultet.

Uvođenje izvanrednog studija razmatralo se još jednom na inicijativu Savjeta Sveučilišta, pa je Vijeće 25. studenoga 1959. jednoglasno zaključilo, a Savjet Fakulteta 28. prosinca iste godine potvrdio da takav oblik studija na Veterinarskom fakultetu nije moguće provesti zbog prirode studija. Takav stav fakultetskih tijela prihvatio je i Savjet Sveučilišta te Izvršno vijeće Sabora NRH koji je formalno donio odluku da se izvanredni studij ne uvodi na Fakultet. Ipak, vrlo brzo ponovno uvođenje tog studija na Veterinarski fakultet postaje aktualno, pa je dekan prof. dr. I. Tomašec 31. siječnja 1961. izvijestio da je na Savjetu Sveučilišta zaključeno da Veterinarski fakultet uvede izvanredni studij iako se sam Fakultet tome protivio. Savjet Sveučilišta tada je zaključio da postoje svi uvjeti za njegovo izvođenje, pa je u skladu s time odredba o izvanrednoj nastavi navedena u Odluci o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija na Veterinarskom fakultetu, koju su donijela fakultetska tijela u lipnju 1961. godine. Prema toj odredbi odluku o uvođenju izvanrednog studija donosio je Savjet na prijedlog Vijeća Fakulteta. Kao izvanredni studenti mogle su se upisati osobe koje su imale uvjete za upis kao i redoviti studenti, a nalazili su se u stalnom radnom odnosu. Izvanredni su studij mogli upisati i građani koji nisu bili u radnom odnosu, ali iz opravdanih razloga nisu mogli upisati nastavu kao redoviti studenti. Fakultet se nakon toga na različite načine borio protiv izvođenja izvanrednog studija, opravdavajući to malim brojem zainteresiranih kandidata, pa prema tome i neekonomičnošću izvođenja nastave za izvanredne studente. Također je na sjednicama fakultetskih tijela bilo riječi o prevelikim troškovima provedbe takvog studija, zbog čega se predlagalo uvođenje posebnih školarina. Zbog svega toga izvanredni studij nije nikad proveden u djelo. Godine 1978. taj je oblik nastave isključen iz Statuta i danas se studij veterinarske medicine izvodi samo kao redoviti studij.

3.25.3. Upisi na Fakultet

U Jugoslaviji je studiranje bilo isključiv privilegij maturanata gimnazija. Tako je prema Uredbi Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu i Zagrebu (Službene novine, 186/1936) bilo navedeno da se za

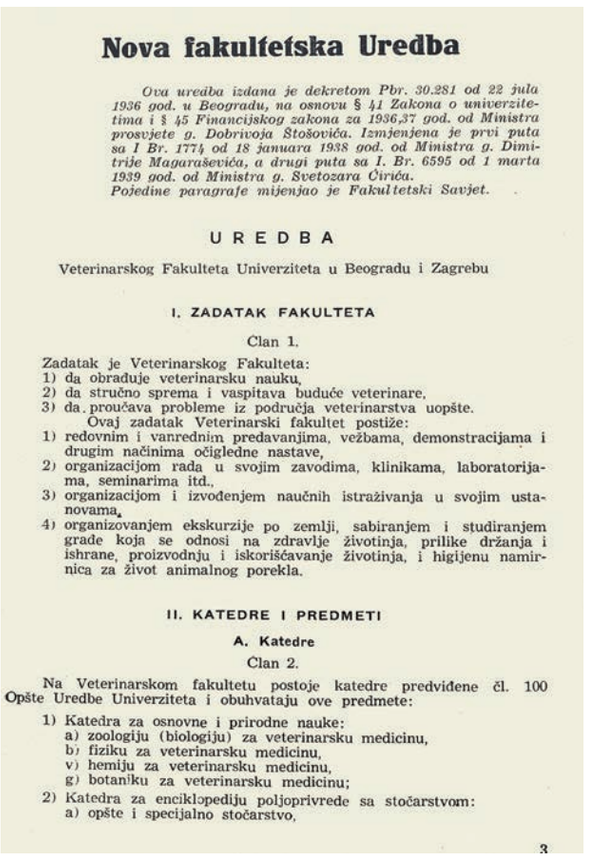

Nova fakultetska Uredba

Ova uredba izdana je dekretom Pbr. 30.281 od 22 jula 1936 god. u Beogradu, na osnovu § 41 Zakona o univerzitetima i § 45 Financijskog zakona za 1936/37 god. od Ministra prosvjete g. Dobrivoja Štošovića. Izmjenjena je prvi puta sa I Br. 1774 od 18 januara 1938 god. od Ministra g. Dimitrije Magarašević, a drugi puta sa I. Br. 6595 od 1 marta 1939 god. od Ministra g. Svetozara Ćirića. Pojedine paragrafe mijenjao je Fakultetski Savjet.

U R E D B A

Veterinarskog Fakulteta Univerziteta u Beogradu i Zagrebu

I. ZADATAK FAKULTETA

Clan 1.

Zadatak je Veterinarskog Fakulteta:
1) da obrađuje veterinarsku nauku,
2) da stručno sprema i vaspitava buduće veterinare,
3) da proučava probleme iz područja veterinarstva uopšte.

Ovaj zadatak Veterinarski fakultet postiže:
1) redovnim i vanrednim predavanjima, vežbama, demonstracijama i drugim načinima očigledne nastave,
2) organizacijom rada u svojim zavodima, klinikama, laboratorijama, seminarima itd.,
3) organizacijom i izvođenjem naučnih istraživanja u svojim ustanovama,
4) organizovanjem ekskurzije po zemlji, sabiranjem i studiranjem grade koja se odnosi na zdravlje životinja, prilike držanja i ishrane, proizvodnju i iskorišćavanje životinja, i higijenu namirnica za život animalnog porekla.

II. KATEDRE I PREDMETI

A. Katedre

Clan 2.

Na Veterinarskom fakultetu postoje katedre predviđene čl. 100 Opšte Uredbe Univerziteta i obuhvataju ove predmete:
1) Katedra za osnovne i prirodne nauke:
   a) zoologiju (biologiju) za veterinarsku medicinu,
   b) fiziku za veterinarsku medicinu,
   v) hemiju za veterinarsku medicinu,
   g) botaniku za veterinarsku medicinu;
2) Katedra za enciklopediju poljoprivrede sa stočarstvom:
   a) opšte i specijalno stočarstvo,

3

Prva stranica Uredbe za veterinarske fakultete u Beogradu i Zagrebu iz 1936. godine (arhiva Fakulteta).

redovite studente Veterinarskoga fakulteta primaju učenici koji imaju svjedodžbu o položenom ispitu zrelosti u gimnazijama u kojima se uči latinski jezik. Učenici realnih i onih gimnazija u kojima se latinski jezik nije učio bili su dužni položiti dopunski ispit iz latinskog jezika jer bez tog ispita nisu mogli polagati nikakve druge ispite na Fakultetu. Ako ga ne bi položili u roku od dva semestra, upisani im se semestri nisu računali. O polaganju dopunskog ispita iz latinskog jezika na univerzitetu ili gimnaziji, u skladu s Uredbom, odlučivao je Savjet Fakulteta. Stoga je Savjet 28. studenoga 1936. donio odluku da se ispit iz latinskog jezika za abiturijente realki i realnih gimnazija, koji nisu imali latinski jezik, može ubuduće polagati samo na gimnazijama.

Vijeće je 17. siječnja 1941. raspravljalo o nacrtu nove fakultetske uredbe, pri čemu se Vijeće načelno protivilo uvođenju prijemnog ispita, ali je bilo mišljenja da bi kao uvjet za upis trebalo tražiti položenu maturu iz latinskog jezika. Te je godine, ujedno, zbog ratnih zbivanja, dopušten prelazak 30 studenata s beogradskog Fakulteta veterinarske medicine na Veterinarski fakultet u Zagrebu, uz priznavanje odslušanih semestara i položenih ispita. Uz studente hrvatske nacionalnosti, veći broj prijelaznika (13) bili su Muslimani.

Vijeće je 27. lipnja 1946. raspravljalo o uvjetnom upisu studenata bez latinskog jezika. Dekan prof. Tomašec tom je prilikom izjavio *da su ove godine na Medicinskom i Farmaceutskom fakultetu upisivani i abiturijenti bez latinskog jezika s time da naknadno polože ispit nakon određenog tečaja. Semestri im se naknadno priznaju kao pravovaljani.* Zaključeno je da se pod istim uvjetima mogu ubuduće upisivati studenti i na naš fakultet. U skladu s tim zaključkom na Veterinarskom je fakultetu, prema podacima iz zapisnika sa sjednica Vijeća iz 1946. i 1947., studiralo nekoliko uvjetno upisanih studenata.

Prema planu upisa abiturijenata u I. semestar ak. god. 1947./1948., koji je u rujnu 1947. donijela Planska komisija NRH, moglo se na Veterinarski fakultet u Zagrebu upisati 185 studenata. Od toga je dopušten upis 100 studenata iz Hrvatske, 35 iz Slovenije, 30 iz Bosne i Hercegovine i 20 slušača iz Crne Gore. Iste je godine u svibnju, na Konferenciji veterinarskih fakulteta i veterinarske službe u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva FNRJ u Beogradu, određena kvota za studij veterine od ukupno 500 studenata za oba fakulteta.

Neposredno nakon oslobođenja nadležna je vlast, želeći na demokratičniji način omogućiti visoko obrazovanje široj društvenoj zajednici u zemlji, ublažila kriterije za upis đaka srednjih škola. Tako je Komitet za škole i nauku Vlade FNRJ dopustio da se ak. god. 1947./1948. na Fakultet upišu đaci bivše vojno-veterinarske škole s četiri razreda gimnazije, odnosno realke, s ispitom za vojne veterinarske pomoćnike. Vijeće je bilo izričito protiv takvog stvaranja novih veterinarskih kadrova, o čemu je raspravljao i Sveučilišni senat, koji je 19. studenoga 1947. jednoglasno zaključio da se u potpunosti slaže s Veterinarskim fakultetom da se završeni đaci predratne vojno-veterinarske škole u Beogradu ne mogu upisivati na Veterinarski fakultet jer nemaju za to potrebne školske kvalifikacije, odnosno potpunu srednjoškolsku naobrazbu.

Vijeće je 4. prosinca 1947. iznijelo zaključak Senata da se uvjetno upisani semestar onih studenata koji nisu imali maturu ne može priznati. No Komitet je i dalje nekim đacima koji nisu imali maturalne svjedodžbe odobravao upis na Veterinarski fakultet, pa je tako ak. god. 1948./1949. u prvi semestar upisano ukupno 200 studenata, od čega dvoje bez mature.

Osnovni kriterij za prijem studenata u prvim poslijeratnim godinama bile su ocjene i razredne svjedodžbe te podaci o socijalnom statusu. Fakultetske su se komisije trudile da u tim okvirima pronađu najbolje kriterije za izbor, ali na osnovi toga teško je bilo izabrati odgovarajuće studente. Zbog toga se relativno rano pojavila misao o uvođenju prijemnog ispita koji pruža mogućnost realne selekcije kandidata za upis. Dekan prof. Tomašec izvijestio je 24. travnja 1951. da je Senat Sveučilišta donio zaključak da se za upis u prvu godinu studija raspiše natječaj u kojemu trebaju biti navedeni uvjeti za primanje kandidata na fakultete i upisna kvota. Senat je istaknuto da kandidati, uz svjedodžbu o položenom ispitu zrelosti, trebaju priložiti i svjedodžbu viših razreda gimnazije. Kriterij za upis na fakultet određivao se prema uspjehu u prethodnom školovanju i rezultatu prijemnog ispita. Tada je Vijeće raspravljalo o uvjetima upisa studenata u prvi semestar u ak. god. 1951./1952. i zaključilo da se u prvu godinu studija može upisati 100 studenata. Prema uvjetima natječaja za tu akademsku godinu pravo sudjelovanja imali su svi učenici gimnazija koji su položili ispit zrelosti te učenici srednjih stručnih škola koji su naknadno položili diferencijalni ispit i ispit zrelosti na gimnaziji. Bez polaganja prijemnog ispita mogli su se upisati kandidati koji su na maturi imali odličan ili vrlo dobar uspjeh te oni koji su školu završili s dobrim uspjehom, a imali su prosječnu ocjenu odličan ili vrlo dobar iz predmeta prirodnih znanosti. Svi su ostali kandidati morali polagati prijemni ispit u okviru nastavnoga gradiva gimnazije iz predmeta prirodnih znanosti (kemije, biologije i botanike, a fiziku je Vijeće 26. lipnja 1951. isklju-

Farmakološke vježbe u vježbaonici Zavoda za farmakologiju i toksikologiju šezdesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Vježbe iz patologije u sekcijskoj dvorani (arhiva Fakulteta).

čilo iz skupine predmeta iz kojih će se polagati prijemni ispit, op. a.). Svi su se primljeni kandidati morali podvrgnuti liječničkom pregledu kako bi se ustanovilo jesu li sposobni za obavljanje veterinarske službe. Fakultet je pritom zdravstvenim organizacijama koje su obavljale pregled dalo mišljenje zbog kojih bolesti ili mana pojedini kandidati ne mogu studirati veterinu. Svi su se ponavljači prve godine također morali natjecati za ponovni upis. Pri primanju takvih kandidata uzimani su u obzir razlozi zbog kojih su ponavljali godinu. Jedan od uvjeta upisa bilo je i poznavanje latinskog jezika. Kandidati koji nisu učili latinski jezik najmanje dvije godine trebali su najkasnije do upisa u treći semestar položiti ispit iz tog predmeta. Kandidati iz drugih republika primali su se pod istim uvjetima kao i kandidati iz NRH. Te je akademske godine Komisija za prijem na Fakultet imala određene poteškoće, s obzirom na to da je broj kandidata koji su ispunili sve uvjete za upis prelazio upisnu kvotu od 100 studenata. Stoga je nadležna Komisija predložila povećanje kvote na 150 studenata, što je Vijeće 21. rujna 1951. i prihvatilo. Na istoj je sjednici novoizabrani dekan prof. dr. T. Varićak otvorio pitanje upisa ženskih kandidata jer je smatrao da je Komisija za prijem na Fakultet postupila nepravilno prema kandidatkinjama koje su ispunjavale sve uvjete kao i muški kolege, ali im Komisija nije dopustila polaganje prijemnog ispita. O tom se povela rasprava i osnovana je posebna komisija koja je u prosincu 1951. Vijeću podnijela pisani izvještaj (vidi dodatak 6.).

Nakon prvog prijemnog ispita na fakultetima i iskustava koja su iz toga proizašla na Senatu Sveučilišta smatralo se da prijemni ispit nije potreban za one *koji su srednju školu završili na visini,* pa je fakultetima naloženo da ponovno rasprave za koje bi ga đake trebalo provoditi, s obzirom na njihov opći uspjeh u srednjoj školi. Stoga je u siječnju 1952. prihvaćeno da prijemni ispit bude samo za abiturijente koji su završili srednju školu s dovoljnim uspjehom, dok se natjecatelji s odličnim, vrlo dobrim i dobrim uspjehom mogu upisati bez prijemnog ispita. Zaključeno je i da broj kandidata za upis na fakultete treba biti usklađen s potrebama visokokvalificiranih stručnjaka u privredi, pa je Vijeće krajem siječnja prihvatilo da broj studenata za upis u prvi semestar ak. god. 1952./1953. bude 80, uključujući i eventualne ponavljače. Pritom treba naglasiti da je prema podacima sa sjednice Vijeća od 19. listopada 1951. na Fakultetu studiralo ukupno 729 studenata (prvi semestar 143; treći 207; peti 151; sedmi 127; deveti semestar 101), što je za ono doba, s obzirom na to da se studij održavao na dvije lokacije, a klinička nastava u neodgovarajućim uvjetima u Savskoj cesti br. 16, bilo znatno iznad kapaciteta Fakulteta. No to su bile poslijeratne godine, kada je veterinarskih stručnjaka nedostajalo u čitavoj državi, pa Fakultet nije imao prevelikog izbora nego upisivati velik broj studenata jer je ovisio o državnim sredstvima za svoju izgradnju.

Na sjednici Vijeća 19. ožujka 1953., prilikom rasprave dekanata Pravnog fakulteta o prijemnim ispitima na Sveučilištu, prihvaćen je zaključak *da Vijeće jednoglasno stoji na stanovištu da prema dosadašnjem iskustvu prijemni ispiti na našem fakultetu nisu potrebni, već da se izbor abiturijenata za upis na Fakultet može izvršiti na osnovu maturalne svjedodžbe.* Tom je prilikom prof. Tomašec izabran za predstavnika našega fakulteta u senatskom odboru za pitanje prijemnog ispita.

Dekan prof. dr. A. Režek izvijestio je 25. rujna 1953. da je Savezno izvršno vijeće donijelo odluku o slobodnom upisu na fakultete. *Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske predložio je za Veterinarski fakultet status quo, ali je Savezno izvršno vijeće taj prijedlog odbilo. Prema istoj odluci Saveznog izvršnog vijeća, đaci srednjih stručnih škola moći će se upisivati na Fakultete uz provedene 2 godine na praksi. U vezi s tim, Sveučilišni senat je stavio izvjesne ograde* (da se takvi đaci ne upisuju, već samo predbilježavaju, dok Republičko izvršno vijeće ne donese konačnu odluku, op. a.). Prema podacima sa sjednice Vijeća od 6. studenog, prvu godinu studija ak. god. 1953./1954. upisalo je 119 studenata.

Ubrzo su se na fakultete mogli upisivati učenici završenih srednjih stručnih škola, pa su tako studij na Veterinarskom fakultetu upisivali i đaci završene srednje veterinarske škole prema određenim uvjetima. Zbog jasnije provedbe upisa đaka strukovnih škola Savezno izvršno vijeće je 10. srpnja 1954. donijelo Odluku o upisu svršenih učenika srednjih stručnih škola na fakultete (Službeni list FNRJ, 29/1954). Prema njoj su se na Fakultet mogli upisati građani Jugoslavije koji su završili srednju veterinarsku školu (veterinarski tehnikum) te drugu ili treću klasu veterinarskoga vojnog učilišta za aktivne veterinarske oficire.

Vijeće je 5. ožujka 1955. prihvatilo zaključak da se u prvu godinu studija veterinarske medicine u ak. god. 1955./1956. može upisati 60 studenata. Uvjet za upis i dalje je bilo znanje latinskog jezika. U slučaju prijave više od 60 kandidata planiran je prijemni ispit iz prirodnih znanosti.

Dana 18. ožujka 1959. na poziv predsjednika Sveučilišnog savjeta održana je sjednica dekana i predsjednika savjeta svih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na kojoj se raspravljalo o prijedlogu Odluke o natječaju i uvjetima za upis na fakultete, visoke škole i umjetničke akademije, čiji je konačni tekst poslan svim fakultetima 21. ožujka. Na istoj je sjednici zaključeno da se na svakom fakultetu osnuje komisija za natječaj i uvjete za upis na fakultet, koja će biti sastavljena od nastavnika fakulteta i vanjskih članova fakultetskih savjeta. Predsjednici komisija trebali su biti osobe koje su se istaknule po svom iskustvu i interesu za tu problematiku. Oni su ujedno postali članovi Komisije za natječaje i uvjete upisa na fakultete Sveučilišnog savjeta. Komisiji za natječaje i uvjete upisa na fakultet trebalo je do 10. travnja 1959. dostaviti uvjete natječaja. Dekan prof. dr. M. Winterhalter je u dogovoru s predsjednikom Fakultetskog savjeta 19. ožujka 1959. imenovao Komisiju za natječaj i izradu plana i programa prijemnog ispita (prodekan prof. dr. E. Topolnik, predsjednik komisije, te članovi dr. V. Benko, prof. dr. A. Rako, prof. dr. S. Forenbacher i doc. dr. M. Findrik).

Fakultetski savjet i Fakultetsko vijeće na zajedničkoj sjednici održanoj 7. travnja 1959. utvrdili su da se na Veterinarski fakultet u Zagrebu u ak. god. 1959./1960. u prvi semestar može upisati 120 studenata. Mogli su se upisati kandidati koji su završili gimnaziju, srednju veterinarsku školu ili veterinarsko vojno učilište u rangu srednje škole. Uvjet je, kao i prije, bio položen ispit iz latinskog jezika u opsegu gradiva petog i šestog razreda gimnazije do upisa u treći semestar. Kandidati koji su završili druge stručne škole (prema Odluci Sveučilišta o natječajima i uvjetima za upis na fakultete, visoke škole i umjetničke akademije) mogli su se upisati ako su imali položen prijemni ispit iz kemije, biologije, fizike i geografije. Građani koji su završili stručne škole s praktičnom obukom ili školu učenika u privredi (prema odluci Sveučilišta) mogli su se upisati ako su prethodno položili, uz spomenute predmete, i ispit iz matematike. Ako nisu imali završenu osnovnu školu u osmogodišnjem trajanju, tada se od njih tražilo i poznavanje kemije, fizike, biologije, matematike, geometrije, hrvatskoga ili srpskog jezika, povijesti, zemljopisa te jednoga stranog jezika, u opsegu gradiva propisanog za osnovnu školu tijekom prethodnog školovanja. Na Veterinarski su se fakultet mogli upisati i kandidati koji nisu završili spomenute škole ako su proveli najmanje četiri godine na uspješno praktičnom radu u privredi ili drugim društvenim djelatnostima ili na radu kod državnih organa, ustanova, privrednih ili društvenih organizacija, ako su prethodno položili prijemni ispit. Prednost pri upisu imali su kandidati koji su školovanje završili s odličnim uspjehom te oni koji su završili s vrlo dobrim uspjehom, a imali su odličnu ocjenu iz kemije, fizike i biologije. Od ostalih kandidata prednost su imali oni s boljim ocjenama iz kemije, fizike i biologije. Isti su kriteriji vrijedili za kandidate koji su položili prijemni ispit.

Dekan prof. Tomašec izvijestio je 8. listopada 1959. o upisu studenata i rezultatima ispita. *U prvi semestar upisalo se ukupno 131 student i 13 ponavljača. U prvom roku prijavilo se 52, a u drugom 119 kandidata. Prijemni ispit trebalo je polagati 6 kandidata, od kojih je jedan s uspjehom položio. Komentirajući ove rezultate dekan kaže da je o ovome izvijestio i Fakultetski savjet, koji je razmatrao uzroke slabog odaziva za upis na naš fakultet. Tom prilikom je zaključeno da bi trebalo razgovarati s društvom veterinara, Poljoprivredno-šumarskom komorom, kao i drugim zainteresiranim ustanovama i organizacijama, kako bi se stimulirao upis na Veterinarski fakultet. Konstatirano je da viška veterinara na terenu nema, nego dapače da se obzirom na razvoj stočarske proizvodnje, veterinari veoma traženi.*

Općenito, slab odaziv kandidata za upis na Veterinarski fakultet bio je od sredine pedesetih i početka šezdesetih godina, zbog čega je određe-

nim srednjim školama i republičkim upravama za veterinarstvo, radi promidžbe i poticanja mladih ljudi na upis studija veterinarske medicine, poslana brošura o Fakultetu. O slabom interesu za veterinarski studij Savjet je posebno raspravljao na sjednici 31. siječnja 1961. godine. Zaključeno je da je slaba inicijativa za veterinu među mladim ljudima rezultat i ukidanja srednjih veterinarskih škola (ukinute su 1952. godine, op. a.), a drugi broj škola iz kojih su se đaci mogli upisivati na studij veterine bio je relativno malen. Stoga je u Odluci o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija na Veterinarskom fakultetu, koju je Vijeće prihvatilo 2. lipnja 1961., a Savjet potvrdio 13. lipnja 1961., navedena i osnovna Odredba o upisima s jasno izraženim mogućnostima šireg primanja kandidata s različitim kvalifikacijama. Prema toj odluci jedinstvenu nastavu prvoga i drugog stupnja mogli su, kao i prije, upisati jugoslavenski državljani, ali i strani državljani, što je bila novina. Upisima su mogli pristupiti:

1. Kandidati koji su završili gimnaziju, srednju veterinarsku školu, srednju poljoprivrednu školu općega ili stočarskog smjera, učiteljsku školu, školu za sanitarne tehničare, školu za medicinske laborante, školu za rendgenske tehničare, školu za medicinske tehničare, srednju farmaceutsku školu i veterinarsko vojno učilište koje ima rang srednje škole. Uvjet latinskog jezika ostao je isti.
2. Kandidati stariji od 18 godina, bez odgovarajuće školske spreme, mogli su se upisati ako su imali odgovarajuću radnu praksu i iskustvo. Pod time se smatrao:
   a. rad u mesnoj industriji, klaonicama, mesarskim ili kobasičarskim poduzećima, uz uvjet da takvi građani imaju položen ispit za visokokvalificiranog mesarskog, odnosno kobasičarskog radnika
   b. rad na poslovima veterinarskog laboranta u veterinarskim stanicama i ambulantama te drugim veterinarskim ustanovama (institutima, zavodima i veterinarskim proizvodnim poduzećima), uključujući i veterinarske fakultete
   c. rad na poslovima stočarske proizvodnje u poljoprivrednim organizacijama, uz uvjet da imaju položen ispit za visokokvalificiranog radnika u stočarstvu.
3. Kandidati bez odgovarajuće školske spreme, koji su ispunjavali jedan od spomenutih uvjeta, morali su imati radnu praksu od najmanje četiri godine. Građani koji su završili nižu vojnu veterinarsku školu u predratnoj Jugoslaviji mogli su se upisati na Fakultet pod jednakim uvjetima kao i građani koji su radili na spomenutim poslovima.

Svi kandidati, bez obzira na obrazovanje i postignut uspjeh, morali su polagati prijemni ispit koji je obuhvaćao:

   d. nastavno gradivo iz fizike, kemije i biologije
   e. provjeravanje sposobnosti pismenog izražavanja na hrvatsko-srpskom jeziku
   f. provjeru razumijevanja jednoga od stranih jezika (engleski, francuski, ruski ili njemački).

Kandidati su morali na prvoj godini studija pohađati tečaj iz latinskog jezika i položiti ispit najkasnije do upisa u treći semestar. Nastavni program iz predmeta koji su se polagali na prijemnom ispitu utvrđivalo je Vijeće Fakulteta. Prijemni se ispit polagao pred ispitnom komisijom koju je imenovalo Vijeće.

Nakon uvođenja spomenute upisne politike broj upisanih kandidata u prvi semestar ak. god. 1961./1962. povećao se za 100 % u usporedbi s prethodnom godinom. Pritom se od 167 redovitih studenata u prvi semestar upisalo 28 žena, što je bilo prvi put u povijesti Fakulteta da je tako velik broj ženskih kandidata upisan na Veterinarski fakultet. Sljedeće su se akademske godine u prvi semestar upisale 32 žene i otada je taj broj stalno rastao. Danas žene čine više od 80 % ukupnog broja upisanih na prvu godini studija.

U studenome 1962. po preporuci Sveučilišnog savjeta donesena je Odluka o uvođenju kvalifikacijskog ispita kao uvjeta za upis na fakultet svih kandidata koji imaju potpuno srednjoškolsko obrazovanje. Prijemni ispit, kao uvjet za upis svih ostalih kandidata, ostao je i dalje na snazi. Tako je došlo do razlike u ispitima između kandidata s različitim obrazovanjem. Oni koji su završili srednju školu nisu polagali ispite iz svih predmeta i takvi su se ispiti nazivali kvalifikacijskima. Kandidati bez odgovarajuće srednje škole polagali su i dalje širi ispit, koji se nazivao prijemni ispit. U skladu sa spomenutom odlukom uvjeti upisa za kandidate koji su se upisivali na Veterinarski fakultet u ak. god. 1963./1964. bili su:

1. Kandidati koji su završili gimnaziju ili odgovarajuću srednju školu (srednju veterinarsku školu, srednju poljoprivrednu školu općeg ili stočarskog smjera, učiteljsku školu, školu za medicinske tehničare, srednju farmaceutsku školu i veterinarsko vojno učilište koje ima rang srednje škole) morali su polagati kvalifikacijski ispit iz fizike, biologije i kemije, bez obzira na uspjeh postignut u srednjoj školi.
2. Kandidati koji su navršili 18 godina i imali najmanje četiri godine odgovarajuće radne prakse na poslovima veterinarskog laboranta u veterinarskim ustanovama (veterinarske stanice i ambulante) i radnim organizacijama (veterinarski instituti, zavodi i fakulteti) ili poslovima stočarske proizvodnje u poljoprivrednim organizacijama morali su polagati prijemni ispit. Polagao se i dalje ispit iz fizike, kemije i biologije te testiralo poznavanje hrvatsko-srpskog i jednoga stranog jezika. Znanje latinskog jezika, odnosno naknadno slušanje i polaganje do početka trećega semestra, i dalje je bilo uvjet upisa za sve kandidate.

U godinama koje su slijedile bilo je neposrednog upisa srednjoškolaca s vrlo dobrim i odličnim uspjehom bez polaganja kvalifikacijskog ispita te oslobađanja polaganja kvalifikacijskog ispita za one koji su iz pojedinih kvalifikacijskih predmeta uspješno osvojili jedno do tri mjesta na republičkim natjecanjima.

Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta 1973. preporučilo je da kandidati plaćaju troškove kvalifikacijskih ispita. Tako su se od ak. god. 1973./1974. pa sve do ak. god. 2009./2010., kada je provedena prva državna matura koja je preuzela ulogu dotadašnjeg razredbenog postupka na Veterinarskome fakultetu Sveučilišta Zagrebu, troškovi kvalifikacijskih ispita naplaćivali.

Upisna se politika na fakultete s vremenom mijenjala, pa je tako ak. god. 1976./1977. uvjet za upis u prvu godinu studija na Veterinarskom fakultetu bila završena srednja škola i položen kvalifikacijski

Detalj s kvalifikacijskog ispita u Velikoj predavaonici šezdesetih godina 20. stoljeća, gdje su u povećanom broju počele sudjelovati i žene (arhiva Fakulteta).

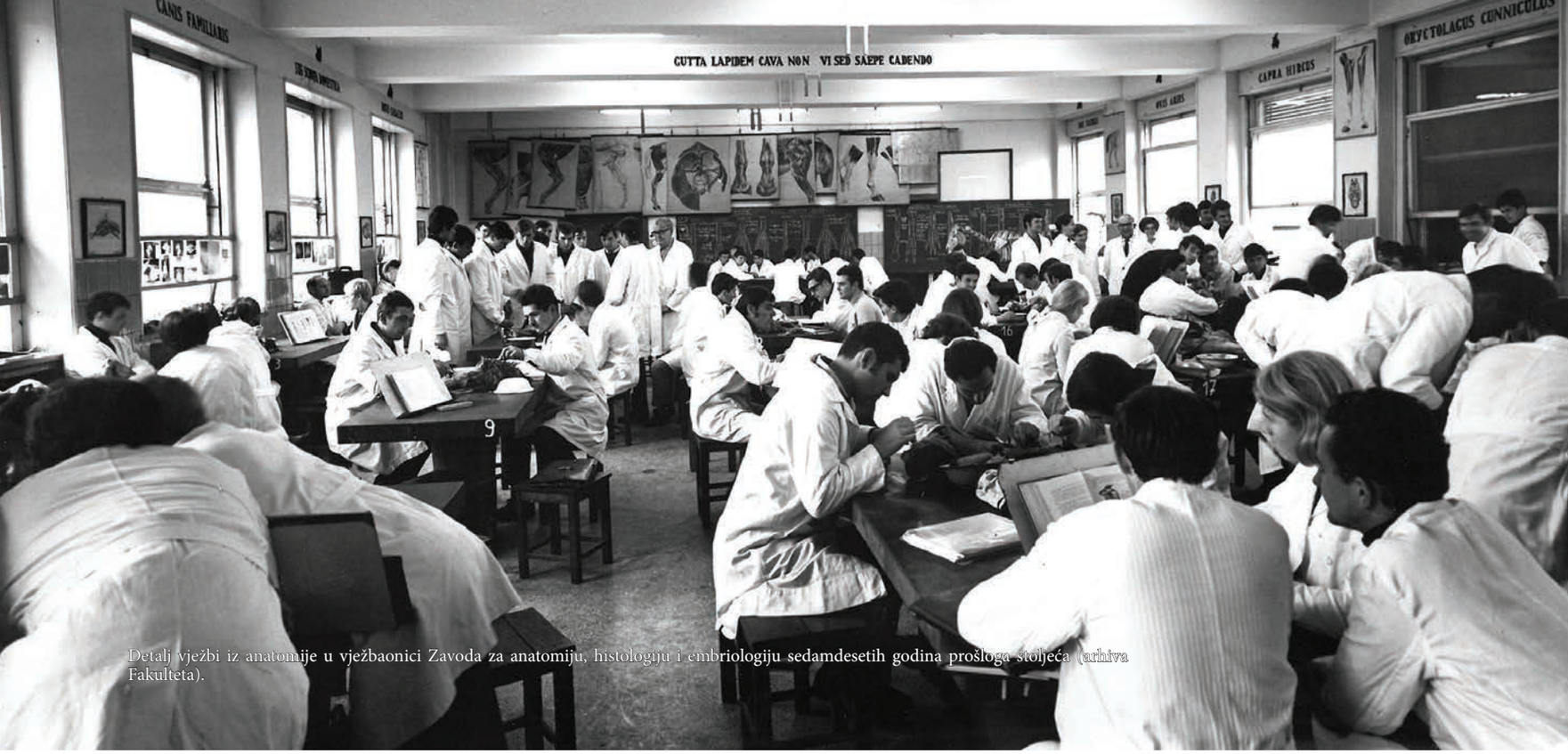

Detalj vježbi iz anatomije u vježbaonici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju sedamdesetih godina prošloga stoljeća (arhiva Fakulteta).

ispit iz biologije, fizike i kemije. Klasifikacijski ispit nisu bili dužni polagati stipendisti Titova fonda za stipendiranje mladih radnika i radničke djece i kandidati s najmanje dvije godine radnoga staža u organizaciji udruženog rada koja ih je upućivala na studij na osnovi odluke organa upravljanja i sklopljenog ugovora. Klasifikacijski se postupak provodio bodovanjem općeg uspjeha posljednjih triju razreda srednje škole i pismenog testa iz biologije, kemije i fizike. Uvjet znanja latinskog jezika za upis na Veterinarski fakultet ostao je nepromijenjen.

Fakultet je za upis u ak. god. 1982./1983. od Republičke samoupravne interesne zajednice za usmjereno obrazovanje zatražio povećanje broja upisanih studenata, obrazlažući to nedostatkom veterinara na terenu. Te su akademske godine u prvi semestar upisana ukupno 322 studenta, što je bilo za gotovo 100 studenata više nego u prethodnoj godini (225). Ak. god. 1983./1984. odobrena je upisna kvota od 317 kandidata, a upisala su se 343 studenta.

Na natječaj ak. god. 1984./1985. prijavilo se 1158 studenata, što je u dotadašnjoj povijesti Fakulteta bio nezabilježen slučaj. Komisija za kvalifikacijski postupak (dekan prof. dr. Z. Vinovrški, prof. dr. S. Šir, dr. J. Jerčić) provela je vrednovanje uspjeha na kvalifikacijskom ispitu i bez odluke Vijeća i Savjeta dodatno bodovala one kandidate koji su predali originalne dokumente i završili obrazovanje IV. smjera, veterinarski pomoćnik. Na osnovi toga izradila je rang-listu kandidata s dopuštenih 250 mjesta i kandidata koji su imali isti broj bodova s kandidatom na 250. mjestu (lista čekanja). Nakon objavljivanja liste na Fakultet dolaze Republički prosvjetni inspektori i donose rješenje kojim se zabranjuje upis s rang-liste, gdje su uračunati bodovi za predaju originalnih dokumenata i za kandidate koji su završili zanimanje veterinarskog pomoćnika. Nadalje, naredili su da se utvrdi rang-lista kandidata za upis u prvu godinu studija na temelju vrednovanja uspjeha u prethodnom obrazovanju i uspjeha na kvalifikacijskom ispitu. Pravo na upis prema toj listi imalo je 1068 kandidata. Odlukom predsjedništva SIZ-a naknadno je povećana upisna kvota za 100 studenata. Na kraju je u prvi semestar te akademske godine upisano 389 studenata bez ponavljača, što je najveći broj zabilježen u povijesti Fakulteta. Bitno je spomenuti da je prema Izvještaju o radu Sveučilišta te akademske godine na prvoj godini Veterinarskoga fakulteta bilo ukupno 560 studenata.

Ak. god. 1985./1986. uvedena je novina da se uz kvalifikacijski ispit provjerava i motiviranost za studij veterine.

Početkom devedesetih godina utvrđeno je da Veterinarski fakultet, s obzirom na kadrovske i prostorne kapacitete te uzevši u obzir i opća zbivanja, može upisivati ograničen broj studenata. Stoga se prekida s praksom iz osamdesetih godina kada su zabilježene godine s prekapacitiranim brojem upisanih studenata na prvu godinu studija. Ipak, broj upisanih od ak. god. 1990./1991. do 1993./1994., zbog ratnih okolnosti, još je uvijek prelazio 150 studenata, što je otežavalo održavanje kvalitetne nastave. Tih se godina upisuje 150 studenata na teret Fonda, 20 studenata stranih državljana i 20 do 50 studenata za osobne potrebe. Naime, Fakultetu je u ak. god. 1990./1991. odobreno i upis 30 studenata za osobne potrebe, koji bi plaćali studij. To je bila prva generacija studenata koji su studirali za osobne potrebe na Veterinarskom fakultetu. Cijena studija bila je dinarska protuvrijednost od 5.700 njemačkih maraka, a mogla se plaćati u četiri rate. Strani su studenti također plaćali studij, tako primjerice studenti s Kosova za ak. god. 1993./1994. plaćali su školarinu u protuvrijednosti od 1.250 DM (na sjednici Vijeća od 1. veljače 1995. prodekan prof. dr. Z. Makek obavijestio je da se, na temelju usmene obavijesti, studenti albanske narodnosti s Kosova koji su redovito upisali višu godinu studija oslobađaju namirivanja troškova školarine, ali da se to ne odnosi na studente albanske narodnosti iz Makedonije, op. a.).

Sljedećih se akademskih godina postupno povećavao broj studenata za osobne potrebe, a smanjivao broj studenata koji su studirali na teret države te stranih studenata, u skladu s odobrenim kvotama. Tih se godina polagao razredbeni ispit iz fizike, biologije i kemije, pri čemu je kandidat mogao steći maksimalno 60 bodova iz razredbenog postupka i 40 bodova na osnovi postignutog uspjeha iz srednje škole. Na razredbenom je postupku postojao prag, što znači da je pristupnik morao steći minimalno 30 bodova, u protivnom je bio diskvalificiran.

U travnju 1992. u okviru programa Dana Sveučilišta predviđeno je održavanje Otvorenog dana fakulteta Sveučilišta kako bi se svi zainteresirani maturanti mogli upoznati sa sadržajem studija, perspektivama zapošljavanja u pojedinoj struci i sl. Prvi Otvoreni dani Fakulteta organizirani su 4. i 5. lipnja iste godine, pri čemu je posjetiteljima, uz prigodna predavanja o upisima i ustroju studija, omogućen obilazak Fakulteta. Otada se Otvoreni dani održavaju svake godine, a potencijalni studenti mogu dobiti sve relevantne informacije o studiju i organizaciji Fakulteta.

Ak. god. 1991./1992. Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu u dogovoru s Ministarstvom kulture i prosvjete RH izdalo je

naputak o mogućnosti prelaska studenata državljana RH te studenata pripadnika hrvatskog naroda s visokoškolskih ustanova u drugim republikama SFRJ na odgovarajuću visokoškolsku ustanovu u Hrvatskoj. Tu je mogućnost između 1992. i 1995. iskoristilo 85 izbjeglih studenata veterine iz Sarajeva, koji su pohađali nastavu kao studenti gosti na Veterinarskom fakultetu. Time se donekle promijenio omjer broja upisanih studenata različitih nacionalnosti u odnosu na 1991. godinu. Ak. god. 1994./1995. fakultetima je omogućeno da odrede upisne kvote i visinu školarina, pa se tako i na našem fakultetu mijenja upisna politika i ustaljuje broj upisanih studenata. Te godine MZT odobrava upis 80 studenata veterine na teret države, dok se preostali broj upisuje za osobne potrebe i sami snose troškove studija.
Godinu dana kasnije Ministarstvo u cijelosti određuje upisnu kvotu, tako se u ak. god. 1995./1996. odobrava upis 75 studenata na teret države, 30 studenata za osobne potrebe i 5 studenata stranih državljana.
U sljedećim je godinama upisna kvota bila 130 studenata, pri čemu je Ministarstvo korigiralo broj upisanih studenata na teret države u odnosu na studente za osobne potrebe. U ak. god. 2004./2005., posljednjoj generaciji upisanih studenata po programu koji je prethodio uvođenju Bolonjskog procesa, tako je odobren upis 70 studenata na teret države, 55 studenata za osobne potrebe i 5 studenata stranih državljana.

3.25.4. Napori u stjecanju akademskog naziva doktor veterinarske medicine

Riječ *doctor* spominje se već u literaturi staroga vijeka kod Cicera i Suetona, a označuje učitelja (od lat. *docere*). Taj su naslov dobivali učitelji na medicinskim školama i one su ga prve uvele kao akademsku titulu (u 12. stoljeću medicinska škola u Salernu, Italija). Tako je naslov *doctor* tijekom stoljeća postao sinonim za liječnika i kao takav je prihvaćen od svih narodnih slojeva.
Reformiranjem veterinarskih škola u 19. stoljeću veterinarska se medicina sve više razvija kao samostalna znanost, sudjeluje u napretku prirodnih znanosti i postupno zauzima mjesto koje joj pripada u društvu. U zajednici s humanom medicinom počinje sve intenzivnije studiranje etiologije bolesti i postavljaju se temelji komparativnoj patologiji. Tako su se dvije grane opće medicine logičnim razvojem približavale i upotpunjavale.
Potpunim se izjednačavanjem studija veterinarske medicine s ostalim akademskim granama postavilo pitanje promocije i dodjele naslova *doctor medicinae veterinariae*. Početkom 20. stoljeća većina veterinarskih visokih škola traži pravo promocije na čast doktora veterinarske medicine. Naime, taj je zahtjev imao i svoju psihološku podlogu na koju treba upozoriti. Medicinska znanost dijeli se u dvije grane, veterinarsku i humanu medicinu. Svaki taj dio opće medicine radi na svom ograničenom polju i ima različit objekt liječenja, ali u svemu rade istim istraživačkim metodama, u svojim su rezultatima upućene jedna na drugu, podupiru se i nadopunjavaju, ulaze jedna u drugu i nikako se ne daju odijeliti. Takvo su razumijevanje od prvoga časa zastupali pioniri općih prirodopisnih i medicinskih znanosti. Mišljenje o tijesnoj suradnji veterinarske i humane medicine dolazi do izražaja već kod prvih medicinskih škola, oko 10. stoljeća, kao i kod osnutka veterinarskih škola u drugoj polovici 18. stoljeća. Zbog toga je razumljivo da su veterinarske škole, kada su prebrodile prve teškoće u organizaciji nastave i izjednačile se tijekom razvoja s ostalim akademskim granama, počele tražiti da im se, i u znanosti i u društvu, prizna mjesto i ugled koji im pripadaju. Prirodna je veza s humanom medicinom veterinarskoj medicini i pripadnicima veterinarskog staleža odredila položaj u znanosti i društvu. Ugled veterinarske znanosti i staleža nije mogao više trpjeti da se njegovi pripadnici smatraju manje vrijednima, nije se više moglo dopustiti da se učenici ove grane medicinske znanosti i pripadnici veterinarskog staleža nazivaju živinarima, *kuršmidima* i šinterima, već se tražio akademski naslov na koji oni imaju pravo prema akademskoj naobrazbi.

Veterinarska visoka škola u Giessenu, Njemačka, koja je već 1830. uvela maturu kao uvjet za studij veterinarske medicine, iste je godine dobila i pravo promocije. Giessen je bila prva veterinarska visoka škola koja je davala diplomu *doctor medicinae veterinariae* na temelju posebnog rigoroznog ispita. Uz Giessena u to su vrijeme i talijanske škole dodjeljivale doktorat. U godinama koje su slijedile pravo promocije dobili su veterinarski fakulteti u Bernu i Zürichu (1900.), Budimpešti (1906.), Leipzigu i Dresdenu (1907.), Beču i Lavovu (1908.), a zatim u Münchenu, Hannoveru i Berlinu te postupno i u drugim europskim državama.
Pitanjem se promocije i priznanja veterinarske medicine kao jednakopravne s humanom medicinom bavio i međunarodni veterinarski kongres u Haagu, u rujnu 1909. godine. Prema izvještaju Leclainchea kongres je zaključio:

1. Uvjeti promocije na čast doktora veterinarske medicine podređeni su u pojedinim državama različitim razlozima i zbog toga se ne može odrediti za promociju zajedničko rješenje za sve države.
2. Dodjela doktorskog naslova mora biti olakšana današnjim veterinarima praktičarima i oni ne trebaju naknadno polagati ispit zrelosti.
3. Ispitna komisija za promociju doktora veterinarske medicine mora biti sastavljena isključivo od nastavnog osoblja veterinarskih visokih škola (da tada novoosnovani veterinarski fakulteti dobiju prava na promocije moralo se dopustiti da u ispitnoj komisiji za promociju budu članovi profesori s medicinskog fakulteta, op. a.).

Iz tih zaključaka proizlazi ozbiljnost rasprave međunarodnih veterinarskih mjerodavnih krugova i želja da veterinarski stalež i u znanosti i u društvu dobije dolično mjesto. U tu je svrhu ovaj najkompetentniji veterinarsko-medicinski forum nastojao da već diplomirani veterinari i veterinari praktičari dobiju zasluženi akademski naslov, uvjeren da se jedino tim putem može podignuti i društveni ugled veterinarskog staleža. U tom je duhu nastavljena daljnja reorganizacija veterinarskih fakulteta u pojedinim državama.
Dobivanje prava promocije bilo je velik napredak u razvoju veterinarske medicine. Time je priznata jednakost humane s veterinarskom medicinom te su se za jednake uložene napore uvela i jednaka prava i isti akademski naslovi. Time je pojačan i društveni ugled veterinarskom staležu kao važan uvjet poštovanja veterinarskih napora za sveopći boljitak i kao uvjet napretka veterinarske znanosti i svih grana veterinarstva općenito.
Pitanje akademskog naziva doktora veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provlačilo se kroz zapisnike fakultetskih tijela od četrdesetih godina 20. stoljeća s manje ili više zalaganja za rješavanje tog aktualnog problema veterinarske struke u našoj zemlji, zbog čega je potrebno istaknuti događaje koji su prethodili dodjeli titule 1999. godine.
U ožujku 1941. Vijeće je razmatralo primjedbe na nacrt Naredbe Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te je tom prilikom pročitan dopis apsolvenata veterinarske medicine koji su tražili *retrogradno stjecanje automatskog doktorata*. Nakon kratkog obrazloženja dekana prof. dr. I. Babića i kraće diskusije dopis nije primljen *do znanja jednoglasno*. Iako je još godine 1888., donošenjem Krištofova *Zakona ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji*, veterinar dobio svoj časni naziv struke, pogrdni naziv živinar i dalje se upotrebljavao, pa i za vrijeme Drugoga svjetskog rata (sredinom 1941. organiziran je Odjel za živinarstvo u sklopu Ministarstva seljačkog gospodarstva NDH, op. a.). U svibnju 1942. imenovani su delegati za Hrvatski državni ured za jezik, prof. dr. L. Bosnić, prof. Lj. Jurak i prof. dr. Z. Lorković koji su, uz dekantat, Ministarstvu narodne prosvjete uputili zahtjev za promjenu naziva živinar. Ministarstvo je 8. kolovoza 1942. uputilo dopis da se službeno treba upotrebljavati izraz veterinar, a ne živinar, o čemu je Vijeće raspravljalo u rujnu 1942. godine.
Iste se godine na inicijativu skupine studenata povela rasprava i o akademskom nazivu doktor veterinarske medicine. Prof. dr. I. Tomašec izvijestio je Vijeće 13. veljače 1942. da su ga posjetili slušači okupljeni u tzv. Studentski ustaški logor i podnijeli prijedlog o skraćenju studija i automatskom doktoratu. Prof. dr. Tomašec trebao je u dogovoru s de-

kanom prof. Bosnićem izraditi promjene u Propisniku Veterinarskoga fakulteta, po potrebi i za automatski doktorat, pa ga poslati Ministarstvu nastave na odobrenje. Ministarstvo je dalo neke primjedbe koje je Vijeće i uvažilo no nije poznato je li Ministarstvo imalo primjedbe i na taj prijedlog, odnosno je li Fakultet stjecanje automatskog doktorata uopće predložio u okviru navedenog propisnika. U studenome 1942. dekan je izvijestio o odluci Ministarstva nastave od 23. srpnja, *kojom se odobrava zaključak Sveučilišnog savjeta u pogledu stjecanja naslova doktora na Medicinskom fakultetu. Prema tom zaključku treba uzdržati na snazi za sve fakultete propis iz članka 93 Zakonske odredbe o hrvatskom sveučilištu, prema kojoj se naslov doktora stječe na temelju doktorske disertacije i položenih propisanih strogih ispita. Provedba tog propisa na Medicinskom fakultetu uredit će se u smislu članka 120. Zakonske odredbe o hrvatskom sveučilištu novim ispitnim redom kad se nastavne prilike nakon rata konačno srede. Osim toga, dekan ističe, da glede doktora veterinarske medicine, ako bude nastalo kakvo pitanje i onako dolazi pred sjednicu Vijeća.* Spomenuti je propisnik objavljen u Narodnim novinama u listopadu 1944., a u njegovim odredbama nema spomena o stjecanju akademskog naslova doktora veterinarske medicine.

Godine 1948. stupio je na snagu Zakon o sticanju naučnog stepena doktora nauka (Službeni list FNRJ, 89/1948) po kojemu se razlikovao naslov *doktor medicine* kao akademski stupanj i *doktor medicinskih nauka* kao znanstveni stupanj.

U ožujku 1952. dekan prof. dr. T. Varićak dobio je pitanje Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu u vezi dodjele akademske titule doktora veterinarske medicine na osnovi diplomskog rada te je podjsetio na stav Vijeća da se automatski doktorat ne dodjeljuje. *U diskusiji o ovom pitanju, prof. dr. inž. O. Köster kaže, da su za automatsko dobivanje doktorata sva veterinarska društva, studentske organizacije na veterinarskim fakultetima i dva fakultetska vijeća* (mislio je na beogradski i sarajevski fakultet, op. a.). *I u našem vijeću mišljenja su podvojena. Koliko je čuo od nekih kolega, ima ih, koji su za takav doktorat. Prof. dr. inž. Köster dalje kaže, da su prošla vremena, da se zadovoljimo samo sa nazivom veterinar. Veterinaru na terenu je veoma nezgodno, kada ga ne zovu doktorom, a on stvarno takove titule nema. Ističe, da je u veterinarskoj struci samo pojedincima, u neku ruku privilegiranima, omogućeno da polažu doktorat po postojećim propisima* (u to su se vrijeme zakonom postrožili kriteriji za stjecanje naslova doktora znanosti, op. a.), *dok ima odličnih terenskih veterinara, koji iz tehničkih razloga to ne mogu* (mislio je na mogućnost objavljivanja znanstvenih radova koji su bili uvjet za pokretanje doktorskog postupka, op. a.). *Mi moramo nastojati da i formalnim načinom podignemo ugled naše struke i da se pridružimo zahtjevu veterinarskih društava i studentskih organizacija. Dekan, na izjavu prof. Köstera, da su pojedini članovi vijeća naknadno izjavili, da su za doktorat, primjećuje, da to smatra kao pomanjkanje hrabrosti tih kolega da na sjednici iznesu svoje mišljenje.* U diskusiji je prof. Tomašec dalje istaknuo *da Sveučilišni senat stoji na stanovištu pooštravanja kriterija za dobivanje titule doktora, te da je u Senatu u više navrata istaknuto mišljenje protiv automatskog dodjeljivanja akademske titule doktora za medicinare,* a prof. dr. S. Rapić rekao je *da mi moramo nastojati da svojom stručnom spremom i nastupom uzdignemo zvanje veterinara na doličnu visinu i time pokažemo da je zvanje veterinara čast za svakoga tko ga nosi.* Nakon diskusije zaključeno je većinom glasova da se diplomiranim veterinarima ne dodjeljuje ni obligatni ni automatski doktorat.

U zaključcima Prvoga poslijeratnog kongresa veterinara Jugoslavije održanog od 3. do 6. prosinca 1953. u Zagrebu prihvaćena je Rezolucija o potrebi dodjele akademskog zvanja doktora veterinarske medicine nakon završetku studija, međutim rezultati svega toga su izostali. Stoga će studenti veterinarske medicine Jugoslavije nekoliko godina poslije ponovno pokrenuti to pitanje.

Na sjednici od 9. ožujka 1954., prilikom rasprave o nacrtu Općeg zakona o univerzitetima, Vijeće je izjavilo da naziv doktor treba označavati znanstveni stupanj, a ne akademski naslov. Prema tome predlagali su da se u članku tog zakona *ispusti riječ „naučni". Drugačije stilizirano ostavlja nejasnoće, naročito o pitanju stjecanja akademskog naziva doktora (kod liječnika). To pitanje o ovom nacrtu zakona nije uopće spomenuto, a ostavlja široke mogućnosti da se prešutno i dalje koristi. Vijeće smatra da se i ovo pitanje mora rasvijetliti, a u slučaju da akademski naziv „doktor" za diplomirane medicinare i dalje ostane, isto pravo trebaju dobiti i diplomirani studenti veterinarske medicine.*

U lipnju 1954. Rektorat Sveučilišta dostavio je dopis Saveznog izvršnog vijeća u kojemu se, među ostalim, traži mišljenje o akademskom nazivu za diplomirane studente Veterinarskoga fakulteta. Vijeće je zaključilo da se ni na jednom fakultetu Sveučilišta ne može stjecati akademski naziv doktora, pa tako ni na Veterinarskome fakultetu. No ako bi se na bilo kojemu drugom fakultetu dodjeljivao akademski naziv doktora, to bi trebalo vrijediti i za Veterinarski fakultet.

U prosincu iste godine, prilikom rasprave o nacrtu Uredbe o akademskim stupnjevima, *Vijeće smatra neopravdanim da se osobama koje diplomiraju na Medicinskom fakultetu dade akademski naslov doktor opće medicine. Dosadašnje iskustvo je jasno pokazalo da se u praktičnom životu ne pravi razlika između doktora znanosti i doktora opće medicine. To medicinari najbolje znaju. Ne može se jedan naslov upotrebljavati u dvije različite stvari. Ukoliko bi zakonodavac kod donošenja ove uredbe ipak smatrao opravdanim da taj naziv i dalje ostane, tada Fakultetsko vijeće traži da se ista logika primjeni i na veterinarske fakultete, te da se osobama koje ih završe, dade akademski naslov doktor veterinarske medicine. U vezi sa gore iznijetim stavom zaključeno je da se dekan konzultira s drugim veterinarskim fakultetima u zemlji o njihovom gledanju na pitanje akademskog naziva za završene studente veterinarskih fakulteta.*

Godine 1955. stupio je na snagu Zakon o doktoratu nauka (Službeni list FNRJ, 29/1955), pri čemu je liječnicima i dalje dodjeljivan akademski stupanj doktora medicine.

Nekoliko godina poslije, u veljači 1959., Nacionalni komitet studenata veterinarske medicine Jugoslavije dostavio je Fakultetu predstavku u vezi s akademskim stupnjem diplomiranih veterinara, o kojoj je Vijeće raspravljalo u ožujku te godine. Predstavka je glasila:

Organizacija studenata veterinarske medicine Jugoslavije u niz navrata pokretala je rješavanje pitanja akademskih stupnjeva, koje podjeljuju veterinarski fakulteti naše zemlje. Prilikom Tjedna studenata veterinarske medicine Jugoslavije u Beogradu dana 25. travnja 1958. godine, predstavnici fakultetskih organizacija studenata veterinarskih fakulteta u Beogradu, Ljubljani, Sarajevu i Zagrebu donijeli su rezoluciju, kojom su se obratili organima državne uprave, Zajednici jugoslavenskih univerziteta, organima upravljanja univerzitetima i fakultetima, društvenim organizacijama veterinara kao i javnosti uopće. Kako od organa državne uprave kao ni Sveučilišnog savjeta Sveučilišta u Zagrebu do danas nismo obaviješteni o bilo kakvom rješenju u vezi s akademskim stupnjevima veterinara, slobodni smo obratiti Vam se slijedećom

PREDSTAVKOM

Nacionalni komitet studenata veterinarske medicine Jugoslavije smatra, da su titule i tituliranje općenito ostaci prošlosti, koji ne bi trebalo da postoje u socijalističkom društvenom uređenju. Međutim, naši se ljudi još uvijek oslovljavaju titulama i o njima često ovisi ne samo gledanje na ljude nego i njihov položaj, stanje, pa i mogućnosti u društvu. Čini se, da postoji dovoljno osnove za mišljenja, da pitanje akademskih stupnjeva još nije moguće riješiti tako, da diplomanti jugoslavenskih univerziteta uopće ne stječu titule.

Studenti veterinarskih fakulteta stječu kroz podjednako dugi studij kao i studenti medicinskih fakulteta stručnu spremu iz jedne grane opće medicinske nauke.

O radu veterinara izravno ovisi stanje stočnog fonda, pa posljedično i životni standard naših ljudi. Veterinari i liječnici zaštićuju ljudsko zdravlje nadzorom nad živežnim namirnicama životinjskog porijekla i suzbijanjem zoonoza. U tome su veterinarski stručnjaci postigli značajne rezultate.

Administrativnim mjerama veterinarska struka dovedena je, međutim, u našoj zemlji nepravedno u neravnomjeran položaj prema ostalim stručnjacima, prvenstveno prema liječnicima opće medicine i stomatologije.

U želji, da se – kao i u drugim zemljama – pitanje akademskih stupnjeva riješi na jednak način u humanoj i veterinarskoj medicini – I. Kongres veterinara Jugoslavije zaključio je, da je potrebno pored naučnog stupnja „doktor veterinarskih nauka" uvesti i akademski naslov „Doktor

veterinarske medicine", koji bi se analogno ostalim medicinskim strukama u našoj zemlji stjecao automatski po završenim redovnim studijem. Podsjećajući na takav zaključak Nacionalni komitet studenata veterinarske medicine Jugoslavije predlaže:

1. *Da se pitanje akademskih naziva riješi za sve fakultetski obrazovane stručnjake na jednak način;*
2. *Ukoliko titule još nije moguće uopće i radikalno odbaciti – da se odgovarajućim zakonskim propisima pitanje akademskih naziva diplomanata veterinarskih fakulteta riješi tako, da po završenim redovnim studijima stječu stupanj „doktor veterinarske medicine";*
3. *Da se takav akademski stupanj prizna svim fakultetski obrazovanim veterinarskim stručnjacima u našoj zemlji.*

Na kraju izražavamo nadu, da ćete prilikom rješavanja problematike u vezi s akademskim stupnjevima, koje predstoji – podržati stavove Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije i goleme većine veterinara u našoj zemlji.

Za Nacionalni komitet
Predsjednik: Vinko Uran

Vijeće je za predstavku Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije ustvrdilo da je svojedobno stalo na stanovištu da titulu doktora mogu imati samo oni stručnjaci koji su taj naslov stekli postupkom utvrđenim propisima o stjecanju doktora znanosti.

U lipnju 1961. raspravljalo se o akademskim naslovima završenih studenata određenih stupnjeva studija te je prihvaćen prijedlog da akademski naziv za diplomirane studente drugoga stupnja veterinarskih fakulteta glasi *veterinar* i da se piše iza imena i prezimena, a diplomirane studente trećega stupnja *magistar* i da se piše ispred imena i prezimena. Godine 1963. dotadašnji je akademski naziv *veterinar* izmijenjen u diplomirani veterinar.

Godine 1970. prof. dr. S. Forenbacher prisustvovao je sastanku organiziranom u okviru Sveučilišta na kojemu je za diplomirane veterinare predložen akademski naziv *doktor veterinarske medicine* (dr. vet. med.).

Početkom 1974. Savez studenata veterinarske medicine podnio je zahtjev za akademski naziv dr. veterine, koji je Savjet Fakulteta odlučio proslijediti Odboru za prosvjetu, nauku i kulturu Republičkog vijeća.

Godine 1983. Predsjedništvo Saveza veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije pokrenulo je postupak dobivanja titule doktora veterinarske medicine. Na tome je posebno radio prof. dr. V. Simić s Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu, kojega će kasnije podržati i kolege iz Bosne i Hercegovine. U Hrvatskoj se na toj problematici posebno angažirao doc. dr. Z. Modrić koji je tada bio zastupnik u Saboru SRH u kojemu je nastupio s inicijativom za stjecanje titule doktora veterinarske medicine odmah sa stjecanjem diplome.

Vijeće je u veljači 1985. imenovalo izaslanstvo (doc. dr. Z. Modrić, prof. dr. T. Martinčić, prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. Z. Vinovrški i prof. dr. J. Perić) za posjet predsjedniku Sabora i Izvršnom vijeću sa zahtjevom za isti tretman kao drugi fakulteti u pogledu titule doktor veterinarske medicine. Iste je godine u lipnju predložilo da se od Programskog savjeta zatraži pokretanje izmjene akademskog naziva diplomiranih veterinara u doktor veterinarske medicine.

U lipnju 1986. Savez veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije (SVVTJ) dostavio je dopis u kojemu obavještava da je Predsjedništvo SVVTJ-a razmotrilo informacije Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara (SDVVT) Srbije o aktivnostima za dobivanje akademskog naziva doktora veterinarske medicine. Zbog toga je u siječnju 1986. u Zagrebu održan sastanak svih dekana veterinarskih fakulteta Jugoslavije, pri čemu zauzet jedinstven stav o potrebi uvođenja spomenutog akademskog naziva. U skladu s time Vijeće je u ožujku 1986. odlučilo da se Saboru SRH uputi dopis za pokretanje inicijative za zaključenje Dogovora o jedinstvenom uređivanju akademskog naziva doktor veterinarske medicine za završene studije na veterinarskim fakultetima SFRJ. No ta inicijativa nije rezultirala promjenom akademskog naziva, a nova je pokrenuta tek nakon osamostaljenja Hrvatske. Tako se dekan prof. dr. V. Mitin 7. veljače 1992. obratio Ministarstvu prosvjete i kulture RH sa sljedećim prijedlogom:

Na 12. sjednici Vijeća općina Sabora Republike Hrvatske bilo je postavljeno pitanje zastupnika Borislava Zorića u vezi akademskog naziva „doktor veterinarske medicine" umjesto dosadašnjeg „diplomirani veterinar". Veterinarski fakultet u Zagrebu i Savez veterinarskih društava Hrvatske, pa i bivše Jugoslavije pokrenuli su još 1983. godine inicijativu za utvrđivanje stručnog naziva „doktor veterinarske medicine" te iskazali i potrebu za usklađivanjem stručnih naziva koji se stječu završavanjem medicinskih, stomatoloških i veterinarskih studija. Kako je poznato ta inicijativa do danas nije okončana za Veterinarski fakultet, ali je dopunom Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN br. 42/89. člankom 67, a na osnovi dogovora NN br. 5/85.) za medicinske i stomatološke fakultete uveden stručni naziv doktor medicine i doktor stomatologije.

Budući da je prijašnji režim promjenu stručnog naziva uporno odgađao, nastale su i teškoće za Fakultet, posebice u odnosima s veterinarskim fakultetima zapadnih zemalja koje takav stručni naziv imaju.

Fakultet je danas gotovo izgubio strane studente baš zbog tog stručnog naziva, a u prošlosti su oni studirali u Zagrebu do 4. godine i tada otišli na neki Europski fakultet koji dodjeljuje stručni naziv doktor veterinarske medicine. Veterinarski fakultet je od svog osnivanja u grupi s medicinskim fakultetom, a do 1980. godine imao i mnoge zajedničke nastavnike. Studiji veterinarske medicine po sadržaju, trajanju i karakteru su jednaki studijima humane medicine. U svim zemljama gdje se priznaje stručni naziv doktor medicine i stomatologije, priznavao se i stručni naziv „doktor veterinarske medicine".

Veterinari diplomirani na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu zapošljavali su se i u zemljama Europe i Amerike i uvijek dolazili do problema da li je to fakultetska sprema kad nemaju stručnog naziva „doktor veterinarske medicine"...

U znanstvenom području je taj problem riješen na temelju članka 54 i 157 Zakona o visokom obrazovanju SRH iz 1976. godine, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu svrstan je u grupu srodnih organizacija visokog obrazovanja medicinskih znanosti, zajedno s medicinskim, stomatološkim i farmaceutskim fakultetima. Na temelju tog Zakona, 1978. godine potpisani su i sporazumi između navedenih fakulteta o međusobnom priznavanju određenih ispita, o načinu prelaska studenata sa jednog na drugi fakultet te trajanju studija.

Na temelju Zakona o organizaciji znanstvenog rada SRH Znanstveno – nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu u svojoj sjednici održanoj 18. prosinca 1979. godine donijelo je Odluku o oblastima i područjima znanosti na Sveučilištu u Zagrebu i svrstalo Veterinarski fakultet u Zagrebu u znanstvenu oblast medicinskih znanosti – područje veterina. Tako diploma magistra znanosti, magistra i doktora znanosti uz akademski stupanj nosi znanstvenu oblast medicinskih znanosti – područje veterina. Isto to vrijedi i za izbore u znanstvena zvanja. Na osnovi navedenih argumenata molim naslov da ovaj dugo godina otvoreni problem riješi na adekvatan način kako je riješeno i sa naša dva srodna fakulteta, tj. medicinskim i stomatološkim.

Vlada RH je krajem travnja iste godine uputila pismo predsjedniku Sabora u kojem je, između ostalog, navedeno da prijedlog Fakulteta u vezi utvrđivanja novog stručnog naziva treba prihvatiti Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu. Vlada je pritom smatrala opravdanim i podržavala inicijativu zastupnika da se izmijeni stručni naziv i obavezala se da će to uskoro biti riješeno Zakonom o visokom obrazovanju.

Kako bi se ubrzalo rješavanje ovog problema, Znanstveno-nastavno vijeće Veterinarskoga fakulteta u lipnju 1992. predložilo je da se stručni naziv *diplomirani veterinar* promijeni u stručni naziv *doktor veterinarske medicine* i o tome izvijestilo Sveučilište. Vijeće je o tome raspravljalo i u rujnu 1993., kada je prof. Modrić postavio pitanje glede zvanja doktora veterine i dobio odgovor od dekana prof. Mitina da je to zvanje u postupku razmatranja. Nažalost, ni ti prijedlozi Fakulteta za promjenu stručnog naziva nisu prihvaćeni pa veterinari, iako školovani u okviru biomedicinske grupacije fakulteta, i dalje ostaju zakinuti za pripadajući stručni naziv doktora veterinarske medicine.

U međuvremenu je donesen osuvremenjeni nastavni plan i program sveučilišnog dodiplomskog studija veterinarske medicine prema preporukama Svjetske veterinarske udruge (World Veterinary Association, WVA) i Europskog udruženja ustanova za veterinarsku naobrazbu (European Association of Establishments for Veterinary Education, EAEVE), a još uvijek nije zakonski promijenjen stručni naziv *diplomirani veterinar* u *doktor veterinarske medicine*. Stoga je Zbor stude-

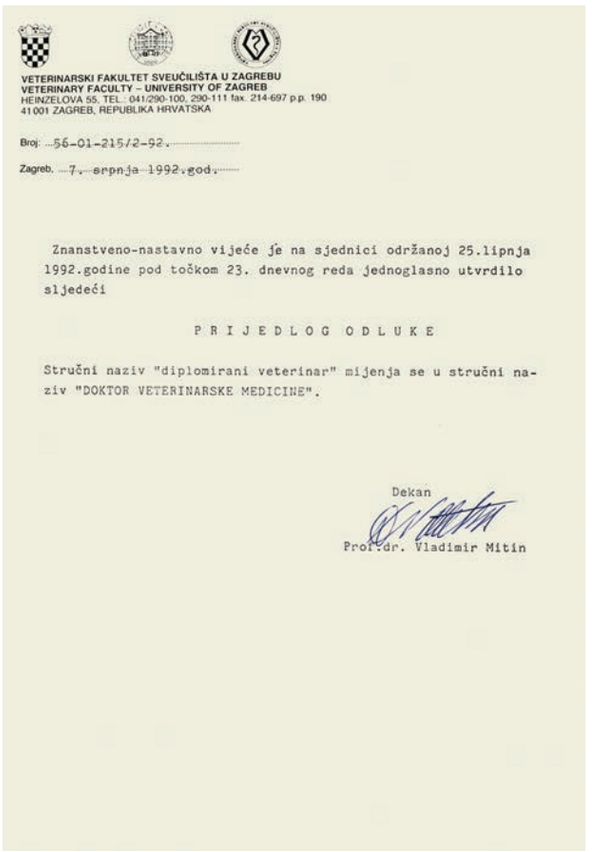

VETERINARSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
VETERINARY FACULTY – UNIVERSITY OF ZAGREB
HEINZELOVA 55, TEL.: 041/290-100, 290-111 fax. 214-697 p.p. 190
41 001 ZAGREB, REPUBLIKA HRVATSKA

Broj: 55-01-215/2-92.

Zagreb, 7. srpnja 1992.god.

Znanstveno-nastavno vijeće je na sjednici održanoj 25.lipnja 1992.godine pod točkom 23. dnevnog reda jednoglasno utvrdilo sljedeći

P R I J E D L O G O D L U K E

Stručni naziv "diplomirani veterinar" mijenja se u stručni naziv "DOKTOR VETERINARSKE MEDICINE".

Dekan

Prof.dr. Vladimir Mitin

Prijedlog odluke Znanstveno-nastavnog vijeća Veterinarskog fakulteta iz lipnja 1992. da se stručni naziv diplomirani veterinar mijenja u doktor veterinarske medicine (arhiva Fakulteta).

nata Veterinarskog fakulteta u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom i Hrvatskim veterinarskim društvom – 1893 – *SOCIETAS VETERINARIA CROATICA*, 6. ožujka 1997. pokrenuo prijedlog za izmjenu članka 172. Zakona o visokim učilištima (NN 59/1996., pročišćeni tekst), odnosno prijedlog teksta za Nacrt Zakona o službenim nazivima i titulama, sljedećeg sadržaja:

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu osnovan je 1919. godine kao Visoka veterinarska škola koja je od 7. prosinca 1924. pretvorena u Veterinarski fakultet i ušla u sustav Sveučilišta u Zagrebu.

Nastavni plan i program rađen je na osnovi kriterija koje je postavilo Sveučilište, uz nastojanje da studij veterinarske medicine bude što više medicinski, a što manje tehnološki, da studenti nakon završetka studija budu sposobni samostalno obavljati opću veterinarsko – medicinsku službu i da se studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu svojim sadržajem i opsegom izjednači s europskim visokim učilištima veterinarske medicine.

Do sada su studenti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nakon položenih svih ispita i obranjenog diplomskog rada stjecali stručni naziv diplomirani veterinar.

Na temelju članka 112. Zakona o visokim učilištima (NN br. 59/96. – pročišćeni tekst) i članka 33 Statuta Sveučilišta u Zagrebu, sukladno pozitivnom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i zaključku Senata od 17. rujna 1996. godine donijeta je odluka o prihvaćanju nastavnog programa sveučilišnog dodiplomskog studija za zvanje „doktor veterinarske medicine".

Na temelju gore navedenog zahtijevamo da nakon odslušanog X. semestra i svih položenih ispita te obranjenog diplomskog rada dobijemo stručni naziv doktor veterinarske medicine.

Nastavni plan i program kompatibilan je s drugim veterinarskim fakultetima u svijetu koji imaju stručni naziv doktor veterinarske medicine (DVM).

Na temelju članka 19. i 27. stavka 1. Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN br. 96/93. i br. 34/94. – ispravak) ministar znanosti i tehnologije donio je rješenje o upisu u Upisnik znanstvenoistraživačkih pravnih osoba Ministarstva znanosti i tehnologije: Sveučilište u Zagrebu, Veterinarski fakultet Zagreb, Heinzelova 55, pod rednim brojem 0053/995 god. u znanstvenom području biomedicinskih znanosti.

Veterinarski fakultet svrstan je u znanstveno područje biomedicinskih znanosti zajedno s medicinskim, stomatološkim i farmaceutsko biokemijskim fakultetom koji imaju stručni naziv nakon diplomiranja (dr. medicine, dr. stomatologije, magistar farmacije), što je utvrđeno člankom 172. Zakona o visokim učilištima (NN br. 59/96. – pročišćeni tekst), dok je stručni naziv doktor veterinarske medicine izostavljen, a u prijedlogu Zakona od 5. veljače 1996. godine (drugo čitanje) u čl. 66 izmjena i dopuna stoji, nakon stomatologije: citat „odnosno doktor veterinarske medicine".

Nakon svoga osamostaljenja, Republika Slovenija je također diplomiranim veterinarima s Veterinarskog fakulteta na temelju nacionalnog propisa, priznala pravo na titulu doktora veterinarske medicine. Kako je velika većina profesora tog fakulteta diplomirala na našem fakultetu, ovakvom zakonskom odredbom Republike Slovenije stekli su povlašteni položaj u odnosu na svoje kolege, hrvatske državljane. Kako i Slovenci i mi surađujemo s manje-više istim znanstvenicima (Veterinarski fakultet u Beču i Budimpešti) nismo u stanju strancima objasniti što se to kod nas dogodilo da nakon osamostaljenja nismo zakonski regulirali stručni naziv.

Za primjer navodimo fakultete u svijetu koji nakon diplomiranja dodjeljuju stručni naziv doktor veterinarske medicine: Budimpešta, Pariz, Utrecht, Ljubljana, Bologna, Milano, Napoli, Padova, Perugia, Torino i Pisa, Onderstepoortu u JAR-u i veterinarski fakulteti u Americi...

Zbog svega navedenog smatramo da su svi sadašnji studenti kao i diplomirani veterinari zakinuti u stručnom nazivu te zahtijevamo da se svima nakon završenog studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dodjeli stručni naziv doktor veterinarske medicine (dr. vet. med.). Potpisnici: Ivica Ravić, predsjednik studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Aldo Kursar, dipl. vet., predsjednik Hrvatske veterinarske komore i prof. dr. Mario Bauer, predsjednik Hrvatskog veterinarskog društva – 1893 – *SOCIETAS VETERINARIA CROATICA*.

Dekan prof. dr. Z. Biđin izvijestio je 8. listopada 1997. o prijedlogu Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, gdje je naznačen stručni naziv doktora veterinarske medicine u području biomedicinske znanosti.

U vezi sa zahtjevom za dodjelu stručnog naziva doktora veterinarske medicine Fakultet je dobio potporu i triju fakulteta biomedicinske grupacije Sveučilišta u Zagrebu. Aklamacijom je dana potpora dekanu prof. Biđinu da na sjednici Senata 9. prosinca 1997. brani stav da stručni naziv nakon završenoga dodiplomskog studija na našem fakultetu bude doktor veterinarske medicine.

U lipnju 1998. dekan prof. Biđin izvijestio je o sjednici Sveučilišta u Zagrebu i donošenju konačnog prijedloga Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima, u kojemu je predloženo da stručni naziv nakon završenog dodiplomskog studija bude doktor veterinarske medicine.

Konačno, u prosincu 1999., stupio je na snagu toliko očekivani Zakon o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima (NN 128/1999) kojim se regulira stručni naziv *doktor veterinarske medicine*, čime su višegodišnja nastojanja veterinara – da budu po zvanju izjednačeni s drugim strukama unutar područja biomedicine i zdravstva – uspješno privedena kraju.

Dana 26. veljače 2000. održana je na Veterinarskom fakultetu prva promocija doktora veterinarske medicine, kojoj je prisustvovalo 95 predloženika. Dana 18. ožujka iste godine održana je svečana dodjela diploma dr. vet. med. bivšim studentima, koji su diplomirali između 1943. i 1999. godine.

Na osnovi Zakona o akademskim stručnim nazivima i akademskom stupnju (NN 107/2007.) te Popisa akademskih naziva i akademskih stupnjeva i njihovih kratica (NN 45/2008) akademski naziv doktor/doktorica veterinarske medicine piše se skraćeno dr. med. vet.

3.25.5. Promjene u nastavnom planu 1930-ih godina

Prema Uredbi iz 1936. izmijenjen nastavni plan i program od V. do VIII. semestra te su pridodani IX. i X. semestar. Broj obveznih predmeta povećan je na 38, a neobveznih na osam. Među neobveznim predmetima uvedeni su Uvod u veterinarsku medicinu (prof. dr. F. Zavrnik) u I. (P-1), Osnove građanskog prava (prof. dr. P. Rastovčan) u II. (P-3), Psihologija životinja (prof. dr. R. Bujas) u IV. (P-2 + V-2) te Popularno proučavanje iz veterinarstva i stočarstva i Bojni otrovi i njihovo toksično djelovanje (prof. dr. R. Ganslmayer), oba u VIII. semestru (P-1). Ispiti su polagani u pet skupina, od kojih su tri bile uvjet za upis u više semestre. Time su studenti bili prisiljeni na kontinuiran rad, što je skraćivalo trajanje studija. Tom su uredbom u veterinarski studij uvedena nova područja: patološka fiziologija, hranidba te rendgenologija i fizikalna terapija. Satnicu predmeta koja nije bila određena tom uredbom propisao je Savjet Fakulteta. Prva generacija studenata koja je slušala studij po toj uredbi upisana je ak. god. 1936./1937. (tablica 7).

Tablica 7. Nastavni plan i program studija veterinarske medicine prema Uredbi iz 1936. te izmjenama i dopunama iz 1938. i 1939. godine (prema Redu predavanja Sveučilišta)

I. GODINA	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Fizika za veterinarsku medicinu	4	2	4	2
Botanika za veterinarsku medicinu	2		3	1
Zoologija (biologija) za veterinarsku medicinu	5	3	5	3
Teorija descendencije			1	
Kemija za veterinarsku medicinu	5	3	5	3
Sistematska anatomija	5		5	4
Opća histologija			3	4
Teorija i upotreba mikroskopa (neobvezno)	1		1	
Uvod u veterinarsku medicinu (neobvezno)	1			
Osnove političke ekonomije (neobvezno)	3			
Osnove građanskog prava (neobvezno)			3	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Sistematska anatomija	2	5		
Histologija	3	4		
Topografska anatomija			1	
Mikroskopska anatomija			3	2
Embriologija	4			
Fiziologija	5	3	5	3
Parazitologija	4	2	3	6
Interna klinička propedeutika kopitara i mesojeda			3	3
Psihologija životinja (neobvezno)			2	2
Povijest veterinarstva			2	
III. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	V. semestar		**VI. semestar**	
Opća patologija	5	8		
Opća i specijalna patološka anatomija			5	4

Mikrobiologija	6	6		
Patološka fiziologija	4	2	4	2
Specijalna patološka fiziologija			4	
Farmakologija i toksikologija	5	3	5	3
Interna klinička propedeutika kopitara i mesojeda	3	2		
Rendgenologija i fizikalna terapija			1	1
Kirurška propedeutika			2	2
Kemija živežnih namirnica			2	2

IV. GODINA	Broj sati u tjednu			
	VII. semestar		VIII. semestar	
Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda	3	3		
Klinička patologija i terapija kopitara i mesojeda (medicinska klinika)	5	3	5	5
Kirurgija i oftalmologija	5	2	5	5
Nauka o operacijama i povojima	2	2		
Nauka o potkivanju (Onihologija)			2	2
Opće stočarstvo i stočna higijena	5			
Specijalno stočarstvo			3	
Vježbe iz prosuđivanja stoke				2
Hranjenje stoke i higijena ishrane	3			
Biologija i patologija riba, rakova, školjki i drugih mekušaca	2			
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	
Enciklopedija poljoprivrede	3			
Stočarsko zadrugarstvo i osiguranje stoke			2	
Tržišni nadzor živežnih namirnica biljnog i drugog podrijetla			2	
Ekskurzije*				
Popularno poučavanje iz veterinarstva i stočarstva (neobvezno)			1	
Bojni otrovi i njihovo toksično djelovanje (neobvezno)			1	

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Specijalno stočarstvo	3			
Porodiljstvo i klinička patologija i terapija porodilja i sisančadi s propedeutikom	4	3	4	3
Klinička patologija i terapija unutarnjih bolesti preživača, svinja, peradi i kunića (bujatrička klinika)	4	4	4	4
Nauka o zarazama	4	2	4	4
Higijena mesa i mesnih proizvoda	3	3	3	4
Sudsko veterinarstvo			2	
Upravno veterinarstvo			2	
Veterinarska higijena			2	3
Pregled peradi, divljači, riba, rakova i školjaka			1	
Trgovina stokom (neobvezno)			1	

*Bez definirane satnice

3.25.6. Promjene u nastavnom planu 1940-ih godina

Nakon donošenja Uredbe i njezinih izmjena već se 1940. više puta korigiraju nastavni plan i program, a tako je nastavljeno i sljedećih godina.
Neposredno nakon oslobođenja zemlje na sjednici Vijeća od 15. rujna 1945. raspravljalo se o izradi nove uredbe jer se smatralo da je ona iz 1936. zastarjela te je zahtijevala nužne promjene. Pritom se Propisnik Fakulteta iz 1944. na toj sjednici uopće nije spomenuo. Nastavnici su u roku od 14 dana trebali izraditi nastavni plan svojih predmeta, a pisani prijedlog trebao je dostaviti i KSVM. Zaključeno je i da se prijedlog izmjena nastavnog plana da na mišljenje veterinarskoj službi. Izrada nove uredbe povjerena je odboru koji su činili prof. dr. B. Oklješa, doc. dr. S. Rapić i doc. dr. T. Varićak.
Vijeće je o izmjenama nastavnog plana raspravljalo od studenoga 1945. do ožujka 1946., pri čemu je na sjednici od 15. veljače 1946. prihvaćeno uvođenje obveznih kolokvija. Na sjednici od 1. ožujka, u okviru rasprave o kliničkoj nastavi, prihvaćen je prijedlog odbora kliničara *da je student dužan obaviti sve poslove oko pregleda i liječenja kliničkih i ambulantnih pacijenata (osim opasnih zahvata po život bolesne životinje) pod nadzorom stručnog kliničkog osoblja. U krug nastave uključit će se određen broj susjednih sela. Način povezivanja veterinarske službe u tim selima s Veterinarskim fakultetom ustanoviti će se sporazumno između Fakulteta i upravne veterinarske službe. Za obavljanje te službe organizirat će se kružna ambulanta služba u koju je svrhu potreban autobus za organizirani izlazak što većeg broja studenata. Potreban je i teretni kamion, pomoću kojeg će se dovesti na Fakultet teži i naročiti slučajevi bolesnih životinja zbog daljnjeg postupka i demonstracije. Prije spomenuti krug može se i proširiti u slučaju epizootija, kada će se obavljati posebni izlazak na to područje. Uvodi se obligatni staž u trajanju od najmanje 6 mjeseci. Staž će se obavljati u ustanovama, koje odredi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, a u kojima će se obavljati opća veterinarska praksa. Bez staža u praksi ne može se specijalizirati niti jedan veterinar. Uvodi se polaganje kolokvija iz kliničke patologije pojedinih organa ili skupina. Mogu biti najviše tri kolokvija tijekom godine. Bez uspješno položenih kolokvija ne može se pristupiti ispitu.*
Među važnijim zaključcima treba istaknuti uvođenje obveznog predmeta Sistematika životinja u II. semestru i obveznog predmeta Invazione bolesti u VII. i VIII. semestru. Dakle, nametničke bolesti svih domaćih životinja i drugih gospodarski korisnih životinja, osim riba, rakova i pčela, izdvojene su kao poseban nastavni i ispitni predmet. Također je razgraničena nastava između mikrobiologije i zaraznih bolesti. Formiran je obavezni predmet Mikrobiologija i imunologija u III. i IV. semestru, a Zarazne bolesti ostale su pozicionirane u IX. i X. semestru s istim brojem sati kao i prema ranijem prijeratnom nastavnom planu i programu. Navedeni primjeri ukazuju da je došlo do znatnijeg povećanja satnice studija u odnosu na raniji studijski, a time većeg nastavnog i studentskog opterećenja.
U vezi sa spomenutom potrebom za prijevoznim sredstvima Fakultetu je prvo dodijeljen kamion (1947.), a zatim i prvi autobus (1952.).
Godine 1947. objavljen je Pravilnik o trajanju studija i nastavnom planu i programu na veterinarskim fakultetima FNRJ (Službeni list FNRJ, 88/1947). Prema njemu je studij na Veterinarskom fakultetu trajao pet godina, pri čemu se u tom roku obavljala obvezna praksa i diplomski rad. S obveznom se praksom započelo 1948., a već sljedeće godine osnovana je posebna komisija za pitanje prakse, koja je radila u suradnji s Komitetom za naučne ustanove, sveučilište i visoke škole. Praksa se obavljala za vrijeme školskih praznika u veterinarskim ambulantama, veterinarskim zavodima, državnim poljoprivrednim dobrima i stočarskim farmama prema raspoloživim mjestima koje je Fakultetu dostavljalo Savezno i Republičko ministarstvo poljoprivrede. U početku je trajala mjesec dana, a zatim je produljena na dva mjeseca, tako da su studenti jedan mjesec boravili u ambulanti ili zavodu, a drugi mjesec na terenu. Za vrijeme prakse studenti su bili dužni voditi dnevnik rada. Osnovi zadaci prakse bili su učvršćivanje i upotpunjavanje teoretskog znanja praktičnim veterinarskim radom, upoznavanje studenata s problemima terena i pomoć terenu u najpotrebnijim slučajevima. Studij je završavao diplomskim radom, nakon položenih svih ispita. Diplomirani su veterinari stjecali naziv veterinara. Nastavni plan i program veterinarskih fakulteta donosili su republički komiteti za naučne ustanove, univerzitet i visoke škole, odnosno ministarstva prosvjete narodnih republika. Nastavne planove i programe odobravao je Komitet za škole i nauku Vlade FNRJ. Petogodišnje trajanje studija vrijedilo je za sve studente veterinarskih fakulteta, bez obzira na to kad su upisani. Novi nastavni plan vrijedio je i za studente upisane u ak. god. 1946./1947. Za studente starijih godišta fakulteti su, prema svojim prilikama, izradili prijelazne nastavne planove.
Nakon završetka rata nedostajalo je diplomiranih veterinara pa je Vijeće Veterinarskoga fakulteta vlastitom inicijativom poduzelo odgovarajuće mjere da se što prije dođe do završenih veterinarskih stručnjaka. Tako je tijekom ljetnih praznika ak. god. 1945./1946. na Fakultetu uveden izvanredni semestar za sva godišta, a ak. god. 1946./1947. tijekom ljeta održani su izvanredni semestri za studente I. i IV. semestra. Nastavnici bi završili svoja predavanja i vježbe za 10 do 14 dana, pri čemu bi nastava iz jednoga predmeta bila sažeta u 4 do 5 sati. Kada bi se na taj način apsolvirao jedan predmet, započela bi nastava iz drugoga predmeta. Suglasnost na uvođenje izvanrednih semestara dalo je Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.
Početkom 1946. pokrenuta je inicijativa za otvaranje veterinarske ambulante u sklopu Fakulteta koja je, zbog određenih poteškoća, u lipnju iste godine otvorena kao poliklinika. Djelovala je do srpnja 1947., kada je zbog izgradnje gradske veterinarske ambulante na Sajmištu i pada broja pacijenata obustavljen njezin rad (vidi dodatak 7.).
Prof. dr. I. Tomašec izvijestio je 26. veljače 1948. o nekim nedostacima

Na temelju člana 2. Uredbe o Komitetu za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole od 20. kolovoza 1947. (Narodne novine broj 91-47), a u suglasnosti sa predsjednikom Vlade Narodne Republike Hrvatske, Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade Narodne Republike Hrvatske propisuje

PRAVILNIK

o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

Član 1.

Nastava na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu traje pet godina.

Član 2.

Poslije položenih svih ispita propisanih nastavnim planom, studenti Veterinarskog fakulteta dobivaju diplomu o završenim studijama na Veterinarskom fakultetu i akademski naziv — veterinar.

Član 3.

Nastavni plan i program za Veterinarski fakultet propisuje Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade Narodne Republike Hrvatske u suglasnosti s Komitetom za škole i nauku Vlade FNRJ.

Član 4.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objavljenja u Narodnim novinama.

Broj: 11332/1948
Zagreb, 18. kolovoza 1948.

Predsjednik
Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole:
Dr. Miljenko Protega, v. r.

Suglasan,
Predsjednik Vlade
Narodne Republike Hrvatske:
Dr. Vladimir Bakarić, v. r.

Preslika Pravilnika o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (NN 76/1948).

nastavnih predmeta, ponajprije preklapanju gradiva iz parazitologije, specijalne patologije i terapije kopitara i mesojeda te nauke o zarazama. Manjkave programe trebalo je popuniti i ispraviti, a predstojnici spomenutih klinika trebali su uskladiti svoje programe. Sveučilišni je senat 13. srpnja 1948. prihvatio novi nastavni plan, pri čemu su, mimo odluke Vijeća, discipline kirurgije dijelom izostavljene, a broj sati predavanja i vježbi tog predmeta znatno je smanjen.

U skladu sa saveznim Pravilnikom o trajanju studija i nastavnom planu i programu na veterinarskim fakultetima FNRJ Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NRH donio je 1948. republički Pravilnik o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (NN 76/1948). Na osnovi tog pravilnika Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NRH, u suglasnosti s Komitetom za škole i nauku Vlade FNRJ, iste je godine propisao Nastavni plan za Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (tablica 8) s predloženim izmjenama (NN 78/1948). Odlukom komiteta, i s ciljem formiranja socijalistički obrazovanog intelektualca, na sve se fakultete uvode obvezni predmeti Osnove marksizma i lenjinizma i Politička ekonomija. Novim su nastavnim planom u studij veterinarske medicine uvedeni i obvezni predmeti Ruski jezik i Predvojnička obuka, koja se do ak. god. 1954./1955. predavala čak u svih deset semestara. Predvojnička je obuka uvedena na fakultetima kao obvezan predmet na osnovi Uredbe o predvojničkoj obuci (Službeni list FNRJ, 45/1948). Iste su godine učinjene određene izmjene nastavnog plana, a Vijeće je 14. siječnja 1949. prihvatilo da se kao obvezni jezik uvedu francuski, engleski i njemački, od kojih će studenti odabrati jedan.

U veljači 1949. odlukom Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole uvode se kolokviji (prema posebnim propisima za pojedine fakultete u okviru Pravila o upisivanju, pohađanju predavanja i polaganju ispita redovitih studenata Sveučilišta u Zagrebu od 29. rujna 1948., *na Veterinarskom fakultetu se iz predmeta, kod kojih se nastava izvodi kroz više godina, polažu kolokviji iza svakog dovršenog semestra izuzev onoga, iza koga se treba polagati ispit*, op. a.). Obvezni se kolokviji održavaju iz onih predmeta koji se predaju dva ili tri semestra, i to u onim semestrima koji neposredno ne prethode ispitu. Ta se odluka provodila do početka 1952., kada je zbog razlike u mišljenju nastavnika o tome zaključeno *da se neće obavljati kolokviji niti za jedan predmet, već će svaki nastavnik obavljati kontrolu nad radom studenata prema svom nahođenju*.

Vijeće je u svibnju 1949. raspravljalo o reviziji nastavnog plana i režima studija, pri čemu je zaključeno da se ona ne provodi dok se u praksi ne pokažu svi nedostaci postojećeg nastavnog plana i režima studija. Prihvaćeno je i da se ukine uvjetni semestar te da se fakultetsko gradivo u potpunosti iskoristi za redoviti studij i provode predavanja od početka do kraja akademske godine, čime će se nastavni plan mnogo bolje provoditi. Krajem iste godine raspravljalo se o ustroju šestogodišnjeg studija veterine, međutim nastavni plan i program nadležno ministarstvo nije prihvatilo (vidi dodatak 8.).

Tablica 8. Nastavni plan studija veterinarske medicine ak. god. 1948./1949. (NN 78/1948)

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Opća biologija	3	2	4	2
Sistematika životinja			3	
Botanika za veterinarsku medicinu	2	2	2	2
Fizika za veterinarsku medicinu	4	2		
Kemija za veterinarsku medicinu	4	2	4	2
Anatomija domaćih životinja	3	3	4	4
Osnovi marksizma-lenjinizma	2		2	
Ruski jezik	2		2	
Povijest veterinarstva (neobvezno)			1	
Predvojnička obuka	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Anatomija domaćih životinja	4	6		
Histologija i embriologija	4	2	3	2
Fiziologija domaćih životinja	6	4	6	4
Mikrobiologija i imunologija	2	2	2	2
Parazitologija			2	2
Opće i specijalno stočarstvo			2	2
Predvojnička obuka	2		2	

I. POVIJEST

III. GODINA	Broj sati u tjednu			
	V. semestar		VI. semestar	
Opće i specijalno stočarstvo	4	2		
Patološka morfologija	4	4	5	4
Patološka fiziologija	2	2	3	2
Farmakologija, toksikologija i farmakografija	3	2	3	1
Interna klinička propedeutika	2	2	1	2
Parazitologija	2	2		
Hranidba domaćih životinja			2	
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	2
Biologija i patologija riba i rakova			2	
Predvojnička obuka	2		2	

IV. GODINA	Broj sati u tjednu			
	VII. semestar		VIII. semestar	
Hranidba domaćih životinja	3	2		
Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda	2	1	1	2
Unutarnje bolesti domaćih životinja	6	7	6	7
Invazione bolesti	1	1	1	2
Biologija i patologija riba i rakova		1		
Stočarsko zadrugarstvo i osiguranje stoke			2	
Fiziologija i patologija spolnog života domaćih životinja			2	2
Rendgenologija i fizikalna terapija			2	3
Politička ekonomija	2		2	
Osnove poljoprivrede	2			
Predvojnička obuka	2		2	

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Kirurgija s oftalmologijom	3	4	4	5
Onihologija	2	2		
Veterinarsko porodiljstvo i bolesti porodilja i sisančadi	3	2	2	2
Fiziologija i patologija spolnog života domaćih životinja	1	1		
Zaraze domaćih životinja	4	2	4	2
Veterinarska higijena	3	2	2	2
Higijena mesa i mesnih proizvoda	2	2	2	2
Organizacija veterinarske službe			2	
Sudsko veterinarstvo			2	2
Klaonica i industrija stočnih proizvoda			1	
Predvojnička obuka	2		2	

3.25.7. Promjene u nastavnom planu 1950-ih godina

Savjet za nauku i kulturu FNRJ 1951. odlučio je da strani jezici neće biti obvezni predmet na Sveučilištu, već će se održavati tečajevi, kao ni predmet Osnove marksizma i lenjinizma, koji će se obrađivati u okviru stručnih predmeta. Zaključio je i da se revidiraju nastavni planovi, što je Senat Sveučilišta odobrio, pa je tako Vijeće u svibnju 1951. izabralo Odbor za izradu nastavnog plana i režima studija (prof. dr. I. Erlich, doc. dr. A. Rako, prof. dr. B. Oklješa, doc. dr. M. Martinčić). Polazna je osnova bila revizija broja nastavnih sati (predavanja i vježbi) i postavljanje u granice od 25 do 30 sati tjedno po semestru. U više se navrata raspravljalo o tom novom nastavnom planu i režimu studija, a okvirni plan sa satnicom Vijeće je prihvatilo u veljači 1952. godine. Njime je izmijenjen broj sati i raspored nekih predmeta po semestrima, pri čemu je najmanji broj nastavnih sati (24) bio predviđen u V., a najveći (33) u X. semestru. Zaključeno je i da se u jednoj od viših godina kao neobvezni predmet uvede Biologija i patologija divljači.

Na jednoj od sljedećih sjednica nastavljena je rasprava o nastavnom planu s jasnim stavovima pojedinih profesora o koncepciji studija sa svrhom obrazovanja veterinara općega tipa i značenju preventivne veterinarske medicine u studijskom programu (vidi dodatak 9.).

Vijeće je 2. travnja 1952. prihvatilo prijedlog o osnivanju Ambulantne klinike. Odbor kliničara trebao je izraditi nacrt Pravilnika o ustrojstvu i radu Ambulantne klinike. Nakon rasprave i nekih izmjena Pravilnik je u lipnju te godine poslan nadležnim tijelima na odobrenje. Dana 28. kolovoza potvrdila ga je Uprava za veterinarstvo Privrednog

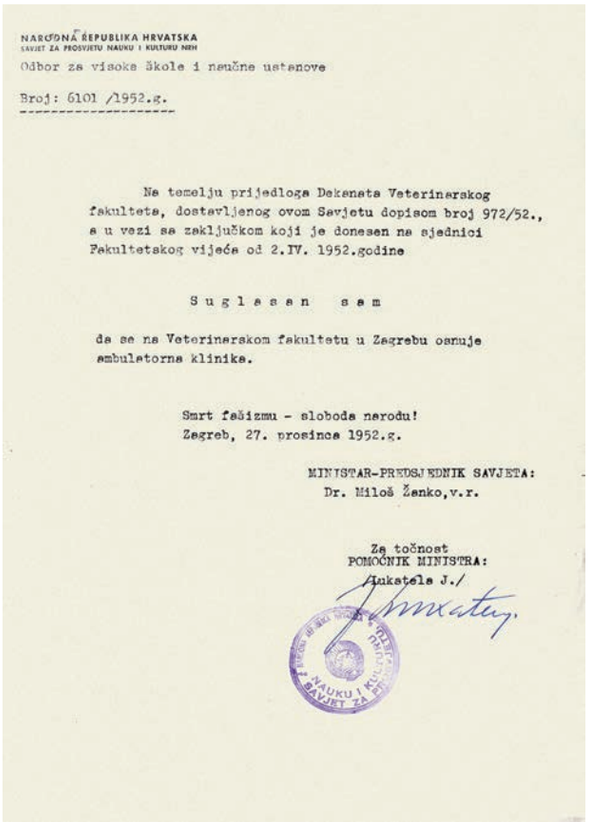

NARODNA REPUBLIKA HRVATSKA
SAVJET ZA PROSVJETU NAUKU I KULTURU NRH
Odbor za visoke škole i naučne ustanove

Broj: 6101 /1952.g.

Na temelju prijedloga Dekanata Veterinarskog fakulteta, dostavljenog ovom Savjetu dopisom broj 972/52., a u vezi sa zaključkom koji je donesen na sjednici Fakultetskog vijeća od 2.IV. 1952.godine

S u g l a s a n s a m

da se na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu osnuje ambulatorna klinika.

Smrt fašizmu - sloboda narodu!
Zagreb, 27. prosinca 1952.g.

MINISTAR-PREDSJEDNIK SAVJETA:
Dr. Miloš Žanko,v.r.

Za točnost
POMOĆNIK MINISTRA:
/nakteln J./

Suglasnost ministra prosvjete o osnivanju Ambulantne klinike iz prosinca 1952. godine (arhiva Fakulteta).

Savjeta Vlade NRH, a 27. prosinca iste godine i Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH. Nakon izbora prvih asistenata stečeni su uvjeti za početak nastave u ak. god. 1953./1954. Studenti su s nastavnicima odlazili autobusom u veterinarske stanice u okolici Zagreba, gdje su se praktično upoznavali s terenskom problematikom. Takav je oblik organizacije Ambulantne klinike i praktične nastave, uz manje izmjene, zadržan sve do danas.

Odlukom ministra dr. M. Žanka, predsjednika Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu o nastavnom planu i režimu studija na našem fakultetu u lipnju 1952. odlučeno je da Interna klinička propedeutika ne bude poseban ispitni predmet, već da se ispituje u okviru predmeta Unutarnje bolesti. Predmeti Biologija i patologija riba i rakova te Biologija i patologija pčela i svilaca ukinuti su kao samostalni ispitni predmeti, a nije prihvaćen prijedlog da se Rendgenologija polaže kao zaseban ispitni predmet. U isto vrijeme u nastavni plan i program uvodi se obvezni predmet Društvena uloga veterinara koji se predaje u I. semestru, s jednim satom predavanja, a od ak. god. 1953./1954. pod tim se nazivom upisuje Uvod u veterinarstvo.

U siječnju 1953. prihvaćeno je da studenti na prvoj godini studija upisuju jedan strani jezik po vlastitom izboru. U svibnju iste godine raspravljalo se o prijedlozima honorarnih nastavnika za nastavu iz stranih jezika. O tome je trebao raspraviti odbor u kojemu su bili prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. T. Ciliga i doc. dr. E. Topolnik. Prema prijedlogu odbora i zaključku Vijeća od 3. srpnja 1953. nastava iz stranog jezika postala je obvezna u svim godinama studija (prva godina dva sata predavanja u zimskom i dva sata predavanja u ljetnom, a od druge do pete godine po jedan sat predavanja tjedno u oba semestra), s polaganjem kolokvija na kraju godine. U to su vrijeme studenti mogli slušati engleski, ruski i njemački jezik, koji su predavali honorarni nastavnici (engleski M. Herceg, ruski E. Čehović, a njemački dr. A. Hurm).

Iste je godine Vijeće više puta raspravljalo o reorganizaciji nastave iz parazitologije, pri čemu se dogodio presedan da nije podržalo prijedlog Zavoda za parazitologiju.

Vijeće je 15. svibnja 1953., prilikom rasprave o prijedlogu predstojnika Zavoda za parazitologiju, prof. dr. I. Babića, o promjeni nastavnog plana i programa iz predmeta Parazitologija i Nametničke bolesti, prihvatilo prijedlog prof. dr. S. Rapića da se ti predmeti spoje u jedan nastavni predmet te da se tom novom predmetu da dovoljan broj sati, a opći dio prebaci u biologiju. Taj je prijedlog bio u suprotnosti sa stavom Zavoda. Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog predstojnika prof. Babića za izmjenu naziva Zavoda za parazitologiju u Zavod i klinika za nametničke bolesti. Vijeće 3. srpnja 1953. nije prihvatilo ostavku prof. Babića na mjesto predstojnika Zavoda i klinike za nametničke bolesti (nije se slagao sa zaključkom vijeća o reorganizaciji nastave iz parazitologije i nametničkih bolesti, pa je na sjednici Vijeća od 19. prosinca 1953. za predstojnika Zavoda i klinike za nametničke bolesti izabran prof. dr. D. Mikačić, op. a.). Pod istom je točkom dnevnog reda prihvaćen prijedlog prof. Rapića da se radi provedbe zaključka Vijeća o prebacivanju općeg dijela parazitologije u biologiju, a kliničkog dijela u nametničke bolesti, osnuju dva povjerenstva. U odbor za prenošenje gradiva u biologiju ušli su stručnjaci iz biologije, parazitologije, patološke anatomije, patološke fiziologije i farmakologije, a u odbor za spajanje parazitologije s nametničkim bolestima stručnjaci iz parazitologije, unutarnjih bolesti i zoohigijene. Vijeće je 7. studenoga prihvatilo prijedlog prvog odbora *da u predmetu Opća biologija i sistematika domaćih životinja treba za potrebe nastave iz patološke anatomije, patološke fiziologije i farmakologije dati studentu opće poznavanje parazitskih grupa (npr. trematoda, cestoda, nematoda i dr.), te poznavanje načina koji najvažniji uzročnici bolesti vrše invaziju (razvojni ciklusi) i oštećuju nosioca (mehanički, toksički i dr.), a da je suvišno poznavanje pojedinih vrsta… Za izvršenje ove promjene nije potrebno povećati broj sati nastave iz predmeta Opća biologija i sistematika domaćih životinja.* Prof. Babić je na taj zaključak vijeća dao odvojeno mišljenje, uz naglasak *da Fakultet raspolaže s tri kvalificirana nastavnika parazitologije* (mislio je pritom na sebe, doc. dr. I. Drežančića i prof. dr. D. Mikačića, op. a.) *i da ovaj zaključak Vijeća predstavlja povrat za oko 30 godina unatrag, kad Fakultet nije imao kvalificiranog nastavnika parazitologije, pa su parazitologiju morali predavati biolo-*

zi. U prosincu je dekan prof. dr. A. Sutlić izvijestio da su se članovi odbora koji je trebao raspravljati i izraditi nastavni plan i program za uvodni i klinički dio predmeta nametničke bolesti složili da se o tome raspravi u okviru rasprave o reviziji nastavnih planova, programa i režima studija. Pritom treba naglasiti da su nastavnim planom i programom iz 1954. još uvijek postojala dva predmeta, Parazitologija u VI. i Nametničke bolesti u VII. i VIII. semestru. No prema nastavnom planu iz 1958. uklonjena je oštra granica između obaju dotadašnjih predmeta te je formiran jedinstveni predmet Parazitologija i invazione bolesti. Tom je reformom iz ispitnog gradiva izbačen znatan dio građe iz morfologije, a dijelom i iz biologije parazita. Iako je to gradivo dijelom zamijenjeno uvođenjem nekih novih područja (ekologija posrednika, epizootiologija fascioloze, trihostrongilidioze i dr.), to nije bilo dovoljno da se zadrži prethodna satnica, koja je u okviru novoga predmeta bila svedena na dva semestra, tj. u VI. i VII. semestru.

Dana 30. travnja 1954. Vijeće je načelno prihvatilo prijedlog skupine nastavnika (prof. dr. E. Topolnik, doc. dr. S. Vatovac i doc. dr. I. Drežančić) da se osnuju vijeća godišta, radi što plodnije suradnje studenata i nastavnika. Predlagači su pritom dobili zadatak da izrade detaljan prijedlog. Pravilnik o vijećima godišta Vijeće je prihvatilo 18. svibnja 1954., a njegove izmjene i dopune 22. lipnja 1956. godine. Vijeća godišta činila su 4 do 6 predstavnika studenata te svi nastavnici i fakultetski suradnici tog godišta, a u V. godini i dva predstavnika apsolvenata. Svako je vijeće godišta biralo predsjednika i tajnika među nastavnicima i dva predstavnika studenata. To je uže tijelo pratilo rad svakoga godišta, upućivalo na nedostatke te ih samo ispravljalo ili upućivalo Fakultetskom vijeću i drugim samoupravnim tijelima radi pronalaženja odgovarajućeg rješenja. Svi su članovi Vijeća bili ravnopravni u donošenju svih odluka vijeća godišta. Ona su se sastajala najmanje dva puta godišnje, i to početkom i krajem akademske godine sa svim studentima svoga godišta, a vijeće V. godine i sa svim apsolventima. Na prvom su se sastanku studenti upoznali s nastavnim programom, režimom studija i drugim problemima studija te godine, a na kraju akademske godine, prije održavanja fakultetske skupštine, rezimirali su se rezultati rada svakoga godišta. Vijeća godišta raspravljala su o učenju, pohađanju predavanja i vježbi, udžbenicima i skriptama, nastavnom planu, poboljšanju kvalitete ispita i dr. Upućivala su na nedostatke izvođenja nastave, pa su svojim radom pridonijela poboljšanju nastave te prijedlozima olakšali Fakultetskom vijeću rješavanje tekućih pitanja iz života i rada studenata.

Godine 1954. studenti su pružili oštar otpor režimu studija zbog prestrogih uvjeta upisa u više semestre (vidi dodatak 10.).

Kao posljedica toga ukinuti su određeni uvjeti i slobodan upis u VIII. semestar. Pokrenuta je akcija za izmjenu nastavnog plana, programa i režima studija, pa je Izvršno vijeće Sabora rješenjem od 23. travnja imenovalo Komisiju za izradu prijedloga plana nastave na Veterinarskom fakultetu. Zadatak je komisije bio da:

- *razmotri do sada izvršeni rad Vijeća Veterinarskog fakulteta na donošenju novog nastavnog plana i programa veterinarskog studija*
- *razmotri prijedloge i mišljenja ostalih ustanova i pojedinaca u vezi donošenja novog nastavnog plana i programa veterinarskog studija*
- *predloži Izvršnom vijeću Sabora NR Hrvatske nacrt propisa o studiju na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koji ima sadržavati i prijedloge nastavnog plana i programa studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.*

Komisija ima izvršiti naprijed navedeni zadatak najkasnije do 1. srpnja 1954. godine.

U komisiju su imenovani: prof. dr. M. Winterhalter, predsjednik, te članovi prof. dr. T. Varićak, prof. dr. E. Topolnik, doc. dr. S. Forenbacher, dr. Z. Aleraj, direktor Veterinarskog instituta, J. Lukatelo, savjetnik Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, A. Dumić, potpukovnik JNA, dr. N. Fiolić, načelnik Uprave za veterinarsku službu Državnog sekreterijata za poslove narodne privrede, i I. Juretić, veterinar Veterinarske stanice u Vrbovcu. Tajnik komisije bio je J. Lukatelo. Komisija je nakon gotovo dvomjesečnog rada sastavila prijedlog novoga nastavnog plana, programa i režima studija. Među ostalim, razmotrila je i prijedloge Udruženja studenata veterinarske medicine.

Spomenuti je prijedlog razmatran i prihvaćen na sjednicama Fakultetskog vijeća 19. lipnja (prva i druga godina studija) i 26. lipnja 1954. (treća, četvrta i peta godina studija), a Izvršno vijeće Sabora NRH donijelo je 7. srpnja 1954. Odluku o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (NN 32/1954). Odlukom je dobiven okvirni nastavni plan i program, nakon čega su nastavnici izradili nove nastavne programe za svoje predmete, a objavljeni su u posebnim otiscima *Sveučilišnog vjesnika* 1955. za prvu i drugu godinu i 1957. za preostale godine studija. Od najvažnijih izmjena u nastavnom planu, osim promjena u nastavi iz Botanike, treba istaknuti da se nastavno gradivo iz Fizikalne terapije ispitivalo u okviru ispita Unutarnje bolesti i Kirurgije. Iz nastave je izostavljena Fizika kao samostalan nastavni i ispitni predmet, a Biologija je skraćena na jedan semestar. Do toga

Jedan od prvih izlazaka studenata na terensku nastavu nakon osnivanja Ambulantne klinike sredinom pedesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Garaža s autobusima za terensku nastavu iz Ambulantne klinike šezdesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

je došlo jer se smatralo da će srednjoškolsko gradivo obuhvatiti dio programa koji se predavao na fakultetima. Dotad obvezni nastavni i ispitni predmeti Biologija i patologija riba i rakova te Rendgenologija postali su neobvezni predmeti. Učinjene su i druge izmjene u satnici i rasporedu. Prihvaćen je i zaključak da se nastava iz neobveznih predmeta može održavati uz odobrenje Vijeća, i to u vrijeme kada se ne održava obvezna nastava.

Spomenutom odlukom Izvršnog vijeća Zavod i klinika za nametničke bolesti nazvan je Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti. Istom je odlukom predviđeno da se Zavod za mikrobiologiju i Zavod i klinika za zarazne bolesti spoje u Zavod za mikrobiogiju i zarazne bolesti, što je provedeno odlukom Vijeća od 3. studenoga 1954. (Vijeće je 9. prosinca 1954. izabralo prof. dr. E. Topolnika za predstojnika novoimenovanog zavoda, opas. a.). Na istoj se sjednici raspravljalo o odluci Izvršnog vijeća o promjeni naziva Ambulantne klinike u Ambulantnu službu i njezinu razvrstavanju u kategoriju izvan klinika i zavoda, pri čemu je prihvaćen prijedlog prof. Rapića da se Ambulantna služba nazove Zavod za ambulantnu službu i zamoli Izvršno vijeće Sabora NRH da tu odluku Vijeća prihvati (Sekreterijat za zakonodavstvo i organizaciju Izvršnog vijeća odgovorio je da Odlukom o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu nije utvrđen status pojedinih fakultetskih ustanova i njihov međusobni odnos, pa nema razloga da se odluka mijenja, op. a.). Dekan je izvijestio da su do donošenja Odluke Izvršnog vijeća strani jezici bili obvezni ispitni predmeti, dok se spomenutom odlukom oni uopće ne navode. No na osnovi Općeg zakona o univerzitetima iz 1954. Vijeće je odlučivalo o uvođenju neobveznih predmeta, pa je na spomenutoj sjednici prihvaćeno da se na Veterinarskom fakultetu održava nastava iz stranih jezika kao neobvezna nastava s dva sata predavanja u zimskom i ljetnom semestru prve godine studija. Na istoj su sjednici izabrani honorarni nastavnici za nastavu iz stranih jezika za ak. god. 1954./1955 (M. Herceg – engleski, dr. A. Hurm – njemački i E. Čehović – ruski jezik). Uvođenje stranog jezika kao neobaveznog predmeta podržali su i studenti, pri čemu su gotovo svi upisivali engleski jezik.

Studenti prve godine u ak. god. 1954./1955. slušali su nastavu po novom nastavnom planu propisanu spomenutom odlukom (tablica 9).

Ubrzo nakon donošenja navedenog nastavnog plana i programa, a u vezi s izradom Statuta Fakulteta, 1955. i 1956. prihvaćene su njegove izmjene i dopune, pri čemu treba istaknuti ponovno uvođenje Fizike u I. semestru, te ustroj neobveznih predmeta Osiguranje stoke i Važnija poglavlja iz zoonoza u X. semestru.

Statut je donesen ak. god. 1957./1958., i nastava se gotovo u cijelosti održavala po novom nastavnom planu i programu, izuzev nekih predmeta u petoj godini koji su se još te akademske godine slušali po starom programu (tablica 10).

Tablica 9. Nastavni plan prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iz 1954. godine.

I. GODINA	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Uvod u veterinarstvo	1			
Biologija	4	2		
Primijenjena kemija	4	2	4	2
Anatomija i histologija s embriologijom	6	8	6	6
Fiziologija			5	4
Povijest veterinarstva (neobvezno)			1	
Strani jezik (neobvezno)	2		2	
Predvojnička obuka	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Anatomija i histologija s embriologijom		6		
Fiziologija	5	4		
Opća mikrobiologija i imunologija	3	3		
Stočarstvo	2	2	4	2
Krmno raslinstvo i otrovno bilje			3	2
Patološka anatomija			4	2
Patološka fiziologija			3	2
Farmakologija i toksikologija			4	2
Predvojnička obuka	2		2	

I. POVIJEST

III. GODINA	Broj sati u tjednu			
	V. semestar		VI. semestar	
Patološka anatomija	4	4		
Patološka fiziologija	3	2		
Farmakologija i toksikologija	2	2		
Hranidba	2	2	4	2
Interna klinička propedeutika	3	4		
Unutarnje bolesti			6	4
Parazitologija			4	2
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	2
Predvojnička obuka	2		2	

IV. GODINA	Broj sati u tjednu			
	VII. semestar		VIII. semestar	
Unutarnje bolesti	5	4	2	4
Nametnici i nametničke bolesti	2	2	2	2
Kirurgija	2	2	2	4
Specijalna mikrobiologija	2	2		
Zarazne bolesti	2		4	2
Fizikalna terapija	1	2		
Osnove poljoprivredne ekonomike	2			
Seminar specijalne patologije		2		2
Fiziologija i patologija razmnožavanja sa porodiljstvom			4	2
Biologija i patologija riba i rakova (neobvezno)	2	1		
Rendgenologija (neobvezno)			1	2
Ambulantna služba		4		4

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Kirurgija	2	4		2
Fiziologija i patologija razmnožavanja s porodiljstvom	2	4	1	4
Zarazne bolesti	2	2		
Zoohigijena	2	2	2	2
Higijena živežnih namirnica animalnog podrijetla	3	2	4	5
Sudbeno veterinarstvo	1	2	2	2
Upravno veterinarstvo			2	
Seminar specijalne patologije		2		
Praktični radovi na zavodima i klinikama				3
Ambulantna služba		4		4

Tablica 10. Nastavni plan studija veterinarske medicine prema prvom Statutu Veterinarskog fakulteta iz 1958. godine

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Uvod u veterinarstvo	1			
Opća biologija	4	2		
Primijenjena fizika	2	1		
Primijenjena kemija (biokemija)	4	2	4	2
Anatomija, histologija i embriologija	4	8	4	9
Fiziologija			5	4
Povijest veterinarstva (neobvezno)			1	
Strani jezik (neobvezno)	2		2	
Predvojnička obuka	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Anatomija i histologija s embriologijom	1	10		
Fiziologija	5	4		
Opća mikrobiologija i imunologija	3	2		
Društveni razvitak i socijalistička izgradnja	2	1	2	1
Hranidba, krmno i otrovno bilje			2	2
Patološka anatomija			5	4
Patološka fiziologija			4	2
Farmakologija i toksikologija			4	2
Predvojnička obuka	2		2	
III. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	V. semestar		**VI. semestar**	
Patološka anatomija	3	4		
Patološka fiziologija	2	2		
Farmakologija i toksikologija	2	2		
Hranidba, krmno i otrovno bilje	3	2	3	2
Unutarnje bolesti	3	4	6	6
Stočarstvo			4	3
Parazitologija i invazione bolesti			4	2
IV. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	VII. semestar		**VIII. semestar**	
Unutarnje bolesti	4	4		
Stočarstvo	2	2		

Parazitologija i invazione bolesti	3	3		
Kirurgija	2	4	4	4
Specijalna mikrobiologija			2	2
Zarazne bolesti			3	2
Fizikalna terapija	1	2		
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	1	2	2	4
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	2
Osnove socijalističke poljoprivrede s ekonomikom stočarske proizvodnje			2	1
Biologija i patologija riba i rakova (neobvezno)	2	1		
Rendgenologija (neobvezno)			1	2
Ambulantna služba		4		4

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	3	4		
Zarazne bolesti	5	2		
Zoohigijena	2	2	2	2
Higijena živežnih namirnica animalnog podrijetla	3	4	4	4
Sudbeno veterinarstvo			3	4
Upravno veterinarstvo			2	1
Važnija poglavlja iz zoonoza (neobvezno)			1	
Uzgoj i patologija lovne divljači (neobvezno)			2	
Ambulantna služba		4		4

Od bitnih izmjena, osim ponovnog uvođenja fizike u nastavni plan i program te pojedinih izbornih predmeta, treba spomenuti da se dotadašnja nastava iz predmeta Krmno raslinstvo i otrovno bilje počela predavati s hranidbom, a predmet je imenovan u Hranidba, krmno i otrovno bilje s nastavom u IV., V. i VI. semestru. Uveden je novi obvezni predmet za marksistički odgoj studenata, Društveni razvitak i socijalistička izgradnja u III. i IV. semestru. Predmet Osnove poljoprivredne ekonomike proširuje se i preimenuje u Osnove socijalističke poljoprivrede s ekonomikom stočarske proizvodnje. Započeo se predavati u ak. god. 1960./1961. jer se prije toga nije mogao naći honorarni nastavnik. U nastavni je plan i program uključen i neobvezni predmet Uzgoj i patologija lovne divljači u X. semestru, koji se počeo predavati od ak. god. 1959./1960. Što se tiče ostalih novina, treba spomenuti da se nastava iz Unutarnjih bolesti svela na tri semestra (V., VI. i VII.) bez zasebnog predmeta Interna klinička propedeutika.
Donošenjem saveznog Zakona o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima (Službeni list FNRJ, 23/1960) i republičkog Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 27/1961) uvodi se stupnjevanje studija na fakultetima. Dodiplomsko stupnjevanje dijelilo se na tzv. prvi stupanj, kojim se stjecala viša stručna sprema, te drugi stupanj za stjecanje visoke stručne spreme. Godine 1960. i 1961. o tom se raspravljalo na razini Fakulteta i šire, pri čemu je Fakultet odbacio mogućnost uvođenja prvoga stupnja nastave (vidi dodatak 11.)

Detalj vježbi iz Fizike u vježbaonici Zavoda za fiziku nakon ponovnog uvođenja predmeta u nastavni plan od 1954. godine (arhiva Fakulteta).

3.25.8. Promjene u nastavnom planu 1960-ih godina

U razmatranju dodiplomskog stupnjevanja studija raspravljalo se i o reviziji nastavnog plana i programa za jedinstveni studij veterinarske medicine. Pokrenuto je pitanje buduće kompetencije veterinara s obzirom na njegovu ulogu i djelovanje u stočarskoj proizvodnji. Zaključeno je da veterinar treba najaktivnije sudjelovati u stočarskoj proizvodnji od samog početka, a ne samo intervenirati u medicinskim zahvatima. Takav je pristup jedinstvene organizacije studija veterinarske medicine težio stvaranju veterinara općeg obrazovnog profila. Stoga je u nastavni plan trebalo više uključiti zootehničke predmete (Stočarstvo, Hranidba i Zoohigijena), što je došlo do izražaja u Statutarnoj odluci o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija na Veterinarskom fakultetu. Odluka je donio Savjet Fakulteta 13. lipnja 1961. te je u nastavnom planu povećana satnica iz navedenih predmeta. U skladu sa spomenutom odlukom ak. god. 1961./1962. uvodi se neobvezna nastava iz Fizičkog odgoja.

Vijeća je u ožujku 1963. prihvatilo uvođenje neobveznog predmeta Odabrana poglavlja iz veterinarske toksikologije za studente VI. semestra, a u travnju iste godine zaključilo je da se uvede neobvezni predmet Izabrana poglavlja iz zoohigijene u X. semestru.

U srpnju 1963. dotad obvezni predmet Društveni razvitak i socijalistička izgradnja u III. i IV. semestru preimenuje se u Osnove opće sociologije i političke ekonomije, a umjesto obveznog predmeta Osnove socijalističke poljoprivrede s ekonomikom stočarske proizvodnje uvodi se obvezni predmet Ekonomika stočarstva u VII. i VIII. semestru. To je novi kolegij za kojim se od 1959. do 1961., prilikom šireg razmatranja pitanja kakav je stručnjak veterinar potreban našoj praksi te kakva je njegova uloga u suvremenoj stočarskoj proizvodnji, nametnula potreba da bude u nastavnom planu i programu radi izobrazbe veterinara iz ekonomike stočarstva. Time bi se, ujedno, zaokružio postupak obrazovanja veterinara općega tipa, koji uz odgovarajuće medicinsko znanje vlada stočarskom proizvodnjom kroz zootehničke predmete (Stočarstvo, Hranidba i Zoohigijena) i Ekonomiku stočarstva. No nitko se prije nije htio prihvatiti obrade programa iz Ekonomike stočarstva, pa je zato uvođenje tog kolegija u studijski program odgođeno. Nastavni plan i program iz tog predmeta izrađen je 1963. i ak. god. 1963./1964. uveden u nastavu. Spomenute su izmjene objavljene u nastavnom planu i programu Statuta, koji je na prijedlog Vijeća od 31. siječnja 1964. prihvaćen na sjednici Savjeta 1. veljače iste godine. U nastavi je težište stavljeno na upoznavanje studenata s najvažnijim praktičnim zahvatima, tako da su predavanja smanjena na račun praktične nastave. Osim toga nastava se dopunjavala vježbama na terenu, koje su se dijelom provodile putem Ambulantne klinike, a dijelom u okviru praktične nastave iz nekih predmeta (Higijena mesa, Zoohigijena, Stočarstvo i Hranidba). Opseg pojedinih uvodnih predmeta je smanjen, uvedeni su uvjeti za upis u više semestre, tako da je prosječnom studentu omogućeno da uz redovito pohađanje nastave završi studij u propisanom roku. Fakultet je u to vrijeme nastojao osuvremeniti nastavu uvođenjem modernih sredstava (filmovi) i praktičnim radom studenata, što se postiglo neposrednim radom u veterinarskim stanicama u okolici Zagreba te poljoprivrednim kombinatima i farmama. Taj je oblik nastave davao zadovoljavajuće rezultate, ali je zahtijevao i znatna financijska sredstva, pa se nadopunjavao iz sredstava za druge namjene.

Godine 1965. učinjene su manje izmjene u razmještaju predmeta radi što logičnijeg nastavljanja gradiva iz pojedinih predmeta. Predmet Osnove opće sociologije i političke ekonomije prebačen je u I. i II. semestar s istim brojem sati. U predmetu Patološka anatomija izmijenjen je broj sati. Predmet Hranidba, krmno i otrovno bilje nije se više predavao u IV. semestru, dok mu je u V. i VI. semestru povećana satnica. Te su izmjene učinjene u Statutu koji je prihvaćen 7. ožujka 1966. godine. Nakon donošenja tog Statuta učinjene su neke izmjene u nastavnom planu i programu I. – IV. semestra. Biologija i

Detalj vježbe iz Higijene mesa u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica (od 2010. godine Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane) (arhiva Fakulteta).

Detalj vježbi iz sekcije riba koju izvodi prof. dr. N. Fijan u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela šezdesetih godina prošlog stoljeća (arhiva Fakulteta).

Detalj vježbi iz parazitologije u vježbaonici Zavoda za farmakologiju i toksikologiju (arhiva Fakulteta).

Fizika postaju dvosemestralni predmeti, u I. i II. semestru. U prvoj godini studija uveden je kao obvezni predmet Fizički odgoj – bez ispita. Posebno treba istaknuti da je kolokvij iz anatomije (ligamenti, kosti i zglobovi) pretvoren u zaseban predmet Anatomija I u I. semestru. Dotadašnji preostali dio nastavnoga gradiva preimenovan je u predmet Anatomija II, histologija i embriologija u II. i III. semestru. Od ostalih izmjena Fiziologija se više nije slušala u II. semestru, već je prebačena u drugu godinu studija. Farmakologija i Patološka fiziologija su iz IV. semestra premještene u treću godinu studija. Spomenute izmjene i dopune nastavnog plana i programa navedene su u Statutarnoj odluci o izmjenama i dopunama Statuta Veterinarskog fakulteta, koji je na prijedlog Vijeća nastavnika od 16. studenoga 1967. prihvaćen na sjednici Savjeta 29. prosinca iste godine (tablica 11).
Vijeće nastavnika je 30. prosinca 1968. prihvatilo prijedlog, a Savjet 21. veljače 1969. prihvatio je nastavni plan i program novog predmeta Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji. Nastava je u početku bila izborna, a od ak. god. 1970./1971. predavala se kao obvezni predmet u IX. i X. semestru. Predmet je uveden u skladu sa studijskim programima drugih europskih fakulteta (Giessen, Brno, München) te potrebom privrede zbog intenziviranja peradarske proizvodnje u našoj zemlji. Vijeće je 27. lipnja predložilo, a Savjet 8. srpnja 1969. prihvatio izmjenu nastavnog plana V. i VI. semestra, kad je korigirana satnica pojedinih predmeta.

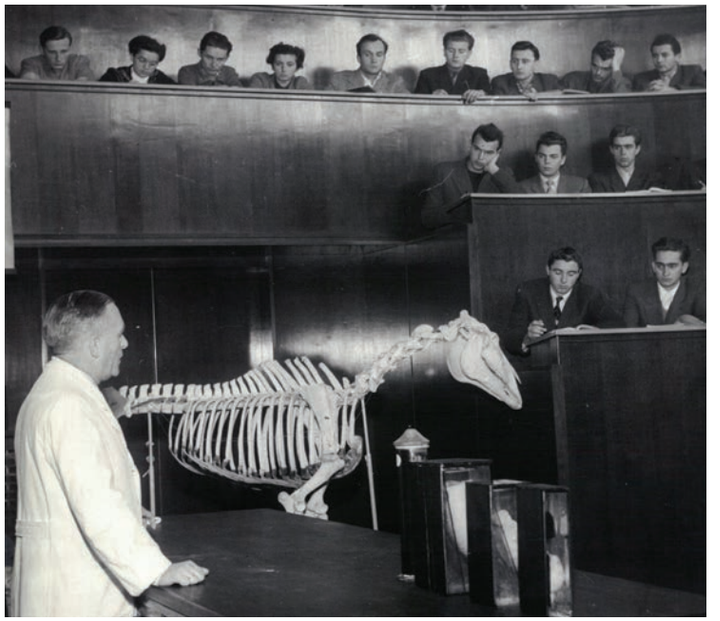

Detalj predavanja prof. dr. T. Cilige, nastavnika anatomije u Amfiteatralnoj predavaonici šezdesetih godina prošlog stoljeća (arhiva Fakulteta).

Tablica 11. Nastavni plan studija veterinarske medicine prema Statutu Veterinarskoga fakulteta iz 1966. i njegovim izmjenama iz 1967. godine

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Uvod u veterinarstvo	1			
Biologija	4	2	3	2
Fizika	2	2	2	2
Kemija	4	2	4	2
Anatomija I	3	6		
Anatomija II, histologija i embriologija			5	10
Predvojnička obuka I	2		2	
Fizički odgoj		2		2
Povijest veterinarstva (neobvezno)			2	
Strani jezik (neobvezno)	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Anatomija II, histologija i embriologija	5	10		
Fiziologija	5	4	5	4
Opća mikrobiologija i imunologija	3	2		
Specijalna mikrobiologija			3	2
Osnove opće sociologije i političke ekonomije	2	1	2	1

Patološka anatomija			4	6
Predvojnička obuka II	2		2	

III. GODINA	Broj sati u tjednu			
	V. semestar		VI. semestar	
Patološka anatomija	4	4		
Patološka fiziologija	4	2	2	2
Farmakologija i toksikologija	4	2	3	2
Hranidba, krmno i otrovno bilje	4	2	4	2
Unutarnje bolesti	3	4	6	6
Stočarstvo			6	3
Parazitologija i invazione bolesti			4	2
Izabrana poglavlja iz toksikologije (neobvezno)			2	

IV. GODINA	Broj sati u tjednu			
	VII. semestar		VIII. semestar	
Unutarnje bolesti	4	4		
Stočarstvo	4	2		
Parazitologija i invazione bolesti	3	3		
Kirurgija	2	4	4	4
Zarazne bolesti			3	2
Fizikalna terapija	1	2		
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje			2	4
Biologija i patologija pčela i svilaca			2	2
Ekonomika stočarstva	2	2	2	3
Patologija riba i rakova (neobvezno)	2	1		
Rendgenologija (neobvezno)			1	2
Ambulantna klinika* (u VII. i VIII. semestru)				

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	4	6		
Zarazne bolesti	5	2		
Zoohigijena	3	3	4	4
Higijena namirnica animalnog porijekla i osnovi tehnologije	3	4	4	4
Sudbeno veterinarstvo			3	4
Upravno veterinarstvo			2	1
Izabrana poglavlja iz zoonoza (neobvezno)			1	
Izabrana poglavlja iz zoohigijene (neobvezno)			2	
Uzgoj i patologija lovne divljači (neobvezno)			2	
Ambulantna klinika* (samo u IX. semestru)				

*satnica uključena u drugim kliničkim predmetima

3.25.9. Promjene u nastavnom planu 1970-ih godina

Početkom sedamdesetih godina nastavljen je rad na izmjenama nastavnog plana i programa za više godine studija, pa je Vijeće nastavnika 17. lipnja predložilo, a Savjet 30. lipnja 1970. prihvatio Statutarnu odluku o izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa studija veterinarske medicine od VII. do X. semestra. Izmijenjeni su nazivi, satnica i razmještaj pojedinih predmeta i uvedeni su neki novi kolegiji. Kao novi predmet uvedena je Radiobiologija u IX. i X. semestru, koja se u ak. god. 1970./1971. predavala kao neobvezni, a od sljedeće akademske godine kao obvezni kolegij. Predmet je uveden na zahtjev i za potrebe narodne obrane. Od ostalih promjena treba istaknuti da je neobvezni predmet Biologija i patologija riba i rakova ponovno uveden kao obvezni u VII. semestru. Dotad neobvezni predmet Rendgenologija i obvezni predmet Fizikalna terapija počeli su se predavati kao jedinstven obvezni predmet Rendgenologija i fizikalna terapija u VII. i VIII. semestru. Za strane su studente uvedeni obvezni, a za domaće studente neobvezni predmeti Tropske parazitarne bolesti u IX. i Tropske zarazne bolesti u X. semestru (tablica 12).

Inicijativa za *tropske* predmete pokrenuta je još ak. god. 1962./1963., kada su Vijeće i Savjet raspravljali o poučavanju stočarstva u azijsko-afričkim zemljama. Kako su na našem fakultetu studirali i strani studenti, redom iz Afrike (Jugoslavija je tada bila jedna od vodećih država u Pokretu nesvrstanih, koja je na različite načine sudjelovala u razvoju tih zemalja, pa i financiranjem obrazovanja studentima pojedinih afričko-azijskih zemalja, op. a.), trebalo im je pružiti odgovarajuću naobrazbu iz animalne patologije njihovih područja. Uzeto je u obzir i da u te zemlje, na poziv, odlaze i naši stručnjaci, koji bi se također trebali upoznati s njihovom veterinarskom problematikom.

Tablica 12. Nastavni plan studija veterinarske medicine prema Statutarnoj odluci Fakulteta iz 1970. godine

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Uvod u veterinarstvo	1			
Biologija	4	2	3	2
Fizika	2	2	2	2
Kemija	4	2	4	2
Anatomija I	3	6		
Anatomija II, histologija i embriologija			5	10
Osnovi narodne obrane I	2		2	
Fizički odgoj		2		2
Povijest veterinarstva (neobvezno)			2	
Strani jezik (neobvezno)	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Anatomija II, histologija i embriologija	5	10		
Fiziologija	5	4	5	4
Opća mikrobiologija i imunologija	3	2		
Specijalna mikrobiologija			3	2
Osnove opće sociologije i političke ekonomije	2	1	2	1
Patološka anatomija			4	6
Osnove narodne obrane II	2		2	
III. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	V. semestar		**VI. semestar**	
Patološka anatomija	4	4		
Patološka fiziologija	4	2	2	2

Farmakologija i toksikologija	4	2	3	2
Hranidba domaćih životinja	5	3	3	2
Unutarnje bolesti	3	4	4	6
Stočarstvo			5	3
Parazitologija i invazione bolesti			4	2
Izabrana poglavlja iz toksikologije (neobvezno)			2	

IV. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	VII. semestar		**VIII. semestar**	
Unutarnje bolesti	5	4		
Stočarstvo	5	2		
Parazitologija i invazione bolesti	4	2		
Kirurgija	2	4	4	4
Zarazne bolesti			3	2
Rendgenologija i fizikalna terapija	1	1	1	2
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje			2	4
Ekonomika stočarstva	2	2	3	2
Biologija i patologija riba i rakova	2	2		
Biologija i patologija pčela			2	2
Ambulantna klinika* (u VII. i VIII. semestru)				

V. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	IX. semestar		**X. semestar**	
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	4	6		
Zarazne bolesti	5	2		
Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji	2	1	2	2
Zoohigijena	3	3	4	4
Higijena i tehnologija animalnih namirnica	3	4	4	4
Sudbeno veterinarstvo			3	4
Upravno veterinarstvo			2	1
Radiobiologija	2	1	2	2
Izabrana poglavlja iz zoonoza (neobvezno)			1	
Izabrana poglavlja iz zoohigijene (neobvezno)			2	
Tropske parazitarne bolesti (neobvezno)	1			
Tropske zarazne bolesti (neobvezno)			1	
Uzgoj i patologija lovne divljači (neobvezno)			2	
Ambulantna klinika* (samo u IX. semestru)				

*satnica uključena u drugim kliničkim predmetima

Savjet je 1. ožujka 1963. imenovao posebno povjerenstvo (doc. dr. D. Petrović, dr. M. Hajsig, dr. T. Wikerhauser) sa zadaćom da ispita afro-azijsku problematiku. Na osnovi prikupljenih podataka izrađeni su programi spomenutih predmeta i uneseni u nastavni plan Statutarnom odlukom 1970. godine. Studente afro-azijskih zemalja u početku je financirala Republička zajednica za financiranje usmjerenog obrazovanja, međutim 1972. prestala je s davanjem sredstava za studente upisane u prvu godinu. Zbog toga je na inicijativu Upravnog odbora sa stranim studentima 14. prosinca 1972. održan sastanak na kojemu ih je dekan prof. dr. B. Maržan upoznao s mogućnošću uvođenja školarine. Dogovoreno je da studenti preko svojih veleposlanstava utječu na Republičku zajednicu za financiranje usmjerenog obrazovanja kako bi i dalje financirala njihovo školovanje. No Republička je zajednica zauzela jasan stav o prestanku financiranja, zbog čega je Savjet 9. svibnja 1973. donio odluku o uvođenju školarine za inozemne studente u iznosu od 5.000,00 dinara po semestru. Ta je školarina postupno rasla, pa je tako u ak. god. 1982./1983. iznosila 25.000,00 dinara godišnje, a sljedeće akademske godine 45.000 dinara po semestru. Zbog toga se gotovo potpuno izgubio interes stranih studenata iz zemalja u razvoju za naš studij, pa je te akademske godine zabilježen upis samo jednoga takvog kandidata. Prema evidenciji diplomiranih studenata ukupno je 85 stranih studenata iz 14 afro-azijskih zemalja završilo Veterinarski fakultet (tablica 13). Prvi je student diplomirao 29. listopada 1963. (A. Demise, Etiopija), a posljednji 12. listopada 1995. godine (P. H. Y. Dwamena, Gana). Najveći je broj tih studenata diplomirao sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća.

Vijeće je u travnju 1973. raspravljalo o poteškoćama u studiju, zbog čega je svega 15 % studenata diplomiralo u roku. Kako je utvrđeno da najveće poteškoće čini raspored predmeta, skupina nastavnika izradila je prijedlog za njegovu izmjenu. Znanstveno-nastavno vijeće je 26. listopada 1973. osnovalo komisiju od 22 člana nastavnika sa svih godina studija, koja je izradila novi nastavni plan i program. Program za prvu godinu Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je 28. lipnja, a Savjet 12. srpnja 1974., dok je za drugu godinu prihvaćen u srpnju sljedeće godine. Provodeći reformu nastave, Komisija je pošla od činjenice da sve

Tablica 13. Broj diplomiranih studenata afro-azijskih zemalja u razdoblju od 1963. do 1995., razvrstanih po matičnoj državi dolaska

Država	Broj diplomiranih studenata
Etiopija	5
Kenija	1
Sudan	29
Somalija	3
Ruanda	2
Sirija	18
Gana	11
Jordan	8
Centralna afrička republika	2
Mali	1
Burundi	2
Tanzanija	1
Afganistan	1
Libanon	1
Ukupno	**85**

Detalj s terenskih vježbi iz pčelarstva sedamdesetih godina prošlog stoljeća (ljubaznošću prof. dr. E. Prukner-Radovčić).

godine studija trebaju biti što je moguće više jednako opterećene, tako da nastavna materija bude što jednoličnije raspoređena po semestrima. Analiza dotadašnjeg nastavnog plana pokazala je da je druga godina studija bila nedovoljno opterećena. Nasuprot tomu, četvrta je godina bila previše opterećena jer su u njoj, osim kliničkih predmeta, bili i Stočarstvo i Ekonomika stočarstva. Stoga su izmjenama nastavnog plana i programa Stočarstvo (novi naziv Primijenjena biologija u uzgoju domaćih životinja) i Hranidba domaćih životinja premješteni u drugu, Zoohigijena u četvrtu, a Ekonomika stočarstva u petu godinu studija. Opća mikrobiologija i imunologija pozicionirana je u III., Specijalna mikrobiologija u VI. semestar da bude bliže predmetu Zarazne bolesti, a Patološka anatomija iz IV. je semestra prebačena u V., pa se u cijelosti slušala u trećoj godini studija. S obzirom na niz primjedbi da se gradivo iz statistike sluša u okviru Biologije, Stočarstva i Ekonomike stočarstva, prihvaćeno je da se ne uvodi novi predmet kao što je to učinjeno na nekim srodnim fakultetima, nego da se ta materija uključi u Stočarstvo koji je to područje i dotad najviše obrađivao. Time se izbjeglo dupliciranje, a Ekonomika stočarstva mogla se na račun tih sati baviti i ekonomikom veterinarstva. U skladu s tadašnjom reformom visokoškolske nastave i uvođenjem studenata u znanstveni rad komisija je predložila da se u IV. semestru uvede neobvezni predmet Uvod u znanstveni rad i da se održava u svim višim semestrima. Od ostalih novina treba spomenuti da je u prvoj godini studija ukinut obvezni predmet Uvod u veterinarstvo, a uveden obvezni predmet Osnove marksizma. Biokemija je odvojena od Kemije kao zaseban predmet, Fizika skraćena na jedan semestar, ustrojen je zaseban predmet Anatomija II, a histologija i embriologija su izdvojene u Opću histologiju u I. semestru i Histologiju i embriologiju u II. semestru. Engleski jezik uveden je kao obvezni predmet u I. i II. semestru.

Nastavljajući započetu reformu nastave, Komisija za nastavni plan i program predložila je reviziju studijskog programa za treću i četvrtu godinu studija. Novi nastavni plan i program za treću godinu studija Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je 5. srpnja, a Savjet 14. srpnja 1976., dok je za četvrtu i petu godinu prihvaćen na sjednici Vijeća 20. lipnja i sjednici Savjeta 8. rujna 1977. godine. Od najvažnijih izmjena treba spomenuti uvođenje obaveznih predmeta Fizički odgoj i Engleski jezik u drugu godinu studija. Predmet Opća patologija se podijelio u dva dijela, pa se tako istoimeni predmet slušao u V., a Patološka morfologija u VI. semestru. Osim toga uvedena je Primijenjena anatomija u V. semestru, a Rendgenologija i fizikalna terapija razdvojena je na Fizikalnu terapiju u VI. i Rendgenologiju u VII. semestru (tablica 14.). Kada se uzmu u obzir sve izmjene nastavnog plana i programa u tom razdoblju, može se zaključiti da su one bile među najcjelovitijim promjenama u čitavom diplomskom studiju nakon pedeset godina postojanja Fakulteta.

Tablica 14. Nastavni plan studija veterinarske medicine ak. god. 1977./1978.

	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
I. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	I. semestar		**II. semestar**	
Osnove marksizma	1	1	1	1
Biologija	2	2	3	2
Fizika	3	2		
Kemija	3	2		
Biokemija			4	2
Anatomija I	2	4		
Anatomija II			3	6
Osnove narodne obrane I	2		2	
Opća histologija	2	2		
Histologija i embriologija			2	2
Fizički odgoj		2		2
Engleski jezik	2		2	
II. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Sociologija i politička ekonomija	2	2	2	2
Fiziologija	5	4	5	4
Opća mikrobiologija i imunologija	3	2		
Primijenjena biologija u uzgoju domaćih životinja	6	2	5	3
Hranidba domaćih životinja	3	2	5	3
Osnove narodne obrane II	2		2	
Fizički odgoj		2		2
Engleski jezik	2		2	
Uvod u znanstveni rad (neobvezno)			1	
Povijest veterinarstva (neobvezno)			2	
III. GODINA	**Broj sati u tjednu**			
	V. semestar		**VI. semestar**	
Primijenjena anatomija	1	4		
Opća patologija	5	4		
Patološka morfologija			3	4
Patološka fiziologija	4	2	2	2

Farmakologija i toksikologija	4	2	3	2
Unutarnje bolesti			3	4
Parazitologija i invazione bolesti	4	2	3	2
Specijalna mikrobiologija			2	2
Fizikalna terapija			1	1
Uvod u znanstveni rad (neobvezno)	1		1	

IV. GODINA	Broj sati u tjednu			
	VII. semestar		VIII. semestar	
Unutarnje bolesti	5	4	5	4
Kirurgija	3	3	2	2
Zarazne bolesti			3	2
Rendgenologija	1	2		
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	2	2	4	4
Biologija i patologija riba	2	2		
Biologija i patologija pčela			2	2
Ambulantna klinika* (u VII. i VIII. semestru)				
Uvod u znanstveni rad (neobvezno)	1		1	

V. GODINA	Broj sati u tjednu			
	IX. semestar		X. semestar	
Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje	4	6		
Zarazne bolesti	5	2		
Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji	2	1	2	2
Zoohigijena	3	3	4	4
Higijena i tehnologija animalnih namirnica	3	4	4	4
Ekonomika i organizacija u animalnoj proizvodnji i veterinarstvu	2	2	3	2
Upravno veterinarstvo	2	1		
Sudbeno veterinarstvo			3	4
Radiobiologija	2	1	2	2
Ambulantna klinika* (samo u IX. semestru)				
Uvod u znanstveni rad (neobvezno)	1		1	
Tropske parazitarne bolesti (neobvezno)			1	
Tropske zarazne bolesti (neobvezno)			1	
Uzgoj i patologija lovne divljači (neobvezno)			2	

*satnica uključena u drugim kliničkim predmetima

3.25.10. Teškoće u provođenju nastavnog plana 1960-ih i 1970-ih godina

U ak. god. 1965./1966. za upis u prvi semestar nije bio uvjet položen kvalifikacijski ispit, pa su se upisali i oni koji se nisu prethodno uspjeli upisati na željeni fakultet. Zbog toga se na prvu godinu ukupno upisalo 380 studenata (309 muškaraca i 71 žena), što je za Fakultet bilo previše. Naime, optimalan broj studenata na prvoj godini, s obzirom na kapacitet predavaonica, vježbaonica, laboratorija te nastavnog i pomoćnog osoblja, mogao je biti maksimalno 150. Tako velik broj studenata znatno je opteretio nastavni kadar prve godine, iako je za pojedine predmete bila određena pomoć nastavnika iz viših godina studija. Bez obzira na poteškoće s prostorom i financiranjem nastavnog procesa, programi iz svih predmeta uspješno su provedeni. Osim toga nastava se neprekidno osuvremenjivala uvođenjem novih metoda, približavanjem praktičnom radu i primjenom vlastitih i inozemnih znanstvenoistraživačkih dostignuća. Teorijska nastava i laboratorijske vježbe te vježbe na životinjama u stacionarnim klinikama obavljale su se na Fakultetu. Praktična nastava sa studentima viših godina izvodila se u susjednoj klaonici, obližnjim veterinarskim stanicama, stočarskim i peradarskim pogonima poljoprivrednih kombinata i farmama.

Ak. god. 1966./1967. u prvi semestar upisala su se 224 studenata bez ponavljača (ukupno 302 studenta) iako je ponovno uveden kvalifikacijski ispit. No prema uvjetima za upis u prvi semestar završeni srednjoškolci s vrlo dobrim i odličnim uspjehom imali su neposredan upis na Fakultet, bez polaganja kvalifikacijskog ispita. Prevelik broj studenata uvelike se odrazio na kvalitetu praktične nastave. Studenti su često samo promatrali umjesto aktivno sudjelovali u praktičnoj nastavi. Prosječan uspjeh studenata u ak. god. 1967./1968 bio je oko 2,6. Relativno slab uspjeh u odnosu na zalaganje nastavnika pripisivao se, osim prevelikom broju studenata na vježbama (skupine po 30 – 40 umjesto 5 – 10 studenata), neodgovarajućem srednjoškolskom obrazovanju i nedovoljnoj zainteresiranosti. Studentima su nedostajale radne navike, a nije postojala ni stimulacija za postizanje boljeg uspjeha. Velik broj studenata nastojao je samo položiti ispit, bez interesa za kvantitetu i kvalitetu znanja. Uspoređujući ocjene u prethodnim godinama studija, zapažen je nejednak kriterij ocjenjivanja na različitim predmetima. Kod nekih predmeta uopće nije bilo odličnih ocjena, a kod drugih nije bilo nedovoljnih ocjena. Osim toga bilo je poznato da su neki nastavnici umjesto upisivanja nedovoljne ocjene često odgađali ispit i po nekoliko puta, što je mijenjalo sliku uspješnosti studenata iz tih predmeta.

U skladu sa Zakonom o visokoškolskom obrazovanju (NN 27/1961) studenti su bili obvezni pohađati cjelokupnu nastavu, uključujući i predavanja. Nastavnici su povremeno kontrolirali prisutnost na nastavi, no nisu se primjenjivale sankcije protiv onih koji nisu redovito pohađali predavanja. Tako je dekan prof. dr. S. Krvavica izvijestio Vijeće 6. svibnja 1967. da je od svih nastavnika zatražio prozivku studenata za 3. svibnja te da dostave popis onih koji tog dana nisu prisustvovali predavanjima. Odlučeno je da studenti koji nisu nazočili predavanju moraju izraditi pismeni rad ili položiti kolokvij.

Velike poteškoće stvaralo je i financiranje jer skromna sredstva za nastavu i nepovoljno tretiranje Fakulteta u pokriću troškova za kliničku praktičnu nastavu onemogućivalo je unaprjeđenje tog oblika nastave. Praktična se nastava izvodila većim dijelom na teret financijskih sredstava koja su uprihodili pojedini nastavnici svojim znanstvenim radom, što nije bilo prihvatljivo. Nastava je sve više trpjela jer nije bilo novca za nabavu suvremenih nastavnih sredstava. Naime, osjećao se nedostatak suvremene opreme za demonstraciju, pomoćnih nastavnih pomagala i potrošnog materijala, osobito lešina velikih životinja za sekciju, zbog nedostatka potrebnih uređaja za njihovo čuvanje. Kod pojedinih predmeta iz kojih se nastava izvodila djelomično na terenu (Hranidba, Stočarstvo, Zoohigijena) osobitu je poteškoću činio otpor nekih stočarskih gospodarstava dolasku studenata na praksu zbog ekononomskih razloga (ometanje u redovitom radu, mogućnost infekcije i dr.). Plaćanje odgovarajuće naknade tim gospodarstvima nije bilo moguće jer Fakultet nije imao osigurana sredstva za to. Stoga su zavodi morali upoznavati studente s najnovijim praktičnim dostignućima iz zootehničkih predmeta pretežno putem dijapozitiva i filmova. Praktičnu je nastavu otežavao i vrlo malen broj asistenata na nekim predmetima (Kemija, Fizika, Biologija i dr.). Nedostajalo je i udžbenika. Fakultet je imao Studentsku knjižnicu koja je trebala raspolagati dovoljnim brojem udžbenika i skripti. No knjižni je fond djelomično zastario, a većim je dijelom, zbog višegodišnjeg korištenja, postao neupotrebljiv. Radi obnove knjižničnog fonda Fakultet je uz suglasnost studenata ak. god. 1968./1969. uveo plaćanje upisnine. Iz tih su sredstava obnovljene skripte autora s Fakulteta.

Početkom sedamdesetih godina, zbog dugogodišnjeg manjka sredstava, oprema za nastavu bila je toliko zastarjela da je odavno bila

Detalj predavanja u predavaonici Zavoda za fiziologiju šezdesetih godina prošlog stoljeća (arhiva Fakulteta).

Skupina studenata na terenskoj nastavi iz Ambulantne klinike ak. god. 1978./1979. U prvom je redu druga slijeva S. Vuković, koja je ostvarila sveučilišnu karijeru u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju, a u gornjem je redu drugi slijeva Ž. Grabarević, koji je postao sveučilišni profesor u Zavodu za veterinarsku patologiju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (arhiva Fakulteta).

knjigovodstveno otpisana i predstavljala muzejske primjerke. Fakultet nije mogao odvojiti gotovo nikakva sredstva za poboljšanje nastave tako da je, pogotovo u praktičnoj nastavi, i razvoj znanosti zaostajao. Sporadični slučajevi nabave novih uređaja i druge opreme nisu mogli poboljšati situaciju. Posljednje veće ulaganje u nastavu tada bilo je ak. god. 1966./1967., kada je odobrena nabava pedeset novih mikroskopa, što je bilo nedostatno za sve zavode i klinike. No za to nije bilo dovoljno sredstava. Dakako da pod tim uvjetima nije moglo biti govora o suvremenoj nastavi. Velik je problem bila nabava vlastitih životinja, što se negativno odrazilo na praktičnu kliničku nastavu. Da bi donekle ublažio nedostatak praktičnog rada na velikim životinjama, Fakultet je obavljao niz besplatnih usluga raznim stočarskim organizacijama, koje su onda dopuštale praktičan rad u njihovim organizacijama.
Ak. god. 1967.1968. u prvu je godinu upisan 171 student bez ponavljača, a do sredine sedamdesetih godina taj je broj pao na oko 160 upisanih studenata bez ponavljača, što je rasteretilo nastavnike i poboljšalo kvalitetu nastave. Ak. god. 1976./1977. ponovno taj broj raste te je u prvu godinu upisano 206 studenata, i taj se trend nastavlja i sljedećih godina.

3.25.11. Promjene u nastavnom planu 1980-ih godina

Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 15. veljače i Savjeta Fakulteta od 25. travnja 1983. prihvaćen je Pravilnik o izradi i obrani diplomskog rada. Naime, Zakon o usmjerenom obrazovanju (NN 20/1982), kao i prijašnji Zakon o visokom obrazovanju (NN 15/1977), predvidjeli su na završetku svakog obrazovnog procesa završni pismeni rad, pa je tako završni dio sedmoga stupnja obrazovanja uključivao diplomski rad i diplomski ispit. Stoga su studenti pete godine studija, kao prva generacija, morali polagati diplomski ispit. Taj se ispit sastojao od obrane diplomskog rada i provjeravanja kandidatova znanja iz teme diplomskog rada, koju je provodila ispitna komisija od najmanje tri člana. Usmenom je dijelu ispita mogao pristupiti kandidat čiji je diplomski rad prihvatila Komisija za diplomske radove. Ako je student tijekom studija izradio jedan ili više radova koji po sadržaju i opsegu odgovaraju diplomskom radu, Komisija za diplomske radove mogla je to priznati kao diplomski ispit.

Znanstveno-nastavno je vijeće 12. ožujka 1985. prihvatilo novi nastavni plan i program. Glavne su promjene bile uvođenje obveznih predmeta Osnove statistike i Kibernetika u veterinarstvu u prvom semestru, a umjesto obveznog predmeta Sociologija i politička ekonomija ustrojen je obvezni predmet Socijalizam i samoupravljanje u drugom semestru. Obvezni predmet Primijenjena biologija u uzgoju i proizvodnji životinja preimenovan je u Tehnologija uzgoja i proizvodnje životinja i predavao se u III. i IV. semestru. Dotadašnjem izbornom predmetu iz lovne divljači naziv je izmijenjen u Biologija i patologija lovne divljači te je postao obvezni predmet u V. semestru. Od ak. god. 1987./1988. naziv je dopunjen i glasio je Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači (devedesetih godina predmet je dva puta mijenjao ime, a nastavnim je planom od 1995. definiran naziv Uzgoj i patologija lovne divljači s 15 sati predavanja i 15 sati vježbi, op. a.). Obvezni predmet Higijena i tehnologija animalnih namirnica podijeljen je u dva obvezna predmeta, Higijena i tehnologija mesa i riba u IX. te Higijena i tehnologija mlijeka u X. semestru. Uveden je neobvezni predmet Kinologija u IX. semestru. Uvedena je zatim stručna praksa za pojedine pretkliničke (Primijenjena anatomija, Radiobiologija), javnozdravstvene (Toksikologija, Parazitologija i invazivne bolesti, Higijena i tehnologija mesa i riba) zootehničke (Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja, Zoohigijena, Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači) i kliničke predmete (Unutarnje bolesti na terenu). Stručna praksa je bila raspodijeljena po predmetima na trećoj, četvrtoj i petoj godini studija. U skladu s novim nastavnim planom i programom na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 25. lipnja i Savjeta 26. lipnja 1987. prihvaćeni su novi izvedbeni programi za prvu do treću godinu, a na sjednici Vijeća od 8. prosinca 1987. i Savjeta od 21. siječnja 1988. za četvrtu i petu godinu studija (tablica 15).
Obvezni predmeti Osnove statistike i Kibernetika u veterinarstvu trebali su biti održani za studente upisane u ak. god. 1985./1986. No zbog poteškoća u pronalasku nastavnika nisu održani dvije akademske godine zaredom. Rješenjem Prosvjetne inspekcije iz svibnja 1987. nastava za studente upisane ak. god. 1985./1986. i 1986./1987. organizirala se prema planu i programu iz 1985., pa je održana naknadno, odnosno u rujnu 1987. godine.
Ak. god. 1989./1990. na temelju dopisa Saveznog sekreterijata za narodnu obranu povećana je satnica iz obveznog predmeta Općenarodna obrana i društvena samozaštita u I. i II. semestru na dva sata predavanja i jedan sat vježbi. Druga je godina studija zadržala satnicu tog predmeta 1+1.

Tablica 15. Nastavni plan studija veterinarske medicine ak. god. 1987./1988.

PREDMET	SEMESTAR				
	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	**Ukupno**
I. GODINA	**I.**		**II.**		
Osnove marksizma	1	1	1	1	60
Engleski jezik u veterinarskoj struci I	2		2		60
Općenarodna obrana i društvena samozaštita I	1	1	1	1	60
Fizika i biofizika za veterinare	2	2			60
Kemija	2	2			60
Anatomija, histologija i embriologija	4	6	5	8	345
Biokemija			4	2	90
Biologija	2	2	3	2	135

Osnove statistike	11				15
Kibernetika u veterinarstvu	1				15
Tjelesna i zdravstvena kultura		2		2	60
Povijest veterinarstva (neobvezno)	1		1		30
II. GODINA	**III.**		**IV.**		
Socijalizam i samoupravljanje	1	1	1	1	60
Općenarodna obrana i društvena samozaštita II.	1	1	1	1	60
Engleski jezik u veterinarskoj struci II	2		2		60
Opća mikrobiologija i imunologija	3	2			75
Fiziologija	5	3	5	4	255
Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja	4	2	5	3	210
Fiziologija i patologija hranidbe životinja	3	2	5	2	180
Tjelesna i zdravstvena kultura		2		2	60
III. GODINA	**V.**		**VI.**		
Primijenjena anatomija	2				30
Opća patologija i patološka morfologija	4	5	4	3	240
Patološka fiziologija	3	2	2	2	135
Farmakologija i toksikologija	2	2	2	2	120
Parazitologija i invazivne bolesti	4	2	2	2	150
Specijalna mikrobiologija			2	2	60
Unutarnje bolesti			3	4	105
Biologija i patologija riba	2	2			60
Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači	1				15
Stručna praksa					
Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja					15
Primijenjena anatomija					15
IV. GODINA	**VII.**		**VIII.**		
Farmakologija i toksikologija	2				30
Unutarnje bolesti	5	4	5	4	270
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	2	2	2	3	135
Porodiljstvo domaćih životinja	2	4	4	2	180
Rendgenologija	2	1			45
Fizikalna terapija			1	1	30
Zoohigijena	3	2	4	2	165
Biologija i patologija pčela			1	1	30
Stručna praksa					
Primijenjena anatomija					30

Toksikologija					15
Parazitologija i invazione bolesti					15
Ambulantna klinika					
Unutarnje bolesti					30
Zarazne bolesti					25
Porodiljstvo domaćih životinja					25
Kirurgija, ortopedediju i oftalmologiju					25
V. GODINA	**IX.**		**X.**		
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	2	3			75
Porodiljstvo domaćih životinja	2	3			75
Zarazne bolesti	4	2	4	2	180
Higijena i tehnologija mesa i riba	2	2	3	2	135
Higijena i tehnologija mlijeka	1	2	1	2	90
Bolesti peradi	2	1	2	1	90
Organizacija i ekonomika veterinarstva	2	1	2	1	90
Radiobiologija			2	2	60
Upravno veterinarstvo	2	1			45
Sudsko veterinarstvo			2	3	75
Izborni predmeti					
Tropske zarazne bolesti			1		15
Tropske parazitarne bolesti			1		15
Neobvezni predmet:					
Kinologija	1	1			30
Stručna praksa					
Unutarnje bolesti na terenu					15
Higijena i tehnologija mesa i riba					30
Zoohigijena					15
Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači					30
Radiobiologija					15
Ambulantna klinika					
Unutarnje bolesti					60
Zarazne bolesti					50
Porodiljstvo domaćih životinja					50
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija					50

3.25.12. Teškoće u provođenju nastavnog plana 1980-ih godina

Početkom osamdesetih godina raste broj upisanih studenata na prvu godinu studija, a ak. god. 1982./1983. upisana su čak 322 studenata bez ponavljača. Upisivanje više od 300 studenata u prvu godinu traje sve do ak. god. 1988./1989. te je to razdoblje najvećeg broja upisanih studenata u povijesti Fakulteta nakon Drugoga svjetskog rata. Prema podacima studentske referade, to je osobito došlo do izražaja ak. god. 1984./1985., kada je na prvu godinu upisano čak 389 studenata, a sljedeće akademske godine 372 studenta bez ponavljača. Ujedno su povećane kvote za upis studenata iz SR Makedonije i SAP Kosova. Tih je godina bilo zaposleno oko 130 nastavnika i suradnika, pa je nastavno opterećenje povećano za 40 % u usporedbi s četverogodišnjim prosjekom. Predavanja su se održavala u nemogućim uvjetima jer se u predavaonice nije mogao smjestiti toliki broj studenata. Osim toga povećao se broj vježbovnih skupina kao i broj studenata u skupinama. Zbog svega toga povećale su se pripremne radnje za praktičnu nastavu te administrativni poslovi, pa je i tehničko osoblje bilo više opterećeno. Zbog povećanja studentskih skupina odobravan je i veći broj demonstratora koji su pomagali nastavnicima u izvođenju vježbi. Na nastavnim su učilima bila češća oštećenja negoli ranije, pa je po prvi put uvedena zaštitna cijena i jedinstveni cjenik za nadoknadu štete nad laboratorijskim posuđem, histološkim i koštanim preparatima te drugim sredstvima za nastavu od strane studenata. Posebno je ispitima bilo preopterećeno znanstveno-nastavno osoblje, pa je Znanstveno-nastavno vijeće 29. lipnja 1984. odlučilo da ispite mogu držati i asistenti s doktoratom. Povećan broj upisanih studenata potaknuo je pitanje organizacije pojedinih oblika nastave, pa je Savjet 25. prosinca 1985. prihvatio kriterije SIZ-a usmjerenog obrazovanja za veličinu studentskih skupina, i to: skupina studenata za seminare, fizički odgoj i strani jezik – 60 studenata, skupina studenata za vježbe na klinikama, patologiji, rendgenologiji i radiobiologiji – 10 studenata, a na svim ostalim predmetima – 20 studenata. Prihvaćeni su i kriteriji SIZ-a usmjerenog obrazovanja za nastavno opterećenje pojedinih oblika nastave, i to: 6 sati predavanja tjedno ili 180 sati godišnje, 9 sati seminara tjedno ili 270 sati godišnje i 12 sati vježbi ili 360 sati godišnje. Tih su godina na osnovi molbi studenata nekoliko puta produljivani upisi s mogućnošću još jednog prava izlaska na ispit, jer znatan broj studenata nije mogao u redovitim ispitnim rokovima steći uvjete za upis u sljedeći semestar. Odobravan je i uvjetni upis za sljedeću akademsku godinu s bilo koja dva do tri nepoložena predmeta iz prethodne godine, a sve da se prekomjeran broj novoupisanih i prije upisanih studenata ne bi koncentrirao na pojedinim godinama studija. No spomenuta se upisna politika provodila iz nekoliko razloga. Naime, veterinarski fakulteti u Beogradu i Sarajevu u to su vrijeme upisivali više studenata, pa je Znanstveno-nastavno vijeće 23. rujna 1981. predložilo da i naš fakultet zatraži upis većeg broja studenata u prvu godinu. Osim toga prijedlog za povećanje upisne kvote došao je i od SIZ-a za odgoj i obrazovanje, koji je ujedno financirao osnovnu djelatnost Fakulteta. Taj je njihov prijedlog prihvaćen na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 9. ožujka i Savjeta Fakulteta od 10. ožujka 1983. godine. Treba pritom uzeti u obzir da je povećan broj upisanih studenata osiguravao Fakultetu veća sredstva, što je imalo utjecaja na pozitivno poslovanje. Nastavnicima se za povećan opseg rada isplaćivala i odgovarajuća naknada. Stoga na Vijeću i Savjetu Fakulteta nije bilo previše otpora povećanju broja studenata, s obzirom na to da je Fakultet dotad niz godina poslovao s gubicima, što se donekle negativno odrazilo na prihode zaposlenika. Tih se godina više puta raspravljalo o problemima koji su zbog prevelikog broja studenata nastali prije svega u održavanju praktične nastave, te je uprava Fakulteta poduzimala konkretne mjere za poboljšanje tog dijela nastavnog procesa. Tako je Savjet 7. ožujka 1986., na prijedlog dekana prof. dr. Z. Vinovrškog, donio odluku o iznajmljivanju autobusa za obavljanje stručne prakse, jer tadašnji autobusi Fakulteta nisu mogli zadovoljiti potrebe za odlazak tako velikog broja studenata na terensku nastavu. Savjet je 6. lipnja 1987. odobrio kupnju novog autobusa za nastavu, s tim da se u tu svrhu zatraži kredit od Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke. Dekan prof. dr. T. Martinčić o tome je na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 8. prosinca 1987. rekao: *Zbog velikog broja studenata održavanje nastave, posebice vježbi na Klinikama, a i na nekim Zavodima stvara zaista velike poteškoće. Grupe su prevelike, a broj životinja je oskudan.* Stoga je nabavljen određen broj životinja za praktičnu nastavu na klinikama te je dogovorena suradnja sa središnjim zavodom u Križevcima, klaonicom Podravka i farmom Čazma radi rasterećenja praktične nastave na Fakultetu i dijela njezine provedbe na terenu.

Iako je tih godina kvaliteta nastave, uz sve napore nastavnika, bila ispod zadovoljavajuće razine u obrazovanju diplomiranih veterinara, neki su postigli odgovarajući uspjeh, nastavili poslijediplomski studij i postali sveučilišni nastavnici Fakulteta (prof. dr. G. Bačić, prof. dr. F. Božić, doc. dr. D. Cvitković, prof. dr. V. Dobranić, prof. dr. J. Kusak, akademik D. Matičić, prof. dr. V. Matijatko, prof. dr. Ž. Mikulec, prof. dr. S. Nejedli, prof. dr. Ž. Pavičić, prof. dr. M. Pavlak, prof. dr. M. Popović, prof. dr. D. Potočnjak, prof. dr. A. Prevendar Crnić, prof. dr. N. Turk, prof. dr. K. Vlahović, prof. dr. A. Slavica i dr.).

Na Skupštini Zajednice veterinarskih fakulteta Jugoslavije, od 25. do 28. listopada 1988., u sklopu Savjetovanja o dijagnostici, profilaksi i terapiji u suvremenoj stočarskoj proizvodnji u Primoštenu, prihvaćeno je da se na sve fakultete upisuje prevelik broj studenata što utječe na kvalitetu nastave. Te je akademske godine na Znanstveno-nastavnom vijeću utvrđena upisna kvota od 150 studenata i 50 studenata iz SR Makedonije i SAP Kosova te je za taj broj dobivena suglasnost SIZ-a i Sveučilišta. No konačan broj za upis na Fakultet utvrđen je naknadno, pa su se tako ukupno upisala 334 studenta bez ponavljača. Te je akademske godine na Fakultetu veterinarske medicine u Beogradu upisna kvota bila 250, Sarajevu 150 i Ljubljani 70 studenata. To je ujedno bila posljednja akademska godina s više od 300 upisanih studenata. Posebna sjednica Znanstveno-nastavnog vijeća, na kojoj se raspravljalo samo o nastavi, održana je 17. studenoga 1988. godine. Dekan prof. Martinčić naglasio je tada da su ključni problemi Fakulteta, među ostalim, velik broj i kvaliteta upisanih studenata. Razvila se živa rasprava u kojoj su pojedini nastavnici dali smjernice za njezinu kvalitetniju provedbu, koje su ujedno bile prekretnica u poimanju organizacije studija veterinarske medicine (vidi dodatak 12.).

3.25.13. Promjene u nastavnom planu 1990-ih i početkom 2000-tih godina

Znanstveno-nastavno vijeće je 1990. prihvatilo određene izmjene nastavnog plana i programa diplomskog studija veterinarske medicine. Ukinuti su obvezni predmeti Kibernetika u veterinarstvu i Osnove statistike na prvoj godini. Izmjenama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 42/1989) omogućeno je donošenje nastavnih programa bez nastavnih predmeta Osnove marksizma i Teorija i praksa samoupravnog socijalizma. Umjesto toga studenti su upisivali predmete Filozofija i sociologija znanosti na prvoj godini i Sociologija na drugoj godini. Ukinuta je i Općenarodna obrana i društvena samozaštita, a njegova je satnica preraspoređena na obvezne predmete Fizika, Kemija i Biologija. Imunologija je izdvojena iz Opće mikrobiologije, a novi obvezni predmet, Veterinarska imunologija, slušao se u III. semestru i polagao kao zaseban ispit. Obvezni predmeti Opća mikrobiologija i Specijalna mikrobiologija ostali su u III. i IV. semestru i više se nisu polagali zasebno, već kao jedinstveni ispit. Od ostalih novina treba spomenuti uvođenje obveznog predmeta Medicinska informatika na petoj godini studija. Spomenuti nastavni plan i program primjenjivao se od ak. god. 1990./1991. Pogreškom su iz njega izostavljeni izborni predmeti: Povijest veterinarstva, Tropske zarazne bolesti i Tropske parazitarne bolesti, što je ispravljeno nekoliko godina poslije.

Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je 28. studenoga 1991. prijedlog da se izborni predmet Kinologija prebaci iz IX. u X. semestar.

Prof. dr. S. Ćurić (gornji red, treći zdesna nalijevo) sa studentima treće godine studija prilikom razudbe uginule zmije iz Zoološkog vrta Grada Zagreba krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća (ljubaznošću A. Herceg Bogović, dr. med. vet.).

Dekan prof. dr. V. Mitin obavijestio je 4. veljače 1993. o dopisu Sveučilišta svim sveučilišnim znanstveno-nastavnim ustanovama da se umjesto upisa Općenarodne obrane i društvene samozaštite (ONO i DSZ) te Osnova marksizma i Teorije i prakse samoupravnog socijalizma (TIPSS-a) predloži upis izbornih predmeta. Ti predmeti nisu trebali biti iz društveno-humanističkih znanosti, već iz drugih interesnih područja Fakulteta. U skladu s time Fakultet je trebao ustanoviti listu izbornih predmeta. Vijeće je 25. veljače prihvatilo odluku o uvođenju šestogodišnjeg studija, tako da bi se u šestoj godini obavljao i pripravnički staž u organizaciji Fakulteta te drugih odgovarajućih organizacija. Ujedno su pokrenute izmjene nastavnog plana i programa te su ustrojbene jedinice trebale do 15. ožujka 1993. pripremiti modernizirane nastavne programe tako da svaka tematska jedinica bude prikazana s brojem sati predavanja i vježbi. Satnicu je trebalo transformirati tako da, posebice kod stručnih predmeta, bude veći broj sati vježbi od sati predavanja. Komisija za nastavni plan i program održala je četiri sjednice od ožujka do srpnja iste godine, na kojima se raspravljalo o uvođenju šestogodišnjeg studija za profil diplomirani veterinar i prijedlogu okvirnog programa. Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je 16. srpnja 1993. odluku da se rasprava o prijedlogu Komisije odgodi do jeseni 1993. godine. No trebalo je proći punih 12 godina da se šestogodišnji studij veterinarske medicine zaista i ustroji.

Vijeće je 23. ožujka 1993. prihvatilo određene izmjene studijskog programa te je utvrđena lista izbornih predmeta s promjenama u pozicioniranju nekih predmeta po semestrima. Tako je od ak. god. 1993./1994. smanjen broj sati teorijske nastave, posebice stručnih predmeta, povećan broj sati praktične nastave, promijenjen redoslijed upisa pojedinih predmeta po godinama studija te povećan ukupan broj izbornih predmeta. Od važnih izmjena treba spomenuti da se Biologija i patologija riba premjestila iz IX. u VII. semestar, a Higijena i tehnologija mlijeka iz X. semestra s 2 sata predavanja i 4 sata vježbi tjedno razdijeljen je u IX. i X. semestar sa satnicom 1 sat predavanja i 2 sata vježbi tjedno. Izostavljeni izborni predmeti prema nastavnom planu i programu iz 1990. godine (Povijest veterinarstva; Tropske zarazne bolesti i Tropske parazitarne bolesti) uključeni su ponovno u nastavni plan i program studija. Time je donekle poboljšan nastavni proces, međutim i dalje je ostao nesklad u redoslijedu izvođenja nastave iz pojedinih predmeta, u različitim je kolegijima ponavljano isto gradivo iz pojedinih područja te su neki predmeti bili preopsežni.

U listopadu 1993. donesen je novi Zakon o visokim učilištima (NN 96/1993) te se započinje s izradom novoga nastavnog plana i programa za naobrazbu doktora veterinarske medicine. U skladu s njegovim odredbama, ukupne obveze redovitih studenata u nastavi mogle su biti najviše 30 sati tjedno, pri čemu se terenska nastava ustrojava i izvodi izvan te satnice. Satnica kliničko-praktičnog rada trebala se smanjiti i iznositi 780 sati, a sveukupna satnica 5280 sati za cijeli studij. U spomenutom je razdoblju intenzivirana međufakultetska suradnja nastavnika sa sastavnicama Sveučilišta pa je tako, primjerice, od ljetnog semestra ak. god. 1993./1994. na Medicinskom fakultetu uveden izborni predmet Eksperimentalna farmakologija – patologija, nositelja doc. dr. P. Sikirića s istoga fakulteta i sunositelja doc. dr. Ž. Grabarevića s našeg fakulteta.

U veljači 1994. Povjerenstvo za diplomske radove izradilo je upute za izradu, opremu i obranu diplomskog rada. Teme za diplomski rad studenti su samostalno odabirali među onima koje su predložili nastavnici. Temu je trebalo prijaviti prije testiranja X. semestra. Student je prijavljivao i dogovarao svoj izbor s mentorom, odnosno predlagačem teme, koji je mogao biti samo nastavnik Fakulteta, a Povjerenstvo za izradu diplomskih radova odobravalo je izbor teme i mentora. Diplomski se rad mogao temeljiti na vlastitim pokusima ili rezultatima koje je mentor ustupio studentu. Rad je mogao biti napisan i kao pregledni članak temeljen na znanstveno-stručnoj literaturi koju je student morao kritički obraditi, no nije se smio temeljiti samo na podacima iz udžbenika. U uputama je bio detaljno objašnjen opseg i sadržaj poglavlja koja je diplomski rad trebao sadržavati (uvod, pregled rezultata dosadašnjih istraživanja, materijali i metode, rezultati, rasprava, zaključci, literatura, sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku s ključnim riječima). Upute su bile sadržane u Pravilniku o obliku i načinu izrade, opreme i obrane diplomskog rada, koji je 1996. izmijenjen i prihvaćen na Vijeću u sklopu Pravilnika o dodiplomskoj nastavi kao Naputak o izradi diplomskog rada. Pravilnik i Naputak stupili su na snagu 13. rujna iste godine. Naputak je, uz manje izmjene, i danas sastavni dio Pravilnika o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju, koji je Fakultetsko vijeće u širem sastavu prihvatilo u listopadu 2008. godine.

Od 1. listopada 1994. stupila je na snagu odredba spomenutog zakona prema kojoj student može tri puta izaći na ispit, a četvrti ga put polaže pred ispitnim povjerenstvom. Ako ne položi ispit pred povjerenstvom, dužan je ponovno ga upisati. Ta se odredba protegnula i kroz sljedeće propise te se još uvijek primjenjuje.

Nastavni plan i program Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo je 12. siječnja 1995. sa smanjenom satnicom kliničko-praktičnog rada te ga dostavilo Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu. Bitno je spomenuti da se u to vrijeme Fakultet priprema za prvo vrednovanje na nacionalnoj razini. Naime, prema odredbama novog Zakona o visokim učilištima (NN 96/1993) Nacionalno vijeće je 22. prosinca 1994. donijelo odluku o vrednovanju visokih učilišta u RH. Imenovana su stručna povjerenstva koja su trebala vrednovati kakvoću i učinkovitost nastavnog, znanstvenog i stručnog rada visokih učilišta. Krajnji rok za dostavu samoanalize bio je 31. svibnja 1995., pri čemu je Nacionalnom vijeću trebalo dostaviti tri primjerka samoanalize zajedno s nastavnim planovima, a jedan primjerak Rektoratu sveučilišta.

Sveučilište u Zagrebu na temelju Zakona o visokim učilištima (NN 59/1996, pročišćeni tekst) i Statuta Sveučilišta u Zagrebu, u skladu s pozitivnim mišljenjem Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i zaključkom Senata od 17. rujna 1996., donosi Odluku o nastavnom programu sveučilišnog dodiplomskog studija veterinarske medicine za prvu godinu studija, koji je prethodno predložio Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Prema toj odluci Veterinarski je fakultet bio dužan u roku od dva mjeseca uskladiti program ostalih godina studija s primjedbama recenzenata te o tome izvijestiti Senat i Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu. Naime, recenzenti su predlagali izmjenu dijela nastavnog programa iz predmeta Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja, koju Znanstveno-nastavno vijeće na sjednici održanoj 15. studenoga 1996., a temeljem očitovanja nastavnika Zavoda za stočarstvo i Povjerenstva za dodiplomsku nastavu, nije prihvatilo.

Na sjednici Fakultetskog vijeća od 12. ožujka 1997. dekan prof. dr. Z. Biđin izvijestio je da je Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu na svojoj sjednici od 16. siječnja donijelo ispravljeni zaključak nakon što je razmotrilo usklađeni nastavni program sveučilišnog dodiplomskog studija Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zaključkom je izraženo pozitivno mišljenje o nastavnom programu sveučilišnog

dodiplomskog studija Veterinarskoga fakulteta. Sveučilište u Zagrebu, u skladu s ispravljenim zaključkom Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i zaključkom Senata od 17. rujna 1996. i 13. veljače 1997. godine, donijelo je Odluku o nastavnom programu sveučilišnog dodiplomskog studija veterinarske medicine.

Pri izradi nastavnog plana i programa nastojalo se da studij bude što više medicinski, uz naglašenu visokotehnološku orjentaciju te da studenti nakon završetka studija budu sposobni samostalno obavljati opću veterinarsko-medicinsku službu.

Okosnicu programa činile su preporuke svjetskih i europskih veterinarskih udruga: Svjetske veterinarske udruge (World Veterinary Association, WVA) i Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu (European Association of Establishments for Veterinary Education, EAEVE), odnosno nastavni programi srodnih fakulteta u Utrechtu, Giessenu i Beču, uz nastojanje da se očuva i tradicija vlastitog fakulteta.

Uvažavajući kriterije Sveučilišta u Zagrebu, Znanstveno-nastavno vijeće usuglasilo se da Veterinarski fakultet školuje doktore veterinarske medicine koji nakon završetka studija moraju biti sposobni obavljati opću medicinsku veterinarsku praksu u smislu zaštite zdravlja životinja i ljudi. Da bi taj zadatak mogao biti obavljen, studiju je kroz 10 semestara formirana okosnica medicinske edukacije kroz sljedeće kolegije: Anatomija, histologija i embriologija, Fiziologija, Opća patologija i patološka morfologija, Patološka fiziologija, Unutarnje bolesti domaćih životinja, Kirurgija, ortopedija i oftalmologija, Porodništvo domaćih životinja i Zarazne bolesti domaćih životinja. Tu medicinsku naobrazbu nadopunjuju Mikrobiologija, Veterinarska imunologija, Farmakologija i toksikologija i Parazitologija i invazijske bolesti, a priključuju im se Radiobiologija, Opća i klinička rendgenologija i Metode fizikalne terapije i dijagnostike.

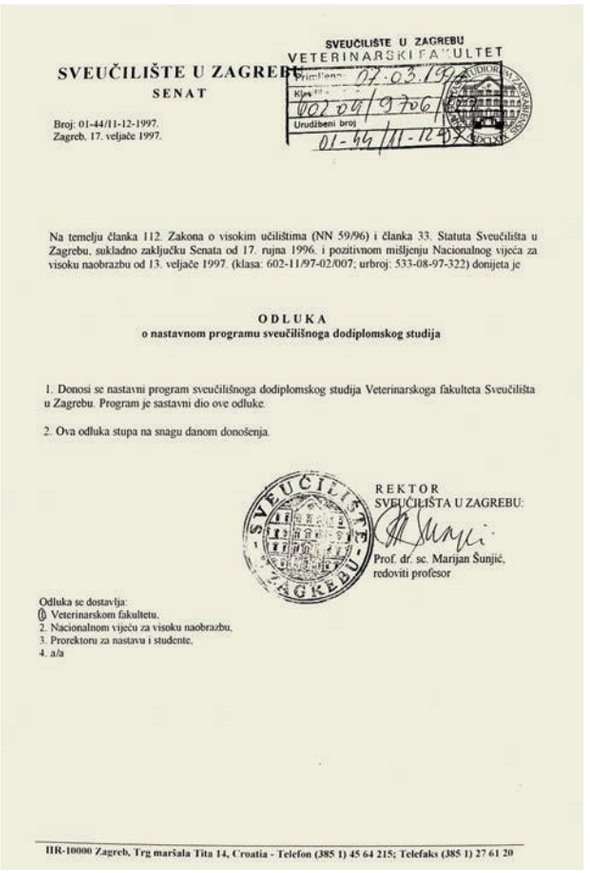

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
SENAT

Broj: 01-44/11-12-1997.
Zagreb, 17. veljače 1997.

Na temelju članka 112. Zakona o visokim učilištima (NN 59/96) i članka 33. Statuta Sveučilišta u Zagrebu, sukladno zaključku Senata od 17. rujna 1996. i pozitivnom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu od 13. veljače 1997. (klasa: 602-11/97-02/007; urbroj: 533-08-97-322) donijeta je

ODLUKA
o nastavnom programu sveučilišnoga dodiplomskog studija

1. Donosi se nastavni program sveučilišnoga dodiplomskog studija Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Program je sastavni dio ove odluke.

2. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

REKTOR
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU:
Prof. dr. sc. Marijan Šunjić,
redoviti profesor

Odluka se dostavlja:
1. Veterinarskom fakultetu,
2. Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu,
3. Prorektoru za nastavu i studente,
4. a/a

HR-10000 Zagreb, Trg maršala Tita 14, Croatia - Telefon (385 1) 45 64 215; Telefaks (385 1) 27 61 20

Odluka Sveučilišta u Zagrebu iz 1997. o nastavnom programu sveučilišnog dodiplomskog studija veterinarske medicine (arhiva Fakulteta).

Ovako prikazana medicinska naobrazba temelji se, pak, na znanju predmedicinske nastave koju pružaju Biologija, Fizika i biofizika za veterinare, Kemija i Biokemija.

Tijekom pretkliničkih studija priključuju se kolegiji koji specifično educiraju studente znanjem kojim se oni detaljnije upoznaju s objektom svoga rada i etiološkim čimbenicima bolesnih pojavnosti. To su Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja, Fiziologija i patologija hranidbe životinja i Animalna higijena, okoliš i etologija. Konačno, na usvojenom medicinskom znanju i medicinskoj logici gradi se specifično znanje o Bolestima peradi, Biologiji i patologiji riba, Biologiji i patologiji pčela, Uzgoju i patologiji lovne divljači te Higijeni i tehnologiji namirnica.

Studij veterinarske medicine završava usvajanjem kolegija Ekonomika veterinarstva, Sudsko veterinarstvo i Upravno veterinarstvo, koji studente upoznaju s materijom potrebnom za materijalno poslovanje i obavljanje poslova državne uprave (tablica 16).

Kako je iz kriterija Sveučilišta proizlazilo, studenti su mogli biti opterećeni s ukupno 4500 sati nastave tijekom 10 semestara. U tom su se fondu trebali naći obvezni predmeti sa 70 – 90 % zastupljenosti (3150 – 5050 sati), izborna nastava s 10 – 25 % zastupljenosti (450 – 900 sati) i fakultativni kolegiji s do 5 % zastupljenosti u ukupnom fondu sati (225 sati). Slijedeći ta upustva, Veterinarski je fakultet pripremio program koji se sastojao od 6,6 % (3900 sati) obvezne nastave, 10,4 % izborne i 3 % fakultativne nastave.

Nastavni je program također osuvremenjen novim sadržajima. Tako su u Biologiju uključena poglavlja iz molekularne biologije nužna za razumijevanje imunologije i vakcinacije, a u Animalnu higijenu, okoliš i etologiju uvedena su područja iz ekologije i ponašanja životinja.

Nastavni je proces promijenjen uz prestrukturiranje dijela predavanja u seminare i vježbe, uvažavajući potrebu studenata za aktivnim sudjelovanjem u nastavi i praktičnom radu. Izvan propisane satnice uveden je stručno-klinički rad u opsegu od 780 sati koji se, radi kvalitetnije i potpunije praktične nastave, provodio tijekom svih deset semestara

Novim nastavnim planom i programom studentima je ponuđeno više od 50 izbornih predmeta koje su mogli upisivati prema vlastitom izboru. Fakultetsko je vijeće 6. svibnja 1997. prihvatilo izvedbeni plan i program za izbornu nastavu uz sljedeće promjene: Sociologija veterinarske profesije mijenja se i glasi Sociologija veterinarstva, a Sociologija sela mijenja se u Sociologija poljoprivrede. Uvod u znanstveni rad prebačen je iz I. u IV. semestar. Na istoj je sjednici prodekan za dodiplomsku nastavu obavijestio da će se od te akademske godine (1997./1998.) prva godina studija održavati po novom izvedbenom planu i programu, što uključuje stjecanje novoga stručnog naziva doktor veterinarske medicine.

Poboljšavajući nastavni proces, izmijenjen je raspored, pa se praktična nastava održavala od 8 do 10 sati prijepodne, kada je u ambulantama bilo najviše pacijenata, a potom su slijedili seminari i predavanja. Osim toga sve su klinike popunjene potrebnim brojem stacioniranih velikih životinja (konj, krava, svinja) kojih je nedostajalo u kliničkoj nastavi, što se posebice nepovoljno odražavalo na nastavu iz unutarnjih bolesti, porodništva i kirurgije.

Na klinikama je već bilo uvedeno poslijepodnevno, a odlukom Znanstveno-nastavnog vijeća od 8. listopada 1997. i obvezno noćno dežurstvo za studente četvrte i pete godine, kako bi još tijekom studija ostvarili što veći broj kontakata sa strankama i pacijentima, o čemu su pritom vodili izvješća i odgovarajuće protokole. Uz dežurne studente na svakoj je klinici istodobno dežurao asistent ili docent, a prema potrebi i profesor (pri težim kliničkim slučajevima). Ako nije bilo pacijenata, studenti su u odgovarajuće opremljenoj kliničkoj predavaonici mogli pregledavati videokasete sa specijalističkim zahvatima iz kirurgije i porodništva te drugim veterinarsko-medicinskim zahvatima.

Uspostavljena je stalna stručna suradnja s veterinarskim subjektima u oslobođenim područjima (Banovina i Ličko-senjska županija), pa su se studenti u okviru terenske nastave, uz redovitu ambulantnu kliniku na terenu, mogli neposredno upoznavati sa stočarskom proizvodnjom u tzv. seoskim gospodarstvima.

S ciljem turnusnog pristupa praktičnoj nastavi i 24-satnog sudjelovanja studenata u radu klinika, klinička je nastava koncentrirana na kraj studija, tijekom tri semestra.

Tablica 16. Nastavni plan i program diplomskog studija veterinarske medicine iz 1995. godine

PREDMET	P*	S*	V*	SKR*	P*	S*	V*	SKR*	Ukupno
	Broj sati u tjednu								
I. GODINA	I. semestar				II. semestar				
Fizika i biofizika za veterinare	2		2					60	60
Kemija	2		2					60	60
Biologija	2	1	2		2		2	2	165
Anatomija, histologija i embriologija	2		9		3		9	2	375
Biokemija				3	1	2	2	120	120
Tjelesna i zdravstvena kultura			2				2	60	60
Izborna nastava**									
Sociologija veterinarske profesije	1	1							30
Uvod u veterinarstvo	1		1						30
Odabrana poglavlja iz botanike									
Anatomija ukrasnih ptica	1								15
Engleski jezik u veterinarskoj struci I	1								15
Njemački jezik u veterinarskoj struci I	1		1						30
Statistika	1		1						30
Uvod u znanstveni rad					1				15
Sociologija sela					1		1		30
Ekološki značaj predatora					1				30
Kibernetika					1				15
Odabrana poglavlja iz molekularne biologije					1				15
Engleski jezik u veterinarskoj struci II					1				15
Njemački jezik u veterinarskoj struci II					1		1		30
II. GODINA	III. semestar				IV. semestar				
Veterinarska imunologija	1	1							30
Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja	3	1	2		3		2	4	225
Mikrobiologija	2		2		2		2		120
Fiziologija i patologija hranidbe životinja	2		2		2		2	3	165
Fiziologija	2	2	3		2	2	4		225
Anatomija, histologija i embriologija	1		2						45
Opća patologija i patološka morfologija					2		4		90
Tjelesna i zdravstvena kultura			2				2		60
Izborna nastava**									
Labaratorijska priprema za el. mikroskopiju	1								15
Osobitosti lokomocijskog aparata konja	1								15
Anatomija divljači	1								15

Komparativna anatomatomija koštanog sustava sisavaca i ptica	1		1					30
Povijest veterinarske medicine				1				15
Organizacija i ekonomika stočarstva				1				15
Ekologija				1				15
Fakultativni predmeti								
Engleski jezik u veterinarskoj struci III	1		1					30
Njemački jezik u veterinarskoj struci III	1		1					30
Engleski jezik u veterinarskoj struci IV	1		1					30
Njemački jezik u veterinarskoj struci IV	1		1					30
III. GODINA	**V. semestar**			**VI. semestar**				
Opća patologija i patološka morfologija	4	2	4					150
Patološka fiziologija	2	2	1	2	1	1	1	150
Parazitologija i invazijske bolesti	2	1	1	1	1	1	2	135
Farmakologija i toksikologija	2		2	3	1	2		150
Animalna higijena, okoliš i etologija	1		2	2	1	2	3	165
Radiobiologija				1		2		45
Unutarnje bolesti domaćih životinja				3		4		105
Izborna nastava**								
Fiziologija ptica	1							15
Fiziol. gmazova i vodozemaca	1							15
Informatika	1							15
Klinička anatomija	1		1					30
Anatomija laboratorijskih životinja	1		1					30
Uzgoj i proizvodnja krznaša				1		1		30
Osnove fizike za dijagnostičke metode				1		1		30
Fakultativni predmeti:								
Engleski jezik u veterinarskoj struci V		2						30
Njemački jezik u veterinarskoj struci V		2						30
IV. GODINA	**VII. semestar**				**VIII. semestar**			
Unutarnje bolesti domaćih životinja	4	1	4	2	2	1	4	2	300
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	2		4		2		6		210
Porodništvo domaćih životinja	2	1	4		3	1	3		210
Opća i klinička rendgenologija	1		2						45
Zarazne bolesti domaćih životinja					1	1	2	1	75
Metode fizikalne terapije i dijagnostike					1		1		30
Izborna nastava**									
Osnove mol. pat. i hist. tumora i metastaza	1		1						30

Patologija laboratorijskih životinja	1		1						30
Patofiziologija hranidbe preživača	1		1						30
Parazitologija u javnom zdravstvu	1		1						30
Tropske parazitarne bolesti	1								15
Biološki učinci ionizacijskog zračenja	1								15
Kinologija						1	1		30
Veterinarska nuklearna medicina						1			15
Golubarstvo						1			15
V. GODINA	IX. semestar				X. semestar				
Zarazne bolesti domaćih životinja	4	3	2	1					150
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	2		2	4					120
Porodništvo domaćih životinja	1	1	2	4					120
Higijena i tehnologija namirnica	3		3		4		5		225
Biologija i patologija riba	1		1	2					60
Upravno veterinarstvo	2	1							45
Biologija i patologija pčela					1		1		30
Uzgoj i patologija lovne divljači					1		1		30
Bolesti peradi					2	2	2		90
Ekonomika veterinarstva					1	1		1	45
Sudsko veterinarstvo					2	4			90
Ambulantna klinika									240
Izborna nastava**									
Zoonoze	1								15
Izabrana poglavlja iz teriogenologije	1		1						30
Tropske zaraz. bolesti dom. i div. živ.	1								15
Lovstvo i zaštita prirode					1		1		30
Higijena namirnica i vet. jav. zdrav.					1		1		30
Izabrana poglavlja iz akvakulture					1		1		30
Menagament i marketing veterinarske prakse					1		1		30
Veterinarska inspekcija i vetetrinarsko javno zdravstvo					1				15
Patološka morfologija i forenz. prosuđ.					1		1		30
Bolesti kaveznih ptica i pernate divljači					1		1		30
Radioekologija i radijacijska higijena					1				15
Primjena histomorfološkog postupa u tehnoliji animalnih namirnica					1				15

* P – predavanja; S – seminari; V – vježbe; SKR – stručno-klinički rad

** Od predložene izborne nastave student je morao upisati u I. semestru 90 sati; II. semestru 120 sati; III., IV., V., VI., VIII. i IX. semestru 30 sati; VII. semestru 75 sati i X. semestru 60 sati.

Vijeće je 24. lipnja 1999. prihvatilo novi izborni predmet Kemija prirodnih spojeva u II. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 9 sati vježbi i 6 sati seminara, a predmet Informatika premješten je iz V. u I. semestar. U II. semestar studija privremeno se, umjesto izbornog predmeta Laboratorijska priprema za elektronsku mikroskopiju, uveo izborni predmet Anatomija i histologija riba s ukupno 15 sati predavanja.
Na sjednici 15. veljače 2000. prihvaćen je prijedlog prof. dr. J. Kosa da se Ambulantna klinika od ljetnog semestra ak. god. 1999./2000. preimenuje u Ambulantna klinika sa zdravljem stada, jer se u okviru predmeta obrađivala ta tema.
Vijeće je 23. svibnja 2000. prihvatilo nove izborne predmete Toksikologija otrovnog bilja u VII. semestru te Etologija i dobrobit životinja u VIII. semestru, pri čemu je svaki od njih imao ukupno 30 sati nastave (15 sati predavanja i 15 sati seminara).
U rujnu 2000. prihvaćen je prijedlog Povjerenstva za dodiplomsku nastavu o uvođenju turnusnog oblika nastave na prvoj godini studija, što je ujedno bio početak turnusnog izvođenja nastave na Veterinarskom fakultetu, koji se u sljedećim godinama uveo na sve godine studija.
U veljači 2001. prihvaćen je prijedlog Povjerenstva za dodiplomsku nastavu o uvođenju stručno-kliničkog rada za predmete Biologija i patologija riba s ukupno 30 sati u IX. semestru i Ekonomika veterinarstva s 15 sati u X. semestru. Izborni predmet Veterinarska nuklearna medicina premješten je iz VIII. u IX. semestar, a izborni predmet Anatomija i histologija riba iz II. u IX. semestar. Prihvaćena je izmjena satnice obveznog predmeta Uzgoj i patologija divljači s 15 sati predavanja na 15 sati predavanja i 15 sati vježbi, a izbornom predmetu Lovstvo i zaštita prirode umjesto 15 sati predavanja i 15 sati vježbi satnica je izmijenjena u samo 15 sati predavanja u X. semestru.
Stručno povjerenstvo Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu, koje su činili prof. dr. Z. Rumboldt (Medicinski fakultet, Split), prof. dr. S. Jonjić (Medicinski fakultet, Rijeka), prof. dr. J. Geber (Medicinski fakultet, Zagreb) i prof. dr. M. Pogačnik (Veterinarski fakultet, Ljubljana) provelo je od 17. do 19. prosinca 2003. vrednovanje i dobilo uvid u studijske programe i kvalitetu njihove izvedbe te u infrastrukturnu osnovu, odnosno prikladnost prostora i opreme za održavanje nastave prema suvremenim načelima i potrebama struke. Osim nastavnog procesa vrednovan je i znanstvenoistraživački rad.
U pripremama za vrednovanje imenovano je povjerenstvo u sastavu: prof. dr. J. Madić, predsjednik, prof. dr. V. Gjurčević-Kantura, prof. dr. A. Marinculić, prof. dr. V. Mrljak, prof. dr. V. Sušić, doc. dr. L. Kozačinski, mr. I. Getz, mr. N. Turk te pomoćne suradnice I. Rački i V. Zrilić, koje je pripremilo je samoanalizu kako je MZT tražio. Samoanaliza je sadržavala tri dokumenta: Vrednovanje Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – odgovori na pitanja postavljena upravi Fakulteta, Sažetak samoanalize (1999. – 2002. godine) nadopunjen podacima za ak. god. 2002./2003. i Tablicu za završno izvješće povjerenstva za vrednovanje visokih učilišta.
Povjerenstvo je obavilo niz razgovora s djelatnicima koji sudjeluju u nastavnom procesu, od predstojnika zavoda i klinika preko nastavnika do pomoćnog osoblja, te je obišlo pojedine zavode i klinike. Sastalo se i sa studentima s kojima je razgovaralo o problemima u izvedbi teorijske i praktične nastave na pojedinim predmetima.
Svoje je izvješće povjerenstvo dostavilo Nacionalnom vijeću za visoku naobrazbu RH, koje ga je 25. veljače 2004. prihvatilo i izjavilo da podržava reformske procese vodstva Fakulteta, uz napomenu da je uočeno neracionalno korištenje postrojenja, prostora i kadra kao i nedovoljno ulaganje u opremu i prostor. Zatraženo je očitovanje Fakulteta kako bi se moglo donijeti konačno mišljenje.

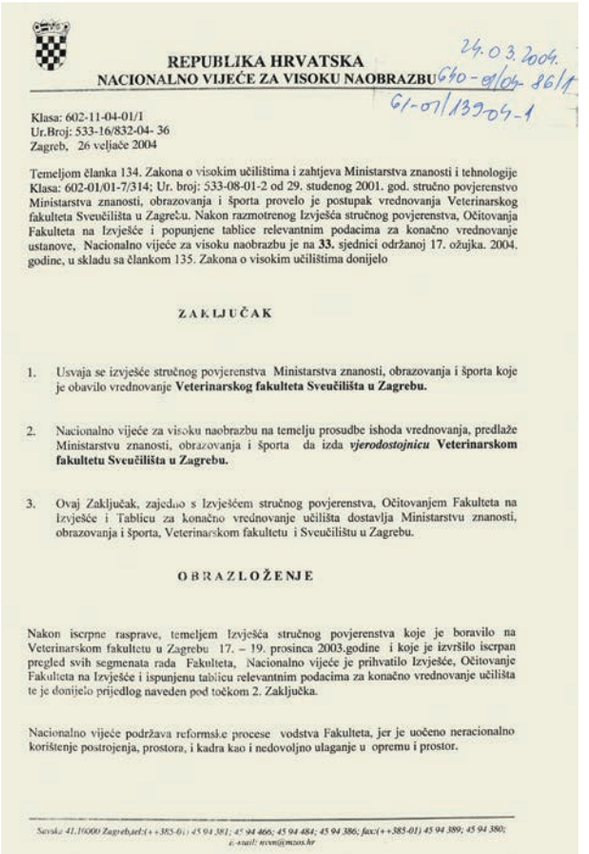

REPUBLIKA HRVATSKA
NACIONALNO VIJEĆE ZA VISOKU NAOBRAZBU

24.03.2004.
640-01/04-86/1
61-01/139-04-1

Klasa: 602-11-04-01/1
Ur.Broj: 533-16/832-04- 36
Zagreb, 26 veljače 2004

Temeljem članka 134. Zakona o visokim učilištima i zahtjeva Ministarstva znanosti i tehnologije Klasa: 602-01/01-7/314; Ur. broj: 533-08-01-2 od 29. studenog 2001. god. stručno povjerenstvo Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa provelo je postupak vrednovanja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nakon razmotrenog Izvješća stručnog povjerenstva, Očitovanja Fakulteta na Izvješće i popunjene tablice relevantnim podacima za konačno vrednovanje ustanove, Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu je na **33.** sjednici održanoj 17. ožujka. 2004. godine, u skladu sa člankom 135. Zakona o visokim učilištima donijelo

ZAKLJUČAK

1. Usvaja se izvješće stručnog povjerenstva Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa koje je obavilo vrednovanje **Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.**

2. Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu na temelju prosudbe ishoda vrednovanja, predlaže Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa da izda ***vjerodostojnicu*** **Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.**

3. Ovaj Zaključak, zajedno s Izvješćem stručnog povjerenstva, Očitovanjem Fakulteta na Izvješće i Tablicu za konačno vrednovanje učilišta dostavlja Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Veterinarskom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu.

OBRAZLOŽENJE

Nakon iscrpne rasprave, temeljem Izvješća stručnog povjerenstva koje je boravilo na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 17. – 19. prosinca 2003.godine i koje je izvršilo iscrpan pregled svih segmenata rada Fakulteta, Nacionalno vijeće je prihvatilo Izvješće, Očitovanje Fakulteta na Izvješće i ispunjenu tablicu relevantnim podacima za konačno vrednovanje učilišta te je donijelo prijedlog naveden pod točkom 2. Zaključka.

Nacionalno vijeće podržava reformske procese vodstva Fakulteta, jer je uočeno neracionalno korištenje postrojenja, prostora, i kadra kao i nedovoljno ulaganje u opremu i prostor.

Savska 41,10000 Zagreb,tel:(++385-01) 45 94 381; 45 94 466; 45 94 484; 45 94 386; fax:(++385-01) 45 94 389; 45 94 380;
e-mail: nvvn@mzos.hr

Zaključak Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu RH iz 2004. na izvješće stručnog povjerenstva MZOŠ-a koje je obavilo vrednovanje Fakulteta (arhiva Fakulteta).

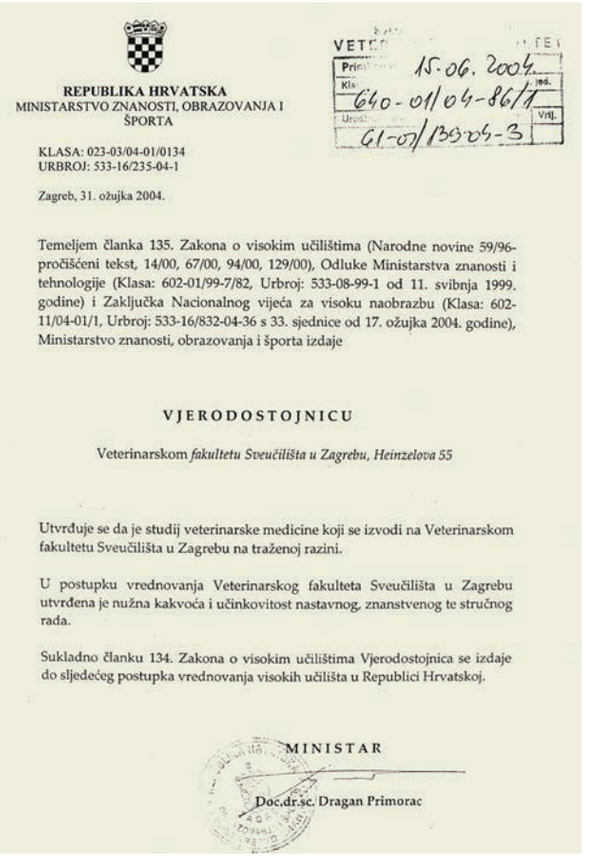

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

VETE... Prim... 15.06.2004. Kla... 640-01/04-86/1 Ur... 61-01/139-04-3

KLASA: 023-03/04-01/0134
URBROJ: 533-16/235-04-1

Zagreb, 31. ožujka 2004.

Temeljem članka 135. Zakona o visokim učilištima (Narodne novine 59/96-pročišćeni tekst, 14/00, 67/00, 94/00, 129/00), Odluke Ministarstva znanosti i tehnologije (Klasa: 602-01/99-7/82, Urbroj: 533-08-99-1 od 11. svibnja 1999. godine) i Zaključka Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu (Klasa: 602-11/04-01/1, Urbroj: 533-16/832-04-36 s 33. sjednice od 17. ožujka 2004. godine), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izdaje

VJERODOSTOJNICU

Veterinarskom *fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55*

Utvrđuje se da je studij veterinarske medicine koji se izvodi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na traženoj razini.

U postupku vrednovanja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu utvrđena je nužna kakvoća i učinkovitost nastavnog, znanstvenog te stručnog rada.

Sukladno članku 134. Zakona o visokim učilištima Vjerodostojnica se izdaje do sljedećeg postupka vrednovanja visokih učilišta u Republici Hrvatskoj.

MINISTAR

Doc.dr.sc. Dragan Primorac

Vjerodostojnica MZOŠ-a iz 2001. godine (arhiva Fakulteta).

Fakultet se 15. ožujka 2004. očitovao na dostavljene primjedbe te je MZOŠ 31. ožujka 2004. izdao vjerodostojnicu kojom se utvrđuje da studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ima traženu razinu, nužnu kakvoću i učinkovitost nastavnog, znanstvenog i stručnog rada. Time je završen drugi postupak vrednovanja Fakulteta na nacionalnoj razini.

3.25.14. Teškoće u provedbi nastavnog plana 1990-ih i početkom 2000-tih godina

Teškoće u održavanju diplomske nastave, ponajprije zbog nedostatka nastavnoga kadra, organizacije praktične nastave u velikim skupinama, manjka broja životinja za vježbe, nedovoljne opremljenosti nastavnim pomagalima i instrumentarijem, zastarjele opreme u kliničkim ambulantama i neprikladnih prostora koji su zahtijevali temeljitu obnovu, bile su početkom devedesetih godina iste kao i desetljeće prije.
SIZ znanosti Fakultetu je krajem 1990. dodijelio sredstva za nabavu opreme u iznosu od 150.000 DM. To je u novijoj povijesti Fakulteta bio prvi slučaj dobivanja većih sredstava za nabavu opreme za znanstvenoistraživački rad, pa su sredstva iskorištena za kupnju laboratorijske i druge opreme kako bi se osuvremenio nastavni proces.
Godine 1992. uloženi su stanoviti napori radi bolje organizacije nastave. Donesen je Pravilnik o izvođenju kliničke nastave i organizaciji kliničkog rada na klinikama, kojim je regulirana učinkovitija edukacija studenata iz kliničkih kolegija. U travnju 1992. formalno se uvodi mentorski sustav imenovanjem prvih mentora, odnosno voditelja godišta (prof. dr. K. Babić – prva, doc. dr. Z. Stojević – druga, doc. dr. Ž. Grabarević – treća, doc. dr. A. Brkić – četvrta i mr. P. Džaja i prof. dr. Z. Makek – peta godina studija), čiji je zadatak bio uvesti studente u programe rada po godinama studija (mentorski sustav nije bio dugog vijeka, pa je u veljači 2001. ponovno uveden studentima od prve godine studija, kako je Statutom i bilo regulirano, op. a.).
Komisija za nastavni plan i program i Komisija za dodiplomsku nastavu i studentska pitanja razmatrale su zahtjeve pojedinih Zavoda za uvođenje kolokvija, pa je Znanstveno-nastavno vijeće u srpnju 1992. za određene predmete (Parazitologija i invazione bolesti, Fiziologija i patologija hranidbe životinja, Fiziologija, Biologija, Anatomija, histologija i embriologija i Primijenjena anatomija te Patološka anatomija) donijelo odluku o vrednovanju znanja putem kolokvija. Nakon što bi student uspješno položio kolokvij, mogao je pristupiti ispitu, pri čemu je ocjena iz kolokvija utjecala na konačnu ocjenu na ispitu. Znanstveno-nastavno vijeće u studenom 1992. prihvatilo je prijedlog Komisije za dodiplomsku nastavu i studentska pitanja da se položeni kolokvij upisuje u indeks.
Broj i kvaliteta udžbenika i skripti nisu zadovoljavali potrebe studenata, a nabava nove literature ovisila je o raspoloživim sredstvima Fakulteta. Stoga je Savjet u ožujku 1992. odobrio narudžbu knjiga i stručne literature za Centralnu knjižnicu, financirane iz članarina i sredstava prikupljenih 1991. kao naknade za izgubljene knjige. O kroničnom nedostatku materijala za studiranje Znanstveno-nastavno vijeće raspravljalo je u veljači 1993., te je odlučilo razmotriti mogućnost nabave, odnosno pretiska knjiga i skripti za sve predmete.
Godine 1995. stupio je na snagu Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja prihoda javnih visokih učilišta i javnih znanstvenoistraživačkih instituta ostvarenih na tržištu obavljanjem svoje djelatnosti (NN 103/1995) što je, među ostalim, pozitivno utjecalo na suvremeniji pristup u izvođenju nastave. Od sredstava ostvarenih vlastitim radom za nabavu najnužnije laboratorijske i računalne opreme utrošeno je 499.098,81 kn, a za nabavu stručne literature 60.630,93 kn.
U Samoanalizi (1995. – 1998.) ističe se da je Veterinarski fakultet od 1996. do 1998. ukupno u opremu i investicijsko održavanje uložio 7.406.368,00 kn. Od toga je MZT sudjelovao s 45 % sredstava, MPŠ s 15 % sredstava, a 40 % sredstava uložio je Fakultet iz prihoda ostvarenih vlastitom djelatnošću. Od spomenutih sredstava 2.457.848 kn uloženo je u nabavu suvremene laboratorijske opreme, 861.744,00 kn u osuvremenjivanje Fakulteta informatičkom opremom, 248.820,00 kn za nabavu knjiga, 223.953,00 kn za kupnju minibusa za terensku nastavu, 216.175,00 kn za nabavu kamiona za prijevoz stoke, 350.678,00 kn za nabavu ostale opreme (namještaj i nastavna pomagala) i 3.047.150,00 kn za investicijsko ulaganje. U tom je razdoblju Fakultetu donirana oprema (mikroskop Nikon i RTG uređaj, knjige) u ukupnoj vrijednosti od 1.852.764,00 kn.
Hrvatska veterinarska komora na tragu potrebe za jedinstvom staleža i sa željom da Veterinarski fakultet školuje suvremene profile stručnjaka poklonila je Fakultetu 40.000,00 kn za nabavu uređaja za ultrazvučnu dijagnostiku.
Ak. god. 1995./1996. stupio je na snagu Pravilnik o osnovama financiranja visoke naobrazbe na javnim visokim učilištima (NN 25/1996) koji je, među ostalim, regulirao standardno opterećenje u nastavi, nastavne obveze te ostale čimbenike za određivanje osnovne podloge rada visokog učilišta. Spomenuto je opterećenje bilo ugrađeno u Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje (NN 20/1999). Prema tom ugovoru puno nastavno opterećenje nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i suradnika u asistentskom zvanju iznosi 300 norma sati (Kolektivnim ugovorom objavljenim u Narodnim novinama 101/2002 puno nastavno opterećenje zaposlenika izabranih u suradničko zvanje višeg asistenta iznosi 225, a asistenta 150 norma sati godišnje, op. a.), nastavnika izabranih u nastavno zvanje 450 norma sati te zaposlenika izabranih u stručno zvanje, laboranata i pomoćnog nastavnog osoblja 600 norma sati godišnje. Odstupanje od tih vrijednosti, koje iznosi do 20 %, smatra se punim nastavnim opterećenjem.
Za izračun norma sati vrednuje se: jedan sat predavanja kao dva norma sata, jedan sat seminara kao jedan i pol norma sat, jedan sat vježbi kao jedan norma sat i jedan sat pomoći pri izvođenju vježbi i ostalih oblika nastave kao jedan norma sat.
Nastava se izvodi u nastavnim skupinama čija je satnica propisana nastavnim planom. Nastavne skupine ustrojavaju se:

a. predavanja – do 150 studenata
b. seminari – do 30 studenata
c. za vježbe:
   - auditorne vježbe, vježbe iz stranog jezika – do 30 studenata
   - vježbe tjelesnog odgoja/rekreacije – do 40 studenata
   - vježbe u praktikumu, laboratorijske, eksperimentalne, terenske i sekcijske – do 10 studenata
   - konstrukcijske i kliničke vježbe – do 6 studenata.
   - posebne kliničke vježbe (ginekološke, kirurške i sl.) – do 4 studenta.

Studenti se putem svojih udruga 29. siječnja 1997. obraćaju dekanu prof. dr. Z. Biđinu i Fakultetskom vijeću na kojemu su istaknuli problem održavanja nastave zastarjelim pomagalima (grafoskop, dijaprojektor), manjka nastavne literature i dr. Zahtijevaju da se poboljšaju uvjeti na predavanjima i seminarima nabavom modernijih nastavnih pomagala te da se osnuje povjerenstvo koje će ustanoviti raspoloživ broj udžbenika i skripti za sve predmete i procijeniti njihovu eventualnu zastarjelost. Ujedno traže da se iz nastavnih predmeta iz kojih ne postoje odgovarajući udžbenici ili skripte oni što prije sastave i objave. Vijeće je 12. ožujka 1997. zaključilo da se o zahtjevu studenata raspravi na vijećima godišta poslije analize u ustrojbenim jedinicama koje izvode nastavu te da predstojnici vijeća godišta dostave izvješća Fakultetskom vijeću.
Godine 1997. Sveučilište u Zagrebu pokrenulo je anketiranje studenata radi provjere uspješnosti nastave i nastavnika. Pokazalo se da je anketa potrebna i korisna, prije svega radi unaprjeđenja nastave poticanjem nastavnika. Ona nastavniku i Fakultetu daje podatak o tome kako ih vide njihovi studenti i pokazatelj je nastavnikove uspješnosti. Prva studentska anketa na Veterinarskom fakultetu provedena je u zimskom semestru ak. god. 1998./1999., na drugoj godini studija i otada se provodi svake akademske godine pridonoseći kvalitetnijoj provedbi nastavnog procesa.

U prosincu 1997. Povjerenstvo za informatiku, bibliotečnu i izdavačku djelatnost i članovi Matičnog povjerenstva za područje medicinskih znanosti, polje veterine, predložili su izradu internih skripti za studente dodiplomske i poslijediplomske nastave. Prijedlog je prihvaćen, s tim da pravo izrade internih skripti imaju samo nastavnici (docenti, izvanredni i redoviti profesori), a nastavno štivo mora biti u skladu s nastavnim planom i programom. Asistenti koji su željeli objaviti internu skriptu morali su je verificirati na svom zavodu ili klinici. Nastavni se proces zatim postupno osuvremenjuje uvođenjem novih informacijskih tehnologija, formiraju se nastavne skupine prema propisanim normativima, povećava se sudjelovanje studenata (povećan je stupanj interakcije nastavnika i studenta) te mlađi nastavnici, u skladu s mogućnostima, počinju pohađati tečajeve o suvremenim načelima provođenja nastave na visokoškolskim ustanovama.
Od početka 2000. do kraja 2002. Fakultet ulaže znatna sredstva iz prihoda ostvarenih vlastitom djelatnošću za nabavu nove opreme. Iz MZT-a doznačena je oprema za nastavu, jedan LCD projektor i osam osobnih računala, čija je vrijednost iznosila 97.165,00 kn i za koju je zahtjev upućen 1998. godine. U suradnji s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva Fakultetu je putem Svjetske banke donirana laboratorijska oprema (ultrazvuk za dijagnostiku gravidnosti, uzorkivač zraka, ledomat, elisa fotometar, spektrofotometar, plameni fotometar, uređaj za lančanu reakciju polimerazom, uređaj za elektroforezu, mikrocentrifuga, istraživački mikroskop i osobno računalo s printerom) u ukupnoj vrijednosti od 951.385,00 kn. Institut iz Njemačke donirao je za potrebe elektronskog mikroskopa Ultra mikrotom u vrijednosti od 150.000,00 kn. Cjelokupna vrijednost donirane opreme iznosila je 1.198.550,00 kn.
Poteškoće s financiranjem nastavnog programa nastavljaju se i početkom 2003., pa zbog slabog priljeva sredstava (udio sredstava Fakulteta ostvarenih vlastitom djelatnošću u ukupnim prihodima bio je 19 %) nije bilo moguće znatnije izdvajati za unaprjeđenje djelatnosti.

3.25.15. Dinamika studiranja na diplomskom studiju od 1991. do 2004. godine

U razdoblju od neovisnosti Hrvatske do završetka predbolonjskog diplomskog studija postupno se povećava zanimanje ženske populacije, dok se istodobno smanjuje interes muške populacije za studij veterinarske medicine. Tako je ak. god. 1991./1992. omjer spolova bio 55 % muškaraca prema 45 % žena, a ak. god 2004./2005. ta je razlika bila 19 % više u korist žena. Jednako tako rastao je broj diplomiranih studentica u odnosu na studente. U istom se razdoblju smanjuje upisna kvota te se bilježi pad ukupnog broja diplomiranih doktora veterinarske medicine, što je osobito bilo izraženo pred kraj tog razdoblja. Ipak, promatramo li podatke o ukupnom broju upisanih u tom razdoblju (2083) u odnosu na završene studente (2037), tada je 97,8 % studenata završilo studij u razdoblju od 14 akademskih godina (1991./1992. – 2004./2005), prije uvođenja Bolonjskog procesa (tablica 17).
Prosječna ocjena diplomiranih studenata u tom je razdoblju bila 3,26, a kretala se od 3,16 do 3,63. Povećanje prosjeka ocjena bilježi se posljednjih akademskih godina (2003./2004. – 2004./2005.).
Studij veterine vrlo je zahtjevan i traži velik angažman studenata u savladavanju svih obveza. Stoga je studentima veterine do završetka studija većinom bilo potrebno znatno više vremena nego što traju studentska prava. Naime, u tom je razdoblju studentima na našem fakultetu trebalo prosječno 9,3 godina da završe studij (od 8 do 12 godina). Produljenje studija posebno je bilo izraženo u posljednjem desetljeću provođenja predbolonjskog diplomskog studija, jer su „ratne generacije“ prosječno dulje studirale od ostalih generacija.

Tablica 17. Podaci o upisanim i diplomiranim studentima te prosjeku ocjena i prosječnom trajanju studija od ak. god 1991./1992. do 2004./2005.

Akademska godina (od 01. 10. do 30. 09.)	Broj upisanih studentica na I. godinu	Broj upisanih studenata na I. godinu	Ukupan broj upisanih polaznika na I. godinu	Broj diplomiranih studentica	Broj diplomiranih studenata	Ukupan broj diplomiranih studenata i studentica	Prosjek ocjena na kraju studija	Prosjek trajanja studija u god.
1991./1992.	71	160	231	61	94	155	3,23	8
1992./1993.	92	141	233	50	95	145	3,22	8
1993./1994.	67	99	166	37	108	145	3,18	8
1994./1995.	52	68	120	54	83	137	3,24	9
1995./1996.	48	86	134	63	117	180	3,16	9
1996./1997.	63	81	144	55	122	177	3,18	9
1997./1998.	67	64	131	71	146	217	3,17	10
1998./1999.	71	61	132	57	92	149	3,23	9
1999./2000.	57	76	133	47	80	127	3,23	10
2000./2001.	72	62	134	59	89	148	3,24	10
2001./2002.	63	70	133	68	99	167	3,16	12
2002./2003.	60	71	131	45	50	95	3,27	10
2003./2004.	78	51	129	47	53	100	3,49	9
2004./2005.	73	59	132	45	50	95	3,63	9
Σ	934	1149	2083	759	1278	2037	3,26*	9,3*

*prosjek

3.26. Poslijediplomski studiji

3.26.1. Poslijediplomski studij za stjecanje magisterija

Poslijediplomski studij za stjecanje magisterija ili, kako se na početku zvala, nastava trećega stupnja iz veterinarstva započela je takoreći već samim osnutkom Veterinarske visoke škole. Diplomirani su veterinari, radeći na zavodima i klinikama, morali proširivati i produbljivati svoje teoretsko i praktično znanje, tako da su nakon određenog vremena postajali specijalisti za pojedina područja veterinarske znanosti. Tako su Veterinarska visoka škola i Fakultet stvarali specijaliste za vlastite potrebe, a prvi su bili zaposlenici u bakteriološkim dijagnostičkim zavodima, kojima je osnovni zadatak bio dijagnostika i suzbijanje zaraznih bolesti domaćih životinja. Postupno se počela nametati potreba boljeg poznavanja određenih područja za uspješno obavljanje veterinarskih poslova u praksi. To se u prvom redu odnosilo na higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla. Veterinari koji su radili na poslovima veterinarske inspekcije potrebno su znanje stjecali gotovo isključivo u praksi, a rijetki su među njima stečeno znanje dopunjavali kraćim radom na Fakultetu. Tako su tečajevi bili faza u razvoju nastave trećega stupnja, što osobito vrijedi za neke od njih, koji su trajali mjesec dana i omogućivali stjecanje specijalističkog znanja.

Obrazovanje specijalista iz veterinarskih područja propisivao je Pravilnik o stažu i stručnom ispitu za zvanje veterinara – specijalista (Službeni list FNRJ, 100/1949). Prema njemu je zvanje veterinara – specijalista mogao steći veterinar koji je određeno vrijeme proveo u nekoj ustanovi na specijalizaciji u jednoj od grana specijalističkih grupa i koji je položio ispit specijalnosti iz te grupe. Redoviti, izvanredni profesori, docenti veterinarskih fakulteta te viši znanstveni savjetnici veterinarskih instituta smatrali su se specijalistima grane za koju su izabrani, a znanstveni suradnici veterinarskih instituta ako su proveli najmanje pet godina na radu u određenoj grani. Veterinari su se mogli specijalizirati iz: epizootiologije (stočne zaraze, mikrobiologija i imunologija); parazitologije (parazitologija, invazijske bolesti); biologije uzgoja domaćih životinja (govedarstvo, konjogojstvo, ovčarstvo i kozarstvo, svinjogojstvo, peradarstvo i kunićarstvo); zoohigijene i ishrane domaćih životinja; porodiljstva i uzgojnih bolesti (porodiljstvo sa sterilitetom i umjetnim osjemenjivanjem); higijene živežnih namirnica animalnog podrijetla (higijena mesa i proizvodi od mesa, higijena mlijeka i mliječnih proizvoda); unutarnjih bolesti domaćih životinja; kirurgije (kirurgija s oftalmologijom onihologija); rendgenologije s fizikalnom terapijom; patološke anatomije; proizvodnje bioloških i farmaceutskih preparata. Specijalizacije su trajale 2,5 do 3 godine, a obavljale su se na veterinarskim fakultetima i veterinarskim institutima. Pravilnik je propisivao samo trajanje staža u spomenutim ustanovama, dok opseg teoretske i praktične materije, koju stažist za vrijeme staža mora apsolvirati, nije bio propisan.

Kandidati su nakon apsolviranog staža i stručnog ispita stjecali zvanje specijalista. No kako u okviru tadašnje djelatnosti veterinarske struke, odnosno službe, nije bilo propisano obvezno stjecanje zvanja specijalista, broj kandidata za specijalizaciju bio je vrlo malen.

U lipnju 1954. Senat Sveučilišta raspravljao je o poslijediplomskom studiju te je odlučeno da se svim fakultetima uputi okružnica, tako da svaki od njih odredi uvjete poslijediplomskog studija. Na sjednici Vijeća u prosincu 1954. dekan prof. dr. M. Francetić rekao je *da je sav materijal u vezi s pitanjem poslijediplomskog studija dostavio članovima Vijeća i da je zamolio prof. dr. I. Tomašeca da izradi svoje mišljenje i prijedlog o ovom pitanju. Nakon što je Vijeće saslušalo mišljenje prof. dr. I. Tomašeca i kraće rasprave, na prijedlog prof. dr. I. Babića jednoglasno je zaključeno da se to pitanje riješi fakultetskim statutom, a da se mišljenje prof. dr. I. Tomašeca dostavi Rektoratu sveučilišta i fakultetskoj komisiji za izradu fakultetskog statuta kao mišljenje Vijeća.*

O poslijediplomskom se studiju ponovno raspravljalo u lipnju 1955., kada je prihvaćen prijedlog prof. dr. E. Topolnika da se osnuje zajednička komisija predstavnika Vijeća Veterinarskoga fakulteta, Uprave za veterinarsku službu NRH, Instituta za veterinarsko-medicinska istraživanja u Zagrebu, Društva Veterinara NRH i Udruženja studenata veterinarske medicine, radi rasprave o svim oblicima poslijediplomskog studija prema potrebama terena. Kao predstavnici Vijeća u komisiju su imenovani prof. dr. M. Delak, prof. dr. A. Rako i prof. dr. B. Miklaušić.

S obzirom na to da je naš fakultet imao iskustva u provedbi spomenute nastave kao i na činjenicu da su tijekom pripreme izmjena i dopuna Općeg zakona o univerzitetima dobivene informacije o planiranju uvođenja nastave trećega stupnja, Savjet fakulteta je već u listopadu 1959. razmatrao o organizaciji i rukovođenju poslijediplomskog studija. Odlučeno je da se pristupi osnivanju Centra za posebne oblike nastave i pokrene pitanje izmjena propisa o specijalizaciji veterinarstva jer je tadašnji propis bio zastario i nije odgovarao razvoju veterinarske službe. Godine 1960. provedena je rasprava u širem krugu stručnjaka o uvođenju nastave trećega stupnja (Međufakultetska konferencija jugoslavenskih veterinarskih fakulteta, Zagreb, 12. i 13. veljače 1960.; Savjetovanje u organizaciji Savezne uprave za poslove veterinarstva u vezi stupnjevanja studija, Beograd, 10. i 11. listopada 1960.) te je zauzet stav da se započne s organizacijom nastave po smjerovima.

Zakonom o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima (Službeni list FNRJ, 23/1960; 29/1960, pročišćeni tekst) otvorila se mogućnost organizacije nastave trećega stupnja kao samostalne cjeline, čiji su apsolventi nakon uspješno položenih ispita i izrade samostalnog rada mogli steći pravo na akademski naslov magistra, odnosno specijalista.

Dana 10. i 11. ožujka 1961. u Portorožu je održan plenum Zajednice Jugoslavenskih univerziteta na kojemu se, među ostalim, raspravljalo o studijima trećega stupnja. Sveučilišni je savjet na sjednici u ožujku iste godine predložio da fakulteti zagrebačkog sveučilišta rasprave ne samo o nastavi trećega stupnja nego i o stupnjevanju nastave uopće, te da se stavovi fakulteta dostave Rektoratu. Fakultetsko je vijeće na sjednici od 25. ožujka 1961. povjerilo Odboru za stupnjevanje studija da prethodno razmotri ta pitanja te da svoje mišljenje dostavi Dekanatu za Fakultetsko vijeće.

Prema Odluci o stupnjevanju studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, koju su Vijeće i Savjet donijeli na zajedničkoj sjednici 6. svibnja 1961., nastava trećega stupnja uvodi se od ak. god. 1961./1962. iz smjerova Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla te Higijena i epizootiologija. Prilikom raspisivanja prvog natječaja smjer Higijena i epizootiologija preimenovan je u Mikrobiologija i epizootiologija.

Posebna Odluka o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija trećega stupnja nastave na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu donesena je na sjednici fakultetskog savjeta 13. lipnja 1961. i dijelom je sadržajno objedinjena u već spomenutu Odluku o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija na Veterinarskom fakultetu.

U treći stupanj nastave mogli su se upisati građani Jugoslavije koji su završili drugi stupanj nastave na Veterinarskom fakultetu u zemlji ili im je diploma, koju su stekli na inozemnim veterinarskim fakultetima ili visokim veterinarskim školama, nostrificirana od domaćih veterinarskih fakulteta.

Nastavu trećega stupnja mogli su upisati i strani državljani ako su završili veterinarski studij koji je odgovarao studiju drugoga stupnja na jugoslavenskim fakultetima. Kandidati koji su upisivali nastavu trećega stupnja trebali su poznavati jedan strani jezik (engleski, ruski, francuski ili njemački) toliko da su se mogli služiti stručnom literaturom. Fakultetsko vijeće i fakultetski savjet zauzeli su stav da se tim

kandidatima dodijeli akademski naslov magistra jer je veterinarima po tadašnjem saveznom propisu iz 1949. bio određen način stjecanja zvanja specijalista. Novi je savezni propis iz tog područja donesen tek 1962. godine.

Nastavni planovi i programi sastavljeni su tako da studenti mogu što bolje ovladati teorijom i praksom odgovarajućih područja. Studenti su se uvodili u samostalan znanstveni rad, pa su s tim ciljem dobivali zadatke koje su rješavali uz vođenje nastavnika. Nastava iz Higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla trajala je dva semestra (tablica 18), a nastava iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija tri semestra (tablica 19).

Svaki je kandidat bio dužan izraditi samostalan pismeni rad. Temu rada odobravao je kolegij nastavnika koji su predavali u trećem stupnju nastave određene specijalnosti. Kandidat je bio dužan predati gotov rad do kraja posljednjeg semestra. Rad je ocjenjivala komisija od najmanje dvaju nastavnika koje je imenovalo Fakultetsko vijeće. Kandidatima koji su položili sve ispite i izradili samostalan rad, koji je pozitivno ocijenjen, izdavala se diploma kojom im se dodjeljivao naslov magistra iz specijalnosti koju je završio.

Prvi je spomenuti smjer tada upisalo ukupno 14 veterinara, od čega su dvojica bila iz NR Slovenije, a dvojica iz NR Crne Gore. Studij je trajao dva semestra, a do završetka akademske godine izradilo je radnju i položilo ispite 11 kandidata, pa su akademski naslov magistra stekli diplomirani veterinari V. Bartulić, K. Filipčić, B. Hergešić, I. Juretić, D. Kažić, M. Medven, J. Mikulka, D. Pirih, Z. Rogošić, Z. Sremac i C. Varga.

Tablica 18. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Odabrana poglavlja iz primijenjene fizike	2	2		
Odabrana poglavlja iz primijenjene kemije	1	2		
Higijena i poznavanje namirnica životinjskog porijekla i životinjskih nusproizvoda	3	4	3	4
Mikrobiologija namirnica životinjskog porijekla	2	6	2	6
Tehnologija dobivanja, obrade i prerade namirnica animalnog porijekla	2	8	2	8
Primjena propisa u vezi s proizvodnjom i prometom mesa i mesnih proizvoda				2
Ekonomika industrijske proizvodnje			1	2
Izrada završnog rada u oba semestra*				

*Satnica nije definirana.

Tablica 19. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Mikrobiologija i imunologija	4	10	4	10		
Epizootiologija	4	2	4	4		
Patološka anatomija	2	2	2	2		
Bolesti pčela i riba	2					
Statistika	2	1				
Zoohigijena			1			
Vježbe iz mikrobiologije i imunologije						2
Izrada završnog rada *						

*Satnica nije definirana.

Oni su ujedno prvi stekli akademski naslov magistra na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Smjer Mikrobiologija i epizootiologija te akademske godine nije održan zbog malog broja prijavljenih kandidata s odgovarajućim financijskim sredstvima.
U skladu s potrebama prakse i mogućnostima Fakulteta prema istom se načelu izrađuju nastavni planovi i programi za druge smjerove nastave trećega stupnja. Ak. god. 1962./1963. uvode se smjerovi Opća mikrobiologija i mikologija, Ribogojstvo i bolesti riba (ak. god. 1967./1968. izmijenjen naslov u Bolesti riba), te Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji (tablice 20 – 22).

Početkom 1962. Centar za posebne oblike nastave predložio je da se u okviru poslijediplomskog studija održi tečaj pod nazivom Uvod u znanstveni rad za mlađe suradnike Fakulteta. Vijeće je prijedlog prihvatilo i imenovalo prof. dr. B. Miklaušića da organizira tečaj. U ožujku 1962. Vijeće je prihvatilo i da se predmet Uvod u znanstveni rad uvede u sve oblike poslijediplomskog studija. Poslije je i predmet Osnove statistike uveden u poslijediplomsku nastavu. U isto je vrijeme Sveučilišni savjet raspravljao o trećem stupnju nastave i potrebi razrade razlike između naslova specijalista i magistar. Naime, u saveznom Zakonu o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima iz 1960. i u me-

Tablica 20. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Opća mikrobiologija i mikologija

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Opća mikrobiologija	5	10	2	3
Imunologija	3	5	2	2
Mikologija	3	5		
Uvod u znanstveni rad	1			
Mikrobiologija			6	15
Izrada završnog rada (u II. semestru)*				

*Satnica nije definirana.

Tablica 21. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Ribogojstvo i bolesti riba

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu			
	I. semestar		II. semestar	
Hidrokemija	1	1		
Hidrobiologija	2	1		1
Anatomija, histologija, fiziologija i embriologija slatkovodnih riba	4	4		
Sistematika riba	1	1		
Uzgoj šarana i nusproizvodnih riba	3	2	2	3
Uzgoj salmonida	2	2	1	1
Uvod u znanstveni rad	1			
Ribarstvo prirorednih voda i akumulacija			1	1
Bolesti slatkovodnih riba			3	2
Poznavanje ribe kao živežne namirnice i osnovi tehnologije ribljih proizvoda			1	1
Ekonomika ribarstva, trgovina i prometa			2	
Izrada završnog rada				10

Tablica 22. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Anatomija peradi	1	1				
Fiziologija peradi	2	1	2	1		
Uzgoj i selekcija peradi	2	2				
Statistika	1					
Hranidba peradi	2		2	1		
Uvod u naučni rad	1					
Engleski jezik	2					
Organizacija i ekonomika peradarske proizvodnje			2			
Toksikologija			1			
Parazitologija i invazione bolesti			1	1		
Unutarnje bolesti peradi			1	1		
Higijena i tehnologija mesa i jaja peradi			3	1		
Mikrobiologija	1	2		2		2
Zarazne bolesti peradi	1	1	2	1	1	1
Patologija peradi	1	2		2		2
Zoohigijena	2	1	2	1	2	1
Sudsko veterinarstvo					1	
Izrada završnog rada						24

đuvremenu objavljenom republičkom Zakonu o visokoškolskom obrazovanju iz 1961. (NN 27/1961) postojala je razlika u trajanju nastave trećega stupnja za naslov specijalista (do dva semestra) od nastave za stjecanje naslova magistra (znanstvenog usavršavanja) u trajanju više od dva semestra. No fakulteti zagrebačkog Sveučilišta, uključujući i naš, dodjeljivali su akademski naslov magistra za smjerove koji su po trajanju imali specijalistički karakter. O razlici između naslova specijalista i magistra raspravljalo se na raznim forumima te je na Međufakultetskoj konferenciji veterinarskih fakulteta u zemlji, održanoj 11. i 12. ožujka 1963., na zagrebačkom fakultetu zauzet stav da materijalni sadržaj trećega stupnja nastave određuje koji će se od tih stupnjeva dodjeljivati pri završetku pojedinog smjera. Zaključeno je i da tada novi Pravilnik o specijalizaciji službenika veterinarske struke I. vrste (Službeni list FNRJ, 53/1962) nije u skladu sa Zakonom o visokoškolskom obrazovanju iz 1961. te potrebama veterinarske znanosti i prakse. U skladu sa spomenutim pravilnikom koji se dijelom razlikovao od prethodnog iz 1949., specijalizaciju su mogli obavljati veterinari koji su imali najmanje tri godine radnog staža u struci i položen stručni ispit. Prijem na specijalizaciju obavljao se na osnovu natječaja koji se raspisivao na osnovu odobrenja republičkog organa uprave nadležnog za poslove veterinarstva. Ustanova u kojoj se moglo specijalizirati određivao je također republički organ nadležan za poslove veterinarstva. Veterinari su mogli obaviti specijalizaciju iz jednog od 11 pretkliničkih, kliničkih i zootehničkih područja. Specijalistički staž je trajao dvije godine, nakon čega se polagao specijalistički ispit. Sastojao se od teorijskog i praktičnog dijela, a polagao pred ispitnom komisijom iz redova nastavnika fakulteta ili istaknutih stručnjaka. Jedan član ispitne komisije morao je biti specijalist iz područja iz kojeg se polagao ispit. Po položenom ispitu izdavalo se uvjerenje, čime je kandidat stekao status specijaliste iz određenog područja veterinarske medicine.

Sveučilišni je savjet u to vrijeme zauzeo stav da naslov magistra mogu dobivati oni kandidati koji su pohađali nastavu trećega stupnja dulje od dva semestra, a naslov specijalista kandidati koji su sudjelovali u nastavi samo dva semestra. Stoga je Vijeće 2. srpnja 1963. prihvatilo prijedlog, a Savjeta 13. srpnja iste godine donio odluku o uvođenju trećeg semestra u treći stupanj nastave, jer je, među ostalim, vrijeme koje je studentima tada bilo na raspolaganju bilo suviše kratko za pisanje kvalitetnog samostalnog rada. Prema tome se za smjerove koji su dotad imali nastavu u dva semestra (Ribogojstvo i bolesti riba, Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla, Opća mikrobiologija i mikologija) studij produljio na tri semestra. Otada novoustrojeni smjerovi nisu trajali kraće od tri semestra.

Ak. god. 1963./1964. prihvaćaju se odluke Vijeća o uvođenju smjerova Histologija i embriologija i Zoohigijena, a 1964./1965. i smjerovi Patološka anatomija (ak. god. 1979./1980. izmijenjen naslov smjera u Patološka morfologija) i Parazitologija (tablice 23 – 26). Već se sljedeće akademske godine Histologija i embriologija preimenuje u Anatomija, histologija i embriologija te se produljuje s tri na četiri semestra. Naš je fakultet u organizaciji poslijediplomske nastave otišao i korak dalje, pa je Vijeće u lipnju 1965. prihvatilo, a Savjet odobrio suradnju s Poljoprivrednim fakultetom u Zagrebu u zajedničkoj organizaciji trećega stupnja nastave iz smjera Hranidbe stoke i tehnologije stočne proizvodnje.

Tablica 23. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Histologija i embriologija

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Eutologija	4	4				
Opća histologija	4	4				
Metode histoloških istraživanja		2		2		
Odabrana poglavlja iz kemije	1		1			
Histokemija	1	2	1	2		
Opća embriologija	2					
Specijalna embriologija	2		3			
Uvod u znanstveni rad	1					
Strani jezik (njemački ili engleski)	3		2			
Mikroskopska anatomija			6	4		
Metode istraživanja u embriologiji				2		
Statističke metode u istraživačkom radu				2		
Praktični rad u laboratoriju						30
Izrada završnog rada (u III. semestru) *						

*Satnica nije definirana.

Tablica 24. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Zoohigijena

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Zoohigijena	3	9	3	8		
Hranidba	2	2	1	2		
Fiziologija	2		1			
Patofiziologija	1	2	1	2		
Invazione bolesti	2	1				
Uvod u naučni rad	1					
Engleski jezik	2		2			
Stočarstvo			2			
Mikrobiologija i zarazne bolesti s epizootiologijom			2	2		
Praktična nastava iz zoohigijene (rad u laboratoriju i na terenu						2
Statističke metode u istraživačkom radu						2
Izrada završnog rada (u III. semestru)*						

*Satnica nije definirana.

Tablica 25. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Patološka anatomija

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Opća patologija	4	4	2			
Komparativna anatomija domaćih životinja	3	2				
Citologija i opća histologija	3	3				
Metode histoloških istraživanja		2		1		
Strani jezik	2		2			
Specijalna patološka morfologija			3	2		
Tehnika izrade muzejskih preparata				1		
Mikroskopska anatomija			3	3		
Odabrana poglavlja iz patofiziologije			1			
Parazitologija				1		
Mikrobiologija				1		
Statističke metode u istraživačkom radu			2			
Uvod u naučni rad			1			
Mikrofotografija				2		
Patološka morfologija uzgojnih bolesti					3	2
Patološka morfologija zaraznih bolesti					3	3
Patologija laboratorijskih životinja					1	
Patološko anatomska sekcija		6		5		5
Patološkohistološka dijagnostika		1		1		2
Sudsko veterinarstvo					3	2
Histokemija					2	2
Strani jezik					2	
Izrada završnog rada (u III. semestru)*						

*Satnica nije definirana.

Tablica 26. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Parazitologija

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Broj sati u tjednu					
	I. semestar		II. semestar			
Protozoologija	6	6				
Helmintologija	6	7	8	7		
Biokemija parazita	1		1			
Patološka anatomija i histologija		2				

Upotreba literature*		
Arahnoentomologija	6	6
Patološka anatomija i histologija		2
Praktična nastava iz parazitologije (u III. semestru)*		
Izrada završnog rada (u III. semestru)*		

*Satnica nije definirana.

Ak. god. 1966./1967. prihvaća se smjer Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, a 1967./1968. Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem (tablice 27 i 28). Iste se akademske godine Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla i Mikrobiologija i epizootiologija produljuju na četiri semestra. Godine 1968. ukinut je smjer Ribogojstvo.
Svaki je smjer bio organiziran u dogovoru s Upravom za veterinarstvo Sekreterijata za poljoprivredu SRH i Društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH, a provodio se u skladu s odlukama Savjeta Fakulteta o organizaciji svakoga pojedinog smjera trećega stupnja.
Relativno brzo nakon ustroja prvih smjerova izrađen je Pravilnik o studiju trećega stupnja na Veterinarskom fakultetu. Pravilnik je prihvaćen u prosincu 1965., a počeo se primjenjivati od 1. siječnja 1969. godine.
Od uvođenja poslijediplomske nastave na Fakultetu i otvaranja novih smjerova postupno se povećavao broj studenata, pa je ak. god. 1965./1966. na 7 smjerova bio ukupno 51 student, 1966./1967. na 9 smjerova ukupno 128 studenata, a 1967./1968. na 10 smjerova ukupno 168 slušača.
Nedovoljna preciznost saveznog Zakona o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima i republičkog zakona o visokoškolskom obrazovanju s obzirom na definiranje razlike između magisterija i specijalizacije, bila je razlog da je Vijeće nastavnika na sjednici od 27. prosinca 1967. osnovalo komisiju (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. I. Ehrlich, prof. dr. S. Forenbacher, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. M. Kralj, prof. dr. I. Tomašec i prof. dr. E. Topolnik) s ciljem da definira treći stupanj nastave. Specijalizacija je definirana kao stručna nadgradnja stručnjaka za neposredno uključivanje u proizvodnju, a magisterij kao znanstvena nadgradnja za izobrazbu kadrova za rad u znanstvenim institucijama. Kod specijalizacije je bila predviđena teorijska i praktična, a kod magisterija konzultativna i individualna nastava. Zaključeno je da smjerovi na Fakultetu više imaju oblik nastave za stjecanje specijalizacije negoli magisterija. Spomenute oblike poslijediplomske nastave Vijeća nastavnika prihvatilo je 27. lipnja, a Savjet 4. listopada 1968., s tim da će se dotadašnji smjerovi izvoditi do donošenja odluka kojima će biti usklađeni s tim stavovima. Te su odluke prolongirane zbog praktičnog problema, jer su svi polaznici poslijediplomske nastave željeli steći akademski naslov magistra. Naime, taj je poslijediplomski studij pohađao znatan broj terenskih veterinara (stipendista različitih ustanova), jer im je nakon donošenja izmjena i dopuna Općeg zakona o školstvu (Službeni list SFRJ, 1/1964) postroženo stjecanje doktorata znanosti (objavljeni znanstveni radovi), pa im je akademski naslov magistra postao najviši mogući stupanj stjecanja zvanja u struci. Svi su smjerovi trajali tri ili četiri semestra, a u posljednjem je bila predviđena izrada magistarskog rada. Kako je primijećeno da studenti najveće poteškoće imaju pri pisanju magistarskog rada, spomenutim je pravilnikom od ak. god. 1969./1970. određeno da student mora najprije magistarski rad predati na ocjenu komisiji, pa tek onda pristupiti pojedinačnim ispitima i obrani rada.
Financijska sredstva za održavanje smjerova prikupljana su iz uplata školarina koje su plaćali studenti osobno ili njihove radne organizacije. Pročelnik smjera mogao je osloboditi plaćanja školarine asistente i stipendiste. Od prikupljenih sredstava dio je uzimao Fakultet za režijske troškove, a iz preostalih su se sredstava isplaćivali honorari nastavnicima i nabavljala oprema za znanstveni rad. Najveće poteškoće u organizaciji poslijediplomske nastave bile su te što Fakultet nije raspolagao s dovoljno suvremene opreme za znanstvenoistraživački rad, pa polaznicima nije bilo moguće raditi isključivo na Fakultetu. U proizvodnim su organizacijama, naime, postojali neusporedivo suvremeniji uređaji nego što su ih imale znanstvene institucije. To je dovelo do tzv. ekstenzivnog rada na više različitih mjesta i nedovoljno sistematično.
U sljedećim godinama osnivaju se drugi smjerovi poslijediplomskih studija, pa je tako ak. god. 1970./1971. uveden poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje Bolesti riba, 1971./1972. poslijediplomski studij za specijalizaciju Unutarnje bolesti domaćih životinja i Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda, 1973./1974. poslijediplomski studij za specijalizaciju Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja te ak. god. 1976./1977. poslijediplomski studij za specijalizaciju Sanitacija u veterinarskoj medicini (tablice 29 – 33).
Na sjednicama Savjeta Fakulteta 25. veljače i 24. travnja 1974. dolazi do izmjena u trajanju studija, pa se poslijediplomski studiji za znanstveno usavršavanje, koji su dotad trajali tri semestra (Zoohigijena, Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, Bolesti riba, Parazitologija, Patološka anatomija), produljuju na četiri semestra.

Detalj s nastave poslijediplomskog specijalističkog studija, smjer Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda na Klinici za porodništvo sedamdesetih godina prošloga stoljeća (arhiva Fakulteta).

Tablica 27. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Uzgoj i organizacija svinjogojske proizvodnje	25	22	21	20		
Fiziologija probave i mijene tvari	20					
Hranidba svinja	13	20	6	20		
Patološka anatomija	15	10				
Zoohigijena	11	10	17	12		
Statističke metode	15					
Zarazne bolesti	10	16	20	16		
Nametničke bolesti	10	11				
Higijena mesa	10	14				
Bolesti probave i mijene tvari u svinja			25	10		
Fiziologija i patologija reprodukcije			15	10		
Ekonomika proizvodnje svinja			25			
Sudsko veterinarstvo i proizvodnja svinja			10			
Uvod u naučni rad			15			
Terenske vježbe						96
Seminari						90
Izrada završnog rada						90

Tablica 28. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Fiziologija goveda	38	20		
Stočarstvo	36	20		
Hranidba goveda	17			
Ekonomika reprodukcije goveda	17			
Uvod u znanstveni rad	12			
Fiziologija reprodukcije			50	35
Umjetno osjemenjivanje goveda			20	30
Primijenjene statističke metode			12	
Odabrana poglavlja iz patofiziologije tvari i hormonalne regulacije			12	
Odabrana poglavlja iz patologije probave i mijene tvari goveda koja imaju utjecaj na reprodukciju goveda			20	5
Posjet centrima za umjetno osjemenjivanje goveda u Varaždinu, Bujama, Križevcima i Kalinovici sa prigodnim predavanjima			20	

II. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	III. semestar	IV. semestar
Patologija reprodukcije	92	50
Spolne zaraze i zarazni pobačaji	17	10
Zoohigijena	20	
Sudsko veterinarstvo	12	
Studijski boravak na govedarskim farmama 7 dana		49
Seminari		60
Slobodne teme		10
Izrada završnog rada (u IV. semestru)*		

*Satnica nije definirana.

Tablica 29. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Bolesti riba

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Hidrokemija i hidrobiologija	20	20				
Anatomija, histologija, fiziologija i embriologija slatkovodnih riba	40	40				
Uzgoj riba u ribnjacima	50	50				
Mikrobiologija i virologija	10	40				
Uvod u znanstveni rad	20	10				
Bakterijske bolesti riba			20	20		
Virusne bolesti riba			20	30		
Bolesti riba uzrokovane gljivicama			10	10		
Parazitarne bolesti riba			50	50		
Organske bolesti i bolesti uzrokovane sastavom vode			10	10		
Izrada završnog rada (pripremni dio)				70		
Izrada završnog rada (u III. semestru)*						

*Satnica nije definirana.

Tablica 30. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Interna klinička propedeutika	10	60		
Klinička kemijska dijagnostika		35		15
Klinička hematološka i citološka dijagnostika		35		15
Opća etiopatogeneza i simptomatologija unutarnjih bolesti	5			
Načela terapije i profilakse unutarnjih bolesti	5			

Klinička patologija probave u resorpcije	20	50
Bolesti jetre i gušterače	10	15
Bolesti bubrega i mokraćnih prohoda	10	15

II. godina	Ukupan broj sati u semestru			
	III. semestar		IV. semestar	
Bolesti dišnog sustava	5	40		
Bolesti srca i krvotoka	5	40		
Bolesti krvi i krvotvornih organa		10		
Klinička elektrokardiografija		10		
Neurološka i dermatološka dijagnostika	10	30		
Bolesti živčanog sustava			5	10
Bolesti kože			10	30
Alergološka dijagnostika i unutarnje bolesti na alergijskoj osnovi			5	10
Bolesti mijene tvari: klinička fiziologija i patologija ishrane, mijene tvari i neuro-hormonalne regulacije			10	60
Izrada završnog rada (u IV. semestru)*				

*Satnica nije definirana.

Tablica 31. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Unutarnje bolesti		45		30
Parazitologija i invazione bolesti		25		
Uzgoj pasa i mačaka		25		
Patomorfologija		10		10
Rendgenologija i fizikalna terapija		10		10
Pas u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti		10		
Zarazne bolesti				40
Kirurgija				30

II. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	III. semestar	IV semestar (seminari)
Unutarnje bolesti	20	15
Patomorfologija	10	10
Kirurgija	40	40
Porodiljstvo i ginekologija s umjetnim osjemenjivanjem	40	30
Rendgenologija j fizikalna terapija	10	
Otrovanje domaćih mesojeda		5
Izrada završnog rada		100

Tablica 32. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Statistika	18	18		
Politička ekonomija i sociologija	10	6		
Opća patologija. Metode rada u veterinarskoj patologiji	20	10		
Unutarnje bolesti	20	20		
Uzgoj i patologija zvijeradi i ptica	5	3		
Ekonomika stočarske proizvodnje	38			
Fiziologija i patologija reprodukcije domaćih životinja			10	5
Kirurgija			8	2
Invazione bolesti			10	5
Osnovi procjene štete			23	
Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu			33	7
Zarazne bolesti			25	7
II. godina	**Ukupan broj sati u semestru**			
	III. semestar		**IV. semestar**	
Zoohigijena	15	5		
Bolesti pčela	5			
Stočarstvo	20	5		
Hranidba	30	5		
Peradarstvo	10			
Ribarstvo, uzgoj i bolesti riba	10			
Sudsko veterinarstvo	20	10		
Upravno veterinarstvo	10			
Izrada završnog rada (u IV. semestru)*				

*Satnica nije definirana.

Tablica 33. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Sanitacija u veterinarskoj medicini

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Higijena i sanitacija	30	30	40	30		
Mikrobiologija i epizootiologija u sanitaciji	10		10			
Kukci i grinje od značenja u sanitaciji	20					
Propisi i odgovornost pri radu u medicinskoj sanitaciji		10				

Sanitacija u proizvodnji i pohrani namirnica	10		
Radiološka kontaminacija i dekontaminacija bojnih otrova	10		
Higijena i sanitacija		50	30
Klinička toksikikologija insekticida i rodenticida u sisavaca, prva pomoć i higijensko tehnička zaštita pri radu		20	
Izrada završnog rada (u III. semestru)*			

*Satnica nije definirana.

Savjet Fakulteta donio je 4. listopada 1974. Statutarnu odluku da prosječna ocjena 3,5 bude uvjet za upis trećega stupnja nastave.
Fakultetsko vijeće 30. lipnja 1975. raspravlja o mišljenju Komisije za poslijediplomski studij povodom materijala o poslijediplomskoj nastavi koji su izrađeni na Sveučilištu u Zagrebu. Naime, Izvršno vijeće Sabora 25. ožujka 1975. razmatralo je Prijedlog osnovnih zadataka na području visokoškolskog obrazovanja i imenovalo Komisiju za reformu radi određivanja smjernica daljnjeg razvoja visokoškolskog obrazovanja prema stavovima X. kongresa SKJ-a. O tim osnovnim zadacima raspravljalo se na Sveučilištu u Zagrebu i povodom toga izrađeni su materijali o poslijediplomskoj nastavi koji su proslijeđeni fakultetima na razmatranje. Komisija za poslijediplomski studij Veterinarskoga fakulteta u svom je mišljenju naglasila *da je poslijediplomski studij na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu organiziran među prvima na zagrebačkom Sveučilištu. U to vrijeme postojao je samo magisterij za znanstveno usavršavanje, tako da je određeni broj smjerova poslijediplomskog studija na Veterinarskom fakultetu i danas organizirani kao magisteriji za znanstveno usavršavanje, dok su ustrojeni smjerovi u novije vrijeme organizirani kao magisteriji za specijalizaciju. Svi dosada organizirani oblici poslijediplomskih studija na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu inicirani su od strane veterinara koji rade u vetrinarskim stanicama, veterinarskim zavodima ili pak oni koji rade u drugim privrednim ili neprivrednim organizacijama. Komisija smatra da na našem fakultetu kao i drugim fakultetima postiplomski studiji trebaju u načelu biti magisterij za specijalizaciju. Svakako da na Fakultetu trebaju postojati i magisteriji za znanstveno usavršavanje i to iz matičnih predmeta ili pak oni koji se ne organiziraju na nivou Sveučilišta. Također se pojedini magisteriji trebaju organizirati i kao međufakultetski poslijediplomski studiji, dakako za one grane ili područja koja su zajednička pojedinim fakultetima. Kandidati za poslijediplomske studije na Fakultetu odabrani su dosad po kriteriju da rade u praksi ili Institutu i da vladaju barem jednim stranim jezikom. Komisija smatra da i ubuduće kriteriji za odabir kandidata za sve poslijediplomske studije specijalističkog karaktera ne mogu biti jednaki, što bi bilo štetno za napredak pojedinca i struke u cjelini. Stoga bi svaki poslijediplomski studij trebao dati svoje kriterije za upis. Osnovni kriteriji kod odabira kandidata trebali bi biti:*

- *da postoji potreba za kadrovima tog profila,*
- *da će kandidati po završetku magisterija moći raditi na području koje su odabrali i specijalizirali,*
- *da imaju posebnu sklonost za odabrano područje,*
- *da tu sklonost potvrđuje prosjek ocjena srodnih predmeta,*
- *da kandidati vladaju barem jednim svjetskim jezikom.*

Magisterij za znanstveno usavršavanje treba u pravilu biti tako organiziran da u nastavi dominira mentorski način rada. Za magisterij za znanstveno usavršavanje kandidati moraju završiti dodiplomsku nastavu s visokim prosjekom ocjena svih položenih ispita i da poznaju ili se služe s dva strana jezika. To je mišljenje komisije o poslijediplomskom studiju Fakulteta prihvaćeno na Vijeću i proslijeđeno Komisiji za zaključke o poslijediplomskoj nastavi Sveučilišta u Zagrebu. Fakultetsko je vijeće 16. listopada 1975. zaključilo da se prijedlog Komisije za reformu visokog školstva Izvršnog vijeća Sabora – grupe za poslijediplomski studij proslijedi pročelnicima smjerova poslijediplomskog studija i predstojnicima zavoda, s tim da se o materijalima raspravi unutar stručnih kolegija i pred Komisijom za poslijediplomski studij, te primjedbe i prijedlozi dostave dekanu. Vijeće je 10. prosinca 1975. razmatralo izvješće Komisije za poslijediplomski studij o reformama i prihvatilo primjedbu da diplomu magistra znanosti ili magistra specijalista ne dodjeljuje Sveučilište, već fakulteti, osim u slučaju da se radi o međufakultetskom i sveučilišnom poslijediplomskom studiju. Kasnije su prijedlozi svih fakulteta poslužili radnoj skupini na Sveučilištu da 1980. izradi Samoupravni sporazum o poslijediplomskom studiju sa svim bitnim odredbama u pogledu organiziranja i provođenja znanstvenog studija za stjecanje akademskog stupnja magistra znanosti, odnosno specijalističkog studija za stjecanje akademskog stupnja magistra specijalista. Novi je Samoupravni sporazum o poslijediplomskom obrazovanju na Sveučilištu u Zagrebu prihvaćen 1986. godine. Procesno-pravne odredbe sporazuma regulirane su Statutima Veterinarskog fakulteta.
Fakultetsko je vijeće 28. travnja 1977. prihvatilo prijedlog Poljoprivrednog fakulteta da se njihov poslijediplomski studij iz Govedarstva pretvori u međufakultetski studij i da se njegova organizacija prepusti Zavodu za stočarstvo Veterinarskoga fakulteta. Ustrojen je i međufakultetski poslijediplomski studij iz Tehnologije mlijeka i mliječnih proizvoda, a njegova je provedba povjerena Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu.
Na temelju Zakona o visokom obrazovanju (NN 15/1977) i Statuta Veterinarskoga fakulteta, Savjet Fakulteta je 12. srpnja 1979. donio Pravilnik o poslijediplomskom studiju i studiju za specijalizaciju na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Njime su bili propisani organizacija, uvjeti za upis, postupak za stjecanje naziva, tekst diplome i ostala pravila poslijediplomskog studija i studija za specijalizaciju na Fakultetu. Prema Pravilniku poslijediplomski se studij organizirao kao magisterij za znanstveno usavršavanje u kojemu se kandidat pripremao i osposobljavao za ovladavanje metodologijom znanstvenoistraživačkog rada u području medicinskih znanosti, veterine i biotehničkih znanosti te biotehnologije. Na specijalističkom se studiju kandidat pripremao i osposobljavao za obavljanje poslova određene specijalnosti u veterinarskoj praksi, stočarskoj proizvodnji te u proizvodnji, preradi i prometu animalnih proizvoda. Upisati se mogao kandidat koji je završio studij za stjecanje visoke stručne spreme koja je odgovarala znanstvenom području poslijediplomskog studija. Kandidat je morao poznavati jedan od svjetskih jezika (engleski, njemački, ruski, francuski). Na studij za specijalizaciju mogao se upisati kandidat koji je imao završenu odgovarajuću stručnu spremu. Dakle, za upis na specijalistički studij nije bilo precizirano da kandidat mora završiti studij na Veterinarskom fakultetu.
Na istoj su sjednici Savjeta prihvaćeni, uz obnovljene smjerove (Anatomija, histologija i embriologija, Mikrobiologija i epizootiologija i Parazitologija), i program poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje iz smjera Bolesti pčela, te program studija za specijalizaciju Klinička farmakologija, Zdravstvena zaštita riba i Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica. Ak. god. 1980./1981. prihvaćen je program studija za specijalizaciju iz Zdravstvene zaštite pčela (tablice 34 – 38).

Tablica 34. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Bolesti pčela

I. i II. godina	Ukupan broj sati u semestru		
	I. semestar	II. semestar	III. semestar
Sistematika, anatomija i fiziologija medonosne pčele	60		
Ponašanje i aktivnosti pčela	60		
Intenzivna proizvodnja pčelinjih proizvoda	60		
Uvod u znanstveni rad	20		
Opći osnovi epizootiologije, profilakse i terapije pčelinjih bolesti		50	
Virusne bolesti pčela		50	
Bakterijske i gljivične bolesti pčela		80	
Odabrana poglavlja iz marksizma		10	
Društveno – ekonomski odnosi u udruženom radu		10	
Nametničke bolesti pčela i bolesti matica			80
Štetnici u košnici i neprijatelji pčela			10
Bolesti uzrokovane abiotskim faktorima i otrovanja			30
Izrada završnog rada			80

Tablica 35. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Klinička farmakologija

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Biokemija	30			
Fiziologija	20			
Patološka fiziologija	20			
Farmakokinetika	20			
Farmakodinamika	15	5	10	5
Materia medica I.	25	5		
Materia medica II.			30	10
Osnove farmakoloških ispitivanja			5	
Farmakoterapija i profilaksa I.			65	5
Osnove farmakoterapijskih ispitivanja			5	
Osnove informatike			5	

II. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	III. semestar	IV. semestar
Farmakoterapija i profilaksa II.	60	
Klinička toksikologija	15	

Upravno i sudsko veterinarstvo	10	
Sanitetsko zakonodavstvo	10	
Osnove biometrije	12	
Osnove ekonomike	10	
Društveno – ekonomski odnosi u udruženom radu	5	
Odabrana poglavlja iz marksizma	12	
Veterinarska djelatnost u općenarodnoj obrani i društvenoj samozaštiti	6	
Izrada završnog rada		100

Tablica 36. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Zdravstvena zaštita riba

I. i II. godina	Ukupan broj sati u semestru		
	I. semestar	II. semestar	III. semestar
Hidrokemija i hidrobiologija u akvakulturi	20		
Anatomija, histologija i embriologija riba	70		
Uzgoj riba	70		
Osnovi epizootiologije, profilakse i terapije bolesti riba	30		
Društveno – ekonomski odnosi u udruženom radu	10		
Zarazne bolesti riba		80	
Nametničke bolesti riba		60	
Bolesti uzrokovane abiotskim faktorima		50	
Odabrana poglavlja iz marksizma		10	
Izrada završnog rada			200

Tablica 37. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Primjena propisa u proizvodnji i prometu namirnica	12	9				
Ekonomika industrijske proizvodnje			12	6		
Higijena i tehnologija animalnih namirnica	24	15	27	15	30	15
Mikrobiologija namirnica	6	15	6	15	6	15
Kemija i analitika namirnica	6	12	6	12	6	12
Toksikologija namirnica					6	9
Izrada završnog rada (u III. semestru)*						

*Satnica nije definirana.

Tablica 38. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Zdravstvena zaštita pčela

I. i II. godina	Ukupan broj sati u semestru		
	I. semestar	II. semestar	III. semestar
Biologija medonosne pčele	70		
Intenzivna pčelarska proizvodnja	60		
Osnovi epizootiologije, profilakse i terapije bolesti pčela	50		
Odabrana poglavlja iz marksizma	20		
Zarazne bolesti pčela		70	
Nametničke bolesti pčela		70	
Štetnici i neprijatelji pčela		20	
Bolesti uzrokovane abiotskim faktorima		30	
Primjenjene statističke metode		10	
Izrada završnog rada			200

Na sjednici Savjeta 10. studenoga 1981., u skladu s rješenjem Prosvjetne inspekcije od 15. travnja iste godine za poduzimanje potrebnih mjera i radnji u svrhu usklađivanja svoje djelatnosti sa Zakonom o visokom obrazovanju, utvrđen je obvezan postupak provjere poznavanja jednoga svjetskog jezika za upis na poslijediplomski studij. Provjera znanja obavljala se na Filozofskom fakultetu, Školi stranih jezika u Vodnikovoj ulici ili pred komisijom Fakulteta koju su činili nastavnik stranog jezika na Fakultetu, prof. dr. T. Wikerhauser i pročelnik smjera poslijediplomskog studija. Kasnije je u uvjetima upisa bilo precizirano da kandidat koji želi upisati poslijediplomski studij treba imati završenu školu stranih jezika u trajanju najmanje četiri stupnja, završeno prethodno školovanje na jednom od stranih svjetskih jezika (engleski, njemački, francuski ili ruski) u trajanju od najmanje četiri godine ili položiti provjeru znanja engleskog jezika u mjeri neophodnoj za uspješno korištenje znanstvene i stručne literature kod nastavnika engleskog jezika na Fakultetu.

Znanstveno-nastavno vijeće je 15. veljače, a Savjet 25. travnja 1983. prihvatilo novi Pravilnik o poslijediplomskom obrazovanju, usklađen sa Zakonom o usmjerenom obrazovanju (NN 20/1982) i Statutom Fakulteta. Na poslijediplomski studij za specijalizaciju mogao se, prema spomenutom pravilniku, upisati kandidat ako je imao stručnu spremu sedmoga stupnja stečenu na Veterinarskom fakultetu.

U lipnju 1985. razmatrao se prijedlog Veterinarskog instituta u Skopju i njegova voditelja dr. J. Nemaniča da se poslijediplomski studij za stjecanje akademskog stupnja magistra znanosti iz Fiziologije, uzgoja, higijene i patologije peradi održava u Veterinarskom institutu u Skopju, kao dislocirani studij Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. No iako je Veterinarski institut u Skopju predlagao Fakultetu da plati administrativne troškove za vođenje tog studija, Fakultetsko je vijeće u ožujku 1986. odlučilo da se studij održava isključivo na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 5. prosinca 1985. za studente koji su završili poslijediplomski magistarski studij za specijalizaciju iz Sanitacije u veterinarskoj medicini uvedena je mogućnost upisa dopunskog semestra za stjecanje zvanja magistra znanosti iz Zoohigijene, a za studente koji su završili magistarski studij za specijalizaciju iz Bolesti i uzgoja domaćih mesojeda mogućnost upisa dopunskog semestra za stjecanje magistra znanosti iz Patološke anatomije.

Veterinarski je fakultet u Zagrebu 1985. Skupštini Udruženja samoupravnih interesnih zajednica usmjerenog obrazovanja u poljoprivrednim i prehrambenim djelatnostima SRH (USIZ) dostavio na usvajanje 14 okvirnih obrazovnih programa za magisterij znanosti i 11 okvirnih obrazovnih programa za specijalistički poslijediplomski studij. Dana 13. studenoga 1986. održana je sjednica Programskog savjeta USIZ-a na kojoj se raspravljalo o programima poslijediplomskog obrazovanja. Pozitivno mišljenje dobili su obnovljeni (izmijenjeni) programi za znanstveno usavršavanje iz smjerova:

1. Anatomija, histologija i embriologija
2. Patološka anatomija
3. Parazitologija
4. Unutarnje bolesti
5. Mikrobiologija i imunologija
6. Zoohigijena
7. Biologija i patologija pčela
8. Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači
9. Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem

Novi programi za znanstveno usavršavanje bili su iz smjerova:

1. Fiziologija (tablica 39)
2. Kirurgija, ortopedija i oftalmologija (tablica 40)
3. Radiobiologija u veterinarstvu (tablica 41)
4. Biologija i patologija riba (tablica 42)

Obnovljeni (izmijenjeni) programi poslijediplomskih studija za specijalizaciju bili su iz smjerova:

1. Osiguranja za štete i zdravstvenu zaštitu
2. Bolesti i uzgoja domaćih mesojeda
3. Sanitacije
4. Biologije i patologije pčela
5. Biologije i patologije riba
6. Veterinarsko-sanitarne kontrole animalnih namirnica

Novi programi poslijediplomskih studija za specijalizaciju bili su iz smjerova:

1. Organizacije i ekonomike veterinarskih djelatnosti (tablica 43)
2. Patologije i terapije domaćih životinja (tablica 44)
3. Uzgoja i patologije laboratorijskih životinja (tablica 45)
4. Peradarske proizvodnje (tablica 46)
5. Biologije, uzgoja i patologije divljači, kunića i krznaša (tablica 47).

Tablica 39. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija

I. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	I. semestar	II. semestar
Odabrana poglavlja iz biofizike	5	
Odabrana poglavlja iz ultrastrukture stanice i tkiva	5	
Biokemija stanica i tkiva	10	
Molekularna biologija	10	
Odabrana poglavlja iz fiziologije krvi i cirkulacije	10	
Komparativna fiziologija probave	10	
Odabrana poglavlja iz fiziologije mijene tvari		15
Odabrana poglavlja iz endokrinologije		10
Ekofiziologija		10
Fiziologija ponašanja		5
Odabrana poglavlja iz neurofiziologije		5
Fiziologija peradi		5
II. godina	**Ukupan broj sati u semestru**	
	III. semestar	**IV. semestar**
Fiziologija riba, gmizavaca i vodozemaca	10	
Fiziologija beskralježnjaka	10	
Enzimatska dijagnostika i enzimopatologija	10	
Uvod u znanstveni rad	10	
Specijalne laboratorijske analize	15	
Kinetička analiza fizioloških procesa	5	
Izrada završnog rada		150

Tablica 40. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Kirurgija, ortopedija i oftalmologija

I. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru			
	I. semestar		II. semestar	
Uvod u znanstveni rad	5			
Osnove statističke metode	5			
Kirurška propedeutika	5	5		
Operativna tehnika	20	20		
Anesteziologija	15	10		
Primijenjena rendgenologija i fizikalna terapija	10	5		
Opća kirurgija i specijalna kirurgija glave, vrata i trupa			40	35
Oftalmologija			15	10

II. godina	Ukupan broj sati u tjednu	
	III. semestar	IV. semestar
Ortopedija	40	35
Eksperimentalna kirurgija	5	5
Kirurške bolesti u uvjetima industrijske proizvodnje pojedinih vrsta domaćih životinja	5	10
Izrada završnog rada		150

Tablica 41. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Radiobiologija u veterinarstvu

I. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	I. semestar	II. semestar
Odabrana poglavlja iz nuklearne fizike	7	
Radioizotopi u biološkim istraživanjima	80	
Dozimetrija ionizacijskog zračenja	13	
Radiobiologija		60
Radiologija i zaštita životne sredine		40
II. godina	**Ukupan broj sati u semestru**	
	III. semestar	**IV. semestar**
Radiologija i zaštita životne sredine	40	
Radioaktivna dekontaminacija	10	
Radijacijska higijena u izvanrednim uvjetima	12	
Uvod u znanstveni rad	10	
Statistika	28	
Izrada završnog rada		100

Tablica 42. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Biologija i patologija riba

I. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	I. semestar	II. semestar
Hidrokemija i hidrobiologija u akvakulturi	10	
Anatomija, histologija, fiziologija i mikrobiologija	30	
Akvakultura	40	
Osnovi epizootiologije, profilakse i terapije	10	
Uvod u znanstveni rad	10	
Statistika	10	
Virusne bolesti riba		40
Bakterijske bolesti riba		40
Gljivične bolesti riba		20
Znanstveni rad na području biologije i patologije riba		20

II. godina	Ukupan broj sati u semestru	
	III. semestar	IV. semestar
Nametničke bolesti riba	30	
Štetnici i neprijatelji riba	10	
Nezarazne bolesti i otrovanja	10	
Izrada završnog rada		100

Tablica 43. Nastavni program poslijediplomskog studija iz smjera Organizacija i ekonomika veterinarskih djelatnosti

I. i II. godina	Ukupan broj sati u semestru		
	I. semestar	II. semestar	III. semestar
Matematičke i statističke metode za ekonomske analize	30		
Ekonomika poljoprivrede	20		
Agrarna sociologija i veterinarstvo	15		
Ekonomika i organizacija udruženog rada	25		
Organizacija rada u veterinarstvu	10		
Planiranje u veterinarstvu		10	
Knjigovodstvo u veterinarskim organizacijama udruženog rada		15	
Troškovi i kalkulacije u veterinarstvu		10	
Tehnologija, organizacija i ekonomika pojedinih veterinarskih djelatnosti		65	45
Sudsko veterinarstvo			10
Organizacija reprodukcije u suvremenoj stočarskoj proizvodnji			20
Analiza poslovanja			15
Izrada završnog rada (u III. semestru)*			

*Satnica nije definirana.

Tablica 44. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Patologija i terapija domaćih životinja

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Unutarnje bolesti domaćih životinja	45	10				
Invazione bolesti	15	10				
Primijenjena patologija i sudsko veterinarstvo	10	10	10			
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija			35	20		
Primjenjena rendgenologija i fizikalna terapija			10	5		
Epizootiologija			10	10	10	10
Patologija reprodukcije, umjetno osjemenjivanje i bolesti mliječne žlijezde					35	20

Bolesti mladunčadi	10	5
Zoohigijena	10	
Izrada završnog rada		150

Tablica 45. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Biologija laboratorijskih životinja	7	3				
Anatomija laboratorijskih životinja	10	15				
Fiziologija laboratorijskih životinja	15	10				
Genetika laboratorijskih životinja	8	2				
Uzgoj i držanje laboratorijskih životinja	5	5	5	5		
Zoohigijena	10	10				
Ishrana laboratorijskih životinja			10	5		
Radiobiologija			7	3		
Dijagnostika i suzbijanje zaraznih bolesti			8	7	10	15
Dijagnostika i suzbijanje parazitarnih bolesti			5	5	5	10
Patološka morfologija laboratorijskih životinja			20	20	20	20
Laboratorijska životinja kao model biomedicinskih istraživanja					5	5
Pravni i društveni propisi u prometu i radu s laboratorijskim životinjama					5	5
Izrada završnog rada (u IV. semestru)*						

*Satnica nije definirana.

Tablica 46. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Peradarska proizvodnja

I. i II. godina	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe	Predavanja	Vježbe
	Ukupan broj sati u semestru					
	I. semestar		II. semestar		III. semestar	
Funkcionalna morfologija	14	6				
Fiziologija peradi	34	6				
Uzgoj peradi	12	16				
Ekonomika i organizacija peradarstva	10	5	7			
Primjena statističkih metoda	7		11			
Hranidba peradi			20		8	12
Ekologija i tehnologija			16	4	10	25
Parazitarne i invazione bolesti			6	6	5	5
Patološka anatomija i histologija			4	6		15

Bolesti peradi	14	6	12	8
Izrada završnog rada				80

Tablica 47. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Biologija, uzgoj i patologija divljači, kunića i krznaša

I. godina	**Ukupan broj sati u semestru**	
	I. semestar	**II. semestar**
Biologija divljači, kunića i krznaša s biološkim osnovama lovnog gospodarenja	50	50
Uzgoj, držanje i ishrana kunića i krznaša	10	10
Patologija divljači u prirodi i uzgoju, patologija krznaša i kunića	40	30
Pravni i društveni propisi u lovstvu, ekonomika u lovstvu, lovna kinologija		3
II. godina	**Ukupan broj sati u semestru**	
	III. semestar	**IV. semestar**
Biologija divljači, kunića i krznaša s biološkim osnovama lovnog gospodarenja	50	
Uzgoj i zaštita divljači	5	
Patologija divljači u prirodi i uzgoju, patologija krznaša i kunića	30	
Uređenje lovišta, štete od divljači i vještačenje	10	
Izrada završnog rada		160

Obrazovni programi za magisterij znanosti trajali su četiri, a za specijalističko usavršavanje tri, odnosno četiri semestra. U vezi s programom magisterija znanosti iz Higijene i tehnologije animalnih namirnica došlo je do teških rasprava u kojima su predstavnici tehnološke grupacije (prof. dr. T. Lovrić i osječka skupina) smatrali da predloženi program nije na razini magisterija znanosti, te su u njemu sadržaji dodiplomskog obrazovanja tehnološke struke, odnosno da tehnologija pripada Tehnološkom, a ne na Veterinarskom fakultetu. Glasovanje je pokazalo (4 za, 3 suzdržana, 7 protiv i 1 glasač izašao iz prostorije) da Programski savjet ne daje pozitivno mišljenje predloženom programu te on nije upućen na Sveučilište. Na sjednici Vijeća i Savjeta Fakulteta od 6. i 7. studenoga 1986. već se raspravljalo o problematici usuglašavanja spomenutog poslijediplomskog studija u Programskom savjetu USIZ-a, jer Radna grupa za stočarstvo (predsjednik: prof. dr. T. Lovrić) nije prihvatila čvrsto utemeljene argumente predstavnika Veterinarskoga fakulteta (predsjednik kolegijalnog poslovodnog organa prof. dr. M. Zobundžija, dekan prof. dr. Z. Vinovrški, prodekan prof. dr. M. Tadić, prof. dr. M. Sviben, prof. dr. M. Peitel i dr.) te je na sjednici od 23. listopada 1986., uz odbijanje da joj prisustvuju predlagači programa, s rezultatom glasovanja 4 : 3 odbila predložiti Programskom savjetu prihvaćanje spomenutog programa poslijediplomskog studija. Pritom je u spomenutom sjedničkom zapisniku Vijeća navedeno *da je to bio presedan i jedinstveni primjer odbijanja, jer je spomenuta Radna grupa usvojila sve druge programe u grupaciji, uključujući i naš prijedog programa poslijediplomskog studija za specijalizaciju iz Veterinarsko-sanitarne kontrole animalnih namirnica (predlagač prof dr. J. Živković i suradnici), kao i program Tehnologije mlijeka na Fakultetu poljoprivrednih znanosti u Zagrebu. Na spomenuti je način Radna grupa neprincipjelno i neargumentirano dovela u pitanje usvajanje navedenog programa nakon gotovo 4 godine usuglašavanja. Osnovni motiv odbijanja bio je u negiranju higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla kao jedinstvene veterinarske znanstvene, a pri tome i stručne i nastavne discipline. Isticao se bezrazložno i stav o „ugroženosti" srodnih studija na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu u Zagrebu i Osijeku.* Na osnovi svega toga na spomenutim je sjednicama Znanstveno-nastavnog vijeća i Savjeta prihvaćen zaključak da Veterinarski fakultet uputi Programskom savjetu USIZ-a predstavku s obrazloženim i argumantiranim prijedlogom da naslov u cijelosti prihvati i omogući prihvaćanje i realizaciju poslijediplomskog studija iz Higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla. No Programski savjet nije prihvatio prijedlog Fakulteta, već se priklonio mišljenju Radne grupe za stočarstvo. Sveučilište u Zagrebu prihvatilo je prijedlog Programskog savjeta, pa poslijediplomski studij iz Higijene i tehnologije animalnih namirnica nije bio odobren. Odmah je pokrenut postupak reorganizacije studija, pa je već na sjednici Savjeta 24. travnja 1987. donesen zaključak o raspisivanju natječaja za reformirani poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz Higijene i veterinarske tehnologije u proizvodnji namirnica animalnog podrijetla.

U odluci Sveučilišta u Zagrebu, koja je stupila na snagu 1. siječnja 1988., navedeno je da u zahtjevu za dodjelu diploma magistra znanosti članice Sveučilišta moraju navesti i znanstveno područje i naziv znanstvene discipline poslijediplomskih studija. Znanstveno-nastavno vijeće je 28. travnja 1988. prihvatilo zaključak da naziv znanstvenih disciplina na Veterinarskom fakultetu bude isti kao i nazivi pojedinih poslijediplomskih studija, a znanstvena područja veterina, odnosno veterina ili biotehnologija, ovisno o smjeru poslijediplomskog studija. Prihvaćene su tada i znanstvene discipline i znanstvena područja za tadašnje poslijediplomske specijalističke studije.

Ak. god. 1989./1990. odbor za nastavu Sveučilišta prihvatio je program za specijalističko usavršavanje iz Zaštite zdravlja svinja (tablica 48), a prva je generacija studenata taj poslijediplomski studij upisala sljedeće akademske godine.

Na temelju Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986), Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 11/1991) i Samoupravnog sporazuma o postdiplomskom obrazovanju na Sveučilištu u Zagrebu od 8. srpnja 1986., Znanstveno-nastavno vijeće je 12. siječnja 1993. prihvatilo novi Pravilnik o postdiplomskom obrazovanju na Veterinarskom fakultetu. U taj je pravilnik unesena odredba da kandidat za upis poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje treba imati iz dodiplomskog studija prosječnu ocjenu najmanje 3,5, a za specijalističko usavršavanje najmanje 2,5. Prihvaćen je i zaključak da se predmeti Uvod u znanstveni rad i Osnove statistike ukidaju na poslijediplomskom studiju i uvode u dodiplomsku nastavu.

U prosincu 1993. dekan prof. dr. T. Martinčić obavijestio je da se u skladu sa Zakonom o visokom učilištu (NN 96/1993) na poslijediplomskim studijima osnivaju povjerenstva za prihvaćanje predmeta, ocjenu rada i obranu završnog rada. Pritom mentor studenta nije mogao biti predsjednik povjerenstva za ocjenu i obranu rada.

Iste je akademske godine Senat Sveučilišta donio odluku kojom se prihvaća poslijediplomski stručni studij iz Ekonomike veterinarstva, koji zajednički izvode Veterinarski fakultet i Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. U tom je razdoblju intenzivirano povezivanje Fakulteta s drugim veterinarskim učilištima u svijetu, pa je 1994. uspostavljena znanstvena i nastavna suradnja s Veterinarskim fakultetom u Perthu, Australija, kojom je našim studentima poslijediplomskih studija pružena mogućnost specijalizacije na njihovu fakultetu. Postojala je i mogućnost pohađanja jednogodišnjeg poslijediplomskog tečaja iz ekološkog menadžmenta, koji je organiziralo Sveučilište u Amsterdamu.

Novim Zakonom o visokim učilištima (NN 96/1993) uvjetovan je novi pristup poslijediplomskoj nastavi, pa je Znanstveno-nastavno vijeće 29. studenoga 1994. donijelo odluka o obnavljanju programa poslijediplomskih studija. Poslijediplomski specijalistički studiji preimenovani su u poslijediplomske stručne studije. Novi su programi izrađeni 1995. i dorađeni početkom 1996., te proslijeđeni Sveučilištu. Tijekom pripreme novih programa Znanstveno-nastavno vijeće je 21. studenoga 1995. prihvatilo da student koji je dodiplomski studij završio s prosječnom ocjenom 2,5 može upisati jedino stručni studij, a nakon njegova završetka može upisati znanstveni magistarski studij.

Uvjet za upis znanstvenog magistarskog studija i dalje je ostala prosječna ocjena 3,5.

Senat Sveučilišta u Zagrebu 9. travnja 1996. donio je Odluku o prihvaćanju obnovljenih programa poslijediplomskog studija i raspisu natječaja za ak. god. 1995./1996. Tako su prihvaćeni obnovljeni i izmijenjeni nastavni programi poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje Veterinarska medicina s 13 smjerova (poslije je dobivena suglasnost za smjer Teriogenologija). Bio je ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij. S obzirom na specifičnost veterinarske struke, različitost veterinarskih djelatnosti i različit znanstveni interes pojedinih grana veterinarske medicine, novi je studij bio ustrojen prema prije izmijenjenim smjerovima:

1. Anatomija, histologija i embriologija
2. Animalna higijena, okoliš i etologija (ranije Zoohigijena, op. a.)
3. Biologija i patologija pčela
4. Ekonomika veterinarstva
5. Fiziologija domaćih životinja
6. Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači
7. Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla
8. Ihtiopatologija (ranije Biologija i patologija riba, op. a.)
9. Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i ultrazvučnom dijagnostikom
10. Mikrobiologija i epizootiologija
11. Parazitologija
12. Patološka anatomija
13. Unutarnje bolesti domaćih životinja
14. Teriogenologija (prije Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem, op. a.)

Spomenutom odlukom Sveučilišta prihvaćeni su i nastavni programi za devet poslijediplomskih stručnih studija (poslije je dobivena suglasnost za smjer Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica). Ustrojeni su kao trosemestralni, odnosno čeverosemestralni studiji. Nastava za stjecanje magisterija bila je organizirana na smjerovima:

1. Teriogenologija domaćih sisavaca
2. Mikrobiologija i epizootiologija
3. Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara
4. Patologija i uzgoj domaćih mesojeda
5. Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja
6. Sanitacija

Tablica 48. Nastavni plan poslijediplomskog studija iz smjera Zaštita zdravlja svinja

I. i II. godina	Ukupan broj sati u semestru		
	I. semestar	II. semestar	III. semestar
Proizvodnja i uzgoj svinja	20		
Razmnožavanje svinja	30		
Bolesti rasplodnih svinja	30		
Bolesti odojaka i prasadi	20		
Bolesti tovljenika i nazimadi		20	
Razudbena tehnika i laboratorijska dijagnostika bolesti svinja		30	
Fiziologija i patologija prehrane svinja		20	
Organizacija i izvedba programa zaštite zdravlja svinja		20	
Ekonomika zdravstvene zaštite svinja		10	
Izrada završnog rada			100

7. Biologija i patologija divljači
8. Unutarnje bolesti domaćih životinja
9. Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja
10. Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica.

Pojedini stručni studiji, poput Teriogenologije domaćih sisavaca, Mikrobiologije i epizootiologije i Unutarnjih bolesti domaćih životinja, bili su novoustrojeni, a ostali su stručni studiji bili obnovljeni (Patologija i uzgoj domaćih mesojeda, Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja, Sanitacija, Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja, Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica), odnosno reorganizirani (raniji studij Patologija i terapija domaćih životinja u studij Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara te prijašnji studij Biologija, uzgoj i patologija divljači, kunića i krznaša u studij Biologija i patologija divljači).
Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu RH je 18. lipnja 1999. donijelo zaključak kojim se prihvaća izvješće stručnog Povjerenstva za vrednovanje nastavnih programa poslijediplomskog znanstvenog studija i poslijediplomskih stručnih studija na Veterinarskom fakultetu. Na temelju Zakona o visokim učilištima i Statuta Sveučilišta, Senat Sveučilišta u Zagrebu je 7. ožujka 2000., uz pozitivno mišljenje Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu i suglasnost MZT-a, prihvatilo novi nastavni program poslijediplomskog znanstvenog studija Veterinarska medicina i stručnih studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te odobrilo raspis natječaja za upis na studij u ak. god. 1999./2000. Ukupno je tada na znanstvene i stručne poslijediplomske studije upisano 68 studenata.
Unutar znanstvenog poslijediplomskog studija nastava se izvodila putem obveznih i izbornih predmeta. Izborni predmeti omogućili su prilagodljivost studija potrebama svakog studenta. Izborne predmete student je upisivao u dogovoru s mentorom, vodeći računa o sadržaju magistarskog, odnosno doktorskog rada.
Poslijediplomski znanstveni studiji po svom sadržaju i opsegu osposobljavali su završene studente za uključivanje u znanstveni rad i obavljanje poslova na znanstvenim projektima. U okviru tih studija polaznici su savladavali metode i tehnike potrebne za znanstveni rad te stjecali znanja o primjeni suvremenih znanstvenih spoznaja. Aktivno su se uključili u rad na pojedinim znanstvenim projektima i dali svoj doprinos u znanstvenim dostignućima na određenom znanstvenom području.
Poslijediplomski znanstveni studij prema obnovljenom programu bio je organiziran za stjecanje diplome i akademskog stupnja magistra znanosti, odnosno doktora znanosti iz područja biomedicine i zdravstva, znanstvenog polja veterinarska medicina.
Na znanstveni magistarski studij mogle su se upisivati osobe koje su završile veterinarski ili srodni fakultet s prosječnom ocjenom najmanje 3,5 ili osobe koje su završile poslijediplomski stručni studij. Završetkom studija stjecao se akademski naziv magistra znanosti (mr. sc.).
Na poslijediplomskim stručnim studijima polaznici su se osposobljavali za obavljanje usko specijalističkih područja. Sadržajno i po načinu izvedbe omogućili su svladavanje praktičnih vještina potrebnih za rad u veterinarskoj praksi. Uvjet za upis na stručni poslijediplomski studij, prema zaključku Povjerenstva za poslijediplomsku nastavu od 2. studenoga 1995., bila je minimalna prosječna ocjena 2,5 iz dodiplomskog studija. Završetkom stručnog studija stjecao se stručni naziv magistra (mr.).
Studentu sveučilišnog poslijediplomskog stručnog studija u trajanju od dvije godine, koji je završio sveučilišni dodiplomski studij, mogla se na prijedlog mentora odobriti izrada i obrana znanstvenog magistarskog rada umjesto stručnog rada, u skladu sa Statutom Sveučilišta i Zakonom o visokim učilištima.
U poslijediplomskim studijima angažirani su vrsni stručnjaci s drugih fakulteta, a dijelovi nastave iz nekih predmeta održavani su u bolje opremljenim ustanovama. Tako se dio praktične nastave iz pojedinih predmeta održavao u Institutu *Ruđer Bošković* i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Za održavanje dijela poslijediplomske nastave angažirani su i stručnjaci iz Hrvatskog veterinarskog instituta i drugih ustanova.
Vijeće je 23. siječnja 2001. prihvatilo prijedlog prodekanice za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. Lj. Pinter da se, s obzirom na provjerene prednosti i iskustva Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te prijedlog o međusobnoj suradnji u poslijediplomskoj nastavi u biomedicinskoj grupaciji zagrebačkog Sveučilišta, u poslijediplomsku nastavu uvede ECTS bodovni sustav.
Kako neki kandidati nisu imali odgovarajući prosjek za upis na poslijediplomski znanstveni studij, u veljači 2001. donesena je odluka da studij iznimno mogu upisati i oni s prosječnom ocjenom manjom od 3,5 u dodiplomskoj nastavi, ako imaju preporuku dvaju profesora Veterinarskog fakulteta.
Vijeće je u ožujku 2001. prihvatilo novi Pravilnik o poslijediplomskom studiju, koji je regulirao sve odnose unutar obnovljenih poslijediplomskih studija.
Poslijediplomski znanstveni i stručni studiji prema prethodnom programu upisivani su zaključno s ak. god. 2003./2004., nakon čega se stručni studij reorganizira u specijalistički prema načelima Bolonjskog procesa, a znanstveni poslijediplomski studij za stjecanje magisterija se ukida (vidi 4.3.1. Reorganizacija poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu).

3.26.2. Stručne ekskurzije studenata na poslijediplomskim studijima za stjecanje magisterija

Uvođenjem poslijediplomske nastave na Fakultetu počinju se organizirati stručne ekskurzije poslijediplomskih studenata po smjerovima. Tako je u ak. god. 1963./1964. zabilježeno da je Katedra za biologiju i patologiju pčela i riba organizirala deset ekskurzija na ribogojilišta Draganić, Bregana, Jastrebarsko, Poljana, Končanica Našice, Grudnjak i Jajce. U okviru katedre za Higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla organizirane su dvije ekskurzije, u pogone mesne i mljekarske industrije u Slavoniji (Staro Petrovo Selo, Županja, Beli Manastir i dr.) te u pogone riblje industrije u Istri (Mirna, Rovinj; uzgajalište kamenica i dagnji u Pomeri). Troškove ekskurzija snosio je Fakultet, a djelomično su se pokrivali iz školarina polaznika. Bez takvih ekskurzija nisu se mogli uspješno ostvariti nastavni zadaci, pa su one činile sastavni dio nastavnog programa.
U svibnju 1964. odobrena je stručna ekskurzija studentima trećega stupnja smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla u Dansku i Švedsku. Osamdesetih i devedesetih godina organizirano je više stručnih ekskurzija za studente poslijediplomskog znanstvenog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji (poslije Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači) u Nizozemsku, a vođe puta bili su prof. dr. H. Mazija, dr. J. Nemanič i dr. V. Tadić. Savjet je u lipnju 1987. odobrio prof. dr. A. Asaju i doc. dr. M. Vučemilo odlazak na stručnu ekskurziju u Nizozemsku sa studentima poslijediplomskog studija povodom desete obljetnice upisa na poslijediplomski specijalistički studij iz Sanitacije u veterinarskoj medicini. Stručne ekskurzije organizirale su se i za nastavnike pojedinih studija, pa je tako 1983. i 1985. nastavnicima smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem u okviru poslijediplomskog studija odobreno putovanje u Austriju. Stručno je putovanje odobreno i 1986. za odlazak u München, ali za manji broj (2) od traženog broja nastavnika (8), jer je Savjet smatrao da tako velik broj nastavnika ne može opravdati uz tadašnje mjere štednje.

3.26.3. Propisi o stjecanju doktorata znanosti

Uredbom Veterinarskoga fakulteta Univerziteta u Beogradu i Zagrebu (Službene novine, 186/1936) donesene su određene promjene u stjecanju doktorata. Naime, diplomirani veterinari koji su željeli dokto-

rirati, morali su nakon stečene diplome raditi najmanje dva semestra u zavodu one znanstvene grane iz koje su se opredijelili doktorirati. Prije prijave doktorske disertacije trebalo je položiti usmeni doktorski ispit, a nakon izrade obraniti disertaciju. Time je znatno otežano stjecanje doktorata i bilo je zapravo omogućeno uglavnom stručnjacima s Fakulteta.

Zakonom o sticanju naučnog stepena doktora nauka (Službeni list FNRJ, 89/1948), disertacija je morala biti samostalan znanstveni rad s rješenjem ili obrazloženjem znanstvenih problema ili postavljanjem novih problema, koji imaju interes za znanost. Za doktorat se mogao prijaviti diplomirani stručnjak najranije dvije godine nakon završenog fakulteta, a samo iznimno odmah nakon završetka studija, ako se osobito istaknuo u znanstvenom radu. Kandidat je morao imati određene znanstvene radove iz kojih je bila vidljiva njegova dotadašnja znanstvena praksa.

Zakon je odredio i osnove postupka za stjecanje doktorata, koji je detaljnije razrađen Pravilnikom o sastavu i radu komisija za ocjenu i obranu disertacije (Službeni list FNRJ, 16/1949). Prema njemu Fakultet je imenovao komisiju od tri člana koja donosi odluku o tome ispunjava li kandidat uvjete za polaganje doktorata. Nakon što je Fakultet potvrdio temu i izabrao izvijestitelja, birala se komisija od tri člana za ocjenu disertacije. Nakon pozitivne ocjene određivao se dan za obranu disertacije. Fakultet je obavještavao o tome Sveučilišni savjet (Senat), koji je određivao komisiju od pet članova pred kojom je kandidat branio disertaciju. Obrana je bila javna, a komisija je jednoglasno odlučivala je li kandidat obranio disertaciju. Obrazloženu odluku komisija je dostavljala rektoru, koji je zatim obavljao promociju.

Osim ovog, redovitog načina stjecanja stupnja doktora znanosti mogao se, prema Zakonu, istaknutim znanstvenim radnicima dodijeliti stupanj počasnog doktora (*honoris causa*), a pravo dodjele tog doktorata imalo je Fakultetsko vijeće redovitih i izvanrednih profesora, odnosno visoke škole ili skupština akademije znanosti.

Odredbama Zakona bile su predviđene dvije vrste doktorata: doktor kao akademski stupanj, koji nije postignut na osnovi disertacije, i znanstveni stupanj stečen na osnovi disertacije. Tako je na temelju tog zakona i dalje zadržan doktorat medicine kao akademski stupanj te stupanj doktora medicinskih znanosti za koji je važio Zakon.

Iste je godine donesena posebna Uredba o naučnim oblastima iz kojih se dodjeljuje stupanj doktora nauka (Službeni list FNRJ, 36/1949) prema kojoj se doktorat znanosti mogao postići iz 16 područja, među kojima je bilo posebno područje veterinarskih znanosti.

Sveučilišni je senat 21. siječnja 1950. predložio da se promocije na čast doktora obavljaju na hrvatskom jeziku, a ne kao dotad, na latinskom, i da se Komitetu za škole i nauku predloži da original doktorske diplome bude na hrvatskom jeziku, ali da se uz originalnu diplomu izdaje i prijevod na latinskom. To je potvrđeno na sjednici Senata 28. veljače 1950. godine.

Na Fakultetu se 1950. u kontekstu novoga zakona o stjecanju znanstvenog stupnja doktora znanosti raspravljalo o znanstvenom stupnju za docente. Pritom se Vijeće usuglasilo s izvještajem prof. dr. I. Horvata *da je očito da su zahtjevi u pogledu novog Zakona, koji se postavljaju za znanstvenu spremu i na samu disertaciju znatno veći negoli dosad, pa će broj doktoranata biti bez sumnje manji… U vezi sa znatno povišenim zahtjevima za stjecanje znanstvenog stupnja doktora znanosti, koji imaju biti visoko kvalificirani specijaliste postavljeno je sa strane Sveučilišnog senata pitanje fakultetskim vijećima, da li treba za docente tražiti stupanj doktora znanosti. Razmatrajući pitanje Senata valja istaknuti, da se za docente i sada traži habilitacijski postupak na osnovu posebne habilitacijske radnje. Ta habilitacijska radnja ima biti samostalni prilog znanosti. Prema tome ne bi se smjelo postaviti na tu habilitacijsku radnju manje zahtjeve, nego na doktorsku disertaciju, jer habilitacijom dolazi mladi stručnjak na sveučilišnu katedru, gdje će odgajati nove generacije i spremati ih ne samo za obavljanje zvanja, nego i za znanstveni rad. Da je i zakonodavna vlast smatrala položaj docenta visokokvalificiranim proizlazi iz člana 9. Pravilnika o sastavu i radu komisije za ocjenu i obranu doktorske disertacije za stjecanje znanstvenog stupnja doktora znanosti po kojoj može docent biti član komisije, koja će ocjenjivati disertaciju. Docent može biti i referent za ocjenu disertacije, pa prema tome ne može i sam imati nižu kvalifikaciju od doktora znanosti… Kako su dosadašnji doktorati s disertacijom priznati kao znanstveni stupanj doktora znanosti, neće biti na našem fakultetu u dogledno vrijeme poteškoća za popunjenje docentskih mjesta, pa stoga predlažem da se za docenta traži znanstveni stupanj doktora znanosti s time da se doktorska disertacija može prihvatiti kao baza za habilitacijski postupak.* Iste je godine Sveučilišni senat zaključio da predloženici za docente načelno moraju imati znanstveni stupanj doktora znanosti. Vijeće sastavnica moglo je još činiti izuzetke sljedećih pet godina, ali u svakom slučaju predloženik je trebao imati objavljene znanstvene radove.

Zakonom o doktoratu nauka (Službeni list FNRJ, 29/1955) stjecanje doktorata donekle je olakšano jer se kao uvjet za prijavu disertacije nisu više tražili objavljeni znanstveni radovi. Doktorat znanosti stjecao se na temelju položenog usmenog doktorskog ispita i obranjenog doktorskog rada. Usmeni doktorski ispit polagao se iz one znanstvene discipline na koje se odnosila disertacija. Prema Statutu Veterinarskog fakulteta iz 1958. doktorat veterinarskih nauka mogla je na Fakultetu postići ona osoba koja je imala diplomu kojeg veterinarskog fakulteta u zemlji ili nostrificiranu diplomu inozemne visoke veterinarske škole ili fakulteta. Fakultet je dodjeljivao doktorat znanosti iz 14 znanstvenih disciplina u okviru veterinarske medicine. Na usmenom doktorskom ispitu doktorand je trebao dokazati da teoretski vlada onom znanstvenom disciplinom iz koje je želio steći doktorat. Komisija za usmeni doktorski ispit i obranu disertacije sastojala se od tri člana koji su morali biti iz one znanstvene discipline za koje se stjecao doktorat znanosti. Ako je disertacija zadirala i u druge znanstvene discipline, birala su se još 1 – 2 člana komisije iz odgovarajuće znanstvene discipline. Disertacija se smatrala obranjenom ako je bila povoljno ocijenjena od većine članova komisije. Kandidatu je prilikom promocije izdavana diploma o doktoratu znanosti s oznakom znanstvene discipline iz koje je doktorirao. Doktorat znanosti mogao se gubiti ako se utvrdilo da disertacija nije bila samostalan znanstveni rad. Odluku o tome moglo je donijeti Fakultetsko vijeće u skladu s postupkom koji je propisivao Statut.

U skladu s Izmjenama i dopunama Općega zakona o školstvu (Službeni list SFRJ, 1/1964) i Statutom Fakulteta iz 1966. doktorat znanosti mogli su steći građani sa završenim fakultetom koji su imali objavljene znanstvene radove ili su se istaknuli svojim visokostručnim radom ili znanstvenim rezultatima u praksi, ako su uspješno obranili pozitivno ocijenjenu disertaciju. Građani s akademskim stupnjem magistra stjecali su doktorat znanosti pod uvjetom da su svojim radovima pokazali sposobnost za samostalan znanstveni rad i ako su uspješno obranili pozitivno ocijenjenu disertaciju. Dakle, ponovno je kao uvjet za prijavu disertacije uvedeno da kandidat ima objavljene znanstvene radove, međutim ukinuto je prethodno polaganje usmenog doktorskog ispita. Fakultetsko vijeće biralo je komisiju od tri člana koja je Vijeću podnosila mišljenje ispunjava li kandidat uvjete i je li tema samostalan prilog znanosti. U komisiju su mogli biti birani nastavnici koji su imali doktorat znanosti: dva člana morala su biti iz struke kojoj je pripadala tema disertacije, a treći je mogao biti iz srodne struke. Za članove su mogli biti izabrani nastavnici drugih fakulteta koji su imali doktorat znanosti. Fakultetsko je vijeće na temelju izvješća odlučivalo ispunjava li kandidat sve uvjete, a zatim prihvaća li temu disertacije. Nakon što je Vijeće prihvatilo temu, odredilo je voditelja koji je kandidatu davao upute prilikom izrade disertacije. Komisija je ocjenjivala disertaciju i mišljenje podnosila Vijeću koje je, prilikom prihvaćanja, biralo komisiju od tri člana pred kojima je kandidat branio disertaciju. Ako je komisija za obranu disertacije odlučila da je kandidat nije obranio, on je mogao zatražiti da mu Vijeće odobri drugu temu. Kandidat koji je uspješno obranio disertaciju stjecao je diplomu kojom mu se priznavao znanstveni stupanj doktora znanosti iz područja iz kojega je obranio disertaciju.

Zakonom o organizaciji naučnog rada SRH (NN 51/1974) uvedena je novina da kandidat ima pravo kao disertaciju podnijeti i jedan od svojih već objavljenih samostalnih znanstvenih radova, odnosno više objavljenih radova koji čine tematsku cjelinu. Osnovni uvjet za prijavu disertacije i stjecanje doktorata znanosti imala je osoba koja je završila

studij za stjecanje visoke stručne spreme koji odgovara znanstvenom području u kojemu se želio steći doktorat znanosti uz uvjet:

a. da je stekla stupanj magistra na poslijediplomskom studiju odgovarajućeg područja ili
b. da ima objavljene znanstvene radove od kojih je najmanje jedan ekvivalentan po kvaliteti magistarskom radu ili
c. da je izradila rad koji je ekvivalentan radu za stjecanje stupnja magistra s tim da pred komisijom položi posebne ispite iz određenog broja znanstvenih disciplina nužnih za znanstvenu obradu problema onog znanstvenog područja u kojemu želi steći doktorat ili
d. da je završila odgovarajući studij za stjecanje visoke stručne spreme s odličnim uspjehom, s tim da također položi posebne ispite pred komisijom.

Na temelju spomenutog zakona Sveučilišna skupština Sveučilišta u Zagrebu donijela je 17. prosinca 1975. Statutarnu odluku o stjecanju doktorata na Sveučilištu u Zagrebu s jasno definiranim odredbama vezanim za pravo kandidata s odgovarajućim završenim studijem na prijavu disertacije, postupak, ocjenu i obranu te sadržaj diplome koja se izdavala na hrvatskom jeziku.

Prilikom izrade disertacije od kandidata se tražilo da, uz ostale uvjete, prouči problem na osnovi najnovijih dostignuća znanosti i tehnike. Problem postavljen u disertaciji obrađivao se na način prikladan pojedinoj znanstvenoj disciplini, a opseg disertacije ovisio je o tome ima li ta znanstvena disciplina pretežno egzaktni ili deskriptivni karakter. Na temelju analize podataka o svim disertacijama obranjenim na zagrebačkom sveučilištu od 1950. do 1974., koje je prikupio Referalni centar u Zagrebu, utvrđen je prosječan opseg disertacija (stranica formata A4 pisanih strojem u normalnom proredu) za veterinarsko područje od 87 stranica, dok je za medicinsko područje to bilo 122 stranice, prirodoslovno-matematičko područje 127 stranica, a za poljoprivredno-šumarsko područje 158 stranica. U znanstvenim područjima koja raspolažu relativno dobrom službom informacija kandidatima za doktorate polazilo je za rukom da donekle osiguraju najpovoljniji opseg znanstvenih informacija. Pritom se opseg disertacija održavao na istoj razini u veterinarskom, medicinskom i prirodoslovno-matematičkom području. U tom je razdoblju utvrđeno da je najmanji opseg od svega 15 stranica imala disertacija pod naslovom *Prilog poznavanja otrovanja konja plijesnima*, obranjena 25. studenoga 1955. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (kandidat D. Marin). U istom je razdoblju najveći opseg, od čak 1754 stranice, imala disertacija pod naslovom *Ekonomska opravdanost i efikasnost investicija u vinogradarstvu Jugoslavije*, obranjena 9. lipnja 1971. na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu.

Početkom 1976. Sveučilišna je skupština raspravljala o širim znanstvenim područjima za koja bi fakulteti bili ovlašteni provoditi doktorski postupak te je predloženo šest područja za koje bi se dodjeljivao doktorat: humanističke, društvene, prirodne, medicinske (biomedicinske), tehničke i biotehničke znanosti. Vijeće je Sveučilištu predložilo da Veterinarski fakultet ovlasti za šira znanstvena područja iz kojih bi se stjecao doktorat znanosti: medicinske ili biomedicinske znanosti – veterinarska medicina te biotehničke znanosti – zootehnika. Prijedlog znanstvenih područja za Veterinarski fakultet prihvaćen je, i to za medicinske i biotehničke znanosti. Unutar prihvaćenih znanstvenih područja fakulteti su trebali predložiti šira znanstvena područja za koja ispunjavaju uvjete za provođenje postupka stjecanja doktora znanosti. Na Veterinarskom je fakultetu unutar utvrđenih znanstvenih područja za stjecanje doktorata iz medicinskih znanosti utvrđeno područje veterinarska medicina, a unutar biotehničkih znanosti veterinarske biotehničke znanosti.

Na sjednici Fakultetskog vijeća u ožujku 1980. podnesen je izvještaj sa sjednice Znanstveno-nastavnog vijeća Sveučilišta, pri čemu je zaključeno da od članova komisije za doktorat treba biti jedan član iz druge ustanove – za doktorat iz medicinskih znanosti s Medicinskog fakulteta, a za biotehničke znanosti s veterinarskih fakulteta, Poljoprivrednog ili Tehnološkog fakulteta. Odluka o područjima znanosti na Sveučilištu donesena je 1980. godine.

Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986) uvjeti za stjecanje doktorata znanosti nisu promijenjeni, no dodano je da osoba koja je završila diplomski studij s odličnim uspjehom ima pravo na prijavu disertacije ako je za vrijeme studija i aktivno sudjelovala u znanstvenoistraživačkom radu. Kriterije na temelju kojih se utvrđivao odličan uspjeh studenata i aktivno sudjelovanje u znanstvenoistraživačkom radu tijekom studija utvrđivalo je Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta.

U siječnju 1988. dekan prof. dr. T. Martinčić obavijestio je da će Veterinarski fakultet izgubiti pravo na znanstveno područje biotehnologija u postupku stjecanja doktorata znanosti kao i znanstvenih zvanja, te je potrebno donijeti odluku koji djelatnici u znanstveno-nastavnom zvanju djeluju u znanstvenom području biotehnologije.

U prvoj polovici 1989. Veterinarski je fakultet izgubio znanstveno područje biotehnologije i registriran je isključivo za područje veterine. Pokrenut je postupak da se znanstveno-nastavno osoblje Fakulteta, koji imaju radove iz područja biotehnologije izabere i za to područje, jer je svaki djelatnik u znanstveno-nastavnom zvanju tada mogao biti biran u više područja. Dekan i prodekan, u dogovoru s Republičkim komitetom za znanost, tehnologiju i informatiku, trebali su utvrditi način i mogućnost da djelatnici koji su radili u području biotehnologije budu i registrirani za to područje. Tada je Fakultet imao sedam djelatnika registriranih za područje biotehnologije (mr. V. Cvelić Čabrilo, mr. S. Gamulin, mr. D. Beker, mr. D. Križanović, prof. dr. K. Pfeifer, doc. dr. J. Pompe-Gotal i dr. M. Radaković), te je zatražena dodatna registracija za sedam djelatnika, tako da uz znanstveno područje veterine budu registrirani i u području biotehnologije (prof. dr. M. Tadić, dr. Lj. Milaković-Novak, dr. P. Božičković, dr. J. Nemanič, dr. V. Tadić, dr. G. Krivec i mr. A. Nemanič).

Zakonom o visokim učilištima (NN 96/1993) uvodi se poslijediplomski znanstveni studij za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti (doktorski studij) u trajanju od godinu dana. Studij su mogli upisati magistri znanosti iz polja veterinarske medicine te iz područja biomedicine i zdravstva. Izravno su ga mogli upisati pristupnici koji su s minimalnim prosjekom ocjena 4,0 završili dodiplomski studij iz veterinarske medicine te iz područja biomedicine i zdravstva, pri čemu su se morali služiti jednim od svjetskih jezika (engleski, njemački, francuski i španjolski). Studenti koji su završili magistarski studij iz znanstvenog područja, koji nije odgovarao znanstvenom području iz kojega žele prijaviti temu disertacije, prije prihvaćanja teme morali su uspješno položiti skupni ispit pred povjerenstvom za ocjenu teme iz odabrane znanstvene grane te pokazati da poznaju problematiku istraživanja i vladaju predloženim metodama. Studenti koji su završili poslijediplomski studij iz polja veterinarske medicine te iz drugih polja biomedicine i zdravstva, ali iz smjera koji je bitno različit od smjera iz kojega su željeli prijaviti temu doktorske disertacije, prije prihvaćanja teme morali su položiti razlikovni ispit pred povjerenstvom za ocjenu teme iz odabranog smjera.

Prema odredbi Zakona postojala je mogućnost izrade i obrane disertacije izvan doktorskog studija, a tomu je mogla iznimno pristupiti:

a. osoba koja je stekla akademski stupanj magistra znanosti, objavila najmanje jedan znanstveni rad u časopisima s priznatom međunarodnom recenzijom i najmanje godinu dana sudjelovala u istraživačkom radu visokog učilišta ili znanstvenoistraživačkog instituta
b. osoba koja je završila odgovarajući sveučilišni dodiplomski studij, objavila najmanje tri znanstvena rada u časopisima s priznatom međunarodnom recenzijom i najmanje tri godine sudjelovala u istraživačkom radu visokog učilišta ili znanstvenoistraživačkog instituta uz obvezu polaganja doktorskog ispita.

Prema Statutu Sveučilišta iz 1994. svi postupci za stjecanje doktorata i magisterija znanosti obvezno su dostavljani Senatu Sveučilišta nakon ocjene pristupnika i teme. S tim u vezi Povjerenstvo za znanstveni rad na sjednici Vijeća Fakulteta u ožujku 1995. zamolilo je stručna povjerenstva za ocjenu pristupnika i teme disertacije da temeljito obave prihvaćene zadatke i pritom posebno razmotre naslov teme i kakvoću obrazloženja.

Spomenuti je doktorski studij postojao do ak. god. 2003./2004., nakon čega se ustrojava poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti prema načelima Bolonjskog procesa (vidi 4.3.1. Reorganizacija poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu).

3.26.4. Dinamika studiranja na poslijediplomskim studijima od 1991. do 2004. godine

U razdoblju od neovisnosti Hrvatske do reorganizacije poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu obranjeno je 126 doktorskih disertacija (tablica 49). Pritom je većina kandidata iskoristila pravo izrade i obrane doktorske disertacije izvan doktorskog studija, pa je u to vrijeme zabilježen mali broj upisanih studenata na doktorski studij. Uzevši u obzir da je u ovom razdoblju diplomski studij završilo 759 studenata (tablica 17), dolazi se do podatka da je doktorat znanosti steklo 17 % od ukupnog broja diplomiranih studenata.

Od ak. god. 1991./1992. do 2003./2004. znanstveni poslijediplomski studij za stjecanje magisterija znanosti upisalo je ukupno 289 studenata, a magistriralo ih je 154 ili 53,3 %. Najveći broj studenata koji su završili studij u odnosu na broj upisanih zabilježen je od ak. god. 1991./1992. do 1995./1996. (82,4 %).

Od ak. god. 1991./1992. do 2004./2005. stručne, odnosno specijalističke poslijediplomske studije upisalo je ukupno 300 studenata, a završilo njih 153 ili 51 %. Podaci pokazuju da postoji velik nerazmjer broja završenih u odnosu na broj upisanih poslijediplomanata, koji je osobito izražen od ak. god. 1991./1992. do 1995./1996. (32 %). Najveći broj onih koji su studij završili u odnosu na broj upisanih poslijediplomanata zabilježen je od ak. god. 2000./2001. do 2004./2005. (96,7 %).

Podaci o broju polaznika koji su studij upisali nametnuli su određene rasprave o razlozima tako malog broja završenih znanstvenih i specijalističkih poslijediplomskih studija. Razloga je bilo nekoliko. Jedan je od njih svakako bio nemogućnost nastavka financiranja studija zbog ekonomske krize ratnih i poratnih godina, a drugi zbog gubitka motivacije za daljnji studij kao i nedostatka vremena za izradu magistarskog rada. Uspješnost završetka specijalističkih studija znatno se poboljšala nakon reorganizacije poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu (vidi 4.2.6. Dinamika studiranja na integriranom studiju od 2005. do 2019. godine).

Promocija doktora znanosti u Auli Sveučilišta 1991. godine. Sjede u redu djelatnici Fakulteta: dr. E. Prukner-Radovčić (treća slijeva), dr. A. Tofant (peta slijeva) i dr. Ž. Grabarević (šesti slijeva na desno) (ljubaznošću prof. dr. E. Prukner Radovčić).

Tablica 49. Broj upisanih i završenih studenata na poslijediplomskim studijima od ak. god. 1991./1992. do 2004./2005.

Akademska godina (od 01. 10. do 30. 09.)	Upisani u doktorski studij	Broj obranjenih disertacija	Upisani u poslijediplomski znanstveni studij za stjecanje magisterija znanosti (mr. sc.)	Broj obranjenih magisterija znanosti	Upisani u poslijediplomski studij za stjecanje magisterija (mr.)	Broj obranjenih magisterija
1991./1992.	-	6	20	15	5	8
1992./1993.	-	12	30	14	20	11
1993./1994.	-	10	13	17	35	8
1994./1995.	-	8	-	13	-	8
1995./1996.	-	5	22	11	54	4
1996./1997.	-	13	9	10	33	7+1*
1997./1998.	-	10	23	10	25	9
1998./1999.	-	15	28	12	36	9+2*
1999./2000.	-	7	29	11	39	22+5*
2000./2001.	3	4	11	9	12	13+2*
2001./2002.	1	6	36	9	16	11+3*
2002./2003.	-	9	28	11	15	13+4*
2003./2004.	18	10	40	10	18	7
2004./2005.	-	11	-	2	-	6
Σ	**22**	**126**	**289**	**154**	**308**	**136+17***

* završen stručni studij uz stjecanje titule mr. sc.

3.27. Trajno usavršavanje diplomiranih stručnjaka

U sklopu svoje primarne djelatnosti Veterinarski se fakultet, uz edukaciju studenata (diplomski i poslijediplomski studiji), vrlo rano uključio u edukaciju diplomiranih stručnjaka u obliku tečajeva za trajno usavršavanje prema specijalističkim temama. Prvi trodnevni tečaj održan je u ožujku 1929. na poticaj područnog veterinarskog odjeljenja i uz financijsku pomoć Ministarstva poljoprivrede. Bio je organiziran iz dijagnostike, liječenja i suzbijanja zaraznih bolesti, a pohađali su ga gotovo svi kotarski veterinari. Tečajem su polaznici, među ostalim, usavršili rukovanje mikroskopima koji su godinu dana prije postali sastavni dio opreme kotarskih poglavarstava. Time je Fakultet započeo organizirano provoditi stručnu edukaciju veterinara u obliku tečajeva. Fakultetski je savjet početkom 1932., nakon dopisa Dravske sekcije veterinarskog udruženja o pitanju tečajeva za veterinare, raspravljao o njihovoj ponovnoj organizaciji i zaključio da bi tečajevi trebali biti redoviti i sustavni te da ih je Fakultet voljan održavati uz subvenciju. U ožujku 1933. dogovoreno je da će se tečaj za usavršavanje veterinara održati od 16. do 25. lipnja uz sudjelovanje Kirurgije, Interne, Bujatrike, Zaraza te Higijene mesa i mlijeka. Dekan prof. dr. F. Zavrnik 16. svibnja *referira o dopisima Banske uprave u Zagrebu i Vrbaske sekcije J.V.U.* (od 1929. do 1941. kraljevina Jugoslavija bila je administrativno podijeljena na devet banovina, a sjedište Vrbaske banovine bilo je u Banjoj Luci, op. a.)*, a koji se odnose na tečaj što će se održati na Fakultetu. U prvom dopisu moli se, da bi se ubuduće tečajevi odredili u sporazumu sa Veterinarskim odsjekom Banske Uprave, jer ona znade, kad veterinari mogu izbivati, a da to ne ide na uštrb službe. Vrbaska sekcija J.V.U. smatra da je za tečaj određeno vrijeme prekratko. Doc. dr. J. Ježić kaže, da je traženje Veterinarskog Odsjeka Banske Uprave u Zagrebu opravdano, i da će se kod organizacije tečajeva ubuduće trebati na to obazirati.* Tom je prilikom prihvaćen prijedlog dekana da u trajni odbor za tečajeve ulaze prof. dr. L. Bosnić i doc. dr. J. Ježić, a nedugo nakon toga dekan je obavijestio da će kredit za održavanje tečajeva financirati Ministarstvo poljoprivrede. U sljedećem je razdoblju zabilježeno, na poticaj Uprave Savske banovine, održavanje trodnevnog tečaja 1937. godine. Tijekom njegova trajanja obrađivano je više područja veterinarske medicine, a pohađalo ga je oko 50 veterinara. Održavanje tečajeva prekinuo je Drugi svjetski rat, ali su se nastavili odmah nakon oslobođenja i otada su se održavali intenzivno, iz različitih područja veterinarske djelatnosti. Naime, 1945. počinju se na

Polaznici tečaja za usavršavanje veterinara u organizaciji Saveza zadruga za osiguranje stoke od 3. do 22. prosinca 1939. godine (arhiva Fakulteta).

Polaznici i nastavnici prvog tečaja općeg smjera u organizaciji Ambulantne klinike, koji je održan od 1. do 30. rujna 1954. (foto: prof. dr. Srđan Rižnar; arhiva Fakulteta).

poticaj Veterinarske uprave Hrvatske organizirati tečajevi iz različitih smjerova radi što brže obnove stočnog fonda. Prvi su takvi tečajevi održani u mjestima proizvodnje, a obrađivali su sterilnost kod goveda. Stoga stručnjaci Fakulteta 1945. i 1946. održavaju sedam kratkih tečajeva na terenu o sterilnosti krava, koji su trajali jedan do tri dana. Sljedećih devet godina (1947. – 1955.) održano je još 13 takvih tečajeva, većinom na poljoprivrednim dobrima. Oni su se sastojali uglavnom od praktičnog rada na bolesnim životinjama, koji je bio popraćen teoretskim tečajevima. Spomenuti se tečajevi postupno proširuju na druga područja i ponavljaju prema potrebama prakse i mogućnostima Fakulteta. Naime, kada se počelo s primjenom umjetnog osjemenjivanja krava na terenu bilo je potrebno naučiti veterinare tehniku tog zahvata. Stoga se tečajevi o sterilnosti goveda tijekom 1952. proširuju i na umjetno osjemenjivanje. Taj je tečaj održan na Veterinarskom fakultetu i trajao je puna četiri mjeseca. Od 1959. održavao se 1 do 3 tečaja iz tog područja godišnje. Trajali su mjesec dana i uključivali su odabrana poglavlja iz stočarstva, hranidbe, zoohigijene, mikrobiologije i sudskog veterinarstva. Tako su osposobljeni veterinari organizirali i vodili centre za umjetno osjemenjivanje i preko veterinarskih stanica utirali put umjetnom osjemenjivanju i suzbijanju jalovosti. U tom su pionirskom poslu postigli zavidne rezultate i tako umnogome pridonijeli unaprjeđenju stočarstva.

Ubrzo nakon rata došlo je do nestašice vune za tekstilnu industriju i poteškoće oko njezina uvoza nametnule su potrebu poboljšanja kakvoće vune domaćih ovaca. To se pokušalo postići umjetnim osjemenjivanjem ovaca sjemenom uvezenih ovnova plemenite pasmine. Stoga stručnjaci Fakulteta na poticaj Uprave za veterinarsku službu NRH od 1947. do 1958. održavaju osam kraćih tečajeva o umjetnom osjemenjivanju ovaca, a ukupno ga je polazilo 208 polaznika. Među nijima bilo je najviše veterinarskih tehničara i bolničara, a manje veterinara i agronoma. Godine 1948. održan je u tri naše poznate ergele (Ilok, Lipik i Vukovar) tečaj o fiziologiji i patologiji reprodukcije kobila s ciljem promicanja ekonomske važnosti konjogojstva. Trajao je 21 dan, a polaznici su bili veterinari i agronomi. Godine 1951. počinju se održavati kratki tečajevi i o bolestima pčela. Rješenjem Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske od 27. prosinca 1952. osnovana je Ambulantna klinika kao posebna ustrojbena jedinica iz kliničkog područja za rad u terenskim uvjetima. Istodobno se zbivaju korjenite promjene u organizaciji veterinarske službe osnivanjem veterinarskih stanica, kao centara cjelokupne

Skupina polaznika na praktičnom dijelu tečaja 1955. godine. U pozadini je fakultetski autobus (arhiva Fakulteta).

veterinarske djelatnosti na terenu. Tako se Ambulantna klinika činila najpogodnijom da organizaciju tečajeva preuzmu njezini stručnjaci, koji su imali dobru suradnju s novoorganiziranom veterinarskom službom na terenu. Stoga je Vijeće u siječnju 1954. prihvatilo prijedlog prof. dr. S. Rapića da se u okviru Ambulantne klinike u vrijeme ljetnih praznika organizira tečaj za terenske veterinare, a u studenome iste godine prijedlog predstojništva Ambulantne klinike da se u okviru klinike dva puta godišnje, u lipnju i rujnu, organiziraju takvi tečajevi. Jednoglasno zaključeno i da se prof. dr. S. Rapiću, predstojniku Ambulantne klinike i tečaja, te svim asistentima Ambulantne službe pisano zahvali za uspjeh u organizaciji i izvedbi prvoga tečaja.

Tečajevi su trajali četiri, odnosno pet tjedana, bili su općega smjera i sastojali se od teoretskog i praktičnog dijela. U teoretskom su se dijelu izlagale odabrane teme iz prakse, a praktični se dio obavljao na zanimljivim slučajevima u veterinarskim stanicama te djelomično na stočarskim farmama, klaonicama i dr. Svaki je polaznik morao provesti neke dijagnostičke, terapeutske i druge zahvate važne za praksu. Plan i program tečajeva prilagođavali su se potrebama prakse. U tome su sudjelovali i sami polaznici svojim primjedbama i sugestijama. Do kraja pedesetih godina, uz dotadašnje tečajeve, organizirani su tečajevi iz parazitologije i invazijskih bolesti (1958. i 1960.), od kojih je jedan trajao mjesec, a drugi šest dana.

Godine 1959. organizirano je više tečajeva nego prethodnih godina iz raznih područja veterinarstva: dva tečaja iz veterinarsko-sanitarnog nadzora živežnih namirnica, tečaj iz parazitologije i nametničkih bolesti, tri tečaja iz područja umjetnog osjemenjivanja i suzbijanja sterilnosti i jedan opći tečaj za usavršavanje terenskih veterinara. Na tim je tečajevima za usavršavanje iz različitih područja veterinarstva bilo ukupno 130 veterinara, a održavali su se prema nastavnim planovima i programima koji su sastavljeni u suglasnosti s Upravom za veterinarstvo NRH. Intenziviranje stočarske proizvodnje na poljoprivrednim dobrima stavilo je veterinare pred vrlo složene probleme specifične naravi. Stoga su 1959. održana i dva tečaja o proizvodnji goveda i svinja (Osijek i Zagreb). Svaki je trajao 14 dana, a bilo je ukupno 90 polaznika.

Ubrzanim razvojem peradarstva veterinarima je što prije trebalo omogućiti da dopune svoje znanje i iz tog područja stočarske proizvodnje. Zbog poteškoća koje nisu dopustile da se odmah organizira poslijediplomski studij iz peradarstva, Fakultet je i tu pokušao pomoći održavanjem tečaja. Održana su stoga dva jednomjesečna tečaja (1962. i 1963.), na kojima je ukupno bilo 52 polaznika.

Vijeće Fakulteta je 1963., na prijedlog Katedre za stočarstvo, prihvatilo program tečaja iz patologije i preventive u govedarskoj proizvodnji i to je bio svojevrstan nastavak prije održanih tečajeva iz govedarstva koji su, među ostalim, obrađivali zootehničku problematiku na terenu. Do kraja šezdesetih godina proširuju se teme tečajeva na druge smjerove veterinarske medicine, pa se održavaju tečajevi o mastitisima goveda, uzgoju i patologiji peradi, veterinarsko-sanitarnom nadzoru, šaranskom ribarstvu, kemijskoj analizi stočne hrane i otkrivanju onečišćenosti namirnica animalnog podrijetla radioaktivnim oborinama. Materijal koji je iznesen na tečajevima nastojao se tiskati da bi se njime mogli koristiti i veterinari koji nisu imali prilike pohađati tečajeve. Zbog financijskih poteškoća u obliku skripti tiskana su samo: *Neka pitanja intenzivne govedarske i svinjogojske proizvodnje* (1959.); *Neka pitanja iz intenzivne svinogojske proizvodnje* (1961.); *Uzgoj, higijena i patologija peradi* (1962.).

U organizaciji Kinološkog saveza Hrvatske na Veterinarskom fakultetu se 1969. provodio tečaj iz kinologije. Bilo je prijavljeno 47 veterinara i studenata Fakulteta, uz sudjelovanje više predavača (dr. O. Röhr, R. Orban, M. Bauer, prof. dr. inž. S. Romić i doc. dr. S. Rižnar). Tečaj se održavao jednom tjedno u kliničkim prostorijama Fakulteta.

Nakon završetka tečajeva polaznici su dobivali potvrdu o uspješnom pohađanju. Neki su od tečajeva po trajanju, planu i programu imali gotovo specijalističko značenje. To je u prvom redu vrijedilo za tečajeve iz sterilnosti i umjetnog osjemenjivanja goveda, veterinarsko-sanitarnog nadzora, kemijske analize stočne hrane, općeg tečaja za usavršavanje veterinara i uzgoja i patologije peradi. Ti su tečajevi ujedno značili prelazak iz ovog oblika specijalizacije u nastavu trećeg stupnja, odnosno poslijediplomski studij, koji je trajao više semestara, završavao ispitom i polaznicima donosio naslov specijalista ili magistra. Polaznici tečajeva bili su pretežno veterinari, a u manjem broju veterinarski tehničari, agronomi, kemičari, ribarski stručnjaci, pa i stočari.

Sedamdesetih se godina najviše održavao opći tečaj za usavršavanje veterinara u organizaciji Ambulantne klinike te tečajevi iz umjetnog osjemenjivanja i suzbijanja sterilnosti u goveda, koje je organizirala Klinika za porodiljstvo. U tom se razdoblju uvode specijalizirani tjedni tečajevi iz govedarske i svinjogojske proizvodnje u suradnji s Institutom za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, odnosno Centrima za govedarstvo i svinjogojstvo. Prvi takav tečaj iz govedarstva (Proizvodni, zdravstveni i gospodarski problemi u tovu teladi i junadi) održan je u lipnju 1972., a prvi tečaj iz svinjogojstva (Iskorištavanje i poboljšanje reproduktivnih pojava u svinja) u listopadu 1973. godine. Iste je godine zabilježeno održavanje obnovljenog tečaja o bolestima pčela.

U travnju 1975. prihvaćen je plan i program tečajeva za diplomirane veterinare i veterinarske tehničare iz primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD). Tečajevi su organizirani u skladu s tadašnjim Programima za osposobljavanje radnika koji rukovode, odnosno obavljaju poslove sanitarne zaštite u veterinarstvu.

Godine 1976. u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela održan je tečaj za veterinarske inspektore o bolestima toplovodnih riba i o sanitarnom nadzoru nad ribom kao živežnom namirnicom, koji je organiziran u suradnji s Upravom za veterinarstvo SRH. Godine 1980. održan je tečaj o postmortalnoj dijagnostici trihineloze i drugih tkivnih parazitoza te tečaj iz umjetnog osjemenjivanja ovaca. Početkom osamdesetih godina održava se tečaj iz epizootiologije, pa je tako u ožujku 1981. prof. dr. S. Cvetnić obavijestio o trećem po redu održanom tečaju iz tog područja, koji je pohađalo 78 polaznika u organizaciji Veterinarske uprave i Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke. Godine 1982. u organizaciji Ambulantne klinike održan je tečaj za veterinarske bolničare zaposlene u udruženom radu veterinarskih ustanova SRH. U tom se razdoblju redovito provode tečajevi Zavoda za zoohigijenu iz DDD-a te Zavoda za reprodukciju i Klinike za porodništvo iz umjetnog osjemenjivanja.

Savjet je u siječnju 1986. godine odobrio održavanje tečaja za veterinare iz patologije, dijagnostike i terapije domaćih životinja, koje je od Veterinarskog fakulteta zatražila Republička zajednica za zdravstvenu zaštitu stoke i Uprava za veterinarsto SRH. Godine 1987. održan je tečaj iz radiobiologije, koji je financirala Republička zajednica za zdravstvenu zaštitu stoke.

Od 1991. do 1996. zabilježeno je više tematskih izobrazbi za stručno osposobljavanje veterinara, ponajprije Tečaj iz umjetnog osjemenjivanja i kontrole reprodukcije krava i Tečaj izobrazbe veterinarskih časnika, djelatnika veterinarske struke Hrvatske vojske (HV). Tečajevi su održani u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom, odnosno Upravom za zdravstvo Ministarstva obrane republike Hrvatske.

Na sastanku predstavnika Fakulteta u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva, 30. listopada 1996., dogovoreno je za veterinare u praksi, ovlaštene veterinare i granične veterinarske inspektore održavanje tematskih tečajeva koje su potom održali zaposlenici Fakulteta u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom. Tečajevi su održani u sklopu projekta zajma Svjetske banke *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima*. Prvi je tečaj organiziran od 2. do 4. srpnja 1997. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (Načela primjene HACCP-a u proizvodnji i prometu namirnica životinjskog podrijetla, voditelj prof. dr. J. Živković). Ukupno je od 1997. do 2000. održano 11 tematskih tečajeva (tablica 50).

U okviru projekta *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima* organizirani su od 1999. do 2000. i tečajevi za nastavnike radi uvođenja novih metodoloških područja u nastavni rad na Fakultetu. U sklopu tog projekta provodio se program *Upravljanje zdravljem i proizvodnošću stada* za koji je Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva – Uprava za veterinarstvo odobrilo Fakultetu nabavu gotove softverske aplikacije i jednoga terenskog kombi vozila.

Za potrebe projekta zaposlen je inozemni konzultant dr. C. Bartels, stručnjak za zdravlje stada koji je pomogao u osnivanju i osposobljavanju stručne baze na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, koja je kasnije i bila nositelj programa. Nekoliko se odabranih nastavnika (doc. dr. I. Harapin, dr. Z. Milas, K. Stipetić, dr. med. vet. i dr. G. Bačić), uz tehničku pomoć inozemnog konzultanta te izobrazbu u inozemstvu koja je također bila predviđena projektom, obučavalo za vođenje programa *Upravljanje zdravljem i proizvodnošću stada*, i za potrebe naobrazbe studenata veterine i za izobrazbu držatelja životinja.

U spomenutom je razdoblju održano više jednodnevnih i dvodnevnih tečajeva na kojima su nastavnici upoznavani s osnovama zdravlja stada i upravljanjem proizvodnošću stada. Praktični dio nastave izvodio se na četiri pilot-farme u okolici Zagreba. Za svaku je farmu bio zadužen jedan od nastavnika – polaznika tečaja. Na sve četiri farme utvrđeno je početno stanje. U razgovoru s vlasnicima definirani su planovi i ciljevi te se počelo s redovitim mjesečnim nadgledanjem farmi. Nakon svakoga posjeta farmi vlasnici su u najkraćem roku dobivali izvješća na temelju kojih su mogli pratiti razvoj situacije i provoditi određene promjene u skladu s napucima polaznika tečaja. Većinu mjera i postupaka na farmama vlasnici su provodili sami uz pomoć lokalnih veterinara. Polaznici tečaja pomagali su im da otkriju nedostatke te su na zajedničkim sastancima s vlasnikom i lokalnim veterinarom, prilikom svakog posjeta farmi, upućivali na uočene nedostatke i dogovarali se o načinu njihova uklanjanja. Situacije na farmama sustavno su nadgledane i praćene godinu dana, a rezultati su objavljeni na Drugom veterinarskom kongresu od 10. do 13. listopada 2000. u Cavtatu.

Nakon završene prve faze obuke dvoje je nastavnika (dr. G. Bačić i K. Stipetić, dr. med. vet.) 2001. otišlo na jednogodišnju specijalizaciju na Sveučilištu Cornell, Ithaca, New York. Nakon završene specijalizacije dr. G. Bačić vratio se na Veterinarski fakultet i danas kao sveučilišni profesor stečeno znanje prenosi u okviru predmeta Zdravlje stada na integriranom studiju veterinarske medicine.

Provedba projekta *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima* potaknula je intenzivniju suradnju između HVK i Veterinarskoga fakulteta u organizaciji trajne izobrazbe veterinara. Tečajevi se zatim ne organiziraju samo u sklopu spomenutog projekta nego se i proširuju na druge aktualne teme. Tako je, primjerice, u ožujku 2002. organiziran prvi tečaj za stručno osposobljavanje pratitelja životinja u prijevozu. Polaznici tečaja većinom su vozači kamiona, dakle osobe koje nemaju potrebna znanja za obavljanje takvih poslova. Program tečaja tijekom 2007. usuglašen je s europskim propisima koji se odnose na dobrobit životinja u prijevozu i s prijevozom povezanih postupaka i provodi se do danas.

Broj tečajeva svake se godine postupno povećavao, pa je od ak. god. 1997./1998. do 2002./2003. organizirano oko 40 tematskih tečajeva koji su sveukupno održani oko 140 puta, a uspješno ih je završilo više od 1300 polaznika.

Ak. god. 2002./2003. Povjerenstvo za trajno usavršavanje provelo je istraživanje uspješnosti provedenih tečajeva. U tu je svrhu anketirano više od stotinu polaznika tečajeva te su na temelju rezultata ankete pokrenute aktivnosti za njihovu bolju organiziranost i uspješnost. Aktivnosti su bile usmjerene na održavanje tečajeva prema suvremenim zahtjevima trajnog usavršavanja u Europi, SAD-u, Kanadi i Australiji.

Tablica 50. Tečajevi održani u sklopu projekta Svjetske banke u razdoblju 1997. – 2000.

Redni broj	Voditelj	Naziv tečaj
1.	Josip Živković	Načela primjene HACCP-a (*Hazard Analysis and Critical Control Point*) u proizvodnji i prometu namirnica životinjskog podrijetla
2.	Miroslav Herak	Umjetno osjemenjivanje i upravljanje plodnošću te upravljanje reprodukcijom pomoću računala
3.	Mirza Hadžiosmanović	Unaprjeđenje higijene i kakvoće mlijeka tijekom proizvodnje na obiteljskom gospodarstvu i u obrtničkim objektima za proizvodnju mliječnih proizvoda
4.	Berislav Jukić	Zdravstvena zaštita životinja od najvažnijih zaraznih bolesti (TBC-a, bruceloze ovaca i koza, enzootske leukoze goveda, klasične svinjske kuge, trihineloze, slinavke i šapa, zarazne šepavosti ovaca, virusnog arthritisa/encephalitisa koza i salmonelozne infekcije kod peradi)
5.	Boris Krsnik	Higijena držanja i smještaja, okoliš – zdravlje i dobrobit životinja
6.	Albert Marinculić	Veterinarska dijagnostika trihineloze
7.	Mario Bauer	Sprječavanje pojave i liječenje bolesti metabolizma mliječnih goveda
8.	Albert Marinculić	Sprječavanje pojave i iskorjenjivanja ekonomski najvažnijih bolesti ovaca i koza
9.	Bela Njari	Veterinarsko javno zdravstvo i obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola
10.	Darko Sakar	Primjena i kontrola primjene lijekova za upotrebu u veterini
11.	Josip Perić	Aspekti veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola u prometu proizvoda životinjskog podrijetla (uključujući i promet preko granice RH)

3.28. Znanstvenoistraživački rad

3.28.1. Financiranje znanstveno-istraživačkog rada (1924. – 2004.)

Znanstvenoistraživački rad od osnutka Fakulteta do početka pedesetih godina financirao se iz skromnih prihoda Fakulteta. U kolovozu 1949. prof. dr. S. Rapić izvijestio je da je Veterinarska uprava Ministarstva poljoprivrede NRH odobrila 100.000 dinara za znanstveni rad na Veterinarskom fakultetu. Sredstva su bila osigurana od Državnog osiguravajućeg Zavoda (DOZ) iz fonda preventivnih mjera. To su, ujedno, bila prva zabilježena sredstva na Fakultetu za obavljanje znanstvenih istraživanja.

Godine 1953. iz republičkog budžeta odobrena su Sveučilištu prva sredstva za znanstvenoistraživački rad, pa je ono do kraja pedesetih godina na godišnjoj razini dodjeljivalo sredstva fakultetima za odobrene teme nastavnika i kao pomoć doktorandima za izradu disertacija.

Uredbom Izvršnog vijeća Sabora od 16. svibnja 1958. osnovan je Savjet za naučni rad NRH, koji se jedini tada bavio organizacijom i planiranjem znanstvenog rada u Hrvatskoj. Do formiranja Savjeta takvih djelatnosti u nas nije bilo. U njegov je djelokrug ulazila briga o razvoju znanstvenog rada, usklađivanje rada državnih organa, ustanova i organizacija u vezi s razvojem znanstvenih istraživanja, korištenje znanstvenih kadrova i odgoj znanstvenog pomlatka, jačanje uloge organa društvenog upravljanja u znanstvenim ustanovama i dr. Godine 1968. preimenuje se u Savjet za naučni rad SRH.

Zakonom o Republičkom fondu za naučni rad (NN 28/1961) osnovan je istoimeni Fond s ciljem poticanja i pomaganja znanstvenog rada (provedba znanstvenoistraživačkih radova, nabava opreme, podizanje znanstvenih kadrova i investicijska izgradnja). Fond je bio pravna osoba i njime se upravljalo po načelima društvenog samoupravljanja. Sredstva su se osiguravala iz republičkog budžeta, iz dotacija privrednih i drugih organizacija te ustanova, a koristila su se u skladu s programom znanstvenoistraživačkih radova koje je donosio Savjet za naučni rad NRH. U to su se vrijeme sredstva za znanstvenoistraživački rad mogla dobiti i iz Saveznog fonda za naučni rad FNRJ.

U skladu sa Zakonom o organizaciji znanstvenog rada SRH (NN 51/1974) prestao je s radom Republički fond za naučni rad i započela Republička zajednica za znanstveni rad SRH. Osnivaju se samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad u SRH (SIZ, 1975. – 1986.), a bilo ih je sedam. Fakultet je pripadao pod Samoupravnu interesnu zajednicu za znanstveni rad u poljoprivredi, stočarskoj proizvodnji, veterinarstvu, šumarstvu, proizvodnji i preradi drva, prehrambenoj industriji i odgovarajućoj trgovačkoj djelatnosti (SIZ IV).

Zakonom o organizaciji i djelokrugu republičkih organa uprave i republičkih organizacija (NN 44/1979) osnovan je Komitet za znanost, tehnologiju i informatiku SRH. Osnivanjem Komiteta prestao je s radom Republički savjet za naučni rad SRH i sva su njegova zaduženja, uključujući poslove iz djelokruga znanstvenoistraživačkog rada, prenesena na Komitet. Komitet je formalno-pravno prestao postojati Zakonom o ustrojstvu republičke uprave od 8. listopada 1990. (NN 41/1990), a njegove je poslove preuzeo MZT RH.

Donošenjem Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986) došlo je do integracije SIZ-ova za znanstveni rad u jedinstvenu Samoupravnu interesnu zajednicu za znanost (SIZZ), koja je odobravala potpore znanstvenih programa i projekata. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 40/1990) sredstva, prava i obveze SIZZ-a prelaze u djelokrug rada MZT-a, koji je odobravao i financirao projekte znanstvenoistraživačkog rada na osnovu raspisanog natječaja i predviđenih sredstava iz državnog proračuna prema znanstvenim područjima.

U novije vrijeme znanstveni, visokoobrazovni i tehnologijski programi i projekti financijski podupire Zaklada, prema Zakonu o nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH (NN 117/2001). Potpora uključuje i pomoć u realizaciji znanstvenih programa od posebog interesa u području fundamentalnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja.

3.28.2. Znanstvenoistraživački rad (1924. – 1945.)

Znanstvenoistraživački rad Fakulteta od njegova osnutka 1924. do početka Drugoga svjetskog rata postupno se razvijao u skladu s formiranjem pojedinih zavoda i klinika, postojećom kadrovskom strukturom zaposlenika, raspoloživom istraživačkom opremom, stručnom literaturom i općenito financijskim sredstvima. Od vremena Veterinarske visoke škole postojali su centri istraživačkog rada, koji su bili usmjereni na parazitologiju, mikrobiologiju, epizootiologiju i zarazne bolesti. U okviru drugih područja veterinarske medicine istraživački je rad do tridesetih godina 20. stoljeća bio skromniji. Pritom se ističu istraživanja standardne krvne slike, koštane srži i hematopoetskih organa domaćih životinja, znanstveni rad na skupljenom patoanatomskom materijalu, rasprave o šugi konja i o pernazalnoj primjeni lijekova konjima te istraživanja problematike asepse, antisepse i traumatske kirurgije.

Razdoblje od 1930. do početka Drugoga svjetskog rata znatno je plodnije s obzirom na znanstvenoistraživački rad, koji se proširuje na preostale grane veterinarske medicine. Objavljuje se veći broj radova, a istraživanja poprimaju sustavan karakter. To se osobito očituje u parazitologiji, koja se bavi istraživanjima parazitske faune domaćih životinja. Također se provode patološko-morfološka istraživanja tumora peradi te iz relativno obilne histološke građe stvara opsežna monografija i sistematika tumora, koja je dijelom ušla u svjetske udžbenike o peradarstvu. U fiziologiji se istražuje prolazak infracrvenih zraka kroz poprečnoprugasti mišić, mikroflora buraga i debelog crijeva konja te kemijski sastav krvi domaćih životinja. U anatomiji istražuje se mozak konja i goveda te topografski i funkcionalni odnosi ždrijela konja.

Mikrobiološki laboratorij na staroj lokaciji Fakulteta (arhiva Fakulteta).

Skupljeni patoanatomski materijal na staroj lokaciji Fakulteta, koji je korišten za potrebe znanstvenog rada (arhiva Fakulteta).

Histološka istraživanja bila su usmjerena na epidermu kože domaćih životinja. Farmakološka i farmakodinamička istraživanja bavila su se u početku ispitivanjem djelovanja pojedinih lijekova, koji su se pojavili na tržištu, a kasnije su usmjerena više na dezinficijense i anestetike te sredstva za suzbijanje parazitoza. Istraživanja iz higijene namirnica bila su usmjerena na primjenu postupaka za otkrivanje štetnih namirnica za ljudsko zdravlje. U patologiji pčela i riba obavljena su sustavna istraživanja zloćudne truleži pčelinjeg legla i zarazne vodene bolesti šarana. Istraživanja iz mikrobiologije, epizootiologije i zaraznih bolesti proširena su i primijenjena u djelatnosti Eksperimentalne veterinarske stanice.

Klinička su se istraživanja bavila primjenom jednostavnije metodologije u sondiranju želuca konja i provođenju ovariotomije kod kobila, a u okviru rendgenologije provedena su istraživanja o propusnosti medijastinuma domaćih životinja, rendgenskom prikazu crijevnih nametnika i mijelografiji. Zootehnička istraživanja bavila su se boljim upoznavanjem pasmina goveda, konja, ovaca i svinja te racionalnim načinom tova i drugih oblika hranidbe. Istraživanja iz zoohigijene bila su u začetku i ticala su se utjecaja temperature na neke fiziološke parametre krvi domaćih životinja.

Drugi je svjetski rat otežao znanstvenoistraživački rad, a pretkraj okupacije gotovo posve ga onemogućio. Ipak su u nekim područjima veterinarske medicine istraživanja nastavljena, iako u manjem opsegu (parazitologija i zarazne bolesti), a ponegdje su započeta i nova (biokemijska istraživanja iz enzimologije, histokemije endokrinih žlijezda, unaprjeđenje nekih dijagnostičkih i terapijskih metoda na klinikama, primjena fizikalne terapije i dr.).

3.28.3. Znanstvenoistraživački rad (1945. – 1960.)

Znanstvenoistraživački rad na Fakultetu neposredno nakon Drugoga svjetskog rata bio je i dalje pretežno individualnog karaktera, odnosno provodio se prema sklonosti pojedinaca i znanstvenom interesu u okviru zavoda i klinika. Na Sveučilištu tada nije bilo institucionaliziranih oblika znanstvenog rada putem kojih bi se u znanstvenoistraživački rad uključili nastavnici istorodnih znanstvenih disciplina ili pak znanstveni radnici raznih struka. Ak. god. 1945./1946. u području fiziologije radila se analiza akta ruminacije, a u kemiji su se provodila istraživanja kemizma enzima beskralježnjaka. Iz patološke anatomije provodila su se patološko-histološka istraživanja pojedinih organa kod leptospiroze, grudne zaraze konja, infekciozne anemije kopitara i mraclinske bolesti. Farmakološka su istraživanja obuhvatila primjenu fenotiazina kao sredstva protiv askarida, zatim prilog poznavanju djelovanja Panalepta kao sredstva za prekidanje narkoze, te antihelmintske sposobnosti *Allium sativum* i *Allium cepa*. Iz zaraznih bolesti provodila su se istraživanja adsorbat-vakcine za kugu peradi za njezinu širu primjenu, dijagnostika i suzbijanje sakagije, dijagnostika vrbanca svinja *in vivo* pomoću aglutinacije, primjena adsorbat-vakcine vrbanca za aktivnu imunizaciju, polutekuća formol-vakcina za aktivno imuniziranje i dr. U okviru klinika provodila su se istraživanja mjesečne sljepoće, dijagnostike hromosti, pojave i uzroka koštanih fraktura i njihova liječenja kod konja i pasa, statističke i rendgenske obrade koštanih fraktura s obzirom na pojedine kosti, novih metoda u liječenju frakture kopitne kosti i izvale rektuma kod svinja, izravnog mjerenja krvnog tlaka u arteriji kod nekih manjih vrsta domaćih životinja, istraživanja pomičnosti srca kod pneumotoraksa domaćih životinja, ispitivanje terapije živčanog oblika štenećaka pomoću rendgenskih zraka, kuga peradi s obzirom na sudsko veterinarstvo, kretanje bjesnoće na terenu s obzirom na promet i konfiguraciju tla i dr. U tom je razdoblju postupno sazrijevala spoznaja da se individualni znanstveni rad nastavnika ne može smatrati isključivim oblikom takve djelatnosti i da nije odlučno koliko daju pojedinci nego Fakultet u cjelini. Zbog toga se nastojao organizirati timski rad unutar i između ustrojbenih jedinica Fakulteta, poput suradnje na istraživanjima između Zavoda za patološku anatomiju te Zavoda i klinike za zarazne bolesti.

U poslijeratnom je razdoblju (1947.) Komitet za škole i nauku Vlade FNRJ dao preporuku da znanstveni radnici s Fakulteta objavljuju svoje radove u domaćim časopisima. Ako znanstveni radnik želi surađivati u inozemstvu, tada za to treba tražiti odobrenje Komiteta. U to je vrijeme osnovan Savjet za naučno-istraživački rad pri Ministarstvu poljoprivrede NRH, u koji su 1948. izabrani prof. dr. inž. O. Köster i prof. dr. I. Horvat za predstavnike Fakulteta. Iako su u to vrijeme zabilježena prva sredstva za znanstvenoistraživački rad od Veterinarske uprave Ministarstva poljoprivrede NRH, uvjeti za znanstveni rad u poslijeratnom vremenu bili su nepovoljni, osobito zbog slabe opremljenosti Fakulteta za znanstvena istraživanja, preopterećenosti nastavnika u nastavi i općenito nepovoljne kadrovske strukture nastavnog i administrativnog osoblja.

No unatoč nepovoljnim okolnostima pojedini su se naši nastavnici u to vrijeme osobito istaknuli u znanstvenom radu, primjerice prof. dr. I. Tomašec i prof. dr. A. Režek koji su od Predsjedništva Vlade NRH 1950. primili nagradu za znanstvenoistraživački rad.

Godine 1952. prof. dr. S. Rapić predložio je da se ustanovi nagrada za najbolji znanstveni rad tiskan u *Veterinarskom arhivu* pod nazivom Nagrada *Eugena Podaubskoga*. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen te je izrađen Pravilnik o dodjeli te nagrade, koju je potvrdio Senat Sveučilišta. O prijedlogu dodjeljivanja prve spomenute nagrade Vijeće je raspravljalo 3. srpnja 1953. i tada je odlučeno da to dobije rad S. Forenbachera *B_1-avitaminoza konja. Novi pogledi na patogenezu i terapiju*, objavljen u *Veterinarskom arhivu*, 22, 1-11, 1952. godine.

Povoljniji uvjeti za unaprjeđenje znanstvenog rada na Fakultetu nastali su nakon tog razdoblja, kada su Sveučilištu iz republičkog budžeta za 1953. odobrena prva sredstva za tu namjenu. Sredstva su podijeljena za pojedine teme na osnovi individualnih molbi fakultetskog osoblja i prijedloga Fakulteta. Konačnu odluku o prijedlogu svake teme donosio je rektor Sveučilišta na prijedlog Senatskog odbora. Sveučilište je također, na osnovi podnesenih molbi, odobravalo sredstva za pomoć doktorandima za izradu disertacije. Takav način financiranja znanstvenoistraživačkog rada zadržao se sve do 1960. godine (tablice 51 - 56).

Godine 1955. sveučilišni je senat odlučio da se na teret sredstava znanstvenoistraživačkog rada mogu uzimati za rad na određeno vrijeme i suradnici kao pomoć znanstvenom osoblju. S njima se načinio ugovor koji se predlagao na ocjenu zakonitosti Državnom sekretarijatu za poslove opće uprave i budžet. Pomoć je odobravao Rektorat Sveučilišta. To je privremeno zapošljavanje suradnika pridonijelo popularizaciji znanstvenoistraživačkog rada na Fakultetu.

Tablica 51. Sredstva za znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima za izradu disertacija, financirana iz budžeta Sveučilišta za ak. god. 1954./1955. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Uroš Bego	Rentgensko-anatomska studija normalne slike kralježnice psa
Zvonimir Brudnjak	Pokusi adaptacije nekih virusa na laboratorijske životinje
Olga Carević	Otrovnost heksaklorcikloheksana za perad
Marcel Delak	Upotreba biljnih hormona u veterinarskoj medicini
Mirko Findrik	Primjena ekstrakcione prekrupe sjemenki bundeva u ishrani pilića
Josip Gorišek	Klinička ispitivanja bolesti nastala uslijed hranjenja repinim lišćem
Mladen Hajsig	Istraživanja etiologije i raširenosti mikoza u NR Hrvatskoj
Ivo Horvat	Temelji za proučavanje sukcesije biljnih zajednica Narodnog parka Risnjak
Ivo Horvat	Vegetacijski odnosi jugozapadne Europe
Branko Ilijaš	Utjecaj infracrvenih zraka na razvoj prasadi
Josip Ivoš	Utjecaj temperaturno-vlažnih uvjeta okoline na prirast u tovu svinja i rentabilnost tova
Milan Kralj	Prilog alergičkoj dijagnostici tuberkuloze kod psa
Slavko Krvavica	a) Metabolizam aminokiselina u jetri štakora u graviditetu i laktaciji b) Izlučivanje aminokiselina mokraćom u samom graviditetu c) Izlučivanje aminokiselina kod oštećenja jetre
Davor Mikačin	Istraživanje metiljavosti
Berislav Miklaušić	Crijevni nametnici ekvida na Braču
Božidar Oklješa	Istraživanja o vrijednosti nekih metoda liječenja i suzbijanja zaraznog presušenja vimena kod krava muzara
Ante Rako	Utjecaj hormonalnih preparata na spolni život jaraca
Stjepan Rapić	Rentgenska dijagnostika gravidnosti u svinja
Veljko Stanković	Metabolizam esencijalnih aminokiselina kod trovanja s CCl_4 te utjecaj hipotrofnih faktora
Ivo Tomašec	O djelovanju nekih antibiotika na pčele
Teodor Varićak	Intrahepatički prigušeni uređaji kod nekih scomvida
Teodor Varićak	Komparativna citomorfološka i citokemijska analiza inzularnog aparata kralješnjaka
Teodor Varićak i Albert Frank	Histogeneza želuca domaće peradi
Teodor Varićak i Albert Frank	Retikularizacija i vakuolarizacija paratiroide kokoši
Ivan Zaharija	Prilog poznavanju leptospiroza u NR Hrvatskoj
Berislav Žeškov	Rentgenska dijagnostika plućnih bolesti u goveda

Tablica 52. Sredstva za znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima za izradu disertacija, financirana iz budžeta Sveučilišta za ak. god. 1955./1956. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Štefica Bečejac-Štrkanec	Postembrionalni razvitak kože kod Salamandra atra Laur
Ivo Ehrlich i Nada Kondić	Djelovanje nekih tireostatika na laboratorijskog štakora
Mirko Findrik	Prikladnost jaja konzerviranih Na-benzoatom za ishranu domaćih životinja
Mirko Findrik	Prikladnost kromoksid metode za određivanje iskorištavanja kalcija i fosfora iz hrane peradi
Ivo Horvat	Vegetacijski odnosi jugoistočne Europe

Josip Ivoš	Utjecaj temperaturno-vlažnih uvjeta okoline i mogućnosti rashlađivanja na prirast i rentabilnost tova ljeti
Slavko Krvavica i Ruža Šalić	Istraživanje metabolizma aminokiselina i amida nikotinske kiseline u krvi i organima svinja u tovu
Josip Marlot	Usavršavanje dijagnostičkih metoda kod iridocychlorioditisa i operativna terapija keratitisa i katarakta
Davor Mikačić	Istraživanje metiljavosti
Božidar Oklješa	Istraživanja o vrijednosti nekih metoda liječenja i suzbijanja zaraznog presušenja vimena kod krava muzara
Stjepan Rapić i Uroš Bego	Položaj grudnih organa kod nekih domaćih životinja
Zlatko Stilinović	Homeostatska funkcija jetre s obzirom na krvni šećer i endokrini sistem
Milan Šlezić	Fluoroza domaćih životinja kod nas
Teodor Varićak	Hemopoeza splanhničkog lista mezoderma
Teodor Varićak	Komparativna citomorfološka analiza inzularnog aparata kralješnjaka

Tablica 53. Sredstva za znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima za izradu disertacija, financirana iz budžeta Sveučilišta za ak. god. 1956./1957. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Krunoslav Čermak	Kirurško liječenje stranog tijela u grudnoj šupljini goveda
Ivo Horvat	Istraživanje flore u Bosni i Hrvatskoj
Ivan Huber	Prilog dijagnostici traumatskih indigestija u goveda
Berislav Miklaušić	Rentgenska slika pasaže hrane kroz probavni kanal u magarca pod fiziološkim i nekim patološkim prilikama
Franjo Mlinac	„L" oblici salmonella
Srđan Rižnar	Biopsija endometrija u krava i njena primjena u dijagnostici kroničnih, a osobito latentnih endometritisa
Zlatko Stilinović	Homeostatska funkcija jetre s obzirom na krvni šećer i endokrini sistem
Teodor Varićak	Citološka struktura paratireoideje kod nekih sisavaca obzirom na eventualne citološke promjene
Teodor Varićak	Komparativna citološka analiza inzularnog aparata kralježnjaka

Tablica 54. Sredstva za znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima za izradu disertacija, financirana iz budžeta Sveučilišta za ak. god. 1957./1958. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Ivo Ehrlich	Utjecaj anorganskih iona na velikog metilja (*Fasciola hepatica*)
Nikola Fijan	Hematopoetska funkcija bubrega nekih slatkovodnih riba
Josip Gorišek	Dikumarolom i drugim antikoagulkacionim sredstvima izazvana hiprotrombinomija kod domaćih životinja
Josip Gorišek	Ispitivanje bolesti goveda uzrokovane hranjenjem lišćem šećerne repe
Mladen Hajsig	Daljnje istraživanje patogene gljivične flore u domaćih životinja na nekim područjima Hrvatske
Ivo Horvat	a) Vegetacijske studije u Tatri b) Vegetacijske studije na planini Vranici u Bosni
Božidar Malčić	Rentgensko istraživanje konzervi domaće proizvodnje
Ilija Mijatović	Biološki i socijalni elementi u epizootiologiji *Taenia saginata*
Berislav Miklaušić	Rentgenska slika pasaže hrane kroz probavni kanal u magarca pod fiziološkim i nekim patološkim prilikama
Zlatko Stilinović	Homeostatska funkcija jetre s obzirom na na krvni šećer i endokrini sistem

Aleksandar Sutlić i Stjepan Rapić	Problem doziranja u liječenju i profilaksi rahitisa domaćih životinja
Dubravko Timet	Odnos morskih riba prema temperaturnoj sredini
Ivo Tomašec	a) Djelovanje nekih antibiotika na ribe b) Patogeneza blage gnjiloće pčelinjeg legla
Teodor Varićak	Istraživanja histološke strukture nekih trematoda
Teodor Varićak	Komparativna citomorfološka slika inzularnog aparata kralježnjaka
Antun Vojta	Hemopoeza u slezeni nekih slatkovodnih riba
Berislav Žeškov	Intravenozna pielocistografija u konja
Berislav Žeškov	Zarazni osteomijelitis u njemačkih ovčara

Tablica 55. Znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima financiran iz različitih izvora za ak. god. 1958./1959. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Olga Carević	Utjecaj gama klorcikloheksana na metabolizam šećera kod kokoši
Marcel Delak	Otrovnost ugljikohidrata za male preživače
Žarko Dolinar	Osobitosti redukcije lisnjače
Ivo Ehrlich	Utjecaj anorganskih iona na velikog metilja (*Fasciola hepatica*) *in vitro*
Mirko Findrik	Odnos vitamina A i metabolizma joda
Velimir Gereš	Prilog patologiji i dijagnostici zubnih oboljenja konja
Mladen Hajsig	Istraživanje trihomonijaze goveda
Ivo Horvat	Vegetacija makedonskih planina
Branko Ilijaš	Probavni kanal svinje u rentgenskoj slici
Josip Ivoš	Glukoza u krvi *in vitro* kao test inteziteta metabolizma u krava u laktaciji pod raznim uvjetima držanja
Josip Ivoš i Mirko Findrik	Opskrba goveda u gornjoj Posavini s mineralnim elementima preko hrane i vode
Marijan Kalivoda	Aktivnost aldolaze pri eksperimentalnoj B-avitaminozi i oboljenju pilića hranjenjem ekstrakcionom prekrupom bundevinih sjemenki
Josip Marolt	Značenje i indikacije neurektomije u terapiji hromosti konja
Mijo Martinčić	Prilog patologiji očiju naših konja
Mijo Martinčić i Sergej Forenbacher	Reagiranje RES-a konja na višekratnu primjenu vlastite mrtve hemolizirane krvi
Davor Mikačić	Istraživanje strongiloidoze, verminozne pneumonije izazvane plućnim vlascima, monicioze i ehinokokoze
Zdenko Radman	Važnije histomorfološke slike endometrija plodnih krava
Ante Rako i suradnici	Istraživanja na aklimatizaciji tovnih goveda u našoj zemlji
Stjepan Rapić i Milan Šlezić	Istraživanje fluoroze
Franjo Sanković	Ispitivanje otpornosti peritoneuma kod konja
Vladimir Sertić	O načinu dobivanja, značenju i terapijskoj primjeni krvne plazme kod konja
Zvonimir Sestinski	Proučavanje patoloških oblika spermija ovna
Maksuma Sikirić-Denac	Mamografija koza
Dubravko Timet	Istraživanje o nekim važnim faktorima koji utječu na izdržljivost morskih riba prema povišenoj temperaturi njihove okoline

Ivo Tomašec	Istraživanje suzbijanja zarazne vodene bolesti šarana
Ivo Tomašec	a) Patogeneza blage gnjiloće pčelinjeg legla b) Krvna slika važnijih vrsta slatkovodnih riba
Ivica Valpotić	Dokaz horionskih gonadotropina Galli-Maininijevim testom u dijelovima gravidnog uterusa
Teodor Varićak	Istraživanje histološke strukture nekih trematoda
Eduard Vukelić	Bolesti grebena u naših konja
Pavao Zelenka	Prilog poznavanja Hepatitis contagiosa canis
Berislav Žeškov	Intravenozna pielocistografija u konja

Tablica 56. Znanstvenoistraživački rad i pomoć doktorandima financiran iz budžeta Sveučilišta za ak. god. 1959./1960. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Olga Carević	Utjecaj gama izomere heksaklorcikloheksana na metabolizam ugljikohidrata kod kokoši
Slavko Cvetnić	Odnos mukolitičkog djelovanja i virulencije *Bacillus anthracis*
Stjepan Čuturić	Odnos mukolitičkog djelovanja i virulence nekih patogenih bakterija
Marcel Delak	Otrovnost ugljikohidrata na male i velike preživače
Ivo Ehrlich	Metabolizam ugljikohidrata kod velikog metilja i njegovih nosilaca
Sergej Forenbacher	Reagiranje RES-a konja na višekratnu primjenu vlastite mrtve hemolizirane krvi
Mladen Hajsig	Istraživanja nekih vrsta gljivica (kvasnica) i nekima sličnih mikroorganizama. I. U zdravom, nepromijenjenom želucu ovaca i goveda, te promjene sastava gljivične flore kod velikih patoloških stanja (kisele indigestije).
Miroslav Herak	Patogeneza genitalne piobaciloze goveda
Josip Ivoš	Intenzitet metabolizma ugljikohidrata u krvi goveda pod ekstremnim uvjetima
Martin Jakovac	Histerosalpingografija i njezina dijagnostička primjena u kuje
Marijan Kalivoda	Aktivnost aldolaze pri eksperimentalnoj E-avitaminozi i oboljenju pilića hranjenih ekstrakcionom prekrupom bundevinih sjemenki
Mijo Kopljar	Promjene na endometriju nakon intrauterine aplikacije lijekova u govečeta
Josip Marolt	Značenje i indikacije neurektomije u terapiji hromosti konja
Mijo Martinčić	Prilog patologiji očiju naših konja s naročitim osvrtom na „Periodičku panoftalmiju“
Berislav Miklaušić	Rentgenska slika pasaže hrane kroz želudac i pojedine dijelove crijeva u magaraca
Bojan Rode	Citomorfološka i citokemijska istraživanja inzularnog aparata konja pod normalnim i eksperimentalnim uvjetima
Vjekoslav Srebočan	Značenje poznavanja aktivnosti kolinesteraze krvi u nekih domaćih životinja pod fiziološkim i patofiziološkim uvjetima
Aleksandar Sutlić	D hipervitaminoza kod domaćih životinja
Dubravko Timet	Utjecaj štitnjače na izdržljivost riba prema povišenoj temperaturi njihove okoline
Ivo Tomašec	Istraživanja o krvnoj slici zdravih i bolesnih slatkovodnih riba
Ivica Valpotić	Primjena *Galli-Maininijeve* reakcije na terenu
Teodor Varićak	Istraživanje hemopoeze kralježnjaka pod normalnim i eksperimentalnim uvjetima
Teodor Varićak	O građi genitalnog sustava *Dicrocelium lanceolatum*
Eduard Vukelić	Bolesti grebena u naših konja

Tablica 57. Znanstvenoistraživački rad financiran od Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za ak. god. 1957./1958. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Sergej Forenbacher	a) Istraživanja o etiologiji i terapiji nekroze jetre kod konja b) Istraživanja o etiologiji i patogenezi paralitičke mioglobinurije konja
Davor Mikačić	Istraživanja trematotskih ličinaka

Tablica 58. Znanstvenoistraživački rad financiran od Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za ak. god. 1958./1959. (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Marcel Delak	Istraživanje resorpcije antibiotika iz uterusa domaćih životinja
Sergej Forenbacher	Istraživanje etiologije paralitičke mioglobinurije konja

U čestim diskusijama s državnim tijelima o sistematizaciji i odobrenju novih radnih mjesta Sveučilište je upozoravalo da u interesu razvoja znanstvenog rada na Sveučilištu treba odstupiti od krutih shema sistematizacije radnih mjesta i da broj nastavnih sati ne smije biti glavni i isključiv kriterij za dodjelu novih radnih mjesta. U to se vrijeme raspravljalo i o otvaranju novih radnih mjesta na Fakultetu. Ono je postalo aktualno 1956., nakon sastanka predstavnika fakultetskog savjeta prof. dr. J. Ivoša i dr. Z. Aleraja s predsjednikom Sveučilišnog savjeta M. Špiljakom, kada je zaključeno da upravna tijela Fakulteta odrede prioritet zapošljavanja za asistentska radna mjesta. Vijeće je 22. svibnja 1956. jednoglasno predložilo otvaranje 13 asistentskih radnih mjesta na ukupno 11 ustrojbenih jedinica Fakulteta. Iste je godine Savjet Sveučilišta u suglasnosti s Izvršnim vijećem Sabora NRH Fakultetu odobrio sedam asistentskih mjesta. Dodjelom tih mjesta znatno je olakšan nastavni i znanstveni rad, što je ujedno bilo prvo znatnije povećanje broja asistenata na Fakultetu nakon više godina. Svi su ti čimbenici znatno utjecali na razvoj i širenje znanstvenoistraživačkog rada na Fakultetu, što je bilo vidljivo iz povećanog broja odobrenih tema za financiranje od strane Sveučilišta.

Suradnja fakultetskih zavoda i klinika te pojedinih fakultetskih stručnjaka s izvanfakultetskim ustanovama i organizacijama bila je sve plodonosnija. Ona je obuhvaćala rješavanje niza problema koji su bili od interesa za stočarstvo i poljoprivredu, pri čemu je pružana stručna pomoć savjetima i neposrednim sudjelovanjem pojedinih fakultetskih stručnjaka na rješavanju određenih problema. Upoznavanje s problematikom veterinarstva na terenu odrazilo se na povećanje broja i kvalitetu znanstvenih i stručnih rasprava. Tako se u godišnjem izvješću Vijeća o radu Fakulteta za ak. god. 1957./1958. navodi da je u fakultetskim zavodima i klinikama izrađeno 70 znanstvenoistraživačkih radova i 60 stručnih rasprava te dva udžbenika (Oklješa, B.: *Porodiljstvo domaćih životinja*; Zaharija, I.: *Opća epizootiologija*); i jedna skripta (Francetić, M.: *Veterinarski sanitarni nadzor nad živežnim namirnicama životinjskog porijekla*, I. dio).

Spomenuta se suradnja odvijala s JAZU-om, Centrom za umjetno osjemenjivanje u Križevcima, kotarskim i općinskim veterinarskim stanicama, Zadružnim stočarskim savezom, Balneološkim institutima u Rogaškoj Slatini i Sarajevu, Institutom za eksperimentalnu biologiju, Centralnim higijenskim zavodom u Zagrebu, Pčelarskim savezom NRH, Hidrometeorološkim zavodom NRH, Institutom *Ruđer Bošković*, Saveznom komisijom za nuklearnu energiju, ribogojilištima, poljoprivrednim dobrima i dr. Osim toga počela se realizirati suradnja s drugim fakultetima zagrebačkog sveučilišta (Medicinski, Farmaceutski i Poljoprivredno-šumarski fakultet), Poljoprivredno-šumarskom komorom NRH, Institutom za veterinarsko-medicinska istraživanja u Zagrebu, Kemijsko-farmaceutskim tvornicama Vetserum i Pliva, Republičkom upravom za veterinarsku službu i dr. Suradnja s pojedinim institucijama, poput JAZU-a, pospješila je financiranje znanstvenoistraživačkog rada na Fakultetu (tablice 57 i 58).

Znanstvenoistraživački rad akademske godine 1958./1959. financiralo je Sveučilište, Poljoprivredno-šumarska komora NRH i Poslovno udruženje proizvođača stoke i stočnih proizvoda FNRJ, a neke je teme financirao i JAZU (tablica 55 i 58).

Značajan broj djelatnika Fakulteta odlaze na kraće ili dulje studijske boravke u inozemstvo, dok Fakultet sve više posjećuju priznati međunarodni stručnjaci s drugih fakulteta i institucija te svoja znanja i stručna iskustva dijele s našim djelatnicima.

Znatan dio istraživanja koja se u to vrijeme obavljaju nastavak su istraživačke problematike iz prethodnog razdoblja. No, postupno se otvaraju i nova područja, zahvaljujući u prvom redu izmjeni literature i usvajanju suvremene istraživačke metodike. Započinju i eksperimentalna istraživanja fiziološkog i kliničkog karaktera koja će kasnije dati obilježje jednom dijelu znanstvenog rada Fakulteta. O grupnoj obradi znanstvene problematike još se ne može govoriti, no uskoro se naziru jezgre oko kojih će se kasnije formirati skupine istraživača s različitih područja na zajedničkom istraživačkom zadatku.

U tom je razdoblju Sveučilište dobilo posebna sredstva iz budžeta za nabavu stranih knjiga i časopisa, što je Fakultetu dijelom pomoglo u obnovi knjižničnog fonda i pozitivno utjecalo na istraživačku aktivnost. Na osnovi svega toga povećao se broj kvalitetnih radova na međunarodnim kongresima i simpozijima, a najveći dio znanstvenih rasprava djelatnika Fakulteta objavljivao se u časopisu *Veterinarski arhiv*. Preostali dio znanstvenih radova objavljuje se u drugim specijaliziranim časopisima u zemlji, poput *Stočarstva*, *Mljekarstva*, *Ribarstva Jugoslavije* i dr.

Ak. god. 1959./1960. znanstvenoistraživački rad na Fakultetu financirao se iz budžeta Sveučilišta, nakon čega se uvodi novi način financiranja putem odgovarajućih fondova.

3.28.4. Osnivanje i rad četiri instituta Fakulteta (1960. – 1965.)

Do 1960. znanstvenoistraživački se rad obavljao na zavodima i klinikama Fakulteta, a nakon toga se cjelokupni znanstveni rad na Fakultetu provodili putem četiri instituta (Institut za morfologiju i fiziologiju; Institut za patologiju i terapiju; Institut za zarazne i invazione bolesti i Institut za zootehniku i higijenu) kao samostalnih ustanova sa specifičnim područjima znanstvenoistraživačke problematike. Instituti su osnovani u skladu sa Zakonom o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 34/1957), pa se svaki od njih sastojao od nauč-

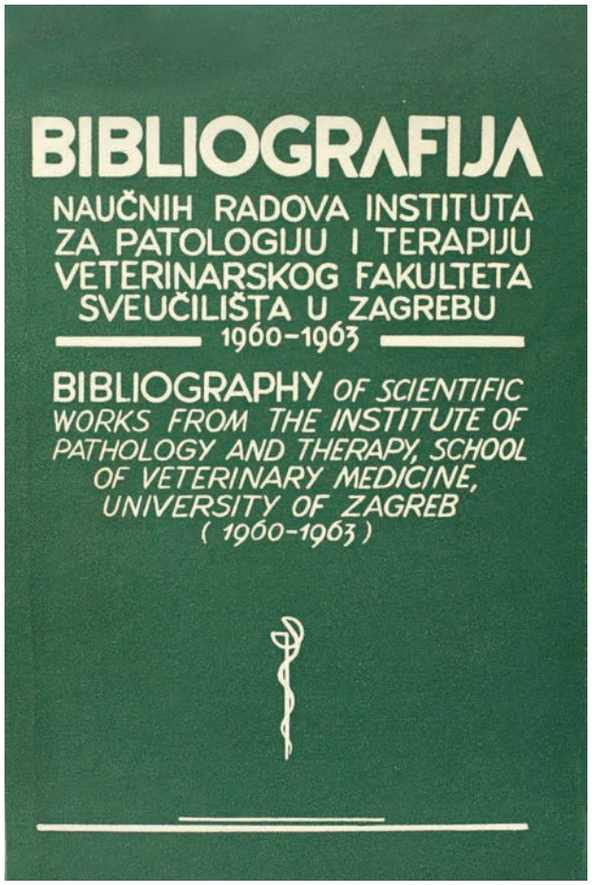

Naslovnica *Bibliografije radova Instituta za patologiju i terapiju, 1960. – 1963.*, urednik prof. dr. S. Rapić (arhiva Fakulteta).

no-stručnog kolektiva, savjeta i uprave te direktora. Naučno-stručni kolektiv činili su djelatnici pojedinog instituta, a savjet predstavnici naučno-stručnog kolektiva (tri člana), fakultetskog savjeta (tri člana), Društva veterinara NRH (dva člana) i direktor instituta. Upravu su činili predstavnici kolektiva (šest članova) i direktor. Direktora je birao savjet instituta na razdoblje od tri godine iz redova naučnih suradnika, a potvrđivao ga je Savjet Fakulteta. Direktor je za svoj rad bio odgovoran savjetu instituta. Na prvim sjednicama savjeta instituta (1959.) izabrani su sljedeći direktori: prof. dr. A. Režek, direktor Instituta za morfologiju i fiziologiju (16. veljače), prof. dr. E. Topolnik, direktor Instituta za zarazne i invazione bolesti i prof. dr. A. Rako, direktor Instituta za zootehniku i higijenu (16. prosinca) te prof. dr. S. Rapić, direktor Instituta za patologiju i terapiju (17. prosinca). Fakultetski je savjet 28. prosinca 1959. navedene profesore potvrdio za prve direktore instituta. Nakon izbora savjeta, upravnog odbora i imenovanja direktora ta su upravna tijela pristupila izradi Pravila o organizaciji i radu svakog instituta, koja je potvrdio fakultetski savjet. Time su regulirani djelatnost i upravljanje institutima. U skladu s Pravilima zadaci instituta bili su da:

- obavljaju redovitu nastavu sa studentima Veterinarskoga fakulteta iz obveznih predmeta sastavnica odjela (npr. Institut za zootehniku i higijenu iz predmeta: Stočarstvo; Hranidba; Zoohigijena; Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje; Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla i Osnove socijalističke poljoprivrede s ekonomikom stočarske proizvodnje)
- obavljaju znanstvena istraživanja iz užeg područja znanstvenog djelovanja sastavnica odjela,
- sudjeluju u poslijediplomskoj nastavi
- odgajaju nastavni i znanstvenoistraživački pomladak
- omogućuju usavršavanje veterinara
- odgajaju stručno-tehničko osoblje
- surađuju s institutima drugih fakulteta i sveučilišta u poslovima nastave i znanstvenoistraživačkog rada
- surađuju s ustanovama iz njihova djelokruga rada (npr. Institut za zootehniku i higijenu s ustanovama za stočnu hranu, centrima za umjetno osjemenjivanje, stočarskim zadružnim organizacijama, Poljoprivrednom komorom, Upravom za veterinarsku službu, tvornicama stočnih krmiva i državnim poljoprivrednim dobrima te drugim sličnim ustanovama na rješavanju znanstvenih i praktičnih problema)
- obavljaju stručne i druge uslužne djelatnosti iz područja svojega djelovanja.

U svrhu ispunjenja nabrojenih zadataka Fakultet je osiguravao institutima odgovarajući prostor, osoblje, stručnu literaturu i davao manja financijska sredstva za znanstveni rad.

U skladu sa spomenutim Zakonom o organizaciji naučnog rada iz 1957., Uredbom o osnivanju Savjeta za naučni rad NRH (NN 19/1958) i Statuta Savjeta za naučni rad NRH (NN 5/1959) svaki je institut upisan u registar naučnih ustanova.

Odjelima instituta rukovodili su predstojnici koje je postavljao savjet instituta na prijedlog uprave iz redova stručnjaka u tom odjelu. Predstojnik je organizirao rad u odjelu u skladu s planom i programom ustanove, a pod rukovodstvom direktora. Planove znanstvenoistraživačkog i stručnog rada utvrđivao je savjet instituta, prema mišljenju Savjeta Fakulteta. Instituti su imali vlastite proračune prihoda i rashoda, koji su bili sastavni dio proračuna Veterinarskoga fakulteta.

Nakon osnutka instituta formirani su timovi istraživača koji su radili na odobrenim znanstvenoistraživačkim temama. Instituti su sredstva za svoju djelatnost stjecali na osnovi ugovora sa saveznim i republičkim fondovima za naučni rad temeljem ugovorenih tema te rada na istraživačkim zadacima s pojedinim privrednim organizacijama (peradarske farme, PIK Sljeme – Sesvete, Centar za reprodukciju – Varaždin, poduzeće Koopexport – Zagreb, Serum zavod – Kalinovica, Uprava za veterinarstvo SRH, ribogojilišta, Vetserum – Zagreb, Poslovno udruženje proizvođača stoke i stočnih proizvoda Jugoslavije i dr.). Pojedine su teme financirane iz vlastitih sredstava instituta ostvarenih na tržištu (ugovora o poslovno-tehničkoj suradnji s privredom), a davana su i kao pomoć asistentima za izradu njihovih kvalifikacijskih radova. Da bi stimulirao znanstveni rad mladih stručnjaka (asistenata), Institut za patologiju i terapiju donio je odluku o osnivanju godišnje nagrade za najbolji znanstveni rad asistenata, a dodjeljivala se na Praznik rada. Tu su nagradu 1961. dobili asistenti dr. V. Srebočan i dr. B. Žeškov.

Osim četiri instituta, na Fakultetu je kao pomoćna ustanova postojao Laboratorij za primjenu radioizotopa u veterini, čije su teme financirali Republički fond za znanstveni rad i Savezna komisija za nuklearnu energiju (tablice 59 i 60). Nekoliko je istraživanja znanstvenika Fakulteta financirao i JAZU (tablica 61).

Instituti su pokazali znatne rezultate, i u praktičnom rješavanju aktualnih problema i u temeljnim znanstvenim istraživanjima, no za svoj rad nisu primili odgovarajuća sredstva. Naime, svi su nastavnici i suradnici sudjelovali u znanstvenoistraživačkom radu, međutim njegovo financiranje nije bilo riješeno na odgovarajući način, pa se nije moglo riješiti ni nagrađivanje znanstvenih radnika. Osim toga iz dobivenih se sredstava moglo nabaviti malo opreme, pa su se instituti u svom radu uglavnom koristili opremom Fakulteta.

Novim pristupom financiranja znanstvenih istraživanja tada marginaliziran je individualni znanstveni rad, jer su administrativna tijela, koja su upravljala fondovima za financiranje znanstvenoistraživačkog rada, diktirala teme znanstvenih područja istraživanja. Takav način usmjerivanja znanstvenog rada nije se pokazao osobito korisnim za unaprjeđenje znanosti, jer se tim pristupom postavljala uska granica u istraživanjima. Već je tada postojalo mišljenje da bi znanstvenim radom trebale rukovoditi znanstvene ustanove, ponajprije fakulteti, kao centri koji okupljaju najbolje stručnjake iz određenih područja, a znanstveni bi se rad trebao financirati neposredno iz privrede.

Tablica 59. Znanstvenoistraživačke teme za financiranje iz različitih izvora u okviru četiri fakultetska instituta (1961. – 1965.)

Institut za morfologiju i fiziologiju – direktori prof. dr. A. Režek i prof. dr. M. Delak	
Nositelj	**Znanstvenoistraživačka tema**
Odjel za anatomiju, histologiju i embriologiju – predstojnik prof. dr. T. Varićak Odjel za fiziologiju – predstojnik prof. dr. D. Timet Odjel za patološku fiziologiju – predstojnik prof. dr. S. Krvavica Odjel za farmakologiju i toksikologiju – predstojnik prof. dr. M. Delak Odjel za biokemiju – predstojnik prof. dr. A. Režek	Hemopoetska djelatnost u uvjetima hipotermije i posthipotermičkog stanja
	Istraživanje otrovnosti i terapije otrovanja kloriranim ugljikovodicima i organofosfornim spojevima insekticidnih svojstava
	Istraživanja aminokiselinskog sastava krmnog raslinstva
	Citomorfološka i citokemijska istraživanja endokrinog sustava
	Enzimatska istraživanja sluznice predželudaca
	Fiziologija i patologija šarana u tovu a) Fosfolipidne tvari u bubregu i u jetri šarana, te pripadni enzimatski sustav b) Promet mineralnih tvari u šarana c) Istraživanja aminokiselinskog sastava krvi šarana d) Masne kiseline u masnom tkivu i u jetri šarana e) Otrovnost nekih kloriranih ugljikovodika i organofosfornih spojeva pesticidnih svojstava za šarana
	Fiziologija mijene tvari u hipotermiji i posthipotermiji
	Suzbijanje parazitoza domaćih životinja organofosfornim spojevima
	Istraživanja nazočnosti i aktivnosti kolinesteraze u nekih cestoda, trematoda i nematoda – u zajednici s Biološkim institutom Sveučilišta
	Metabolizam mineralnih tvari u hipotermiji i posthipotermičkom stanju
	Razgradnja i izlučivanje aminokiselina u uvjetima duboke hipotermije i posthipotermičnog stanja
	Aminokiselinski sastav sperme nerasta
	Lecitofosfatazna aktivnost seruma
	Permeabilitet sluznice buraga
	Fiziologija fetalnog života

Institut za zarazne i invazione bolesti – direktori prof. dr. E. Topolnik i prof. dr. I. Tomašec	
Nositelj	**Znanstvenoistraživačka tema**
Odjel za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti – predstojnik prof. dr. E. Topolnik Odjel za parazitologiju i invazione bolesti – predstojnik prof. dr. I. Drežančić Odjel za bolesti pčela i riba – predstojnik prof. dr. I. Tomašec	Istraživanje oboljenja dišnih i probavnih organa u goveda i svinja uzrokovanih virusima
	Istraživanje i suzbijanje metastrongilidoze ovaca i svinja
	Istraživanje mogućnosti suzbijanja parazitoza goveda i svinja organofosfornim spojevima
	Istraživanja dermatofitoza goveda
	Istraživanje epiteliotropnih virusa goveda i svinja
	Istraživanje leptospiroze u goveda i svinja
	Istraživanje etiologije, patogeneze i metoda suzbijanja zarazne vodene bolesti šarana
	Istraživanje zaraznog rinotraheitisa goveda i srodnih virusa
	Istraživanje i suzbijanje fascioloze preživača
	Istraživanje mikoza goveda
	Pregled razvoja jugoslavenske medicinske i veterinarske parazitologije
	Istraživanje ehinokokoze
	Izvor stalne pojave brucelergen-pozitivnih domaćih životinja u Istri
	Etiologija i suzbijanje blage gnjiloće pčelinjeg legla
	O kvasnicama iz ličinaka pčela
	Istraživanje i suzbijanje infekciozne anemije kopitara

	Istraživanje i suzbijanje bolesti pčela
	Istraživanje zaraznog hepatitisa psa
Institut za zootehniku i higijenu – direktor prof. dr. A. Rako	
Nositelj	**Znanstvenoistraživačka tema**
Odjel za uzgoj domaćih životinja – predstojnik prof. dr. A. Rako Odjel za hranidbu – predstojnik doc. dr. M. Findrik Odjel za zoohigijenu – predstojnik prof. dr. J. Ivoš Odjel za higijenu i tehnologiju namirnica životinjskog podrijetla – predstojnik prof. dr. M. Francetić	Prehrana krava muzara silažom, njezin utjecaj na proizvodnju, reprodukciju i zdravlje
	Proučavanje različitih tipova objekata za smještaj goveda i njihov utjecaj na zdravlje, reprodukciju i proizvodnju u različitim aglomeracijama
	Istraživanje optimalnih doza vitamina A, D_3 i riboflavina u hrani brojlera u prvim tjednima života
	Utjecaj antibiotika kao konzervansa živežnih namirnica na mikrorganizme trovače hrane
	Utjecaj okoliša na ponašanje različitih proizvodnih i dobnih kategorija svinja, te najprikladniji sistem unutrašnjeg uređenja objekata
	Istraživanje utjecaja ekološkog kompleksa na zdravlje, produktivnost i reproduktivne funkcije u peradi
	Utjecaj ekološkog kompleksa na zdravlje, produktivnost i reproduktivne funkcije mliječnih krava
	Istraživanja sadržaja mikroelemenata u najvažnijim domaćim krmivima i mogućnost uklanjanja njihove deficitarnosti pri ishrani različitih vrsta stoke
	Istraživanje sadržaja željeza, bakra i mangana u jajima kokoši nesilica u različitim fazama nesenja
	Istraživanje o izboru kvalitete teladi za tov – procjena kapaciteta za proizvodnju mesa
	Fluktuacija fluora u tlu, biljkama i vodi u odnosu na izvore onečišćenja
	Opskrba goveda mineralnim tvarima i mikroelementima na području Like i Gorskog Kotara
	Istraživanje neplodnosti goveda uzrokovane nepravilnom hranidbom
	Utvrđivanje kapaciteta proizvodnje kod peradi i svinja pomoću biokemijskog testa
	Istraživanja reprodukcije svinja, jalovosti i umjetnog osjemenjivanja
	Istraživanje gljivične i druge mikroflore u nekim vrstama mliječnih i mesnih proizvoda
	Istraživanje mijene ugljikohidrata kod svinja
	Utjecaj ekološkog kompleksa na koru nadbubrežne žlijezde
	Progeno testiranje bikova na meso
	Utjecaj mikroklimatskih prilika i načina držanja na zdravlje, uspješnost uzgoja i nosivost u peradi
	Istraživanja o aklimatizaciji uvezenih goveda
	Suzbijanje mastitisa
	Higijenski, zdravstveni i ekonomski problemi peradarske proizvodnje
	Prilog biogenoj dekalcifikaciji ribnjaka s naročitim osvrtom na stanje mulja
	Istraživanja kalcija iz mineralnih smjesa kod goveda i peradi
	Utjecaj biostimulansa na proizvodnju jaja
	Utjecaj E vitamina na iskorištavanje masti u obroku kod tova pilića
	Istraživanje upotrebne vrijednosti preparata insekticida „Nexa“ kod suzbijanja muha u stočnim nastambama
	O odnosima između ukupnih bjelančevina, njihovih frakcija, te nekih fermenata u krvi i tovne sposobnosti goveda
	Kvantitativna genetika i prosuđivanje nasljedne vrijednosti važnih ekonomskih svojstava u populaciji svinja
	Amilaza i promjene njezine aktivnosti u tijeku tova
	Histološke i neke histokemijske varijacije endometrija u goveda u tijeku spolnog ciklusa

Institut za patologiju i terapiju – direktor prof. dr. S. Rapić	
Nositelj	**Znanstvenoistraživačka tema**
Odjel za patološku anatomiju – predstojnik prof. dr. B. Maržan Odjel za unutarnje bolesti – predstojnik prof. dr. S. Forenbacher Odjel za kirurgiju – predstojnik prof. dr. E. Vukelić Odjel za rendgenologiju i fizikalnu terapiju – predstojnik prof. dr. S. Rapić	Istraživanje najsvrsishodnijeg postupka zaštite krava muzara u čitavom proizvodnom ciklusu a) Istraživanje o poremetnjama probave u buragu u odnosu na promet minerala u goveda b) Osteofotometrička istraživanja kod poremetnje u metabolizmu kalcija i fosfora kod krava muzara c) Istraživanja traumatskih indigestija u goveda d) Suzbijanje fascioloze goveda heksaklorofenom i srodnim spojevima
	Istraživanje organskih fosfornih spojeva u suzbijanju parazita domaćih životinja
	Istraživanje o poremetnjama u metaboličkoj i neurhormonalnoj ravnoteži mliječnih krava s posebnim osvrtom na ketozu
	Istraživanje traumatske indigestije goveda
	Istraživanja bolesti papaka, kostiju i zglobova ekstremiteta u goveda i svinja
	Rentgensko istraživanje kvaliteta konzerviranih živežnih namirnica životinjskog porijekla
	Bolesti mijene tvari alimentarnog porijekla u krava muzara i junadi u tovu
	Radijacioni sindrom u peradi
	Istraživanje anemije goveda s posebnim osvrtom na hemolitičke anemije
	Istraživanje bolesti goveda uzrokovane hranjenjem lišćem šećerne repe
	Istraživanje ostitisa, periostitisa i paralize perifernih živaca domaćih životinja
	Klinička i patomorfološka istraživanja bolesti oka u domaćih životinja
	Otrovanje domaćih životinja s bujadi
	Otrovanja domaćih životinja biljnim i kemijskim otrovima
	Istraživanje plućne adenomatoze ovaca
	Bolesti predželudaca goveda, napose alimentarna indigestija
	Poremetnje u metabolizmu mesnih svinja s posebnim osvrtom na zakazivanje neurohormonalne regulacije
	Klinička i eksperimentalna istraživanja alergičnih dermatoza u domaćih životinja
	Istraživanja o razmašćenju jetre gusaka u tovu
	Patologija u industrijskom uzgoju peradi
	Istraživanje tehnološkog procesa tova junadi
	Istraživanje glicerina kao profilaktičkog sredstva energetskih poremećaja u krava muzara
	Trovanje životinja insekticidima
	Stimulativno djelovanje CCl_4 u terapeutskim dozama na pojačanu funkciju jetre
	Eksperimentalno istraživanje invaginacije crijeva u domaćih životinja
	Istraživanje rentgenske dijagnostike u lovne divljači i životinja zooloških vrtova
	Rentgensko istraživanje osteogeneze u domaćih životinja
	Poremetnje u metabolizmu mesnih svinja s posebnim osvrtom na zakazivanje neurohormonalne regulacije
	Istraživanje mraclinske bolesti
	Istraživanje krvavog mokrenja goveda – u suradnji s Bugarskom akademijom znanosti
	Istraživanje infekciozne anemije kopitara

	Zarazno ugibanje žaba
	Istraživanje povijesti „Zemaljske potkivačke škole“
	Istraživanje povijesti veterinarskih bolnica i ambulanata SR Hrvatske
	Istraživanje panoftalmije konja

Tablica 60. Znanstvenoistraživački rad Laboratorija za primjenu radioizotopa u veterini samostalno ili u suradnji s pojedinim fakultetskim institutima (1960. – 1966.)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Laboratorij za primjenu radioizotopa u veterini – predstojnik prof. dr. V. Mitin	Istraživanja o patogenezi gušavosti goveda s pomoću radioaktivnog joda
	Istraživanja o liječenju dermatoza pasa radioaktivnim fosforom P-32
	Istraživanja o patogenezi gušavosti i funkcionalnom stanju štitne žlijezde a) Kod domaćih životinja na nekim izrazito strumogenim područjima b) Kod visokoproduktivnih krava muzara i svinja u tovu
	Istraživanja o patogenezi gušavosti a) Sposobnost vezanja trijodtironina J-131 na eritrocite krava muzara istočno-frizijske pasmine u fiziološkim i patofiziološkim prilikama b) Istraživanja funkcije štitne žlijezde kod mesnih svinja na temelju određivanja fiksacija radioaktivnog joda (J-131) *in vivo* i vezanja trijodtironina J-131 na eritrocite *in vitro* c) Istraživanja o rasprostranjenosti gušavosti u nekim još neistraženim područjima Hrvatske
	Istraživanja o rasprostranjenosti gušavosti na otoku Krku
	Istraživanja o utjecaju hranjenja lišćem šećerne repe na funkciju štitnjače krava muzara
	Utvrđivanje pouzdanosti testa vezanja trijodtironina J-131 na eritrocite u prosuđivanju funkcionalnog stanja štitne žlijezde
	Istraživanja o metiljavosti goveda i ovaca i o metabolizmu velikog metilja – ugrađivanje C-14 formijata, acetata, glukoze i nekih aminokiselina od strane velikog metilja
	Utjecaj zračenja na titar seruma pri imunizaciji
	Utjecaj unutrašnjeg zračenja P-32 na perifernu krvnu sliku
	Utjecaj unutrašnjeg zračenja P-32 na zametno tkivo testisa u pijetlića
	Istraživanja o metaboličkim putevima i raspodjeli heksaklorofena C-14 u tkivima zamorčića nakon oralne i parenteralne aplikacije

Tablica 61. Znanstvenoistraživački rad financiran od Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1961. – 1964.) (prema abecednom redu nositelja teme)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Sergej Forenbacher	Istraživanje adrenokortilnog sindroma kod importiranih goveda i svinja
Mladen Hajsig	Istraživanje kriptokoka u nekih domaćih i divljih životinja
Dubravko Timet	Istraživanje biokemizma oštriga iz Limskog kanala – u suradnji s Institutom za biologiju mora u Rovinju

3.28.5. Pokušaj integracije Veterinarskog instituta u Veterinarski fakultet

Vijeće je 28. veljače 1961. raspravljalo o inicijativi Veterinarskog instituta za preseljenje u prostorije Veterinarskog fakulteta i spajanje s Institutom za zarazne i invazijske bolesti te je tada imenovan odbor koji bi razmotrio useljenje Veterinarskog instituta u Fakultetske prostorije. Dana 2. ožujka 1961. Savjet je odlučio da se Institut za zarazne i invazione bolesti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i Veterinarski institut u Zagrebu spoje u jedan institut pod nazivom Institut za zarazne i invazione bolesti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. U travnju 1961. raspravljalo se o prijedlogu odbora o smještaju Veterinarskog instituta te je prihvaćen prijedog o premještaju pojedinih fakultetskih odjela i ustanova u zajedničke prostorije radi oslobađanja mjesta za useljenje Veterinarskog instituta.

U srpnju 1961. Savjet je dao pozitivno mišljenje o spajanju dvaju instituta i za taj novi institut iz investicijskog kredita odobrio iznos od 35 milijuna dinara. Pritom je uzeta u obzir izvanredna važnost tog spajanja, pogotovo stoga što bi se u prostorijama dotadašnjeg Veterinarskog instituta u Savskoj cesti dobio potreban prostor za smještaj Zoološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta i Biološkog instituta Sveučilišta u Zagrebu, jer bi novi institut radio u zgradi Veterinarskoga fakulteta u Heinzelovoj ulici.

Na sjednici Vijeća u siječnju 1962. dekan prof dr. I. Tomašec izvijestio je da preseljenje Veterinarskog instituta na naš fakultet postaje aktualno i da pojedinosti u vezi s time treba razmotriti poseban odbor. Prof. dr. A. Režek usprotivio se spajanju i predložilo da se o preseljenju posebno raspravi na idućoj sjednici, prije rasprave u odboru. Prof. dr. S. Rapić složio se s prijedogom da odbor načelno razmotri spajanje s Veterinarskim institutom i da Vijeće ponovno o tome odluči. Na dekanov prijedlog izabrani su članovi odbora (prof. dr. M. Francetić, prof. dr. E. Topolnik, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. A. Rako i prof. dr. M. Findrik) koji je trebao razmotriti preseljenje. Nakon toga u sjedničkim zapisnicima nema rasprava o tome, već samo molba Veterinarskoga instituta da se odobri izgradnja nastambe za svinje na prostoru Fakulteta, što je Vijeće u ožujku 1962. načelno prihvatilo. Pritom je zaključeno da se pojedinosti o tome dogovore s arhitektom Z. Vrkljanom, a da će konačnu odluku donijeti Vijeće. U srpnju 1962. dekan prof. dr. I. Tomašec upoznao je članove Vijeća s mišljenjem arhitekta Z. Vrkljana da bi se taj objekt mogao locirati pored zgrade Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, odnosno sekcijske dvorane. Nakon kraće rasprave zaključeno je da se molba Veterinarskog instituta za odobrenje lokacije objekta za svinje na zemljištu Veterinarskoga fakulteta odbije zbog male površine na kojoj bi se objekt trebao graditi, a s obzirom na njegovu veličinu i kapacitet. U prosincu 1962. vodila se preliminarna rasprava o naučnim institutima Fakulteta, pri čemu je dekan prof. Tomašec izvijestio da je na sjednici Koordinacijskog odbora Sveučilišnog savjeta iznesena primjedba da imamo previše instituta i da će nam se rješenje o tome problemu nametnuti. Vijeće je izabralo komisiju, koju su činila četiri direktora instituta (prof. dr. S. Krvavica, prof. dr. S. Forenbacher, prof. dr. M. Findrik i prof. dr. I. Tomašec ujedno kao predsjednik) i koja je trebala raspraviti o stanju instituta te predložiti njihovu buduću organizaciju. No 1963. komisija još uvijek nije završila svoj rad, a kako je direktorima instituta završio mandat te su izabrani drugi, a i krenulo se s izradom novoga Statuta Fakulteta koji je Savjet donio 1. veljače 1964., više se nije raspravljalo o spajanju Veterinarskoga instituta i Fakulteta.

Ponovno pitanje Veterinarskog instituta u sklopu Fakulteta pokrenuto je ak. god. 1969./1970., kada se raspravljalo o inicijativi Veterinarskoga instituta, Poslovnog udruženja veterinarskih stanica i Zavoda za razmnožavanje i uzgoj domaćih životinja za ustupanje dijela zemljišta Fakulteta na kojemu bi se mogla izgraditi zgrada za smještaj tih triju ustanova. O njihovu je zahtjevu raspravila posebna komisija (prof. dr. E. Topolnik, prof. dr. I. Zaharija, prof. dr. S. Rapić i doc. dr. S. Rižnar) s predstavnicima zainteresiranih ustanova (dr. Z. Aleraj, dr. H. Pavuna), a bio je prisutan i prof. dr. inž. Z. Vrkljan. Komisija je kao jedinu moguću lokaciju predložila prostor između zgrada Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju te sekcijske dvorane Zavoda za patološku anatomiju. Na njemu bi se mogla izgraditi zgrada Veterinarskoga instituta, no ta lokacija nije odgovarala drugim dvjema ustanovama. Komisija je stoga predložila da se to zemljište stavi na raspolaganje Veterinarskom institutu. Fakultetska su tijela tada načelno pristala da se to zemljište ustupi Veterinarskom institutu uz naknadu, a detalje je trebalo dogovoriti nakon što se podnesu elaborati za gradnju. O integraciji veterinarskih ustanova s Veterinarskim fakultetom Vijeće je raspravljalo u siječnju 1971. i tada je izabrana komisija (prof. dr. M. Delak, prof. dr. E. Topolnik, prof. dr. M. Kralj, doc. dr. S. Rižnar, doc. dr. M. Sviben, doc. dr. I. Ljubić) koja je, u suradnji sa svim zainteresiranim stranama, trebala pripremiti prijedlog integracije za raspravu na fakultetskim tijelima. O tome se više nije raspravljalo sve do sjednice Savjeta u veljači 1974., kada je dekan prof. dr. B. Maržan upoznao članove Savjeta o novoj molbi Poslovnog udruženja veterinarskih stanica za izgradnju poslovne zgrade na zemljištu Fakulteta. Tada je dr. M. Jošić, kao član Savjeta Fakulteta i istodobno predsjednik najvišeg tijela Poslovnog udruženja veterinarskih stanica izjavio da *o potrebi takve izgradnje ne treba raspravljati, jer veterinarska služba doživljava snažni razvoj. Potrebna je uska povezanost između Fakulteta i terenskih veterinara, a kroz ovu izgradnju došlo bi do idealnih uvjeta za takvu povezanost*. Zabilježena je i izjava prof. dr. M. Findrika da je *na sastanku s predstavnikom Savjeta za naučni rad bilo izneseno da će se institucije kojima rukovode veterinari morati zbližiti, jer proizvodnja drži novac. Mi moramo biti svjesni da ćemo se morati prostorno stisnuti*. Također je u zapisniku Savjeta zabilježena rasprava prof. dr. S. Cvetnića koji je izjavio: *kod mene nije pitanje da li treba ili ne dati suglasnost, jer sigurno nitko ne misli da ne treba dati suglasnost. Smatram da se treba držati redovnog puta – formirati komisiju, koja će detaljno razraditi, u zajednici s predstavnicima Poslovnog udruženja veterinarskih stanica, potrebe takve izgradnje. Ovo smatram akcijom od posebnog interesa za veterinarsku struku*. Osnovana je komisija (prof. dr. M. Findrik, prof. dr. J. Ivoš, prof. dr. B. Maržan, prof. dr. M. Kralj, prof. dr. M. Žuković, prof. dr. S. Rižnar, prof. dr. M. Herak, prof. dr. M. Sviben i puk. dr. J. Badovinac) koja je u zadanim rokovima trebala pripremiti prijedlog za daljnje postupanje. Vijeće je podržalo prijedlog i odlučilo da se pregovori oko izgradnje trebaju nastaviti. U raspravi koja je tekla u tom smjeru prof. Findrik izjavio je da je *primarno da nam investitor dovede grijanje i toplanu. To nam je jedina šansa i time bismo riješili problem grijanja na Veterinarskom fakultetu*. Vijeće je u listopadu 1974. prihvatilo molbu Poslovnog udruženja veterinarskih stanica za odstupanje zemljišta Fakulteta na uglu Planinske i stare Peščenice te je komisija dopunjena (prof. dr. M. Winterhalter, tajnica Fakulteta A. Matić) sa zadaćom da utvrdi način i uvjete izgradnje objekta, što je Savjet načelno prihvatio. Komisija je razradila prijedlog o izgradnji s predstavnicima Poslovnog udruženja i tako su stvoreni preduvjeti za ishodovanje dokumentacije i izgradnju objekta. U travnju 1977. načelno je odobrena i izgradnja parkirališta Poslovnog udruženja veterinarskih stanica, s time da su dekan prof. dr. V. Mitin i predsjednik Savjeta prof. dr. S. Rižnar ovlašteni da prije zaključivanja ugovora usmeno dogovore uvjete korištenja parkirališta.

Početkom 1986. raspravljalo se o izgradnji poslovnog prostora na Fakultetu, koji bi bio namijenjen suradnji s privredom. U tu se svrhu predlagalo zaključenje ugovora s Republičkim komitetom za poljoprivredu i šumarstvo o preuzimanju kredita u visini od 300.000.000,00 dinara s 5,5 %, uz rok otplate od 13 godina. No prijedlog nije prihvatio ni Savjet ni Zbor radnika na svom referendumu.

Godine 1996. između Veterinarskoga fakulteta i Veterinarskog instituta ponovno su započeli pregovori o otkupu dijela parcele Fakulteta za izgradnju novog instituta, pa je Fakultetsko vijeće u studenom te godine prihvatilo zahtjev Hrvatskog veterinarskog instituta za ustupanje dijela zemljišta Fakulteta za izgradnju objekta Instituta. Zatražene su dozvole i suglasnosti radi preseljenja i izgradnje novoga Veterinarskog instituta na dijelu čestice u okviru Fakulteta čime bi se, uz potrebnu

racionalizaciju oko obnove nužne opreme za obje institucije, poboljšali uvjeti i sigurnost rada, znatno unaprijedila i poboljšala i nastavna i stručna djelatnost te na jednom mjestu u gradu objedinila temeljna veterinarska djelatnost.
MZT je na temelju Zakona o visokim učilištima (NN 59/1996, pročišćeni tekst) izdao 2. lipnja 1997. suglasnost da dio zemljišta (katastarska čestica broj 2003/I u k.o. grad Zagreb) ustupi Hrvatskom veterinarskom institutu za izgradnju novoga prostora. No poslije se zbog promijenjenih okolnosti odustalo od preseljenja Instituta na dio zemljišta u krugu Fakulteta.

3.28.6. Integracija i djelatnost instituta Fakulteta (1965. – 1976.)

Savjet Fakulteta pokrenuo je u listopadu 1965. inicijativu za integracijom fakultetskih instituta i tom je prilikom izabrana komisija za njihovu reorganizaciju (predsjednik Savjeta prof. dr. M. Francetić, dekan prof. dr. E. Topolnik, po jedan član iz svakoga instituta i predstavnik Sljemena dr. Ž. Miodragović). Dva mjeseca poslije predsjednik Savjeta inž. S. Meknić izvijestio je da su instituti, po preporuci Savjeta, predložili da se svi uklope u Institut za morfologiju i fiziologiju. Naime, prema informacijama Savjeta za naučni rad SRH bilo je najkorisnije da se pripajanje, zbog izbjegavanja poteškoća u financiranju znanstvenog rada, obavi jednom, postojećem institutu. Stoga je odlučeno da se tri instituta integriraju u Institut za morfologiju i fiziologiju, koji će dobiti novi naziv, a odredit će ga Odbor predstavnika dotadašnjih instituta.
Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje osnovan je nakon rasprave Zbora radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta 12. veljače i odlukom Savjeta od 7. ožujka 1966., u sklopu prihvaćanja novog statuta Fakulteta. Institut je bio organiziran kao zasebna institucija u sklopu Fakulteta, koja je organizacijski i financijski djelovala potpuno samostalno. Reorganizacijom četiriju instituta u jedan ujedno je nestala ideja o integraciji Veterinarskoga instituta u Veterinarski fakultet.
Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje registriran je u Okružnom privrednom sudu 23. svibnja 1966. kao znanstvena organizacija koja obavlja ove djelatnosti:

- organizira i obavlja znanstvena istraživanja važna u prvom redu za privredu, a zatim i za druga područja društvenog života
- organizira i obavlja primjenu znanstvenih spoznaja i rješenja stručnih problema radi unaprjeđenja privrednih djelatnosti i usavršavanja stručnjaka
- projektira i sudjeluje u izvedbi zamisli i nacrta o unaprjeđenju veterinarskih djelatnosti, poljoprivrede, njoj sastavne i srodne proizvodnje
- obrađuje znanstvene i stručne podatke te znanstvenu i stručnu dokumentaciju i pruža usluge zainteresiranim znanstvenim, nastavnim, stručnim, privrednim i društvenim organizacijama i organima
- ispituje i eksperimentalno proizvodi ljekovita i druga sredstva potrebna poljoprivredi, njoj sastavnoj i srodnoj proizvodnji, te veterinarstvu
- obavlja dijagnostiku i sudjeluje u sprječavanju, suzbijanju i preventivi bolesti domaćih životinja, obavlja analize hrane, vode i drugih supstrata što se upotrebljavaju za prehranu i liječenje domaćih životinja te o tim poslovima daje stručne ekspertize
- u suradnji s privrednim organizacijama može obavljati sve potrebne poslove za organizaciju proizvodnje, projektiranje nastambi, odabir opreme u pogonima za stočarsku proizvodnju
- daje tehničko-tehnološka rješenja, a u suradnji s drugim organizacijama i kompletna rješenja za izradu, rekonstrukciju pogona za dobivanje, preradu, uskladištenje i promet animalnih namirnica i drugih animalnih proizvoda
- obavlja kemijske i bakteriološke analize namirnica i drugih animalnih proizvoda u svrhu unaprjeđivanja njihove proizvodnje i kvalitete
- priprema, organizira i izvodi znanstvene i stručne skupove
- izdaje znanstvene i stručne publikacije te objavljuje znanstvenu i stručnu dokumentaciju
- surađuje s drugim znanstvenim, nastavnim i stručnim ustanovama u zemlji i u inozemstvu te s privrednim poduzećima i ustanovama na području društvenih službi, interesnim zajednicama, organima uprave, društvenim organizacijama i društveno-političkim zajednicama u rješavanju znanstvenih i stručnih problema važnih za veterinarstvo i poljoprivredu, te njoj sastavne i srodne djelatnosti
- surađuje s nastavnim i znanstveno-nastavnim organizacijama udruženog rada u području obrazovanja i odgoja veterinarskih, stočarskih, poljoprivrednih, medicinskih, farmaceutskih, ekonomskih i stručnjaka za prehrambenu tehnologiju.

Institut je preuzeo i zadatke znanstvenoistraživačkih tema prethodnih instituta te je ugovarao nove teme sa Saveznim i Republičkim fondom za znanstveni rad. Na prihvaćenim je temama radila skupina znanstvenika prema užim područjima znanstvenog interesa. Sredstva su dobivana parcijalno, što je ovisilo o rezultatima znanstvenoistraživačkog rada. Prema takvoj organizaciji Institut se koristio postojećim prostorijama i kapacitetima Fakulteta, a zauzvrat, prema vlastitim mogućnostima, dio ostvarenih sredstava (10 – 17 %) davao Fakultetu za pokriće materijalnih troškova. Fakultet i Institut zaključivali su Sporazum o međusobnoj suradnji na godišnjoj razini, pri čemu je Fakultet Institutu pružao administrativne i računovodstvene usluge.
Institut je također ugovarao radne zadatke s raznim privrednim organizacijama, poljoprivrednim dobrima i drugim institucijama, a djelatnosti iz djelokruga suradnje s privredom obavljale se se putem prije osnovanih poslovnih jedinica: Centra za peradarstvo (1964.), Centra za svinjogojstvo (1966.), Centra za reprodukciju (1969.), a kasnije Centra za tehnologiju animalnih proizvoda (1973.) i Centra za govedarstvo (1974.). Ta je suradnja znanstvenika Instituta, odnosno stručnjaka i suradnika navedenih centara s privredom s vremenom proširena na zajedničku problematiku osnovnih i primijenjenih istraživanja. Usporedno s time raslo je financiranje znanstvenog rada iz privrednih organizacija, a smanjivalo se iz državnog proračuna. Pokretanjem suradnje s privredom povećavala se djelatnost Instituta na znanstvenoistraživačkom radu, što se pozitivno odrazilo na brojnost i kvalitetu znanstvenih radova. Iz sredstava primljenih za pojedine teme (tablica 62) Institut je postupno nabavljao potrebnu opremu za znanstvena istraživanja.
Dio istraživanja od 1967. nadalje financiralo je Ministarstvo poljoprivrede SAD-a ili drugi naručitelji iz inozemstva koji su svoj interes našli u tome da naši znanstvenici riješe određene znanstvene probleme za njih (tablica 63). Procjena rezultata takvih istraživanja bila je vrlo stroga i nastavak svakog istraživanja bilo je priznanje za dobro obavljen zadatak.
Znanstvenoistraživački rad razvijao se već i kod studenata, pa je onima koji su pokazivali takav interes omogućeno da se, prema sklonostima za određena znanstvena područja, uvedu u problematiku i metodiku znanstvenog rada. Nakon diplomiranja veterinari su imali mogućnost znanstveno raditi tijekom poslijediplomskog studija za stjecanje akademskog naslova magistar, a poslije na izradi disertacije.
Financiranje znanstvenoistraživačkog rada u ak. god. 1970./1971. bilo je posebno otežano zbog prijenosa nadležnosti sa saveznih na republička tijela. Zbog toga je došlo do velikog kašnjenja u isplatama ugovorenih iznosa za teme.
Ak. god. 1971./1972. Fakultet je, uz znanstvenoistraživački rad na temama, sklopio ugovore s određenim radnim organizacijama prema kojima je preuzeo obvezu praćenja fiziologije i patologije životinja u intenzivnom uzgoju, a s time su bila povezana i znanstvena istraživanja u rješavanju aktualnih problema. Općenito treba naglasiti da je Institut bio nositelj većeg broja projekata u suradnji s privredom, pri čemu su se u tom djelokrugu rada osobito isticali Centar za peradarstvo, Centar za svinjogojstvo i Centar za tehnologiju animalnih proizvoda.
Republički savjet za naučni rad Hrvatske raspisao je u siječnju 1972. natječaj za financiranje znanstvenoistraživačkih projekata za razdoblje od 1972. do 1975. godine (NN 3/1972), koje je Republički fond za naučni rad financirao u cijelosti ili djelomično. Natječaj je bio raspisan

za sedam projekata, odnosno makroprojekata, pri čemu je Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje participirao u V. makroprojektu *Istraživanje nastanka, poboljšanja, iskorištavanja i poremećaja zdravlja u domaćih životinja*. On se sastojao od tri projekta (*Istraživanje genetskih osnova, formiranja i iskorištavanja proizvodnih kapaciteta domaćih životinja*; *Istraživanje proizvodnje, prerade i iskorištavanje stočne hrane kao faktora unapređenja stočarske proizvodnje* i *Istraživanje bolesti domaćih životinja u uzgoju i proizvodnji, njihovi uzroci, posljedice i preveniranje*) u kojima su timovi znanstvenika Instituta radili na raznovrsnim istraživačkim temama. Prema odredbi Republičkog savjeta za naučni rad Hrvatske znanstveni projekti i programi vrednovali su se na osnovi određenih kriterija, pri čemu se, među ostalim, uzimao u obzir ukupan broj stalno zaposlenog osoblja i suradnika Instituta s doktoratom i magisterijem znanosti, te ostalih znanstvenih radnika, administrativnog osoblja i djelatnika koji nisu bili uključeni u rješavanje znanstvenih tema.

U skladu s razvojem znanstvenoistraživačke djelatnosti Institut je započeo organizaciju znanstvenih konferencija, pa je prva takva konferencija, Fiziologija i patologija animalne proizvodnje, održana 29. ožujka 1973. godine. Odlučeno je da se ta konferencija organizira i u sljedećim godinama, pri čemu su se tehnički poslovi povjerili Centru za svinjogojstvo. Krajem 1975. godine SIZ IV raspisao je natječaj za znanstvenoistraživački rad za sljedeće razdoblje, a sredstva za istraživanje u 1976. godini trebala ostati na razini prethodne godine. Stoga je kod predlaganja tema trebalo uzeti u obzir da se prijedlogom financijskih sredstava ne prelazi iznos koji su znanstvenici dobili u 1975. godini.

U nadležnosti SIZ-a za znanstveni rad u SRH (1975. – 1986.) bilo je odobravanje pripravnika za znanstvenoistraživački rad na temama Instituta, a kasnije Fakulteta. U tom je razdoblju odobreno više od 70 pripravnika, pri čemu su mnogi od njih kasnije postali asistenti, odnosno nastavili karijeru sveučilišnih profesora Fakulteta (B. Artuković, Lj. Bedrica, N. Biuk, J. Gregurić, L. Kozačinski, A. Marinculić, N. Mas, S. Milinković-Tur, Lj. Pinter, E. Srebočan, D. Stojčević, Z. Stojević, V. Sušić, B. Šeol, M. Šimpraga, A. Tofant, M. Vučemilo, S. Vuković, T. Živičnjak i dr.).

United States Department of Agriculture

Office of International Cooperation and Development

International Research

Certificate of Appreciation

Awarded to

DR. VJEKOSLAV SREBOCAN and ASSOCIATES

for the scientific endeavors and accomplishments resulting in the successful completion of the Cooperative Research Project with the U. S. Department of Agriculture entitled:

"The effect of the pesticidal chlorinated hydrocarbons on the hormonal regulation of carbohydrate metabolism in poultry"

Signed this 14th day of Jan., 1981

At Washington, District of Columbia

David M. Daugherty

Deputy Director

Zahvalnica Ministarstva poljoprivrede SAD, koja je dodijeljena prof. dr. V. Srebočanu za provedbu projekta *Utjecaj kloriranih uglikovodika pesticidnih svojstava na hormonalnu regulaciju metabolizma ugkljikohidratra u peradi* (1974. – 1979.) (ljubaznošću prof. dr. E. Srebočana).

Tablica 62. Prihvaćene znanstvenoistraživačke teme za financiranje iz različitih izvora u okviru Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje (1966. – 1975.)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje	Istraživanje fizioloških funkcija plodnih tekućina
	Istraživanje hormonalne aktivnosti u domaćih životinja za vrijeme intenzivnog tova
	Istraživanje funkcije slijepih crijeva u ptica
	Istraživanje propusnosti sluznice buraga, kapure, knjižavaca i sirišta za neke organske spojeve, vodu i elektrolite
	Istraživanje funkcije štitne žlijezde u domaćih životinja
	Unapređenje proizvodnje mesa
	Iskorištavanje energije u proizvodnji goveđeg mesa i mlijeka
	Istraživanje utjecaja ekoloških faktora i poboljšanje reprodukcije i proizvodnje domaćih životinja
	Izučavanje fundamentalnih fizioloških procesa
	Istraživanje etiopatogeneze i prevencije želučano-crijevnih oboljenja preživača i svinja, te anaerobna oboljenja ovaca
	Istraživanje metabolizma proteina u intenzivnoj stočarskoj proizvodnji
	Istraživanje bolesti domaćih životinja u uzgoju i proizvodnji, njihovi uzroci, posljedice i preveniranje
	Istraživanje resorpcije u probavilu preživača i peradi pod normalnim i patološkim okolnostima
	Izučavanje fascioloze i mogućnosti primjene i imunoprofilakse u suzbijanju njenih parazitoza domaćih životinja
	Tehnika indirektne imunoflorescencije u serološkoj dijagnostici nekih tkivnih parazitoza
	Istraživanje nekih funkcija homeotermnog organizma u uvjetima opetovanog izlaganja hipotermiji

Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje	Neke metaboličke i hematološke pojave kod opetovanog izlaganja homeotermnog organizma hipotermiji
	Primjena nadomjestka za krmačino mlijeko s osobitim obzirom na mogućnost stimulacije rasta prasadi
	Morfološke pojave, histološke promjene i fiziološki procesi na reproduktivnom traktu prvopraskinja
	Komparativna istraživanja aktivnosti enzima koji sudjeluju u metabolizmu ugljikohidrata u parazitskim helmintima
	Morfološka i histološka istraživanja organa napose reproduktivnog sistema i nekih endokrinih žlijezda u uzgoju svinja
	Leptospiroza u svinja
	Ciste na jajnicima svinja i etiologija njihova nastajanja
	Očitovanje nasljedno uvjetovanih osobina plodnosti u ovisnosti o načinu othrane nazimica
	Izolacija i identifikacija enterovirusa u svinja i njihova uloga u patologiji intenzivnog uzgoja svinja
	Utjecaj buke na nesivost kokoši u ranim proizvodnim fazama
	Epizootiološko istraživanje zaraznog bronhitisa i epidemiologija tremora, te primjene specifične preventive
	Histokemijska istraživanja nadbubrežne žlijezde u šarana pod uvjetima intenzivnog uzgoja
	Istraživanje etiologije slabe vitalnosti pilića s posebnim osvrtom na nastajanje žumanjčane vrećice
	Utjecaj ekoloških promjena na reproduktivne funkcije u svinja
	Istraživanja izvora kontaminiranosti pesticidima kod goveda s naročitim obzirom na stanje u poljoprivrednim kombinatima
	O povezanosti nekih biokemijskih svojstava s kvantitativnim i kvalitativnim kapacitetima mlijeka u krava
	Utjecaj inzulina i karbohidratne dijete na sekundarni mesenđer (c-AMP), H^+ donatore i lipogenezu u jetri gusaka
	Biokemijska i biološka istraživanja dagnji u Limskom kanalu
	Istraživanje koncentracije tiroksina i trijodtironina u krvi domaćih životinja na području Hrvatske
	Istraživanje utjecaja limunske kiseline na resorpciju kalcija iz različitih mineralnih smjesa u kokoši nesilica
	Redukcija mikroflore na plohama i u zraku napučenih staja
	Ambijentalne prilike u inkubatoru, vitalitet embrija i valivost jaja

Tablica 63. Znanstvenoistraživački projekti SAD-a u razdoblju od 1967. do 1979. godine

Korisnik financiranja	Naslov, nositelj i razdoblje trajanja teme	Izvor financiranja
Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje	Detoxification of free ammonia in the ruminal mucosa, prof. dr. S. Krvavica, 1967. – 1970.	Ministarstvo poljoprivrede SAD-a
	Investigations in the influence of the pesticidal chlorinated hydrocarbons upon the adaptation mehanisms in poultry, prof. dr. V. Srebočan, 1968. – 1972.	
	The effect of the pesticidal chlorinated hydrocarbons on the hormonal regulation of carbohydrate metabolism in polutry, prof. dr. V. Srebočan, 1974. - 1979.	
	Research on the development of diagnostic method for detecting the equine infectious anemia, prof. dr. D. Petrović, 1970. – 1973.	
	The relation of the function of the liver and some endocrine glands to sterility in cattle, prof. dr. S. Rižnar, 1969. – 1974.	
	Vaccination of cattle against cysticercoosis (*C. bovis*), prof. dr. T. Wikerhauser, 1972. – 1975.	
	Imune response of carp to the virus of the co-called acute infectious dropsy, prof. dr. N. Fijan, 1973. – 1977.	

3.28.7. Znanstvenoistraživački rad (1976. – 1990.)

U razdoblju od 1976. do 1980. Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, poslije Veterinarski fakultet, bio je nositelj znanstvenoistraživačkog projekta *Biologija, patologija, terapija i preventiva u intenzivnoj animalnoj proizvodnji*, koji je financirao SIZ IV, Sveučilište u Zagrebu i određen broj zainteresiranih organizacija udruženog rada iz stočarske proizvodnje, prerade animalnih namirnica, veterinarske inspekcije i farmaceutske djelatnosti. U okviru tog projekta postojalo je devet potprojekata (*Intenziviranje i racionalizacija proizvodnje goveđeg mesa*; *Razvoj i organizacija proizvodnje mlijeka*; *Istraživanja iz područja fiziologije i patologije, te uzgoja i hranidbe svinja*; *Najaktualniji problemi preventive i proizvodnje u peradarstvu*; *Fiziološko-biokemijske osnove animalne proizvodnje*; *Dijagnostika, terapija i profilaksa u stočarskoj proizvodnji*; *Zaštita higijenske ispravnosti, te proizvodnja, prerada i promet animalnih proizvoda*; *Zdravstvena zaštita riba* i *Unapređenje pčelarstva*) s ukupno 58 tema na kojima su radili praktički svi djelatnici Veterinarskoga fakulteta u znanstveno-nastavnom zvanju i sedamdesetak suradnika iz različitih veterinarskih, medicinskih, poljoprivrednih i drugih organizacija. Koordinator projekta bio je prof. dr. S. Krvavica. Postojao je i znanstvenoistraživački projekt nositelja Poljoprivrednog fakulteta pod nazivom *Ekonomika i organizacija poljoprivrede* u kojemu su nositelji triju tema bili nastavnici našega fakulteta (tablica 64).

Tablica 64. Znanstvenoistraživačke teme u sklopu Instituta, odnosno Fakulteta u razdoblju 1975. – 1980.

Projekt: Biologija, patologija, terapija i preventiva u intenzivnoj animalnoj proizvodnji (koordinator: prof dr. S. Krvavica)	
Potprojekt	**Znanstvenoistraživačke teme (nositelji prema abecednom redu)**
Intenziviranje i racionalizacija proizvodnje goveđeg mesa (koordinator: prof. dr. A. Rako)	Sanitacija u industrijskoj proizvodnji goveđeg mesa (Antun Asaj)
	Brdski travnjaci u proizvodnji goveđeg mesa (Marijan Kalivoda)
	Mogućnost zamjene biljnog bjelančevinastog koncentrata sa nebjelančevinastim dušikom u raznoj dobi i kapaciteti proizvodnje goveđeg mesa (Krešimir Mikulec)
	Geno-fenotipska vrijednost bikova domaćeg simentalca (Hrvoje Pavuna)
	Značenje intenziteta dnevnog prirasta, dobi i težine junadi na ekonomičnost proizvodnje mesa (Ante Rako)
	Značenje udjela voluminoznog krmiva u obroku na tovnu sposobnost i klaonički kvalitet junadi (Ante Rako)
	Sperma i rast simentalca u raznim fazama puberteta (Rudolf Šic)
Razvoj i organizacija proizvodnje mlijeka (koordinator: prof. dr. A. Rako)	Stanje krmne baze i hranidba krava na seljačkim domaćinstvima SR Hrvatske (Ante Pavić i Marijan Kalivoda)
	Istraživanja metoda indukcije estrusa i sinhronizacije estrusa u krava prihvatljivih za industrijsku govedarsku proizvodnju (Srđan Rižnar)
	Istraživanje mogućnosti poboljšanja osebina goveda, te unapređenje proizvodnje mlijeka i mliječnih proizvoda (Mirsad Zijalić i Marijan Sviben)
Istraživanja iz područja fiziologije i patologije, te uzgoja i hranidbe svinja (koordinator: prof. dr. M. Herak)	Kvasci i njihovo značenje u etiologiji jalovosti svinja (Mladen Hajsig)
	Promjene nekih biokemijskih svojstava krvnog seruma svinja i spolnih organa kod nekih fizioloških i patoloških promjena na jajnicima i njihovo porijeklo (Miroslav Herak)
	Dijagnostika cisticerkoze (cistodoza) svinja biokemijskim i patološkim metodama (Miroslav Herak)
	Istraživanje tubarnog steriliteta krava i kobila (Martin Jakovac)
	Patomorfološka istraživanja organa napose reproduktivnog sistema i nekih endokrinih organa u uzgoju svinja (Berislav Maržan)
	Očitovanje bioloških osobina svinja u tehnologiji industrijske proizvodnje te mogućnosti njihova poboljšanja (Marijan Sviben)
	Othrana prasadi suhom hranom (Zvonimir Vinovrški)
	Promet natrija i kalija u gastroenteritisom dehidrirane prasadi (Zvonimir Vinovrški)
	Razlozi gubitka prasadi tijekom dojenja, mogućnost njihova umanjivanja, te njihovo značenje na broj i kakvoću uzgojnih svinja (Ivan Vrbanac)
Najaktualniji problemi preventive i proizvodnje u peradarstvu (koordinator: mr. I. Majdak)	Istraživanje mogućnosti dvociklične proizvodnje jaja za rasplod gusaka (Ivan Majdak)
	Ekonomski efekti šteta od bolesti u krupnoj peradarskoj proizvodnji u SR Hrvatskoj (Stjepan Meknić i Vera Tadić)
	Istraživanje sadržaja selena u krmivima i gotovim smjesama za perad na području SR Hrvatske (Krunoslav Kos i Predrag Božičković)

Fiziološko-biokemijske osnove animalne proizvodnje (koordinator: prof. dr. D. Timet)	Hematološka i genetička istraživanja jugoslavenskog ovčarskog psa – šarplaninca (Mario Bauer)
	Morfološke i histokemijske osobitosti skeletnih mišića goveda, svinje i konja tijekom razvoja i rasta u intenzivnom uzgoju (Uroš Bego)
	Istraživanje kontaminacije ptica pesticidima (Marcel Delak)
	Istraživanje kontaminacije sisavaca pesticidima (Marcel Delak)
	Biokemijski i morfološki aspekti sistema nosilac-parazit (Ivo Ehrlich)
	Istraživanje mineralnih sastava jaja i mogućnost utjecaja na taj sastav putem hrane (Mirko Findrik)
	Histomorfologija i histokemija reprodukcijskih organa i zametaka u nekih domaćih životinja (Albert Frank)
	Poliheksozid ceramidi kao nosioci antigene komponente kod parazitskih invazija (Terezija Hrženjak)
	Istraživanje utjecaja fizikalnih i kemijskih faktora na zdravlje, ponašanje i proizvodnju tovnih goveda i svinja (Josip Ivoš)
	Utjecaj buke na proizvodnost i ponašanje domaćih životinja (Boris Krsnik)
	Istraživanje mehanizma djelovanja nekih antihelmintika (Slavko Krvavica)
	Istraživanja funkcije mišića u domaćih životinja (Josip Marolt)
	Komparativna istraživanja lipogeneze u ptica i sisavaca (Tomo Martinčić)
	Proučavanje hormonalne aktivnosti u domaćih životinja za vrijeme intenzivnog uzgoja (Vladimir Mitin)
	Učinak pesticida na mikrosomalne enzime embriona pilića (Mile Plazonić i Vjekoslav Srebočan)
	Ekonomika i organizacija rada veterinarskih stanica (Marko Tadić)
	Djelovanje hipotermije na aktivnost fermenata u tkivu i tjelesnim tekućinama (Dubravko Timet)
	Istraživanje resorpcije u probavilu preživača i peradi pod normalnim i patološkim stanjima (Dubravko Timet)
	Toksikologija rezidua alkil živinih spojeva kod domaćih životinja (Vjekoslav Srebočan)
	Ispitivanje gonadotropne aktivnosti u krvi šaranskih matica (Ivo Valpotić)
	Istraživanje funkcije štitnjače domaćih životinja (Ferdo Zdelar)
	Uloga periosta i poremećene cirkulacije na razvitak postraumatskog osteomielitisa (Mladen Zobundžija)
Dijagnostika, terapija i profilaksa u stočarskoj proizvodnji (koordinator: prof. dr. S. Cvetnić)	Tekuća dezinfekcija napućenih staja (Antun Asaj)
	Dijagnostika i profilaksa zaraze goveda u tovu (Slavko Cvetnić)
	Istraživanja bolesti gusaka i pura virusne etiologije (Hrvoje Mazija)
	Domaća mačka i europski zec u epizootiologiji leptospiroza u Hrvatskoj (Zvonko Modrić)
	Inhalaciona bronhiografija različitim kontrastima (Mensur Šehić)
	Klinička i mikrobiološka istraživanja patologije reprodukcije u konja (Eugen Topolnik)
	Imunodijagnostika i terapija ehinokokoze psa i cisticerkoze teladi (Teodor Wikerhauser)
	Kokcidioza i kokcidiostatici (Marijan Žuković)
Zaštita higijenske ispravnosti, te proizvodnja, prerada i promet animalnih proizvoda (koordinator: prof. dr. J. Živković)	Zaštita higijenske i tehnološke vrijednosti mlijeka i mliječnih proizvoda (Ivan Ljubić)
	Prihvat, tehnologija obrade, uskladištenje i higijenski aspekti prerade životinjskih crijeva (Đuro Roseg)
	Istraživanje značenja mikroflore u fermentaciji mesnih proizvoda (Josip Živković)
Zdravstvena zaštita riba (koordinator: prof. dr. N. Fijan)	Imunoprofilaksa proljetne viremije šarana (Nikola Fijan)
	Svojstva sojeva virusa proljetne viremije šarana (Zdravko Petrinec)
Unapređenje pčelarstva (koordinator: prof. dr. N. Fijan)	Suzbijanje važnijih bolesti pčela (Đuro Sulimanović)
Projekt: Ekonomika i organizacija poljoprivrede	
Razvoj govedarstva na brdsko-planinskom području Dalmacije (Ante Rako)	
Razvoj ovčarstva na brdsko-planinskom području Dalmacije (Ante Rako)	
Program unapređenja proizvodnje svinjskog mesa na brdsko-planinskom području SR Hrvatske (Marijan Sviben)	

Kako je sporazum o suradnji s Institutom bio zaključen do 30. rujna 1976, odlučeno je da se od 1. siječnja 1977. obustavi pružanje administrativnih i računovodstvenih usluga te se Zboru radnih ljudi Instituta i Fakulteta predloži pripajanje Instituta Fakultetu. Prema zapisniku sa sastanka zbora radnih ljudi Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, održanog 30. prosinca 1976., predsjednik Instituta prof. dr. M. Delak dao je kratak osvrt na složenost situacije u kojoj se nalaze Institut i Fakultet. Kao primjer brzine u integracijskim kretanjima iznio je obvezu Fakulteta da se do 31. siječnja 1977. mora registrirati kao znanstvena ustanova i prije toga riješiti pripajanje. Ne učini li to, Fakultet neće imati status znanstvene organizacije. Zaključio je da je ovaj trenutak vrlo važan za Fakultet i njegovo djelovanje u budućnosti. Elaborat o pripajanju Instituta Veterinarskom fakultetu jednoglasno je prihvaćen s danom 1. siječnja 1977. godine.

Referendum Zbora radnih ljudi Fakulteta i Instituta proveden je 24. siječnja 1977. i tom je prilikom većinom glasova odlučeno da se Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje pripoji Fakultetu. Centri kao organizacijske jedinice Instituta pripojene su zajedno s njihovim radnicima. Integracijom su stečeni uvjeti da se proširi djelatnost Fakulteta i registrira u znanstveno-obrazovnu organizaciju udruženog rada. Nakon rasformiranja Instituta aktualni znanstvenoistraživački projekt sa svim projektnim zadacima preuzeo je Veterinarski fakultet.

Godine 1980. započeo je novi petogodišnji program istraživanja. Najveći broj istraživačkih tema bio je uključen u projekt *Istraživanja biološko-tehničkih i zdravstvenih činilaca suvremene proizvodnje i prerade u stočarstvu*, odnosno potprojekt *Biologija, patologija, terapija i preventiva u intenzivnoj animalnoj proizvodnji*. Potprojekt je sadržavao 77 tema koje su bile grupirane u šest tematskih programa (*Istraživanja novih tehnoloških postupaka u industrijskoj proizvodnji mesa i mlijeka, te procjene uzgojno-proizvodnih vrijednosti i primjena novih uzgojnih postupaka u oplemenjivanju domaćih životinja*; *Poboljšanje plodnosti zdravstvenom i hormonalnom kontrolom, te umjetnim osjemenjivanjem domaćih sisavaca i peradi*; *Unapređenje i primjena novih tehnoloških rješenja u proizvodnji, transportu i spremanju stočne hrane, te hranjenju domaćih životinja*; *Proizvodnja, prerada i ocjena kvalitete mesa i mesnih proizvoda*; *Istraživanja pojava bolesti domaćih i divljih životinja, te riba i pčela s razradom terapije i preventive* i *Istraživanja interakcije mineralnih sastojaka, hormona i enzima u zaštiti zdravlja u suvremenim uvjetima uzgoja i hranidbe domaćih životinja*). Teme su pokrivale sva područja veterinarstva na medicinskom, zootehničkom i tehnološkom planu, odnosno pokrivali su veterinarsku medicinu i biotehnologiju. Koordinator potprojekta bio je prof. dr. M. Herak, a svaki je program imao još i svog koordinatora. Fakultet je bio uključen i u projekt *Istraživanje, zaštita i unapređenje čovjekove okoline u kontinentalnom dijelu SR Hrvatske* (Čovjek i biosfera) i projekt *Općenarodna obrana i društvena samozaštita*, u svakom s po tri teme. U rad na tim projektima bili su uključeni svi znanstvenici s Fakulteta i velik broj suradnika iz drugih organizacija. Istraživanja na njima završena su 1986. godine (tablica 65).

Savjet je u prosincu 1982. prihvatio zaključak Komisije za znanstveni rad Fakulteta da se sklopi ugovor s Institutom za stočarstvo i mljekarstvo, Zagreb, za istraživanja koja će se obaviti na Veterinarskom fakultetu. Glavni voditelj projekta bio je prof. dr. M. Car), a istraživanja su bila *Utjecaj silaže sastavljene od kukuruzovine i krmnog kelja na funkciju jetre* (prof. dr. S. Krvavica) i *Enzimatski profili krava hranjenih silažom kukuruzovine i krmnog kelja* (prof. dr. D. Timet).

Prof. dr. Đ. Sulimanović (prvi slijeva), međunarodno priznat stručnjak iz pčelarstva, u svom znanstvenoistraživačkom radu bavio se suzbijanjem pčelinjih bolesti te zdravstvenom zaštitom pčela (arhiva Fakulteta).

Tablica 65. Znanstvenoistraživačke teme Fakulteta u razdoblju 1980. – 1986.

Projekt: Istraživanja biološko tehničkih i zdravstvenih činilaca suvremene proizvodnje i prerade u stočarstvu (prof. dr. Z. Crnojević)	
Potprojekt: Biologija, patologija, terapija i preventiva u intenzivnoj animalnoj proizvodnji (koordinator: prof. dr. M. Herak)	
Program	Znanstvenoistraživačke teme (nositelji prema abecednom redu)
Istraživanja novih tehnoloških postupaka u industrijskoj proizvodnji mesa i mlijeka, te procjene uzgojno-proizvodnih vrijednosti i primjena novih uzgojnih postupaka u oplemenjivanju domaćih životinja (koordinator: prof. dr. M. Sviben)	Klasifikacija bikova na osnovi rezultata progenog testa na tovnu sposobnost i kvalitetu mesa (Ivo Karadjole)
	Povezanost biokemijskih svojstava i proizvodnja ovaca (Krešimir Mikulec)
	Utjecaj trajanja međutelidbenog perioda i suhostaja na proizvodnju mlijeka u krava (Ante Rako)
	Proizvodnost u svinjogojstvu koje jest iskoristilo i u svinjogojstvu koje nije iskoristilo mogućnosti intenzifikacije procesa proizvodnje prasadi (Marijan Sviben)
	Trajanje 1.-5. međuprasidbenog razdoblja pri dojenju prasadi do tri tjedna (Marijan Sviben)
	Utjecaj žive vage na mesnatost uzgojenih svinja (Marijan Sviben)
	Značenje pripuštališta (odnosno bucališta i osjemenjivališta) s čekalištem na broj prasenja po prosječnom broju krmača i prosječnom broju plotkinja (Marijan Sviben)
	Znanstvene osnove i ostvarenja u proizvodnji prasadi beljskoga svinjogojstva (Marijan Sviben)

	Znanstveno procijenjeni ostvarivima, te ostvareni rezultati proizvodnje prasadi, tovljenika i njihove žive vage u svinjogojskoj farmi Nova Topola poslije druge faze rekonstrukcije (Marijan Sviben)
	Istraživanje pokazivača mesnatosti svinja uzgojenih do različite žive vage po JUS E:C 1.021 (Marijan Sviben)
Poboljšanje plodnosti zdravstvenom i hormonalnom kontrolom, te umjetnim osjemenjivanjem domaćih sisavaca i peradi (koordinator: prof. dr. M. Herak)	Umjetno osjemenjivanje kunića (Marijan Cergolj)
	Istraživanje biokemizma ejakulata domaćih životinja radi poboljšanja njihove upotrebljivosti (Melita Herak)
	Mogućnosti povećanja broja prasadi u leglima poboljšanjem preživljavanja zametaka u ranom graviditetu (Miroslav Herak)
	Istraživanja dinamike nekih mikroelemenata u plodnim vodama, krvi fetusa i krmača tijekom graviditeta (Branimir Kampl)
	Određivanje vremena mrijesta u šaranskih matica Galli-Mainninijevim testom (Aneta Karakaš)
	Promjene u endometriju krava pri cističnoj degeneraciji jajnika (Mijo Kopljar)
	Polučivanje i konzerviranje sperme, te umjetno osjemenjivanje peradi (Zdenko Makek)
	Plansko provođenje umjetnog osjemenjivanja krava u seoskim gospodarstvima (Srđan Rižnar)
	Iskorištavanje ženskog podmladka na velikim farmama mliječnih krava (Antun Tomašković)
Unapređenje i primjena novih tehnoloških rješenja u proizvodnji, transportu i spremanju stočne hrane, te hranjenju domaćih životinja (koordinator: prof. dr. M. Herak)	Promjene hranjivih tvari prilikom kvarenja stočne hrane (Marijan Kalivoda)
	Othrana prasadi pri veoma ranom i ranom odbiću (Zvonimir Vinovrški)
Proizvodnja, prerada i ocjena kvalitete mesa i mesnih proizvoda (koordinator: prof. dr. J. Živković)	Imunoflorescencija u dijagnostici salmonella spp. i *Escherichia coli* iz namirnica (Mirza Hadžiosmanović)
	Program proizvodnje usitnjenog i oblikovanog mesa peradi (Ante Jelić)
	Utjecaj premortalnih i postmortalnih čimbenika na higijensku ispravnost i kakvoću mesa i mesnih proizvoda (Josip Živković)
Istraživanja pojava bolesti domaćih i divljih životinja, te riba i pčela s razradom terapije i preventive (koordinator: prof. dr. V. Srebočan)	**a) Utjecaj poremećene ekološke ravnoteže na zdravlje, produktivnost i otpornost domaćih životinja (koordinator: prof. dr. V. Srebočan)**
	Higijenska analiza otpadnih voda na farmi za tov pilića uz podni smještaj (Antun Asaj)
	Suvremeni principi deratizacije (suzbijanje štakora i miševa) stočarskih farmi (Antun Asaj)
	Istraživanje zagađenosti stočne hrane kloriranim organskim insekticidima u SR Hrvatskoj (Marcel Delak)
	Učinak kemijskih toksičnih tvari na mikrosomatski oksidacijski sustav jetre pilića i pilećih embrija (Darko Sakar)
	Istraživanja o izvorima zagađenja stočne hrane kadmijem i uloga kaolina u prometu kadmija u organizmu (Vjekoslav Srebočan)
	b) Klinička i eksperimentalna istraživanja bolesti lokomotornog sustava stoke (koordinator: prof. dr. F. Sanković)
	Rendgenska istraživanja osteoartropatije kukovlja i proksimalnih epifiza bedrenih kostiju nerastova i krmača, te njihovih potomaka u intenzivnom uzgoju (Vladimir Butković)
	Funkcionalna stanja maternice svinja sinergetična pojedinim fazama spolnog ciklusa praćena rendgenskom metodom histerografije (Martin Jakovac)
	Imuno-kemoterapija u postoperativnom liječenju tumora u domaćih životinja (Željko Matičić)
	Ispitivanje učestalosti funkcionalnih smetnji lokomotornog sustava goveda u intenzivnom uzgoju (Mirko Peitel)

		Bolesti papaka u intenzivnom uzgoju ovaca (Franjo Sanković)
		Primjena rendgensko-denzitometrijske metode u ocjeni kvalitete mesa i mesnih prerađevina (Mensur Šehić)
		Periost i posttraumatski osteomielitis (Mladen Zobundžija)
		c) Epizootiološki problemi suvremene stočarske proizvodnje (koordinator: prof. dr. S. Cvetnić)
		Epizootiologija i imunoprofilaksa virusnih infekcija u intenzivnom uzgoju stoke (Slavko Cvetnić)
		Značenje bakterija iz roda *Staphylococcus* u patologiji domaćih životinja (Danko Hajsig)
		Mikoze goveda, svinja i mesoždera (Mladen Hajsig)
		Istraživanje mikoplazmoza u društvenoj proizvodnji pura (Hrvoje Mazija)
		Istraživanje postupaka suzbijanja mikoplazmoza kokoši i pura primjenom medikamenata (Ljudmila Milaković-Novak)
		Leptospiroza u svinja i ovaca (Zvonko Modrić)
		Istraživanje uloge mikoplazama i nekih vrsta bakterija u patologiji domaćih životinja (Tomo Naglić)
		Stočne farme kao zagađivači okoliša (Jože Nemanič)
		Ekonomske metode procjene šteta zbog mikoplazmoze (Vera Tadić)
		d) Istraživanja zdravstvenog stanja suvremeno držanih životinja s posebnim osvrtom na patološka stanja koja utječu na proizvodnu sposobnost i isključivanje iz uzgoja (koordinator: prof. dr. F. Zdelar)
224	Istraživanja pojava bolesti domaćih i divljih životinja, te riba i pčela s razradom terapije i preventive (koordinator: prof. dr. V. Srebočan)	Istraživanja zdravstvenog stanja krznaša u intenzivnom uzgoju (Križan Čuljak)
		Organske bolesti kao uzrok preranog smanjenja proizvodnih i radnih sposobnosti domaćih životinja (Pero Ramadan i Antun Alegro)
		Istraživanja *in vitro* utjecaja alogenih imunoglobulina (Ig) na reaktivnost limfocita neonatalne i odbijene prasadi (Ivan Vrbanac)
		Monitoring sistem praćenja gubitaka u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji (Ivan Vrbanac)
		e) Istraživanje imunobiologije i terapije helmintoza, te kokcidioza i drugih parazitoza u intenzivnoj stočarskoj proizvodnji (koordinator: prof. dr. T. Wikerhauser)
		Istraživanje kokcidioze kokoši (Nikola Džakula)
		Istraživanje trihineloze (Teodor Wikerhauser)
		Istraživanje cisticerkoze (Teodor Wikerhauser)
		Istraživanje toksoplazmoze (Teodor Wikerhauser)
		f) Zdravstvena zaštita u ribogojstvu i pčelarstvu(koordinator: doc. dr. N. Petrinec)
		Imunoprofilaksa bolesti riba (Nikola Fijan)
		Zdravstvena zaštita pčela (Đuro Sulimanović)
		Istraživanja gonadotropne aktivnosti šarana (Ivo Valpotić)
		g) Ekonomika, organizacija i povijest veterinarstva (koordinator: prof. dr. M. Tadić)
		Motivacija studenata za upis na Veterinarski fakultet (Blaženka Despot)
		Ekonomika, organizacija i povijest veterinarstva (Marko Tadić)
		Povijest veterinarstva Hrvatske (Vesna Vučevac-Bajt)

	Hematološka, biokemijska i genetska istraživanja Jugoslavenskog pastirskog psa – šarplaninca (Mario Bauer)
	Praktična primjena kvantitativnih i morfološko-histokemijskih istraživanja mišićja u domaćih životinja i lovne divljači (Uroš Bego)
	Histomorfološka i histokemijska istraživanja inzularnog aparata pod normalnim i eksperimentalnim uvjetima i njegovog utjecaja na neke druge organe (Albert Frank i Hrvoje Gomerčić)
	Istraživanja teratogenih svojstava nekih biološki aktivnih tvari (Hrvoje Gomerčić)
	Imunološki odnosi parazitoze-malignost (Terezija Hrženjak)
	Istraživanje aktivnosti enzima i promjena nekih drugih pokazatelja u krvi životinja s obzirom na oštećenja organa izazvanim unutarnjom radioaktivnom kontaminacijom, odnosno ozračivanjem (Petar Kraljević)
	Istraživanje mehanizma djelovanja ohratoksina (Slavko Krvavica)
Istraživanja interakcije mineralnih sastojaka, hormona i enzima u zaštiti zdravlja u suvremenim uvjetima uzgoja i hranidbe domaćih životinja (koordinator: prof. dr. D. Timet)	Biokemijske osnove selekcije životinja u intenzivnoj proizvodnji (Aleksandar Lutkić)
	Upoznavanje osobitosti metabolizma lipida u ptica (Tomo Martinčić)
	Biološka aktivnost i uloga selena u metaboličkim poremetnjama fizioloških funkcija (Dubravka Matešić)
	Hormonalna aktivnost u domaćih životinja u fiziološkim i nekim patološkim stanjima (Vladimir Mitin)
	Istraživanje prometa željeza u pilića, purića i kokoši nesilica (Vlasta Šerman)
	Istraživanje aktivnosti enzima kao pokazatelja stanja u fiziološkim i proizvodnim procesima kao i za rano otkrivanje patoloških stanja (Dubravko Timet)
	Istraživanje resorpcije mineralnih tvari u preživača i peradi (Dubravko Timet)
	Promet natrija i kalija u enteritisom dehidriranih svinja (Zvonimir Vinovrški)
	Istraživanje o ulozi selena u etiologiji spastičke miopatije ždrebadi (Milan Vulinec)
	Klinička i eksperimentalna istraživanja o funkciji štitnjače domaćih životinja pod fiziološkim i nekim patološkim uvjetima (Ferdo Zdelar)
	Istraživanje enzimatske aktivnosti u plodnim opnama svinja (Mladen Zobundžija)
Projekt: Istraživanje, zaštita i unapređenje čovjekove okoline u kontinentalnom dijelu SR Hrvatske (Čovjek i biosfera)	
	Revitalizacija brdsko-planinskog područja u cilju intenzifikacije stočarske proizvodnje (Ivo Ehrlich i Jure Jerčić)
	Istraživanja međuzavisnosti raznovrsnih populacija na molekularnoj i imunološkoj osnovi među jedinkama u NP Plitvička jezera (Terezija Hrženjak)
	Istraživanje ekoloških faktora koji djeluju u održavanju životinjskih populacija u ekosistemima NP Plitvička jezera (Istraživanje populacije mrkih medvjeda) (Đuro Huber)
Projekt: Općenarodna obrana i društvena samozaštita	
	Istraživanje ukupne beta aktivnosti te aktivnosti kalija- 40, cezija-137 i stroncija-90 u tlu, travi, mesu i mesnim prerađevinama na području SRH (Petar Kraljević)
	Istraživanje o mogućnosti liječenja životinja otrovanih organofosfornim spojevima (nervno-paralitički bojni otrovi) lišćem velebilja (*Atropa Belladonna*) (Aleksandar Lutkić)
	Istraživanje tehnoloških i higijenskih uvjeta proizvodnje i prerade mesa i mlijeka u ratnim uvjetima (Ivan Ljubić)

Godine 1984. i 1985. odobreno je sufinanciranje sedam tema SAD-a, od čega su u trogodišnjem razdoblju realizirane četiri teme (tablica 66). Troškovi istraživačkih tema kretali su se od 3.000.000,00 dinara godišnje, od čega je američka strana davala polovicu, a drugu polovicu na jednake dijelove Republička samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad i radna organizacija koja obavlja istraživačku temu. Pritom je prihvaćeno da Fakultet fiktivno sudjeluje s 25 %, ali da režije ne prelaze 10 % od ukupne svote.

Projekt *Pig pathology monitoring study* (nositelj dr. I. Vrbanac) nastavljen je pod nazivom *Monitoring study on pig diseases at large farms* (1989. – 1990.).

U ovom je razdoblju započeo i znanstvenoistraživački projekt međunarodne agencije za atomsku energiju *Irridation of food to control infectivity of Toxoplasmosis* (1987. – 1991., voditelj prof. dr. T. Wikerhauser). Krajem tog razdoblja započeo je znanstvenoistraživački projekt SAD-a *Immune suppression of chicken by fungal toxines* (1988. – 1990., voditelj prof. dr. H. Mazija).

Godine 1987. započelo je novo plansko razdoblje znanstvenoistraživačkog rada u kojemu znanstvenici s Fakulteta rade u okviru četiriju istraživačkih smjerova – Hrana, Biologija, Okolina i Općenarodna obrana i društvena samozaštita. Osnovni smjer Hrana sadržavao je projekt *Istraživanje biološko-tehnoloških i zdravstvenih činilaca suvremene proizvodnje i prerade u stočarstvu, ribarstvu i pčelarstvu* te je bio podijeljen u dva potprojekta. U prvom potprojektu, *Zdravstveni aspekti intenzivne stočarske proizvodnje*, istraživači Fakulteta imali su 16 tema, a u drugom, *Istraživanje znanstvenih osnova formiranja i industrijskog iskorištavanja domaćih životinja, riba i pčela, te prerade animalnih proizvoda*, bila je jedna tema. Koordinator projekta bio je prof. dr. I. Karadjole. Na osnovnom smjeru Biologija i projektu *Ekološka istraživanja flore i faune SR Hrvatske*, smjeru *Okoliš* i projektu *Antropogeni utjecaji na Jadransko more* te smjeru *Općenarodna obrana i društvena samozaštita* istraživači s Veterinarskoga fakulteta imali su po jednu temu (tablica 67).

Prof. emeritus N. Fijan bio je voditelj više domaćih i međunarodnih projekata iz područja ribarstva (arhiva Fakulteta).

Tablica 66. Znanstvenoistraživački projekti SAD-a u razdoblju 1985. – 1988.

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Miroslav Herak	Embryo transplantation and conservation, and the possibility of infectious disease transmission by embryo transfer in pigs
Hrvoje Mazija	Pathogenesis of *Escherichia coli* and other microbes in the turkey respiratory disease complex
Damir Rapić	Vaccination against *Trichinellosis* in swine
Ivan Vrbanac	Pig pathology monitoring study

Tablica 67. Znanstvenoistraživačke teme Fakulteta u razdoblju 1987. – 1990.

Osnovni istraživački smjer: Hrana	
Projekt: Istraživanje biološko-tehnoloških i zdravstvenih činilaca suvremene proizvodnje i prerade u stočarstvu, ribarstvu i pčelarstvu (koordinator: prof. dr. I. Karadjole)	
Potprojekt	Znanstvenoistraživačke teme (nositelji prema abecednom redu)
Zdravstveni aspekti intenzivne stočarske proizvodnje	Higijenske osnove smještaja goveda na individualnim gazdinstvima na području umjerene kontinentalne klime u sjeverozapadnoj Hrvatskoj (Antun Asaj)
	Primjena morfohistokemijskih, imunohistokemijskih, električnih i biokemijskih metoda za ranu detekciju i preveniranje pojave BMV mišića (Uroš Bego)
	Enzimski profili u različitim proizvodnim i stresnim stanjima (Dubravko Emanović)
	Ocjene kvalitete ejakulata bikova i njihove sposobnosti da budu uspješno konzervirani dubokim smrzavanjem na osnovi biokemijskih karakteristika (Melita Herak)

Zdravstveni aspekti intenzivne stočarske proizvodnje	Mogućnost smanjenja postotka embrionalne smrtnosti i povećanja legla u krmača, te ocjena vitalnosti i staničnog zametka specijalnim metodama bojenja *in vitro* (Miroslav Herak)	
	Umjetno osjemenjivanje kunića sa duboko smrznutom spermom (Marijan Cergolj)	
	Smanjenje uginuća teladi na farmama mlikečnih krava do petog dana poslije poroda (Zdenko Makek)	
	Istraživanja u odnosu razine selena u krvnom serumu mliječnih krava prema patološkim promjenama u maternici i jajnicima te uzroka ugibanja teladi do petog dana života (Zdenko Makek)	
	Histomorfološka i fizikalno-kemijska svojstva kože svinja i preživača u svrhu iskorištavanja u mesnoj i kožarskoj industriji (Ante Hraste i Krešimir Babić)	
	Istraživanja o vrijednosti pokazivača kvalitete bjelančevina u krmivima životinjskog porijekla (Marijan Kalivoda)	
	Istraživanje genetskih kapaciteta simentalskih bikova za tovnu sposobnost i kvalitetu mesa, te provjera mogućnosti poboljšanja mliječnosti krava i tovnosti junadi	Istraživanje genetskih kapaciteta simentalskih bikova za tovnu sposobnost i kvalitetu mesa (Ivo Karadjole)
		Provjera mogućnosti poboljšanja mliječnosti krava i tovnosti junadi (Marijan Sviben)
	Utjecaj paragenetskih faktora na ekologiju proizvodnje i kretanje gubitaka u svinja na velikim farmama i u kooperaciji (Boris Krsnik i Ivan Vrbanac)	
	Hormonalna aktivnost i njen odraz na metaboličke procese u domaćih životinja (Vladimir Mitin)	
	Istraživanja izvora zagađenja i stupnja zagađenosti slatkovodnih riba polikloriranim bifenilima (PCB) iz otvorenih vodotokova u SR Hrvatskoj (Darko Sakar i Margareta Radaković)	
	Istraživanja o izvorima zagađivanja stočne hrane i životinja kadmijem i kromom, te uloga intestinalnih adsorbensa u njihovom prometu u organizmu (Vjekoslav Srebočan)	
	Istraživanje uloge interakcije iona u resorpciji kalcija, magnezija i fosfora (Dubravko Timet)	
	Histomorfološka, histokemijska i biokemijska istraživanja plodnih ovojnica i organa životinja u normalnim i eksperimentalnim uvjetima (Mladen Zobundžija)	
	Istraživanje veterinarsko-sanitarnih i higijensko-tehnoloških pokazatelja proizvodnje, prerade i prometa namirnica animalnog podrijetla (prof. dr. J. Živković)	Istraživanje izvora zagađenja namirnica animalnog podrijetla s enteropatogenim bakterijama (Josip Živković)
		Istraživanje veterinarsko-sanitarnih i higijensko-tehnoloških pokazatelja proizvodnje, prerade i prometa namirnica animalnog podrijetla s posebnim osvrtom na meso peradi uz proučavanje biokemijskih promjena upotrebom protočnog spiralnog zamrzivača (Ante Jelić)
Istraživanje znanstvenih osnova formiranja i industrijskog iskorištavanja domaćih životinja, riba i pčela, te prerade animalnih proizvoda	Istraživanje proizvodnih sposobnosti oplemenjenih ovaca i mogućnosti primjene biokemijskih pokazatelja u procjeni uzgojne vrijednosti i kvaliteta mlijeka (Krešimir Mikulec)	
Osnovni istraživački smjer: Biologija		
Ekološka istraživanja flore i faune SR Hrvatske	Istraživanje populacije mrkih medvjeda na području SR Hrvatske (Đuro Huber)	
Osnovni istraživački smjer: Okoliš		
Antropogeni utjecaj na Jadransko more	Istraživanje i zaštita morskih sisavaca (Hrvoje Gomerčić)	
Osnovni istraživački smjer: Općenarodna obrana i društvena samozaštita		
Mogućnosti liječenja životinja otrovanih organofosfornim spojevima lišćem velebilja (Zdravko Žvorc)		

Dr. I. Valpotić, tada stručnjak Centra za svinjogojstvo, u Laboratoriju za bakteriologiju, imunologiju i patologiju Nacionalnog centra za bolesti životinja, Ames, Iowa, SAD (1988. – 1989.). Radio je na otkrivanju ekspresije specifičnih receptora na enterocitima sluznice tankog crijeva za adheziju enterobakterija, uzročnike crijevnih infekcija u odbijene prasadi pomoću klasičnog mikroskopskog adhezijskog testa i novih, osjetljivih i specifičnijih imunoenzimskih testova (ljubaznošću prof. dr. I. Valpotića).

Uz istraživanja koja su financirana iz fondova za znanstveni rad ili iz SIZ-ova za znanstveni rad postojala su istraživanja koja nisu bila financirana, a značila su dodatan znanstveni interes pojedinaca.

Postojala su i brojna istraživanja koja su se obavljala za radne organizacije materijalne privrede, organizacije društvenih djelatnosti ili drugih korisnika kao što je bila Jugoslovenska narodna armija (JNA), Fond za nerazvijene krajeve, Republička zajednica za zdravstvenu zaštitu stoke, Središnji zavod za razmnožavanje domaćih životinja, Poljoprivredni instituti i dr. Tako je, primjerice, prof. dr. H. Mazija bio voditelj projekta *Istraživanje adenovirusa domaće živine i mogućnosti njihova perzistiranja i širenja preko divljih ptica bazena Skadarskog jezera*, Poljoprivredni institut, Veterinarski zavod Titograd (1989. – 1989.).

Rezultati tih istraživanja neposredno su se primijenjivali i rješavali određene probleme u privredi. U suradnji s privredom posebno su se isticali Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela, Zavod za stočarstvo, Zavod za zoohigijenu, Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji, Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica, Zavod za reprodukciju i klinika za porodiljstvo i dr. Tako je, primjerice, Savjet u srpnju 1988. prihvatio financijski plan Zavoda za stočarstvo iz suradnje s privredom po ugovoru za istraživanje na temi *Provjera i provođenje postupka za trajno poboljšanje mliječnosti krava i tovnosti junadi s posebnim osvrtom na prvu laktaciju križanki – potomaka bikova HF pasmine američke provenijencije* te *Istraživanje odnosa između rasta svinja i utroška hrane po danu gojenja radi poboljšavanja tovnosti i postucima uzgoja u 1988. godini*.

Povećana znanstvena aktivnost rezultirala je povećanjem publicistike, pa je od 1969. do 1989. objavljeno 2114 znanstvenih rasprava ili priopćenja, od čega je 1425 naslova navedeno u *Bibliografiji 1969. – 1979.*, koja je izdana povodom 60. obljetnice Fakulteta (glavni urednik prof. dr. U. Bego, 1982.). Najveći broj znanstvenih radova tiskan je u domaćim znanstvenim časopisima, a manji dio u inozemnim časopisima ili zbornicima. Osim znanstvenih radova, djelatnici Fakulteta u dvadesetogodišnjem su razdoblju izradili ili objavili više od 600 stručnih radova, 82 enciklopedijska članka i velik broj nastavnih tekstova, knjiga, izvještaja, elaborata i popularnih članaka, te održali brojna javna predavanja.

3.28.8. Znanstvenoistraživački rad (1990. – 2004.)

Znanstvenoistraživački rad važna je sastavnica djelatnosti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i nakon osamostaljenja Republike Hrvatske, i u sklopu domaćih i međunarodnih projekata. Znanstveni rad na domaćim projektima najvećim se dijelom ostvarivao putem višegodišnjih projekata koje je novčano podupirao MZT, a od sredine devedesetih godina i Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva u okviru projekata Vijeća za istraživanja u poljoprivredi (VIP). U siječnju 1991. započeo je novi ciklus projekata koje je novčano podupro MZT. U početku je prihvaćeno 35 novih projekata, a do kraja ak. god. 1995./1996. još 16 projekata. U sustavu financiranja preostala su još dva projekta iz prethodnog razdoblja tako da je ministarstvo u tom razdoblju financiralo ukupno 53 projekta (tablica 68). Ukupni godišnji iznos financiranja svih projekata MZT-a u tom je razdoblju iznosio svega 249.662,16 kuna, što je bilo nedovoljno za nabavu osnovnog materijala, a kamoli planiranje većega pokusa. Stoga su se sredstva MZT-a namijenjena znanstvenim istraživanjima tada većinom koristila za znanstveni rad u okviru izrade magistarskih i doktorskih radova. Na projektima se zapošljavaju mladi istraživači – znanstveni novaci, pa su sredstva bila upotrijebljena za njihovo znanstveno usavršavanje. Znanstveni novaci su se, prema zahtjevima voditelja projekata i odobrenim kvotama MZT-a, zapošljavali od 8. siječnja 1991. do 3. svibnja 2012. godine. U tom je razdoblju na znanstvenoistraživačkim projektima Fakulteta bilo ugovorno zaposleno više od 130 mladih istraživača – znanstvenih novaka, pri čemu je velik dio njih odgovarajućom kadrovskom politikom Fakulteta uključen u sustav visokog školstva i danas predvode generaciju sveučilišnih profesora i upravu Veterinarskoga fakulteta.

Zaposlenici Fakulteta su devedesetih godina, među ostalim, bili uključeni u rad na međunarodnim istraživanjima, a većinom se to odnosilo na suradnju sa znanstvenicima iz SAD-a, preko Zajedničkog fonda za istraživanje (tablica 69).

U spomenutom razdoblju naši znanstvenici postižu zapažene rezultate na inovacijskom polju. Tako je rad *Razvoj vakcina protiv bolesti Aujeszkoga (pseudobjesnoće) u svinja* nagrađen zlatnom plaketom na 41. svjetskom salonu za inventivnost, istraživanje i industrijsku inovaciju EUREKA' 92. (*European Research Coordination Agency*), održanom u studenom 1992. u Bruxellesu. Uz Plivu spominje se i Veterinarski fakultet kao institucija u kojoj je rad dijelom ostvaren, a kao suautor naveden je prof. dr. S. Cvetnić sa Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom.

Prof. dr. H. Mazija i dr. E. Prukner-Radovčić sudjelovali su na 10. svjetskom kongresu veterinara – peradara od 16. do 19. kolovoza 1993. u Sidneyu. Prof. dr. H. Mazija je tom skupu najeminentnijih stručnjaka na polju veterine peradi iz preko 30 zemalja svijeta predstavio novo cjepivo koje je proizveo Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Radilo se o novom cjepivu protiv Marekove bolesti, tada jedinstvenom u svijetu. Ono se moglo primijeniti bez posebnoga otapala, bilo je dovoljno da se prije upotrebe otopi u običnoj destiliranoj vodi. To je bio tek jedan u nizu uspjeha nastavnika i istraživača našega fakulteta, koji je na polju peradarstva uživao primat među veterinarskim fakultetima jugoistočne Europe. Iste je godine izložak *Nova vakcina protiv Marekove bolesti* zaslužio zlatnu medalju na 42. svjetskom salonu – EUREKA '93., u studenome 1993. u Bruxellesu.

Krajem 1993. sklopljen je ugovor o zajedničkom radu na znanstvenoistraživačkom projektu *Učinci gastrointestinalnih peptida na oštećenja tkiva uzrokovanih slobodnim radikalima* između odsjeka Biomedicine istraživačkog instituta Plive i Zavoda za opću patologiju i patološku morfologiju Veterinarskoga fakulteta. Voditelj projekta bio je doc. dr. Ž. Grabarević, planirano trajanje tri godine, a vrijednost projekta, čije je materijalne troškove i honorare financirala Pliva, iznosila je 50.000 DEM.

Tablica 68. Znanstveni projekti u razdoblju 1991. – 1996. (prema abecednom redu voditelja projekta)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Antun Asaj	Ekološki opravdana kemijska higijenizacija gnojnice *in vitro*
Tomislav Balenović	Genetski i fenotipski parametri osobina plodnosti i rasta svinja
Dubravka Beker	Selen u namirnicama i serumu zdrave populacije u Hrvatskoj
Slavko Cvetnić	Imunologija aktuelnih animalnih mikso-, herpes- i retrovirusa
Križan Čuljak	Etiopatologija sustavnih miopatija životinja
Nikola Fijan	Zarazne bolesti riba i pčela
Hrvoje Gomerčić	Bioaktivne tvari i razvoj pokusnih životinjskih organizama
Hrvoje Gomerčić	Istraživanje i zaštita sisavaca Jadranskog mora
Željko Grabarević	Primjena dopaminskih agonista u veterinarskoj medicini
Bojana Gradinski-Vrbanac	Učinak hipotermije na eritrocite i kulturu stanica leukocita
Jelena Gregurić	Ptice: rezervoari i prenosioci bolesti ljudi i domaćih životinja
Miroslav Herak	Ultrazvučna ehosonografija u veterinarskoj ginekologiji i akušerstvu
Ante Hraste	Histoenzimska i fizikalno-kemijska svojstva kože i masnog tkiva životinja u industriji
Terezija Hrženjak	Imunoglobulini A u dijagnostici humane i veterinarske medicine
Terezija Hrženjak	Imunološka aktivnost i primjena pripravka dobivenog iz gujavica (porodica *Lumbricidae*)
Đuro Huber	Istraživanje mrkih medvjeda i vukova u Hrvatskoj
Ante Jelić	Istraživanje dijetalnog aspekta proizvodnje polugotovih jela od ribljeg mesa
Branimir Kampl	Osobitosti glukoneogeneze pri metaboličkim poremećajima krava
Ivo Karadjole	Genetske osnovice za povećanje proizvodnje goveđeg mesa
Zvonimir Kozarić	Eksperimentalno histotoksikološko istraživanje trovanja riba
Petar Kraljević	Učinci ionizacijskog zračenja u peradi
Gabrijela Krivec	Određivanje prave metaboličke energije u krmivima za perad
Dubravka Križanović	Biokemijski parametri u procjeni tovne sposobnosti i proizvodnje goveđeg mesa
Boris Krsnik	Mikroklima i etologija u svinjogojskoj proizvodnji
Viktorija Kutičić	Toksoplazmoza: rasprostranjenost, serodijagnostika, suzbijanje
Aleksandar Lutkić	Građa glikogena jetara i promet glikogena u krvi
Zdenko Makek	Embriotransfer u goveda
Albert Marinculić	Trihineloza – imunologija i imunopatologija zoonoze
Tomo Martinčić	Fosfoenolpiruvat karboksikinaza iz jetre i bubrega fazana
Hrvoje Mazija	Imunoprofilaksa virusnih bolesti peradi
Krešimir Mikulec	Izgradnja oplemenjene ovce mesnog i mliječnog tipa za potrebe Hrvatske
Vladimir Mitin	Resorpcija minerala u probavnom sustavu domaćih životinja
Zvonko Modrić	Istraživanje eperitrozoonoze u svinja u Hrvatskoj
Tomo Naglić	Etiopatogeneza i profilaksa nekih uvjetnih mikrobnih bolesti

Jože Nemanič	Djelovanje toplinskih stresova na imunost i proizvodnost u kokoši
Jasna Obradović	Razvojna biološka istraživanja dekapodnih rakova Hrvatske
Josip Perić	Štete u tovu teladi i junadi i njihovi uzroci
Ruža Sabočanec	Histološka i histokemijska istraživanja u srcu i koronarnim žilama svinja
Darko Sakar	Inkompatibilnost kemoterapeutika i vakcina s ionofornim antibioticima
Vjekoslav Srebočan	Izvori i veličina kontaminacije životinja živom, olovom i kadmijem
Ante Svetina	Metabolizam ugljikohidrata u dijabetesu i sideropeničnoj anemiji
Marijan Sviben	Hibridizacija svinja telematički
Marijan Sviben	Pogled na podrživost velikih svinjogojstava (Svinjogojstvo podrživo medicinski, hyotehnološki i ekonomski)
Mensur Šehić	Radiološke i denzitometrijske metode kvantitativne analize sastojaka mesa i mesnih prerađevina
Vlasta Šerman	Imuni odziv kao osnova potrebe kokoši na vitaminima
Marko Tadić	Informacijski sustav u veterinarstvu Hrvatske
Vera Tadić	Mogućnosti prestrukturiranja peradarstva Republike Hrvatske
Ivica Valpotić	Kolibaciloza: imunopatologija i imunoprofilaksa dijareje u prasadi
Zvonimir Vinovrški	Enzimi u hrani svinja i peradi
Zvonimir Vinovrški	Nedovoljno nutritivno djelovanje ulja i sačme repice
Ivan Vrbanac	Utjecaj paragenetskih čimbenika na patologiju u uzgoju svinja
Mladen Zobundžija	Istraživanje plodnih ovojnica i organa fetusa u različitim uvjetima
Josip Živković	Perspektive ispravnosti, kakvoće i nadzora u proizvodnji i preradi mesa

Tablica 69. Međunarodni projekti u razdoblju do 1996. godine (prema abecednom redu voditelja projekta)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Đuro Huber	Brown bear in Croatia
Đuro Huber	Conservation of brown bears in Croatia
Đuro Huber	Study of wolves in Croatia
Albert Marinculić	Entomopathogenic nematodes
Albert Marinculić	Vaccination against Trichinelosis in swine
Hrvoje Mazija	Avian thymic hormone and its receptor
Hrvoje Mazija	Respiratory disease complex in turkeys
Krešimir Mikulec	Breeding and pathology of dairy sheep for the Mediterranean area
Tomo Naglić	Rumninants mycoplasmoses
Ljiljana Pinter	Typization of dermatophytes using monoclonal antibodies
Ivica Valpotić	Gut immunity in swine colidiarrhea
Ivica Valpotić	Postweaning colibacillosis in swine: mucosal immunology and vaccine potential
Ivica Valpotić	Cellular immune response of pigs to K88-positive enterotoxigenic strains of *Escherichia coli*
Ivan Vrbanac	Monitoring study on the pathology of pigs II

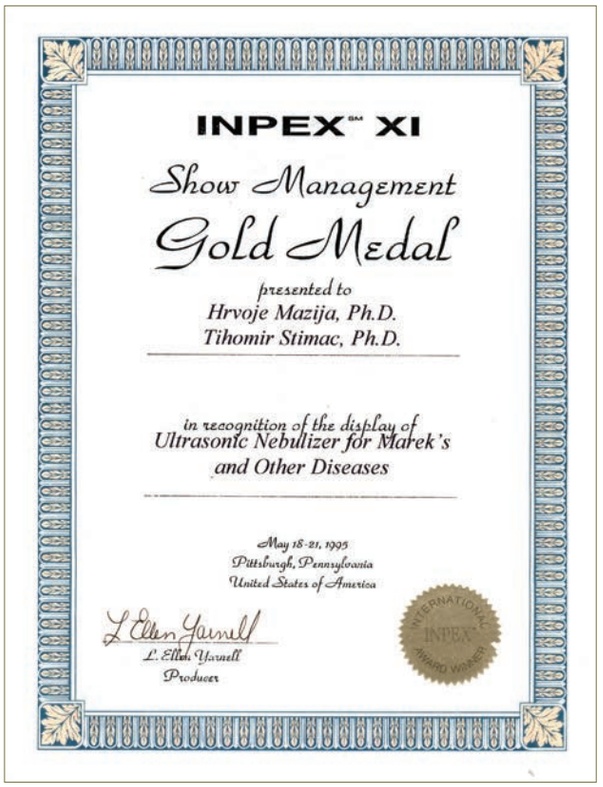

Na izložbi INPEX inovacija, koja se održavala od 18. do 21. svibnja 1995. u Pittsburghu, Pennsylvania, SAD, izložak prof. dr. H. Mazije i suradnika pod imenom *Ultrasonic Nebulizer for Marek's and Other Diseases* osvojio je zlatnu medalju (ljubaznošću prof. dr. H. Mazije).

Prva veća oprema za provedbu znanstvenoistraživačkog rada u neovisnoj Hrvatskoj Fakultetu je dodijeljena sredinom devedesetih godina. Naime, odlukom Kolegija MZT-a od 3. studenoga 1994. dodijeljena je informatička oprema (osobna računala i printeri) u vrijednosti od 530.779,41 kuna za 30 znanstvenika Fakulteta u okviru projekata koje je to ministarstvo financiralo.

Godine 1995. prof. dr. M. Vučemilo ugovorila je trogodišnju suradnju s Veterinarskim fakultetom u Košicama na znanstvenoistraživačkom projektu *Higijensko-epizootiološki problemi na stočarskim farmama* (*Hygienic-epizootic problems in farm animal husbandry*, 1995. – 1998.).

Znanstvenici Fakulteta nastavljaju s uspjesima na inovativnom polju, pa je tako na izložbi INPEX inovacija, od 18. do 21. svibnja 1995. u Pittsburghu, Pennsylvania, SAD, izložak prof. dr. H. Mazije i suradnika pod nazivom *Ultrazvučni raspršivač vakcine Marekove i drugih bolesti peradi* dobio zlatnu medalju. Isti je uspjeh s tim izloškom ostvaren na izložbi inovacija iENA (*International Trade Fair Ideas-Inventions-New Products*), koja se održala od 1. do 4. studenoga u Nürnbergu, Njemačka. Zlatna medalja za spomenuti izložak ostvarena je u konkurenciji predstavnika 27 zemalja iz čitavog svijeta s 360, što je bio izniman uspjeh naših znanstvenika popraćen i u domaćim medijima.

Vlada RH na sjednici održanoj 18. travnja 1996. imenovala je prof. dr. I. Karadjolu u Nacionalni odbor za pripremu Sastanka na vrhu, u vezi s problemima prehrane ljudi u svijetu. Godine 1996. tiskana je znanstvena publikacija *Croatian agriculture at the crossroads* (*The country position paper of the Republic of Croatia*), koja je bila temeljni dokument izložen na Sastanku na vrhu o prehrani u svijetu (*The World Food Summit*, 13. – 17. studenoga, 1996., Rim). Publikacija je bila djelo 79 autora iz 26 ustanova i organizacija. Koautori s Veterinarskog fakulteta bili su: prof. dr. I. Karadjole, prof. dr. M. Sviben i prof. dr. J. Živković. Sve poslove u pripremi sastanka vodio je Nacionalni odbor za pripremu Sastanka na vrhu o prehrani u svijetu koji je imenovala Vlada RH. Prema tiskovnom izvješću hrvatskog veleposlanika dr. D. Štambuka u Indiji od 4. rujna 1996. Hrvatsko je izaslanstvo na XX. svjetskom kongresu o peradarstvu, skupu prvom takve vrste organiziranom u Indiji, u New Delhiju, osvojilo nagradu za prezentaciju i estetski prikaz znanstvenog rada *Bacteria in White, Yolk and Whole Dried Eggs Products*. Predavanje o toj temi, čiji su autori dr. K. Botka-Petrak i dr. A. Jelić s Veterinarskog fakulteta te dr. T. Petrak s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održala je K. Botka-Petrak pred oko 900 znanstvenika iz cijeloga svijeta. Hrvatsko je troćlano izaslanstvo na kongresu predstavilo još šest radova tiskanih u sažetoj formi, koji su predstavljeni i na posterima. Pokrovitelj nagrade dodijeljene hrvatskim znanstvenicima bila je svjetski poznata tvrtka Pfizer. Hrvatski veleposlanik dr. D. Štambuk ugostio je hrvatsko izaslanstvo i čestitao im na nastupu i iznimnom predstavljanju hrvatske znanosti.

Prof. dr. J. Živković sudjelovao od 24. do 29. kolovoza 1997. na svjetskom kongresu o higijeni hrane u Haagu. Kao voditelj izaslanstva i nacionalnog delegata sudjelovao je na sastanku delegata WAVFH-a (*World Association of Veterinary Food Hygienists*), gdje je verificirano članstvo Hrvatskog udruženja veterinara higijeničara namirnica u WAVFH. Na kongresu je prof. Živković učlanio Zavod za higijenu i tehnologiju namirnica u Europsko udruženje za stalnu edukaciju i unaprjeđivanje znanosti i tehnologije mesa (EC/CE/AMST) sa sjedištem u Utrechtu.

Od 1997. do 2002. smanjuje se broj prijavljenih projekata kao i znanstvenoistraživačkih projekata čije je financiranje odobrio MZT. Do toga je došlo i zbog zastarjele i nedostatne opreme. Stoga su se znanstvenici iz različitih ustanova sve više okretali k timskom radu čime su, barem dijelom, ublažavali nastali problem.

U ak. god. 1996./1997. Fakultetu je MZT odobrio 28 znanstvenih projekata. Do ak. god. 2000./2001. povećao se broj novih projekata tako da je do kraja ovog razdoblja MZT ukupno financirao 44 projekta (tablica 70). Ukupni godišnji iznos financiranja svih projekata MZT-a u ovom je razdoblju iznosio 3.468.000,00 kuna, čime su znatno povećana sredstva za projekte u odnosu na prethodno razdoblje. No postojala je velika razlika u odobrenim sredstvima među projektima, zbog čega se na nekima od njih nije moglo raditi na odgovarajući način.

Prijava i odobravanje novoga kruga projekata MZT-a temeljili su se uglavnom na nastavku istraživanja iz prethodnog razdoblja, pri čemu su predložena istraživanja pokrivala gotovo čitavu veterinarsku djelatnost. S obzirom na područje djelatnosti istraživača projekti su bili osmišljeni tako da pokrivaju temeljne, pretkliničke i kliničke discipline, animalnu proizvodnju te higijenu i tehnologiju animalnih namirnica. Dio istraživanja bio je multidisciplinarnog karaktera.

U ovom su razdoblju po prvi put odobreni znanstveni VIP-projekti, pri čemu je do kraja godine 2001. financirano osam takvih projekata s Fakulteta. Većinom su bile zastupljene teme iz animalne proizvodnje (6), a samo je jedan projekt bio iz kliničkog područja, odnosno iz higijene i tehnologije animalnih namirnica (tablica 71).

Znanstveni rad znanstveno-nastavnog osoblja od 1996. do 2001. ostvaren je i na međunarodnim projektima, prije svega u okviru bilateralne suradnje sa zemljama u užoj i široj regiji, poput hrvatsko-slovenskog projekta *Istraživanje imunoreaktivnosti domaćih životinja na gljivične antigene* (nositeljica doc. dr. Lj. Pinter). Zaposlenici Fakulteta nastavili su rad na međunarodnim projektima iz prethodnog razdoblja, poput hrvatsko-američkog projekta *Praćenje patologije svinja u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji III* (nositelj dr. I. Vrbanac).

U prosincu 2000. prof. dr. H. Mazija, dr. E. Prukner-Radovčić, mr. I. Ciglar-Grozdanić i suradnici dobili su godišnju nagradu *Eduard Slavoljub Penkala*, koju je Savez inovatora Zagreba dodijelio najboljoj zagrebačkoj inovaciji pod nazivom *Induciranje imunog odgovora protiv newcastleske bolesti primjenom ultrazvučnog raspršivača*. Krajem iste godine prof. dr. H. Mazija prijavljuje Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo RH izum *Imunizacija pilića protiv newcastleske bolesti u valionici*. Izum se odnosio na imunizaciju pilića podrijetlom od imunih roditelja protiv newcastleske bolesti (NB) u valionici, inhalacijom cjepiva priređenim od lentogenih sojeva NB (kao što su La Sota, B1, Ulster 2C, Queensland V4 i dr.), raspršivanjem ultrazvučnim nebulizatorom (kao što je uređaj SONOVAC i dr.) u obliku finog aerosola, s promjerom kapi 2 – 5 μm.

Tablica 70. Znanstveni projekti u razdoblju 1996. – 2002. (prema abecednom redu voditelja projekta)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Krešimir Babić	Morfologija kostura i taksonomija viših kralješnjaka
Mario Bauer	Istraživanja izvornih pasa na hrvatskom tlu
Ljiljana Bedrica	Krpeljno transmisivne bolesti
Zdenko Biđin	Epizootiologija i suzbijanje zarazne bolesti burze
Marijan Cergolj	Program suzbijanja mastitisa
Križan Čuljak	Model sustavnog praćenja uvjetne patologije ovaca i koza
Hrvoje Gomerčić	Istraživanje sisavaca Jadranskog mora
Željko Grabarević	Utjecaj gizerozina na zdravlje domaćih životinja
Jelena Gregurić / Željko Župančić	Klamidioza ptica i sisavaca
Mirza Hadžiosmanović	Veterinarsko javno zdravstvo u proizvodnji zdrave hrane
Miroslav Herak	Sialinska kiselina i uspjeh smrzavanja nerastove sperme
Ante Hraste	Utjecaj pilećih kožica na kakvoću pilećih proizvoda
Terezija Hrženjak	Primjena makromolekula tkiva *Eisenia foetida* u biomedicini
Đuro Huber	Velike zvijeri Hrvatske
Zdravko Janicki	Morfofiziološka istraživanja specifičnih kožnih žlijezda u divljih i domaćih životinja
Zdravko Janicki	Primijenjena istraživanja jelenske divljači naših staništa
Ante Jelić	Istraživanje biološki vrednije hrane od ribljeg mesa
Branimir Kampl / Emil Srebočan	Metaboličke osnove povećanja proizvodnosti krava
Ivo Karadjole	Fenotipske i genetske odlike simentalskog goveda u Hrvatskoj
Petar Kraljević	Učinci malih doza ionizacijskog zračenja u pilića
Dubravka Križanović	Biokemijski pokazatelji genetskog potencijala proizvodnje mesa u goveda
Boris Krsnik	Okoliš, stres i etologija u svinjogojstvu
Viktorija Kutičić	Rasprostranjenost toksoplazmoze
Josip Madić	Epizootiologija i imunoprofilaksa aktuelnih animalnih viroza
Zdenko Makek	*In vitro* oplodnja u goveda
Albert Marinculić	Nova dijagnostika trihineloze svinja
Hrvoje Mazija	Hrvatski novi proizvod
Hrvoje Mazija	Imunoprofilaksa bolesti peradi
Krešimir Mikulec	Produktivnost različitih genotipova ovaca
Vladimir Mrljak	Aktivnost plazmatskih sustava i razvoj DIK-a u babeziozi
Tomo Naglić	Mikoplazmoze preživača i neke uvjetne infekcijske bolesti
Ljiljana Pinter	Mikoze kao primarne i sekundarne infekcije domaćih životinja
Ruža Sabočanec	Praćenje i kontrola patologije i bolesti kunića
Darko Sakar	Učinak lijekova i vakcina na biotransformaciju i imunološki odgovor
Zvonko Stojević	Metaboličke promjene u peradi u stresnim stanjima
Ante Svetina	Metabolizam u svinja i goveda hranjenih uljanom repicom

Vlasta Šerman	Primjena enzima u hranidbi peradi
Marko Tadić	Kontrola pojedinih zaraznih bolesti svinja
Antun Tomašković	Značaj trofoblast proteina u preživljavanju embrija papkara
Ivica Valpotić	Kolidijareja prasadi: mukozna imunost i oralna imunizacija
Ivan Vrbanac / Tomislav Balenović	Pilot projekt praćenja patologije u svinja
Marija Vučemilo	Utjecaj animalnog otpada na okoliš
Vesna Vučevac-Bajt	Veterinarstvo u Hrvata od srednjovjekovne baštine do suvremenosti
Mladen Zobundžija / Vesna Gjurčević Kantura	Morfometabolička istraživanja placente i organa životinja

Tablica 71. VIP-projekti u razdoblju 1996. – 2001. (prema abecednom redu voditelja projekata)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Tomislav Balenović	Kako umanjiti gubitke prasadi u pre i postnatalnom razdoblju
Mirza Hadžiosmanović	Zdravstvena ispravnost i kakvoća autohtonih animalnih namirnica
Miroslav Herak	Goveda – kontrola puerperija i spolnih funkcija
Zdravko Janicki	Uzgoj zeca u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima
Zdravko Petrinec i Zvonko Stojević	Modeli zajedničkog uzgoja pataka – riba
Alen Slavica	Uzgoj morskih rakova
Velimir Sušić	Ekonomičnost ovčarstva na obiteljsko-poljoprivrednim gospodarstvima
Marija Vučemilo	Suzbijanje trihineloze na obiteljsko-poljoprivrednim gospodarstvima

U veljači 2001. prof. dr. H. Mazija i suradnici dobivaju prestižnu nagradu Hrvatske gospodarske komore *Zlatna kuna* za najbolju inovaciju u Hrvatskoj u 2000. godini, pod nazivom *Poticanje dugotrajne specifične zaštite, netom izleženih pilića protiv vrlo patogenih virusa*. Time je okrunjen dugotrajan rad stručnjaka Zavoda za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji u nastojanju da se poboljša imunoprofilaksa važnijih bolesti peradi.

Znanstvenoistraživački rad zaposlenika Veterinarskog fakulteta od 2002. do 2005. i dalje je većinom uključivao projekte koje je podupirao MZOŠ. Uspoređujući ovo razdoblje s prethodnim, može se zaključiti da je znanstveni rad bio u usponu i glede broja domaćih projekata i glede novih međunarodnih projekata.

Tijekom 2002. MZOŠ je odobrio novi krug financiranja 39 projekata, a do kraja tog razdoblja još 10 projekata. Prema tome, broj od 44 projekta iz prethodnog razdoblja povećao se na 49 projekata ak. god. 2004./2005. (tablica 72). Pritom je dio odobrenih projekata imao isti naslov kao u prethodnom razdoblju, što znači da im je u novom ciklusu zapravo odobren nastavak istraživanja.

Ukupan godišnji iznos financiranja svih projekata MZOŠ-a u tom je razdoblju iznosio 3.617.200,00 kuna, što je bilo povećanje od 4 % u odnosu na prethodno razdoblje. No još se više povećala disproporcija u odobrenim sredstvima među projektima, zbog čega je tzv. malim projektima onemogućen znanstvenoistraživački rad u skladu s planiranim okvirima i zapravo se provodio u granicama tzv. hladnog pogona (nabavka uredskog materijala, kemikalija, sitnog laboratorijskog pribora i dr.). Osim toga Fakultet je od MZOŠ-a u tom razdoblju dobio razmjerno mala sredstva za nabavu kapitalne te srednje i sitne znanstvene opreme, što je dodatno otežalo znanstvenoistraživački rad na pojedinim znanstvenim projektima.

Većina novih projekata tematski je bila vezana za kliničko područje, a preostali dio činili su projekti iz pretkliničkog područja, animalne proizvodnje te higijene i tehnologije animalnih namirnica. Dio istraživanja je, kao i u prijašnjem razdoblju, bio multidisciplinarnog karaktera. Osim znanstvenih projekata MZOŠ-a djelatnici Fakulteta uspješno su do uvođenja novog nastavnog plana i programa ak. god. 2005./2006. realizirali i ostale projekte. Nakon što je u prvom krugu odobreno osam projekata Vijeća za istraživanja u poljoprivredi, u drugom je krugu odobreno još pet VIP-projekata (tablica 73).

Istodobno, po prvi su put djelatnicima Fakulteta dodijeljena dva tehnologijsko-istraživačka razvojna projekta realizirana uz potporu MZOŠ-a. Pritom je jedan od tih projekta (naveden u tablici 74 pod rednim brojem 2) rezultirao osnivanjem *spin-off* tvrtke.

Osim toga realizirana su i dva projekta financirana od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Jedan se odnosio na praćenje i suzbijanje parazita *Fasciola magna* (glavni istraživač prof. dr. Z. Janicki), a drugi na analizu i izradu genske mape populacije smeđeg medvjeda u Hrvatskoj (glavni istraživač prof. dr. Đ. Huber). Također su ostvarena i dva projekta koja je financirao Državni zavod za zaštitu prirode (DZZP), a bila su povezana s provedbom Plana upravljanja vukom i risom u Hrvatskoj. Projekt *Monitoring propusnosti prijelaza za životinje na autocesti Zagreb – Split* poduprle su Hrvatske autoceste (glavni istraživači: prof. dr. Đ. Huber i doc. dr. J. Kusak). U sklopu tog projekta provedena je analiza stradavanja divljih životinja na autocesti i utvrđivanje najčešćih mjesta nezgoda. U skladu s Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama provedena je edukacija i uvježbavanje zaposlenika HAC-a za postupanje kod prometnih nezgoda s divljim životinjama ili ulaska žive životinje u ograđeni prostor autoceste. Provedeno je i sustavno praćenje prelaženja životinja preko zelenog mosta Dedin te su

doneseni prijedlozi mjera za optimalizaciju površine zelenog mosta, površina ostalih prijelaza za životinje te visine žičane ograde autoceste. Znanstveni rad zaposlenika Fakulteta na međunarodnim projektima također je u usponu, pri čemu su ukupno zabilježene aktivnosti na 15 projekata (tablica 75) u sklopu bilateralne suradnje sa Slovenijom (3), Velikom Britanijom (1), EU-om (4), Njemačkom (1), Italijom (2), Norveškom (1), Nizozemskom (1) te BiH (1), odnosno multilateralne suradnje s Velikom Britanijom, Mađarskom i SAD-om (1). Projekti su financirani od strane MZOŠ-a i fondova Europske unije.

U srpnju 2005. zbog obavljanja pokusa na psima pasmine bigl u prostorima Veterinarskoga fakulteta zbio se prosvjed udruga za zaštitu životinja koji je bio iznimno medijski popraćen. Povodom tog događaja osnovana su u okviru Statuta Fakulteta iz listopada 2005. čak dva nova povjerenstva, Etičko povjerenstvo i Povjerenstvo za dobrobit životinja, kao stalna povjerenstva Fakultetskoga vijeća, sa zadaćom da razmatraju i na temelju etičke prihvatljivosti odobravaju izvođenje pokusa na životinjama. Time je Veterinarski fakultet postao vodeća ustanova u novom pristupu problematici provođenja pokusa na životinjama. U skladu s time nije moguće započeti s provođenjem pokusa na životinjama, ukoliko nije zatraženo i dobiveno pozitivno mišljenje nadležnog povjerenstva o etičkoj opravdanosti i znanstvenoj prihvatljivosti pokusa, što svojom odlukom potvrđuje i Fakultetsko vijeće.

Tablica 72. Znanstveni projekti u razdoblju 2002. – 2006. (prema abecednom redu voditelja projekata)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Branka Artuković	Sustavna miopatija ovaca i koza – dijagnostika i preventiva
Krešimir Babić	Arheozoološka istraživanja s lokaliteta Hrvatske
Miroslav Bajić	Dizajn i sinteza lijekova protiv infektivnih bolesti
Tomislav Balenović	Pilot projekt praćenja patologije u svinja
Mario Bauer	Izvorne pasmine pasa na hrvatskom tlu i njihova primjena u humanitarne svrhe
Ljiljana Bedrica	Transfuziologija i krvne grupe u pasa i mačaka
Zdenko Biđin	Epizootiologija i suzbijanje imunosupresivnih virusnih bolesti peradi
Karmen Botka-Petrak	Kvaliteta jadranskog trpa tijekom procesa prerade – "Trepang"
Marijan Cergolj	Program suzbijanja mastitisa
Tomislav Dobranić	Utjecaj puerperija na međutelidbeno razdoblje i servis-period u goveda
Vesna Gjurčević Kantura	Morfometabolička istraživanja placente i organa životinja
Hrvoje Gomerčić	Zdravstvene i ostale biološke osobitosti sisavaca u Jadranskom moru
Željko Grabarević	Učinci gizerozina na sintezu i djelovanje dušik (II) oksida u štakora
Mirza Hadžiosmanović	Veterinarsko javno zdravstvo u proizvodnji zdrave hrane
Ivica Harapin	Monitoring antioksidativnog statusa svinja u tovu
Ante Hraste	Stereološko-histološka procjena kvalitete kože i krzna
Đuro Huber	Istraživanje recentnih i fosilnih velikih zvijeri u Hrvatskoj
Zdravko Janicki	Primijenjena istraživanja jelenske divljači
Ivo Karadjole	Fenotipski i genetski trendovi kvalitete mesa simentalskog goveda
Josip Kos	Slobodni graft omentuma i regeneracija kalcificiranih tkiva
Zvonimir Kozarić	Histomorfološka istraživanja probavnog sustava morskih riba u intenzivnom uzgoju
Petar Kraljević	Učinci malih doza ionizacijskog zračenja u pilića
Dubravka Križanović	Biokemijski pokazatelji proizvodnje mesa u goveda
Boris Krsnik	Okoliš, stres i etologija u svinjogojstvu
Viktorija Kutičić	Rasprostranjenost toksoplazmoze u sinantropnih glodavaca
Josip Madić	Imunologija i epizootiologija aktualnih virusnih bolesti životinja
Zdenko Makek	*In vitro* uzgoj i mikromanipulacija s govedim zamecima
Albert Marinculić	Nove dijagnostike za otkrivanje trihineloze svinja za života i nakon klanja

Hrvoje Mazija	Imunoprofilaksa bolesti peradi
Suzana Milinković Tur	Antioksidativni status domaćih životinja
Branimir Mioković	Veterinarsko javno zdravstvo u intenzivnoj proizvodnji bijele ribe
Vladimir Mrljak	Aktivnost plazmatskih sustava i razvoj DIK-a u babeziozi
Tomo Naglić	Mikoplazmoze i neke uvjetne infekcijske bolesti životinja
Željko Pavičić	Utjecaj stajskog okoliša na zdravstveno stanje i proizvodnju svinja
Ljiljana Pinter	Mikoze kao primarne i sekundarne infekcije domaćih životinja
Nina Poljičak-Milas	Hranidbeno metabolička sprega – okosnica kontrole zdravlja preživača
Estella Prukner-Radovčić	Nove mogućnosti u suzbijanju bakterijskih infekcija peradi
Ruža Sabočanec	Praćenje i kontrola patologije i bolesti kunića
Darko Sakar	Primjena, biotransformacija i kinetika lijekova i vakcina u peradi i činčila
Zvonko Stojević	Metaboličke promjene u peradi u stresnim stanjima
Velimir Sušić	Sezonske varijacije u reprodukciji ovaca merinolandschaf pasmine
Ante Svetina	Profilaksa anemije u svinja
Vlasta Šerman	Poboljšanje hranidbene vrijednosti nekih krmiva u hranidbi peradi
Marko Tadić	Veterinarski informacijski sustav
Antun Tomašković	Značaj trofoblast proteina u preživljavanju embrija papkara
Ivica Valpotić	Kolidijareja prasadi: mukozna imunost i oralna imunizacija
Marija Vučemilo	Emisije zračnih onečišćenja s farmi u okoliš
Vesna Vučevac-Bajt	Veterinarstvo u Hrvata od srednjovjekovne baštine do suvremenosti
Željko Župančić	Klamidofiloza ptica i sisavaca

Tablica 73. VIP-projekti u razdoblju 2002. – 2006. (prema abecednom redu voditelja projekata)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Zdravko Janicki	Poligonski uzgoj zeca u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima
Josip Kos	Ekopatologija hromosti mliječnih krava
Damir Mihelić	Uzgoj kunića u obiteljskim gospodarstvima
Zdravko Petrinec i Zvonko Stojević	Integrirani uzgoj u akvakulturi
Alen Slavica	Farmski uzgoj jastoga

Tablica 74. Tehnologijski istraživački razvojni projekti u razdoblju 2002. – 2006. (prema abecednom redu voditelja projekata)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Zvonimir Stojević	Uzgoj žaba izvan prirodnih uvjeta
Miljenko Šimpraga	Proizvodnja janjetine sa znakom ekološkog proizvoda Hrvatske

Tablica 75 . Međunarodni projekti u razdoblju 2002. – 2006. (prema abecedi voditelja projekta)

Nositelj	Znanstvenoistraživačka tema
Hrvoje Gomerčić	Save the last Adriatic dolphins (NGO project – Njemačka)
Hrvoje Gomerčić	INTEREG III Adria Watch – Adria Save (Italija)
Željko Grabarević	Heliobakterioza divljih glodavaca (Slovenija)
Mirza Hadžiosmanović	Safety of traditional fermented sausages: research on protective cultures and bacteriocins (INCO-PROJECT) (FP5)
Đuro Huber	Conservation genetics of large carnivores in Croatia (ALIS- Velika Britanija)
Đuro Huber	Conservation and management of wolves in Croatia (Monitoring of wolves population and management activities) (LIFE III – EU)
Đuro Huber	Improving coexistence of large carnivores and agriculture in S. Europe – COEX (LIFE project – Italija)
Đuro Huber	Building capacity to meet the challenges of multi-level democracy: the case of conserving species with trans-boundary populations (Norveška)
Đuro Huber	Gaining and maintaining public acceptance of brown bear in Croatia (BBI MATRA – Nizozemska)
Branimir Miković	Unaprjeđenje proizvodnje autohtonih sireva od ovčjeg i kravljeg mlijeka (BiH)
Ljiljana Pinter	Istraživanje keratinolitičkih aktivnosti dermatofita različitih domaćina i staništa (Slovenija)
Estella Prukner- Radovčić	Foodborne zoonozes: a coordinated food chain approach (MoU:266/01) COST Action 920
Estella Prukner- Radovčić	Animal chlamydioses and the zoonotic implications (MoU:241/02) COST Action 855
Ivica Valpotić	Live oral non-GMO vaccines for prevention of oedema disease and post weaning diarrhoea of weaned pigs (Mađarska – Velika Britanija – SAD)
Željko Župančić	Epidemiološka istraživanja klamidioze (*Chlamydophila psittaci*) u domaćih i divljih životinja te pouzdanosti dijagnostičkih postupaka za dokaz protutijela i antigena, izolacije uzročnika i serotipizacije uporabom PCR i RFLP-PCR postupaka (Slovenija)

Detalj s projekta *Save the last Adriatic dolphins* (NGO project, Njemačka), voditelj prof. dr. H. Gomerčić (ljubaznošću izv. prof. dr. M. Đuras).

Omamljivanje medvjedice pomoću puhaljke za potrebe znanstvenoistraživačkog rada (ljubaznošću prof. emeritus D. Huber).

3.29. Stručna djelatnost Fakulteta

3.29.1. Stručno-klinički rad i laboratorijska dijagnostika

Stručna djelatnost usko je povezana s osnivanjem i radom zavoda i klinika te početkom provođenja dijagnostičkog i ambulantnog rada. Jedan od prvih zavoda koji je nakon osnutka započeo sa stručnim radom svakako je Zavod za patološku anatomiju. Osnovan je krajem 1921. i njegova je zadaća, osim nastavne, bila usmjerena i na patoanatomsku i histološku dijagnostiku za područje grada Zagreba, a uskoro i za potrebe Jugoslavije, što je razumljivo jer je Zavod bio jedina takva ustanova u državi. U sekcijskoj se dvorani u početku radilo u skromnim razmjerima. Postupno je tijekom godina na razudbu pristizalo sve više materijala, pa je već 1933. bilo oko 1500 razuđenih lešina godišnje. Do kraja 1968. u Zavodu je obavljena gotovo 141 000 razudbi na brojnim vrstama životinja. Osim domaćih životinja obavljene su razudbe na velikom broju drugih vrsta iz prirode ili zooloških vrtova. U taj je broj ušao osobito velik broj ptica, uključujući sve vrste domaće peradi. Histološki se rad provodio usporedo s povećanjem razudbi. Prvih 50 godina rada Zavoda obavljeno je više od 35 000 histoloških pretraga na prosječno po pet organa, dakle oko 175 000 različitih organa. Stručni rad Zavoda u okviru patoanatomske i histološke dijagnostike nastavljen je u jednakoj mjeri i u posljednjih 50 godina postojanja Fakulteta. S obzirom na nagli porast razudbi peradi od 1970. do 2004. bilo je više od 299 000 razudbi. Tada je došlo i do znatnog porasta histoloških pretraga tako da je stručni rad Zavoda od 1970. do 2004. uključio 132 000 pretraga.

Početak rada klinika povezan je s osnivanjem Poliklinike (1922.-1929.) u skladu s Naredbom o ustroju poliklinike Veterinarske visoke škole od 9. kolovoza 1922. i Dekreta Rektorata od 1. listopada iste godine.

Po ustroju Poliklinike Veterinarske visoke škole započela je s radom Kirurška klinika u listopadu 1922. godine. Konj je bio najčešći pacijent jer je tada zauzimao važno mjesto u narodnom gospodarstvu, poljoprivredi i prometu. Zbog intenzivnog iskorištavanja konji su, razumljivo, i najčešće obolijevali od raznih bolesti. Usporedo s razvojem i širenjem Zagreba, razvojem motorizacije, sve su češće pacijenti bili psi s traumatskim ozljedama mekih česti i koštanim lomovima. Broj svinja kao kirurških pacijenata povećao se za vrijeme i neposredno nakon Drugoga svjetskog rata, što je bio odraz poteškoća u snabdijevanju pučanstva. Normaliziranjem života opao je i njihov broj. Goveda su se kao kirurški pacijenti počeli češće pojavljivati početkom pedesetih godina 20. stoljeća. Naime, tada se intenzificira stočarska proizvodnja i pojavljuju se problemi u patologiji goveda. To je bio razlog da se sve više razvija kirurgija goveda kao nova grana u sklopu rada Kirurške klinike.

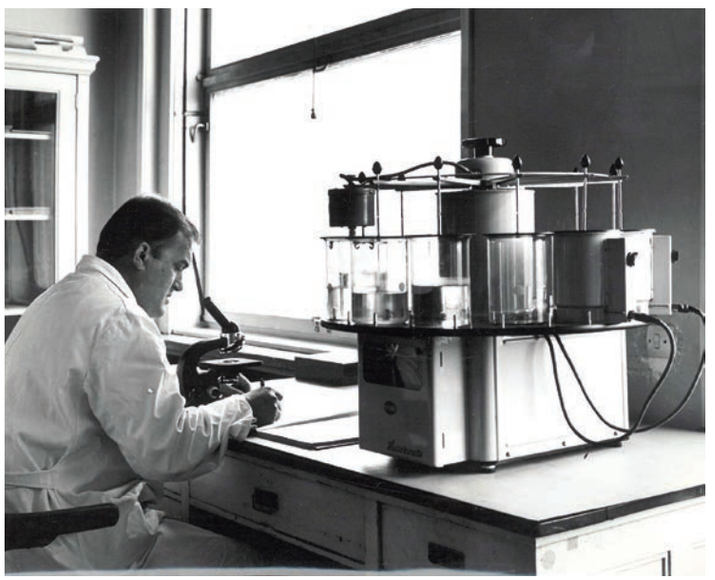

Prof. dr. K. Čuljak tijekom patohistološke pretrage u laboratoriju Zavoda za patološku anatomiju (danas Zavoda za veterinarsku patologiju) (arhiva Fakulteta).

Postavljanje povoja na kopito konja u okviru stručno-kliničkog rada Kirurške klinike pedesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Do sredine pedesetih godina 20. stoljeća broj kliničkih i ambulantnih pacijenata postupno je rastao, a zatim počeo opadati. Naime, dok su klinike u sklopu Fakulteta bile gotovo jedina terapijska ustanova u gradu Zagrebu i njegovoj okolici, s vremenom su otvorene brojne veterinarske stanice i ambulante koje su se bavile liječenjem, ne samo u okolici nego i na užem području grada. Drugi uzrok smanjenja broja stoke kao kliničkih pacijenata jest intenziviranje stočarske proizvodnje koja je, poprimajući postupno industrijske razmjere, u svojim pogonima osnivala veterinarske, preventivne i kurativne ustanove. Od 1960. pa do 1964. priljev se bolesnih životinja još više smanjio. U to je vrijeme Sekretarijat za unutrašnje poslove grada Zagreba donio odluku o zabrani kretanja životinja gradom i njihova držanja na gradskom području, osim mesojeda. Zbog striktnog je provođenja odluke i naglog razvoja motorizacije bitno smanjen i dolazak kopitara na klinike. U isto se vrijeme zbog osnivanja gradske veterinarske ambulante i posebne ustanove za smještaj i njegu pasa u neposrednoj blizini Veterinarskoga fakulteta smanjio broj pacijenata mesojeda. Od početka 1965. polako se povećava broj pacijenata na klinikama zahvaljujući organiziranoj dopremi velikih bolesnih životinja posebnim fakultetskim kamionom. Naime, godinu dana prije nabavljen je dvotonski kamion sa specijalnom karoserijom, izrađenom prema nacrtima prof. dr. E. Vukelića. Njime je Fakultet riješio krizu snabdijevanja klinika pacijentima, koja je nakon preseljenja fakultetskih klinika iz Savske ceste u

nove zgrade u Heinzelovoj ulici postajala sve jača i kulminirala nakon zabrane kretanja velikih životinja po gradskim ulicama. Kamionom su se na poziv služile i neke veterinarske ambulante koje su se nalazile na većoj udaljenosti od Zagreba. Na Fakultet su dolazili i pacijenti s područja nastave Ambulantne klinike koji nisu mogli biti tretirani na terenu. Tako su studenti koji su započeli pregled na terenu mogli pratiti pacijenta i na Fakultetu.

Početkom Domovinskog rata, odnosno osnutkom samostalne Republike Hrvatske znatno se smanjuje broj velikih životinja kao kliničkih pacijenata, a taj se trend zadržao do danas. Razloge tomu treba tražiti u općenito znatnom smanjenju stočnog fonda u Republici Hrvatskoj i nepovoljnom omjeru troškova kliničkog liječenja farmskih životinja u odnosu na njihovu ekonomsku vrijednost, tako da danas od pacijenata na klinikama prevladavaju kućni ljubimci.

Još od osnutka kliničkih ustanova za svaku se bolesnu životinju vodi klinički protokol (povijest bolesti), koji se sa svim nalazima i važnijim podacima pohranjuje u kliničkim arhivama. Početkom 2000. prešlo se s ručno pisanog vođenja ambulantnih i kliničkih kartica pacijenata na računalni program pod nazivom Ambulantni protokol. Godine 2002. program je potpuno zamijenio ručno vođenje pacijenata na Klinici za unutarnje bolesti, Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju i Zavodu za patološku anatomiju. Do 2007. programom su se počele koristiti sve ostale klinike i zavodi koji vode evidenciju pacijenata. Program omogućuje potpuno praćenje pacijenata na svim klinikama gdje su liječeni, a uputnice i laboratorije i nalazi vidljivi su u realnom vremenu. Protokol ujedno omogućuje uvid o broju pacijenata po vrstama i pasminama koji su obrađeni tijekom proteklog vremena sa svim statističkim pokazateljima (dijagnoze, terapije, ishodi liječenja).

Prema podacima iz godišnjih izvještaja na Kirurškoj klinici od 1922. do 1931. u stacionaru je liječeno više od 1200 i ambulantno gotovo 7300 životinja. Od 1932. do 1968. liječeno je i operirano ukupno 49 000 životinja, među kojima su prevladavali konji (24 000) i psi (12 000). Promjenom običaja i načina života ljudi u gradovima Klinika sve više prima pse i mačke pa se statistički odnos velikih i malih pacijenata prvo izjednačuje, a zatim i mijenja u korist malih životinja. Od 1969. do 2004. Klinika za kirurgiju ortopediju i oftalmologiju bilježi porast pacijenata koji u tom razdoblju dolazi do 78 000. Specifičnost u stručnom radu tog razdoblja jest obrada divljih životinja iz cirkusa koji su dolazili u Zagreb.

Medicinska klinika također je započela s radom u listopadu 1922., kada je počela raditi Poliklinika. U suštini se radilo o klinici za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda. Nakon ukidanja Poliklinike životinje bolesne od unutarnjih i nekih zaraznih bolesti (ždrebećaka, štenećaka, zarazne anemije kopitara i dr.), bilo da su obrađivane klinički bilo ambulantno, preuzimala je Medicinska klinika. U to su vrijeme i na Medicinskoj klinici konji i psi bili najčešći pacijenti. Tada se na toj klinici obrađivalo 1200 – 1500 konja i do 900 mesojeda godišnje. Zanimljivo je spomenuti da je u tom razdoblju bilo entuzijasta koji su razvijali i druge djelatnosti u sklopu rada klinika. Posebno treba istaknuti prof. dr. A. Sutlića, koji je u sklopu ambulante Medicinske

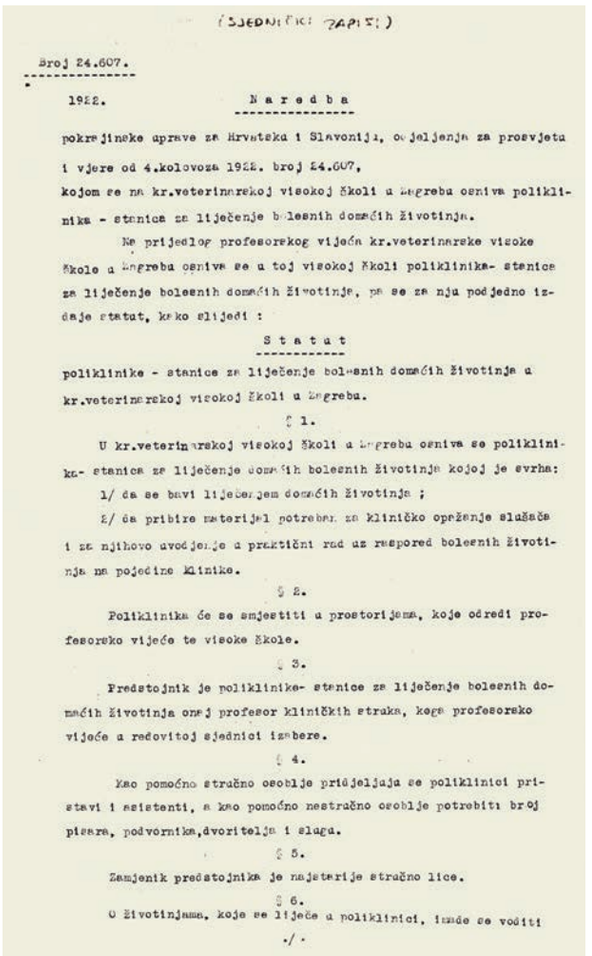

(SLUŽBENI DIO)

Broj 24.607.

1922. **Naredba**

pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za prosvjetu i vjere od 4.kolovoza 1922. broj 24.607,
kojom se na kr.veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu osniva poliklinika - stanica za liječenje bolesnih domaćih životinja.

Na prijedlog profesorskog vijeća kr.veterinarske visoke škole u Zagrebu osniva se u toj visokoj školi poliklinika- stanica za liječenje bolesnih domaćih životinja, pa se za nju podjedno izdaje statut, koji slijedi :

Statut

poliklinike - stanice za liječenje bolesnih domaćih životinja u kr.veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu.

§ 1.

U kr.veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu osniva se poliklinika- stanica za liječenje domaćih bolesnih životinja kojoj je svrha:
1/ da se bavi liječenjem domaćih životinja ;
2/ da pribire materijal potreban za kliničko opažanje slučajeva i za njihovo uvođenje u praktični rad uz raspored bolesnih životinja na pojedine klinike.

§ 2.

Poliklinika će se smjestiti u prostorijama, koje odredi profesorsko vijeće te visoke škole.

§ 3.

Predstojnik je poliklinike- stanice za liječenje bolesnih domaćih životinja onaj profesor kliničkih struka, koga profesorsko vijeće u redovitoj sjednici izabere.

§ 4.

Kao pomoćno stručno osoblje pridjeljuju se poliklinici pristavi i asistenti, a kao pomoćno nestručno osoblje potrebiti broj pisara, podvornika,dvoritelja i sluga.

§ 5.

Zamjenik predstojnika je najstarije stručno lice.

§ 6.

O životinjama, koje se liječe u poliklinici, imade se voditi

./.

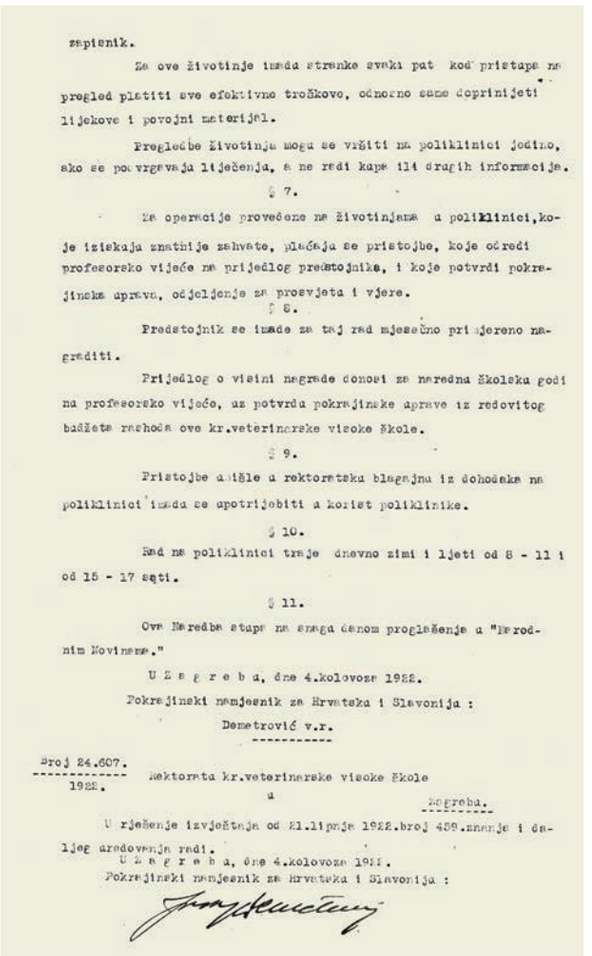

zapisnik.

Za ove životinje imade strenke svaki put kod pristupa na pregled platiti sve efektivne troškove, odnosno same doprinijeti lijekove i povojni materijel.

Pregledbe životinja mogu se vršiti na poliklinici jedino, ako se povrgavaju liječenju, a ne radi kupe ili drugih informacije.

§ 7.

Za operacije provedene na životinjama u poliklinici,koje iziskuju znatnije zahvate, plaćaju se pristojbe, koje odredi profesorsko vijeće na prijedlog predstojnika, i koje potvrdi pokrajinska uprava, odjeljenje za prosvjeta i vjere.

§ 8.

Predstojnik se imade za taj rad mjesečno pri ljereno nagraditi.

Prijedlog o visini nagrade donosi za narednu školsku godi na profesorsko vijeće, uz potvrdu pokrajinske uprave iz redovitog budžeta rashoda ove kr.veterinarske visoke škole.

§ 9.

Pristojbe došle u rektoratsku blagajnu iz dohodaka na poliklinici imade se upotrijebiti u korist poliklinike.

§ 10.

Rad na poliklinici traje dnevno zimi i ljeti od 8 - 11 i od 15 - 17 sati.

§ 11.

Ova Naredba stupa na snagu danom proglašenje u "Narodnim Novinama."

U Z a g r e b u, dne 4.kolovoza 1922.

Pokrajinski namjesnik za Hrvatsku i Slavoniju :

Demetrović v.r.

Broj 24.607.
1922.

Rektoratu kr.veterinarske visoke Škole
u
Zagrebu.

U rješenje izvještaja od 21.lipnja 1922.broj 459.znanje i daljeg uredovanja radi.

U Z a g r e b u, dne 4.kolovoza 1922.

Pokrajinski namjesnik za Hrvatsku i Slavoniju :

Naredba Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za prosvjetu i vjere od 4. kolovoza 1922., kojom se na Kraljevskoj veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu osniva Poliklinika - stanica za liječenje bolesnih domaćih životinja (arhiva Fakulteta).

klinike dao izgraditi higijensku ustanovu za šišanje, čupanje i kupanje pasa (prijedlog Medicinske klinike za izgradnju prostorija u kojima je smještena spomenuta higijenska ustanova prihvaćen je u svibnju 1931., op. a.). Proveo je nekoliko dana u Grazu radi upoznavanja organizacije i rada takve ustanove, a zatim je tamo poslan S. Lovrenčić, iznimno sposoban bolničar koji je naučio rukovati uređajima i stekao iskustva o pomodnom šišanju pasa. Ta je ustanova počela raditi u ljeto 1931. i donosila je dodatan prihod Fakultetu.

Godine 1935. od Medicinske se klinike odvojio Zavod za internu kliničku propedutiku te stekao uvjete da se prostorno razvije. Medicinska je klinika promijenila naziv u Interna klinika I, a Bujatrička klinika u Interna klinika II. Konačno i formalno spajanje obiju Internih klinika sa Zavodom za internu kliničku propedeutiku u Kliniku za unutarnje bolesti uslijedilo je 28. travnja 1951., a bilo je rezultat sazrijevanja gledišta o jedinstvu kliničke fiziologije i patologije domaćih životinja u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu. U sklopu Klinike je 1952. osnovan Hematološki laboratorij koji je poslije prerastao u Centralni klinički laboratorij i razvio se u dobro organiziran veterinarsko-hematološki centar. Tada je bio jedini laboratorij te vrste u zemlji. Opseg stručnoga, a kasnije i znanstvenog rada laboratorija prešao je okvire hematologije, zahvativši i u područje kliničke citolooške dijagnostike. Od 1951., kada je osnovana Klinika za unutarnje bolesti, pa do 1968. kroz klinički je protokol prošlo gotovo 45 000 životinja, od kojih su prevladavali kopitari (8000), mesojedi (17 500) i preživači (3800). Od 1969. do 2004. na Klinici za unutarnje bolesti pregledano je ukupno 75 200 životinja, od čega najviše pasa i mačka (72 000), zatim goveda (1700) i konja (1500).

Zavod za nauku o zarazama (od 1944. Zavod i klinika za zarazne bolesti) osnovan je 1921. i u početku nije imao prostorija, nego je bio smješten u Zavodu za histologiju i embriologiju. Stoga je njegov klinički dio započeo s radom ak. god. 1924./1925. i u početku je bio vrlo skroman. Najčešće su se dovodile male životinje (perad, psi, svinje), rjeđe i poneka veća životinja (konji, goveda). Gotovo je sav rad Zavoda u početku bio u bakteriološkom laboratoriju, koji je primao na pretrage materijal životinja uginulih od zaraznih bolesti. U tom kontekstu treba spomenuti da početkom 20. stoljeća u Hrvatskoj nisu postojale dostatne državne ustanove koje bi obavljale dijagnostičke postupke za potrebe veterinarske struke, pa je novoosnovani Bakteriološki laboratorij Zavoda silom prilika preuzeo dio tih obveza na sebe i u sporazumu s Ministarstvom poljoprivrede obavljao službu dijagnostičke stanice. Godine 1927., uz pomoć Ministarstva poljoprivrede, osnovan je u zavodu laboratorij za istraživanje zaraznih bolesti pčela.

Detalj rada u Mikrobiološkom laboratoriju Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom sedamdesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Stručna djelatnost Zavoda stalno je rasla da bi u jednom trenutku dosegnula razinu koja je zahtijevala drukčiji pristup organizaciji dijagnostičkih usluga za potrebe veterinarske prakse. Stoga je 1933. na Zavodu osnovana Veterinarska eksperimentalna stanica kao posebna organizacijska jedinica. Njezina se aktivnost neprekidno povećavala, zbog čega se 1940. odvojila od Zavoda, a 1942. preselila u prostore Potkivačke škole u Savskoj cesti, da bi poslije prerasla u Hrvatski veterinarski institut (vidi 3.9. Veterinarska eksperimentalna stanica)

Broj pacijenata na Klinici za zarazne bolesti osobito se povećao za vrijeme i neposredno nakon Drugoga svjetskog rata. Tada se, naime, znatno povećao broj životinja u gradu i bližoj okolici, a nedovoljne veterinarsko-sanitarne mjere utjecale su na porast broja slučajeva raznih zaraznih bolesti (svinjske kuge, svinjskog vrbanca, kolere peradi, bjesnoće, maleusa i dr.). U to su vrijeme Zavod i klinika za zarazne bolesti i Zavod za mikrobiologiju i higijenu (od 1948. Zavod za mikrobiologiju i imunologiju) bili jedan zavod u dva odijeljena prostora u zgradi Fakulteta u Savskoj cesti. Godine 1947. Zavod za mikrobiologiju i higijenu privremeno se seli u novu zgradu u Heinzelovoj ulici, a Zavod i klinika za zarazne bolesti ostaje sve do 1959. u starim prostorijama u Savskoj cesti.

Od 1946. do 1954. intenzivno se nastavlja unaprjeđenje kliničkog rada uvođenjem suvremenih kliničkih metoda u veterinarsku infektologiju: hematogram, kemijske pretrage, rendgenska dijagnostika, kirurške metode u terapiji nekih zaraza i inzistira se na objektivnoj dijagnostici. Osim tekućeg bakteriološkog i kliničkog rada, Zavod i klinika za zarazne bolesti tada je stručno pomagao Saveznoj i Republičkoj veterinarskoj službi rješavati probleme dijagnostike i profilakse pojedinih zaraznih bolesti, osobito maleusa i infektivne anemije kopitara. Isto tako pomagao je proizvodnim zavodima i veterinarskoj službi u JNA, a surađivao je i s humanom epidemiološkom službom. Već je spomenuto da je 1953., odlukom predsjedništva JAZU-a Fakultetu predan Centar za leptospirozu, a pridružen je Zavodu i klinici za zarazne bolesti. Godine 1954. od Zavoda za mikrobiologiju i imunologiju i Zavoda i klinike za zarazne bolesti osnovan je jedinstveni Zavod za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti. Centar za leptospirozu je u novoosnovanom Zavodu nastavio raditi kao poseban odjel.

Na stručnu aktivnost Zavoda znatno su utjecale gospodarske prilike u državi, osobito u poljoprivredi. Kako se razvijalo stočarstvo i veterinarska struka u Hrvatskoj, povećavao se i opseg stručnih poslova na Zavodu, što je rezultiralo osnivanjem novih laboratorija te stalnim usavršavanjem postojećih. Tako se u okviru Zavoda ak. god. 1956./1957. počinje razvijati mikološki laboratorij s dva odjeljenja, jedan za kvasnice, a drugi za plijesni. Godine 1959. Zavod dobiva nove prostorije u kompleksu zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda na prvome katu južnog krila prve zgrade u Heinzelovoj ulici, a za kliniku za zarazne bolesti preuređena je nekadašnja zgrada za pokusne životinje. Iste se godine osniva samostalni institut za zarazne i invazione bolesti u okviru Veterinarskog fakulteta, nakon čega se uz postojeći bakteriološki laboratorij, Odjel za leptospiru i mikološki laboratorij razvija i virološki laboratorij. Naime, dijagnostički rad na virusima i virusnim bolestima obavljan je do 1960. u bakteriološkom laboratoriju, jer Zavod nije imao posebno opremljen virološki laboratorij. Tek je preseljenjem u novu zgradu Fakulteta bilo moguće urediti takav laboratorij. U prostorijama Zavoda nije bilo dovoljno prostora za uređenje virološkog laboratorija te je on smješten u Zavod za higijenu živežnih namirnica animalnog podrijetla, koji je za tu svrhu ustupio tri prostorije.

U Mikološkom laboratoriju redovito se provodila dijagnostika gljivičnih infekcija životinja, a stručna djelatnost Virološkog laboratorija odnosila se na proizvodnju i prodaju više virusnih vakcina za respiratorne bolesti goveda i konja te dijagnostiku virusnih bolesti pasa i mačaka. Osnivanje Laboratorija za infektivnu anemiju kopitara 1972. vrlo je važan iskorak za Zavod jer su time stečeni preduvjeti za preuzimanje obveza od Ministarstva poljoprivrede za redovitu rutinsku dijagnostiku infektivne anemije kopitara koja s uspjehom traje do danas. Kako je Laboratorij za infektivnu anemija kopitara među prvim laboratorijima u svijetu uveo u primjenu serološku dijagnostiku bolesti, vrlo se brzo pozicionirao kao središte dijagnostike za područje Jugoslavije i susjednih zemalja.

Vaginalna pretraga konja spekulom prema Polanskom, u okviru stručno-kliničkog rada Ambulantne klinike pedesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Prema dokumentaciji Zavoda od 1921. do 1968. obavljeno je gotovo 145 000 bakterioloških i seroloških pretraga, a od 1969. do 2004. više od 251 000 laboratorijskih pretraga.

Djelatnosti Klinike za zarazne bolesti znatno su se razvijale od osnutka sve do sedamdesetih godina 20. stoljeća, kada je zbog kadrovske situacije na Zavodu smanjen broj pacijenata. Od 1986. postupno se obrađuje sve veći broj pacijenata, a od 1997. Klinika za zarazne bolesti ponovo preuzima na sebe sve nastavne i stručne obveze. Odlukom Ministarstva poljoprivrede 2004. ona dobiva državne ovlasti za provođenje imunoprofilakse bjesnoće pasa, zbog čega je broj životinja obrađenih na Klinici vrlo brzo porastao. Od 1924. do 1968. kroz ambulantni je protokol prošlo 67 600 kliničkih i ambulantnih pacijenata, a od 1969. do 2004. na Klinici za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom obrađeno je 13 100 životinja.

Bujatrička klinika započela je s radom 20. listopada 1926., kad je zabilježen prvi pacijent u knjizi bolesnih životinja. Pritom treba naglasiti da su u početku Bujatrička i Porodiljska klinika radile zajedno, tako su klinički i ambulantni pacijenti zabilježeni u zajedničke bolesničke knjige. Naziv Bujatrička klinika preuzet je od nekih inozemnih škola na kojima su klinike organizirane po vrstama životinja, a ne kao kod nas, gdje je već otpočetka kod većine kliničkih nastavnika postojala tendencija da se organiziraju klinike prema karakteru bolesti, što je na našem fakultetu i potpuno provedeno. Taj se naziv klinike dosta dugo održavao pa je ušao i u službenu upotrebu, to jest u fakultetske uredbe, nastavne programe i planove iz prethodnog razdoblja. Veza između Bujatričke i Porodiljske klinike potrajala je sve do 1938., kada je njihovo poslovanje razdvojeno pa je za svaku kliniku postupno zapošljavano posebno stručno i pomoćno osoblje. Unatoč tome obje su klinike bile jedinstvena radna jedinica sve do ak. god. 1948./1949., kada su i prostorno odijeljene.

Dugo vremena kompetencije Porodiljstva nisu bile točno određene. Dok su se ginekološke bolesti (neplodnost, bolesti mliječne žlijezde i dr.) preživača i svinja liječile na Bujatričkoj klinici, kod ginekoloških bolesti kopitara i mesojeda situacija je bila drugačija. Već je 1927. prof. dr. L. Bosnić na Profesorskom vijeću potaknuo raspravu o tome kome pripadaju pacijenti s bolestima genitalija i mliječne žlijezde. On se zalagao da bi *katedru i kliniku koje su u naučnoj osnovi određene za porodiljstvo trebalo tako razumijevati da im pripadaju i sve bolesti u smislu humane ginekologije*. Iste je godine Vijeće zaključilo da kliničko liječenje genitalija i mliječne žlijezde kod kopitara i mesojeda preuzima Kirurška klinika. Prije toga se na jednoj izvanrednoj sjednici također o tome raspravljalo, pa je zaključeno da svi pacijenti, dok se ne riješi popunjenje katedre za porodiljstvo, koji idu u red preživača i svinja, bez obzira na to kakva je narav bolesti genitalnih organa, pripadaju Bujatričkoj klinici, a ostali pacijenti (kopitari i mesojedi), prema naravi bolesti genitalnih organa, na Medicinsku ili Kiruršku kliniku (kirurški zahvati). To je bilo u vezi s aferom na Fakultetu u slučaju pacijenta (kuja s genitalnom boleš̆ću) kojega nijedna fakultetska klinika nije htjela primiti na pregled i liječenje. Pitanje ginekoloških bolesti riješeno je bez ikakvih rasprava i zaključaka 1935., kada su sve genitalne bolesti kopitara i mesojeda dospjele na Porodiljsku kliniku, odnosno 1938., kada je to isto učinjeno i sa svim genitalnim bolestima preživača, svinja, kunića i peradi.

Do ak. god. 1929./1930. broj pacijenata na Bujatričkoj i Porodiljskoj klinici bio je malen i kretao se od 100 do nešto više od 200 životinja godišnje. Od ak. god. 1930./1931. taj broj postupno raste i u ak. god. 1938./1939., dakle prije odjeljivanja Bujatričke od Porodiljske klinike, dostiže gotovo 1300 životinja godišnje. Ukupan broj kliničkih i ambulantnih pacijenata Bujatričke i Porodiljske klinike od 1926. do 1939. iznosio je 11 100 životinja. Nakon osamostaljenja Porodiljske klinike, dakle od 1939. pa sve do 1968., kroz ambulantni je protokol prošlo ukupno 33 350 životinja. Od 1969. do 2004. na Klinici za porodništvo i reprodukciju zabilježeno gotovo 51 500 pacijenata. Važno je naglasiti da su od 1969. do 2004. prevladavale farmske životinje i konji uz postupno povećanje broja kućnih ljubimaca (psi, mačke i egzote). Glavnina se slučajeva odnosila na carske rezove farmskih životinja i kućnih ljubimaca, kastracije pasa i mačaka te fetotomiju u kobila.

Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti započeo je s dijagnostičkim radom 1932., kad je osnovan Parazitološki laboratorij. Taj se rad u početku sastojao pretežno od koproloških pretraga i determinacija endoparazita i ektoparazita. Pojedine su organe na parazitološku pretragu ili same parazite na determinaciju upućivali najčešće Zavod za patološku anatomiju, a i druge ustanove i terenski veterinari. Uzorke za koprološku pretragu upućivale su sve klinike, terenska veterinarska služba i sami stočari. Tim je radom Zavod pružio veliku pomoć navedenim ustanovama i pojedinicima, a sam je stjecao pregled o kretanju i intenzitetu pojedinih parazitskih invazija i vrstama parazita koje su se pojavljivale u našoj zemlji. U većini slučajeva Zavod nije postavljao samo dijagnozu, nego je davao i upustva za liječenje i suzbijanje pojedinih invazija. U dijagnostičkom radu valja istaknuti sudjelovanje stručnjaka Zavoda u akcijama koje je pedesetih i šezdesetih godina organizirao Veterinarski fakultet radi utvrđivanja patologije u domaćih životinja u Posavini, Lonjskom polju i Kordunu. Važno je i su-

Dijagnostički rad na terenu stručnjaka Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti (arhiva Fakulteta).

djelovanje stručnjaka Zavoda koji su u sastavu tzv. Peradarske grupe, poslije Centra za peradarstvo Fakulteta sudjelovali u pomoći našim peradarskim farmama u dijagnostici i suzbijanju nekih parazitoza, u prvom redu kokcidioze. Od 1932. do kraja 1967. u Zavodu je ukupno učinjeno gotovo 15 000 koproloških pretraga i 6300 determinacija parazita. U sedamdesetim i osamdesetim godinama, osim izlazaka na teren te uzimanja različitih uzoraka za parazitološku pretragu na terenu, stručno-klinički rad, odnosno parazitološka dijagnostika, pogotovo za male životinje (pse i mačke), obavljala se odlaskom stručnjaka Zavoda na klinike Veterinarskog fakulteta. U Parazitološkom je laboratoriju od 1968. do 2004. obavljeno gotovo 18 600 parazitoloških pretraga (koproloških pretraga i determinacija parazita). Od osamdesetih se godina pacijenti primaju i pregledavaju u Zavodu, a od 1997., kad je osnovana Parazitološko-dermatološka ambulanta, pa sve do danas, uzimanje uzoraka, klinička obrada i dijagnostika te propisivanje lijekova i davanje uputa vlasnicima o suzbijanju parazita obavlja se u ambulanti. Od 1968. do 2004. pregledano je 648 pacijenata. U Zavodu od sedamdesetih godina, uz Parazitološki postoji i Serološki laboratorij, gdje se obavljala različita imunodijagnostika i serološke pretrage. Od 2000. taj je laboratorij podijeljen na dvije zasebne jedinice: Serološki animalni u kojemu se provode različite vrste pretraga seruma i tkiva domaćih i divljih životinja te Serološki humani laboratorij gdje se obavljaju serološke pretrage uzoraka krvi ljudi sumnjivih na različite parazitoze (ehinokokozu, cisticerkozu, trihinelozu, toksokarozu, lišmaniozu). Od 1968. do 2004. u Serološkom humanom laboratoriju pregledano je 17 780 uzoraka ljudi sumnjivih na parazitoze, a u istom je razdoblju u Serološkom animalnom laboratoriju obavljeno 6200 seroloških pretraga. U Zavodu se od sedamdesetih godina provode dijagnostičke metode, trihineloskopija i umjetna probava mesa svinja, a od 2009. osnovan je u i Laboratorij za dijagnostiku trihineloze. Od

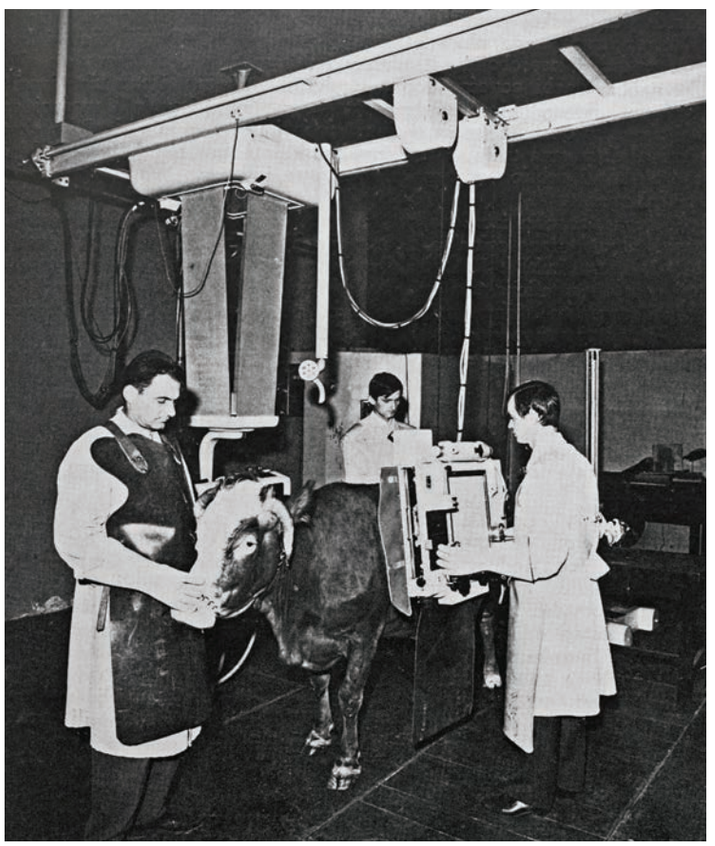

Rendgenska dijagnostika u okviru stručno-kliničkog rada Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (danas Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju). Desno je prof. dr. M. Šehić, dugogodišnji predstojnik Zavoda (ljubaznošću prof. emer. M. Šehića).

Klinički pregled pčelinje zajednice u okviru stručnog rada Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela sedamdesetih godina prošloga stoljeća (arhiva Fakulteta).

1968. do 2004. pregledano je u njemu više od 13 700 uzoraka mesa.
Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju započeo je s radom 1935., nakon što je nabavljen prvi rendgenski uređaj. Rendgenska je dijagnostika obavljana na životinjama koje su upućivale fakultetske klinike te veterinarske stanice i ambulante iz bliže okolice Zagreba. U početku rada Zavoda na pregled je dolazilo vrlo malo životinja. Pretežno su to bili konji i psi te koze (utvrđivanje gravidnosti, op. a.). Broj je pacijenata rastao iz godine u godinu, tako da je pred Drugi svjetski rat iznosio oko 500 godišnje. Za vrijeme rata postupno je opadao, a takav se trend nastavio sve do šezdesetih godina, kada je ponovno počeo rasti. Tada je od velikih životinja prevladavalo govedo, a od malih pas. Od 1935. do 1968. broj rendgenski pregledanih životinja iznosio je više od 20 000. Iako je Zavod u to vrijeme bio opremljen i uređajima za fizikalne metode liječenja, njihova je primjena bila mnogo manja negoli rendgenska dijagnostika. Relativno su često primjenjivane ultraljubičaste zrake kod različitih dermatoza i rahitisa te dijatermija kratkim valovima, osobito kod različitih upalnih procesa. Od termoterapije cjelokupnu hidroterapiju provodile su klinike same, tako da se uz dijatermiju nešto češće primjenjuju i drugi električni izvori topline (različite svjetiljke). Od 1970. do 2004. rendgenski je obrađeno oko 90 000 pacijenata. U početku je uz snimanje pasa i mačaka bio zastupljen i znatan broj konja, goveda i manji broj svinja. Broj snimljenih konja i goveda znatno je smanjen od 1985. nadalje.
Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela osnovan je 1936. i velik je dio njegove aktivnosti od samoga osnutka zauzimala laboratorijska dijagnostika uzoraka pčela i riba s terena koja je, osim za potrebe nastavnog i znanstvenog rada, pružala veliku pomoć pčelarskoj i ribarskoj privredi. Zbog naravi stvari to je bilo posebno važno za bolesti pčela, jer su se nastali problemi često rješavali već utvrđivanjem uzroka uginuća. Doda li se k tomu da djelatnici Zavoda nakon izvršene pretrage nisu javljali samo dijagnozu nego su u većini slučajeva davali i upute za liječenje i suzbijanje bolesti, očito je koliko je taj rad bio važan za pčelarsku privredu. Stoga je Zavod već od osnutka nastojao svoju stručnu djelatnost što bolje uvesti i proširiti. To je posebno uspjelo u bolestima pčela, tako da je krajem šezdesetih godina Uprava za veterinarstvo SRH Zavodu davala godišnju pripomoć, pa se sav rad na bolestima pčela obavljao besplatno. Od 1936. do kraja 1968. u Zavodu je obavljeno više od 12 200 pretraga pčela te pretraženo 730 uzoraka riba i rakova. Od sedamdesetih godina prošloga stoljeća laboratorijska dijagnostika ribljih bolesti bila je iznimno važna jer je u mnogim slučajevima bila znatna nadopuna dijagnostičkom radu u te-

renskim uvjetima, u okviru suradnje stručnjaka Zavoda s privrednim organizacijama, veterinarskom službom i korisnicima otvorenih voda. Valja napomenuti da je laboratorij za bolesti riba bio prvi i za virusne bolesti riba dugi niz godina jedini dijagnostički laboratorij u jugoistočnom dijelu Europe, a Zavod je tu svoju stručnu aktivnost razvijao i vodio prateći aktualne trendove i dijagnostičke metode u skladu s propisima vodećih međunarodnih organizacija za zdravlje. Laboratorijska dijagnostika bolesti pčela osamdesetih godina prošlog stoljeća činila je najopsežniji dio poslova na Zavodu koji na taj način zaprimao materijal za održavanje praktične nastave, stjecao spoznaje o pojavi i proširenosti pojedinih bolesti te time pomagao pčelarima i veterinarskoj službi pri suzbijanju bolesti na pčelinjacima. Uzorci odraslih pčela i pčelinjeg legla zaprimani za laboratorijsku dijagnostiku pristizali su iz svih dijelova Jugoslavije. S godinama se broj zaprimljenih uzoraka mijenjao, a djelatnici Zavoda o obrađenim rezultatima dobivenim pretraživanjem izvještavali su o pojavi i kretanju pojedinih bolesti pčela veterinarske službe i pčelarske organizacije. Od 1969. do 2004. u laboratorijima Zavoda pretraženo je 3898 uzoraka riba te 173 346 uzoraka odraslih pčela i saća s pčelinjim leglom.

Zavod za zoohigijenu osnovan je 1948. godine. U početku je njegov stručni rad bio skroman, no on se nakon afirmacije tog područja u proizvodnom procesu od 1958. nadalje intenzificira. Do kraja 1968. izrađeno je mnogo različitih izvještaja koji su tretirali probleme zoohigijene u govedarskoj, svinjogojskoj i peradarskoj proizvodnji. Članovi Zavoda bili su angažirani na akutnim problemima prakse, prije svega u okviru Centara za peradarstvo i svinjogojstvo. U Zavodu je od 1958. do 1968. u okviru analitičkog rada ukupno izrađeno 18 300 različitih izvještaja koji su tretirali probleme zoohigijene, pri čemu je obavljeno najviše mikroklimatskih mjerenja u stočarskim objektima, higijenskih ocjena kakvoće vode i analiza gnoja. U posljednjih je pedeset godina osuvremenjavanjem intenzivne stočarske proizvodnje novim tehnologijama držanja i smještaja postupno smanjen interes privrede za stručni rad iz zoohigijene, ponajprije izradama elaborata higijenske ocjene objekata, uključujući i kompleksna mikroklimatska mjerenja. Stoga se od početka devedesetih godina 20. stoljeća stručni rad sveo na higijensku ocjenu kakvoće vode od prosječno 300 pretraga godišnje, a od 2010. nadalje na pojedinačne analize uzoraka vode. Razlog je tomu nužno ovlašćivanje (akreditacija) laboratorija za ispitivanje higijenske kakvoće vode, što s obzirom na broj obavljenih pretraga godišnje i postojanje drugih akreditiranih laboratorija (Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba i dr.) nije provedeno u djelo.

Ambulantna je klinika osnovana 1952. godine. Imala je važnu ulogu u suradnji Fakulteta s veterinarskim ambulantama te na taj način promicala najnovije spoznaje u okviru stručno-kliničkog rada na Fakultetu neposredno na teren. Veterinarske su organizacije od naše klinike imale izravnu korist jer su vremenom mogle preuzeti dijagnostičke, terapijske i ostale metode našega rada koje dotad nisu bile uvedene na terenu. S druge pak strane studenti su stjecali kliničke iskustva i praktični rad u struci, što se nije moglo u tolikoj mjeri provoditi u nastavni na Fakultetu. Suradnjom Ambulantne klinike na terenu mogli su se dijagnosticirati i neki oblici kliničke patologije zarazne etiologije te prenijeti u praksu neki zahvati (ruminotomija) koje terenski veterinari nisu dovoljno poznavali. Stručnjaci Ambulantne klinike surađivali su i s farmama i tako, primjerice, među prvima uputili na važnost njege papaka, odnosno na štete koje nastaju zbog slabe njege i bolesti papaka kod mliječnih krava. Takav oblik suradnje Ambulantne klinike s terenom u bližoj oklici Zagreba provodi se do danas.

U novije vrijeme Zavod za bolesti peradi s klinikom znatno je intenzivirao stručnu djelatnost kliničkim radom u Ambulanti za ptice, koja je osnovana 2002. godine. Danas se u ambulanti liječe i egzotični kućni ljubimci, osobito gmazovi. Od osnutka ambulante do kraja 2004. pregledano je i liječeno oko 650 različitih ptica kućnih ljubimaca, a od 2005. do kraja 2017. ukupno je kroz ambulantu prošlo više od 3600 pacijenata. Od tog broja bilo je 3150 ptica i 450 gmazova. U zavodu se od 1993. provodi laboratorijska dijagnostika bakterijskih i virusnih bolesti peradi i drugih ptica. U laboratorijima Zavoda godišnje se pretražuje oko 2500 različitih uzoraka, tako da je do kraja 2004. ukupno pretraženo oko 27 500 uzoraka.

U svojoj su se povijesti i druge ustrojbene jedinice Fakulteta bavile ili se još uvijek bave intenzivnom stručnom djelatnošću, poput Zavoda za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane koji provodi analitički rad u ocjeni zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane. Već početkom tridesetih godina 20. stoljeća postaje jedna od prvih ustanova za ocjenu zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane u ovom dijelu Europe. Članovi Zavoda sudjelovali su u razvoju proizvodnje i prerade prehrambenih proizvoda, posebice mesarsko-kobasičarskog obrta i mljekarstva, a jednako tako bili su aktivni u izradi propisa iz veterinarsko-sanitarnog nadzora i normizacije kakvoće proizvoda. Pritom je Zavod njegovao suradnju s tijelima državne uprave, akreditacijskim tijelima i strukovnim udruženjima. U tom su smislu laboratorijima Zavoda izdana rješenja Ministarstva zdravstva i Ministarstva poljoprivrede

Detalj stručnoga rada u laboratoriju Zavoda za zoohigijenu (danas Zavoda za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja). Slijeva nadesno: tehnička suradnica V. Penović-Drageljević, asistent dr. Lj. Marjanović i asistentica dr. H. Ciszek (arhiva Fakulteta).

Korekcija zubala konja u okviru Ambulantne klinike pedesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Detalj iz Gradske klaonice u Heinzelovoj ulici prilikom pregleda trupova svinja tridesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

o ovlašćivanju za obavljanje analiza i superanaliza hrane koje su se provodile kroz upravne postupke (službeni uzorci), ugovorne poslove s privredom i brojne stručne projekte. Stručnjaci Zavoda također su sudjelovali u izradi projekata za izgradnju i unaprjeđenje objekata prehrambene djelatnosti.

3.29.2. Rad na stručnim projektima

Stručna djelatnost Fakulteta sagledava se kroz utjecaj rezultata dobivenih projekata na unaprjeđenje stočarske proizvodnje. Tako je, primjerice, 2000. realiziran pilot-projekt Veterinarskog fakulteta i Upravnog odjela za poljoprivredu Bjelovarsko-bilogorske županije pod nazivom *Potpora obiteljskim gospodarstvima Bjelovarsko-bilogorske županije*. Njime su bili obuhvaćeni odabrani proizvođači mlijeka koje su posjetili stručnjaci Veterinarskoga fakulteta. Tom su prilikom utvrđeni glavni problemi koji negativno utječu na proizvodnju mlijeka (neodgovarajući smještaj životinja, poremećaji u reprodukciji, neodgovarajuća mužnja, pojava mastitisa, neodgovarajuća hranidba i dr.). Na temelju toga Fakultet je za stočare, uključene u pilot-projekt, ali i sve ostale zainteresirane poljoprivrednike te terenske veterinare i poljoprivredne stručne službe, organizirao tematske seminare o unaprjeđenju proizvodnje mlijeka na obiteljskim gospodarstvima. Na kraju izvedbe projekta bilo je planirano utvrđivanje završnog stanja, odnosno koliko je edukacija utjecala na povećanje proizvodnje mlijeka, njegovu kakvoću i higijensku ispravnost te ekonomske učinke. Ostali projekti čiji su nositelji bili stručnjaci Veterinarskoga fakulteta odnosili su se na primijenjena istraživanja u seoskom području s utjecajem na razvoj seoskih gospodarstava i socio-ekonomske pokazatelje ruralnog razvoja uopće (tablica 76). Naime, projekti koje je financirala lokalna uprava – Grad Zagreb i Zagrebačka županija, odnosila su se na reprodukciju domaćih životinja, veterinarsko javno zdravstvo, javno zdravstvo i zaštitu okoliša. Pritom su neke od projekata idejno pokretale udruge poljoprivrednika i/ili proizvođača autohtonih i tradicionalnih proizvoda, pa su u suradnji sa znanstvenicima sudjelovali u zaštiti izvornosti, geografskog podrijetla ili tradicionalnog ugleda proizvoda animalnog podrijetla. Tako su neke robne marke, poput samoborske salame, pronašle svoje mjesto na tržištu.

3.29.3. Ostala stručna djelatnost

Stručni rad na ustrojbenim jedinicama Fakulteta provodio se i objavljivanjem stručnih rasprava od osobitog interesa za praksu te u suradnji s privredom. Stručni radovi objavljivani su u časopisima *Veterinarski vjesnik*, *Gospodarski list*, *Stočarstvo*, *Jugoslavenski veterinarski glasnik*, *Vetserum*, *Praxis veterinaria*, *Veterinarska stanica*, *Krmiva* i dr., a osobito je plodna suradnja bila s farmaceutskim tvrtkama, govedarskim, peradarskim i svinjogojskim farmama, ergelama, državnim dobrima, centrima za umjetno osjemenjivanje, mesnim industrijama, veterinarskim organizacijama i dr., prije svega radi unaprjeđenja pojedinih grana stočarske proizvodnje.
Bitan segment stručne djelatnosti Fakulteta jest provedba tečajeva za trajnu izobrazbu veterinara, koji su organizirani u skladu s aktualnim temama iz veterinarske prakse. Osim toga Fakultet je u povijesti provodio stručnu djelatnost kroz rad centara koji su bili organizirani prema vrstama životinja (peradarstva, svinjogojstva i govedarstva) i određenim područjima veterinarske djelatnosti (tehnologija namirnica animalnog podrijetla) te je imao važnu ulogu u organizaciji veterinarske službe u Hrvatskoj (osnivanje prve veterinarske ambulante u Oborovu, op. a.) i ustroju Veterinarske eksperimentalne stanice (danas Hrvatskog veterinarskog instituta, op. a.). Nastavnici Fakulteta sudjelovali su u radu strukovne škole, koja je neko vrijeme čak bila smještena u prostoru Fakulteta, te dali znatan doprinos u radu strukovnih društava i svojim aktivnostima pridonosili popularizaciji struke.

Tablica 76. Projekti financirani od tijela lokalne uprave prema abecedi voditelja projekata u razdoblju 2002. – 2004. godine

Voditelj	Projekt
Darko Gereš	Monitoring plodnosti mliječnih goveda na području grada Zagreba (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)
Hrvoje Mazija	Degradacija organskog otpada animalnog podrijetla na području grada Zagreba (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)
Hrvoje Mazija	Zaštita zdravlja peradi u slobodnom uzgoju (free range) na malim obiteljskim gospodarstvima s područja grada Zagreba (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)
Hrvoje Mazija	Proširenost bakterijskih i virusnih bolesti golubova grada Zagreba kao izvora zaražavanja ljudi i mogućnosti njihova suzbijanja (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)
Bela Njari	Samoborska salama – robna marka zagrebačke županije (Zagrebačka županija)

3.30. Međunarodna suradnja

3.30.1. Počeci i razvoj međunarodne suradnje

U početku ustroja Veterinarskoga fakulteta međunarodna se suradnja, kao i za vrijeme Veterinarske visoke škole, svodila na pojedinačne odlaske naših nastavnika u inozemstvo radi usavršavanja. Tako, primjerice, asistent na Kirurškoj klinici dr. O. Köster odlazi 1929. na kratku specijalizaciju u Giessen, a zatim u Hannover. Tom prilikom posjećuje i gotovo sve najpoznatije veterinarske visoke škole i fakultete na zapadu. Nakon povratka na Fakultet prenosi stečena iskustva s inozemnih klinika i postavlja modernije temelje našoj veterinarskoj kirurgiji. Godine 1935. boravi u Bugarskoj, gdje je upoznao dobro uređene i organizirane veterinarske ambulante, te prenosi stečena iskustva u provedbi terenske veterinarske službe u našoj zemlji (vidi 3.10. Uloga Fakulteta u osnivanju veterinarskih ambulanti). Doc. dr. B. Oklješa s Porodiljske klinike boravio je 1938. mjesec dana na istoimenoj klinici Veterinarske visoke škole u Beču. U to vrijeme i nastavnici tzv. teoretsko-eksperimentalnih zavoda odlaze na usavršavanje, poput asistenata u Zavodu za anatomiju, dr. T. Varićaka koji je kao stipendist Humboldtove zaklade boravio od 1936. do 1938. u Zavodu za anatomiju Medicinskog fakulteta u Würzburgu i u Anatomskom zavodu Veterinarskog fakulteta u Leipzigu, te dr. T. Cilige koji je 1937. boravio na usavršavanju u Zavodu za anatomiju Veterinarskoga fakulteta u Brnu. Godine 1938. zabilježen je jedan od prvih studijskih posjeta inozemnih stručnjaka našoj instituciji, a bio je to dolazak prof. dr. W. Bolza, direktora istoimene klinike Veterinarskoga fakulteta u Giessenu na Kiruršku kliniku našega fakulteta. Iste je godine zabilježen posjet arhitekta Z. Vrkljana i prof. J. Sakaŕa Veterinarskoj visokoj školi u Brnu, a zatim Veterinarskom fakultetu u Leipzigu, u svrhu izrade građevinskog elaborata za drugu fazu izgradnje teoretsko-eksperimentalnih zavoda Fakulteta. Posjeti arhitekta Vrkljana i nastavnika Fakulteta iznozemnim fakultetima uslijedili su i poslije, prilikom planiranja treće faze izgradnje klinika (vidi 3.4. Izgradnja, održavanje i obnova Fakulteta).

U Drugom se svjetskom ratu intenziviraju studijski posjeti inozemnih stručnjaka, pa je tako u studenom 1942. na Fakultetu boravio prof. dr. T. Bonadonna s Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Milanu i tom je prilikom održao predavanje iz umjetne oplodnje. U listopadu 1943. bio je u posjetu prof. dr. V. Stang s Poljoprivredno-veterinarskoga fakulteta u Berlinu te je održao predavanje o ulozi veterinara u unaprjeđenju stočarstva. Naši su nastavnici u to vrijeme boravili i na kraćim studijskim putovanjima (doc. dr. D. Ilančić, 1943., Berlin; prof. dr. R. Ganslmayer, 1944., Berlin) ili na duljim specijalizacijama (M. Šlezić, 1940. – 1941., Hannover, München, Giessen, Berlin, Leipzig i Beč; dr. J. Spalatin i dr. E. Vukelić, 1942. – 1944., Giessen; dr. Z. Dinter, 1942. – 1945., Berlin – Dahlem). Na prijelazu četrdesetih u pedesete godine 20. stoljeća pojedini asistenti Veterinarskoga fakulteta (dr. E. Topolnik i dr. S. Krvavica) zauzimanjem prof. dr. A. Štampara s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koji je tada bio predsjednik Svjetske zdravstvene organizacije, odlaze na usavršavanje na Medicinske fakultete u Švicarsku, gdje stječu određena iskustva i nakon povratka ih primjenjuju na Fakultetu (vidi 3.17.4. Znanstvena suradnja Fakulteta u biomedicini i zdravstvu).

Od sredine pedesetih godina djelatnici Fakulteta u sve većem broju odlaze na kraće ili dulje studijske boravke u inozemstvo (doc. dr. M. Kralj, Njemačka; doc. dr. I. Drežančić, Australija; prof. dr. I. Ehrlich, Engleska; dr. D. Petrović, Francuska; dr. J. Gorišek, Njemačka; prof. dr. M. Francetić, SAD; doc. dr. J. Marolt, Austrija; dr. M. Hajsig, Nizozemska; prof. dr. S. Forenbacher, Nizozemska i Danska; prof. dr. S. Rapić, SSSR i dr.) i stečena iskustva primjenjuju u znanstvenom radu na matičnim zavodima i klinikama. Fakultet sve više posjećuju i priznati međunarodni stručnjaci s drugih fakulteta i institucija (prof. dr. J. Jansen, Utrecht; prof. dr. D. Küst, Giessen; prof. dr. M. Seelemann, Kiel; prof. dr. A. Troškov, Sofija; dr. A. H. Gordon, London; prof. dr. A. Robertson, Edinburgh i dr.), koji su svoja znanja i stručna iskustva dijelili s našim djelatnicima. Nastavnici i pomoćno nastavno osoblje u to vrijeme organiziraju i skupne odlaske u inozemstvo. Tako je od 10. srpnja do 2. kolovoza 1955. organizirana stručna ekskurzija u Englesku, kao posjet tamošnjim veterinarskim fakultetima i drugim veterinarskim ustanovama. U ekskurziji su sudjelovala 23 djelatnika Fakulteta i tri predstavnika veterinarskih proizvodnih zavoda i veterinarskih stanica.

Skupina jugoslavenskih veterinara i nastavnika Fakulteta prilikom posjeta Bugarskoj 1935. godine. Gornji red drugi zdesna prof. dr. inž. O. Köster (arhiva Fakulteta).

Fotografija s tečaja za usavršavanje veterinara u Beču u rujnu 1954. godine. Slijeva nadesno: asistent S. Rižnar, asistent dr. V. Benko, prof. dr. A. Klobouk i prof. dr. Pšibl, University of Veterinary Sciences, Brno, Čehoslovačka, asistent dr. D. Petrović i doc. dr. M. Kralj (arhiva Fakulteta).

Posjet prof. dr. D. Küsta, predstojnika Ambulantne i porodiljske klinike iz Giessena početkom listopada 1955. godine. Slijeva nadesno: doc. dr. Z. Sestinski, prof. dr. D. Kust, prof. dr. B. Oklješa i doc. dr. M. Kralj (arhiva Fakulteta).

Naslov počasnog građanina prof. dr. S. Forenbacheru s Klinike za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji mu je dodijeljen 1970. u Hannoveru, Njemačka (arhiva Fakulteta).

U okviru međunarodne suradnje treba spomenuti gostovanje naših profesora kao predavača na visokoškolskim obrazovnim institucijama u inozemstvu te njihov rad u međunarodnim organizacijama. Tako je 1966. prof. dr. S. Forenbacher na poziv Veterinarske visoke škole u Hannoveru kao gostujući profesor predavao kolegij Metaboličke bolesti (*Stoffeechselkrankheiten*). Za zasluge u uspostavljanju i unaprjeđivanju znanstvene suradnje između Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Veterinarske visoke škole u Hannoveru dodijeljen mu je 1970. u Hannoveru naslov počasnog građanina. Prof. dr. N. Fijan je tijekom sveučilišne karijere proveo više od devet godina u inozemstvu, od toga sedam godina kao gostujući profesor na dva sveučilišta u SAD-u, Sveučilištu Auburn (1966. – 1968.) i Sveučilištu Arkansas (1992. – 1996.). Kao stručnjak za bolesti riba i akvakulturu Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO) dvije je godine boravio u Brazilu (1983. – 1985.). U vremenu koje je slijedilo i drugi su profesori predavali na visokoškolskim institucijama u inozemstvu, poput prof. dr. V. Mitina i prof. dr. M. Hadžiosmanovića koji su 1986. i 1987. na temelju međunarodne tehničke suradnje boravili na dužnosti profesora fiziologije, odnosno higijene i tehnologije namirnica na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta Al-Fateh u Tripoliju, Libija.

Od osnutka Fakulteta nastavnici su sudjelovali na brojnim međunarodnim kongresima, simpozijima i skupovima iz veterinarske medicine, što se posebno intenziviralo početkom šezdesetih godina, kada su povećana sredstva financiranja znanstvenoistraživačkog rada putem odgovarajućih fondova. Takav se oblik međunarodne suradnje postupno razvijao sve do 1991. godine. Tada je, naime, početak Domovinskog rata i nedostatak materijalnih sredstava negativno utjecao na međunarodnu aktivnost, pa se te i sljedeće godine bilježi mali broj sudjelovanja na kongresima i savjetovanjima u inozemstvu.

Tijekom 1993. povećana je međunarodna aktivnost zaposlenika koja se očituje predstavljanjem radova na međunarodnim kongresima u Australiji, Danskoj, Velikoj Britaniji, Njemačkoj, Poljskoj, Mađarskoj i Sloveniji. Tako je za hrvatsku peradarsku znanost i struku na 10. međunarodnom kongresu Svjetske organizacije veterinara i peradara, održanom od 16. do 19. rujna 1993. u Sydneyu, posebno važan prijem Hrvatskog ogranka u Svjetsko udruženje veterinara i peradara.

Međunarodna suradnja u tom se razdoblju provodila i organizacijom znanstveno-stručnih simpozija. U sklopu obilježavanja 75. obljetnice svoga postojanja Fakultet je početkom 1993. odlučio organizirati znanstveno-stručni sastanak pod radnim nazivom Znanstveni dani Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Imenovan je Organizacijski odbor u sastavu: predsjednik prof. dr. Đ. Sulimanović, prof. dr. A. Asaj, doc. dr. Lj. Bedrica, prof. dr. Z. Biđin, prof. dr. D. Hajsig, prof. dr. M. Herak, doc. dr. B. Kampl, prof. dr. I. Karadjole i prof. dr. J. Živković. Pod nazivom Veterinarska znanost i struka sastanak je održan 24. i 25. lipnja u Kongresnom centru Globus na Zagrebačkom velesajmu i na Veterinarskom fakultetu. Taj skup danas tradicionalno okuplja stručnjake iz veterinarske medicine iz zemlje i inozemstva i promiče naš fakultet na tom polju međunarodne prepoznatljivosti.

Na Veterinarskom je fakultetu 11. travnja 1994. održan međunarodni znanstveno-stručni sastanak Veterinarska medicina u Hrvatskoj i Njemačkoj povodom 325. godišnjice Sveučilišta u Zagrebu, 120. godišnjice moderne organizacije Sveučilišta u Zagrebu i 75. godišnjice našega fakulteta. Iste je godine Sveučilište u Zagrebu potpisalo ugovor o razmjeni znanstveno-nastavnog osoblja sa Sveučilištem Ludwig Maximilian, München. U okviru te razmjene na Veterinarskom je fakultetu u Münchenu u lipnju 1994. boravio doc. dr. B. Kampl. U isto je vrijeme na tom fakultetu radi usavršavanja boravila znanstvena novakinja M. Bošnjak (kasnije Pavlak). Suradnja s münchenskim fakultetom nastavila se i kasnije, pa je tako, primjerice, dr. E. Prukner-Radovčić bila tamo na studijskom boravku u ožujku 1996. godine.

U rujnu 1994. dekan prof. dr. T. Martinčić izvijestio je da je potpisan ugovor o znanstveno-stručnoj suradnji između Veterinarskoga fakulteta i Medicinskog fakulteta u Rijeci.

Ak. god. 1995./1996. Veterinarski je fakultet imao vrlo uspješnu suradnju s veterinarskim fakultetima u Münchenu, Minnesoti, San Antoniju, Ankari, Budimpešti, Beču i Ljubljani. Tako su u okviru suradnje s Veterinarskim fakultetom u Ljubljani naši profesori održavali dodiplomsku nastavu iz Biologije i patologije riba, Biologije i patologije pčela te Ekonomike stočarstva.
U suradnji s MZT-om na Fakultetu je boravila delegacija Volcani Center, Bet-Dagen iz Izraela, pri čemu su dogovoreni mogući programi suradnje. Suradnja s Institut National de la Recherche Agronomique (INRA) iz Francuske urodila je donacijom računalne opreme za Središnju knjižnicu i programa za kodiranje i katalogizaciju te posjetom stručnjaka koji su predložili osnovne smjernice za preuređenje i osuvremenjivanje Središnje i zavodskih knjižnica.
Na Svjetskom kongresu o higijeni hrane u Haagu Zavod za higijenu i tehnologiju namirnica Veterinarskoga fakulteta je zalaganjem predstojnika prof. dr. J. Živkovića učlanjen u Europsko udruženje za stalnu edukaciju i unaprjeđenje znanosti i tehnologije mesa (Education in Advanced Meat Science and Technology, EC-CEAMST) sa sjedištem u Utrechtu.
Predstavnici našega fakulteta boravili su na Klinici za preživače Veterinarskoga fakulteta u Ljubljani. Posjet je organiziran radi upoznavanja organizacije i djelatnosti Slovenskog udruženja za bujatriku, mogućnosti za osnivanje sličnog udruženja u Hrvatskoj te prisustvovanja 5. kongresu Mediteranske federacije za zdravlje i proizvodnju preživača.
Ak. god. 1997./1998. organiziran je posjet naših predstavnika Veterinarsko-medicinskom sveučilištu u Beču, tada jednom od najvećih i najsuvremenije opremljenih veterinarskih škola u Europi. Pritom je dogovorena mogućnost studijskog boravka naših mladih stručnjaka u trajanju od dva do tri tjedna u okviru točno definiranih programa.
Ak. god. 1998./1999. Veterinarski je fakultet posjetilo troočlano izaslanstvo predvođeno rektorom Sveučilišta veterinarske medicine u Beču prof. dr. J. Leibetsederom. Razmijenjene su informacije o programima studija na oba fakulteta te je dogovorena daljnja suradnja na specijalističkom osposobljavanju naših zaposlenika iz kirurgije i reprodukcije domaćih životinja.
Od ak. god. 1999./2000. međunarodnoj suradnji na Veterinarskom fakultetu pridaje se posebno značenje i po prvi je put to područje stavljeno na razinu prodekana (prof. dr. Lj. Pinter). Iste je akademske godine Veterinarski fakultet uključen u europsku organizaciju visokih učilišta koja djeluje pod nazivom European Centre for Strategic Management of Universities (ESMU) te je izravno učlanjen u program pod nazivom *The Dean´s Network* koji objedinjuje aktivnosti vezane uz planiranje, razvoj i izobrazbu rukovodećih struktura fakulteta i sveučilišta sa svrhom što boljeg upravljanja visokim učilištima.

3.30.2. Europska udruga ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE)

Europska udruga ustanova za veterinarsku naobrazbu (European Association of Establishments for Veterinary Education, EAEVE) osnovana je 1987. u Alfortu (Francuska) s ciljem promicanja, usklađivanja i unaprjeđivanja nastave i nastavnih programa na europskim učilištima veterinarske medicine. Među prvima je u Europi razradila trajni sustav prosudbe veterinarskih škola i time odredila visok položaj veterinarske medicine u europskom sustavu obrazovanja. Pritom treba naglasiti da je veterinarska struka jedna od sedam reguliranih struka u EU (prema Direktivi 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija to su: doktori medicine, medicinske sestre, doktori dentalne medicine, primalje, doktori veterinarske medicine, arhitekti i magistri farmacije, op. a.) i jedina je koja ima evaluacijski sustav razvijen u cijeloj Europi. Taj je sustav inicirala Europska zajednica još 1988. kako bi uspostavila usporedivost i sljedivost rada veterinarskih škola i naobrazbe. Nova smjernica EU-a sustav je 2005. proglasila neobveznim, no ostalo je mišljenje da je vrednovanje korisno za fakultete.
Rad EAEVE-a organiziran je na regionalnoj osnovi, a od 110 veterinarskih obrazovnih ustanova u Europi, 95 ih ima članstvo u toj udruzi, od čega su 84 ustanove ostvarile punopravno članstvo, a 11 ustanova je u statusu tzv. pridruženih članova. Veterinarski fakulteti iz određenih europskih regija međusobno surađuju i imaju svoga predstavnika u izvršnom vijeću EAEVE-a koji koordinira svim fakultetima iz regije i svake godine skupštini EAEVE-a podnosi izvješće o novostima u naobrazbi na tim fakultetima.
Veterinarski se fakultet Sveučilišta u Zagrebu članstvu EAEVE-a pridružio 1989., ali je svrstan među balkanske veterinarske škole što je tada za nas bilo nepovoljno.
Godine 1996. naš fakultet prvi put sudjeluje u radu skupštine EAEVE-a održane u Utrechtu. Tom je prilikom predstavnik Fakulteta, prodekan za poslijediplomsku nastavu prof. dr. J. Madić, izrazio stav da bi bilo primjerenije i povoljnije za naš fakultet da bude svrstan u skupinu zemalja tzv. istočnog bloka. Predsjednik EAEVE-a prof. dr. R. Halliwell (Royal College London, UK) prihvatio je tu primjedbu, ali u vezi s tim nije ništa poduzeto sve do 1998. godine. *Međutim, u namjeri povezivanja sa školama na regionalnoj razini obratili smo se, preko rektora Veterinarskog sveučilišta u Košicama, skupini srednjoeuropskih veterinarskih škola okupljenih u VetNEST mrežu. VetNEST su činile veterinarske škole u Beču, Brnu, Budimpešti, Košicama i Ljubljani te smo im uputili zamolbu da nas prime u svoje članstvo. O tim našim aktivnostima izvijestili smo i predsjednika EAEVE-a, kojem smo se pismeno obratili sa zamolbom da se Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu svrsta u skupinu škola „Istočno-srednjoeuropskih zemalja". To je i učinjeno na Skupštini EAEVE-a u Napulju 1998. godine, pa se naš fakultet pridružio skupini koja je obuhvaćala škole iz Poljske, Češke, Slovačke, Mađarske i Slovenije. U okviru Europske zajednice postojala je dugogodišnja težnja da se veterinari u svim europskim zemljama educiraju prema postavljenim standardima* (Veterinary Training Directive 78/1027/EEC od 18. prosinca 1978., op. a.) *i na taj način steknu diplomu s kojom se mogu zaposliti bilo gdje u Europi. EAEVE je tako preuzeo zadaću da razradi sustav prosudbe europskih škola sa svrhom poboljšanja veterinarske naobrazbe na svim europskim školama. Nakon probnog programa od 1985. do 1989. godine, koji je obuhvatio desetak fakulteta, 1991. uveden je permanentni sustav evaluacije veterinarskih škola u Europi na dobrovoljnoj osnovi, a ponajprije njih pedesetak u zemljama članicama EU-a. U početku je troškove prosudbi snosila Europska zajednica, a danas ih snosi ustanova koja želi biti vrednovana. Prosudba EAEVE-a nije obvezna, ustanove same odlučuju žele li joj se podvrgnuti. Prosudbu, prema točno utvrđenim kriterijima (Standard Operating Procedure, SOP), obično provodi skupina koju čini nekoliko eminentnih profesora iz određenih područja (zootehničkog, pretkliničkog, kliničkog područja i veterinarskog javnog zdravstva), iz različitih europskih ustanova. Oni ocjenjuju školu na osnovi uvida u njezin rad u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi, znanosti, međunarodnoj suradnji, cjeloživotnom obrazovanju i dr.*
Ustanova koja želi biti vrednovana mora pripremiti temeljitu i opširnu samoanalizu, utvrđenim smjernicama. Samoanaliza mora biti na engleskom jeziku, a potrebno ju je dostaviti Izvršnom odboru EAEVE-a najmanje dva mjeseca prije prosudbe. Na osnovi pisane Samoanalize i posjeta Fakultetu članovi prosudbenog tima EAEVE-a sastavljaju izvješće s prijedlozima za poboljšanje utvrđenog stanja ili pak s prijedlozima za uklanjanje nedostataka. Nađu li se nedostaci prve kategorije, fakultet ne može biti pozitivno ocijenjen (u: Madić, J., Z. Biđin, Z. Makek (1998): Neke činjenice i razmišljanja u povodu previzitacije Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od strane „Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu". Vet. stanica, 29 (4) 231- 238.).
Budući da se Veterinarski fakultet u Zagrebu zbog različitih okolnosti nije mogao nakon učlanjenja u EAEVE kandidirati za prosudbu, njegova je preliminarna prosudba provedena od 27. do 29. travnja 1998. godine. Proveo ju je Mr. S. T. Allman, koordinator sustava za vizitaciju EAEVE-a. Preliminarna je prosudba rezultirala upućivanjem na iznimno nezadovoljavajuću opremljenost i neprimjerene prostore, poglavito u kliničkom radu sa životinjama, kao i nedostatak praktičnog školovanja u području zdravlja stada. Zaključeno je da je okvirni datum za prosudbu u 2000. godini preambiciozan, s obzirom na iznimman napor koji bi bio potreban za uklanjanje uočenih nedostataka.
Treba naglasiti da je Veterinarski fakultet 1998. bio među prvim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu koje su se podvrgnule takvom vred-

novanju te time jasno pokazao da želi raditi u skladu s europskim normama koje vrijede za veterinarsku djelatnost. Osim toga radi što bržeg dostizanja razine najboljih veterinarskih učilišta u Europi na Fakultetu se ak. god. 1995./1996. započelo sa sustavnim uređenjem klinika, zavoda i laboratorija. Stoga je trebalo samo nastaviti tim smjerom, iako su postavljeni ciljevi uvelike ovisili o materijalnim sredstvima kojima je Fakultet raspolagao.
Prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. Lj. Pinter kao predstavnica Fakulteta prisustvovala je 13. godišnjoj skupštini EAEVE-a 18. svibnja 2000. u Beču. Tom je prilikom istaknuta namjera da prihvatimo vizitaciju za 2002., čije bi pozitivno rješenje pridonijelo ugledu Fakulteta.
Dana 19. svibnja 2000. održan je jednodnevni simpozij EAEVE-a o europskom sustavu vrednovanja na veterinarskim fakultetima i o mogućnostima dostizanja razine naobrazbe željenog profila veterinara do 2000. godine. Tom su prilikom uspostavljeni kontakti s rektorom Veterinarskoga sveučilišta u Beču prof. dr. J. Liebetsderom i dekanom Veterinarskoga fakulteta u Budimpešti prof. dr. L. Soltijem koji su prihvatili da nam pomognu u pripremama za vrednovanje.
U prosincu 2000. na sastanku s izaslanstvom Veterinarskoga fakulteta u Ljubljani dogovorena je bilateralna suradnja, nakon čega su asistenti sa Zavoda za patološku fiziologiju, Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju i Zavoda za farmakologiju i toksikologiju posjetili fakultet u Ljubljani. Cilj je posjeta bio dogovor o stručnom osposobljavanju u laboratorijskom radu te upoznavanje europskih normi i iskustava bitnih za opremanje laboratorija, kako bismo ih primijenili u našim laboratorijima. Stečena iskustva činila bi temelj za osnivanje manje stručne skupine znanstvenika koja će voditi brigu o uređenju svih laboratorija Fakulteta prema državnim i međudržavnim načelima.
Prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. Lj. Pinter boravila je na Veterinarskom sveučilištu u Beču od 5. do 9. veljače 2001., pri čemu je dobila uvid u sadržaj svih dijelova bečke Samoanalize iz 1997. kao i ocjenu i mišljenje koje je o sveučilištu dala ekspertna skupina EAEVE-a. Predstavljeni su joj ustroj i funkcioniranje VetNEST-a kao i pojedinosti o uvođenju ECTS bodovnog sustava na sveučilište.
Nakon konstituirajuće sjednice Povjerenstva za pripremu vizitacije EAEVE-a 15. siječnja 2001. intenzivirane su pripreme za podrobniju samoanalizu Fakulteta koju je trebalo pripremiti kao temeljni dokument o postojećem stanju. Pokrenuti su poslovi po radnim skupinama s koordinatorima koji su bili zaduženi za neposrednu suradnju s predstojnicima zavoda/klinika i, po potrebi, sa svim osobljem.

Bivši rektor Veterinarskoga sveučilišta u Beču prof. dr. J. Liebetseder u obilasku Zavoda za hranidbu domaćih životinja (danas Zavoda za prehranu i dijetetiku životinja) tijekom posjeta Fakultetu u veljači 2002. godine. Slijeva nadesno: prof. dr. V. Šerman, prof. dr. J. Liebetseder, prodekanica prof. dr. Lj. Pinter, doc. dr. N. Mas, znanstveni novak T. Mašek, dr. med. vet. i asistent Z. Poljak, dr. med. vet. (ljubaznošću prof. dr. N. Mas).

Iste su godine dovršene izmjene i prilagodbe prostora i nastavne opreme prema smjernicama EAEVE-a te je obavljen i čitav niz kontakata s većinom veterinarskih fakulteta koji, kao i naš fakultet, pripadaju EAEVE bloku srednje Europe. Na taj su način dobivene spoznaje od neprocjenjive važnosti za evaluaciju koja je bila predviđena za 2002. godinu.
U listopadu 2001. naš je fakultet posjetio predsjednik EAEVE-a prof. dr. T. Fernandes (Lisabon, Portugal), a u veljači 2002. bivši rektor Veterinarskoga sveučilišta u Beču prof. dr. J. Leibetseder. Oba su posjeta bila vrlo korisna kao pomoć u ostvarenju uvjeta potrebnih za ulazak u skupinu fakulteta koje je EAEVE uspješno evaluirao.
Vanjsko je vrednovanje provedeno od 7. do 13. listopada 2002. i zaključeno je na sastanku Obrazovnog vijeća u Bruxellesu u ožujku 2003. godine. Ishod je općenito bio povoljan, iako je utvrđen znatan nedostatak zbog nepostojanja odgovarajuće izolacijske jedinice na Klinici za zarazne bolesti domaćih životinja. Konačno, izvješće EAEVE-a o evaluaciji Fakulteta (Report on the visit to the Veterinary Faculty of Zagreb adopted by the Education Committee of the European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) and the Federation of Veterinarians of Europe (FVE) on 15 March 2003, op. a.) prihvatilo je Obrazovno vijeće EAEVE-a i FVE. Tako je okončano vrednovanje Fakulteta koji je, uz opću povoljnu ocjenu, skrenuo pozornost na nedostatak koji nije u skladu s direktivom 78/1027/EC (EU Veterinary Training Directives, op. a.) i njezinim dopunama.

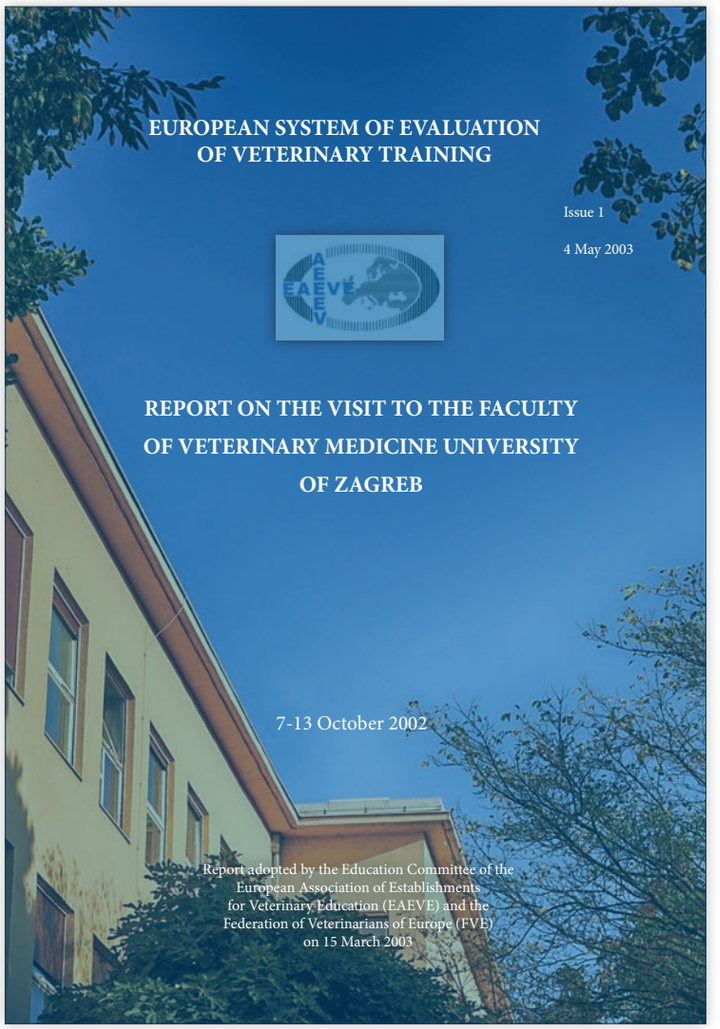

Naslovnica izvješća o vanjskom vrednovanju Fakulteta koje je EAEVE proveo u ožujku 2003. godine (arhiva Fakulteta).

Nakon uvida u preliminarno izvješće stručnjaka EAEVE-a odmah se pristupilo pregradnji i reorganizaciji prostora na Klinici za zarazne bolesti radi što bržeg uklanjanja nedostatka prve kategorije. Klinika je pregrađena u dva zasebna dijela: ambulanta i izolacijske jedinice za pojedine vrste životinja. Pismeno očitovanje sa slikovnim dokazima o korjenitoj rekonstrukciji Klinike za zarazne bolesti poslano je Obrazovnom vijeću EAEVE-a početkom listopada 2003. godine. Na sastanku Obrazovnog vijeća 31. listopada 2003. očitovanje je prihvaćeno te je donesena konačna odluka o uvrštenju Fakulteta na popis pozitivno ocijenjenih veterinarskih učilišta. To je bio povijesni događaj za Fakultet, tim više što takvu vrstu vrednovanja dotad nije prošlo nijedno visoko učilište u Hrvatskoj. Veterinarski se fakultet Sveučilišta u Zagrebu tako pridružio europskim fakultetima koji ispunjavaju europske norme, što znači da je diploma stečena na njemu jednaka onoj u Beču, Hannoveru, Gentu ili Kopenhagenu. To je značilo da se u visokoj naobrazbi iz veterine na neki način već ostvario ulazak u Europu, što je mnogim drugim djelatnostima, pa i cjelokupnoj hrvatskoj državi tek predstojalo. Upravo se to pokazalo točnim za vrijeme pretpristupnih pregovora s EU-om. Naime, prilikom razmatranja nastavnih planova i programa naših fakulteta u okviru tzv. reguliranih profesija uzeto je u obzir da se Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu nalazi na europskoj listi pozitivno ocijenjenih fakulteta. Stoga nismo trebali sudjelovati na sastancima u Bruxellesu gdje su drugi fakulteti bili pozvani da predstave usklađenost svojih nastavnih programa s direktivama EU-a. U sljedećem su razdoblju predstavnici Fakulteta redovito sudjelovali u radu godišnjih skupština EAEVE-a. Tako su 2004. dekanica prof. dr. Lj. Pinter i prodekan za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. J. Madić sudjelovali u radu 17. godišnje skupštine EAEVE-a od 26. do 29. svibnja u Lugu, Španjolska. EAEVE su tada činila 94 fakulteta iz 35 zemalja. Od izvješća i rasprava na skupštini valja izdvojiti izvješće koordinatora evaluacijskog sustava EAEVE-a dr. D. M. Allmana, koji je naglasio da se konačno izvješće o cjelokupnom previzitacijskom i vizitacijskom postupku i prosudbi vrednovane veterinarske škole iz država novih članica Europske unije redovito šalje Europskoj komisiji. Tako su informacije o fakultetima koji su prošli vizitacijski postupak dostupne svim tijelima EU-a i koriste se u pregovorima o pridruživanju u članstvo EU-a, što je bilo i naš slučaj.

3.30.3. Regionalno udruženje europskih veterinarskih fakulteta (VetNEST)

Regionalno udruženje europskih veterinarskih fakulteta (Veterinary Network of European Student and Staff Transfer, VetNEST) osnovano je 1993. radi razvijanja razmjene studenata i nastavnog osoblja među članicama udruge na temelju standarda koje je postavio EAEVE. Udrugu je u početku činilo pet punopravnih članica, tj. veterinarski fakulteti iz Austrije, Slovačke, Češke, Mađarske i Slovenije, a od ak. god. 1999./2000. u statusu promatrača nalazio se Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Naime, prvi je korak do punopravnog članstva zamolba za dobivanje statusa promatrača. VetNEST-u je trebalo predstaviti cjelovit kurikul Veterinarskoga fakulteta upotpunjen podacima posljednje samoanalize (1995. – 1998.) te preglednim sažetkom s nadopunom za godinu 1999. i potrebnom dokumentacijom. Iz priložene dokumentacije trebalo je biti vidljivo da smo prihvatili prijedloge vizitacijske skupine EAEVE-a kao i rezultat previzitacije objavljen u pismu koje nam je 2. svibnja 1998. uputio koordinator EAEVE-a S. T. Allman. Učlanjenje u punopravno članstvo trebalo je pričekati jer se ono po Statutu VetNEST-a može ostvariti tek nakon što EAEVE uspješno vrednuje Fakultet.
Već je sam status promatrača omogućio proširivanje međufakultetske suradnje u pripremama za vrednovanje, dobivanje informacija o aktivnostima redovitih članica u vezi s primjenom ECTS-a, rad na programu međusveučilišne suradnje zemalja EU-a sa zemljama partnerima iz regija Zapadnoga Balkana, Istočne Europe, Srednje Azije, Sjeverne Afrike i Bliskog Istoka koji potpomaže reformu visokoga obrazovanja (Trans-European Mobility Scheme for University Studies, TEMPUS), razmjenu nastavnog osoblja i studenata putem CEEPUS-a i zanimljiva zbivanja u razvoju profila veterinara i veterinarske struke u sklopu programa Vet 2020. Od punopravnih članica udruge prva je suradnja pokrenuta s Veterinarskim fakultetom u Ljubljani, a kasnije je proširena i na Sveučilišta u Beču, Brnu i s nekim drugim članicama. Pritom su nam kolege iz Ljubljane ponudili pomoć u pripremi za vizitaciju, a s kolegama iz Beča je, osim toga, dogovorena suradnja usmjerena na mogućnosti usavršavanja naših asistenata i znanstvenika na bečkom sveučilištu.
Na Godišnjoj skupštini VetNEST-a održanoj od 4. do 6. prosinca 2003. u Lipici u Sloveniji Veterinarski fakultet iz Zagreba i fakultet iz Wroclava, nakon priloženih izvješća o vrednovanju EAEVE-a, javnim su glasovanjem jednoglasno primljeni kao punopravni članovi VetNEST-a. Na taj je način VetNEST proširen s još dvije punopravne članice. Potpisani su bilateralni međunarodni sporazumi Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Brnu i Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani.
Predsjedništvo VetNEST-a bira se svake dvije godine rotacijom među punopravnim članicama. Izaslanici na skupštinama podnose godišnja izvješća o aktivnostima na svojim fakultetima (uređenje prostora, unaprjeđenje studijskih programa, pripreme za evaluaciju i dr.) te se raspravlja o razmjeni nastavnika i studenata u okviru CEEPUS-a. Raspravlja se i o drugim aktualnim pitanjima vezanim za studijske programe, iznose se prijedlozi za unaprjeđenje suradnje među članicama te se predstavljaju fakulteti kandidati za članstvo u VetNEST-u. Godišnja skupština VetNEST-a u 2004. godini održana je na Veterinarskom sveučilištu u Košicama 10. i 11. rujna kada se raspravljalo uglavnom o organizaciji nastave u skladu s Bolonjskom deklaracijom. Pokazalo se da učilišta imaju različita stajališta i pristupe prema bolonjskom procesu.

3.30.4. Srednjoeuropski program razmjene za sveučilišne studije (CEEPUS)

Srednjoeuropski program razmjene za sveučilišne studije (Central European Exchange Programme for University Studies, CEEPUS) jest program za uspostavu i razvoj tradicionalne akademske suradnje, odnosno razmjene studenata i nastavnog osoblja unutar zemalja potpisnica sporazuma. Vlade su se potpisivanjem sporazuma obvezale da će pokriti troškove razmjene, a korisnici sredstava jesu visoke škole zemalja potpisnica. Program je stupio na snagu 1. prosinca 1994., a njegove su osnivačice Austrija, Bugarska, Mađarska, Poljska, Slovačka i Slovenija. Hrvatska je CEEPUS-u pristupila 1995. i on danas broji 14 članica (navedenim su zemljama poslije pristupile i Češka, Rumunjska, Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija i Srbija).
Veterinarski je fakultet pristupio CEEPUS-u zahvaljujući članstvu u mreži veterinarskih sveučilišta i visokih škola VetNEST-a, a u njemu se, osim Veterinarskoga fakulteta iz Zagreba, nalaze i fakulteti iz Austrije (Beč), Češke (Brno), Mađarske (Budimpešta), Poljske (Wroclav), Slovačke (Košice) i Slovenije (Ljubljana).
Programom se osmišljavaju boravci studenata na veterinarskm učilištima te boravci akademskog osoblja s ciljem boljega međufakultetskog povezivanja. Na godišnjim skupštinama VetNEST-a određuje se broj studenata i nastavnika koji sudjeluju u razmjeni putem CEEPUS-a.
Prve razmjene studenata i nastavnog osoblja našega fakulteta putem CEEPUS-a ostvarene su u ljetnom semestru ak. god. 2001./2002. u okviru fakulteta iz VetNEST-a. U početku su stipendije za boravak naših nastavnika i studenata na inozemnim fakultetima u sklopu VetNEST-a trajale mjesec dana (kratkoročne stipendije), a nakon što je Veterinarski fakultet u Zagrebu uspješno prošao evaluaciju EAEVE-a ostvarena su nastojanja da se boravci naših nastavnika i studenata produlje na cijeli semestar (dugoročne stipendije).

Tablica 77. CEEPUS-ove stipendije ostvarene od ak. god. 2001./2002. do 2004./2005.

Akademska godina	Odlazne* CEEPUS stipendije Nastavnici	Odlazne* CEEPUS stipendije Studenti	Dolazne** CEEPUS stipendije Nastavnici	Dolazne** CEEPUS stipendije Studenti
2001./2002.	1	2	0	0
2002./2003.	3	12	1	0
2003./2004.	1	5	2	9
2004./2005.	4	4	0	7
Ukupno	9	23	3	16

* stipendisti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na stranim sveučilištima
** strani stipendisti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

U okviru CEEPUS-a od ak. god. 2001./2002. do 2004./2005. ostvareno je ukupno devet stipendija za nastavnike te 23 stipendije za studente Veterinarskoga fakulteta za boravke na stranim fakultetima, u okviru VetNEST-a. U istom su razdoblju na Veterinarskom fakultetu ostvarene ukupno tri stipendije za nastavnike te 16 stipendija za studente sa stranih fakulteta iz zemalja članica VetNEST-a (tablica 77).

3.30.5. Program TEMPUS

Program TEMPUS (Trans-European Mobility Scheme for University Studies) namijenjen je međusveučilišnoj suradnji zemalja EU-a sa zemljama partnerima sa zapadnoga Balkana, istočne Europe, srednje Azije, sjeverne Afrike i Bliskog istoka, a potpomaže reformu visokoga obrazovanja. Program je utemeljen 1990. i financiran je u okviru programa PHARE, jednoga od triju pretpristupnih instrumenata financiranih od EU-a kako bi se pomoglo zemljama srednje i istočne Europe u njihovim pripremama za ulazak u EU. Prošao je različite promjene, TEMPUS II, TEMPUS IIbis i TEMPUS III. U trećoj se fazi programu TEMPUS priključila i Hrvatska, 2000. godine. Godine 2004. Odbor za projekte Povjerenstva za znanstvenoistraživački rad i međunarodnu suradnju Fakulteta organizirao je i koordinirao aktivnostima u pripremi prijedloga projekta TEMPUS kojim bi se reorganizirala i unaprijedila nastava u skladu s preporukama EAEVE-a i Bolonjskom deklaracijom.
Koordinator projekta bio je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a regionalni partneri Veterinarski fakultet Sveučilišta u Sarajevu i Fakultet veterinarske medicine Sveučilišta u Skopju. Ugovaratelj projekta bilo je Sveučilište veterinarske medicine u Beču, a EU član konzorcija projekta Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani.
Projekt je predložen komisiji EU u prosincu 2004. pod nazivom *New Veterinary Curriculum – Development and Implementation*, no nažalost, odlukom Europske komisije, nije dobio financijsku potporu.

3.30.6. Ostale međunarodne aktivnosti

Jačanje međunarodne suradnje našega fakulteta posebno dolazi do izražaja od ak. god. 1999./2000., organizacijom kraćih stručnih posjeta istraživača različitih profila iz pojedinih područja veterinarske medicine, koji su do kraja godine 2004. održali desetak predavanja. Dio predavanja organiziran je u sklopu djelovanja Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu.

Ak. god. 2002./2003. Sveučilište u Zagrebu potaknulo je osnivanje Ureda za međunarodnu suradnju. Naime, zbog integracijskih zbivanja na europskim sveučilištima postojala je sve veća potreba za sustavnim praćenjem i planiranjem međunarodne suradnje. Na Veterinarskom je fakultetu u to vrijeme spomenuti ured već djelovao, no trebalo ga je nadograditi u organizacijskom i operativnom smislu.
Od ak. god. 2000./2001. do 2004./2005. učestali su posjeti dekana i drugih članova sveučilišnih zajednica Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (Ljubljana, Georgia, Lisabon, Brno, Udine, Ithaca, Giessen, Tripoli, Sarajevo i dr.), pa naši zaposlenici posjećuju fakultete u regiji i šire, radi poticanja razvoja bilateralne i multilateralne suradnje. Osim toga naše zavode i klinike posjećuje sve više stručnjaka iz cijelog svijeta radi uspostavljanja pojedinačne suradnje u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu. U tom razdoblju pa do kraja 2004. sveukupno je ostvareno četrdesetak posjeta. Također je sve veći broj posjeta stručnjaka iz inozemstva radi usavršavanja na našem fakultetu, dok naši zaposlenici istodobno sve više odlaze na specijalizaciju u renomirane veterinarske škole širom svijeta. Takvom je razvoju Fakulteta u okviru međunarodne suradnje pridonijelo njegovo približavanje europskim integracijama na osnovi pozitivnog vrednovanja EAEVE-a, usmjerivanje znatnih sredstava na uređenje i opremanje Fakulteta suvremenom opremom, ulaganje u usavršavanje mlađega nastavnog kadra te intenziviranje organiziranja međunarodnih skupova i kongresa s aktivnim sudjelovanjem velikog broja inozemnih stručnjaka. Ti su stručnjaci, boraveći na našem fakultetu, postali i promotori naše ustanove i njezine prepoznatljivosti, ponajprije u europskim razmjerima.
Veterinarski je fakultet od 1991. do 2004. bio organizator i suorganizator brojnih drugih međunarodnih i domaćih kongresa, simpozija i konferencija iz veterinarstva te drugih srodnih struka, koji su održani širom Hrvatske. Pritom treba istaknuti: I – III. hrvatski veterinarski kongres (1996.; 2000.; 2004.), Veterinarske dane (1992. – 2004.), 1. i 2. hrvatski simpozij o trihineli s međunarodnim sudjelovanjem (1999.; 2001.), I. – XI. međunarodno savjetovanje Krmiva (1993. – 2004.), I. – V. znanstveno-stručni simpozij Peradarski dani s međunarodnim sudjelovanjem (1994. – 2003.), I. – V. znanstveno-stručni skup iz DDD-a s međunarodnim sudjelovanjem (1993.; 1995.; 1998.; 2001:, 2004.), IV. srednjoeuropski bujatrički kongres (2003.) 1. hrvatsko-slovenski simpozij o egzotičnim i divljim životinjama (Zagreb, 2004.) i dr. Na tim su skupovima aktivno sudjelovali zaposlenici Veterinarskoga fakulteta, i to sa znanstvenim radovima iz svih područja veterinarske medicine. To je bila prilika i da se predstavi znanstvena produkcija Fakulteta, koja ide ukorak sa svjetskim trendovima u odabiru istraživačkih područja rada (projekti). Velik broj skupova profilirao se u tradicionalne susrete veterinarskih stručnjaka, što je obećavalo nastavak kontinuiteta u međunarodnoj prepoznatljivosti našega fakulteta u znanstvenom i stručnom radu na ovim prostorima.

3.31. Informatizacija Fakulteta

Prvi koraci u informatizaciji Fakulteta učinjeni su već 1973. kada je Savjet u suradnji sa Sveučilišnim računskim centrom (Srce) osnovao Komisiju za suradnju te dvije ustanove. Daljnje aktivnosti na informatizaciji tada su bile sporadične i temeljile su se na pojedinačnoj nabavi računalne opreme u okviru projekata.

Informatizacija Fakulteta započela je ak. god. 1990./1991. dodjelom namjenskih sredstava iz tadašnjeg MZT-a za nabavu elektroničkih računala za pojedine organizacijske jedinice Fakulteta te kupnju digitalne telefonske centrale koja omogućuje unutarnje umreženje računala organizacijskih jedinica i Knjižnice.

Godine 1991. započinje rekonstrukcija telefonskih instalacija jer dotadašnja mreža nije zadovoljavala potrebe za započetom informatizacijom Fakulteta. Savjet je u ožujku 1992. objavio nabavu prvog laserskog printera te odobrio kupnju prvoga fotokopirnog uređaja iz sredstava koje je za tu namjenu osiguralo resorno ministarstvo.

Ak. god. 1992./1993. pokrenuto je uključivanje Fakulteta u Hrvatsku akademsku mrežu računala (Croatian Academic and Reaserch Network, CARNet). Odlukom Koordinacijskog odbora za projekt CARNet pri Srcu, prema preporuci MZT-a, koje je i financiralo cijeli projekt, Fakultetu je, kao jednoj od oko polovice ustanova unutar zajednice hrvatskih sveučilišta, dodijeljeno jedno snažno računalo *radna stanica* (računalo s naprednijom opremom). Priključenje radne stanice na CARNet omogućilo je znanstvenicima na Fakultetu da putem operacijskog sustava Unix rabe tri vrste mrežnih usluga: TELNET za pristup upravljačkim naredbama sustava, protokol za prijenos podataka (*File Transfer Protocol*, FTP) i elektroničku poštu (*e-mail*).

U organizaciji Komisije za informatiku, bibliotečnu i izdavačku djelatnost i pod stručnim vodstvom prof. dr. I. Harapina u srpnju 1993. organiziran je prvi tečaj za osposobljavanje kadrova za korištenje CARNetove mreže.

Na temelju obveza koje je Knjižnica Fakulteta imala prema Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici (NSK) u to se vrijeme već redovito provodila katalogizacija znanstvenih radova u okviru sustava *Oracle* (komercijalna baza podataka). Također je, za potrebe Knjižnice, naručen računalni program za katalogizaciju literature. Nadalje, 1993. godine pokrenut je projekt informatizacije kliničkog rada te je u Knjižnici uveden sustav računalnog pretraživanja aktualne periodike pretplatom na diskete *Current contens*, što je olakšalo znanstveno-nastavnom osoblju provedbu znanstvenoistraživačkog rada na Fakultetu.

Na prijedlog Povjerenstva za informatiku, bibliotečnu i izdavačku djelatnost od siječnja 1994. započinje se s održavanjem informatičkih tečajeva s ciljem da se zaposlenici upoznaju s korištenjem radne stanice (osobito elektroničke pošte). Povjerenstvo je u svibnju 1994. razmatralo mogućnost uključenja čitavog Fakulteta u lokalnu računalnu mrežu, pri čemu je zaključeno da za potpunu realizaciju tog projekta od MZT-a treba zatražiti dodatna sredstva. No, nedostatan priljev sredstava znatno je usporio uvođenje informacijskog sustava u organizacijske jedinice Fakulteta.

U ak. god. 1995./1996. i 1996./1997. za uspješniji rad uprave nabavljena je potrebna računalna oprema te je MZT dodijelio informatičku opremu znanstvenicima na znanstvenoistraživačkim projektima koje je ono financiralo. Knjižnica svojom opremom nije zadovoljavala potrebe modernog sveučilišta i znanosti zbog čega je nabavljen i dio opreme potrebne za korištenje internetom (za studente i nastavnike).

Radna stanica Unix bila je nedovoljno iskorištena jer je radila samo u određenom vremenskom intervalu (rano jutro i/ili noć). Zbog toga je bila nužna preinaka radi kompatibilnosti radne stanice s budućom računalnom mrežom Fakulteta, pri čemu bi se i broj korisnika od tridesetak povećao na više od 150. U tijeku su bili i radovi na umreženju svih računala te ugradnja modema.

Hrvatska akademska i istraživačka mreža u veljači 1997. imenovala je prof. dr. I. Harapina, koji je od početka uključen u informatizaciju Fakulteta, koordinatorom CARNeta. Dekan ga je ovlastio da zastupa interese Fakulteta uime Hrvatske akademske i istraživačke mreže. Odgovoran je za primjenu i korištenje računalno-komunikacijskih i informacijskih resursa koje je CARNet stavio ustanovi na raspolaganje, a zadaća mu je organiziranje korištenja i primjene navedenih resursa kao i organiziranje izgradnje mrežnih informacijskih servisa Fakulteta. Početkom 1998. u Knjižnici je zaposlen A. Hrastnik, dr. med. vet., a jedna od glavnih odgovornosti bila mu je informatizacija Fakulteta.

U ak. god. 1997./1998. intenzivno se nastavlja s uvođenjem informacijskog sustava CARNet, jer je dotad na Fakultetu zbog nestašice sredstava izvedeno samo 40 % potrebnih radova. Ustrojena je učionica za informatiku koja je smještena u prostorijama Zavoda za stočarstvo (danas Zavoda za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju). Kasnije su i druge prostorije opremljene s računalima za potrebe nastave, poput učionice ispod Zavoda za patološku anatomiju, kojom se koristio Zavod za hranidbu domaćih životinja. Knjižnica je osuvremenjena dodatnom informatičkom opremom te programom za katalogizaciju knjižničnog fonda.

Na sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 1. listopada 1998. dekan je izvijestio da je Fakultet otvorio svoju internetsku stranicu http://www.vef.hr na kojoj se mogu naći osnovni podaci o organizaciji, nastavnim planovima i programima diplomske i poslijediplomske nastave, nakladničkoj djelatnosti i dr., a izradio ju je A. Hrastnik, dr. med. vet.

Ak. god. 1998./1999. započeo je s radom CARNetov sustav modemskih ulaza koji je služio akademskoj zajednici za pristup internetu. Također je započeta računalna katalogizacija udžbenika u Knjižnici. Radi priprema za proslavu osamdesete obljetnice Veterinarskog fakulteta internetske su stranice osuvremenjene i proširene predstavljanjem zavoda i klinika.

U ak. god. 1999./2000. i 2000./2001. dotadašnja ulaganja u informatizaciju i nastavak napora u tom smjeru dali su prve rezultate u osuvremenjivanju nastavnog procesa. Naime, u potpunu je nastavnu funkciju stavljena studentska računalna učionica s 20 računala Pentium. Učionica je povezana s internetom preko računala Host smještenog u Knjižnici, a od proljeća 2000. povezana je s CARNetom brzinom od 2

Jedna od prvih učionica s informatičkom opremom kojom se služio Zavod za hranidbu domaćih životinja (arhiva Fakulteta).

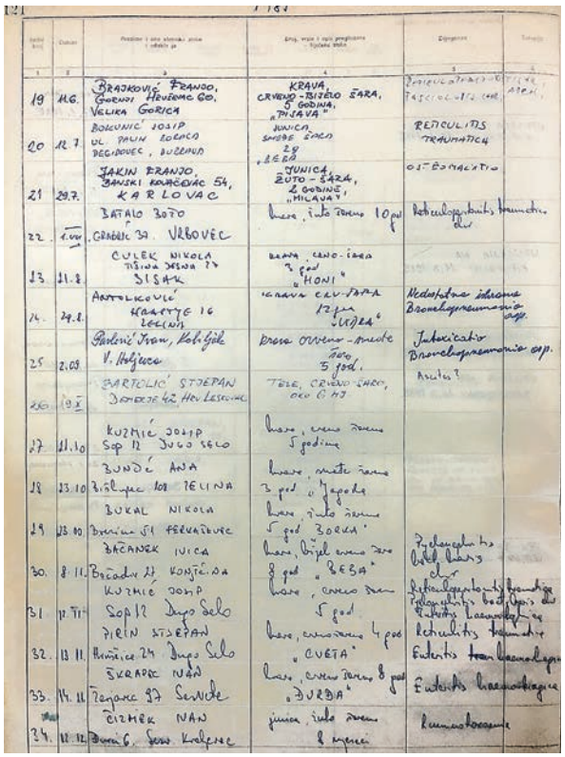

Ručno vođenje evidencije ambulantnih i kliničkih pacijenata prije uvođenja programskog protokola (arhiva Fakulteta).

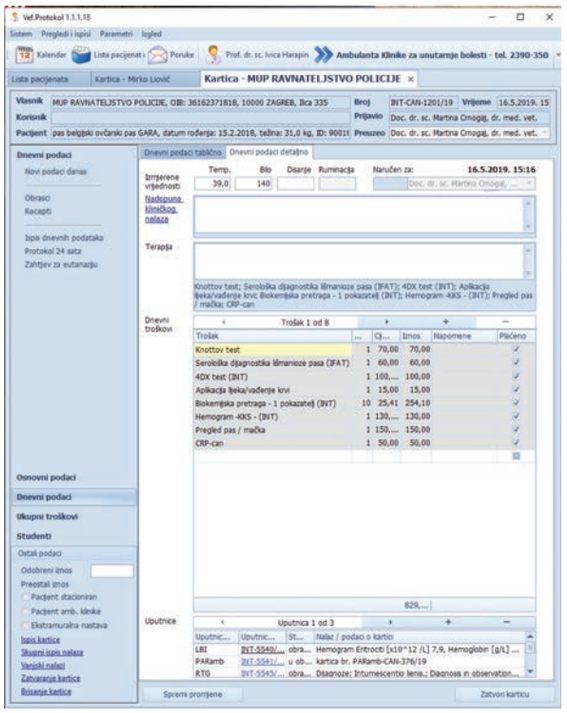

Suvremeni program za evidenciju ambulantnih i kliničkih pacijenata – Ambulantni protokol (arhiva Fakulteta).

MB u sekundi. Istodobno je uspostavljena i optička mreža s klinikama Fakulteta u kojoj je tada bilo umreženo dvadeset računala.
Unutar mreže u kliničkoj predavaonici umreženo je računalo s multimedijskim aparatom što je omogućilo da se, uz uobičajeno održavanje predavanja na multimediji, na velikom zaslonu prikazuju i internetski sadržaji.
Na Veterinarskom je fakultetu u to vrijeme bilo prijavljeno 730 zaposlenika i studenata koji su koristili 150 računala te mogli koristiti elektroničku poštu. U tijeku je bila katalogizacija knjižničnog fonda u Knjižnici i svim zavodskim i kliničkim knjižnicama.
Knjižnica je prostornim promjenama i obnovom računalne mreže dodatno dobila na funkcionalnosti. U studentskoj učionici s 24 sjedeća mjesta mogla su se koristiti četiri računala priključena na internet. U srednjem dijelu Knjižnice, namijenjenom nastavnicima, predviđeno je 15 radnih mjesta s četiri računala uz mogućnost korištenja interneta. Najveća prostorija Knjižnice dobila je 15 radnih mjesta kao i mjesto uz računalo za evidenciju periodike podsustava *Biomedicina*. U toj se prostoriji nalazilo i CARNetovo poslužiteljsko računalo.
U ak. god. 2001./2002. nastavljeno je umrežavanje računala u lokalnu mrežu Fakulteta. Srce i CARNet zamijenili su poslužiteljska računala za e-poštu i internetske usluge suvremenijom opremom. U program za vođenje knjižničnog poslovanja unesen je cjelokupni fond knjiga i časopisa koji se unosi u suradnji sa Sustavom znanstvenih informacija (SZI) *Biomedicina*. Osim toga, napravljena je i baza studenata te se započelo s uvođenjem računalnog sustava posudbe. Krajem 2001. naručen je projekt primjene računalnog programa za evidenciju ambulantnih i kliničkih pacijenata *Vef.Amb*. Program je od početka bio namijenjen svim ambulantama, a s njegovom se probnom uporabom započelo u lipnju 2002. godine. Autor i voditelj projekta primjene računalnog programa za vođenje podataka o objedinjenim ambulantnim i kliničkim pacijentima na Veterinarskom fakultetu bio je prof. dr. I. Harapin s Klinike za unutarnje bolesti, a razvoj programskog rješenja i održavanje povjereno je tvrtki Inter-Net d.o.o. S probnim korištenjem programa započelo se u lipnju 2002. godine.

Ak. god. 2002./2003. završeno je umrežavanje svih ustrojbenih jedinica Fakulteta. Ukupno je postavljeno 300 stalnih priključaka, što je omogućilo intenzivnije korištenje dostupnih znanstveno-stručnih baza podataka te korištenje e-pošte izvan Fakulteta i unutar njega.
Knjižnica je pratila suvremene informatičke promjene, a njezini su zaposlenici pohađali različite tečajeve i radionice radi dodatnog stručnog usavršavanja. Akademski korisnici svoje su radove počeli bilježiti u Hrvatskoj znanstvenoj bibliografiji *Croatian Scientific Bibliography* – CROSBI (izradio Institut *Ruđer Bošković*). Od ožujka 2003. na Fakultetu je omogućeno korištenje baza *CAB Abstract* i *Biological Abstract*.
Program za evidenciju ambulantnih i kliničkih pacijenata Ambulantni protokol stavljen je u punu funkciju na Klinici za unutarnje bolesti s kolegijem za kinologiju te u Centralnom kliničkom laboratoriju.
U ak. god. 2003./2004., u suradnji s tvrtkom EUROSCIENCE, Knjižnica je uključila disertacije obranjene na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u bazu podataka *European Veterinary Dissertation* (EVD). Na internetskoj stranici Knjižnice postavljeni su popisi *online* časopisa i baze podataka, popis knjiga koje su izdali nastavnici Fakulteta te popis diplomskih radova obranjenih od 1990. godine. Srce i CARNet započeli su rad na projektu Autentikacijske i autorizacijske infrastrukture (AAI@EduHr) temeljenom na CARNetovu sustavu modemskih ulaza.
Od ožujka 2004. postavljena je nova mrežna stranica Fakulteta obogaćena dodatnim sadržajima. Poslužiteljsko računalo za mrežnu stranicu i e-poštu nadograđeno je, a računalna mreža dodatno zaštićena postavljanjem antivirusnog programa *Sophos* na razini ustanove kao i sustava za obranu od nepoželjnih e-poruka (*spam*).
U ak. god. 2004./2005. proširena je infrastruktura lokalne fakultetske računalne mreže (LAN), obnovljena je aktivna mrežna oprema radi bolje komunikacije unutar Fakulteta te komunikacije s vanjskim korisnicima. Na poslužiteljskim računalima (UNIX, Windows 2003) poboljšana je programska podrška i postavljene su nove usluge (sustav automatske nadogradnje korisničkih računala i antivirusni sustav *Sophos Enterprise*).

3.32. Nastavnici i suradnici

3.32.1. Prva generacija nastavnika Fakulteta

Na prvoj sjednici profesorskog Vijeća 16. svibnja 1925. zaključeno je da se profesori Veterinarske visoke škole preimenuju u redovite profesore novoosnovanoga fakulteta, a njihovo je imenovanje uslijedilo 11. lipnja 1925. godine.

Prva generaciju činilo je osam profesora (E. Podaubsky, P. Gjurić, J. Sakař, L. Bosnić, S. Plasaj, F. Zavrnik, Lj. Jurak i M. Rajčević), a gotovo su svi diplomirali na Veterinarskoj visokoj školi u Beču te su uložili mnogo truda da što temeljitije savladaju povjerene im discipline i organiziraju rad na svojim ustrojbenim jedinicama. Svi su se razvili u vrsne nastavnike, a pojedinci u dobre organizatore. Većina njih držala je honorarnu nastavu iz drugih veterinarskih područja sve dok se do sredine tridesetih godina nije upotpunio veterinarski nastavni kadar od vlastitih diplomiranih stručnjaka koji su se za vrijeme studija istaknuli kao odlični studenti.

U petogodišnjem radu Veterinarske visoke škole profesori su stekli dragocjena iskustva u obrazovanju studenata prema tada suvremenom nastavnom programu, imajući pritom visoke kriterije ocjenjivanja. Imenovani profesori za stručne predmete usavršili su se u nastavnom i znanstvenom radu na bečkoj Veterinarskoj visokoj školi, tako da se može zaključiti da je Veterinarska visoka škola, a poslije Veterinarski fakultet u Zagrebu, još neko vrijeme u cijelosti bio organiziran prema uzoru na Beč. Završeni su veterinari stoga po stečenom znanju bili ravnopravni s kolegama koji su diplomirali na priznatim školama u inozemstvu.

Tijekom djelovanja Veterinarske visoke škole ulagani su napori da se iz temeljnih predmeta educiraju vlastiti nastavnici, međutim nakon osnutka Fakulteta nastava je još uvijek bila honorarna iz Farmakologije, Higijene mesa i mlijeka, Stočarstva i Porodiljstva. Savjet Fakulteta 23. studenoga 1929. izabrao je dr. R. Ganslmayera za docenta iz Farmakologije, a 12. listopada 1932. dr. Š. Debelića za docenta iz Higijene mesa i mlijeka, te 20. listopada iste godine dr. N. Ritzoffyja za izvanrednog profesora iz Stočarstva. Dana 21. svibnja 1932. Savjet je prihvatio prijedlog dr. B. Oklješe da prijeđe sa Zavoda za nauku o zarazama na Bujatričku kliniku te ga je 18. siječnja 1934. izabrao za docenta za Porodiljstvo domaćih životinja. Dotad je nastavu iz porodiljstva držao prof. N. Rajčević. Poslije su još neki nastavnici popunili slobodna mjesta za pojedine predmete, poput dr. I. Tomašeca, koji je 13. lipnja 1936. imenovan docentom za Biologiju i patologiju pčela i svilaca te prešao sa Zavoda za nauku o zarazama na novoosnovani Zavod za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca.

Od 1932. do 1941. osipa se prva generacija profesora Fakulteta. U lipnju 1932. umro je prof. dr. S. Plasaj, najistaknutiji znanstvenik iz te skupine nastavnika, ne dočekavši umirovljenje (vidi 9.2. Dekani Fakulteta).

Prof. E. Podaubsky, suplent i prvi rektor Veterinarske visoke škole, te matičar i prvi dekan Veterinarskog fakulteta u Zagrebu umirovljen je u prosincu 1934. godine. Na sjednici Savjeta 14. prosinca 1934., pri-

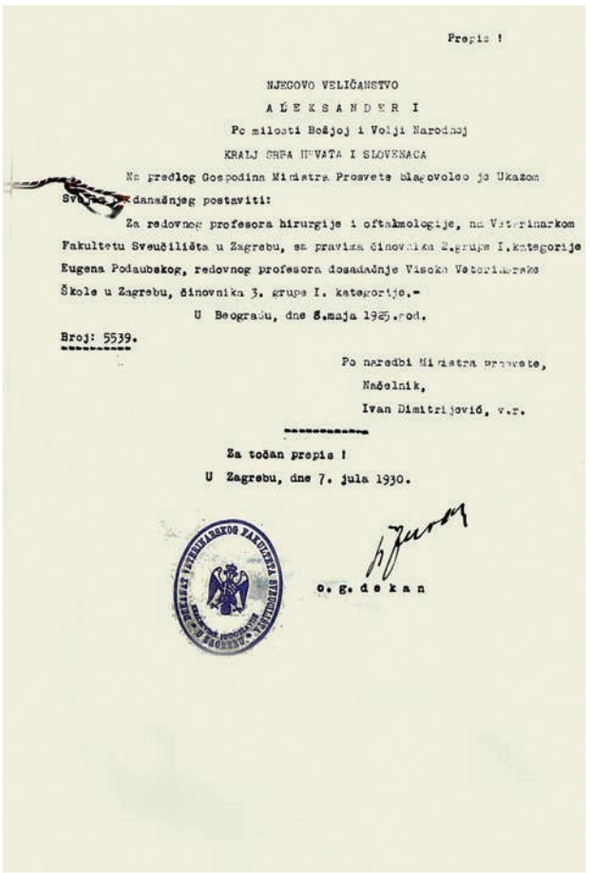

Prepis !

NJEGOVO VELIČANSTVO
ALEKSANDER I
Po milosti Božjoj i Volji Narodnoj
KRALJ SRBA HRVATA I SLOVENACA

Na predlog Gospodina Ministra Prosvete blagovoleo je Ukazom
[illegible] današnjeg postaviti:

Za redovnog profesora hirurgije i oftalmologije, na Veterinarskom Fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, sa pravima činovnika 2.grupe I.kategorije Eugena Podaubskog, redovnog profesora dosadašnje Visoke Veterinarske Škole u Zagrebu, činovnika 3. grupe I. kategorije.-

U Beogradu, dne 5.maja 1925.god.

Broj: 5539.

Po naredbi Ministra Prosvete,
Načelnik,
Ivan Dimitrijević, v.r.

Za točan prepis !
U Zagrebu, dne 7. jula 1930.

o. g. dekan

Prijepis odluke kralja Aleksandra Karađorđevića o imenovanju prof. Podaubskog za redovitog profesora kirurgije i oftalmologije na Veterinarsom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1930. godine (arhiva Fakulteta).

Doc. dr. Vinko Marochino (1882. – 1932.), deveti nastavnik Veterinarske visoke škole, odnosno Fakulteta, i prvi predstojnik Zavoda za parazitologiju. Medicinski fakultet završio je u Beču. Službovao je kao liječnik u ratnoj mornarici Austro-Ugarske Monarhije (1909. – 1918.) te u Bolnici milosrdnih sestara u Zagrebu (1918. – 1920.). Za asistenta na Morfološko-biološkom zavodu Medicinskog fakulteta u Zagrebu postavljen je u ožujku 1918., a u rujnu 1922. izabran za pristava u Zavodu za histologiju i embriologiju Veterinarske visoke škole. Godine 1927. postavljen je za docenta iz parazitologije na Fakultetu. Zbog posljedica tuberkuloze umro je u 51. godini života (arhiva Fakulteta).

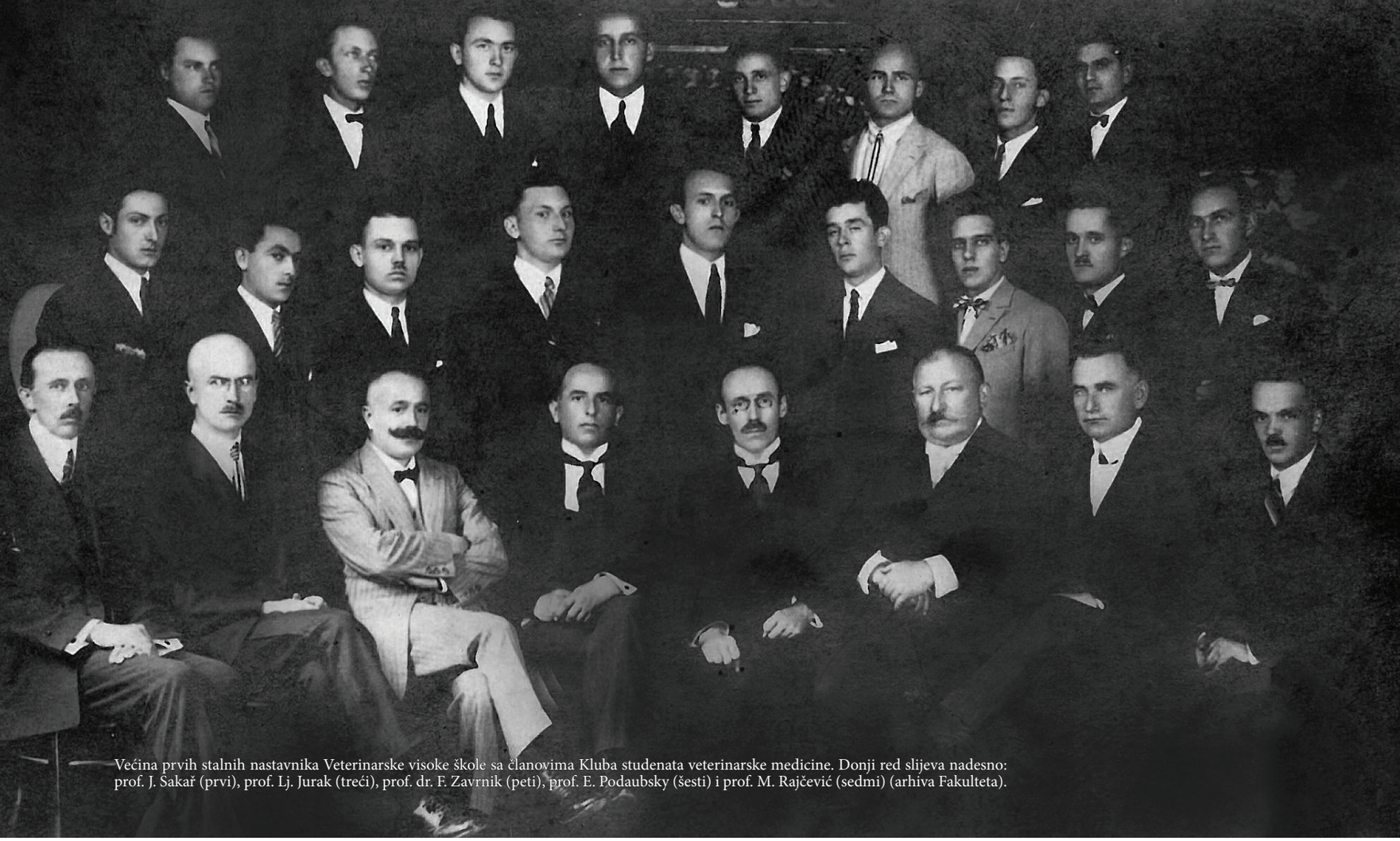

Većina prvih stalnih nastavnika Veterinarske visoke škole sa članovima Kluba studenata veterinarske medicine. Donji red slijeva nadesno: prof. J. Sakař (prvi), prof. Lj. Jurak (treći), prof. dr. F. Zavrnik (peti), prof. E. Podaubsky (šesti) i prof. M. Rajčević (sedmi) (arhiva Fakulteta).

je prelaska na dnevni red, dekan prof. dr. L. Bosnić *oprašta se toplim riječima od umirovljenog prof. Podaubskog. Ističe uspon Fakulteta od njegovog vrlo skromnog početka do današnje visine. Pri osnivanju sam prof. Podaubsky je danas okružen lijepim brojem starijih i mladih suradnika. Letimice spominje njegov rad u Szekésféhérvaru, Budimpešti, kotaru, inozemstvu i konačno u Zagrebu. Podvlači široko polje aktivnosti prof. Podaubskog, a naročito ističe njegov uspješan rad oko osnivanja, izgrađivanja i vodstva, koliko cijelog Fakulteta, toliko i Kirurške klinike i Zavoda. Prof. Podaubsky je ostavio snažnih tragova u struci, staležu i nastavi*. Umro je u listopadu 1935. (vidi 2.1. Rektori škole).

Prof. M. Rajčević 1938. napušta zagrebački fakultet i prelazi na Veterinarski fakultet u Beograd. Njegov je odlazak bio potaknut općim nezadovoljstvom zbog narušenih odnosa s drugim nastavnicima (vidi dodatak 13.).

Prof. M. Rajčević je prelaskom na beogradski fakultet obavljao različite dužnoti, a umro je prije umirovljenja, 1941. godine (vidi 9.2. Dekani Fakulteta).

Od preostalih nastavnika prve generacije, prof. Zavrnik prijevremeno je umirovljen 1941. godine u 54. godini života zbog politike i prijašnjeg razilaženja u mišljenju s drugim nastavnicima Fakulteta (vidi dodatak 14.).

Nakon umirovljenja bio je uhićen i do lipnja 1942. zatočen u logoru Stara Gradiška. Poslije završetka Drugoga svjetskog rata nastavlja svoj rad u Sloveniji (vidi 2.1. Rektori škole).

Prof. dr. P. Gjurić se u kolovozu 1941., zbog osobne sigurnosti, sklanja u Beograd (u zapisniku sjednice Vijeća od 24. rujna 1941. zabilježeno je da ga je redarstvo zbog pravoslavne vjeroispovjesti uhitilo, pa zalaganjem prof. Lj. Juraka ubrzo pustilo, op. a.), gdje je radio kao profesor Higijene podizanja, gajenja i ishrane domaćih životinja na Veterinarskom odsjeku Medicinskog fakulteta (Fakultet veterinarske medicine u Beogradu je tijekom Drugoga svjetskog rata bio dio tamošnjeg Medicinskog fakulteta, a voditelj Veterinarskog odsjeka bio je prof. dr. P. Gjurić, op. a.).

Neposredno prije početka Drugoga svjetskog rata nastavljeno je s popunjavanjem vlastitog nastavnog kadra. U to su vrijeme Fakultetu bila osigurana sredstva iz državnog budžeta za stalna radna mjesta nastavnika iz prirodnih znanosti. Vijeće je 24. lipnja 1940. izabralo dr. A. Režeka za izvanrednog profesora iz kemije, 18. listopada 1940. dr. Z. Lorkovića za izvanrednog profesora iz biologije, 9. rujna 1941. dr. S. Horvatića za izvanrednog profesora iz botanike te 13. veljače 1942. dr. B. Metzgera za docenta iz fizike. Na sjednici 20. svibnja 1942. izabran je dr. S. Rapić suplentom za nastavnika iz Patološke fiziologije. U to je vrijeme dr. Rapić već bio docent i predstojnik Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju te predstojnik Zavoda za fiziologiju, nakon sklanjanja prof. dr. P. Gjurića u Beograd. Time je na Veterinarskom fakultetu nakon gotovo dvadeset godina postojanja završeno s popunjavanjem vlastitog nastavnog kadra i konačno u cijelosti postavljena prva generacija nastavnika.

Prof. dr. P. Gjurić se nakon završetka rata, na poziv Fakulteta, 1945. vraća u Zavod za fiziologiju i nastavlja s radom obnašajući dužnost predstojnika.

Prof. Lj. Jurak radio je na Fakultetu do sredine 1945., obnašajući dužnost predstojnika Zavoda za patološku anatomiju. U svibnju 1945. uhićuje ga komunistička vlast i po kratkom postupku osuđuje na smrt zbog svjedočenja istine o masovnim grobnicama u Vinici (vidi 9.2. Dekani Fakulteta).

Preostala trojica od prve osmorice profesora (P. Gjurić, J. Sakař, L. Bosnić) umirovljena su 1951. odlukom Ministarstva za nauku i kulturu NRH (vidi životopise P. Gjurića i J. Sakaře pod 2.1. Rektori škole, odnosno životopis L. Bosnića pod 9.2. Dekani Fakulteta).

3.32.2. Izbori nastavnika i suradnika od osnivanja Fakulteta do 1945. godine

Protezanjem beogradskih propisa o Univerzitetu iz 1905. na zagrebačko sveučilište 1926. prihvaćene su detaljnije odredbe u vezi s izborom i postavljanjem nastavnika na zagrebačke fakultete, nego što je to bilo prema zakonskim odredbama iz 1874., odnosno 1894. godine. Prema tim odredbama nastavnici fakulteta bili su redoviti i izvanredni profesori, stalni i privremeni docenti, honorarni profesori i učitelji. Profesori su mogli imati asistente.
Za redovitog profesora mogao je biti pozvan priznati znanstvenik ili natječajem izabran kandidat koji je, osim doktorske diplome, svojim znanstvenim radovima potvrdio da samostalno i s uspjehom obrađuje struku za koju se bira. Za izvanrednog profesora mogao je biti pozvan ili natječajem izabran kandidat koji je, osim doktorske diplome, imao i samostalne znanstvene radove, *ali Fakultet ne nalazi da ga ti radovi dovoljno preporučuju za redovitog profesora*. Upražnjena katedra popunjavala se izborom priznatog znanstvenika ili stručnjaka, a u slučaju potrebe i natječajem koji je raspisivao rektorat nakon rješenja fakultetskog savjeta.
Fakultetski je savjet odlučivao hoće li se katedra popuniti pozivanjem ili natječajem. U prvom su slučaju predlagači bili dužni podnijeti pismeni izvještaj Savjetu, s podrobnim izlaganjem kvalifikacija kandidata. Nakon čitanja izvještaja glasovalo se za izbor kandidata. Ako bi Fakultet odlučio da se kandidat izabere javnim natječajem, tada je on slao svoju prijavu rektoru s naznakom javlja li se za redovitog ili izvanrednog profesora. Njihove je prijave rektor dostavljao fakultetu, a Savjet je određivao dvojicu među redovitim ili izvanrednim profesorima za referente. Izvještaj referenta trebao je biti u pisanom obliku i sadržavati prijedlog da se kandidat primi ili odbije. Savjet je, nakon čitanja izvještaja i rasprave, glasovao o izboru kandidata. Za redovitog odnosno izvanrednog profesora izabirao se kandidat koji je dobio apsolutnu većinu glasova od ukupnog broja redovitih odnosno izvanrednih profesora. Za izbor redovitih profesora glasovali su samo redoviti profesori Savjeta. Izbor redovitog ili izvanrednog profesora trebao je biti prihvaćen na Sveučilišnom savjetu te potvrđen od ministra prosvjete.
Pri postavljanju i biranju redovitih i izvanrednih profesora doktorska se diploma nije tražila od osoba koje su bile nastavnici Visoke škole ili su Visoku školu završile prije spomenutih propisa, a ispunjavale su ostale zakonske odredbe.
Docenti su se birali samo putem natječaja. Za docenta su mogle biti postavljene osobe koje su imale doktorsku diplomu i *za koje bi Fakultetski savjet našao da mogu raditi u kojoj znanstvenoj grani*. Docenti su se pet godina nakon postavljanja podvrgavali novom izboru. Ako ne bi bili izabrani, stavljali su se na raspolaganje Ministarstvu prosvjete.
Ako se katedra nije mogla popuniti redovitim ili izvanrednim profesorom ili stalnim docentom, fakultet je mogao za honorarnog profesora izabrati priznatog znanstvenika ili stručnjaka izvan Sveučilišta. Izbor honorarnih profesora obnavljao se svake treće godine.
Za predavanje vještina i živih stranih jezika postavljali su se, na prijedlog Savjeta, učitelji koji su morali imati kvalifikacije viših učitelja srednjih škola.
Asistenti su pripadali pomoćnom osoblju i birao ih je Savjet na prijedlog nadležnog profesora. Postojali su i tzv. suplenti, odnosno asistenti s diplomskim ili doktorskim ispitom, koji su sudjelovali u nastavi. U pomoćno osoblje pripadali su i kustosi, prosektori, preparatori i druga zvanja, a birali su se na isti način kao i asistenti.
Prvi zajednički jugoslavenski Zakon o univerzitetima iz 1930. donio je određene izmjene u izboru nastavnika u odnosu na zakonske odredbe iz 1905. i njegovih novela od 1919. do 1921. godine. Izvanredni profesor mogao je i bez natječaja biti izabran za redovitog profesora ako bi novim radovima stekao znanstvenu kvalifikaciju za redovitog profesora. Izvanredni profesor i univerzitetski docent birali su se na isti način kao i prema prijašnjim propisima.
Savjet Fakulteta birao je profesore i docente, a taj je izbor primao ili odbacivao Univerzitetski savjet. No bez potvrde ministra prosvjete i kraljeva ukaza nije se mogao postaviti nijedan izabrani profesor, što je upućivalo na arbitraran utjecaj režima pri njihovu imenovanju. Ipak, izbor mladih članova nastavničkih kolegija (docenata, asistenata) u okvirima odobrene sistematizacije radnih mjesta ostao je isključivo u nadležnosti sveučilišnih tijela. Da bi se potaknuo trajan znanstveni napor mladih znanstvenih djelatnika, Zakon je predviđao ponovni izbor docenta svake pete godine, a asistenta svake treće godine. Redoviti i izvanredni profesori nisu se ponovno birali.
Opća naredba Sveučilišta iz 1940. propisivala je postavljanje, imenovanje i unaprjeđenje nastavnika u granicama sistematiziranih i budžetom odobrenih radnih mjesta, pri čemu se uvjeti za izbor nastavnika nisu mijenjali u odnosu na prijašnji propis.
Zakonskom odredbom o hrvatskom sveučilištu iz 1941. odredbe koje su se odnosile na izbor i stalnost nastavnika suspendirane su na pet godina. U tom je razdoblju bilo predviđeno da profesore imenuje poglavnik, a ostalo nastavno osoblje ministar nastave (vidi dodatak 15).
Izbor nastavnika, znanstvenika i suradničkih zvanja provodio se nakon Drugoga svjetskog rata po propisima koji su bili zajednički za područje znanosti i visokog obrazovanja, a od druge polovice pedesetih godina na osnovi dviju skupina zakona, i to iz visokog obrazovanja i znanosti. Pritom su za vrijeme Jugoslavije postojali savezni i republički propisi iz tih područja. Radi dobivanja opće predodžbe o izborima u zvanja na fakultetima potrebno je navesti savezne i republičke zakonske propise iz obaju područja prema redoslijedu njihova donošenja.

3.32.3. Izbori nastavnika i suradnika (1945. – 1954.)

Na temelju Uredbe o privremenom stavljanju sastavnica Sveučilišta pod vrhovni nadzor stručnih ministarstava od 20. srpnja 1945. i Naredbe o izboru i nadležnosti rektora Sveučilišta u Zagrebu i o sastavu i nadležnosti Sveučilišnog senata od 23. listopada 1945. Fakultet je samostalno obavljao izbor nastavnika i suradnika, a Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva predlagalo je Predsjedništvu vlade NRH njihovo postavljanje. Formalno rješenje o postavljanju donosio je personalni odjel Predsjedništva vlade, a dekret je potpisivao glavni tajnik Vlade. Pritom su za svako postavljanje trebala biti osigurana sredstva u budžetu.
Senat Sveučilišta je 22. prosinca 1945. donio zaključak da se prijedlozi fakulteta za izbor nastavnika predlažu nadležnim stručnim ministarstvima preko Sveučilišnog senata, koji neće o njima davati mišljenja, ali će na taj način biti upoznat s radom fakulteta u tom smjeru. Isto bi tako i stručna ministarstva svoje odluke o imenovanju profesora i docenata dostavljala fakultetima preko Rektorata. Veterinarski je fakultet negativno reagirao na to pa je Vijeće 3. siječnja 1946. na prijedlog prof. dr. I. Babića jednoglasno zaključilo da je ta odluka Senata protivna duhu i slovu privremenog uređenja Sveučilišta kako je ono propisano Uredbom o stavljanju fakulteta pod nadzor ministarstava i Naredbom o izboru i nadležnosti Rektora Sveučilišta u Zagrebu, jer se njome krši autonomija fakulteta, znatno usporava rad i brzi napredak fakulteta. Taj je zaključak Vijeća upućen Rektoratu 5. siječnja 1946. godine. Prema zaključku Senata od 23. veljače svi su se prijedlozi za imenovanja novih nastavnika trebala slati na Ministarstvo preko Senata, iako su se predstavnici Veterinarskoga fakulteta protivili tom stajalištu. Na istoj je sjednici Senata prihvaćen zaključak da je za izbor redovitog profesora potrebna apsolutna većina glasova od ukupnog broja redovitih profesora, a za izvanrednog profesora apsolutna većina od ukupnog broja redovitih i izvanrednih profesora u Vijeću. Rješenja o imenovanju novih nastavnika dolazila su od Ministarstva poljoprivrede i šumarstva pa su tako, primjerice, u veljači 1946. rješenjima Ministarstva za sveučilišne docente imenovani sveučilišni asistenti dr. M. Delak i dr. M. Winterhalter. Rješenju o imenovanju prethodio je habilitacijski postupak i nastupno predavanje koje je dr. M. Delak održao 7. rujna, a dr. M. Winterhalter 19. listopada 1945. godine.

Propisi o habilitacijskom postupku na Veterinarskom fakultetu do 1926. bili su jednaki onima za provođenje habilitacije na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Te su godine propisi beogradskog univerziteta primijenjeni i na zagrebačko sveučilište te je habilitacijski postupak ukinut. No Općom naredbom Sveučilišta iz 1940. na zagrebačkom je sveučilištu ponovno uvedena habilitacija, te se ona provodila i na Veterinarskom fakultetu.
Osnovnom uredbom o prosvjetno-naučnoj struci od 15. kolovoza 1947. (Službeni list FNRJ, 68/1947) sveučilišna su zvanja raspoređena u sedam kategorija: asistent, stariji asistent, lektor, predavač, docent, izvanredni i redoviti profesor. Tom su uredbom uvedena zvanja stariji asistent i predavač.
Stariji asistent rukovodio je pripremnim i pomoćnim poslovima u vezi s nastavom i znanstvenim radom. Uvjet za stjecanje zvanja stariji asistent bila je fakultetska sprema i položen stručni (asistentski) ispit. Prema toj uredbi u zvanje starijeg asistenta bili su izabrani dr. A. Rako, dr. S. Matuka, dr. E. Vukelić, dr. S. Vatovac, dr. J. Marolt, dr. I. Drežančić, dr. B. Miklaušić i drugi. Predavač je držao nastavu iz određene specijalnosti, odnosno određene grane znanosti. Za izbor u to zvanje nije se tražila određena školska sprema, već iskustvo u praksi u određenoj specijalnosti. Vijeće je 13. srpnja 1948. za predavača iz veterinarske higijene izabralo dr. J. Ivoša, a 23. lipnja 1950. za predavača iz Interne I dr. B. Miklaušića. To su ujedno bili prvi izabrani predavači na Veterinarskom fakultetu.
Spomenuta je uredba regulirala i znanstvena zvanja, pri čemu je kandidat mogao biti izabran za višeg znanstvenog savjetnika, znanstvenog savjetnika, znanstvenog suradnika i asistenta instituta. Prema opisu osnovnih poslova viši znanstveni savjetnik rukovodio je posebnim visokoznanstvenim istraživanjima i znanstvenim planom skupine ili znanstvenih skupina u najvišim znanstvenim ustanovama i institutima. Znanstveni je savjetnik rukovodio znanstvenoistraživačkim radovima i sastavljao istraživačke planove u najvišim znanstvenim ustanovama ili institutima. Obavljao je istraživačke radove u okviru plana instituta ili znanstvene ustanove te se bavio pitanjima primjene znanosti i tehnike. Asistent instituta obavljao je pripremne i pomoćne poslove u vezi s istraživačkim i znanstvenim radom. Uvjet za stjecanje znanstvenih zvanja bio je završen fakultet ili visoka škola te pokazana sposobnost i uspjeh objavljivanjem znanstvenih radova. Uvjet za stjecanje zvanja asistent instituta bila je fakultetska, odnosno visokoškolska sprema i da je svojim radom, odnosno uspjehom na studiju pokazao da ima sposobnosti za rad i razvoj u određenoj znanstvenoj grani.
Ostala zvanja na fakultetima i znanstvenim institutima bila su laborant i preparator. Laborant je obavljao stručne laborantske te tehničke radove u vezi s istraživačkim i znanstvenim radom. Preparator je obavljao stručne preparatorske poslove. Za oba je zvanja bila potrebna srednja stručna sprema odgovarajuće specijalnosti.
Pripravnička služba na fakultetima i institutima postojala je za zvanja asistent, laborant, preparator i asistent instituta, a trajala je dvije godine.
Naredbom o rasporedu zvanja prosvjetno-naučne struke u vrste (Službeni list FNRJ, 86/1947) sva su spomenuta zvanja bila raspoređena u tri vrste: u prvu su bili uvršteni redoviti profesor, izvanredni profesor, viši znanstveni savjetnik, znanstveni savjetnik i znanstveni suradnik, u drugu docenti, predavači i lektori, a u treću stariji asistent, asistent instituta, asistent, preparator, laborant i dr. Te iste godine rješenja o postavljanju nastavnika na fakultete potpisivao je sam predsjednik Vlade. Uredbom Vlade NRH o osnutku Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole NRH iz kolovoza 1947. rješenja o postavljanju do 1950. donosio je predsjednik Komiteta uz suglasnost predsjednika Vlade. U tom se razdoblju raspravlja o uvjetima za izbor docenta, pa je tako 1948. Senat zaključio da je za izbor docenta na svim fakultetima potrebna, uz radove kandidata, i njihova habilitacija.
Naredbom o prosvjetno-naučnoj struci (Službeni list FNRJ, 92/1947) uvedeno je na znanstvenim institutima i zvanje viši znanstveni suradnik. Uvjet za to zvanje bio je završen fakultet ili visoka škola s određenim znanstvenim stupnjem i kandidatova afirmiranost u znanstvenoistraživačkom radu izvršavanjem i objavljivanjem znanstvenih radova.
Viši znanstveni suradnik obavljao je samostalan istraživački rad u okviru plana instituta ili znanstvene ustanove te se bavio pitanjima primjene znanosti i tehnike.
U siječnju 1948. rješenjem o postavljanju za službenike Saveznog instituta za veterinarsku službu znanstveni suradnici postali su doc. dr. D. Mikačić te asistenti dr. S. Audi, dr. M. Kovačević, dr. E. Topolnik i dr. Z. Setinski. Tijekom rada u Saveznom institutu za veterinarsku službu doc. dr. D. Mikačić izabran je u zvanje višeg znanstvenog suradnika. Do 1952. vratili su se na Fakultet doc. dr. D. Mikačić, dr. E. Topolnik i dr. Z. Setinski, pa se mogu smatrati prvim djelatnicima koji su imali znanstvena zvanja na Veterinarskom fakultetu. To ponajprije vrijedi za dr. Z. Setinskoga, koji u međuvremenu nije bio izabran u znanstveno-nastavno zvanje, već se vratio na Zavod i kliniku za fiziologiju i patologiju razmnožavanja s porodiljstvom kao znanstveni suradnik i bio je podložan ponovnom izboru u to zvanje.
Godine 1950. osnovano je Ministarstvo za nauku i kulturu NRH, pa nadležnost za potvrđivanje izbora nastavnika na fakultetima prelazi na njegova ministra. Odlukom o reorganizaciji Vlade NRH (NN 27/1951) ukida se, među ostalim, Ministarstvo za nauku i kulturu. Ukazom Prezidija Sabora NRH o izvršenju Odluke Sabora o reorganizaciji vlade (NN 30/1951) osnovan je Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH (SPNK). Savjet su činili ministar – predsjednik Savjeta i članovi koje je na prijedlog predsjednika Vlade imenovao Prezidij Sabora među predstavnicima znanstvenih, prosvjetnih i kulturnih ustanova, društvenih i profesionalnih organizacija i dr. Savjet je rješavao sva pitanja iz prosvjete, znanosti i kulture iz republičke nadležnosti, koji su Ustavom FNRJ, Ustavom NRH, saveznim i republičkim zakonima, propisima Vlade FNRJ i propisima Vlade NRH stavljeni u njegovu nadležnost. Iz spisa SPNK vidljivo je da je u njegovoj nadležnosti sve do 1954. bilo i potvrđivanje izbora nastavnika i suradnika na Fakultetu.
U prosincu 1953. dekan je izvijestio da je Sveučilišni senat zaključio da u popisu radova za postavljanje nastavnika budu odijeljeni znanstveni, odnosno stručni radovi od ostalih radova (publicističkih i drugih).

3.32.4. Izbori nastavnika i suradnika (1954. – 1957.)

Općim zakonom o univerzitetima (Službeni list FNRJ, 27/1954) nastavnici fakulteta bili su docenti, izvanredni i redoviti profesori. U suradnike su se ubrajali: asistenti, znanstveni i stručni suradnici, lektori i dr. Dakle, osim postojećih suradničkih zvanja na fakultetima se uvode zvanja znanstveni i stručni suradnik.
Spomenuti zakon uvodi instituciju ponovne izbornosti za docente i izvanredne profesore, koji se obvezno podvrgavaju novom natječaju i izboru nakon isteka svake pete godine od dana kada su birani u to zvanje. Savjet je na prijedlog Vijeća ili na vlastitu inicijativu u svako doba mogao raspisati natječaj za ponovni izbor nastavnika i prije isteka roka na koji su birani, ako je utvrdio da to zahtijeva unaprjeđenje znanstvenog i nastavnog rada u određenoj struci ili znanstvenoj disciplini. Odluku Savjeta o raspisivanju natječaja za ponovni izbor potvrđivao je Sveučilišni savjet.
Suradnici su se također birali natječajem te obnavljali prema zvanjima, i to za znanstvenog suradnika nakon pet godina, a za sva ostala suradnička zvanja nakon tri godine provedene u tom zvanju. U skladu s odredbama Općeg zakona Vijeće je u lipnju 1956. utvrdilo da treba raspisati natječaj za šest izvanrednih profesora, jednoga docenta i čak 29 asistenata. Poslije su još neki nastavnici trebali proći ponovni izbor u zvanja. Izbori su trebali biti najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu tog zakona, pa je u skladu s time Sveučilišni savjet zaključio da svi postupci za ponovni izbor trebaju biti dovršeni do 28. veljače 1958. godine.
Na fakultetima je bilo mnogo otpora uvođenju zvanja znanstveni suradnik. Isticalo se da se ne smije dopustiti da na istom fakultetu bude većina nastavnika koji rade i znanstveno i nastavno te manjina koja

radi samo znanstveno, jer su ovi drugi bili u mnogo boljem položaju, brže se razvijali i ubirali plodove svoga znanstvenog rada, dok su nastavnici bili preopterećeni i imali manje vremena za znanstvenoistraživački rad, prvenstveno na kliničkim predmetima. No ti su prijepori poslije riješeni statutom, pri čemu su djelatnici sa znanstvenim zvanjima bili, prema potrebi, uključeni u nastavni proces.
O uvođenju pojedinih zvanja raspravljalo se i na našem fakultetu. Tako se na sjednici Vijeća od 26. veljače 1953., dakle mnogo prije donošenja Općeg univerzitetskog zakona, raspravljalo o prijedlogu Društva nastavnika Sveučilišta u Zagrebu, podružnice nastavnika Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, da se na Sveučilištu uvedu zvanja stručnog i znanstvenog suradnika. Vijeće je zauzelo stav da nadležni organi vlasti trebaju izraditi nove detaljne propise za asistente jer je položaj asistenata, s obzirom na prinadležnosti, težak i za Sveučilište štetan, a da na Sveučilištu ne treba uvoditi nova zvanja stručnog i znanstvenog suradnika.
Podružnica društva nastavnika Sveučilišta i visokih škola Veterinarskog fakulteta predložila je da se raspravi o formiranju mjesta znanstvenih suradnika i stručnih suradnika u pojedinim zavodima i klinikama, pa je Vijeće u prosincu 1954. izabralo komisiju u sastavu: prof. dr. I. Ehrlich, prof. dr. E. Topolnik i prof. dr. J. Ivoš sa zadatkom da rasprave o definiciji, kvalifikacijama i postupku pri izboru te zaduženjima u radu zavoda, znanstvenih i stručnih suradnika Veterinarskoga fakulteta. Nakon rasprave prihvaćeno je mišljenje i prijedlog komisije da se raspišu natječaji za ukupno osam znanstvenih suradnika: po dva mjesta u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti, Zavodu za patološku anatomiju i Ambulantnoj službi, te po jedno mjesto u Zavodu za parazitologiju i nametničke bolesti te Klinici za unutarnje bolesti.
Ak. god. 1954./1955. izabrano je i na Sveučilišnom savjetu potvrđeno više znanstvenih suradnika iz redova asistenata koji su stekli uvjete za docente, ali nisu mogli biti birani u to zvanje jer su nastavnička mjesta za te predmete bila popunjena. U znanstvenog suradnika birana je osoba s doktoratom znanosti, koja je najmanje pet godina provela na nekom fakultetskom zavodu ili klinici, odnosno nekom drugom veterinarskom zavodu, i osposobila se za znanstveni rad u nekoj grani veterinarske medicine. Kandidati za izbor u znanstvenog suradnika trebali su imati objavljene znanstvene radove kojima su dokazali da vladaju problemima iz svojega znanstvenog područja. Komisija je prilikom postupka za izbor ocjenjivala kvalitetu tih radova. Osim već izabranog dr. Z. Setinskog, znanstvenog suradnika u Zavodu i klinici za fiziologiju i patologiju razmnožavanja s porodiljstvom, izabrani su znanstveni suradnici za druga znanstvena područja. Tom su prilikom na Vijeću 30. travnja 1955. u to znanstveno zvanje izabrani dr. M. Žuković, asistent Zavoda za parazitologiju (za parazitologiju); dr. M. Hajsig, asistent Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (za mikrobiologiju), dr. Z. Brudnjak, asistent Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (za zarazne bolesti) i dr. V. Turner, asistent Zavoda za patološku anatomiju (za patološku anatomiju). Vijeća je 28. svibnja 1955. za znanstvene suradnike izabralo dr. B. Maržana, asistenta Zavoda za patološku anatomiju (za patološku anatomiju) i dr. V. Benko, asistenta u Ambulatnoj službi (za nametničke bolesti), a 18. studenoga 1955. dr. D. Petrovića, asistenta u Ambulantnoj službi (za zarazne bolesti). Na natječaj za znanstvenog suradnika u Klinici za unutarnje bolesti nije se nitko javio, pa to mjesto nije ni bilo popunjeno. Znanstveni je suradnik bio dužan sudjelovati u nastavnom i znanstvenom radu prema planu ustrojbene jedinice u kojoj je radio. Dana 28. prosinca 1955. izviješteno je da je Sveučilišni savjet potvrdio sedam znanstvenih suradnika.
Donošenjem Općeg zakona o univerzitetima iz 1954. provodi se sveučilišna autonomija u izboru nastavnog i znanstvenog kadra, jer je potvrđivanje izbora nastavnika prešlo na Sveučilišni savjet, a izbor suradnika na Sveučilišni (naučni suradnik), odnosno fakultetski savjet (stručni suradnik i asistent). Sveučilišni je senat zadržao stajalište o nužnosti habilitacijskog postupka pri izboru novih nastavnika i ponovnom uvođenju naslova naslovnog docenta, ali je ta koncepcija, barem privremeno, odbačena Općim zakonom o univerzitetima.

3.32.5. Izbor nastavnika i suradnika (1957. – 2003.)

Od 1957. raščlanjuje se izbor zaposlenika visokoškolskih ustanova na dva zakona. Izbor nastavnika i suradnika provodio se prema Zakonu o Sveučilištu (NN 38/1957), a izbor djelatnika znanstvenih ustanova fakulteta (instituta) prema Zakonu o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 84/1957). Tako je bilo sve do 2003., kada su područja znanosti i visokog obrazovanja ponovno objedinjena u jedan Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003). U tom gotovo pedesetogodišnjem razdoblju izmijenilo se pet saveznih i republičkih zakona koji su regulirali znanstvenu djelatnost i izbor u znanstvena zvanja (1957., 1965., 1974., 1986. i 1993.) te osam saveznih i republičkih zakona o visokom obrazovanju i njihovih važnijih izmjena i dopuna koji su, među ostalim, propisivali izbor nastavnika i suradnika na fakultetima (1957., 1960., 1961., 1971., 1977., 1982., 1986. i 1993.) (vidi dodatak 16.).
Od navedenih propisa treba istaknuti savezni Zakon o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima iz 1960. godine (Službeni list FNRJ, 23/1960), kada izbor u pojedina znanstvena zvanja više nije bio ograničen samo na znanstvene ustanove fakulteta (institute), već se mogao provoditi na nastavnim ustanovama (zavodima) i katedrama. Republičkim Zakonom o organizaciji znanstvenog rada iz 1974. (NN 51/1974) po prvi je put istaknuto da znanstveno-nastavna zvanja na sveučilištima i fakultetima odgovaraju znanstvenim zvanjima (docent – znanstveni suradnik, izvanredni profesor – viši znanstveni suradnik, redoviti profesor – znanstveni savjetnik). Republičkim Zakonom o usmjerenom obrazovanju iz 1982. (NN 20/1982) uvode se matične komisije radi provođenja izbora u znanstveno-nastavna zvanja, a Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti iz 1986. (NN 14/1986) uvode se kriteriji za izbor u znanstvenoistraživačka zvanja, koji su znatno postroženi na temelju obaju zakona iz 1993. (NN 96/1993). U godinama koje su slijedile nastavljen je takav trend.

3.32.6. Struktura nastavnika od neovisnosti Hrvatske do Bolonjske reforme

Krajem ak. god. 1991./1992. na Veterinarskom su fakultetu bila zaposlena 73 zaposlenika u znanstveno-nastavnom zvanju, 3 predavača, 33 asistenta/viša asistenta (ne uključujući znanstvene novake) i 9 stručnih suradnika (tablica 78). U isto vrijeme na diplomskom studiju za stjecanje stručnog naziva diplomirani veterinar bilo je upisano na svim godinama studija ukupno 1 225 studenata (uključujući ponavljače), što se, s obzirom na broj nastavnika, negativno odražavalo na kvalitetu nastavnog procesa.
Znanstveno-nastavno vijeće je u veljači 1991. raspravljalo o kapacitiranosti Fakulteta te je zaključeno da upisnu kvotu treba uskladiti s kadrovskim i prostornim mogućnostima. Sljedećih je nekoliko godina korigiran broj upisanih studenata čime se smanjilo opterećenje nastavnika na prvoj godini studija, međutim i dalje je ostao problem njihova opterećenja na višim godinama studija.
U rujnu 1993. MZT je dostavio Fakultetu dopis u kojemu se izvješćuje da Fakultet ne može raspisati natječaj za prijem u radni odnos novih zaposlenika na novim radnim mjestima ili na mjestima koja su ostala upražnjena ako nema odobrenje Ministarstva. To je još više pogoršalo kadrovsku situaciju i negativno utjecalo na razvoj Fakulteta u sljedećem razdoblju.
Godine 1995. MZT je izdao suglasnost za popunu radnih mjesta za koja je Fakultet do tada sukcesivno upućivao zamolbe, s tim da neće osigurati sredstva za plaće za zaposlenike primljene u radni odnos bez

njegova odobrenja ni za zaposlenike primljene u radni odnos na privremeno ili trajno upražnjena radna mjesta.
Ak. god. 1998./1999. smanjuje se broj znanstveno-nastavnog osoblja zbog nagle smjene generacija (tablica 78). Tim problemima u to vrijeme svakako valja pridodati i obrnutu piramidu nastavnog kadra na nekim zavodima, kao i nedovoljan broj asistenata, osobito na klinikama. Uzrok toj pojavi treba tražiti u prijašnjoj restrikciji zapošljavanja mladih kadrova, zbog čega su se pojavile veće generacijske razlike koje zbog stasanja kvalitetnoga sveučilišnog nastavnika nije bilo moguće odmah riješiti.
U sljedeće četiri akademske godine i dalje se smanjuje broj znanstveno-nastavnog kadra, ali se povećava broj asistenata i viših asistenata, što će donekle ublažiti nedostatak znanstveno-nastavnog osoblja potrebnog za nesmetano održavanje pojedinih oblika nastave (tablica 78).
U godišnjem izvješću dekana prof. dr. Z. Biđina za ak. god. 1995./1996. i 1996./1997. navodi se: *U svibnju 1997. godine Veterinarski fakultet je upošljavao 279 djelatnika, pri čemu ih je 113 sudjelovalo u nastavi (32 redovnih profesora, 16 izvanrednih profesora, 20 docenata, 4 predavača, 10 viših asistenata, 14 asistenata, 2 mlađa asistenta, 6 stručnih suradnika). Ovakvo je stanje rezultat nepostojanja funkcionalne sistematizacije radnih mjesta. Naime, nemoguće je u kratkom roku promijeniti negativnu strukturu nastavničkog kadra (obzirom na dob i broj izvršitelja), jer je na nekim katedrama veliki broj profesora, dok se na drugim katedrama nastava osigurava produženjem rada umirovljenom ili se to predviđa profesorima koji su neposredno pred mirovinu. Zbog toga su ubrzani postupci za izbore mlađih kadrova pa, ako se time nastavi u budućnosti, postupno bi se ipak postigao željeni odnos nastavnika obzirom na vertikalu.*
U cilju promjene sadašnje situacije, na upražnjena mjesta umirovljenih nastavnika upošljavaju se asistenti koji su već u startu izabrani prema uputama Rektorskog zbora, Zakona o visokim učilištima, Statuta Sveučilišta i Veterinarskog fakulteta. Preporučeno je da su iz redova novaka za koje se već ipak može prosuditi predisponiranost i sposobnost. Osim toga, novi nastavni plan i program predviđa mnogo više praktičnog rada za što je potreban veći broj bolničara i drugog pomoćnog osoblja. Zbog toga, racionalizirajući broj nenastavnog osoblja, upražnjena mjesta u administraciji popunjavaju se pomoćnim djelatnicima u nastavi.
U novom mandatnom razdoblju (1997. – 1999.) dekana prof. Biđina nastojalo se i dalje u strukturi „ostalog osoblja“ racionalizirati broj zaposlenika u administraciji, a raspoložive koeficijente iskoristiti za povećanje osoblja neposredno uključenog u nastavu (bolničari i tehničari). Nastavni se kadar upotpunjavao iz redova znanstvenih novaka koji su radom na projektima pokazali sklonost prema istraživačkom i nastavničkom zvanju, što se moglo objektivno prosuditi s obzirom na broj godina koji su proveli na Fakultetu.
Ak. god. 2000./2001. raste broj znanstveno-nastavnog osoblja uz istodobno smanjivanje broja asistenata i viših asistenata, jer je određen broj viših asistenata stekao uvjete za izbor u docenta (tablica 78). Iste je akademske godine MZT uputio zahtjev fakultetima da izrade prijedlog mjera racionalizacije po grupama izdataka na zaposlene. Na temelju toga u veljači 2001. Veterinarski fakultet upućuje dopis Ministarstvu u kojemu se, među ostalim, navodi:
Iako je Fakultet Ministarstvu uputio obračun opterećenja nastavnika iz kojeg je razvidno da pojedino nastavno osoblje ima nastavno opterećenje iznad norme (poglavito nastavnici na klinikama i pojedinim zavodima) NE PRIMJENJUJE SE čl. 54. i 55. Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje te na Fakultetu niti jedan nastavnik od ministarstva ne prima uvećanje plaće za rad iznad norme.
Temeljem članka 39. Zakona o sustavu državne uprave, članka 21. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija te članka 28. Pravilnika o osnovama sustava financiranja visoke naobrazbe na javnim visokim učilištima, zbroj koeficijenata po Odluci Ministarstva znanosti i tehnologije za stalno zaposlene nastavnike i suradnike u 2000. godini iznosi 805,513. Na Fakultetu je stalno zaposleno nastavnika i suradnika ukupno 127 sa osnovnim koeficijentom ukupno 598,41 te dodatkom na plaću (mr., dr, izbor u i ili stalno zvanje)

Tablica 78. Struktura zaposlenika od 1991. do 2011. godine

Akademska godina*	Znanstveno-nastavna zvanja	Nastavna zvanja	Asistenti/viši asistenti	Znanstveni novaci	Znanstvenici	Stručni suradnici	Ostalo osoblje
1991./1992.	74	3	33	34	13	9	139
1992./1993.	75	3	26	33	13	10	144
1993./1994.	74	3	34	35	13	11	143
1994./1995.	72	4	32	25	13	12	140
1995./1996.	72	4	27	19	13	14	134
1996./1997.	68	4	26	22	11	7	130
1997./1998.	68	4	41	28	9	7	147
1998./1999.	61	4	48	25	8	6	149
1999./2000.	61	4	49	30	5	7	153
2000./2001.	66	3	44	34	5	7	155
2001./2002.	72	3	38	35	5	9	148
2002./2003.	78	3	35	30	3	9	147
2003./2004.	87	3	33	33	4	10	150
2004./2005.	89	3	22	34	3	10	155

* stanje na dan 30. rujna akademske godine navedene u tablici

ukupno 172,73, odnosno sveukupno 771,14 ili 95 posto od ukupno odobrenog ukupnog koeficijenta, iz čega je vidljivo da nastavnici Fakulteta niti do sada nisu u cijelosti koristili odobreni ukupni koeficijent.
Broj administrativnih i ostalih zaposlenih čije se plaće financiraju iz državnog proračuna (članak 19. stavak 4. Pravilnika o osnovama financiranja visoke naobrazbe), a čiji je zbrojni koeficijent također određen Odlukom Ministarstva znanosti, isto tako ne prelazi koeficijent, jer je odlukom ZKZ za zaposlenike koji pod neposrednim nadzorom nastavnika i suradnika sudjeluju u pripremi nastave ukupan koeficijent određen u veličini 187,562, a osnovni koeficijent na Fakultetu iznosi 159,93 te 16,478 za dežurstvo za 49 zaposlenih. Za stručne i administrativne poslove određen je koeficijent u veličini 198,176, a na Fakultetu 49 djelatnika ima ukupni koeficijent 146,56 dok je za poslove održavanja čistoće određen koeficijent 63,98, a 36 djelatnika ima ukupno 76,78 koeficijenta. Zbog specifičnosti nastave na klinikama (staje s pokusnim životinjama) nastavnici i suradnici s osnova dežurstva imaju ukupni zbrojni koeficijent 44,28.
Za Veterinarski fakultet za 2000. godinu odobreno je ukupno zbrojni koeficijent 1.321,17, a 271 zaposlenik Fakulteta i vanjski suradnici ukupno su koristili 1.216,31 koeficijent odnosno 92 posto. Važno je naglasiti da unatrag 7 godina na Fakultetu nije došlo do povećanja broja zaposlenih niti u nastavnom niti u pratećem osoblju.
Na temelju toga Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu nije imao osnova za smanjenje broja zaposlenika.

3.32.7. Doprinos nastavnika Fakulteta u unaprjeđenju veterinarstva

Nastavnici Fakulteta nisu bili fokusirani samo na svoju primarnu djelatnost u matičnoj instituciji, već su se zalagali i za unaprjeđenje veterinarstva u državi aktivnim sudjelovanjem u radu Jugoslovenskog veterinarskog udruženja (JVU) osnovanog 1921. godine. Udruženje je djelovalo putem sekcija, pri čemu su naši nastavnici, prof. J. Sakař, prof. dr. I. Babić, prof. dr. M. Francetić i dr., u početku radili u Zagrebačkoj, a nakon ustroja banovine kao teritorijalne uprave (1929.) u Savskoj sekciji. Tako se, primjerice, na godišnjem zboru te sekcije, od 13. do 15. rujna 1930., raspravljalo o važnim akademskim i stručnim pitanjima za unaprjeđenje veterinarske struke. U raspravi o veterinarskom obrazovanju predloženo je da se program Veterinarskoga fakulteta proširi nastavom o botanici, sistemskoj zoologiji, parazitologiji, stočarstvu, ribarstvu, pčelarstvu i ekonomiji poljoprivrede, a studij produlji na deset semestara. Glede organizacije veterinarske službe istaknuto je da za organizaciju struke, osim postojećih zakona, treba izraditi pravilnike kako se zakoni ne bi tumačili po slobodnoj volji. Zbor je također istaknuo da u interesu uspješnijeg suzbijanja zaraznih bolesti treba osnovati zavod koji bi proizvodio cjepivo i davao ih veterinarima po režijskim cijenama. Također je istaknuto da stočne bolesti uzrokuju velike štete stočnom fondu, jer se slabo koriste usluge veterinara. Stoga je predloženo da se u stočarskim centrima organiziraju samostalne veterinarske ambulante, a veterinarima omogući pravo držanja priručnih apoteka, kako bi lijekovi bili jeftiniji. Zaključno je bilo govora o ulozi Veterinarske komore u svrhu zaštite staležnih interesa. Uzmemo li u obzir da su tridesetih godina neki od tih prijedloga već provedeni u djelo (proširenje nastavnog plana drugim područjima i produljenje trajanja veterinarskog studija na pet godina, osnivanje i djelovanje Eksperimentalne veterinarske stanice, izgradnja prve veterinarske ambulante u Oborovu, donošenje Pravilnika o priručnim apotekama lekara i veterinara i drugih pravnih propisa iz područja veterinarstva), vidljivo je koliko je zapravo bilo važno djelovanje naših nastavnika i drugih veterinara za razvoj veterinarske struke u spomenutom udruženju.
Nastavnici Fakulteta bili su organizatori (prof. dr. Š. Debelić, prof. dr. S. Rapić) i aktivni članovi (prof. dr. I. Tomašec, prof. dr. A. Hubbauer, prof. dr. R. Ganslmayer i dr.) Hrvatskog veterinarskog društva, koje je osnovano na prijedlog Savske i Primorske sekcije JVU-a, na konstituirajućoj skupštini 22. listopada 1939. godine. Skupštini su prisustvovala 124 veterinara. U svom je pozdravnom govoru prof. dr. Š. Debelić istaknuo: *Svrha ove skupštine, kojoj prisustvuju izaslanici Primorske sekcije JVU, kao i mnogi kolege nečlanovi JVU, svima nam je već iz poziva poznata i jasna. Mi želimo donijeti zaključke o osnutku veterinarske komore i Hrvatskog veterinarskog društva, a tim u vezi i zaključak o potrebi reorganizacije JVU u Savez veterinarskih društava Kraljevine Jugoslavije.*
U vezi s razvojem političkih događaja koji, zahvaljujući nebrojenim žrtvama sa strane hrvatskog naroda, sa strane mnogih znanih i neznanih junaka, imadoše za posljedicu stvaranje Banovine Hrvatske, došli smo u sretnu mogućnost da u punoj mjeri izrazimo hrvatski narodni, kulturni i politički individualitet. Tim u vezi smo i mi hrvatski veterinari odlučili osnovati samostalno Hrvatsko veterinarsko društvo i veterinarsku komoru, koje ustanove imaju za neposredni zadatak poslužiti veterinarskom staležu, zvanju i struci, a posredno i cijelom hrvatskom narodu. I mi želimo biti samostalni, voditi sami o sebi brigu i kao veterinari i kao Hrvati. To ne znači da želimo kidati sve veze s našim prijateljima iz drugih dijelova države, već želimo s njima surađivati kao hrvati, a sve

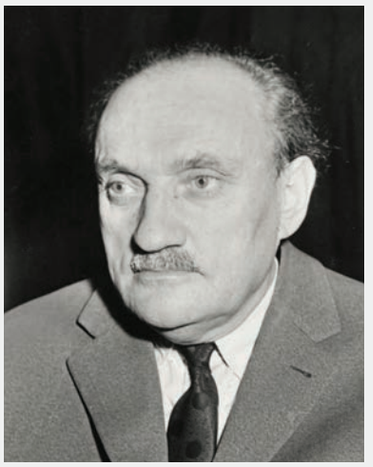

Prof. dr. Stjepan Rapić (1904. – 1978.), sveučilišni profesor (1934. – 1976.), predstojnik Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (1940. – 1974.), Zavoda za fiziologiju (1941. – 1945.) i Zavoda za patološku fiziologiju (1942. – 1954.), prodekan Fakulteta (1949./1950. – 1950./1951.), osnivač i predstojnik Ambulantne klinike (1953. – 1955.), predstojnik Seminara (kasnije Kabineta) za povijest veterinarstva (1957. – 1976.) i direktor Instituta za patologiju i terapiju (1959. – 1965.). Diplomirao je na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1934.). Odmah potom zaposlen je kao asistent na Medicinskoj klinici, a već je sljedeće godine premješten na Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju te upućen na specijalizaciju iz rendgenologije na Medicinski fakultet, a zatim i na Veterinarsku visoku školu u Beč. Nakon povratka sa specijalizacije preuzima vođenje Zavoda te zahvaljujući velikoj organizacijskoj sposobnosti uspijeva opremiti Zavod uređajima za praktičnu rendgenološku dijagnostiku i fizikalnu terapiju, uvrstivši tu ustrojbenu jedinicu među najbolje samostalne rendgenske veterinarske zavode u Europi. Doktorirao je s temom *Smještaj tekućine u pleluralnoj šupljini kod likvidotoraksa i likvidopneumotoraksa domaćih mesojeda* (1939.). Za docenta je izabran 1940., a za profesora 1945. godine. Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima, a za praksu su najvažnija njegova istraživanja metoda rendgenološke dijagnostike probavnih organa kod velikih domaćih životinja te pojedinih bolesti maternica i vimena. Tijekom svog radnog vijeka istaknuo se kao vrstan nastavnik iz više predmeta. Uz Rendgenologiju i fizikalnu terapiju predavao je i Patološku fiziologiju (1942. – 1952.), Fiziologiju (1941. – 1945.), Povijest veterinarstva (1957. – 1976.) i Radiobiologiju (1970. – 1976.), a idejni je začetnik i dugogodišnji predavač predmeta Uvod u veterinarsku medicinu (1952. – 1976.). Na njegov poticaj osnovana je sekcija za povijest veterinarstva Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske (1974.) i Savezna sekcija za povijest Veterinarstva Jugoslavije (1975.). Bio je jedan od urednika *Bibliografije naučnih radova Instituta za patologiju i terapiju Veterinarskog fakulteta 1960. – 1963.* (1964.), glavni urednik *Spomenice* povodom 50. obljetnice Veterinarskog fakulteta (1969.) i suautor u knjizi *Zaslužni veterinari Hrvatske* (1976.). Za cjelokupan doprinos u radu dobitnik je nagrade za životno djelo Sabora SR Hrvatske (1978.) (arhiva Fakulteta).

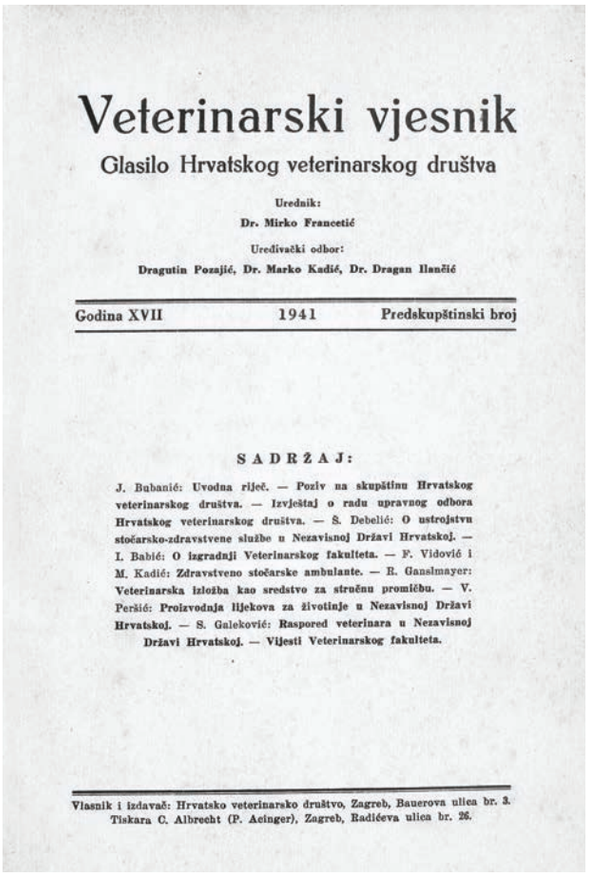

Veterinarski vjesnik

Glasilo Hrvatskog veterinarskog društva

Urednik:
Dr. Mirko Francetić

Uredivački odbor:
Dragutin Pozajić, Dr. Marko Kadić, Dr. Dragan Ilančić

Godina XVII 1941 Predskupštinski broj

SADRŽAJ:

J. Bubanić: Uvodna riječ. — Poziv na skupštinu Hrvatskog veterinarskog društva. — Izvještaj o radu upravnog odbora Hrvatskog veterinarskog društva. — Š. Debelić: O ustrojstvu stočarsko-zdravstvene službe u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. — I. Babić: O izgradnji Veterinarskog fakulteta. — F. Vidović i M. Kadić: Zdravstveno stočarske ambulante. — R. Ganslmayer: Veterinarska izložba kao sredstvo za stručnu promičbu. — V. Perišić: Proizvodnja lijekova za životinje u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. — S. Galeković: Raspored veterinara u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. — Vijesti Veterinarskog fakulteta.

Vlasnik i izdavač: Hrvatsko veterinarsko društvo, Zagreb, Bauerova ulica br. 3. Tiskara C. Albrecht (P. Aeinger), Zagreb, Radićeva ulica br. 26.

Naslovnica prigodnog broja *Veterinarskog vjesnika* povodom godišnje skupštine HVD-a 1941. godine (arhiva Fakulteta).

u korist promicanja veterinarstva i narodnog gospodarstva. Zato smo i spojili zaključak o osnutku HVD sa zaključkom o reorganizaciji JVU u Savez veterinarskih društava Kraljevine Jugoslavije. Na skupštini su prihvaćena Pravila HVD-a, koje je Banska vlast Banovine Hrvatske potvrdila 16. prosinca 1939. godine. Prema njima organizacijski odbor HVD-a činili su predsjednik prof. dr. Š. Debelić, tajnik dr. E. Kodrnja i blagajnik prof. dr. S. Rapić. Na prvoj redovitoj skupštini HVD-a 18. veljače 1940. u Anatomskom zavodu Veterinarskog fakulteta bira se novi Odbor HVD-a koji su činili predsjednik J. Bubanić (veterinarski odsjek Banske vlasti), potpredsjednik N. Krstulović (predsjednik Primorske sekcije), tajnik prof. dr. I. Tomašec (Veterinarski fakultet) i blagajnik S. Wilhelm (direktor Potkivačke škole). Početkom Drugoga svjetskog rata HVD je nastavio s radom, pa je tako 7. prosinca 1941. u glavnoj predavaonici Veterinarskoga fakulteta održana druga redovita glavna godišnja skupština. Za nju je uređen poseban primjerak časopisa *Veterinarski vjesnik* (predskupštinski broj), koji se pojavljuje kao nastavak (17. godište) nekadašnjeg *Veterinarskog vjesnika*, glasila Hrvatsko-slavonskog društva. U uvodnoj riječi tog primjerka predsjednik Društva J. Bubanić istaknuo je: *Ponovna pojava Veterinarskog vjesnika, stručno-staleškog glasila Hrvatskog veterinarskog društva, događaj je od prvorazrednog značenja za staleški i stručni život hrvatskih veterinara*. Kao temeljna zadaća Vjesnika navodi se *da s jedne strane uvijek pravovremeno upozna veterinare sa zadnjim tokovima veterinarske nauke, a s druge strane da pruži mogućnost veterinarima, da stečena iskustva i uspjehe saopće i drugima da se njima mogu poslužiti na dobrobit zajednice*. Za urednika *Veterinarskog vjesnika* izabran je prof. dr. M. Francetić. Širenjem rata na sve veće područje hrvatskog teritorija rad HVD-a postupno zamire što se odrazilo na redovito izlaženje *Veterinarskog vjesnika*. U to se vrijeme višekratno povećava članarina HVD-a, a mjesečnik *Veterinarski vjesnik*, zbog teškoća u pokriću troškova, izlazi rjeđe. Zbog općeg stanja u zemlji broj članova HVD-a i pretplatnika *Veterinarskog vjesnika* do kraja Drugoga svjetskog rata znatno se smanjio. Nakon oslobođenja zemlje, zbog različitih okolnosti, HVD prestaje s radom. Tri godine poslije, na prijedlog prof. dr. S. Rapića, pokrenuta je inicijativa za osnivanje novog društva veterinara. Na osnivačkoj skupštini, 3. do 5. travnja 1948. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, prihvaćena su pravila koja su odredila naziv društva u Društvo veterinara i veterinarskih tehničara NRH. Članstvom u Društvu nastavnici Fakulteta nastavljaju sa svojim izvanfakultetskim aktivnostima u razvoju struke. U suradnji s društvom organiziraju se tečajevi za izobrazbu terenskih veterinara i održavaju predavanja po svim podružnicama društva o najaktualnijim veterinarskim temama. Stručnjaci Fakulteta za potrebe terenskih veterinara pišu prvi veterinarski priručnik (1953.), sudjeluju u organizaciji Prvog kongresa veterinara Jugoslavije u Zagrebu (1953.), objavljuju rasprave o bitnim problemima veterinarske djelatnosti, prevode stručne knjige iz najzanimljivijih područja veterinarstva te izdaju brošure za potrebe promidžbe veterinarske djelatnosti. Na traženje Radio-televizije Zagreb Upravni odbor Društva imenovao je prof. dr. M. Francetića za stručnog suradnika njihove poljoprivredne emisije.

Fakultet je Društvu ustupao svoje dvorane za održavanje skupština, plenuma i različitih sastanaka, tako da su bitne odluke o unaprjeđenju veterinarske djelatnosti donesene u njegovim prostorijama. Veći broj stručnjaka Fakulteta bili su članovi društva, a neki su od njih dali osobit doprinos njegovu radu (prof. dr. S. Rapić, prof. dr. J. Ivoš i prof. dr. M. Sviben).

Godine 1961. dosadašnji naziv Društva mijenja se u Savez društva veterinara i veterinarskih tehničara NRH, pri čemu profesori Fakulteta nastavljaju djelovati u Savezu. Organizira se savjetovanje o problemima intenzivne svinjogojske i peradarske proizvodnje te priprema drugo izdanje veterinarskog priručnika (1961.). Tih, šezdesetih godina od nastavnika Fakulteta posebno se istaknuo prof. dr. M. Kralj, koji je dulje vrijeme bio tajnik Saveza.

U sklopu Saveza organiziraju se i osnivaju brojne stručne sekcije koje su redovito vodili stručnjaci Fakulteta. U okviru rada sekcija redovito su bili nositelji ne samo stručnih djelatnosti, nego i manifestacija kulturnog života veterinara. Šezdesetih godina u okviru Saveza djelovalo je šest takvih sekcija: patologija i terapija, zaraze i mikrobiologija, higijena živežnih namirnica animalnog podrijetla, reprodukcija domaćih životinja, parazitologija i kulturno-umjetnička sekcija.

Savez je na prijedlog prof. dr. S. Rapića ustanovio nagradu popularno nazvanu *Oskar*. Radilo se zapravo o skulpturi Ždrijebe u propnju, koja se dodjeljivala najzaslužnijim veterinarima i veterinarskim stanicama. Prva je takva nagrada dodijeljena 1967. direktoru veterinarske stanice Varaždin dr. V. Novaku i veterinarskoj stanici Slavonski Brod. U skladu s današnjim Pravilnikom o nagradama HVK skulptura Ždrijebe u propnju, rad akademskog kipara Š. Klaića, dodjeljuje se svake četvrte godine kao nagrada za životno djelo i to zaslužnim pojedincima za dugogodišnji uspješan rad iz područja veterinarstva te za doprinos radu Komore.

Godine 1976. održana je I. konferencija veterinara i veterinarskih tehničara SRH u Zagrebu, a za njezinu je pripremu imenovan tročlani odbor u kojemu je sudjelovao prof. dr. M. Sviben. Na toj su konferenciji prihvaćene glavne smjernice za daljnji rad veterinarske službe.

Godine 1980. nastavnici Fakulteta su putem Saveza sudjelovali u radu desetak stručnih sekcija. O radu sekcija raspravljalo je Predsjedništvo Saveza u ožujku 1981., pri čemu je zaključeno da su Sekcija za DDD (prof. dr. A. Asaj, dr. M. Vučemilo), Sekcija za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla (prof. dr. J. Živković), Sekcija za reprodukciju domaćih životinja (prof. dr. M. Herak) i Sekcija za farmakologiju i toksikologiju (prof. dr. V. Srebočan) najaktivnije u svom radu. Sekcija za reprodukciju domaćih životinja u suradnji s Centrom za svinjogojstvo organizirala je savjetovanje o reprodukciji i proizvodnji svinja, a u suradnji s Društvom veterinara i veterinarskih tehničara Riječko-istarske regije savjetovanje o ovčarstvu. Članovi sekcije za DDD sudjelovali su na raznim stručnim skupovima, a posebnu je pozornost sekcija posvećivala osposobljavanju osoblja za poslove DDD-a. Kasnije će članovi te sekcije organizirati znanstveno-stručne skupove iz DDD. Na sekciji za higijenu i tehnologiju namirnica

Skulptura Ždrijebe u propnju, koja čini sastavni dio nagrade za životno djelo HVK (arhiva Fakulteta).

animalnog podrijetla često su se vodile rasprave o novim zakonskim propisima koji reguliraju tu problematiku. Sekcija za farmakologiju i toksikologiju surađivala je s tvornicama lijekova te izdavala svoj bilten u svrhu informiranja veterinarskih stručnjaka o novim lijekovima.
Stručnjaci Fakulteta bili su članovi različitih odbora pojedinih institucija i na taj način aktivno sudjelovali u unaprjeđenju veterinarstva pa je tako, primjerice, doc. dr. B. Jukić 1983. imenovan članom Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke.
Godine 1984. održana je II. konferencija veterinara Hrvatske u Zagrebu na kojoj su, među ostalim, sudjelovali stručnjaci Fakulteta. Izneseni referati i rasprave o dotadašnjoj i budućoj djelatnosti veterinarstva u stočarstvu i proizvodnji hrane, zatim o obrazovanju i osoblju u veterinarstvu te o ostvarenim rezultatima i mogućnostima povećanja animalnih proizvoda, s ciljem ocjene uloge veterinarstva u tome i određivanju prioritetnih poslova u stočarstvu i proizvodnji hrane. Iz zaključaka konferencije proizašlo je da su poslovi zdravstvene zaštite, reprodukcije i zaštite zdravlja ljudi vrlo opsežni i obavljaju se stručno i profesionalno. Zbog aktualnosti u struci Savez je financijski pomogao istraživački projekt Seminara za organizaciju i ekonomiku veterinarstva Veterinarskog fakulteta pod naslovom *Stočarska proizvodnja u veterinarskim stanicama Hrvatske i njihov ekonomski značaj* voditelja prof. dr. M. Tadića.
Godine 1992. Savez je preimenovan u Hrvatsku veterinarsku komoru (HVK), pri čemu su pojedini nastavnici aktivno sudjelovali u radu njezinih tijela i sekcija (prof. dr. M. Tadić, prof. dr. Z. Makek, prof. dr. M. Vučemilo, prof. dr. J. Živković i dr.), a danas to nastavljaju mlađe generacije nastavnika radom u skupštini (prof. dr. P. Džaja, prof. dr. Z. Milas, prof. dr. M. Kresinger, prof. dr. J. Grizelj), odborima (prof. dr. N. Turk, prof. dr. K. Severin) i Časnom sudu HVK (izv. prof. dr. A. Beck, prof. dr. P. Džaja, prof. dr. Z. Milas). Osim u radu društva, odnosno strukovne organizacije veterinara, pojedini nastavnici fakulteta znatno su pridonijeli unaprjeđenju veterinarstva radom u medijima i na određenim funkcijama u nadležnom ministarstvu, poput prof. dr. M. Tadića, koji je od 1993. do 1996. bio direktor Uprave za veterinarstvo MPŠ-a RH te prof. dr. B. Njarija, koji je od 1997. do 1999. bio načelnik Odjela za veterinarsko javno zdravstvo u Upravi za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva RH (vidi 9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta).
Naši su nastavnici pridonijeli unaprjeđenju veterinarstva poput doc. dr. P. Sić Bauer koja je zaslužna za razvoj veterinarske hematologije. Osim toga pojedini nastavnici fakulteta istaknuli su se svojim javnim radom u medijima. Tu se posebno istaknuo prof. dr. M. Šimpraga, koji je od 1994. do 2005. bio urednik, producent i voditelj televizijskih emisija na HRT-u i OTV-u, te radijskih emisija iz veterinarske medicine na Radiju 101 i Hrvatskom katoličkom radiju. Za taj dugogodišnji rad u elektroničkim medijima dobio je 2002. godišnju Državnu nagradu za popularizaciju i promidžbu znanosti (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).
U novije vrijeme i drugi nastavnici Fakulteta sudjeluju u radu medija, poput doc. dr. J. Šuran, koja je, uz dr. S. Cecija s Instituta *Ruđer Bošković*, autorica i voditeljica emisije *Treći element*. To je popularnoznanstvena emisija na trećem programu HRT-a koja od listopada 2013., kada je emitirana prva epizoda, nastoji približiti aktualne znanstvene teme u razgovoru s hrvatskim znanstvenicima. Doc. dr. J. Šuran sudjeluje u vođenju emisije od 2018. godine. Dosad je u *Trećem elementu* gostovalo više djelatnika Fakulteta: dr. M. Lukač (tema *Idemo u Zoo*); doc. dr. M. Sindičić, izv. prof. dr. T. Gomerčić, prof. dr. J. Kusak i dr. S. Reljić (tema *Velike zvijeri Hrvatske*); prof. dr. I. Tlak Gajger (tema *Izumiru li pčele?*); prof. dr. Lj. Barbić, doc. dr. J. Habuš, dr. M. Perharić i doc. dr. V. Stevanović (tema *Jedno zdravlje*) te prof. dr. T. Živičnjak i doc. dr. F. Martinković (tema *Paraziti*).

Prof. dr. Pavica Sič-Bauer (1926. – 1968.), veterinarska hematologinja. Diplomirala je na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1951.). Nakon završetka studija zaposlena je za asistenticu u Klinici za unutarnje bolesti (1952.) gdje joj je povjereno vođenje novoosnovanog Hematološkog laboratorija. Doktorirala je 1954. s temom *Citološka analiza koštane srži psa*. Za naslovnu docenticu izabrana je 1958. godine. Zahvaljujući njezinim organizacijskim sposobnostima Hematološki laboratorij prerasta u Centralni klinički laboratorij. U nastavu uvodi područje kliničke hematologije čime je pridonijela njezinu značenju u dijagnostici i liječenju unutarnjih bolesti domaćih životinja. Od 1961. do 1963. kao stipendistica Humboldtove zaklade boravi na Medicinskom fakultetu u Marburgu i Klinici za bolesti goveda Veterinarske visoke škole u Hannoveru, Njemačka. Godine 1963. napušta Veterinarski fakultet u Zagrebu i zapošljava se na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Giessenu, Njemačka, gdje je ubrzo izabrana za naslovnu docenticu. U nastavnom i znanstvenom radu bavi se komparativnom hematologijom, endokrinologijom i citologijom te objavljuje tridesetak zapaženih znanstvenih radova. Godine 1967. izabrana je za redovitu profesoricu na tamošnjem fakultetu. Tragično je preminula 7. listopada 1968. u Giessenu (za više pojedinosti vidi 8.6. Klinika za unutarnje bolesti) (arhiva Fakulteta).

3.33. Studenti

3.33.1. Djelovanje Kluba studenata veterinarske medicine (1924. – 1945.)

Studenti veterine i nakon osnutka Veterinarskog fakulteta nastavljaju svoje djelovanje putem Kluba studenata veterinarske medicine (KSVM). Klub je imao svoj pečat, a na odborskoj sjednici 25. ožujka 1928. predloženo je da se napravi klupska značka. U tu je svrhu osnovan poseban odbor i raspisan natječaj među studentima za idejno rješenje izgleda značke. Prihvaćen je prijedlog studenta R. Cvetka: *značka oblika deltoida, čiji su rubovi bijeli, označuju slova M i V; na crnom se polju značke nalazi bijeli štap oko kojeg se u pravokutnim zavojima vije zmija*. Klub je odmah naručio 400 komada znački, a rasprodali su ih za osam godina. Godine 1937. prema istom su nacrtu napravljene nove, ali nešto manje značke, i do 1940. gotovo su rasprodane.

KSVM je u to vrijeme svoje aktivnosti usmjerio u obranu opstanka Sveučilišta i Fakulteta. Tako s ostalim studentima organizira protestne skupštine protiv ukidanja Sveučilišta u Zagrebu, na čemu je osobito inzistirao S. Grol, velikosrpski političar i ministar prosvjete (1928. – 1929.). Štiteći interese Fakulteta organizirali su 27. srpnja 1928. protestnu skupštinu sa zahtjevom da se imovina Zemaljske veterinarske zaklade vrati iz Beograda u Zagreb i upotrijebi s namjenskom svrhom razvoja Fakulteta. Godinu dana kasnije Zaklada je vraćena u Zagreb i korištena u tu namjenu (vidi 3.3. Zaklade i fondovi). U to se vrijeme studenti sve više uključuju u političke rasprave s formiranjem različitog stava, ovisno o tome jesu li potjecali iz siromašnih ili bogatijih slojeva naroda. O tome svjedoči pisani poziv prorektora Sveučilišta Savjetu Veterinarskog fakulteta od 4. listopada 1928., kojim se zahtijeva akcija u smislu *da se mladež ne bi dala voditi od političkih utjecaja*. Nekoliko dana kasnije režim konkretizira problem, pa dekan prof. dr. L. Bosnić 9. listopada 1928. stavlja na dnevni red dopis Ministra prosvjete S. Grola, koji upozorava *da se među studentima širi komunizam*. Jačanjem velikosrpskog režima kralja Aleksandra i borbi protiv šestojanuarske diktature pojavljuju se na političkoj pozornici zagrebačkog sveučilišta četiri opozicijske skupine: studenti ljevičari (komunisti i njihovi simpatizeri), pristaše Hrvatske seljačke stranke, klerikalci i frankovci, kao ekstremna nacionalistička desnica. Među njima povremeno dolazi do suradnje protiv režimskih ogranaka na Sveučilištu. Tako je u ožujku 1933. proveden zajednički generalni štrajk neupisivanjem studenata, u znak protesta protiv uvođenja školarine. Treba naglasiti da su u međuratnom razdoblju studenti za upis i nastavni proces na Fakultetu plaćali različite takse, poput upisnine, taksi za ovjeru semestra, zdravstvenu zaštitu i korištenje biblioteke. Svi ti doprinosi, a osobito uvođenje školarine 1932. za slušanje nastave i polaganje ispita, izazivali su oštre proteste siromašne studentske populacije, kojoj je studiranje zbog toga bilo onemogućeno. Zbog visokih školarina i drugih taksi više su puta na Sveučilištu organizirane demonstracije s osnovnom parolom *Dolje plutokratski namet na inteligenciju!* Kakvo je opće stanje tada vladalo na Sveučilištu, govori činjenica da je dekan prof. dr. F. Zavrnik 17. veljače 1933. *izvijestio da je Ministar prosvjete, kako je poznato, zatvorio univerzitet. Rektor je obustavio predavanja i o tome izvijestio Ministra prosvjete.* Dekan je također obavijestio da je *15. veljače obustavio održavanje ispita, te da kandidate treba upozoriti na postojeće propise.* Zbog svih su tih događaja bili odgođeni i upisi u ljetni semestar ak. god. 1932./1933. do 13. ožujka, pa zatim produljeni do 28. ožujka, te su predavanja započela sljedeći dan.

U to su vrijeme siromašni, a odlični i vrlo dobri studenti mogli dobiti stipendije iz državnih, banovinskih ili općinskih sredstava prema financijskim mogućnostima koje su za tu svrhu u pravilu uvijek bile skromne. Studenti Veterinarskoga fakulteta u to se vrijeme dijele u dvije političke skupine. KSVM je okupljao brojniju skupinu proturežimski nastrojenih studenata, dok s druge strane na Fakultetu postoji tzv. Jugoslavensko udruženje studenata veterinarske medicine (JUSVM), s malobrojnijom skupinom članova koji su pripadali ekstremnoj monarhističkoj ideologiji. Ova je skupina izražavala privrženost postojećem režimu i djelovala preko prorežimski nastrojenih političkih organizacija. Uloga JUSVM-a bila je da djeluje kao protuteža KSVM-u, koji je bio pod djelovanjem naprednijih studenata ljevičara. KSVM i JUSVM su za svoj rad imali na raspolaganju odvojene klupske prostorije, koje su im početkom 1935., na njihov zahtjev, odobrene za korištenje u unajmljenoj zgradi I. Hrvatske štedionice u Savskoj cesti br. 23.

Prve korake organiziranih opozicijsko-naprednih ambicija u KSVM-u susrećemo odmah poslije proglasa monarhističke diktature 1929. godine. Od 1929. do 1931. na Fakultetu se formira prva skupina naprednih studenata ljevičara (E. Maglajić, O. Karabegović, S. Rapić, I. Zaharija, N. Špoljar) koji u nadolazećem vremenu rade na proširenju svojih redova iz mnoštva studenata veterinarske medicine (R. Stanišić, I. Pušić, I. Žanko, Z. Golub, E. Čamo, A. Keršner, D. Butorac, J. Hvala, A. Dumić, S. Komar, T. Švob, B. Špalj i mnogi drugi). Rade u kružocima, izučavaju marksizam i političku ekonomiju, organiziraju pretplatu na marksističko-lenjinističku literaturu, bore se za očuvanje demokratskih sloboda za studente i dr. Pod okriljem Saveza komunista omladine Jugoslavije (SKOJ) rade kao protuteža JUSVM-u, čiji su članovi bili plaćenici policije i režima. Iako rade u potpunoj ilegalnosti, vrlo rano postaju predmet policijskih istraga i izgona sa zagrebačkog sveučilišta (O. Karabegović).

Godine 1932. KSVM se uime svih studenata pisano očitovao na suprotno mišljenje određenih članova Savjeta (prof. M. Rajčević) o potrebi za popunjavanjem mjesta nastavnika iz Stočarstva i osnivanjem istoimene katedre te izbora dr. N. Ritzoffyja na to mjesto (prof. M. Rajčević i prof. dr. P. Gjurić). Tom su prilikom objavili rezoluciju sljedećeg sadržaja:

Na sastanku studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu od 5. lipnja donesena je slijedeća rezolucija:

Obzirom na činjenice:

- *da naša poljoprivreda nosi izrazito stočarski karakter, pa stoga stočarstvo zaslužuje puno pažnju;*
- *da dosadašnji uspjesi nastojanja na unapređenju stočarstva, nisu*

Studenti diplomanti s nastavnicima Fakulteta snimljeni 1939. godine. Prvi red zdesna nalijevo: prof. dr. Š. Debelić (drugi), honorarni docent D. Pozajić (treći), prof. dr. A. Hupbauer (peti) (arhiva Fakulteta).

donijeli one rezultate, koje bi se moglo očekivati od utrošenog vremena i sredstava. Ovi neuspjesi se temelje, dijelom na neispravnom shvaćanja i metodama kojima se služili, dijelom na premalenom broju stručnjaka, kojih je broj reduciran naročito gotovo posvemašnjim isključivanjem veterinara iz zootehničkog rada ograničavajući njihovu djelatnost na profilaksu stočnih zaraza i liječenje;

- *da veterinar jedini može imati ispravno gledište i presudnu riječ u pitanju stočarstva, budući da je osnova stočarstva živi organizam, čije fiziološke funkcije daju sve stočne produkte, čija se produkcija i unapređenje rasa vrši po biološkim metodama i čija vrijednost, održanje i rentabilnost ovisi o mnogim faktorima, koji spadaju isključivo u djelokrug stručnjaka – medicinara – biologa.*

Slobodni smo podastrijeti Fakultetskom savjetu Veterinarskog fakulteta rezoluciju svih studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu sa molbom, da u interesu unapređenja stočarstva prema tome općeg narodnog dobra, osnuje odnosno popuni na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu za stočarstvo sa nastavnikom veterinarom.

Nakon ubojstva kralja Aleksandra u Marseillesu 1934. režimske ekspoziture u studentskim redovima na Sveučilištu ubrzo se osipaju i dolazi do nove političke polarizacije – komunisti na krajnjoj ljevici, a frankovci (ekstremni hrvatski nacionalisti) na krajnjoj desnici studentskog fronta.

Godine 1935. slabi diktatura kralja Aleksandra, pa je malobrojna skupina JUSVM-a odbacila monarhističke ideje i prestala s djelovanjem. Dekan prof. dr. I. Babić izvijestio je 26. siječnja 1940. o otkazu fakultetskih prostorija JUSVM-u, a 17. svibnja iste godine Savjet je informiran o odluci dekana za raspuštanje JUSVM-a na Fakultetu. Na istoj je sjednici podnesen izvještaj i obračun JUSVM-a, a 24. lipnja iste godine dekan je informirao o primopredaji imovine JUSVM-a.

Od tog vremena na Fakultetu djeluje samo KSVM koji okuplja sve političke i socijalne strukture. Pojavom fašizma zaoštravaju se politički odnosi među studentima pa se klub polarizira u dvije skupine, profašiste i antifašiste. Posljednju su činili studenti koji su bili orijentirani na SKOJ preko skupine naprednih studenata ljevičara. Borba između polariziranih skupina najjače se očitovala u izboru za Upravni odbor KSVM-a, a prva pobjeda ljevičara uslijedila je na izbornoj skupštini 28. studenoga 1935. (student E. Čamo, predsjednik), kada je osnovan Socijalni fond KSVM-a. O njemu je pisao J. Vučković, cand. vet. med., u prvom broju *Veterinar* u lipnju 1938.: *Ekonomska bijeda našega naroda ima odraza i u životu nas studenata. Nismo ostali pošteđeni ni mi, kad je materijalna bijeda zahvatila naše selo i naš grad. Studentski život, nekad veseo i bezbrižan, postao je danas za mnoge od nas pun patnja, stradavanja i svakidašnje borbe za koru kruha. Mnogi studenti pogođeni ekonomskom krizom svoga sela, odakle su pošli da se školuju, morali su da pored svoga studija zarađuju hranu i potrebni novac za knjige i takse. Instrukcije, namještenja po raznim kancelarijama, a često i takav posao koji je bio ispod dostojanstva jednog akademičara, bila su sredstva školovanja mnogih.*

Često pak kad ni na takav način nisu mogli da zarade studenti najnužnije, morali su pritegnuti remen, gladovati, stradati i čekati. Jedini cilj bila im je Diploma, naučili šta ili ništa, glavno da se proguraju nekako kroz ispite, pa da se riješe tog toliko hvaljenog studentskog života.

U takovim prilikama studenti su sami međusobno pomagali svoje siromašne kolege. Razna studentska društva i organizacije pomagale su svoje članove raznim potporama da im barem donekle pomognu u životnoj borbi. Među takove organizacije spada i Klub S. V. M. On je podijelio potpore od svojih prihoda, a pred nekoliko godina rodila se među članovima kluba pohvalna misao, da treba osnovati posebni fond unutar kluba iz kojeg će se dijeliti potpore siromašnim studentima veterine. Skupljanjem dobrovoljnih priloga među gospodama profesorima, asistentima i studentima moći će fond da pruži potporu mnogima kojima to ustreba. Ova misao bila je ostvarena i osnovan je fond pod imenom Socijalni fond K. S. V. M.

Socijalni fond naišao je na razumijevanje gospode profesora, asistenata i studenata, te danas s uspjehom radi. Tako je unatrag tri godine podijeljeno preko tri i pol hiljade dinara kao potpora za hranu, za ispitne i laboratorijske takse, za upis itd., pored izdataka blagajne kluba za hranu u Hrvatskoj akademskoj menzi.

Španjolski borci na fronti. Peti slijeva je student veterine Z. Cerić, koji je na tom ratištu i poginuo (arhiva Fakulteta).

Godine 1936. akcije ljevičara unutar KSVM-a postaju sve intenzivnije, pa u travnju KSVM na čelu s ljevičarima sudjeluje u poznatom studentskom štrajku protiv diktatorskog režima generala P. Živkovića. Štrajk je počeo pod rukovodstvom SKOJ-a na beogradskom univerzitetu i vodio se pod parolom *borba za autonomiju univerziteta i bolje uvjete života svih studenata*. U Zagrebu je rukovodstvo sveučilišne studentske organizacije (Inter klub), koje je bilo pod upravom profašista (frankovaca), štrajku dalo izrazito šovinistički i nacionalno ekstremistički karakter. To je bio znak da KSVM na čelu s ljevičarima istupi iz štrajka, solidarizirajući se i dalje s općom studentskom borbom za autonomiju univerziteta i studentska prava, koja je doživjela potpuni uspjeh.

Dolazak Josipa Broza – Tita na čelo Komunističke partije Jugoslavije (KPJ) 1937. obilježava i snažan preokret u političkoj taktici studenata komunista na zagrebačkom Sveučilištu. Partijska organizacija djeluje kroz Akcioni odbor hrvatskih studenata ljevičara, koji je zapravo bio oblik partijskog biroa komunista zagrebačkog Sveučilišta. Akcioni je odbor nastojao stvoriti što širu platformu svih antifašističkih snaga na

Biste studenata J. Bračuna, A. Keršnera i Z. Cerića koji su se borili i poginuli u Španjolskom građankom ratu (arhiva Fakulteta).

Sveučilištu, u borbi za mir i demokratske slobode, a protiv fašističke reakcije u zemlji i u svijetu. Od 80 jugoslavenskih studenata koji su sudjelovali kao dobrovoljci u španjolskom građanskom ratu, trećina su bili studenti zagrebačkog Sveučilišta.

Godine 1937. znatno se povećava broj naprednih studenata ljevičara – pripadnika organizacije SKOJ-a u KSVM-u, tako da u ljetnom semestru broji 25 članova. Bave se ideopolitičkim radom, aktivno surađujući u Udruženju studenata komunista zagrebačkog Sveučilišta Svjetlost koje je osnovano 1935. godine. Do zabrane djelovanja 1939. imalo je važnu ulogu u širenju marksističke misli među zagrebačkim studentima. Poslije toga KSVM djeluje u Kulturnom udruženju studenata pacifista, koje je policija zabranila 1940. godine. Potpomažu španjolsku revoluciju, prikupljajući novac za borce, i organiziraju odlazak studenata na španjolska bojišta. U španjolskoj revoluciji poginuli su studenti veterine A. Keršner, Z. Cerić i J. Bračun, a na sjednici Fakultetskoga vijeća od 16. svibnja 1963. prihvaćen je prijedlog prof. dr. S. Rapića da se njima u spomen podignu brončana poprsja u atriju Fakulteta. Poprsja je izradio akademski kipar Branko Ružić, a 1991. godine uklonjena su i do danas nisu vraćena na originalna postolja.

U lipnju 1938. objavljen je prvi broj *Veterinara* koji je bio prvi takav časopis studenata veterine u Europi. Informirao je studente veterine o svim stručnim i staležnim pitanjima. U početku su uredništvo činili ljevičari, a kad su neposredno pred Drugi svjetski rat ubačeni frankovci, časopis se privremeno prestao objavljivati.

U studenom 1939. KSVM je organizirao svečanu proslavu 20. obljetnice Fakulteta na kojoj se okupio znatan broj predstavnika državne, crkvene i akademske vlasti, što govori u prilog činjenici da je klub imao veliku snagu s obzirom na to da je na jednom mjestu okupio društvenu elitu tog razdoblja u Hrvatskoj (vidi 3.23. Obljetnice Fakulteta). Savjet je u studenome te godine odlučio KSVM-u dati pisano priznanje za organizaciju proslave Fakulteta.

Članovi SKOJ-a bivaju sve više prihvaćeni među studentima, jer se bore za opće studentske interese. U travnju 1941. studenti ljevičari pobjeđuju na izborima za Upravni odbor KSVM-a i tom prilikom u Odbor ulazi deset članova SKOJ-a i KPJ-a (student J. Hvala, predsjednik) s ciljem jedinstvene borbe za studentske interese u kojoj trebaju sudjelovati svi studenti u zemlji. Uspostavljaju suradnju sa studentima veterine u Beogradu i pod okriljem KPJ-a pobuđuju političku i nacionalnu svijest ljevičara za suradnju svih naprednih studenata Jugoslavije.

Prvi ljevičari među nastavnicima Veterinarskoga fakulteta djeluju početkom, a formiranje i organizirani rad ljevičarske skupine pojavljuje se sredinom tridesetih godina 20. stoljeća. Godine 1930. izabran je za asistenta Zavoda za histologiju i embriologiju V. Butozan koji do svog odlaska 1932. politički djeluje među studentima ljevičarima na Fakultetu. Godine 1934. na Fakultet se zapošljava dotadašnji lijevo orijentirani student S. Rapić i kao novoprimljeni asistent interne klinike već sljedeće godine osniva ljevičarsku skupinu među novopridošlim asistentima (B. Miklaušić – fiziologija, D. Mikačić i I. Ehrlich – parazitologija, M. Martinčić – patološka anatomija). Bila je to više simpatizerska skupina nošena osjećajima, negoli poznavanjem socijalističke misli. Proučavali su marksističku literaturu, surađivali sa studentima i širili ideje na druge, mlađe nastavnike.

Godine 1936. proširuje se ljevičarska skupina asistenata (I. Drežančić – interna klinika, M. Winterhalter – patološka anatomija) koji intenziviraju svoje djelovanje na Fakultetu, skupljajući priloge za studente koji se bore u građanskom ratu u Španjolskoj, pri čemu se trećina nastavnika i administrativnog osoblja odaziva toj akciji. Rad sa studentima postaje sve aktivniji, pa ih na sastancima i predavanjima poučavaju o potrebnoj reorganizaciji studija, kretanju stočarske proizvodnje u kapitalizmu, socijalizaciji veterinarstva i dr. Rad skupine bio je poznat tadašnjoj upravi Fakulteta, ali ga ona nije ometala. Skupina se povezuje s naprednim veterinarskim snagama na terenu i stvara pokret za socijalizaciju veterinarske službe i veterinarske proizvodnje. Na tom je području razvijena suradnja s prof. dr. inž. O. Kösterom za promicanje izgradnje veterinarskih ambulanti. Članovi skupine odlazili su nedjeljom i praznikom u sela istočno od Zagreba pa sve do Siska. U tim je akcijama besplatno liječena stoka, obavljala su se cijepljenja i dijelili lijekovi. Pritom su korištena cjepiva i lijekovi dobiveni od Ježićeve eksperimentalne stanice. Istodobno se širila politička propaganda među seljacima. U tom je radu korišten fakultetski automobil, pri čemu su s nastavnicima i studenti odlazili na teren. Tada se prvi put pojavljuje ideja o potrebi osnivanja Ambulantne klinike.

Okupacijom Jugoslavije i formiranjem državnog protektorata (marionetske države) Nezavisne države Hrvatske (NDH) na Veterinarskom fakultetu počinje teror studenata frankovaca koji su većinom pristupili ustašama – Hrvatskoj revolucionarnoj organizaciji (UHRO). Naime, osnutkom NDH prestala su djelovati sva dotadašnja sveučilišna studentska društva u kojima su se studenti politički angažirali, a njihovu je ulogu preuzeo Ustaški sveučilišni stožer. Bez njegove potvrde studenti se nisu smjeli upisivati na fakultet ni prijavljivati ispite. Na Veterinarskom je fakultetu osnovan tzv. Studentski ustaški logor koji je zapravo bio produžena ruka Ustaškog sveučilišnog stožera. Njihovi su se pripadnici postavljali toliko nadmoćno da su tražili od Uprave Fakulteta popise studenata radi jasnije slike pripadnika druge vjeroispovijesti – nepoželjnika novog režima. Židovima je ubrzo bio zabranjen upis na fakultete, a prije početka ak. god. 1942./1943. Ministarstvo nastave obustavilo je i upis slušača slovenske narodnosti.

Dekan prof. dr. I. Babić na prvoj održanoj sjednici nakon osnutka NDH 25. travnja 1941. izvijestio je da su ga 16. travnja posjetili delegati Glavnog ustaškog stana s time da izvrše premetačinu u Klubu studenata.

Početkom rata počinju prva uhićenja studenata skojevaca zagrebačkog Sveučilišta. Tako je uhićen i J. Hvala, predsjednik KSVM-a, i prebačen u logor Kerestinec, te nakon bijega uhvaćen i 5. kolovoza 1941. strijeljan u Maksimirskoj šumi. Nakon tog događaja skojevska organizacija Fakulteta počinje s organiziranim pružanjem otpora. Naime, skupina studenata komunista (S. Komar, M. Borošak, D. Malnar, B. Špalj, T. Švob i dr.) postaje pripadnicima posebne studentske udarne grupe, koje su izvršavale različite političke aktivnosti u korist narodnooslobodilačkog pokreta. Takve su aktivnosti u Zagrebu protiv Nijemaca i ustaša bile osobito intenzivne od lipnja do listopada 1941. godine. U povijesti zagrebačkog studentskog pokreta kao iznimna hrabra akcija zabilježena je bombaška akcija na studentsku ustašku vojnicu koja je marširala pred studentskim domom u Runjaninovoj ulici, nasuprot Botaničkom vrtu 4. kolovoza 1941., koju je planirala i usred dana provela kombinirana skupina pripadnika narodnooslobodilačkog pokreta i u kojoj su sudjelovali navedeni studenti veterine. Taj demonstrativni oružani napad na ustaše u centru Zagreba imao je golem politički odjek u cijeloj Hrvatskoj. No, ustaše su odgovorili krvavim represalijama i, prema tadašnjim podacima, za odmazdu je bilo strijeljano 189 nevinih talaca (vidi dodatak 17.).

Fakultetski automobil za odlazak na teren tridesetih godina prošlog stoljeća. Na slici se vidi prof. dr. J. Ježić (arhiva Fakulteta).

Studenti veterine organizirano su djelovali i na drugim poljima u borbi protiv okupatora. Provodili su sabotaže (onesposobljavanje telekomunikacijskih vodova), prikupljali oružje, rasparčavali letke i pisali parole po gradskim zidovima. Organizirale su se akcije sa zadatkom da se onemogući osnivanje ustaških bataljuna za radne službe. Također su se intenzivno organizirali odlasci studenata veterine u partizane. Nova uhićenja studenata ljevičara slijede ujesen 1942., kada je većina skojevskih organizacija po fakultetima bila razbijena. Tijekom 1943. i 1944. studenti ljevičari ponovno se okupljaju u Ujedinjenom savezu antifašističke omladine Hrvatske (USAOH) i sudjeluju u radu pojedinih uličnih i rajonskih organizacija narodnooslobodilačkog pokreta grada Zagreba.

3.33.2. Djelovanje studentske organizacije *Jaroslav Hvala* (1946. – 1951.)

U poslijeratnom razdoblju studenti nastavljaju svoje aktivnosti na Fakultetu putem novoosnovane studentske organizacije *Jaroslav Hvala*. Organizacija je osnovana 17. siječnja 1946. s ciljem idejno-političkog rada prema socijalističkim načelima. Njezini su osnivači u sastavu Narodne studentske omladine (NSO) bili studenti ljevičari i skojevci, koji su prije rata sudjelovali u radu Kluba studenata veterinarske medicine (T. Švob, A. Dumić, S. Krvavica, S. Forenbacher, A. Vukelić i dr.). Politička djelatnost nove studentske organizacije odvijala se u okviru kružoka, debatnih večeri i tečajeva, gdje se izučavala politička ekonomija i teorije marksizma. Jedna od najvažnijih akcija studentske organizacije našega fakulteta bilo je aktivno sudjelovanje u obnovi zemlje. Omladinska radna brigada zagrebačkih studenata *Jaroslav Hvala*, koja je osnovana 1947., sudjelovala je u brojnim radnim akcijama (omladinske pruge Brčko – Banovići i Šamac – Sarajevo, izgradnja Novog Beograda, izgradnja autoceste Bratstvo i jedinstvo, hidrocentrala Vinodol) i time znatno pridonijela poslijeratnoj izgradnji (odlikovana je Ordenom Prezidijuma FNRJ i nekoliko puta proglašena udarnom brigadom, op. a.). U pretkongresnom natjecanju za treći kongres NSO-a članovi studentske organizacije Fakulteta sudjelovali su i u suzbijanju zaraznih bolesti te stečenu zaradu poklonili Uredu za zdravstvenu i socijalnu zaštitu studenata.
Osim tih aktivnosti studenti sve više rade i na stručnoj problematici Fakulteta. Krajem 1946. i početkom 1947. aktiv NSO-a izdao je u vlastitoj režiji sve skripte za prve dvije godine studija, a mnoge i za starija godišta. Kolektivno učenje odvijalo se u kružocima i predispitnim seminarima koje su držali nastavnici. Nadalje, studenti se uključuju u reformu nastave i aktivno surađuju s nastavnicima. U skladu s time, nastavnici aktivno sudjeluju u radu studentske organizacije, pišu članke u studentskim listovima te zajedno sa studentima sudjeluju u izgradnji omladinske pruge Šamac – Sarajevo. Izgradnja 242km duge željezničke pruge trajale je manje od osam mjeseci (od 1. travnja do 15. studenog 1947. godine). Pruga je građena uz veliko učešće omladinskih radnih brigada, sastavljenih od mladih iz cijele Jugoslavije. Ukupan broj omladinaca koji je sudjelovao na radu je bio oko 211.381 brigadira svrstanih u 887 omladinskih radnih brigada. Na izgradnji pruge sudjelovala je i omladina iz 42 strane zemlje.
Aktiv NSO-a nastavlja započetu prijeratnu suradnju sa studentima beogradskog fakulteta te zajedno pokreću izdavanje *Studentskog veterinarskog glasnika*, čiji je prvi broj izašao u ožujku 1946. godine. To je bio časopis za stručna, društvena i politička pitanja studenata obaju fakulteta i prvi takav studentski stručni list u poslijeratnoj Europi. Poslije je časopis promijenio naziv u *Veterinar*, postavši tako glasilo Saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije svih četiriju fakulteta. Članci u časopisu u to su vrijeme objavljivani na latinici i ćirilici. Ak. god. 1948./1949. na Fakultetu se osniva Gimnastičko društvo *Slavko Komar* s ciljem da što više omasovi tjelesni odgoj. Društvo je imalo više sekcija, a veći uspjeh na Sveučilištu postigli su u rukometu, nogometu i skijanju.

3.33.3. Djelovanje Udruženja studenata veterinarske medicine (1951. – 1955.)

U travnju 1951. osniva se organizacija Saveza studenata Jugoslavije, pa NSO mijenja naziv u Udruženje studenata veterinarske medicine, Zagreb. Stvaraju kontakte sa studentima i studentskim organizacijama u inozemstvu te organiziraju stručnu razmjenu svojih članova sa studentima regionalnih fakulteta kako bi se upoznali s načinom života i organizacijom poljoprivrede i veterinarske službe u drugim europskim zemljama. U srpnju 1953. studenti veterinarske škole iz Toulousea, Francuska, posjetili su Zagreb i Fakultet, a naši su im apsolventi uzvratili posjet stručnom ekskurzijom. U lipnju 1955. naši su studenti organizirali razmjenu sa studentima Visoke veterinarske škole u Beču. Tom je prilikom 20 studenata veterine iz Beča posjetilo naš fakultet, a jednak je broj naših studenata uzvratio posjet. U ak. god. 1955./1956. Fakultet je posjetila i skupina studenata Veterinarskoga fakulteta iz Soluna.
Od 31. svibnja do 4. lipnja 1957. u Zagrebu je ponovno boravilo 20 studenata iz Beča. To je bilo već drugi put u dvije godine da su studentske organizacije veterinarske medicine iz Beča i Zagreba organizirale ekskurziju na bazi razmjene i reciprociteta. Tijekom tog boravka studentima iz Beča omogućeno je razgledavanje Veterinarskog fakulteta, Gradske klaonice, Etnografskog muzeja, Serum Zavoda Kalinovica i Veterinarske stanice u Kalinovici te dvorce Mokrice i Trakošćan. Dana 20. i 21. ožujka 1959. u Zagrebu je kao gost Veterinarskoga fakulteta boravila i skupina od 30 studenata Visoke veterinarske škole iz Alforta. Tom su prilikom razgledali naš fakultet, posjetili Serum zavod u Kalinovici i dvije veterinarske stanice u okolici Zagreba.

3.33.4. Djelovanje Saveza studenata veterinarske medicine (1955. – 1982.)

Godine 1955. Udruženje studenata veterinarske medicine mijenja naziv u Savez studenata veterinarske medicine. Posebnu pažnju posvećuju učenju, polaganju ispita i unaprjeđenju nastavnog plana i programa studija. U tom su razdoblju, u skladu s uvođenjem društvenog samoupravljanja na fakultetima, putem svojih predstavnika bili uključeni u rad fakultetskog savjeta i na taj način pridonosili donošenju odluka važnih za razvoj i napredak Fakulteta.
Savez je na Fakultetu osnovao dva kluba. Stručni je klub organizirao tiskanje skripti i udženika, izradu i objavljivanje najboljih stručnih radova svojih članova te okupljao demonstratore za pomoć ostalim studentima u savladavanju programa praktičnih vježbi. Skripte su tiskane u studentskoj skriptarnici na starom rotostroju uz financijsku pomoć Fakulteta i Uprave za veterinarsku službu NRH. Obično je tiskano 100 do 300 primjeraka po naslovu. Dio tiskanih skripti dodjeljivan je Đačkoj knjižnici u vrijednosti finacijske pomoći Fakulteta, a preostali se dio prodavao i dobivena zarada koristila za pripremu novih naslova. Klub studenata za vezu sa selom organizirao je praktičan rad i upoznavanje s uvjetima i načinom života seoskoga gospodarstva. Članovi kluba povremeno su u skupinama izlazili na teren, gdje su organizirali predavanja o unaprjeđenju stočarstva. U tome su im mnogo pomagali mlađi nastavnici Fakulteta. Savez studenata veterinarske medicine osnovao je fotoklub, tamburašku sekciju i studentsku sportsku organizaciju. Usko je surađivao sa studentskim organizacijama preostalih triju veterinarskih fakulteta u Jugoslaviji te su ak. god. 1953./1954. u Zagrebu osnovali zajednički koordinacijski odbor, koji je poslije prerastao u Nacionalni komitet studenata veterine Jugoslavije. Komitet je organizirao cjelokupnu društveno-političku aktivnost studenata svih četiriju veterinarskih fakulteta u zemlji. U tom je smislu 1956. u Sara-

jevu održan Tjedan studenata veterinarske medicine Jugoslavije, koji je poslije prerastao u tradicionalno dvogodišnje okupljanje i predstavljao smotru cjelokupne društvene, kulturne, stručne i sportske aktivnosti svih studenata veterine. Godine 1956. Komitet je preimenovan u Odbor studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Odbor se sastajao svake dvije godine, predstavljao studente veterine u zemlji i inozemstvu i bio članom Međunarodne veterinarske studentske udruge (engl. International Veterinary Students' Association, IVSA).

3.33.5. Prve aktivnosti u Međunarodnom udruženju studenata veterine (IVSA)

IVSA je osnovana 1953. u Giessenu, Njemačka. Prvo sudjelovanje naših studenata na međunarodnom kongresu IVSA-e (studenti S. Pletikapić i I. Podobnik) bilo je već sljedeće godine, kada su se u srpnju, zajedno sa 150 predstavnika 18 zemalja Europe, Amerike, Afrike i Azije našli u Parizu te sudjelovali u programu koji je imao dvostruku zadaću. Jedan se odnosio na organizaciju skupa, razradu programa IVSA-e i dogovor za njegovo praktično provođenje. Tu je za naše studente najvažnije bilo pristupanje IVSA-i, a zatim putem te organizacije ostvarenje razmjene studenata s inozemstvom. Drugi dio programa organizatora imao je cilj da predstavnike upozna sa znamenitostima svoje zemlje. Taj je dio programa ujedno i sastavni dio programa IVSA-e, koja organizira kongrese, pa su naši studenti tom prigodom imali prilike u Parizu vidjeti Svjetski epizootiološki centar na čelu s tadašnjim čuvenim prof. Rammonom te posjetiti Pasteurov zavod. Predstavnici studenata našega fakulteta boravili su i na III. kongresu IVSA-e, koji se 1955. organizirao u Utrechtu, Nizozemska.

Vijeće je 28. veljače 1957. prihvatilo prijedlog Saveza studenata veterinarske medicine da se osnuje godišnja Nagrada *Jaroslava Hvale* za najboljeg studenta. Odluku o nagrađivanju donosilo je Fakultetsko vijeće na prijedlog komisije sastavljene od triju članova vijeća i dvaju predstavnika studentske organizacije. Kandidati za nagradu morali su se isticati u učenju i društvenom radu. Nagrada se dodjeljivala trojici studenata godišnje, počevši od ak. god. 1956./1957. Fakultetsko je vijeće 25. travnja 1957. na prijedlog posebne komisije zaključilo da se spomenutom nagradom u novčanom iznosu nagrade studenti: M. Herceg, student treće godine, G. Diklić, student četvrte godine i V. Forsthuber, student pete godine studija veterinarske medicine. Nagrada im je uručena 11. svibnja 1957. prigodom završetka II. tjedna studenata veterinarske medicine Jugoslavije. Potrebna novčana sredstva odobrilo je Sveučilišno vijeće iz rektorskog kredita za nagrade najboljim studentima. Fakultetsko je vijeće 4. lipnja 1958. izabralo komisiju za dodjelu nagrade u ak. godini 1958./1959. No, u zapisnicima Vijeća nakon toga ne nalaze se podaci o dodjeli te nagrade, već samo godišnje nagrađivanje studenata prema natječaju Sveučilišta (tzv. majske nagrade).

Pripadnici 16 država boravili su od 16. do 21. srpnja 1957. na V. kongresu IVSA-e u Edinburghu, Škotska. Težište rasprave i zaključaka te skupštine odnosilo se na fakultetske uprave da nastoje omogućiti studentima veterine mogućnost studiranja na drugim fakultetima, ne gubeći ništa na svom matičnom fakultetu. Odlučeno je da se sljedeći kongres održi u Zagrebu, pri čemu je predstavnik Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije M. Sviben izabran za potpredsjednika IVSA-e.

Od 16. do 27. srpnja 1958. naši su studenti bili domaćini VI. kongresa IVSA-e. U radu kongresa, uz naše studente kao domaćine, sudjelovalo je šezdesetak studenata veterine iz Austrije, Belgije, Danske, Finske, Francuske, Nizozemske i drugih europskih zemalja. Raspravljalo se o veterinarskom studiju i međunarodnoj suradnji studenata veterine. Uz radni dio kongresa sudionici su razgledali naš fakultet i grad Zagreb, posjetili nekoliko veterinarskih stanica, dijagnostičkih i proizvodnih zavoda te pogone mesne industrije. Tijekom kongresa načelnik Uprave za veterinarsku službu NRH dr. V. Benko održao je predavanje o veterinarskoj službi u Jugoslaviji, a sekretar Centralnog odbora Saveza studenata Jugoslavije M. Zjalić predavanje o koncepciji studentskih organizacija Jugoslavije. Fakultet je za sudionike priredio prijem, a bili su primljeni i u Rektoratu i NO-u grada Zagreba. Za vrijeme kongresa organizirana je izložba *Studij i studenti veterine* u kojoj je sudjelovalo 10 zemalja te izložba *Veterinarsko-medicinska literatura* na kojoj je bilo izloženo više od 300 knjiga i 70 časopisa. Za sudionike je bilo organizirano nekoliko izleta na radilište autoceste Zagreb – Ljubljana, u Mokrice, Trakošćan, Kumrovec, Plitvička jezera, Rijeku i Opatiju. Pripremu za kongres obavio je Organizacijski odbor (student M. Sviben tada je bio potpredsjednik IVSA) uz materijalnu pomoć Fakulteta i njegova osoblja.

Godine 1970. studentski savez našega fakulteta bio je domaćin Majskog festivala studenata veterinarske medicine te je zamolio nastavnike da se odazovu za pomoć studentima. Majski je festival održan od 7. do 9. svibnja 1970., a bio je to oblik međufakultetskih susreta studenata veterinarske medicine u Jugoslaviji koji se održavao kao manifestacija studentske solidarnosti. Spomenuti susreti studenata ili tzv.

Sudionici Veterinijade u Ohridu, Makedonija (1980.). U donjem prvom redu druga slijeva je studentica N. Mas, koja je ostvarila sveučilišnu karijeru u Zavodu za hranidbu domaćih životinja (danas Zavoda za prehranu i dijetetiku životinja) (ljubaznošću prof. dr. N. Mas).

Sudionici Partizanskog marša, Begunje, Slovenija, 1979. godine. U gornjem redu treći zdesna nalijevo stoji student M. Šimpraga, koji je ostvario sveučilišnu karijeru u Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju (ljubaznošću prof. dr. N. Mas).

Veterinijada, tradicionalno se održavala sve do početka devedesetih godina, a uključivali su razna natjecanja znanstvenog, kulturnog, umjetničkog i sportskog karaktera. Troškove sudjelovanja naših predstavnika na Veterinijadi odobravao je Savjet iz sredstava Fakulteta. Osim manifestacije Veterinijada organizirani su Partizanski marševi na kojima su studenti simbolično prelazili preko povijesnih mjesta koja su vezana uz zbivanja tijekom Drugog svjetskog rata. Time se među mladima evocirala uspomena na uspjeh narodnooslobodilačke borbe pod vodstvom Josipa Broza Tita.
Razmjena naših studenata sa studentima drugih veterinarskih učilišta zabilježena je i početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća. Tako su naši studenti u sklopu razmjene između našeg fakulteta i Moskovske veterinarske akademije i pod vodstvom doc. dr. F. Sankovića boravili od 16. srpnja do 8. kolovoza 1970. u Moskvi, Kijevu i Lenjingradu. Sovjetski studenti kao naši gosti uzvratili su posjet od 16. rujna do 4. listopada iste godine.
Godine 1971. rektor Moskovske veterinarske akademije dao je inicijativu da se i te godine obavi razmjena studenata. Devet naših studenata pod vodstvom doc. dr. M. Heraka posjetilo je Moskvu od 15. srpnja do 5. kolovoza, a ruski su studenti uzvratili posjet od 25. kolovoza do 15. rujna iste godine. Godine 1972., prema ugovoru o razmjeni studenata s Moskovskom veterinarskom akademijom, 13 naših studenata i dva docenta boravili su od 20. srpnja do 9. kolovoza u Moskvi. Uzvratni posjet studenata iz SSSR-a bio je od 28. kolovoza do 13. rujna 1972. godine.

3.33.6. Djelovanje Kluba studenata i radnih ljudi Fakulteta (1982. – 1990.)

Godine 1982. osnovan je Klub studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta u kojemu su se odvijale posebne aktivnosti studenata, a održavale su se i priredbe društvenog i kulturnog sadržaja. No Savjet je 11. veljače 1987. donio odluku o zatvaranju zbog određenih propusta u njegovu radu. Imenovana je radna skupina (dekan prof. dr. Z. Vinovrški, prof. dr. K. Babić, prof. dr. I. Karadjole, prof. dr. V. Srebočan, prof. dr. M. Peitel, prof. dr. J. Perić) za izradu prijedloga organizacije rada Kluba. Savjet je 26. ožujka 1987. prihvatio odluku KPO-a o otvaranju Kluba, ali bez održavanja disko-večeri. Na sjednici od 24. ožujka 1988. Savjet je razmatrao Pravilnik o radu Kluba studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta te donio zaključak da posebna komisija (prodekan B. Jukić, prof. dr. M. Tadić, doc. dr. A. Brkić i mr. Z. Žvorc) doradi Pravilnik u skladu s propisima, koji je i prihvatio 26. svibnja iste godine. Na sjednici od 11. listopada 1988. dana je suglasnost za izradu troškovnika za uređenje studentskih prostorija i podnošenje zahtjeva za dodjelu sredstava za uređenje prostorija od strane SIZ-a.
Posjeti i razmjene studenata nastavljeni su i tom razdoblju pa je tako, primjerice, na sjednici Savjeta od 30. listopada 1986. odobren posjet stranih studenata iz Belgije i Poljske prema programu IVSA-e našeg fakulteta u vremenu od 3. do 10. prosinca iste godine. U siječnju 1987. godine odobren je uzvratni posjet studentima veterine u Belgiji, tako da je Fakultet snosio 50 % troškova putovanja. Dana 16. ožujka 1989. Fakultet su posjetili studenti Visoke veterinarske škole iz Beča. Tom su prilikom razgledali zavode i upoznali se s radom klinika.

3.33.7. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine Equus (od 1993.)

Udruga studenata veterinarske medicine (USVM) Equus do devedesetih je godina djelovala pod okriljem SKJ, odnosno Saveza socijalističke omladine Jugoslavije. Izdavali su studentski časopis *Veterinar* koji je kao časopis Saveza socijalističke omladine veterinarske medicine Jugoslavije posljednji put izašao iz tiska 1985. godine. Raspadom Jugoslavije, SKJ i SSOJ na Fakultetu više nije postojala studentska organizacija. Skupina potpuno apolitičkih studenata, entuzijasta i dobrih prijatelja, koja je upisala Veterinarski fakultet u Zagrebu ak. god. 1990./1991. osnovala je 1993. USVM Equus u želji da ponovno pokrenu izdavanje časopisa *Veterinar* te zastupaju sve interese i prava studenata.

Osnivači Equusa i njihovi gosti na osnivačkoj skupštini 1993. godine. Slijeva sjede: P. Tucak (tajnik), M. Premzl (predsjednik), R. Zečić (gost), M. Pavić (voditelj izdavačke sekcije), T. Flikač (član). Slijeva stoje: K. Srebrenjak (član), I. Križek (voditelj zabavne sekcije), P. Čumandra (gost), asistent dr. D. Žubčić (gost), H. Cicvarić (član) (foto: M. Vilić).

Osnivači USVM Equus bili su: M. Premzl (predsjednik), P. Tucak (tajnik), M. Pavić (voditelj izdavačke sekcije) i I. Križek (voditelj zabavne sekcije). Sa svojim idejama i podrškom studenskoj udruzi se odmah na početku pridružuju novi članovi: H. Cicvarić, M. Vilić, T. Flikač i K. Srebrenjak. Nisu imali spoznaja o pravnim procedurama osnivanja udruge, ali su doznali da neki studenti Elektrotehničkog fakulteta i Fakulteta prometnih znanosti također osnivaju studentsku udrugu. M. Premzl je u kontaktu s njima dobio na uvid Statut njihove udruge koji su prilagodili udruzi Equus. Održali su osnivačku skupštinu 1993. u prostorijama učionice ispod tadašnjeg Zavoda za patološku anatomiju. Nakon osnivačke Skupštine udruga se registrirala i počela s aktivnostima. Tražili su povrat prostorija koje je koristila prijašnja udruga, ali su dobili samo dvije potpuno zapuštene podrumske prostorije ispod Zavoda za patološku anatomiju koje su uredili za tjedna okupljanja.
Plan je izdavačke sekcije bio ponovno pokretanje najstarijeg studentskog časopisa studenata veterine u Europi *Veterinar,* što je zahtijevalo i određena financijska sredstva. Kako nisu imali odgovarajuću potporu Veterinarskoga fakulteta, uz pomoć B. Premzla (oca M. Premzla) časopis je u cijelosti izdan zahvaljujući sufinanciranju Centra za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske d.o.o. te je izašao iz tiska početkom 1995. godine. M. Premzl je bio glavni urednik časopisa *Veterinar*, a svi ostali koji su pisali članke po dogovoru su bili suradnici: H. Cicvarić, G. Csik, T. Flikač, T. Gomerčić, A. Grgić, A. Hrastnik, I. Križek, E. Mavrinac, M. Pavić, J. Petrić i K. Srebrnjak.
Program je zabavne sekcije bilo organiziranje kulturnih i zabavnih manifestacija na Veterinarskom fakultetu i brucošijada. Učestala kulturna i zabavna događanja održavana su u podrumu ispod Zavoda za patološku anatomiju. U sjećanju su ostale organizacije različitih događanja: književna večer na kojoj je predstavljena zbirka pjesama *Mravi*, apsolventa veterine T. Filipana, nastup prof. dr. Z. Modrića kao solo trubača uz *jazz*-gitarista, nastup dvojice gitarista, H. Cicvarića (danas gitarist u *Los Caballeros*) i I. Križeka, maskenbal i dr. Studenti su sve sami organizirali, radili za šankom i čistili. Svakako je najveća organizacija i izazov bila brucošijada Veterine 1994. na kojoj su nastupili J. Lisac i grupa Film.

Kasnije se Equusu pridružio i stariji student I. Štoković. Osnovao je sportsku sekciju i imenovan njezinim voditeljem. Trenirao je košarku i imao fakultetsku ekipu (T. Marušić, M. Mirčeta, M. Mikulić, N. Sirotković, Lj. Barbić, Z. Lopac, D. Penić, K. Pavlović, I. Vujeva, T. Rukavina i dr.), a sve ih je okupljao izv. prof. dr. M. Catinelli sa Ambulantne klinike, koji je bio uspješan košarkaški trener. Štokovićev prijatelj H. Starčević (student stomatologije) imao je svoju košarkašku ekipu na Stomatološkom fakultetu, pa se počelo razmišljati o međusobnim natjecanjima. Tako su došli na ideju organizirati sportske igre Humanijada između fakulteta biomedicinskih znanosti: Veterinarskog, Stomatološkog, Farmaceutsko-biokemijskog i Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Prva je Humanijada bila u Rovinjskom selu 1995., gdje su odigrane utakmice u odbojci, nogometu i košarci, a podršku za realizaciju prve Humanijade je dao tadašnji dekan prof. dr. Z. Biđin.

USVM Equus je 3. srpnja 1995. izradio program izvannastavnih aktivnosti studenata Veterinarskoga fakulteta, pozivajući se na dotadašnje postignute rezultate u sportu (Studentska prvenstva zagrebačkog Sveučilišta, Humanijada 1995.). Izrazili su i želju za nastavkom objavljivanja časopisa *Veterinar* kao najstarijeg studentskog lista na ovim prostorima, za što je trebalo osigurati redovita sredstva koja, zbog ekonomske situacije u zemlji, više nije bilo moguće osigurati putem sponzora. Stoga je na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 11. srpnja iste godine zaključeno da su studenti, prilikom upisa u svaki semestar, dužni uplatiti iznos od 35,00 kn za potrebe realizacije programa USVM Equus u svrhu sufinanciranja sportskih aktivnosti i izdavačke djelatnosti. Nakon toga znatno je olakšan rad udruge.

Kako su i na drugim fakultetima usporedno osnivane studentske organizacije, počelo se među studentskim udrugama dogovarati o krovnoj studentskoj organizaciji koja je i osnovana 1996. kao Studentski zbor Sveučilišta u Zagrebu. Zbog toga možemo smatrati Equus jednim od njegovih idejnih tvoraca. Danas su studenti predstavnici u Fakultetskom vijeću, Senatu Sveučilišta te u stručnim vijećima sveučilišnih odjela, veleučilišta i visokih škola, pa možemo smatrati da su svi iz studentskih udruga Sveučilišta u Zagrebu, koji su djelovali početkom devedesetih godina prošlog stoljeća, tomu dali idejne temelje.

Nakon što su postali apsolventi 1996. odlučuju prepustiti sve funkcije u USVM Equus mlađim članovima, a koji su bili najaktivniji: G. Csick (novi predsjednik i urednik studentskog časopisa *Veterinar*), V. Sremac, R. Beck, A. Barbić (danas Beck), T. Šantek i dr.

Dana 21. studenoga 1996. dogodio se najveći organizirani prosvjed u novijoj hrvatskoj povijesti. Više od sto tisuća ljudi te se večeri okupilo na Trgu Bana Josipa Jelačića kako bi izrazilo nezadovoljstvo zbog ukidanja koncesije za emitiranje Radija 101. Vodstvo udruge Equus pismom potpore i dolaskom na prosvjed aktivno je poduprlo prosvjed.

Udruga je 1997. sastavila zahtjev dekanu za osnivanje povjerenstva za stručnu literaturu koja je potrebna za pripremu ispita, kao i smanjivanje broja studenata u grupama na kliničkim vježbama. Udruga nadalje dobiva nove prostorije pored studentske referade, nabavlja osobno računalo te opremu za potrebe studentskog *rock*-sastava Živoderi. Sastav je nastupio na dvije brucošijade u organizaciji studentske udruge. Kratko vrijeme udruga je vodila i konjički klub koji je imao školu jahanja. Nažalost, taj klub, koji je trebao biti začetnik Akademskog konjičkog kluba zagrebačkog Sveučilišta, naglo je ugašen. Udruga uz časopis *Veterinar* izdaje i nekoliko brojeva zabavnog feljtona *Anamneza*.

U navedenom razdoblju studenti Veterinarskog fakulteta postižu zapažene rezultate na Humanijadi. Tako je, primjerice, na V. Humanijadi koja je održana od 7. do 11. svibnja 1997. studentica K. Čurčija osvojila prvo mjesto, a student D. Devčić 3. mjesto u stolnom tenisu. Muška i ženska košarkaška ekipa osvojila je pak na istom natjecanju 2. mjesto.

USVM Equus u suradnji s nastavnicima organizira stručna predavanja za studente, poput predavanja koje je 18. prosinca 1997. održao prof. dr. Z. Modrić pod naslovom *Primjena induktora paramunosti (imunomodulatora) u veterinarskoj medicini*.

Tih su poslijeratnih godina i studenti bili svjesni teške ekonomske situacije u kojoj je bila i Hrvatska i akademska zajednica, tako da su zahtjevi bili skromni i uvijek vezani za bolje uvjete studiranja. Jedan od velikih zajedničkih postignuća svih veterinarskih institucija u zemlji jest priznanje stručnog naziva doktora veterinarske medicine 1999. godine. Važnu ulogu u toj inicijativi imala je i studentska udruga koja je dobila potporu studentskih udruga studenata medicine i stomatologije te tako uspješno lobirala za titulu dr. vet. med.Nakon G. Csika predsjednik udruge postao je T. Šantek.

Dekanat i Vijeće Veterinarskoga fakulteta redovito su podržavali i materijalno potpomagali odlazak članova IVSA-e na godišnje simpozije pa su tako članovi IVSA-e iz Hrvatske (Z. Stančić, studentica pete godine i E. Šoštarić, apsolventica) boravili od 29. prosinca 1996. do 5. siječnja 1997. na zimskom simpoziju u Utrechtu, Nizozemska. Tom je prilikom na simpoziju bilo šezdesetak studenata, članova IVSA-e iz čitavog svijeta, a u okviru posjeta bio je organiziran posjet Veterinarskom fakultetu u Utrechtu, gdje su održana predavanja o reprodukciji konja, standardima klasifikacije krava muzara u Nizozemskoj i dr. Posjetili su i manju farmu frizijskih konja, farmaceutsku tvrtku Virbac te neke specifičnosti Nizozemske (branu za zaštitu od Sjevernog mora). Prema izvještaju o radu IVSA-e u ak. god. 1996./1997. u tu je međunarodnu udrugu bilo uključeno 46 studenata veterine s našega fakulteta. Te su akademske godine od 17. do 23. veljače 22 naša studenta bila ugošćena u Republici Irskoj, a dvoje je studenata boravilo na ljetnoj praksi u Austriji i Sloveniji. U Hrvatskoj je tijekom četiri dana boravilo osam studenata iz Francuske. Oni su bili na proputovanju do Sarajeva, gdje su ratom pogođenom Veterinarskom fakultetu dopremili mikroskope, literaturu i druga nastavna pomagala. Od 4. do 10. siječnja 1998. naših 16 studenata boravilo je na grupnoj razmjeni IVSA-e u Parizu i tom su prilikom posjetili jedan od najstarijih veterinarskih fakulteta u svijetu i za francuske studente organizirali *Hrvatsku večer* gdje su, uz hrvatsku glazbu, nacionalna jela i pića izložili hrvatske turističke i stručne veterinarske prospekte.

Jedna od glavnih aktivnosti Equusa neposredno prije uspostave Bolonjskog procesa bila je organizacija Prvog kongresa studenata veterinarske medicine s međunarodnim sudjelovanjem koji je od 14. do 19. lipnja 2005. održan na Fakultetu. Prema Zborniku sažetaka na tom je kongresu sudjelovao 41 autor s ukupno 25 radova.

3.33.8. Studentske ekskurzije

S početkom rada Fakulteta organiziraju se prve apsolventske ekskurzije, i to krajem akademske godine po tadašnjoj državi ili inozemstvu, već prema raspoloživim financijskim sredstvima. Njihova je svrha bila edukativnog karaktera i trajale su uglavnom petnaestak dana. Apsolventi su na putovanjima upoznavali druga veterinarska visoka učilišta, institute, mljekarske i mesne industrije, ergele i poljoprivredna gospodarstva, te na taj način stjecali širu sliku o veterinarskoj djelatnosti i stočarskoj proizvodnji. Studenti su među sobom birali ekskurzijski odbor, koji je imao zadaću brinuti se o organizaciji puta i skupljanju donacija. Odbor je potvrđivao fakultetski savjet. Svaki je student trebao uplatiti određenu svotu, a glavni se dio troškova podmirivao iz doniranih sredstava. Glavnu i najveću donaciju apsolventi su dobivali od Ministarstva poljoprivrede. Veće i manje svote donirali su još Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo vojske i mornarice (ako je među apsolventima bilo vojno-državnih pitomaca), Banske uprave, Veterinarski fakultet, Serum zavodi i pojedini veterinari. Godine 1929. organizirana je prva apsolventska ekskurzija u inozemstvo. Vođa ekskurzije bio je doc. dr. V. Marochino, u ekskurziji je sudjelovalo oko 30 apsolvenata, a na raspolaganju su imali oko 60.000 dinara. Apsolventi su proputovali Austriju, Njemačku i Francusku. Fakultetski je savjet 7. listopada 1935. prihvatio Pravilnik za apsolventske ekskurzije i otada su se one, prema prijedlozima studenata, odobravale u skladu s njime. Vođa ekskurzije mogao je biti sveučilišni profesor, a njega je na prijedlog apsolvenata potvrđivao fakultetski savjet.

Apsolventske ekskurzije organizirale su se sve do početka četrdesetih godina 20. stoljeća pri čemu su apsolventi, uz navedene zemlje, posjetili još Italiju, Čehoslovačku i Mađarsku. Posljednju apsolventsku ekskurziju u prijeratnom razdoblju Savjet je odobrio 17. svibnja 1940.

godine. Bilo je predviđeno da se organizira unutar države i za vođu puta bio je izabran doc. dr. D. Ilančić. No, na sjednici Savjeta od 24. lipnja iste godine doc. dr. D. Ilančić izvijestio je da se prema naknadnoj odluci studenata planirana ekskurzija neće održati.
Ekskurzije apsolvenata bile su ponovno organizirane početkom pedesetih godina, pa je tako Vijeće 23. rujna 1949. prihvatilo da se organizaciji ekskurzija s apsolventima pristupi na dulji rok. Ono je svake godine odobravalo vodstvo ekskurzije, a to su uglavnom bili nastavnici i asistenti klinika, Zavoda i klinike za nauku o zarazama. Zavoda za stočarstvo, Zavoda za zoohigijenu i Zavoda za higijenu animalnih proizvoda (prof. dr. B. Oklješa, prof. dr. F. Mlinac, prof. dr. M. Šlezić, doc. dr. M. Francetić, dr. J. Ivoš, dr. A. Rako i dr.). Apsolventske su ekskurzije i dalje imale edukativni karakter.
Organizacija apsolventskih ekskurzija zabilježena je i u novijoj povijesti Fakulteta, pa su tako naši apsolventi 1975., pod vodstvom doc. dr. Melite Herak i prof. dr. M. Heraka, boravili u Sovjetskom Savezu. Godine 1978. organizirano je apsolventsko putovanje u Dalmaciju. Tom su prilikom studenti pod vodstvom asistenata dr. S. Bambira i M. Veršića posjetili kulturne i povijesne znamenitosti duž Jadrana i stočarsko-veterinarske pogone na otoku Hvaru. Godine 1984. organizirano je apsolventsko putovanje u Poljsku i Mađarsku, a vođe puta bili su prof. dr. M. Jakovac i prof. dr. T. Martinčić.
Ekskurzije su se organizirale sve do početka Domovinskog rata, tijekom kojih su apsolventi boravili u Španjolskoj, Grčkoj i drugim europskim zemljama. U to su vrijeme trajale 7 do 14 dana, a odlazak i troškove za vođe putovanja odobravao je Savjet, odnosno Fakultetsko vijeće iz sredstava Fakulteta.
U prijeratnom razdoblju organizirale su se i stručne ekskurzije studenata. Tako su, primjerice, ak. god. 1934./1935. u organizaciji KSVM i pod pratnjom prof. dr. J. Ježića studenti bili na stručnoj ekskurziji na međunarodnom sajmu stoke i veterinarskoj izložbi u Novom Sadu, a ak. god. 1938./1939., također pod vodstvom prof. dr. J. Ježića, na stočnoj izložbi u Pešti i razgledavanju tamošnjeg fakulteta. Ekskurzije su bile organizirane i u bližoj okolici Fakulteta, pa je iste akademske godine Zavod za higijenu živežnih namirnica, pod vodstvom prof. dr. Š. Debelića, priredio posjet studentima u tvornicu suhomesnate robe M. Gavrilović i sinovi u Petrinji, a Zavod za stočarstvo, pod vodstvom asistenta dr. Ilančića, u poduzeće E. Vajda eksport jaja, peradi, divljači i konja u Čakovcu. Treba uzeti u obzir da u to vrijeme na Fakultetu nije bila organizirana Ambulantna klinika, preko koje bi se studenti upoznavali s praksom na terenu. Stoga su stručne ekskurzije služile kao svojevrsna zamjena za taj nedostatak u nastavnom procesu studija veterinarske medicine i bile su predviđene tadašnjim nastavnim planom i programom.

Stručna ekskurzija studenata veterinarske medicine u Đakovo s nastavnicima Zavoda za stočarstvo i Zavoda za hranidbu domaćih životinja 1987. godine (ljubaznošću izv. prof. dr. G. Gregurić Gračner).

U Drugom svjetskom ratu i neposredno nakon oslobođenja nije zabilježen odlazak studenata na ekskurzije. Prvo poslijeratno stručno putovanje zabilježeno je u zapisniku Vijeća od 22. ožujka 1948., gdje je u organizaciji Zavoda za stočarstvo odobrena ekskurzija studenata na ergelu u Lipik, koja se u istoj organizaciji provodila i sljedećih godina. Vijeće je 19. svibnja 1949. obaviješteno o ekskurziji studenata u Sloveniju. Od sredine pedesetih do kraja sedamdesetih godina zabilježeno je više kraćih stručnih ekskurzija studenata u mesnu industriju Gavrilović u Petrinju, inkubatorsku stanicu u Slavonskom Brodu, Centar za selekciju konja, pastuharnu i ergelu lipicanaca u Đakovu, Lipik, Križevce, Božjakovinu, PIK Vinkovci i dr. Te su ekskurzije bile u organizaciji pojedinih zavoda, ponajprije Zavoda za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla i Zavoda za stočarstvo. Tijekom osamdesetih godina zabilježene su stručne ekskurzije studenata u tvornicu Krka u Novo mesto i Veterinarski odjel Biotehničkog fakulteta u Ljubljani te odlazak studenata u Đakovo, Osijek i Vinkovce radi upoznavanja s radom Veterinarske službe na terenu. Godine 1983. odobrena je stručna ekskurzija studentata u trajanju od 12 dana u Sovjetski Savez.

3.33.9. Studentska prehrana na Fakultetu

Dana 17. siječnja 1956., upravo na desetu godišnjicu osnutka jedinstvene studentske organizacije *Jaroslav Hvala*, na inicijativu Udruženja studenata i uz razumijevanje tadašnjeg dekana prof. dr. M. Francetića te pomoć Međunarodne univerzitetske službe (WUS), otvorena je mliječna kuhinja. Doručak su studenti i asistenti dobivali po ekonomskoj cijeni, a financijsko poslovanje vodio je dekanat. Svakoga dana doručak je uzimalo oko 300 studenata i 35 asistenata.
Pritom treba naglasiti da je na Fakultetu već tridesetih godina postojala tzv. Centralna akademska menza koja je, zahvaljujući prije svega mecenama, omogućivala dijelu siromašnih studenata besplatne dnevne obroke ili obroke uz znatan novčani popust. Predsjednik te institucije bio je prof. dr. N. Ritzzoffy.
O studentskoj prehrani bilo je riječi na sjednici fakultetskog savjeta u siječnju 1959. godine i tijekom rasprave o tijeku izgradnje Fakulteta predviđeno je uređenje restorana u prostorijama ispod amfiteatralne predavaonice, gdje se nalazi i danas. Studentski je restoran otvoren 18. prosinca 1959., a njegova je organizacija u početku bila prepuštena studentima. Prema izvješću Vijeća za ak. god. 1965./1966. studentski je restoran predan sindikalnoj podružnici Fakulteta da ona riješi njegovo vođenje. Obnovljen je ugovor s privatnim zakupcem za 1967. godinu, tako da je zabranjeno točenje alkoholnih pića.
Sedamdesetih godina je u više navrata otkazivan ugovor o pružanju ugostiteljskih usluga privatnih zakupaca te raspisivan natječaj za iznajmljivanje prostora restorana najpogodnijem zakupcu. Krajem 1980. voditelj restorana nije pristao plaćati visinu najamnine prema odluci Savjeta od 15. prosinca iste godine. Stoga je tijekom 1981. raskinut ugovor s tadašnjim zakupoprimcem i raspisan novi natječaj. Početkom 1982. razmatrane su ponude za vođenje restorana te je Savjet u ožujku ovlastio dekana prof. dr. M. Zobundžiju i tajnika I. Paraća, dipl. iur. da kontaktiraju predstavnike Studentskog centra Sveučilišta u Zagrebu (SC). Nakon razgovora Savjet je 1. travnja 1982. prihvatio ponudu Studentskog centra da se postojeći prostor bez naknade ustupi na upravljanje OOUR-u Društvena prehrana studenata SC na 15 godina te da se omogući uređenje prema projektu između obiju ugovornih strana. Godine 1983. otvoren je uređeni restoran društvene prehrane SC za studente na 204 m^2, a 1984. povećan je na 220 m^2 korisne površine za prehranu djelatnika Fakulteta. Restoran je djelomično preuređen 1988. godine. Danas se nalazi u istim podrumskim i prizemnim prostorijama amfiteatralne predavaonice Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju, no razmatra se mogućnost njegova preseljenja u prostorije južne zgrade, kojima se do 2016. koristio Zavod za zarazne bolesti i mikrobiologiju za potrebe klinike.

Natkriveni prolaz s okruglim popločenim stupovima zelene boje između glavne zgrade i kompleksa zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda jedno je od karakterističnih obilježja Fakulteta.

II. SUVREMENA POVIJEST

Pročelje glavne zgrade Veterinarskog fakulteta, Heinzelova ulica br. 55.

4. Fakultet od Bolonjske reforme do danas (2005. – 2019.)

4.1. Organizacija i djelatnosti Fakulteta

(prof. dr. Željko Pavičić, mr. Alen Hrastnik, Edita Franciškovič, dipl. oec., dr. Vesna Špac)

Kampus Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u Heinzelovoj ulici 55 ukupne je površine 58 783 m^2. Na tom se prostoru nalazi 12 zgrada ukupne površine 27 331 m^2. Prema Izvješću o Samoanalizi Veterinarskoga fakulteta za vanjsko vrednovanje Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) iz 2015. studentima je na raspolaganju ukupno:

- 8 predavaonica ukupne površine 1029 m^2 sa 785 mjesta
- 55 ostalih prostorija (laboratorija, vježbaonica, računalnih učionica, ambulanti, operacijskih dvorana, sekcijskih dvorana i stacionara za životinje) ukupne površine 5269 m^2 s 979 mjesta.

Fakultet raspolaže sa 117 nastavničkih kabineta, pri čemu prosječna površina po stalno zaposlenom nastavniku/suradniku iznosi od 6 do 30 m^2. Površina prostora za znanstvenoistraživački rad, koji se nalaze u sklopu ustrojbenih jedinica Fakulteta, iznosi 2070 m^2, a za stručni rad 483 m^2. U okviru Fakulteta nalazi se i restoran Studentskog centra za prehranu studenata i osoblja, ukupne površine 350 m^2 sa 60 sjedećih mjesta.

Uvođenje Bolonjskog procesa u sustav visokog obrazovanja, Izvješće EAEVE-a o evaulaciji Fakulteta (Report on the visit to the Veterinary Faculty of Zagreb adopted by the Education Committee of the European Association of Establishments for Veterinary Education and the Federation of Veterinarians of Europe on 15 March 2003., op. a.) te promjena Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003, 198/2003, 105/2004, 174/2004) i Statuta Sveučilišta bili su osnova za izradu novoga Statuta Fakulteta koji je prihvaćen na sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 28. listopada 2005. godine. Tim su Statutom osnovani odjeli kao viši organizacijski oblik ustrojstva Fakulteta, kojima rukovode pročelnici. Zavodi i klinike i dalje su ostali temeljne ustrojbene jedinice Fakulteta kojima rukovode predstojnici, a uključeni su u odjele na temelju povezanosti i srodnosti znanstveno-nastavnog i stručnog rada.

I. Odjel za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti

Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju
Zavod za biologiju
Zavod za fiziku
Zavod za fiziologiju i radiobiogiju
Zavod za kemiju i biokemiju
Zavod za patološku fiziologiju
Zavod za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva

II. Odjel klinika

Ambulantna klinika
Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju
Klinika za porodništvo i reprodukciju
Klinika za unutarnje bolesti
Zavod za opću patologiju i patološku morfologiju
Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju
Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo

III. Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju

Zavod za animalnu higijenu, okoliš i etologiju
Zavod za biologiju, patologiju i uzgoj divljači
Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
Zavod za hranidbu domaćih životinja
Zavod za stočarstvo

IV. Odjel za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane

Zavod za farmakologiju i toksikologiju
Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica
Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom
Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom
Zavod za bolesti peradi s klinikom
Zavod za veterinarsku ekonomiku i analitičku epidemiologiju

V. Uprava, stručni i administrativni poslovi

Tajništvo
Računovodstvo
Informacijski odsjek
Knjižnica
Katedra za strane jezike
Katedra za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu

Organizacijske jedinice Veterinarskog fakulteta

Uprava Fakulteta

- Dekanat
- Tajništvo
- Računovodstvo
- Muzej Veterinarskoga fakulteta

Sveučilišna veterinarska bolnica

Organizacijske jedinice izvan Fakulteta

- Lovno-nastavni poligon (Črnovšćak)
- Fakultetsko dobro

Odjeli

Odjel za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti

- Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju
- Zavod za veterinarsku biologiju
- Zavod za kemiju i biokemiju
- Zavod za fiziku
- Zavod za fiziologiju i radiobiogiju
- Zavod za patofiziologiju
- Zavod za društvene i humanističke znanosti

Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju

- Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju
- Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja
- Zavod za prehranu i dijetetiku životinja
- Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
- Zavod za lovstvo i divlje životinje

Odjel za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane

- Zavod za farmakologiju i toksikologiju
- Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane
- Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom
- Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom
- Zavod za bolesti peradi s klinikom
- Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju

Odjel klinika Veterinarskoga fakulteta

- Zavod za veterinarsku patologiju
- Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo
- Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju
- Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju
- Klinika za porodništvo i reprodukciju
- Klinika za unutarnje bolesti
- Ambulantna klinika

Takvim je ustrojem povećan broj zavoda, iako je preporuka EAEVE-a još 1998., u okviru preliminarne prosudbe Fakulteta, bila da bi *grupiranje nekih zavoda u veće jedinice pomoglo da se postigne efikasnije korištenje postojećih i budućih prostora i opreme* (izvješće o preliminarnoj prosudbi Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koje je Fakultetu 2. svibnja 1998. uputio Mr. S. T. Allman, koordinator EAEVE-a, op. a.). No kako bi takav pristup utjecao na kadrovsko prestrukturiranje Fakulteta, pronađeno je alternativno rješenje u povezivanju srodnih ustrojbenih jedinica u odjele.

Statutom je utemeljen i novi sastav Fakultetskog vijeća u širem i užem sastavu. Fakultetsko vijeće u širem sastavu činili su zaposlenici u znanstveno-nastavnom, znanstvenom, nastavnom i suradničkom zvanju te predstavnici studenata po godinama studija. Fakultetsko vijeće u užem sastavu činili su dekan, prodekani, pročelnici, predstojnici i predstavnici redovitih profesora, izvanrednih profesora, docenata, suradničkih zvanja i studenata.

Statutom su utvrđena i sljedeća stalna povjerenstva Fakultetskog vijeća:

1. Povjerenstvo za statut
2. Kadrovsko povjerenstvo
3. Povjerenstvo za diplomsku nastavu
4. Povjerenstvo za poslijediplomsku nastavu
5. Povjerenstvo za trajno usavršavanje
6. Povjerenstvo za magisterije i doktorate
7. Povjerenstvo za projekte
8. Povjerenstvo za odlikovanja
9. Povjerenstvo za međunarodnu suradnju
10. Povjerenstvo za stegovnu odgovornost studenata
11. Povjerenstvo za stegovnu odgovornost zaposlenika
12. Etičko povjerenstvo
13. Povjerenstvo za bibliotečnu i izdavačku djelatnost
14. Povjerenstvo za dobrobit životinja
15. Povjerenstvo za izbor u znanstveno-nastavna, znanstvena, nastavna i suradnička zvanja
16. Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom nastave

Nedugo nakon donošenja Statuta iz 2005. uočen je niz pravnih i nomotehničkih neusklađenosti pa je već tada u sklopu nadležnih tijela započeo rad na njegovim izmjenama i dopunama. Također, nakon donošenja Statuta prihvaćen je Pravilnik o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju te izmjene tog pravilnika, koji su usklađeni sa zahtjevima Bolonjske deklaracije te su i navedene odredbe morale biti ugrađene u tekst Statuta. Ujedno su na Fakultetskom vijeću prihvaćeni Pravilnik o doktorskom studiju i Pravilnik o poslijediplomskim specijalističkim studijima te Pravilnik o osiguranju kvalitete koji su izrađeni i usklađeni s tekstovima sveučilišnih pravilnika. Primjedbe na rješenja iz postojećeg Statuta i prijedlozi za izmjenu dolazili su od zavodskih kolegija, Dekanskog kolegija i fakultetskih povjerenstava. Izrađene su tako i prihvaćene dvije izmjene i dopune Statuta (2008. i 2010.) kojima su se pokušala ugraditi nova rješenja i premostiti vrijeme do izrade novog Statuta (2011.).

Izmjenama i dopunama Statuta koje je Fakultetsko vijeće u širem sastavu prihvatilo 10. prosinca 2008. proširena je djelatnost Fakulteta te je izmijenjeno ime Zavoda za opću patologiju i patološku morfologiju u Zavod za veterinarsku patologiju, ime Zavoda za hranidbu domaćih životinja u Zavod za prehranu i dijetetiku domaćih životinja, a Zavoda za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva u Zavod za povijest i etiku veterinarstva. Katedra za tjelesni odgoj i zdravstvenu i kulturu i Katedra za strane jezike izdvojene su u nastavne katedre, a dotadašnji peti odjel (Uprava, stručni i administrativni poslovi) preimenovan je u Upravu Fakulteta koju čine Dekanat, Tajništvo, Računovodstvo i financije te Knjižnica.

Izmjenama i dopunama Statuta od 22. prosinca 2010., radi bolje funkcionalnosti u administrativnom poslovanju i racionalizacije rada, smanjen je broj stalnih povjerenstava. Tako je djelokrug rada Kadrovskog povjerenstva preuzelo Povjerenstvo za izbor u znanstveno-nastavna, znanstvena, nastavna i suradnička zvanja, a djelokrug rada Povjerenstva za dobrobit životinja preuzelo je Povjerenstvo za etiku u veterinarstvu. Osim toga, prihvaćanjem Pravilnika o doktorskom studiju, koji je usklađen s pravilnikom Sveučilišta, prestala su postojati dva povjerenstva – Povjerenstvo za poslijediplomsku nastavu i Povjerenstvo za magisterije i doktorate. Umjesto njih, Fakultetsko je vijeće 23. ožujka 2011. osnovalo Vijeće doktorskog studija, koje broji sedam članova, a 31. ožujka iste godine Vijeće za specijalističke studije koje čine voditelji specijalističkih studija.

Od donošenja Statuta iz 2005. osiguravanje kvalitete postalo je neizostavan čimbenik u cjelokupnoj djelatnosti Fakulteta, pa je prethodni naziv Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom nastave usklađen s tim postulatom i promijenjen u Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom.

Nakon izmjena i dopuna Statuta iz 2010. ubrzo je donesen novi Statut Veterinarskoga fakulteta, koji je Fakultetsko vijeće u širem sastavu prihvatilo na sjednicama 25. svibnja i 19. listopada, a Senat Sveučilišta u Zagrebu potvrdio 22. studenoga 2011. godine. Novim je Statutom Fakultetsko vijeće reformirano kao upravno i stručno tijelo, ukidanjem dvostrukog načina zasjedanja (Fakultetsko vijeće u užem i širem sastavu) te je vraćen organizacijski oblik jednoga Fakultetskog vijeća u kojemu svi njegovi članovi i dalje ravnopravno sudjeluju u donošenju svih odluka. Nadalje, preciznije je normirano ustrojstvo Fakulteta s posebnim naglaskom na upravne, administrativne i tehničke poslove. U tom kontekstu treba spomenuti reorganizaciju Uprave Fakulteta (Dekanata, Tajništva i Računovodstva) na urede i odsjeke. Novim su Statutom ustrojeni znanstveno-nastavni poligoni (Fakultetsko dobro i Lovno-nastavni poligon Črnovšćak), a organizacijski oblik četiriju odjela ostao je isti, uz manje izmjene naziva pojedinih ustrojbenih jedinica. Pritom je Zavod za animalnu higijenu, okoliš i etologiju izmijenio naziv u Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja, Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica u Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane, a Zavod za veterinarsku ekonomiku i analitičku epidemiologiju u Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju. U normiranju nadležnosti pročelnika odjela i predstojnika zavoda/klinika uveden je niz rješenja koji pojačavaju djelotvornost i odgovornost. Uvedeno je rješenje o razdvajanju pojedinih funkcija, tako da, primjerice, jedna osoba ne može istodobno biti prodekan i predstojnik. Razrađen je djelokrug rada Fakultetskih povjerenstava te su ugrađeni mehanizmi za intenzivniju aktivnost u istraživanju i međunarodnoj suradnji.

Posljednji Statut Fakulteta prihvaćen je na sjednici Vijeća od 20. prosinca 2017. i potvrđen na sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu održanoj 27. veljače 2018. godine. Glavne su izmjene učinjene u ustroju Fakulteta, pri čemu je unutar Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti osnovan Zavod za društvene i humanističke znanosti, čime je stvoren prostor za unaprjeđenje nastave dinamičnom implementacijom nastavnih sadržaja nužnih za pripremu doktora veterinarske medicine za suvremeno tržište rada. Tom su zavodu priključene dotadašnja Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu i Katedra za strane jezike, zatim Katedra za povijest veterinarstva koja je kao nastavna jedinica preuzela djelokrug rada ukinutog Zavoda za povijest i etiku veterinarstva te novoosnovana Katedra za intelektualne vještine za organizaciju i provođenje diplomske nastave iz komunikacijskih vještina. Radom nastavnih katedri rukovodi voditelj iz redova stalno zaposlenih djelatnika katedre u znanstveno-nastavnom i nastavnom zvanju koje na prijedlog dekana potvrđuje Fakultetsko vijeće. Osim navedenih izmjena promijenjeno je ime Zavoda za biologiju u Zavod za veterinarsku biologiju, Zavoda za stočarstvo u Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju, Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači u Zavod za lovstvo i divlje životinje te Zavoda za patološku fiziologiju u Zavod za patofiziologiju. Od ostalih novina treba spomenuti osnivanje Sveučilišne veterinarske bolnice kojom je stvorena osnova za unaprjeđenje stručnog i nastavnog rada kroz bolju povezanost klinika i zavoda te intenziviranje suradnje stručnjaka iz različitih disciplina.

Statutom je promijenjen i broj prodekana. Dekan je prije mogao predložiti do četiri prodekana, a prema novom Statutu omogućuje se izbor do šest prodekana. Osim toga dekan je ranije samostalno imenovao svoje pomoćnike za obavljanje poslova koja nisu u nadležnosti prodekana. Prema novom Statutu pomoćnike, na prijedlog dekana, imenuje

Fakultetsko vijeće, a u odluci o izboru pobliže se određuje područje djelovanja i vrijeme na koje su imenovani.
U skladu sa Statutom iz 2017. Veterinarski je fakultet javno visoko učilište koje, kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu, ustrojava i izvodi sveučilišne studije u polju veterinarske medicine te znanstveni i stručni rad primarno u polju veterinarske medicine u području biomedicine i zdravstva te području biotehničkih i prirodnih znanosti.
Fakultet svoje djelatnosti obavlja na temelju Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Zakona o ustanovama, Zakona o veterinarstvu, Zakona o hrani, Statutu Sveučilišta, Statutu Veterinarskog fakulteta te drugim zakonima i podzakonskim propisima kojima je uređena znanstvena djelatnost, visoko obrazovanje i veterinarska djelatnost.

Djelatnosti Fakulteta su:

1. ustroj i izvedba sveučilišnih studija: integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij veterinarske medicine, doktorski studij Veterinarske znanosti i poslijediplomski specijalistički studiji
2. provođenje postupka za stjecanje doktorata znanosti izvan doktorskog studija iz znanstvenog područja biomedicine i zdravstva
3. znanstveni i stručni rad
4. ustrojavanje i izvedba različitih oblika stručnog i znanstvenog usavršavanja
5. provođenje veterinarske djelatnosti
6. veterinarska ljekarna za potrebe obavljanje osnovne djelatnosti
7. pružanje veterinarskih usluga
8. kliničko i ambulantno liječenje i zaštita zdravlja životinja
9. zaštita zdravlja ljudi i ekonomskih interesa potrošača kroz veterinarsko javno zdravstvo i ukupnu aktivnost veterinarske struke
10. terenska, klinička i laboratorijska dijagnostika te preventiva i suzbijanje bolesti životinja
11. kliničko i laboratorijsko testiranje lijekova i ljekovitih pripravaka za registraciju, davanje stručnih ocjena i mišljenja i veterinarska farmakovigilancija
12. sudjelovanje u organizaciji veterinarstva, uzgoja životinja, stočarske proizvodnje te proizvodnje proizvoda životinjskog podrijetla
13. projektiranje na područjima veterinarstva, poljoprivrede, prerađivačke industrije i zaštite okoliša
14. ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti i kakvoće krmiva, krmnih smjesa, životinjske hrane i dodataka hrani te davanje stručnih ocjena i mišljenja
15. ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti vode za piće te davanje stručnih ocjena i mišljenja
16. ocjenjivanje zdravstvene ispravnosti i kakvoće te unaprjeđenje tehnološkog procesa proizvodnje hrane životinjskog podrijetla uz davanje stručnih ocjena i mišljenja
17. proizvodnja dijagnostičkih sredstava, cjepiva i drugih pripravaka za uporabu u veterinarstvu
18. vještačenja i ekspertize
19. organiziranje i izvođenje pokusa na životinjama u znanstvene i nastavne svrhe
20. razudbe lešina i patohistološke pretrage
21. uzgoj, zdravstvena zaštita i iskorištavanje divljači te izrada lovno-gospodarstvenih osnova
22. prijevoz osoba, domaćih životinja, divljači, divljačine i proizvoda od divljači za vlastite potrebe u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu
23. uzgoj i držanje laboratorijskih i egzotičnih životinja za potrebe Fakulteta
24. kliničko i laboratorijsko ispitivanje hrane za životinje
25. istraživanje okoliša životinja i očuvanje biološke raznolikosti
26. organiziranje znanstvenih i stručnih skupova
27. suradnja s trgovačkim društvima, ustanovama, organizacijama i udrugama
28. izdavačka i informatička djelatnost za potrebe nastave te znanstvenoga i stručnoga rada
29. prodaja udžbenika, časopisa, tiskanica i drugih materijala potrebnih za obavljanje djelatnosti Fakulteta
30. prijevoz konfiskata i lešina životinja potrebnih za nastavni, znanstveni i stručni rad
31. ocjenjivanje zdravstvene kvalitete zraka te davanje stručnih mišljenja i ocjena
32. iznajmljivanje i upravljanje vlastitim nekretninama te opremom i uređajima
33. ustroj i izvedba programa stručnog cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja
34. znanstveno istraživanje i razvoj
35. muzejska djelatnost
36. djelatnost knjižnica i arhiva
37. uslužne djelatnosti za potrebe Fakulteta u obavljanju njegove djelatnosti
38. prodaja proizvoda nastalih iz djelatnosti Fakulteta (lov, lovstvo, promet divljači i slično)
39. ocjena mikroklimatskih uvjeta i mjera biosigurnosti te davanje stručnih ocjena i mišljenja
40. analiza proizvodnosti i dobre farmske prakse te izrada stručnih mišljenja
41. procjena dobrobiti životinja te davanje stručnih ocjena i mišljenja
42. stručna i znanstvena istraživanja u području ribarstva i pčelarstva.

Fakultet može obavljati i druge djelatnosti ako služe registriranoj djelatnosti i pridonose iskorištavanju prostornih i kadrovskih kapaciteta te njihovo obavljanje nije na štetu nastavnog i znanstvenog rada.

4.1.1. Uprava Fakulteta

4.1.1.1. Dekanat i upravljanje Fakultetom

Uprava Fakulteta jest ustrojbena jedinica Fakulteta na razini Odjela koja obavlja upravljačke i organizacijske poslove, pravne, opće i kadrovske, računovodstvene, knjigovodstvene, administrativno-tehničke poslove, poslove održavanja te druge poslove koji su od zajedničkog interesa za obavljanje djelatnosti Fakulteta. Radom Uprave rukovodi dekan, a njemu u rukovođenju pomažu prodekani i pomoćnici dekana u okviru prenesenih nadležnosti te tajnik kao izvršno tijelo dekana i Vijeća. Upravu Fakulteta čine:

1. Dekanat
   a. Ured dekana
   b. Ured za EU projekte i transfer tehnologije
   c. Ured za kontrolu kvalitete
   d. Ured za međunarodnu suradnju
   e. Ured za studente i karijerno savjetovanje
   f. Referada za integrirani preddiplomski i diplomski studij
   g. Referada za poslijediplomske studije
2. Tajništvo
   a. Odsjek za pravne i kadrovske poslove
   b. Odsjek za informatiku
   c. Odsjek za održavanje i tehničke poslove
   d. Odsjek za zaštitu na radu
   e. Središnji fakultetski arhiv i pisarnica
   f. Knjižara
3. Računovodstvo
4. Središnja knjižnica
5. Muzej Veterinarskoga fakulteta

Jedinicama Uprave Fakulteta rukovode voditelji koje odlukom imenuje dekan s izuzetkom Tajništva kojim rukovodi tajnik Fakulteta.
Uredi jesu organizacijske jedinice u sastavu dekanata koje obavljaju stručnu djelatnost u područjima za koja su osnovani. Mogu imati stalno zaposlene djelatnike s punim radnim vremenom i radnim mjestom u uredu ili se odlukom dekana mogu imenovati djelatnici među ostalim zaposlenicima Fakulteta koji će obavljati poslove ureda

Članovi dekanskog kolegija u užem sastavu s administrativnim i tehničkim osobljem dekanata, tajništva i računovodstva Fakulteta.

u punom radnom vremenu ili dijelu radnog vremena. Voditelje ureda imenuje dekan. U sklopu dekanata stalno su zaposleni djelatnici: Željana Klječanin Franić, prof., voditeljica Ureda dekana i tajnica uprave (od 2008.); dr. Lada Radin, dr. med. vet., voditeljica Ureda za EU projekte i transfer tehnologije (od 2017.); Renata Purgar, referentica Ureda za međunarodnu suradnju (od 2010.), Vesna Pavičić, prof., voditeljica Referade za integrirani preddiplomski i diplomski studij (od 2018.), Sanja Vindiš, referentica za poslove integriranog studija na hrvatskom jeziku (od 2010.), Martina Jović, struc. spec. oec., referentica za poslove integriranog studija na engleskom jeziku (od 2015.); Vedrana Pšenica, bacc. admin. publ., voditeljica Referade za poslijediplomske studije (od 2015.), Ivana Kranželić, bacc. sanit. ing., referentica za poslove poslijediplomske nastave (od 2015.). Odlukom dekana na pojedine funkcije u dekanatu imenovani su: prodekanica izv prof. dr. Andrea Gudan Kurilj za voditeljicu Ureda za studente i karijerno savjetovanje (od 2019.), prodekanica. izv. prof. dr. Danijela Horvatek Tomić za voditeljicu Ureda za kvalitetu (od 2014.) i prof. dr. Alen Slavica za voditelja Ureda za međunarodnu suradnju (od 2016.).
Rukovođenje Veterinarskim fakultetom temelji se na odredbama Zakona, Statuta Sveučilišta i Statuta Veterinarskog fakulteta.

Dekan

Za dekana može biti izabran nastavnik Fakulteta u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora u trajnom zvanju, redovitog ili izvanrednog profesora u radnom odnosu na neodređeno radno vrijeme. Dekan se bira na mandat od tri akademske godine. Ista osoba može biti izabrana za dekana dva puta uzastopce. Dekan upravlja Fakultetom, predstavlja i zastupa Fakultet te je odgovoran za zakonitost rada i djelovanje Fakulteta. Po položaju je član Senata i Područnog vijeća Sveučilišta. Dekan u sklopu svojih ovlaštenja i dužnosti:

- priprema, saziva, predsjedava i vodi sjednice Fakultetskoga vijeća
- ustrojava rad i poslovanje Fakulteta
- predlaže Sveučilištu, uz suglasnost Fakultetskog vijeća, akt o unutarnjoj organizaciji i ustroju radnih mjesta Fakulteta
- predlaže godišnji proračun i završni račun Fakultetskom vijeću na prihvaćanje
- predlaže Fakultetskom vijeću mjere za unaprjeđivanje rada Fakulteta
- donosi poslovne odluke u skladu s propisima, Statutom Sveučilišta i Statutom Fakulteta
- predlaže Fakultetskom vijeću izbor prodekana i pomoćnika dekana
- sklapa ugovore o radu
- odobrava rad nastavnika izvan Fakulteta unutar Sveučilišta, uz suglasnost predstojnika zavoda/klinike i Fakultetskog vijeća
- donosi odluke u vezi s ostvarivanjem prava i obveza iz radnog odnosa ili u vezi s radnim odnosom, te druge drugostupanjske odluke iz radnih odnosa kao i drugostupanjska rješenja u upravnim postupcima
- daje pisana upozorenja radnicima u vezi s obvezama iz radnog odnosa i ukazuje na mogućnost otkaza za slučaj nastavka kršenja tih obveza
- donosi odluke o otkazu ugovora o radu
- izdaje naloge pojedinim radnicima ili skupinama radnika za izvršenje određenih poslova u dogovoru s voditeljem ustrojbene jedinice
- donosi odluke u vezi s nastavom u slučajevima izvan nadležnosti Fakultetskog vijeća

- odlučuje povodom žalbe studenata izjavljene na prvostupanjska rješenja
- sudjeluje u radu sveučilišnih tijela sukladno Zakonu i Statutu Sveučilišta
- obavlja i druge poslove utvrđene propisima i općim aktima Fakulteta i Sveučilišta.

U obavljanju poslova iz svojega djelokruga dekan je samostalan, a za svoj rad odgovara Fakultetskom vijeću i rektoru. Dekan podnosi jednom godišnje Fakultetskom vijeću i rektoru izvješće o svom radu i poslovanju Fakulteta, uključujući izvještaj o prijedlogu proračuna Fakulteta i njegovu izvršavanju. Dekan može imenovati stalna i povremena povjerenstva te radne skupine za obavljanje poslova iz svojega djelokruga rada. Sastav i broj članova određuje dekan posebnom odlukom. Fakultet mogu po ovlasti dekana zastupati prodekani i tajnik, izdavanjem posebne punomoći. Sadržaj i opseg punomoći određuje dekan.

Prodekani i pomoćnici dekana

Dekanu izravno u radu pomažu prodekani. Za prodekana može biti izabran nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju. Dekan predlaže do šest prodekana s obzirom na uža područja djelatnosti za koja će biti zaduženi. Prodekane imenuje Fakultetsko vijeće javnim glasovanjem na prijedlog dekana, većinom glasova nazočnih članova. U odluci o izboru pobliže se određuje područje djelovanja. Mandat prodekana traje koliko i mandat dekana na čiji je prijedlog prodekan izabran, i može se ponoviti.
Dekan može, kada određena djelatnost nije u nadležnosti prodekana ili je iznimno zahtjevna, Fakultetskom vijeću predložiti imenovanje pomoćnika dekana. U prijedlogu o imenovanju mora biti naveden broj pomoćnika, područja djelovanja i vrijeme na koje se imenovanje predlaže. Pomoćnike na prijedlog dekana imenuje Fakultetsko vijeće javnim glasovanjem, većinom glasova nazočnih članova. U odluci o izboru pobliže se određuje područje djelovanja i vrijeme na koje je imenovan. Za pomoćnika dekana mogu biti imenovani nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju. Pomoćnici dekana pomažu dekanu u obavljanju poslova iz područja za koje su imenovani.

Dekanski kolegij

Dekanski kolegij jest stručno i savjetodavno tijelo koje pomaže dekanu u radu, a čine ga dekan i prodekani. Dekan priprema, saziva i vodi sjednice Dekanskoga kolegija. Dekan može za pojedina pitanja iz svoje nadležnosti sazivati Dekanski kolegij u širem sastavu na kojemu sudjeluju pročelnici odjela Fakulteta i pomoćnici dekana. Dekanskom kolegiju mogu, prema odluci dekana, prisustvovati i pomoćnici dekana i druge osobe.

Fakultetsko vijeće

Fakultetsko vijeće jest stručno vijeće Fakulteta. Članovi Fakultetskoga vijeća su:

- svi zaposlenici izabrani u znanstveno-nastavna, nastavna i znanstvena zvanja u radnom odnosu na Fakultetu na neodređeno vrijeme
- dvadeset predstavnika djelatnika izabranih u suradnička ili stručna zvanja, i to po pet iz svakoga od četiri odjela, koje između sebe biraju djelatnici navedenih zvanja pripadnog odjela, osim onih koji su financirani iz projekata ograničenog trajanja ili financirani vlastitim prihodima ustrojbene jedinice
- predstavnici studenata u okviru 15 % ukupnog broja članova Fakultetskog vijeća
- voditelj Središnje knjižnice
- jedan predstavnik ostalih zaposlenika.

Članovi Fakultetskoga vijeća u suradničkim i stručnim zvanjima te predstavnik ostalih zaposlenika imaju zamjenike koje biraju njihove izborne jedinice.
Mandat članova suradničkih i stručnih zvanja te predstavnika ostalih zaposlenika u Fakultetskom vijeću jest tri godine. Ako članu predstavniku mandat prestane prije isteka roka na koji je izabran, izabrani zamjenik preuzima njegovu dužnost do kraja mandata uz obvezan izbor novoga zamjenika.
Način izbora i trajanje mandata studentskih predstavnika i njihovih zamjenika u Fakultetskom vijeću određuje Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama.
Početkom ak. god. 2018./2019. na popisu je bilo 170 članova Fakultetskog vijeća. Sastav Fakultetskog vijeća bio je sljedeći: 62 redovita i 29 izvanrednih profesora, 34 docenta, 2 zaposlenika u nastavnom zvanju, 1 zaposlenik u znanstvenom zvanju, 18 predstavnika zaposlenika u suradničkim i stručnim zvanjima, 1 predstavnik ostalih zaposlenika, voditeljica Središnje knjižnice i 22 predstavnika studenata.

Fakultetsko vijeće obavlja sljedeće poslove:

- bira i razrješava dekana
- bira i razrješava prodekane
- donosi strategiju razvoja Fakulteta
- donosi prijedlog Statuta Fakulteta
- prihvaća studijske programe
- prihvaća izvedbene nastavne planove i programe
- odlučuje o posebnim pitanjima od interesa za studente
- donosi proračun Fakulteta
- prihvaća završni račun Fakulteta i godišnje izvješće dekana
- imenuje stalna povjerenstva
- donosi provedbene propise Fakulteta
- bira članove Senata i Vijeća područja Sveučilišta
- predlaže pravilnike o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta
- odlučuje o raspisivanju natječaja za izbor nastavnika i suradnika
- predlaže i/ili bira nastavnike i suradnike za izbor u odgovarajuća znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja i radna mjesta
- provodi postupke izbora u znanstvena zvanja
- imenuje mentore asistentima i poslijedoktorandima
- imenuje mentore studentima doktorskog studija
- odlučuje i o drugim pitanjima u vezi s nastavom, znanošću, strukom, studentima i izdavaštvom
- vodi brigu i donosi odluke s ciljem osiguranja kvalitete djelatnosti Fakulteta
- odlučuje o žalbama na odluke stalnih i povremenih povjerenstava Fakultetskog vijeća
- raspravlja i o drugim pitanjima koja su od posebnog interesa Fakulteta.

Fakultetsko vijeće radi u sjednicama. Sjednice priprema, saziva i predsjedava im dekan, a iznimno, u njegovoj odsutnosti, zamjenik dekana. Sjednice Fakultetskoga vijeća održavaju se, u pravilu, jednom mjesečno, a po potrebi se organiziraju izvanredne sjednice. Fakultetsko vijeće odlučuje ako je na sjednici nazočno više od polovice ukupnog broja članova.
Fakultetsko vijeće donosi odluke, zaključke i preporuke javnim glasovanjem natpolovičnom većinom nazočnih članova, izuzevši slučajeve u kojima zakoni, Statut Sveučilišta, Statut Fakulteta ili drugi opći akti određuju drugačije.

Radna tijela Fakultetskog vijeća

Fakultetsko vijeće za proučavanje i pripremu pojedinih pitanja iz svog područja rada ima deset stalnih povjerenstava, a njihov je djelokrug rada uređen Poslovnikom o radu radnih tijela Fakultetskog vijeća.

1. Povjerenstvo za statut izrađuje nacrte prijedloga općih akata Fakulteta, predlaže donošenje i izmjene općih akata Fakulteta, daje vjerodostojna tumačenja Statuta i drugih općih akata Fakulteta, utvrđuje nepravilnosti u primjeni akata, rješava sukob nadležnosti radnih tijela, razmatra prijedloge akata drugih podnositelja, razmatra primjenu jedinstvene pravne tehnike te jezičnu i stručnu usklađenost općih akata Fakulteta, donosi pročišćene tekstove općih akata Fakulteta kada su ti akti najmanje tri puta izmijenjeni i dopunjeni, razmatra pritužbe na povredu akata Fakulteta i dr.

Izvanredna sjednica Fakultetskog vijeća, održana 6. veljače 2019. u Velikoj predavaonici povodom predstavljanja programa predloženika prof. dr. N. Turka za dekana Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za mandatno razdoblje 2019./2020., 2020./2021. i 2021./2022.

2. Povjerenstvo za integrirani preddiplomski i diplomski studij organizira i usklađuje nastavni proces na integriranom studiju, razmatra i priprema prijedloge vezane za praćenje nastavnog procesa u pogledu izrade nastavnih planova i programa te predlaže Fakultetskom vijeću akte i mjere za uspješno provođenje nastavnog procesa.
3. Povjerenstvo za projekte razmatra i priprema prijave na javne natječaje za znanstvenoistraživačke projekte i zadatke, brine se o pripremi prijedloga o nabavi istraživačke i znanstvene opreme, pomaže u vođenju poslova pripremanja i provjeravanja količine i kvalitete imovine, skrbi o održavanju imovine u ispravnom stanju te stanju i kretanju znanstvenoistraživačke opreme i dr.
4. Povjerenstvo za odlikovanja predlaže Vijeću kandidate za nagrade i priznanja zaslužnim nastavnicima, znanstvenicima i drugim djelatnicima Fakulteta, pojedincima i organizacijama izvan Fakulteta, provodi postupak za dodjelu nagrade i priznanja, prati javne natječaje za nagrade i priznanja koje objavljuju državna tijela, institucije i druge pravne osobe, posebno u području prirodnih, biomedicinskih i biotehničkih znanosti te o tome pravodobno izvještava Vijeće.
5. Povjerenstvo za stegovnu odgovornost studenata provodi stegovni postupak za studente u skladu s posebnim Pravilnikom.
6. Povjerenstvo za stegovnu odgovornost zaposlenika provodi stegovni postupak za zaposlenike u skladu s posebnim Pravilnikom.
7. Povjerenstvo za etiku u veterinarstvu donosi odluke o etičkoj prihvatljivosti i znanstvenoj opravdanosti istraživanja te odluke za odobravanje pokretanja postupaka za dobivanje rješenja Ministarstva poljoprivrede sukladno Zakonu o zaštiti životinja. Obavlja i druge poslove vezane za etiku u veterinarstvu.
8. Povjerenstvo za knjižničnu i izdavačku djelatnost odlučuje o zahtjevima za odobrenje rukopisa predlagatelja, razvrstava rukopise prema vrsti, predlaže recenzenta, predlaže način obnove i dopune knjižnog fonda nadležnim tijelima, raspravlja i predlaže mjere u području izdavaštva i informatičke djelatnosti.
9. Povjerenstvo za izbor u znanstvena, znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja predlaže imenovanje stručnih povjerenstava u postupcima izbora u znanstvena, znanstveno-nastavna i nastavna zvanja, predlaže prihvaćanje izvješća stručnih povjerenstava u postupcima izbora u zvanja, predlaže opće akte i mjere u području organizacije i sistematizacije radnih mjesta na Fakultetu.
10. Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom potiče razvojne programe s ciljem promicanja kulture kvalitete u skladu s međunarodnim i nacionalnim normama, kriterijima i postupcima, savjetuje i usmjeruje te nadzire sva tijela na razinama vodstva i odlučivanja, upravljanja i nadzora te tijela na razini provedbe mjera za uspostavu i osiguranje sustava kvalitete, planiranje procesa unutarnje prosudbe sustava kvalitete Fakulteta, predstavlja Fakultet u nacionalnoj i međunarodnoj mreži za promicanje kulture kvalitete i sustava osiguranja kvalitete, razvija indikatore kvalitete, daje podršku u ispunjavanju normi kvalitete, potiče na samoanalizu i primjenu mjera za unaprjeđenje kvalitete.

Stalna povjerenstva imaju po sedam članova. Tri člana povjerenstva predlaže dekan, a po jednoga člana predlaže svaki odjel Fakulteta. Članove povjerenstva imenuje Fakultetsko vijeće. Mandat članova povjerenstva jest tri godine i jednak je mandatu dekana.
Fakultetsko vijeće može imenovati privremena povjerenstva za pojedine poslove iz svoje nadležnosti. Trajanje mandata privremenih povjerenstava te njihova nadležnost određuju se odlukom o osnivanju.

Pročelnik odjela

Pročelnici imaju važnu ulogu u organizaciji i upravljanju Fakultetom. Njihova je glavna zadaća organizacija i rukovođenje radom zavoda, klinika i katedra, što uključuje izvještavanje dekana o nastavi, suradnju s drugim zavodima i klinikama Fakulteta i srodnim katedrama drugih fakulteta te predlaganje plana i programa rada katedre. Pročelnik koordinira rad odjela, Vijeću odjela predlaže donošenje odluka o racionalnom korištenju prostora, opreme i djelatnika kao i unaprjeđivanju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada te provodi zaključke i odluke Vijeća odjela. S predstojnicima koordinira planiranje financijskih sredstava za nastavu i temeljne materijalne potrebe zavoda/klinika u sastavu svog odjela.
Za pročelnika odjela može biti izabran djelatnik Fakulteta s jednoga od zavoda/klinika tog odjela u znanstveno-nastavnom zvanju. Biraju ga članovi Vijeća odjela, a potvrđuje Fakultetsko vijeće. Mandat pročelnika traje tri godine. Ista osoba može biti dva puta uzastopce izabrana na tu dužnost. Pročelnik nakon izbora imenuje zamjenika koji je u njegovoj odsutnosti ovlašten obavljati sve poslove iz djelokruga njegova rada.

Vijeće odjela

Vijeće odjela jest stručno tijelo odjela, a čine ga djelatnici u znanstveno-nastavnom, nastavnom, znanstvenom, suradničkom i stručnom zvanju, osim onih koji su financirani iz projekata ograničenog trajanja ili financirani vlastitim prihodima ustrojbene jedinice. Vijeće odjela:

- raspravlja o svim nastavnim, znanstvenim i stručnim pitanjima iz djelokruga rada odjela
- raspravlja i odlučuje o prijedlozima pročelnika
- donosi strategiju razvoja odjela
- predlaže pročelnika
- osniva radne skupine i povjerenstva
- raspravlja i o drugim pitanjima od interesa odjela.

Vijeće odjela radi u sjednicama. Sjednice priprema, saziva i predsjedava im pročelnik, a u njegovoj odsutnosti zamjenik pročelnika. Vijeće odjela donosi odluke, zaključke, prijedloge i preporuke ako je na sjednici nazočno više od polovice ukupnog broja članova Vijeća.

Kolegij odjela

Kolegij odjela jest savjetodavno tijelo pročelnika odjela. Čine ga pročelnik i predstojnici zavoda/klinika u sastavu odjela ili njihovi zamjenici. Kolegij odjela u slučaju hitnosti može donositi prijedloge odluka o pojedinim pitanjima iz djelokruga Vijeća odjela s izuzetkom predlaganja pročelnika, kadrovskih pitanja i pitanja vezana uz ustroj odjela.

Predstojnik zavoda/klinika

Radom zavoda/klinike rukovodi predstojnik koji organizira rad, vodi razvojnu, kadrovsku i financijsku politiku i skrbi o nastavnom, znanstvenom i stručnom radu zavoda/klinike. Za predstojnika može biti izabran djelatnik zavoda/klinike u znanstveno-nastavnom zvanju. Iznimno i u opravdanim slučajevima za predstojnika može biti imenovan djelatnik u znanstveno-nastavnom zvanju drugoga zavoda/klinike istog odjela. Predstojnika imenuje Fakultetsko vijeće na prijedlog prihvaćen tajnim glasovanjem natpolovičnom većinom članova Kolegija zavoda/klinike i jednog predstavnika tehničkog/pomoćno-tehničkog osoblja zaposlenog na zavodu/klinici. Mandat predstojnika jest tri godine. Ista osoba može biti dva puta uzastopce izabrana na istu dužnost. Predstojnik na početku mandata imenuje zamjenika koji je u njegovoj odsutnosti ovlašten obavljati sve poslove iz djelokruga njegova rada.

Kolegij zavoda/klinike

Kolegij zavoda/klinike čine svi djelatnici zavoda/klinike u znanstveno-nastavnom, znanstvenom, suradničkom, nastavnom i stručnom zvanju, osim onih koji su financirani iz projekata ograničenog trajanja ili vlastitim prihodima ustrojbene jedinice. Predstojnik priprema, saziva i vodi sjednice Kolegija koji raspravlja o svim nastavnim, znanstvenim i stručnim pitanjima iz djelokruga rada zavoda/klinike.

4.1.1.2. Tajništvo Fakulteta

Tajništvo je stručno-administrativa ustrojbena jedinica Fakulteta koja obavlja:

- upravne i stručne poslove vezane za planiranje, razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima
- poslove javne nabave i materijalno poslovanje
- opće i tehničke poslove
- poslove investicija i planiranja opreme
- vođenje očevidnika i upravljanja nekretninama
- poslove informacijske sigurnosti
- poslove zaštite na radu, zaštitu okoliša i zaštitu od požara, obrambeno sigurnosne poslove, kao i druge poslove iz svog djelokruga.

Radom Tajništva rukovodi tajnik Fakulteta. Tajnik je izvršno tijelo dekana, Fakultetskog vijeća, Dekanskog kolegija i ostalih stručnih službi Fakulteta te pomaže dekanu u radu Uprave fakulteta. Za svoj je rad odgovoran dekanu, prodekanima i Fakultetskom vijeću. Za tajnika Fakulteta može biti izabran magistar/magistra prava (mag. iur.) s najmanje pet godina radnog iskustva u struci i položenim pravosudnim ispitom. Tajnik se bira na temelju javnog natječaja, a izbor potvrđuje Fakultetsko vijeće. Tajnik Fakulteta je Josip Brstilo, mag. iur. (od 2008.).
Za obavljanje poslova iz djelokruga tajništva Statutom je određeno šest ustrojbenih jedinica.

a. Odsjek za pravne i kadrovske poslove

Odsjek obavlja pravne i stručne poslove u vezi s provedbom zakona i drugih propisa iz radnopravnih i službeničkih poslova, poslove planiranja i upravljanja ljudskim resursima te poslove javne nabave i materijalno poslovanje vezane za provođenje postupaka javne nabave, izradu ugovora i materijalno poslovanje.
Djelatnici Odsjeka za pravne i kadrovske poslove su: Mirjana Mikulčić Blaznik, mag. iur., rukovoditeljica pravnih i kadrovskih poslova (od 2009.), Ksenija Pahinger-Matuška, tehnička suradnica (od 1995.), Snježana Zrilić, dr. med. vet., referentica Fakultetskog vijeća (2000. – 2015.), voditeljica studentske referade (2015. – 2018.) i voditeljica kadrovske službe (od 2018.).

b. Odsjek za informatiku

Odsjek za informatiku osnovan je ak. god. 2005./2006. radi sustavnog upravljanja informacijskim tehnologijama i računalnom mrežom. Njegovim su osnivanjem objedinjeni dotadašnji poslovi Povjerenstva za računalni sustav i informatiku kao i rad djelatnika Knjižnice. Prema Statutu iz 2011. nazvan je Odjel za informatiku i u sklopu je Tajništva. Odsjek obavlja stručne poslove u svrhu informatizacije, brine o planiranju izgradnje i održavanja informatičke infrastrukture, nadograđuje informacijski sustav u skladu sa zakonskim promjenama i potrebama korisnika, obavlja poslove informacijske sigurnosti, upravlja i koordinira projekte koji sadržavaju informatičku komponentu, nadzire provedbu ugovora, pruža neposrednu i koordinira vanjsku pomoć korisnicima te organizira i koordinira informatičku izobrazbu službenika. Veterinarski fakultet i CARNet potpisali su 27. lipnja 2005. Ugovor o učionici za udaljena predavanja (*Teleconference Room*, TCR). To je bio važan događaj u razvoju informatizacije Fakulteta jer su njime osigurana financijska sredstva za opremanje obnovljene Velike predavaonice videokonferencijskom opremom za održavanje nastave, simpozija i drugih skupova na daljinu. S obzirom na zahtjevnost videokonferencijskih predavanja u pogledu propusnosti internetske veze ona je znatno poboljšana postavljanjem optičke veze prema CARNetu te pojačana s dotadašnjih 2 Mb/s na 30 Mb/s, a kasnije na 100 Mb/s.
Sustav CARNetovih modemskih ulaza zamijenjen je sustavom AAI@Edu.hr (Autentikacijska i autorizacijska infrastruktura znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj), kojemu se priključio i Fakultet. Sustav AAI@Edu.hr financira MZO, a povezan je sa sličnim AAI sustavima u svijetu (npr. paneuropski roaming sustav *eduroam*) te omogućuje pristup brojnim uslugama Sveučilišta i Fakulteta ko-

Suvremeno opremljena vježbaonica s informatičkom opremom u Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju.

risteći se jedinstvenom autentikacijom i autorizacijom. Neke od tih usluga uključuju pristup tečajevima Srca, povoljniji pristup internetu, pristup sveučilišnim bežičnim mrežama, pristup bazi doktoranada, pristup mrežnim stranicama Fakulteta (*intranet*) i dr. Sustav AAI@Edu.hr svake godine prolazi certifikaciju kojom se korisnički podaci i implementirane usluge usklađuju s normama.

U vježbaonici Zavoda za stočarstvo postavljena je nova računalna učionica s 25 suvremenih računala, dok je u postojećoj računalnoj učionici svih 15 računala zamijenjeno novima.

U ak. god. 2006./2007. završila je s probnim radom aplikacija *VEF-Amb*, program za središnje vođenje ambulantnog protokola, te je potpuno uvedena u poslovni proces klinika i Računovodstva. S obzirom na to da se svi podaci pohranjuju u baze podataka, olakšan je rad s pacijentima kao i znanstvena istraživanja.

Fakultet je nastavio s opremanjem predavaonica multimedijskom opremom. U Velikoj predavaonici su, uz uobičajenu nastavu, održana brojna videokonferencijska predavanja s CARNetom i drugim institucijama u Hrvatskoj i svijetu (Nizozemska, SAD, Kanada).

Tijekom ak. god. 2007./2008., u svrhu informatizacije rada studentskih službi uvodi se Informacijski sustav visokih učilišta (ISVU) za studente prve godine integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine. Projekt je još 2001. pokrenuo MZOŠ u sklopu informatizacije rada visokih učilišta u Hrvatskoj. U vezi s njegovim korištenjem Fakultet je dobio i četiri Studomata, računala u posebnim kućištima i zaslonom osjetljivim na dodir koja studentima omogućuju upis godine, prijavu ispita, praćenje uspjeha studiranja i ispis potvrda.

U travnju 2008. Fakultet i Hrvatski državni arhiv (HDA) potpisali su Ugovor o korištenju aplikacije Arhivski informacijski sustav (ARHiNET) za računalno vođenje arhivskih podataka, te je u tu svrhu nabavljena i potrebna računalna oprema.

U računalnu je mrežu Fakulteta, u okviru CARNetove usluge *Voopix*, priključen uređaj *VoIP* (*Voice over Internet Protocol*) koji povezuje računalnu mrežu i telefonsku centralu. Omogućuje međusobnu povezanost telefonskih linija ustanova članica CARNeta, MZO-a te Ministarstva uprave kao i telefonsku vezu prema mobilnim uređajima priključenih ustanova (računalima, tablet-uređajima i mobilnim telefonima).

Početkom ak. god. 2008./2009. Informacijski je odsjek izradio novu mrežnu stranicu Fakulteta, na kojoj je sadržaj podijeljen na dio za javnost, za studente i osoblje. Prijava AAI identitetom studentima i nastavnicima omogućuje rad u programskim aplikacijama. Neke od aplikacija jesu *Dežurstva studenata*, kojom se mogu pratiti dežurstva studenata na Fakultetskim klinikama, i *Trajno usavršavanje* za prijavu i pregled tečajeva trajnog usavršavanja doktora veterinarske medicine. U okviru ISVU-a, donacijom MZOŠ-a, nabavljeni su dodatni studomati.

Radi intenzivnije uporabe novih tehnologija poučavanja u nastavnom procesu, u suradnji s Uredom za e-učenje Srca, provedena je edukacija nastavnika za korištenje *Merlina*, sustava za upravljanje učenjem (*Learning Management System*, LMS), temeljenog na softverskom proizvodu otvorenog koda *Moodle*. Više od pedeset nastavnika pohađalo je tečaj za korištenje tog sustava, kako bi e-učenje uveli u nastavu.

Fakulteti biomedicinske grupacije (Medicinski, Stomatološki, Farmaceutsko-biokemijski i Veterinarski fakultet) potpisali su Sporazum o suradnji u e-učenju na temelju kojega je na Fakultetsko poslužiteljsko računalo postavljen sustav za e-učenje *Moodle*, pod nazivom VEF-LMS. Sporazum uključuje brojne oblike suradnje u e-učenju među ustanovama potpisnicama i Centra za e-učenje Srca, kao što su razmjena iskustava, koordinacija tečajeva, uspostavljanje zajedničkog repozitorija za razmjenu materijala, izrada *cost-benefit* analize e-učenja, izrada standarda u području e-učenja i sl. Nastavnici su upoznati s radom sustava VEF-LMS u nekoliko tečajeva. U okviru sporazuma studentima je omogućeno korištenje sustava *e-portfolio* Medicinskog fakulteta, čime je omogućena izravna komunikacija i razmjena znanja i iskustava među studentima naših fakulteta u njima prilagođenom softverskom okruženju (koje podsjeća naširoko prihvaćen *Facebook*).

Ak. god. 2009./2010. povećan je broj poslužiteljskih računala nabavom još jednog računala koje je virtualizirano te su na njega postavljena tri Windows i Linux virtualna poslužitelja koji podržavaju mrežne aplikacije. Radi povećanja sigurnosti mreže nabavljena je nova antivirusna podrška *Symantec Endpoint Protection* kojom je zamijenjen sustav *Sophos*.

Zbog sve većeg broja prijenosnih računala i mobilnih telefona uvedena je bežična računalna mreža. U početku je bila lokalnog karaktera, a ak. god. 2011./2012. spojena je u europski sustav bežičnih mreža *eduroam*. Sustav omogućuje povezivanje u bežičnu mrežu uporabom AAI identiteta, i u Hrvatskoj i u mnogim drugim akademskim ustanovama u Europi i brojnim državama svijeta.

Središnji je fakultetski arhiv opremljen informatičkom opremom te se započelo s unosom podataka o arhivskoj građi u aplikaciju ARHiNET koju se Fakultet obvezao ispunjavati prema Ugovoru zaključenim s HDA-om.

Na mrežnoj stranici Fakulteta postavljeni su novi sadržaji (stranica na engleskom jeziku) i programska rješenja koja omogućuju prelazak s vođenja pojedinih evidencija u papirnatom obliku na njihovo računalno vođenje. Među ostalim to su *Evidencija radnog vremena*, *Evidencija o održanoj nastavi*, *Evidencija studenata doktorskog studija*, baza podataka javne nabave i dr. Osim toga Odsjek za informatiku je u suradnji s Računovodstvom izradio aplikaciju kojom nastavnici mogu pratiti stanje sredstava na računima svojih projekata. Na mrežnu je stranicu postavljena i aplikacija izrađena u suradnji s Fakultetom elektrotehnike i računarstva *Sustav praćenja morskih sisavaca u Jadranskom moru* u sklopu projekta MZOŠ-a *Zdravstvene i biološke osobitosti populacija morskih sisavaca u Jadranu*.

Ak. god. 2010./2011. Fakultet je, u skladu s Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu o objedinjavanju *web*-prostora, svoju javnu internetsku adresu promijenio u http://www.vef.unizg.hr. Tako su sve sastavnice Sveučilišta objedinjene u zajedničku internetsku domenu unizg.hr.

Na mrežnu stranicu Fakulteta postavljen je *Meeting Room Booking System* koji omogućuje pregled rasporeda zauzeća pojedinih predavaonica te uvid u raspored predavanja. Praćenje rasporeda predavanja studentima i nastavnicima omogućeno je postavljanjem LCD monitora ispred svih kliničkih predavaonica, Studentske referade i u prostoru studentskih udruga.

Zbog sve intenzivnijeg korištenja aplikacije *Vef.amb*. Uprava Fakulteta donijela je odluku o nadogradnji koja je završena početkom 2011. godine. U obnovljeni ambulantni protokol pod novim imenom *Vef. Protokol* uključena je 31 organizacijska jedinica Fakulteta (ambulante, laboratoriji i računovodstvo) i 166 aktivnih od 199 upisanih korisnika, pri čemu je sam program instaliran na više od 50 računala. Uz novi izgled aplikacije u program su ugrađena i mnoga poboljšanja, što olakšava i ubrzava rad sa strankama.

MZOŠ je donirao dvije računalne učionice sa 16 računala (tzv. tankih klijenata), poslužiteljskim računalom, multimedijskim projektorom i štampačem. Jedna je učionica postavljena u Zavod za patološku fiziologiju, dok je druga namijenjena Klinici za porodništvo i reprodukciju. Ak. god. 2011./2012. radi što učinkovitijeg korištenja javnih štampača postavljen je tzv. *Print server*, poslužitelj koji omogućuje centralizaciju ispisa i uštedu potrošnog materijala. Na Klinici za porodništvo i reprodukciju je u novouređenu prostoriju postavljena računalna učionica. Time je broj računalnih učionica na Fakultetu povećan na četiri, a koriste se u nastavi sve većeg broja predmeta, osobito s obzirom na sve češću uporabu sustava VEF-LMS za e-učenje, statističkih i brojnih simulacijskih računalnih modela. Bežična je mreža proširena i na klinike, te dnevno ima više od 350 ostvarenih veza po pristupnoj točki.
Ak. god. 2012./2013. započelo je obnavljanje opreme u prostoriji za poslužitelje. Zbog dotrajalosti više uređaja za neprekidno napajanje (*Uninterruptible Power Supply*, UPS) nabavljen je novi i jači uređaj koji omogućuje dulji rad poslužiteljskih računala nakon prestanka opskrbe električnom energijom. Slijedila je nabava APC senzora okolišnih uvjeta koji omogućuje praćenje na daljinu i upozorava na promjenu temperature u prostoriji s poslužiteljima.
Zbog kritičnog nedostatka diskovnog prostora za pohranu podataka nabavljen je tzv. *storage* sustav *EMC AX4-5i* s kapacitetom od 12TB (12 diskova od 1TB u *RAID* polju) koji omogućuje neprekidan rad, bez gubitka podataka, u slučaju greške na bilo koja dva diska.
U ak. god. 2013./2014. nabavljena su dva poslužiteljska računala, spojena u tzv. *cluster*. Takav način rada omogućuje da, u slučaju kvara bilo koje komponente jednog računala, gotovo istodobno istu ulogu preuzme drugo računalo. Vrijeme u kojemu je pojedina funkcionalnost poslužitelja nedostupna, svedeno je na minimum.
Tijekom ak. god. 2014./2015. unaprjeđen je sustav za e-učenje LMS. Izdvojen je s Fakultetskog *www*-poslužitelja, i postavljen na zaseban poslužitelj, čime je povećana dostupnost i brzina rada. Osim toga omogućeno je povezivanje sa sustavom ISVU te je automatiziran upis studenata u predmete, posao koji su dotad obavljali nastavnici ili administrativno osoblje.
U ak. god. 2015./2016. suvremenim su računalima obnovljene računalne učionice na Zavodu za stočarstvo. Također su obnovljene dotrajale kamere videokonferencijskog sustava u Velikoj predavaonici.
Ak. god. 2016./2017. obnovljeni su zasloni za prikaz rasporeda predavanja te je pojednostavljena tehnologija prikaza uporabom mini računala *Raspberry PI 3*. U prijemni je ured uveden sustav *e-ured* kojim je zamijenjena dotadašnja, zastarjela aplikacija. Radi se o suvremenom sustavu upravljanja dokumentacijom, sa središnjom bazom podataka, u koju pravo unosa i pregleda zapisa imaju administratori i predstojnici organizacijskih jedinica. Radi upoznavanja i rada u tom sustavu održano je i nekoliko tečajeva.
Ak. god. 2017./2018. među poslužiteljska računama uvršten je tzv. DIOCOM (*Digital Imaging and Communications in Medicine*) koji omogućuje centralno vođenje i distribuciju slikovnih i video zapisa te povezanih podataka dobivenih s rendgenskih i ultrazvučnih uređaja.
Djelatnici Odsjeka za informatiku su mr. Alen Hrastnik, dr. med. vet., voditelj Odsjeka (od 2006.), Marko Poletto, dr. med. vet., operator računalne mreže (od 2014.) i Alen Artuković, univ. bacc. oec., viši tehničar (od 2015.).

c. Odsjek za održavanje i tehničke poslove

Odsjek obavlja poslove ustroja i vođenja izrade investicijskih programa i tehničke dokumentacije, izradu tehničkih specifikacija za potrebe prikupljanja ponuda i primljenih ponuda, preuzimanje tehničke dokumentacije i opreme, ustroj građenja, nadzor nad izvođenjem radova, provodi funkcionalna ispitivanja opreme i organizira tehničke preglede, primopredaju objekta od izvoditelja radova, obavlja geodetske poslove, surađuje na rješavanju imovinsko-pravnih odnosa, surađuje s nadležnim tijelima državne uprave u pitanjima prostornog uređenja te izdavanja posebnih uvjeta i suglasnosti vezanih za gradnju. Također obavlja poslove redovitog tekućeg održavanja poslovnih prostora, domarske poslove, čišćenje prostora i okoliša, hortikulturne poslove, opskrbe materijalima i opremom za svakodnevni rad, uključujući nabavu tehničkog i uredskog materijala.
Djelatnici Odsjeka za održavanje i tehničke poslove su: Stjepan Artuković, voditelj službe zaštite na radu (od 1996.), Marina Kocijan, referentica nabave i dostavljačica (od 2015.), Katica Koletić, poslovi dostave i umnožavanja (od 1999.), Tatjana Butković, spremačica (od 2003.), Mladen Čipera, bravar (od 2001.), Jurica Ćutuk, referent zaštite od požara (od 2010.), Ibrahim Humić, zidar (od 1998.), Marinko Kosinec, električar (od 1996.), Mario Matušin, poslovi III. vrste (od 2004.), Anđelko Slaviček, pomoćni tehnički suradnik (od 2015.), Jadranka Tutić, radno mjesto IV. vrste (od 1996.) i Ana Vraneš, radno mjesto III. vrste (od 2017.). Na radnom mjestu telefonistice zaposlena je Božica Putarek (od 2015.).

d. Odsjek za zaštitu na radu

Odsjek obuhvaća funkcionalna područja zaštite okoliša, zaštite od požara, zaštite na radu, sigurnog sustava Fakulteta i druge poslove iz svog djelokruga.
Zaštita okoliša obavlja poslove organizacije, planiranja i sudjelovanja u svim poslovima za zaštitu okoliša u redovitom radu i izvanrednim situacijama, praćenja i primjene propisa iz područja zaštite okoliša, sudjelovanja u izradi i ažuriranju operativnih interventnih planova za sustav i pojedine lokacije, praćenja i primjene propisa iz područja zaštite od kemikalija i postupanja s opasnim tvarima kao i poslove njihova čuvanja, evidencije o štetnim tvarima, vođenje očevidnika otpada, sudjelovanje u ishođenju dozvola, uvjeta i suglasnosti za postojeći sustav i za nove zahvate te u uvođenju sustava upravljanja okolišem i drugim međunarodnim normama, kao i suradnje s nadležnim tijelima državne uprave.
Zaštita na radu i zaštita od požara uključuje poslove koji se temelje na zakonskim i podzakonskim aktima kojima se uređuje zaštita od požara, zaštita na radu i tjelesno-tehnička zaštita, poslove izrade procjene ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija i planove zaštite od požara i tehnoloških eksplozija, organizacije prvih i periodičnih ispitivanja sustava zaštite od požara, planiranja i provođenja vatrogasnih vježbi, propisivanja, provođenja i nadzora nad provođenjem mjera sigurnosti, izrade procjene opasnosti, osposobljavanja za rad na siguran način i za pružanje prve pomoći, zaštite zdravlja i organizacije liječničkih pregleda za radnike na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada, organizacije periodičnih ispitivanja iz zaštite na radu, sudjeluje u radu odbora za zaštitu na radu, izradi prosudbe ugroženosti i planova zaštite za objekte, provodi osiguranje tehničke zaštite objekata i surađuje s nadležnim tijelima i inspekcijskim službama.
Djelatnici Odsjeka za zaštitu na radu su: dr. Darinka Pranjić, dr. med. vet., voditeljica Odsjeka (od 2012.) i Nevenka Božičević, poslovi II. vrste (od 2011.).

e. Središnji fakultetski arhiv i pisarnica

Središnji fakultetski arhiv obavlja poslove zaštite i čuvanja arhivske i registraturne građe, vodi popis arhivskog gradiva, upravlja ARHINET-om na razini Fakulteta te druge poslove u skladu s propisima iz područja arhivskog i registraturnog gradiva. Nalazi se u suterenu glavne zgrade Fakulteta i proteže se na pet spremišnih prostorija i jednu uredsku. Ukupna količina pohranjenog gradiva iznosi cca 800 d/m, a raspon godina je od 1919. do danas. Gradivo je podijeljeno u nekoliko dokumentacijskih cjelina (kadrovska dokumentacija, financijsko-računovodstvena dokumentacija, dokumentacija tijela upravljanja, studentska i poslijediplomska dokumentacija itd.).
Na temelju Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997, 64/2000, 65/2009, 125/2011, 46/2017) Hrvatski državni arhiv (HDA) redovito nadzire arhivsku građu Fakulteta.
Prvi nadzor nad registraturnom građom bio je 12. travnja 1963. godine. Njime je utvrđeno da se veći dio građe nalazi na podu te ga je potrebno smjestiti na police i srediti kronološki i prema vrstama. Također je određeno da se mora voditi arhivska knjiga i da je nužno izlučiti građu kojoj je istekao rok čuvanja.

Arhivska građa u jednoj od pet spremišnih prostorija Središnjeg fakultetskog arhiva u suterenu glavne zgrade Fakulteta.

Drugi nadzor nad gradivom proveden je 17. prosinca 1980. godine. Njime je utvrđeno da se i dalje ne vodi arhivska knjiga i da dokumentacija kojoj je istekao rok za čuvanje nije izlučena. Također je velika primjedba dana na prostorije u kojima je dokumentacija pohranjena. Utvrđeno je da su one vlažne i mračne, bez mogućnosti provjetravanja, te da je nedugo prije nadzora pukla cijev centralnog grijanja, što je prouzročilo poplavu u prostoriji gdje je pohranjena građa, pri čemu je veći dio dokumentacije uništen. Spisi su i dalje razbacani po podu, a veći dio registraturnih jedinica nije označen. Nadzorom je utvrđeno da je dokumentacija nesređena, nepristupačna i izložena propadanju, a da prostorije ne ispunjavaju uvjete za pohranu, te je određeno da se ona smjesti u odgovarajuće prostorije, da se građa sredi i popiše u arhivsku knjigu te da se odredi osoba koja će voditi poslove Arhiva.
Izvršni odbor Fakulteta 19. ožujka 1981. zaključio je da problem smještaja arhive riješi Komisija za prostorije te je za to određen tadašnji upravitelj zgrada B. Pleić. On je predložio da se dokumentacija smjesti u Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo u prostoriju namijenjenu za smještaj muzeja ili u Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju u prostoriju koja je namijenjena za fizioterapiju životinja, ali taj prijedlog nije prihvaćen.
Treći nadzor nad gradivom proveden je 9. svibnja 1989. godine. Pregledom dokumentacije utvrđeno je da se uredsko poslovanje ne vodi u skladu s Uredbom o uredskom poslovanju. Dio arhivske građe i dalje je razbacan po podu, a prostorije u kojima je građa smještena nisu renovirane. Arhivske jedinice nisu označene te se i dalje ne vodi arhivska knjiga ni drugi oblik sumarnog popisa. Građa kojoj je istekao rok trajanja nije izlučena. Nakon nadzora Fakultet je dobio obvezu da se hitno osiguraju adekvatne prostorije za smještaj dokumentacije, da se sredi sva nesređena građa i upiše u arhivsku knjigu, da se označe arhivske jedinice te da se izluči građa kojoj je istekao rok za čuvanje.
U svibnju 1992. traži se od Projektbiroa Zagreb izrada idejne skice za uređenje arhivskih prostora, a od Arhiva RH traži mišljenje o poslovnom prostoru u kojemu je smještena arhivska građa kako bi se od Fonda za usmjereno obrazovanje mogla dobiti financijska sredstva za adaptaciju prostora. Iste se godine sklapa ugovor s djelatnikom HDA, gospodinom D. Validžićem, o izradi elaborata o mjerama zaštite i popisa arhivske građe. U elaboratu je opisano trenutačno stanje arhivskih prostorija. Utvrđeno je da se u spremišnim prostorijama čuva oko 250 dužnih metara gradiva. U elaboratu su navedene hitne mjere koje je potrebno poduzeti za zaštitu i očuvanje arhivske građe, kao što je izlučivanje bezvrijedne registraturne građe kojoj su rokovi utvrđeni Općom listom istekli, adaptacija arhivskih prostorija, izrada Pravilnika o zaštiti arhivskog i registraturnog gradiva s Posebnim popisom, te sređivanje i popisivanje vrijedne arhivske građe.
U lipnju i rujnu 1992. odobrava se izlučivanje registraturne građe, većinom računovodstvene, a manjim dijelom i studentske dokumentacije. Iste se godine raspisuje natječaj u Biltenu Zavoda za zapošljavanje za radno mjesto rukovoditelja arhive. Na radno mjesto rukovoditelja kancela i arhive primljen je gospodin B. Bukovec. Iako je odobrenje za izlučivanje građe izdano, ono nije provedeno.
U ožujku 1995. dekan prof. dr. T. Martinčić daje suglasnost za uređenje prostorija u podrumu dekanata za odlaganje arhivske građe, međutim prostorije nisu preuređene.
Godine 2002. izrađen je Pravilnik o čuvanju, korištenju, odabiranju i izlučivanju arhivskog i registraturnog gradiva s listama te je predan HDA-u na odobrenje, međutim vraćen je na doradu jer su predloženi predugi rokovi čuvanja.
Četvrti stručni nadzor nad čuvanjem i zaštitom arhivskog i registraturnog gradiva bio je u travnju i srpnju 2008. godine. Njime je utvrđeno da je dokumentacija razvrstana u šest glavnih cjelina: opća, stručno-znanstvena, studentska, klinička, tehnička, kadrovska i računovodstvena. Urudžbeni zapisnik vodio se do 1994. sustavom broja i podbroja. Uredbom o uredskom poslovanju (NN 7/2009) i Pravilnikom o jedinstvenim klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaralaca i primalaca akata (NN 33/1988) prelazi se na vođenje urudžbenog zapisnika sustavom klasa i urudžbenih brojeva. Do 2002. urudžbeni se zapisnik vodi ručno, kao knjiga, a zatim u elektroničkom obliku, te se obavlja dnevni ispis i odlaže u registrator. U pismohrani je sastavljen Sumarni popis arhivskog i registraturnog gradiva Fakulteta koji nije u skladu s Pravilnikom o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (NN 106/2007). Stoga je s HDA sklopljen Ugovor o korištenju aplikacije ARHiNET i dogovoreno da se do kraja 2008. dokumentacija upiše u aplikaciju. Nadzorom je utvrđeno da još uvijek nije izrađen interni Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva te Poseban popis s rokovima čuvanja kao i da voditelj Arhiva nema položen stručni ispit za rad u pismohrani i da je pred umirovljenjem te je potrebno zaposliti osobu s položenim stručnim ispitom.
U kolovozu 2009. zapošljava se nova djelatnica, E. Francišković, dipl. oec. Djelatnica ima položen stručni ispit iz arhivske struke. Nakon uvida u zatečeno stanje ona izrađuje plan rada Središnjeg arhiva i predstavlja ga dekanu prof. dr. V. Sušiću. U planu rada opisano je zatečeno stanje i dani prijedlozi za preuređenje prostorija kao i za hitno izlučivanje građe kojoj je istekao rok za čuvanje. Iste godine tajnik Fakulteta J. Brstilo, mag. iur. izrađuje Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva za koji je izdano rješenje o suglasnosti HDA, te je objavljen na mrežnim stranicama Fakulteta. U sljedećoj se fazi kreće u građevinsku rekonstrukciju prostorija te se najmanja prostorija prenamjenjuje u ured. U najvećoj prostoriji, u kojoj je smještena najvrednija povijesna građa od osnutka Fakulteta, priprema se dokumentacija za prvo izlučivanje, a preostala se građa upisuje u aplikaciju ARHiNET.
Ak. god. 2010./2011. ta se prostorija oprema novim metalnim policama i ormarom za diplome. Sve su police u toj prostoriji bile drvene te su se neke zbog težine građe nagnule i prijetile urušavanjem. Zatim se pristupilo građevinskoj rekonstrukciji hodnika koji vode do spremišnih prostorija. U tim se hodnicima pod urušio, te je popločen novim pločicama, a zidovi su okrečeni i opremljeni novim slikama. Nakon uređenja hodnika uređene su dvije zapuštene prostorije između kojih je probijen zid kako bi se dobila jedna prostrana prostorija. Nakon popločivanja poda i krečenja zidova prostorija je opremljena novim metalnim policama izrađenima po mjeri i prema arhivskim standardima. U njoj je objedinjena novija računovodstvena građa koja je popisana i unesena u ARHiNET. Nakon uređenja hodnika i druge spremišne prostorije obnovljena je treća, izrazito zapuštena prostorija, u kojoj se građa nalazila na podu. U dva je navrata provedeno izlučivanje koje je HDA odobrio u veljači i lipnju 2011. godine. Nakon izlučivanja građa je dobro očišćena i smještena na police te je popisana i unesena u ARHiNET. Sve su uređene prostorije i police numerirane.
Budući da su u prethodnim godinama sanirane tri od ukupno pet spremišnih prostorija, za ak. god. 2011./2012. planirana je rekonstrukcija dviju preostalih prostorija. Zbog nedostatka materijalnih

sredstava radovi su u toj akademskoj godini odgođeni, a učinjeni su oni za koje nisu bila potrebna financijska sredstva. Odlučeno je da se prvo uredi prostorija u kojoj je smještena stara računovodstvena građa. Ona je bila potpuno neprimjerena za pohranu i zaštitu arhivskoga gradiva jer je izrazito vlažna, kroz nju prolaze razne instalacije i ne postoji sustav grijanja. U takvim je uvjetima bilo nemoguće osigurati relativnu vlažnost od 45 do 55 % pri temperaturi od 16 do 20 °C, koja je idealna za čuvanje papira i propisana je Pravilnikom o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva. Većina građe bila je rasuta po podu koji nažalost nije saniran u tekućoj godini, iako je bio potpuno neadekvatan za održavanje čistoće, što je osnovni uvjet za dobru pohranu građe. Za veći dio arhivske građe prošli su rokovi čuvanja te je odlučeno da se provede izlučivanje i oslobodi što više prostora na policama. Preostala građa dobro je očišćena kao i cjelokupna prostorija te je smještena na police, popisana i unesena u ARHiNET.
U ožujku 2012. arhivska je građa Fakulteta korištena za pisanje monografije *Dva desetljeća veterinarstva u RH 1991 – 2011*. U travnju 2012. HDA proveo je nadzor nad unosom podataka u aplikaciju ARHiNET i radom Fakultetskog arhiva. Djelatnica je upoznata s novim mogućnostima unošenja u ARHiNET te utvrđivanjem strukture za Fakultetsku građu. Pozitivno je ocijenjen dotadašnji rad na sređivanju građe te unos u ARHiNET aplikaciju kao i cjelokupno uređenje zapuštenih spremišnih prostorija.
U ak. god. 2012./2013. u jednoj od spremišnih prostorija pod težinom građe urušile su se dvije drvene police te su hitno zamijenjene metalnima. Odlučeno je da se zamijene i dvije police koje su se nagnule i prijetile urušavanjem. Iste je godine proveden novi nadzor nad vođenjem i unosom podataka u ARHiNET te je dotadašnji rad pozitivno ocijenjen.
U ak. god. 2013./2014. prostorije Središnjeg fakultetskog arhiva zahvatio je požar koji je izbio zbog kvara na električnoj instalaciji svjetiljke te se proširio kroz električne vodiče na stropu i zahvatio nove metalne police i građu smještenu na njima. Zbog brze reakcije djelatnika Javne vatrogasne postrojbe Zagreb požar je brzo ugašen. Na mjestu događaja bili su i djelatnici Službe kriminalističke tehnike, Ekipe za očevide Policijske uprave Zagrebačke te djelatnik Inspektorata unutarnjih poslova. U požaru je stradao veći dio računovodstvene dokumentacije i općih spisa kojima nisu istekli rokovi čuvanja, stari ispitni zapisnici koji su predviđeni za trajno čuvanje, zapisnici određenih godišta Fakultetskog vijeća te dokumentacija izbora u znanstveno-nastavna zvanja pojedinih djelatnika. Također je oštećena prostorija i hodnik ispred nje. Opožarena je prostorija odmah sanirana te su postavljene nove instalacije, okrečeni su zidovi i obojene nove police koje su u potpunosti pocrnjele. Stradala dokumentacija izmještena je u drugu prostoriju te su sanirani dokumenti koji nisu izgorjeli, već su smočeni prilikom gašenja požara. Izvanredni nadzor nad opožarenom prostorijom i dokumentima obavio je i HDA te je popisana stradala dokumentacija s preporukom za njezino restauriranje.
U ak. god. 2014./2015. provedeno je vrednovanje sustava upravljanja kvalitetom Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na temelju zahtjeva norme ISO 9001:2008. Nadzorom nad prostorijama Središnjeg fakultetskog arhiva utvrđeno je da je potencijalni problem nezadovoljavajuća oprema za detekciju požara i zastarjele električne instalacije u dijelu arhiva. U lipnju 2015. opožarena je prostorija opremljena vatrodojavnim sustavom. Iste je godine bio peti stručni nadzor arhivskog i registraturnog gradiva Veterinarskog fakulteta. Nadzorna komisija HDA ustvrdila je da je ukupna količina gradiva Fakulteta, koje je adekvatno pohranjeno, oko 800 d/m, da se uredsko poslovanje vodi prema Uredbi o uredskom poslovanju (NN 7/2009) i Pravilniku o jedinstvenim klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaralaca i primalaca akata (NN 33/1988), da Fakultet HDA-u dostavlja zbirni popis gradiva putem ARHiNET-a, ali i da je potrebno revidirati postojeći Poseban popis gradiva s rokovima čuvanja. Novi Poseban popis izrađen je i odobren 19. svibnja 2015. rješenjem o njegovu odobrenju HDA te je objavljen na mrežnim stranicama Fakulteta.
Ak. god. 2015./2016. korišteni su spisi, fotografije i novinski članci iz personalnog dosjea prof. Lj. Juraka za potrebe snimanja dokumentarnog filma *Cijena istine*.
Ak. god. 2016./2017. djelatnica Arhiva prisustvovala je brojnim seminarima na temu digitalizacije arhivske građe budući da je na Fakultetu uveden novi informacijski sustav eUred. Iste je godine korištena arhivska građa za potrebe snimanja dokumentarnog filma o J. Bobetku koji je u ak. god. 1939./1940. bio student Veterinarskoga fakulteta.
U lipnju 2018. i 2019. na Sveučilištu je obilježen Međunarodni dan arhiva s programom *Arhivi svuda oko nas*. U sklopu programa u kojemu su sudjelovali predstavnici arhiva različitih institucija, predstavljen je i rad našega fakultetskog arhiva uz prigodnu prezentaciju i fotografije koje su objavljene u časopisu *@rhivi*.
U sljedećim akademskim godinama planira se redovito izlučivanje građe, adaptacija prostorija, zamjena drvenih polica metalnima (preostale su dvije drvene police) i stalna edukacija djelatnice.
Pisarnica obavlja urudžbiranje dokumentacije, raspoređivanje akata i izrađuje plan klasifikacijskih oznaka, zaprima, otprema, evidentira i arhivira poštu i druge upravno-stručne i uredske poslove u skladu s pozitivnim propisima. Zaposlenica pisarnice je Nevenka Čuk-Kostrec, upravna referentica (od 2014.).

f. Knjižara

Odsjek knjižare Statutom iz 2017. predviđen je za studentske potrebe, a uključuje prodaju tiskanica i obrazaca, nastavne literature (skripti i udžbenika) te usluge umnožavanja radnih materijala za nastavu. Trenutačno nema zaposlenog djelatnika.

4.1.1.3. Računovodstvo

Računovodstvo Fakulteta unutar kojega su Odsjek za računovodstvo i financije i Odsjek za knjigovodstvo prati propise i brine o njihovoj pravilnoj primjeni prema Zakonu i Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu po načelu dvojnog knjigovodstva na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava. Sastavlja zakonom propisana izvješća, sastavlja prijedloge financijskih planova u suradnji s upravom, prati izvršenja financijskog plana, koordinira radom na podnošenju Izjave o fiskalnoj odgovornosti, prati financijsku realizaciju plana nabave, izrađuje i usklađuje procedure u financijskom poslovanju, izrađuje završne račune poslovanja, obračunava plaće i sva materijalna primanja zaposlenika, vodi blagajničko poslovanje obračuna i isplate prihoda i troškova, vodi i usklađuje pomoćne knjige kupaca i dobavljača te u knjigovodstvenoj dokumentaciji vodi dnevnik i glavnu knjigu u skladu s važećim propisima.
U Odsjeku za računovodstvo i financije zaposleni su: Silvija Čulig, voditeljica odjela financijske službe (od 1994.), Ivanka Artuković, blagajnica i referentica analitičkih kartica (od 1995.), Ljubica Artuković, voditeljica odsjeka II. vrste – obračun plaća (od 1986.) i Snježana Žibak, referentica za platni promet (od 1984.). Djelatnice Odsjeka za knjigovodstvo su: Tatjana Ivančić, pristup. oec., voditeljica odsjeka II. vrste (od 2010.) i Katarina Goleš, pristup. oec., glavni konter, voditeljica odsjeka II. vrste (od 2017.).

4.1.1.4. Središnja knjižnica

Ubrzo nakon osnutka Veterinarske visoke škole u Zagrebu s radom započinje knjižnica, s vrlo skromnim fondom dobivenim većinom donacijom. Cilj je knjižnice bio prikupljati i čuvati stručnu literaturu vezanu uz veterinarsku struku kao potporu znanstvenom i stručnom radu nastavnika i stručnjaka te edukaciji studenata. Knjižnica je za svoj rad dobivala određena financijska sredstva, što je vidljivo iz Revizije budžetskog prijedloga za godinu 1921./1922. Povjerenstvu za prosvjetu i vjere u Hrvatskoj i Slavoniji u Zagrebu od 24. kolovoza 1921. godine.
Studenti su osnovali Klub studenata veterine koji je započeo s radom ubrzo s početkom nastave. Klub je skrbio, među ostalim, o nabavi potrebnih udžbenika za studente Veterinarske visoke škole. Članovi Kluba ustupili su svoj knjižni fond novoosnovanoj Đačkoj knjižnici: Čita se zaključak odnosno molba *Kluba studenata veterine, kojim se*

*mole, da se njihove knjige uvrste u visoškolsku Đačku knjižnicu na njihovu raspodjelu. Molba se uvažuje tako da se knjige od Kluba studenata veterine preuzmu kao visoko*školska svojina (zapisnik sjednice Profesorskoga vijeća održane 30. studenoga 1921., op. a.).
Određeno je da se *za izdavanje knjiga đacima iz Đačke biblioteke provizorno postavi jedan đak uz nagradu od 200 K mjesečno.* Iz Pravilnika Kluba studenata veterinarske medicine u Zagrebu koji je odobrio Dekanat Veterinarskoga fakulteta Univerziteta Kraljevine Jugoslavije 26. studenoga 1931. vidljivo je da je Klub skrbio za nabavu *popularne i znanstvene knjige, koje šire prirodne i stručne veterinarske nauke, kojima se usavršavaju članovi u školskom i naučnom radu*. Zanimljivo je da je jedan od redovitih članova Upravnog odbora Kluba i knjižničar kojega biraju iz redova redovitih članova Kluba na godinu dana. *Knjižničar upravlja knjižnicom, čitaonicom i inventarom Kluba. Vodi popis knjiga i časopisa, uzajmljuje ih članovima uz pismenu potvrdu i sastavlja mjesečni izvještaj upravnom odboru, a godišnji glavnoj godišnjoj skupštini o načinu upravljanja knjižnicom i posudjivanju knjiga. Svakom članu upravnog odbora pripada pravo, što više on je i dužan predlagati, raspravljati, savjetovati i glasovati na odborskim sjednicama.*
Godine 1922. pokazala se potreba za ustrojavanjem Centralne zavodske knjižnice (CZK), čiji fond ponajprije čine časopisi *na kojima imaju interesa zavodi, te se oni prenose u centralnu biblioteku*, te znanstvene i stručne knjige (zapisnik sa sjednice Profesorskoga vijeća od 16. siječnja 1922., op. a.). CZK je namijenjen isključivo nastavnicima i stručnim suradnicima. Prvi predstojnik CZK-a i Đačke knjižnice bio je prof. dr. S. Plasaj.

Iste se godine, nakon upozorenja predstojnika Đačke knjižnice *da slušači u velikoj mjeri oštećuju iz biblioteke uzajmljene knjige time što ih rabe prigodom seciranja,* zaključeno je *da se odsad imaju knjige iz đačke biblioteke posuđivati uz kauciju od 10 K po knjizi, od koje donacije će se djelomično ili u cijelosti uzimati u ime odštete, ako bi knjiga bila prigodom povratka u knjižnicu oštećena.* Određena je i stalna taksa od 10 K koja se *prigodom upisa od đaka ubire* (zapisnik sa sjednice Profesorskog vijeća od 5. svibnja 1922., op. a.).
Mada je prof. dr. S. Plasaj u veljači 1923. molio da se vođenje Centralne knjižnice povjeri pristavu dr. Hribaru, te je dužnosti službeno razriješen tek u siječnju 1925. kada se odobrava da prof. dr. F. Zavrnik dobrovoljno preuzme upravu Knjižnice. Prof. Zavrnik već je u ožujku 1925. predložio Pravilnik CZK-a, a u studenome i Pravilnik Đačke knjižnice. Jedan članak Pravilnika Đačke knjižnice govori da *imade posudioc knjige, koje je oštetio, na svoj trošak pustiti popraviti*. Đačka knjižnica ima na usluzi demonstratore koji za svoj rad dobivaju naknadu. Kao prvi demonstratori spominju se J. Uršič, V. Butozan i I. Zaharija, a sve do 1932. u Đačkoj su knjižnici radili isključivo studenti demonstratori koji su brinuli o evidenciji nabave i posudbe knjiga za studente.
U svibnju 1931. upravnikom fakultetskih knjižnica imenovan je doc. dr. R. Ganslmayer koji u svom Izvještaju o radu Đačke knjižnice Veterinarskoga fakulteta i Centralne zavodske knjižnice u šk. god. 1931./1932. navodi: *Đačka knjižnica Veterinarskog fakulteta nalazi se u podrumskoj tamnoj i skroz nehigijenskoj prostoriji glavne zgrade.*

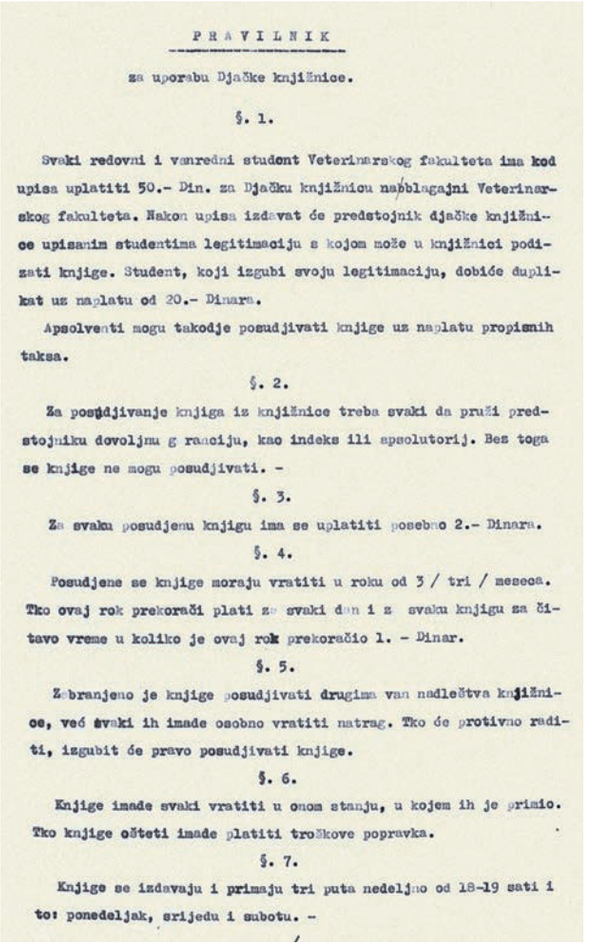

PRAVILNIK

za uporabu Djačke knjižnice.

§. 1.

Svaki redovni i vanredni student Veterinarskog fakulteta ima kod upisa uplatiti 50.- Din. za Djačku knjižnicu naobligagjni Veterinarskog fakulteta. Nakon upisa izdavat će predstojnik djačke knjižnice upisanim studentima legitimaciju s kojom može u knjižnici podizati knjige. Student, koji izgubi svoju legitimaciju, dobiće duplikat uz naplatu od 20.- Dinara.

Apsolventi mogu takodje posudjivati knjige uz naplatu propisnih taksa.

§. 2.

Za posudjivanje knjiga iz knjižnice treba svaki da pruži predstojniku dovoljnu garanciju, kao indeks ili apsolutorij. Bez toga se knjige ne mogu posudjivati. -

§. 3.

Za svaku posudjenu knjigu ima se uplatiti posebno 2.- Dinara.

§. 4.

Posudjene se knjige moraju vratiti u roku od 3 / tri / meseca. Tko ovaj rok prekorači plati za svaki dan i za svaku knjigu za čitavo vreme u koliko je ovaj rok prekoračio 1. - Dinar.

§. 5.

Zabranjeno je knjige posudjivati drugima van nadleštva knjižnice, već svaki ih imade osobno vratiti natrag. Tko će protivno raditi, izgubit će pravo posudjivati knjige.

§. 6.

Knjige imade svaki vratiti u onom stanju, u kojem ih je primio. Tko knjige ošteti imade platiti troškove popravka.

§. 7.

Knjige se izdavaju i primaju tri puta nedeljno od 18-19 sati i to: ponedeljak, srijedu i subotu. -

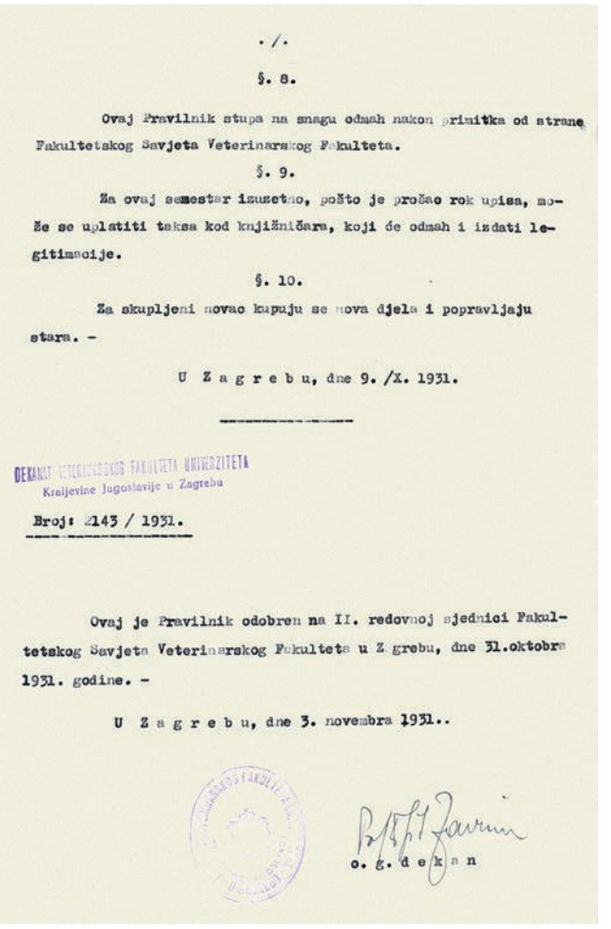

·/·

§. 8.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu odmah nakon primitka od strane Fakultetskog Savjeta Veterinarskog Fakulteta.

§. 9.

Za ovaj semestar izuzetno, pošto je prošao rok upisa, može se uplatiti taksa kod knjižničara, koji će odmah i izdati legitimacije.

§. 10.

Za skupljeni novac kupuju se nova djela i popravljaju stara. -

U Z a g r e b u, dne 9. /X. 1931.

DEKANAT VETERINARSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu

Broj: 2143 / 1931.

Ovaj je Pravilnik odobren na II. redovnoj sjednici Fakultetskog Savjeta Veterinarskog Fakulteta u Z grebu, dne 31.oktobra 1931. godine. -

U Z a g r e b u, dne 3. novembra 1931..

o. g. d e k a n

Pravilnik za upotrebu Djačke knjižnice iz 1931. godine (arhiva Fakulteta).

Dvorana za sjednice u sastavu dekanata s bistama istaknutih profesora i suradnika Fakulteta.

Laborant Farmakološkog zavoda vršio je dužnost knjižničara Đačke knjižnice Veterinarskog fakulteta, koju je dužnost preuzeo od pretšasnika Zaharije Ivana studenta veterine. Predstojnik knjižnice navodi da je novi knjižničar zatekao knjižnicu u rasulu, da su knjige posuđivane na neodređeno vrijeme i često vraćane jako oštećene. Stoga je izrađen novi pravilnik prema kojemu *svaki slušač Veterinarskog Fakulteta uplaćuje prigodom upisa taksu od 50 dinara za Đačku knjižnicu, a za svaku posudjenu knjigu po dva dinara. Knjigu može zadržati tri mjeseca, a nakon tog roka mora je produžiti. U koliko to pravodobno ne učini plaća 1 Din. dnevne globe. Apsolventi plaćaju takodjer po 50 Din. i dva dinara po knjizi.* Iz tih su sredstava nabavljene najpotrebnije knjige, uređena knjižnica i uvezane oštećene knjige. *Fakultetska knjižnica* (CZK) *se nalazi u prizemlju glavne zgrade u sobi u kojoj se održavaju sjednice, jer nema vlastitih prostorija.* CZK je primao 20.000 dinara državne dotacije godišnje što je jedva dostajalo za nabavu najnužnijih časopisa. Većinu časopisa CZK dobiva razmjenom za *Veterinarski arhiv* čiji je prvi broj izašao 1931. u nakladi Zaklade Veterinarskog fakulteta. *Za vodjenje knjižnice uopće nema personala, već knjige izdaje Fakultetski pedel, a vodi je uvijek dobrovoljno jedan nastavnik Fakulteta.* Ističe se potreba osiguranja zasebnog prostora za CZK. Pravilnikom za upotrebu Đačke knjižnice iz 1931. definiraju se korisnici knjižnice, visina upisnine i taksa za svaku pojedinu posudbu, trajanje posudbe i zakasnina te radno vrijeme. *Za skupljeni novac kupuju se nova djela i popravljaju stara.* Od fakultetskog se savjeta tražilo *da uskrati upotrebu Đačke knjižnice po vojnim pitomcima, pošto oni dobivaju od vojske novce za nabavu udžbenika, a knjiga ima u Đačkoj knjižnici premalo.*

Doc. dr. R. Ganselmayer imenovan je 1932. u odbor Univerzitetske biblioteke (današnja Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu). Iste godine, uz obrazloženje *da je posao u knjižnici veoma velik*, upravnik traži da se zaposli *stalan knjižničar*, što je i realizirano u listopadu iste godine kada se kao knjižničar u CZK-u zapošljava umirovljeni kapetan, ratni vojni invalid G. Maršić. No vrlo brzo nakon toga upravnik *izvješćuje da je dnevničar knjižničar dao ostavku na službi poradi teške službe, koja traje kroz cijeli dan*. Nakon toga je na mjestu knjižničara zaposlena A. Suknajić.

I Centralna zavodska knjižnica i Đačka knjižnica već 1933. imaju *ceduljne kataloge* i, prema *dopisu Rektorata po predmetu Centralnog ceduljnog kataloga*, Savjet Veterinarskog fakulteta odlučuje *da se knjige i časopisi pojedinih biblioteka uvedu i u glavne ceduljne kataloge cjelokupne Univerzitetske biblioteke a ne da budu sadržani samo u posebnim katalozima*. Već je tada nabava i obrada građe CZK-a rađena centralno, a časopisi su smještani po zavodima prema stručnoj tematici.

Nakon ostavke doc. dr. R. Ganselmayera na mjesto upravnika knjižnice osnovan je tročlani kuratorij u sastavu prof. dr. A. Hupbauer, prof. dr. N. Ritzoffy i asistent I. Tomašec, koji je preuzeo upravljanje knjižnicom. *Na mjesto zvaničnika Djumbira, koji je do sada vršio službu u knjižnici ima se postaviti sa 1. V.1934. ako ne bude knjižničarke S. Vukadinović uz istu mjesečnu naknadu a radno vrijeme u knjižnici će odrediti mu dekan.* Kuratorij je upravljao Centralnom zavodskom knjižnicom do listopada 1935. godine. Nakon toga upravnikom postaje veterinarski inspektor V. Vuković, a kuratorij samo nadzire upravu knjižnice. Nekako je u isto vrijeme obavljena primopredaja Đačke knjižnice između dotadašnje administratorice A. Suknajić i novog administratora S. Vukadinovića (zapisnik o primopredaji Đačke knjižnice između novog administratora g. S. Vukadinovića i dosadašnje administratorice gđice. A. Suknajić koja je obavljena 29. studenoga 1935., op. a.), a upravnikom je ponovno imenovan doc. dr. R. Ganselmayer uz obećanje da će za rad dobivati propisani honorar.

Prvi zapis o rashodovanju dotrajalih i uništenih knjiga datira iz 1934., kada su rashodovane neke knjige iz Đačke knjižnice.

Iz *dopisa Kuratorija knjižnice u predmetu rukovanje s dječjim novcem putem čeka* vidi se da je Đačka knjižnica imala prikupljena znatna sredstva te da je fakultetski savjet odlučio da se novac uloži na knjižicu Poštanske štedionice. Stoga ne čudi da je Fakultetski savjet odlučio da se iz tih sredstava plaća rad *zvaničnika Vukadinovića*, pokriju troškovi selidbe i pregradnje novoga prostora te nabava polica za knjige, sve za rad Đačke knjižnice.

Početkom ožujka 1936. činovnički pripravnik Univerzitetske biblioteke M. Pavlinović dodijeljen je privremeno na rad Fakultetskoj biblioteci Veterinarskog fakulteta. Pavlinović se, kao diplomirani knjižničar, posvetio stručnom knjižničarskom radu: popisao je časopise i knjige u inventarne knjige, katalogizirao je sve knjige u Centralnoj knjižnici Veterinarskoga fakulteta (CKVF), izradio abecedni katalog (matični temeljni katalog) uz dodavanje stručnih oznaka pomoću kojih je onda izradio i stručni i mjesni katalog. Kao ispomoć u CKVF-u radila je besplatna praktikantica Z. Markeš. U tom se razdoblju pojavljuju i prvi pisani tragovi o međuknjižničnoj posudbi i knjižničnoj statistici. Knjižničar Pavlinović se 1937. vratio na svoje radno mjesto u Sveučilišnu knjižnicu, a nakon njegova odlaska kao pomoć u CKVF-u uzet je besplatni praktikant D. Bukovac. On je uz A. Suknajić radio na katalogizaciji časopisa i prinova knjiga.

Na III. izvanrednoj sjednici fakultetskog savjeta 19. siječnja 1937. *Gradjevni odbor predlaže da se iz prve rate za izgradnju novogradnje Fakulteta izgradi glavna zgrada sa dekanatom, knjižnica, dvorana za sjednice, vet. arhiv, studentski klubovi, studentska knjižnica i čitaonica, katedra / institut/ za osnovne i prirodne nauke, te katedra /seminar/ za vet. higijenu sa policijom i sudskom veterinom, te seminari sporednih predmeta.*

U Statutu Centralne knjižnice Veterinarskoga fakulteta Univerziteta Kraljevine Jugoslavije u Zagrebu, odobrenom od Savjeta Veterinarskog fakulteta u listopadu 1938., stoji da *Nastavnička knjižnica služi za nastavnike, disertante i znanstvene radnike, a Djačka knjižnica za slušače. Nastavnička knjižnica se izdržava iz redovitih donacija, pripomoći i poklona, a Đačka knjižnica iz pripomoći, poklona i studentskih dobrovoljnih prinosa.*

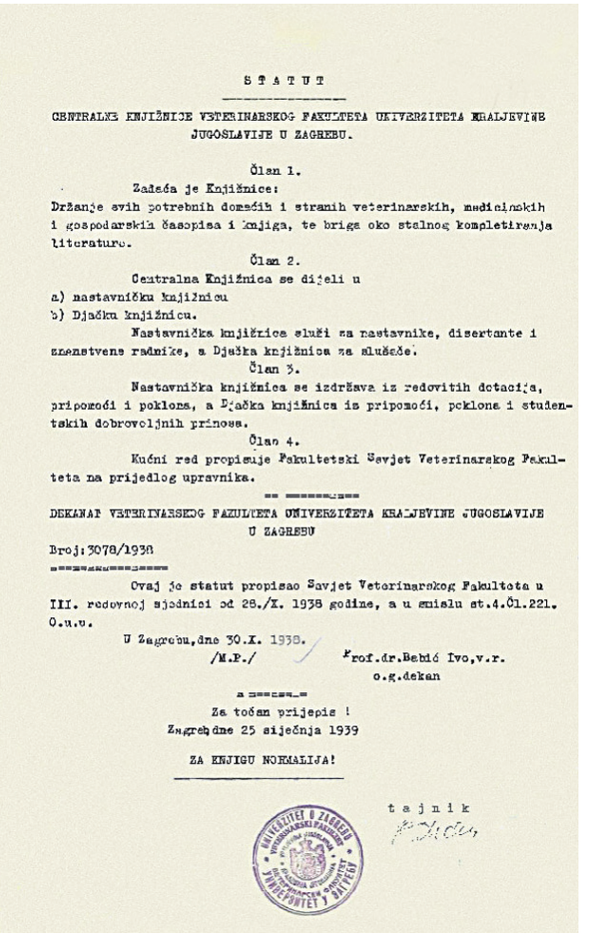

S T A T U T

CENTRALNE KNJIŽNICE VETERINARSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U ZAGREBU.

Član 1.

Zadaća je Knjižnice:
Držanje svih potrebnih domaćih i stranih veterinarskih, medicinskih i gospodarskih časopisa i knjiga, te briga oko stalnog kompletiranja literature.

Član 2.

Centralna Knjižnica se dijeli u
a) nastavničku knjižnicu
b) Djačku knjižnicu.

Nastavnička knjižnica služi za nastavnike, disertante i znanstvene radnike, a Djačka knjižnica za slušače.

Član 3.

Nastavnička knjižnica se izdržava iz redovitih dotacija, pripomoći i poklona, a Djačka knjižnica iz pripomoći, poklona i studentskih dobrovoljnih prinosa.

Član 4.

Kućni red propisuje Fakultetski Savjet Veterinarskog Fakulteta na prijedlog upravnika.

DEKANAT VETERINARSKOG FAKULTETA UNIVERZITETA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE U ZAGREBU

Broj:3078/1938

Ovaj je statut propisao Savjet Veterinarskog Fakulteta u III. redovnoj sjednici od 28./X. 1938 godine, a u smislu st.4.Čl.221. O.u.u.

U Zagrebu,dne 30.X. 1938.
/M.P./ Prof.dr.Babić Ivo,v.r.
o.g.dekan

Za točan prijepis !
Zagreb dne 25 siječnja 1939

ZA KNJIGU NOMALIJA!

tajnik

Statut Centralne knjižnice Veterinarskog fakulteta Univerziteta Kraljevine Jugoslavije iz 1939. godine (arhiva Fakulteta).

Centralna se knjižnica stalno bori s nedostatkom sredstava za rad i nabavu potrebnih časopisa i knjiga. Često se obraća raznim državnim tijelima s molbom za jednokratnu ili stalnu financijsku pomoć. Pritom se posebno ističe činjenica da je CKVF jedina knjižnica za veterinarsku struku, da je bibliografski centar veterinarske struke i da se njome služe ne samo djelatnici Fakulteta i ustanove Sveučilišta nego i Ministarstvo poljoprivrede i vojska.

Uredba Veterinarskoga fakulteta Univerziteta u Beogradu i Zagrebu (Službene novine Kraljevine Jugoslavije, 186/1936) navodi da na Fakultetu uz navedene nastavne i naučne zavode postoji i Fakultetska biblioteka, bez navođenja načina financiranja i djelatnika knjižnica.

Drugi je svjetski rat bio vrijeme mirovanja i pokušaja očuvanja stečenog stanja u knjižnicama Fakulteta. Tako se *na traženje Rektorata br. 11.014/40. od 23. rujna 1940. odobrava ubiranje pristojbe od 20,- din. za Sveučilišnu knjižnicu*, a *na traženje đačke knjižnice br. 43/1940. od 22. rujna 1940. odobrava se ubiranje pristojbe od 5,- din. za produljenje određenog roka posuđene knjige do 200,- din. vrijednosti, a 10,- din. za produljenje knjige preko te vrijednosti.* U tom se razdoblju spominju samo sitniji radovi u knjižnici i kupnja manjeg broja knjiga i časopisa. Doc. dr. D. Mikačić bio je predstojnik Nastavničke i Đačke knjižnice do svibnja 1948. kada ga, na njegovu molbu, zamjenjuje dr. A. Rako.

Tragovi rata osjećaju se i u pomanjkanju osoblja u Centralnoj knjižnici te se dio zavodskog osoblja dodjeljuje na rad centralnoj knjižnici kao ispomoć (svibanj 1950.). Iz izvještaja CKVF-a sljedećih godina vidi se da se nabava knjiga i časopisa, kao i razmjena časopisa za *Veterinarski arhiv*, povećava, što je potaknulo inicijativu predstojnika prof. dr. I. Ehrlicha i mlađe bibliotekarke M. Lučić-Roki o pravodobnom osiguranju pomoćne prostorije u koju bi se smjestila starija godišta časopisa i knjiga koje su manje u prometu u novogradnji Fakulteta. Knjižnicama se, uz studente i nastavnike, sve više koriste i znanstvenici i stručnjaci izvan Fakulteta, pa čitaonice postaju premale. Raste broj knjiga i članaka u međuknjižničnoj posudbi u zemlji i inozemstvu, i za naše nastavnike i naših knjiga i članaka za znanstvenike i stručnjake izvan Fakulteta.

Knjižnica ponovno sudjeluje u izradi centralnog kataloga stranih knjiga i časopisa Bibliografskog instituta u Beogradu (Dopis predstojnika Centralne knjižnice veterinarskog fakulteta Bibliografskom institutu u Beogradu od 19. lipnja 1951.), ali pritom ima problema s nedostatkom stručnog osoblja za izradu kataložnih listića i nabavom materijala.

U listopadu 1952. M. Lučić-Roki dodjeljuje se na rad u Đačkoj knjižnici, s time da i dalje obavlja poslove knjižničara u Centralnoj knjižnici Veterinarskog fakulteta sa strogo određenim rasporedom radnog vremena. Razlog ovoj intervenciji bilo je bolovanje F. Sekovanca, arhivara II. klase, koji je dotad vodio Đačku knjižnicu.

Godine 1953. odobrena je nabava mikročitača u Školskom servisu uz obrazloženje da će se uređajem služiti svi Zavodi koji posjeduju mikrofilmove ili će ih na kraće vrijeme posuđivati. Ghetaldus je uređaj isporučio 1957. godine.

Đačka knjižnica Veterinarskoga fakulteta imala je 1956. autorski, mjesni i predmetni katalog, iako nema zaposlenog knjižničara, već samo arhivara II. klase F. Sekovanca. Predstojnik je bio prof. dr. E. Topolnik. Centralna je knjižnica imala zaposlenu knjižničarku, M. Lučić-Roki, koja je dobila status knjižničara bez polaganja stručnog ispita.

Nastavnicima koji sudjeluju na domaćim i međunarodnim kongresima preporučeno je da Fakultetskoj knjižnici poklone materijale sa skupa, što je i danas problem.

Od prosinca 1958. službeno ime knjižnice je Centralna knjižnica Veterinarskog fakulteta sa studentskim odsjekom. Pravilnikom je određeno da na čelu knjižnice stoji upravitelj koji po zanimanju mora biti bibliotekar sa stručnim ispitom i bibliotekarskom praksom od najmanje pet godina, ili knjižničar sa stručnim ispitom i praksom od najmanje deset godina, a njemu se dodjeljuje potreban broj pomoćnog osoblja. Knjižnica ima četveročlani Odbor za knjižnicu koji je zadužen prije svega za vođenje nabavne politike. Stalni je član upravitelj knjižnice te po jedan predstavnik pretkliničkih i kliničkih zavoda i jedan član uredništva Fakultetskog časopisa. Fakultetski je savjet 7. travnja 1959. rukovoditeljicom knjižnice imenovao M. Lučić-Roki. Odbor knjižnice imenovan je u siječnju 1959., a činili su ga prof. dr. M. Šlezić, doc. dr. D. Timet i doc. dr. M. Findrik.

Premda Centralna knjižnica Veterinarskoga fakulteta sa studentskim odsjekom najvećim dijelom osigurava literaturu za rad nastavnicima, specijalizantima, doktorandima, znanstvenicima iz veterinarske i humane medicine te studentima, potreba za dugotrajnijom posudbom od one propisane pravilnikom dovodi do stvaranja priručnih knjižnica katedri. U njima su smješteni časopisi i knjige iz uskog područja njihova interesa. Postojale su velike razlike među zavodskim knjižnicama u prostoru i bibliografskim izvorima, što je odražavalo razinu aktivnosti i pristupačnosti fonda. Neki zavodi imali su veliku pokrivenost svojih predmeta, dok su drugi imali zastarjeli fond.

Godine 1956. na Veterinarskom je fakultetu uz Đačku knjižnicu djelovalo još dvadeset priručnih knjižnica, sastavnica Centralne knjižnice Veterinarskoga fakulteta s odsjekom za studente. Knjižnice su poredane kronološki pod imenom zavoda ili klinika:

1. Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju: priručna knjižnica utemeljena je 1920., voditeljica je laborantica M. Šinko. Godine 1920. osnovane su knjižnice Zavoda za anatomiju i Zavoda za histologiju. Ta su dva zavoda 1951. objedinjena u Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju, a spojene su i priručne knjižnice dotadašnjih zavoda.
2. Đačka knjižnica: utemeljena je 1922., voditelj je arhivar II. klase F. Sekovanec. Prema istraživanju Knjižnica se spominje i prije, u Reviziji budžetskog predloga za godinu 1921./1922. Povjerenstvu za prosvjetu i vjere u Hrvatskoj i Slavoniji u Zagrebu od 24. kolovoza 1921. gdje se navodi da se *umanjuje točka 5. B. dotacija za knjižnicu 200.000 K.* kao i u više zapisnika s Fakultetskih vijeća Veterinarske visoke škole u Zagrebu tijekom 1921. godine.
3. Zavod za fiziologiju: priručna knjižnica utemeljena je 1922. (na inicijativu prof. dr. P. Gjurića), voditeljica je laborantica Z. Šoštar.
4. Kirurška klinika: priručna knjižnica utemeljena je 1922., voditeljica je laborantica N. Knobloch.
5. Seminar za povijest veterinarstva: priručna knjižnica utemeljena je 1922., voditelj je predstojnik seminara prof. dr. T. Ciliga.
6. Zavod za patološku anatomiju: priručna knjižnica utemeljena je 1924., voditelj je predstojnik Zavoda prof. dr. M. Martinčić.
7. Zavod i klinika za fiziologiju i patologiju razmnožavanja s porodiljstvom: osnovana je 1925., voditelj je predstojnik Klinike prof. dr. B. Oklješa.
8. Zavod za farmakologiju i toksikologiju: priručna knjižnica utemeljena je 1928., voditeljica je laborantica M. Sekanina.
9. Zavod za parazitologiju i nametničke bolesti: priručna knjižnica utemeljena je 1929., osnivač je doc. dr. V. Marochino, a voditeljica laborantica M. Delak.
10. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti: priručna knjižnica utemeljena je 1932., voditeljica je laborantica D. Dragomanović.
11. Zavod za higijenu animalnih proizvoda: priručna knjižnica utemeljena je 1933., voditelj je laborant A. Andrić.
12. Zavod za stočarstvo i hranidbu: priručna knjižnica utemeljena je 1933., voditeljica je pomoćna administrativna referentica E. Chiandussi.
13. Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju: priručna knjižnica utemeljena je 1935., voditelj je sanitarni tehničar D. Bukovac. Iz dopisa Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju povodom prikupljanja podataka o knjižnicama Fakulteta iz studenoga 1956. vidi se da je za vrijeme Drugoga svjetskog rata znatan dio knjiga prenesen na oslobođeni teritorij. Poslije rata knjižnica je ponovno uređena te su izrađeni inventari i katalozi.
14. Zavod za biologiju i patologiju pčela, svilaca i riba: priručna knjižnica utemeljena je 1936., voditeljica je laborantica K. Plasaj.
15. Zavod za patološku fiziologiju: priručna knjižnica utemeljena je 1938., voditelj je laborant I. Bogat.
16. Zavod za kemiju: priručna knjižnica utemeljena je 1940., voditelj je asistent ing. S. Šir.
17. Zavod za biologiju: priručna knjižnica utemeljena je 1940., voditeljica je laborantica O. Ritig.
18. Zavod za botaniku: priručna knjižnica utemeljena je 1941., voditeljica je laborantica M. Juras.

19. Zavod za medicinsku fiziku: priručna knjižnica utemeljena je 1942., voditelj je predstojnik Zavoda za medicinsku fiziku Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. B. Metzger. Knjižnica je 1942. osnovana kao priručna knjižnica Zavoda za fiziku Veterinarskog fakulteta. No spajanjem Zavoda za fiziku sa Zavodom za fiziku Farmaceutskog fakulteta i Zavodom za fiziku Medicinskog fakulteta 1954. postaje priručnom knjižnicom Zavoda za medicinsku fiziku Sveučilišta u Zagrebu.
20. Zavod za zoohigijenu: priručna knjižnica utemeljena je 1948., voditeljica je laborantica V. Penović.
21. Klinika za unutarnje bolesti domaćih životinja: priručna knjižnica utemeljena je 1951., voditeljica je laborantica J. Vlahović. Godine 1920. osnovana je knjižnica Medicinske klinike, 1926. knjižnica Bujatričke klinike i 1937. knjižnica Interne kliničke propedeutike. Spajanjem tih triju zavoda 1951. nastala je knjižnica Klinike za unutarnje bolesti domaćih životinja.

U popisu su navedene godine utemeljenja pojedinih knjižnica kao i djelatnici koji su o njima skrbili u tom razdoblju, međutim nigdje ne postoji odluka Uprave Fakulteta ili zavoda/ klinike o osnivanju knjižnica, pa je to prvi dokument koji na jednom mjestu popisuje knjižnice. Ipak točnost podataka o osnivanju Đačke i Profesorske knjižnice upitna je. Iz navedenog se popisa vidi da ni u jednoj od knjižnica nije bio zaposlen knjižničar. Danas Središnja knjižnica ima 23 dislocirane jedinice, priručne knjižnice zavoda i klinika, s građom koju u skoroj budućnosti treba popisati i uvesti u zajednički katalog, a centralna nabava građe jedan je od preduvjeta centralnom katalogu.

Centralna knjižnica dobiva na poklon od pojedinih izdavača ili izdavačkih kuća u našoj zemlji i inozemstvu brojna najnovija izdanja iz raznih područja veterinarske i humane medicine i biologije. Obveza knjižnice je da se za ta djela napiše recenzija i objavi u Veterinarskom arhivu, pa tako dobiva svake godine veći broj vrijednih knjiga i udžbenika. Do sada je Fakultet primio na taj način oko 665 knjiga, većim dijelom iz inozemstva (Lučić-Roki, M., E. Topolnik. 1969: Centralna knjižnica. U*: 50 godina Veterinarskog fakulteta*, glavni urednik S. Rapić, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, str. 745-759., op. a.). Godine 1968. uvedeno je da kandidati koji su stekli znanstveni stupanj doktora znanosti i akademski stupanj magistra Centralnoj knjižnici predaju po 25 primjeraka separata disertacije ili magistarskog rada ako nisu objavljeni u nekom časopisu. Separati su, počevši već tridesetih godina 20. stoljeća, korišteni kao publikacije zanimljive za razmjenu s drugim znanstvenim i visokoškolskim knjižnicama te je tako prikupljen velik broj stranih knjiga i disertacija na njemačkom, francuskom i engleskom jeziku. Danas Knjižnica prima po jedan tiskani primjerak disertacije, magistarskog ili diplomskog rada, uz obvezni digitalni primjerak rada.

Dio prostora Centralne knjižnice Fakulteta šezdesetih godina 20. stoljeća (arhiva Fakulteta).

Knjižnica je u listopadu 1969. doživjela poplavu zbog pucanja vodovodne cijevi u predavaonici Zavoda za fiziku koji se nalazi iznad nje te je tom prilikom pretrpjela znatnu štetu. Uništen je dio fonda, a među njima i neke vrlo rijetke knjige. Brzom je intervencijom velik dio knjiga spašen. Vijeće nastavnika imenovalo je 29. listopada 1969. odbor koji su činili znanstveni savjetnik dr. M. Hajsig, doc. dr. K. Čermak i doc. dr. A. Asaj, koji je knjižnicu što prije trebao dovesti u prijašnje stanje.

Krajem 1978. nastavnici svih predmeta na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu dostavili su prodekanu za nastavu (uz nastavni plan i program) pregled udžbenika koje studentima predlažu kao nastavna pomagala. Na tom je popisu bilo mnogo udžbenika kojih nije bilo u studentskoj knjižnici. Knjižnica je imala druge udžbenike za neke predmete, slična naslova, ali koje nastavnici nisu predložili. Poseban je problem bio *Veterinarski priručnik* jer su ga neki nastavnici naveli kao nastavno gradivo. To je potaknulo sustavnu i ciljanu nabavu udžbenika kako bi se uskladile potrebe nastavnika i studenata te dostupnost literature.

MZT je pokrenuo s Knjižnicom Instituta *Ruđer Bošković* 1994. projekt *Sustav znanstvenih informacija* (SZI) koji je iznikao iz potrebe za okupljanjem knjižnica s osnovnim ciljem tematskog objedinjavanja bogatih zbirki knjižnica i boljeg podupiranja znanstvenoistraživačkog rada i nastave na sveučilištima i znanstvenim institutima (…) sa svrhom *opremanja knjižnica te njihovo umrežavanje* (…) *i sustavna edukacija knjižničara za rad s novim tehnologijama kao i* (…) *računalnoj obradi knjižničnih fondova* (Centar za znanstvene informacije Instituta *Ruđer Bošković*: Sustav znanstvenih informacija – SZI., citirano: 18. 04. 2017., dostupno na: http://lib.irb.hr/web/hr/projekti/prosli-projekti/item/781-szi.html). Pod vodstvom voditeljice dr. Đ. Stubičan Knjižnica Veterinarskog fakulteta uključila se u projekt, a uz potporu Ministarstva knjižnice su opremljene računalnom opremom. Projekt je završio 2005., i u to je vrijeme objedinjavao rad oko 120 visokoškolskih i znanstvenih knjižnica. Knjižnica se priključila SZI-ju, podsustavu *Biomedicina* i kao rezultat toga dobivena je prva računalna oprema i program za kataložnu obradu fonda. To je bilo vrijeme formiranja prvog zajedničkog tematskog kataloga knjižnica biomedicinskog područja.

Knjižnica Veterinarskoga fakulteta jedina je veterinarska knjižnica u državi, pa su njezini korisnici orijentirani na nju kao glavni izvor relevantnih informacija za studij i znanstveni rad. Krajem osamdesetih godina 20. stoljeća, na prijedlog mr. A. Hrastnika i voditeljice Đ. Stubičan, nabavljen je računalni program *Medved* te je instaliran modul za obradu i posudbu građe. Obrađen je najveći dio aktivnog fonda Knjižnice. Program je trebao biti premosnica do uspostave nacionalnog knjižničnog sustava putem integriranog knjižničnog programa *Aleph* za čiju je nabavu sredstva osigurao MZT. Kad je 2009. implementiran *Aleph*, trebalo je prebaciti bibliografske zapise, za što je bila zadužena Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Iako je Centralna knjižnica Veterinarskog fakulteta pristupila prebacivanju podataka i prošla edukaciju za rad u modulima integriranog knjižničnog programa *Aleph*, odustalo se od njegove primjene. Dolaskom nove voditeljice dr. V. Špac u ožujku 2014. krenulo se s implementacijom *Alepha*. To je za sobom povuklo niz drugih predradnji potrebnih za nesmetan rad u *Alephu* (od nabave pisača i čitača crtičnih kodova, dodjeljivanja crtičnih kodova udžbenicima i knjigama koje se aktivno posuđuju do nabave pisača i izrade članskih iskaznica). Nakon toga su u vrlo kratkom vremenu (od studenoga 2014. do veljače 2015.) sve najfrekventnije knjige i udžbenici upisani u programu *Aleph* u modulu *Katalogizacija*. Time je Knjižnica dobila mrežno pretraživ katalog i postala dijelom zajedničkog kataloga zagrebačkog Sveučilišta. Danas se redovito katalogiziraju prinove knjiga i udžbenika, a paralelno se obrađuje i stariji fond smješten u zatvorenom spremištu. Istodobno s unosom podataka u modul *Katalogizacija*, uneseni su i podaci o svim korisnicima Knjižnice u modulu *Posudba*. Mrežni pristup katalogu omogućuje korisnicima i individualnu kontrolu svojih zaduženja putem interneta.

Središnja knjižnica za grupni rad s informacijskim pultom i knjižničnom zbirkom za studente.

Knjižnica je u više navrata obogaćivala svoj fond velikim brojem naslova stranih stručnih knjiga preko Fondacije Sabre koju je osnovala dr. H. Pavić 1997. godine. Te su knjige i danas okosnica literature na engleskom jeziku, važnog izvora znanstvenih i stručnih informacija i nastavnicima i studentima, bilo da nastavu slušaju na engleskom bilo hrvatskom jeziku.

Studenti Veterinarskoga fakulteta su 2002. i 2003. organizirali akciju prikupljanja knjiga za Centralnu knjižnicu nazvanu VETLIBER, kad je prikupljen velik broj domaćih i stranih knjiga i udžbenika koji su stavljeni na uporabu svim korisnicima Knjižnice.

Nabava tiskanih časopisa gotovo je potpuno prestala, a njihovo su mjesto zauzeli digitalni časopisi i baze podataka. Danas su baze podataka objedinjene na *Portalu elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (Portal elektroničkih izvora za hrvatsku akademsku i znanstvenu zajednicu. Dostupno na: http://baze.nsk.hr/). Kako bi svojim korisnicima osigurala što bolji pristup znanstvenim i stručnim informacijama, Knjižnica prati za veterinarsku struku i znanost zanimljive baze podataka i časopisa, onih u slobodnom pristupu i komercijalnih, i o svemu obavještava svoje korisnike.

Knjižnica se 2015. uključila u rad Digitalnog akademskog arhiva i repozitorija Dabar stvarajući *Repozitorij Veterinarskoga fakulteta* (https://repozitorij.vef.unizg.hr/) koji obuhvaća doktorske, diplomske, završne i ostale znanstvene i stručne radove Veterinarskoga fakulteta. Dosad je uneseno 175 diplomskih radova studenata Veterinarskoga fakulteta. Cjeloviti tekstovi radova dostupni su djelatnicima i studentima Fakulteta, dok su bibliografski podaci javno vidljivi. Statistike pokazuju da se radovi pregledaju gotovo 2000 puta godišnje iz gotovo 30 država iz cijeloga svijeta. Godišnje ima gotovo 250 preuzimanja cjelovitih radova.

Centralna knjižnica ima svoju podstranicu na mrežnoj stranici Fakulteta, međutim radi bržeg obavještavanja korisnika o novinama ili promjenama, ima i svoj profil na društvenoj mreži *Facebook*. Kako su korisnici Knjižnice većinom studenti, to se pokazalo kao dobar medij za komunikaciju s njima.

Centralna je knjižnica renovirana 2001. godine. Prostor od nešto više od 250 m^2 podijeljen je u četiri cjeline. U čitaonici za grupni rad smješten je informacijski pult, knjižnične zbirke, fotokopirni uređaj i jedna djelatnica. Drugu cjelinu čini čitaonica za individualni rad s udžbeničkom literaturom na hrvatskom i engleskom jeziku. Treću cjelinu čini zatvoreno spremište u kojemu su smještene knjige i udžbenici koji se rijetko ili uopće ne rabe, dok je četvrti prostor knjižničarska soba. Nastojeći slijediti najbolju praksu, čitaonice su opremljene računalima namijenjenim korisnicima na kojima je instaliran osnovni paket *Windowsa* i *MS Office* programa, uz slobodnu uporabu interneta, te pisačem namijenjenim isključivo studentima. U zatvorenom je spremištu, uz zbirke knjiga, udžbenika i časopisa, prostor za individualni rad opremljen računalima. Knjižnična služba i usluge u izravnoj su funkciji realizacije obrazovne i znanstvenoistraživačke djelatnosti Fakulteta i zrcalo su razvoja ustanove, stoga je stalno stručno usavršavanje knjižničara te praćenje i usvajanje novih trendova i tehnologija iznimno važno. Edukacija studenata način je približavanja studenata stručnoj i znanstvenoj produktivnosti Fakulteta i struke u svijetu.

Djelatnici koji su radili u Centralnoj knjižnici Veterinarskog fakulteta, ili u profesorskoj, ili đačkoj, ili u obje, navedeni su kronološkim redoslijedom.

Popis bivših djelatnika Centralne knjižnice: Gjuro Mršić, dnevničar – zvaničnik (1932.), Antonija Suknajić, dnevničar – zvaničnik (1932. – 1935.), Srđan Vukadinović, dnevničar – zvaničnik (1935. – 1936.), Zlata Markeš, dnevničar – zvaničnik (1936. – 1945.), Melita Lučić-Roki, knjižničarka (1945. – 1959.) i voditeljica knjižnice (1959. – 1976.), Franjo Sekovanec, pomoćni kancelarijski referent (1952. – 1965.), Zorica Albert, pomoćna knjižničarka (1965. – 1974.), Željko Preglej, pomoćni službenik (1971. – 1975.), Doroteja Trgovčić, dipl. vet., knjižničarka (1974. – 1976.), dr. Đurđica Stubičan, viša knjižničarka i voditeljica knjižnice (1976. –2013.), Boris Pleić, pomoćni knjižničar (1982. – 1985.), Ružica Gvozdenović, pomoćna knjižničarka (1987. – 1992.), Jelena Gregurić, dipl. vet., knjižničarka (1976. – 1985.), Marija Berković, pomoćna knjižničarka (1990. – 1991.), Josip Cviljak, knjiž-

ničar (1997. – 2005.), mr. Velimir Naranča, knjižničar (1991. – 1997.), Ivan Vuković, knjižničar (1993. – 2006.), Konstanca Korenčić, prof., knjižničarka (1983. – 1987.), Josip Grčević, prof., knjižničar, zamjena za bolovanje (2005)., Alen Hrastnik, dr. med. vet., knjižničar (1998. – 2006.), Martina Jović, pomoćna knjižničarka (2006. – 2015.), Antonija Brodarac, dipl. knjižničarka (2014. – 2015.), Vesna Pavičić, prof., knjižničarka (2016. – 2018.).
Popis sadašnjih djelatnika: Helena Ivančić, prof. i dipl. knjižničar (od 2008.), dr. Vesna Špac, dipl. ing. i dipl. bibliotekarka (od 2014.) i Renata Orešković, dipl. agr., knjižničarka (od 2018.).

4.1.1.5. Muzeji i zbirke Fakulteta

Na lokaciji Fakulteta u Heinzelovoj ulici postojao je muzejski prostor koji se nalazio na drugom katu južnoga krila druge zgrade, ali je zbog nedostatka prostorija za zavode, koji su osnovani nakon preseljenja Fakulteta, početkom šezdesetih godina 20. stoljeća prenamijenjen u zavodske prostorije.
Prema Statutu Fakulteta iz 2017. Muzej Veterinarskoga fakulteta naveden je kao posebna ustrojbena jedinica, pa se u skorijoj budućnosti planira uređenje jedinstvenog prostora za smještaj muzejskih zbirki. Taj će se plan ostvariti kad se osiguraju materijalna sredstva, a dotad će muzejske zbirke biti smještene na nekoliko zavodskih lokacija kao i dosad.

Muzej za povijest veterinarstva

Muzej za povijest veterinarstva prvi se put spominje 1936., kad je donesena Uredba kojom je osnovan Seminar za povijest veterinarstva s muzejom. Nakon nekoliko reorganizacija nastave Muzej je ostao u sastavu Zavoda, ali ne i u sastavu imena Zavoda. Za osnutak i djelatnost muzeja osobito je zaslužan prof. dr. S. Rapić, koji je okupio skupinu entuzijasta i osnovao Sekciju za povijest veterinarstva Hrvatske, koja je dugo godina djelovala unutar Društva veterinara i veterinarskih tehničara RH. Sekcija je osnovala Biblioteku za povijest veterinarstva SRH u kojoj je tiskan veći broj knjiga veterinarsko-povijesnog sadržaja, organizirala mnoge stručne sastanke i znanstvene simpozije na kojima su sudjelovali i strani stručnjaci, a uz pomoć svojih članova prikupljala je arhivsku građu i druge izloške za veterinarski muzej. Materijalna podloga za rad Sekcije i osnutak Muzeja za povijest veterinarstva ostvareni su uz pomoć različitih subjekata, npr. iz Fonda za suzbijanje stočnih zaraza, Republičkog fonda za naučni rad i Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke te većeg broja veterinarskih stanica. Muzej je bio smješten u neprikladnom prostoru sve do 1979., kada je povodom proslave šezdesete obljetnice Fakulteta dobio novi prostor u kojemu je prof. dr. V. Vučevac Bajt prvi put uredila stalan izložbeni prostor, pa je Muzej otada otvoren za javnost.
Opremanju Muzeja i prikupljanju izložaka nakon tog razdoblja pridonijele su osobne donacije pojedinih veterinara, a dijelom i sredstva istraživačkih projekata iz povijesti veterinarstva (vidi 5.7. Zavod za društvene i humanističke znanosti). Prostor Muzeja uređen je sredstvima Veterinarskoga fakulteta i smješten u Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo, a izlošci su prema skupinama razvrstani na arhivsku građu, veterinarsku i drugu srodnu literaturu, zbirku veterinarskih instrumenata i zbirku potkova. Tako se u muzeju nalaze srednjovjekovni statuti iz područja veterinarske medicine, najstarije veterinarske diplome i prve knjige iz veterinarstva pisane na hrvatskom jeziku autora naših kolega. U muzeju se nalaze i najstariji zakonski propisi vezani za veterinarsku djelatnost iz Austrougarske s početka 18. stoljeća, Kraljevine SHS – Kraljevine Jugoslavije, FNRJ i SFRJ-e. Poseban postav muzeja čini zbirka starih instrumenata pomoću koji su prve generacije veterinara dijagnosticirali ili liječili različite bolesti životinja. Najvažniji izlošci Muzeja opisani su u monografiji *Zbirka veterinarskih instrumenata iz Muzeja za povijest veterinarstva*, glavne urednice i autorice prof. dr. V. Vučevac Bajt, tiskanoj 2009. povodom 90. obljetnice Fakulteta.

Postav Muzeja za povijest veterinarstva prilikom otvaranja za javnost povodom proslave šezdesete obljetnice Fakulteta (1979.) u prostoru tadašnjeg Seminara (danas Zavoda) za sudsko i upravno veterinarstvo (arhiva Fakulteta).

Muzejska zbirka Zavoda za veterinarsku patologiju s makropreparatima patoloških promjena domaćih životinja.

Ostali muzeji Fakulteta

U sklopu Fakulteta postoje još dva muzeja: Muzej Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju i Muzej Zavoda za veterinarsku patologiju. U prvom se muzeju nalazi oko četrdesetak osteoloških eksponata raznih vrsta domaćih i divljih životinja te kostur čovjeka. U zbirci su najbrojniji kosturi kopnenih životinja, a zastupljeni su i kosturi morskih sisavaca, ptica, riba i gmazova te mokri preparati organa životinja. U Muzeju Zavoda za veterinarsku patologiju nalazi se oko 3000 preparata patološki promijenjenih organa različitih životinjskih vrsta, humanih organa, konkremenata, stranih tijela i nakaza. Zanimljivost muzeja su i bolesti životinja koje su danas iskorijenjene u Hrvatskoj

Dio osteoloških eksponata Muzeja Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju.

poput sakagije, tuberkuloze te slinavke i šapa. Muzej se po svojem bogatstvu eksponata sigurno može svrstati u red najvećih patološko-anatomskih zbirki u Europi, ne samo po broju, već i po prisustvu mnogih rijetkih slučajeva patologije domaćih životinja, poput urođenih deformiteta (nakaza). Najstariji izložak patoloških promjena potječe iz 1923. godine. Na tako obilnom patološkoanatomskom i histološkom materijalu postepeno su se obučavali stručnjaci, veterinarski patolozi, koji su stvorili osnovu ne samo patološke anatomije i histologije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu već i osnovu za kasnije osnovane fakultete u Beogradu, Sarajevu i Ljubljani.

Zbirke Fakulteta

Na Fakultetu postoji više zbirki koje su smještene po ustrojbenim jedinicama. U Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnu smještena je bogata zbirka modela različitih vrsta životinja, kolekcija zubala goveda i konja, kolekcija perja domaće i ukrasne peradi, smotuljci runa i vunske niti, različita krzna te instrumenti i nastavna pomagala. Umjetnički dio zbirke čine animalistička djela (goveda, konji, ovce, koze i svinje) hrvatskoga modernog kipara R. Frangeša Mihanovića (1872. – 1940.), koja i danas pobuđuju pažnju. Tako su 2007. dva kipa (bik Herkul, izložen 1900. na Milenijskoj izložbi u Parizu i krava buša) posuđena za retrospektivnu izložbu kojom je u Galeriji Klovićevi dvori obilježena 135. godišnjica rođenja ovoga međunarodno priznatog autora.
U Zavodu za lovstvo i divlje životinje postoji zbirka trofeja i preparata divljači s oko 260 eksponata, a uključuje rogovlje jelenske divljači, kljove divljih svinja, čeljusti, trofeje divokoza, losova, muflona, preparate lubanja, ptica, dermopreparate i štavljene kože.
U Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju postoji osteološka zbirka riba koja je osnovana s ciljem produbljivanja znanja studenata veterinarske medicine iz područja ihtiologije. Danas sadržava više od 200 djelomičnih ili cjelovitih kostura morskih i slatkovodnih ribljih vrsta prikupljenih prvenstveno s područja RH. Koristi se ponajprije za nastavne i znanstvene svrhe, ali i kao komparativni materijal u različitim stručnim analizama.
U Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela smještena je zbirka mikroskopskih preparata organa i uzročnika bolesti pčele medarice te košnice i pčelarski pribor. Tamo se nalazi i zbirka suhih i mokrih preparata vodnih organizama te mokri preparati patološki promijenjenih organa.

Dio zbirke animalističkih djela kipara R. Frangeša Mihanovića (1872. – 1940.) u Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju.

Od ostalih zbirki treba spomenuti zbirku Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom koja ima više stotina mikroskopskih preparata parazita i makropreparata invadiranih organa životinja. Dvije zbirke ima Klinika za porodništvo i reprodukciju: jednu zbirku čine veterinarski instrumenti za uporabu u porodništvu koji su imali veliko značenje u razvoju veterinarske znanosti i prakse, a drugu deformirani plodovi svih vrsta domaćih životinja (mokri i suhi preparati) koji su konzervirani kako bi se studentima veterinarske medicine približila patologija gravidnosti i poroda. Tu zbirku čini više plodova konja, ovaca, goveda, pasa, mačaka i svinja uz popratne dijagnoze poput *shistosoma reflexus, toracoshisis, janus, hydrocephalus* i slično. Sve se te zbirke koriste u nastavi.

4.1.2. Sveučilišna veterinarska bolnica

Sveučilišna veterinarska bolnica posebna je organizacijska jedinica Fakulteta ustrojena radi unaprjeđenja i koordinacije stručno-kliničkog rada u skladu s nastavnim područjima i specijalizacijama klinikama i zavodima u svom sastavu. U njezinu stručno-kliničkom radu s pacijentima sudjeluju sljedeće ustrojbene jedinice:

1. Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju
2. Klinika za porodništvo i reprodukciju
3. Klinika za unutarnje bolesti
4. Zavod za bolesti peradi s klinikom
5. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom
6. Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom
7. Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju
8. Zavod za veterinarsku patologiju

Radom Sveučilišne veterinarske bolnice rukovodi voditelj kojega predlaže kolegij bolnice dvotrećinskom većinom, a potvrđuje Fakultetsko vijeće.

4.1.3. Izvanfakultetski prostori

4.1.3.1. Lovno-nastavni poligon Črnovšćak

Odlukom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva od 31. svibnja 2005. Veterinarskom fakultetu povjereno je pravo lova (gospodarenja) u državnom otvorenom lovištu Črnovšćak. Lovište je nizinskog tipa, poželjnog omjera šumskog i poljskog staništa koje je ustanovljeno 1994., a proteže se na ukupnoj površini od 2156 ha. Nalazi se u Zagrebačkoj županiji, jugoistočno od Dugog Sela, te je zbog blizine Fakultetu prikladno za izvođenje praktičnih oblika nastave iz kolegija o divljači i bilju. Prema lovno-gospodarskoj osnovi u lovištu osim brojnih sporednih vrsta divljači obitavaju i srna obična, svinja divlja, zec obični i fazan, kao glavne vrste divljači kojima se gospodari. Zaposlenici Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači (danas Zavoda za lovstvo i divlje životinje) posvetili su se sređivanju prilika u lovištu vezanih i uz propise i uz stvarnu situaciju na terenu. Otkad mu je povjereno lovište, Fakultet je izradio dvije lovno-gospodarske osnove za gospodarenjem njime, i to za razdoblje 2006. – 2016. i 2016. – 2026. Povjerenstvo Ministarstva poljoprivrede prihvatilo je i odobrilo obje osnove.
Fakultetsko je vijeće 8. ožujka 2006. državno otvoreno lovište broj I/3 Črnovšćak imenovalo lovno-nastavnim poligonom (LNP) za održavanje praktične obvezne i izborne nastave Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači. Od ak. god. 2010./2011. s praktičnom nastavom na njemu počeli su i studenti Biološkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, u sklopu kolegija Upravljanje prirodnim populacijama. Od iste se akademske godine u lovištu održava i dio nastave ljetne škole *Wildlife Management*. U lovištu se redovito prikupljaju uzorci za provedbu projekata, ne samo Veterinarskoga fakulteta nego i Hrvatskoga veterinarskog instituta i Instituta za medicinska istraživanja, a provode se i istraživanja radi izrade diplomskih i doktorskih radova.

Lovačka kuća u lovno-nastavnom poligonu Črnovšćak (arhiva Fakulteta).

U lovištu se, osim nastavih obveza, provodi i cjelokupno gospodarenje njime, što podliježe redovitom nadzoru Ministarstva poljoprivrede. U okviru gospodarenja organiziraju se komercijalni lovovi na divlje svinje i srne kako bi se osigurala sredstva za njegovo redovito funkcioniranje. Osim toga organizira se i redoviti akademski lov na fazane povodom blagdana Sv. Huberta te krajem svake akademske godine druženje svih djelatnika Fakulteta kojim se tradicionalno od ak. god. 2010./2011. obilježava završetak nastave u tekućoj akademskoj godini.
Nakon višegodišnjeg upravljanja lovištem Črnovšćak prof. dr. Z. Janicki je ak. god. 2013./2014. za voditelja LNP predložio doc. dr. D. Konjevića koji je odlukom dekana prof. dr. T. Dobranića imenovan na tu dužnost. Iste je akademske godine donesen i Pravilnik o LNP i osnovano Povjerenstvo za LNP. Konačno, Veterinarski i Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu potpisali su i Ugovor o međusobnoj suradnji na unaprjeđenju lovstva koji se izravno veže i za LNP.
Ak. god. 2015./2016., radi uključivanja većeg broja ljudi u život poligona, Povjerenstvo za lovno-nastavni poligon pokrenulo je lovačku sekciju *dr. Otto Röhr*, nazvanu prema jednom od najistaknutijih lovnih stručnjaka s veterinarskom naobrazbom u Hrvatskoj.
Ak. god. 2016./2017., s obzirom na dotadašnja iskustva u prihrani divljači, dogovoren je najam dodatna tri hektara oranica. Time je površina pod remizama u lovištu povećana na ukupno sedam hektara koji, među ostalim, osiguravaju nadoknadu šteta na poljoprivrednim usjevima nastalima od strane divljači.
U sklopu mjera lovno-tehničkog uređenja i mjera zaštite divljači do kraja 2018. provodilo se:

- čišćenje travnatih površina i sekundarnih odvodnih kanala oko visokih čeka
- obnavljanje i izgrađivanje novih hraništa za krupnu i sitnu divljač
- nabavljanje i postavljanje više automatskih hranilica i spremišta hrane za divlje svinje
- postavljanje solišta za krupnu divljač
- redovita prihrana (godišnje količine izložene hrane iznose oko 14 000 kg)
- uređenje i opremanje lovačke kuće Prečec
- postavljanje električnih pastira s ciljem smanjenja šteta na usjevima
- osiguranje sjetve kukuruza za potrebe prihrane divljači
- postavljanje novih zatvorenih čeka za provedbu odstrela divljači
- ispuštanje određenog broja odraslih fazana za popunu i obnovu postojećeg matičnog fonda ove divljači

Umjetnička fotografija autora I. Ilića – Servala, nastala u LNP-u Črnovšćak, s izložbe povodom obilježavanja Dana lovstva na Veterinarskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u rujnu 2019. godine (ljubaznošću I. Ilića – Servala).

- ispuštanje zečeva iz intenzivnog uzgoja
- ispuštanje određenog broja trčke skvržulje, od kojih su neke obilježene radijskim odašiljačem za potrebe znanstvenog istraživanja
- nabava malčera za održavanje pašnih površina, šljukarica i prosjeka te priprema njive za oranje
- izgradnja nadstrešnice za guljenje i odrobljavanje divljači
- postavljanje rashladne komore za kvalitetnije uvjete pohrane divljačine.

Aktivnosti u sklopu LNP-a Črnovšćak provodili su, uz zaposlenike Veterinarskog fakulteta, i članovi Studentske sekcije za uzgoj divljači.

4.1.3.2. Fakultetsko dobro

Prvom međunarodno priznatom evaulacijom Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koju je EAEVE proveo ak. god. 2002./2003., osigurano nam je mjesto na listi pozitivno ocijenjenih europskih visokih učilišta veterinarske medicine. Time smo dokazali da u obrazovanju studenata veterine primjenjujemo većinu europskih normi i modela renomiranih veterinarskih fakulteta i sveučilišta te da, radi zadržavanja stečenog statusa, i dalje osuvremenjujemo obrazovni proces. Stoga je Uprava Fakulteta u mandatnom razdoblju od 2003. do 2007. poduzela odgovarajuće korake u osmišljavanju Fakultetskog dobra kao obrazovnog centra za izobrazbu studenata o farmskim životinjama. Pogodna lokacija za tu namjenu pronađena je u blizini Dugog Sela. Iako smo naišli na veliko razumijevanje Gradskog vijeća i Poglavarstva Grada Dugo Selo da nam se na njihovu području dodijeli zemljište, uslijedila je dulja birokratska procedura u procesu dobivanja zemljišta.
Potkraj ak. god. 2006./2007. velika nastojanja da se Fakultetu dodijeli Fakultetsko dobro konačno su urodila plodom. Zanimljivo je spomenuti da je na sjednici Savjeta Fakulteta od 2. ožujka 1992. dana načelna suglasnost za osnivanje farme Veterinarskoga fakulteta. Tom je prigodom imenovana radna skupina koju je činilo 17 članova i koja je trebala nastaviti rad na osnivanju ogledne farme Fakulteta.

Odlukom Vlade RH od 5. srpnja 2007., Republika Hrvatska kao darovatelj i Veterinarski fakultet kao daroprimatelj sklopili su 28. rujna te godine Ugovor o darovanju kojim je Fakultetu dodijeljeno poljoprivredno zemljište pokraj Dugog Sela, oranica Črnovšćak, ukupne površine 99 ha 85 a i 15 m^2 u iznosu do 1.038.455,64 kn prema procjeni Ministarstva financija, sa svrhom izgradnje Fakultetskog dobra i pod uvjetom da daroprimatelj započne s realizacijom projekta u roku od godinu dana. Zemljište je upisano u zemljišne knjige k. o. Dugo Selo II udio 1/1. Time je započelo novo razdoblje Fakulteta u kojemu je trebala ojačati praktična nastava u svim aspektima držanja farmskih životinja i optimalnim uvjetima proizvodnje, ponajprije na farmi mliječnih krava, a onda i drugih proizvodnih životinja.
Poljoprivredno zemljište godinama nije bilo obrađivano, pa je odlučeno da se preda na korištenje uz naknadu, pri čemu bi ga najmoprimac o svom trošku trebao urediti i određeno razdoblje koristiti kao ratarske površine. Ugovorom je predviđeno da najmoprimac na manjoj parceli, o svom trošku, za fakultetske životinje proizvede djetelinsko-travnu smjesu koju je Fakultet dotad morao kupovati. Osim zemljišta zapušteni su bili i kanali među parcelama koje su, na molbu Fakulteta, očistile Hrvatske vode. Na Fakultetskom vijeću 19. prosinca 2007. dekan je predočio prednosti i moguće poteškoće vezane uz gradnju Fakultetskoga dobra i farme.
Nakon rasprave o izgradnji farme na darovanom zemljištu Vijeće je odlučilo da se na dobru izgradi farma mliječnih krava. Osnovana je radna skupina stručnjaka različitih specijalnosti (profesori J. Kos, Ž. Pavičić, I. Karadjole, V. Šerman, M. Cergolj – koordinator) koji su s nastavnicima Fakulteta i stručnjacima s Agronomskog fakulteta (profesori D. Romić i B. Varga) i Hrvatskog zavoda za poljoprivrednu savjetodavnu službu (dr. I. Katalinić, mr. S. Ladišić) odredili nacrt buduće farme:

- pasmina: simentalska goveda (tjelesna masa 650 – 750 kg, servisni period maks. 115 dana, mliječnost oko 5000 kg, plodnost do 80 %, remont 20 – 30 %)
- broj životinja: 40 – 50

Poljoprivredno zemljište za izgradnju Fakultetskog dobra s prilaznom cestom koja je izgrađena 2010. godine.

- staja s otvorenom klimom, slobodnim držanjem i ispustom, suhim gnojem (skreperi), automatski dozator, hranilice, termopojilice, izmuzište: tandem sa šest mjesta, laktovod i laktofriz
- sudbina teladi: ženska telad služi za remont, a muška za tov
- držanje teladi: (porođajna masa 40 – 50 kg), prvih 14 dana nakon porođaja ženska telad drži se u ketercima izvan staje (sedam komada), napaja se punim mlijekom/nadomjeskom, a poslije se drži u boksovima po petero teladi
- držanje junadi: pod nadstrešnicom, odvojena u nekoliko kategorija
- ostale prostorije: porodilište, prostor za životinje u puerperiju, kirurška sala, stacionar.

Farma će imati prostor za boravak nastavnika i studenata s pomoćnim prostorijama i stanove za radnike/obitelji koji će raditi na dobru.
Predviđena je izgradnja mješaonice stočne hrane, sirane i mini klaonice, čiju će proizvodnju pratiti razni laboratoriji. Postoji mogućnost proširenja i izgradnje farme za druge vrste životinja (ovce, koze, svinje). Takva zaokružena cjelina i djelatnost farme omogućit će joj status edukacijskog centra s popratnim sadržajima, kao i dormitorijem.
Obrada zemljišta i proizvodnja stočne hrane bile bi usmjerene uglavnom na vlastitu proizvodnju djetelinsko-travne smjese i sjenaže na dijelu od dvadesetak hektara zemljišta, uz dodatnu, nužnu kupnju koncentrata.
Predviđene nastavne aktivnosti na Fakultetskom dobru uključivale bi nastavu na integriranom studiju i poslijediplomskim studijima, cjeloživotno obrazovanje veterinara u praksi te edukaciju stočara – farmera. Na dobru bi postojali uvjeti za održavanje raznih stručnih savjetovanja, tečajeva i radionica.
Odlučeno je da se pokrene postupak izrade projektne dokumentacije, studije isplativosti te prikupe ponude i potraže partneri za zajedničku izgradnju i upravljanje farmom. Zatražena je izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Dugo Selo kojom se traži smanjenje parcele za izgradnju farme s 50 na 15 ha. Razgovaralo se i o izmještanju željezničke pruge Balkanska aksa, čija predviđena trasa dijagonalno prolazi zemljištem u vlasništvu Fakulteta. Osim toga zatražena je izrada idejne dokumentacije za pristupni put koji će odrediti smještaj farme na parceli te uvjete za priključenje infrastrukture (struja i priključak HT-a). Od RH su zatražene još četiri čestice (dvije u građevinskoj zoni i dvije parcele pod šumom) koje nisu obuhvaćene prvim darovnim ugovorom, čime bi se Fakultetsko dobro zaokružilo u jednu cjelinu.
Senat Sveučilišta u Zagrebu je na prijedlog Veterinarskoga fakulteta 11. ožujka 2008. donio Odluku o raspodjeli financijskih sredstava osiguranih iz kreditnih sredstava za prvi fazu radova na Fakultetskom dobru (prilazna cesta, ograda i komunalna infrastruktura). Fakultetsko je vijeće 16. travnja 2008. raspravljalo o izgradnji, ustroju i razvoju Fakultetskog dobra, a uvodničar te točke dnevnog reda bio je prodekan za poslovanje prof. dr. M. Cergolj.
U ak. god. 2009./2010. na temelju idejnog i glavnog projekta, koji su izradili stručnjaci Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, dobivena je građevinska dozvola. Nakon izrade projektne dokumentacije i dobivanja građevinske dozvole za izgradnju prilazne ceste s komunalnom infrastrukturom Fakultetskog dobra proveden je otvoreni postupak javne nabave. S najpovoljnijim je ponuditeljem 16. ožujka 2010. sklopljen ugovor u iznosu od 2.060.125,03 kn te je izgrađena prilazna cesta s komunalnom infrastrukturom (vodovod, plinovod i DTK kabel). Nakon završetka radova dobivena je uporabna dozvola, a svečana je primopredaja bila 27. srpnja 2010. u Gradskoj vijećnici Dugog Sela.
Prodekan za poslovanje prof. dr. M. Cergolj 22. rujna 2010. podnio je Izvješće o Fakultetskom dobru i predstavio idejni projekt budućeg Fakultetskog dobra koji je radio biro Proart-ing iz Velike Trnovice.
Fakultetsko je vijeće 18. prosinca 2013. prihvatilo Pravilnik o ustroju i radu znanstveno-nastavnog poligona Fakultetsko dobro Dugo Selo. Prema tom Pravilniku Fakultetsko dobro kao ustrojbena jedinica koristi se za potrebe nastavnoga, znanstvenog, istraživačkog i stručnog rada Fakulteta. Poligon se može koristiti i multidisciplinarno na razini Sveučilišta u Zagrebu kao i za potrebe suradnje u domovini i svijetu. Poligonom rukovodi voditelj koji se imenuje iz reda zaposlenika u znanstveno-nastavnom zvanju.

Idejna studija farme za mliječne krave koju je priredila radna skupina Fakulteta uz pomoć vanjskih stručnjaka (arhiva Fakulteta).

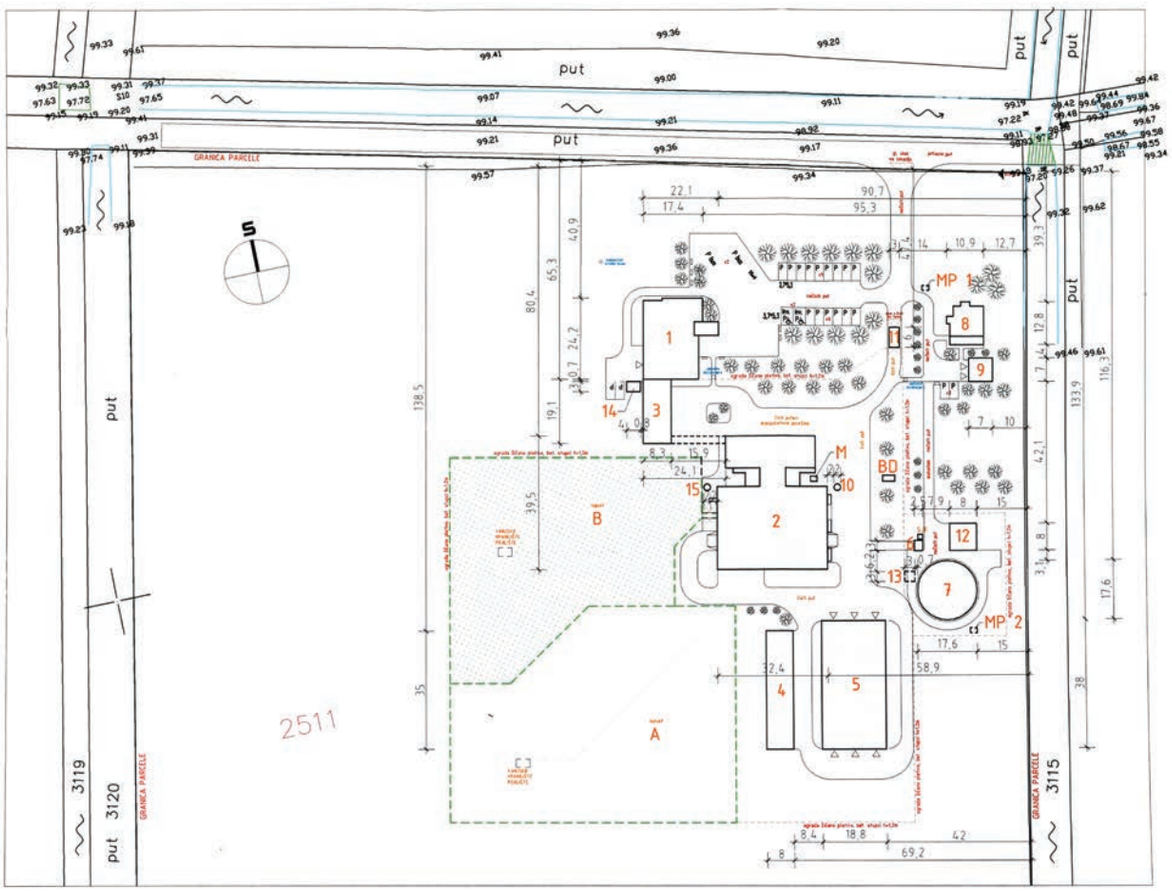

LEGENDA:

1. Edukacijski centar – glavna zgrada
2. Staja za mliječne krave
3. Nadstrešnica za strojeve s prilazom
4. Nadstrešnica za sijeno / slamu
5. Horizontalni silos
6. Rashladni kontejner za lešine – standardni montažni
7. Laguna
8. Obiteljska kuća
9. Garaža
10. Vertikalni standardni silos
11. Dezinfekcijska barijera
12. Gnojište s jamom za tekući gnoj
13. Predpumpno okno
14. Prostor za kante za smeće s nadstrešnicom
15. Vertikalni standardni silos

A – ispust za stoku
B – ispust za stoku
M – separator masti
BD – biodisk
MP – separator masti / separator pijeska
SJK – sabirna jama kontejnera za lešine

4.2. Diplomski studij
(prof. dr. Željko Pavičić)

4.2.1. Bolonjska reforma diplomskog studija

O izmjenama nastavnog plana i programa diplomskog studija, koji studenti upisuju od ak. god. 1997./1998., Fakultetsko je vijeće raspravljalo 27. veljače 2001. godine. Već se tada pojavila potreba za uvrštavanjem novih biomedicinskih spoznaja u moderno veterinarsko obrazovanje te za usklađivanjem sa suvremenom didaktikom, s ciljem osposobljavanja budućih doktora veterinarske medicine za pružanje usluga visoke kvalitete na svim područjima veterinarske medicine. No reorganizacija diplomskog studija započinje tek 2003., i to na osnovi objektivne procjene kvalitete tadašnjega nastavnog plana i programa. Procjenu su dali stručnjaci EAEVE-a koji su 2002. na Fakultetu proveli vizitacijski postupak. Reorganizacija diplomskog studija poklopila se tako s početkom reforme visokog školstva u Hrvatskoj prema Bolonjskoj deklaraciji. Naime, reforma visokog školstva prema načelima Bolonjske deklaracije u Hrvatskoj započela je nakon donošenja Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003) te njegovih izmjena i dopuna (NN 105/2004), pri čemu je cijela sveučilišna zajednica pokazala zajedništvo i jasan cilj da *Bolonja* bude osnova razvoja hrvatskoga sustava visokog obrazovanja. Zbog toga su fakulteti, uključujući i Veterinarski fakultet u Zagrebu, prionuli znatnim promjenama svojih nastavnih planova i programa.

Reorganizacija studijskog programa povjerena je Povjerenstvu za reorganizaciju nastave koje su činili nastavnici i studenti. Ono je osnovano radi koordinacije reorganizacije nastavnog programa prema Uputama za sastavljanje prijedloga preddiplomskih i diplomskih studijskih programa. Upute je Rektorski zbor donio u prosincu 2004. u Osijeku na prijedlog Povjerenstva Rektorskog zbora za pripremu i praćenje implementacije Bolonjske deklaracije.

Pri izradi novoga studijskog programa članovi Povjerenstva su, osim pisane samoanalize i uputa stručnoga tima EAEVE-a, uzeli u obzir i nacrt dokumenta o priznavanju stručnih kvalifikacija na razini Europske zajednice. U njemu se, među ostalim, navodi da naobrazba veterinara traje najmanje pet godina, a studijski se program sastoji od skupine temeljnih i specifičnih predmeta koji su podijeljeni u četiri područja (temeljne znanosti, kliničke znanosti, proizvodnja životinja i higijena hrane). U sklopu Povjerenstva za reorganizaciju nastave organizirane su radne skupine za svaku skupinu spomenutih predmeta. Njihov je zadatak bio analizirati nastavne planove i programe renomiranih fakulteta u Europi, osobito članica VetNEST-a.

Nakon podrobne analize niza nastavnih planova i programa u Europi i izvan nje kao model za reorganizaciju nastave odabrani su nastavni planovi i programi Sveučilišta veterinarske medicine u Beču (Austrija), Veterinarskoga fakulteta u Gentu (Belgija) te drugih fakulteta u Europi (Utrecht, Nizozemska; Giesen, Njemačka). Veliku su pomoć u izradi novoga nastavnog plana i programa diplomske nastave pružila i predavanja niza uglednih rektora, dekana i profesora iz Europe i SAD-a koji su posjetili naš fakultet.

Novi nastavni plan i program integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine Fakultetsko je vijeće prihvatilo 11. ožujka 2005., a njegova je primjena krenula od ak. god. 2005./2006. Bitno je različit od prethodnoga, a glavne se promjene odnose na devet područja.

1. Trajanje studija (uključujući obvezni terenski rad izvan Fakulteta)

Novi nastavni plan i program za stjecanje akademskog zvanja doktor veterinarske medicine ustrojen je kao integrirani preddiplomski i diplomski studij. Pri izradi studija uzeto je u obzir da zapadnoeuropski fakulteti, koji su nam bili uzor pri ustroju novoga studijskog programa, zbog specifičnosti tržišta rada za veterinare nisu prihvatili reorganizaciju u dvociklični sustav (najprije završetak preddiplomskog studija, a onda mogućnost zapošljavanja ili upisa na diplomski studij),

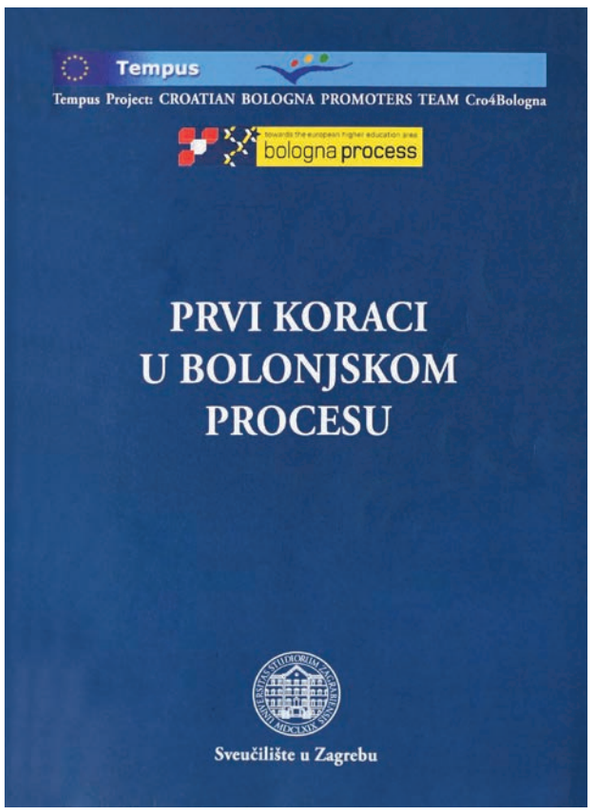

Naslovnica brošure *Prvi koraci u Bolonjskom procesu* iz 2005. godine (arhiva Fakulteta).

Kampusa Sveučilišta veterinarske medicine u Beču (izvor: vetmeduni.ac.at)

već samo jednociklični sustav (u našem su slučaju oba dijela spojena u jednu cjelinu – integrirani studij). Dakle, nismo prihvatili sustav naobrazbe koji se temelji na dva ciklusa, što je jedno od temeljnih ciljeva Bolonjske deklaracije. To se poslije pokazalo dobrom odlukom jer prema dosadašnjim podacima većina studenata koji završe preddiplomski studij nastavljaju studirati na diplomskoj razini. Osim toga studija Vrednovanja trogodišnjeg preddiplomskog studija od strane prvostupnika (izvor: Preliminarni rezultati vrednovanja trogodišnjih studija od strane studenata (prvostupnika) koji su diplomirali u ak. god. 2007/2008. Ured za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu i Centar za psihodijagnostičke instrumente, ožujak 2009.) pokazala je da većina ispitanih prvostupnika smatra da organizacija studija prema načelu 3 + 2 nije korisna za njihovu struku te se osjećaju nepripremljenima za rad u struci nakon završetka preddiplomskog studija.

Dvociklični sustav sastavljen po modelu 3+2 trebao je skratiti trajanje studija, povećati postotak onih koji uspješno završavaju studij te potaknuti mobilnost. No, ništa se od toga nije dogodilo. Dosadašnja istraživanja pokazala su da je novi dvociklični sustav usporio napredovanje studenata, uvedena je dodatna birokratska procedura: student prvo mora formalno završiti preddiplomski studij da bi se mogao upisati na diplomski. Sve to smanjilo je i opću efikasnost studiranja te znatno produljilo trajanje studija.

Na Sveučilištu u Zagrebu, nakon tri godine preddiplomskog studija 90 % prvostupnika nastavilo je studij na diplomskoj razini, pa je sve više studija koji razmišljaju o ukidanju modela 3 + 2 i uvođenju jedinstvenoga petogodišnjeg studija. Djelomice su, kao krivci za to što tako velik broj studenata u Hrvatskoj nastavlja diplomski studij (u razvijenoj ih je Europi upola manje) u javnosti u pravilu bili prozivani poslodavci koji nisu prepoznali kvalitete i mogućnosti prvostupnika (Izvor: http://www.jutarnji.hr/template/article/article-print.jsp?id=526129).

Novi studij veterinarske medicine traje 6 godina ili 12 semestara, kao i na većini renomiranih veterinarskih fakulteta u Europi. O uvođenju duljeg studija raspravljalo je Znanstveno-nastavno vijeće Veterinarskog fakulteta 25. veljače 1993., a i davne 1949. govorilo se o tome (vidi dodatak 8.). Vijeće je 1993. odlučilo da *treba pokrenuti postupak za uvođenje dužeg studija s tim da bi se u 6. godini studija obavljao i pripravnički staž u organizaciji Veterinarskog fakulteta te drugih prikladnih organizacija i polagao stručni ispit.* No s provedbom odluke nije se žurilo, već se pratilo u kojem će smjeru, s obzirom na nove trendove u obrazovanju budućih veterinara, krenuti ugledni europski veterinarski fakulteti koji su u to vrijeme također imali petogodišnji studij. Osim toga takav je pristup trebalo usuglasiti s legislativom, što je na prijedlog Fakulteta učinjeno tek 2007. u skladu sa Zakonom o veterinarstvu (NN 41/2007), budući da novi zakon ne propisuje više vježbenički staž i vježbenički ispit za studente koji studiraju po novom, šestogodišnjem studiju.

Prema novom modelu Fakultet svakom studentu tijekom šeste godine studija osigurava praktično-terenski rad u suradnim ustanovama prema programu i satnici obveznih predmeta Stručno-klinički rad i Terensko-stručni rad u XII. semestru. Tako se studentu omogućuje da nakon diplome od Hrvatske veterinarske komore dobije licenciju za obavljanje poslova veterinarske djelatnosti u RH.

2. Struktura nastavnog procesa

Cilj reorganizacije bio je definirati jezgru kurikula novoga studijskog programa veterinarske medicine u RH te potaknuti razvoj novih obveznih i izbornih predmeta. Novi studijski program u odnosu na stari odlikuje se smanjenim brojem sati izravne nastave te ima bolji omjer sati predavanja i vježbi.

Ukupnu satnicu novoga programa čini 77 % sati obvezne nastave, 3 % obvezne izborne nastave, 20 % izborne nastave, a ustrojen je tako da studente više motivira za vlastiti rad. Prema tablici 79. obvezni se predmeti izvode u satnici od 3948 sati, pri čemu teorijskoj nastavi (predavanja i seminari) pripada 1517 sati, a praktičnoj 2441 sati ili 38 : 62 sata u korist praktične nastave.

Teorijska se nastava većinom temelji na prikazu rješavanja problemskih zadataka. Na seminarima se potiče motiviranost prema stjecanju kompetentnosti u rješavanju problema. Zadaća im je i da studente potaknu na akademsko razmišljanje te profesionalnu komunikaciju i timski rad. Veća satnica praktičnog rada na programskim vježbama temelji se isključivo na samostalnom radu uz nadzor nastavnika, čime se s većom uspješnošću stječu vještine nužne za rad u struci.

Nastava se u jednom dijelu izvodi prema potpuno novim načelima – sudjelovanjem nastavnika iz različitih disciplina na istom kolegiju. Time se osigurava veća kompetentnost predavača, osobito u multidisciplinarnim područjima, te se uklanjaju nepotrebna preklapanja tematskih jedinica. Osim toga pojedini oblici nastave održavaju se u manjim skupinama, što nastavniku omogućuje da svakom studentu posveti više vremena. Normativ za formiranje nastavne skupine u to vrijeme utvrđivao se Pravilnikom o osnovama financiranja visoke naobrazbe na javnim visokim učilištima (NN 25/1996) i Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje (NN 101/2002). Za predavanja to je do 150 studenata, seminare do 30 studenata, vježbe u praktikumu, laboratoriju i terenske vježbe do 10 studenata, kliničke vježbe do 6 studenata te posebne kliničke vježbe (porodiljske, kirurške, internističke i sl.) do 4 studenta po nastavniku.

Posljednji, XII. semestar oslobođen je teorijske nastave i u njemu je organiziran glavni dio praktičnog rada izvan Fakulteta u primijenjenim područjima (zdravlje stada, ambulantna klinika, stručno-klinički rad i terensko-stručni rad).

3. Ustroj novih obveznih predmeta

Novost u novom studijskom programu u odnosu na prethodni jest reorganizacija pojedinih područja veterinarske medicine u nove obvezne predmete (Uvod u veterinarstvo, Zoologija, Botanika u veterinarskoj medicini, Osnove statistike u veterinarskoj medicini, Ponašanje i dobrobit životinja, Molekularna biologija i genomika, Veterinarska epidemiologija, Zdravlje stada). Tako je nastavni plan usuglašen sa studijskim programom priznatih veterinarskih fakulteta u Europi, tim više što su neka područja u proteklom razdoblju razvijena u posebne discipline i kao takve nezaobilazan su segment u obrazovanju veterinarskih stručnjaka.

4. Podjela velikih predmeta na manje cjeline

Prethodni studijski program temeljio se na dvosemestralnim ili čak trosemestralnim predmetima koji su se polagali u sklopu jednog ispita, a zbog opsežnog gradiva prosječnom su studentu bili teško savladivi. Novi nastavni plan i program ustrojen je, koliko je to u prvoj fazi bilo moguće, većinom od jednosemestralnih predmeta (veliki su

Uvodno predavanje dekana prof. dr. N. Turka studentima prvog semestra integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine u Velikoj predavaonici dana 23. rujna 2019. godine.

predmeti podijeljeni), što i nalaže Bolonjski proces. Tako se polaganjem manjega opsega ispitnog gradiva omogućuje lakše savladavanje programa. Nastava se izvodi u djelomično turnusnom obliku. Radi turnusnog pristupa praktičnoj nastavi i 24-satnog sudjelovanja studenta u radu klinika Fakulteta, klinička je nastava koncentrirana na kraj studija, u tri posljednja semestra.

5. Režim studiranja

Sljednost kolegija i uvjetovanost upisa pojedinih predmeta strogo se poštuju. Pojedini su kolegiji temelj za razumijevanje drugih, stoga se oni predaju i polažu u logičnom slijedu. Kontrola sljednosti ne dopušta izlazak na ispit kandidatima bez položenih uvjetovanih kolegija.

6. Veća ponuda izbornih predmeta

Novost u nastavnom planu jest i to što student upisuje izborne predmete u okviru 20 % studijskog programa. Izbor im je relativno velik, jer je svim nastavnicima omogućeno da ih tijekom izrade novoga nastavnog plana prijave, u skladu sa svojim kompetencijama. U ponudi je u početku bilo ukupno 69 izbornih predmeta, a podijeljeni su na opće predmete, predmete zajedničke za sva tri usmjerenja te predmete vezane za pojedina usmjerenja. U ak. god. 2007./2008. usuglašeni su nastavni planovi i programi izbornih predmeta, ponajprije tamo gdje je utvrđeno da se pojedine metodičke jedinice ponavljaju u obveznim predmetima. Predmeti su razvrstani u skupine (opći predmeti, predmeti zajednički za sva tri usmjerenja i predmeti vezani za pojedina usmjerenja) te po godinama studija. Svaki student može ih izabrati u opisanom semestru, ali i kasnije tijekom studiranja, uvidi li potrebu za dodatnim znanjem prema svojim sklonostima. U studijskom programu iz 2005. predloženo je 124,5 ECTS bodova izborne nastave (ukupno 34 % ECTS bodova izborne nastave pokriva cijeli studijski program). Vijeće je 23. svibnja 2012. prihvatilo predložene promjene u programu u kojemu je 130 ECTS bodova izborne nastave (ukupno 36 % ECTS bodova izborne nastave pokrivalo bi studijski program), što je u skladu s čl. 67. i st. 2. Statuta Sveučilišta u Zagrebu iz 2005. godine. Izmjene izvedbenog plana studijskog programa nisu utjecale na promjenu očekivanih ishoda učenja/kompetencija koje su naznačene u odobrenom studijskom programu jer su obuhvatile samo izborne predmete. Manje izmjene i dopune studijskog programa odnosile su se na ukidanje nekoliko starih i uvođenje više izbornih predmeta (Hitna i intenzivna veterinarska epidemiologija, Osnove agronomije, Agrarna ekonomIka i ruralni razvoj, Biološki tragovi i dokazi u sudskom veterinarstvu, Dijetetika životinja, Komparativna hranidba i metabolizam domaćih i divljih životinja, Napredna dijagnostika i terapija bolesti probavnog sustava pasa i mačaka, Bolesti i rasplođivanje radnih i sportskih životinja, Dodaci hrani za životinje – modulatori zdravlja, Dijagnostička veterinarska citologija). Istodobno je prihvaćen novi položaj izbornih predmeta po semestrima. Tom su promjenom temeljni i pretklinički izborni predmeti ponuđeni isključivo na nižim godinama, a stručni i klinički predmeti na završnim godinama studija. U prethodnom su razdoblju učinjena određena poboljšanja u izbornoj nastavi, međutim ona je i dalje prostor unutar kojega, u okviru studijskog programa, treba učiniti stanovite preinake. Naime, od 2005. do 2012. ustrojeno je više od sedamdeset izbornih predmeta, pri čemu su neki od njih ustrojeni zbog povećanja nastavnog opterećenja. Naime, prilikom izrade nastavnog plana i programa iz 2003. trebalo je smanjiti satnicu obveznih predmeta do 15 % radi usklađivanja studentskog opterećenja s novim zakonom. Zbog toga se u pojedinih nastavnika pojavio opravdan strah da neće imati dovoljan broj sati za puno nastavno opterećenje, pa su izgubljene sate pokušali kompenzirati predlaganjem novih izbornih predmeta. Za neke od njih studenti dosad nisu pokazali gotovo nikakav interes, ali takvi predmeti i dalje postoje jer su formalno opterećenje u okviru 20 % ukupne satnice integriranoga studija.

Druga skupina jesu izborni predmeti za koje ipak postoji interes studenata, ali u broju koji predviđa tek mogućnost organizacije mentorskog oblika nastave.
Konačno, postoje izborni predmeti za koje postoji velik interes, pa se za njih nastava održava jednako kao i za obvezne predmete.
Studenti izborne predmete slušaju od drugoga semestra nadalje, kako bi u šest godina iz njih stekli najmanje 27 ECTS bodova. Nastava se organizira pretkraj zimskog i ljetnog semestra u kasnim poslijepodnevnim i večernjim satima, obično nakon završetka redovite nastave iz obveznih predemeta. To opterećuje studente jer im se produljuje ionako predugo vrijeme dnevnog boravka na Fakultetu.
Također treba naglasiti da se ocjena jednoga izbornog predmeta u trajanju od 15 do 30 sati jednako vrednuje kao ocjena obveznih predmeta s mnogo većom satnicom, što utječe na postizanje nerealnog prosjeka ocjena. Potrebna je, stoga, ozbiljna reforma izborne nastave, pri čemu treba razmotriti status dosad manje atraktivnih predmeta, okrupnjivati predmete zajedničkih tematskih područja u veće cjeline te poticati osuvremenjivanje izbornih predmeta zanimljivijim sadržajima. Također treba poticati nastavnike na veće uključivanje novih načina poučavanja (e-učenje) u izbornu nastavu te razmotriti uvođenje opisnog ocjenjivanja, o čemu je Dekanski kolegij u širem sastavu već raspravljao.

7. Uvođenje tri usmjerenja

Novost u novom nastavnom planu i programu jest i to što se studenti tijekom studija usmjeruju prema pojedinim područjima veterinarske medicine. Upisom u petu godinu studija student se opredjeljuje za jedno od sljedeća tri usmjerenja:

1. **Kućni ljubimci**
2. **Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo**
3. **Farmske životinje i konji.**

Na usmjerenjima, uz obvezne i izborne predmete, upisuju specifične (tzv. obvezne izborne) predmete. Prema Izvješću o samoanalizi Veterinarskog fakulteta za potrebe vanjskog vrednovanja EAEVE-a iz 2013. ukupan broj sati cjelokupne nastave koje svi studenti slušaju tijekom studijskog programa ponešto se razlikuje, ovisno o usmjerenju, pa tako ukupna satnica za usmjerenje kućni ljubimci ima 4935 sati, a za preostala dva usmjerenja po 4932 sata.
Sadržajem predmeta u ta tri usmjerenja obuhvaćeni su brojni aktualni dobici društvene dinamike koji su razdijeljeni u okvirima različitih akademskih poddisciplina. Oblikovani su tako da potiču stvarnu zainteresiranost studenta za jedno od ponuđenih područja veterinarske struke te njihovu kreativnost. Odabrano usmjerenje pruža im ključna teorijska znanja i sve bitne praktične informacije i vještine u svakom od odabranih segmenata veterinarske djelatnosti, kao i o djelatnostima koje su s njom povezane. Poseban je naglasak na izgradnji studentskih kompetencija timskim radom u malim skupinama. Studenti tako aktivno uče kako rješavati probleme, stječu iskustvo u timskom radu i vođenju poslova.

8. Klinički/praktični rad na Fakultetu i izvan njega

Zadatak studija jest školovati veterinare sposobne samostalno obavljati prije svega suvremenu veterinarsko-medicinsku praksu, preventivu zdravlja stada, a potom uzgoj životinja, nadzor nad namirnicama životinjskog podrijetla i druge oblike veterinarske djelatnosti. Stoga je naglasak studija na klinikama, i to na kvalitetnoj praktičnoj nastavi u njezinim najraznovrsnijim oblicima, od programskih vježbi do demonstracije pacijenata, mentorskog praćenja pacijenta, stručno-kliničkog rada na klinikama Fakulteta i kliničkog/praktičnog rada izvan Fakulteta. Zbog toga je i povećana satnica u odnosu na prethodne nastavne planove i programe.
Usvajanje kliničkih vještina započinje već na trećoj godini studija na obveznom predmetu Klinička propedeutika. Nakon stjecanja teorijskih znanja predmet Klinička propedeutika omogućuje prvi nadzirani klinički rad. Uspješnost kliničke nastave kao posebnog nastavnog oblika usko je povezana s radom u što je moguće manjim skupinama. Usvajanje kliničkih vještina nastavlja se obveznom rotacijom na kliničkim predmetima uz rotaciju na obveznom predmetu Ambulantna klinika koja se svake godine organizira za taj predmet izvan Fakulteta. Kliničke rotacije na predmetu Ambulantna klinika odnose se na rotiranje studenata u četiri kliničke grane: interna, kirurgija, porodništvo i zarazne bolesti.
U vrijeme kliničkog rada studenti uz nazočnost nastavnika obavljaju pregled, aktivno sudjeluju u postavljanju dijagnoze te pomažu nastavniku u liječenju pacijenata, nadalje usavršavaju se u suvremenim metodama i tehnikama u kirurgiji, porodništvu, internoj medicini, patologiji te rendgenologiji i ultrazvučnoj dijagnostici.
Usvajanje vještina nastavlja se u XII. semestru koji je u potpunosti oslobođen od drugih oblika nastave i usmjeren na stjecanje praktičnih vještina u nekoliko obveznih predmeta čija se izvedba također organizira izvan Fakulteta, na temelju suradnje s brojnim veterinarskim organizacijama i drugim pravnim subjektima (Terensko-stručni rad, Stručno-klinički rad i Zdravlje stada).

9. Vertikalna i horizontalna integracija sadržaja predmeta

Postoji izravna vertikalna povezanost nekih sadržaja temeljnih predmeta s primijenjenim predmetima na višim studijskim godinama. Poboljšana je vertikalna i horizontalna integriranost sadržaja predmeta čime su klinički predmeti dobili veću potporu temeljnih znanosti. Kako bi se eliminiralo preklapanje, multidisciplinarni nastavnici sudjeluju u jednom predmetu.

4.2.2. Unaprjeđenje i usklađenost novoga studijskog programa sa zakonodavstvom

Izrada novoga nastavnog plana i programa od kraja 2003. do početka 2005. bila je zahtjevna i odgovorna jer se radilo o najvećoj reformi diplomskog studija u novijoj povijesti Fakulteta. Tijekom njegove izrade nailazilo se na brojne poteškoće. Naime, priprema za provođenje Bolonjskog procesa nije bila temeljita, ponajprije u postavljanju jasnih nacionalnih ciljeva kojima bi reforma trebala rezultirati. Osim toga izostala je adekvatna financijska, informacijska i instrumentalna podrška, zbog čega mnogi nastavnici nisu bili dodatno i dostatno educirani ni motivirani za promjenu i realizaciju planova i programa. Uza sve to Rektorski zbor hrvatskih sveučilišta i MZOŠ postavili su kratak rok za izradu i prihvaćanje novih studijskih programa.
Naravno da su u tako ograničenom vremenu izrade mogući i određeni propusti, pa je već 2006. analizirana provedivost nastave radi poboljšanja novoga studijskog programa. U početku je provedivost nastave analizirana samo za prvu godinu studija, a upisom studenata u više godine rad na poboljšanju nastavnog procesa bio je postupno usmjeren na čitav studijski program.
Povjerenstva koja su bila zadužena za pripremu izmjena i dopuna studijskog programa razmatrala su njegova poboljšanja, među ostalim i na temelju mišljenja studenata u anketama, iskustava nastavnika u dotadašnjem provođenju novoga studijskog programa te na temelju simulacija nastavnog procesa na pojedinim godinama studija.
Izmjene prvotno prihvaćenoga studijskog programa u svim su slučajevima pokretali nastavnici ili je to bilo na inicijativu Povjerenstva. Analizirana je opravdanost prijedloga izmjene, cjelokupnost organizacije i održavanja nastave na Fakultetu te opterećenje studenta pojedinoga studijskog programa. U slučaju opravdanosti prijedloga Povjerenstvo ga je upućivalo Fakultetskom vijeću na raspravu i glasovanje. Od uvođenja integriranoga studija pa sve do 2019. Vijeće je 14 puta prihvatilo izmjene i dopune studijskog programa, i to: 19. prosinca 2007.; 20. svibnja 2009.; 16 lipnja i 22. rujna 2010.; 25. svibnja i 27. lipnja 2011.; 23. svibnja 2012.; 19. lipnja 2013.; 20. svibnja 2014.; 20. svibnja 2015.; 25. svibnja 2016.; 19. travnja 2017., 25. travnja 2018. i 17. travnja 2019. godine.
Izmjene i dopune studijskog programa provodile su se na temelju Odluke i općih akta Sveučilišta te Odluke Vijeća Veterinarskoga fakulteta. Naime Senat je na svojoj 14. sjednici 8. srpnja 2008., na prijedlog Radne

skupine za studijske programe, pokrenuo postupak prihvaćanja novih i prihvaćanja izmjena i dopuna studijskih programa preddiplomskih i diplomskih studija. Izmjene i dopune integriranog studija u početku su se provodile u skladu s Odlukom o postupku vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih i integriranih preddiplomskih i diplomskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Na 14. sjednici Senata Sveučilišta u Zagrebu 13. srpnja 2010. donesen je Pravilnik o postupku vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu. Fakultetsko je vijeće 22. veljače 2012. jasno definiralo pravila i postupke za vrednovanje manjih izmjena i dopuna studijskog programa u skladu s Pravilnikom Sveučilišta. Dopušteno je do 20 % manjih izmjena (nastavni plan ili programski sadržaji) kako ne bi došlo do promjene nastavnog programa, završnih kompetencija i kvalifikacija.

Cilj izmjena bio je usuglašavanje programa s preporukama EAEVE-a te manje izmjene unutar predmeta, kao i prilagodba na izvođenje nastave u što manjim skupinama zbog otvaranja novoobnovljenih laboratorija i učionica. Izmjene su učinjene i zbog povećanja učinkovitosti izvođenja nastave, ujednačavanja opterećenja nastavom po semestru na pojedinoj studijskoj godini te da bi se omogućila horizontalna i vertikalna povezanost programa pojedinih predmeta.
Na osnovi izmjena poboljšan je studijski program, i to promjenom semestra u kojemu se predmet izvodi, spajanjem dvosemestralnog u jednosemestralni predmet, preraspodjelom broja nastavnih sati za različite oblike nastave unutar broja sati predviđenih za predmet (predavanja, seminari i vježbi), izmjenom naziva predmeta bez promjene sadržaja, izmjenom naziva predmeta s promjenom sadržaja, boljom povezanosti predmeta i uvjetovanosti polaganja ispita i dr. (tablice 79. i 80.).

Tablica 79. Studijski program* integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine s njegovim izmjenama zaključno s 2019. godinom

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA		**I.**			**II.**			
Fizika i biofizika	16	38					54	5,0
Medicinska kemija	20	34					54	5,0
Zoologija	15	30+10**	20				75	5,5
Botanika u veterinarskoj medicini	10	10					20	1,5
Anatomija s organogenezom domaćih životinja I	18	64					82	7,0
Okoliš, ponašanje i dobrobit životinja	8	24	8				40	3,0
Osnove statistike u veterinarskoj medicini	14	16					30	2,5
Uvod u veterinarstvo	2	12**	6				20	1,5
Anatomija s organogenezom domaćih životinja II				20	100		120	8,0
Biokemija u veterinarskoj medicini				28	32	12	72	7,5
Pasminska svojstva životinja				14	30 + 6**	10	60	4,5
Histologija i opća embriologija				30	60		90	7,0
Uvod u englesku veterinarsku terminologiju I					5	10	15	1,0
Tjelesna i zdravstvena kultura		30			30		60	1,0
II. GODINA		**III.**			**IV.**			
Fiziologija domaćih životinja I	30	50					80	6,0
Molekularna biologija i genomika u veterini	5	30	10				45	3,5
Opća hranidba	15	24+6**					45	3,5
Uzgoj i proizvodnja životinja	20	16	8	14	14 + 12**	6	90	7,0
Higijena i držanje životinja	16	24		13	20**	22	95	6,0
Veterinarska imunologija	15	15					30	2,5
Anatomija s organogenezom domaćih životinja III	15	63					78	5,5
Uvod u englesku veterinarsku terminologiju II		5	10				15	1,0
Fiziologija domaćih životinja II				45	60	25	130	10

Primijenjena hranidba	5			25	50		75	5,5
Opća mikrobiologija	10			12	30	12	54	3,5
Tjelesna i zdravstvena kultura					30		60	1,0
III. GODINA					**VI.**			
Parazitologija i invazijske bolesti	30	60					90	7,0
Opća veterinarska patologija	30	60					90	7,0
Patološka fiziologija I	11	10	4				25	2,5
Farmakologija	45	35	5				85	6,5
Radijacijska higijena	10	20					30	2,5
Specijalna mikrobiologija	15	30	15				60	4,5
Specijalna vetetrinarska patologija				60	75		135	10,5
Patološka fiziologija II				39	50	6	95	6,5
Klinička propedeutika				45	60		105	8,0
Komunikacijske vještine u veterinarskoj medicini				16	12		28	1,0
IV. GODINA	**VII.**			**VIII.**				
Unutarnje bolesti	90	115 + 5***					210	16,0
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija I	30	60					90	7,0
Opća i klinička rendgenologija	15	30					45	3,5
Gospodarenje i uzgoj divljači	4	18 + 8**					30	2,5
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija II				30	40 + 5***		75	5,5
Porodništvo i reprodukcija I				60	100 + 5***		165	12,5
Metode fizikalne terapije i dijagnostike				15	15		30	2,5
Biologija i patologija korisnih kukaca				11	16 + 9**		36	2,5
Biologija i patologija akvatičnih organizama				11	20 + 5**		36	2,5
Toksikologija				24	22 + 2**	6	54	3,5
V. GODINA	**IX.**			**X.**				
Kirurgija, ortoped. i oftalmologija III	30	45					75	5,5
Porodništvo i reprodukcija II	30	45					75	5,5
Higijena i tehnologija hrane	30	32 + 28**		30	25 + 20**		165	12,5
Zarazne bolesti domaćih životinja	25	75		50	30		180	13,5
Veterinarska epidemiologija	4	26					30	2,5
Upravno veterinarstvo				15		30	45	3,5
Ambulantna klinika					60**		60	3,5
Obvezni izborni predmeti								
Bolesti i liječenje pasa i mačaka I				1	44		45	3,5
Bolesti i liječenje konja				9	45	36	100	7,0
Veterinarsko zakonodavstvo u sigurnosti hrane				28		17	45	3,5
Kontrola kakvoće i higijenska ispravnost hrane				11	24 + 6**	4	45	3,5

VI. GODINA	XI.			XII.		
Sudsko veterinarstvo	10	35			45	3,5
Bolesti peradi	25	21 + 9**	20		75	5,5
Zdravlje stada		15			15	1,0
Ekonomika veterinarstva	10	20			30	2,5
Ambulantna klinika		60**			60	6,0
Obvezni izborni predmeti						
Bolesti i liječenje pasa i mačaka II		30	15		45	3,5
Bol. i liječ. ptica – kuć. ljubim., egzot. i laborat. živ.	50	30	10		90	7,0
Bolesti i liječenje farmskih životinja	13	47	130		90	7,0
Veterinarsko javno zdravstvo	49	12 + 12**	17			
Stručno-klinički rad				120	120	8,0
Terensko-stručni rad				180**	180	10,0
Izrada diplomskog rada				60	60	10,0

*U okviru studijskog programa student treba upisati izborne predmete s najmanje: 2 ECTS boda u prvoj godini, 6 ECTS u drugoj i četvrtoj godini i 5 ECTS u trećoj godini studija. U petoj godini studenti koji su upisali usmjerenje Kućni ljubimci trebaju upisati najmanje 11 ECTS bodova, a usmjerenja Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo te Farmske životinje i konji minimalno 7 ECTS bodova. U šestoj godini studija studenti usmjerenja Kućni ljubimci trebaju upisati minimalno 4 ECTS-a, a usmjerenja Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo te Farmske životinje i konji minimalno 6 ECTS bodova.
** Terenska nastava
*** Noćna dežurstva

Tablica 80. Izborni predmeti u okviru studijskog programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine s njegovim izmjenama zaključno s 2019. godinom

Predmet	P	V	S	Ukupno	ECTS
Agrarna ekonomika i ruralni razvoj	10	20		30	2
Anatomija laboratorijskih životinja	6	24		30	2
Arheozoologija	10	15	5	30	2
Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini	5	15	10	30	2
Autohtoni mesni proizvodi	2	6+8*	10	26	2
Autohtoni mliječni proizvodi	6	5+6*	13	30	2
Biologija i ekologija predatora	8	18	4	30	2
Biološki tragovi i dokazi u sudskom veterinarstvu	2	4	9	15	1
Bolesti divljih životinja	4	26		30	2
Bolesti i rasplođivanje radnih i sportskih konja	12	9		21	1,5
Citometrija u kliničkoj veterinarskoj medicini		15	15	30	2
Dijagnostička veterinarska citologija	10	20		30	2
Dijetetika životinja	5	20	5	30	2
Dodaci hrani za životinje – modulatori zdravlja	3	10	2	15	1
Ekološka proizvodnja peradi i pernate divljači	10	10	10	30	2
Engleski jezik za akademske potrebe I		30	30	60	4
Engleski jezik za akademske potrebe II		30	30	60	4
Fiziologija ptica	15			15	1

Fiziologija vodozemaca i gmazova	13	2		15	1
Higijenska ispravnost i kakvoća mesa divljači	11	15		26	2
Higijenska ispravnost i kakvoća mesa peradi	4	14	4	26	2
Hitna i intenzivna veterinarska medicina		25		25	2
Hormonski metabolički poremećaji	13	17	30	30	2
Kemija prirodnih spojeva	15	9	6	30	2
Kinologija i felinologija	20	10		30	2
Klaonička kakvoća mesa	8	9	10	26	2
Klinička anatomija	10	20		30	2
Klinička fiziologija	15	15		30	2
Komparativna hranidba	5	4	6	15	1
Komparativna odontologija	10	5		15	1
Lovstvo i zaštita prirode	4	26		30	2
Morfologija gmazova	4	11	15	29	2
Morfologija riba		20	10	30	2
Napredna dijagnostika i terapija bolesti probavnog sustava pasa i mačaka	9	4	12	25	2
Odabrana poglavlja iz akvakulture	5	11*	14	30	2
Odgovornost u veterinarskoj struci	10		5	15	1
Odabrana poglavlja biomed. fizike za veterinare	20	10		30	2
Osnove agronomije	12	7	11	30	2,5
Osnove anatomije dobrog dupina (*Tursiops truncatus*)	12	19		30	2
Osnove biologije i fiziologije morskih sisavaca	10	15	5	30	2
Osnove ekološkog stočarstva	10	15	5	30	2
Osnove fizike za dijagnostičke metode	20		10	30	2
Osnove holistične medicine	15	15		30	2
Osnove mol. patologije i histologije tumora	10	20		30	2
Osnove sistem. i evolucije morskih sisavaca	8	2	5	15	1
Osnove znanstvenog rada	8	4	18	30	2
Osobitosti lokomocijskog aparata konja		15		15	1
Parazitologija u javnom zdravstvu	10		20	30	2
Pčelinje bolesti u suvremenoj proizvodnji	6	4 + 5*		15	1
Poredbena anatomija koštanog sustava	10	20		30	2
Poredbena imunologija sluznica	15	10	5	30	2
Povijest veterinarske medicine	15	15		30	2
Pozitivni utjecaj životinja na zdravlje ljudi	5	5	5	15	1
Prijeteće zarazne bolesti	28	2		30	2
Prirodoslovlje divljači	5	25		30	2
Ribarstvo	7	8*		15	1
Struktura i funkcija stanice	10	8	7	25	2
Tehnološki sustavi proizvodnje peradi	6	5	4	15	1

Toksikologija otrovnog bilja	12		9	21	1,5
Uloga veterinara na ekološkoj farmi	12	9		21	1,5
Upravljanje i marketing u u vet. praksi	10	20		30	2
Uzgoj i držanje golubova		15	15	30	2
Uzgoj i proizvodnja kunića i krznaša	3	2	25	30	2
Veterinarska etika	15	15		30	2
Veterinarska klinička mikrobiologija	8	22		30	2
Veterinarska laboratorijska dijagnostika	14	8	8	30	2
Veterinarska nuklearna medicina	12	3		15	1
Zaštita i upravljanje ugroženim vrstama		15		15	1
Zdravstvena ispravnost i kakvoća ribe	9	6	12	27	2
Zooekologija		20	10	30	2
Zoonoze	24	2	4	30	2

U okviru izmjena i dopuna studijskog programa iz 2018. prihvaćen je novi predmet obvezne jezgre studijskog programa pod nazivom Komunikacijske vještine u veterinarskoj medicini. Uveden je radi boljih verbalnih sposobnosti budućih stručnjaka u svakodnevnom radu, a predaje se u VI. semestru.

Odlukama Fakultetskog vijeća predmeti se redovito osuvremenjuju i to se odnosi na promjenu nastavnika ili suradnika, osuvremenjivanje i dopunjavanje literature, usklađivanje sadržaja sa suvremenim spoznajama te usklađivanje bodovnog praćenja. Treba naglasiti da sve dosadašnje izmjene i dopune izvedbenog plana studijskog programa nisu utjecale na promjenu očekivanih ishoda učenja, odnosno kompetencija koje su naznačene u studijskom programu. Iako se na prvi pogled čini da je bilo mnogo izmjena i dopuna studijskog programa, one su samo normalan slijed težnji studenata i osjećaja odgovornosti nastavnika za provedbu što kvalitetnijeg studija.

Završetkom integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine doktor veterinarske medicine osposobljen je za liječenje životinja; rješavanje problematike veterinarskoga javnog zdravstva; zaštitu čovjekova okoliša, terensku, kliničku i laboratorijsku dijagnostiku; preventivno suzbijanje zaraznih bolesti i zoonoza; projektiranje i sudjelovanje u izradi programa za razvijanje i unaprjeđivanje djelatnosti u stočarstvu te proizvodnji namirnica animalnog podrijetla; razvijanje svih oblika zaštite životinja i okoliša uz njegovanje etike i promicanje humanog odnosa prema životinjama.

Zvanje doktora veterinarske medicine (i veterinarskih tehničara, op. a.) u RH pripada skupini reguliranih profesija. Stoga je studijski program postupno usklađen s Direktivom 2005/36/EC, Europskog parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija od 7. rujna 2005., s njezinim izmjenama i dopunama kao i odredbama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/2009, 45/2011). Prema tom zakonu pravni akti na temelju kojih je profesija regulirana jesu Zakon o veterinarstvu (NN 41/2007, 155/2008), Pravilnik o uvjetima i postupku izdavanja, odobravanja i oduzimanja odobrenja za rad (NN 2/2010) i Pravilnik o vježbeničkom stažu veterinarskih djelatnika i načinu polaganja stručnog ispita (NN 5/1999).

Radi dovršetka usklađivanja studijskih programa s EU Direktivom 2005/36 EC Europskog parlamenta i Vijeća te Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/2009 i 45/2011) i Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokog učilišta (NN 24/2010) trebalo je ishoditi pozitivno mišljenje o usklađenosti studijskog programa sa zakonskom regulativom. Naime, formalno mišljenje o usklađenosti studijskog programa s Direktivom 2005/36 EC nije bilo izdano visokim učilištima u RH te tako ni Veterinarskom fakultetu, pa je MZOS 2014. uputio dopis visokim učilištima s uputom o potrebi i načinu ishođenja tog mišljenja. Na osnovi odgovarajuće dokumentacije Fakultetu je 31. srpnja 2014. dostavljena odluka MZOS-a o usklađenosti studijskog programa s odredbama Direktive.

Dana 26. lipnja 2014. na snagu je stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 74/2014). Od tog datuma Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu nadležno je tijelo za izdavanje potvrda o formalnoj osposobljenosti veterinara u skladu s odredbama točke 5.4.1. Priloga V. Direktive 2005/36/EC o priznavanju stručnih kvalifikacija. Dotad je potvrde izdavalo Ministarstvo poljoprivrede.

4.2.3. Uvođenje elemenata Bolonjske deklaracije u novi studijski program

Tijekom pripreme novoga studijskog programa i provedbe aktivnosti pokrenutih radi njegova poboljšanja na Fakultetu su se uvodili ostali elementi Bolonjskog procesa, pri čemu treba istaknuti sljedeće.

1. Europski sustav za prijenos i prikupljanje studijskih bodova (ECTS)

Europski sustav za prijenos i prikupljanje bodova (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) uspostavljen je u sklopu programa Razmjene studenata u okviru europske regije (*European Region Action Scheme for the Mobility of University Students*, Erasmus) (1988. – 1995.) i testiran kao pilot-projekt tijekom šest godina u 145 visokoobrazovnih institucija u svim državama EU-a, kao i u tadašnjim državama pristupnicama. Pritom je pokrivao samo pet disciplina: Poslovno upravljanje, Kemiju, Povijest, Strojarstvo i Medicinu. Na temelju rezultata pilot-sheme 1993. je u Coopersovoj i Lybrandovoj evaluaciji potvrđeno da je ECTS učinkovit instrument za stvaranje transparentnih kurikula i poticanje akademske mobilnosti te priznavanje diploma. Zbog toga je ECTS, unutar programa Erasmus, uključen u program Socrates pa su 1997. i 1998. još 772 institucije započele uvođenje sustava ECTS-a, a 1998. i 1999. i još 290 institucija iz svih

država članica Unije. Program Socrates postoji od 1995., a svrha mu je poticati suradnju među zemljama njegovim korisnicama na području obrazovanja te poboljšati njegovu kvalitetu – podupire susrete mladih Europljana kroz različite programe, pa tako i Erasmus.
Sveučilište u Zagrebu donijelo je 1999. Odluku o prihvaćanju i izradi ECTS-a koja je u svojem punom opsegu trebala zaživjeti do 2006. godine. Vijeća je 15. veljače 2000. imenovalo Povjerenstvo za izradu ECTS-a na Veterinarskom fakultetu (prof. dr. Ž. Grabarević, prof. dr. J. Kos, prof. dr. J. Madić prof. dr. A. Marinculić, prof. dr. D. Sakar, prof. dr. V. Vučevac-Bajt, doc. dr. Lj. Pinter, doc. dr. Z. Stojević, doc. dr. V. Sušić, te dr. I. Harapin, dr. Ž. Pavičić i dr. M. Šimpraga, viši asistenti). Dana 29. veljače 2000. održana je konstituirajuća sjednica Povjerenstva, podijeljene su aktivnosti te je dogovoren način na koji će se napraviti preliminarni plan za ECTS sustav za pojedine godine studija.
Prof. dr. Lj. Pinter i doc. dr. V. Sušić prisustvovali su seminaru *Uvođenje europskog sustava prijenosa bodova – ECTS* koji je 3. svibnja 2000. održan u organizaciji Sveučilišta u Zagrebu. Tom je prilikom Veterinarski fakultet spomenut kao aktivan sudionik u postupku uvođenja ECTS-a na zagrebačkom Sveučilištu.
Dana 4. srpnja 2000. održan je sastanak Povjerenstva za ECTS Sveučilišta u Zagrebu, gdje su sagledani dotadašnji rezultati o uvođenju ECTS-a na fakultete zagrebačkog i drugih sveučilišta u Hrvatskoj. Istaknuto je da su fakulteti koji su prihvatili obvezu uvođenja sustava dužni pravodobno obaviti sve radnje za primjenu sustava u najskorije vrijeme.
Na poziv prof. dr. M. Pogačnika, dekana Veterinarskog fakulteta u Ljubljani, prof. dr. Lj. Pinter sudjelovala je 22. i 23. rujna 2000. na sastanku u okviru projekta Tempus. Tema skupa bila je primjena ECTS bodovnog sustava u temeljnim i pretkliničkim predmetima veterinarskih učilišta. Osim što je upoznata s uvođenjem bodovnog sustava na bečkom, ljubljanskom i helsinškom veterinarskom fakultetu, dani su na uvid naši dotad učinjeni planovi o uvođenju ECTS-a.
Dana 13. veljače 2001. održana je tematska sjednica Znanstveno-nastavnog vijeća Veterinarskog fakulteta na kojoj su profesori s drugih fakulteta iznijeli svoja iskustva vezana za ECTS. Prof. dr. I. Vicković održao je predavanje o pozitivnim prednostima ECTS bodovnog sustava, koji je izradio za program dodiplomske nastave na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu dok je bio prodekan za nastavu. Prof. dr. N. Mihelčić-Čikeš, prodekanica za poslijediplomsku nastavu Medicinskog fakulteta, upoznala je Fakultetsko vijeće s primjenom ECTS bodovnog sustava na poslijediplomskom studiju Medicinskog fakulteta, uvedenom od ak. god. 2000./2001. Prof. dr. J. Keros, prodekanica za znanost i poslijediplomsku nastavu Stomatološkog fakulteta, iznijela je dotadašnja iskustva njezinog fakulteta u uvođnju ECTS bodovnog sustava u dodiplomsku nastavu. Na spomenutoj sjednici članovi Vijeća pobliže su se upoznali o ulozi i značenju ECTS bodovnog sustava te radu na njegovu uvođenju na tri spomenuta fakulteta, što je pridonijelo razumijevanju uvođenja tog sustava na našem fakultetu.

ECTS je primarno oblikovan za promociju akademskog priznanja te omogućuje lako čitanje i uspoređivanje studijskih programa. Može se primijeniti za sve vrste programa i u svrhu cjeloživotnog obrazovanja. Služi i mobilnim i nemobilnim studentima: može poslužiti za skupljanje studijskih bodova unutar jedne institucije i za njihov prijenos među institucijama. ECTS pomaže studentima u kretanju među zemljama, unutar zemlje, grada ili regije, kao i među različitim institucijama.
Sustav za prijenos bodova znači bitno drugačiji pristup u utvrđivanju studijskog opterećenja. Tradicionalni način mjerenja studijskog opterećenja temelji se na kvantitativnom opterećenju nastavnika, odnosno mjeri ukupan kontakt nastavnika i studenta, a izražava se brojem sati predavanja, seminara i vježbi. Tako se ne može ustanoviti koliko vremena studenti moraju uložiti za svladavanje studijskog programa, tj. svakoga pojedinog predmeta. Drugim riječima, mjeri se ukupan angažman nastavnika, pa možemo reći da je takav način mjerenja usko usmjeren na nastavnike. Stoga je trebalo uspostaviti sustav mjerenja angažmana studenata, što je osnovna namjera uvođenja sustava kreditnih bodova. Naime kreditni bodovi odražavaju radno opterećenje studenta u satima (25 – 30 sati rada za jedan bod) za ispunjavanje obveza u aktivnoj nastavi i vrijeme utrošeno za učenje i polaganje ispita, ali i u tom vremenu stečeno znanje, vještinu i sposobnost. Pojednostavljeno, to znači da više nije važno koliko moraju raditi nastavnici (držati predavanja, seminara ili vježbi), već koliko moraju raditi studenti kako bi stekli određene kompetencije. Pritom su ocjene i dalje pokazatelj znanja, a bodovi označuju uložen napor u jedinici vremena. Kreditni bodovi ECTS-a vrijednost su koja se pripisuje studentskoj jedinici (predmetu) i odražavaju studentsko opterećenje potrebno da bi se ona savladala. Ne pripisuju se samo pojedinim predmetima nego i praktičnom radu te izradi diplomskog rada kao sastavnom dijelu studijskog programa. Mogu se dobiti samo nakon što student uspješno položi završni ispit, ispuni sve obveze u praktičnim predmetima (npr. Ambulantna klinika), odnosno uspješno obrani diplomski rad.

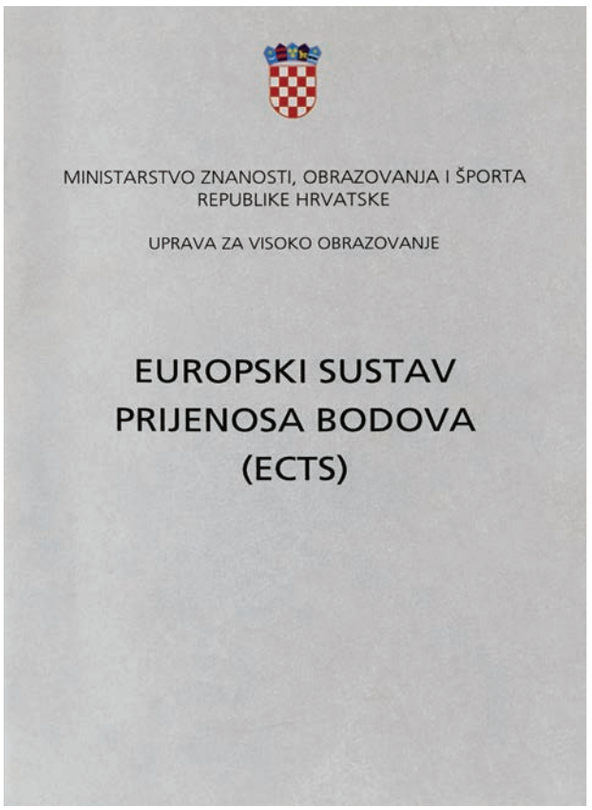

Naslovnica brošure E*uropski sustav prijenosa bodova (ECTS)* iz 2001. godine (arhiva Fakulteta).

Dana 23. studenoga 2000. i 15. veljače 2002. održani su sastanci Povjerenstva za izradu ECTS-a radi obavljanja završnih poslova u pripremi sustava na Fakultetu. Prijedlog ECTS-a za predmete u dodiplomskoj nastavi, koje je izradilo nadležno povjerenstvo, Fakultetsko je vijeće prihvatilo 20. lipnja 2002. te ga uputilo Povjerenstvu za dodiplomsku nastavu na pripreme za provedbu.
Opterećenje studenata tijekom 42 tjedna jedne akademske godine, nakon godine 2005., na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine, odnosno u okviru 1800 radnih sati godišnje (40-satni radni tjedan) nosi 60 ECTS bodova (ukupno radno opterećenje studenta tijekom godine), odnosno jedan semestar nosi 30 bodova. Iz prethodnih dviju definicija proizlazi vrijednost jednog ECTS boda koja se kreće do 30 radnih sati po jednom bodu (1800 : 60 = 30). Tijekom studija koji traje 12 semestara student ostvaruje ukupno 360 ECTS bodova.
Pri utvrđivanju ECTS bodova za predmete dodiplomske nastave u obzir su uzeta iskustva visokih veterinarskih učilišta u Europi kao i težnja za usklađivanjem biomedicinskog obrazovanja unutar vlastitog sveučilišta. Važan doprinos u utvrđivanju ECTS bodova bili su i rezultati studentske ankete koja je provedena radi utvrđivanja njihova ukupnog opterećenja pri savladavanju gradiva određenog predmeta.
Tijekom 2003. aktivnosti vezane uz uvođenje ECTS-a na Veterinarskom fakultetu bile su usmjerene k izradi Informacijskog paketa koji je, uz bodovanje predmeta po kriteriju opterećenosti studenata, druga važna cjelina ECTS-a. Nakon prvotnog zadovoljenja forme u ak. god. 2008./2009. izrađuje se i donosi suvremeniji Informacijski paket koji sadržava jasno definirane kataloge svih predmeta. U svakom je katalogu pregledno naveden naziv i šifra predmeta, pozicioniranje predmeta (semestar), voditelj, nastavnici i suradnici na predmetu, sadržaj, opća i posebna znanja koja se stječu u okviru predmeta, oblici nastave i broj sati, način polaganja ispita s načinom kontinuiranog praćenja aktivnosti na nastavi i sustavom ocjenjivanja, broj ECTS bodova te obvezna i preporučena literatura. Informacijski je paket oblikovan kao vodič za studente po godinama studija, a studentima se dijeli u obliku brošure pri upisu u sljedeću akademsku godinu. Prihvaćen je na sjednici Fakultetskog vijeća 21. siječnja 2009. i predstavljen na 13. smotri Sveučilišta u Zagrebu. Radi što boljeg informiranja studenata o studijskom programu, uvjetima studiranja i promjenama u programu Fakultet redovito dorađuje Informacijski paket i objavljuje ga početkom svake akademske godine na mrežnim stranicama, a studenti ga mogu dobiti na CD-u u studentskoj referadi.
Godine 2004. pokrenute su pripreme za usklađivanje pratećih dokumenata ECTS-a s načelima prihvaćenima na Sveučilištu u Zagrebu. U istom su razdoblju obavljene i završne pripreme za uvođenje sustava bodovanja u dodiplomskoj (i poslijediplomskoj) nastavi. Glavnina napora bila je usmjerena na definiranje i usklađivanje kriterija na temelju kojih se izračunava semestralno opterećenje studenta (*student workload*) za pojedini predmet. Za to su izrađeni obrasci i upute za njihovo popunjavanje. Pritom su korištena vlastita iskustva stečena prilikom prvog bodovanja predmeta u dodiplomskoj nastavi 2002. te su razmijenjene informacije s drugim fakultetima biomedicinske grupacije. Na prijedlog Povjerenstva za ECTS bodove Fakultetsko je vijeće 16. ožujka 2005. prihvatilo ECTS bodove za obvezne i izborne predmete dodiplomske nastave.
Provedba ECTS bodovnog sustava na Veterinarskom fakultetu za prvu je generaciju studenata koji su upisali integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine započela u ak. god. 2005./2006.
S ciljem budućeg vrednovanja studijskog programa Fakultetsko je vijeće 19. ožujka 2008. donijelo Odluku o uvođenju interne studentske ankete radi stvarne procjene opterećenja studenata po određenom predmetu, izraženog u ECTS bodovima. Na anketna pitanja studenti odgovaraju tek nakon položenog ispita. Podaci iz ankete obrađuju se i reprezentativan su uzorak za reviziju ECTS bodova. Dosadašnji podaci iz anketa pokazuju da su studenti na pojedinim predmetima manje, odnosno više opterećeni negoli to pokazuju ECTS bodovi, pa će biti nužno uskladiti bodove sa stvarno uloženim radom potrebnim za savladavanje gradiva.

2. Novi sustav ocjenjivanja studenata

Uvođenje sustava kreditnih bodova (ECTS) u skladu s Bolonjskim procesom zahtijeva što preciznije mjerenje postignuća studenta kontinuiranim praćenjem njegova rada u savladavanju programa. Stoga je izrađen novi sustav ocjenjivanja koji se počeo primjenjivati od ak. god. 2008./2009. Prema njemu student tijekom izvođenja predmeta skuplja bodove, a konačna se ocjena ustvrđuje distribucijom bodova prema ukupno ostvarenom rezultatu. Postoji više modela izračuna bodova i ocjene, pri čemu je na Veterinarskom fakultetu prihvaćen model akumuliranja bodova. Student tako skuplja bodove tijekom nastave u različitim kategorijama (prisutnost i aktivnost na nastavi; kontinuirane provjere znanja – kolokviji; rezultati na završnom ispitu), koji imaju minimalnu i maksimalnu vrijednost (tablica 81.). Tako se pruža mogućnost izbora glede raspodjele studentova napora, što u konačnici mora rezultirati ostvarenjem bodova iznad minimalnog praga za svaku kategoriju. Ako to student ne može postići, znači da su njegovi napori za postizanje pozitivnih rezultata bili nedostatni te će mu biti uskraćeno ostvarenje određenih prava osiguranih za studente s postignutim minimalnim bodovima po kategorijama.
Nakon što se bodovi zbroje, student dobiva ocjenu na temelju usporedbe njegova uspjeha s unaprijed postavljenim kriterijima (kriterijsko ocjenjivanje). Ostvareni bodovi nalaze se distribuirani na unaprijed određenoj ljestvici koja sadržava ocjene od 1 do 5 (tablica 82.).
Na prikazani se način može odrediti postotak usvojenosti znanja (broj bodova ujedno je postotak usvojenosti znanja) koji vidljivo definira stvaran stupanj uspjeha iz određenog predmeta. Osim toga kvaliteta ovoga sustava prepoznaje se u postupnom usvajanju znanja i vještina

Tablica 81. Primjer sustava ocjenjivanja studenata na predmetima sastavljenim od predavanja, seminara i vježbi

Vrste aktivnosti	Minimalan broj bodova	Maksimalan broj bodova
Prisutnost na predavanjima	3	6
Prisutnost na seminarima	4	6
Prisutnost na vježbama	4	6
Aktivnosti na seminarima i vježbama	5	10
Kontinuirane provjere znanja (kolokviji)	20	32
Završni ispit	24	40
Ukupno	60	100

Tablica 82. Ljestvica pri određivanju ocjene na temelju stečenih bodova

Bodovi	Ocjena
Do 59	1
60 – 76	2
77 – 84	3
85 – 92	4
93 – 100	5

tijekom nastavnog procesa, tako da se 60 % stječe kontinuiranim radom na nastavi, a 40 % je moguće ostvariti dodatno, završnim ispitom. Takav način ocjenjivanja treba biti jasno opisan u izvedbenom programu, kako bi student na vrijeme uvidio da ne smije učiti kampanjski (jednokratno), već kontinuirano, uz pomoć i kontrolu nastavnika koji ga sustavno vodi do ispita i aktivno sudjeluje u ostvarenju što većeg postotka usvojenosti znanja i vještina. Tako student više nije pasivan promatrač na nastavi, već aktivan sudionik u nastavi, sve do polaganja završnoga ispita i stjecanja završne ocjene kao konačnog pokazatelja znanja i vještina usvojenih tijekom pohađanja nastave.
Polaganjem završnog ispita, dakle, dodatno se provjerava znanje i vještine, što je kontrola kvalitete postignutog uspjeha i studenta i nastavnika. Precizno utemeljen sustav praćenja i ocjenjivanja tijekom nastave, uz redovito izvještavanje studenata o ostvarenim bodovima, ujedno omogućuje transparentnost u odnosu nastavnika i studenta, što sprječava nesporazume te pridonosi pozitivnom radnom okruženju.
Uvođenjem opisanog načina praćenja studenata u nastavi te vrednovanjem svih aktivnosti tijekom nastave potiče se kontinuirani rad koji pridonosi boljem savladavanju gradiva i stjecanju potrebnih razina znanja, što u konačnici povećava ukupnu prolaznost studenata.

Naslovnica knjižice *Ishodi učenja u visokom školstvu* (2009.) s primjerima ishoda učenja na različitim razinama, nastala kao rezultat rada na projektu *Ishodi učenja u interdisciplinarnim studijskim programima INTER-OUTCOMES* koji se izvodio na Fakultetu organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu (arhiva Fakulteta).

3. Katalog znanja i vještina s ishodima učenja

Odgovoran pristup poučavanju temeljen na uspostavi sustava kvalitete u visokom školstvu zahtijeva od svakog fakulteta izradu odgovarajućih dokumenata kojima se jasno definiraju ciljevi nastavnog programa. Jedan od njih svakako je katalog znanja i vještina koji je izrađen ak. god. 2008./2009. On sadržava po predmetima razrađen popis znanja i vještina s razinama osposobljenosti koje student mora steći tijekom studija.
Katalog znanja i vještina neke znanstvene discipline ili struke ujedno je bitan preduvjet za precizno definiranje rezultata učenja (*Learning Outcomes*). Stoga se odmah nakon dovršetka kataloga započelo s formuliranjem rezultata učenja na razini predmeta integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine.
Rezultati učenja jesu vrednovana i pozitivno ocijenjena znanja i vještine te pripadajuća samostalnost i odgovornost koje je osoba stekla učenjem, a dokazuju se nakon učenja. Dakle student postizanjem rezultata učenja stječe kompetencije za profesionalno obavljanje određenih poslova, odnosno za zapošljavanje i samozapošljavanje.
Katalog znanja i vještina, zajedno s ishodima učenja za obvezne predmete, Fakultetsko je vijeće prihvatilo 17. srpnja 2009., a za izborne i obvezne izborne predmete 10. veljače 2010. godine. U godinama koje su slijedile više je puta osuvremenjivan radi jasnijeg prikazivanja kompetencija koje bi student trebao steći nakon položenog predmeta.
Ishodi učenja objavljuju se i u Informacijskom paketu kao opća i posebna znanja. Izvedbenim programima predmeta definiraju se aktivnosti studenata koje osiguravaju stjecanje definiranih ishoda. Nastavnici osiguravaju da provjera znanja bude u skladu s utvrđenim ishodima učenja, da se provjerava cijeli spektar znanja i u skladu s razinom kvalifikacije.
Postizanje ishoda učenja na razini predmeta redovito se provjerava u sklopu sustava unutarnjeg osiguranja kvalitete nastave putem studentskog anketiranja.
Studijski program ima prikazane ishode učenja te opisane kvalifikacije koje su javno objavljene u dopunskoj ispravi o studiju (dodatak diplomi). Osim ishoda učenja studijski program ima popisane i posebne Minimalne praktične kompetencije kojima studenti ovladavaju tijekom rotacija na klinikama Fakulteta, a prihvaćene su na sjednici Fakultetskog vijeća 26. siječnja 2011. godine.

4. Dopunska isprava o studiju

Priznavanje kvalifikacija nužan je proces koji studentima omogućuje studiranje na različitim sveučilištima, u različitim zemljama te jednakopravno natjecanje za radna mjesta koja se nude na tržištu rada EU-a. Vijeće Europe izradilo je Lisabonsku konvenciju (stupila je na snagu 1999., op. a.) o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija čiji je glavni cilj osigurati da se svakome tko je stekao kvalifikaciju u jednoj zemlji ona prizna u nekoj drugoj. Pritom se spominje i Dopunska isprava o studiju (*Diploma Supplement*) te time zadaje okvir kojim se izjednačuju kriteriji procjene znanja i vještina. Studijski programi i diplomirani studenti od toga imaju višestruku korist. Precizan opis studijskih programa omogućuje objektivnu procjenu stečenih kvalifikacija i uspjeha studenta. Njime se olakšava prohodnost studenata na obrazovnoj vertikali, tj. višim stupnjevima obrazovanja, ali i zapošljavanje na integriranom tržištu rada. Dopunska isprava o studiju treba biti od velike koristi poslodavcima jer im daje uvid u stečeno znanje diplomanta, njegove profesionalne vještine i kompetencije, završeno usmjerenje i sl. Općeprihvaćen je dokument u zemljama potpisnicama Bolonjske deklaracije, a u Hrvatskoj je njezino izdavanje zakonski regulirana obveza u skladu s Pravilnikom o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN 77/2008).

Konvencija o priznavanju kvalifikacija visokoškolskog obrazovanja u europskoj regiji, održana 1997. u Lisabonu, Portugal (izvor: consillium.europa.eu).

Dopunska isprava o studiju prilaže se uz diplomu visokoškolske ustanove radi detaljnijeg uvida u razinu, sadržaj, sustav i pravila studiranja te postignute ishode tijekom studija (popis vještina u skladu sa završenim usmjerenjem). Njom se objašnjava diploma koja u pravilu sadržava samo osnovne biografske podatke diplomanta i kratku informaciju o stručnom nazivu i disciplini. Dopunska isprava olakšava realnu procjenu bilo kojega stupnja ili kvalifikacije i izdaje se svakom diplomantu na hrvatskom i engleskom jeziku, bez obzira na program. U ak. god. 2009./2010. završen je konačan tekst dopunske isprave o studiju, a izrađen je u skladu s uputama MZOŠ-a. Taj je dokument prvi put dobilo sedmero studenata prve generacije bolonjskih studenata koji su studij završili ak. god. 2010./2011. prema nastavnom planu i programu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine.

4.2.4. Ostale aktivnosti u provedbi novoga studijskog programa

1. Turnusni oblik nastave

Upisom prve generacije studenata po novom nastavnom planu i programu integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine nastavlja se s izvođenjem nastave u turnusnom obliku, koja je prvi put uvedena ak. god 2000./2001. To znači da studenti više ne slušaju predmete cijeli semestar, već kraće vrijeme, a nakon njihova završetka počinju slušati druge predmete prema određenom redoslijedu. Pritom istodobno slušaju do tri predmeta.
U početku se nastava u turnusnom obliku održavala za predmete na prvoj godini studija, a kako su studenti po novom nastavnom planu i programu upisivali sljedeće, više godine studija, tako se turnusna nastava uvodi u čitav integrirani studij.
Takav sustav načelno omogućuje da se optimalnim redoslijedom pozornost studenata koncentrira na samo određeno područje. Za razliku od prijašnjeg polaganja ispita nakon završetka semestra, nakon uvođenja turnusne nastave studentima je omogućeno da izlaze na završni ispit već tijekom semestra, a nakon okončanja nastave iz pojedinog predmeta. Uvođenjem praćenja i ocjenjivanja tijekom nastave studentu je omogućeno kontinuirano učenje te, uz turnusnu nastavu, brže i lakše polaganje završnog ispita.

2. Studentske ankete

Kontinuirano provođenje studentskih anketa od ak. god. 2005./2006. omogućilo je studentima da se kritički osvrnu na nastavni rad i studij općenito, što je pomoglo u sustavnom unaprjeđenju provedbe studijskog programa. Prema Planu anketiranja provode se ankete za procjenu nastavnika – studentsko vrednovanje nastave (semestralno) i ankete za vrednovanje studija u cjelini (na kraju studija). Anketiranje provodi Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom. Studentske ankete za vrednovanje nastavnika se od ak. god. 2007./2008. provode *online* za svaki semestar prije završetka nastave.
Od ak. god. 2017./2018. nagrađuju se najbolje ocijenjeni nastavnici iz redova znanstveno-nastavnih i suradničkih zvanja. Tako je na Svečanoj sjednici Fakultetskog vijeća 10. studenoga 2017. nagrađeno dvoje nastavnika – izv. prof. dr. M. Đuras i dr. M. Pećin, koje su studenti ocijenili visokim ocjenama.
Kako bi se studenti dodatno motivirali za ispunjavanje anketa, od ak. god. 2016./2017. njihovi se rezultati javno objavljuju. Tako su na sjednicama Fakultetskog vijeća 21. prosinca 2016. i 13. srpnja 2017. prikazani rezultati studentskog vrednovanja nastave u cjelini i zimskog semestra ak. god. 2016./2017.
Nastavnici se vrednuju s obzirom na njihov odnos prema studentima, opću kvalitetu izvedbe nastave, radnu motivaciju te stručnost. Rezultate obrađuje Sveučilište te ih dostavlja Fakultetu. Rezultati anketa nastavnicima se dostavljaju na CD-u te tako, osim rezultata, dobiju na uvid i ispunjene listiće te mogu vidjeti komentare koje su studenti naveli prilikom ocjenjivanja.
Nakon uvida u studentsko vrednovanje nastave uočeno je da postoje nastavnici koji su ocijenjeni ocjenama nižima od 3. Za takve je nastavnike izrađen Plan aktivnosti za lošije ocijenjene nastavnike, koji uključuje i samovrednovanje nastavničkog rada, ali i druge aktivnosti za koje se nadamo da će pomoći u podizanju nastavničkih kompetencija i kvalitete poučavanja.

3. Pravilnik o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine

Radi što kvalitetnije provedbe studijskog programa prema bolonjskim načelima Vijeće je 22. listopada 2008. donijelo Pravilnik o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju te se, među ostalim, uvodi institucija voditelja predmeta s opisanim pravima i obvezama, odnosno kompetencijama.
U skladu s člankom 33. Pravilnika na početku ak. god. 2009./2010. imenovani su voditelji godina i njihovi zamjenici. Njihova je uloga da pomažu prodekanu u rješavanju studentskih pitanja i izvođenju pojedinih oblika nastave. Dosadašnje aktivnosti između voditelja godine i studentskih predstavnika bile su od pomoći prodekanima u rješavanju pitanja kvalitete izvođenja nastave pojedinih nastavnika, određivanju broja ispitnih rokova i kolokvija, uspostavljanju određenog slijeda predmeta u organizaciji turnusne nastave, opravdavanja izostanaka s nastave, inzistiranju na pridržavanju rokova objavljivanja izvedbenih programa, osiguravanju tiskanja dovoljnog broja praktikuma na pojedinim predmetima i uspostavljanju transparentnosti sustava ocjenjivanja. U razdoblju koje je slijedilo nastavljeno je na početku zimskog semestra, na prijedlog prodekana za nastavu i odlukom Fakultetskog vijeća, s imenovanjem voditelja godina i njihovih zamjenika za tekuću akademsku godinu
Pravilnikom je regulirano sudjelovanje nastavnika u mentorskom sustavu, koji je prvi put uveden ak. god. 2003./2004., ali je zbog neutvrđenih kriterija prestao s radom nakon dvije godine. Prema Pravilniku o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju i njegovih izmjena koje su prihvaćene na sjednici Vijeća 10. veljače 2010. svakom se studentu prve godine imenuje voditelj iz redova nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju i stručnih suradnika u zvanju asistenta ili višeg asistenta. Mentor je dužan na početku nastave studentima dati osnovne upute za studij, a tijekom godine biti im na raspolaganju za pitanja i savjete u vezi s problemima koje ne mogu riješiti sami ili uz pomoć studentske službe.

Cilj je mentorskog sustava skratiti prosječno vrijeme studiranja i prepoznati poteškoće na koje studenti nailaze te im pomoći u njihovu rješavanju, osobito na početku studija. Mentorski sustav tako omogućuje individualno pružanje važnih informacija o studiranju, odnosno odgovarajuću stručnu pomoć radi što boljeg savladavanja studijskog programa. Takav pristup ujedno izgrađuje čvršće zajedništvo u odnosu nastavnika i studenta.
Za lakše sudjelovanje nastavnika u ovom obliku rada sa studentima izrađen je Naputak koji pruža određene smjernice i ideje o provedbi mentorskog sustava.
Radi poboljšanja mentorskog sustava za studente prve godine studija Vijeće je 20. studenoga 2013. prihvatilo odluku o promjeni organizacije mentorskog sustava. Prema novoj organizacijskoj preporuci mentori trebaju održati najmanje četiri mentorska sastanka u akademskoj godini, po dva u svakom semestru. Tijekom akademske godine održano je više informativnih radionica za nastavnike koji su sudjelovali u radu izmijenjenog mentorskog sustava. Na kraju akademske godine mentori dostavljaju prodekanu za nastavu pisano izvješće o provedbi mentorskog sustava. Provedba mentorskog sustava u tom obliku, prema mišljenju nastavnika koji su dosad u njemu sudjelovali, postigla je željene rezultate.
Osim mentorstva studentima mentorski se sustav već godinama predstavlja na Smotri Sveučilišta, gdje mentori razgovaraju s budućim studentima i pomažu im u odluci o upisu na Fakultet, razgovarajući s njima o tome što ih na studiju uistinu čeka.
Na temelju čl. 5. Pravilnika o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju putem Fakultetskog vijeća na početku svake akademske godine prihvaćaju se izvedbeni planovi svih redovitih predmeta integriranog studija. Izvedbeni planovi svakoga pojedinog predmeta javno su dostupni na mrežnoj stranici Fakulteta. Izvedbenim planom nastave utvrđuju se:

- nastavnici i suradnici koji će izvoditi nastavu prema studijskom programu
- mjesta izvođenja nastave
- početak i završetak te satnica izvođenja nastave
- oblici nastave (predavanja, seminari, vježbe, konzultacije, terenski rad, provjera znanja tijekom nastavnog procesa, e-učenje i dr.)
- način polaganja ispita, ispitni rokovi i mjerila ispitivanja
- popis literature za studij i polaganje ispita
- ostale važne činjenice za uredno izvođenje nastave.
- Za svaki predmet javno se objavljuju ispitni rokovi, termini kolokvija, terena i sl. Za pristup podacima iz izvedbenog programa osigurani su različiti načini informiranja studenata (oglasne ploče, mrežne stranice, *mailing*-liste i dr.).

4. E-učenje

U skladu sa Strategijom e-učenja na Sveučilištu u Zagrebu i novim pristupima poučavanju Fakultet je u ak. god. 2008./2009. započeo s intenzivnijim aktivnostima u implementaciji e-učenja u nastavni proces.
E-učenje (*E-learning*) jest visokokvalitetan oblik obrazovanja u kojemu nastavnici i studenti aktivno surađuju radi postizanja zadanih obrazovnih ciljeva. Pritom se intenzivno koriste informacijskom i komunikacijskom tehnologijom za stvaranje prilagodljivog virtualnog okruženja u kojemu razvijaju i rabe multimedijske interaktivne obrazovne materijale, ostvaruju međusobnu komunikaciju i suradnju, pri čemu studenti obavljaju pojedinačne ili grupne zadatke te provode kontinuiranu samoprovjeru i provjeru znanja.
Ovisno o intenzitetu i načinu primjene informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) u obrazovnom procesu, razlikujemo više oblika e-učenja: od primjene elementarnih ICT alata u klasičnom obliku nastave (*face-to-face* ili F2F), preko mješovite nastave (*blended, mixed mode* ili *hybrid*), koja kombinira klasičnu nastavu u učionici i nastavu uz primjenu naprednih mogućnosti ICT-a, pa do nastave koja je uz primjenu ICT-a u potpunosti organizirana na daljinu (*fully online*). Za uspješnost i učinkovitost e-učenja, odnosno uspješnost ICT-a u obrazovanju, važno je odabrati način i pristup prilagođen potrebama konkretnog kolegija, kao i stvarnim mogućnostima i potrebama nastavnika i studenata prema kojima nastavnik kao mentor koordinira i potiče obrazovni proces dodjeljujući studentu aktivnu ulogu unutar odgovornosti za ishode obrazovanja.
E-učenje podržava kvalitetnu i učinkovitiju nastavu, fleksibilnost studijskih programa, individualni pristup svakom studentu, učinkovitu uporabu raspoloživih fizičkih i virtualnih resursa, kontinuitet procesa e-učenja, uključivanje novih ciljnih skupina u obrazovne procese, intenzivnu komunikaciju među sudionicima u obrazovnom procesu, neograničen protok informacija i suradnju te pridonosi unaprjeđenju komunikacija na Sveučilištu.
E-učenje jest sinonim za moderno i kvalitetno obrazovanje, a njegove tehnologije i općenito informacijske i komunikacijske tehnologije mogu i trebaju biti katalizator promjena i učinkovito sredstvo za ostvarivanje promjena i provedbu načela Bolonjske deklaracije na fakultetima.
Radi uključivanja e-učenja u nastavni proces Veterinarski je fakultet u suradnji s Uredom za e-učenje Sveučilišnoga računskog centra (Srce) i Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu educirao nastavnike kako se koristiti programskim sustavima za upravljanje e-učenjem.
S obzirom na to da je za uvođenje e-učenja u nastavu nužan i angažman nastavnika, predloženo je da se ono može navoditi kao inovacija u sadržaju predmeta te kao nova eksperimentalna i praktična nastavna metoda na predmetima integriranoga studija veterinarske medicine. Stoga je Povjerenstvo za diplomsku nastavu izradilo prijedlog nužnih uvjeta koje treba ispuniti u okviru implementacije e-učenja u predmet i koji je Fakultetsko vijeće prihvatilo 16. lipnja 2010. godine.
Na Fakultetu je 17. studenoga 2015. održan radni sastanak Koordinacije za e-učenje fakulteta biomedicinskog područja (Farmaceutskog, Medicinskog, Stomatološkog i Veterinarskog fakulteta). Te su četiri sastavnice biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu razmijenile iskustva u radu LMS sustava i drugih inačica sustava e-učenja. Na sastanku je predstavljen prijedlog za poboljšanje animiranja i poticanja nastavnika za šire uključivanje i kvalitetniju prezentaciju kolegija u LMS sustavu. Uslijedio je dogovor o predstavljanju aktivnosti kolegija unutar LMS-a na mrežnoj stranici Fakulteta te o provedbi odluke o dijeljenju mješovitih e-izbornih predmeta među fakultetima Koordinacije. Prikazan je poseban obrazac te moguća procedura umrežavanja izbornih predmeta.
Na sastanku su bili i studenti i netom zaposleni asistenti s mogućnošću prikaza svoga mišljenja o e-učenju i LMS-u na domicilnim fakultetima. U raspravi su rasvijetljene strateške implikacije odluke o

Naslovnica brošure *Strategija E-učenja Sveučilišta u Zagrebu* iz 2002. godine (arhiva Fakulteta).

priključivanju LMS sustava kao inačice centralnom programu vođenja e-kolegija. MZOS je uspostavio u suradnji sa Srcem katalog e-kolegija ustanova u sustavu visokog obrazovanja u RH. On je zamišljen kao središnje mjesto na kojemu će se nalaziti osnovni podaci o svim e-kolegijima koji su u Redu predavanja i izvode se na ustanovama u sustavu visokog obrazovanja. Kako Veterinarski fakultet rabi inačicu sustava *Moodle* (LMS-sustav), morat će zajedno s Medicinskim fakultetom u Zagrebu učiniti kolegije koji su već u LMS sustavu dostupnima i u sustavu *Moodle*. To će se omogućiti dodatkom sustavu *Moodle* i tehničkim mogućnostima koje je osiguralo Srce.
E-učenje u integriranom studiju razvija se kao alat u nastavi, osobito u područjima u kojima je nastava problemski orijentirana. Od njegova uvođenja ak. god. 2008./2009. do danas redovito se primjenjuje na 50 % obveznih i 20 % izbornih predmeta na Fakultetu, a najzastupljenije je u statistici, farmakologiji, fiziologiji i epidemiologiji.

5. Nastava na engleskom jeziku

Sveučilište u Zagrebu u ak. god. 2010./2011. objavilo je natječaj za izradu programa i izvođenja nastave na stranom jeziku. Prijave su se podnosile za izvođenje postojećeg jednosemestralnog nastavnog predmeta ili modula na preddiplomskom/diplomskom studiju na stranom jeziku s jednakim pravom upisa domaćih i stranih studenata. Sastavnice su bile dužne dostaviti prioritetnu listu uz suglasnost dekana. Sveučilište je odobrilo četiri predmeta na engleskom jeziku: Anatomija s organogenezom domaćih životinja I, Opća patologija, Uzgoj i gospodarenje lovne divljači i Veterinarska epidemiologija. Anatomiju s organogenezom domaćih životinja I izabralo je šest studenata kandidata za slušanje predmeta na engleskom jeziku, dok za ostale predmete nije bilo zainteresiranih kandidata. Odlukom Sveučilišta dodijeljena je jednokratna novčana pomoć za održani predmet u visini od 10.000,00 kn.
U vezi s natječajem za izvođenje jednosemestralnog nastavnog predmeta u ak. godini 2011./2012. na prijedlog Fakulteta od dva ponuđena predmeta: obvezni predmet Gospodarenje i uzgoj divljači i izborni predmet Biologija i ekologija predatora), Sveučilište je odobrilo navedeni obavezni predmet, čija je izvedba bila na engleskom jeziku. Sljedećih je godina Fakultet nastavio izvoditi jednosemestralne predmete na engleskom jeziku, na temelju natječaja i odluke Odbora za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu.

6. Provedba izvanfakultetske obavezne prakse

Jedna od aktivnosti u prethodnom razdoblju bilo je uređenje odnosa između Fakulteta, veterinarskih stanica i ambulanti, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, farmi, mesnih i mliječnih industrija, ribogojilišta, ergela, Ministarstva poljoprivrede – Uprave za veterinarstvo, Hrvatskoga veterinarskog instituta i drugih institucija u provedbi izvanfakultetske obvezne prakse tijekom šeste godine studija. Od 2009. do 2011. ugovorno su riješeni odnosi između Fakulteta i šezdesetak navedenih ustanova. To su ustanove kojima je povjereno izvođenje dijela nastave s obzirom na njihove kadrovske, prostorne i tehničke mogućnosti, a međusobna prava i obveze uređene su odgovarajućim ugovorima.
Veterinarske organizacije koje ispunjavaju kriterije za provedbu izvanfakultetske obvezne prakse izabrane su u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom.
Prema nastavnom planu i programu integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine studenti su prvi put šestu godinu studija pohađali u ak. god. 2010./2011., tijekom koje se održavala izvanfakultetska obvezna praksa u ljetnom, XII. semestru. Taj oblik obvezne prakse do te akademske godine doktori veterinarske medicine morali su obaviti kao vježbenički staž tek nakon završenog obrazovanja. Kako početkom ak. god. 2010./2011. nije bio u potpunosti izrađen izvedbeni plan i program za provedbu izvanfakultetske obvezne prakse u XII. semestru, odmah je nastavljeno s opsežnim i temeljitim pripremama za njezinu provedbu. U okviru redovitog predmeta Terensko-stručni rad organizirana je obvezna praksa u veterinarskim organizacijama (stanicama i ambulantama) u trajanju od 180 sati, tijekom 30 dana te 6 sati dnevno po studentu. Također je organizirana izvedba programa redovitog predmeta Stručno-klinički

Tablica 83. Oblici praktičnog/kliničkog i terensko-stručnog osposobljavanja studenata

Opis	Mjesto provođenja nastave
Obvezne rotacije na klasičnim kliničkim predmetima: Kirurgija, ortopedija i oftalmologija I, II i III Porodništvo i reprodukcija I i II Klinička propedeutika i Unutarnje bolesti domaćih životinja Zarazne bolesti domaćih životinja	Klinike Fakulteta i izvan Fakulteta
Obvezne rotacije na predmetu Ambulantna klinika	izvan Fakulteta
Terensko-stručni rad	izvan Fakulteta
Stručno-klinički rad	Klinike Fakulteta i izvan Fakulteta
Zdravlje stada	izvan Fakulteta
Kliničko osposobljavanje uključeno u druge predmete: Opća i klinička rendgenologija i Metode fizikalne terapije i dijagnostike Parazitarne i invazijske bolesti Bolesti peradi Zarazne bolesti domaćih životinja Biologija i patologija akvatičkih organizama Biologija i patologija korisnih kukaca Gospodarenje i uzgoj divljači	na Fakultetu i izvan Fakulteta

Hrvatski veterinarski institut u Savskoj cesti br. 143., Zagreb kao vodeća stručno-dijagnostičko-analitička ustanova na području veterine u Republici Hrvatskoj sudjeluje u provedbi obvezne studentske prakse u XII. semestru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine na hrvatskom i engleskom jeziku (arhiva Hrvatskog veterinarskog instituta).

rad u trajanju od 120 sati po studentu na klinikama Fakulteta (noćno dežurstvo studenata na klinikama), Hrvatskom veterinarskom institutu i Ministarstvu poljoprivrede – Upravi za veterinarstvo.

Za vrijeme izvanfakultetske obvezne prakse (terensko-stručnog rada i stručno-kliničkog rada) studenti prolaze stručnu i praktičnu izobrazbu u okviru koje se, pod nadzorom stručnog mentora (jedan student, jedan stručni mentor), praktičnim radom i učenjem osposobljavaju za samostalno obavljanje stručnih poslova (tablica 83.). Fakultetsko vijeće Veterinarskoga fakulteta svojom odlukom potvrđuje stručnjake (stručne mentore) koji sudjeluju u izvanfakultetskoj obveznoj praksi.

Stručni mentor ili druga ovlaštena osoba u suradnoj ustanovi studentu izdaje ovjerenu potvrdu da je uredno obavio izvanfakultetsku obveznu praksu. Svaki je student dužan u XII. semestru obaviti obveznu terensko-stručnu praksu i stručno-klinički rad u ustanovi koju je prema njegovu mjestu stanovanja izabrao Fakultet. Veterinarska organizacija u kojoj student odrađuje obveznu praksu dužna je pratiti njegov rad i osigurati mu uvjete za uspješno obavljanje terensko-stručne prakse i stručno-kliničkog rada. Za vrijeme obvezne prakse studenti imaju sva prava i dužnosti redovitih studenata. Dužni su obavljati poslove koje im, prema sadržaju terensko-stručne prakse i stručno-kliničkog rada, povjeravaju stručni mentori te raditi na konkretnim poslovima pod nadzorom i o tome voditi dnevnik. Nakon završetka prakse studenti dnevnik predaju u obliku izvješća o obavljenoj praksi. Kratku obavijest o svim aktivnostima tijekom obavljanja izvanfakultetske obvezne prakse studenti i njihovi stručni mentori dobili su u obliku priručnika i brošura koje su postavljene i na mrežnoj stranici Fakulteta.

Dio stručno-kliničkog rada organizira se u obliku rotacije na klinikama Fakulteta, što je nov i suvremen oblik naobrazbe koji također zamjenjuje nekadašnji pripravnički staž s ciljem da student završne godine studija stekne iskustvo samostalnoga veterinarskog rada (tablica 83.). U rotacijama na klinikama studenti integriraju stečena znanja i vještine i primjenjuju ih u svakodnevnom radu na konkretnim pacijentima. U kliničkim rotacijama studente vode mentori. Rotacija se sastoji u tome da student u radnom vremenu i obvezama prati mentora u njegovu radu (dnevni rad i noćno dežurstvo). Da bi se taj odnos postigao, studenti se raspodjeljuju u različite klinike na Fakultetu i nakon završene prakse među njima rotiraju. To znači da jedan mentor tijekom godine može biti mentorom više studenata. Mentori se određuju među nastavnicima i imaju zadatak da prate studentov rad i u njemu sudjeluju.

Zaključci o provedbi i izvedbenom planu šeste godine studija, koja uključuje obveznu praksu izvan Fakulteta i kliničke rotacije za obvezne predmete Terensko-stručni rad i Stručno-klinički rad, Fakultetsko je vijeće prihvatilo 26. siječnja 2011. godine.

U aktivnosti koje su prethodile izvanfakultetskoj obveznoj praksi svakako treba spomenuti i održavanje kratkih tečajeva za stručne mentore i direktore veterinarskih stanica. Dana 16. i 17. ožujka 2011. održan je sastanak sa stručnim mentorima studenata XII. semestra i direktorima suradnih ustanova o obavljanju izvanfakultetske obvezne prakse te su dogovorene završne aktivnosti u organizaciji izvanfakultetske nastave.

Jedna od institucija koja je prva nesebično pružila svu potporu u provedbi izvanfakultetske obvezne prakse bio je Hrvatski veterinarski institut u Zagrebu, na čelu s ravnateljem, naslovnim prof. dr. Ž. Cvetnićem. U listopadu 2010. održan je nastupni posjet novoizabranog dekana prof. dr. T. Dobranića i prodekana Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Hrvatskom veterinarskom institutu u Zagrebu. Ravnatelj Instituta naslovni prof. dr. Ž. Cvetnić kratko je predstavio Institut i aktivnosti provedene u protekle tri godine dok je dekan Fakulteta bio prof. dr. V. Sušić. Obje su strane potvrdile postojanje zajedničkih poveznica i interesa kao dvije vodeće institucije na području veterinarske djelatnosti u RH te potrebu za snažnijom i stalnom provedbom Sporazuma o suradnji.

Radi provedbe praktično-kliničkog osposobljavanja studenata svi su klinički laboratoriji opremljeni za patološke, histološke, hematološke, biokemijske, bakteriološke, mikološke, parazitološke i toksikološke pretrage. To je potvrđeno i rješenjem Ministarstva poljoprivrede – Uprave za veterinarstvo 27. travnja 2012. godine. U vezi s utvrđivanjem uvjeta objekata rješenjem se potvrđuje da klinike Fakulteta ispunjavaju uvjete određene Pravilnikom o uvjetima kojima moraju zadovoljavati veterinarske organizacije, veterinarska praksa i veterinarska služba u sustavu provedbe veterinarske djelatnosti (NN 45/2009, 80/2010 i 153/2011).

Nastava se do danas održava prema planu uz obostrano zadovoljstvo svih sudionika. Tako je kolegama iz ustanova s kojima Fakultet surađuje pružena mogućnost da sudjeluju u obrazovanju doktora veterinarske medicine u većem opsegu negoli je to bilo prije. Zadovoljni su i studenti kojima je pružena mogućnost da upoznaju neke druge dijelove svakodnevnog veterinarskog rada na terenu, odnosno u laboratoriju.

Izvanfakultetska obvezna praksa kontinuirano se unaprjeđivala i u tu je svrhu uspostavljena ugovorna suradnja za provedbu stručne prakse s predstavnicima raznih drugih institucija. Pritom treba naglasiti da najveću nastavnu bazu za provedbu ovog oblika nastave svakako čini Hrvatski veterinarski institut koji svojim prostornim uvjetima i ljudskim resursima ispunjava sve uvjete za nastavni rad.

Osim Hrvatskog veterinarskog instituta u Zagrebu potpisani su ugovori o suradnji s drugim ustanovama: veterinarske stanice Varaždin, Grad Zagreb, Velika Gorica, Zlatar Bistrica, Čazma, Popovača, Vrbovec, Jastrebarsko, Ozalj, Karlovac, Bjelovar, Kutina, Koprivnica, Našice, Remetinec, Ivanec, Rijeka, Samobor, Sesvete, Virovitica, Županja, Vukovar, Argus, Osijek, Beli Manastir, Split i dr.; Veterinarske ambulante Vetmed, Nova, Majcan, Imota, Zoo-Vet, Vet-Centar, Karaula, Benkovac, Rovišće, Gradec, Klanjec, Lonjica, Pisarovina, Rakovec, Vrbovečka Dubrava, Ogulin i dr.; Fazanerija Zelendvor; Centar za forenzička ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić*, Ministarstvo poljoprivrede – Uprava za veterinarstvo; Farmaceutsko-biokemijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Veleučilište u Karlovcu; Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Sveučilišni centar za forenzičke znanosti Sveučilišta u Splitu; Obiteljska poljoprivredna gospodarstva Pleško, Katalenić, Bukal, Šimunić, Bilek, Toljan, Žorat, Džakula, Bašnec; Klaonice Lorković, Cerovski, Kurilovčan, Kulušić promet d.o.o; Mesna industrija PIK Vrbovec; Mljekara Bohnec; Ledo d.d., Zagreb; TSK Kušić promet; Ribnjačarstvo Poljana d.d.; Valipile d.o.o.; PIKO d.o.o.; Hrvatski centar za konjogojstvo – Državna ergela Lipik; Državna ergela lipicanaca Đakovo; Zoološki vrt Grada Zagreba; Agroproteinka d.d. i dr.

U ak. god. 2011./2012. uvedeno je noćno dežurstvo studenata za kliničke kolegije iz VIII. semestra. Tako su na Klinikama Veterinarskoga fakulteta od te akademske godine prvi put u noćnom dežurstvu sudjelovali svi studenti VIII. semestra u okviru redovitih kliničkih predmeta: Unutarnje bolesti domaćih životinja, Kirurgija, ortopedija i oftalmologija te Porodništvo domaćih životinja. Noćno je dežurstvo dio redovitih kliničkih vježbi u trajanju od 5 sati za svakoga studenta po navedenom kliničkom predmetu (ukupno 15 sati za sva tri navedena klinička predmeta), tako da oni proborave najmanje u jednom noćnom dežurstvu po predmetu tijekom trajanja VIII. semestra.
Kako bi se postigle rotacije između obveznih kliničkih predmeta te noćna dežurstva, izrađuje se izvedbeni plan u koordinaciji svih kliničkih kolegija.
Programske vježbe kliničkih predmeta izvode se na klinikama Fakulteta. Iznimno na predmetima Porodništvo i reprodukcija I i II, dio satnice predviđen za klinički rad ostvaruje se na farmi izvan Fakulteta.
Nastavno i tehničko stručno osoblje klinika/zavoda uključeno je u svakodnevni rad i dežurnu službu na klinikama Fakulteta. Klinike su otvorene cijele kalendarske godine (52 tjedana) za javne usluge. Otvorene su za konzultacije 24 sata dnevno cijeli tjedan, a studenti su izravno uključeni u njihov rad.
Rad svih studenata na klinikama prati se u programu *Vef.Protokol*, pa je u svakom trenutku moguće provjeriti njihovu aktivnost. Svaki je student *Vef.Protokolom* vezan uz karticu pacijenta, terapiju, vrstu životinje i mentora koji ga je nadzirao. Studenti također ispunjavaju radne listove, koji su sastavni dio završnog izvješća o stručnoj praksi.

7. Ured za studente

U ak. god. 2010./2011. osnovan je Ured za studente kao poticajna mjera uspostave savjeta za studijske programe na Fakultetu, a po prvi puta se predstavio na izložbenom prostoru Savjetovanja za studente u okviru 15. Smotre Sveučilišta, koja je održana od 13. do 15. listopada 2011. u prostoru Studentskog centra u Zagrebu. Zadaća Ureda za studente je promicati i štititi prava studenata u skladu s propisima te upućivati, upoznavati i savjetovati studente o svim bitnim pitanjima tijekom studija veterine. Ured također prati studente u suradnji s njihovim mentorima, usmjeruje ih kroz studijski program i izborne predmete u skladu s rezultatima i predispozicijama. Studenti mogu dobiti povratnu informaciju o mjerama provedenim na temelju njihovih mišljenja i prijedloga za poboljšanje kvalitete studiranja i rješavanja problema koji ih se tiču.

Konzultativni sastanak studenata s prodekanicom za integrirani studij i studente izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj (u sredini) i voditeljicom referade za integrirani studij V. Pavičić, prof. (druga zdesna nalijevo) u okviru rada Ureda za studente.

Aktivnosti Ureda su:
- individualno i grupno savjetovanje
- pomoć u izvršavanju nastavnih obaveza
- praćenje pojedinačnih prava i interesa studenata
- rješavanje problema u odnosima s nastavnicima i suradnicima Fakulteta
- rješavanje specifičnih potreba studenata
- pružanje informacija nastavnom osoblju o načinima prilagodbe nastave studentima s invaliditetom.

Osnivanjem Ureda, uz mentorski sustav, uspostavljeno je funkcioniranje savjetodavnog mehanizma za studente, koji pridonosi uspješnijem savladavanju studijskog programa.
Ak. god. 2011./2012. u Uredu za studente intenziviran je rad na povećanju postignuća na svim studijskim predmetima. U sklopu tih aktivnosti, na inicijativu studenata, usklađeno je ocjenjivanje nekih od nastavnih programa na temelju javnih, adekvatnih i jednoznačnih kriterija i pravila koja se dosljedno primjenjuju. Studenti su u anketi imali priliku procijeniti svoje zadovoljstvo kvalitetom nastave nastavnika i asistenata na svakom pojedinom kolegiju te izvedbu kolegija u cjelini i na taj način upozoriti na nedostatke i poteškoće u nastavi i utjecati na poboljšanje kvalitete.
Ured za studente stalno je aktivan i otvoren za sva studentska pitanja, a priprema i tiskane publikacije za studente.

8. Promjene načina upisa u prvu godinu studija

U ak. god. 2006./2007. na Sveučilištu se razrađuje novi sustav participacije školarine za studente koji sami plaćaju studij. Dotadašnji sustav, u kojemu su studenti plaćali jednak iznos školarine, nakon usuglašavanja na razini Fakulteta zamjenjuje se modelom tzv. linearne participacije u školarini. Prema njemu prvih 45 pristupnika studiralo je teret MZOŠ-a, a od 46. do 105. mjesta svaki pristupnik plaćao je participaciju višu za 154,00 kn. Od 106. do 125. mjesta plaćali su puni iznos participacije od 9.240,00 kn. Strani državljani (pet upisnih mjesta) plaćali su puni iznos participacije od 9.240,00 kn svaku godinu studija. To je svakako bila velika novost, jer se prema tom modelu visina participacije određivala na temelju uspjeha u razredbenom postupku za studente prve godine studija. Novi model predviđao je i dodatne poticaje za promicanje kvalitetnijeg studiranja, kao što je izrada liste reda prvenstva za studente viših godina studija, i to na temelju prosjeka ocjena i ECTS bodova. Model participacije školarine uveden je za studente koji su studij upisali ak. god. 2007./2008. Prema sadašnjem modelu participacije u školarini studenti koji po prvi puta upisuju studij, studiraju na teret MZT-a, a svaku sljedeću upisnu godinu prema ostvarenim ECTS bodovima, a u skladu s Odlukom Vlade RH i Senata Sveučilšta u Zagrebu.
Studenti su se do 2009. upisivali na temelju rezultata razredbenog postupka. U tom je razdoblju, ponajprije od 2003., zbog općega stanja u društvu, pada standarda i sl., zainteresiranost za studij veterine smanjena. Naime, broj prijavljenih studenata u prvom upisnom krugu bio je malen, pa nakon provedenog postupka nismo uspijevali upisati dovoljan broj studenata s obzirom na odobrenu kvotu. Stoga smo gotovo svake godine organizirali više razredbenih postupaka da bismo popunili upisnu kvotu. Razlozi takva smanjenja zainteresiranosti mogu biti vezani uz duljinu studija, kao i uz opsežnost i složenost programa, loše predznanje pristupnika koje onemogućuje upis na studij veterinarske medicine, troškove školarine, preusmjerivanje dosadašnjih isključivo veterinarskih poslova u druge djelatnosti te smanjenje stočnoga fonda, što negativno utječe na zapošljavanje doktora veterinarske medicine. Jedan je od razloga bila i neodgovarajuća informiranost srednjoškolaca (izuzev srednjih veterinarskih škola) o studiju veterine te o mogućnostima zapošljivosti nakon stjecanja diplome. Stoga je u proteklom razdoblju više sredstava i rada uloženo u promidžbu studija veterinarske medicine i općenito veterinarskog poziva. U srednje škole i gimnazije u Hrvatskoj slani su promotivni materijali te su u školama naši predstavnici promovirali Fakultet i studij veterinarske medicine. Također se organizira Dan otvorenih vrata s ciljem upoznavanja učenika s radom Fakulteta, a Fakultet redovito sudjeluje i na Smotri Sveučilišta u Zagre-

bu gdje se predstavlja na suvremen i često vrlo originalan način. Zasad Fakultet ima dovoljno prijavljenih kandidata da popuni upisnu kvotu od 150 studenata godišnje za studij na hrvatskom jeziku. Pritom treba spomenuti da prema podacima za ak. god. 2014./2015., najveći broj kandidata dolazi na studij iz gimnazija (više od 92 %), odnosno mali je broj kandidata strukovnih srednjih škola (8 %).

S obzirom na neodgovarajući status veterinarske struke u državi, sa sve većim sužavanjem kompetencija, malenih plaća netom završenih veterinara u veterinarskim organizacijama i stoga odlazak diplomiranih doktora veterinarske medicine u inozemstvo, pitanje je hoće li interes za studij veterine i dalje ostati na ovoj razini.

Od ak. god. 2009./2010. studenti upisuju studij veterinarske medicine na temelju uspjeha postignutog u srednjoškolskom obrazovanju i rezultata državne mature. Upis se ostvaruje isključivo prema redoslijedu na rang-listi Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO) u okviru odobrene kvote MZOŠ-a. Rang-lista za upis na studij sastavlja se prema bodovima koje prijavljeni kandidati ostvare, i to iz sljedećih kategorija:

a. uspjeh u srednjoj školi (do 370 bodova)
b. položeni ispiti na državnoj maturi
    1. obvezni predmet Hrvatski jezik – razina B (do 150 bodova)
    2. obvezni predmet Matematika – razina B (do 50 bodova)
    3. obvezni predmet strani (ili klasični) jezik – razina B (do 100 bodova)
    4. izborni predmeti Biologija ili Fizika ili Kemija (do 300 bodova)

    Uvjet za upis na studij jest postignut uspjeh barem na jednome od navedenih predmeta pod točkom 4. Ako je kandidat uspješno završio dva ili više navedenih predmeta, boduje se onaj predmet iz kojega je ostvario najbolji uspjeh.
c. Provjera posebnih sposobnosti – tijekom četverogodišnjeg obrazovanja kandidat mora odslušati bar po dvije godine nastave iz biologije, kemije i fizike.
d. Dodatna postignuća učenika – osvojeno jedno mjesto od prva tri mjesta na državnom ili međudržavnom natjecanju iz biologije ili kemije ili fizike ili strukovnih predmeta veterinarskih škola (do 30 bodova)

Na državnoj maturi svaki pristupnik može postići najviše 1000 bodova. Svaki fakultet autonomno odabire kako će rasporediti bodove na temelju ocjena koje učenik donosi iz srednje škole, na temelju uspjeha na ispitima obveznih predmeta državne mature (hrvatski jezik, matematika, engleski jezik) te na temelju ocjena iz izbornih predmeta na državnoj maturi.

Senat Sveučilišta u Zagrebu je 18. siječnja 2011. utvrdio indikativne kriterije za određivanje upisnih kvota. Ti su kriteriji dopusnica, potreba, ljudski resursi, prostorni kapaciteti i pozitivna studentska procjena. Fakultetsko vijeće na temelju pojedinih kriterija (potreba te prostorni i kadrovski kapaciteti) predlaže Senatu upisnu kvotu za pojedinu akademsku godinu, koja trenutačno iznosi 145 studenata hrvatskih državljana i 5 stranih državljana.

Fakultetsko je vijeće 21. rujna 2011. prihvatilo promjenu dosadašnjih razina iz predmeta koji se traže na državnoj maturi za pristupnike koji žele upisati Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u ak. god. 2012./2013. Prihvaćene su sljedeće razine iz predmeta:

1. ispit iz Hrvatskog jezika razina A umjesto razine B
2. ispit iz Matematike razina B isto kao ranija razina
3. ispit iz Stranog jezika razina A umjesto razine B.

Fakultetsko je vijeće 20. listopada 2015. prihvatilo promjenu upisnih kriterija za upis u prvu godinu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine u ak. god. 2016./2017. tako da je umjesto niže B-razine provjere znanja na obvezni završni pismeni ispit državne mature za Matematiku, uvedena viša, A-razina.

Od ak. god. 2018./2019. Fakultet je izmijenio uvjete upisa uvođenjem testa psihomotoričkih sposobnosti radi povećanja prediktivne valjanosti selekcijskog postupka. U okviru rang-liste za upis studenata prve godine studija rezultat testa boduje se dodatnom provjerom specifičnih znanja, vještina i sposobnosti. U tu svrhu provodi se individualno testiranje psihomotoričkih sposobnosti koje se sastoji od dva dijela: ispitivanja prostornih sposobnosti testom papir-olovka te ispitivanja manualne spretnosti. Testiranje se obavlja na Veterinarskom fakultetu u suradnji s Katedrom za opću psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a rang-lista poretka sastavlja se na temelju prijava kandidata preko sustava Državne mature.

U posljednje se vrijeme sve više ističe problem prekidanja školovanja nakon prve godine studija. Na prvi pogled moglo bi se reći da tek dolaskom na studij studenti uočavaju da ih takva vrsta studija ne zadovoljava. Ipak, vjerojatnije je da je u mnogo slučajeva pravi razlog upisa bio stjecanje studentskih prava bez obzira na studijski program te mogućnost prelaska na drugi studij unutar biomedicinske grupacije. Tako studenti koji ne uspiju upisati svoj prvi izbor studija (medicina, stomatologija i dr.), upisuju veterinu kao drugi ili treći izbor i zadržavaju se samo godinu dana, a potom se vraćaju prvom izboru. Prema samoanalizi Veterinarskoga fakulteta za vanjsku prosudbu AZVO-a iz 2015. godine 26 % studenata ne upisuje drugu godinu nakon što završe prvu. To je očit primjer gubitka vremena i sredstava za Fakultet, pa se sve više razmišlja o ponovnom uvođenju prijemnog ispita, što bi trebalo osigurati upis motiviranih studenata. Osim toga naglašen je problem heterogenosti studentske populacije kada su u pitanju temeljna znanja iz kemije i fizike, što od nastavnika zahtijeva dodatan angažman. Uvođenje prijemnog ispita stoga bi smanjilo i opterećnost nastavnika te osiguralo da više vremena posvete izvrsnim studentima. Od studenata koji nastavljaju studij njih 80 % redovito upisuje drugu godinu, dok preostali ponavljaju prvu godinu.

9. Dan otvorenih vrata

Prva manifestacija pod nazivom Dan otvorenih vrata Veterinarskog fakulteta organizirana je 1992. u okviru programa Dana Sveučilišta i od tada se tradicionalno održava svake godine u mjesecu svibnju. Tom se prilikom posjetitelji, potencijalni studenti i njihovi roditelji, upoznaju s aktivnostima Fakulteta i veterinarske struke. U sklopu događanja posjetitelji u razgovoru sa studentima, upravom Fakulteta i nastavnicima dobivaju informacije o upisu, nastavnom programu i uvjetima studiranja te perspektivama zapošljavanja u struci. Program uključuje organizirani obilazak zavoda, klinika, muzeja i studentskih prostora Veterinarskoga fakulteta tijekom kojega se posjetiteljima demonstrira i rad sa životinjama.

U sklopu Dana otvorenih vrata 2015., 2016. i 2017. održana je manifestacija Noć knjige (vidi 4.14.3. Noć knjige), a 2017., 2018. i 2019. Dan otvorenih vrata organiziran je u sklopu Festivala znanosti (vidi 4.14.5. Festival znanosti).

Dekan prof. dr. N. Turk u prizemlju glavne zgrade Fakulteta s najmlađim posjetiteljima na Dan otvorenih vrata 2018. godine (ljubaznošću Z. Juginovića).

4.2.5. Pokretanje integriranog studija na engleskom jeziku

Ideja da se na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pokrene diplomski studij na engleskom jeziku pojavila se nakon uvrštavanja Fakulteta na EAEVE europsku listu pozitivno ocijenjenih fakulteta 2003., a sazrijevala je kako se Hrvatska približavala članstvu u Europskoj uniji. Pripreme za prijavu tog studijskog programa započele su ak. god. 2011./2012. kao dio programa dekana prof. dr. T. Dobranića. Radi usuglašavanja zajedničkog okvira prijave studijskog programa na engleskom jeziku održana su dva sastanaka radne skupine i sastanak s predstojnicima zavoda/klinika. Također je održan sastanak na Sveučilištu u Zagrebu s prorektoricom za studije i studente prof. dr. B. Divjak, pri čemu je uspostavljena suradnja sa Sveučilištem u postupku prijave studija na engleskom jeziku.
Sve aktivnosti u uvođenju novoga studijskog programa posebno su došle do izražaja nakon ulaska Hrvatske u EU, a time i ravnopravnog uključivanja hrvatskih visokoškolskih institucija u Europski prostor visokog obrazovanja (European Higher Education Area, EHEA), što je temelj za razvoj znanstveno-nastavnih programa, a zatim i bolje pozicioniranje Fakulteta na globalnoj razini. Izvedba studijskog programa na engleskom jeziku i rad u međunarodnom okruženju (tzv. internacionalizacija kod kuće) podići će vidljivost i ugled Fakulteta na međunarodnoj razini, povećati jezične i stručne kompetencije nastavnog osoblja uključenog u provedbu studija na engleskom jeziku, a u budućnosti će novodiplomirani strani studenti promovirati našu ustanovu u zemljama gdje se budu zapošljavali stvarajući tako našu Alumni mrežu. Smatramo, nadalje, da će uspostava studijskog programa na engleskom jeziku dovesti do poboljšanja izvedbe oba studijska programa (tzv. natjecanje unutar kuće).
Stoga su ak. god. 2013./2014. intenzivirane aktivnosti za izradu studijskog programa na engleskom jeziku. Tako je na izvanrednoj sjednici Fakultetskog vijeća 13. veljače 2014. prodekanica za integrirani studij i studente prof. dr. K. Vlahović predstavila sve potrebne radnje i obrasce te dokumentaciju za vrednovanje studijskog programa na engleskom jeziku. Dokumentaciju je trebalo pripremiti prema Uputama za sastavljanje prijedloga preddiplomskih i diplomskih studijskih programa Povjerenstva Rektorskog zbora. Predloženi voditelji predmeta na engleskom jeziku dostavili su obrasce (opisi predmeta) za redovite i izborne predmete na engleskom i hrvatskom jeziku u tiskanom i elektroničkom obliku. Dostavljeni su i obrasci sa životopisima nastavnika i suradnika koji sudjeluju u izvedbi studijskoga programa (Obrazac 3 – Životopis nositelja predmeta). Također su prikupljene izjave nastavnika da su spremni izvoditi nastavu na engleskom jeziku. U postupku je bila izrada Obrasca 1 – Elaborata o studijskom programu, Obrasca 2 – koji se odnosi na opis kadrovskih i prostornih uvjeta za izvođenje studijskoga programa, Obrasca 4 – financijska analiza i Obrasca 5 – plan postupaka osiguranja kvalitete studijskoga programa.
Prijedlog nastavnog plana i programa studija na engleskom Vijeće je prihvatilo 27. svibnja 2015., a koncipiran je kao program istovjetan onome na hrvatskom jeziku.
Broj redovitih i izbornih predmeta te tri usmjerenja u potpunosti suistovjetni na oba studijska programa. Diploma je jednakovrijedna s diplomom koju dobivaju studenti koji završe hrvatski studijski program. Studijski program na engleskom jeziku ima prikazane ishode učenja te opisane kvalifikacije koje su javno objavljene u dopunskoj ispravi o studiju (*Diploma Supplement*).
U sljedećim zemljama Europske unije postoje i izvode se studijski sveučilišni programi veterinarske medicine u cijelosti na engleskom i/ili francuskom jeziku: Slovačka (Košice), Mađarska (Budimpešta), Češka (Brno), Poljska (Varšava), Estonija (Tartu), Letonija (Riga), Litva (Kaunas), Bugarska (Sofija, Stara Zagora) i Rumunjska (Cluj-Napoca Bukurešt).
Prijedlog studijskog programa recenzirala je Radna skupina za studijske programe, a nakon što ga je prof. dr. K. Vlahović predstavila te je donesena i Odluka o pokretanju postupka na Vijeću područja, on se prihvaća i upućuje Senatu i Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje. Senat Sveučilišta u Zagrebu odlukom od 8. prosinca 2015. prihvatio je studijski program na engleskom jeziku. MZOŠ je dopusnicu za studij izdao 11. svibnja 2016. godine.
Fakultet je nominirao voditeljem engleskog studija prof. dr. J. Grizelja te uspostavio službu studijskog referenta u studentskoj referadi koja će se baviti isključivo stranim studentima i njihovim studijskim i studentskim obvezama i potrebama. U travnju 2018. poslovi vezani za studij na engleskom jeziku prelaze u nadležnost prodekana imenovanjem prof. dr. J. Grizelja na tu funkciju.
Strani studenti organizirani su u udruzi *Vet Society* koja je otvorena za članstvo i domaćim studentima, ima funkciju boljeg organiziranja studentskog života i potreba stranih studenata na Fakultetu, a već se istaknula svojim radom i aktivnostima na dobrobit studenata i Fakulteta.
Radi što bolje dostupnosti informacija o novom studiju pripremljen je Vodič za strane studente i promidžbeni letak te materijali s općim podacima o studiju. Ti su materijali dostupni na mrežnoj stranici Fakulteta na adresi: www.vef.unizg.hr/english/. Izrađeni su svi elektronički i tiskani obrasci istovjetni postojećima na hrvatskom studiju koji su nužni za izvedbu programa (prijavnice, ispričnice, prijepisi ocjena, potvrde o upisu i dr.). Izrađen je i priručnik za izvanfakultetsku nastavu na engleskom jeziku čija će izvedba biti moguća u Hrvatskoj ili izvan nje, u slučaju korištenja Erasmus stipendije za stručnu praksu. Jednako tako, uz priručnik se nalaze pripremljeni obrasci s obvezama studenata kojih se moraju pridržavati za vrijeme boravka u drugoj ustanovi.

Promidžbeni letak s općim podacima o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine na engleskom jeziku (arhiva Fakulteta).

Uvodna riječ prodekana za međunarodnu suradnju i studij na engleskom jeziku prof. dr. J. Grizelja studentima prvog semestra integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na engleskom jeziku dana 23. rujna 2019. godine.

U vrijeme trajanja studija studenti mogu upisati i pohađati nastavu na drugim veterinarskim fakultetima s kojima naš fakultet ima sklopljen bilateralni međuinstitucijski Erasmus sporazum u ukupnom trajanju do 24 mjeseca. Prvu godinu studija na engleskom jeziku prema sadašnjoj kvoti može upisati 25 studenata, a školarina iznosi 9.000 EUR po akademskoj godini.

Prema uvjetima natječaja za upis na studij veterinarske medicine na engleskom jeziku mogu se prijaviti kandidati sa sljedećim stupnjevima prethodnog obrazovanja:

- Kandidati koji su završili sveučilišno obrazovanje izvan RH (ili njegova završna godina; koledž ili sveučilišni studij prirodoslovne usmjerenosti s biologijom, kemijom ili fizikom kao glavnim predmetom studija).
- Kandidati koji su najmanje četverogodišnje srednje obrazovanje završili izvan RH, u državi koja ima uspostavljen sustav vanjskoga vrjednovanja srednjega obrazovanja, mogu se prijaviti na Veterinarski fakultet u RH, pri čemu se njihovi rezultati završnih ispita priznaju kao rezultati ispita državne mature.
- Kandidati koji su najmanje četverogodišnje srednje obrazovanje završili izvan RH, a položili su SAT *Reasoning Test* čiji rezultati služe za rangiranje pri upisu na studijski program na engleskom jeziku Veterinarskog fakulteta.
- Kandidati koji su najmanje četverogodišnje srednje obrazovanje završili u RH, pri čemu se njihovi rezultati završnih ispita priznaju kao rezultati ispita državne mature, ali moraju ispuniti i poseban uvjet, a to je certifikat koji dokazuje dobro savladan govor i pismo engleskog jezika (*Test of English as a Foreign Language* (TOEFL), *International English Language Testing System* (IELTS) ili *Certificate in Advanced English* (CAE)) ili bilo koji drugi dokument koji potvrđuje razumijevanje i znanje engleskog jezika, ako nisu slušali srednjoškolski program na engleskom jeziku.
- Kandidati koji su najmanje četverogodišnje srednje obrazovanje završili izvan RH, u državi koja nema uspostavljen sustav vanjskoga vrednovanja srednjega obrazovanja.

Akademska izvrsnost i ostvarene ocjene, posebice iz prirodnih predmeta, prioritetni su kriteriji za odabir kandidata, uz ostale uvjete navedene u Natječaju.

Prva generacija studenata upisana je ak. god. 2016./2017. i činilo ju je osmero studenata iz zemalja EU i svijeta. Prema prvim objektivnim pokazateljima studenata i nastavnika, studij i realizacija nastavnog programa u prvoj akademskoj godini pokazali su se vrlo zahtjevnima, ali i uspješnima, i za strane studente i za nastavno i tehničko osoblje. Većina je studenata ostvarila minimalne kriterije za redoviti upis druge godine. Za upis druge i treće generacije studenata zabilježen je mnogo veći interes u usporedbi s prvom generacijom te je u ak. god. 2017./2018. upisano 16 studenata, a već je ak. god. 2018./2019. popunjena kvota od 25 studenata. Dosad upisani studenti dolaze iz 20 zemalja Europe i svijeta. Pokretanjem studija veterinarske medicine na engleskom jeziku Veterinarski se fakultet pokazao kao jedna od predvodničkih karika Sveučilišta u Zagrebu, koja je spremna strateške smjernice Sveučilišta, kao što je internacionalizacija, provesti u djelo. Tako je ostvarena jedna od dugoročnih strateških smjernica koja Fakultetu daje dodatnu sigurnost za daljnju opstojnost i razvoj te priliku da se i na ovaj način pokaže kao vodeća visokoškolska veterinarska institucija u regiji.

U smislu veće vidljivosti ovog studijskog programa Fakultet je uspostavio profesionalnu suradnju s nekoliko Agencija koje regrutiraju potencijalne kandidate u regijama Europe i svijeta te tradicionalno emitiraju kandidate za studij u inozemstvu (UK, Irska, Njemačka i srednja Europa, Skandinavija, Izrael, Grčka, Cipar). Očekujemo da će studij u sljedećim godinama nastaviti trendom daljnjeg rasta i sve većeg broja prijava što će nam biti najbolja potvrda da se studij izvodi na visokoj razini kvalitete koju će prepoznati nove generacije kandidata.

4.2.6. Dinamika studiranja na integriranom studiju od 2005. do 2019. godine

Od uvođenja integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine prema Bolonjskom procesu te zaključno s ak. god 2018./2019., zbog manje upisne kvote upisano je 13 % manje brucoša u odnosu na prethodno razdoblje (1991. – 2004), pri čemu je nastavljen trend upisa većeg broja studentica u odnosu na studente. Taj se broj osobito bilježi od ak. 2010./2011., da bi ak. god 2018./2019. od ukupnog broja 149 upisanih studenata omjer bio 80,5 : 19,5 % u korist ženske populacije (tablica 84.).

U Hrvatskoj studentice čine većinu studentskog tijela (57,3%) (Državni zavod za statistiku 2012), što je u skladu s trendom u EU-27 državama gdje studentice u prosjeku čine 55% studentskog tijela (Eurydice 2010: 102). No, usprkos relativnoj ujednačenosti sastava studentskog tijela prema spolu na općoj razini, identificirane su horizontalne (područja znanosti) i vertikalne (tip i razina studija) nejednakosti u zastupljenosti prema spolu.

U pogledu horizontalne dimenzije nejednakosti postoje razlike u udjelu studenata i studentica s obzirom na područje studija. Prema EUROSTUDENT podacima za Hrvatsku (Farnell i sur., 2011), muškarci češće odabiru tehničke znanosti: 68% studenata tehničkih znanosti su muškarci, dok studentice čine većinu studentskog tijela u ostalim područjima znanosti, posebno humanističkim znanostima (78%). Studentice većinu čine i u društvenim znanostima (70%), studijima s umjetničkog područja (69%) te biomedicinskim znanostima (68%). U prirodnim znanostima studentice čine 63% studentskog tijela, a u biotehničkim znanostima 59%. Jedno od objašnjenja niže participacije muškaraca u visokom obrazovanju je i njihova veća zastupljenost u trogodišnjim strukovnim srednjoškolskim programima (65%, odnosno gotovo dvije trećine), dok je veća prisutnost djevojaka u sveučilišnom obrazovanju vezana i uz njihovu veću zastupljenost u gimnazijskom obrazovanju (63%).

*U pogledu vertikalne nejednakosti studentice su u Hrvatskoj zastupljenije na sveučilišnim studijima pri sveučilištu, ali i na stručnim studijima pri sveučilištima (63%), dok su studenti zastupljeniji na stručnim studijima pri javnim (52%) i privatnim veleučili*štima ili visokim školama (56%) (izvor: Farnell, T., T. Matković, K. Doolan, M. Cvitan (2014.): Socijalna uključivost visokog obrazovanja u Hrvatskoj: analiza stanja. Institut za razvoj obrazovanja, Zagreb).

U stogodišnjoj povijesti Fakulteta ostat će zabilježena promocija završenih studenata integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine održana 29. ožujka 2019., kada su po prvi puta promovirane isključivo doktorice veterinarske medicine. Tog dana je, naime, promovirano 20 završenih studentica bez ijednog muškog kolege, što govori u prilog činjenici koliko se udio žena u praktičnoj veterini i veterinarstvu u nas značajno promijenio.

Prema tablici 84. znatno se smanjuje ukupan broj diplomiranih studenata (1275) u odnosu na upisane kandidate (1961). Dok je 14 akademskih godina prije uvođenja Bolonjskog procesa (1991./1992. – 2004./2005.) od ukupno upisanih uspješno studij završilo 97,80

Tablica 84. Podaci o upisanim i diplomiranim studentima te prosjeku ocjena i prosječnom trajanju studija od ak. god 2005./2006. do 2018./2019.

Akademska godina (od 1. 10. do 30. 09.)	Broj upisanih studentica na I. godinu	Broj upisanih studenata na I. godinu	Ukupan broj upisanih polaznika na I. godinu	Broj diplomiranih studentica	Broj diplomiranih studenata	Ukupan broj diplomiranih studenata i studentica	Prosjek ocjena na kraju studija	Prosjek trajanja studija u god.
2005./2006	68	84	152	46	57	103	3,68	9
2006./2007.	63	48	111	59	52	111	3,54	10
2007./2008.	76	56	132	30	67	117	3,65	10
2008./2009.	88	51	139	43	50	93	3,65	10
2009./2010.	86	46	132	48	45	93	3,70	10
2010./2011	87	41	128	62	49	111	3,89	9
2011./2012.	95	35	130	36	39	75	4,06	8
2012./2013.	117	37	154	63	37	100	3,84	8
2013./2014.	119	31	150	24	21	45	3,93	10
2014./2015.	114	33	147	62	30	92	3,98	9
2015./2016.	116	29	145	49	19	68	3,83	10
2016./2017.	108	34	142	67	35	102	3,85	9
2017./2018.	122	28	150	36	19	85	3,79	8
2018./2019.	120	29	149	63	17	80	4,01	7
Σ	1379	582	1961	688	537	1275	3,81*	9,07*

*prosjek

% studenata, u sljedećih je 14 akademskih godina (2005./2006. – 2018./2019.) studij završilo svega 65 %. Tako veliko smanjenje broja završenih doktora veterinarske medicine ponaprije je uzrokovano gubitkom studenata nakon završetka prve godine studija, kada se više od 20 % studenata ispisuje radi upisa prvog izbora studija (medicina, stomatologija i dr.), o čemu smo govorili.

Prema podacima Istraživanja o obrazovnim i radnim karijerama provedenog krajem 2008. godine u kojem je prikupljen skup informacija o tijeku studiranja i razlozima odustajanja od studija od populacijski reprezentativnog uzorka mladih koji su unazad pet godina završili obrazovanje (među njima i osobe koje nisu završile studij) udio mladih koji su upisali neki sveučilišni studij te su ga uspješno završili bio je 62%. Iako je trenutna stopa završavanja studija i dalje nepovoljna u okviru zemalja OECD-a (Education at a Glance, 2009), nalazi ukazuju na značajno manju stopu odustajanja od studija u usporedbi s institucionalnim procjenama za razdoblje do 2005. godine (MSES, 2007; World Bank, 2008), prema kojima je tek između 33% i 40% studenata završavalo upisani studij. (izvor: Farnel, T., T. Matković, K. Doolan, M. Cvitan (2014.): Socijalna uključivost visokog obrazovanja u Hrvatskoj: analiza stanja. Institut za razvoj obrazovanja, Zagreb).

Prosjek ocjena diplomiranih studenata poboljšao se u odnosu na prethodno razdoblje te je iznosio 3,81 uz raspon od 3,54 do 4,06. Povećanje prosjeka bilježi se zbog novog sustava ocjenivanja.

Od ak. god. 2005./2006. do 2018./2019. prosječno trajanje studija bilo je 9,07 godina, uz raspon od 8 do 10 godina. Pritom treba uzeti u obzir da je studij produljen na 6 godina, što znači da je studentima nakon apsolviranja potrebno još 3,2 godine da završe studij u odnosu na prethodno razdoblje, kada im je za to trebalo 4,3 godine. *Prosječno trajanje sveučilišnog studija na razini Republike Hrvatske generacije koja je diplomirala 2007. godine bilo je 6,8 godina* (izvor: Matković, T. (2009.): Pregled statističkih pokazatelja participacije, prolaznosti i režima plaćanja studija u Republici Hrvatskoj 1991. – 2007. Rev. Soc. Polit., str. 239-250). Treba naglasiti da su na duljinu prosječnog studiranja od deset godina u pojedinim akademskim godinama (tablica 84.) utjecali diplomirani studenti iz prije upisanih generacija, koji su odlučili završiti studij nakon dulje stanke.

4.2.7. Mobilnost studenata

Pravilnikom o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju Veterinarskoga fakulteta studentima je omogućen prelazak s drugog srodnog studija iste razine unutar EU-a. Prelazak studenata sa sastavnica Sveučilišta u Zagrebu ili s nekog drugog sveučilišta u RH također je reguliran tim pravilnikom, no takvi su slučajevi rijetki jer je naša ustanova jedini fakultet veterinarske medicine na nacionalnoj razini.

Prelazak studenata sa srodnih fakulteta veterinarske medicine se obavlja na temelju rješenja Fakulteta o priznavanju ostvarenih ECTS bodova, uz mišljenje ECTS koordinatora Fakulteta i suglasnost prodekana za integrirani studij i studente. Studenti koji studiraju na sveučilištu izvan RH stječu pravo prelaska na Fakultet prema utvrđenom zakonu uz uvjete koje odredi Fakultet. Zbroj prelaznika i vlastitih studenata ne može biti veći od kapaciteta Fakulteta. Tako je, primjerice, Fakultetsko vijeće na svojoj sjednici održanoj 18 siječnja 2019. donijelo odluku da se zbog popunjenosti kapaciteta ne prihvaća upis studenata prelaznika s veterinarskih fakulteta i srodnih fakulteta izvan RH na integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine za akademsku godinu 2019./2020.

Prelazak studenata s veterinarskih fakulteta i srodnih fakulteta izvan RH obavlja se na temelju rješenja o priznavanju razdoblja studiranja koje donosi Ured za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija Sveučilišta u Zagrebu. Ured prima zahtjeve za akademsko priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija tijekom cijele godine, ali rokovi upisnog postupka propisani su natječajem koji objavljuje Sveučilište u Zagrebu odnosno sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Nakon podnošenja zahtjeva za akademsko priznavanje razdoblja studija započetoga u inozemstvu, a u svrhu nastavka i završetka studija na sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, treba se javiti sastavnici Sveučilišta radi podnošenja molbe za prijelaz odnosno nastavak i završetak studija započetog u inozemstvu. Ured prima zahtjeve tijekom cijele godine, ali svaka sastavnica Sveučilišta u Zagrebu internim odlukama propisuje rokove za podnošenje molbi za određenu akademsku godinu.

Uvjete nastavka studija utvrđuje Povjerenstvo za integrirani studij na temelju mišljenja voditelja odgovarajućih predmeta i s obzirom na stupanj usklađenosti i kvalitetu programa, otvorenost europskoga akademskog prostora i zakonski okvir u RH. Prelazak se može ostvariti samo od druge godine studija uz uvjet da pristupnik priloži potvrdu o poznavanju hrvatskoga jezika s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Studenti sa srodnih fakulteta iz biomedicinske grupacije u RH mogu prijeći ako postoji podudarnost nastavnih planova i programa za stjecanje zvanja doktora veterinarske medicine. Povjerenstvo za diplomsku nastavu dužno je utvrditi podudarnost nastavnih planova i programa te odrediti uvjete prelaska na osnovi mišljenja voditelja predmeta, u skladu s odredbama Pravilnika, te mišljenja ECTS Fakultetskog koordinatora o priznavanju ECTS bodova. Opći uvjet za prelazak s drugih srodnih fakulteta jest da student ima položene ispite i da je ispunio uvjete upisa u višu akademsku godinu na visokom učilištu s kojega prelazi.

Odluku o prelasku donosi dekan na prijedlog Povjerenstva za integrirani studij, najkasnije pet dana prije početka nove akademske godine, ovisno o popunjenosti kapaciteta i opravdanosti prelaska. Ispiti položeni na matičnom visokom učilištu i priznati rješenjem Fakulteta ulaze u evidenciju položenih ispita s izvornim nazivom predmeta, izvornim ocjenama i izvorno stečenim ECTS bodovima. Fakultet odlučuje na koji će se način te ocjene i ECTS bodovi ubrajati u ukupni zbroj bodova potreban za stjecanje akademskog naziva na Fakultetu. Student prelaznik mora se upisati do završetka upisnog roka odnosno u roku od osam dana nakon primitka rješenja o prelasku, i to pod jednakim uvjetima kao i studenti Fakulteta.

Horizontalna mobilnost unutar Sveučilišta omogućuje studentima da u skladu sa studijskim programom upisuju pojedine predmete drugih sveučilišnih studija na Sveučilištu, koji se ne izvode na Veterinarskom fakultetu. Upis predmeta odobrava prodekan za integrirani studij i studente i ECTS koordinator na Fakultetu, uz suglasnost ECTS koordinatora sastavnice na kojoj se izvodi predmet i nositelja predmeta. Odobrenje se izdaje u obliku posebne potvrde u kojoj se navodi naziv predmeta i utvrđuje bodovna vrijednost predmeta (ECTS). Ostvareni ECTS bodovi priznaju se kao da su ostvareni u okviru studijskog programa na Fakultetu, a bodovna vrijednost predmeta odgovara onoj koju taj predmet ima na studiju, odnosno programu u okviru kojega se izvodi. Predmet koji student pohađa na drugom fakultetu upisuje se u studentsku ispravu. Voditelj predmeta potvrđuje ispunjenje studentskih obveza upisom ECTS bodova i ocjene te svojim potpisom u studentsku ispravu. ECTS bodovi stečeni na drugom studijskom programu dokazuju se podnošenjem na uvid ovjerenog prijepisa ocjene (ECTS bodova) ili ovjerene studentske isprave.

Jednako tako i studenti sa srodnih studijskih programa mogu upisivati pojedine predmete studijskog programa Fakulteta koji se ne izvode na njihovu matičnom fakultetu. Fakultet prije upisa u akademsku godinu objavljuje popis predmeta uz potrebne ulazne kompetencije koje mogu upisati studenti s drugog fakulteta. Broj studenata koji mogu upisati pojedini predmet ograničen je kapacitetom Fakulteta, o čemu odlučuje dekan na prijedlog voditelja predmeta. Upis i slušanje predmeta na Fakultetu odobravaju osoba odgovorna za studijski program i ECTS koordinator potvrdom u kojoj se navodi naziv predmeta i utvrđuje bodovna vrijednost predmeta (broj ECTS). Ostvareni ECTS bodovi priznaju se kao da su ostvareni u okviru matičnog sveučilišnog studija, a bodovna vrijednost predmeta odgovara onoj koju taj predmet ima na studiju veterinarske medicine. Troškove studiranja vezane uz mobilnost unutar Sveučilišta u Zagrebu uređuje Senat Sveučilišta u Zagrebu posebnom odlukom. Mobilnost studenata među sveučilištima u RH uređuje se na isti način kao i međunarodna mobilnost, općim aktom Sveučilišta u Zagrebu.

Detalj s ceremonije promocije diplomantica integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine održana 29. ožujka 2019. godine.

4.3. Poslijediplomski studiji
(prof. dr. Željko Pavičić)

4.3.1. Reorganizacija poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu

Nagli porast količine znanstvenih spoznaja i novi globalni pristupi visokoškolskoj naobrazbi u okviru općeprihvaćenog Bolonjskog procesa koji je formaliziran novim Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. zahtijevali su i temeljit preustroj poslijediplomskih studija, prije svega doktorskog studija. Prema novom zakonu treća razina sveučilišnog obrazovanja obuhvaća poslijediplomski sveučilišni studij u trajanju od tri godine, a njegovim se završetkom stječe akademski stupanj doktora znanosti. Novim su zakonom tako ukinuti magisteriji znanosti. Osim toga za sve razine sveučilišnog obrazovanja, pa tako i poslijediplomski studij, propisano je njihovo usklađivanje s europskim sustavom prijenosa bodova (ECTS).
Dotadašnje stručne poslijediplomske studije trebalo je organizirati kao poslijediplomske specijalističke studije u trajanju do dvije godine, čime se vraća prvotni termin *specijalistički* u ovu vrstu studija.
Izradi novog poslijediplomskog studija pristupa se ak. god. 2002./2003. Pritom su uzete u obzir primjedbe EAEVE-a koji u svom izvješću navodi da je poslijediplomska nastava na našem fakultetu rascjepkana u mnoge smjerove te da nema koordinacije među njima, što dovodi do neodgovarajućeg korištenja znanstvene opreme i manjkavosti u naobrazbi studenata. Osim toga u obzir je uzeto i mišljenje Nacionalnog povjerenstva za vrednovanje učilišta koje je imenovao MZT i koje je radi prosudbe kvalitete izvođenja nastave posjetilo Fakultet od 17. do 19. prosinca 2003. godine. Povjerenstvo je smatralo da se programi naših poslijediplomskih studija sadržajno često preklapaju ili su u nekim dijelovima čak istovjetni sadržajima u dodiplomskoj nastavi.
Uzevši u obzir te činjenice, na Fakultetu se pristupilo izradi novih programa poslijediplomskog studija koji je trebao biti organiziran prema ECTS bodovnom sustavu u skladu s Bolonjskim procesom. Prijedlozi novih programa poslijediplomskog studija, uz određene preinake, prihvaćeni su na izvanrednoj sjednici Fakultetskog vijeća 31. svibnja 2005. te upućeni Sveučilištu u Zagrebu na evaulaciju.
Osim novog programa poslijediplomskog doktorskog studija predloženi su i novi programi 11 specijalističkih studija.
U ak. god. 2004./2005. nisu bili raspisani natječaji za upis studenata u poslijediplomske studije po novim programima jer je trebalo pričekati recenzije. Time se ponovio slučaj iz ak. god. 1994./1995., kada se zbog obnavljanja programa također jedna generacija studenata nije upisala na poslijediplomske studije.
O pozitivno ocijenjenim programima Sveučilište je izvijestilo 19. prosinca 2005. godine. Ujedno je dostavilo recenziju u kojoj se predlaže da se nastava na doktorskom studiju umjesto četiri semestra svede na tri semestra, što Fakultetsko vijeće na sjednici 18. siječnja 2006. nije prihvatilo. Prema preporuci MZOŠ-a od 25. studenoga 2005. moglo se započeti s izvedbom poslijediplomskih studija koji su formalno usklađeni s novim zakonom. Pritom je postavljen uvjet da studijski program odobri Senat Sveučilišta te MZOŠ-u uputi pisano jamstvo kojim potvrđuje da je studijski program usklađen s odredbama Zakona.
Na osnovi recenzije te očitovanja Fakultetskoga vijeća o recenziji i citirane preporuke MZOŠ-a Senat je 17. siječnja 2006. prihvatio prijedloge poslijediplomskog doktorskog i specijalističkih studija te ih uputio Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje (NVVO) na daljnji postupak. Time je nakon godinu dana stanke otvoren put za raspisivanje natječaja za upis studenata u poslijediplomske studije po novim programima u ak. god. 2005./2006.

U ak. god. 2006./2007. i 2007./2008. ponovno nisu raspisani natječaji jer se zbog administrativnog postupanja NVVO-a u vezi s očitovanjem Veterinarskoga fakulteta na recenzije oduljilo dobivanje novih dopusnica za izvođenje studijskog programa doktorskog studija. Konačno je na sjednici 7. svibnja 2008. NVVO donio zaključak kojim ministru preporučuje izdavanje dopusnice Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za izvođenje poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti. MZOŠ je izdao dopusnicu 23. svibnja 2008. na pet godina.
Ak. god. 2012./2013. pokrenut je postupak periodičnog unutarnjeg vrednovanja doktorskog studija te je krajem ljetnog semestra Sveučilištu dostavljen Elaborat o doktorskom studiju na Fakultetu. Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je 10. lipnja 2014. Izvješće Odbora za doktorske programe o rezultatu postupka periodičkog unutarnjeg vrednovanja doktorskog studija Veterinarske znanosti te potvrdilo da ispunjava sve uvjete za nastavak izvođenja i upis nove generacije doktorskih kandidata u ak. god. 2014./2015., uz obvezu pravodobnog postavljanja potpunih informacija o studiju i studijskom programu na mrežnu stranicu Sveučilišta.
U ak. god 2016./2017. predviđena je reakreditacija doktorskog studija Veterinarske znanosti. Tako je 5. prosinca 2016. Veterinarski fakultet

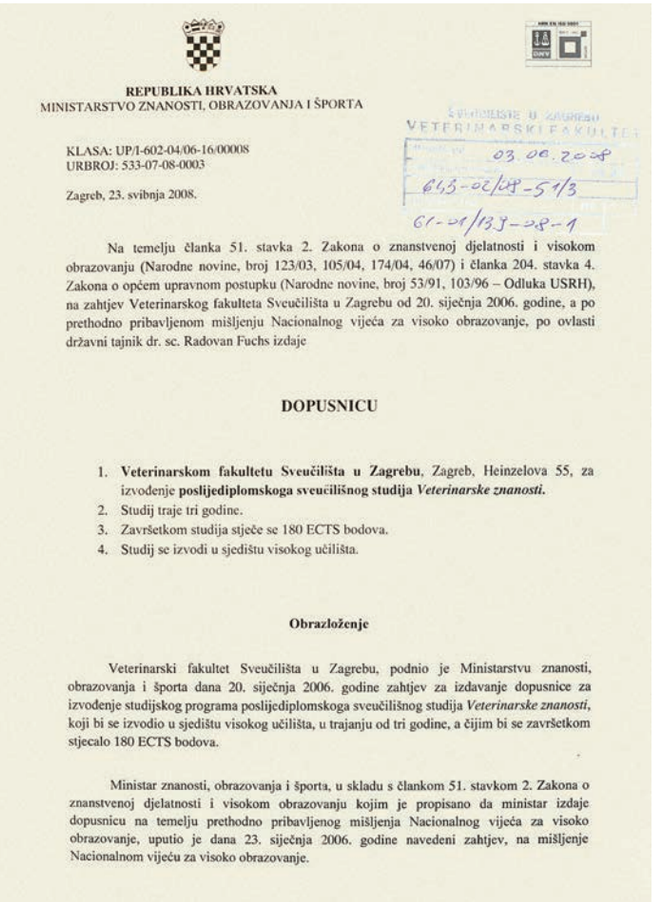

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

KLASA: UP/I-602-04/06-16/00008
URBROJ: 533-07-08-0003

Zagreb, 23. svibnja 2008.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU VETERINARSKI FAKULTET 03. 06. 2008 643-02/08-51/3 01-01/133-08-1

Na temelju članka 51. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 46/07) i članka 204. stavka 4. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 103/96 – Odluka USRH), na zahtjev Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 20. siječnja 2006. godine, a po prethodno pribavljenom mišljenju Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, po ovlasti državni tajnik dr. sc. Radovan Fuchs izdaje

DOPUSNICU

1. **Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu**, Zagreb, Heinzelova 55, za izvođenje **poslijediplomskoga sveučilišnog studija *Veterinarske znanosti.***
2. Studij traje tri godine.
3. Završetkom studija stječe se 180 ECTS bodova.
4. Studij se izvodi u sjedištu visokog učilišta.

Obrazloženje

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, podnio je Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa dana 20. siječnja 2006. godine zahtjev za izdavanje dopusnice za izvođenje studijskog programa poslijediplomskoga sveučilišnog studija *Veterinarske znanosti*, koji bi se izvodio u sjedištu visokog učilišta, u trajanju od tri godine, a čijim bi se završetkom stjecalo 180 ECTS bodova.

Ministar znanosti, obrazovanja i športa, u skladu s člankom 51. stavkom 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju kojim je propisano da ministar izdaje dopusnicu na temelju prethodno pribavljenog mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, uputio je dana 23. siječnja 2006. godine navedeni zahtjev, na mišljenje Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje.

Dopusnica Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za izvođenje poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti iz 2008. godine (arhiva Fakulteta).

posjetilo tročlano povjerenstvo AZVO-a u sastavu: prof. dr. D. Sargan sa Sveučilišta Cambridge, prof. dr. S. Held sa Sveučilišta Bristol i V. Drobnytska, doktorandica na Sveučilištu Greenwich. Povjerenstvo je temeljito pregledalo ustroj doktorskog studija, njegovu provedbu i prostore te održalo sastanke s doktorandima, mentorima i alumnima. U svibnju 2017. povjerenstvo je donijelo Izvješće o provedenom postupku reakreditacije doktorskoga studija, u kojemu je studij dobio visoku ocjenu i čime je preporučeno produljenje dopusnice za izvođenje doktorskog studija. Potvrdu da Fakultet ispunjava uvjete za izvođenje doktorskog studija MZO izdalo je 18. rujna 2017. godine.

Prema preporuci AZVO-a izrađen je Akcijski plan za unaprjeđenje kvalitete doktorskog studija Veterinarske znanosti za razdoblje od ak. god. 2017./2018. do ak. god. 2021./2022., koji je Fakultetsko vijeće prihvatilo 21. ožujka 2018. te ga je 20. lipnja 2018. prihvatio i AZVO. Uz Akcijski plan unaprjeđenja kvalitete uveden je i Plan razvoja doktoranda te Izjava o izvornosti doktorskoga rada, čime smo ispunili zahtjeve Etičkog savjeta Sveučilišta u Zagrebu.

Natječaj za upis na poslijediplomske specijalističke studije nije bio raspisan ak. god. 2006./2007. zbog istih razloga kao i za doktorski studij. MZOŠ je na prijedlog NVVO-a od prosinca 2006. do srpnja 2007. izdao dopusnice za sedam studijskih programa. Fakultetsko vijeće je 19. rujna 2007. odlučilo da se za ak. god. 2007./2008. raspiše natječaj za upis studenata u prvi semestar specijalističkih studija samo za studijske programe za koje je dobivena dopusnica. U međuvremenu su, nakon usuglašavanja studijskih programa s prijedlozima recenzenata, dobivene dopusnice za preostala četiri specijalistička studija, tako da se od ak. god. 2008./2009. raspisuje natječaj za 11 specijalističkih studija. Izmjene i dopune tih studija u okviru 20 % Vijeće je prihvatilo 23. listopada 2013., a Senat Sveučilišta 20. travnja 2014. godine. Prema izmjenama i dopunama specijalistički studiji mogu završiti izradom specijalističkog rada, ali i polaganjem završnog ispita. Upravo je ta mogućnost pridonijela znatnom smanjenju apsolvenata specijalističkih studija i poboljšanju uspješnosti završetka ovih studija kao i poboljšanju kvalitete. Tako su dodatno postroženi kriteriji za završetak studija, tražeći provjeru praktičnog rada kao jednog od ključnih elemenata za studije iz kliničkog područja specijalističkog usavršavanja.

Nakon toga ustrojeno je još pet poslijediplomskih studija. Vijeće je 17. veljače 2010. prihvatilo prijedlog za osnivanje i izvođenje poslijediplomskog specijalističkog studija Veterinarska patologija, 23. studenoga 2011. prijedlog specijalističkog studija Dobrobit životinja, 23. listopada 2013. prijedlog specijalističkih studija Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu i Sudsko veterinarstvo te 18. lipnja 2014. prijedlog za osnivanje specijalističkog studija Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava. Nakon prihvaćanja i na Senatu Sveučilišta te dobivanja dopusnice MZOS-a prvi natječaj za studij Veterinarska patologija raspisan je ak. god. 2011./2012., studij Dobrobit životinja ak. god. 2012./2013., a za studij Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu, Sudsko veterinarstvo i Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava ak. god. 2014./2015. Time je na Veterinarskom fakultetu ukupno ustrojeno 16 specijalističkih studija. Studiji se redovito osuvremenjuju i posljednje izmjene i dopune programa specijalističkih studija usvojene su na Fakultetskom vijeću ak. god. 2018./2019.

Opisanom konfiguracijom studijskih programa po vertikali u dosadašnjoj je praksi veterinarske djelatnosti u RH stvorena nužna znanstvena vertikala kojom se doktorima veterinarske medicine omogućuje nastavak studija na znanstvenoj doktorskoj i poslijediplomskoj specijalističkoj razini u području biomedicine i zdravstva, polju veterinarske medicine.

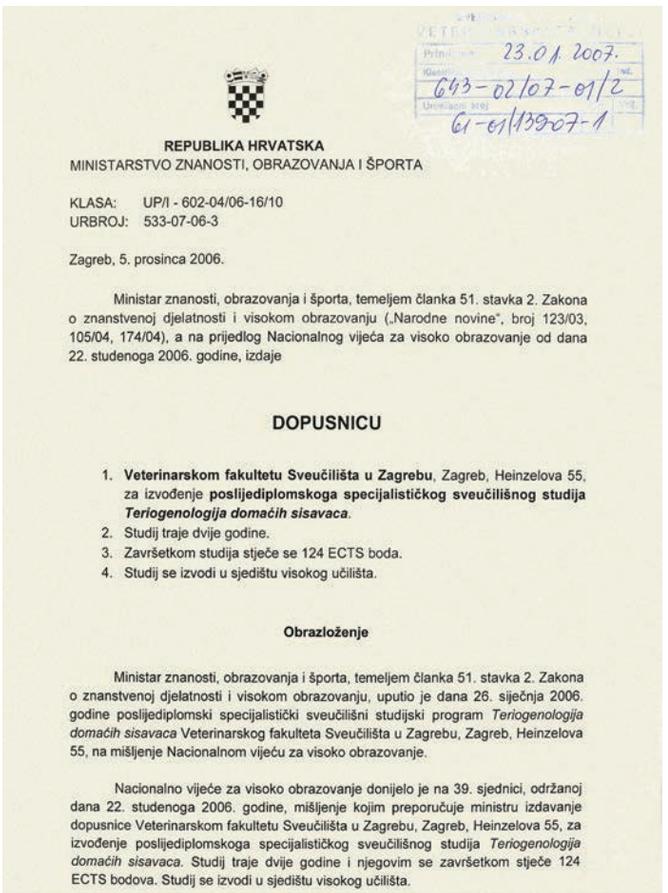

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

23.01.2007.
643-02/07-01/2
61-01/139-07-1

KLASA: UP/I - 602-04/06-16/10
URBROJ: 533-07-06-3

Zagreb, 5. prosinca 2006.

Ministar znanosti, obrazovanja i športa, temeljem članka 51. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine", broj 123/03, 105/04, 174/04), a na prijedlog Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje od dana 22. studenoga 2006. godine, izdaje

DOPUSNICU

1. **Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu**, Zagreb, Heinzelova 55, za izvođenje **poslijediplomskoga specijalističkog sveučilišnog studija *Teriogenologija domaćih sisavaca***.
2. Studij traje dvije godine.
3. Završetkom studija stječe se 124 ECTS boda.
4. Studij se izvodi u sjedištu visokog učilišta.

Obrazloženje

Ministar znanosti, obrazovanja i športa, temeljem članka 51. stavka 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, uputio je dana 26. siječnja 2006. godine poslijediplomski specijalistički sveučilišni studijski program *Teriogenologija domaćih sisavaca* Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Heinzelova 55, na mišljenje Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje donijelo je na 39. sjednici, održanoj dana 22. studenoga 2006. godine, mišljenje kojim preporučuje ministru izdavanje dopusnice Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Heinzelova 55, za izvođenje poslijediplomskoga specijalističkog sveučilišnog studija *Teriogenologija domaćih sisavaca*. Studij traje dvije godine i njegovim se završetkom stječe 124 ECTS bodova. Studij se izvodi u sjedištu visokog učilišta.

Dopusnica Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za izvođenje poslijediplomskog specijalističkog studija Teriogenologija iz 2007. godine (arhiva Fakulteta).

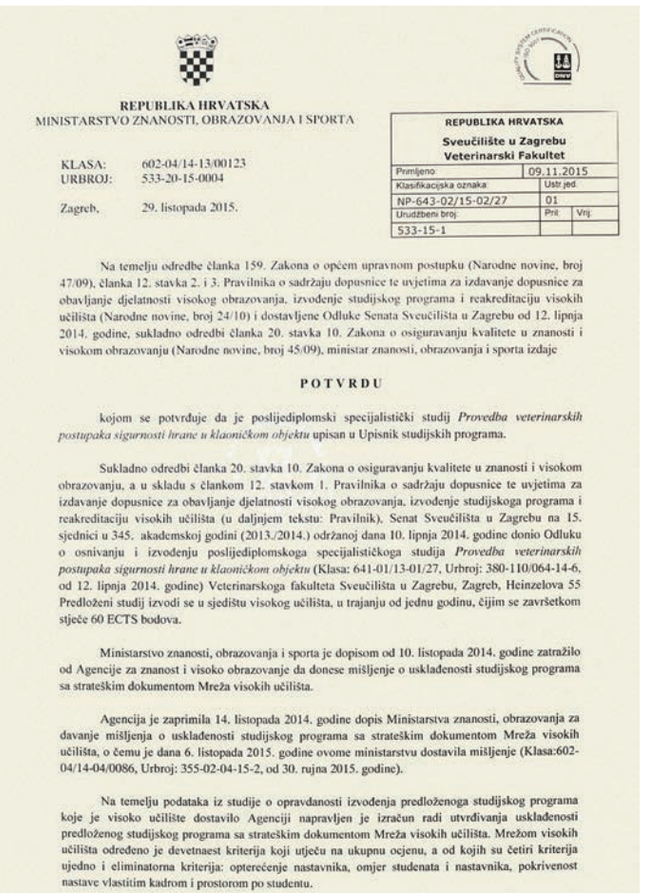

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I SPORTA

REPUBLIKA HRVATSKA
Sveučilište u Zagrebu
Veterinarski Fakultet

Primljeno	09.11.2015	
Klasifikacijska oznaka	Ustr.jed.	
NP-643-02/15-02/27	01	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.
533-15-1		

KLASA: 602-04/14-13/00123
URBROJ: 533-20-15-0004

Zagreb, 29. listopada 2015.

Na temelju odredbe članka 159. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), članka 12. stavka 2. i 3. Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (Narodne novine, broj 24/10) i dostavljene Odluke Senata Sveučilišta u Zagrebu od 12. lipnja 2014. godine, sukladno odredbi članka 20. stavka 10. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 45/09), ministar znanosti, obrazovanja i sporta izdaje

POTVRDU

kojom se potvrđuje da je poslijediplomski specijalistički studij *Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu* upisan u Upisnik studijskih programa.

Sukladno odredbi članka 20. stavka 10. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju, a u skladu s člankom 12. stavkom 1. Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskoga programa i reakreditaciju visokih učilišta (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Senat Sveučilišta u Zagrebu na 15. sjednici u 345. akademskoj godini (2013./2014.) održanoj dana 10. lipnja 2014. godine donio Odluku o osnivanju i izvođenju poslijediplomskoga specijalističkoga studija *Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu* (Klasa: 641-01/13-01/27, Urbroj: 380-110/064-14-6, od 12. lipnja 2014. godine) Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, Heinzelova 55 Predloženi studij izvodi se u sjedištu visokog učilišta, u trajanju od jednu godinu, čijim se završetkom stječe 60 ECTS bodova.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je dopisom od 10. listopada 2014. godine zatražilo od Agencije za znanost i visoko obrazovanje da donese mišljenje o usklađenosti studijskog programa sa strateškim dokumentom Mreža visokih učilišta.

Agencija je zaprimila 14. listopada 2014. godine dopis Ministarstva znanosti, obrazovanja za davanje mišljenja o usklađenosti studijskog programa sa strateškim dokumentom Mreža visokih učilišta, o čemu je dana 6. listopada 2015. godine ovome ministarstvu dostavila mišljenje (Klasa:602-04/14-04/0086, Urbroj: 355-02-04-15-2, od 30. rujna 2015. godine).

Na temelju podataka iz studije o opravdanosti izvođenja predloženoga studijskog programa koje je visoko učilište dostavilo Agenciji napravljen je izračun radi utvrđivanja usklađenosti predloženog studijskog programa sa strateškim dokumentom Mreža visokih učilišta. Mrežom visokih učilišta određeno je devetnaest kriterija koji utječu na ukupnu ocjenu, a od kojih su četiri kriterija ujedno i eliminatorna kriterija: opterećenje nastavnika, omjer studenata i nastavnika, pokrivenost nastave vlastitim kadrom i prostorom po studentu.

Dopusnica Sveučilišta u Zagrebu za izvođenje specijalističkog studija Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu iz 2014. godine (arhiva Fakulteta).

4.3.2. Doktorski studij Veterinarske znanosti

Doktorski program Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu jedini je program na nacionalnoj razini koji omogućuje poslijediplomsku doktorsku izobrazbu veterinara (dr. med. vet.), a traje tri godine, odnosno šest semestara. Poslijediplomski doktorski studij Veterinarske znanosti najviši je stupanj naobrazbe u vertikali veterinarskog obrazovanja, a oblikovan je prema načelima Bolonjske deklaracije, po uzoru na suvremene doktorske studije zapadnoeuropskih sveučilišta. U težnji za postizanjem što višeg stupnja izvrsnosti doktorski studij naglasak stavlja na metodološka, teoretska i praktična znanja te procese razvoja znanosti. Krajnji je cilj stvoriti i razviti autonomne istraživačke kapacitete koji su polaznicima studija nužna osnova za stvaranje akademske karijere ili karijere u poslovnom svijetu. Program obuhvaća napredna znanja iz veterinarske medicine. Zajedno s razvojnom strategijom RH i strategijom razvoja Fakulteta doktorski studij ima za cilj pridonijeti razvoju društva temeljenog na znanju.
Doktorski studij Veterinarske znanosti ustrojen je na prijedlog vizitacijskog tima EAEVE-a iz 2002. godine. On doktorandima omogućuje stjecanje znanja potrebnog za obavljanje istraživačkih djelatnosti u javnom i privatnom sektoru te pruža mogućnost zapošljavanja i u Hrvatskoj i u zemljama EU-a, posebice u javnom zdravstvu, odnosno realizaciju koncepta *Jednog zdravlja* koji, pod sloganom *One World – One Health*, u EU promoviraju sve zemlje članice.
Program novoga doktorskog studija organiziran je kao jedinstveni studij i usklađen je sa znanstvenom prepoznatljivošću Fakulteta. Ukinuta je organizacija studija po smjerovima u kojoj je pokretljivost studenata bila otežana ili ograničena prema zavodskoj pripadnosti. Novim je studijem studentima pruženo više mogućnosti u odabiru predmeta koji su u skladu s temom doktorskog rada. Osim ove interne fakultetske pokretljivosti studentu je omogućeno da određen broj ECTS bodova ostvari i pohađanjem potrebnih sadržaja na nekoj suradnoj istraživačkoj ustanovi.
Nastava se, prema novom programu, temelji na praktičnom radu u savladavanju najnovijih znanstvenih postupaka. Student se od prve godine uključuje u rad na znanstvenim projektima i upućuje na kontinuirano praćenje znanstvene literature kako bi mogao razvijati osoban kritički stav prema vlastitim rezultatima i idejama.
Osnovna je karakteristika novoga doktorskog studija program nastave iz širokog područja veterinarskih znanosti te njegova prilagodljivost temi pojedinačnog doktorskog rada. Studij obuhvaća tri bodovne skupine predmeta. Prvu skupinu čine temeljni metodološki predmeti (obvezni i izborni), koji su osnova znanstvenog rada. Oni pružaju osnovne spoznaje o tome kako pristupiti znanstvenom radu te omogućuju savladavanje osnovnih načela potrebnih za vođenje znanstvenog procesa. Drugu bodovnu skupinu čine granski usmjereni izborni predmeti, koje student može izabrati iz fonda od stotinjak ponuđenih predmeta. Oni osposobljavaju za teorijsko razumijevanje znanstvenih problema određenog užeg područja (grane) te ga upućuju na kreativnost u znanstvenom radu. Ti predmeti pružaju mogućnost sistematičnijeg ulaženja u znanstvenu problematiku u užim znanstvenim granama i daju praktičnu podlogu za uspješnu realizaciju tema određenog znanstvenog područja. Predmete iz te skupine student odabire u dogovoru s mentorom, a u skladu sa sadržajem disertacije (tablica 85.). Treća bodovna skupina obuhvaća znanstvenu aktivnost studenta tijekom studija, a odnosi se na objavljivanje znanstvenih radova u relevantnim znanstvenim časopisima te na njegovo aktivno sudjelovanje na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima.

Tablica 85. Popis obveznih i izbornih predmeta s brojem sati aktivne nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem ECTS bodova

Prva bodovna skupina: metodološki predmeti

Obvezni predmeti					
Naziv predmeta	Fond sati			Sati ukupno	Broj ECTS bodova
	Predavanja	Vježbe	Seminari		
Metode znanstvenoistraživačkog rada	16	8	6	30	4,0
Etika i dobrobit eksperimentalnog rada u veterinarskoj medicini	5		15	20	3,0
Statističke metode u veterinarskim istraživanjima	6	8	6	20	4,0
Informatika u biomedicini	3	12		15	2,0

Izborni predmeti					
Naziv predmeta	Fond sati			Sati ukupno	Broj ECTS bodova
	Predavanja	Vježbe	Seminari		
Enzimski sustavi stanice	15		10	25	1,5
Poredbena biokemija	14	2		16	3,5
Molekularno-biološka i biokemijska osnova funkcioniranja stanice	16		4	20	4,5
Metode molekularne biologije u veterinarskoj medicini	12	3		15	2,0
Ekološki odnosi i veterinarska djelatnost	10	8	5	23	2,0

Veterinarska epidemiologija	10	5	5	20	2,0
Molekularna biologija u veterini	15	10	5	30	2,5
Stanična i razvojna biologija	15	10	5	30	2,5
Biokemijsko-biološka analitika u veterinarskoj medicini	5	10	5	20	1,5

Druga bodovna skupina: granski usmjereni predmeti

Naziv predmeta	Fond sati			Sati ukupno	Broj ECTS bodova
	Predavanja	Vježbe	Seminari		
Funkcionalna morfologija peradi i pernate divljači	10	15	5	30	4,5
Anatomija divljači i pernate divljači	15	30		45	5,5
Komparativna građa autopodija za potrebe veterinarske ortopedije	15	30		45	6,0
Anatomski, histološki i genetski pristup veterinarskoj forenzici	15	30		45	6,0
Embrionalne osnove kongenitalnih malformacija u domaćih životinja	6		6	12	3,5
Biologija s osnovama fiziologije morskih sisavaca	15	35	10	60	6,0
Anatomija, biologija i patologija cetacea u Jadranskom moru	15	90		105	6,0
Primijenjene morfološke i molekularne metode u populacijskim istraživanjima morskih sisavaca	5	30		35	4,0
Komparativna morfologija lokomocijskog sustava kralježnjaka	20	180		200	10,0
Komparativna morfologija utrobnih organa kralježnjaka	30	270		300	10,0
Komparativna morfologija opticajnog sustava kralježnjaka	10	90		100	8,5
Komparativna morfologija živčanog sustava i osjetila kralježnjaka	10	90		100	9,0
Komparativna morfologija kože i njenih derivata kralježnjaka	10	90		100	6,5
Vode u veterinarskoj djelatnosti – kakvoća i obrada	9	9	12	30	4,0
Veterinarska djelatnost i zaštita okoliša	14	8	8	30	4,0
Higijena zraka u stočnim nastambama	14	8	8	30	3,5
Mjere sanitacije u stočarskoj proizvodnji	14	8	8	30	3,5
Veterinarska djelatnost u projektiranju staja	14	8	8	30	4,0
Ekološka proizvodnja u stočarstvu	20	20	15	55	4,5
Odnosi između organizama, okoliša i zdravlja životinja	15	2	5	22	4,0
Komparativne tehnologije stočarske proizvodnje	14	8	8	30	3,5
Biologija pčela (Sistematika, anatomija i fiziologija, etologija i aktivnost pčela)	60	25		85	8,0
Uzgoj pčela, pčelinji proizvodi i apiterapija	30	15		45	4,5
Zarazne bolesti pčela	60	60		120	10,0
Nametničke i nezarazne bolesti pčela, štetnici i otrovanja	40	60		100	10,0
Statistika	20	30		50	5,5
Analiza rizika u veterinarstvu	10	20	20	50	6,0
Europski veterinarski standardi i propisi	20			20	3,0
Programiranje zaštite zdravlja i metode procjene šteta zbog bolesti životinja	30		40	70	5,5

Organizacija i dizajniranje epidemioloških i kliničkih istraživanja i analiza podataka	20			20	3,0
Epidemiologija i ekonomika zdravlja stada	20			20	3,0
Analitička epidemiologija i modeliranje	30	10	20	60	4,5
Ekonomika zdravlja životinja	30	20	20	70	5,5
Fiziologija probave u složenom želucu	12	4	4	20	3,5
Fiziologija neuroendokrinog sustava u domaćih životinja	12	4	4	20	3,5
Fiziologija i bolesti hematopoetskog sustava	6	12	2	20	4,0
Izabrana poglavlja patofiziologije bubrežno-mokraćnog sustava	5	3	2	10	3,0
Oksidacijsko-antioksidacijski procesi u fiziološkim i stresnim uvjetima	8	4	4	16	3,5
Kardiovaskularni sustav domaćih životinja	14	2	4	20	4,0
Fiziologija sporta	10	5		15	3,5
Fiziologija probave u monogastričnih životinja	6	4		10	3,0
Fiziologija disanja u domaćih životinja – sisavaca	4		2	6	2,5
Biološki učinci ionizacijskog zračenja	12		8	20	4,0
Suvremeni genetički pristupi unaprjeđivanja proizvodnosti i zdravlja stoke	10	4	6	20	4,5
Ekologija, etologija i tehnologija peradi i pernate divljači	38	17	17	72	5,5
Bakterijske bolesti gospodarski iskoristive peradi	10	5	5	20	3,5
Virusne bolesti gospodarski iskoristive peradi	10	5	9	24	4,0
Bolesti gospodarski iskoristive peradi izazvane gljivicama i pogreškama u hranidbi	10	5	5	20	3,5
Paraziti i invazijske bolesti peradi i pernate divljači	8	12	8	28	4,0
Imunologija ptica i imunodijagnostičke metode	38	5		43	4,5
Utjecaj slobodno-živućih ptica na zdravlje životinja i ljudi	5	6		11	3,0
Tehnologija uzgoja i proizvodnje peradi u klimatski toplim područjima	10			10	2,5
Morfogeneza zaraznih i invazionih bolesti peradi	16	4		20	3,5
Aktivnost mikroorganizama hrane	15	5	10	30	5,5
Epidemiologija bolesti koje se prenose hranom	5	5	10	20	4,0
Uvjeti kakvoće mesa i mesnih proizvoda	5	5	10	20	3,5
Uvjeti kakvoće mlijeka i mliječnih proizvoda	14	2	4	20	3,0
Kemijske metode u analitici namirnica	5	7	3	15	3,0
Kemijski sastav namirnica i promjene tijekom pohrane i prerade	5		5	10	2,5
Laboratorijske metode u mikrobiologiji hrane	5	10	5	20	3,5
Rukovođenje proizvodnjom i kakvoćom namirnica (management)	15		5	20	3,0
Higijena i kakvoća riba, rakova i školjkaša	5	2	3	10	3,0
Ocjena kakvoće mesa peradi i jaja	5	2	3	10	3,0
Suvremene tehnologije u mesnoj proizvodnji	5	2	3	10	3,0

Veterinarsko javno zdravstvo	5	2	3	10	3,0
Radijacijska higijena	10	6	4	20	4,0
Toksikologija animalnih namirnica	15		5	20	6,0
Hidrokemija i hidrobiologija u akvakulturi	25	50	20	95	7,5
Osnove epizootiologije, profilakse i terapije bolesti riba	25	20		45	6,0
Zarazne bolesti riba	40	80		120	10,0
Nametničke i nezarazne bolesti riba, štetnici i otrovanja	30	75		105	10,0
Egzogena i endogena imunomodulacija	10	5	5	20	4,0
Mukozna imunobiologija ptica i sisavaca	10	5	5	20	4,5
Liječenje ozljeda mekih česti kućnih ljubimaca	6	12	6	24	4,5
Abdominalna kirurgija farmskih životinja	35	15	15	65	5,5
Kirurgija želuca i crijeva u malih domaćih životinja	25	25	25	75	5,5
Anestezija farmskih životinja	6	15	4	25	4,5
Anestezija malih kućnih ljubimaca	8	18	4	30	4,5
Hromosti goveda	12	8	20	40	5,0
Kirurško liječenje tumora u pasa i mačaka	10	20	10	40	5,5
Traumatske ozljede i osteoartritis	3	5		8	2,5
Regenerativna ortopedija u pasa i mačaka	3	20	10	33	4,5
Uzročnici specifičnih zaraznih bolesti bakterijske etiologije: tuberkuloze, bruceloze i sakagije	4	9	2	15	3,5
Molekularne osnove genetičkog inženjerstva	8	12	10	30	4,5
Enterobakterije i drugi uzročnici crijevnih bolesti u domaćih životinja	2	9	4	15	3,5
Imunološki i imunokemijski dijagnostički postupci	2	10	3	15	3,5
Influenca životinja u javnom zdravstvu	15	10	5	30	4,5
Bakterijski uzročnici upala vimena u krava	2	10	3	15	3,0
Mikoplazme, koksijele i klamidije	2	10	4	16	4,0
Molekularna virologija	5	20	5	30	4,0
Retrovirusne bolesti domaćih životinja	12	8	4	24	4,5
Bakterijski uzročnici infekcija dišnog sustava u domaćih životinja	2	9	2	13	3,5
Rezistencija na antimikrobne lijekove	2	10	3	15	3,0
Zoonoze uzrokovane spiralnim bakterijama	10	20	4	34	5,5
Klinička parazitologija	10	10		20	2,5
Člankonošci od značaja u veterinarskoj medicini	14	6		20	2,5
Serološke metode u veterinarskoj dijagnostici	10	10		20	4,5
Laboratorijska dijagnostika u veterinarskoj parazitologiji	10	10		20	3,0
Parazitske zoonoze	16	4		20	3,5
Imunoparazitologija	18	8	4	30	4,5

Veterinarska onkologija	20	40		60	4,0
Osnove imunohistokemijske tehnike	10	20		30	4,5
Bolesti na staničnoj razini	10	15		25	3,5
Osnove patologije cirkulatornih poremećaja	10	15		25	3,5
Patogeneza zaraznih i parazitskih bolesti	6	2	2	10	2,5
Patomorfologija bolesti okoliša, toksikoloških i bolesti prehrane	14	2	4	20	3,5
Imunopatologijske bolesti domaćih životinja	14	2	4	20	3,5
Laboratorijska dijagnostika i klinički pristup poremećajima zgrušavanja krvi	10	2	3	15	3,5
Proteini akutne faze – markeri infekcije i upale	9	1	2	12	3,5
Primjena biokemijskih metoda u kliničkoj praksi	8	3	3	14	3,5
Praćenje energetskog i tvarnog stanja u mliječnih krava, ovaca i koza	10	10	4	24	3,0
Upalna bolest crijeva u pasa i mačaka	8	4		12	2,5
Laboratorijska dijagnostika unutarnjih bolesti	3	5		8	2,5
Veterinarska hematologija i transfuziologija	3	5		8	2,5
Bolesti dišnog sustava	3	4		7	2,5
Bolesti miokarda i endokarda u pasa i mačaka	3	4		7	2,5
Klinička prehrana pasa i mačaka	5		1	6	2,5
Bolesti gušterače u pasa	3	3		6	2,5
Tumori, neinfektivna i nenasljedna stanja i bolesti mliječne žlijezde domaćih mesojeda	10	4	6	20	4,5
Prevencija i suzbijanje stanja smanjene plodnosti mliječnih krava	20	20	5	45	6,0
Klinički aspekti primjenjene endokrinologije reprodukcije muških i ženskih domaćih sisavaca	30	40	35	105	4,0
Biotehnologija rasplođivanja domaćih sisavaca	20	60	35	115	8,5
Porodništvo	30	75	45	150	9,0
Dijagnostika i liječenje neplodnosti domaćih sisavaca	24	80	40	144	10,0
Ginekološka kirurgija	15	30	5	50	6,0
Manipulativni postupci s divljim životinjama	15	45	30	90	6,0
Invazijske bolesti divljači i divljih životinja	30	45	30	105	8,0
Komparativna patologija s ekotoksikologijom divljih životinja	30	45	45	120	9,5
Zarazne bolesti divljači i divljih životinja	30	45	30	105	8,0
Optimalizacija obroka i krmnih smjesa	8	17	5	30	3,5
Specifičnosti hranidbe malih preživača	15		15	30	4,0
Monitoring biorezidua u namirnicama	10		5	15	3,0
Anatomija, histologija, fiziologija i embriologija riba	30	45		75	6,5
Genetske bolesti životinja	8	2		10	2,5

Na studiju, uz upisivanje obveznih predmeta, studenti mogu birati između desetak izbornih i većeg broja granskih predmeta, kako bi se postigao potreban broj od 180 ECTS bodova iz izravne nastave. Izravna nastava donosi 36 ECTS-a koje student mora prikupiti u prva tri semestra. Ostala 144 ECTS-a student treba prikupiti izradom disertacije, sudjelovanjem na znanstvenim skupovima i pisanjem radova.
Završetkom doktorskog studija stječe se akademski stupanj doktora znanosti iz područja biomedicine i zdravstva, znanstvenog polja veterinarske medicine (dr. sc.). Njegovim završetkom student je kompetentan za sudjelovanje u radu na znanstvenim projektima, praćenje znanstvene literature u odgovarajućem području, pisanje znanstvenih radova, komunikaciju sa znanstvenom zajednicom u svijetu, predlaganje ili sudjelovanje u prijedlozima novih znanstvenih projekata, sudjelovanje u sveučilišnim znanstveno-nastavnim procesima i dr. Ujedno je osposobljen za poslijedoktorsko usavršavanje u znanstvenoistraživačkim ustanovama diljem svijeta, a može se uključiti u rad javnih i privatnih istraživačkih instituta.

4.3.2.1. Mentori disertacija

Prema Pravilniku o doktorskom studiju Veterinarskoga fakulteta mentorom se može imenovati osoba u znanstveno-nastavnom zvanju, i to najmanje u znanstveno-nastavnom zvanju docenta ili znanstvenom zvanju znanstvenog suradnika, koja je voditelj ili član znanstvenoistraživačkog projekta. Mentor mora biti prepoznat kao aktivan, relevantan istraživač u međunarodnoj znanstvenoj zajednici, koji je u posljednjih pet godina objavio znanstvene radove vezane za temu doktorskog istraživanja. Prije preuzimanja prvog mentorstva potrebno je proći mentorsku radionicu. Mentor je obvezan voditi doktoranda tijekom izrade doktorskog rada, pratiti kvalitetu njegova rada, poticati objavljivanje radova te mu omogućiti sudjelovanje u znanstvenim projektima. Mentor jednom godišnje podnosi izvještaj o radu doktoranda Vijeću doktorskog studija na obrascu propisanom od Sveučilišta u Zagrebu.
U Strategiji Veterinarskog fakulteta kao jedan od ciljeva unaprjeđenja kvalitete doktorskog studija navodi se i praćenje znanstvene produktivnosti doktorskih kandidata i njihovih mentora koje provodi Vijeće doktorskog studija. U skladu s tim ciljem Fakultet usklađuje mentorski sustav i prati poboljšanje znanstvene produkcije doktoranada i mentora u svrhu povećanja broja znanstvenih publikacija objavljenih u časopisima sa zadovoljavajućim čimbenikom odjeka (IF ≥ 1). Prema broju objavljenih radova mentora u kvalitetnim časopisima i njihove usporedbe sa srodnim fakultetima (Budimpešta, Ljubljana, Wroclaw, Sarajevo i Skopje) i sveučilištima (Beč, Košice i Brno) u okruženju, možemo zaključiti da Fakultet u potpunosti ispunjava kriterije znanstvene produktivnosti mentora.
Dana 27. studenoga 2017. organizirana je prva Radionica za mentore s ciljem osposobljavanja budućih mentora na doktorskom studiju Veterinarske znanosti. Radionica je bila namijenjena poglavito djelatnicima Fakulteta u znanstvenom i znanstveno-nastavnom zvanju koji dosad nisu bili mentori na doktorskom studiju. Izlaganja su održali prof. dr. F. Božić s temom *Doktorski studij na Veterinarskom fakultetu i smjernice za održavanje visoke kvalitete studija*, prof. dr. Ž. Grabarević s temom *Uloga znanosti, projekata i mentora na doktorskom studiju* i prof. dr. V. Sušić s temom *Izrada doktorskog rada – formalni aspekti, pretpostavka, ciljevi, zaključci*. Radionicu su prošla 32 djelatnika Veterinarskoga fakulteta u znanstvenom i znanstveno-nastavnom zvanju.
Veterinarski je fakultet 6. listopada 2017. prvi put organizirao Dan doktorata. To je festival znanosti svakoga doktorskog studija i na njemu se predstavljaju odabrani doktorski radovi iz svih grana veterinarske medicine. Moderatori Dana doktorata bili su prof. dr. F. Božić, predsjednik Vijeća doktorskoga studija, doc. dr. D. Konjević, Dipl. ECZM, prodekan za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno obrazovanje i dr. L. Radin. Uvodna su predavanja održali akademik D. Matičić i prof. dr. V. Mrljak na temu centara izvrsnosti i europskih projekata kao puta prema izvrsnosti u znanosti. Dan doktorata, kao sastavni dio izobrazbe doktoranada, otvoren je za znanstvenu javnost, pruža izvanrednu prigodu za razmjenu znanja i ideja te je doktorandima i mladim doktorima znanosti uvod u komunikaciju sa znanstvenom javnošću.
Na Veterinarskom fakultetu je 24. travnja 2019. održana javna obrana tisućitog doktorskog rada. Ovaj je jubilarni doktorski rad pod naslovom *Učinak toplinskog stresa na antioksidacijski status i metabolizam makrominerala u mliječnih krava tijekom prijelaznog razdoblja* obranio N. Rošić, dr. med. vet. pod mentorstvom izv. prof. dr. R. Turk i prof. dr. M. Samardžije. Tisućita obrana doktorskog rada predstavlja jedinstven događaj u povijesti Fakulteta i to upravo u godini kada se obilježava stota obljetnica njegova postojanja.

4.3.2.2. Certifikat kvalitete doktorskog studija

Na svečanosti održanoj 8. studenoga 2017. u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu, uz nazočnost rektora prof. dr. D. Borasa i prorektora, dekana i prodekana, voditelja doktorskih studija te članova Odbora za doktorske programe i Odbora za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu, oznaku i certifikat visoke razine kvalitete za doktorski studij Veterinarske znanosti, dekanu Veterinarskog fakulteta prof. dr. N. Turku dodijelila je ravnateljica AZVO-a prof. dr. J. Havranek. Certifikat je Veterinarskom fakultetu dodijeljen na temelju reakreditacije poslijediplomskih sveučilišnih studijskih programa u području biomedicine i zdravstva, i to za visoke razine kvalitete u pogledu istraživačkih rezultata i infrastrukture te laboratorija visoke kvalitete. Stručno povjerenstvo Agencije, u kojemu su bili svi prorektori za znanost hrvatskih sveučilišta, ocijenilo je da postoji visoka posvećenost i predanost sudionika u izvođenju doktorskog programa te da su procedura izbora tema i praćenja doktoranada iznimno kvalitetni. U izvješću povjeren-

agencija za znanost i visoko obrazovanje

dodjeljuje oznaku
visoke razine kvalitete

za poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studij
Veterinarske znanosti

Veterinarskom fakultetu
Sveučilišta u Zagrebu

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dobio je potvrdu u postupku reakreditacije doktorskog studija *Veterinarske znanosti*. Doktorski je studij, osim procjene zadovoljavanja uvjeta, vrednovan i kao studij „visoke razine kvalitete" te primjer dobre prakse u osiguravanju kvalitete. Certifikat o oznaci kvalitete izdaje se na temelju provedenog postupka reakreditacije, odnosno preporuke Stručnog povjerenstva sadržane u Izvješću koje je usvojio Akreditacijski savjet Agencije.

Certifikat br.: 5
Datum izdavanja: 19. listopada 2017. g.
Vrijeme trajanja: 5 g.

Ravnateljica
prof. dr. sc. Jasmina Havranek

Certifikat visoke razine kvalitete za poslijediplomski sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti (arhiva Fakulteta).

stva osobito je istaknuta međunarodna dimenzija i strategija studija. Treba naglasiti da to priznanje za Veterinarski fakultet nije iznenađenje, već rezultat rada na svim razinama studija, uključujući dugu tradiciju, ali i vrhunske znanstvenike koji sudjeluju u izvođenju nastave.
AZVO je započela vanjsko vrednovanje ove razine obrazovanja 2016., kad je postupak proveden i na Veterinarskom fakultetu, a reakreditacija poslijediplomskih sveučilišnih studijskih programa provodi se u skladu s planom AZVU-a. Cilj je vrednovanja osigurati da nacionalnu dopusnicu dobiju samo studiji koji imaju ispunjene kriterije kvalitete u pogledu visokokvalificiranih znanstvenika, opreme i prostora, uz nuđenje kvalitetne potpore doktorandima za stvaranje novih znanja. Vrednovanjem doktorskih studija AZVO se pridružila europskom trendu vanjskoga vrednovanja ove specifične razine obrazovanja, iznimno važne u poticanju inovativnoga i visokospecijaliziranoga industrijskoga i društvenoga razvoja.
Osim Veterinarskog fakulteta certifikat visoke razine kvalitete na ovoj svečanosti dobili su i Fakultet elektrotehnike i računarstva za doktorski studij Elektronika i računarstvo te Farmaceutsko-biokemijski fakultet za doktorski studij Farmaceutsko-biokemijske znanosti na temelju reakreditacije poslijediplomskih sveučilišnih studijskih programa u području biomedicine i zdravstva te tehničkih i biotehničkih znanosti. To su ujedno prva tri doktorska studija Sveučilišta u Zagrebu kojima su dodijeljene oznake visoke razine kvalitete. Doktorskim studijima visoke razine kvalitete, uz potvrdu o ispunjavanju uvjeta MZO-a, oznaka visoke razine kvalitete dodijeljena je u akademske i promidžbene svrhe.

4.3.3. Specijalistički studiji

Specijalistički studiji traju jednu do dvije godine i nose ukupno 45 do 120 ECTS bodova. Njihovim se završetkom stječe akademski naziv sveučilišni specijalist magistar/magistra uz naznaku struke (univ. mag. med. vet.), u skladu s nazivom studijskog programa. U tablicama 86. – 101. prikazani su programi specijalističkih studija.

1. Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom

Tablica 86. Program specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Anestezija i anelgezija	8	18	5				31	9,0
Opća kirurgija	5	11	4				20	6,0
Oftalmologija	10	20	7				37	11,0
Laboratorijska i rendgenološka dijagnostika u kirurških pacijenata	4	8	2				14	4,0
Kirurgija glave i vrata				4	8	4	16	5,0
Abdominalna kirurgija				10	30	9	49	13,0
Veterinarska stomatologija				5	10	2	17	5,0
Urogenitalna kirurgija				5	7	4	16	6,0
Izborni predmeti*								
Kirurgija laboratorijskih životinja				2	2	1	5	1.0
Kirurgija farmskih životinja				2	2	1	5	1.0
Kirurgija i ortopedija konja				2	2	1	5	1.0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Kirurgija grudne šupljine	4	8	4				16	5.0
Ortopedija	10	18	5				33	8.0
Neurokirurgija	4	6	4				14	5.0
Rekonstrukcijska i onkološka kirurgija	9	16	5				27	7.0
Praktična nastava i priprema završnog ispita	3	6	2				11	5.0
Praktična nastava i priprema završnog ispita (u IV. semestru)**								30.0

*student je dužan upisati najmanje jedan od ponuđenih izbornih predmeta
**satnica nije definirana

2. Patologija i uzgoj domaćih mesoždera

Tablica 87. Program specijalističkog studija: Patologija i uzgoj domaćih mesoždera

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Uzgoj pasa i mačaka	10	10					20	8,5
Hranidba i dijetetika	5	5					10	3,0
Unutarnje bolesti	30	50					80	19,5
Ultrazvučna dijagnostika	5	10					15	5,0
Patomorfologija				15	15		30	7,0
Rendgenologija i fizikalna terapija				10	10		20	6,0
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija				30	50		80	19,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Holistična veterinarska med.	5	5					10	4,0
Parazitologija i invaz. Bolesti	15	10					25	5,0
Primijenjena reprodukcija u uzgoju i liječenju mesoždera	20	40					60	17,0
Zarazne bolesti	15	15					30	6,0
Otrovanja	5						5	2,0
Izrada specijalističkog rada ili polaganje završnog specijalističkog ispita					180		180	18,0

Dogovor o održavanju radionice iz ortopedije u sklopu specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom.

3. Teriogenologija domaćih sisavaca

Tablica 88. Program specijalističkog studija Teriogenologija domaćih sisavaca

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA		**I.**			**II.**			
Učinak hranidbe na reprodukciju domaćih životinja	20	20					40	8,0
Postupci uzgoja domaćih sisavaca	20		20				40	7,0
Endokrina reprodukcija domaćih sisavaca	20	20					40	7,5
Animalna higijena – okoliš i etologija	10	10					20	5,5
Odabrana poglavlja iz fiziologije domaćih sisavaca				20	12	8	40	8,0
Klinička patologija mijene tvari				10			10	3,5
Fiziol. razmnož. i upravljanje spolnim funkcijama domaćih sisavaca				20	17	8	45	10,0
Organizacija i ekonomika reprodukcije životinja				10	5		15	2,5
Mikrobiologija i zarazne bolesti				10	10		20	5,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Porodništvo i perinatalne bolesti plotkinja	20	10	10				40	8,5
Biotehnologija rasplođivanja domaćih sisavaca	20	17	8				45	7,5
Suvremene spoznaje o neplodnosti domaćih sisavaca	25	15	10				50	9,5
Odabrana poglavlja iz sudskog i upravnog veterinarstva	3		7				10	2,0
Istraživački postupci, statistička obrada i procjena rezultata	10						10	2,0
Bolesti mliječne žlijezde				5		5	10	2,0
Perinatalne bolesti mladunčadi				5			5	1,5
Izrada specijalističkog rada (u IV. semestru)*								30

*satnica nije definirana

4. Unutarnje bolesti

Tablica 89. Program specijalističkog studija Unutarnje bolesti

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA		**I.**			**II.**			
Opća interna klinička propedutika domaćih životinja	10	60	10				80	13,0
Laboratorijska dijagnostika	20	30	20				70	17,0
Opće bolesti probavnog sustava				10	20	10	40	4,0
Opće bolesti dišnog sustava				4	8	4	16	3,5
Bolesti srca i krvožilnog sustava				4	8	4	16	3,5
Bolesti krvi i krvotvornih organa				2	4	2	8	3,0

Bolesti bubrega i mokraćnih odvoda				4	6	4	14	3,0
Bolesti kože				6	4	4	14	3,5
Bolesti središnjeg živčanog sustava				6	4	4	14	3,5
Intenzivna skrb				4	6	6	16	3,0
Alternativne metode liječenja				4	4	4	12	3,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Smjer A. Male kućne životinje (psi i mačke)								
Kinologija i felinologija	6	20	6				32	4,5
Posebnosti kliničke propedutike pasa i mačaka	6	30	6				42	4,0
Posebnosti patologije probavnog sustava pasa i mačaka	6	10	6				22	4,0
Endoskopska pretraga probavnog sustava pasa i mačaka	2	8	2				12	3,0
Posebnosti patologije dišnog sustava pasa i mačaka	2	6	2				10	3,5
Poremećaji u radu endokrinih žlijezda pasa i mačaka	2	4	4				10	3,5
Bolesti staračke dobi pasa i mačaka	4	4	4				12	3,5
Dijetetika u pasa i mačaka	4	2	4				10	4,0
Praktički rad u punom radnom vremenu u ambulanti za pse i mačke Klinike za unutarnje bolesti						400	400	30,0

Doc. dr. M. Torti u kardiološkoj ambulanti studentici specijalističkog studija Unutarnje bolesti i polaznici programa Internship pokazuje ultrazvučnu pretragu srca na uređaju Philips EPIQ CVX 4D kojim se mogu mogu se pratiti sve promjene srca u pasa, mačaka, konja, goveda, ptica i gmazova.

Smjer B. Konji								
Posebnosti kliničke propedutike konja	10	50	10				70	8,5
Posebnosti patologije probavnog sustava konja	4	10	4				18	6,0
Posebnosti patologije dišnog sustava konja	6	20	6				32	7,0
Bolesti mišićnog sustava konja	10	10	10				30	8,5
Praktički rad na farmi konja						400	400	30
Smjer C. Farmske životinje (goveda, ovce, koze i svinje)								
Posebnosti kliničke propedeutike preživača i svinja	10	30	10				50	9,0
Posebnosti patologije probavnog sustava preživača	10	20	10				40	9,0
Bolesti mijene tvari u preživača i svinja	15	30	15				60	12,0
Praktički rad na ugovornim objektima govedarske i svinjogojske proizvodnje						400	400	30,0

5. Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja

Tablica 90. Program specijalističkog studija Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Uzgoj i selekcija svinja	20	10	20				50	14,0
Razmnožavanje svinja	10	10	20				40	12,0
Fiziologija i patologija hranidbe svinja	15		5				20	5,0
Primjena molekularno-genetskih metoda u poboljšanju proizvodnje i zdravlja svinja				4	15	6	25	7,5
Klinička patologija mijene tvari u uzgoju svinja				5		10	15	5,0
Invazijske bolesti svinja				13	7		20	5,0
Kirurške bolesti				6	8	6	20	7,0
Imunologija svinje				10		5	15	3,5
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Patomorfološka dijagnostika bolesti svinja	15	10					25	10,0
Zarazne bolesti	20	15					35	10,0
Higijena, okoliš i dobrobit u zdravstvenoj zaštiti svinja	15	5	5				25	7,0
Ekonomika zaštite svinja				20			20	4,0
Praktična primjena stečenih spoznaja na svinjogojski farmama i OPG-ima					35		35	12,0
Upravljanje proizvodnošću i zaštitom zdravlja svinja				6		9	15	4,0
Izrada specijalističkog rada / polaganje završnog ispita					75		75	14,0

6. Uzgoj i patologija divljači

Tablica 91. Program specijalističkog studija Uzgoj i patologija divljači

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Zakonodavstvo u lovnom gospodarenju	10		20				30	5,0
Zdravstveni nadzor divljači	10	20	10				40	15,0
Hranidba divljači	10		10		15	20	55	15,0
Bolesti divljači				15		15	30	10,0
Gospodarenje u lovstvu				15		15	30	10,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Bolesti divljači	15	15			15	15	60	15,0
Gospodarenje u lovstvu		15	15				30	5,0
Manipulativni postupci	15	30	15				60	15,0
Otrovanja divljih životinja				10		20	30	5,0
Vještačenje u lovstvu				15	15	15	45	10,0
Izrada specijalističkog rada ili završnog ispita (u IV. semestru)*								15,0

*satnica nije definirana

7. Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca

Tablica 92. Program specijalističkog studija Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Morfologija ukrasnih ptica	5	5	5				15	2,5
Uzgoj i patologija egzotičnih ukrasnih riba	10	10					20	4,0
Hranidba i dijetetika egzotičnih kućnih ljubimaca	5	5	5				15	2,5
Fiziologija ptica, vodozemaca i gmazova	20	10					30	6,5
Bolesti i uzgoj ptica kućnih ljubimaca i divljih ptica				25	25	10	60	7,0
Invazijske bolesti egzotičnih kućnih ljubimaca				10	10		20	4,0
Kirurgija egzotičnih kućnih ljubimaca				10	15		25	4,0
Rend. dijag. i ultrasonog. u patolog. egzot. kuć. ljubimaca				5	10		15	3,0
Izborni predmeti								
Sustavna pripadnost i osnove biologije egzotičnih kućnih ljubimaca			15					2,5
Zoonoze egzotičnih kućnih ljubimaca	5	5						2,0

Izborni predmeti s ostalih studija**								
Statističke metode u veterinarskim istraživanjima				6	8	6	20	3,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Uzgoj i patologija vodozemaca i gmazova	6	6					12	2,0
Uzgoj i patol. egzotičnih glodavaca	7	7					14	3,0
Postupci uzgoja golubova za sport i razonodu	5		10				15	2,0
Reprodukcija egzotičnih kućnih ljubimaca	10	10					20	4,0
Mjere sanitacije u uzgoju egzotičnih kućnih ljubimaca	10	10					20	4,0
Izborni predmet: Upravljanje veterinarskom praksom	25		5				30	3,0
Praktičan rad u laboratorijima i ambulantama								30,0
Izrada specijalističkog rada					150		150	30,0

**Sveukupno 10 ECTS bodova tijekom četiri semestra.

8. Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja

Tablica 93. Program specijalističkog studija Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Biologija laboratorijskih životinja	6	2					10	6,5
Anatomija laboratorijskih životinja	10	15					25	10,0
Fiziologija laboratorijskih životinja	10	15					25	8,0
Genetika laboratorijskih životinja	8	2					10	5,0
Uzgoj i držanje laboratorijskih životinja	4	1		4	1		10	5,0
Higijena, držanje i dobrobit laboratorijskih životinja	14	8	8				30	5,5
Prehrana laboratorijskih životinja				10	5		15	5,0
Dijagnostika i suzbijanje zaraznih bolesti laboratorijskih životinja				5	10		15	3,0
Dijagnostika i suzbijanje parazitarnih bolesti laboratorijskih životinja				7	4		11	2,5
Patološka morfologija laboratorijskih životinja				15	15	20	50	10,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Dijagnostika i suzbijanje zaraznih bolesti laboratorijskih životinja	5	20					25	3,5
Dijagnostika i suzbijanje parazitarnih bolesti laboratorijskih životinja	5	4					9	2,5
Patološka morfologija laboratorijskih životinja	15	15					30	5,0
Laboratorijska životinja kao model biomedicinskih istraživanja	10	5		10		5	30	15,0
Pravni propisi u prometu i radu s laboratorijskim životinjama				5	5		10	3,5
Izrada specijalističkog rada ili polaganje završnog ispita (u IV. semestru)*								30,0

*satnica nije definirana

9. Sanitacija

Tablica 94. Program specijalističkog studija Sanitacija

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Higijena tla, vode i zraka	60	30	30				120	11,0
Primijenjena dezinfekcija	60	30	30				120	11,0
Mikrobiologija	2	4	9				15	2,0
Paraziti od značenja u sanitaciji	6	9					15	3,0
Skladišni kukci i grinje	10	5					15	3,0
Primijenjena dezinsekcija				50	60	30	140	12,0
Sanitacija u proizvodnji i pohrani namirnica				20			20	5,0
Klinička toksikologij insekticida i rodenticida u životinja				20			20	5,0
Klinička toksikologij insekticida i rodenticida u ljudi				10			10	2,0
Upravno i sudsko veterinarstvo				10		10	20	4,0
Biostatistika				5	10		15	2,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Primijenjena deratizacija	50	60	30				140	12,0
Prva pomoć pri radu i mjere higijenske tehničke zaštite	10	5					15	4,0
Radioaktivna kontaminacija i dekontaminacija okoliša	15	5					20	4,0
Ekologija	10						10	3,0
Golubovi kao problem okoliša	10						10	3,0
Veterinarsko-higijenski servis	8		12				20	4,0
Izrada specijalističkog rada					60		60	30,0

10. Mikrobiologija i epizootiologija

Tablica 95. Program specijalističkog studija Mikrobiologija i epizootiologija

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Biostatistika	6	4					10	3,0
Temeljna epidemiologija	8	3	4				13	6,0
Veterinarska bakteriologija I	4	7	4				15	8,0
Veterinarska imunologija	8	8	14				30	10,0
Molekularne osnove genetičkog inžinjerstva	4	8	3				15	7,0

Veterinarska bakteriologija II				4	7	4	15	8,0
Veterinarska mikologija				4	7	4	15	9,0
Veterinarska virologija I				4	7	4	15	8,0
Patološka anatomija				3	12	0	15	4,0
Mikrobiološki laboratorijski rad		210			210		420	20,0
II. GODINA		**III.**			**IV.**			
Parazitologija	4	6					10	5,0
Veterinarska virologija II	4	7	4				15	8,0
Primijenjena epizootiologija	10	20					30	8,0
Mikrob. laborat. rad i izrada specijalističkog rada		210			210		420	10,0
Izborni predmeti*								
Mikrobne bolesti riba i pčela	10	5					15	3,0
Animalna higijena, okoliš i etologija	6		9				15	3,0
Biol. i epizootiol. parazita koji sudjeluju u prijenosu bolesti	5	10					15	3,0
Odabrana poglavlja iz mikrobiologije namirnica	5		10				15	3,0
Informatika u biomedicini	3	12					15	3,0

*Student je dužan upisati najmanje jedan od 5 ponuđenih izbornih predmeta.

11. Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla

Tablica 96. Program specijalističkog studija Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA		**I.**			**II.**			
Biostatistika	5	10					15	3
Etika i dobrobit u veterinarskoj medicini.	8		7				15	3
Mikrobiologija hrane	5	15		5	15		40	11
Kemija i analitika hrane	5	15		5	15		40	11
Higijena i tehnologija mesa	5	5	10	5	5	10	40	14
Higijena i tehnologija hrane akvatičnog podrijetla	5	5	10	5	5	10	40	6
Higijena i tehnologija mlijeka	5	5	10	5	5	10	40	9
HACCP u proizvodnji hrane				10	15		25	3
II. GODINA		**III.**			**IV.**			
Mikrobiologija hrane	10	10					20	4
Kemija i analitika hrane	10	10					20	4
Veterinarsko legislativa u sigurnosti hrane				5	15		20	5

Higijena i tehnologija mesa	5	5	10	5	5	10	40	10
Higijena i tehnologija hrane akvatičnog podrijetla	5	5	10				20	3
Higijena i tehnologija mlijeka			10		5	5	20	6
Procesno inženjerstvo				5	5	10	20	3
Analitička toksikologija u veterinarskoj medicini				14	2	4	20	4
Izborni predmeti*								
Management u veterinarskom javnom zdravstvu	5	15					20	2
Radijacija u higijeni i tehnologiji hrane	5	5	10				20	1
Izrada magistarske rasprave			20			20	40	20

*Student je dužan upisati najmanje jedan od ponuđenih izbornih predmeta

12. Veterinarska patologija

Tablica 97. Program specijalističkog studija Veterinarska patologija

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Komparativna sveobuhvatna patologija	2		10				10	5,0
Patologija pasa i mačaka	4	12		4	12		28	10,0
Patologija farmskih životinja	3	10		3	10		26	10,0
Patologija konja	2	8		2	8		20	7,0
Patomorfologija bolesti koje se suzbijaju prema Zakonu o veterinarstvu i Naredbi o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti	6		10	6		10	32	15,0
Napredne dijagnostičke tehnike u patologiji	5	10					15	5,0
Mjere zaštite zdravlja životinja				10			10	10,0
Patološkohistološka pretraga s osnovama citologije		20			20		40	10,0
Neoplastične bolesti s dermatopatologijom				4	10		14	3,0
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Patologija pasa i mačaka	4	12					16	5,0
Patologija farmskih životinja	3	10					13	5,0
Patologija konja	2	8					10	3,0
Patomorfologija bolesti koje se suzbijaju prema Zakonu o veterinarstvu i Naredbi o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti	6		10				16	5,0
Veterinarska forenzika i pravni propisi u vezi razudbe životinja	10		10				20	10,0
Patološkohistološka pretraga s osnovama citologije		20			20		40	10,0
Neoplastične bolesti s dermatopatologijom	4	10			20		34	7,0
Priprema završnog ispita (u IV. semestru)*								10,0

*satnica nije definirana

13. Dobrobit životinja

Tablica 98. Program specijalističkog studija Dobrobit životinja

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Opća etologija	20	4	11				35	7,5
Neuroendokrini aspekti stresa kod životinja	12		8				20	4,5
Fiziologija ponašanja životinja	12		8				20	4,5
Etika i dobrobit životinja	29		16				40	8,0
Dobrobit životinja u različitim sustavima proizvodnje i uzgojno – selekcijskim programima	6	12	7				25	5,5
Dobrobit farmskih životinja i konja				20	10	5	35	7,5
Dobrobit kućnih ljubimaca i životinja za zabavu				15	5	5	25	5,5
Dobrobit divljači				15	5	5	25	5,5
Dobrobit riba				15	5	10	30	6,0
Dobrobit pokusnih životinja				14	3	8	25	5,5
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Eksperimentalna kirurgija i anesteziologija	10	10	5				25	9,0
Značenje dobrobiti životinja za kakvoću mesa	24	6	5				35	7,5
Utjecaj hranidbe na dobrobit životinja	2	4	9				15	4,0
Dobrobit u reprodukciji životinja	12	18	5				25	9,0
Klinička etologija				15	10	10	35	9,0
Ekonomika i dobrobit životinja				10		10	20	4,5
Zakonodavstvo iz područja dobrobiti životinja				18		12	30	7,0
Priprema završnog ispita (u IV. semestru)*								10,0

*satnica nije definirana

14. Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu

Tablica 99. Program specijalističkog studija Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Pregled, kontrola i nadzor u klaoničkom objektu	5	20					25	15
Dobrobit životinja pri klaoničkoj obradi	12	8					20	6,0
Primjena propisa o sigurnosti hrane u klaoničkom objektu	5	10					15	4,0
HACCP u klaoničkom objektu				8		7	15	10

Pisani i elektronički zapisi koji se vode u klaoničkom objektu				2	10	3	15	5,0
Izborni predmeti*								
Organizacija i upravljanje u klaoničkom objektu	3	12					15	5,0
Ocjena kakvoće trupova i mesa	2	3	5				10	5,0

* Student je dužan upisati najmanje jedan od ponuđenih izbornih predmet, a mogu se upisati u I. ili II. semestru

15. Sudsko veterinarstvo

Tablica 100. Program specijalističkog studija Sudsko veterinarstvo

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Zakonski propisi – pravni dio	20		16				36	9,0
Istraživanje mjesta događaja	6	10	6				22	5,5
Forenzična veterinarska patologija	11	20	5				26	9,0
Osnove forenzične entomologije	5	3	2				10	3,0
Osnove forenzične botanike, palinologije i dijatomologije	12	2					14	3,5
Identifikacija kralježnjaka				8	4	8	20	5,0
Hranidba u sudskom veterinarstvu				10	4		14	3,5
Hrana životinjskog podrijetla sudskom veterinarstvu				4	2	9	15	3,5
Forenzična osteologija i arhezoologija				7	11	2	20	5,0
Prosuđivanje starosti životinja				2	12		14	3,5
Uvod u sudsko veterinarska vještačenja				2	6	2	10	2,5
Sudsko veterinarska vještačenja iz animalne proizvodnje i biotehnologije				2	8		10	2,0
Sudsko veterinarska vještačenja zaraznih bolesti				4	6		10	2,5
Sudsko veterinarska vještačenja parazitarnih bolesti				4	6		10	2,5
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Dobrobit životinja s aspekta sudskog veterinarstva	12	4	14				30	7,5
Predacija i štete na životinjama	8	12					20	5,0
Poredbena odontologija u sudskom veterinarstvu	5	10					15	3,5
Vatreno oružje i balistika u sudskom veterinarstvu	5	10					15	3,5
Primijenjena forenzika riba	7	7					14	3,5
Primijenjena forenzika gmazova i ptica	5	6	1				12	3,0
Sudsko veterinarska vještačenja unutarnjih bolesti	8	12					20	4,0
Forenzična veterinarska toksikologija				7	6	7	20	5,0
Forenzični laboratoriji i analitičke metode				6	10	4	20	5,0
Odgovornost u veterinarskoj struci i veterinarska etika				12	2	4	18	4,0
Osiguranje životinja				4		6	10	2,0

Sudsko veterinarska vještačenja iz kirurgije, ortopedije i oftalmologije	4	6		10		2,0
Sudsko veterinarska vještačenja iz rasploda i porodništva	4	6		10		2,0
Priprema završnog ispita (u IV. semestru)*						10,0

*satnica nije definirana

16. Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava

Tablica 101. Program specijalističkog studija Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava

PREDMET	SEMESTAR							
	P	V	S	P	V	S	Ukupno	ECTS
I. GODINA	**I.**			**II.**				
Relevantnost veterinara u menagamentu farme	5						5	0,5
Organizacija farme		2	10				12	3,0
Informatika i ekonomika farme	2	4	8				14	3,0
Reprodukcijski zdravstveni programi za mliječne krave (Analiza podataka za procjenu reproduktivnih performansi	2		6				8	1,5
Kontrola plodnosti, temeljne sastavnice reproduktivnog zdravlja	3	3	6				12	3,0
Štetni utjecaji na reprodukcijsko zdravlje (plodnost) i proizvodnju	5	4	4				13	2,0
Izlučenja	1	12	6				19	4,0
Endokrinologija rasplođivanja	11		4				15	3,5
Management teladi		5	6				11	2,0
Hranidba mliječnih krava	4	15	14				33	7,5
Rasplođivanje i umjetno osjemenjivanje					5	2	7	1,5
Rasplođivanje junica					1	5	6	1,5
Rasplođivanje mliječnih krava					8	3	11	2,0
Tehnologija asistirane reprodukcije				3	6	2	11	2,5
UZV dijagnostika funkcionalnih tvorbi				1	7	2	10	2,5
Kontrolirano rasplođivanje				4	6		10	2,5
Klinička dijagnostika steonosti				4	2	2	8	3,0
UZV dijagnostika steonosti				2	20	5	27	5,5
Indukcija pobačaja				2		1	3	0,5
Suhostaj				2	13	5	20	5,0
Učinak stresnih čimbenika okoliša na plodnost mliječnih krava				6	8	2	16	3,5
II. GODINA	**III.**			**IV.**				
Partus. distokije		4	4				8	1,5
Nefunkcionalne infertilnosti	3		2				5	1,0
Subfertilnost u peripartalnom razdoblju i laktaciji	7	20					27	5,5

Metabolički poremećaji u puerperiju	6	17					23	5,5
Funkcionalna subfertilnost	8	26	3				37	8,0
Multifaktorijalnost subfertilnosti	7	17	4				28	5,5
Reprodukcijski toksikanti	4	10	2				16	3,0
Uzorkovanja na farmi				6	30	10	46	9,0
Odabrana poglavlja iz bolesti mliječne žlijezde				7	14	6	27	6,5
Prevencija i liječenje zaraznih bolesti				6	4	8	18	4,5
Priprema završnog ispita (u IV. semestru)*								10,0

*satnica nije definirana

4.3.4. Upisi na poslijediplomske studije

Provedba novih poslijediplomskih studija regulirana je općim aktima Sveučilišta, Pravilnikom o doktorskom studiju i Pravilnikom o specijalističkim poslijediplomskim studijima, koje je Fakultetsko vijeće donijelo 22. prosinca 2010. godine.

Na doktorski studij Veterinarske znanosti mogu se upisati studenti koji su završili diplomski studij na jednom od fakulteta biomedicinske grupacije, odnosno pristupnici sa stečenim akademskim nazivom doktora veterinarske medicine, doktora medicine, doktora stomatologije i magistra farmacije. Osim toga mogu se upisati i pristupnici sa završenim diplomskim studijem na Agronomskom, Prehrambeno-biotehnološkom i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Studenti drugih poslijediplomskih studija također mogu upisati pojedinačne predmete u dogovoru s voditeljem studija odnosno predmeta. Za upis na doktorski studij mogu se prijaviti kandidati s prosječnom ocjenom svih ispita tijekom diplomskog studija najmanje 3,50. Vijeće doktorskog studija može iznimno, uz pisanu preporuku dvoje profesora s Fakulteta, odobriti upis doktorskog studija kandidatu koji nema navedeni prosjek ocjena iz diplomskog studija.

Kliničke predmete iz unutarnjih bolesti, porodiljstva i reprodukcije mogu upisati studenti koji su završili Veterinarski fakultet ili drugi fakultet iz područja biomedicine i zdravstva. Predmete kirurške skupine mogu u pravilu upisati samo studenti koji su završili Veterinarski, Medicinski ili Stomatološki fakultet.

Pri upisu na studij student je dužan priložiti pisanu suglasnost potencijalnog mentora. Ako doktorski kandidati pri upisu na studij nemaju suglasnost potencijalnog mentora, Vijeće doktorskog studija dodijelit će mu studijskog savjetnika (aktivan djelatnik Fakulteta u znanstveno-nastavnom zvanju), koji prati njegov rad i postignuća te zajedno s njim izrađuje plan obveza (doktorandov spis). Studijski savjetnik aktivan je dok ne odabere mentora.

Važna novost u okviru doktorskog studija jest da je za sve kandidate koji prijavljuju temu disertacije, prema odluci Senata Sveučilišta, od početka ljetnog semestra ak. god. 2012./2013. uvedena obvezna javna obrana teme prijavljenog doktorskog rada pred Povjerenstvom za ocjenu teme i predlaganje mentora, drugim doktorandima i ostalim zainteresiranima.

Specijalistički studij može upisati osoba koja je završila integrirani studij veterinarske medicine ili drugi sveučilišni diplomski studij iz odgovarajućeg područja utvrđenog programom studija, pri čemu prosjek ocjena iz diplomskog studija više nije kriterij za upis na ovu vrstu studija. Novost je da poslijediplomski specijalistički studij, nakon polaganja svih ispita, može završiti izradom završnog rada i/ili polaganjem odgovarajućeg završnog ispita u skladu sa studijskim programom. Odluku o sadržaju i načinu polaganja završnog ispita donosi Vijeće specijalističkih studija.

4.3.5. Pokretanje poslijediplomskih studija na engleskom jeziku

Kvalitetnom organizacijom poslijediplomskog specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom, s uključenim stranim predavačima – specijalistima veterinarske medicine europskih i američkih koledža, studij je stekao međunarodnu prepoznatljivost te ga je od 2013. dosad upisalo više od 60 doktora veterinarske medicine iz Hrvatske, Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije, Kosova, ali i Bugarske, Alžira, Bolivije, Perua, Rusije, Španjolske i Italije. Velik interes za studij potvrđuje i činjenica da je uveden *numerus clausus*. Program specijalističkog studija provodi se tijekom 8 rotacija odnosno 6 tjedana praktične nastave te dva tjedna interaktivnih predavanja. Naglasak nastave je na podizanju kompetencija i vještina specijalističkih područja naziva Studija uvježbavanim na plastičnih modelima i kadaverima. Studij završava provjerom praktičnih vještina i završnim pisanim testom te studenti stječu naziv sveučilišni magistar kirurgije.

Dekan prof. dr. N. Turk u Ministarstvu znanosti i obrazovanja prilikom potpisivanja ugovora o provedbi projekta *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* (arhiva MZO-a).

Veterinarskom je fakultetu u listopadu 2018. odobren projekt *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih* studija veterinarske medicine na engleskom jeziku, koji se financira iz Europskog socijalnog fonda u sklopu poziva *Internacionalizacija visokog obrazovanja*. Trajanje projekta je dvije godine i provodit će se do listopada 2020. godine. Ukupni je budžet 1.701.542,72 kn (230.000 eura).

Cilj je projekta uspostava specijalističkih studija na engleskom jeziku na Veterinarskom fakultetu. To podrazumijeva izradu kurikula 16 specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku koji će nuditi vrhunsku naobrazbu s naglaskom na praktičnom i konverzacijskom dijelu u dinamičnom i stimulativnom okruženju, inicijalnu akreditaciju programa, organizaciju dolazne mobilnosti nastavnika, usavršavanje jezičnih kompetencija, razvoj didaktičkih materija na engleskom jeziku, sudjelovanje na sajmovima visokog obrazovanja te aktivnosti povezane s horizontalnim načelima programa EU.

U prvom dijelu projekta provedena su testiranja engleskog jezika suradnika na temelju čega će se formirati skupine za usavršavanje jezičnih kompetencija. Nabavljeni su i prvi modeli za *skills lab*, kao i prve knjige prema zahtjevima voditelja studija. Za svaki od 16 specijalističkih studija izrađeni su predlošci predmeta prema kojima će se oni u sljedećoj fazi detaljno razraditi. Osim toga dogovorena je i mobilnost među studijima radi osiguravanja naobrazbe iz područja malih životinja, bujatrike i konja. Tako će se ponuditi jedinstveni model specijalizacije u kojemu će svaki polaznik odabrati najprikladniji model.

Projekt će pridonijeti jačanju jezičnih kompetencija nastavnika, podizanju kvalitete studijskih programa te pozicioniranju ustanove prijavitelja na međunarodnoj razini. Razvijeni i akreditirani studijski programi zadovoljit će sve veće potrebe potencijalnih studenata, a dugoročno će se povećati mobilnost studenata i nastavnika te ostvariti temelji za združene studije.

4.3.6. Dinamika studiranja na poslijediplomskim studijima od 2005. do 2019. godine

Od ak. god. 2005./2006. do 2018./2019. ukupno su doktorski studij upisala 238 kandidata, a doktoriralo je 237 stručnjaka (tablica 102.). Dio doktoranada koji su započeli studij prema prijašnjem postupku doktoriralo je u ovom razdoblju, pa zbog toga broj završenih premašuje broj upisanih studenata. Treba naglasiti da se broj obranjenih disertacija u odnosu na jednako razdoblje koje mu je prethodilo (1991. – 2004.) povećao za 53,6 %, što potvrđuje visoku razinu kvalitete doktorskog studija Veterinarske znanosti u skladu s vrjednovanjem AZVO-a. Uzmemo li u obzir da je od uvođenja Bolonjskog sustava diplomski studij završilo 1246 studenata (tablica 84.), tada izračun pokazuje da je doktorat znanosti u isto vrijeme steklo 19,3 % stručnjaka u odnosu na ukupan broj diplomiranih studenata. Pritom treba uzeti u obzir činjenicu da nekolicina doktoranada nije završila studij veterine, nego srodne fakultete.

U ovom se razdoblju bilježi 11 obranjenih magisterija znanosti, a posljednji kandidati koji su završili magisterij znanosti (2) obranili su svoju temu ak. god. 2012./2013.

Specijalističke poslijediplomske studije upisala su ukupno 424 studenta, a završilo ih je 392 ili 92,5 %. To je u odnosu na jednako razdoblje prije toga (1991. – 2004.) znatno povećanje, za čak 51 %. Očito je da je reorganizacija specijalističkih poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu, pri čemu je umjesto obrane specijalističkog rada uveden završni ispit, znatno pospješila završetak studija.

Tablica 102. Broj upisanih i završenih studenata na poslijediplomskim studijima od ak. god. 2005./2006. do 2018./2019. godine

Akademska godina	Upisani u doktorski studij	Broj obranjenih doktorskih disertacija	Obranjeni magisteriji znanosti	Broj upisanih na specijalističke studije	Broj diplomiranih magistara
2005./2006.	21	18	3	24	4+2**
2006./2007.	-	14	-	-	4+1**
2007./2008.	-	16	1	30	10
2008./2009.	46	24	1	33	10
2009./2010.	18	20	-	56	10
2010./2011.	40	27	1	48	12
2011./2012.	15	18	3	41	34
2012./2013.	13	20	2	33	104
2013./2014.	19	18	-	27	59
2014./2015.	14	23	-	32	36
2015./2016.	9	8	-	19	32
2016./2017.	13	12	-	25	28
2017./2018.	14	11	-	29	17
2018./2019.	14+2*	8	-	27	29
Σ	236+2*	237	11	424	389+3**

*Dvojni doktorat (*Cotutelle de thèse*) temeljem bilateralnog Ugovora sa Sveučilištima u Glasgow i Bonnu u okviru projekta *Europski zajednički doktorat u molekularnoj zajedničkoj prehrani* (The EU Joint Doctorate in Molecular Animal Nutrition, MANNA), voditelj projekta prof. dr. V. Mrljak.

**Završen stručni studij uz stjecanje magistar znanosti (mr. sc.)

4.4. Cjeloživotno obrazovanje
(prof. dr. Željko Pavičić)

4.4.1. Provedba tečajeva u okviru trajnog usavršavanja diplomiranih stručnjaka

Prihvaćanjem načela Bolonjskog procesa dolazi do izražaja cjeloživotno obrazovanje (*Lifelong Learning Programme*) kao jedno od devet područja koja su prepoznata kao prioritetna u stvaranju Europskoga prostora visokog obrazovanja. Bolonjski je proces od nacionalnih visokoškolskih ustanova očekivao da se prilagode i cjeloživotnom učenju koji svakom pojedincu treba pružiti mogućnost da svoje kvalifikacije oblikuje višekratno tijekom profesionalnog života.
Cjeloživotno obrazovanje podrazumijeva stjecanje i osuvremenjivanje svih vrsta sposobnosti, interesa, znanja i kvalifikacija tijekom cijelog života. U kontekstu cjeloživotnog obrazovanja postoji nekoliko oblika obrazovanja: formalno obrazovanje (npr. tečaj na fakultetu), neformalno obrazovanje (npr. usavršavanje vještina potrebnih na radnom mjestu) i informalno obrazovanje, međugeneracijsko učenje (razmjena znanja u obitelji, među prijateljima). Glavni razlog nastanka i primjene koncepcije cjeloživotnog učenja jesu sve brže znanstvene i tehnološke promjene zbog kojih postojeće znanje i vještine sve brže zastarijevaju. Svakodnevne promjene koje donosi razvoj veterinarskih znanosti traže uspostavu novog sustava obrazovanja koji ne prestaje izlaskom iz formalnog obrazovnog sustava, već se u različitim oblicima nastavlja do kraja karijere. Kontinuirano cjeloživotno obrazovanje doktora veterinarske medicine suštinsko je pitanje kvalitete, a time i konkurentnosti. U takvoj situaciji sve važniji i potrebniji postaju novi načini stjecanja i prenošenja znanja i stručnosti koji omogućuju veterinarskim stručnjacima da svakodnevno prate nova zbivanja u svojoj specijalnosti.
Ak. god. 2005./2006. napravljen je važan korak u osuvremenjivanju koncepta cjeloživotnog obrazovanja na našem fakultetu. Osim uobičajenih jednodnevnih i dvodnevnih tečajeva pokrenut je toliko očekivan novi sustav trajnog usavršavanja prilagođen razvijanju sposobnosti i vještina u sklopu specijalističkih područja. Naime, Povjerenstvo za trajno usavršavanje, nakon višekratnih rasprava i u konuzultaciji s radnim skupinama koje su činili terenski veterinari, predložilo je serije tečajeva namijenjenih veterinarima u maloj praksi, velikoj praksi i zaposlenicima u veterinarskom javnom zdravstvu. Prema potrebi u održavanju tečajeva osigurano je i sudjelovanje kompetentnih predavača iz drugih ustanova, ali i predavača iz inozemstva. Serije tečajeva u pravilu traju dvije godine, a održavaju se do četiri puta godišnje. Prema novom konceptu trajnog usavršavanja svaki tečaj polazniku nudi mogućnost stjecanja novih pretkliničkih i kliničkih znanja i vještina. U sklopu tečajeva namijenjenih maloj i velikoj praksi posebna je pozornost usmjerena na praktični rad, pri čemu se tečajevi iz male prakse održavaju u suvremeno opremljenim klinikama Fakulteta, na odabranim kliničkim slučajevima. Uzor u organizaciji specijalističkih tečajeva male prakse jesu iskustva i koncept ESAVS-a (European School for Advanced Veterinary Studies). Tečajevi iz velike prakse organiziraju se manjim dijelom na Fakultetu, a većinom na farmama. Tečajevi iz veterinarskoga javnog zdravstva i sigurnosti hrane održavaju se isključivo u terenskim uvjetima. Uz postojeće tečajeve iz animalne proizvodnje i biotehnologije (tečaj iz primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije i tečaja za veterinarske higijeničare i dezinfektore) organizirani su tečajevi iz hranidbe, mjera sanitacije u veterinarskoj medicini, biosigurnosti na farmama i dr.
Za lakše praćenje i savladavanje nastavne materije pripremljeno je odgovarajuće štivo koje polaznici dobivaju na početku tečaja. Za unaprjeđenje kvalitete trajnog usavršavanja uspostavljeno je redovito anketiranje polaznika, ali i odgovornih u ustanovi u kojoj je polaznik zaposlen. U godinama koje su slijedile Veterinarski je fakultet nastavio s osuvremenjivanjem cjeloživotnog obrazovanja čemu je uvelike pomogla uspostava sustava osiguravanja kvalitete u pojedinim djelatnostima i u tom je smislu ak. god. 2007./2008. prof. dr. D. Matičić imenovan prodekanom za kontrolu kvalitete i cjeloživotno obrazovanje.
U ak. god. 2008./2009. na mrežnu stranicu Fakulteta postavljena je posebna aplikacija *Trajna izobrazba* koju oblikuju voditelji pri prijavi prijedloga tečaja za stručno usavršavanje veterinara. Aplikacija pruža detaljne podatke o tečajevima te kompetencijama voditelja tečaja i suradnika. Nastavljeno je s institucijskim anketiranjem polaznika tečajeva sa svrhom podizanja kvalitete nastave i utvrđivanja razine zadovoljstva polaznika u kontekstu praktične primjenjivosti dobivenih znanja i vještina.
Od ak. god. 2005./2006. do 2017./2018. održano je 53 tema tečajeva, koji su organizirani više od 180 puta, a završilo ih je više od 1700 polaznika. Teme su bile:

1. Fiziologija i patofiziologija probave i mjene tvari u preživača
2. Fiziologija probave, hranidba i matabolički poremećaji preživača
3. Utjecaj hranidbe na plodnost mliječnih krava
4. Puerperalne infekcije genitalnih organa kao bitan uzrok smanjene plodnosti mliječnih krava
5. Mogućnosti indukcije i sinkronizacije estrusa u krava u junica
6. Prevencija i suzbijanje stanja smanjene plodnosti mliječnih goveda uzrokovanih metaboličkim poremećajima
7. Ginekološka i ultrazvučna rana dijagnostika steonosti
8. Patologija jajnika mliječnih krava
9. Neantibiotski način liječenja mastitisa mliječnih krava
10. Transrektalna ultrazvučna pretraga u svim fazama spolnog ciklusa kao efikasna mjera u suzbijanju subfertilnosti mliječnih krava
11. *Management* raspoloživanja konja

Prof. dr. K. Matković (prvi red sredina) i prof. dr. Ž. Pavičić (desno) s polaznicima Tečaja iz primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od 11. do 13. veljače 2019. godine.

12. Kastracija mačaka
13. Sterilizacija kuja
14. Oftalmologija u maloj praksi
15. Hitna stanja u maloj praksi
16. Veterinarska stomatologija
17. Intenzivna njega u maloj praksi
18. Kirurgija abdomena
19. Osteosinteza u malih životinja
20. Gastroenterologija u maloj praksi
21. Bujatrika
22. Hromosti goveda
23. Korekcija papaka goveda
24. Kopunizacija
25. Aktualne teme iz veterinarske dermatološke prakse
26. Odabrana poglavlja iz kliničke dijagnostike bolesti konja
27. Kemijska imobilizacija divljih i domaćih životinja
28. Prionske bolesti
29. Svinjska kuga
30. Veterinarska kontrola provođenja HACCP subjekta u poslovanju hranom
31. Dobra proizvođačka praksa u proizvodnji kulena
32. *Ante mortem* i *post mortem* pregled goveda i svinja
33. Postmortalna dijagnostika trihineloze
34. Inspekcija mesa peradi, divljači, ovaca, koza, kunića i kopitara
35. Primijenjena dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
36. Tečaj za veterinarske higijeničare i dezinfektore
37. Veterinarska problematika u uzgoju kunića
38. Mjere sanitacije u veterinarskoj medicini
39. Higijena smještaja i držanja preživača na obiteljskim gospodarstvima
40. Ponašanje i dobrobit farmskih životinja
41. Dezinfekcija, biosigurnosna mjera u veterinarstvu
42. Biosigurnost na farmama
43. Tečaj za stručno osposobljavanje pratitelja životinja u prijevozu
44. Osnove akvakulture
45. Opća pretraga riba
46. Bolesti pčela
47. Prepoznavanje bolesti pčela
48. Zaštita zdravlja slatkovodnih riba
49. Etinioza – prepoznavanje i kontrolne mjere
50. Službeno uzorkovanje na pčelinjaku
51. Službene kontrole u proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda
52. Značenje poznavanja morfoloških osobitosti egzotičnih životinja – gmazova i ptica u veterinarskoj medicini
53. Tečaj osposobljavanja za rad s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka.

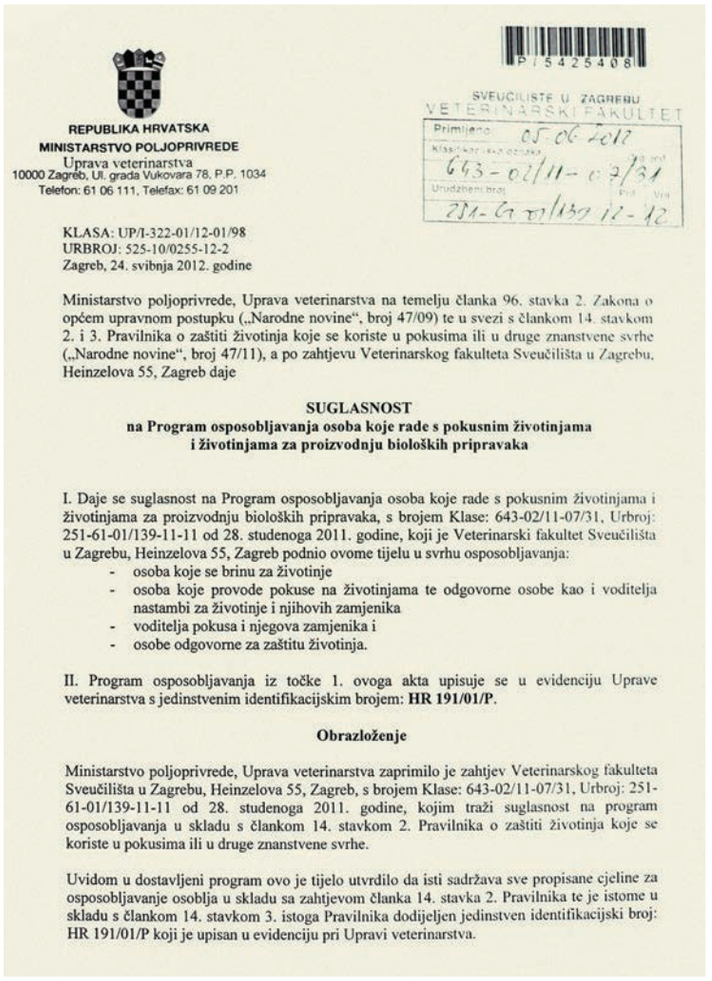

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE
Uprava veterinarstva
10000 Zagreb, Ul. grada Vukovara 78, P.P. 1034
Telefon: 61 06 111, Telefax: 61 09 201

P 1 5425408

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET
Primljeno: 05-06-2012
Klasifikacijska oznaka: 643-02/11-07/31
Urudžbeni broj: 251-61/139-12-12

KLASA: UP/I-322-01/12-01/98
URBROJ: 525-10/0255-12-2
Zagreb, 24. svibnja 2012. godine

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava veterinarstva na temelju članka 96. stavka 2. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine", broj 47/09) te u svezi s člankom 14. stavkom 2. i 3. Pravilnika o zaštiti životinja koje se koriste u pokusima ili u druge znanstvene svrhe („Narodne novine", broj 47/11), a po zahtjevu Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb daje

SUGLASNOST
na Program osposobljavanja osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka

I. Daje se suglasnost na Program osposobljavanja osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka, s brojem Klase: 643-02/11-07/31, Urbroj: 251-61-01/139-11-11 od 28. studenoga 2011. godine, koji je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb podnio ovome tijelu u svrhu osposobljavanja:

- osoba koje se brinu za životinje
- osoba koje provode pokuse na životinjama te odgovorne osobe kao i voditelja nastambi za životinje i njihovih zamjenika
- voditelja pokusa i njegova zamjenika i
- osobe odgovorne za zaštitu životinja.

II. Program osposobljavanja iz točke 1. ovoga akta upisuje se u evidenciju Uprave veterinarstva s jedinstvenim identifikacijskim brojem: **HR 191/01/P.**

Obrazloženje

Ministarstvo poljoprivrede, Uprava veterinarstva zaprimilo je zahtjev Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb, s brojem Klase: 643-02/11-07/31, Urbroj: 251-61-01/139-11-11 od 28. studenoga 2011. godine, kojim traži suglasnost na program osposobljavanja u skladu s člankom 14. stavkom 2. Pravilnika o zaštiti životinja koje se koriste u pokusima ili u druge znanstvene svrhe.

Uvidom u dostavljeni program ovo je tijelo utvrdilo da isti sadržava sve propisane cjeline za osposobljavanje osoblja u skladu sa zahtjevom članka 14. stavka 2. Pravilnika te je istome u skladu s člankom 14. stavkom 3. istoga Pravilnika dodijeljen jedinstven identifikacijski broj: HR 191/01/P koji je upisan u evidenciju pri Upravi veterinarstva.

Rješenje Ministarstva poljoprivrede i šumarstva – Uprave za veterinarstvo, kojim se Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu odobrava izvođenje Tečaja za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka (arhiva Fakulteta).

Tečajevi su trajali od 1 do 7 dana, a održavani su se većinom na Veterinarskom fakultetu, a manjim dijelom u drugim gradovima u Hrvatskoj. U provedbi cjeloživotnog obrazovanja od 2005. do 2019. sudjelovao je više od pedeset nastavnika Veterinarskoga fakulteta te suradnika s Hrvatskoga veterinarskog instituta i drugih suradnih ustanova.
Fakultet je također organizator i nositelj stručnog obrazovanja veterinara koji su članovi Hrvatske veterinarske komore (HVK). Stoga je većina tečajeva organizirana u suradnji s HVK, a vrednuju se odgovarajućim brojem bodova potrebnih za produljenje licencije HVK za potrebe obavljanja veterinarske djelatnosti. Od 2011. djelatnici Fakulteta su članovi HVK i prema tome nositelji licencije za obavljanje veterinarske djelatnosti prema zakonskim odredbama.
U posljednje se vrijeme tečajevi ne provode samo za ciljanu skupinu doktora veterinarske medicine nego i za druge, srodne struke. Pritom treba spomenuti Kliniku za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, čiji zaposlenici od 2011. kontinuirano provode radionice za usavršavanje liječnika, i to na području hemostaze u okviru kardioloških, neurokirurških i laparoskopskih zahvata. Osim toga Veterinarski fakultet rješenjem Ministarstva poljoprivrede – Uprave za veterinarstvo od 2012. provodi specijalizirani tečaj za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka u skladu s Pravilnikom o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (NN 55/2013). Tečaj traje tjedan dana i sastoji se od teoretskog dijela koji, s obzirom na intradisciplinarnost područja, održava 17 nastavnika Fakulteta s 13 utrojbenih jedinica. Praktični dio tečaja u trajanju od jednoga dana održava se u ustanovi Fidelta u Zagrebu. Teme tečaja uključuju: zakonodavstvo Republike Hrvatske i etička načela u korištenju životinja u znanstvene svrhe; vrste i podjela laboratorijskih i pokusnih životinja; osnove anatomije, fiziologije i reprodukcije najčešće upotrebljavanih životinja za pokuse; uzgoj, selekcija, eksperimentalni dizajn i animalni modeli; higijena držanja, ponašanje, dobrobit i upravljanje zdravljem životinja; anestezija, metode ublažavanja bola i primjena humanih metoda usmrćivanja; oblikovanje pokusa i dr.
Dosad je tečaj bio organiziran za osposobljavanje vlastitih djelatnika Fakulteta te za više od 170 polaznika s medicinskih fakulteta u Zagrebu, Rijeci i Osijeku, Biotehnološkog odjela Sveučilišta u Rijeci, Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku, Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odjela za akvakulturu Sveučilišta u Dubrovniku i Instituta *Ruđer Bošković* u Zagrebu.
Aktiviranjem nove internetske stranice Fakulteta u prosincu 2018. pokrenuta je aplikacija *Cjeloživotno obrazovanje* (https://www.vef.unizg.hr/kategorija/studij/cjelozivotno-obrazovanje/) s dostupnim informacijama o aktualnim tečajevima koje uključuju opis programa, termin i mjesto održavanja, uvjetovanost pohađanja i cijenu tečaja.

4.4.2. Usavršavanja djelatnika Fakulteta

Fakultet nastoji, u skladu s financijskim mogućnostima, osigurati potrebnu podršku u osposobljavanju i usavršavanju nastavničkih kompetencija. Tako, u prvom redu, financira u cijelosti ili djelomično troškove drugih oblika formalnog obrazovanja (kritičko mišljenje). Osim toga Fakultet upućuje nastavnike na organizirana predavanja ili radionice za usavršavanje nastavničkih kompetencija (npr. predavanje *Ishodi učenja u visokom obrazovanju*). Na internetskoj stranici Fakulteta, ali i u svakodnevnoj komunikaciji, nastavnici mogu doznati o održavanju simpozija, tečajeva, seminara, radionica, o pojedinim projektnim ciklusima te raznim drugim mogućnostim. Inicijativa za sudjelovanje na različitim radionicama ili seminarima dolazi i od nastavnika. Za stjecanje informatičkih vještina upućuju se na tečajeve i radionice (*online* i *offline*) koje organiziraju CARNet i Srce. Također im se omogućuje sudjelovanje u aktivnostima koje organizira Sveučilište. Tako je dio nastavnika sudjelovao u radionici za mentore na doktorskom studiju i stekao odgovarajući certifikat.

Od 2005. do 2018. nastavnici su se kontinuirano usavršavali na priznatim europskim veterinarskim školama i šire u okviru međunarodne suradnje. Većinom je to uključivalo studijski boravak u trajanju od 3 do 6 mjeseci, odnosno godinu dana, na inozemnim visokim učilištima (Njemačka, Nizozemska, Velika Britanija, Švicarska, Austrija, Novi Zeland, SAD i dr.) gdje su stjecali teoretska i praktična iskustva iz užih specijalističkih područja nastavno-znanstvenog rada.

U proljeće 2008. Fakultetsko je vijeće donijelo strategiju kontinuiranog obrazovanja nastavnika. Naime, usavršavanje nastavnika Veterinarskoga fakulteta iz različitih područja putem seminara te organizacija njihova boravka u centrima izvrsnosti veterinarske medicine u Europi i SAD-u jesu aktivnosti koje bi trebale, među ostalim, pružiti nužnu razinu kvalitete u provedbi specijalističkih tečajeva. Te se aktivnosti organizirano provode, kao jamstvo kvalitete, kroz različite oblike mobilnosti (Central European Exchange Programme for University Studies, CEEPUS) i specijalizacija (European Board of Veterinary Surgeons, EBVS i American board of Veterinary Surgeons, ABVS).

Od ak. god. 2005./2006. do 2018./2019. u okviru CEEPUS programa ostvareno je ukupno 52 odlaznih stipendija za nastavnike na stranim sveučilištima (vidi 4.7. Međunarodna suradnja).

Fakultet se uključio u europsku inicijativu školovanja veterinarskih specijalista za određeno područje, tako da trenutačno imamo šest kolega s aktivnim statusom *Diplomate*, koji su ispunili vrlo stroge kriterije EBVS i ABVS.

Prof. dr. N. Lemo stekao je status *Diplomate* na European College of Veterinary Dermatology (ECVD) 2010. godine. ECVD je jedan od najstarijih europskih koledža, osnovan 1992., i otada nastoji veterinarskoj i stručnoj javnosti pružiti najbolju moguću brigu o životinjama s dermatološkim bolestima putem školovanih europskih stručnjaka iz veterinarske dermatologije.

Izv. prof. dr. D. Konjević stekao je titulu *Diplomate* na European College of Zoological Medicine, Wildlife Population Health (ECZM) 2010. godine. ECZM je institucija europskih veterinarskih specijalista iz zoološke medicine, ustanovljena i priznata u okviru EBVS-a. ECZM je izrastao na temeljima European College of Avian Medicine and Surgery (ECAMS), koji je osnovan 1993. godine. Cilj je ECZM-a osigurati napredak u istraživanju i praktičnom radu na polju dobrobiti i zdravlja slobodnoživućih divljih životinja, kao i onih u zatočeništvu.

Prof. dr. E. Prukner-Radovčić stekla je titulu *Diplomate* na European College of Poultry Veterinary Science (ECPVS) 2012. godine. ECPVS je europska institucija koja je službeno priznata 2008. u okviru EBVS-a, a brine o uspostavi i održavanju profesionalnih standarda europskih veterinara specijaliziranih za peradarstvo, daje smjernice i preduvjete za poslijediplomsko obrazovanje, brine o istraživačkom radu te širenju znanja u peradarsku praksu, promiče zdravlje i dobrobit peradi te brine o profitabilnosti peradarskog sektora, uzimajući u obzir očuvanje okoliša i održivi razvoj poljoprivrede.

Izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj stekla je titulu *Diplomate* na European College of Veterinary Pathologists (ECVP) 2015. godine. ECVP je osnovan 1995. radi unaprjeđenja veterinarske patologije te promocije visokih standarda u toj disciplini. Ovaj je koledž dio opće sheme naobrazbe doktora veterinarske medicine u Europskoj uniji, koja je koordinirana ECCVT-om (European Coordination Committee on Veterinary Training) i uključuje FVE (Federation of Veterinarians of Europe), EAEVE (European Association of Establishment for Veterinary Education) i EBVS. Misija ECVP-a je da pridonosi održavanju i poboljšanju kvalitete europskih specijalista veterinarske patologije diljem Europe na najvišoj razini te na taj način omogući da širokoj javnosti budu osigurane izvrsne veterinarskomedicinske usluge.

Doc. dr. M. Stejskal stekao je titulu *Diplomate* na American College of Veterinary Surgeons – Small Animal (ACVS) 2016. godine. Titulu *Diplomate* od European College of Veterinary Surgeons (ECVS) ima od 2017. godine. ACVS je osnovan 1965. te otada postavlja i predstavlja standarde stručnosti i profesionalne izvrsnosti u veterinarskoj kirurgiji. Koledž ima nešto više od 2000 članova. ECVS je osnovan 1991. s istim ciljem i broji oko 700 članova.

Doc. dr. Z. Vrbanac stekao je titulu *Diplomate* na American College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation – Canine (ACVSMR) 2016. godine. Titulu *Diplomate* na European College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation – Small animals (ECVSMR) stekao je 2017. godine. ECVSMR je osnovan i priznat od EBVS-a 2017., a doc. dr. Z. Vrbanac jedan je od članova osnivača.

Na Veterinarskom fakultetu u ovom trenutku u različitim rezidentskim programima sudjeluje troje mladih zaposlenika (A. Petak, dr. med. vet., dr. M. Lukač, doc. dr. M. Torti) koji će u doglednoj budućnosti dobiti priliku da postanu europski specijalisti, te će tako pridonijeti da broj veterinarskih specijalista na Fakultetu približi dvoznamenkastoj brojci.

Trenutačno su u sklopu europskih specijalizacija u okviru EBVS na Veterinarskom fakultetu aktivna tri rezidentska programa, i to: European College of Veterinary Dermatology (prof. dr. N. Lemo, Dipl. ECVD), European College of Veterinary Pathology (izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj, Dipl. ECVP) i European College of Zoological Medicine (izv. prof. dr. D. Konjević, Dipl. ECZM).

Profesori sa statusom *Diplomate*. Prvi red slijeva nadesno: E. Prukner-Radovčić, aktivni *Diplomate* ECPVS; D. Konjević, aktivni *Diplomate* ECZM i A. Gudan Kurilj, aktivni *Diplomate* ECVP. Drugi red slijeva nadesno: N. Lemo, aktivni *Diplomate* ECVD; A. Slavica, *Diplomate* ECZM (2012. – 2017.); A. Marinculić, *Diplomate* EVPC (2007. – 2017.) i Z. Vrbanac, aktivni *Diplomate* ECVSMR, ACVSMR.

4.5. Znanstvenoistraživačka djelatnost
(prof. dr. Alen Slavica, prof. dr. Željko Pavičić)

4.5.1. Rad na znanstvenoistraživačkim projektima

Istraživački rad na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od samih je početaka jedna od osnovnih odrednica djelovanja, čija se uspješnost očituje svekolikom domaćom i međunarodnom prepoznatljivošću. Znanstvena djelatnost Fakulteta temeljila se na znanstvenoistraživačkim aktivnostima studenata, nastavnika i istraživača u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi, kao i na realizaciji znanstvenoistraživačkih projekata na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Danas se istraživački rad na Fakultetu provodi prije svega na osnovi nacionalnih znanstvenih projekata financiranih od MZO-a, Hrvatske zaklade za znanost, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva zaštite okoliša i energetike, Grada Zagreba, jedinica lokalne uprave, Državnog zavoda za zaštitu prirode te različitih državnih agencija i javnih ustanova. Međunarodni su projekti ostvareni s pojedinim zemljama članicama EU-a ili su rezultat međunarodne znanstvene suradnje s priznatim istraživačima na razini bilateralnih istraživačkih projekata te multilateralnih COST, FP7 i HORIZON 2020 programa Europske unije.

U okviru nacionalnih znanstvenih projekata MZO-a djelatnici Fakulteta su od osamostaljenja Hrvatske do danas ostvarili 195 znanstvenoistraživačkih projekata na kojima je radilo više od 450 istraživača, a 78 znanstvenih novaka započelo je svoju istraživačku karijeru radom na tim projektima. Unutar znanstvenog područja biomedicine i zdravstva u posljednjem petogodišnjem ciklusu realizacije nacionalnih znanstvenoistraživačkih projekata od 2007. do 2011. (projekti odobreni 2002. financirani su do kraja 2006.) Veterinarskom je fakultetu odobreno 49 projekata (tablica 103.). Oni su razvrstani u sedam programa (sastojali su se od tri ili više projekata), a predstavljali su logične cjeline interaktivno povezanih projekata, s ciljem sveobuhvatnijeg pristupa znanstvenoj problematici. Od odobrenih devet programa sedam je bilo s Veterinarskoga fakulteta: 1. Higijena, kakvoća i sigurnost animalnih namirnica u okviru EU (koordinator prof. dr. M. Hadžiosmanović); 2. Komparativna onkologija (koordinator prof. dr. Ž. Grabarević); 3. Primijenjena biomedicinska istraživanja divljači Hrvatske (koordinator prof. dr. Z. Janicki); 4. Protozojske bolesti – od epizootiologije do terapije (koordinator prof. dr. V. Mrljak); 5. Suzbijanje neplodnosti goveda u svrhu poboljšanja proizvodnje (koordinator prof. dr. M. Cergolj); 6. Zdravlje i uzgoj svinja: imunobiološki, biotehnološki i biomedicinski kriteriji (koordinator prof. dr. I. Valpotić); 7. Zdravlje ptica, ljudi i okoliš (koordinator prof. dr. H. Mazija).

Tablica 103. Znanstveni projekti u razdoblju 2007. – 2011. godine (prema abecednom redu voditelja projekata)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Tomislav Balenović	Patobiologija prenatalnih, perinatalnih i postnatalnih gubitaka u uzgoju svinja
2.	Miroslav Bajić	Dizajn i sinteza bisamidina sa protutumorskim djelovanjem
3.	Renata Barić Rafaj	Primarna hemostaza i upala u babeziozi
4.	Ljiljana Bedrica	Imunohematologija i akutnofazni odgovor u preživača i mesoždera
5.	Zdenko Biđin	Imunosupresivni i crijevni virusi peradi u Hrvatskoj
6.	Frane Božić	Imunomodulacijsko djelovanje levamisola kod svinja
7.	Marijan Cergolj	Program suzbijanja mastitisa
8.	Petar Džaja	Učestalost i distribucija animalnih tumora u Republici Hrvatskoj
9.	Tomislav Dobranić	Značaj kontrole puerperija u poboljšanju reproduktivne učinkovitosti krava
10.	Hrvoje Gomerčić / Martina Đuras Gomerčić	Zdravstvene i biološke osobitosti populacija morskih sisavaca u Jadranu
11.	Darko Gereš	Smanjena plodnost u mliječnih goveda
12.	Zdenko Makek / Iva Getz	Primjena molekularnih analiza u proizvodnji goveđih zametaka in vitro
13.	Vesna Gjurčević-Kantura	Morfometabolička istraživanja placente i organa
14.	Željko Grabarević	Komparativna dijagnostika, morfometrija i analiza tumora ljudi i životinja
15.	Juraj Grizelj	Optimizacija superovulacije i krioprezervacija kozjih zametaka
16.	Mirza Hadžiosmanović	Veterinarsko javno zdravstvo u proizvodnji zdrave hrane
17.	Zdravko Janicki	Primijenjena biomedicinska istraživanja jelenske divljači

18.	Josip Kos	Regeneracija koštanog tkiva primjenom slobodnog grafta omentuma
19.	Lidija Kozačinski	Mikrobiološka ispravnost i održivost namirnica animalnog podrijetla
20.	Zvonimir Kozarić	Istraživanje morfofiziologije probavnoga sustava novih vrsta riba u akvakulturi
21.	Dubravka Križanović	Utjecaj leptina na rast simentalskog goveda i kakvoću mesa
22.	Josip Madić	Imunologija i epizootiologija aktualnih virusnih bolesti životinja
23.	Albert Marinculić	Vakcinacijski potencijal oblića T. nativa u zaštiti svinja od trihineloze
24.	Hrvoje Mazija / Željko Gottstein	Imunoprofilaksa bolesti peradi i drugih ptica
25.	Željko Mikulec	Učinak nutraceutika na zdravlje i proizvodnost farmskih životinja
26.	Suzana Milinković-Tur	Antioksidansi u očuvanju zdravlja životinja i kvalitete animalnih namirnica
27.	Vladimir Mrljak	Odgovor akutne faze i aktivnost plazmatskih sustava u babeziozi
28.	Srebrenka Nejedli	Istraživanje ontogeneze i rasta muskulature u gospodarski važnih vrsta riba
29.	Željko Pavičić	Utjecaj biotehnoloških postupaka na zdravlje, reprodukciju i dobrobit svinja
30.	Ljiljana Pinter	Animalne mikoze - rizik i model razumijevanja etiopatogeneze mikoza u ljudi
31.	Nina Poljičak Milas	Hranidbeno metaboličke osnove podizanja kvalitete animalnih namirnica
32.	Dalibor Potočnjak	Upalne bolesti probavnog trakta u pasa
33.	Estella Prukner-Radovčić	Nove mogućnosti suzbijanja bakterijskih infekcija peradi i drugih ptica
34.	Alen Slavica	Zdravstveni nadzor divljači
35.	Emil Srebočan	Ekotoksikološka istraživanja u divljači
36.	Damir Stanin	Urođene i stečene deformacije skeletno-mišićnog sustava u riba
37.	Zvonko Stojević	Metabolizam minerala u domaćih životinja u uvjetima visoke proizvodnje i stresa
38.	Velimir Sušić	Sezonalnost pripusta i janjenja ovaca u Hrvatskoj
39.	Ante Svetina	Uloga antioksidacijskih enzima i lipoproteina u plodnosti krava i krmača
40.	Branka Šeol	Mikoplazmoze i neke uvjetovane infekcijske bolesti životinja
41.	Miljenko Šimpraga	Normizacija nekih pokazatelja zdravlja hrvatskih izvornih pasmina ovaca
42.	Ivo Karadjole / Igor Štoković	Udio tkiva, kemijski i masnokiselinski sastav mesa simentalske pasmine goveda
43.	Alenka Tofant	Kakvoća vode i mjere sanitacije u ekološkoj proizvodnji namirnica
44.	Krešimir Babić / Tajana Trbojević Vukičević	Komparativna analiza arheozoološkog i recentnog materijala divljači Hrvatske
45.	Nenad Turk	Molekularna epizootiologija i epidemiologija leptospiroze
46.	Ivica Valpotić	Kolidiareja i kolienterotoksemija prasadi : mukozna imunost i imunomodulacija
47.	Ksenija Vlahović	Klamidioza ptica i sisavaca
48.	Marija Vučemilo	Utjecaj okoliša na zdravlje životinja i sigurnost namirnica animalnog podrijetla
49.	Tatjana Živičnjak	Raširenost lišmanioze pasa i papatača posrednika u hrvatskom priobalju

Ukupan godišnji iznos financiranja svih projekata odobrenih od MZOŠ-a u razdoblju od 2007. do 2011. iznosio je 3.041.004,00 kn, što je bilo smanjenje od 16 % u odnosu na prethodno petogodišnje razdoblje. Budući da MZOŠ nije raspisao novi natječaj, financiranje tih projekata nastavilo se sve do 2013. godine, s tim što je ministarstvo na osnovi rezultata projekata u ak. god. 2010./2011. odobrio nastavak financiranja 41 projekta. Sve publikacije povezane sa znanstvenim radom na spomenutim projektima dostupne su u bazi Hrvatske znanstvene bibliografije (CROSBI), što omogućuje uvid javnosti u ostvarene aktivnosti te objektivnu procjenu svakoga pojedinog projekta, njihovih voditelja i suradnika.

Nakon 2006. Fakultetu je odobreno sedam novih domaćih projekata, a financirali su ih Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva u okviru projekata Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (VIP), MZOŠ i druge institucije. Tako su ostvarena i tri nova VIP-projekta (tablica 104.).

Tablica 104. VIP-projekti u razdoblju 2007. – 2011. (prema abecednom redu voditelja projekata)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Anamaria Ekert Kabalin	Dalmatinska tuka: fenotipske odlike i ekološke odrednice areala
2.	Kristina Matković	Alternativni sustavi držanja nesilica na OPG-ima
3.	Igor Štoković	Nove tehnologije u sustavu krava – tele za dobru poljoprivrednu i okolišnu praksu

U tom je razdoblju ostvarena i suradnja na tehnologijsko-istraživačko-razvojnom projektu s Klinikom za traumatologiju u Zagrebu na uzgoju tkivnih ekvivalenata (voditeljica u suradnoj instituciji prof. dr. M. Popović).
Nastavnici s Veterinarskoga fakulteta vodeći su stručnjaci u zaštiti velikih predatora i njihov doprinos izradi Planova upravljanja velikim zvijerima na razini državne uprave iznimno je važan. U okviru Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost financirana su dva projekta, i to *Monitoring populacije vuka i risa u Hrvatskoj* (glavni istraživač prof. dr. Đ. Huber) te *Istraživanje genskih osobitosti euroazijskog risa* (glavna istraživačica dr. M. Sindičić). Istodobno su Hrvatske autoceste (HAC) financirale projekt *Praćenje vukova i uspostava monitoringa velikih zvijeri na području NP Sjeverni Velebit* (glavni istraživač prof. dr. Đ. Huber).

Ni međunarodna znanstvena aktivnost djelatnika fakulteta ne jenjava, tako da se nastavlja rad na šest projekata u sklopu međunarodne suradnje s Norveškom (1), Njemačkom (1), Italijom (1), Nizozemskom (1) i Europskom unijom (2). Od 2007. ostvarena je impozantna brojka od 30 novih međunarodnih projekta u sklopu bilateralne suradnje sa Srbijom (1), Slovenijom (3), Makedonijom (2), Njemačkom (2), Norveškom (1), Italijom (1), Nizozemskom (2); u sklopu multilateralne suradnje EU projekt Agencije za atomsku energiju te Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (Food and Agriculture Organization, FAO) (1); u okviru Southeast European Era-Net, SEE-ERA.NET (5); u sklopu Europske suradnje u znanosti i tehnologiji (European Cooperation in Science and Technology, COST) (6) te čak FP7 (6) projekata (tablica 105.). Realizaciju tih međunarodnih projekata sufinancirali su MZOŠ i fondovi Europske unije.

Tablica 105. Međunarodni projekti u razdoblju 2007. – 2011. godine (prema abecednom redu voditelja projekata)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Hrvoje Gomerčić	Rettung der letzzten Adria-Dellfine (München)
2.	Željko Grabarević	Immunohistochemical analysis of the mammary gland tumors in female dogs (Macedonia)
3.	Juraj Grizelj	Balkan Network of Biotechnology in Animal Reproduction for the protection and restoration of animal genetic resources in the region (SEE-ERA.NET)
4.	Juraj Grizelj	Maternal Interaction with Gametes and Embryos (COST)
5.	Juraj Grizelj, Silvijo Vince	The Optimization of superovulation, cryopreservation and transfer of goat embryos (Macedonia)
6.	Juraj Grizelj, Silvijo Vince	Hormone free non-seasonal goat reproduction for a sustainable European goat-milk market (FP7)
7.	Juraj Grizelj, Silvijo Vince	Maternal Interaction with Gametes and Embryos – GEMINI (COST)
8.	Juraj Grizelj, Silvijo Vince	Sustainable production of traditional cheeses from local sheep milk, in the Balkans: 1. Improved reproductive management of indigenous-sheep-breeds population, 2. Ensuring of traditional cheeses hygiene and quality (SEE-ERA.NET PLUS))
9.	Đuro Huber	Building capacity to meet the challenges of multi-level democracy: the case of conserving species with transboundary populations (Norveška)
10.	Đuro Huber	Conservation of large carnivores in Croatia (Cofounding for DinaRis project – Njemačka)
11.	Đuro Huber	Gaining and maintaining public acceptance of brown bear in Croatia-BBI MATRA project (Nizozemska)
12.	Đuro Huber	Hunting for sustainability (HUNT) (FP7)
13.	Đuro Huber	Improving coexistence of large carnivores and agriculture in S. Europe-COEX (LIFE – Italija)
14.	Đuro Huber	Protecting species trough biodiversity communication/campaign regarding taking animals from nature and keeping wild animals in captivity (Nizozemska)

15.	Đuro Huber	Recreation of the BALKAN NET, a network of conservation bodies in countries sharing continuous large carnivore populations (SEE-ERA.NET)
16.	Đuro Huber	Transboundary cooperation in management, conservation and research of the Dinaric lynx population-INTERREG IIIA (Slovenija)
17.	Zdravko Janicki	Implementation of serology diagnostic methods in invasion evaluation of deer populations with *Fascioloides magna* and *Fasciola hepatica* in Republic of Croatia and Republic of Slovenia (Slovenia)
18.	Lidija Kozačinski	BASELINE – Selection and improving of fit-for-purpose sampling procedures for specific foods and risks (FP7-KBBE-2007-2A Collaborative project)
19.	Albert Marinculić	Goat-parasite interactions: from knowledge to control (COST)
20.	Željko Pavičić	Animal Welfare Research in an Enlarged Europe (FP7)
21.	Estella Prukner-Radovčić	Animal chlamydioses and the zoonotic implications (MoU:241/02) COST Action 855
22.	Estella Prukner-Radovčić	Distribution and initial molecular characterisation of enterohemorrhagic E. coli (EHEC) specific virulence factors of E. coli strains from domestic animals and man: an assessment of zoonotic significance in the West Balkan (SEE-ERA.NET)
23.	Estella Prukner-Radovčić	Foodborne zoonozes: a coordinated food chain approach (MoU:266/01) COST Action 920
24.	Estella Prukner-Radovčić	Strengthening cooperation in food safety research in the enlarged EU-FOODSEG Safe food for Europe-Coordination of research activities and dissemination of research results of EC funded research on food safety (FP7)
25.	Estella Prukner-Radovčić	Supporting Early Warning and Surveillance of Avian influenza infection in Wild and Domestic Birds and Assessing Genetic Markers for Bird Resistance (Multilateralni EU)
26.	Estella Prukner-Radovčić	The importance of chlamydia infections in birds for animal and human health in Southeastern Europe (SEE-ERA.NET)
27.	Estella Prukner-Radovčić	WildTech Novel technologies for surveillance of emerging and re-emerging infections of wildlife (FP7)
28.	Nenad Turk	Serological and molecular identification of Leptospira spp. isolates (Slovenia)
29.	Romana Turk	Farm Animal Proteomics (COST)
30.	Tatjana Živičnjak	Epizootiology and epidemiology of leishmaniosis in Croatia and Serbia. Sandfly presence in non-enzootic areas and serological monitoring of canines (Serbia)

Međunarodna terenska praksa u švicarskim Alpama o zaštiti stoke od velikih zvijeri koju vodi inicijativa za velike zvijeri za Europu (Large Carnivore Initiative for Europe, LCIE) (ljubaznošću prof. emer. Đ. Hubera).

Ultrazvučni pregled jajnika ovaca u Hellenic Agricultural Organization – Demeter, Veterinary Research Institute, Solun, Grčka (2011.) u okviru projekta *Sustainable Production of Traditional Cheeses from Local Sheep Milk, in the Balkans* (SEE-ERA.NET PLUS) (ljubaznošću prof. dr. J. Grizelja i izv. prof. dr. S. Vince).

U ak. god. 2011./2012. Veterinarskom su fakultetu odobrena dva projekta iz Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu na temelju godišnjeg natječaja iz 2010. godine. Voditeljica projekta *Laboratorijska dijagnostika endokrinih poremećaja u veterinarskoj medicini: interakcija hormona, medijatora upale i hemostatskog sustava* bila je prof. dr. R. Barić Rafaj, a projekt *Izrada morfoloških preparata zaštićenih životinjskih vrsta* vodila je doc. dr. M. Đuras. Odobren je znanstveni projekt financiran od strane AUF *Protocoles non-hormonales de la reproduction des chévres et l'amélioration de la production laitére* (2012. – 2013.) koordinatora izv. prof. dr. J. Grizelja i međunarodni znanstveni bilateralni projekt MZOŠ-a i Narodne Republike Kine *Impact of chinese herbs of different approaches on the healing process of fractures in animals* (2012. – 2014.) voditelja prof. dr. J. Kosa. U okviru STRE+P programa realiziran je FP7 projekt *Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise* (2012. – 2014.) voditeljice istraživanja za Hrvatsku prof. dr. E. Prukner-Radovčić.
Nastavljen je i pozitivan trend prijavljivanja VIP projekata, tako da je Fakultetu odobreno pet takvih projekata (tablica 106.).
Godine 2013. MZOS odlučio je uvesti namjensko višegodišnje institucijsko financiranje znanstvene djelatnosti putem Sveučilišta (tzv. potpore za Sveučilišta). Namjenska sredstva mogu koristiti samo zaposlenici Sveučilišta, okupljeni u istraživačke skupine. Fakultet je u tom sustavu u prvoj godini financiranja ostvario 19 potpora za znanstvenoistraživački rad (tablica 107.) u vrijednosti od 1.060.000,00 kn.

Tablica 106. VIP-projekti u razdoblju 2012. – 2014. (prema abecednom redu voditelja projekata)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Tomislav Dobranić	Utjecaj globalnog zatopljenja na plodnost mliječnih krava
2.	Dean Konjević	Prehrambene i zdravstvene mjere u uzgoju jelena kao čimbenik konkurentnosti
3.	Maja Popović	Modulacija imunosti zdravlja kao alternativa antibioticima u uzgoju konzumnih životinja
4.	Nikica Prvanović Babić	Upravljanje reprodukcijom u svrhu poboljšanja plodnosti i očuvanja zdravlja istarskih magaraca
5.	Ivana Tlak Gajger	Primjena nutraceutika u pčelarstvu

Tablica 107. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2013. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Ljubo Barbić	Određivanje proširenosti krpeljnog meningoencefalitisa u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i procjena rizika širenja uzročnika mlijekom koza
2.	Vesna Dobranić	Antimikrobna rezistencija patogenih bakterija iz hrane životinjskog podrijetla
3.	Anamaria Ekert Kabalin	Polimorfizam kandidatnih gena za plodnost svinja i ovaca
4.	Tomislav Gomerčić	Genetski, ekološki i epidemiološki čimbenici zdravlja divljih životinja
5.	Željko Grabarević	Imunofenotipizacija difuznog limfoma velikih B-stanica u pasa korištenjem imunohistokemijskih i imunocitokemijskih metoda
6.	Željko Mikulec	Učinak fitobiotina na zdravlje životinja i kvalitetu životinjskih proizvoda
7.	Suzana Milinković-Tur	Zdravo stado preduvjet kvalitetne i sigurne hrane životinjskog podrijetla
8.	Vladimir Mrljak	Proteomski pristup u otkrivanju ranih biomarkera zatajenja bubrega u babeziozi pasa
9.	Željko Pavičić	Unaprjeđenje dobrobiti farmskih životinja kroz primjenu suvremenih tehnologija
10.	Boris Pirkić	Stanična terapija u veterinarskoj oftalmologiji
11.	Andreja Prevendar Crnić	Mehanizam neuroprotektivnog učinka pentadekapeptida BPC 157
12.	Estella Prukner-Radovčić	Epidemiološko istraživanje bakterija porodice *Chlamydiaceae* izdvojenih iz ptica i drugih životinja u Hrvatskoj- genska raznolikost i sljedivost potencijalnih uzročnika zoonoza
13.	Marko Samardžija	Poboljšanje plodnosti mliječnih krava uvođenjem suvremenih metoda kontrole puerperija
14.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
15.	Igor Štoković	Utjecaj pasmine, botaničkog sastava i drugih čimbenika na udio tkiva, kemijski i masnokiselinski sastav mesa goveda

16.	Nenad Turk	Proteomska analiza patogenih bakterija roda Leptospira izlučenih urinom rezervoara i prirodno inficiranih domaćina
17.	Romana Turk	Istraživanje biokemijskih biljega metaboličkog i oksidacijskog stresa u mliječnih krava
18.	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka malih doza gama zračenja
19.	Živičnjak Tatjana	Uvođenje postupaka sustavnog monitoringa lišmanioze i oportunističkih gljivičnih infekcija u pasa u Dalmaciji

Sklopljen je i Ugovor o dodjeli sredstava Hrvatske zaklade za znanost po natječaju *Uspostavni istraživački projekti*. Zaklada je preuzela obvezu financiranja projekta *Molecular epidemiology of selected parasitic diseases of wildlife* (2014. – 2017.) voditelja doc. dr. D. Konjevića. Prema istom natječaju dodijeljena su sredstva za projekt *Proteomic approach in the discovery of early-stage biomarkers in kidney and cardiac diseases of dog* (2014. – 2018.), voditelja prof. dr. V. Mrljka. Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost s Fakultetom je sklopio Ugovor o sufinanciranju projekta *Praćenje smrtnosti morskih sisavaca u Hrvatskoj* (godišnji ugovor za 2014.) voditelja doc. dr. T. Gomerčića. Na poziv MZOS-a za dostavu prijedloga *Jačanje kapaciteta za istraživanje, razvoj i inovacije* Fakultet je dobio odluku o financiranju projekta *Intramamarna formulacija propolisa za prevenciju i tretman mastitisa kod mliječnih preživača* (2014. – 2016.) voditeljice dr. J. Šuran. Državni zavod za zaštitu prirode financirao je projekt *Stanje populacije vuka u Hrvatskoj* (godišnji ugovor za 2014.) voditelja prof. dr. J. Kusaka.
Odobreno je i financiranje novih međunarodnih projekata. Realiziran je IPA projekt *High tech veterinary platform for high transparency and competitiveness* (2013. – 2015.) voditelja izv. prof. dr. I. Štokovića, zatim COST projekt *Epigenetics and Periconception Environment – Periconception environment as an epigenomic lever for optimising food production and health in livestock* (2013. – 2016.) voditelja izv. prof. dr. J. Grizelja te projekt *Networking to enhance the use of economics in animal health, education, research and policy making in Europe and beyond* (2014. – 2016.) u kojemu su istraživači zemlje partnera bili doc. dr. D. Cvitković, prof. dr. M. Pavlak i prof. dr. M. Tadić. Norveška vlada financirala je projekt *The role of natural resources in sustainable rural livelihoods in the western Balkans. The distribution and flow of costs and benefits* (2014. – 2016.) voditelja istraživanja za Hrvatsku prof. dr. Đ. Hubera. Odobren je i petogodišnji projekt LIFE+ LIFE DINALP BEAR: *Population level management and conservation of brown bears in northern Dinaric Mountains and the Alps* (2014. – 2019.) voditelja prof. dr. Đ. Hubera. Za isti je projekt odobrena potpora European Nature Heritage Fund, Njemačka.

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu jedina je institucija iz Hrvatske kojoj je odobren FP7-ERA Chairs projekt u okviru pilot natječaja FP7-ERA Chairs – Pilot Call 2013. Cilj ERA Chairs inicijative jest podrška sveučilištima i drugim istraživačkim organizacijama koje imaju mogućnost poboljšanja svog rada, u znatnom unaprjeđivanju istraživačkih i inovacijskih sustava i politike, pod vodstvom vrhunskog znanstvenika, kako bi postali uspješni sudionici u brojnim programima EU-a te se na taj način potpuno integrirali u Europski istraživački prostor. Na tragu tog cilja Europska komisija prepoznala je Veterinarski fakultet u Zagrebu kao instituciju s jakim istraživačkim kapacitetom koja je spremna na strukturne promjene s ciljem razvoja kompetitivnog istraživačkog okruženja i povoljnih uvjeta za vrhunske istraživače. Na prvi FP7-ERAChairs-Pilot Call-2013 dostavljeno je ukupno 111 prijedloga od kojih je 48 prešlo evaluacijski prag. Europska komisija odlučila je financirati po jedan najbolji projekt iz svake države, ukupno 11 projekata iz 11 država (Belgija, Hrvatska, Češka Republika, Estonija, Poljska, Portugal, Srbija, Slovačka, Španjolska i Velika Britanija).
Iz Republike Hrvatske Europska komisija za financiranje odabrala je projekt Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, VetMedZg (*Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*). Koordinator projekta je prof. dr. V. Mrljak, a ukupna vrijednost projekta je 2.901.384 eura, pri čemu doprinos Europske komisije iznosi 2.378.334 eura. Tijekom pet godina trajanja projekta (2014. – 2019.) u okviru sedam radnih paketa održano je 8 radionica, 12 posjeta istraživača na Veterinarski fakultet, 25 posjeta istraživača s fakulteta partnerskim institucijama zbog usavršavanja i sudjelovanje na desetak konferencija na kojima su predstavljeni rezultati istraživanja.
Sveučilišne su potpore prema ugovoru dodjeljivane i sljedećih godina, a njihov se broj većinom povećavao, sukladno natječajnoj prijavi nastavnika. Za 2014. godinu odobreno je 25 potpora za znanstvenoistraživačku djelatnost (tablica 108.) u ukupnom iznosu od 1.009.940,39 kn.

Tablica 108. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2014. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Jasna Aladrović	Zdrava membrana spermija kao preduvjet oplodne sposobnosti
2.	Miroslav Bajić	Nukleinske kiseline kao supramolekularni ciljevi amidinskih derivata 3,4-etilendioksitiofena
3.	Ljubo Barbić	Istraživanje prisutnosti i proširenosti influence pasa na području RH-a
4.	Frane Božić	Molekularni mehanizmi neuroprotekcije u *in-vitro* modelu toksičnosti izazvane metamphetaminom
5.	Vesna Dobranić	Javnozdravstveni rizik antimikrobne rezistencije i biogenih amina iz hrane životinjskog podrijetla
6.	Martina Đuras	Morfološke varijacije i genska raznolikost domaćih i divljih životinja

7.	Željko Gottstein	Epizootiološko istraživanje zaraznih i invazijskih bolesti u uzgojima peradi primjenom LAMP metode
8.	Martina Lojkić	Kriopreservacija psećeg sjemena
9.	Tomislav Mašek	Fenolni spojevi u prehrani životinja: antioksidativno, antibakterijsko i hipokolesterolemijsko djelovanje
10.	Kristina Matković	Primjena mjera biosigurnosti u osiguranju dobrobiti farmskih životinja
11.	Suzana Milinković-Tur	Kakvoća i oksidativna stabilnost svježeg, ohlađenog i zamrznutog svinjskog mesa
12.	Marina Pavlak	Epidemiološko istraživanje nekih zoonoza pasa i lisica kao čimbenika rizika za zdravlje ljudi
13.	Boris Pirkić	Primjena amnionske membrane u liječenju ozljeda rožnice
14.	Nikica Prvanović Babić	Analiza reproduktivnog potencijala na osnovi genoma i prenatalnog utjecaja epigenetike nastalih kao posljedica novije povijesti i uloge lipicanaca u sportu, ekonomiji i očuvanju tradicijsko folklornih običaja u Hrvatskoj
15.	Marko Samardžija	Poboljšanje plodnosti i mliječnosti krava uvođenjem metaboličko-endokrino-oksidativnog monitoringa tijekom tranzicijskog razdoblja i kasnog puerperija
16.	Alen Slavica	Istraživanje zdravstvene dinamike divljih sisavaca i ptica
17.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
18.	Velimir Sušić	Nukleotidni polimorfizam MTNR1A gena u ovaca merinolanšaf pasmine i pasmine dalmatinska pramenka
19.	Igor Štoković	Utjecaj pasmine i drugih čimbenika na osobine tovnosti te kemijski i masnokiselinski sastav mlijeka goveda
20.	Ivana Tlak Gajger	Utvrđivanje rezidua akaricida i patvorina u pčelinjem vosku
21.	Nenad Turk	Nalaz i kvantificiranje patogenih bakterija roda *Leptospira* u površinskim vodama poplavljenih područja RH-a
22.	Romana Turk	Proteomsko istraživanje zaraznih pobačaja u krava
23.	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka mikrovalnog i gama zračenja
24.	Snježana Vuković	Ekspresija staničnih prijenosnika u jetri i bubrezima svinja
25.	Igor Štoković	Edufarm 2020, potpora za međunarodni projekt

Budući da je intenzivnije predlaganje međunarodnih projekta (TEMPUS, COST, REGPOT, IPA, HORIZON 2020) zahtijevalo dodatnu edukaciju, na Fakultetu su u suradnji s nacionalnim koordinatorima Hrvatskog instituta za tehnologiju (HIT-a) i Poslovno-inovacijske agencije RH (BICRO-a) ak. god. 2013./2014. i 2014./2015. organizirane radionice na temu kvalitetnije pripreme prijedloga EU projekata na kojima su predstavljeni nadolazeći FP7 natječaji u područjima *Zdravlje* i *Hrana, poljoprivreda, ribarstvo i biotehnologija*, kao i pravila za prijavu novih projekata u okviru natječaja HORIZON 2020.

Fakultetu je odobren istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost *Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu* (2015. – 2018.) voditelja prof. dr. M. Samardžije. Ciljevi projekta odnosili su se na vrednovanje učinka nutritivne modulacije zeolita klinoptilolita (KPL) u hrani na negativni energetski status (NEB), plodnost i produktivnost te pojavnost supkliničkog mastitisa radi rane dijagnostike oksidacijskog stresa i sistemskog/lokalnog upalnog odgovora povezanog s reproduktivnim i produktivnim poremećajima u mliječnih krava.

Kako su se ukupna sredstva namijenjena znanstvenoistraživačkom radu iz godine u godinu smanjivala, a Fakultetu dvije akademske godine zaredom nije odobrena nabava opreme za znanstvena istraživanja jer resorno ministarstvo nije raspisalo natječaje za kapitalnu, srednju i sitnu znanstvenu opremu, naši su se istraživači oslonili na vlastite

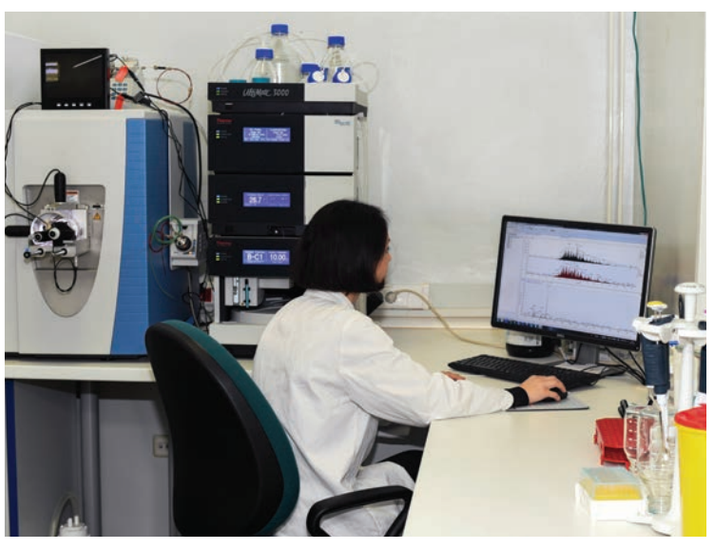

Znanstvenica na FP7-ERA Chair projektu *VetMedZg* dr. A. Horvatić obavlja proteomsku analizu upotrebom masene spektrofotometrije (Q EXACTIVE PLUS-Nano HPLC System, Thermo Scientific).

resurse. Kako je Veterinarskom fakultetu na FP7-ERA Chair natječaju u srpnju 2014. odobren međunarodni projekt *VetMedZg – Integracija u Europski istraživački prostor* ukupne vrijednosti 2.901.384 eura, upravo su realizirane aktivnosti na tom projektu pomogle u nabavi nove opreme za znanstvena istraživanja. U lipnju 2015. u okviru spomenutog projekta osnovan je Laboratorij za proteomiku koji bi u budućnosti trebao biti centar za proučavanje molekularnih osnova bolesti i proteomske analize. U kolovozu 2015. Fakultet je potpisao ugovor o kupnji masenog spektrometra (LC-MS/MS) u vrijednosti od 3.319.990 kn. Istodobno je kupio i opremu za proteomski laboratorij u vrijednosti od 1.185.311 kn. Sve su te aktivnosti našim znanstvenicima pomogle da znatno poboljšaju znanstvenu izvrsnost u molekularnoj veterinarskoj medicini te povećaju svoju kompetitivnost u dobivanju budućih projekata.

Za 2015. godinu odobrene su 22 potpore za znanstvenoistraživačku djelatnost (tablica 109.) u ukupnom iznosu od 845.227,17 kn.

Tablica 109. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2015. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Jasna Aladrović	Sastav i uloga folikularne tekućine u razvoju zdrave i oplodno sposobne jajne stanice
2.	Miroslav Bajić	Sinteza i DNA interakcija nove klase molekula s dva farmakofora
3.	Renata Barić Rafaj	Proteomski pristup kroničnoj upali i endotelu krvnih žila u debljini pasa
4.	Tomislav Dobranić	Poboljšanje reproduktivne učinkovitosti i zdravlja vimena krava praćenjem metaboličkoendokrino-oksidativnog statusa tijekom prijelaznog razdoblja i kasnog puerperija
5.	Martina Đuras	Primijenjena fenotipska i genotipska istraživanja raznolikosti domaćih i divljih životinja
6.	Tomislav Gomerčić	Istraživanje uloge divljih životinja u zdravlju ekosustava
7.	Željko Grabarević	Molekularna patologija melanoma u pasa
8.	Dean Konjević	Praćenje stresa i imunosnog statusa tetrijeba gluhana u kontroliranom uzgoju
9.	Snježana Kužir	Istraživanje brzine rasta, razvoja i otpornosti prema bolestima u različitih populacija šarana (*Cyprinus carpio*) podrijetlom s ribnjačarstva IHOR PARK d.d., Crna Mlaka
10.	Tomislav Mašek	Komparativni metabolizam lipida kod domaćina i parazita važnih za veterinarsku medicinu
11.	Željko Mikulec	Utjecaj nutraceutika i alternativnih izvora proteina na zdravlje i kvalitetu životinjskih proizvoda
12.	Suzana Milinković-Tur	Biokemijski pokazatelji i pokazatelji oksidacijskoga stresa u krvi i tkivima creske ovce: od zdravog stada do kvalitetne i sigurne hrane
13.	Vladimir Mrljak	Otkrivanje ranih biomarkera poremećaja funkcije jetre u pasa primjenom -omika tehnologija
14.	Željko Pavičić	Utjecaj kvalitete zraka u peradarskoj i svinjogojskoj proizvodnji na zdravlje i dobrobit životinja
15.	Marina Pavlak	Epidemiološko istraživanje značajnijih zoonoza domaćih i divljih životinja na područjima zapadne i jugozapadne Hrvatske kao javnozdravstveni problem
16.	Maja Popović	Primjena nanotehnologije u liječenju ozljeda rožnice
17.	Emil Srebočan	Istraživanje prisutnosti bromiranih retardanata plamena (BFR) i perfluoriranih tvari (PFC) u biološkim uzorcima
18.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
19.	Velimir Sušić	Razvoj modela za sustavno vrednovanje zdravlja i proizvodnosti stada
20.	Miljenko Šimpraga	Proizvodi od janjećeg mesa kao funkcionalna hrana
21.	Nenad Turk	Izraženost proteina LipL32 u patogenih bakterija roda *Leptospira* izdvojenih iz sitnih glodavaca kao rezervoara leptospiroze i pasa kao prirodno inficiranih domaćina
22.	Romana Turk	Učinak toplinskog stresa na metabolizam lipida i antioksidacijski status mliječnih krava tijekom prijelaznog razdoblja
23.	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka mikrovalnog i gama zračenja
24.	Nevijo Zdolec	Pojavnost i karakterizacija patogene *Yersinia enterocolitica* u lancu proizvodnje domaćih i divljih svinja

Fakultet sudjeluje i u međunarodnom projektu *Bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients* (BIO-CHIP). Projekt je nastavak FP7 projekta BIOCOMET koji je završio u studenom 2015. te pripada u natječaj Horizon 2020, u skupinu suradnih projekata istraživanja i razvoja. Koordinator je Sveučilište u Baselu i ima sedam EU partnera. Kao povezane treće strane (*linked third parties*) uz Medicinski fakultet sudjeluju Veterinarski fakultet, Prirodoslovno-matematički fakultet i Klinička bolnica *Sveti duh* koji zajedno prema Europskoj komisiji (EK) čine jednoga partnera. Osnovni je zadatak projekta kliničko istraživanje liječenja oštećenja hrskavice u koljenu s nosnim hondrocitima pripremljenim u laboratoriju. Voditelj dijela projekta pretkliničkog istraživanja na Veterinarskom fakultetu jest akademik D. Matičić, a sudjeluju i prof. dr. D. Vnuk, asistent P. Kostešić, dr. med. vet. i M. Vučković, dr. med. vet. Cilj je pretkliničkih istraživanja u okviru projekta BIO-CHIP ispitati mogućnosti transplantacije ovčjih hondrocita iz nosnog septuma odnosno hrskavice, uzgojenih na mediju, kao alternative zglobnim hondrocitima za liječenje ozljeda na femoropatelarnom zglobu ovce.
Za 2016. godinu Fakultetu je za financiranje znanstvenoistraživačkog rada dodijeljeno 848.000,00 kn, što je raspodijeljeno na 29 potpora u kojima je sudjelovao 141 naš znanstvenik (tablica 110.).

Istraživačka ekipa projekta *Bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients*, (BIO-CHIP), program Horizon 2020, neposredno prije početka artrotomije kod ovce (2016.). Slijeva nadesno: P. Kostešić, dr. med. vet., akademik D. Matičić, M. Vučković, dr. med. vet. i prof. dr. D. Vnuk (ljubaznošću akademika D. Matičića).

Tablica 110. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2016. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Jasna Aladrović	Sastav egzosoma folikularne tekućine tijekom razvoja jajne stanice
2.	Goran Bačić	Primjena kabergolina u kombinaciji sa intramamarnom otopinom propolisa prilikom zasušivanja krava
3.	Miroslav Bajić	Sinteza i DNA interakcije nove klase molekula s dva farmakofora
4.	Renata Barić Rafaj	Debljina kod pasa-uloga adiponektina i njegovih izoformi
5.	Tomislav Dobranić	Poboljšanje reproduktivne učinkovitosti i zdravlja vimena krava praćenjem metaboličko-endokrino-oksidativnog statusa tijekom prijelaznog razdoblja i kasnog puerperija
6.	Anamaria Ekert Kabalin	Biosigurnost farme u upravljanju zdravljem i proizvodnošću svinja
7.	Tomislav Gomerčić	Istraživanje uloge divljih životinja u zdravlju ekosustava
8.	Juraj Grizelj	Optimizacija plodnosti stada koza korištenjem modificiranog Ovsynch protokola i umjetnog osjemenjivanja u fiksno vrijeme
9.	Marko Hohšteter	Molekularna patologija melanoma u pasa
10.	Josip Kos	Uzroci hromosti ovaca te prijedlog kontrole stada kao mjera prevencije bolesti i smanjenja gubitka u ovčarstvu sjeverne Hrvatske
11.	Lidija Kozačinski	Inovativni proizvodi od janjećeg mesa
12.	Snježana Kužir	Istraživanje brzine rasta, razvoja i otpornosti prema bolestima u različitih populacija šarana (*Cyprinus carpio*) podrijetlom s ribnjačarstva IHOR PARK d.d., Crna Mlaka
13.	Mario Ostović	Utjecaj kvalitetne stelje na dobrobit i proizvodnost tovnih pilića i svinja
14.	Marina Pavlak	Epidemiološko istraživanje značajnijih zoonoza domaćih i divljih životinja kao javno zdravstveni problem
15.	Nina Poljičak Milas	Zdravo stado, preduvjet kvalitetne i sigurne hrane životinjskog podrijetla: Učinci modulacije obroka na biološke osobitosti i oksidacijski status krvnih stanica kod preživača
16.	Maja Popović	Primjena nanotehnologije u tkivnom inžinjerstvu rožnice
17.	Magda Sindičić	Molekularna i morfološka dijagnostika parazitarnih oboljenja divljih kanida

18.	Alen Slavica	Epizootiološka i ekotoksikološka istraživanja divljači u Hrvatskoj
19.	Kristina Starčević	Metabolomska studija parazita važnih u veterinarskoj medicini-primjena GC-MS i NMR tehnika
20.	Vladimir Stevanović	Molekularna epizootiologija i zoonotski potencijal uzročnika virusnih gastroenteritisa pasa
21.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
22.	Jelena Šuran	Primjena bezalkoholne otopine propolisa kod periodontalnih bolesti pasa i mačaka
23.	Tajana Trbojević Vukičević	Primijenjena morfološka istraživanja raznolikosti domaćih i divljih životinja
24.	Nenad Turk	Izraženost proteina LipL32 u patogenih bakterija roda *Leptospira* izdvojenih iz sitnih glodavaca kao rezervoara leptospiroze i pasa kao prirodno inficiranih domaćina
25.	Romana Turk	Učinak toplinskog stresa na metabolizam lipida i antioksidacijski status mliječnih krava tijekom prijelaznog razdoblja
26.	Hrvoje Valpotić	Utjecaj nutraceutika na modulaciju mikropopulacije crijeva farmskih životinja
27	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka mikrovalnog i gama zračenja
28.	Zoran Vrbanac	Učinak treninga na oksidacijski i antioksidacijski status pretilih pasa
29.	Nevijo Zdolec	Pojavnost i katakterizacija patogene *Yersinia enterocolitica* u lancu proizvodnje mesa domaćih i divljih svinja

Istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost *Nutritivna modulacija metabolizma dokozaheksaenske kiseline kod dijabetičke dislipidemije (dislipiDHA)* voditelja izv. prof. dr. T. Mašeka odobren je početkom veljače 2016. godine. Istraživanje se provodi u suradnji s Institutom za medicinska istraživanja i medicinu rada, a predviđeno trajanje projekta je do 2019. godine. Projekt istražuje učinak n3 i n6 masnih kiselina te posebice dokozaheksaenske kiseline kod dijabetesa tipa 1 i 2 na oksidaciju u mitohondrijima i peroksisomima te DHA metabolom.
Fakultetu je 2016. odobren i projekt AUF, Ureda za srednju i istočnu Europu BECO *L'optimisation des paramètres de reproduction, de génétique et de santé pour l'amélioration de la production des troupeaux de chèvres. Oh, ma chèvre!* koordinatora izv. prof. dr. J. Grizelja. Projekt je trajao do 2017. s ciljem stvaranja mreže znanstvenika iz srednje i istočne Europe koji rade na različitim aspektima kozarstva (reprodukcija, uzgoj, bolesti papaka, zarazne bolesti) te integracije rezultata istraživanja i razvoja rješenja za aktualne izazove poljoprivrednika u srednjoj i istočnoj Europi.

Od 2014. istraživanja metabolizma lipida tijekom metaboličkih bolesti bila su važan dio temeljnih i primijenjenih biomedicinskih istraživanja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu s više od 30 članova tima.

Primarni cilj projekta *LIFE Lynx* jest spasiti populaciju dinarskog risa od izumiranja. Glavna mu je prijetnja parenje u srodstvu, stoga će 14 životinja biti premješteno iz Slovačke i Rumunjske u Hrvatsku i Sloveniju (ljubaznošću doc. dr. M. Sindičić).

S radom je u 2017. na Fakultetu započeo Ured za EU projekte čija je voditeljica dr. L. Radin. Ured prati natječaje, priprema i provodi projekte financiranih iz EU-a, ali i ostalih dostupnih fondova, te savjetuje zaposlenike u pripremi i provedbi njihovih individualnih projekata.
Nastavljen je trend intenzivnijeg prijavljivanja na europske natječaje te je Veterinarski fakultet 2017. postao partner na još jednom LIFE projektu, *Preventing the extinction of the Dinaric – SE Alpine lynx population through reinforcement and long-term conservation*. U projekt je uključeno 11 institucija iz pet država: Hrvatske, Slovenije, Italije, Slovačke i Rumunjske, a provedba će trajati do 2024. godine. Koordinatorica projekta za Hrvatsku je doc. dr. M. Sindičić.

Za namjensko financiranje znanstvenih i umjetničkih istraživanja u 2017. godini Fakultetu je dodijeljen iznos od 1.019.000,00 kn, koji je raspoređen na 32 istraživanja (tablica 111.) u kojima su ukupno sudjelovala 162 istraživača.
Za 2018. godinu Fakultetu je za financiranje znanstvenoistraživačkog rada dodijeljeno 1.228.105,00 kn, što je raspodijeljeno na 32 potpore u kojima je sudjelovalo 159 naših znanstvenika (tablica 112.).
Tijekom 2018. i 2019. na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebuprovodila su se 34 projekta (tablica 113.) na kojima je Fakultet partner ili prijavitelj, a koji su financirani iz cijelog niza domaćih i međunarodnih fondova te različitih institucija (ESF, Erasmus+, COST, HZZ, Horizon, LIFE, FP7, OBZOR 2020, NP Plitvička jezera i dr.).
Uprava Veterinarskoga fakulteta putem Ureda za EU projekte u 2018. godini prijavila je dva projekta u Europski socijalni fond. Na poziv *Internacionalizacija visokog obrazovanja* prijavljen je projekt *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* vrijednosti 1,7 milijuna kuna, a na poziv *Provedba HKO-a na razini visokog obrazovanja* projekt *Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja, standarda kvalifikacije i unaprjeđenje integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine uz primjenu HKO-a na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* ukupne vrijednosti 3,9 milijuna kuna. Projekt *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* odobren je za realizaciju od početka ak. god. 2018./2019., dok je odluka o financiranju drugog projekta vezanog za unaprjeđenje integriranog

Istraživanje metabolizma masti na pokusnim štakorima u sklopu projekta *Lipidi hrane, spol i dob u patogenezi metaboličkog sindroma.*

Tablica 111. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2017. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Jasna Aladrović	Sastav proteina egzosoma folikularne tekućine tijekom folikulogeneze
2.	Miroslav Bajić	Sinteza i protutumorska aktivnost nove klase molekula s dva farmakofora
3.	Renata Barić Rafaj	Proteomski pristup trombocitopeniji u babeziozi pasa
4.	Tomislav Dobranić	Hormonalna, nutritivna i antioksidacijska modulacija indikatora endokrinog, metaboličkog i oksidacijskog statusa mliječnih krava u cilju poboljšanja plodnosti tijekom postpartalnog razdoblja
5.	Tomislav Gomerčić	Istraživanje uloge divljih životinja u zdravlju ekosustava
6.	Željko Gottstein	Epizootiološko istraživanje primjenom molekularnih metoda s ciljem optimizacije biosigurnosti i imunoprofilakse na farmama peradi
7.	Andrea Gudan Kurilj	Molekularna patologija hemangiosarkoma u pasa
8.	Josipa Habuš	Utvrđivanje proširenosti i genotipizacija bakterije Francisella tularensis
9.	Suzana Hađina	Značajnost enterotoksina *Clostridium perfringens* u fecesu pasa s kliničkom slikom gatroenteritisa
10.	Dean Konjević	Procjena učinkovitosti mjera u zaštiti usjeva od divljih svinja (*Sus scrofa* L.)
11.	Josip Kos	Uzroci hromosti ovaca te prijedlog kontrole stada kao mjera prevencije bolesti i smanjenja gubitaka u ovčarstvu sjeverne Hrvatske
12.	Lidija Kozačinski	Inovativni proizvodi od janjećeg mesa
13.	Snježana Kužir	Istraživanje brzine rasta, razvoja i otpornosti prema bolestima u dvije linije šarana (*Cyprinus carpio*) podrijetlom s Ribnjačarstva Poljana d.d.
14.	Hrvoje Lucić	Istraživanje imunohistokemijskih i histokemijskih metoda u prijenosu tvari u stanicama unutarnjih organa svinja i peradi
15.	Kristina Matković	Utjecaj novih sustava držanja kroz obogaćenje okoliša na dobrobit i održivost peradarske i govedarske proizvodnje

16.	Sven Menčik	Procjena regresijskih modela za obilježje dugovječnosti svinja i ovaca
17.	Suzana Milinković-Tur	Antioksidacijska i morfometrijska svojstva sjemena jarčeva izvan rasplodne sezone
18.	Vladimir Mrljak	Otkrivanje ranih biomarkera poremećaja funkcije jetre u pasa primjenom – omika tehnologija
19.	Marina Pavlak	Epidemiološko istraživanje primjene antibiotskih i antimikotičkih kemoterapeutika u veterinarskoj praksi – socio-medicinski pristup
20.	Maja Popović	Kontrola kvalitete donorske rožnice prije i nakon pohranjivanja u animalnu očnu banku
21.	Alen Slavica	Epizootiološka i epidemiološka istraživanja divljači u Hrvatskoj
22.	Kristina Starčević	Utjecaj lipida hrane na mitohondrijsku i peroksisomsku β oksidaciju
23.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
24.	Jelena Šuran	Farmakološki profil prvog neantibiotskog pripravka na bazi propolisa za tretman subkliničkog mastitisa kod krava
25.	Tajana Trbojević Vukičević	Primijenjena morfološka istraživanja raznolikosti domaćih i divljih životinja
26.	Romana Turk	Utjecaj toplinskog stresa na metaboličku prilagodbu i reprodukcijsku učinkovitost mliječnih krava
27	Hrvoje Valpotić	Utjecaj nutraceutika na modulaciju mikrobioma u probavnom sustavu farmskih životinja
28.	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka radiofrekvencijskog (mikrovalnog) zračenja u medonosne pčele (*Apis mellifera*)
29.	Silvijo Vince	Antioksidativni utjecaj vitamina C i E na kvalitetu smrznutog sjemena jarčeva
30.	Zoran Vrbanac	Utjecaj rada na metabolički i oksidacijski status pasa Hrvatske gorske službe spašavanja
31.	Nevijo Zdolec	Osjetljivost na antimikrobne tvari patogenih *Yersinia enterocolitica* izoliranih iz lanca proizvodnje mesa domaćih i divljih svinja
32.	Tatjana Živičnjak	*Ad hoc* monitoring vektorski prenosivih parazitskih zoonoza lišmanioze i dirofilarioze na arhivskim uzorcima krvi pasa

Tablica 112. Potpore za znanstvena istraživanja odobrene za 2018. godinu (prema abecednom redu voditelja)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1.	Jasna Aladrović	Sortiranje i karakteriziranje subpopulacija ekstracelularnih vezikula folikularne tekućine
2.	Goran Bačić	Genska analiza izolata streptokoka iz uzoraka mlijeka krava
3.	Renata Barić Rafaj	Proteomski pristup problemu pretilosti kod mačaka
4.	Nika Brkljača Bottegaro	Utjecaj stupnja utreniranosti, indeksa tjelesne mase i konformacijskih obilježja na biokemijske pokazatelje koštanog metabolizma konja daljinskog jahanja
5.	Ivan Conrado Šoštarić Zuckermann	Molekularna patologija hemangiosarkoma u pasa
6.	Tomislav Dobranić	Važnost monitoringa pokazatelja endokrinog, metaboličkog i antioksidacijskog statusa tijekom peripartalnog razdoblja i kasnog puerperija za održavanje i poboljšanje plodnosti mliječnih krava
7.	Martina Đuras	Primijenjena morfološka istraživanja raznolikosti domaćih i divljih životinja
8.	Anamaria Ekert Kabalin	Genske varijacije dugovječnih svinja i ovaca
9.	Emil Gjurčević	Istraživanje deformacija koštanog sustava u različitih vrsta riba
10.	Tomislav Gomerčić	Istraživanje uloge divljih životinja u zdravlju ekosustava
11.	Željko Gottstein	Longitudinalno epizootiološko istraživanje gena virulencije sekvenciranjem čitavog genoma patogena s ciljem poboljšanja biosigurnosnih mjera i programa imunoprofilakse na farmama peradi

12.	Marko Hohšteter	Istraživanje genetske osnove morfoloških i bioloških osobina melanocitnih tumora pasa
13.	Luka Krstulović	Sinteza i protutumorska aktivnost spojeva s dva farmakofora
14.	Hrvoje Lucić	Imunohistokemijske i histokemijske metode u prijenosu tvari u stanicama organa domaćih životinja
15.	Kristina Matković	Procjena poboljšanih uvjeta držanja farmskih životinja i ostvarenje mjere „Dobrobit životinja“ Programa ruralnog razvoja
16.	Suzana Milinković-Tur	Antioksidacijska i morfometrijska svojstva sjemena jarčeva izvan rasplodne sezone
17.	Vladimir Mrljak	Identifikacija ranih biomarkera poremećaja funkcije bubrega u pasa primjenom spektrometrije masa
18.	Marina Pavlak	Epidemiološko istraživanje primjene antibiotskih i antimikotičkih kemoterapeutika u veterinarskoj praksi – socio-medicinski pristup
19.	Maja Popović	Optimizacija 3D stanične kulture stanica korneoskleralnog tkiva prethodno pohranjenog u animalnu očnu banku
20.	Nikica Prvanović Babić	Aktivacija upalnog odgovora maternice kao terapijska mjera u liječenju endometritisa kobila primjenom inaktiviranog bakterijskog matriksa, smjese eteričnih ulja i propolisa
21.	Alen Slavica	Istraživanje pojavnosti bolesti i zdravstveni monitoring divljači u RH
22.	Kristina Starčević	Utjecaj lipida hrane na prevenciju metaboličkog sindroma
23.	Vladimir Stevanović	Epidemiološki i klinički značaj promjenjivosti bocavirusa životinja i ljudi dokazanih na području Hrvatske
24.	Zvonko Stojević	Biokemijski pokazatelji stresa u domaćih životinja
25.	Zrinka Štritof	Prevalencija, klinički značaj, antimikrobna osjetljivost i genotipizacija bakterija iz roda Campylobacter izdvojenih iz pasa
26.	Jelena Šuran	Istraživanje inhibicije stvaranja biofilma i antibakterijskog učinka otopine Apimast
27	Romana Turk	Biomarkeri upale i oksidacijskog stresa u krava s produkcijskim i reprodukcijskim poremećajima
28.	Hrvoje Valpotić	Utjecaj nutraceutika na proizvodnost i modulaciju mikrobioma u probavnom sustavu brojlera
29.	Marinko Vilić	Mehanizmi bioloških učinaka radiofrekvencijskog (mikrovalnog) zračenja u kukaca
30.	Silvijo Vince	Utjecaj vitamina C i E na antioksidativnu zaštitu sjemena jarčeva tijekom procesa smrzavanja
31.	Dražen Vnuk	Određivanje maksimalnog intrapulmonalnog tlaka pri različitim tehnikama zatvaranja reza parcijalne pulmonalne lobektomije
32.	Nevijo Zdolec	Primjena molekularne detekcije patogena u kontroli sigurnosti hrane

Tablica 113. Ostali projekti na Fakultetu koji su financirani iz domaćih i međunarodnih fondova te različitih institucija (prema abecednom redu voditelja/suradnika projekata)

R.b.	Voditelj/suradnik projekta	Naziv projekta	Izvor financiranja
1.	Renata Barić Rafaj	BMBS COST Action BM1405 Non-globular proteins (NGP-NET)	COST Action EU
2.	Martina Đuras	*Anisakis* spp.: genomic epidemiology	Hrvatska zaklada za znanost
3.	Martina Đuras	Monitoring dobrih dupina (*Tursiops truncatus*) i drugih morskih sisavaca u akvatoriju Šibensko-kninske županije	Javna ustanova za zaštitu prirode Šibensko-kninske županije
4.	Martina Đuras	Plavi projekt - Doprinos razvoju programa društveno korisnog učenja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu	Europski socijalni fond
5.	Tomislav Gomerčić	Praćenje smrtnosti morskih sisavaca u Jadranskom moru	Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
6.	Danijela Horvatek Tomić	Improving current understanding and research for sustainable control of the poultry red mite *Dermanyssus gallinae*	COST Action EU

7.	Đuro Huber	Population level management and conservation of brown bears in northern Dinaric Mountains and the Alps	LIFE+ Nature and Biodiversity, EU
8.	Đuro Huber	Istraživanje brojnosti, korištenja prostora i ponašanja medvjeda na području NP Plitvička jezera – faza 2	NP Plitvička jezera
9.	Lidija Kozačinski	Proizvedeno u dobrobiti	Hrvatska agencija za hranu
10.	Josip Kusak	Prostorna ekologija vukova u području NP Plitvička jezera	NP Plitvička jezera
11.	Josip Kusak	Prostorna ekologija risova u području NP Plitvička jezera	NP Plitvička jezera
12.	Tomislav Mašek	Nutritivna modulacija metabolizma dokozaheksaenske kiseline kod dijabetičke dislipidimije	Hrvatska zaklada za znanost
13.	Dražen Matičić	BIO-CHIP bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients	EU Horizon 2020
14.	Dražen Matičić	OSTEOproSPINE Novel Bone Regeneration Drug Osteogrow: Therapeutic Solution for Lumbar Back Pain	EU Horizon 2020
15.	Vladimir Mrljak	FP7 ERA Chair projekt VetMedZg	EU FP7
16.	Vladimir Mrljak	BioDog (Proteomic approach in the discovery of early-stage biomarkers in kidney and cardiac disease of dog)	Hrvatska zaklada za znanost
17.	Vladimir Mrljak	H2020 MANNA (The EU Joint Doctorate in Molecular Animal Nutrition)	EU Horizon 2020
18.	Ljiljana Pinter	U društvu mikroba (In the Company of Microbes)	Europski socijalni fond
19.	Maja Popović	Inovativni funkcionalni proizvodi od janjećeg mesa	Hrvatska zaklada za znanost
20.	Estella Prukner-Radovčić	GroupHouseNet	COST Action EU
21.	Estella Prukner-Radovčić	KeelBoneDamage	COST Action EU
22.	Lada Radin	Pan-European soft skills curriculum for undergraduate veterinary education – SOFTVETS	Erasmus+
23.	Marko Samardžija	Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu (ModZeCow)	Hrvatska zaklada za znanost
24.	Krešimir Severin	Support to EU Contribution to implementation of CITES Convention in BiH	EU
25.	Magda Sindičić	Preventing the extinction of the Dinaric-SE Alpine lynx population through reinforcement and long-term conservation	LIFE Nature program Europske komisije
26.	Magda Sindičić	DNA kao dokaz o distribuciji i vitalnosti ugrožene balkanske divokoze	Hrvatska zaklada za znanost
27	Kristina Starčević	Lipidi hrane, spol i dob u patogenezi metaboličkog sindroma	Hrvatska zaklada za znanost
28.	Ivana Tlak Gajger	Sustainable pollination in Europe – joint research on bees and other pollinators (SUPER-B)	COST Action EU
29.	Ivana Tlak Gajger	European *Paenibacillus larvae* variability project – EuroPLarva	EU Ref Lab – EU Commision
30.	Ivana Tlak Gajger	Vets and Bees	FVE - EVERI
31.	Nenad Turk, Josipa Habuš, Zrinka Štritof	Uloga biotičkih čimbenika na vitalnost poljskoga jasena (*Fraxinus angustifolia* Vahl.) u poplavnim šumama Hrvatske	Hrvatska zaklada za znanost
32.	Nenad Turk, Josipa Habuš	Network for evaluation of One Health NEOH TD1404	COST Action EU
33.	Nenad Turk, Zoran Milas	Zoonoses online education – ZOE	Erasmus+
34.	Kristina Starčević	Utjecaj lipida hrane na kardiovaskularne parametre, lipogenezu i antioksidativni status štakora s hipertenzijom	Međunarodni projekt u sklopu hrvatsko-srpske suradnje

preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine donesena u veljači 2019. godine. Sredstvima tog projekta značajno će se osuvrementi nastavni proces, što će još više pridonijeti prepoznatljivosti našeg diplomskog studija na međunarodnoj razini.
Na nekoliko domaćih i međunarodnih projekta zaposleno je na određeno vrijeme ukupno 11 stručnjaka (istraživača, stručnih suradnika i koordinatora projekata) kako slijedi:
Stručni suradnik S. Reljić, dr. med. vet. na projektu *Population level management and conservation of brown bears in northern Dinaric Mountains and the Alps*, voditelj projekta prof. emeritus Đ. Huber.
Istraživačica M. Vučković, dr. med. vet. i stručna suradnica A. Smajlović, dr. med. vet. na projektu *BIO-CHIP bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients*, voditelj projekta akademik D. Matičić.
Istraživači R. Furioso Ferreira Rafaela, DVM; P. Bilić, mag. mol. biol.; I. Rubić, mag. chem.; P. Roškarić, mag. prim. kem.; L. Pajurin, dr. med. vet. na projektu *The EU Joint Doctorate in Molecular Animal Nutrition* (MANNA), voditelj projekta prof. dr. V. Mrljak.
Poslijedoktorand dr. M. Bujanić, projekt *Interakcija nositelj-parazit: odnos tri različita tipa nositelja prema invaziji metiljem Fascioloides magna*, voditelj projekta izv. prof. dr. D. Konjević.
Stručna suradnica I. Topličanec, dr. med. vet. na projektu *Preventing the extinction of the Dinaric-SE Alpine lynx population through reinforcement and long-term conservation*, voditeljica doc. dr. M. Sindičić
Koordinatorica projekta M. Krznarić, dipl. politolog na projektu *Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja, standarda kvalifikacije i unaprjeđenje integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine uz primjenu HKO-a na Veterinarskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, voditeljica projekta izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić.

4.5.2. Znanstvena produktivnost

Unatoč nepovoljnim financijskim prilikama znanstvena je aktivnost djelatnika u posljednjem desetljeću pokazala zavidnu stabilnost, a svakako valja istaknuti znatan kvalitativni iskorak, prije svega u znanstvenoj publicistici, odnosno objavljivanju znanstvenih radova u prestižnim i svjetski priznatim znanstvenim časopisima, ne samo iz veterinarske medicine nego i iz biomedicine, biotehnologije i prirodnih znanosti. Djelatnici Fakulteta danas objavljuju svoje radove u velikom broju renomiranih međunarodnih publikacija, pa je tako u recentnim bazama podataka zabilježeno više od tri stotine (307) različitih znanstvenih časopisa (tablica 114.) u kojima su istraživači s Veterinarskog fakulteta publicirali rezultate svojih znanstvenih istraživanja.

Tablica 114. Popis časopisa u kojima su objavljeni radovi znanstvenika s Fakulteta u posljednjih petnaest godina

R.b.	Časopis
1.	ACS Nano.
2.	Acta Agriculturae Slovenica
3.	Acta Alimentaria
4.	Acta Anatomica
5.	Acta Clinica Croatica
6.	Acta Crystallographica
7.	Acta Medica Croatica
8.	Acta Neurobiologiae Experimentalis
9.	Acta Neurologica Belgica
10.	Acta Neurologica Scandinavica
11.	Acta Parasitologica
12.	Acta Periodica Technologica
13.	Acta Physiologica Hungarica
14.	Acta Stomatologica Croatica
15.	Acta Tropica
16.	Acta Veterinaria (Beograd)
17.	Acta Veterinaria Brno
18.	Acta Veterinaria Hungarica
19.	Acta Veterinaria Scandinavica
20.	Age and Ageing
21.	Alimentary Pharmacology Therapeutics Alimentary Pharma-cology Therapeutics
22.	American Bee Journal
23.	American Journal of Physiology Cell Physiology
24.	American Journal of Physiology Renal Physiology
25.	American Journal of Respiratory Cell and Molecular Biology
26.	American Journal of Veterinary Research
27.	American Journal of Tropical Medicine and Hygiene
28.	Anatomia, Histologia, Embryologia
29.	Anatomischer Anzeiger
30.	Andrologia (Berlin)
31.	Animal
32.	Animal Feed Science and Technology
33.	Animal Genetics
34.	Animal Reproduction Science
35.	Annales de Medecine Veterinaire
36.	Annals of Clinical Biochemistry
37.	Antimicrobial Agents and Chemotherapy
38.	Apidologie
39.	Applied Magnetic Resonance
40.	Aquaculture Research
41.	Aquatic Mammals
42.	Archiv für Lebensmittelhygiene
43.	Archiv für Gefluegelkunde / European Poultry Science
44.	Archiv für Tierzucht
45.	Archives of Animal Breeding
46.	Archives of Biological Sciences
47.	Archives of Environmental & Occupational Health E
48.	Archives of Virology
49.	Avian Biology Research

50. Avian Diseases
51. Avian Pathology
52. Behavioural Processes
53. Berliner und Münchener Tierärztliche Wochenschrift
54. Biochemia Medica
55. Biochemical and biophysical research communications
56. Biological Conservation
57. Biological Journal of the Linnean Society
58. Biological Trace Element research
59. Biology and Medicine
60. Biological Psychiatry
61. Biology and Medicine
62. Bioorganic and Medicinal Chemistry
63. Bioresource Technology
64. BMC Research Notes
65. BMC Veterinary Research
66. Bone
67. Bosnian Journal of Basic Medical Sciences
68. British Poultry Science
69. Bulgarian Journal of Agricultural Science
70. Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology
71. Bulletin of the European Association of Fish Pathologists
72. Canadian Journal of Animal Science
73. Cell
74. Cell and Tissue Research
75. Ceraeal Research Communications
76. Chemical Industry and Chemical Engineering Quarterly
77. Chemosphere
78. Clinical Chemistry and Laboratory Medicine
79. Clinical Neuropharmacology
80. CNS Drugs
81. Collegium Antropologicum
82. Comparative Haematology International
83. Comparative Immunology, Microbiology and Infectious Diseases
84. Conservation Genetics
85. Conservation Genetics Resources
86. CPQ Nutrition
87. Croatian Journal of Gastroenterology and Hepatology
88. Croatian Medical Journal
89. Croatica Chemica Acta
90. Current Pharmaceutical Design
91. Czech Journal of Animal Science, Živočišná výroba
92. Czech Journal of Food Sciences
93. Dementia and Geriatric Cognitive Disorders
94. Der Pharma Chemica
95. Der Pharmacia Lettre
96. Deutsche Tierarztliche Wochenschrift
97. Digestive Diseases and Sciences
98. Diseases of Aquatic Organisms
99. Ecology and Evolution
100. Emerging Infectious Diseases
101. Environmental Microbiology
102. Environmental Monitoring and Assessment
103. Environmental Pollution
104. Epidemiology and Infection
105. Epilepsia
106. European Food Research and Technology
107. European Journal of Cancer
108. European Journal of Histochemistry
109. European Journal of Medicinal Chemistry
110. European Journal of Neurology
111. European Journal of Pharmacology
112. European Journal of Wildlife Research
113. European Poultry Science
114. European Neurology
115. Experimental Gerontology
116. FEBS Letters
117. FEMS Microbiology Letters
118. Fish Physiology and Biochemistry
119. Fish & Shellfish Immunology
120. Folia Histochemica Et Cytobiologica
121. Folia Microbiologica
122. Folia Parasitologica
123. Folia Zoologica
124. Food Additives & Contaminants
125. Food Analytical Methods
126. Food and Chemical Toxicology
127. Food and Function
128. Food Chemistry
129. Food Control
130. Food Technology and Biotechnology

131. Gene Therapy
132. Genome Announcements
133. Global Ecology and Biogeography
134. Helminthologia
135. Heterocycles
136. Heterocyclic Communications
137. Histology and Histopathology
138. Infection
139. Infection, Genetics and Evolution
140. Inflammation
141. International Achives of Occupational and Environmental Health
142. International Food Research Journal
143. International Journal for Parasitology
144. International Journal of Food Microbiology
145. International Journal of Osteoarchaeology
146. International Journal of Pharmacognosy and Phytochemical Research
147. International Medical Case Reports Journal
148. Investigational New Drugs
149. Invertebrate Survival Journal
150. Iranian Journal of Radiation Research
151. Italian Journal of Animal Science
152. Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition
153. Journal of Apicultural Research
154. Journal of Applied Animal Research
155. Journal of Applied Animal Welfare Science
156. Journal of Applied Ichthyology
157. Journal of Applied Toxicology
158. Journal of Biogeography
159. Journal of Biological Chemistry
160. Journal of Cellular and Molecular Medicine
161. Journal of Cerebral Blood Flow and Metabolism
162. Journal of Chemical Neuroanatomy
163. Journal of Chemists and Chemical Engineers
164. Journal of Clinical Microbiology
165. Journal of Comparative Pathology
166. Journal of Dairy Research
167. Journal of Environmental Planning and Management
168. Journal of Environmental Science and Health
169. Journal of Eukaryotic Microbiology
170. Journal of Feline Medicine and surgery
171. Journal of Helminthology
172. Journal of Infection in Developing Countries
173. Journal of Leukocyte Biology
174. Journal of Medicinal Chemistry
175. Journal of Molecular Medicine
176. Journal of Molecular Structure
177. Journal of Neurology Neurosurgery and Psychiatry
178. Journal of Neurovirology
179. Journal of Occupational and Environmental Medicine
180. Journal of Parasitology
181. Journal of Physical Chemistry A
182. Journal of Physical Chemistry Letters
183. Journal of Physiology Paris
184. Journal of Proteomics
185. Journal of Small Animal Practice
186. Journal of the American Society for Mass Spectrometry
187. Journal of the Science of Food and Agriculture
188. Journal of Ultrastructure Research and Molecular Structure Research
189. Journal of Veterinary Diagnostic Investigation
190. Journal of Veterinary Internal Medicine
191. Journal of Veterinary Medicine Series A
192. Journal of Veterinary Medicine Series C Anatomia Histologia Embryologia
193. Journal of Veterinary Pharmacology and Therapeutics V
194. Journal of Virological Methods
195. Journal of Virology
196. Journal of Wildlife Diseases
197. Journal of Zoo and Wildlife Medicine
198. Journal of Zoology
199. Kleintierpraxis
200. Lebensmittel-Wissenschaft und-Technologie-Food Science and Technology
201. Legal Medicine
202. Letters in Applied Microbiology
203. Life Sciences
204. Lijecnicki Vjesnik
205. Livestock Production Science
206. Macedonian Veterinary Review
207. Mammalia
208. Mammalian Biology

209. Marine Biology
210. Marine Environmental Research
211. Marine Mammal Science
212. Medical Science Monitor
213. Medycyna Weterynaryjna
214. Milchwissenschaf
215. Mitochondrial
216. Meat Science
217. Mljekarstvo
218. Molecular Biology Reports
219. Molecular Biosystems
220. Molecular Diversity
221. Molecular Ecology Resources
222. Molecular Pharmaceutics
223. Molecular Physics
224. Molecular Reproduction and Development
225. Molecules
226. Mutation Research
227. Mutation Research Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis
228. Natural Product Communications
229. Nature Genetics
230. Neurologia Croatica
231. Neuropeptides
232. Neuroscience
233. Neuroscience Letters
234. New Crystal Structures
235. Oecologia
236. Open Chemistry
237. Organic and Biomolecular Chemistry
238. Organic Mass Spectrometry
239. Parasites and Vectors
240. Parasitology International
241. Parasitology Research
242. Pathology and Oncology Research
243. Periodicum Biologorum
244. Pferdeheilkunde
245. Pflügers Archiv
246. Photomedicine and Laser Surgery
247. Physiological and Biochemical Zoology
248. PLoS Biology
249. PLoS Genetics
250. PLoS One
251. Polish Journal of Environmental Studies
252. Polish Journal of Microbiology
253. Polish Journal of Veterinary Sciences
254. Preventive Veterinary Medicine
255. Prostaglandins Leukotrienes and Essential Fatty Acids
256. Quality Assurance and Safety of Crops & Foods
257. Radiation Measurements
258. Radiation Physics and Chemistry
259. Rapid Communications in Mass Spectrometry
260. Redox Biology
261. Reproduction in Domestic Animals
262. Reproductive Biology and Endocrinology
263. Research in Veterinary Science
264. Revue de Médecine Vétérinaire
265. Revue Scientifique et Technique
266. Scandinavian Journal of Gastroenterology
267. Science
268. Science of the Total Environment
269. Slovenian Veterinary Research
270. Small Ruminant Research
271. Spectroscopy Letters
272. Structural Chemistry
273. Sumarski List
274. Synthetic Communications
275. The Italian Journal of Zoology
276. Theriogenology
277. Ticks and Tick Borne Diseases
278. Tierärztliche Umschau
279. Tierarztliche Praxis
280. Tissue Antigens
281. Toxicology
282. Toxicology and Applied Pharmacology
283. Transactions of the Royal Society of Tropical Medicine and Hygiene
284. Trends in Parasitology
285. Topics in Companion Animal Medicine
286. Turkish Journal of Veterinary and Animal Sciences
287. Ursus
288. Vector-borne and Zoonotic Diseases

289.	Veterinarski Arhiv
290.	Veterinary and Human Toxicology
291.	Veterinary Dermatology
292.	Veterinary Immunology and Immunopathology
293.	Veterinární Medicína
294.	Veterinary Microbiology
295.	Veterinary Parasitology
296.	Veterinary Pathology
297.	Veterinary Record
298.	Veterinary Research Communications
299.	Virology Journal
300.	Wiener Tierärztliche Monatsschrift
301.	Water, Air, and Soil Pollution
302.	World Journal of Gastroenterology
303.	World S Poultry Science Journal
304.	Zeitschrift für Jagdwissenschaft
305.	Zentralblatt für Veterinarmedizin Reihe
306.	Zoological Studies
307.	Zoonoses and Public Health

S obzirom na to da je jedan od strateških ciljeva Fakulteta podizanje kvalitete znanstvene produktivnosti, u posljednjih su deset godina praćeni svi važniji pokazatelji kvalitete znanstvenoistraživačke djelatnosti, usmjereni prije svega na objavljene rezultate istraživačkog rada (kvaliteta časopisa – čimbenik odjeka, engl. *impact factor*, IF; prosječni petogodišnji IF; kvartil vrijednosti, citiranost pojedinih članaka odnosno autora). Analiza prikupljenih podataka pokazala je znatan napredak u kvaliteti s obzirom na rangiranost znanstvenih časopisa u kojima svoje radove objavljuju istraživači s Veterinarskoga fakulteta. U kategoriji *Veterinarske znanosti* prema podacima *Web of Science* (WoS) u posljednjem je desetljeću rangirano 133 do 145 znanstvenih časopisa razvrstanih u četiri vrijednosna kvartila (Q1 – Q4), ponajprije s obzirom na godišnji odnosno petogodišnji čimbenik odjeka (IF), a najbolje pozicioniran časopis, s najvišim faktorom utjecaja jest *Veterinary Research* s prosječnim petogodišnjim čimbenikom odjeka većim od tri (IF = 3,290, napominjemo da u kategoriji veterinarskih znanosti trenutačno postoje dva časopisa s većim čimbenikom odjeka, *Annual Review of Animal Bioscience* IF = 4,348 koji objavljuje samo pregledne članke i *Fish & Shellfish Immunology* IF=3,025 koji je usko specijaliziran za imunologiju morskih organizama). Važno je naglasiti da se dogodio znakovit kvalitativni iskorak u znanstvenom publiciranju u posljednjem desetljeću. Naime, do 2010. većina je radova djelatnika Fakulteta u međunarodno priznatim časopisima objavljena u *Tierärztliche Umschau* (nizak čimbenik odjeka 0,096). Posljednjih godina udio znanstvenih radova djelatnika Fakulteta u časopisu *Tierärztliche Umschau* znatno se smanjio, tako da za 2015. godinu iznosi svega 4,5 % od svih objavljenih radova, dok je u 2016. i 2017. taj postotak još manji. Prosječan čimbenik odjeka međunarodno priznatih časopisa u kojima objavljuju naši djelatnici približio se medijanu IF za područje veterine, koji iznosi oko 0,9. U posljednjih se osam godina znatno povećao broj radova u najprestižnijim časopisima u područjima u kojima objavljuju naši znanstvenici (zabilježen je porast radova u Q1 i Q2 časopisima od 43 %).

U kategoriji *Veterinarske znanosti* naši su znanstvenici znatan broj radova objavili u časopisima koji pripadaju u najprestižniju, Q1 skupinu znanstvenih publikacija (IF > 1,5), kao što su *Veterinary Parasitology* (IF = 2,242; 10 radova), *Research in Veterinary Science* (IF = 1,504; 9 radova), *BMC Veterinary Research* (IF = 1,643; 8 radova), *Veterinary Microbiology* (IF = 2,564; 6 radova), *Veterinary Record* (IF = 1,741; 6 radova) i *Theriogenology* (IF = 1,838; 5 radova). Važno je spomenuti da i u drugim kategorijama znanstvene publicistike naši istraživači u velikom broju objavljuju rezultate svojih istraživanja. Tako je u kategoriji *Poljoprivreda, mljekarstvo i animalne znanosti* u renomiranim časopisima *Animal Reproduction Science* i *Reproduction in Domestic Animals* objavljeno 17 radova, a u kategoriji *Znanost i tehnologija hrane* 10 radova u časopisima s visokim čimbenikom odjeka (IF > 3) kao što su *Food chemistry*, *Food Control* te *Food and Chemical Technology*. Znanstvenici s našega fakulteta uspjeli su objaviti svoje radove u časopisima s vrlo visokim čimbenikom odjeka (tablica 115.), a svakako želimo istaknuti uspješnu objavu rezultata istraživanja u prestižnom časopisu *Science*, čiji je čimbenik odjeka veći od 30, dok je petogodišnji čimbenik utjecaja u godini objavljivanja znanstvenog članka bio veći od 35 (IF = 35,263). Posljednji primjer pozitivnog trenda je objavljen znanstveni rad prof. dr. T. Trbojević Vukičević (2019.) u prestižnom časopisu *Cell* s vrlo visokim čimbenikom odjeka IF=36,430.

Citiranost znanstvenih radova s Veterinarskoga fakulteta bilježi stalan porast, tako da je od 2006. do 2017. ukupna citiranost prema bazi *Scopus* iznosi gotovo dvadeset i četiri tisuća citata (23 977), a promatramo li citiranost s obzirom na broj znanstvenika, možemo reći da prosječna ukupna citiranost po znanstveniku iznosi oko 80 citata, što već sada pokazuje stabilan trend porasta citiranosti, odnosno prepoznatljivosti znanstvenoistraživačkog rada na međunarodnoj razini.

Treba naglasiti da na Fakultetu postoje znanstvenici čiji su radovi citirani više od tisuću puta, a imaju i velik broj radova koji se redovito citiraju dulje razdoblje, što upućuje na važnost objavljenih rezultata. Vrednovanje znanstvene djelatnosti najčešće se mjeri znanstvenom produktivnošću i njezinim odjekom mjerenim različitim citatnim analizama. Te analize uključuju čitav niz metričkih metoda, a od 2005. kao jedan od važnijih čimbenika procjene uspješnosti pojedinog znanstvenika uveden je h-indeks koji pokazuje odnos kvantitete (broja citiranih radova) i kvalitete (broja citata). Istraživanja su pokazala du u Hrvatskoj prosječan h-indeks znanstvenika iznosi pet (što znači da je minimum 5 radova citirano 5 puta). Naši znanstvenici imaju širok raspon h-indeksa koji se kreće od 2 do 19, no važno je naglasiti da više od dvije trećine znanstvenika (78,1 %) ima h-indeks veći od 4, što je znatno više od hrvatskog prosjeka.

Osim znanstvenih projekata financijski poduprtih od MZO-a istraživači s Fakulteta sudjelovali su u čitavom nizu projekata odobrenih od ostalih institucija, pa je tako u posljednjem desetljeću realizirano četrdesetak (41) projekata financiranih od: Ministarstva poljoprivrede (8), Ministarstva zaštite okoliša i energetike (5) Grada Zagreba (6), Državnog zavoda za zaštitu prirode (5) te različitih jedinica lokalne uprave, državnih agencija i javnih ustanova (17), dok je Hrvatska zaklada za znanost financirala pet projekata. Resorno je ministarstvo putem različitih operativnih programa i natječaja financiralo razvojne infrastrukturne, tehnologijske i inovacijske projekte koji su pridonijeli poboljšanju infrastrukture i kapaciteta za istraživanje i inovacije na Fakultetu s ciljem razvijanja novih tehnoloških rješenja te promoviranja novih centara izvrsnosti. Za prepoznatljivost znanstvenoistraživačkog rada Veterinarskoga fakulteta u širem okruženju posebno su važni međunarodni znanstveni projekti, čija je brojnost znatno porasla u posljednjem desetljeću. U tom su razdoblju znanstvenici s Fakulteta radili na 46 međunarodnih projekata ostvarenih u okviru bilateralne i multilateralne suradnje, ponajprije s regionalnim partnerima te zemljama Europske unije. Najviše smo projekata ostvarili s istraživačima iz Slovenije, Njemačke, Makedonije, Italije, Nizozemske, Norveške i Srbije. Veterinarski je fakultet, kao jedna od 34 sastavnice Sveučilišta, po broju uspješno realiziranih FP7 projekata EU-a vrlo dobro pozicioniran te pripada u pet najboljih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Uz intenzivno međunarodno znanstveno djelovanje u okviru bilateralnih

Tablica 115. Prikaz deset istaknutih međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima istraživači Veterinarskoga fakulteta objavljuju svoje radove

Naziv časopisa	Prosječni IF u posljednjih 5 godina	Kategorija prema SCI klasifikaciji	Kvartil u kategoriji
Cell	36.430	MULTIDISCIP SCI	Q1
Science	35,263	MULTIDISCIP SCI	Q1
PLoS Biology	10,731	BIOLOGY	Q1
PLoS Genetics	8,555	GEN & HEREDITY	Q1
Environmental Microbiology	6,777	MICROBIOLOGY	Q1
Trends in Parasitology	5,333	PARASITOLOGY	Q1
PLoS One	4,015	MULTIDISCIP SCI	Q1
International Journal of Food Microbiology	3,808	FOOD SCI & TECH	Q1
Veterinary Microbiology	3,123	VETERIN SCI	Q1
Veterinary Parasitology	2,719	VETERIN SCI	Q1
Animal Genetics	2,682	AGRICUL, DAIRY & ANIMAL SCI	Q1

i multilateralnih projekata naši su djelatnici aktivni kao predavači, voditelji sekcija, predsjednici te članovi znanstvenih i organizacijskih odbora uključeni u čitav niz znanstvenih skupova i kongresa, i u zemlji i u inozemstvu. U posljednjem su desetljeću istraživači s Fakulteta sudjelovali u realizaciji više od 350 znanstvenih skupova, a objavili su velik broj znanstvenih radova u zbornicima skupova s međunarodnom recenzijom (205), više od 150 radova u zbornicima s domaćom recenzijom (169), te stotinjak pozvanih predavanja sa znanstvenih skupova i kongresa. Uz vrlo plodnu publicističku aktivnost (ukupno je u posljednjih deset godina registrirano 2817 objavljenih bibliografskih jedinica) naši su se znanstvenici istaknuli i kao domaćini međunarodnog kongresa *Veterinarska znanost i struka*, kao suorganizatori Hrvatskoga veterinarskog kongresa s međunarodnim sudjelovanjem te kao inicijatori uspješne međuinstitucijske suradnje s brojnim visokoškolskim i znanstvenim ustanovama. Za svoj su znanstveni i istraživački rad nagrađeni brojnim priznanjima i nagradama, a zaslužni pojedinci svojim su djelovanjem znatno pridonijeli kredibilitetu Fakulteta te postali stalni ili dopisni članovi uglednih domaćih i svjetskih znanstvenih udruženja i akademija. Svi su oni navedeni u zasebnom poglavlju, a isto tako više informacija o specifičnim znanstvenim sadržajima poput znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* koji neprekidno izlazi od 1931., studentskog časopisa *Veterinar* koji je počeo izlaziti 1938. te časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* obrađeno je u poglavlju o izdavačkoj djelatnosti Fakulteta.

U konačnici možemo reći da je Veterinarski fakultet tijekom sto godina svog uspješnog djelovanja i rada uvijek bio prestižna hrvatska znanstvena institucija, aktivno prisutna u Europskome istraživačkom prostoru (European Research Area, ERA), što dokazuje i danas, konstantnim unaprjeđenjem znanstvenoistraživačkog rada, sudjelovanjem u domaćim i međunarodnim istraživačkim projektima te organiziranjem znanstvenih skupova i kongresa. Fakultet je i centar znanstvene izvrsnosti čiji se znanstvenoistraživački potencijali, u suradnji s gospodarskim subjektima, koriste u istraživanju novih i u razvoju postojećih visokotehnoloških proizvoda. Svi djelatnici, na čelu s upravom, ustrajni su u nastojanju da Fakultet postane regionalni istraživački centar, utemeljen na promicanju znanstvene izvrsnosti u područjima bitnim za regionalni i lokalni razvoj. U budućnosti će Fakultet svoju znanstvenu djelatnost provoditi prema načelima pune sinergije s međunarodnim istraživačkim postignućima te će ostvarene rezultate ugraditi u nacionalni i regionalni gospodarski razvoj.

4.5.3. Zapošljavanje i razvoj mladih znanstvenika

U zapošljavanju najboljeg znanstvenog kadra Fakultet provodi politiku prema kojoj se na mjesta mladih stručnjaka zapošljavaju kandidati koji se nalaze među najuspješnijim studentima u generaciji te s obzirom na interes za nastavni i znanstveni rad tijekom studiranja (demonstratura, izrada znanstvenih radova, Rektorova i Dekanova nagrada) i prosjek ocjena. Veterinarski je fakultet kao sastavnica Sveučilišta preuzeo dobru europsku praksu. Sveučilište u Zagrebu odlučilo je podržati načela Europske povelje za istraživače i Kodeksa o zapošljavanju istraživača, pa je 11. ožujka 2010. potpisalo Deklaraciju o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeks o novačenju istraživača. U svrhu implementacije Povelje i Kodeksa Fakultet je prihvatio Strategiju ljudskih resursa i Akcijski plan Sveučilišta koji podrazumijeva objavu svih natječaja na međunarodnim mrežnim stranicama od trenutka pristupanja Hrvatske EU-u (svi natječaji za radna mjesta na Veterinarskom fakultetu od srpnja 2013. objavljuju se na mrežnoj stranici EURO*PASS*).

Fakultet također provodi vrlo aktivnu politiku razvoja mladih znanstvenika. Tako je, primjerce, 2008. u statusu znanstvenih novaka bilo četrdesetak djelatnika (41). Svim je znanstvenim novacima omogućen besplatan upis svih semestara doktorskog studija. Do kraja 2014. svi su stekli titulu doktora znanosti. Stopostotna uspješnost novaka u stjecanju najvišeg znanstvenog zvanja, uz zapaženu znanstvenu produktivnost, upućuje na sustavnu brigu mentora i voditelja projekata o znanstvenom pomlatku na Fakultetu.

Osnovan je Fond za sufinanciranje odlazaka mladih znanstvenika na usavršavanje u inozemstvo, a Fakultet, u skladu s financijskom situacijom, iz vlastitih sredstava pomaže doktorandima u punom radnom vremenu, kojima su prihvaćeni znanstveni radovi za predstavljanje na znanstvenim skupovima, plaćanje kotizacije, a po mogućnosti i puta. U suradnji sa Sveučilištem jedanput godišnje organiziraju se Info dani za doktorande, a Fakultet preko Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, odnosno Udruge diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF) organizira predavanja i radionice namijenjene podizanju znanstvenih kompetencija mladih znanstvenika.

4.6. Stručna djelatnost
(izv. prof. dr. Nevijo Zdolec, prof. dr. Željko Pavičić)

Stručna djelatnost od 2005. do 2018. provodila se u vlastitom organizacijskom okviru Fakulteta te u suradnji s gospodarskim subjektima, udrugama proizvođača životinja i hrane životinjskog podrijetla, lokalnom samoupravom i drugim državnim institucijama.

4.6.1. Stručno-klinički rad i laboratorijska dijagnostika

Stručno-klinički rad organiziran je u Zavodu za veterinarsku patologiju, zatim u Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, Klinici za unutarnje bolesti, Klinici za porodništvo i reprodukciju, Klinici i laboratorijima Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, Parazitološko-dermatološkoj ambulanti i laboratorijima Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti, Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju, laboratorijima Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela te u Ambulanti za ptice i laboratorijima Zavoda za bolesti peradi s klinikom.
Suradnju s gospodarskim subjektima u laboratorijskoj dijagnostici ostvaruju Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane, Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja te Zavod za prehranu i dijetetiku životinja. Nadalje, Zavod za lovstvo i divlje životinje stručni rad ostvaruje kroz program suzbijanja i liječenja fascioloidoze jelenske divljači u lovištima i uzgajalištima te divljači.
U Zavodu za veterinarsku patologiju od 2005. do 2018. obavljeno je više od 3800 razudbi, a broj histoloških pretraga znatno je porastao, tako da je u tih 13 godina obavljeno čak 80 000 pretraga. U stručni je rad Zavoda 2007. uključena i citološka analiza te je do kraja 2018. obavljeno 3660 citoloških pretraga s izrazitom tendencijom porasta posljednjih godina.

Operacija perianalnog tumora u psa uz pomoć lasera koju su izveli prof. dr. D. Vnuk i dr. A. Musulin (2012.) u prisutnosti studenta VIII. semestra (arhiva Fakulteta).

Operacija tumora jetre u psa koju su izveli akademik D. Matičić i prof. dr. D. Vnuk (2015.) u prisutnosti studenata VII. semestra (arhiva Fakulteta).

Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalomologiju obradila je od 2005. pa do kraja 2018. više od 63 500 pacijenata među kojima dominiraju male životinje. Pasa je bilo gotovo 41 000, mačaka 17 000, a broj konja kao kirurških pacijenata sveden je na nešto više od 1100. U tom se razdoblju pojavljuju i egzotične životinje te sve više divljih životinja na osnovi dobre suradnje za zagrebačkim zoološkim vrtom. Novi izazovi u liječenju pojavljuju se i s reptilima te ostalim divljim i egzotičnim životinjama kao pacijentima(160).
U Klinici za unutarnje bolesti od 2005. do kraja 2018. pregledano je ukupno 38 014 životinja. Pritom je i dalje bilo najviše pasa i mačaka (36 271), dok se broj konja (900) i goveda (574) smanjuje. Zanimljiv je porast broja egzotičnih životinja (kunići, zamorci, hrčci, vjeverice, tvorovi). U ambulantnom protokolu Klinike od 2001. do 2004. zabilježeno je 30 životinja, a od 2005. do kraja 2018. godine 505 novoupisanih životinja.
U Klinici za porodništvo i reprodukciju od 2005. do 2018. bilo je ukupno 14 850 pacijenata. U tom je razdoblju zabilježen stalan uzlazni trend broja pacijenata kućnih ljubimaca (psi, mačke i egzote), pa su glavnina slučajeva bile kastracije i carski rezovi u pasa i mačaka. Povećan je i broj slučajeva kirurškog liječenja mliječne žlijezde u kuja i mačaka. Posljednih je petnaestak godina u rutinsku primjenu uvedena endotrahealna inhalacijska anestezija i minimalno invazivna laparoskopska kastracija kuja.
Od 2005. do 2018. na Klinici za zarazne bolesti obrađeno je ukupno 47 678 životinja. U istom je razdoblju u laboratorijima Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom učinjeno 387 631 laboratorijska pretraga.
U Parazitološko-dermatološkoj ambulanti od 2005. do 2018. pregledano je ukupno 5850 pacijenata. U istom je razdoblju u Parazitološkom laboratoriju bilo 11 028 parazitoloških pretraga (koproloških pretraga i determinacija parazita). U Serološkom humanom laboratoriju pregledano je 2708 uzoraka ljudi sumnjivih na parazitoze, a u Serološkom

animalnom laboratoriju učinjeno je 14 952 seroloških pretraga životinja. U Laboratoriju za dijagnostiku trihineloze u istom je razdoblju pregledano više od 7909 uzoraka mesa.
U Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju od 2005. do 2018. bilježi se znatno povećanje rendgenski i ultrazvučno snimljenih pacijenata, tako da je u tom razdoblju snimljeno oko 95 000 pacijenata. Uglavnom su snimljene psi i mačke, a konji i goveda vrlo rijetko. U okviru fizikalne terapije u Zavodu je do 2009. liječen manji broj pacijenata, od 5 do 10 mjesečno. Od 2009. do 2018. liječeno je oko 1300 pacijenata. Fizikalna se terapija provodila najčešće na psima i mačkama.
Laboratorijska dijagnostika u laboratorijima Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela u novije je vrijeme uglavnom vezana uz ugovornu suradnju Fakulteta s Upravom za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede. Dostavljeni i pretraženi uzorci riba, odraslih pčela, saća s pčelinjim leglom, ostaci s podnice košnice, nametnici i štetnici te med uzorkovani su tijekom rada ovlaštenih veterinarskih organizacija na terenu, a prema Naredbi o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju. Zbog uvođenja i održavanja sustava kvalitete u rad Zavoda 2014. Laboratorij za držanje i istraživanje slatkovodnih riba registriran je kao objekt za držanje slatkovodnih riba i zebrica namijenjenih pokusima i od Ministarstva poljoprivrede odobren korisnik za rad na izoliranim organima, tkivima i trupovima u tu svrhu usmrćenih riba (HR-POK-018). Od 2005. do kraja 2018. u laboratorijima Zavoda pretraženo je 180 uzoraka riba i 297 924 uzoraka s pčelinjaka.
U okviru rada Zavoda za bolesti peradi s klinikom od 2005. do kraja 2018. ukupno je kroz ambulantu prošlo više od 3950 pacijenata. Od tog broja bilo je 3450 ptica i 500 gmazova. Zavod je ostvario suradnju s Ministarstvom kulture, pa je Ambulanta za ptice ovlaštena za označivanje strogo zaštićenih i zaštićenih životinja mirkočipom i upis označenih životinja u bazu strogo zaštićenih i zaštićenih životinja (2016.). Tako je u dvije godine čipirano 40 životinja, gmazova i ptica. Zbog suradnje u zbrinjavanju strogo zaštićenih i zaplijenjenih životinja Zavod 2017. dobiva i dopusnicu za obavljanje poslova oporavilišta za divlje egzotične životinje. U azilu je do kraja 2018. zbrinuto 12 gmazova i tri divlje ptice. U laboratorijima zavoda je od 2005. do 2018. pretraženo oko 30 300 uzoraka na bakterije, viruse i gljivice. U bakteriološkom laboratoriju, zbog akutne epizootiološke situacije vezane uz zarazu peradi s patogenom bakterijom *E. coli*, od 2016. proizvodi se i cjepivo (monovalentna i polivalenta bakterijska cjepiva) za različite peradarske farme, pa je tako do kraja 2018. proizvedeno više od 800 000 doza. U laboratoriju za klamidije od 2006. do 2018. pretraženo je više od 7700 skupnih uzoraka izmeta ptica te gotovo 75 uzoraka ostalih životinja (pretežno mačaka) koje su pristigle iz drugih ambulanta ili s drugih klinika Fakulteta. U suradnji sa zavodskim Laboratorijem za molekularnu dijagnostiku određuje se i spol ptica te je dosad pretraženo više od 1000 uzoraka, pretežno pera monomorfnih jedinki.
U laboratorijima Zavoda za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane od 2005. do 2018. pretraženo je 11 000 uzoraka hrane životinjskog podrijetla kroz ugovore sa subjektima u poslovanju hranom i stručne projekte. Danas zaposlenici klinika i laboratorija, prateći razvoj struke individualnim usavršavanjima na međunarodno priznatim fakultetima, mogu izvesti najsloženije zahvate na životinjama i provoditi suvremenu laboratorijsku dijagnostiku po uzoru na poznate europske klinike i laboratorije u sklopu veterinarskih učilišta u užoj i široj regiji, poštujući tradiciju svakodnevnog 24-satnog pružanja usluge. Naime, razina kvalitete kliničke i laboratorijske djelatnosti Fakulteta posebno dolazi do izražaja od 2003., a postignuta je znatnim ulaganjem u opsežne građevinske radove radi detaljne i cjelovite obnove kliničkog i laboratorijskog prostora. Svoj vrhunac dostiže 2008. pa nadalje, kada je klinički i laboratorijski prostor obnovljen promišljenim planiranjem utroška doniranih sredstava, kao i vlastitim ulaganjima u sustavno opremanje najsuvremenijom opremom i uređajima. U tom je razdoblju provedena i informatizacija kliničkog rada (ambulantni protokoli) radi postavljanja visokih standarda u radu sa strankama te je definiran jedinstveni cjenik usluga. Zahvaljujući tom pristupu klinike i laboratoriji Fakulteta danas donose većinu prihoda u kategoriji onih ostvarenih na tržištu obavljanjem vlastite djelatnosti.

Laboratorijska djelatnost Fakulteta danas je proširena osnivanjem Laboratorija za forenziku (ForensicLAB) Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo u kojemu se izvode metode identifikacije kralježnjaka za potrebe sudskih vještačenja. Od 19. prosinca 2017. postaje ovlašteni službeni laboratorija u području provedbe veterinarske djelatnosti za genotipizaciju životinja (psa, goveda, kopitara, ovce i koze) od strane Uprava za veterinarstvo i sigurnost Ministrstva poljoprivrede.

4.6.2. Akreditacija laboratorija

U okviru temeljite obnove Fakulteta mnogo je uloženo u razvoj laboratorijskog rada. Tako su od 2003. intenzivirani građevinski zahvati na obnovi Centralnoga kliničkog laboratorija i dijagnostičkih laboratorija u sklopu pojedinih ustrojbenih jedinica. Vlastitim ulaganjima, ali i vrijednim donacijama, nabavljena je prijeko potrebna suvremena laboratorijska oprema te su stečeni uvjeti za akreditaciju pojedinih laboratorija. Naime, jedno je od strateških pitanja u zadržavanju djelatnosti u okviru Fakulteta svakako akreditacija laboratorija prema normi HR EN ISO/IEC 17025, koju je potvrdila Hrvatska akreditacijska agencija (HAA). Inicijativa za pokretanje akreditacije krenula je ak. god. 2008./2009. sa Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih

Potvrda o akreditaciji
Accreditation Certificate

Ovime se utvrđuje da je
This is to recognize that

Sveučilište u Zagrebu Veterinarski fakultet
Odjel za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane
Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju
University of Zagreb Faculty of Veterinary Medicine
Veterinary Public Health and Food Safety Division
Animal Production and Biotehnology Division
Heinzelova 55, HR-10000 Zagreb

osposobljen prema zahtjevima norme
is competent according to
HRN EN ISO/IEC 17025:2007
(ISO/IEC 17025:2005+Cor.1:2006;
EN ISO/IEC 17025:2005+AC:2006)
za/to carry out

Laboratorijska ispitivanja u području veterinarske medicine
Laboratory testing in veterinary medicine

u području opisanom u prilogu koji je sastavni dio ove potvrde o akreditaciji.
for the scope described in the annex which is the constituent part of this accreditation certificate.

Br./No.: 1309
Klasa/Ref.No.: 383-02/15-30/045
Urbroj/Id.No.: 569-02/6-16-39
Zagreb, 2016-04-27

Akreditacija istječe-Accreditation expiry: 2021-04-26
Prva akreditacija-Initial accreditation: 2011-04-27

HAA je potpisnica multilateralnog sporazuma s Europskom organizacijom za akreditaciju (EA)
HAA is a signatory of the European co-operation for Accreditation (EA) Multilateral Agreement

Ravnatelj:
Director General:
Tihomir Babić, dipl. ing.

HAA **Hrvatska akreditacijska agencija**
Croatian Accreditation Agency

HAA-Ob-7/7-1/izdanje/Issue 6

Potvrda Hrvatske akreditacijske agencije o akreditaciji pojedinih laboratorija u sklopu Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane te Odjela za animalnu proizvodnju i biotehnologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (arhiva Fakulteta).

Nova zgrada Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom površine od 900 m^2 koja je izgrađena 2016. godine.

U Laboratoriju za bolesti pčela (APISlab) rana dijagnostika američke gnjiloće pčelinjeg legla provodi se inokuliranjem uzoraka meda na hranjivu podlogu. To je metoda praćenja kojom se sprječava pojava klinički vidljivih znakova bolesti.

namirnica (danas Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane), a pridružili su im se predstojnici zavoda i voditelji laboratorija Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane koji sudjeluju u redovitom dijagnosticiranju zaraznih i nametničkih bolesti za potrebe Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja – Uprave za veterinarstvo i Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi RH. Fakultetsko je vijeće 2009. potvrdilo uvođenje akreditacije kao strateški cilj Fakulteta te se krenulo u pripremu potrebne dokumentacije.

Odlukom dekana prof. dr. V. Sušića od 13. svibnja 2009. voditeljicom kvalitete Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane imenovana je, na prijedlog pročelnika Odjela, prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. L. Kozačinski, dok je njezinom zamjenicom imenovana J. Habuš, dr. med. vet. sa Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Od 2011. do 2016. voditeljica kvalitete odjela bila je doc. dr. D. Horvatek Tomić (zamjenica doc. dr. J. Habuš), a od 2016. tu dužnost obavlja doc. dr. J. Habuš.

Priručnik kvalitete, osnovni dokument po kojemu akreditirani laboratoriji obavljaju svoju djelatnost te pripadajući dokumenti dostavljeni su u HAA u prosincu 2009. godine.

Radi što kvalitetnije pripreme za akreditaciju te uvažavajući činjenicu da su potrebna stanovita ulaganja u laboratorije koji obavljaju stručnu djelatnost i time uprihođuju znatna sredstva, Fakultetsko je vijeće podržalo laboratorije pojedinih zavoda Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane tako da je Fakultet financirao uspostavu akreditiranih metoda i dao prioritet obnavljanju pojedinih prostora, odnosno građevinskih radova i nabavi opreme.

U prosincu 2010. stručnjaci HAA-a proveli su i prvo ocjenjivanje prijavljenih šest laboratorija sa šest metoda ispitivanja. Nakon ocjenjivanja i ispravljanja neusklađenosti laboratoriji u postupku akreditacije 27. travnja 2011. postali su akreditirani laboratoriji u području *Laboratorijska dijagnostika u području veterinarske medicine i Mikrobiološka ispitivanja hrane*. Akreditacijska je potvrda izdana na pet godina, s time da stručnjaci HAA-a svake godine provode obvezne kontrole.

Akreditirani su sljedeći laboratoriji:

1. Laboratorij za virusni arteritis konja Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (ARTERlab)
2. Laboratorij za leptospire Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (LEPTOlab)
3. Laboratorij za infekcioznu anemiju kopitara Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (IAKlab)
4. Laboratorij za kontrolu namirnica Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica (LabNAM)
5. Laboratorij za dijagnostiku trihineloze Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom (LabT)
6. Laboratorij za klamidije Zavoda za bolesti peradi s klinikom (CHLAMlab).

S obzirom na trud i financijska sredstva uložena u akreditaciju od laboratorija se očekivalo da akreditaciju zadrže i eventualno prošire, odnosno da posluju pozitivno, kako su i naveli u obrazloženju potrebe za akreditacijom. Nažalost, zbog većih rashoda u odnosu na prihod, Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica 2011., a Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom 2016. nisu obnovili akreditaciju.

Nakon nadzora 16. i 17. veljače 2016. akreditirani laboratoriji ušli su u novi petogodišnji akreditacijski ciklus. Te je godine po prvi put nadzor proveden i u Laboratoriju za bolesti pčela (APISlab), Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela. Time je i Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju dobio akreditirani laboratorij, s dvije akreditirane metode.

Nakon ocjenjivanja i ispravljanja neusklađenosti u području *Laboratorijska dijagnostika u području veterinarske medicine* akreditirani su sljedeći laboratoriji:

1. Laboratorij za bolesti pčela Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela (APISlab)
2. Laboratorij za virusni arteritis konja Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (ARTERlab)
3. Laboratorij za klamidije Zavoda za bolesti peradi s klinikom (CHLAMlab)
4. Laboratorij za infekcioznu anemiju kopitara Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (IAKlab)
5. Laboratorij za leptospire Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (LEPTOlab)

U razdoblju 2017. – 2019. ti su laboratoriji zadržali akreditacijsku verifikaciju te svoju djelatnost obavljaju kao referentni laboratoriji Ministarstva poljoprivrede – Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

4.6.3. Rad na stručnim projektima

Stručna djelatnost Fakulteta provodila se na više domaćih stručnih projekata koje je financirala lokalna samouprava, a obuhvaćala je istraživanje reprodukcije, ekotoksikologije, parazitskih zoonoza, ptica kao prijenosnika zoonoza te razvoj prehrambenih proizvoda s ciljem njihove zaštite izvornosti i geografskog podrijetla (tablica 116.).

U proteklom razdoblju pojedini nastavnici Fakulteta sudjelovali su i u realizaciji međunarodnih stručnih projekata. U tome se posebno istaknuo prof. dr. J. Grizelj, koji je u svojstvu partnera bio uključen u stručni projekt financiran od AUF *Renforcement du français et de la recherche en français pour les* étudiants *non-spécialistes dans un climat multiculturel et francophone* (2011. – 2013.), zatim u PIPERS projekt (*Policy into Practice: EURAXESS Researcher Skills for Career Development)* (2014. – 2017.) te sudjeluje u realizaciji projekta EURAXESS TOP IV *Open EURAXESS* (2018. – 2021.).

4.6.4. Ostala stručna djelatnost Fakulteta

Osim stručno-kliničkog rada i laboratorijske dijagnostike Fakultet je u skladu sa Statutom registriran za obavljanje drugih stručnih poslova (vidi 4.1. Organizacija i djelatnosti Fakulteta). Tu možemo izdvojiti

Tablica 116. Projekti financirani od lokalne uprave u razdoblju 2005. – 2018. godine (prema abecednom redu voditelja projekata)

R.b.	Voditelj projekta	Naziv projekta
1	Darko Gereš	Epidemiološki monitoring reprodukcijskog zdravlja kobila u području Virovitičko-podravske županije (Virovitičko-podravska županija)
2	Lidija Kozačinski	Zaštita „Međimurskog mesa z tiblice“ za oznaku izvornosti – priprema i izrada specifikacije (Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i Udruga za zaštitu međimurskih prehrambenih autohtonih proizvoda)
3	Bela Njari	Ždrebeća kobasica (salama) – Robna marka (Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i Udruga uzgajivača konja Kloštar Ivanić)
4	Estella Prukner Radovčić	Utvrđivanje stanja zdravlja ptica na području grada Zagreba kao mogućeg izvora zaražavanja ljudi (Grad Zagreb – Ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje)
5	Emil Srebočan	Stanje ekosustava plinskog polja Molve (INA – Naftaplin i Zavod za javno zdravstvo Koprivničko-križevačke županije)
6	Dagny Stojčević	Kontrola kontaminiranih javnih površina parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje na području grada Zagreba (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)
7	Dagny Stojčević	Kontrola kontaminiranosti javnih površina parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje na području grada Pule (grad Pula)
8	Dagny Stojčević	Kontrola kontaminiranosti dječjih pješčanika u dječjim vrtićima parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje u gradu Kostreni (grad Kostrena)
9.	Miljenko Šimpraga	Proizvodnja jaretine sa oznakom ekološkog proizvoda Hrvatske (Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i grad Knin; općina Biskupija; općina Kijevo)
10.	Ksenija Vlahović	Vrane u urbanoj sredini (Grad Zagreb – Ured za poljoprivredu i šumarstvo)

procjenu dokumentacije o sigurnosti i reziduama veterinarsko-medicinskih proizvoda i izradu farmakološko-toksikoloških izvještaja za potrebe stavljanja veterinarsko-medicinskih proizvoda i biocidnih pripravaka u promet u RH, te veterinarsku farmakovigilanciju, koji se provode u Zavodu za farmakologiju i toksikologiju. Isto tako, znanstveno-nastavno osoblje Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo imenovani su stalnim sudskim vještacima te sudjeluju u izvođenju brojnih vještačenja iz područja veterinarske medicine.

Nadalje, Fakultet je intenzivirao stručni rad na ugovornoj suradnji sa stočarskim farmama, ergelama, mesnoj i mliječnoj industriji, tvornicama za proizvodnju stočne hrane, proizvođačima jaja i mliječnih proizvoda, ribogojilištima i drugim organizacijama, gdje djelatnici svojim stručnim iskustvom pridonose rješavanju problematike iz zdravstvene zaštite životinja, stočarske proizvodnje, veterinarskoga javnog zdravstva i sigurnosti hrane.

Posebno područje stručne djelatnosti Fakulteta jest provedba tečajeva u sklopu trajne izobrazbe doktora veterinarske medicine koji se provode u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom, a uključuju suvremene teme iz pretkliničke i kliničke veterinarske medicine, animalne proizvodnje i biotehnologije i veterinarskog javnog zdravstva i sigurnosti hrane. U novije vrijeme Fakultet organizira tečajeve za izobrazbu stručnjaka i drugih struka (medicinari, biolozi, agronomi i dr.), poput tečajeva za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka (vidi 4.4.1. Provedba tečajeva u okviru trajnog usavršavanja diplomiranih stručnjaka).

Stručna djelatnost nastavnika Fakulteta također se očituje u publiciranju stručnih članaka i knjiga, gostovanju na TV i radijskim emisijama, sudjelovanju na stručnim savjetovanjima, radionicama i drugim skupovima, gdje iskustvo iz različitih područja veterinarske medicine promoviraju u široj društvenoj zajednici.

Prof. dr. E. Prukner-Radovčić odlukom gradonačelnika Grada Zagreba imenovana je predsjednicom Stručnog povjerenstva za praćenje ptičje gripe i ostalih zoonoza u ptica koje žive slobodno u prirodi na području Zagreba (2005.). U sklopu toga sljedeće je godine odobren projekt *Utvrđivanje stanja zdravlja ptica na području Grada Zagreba kao mogućeg izvora zaražavanja ljudi* (2006. – 2007.). Tijekom trajanja projekta istraživalo se i stanje zdravlja labudova na jezeru Jarun, a osim djelatnika Zavoda za bolesti peradi s klinikom u to su bili uključeni i studenti (ljubaznošću prof. dr. E. Prukner-Radovčić).

4.7. Međunarodna suradnja
(prof. dr. Alen Slavica, prof. dr. Željko Pavičić)

4.7.1. Osnivanje Ureda i Povjerenstva za međunarodnu suradnju

Međunarodna je suradnja, kao jedna od vrlo važnih strateških smjernica razvoja Fakulteta, u posljednja dva desetljeća zabilježila znatan porast aktivnosti te ubrzanu ekspanziju, uz istodobno vrlo izraženu internacionalizaciju svih oblika akademske mobilnosti. Intenziviranje međunarodnog djelovanja Fakulteta posebice je došlo do izražaja uvođenjem novoga studijskog programa (usklađenog s Bolonjskom deklaracijom) u ak. god. 2005./2006. pa sve do danas. Otada je međunarodna suradnja jedan od stožernih čimbenika prepoznatljivosti Fakulteta ne samo na regionalnom nego i na širem međunarodnom planu.
S obzirom na sve veći opseg međunarodne razmjene te u skladu sa strategijom internacionalizacije Sveučilište u Zagrebu uvidjelo je potrebu za osnivanjem ureda koji će obavljati sve poslove vezane uz međunarodno djelovanje, i Sveučilišta u cjelini i pojedinih sastavnica. Potaknuta dopisom rektora uprava Fakulteta na čelu s dekanom prof. dr. V. Sušićem odlučila je osnovati Ured za međunarodnu suradnju u skladu s pravnim aktima Sveučilišta te tako olakšati integraciju Fakulteta u europske znanstvenoistraživačke aktivnosti i programe visokog obrazovanja. Ured za međunarodnu suradnju osnovan je ak. god. 2007./2008. s ciljem da priprema dokumentaciju potrebnu za sudjelovanje u radu međunarodnih organizacija: European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) te Veterinary Network of European Student and Stuff Transfer (VetNEST), prati i podržava uključivanje Fakulteta i njegovih djelatnika te studenata u različite međunarodne organizacije i programe, održava kontakte i pregovore na bilateralnoj osnovi, potiče razvijanje međunarodne bilateralne i multilateralne suradnje te predlaže nove ugovore o suradnji s inozemnim sveučilištima i veterinarskim fakultetima kao i način njihove realizacije.
Neposredno nakon osnivanja za privremenu voditeljicu Ureda izabrana je prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. L. Kozačinski. Sredinom 2009. odlukom Fakultetskog vijeća za voditelja Ureda imenovan je izv. prof. I. Štoković, koji je rukovodio radom Ureda sve do 2014. kada je na vlastiti zahtjev, zbog zdravstvenih razloga, razriješen te dužnosti. Od veljače 2014. do rujna 2016. voditelj Ureda bio je prof. dr. F. Božić, a od ak. god. 2016./2017. Ured vodi prof. dr. A. Slavica. Od početka rada Ureda referentica za međunarodnu suradnju je R. Purgar. Tijekom svog desetogodišnjeg postojanja Ured kontinuirano informira djelatnike i studente o programima međunarodne suradnje, relevantnim i recentnim međunarodnim aktivnostima, mogućnostima dobivanja potpora te oglašava natječaje za stipendije, projekte, razmjene i ostala međunarodna događanja.
S obzirom na stalan porast međunarodnih aktivnosti na Fakultetu je osnovano i Povjerenstvo za međunarodnu suradnju koje je na svojoj konstituirajućoj sjednici 9. lipnja 2009. kao prioritet i svoju glavnu ulogu prihvatilo koordinaciju odlazaka mladih znanstvenika na stručna usavršavanja i prijavu na stipendije (unutar Erasmus, BASILEUS, CEEPUS i drugih međunarodnih programa razmjene).
Trenutačno se međunarodna suradnja na Veterinarskom fakultetu ostvaruje na osnovi pojedinačne suradnje članova akademske zajednice, katedri, zavoda, klinika, odnosno pojedinih odjela, kao i suradnje Fakulteta sa srodnim institucijama u bližoj i daljnjoj okolici. Fakultet je potpisnik čitava niza bilateralnih i multilateralnih sporazuma te sudjeluje u radu međunarodnih međufakultetskih i sveučilišnih mreža i udruga, realizaciji međunarodnih projekata iz visokog obrazovanja, kao i međunarodnih znanstvenih i stručnih istraživačkih projekata.

Izv. prof. dr. I. Štoković†, voditelj Ureda za međunarodnu suradnju od 2009. do 2014., na godišnjoj skupštini VetNEST-a u Košicama 2013. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

4.7.2. Međuinstitucionalna suradnja i posjeti inozemnih stručnjaka

Znatnom porastu međunarodne aktivnosti Fakulteta u spomenutom je razdoblju pridonijelo nekoliko važnih činjenica i okolnosti koje su do njih dovele. Nakon što je Fakultet prvi put uspješno prošao međunarodnu evaluaciju (EAEVE, 2003.), prihvaćena je nova politika poticanja međuinstitucionalne suradnje veterinarskih fakulteta i sveučilišta na razini EU-a, a istodobno je i Sveučilište u Zagrebu pokrenulo snažnu kampanju promoviranja međunarodne suradnje na svim svojim sastavnicama. Svi su ti događaji omogućili da djelatnici u novijoj povijesti Fakulteta počevši od ak. god. 2005./2006., sudjeluju u vrlo velikom broju međunarodnih aktivnosti, pa slobodno možemo reći da je spomenuto razdoblje zasigurno jedno od najplodnijih u međunarodnoj suradnji u stogodišnjem postojanju Fakulteta.
Brojni su ugledni znanstvenici, nastavnici i stručnjaci iz inozemstva posjetili naš fakultet te smo od ak. god. 2005./2006. do 2017./2018. zabilježili više od 136 posjeta, pri čemu su uvaženi međunarodni stručnjaci održali znatan broj predavanja (91) za naše studente, nastavnike i djelatnike. Velik je dio tih predavanja održan uz pomoć Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji je u spomenutom razdoblju sudjelovao u organizaciji 58 predavanja za studente, nastavnike i djelatnike Fakulteta.
U ak. god. 2005./2006. zabilježili smo posjete nastavnika: prof. dr. G. A. Bubenik i prof. dr. I. Keneth Barker (University of Guelph, Kanada), prof. dr. R. Brooks i dr. L. Philip (University of Georgia, SAD), dr. W. Frohlich (Sveučilište veterinarske medicine u Beču, Austrija), prof. dr. C. Genchi (kao predsjednik Međunarodnog znanstvenog odbora skupa 1st *European Dirofilaria Days*, Italija), dr. M. Voeten (Institucija Alertis – Fund for bear and nature conversation, Nizozemska), dr. J. Campbell i dr. N. Braun (Centar za pse vodiče slijepih, Izrael), prof. dr. A. Bidovec i doc. dr. P. Zrimšek (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija) te prof. dr. A. Zuko i prof. dr. A. Jažić (Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina).

Iduće akademske godine Fakultet su posjetili veterinarski stručnjaci: prof. dr. P. Thorne (The University of Iowa, SAD), doc. dr. A. Bahr (Veterinary Faculty University of Texas, SAD), prof. dr. F. van Knapen (University Utrecht, Nizozemska) i dr. A. Andela (Vrian Projects B. V., Nizozemska), dr. G. Marignac (Ecole Nationale Veterinaire d' Alfort, Francuska), prof. dr. C. Thorns (Veterinary Laboratories Agency Weybridge, Velika Britanija), dr. K. Wook Sohn (predstavnik FAO-a za pomoć u razvoju pčelarstva, Koreja), prof. dr. A. Mehmeti (Kosovo), dr. T. Kotnik (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija) te prof. dr. W. J. Kozek (Medicinal Sciences Campus, University of Puerto Rico). Istodobno i djelatnici Fakulteta u sve većem broju sudjeluju u međunarodnoj razmjeni te posjećuju veterinarske fakultete i sveučilišta u široj okolici (Beč, Brno, Ljubljana, Skopje, Tirana, Wroclaw) radi uspostave suradnje u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu.

Ak. god. 2007./2008. na Fakultetu je boravilo nekoliko delegacija s veterinarskih fakulteta iz regije. Posjetilo nas je četveročlano izaslanstvo s Veterinarskoga fakulteta u Tirani, Albanija – prof. dr. K. Berxholi, prof. dr. X. Sula, dr. B. Bizgha i dr. K. Kooor, a potom i dekan te prodekani s Veterinarskog fakulteta Sveučilišta Sv. Ćirila i Metodija iz Skopja, Makedonija – prof. dr. M. Hristovski, prof. dr. V. Petkov, doc. dr. D. Mitrov i P. Sekulovski. Učestali su i posjeti stručnjaka iz dalekih dijelova svijeta, pa je tako zabilježen posjet veterinarskog stručnjaka J. A. Carsona (Alaskaheavenly Honey, Aljaska, SAD) i prof. dr. A. Lopeza (Atlantic Veterinary College, University of Prince Edward Island, Charlottetown, Kanada). Doc. dr. K. Frolich (Tierpark Arche Warder, Njemačka) održao je nekoliko predavanja za studente Veterinarskoga, Agronomskog i Šumarskog fakulteta. Prof. dr. F. J. M. Verstraete (School of Veterinary Medicine, University of California, Davies, SAD) održao je tečaj iz veterinarske stomatologije, a prof. dr. R. Hirt, dipl. ECVIM-CA (European College of Veterinary Internal Medicine – Companion Animals) (Sveučiliše veterinarske medicine u Beču, Austrija) održao je praktičnu nastavu iz endoskopije dišnoga i probavnog sustava.

Na početku ak. god. 2008./2009. Fakultet je posjetio dekanski kolegij Veterinarskoga fakulteta Univerziteta iz Sarajeva – dekanica prof. dr. A. Zuko te prodekani prof. dr. A. Jažić, prof. dr. J. Krnić i doc. dr. A. Hodžić, s kojim je potpisan novi bilateralni sporazum o razmjeni nastavnika i studenata te definiranju uvjeta rada na zajedničkim projektima. Iste je akademske godine na Fakultetu boravio prof. dr. F. Lešnik (The University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice, Slovačka) radi boljeg upoznavanja s nastavnim planom i programom s ciljem provođenja ideja i smjernica Bolonjskog procesa te uspostavljanja znanstvene suradnje. Prof. dr. R. S. Müller, Dipl. ECVD/ACVD (European College of Veterinary Dermatology/American College of Veterinary Dermatology, Ludvig-Maximilians Universität München, Njemačka) posjetio je klinike Fakulteta te je održao predavanje o alergijama u pasa i mačaka za studente, kao i predavanje o autoimunosnim bolestima kože i alergijama za djelatnike Fakulteta i veterinare praktičare. U okviru međusveučilišnog sporazuma prof. dr. G. Fazarinc (Veterinarski fakultet u Ljubljani, Slovenija) boravio je na Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Isto tako u okviru međuinstitucionalne suradnje Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i Medicinskog fakulteta u Ljubljani, na Zavodu za bolesti peradi s klinikom boravio je doc. dr. B. Filipič.

Ak. god. 2009./2010. nastavljeni su posjeti veterinarskih stručnjaka iz cijeloga svijeta, pa su tako Fakultet posjetili eminentni veterinari iz SAD-a (Veterinary College Cornell i predstavnica FDA-a (Food and Drug Administration) i AAVPT-a (American Academy of Veterinary Pharmacology and Therapeutics), Italije (Sardinija), Austrije (Beč), Njemačke (Frankfurt), Poljske (Varšava), Bosne i Hercegovine (Sarajevo) te Srbije (Beograd). Posebno ističemo posjet predsjednika Europskog udruženja veterinara (Federation of Veterinarians of Europe, FVE) prof. dr W. Windinga koji je održao niz sastanaka na kojima je iznio korisne informacije o suradnji FVE-a i EAEVE-a te zahtjevnim uvjetima koji se postavljaju pred EU ustanove koje obrazuju veterinare. Djelatnici Fakulteta sudjelovali su u organizaciji znanstvenih konferencija (VEPRA, *European college day*) i međunarodnih radionica, a u okviru EU Veterinary Week 2010. u Bruxellesu naši su studenti održali zapažene seminare.

Ak. god. 2010./2011. gostujući predavači na Fakultetu bili su prof. dr. H. Kierdorf i prof. dr. U. Kierdorf (University of Hildesheim, Njemačka) koji su održali više predavanja za studente i djelatnike Veterinarskoga, Agronomskog i Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Doc. dr. B. Pokorny, dr. I. Jelenko i dr. H. Poličnik (Inštitut za ekološke raziskave - ERICo, Velenje, Slovenija) boravili su u Zavodu za biologiju, patologiju i uzgoj divljači. Prof. dr. J. Elmerdahl, prof. dr. M. Bisgaard i dr. D. Jakociune (University of Copenhagen, UCPH, Danska), dr. M. Chemaly (French Agency for Food, Environmental and Occupational Health & Safety ANSES, Ploufragan, Francuska) i dr. C. Werner (Tierärtzliche Hochshule Hannover – TiHo, Njemačka) posjetili su naš fakultet u sklopu zajedničkog projektnog sastanka radi planiranja rada na projektu FP7 BASELINE. Prof. dr. J. Pastor, Dipl. ECVCP (European College of Veterinary Clinical Pathology) s Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Barceloni održao je tri vrlo zanimljiva i posjećena predavanja iz unutarnjih bolesti. Prof. dr. L. Steinhauser (Faculty of Veterinary Food Hygiene and Ecology, Brno, Češka) boravio je na Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica, a osnovni razlog posjeta bilo je podrobnije informiranje naših djelatnika o održavanju ljetnih škola za studente diplomske nastave iz higijene hrane (Summer school of Food Hygiene) na fakultetu u Brnu. Doktorska kandidatkinja E. Knott (Imperial College, London, UK) boravila je na stručnom usavršavanju na Zavodu za biologiju u sklopu FP7 projekta HUNT. Fakultet su posjetili i brojni drugi inozemni gosti, od kojih posebno ističemo izaslanstvo s University of Georgia (UGA) predvođenu rektorom i dekanima pojedinih sastavnica ovoga vrlo uglednog američkog sveučilišta. U organizaciji Ureda rektora zagrebačkog Sveučilišta američka delegacija u sastavu prof. dr. C. P. Cotton, prof. dr. J. Scott Angle, prof. dr. A. H. Wrigley, prof. dr. W. Horne i prof. dr. J. R. Williams, u pratnji prorektora prof. dr. B. Baletića, posjetila je naš fakultet te su uvaženi gosti razgledali nove laboratorije na Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica i prostor klinika Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

U istoj su akademskoj godini djelatnici Fakulteta sudjelovali u realizaciji tri COST projekta: *Maternal Interaction with Gametes and Embryos, Goat-parasite interactions: from knowledge to control* i *Farm Animal Proteomics*. Međunarodni operativni program COST (*Co-operation in Science and Technology*) jedna je od prvih međunarodnih znanstvenih inicijativa, pokrenuta još 1971., a obuhvaća 36 zemalja članica koje ravnopravno sudjeluju u projektima od zajedničkog interesa. Hrvatska je, kao redovita članica COST-a, u odbor za hranu i poljoprivredu, preko kojega se prijavljuju i projekti iz veterinarskih znanosti, imenovala svog predstavnika, prof. dr. E. Prukner-Radovčić, kojoj je u tijeku drugi četverogodišnji mandat.

U ak. god. 2011./2012. predavanja na Fakultetu održali su prof. dr. R. Hirt (Sveučilište veterinarske medicine u Beču) iz unutarnjih bolesti pasa, prof. dr. G. Opsomer (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Gentu, Belgija) iz reprodukcije goveda, prof. dr. B. Cenci Goga (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Perugii, Italija) iz veterinarskoga javnog zdravstva i prof. dr. E. Collisson (College of Veterinary Medicine, Western University of Health Sciences Pomona, USA) iz emergentnih zaraznih bolesti.

Međunarodnu suradnju ak. god. 2011./2012. obilježilo je nekoliko važnih događanja. Fakultet je posjetila delegacija kineskih znanstvenika iz Pekinga s College of Veterinary Medicine, China Agricultural University. Taj je posjet uslijedio kao dio dogovorene razmjene u okviru međunarodnog hrvatsko-kineskog znanstvenoistraživačkoga projekta *Impact of Chinese herbs and different approaches on the healing process of fractures in animals*. Tijekom boravka u Hrvatskoj kineski znanstvenici prof. dr. Z. Liu, prof. dr. J. Xu i prof. dr. K. Fan susreli su se s našom upravom te su se upoznali s organizacijom i radom Fakulteta. Poseban su interes pokazali za suradnju s klinikama te su održali tri predavanja i nekoliko sastanaka s hrvatskim partnerima vezano uz zajednički projekt. Zabilježili smo posjete čitava niza međunarodno etabliranih stručnjaka iz Europe (Austrija, Belgija, Italija, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Slovačka, Slovenija, Velik Britanija) i Amerike koji su boravili na Fakultetu te održali vrlo dobro posjećena predavanja.

Od 26. do 28. studenoga 2011. na Fakultetu su održani ispiti za *Diplomate* Europskog veterinarskog parazitološkog koledža (European

Veterinary Parasitology College, EVPC) pred povjerenstvom u sastavu tri *Diplomatea*: prof. dr. A. Marinculića, prof. dr. A. Joachim, prof. dr. B. Lossona i predstavnikom za praćenje kvalitete prof. dr. L. H. Kramer. EVPC je novoosnovana europska institucija za uspostavu i održavanje profesionalnih standarda europskih veterinara specijaliziranih u veterinarskoj parazitologiji. Kao i u drugim sličnim institucijama članovima *Diplomateima* dodjeljuje se diploma i titula kojom se smiju koristiti samo dok ispunjavaju uvjete, a oni uključuju kontinuiran uspješan znanstveni i nastavni rad, sudjelovanje na skupovima Europskog veterinarskog parazitološkog koledža te mentorstvo budućih *Diplomatea*. Nakon četverogodišnjeg rezidentskog programa ispitu su pristupili dr. P. Paradies, dr. O. Golden i dr. M. Krarup Nielsen. Ispiti su održani u suvremeno opremljenoj vježbaonici Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Dobra opremljenost i potpora uprave Fakulteta znatno su pridonijeli izvrsnoj ocjeni i zadovoljstvu pristupnika, kao i svih članova povjerenstva.

U ak. god. 2012./2013. na Fakultetu su boravili nastavnici i znanstvenici iz Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Češke, Danske, Finske, Francuske, Italije, Mađarske, Makedonije, Nizozemske, Njemačke, SAD-a, Slovačke, Slovenije, Srbije, Španjolske i Velike Britanije. Razlozi boravka bili su vezani uz znanstvenoistraživačke, bilateralne i multilateralne EU projekte, rad u laboratorijima te međunarodnu suradnju. Gosti Fakulteta održali su šest (6) predavanja za studente, nastavnike te doktore veterinarske medicine u Klubu prijatelja i bivših studenata veterinarske medicine. Godinu je obilježilo i potpisivanje većeg broja međunarodnih ugovora i sporazuma o suradnji s etabliranim institucijama u Europi i svijetu (Atena, Budimpešta, Gent, Wroclaw, University of Florida, West Kazahstan University).

Početkom ak. god. 2013./2014. osnovana je Udruga diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu AMAC – VEF (*Almae Matris Alumni Croaticae*) s ciljem stvaranja veze i jačanja suradnje između bivših studenata, diplomanata i prijatelja Fakulteta te promicanja ugleda i struke Fakulteta u zemlji i svijetu. Iste je akademske godine održano nekoliko predavanja inozemnih stručnjaka: prof. dr. M. Vengušt i prof. dr. O. Podpečan (Veterinarski fakultet u Ljubljani), prof. dr. I. Schwendenwein (Sveučilište veterinarske medicine u Beču), dr. T. Petrović (Scientific Veterinary Institute Novi Sad, Srbija) i prof. dr. K. Frölich (Sveučilište Hideshein, Njemačka). Na Fakultetu su boravili i međunarodni stručnjaci s veterinarskih institucija iz Caceresa, Košica, Ljubljane, Parme i Tirane, a naši su nastavnici održali nastavu u Karditsi (Grčka), dok su kraće nastavne mobilnosti realizirane s Brnom, Gentom, Londonom, Skopjem, Torinom i Wroclawom.

U ak. god. 2014./2015. Fakultet su posjetili prof. dr. J. F. Vazquez Armijo (Universidad Autónoma del Estado de México, Toluca, Centro Universitario Temascaltepec, México), koji je u sklopu znanstvenog usavršavanja boravio na Klinici za porodništvo i reprodukciju. Prof. dr. K. Donham (Sveučilište u Iowi, SAD) održao je predavanje na Veterinarskom fakultetu *One health – the role of veterinarians in the rural health*. Prof. dr. A. Kryeziu (Faculty of Agriculture and Veterinary University of Prishtina, Kosovo) boravila je na Zavodu za stočarstvo gdje se upoznala s radom Zavoda, predmetima, laboratorijima i istraživanjima te problematikom svinjogojske proizvodnje. Potpisani su novi bilateralni ugovori o suradnji s veterinarskim fakultetima iz Meksika, Venezuele, Italije i Bjelorusije. U sklopu aktivnosti COST projekta EPICONCEPT u organizaciji Fakulteta u Dubrovniku je u travnju 2015. održana godišnja radionica na temu *Periconception Environment*. Na skupu je bilo više od 60 sudionika iz Europe, a sudjelovali su i pozvani predavači iz SAD-a. Nastavljena je uspješna suradnja sa AUF (Agence universitaire de la francophonie) te EBVS-om (European Board of Veterinary Specialisation). Prijedlog rezidentskog programa doc. dr. D. Konjevića, Dipl. ECZM (Veterinarski fakultet, Zagreb) i prof. dr. G. Vengušta, Dipl. ECZM (Veterinarski fakultet, Ljubljana) Povjerenstvo za izobrazbu European College of Zoological Medicine ocijenilo je pozitivno i odobrilo uvrštenje Veterinarskog fakulteta u Zagrebu i u Ljubljani kao nositelja programa.

U ak. god. 2015./2016. Fakultet je posjetilo više renomiranih nastavnika, od kojih izdvajamo posjet prof. dr. C. Schmiedta (College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, Georgia, SAD)

Prof. dr. J. Grizelj na štandu Sveučilišta na sajmu *Best-Beruf Studium Weiterbildung* u Beču (ljubaznošću prof. dr. J. Grizelja).

Klinici za kirurgiju Veterinarskog fakulteta tijekom kojega je dogovorena suradnja u daljnjoj naobrazbi mlađih kolega u Veterinarskoj bolnici na UGA-i, SAD. Tijekom boravka održano je i nekoliko radionica u kojima je gost nastavnicima i studentima predstavio nove tehnike koje se rabe u kirurgiji. Univ. prof. dr. dr. h. c. W. Baumgartner, Dipl. ECBHM (European College of Bovine Health Menagament, President of the World Association for Buiatrics, Clinic for Ruminants University of Veterinary Medicine Vienna, Austria) posjetio je Fakultet krajem 2015. te je u Kliničkoj predavaonici održao dva predavanja o metaboličkim problemima u preživača. Iste je godine Fakultet posjetio prof. dr. J. W. Harvey (College of Veterinary Medicine, University of Florida, SAD) te održao predavanja na temu anemija te interpretacije leukograma kod pasa i mačaka.

Fakultet je sklopio ugovore o suradnji sa srodnim fakultetima iz Kube, Kazahstana i SAD-a (Seattle), a naši su nastavnici ostvarili suradnju s veterinarskim institucijama iz cijeloga svijeta (Austrija, Kuba, SAD, Poljska, Italija, Slovačka, Estonija, Slovenija, Velika Britanija, Rumunjska, Makedonija, BiH i Srbija).

Predstavnici Fakulteta u ožujku 2016. sudjelovali su na najvećem međunarodnom sajmu sveučilišta u regiji, *Best-Beruf Studium Weiterbildung*, koji je održan u Beču. Na zajedničkom štandu Sveučilišta u Zagrebu imali su priliku promovirati novi program studija veterinarske medicine na engleskom jeziku, koji je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu počeo izvoditi od ak. god. 2016./2017.

U ak. god. 2016./2017. prof. dr. L. Frenyo (The Szent István University, Gödöllő, Mađarska) i prof. dr. T. Bartha (University of Veterinary Medicine, Budapest, Mađarska) održali su predavanje o studiju veterinarske medicine na stranim jezicima, u čemu Sveučilište veterinarske medicine iz Budimpešte ima dugogodišnje iskustvo. U svibnju su u dvodnevnom posjetu na Fakultetu boravili predstavnici Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti, rektor prof. dr. P. Sótonyi i prorektor za međunarodnu suradnju prof. dr. T. Bartha, te predstavnici Mađarske veterinarske komore, predsjednik dr. G. Gönczi i tajnik dr. A. Kos. Dogovoreno je unaprjeđenje dotadašnje bilateralne suradnje, posebice u okviru studija veterinarske medicine na engleskom jeziku, te je utvrđen datum potpisivanja ugovora o strateškom partnerstvu, koji je i potpisan u rujnu 2017. u Budimpešti. Nastavljena je uspješna suradnja s Veterinary Teaching Hospital, College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD. Tako je prof. dr. A. Koening boravila na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju u listopadu 2016. godine. Dolaskom specijalista iz intenzivne i hitne medicine djelatnicima Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju omogućena je izobraz-

Slijeva nadesno: dekan prof. dr. N. Turk, prof. dr. B. Brainard, DACVAA, DACVECC (College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD) i akademik D. Matičić, snimljeni prilikom održavanja Simpozija veterinarskih specijalista u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti (2018.) (ljubaznošću Z. Juginovića).

Doc. dr. M. Stejskal, dr. A. Musulin, P. Dmitrović, dr. med. vet. sa studentima VIII. semestra prate upute prof. dr. B. Brainarda, DACVAA, DACVECC, tijekom operacije brahiocefaličnog sindroma (arhiva Fakulteta).

ba iz područja za koje u Hrvatskoj postoji veliko zanimanje. Prof. dr. A. Koenig je za vrijeme svog posjeta organizirala nekoliko radionica iz intenzivne skrbi životinja, na kojima su doktori veterinarske medicine dobili nove spoznaje i upoznali se s tehnikama kojima se u hitnim situacijama koriste američki kolege. Prof. dr. B. Brainard Dipl. ACVAA/ACVECC (American College of Veterinary Anesthesia and Analgesia/American College of Veterinary Emergency and Critical Care, College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD) boravio je na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju u travnju 2017. godine. Tijekom posjeta prof. dr. B. Brainard nastavio je s edukacijom iz hitne medicine te je nastavnike i studente upoznao s najnovijim metodama u intenzivnoj njezi kritično bolesnih pacijenata, a sudjelovao je i u nadzoru te provjeri učinkovitosti organizacijske sheme anesteziološke službe na Klinici za kirurgiju. Potpisani su novi međunarodni ugovori o suradnji s veterinarskim institucijama iz Španjolske, Italije, Turske, Moldavije i Bugarske, a nastavnici Fakulteta ostvarili su suradnju s Austrijom, BiH, Italijom, Mađarskom, Makedonijom, Njemačkom, Poljskom, Slovačkom, Slovenijom, Srbijom i Velikom Britanijom.

4.7.3. Europska udruga ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE)

Od 2005. do 2010. suradnja Fakulteta s EAEVE-om bila je usmjerena na sudjelovanje naših predstavnika na godišnjim skupštinama te njihovo uključivanje u rad pojedinih odbora EAEVE-a. Tako smo aktivno sudjelovali u donošenju važnih dokumenata EAEVE-a te prihvaćanju novoga postupnika (Standard Operating Procedure, SOP) na temelju kojega se provode evaluacijski i akreditacijski postupci u svim europskim institucijama koje obrazuju veterinare po kriterijima regulirane profesije (Direktiva 2005/36). Trenutačna verzija SOP-a prihvaćena je na Godišnjoj skupštini EAEVE-a 12. svibnja 2016. u Uppsali, Švedska. Također smo bili uključeni u donošenje izmjena Statuta radi prihvaćanja EAEVE-a u punopravno članstvo Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA) te donošenje kratkoročne strategije EAEVE-a.

Na godišnjim je skupštinama u promatranom razdoblju organizirano dvadesetak radionica, konferencija i simpozija o osiguravanju kvalitete u veterinarskoj naobrazbi, ekstramuralnoj nastavi, vještinama komuniciranja, profesionalnoj etici i menadžmentu, specijalizacijama u okviru studija veterinarske medicine te harmonizaciji veterinarskih kurikula. Spoznaje stečene na godišnjim skupštinama u Varšavi 2005., Gentu 2006., Konyji 2007., Kopenhagenu 2008., Hannoveru 2009. i Beču 2010. pomogle su u poboljšanju kvalitete rada u svim djelatnostima Fakulteta.

Godišnja skupština EAEVE-a u Lyonu 11. i 12. svibnja 2011. za naš je fakultet bila svojevrsna prekretnica jer je na njoj s predsjednikom EAEVE-a prof. dr. L. Fodorom dogovoren ponovni dolazak vizitacijskog tima u Zagreb. Pripreme za ponovnu evaluaciju Fakulteta započele su imenovanjem Povjerenstva za izradu samoanalize Fakulteta (Self Evaluation Report, SER). Odgovoran posao izrade stožernog dokumenta na osnovi kojega, u trinaest najvažnijih poglavlja, članovi stručnoga tima stječu uvid u organizaciju i rad Fakulteta, potrajao je gotovo godinu dana. U njemu je trebalo opisati sve djelatnosti Fakulteta, organizacijsku strukturu, upravljanje financijama, studijske programe, nastavno osoblje, stručne službe, opremu i prostor, uvjete upisa, cjeloživotno obrazovanje, mobilnost i međunarodnu suradnju, istraživački i stručni rad te sustav kvalitete.

Na 25. godišnjoj skupštini EAEVE-a održanoj u Budimpešti od 15. do 18. svibnja 2012. kao konačan termin posjeta vizitacijskog tima potvrđen je datum 10. do 14. lipnja 2013. godine. Za voditelja evaluacijskog tima imenovana je prof. dr. A. Bravo del Moral (Veterinarski fakultet Lugo, Španjolska), a za koordinatora prof. dr. S. Romagnoli (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Padovi, Italija). U timu su bili i prof. dr. G. Dupre (Sveučilište veterinarske medicine u Beču) zadužen za provjeru kliničkog rada, prof. dr. Thomas Blaha (Bakum, Njemačka) zadužen za utvrđivanje stanja u području animalne proizvodnje, prof. dr. S. Rea (School of Veterinary Medical Sciences, University of Camerino, Italija) zadužen za sigurnost hrane i veterinarsko javno zdravstvo, dr. B. Johnson (Preston, Velika Britanija) veterinar praktičar zadužen za Ambulantnu kliniku i praktični rad te predstavnica studenata I. Immonen (Helsinki, Finska).

Primarni cilj stručnjaka EAEVE-a bio je pratiti usklađenost minimalnih nastavnih standarda navedenih u studijskom programu s EU Direktivom 2005/36 EC Europskog parlamenta i Vijeća.

Nakon što su se tijekom četiri dana u potpunosti upoznali s radom Fakulteta te posjetili i izvanfakultetske prostore (Kalinovica, OPG Džakula, Fakultetsko dobro, Veterinarska stanica Jastrebarsko, Sveučilište, Nacionalna knjižnica) članovi evaluacijskog tima izrazili su

Dekani i prodekani fakulteta članica VetNEST-a na svečanoj proslavi 225. godišnjice Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti održanog u sklopu godišnje skupštine EAEVE u Mađarskoj 2012. godine. Slijeva nadesno: prof. dr. T. Bartha, prodekan Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti; prof. dr. S. Winiarczyk, dekan Veterinarskog fakulteta Lublin, Poljska; prof. dr. J. Twardon, dekan Veterinarskog fakulteta, Wroclaw, Poljska; prof. dr. O. Zorman Rojs, prodekanica Veterinarskog fakulteta, Ljubljana, Slovenija; prof. dr. L. Steinhauser, dekan Fakulteta veterinarske higijene i ekologije, Brno, Češka Republika (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

zadovoljstvo viđenim, a posebno su pohvalili vrlo dobro organizaciju, otvorenost i spremnost na razgovor svih djelatnika Fakulteta te iznimnu gostoljubivost i odličan tretman svih članova tima, kao i prijateljsku i vrlo ugodnu atmosferu tijekom čitavog evaluacijskog postupka. Završno izvješće stručnog tima sadržavalo je četrdeset stranica teksta u kojemu su obrađene sve djelatnosti Fakulteta. U završnom izvješću stručnog tima navedena je jedna važna nesukladnost, vezana za biosigurnost i uvjete na radu: *The requirements regarding physical facilities with respect to safety and health procedures are not met.* Zbog te je znatne nesukladnosti Fakultet dobio oznaku *conditionaly approved*, te ju je u razdoblju od 18 mjeseci uklonio.

Odmah nakon zaprimanja završnog izvješća poduzete su sve potrebne radnje za postizanje visokih standarda sigurnosti u kompletnom djelokrugu aktivnosti Fakulteta:

- Osnovano je Povjerenstvo za biosigurnost koje broji sedam članova i zadaća mu je nadzor provođenja mjera i pridržavanja postupaka propisanih Postupnikom o biosigurnosti. Prva je zadaća Povjerenstva bila izraditi Postupnik provođenja mjera biosigurnosti na Veterinarskom fakultetu (izdanje 1, od 5. studenoga 2014.). U njemu su opisani opći postupci te posebni zahtjevi i postupci u slučajevima pojave zaraznih bolesti ili obrade određenih kategorija životinja.
- Na razini Fakulteta imenovana je osoba (doc. dr. Z. Štritof) i njezina zamjenica (doc. dr. J. Habuš) koje su zadužene za savjetovanje djelatnika i studenata u provođenju biosigurnosnih mjera.
- Izrađen je dokument koji detaljno opisuje postupke s fakultetskim vozilima nakon povratka s terena, u skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinu obavljanja dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u veterinarskoj djelatnosti (NN 139/10); propisano je pranje i dezinfekcija vozila, a sama vozila opremljena su špricama za dezinfekciju kako bi se ona mogla provesti i na terenu.
- Radi postizanja veće razine sigurnosti na radu potpisan je ugovor s tvrtkom Zaštita – Atest kao vanjskim suradnikom. Uz njihovu su pomoć izrađeni evakuacijski planovi za svaku zgradu Fakulteta (postavljeni na vidljiva mjesta u zgradama), označeni su izlazi iz zgrada, hidranti, mjesta na kojima se nalaze aparati za gašenje požara i dr.
- Izrađene su i Upute o zaštiti radnika i studenata od opasnosti zbog izloženosti biološkim i kemijskim agensima pri radu (izdanje 1, od 5. studenog 2013.). Svi studenti, od prve do šeste godine studija, prije početka praktičnog dijela nastave, moraju biti upoznati s Uputama te potpisati izjavu kojom potvrđuju da su im poznate opasnosti rada u laboratoriju i vježbaonici te da su svjesni mjera koje trebaju trajno poduzimati za sigurnost života, zdravlja i imovine.
- Tuševi za oči i ormarići prve pomoći postavljeni su u svim laboratorijima, vježbaonicama i drugim prostorima u kojima se provodi praktična nastava.
- Nabavljeni su posebni ormari za pohranu različitih vrsta kemikalija (posebno na Zavodu za kemiju i biokemiju). Također je uspostavljeno centralno mjesto na kojemu se skladište kemikalije zavoda i klinika, koje se nalazi u ograđenom i nadziranom prostoru, te se vodi sva potrebna dokumentacija o zbrinjavanju kemijskog otpada.
- Na zavodima i klinikama imenovane su osobe odgovorne za lijekove, reagense i drugi potrošni materijal s rokom trajanja. Izrađeni su i obrasci Provjera roka trajanja lijekova, reagensa i dr.; Upisnik studenata dobrovoljno prijavljenih za dodatnu kliničku edukaciju (i drugih posjetitelja); Lista lijekova, reagensa, konaca i drugih materijala sa rokom trajanja.

Nedugo nakon zaprimanja privremenog izvješća u kojemu je dekan prof. dr. T. Dobranić izvijestio Europski odbor za veterinarsku naobrazbu (European Committee of Veterinary Education, ECOVE) o svim provedenim mjerama i poboljšanjima, stručni tim EAEVE-a (prof. dr. A. Bravo i dr. N. Talaty) ponovno je posjetio Fakultet u ožujku 2015. godine. Konačno je izvješće sročeno vrlo koncizno i u njemu se navodi da je Veterinarski fakultet u potpunosti uklonio nedostatke vezane uz biosigurnost. Članovi stručnog tima preporučili su mjerodavnim tijelima EAEVE-a da se Fakultetu u što kraćem roku dodijeli status punopravnog člana, što je i ostvareno dva mjeseca poslije, na 28. godišnjoj skupštini EAEVE-a koja je održana od 20. do 22. svibnja u Istanbulu, Turska. Na toj je skupštini predstavniku Fakulteta prof. dr. A. Slavici svečano uručen certifikat EAEVE-a kojim se potvrđuje da je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ispunio sve EU standarde te da mu se u skladu s direktivom EC 36/2005 članak 38. priznaje status fakulteta potvrđenog od EAEVE-a i FVE-a. Certifikat su potpisali predsjednica EAEVE-a prof. dr. A. Bravo del Moral i predsjedatelj ECOVE-a prof. dr. S. W. J. Reed. Tako je naš fakultet još jednom potvrdio da pripada u birano društvo europskih institucija koje su u naobrazbi veterinara ispunile najviše EU norme te stekle mogućnost-

EAEVE/FVE evaluacijski tim tijekom posjeta Fakultetu u lipnju 2013. godine. Slijeva nadesno: prof. dr. N. Lemo, koordinator Fakulteta; prof. dr. S. Rea (Italija); I. Immonen (student član, Finska); prof. dr. T. Blaha (Njemačka); Prof. dr. A. M. Bravo Del Moral (predsjednica-Španjolska); dr. B. Johnson (Velika Britanija); prof. Dr. G. Dupre (Austrija); prof. dr. S. Romagnoli (EAEVE koordinator, Italija) (ljubaznošću prof. dr. N. Lemo).

European Association of Establishments for Veterinary Education

Association Européenne des Etablissements d'Enseignement Vétérinaire

Certificate of Approval

FACULTY OF VETERINARY MEDICINE, UNIVERSITY OF ZAGREB

In accordance with our Standards and based on the educational requirements of the EC Directive 2005/36, Article 38, the Faculty of Veterinary Medicine, University of Zagreb is an approved EAEVE/FVE establishment.

Prof. Dr. Ana M Bravo del Moral
President of EAEVE

Prof. Dr. Stuart W J Reid
Chairman of ECOVE

DATE OF APPROVAL: MAY 2015
END OF GRANTED STATUS: JUNE 2023

Potvrda Veterinarskom fakultetu Sveučilištu u Zagrebu o ispunjavanju standarda EAEVE/FVE-a i temeljnih obrazovnih zahtjeva prema Direktivi EC 36/2005 (arhiva Fakulteta).

da njihova diploma bude priznata na čitavom europskom prostoru. Od 12. do 13. svibnja 2016. održana je 29. glavna skupština EAEVE-a u Uppsali, Švedska. Na skupštini su predstavnici Fakulteta prvi put predsjednici EAEVE-a prof. dr. A. Bravo predložili da Zagreb organizira godišnju skupštinu EAEVE-a 2019., u godini kada slavi stogodišnjicu osnutka i rada, a Sveučilište u Zagrebu obilježava svoju 350. godišnjicu. Prijedlog je naišao na odobravanje rukovodstva EAEVE-a te je Fakultetu savjetovano da se do kraja godine uputi službeno pismo namjere o organizaciji glavne skupštine.

Uz odobrenje Fakultetskog vijeća službeno pismo namjere upućeno je krajem 2016. predsjednici EAEVE-a prof. dr. A. Bravo te je već početkom 2017. Fakultet dobio pozitivan odgovor o prihvaćanju nominacije za organizaciju godišnje skupštine EAEVE-a. Naravno, time posao nije bio završen jer je bilo još kandidata za organiziranje skupštine, pa je trebalo uporabiti sve diplomatske vještine kako bi se pridobila većina članica EAEVE-a. Uz pomoć fakulteta VetNEST-a te kolega iz Njemačke i Španjolske uspjeli smo pridobiti većinu, tako da je naš fakultet na jubilarnoj 30. godišnjoj skupštini EAEVE-a u Londonu od 17. do 19. svibnja 2017. bio jedini službeni kandidat za organizaciju skupštine 2019. godine. Nakon što je dekan prof. dr. N. Turk predstavio Fakultet, Sveučilište, Zagreb i Hrvatsku, pristupilo se glasovanju te smo jednoglasno izabrani za domaćina glavne skupštine EAEVE-a 30 i 31. svibnja 2019. godine. Tako je ostvaren još jedan velik uspjeh te iskorištena povijesna prilika da Fakultet u godini u kojoj slavi važnu obljetnicu bude i organizator glavne skupštine najvažnijeg europskog udruženja u visokom obrazovanju veterinara.

Predstavnici Fakulteta dekan prof. N. Turk i prodekanica za kontrolu kvalitete doc. dr. D. Horvatek Tomić s makedonskim izaslanstvom na primanju u Domu lordova tijekom godišnje skupštine EAEVE-a u Londonu 2017. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

Predstavnici Fakulteta slijeva nadesno: doc. dr. D. Horvatek Tomić, prodekanica za kontrolu kvalitete; dekan prof. N. Turk, i prof. dr. A. Slavica, voditelj Ureda za međunarodnu suradnju sa zastavom EAEVE-a na godišnjoj skupštini u Hannoveru 2018. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

Od 30. do 31. svibnja 2018. u Hannoveru je održana 31. glavna skupština EAEVE-a. Radni je dio skupštine organiziran na Sveučilištu veterinarske medicine (TiHo) u Hannoveru u dva odvojena objekta, u novim i starim fakultetskim prostorima. Prvoga dana skupština je održana u prostorima novog kampusa TiHo u Hannoveru gdje su prihvaćena godišnja izvješća, financijski plan za 2018. te su prikazane predikcije za 2019. i 2020., a zastupnici su jednoglasno podržali prijedlog povišenja članarine. Svakako je najvažniji događaj za naš fakultet na skupštini bilo predstavljanje grada domaćina glavne skupštine EAEVE-a za 2019. godinu, budući da je na prethodnoj glavnoj skupštini u Londonu Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu jednoglasno izabran za njezina organizatora. Dekan Fakulteta prof. dr. N. Turk biranim je riječima predstavio Hrvatsku i Zagreb, odnosno Veterinarski fakultet, a potom je prikazan kratki film o gradu i mjestu održavanja sljedeće godišnje skupštine. Velik pljesak nakon završetka filma pokazao je zadovoljstvo prisutnih, a važnost organiziranja skupštine EAEVE-a za Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu pokazuje činjenica da su organizatori sljedećih skupština poznati do 2023. godine. Zagreb je tako nastavio respektabilan organizacijski niz (Istanbul 2015., Uppsala 2016., London 2017., Hannover 2018.). Glasovanjem je odlučeno da se Glavna skupština EAEVE-a za 2020. godinu održi 28. i 29. svibnja u Nantesu, Francuska. Biran je novi predsjednik EAEVE-a, a jedini je kandidat bio prof. dr. S. Martinot iz Lyona koji je i izabran za razdoblje od dvije godine (2018. – 2020.). Drugoga dana skupštine održan je niz predavanja u okviru tematskog područja naobrazbe veterinara na razini Europe. Raspravljalo se o mogućnostima harmonizacije evaluacijskog postupka za sve fakultete članove EAEVE-a te o uvjetima koje postavlja Europska udruga za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju (European Association for Quality Assurance in Higher Education, ENQA), a predavanja su održali i predstavnici Američkog udruženja za evaluaciju veterinarske naobrazbe te kolege iz Japana. Posebna je važnost posvećena uspješnom ulasku EAEVE-a u članstvo ENQA-e za razdoblje od pet godina (2018. – 2023.), što je bio dugoročni strateški cilj udruženja. Ostvarenjem punopravnog članstva u ENQA-i EAEVE je ostvario mogućnost priznavanja evaluacijskog postupka od strane nacionalnih akreditacijskih agencija (AZVO u Hrvatskoj).
Od 29. svibnja do 1. lipnja 2019. održana je 32. glavna skupština EAEVE-a u Zagrebu. Na skupštini je sudjelovalo više od 250 predstavnika iz preko 40 zemalja Europe i svijeta. Najbrojnije delegacije došle su iz Japana, Italije i Španjolske (više od 20 sudionika po zemlji) te Francuske, Njemačke, Portugala i Poljske (više od 10 sudionika po zemlji). Osim rektora i dekana većine europskih sveučilišta i fakulteta na skupštini su sudjelovali i predstavnici svih važnijih svjetskih i europskih veterinarskih udruženja (WVA, FVE, AVMA, AAVMC, EBVS), kao i izaslanici iz Rusije, Ukrajine, Južne Koreje, Tajlanda te Australije i Novog Zelanda. Prilikom registracije svaki je sudionik dobio platnenu torbu s prigodnim darovima, uključujući monografiju Fakulteta na engleskom jeziku povodom obilježavanja 100. obljetnice koja je objavljena neposredno uoči održavanja skupštine EAEVE-a.
Prvoga radnog dana skupštine, 30. svibnja, u koncertnoj dvorani *Blagoje Bersa* Muzičke akademije prihvaćen je zapisnik s prošle glavne skupštine koja je održana u Hannoveru. Svoja su godišnja izvješća tom prilikom podnijeli predsjednik EAEVE-a S. Martinot i blagajnik prof. dr. A. Corradi. Za Veterinarski fakultet u Zagrebu najvažniji je događaj bilo prihvaćanje novih članova Izvršnog odbora EAEVE-a (ExComm), pri čemu je naš dekan prof. dr. N. Turk potvrđen za predstavnika regije 7 te je uz ostale novoizabrane predstavnike regija ušao u najvažnije upravljačko tijelo EAEVE-a. Istoga su dana u večernjim satima svečanim domjenkom u Auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu predstavnici akademske zajednice i Grada Zagreba poželjeli dobrodošlicu sudionicima 32. godišnje skupštine EAEVE-a.
Drugoga dana skupštine, 31. svibnja, sudionici su se okupili u Velikoj predavaonici Veterinarskoga fakulteta. Prisutne je uvodnim govorom pozdravio dekan prof. dr. N. Turk, a zatim je započeo edukacijski program koji se sastojao od šest predavanja o novim izazovima u naobrazbi doktora veterinarske medicine i mogućnostima za unaprjeđenje (P. Horin, Brno, Češka; A. Bravo del Moral, Lugo, Španjolska; P. Holm, Copenhagen, Danska; M. Dilly, Viernheim, Njemačka; D. Labaš, Zagreb, Hrvatska i S. Rhind, Edinburgh, Velika Britanija). Osim toga predstavljeno je 20 postera na teme laboratorija kliničkih vještina, metoda procjene u veterinarskoj naobrazbi i primjene načela 3R u znanstvenoistraživačkom radu. U stanci za ručak organiziran je prigodan roštilj.
Sudionici su imali priliku razgledati izložbu slika na temu animalistike akademskog slikara B. Milenkovića te izložbu skulptura konja akademskog kipara H. Dumančića. Osim toga mogli su posjetiti i edukativnu izložbu egzotičnih životinja Reptilomanija+ koju već sedmu godinu zaredom organiziraju studenti veterinarske medicine okupljeni u udruzi Equus. Nakon radnoga dijela Edukacijskog dana u poslijepodnevnim su satima sudionici skupštine obišli klinike i zavode Veterinarskoga fakulteta.

Svečana večera u Kristalnoj dvorani hotela Westin povodom 32. godišnje skupštine EAEVE-a u Zagrebu. Slijeva nadesno: dekan prof. dr. N. Turk; predsjednik EAEVE-a dr. S. Martinot; rektor prof. dr. D. Boras; prof. dr. M. Hruškar, prorektorica za prostorni razvoj i sustav kontrole kvalitete; rektorova supruga A. Aganović-Boras; dr. J. Howe, predsjednik AVMA; prof. dr. A. Slavica, voditelj Ureda za međunarodnu suradnju; prof. dr. A. Bravo, bivša predsjednica EAEVE-a (2014. – 2018.).

Za vrijeme 32. godišnje skupštine EAEVE-a izložen je i prigodan pano s poštanskim markama izdanima povodom 50. obljetnice Veterinarskoga fakulteta. U sklopu Reptilomanije+ promoviran je i drugi pano pod naslovom *Gmazovi na poštanskim markama Republike Hrvatske*.
Svečana večera organizirana je istoga dana u Kristalnoj dvorani hotela Westin. Pri kraju večere, kao kandidat za organizaciju 33. glavne skupštine EAEVE-a potvrđen je Veterinarski fakultet iz Nantesa, koji će skupštinu organizirati 2020. godine. Ovogodišnji domaćin dekan prof. dr. N. Turk simbolično je predao zastavu EAEVE-a predstavniku fakulteta iz Nantesa prof. dr. M. Gognyju, čime je uspješno završen službeni dio godišnje skupštine.
U subotu 1. lipnja organiziran je izlet u Nacionalni park Plitvička jezera, gdje su sudionici skupštine mogli uživati u iznimnoj ljepoti šumske vegetacije i 16 kaskadno poredanih jezera. Na povratku su obišli i mjesto Rastoke gdje su se također mogli diviti biljnome svijetu i bogatim vodama tog turističkog odredišta. Uz uspješno odrađen radni dio skupštine gosti iz Europe i svijeta tako su imali priliku upoznati i neke od najljepših prirodnih znamenitosti naše zemlje.
Organizacijom ove skupštine u godini u kojoj Sveučilište u Zagrebu slavi svoju 350. obljetnicu, a Veterinarski fakultet 100. obljetnicu osnutka i rada u Zagrebu, ugostili smo sve vodeće dekane i rektore ne samo europskih nego i ostalih svjetskih institucija koje obrazuju doktore veterinarske medicine. Ovaj je povijesni događaj, od međunarodne važnosti, bio velika obveza i čast za naš fakultet. Uz članove dekanskog tima na čelu s dekanom prof. dr. N. Turkom u organizaciji ovog događaja sudjelovali su doc. dr. Z. Vrbanac, dr. L. Radin, R. Purgar i M. Kocijan, dok je predsjednik Organizacijskog odbora bio voditelj Ureda za međunarodnu suradnju prof. dr. A. Slavica. U organizacijskom smislu pokazali smo da ovako velik i na svjetskoj razini važan skup možemo organizirati jednako uspješno kao i zemlje koje, s mnogo više iskustva i potpore, to rade već godinama. Koliku će dobrobit Fakultetu ovo događanje donijeti, vidjet ćemo u godinama koje slijede, a nama ostaje da se veselimo što smo našu visokoobrazovnu i znanstvenu ustanovu u svakom pogledu podignuli na razinu europskih i svjetskih fakulteta i sveučilišta veterinarske medicine.

4.7.4. Regionalno udruženje europskih veterinarskih fakulteta (VetNEST)

Od 2005. do 2018. održano je ukupno 14 godišnjih skupština VetNEST-a, u zemljama koje su njegove punopravne članice (Wroclaw, Poljska 2006., 2011.; Budimpešta, Mađarska 2009., 2017.; Brno, Češka Republika 2010.; Beč, Austrija 2012., 2015.; Košice, Slovačka 2013.; Portorož, Slovenija 2014.), ali i u onim zemljama koje su pridružene VetNEST-u (Sarajevo, BiH 2007.; Ohrid, Makedonija 2018.). Tri su skupštine održane i u Hrvatskoj (Brijuni, 2005., Zadar, 2008. i Šibenik 2016.).
Na godišnjoj skupštini u Wroclawu u Poljskoj od 24. do 26. kolovoza 2006. raspravljalo se o različitim aspektima buduće suradnje među članicama VetNEST-a. S obzirom na činjenicu da je na osnovi dvogodišnjih rotacija ta skupština bila izborna, izabrano je novo rukovodstvo. Za novu predsjednicu izabrana je dekanica Veterinarskog fakulteta u Zagrebu prof. dr. Lj. Pinter, dok je prof. dr. L. Kozačinski izabrana za tajnicu. Fakultet je tako dobio priliku biti kreator novih oblika suradnje među članicama. Novost u toj suradnji bila je organizacija zajedničke konferencije radnog imena VetNEST Conference. Zaključeno je da će predložena konferencija biti dodatna prilika za predstavljanje znanstvenih i stručnih dostignuća djelatnika i studenata članica VetNEST-a te za susrete i razmjenu iskustava stručnjaka spomenutih visokoškolskih ustanova.
Na Godišnjoj skupštini VetNEST-a u Zadru od 18. do 20. rujna 2008. prvi je put održana najavljena zajednička konferencija (VetNEST Conference Extramural Teaching in the Study of Veterinary Medicine) na temu organizacije i provedbe ekstramuralne nastave te radionica i simpozij za studente na temu autohtonih pasmina životinja. Na konferenciji su, uz domaće, predavanja održali i pozvani inozemni predavači, stručnjaci iz veterinarskih znanosti. Skupu su prisustvovali i predstavnici EAEVE-a i FVE-a. Održano je 14 predavanja, a studenti veterinarskih fakulteta VetNEST-a sudjelovali su u mrežnoj radionici *Genetic Diversity and Conservation Programmes of Autochthonous Livestock Breeds*. Prema riječima predsjednika EAEVE-a prof. dr. M. Wannera konferencija je ocijenjena kao znatan doprinos veterinarskoj naobrazbi, posebice veterinarskoj praksi.
Na godišnjoj skupštini u Budimpešti od 4. do 6. rujna 2009. posebna je pozornost posvećena programu CEEPUS. Sa žaljenjem je ustanovljeno da na posljednjem natječaju za taj program prijedlog VetNEST-a nije dobio traženu financijsku potporu. Zaključeno je da se za početak 2010. pripremi novi prijedlog razmjene unutar VetNEST-a koji će preciznije navesti oblike suradnje među fakultetima u razmjeni (zajednički projekti u programu *joint degree*, osnivanje međunarodnih ljetnih škola i ostalo). Za glavnog je koordinatora imenovan novoizabrani CEEPUS koordinator VetNEST-a doc. dr. I. Štoković, koji je tu dužnost obnašao i na našem fakultetu.
Godišnja skupština VetNEST-a za 2010. godinu održana je od 11. do 12. listopada u Brnu. Predloženo je održavanje ljetne škole iz gospodarenja divljim životinjama (*Wildlife Management*), koja je potom uspješno organizirana u srpnju 2011. na Veterinarskom fakultetu, u organizaciji Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači (danas Zavoda za lovstvo i divlje životinje) te Ureda za međunarodnu suradnju (vidi 4.7.7. Međunarodne ljetne škole). U sklopu CEEPUS-ove prijave predstavljen je projekt zajedničkoga poslijediplomskog specijalističkog studija (Joint degree programme) iz veterinarskoga javnog zdravstva (Veterinary public health management, master study), koji su pripremili Veterinarski fakultet u Zagrebu i Sarajevu. Raspravljalo se o prioritetima istaknutim za prijavu CEEPUS III, a prije svega o pripremi zajedničkih doktorskih studija, kraćih radionica u trajanju do tri dana, ljetnih škola i ostalih aktivnosti koje su se već pokazale uspješnima.
Godine 2011. skupština VetNEST-a održana je 12. i 13. listopada u Wroclawu, Poljska. U radu skupštine sudjelovali su CEEPUS koordinator doc. dr. I. Štoković te prodekan za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. A. Slavica. Predstavljene su prijave za ljetne škole, tako je Sveučilište u Brnu najavilo organizaciju ljetne škole iz veterinarskoga javnog zdravstva (*Food hygiene*), dok je naš fakultet najavio održavanje ljetnih škola iz reprodukcije preživača, *Reproduction in Ruminants* te gospodarenja s divljači, *Wildlife management* (vidi 4.7.7. Međunarodne ljetne škole).
Godišnja skupština 2012. održana je na Sveučilištu veterinarske medicine u Beču od 20. do 22. rujna. Kao obnašatelj dužnosti CEEPUS koordinatora izv. prof. dr. I. Štoković izvijestio je o trenutačnoj CEEPUS razmjeni te predstavio nove spoznaje o budućoj CEEPUS prijavi u okviru VetNEST-a. Prodekan za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. A. Slavica izvijestio je o promjenama na našem fakultetu, upisnim kvotama, broju diplomiranih studenata, izgradnji nove izolacijske jedinice te poslijediplomskim programima. Posebno je istaknuo intenzivne pripreme koje je Fakultet u proteklom razdoblju poduzeo u okviru priprema za vizitacijski postupak EAEVE-a koji je dogovoren za lipanj 2013. godine. Izabran je novi predsjednik VetNEST-a za dvogodišnje razdoblje, rektor Sveučilišta veterine i farmacije iz Košica prof. dr. E. Pilipčinec, dok je za glavnu tajnicu potvrđena prof. dr. J. Mojzišova. S jednim od najboljih europskih fakulteta, Sveučilištem veterinarske medicine u Beču, dogovorena je suradnja na istraživanjima *Omics* u okviru bečkog centra Research Core te su razmijenjena iskustva u vezi s predstojećom evaluacijom EAEVE-a.
Godišnja skupština 2013. održana je od 17. do 19. listopada u organizaciji Sveučilišta veterinarske medicine i farmacije u Košicama, Slovačka. Svi su predstavnici izvijestili o promjenama na fakultetima te predali godišnja izvješća. Na skupštini je dogovoren organizator sljedeće godišnje skupštine VetNEST-a – Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, dok su kolege iz Beča predali svoju kandidaturu za 2015. godinu, kada njihovo sveučilište slavi 250. godišnjicu. Naš je Fakultet kandidiran za domaćinstvo godišnje skupštine 2016. godine.
U ak. god. 2014./2015. godišnja je skupština VetNEST-a održana dva puta. Prvi je put održana u Portorožu (Slovenija) 12. i 13. studenoga 2014. godine. Na skupštini je izabran novi predsjednik za dvogodišnje razdoblje (2014. – 2016.), dekan Veterinarskog fakulteta iz Ljubljane

Godišnji sastanak VetNest-a u Košicama, Slovačka 2013. godine. Slijeva nadesno: tri predstavnika iz Slovenije, dva iz Poljske i četiri iz Sjeverne Makedonije (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

Sudionici godišnje skupštine VetNEST-a u Šibeniku 2016. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

prof. dr. A. Kirbiš, dok je za glavnu tajnicu izabrana prof. dr. B. Jakovac Strajn. Dogovoren je nastavak suradnje te prijava zajedničkog projekta u sklopu programa Erasmus+. Druga je skupština održana u Beču od 17. do 19. lipnja 2015., kad je održana i proslava 250. godišnjice osnutka Sveučilišta veterinarske medicine u Beču. Izv prof. dr. I. Štokovića na mjestu CEEPUS koordinatora našega fakulteta zamijenio je doc. dr. Z. Vrbanac, koji je jednoglasno izabran za novog CEEPUS koordinatora cijele VetNEST mreže.

Godine 2016. organizator godišnje skupštine VetNEST-a bio je naš fakultet. Od 19. do 22. listopada u Šibeniku raspravljalo se o promjenama u kurikulu i mogućnostima usklađivanja kurikula na razini VetNEST-a, novim studijima, promjenama u infrastrukturi pojedinih članica, broju upisanih i diplomiranih studenata, organizaciji ljetnih škola i kongresa te razmjeni studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja. Obznanjeno je da je Fakultet veterinarske medicine u Budimpešti postao sveučilište te da je Sveučilište veterinarske medicine i farmacije u Košicama prošlo oba stupnja akreditacije u postupku kontrole kvalitete reguliranom od EAEVE-a, tzv. *stage one* i *stage two*. Na skupštini je koordinator CEEPUS-a doc. dr. Z. Vrbanac izvijestio o akademskoj mobilnosti studenata i nastavnika za ak. god. 2015./2016. Jedan od osnivača VetNEST-a prof. dr. L. Frenyo pokrenuo je inicijativu za osnivanje posebne radne skupine koja će biti zadužena da pripremi materijale za raspravu o budućnosti VetNEST-a i najvažnijim srednjoročnim ciljevima. Izabrano je i predsjedništvo za mandatno razdoblje od 2016. do 2018. godine. Za novoga je predsjednika jednoglasno izabran dekan Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu prof. dr. N. Turk, a za glavnog tajnika prof. dr. A. Slavica, voditelj Ureda za međunarodnu suradnju našeg fakulteta.

Sljedeća godišnja skupština VetNEST-a održana je od 16. do 18. listopada 2017. u Budimpešti. Skupštinu je vodio predsjednik prof. dr. N. Turk, a izvješća su podnijeli CEEPUS koordinator doc. dr. Z. Vrbanac, prodekan za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje doc. dr. D. Konjević i glavni tajnik prof. dr. sc. A. Slavica, koji je izvijestio o aktivnostima radne skupine u kojoj je izabran za koordinatora. Izaslanstvo Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu zadržalo se u glavnom gradu Mađarske na svečanom potpisivanju strateškog sporazuma sa Sveučilištem veterinarske medicine u Budimpešti. Uz prisutnost diplomatskih predstavnika s hrvatske strane sporazum je potpisao dekan Fakulteta prof. dr. N. Turk, dok je s mađarske strane dokument svojim potpisom ovjerio rektor Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti prof. dr. P. Sótonyi. Sporazumom se planira razmjena nastavnika, suradnja na provedbi studijskih programa i objavljivanju udžbenika na engleskom jeziku, zajednički razvoj znanstvenih projekata te zajedničko stvaranje, razvoj i promicanje inovativnih obrazovnih aktivnosti.

Jubilarna skupština VetNEST-a održana je od 20. do 22. rujna 2018. na Ohridu. Zaključno s ovom skupštinom za naš je fakultet završilo dvogodišnje predsjedanje VetNEST-om. U tom je razdoblju pokrenut čitav niz inicijativa, osnovana je radna skupina, nadopunjen Statut VetNEST-a, određena su pravila pristupanja za nove članice, prijavljeni novi zajednički projekti te je krenula realizacija zajedničkog Erasmus+ projekta *Pan-European soft skills curriculum for undergraduate veterinary education* (SOFTVETS) u kojemu je Veterinarski fakultet u Zagrebu koordinator. Izaslanstvo našega fakulteta u sastavu prof. dr. N. Turk, dekan; prof. dr. A. Slavica, voditelj Ureda za međunarodnu suradnju;

Slijeva nadesno: rektor Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti prof. dr. P. Sótonyi, dr. M. Andrlić, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik RH u Mađarskoj i dekan našeg fakulteta prof. N. Turk prilikom potpisivanja bilateralnog strateškog sporazuma između Sveučilišta veterinarske medicine u Budimpešti i Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu tijekom održavanja godišnje skupštine VetNEST-a u Budimpešti 2017. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

Sudionici godišnje skupštine VetNEST-a na Ohridu, Makedonija 2018. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

doc. dr. Z. Vrbanac, CEEPUS koordinator VetNEST mreže; doc. dr. M. Pećin, CEEPUS koordinator Fakulteta i dr. L. Radin, koordinatorica SOFTVETS projekta uključilo se u rad Godišnje skupštine kojom je predsjedavao prof. dr. N. Turk. Svoje su godišnje izvještaje podnijele sve članice VetNEST-a, a za novu je predsjednicu izabrana rektorica bečkog Sveučilišta veterinarske medicine prof. dr. P. Winter, dok je za glavnu tajnicu potvrđena dr. U. Schöber iz Austrije. Za sljedećeg domaćina godišnje skupštine VetNEST-a predložen je Veterinarski fakultet iz Brna. Posebno valja istaknuti svečano obilježavanje 25. godišnjice osnutka VetNEST-a, pri čemu je jedini još uvijek aktivni član osnivačke skupine prof. dr. L. Frenyo iz Budimpešte evocirao uspomene na praktično neformalno druženje i ideju osnutka srednjoeuropskog veterinarskog udruženja, koje je izraslo u stabilnu mrežu s dvadesetpetogodišnjim iskustvom te uspješnim djelovanjem na prostoru srednje Europe.

4.7.5. Srednjoeuropski program razmjene za sveučilišne studije (CEEPUS)

Od 2005. do 2019. putem CEEPUS-a (Central European Exchange Programme for University Studies) ostvarene su stalne godišnje razmjene nastavnika i studenata, s izuzetkom ak. god. 2005./2006. i 2009./2010., kada predloženi projekti VetNEST-a u okviru natječaja za programe CEEPUS-a nisu odobreni. Na Fakultetu je koordinator CEEPUS-a bio doc. dr. I. Štoković (2005. – 2009.), potom je tu dužnost preuzeo doc. dr. J. Grizelj (2009. – 2012.), a zatim doc. dr. Z. Vrbanac (2012. – 2018.). Od 2018. koordinator CEEPUS-a je doc. dr. M. Pećin. Dosad je u okviru CEEPUS-ove razmjene od ak. god. 2005./2006. do 2018./2019. ostvareno ukupno 52 stipendije za nastavnike te 165 stipendija za studente Veterinarskoga fakulteta (tablica 116.) za boravke na stranim fakultetima, u okviru VetNEST-a. Od tog broja za studente je ostvareno ukupno 150 kratkoročnih te 15 dugoročnih stipendija, dok su za nastavnike ostvarene uglavnom kratkoročne stipendije. U

Tablica 116 . CEEPUS-ove stipendije ostvarene od ak. god. 2006./2007. do 2018./2019.

Akademska godina	Odlazne* CEEPUS stipendije Nastavnici	Odlazne* CEEPUS stipendije Studenti	Dolazne** CEEPUS stipendije Nastavnici	Dolazne** CEEPUS stipendije Studenti
2005./2006.	-	-	-	-
2006./2007.	4	9	1	3
2007./2008.	0	9	2	3
2008./2009.	1	6	2	7
2009./2010.	-	-	-	-
2010./2011.	4	3	7	17
2011./2012.	5	9	7	29
2012./2013.	6	7	3	10
2013./2014.	7	16	4	15
2014./2015.	4	15	3	4
2015./2016.	3	30	4	13
2016./2017.	6	24	8	20
2017./2018.	7	25	7	28
2018./2019.	5	12	6	37
Σ	**52**	**165**	**54**	**186**

* stipendisti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na stranim sveučilištima
** strani stipendisti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

istom je razdoblju na Veterinarskom fakultetu ukupno ostvareno 54 dolaznih stipendija za nastavnike te 186 dolaznih stipendija za studente sa stranih fakulteta, članica VetNEST-a.

4.7.6. Program Erasmus+

Program Erasmus+ (*European Region Action Scheme for the Mobility of University Students*) najveći je program Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport, a odnosi se na razdoblje od 2014. do 2020. godine. Obuhvaća sve europske i međunarodne programe te inicijative Europske unije u području obrazovanja (opće obrazovanje, visoko obrazovanje, obrazovanje odraslih), osposobljavanja (strukovno obrazovanje i osposobljavanje), mladih i sporta. Usmjeren je k jačanju znanja i vještina te zapošljivosti europskih građana kao i unaprjeđivanju obrazovanja, osposobljavanja te rada u području mladih i sporta. Posebno je usmjeren povezivanju obrazovanja, osposobljavanja i sektora mladih s poslovnim sektorom, te je otvoren za njihove zajedničke projekte. Erasmus+ zamijenio je sedam postojećih programa iz generacije 2007. – 2013. – program za cjeloživotno učenje s potprogramima Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius i Grundtvig, program Mladi na djelu te pet programa međunarodne suradnje Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink i Program suradnje s industrijaliziranim državama i teritorijima.

Erasmus+ strukturiran je prema pet aktivnosti: Ključna aktivnost 1 – Mobilnost u svrhu učenja za pojedince; Ključna aktivnost 2 – Suradnja za inovacije i razmjenu dobre prakse; Ključna aktivnost 3 – Podrška reformi politika; Program Jean Monnet i Sport. U okviru Ključne aktivnosti 1 studenti imaju priliku obrazovati se u inozemstvu kroz studij i stručnu praksu u poduzećima i znanstvenim ustanovama. Studenti u inozemstvu mogu provesti 3 – 12 mjeseci na mobilnosti u svrhu studija ili 2 – 12 mjeseci na mobilnosti u svrhu stručne prakse. Preduvjet za sudjelovanje jest status studenta. Mobilnost studenata odnosi se na boravak u odabranoj instituciji, nakon čega se vraćaju u matičnu instituciju i dovršavaju upisani studijski program. Mobilnost uključuje studijski boravak ili stručnu praksu u sklopu redovitoga preddiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog studija (doktorskog ili specijalističkog) u instituciji domaćinu. Na kraju razdoblja provedenog u inozemstvu ustanova primatelj studentu i Fakultetu mora dati prijepis ocjena kojim se potvrđuje da je student završio ugovoreni program i postigao dogovorene rezultate. Fakultet u potpunosti priznaje uspješno dovršene aktivnosti tijekom razdoblja mobilnosti, kao što je usuglašeno u sporazumu o studiju. Razdoblje mobilnosti bilježi se u Dopunskoj ispravi o studiju.

Prof. dr. J. Grizelj (drugi red, treći slijeva nadesno) tijekom provedbe Erasmus+ programa na Fakultetu veterinarske medicine Sveučilišta u Kubi, Bayamo, Cuba 2016. godine (ljubaznošću prof. dr. J. Grizelja).

Tablica 117. Međunarodna razmjena ostvarena Erasmus/E+ programom u razdoblju od ak. god. 2009./2010. do 2018./2019.

Akademska godina	Odlazne* Erasmus+ stipendije Nastavnici	Odlazne* Erasmus+ stipendije Studenti	Dolazne** Erasmus+ stipendije Nastavnici	Dolazne** Erasmus+ stipendije Studenti
2009./2010.	-	2	-	-
2010./2011.	-	6	-	4
2011./2012.	-	8	-	6
2012./2013.	-	4	1	10
2013./2014.	6	7	1	7
2014./2015.	4	10	4	10/28 mjeseci
2015./2016.	2	19	4	17/48 mjeseci
2016./2017.	3	26	7	20/77 mjeseci
2017./2018.	5+2***	21	9+4***	36/77 mjeseci
2018./2019.	7	31	9	28/77 mjeseci
Σ	**27**	**134**	**35**	**138**

* stipendisti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na stranim sveučilištima
** strani stipendisti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
*** nenastavno osoblje

Studentica S. Lukman tijekom amputacije noge psa u operacijskoj dvorani Veterinarskog fakulteta u Gentu, Belgija za vrijeme tromjesečnog boravka u sklopu Erasmus+ programa (ljubaznošću S. Lukman).

Za visokoobrazovne ustanove preduvjet za sudjelovanje u programu jest odobren dokument *Erasmus+ sveučilišna povelja* (ERASMUS *University Charter*, EUC) kojim se jamči da će ustanova provoditi aktivnosti u okviru Erasmusa u skladu s visokim standardima kvalitete i EU bodovnim sustavom (ECTS) koji je prihvatila i naša zemlja. Hrvatske visokoškolske ustanove po prvi su put u Erasmusu mogle sudjelovati u ak. god. 2009./2010., i to u individualnoj mobilnosti studenata (studijski boravak), nastavnog i nenastavnog osoblja. Tu je akademsku godinu obilježilo i uključivanje Fakulteta u Erasmus program u okviru kojega su za jednu studenticu diplomske i jednog studenta poslijediplomske nastave realizirane prve dulje studentske stipendije, u trajanju od jednog semestra sa Sveučilištem veterinarske medicine iz Beča, dok je stručna praksa za naše studente dogovorena s veterinarskim fakultetima iz Genta, Ljubljane i Bristola.

Na početku Erasmus programa ECTS koordinatorica na Fakultetu bila je prof. dr. K. Vlahović (2009./2010.), potom prof. dr. E. Prukner Radovčić (2010. – 2013.), a od 2014. ECTS koordinator je prof. dr. J. Grizelj.

Počevši od ak. god. 2014./2015. zabilježili smo znatan porast interesa naših studenata za odlazak u inozemne institucije na usavršavanje (stopa rasta viša od 35 % na godišnjoj razini), kao i povećan interes stranih studenata dodiplomske i poslijediplomske nastave iz Europe za stručnim usavršavanjem na našem fakultetu. Znatan porast dolaznih mobilnosti vidi se u broju ostvarenih mjeseci (220) razmjene što potvrđuje kvalitetu rada naših zavoda i klinika. Posebice valja istaknuti da je vrlo velik interes stranih studenata pokazan za usavršavanje u kliničkom radu, po kojemu smo u kvaliteti prepoznati u Europi.

Fakultet je prema novom programu Erasmus+ obnovio bilateralne sporazume za razdoblje 2014. – 2020. s dosadašnjim partnerima – veterinarskim sveučilištima i fakultetima u Beču, Budimpešti, Brnu, Košicama, Ljubljani, Skopju i Wroclawu te uspostavio nove bilateralne ugovore s veterinarskim fakultetima Liege, Namur (Belgija); Sofija, Stara Zagora (Bugarska); Karditsa (Grčka); Bologna, Napulj, Parma, Perugia, Sassari, Teramo, Pisa, Torino (Italija); Tartu (Estonija); Kaunas (Litva); Poznanj, Lublin, Olsztyn (Poljska); Cluj Napoca, Iasi (Rumunjska) te Barcelona, Zaragoza, Valencia, Caceres, Cordoba, Lleida, León i Murcia (Španjolska). Znatan je porast odlaznih i dolaznih studentskih mobilnosti od uvođenja programa Erasmus+ (tablica 117.). Tako od ak. god. 2014./2015. kontinuirano raste broj odlaznih mobilnosti, uz istodoban porast dolaznih mobilnosti, što se najbolje uočava pogledamo li broj mjeseci ostvarene mobilnosti stranih studenata. Tako je u ak. god. 2014./2015. realizirano 26 mjeseci mobilnosti dolaznih studenata preddiplomske i diplomske nastave te studenata doktorskog studija. U ak. god. 2015./2016. ostvareno je 48 dolaznih mjeseci, 2016./2017. ukupno 77 mjeseci mobilnosti za dolazne studente, što se ostvarilo i kasnije. Glede zemalja u kojima je najveći interes za dolazne mobilnosti u svrhu stručne prakse, možemo reći da je najveći broj mjeseci ostvaren sa studentima iz Španjolske, a potom iz Estonije, Slovenije, Italije, Rumunjske, Češke, Grčke i Litve. Ostvaren je i znatan broj dolaznih mobilnosti nastavnog i nenastavnog osoblja u sklopu mobilnosti Erasmus+:

- 2015./2016.: 3 mjeseca i 20 dana
- 2016./2017.: 55 dana, od čega kroz Erasmus+ interinstitucijske sporazume s partnerskim zemljama (Ključna aktivnost 1) 20 dana (Albanija i Srbija)
- 2017./2018.: 80 dana, od čega 45 dana kroz Erasmus+ interinstitucijske sporazume s partnerskim zemljama (Ključna aktivnost 1) 20 dana (Albanija, Kuba, Srbija i Ukrajina) te dodatnih 6 mjeseci dolazne mobilnosti studenata doktorskog studija (Kuba)
- 2018./2019.: 52 dana.

Dio je dolaznih i odlaznih mobilnosti ostvaren putem stipendija Sveučilišne agencije za frankofoniju (Agence universitaire de la francophonie, AUF) te putem bilateralnih sporazuma CEEPUS (Venezuela, Turska).

4.7.7. Međunarodne ljetne škole

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu je u suradnji s članicama VetNEST-a i putem CEEPUS-a dosad za studente organizirao šest međunarodnih ljetnih škola iz četiri tematska područja: *Wildlife Management* (Zagreb, Šibenik, 2011., 2012. i 2014.), *Reproduction in Ruminants* (Split, 2012.), *Zoonoses* (Dubrovnik 2017. i 2018.) i ljetna škola za rezidente ECZM (WPH) (Zagreb, Pula i dr., 2018.).

4.7.7.1. *Wildlife Management*

Pod sloganom *Serving the Nature* od 4. do 15. srpnja 2011. održana je međunarodna ljetna škola *Wildlife Management*. Škola je tematski bila namijenjena proširenju spoznaja budućih doktora veterinarske medicine, inženjera agronomije i šumarstva iz ovoga sve važnijeg interdisciplinarnog područja. Prije svega bila je namijenjena studentima korisnicima CEEPUS-ove stipendije, ali je s obzirom na zanimljivost i sveobuhvatnost tema ostavljen prostor i za prijavu studenata iz Hrvatske. Tako je školu pohađalo 12 stranih studenata, 5 studenata Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i 2 studenta Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Strani su studenti bili iz šest europskih država, i to Albanije (2 studenta), Austrije (2 studenta), Češke (2 studenta), Francuske (1 student), Mađarske (3 studenta) i Makedonije (2 studenta). Škola je organizirana na Veterinarskom fakultetu, a pomoć u izvođenju osigurali su Agronomski i Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište u Hildesheimu i Inštitut za ekološke raziskave ERICo Velenje. U dinamičnom rasporedu predavanja i praktičnog dijela polaznicima su nastavnici Agronomskog fakulteta (prof. dr. I. Čurika i prof. dr. N. Šprem), Šumarskog fakulteta (prof. dr. K. Krapinec, K. Tomljanović, dipl. ing. šum.), Sveučilišta i Hildesheimu (prof. dr. U. Kierdorf), Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje (doc. dr. B. Pokorny, dr. I. Jelenko) i Veterinarskog fakulteta (prof. dr. Z. Janicki, prof. dr. A. Slavica, prof. dr. Đ. Huber, prof. dr. N. Turk, prof. dr. J. Kusak, prof. dr. E. Srebočan, dr. M. Sindičić, dr. D. Konjević) održali predavanja iz genetike divljih životinja, zaštite i gospodarenja divljim životinjama, gospodarenja s divljači, ekotoksikologije, reintrodukcije, zdravstvenog nadzora i hvatanja te kemijske imobilizacije. Škola je održana na Veterinarskom fakultetu, LNP Črnovšćak, PZ Ergeli Višnjica i u Sokolarskom centru u Šibeniku. Takvim su pristupom predavači pokušali približiti gospodarenje divljim životinjama studentima kao integrirani multidisciplinarni pristup stvaranju ravnoteže između zaštite divljih životinja i zahtjeva rastuće populacije ljudi, s ciljem očuvanja izvornih životnih zajednica. Poseban je naglasak stavljen na

Studenti iz Austrije prikupljaju uzorke u sklopu međunarodne ljetne škole *Wildlife Management* održane u srpnju 2011. godine (arhiva Fakulteta).

ublažavanje posljedica i zaustavljanje negativnih trendova poput gubitka bioraznolikosti, fragmentacije i onečišćenja staništa.
Od 2. do 13. srpnja 2012. održana je druga po redu međunarodna, interdisciplinarna ljetna škola za studente na temu *Wildlife Management*. Program je obuhvatio teoretsku i praktičnu nastavu iz populacijske genetike, upravljanja velikim zvijerima, biologije i zaštite morskih sisavaca, zdravlja i uzgajanja zooloških životinja, ekotoksikologije, hvatanja i kemijske imobilizacije divljih životinja, gospodarenja s divljači, komparativne odontologije, zdravlja divljih životinja i primijenjene terapije. Organiziran je i posjet Sokolarskom i rehabilitacijskom centru u Šibeniku. Predavanja su održali nastavnici iz veterinarske medicine, zoologije, šumarstva i agronomije. Školu je pohađalo 14 studenata u okviru CEEPUS stipendija i 6 studenata u vlastitom aranžmanu.
Treća međunarodna ljetna škola na temu *Wildlife Management* održana je od 30. lipnja do 11. srpnja 2014. godine. Škola je organizirana na Veterinarskom fakultetu i LNP Črnovščak, a polaznici su posjetili i farmu jelena te Sokolarski centar u Dubravi pored Šibenika. Sudjelovalo je 18 studenata iz pet europskih zemalja (Austrija, Češka, Mađarska, Slovačka i Slovenija) koji su imali priliku pratiti predavanja europskih stručnjaka iz gospodarenja i upravljanja divljim populacijama. Svi su polaznici ljetne škole dobili certifikat o sudjelovanju s popisom odslušanih tema i pripadajućim ECTS bodovima. Većina je sudionika koristila mogućnost međunarodne razmjene studenata putem CEEPUS-a.

4.7.7.2. *Reproduction in Ruminants*

Prva međunarodna ljetna škola na temu *Reproduction in Ruminants* održana je od 9. do 18. srpnja 2012. u Splitu, a organizatori su bili Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Europsko društvo za reprodukciju domaćih životinja (European Society for Domestic Animal Reproduction, ESDAR) i Europski koledž za reprodukciju domaćih životinja (European College of Animal Reproduction, ECAR). Sudjelovalo je 20 polaznika i 10 predavača s prestižnih europskih fakulteta, pri čemu su polaznici uglavnom uključeni u program međunarodno priznatih specijalizacija (*residency* ECAR *diplomates*) ili pak izrađuju doktorate na međunarodnim projektima koji istražuju različite aspekte reprodukcije domaćih životinja, a bili su iz Švedske, Švicarske, Njemačke, Grčke, Francuske, Irana, Austrije, Slovenije, Češke i Hrvatske. Predavači ljetne škole pozivani su na temelju preporuka ESDAR-a koje je stipendiralo dio polaznika i svi su redom renomirani stručnjaci iz različitih područja reprodukcije preživača. Prof. dr. H. Dobson s Veterinarskoga fakulteta u Liverpoolu održala je radionicu o utjecaju kliničkih bolesti na reprodukciju krava, a prof. dr. G. Opsomer s Veterinarskoga fakulteta u Gentu održao je dvije radionice o neplodnosti i smanjenoj plodnosti krava, prvu na razini pojedine životinje te drugu na razini zdravlja stada. Prof. dr. U. Besenfelder sa Sveučilišta veterinarske medicine u Beču održao je radionicu o primjeni asistirane reprodukcije goveda u svrhu poboljšanja plodnosti i očuvanja biološke raznolikosti, a prof. dr. D. Rath iz Veterinarskoga instituta u Neustadtu i predavač Veterinarskoga fakulteta u Hannoveru o primijenjenoj veterinarskoj andrologiji i mogućnostima poboljšanja plodnosti bikova. Prof. dr. O. Szenczi s Veterinarskoga fakulteta u Budimpešti održao je radionicu o embrionalnoj, fetalnoj i neonatalnoj smrtnosti goveda i pobačajima, dok je prof. dr. M. Kulszar Huszenicza s istoga fakulteta održala radionicu o primjeni endokrinoloških testova u dijagnostici i terapiji različitih fizioloških i patoloških stanja u reprodukciji preživača. Doc. dr. N. Prvanović Babić uključila se u rad radionice o embrionalnoj smrtnosti i radionice o veterinarskoj andrologiji te ukratko predstavila naše rezultate na tom polju. Uz teoretske i konverzacijske radionice održane u Mediteranskom institutu u Splitu, u sklopu škole održana je i praktična radionica na farmi mliječnih krava u Karakašici pored Sinja, koju su zajedno vodili prof. dr. G. Opsomer s Veterinarskoga fakulteta u Gentu i prof. dr. G. Bačić s Veterinarskog fakulteta u Zagrebu uz pomoć terenske veterinarke Lj. Erceg, dr. med. vet. iz veterinarske ambulante Likomed d.o.o. iz Sinja. Polaznicima su pružili priliku da novostečeno znanje primijene na konkretnim kliničkim slučajevima te proveli kompletnu analitiku reprodukcije, zdravlja i proizvodnje na farmi. U rad ljetne škole nakratko se uključio prodekan za znanost i međunarodnu suradnju Veterinarskoga fakulteta prof. dr. A. Slavica koji je s organizatorima, predavačima i sudionicima izmijenio iskustva u vezi s radom škole i njezinim međunarodnim odjekom. Uz njega su se u rad škole uključile i pročelnica Odjela klinika Veterinarskog fakulteta u Zagrebu i voditeljica Laboratorija za asistiranu reprodukciju Klinike za porodništvo reprodukciju prof. dr. I. Getz, kao i njezina zamjenica doc. dr. M. Lojkić, koje su moderirale radionicu o asistiranoj reprodukciji zajedno s prof. dr. U. Besefelderom iz Beča te predstavile rezultate našega laboratorija za asistiranu reprodukciju u posljednjih deset godina.

4.7.7.3. *Zoonoses*

Fakultet je od 23. do 30. travnja 2017. u Dubrovniku organizirao međunarodnu ljetnu školu za studente *Zoonoses*. Ljetnoj su školi prisustvovali, uz studente iz Beča, Skopja i Košica, i studenti studija veterinarske medicine na engleskom jeziku s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Program ljetne škole tematski je obuhvatio bolesti divljih životinja, dobrobit i etiku životinja u kontekstu zoonoza, bakterijske i virusne bolesti te koncept *Jedno zdravlje* koji, osim zdravlja ljudi i zdravlja životinja, uzima u obzir i zdravlje okoliša, odnosno naglašava važnost suradnje stručnjaka iz različitih područja u očuvanju jednoga zdravlja. Stoga su među predavačima uz stručnjake iz veterinarske medicine, izv. prof. dr. Lj. Barbića, doc. dr. D. Konjevića, prof. dr. A. Slavicu, prof. dr. N. Turka s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, prof. dr. H. Grimma sa Sveučilišta veterinarske medicine u Beču, prof. dr. V. Ilieskog s Fakulteta veterinarske medicine Sveučilišta sv. Ćiril i Metodije u Skopju, bili i stručnjaci iz humane medicine: doc. dr. T. Vilibić Čavlek i P. Jeličić, dr. med. iz Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo te Lj. Betica Radić, dr. med. iz Opće bolnice Dubrovnik.
Druga po redu ljetna škola *Zoonoses* održana je u Dubrovniku od 29. travnja do 5. svibnja 2018. godine. Prisustvovalo joj je 28 studenata, a osim polaznika iz Beča, Budimpešte, Brna, Beograda, Košica, Ljubljane, Sarajeva, Skopja i Wroclawa u radu škole sudjelovali su ponovno studenti studija veterinarske medicine na engleskom jeziku s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Program škole bio je sličan programu iz 2017. godine, uz sudjelovanje stručnjaka iz humane medicine. Planirano je da ova međunarodna škola postane tradicionalno događanje po kojemu će naš fakultet postati prepoznatljiv u hrvatskoj i međunarodnoj sveučilišnoj zajednici. U tom smislu održana je treća ljetna škola od 23. do 27. travnja 2019. u Dubrovniku.

Studenti integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine iz Austrije, Češke, Izraela, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Poljske, Slovačke i Slovenije na međunarodnoj ljetnoj školi *Zoonoses* u Dubrovniku (Arhiva Fakulteta).

4.7.7.4. Ljetna škola za rezidente ECZM (WPH)

U organizaciji Zavoda za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 9. do 20. srpnja 2018. održana je Ljetna škola za rezidente European College of Zoological Medicine, ECZM (Wildlife Population Health, WPH). Školu je pohađalo 6 rezidenata ECZM, discipline WPH, iz Hannovera, Londona, Berna i Zagreba. U intenzivnom dvotjednom programu rezidenti su sudjelovali u teoretskoj i praktičnoj nastavi iz područja bolesti pčela i riba, patologije i parazitologije divljih životinja, očuvanja vrsta, utjecaja lova na zaštitu divljih životinja, primjene GIS-a u proučavanju divljih životinja te principima bakteriološke i mikološke pretrage.
U terenskom dijelu posjetili su centar za uzgoj tetrijeba gluhana u Prezidu, zajedničko otvoreno lovište broj: VIII/110 – Crna Gora, akvarij u Puli, Nacionalni park Brijune, ribnjake na području Lipovljana, državno otvoreno lovište broj: VII/11 – Pisanička Bilogora i uzgoj jelena na OG Letec. Interdisciplinarnu nastavu održali su R. Beck, E. Gjurčević, A. Gudan Kurillj, R. Jennings, D. Konjević, K. Krapinec, F. Martinković, M. Sindičić, V. Slijepčević, Z. Štritof i I. Tlak Gajger. Sudjelovanje u osposobljavanju rezidenata ECZM je, pored postojanja vlastitog rezident programa, još jedan veliki doprinos Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu radu europskog centra izvrsnosti u zoološkoj medicini.

4.7.8. Organizacija međunarodnih skupova

Veterinarski je fakultet od 2005. do 2019. bio organizator i suorganizator brojnih međunarodnih kongresa, simpozija, konferencija i radionica iz veterinarstva te drugih srodnih struka od kojih posebice ističemo: Symposium and Workshop on Microbial Risk Assessment COST Action 920, WG 3 (Dubrovnik, 2005.); Okrugli stol *Značaj zoonoza koje se prenose hranom* (Zagreb, 2005.); 4th European Poultry Genetics Symposium (Dubrovnik, 2005.); International Symposium *Game and Ecology* (Brijuni, 2005., Plitvice, 2007.); 1st European Dirofilaria Days (Zagreb, 2007.); Međunarodna radionica *Dijagnostika i kontrola trihineloze: osiguranje kvalitete, harmonizacija i certifikacija* (Zagreb, 2007.); European College Day (Zagreb, 2008., 2009., 2010., 2011., 2012., 2014.); 16th Congress of Federación Mediterránea de Sanidad y Producción de Rumiantes, FeMeSPRum (Zadar, 2008.); 26th Annual Meeting of European Society of Veterinary Pathology (Dubrovnik, 2008.); VetNEST Conference *Extramutal teaching in the study of Veterinary medicine* (Zadar, 2008.); 4. hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem (Šibenik, 2008.); 3. simpozij Udruge za znanosti o peradi *Facing the new era in poultry production* (Zagreb, 2008.); International Scientific Meeting of Anatomy and Physiology, Fundamentals of Medicine (Zagreb, 2009.); Okrugli stol *Znanstvena suradnja: Hrvatska u frankofoniji* (Zagreb, 2009.); 1st *Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association Conference* (VEPRA) *Physical therapy of the stifle* (Zagreb, 2010.); Susret znanosti i prakse: WVPA – Croatian Branch (Zagreb, 2010.); 12th Middle European Buiatric Congress (Pula, 2011.); Međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka* (Zagreb, 2011., 2013., 2015., 2017.); Central-East European Veterinary Dermatology Workshop (Zagreb, 2011., 2012., 2013.); 1st European meeting of leptospirosis – Eurolepto 2012 (Dubrovnik, 2012.); 5. Hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem (Tuheljske Toplice, 2012.); European Mycoplasma Meeting *Mycoplasmas – a practical approach* (Dubrovnik, 2013.); RedNEx (*Innovative and practical management approaches to reduce nitrogen excretion by ruminants*) Regional Workshop (Zagreb, 2013.); Central-East European Veterinary Conference (Zagreb, 2014.); EPICONCEPT 2015 – Epigenetics & Periconception Environment, COST Workshop (Dubrovnik, 2015.); 6. hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem (Opatija, 2016.); 2nd COST Conference and Management Committee Meeting *Improving current understanding and research for sustainable control of the poultry red mite* (Zagreb, 2016.); Međunarodna znanstveno-stručna konferencija o očuvanju animalnih genetskih resursa (Osijek, 2017.); European Meeting on Animal Chlamydioses (Zagreb, 2017.); 69th Annual Meeting of the European Federation of Animal Science (Dubrovnik, 2018.); XV. European Poultry Conference EPC (Dubrovnik, 2018.); Simpozij s međunarodnim sudjelovanjem *Dijagnostika i praćenje West Nile virusnih infekcija u kontekstu Jednog zdravlja* (2019.), 32nd EAEVE General Assembly (Zagreb, 2019.).

Sudionici međunarodnog simpozija *Game and Ecology* u posjetu Nacionalnom parku Plitvice 2007. godine (ljubaznošću prof. dr. A. Slavice).

4.8. Upravljanje kvalitetom
(izv. prof. dr. Danijela Horvatek Tomić, prof. dr. Željko Pavičić)

Sustav kvalitete na Veterinarskom fakultetu sastavni je dio razvoja Fakulteta i nužan je u provedbi strategije razvoja, misije, vizije i cilja Fakulteta. Fakultet je svoju strategiju uskladio sa Strategijom Sveučilišta koja je usvojena 2008. za razdoblje od pet godina (početkom 2014. usvojena je nova Strategija Sveučilišta za razdoblje do 2019., op. a.). Fakultet je donio svoju prvu petogodišnju Strategiju razvoja (2012. – 2017.), u kojoj se definiraju smjernice razvoja u pet osnovnih područja strateškog planiranja: obrazovna djelatnost, znanstvena djelatnost, stručna djelatnost, financijsko poslovanje te upravno-stručno i kadrovsko poslovanje. U Strategiju su ugrađeni mehanizmi praćenja, izvješćivanja i revidiranja strateških ciljeva. Fakultet provodi sustavno strateško planiranje svog razvoja prilagođujući svoju misiju i viziju stalnim promjenama, određuje strateške ciljeve i njihove mjere, vodi skrb o njihovu pretvaranju u konkretne programe, osiguranju potrebnih sredstava i ostvaruje nadzor ostvarenja strategije i njezinih ciljeva. Strategija se radi za petogodišnje razdoblje, ali se za svaku godinu donose akcijski planovi provedbe. Na kraju svake godine uprava priprema izvješće o ostvarenim aktivnostima u tekućoj godini.

Misija Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kao jedine znanstveno-nastavne ustanove u Republici Hrvatskoj u području obrazovanja doktora veterinarske medicine, jest izvrsnost u obrazovanju, znanstvenom istraživanju, stručnom radu, cjeloživotnom obrazovanju te međuinstitucionalnoj i međunarodnoj suradnji.

Vizija Fakulteta jest zauzimanje vodeće pozicije u regiji u obrazovanju doktora veterinarske medicine (integrirani preddiplomski i diplomski studij, poslijediplomski te specijalistički studiji), kao i u znanstvenim istraživanjima, stručnom radu, cjeloživotnom obrazovanju te međuinstitucionalnoj i međunarodnoj suradnji.

Cilj je Veterinarskog fakulteta nastaviti razvoj unaprjeđivanjem nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti kojim bismo, uz uspostavu sustava kontrole kvalitete, postigli jamstvo poboljšanja rezultata osnovne djelatnosti Fakulteta. Nastavni program kontinuirano se usklađuje s drugim europskim veterinarskim visokim učilištima prema preporukama EAEVE-a, vodeći računa o specifičnostima koje proizlaze iz potreba veterinarstva RH. Program je usklađen s misijom, vizijom i ciljevima ustanove, a razvojne su mogućnosti primjerene strateškim ciljevima i u skladu su sa zakonskom regulativom. Ostvarivanjem zadanih ciljeva Fakultet se pozicionira kao vodeća visokoškolska ustanova u regiji u veterinarskoj medicini.

Od uspostave Bolonjskog procesa sustavno se radilo na osiguravanju kvalitete nastave, studijskih programa i drugih oblika djelovanja putem periodičnih unutarnjih i vanjskih nadzora, posebice AZVO-a i EAEVE-a. Ostali procesi, posebice znanstvenoistraživački i stručni rad, međunarodna suradnja, administrativno poslovanje te upravljanje organizacijom, provodili su se i nadzirali prema normi ISO 9001 koja je na Fakultetu u primjeni od 19. veljače 2014. godine.

4.8.1. Tijela za provedbu unutarnjeg osiguranja kvalitete

Unutarnje osiguranje na Fakultetu provodi se putem odgovarajućih tijela – prodekana za kontrolu kvalitete, Povjerenstva za upravljanje kvalitetom i Ureda za uspostavu i upravljanje kvalitetom.

Od ak. god. 2007./2008. prodekan za upravljanje kvalitetom i cjeloživotno obrazovanje bio je prof. dr. D. Matičić, od 2010./2011. do 2015./2016. tu je dužnost obnašao prof. dr. J. Kos, a od ak. god. 2016./2017. područje kontrole kvalitete preuzima pomoćnica dekana doc. dr. D. Horvatek Tomić do njezina imenovanja za prodekanicu za kontrolu kvalitete u travnju 2018. godine.

Od ak. god. 2006./2007. na Fakultetu djeluje Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom nastave, koje tijekom sljedeće akademske godine proširuje nadležnost i mijenja ime u Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom. Predsjednik Povjerenstva za upravljanje kvalitetom nastave bio je prof. dr. V. Sušić, prodekan za nastavu, a Povjerenstvo je imalo devet članova. Od ak. god. 2007./2008. predsjednik Povjerenstva za upravljanje kvalitetom jest nadležni prodekan.

Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete na Veterinarskom fakultetu Fakultetsko je vijeće prihvatilo 25. svibnja 2011. godine. Prema njemu su za osiguravanje kvalitete nadležni dekan, Fakultetsko vijeće i Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom.

Prema Pravilniku o radu radnih tijela Fakultetskoga vijeća od 21. studenoga 2012. Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom ima sedam članova. Povjerenstvo potiče razvojne programe s ciljem promicanja kulture kvalitete prema međunarodnim i nacionalnim normama, kriterijima i postupcima, savjetuje i usmjeruje te nadzire sva tijela na razinama vodstva i odlučivanja, upravljanja i nadzora, te tijela na razini provedbe mjera za uspostavu i osiguravanje sustava kvalitete. Od svog osnutka Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom sudjelovalo je u provedbi anketiranja studenata u svrhu procjene rada nastavnika i kvalitete izvedbe kolegija (od 2007.), poboljšalo novu mrežnu stranicu Fakulteta na hrvatskom jeziku (2008.) i uspostavilo istu stranicu na engleskom jeziku (2010.). Uz Ured za kvalitetu Povjerenstvo je sudjelovalo u izradi Izvješća o samoanalizi Fakulteta za postupak vrednovanja kvalitete i učinkovitosti Fakulteta od AZVO-a (2008., 2015.) i EAEVE-a (2013.), sudjelovalo je u izradi strategija razvoja Fakulteta (2012., 2018.) za razdoblje 2012. – 2017. i 2018. – 2022., provelo anketu s administrativnim osobljem o uvjetima njihova rada i potrebama za stručnim usavršavanjem (2013.), pratilo kvalitetu mentorskog sustava studenata integriranog preddiplomskog i diplomskog studija putem izvješća o radu mentora (od 2014.), provodilo aktivnosti u okviru sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001 (od 2014.), provodilo pripreme internih audita sustava upravljanja kvalitetom na Fakultetu, prema zahtjevima norme ISO 9001:2008 (od 2014.), sudjelovalo je u izradi novih obrazaca za izradu izvedbenih planova kolegija na hrvatskom i engleskom jeziku, čime je omogućeno uniformirano praćenje nastavnih aktivnosti i lakša priprema nastavnika i studenata za svaki pojedini predmet, pripremilo novi Priručnik kvalitete prema normi ISO 9001:2015 te izradilo Zbirku dokumenata Sustav kvalitete Veterinarskog fakulteta vezanih za uvođenje i provedbu sustava kvalitete Fakulteta s ciljem lakšeg snalaženja u postojećoj dokumentaciji sustava (2017.). Zbirkom su obuhvaćeni, osim općih podataka i ciljeva, i dokumenti vezani za vizitaciju EAEVE-a, reakreditaciju AZVO-a, certifikaciju u skladu s ISO normom te akreditaciju u skladu s ISO 17025. Sastavni su dio zbirke i završni izvještaji te tablični prikaz preporuka koje su dobivene tijekom vizitacije EAEVE-a i reakreditacije AZVO-a, čime je omogućena njihova usporedba te je pojednostavljeno snalaženje u izvještajima tih agencija i vizitacijskih tijela. Od svibnja 2018. član Povjerenstva je i predstavnik vanjskih dionika, nasl. izv. prof. dr. B. Habrun, ravnatelj Hrvatskog veterinarskog instituta.

Fakultetsko je vijeće 19. veljače 2014. donijelo odluku o osnivanju Ureda za uspostavu i upravljanje kvalitetom (Ured za kvalitetu), kao stalnog radnog tijela za upravljanje kvalitetom Fakulteta. Ured je veza Fakulteta i AZVO-a te Ureda za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu. Usklađuje postupke vrednovanja sa zakonskim propisima i pravilnicima, surađuje s institucijama u upravljanju kvalitetom, pri-

prema institucijsko i vanjsko vrednovanje, samovrednovanje, prati ishode nastavnog procesa, savjetuje nastavnike i ostale zaposlenike i studente u području kvalitete. Ured za kvalitetu aktivno sudjeluje u izradi dokumenata potrebnih za praćenje sustava kvalitete. Svake se akademske godine izrađuju i Sveučilištu u Zagrebu dostavljaju Godišnje izvješće i Plan aktivnosti u području osiguravanja kvalitete, iz kojih je vidljivo da se većina planiranog i ostvari te da su Planom aktivnosti obuhvaćena sve djelatnosti Fakulteta.
Novi Pravilnik o osiguranju kvalitete Veterinarskog fakulteta usvojen je na sjednici Fakultetskog vijeća od 22. svibnja 2019. godine. Ovim Pravilnikom uređuju se cilj, svrha, područja vrednovanja i ustroj sustava osiguravanja kvalitete na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, uloga Fakultetskog vijeća u sustavu osiguravanja kvalitete, ustroj i djelovanje Povjerenstva za upravljanje kvalitetom, ustroj i djelovanje Ureda za osiguravanje sustava kvalitete, kao i područja unutar kojih se provode mjere i aktivnosti osiguravanja sustava kvalitete na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

4.8.2. Sustav osiguravanja kvalitete prema europskim standardima

Osiguravanje kvalitete u nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i stručnoj djelatnosti temeljna je orijentacija Fakulteta. Cilj sustava osiguravanja kvalitete je izgradnja mehanizama za promicanje i postizanje kvalitete u djelatnostima Fakulteta. Osiguravanje kvalitete na Fakultetu skup je mjera i aktivnosti kojima se:

a. sustavno uređuje, planira, prati, vrednuje i unaprjeđuje kvaliteta znanstveno-nastavne, znanstvenoistraživačke, stručne, administrativne (uredske) i pomoćno-tehničke djelatnosti Fakulteta.
b. promiču visoki profesionalni i etički standardi i težnja k izvrsnosti u znanstveno-nastavnom, znanstvenoistraživačkom, stručnom, upravno-uredskom poslovanju i javno-službeničkom sustavu Fakulteta.

U stvaranju i razvoju sustava osiguravanja kvalitete na Fakultetu sudjeluju svi unutarnji i vanjski dionici u obrazovanju, znanosti, stručnom i upravno-uredskom poslovanju. Unutarnji dionici su: studenti, suradnici, nastavno i nenastavno osoblje (javni službenici i namještenici te tehničko-pomoćno osoblje) u radnom odnosu na Fakultetu. Svi unutarnji dionici Fakulteta osobno su odgovorni za osiguravanje kvalitete u području svog djelovanja i nadležnosti. Vanjski dionici su pravne i fizičke osobe vezane za aktivnosti Fakulteta: ostale institucije obrazovanja i znanosti, gospodarstvo i praksa, studenti koji su završili bilo koju razinu sustava (alumni), državna i lokalna uprava i samouprava i drugi. Vanjski dionici sudjeluju u sustavu osiguravanja kvalitete kao izvor podataka i stavova za vrednovanja.
Temelj i okvir za sustav osiguravanja kvalitete čine pravni propisi u visokom obrazovanju i znanosti, pri čemu se posebno prate Standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (European Higher Education Area, ESG). Uvođenje, razvoj i unaprjeđenje osiguravanja kvalitete na Veterinarskom fakultetu usklađeni su i čine sastavni dio mjera i aktivnosti za upravljanje kvalitetom u visokom obrazovanju u europskim zemljama te posebice u RH, na odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/2009), Statuta Sveučilišta u Zagrebu, Pravilnika o sustavu osiguravanja kvalitete na Sveučilištu u Zagrebu, ESG te normama i standardima ISO.
Na temelju ESG-ovih smjernica Radna skupina u sastavu: tajnik Fakulteta J. Brstilo, mag. iur., doc. dr. D. Horvatek Tomić, voditeljica kvalitete odjela Veterinarskoga fakulteta i prof. dr. J. Kos, prodekan za kontrolu kvalitete i trajnu edukaciju, pripremili su Priručnik za osiguravanje kvalitete koji je Fakultetsko vijeće usvojilo 16. srpnja 2014. godine. Priručnik je dostupan na mrežnoj stranici Fakulteta i služi kao vodič i orijentir mjerodavnim tijelima i svim unutarnjim i vanjskim dionicima za rad na unaprjeđenju sustava upravljanja kvalitetom, te pregled propisanih i uobičajenih mjera i aktivnosti koje Fakultet provodi ili planira radi osiguravanja kvalitete. Priručnik sadržava popis standarda, ciljeva te aktivnosti i primjera dobre prakse za svako od područja osiguravanja kvalitete. Upotpunjen je i kratkim pregledom organizacije i djelatnosti Fakulteta te opisom sustava upravljanja kvalitetom u RH i Sveučilištu u Zagrebu, kao i kratkim opisom europskih kretanja i razvoja, kako bi se svi zainteresirani dionici upoznali sa sustavom osiguravanja kvalitete, njegovim standardima i načelima.
Sustav kvalitete na Fakultetu prvotno se provodio i nadzirao prema međunarodnoj normi ISO 9001:2008. Odluku o uvođenju sustava upravljanja kvalitetom prema toj normi Fakultetsko je vijeće donijelo 19. veljače 2014. godine. U tu je svrhu provedeno uspješno osposobljavanje 12 zaposlenika Fakulteta edukacijom koju je Fakultet organizirao u suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Tako su nakon edukacije i ispita ti zaposlenici stekli certifikat o završenom stručnom usavršavanju za internog auditora.
Standard ISO 9001:2008 jest generička norma za sve djelatnosti. Hrvatska ga je prihvatila kao nacionalnu normu, a pogodan je za povezivanje s drugim sustavima putem odgovarajućih standarda. Iz tog je razloga izrađen i Priručnik kvalitete prema normi ISO 9001:2008, koji je Fakultetsko vijeće prihvatilo 24. rujna 2014. godine. Priručnik opisuje upravljački sustav svih djelatnosti (nastavne, znanstvenoistraživačke i administrativno-tehničke) koji je u poslovanje implementirao zakone

BUREAU VERITAS
Certification

VETERINARSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
HEINZELOVA 55
ZAGREB, CROATIA

Bureau Veritas Certification Holding SAS – UK Branch certify that the Management System of the above organisation has been audited and found to be in accordance with the requirements of the management system standards detailed below

ISO 9001:2015

Scope of certification

HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND RESEARCH, LABORATORY, DIAGNOSTIC AND CLINICAL PRACTICE.

Original cycle start date: **03 November 2014**
Recertification cycle start date: **02 November 2017**
Subject to the continued satisfactory operation of the organisation's Management System, this certificate expires on: **02 November 2020**

Certificate No. **CRO20518Q** Version: 01 Revision date: 02 November 2017

Davor Turčić, Managing director I&F BV Croatia
Signed on behalf of BVCH SAS UK Branch

Certification body address: 5th Floor, 66 Prescot Street, London, E1 8HG, United Kingdom
Local office: Ciottina 17A, 51000 Rijeka, Croatia

Further clarifications regarding the scope of this certificate and the applicability of the management system requirements may be obtained by consulting the organisation.
To check this certificate validity please call: 00 385 51 213 672

UKAS Certificate Template single site rev 3.3
January 30, 2017

1 / 1

UKAS MANAGEMENT SYSTEMS
0008

Certifikat Bureau Veritasa da je sustav upravljanja kvalitetom na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u skladu sa zahtjevima norme ISO 9001:2015 za razdoblje 2017. – 2020. (arhiva Fakulteta).

RH, međunarodne sporazume i konvencije, zahtjeve međunarodne norme ISO 9001 te sve vlastite specifikacije i standarde izvedbe posla. Postupak uvođenja sustava provode Ured za kvalitetu i Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom te ovlaštene certifikacijske tvrtke i interni auditori. Za koordinatoricu je imenovana doc. dr. D. Horvatek Tomić. Sustav upravljanja kvalitetom primjenjuje se na:

- usluge visokog obrazovanja (svi studijski programi i svi stupnjevi)
- znanstveno istraživanje i visokostručni rad
- laboratorijske i dijagnostičke postupke
- obavljanje drugih djelatnosti koje služe osnovnoj djelatnosti: pravni poslovi, knjigovodstveno-računovodstveni i ostali poslovi podrške (knjižnica, informatička služba, obrada podataka, održavanje materijalnih resursa).

Certifikacijski su postupak, na temelju zahtjeva norme ISO 9001:2008, proveli auditori iz Bureau Veritasa 29. i 30. rujna 2014. godine. Njihov je stav bio da je sustav upravljanja kvalitetom usklađen sa zahtjevima norme te da ostvaruje djelotvornost primjerenu zrelosti. Također, auditori su naveli da u sljedećem razdoblju očekuju intenzivnije sudjelovanje svih ustrojbenih jedinica u održavanju sustava. Kao opća preporuka za poboljšavanje navedeno je povećanje sudjelovanja svih ustrojbenih jedinica Fakulteta u funkcioniranju sustava te otklanjanje nedostataka vezanih za zaštitu zdravlja i sigurnosti prema mogućnostima Fakulteta.

agencija za znanost i visoko obrazovanje

CERTIFIKAT

ZA UČINKOVIT I RAZVIJEN SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE

VETERINARSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE VISOKOG UČILIŠTA UČINKOVIT JE I RAZVIJEN PREMA KRITERIJIMA ZA AUDIT AGENCIJE ZA ZNANOST I VISOKO OBRAZOVANJE TE USKLAĐEN SA STANDARDIMA I SMJERNICAMA ZA OSIGURAVANJE KVALITETE U EUROPSKOM PROSTORU VISOKOG OBRAZOVANJA.

CERTIFIKAT SE IZDAJE NA RAZDOBLJE OD 5 GODINA OD DATUMA CERTIFIKACIJE.

CERTIFIKAT BR.: 03-002-2018
DATUM CERTIFIKACIJE: 19. LIPNJA 2018.

ROK VALJANOSTI CERTIFIKATA:
19. LIPNJA 2018. – 19. LIPNJA 2023.

RAVNATELJICA AZVO-a:
PROF. DR. SC. JASMINA HAVRANEK

Certifikat koji je Agencija za znanost i visoko obrazovanje dodijelila Veterinarskome fakultetu za primjereno ustrojen sustav osiguranja kvalitete (arhiva Fakulteta).

Nakon nadzora izdan je certifikat u području: Usluge u visokoškolskom obrazovanju, znanstvenoistraživačkom, laboratorijsko-dijagnostičkom i stručno-kliničkom radu.

Prvi audit sustava upravljanja kvalitetom proveli su 15. lipnja 2015. nominirani auditori prema dogovorenom i potvrđenom programu te procedurama Bureau Veritasa. Tijekom audita utvrđena je jedna nesukladnost. Auditom u Odjelu klinika Veterinarskoga fakulteta zaključeno je da ne postoji formaliziran i sustavan način praćenja zadovoljstva korisnika usluga što nije u skladu s normom 8.2.1 (*Kao jedno od mjerenja performansi sustava upravljanja kvalitetom organizacija mora nadzirati informacije koje se odnose na percepciju kupca o tome je li organizacija ispunila kupčeve zahtjeve. Metode za prikupljanje i korištenje ovih informacija moraju biti utvrđene.*) U slučaju Odjela klinika nije postojao sustavan nadzor ovih informacija i njihovo uključivanje u mjerenja performansi sustava, što je jedan od ulaznih podataka za ocjenu sustava. Nesukladnost je uklonjena tako da je izrađena radna uputa *Zaprimanje i rješavanje pritužbi* te pripadajući obrazac *Prijava pritužbe*. Izrađena je i *Uputa korisnicima usluga / vlasnicima pacijenata o načinu podnošenja pritužbe ili prigovora* koja je dostupna u prostorima Veterinarskoga fakulteta. Izrađen je i obrazac *Upitnik zadovoljstva korisnika usluga* kojim se prati zadovoljstvo uslugama koje Veterinarski fakultet nudi na tržištu. Podaci o zaprimljenim prigovorima i pritužbama te o zadovoljstvu korisnika usluga nadzire Ured za kvalitetu, a dio su i unutarnjeg audita i Upravine ocjene.

Međunarodna organizacija za normizaciju objavila je u rujnu 2015. novo izdanje norme ISO 9001:2015. Stoga je 2017. obavljena tranzicija na novo izdanje, odnosno revizija dokumentacije i izrada novih izdanja ključnih dokumenata. Izrađen je novi Priručnik kvalitete prema normi ISO 9001:2015, u čijoj su izradi sudjelovali djelatnici Fakulteta te članovi Povjerenstva za upravljanje kvalitetom i Ureda za kvalitetu. Fakultetsko je vijeće Priručnik prihvatilo 23. rujna 2017. godine. U novom su izdanju vidljive promjene koje će se sljedećih godina odraziti na sustav upravljanja kvalitetom Veterinarskoga fakulteta. Najveća promjena bit će u samom sustavu koji će se ponajprije temeljiti na analizi rizika, te će tako i preventivne radnje i poboljšanja proizlaziti iz tih analiza. Iznimno je važno i tzv. organizacijsko znanje, gdje će se trebati dokazati kompetencije uprave i ostalih zaposlenika, a svijest o kvaliteti podizat će se usavršavanjima iz tog područja. Provedba anketa i analiza zadovoljstva korisnika usluga bitan je dio internog audita te će pridonijeti donošenju preventivnih mjera i mogućih poboljšanja sustava.

Recertifikacijski audit Bureau Veritasa obavljen je 25. i 26. rujna 2017., te je Fakultet zadržao certifikat i uspješno obavio tranziciju sa staroga na novo izdanje norme ISO 9001.

Interni se audit provodi redovito, najmanje jedanput godišnje u skladu s Godišnjim programom internog audita, tako da se provjeravaju dijelovi sustava upravljanja kvalitetom radi utvrđivanja nesukladnosti sa zahtjevima klijenata, zahtjevima norme i zahtjevima poboljšanja sustava. Interni audit provode zaposlenici Fakulteta osposobljeni za to, vodeći računa o postizanju neovisnosti internih auditora u području provjere (interni auditor ne može auditirati područje aktivnosti unutar kojeg ima dodijeljene odgovornosti, op. a.).

Na temelju Zakona o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/2009), nove inačice Standarda i smjernica za osiguravanje kvalitete u Europskom prostoru visokog obrazovanja (2015.) te Pravilnika o vanjskoj neovisnoj periodičnoj prosudbi unutarnjeg sustava kvalitete AZVO (2017.) na Veterinarskom je fakultetu 22. i 23. ožujka 2018. AZVO prvi put proveo vanjsku prosudbu sustava osiguravanja kvalitete. Riječ je o pilot-projektu u sklopu kojega je Fakultet posjetilo peteročlano povjerenstvo u sastavu: prof. dr. I. Mrakovčić-Šutić (Medicinski fakultet, Rijeka), prof. dr. M. Drobnič Košorok (Veterinarski fakultet, Ljubljana), prof. dr. T. Treer (Agronomski fakultet, Zagreb), B. Hrehor, dipl. ing. te K. Margetić, studentica (Medicinski fakultet, Zagreb).

Članovi povjerenstva razgovarali su s različitim dionicima – nastavnicima, suradnicima, studentima integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na hrvatskom i engleskom jeziku, administrativnim i stručnim djelatnicima, kao i vanjskim dionicima – partnerima iz gospodarstva i alumnima Fakulteta. Izvješće o rezultatima vanjske

neovisne periodične prosudbe sustava osiguravanja kvalitete Veterinarskog fakulteta dalo je uvid u snage, slabosti i primjere dobre prakse koji se nalaze na Fakultetu te opće preporuke za daljnji razvoj sustava. Na kraju je procijenjeno da se svi elementi vrednovanja (Politika kvalitete, Planiranje i upravljanje, Provedba i praćenje, Procjena, Poboljšanja, inovacije i utjecaj) nalaze u razvijenoj fazi.
Iako Veterinarski fakultet već nekoliko godina ima uspostavljen sustav kvalitete, rezultat projekta i ove prosudbe iznimno je važan, posebice kao priprema za vizitaciju EAEVE-a u proljeće 2020., a prikazao je i u kojoj je fazi sustav osiguranja kvalitete te da postoji prostor za napredak prema naprednoj fazi njegove razvijenosti.

4.8.3. Vanjsko osiguranje kvalitete

Veterinarski fakultet, kao i sva visoka učilišta u RH, mora imati dopusnicu za izvođenje studijskih programa predviđenu Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003, 198/2003, 105/2004, 174/2004, 02/2007, 46/2007, 45/2009, 63/2011, 94/2013, 139/2013, 101/2014, 60/2015, 131/2017) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokih učilišta (NN 24/2010).
Osiguravanje kvalitete u nastavnoj, znanstvenoistraživačkoj i stručnoj djelatnosti temeljna je orijentacija Fakulteta, a provjerava se vanjskim vrednovanjima u skladu sa Zakonom o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/2009). Vrednovanje visokih učilišta, tj. postupak reakreditacije provodi AZVO, a dobivanje dopusnice MZO-a prati preporuka Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.
Prvo vanjsko vrednovanje od uvođenja Bolonjskog procesa provedeno je 2008. godine. Na temelju članka 7., st. 1. i st. 2. točke 6., te članaka 16. – 18. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje na svojoj 51. sjednici održanoj 5. ožujka 2008. imenovalo je stručno povjerenstvo koje će provesti postupak vrednovanja kvalitete i učinkovitosti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Stručno je povjerenstvo provelo vrednovanje Fakulteta od 27. do 29. listopada 2008. te je na temelju Samoanalize Veterinarskoga fakulteta donijelo prijedloge, sugestije i završnu ocjenu kao temelj za dobivanje Dopusnice za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskih programa.
U završnoj ocjeni povjerenstvo je istaknulo da je *vanjsko vrednovanje Veterinarskog fakulteta u Zagrebu specifično. Radi se o jedinstvenoj ustanovi u Hrvatskoj zbog čega je teško izvući komparativne zaključke. No, uzevši u obzir glavne parametre za vrednovanje i nalaze može se reći da Veterinarski fakultet ispunjava temeljne uvjete i standarde u obrazovanju, istraživanju i stručnim djelatnostima. Određeni pokazatelji u istraživačkoj djelatnosti po kvaliteti i inovativnosti mogu se uspoređivati s rezultatima u zapadnoj Europi. Nova uprava Fakulteta ima jasnu ideju i akcijsku odlučnost prema budućem razvoju fakulteta. Osim agilnog dekana, osobito se ističe skupina mladih prodekana i čelnika manjih ustrojbenih jedinica koja jamči održivost razvoja Veterinarskog fakulteta.* (U Zagrebu, 29. listopada 2008., članovi Povjerenstva: prof. dr. B. Rafajac, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, predsjednik; prof. dr. Ž. Dujić, Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu; prof. dr. H. Brkić, Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; prof. dr. Z. Bošnjak, Medical College of Wisconsin; T. Čengić, student Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci).
Dopusnicu za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskih programa MZOŠ je izdao 2. lipnja 2009. godine.
Drugo vanjsko vrednovanje provedeno je 2015. godine. Fakultet je u skladu za zakonskim odredbama izradio Samoanalizu, koju je Vijeće prihvatilo 28. siječnja 2015., te dostavio Agenciji u pisanom i elektroničkom obliku, na hrvatskom i engleskom jeziku. Ona je imenovala stručno povjerenstvo koje je sudjelovalo u reakreditaciji Fakulteta u sastavu: prof. dr. K. Stärk Spallek (Royal Veterinary College, University of London, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske), prof. dr. M. Allen (Cambridge Veterinary School, University of Cambridge, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske), prof. dr. P. Brama (UCD School of Veterinary Medicine, University College Dublin, Irska), prof. dr. M. Šperanda (Poljoprivredni fakultet

Stručno povjerenstvo za vanjsku prosudbu sustava kvalitete Veterinarskog fakulteta s članovima Dekanskog kolegija u užem sastavu 2018. godine (ljubaznošću Z. Juginovića).

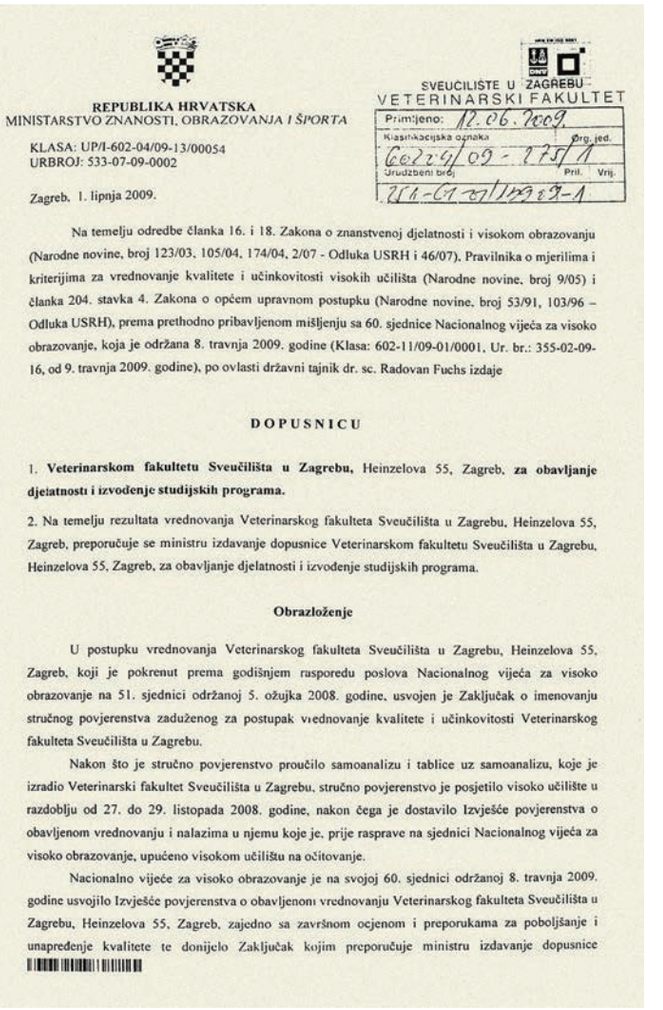

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

KLASA: UP/I-602-04/09-13/00054
URBROJ: 533-07-09-0002

Zagreb, 1. lipnja 2009.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET
Primljeno: 12.06.2009
Klasifikacijska oznaka: 602/24/09-175/1
Org. jed.
Urudžbeni broj: 251-01-09-1
Pril. Vrij.

Na temelju odredbe članka 16. i 18. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine, broj 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 - Odluka USRH i 46/07), Pravilnika o mjerilima i kriterijima za vrednovanje kvalitete i učinkovitosti visokih učilišta (Narodne novine, broj 9/05) i članka 204. stavka 4. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 53/91, 103/96 – Odluka USRH), prema prethodno pribavljenom mišljenju sa 60. sjednice Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, koja je održana 8. travnja 2009. godine (Klasa: 602-11/09-01/0001, Ur. br.: 355-02-09-16, od 9. travnja 2009. godine), po ovlasti državni tajnik dr. sc. Radovan Fuchs izdaje

DOPUSNICU

1. **Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu,** Heinzelova 55, Zagreb, **za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskih programa.**

2. Na temelju rezultata vrednovanja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb, preporučuje se ministru izdavanje dopusnice Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb, za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskih programa.

Obrazloženje

U postupku vrednovanja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb, koji je pokrenut prema godišnjem rasporedu poslova Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje na 51. sjednici održanoj 5. ožujka 2008. godine, usvojen je Zaključak o imenovanju stručnog povjerenstva zaduženog za postupak vrednovanje kvalitete i učinkovitosti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Nakon što je stručno povjerenstvo proučilo samoanalizu i tablice uz samoanalizu, koje je izradio Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, stručno povjerenstvo je posjetilo visoko učilište u razdoblju od 27. do 29. listopada 2008. godine, nakon čega je dostavilo Izvješće povjerenstva o obavljenom vrednovanju i nalazima u njemu koje je, prije rasprave na sjednici Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, upućeno visokom učilištu na očitovanje.

Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje je na svojoj 60. sjednici održanoj 8. travnja 2009. godine usvojilo Izvješće povjerenstva o obavljenom vrednovanju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Heinzelova 55, Zagreb, zajedno sa završnom ocjenom i preporukama za poboljšanje i unapređenje kvalitete te donijelo Zaključak kojim preporučuje ministru izdavanje dopusnice

Dopusnica MZOŠ-a Veterinarskom fakultetu za obavljanje djelatnosti i izvođenje studijskih programa iz 2009. godine (arhiva Fakulteta).

Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Republika Hrvatska), A. Vuković, studentica (Odjel za biologiju, Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Republika Hrvatska).
Posjet stručnog povjerenstva Fakultetu bio je 2 i 3. ožujka 2015. godine. Povjerenstvo je obišlo sve prostore te održalo zasebne sastanke sa svim relevantnim predstavnicima Fakulteta (upravom, radnom skupinom koja je izradila Samoanalizu, predstojnicima zavoda i klinika, asistentima i znanstvenim novacima, studentima, voditeljima studija, voditeljima znanstvenih projekata te prodekanima). Posjećeno je i gradilište nove zgrade Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Ocjenjivano je sedam relevantnih standarda: upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete, studijski programi, student, nastavnici znanstvena i stručna djelatnost, mobilnost i međunarodna suradnja, resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije.
Dana 16. prosinca 2015. Fakultetu je u postupku utvrđivanja ispunjavanja nužnih uvjeta za izvođenje studijskog programa dodijeljena pozitivna Reakreditacijska preporuka AZVO-a na temelju koje je MZOS izdao dokument kojim se našoj ustanovi potvrđuje ispunjavanje uvjeta za obavljanje znanstvene djelatnosti i djelatnosti visokog obrazovanja. Iz Akreditacijske preporuke vidljivo je da Veterinarski fakultet ispunjava uvjete kvalitete u skladu sa zakonskim odredbama te se predlaže naknadno praćenje kako bi se ustvrdilo unaprjeđenje kvalitete u skladu s preporukama proizašlim iz reakreditacije, a poglavito vezano za usklađivanje Strateškog programa znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina i donošenje Akcijskog plana s ciljem unaprjeđenja kvalitete te izvještavanje AZVO-a jedanput godišnje o realizaciji akcijskog plana.
Strateški plan znanstvenih istraživanja Veterinarskog fakulteta za razdoblje 2016. – 2022. izradila je radna skupina predvođena prof. dr. A. Slavicom, a prihvaćen je 13. srpnja 2016. godine. Prvi Akcijski plan za unaprjeđenje kvalitete Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (za razdoblje od 1. srpnja 2016. do 1. srpnja 2017.) prihvaćen je 15. lipnja 2016., a godišnje izvješće o njegovoj provedbi 20. rujna 2017. godine. Na istoj je sjednici prihvaćen drugi po redu Akcijski plan za unaprjeđenje kvalitete Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (za razdoblje od 1. listopada 2017. do 1. listopada 2018.). Do obilježavanja 100. obljetnice donesena su ukupno četiri takva akcijska plana. Akcijske planove i godišnja izvješća o njihovoj realizaciji priprema Ured za kvalitetu.
Izvješće Stručnog povjerenstva za reakreditaciju Veterinarskoga fakulteta iz 2015. daje uvid u zamijećene prednosti i nedostatke (tablica 118.). U istom Izvješću navedeni su i primjeri dobre prakse Veterinarskoga fakulteta (akreditirani laboratoriji, sustav osiguravanja kvalitete, opisnici kurikuluma, nastavnih ciljeva i kompetencija, rano uvođenje studenata u klinički rad, naglasak na brizi za studente - savjetovanje, restoran, izvannastavne aktivnosti, mentorski program).
Dobivene preporuke svakako su bile temelj poboljšanja kvalitete nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti Fakulteta, te je učinjeno sljedeće:

1. Izrađena je nova Strategija razvoja Veterinarskoga fakulteta za razdoblje 2018. – 2022.
2. Donesen je novi Statut Fakulteta s promjenama u organizacijskoj strukturi radi bolje učinkovitosti pojedinih segmenata rada (osnovana je Veterinarska sveučilišna bolnica)
3. Usvojen je veći broj drugih općih akata koji omogućuju kvalitetnije funkcioniranje Fakulteta (Pravilnik o doktorskom studiju, Pravilnik o ocjenjivanju rada asistenata, poslijedoktoranada i voditelja asistenta)
4. Izrađeni su novi obrasci za izradu Izvedbenih planova kolegija na hrvatskom i engleskom jeziku
5. Redovito se provodi anketiranje završenih studenata i poslodavaca kako bi se prikupile povratne informacije o usklađenosti kompetencija s potrebama tržišta rada
6. Nagrađuju se najbolji rezultati u znanstvenim područjima.

Drugi oblik vanjskog vrednovanja jest vizitacija EAEVE-a, koja je iznimno važna u pozicioniranju Fakulteta u Europi, ali i šire. Ova je organizacija odgovorna za procjenu veterinarskih fakulteta u Europi, s ciljem osiguranja standarda kvalitete i usklađenosti s Direktivom 2005/36/EC Europskog parlamenta i Vijeća o priznavanju stručnih kvalifikacija od 7. rujna 2005., prema kojoj doktori veterinarske medicine pripadaju reguliranim profesijama. Nadzor EAEVE-a prvi je put proveden 2003., a posljednji 2013. i 2015. godine. Fakultet je pozitivno ocijenjen te se nalazi na popisu europskih fakulteta označenih kao *full approved* (vidi 4.7.3. Europska udruga ustanova za veterinarsku izobrazbu (EAEVE)).

4.8.4. Ostale aktivnosti

U travnju 2017. pokrenut je zajednički *projekt vezan za novi vizualni identitet* Veterinarskoga fakulteta, s posebnim osvrtom na vanjsku signalizaciju, koji je izrađen u suradnji s Grafičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Projekt je trebao ujednačiti vanjski izgled Veterinarskoga fakulteta, posebno izradom novih natpisa na ulazima u zgrade, te pojedine zavode i klinike, kao i urediti prilaznu signalizaciju, izraditi tlocrte, putokaze i dr. Natpisi su postavljeni na hrvatskom i engleskom jeziku, što je znatno olakšalo snalaženje u prostoru stranim gostima i studentima, ali i unaprijedilo kvalitetu života u kampusu Fakulteta.
U srpnju 2017. započet je veliki projekt digitalizacije Fakulteta (tzv. e-ured) prvim korakom, digitalizacijom Prijamnog ureda, što omogućuje lakše praćenje dokumentacije. S tim u vezi odrađena je edukacija dijela zaposlenika o radu e-ureda.

Tablica 118. Stručno povjerenstvo utvrdilo je određene prednosti i nedostatke u postupku reakreditacije Fakulteta (2015.)

Prednosti	Nedostaci
Veličina raspoloživog prostora, opremljenost i dostupnost resursa	Veličina objekata i značajni troškovi njihova održavanja i opremanja
Motivirani studenti i znanstveni novaci/nastavnici	Neka dupliciranja prostornih resursa i opreme
Motivirana i kompetentna uprava i jasni dokazi o značajnim promjenama provedenima u proteklom razdoblju	Gospodarska klima i postojeća ograničenja u pogledu ulaganja u osoblje i znanstvenoistraživački rad
Rani početak intenzivne kliničke obuke	Ograničena primjena strategije u ciljevima i ključnim pokazateljima uspjeha
Ulaganje u profesionalni razvoj i usavršavanje te razvoj karijera mladih nastavnika	Fragmentirana struktura odjela, zbog koje dolazi do neučinkovite primjene strategije i poteškoća u stvaranju kritične mase u područjima strateških istraživanja i pružanja usluga

4.9. Poslovanje, uređenje i opremanje Fakulteta
(prof. dr. Željko Pavičić)

Ak. god. 2005./2006. utrošena su preostala sredstva iz I. faze sindiciranog kredita u iznosu od 11.905.200,52 kn za:

- obnovu dotrajalih krovova više fakultetskih zgrada
- izmještanje gnojnice
- izmjenu i popravak dotrajalih prozora više fakultetskih zgrada
- adaptaciju prostora za centralnu ljekarnu u kliničkom dvorištu
- obnovu dijela Klinike za unutarnje bolesti i Klinike za porodništvo i reprodukciju
- dovršenje Laboratorija za dijagnostiku trihineloze
- adaptaciju Bakteriološkog laboratorija u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom i dr.

Iz Proračuna RH za 2006. za investicijsko održavanje i kapitalna ulaganja za fakultete Sveučilišta u Zagrebu odobrena su nam sredstva u iznosu od 450.000,00 kn, i to za sanaciju temelja i zidova Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju u iznosu od 217.284,72 kn i za građevinske radove u sanitarnim prostorijama za studente u iznosu od 232.715,28 kn.
Fakultetu su početkom 2006., putem Sveučilišta u Zagrebu, doznačena i sredstva Grada Zagreba namijenjena za ulaganje u 2005., u iznosu od 1.650.000,00 kn. Sredstva su u cijelosti uložena u sanaciju vježbaonice za sekciju na Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju, ugradnju nove stolarije i obloge zidova na Klinici za unutarnje bolesti, rekonstrukciju postojeće infrastrukture klinike, adaptaciju laboratorija, adaptaciju prostorije za CT uređaj, ugradnju pločica i sanitarija u toalet za studente, unutarnje uređenje ambulante za prijem pacijenata na Klinici te u dio sanacije predavaonice na drugom katu upravne zgrade, pored Zavoda za fiziku.

Detalj za vrijeme i nakon sanacije stupova u kolonadama Fakulteta.

Stupovi u kolonadama Fakulteta poslije sanacije.

Laboratorij za dijagnostiku trihineloze Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom.

Bakteriološki laboratorij Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom.

Sustavno ulažući u unaprjeđenje djelatnosti, Fakultet je iz prihoda ostvarenih obavljanjem vlastite djelatnosti i ostalih prihoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja objekata i opreme uložio 2.397.522,00 kn te u nabavu nove opreme 2.113,871,00 kn, odnosno 31 % od ukupno ostvarenih vlastitih prihoda. Donirana nam je i oprema u iznosu od 180.000,00 kn, i to CT uređaj za Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju te oprema za Kliniku za unutarnje bolesti.

Planom proračuna za 2007. godinu bila su predviđena daljnja ulaganja u opremu kako bi se što kvalitetnije izvodila nastava te sredstva za investicijsko ulaganje na građevinskim objektima radi poboljšanja uvjeta u prostorima za rad (laboratoriji, predavaonice, vježbaonice). Radilo se o sredstvima II. faze sindiciranog kredita za koji je zahtjev upućen Sveučilištu, kao i sredstvima uprihođenim obavljanjem vlastite djelatnosti. Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu od 11. ožujka 2008. Veterinarskom je fakultetu odobrena II. faza sindiciranog kredita za investicijsko ulaganje i opremu u ukupnom iznosu od 17.000.000,00 kn, i to 15.769.909,98 kn za investicijsko ulaganje i 1.231.090,02 kn za opremu. Kao prioriteti određeni su radovi kojima se sprječava propadanje postojećih zgrada, uređenje prostora i opreme koji su u izravnoj funkciji nastave te potpora klinikama i zavodima koji privređuju na tržištu, a posebno onima koji su vlastitim sredstvima započeli s uređenjem laboratorija i pokrenuli postupak akreditacije. Sredstva su ak. god. 2008./2009. 2009./2010. i 2010./2011. iskorištena i za sanaciju pokrova i limarije krovišta nekoliko fakultetskih zgrada, sanaciju stupova i poda u kolonadama i izolaciju ravnoga krova kolonada, popločenje staza u zelenom pojasu Fakulteta, sanaciju sekcijske dvorane Zavoda za veterinarsku patologiju, dovršenje adaptacije Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, adaptaciju Klinike za porodništvo i reprodukciju, sanaciju unutarnje hidrantske mreže i izvedbu vanjske hidrantske mreže i gromobrana, izradu projektne dokumentacije i prilazne ceste s komunalnom infrastrukturom na Fakultetskom dobru, adaptaciju dijagnostičkih laboratorija u Odjelu za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane, adaptaciju i opremanje laboratorija u Odjelu za animalnu proizvodnju i biotehnologiju, opremanje vježbaonice i laboratorija u Odjelu za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti te obradu podova, obloga i stolarije na klinikama.

Grad Zagreb, Sveučilište u Zagrebu i Veterinarski fakultet potpisali su 31. ožujka 2009. Ugovor o realizaciji prvoga dijela razvojnog projekta *Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, koji je u proljeće 2007. pokrenuo predstojnik Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju prof. dr. D. Matičić. Na temelju tog ugovora Grad Zagreb doznačio je ukupan iznos od 5.000.000,00 kn za realizaciju plana nabave opreme prema prilogu ugovora. Od tih je sredstava oko 450.000,00 kn uloženo za opremanje Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju, oko 100.000,00 kn za Kliniku za porodništvo i reprodukciju, oko 30.000,00 kn za Kliniku za unutarnje bolesti te oko 4.370.000,00 kn za opremanje Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju.

U skladu s člankom 4. Ugovora o realizaciji razvojnog projekta Fakultet je Gradu Zagrebu i Sveučilištu u Zagrebu 22. prosinca 2009. dostavio završno financijsko izvješće opremanja Centra. Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo 4. svibnja 2010. dostavio je Fakultetu zaključak kojim se u cijelosti prihvaća izvješće o realizaciji prvoga dijela projekta *Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, nakon čega Grad Zagreb s Fakultetom potpisuje Ugovor za potporu u iznosu od 2.000.000,00 kn.

Tijekom ak. god. 2010./2011. odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu Fakultetu je odobreno dodatnih 1.000.000,00 kn iz kreditnih sredstava i 500.000,00 kn iz financijskih sredstava za investicijsko održavanje, a Odlukom MZOŠ-a 1.000.000,00 kn za rekonstrukciju i dogradnju postojeće servisne garaže za izgradnju Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Javnim nadmetanjem izabrani su izvođači radova i potpisani su ugovori za izgradnju I. i II. faze, a raspisano je i nadmetanje za III. fazu. Ugovorena je i izrada projektne dokumentacije te su dobivene dozvole za rekonstrukciju i dogradnju spomenutog objekta.

Sekcijska dvorana Zavoda za veterinarsku patologiju nakon adaptacije.

Adaptacije kliničkog trakta Klinike za porodništvo i reprodukciju.

Klinički trakt Klinike za porodništvo i reprodukciju nakon adaptacije.

Potpisivanje ugovora o realizaciji prvog dijela razvojnog projekta Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2009. godine. Slijeva nadesno: gradonačelnik grada Zagreba M. Bandić, dipl. pol.; dekan prof. dr. V. Sušić; rektor prof. dr. A. Bjeliš; prorektor za prostorni razvoj i međuinstitucijsku suradnju prof. dr. B. Baletić i prodekan za diplomsku nastavu prof. dr. Ž. Pavičić (arhiva Fakulteta).

Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 462.749,00 kn, nabavu nove opreme 1.359.726,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima 1.361.309,00 kn.

Iz uloženih sredstava rekonstruirana je i opremljena multifunkcionalna vježbaonica u Zavodu za fiziku, adaptiran prostor za sterilizaciju i uređen mikološki laboratorij u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, uređena računalna učionica u Klinici za porodništvo i reprodukciju, uređena studentska garderoba, rekonstruiran i uređen arhivski prostor, uređen urudžbeni ured, prostor za prijem pošte i telefonska centrala, uređen prostor dekanata, nabavljen LCD ekran, klimatizacijski uređaji, oprema za analitičke pretrage i optički instrumenati za rad laboratorija i nastavu.

U tijeku je bila priprema projektne dokumentacije za uređenje laboratorija u Zavodu za veterinarsku patologiju i Zavodu za patološku fiziologiju.

Ak. god. 2011./2012. u cijelosti je realiziran i preostali dio dodatno odobrenih kreditnih sredstava za ugovorenu III. fazu rekonstrukcije i dogradnje servisne garaže za potrebe izgradnje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Svakako treba naglasiti da je Fakultetu u 2012., odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu, odobreno 500.000,00 kn, a u tijeku je bilo donošenje odluke za 1.000.000 iz financijskih sredstava za investicijsko održavanje. Odlukom Ministarstva poljoprivrede dodijeljeno je 1.000.000,00 kn za IV. i V. fazu rekonstrukcije i dogradnje servisne garaže za potrebe izgradnje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Javnim nadmetanjem izabrani su izvođači radova i potpisani ugovori za izgradnju ravnog krova, vanjske stolarije dok je u tijeku bilo javno nadmetanje za nanošenje vanjske žbuke, kanalizacije i elektroinstalacija.

Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 756.698,00 kn, nabavu nove opreme 1.216.754,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima 785.220,00 kn.

Radi nadolazeće vizitacije EAEVE-a i evaluacije Veterinarskoga fakulteta dio sredstava iz ostvarenih vlastitih prihoda uložen je u adaptaciju prostora koji nisu ispunjavali standarde nužne za pristupanje evaluaciji. Tako je adaptiran Hematološki laboratorij na Zavodu za patološku fiziologiju i Bakteriološki laboratorij na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Radi adaptacije Bakteriološkog laboratorija izmještena je knjižnica Zavoda te je uređena nova za potrebe nastavnika i studenata, koja u potpunosti odgovara zahtjevima nastave. Nadalje, u tijeku je bilo potpisivanje ugovora s izvođačima za adaptaciju laboratorija na Zavodu za veterinarsku patologiju i adaptaciju Kemijskog laboratorija na Zavodu za kemiju i biokemiju. Znatan dio sredstava ostvarenih na tržištu uložen je i u nabavu opreme, pa je za Zavod za prehranu i dijetetiku životinja nabavljena oprema nužna za obavljanje analitičkih pretraga (integrirani HPLC sustav i UV detektor). U Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom nabavljen je sterilizator, uređaj za pranje i termičku dezinfekciju te uređaj za demineralizaciju vode, na Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju nadograđen je dopler te je nabavljen i RTG generator, na Zavodu za kemiju i biokemiju nabavljen je uređaj za pročišćivanje vode, na Zavodu za veterinarsku patologiju imunohistokemijski brojač i dva mikroskopa, a na Zavodu za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane aparat za detekciju patogenih mikroorganizama te je nabavljeno i šest videoprojektora za potrebe predavaonica i vježbaonica zavoda i klinika.

U tijeku je bila priprema projektne dokumentacije za uređenje Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju u svrhu njegove potpune rekonstrukcije kao jedne od kapitalnih investicija.

U ak. god. 2012./2013., osim dovršenih pet faza rekonstrukcije i dogradnje servisne garaže za potrebe izgradnje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom započete krajem 2011., pri završetku je bilo i nanošenje vanjske žbuke i elektroinstalacijski radovi koji su financirani sredstvima Ministarstva poljoprivrede. U kolovozu 2013. započeli su i završni građevinski radovi uz potporu Grada Zagreba u iznosu od 2.000.000,00 kn.

Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 890.632,00 kn, nabavu nove opreme 770.485,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima 1.705.478,00 kn.

Nastavljeno je s ulaganjem vlastitih sredstava u adaptaciju prostora koji ne ispunjavaju standarde. Tako je dovršena adaptacija kemijskog laboratorija na Zavodu za kemiju i biokemiju, adaptiran je laboratorij na Zavodu za veterinarsku patologiju, adaptiran je pod Klinike za porodništvo i reprodukciju te staja na Klinici za unutarnje bolesti. U tijeku je bila adaptacija Kliničke predavaonice i priprema radova za izradu nadstrešnice za autobuse. Također, znatan dio sredstava ostvarenih na tržištu uložen je i u nabavu opreme, pa je za Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom nabavljen ultrafrizer, dvije centrifuge, uređaj za mjerenje koncentracije DNK, RNK i proteina, termostat s pripadajućom opremom, dva optička mikroskopa i medicinska računalna oprema. Na Zavodu za veterinarsku patologiju nabavljena su dva digestora, laboratorijski namještaj i stolovi za razvrstavanje u pripremi, na Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju aparat za injiciranje sredstva za fiksiranje preparata, na Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju hematološki aparat, dva laparaskopa na Klinici za porodništvo i reprodukciju, a nastavljeno je i opremanje Središnjeg fakultetskog arhiva arhivskim ormarima za pohranjivanje arhivske građe.

Suvremeno uređena i opremljena vježbaonica u Zavodu za fiziku.

Svečano otvorenje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom 2016. godine. Kliniku su simbolično otvorili prorektor za prostorni razvoj i međunarodnu suradnju prof. dr. B. Baletić (lijevo) i pročelnik Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo E. Tuk, dr. med. vet. (desno) (ljubaznošću Z. Juginovića).

U ak. god. 2013./2014. započela je završna faza građevinskih radova rekonstrukcije i dogradnje postojeće servisne garaže za potrebe izgradnje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom, od čega je do kraja te akademske godine završeno 80 % radova.
Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uložili smo 1.392.702,00 kn, nabavu opreme 1.204.188,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima 1.013.360,00 kn.
Prema zacrtanim ciljevima u proračunu kroz tekuće održavanje na zavodima i klinikama obavljene su nužne sanacije zidova zavoda, klinika i hodnika, sanacija vodovoda i odvodnje, izmjena dotrajale keramike, parketarski radovi, sanacija parkirališta te elektroinstalaterski radovi i izmjena glavnoga voda od zavoda do klinika.
Nakon što je u prethodnoj akademskoj godini završena adaptacija prostora koji ne ispunjavaju standarde, u ak. god. 2013./2014. su prema zadanim ciljevima, putem ovlaštenih projektantskih kuća, izrađeni projekti za adaptaciju i rekonstrukciju prostora Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju; arhitektonski i glavni projekt nadogradnje vježbaonice Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom nad kliničkom predavaonicom te je pokrenuto dobivanje građevinske dozvole; arhitektonski i glavni projekt za gradnju parkirališta s nadstrešnicom za autobuse te je dobivena Potvrda glavnog projekta Odjela za graditeljstvo grada Zagreba. Znatan dio sredstava ostvarenih na tržištu također je uložen u nabavu opreme zavoda i klinika.
Ak. god. 2014./2015. nisu završeni planirani radovi na rekonstrukciji i dogradnji servisne garaže za potrebe izgradnje Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom zbog predstečaja izvoditelja ugovorenih radova. Iako je dotad učinjeno gotovo 90 % ugovorenih radova, zbog novonastale situacije i nemogućnosti nastavka radova od strane izvođača bili smo prisiljeni raskinuti ugovor s izvođačem. Odmah nakon raskida ugovora nastavilo se s preostalim radovima predviđenima planom i u skladu sa zakonskom procedurom.
U istoj je akademskoj godini ugovorena rekonstrukcija zgrade – sanacija ravnog krova iznad kliničke predavaonice – nadogradnja vježbaonice Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti, I. faza, u vrijednosti od 487.000,00 kn, od čega je 300.000,00 kn osigurano iz sredstava investicijskog održavanja Sveučilišta u Zagrebu, a preostala sredstva iz vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu.
Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 752.097,00 kn, nabavu opreme 1.506.383,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima 804.004,00 kn.

Prema planu u proračunu kroz tekuće održavanje na zavodima i klinikama obavljen je dio nužnih sanacija zidova zavoda i klinika, sanacija vodovoda i odvodnje te elektroinstalaterski radovi i izmjena dijela dotrajale elektroinstalacije u Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju.
Putem ovlaštene projektantske kuće i glavnog projekta rekonstrukcija zgrade – sanacija ravnog krova iznad kliničke predavaonice – nadogradnja vježbaonice Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti, dobivena je građevinska dozvola koja je postala pravomoćna 8. rujna 2015. godine. Na temelju toga ugovorena je I. faza radova. Znatan dio sredstava ostvarenih na tržištu uložen je, kao i prethodne akademske godine, u nabavu opreme zavoda i klinika.
Ak. god. 2015./2016. završeni su radovi na rekonstrukciji i dogradnji servisne garaže za izgradnju Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom, čije je kašnjenje bilo uzrokovano predstečajem izvođača. Nakon dobivanja uporabne dozvole Klinika je svečano otvorena 16. rujna 2016. godine. Novu kliniku, na površini od 900 m^2, čine ambulanta za zdrave životinje (pse, mačke i ostale kućne ljubimce), ambulanta za bolesne životinje, ambulanta za konje i farmske životinje, dva klinička laboratorija, apoteka, četiri stacionara za liječenje pasa i mačaka i ostalih kućnih ljubimaca, izolacijska jedinica, staja za liječenje konja i farmskih životinja te niz pomoćnih prostorija.
Također je realizirana sanacija ravnog krova iznad kliničke predavaonice – nadogradnja vježbaonice Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti, I. faza. No do kraja ak. god. 2015./2016. nisu završeni planirani radovi na izgradnji parkirališta s nadstrešnicom za vozila Fakulteta, zbog neplaniranih novih geodetskih zahtjeva od prvotno predviđenih.
Iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 1.257.798,00 kn, nabavu opreme 1.275.953,00 kn, a za dodatna ulaganja na građevinskim objektima i opremi 1.259.736,00 kn.
Prema zacrtanim ciljevima u proračunu kroz tekuće održavanje na zavodima i klinikama nastavljeno je s nužnom sanacijom zidova, sanacijom vodovoda i odvodnje te s elektroinstalaterskim radovima i radovima izmjene dijela dotrajale elektroinstalacije.
Tijekom iste akademske godine pokrenuta su dva velika projekta, energetska obnova kampusa Veterinarskoga fakulteta i modernizacija znanstvenoistraživačkih kapaciteta Fakulteta.
Na osnovi suradnje s Regionalnom energetskom agencijom Sjeverozapadne Hrvatske (program Inteligentna energija za Europu), s ciljem povećanja učinkovitosti i tehnički najpovoljnijih mjera sustava grijanja, tj. termotehničkog sustava, kao i povećanja energetske učinkovitosti (energetske obnove zgrada Fakuleta), planirana je zamjena vanjske stolarije, izvedba toplinske izolacije na vanjskim zidovima, stropu i krovištu. Zbog visokih troškova toplinske energije za grijanje prostora

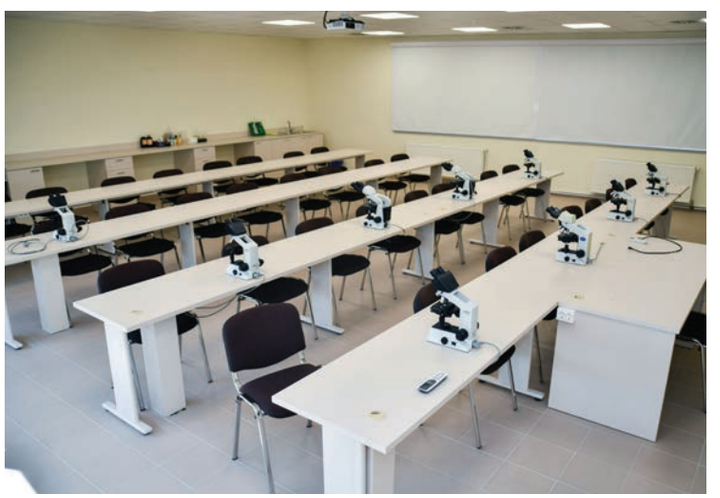

Vježbaonica Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom.

Parkiralište s nadstrešnicom izgrađeno za vozila Fakulteta 2017. godine.

planirana je i izgradnja tzv. toplinskih sustava za podizanje topline. Za taj je projekt Fakultet dobio i suglasnost Gradskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Prijavljen je projekt *Modernizacija znanstvenoistraživačkih kapaciteta na Veterinarskom fakultetu* u području znanstvene infrastrukture, procijenjene vrijednosti 79.900.000,00 kn, na temelju javnog poziva MZOS-a za dostavu projektnih prijedloga *Priprema zalihe infrastrukturnih projekata za Europski fond za regionalni razvoj 2014. – 2020.* Projekt je 2016. MZOS uvrstio na indikativnu listu projekata za Operativni program *Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.* Unatoč tomu nova ministrica ukinula je indikativnu listu. Veterinarski je fakultet 2017. prijavio projekt na Javni poziv za iskaz interesa za sudjelovanje u predodabiru za ispunjavanje kriterija za prijavu na Ograničeni poziv na dostavu projektnih prijedloga za dodjelu bespovratnih sredstava *Priprema IRI infrastrukturnih projekata*, s ciljem ostvarivanja prava na sredstva za izradu projektne dokumentacije. MZO je 13. veljače 2018. obavijestio Fakultet da prijava za sudjelovanje u predodabiru ne ispunjava zahtjeve provjere prihvatljivosti prijavitelja i projekta te se stoga odbacuje. Veterinarski je fakultet na ovu Odluku uložio pisani prigovor Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU, detaljno obrazlažući utvrđene propuste u vrednovanju projektne prijave. Isto je ministarstvo 2. srpnja 2018. odbilo žalbu. Navedeni bi projekt osigurao prijeko potrebnu modernizaciju znanstvenoistraživačkih kapaciteta Odjela za temeljne i pretkliničke znanosti i Odjela klinika, uz nužnu izgradnju Klinike za hitni prijem pacijenata.

Ak. god. 2016./2017. iz ostvarenih vlastitih prihoda za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme uloženo je 540.821,00 kn. Ulaganje u održavanje objekata i opremu iz vlastitih sredstava smanjeno je zbog isplata obveza po sudskim presudama tijekom prethodnih akademskih godina i stalnog smanjenja sredstava za pokriće materijalnih troškova koja su posljednjih godina nedostatna za grijanje, a kamoli za preostale režijske troškove, s čime smo u nekoliko navrata pisanim putem upoznali Sveučilište u Zagrebu.

Dodatno ulaganje na građevinskim objektima rekonstrukcijom i adaptacijom u istoj akademskoj godini u iznosu od 2.163.284,00 kn odnosi se na udio od 75 % sredstava iz nadležnog ministarstva i 25 % vlastitih sredstava. Sredstva su uložena u sanaciju ravnog krova iznad kliničke predavaonice – nadogradnja vježbaonice Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti, II. faza, u vrijednosti od 561.901,00 kn, zamijenjeni su u cijelosti prozori na dvorani za sekcije Zavoda za veterinarsku patologiju i Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju u vrijednosti od 596.706,00 kn, a u tijeku je bio i završetak II. faze izgradnje parkirališta s nadstrešnicom u vrijednosti od 619.125,00 kn.

U skladu s planom proračuna nastavljeno je s tekućim održavanjem zavoda i klinika, a obuhvaćali su građevinske, vodoinstalaterske i elektroinstalaterske radove u sklopu sanacije građevnih elemenata objekata i zamjene dotrajale vodovodne i električne instalacije.

Ak. god. 2017./2018. uloženo je 1.392.139,00 kn na rekonstrukciju i adaptaciju građevinskih objekata, pri čemu je 78 % sredstava osigurano iz nadležnog ministarstva, a 22 % iz vlastitih sredstava. Sredstva su uložena u sanaciju ograde Fakulteta iz ulice Charlesa Darwina, sanaciju prozora na dijelu Klinike za unutarnje bolesti i Klinike za porodništvo i reprodukciju, kao i na dijelu Zavoda za veterinarsku patologiju i Zavodu za patofiziologiju. Ugovorena je i adaptacija glavnoga kolnog ulaza u Fakultet koji je većim dijelom izvršen.

Početkom iste akademske godine putem operativnog *leasinga* u trajanju od 48 mjeseci, s ostatkom vrijednosti i mogućnošću ponovne nabave novih vozila, za terensku nastavu Ambulantne klinike nabavljena su četiri kombija marke Opel Vivaro. Nabavljena je oprema digitalnog umreženja RTG i ultrazvučne dijagnostike s poslužiteljem za klinike Fakulteta, a za Zavod za veterinarsku patologiju nabavljen je histokinet za izradu histoloških preparata te rotacijski mikrotom. U tijeku je javna nabava uređaja za ultrazvučno ispitivanje srca za Kliniku za unutarnje bolesti u vrijednosti od milijun kuna (uključen PDV) i nabava RTG i CT uređaja putem financijskog *leasinga* kroz 84 mjeseci za Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju u vrijednosti od 2.800.000,00 kn (uključen PDV).

Nova ograda Fakulteta iz Ulice Charlesa Darwina (južni ulaz).

4.9.1. Teškoće u poslovanju Fakulteta

Nakon uvođenja Bolonjskog procesa poslovanje Fakulteta znatno su opterećivali izdaci za izgubljene sudske postupke koje su zaposlenici Fakulteta pokrenuli zbog nepridržavanja obveza države iz Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje. Na poslovanje Fakulteta također je utjecao jedan izgubljeni spor iz radnoga prava te sve veće smanjenje sredstava iz državnog proračuna za pokriće materijalnih troškova. Tijekom proteklog razdoblja nepovoljno su se odrazile sljedeće sudske presude.

U sudskim sporovima zaposlenika – tužitelja protiv Fakulteta koji su tijekom 2007. i 2008. vođeni pred Općinskim građanskim sudom u Zagrebu donesene su presude kojima je Fakultet morao isplatiti ukupni iznos od 3.629.316,45 kn zajedno s pripadajućim doprinosima, porezom i prirezom te zakonskim zateznim kamatama. Dio iznosa od 1.500.000,00 kn namirio je MZOS, a preostali iznos od 2.129.316,40 kn Fakultet je isplatio iz vlastitih prihoda. Zbog toga nije mogao vlastita sredstva uložiti u investicijsko održavanje i opremu, kao što je to svojim planom predvidio u 2008. i 2009. godini.

U predmetima koji su se vodili pred Općinskim građanskim sudom u Zagrebu 2010., 2011. i 2012. donesene su presude kojima je Veterinarski fakultet zbog neisplaćenih dodataka na plaće na radnim mjestima s posebnim uvjetima rada za 2007. do 2010. zaposlenicima – tužiteljima morao isplatiti ukupan iznos od 8.500,000 kn po mjesečnim nagodbama, ovrhama na žiro-račun, parničnim i sudskim troškovima te zateznim kamatama iz vlastitih prihoda. Isplate su bile od 2011. do 2017. godine. Iako je Fakultet uputio nekoliko zahtjeva za povrat sredstava po sudskim nagodbama za posebne uvjete rada nadležnom ministarstvu i Sveučilištu u Zagrebu, osim usmenih obećanja sredstva nisu dodijeljena, pa smo pokrenuli sudsku tužbu protiv RH koja je u prvostupanjskoj presudi u ak. god. 2014./2015. dosuđena u korist Fakulteta i na koju je MZOS uložilo prigovor. Rasprava po navedenom prigovoru ni nakon godinu dana nije zakazana. Početkom 2017., uz suglasnost Vijeća, pokrenuto je mirno rješavanje spora s nadležnim ministarstvom radi povrata dijela sredstava isplaćenih po sudskim presudama, ovrhama i nagodbama zaposlenicima za radna mjesta s posebnim uvjetima tijekom prethodnih godina.

Na temelju pregovora između MZO-a, Županijskog državnog odvjetništva (ŽDO) i Fakulteta, nakon prikupljene dokumentacije prema zahtjevu ŽDO-a, postignut je dogovor za mirno rješavanje spora te je ŽDO uime RH ponudilo Fakultetu zaključivanje izvansudske nagodbe za isplatu 50 % zaduženog iznosa, što je Fakultet i prihvatio 14. rujna 2017. godine.

U ak. god. 2012./2013. završen je sudski postupak iz 1993. kojim je Fakultet bio obvezan podmiriti troškove bruto-plaća, doprinosa na plaću i kamata R. Elekešu za razdoblje od travnja 1999. do kolovoza 2011. iz vlastitih prihoda u ukupnom iznosu od 1.065,320,20 kn. S R. Elekešem sklopljena je nagodba isplate u 18 rata, što je Fakultetu mjesečno činilo trošak od oko 80.000,00 kn.

Osim poteškoća s izgubljenim sudskim sporovima, Fakultet je, kao što je spomenuto, redovito svake godine iz ostvarenih vlastitih prihoda izdvajao znatna sredstva za usluge tekućeg održavanja građevinskih objekata i opreme, nabavu nove opreme te s vlastitim prihodima sudjelovao u rekonstrukciji i dogradnji postojećih objekata.

Posebno zabrinjava činjenica što se od 2012. bilježi pad prihoda iz državnog proračuna pa je do kraja 2018. zabilježen udio prihoda iz proračuna u troškovima poslovanja od svega 43,66 %. Kako je prihod iz proračuna gotovo 70 % ukupnog prihoda, to je rezultiralo manjkom za pokriće redovitih troškova poslovanja ulaganja u investicijsko održavanje jer se gotovo 55 % režijskih troškova (struja, voda, grijanje) pokriva iz ostvarenih prihoda Fakulteta. Nastavi li se taj trend, Fakultet će morati iz vlastitih prihoda koji su namijenjeni za investicijsko održavanje i opremu izdvajati sve veća sredstva za redovito materijalno poslovanje, što bi se moglo negativno odraziti na kvalitetu nastavnog, znanstvenog i stručnog rada te dugoročno na razvoj.

4.10. Važne obljetnice Fakulteta u novijoj povijesti
(prof. dr. Željko Pavičić)

4.10.1. Obilježavanje 90. obljetnice Fakulteta (2009.)

Devedeseta obljetnica Fakulteta obilježena je 13. studenoga 2009. svečanom sjednicom u Hrvatskom narodnom kazalištu. Tom je prigodom urednica prof. dr. V. Vučevac Bajt predstavila monografiju *Zbirka veterinarskih instrumenata iz Muzeja za povijest veterinarstva* te su dodijeljene nagrade i zahvalnice. Nagrade za životno djelo dodijeljene su akademicima S. Cvetniću, S. Forenbacheru, E. Topolniku i T. Wikerhauseru, a uime nagrađenih prigodan je govor održao akademik S. Cvetnić. Zahvalnicu Gradu Zagrebu za dugogodišnju uspješnu suradnju uime gradonačelnika primio je pročelnik Gradskog ureda za poljoprivredu i šumarstvo E. Tuk, dr. med. vet.

Dekan prof. dr. V. Sušić nazočnima se obratio sljedećim riječima: *Iznimna mi je čast pozdraviti Vas uime Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i zahvaliti Vam što ste se odazvali pozivu da svojom prisutnošću uveličate proslavu 90. obljetnice osnutka i rada našeg fakulteta. Danas, 13. studenoga, Dan je Veterinarskog fakulteta, koji svake godine obilježavamo svečanom sjednicom Fakultetskoga vijeća. Ove, 2009. godine, obilježavamo ga s posebnim ponosom – prije 90 godina, dakle 1919. godine, započelo je organizirano obrazovanje veterinara osnivanjem Veterinarske visoke škole koja će ubrzo prerasti u Fakultet i postati sastavnicom Sveučilišta u Zagrebu.*

Devedeset godina rada i djelovanja važna je obljetnica ne samo za nas nastavnike, suradnike, djelatnike i studente nego i za cjelokupno veterinarstvo u Hrvatskoj. Fakultet je, naime, kao jedina visokoobrazovna i vodeća istraživačka ustanova svih ovih godina obnašao ključnu ulogu u oblikovanju identiteta veterinarske struke, identiteta veterinara koje poučava i veterinara koje uči, kao i identiteta veterinarske znanosti.

Osnutak Fakulteta početkom prošloga stoljeća usko je povezan s naglim razvojem prirodnih znanosti i zasigurno su ga pratili brojni izazovi u kojima je vizionarske ideje utemeljitelja trebalo pretočiti u praksu, osigurati čvrste temelje za stabilnost Fakulteta i voditi ga k dosezima prepoznatljive kvalitete u međunarodnim okvirima.

U proteklih 90 godina Fakultet je s uspjehom ispunjavao svoju misiju zahvaljujući predanom radu svojih nastavnika i generacijama studenata koji su mladenačkim zanosom pristupali svojem obrazovanju. Za sve je njih Fakultet bio mjesto stjecanja znanja, razmjene spoznaja, ali i rasadnik etičkih principa u kojima su se na djelu pokazivale akademske slobode kao svjestan odabir velike odgovornosti za poučavanje, učenje i kasnije rad u veterinarskoj profesiji. Na taj su način naši završeni studenti izgrađivali struku koja je postala oživotvorenje stečenog znanja i ideja učitelja. Na tim zasadima i tradiciji današnji trenutak Veterinarskoga fakulteta obilježavaju novi izazovi. Rastuća kompleksnost biomedicinskih istraživanja opet je, kao i prije, snažan motor promjena, koje traže čvršću suradnju između bazičnih i kliničkih znanstvenika, a zahtjevi struke sve su više usmjereni prema brzom transferu znanosti u praksu. To u obrazovnim procesima na svim razinama traži korjenite promjene u izradi nastavnih programa, metodologiji nastave i hijerarhiji znanja.

Sveučilište u Zagrebu, a unutar njega i Veterinarski fakultet, pristupili su navedenim procesima ozbiljno i, usprkos brojnim teškoćama, došlo je do znatne mobilizacije akademske zajednice i pokretanja mnogih procesa. Izradili smo i primjenjujemo nove nastavne programe diplomske i poslijediplomske nastave. Osuvremenjuju se programi cjeloživotnog obrazovanja, a uz veliku pomoć Sveučilišta, nadležnih ministarstava i drugih institucija znatno se podiže razina uređenosti i opremljenosti naših zavoda i klinika te ustroj izvanfakultetskih poligona za terensku nastavu. Sve to će, uz međunarodno usavršavanje naših mladih nastavnika, dovesti do kvalitetnijeg obrazovanja doktora veterinarske medicine s potvrđenim kompetencijama, ne samo u području zaštite zdravlja i dobrobiti različitih vrsta životinja nego i u području veterinarskoga javnog zdravstva i sigurnosti hrane, koji postaju sve važnijom sastavnicom globalnog svijeta i potvrdom slogana „Jedan svijet jedno zdravlje".

Stoga, danas kada se s ponosom prisjećamo početka Fakulteta, dok osjećamo zahvalnost prema učiteljima, promišljamo tradiciju i europsku opredijeljenost, ali i dijelimo teškoće ekonomske krize, Veterinarski fakultet mora nastaviti i još pojačati svoju dominantnu ulogu u suvremenom oblikovanju veterinarske struke i znanosti.

Da bismo to s uspjehom ostvarili, u svoje smo neposredne zadatke zapisali promicanje sustava kvalitete na svim razinama obrazovanja, znanstvenog i stručnog rada kao i na razini vlastite organiziranosti i učinkovitosti; ulaganje dodatnih napora da u procesu nastave studenti steknu svoj profesijski i etički identitet, odnosno samopouzdanje presudno za uspjeh u životu; aktivnije sudjelovanje u razvoju našeg sveučilišta i suradnju s drugim institucijama veterinarstva u Hrvatskoj – Hrvatskim veterinarskim institutom, Upravom za veterinarstvo i Upravom za veterinarsku inspekciju, Hrvatskom veterinarskom komorom i Hrvatskim veterinarskim društvom. Navedeno je potrebno oplemeniti još intenzivnijom međunarodnom aktivnošću, suradnjom s veterinarskim fakultetima u inozemstvu i međunarodnim organizacijama, kako bismo povećali pokretljivost naših studenata i nastavnika.

Na taj način želimo ispunjavati onaj dio svoje misije usmjerene prema podizanju ugleda i statusa veterinara, boljoj organizaciji veterinarstva u Hrvatskoj, a time i prema razvoju ukupnog društva.

Zahvaljujući Vam još jednom na dolasku i potpori, pozivam Vas sada da pogledamo film o Fakultetu, koji će nas na slikovit način i s neizbježnom sentimentalnošću, vratiti u prošlost, za mnoge u vrijeme njihove mladosti, ali i pokazati ponešto sadašnjosti, te progovoriti o budućnosti.

Na obilježavanju 90. obljetnice prigodan govor održali su rektor Sve-

Dodjela nagrada za životno djelo akademicima povodom proslave devedesete obljetnice Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.). Slijeva nadesno: akademik S. Cvetnić, akademik T. Wikerhauser, dekan prof. dr. V. Sušić i akademik S. Forenbacher.

učilišta u Zagrebu prof. dr. A. Bjeliš, ministar znanosti obrazovanja i sporta dr. R. Fuchs, ravnateljica Uprave za veterinarstvo mr. S. Šeparović, dekanica Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu prof. dr. A. Zuko i dekan Veterinarskoga fakulteta u Ljubljani prof. dr. M. Kosec. Svečana je sjednica popraćena prigodnim programom Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske LADO.

4.10.2. Obilježavanje 100. obljetnice Fakulteta (2019.)

Pripreme za obilježavanje stote obljetnice Fakulteta započeo je prof. dr. N. Turk još za vrijeme svog prodekanskog mandata u svibnju 2016., kada je sa suradnicima (prof. dr. A. Slavica) na 29. godišnjoj skupštini EAEVE-a u Uppsali, Švedska predložio da naš fakultet organizira godišnju skupštinu EAEVE-a u godini obilježavanja stotog jubileja Fakulteta i 350 godina Sveučilišta u Zagrebu (2019.). To je sljedeće godine, na 30. godišnjoj skupštini EAEVE-a u Londonu, i jednoglasno prihvaćeno. Na početku svog dekanskog mandata prof. dr. N. Turk je u studenome 2016. imenovao prof. dr. Ž. Pavičića za glavnog urednika monografije povodom stote obljetnice Fakulteta, pri čemu je odlučeno da se pripreme dvije monografije, jedna na engleskom, a druga na hrvatskom jeziku. Odmah se krenulo s izradom idejnog rješenja logotipa za obilježavanje stote obljetnice Fakulteta. Dizajn su izradili L. i Ž. Kovačić iz tvrtke Baština d.o.o. iz Zagreba, a oblika je brojke sto koju čine tragovi različitih vrsta životinja. Fakultet je kao preteča veterinarske struke tijekom dosadašnjeg postojanja pokazao i opravdao svoju društvenu važnost u službi zaštite *jednog zdravlja*, pa je to i slogan ove proslave.
Susretljivošću prof. dr. Ž. Grabarevića dogovoreno je s Hrvatskom televizijom snimanje kraćega prigodnog filma o Fakultetu te izravan prijenos prvog sata trajanja svečane sjednice Fakultetskog vijeća na HRT4. S namjerom uveličavanja dostojanstvenog obilježavanja stote obljetnice osnutka i rada Fakulteta izdat će se prigodna poštanska marka koja će biti objavljena na dan obilježavanja 100. obljetnice. Usporedno s predstavljanjem prigodne poštanske marke otvorit će se tematska filatelistička izložbe u organizaciji doktora veterinarske medicine, dugogodišnjih filatelista amatera.
Od 15. do 19. svibnja održan je 27. međunarodni sportski skup studenata biomedicinske znanosti – Humanijada gdje je Fakultet predstavljalo 48 sportaša koji su se natjecali u šest sportova i ostvarili zapažene rezultate (vidi 4.13.3. Sportsko društvo Veterinarskog fakulteta SportVef).
Dana 17. svibnja u Amfiteatru Fakulteta okupilo se 40 kolega doktora veterinarske medicine – generacija koja je Veterinarski fakultet upisala prije 50 godina (ak. god. 1969./1970.) i kroz prigodno druženje evocirala uspomenu na studentske dane. Tom prigodom se dr. B. Vinković kao inicijatorica ovog druženja obratila okupljenima sljedećim riječima: *Roditeljskim trudom othranjena, skupo školovana, cijelo životno obrazovana, generacija iz 1969.-te, u raznim veterinarskim aktivnostima zarađivala je kruh svoj nasušni. Zarađivala i mirovinu zaslužila. Što li je u slijedu spomenutog generacijskog hoda, vrijedno spomena? Po jednima ništa, a po drugima brojka pedeset. U ovom kontekstu pedeset nije tek puki broj, već cifra vrijedna respekta. Ona je razlog ovog okupljanja…*
Nije li naše druženje 50 godina nakon pristupa u „hram znanosti" povratak na izvornu ljubav. Koliko je samo demonstranata, asistenata, docenata, profesora ugradilo svojeg znanja, energije i posebnosti da sramežljivim i uplašenim brucošima priušti puno toga za život potrebitog. Hvala im, hvala, za sva ta davanja.
Doživljaj radosti postignut današnjim druženjem, dopunit ću željom, da aktualne generacije i generacije koje tek dolaze, nastave razvijati plemenitu, veterinarsku profesiju, posebice specijalnosti čiji se progres očekuje vraćanjem prirodi i suradnji s njom…
U okviru uspješno organizirane i održane 32. godišnje skupštine EAEVE-a od 29. svibnja do 1. lipnja (vidi 4.7.3. Europska udruga ustanova za veterinarsku izobrazbu (EAEVE)) održana je sedma izložba egzotičnih životinja koju organiziraju studenti Fakulteta pod nazivom Reptilomanija+ te izložba skulptura H. Dumančića i slika B. Milenkovića.

Izložba skulptura konja akademskog kipara H. Dumančića u atriju Fakulteta povodom 32. godišnje skupštine EAEVE-a u Zagrebu.

Akademski kipar H. Dumančić (1975.) je umjetnik prepoznatljiv po inspirativnim skulpturama konja i jedan od najpoznatijih animalista u suvremenoj hrvatskoj umjetnosti. Upornost i predanost u radu na temu konja rezultirale su brojnim priznanjima i nagradama, posebice u Parizu i Londonu. Svaka skulptura nosi naziv i posjeduje priču koja se referira na emocije i događaje iz osobnog života umjetnika.
Akademski slikar B. Milenković (1963.) umjetnik je afirmirane svestranosti i poznat po svojoj stilskoj osobitosti, dobitnik brojnih nagrada i priznanja, jedan od najvažnijih predstavnika animalistike u nas. Motivima domaćih i divljih životinja uvodi nas u životinjski svijet i razvija emociju prema bićima s kojima oduvijek dijelimo ovaj svijet.
U sklopu obilježavanja stote obljetnice Fakulteta održan je 7. lipnja Simpozij s međunarodnim sudjelovanjem pod naslovom *Dijagnostika i praćenje West Nile virusnih infekcija u kontekstu Jednog zdravlja*. Simpozij je organiziran uz potporu Svjetske zdravstvene organizacije i sudjelovanje stručnjaka iz veterinarske i humane medicine kao i drugih struka iz zemlje i inozemstva. Razmijenjena su iskustva i predstavljene su najnovije znanstvene spoznaje te epidemiološke i epizootiološke podatke o bolesti Zapadnog Nila.
Na izložbi *Arhivska baština Sveučilišta u Zagrebu*, koja je održana 10. lipnja 2019. u Auli Sveučilišta, predstavljena je arhivska građa (E. Franciscović, dipl. oec.) i zbirke Fakulteta (prof. dr. P. Džaja).
Od ostalih događanja koje se održalo ili će se održati povodom stote obljetnice Fakulteta treba izdvojiti: 68. međunarodni IVSA Congress od 21. srpnja do 1. kolovoza u organizaciji IVSA – Hrvatska. (vidi 4.12.3. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine (USVM)); u rujnu su naši sportaši nastupili na državnom prvenstvu u triatlonu i akvatlonu, a trkački tim po treći je put sudjelovao i na poslovnoj utrci od 5 km HT B2RUN Zagreb koja se ove godine održala 3. listopada; međunarodni znanstveno-stručni kongres *Veterinarska znanost i struka* od 10. do 12. listopada; svečana sjednica Fakultetskog vijeća – 13. studenoga, Kristalna dvorana hotela Westin; koncert Akademskog zbora i orkestra *Ab ovo* i gostiju – 16. studenoga, Hrvatski glazbeni zavod; Bal veterinara – 23. studenoga, Kristalna dvorana hotela Westin, te ostali događaji poput održavanja Dana karijera, Dana doktorata, promocija udžbenika, monografije i drugih posebnih izdanja povodom stote obljetnice Fakulteta i dr. Na ovaj ćemo način dostojanstveno proslaviti prvo stoljeće našega fakulteta, odajući time poštovanje svima koji su zaslužni da Fakultet danas ima prosperitet razvoja u okvirima međunarodno najboljih visokoobrazovnih veterinarskih ustanova.

4.11. Nastavnici i suradnici
(prof. dr. Željko Pavičić)

Poslovi koji se obavljaju na Fakultetu, način utvrđivanja potrebnog broja izvršitelja, nazivi radnih mjesta nastavnika, suradnika i ostalih zaposlenika (službenika i namještenika), kao i uvjeti koje trebaju ispunjavati radnici da bi mogli obavljati pojedine poslove regulirani su odredbama internog akta – Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Stupanjem na snagu Statuta od 30. listopada 2005. Kadrovsko povjerenstvo, koje je od ak. god. 2003./2004. osnovano kao savjetodavno tijelo dekanice prof. dr. Lj. Pinter, ustrojeno je kao povjerenstvo Fakultetskoga vijeća. Prema Poslovniku o radu Fakultetskog vijeća i radnih tijela (povjerenstava) Veterinarskoga fakulteta, prihvaćenom 21. prosinca 2005., Kadrovsko povjerenstvo utvrđuje unutarnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta, provodi politiku zapošljavanja, provodi izbor namještenika te predlaže Fakultetskom vijeću i dekanu donošenje odluka iz tog područja.

Kadrovsko povjerenstvo, odmah nakon ustroja, počinje s radom na novom Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta koji je u novijoj povijesti Fakulteta od osamostaljenja Republike Hrvatske prihvaćen u dva navrata, 1993. i 2002. godine. Rad na novoj sistematizaciji radnih mjesta nije bio nimalo lagan posao jer je trebalo analizirati postojeću situaciju po ustrojbenim jedinicama. Obavljen je čitav niz konzultacija s predstojnicima te je na temelju Uredbe o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (NN 38/2001) i njezinih izmjena (NN 156/2002) te Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje (NN 101/2002) pripremljen novi Pravilnik, koji je Fakultetsko vijeće prihvatilo 22. prosinca 2008. godine.

Potreba za nastavnicima i drugim osobljem na zavodima/klinikama izračunata je na temelju nastavnog opterećenja iz Kolektivnog ugovora. Nastavno je opterećenje izračunato na temelju broja studenata (broj skupina), zatim broja sati svih oblika nastave (predavanja, seminari, vježbe) te norma-sati za pojedine oblike nastave propisane Kolektivnim ugovorom. Prema tom izračunu ustanovljeno je da na pojedinim ustrojbenim jedinicama nedostaje određen broj izvršitelja, koji su u sljedećem razdoblju u više navrata popunjavani na temelju odobrenih razvojnih radnih mjesta. No s obzirom na to da se potreba za novim izvršiteljima mogla iskazati jedino na temelju postojećeg nastavnog opterećenja propisanog Kolektivnim ugovorom, nije bilo većeg prostora za planiranje novih radnih mjesta u skladu s planiranim razvojem Fakulteta sa stajališta znanstvenoga i stručnog razvoja.

Posljednji Pravilnik o ustroju i sistematizaciji radnih mjesta Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu usvojen je na sjednici Fakultetskog vijeća od 22. svibnja 2019. godine. Njime se uređuje unutarnji ustroj Fakulteta, ovlasti i nadležnosti ustrojbenih jedinica, međusobni odnos ustrojbenih jedinica, ovlasti i nadležnost čelnika ustrojbenih jedinica te druga pitanja važna za unutarnji ustroj Fakulteta. Nadalje uređuju se nazivi radnih mjesta nastavnika i suradnika, službenika i namještenika, opis poslova te posebni uvjeti za sklapanje ugovora o radu. Broj izvršitelja na pojedinim radnim mjestima te koeficijenti složenosti poslova na tim radnim mjestima utvrđuju se u skladu s odlukama nadležnih tijela Fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu te odgovarajućim odlukama nadležnog ministarstva.

U listopadu 2010. stupio je na snagu novi Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje (NN 142/2010), pri čemu poslovi koji čine sastavni dio nastavnog opterećenja (terenska nastava, konzultacije, mentorstva, korekcije programa, pregled programa, seminarskih radova, mentorstvo diplomskih radova i dnevnika prakse, ispiti, kolokviji, priprema, usavršavanje u nastavnim vještinama, rad u Fakultetskom vijeću, rad u fakultetskim povjerenstvima) i dalje nisu posebno vrednovani.

U prosincu 2018. prihvaćen je posljednji Kolektivni ugovor za znanost i visoko obrazovanje (NN 9/2019). U skladu s ovim Ugovorom obveze zaposlenika u redovnom radnom vremenu u ustanovama, utvrđuju se u okviru 40-satnog radnog tjedna (puno radno vrijeme). Za obračunske svrhe smatrat će se da svaki zaposlenik radi u pravilu 1800 efektivnih radnih sati godišnje nakon što se od ukupnog godišnjeg fonda plaćenih radnih sati odbiju godišnji odmori i državni praznici.

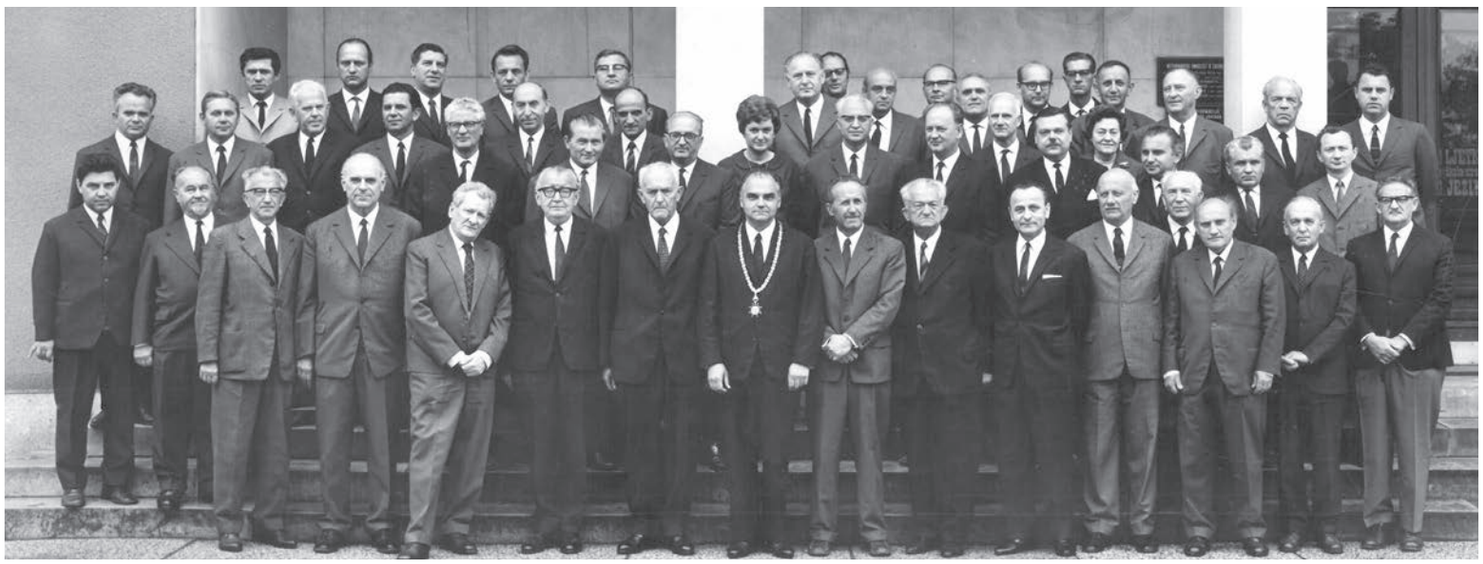

Nastavno i znanstveno-nastavno osoblje povodom obilježavanja 50. obljetnice Fakulteta (arhiva Fakulteta).

Nastavno i znanstveno-nastavno osoblje povodom obilježavanja 100. obljetnice Fakulteta (arhiva Fakulteta).

-2019
SKI FAKULTET
A U ZAGREBU
U službi Jednoga zdravlja
55
Sveučilište u Zagrebu
University of Zagreb
350
1669. - 2019.

Ispunjavanje obveza nastavnika, znanstvenika i suradnika na visokim učilištima i javnim znanstvenim institutima u punom radnom vremenu sastoje se od obveza u nastavi, obveza znanstveno-istraživačkog odnosno umjetničkog rada temeljem projekata te institucijskog doprinosa i administrativnih poslova.
Poslovi zaposlenika u nastavi na znanstveno-nastavnom i umjetničko-nastavnom radnom mjestu u okviru ukupnog godišnjeg fonda radnih sati su:

1. svi oblici neposrednog izvođenja preddiplomske, diplomske i poslijediplomske nastave: predavanja, seminari, vježbe, terenska nastava, e-kolegiji
2. priprema za nastavu te nadzor i organizacija rada suradnika na predmetu
3. poslovi koji se smatraju sastavnim dijelom nastavnog opterećenja: (ispiti, kolokviji, konzultacije, seminarski radovi)
4. poslovi mentorstva u samostalnom radu studenata (završni, diplomski radovi, mentorstvo doktorata i slično)
5. ostali poslovi vezani za nastavu(sudjelovanje u radu stručnih povjerenstava, usavršavanje u nastavnim vještinama, dežurstva na, ispitima i dr.).
6. pisanje, uređivanje i recenziranje udžbenika i priručnika, skripti zbirke zadataka i slično.

U svim slučajevima kada je, radi reguliranja radnog opterećenja ustanove i pojedinca, potrebno znati omjer radnog vremena između rada u znanosti i rada u nastavi, kao standardna obračunska vrijednost uzimat će se da se ukupni fond radnog vremena na znanstveno-nastavnim radnim mjestima sastoji od prosječno 45 % radnog vremena u kojem se radi nastava i isto toliko radnog vremena namijenjenog znanosti, dok institucijskom doprinosu i administrativnim poslovima pripada 10 % radnog vremena. Standardni fond radnog vremena za asistente na sveučilištu sastoji se od 22,5 % radnog vremena u nastavi i 67,5 % radnog vremena u znanosti, za poslijedoktorande na sveučilištu od 33,8 % radnog vremena u nastavi i 56,2 % u znanosti te za nastavno radno mjesto na visokim učilištima i suradničko radno mjesto na veleučilištu i visokoj školi od 67,5 % radnog vremena u nastavi i 22,5 % radnog vremena u istraživačkom i stručnom radu.
U standardnoj podjeli radnog vremena ukupno radno vrijeme u nastavi sastoji se od:

- 60 % radnog vremena namijenjenog nastavi za izravne aktivnosti u nastavi i za nastavu, kao što su neposredni kontakti sa studentima (nastava, ispiti, kolokviji, konzultacije, mentorstva, seminarski radovi i slično) i priprema za takve aktivnosti
- 40 % radnog vremena namijenjenog nastavi za sve neizravne aktivnosti koje podupiru i unaprjeđuju nastavni proces, održavanje nastave i rad sa studentima (pisanje udžbenika, zbirki zadataka, skripti, rad u povjerenstvima, oko prijemnih ispita, satnice, usavršavanja u nastavnim vještinama, izrada digitalnih sadržaja i slično).

U standardnoj podjeli radnog vremena ukupno radno vrijeme u znanosti sastoji se od:

- 90 % radnog vremena namijenjenog izravnom radu na kompetitivnim, nacionalnim i međunarodnim projektima te u radu na znanstveno-istraživačkim i umjetničkim projektima ustanove
- 10 % radnog vremena namijenjenog znanosti za sve neizravne aktivnosti koje podupiru i unaprjeđuju rad u znanosti (uredništvo znanstvenih časopisa, recenzije, rad na pripremi projekata).

Odredbe vezane za veličinu nastavnih grupa nisu se promijenile u odnosu na ranije kolektivne ugovore, međutim usvojen je novi model normiranja izračuna nastavnog opterećenja. Tako se neposredni rad u nastavi računa u kontakt-satima, pri čemu jedan kontakt-sat označava puni radni sat proveden u izvođenju jednog od oblika neposredne nastave sa studentima (predavanja, vježbe i seminari).
Normiranje nastavnog opterećenja za svakog pojedinca obavlja se početkom akademske godine za razdoblje od jedne godine i korigira se tijekom godine u slučaju potrebe. Obračun nastavnog opterećenja

Administrativno, laborantsko i tehničko osoblje zavoda i klinika te djelatnice Centralne knjižnice.

obavlja se na kraju akademske godine na temelju usporedbe planiranih i normiranih radnih sati na početku akademske godine i stvarno odrađenih radnih sati.

4.11.1. Izbori u zvanja

Od Bolonjske reforme visokog školstva bilo je više zakonskih izmjena vezanih za napredovanja u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja.
U siječnju 2006. stupio je na snagu Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 84/2005). Prema njemu za izbor u znanstvena zvanja za znanstveno područje biomedicine i zdravstva pristupnici su morali imati znanstvene radove objavljene u časopisima koji su zastupljeni u bazama podataka *CC* ili *Science Citation Indeks* (SCI) – *Expanded*, prema sljedećem: za znanstvenog suradnika 3, višeg znanstvenog suradnika 6 i znanstvenog savjetnika ukupno 12 objavljenih radova, od čega dvije trećine radova trebaju biti zastupljene u *CC*-u. Sažeci kongresnih priopćenja objavljenih u časopisima koji su zastupljeni u bazama *CC* i *SCI Expanded* nisu se priznavali pri izboru u znanstvena zvanja.
Znanstveno-nastavna zvanja (docent, izvanredni profesor i redoviti profesor) u znanstvenoj komponenti odgovarala su znanstvenim zvanjima kao i prema ranijim propisima: docent – znanstveni suradnik, izvanredni profesor – viši znanstveni suradnik i redoviti profesor – znanstveni savjetnik.
U isto je vrijeme Rektorski zbor visokih učilišta RH donio novu Odluku o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja (NN 129/2005) čime su, uz spomenute uvjete za izbor u znanstvena zvanja, znatno promijenjeni uvjeti za napredovanja u sveučilišnim zvanjima od docenta do redovitog profesora u trajnom zvanju (vidi dodatak 18.).
Pravilnikom o dopunama Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 116/2010) dodano je da je, među ostalim, za izbor u znanstveno područje biomedicine i zdravstva radove objavljene u časopisima koje citira CC moguće zamijeniti radovima objavljenim u časopisima koje ne citira CC, ako im je čimbenik odjeka veći od medijana čimbenika odjeka područja (kako ga definira i izračunava Institute for Scientific Information, ISI).
Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 94/2013) uvedena je novina da redovitom profesoru u trajnom zvanju u znanstvenoj komponenti odgovara znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju. Prema toj odredbi redoviti profesor može biti izabran u trajno zvanje ako ispunjava uvjete za izbor u znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju, što dotadašnjim zakonskim propisima nije bilo uvjetovano (redoviti profesor se birao u trajno zvanje sa već stečenim zvanjem znanstvenog savjetnika prije izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, op. a.).
Pravilnikom o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 28/2017) znatno su se izmijenili uvjeti za izbor u znanstvena zvanja u području biomedicine i zdravstva, uključujući polje veterinarske medicine, uvođenjem kvalitativnih i kvantitativnih kriterija (vidi dodatak 19.).
Izbor u znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta Fakultet provodi prema Zakonu, Statutu Sveučilišta, Statutu Fakulteta iz 2017. i s njima usklađenim propisima, odnosno općim aktima, na temelju javnog natječaja objavljenog u Narodnim novinama, dnevnom tisku i na svojoj mrežnoj stranici te na službenom internetskom portalu za radna mjesta Europskoga istraživačkoga prostora, koji mora biti otvoren najmanje 30 dana.
Izbor u suradnička zvanja asistenta i poslijedoktoranda i na odgovarajuća radna mjesta provodi se javnim natječajem uz prethodno dobivenu suglasnost nadležne institucije, prema Zakonu, Statutu Fakulteta i općih akata Sveučilišta i pravilniku Fakulteta.
Asistenti i poslijedoktorandi na suradničkim radnim mjestima pomažu u izvođenju dijela nastave, znanstvenoj i stručnoj djelatnosti u skladu sa Statutom Fakulteta i drugim općim aktima.
Prema odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 94/2013), na traženje voditelja znanstvenog ili tehnologijskog projekta, znanstvena organizacija može zaposliti asistenta ili poslijedoktoranda za rad na projektu na teret sredstava projekta i na vrijeme koliko traje znanstveni projekt.
Asistenti i poslijedoktorandi na projektu sudjeluju u znanstvenoj i stručnoj djelatnosti u skladu sa Statutom Fakulteta i drugim općim aktima te mogu pomagati u provođenju dijela nastavnog procesa uz suglasnost Fakultetskog vijeća.
Asistenti i poslijedoktorandi imaju mentora. Svaki asistent i poslijedoktorand ima mentora kojega na prijedlog zavoda/klinike imenuje Fakultetsko vijeće. Mentor je osoba u znanstveno-nastavnom zvanju koja je dužna pratiti učinkovitost obrazovanja asistenta ili poslijedoktoranda i voditi ga od sklapanja ugovora o radu do prestanka statusa asistenta, odnosno poslijedoktoranda.

4.11.2. Znanstvene grane u polju veterinarske medicine

Prema Pravilniku o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama (NN 78/2008) unutar polja veterinarske medicine ustrojene su četiri grane:

3.06.01. Temeljne i pretkliničke veterinarske znanosti
3.06.02. Veterinarske kliničke znanosti
3.06.03. Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane
3.06.04. Animalna proizvodnja i biotehnologija

Dotad je prema Pravilniku o utvrđivanju znanstvenih područja (NN 29/1997) u okviru područja biomedicine i zdravstva bilo definirano polje 3.04. Veterinarska medicina bez postojanja grana. Osmišljen pristup razvoju znanstvenog djelovanja na Fakultetu utjecao je i na donošenje prijedloga klasifikacije znanstvenih grana u području biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine. Prihvaćene znanstvene grane u skladu su s organizacijskom strukturom Fakulteta koju čini četiri odjela.

4.11.3. Struktura zaposlenika Fakulteta

Strukturu zaposlenika na Fakultetu čine znanstveno-nastavna, nastavna, suradnička (asistenti/viši asistenti i znanstveni novaci) znanstvena i stručna zvanja te ostalo osoblje u koje se ubraja administrativno osoblje, laboranti, veterinarski tehničari, bolničari i ostalo tehničko osoblje (tablica 119.).
Početkom ovoga razdoblja na Veterinarskom su fakultetu bila zaposlena 94 zaposlenika u znanstveno-nastavnom zvanju, 3 predavača, 21 asistenta / viša asistenta (ne uključujući znanstvene novake) i 10 stručnih suradnika. U isto su vrijeme na Veterinarskom fakultetu studirala ukupno 634 studenta (uključujući ponavljače) prema starom i novom programu diplomskog studija. U godinama koje su slijedile mijenjala se struktura nastavnog osoblja, popunjavanjem radnih mjesta umirovljenih profesora, napredovanjima nastavnika u viša znanstveno-nastavna zvanja te zapošljavanjem asistenata na novoodobrena radna mjesta. Krajem ak. god. 2018./2019. na Fakultetu su bila zaposlena 122 djelatnika u znanstveno-nastavnom zvanju, 2 predavača, 29 asistenata / viših asistenata (ne uključujući znanstvene novake) i 15 stručnih suradnika, a ukupno je na svim godinama integriranog studija na hrvatskom jeziku studiralo 851 studenata, a na engleskom jeziku 47 studenata. Uzme li se u obzir čitavo promatrano razdoblje, znatno se poboljšao omjer nastavnika prema studentima negoli je to bilo dotada. Naime, jedan je od glavnih pokazatelja kvalitete nastavne komponente visokoškolske institucije omjer nastavnika i studenata. Dosadašnja istraživanja u renomiranim visokoobrazovnim sustavima pokazala su da je nastavni proces kvalitetniji ako je omjer nastavnika i studenata manji jer se time

Tablica 119. Struktura zaposlenika u razdoblju od 2005. do 2019. godine

Akademska godina*	Znanstveno-nastavna zvanja	Nastavna zvanja	Asistenti/viši asistenti	Znanstveni novaci	Znanstvenici	Stručni suradnici	Ostalo osoblje
2005./2006.	94	3	21	35	3	10	154
2006./2007.	94	3	18	35	3	11	144
2007./2008.	101	3	21	41	3	7	149
2008./2009.	102	3	22	48	4	6	154
2009./2010.	105	2	31	38	3	6	143
2010./2011.	102	2	25	38	4	12	148
2011./2012.	108	2	22	35	4	19	148
2012./2013.	109	2	26	28	4	17	149
2013./2014.	108	2	27	22	4	17	149
2014./2015.	111	2	27	19	2	17	151
2015./2016.	114	2	26	16	2	17	152
2016./2017.	118	2	28	10	2	19	152
2017./2018.	120	2	26	5	1	18	153
2018./2019.	122	2	29	1	-	15	138

* stanje na dan 30. rujna akademske godine navedene u tablici

podiže kvaliteta cijelog visokog učilišta. Prema Pravilniku o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokih učilišta (NN 24/2010) omjer između ukupnog broja stalno zaposlenih nastavnika i ukupnog broja upisanih studenata ne bi trebao biti veći od 1 : 30, pri čemu se taj odnos na Veterinarskom fakultetu za petogodišnje razdoblje od ak. god. 2009./2010. do ak. god. 2013./2014. kretao od 1 : 7,9 do 1 : 9,7 (prema Samoanalizi Fakulteta za vanjsko vrednovanje AZVO iz 2015. godine, op. a.), što je vrlo povoljno u nacionalnim okvirima te iznad preporuka EAEVE-a. U istom se razdoblju prosječna starosna dob nastavnog osoblja kretala od 40,53 godina do 56,16 godina, što je također povoljan rezultat.

Svi nastavnici u znanstveno nastavnim zvanjima, zaposlenici Fakulteta imaju puno nastavno opterećenje u skladu s norma-satnicom koju propisuju pozitivni pravni akti. Manja su odstupanja moguća (ovisno o broju upisanih studenata na izborne predmete, eventualne boravke izvan Hrvatske, npr. putem CEEPUS-a, korištenja rodiljnog dopusta, slobodne studijske godine, statusa pojedinog predmeta i sl.).

Fakultet nema ni jednog vanjskog suradnika s punom nastavnom normom na programu integriranog studija. Na temeljnim, zootehničkim i pretkliničkim predmetima postoji gotovo ravnomjeran opseg broja sati izvođenja nastave s obzirom na broj nastavnika po određenim predmetima. Nastavna opterećenja posebno su izražena na kliničkim predmetima (četvrta do šesta godina studija), gdje se primjenom Kolektivnog ugovora jedan dio nastave zbog svoje specifičnosti (posebne kliničke vježbe) mora održavati u skupinama do četiri studenta (noćna dežurstva i rad izvan Fakulteta 1 : 1 do 1 : 2).

Na Fakultetu se rabi računalni program koji omogućuje automatsko dobivanje podataka za izračun nastavnoga opterećenja te izvješća o nastavi na razini pojedinačnih nastavnika, zavoda, klinika, katedra studija i Fakulteta kao cjeline. On omogućuje izradu portfelja za svakoga nastavnika. Temelji se na bazi podataka koja se veže na izvedbeni program nastave i kadrovske podatke, te na upis podataka o održanoj nastavi.

Odobravanje i praćenje vanjskog angažmana nastavnika temelji se na Odluci o izvođenju nastave nastavnika Sveučilišta u Zagrebu na drugim visokim učilištima u Hrvatskoj i izvan nje, koju je donio Senat Sveučilišta u Zagrebu. Vanjsku nastavnu aktivnost na drugom visokom učilištu nastavnik Sveučilišta u Zagrebu može ostvariti isključivo ugovorom o suradnji u izvođenju nastave dvaju visokih učilišta, uz pisanu suglasnost čelnika i Fakultetskog vijeća. Rad izvan Sveučilišta u Zagrebu može iznositi najviše jednu trećinu punog nominalnog nastavnog opterećenja. Fakultet nastoji da ta suradnja ne utječe negativno na kvalitetu nastave na matičnoj instituciji. Zbog toga prethodnu suglasnost daju predstojnici zavoda te Fakultetsko vijeće svojom odlukom.

Nenastavno osoblje (stručno, administrativno, tehničko, bolničko i ostalo osoblje) čini gotovo 50 % od ukupnog broja zaposlenika Fakulteta. Naime, zbog specifičnosti svoga rada, a to je prije svega izvođenje praktičnog dijela nastave na klinikama Fakulteta koje rade od 0 do 24 sata, logičan je veći postotak nenastavnog osoblja u odnosu na sveukupno zaposlene. U vezi s tim treba spomenuti da su na klinikama Fakulteta smještene životinje za nastavu i osigurani prostori za prijem bolesnih životinja koje ujedno čine i nastavni poligon za studente od VI. do XII semestra. Takav pristup zahtijeva i veći broj stručnog, tehničkog, bolničkog i pomoćnog osoblja (stručni suradnici, veterinarski tehničari, veterinarski bolničari, pomoćni tehnički suradnici) koje je zaduženo za održavanje klinika, brigu i prehranu smještenih životinja, kao i pomoć i pripremu nastave u specijalističkim ambulantama i kirurškim operacijskim salama.

Na teoretskim zavodima znatno je manji broj stručnog, tehničkog i pomoćnog osoblja, dok je većina administrativnog osoblja zaposlena u zajedničkim službama. Fakultet je u svim svojim djelatnostima oslonjen na suvremenu tehnologiju koju održavaju tri djelatnika Odsjeka za informatiku. Stručnom osoblju se na njihov zahtjev regulira mogućnost poslijediplomskog obrazovanja. Administrativno, tehničko i pomoćno osoblje usavršava se u raznim oblicima cjeloživotnog obrazovanja (seminari, tečajevi) iz vlastitih prihoda Fakulteta.

4.12. Studenti

(studentica Iva Benvin, izv. prof. dr. Nevijo Zdolec, prof. dr. Željko Pavičić)

4.12.1. Djelovanje Međunarodnog udruženja studenata veterinarske medicine (IVSA)Hrvatska

Međunarodno udruženje studenata veterinarske medicine (International Veterinary Student's Association, IVSA) globalna je udruga čiji je cilj promicanje dobrobiti životinja i ljudi diljem svijeta, uzdižući potencijal i posvećenost studenata veterinarske medicine promicanju međunarodne upotrebe veterinarskog umijeća i obrazovanja. Ak. god. 2005./2006. predsjednik IVSA-e Hrvatska bio je student J. Vučer. U listopadu 2005. organizirana je vikend-razmjena triju sastavnica IVSA-e (Cro-Slo-Austro vikend) u Slunju, a nastavak je te razmjene bio u ožujku 2006. u Ljubljani. Tri člana IVSA-e Hrvatska boravila su u od 12. do 19. prosinca 2005. na 54. međunarodnom IVSA-inu kongresu koji je organiziran u Pretoriji, Južnoafrička Republika. Jedna je od važnijih aktivnosti IVSA-e provođenje grupnih razmjena te je u svibnju 2006. takva razmjena organizirana između 20 studenata veterinarske medicine iz Nizozemske i jednakog broja studenata s našega fakulteta. Prvo su naši studenti posjetili Veterinarski fakultet u Utrechtu, zatim mliječnu farmu kobila te bolnicu za male životinje u Rotterdamu. Nakon što su otkrili zanimljivosti veterinarske struke u Nizozemskoj, naši su studenti uzvratno ugostili kolege te im omogućili obilazak Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu uz predavanja o biološkoj raznolikosti Hrvatske te o zaštiti medvjeda, vuka i risa, zatim posjet NP Plitvička jezera, Kuterevu, Ribogojilištu u dolini rijeke Gacke, Baraćeve špilje, Crikvenici te Zavižanu. Članovi IVSA-e Hrvatska bili su vrlo aktivni i u međunarodnoj suradnji što potvrđuju sudjelovanja u vrhu IVSA-e *International* te odlazak na 55. međunarodni IVSA kongres u Pomonu, Kalifornija od 19. do 29. srpnja 2006. godine. Glavna djelatnost udruženja i dalje su bile individualne razmjene koje su omogućivale studentima odlazak na stručnu praksu u inozemstvo. Stoga su u ak. god. 2005./2006. organizirane tri pojedinačne razmjene na klinikama fakulteta te privatnim klinikama za velike i male životinje u Engleskoj i Sloveniji. IVSA Hrvatska, u suradnji s Noinom arkom, organizirala je i volontiranje na klinikama Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu.

U ak. god. 2006./2007. dužnost predsjednika preuzima student V. Turković. U zimskom semestru deset je naših studenata posjetilo Beč u sklopu Cro-Slo-Austro vikenda te su bili domaćini ove razmjene u travnju 2007., kada je u Zagrebu i Varaždinu boravilo 40 studenata iz Austrije, Slovenije, Švicarske, Bosne i Hercegovine te Hrvatske. Dva člana IVSA-e Hrvatska od 19. do 26. studenoga 2006. sudjelovala su na 55. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Gentu, a devet članova od 16. do 27. srpnja srpnja 2007. na 56. međunarodnom IVSA-inu kongresu u Madridu. Studenti su godišnje projekte svoje udruge, posebice vezane za troškove putovanja i kotizacija, financirali sami ili uz pomoć sponzora. Grupne razmjene financirali su sponzori, dok je Fakultet financirao prijevozna sredstva za Cro-Slo-Austro vikende te kotizacije za dvoje studenata za 56. međunarodni IVSA-in kongres u Španjolskoj. Ak. god. 2007./2008. predsjednica IVSA-e Hrvatska postaje studentica M. Mičić. Osim tradicionalnog susreta s Austrijom i Slovenijom, ostvarena je grupna razmjena s Veterinarskim fakultetom u Sarajevu u kojoj je bilo uključeno 15 studenata iz Hrvatske. Od 16. do 29. ožujka 2008. naši su studenti ugostili studente veterinarske medicine iz Južnoafričke Republike te im uzvratili posjet sljedeće akademske godine od 26. ožujka do 10. travnja 2009. godine. Jedna predstavnica IVSA-e Hrvatska boravila je od 19. do 26. prosinca 2007. na 56. međunarodnom IVSA-inu simpoziju na Sveučilištu Putra Malaysia u Maleziji. Ak. god. 2008./2009. Cro-Slo-Austro vikend održan je u Beču i Zagrebu. Dvije predstavnice IVSA-e Hrvatska sudjelovale su od 29. prosinca do 5. siječnja 2009. na 57. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Glasgowu. Osim što su ponosno predstavljali svoj fakultet u inozemstvu, studenti su također predstavili svoju udrugu i Fakultet na Danu karijera u biomedicini koji je održan u hotelu Dubrovnik. U prosincu 2008. Cro-Slo-Austro vikend održan je u Beču, a u travnju 2009. Hrvatska je bila domaćin vikend-razmjene. U lipnju 2009. devet je članova IVSA-e sudjelovalo na 2. skupu studenata veterinarskih fakulteta iz regije u Sarajevu.

Članovi IVSA-e Hrvatska 2016. godine.

Ak. god. 2009./2010. za novog predsjednika IVSA-e Hrvatska izabran je student M. Majhen. Četiri su predstavnika od 3. do 12. siječnja 2010. sudjelovala na 58. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u St. George's, Grenada, s temom *Tropical Medicine*, tri predstavnika od 31. siječnja do 10. veljače 2010. na radionici *Buffalo* u Asyutu, Egipat, te četiri studenta od 8. do 18. srpnja 2010. na 59. međunarodnom IVSA-inu kongresu u Kopenhagenu, Danska, s temom *Future Challenges*. Povodom 90. obljetnice Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, 11. studenoga 2009. održana je radionica o bjesnoći *Rabira* u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo *Dr. Andrija Štampar*, u čijoj su organizaciji sudjelovala četiri člana IVSA-e Hrvatska. Veterinarski fakultet u Zagrebu organizirao je 1. međunarodnu konferenciju VEPRA (Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association) u svibnju 2010. godine, u kojoj je bilo sedam članova IVSA-e Hrvatska. Iako je odaziv studenata na Cro-Slo-Austro vikend bio manji nego prijašnjih godina, razmjena je i dalje bila sastavni dio godišnjih planova udruge. U suradnji s Ministarstvom financija, Poreznom upravom, u ak. god. 2009./2010. nabavljeno je 40 računala za studente. Zahvaljujući dobroj suradnji među studentskim udrugama Fakulteta preuređene su nove studentske prostorije.

Tijekom ak. god. 2011./2012., u doba kad je studentica D. Bijelić preuzela dužnost predsjednice, ostvarena je grupna razmjena sa studentima veterinarske medicine iz Madrida. Jedanaest naših studenata posjetilo je Veterinarski fakultet u Madridu, dok je šest njihovih studenata uzvratilo posjet na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Na uobičajenim međunarodnim događajima IVSA-e uvijek su sudjelovali studenti veterinarske medicine iz Zagreba. Tako su četiri studenta od

Studenti na studentskoj razmjeni na Veterinarskom fakultetu u Uppsali, Švedska 2014. godine.

Predstavnici IVSA Croatia, IVSA Slovenija i IVSA Srbija na 1. europskom seminaru studenata veterinarske medicine (European Veterinary Students Seminar, EVSS) održanom u Utrechtu, Nizozemska 2016. godine.

15. do 23. prosinca 2011. prisustvovala 60. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Beogradu, a jedan student od 15. do 27. srpnja 2012. na 61. međunarodnom IVSA kongresu u Oslu, Norveška, s temom *Aqua medicine and animal welfare*.

Ak. god. 2012./2013. tri su studentice od 3. do 11. siječnja 2013. prisustvovale 61. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Johannesburgu, Južnoafrička Republika, te dvije studentice od 28. srpnja do 7. kolovoza 2013. na 62. međunarodnom IVSA kongresu u Utrechtu, Nizozemska.

U ak. god. 2013./2014. započeo je mandat studenta I. Butkovića kao novoga predsjednika. Osim Cro-Slo-Austro vikend-razmjene organizirana je grupna razmjena sa studentima iz Uppsale, Švedska. Ponovno su uvedene individualne razmjene koje su omogućile obavljanje stručne prakse naših studenata u inozemstvu ili stranih studenata na našem fakultetu te su, u sklopu organizacije IVSA-e Hrvatska, dva studenta iz Alžira provela dva tjedna na klinikama našega fakulteta u rujnu 2014. godine. Studentica I. Topličanec sudjelovala je na radionici s arapskim konjima koju je organizirala IVSA Egypt. U svrhu prikupljanja novčanih sredstava za rad udruge članovi su više puta organizirali *Pancakes day* na Fakultetu koji je imao velik odaziv studenata i djelatnika.

U ak. god. 2014./2015. započela je suradnja s IVSA-om Beograd te je dogovorena vikend-razmjena ZeGe-BeGe koja bi se, poput Cro-Slo-Austro, trebala održavati svaki semestar na drugom fakultetu. Započela je s deset studenata iz Beograda koji su posjetili Veterinarski fakultet u Zagrebu i LNP Črnovšćak. U veljači 2015. naši su studenti boravili u Beogradu. Organizirana je i grupna razmjena sa studentima iz Brna, Češka. Naši su studenti u travnju 2015. proveli tjedan dana na Veterinarskom fakultetu u Brnu uz bogat popratni program koji im je IVSA omogućila. Istom su mjerom uzvratili kolegama iz Brna koji su nas posjetili u lipnju 2015. te im pripremili sudjelovanja na brojnim događajima. Članovi IVSA-e aktivno su sudjelovali u humanitarnim akcijama, poput projekta izrade majica u suradnji s USVM-om Equus.

U ak. god. 2015./2016. studentsku udrugu IVSA Hrvatska preuzima studentica N. Vukušić. Kao i svake godine, održana je vikend-razmjena Cro-Slo-Austro u Ljubljani, Slovenija kojoj se pridružila i IVSA Brno, Češka. Stoga tradicionalna razmjena mijenja naziv u Cro-Slo-Austro-Czech vikend. U toj je akademskoj godini posljednji put zbog malog interesa održan ZeGe-BeGe vikend. Osim kraćih vikend-razmjena organizirana je grupna razmjena u kojoj je bilo uključeno 18 studenata iz Liverpoola te jednak broj studenata iz Zagreba. U veljači su studentice posjetile Liverpool i Manchester, a uzvratni posjet studenata iz Liverpoola bio je u lipnju 2016. godine. Od 24. srpnja do 3. kolovoza iste godine tri su studentice sudjelovale na 65. međunarodnom IVSA-inu kongresu u Beču, Austrija na kojemu je bilo prisutno 300 studenata iz 35 zemalja svijeta s temom *Preventiva u veterinarskoj medicini*.

U ak. god. 2016./2017. predstavnici IVSA-e Hrvatska boravili su na 1. europskom seminaru studenata veterinarske medicine, koji je održan u Utrechtu, Švedska. Nastavljen je Cro-Slo-Austro-Czech vikend prvo u Brnu, zatim u Beču. Uz to je organizirana grupna razmjena s Wrocławom, Poljska. Uvedeni su Slatki dani na Veterinarskom fakultetu te Kviz na Veterini kao nov način prikupljanja sredstava za rad udruge. Od 24. srpnja do 4. kolovoza 2017. pet studentica sudjelovalo je na 66. međunarodnom IVSA-inu kongresu u Kuala Lumpuru, Melaki i Kelantanu, Malezija, nakon kojega su se uputile dalje i provele još tjedan dana na Tajlandu zajedno s članovima IVSA-e iz Rumunjske. Dvije su studentice sudjelovale na kongresu WSAVA u Kopenhagenu, Danska, te su kao IVSA-ine volonterke bile dio organizacijskog tima.

U ak. god. 2017./2018. predsjednik IVSA-e Hrvatska postaje student R. Dumančić. Nastavljena je organizacija Kviza na Veterini, tombole

Slijeva nadesno studentice R. Matić, I. Filipčić, I. Benvin, N. Vukušić i V. Perković na Kulturnoj večeri na 66. međunarodnom IVSA-inu kongresu održanom u Kuala Lumpuru, Malezija 2017. godine (ljubaznošću I. Benvin).

Studentica T. Strišković na 66. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Pretoriji, Južnoafrička Republika u prosincu 2017. godine.

Slijeva nadesno studenti I. Benvin, S. Džakula i L. Špelić na 2. europskom seminaru studenata veterinarske medicine (ljubaznošću I. Benvin).

te drugih prigoda radi prikupljanja novčanih sredstava za daljnji rad i realizaciju projekata udruge. U suradnji sa studentima Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i njihove Europske udruge studenata farmacije (European Pharmaceutical Student's Association, EPSA) organiziran je tečaj *Training New Trainers* (TNT) od 8. do 17. studenoga 2017. u Zagrebu. Osim što su bili domaćini tradicionalne Cro-Slo-Austro-Czech vikend-razmjene organizirali su grupnu razmjenu sa studentima veterinarske medicine iz Cluj-Napoce, Rumunjska. Članovi IVSA-e Hrvatska od 9. do 19. prosinca 2017. aktivno su sudjelovali na 66. međunarodnom IVSA-inu simpoziju u Pretoriji, Južnoafrička Republika, na kojemu je IVSA Hrvatska odabrana za organizaciju 68. međunarodnog IVSA-in kongresa koji je održan 2019. na stotu obljetnicu Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Program kongresa predstavili su na 67. međunarodnom IVSA-inu kongresu održanom od 16. do 27. srpnja 2018. u Krakowu, Poljska. Članovi IVSA-e bili su organizatori 2. europskog seminara studenata veterinarske medicine (European Veterinary Students Seminar, EVVS) održanog od 14. do 17. lipnja 2018. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Na seminaru je sudjelovalo 49 studenata iz 14 zemalja. Program seminara sastojao se od predavanja i radionica koja su obuhvatila različita područja veterinarske medicine te je organizirana i poster-sekcija. U sklopu seminara izdana je i Knjiga sažetaka, prva knjiga koju je objavila IVSA Hrvatska.

Predstavnici studenata Fakulteta na 2. europskom seminaru studenata veterinarske medicine (European Veterinary Students Seminar, EVSS) održanom u Zagrebu 2018. godine (ljubaznošću I. Benvin).

4.12.2. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine Equus (USVM Equus)

USVM Equus jest neprofitna studentska udruga čiji je cilj poboljšanje uvjeta studiranja te provedba projekata. Članovi udruge redovito su organizirali Motivacijski tjedan za brucoše tijekom kojega su na štandovima predstavljene sve sekcije i rad udruge. Sudjelovali su i u izradi štanda predstavljajući Fakultet na Smotri Sveučilišta u Zagrebu. Premda je prošlo tri godine od tiskanja posljednjeg broja, u ožujku 2006. izašao je novi broj studentskog znanstveno-stručnog časopisa *Veterinar*. Za razliku od prethodnih izdanja, promijenjena je naslovnica te koncept obrade samo jedne teme po broju, čime je časopis postao zanimljiviji širem čitateljskom krugu. Od 24. do 27. svibnja 2007. članovi udruge sudjelovali su na Susretu urednika biomedicinskih studentskih časopisa u Omišu, čiji je organizator bilo uredništvo časopisa *Medicinar*. Svrha susreta bila je upoznavanje i razmjena iskustava među studentima koji rade u studentskom izdavaštvu. Na susretu je ustanovljeno da je *Veterinar* bio jedini časopis u kojemu student samostalno bira stručnu temu te mentora recenzenta. Osim *Veterinara* predstavili su i studentski list *Anamneza* o zbivanjima iz studentskog života. Sljedeći broj *Veterinara* objavljen je u rujnu 2007. godine. U sklopu sportske sekcije studenti su redovito sudjelovali na Sveučilišnom sportskom prvenstvu te međunarodnom sportskom skupu studenata biomedicinske znanosti – Humanijadi, koja je u Poreču organizirana od 17. do 21. svibnja 2006. te u Rovinju od 5. do 9. svibnja 2007. godine. U organizaciji udruge održan je Drugi kongres studenata veterinarske medicine od 18. do 22. lipnja 2007. na kojemu je sudjelovalo pedesetak studenata s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, pet studenata s Veterinarskoga fakulteta u Skopju, osam studenata s Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu te 27 predavača, od kojih je bilo 4 studenta i 3 gošće.

Nakon dvogodišnjeg mandata A. Mežnarić dužnost predsjednika preuzeo je student I. Fehir. Studenti su sudjelovali na stručnom kongresu Veterinijada u Ohridu, a okupilo se pedesetak studenata. Tijekom ak. god. 2007./2008. te 2008./2009. *Veterinar* nije objavljen, a u ljetopisima Veterinarskoga fakulteta kao razlog navode se tehnički problemi.
U ak. god. 2009./2010. pod vodstvom studentice M. Svedrec kao nove predsjednice obnovljene su stare i osnovane nove sekcije udruge koje su vodili pojedini studenti: Konjička sekcija (K. Žumbar), Kinološka i felinološka sekcija (D. Bijelić), Sekcija za glodavce (M. Svedrec), Fotografska i izdavačka sekcija (P. Čolig) te Informatička sekcija (K. Cindrić). U sklopu Konjičke sekcije organiziran je posjet Međunarodnom sajmu konja u Veroni i Smotri pastuha u Zagrebu. Studenti su sudjelovali i na Međunarodnom konjičkom turniru studenata u Škotskoj te potom ugostili studente iz Škotske i ostvarili suradnju s njihovom konjičkom sekcijom. S Kinološkom i felinološkom sekcijom posjetili su 2. reviju mačaka u Zagrebu te uspostavili suradnju sa skloništem Ottova kućica iz Koprivnice. Kao dio Sekcije za glodavce organiziran je posjet Reviji malih životinja u Zagrebu te je započeta suradnja s utočištem za kuniće i divlje zečeve TarraLand. Nakon stanke Fotografska i izdavačka sekcija ponovno je izdala dva broja zabavnog studentskog časopisa *Anamneza* i novi broj znanstveno-stručnog časopisa *Veterinar*, a u sklopu informatičke sekcije obnovljena je mrežna stranica udruge. Najveći projekt ak. god. 2009./2010. bila je organizacija edukativne radionice *Dani šapica* čije su teme bile vezane za kućne ljubimce.
U ak. god. 2010./2011. dvogodišnji mandat preuzima student Z. Zvonar. Izdavačka sekcija osim objave *Veterinara* i *Anamneze* izradila je i kalendar. Radi dodatne promocije udruge organizirana je prodaja majica i kapa. U lipnju 2010. nastavljena je suradnja sa studentima iz Škotske te je organizirana petodnevna razmjena i terensko jahanje po istarskom krajoliku. Potom su naši studenti organizirali odlazak na konjički turnir u Edinburgh, Škotska, gdje su sudjelovali na preponsko-dresurnom natjecanju. Konjička je sekcija organizirala i sudjelovanje na Smotri rasplodnih pastuha na Zagrebačkom hipodromu. Zahvaljujući aktivnom sudjelovanju na Sajmu konja i konjičke opreme ostvarili su suradnju i dobili zahvalnicu Hrvatskog centra za konjogojstvo i Državne ergele Lipik. Studenti ljubitelji malih životinja imali su priliku sudjelovati na CACIB-u i Sajmu malih životinja i ukrasnih ptica u Gudovcu. U ak. god. 2011./2012. u sklopu udruge preostale su samo dvije sekcije: Konjička sekcija i Sekcija za male životinje. Naime, zbog financijske krize koja je tad uslijedila udruga nije provodila projekte koji su zahtijevali veća novčana sredstva od onih koje imaju u vlastitom budžetu.
Ak. god. 2012./2013. i 2013./2014. udruga djeluje pod vodstvom studenta Z. Bježančevića. Sekcija Egzoteam, koju je vodio M. Klapan, osnovana je radi približavanja tematike o egzotičnim životinjama, poput osnova držanja, hranidbe i osnovne problematike. Sekcija ima svoj prostor koji se zove Nastamba za laboratorijske i egzotične životinje ili *glodara*, a nalazi se u podrumu ispod Zavoda za veterinarsku patologiju. O različitim vrstama životinja koje se nalaze u *glodari* svakodnevno se volonterski brinu studenti. Organizirani su i posjeti u sklopu nastave u dogovoru s profesorima i uz koordinaciju V. Vrkić, dr. med. vet. Najvažniji projekt udruge jest edukativna izložba egzotičnih kućnih ljubimaca Reptilomanija+ koja se od 2013. godine, uz tematska predavanja, održava svake godine u svibnju u studentskim prostoru Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (vidi 4.14.2. Reptilomanija+). Udruga je sudjelovala i u humanitarnoj akciji Pomoć za poplavljena područja u Slavoniji te započela suradnju s organizacijom Zagrebački životinjski kutak.
Nakon studenta Z. Bježančevića dvogodišnji mandat ak. god. 2014./2015. i 2015./2016. preuzela je studentica A. Šimić te nastavila s projektima udruge. Organiziran je jednodnevni posjet 18. proljetnom međunarodnom bjelovarskom sajmu te Sajmu konja i konjske opreme u Gudovcu u ožujku 2015., kada su studenti promovirali djelatnosti Veterinarskoga fakulteta na štandu dodijeljenom od organizatora izložbe. U suradnji sa Zavodom za stočarstvo (danas Zavodom za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju) te Zavodom za bolesti peradi s klinikom studenti su, u sklopu obveznih kolegija Pasminska svojstva životinja na prvoj godini studija, zatim Uzgoj i proizvodnja životinja na drugoj godini studija, Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja na šestoj godini studija te u sklopu izbornog kolegija Uzgoj i proizvodnja kunića na trećoj godini studija posjetili Nastambu za laboratorijske i egzotične životinje koju vode članovi udruge te se brinu o životinjama i provode edukaciju drugih studenata. Kao dio organiziranog razgledavanja na Danu otvorenih vrata Veterinarskoga fakulteta posjetitelji su također imali mogućnost posjetiti nastambu. Članovi udruge aktivno surađuju sa Životinjskim kutkom – Informativnim centrom o životinjama grada Zagreba te studenti volonteri gostuju u sklopu *Divlje srijede* i iznose zanimljivosti o egzotičnim životinjama.
Studentica L. Nemanić postaje predsjednica udruge ak. god. 2016./2017. Iako je udruga neprofitabilna, radi prikupljanja novčanih sredstava i povećanja kvalitete projekta Reptilomanija+ organizirali su tombolu i Fritulomaniju. O veličini samog projekta govori i činjenica da pripreme za projekt kreću na početku akademske godine, kada se sastanci održavaju jednom mjesečno, dok pred samu izložbu postaju svakodnevni i višesatni. Tijekom održavanja Reptilomanije+ 2017. u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom održana su popratna predavanja koja su bila bodovana za prijavljene doktore veterinarske medicine. Ujedno su prvi put organizirana i kratka predavanja o fiziologiji gmazova za skupine osnovnih i srednjih škola, uz prethodnu najavu.
Ak. god. 2017./2018. studenti su predstavili rad Equusa na 1. sajmu studentskih udruga pod imenom Udruži se!, organiziranom 26. i 27. listopada 2017. u Studentskom centru u Zagrebu. Osim toga svoju udrugu promovirali su na Danu otvorenih vrata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Festivalu znanosti u Tehničkom muzeju Nikola Tesla, Danu studenata, 2. europskom seminaru studenata veterinarske medicine, Smotri Sveučilišta u Zagrebu i dr. Članovi udruge aktivno su sudjelovali na izložbi malih životinja koju je organizirala Udruga uzgajatelja malih životinja Turopolje od 5. do 7. siječnja 2018. u Zagrebu, kad su u svrhu promocije nadolazeće Reptilomanije+ izložili terarije s egzotičnim životinjama. Radi prikupljanja sredstava za organizaciju Reptilomanije+ nastavljena je organizacija Fritulomanije. U toj je akademskoj godini ostvarena suradnja i s Udrugom SOME (Student Organization of Materials Engineering) s Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu.
Članovi Udruge volonterski sudjeluju u svim javnim događanjima na Fakultetu gdje pomažu u organizacijskom smislu djelatnicima Fakulteta i Upravi. Posebno se ističu u pomoći pri organizaciji skupova poput međunarodnog kongresa *Veterinarska znanost i struka*.

Predstavnici studentske udruge Equus predstavljaju rad udruge na proljetnom stočarskom sajmu u Gudovcu pokraj Bjelovara 2015. godine.

4.12.3. Djelovanje Udruge studenata veterinarske medicine (USVM)

Udruga studenata veterinarske medicine (USVM) novoosnovana je udruga čiji je cilj ujediniti sve studente Veterinarskoga fakulteta te promicati Fakultet i veterinarsku medicinu. USVM se sastoji od svih sekcija koje su djelovale kao udruge na Fakultetu, a to su IVSA Hrvatska, USVM Equus i SportVEF. Izborna skupština Udruge studenata veterinarske medicine održana je 1. ožujka 2017., pri čemu su članovi upoznati s ciljevima nove udruge te je izabrano njezino vodstvo. Vodstvo udruge čini predsjedništvo koje se sastoji od sedam članova: predsjednik, potpredsjednik, dva predstavnika Studentskog zbora te jedan predstavnik iz svake pojedine sekcije. Na prvoj izbornoj skupštini za predsjednika USVM-a izabran je student L. Kuna, za zamjenika A. Kupres, tajnicu S. Lukman te za zamjenicu tajnice S. Džakula.
U ak. god. 2017./2018. predsjednik postaje J. Miljković. Predsjedništvo se redovito sastaje jednom mjesečno, a sjednice na kojima sudjeluju svi članovi USVM-a održavaju se svaka dva mjeseca. Radi prikupljanja novčanih sredstava za rad Udruge organizirane su zabave ili *Vef party*, koje se održavaju četiri puta u akademskoj godini u Studentskim prostorijama, te *Kviz liga*. Članovi udruge, potaknuti idejom da povežu studente s djelatnicima Fakulteta, organizirali su Dan studenata 20. travnja 2018. godine. Cilj je bio promocija novoosnovane udruge, cjelodnevno druženje te razne sportske aktivnosti. U sklopu manifestacije Dan studenata Veterinarskog fakulteta dodijeljena su i priznanja najboljim nastavnicima po izboru studenata. Tijekom ak. god. 2018./2019. članovi udruge organizirali su program pod nazivom Studenti mentori, u kojemu sudjeluje 35 studenata viših godina studija kojima je dodijeljeno tri do četiri studenata prve godine studija. Cilj je programa da ih stariji studenti savjetuju i budu na raspolaganju na početku studija, a sam je program uspješno ostvaren.
U ak. god. 2018./2019. drugi po redu Dan studenata održan je 10. svibnja 2019. godine. Na štandovima studentskih sekcija mogle su se kupiti majice, glasalo se za najdražeg profesora, a dijeljen je i novi broj studentskog znanstveno-stručnog časopisa *Veterinar*. Pozitivna atmosfera nastavila se i na sportskim borilištima, gdje su se održavali turniri u nogometu i uličnoj košarci.
Članovi udruge organizirali su 25. svibnja 2019. događaj edukativnog i društvenog karaktera Upoznajmo pasmine pasa – *Meet The Breeds*, koji je ujedno održan i prvi put u Hrvatskoj. Hrvatski kinološki savez predstavio je 17 pasminskih klubova uz interaktivne radionice u kojima su sudjelovali psi tragači, psi vodiči slijepih te *dog dancing show*. Organizirana je i radionica za djecu te su se prodavale slastice koje su pripremili studenti veterine.
Tijekom ove akademske godine USVM Equus prestaje djelovati kao sekcija USVM te postaje zasebna udruga. Ujedno, osnovana je nova sekcija, Debatni klub Veterina, čiji je osnivač i ujedno predsjednik student N. Čudina. Članovi sekcije sudjelujući na međunarodnom debatnom turniru Zagreb Open 2019 odradili su svoje prvo debatno natjecanje na engleskom jeziku. Održana je i prezentacijskih debata na temu *Ovaj dom bi dopustio trgovinu bjelokosti* u Studentskim prostorijama.
Na izbornoj skupštini 10. lipnja 2019. izabrano je novo predsjedništvo za sljedeću ak. god. koje čine studenti D. Džakula, E. Pongrac, M. Bogović i A. Vidošević. Predstavnici svake sekcije ujedno su i njihovi predsjednici: K. Jerabek za SportVEF, N. Čudina za Debatni klub Veterina te M. Šćuric za IVSA Hrvatska.
Od 21. srpnja do 1. kolovoza 2019. održan je 68. međunarodni IVSA kongres u Zagrebu. Na njemu je sudjelovalo 150 studenata iz 36 različitih država. Tijekom kongresa redovito su se održavale GA skupštine na kojima se raspravljalo o globalnim IVSA pitanjima. U sklopu programa sudionici su posjetili Varaždin, dvorac Trakošćan, Krapinu, nacionalne parkove Plitvička jezera i Risnjak, Aquatika-u Karlovac te državnu ergelu Đakovo. U suradnji sa profesorima i stručnim vodstvom Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održana su brojna predavanja i radionice. Postkongres održan je u razdoblju od 1. do 7. kolovoza u Zadru s ukupno 19 sudionika.

4.12.4. Djelovanje udruge The Vet Society

Vet Society studentska je udruga osnovana u listopadu 2018. s ciljem okupljanja studenata sa svih studijskih godina. Upravni odbor sastavljen je od studenata prvoupisane generacije integriranoga predddiplomskog i diplomskog studijskog programa na engleskom jeziku (O. Kaloyianni, I. Koutis, J. Magoga i D. Lurie). Osnovna uloga udruge jest pružiti pomoć stranim studentima u bržoj i lakšoj prilagodbi novim uvjetima i ambijentu te ih uključiti u raznolike aktivnosti, događaje i projekte koji se održavaju na Fakultetu. Članovi vjeruju kako će osnivanje udruge, koja je otvorena za članstvo svim studentima, uključujući one s programa na hrvatskom jeziku, olakšati povezivanje studenata studija na engleskom i hrvatskom jeziku.
Tijekom ak. god. 2018./2019. članovi Udruge organizirali su međunarodni dan božićnih kolača koji je tako promovirao različite kulture i zemlje iz kojih dolaze strani studenti. Od početka ak. god. 2018./2019. pa sve do travnja 2019. neumorno su radili na obnovi prostorija edukacijske kosturnice Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Trenutačno osmišljavaju nove planove za projekte u koje planiraju uključiti sve studentske udruge na Fakultetu.

4.12.5. Nagrade i priznanja

Studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu pokazuju velik interes za znanstvena istraživanja te se redovito uključuju u znanstveni rad pod vodstvom mentora, zaposlenika Fakulteta. O uspješnosti u istraživanjima i pisanju studentskih znanstvenih radova svjedoče brojne dobivene Rektorove nagrade. Tako je studentima od 1991. do 2011. dodijeljena 101 nagrada, a od ak. god. 2011./2012. do 2018./2019. još njih 34. Osim Rektorove nagrade studentska se aktivnost u znanstvenim istraživanjima na Fakultetu vrednuje i Dekanovom nagradom.
Povodom Dana Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dodjeljuje se nagrada za studente s najvišim prosjekom ocjena na svakoj studijskoj godini. Gospodarski se sektor također aktivno uključio u stipendiranje i nagrađivanje uspješnih studenata, pri čemu se posljednjih godina izdvajaju tvrtke Genera Dechra (ranije Genera d.d., Veterina d.o.o), Agroproteinka d.d. i Veterinarska stanica Vrbovec. Nagrade i stipendije tih poslovnih subjekata potiču studente na uključivanje u razvoj veterinarskih lijekova, promicanje zaštite zdravlja životinja i ljudi te zbrinjavanje životinjskih proizvoda i zaštitu okoliša kao važne sastavnice veterinarske djelatnosti. Sveučilište u Zagrebu svake akademske godine dodjeljuje stipendije studentima prema kriterijima izvrsnosti u studiranju (prosjek ocjena) pa je tako od ak. god. 2000./2001. do 2014./2015. studentima Veterinarskog fakulteta uručeno 35 stipendija. U ak. god. 2017./2018. MZO dodjeljuje stipendije studentima u STEM područjima znanosti (*science, technology, engineering i mathematics*) u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.
Naši su studenti vrlo predani i originalni u predstavljanju Fakulteta na Smotri Sveučilišta u Zagrebu te su zajedno s nastavnicima koordinatorima smotre zaslužili nekoliko priznanja, u kategoriji komunikativnosti, susretljivosti i pristupačnosti 2014. te za najoriginalnije predstavljanje fakulteta na Smotri 2017. i 2018. godine. Osim uspjeha u savladavanju nastavnih obveza i znanstvenoj produktivnosti studenti Veterinarskog fakulteta oduvijek su bili aktivni u društvenim, umjetničkim, sportskim i edukativnim događanjima, pa su i u tom dijelu zaslužili brojna priznanja i nagrade. Na ovom mjestu možemo izdvojiti dodjelu četiri Posebne Rektorove nagrade: ak. god. 2010./2011. i 2017./2018. studentskom časopisu *Veterinar*, ak. god. 2013./2014. Akademskom zboru i orkestru Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu *Ab ovo* te ak. god. 2014./2015. za edukativnu izložbu egzotičnih životinja Reptilomanija+.

4.13. Aktivnosti studenata i zaposlenika Fakulteta
(prof. dr. Željko Pavičić)

Na Fakultetu postoji nekoliko udruga i društava koje okupljaju studente i zaposlenike u pojedinim kreativnim aktivnostima, promovirajući tako Fakultet na određenim poljima društvenog djelovanja.

4.13.1. Klub prijatelja i bivših studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Klub je osnovan 2000. s ciljem prijenosa i razmjene informacija o rezultatima postignutim na domaćim znanstvenim projektima te informacija o znanstvenim, stručnim i organizacijskim dostignućima i spoznajama inozemnih institucija na kojima su boravili naši znanstvenici. Prvo predavanje, *Etiologija i osjetljivost uzročnika infekcija mokraćnih sustava u pasa i mačaka*, održala je 20. siječnja 2000. S. Kalajdžić, dipl. vet.

U početku su predavači bili bivši studenti, alumni (lat. množina od *alumnus* – bivši pripadnik neke ustanove, najčešće sveučilišta (*Alma mater*) koji ostaje u vezi s njom, op. a.), koji rade u inozemstvu, znanstvenici koji s njima surađuju te domaći znanstvenici, a predstavljali su zanimljive teme iz svoga djelokruga rada. Vrlo su brzo u rad kluba uključeni znanstveni novaci s istraživačkim temama iz njihova djelokruga rada te nastavnici i stručnjaci s temama iz molekularne biologije, mikrobiologije, etologije, farmakologije, kliničke veterinarske medicine, higijene namirnica i veterinarskoga javnog zdravstva, kao i iz drugih područja veterinarske medicine.

Od osnivanja Kluba pa sve do lipnja 2019. ukupno je održano 139 predavanja koja se većinom temelje na novim spoznajama iz područja koja nisu zastupljena na klasičnim predavanjima. Za izradu takvih predavanja dio predavača uložio je višegodišnji znanstveni rad i svakako su vrijedan izvor činjenica i ideja. Predavanja su tematikom obuhvatila bolesti i liječenje ptica i riba, ali i gmazova kao egzotičnijih vrsta. Imali smo prilike slušati i o zoonozama, ptičjoj gripi i SARS-u s aspekta virologa te o aktualnostima iz biokemije, fiziologije, citologije i zbrinjavanja napuštenih životinja. Održano je i predavanje/rasprava o pokretanju usnulog stočarstva u RH.

Posljednjih je nekoliko godina Klub proširio teme predavanja na mogućnosti prijave domaćih i međunarodnih projekata kroz iskustva uspješnih voditelja i suradnika. Tako su pojedina predavanja ponudila iskustva iz prve ruke o europskim istraživačkim programima, prijavi IPA projekata i Alltechovu programu poticanja mladih znanstvenika. U sklopu Kluba održana su i predavanja o veterinarskoj naobrazbi u SAD-u. Raduje činjenica da Klub u posljednje vrijeme okuplja svjetski priznate znanstvenike koji održavaju zanimljiva predavanja radi prijenosa najnovijih spoznaja iz djelokruga njihova znanstvenoistraživačkog rada. Tako je, primjerice, u listopadu 2015. dr. D. Momčilović, Division of Animal Feeds, Center for Veterinary Medicine Food and Drug Administration, Rockville, MD, SAD, održao predavanje iz nanotehnologije *An Introduction to Nanotechnology with Emphasis on Regulating its Application in Food for Animals*. U listopadu 2016. vrhunski znanstvenik, prof. dr. U. Kierdorf sa Zavoda za biologiju Sveučilišta u Hidesheimu, Njemačka, održao je zanimljivo predavanje o velikim sisavcima pleistocena, s težištem na patološkim promjenama utvrđenim na vunastim nosorozima i mladunčetu mamuta, *Palaeobiology and palaeopathology of Pleistocene large animals*. U veljači 2018.

Predavanja doc. dr. E. Schmidt o parazitskim bolestima domaćih životinja u okviru aktivnosti Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

prof. dr. Ö. Petnehazy, Institute of Diagnostic and Radiation Therapy, Kaposvár University, Kaposvár, Mađarska, održao je predavanje *From conventional to 3D anatomical modelling*.

U sklopu obilježavanja stote obljetnice Fakulteta održano je u organizaciji Kluba od ožujka do lipnja 2019. čak 13 predavanja iz različitih područja: doc. dr. E. Schmidt, Departamento Clínica Veterinária, FMVZ – UNESP, campus Botucatu – Brazil, tema predavanja: *Acute phase response in subclinical parasitic diseases of domestic animals*; prof. dr. A. Trbolová, University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice, Slovakia, tema predavanja: *Some rare and common complication in veterinary ophthalmology, focused on corneal ulcers*; I. Koutis, studentica 3. godine inegriranog studija na engleskom jeziku, tema predavanja: *IVSA Exchange: My Egyptian Adventure*; studenti 4. godine Medicinskog fakulteta u Zagrebu: D. Virag, A. M. Vargantolić, L. Valenčić, Z. Ugljen i A. Vuksanović, tema predavanja: *Ion – impuls – mozak*; prof. dr. S. Simsek, University of Firat, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Parasitology, Turkey, tema predavanja: *Cystic Echinococcosis: A Worldwide Zoonosis and Public Health Problem*; prof. dr. D. Eckersall, VetMedZg Proteomics Laboratory, Faculty of Veterinary Medicine, University of Zagreb and Veterinary Biochemistry at the School of Veterinary Medicine, University of Glasgow, teme predavanja: *Acute phase proteins in veterinary medicine: research and application to enhance diagnostics* i *Proteomics in veterinary science: biomarker discovery and validation for disease investigation*; prof. dr. D. Janz, Department of Veterinary Biomedical Sciences and Toxicology Centre University of Saskatchewan, Saskatoon, SK, Canada, tema predavanja: *Development and application of physiological stress markers in hair and skin of brown (grizzly) bears*; dr M. Kadja-Wonou, DVM, DEA, Biologie Animale, Maître de Conférence Agrégée en Pathologie médicale des animaux de production Département de Santé Publique-Environnement, EISMV de Dakar, Dakar-Fann, Sénégal, tema predavanja: *Pathologies infectieuses tropicales et importance dans le contexte de la mondialisation*; prof. dr. M. Ding i doc. dr. D. Wang,

College of Veterinay Medicine, Huazhong Agriculatural University Wuhan, P.R.China, teme predavanja: *The past, present and future of our acupuncture research* i *Application of acupuncture in small animal diseases in China*; izv. prof. dr. J. Ajtić, Fakultet veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu, tema predavanja: *Veza između akutne babezioze kod pasa i meteoroloških parametara: Beograd 2013.-2016*; L. Viora, MVB, Dip. ECBHM, FHEA, MRCVS, Veterinary Clinician (Farm Animal Clinical Sciences, School of Veterinary Medicine, University of Glasgow, UK), tema predavanja: *Herd health monitoring in Scottish Dairy Herd*.

Klub prijatelja i bivših studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu dobio je svojevrsnu potporu osnivanjem Udruge diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF) uz koju će u budućnosti i znatnije sudjelovati u razmjeni znanja i iskustva, poglavito s našim znanstvenicima u inozemstvu.

4.13.2. Udruga diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF)

Udruga AMAC-VEF osnovana je 22. listopada 2013. na inicijativu pokrenutu na 5. Hrvatskom veterinarskom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem, održanom u Tuheljskim toplicama. Za predsjednika udruge izabran je doc. dr. D. Konjević, za dopredsjednika doc. dr. H. Lucić, a za tajnika dr. A. Gašpar.

Udruga ima svoj statut i neprofitna je pravna osoba registrirana u Registru udruga u nadležnom tijelu državne uprave i pri Ministarstvu financija. Ciljevi i zadaće jesu povezivanje bivših studenata, diplomanata i prijatelja te njegovanje ljubavi, odanosti i zahvalnosti prema Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, Sveučilištu u Zagrebu te općenito hrvatskim sveučilištima, domovini Hrvatskoj i prijateljskim zemljama u kojima žive Hrvati, promicanje ugleda Fakulteta kod nas i u svijetu, promicanje ugleda struke i jačanje suradnje te stvaranje veza među diplomiranim studentima i prijateljima Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, i to povezivanjem u svjetsku akademsku mrežu razmjenom informacija i usklađenim akcijama, okupljanjem članova na stručnim, znanstvenim i društvenim sastancima, zatim poticanjem i pomaganjem znanstvenih, razvojnih, stručnih, izdavačkih i drugih projekata, pomaganjem u razmjeni nastavnika i studenata te povezivanjem s iseljenim doktorima veterinarske medicine diljem svijeta, kao i uspostavom te razvojem suradnje sa sličnim udrugama kod nas i u svijetu.

Udruga je prvi put predstavljena javnosti na Svečanoj sjednici povodom 93. obljetnice Veterinarskoga fakulteta. Prve sekcije udruge jesu sportska (Sportsko društvo Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu SportVef) i glazbena sekcija (Akademski zbor i orkestar Veterinarskog fakulteta *Ab ovo*) te Klub prijatelja i bivših studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a osnovani su i djelovali prije osnivanja AMAC-VEF-a te su mu se naknadno priključili. Drugi je put AMAC-VEF službeno predstavljen na saboru AMAC-a Sveučilišta. Mrežna adresa udruge je www.vef.unizg.hr/amac, a e-adresa: amac@vef.hr.

4.13.3. Sportsko društvo Veterinarskoga fakulteta SportVef

Sportsko društvo Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu SportVef osnovano je 9. listopada 2007. radi promicanja sportskih aktivnosti studenata i zaposlenika Fakulteta. Društvo je registrirano kao udruga te zastupa Fakultet na različitim sportskim natjecanjima u zemlji i izvan nje. U proteklom je razdoblju društvo za svoje članove, uz pomoć profesorice tjelesne i zdravstvene kulture S. Čuić, organiziralo zabavno-rekreativne aktivnosti, poput redovitog održavanja joge, klizanja, jahanja na Zagrebačkom hipodromu, a mogu koristiti i sportsku dvoranu na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te bazen na sportskom centru Mladost. Prof. dr. N. Poljičak Milas zaslužna je za organizaciju plesnog tečaja za djelatnike Fakulteta, a organizirani su i satovi ritmičkog plesa zumba za studentice.

Muška košarkaška ekipa na Humanijadi u Poreču 2014. godine.

U ak. god. 2008./2009. organiziran je kanuing na Zrmanji te obilazak Nacionalnog parka Paklenica, ak. god. 2011./2012. biciklistički izleti u okolici Zagreba te u nekoliko navrata kup natjecanje Fakulteta u stolnom tenisu na kojemu su sudjelovali studenti i zaposlenici Fakulteta. Sportsko društvo dosad se istaknulo u organizaciji prijateljskih sportskih susreta s drugim fakultetima i sveučilištima. Redovito su održavane utakmice u malom nogometu između našega fakulteta i Fakulteta političkih znanosti, Ekonomskog, Agronomskog, Šumarskog i Stomatološkog fakulteta. Osim sudjelovanja na tim sportskim susretima treba istaknuti da je 4. srpnja 2011. na terenu sportskog centra u Sesvetskom Kraljevcu organizirana prijateljska nogometna utakmica nogometnih ekipa Fakulteta i Royal Veterinary College iz Londona, Velika Britanija, koja je rezultirala pobjedom naše ekipe (7 : 1).

Od osnivanja udruge studenti su redovito sudjelovali na studentskim natjecanjima Sveučilišta u Zagrebu u različitim sportovima: odbojci, rukometu, nogometu, košarci, plivanju, šahu i dr. Također sudjeluju na tradicionalnom natjecanju studenata biomedicinskih fakulteta, popularnoj Humanijadi. Na oba natjecanja ostvaruju zapažene rezultate u pojedinačnim i ekipnim natjecanjima. Od pojedinačnih rezultata ističe se rezultat studentice S. Klobučar koja je osvojila srebrnu medalju u stolnom tenisu (Rovinj, 2015.), a od ekipnih rezultata treće mjesto u ženskoj košarci (Poreč, 2011.) i treće mjesto u ženskom nogometu (Poreč, 2014.) Studenti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu bili su organizatori Humanijade koja je od 6. do 10. svibnja 2016. održana u Makarskoj. Ukupno je bilo registrirano 704 sudionika iz Bosne i Hercegovine, Slovenije i Hrvatske, a natjecanja su održana u košarci m/ž, odbojci m/ž, rukometu m/ž, nogometu m/ž, tenisu, stolnom tenisu, veslanju na ergometru te odbojci na pijesku. Naš je fakultet imao 57 predstavnika, a najveći je pojedinačni uspjeh postigla studentica S. Klobučar osvajanjem srebrne medalje u stolnom tenisu i student R. Kralik brončanom medaljom u veslanju na ergometru. Od ekipnih sportova ženska nogometna ekipa Fakulteta osvojila je srebrnu medalju, a mješovita ekipa brončanu medalju u odbojci na pijesku.

Na sedmom izdanju međunarodnog studentskog turnira EuroZagreb, održanom od 25. do 28. svibnja 2018., sudjelovale su i naše studentske predstavnice u futsalu. Osim futsala na turniru su bili zastupljeni i košarka, tenis, odbojka, vaterpolo te šah u muškoj i ženskoj konku-

Sudjelovanje djelatnika Fakulteta, članova sveučilišne zajednice i gospodarstva na regati Sveučilišta 2010. godine. Slijeva nadesno: profesori Z. Biđin i Ž. Pavičić, Veterinarski fakultet; I. Grlić-Radman, Agroproteinka d.d.; profesori V. Starešina i T. Gomerčić, Veterinarski fakultet; mr. I. Radinov; prof. dr. M. Cergolj, Veterinarski fakultet (arhiva Fakulteta).

renciji. Studentima iz Hrvatske u natjecanjima su se pridružili i brojni kolege iz različitih zemalja, predstavljajući svoja sveučilišta i fakultete. Naše studentice K. Klašterka, P. Turković, M. Kulušić, M. Baršić (KIF), L. Klarić, B. Bogdanović, D. Đokić, S. Klobučar i M. Perko, u pratnji profesorice S. Ćuić, osvojile su 1. mjesto u futsalu u konkurenciji od četiri ekipe. To je bio prvi nastup studentica veterine na EuroZagrebu, a osim zlata osvojile su i titulu za najbolju igračicu turnira (M. Baršić), najboljeg strijelca (M. Perko) i najbolju golmanicu (S. Klobučar).

S ponosom treba naglasiti da su pojedini studenti Fakulteta osim redovitih studentskih obveza postigli vrijedne sportske rezultate na domaćim i međunarodnim sportskim natjecanjima. Tako je studentica M. Sumić, kao članica Hrvatske *tae kwon do* reprezentacije u rujnu 2010. na Europskom prvenstvu do 21. u Kharkovu, Ukrajina, osvojila zlatnu medalju u kategoriji do 62 kg. U svibnju 2011. u istoj je kategoriji osvojila srebrnu medalju na Svjetskom prvenstvu u Gyeongju, Južna Koreja, a u svibnju sljedeće godine srebrnu medalju na Europskom prvenstvu u Manchesteru, Velika Britanija.

Studentica K. Milošević, članica Hrvatske veslačke reprezentacije, u srpnju 2013. na Svjetskom prvenstvu do 23 godine u Linzu, Austrija, osvojila je 9. mjesto u disciplini dvojac bez kormilara. U travnju 2014. na državnom prvenstvu za seniore u Zagrebu osvojila je 2. mjesto u disciplini dvojac na pariće, a u srpnju iste godine na Svjetskom prvenstvu do 23 godine u Vareseu, Italija, 6. mjesto u disciplini dvojac bez kormilara.

Vrijedne sportske uspjehe redovito je ostvarivala i studentica M. Buriša. Ona je kao dugogodišnja prvakinja države ak. god. 2014./2015. osvojila prvo mjesto na državnom prvenstvu u kajaku dvosjedu 1000 m i kajaku jednosjedu 20 km te deveto mjesto na Svjetskom seniorskom prvenstvu u Milanu, Italija, u disciplini kanu dvoklek na 500 m.

Kao poseban sportski uspjeh studenata i djelatnika Fakulteta treba istaknuti da je ak. god. 2009./2010. student K. Šamarija bio član košarkaške reprezentacije Sveučilišta u Zagrebu, a prof. dr. D. Matičić član nogometne ekipe DNK Zagreb koja je na Svjetskim medicinskim igrama održanim 2010. u Poreču osvojila treće mjesto.

Od 29. lipnja do 6. srpnja 2013. u Zagrebu su održane 34. svjetske sportske igre medicinara s više od 2000 sudionika, veterinara, liječnika, stomatologa, farmaceuta i fizijatara. S Veterinarskoga fakulteta sudjelovali su prof. dr. D. Matičić kao član nogometne ekipe DNK Zagreb koja je osvojila treće mjesto i prof. dr. Z. Milas koji je osvojio drugo mjesto u brdskom biciklizmu, disciplina *cross country*.

Sa zadovoljstvom možemo istaknuti da se nekoliko zaposlenika rekreativno bavi trčanjem i pritom postižu zapažene rezultate na sportskim natjecanjima. Istaknuti je rekreativac prof. dr. N. Lemo, dugogodišnji član Triatlon kluba Swibir, koji je uz biciklističke ture i triatlonske treninge ak. god. 2014./2015. otrčao Zagrebački polumaraton (21,1 km), ak. god. 2015./2016. nastupao na dubrovačkom plivačkom maratonu te dva sprint triatlona u Zagrebu, a ak. god. 2016./2017. bio u timu od 13 trkača s Fakulteta koji su sudjelovali na utrci MAGENTA 1 B2B RUN (5 km). Naša je najbrža polumaratonka doc. dr. J. Šuran, koja je otrčala sedam polumaratona s najboljim rezultatom 1:51:00. Osim u Hrvatskoj, trčala je polumaratone i u Ljubljani i Berlinu. Ž. Klječanin Franić, prof. uz redovito sudjelovanje na kraćim utrkama od 5 i 10 km (Holjevka, Zagrebački noćni cener itd.), kao članica Triatlon kluba Zrinski ak. god. 2014./2015. u mješovitom štafetnom timu osvojila je 3. mjesto na Olimpijskom triatlonu Generator 2015. Ak. god. 2015./2016. sudjelovala je na dvije kraće utrke te tri polumaratona (zagrebački, 18. međunarodni polumaraton Jaska 2016. i Met Generator Run) s najboljim rezultatom na Met Generator polumaratonu i osvojenim drugim mjestom u kategoriji. Polumaratonke su i doc. dr. D. Brozić te doc. dr. S. Pintarić koje sudjeluju na utrkama u zemlji i regiji. Ak. god. 2015./2016. biciklist prof. dr. Z. Milas osvojio je treće mjesto na Nacionalnom prvenstvu u ciklokrosu u kategoriji Veterani C. Doc. dr. I. C. Šoštarić Zuckermann ak. god. 2014./2015. sudjelovao je na utrci Zagrebački noćni cener (10 km), ak. god. 2015./2016. otrčao je Karlovački cener i 24. zagrebački polumaraton, a ak. god. 2016./2017. sudjelovao na Magenta 1 B2B RUN i 25. zagrebačkom polumaratonu. Rekreativnim trčanjem i sudjelovanjem na sportskim natjecanjima bave se i drugi zaposlenici: izv. prof. dr. M. Hohšteter i L. Radmanić, dr. med. vet. s izvrsnim rezultatima na poslovnoj utrci Magenta 1 B2B RUN, zatim prof. dr. Lj. Barbić, izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj, dr. L. Radin, doc. dr. M. Maurić i drugi. Posebno treba istaknuti sportske aktivnosti prerano preminulog izv. prof. dr. I. Štokovića, jednoga od osnivača Sportskoga društva Veterinarskog fakulteta koji je bio aktivan košarkaš u ranoj mladosti i igrao u više zagrebačkih klubova, uključujući i tijekom studija za košarkašku ekipu Fakulteta. Unatoč teškoj bolesti otrčao je ak. god. 2014./2015. dvije utrke – Zagrebački noćni cener (10 km) i Zagreb Winter Classic (5 km) te tako pokazao kako se snagom volje kroz sport može odupirati zloćudnoj bolesti.

Zaposlenici Fakulteta od ak. god. 2001./2002. sudjeluju na različitim regatama, pri čemu postižu zavidne rezultate. Tako su, primjerice, već 2001. osvojili prvo mjesto na Sveučilišnoj regati u sklopu međunarodnog kongresa *Elektronika u pomorskoj navigaciji*, ELMAR. Od 28. do 1. svibnja 2011. održana je 27. regata nazvana *Na ruti trabakula*, a ruta je bila Rovinj-Pesaro-Rovinj. Sudjelovala su 84 broda, a regatu su završila 53 broda. Jedriličarska ekipa našega fakulteta sa skiperom doc. dr. T. Gomerčićem u klasi je krstaša osvojila prvo mjesto, a ukupno je na regati zauzela treće mjesto.

U ak. god. 2016./2017. SportVef postaje sastavni dio Udruge studenata veterinarske medicine. Članovi udruge aktivno pomažu i u nastavi iz Tjelesne i zdravstvene kulture. Tradicionalni sportsko-edukativni međunarodni susret studenata biomedicine Humanijada 2017. proslavila je 15. obljetnicu. Održala su se natjecanja u osam sportova: odbojka na pijesku, odbojka, stolni tenis, tenis, futsal, rukomet, košarka i plivanje u muškoj i ženskoj konkurenciji. Organizirana je od 3. do 7. svibnja u termama Tuhelj u Tuheljskim toplicama, a sudjelovalo je 37 članova. Osvojili su treće mjesto u ukupnom poretku, a S. Klobučar proglašena je najboljom sportašicom Humanijade 2017.

U godini obilježavanja stote obljetnice Fakulteta SportVef je na Humanijadi, koja je održana od 15. do 18. svibnja 2019. u Lanterni kod Poreča predstavljalo 48 sportaša. Nastupili su u šest sportova: futsalu, košarci, odbojci, stolnom tenisu, tenisu i odbojci na pijesku te ostvarili zapažene rezultate. Ženska futsal ekipa osvojila je treću godinu zaredom 1. mjesto. Muška futsal ekipa osvojila je 2. mjesto, a muška odbojkaška ekipa 3. mjesto. U pojedinačnim sportovima S. Klobučar i J. Miljković osvojili su bronce u stolnom tenisu

Članovi društva svake godine sudjeluju u organizaciji studentskih zabava na Fakultetu s ciljem prikupljanja sredstava za rad studentskih udruga. Sve društvene aktivnosti prema materijalnim mogućnostima podupire Uprava Fakulteta.

4.13.4. Akademski zbor i orkestar Veterinarskog fakulteta *Ab ovo*

Akademski zbor i orkestar Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu *Ab ovo* osnovan je 14. veljače 2011. s ciljem obnavljanja lijepog običaja zbornog pjevanja među doktorima veterinarske medicine, koji je osobito bio aktualan sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća u okviru djelovanja prvog Zbora veterinara i veterinarskih tehničara. Prvotno je zbor osnovan 1974. i djelovao je punih 18 godina, a njegovi su osnivači bili prof. dr. M. Hajsig i prof. V. Glasnović. Nastupali su na prigodnim događajima za struku, imali zapaženo gostovanje u Francuskoj te snimili jednu ploču s četiri izvedbe.

Utemeljitelji obnovljenog zbora su prof. dr. N. Poljičak Milas i prof. dr. K. Matković, ujedno voditeljice zbora. Od ak. god. 2011./2012. zborom ravna maestro J. degl'Ivellio. Zbor ima više od 30 članova – studenata Veterinarskoga fakulteta, aktivnih i umirovljenih zaposlenika te prijatelja glazbene umjetnosti. Ovaj je ansambl po svom sastavu jedinstven na zagrebačkom Sveučilištu, jer ima i Komorni orkestar čiji je dugogodišnji voditelj bio prerano preminuli izv. prof. dr. H. Lucić.

Akademski zbor *Ab ovo* omogućuje kreativno druženje sadašnjih i bivših studenata i djelatnika Fakulteta te obogaćuje ponudu izvannastavnih sadržaja. Aktivnim muziciranjem i zajedničkim djelovanjem zbor priprema sadržaje za javne nastupe kako bi očuvao i popularizirao mješovito neprofesionalno zborsko pjevanje, zatim razvijao i promicao glazbenu kulturu među akademskom zajednicom, te njegovao glazbenu kulturnu baštinu, ujedno promičući ugled Fakulteta u Hrvatskoj i inozemstvu. Zbor je ak. god. 2013./2014. postao dijelom udruge diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC).

Osim redovitog sudjelovanja na smotri pjevačkih zborova Sveučilišta – *Festa choralis zagrebienzis*, zbor nastupa i na svim važnijim događajima na Fakultetu, od svečanog obilježavanja Dana Fakulteta, predstavljanja knjiga, prigodnih izložbi umjetničkih djela, kao i na ostalim važnim događajima, poput simpozija Veterinarski dani, veterinarskih kongresa, kongresa *Veterinarska znanost i struka* i dr. Posebno treba istaknuti organizaciju Godišnjeg koncerta nakon završetka nastave u ljetnom semestru u kolonadama Fakulteta te Božićnog koncerta u amfiteatru Fakulteta, koji se za studente, djelatnike i uzvanike tradicionalno organiziraju od 2012. godine.

Akademski zbor Veterinarskog fakulteta *Ab ovo* nakon nastupa na Smotri zborova Sveučilišta – *Festa choralis zagrebienzis* u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu 22. svibnja 2015. godine.

Priznanje Fakulteta akademskom zboru i orkestru Veterinarskoga fakulteta *Ab ovo* za izniman uspjeh i promicanje kulturno-umjetničkih aktivnosti zaposlenika i studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u zemlji i inozemstvu ak. god. 2017./2018.

Zbor je gostovao i u inozemstvu pri čemu treba izdvojiti nastup 7. rujna 2013. u dvorcu Spielfeld u Austriji prigodom proslave pristupanja Hrvatske Europskoj uniji. Među uzvanicima proslavi su prisustvovali vicekancelar Austrije dr. E. Busek, predsjednik pokrajine Štajerske g. F. Majcen, hrvatski veleposlanik u Austriji dr. G. Bakota i ataše za kulturu u Beču dr. Z. Weber, predsjednik Hrvatske veterinarske komore dr. S. Legen i prodekanica za diplomsku nastavu Fakulteta prof. dr. K. Vlahović. Zbor je za taj nastup ak. god. 2012./2013. dobio Posebnu Rektorovu nagradu za izuzetna umjetnička ostvarenja. Od ostalih nastupa u inozemstvu Zbor je od 23. do 28. listopada 2014. gostovao u Italiji te je nastupio u Bazilici Svetoga Pavla iznad zidina, parlamentarnoj talijanskoj crkvi i Hrvatskom papinskom zavodu Sv. Jeronima u Rimu te Bazilici Sv. Lovre u Lucini. Tim su koncertima nazočili rektor Hrvatskog papinskog zavoda msgr. J. Bogdan, veleposlanik Republike Hrvatske pri Sv. stolici F. Vučak i veleposlanica Bosne i Hercegovine pri Sv. stolici S. Karačić te brojni članovi papinskog klera u Rimu. Zbor je iste godine organizirao V. smotru zborova fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – *Festa choralis zagrabiensis*, koja je uz pokroviteljstvo Sveučilišta u Zagrebu, rektora prof. dr. D. Borasa i supokroviteljstvo Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, dekana prof. dr. T. Dobranića, uspješno predstavila umjetnički rad studenata i djelatnika Sveučilišta u Zagrebu akademskoj i široj društvenoj zajednici. Uspješnu sezonu obilježili su i nastupom u Akademiji medicinskih znanosti Hrvatske povodom dana Akademije – *Dies Academicus* te organizirali humanitarni koncert za teško oboljelu studenticu.

U akademskim godinama koje su slijedile zbor je nastavio uspješno promovirati zborsko pjevanje i Fakultet na različitim prigodama, poput zapaženog nastupa na obilježavanju 450. obljetnice bitke kod Sigeta u Hrvatskoj Kostajnici 28. svibnja 2016. godine. U ak. god. 2016./2017. zbor je, uz nekoliko održanih koncerata, snimio videospotove za promidžbeni film o Fakultetu.

Od 20. do 25. rujna 2018. zbor je ponovno gostovao u Italiji i tom prilikom održao dva prigodna koncerta u Basilici San Antonio Universita Antonianum i Basilici dei Santi XII Apostoli u Rimu, uz nazočnost veleposlanika Republike Hrvatske pri Sv. stolici g. N. Pelicarića. Na svečanoj sjednici 99. godišnjice postojanja Fakulteta dekan prof. dr. N. Turk je Akademskom zboru i orkestru *Ab ovo* dodijelio priznanje za izniman uspjeh i promicanje kulturno-umjetničkih aktivnosti zaposlenika i studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u zemlji i inozemstvu ak. god. 2017./2018.

4.14. Aktivnosti Fakulteta u organizaciji različitih događanja

(prof. dr. Željko Pavičić, prof. dr. Alen Slavica)

Na Fakultetu se organiziraju znanstveni skupovi, edukativne izložbe i druge manifestacije, a kako su neka od tih događanja već tradicionalnog karaktera, daju Fakultetu prepoznatljivost u nacionalnim i međunarodnim okvirima.

4.14.1. Znanstveno-stručni skup *Veterinarska znanost i struka*

Znanstveno-stručni sastanak *Veterinarska znanost i struka* održan je 6. svibnja 2005. na Fakultetu povodom 75 godina izlaženja časopisa *Veterinarski arhiv* i 100. obljetnice rođenja akademika I. Tomašeca. Održan je 12 godina nakon prvoga takvog skupa (1993.) sa željom okupljanja znanstvenika i stručnjaka čija je neposredna djelatnost veterinarska medicina ili se na nju profesionalno nadovezuje. Na sastanku je predstavljeno 37 usmenih izlaganja i 18 postera u okviru četiri tematske jedinice. Tako dobar odaziv u prijavi znanstvenih i stručnih radova pokazao je težnju veterinarske struke za razmjenom znanja i širenjem spoznaja vezanih uz veterinarsku medicinu. Glavna urednica Zbornika sažetaka bila je mr. Ž. Cvrtila. Otada se skup tradicionalno održava svake dvije godine na Fakultetu.

Drugi sastanak u nizu održan je 26. listopada 2007., kad je uvedena dodjela bodova Hrvatske veterinarske komore i za aktivno i za pasivno sudjelovanje na skupu. Time je *Veterinarska znanost i struka* postala i sastavni dio trajnog obrazovanja snažnije povezujući Veterinarski fakultet, svakodnevnu veterinarsku praksu i studente. U okviru jednodnevnog skupa, osim djelatnika Fakulteta, sudjelovalo je i sedamdesetak sudionika iz ostalih radnih organizacija povezanih s veterinarskom djelatnošću. Na sastanku je predstavljen 41 rad, od toga 33 putem usmenih izlaganja te 8 u obliku postera. Urednici Zbornika sažetaka radova bili su doc. dr. Ž. Cvrtila i D. Konjević, dr. med. vet. Radni dio sastanka bio je podijeljen u četiri tematske jedinice: Farmske životinje, Konji, Divlje životinje i Kućni ljubimci. Donesen je zajednički zaključak da uspješnost održanog skupa govori u prilog činjenici da jedino redovitom razmjenom znanja i boljim povezivanjem terenskog i znanstveno-obrazovnog dijela veterinarske struke možemo zadržati visoku razinu izvrsnosti te uspješno odgovoriti zahtjevima modernog tržišnog poslovanja. U završnoj je raspravi posebno istaknuta potreba održavanja skupa svake dvije godine. Naglašeno je da će ovakav dvogodišnji raspored omogućiti dostojno predstavljanje znanstvenih dostignuća, zanimljivih slučajeva iz svakodnevne prakse kao i jače uključivanje terenskih veterinara i studenata u rad sastanka. I konačno, istaknuto je da *Veterinarska znanost i struka* nastavlja dalje u skladu s lijepom misli vodiljom koju je imao prvi sastanak održan 1993. godine: *Dostići vrhunac može samo onaj koji je stvarno ponosan svojom strukom*.

Treći u nizu sastanak *Veterinarska znanost i struka* održan je 1. i 2. listopada 2009. pod pokroviteljstvom MZOŠ-a i HAZU-a, a bio je posvećen devedesetoj obljetnici osnutka Veterinarskoga fakulteta. Svečanom otvorenju prisustvovali su ministar znanosti, obrazovanja i športa dr. R. Fuchs, državni tajnik za znanost prof. dr. D. Vikić-Topić, prorektorica Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. Lj. Pinter i pročelnik Gradskog Ureda za poljoprivredu E. Tuk, dr. med. vet. Uvodno je predavanje *Veterinary profession in Europe* održao dr. W. Winding, predsjednik Federacije veterinara Europe (FVE). Doc. dr. Z. Poljak, Guelph University, Ontario, Kanada održao je videokonferenciju *Suradnja između sveučilišta, industrije i vladinih agencija u veterinarskom istraživanju i edukaciji*. Održan je okrugli stol na temu *Veterina danas i sutra*, na kojemu su sudjelovali vodeći stručnjaci veterinarske struke, što ističe želju i potrebu povezivanja i zajedničkog djelovanja. Skup je organiziran u četiri sekcije (Veterinarsko javno zdravstvo, Mala praksa, Farmske životinje, Ostale teme) tijekom kojih su održana 42 usmena izlaganja i predstavljena 22 postera. Predstavljeni su radovi i posteri iz Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kanade i Makedonije. Urednici Zbornika sažetaka radova bili su prof. dr. L. Kozačinski, doc. dr. N. Maltar-Strmečki i doc. dr. I. Štoković.

Od 3. do 4. listopada 2011. održan je međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka*, koji je bio posvećen obilježavanju 250. godišnjice veterinarstva (World Veterinary Year), a održan je pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske prof. dr. I. Josipovića. Kao i prethodnih godina, kongres se sastojao od radnoga dijela s izlaganjem znanstvenih i stručnih radova naših kolega te okrugloga stola i dviju radionica – s temom endoskopije dišnoga sustava psa i dobrobiti životinja. Na skupu su svoja izlaganja i pozvana predavanja održali istaknuti stručnjaci iz Austrije, Belgije, Italije, Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije i Hrvatske s temama vezanim uz bolesti konja i mesojeda, egzotičnih i farmskih životinja i veterinarsko javno zdravstvo. Organizirano je šest sekcija tijekom kojih su održana 33 usmena izlaganja, a predstavljeno je i 20 postera. Predstavljeni su radovi iz Hrvatske, Slovenije, Makedonije, Srbije te Bosne i Hercegovine. Glavni urednici Zbornika sažetaka radova bili su: doc. dr. N. Maltar-Strmečki, doc. dr. K. Severin i prof. dr. A. Slavica. U okviru okrugloga stola organizirana je rasprava *Edukacija i praksa u veterinarskoj medicini* pod vodstvom dekana Fakulteta prof. dr. T. Dobranića i prodekana za znanost i međunarodnu suradnju prof. dr. A. Slavice. Zaključeno je da je izvanfakultetska nastava izvrstan model obrazovanja i stjecanja novih vještina budućih doktora veterinarske medicine.

Dana 3 i 4. listopada 2013. održan je međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka*. To je bio peti u nizu skup koji je iz domaćega s godinama prerastao u međunarodno događanje. Posebno ističemo da se Fakultet petim jubilarnim skupom pridružio svečanoj promociji 150. obljetnice osnivanja Svjetskog udruženja veterinara (World Veterinary Organisation, WVA). Kongres je organiziran pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH, gradonačelnika grada Zagreba, HAZU te Zagrebačke županije. Kongres je ugostio deset pozvanih predavača iz pet različitih zemalja (Austrije, Hrvatske, Njemačke, Slovenije i Srbije), a usmena su izlaganja predstavljena u šest tematskih cjelina: Farmske životinje, Male životinje (Mala praksa), Konji, Veterinarsko javno zdravstvo, Egzotične i divlje životinje te Ostale teme. Ukupno je održano 35 usmenih izlaganja i prikazano 17 postera, a 140 sudionika stiglo je iz Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Slovenije i Srbije. Organiziran je i okrugli stol *Izazovi veterinarske medicine ulaskom u EU* pod vodstvom izv. prof. dr. Lj. Barbića te su održane četiri radionice s međunarodnim sudjelovanjem: *Osnovni klinički postupci u veterinarskoj medicini*, *Gastroskopija u konja*, *Probavni sustav u glodavaca i dvozubaca (kunić, činčila, zamorčić)*, *Citološka dijagnostika u veterinarskoj medicini*. Glavni urednici Zbornika sažetaka radova bili su doc. dr. D. Horvatek Tomić, doc. dr. K. Severin i prof. dr. A. Slavica.

Šesti međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka* održan je 1. i 2. listopada 2015. godine. Te se godine Fakultet pridružio obilježavanju 95. godišnjice kontinuirane edukacije veterinara u Hrvatskoj i

Dekan prof. dr. N. Turk tijekom uvodnog izlaganja na sedmom međunarodnom kongresu *Veterinarska znanost i struka*, Zagreb, 2017. godine (ljubaznošću Z. Juginovića).

svečanoj promociji 250. obljetnice Sveučilišta veterinarske medicine u Beču. Kongres je organiziran pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH K. Grabar-Kitarović i gradonačelnika Grada Zagreba te uz pomoć Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Program kongresa obuhvatio je šest tematskih cjelina: Veterinarsko javno zdravstvo, Farmske životinje, Konji, Male životinje, Egzotične i divlje životinje te Slobodne teme. Dvanaest pozvanih predavača iz Francuske, Hrvatske, Kanade, Njemačke, Srbije i Velike Britanije predstavilo je najnovija istraživanja iz veterinarske medicine, a više od 200 sudionika predstavilo je svoje radove u usmenim (41) i poster-prezentacijama (32). Uz pomoć djelatnika klinika Veterinarskoga fakulteta održano je i pet radionica iz različitih područja veterinarske prakse. Međunarodni Organizacijski odbor činili su predstavnici svih fakulteta VetNEST-a (Austrija, Češka, Hrvatska, Mađarska, Makedonija, Poljska, Slovačka, Slovenija i Srbija). Glavni urednici Zbornika sažetaka radova bili su isti nastavnici Fakulteta kao i simpozija iz 2013. godine.

Sedmi međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka* održan je na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu od 5. do 7. listopada 2017. godine. Organiziran je pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH i gradonačelnika Grada Zagreba te uz pomoć HAZU-a. Trodnevni kongres bio je podijeljen u šest tematskih cjelina: Veterinarsko javno zdravstvo, Farmske životinje, Konji, Male životinje, Egzotične i divlje životinje te Slobodne teme, a više od 400 sudionika imalo je priliku slušati predavanja 18 međunarodnih i domaćih pozvanih predavača koji predstavljaju vrh recentne znanosti i struke unutar svake sekcije. Organizatori su zaprimili najveći broj sažetaka dotad te je predstavljen ukupno 101 rad, od čega 44 usmene prezentacije te 57 poster-prezentacija. Održano je i deset stručnih radionica iz raznih područja veterinarske medicine. Novost su bila izlaganja mladih doktoranada na prvome Danu doktorata na Veterinarskom fakultetu, kojemu je prisustvovao i rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. D. Boras. Tako je promovirana trenutačna znanstvena izvrsnost mladih stručnjaka s Fakulteta te predstavljena budućnost znanstvenog razvoja veterinarske medicine. S obzirom na iznimno važnu ulogu koju veterinarski stručnjaci imaju i u očuvanju ljudskoga zdravlja te zdravlja zajednice, posljednji je dan kongresa bio posvećen predavanjima s temom *Jedno zdravlje* (*One health*). Predavanja su bila namijenjena široj javnosti, čime je dan dodatni društveni doprinos u promicanju novog pristupa u rješavanju izazova modernog doba. Glavni urednici Zbornika sažetaka bili su doc. dr. N. Brkljača Bottegaro, doc. dr. Z. Vrbanac i doc. dr. N. Zdolec.

4.14.2. Reptilomanija+

Reptilomanija+ jest edukativna izložba egzotičnih kućnih ljubimaca koja se organizira od 2013. na Veterinarskom fakultetu i jedan je od najvećih projekata studenata veterinarske medicine u novijoj povijesti Fakulteta. Cilj organizacije takve izložbe bio je približiti studentima i ostalim zainteresiranima egzotične životinje jer su danas te životinja sve češće kućni ljubimci. Zamisao je izložbom sudjelovati u odbacivanju stereotipova o njima te pokazati relativno novo područje koje doktor veterinarske medicine može uključiti u svoju djelatnost.

Ideju za realizaciju Reptilomanije+ dobili su studenti Z. Bježančević i A. Šimić dok su bili volonteri na AkterFestu 2012., edukatvnoj izložbi egzotičnih kućnih ljubimaca koja se održala u kineskom paviljonu Zagrebačkog velesajma. Tom su prilikom uvidjeli koliko građana zapravo ima egzotične kućne ljubimce i da je zainteresiranost ljudi za zmije, guštere, pauke i insekte vrlo velika. Pritom postoji malo doktora veterinarske medicine koji znaju nešto više o tim životinjama.

Ak. god 2012./2013. na izbornoj skupštini student Z. Bježančević izabran je za predsjednika studentske udruge Equus, a studentica A. Šimić za blagajnicu te je osnovana sekcija Egzoteam s ciljem da se studentima veterinarske medicine približi tematika egzotičnih životinja. Na sastanku Equusa u prosincu 2012. dogovoreno je da se prva Reptilomanija+ održi u svibnju sljedeće godine u studentskim prostorijama Fakulteta te je odlučeno da se tijekom izložbe organiziraju i predavanja o držanju egzotičnih kućnih ljubimaca. U prosincu je s uzgajivačima dogovoreno koje će životinje ustupiti za izložbu te je riješena posudba terarija i opreme za odgovarajući smještaj životinja tijekom izložbe. U veljači 2013. od Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zaštite okoliša zatražene su dozvole za održavanje izložbe koje su pristigle u kratkom roku. Zatim su dogovorene teme predavanja, osmišljeni plakati i leci, pozvane škole i vrtići te je izložba promovirana u medijima. U organizaciji prve izložbe je, uz studente, kao koordinatorica znatno pridonijela asistentica V. Vrkić, dr. med. vet.

Prva je izložba održana od 8. do 13. svibnja i posjetilo ju je oko 500 posjetitelja, pretežno organizirane skupine djece predškolske i školske dobi, srednjoškolci te obitelji s djecom. Svi zainteresirani za egzotične životinja mogli su dobiti informacije o najčešćim vrstama egzotičnih životinja koje se drže kao kućni ljubimci, prikladnim uvjetima smještaja, prehrane, mogućnostima uzgoja i zdravstvenom zaštitom.

Studentica K. Fuš na petoj po redu edukativnoj izložbi egzotičnih životinja Reptilomanija+ održanoj od 10. do 14. svibnja 2017. u studentskim prostorijama Fakulteta (ljubaznošću Y. Yeoman).

Studentske prostorije u kojima je održana 5. edukativna izložba egzotičnih životinja Reptilomanija+ u svibnju 2017. godine (ljubaznošću F. Pek).

TERRA

Tablica 120. Osnovni podaci o Reptilomaniji+ tijekom dosadašnjeg održavanja

Datum održavanja	Približan broj izloženih životinja	Približan broj volontera	Približan broj posjetitelja
8. – 13. svibnja 2013.	28	20	500
7. – 10. svibnja 2014.	35	20	1000
6. – 9. svibnja 2015.	45	30	2000
11. – 14. svibnja 2016.	50	40	5000
10. – 14. svibnja 2017.	60	45	12 000
23. – 27. svibnja 2018.	65	55	16 000
29. svibnja – 2. lipnja 2019.	70	70	16 500

Uspješnost izložbe potaknula je članove Equusa da Reptilomaniju+ organiziraju i 2014., u trajanju od četiri dana, a zatim tradicionalno svake godine u svibnju. Iz godine u godinu povećavao se broj životinja i volontera. Osim toga izložba je obogaćivana novim sadržajima, pa je i rasla zainteresiranost za nju. Tako je od 2016. omogućeno da se posjetitelji slikaju s nekim zmijama i gmazovima. Reptilomanija je od početka imala svekoliku podršku uprave Fakulteta, a s vremenom su i sponzori počeli prepoznavati značenje i kvalitetu izložbe.

Od 2013. do 2019. za vrijeme izložbe kroz Fakultet je prošlo 53 000 posjetitelja, a najviše posljednje dvije godine (2018. i 2019.). Svi su oni svojim zadovoljstvom i oduševljenjem pokazali da je Reptilomanija+ zaista vrijedan projekt naših studenata. Kvalitetu izložbe prepoznali su i mediji putem kojih su studenti najavljivali izložbe, davali izjave i pozivali zainteresirane da posjete izložbu. Zajednički trud i rad urodio je plodom i izložba je postala prepoznatljiva u Hrvatskoj i šire. Ostvareni su različiti oblici suradnje s drugim udrugama i fakultetima, stvorena su prijateljstva, a nekima su otklonjeni i strahovi od zmija i pauka. Velik broj različitih vrsta egzotičnih životinja u proteklih je sedam godina izložen u studentskim prostorijama Veterinarskog fakulteta, od zmija, guštera, kornjača, žabica, vodozemaca, pauka, različitih kukaca, pa čak i krokodila. Stručnjaci iz tog područja na predavanjima su svoje znanje podijelili sa studentima i svim znatiželjnicima. Predavanja su bila iz različitih područja veterinarske medicine koje se odnose na gmazove (anatomija, fiziologija, reprodukcija, hranidba, uvjeti smještaja, bolesti i zdravstvena zaštita), ali i drugih tema (egzotične životinje u okvirima zakonodavstva RH, morske kornjače u Jadranskom moru i dr.). Za vrijeme izložbe 2018. održan je i prvi znanstveno-stručni skup o gmazovima *Reptilia*. Skup je bio podijeljen u tri sekcije, a ukupno ga je pohodilo 40 izlagača i oko 200 sudionika. Kvalitetu izložbe i zalaganje studenata prepoznalo je i Sveučilište u Zagrebu te su 2015. studenti udruge Equus i edukativna izložba Reptilomanija+ dobili Posebnu Rektorovu nagradu. Na svečanoj sjednici Fakulteta povodom 97. obljetnice 13. studenoga 2016. dekan prof. dr. N. Turk dodijelio je A. Šimić i Z. Bježančeviću priznanje za organizaciju i izniman uspjeh edukativne izložbe Reptilomanija+ te za promicanje studentskih aktivnosti.

Iako reptili nisu u središtu veterinarskog obrazovanja na europskim veterinarskim fakultetima, Reptilomanija+ potvrđuje da Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu uz pomoć studentske udruge Equus prati trendove i odgovara na nove zahtjeve društva, ne zanemarujući pritom ključna područja veterinarskoga javnog zdravstva, sigurnosti hrane, ali i sveukupnu brigu o zaštiti zdravlja i dobrobiti životinja uopće.

4.14.3. Noć knjige

Manifestacija Noć knjige pokrenuta je 2012. na inicijativu Zajednice nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore i udruge Knjižni blok, kojima su se u organizaciji pridružili Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Udruga za zaštitu prava nakladnika ZANA te portal za knjigu i kulturu Moderna vremena. Noć knjige organizirana je kako bi se jedinstvenom nacionalnom manifestacijom potaknula kultura čitanja i razgovor o literaturi te podigla svijest o važnosti knjige u društvu. Obilježavanje Noći knjige vezano je uz Dan hrvatske knjige 22. travnja te Svjetski dan knjige i autorskih prava 23. travnja.

U knjižarama, antikvarijatima, svim vrstama knjižnica, različitim ustanovama te u svim zainteresiranim prostorima tom se prilikom organiziraju različita događanja: predstavljanja knjiga, javna čitanja, druženja s autorima, radionice i sl., kako bi nas ljubav prema knjizi međusobno povezala, motivirao posjet knjižnicama i kvalitetno iskoristilo slobodno vrijeme.

Veterinarski se fakultet toj manifestaciji prvi put pridružio 2015. godine, a održana je 23. travnja, kada je organiziran i Dan otvorenih vrata Fakulteta. U okviru Noći knjige na Fakultetu je održan niz zanimljivih aktivnosti. Među ostalim predstavljen je *Višejezični rječnik za ribarsku struku* (autori: K. Fašaić, H. Gomerčić, Z. Adamek, T. Gomerčić), održana je forenzička radionica (forenzičari A. Makar, D. Dekanić, Z. Mindum i M. Mikulić Centra za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić*), čitanje poezije prof. dr. Ž. Grabarevića, nastup studentskog KUD-a *I. G. Kovačić* i ženskog pjevačkog sastava *Zvizde*, razgledavanje muzeja Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju, Zavoda za veterinarsku patologiju i Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo. Na svečanosti obilježavanja Noći knjige, načelnik Centra za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić* iz Zagreba, nasl. doc. dr. G. Mršić uručio je voditeljici Središnje knjižnice dr. V. Špac primjerke svih dosadašnjih izdanja knjiga Biblioteke Forenzike u izdanju Hrvatske sveučilišne naklade, čime je obogaćen knjižnični fond i nastavljena vrlo dobra suradnja između dvije institucije.

Povodom Svjetskoga dana knjige i autorskih prava Fakultet je organizirao i akcijsku prodaju knjiga, a bogati program završio je zabavnim programom u organizaciji studentskih udruga u studentskim prostorijama.

Prof. dr. P. Džaja pokazuje posjetiteljima zbirku knjiga i starih diploma u Muzeju za povijest veterinarstva tijekom održavanja Noći knjige 2015. godine (ljubaznošću doc. dr. D. Špoljarića).

Tijekom sljedeće dvije godine uzastopce Fakultet se nastavio priključivati Noći knjige, a istodobno je organiziran i Dan otvorenih vrata.
Na manifestaciji Noć knjige 22. travnja 2016., osim akcijske prodaje knjiga, obilaska i predstavljanja Fakulteta, održane su i promocije sveučilišnog priručnika odnosno udžbenika naši profesora: Laboratorijske vježbe iz higijene i tehnologije hrane (autori: L. Kozačinski, V. Dobranić, I. Filipović, N. Zdolec, B. Njari, Ž. Cvrtila Fleck, B. Mioković) i Osnove ekologije (autori: Đ. Huber, T. Gomerčić i J. Kusak).
U okviru Noći knjige 24. travnja 2017. pod tematskim naslovom *S knjigom po Veterinarskom fakultetu* organiziran je obilazak knjižnica Fakulteta, pri čemu su posjetitelji imali prilike upoznati se s bogatstvom pisane riječi u veterinarskoj medicini, a šetnjom kroz muzejske zbirke s prošlošću i sadašnjošću veterinarske struke i znanosti. Održane su promocije novih knjiga i udžbenika: *Fermented Meat Products: Health Aspects* (urednik doc. dr. N. Zdolec) i *3D atlas privjesnog kostura konja* (autor izv. prof. dr. T. Gomerčić) te predstavljene studentske udruge i studentske aktivnosti (Reptilomanija+). Kratkim zanimljivim radionicama mogla se doživjeti zabavnija strana znanosti. Program je bio popraćen čitanjem poezije autora prof. dr. Ž. Grabarevića i prof. dr. D. Žubčića, vokalnim izvedbama studentice A. Majcen i glazbenim izvedbama studenta M. Galovića na violini te akcijskom prodajom stručnih knjiga različitih izdavača, kao i organizacijom VetLibera – sajma rabljenih knjiga, skripti i rukopisa iz veterinarstva.

4.14.4. Noć muzeja

Noć muzeja je manifestacija koju Hrvatsko muzejsko društvo organizira u Hrvatskoj od 2005., a provodi se posljednji petak u siječnju, kada se posjetiteljima omogućuje slobodan ulaz u muzeje diljem zemlje do kasnih noćnih sati. Ovom se manifestacijom provode aktivnosti na percepciji muzeja kao baštinskih ustanova, ustanova identiteta i nezaobilaznog dionika u održivom razvoju turizma. Potiče se prepoznavanje muzeja kao dinamičnih institucija koje povezuju ljude s globalnim izvorima informacija te idejama i stvaralaštvom, kao institucija koje čine bogatstvo ljudskog izraza i kulturnu raznolikost dostupnu svim korisnicima i na svim medijima. Manifestacijom se također potiče razvijanje znatiželje kod ljudi, posebice mladih, kao motiva za posjet muzeju – ustanovi znanja, ali i prostora za zabavu i smisleno provođenje slobodnog vremena.
Fakultet se 29. siječnja 2016. prvi put priključio obilježavanju Noći muzeja, koju je prethodno predstavila pročelnica Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti prof. dr. M. Popović u emisiji HRT3 *Dobro jutro: Kultura*. Tom je manifestacijom široj javnosti omogućen organizirani obilazak i upoznavanje zanimljive muzejske građe Fakulteta koja je pohranjena u Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo, Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju, Zavodu za veterinarsku patologiju i Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju. Te je godine Fakultet u Noći muzeja posjetilo više od 370 posjetitelja, čime je promovirana njegova djelatnost i veterinarska struka u društvenoj zajednici.
Veterinarski je fakultet u svojoj povijesti imao veći broj zaposlenika koji nisu bili samo uspješni sveučilišni profesori nego i vrhunski sportaši. Stoga je za Noć muzeja 26. siječnja 2018. godine, čija je tema bila *Muzeji i sport – brže, više, jače…citius, altius, fortius*, Fakultet predstavio svoj nastavnike i druge zaposlenike koji su uz svoja redovita zanimanja postigli i zapažene rezultate u različitim sportovima. Oni koji više nisu s nama, a bilo nam je osobito zadovoljstvo posjetitelje upoznati s njihovim sportskim i profesionalnim karijerama, jesu prof. dr. **Ž.** Dolinar (1920. – 2003.), stolnotenisač, višestruki prvak Jugoslavije i pobjednik na brojnim turnirima izvan zemlje, pojedinačno i u paru, s osvojenim medaljama i na svjetskim prvenstvima, zatim izv. prof. dr. M. Catinelli Bimbo (1938. – 2015.), košarkaš i košarkaški trener, s osvojenim kupom Radivoja Koraća (1972.) te prvenstvom Jugoslavije (1980.) i V. Tomljanović, prof. (1930. – 2015.), rukometaš i rukometni trener, osvajač kupa Jugoslavije (1986.). Posjetitelji su se mogli družiti s nastavnicima i znanstvenicima sportašima koji su se i osobno odazvali pozivu na Noć muzeja na temu sporta: s rukometašem i rukometnim trenerom, u Hrvatskoj i na Islandu, prof. dr. S. Bambirom (1939.), višestrukim prvakom brojnih prvenstava u hrvanju slobodnim i grčko-rimskim stilom profesorom emeritusom H. Mazijom (1940.) te igračem ragbija i prvim kapetanom hrvatske ragbijaške reprezentacije izv. prof. dr. V. Staršinom (1960.). U predvorju glavne zgrade izloženi su pehari, medalje, priznanja, plakete i povelje koje su naši sportaši i sportski timovi, uključujući i studente, osvojili na raznim natjecanjima.
Četiri fakultetska zavoda tom su prilikom otvorila svoja vrata i javnosti pokazala vrijedne zbirke prikupljane kroz povijest Fakulteta i u znanstvenoistraživačkim aktivnostima.
U Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo izložene su zbirke veterinarskih instrumenata, zbirka potkova i druga vrijedna arhivska građa. Posjetitelji su najveći interes pokazali za instrumente koji su se kroz povijest veterinarske medicine upotrebljavali pri teškim porođajima, embriotomiji i kastraciji mužjaka domaćih životinja. Imali su također priliku vidjeti originalne diplome prvih hrvatskih veterinara, kovača i mesarskih obrtnika u razdoblju od 1867. do 1923. te druge razne dokumente koji su pratili struku u njezinom povijesnom razvoju.
U Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju posjetitelji su se mogli upoznati sa zbirkom koju čine modeli goveda, konja, svinja, ovaca i koza, izrađeni od gipsa i bronce. Dio tih modela izradio je poznati hrvatski kipar Robert Frangeš Mihanović. Također su izloženi modeli kokoši, gusaka, pataka, pura, golubova i zečeva, izrađeni tehnikom prepariranja i punjenja, kao i kolekcija perja, krzna i ovčje vune.
U Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju predstavljena je Radna zbirka zaštićenih životinja, a posjetitelji su mogli čuti kako se kosti dupina označuju, sortiraju i arhiviraju. Zanimalo ih je i kako se izrađuju kosturi, kako odrediti radi li se o mladoj ili staroj životinji, koji su neuobičajeni nalazi kod tih životinja i dr. Najzainteresiraniji bili su posjetitelji medicinske struke koje su zanimali razni komparativni detalji (lubanjska šupljina, gornja i donja čeljust, kralješci, rebra, prsna kost i dr.). Također je predstavljen dio Osteološke zbirke riba te dermopreparati pastrve i smuđa, kao i velika slika soma koje je ustupio Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela. Posjetitelji su upoznati i s koštanim preparatima cijelih životinja među kojima su najveći interes izazvali kosturi leoparda, afričkog noja, glavate morske kornjače i žirafe, te dijelovi tijela pojedinih životinja, poput lubanje bijeloga nosoroga i velikog sjevernog kita.

Posjetitelji razgledavaju izloške u muzeju Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju tijekom Noći muzeja 2019. godine (ljubaznošću Z. Juginovića).

U muzeju Zavoda za veterinarsku patologiju djelatnici su zainteresiranima govorili o povijesti muzeja te životu i djelu prof. Lj. Juraka, začetnika humane i veterinarske patološke anatomije, te o bolestima koje su u našim krajevima iskorijenjene, kao i o raznim razvojnim anomalijama kod životinja.
Veterinarski je fakultet u Noći muzeja 2018. u vremenu od 18 do 23 sata posjetilo više od 1000 građana, a mnogi među njima poveli su i svoje kućne ljubimce. Naime, pod geslom *Izvedite ljubimca u muzej* Veterinarski je fakultet vrata svojih prostora s muzejskim zbirkama ovaj put otvorio i četveronožnim posjetiteljima te su građani imali priliku zavode s muzejskom građom obići sa svojim kućnim ljubimcem.
U sklopu manifestacije Noć muzeja 2019., uz već tradicionalan stručno organiziran obilazak muzejske građe Fakulteta, posebno je u tu svrhu prikazan rad prof. dr. I. Horvata na Veterinarskom fakultetu od 1947. do 1963., kojeg su u tu svrhu pripremili djelatnici Fakulteta, Botaničkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Gradskog muzeja u Čazmi. Prof. dr. I. Horvat bio je redoviti profesor botanike i pionir fitocenoloških istraživanja na principima Braun-Blanquetove škole te jedan od vodećih geobotaničara svojega doba u Europi. Tijekom manifestacije posjetiteljima su bili dostupni na uvid: karte biljnih zajednica Hrvatske koje su nastale u razdoblju 1948. – 1951. i 1951. – 1954. godine, dio zbirke sjemenja biljnih zajednica, primjeri originalnih i digitaliziranih herbarija (Virtualni herbarij – Herbarium Croaticum, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu), te originalni separati radova.

4.14.5. Festival znanosti

Festival znanosti u Hrvatskoj kontinuirano organizira od 2003. s ciljem približavanja znanosti javnosti, informiranjem o aktivnostima i rezultatima na području znanosti, poboljšavanje javne percepcije znanstvenika te motiviranje mladih ljudi za istraživanje i stjecanje novih znanja. Događanje u Zagrebu suorganizira Sveučilište u Zagrebu i nizom prezentacija, izložbi i radionica na svojim fakultetima podupire ideju festivala i popularizaciju znanosti u javnosti.
Fakultet se pridružio Festivalu znanosti 2016., kada je tema bila *Znanost i umjetnost*. Tom je prilikom 20. travnja u Tehničkom muzeju *Nikola Tesla* održana forenzička radionica Centra za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić* iz Zagreba, gdje su se na temelju sporazuma o suradnji Centra i Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu posjetitelji mogli upoznati sa suvremenim tehnologijama i velikim brojem različitih metoda za forenzičku obradu materijalnog traga te njegova pretvaranja u materijalni dokaz, i to s naglaskom na veterinarskoj medicini (voditelji radionice: nasl. doc. dr. G. Mršić i prof. dr. M. Popović). Isti su dan održana predavanja *Forenzika – povijest i umjetnost u veterinarskoj znanosti* (prof. dr. P. Džaja i izv. prof. dr. K. Severin). U prijavi i organizaciji sudjelovanja predstavnika Fakulteta na toj manifestaciji pomagala je Središnja knjižnica.
Festival znanosti 2017. zajednički su organizirali British Council, Tehnički muzej i hrvatska sveučilišta, a tema je bilo *Vrijeme*. Dana 26. travnja u Tehničkom muzeju održana je interaktivna radionica iz fizike, kemije i biologije *Hocus pocus medicinae veterinariae*. Cilj je radionice bila popularizacija znanosti, pri čemu su nastavnici Zavoda za fiziku, Zavoda za kemiju i biokemiju i Zavoda za biologiju zanimljivim i efektnim pokusima javnosti pokušali približili znanost i znanstvene teme te ujedno potaknuti mlade ljude na istraživanje i stjecanje novih znanja. Teme interaktivne radionice iz fizike bile su *visokoelastičnost, magnetska svojstva živih bića i elektricitet – izvor života* (S. Pašić), iz kemije *veselje i kemija* (I. Stolić i L. Krstulović), a iz biologije *DNA – misteriozna molekula života* (D. Špoljarić).
Sudjelovanje Fakulteta na 16. Festivalu znanosti 2018. pod temom *Otkrića* održano je 20. travnja u sklopu Dana otvorenih vrata. Nastavnici su u prostoru Fakulteta održali niz interaktivnih radionica iz raznih područja veterinarske medicine za posjetitelje svih uzrasta.
U Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju te Zavodu za patofiziologiju održana jeradionica *Evolucija krvi*na kojoj su se posjetitelji mogli upoznati s filogenetskim promjenama krvnih stanica. U tri sekcije ove radionice voditelji su prikazali fiziološka i morfološka svojstva krvnih stanica, evolucijske razlike pojedinih vrsta i promjene na krvnim stanicama tijekom bolesti. Govorilo se i o ionizirajućem zračenju i njegovu štetnom djelovanju na organizam, pa stoga i o važnosti određivanja ukupnog broja krvnih stanica nakon izlaganja.
Nastavnici Zavoda za kemiju i biokemiju održali su radionicu*Kemijski kutak*na kojoj su posjetitelji mogli izvoditi pokuse iz kemije prirodnih spojeva (priprava balzama za usne) i biokemije (funkcija enzima).
Osim radionice Život u malom koja je ponudila mikroskopski prikaz nativnih i obojenih spermatozoa raznih životinjskih vrsta, Klinika za porodništvo i reprodukciju je posjetiteljima ponudila da isprobaju tehniku osjemenjivanja na fantomu krave, koristeći se priborom za umjetno osjemenjivanje.
Zavod za veterinarsku biologiju organizirao je radionicu*Dani akademika Zdravka Lorkovića na Veterinarskom fakultetu od 1941. do 1951.*na kojoj su posjetitelji upoznati s otkrićima akademika Lorkovića. Posjetitelji su mogli razgledati primjerke iz zbirke leptira te mikroskopirati preparate kromosoma leptira koje je izradio akademik Lorković.
Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju pripremio je radionicu*Od grdobine do medvjeda – identifikacija vrsta na temelju kostiju*na kojoj su posjetitelji imali priliku na temelju pojedinih morfoloških karakteristika prepoznati i razlikovati vrste riba, gmazova, ptica i sisavaca. Poseban je naglasak bio na prepoznavanju velikih zvijeri (medvjed, vuk, ris) i morskih sisavaca iz Jadrana (dobri dupin, plavobijeli dupin, glavati dupin, veliki sjeverni kit).
Klinika za unutarnje bolesti organizirala je nekoliko radionica pod zajedničkim imenom*Njihovo zdravlje – naša briga*u sklopu kojih je posjetiteljima pokazano kako se vlasnici kućnih ljubimaca i doktori veterinarske medicine mogu dobro brinuti za životinje. Radionica*Njihov nos – naš ponos*upoznala je posjetitelje s anatomskom osnovom građe nosa i fiziologijom osjeta njuha pri čemu su izvedene pokazne vježbe službenih pasa za detekciju iz Centra za obuku vodiča i dresuru policijskih pasa. Radionica*Tajna šifra ultrazvuka*na praktičan je način prikazala primjenu ultrazvučne dijagnostike u veterinarskoj medicini. Sudionici su mogli samostalno, na posebno pripremljenim modelima, upoznati dijagnostičke mogućnosti ultrazvuka. Radionica*Pogled iznutra*pokazala je gdje odlazi hrana i kako naši ljubimci izgledaju iznutra. Posjetitelji su se mogli okušati u navigaciji endoskopom na modelu

Predstavljanje Fakulteta na Festivalu znanosti 2016. godine (ljubaznošću doc. dr. D. Špoljarića).

probavnog trakta. Na radionici*Opasno fino* posjetitelji su se upoznali s najčešćim namirnicama iz domaćinstva koje kućni ljubimci ne smiju jesti jer su potencijalno ili izrazito opasne, pa čak i smrtonosne. Radionica*Što kola krvnim žilama*prikazala je svakodnevni rad s uzorcima u Hematološkom laboratoriju Klinike za unutarnje bolesti – zaprimanje uzoraka krvi, izradu razmaza, bojenje i mikroskopiranje. Posjetitelji su se upoznali s različitim razmazima krvi domaćih i nekih divljih životinja.

Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju na radionici*Povijest liječenja lomova u veterinarskoj medicini*predstavila je evoluciju implantata koji su se u veterinarskoj medicini rabili kroz povijest te moderna rješenja u zbrinjavanju ozljeda lokomotornoga sustava koje veterinarska ortopedija nudi danas. Na radionici*Njegovo veličanstvo – konj*,koja je također organizirana na Klinici za kirurgiju, posjetitelji su se mogli upoznati s metodama pregleda probavnog sustava konja.

Posjetitelje su po radionicama vodili njihovi domaćini – studenti i studentice volonteri, a bile su organizirane u skupinama svakih 45 minuta od 12 do 18 sati. Organizacija cijele provedbe Festivala znanosti provedena je vrlo temeljito i s osobitom pažnjom za sigurnost svih posjetitelja, uz sudjelovanje velikog broja nastavnika i studenata, čime je Fakultet kao jedina visokoškolska ustanova veterinarske medicine u zemlji pokazao zavidan stupanj profesionalnosti, odgovornosti, stručnosti i socijalne osviještenosti. Posjećenost je bila iznimno dobra, a osobito su nas ugodno iznenadili skupni posjeti učenika osnovnih škola Zagreba i šire okolice.

Na 17. Festivalu znanosti 2019. i Danu otvorenih vrata Veterinarskog fakulteta koje je održano u Tehničkom muzeju *Nikola Tesla* i prostorijama Fakulteta od 10. do 11. travnja organizirano je više dobro posjećenih interaktivnih radionica i predavanja s temom *Boje u veterinarskoj medicini*.

U okviru radionice *Moj herbarij* (prof. dr. M. Popović) posjetitelji su se upoznali s tehnologijama izrade herbarije tijekom proteklih 100 godina te su suvremenom metodom mogli izraditi svoj herberij u bojama veterinarske medicine.

Kroz radionicu *Demonstracija traženja životinja pomoću radiosignala (telemetrija)* (prof. dr. J. Kusak) posjetitelji su imali prilike saznati da GPS tehnologija nije sasvim zamijenila VHF radio praćenje, nego je ono i dalje korišteno kao pomoćni sustav GPS-a. Svaki GPS uređaj za praćenje u pravilu ima i VHF sustav. Stoga je vještina određivanja položaja izvora VHF radio-signala u prostoru potrebna i danas. Metoda određivanja lokacije u prostoru temeljem radio signala zove se trijangulacija. Za trianguiranje radio signala potrebno je imati VHF radio prijemnik, usmjerenu VHF antenu, kompas, kartu i/ili GPS uređaj, te program koji će izračunavati lokaciju izvora VF radio signala. Lokacija (koordinate) izvora radio signala računaju se temeljem smjerova (najmanje tri) VHF signala određenih korištenjem VHF radio prijemnika i usmjerene antene, te izmjerenih pomoću kompasa.

Radionica *Natjecanje u gađanju puhaljkom za kemijsku imobilizaciju* (prof. dr. J. Kusak) pružila je posjetiteljima informacije da je u svrhu istraživanja potrebno ponekad uhvaćenu divlju životinju privremeno uspavati (narkoza). Davanje narkotika treba provesti sa sigurne udaljenosti. Jedan od načina sigurne primjene narkotika je upotreba puhaljke kojom se sa udaljenosti od 5-10 metara ispuhuje strelica sa narkotikom. U strelici treba biti pripremljena doza sredstva za uspavljivanje koja odgovara vrsti i masi životinje. Gađa se određeni dio tijela životinje, a prvenstveno je to stražnjica i gornji dio stražnje noge. Ako taj dio tijela nije vidljiv i dostupan, tada se može gađati i u plećku, te u krajnjoj nuždi samo gornji dio vrata. Ostali dijelovi tijela, radi položaja vitalnih organa i/ili premalog sloja mišića se ne smiju gađati.

Predavanje s temom *Istraživanje morskih sisavaca u Jadranu* (izv. prof. dr. T. Gomerčić) informiralo je posjetitelje da su kitovi sisavci koji su se prije 50 milijuna godina vratili životu u moru. Zbog toga su morali steći razne prilagodbe koje su se odrazile na njihov izgled, fiziologiju i način življenja. U Jadranskom moru živi ili je živio jedini tuljan Sredozemlja i više vrsta kitova i dupina. Istraživanja sisavaca u Jadranskom moru započela su krajem 80-tih godina 20. stoljeća na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Istraživanja koja se provode uključuju istraživanja živih životinja u njihovom staništu, ali i postmortalni pregled svih dostupnih lešina. Istražuje se njihova brojnost, rasprostranjenost, sastav zajednica, genska raznolikost, prehrana, smrtnost, bolesti, bioakumulacija onečišćivača okoliša te utjecaj raznih antropogenih čimbenika. Dobivenim se rezultatima koriste državne ustanove prilikom donošenja odluka o upravljanju ovim zaštićenim životinjama.

Pokazna vježba službenih pasa za detekciju iz Centra za obuku vodiča i dresuru policijskih pasa u sklopu Festivala znanosti i Dana otvorenih vrata Fakulteta 2018. godine (ljubaznošću doc. dr. D. Špoljarića).

Radionica *Vidljive i nevidljive boje* (doc. dr. I. Žura Žaja i doc. dr. A. Shek Vugrovečki) zamišljena je kao niz od tri sekcije. Prva sekcija *Varijacije i imitacije boja u životinjskom svijetu* prikazala je različite životinjske vrste koje boje koriste u različitim životnim uvjetima (prilagodba okolišu, zastrašivanje, komunikacija i dr.). Druga sekcija, *Kako vidjeti boje nevidljive ljudskom oku,* upoznalo je posjetitelje s bojama nevidljivim ljudskom oku (važnost i primjena ultraljubičastog i infracrvenog svjetla, dokaz bioloških tragova pomoću luminola). Treća sekcija, *Boje u laboratorijskoj dijagnostici,* demonstrirale su i educirale o primjeni i promjeni boja uzrokovanih kemijskim i fizikalnim čimbenicima u laboratorijskim uvjetima (dokazivanje aktivnosti enzima, bjelančevina, ugljikohidrata, doza ionizirajućih zračenja itd.) te različito obojenje i funkciju svih vrsta krvnih stanica domaćih i egzotičnih životinja.

Kroz radionicu *Tragovima velikih zvijeri* (S. Reljić, dr. med. vet.) posjetitelji su mogli saznati da u Hrvatskoj žive tri velike zvijeri: euroazijski ris, sivi vuk i smeđi medvjed. Zovemo ih velikima jer se svojom veličinom ističu među ostalim pripadnicima iz reda zvijeri (*Carnivora*) koje možemo naći na prostoru Hrvatske.Skupina istraživača s Veterinarskoga fakulteta dugi niz godina bavi se znanstvenim i stručnim istraživanjima ovih vrsta. Sudionici su na radionici naučili zašto je poznavanje tragova životinja važno u istraživanjima, kako prepoznati tragove velikih zvijeri i razlikovati ih od tragova drugih vrsta, a mlađi sudionici mogli su izraditi vlastiti suvenir: otisak šape medvjeda ili risa u gipsu.

Na radionici *Briga o mladunčadi* (doc. dr. B. Špoljarić) sudionicima je prikazan ultrazvučni pregled koza na gravidnost, zatim izdajanje ojarenih koza i ojanjenih ovaca, pregled i bojenje pomuženog mlijeka te hranjenje mladunčadi na bočicu. Isto tako, sudionici su se upoznali s osnovama nasljeđivanja i doznali kako je moguće da se, naprimjer kod pasa, od dva crna roditelja dobije svijetlo štene.

Koordinatorica aktivnosti Fakulteta na Festivalima znanosti 2016. i 2017. bila je pročelnica Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti prof. dr. M. Popović, a koordinator Festivala znanosti 2018. i 2019. doc. dr. D. Špoljarić, oboje sa Zavoda za veterinarsku biologiju.

4.15. Izdavačka djelatnost Fakulteta i njegovih zaposlenika

(prof. dr. Željko Pavičić, prof. dr. Marko Samardžija)

Pisana je riječ zapis ljudskog znanja i umijeća, trag koji trajno ostaje, pa je samim time publicistička djelatnost bilo koje struke od neprocjenjive vrijednosti. Od razdoblja starih civilizacija čovjek je pisanom riječi dijelio znanja i razmišljanja s drugima što je nužno za civilizacijski napredak. U tom smislu bismo citirali T. Huxleya, poznatoga engleskog biologa: *Poznato je konačno, nepoznato je beskonačno: u intelektualnom pogledu, nalazimo se na otočiću usred beskrajnog oceana neobjašnjivosti. Dužnost je svake generacije da moru otme koji komadić kopna.* Veterinarska je literatura jedne zemlje važan odraz njezina veterinarstva. Ona je odgovornost prema budućnosti veterinarske struke u cjelini, jer bez publicističke aktivnosti sve ostaje na usmenoj predaji, riječima koje s vremenom blijede i nestaju. Osvrćući se na razdoblje veterinarske izdavačke djelatnosti od osnivanja Veterinarske visoke škole u Zagrebu i njezina pretvaranja u Fakultet (1919. – 2019.), možemo ustvrditi da su tijekom tog razdoblja nastavnici, znanstvenici i stručnjaci iz veterinarske medicine, zaposlenici Fakulteta ostvarili i razvili bogatu i nadasve dinamičnu publicističku djelatnost. Glavna je značajka tog dugog razdoblja timski rad doktora veterinarske medicine koji se bave različitim područjima struke sa stručnjacima ostalih srodnih djelatnosti poput magistara agronomije, šumarstva, inženjera biologije, biokemije, liječnika i ostalih struka. Interdisciplinarnost je pritom pridonijela opsežnosti i kvaliteti te općenitom značenju izdavaštva Fakulteta. Ovim su se prostorima stoljećima izmjenjivala, pa i prožimala istinska prijateljstva, mudrost, plemenitost i razumijevanje, ali i zlo, nedaće, krv, stradanja, tuga i ratovi. U tom kontekstu treba naglasiti da su se posljedice ratnih zbivanja tijekom 20. stoljeća očitovale u brojnim segmentima našega društva, pa tako i u veterinarskoj struci. No i tijekom Drugoga svjetskog rata kao i Domovinskoga rata nastavljen je kontinuitet izdavačke aktivnosti Fakulteta i njegovih zaposlenika. To možemo zahvaliti brojnim entuzijastima i vizionarima, nastavnicima, znanstvenicima Fakulteta, koji su interes zajednice stavili ispred vlastitoga i nisu dopustili da se publicistička aktivnost ugasi, zapusti ni zanemari. Na to danas, s vremenskim odmakom, možemo gledati s istinskim divljenjem i zahvalnošću što su naša duga i bogata tradicija, kao i vrijedna baština očuvane. Tradicija je kulturno nasljeđe koje se prenosi s generacije na generaciju i, usudili bismo se reći, duša je društvenog života. Zato je od neprocjenjive važnosti u svakom segmentu društva, pa tako i u veterinarskoj struci i veterinarskoj publicističkoj aktivnosti. Danas veterinarska izdavačka djelatnost Fakulteta i njegovih zaposlenika ide golemim koracima naprijed, čineći je sve opsežnijom, kvalitetnijom i bogatijom.

4.15.1. Nastavna, stručna i ostala literatura zaposlenika Fakulteta

Izdavanje knjiga iz veterinarske medicine od 1919. do 2019. većinom je proisteklo iz potrebe za publikacijom udžbenika i druge nastavne literature u sklopu studija veterinarske medicine na Fakultetu. Naime, uspješnost nastavnog procesa procjenjuje se, među ostalim, i po dostupnosti i zastupljenosti sveučilišne nastavne literature u koju se ubrajaju sveučilišni udžbenici, priručnici i skripte. U početku su studenti Veterinarske visoke škole, poslije Fakulteta, pratili nastavu i pripremali gradivo iz stranih udžbenika, većinom njemačkoga govornog područja, a prema dostupnim podacima (*Bibliografija Fakulteta povodom obilježavanja 50 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 1919. – 1969.*, urednik prof. dr. A. Režek, 1971., op. a.) prvo štivo za potrebe nastave koju je objavio stalni nastavnik Fakulteta bila je skripta prof. dr. F. Zavrnika iz 1924. *Teorija mikroskopa* koja je 1934. proširena pod imenom *Teorija i upotreba mikroskopa* za potrebe istoimenog neobveznog predmeta. Otada do danas objavljena su mnogobrojna skripta, priručnici i udžbenici u izdanju Fakulteta za potrebe gotovo svih kolegija u sklopu diplomskog studija te dijelom i za poslijediplomsku nastavu. Objavljivanje nastavne literature osobito je došlo do izražaja u novijoj povijesti Fakulteta iz više razloga. Naime, sredinom osamdesetih godina prošloga stoljeća na Fakultetu su prevladavala starija izdanja iz šezdesetih godina i prije, pa je bilo nužno obnoviti knjižni fond, tim više što postojeći fond nije ni približno odgovarao potrebama tada velikog broja upisanih studenata. Određen broj skripti *i udžbenika* bio je zastario, a iz pojedinih predmeta nikad nije ni bilo udžbenika ni priručnika. Objavljivanje nastavnog teksta kao jednog od uvjeta za napredovanje nastavnika u znanstveno-nastavna zvanja (Odluka o utvrđivanju minimalnih uvjeta za ocjenu nastavne i stručne aktivnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja, NN 94/1996, op. a.) dodatno je potaknulo nastavnike na pisanje i objavljivanje sveučilišne literature, pa danas možemo s ponosom istaknuti česte promocije priručnika i udžbenika koje Fakultet otkupljuje za vlastiti knjižnični fond.

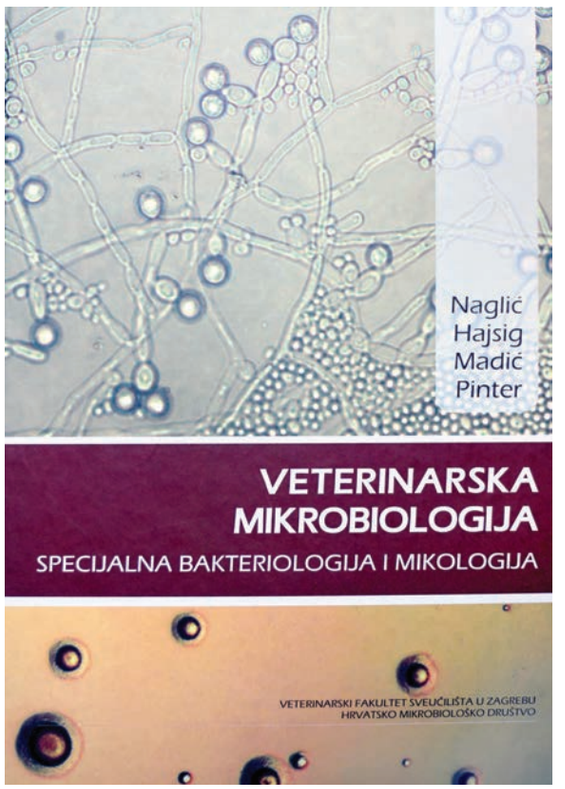

Naslovnica sveučilišnog udžbenika *Veterinarska mikrobiologija. Specijalna bakteriologija i mikologija*, autora T. Naglića, D. Hajsiga, J. Madića i Lj. Pinter, koji je 2006. nagrađen Nagradom *J. J. Strossmayer.*

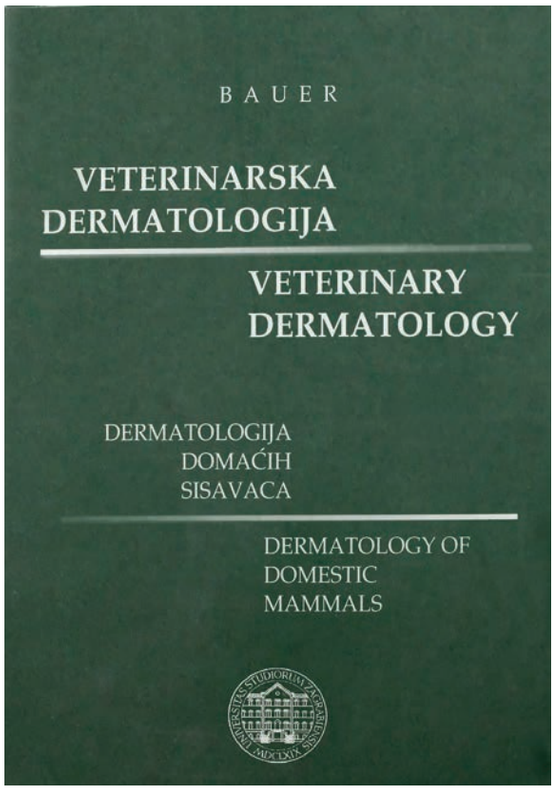

Naslovnica prvog dvojezičnog sveučilišnog udžbenika *Veterinarska dermatologija domaćih sisavaca* (*Veterinary Dermatology of Domestic Mammals*) autora prof. dr. M. Bauera, 2002. godine.

U sklopu strukovnih predmeta iz pretkliničkog, kliničkog, zootehničkog i veterinarskoga javnozdravstvenog područja nastavnici Fakulteta i Veterinarske škole napisali su više srednjoškolskih udžbenika. Za učenike srednjih poljoprivrednih škola napisali su nekoliko srednjoškolskih udžbenika iz uzgoja domaćih životinja (ovčarstvo, peradarstvo, svinjogojstvo i govedarstvo).

Nastavnici Fakulteta istaknuli su se u objavljivanju stručnih knjiga iz različitih područja veterinarske medicine, a prvo takvo djelo koje je napisao stalni nastavnik Fakulteta bila je knjižica prof. dr. S. Plasaja iz 1929. pod nazivom *Zarazne bolesti domaćih životinja* u izdanju Narodnih novina, Zagreb. Otada pa do danas naši su nastavnici objavili brojne stručne knjige u svrhu širenja znanja i popularizacije veterinarske medicine u široj društvenoj zajednici.

Vrijedno je spomenuti monografije autobiografskog sadržaja: *Zaslužni hrvatski veterinari*, urednika prof. dr. S. Rapića (1976.) i *Zaslužni hrvatski veterinari II* urednika prof. dr. H. Gomerčića i prof. dr. V. Vučevac Bajt (2003.).

Pojedini djelatnici Fakulteta okušali su se kao autori i u drugim područjima. Spomenimo prof. dr. B. Krsnika koji je napisao dvije popularizacijske knjige: *Ambulanta u zoološkom vrtu* (1972.) i *Bolnica za životinje* (1997.). Prof. dr. Ž. Grabarević je napisao četiri zbirke pjesama: *Kuća od zdenca* (2000.), *Jednom* (2001.), *Sve znam* (2003.), *O smrti* (2015.) te dva popularno-znanstvena prozna djela: *Zašto ljudi imaju tumore, a koze ih nemaju* (2009.) i *Dimenzije* (2013.), u kojima svima razumljivim diskursom nastoji približiti svoja promišljanja o brojnim temama. Na osnovu svog literarnog rada primljen je 2017. u Društvo hrvatskih književnika. Prof. dr. P. Džaja objavio je tri knjige povijesnog karaktera: *Hrvati u donjim Rujanima* (1998.), *Hrvati – katolici livanjskog kraja* (2000.) i *Spomenica umrlih katolika lištanske župe* (2005.).

Kroz stogodišnju povijest Fakulteta njegovi su nastavnici bili autori, urednici i prevoditelji sveukupno 450 sveučilišnih udžbenika, priručnika, skipti i stručnih knjiga, a naslovi svih tih publikacija posebno su navedeni (vidi dodatak 20.).

U dosadašnjoj povijesti Fakulteta pojedini autori dobitnici su nagrada za udžbenike, koji su ocijenjeni kao najuspješnije znanstveno djelo i izdavački pothvat objavljen na hrvatskom jeziku u RH. Godišnju nagradu *J. J. Strosmayer* dobili su: akademik S. Forenbacher za udžbenik *Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja. Svezak II. Jetra* (1994.); akademik S. Cvetnić za udžbenik *Virusne bolesti životinja* (1998.), te autori T. Naglić, D. Hajsig, J. Madić i Lj. Pinter za udžbenik *Veterinarska mikrobiologija. Specijalna bakteriologija i mikologija* (2006.)

Posebno veseli činjenica da je još 2002. objavljen prvi dvojezični (hrvatsko-engleski) sveučilišni udžbenik prof. dr. M. Bauera *Veterinarska dermatologija domaćih sisavaca*, a 2015. tiskan je prvi sveučilišni udžbenik na engleskom jeziku autora Đ. Hubera, T. Gomerčića i J. Kusaka *Fundamentals of ecology* za potrebe redovitog predmeta Zoology na prvoj godini integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine na engleskom jeziku.

Naši su nastavnici sudjelovali u pisanju tekstova za objavljivanje šest izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996., 2012.) koji je u početku bio namijenjen stručnjacima na terenu, a posljednja su tri izdanja tiskana i kao sveučilišni priručnici za potrebe studenata veterinarske medicine. U priručniku su obrađene različite teme iz veterinarske medicine iz pretkliničkog i kliničkog područja, veterinarskoga javnog zdravstva i sigurnosti hrane te animalne proizvodnje i biotehnologije.

U posljednje su vrijeme nastavnici Fakulteta objavili intradisciplinarne sveučilišne priručnike u elektroničkom izdanju za potrebe nastave iz usmjerenja Kućni ljubimci (2011.) te Farmske životinje i konji (2014.), a objavljen je i jedan sveučilišni priručnik u tiskanom izdanju iz veterinarskoga javnog zdravstvo i sigurnosti hrane (2012.). Dio priručnika proizašao je iz pera akademika S. Forenbachera: *Velebit i njegov biljni svijet* (1990., 2002.), Žumberak – kalendar flore Žumberačke gore (1995.), *Otrovno bilje i biljna otrovanja* (1998.) i *Kompendij Velebitske faune I i II* (2002.).

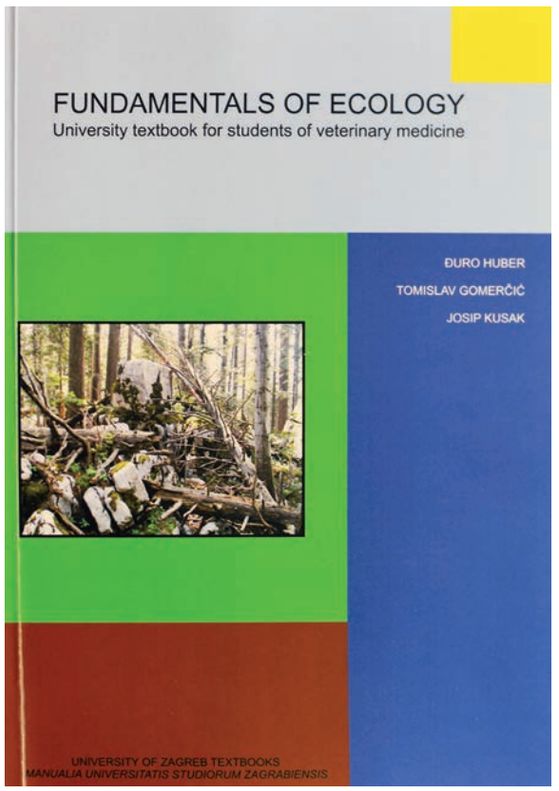

Naslovnica prvog sveučilišnog udžbenika na engleskom jeziku *Fundalmentals of Ecology*, autora Đ. Hubera, T. Gomerčića i J. Kusaka, 2015. godine.

4.15.2. Časopisi Fakulteta

Za pokretanje znanstvenoga ili znanstveno-stručnog časopisa uglavnom su nužni kvalitetan kadar suradnika i financijska, odnosno materijalna potpora. Veterinarski se časopisi u Hrvatskoj odlikuju relativno dugom tradicijom i raznolikošću, a neosporna je činjenica da je njihova kvaliteta mjerilo veterinarske djelatnosti u zemlji. Glede znanstvenih i znanstveno-stručnih časopisa koje Fakultet izdaje, na hrvatskoj su veterinarskoj publicističkoj sceni dugi niz godina prisutna dva časopisa, *Veterinarski arhiv* i *Veterinar*, koji izlaze od tridesetih godina prošloga stoljeća. Posljednjih je godina Fakultet u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom izdavač znanstveno-stručnog časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik*.

4.15.2.1. Znanstveni časopis *Veterinarski arhiv*

Veterinarski arhiv ubraja se u malobrojne časopise koji su sačuvali kontinuitet izlaženja od svoga osnutka, a osnovan je 1931. kao glasilo Fakulteta. U to je vrijeme bilo mnogo starijih veterinarskih fakulteta koji nisu imali svoje glasilo, pa je već tada *Veterinarski arhiv* imao međunarodnu prepoznatljivost i značenje u promicanju znanstvene djelatnosti Fakulteta u europskoj i svjetskoj veterinarskoj javnosti. Za njegovo je osnivanje najzaslužniji bio prof. dr. F. Zavrnik, nastavnik histologije na Fakultetu, koji je na sjednici Fakultetskog vijeća 22. siječnja 1931. predlažio da se pristupi izdavanju znanstvenog lista na teret Zaklade Fakulteta, obrazlažući opširno potrebe i korist takvog časopisa. Prijedlog je prihvaćen, a predlagaču je povjereno da učini potrebne pripreme kako bi se moglo pristupiti izdavanju lista. Na sjednici fakultetskog Vijeća 2. travnja 1931. on podnosi izvještaj o provedenim pripremama i predlaže da se glasilo nazove *Veterinarski arhiv*. Na istoj je sjednici izabran za odgovornog urednika, a u Redakcijski odbor ušli su prof. Lj. Jurak i doc. dr. J. Ježić. Istoga je mjeseca izašao prvi svezak novoga lista u nakladi Zaklade Fakulteta. Od prvoga sveska glavni urednik i Uredнички kolegij postavljaju časopisu visoke znanstvene kriterije, pri čemu se objavljuju samo izvorne znanstvene rasprave i prikazi disertacija, što je po obliku, opsegu i znanstvenoj razini tada odgovaralo sličnim raspravama koje su objavljivane u njemačkim znanstvenim časopisima. Zahvaljujući takvom pristupu *Veterinarski arhiv* nalazi se u gotovo svim europskim veterinarskim knjižnicama. Najveći se broj radova tada pisao na hrvatskom jeziku, s priloženim sadržajem na engleskom, njemačkom, francuskom ili ruskom jeziku. Kvaliteta glasila svake se godine poboljšavala i na temelju stečene reputacije Fakultet počinje dobivati u zamjenu za njega druge časopise iz inozemstva. Tomu je svakako pridonijela odluka Vijeća od 28. lipnja 1955., kojom je prihvaćen prijedlog Kuratorija Zaklade da se *Veterinarski arhiv šalje svim Veterinarskim fakultetima, a po mogućnosti i veterinarskim zavodima i drugim fakultetima u Europi sa zamolbom da te ustanove nama šalju svoje edicije u zamjenu za Veterinarski arhiv*.

U godinama koje su slijedile pa do danas izmijenili su se sljedeći urednici *Veterinarskog arhiva*: F. Zavrnik (1931. – 1934.), I. Babić (1934. – 1942.), I. Tomašec (1943. – 1952.), E. Topolnik (1953. – 1975.), M. Findrik (1976.), M. Hajsig (1976. – 1978.), D. Timet (1979. – 1993.), H. Gomerčić (1994. – 2000.), J. Madić (2001. – 2017.) i V. Sušić (2017. do danas). Uređivački odbor povremeno se mijenjao, pretežno zbog odlaska pojedinih članova u mirovinu ili zbog odlaska s Fakulteta. U tim vremenima nije bilo lako održati časopis i sačuvati njegov kontinuitet, posebice tijekom Drugoga svjetskog rata i za prvih poratnih godina kada se, zbog nemogućnosti terenskih istraživanja te manjka financijskih i drugih potrebnih suvremenih sredstava, opseg pojedinih godišta i broj rasprava u njima smanjio gotovo na trećinu od predratnih godišta. Na sjednici Vijeća 10. studenoga 1947. primljena je uputa od Komiteta za škole i nauku Vlade FNRJ *prema kojoj je poželjno da naši naučni radnici objavljuju svoje radove u domaćim časopisima. U slučaju da koji naučni radnik želi surađivati u inozemstvu, treba da traži odobrenje Komiteta.* Na sjednici Vijeća 26. siječnja 1948. prihvaćeno je da se povodom tridesete godišnjice Fakulteta tiska jubilarni broj *Veterinarskog arhiva*.

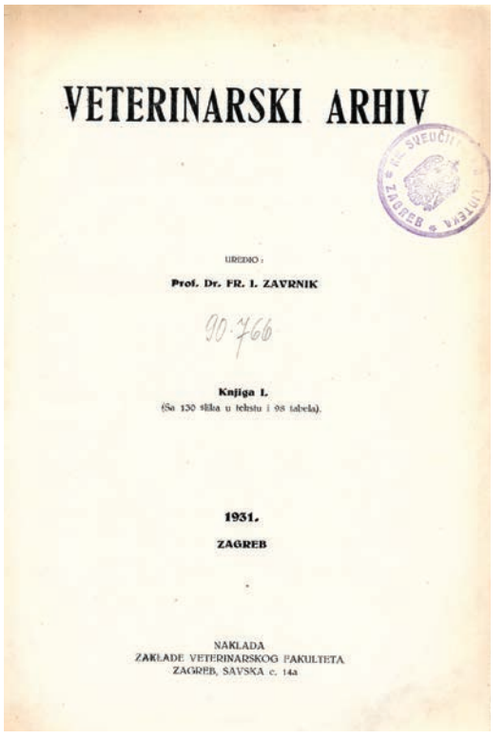
VETERINARSKI ARHIV

UREDIO:
Prof. Dr. FR. I. ZAVRNIK

90-766

Knjiga I.
(Sa 130 slika u tekstu i 98 tabela).

1931.
ZAGREB

NAKLADA
ZAKLADE VETERINARSKOG FAKULTETA
ZAGREB, SAVSKA c. 14a

Naslovnica prvog broja znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* iz 1931. godine (arhiva Fakulteta).

Pedesetih se godina opaža ponovni uspon *Veterinarskog arhiva*. Broj rasprava povećava se, a njihova kvaliteta raste iz godine u godinu. Taj se uspon nakon ratne i poratne depresije kontinuirano nastavlja, sve do početka devedesetih godina 20. stoljeća. *Veterinarski arhiv* dočekuje osamostaljenje Republike Hrvatske 1991. s prof. dr. D. Timetom kao glavnim urednikom, koji je na toj odgovornoj dužnosti bio od 1979. godine. Djelujući u tom razdoblju utjecao je na podizanje ugleda i prepoznatljivosti časopisa u Europi i svijetu. No stalan uspon časopisa privremeno zaustavlja Domovinski rat. Smanjenje broja pretplatnika, nedostatak materijalnih sredstava Fakulteta te nemogućnost pokrivanja troškova tiskanja časopisa potporama MZT-a doveli su u pitanje njegovo dotad redovito izlaženje. Stoga se na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 6. listopada 1992. raspravlja o financiranju časopisa i pokreće akcija prikupljanja sredstava za njegovo daljnje financiranje. Na sjednici 1. prosinca 1992. raspravlja se o dugovima za pokriće troškova izlaženja *Veterinarskog arhiva* i zaključuje da Uredništvo časopisa podnese izvješće o njegovu radu i financiranju. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 12. siječnja 1993. pročitan je dopis Uredništva *Veterinarskog arhiva* i nakon opsežne rasprave zaključeno je da mogućnost financiranja časopisa razmotre zajedno: Uredništvo časopisa, dekan, članovi Komisije za znanstveni rad i Komisije za informatiku, bibliotečnu i izdavačku djelatnost. Uzevši u obzir dotadašnji uspjeh časopisa u svjetskim razmjerima i značenje njegove opstojnosti za znanstveni rad i promidžbu Fakulteta u međunarodnim okvirima, ali i zahvalnost prema prethodnicima koji nisu dopustili da časopis prestane izlaziti u teškim vremenima na ovim prostorima, ulažu se dodatni napori u pronalaženje sredstava putem donacija za očuvanje njegova kontinuiranog tiskanja. Osim toga MZT na temelju molbe Fakulteta, s obrazloženjem troškova tiskanja, nastavlja novčano podupirati njegovo izdavanje iz stavke rashoda za znanstvene časopise. Stoga se, iako s povremenim kašnjenjem, časopis nastavlja tiskati u predviđenim svescima godišnje. Godine 1994. uredništvo preuzima prof. dr. H. Gomerčić koji iste godine uređuje bibliografiju *Veterinarskog arhiva* povodom 65 godina njegova postojanja. U bibliografiji su objavljeni osnovni podaci o njegovim dometima, urednici-

ma, pomoćnim urednicima, članovima Uredničkog odbora, autorima i objavljenim člancima od 1931. do 1990. godine. Pod uredništvom prof. dr. H. Gomerčića časopis poprima osobitosti međunarodnog časopisa u dva izdanja: tiskano izdanje ISSN 0372-5480 i internetsko izdanje ISSN 1331-8055. Uvodi se tiskanje radova samo na engleskom jeziku uz sažetak na hrvatskom jeziku. Iako je gotovo čitavo vrijeme izlaženja časopis imao Urednički odbor, uvijek sastavljen od naših najuglednijih profesora, u svešćiću 1 – 3, sveska 64, 1994. uvodi se i Međunarodni savjetodavni odbor, čiji je predsjednik bio akademik S. Cvetnić, a članovi ugledni znanstvenici iz Hrvatske i svijeta. Na sjednici Fakultetskog vijeća 28. siječnja 1999., u vrijeme sve manjeg broja prispjelih rukopisa domaćih autora, prihvaćen je dekanov prijedlog da pri izboru u više zvanje (ne odnosi se na reizbor) pristupnik mora, osim općih uvjeta propisanih zakonom, ispuniti poseban uvjet, a to je da je od posljednjeg izbora objavio najmanje jedan znanstveni rad u *Veterinarskom arhivu* kao prvi ili jedini autor. Tadašnja nezainteresiranost domaćih znanstvenika da svoje znanstvene radove objavljuju u *Veterinarskom arhivu* proizlazila je iz činjenice da su, u skladu s novim zakonskim uvjetima, predloženici za izbor u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja morali imati znanstvene radove objavljene u časopisima indeksiranima u bazi *Current Contents*. Kako se *Veterinarski arhiv* nije ubrajao u časopise indeksirane u toj bazi, znatno se smanjio interes naših znanstvenika za objavljivanje radova u njemu. Stoga se želio usmjeriti njihov interes da u razdoblju od 3 do 5 godina pripreme barem jedan rukopis za objavu u *Veterinarskom arhivu*. Time se spriječilo da taj fakultetski časopis izgubi prvotni smisao svog postojanja, a to je promicanje nacionalne znanstvene djelatnosti iz veterinarske medicine. Na sjednici Fakultetskog vijeća 5. prosinca 2001. za novoga glavnog urednika izabran je dotad pomoćni urednik prof. dr. J. Madić, član suradnik Razreda za medicinske znanosti HAZU-a, a u Urednički odbor sedmero zaposlenika Fakulteta iz različitih područja veterinarske medicine. Nakon povremenih poteškoća s redovitim izlaženjem časopis se od 2003. počinje redovito i pravodobno tiskati, čime je stekao uvjete za ponovnu prosudbu za uvrštavanje u neku od prestižnih indeksiranih baza publikacija koje objedinjuje ISI. Na znanstveno-stručnom sastanku *Veterinarska znanost i struka* 6. svibnja 2005. obilježena je 75. godina njegova izlaženja te 100. obljetnica rođenja akademika I. Tomašeca, jednoga od njegovih glavnih i odgovornih urednika. Tom su prigodom dodijeljena priznanja tadašnjim i bivšim zaposlenicima Fakulteta koji su svojim radom i zalaganjem pridonijeli opstojnosti časopisa u proteklih 75 godina. Osvrt na dotadašnje izlaženje *Veterinarskoga arhiva* objavljen je u prvom broju 75. sveska, tiskanom u novom, izmijenjenom izgledu, s izmijenjenom naslovnicom i povećanim brojem članaka. Naime, zbog velikog priljeva ponuđenih rukopisa i pozitivnih recenzija objavljeno je deset članaka, za razliku od prethodnih deset godina kad se uglavnom objavljivalo šest članaka po broju. Zahvaljujući ustrajnom radu odgovornih na uredničkoj koncepciji, marljivoj pripremi svakoga sveska i općenito podizanju kvalitete časopisa prema međunarodnim standardima, *Veterinarski arhiv* je od svešćića 1, sveska 79, 2009. ponovno indeksiran u *Science Citation Index Expanded* (*SCI*). U tome su svakako nezaobilaznu ulogu imali domaći i inozemni recenzenti koji su na temelju kompetentnosti i objektivnosti prosuđivali vrijednost pristiglih rukopisa i pridonijeli kvaliteti novih svezaka časopisa. Bez obzira na uložen trud svih spomenutih sudionika u pripremi svakoga sveska, časopis ne bi redovito izlazio da nije bilo sredstava za njegovo tiskanje koja su većim dijelom osigurana iz vlastite djelatnosti Fakulteta i financijskih potpora MZOŠ-a. *Veterinarski arhiv* objavljuje znanstvene radove, pregledne članka, kratka priopćenja, prikaze slučajeva i recenzije knjiga iz svih područja veterinarskih znanosti i medicine, uključujući povremeno i izlaganja sa znanstvenih skupova. Radovi objavljeni u *Veterinarskom arhivu* redovito se, uz *SCI-expanded*, referiraju i u *Journal Citation Reports/Science Edition*, *Biological Abstracts*, *BIOSIS Previews*, *CAB Abstracts* (*Index Veterinarius, Veterinary Bulletin*), *FISHLIT*, *Scopus* i *Zoological Record*. S obzirom na položaj *Veterinarskog arhiva* među svjetskim znanstvenim časopisima, prema Elsevierovoj bazi podataka *Scopus*, može se reći da se njegov položaj posljednjih desetak godina kreće oko sredine ljestvice s čimbenikom odjeka između 0,3 i 0,4. Uvažavajući dosadašnje zalaganje Uredničkog odbora u postizanju odgovarajuće kvalitete časopisa i uvrštavanja u bazu *SCI-Expanded*, u budućem bi razdoblju trebalo očekivati podizanje znanstvene izvrsnosti *Veterinarskog arhiva* na razinu međunarodno eminentnih prepoznatljivih časopisa. Tomu će svakako pridonijeti sve veća primjena informatičkih tehnologija u uredničkim procesima, kao i uključivanje u međunarodna udruženja (*Publishers International Linking Association*, PILA) i agencije (*Crossref*) uz pomoć kojih *Veterinarski arhiv* primjenjuje visoke standarde vezane za upravljanje, stabilno pohranjivanje i pretraživanje sadržaja časopisa.

4.15.2.2. Znanstveno-stručni časopis studenata veterinarske medicine *Veterinar*

Studentski časopis *Veterinar* časopis je duge tradicije. Prvi je broj objavljen 1. lipnja davne 1938., a pokrenuo ga je student R. Orban sa suradnicima. Zamisao je osnivača bila objavljivanje znanstvenih i stručnih radova hrvatskih i stranih studenata Fakulteta te studenata i stručnjaka iz područja biomedicine i zdravstva te biotehnologije. Nakon tog, s pravom možemo reći iznimnog uspjeha jer je časopis izašao samo sedam godina nakon *Veterinarskoga arhiva* (1931.), stajao je Studentski izdavački konzorcij *Veterinar* u kojemu su djelovali Z. Bayer, V. Tomašek, Ž. Marušić, E. Špiler i R. Orban. Nije teško zamisliti kolika je bila njihova sreća kad je prvi broj ugledao svjetlo dana, jer je njihov mladenački entuzijazam prebrodio sve poteškoće koje su im stajale na putu k ostvarenju *svetog* cilja. Posebice imponira činjenica da je *Veterinar* jedan od najstarijih studentskih časopisa u Europi. Ta spoznaja sama za sebe govori o bogatoj tradiciji i kulturnoj baštini naše zemlje. Treba imati na umu da su studenti časopis osnovali u razmjerno malom gradu, gospodarski slabo razvijene balkanske zemlje, samo dvadesetak godina nakon osnutka njihova Fakulteta, a da istodobno studentske časopise nisu imale poznatije veterinarske škole iz znatno bogatijih i razvijenijih zemalja zapadne Europe gdje veterinar-

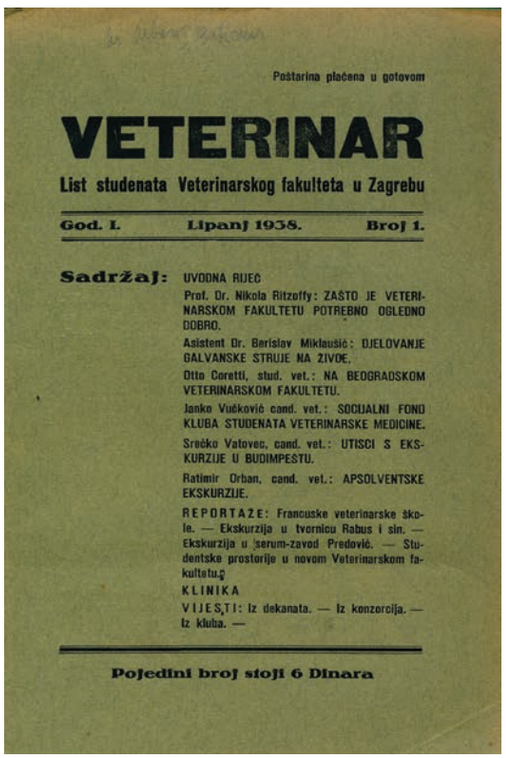

Poštarina plaćena u gotovom

VETERINAR

List studenata Veterinarskog fakulteta u Zagrebu

God. I. Lipanj 1938. Broj 1.

Sadržaj:

UVODNA RIJEČ

Prof. Dr. Nikola Ritzoffy: ZAŠTO JE VETERINARSKOM FAKULTETU POTREBNO OGLEDNO DOBRO.

Asistent Dr. Berislav Miklaušić: DJELOVANJE GALVANSKE STRUJE NA ŽIVOĆ.

Otto Coretti, stud. vet.: NA BEOGRADSKOM VETERINARSKOM FAKULTETU.

Janko Vučković cand. vet.: SOCIJALNI FOND KLUBA STUDENATA VETERINARSKE MEDICINE.

Srećko Vatovec, cand. vet.: UTISCI S EKSKURZIJE U BUDIMPEŠTU.

Ratimir Orban, cand. vet.: APSOLVENTSKE EKSKURZIJE.

REPORTAŽE: Francuske veterinarske škole. — Ekskurzija u tvornicu Rabus i sin. — Ekskurzija u serum-zavod Predović. — Studentske prostorije u novom Veterinarskom fakultetu.

KLINIKA

VIJESTI: Iz dekanata. — Iz konzorcija. — Iz kluba. —

Pojedini broj stoji 6 Dinara

Naslovnica prvog broja znanstveno-stručnog časopisa studenata veterinarske medicine *Veterinar* iz 1938. godine (arhiva Fakulteta).

sko školstvo traje više od dva stoljeća. Ta činjenica upućuje na iznimne potencijale, vrijednosti i odlučnost koje su naši studenti tada posjedovali. Osnivanju *Veterinara* prethodilo je dvadesetak godina života i djelovanja Kluba studenata Fakulteta koji je osnovan 1919., kad i sam Fakultet. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata časopis je prestao s izlaženjem, a ponovno se počeo tiskati 1946. kao glasilo Saveza studenata veterinarske medicine Jugoslavije svih četiriju fakulteta. U razdoblju koje je slijedilo *Veterinar* je izlazio kao časopis Saveza socijalističke omladine Veterinarske medicine Jugoslavije sve do 1985. godine.
Godine 1993. osnovana je Udruga studenata veterine Equus, a jedan od glavnih ciljeva bilo je obnoviti tiskanje *Veterinara*. Nakon deset godina neizlaženja, entuzijazmom i upornošću nekolicine studenata te uz potporu uprave Fakulteta 1995. ponovno je pokrenuto izlaženje *Veterinara*, kao znanstveno-stručnog časopisa Udruge studenata veterinarske medicine Equus. Časopis je, iako samo s jednim brojem godišnje, opet prestao izlaziti nakon samo tri godine (1995. – 1997.). Zatim je ponovno pokrenut (2005. – 2007.), a kontinuirano je počeo izlaziti od 2010. (glavna urednica časopisa studentica P. Čolig).
U vrijeme svoga osnivanja *Veterinar* je objavljivao originalne znanstvene članke iz svih segmenata veterinarske medicine, o njihovu značenju za društvo, kratke reportaže o važnim i zanimljivim pitanjima iz veterinarske struke, stočarstva i društvenog života općenito. Časopis danas objavljuje znanstvene i stručne radove hrvatskih i stranih studenata veterinarske medicine te studenata i stručnjaka iz biomedicine i zdravstva te biotehnologije.
Važnost ponovnog izlaženja i kvalitete *Veterinara* prepoznalo je i Sveučilište u Zagrebu, pa je časopis u ak. god. 2010./2011. dobio Posebnu Rektorovu nagradu za najbolja studentska ostvarenja. Priznanje je dodijeljeno za časopis broj 1 (ISSN:0303-5409) godište 49. (glavni urednik V. Farkaš). Od 2011. dostupan je čitateljima i u elektroničkoj verziji na mrežnoj stranici Fakulteta (http://www.vef.unizg.hr/veterinar/) kao i na portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske Hrčak (https://hrcak.srce.hr/veterinar). Glavni urednik časopisa može biti samo student veterine, pa se on mijenja nakon diplomiranja njegova prethodnika. Od 2012. to je bila studentica S. Horvat, a od 2016. glavna je urednica studentica I. Benvin. Časopis izlazi dva puta godišnje u 300 primjeraka te studentski uredički odbor, držeći se postavljenih kriterija, nastoji zadržati znanstveni profil, kvalitetu i vizualni identitet časopisa. Časopis ima i Uredički kolegij koji čine mlađi nastavnici Fakulteta. Svaki znanstveni rad zaprimljen za objavljivanje prolazi recenzentski postupak, a uz izvorne znanstvene članke objavljuju se stručni i popularizacijski članci, promovirajući tako veterinarsku struku i znanost.
S ponosom treba istaknuti da je studentica I. Benvin u svojstvu glavne urednice časopisa *Veterinar* ak. god. 2017./2018. dobila Rektorovu nagradu za društveno koristan rad u akademskoj i široj zajednici.

4.15.2.3. Znanstveno-stručni časopis *Hrvatski veterinarski vjesnik*

Znanstveno-stručni časopis *Hrvatski veterinarski vjesnik* iznimno je duge i bogate tradicije. Počeo je izlaziti u Zagrebu 1906. kao *Veterinarski vijestnik*, a bio je glasilo Hrvatsko-slavonskoga veterinarskog društva. Časopis je izlazio do 1921., kad se ukida s obrazloženjem da je u Beogradu počeo izlaziti *Jugoslavenski veterinarski glasnik*. U Nezavisnoj Državi Hrvatskoj časopis ponovno izlazi od 1942. do 1944. kao glasilo Hrvatskoga veterinarskog društva. Nakon toga opet prestaje izlaziti i tek je osnutkom samostalne države Republike Hrvatske 1991. zaključeno da se počne izdavati i društveno glasilo koje je na ovim prostorima već 1906. počelo izlaziti i bilo iznimno važno služeći doktorima veterinarske medicine u Hrvatskoj.
Nakon svladavanja brojnih i nepredvidivih poteškoća časopis napokon 1993. ponovno počinje izlaziti i postaje službeno glasilo obnovljenog staležnog društva hrvatskih veterinara Hrvatsko veterinarsko društvo – 1893 – *Societas veterinaria croatica* koje iste godine postaje i njegovim izdavačem, a za glavnog urednika izabran je prof. dr. H. Gomerčić. Časopis je izlazio uglavnom redovito, od jednoga do četiri broja godišnje, s tim da su često bila dva dvobroja godišnje. Cilj izdavača bio je, među ostalim, povratak ugleda veterinarske struke kakav je imala prije, a ima je i danas u većini razvijenih zemalja zapada, ugleda kakav joj i pripada kao jednom od najduljih i najskupljih studija na Sveučilištu te opće poboljšanje i unaprjeđenje struke i stručnosti doktora veterinarske medicine, ponajprije onih u terenskoj praksi.
Prof. dr. H. Gomerčić bio je glavni urednik *Hrvatskoga veterinarskog vjesnika* i sljedeće, 1994. godine, nakon čega časopis ponovno prestaje izlaziti, sve do 2000. godine. Tada glavnim urednikom postaje prof. dr. Ž. Grabarević i tu dužnost obnaša do 2004. godine. Istodobno, od 2003. do 2005. časopis izdaje i svoj Bilten, a 2005. dobiva novoga glavnog urednika, prof. dr. P. Džaju. No nakon prvog objavljenog broja 2008. prof. dr. P. Džaja prestaje biti njegovim glavnim urednikom. Iste godine, kad se nakon dugog čekanja *Hrvatski veterinarski vjesnik* počinje referirati u svjetskoj bazi podataka *CAB Abstract*, časopis se na štetu veterinarstva u Hrvatskoj gasi i prestaje izlaziti.
Dana 7. ožujka 2013. održan je sastanak predstavnika Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i Hrvatske veterinarske komore te je dogovoreno zajedničko izdavanje *Hrvatskoga veterinarskog vjesnika*. Kako je časopis *Veterinarska stanica* tada bio jedini časopis u RH u kojemu su veterinari mogli objavljivati znanstvene, stručne i pregledne radove na hrvatskom jeziku, tim se dogovorom omogućilo tiskanje spomenutih radova i u *Hrvatskom veterinarskom vjesniku*. Časopis je proširen tiskanjem znanstvenih, stručnih i preglednih radova važnih za veterinarsku praksu i taj dio uređuje prof. dr. P. Džaja. Glavni je urednik dr. I. Križek, koji je i drugi urednik časopisa.
U prvom dijelu časopisa objavljuju se izvješća sa stručnih sastanaka i drugih događaja, a u drugom dijelu ponajprije stručni radovi, nastojeći da oni budu iz svakodnevne veterinarske prakse. U toj se rubrici objavljuju i znanstveni radovi važni za veterinare zaposlene u veterinarskoj praksi ili u obavljanju veterinarske inspekcije. Časopis izlazi na hrvatskom jeziku, a članovi Hrvatske veterinarske komore dobivaju ga besplatno na kućnu adresu.

Naslovnica znanstveno-stručnog časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* iz 2019. godine.

4.15.2.4. Ostale publikacije Fakulteta

U sklopu izdavačke djelatnosti Fakulteta posebno treba istaknuti objavljivanje prigodnih knjiga (spomenica, bibliografija, monografija) povodom obilježavanja obljetnica Fakulteta i pojedinih ustrojbenih jedinica. Prva je *Spomenica* obavljena 1959., povodom 40 godina Fakulteta (glavni urednik prof. dr. E. Topolnik), a zatim 1969., povodom 50 godina Fakulteta (glavni urednik prof. dr. S. Rapić). Drugo prigodno djelo povodom pola stoljeća postojanja Fakulteta bila je *Bibliografija 1919. – 1969.*, koja je objavljena 1971. (urednik prof. dr. A. Režek). Povodom obilježavanja 60 godina Fakulteta objavljena je *Bibliografija 1919. – 1979.*, a tiskana je 1982. (urednik prof. dr. U. Bego). U sljedećem je razdoblju 1989. objavljena *Spomenica povodom 70 godina* (urednica prof. dr. V. Vučevac Bajt), a 1999. *Svečana knjiga povodom 80 godina Fakulteta* (urednik prof. dr. T. Balenović). Povodom 90 godina Fakulteta objavljena je dvojezična monografija *Zbirka veterinarskih instrumenata iz Muzeja za povijest veterinarstva* (urednica prof. dr. V. Vučevac Bajt). Posebna monografija *Veterinarski fakultet i veterinarska izdavačka djelatnost u Republici Hrvatskoj 1991. – 2011.* objavljena je 2012. (urednici i autori prof. dr. Ž. Pavičić i prof. dr. M. Samardžija).

U proteklom je razdoblju objavljeno nekoliko spomenica zavoda: *50 godina Zavoda za kemiju i biokemiju 1940. – 1990.* (urednik prof. dr. A. Lutkić); *45 godina Zavoda za zoohigijenu 1948. – 1993.* (urednici prof. dr. A. Asaj i dr. M. Karlović); *75 godina Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica 1922. – 1997.* (urednici dr. M. Karlović i prof. dr. J. Živković); *80 i 90 godina Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju 1919. – 1999., 1919.-2009.* (urednik prof. dr. D. Emanović); *65 godina Zavoda za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja 1948. – 2013.* (bivši Zavod za zoohigijenu, urednik prof. dr. Ž. Pavičić).

Od ostalih objavljenih publikacija valja naglasiti dvojezičnu knjigu

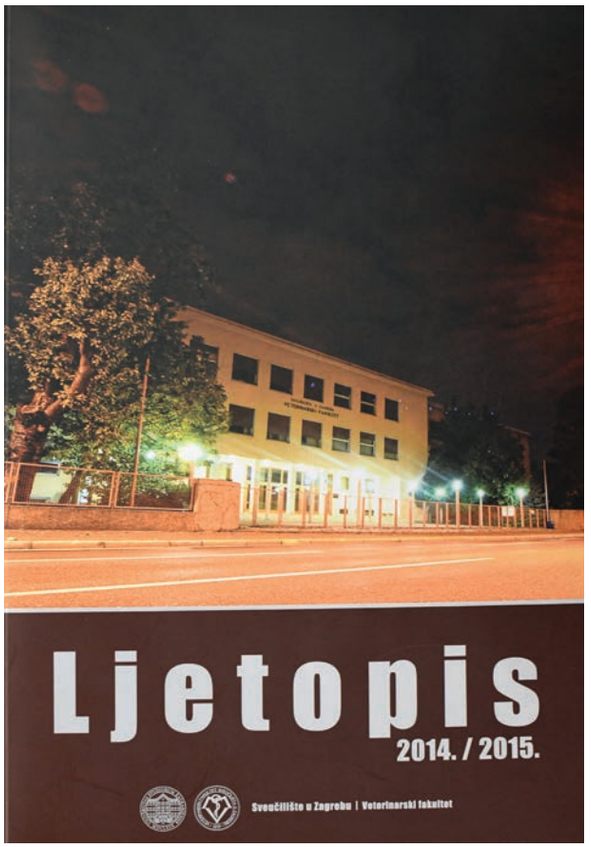

Naslovnica *Ljetopisa Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* za ak. god. 2014./2015.

Naslovnica *Zbornika sažetaka radova međunarodnog kongresa Veterinarska znanost i struka*, održanog u listopadu 2017. godine.

Stradanja životinja u hrvatskom domovinskom ratu 1990. – 1992. u izdanju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Na knjizi je radilo 60 suradnika, a podijeljena je na dvadesetak poglavlja od kojih treba istaknuti: Čovjek, životinje i etika u Hrvatskoj; *Spašavanje lipicanskih konja*; *Patnje životinja na Slavonskom bojištu*; *Stradanje životinja u Lici*; *Izvještaj međunarodne komisije nezavisnih promatrača i veterinarskih inspektora o uništavanju lipicanaca u Lipiku*; *Procjena šteta zbog uništavanja rasplodne stoke*; *Evakuacija životinja iz ratom razorenog zoološkog vrta u Osijeku*; *Utjecaj rata na divlje životinje u Gorskom Kotaru*; *Humanitarna pomoć za očuvanje zdravlja životinja*; *Apeli s Veterinarskog fakulteta za ugrožene životinje i njihova staništa* i dr.

Iz predgovora urednika prof. dr. P. Kraljevića izdvajamo: *Osim vjerodostojnih svjedočenja, slikom i rječju, o stradanju životinja, u knjizi su prikazani primjeri velike požrtvovnosti naših kolega i djelatnika srodnih struka, čak po cijenu vlastita života, samo da bi izvukli životinje iz ratom ugroženih područja i da bi ih smjestili na sigurno. I, konačno, u knjizi su navedeni i primjeri solidarnosti među veterinarima iz domovine i iz svijeta, koja se očitovala slanjem lijekova i drugih potrepština za zbrinjavanje ranjenih i ugroženih životinja. Dakako, ovim putem mi im svima zahvaljujemo.*

I na kraju želim reći da je ova knjiga tiskana uz ostalo i zato da bi budućim naraštajima svjedočila o zlu koje je zateklo hrvatski narod, ali ne da bi mrzili neprijatelja već da bi mrzili zlo. Tiskana je i zato da bi budućim naraštajima stradanje životinja bilo jedno svjedočanstvo o žrtvi hrvatskog naroda koju je morao podnijeti boreći se za slobodu, a koju je konačno, Bogu hvala, izborio.

Smatramo korisnim spomenuti da Fakultet od ak. god. 2000./2001. redovito izdaje *Ljetopis Veterinarskoga fakulteta* (ISSN 1333-8358), u kojemu se svake godine osim izvještaja o nastavi, kontroli kvalitete, financijama, stručnom i znanstvenom radu prilaže i popis svih znanstvenih radova djelatnika ustanove usklađen s podacima iz Hrvatske znanstvene bibliografije. Ljetopis se predstavlja na svečanoj sjednici povodom Dana Veterinarskoga fakulteta koja se održava u studenome. Nadalje, Fakultet izdaje *Zbornik radova* (ISSN 1847-6570) Hrvatskog veterinarskoga kongresa koji se održava svake četiri godine. U zborniku se objavljuju radovi *in extenso* u kojima se prikazuju rezultati rada i istraživanja na znanstvenim temama koje obuhvaćaju sve četiri znanstvene grane u polju veterinarske medicine. Fakultet je ujedno izdavač *Zbornika sažetka radova međunarodnog kongresa Veterinarska znanost i struka* koji se u organizaciji Fakulteta tradicionalno održava svake dvije godine (vidi 4.14. Aktivnosti Fakulteta u organizaciji različitih događanja).

4.16. Priznanja Fakultetu
(prof. dr. Željko Pavičić)

U stogodišnjoj povijesti Fakultetu su uručene mnogobrojne diplome, priznanja, plakete i zahvalnice od visokoobrazovnih institucija u zemlji i inozemstvu za uspješnu nastavnu i znanstvenu suradnju, od državnih institucija i gospodarstva za osobitu stručnu i poslovnu suradnju, od strukovnih društva za posebne zasluge na unaprjeđenju veterinarstva i stočarstva, od organizacijskih odbora međunarodnih savjetovanja za značajan znanstveni i stručni doprinos u organizaciji tih savjetovanja i dr. Spomenuta priznanja su najčešće dodijeljena povodom obljetnica Fakulteta, obilježavanja postojanja institucija koja su ih dodjeljivala te po završetku međunarodnih simpozija. U nastavku su navedena najznačajnija priznanja i druge nagrade, a čuvaju se u Muzeju za povijest veterinarstva i prostorijama dekanata.

- Diploma s plaketom III., IV. i V. kongresa veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije (1967., 1976., 1982.)
- Orden zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom povodom 50. obljetnice Fakulteta (1969.)
- Priznanje Veterinarske visoke škole iz Hannovera, Njemačka (1969.)
- Priznanje Veterinarskoga fakulteta iz Budimpešte, Mađarska (1969.)
- Priznanje Veterinarskoga fakulteta iz Leipziga, Njemačka (1969.)
- Priznanje Veterinarskoga fakulteta iz Züricha, Švicarska (1969.)
- Priznanje Veterinarskoga fakulteta iz Torina, Italija (1969.)
- Priznanje The Royal Veterinary College, London, Velika Britanija (1969.)
- Priznanje Veterinarskoga fakulteta Utrecht, Nizozemska (1969.)
- Priznanje The Royal Veterinary and Agricultural University in Copenhagen, Danska (1969.)
- Priznanje Veterinarske visoke škole iz Beča, Austrija (1969.)
- Priznanje VTOZD za veterinarstvo Biotehničke fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani (1969., 1977., 1979., 1981., 1986.)
- Diploma s plaketom Društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Makedonije (1970., 1985.)
- Priznanje i plaketa Instituta *Ruđer Bošković* (1970. 1975.)
- Priznanje Pokreta *Nauka mladima* (1970.)
- Plaketa Lovačkog saveza Hrvatske (1971.)
- Priznanje Saveza veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske (1971., 1977., 1988.)
- Spomen povelja Mesne industrije Gavrilović (1971.)
- Plaketa Veterinarske stanice Grada Zagreba (1972.)
- Spomen plaketa Zemljodelsko – šumarskog fakulteta Univerziteta iz Skopja (1972.)
- Spomen diploma Klinike za ortopediju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1973.)
- Plaketa, odnosno povelja Veterinarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu (1976., 1979., 1986., 1989.)
- Priznanje i plaketa Poslovnog udruženja veterinarskih stanica Zagreb (1977.)
- Povelja s medaljom časti Jugoslavenskog veterinarskog društva za hyologiju i hyojatriju (1978.)
- Priznanje i plaketa Veterinarske stanice Vinkovci (1978.)
- Priznanje Veterinarske stanice Slavonski Brod (1978.)
- Plaketa Veterinarske stanice Šibenik (1979.)
- Spomen povelja i plaketa Fakulteta poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (1979.)
- Priznanje Veterinarske stanice Varaždin (1980.)
- Spomen povelja i plaketa Poljoprivrednog instituta Križevci (1980.)
- Spomen diploma Hrvatskog društva za gajenje lova i ribarstva, Zagreb (1981.)
- Diploma s plaketom SOUR Podravka Koprivnica (1982., 1987.)
- Priznanje Farmaceutsko – biotehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1982.)
- Povelja Saveza sindikata Hrvatske (1983.)
- Priznanje Veterinarske stanice Čakovec (1983.)
- Diploma s plaketom Veterinarske stanice Koprivnica (1984.)
- Priznanje Veterinarske stanice Križ (1984.)
- Priznanje Vrtlarskog kombinata Žitnjak (1984.)
- Zlatna plaketa Zadružnog saveza Hrvatske (1984.)
- Plaketa Veterinarskog zavoda Banja Luka (1985.)
- Plaketa Skupštine općine Pešćenica (1985.)
- Priznanje OOUR Agroproteinka – Sesvetski Kraljevec (1985.)
- Priznanje SOUR Inudstrijskog poljoprivrednog kombinata Osijek (1985.)
- Spomen povelja i plaketa Poljoprivrednog instituta Križevci (1985.)
- Diploma SOUR Pliva Zagreb (1986.)
- Priznanje PIK Vrbovec (1987.)
- Priznanje Veterinarskog zavoda Split (1988.)
- Priznanje i povelja Veterinarskoga fakulteta Univerziteta u Sarajevu (1984., 1989., 1996., 2000., 2009.)
- Zahvalnica Caritasa Zagrebačke Nadbiskupije (1992.)
- Zahvala Nadbiskupa Zagrebačkog Franje Kuharića (1992.)
- Medalja Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi (1992.)
- Zahvalnica Ministarstva obrane RH (1994., 2011.)
- Medalja *Facultas medicinae veterinariae universitatis ultraiectina* (Utrecht University, Utrecht, Nizozemska), 1996.
- Medalja Biocentenario della facolta di medicina veterinaria di Napoli (1998.)
- Zahvalnica Ministarstva poljoprivrede i šumarstva – Uprave za veterinarstvo (1999.)
- Priznanje Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani (2009.)
- Plaketa Veterinarskog fakulteta Univerziteta Sv. Ćirila i Metodija iz Skopja, Makedonija (2011., 2017.)
- Zahvalnica Hrvatskog veterinarskog instituta Zagreb, podružnica Veterinarski zavod Križevci (2011.)
- Zahvalnica Hrvatske poljoprivredne agencije (2013.)
- Zahvalnica Znanstvenog odbora Međunarodnog savjetovanja *Krmiva* (2013., 2018.)
- Zahvalnica Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2014.)
- Zahvalnica srednje škole *Dragutina Stražimira*, Sveti Ivan Zelina (2018.)
- Medalja Univerzita veterinarskeho lekarstva a farmacie v Košicah, Slovačka (2019.)

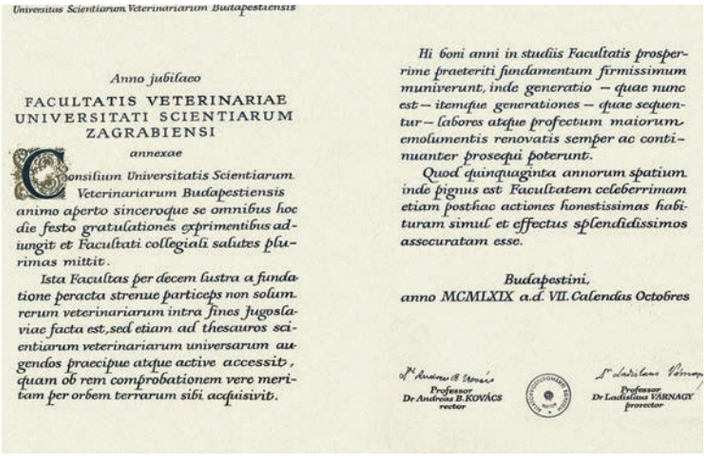

Universitas Scientiarum Veterinariarum Budapestiensis

Anno jubilaeo
FACULTATIS VETERINARIAE
UNIVERSITATI SCIENTIARUM
ZAGRABIENSI
annexae

Consilium Universitatis Scientiarum Veterinariarum Budapestiensis animo aperto sinceroque se omnibus hoc die festo gratulationes exprimentibus adiungit et Facultati collegiali salutes plurimas mittit.

Ista Facultas per decem lustra a fundatione peracta strenue particeps non solum rerum veterinariarum intra fines Jugoslaviae facta est, sed etiam ad thesauros scientiarum veterinariarum universarum augendos praecipue atque active accessit, quam ob rem comprobationem vere meritam per orbem terrarum sibi acquisivit.

Hi boni anni in studiis Facultatis prosperrime praeteriti fundamentum firmissimum muniverunt, inde generatio – quae nunc est – itemque generationes – quae sequentur – labores atque profectum maiorum emolumentis renovatis semper ac continuanter prosequi poterunt.

Quod quinquaginta annorum spatium inde pignus est Facultatem celeberrimam etiam posthac actiones honestissimas habituram simul et effectus splendidissimos assecuratam esse.

Budapestini,
anno MCMLXIX a.d. VII. Calendas Octobres

Professor
Dr Andreas B. KOVÁCS
rector

Professor
Dr Ladislaus VÁRNAGY
prorector

Priznanje Veterinarskoga fakulteta iz Budimpešte, Mađarska (1969.)

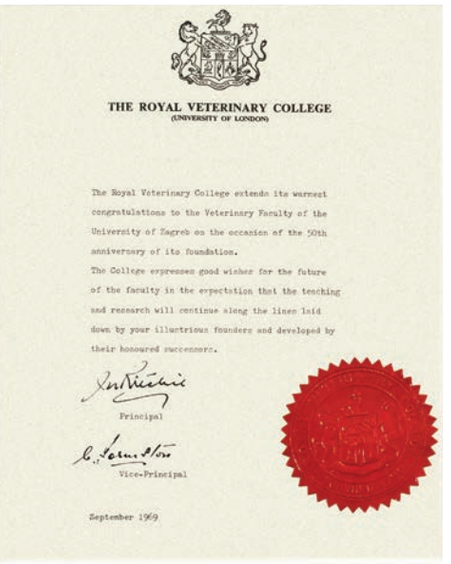

THE ROYAL VETERINARY COLLEGE
(UNIVERSITY OF LONDON)

The Royal Veterinary College extends its warmest congratulations to the Veterinary Faculty of the University of Zagreb on the occasion of the 50th anniversary of its foundation.

The College expresses good wishes for the future of the faculty in the expectation that the teaching and research will continue along the lines laid down by your illustrious founders and developed by their honoured successors.

Principal

Vice-Principal

September 1969

Priznanje The Royal Veterinary College, London, Velika Britanija (1969.)

Univerzitet "Sv. Kiril i Metodij" -vo Skopje
Fakultet za veterinarna medicina - Skopje

Po povod obeležuvanje na

90
GODINI
VETERINARNA NAUKA I EDUKACIJA

dodeluva

PLAKETA

na

VETERINARSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
kako znak na blagodarnost
za pridonesot vo razvojot na Fakultetot

Dekan

Skopje
14.11.2017

Prof. d-r Lazo Pendovski

Plaketa Veterinarskog fakulteta Univerziteta Sv. Ćirila i Metodija iz Skopja, Sjeverna Makedonija (2011.)

Zahvalnica

Sveučilište u Zagrebu
Agronomski fakultet

University of Zagreb
Faculty of Agriculture

Veterinarskom fakultetu
Sveučilišta u Zagrebu

za osobitu uspješnost i rezultate rada u ostvarenoj zajedničkoj suradnji

1919 - 2014
95
GODINA

Prigodom
Dana Fakulteta
26. rujna 2014.

Zagreb, 26. rujna 2014.

Prof. dr. sc. Tajana Krička
Dekanica

Zahvalnica Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2014.)

Medalja Facultas Medicinae Veterinariae Universitatis Ultraiectina (Utrecht, Nizozemska), 1996.; medalja Bicentenario della Facolta di Medicina Veterinaria di Napoli (Napulj, Italija), 1998.; medalja Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, (Ankara, Turska), 1992.

Ulaz za pacijente i njihove vlasnike u Kliniku za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju.

III. ODJELI FAKULTETA

5. Odjel za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti

5.1. Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju
(prof. dr. Snježana Vuković)

Opći podaci

Temeljem uredbe o osnivanju Veterinarske visoke škole u Zagrebu od 31. kolovoza 1919. izrađen je nacrt naredbe kojom se izdaju propisi za naučnu osnovu i polaganje državnih ispita na novoosnovanom učilištu. Na temelju tog nacrta, koji je ozakonjen 1922., osnovano je dvanaest zavoda, među kojima Zavod za sistematsku i topografsku anatomiju (poslije preimenovan u Zavod za anatomiju) te Zavod za histologiju i embriologiju.

Zavod za sistematsku i topografsku anatomiju (Zavod za anatomiju) započeo je s radom 1919., odmah nakon osnutka Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Nastava prvog semestra pokrenuta je 13. studenoga 1919. predavanjima iz anatomije, koja je održao imenovani suplent J. Sakař. To je bio prvi nastavni sat održan na Veterinarskoj visokoj školi, zbog čega se taj dan ujedno obilježava kao dan osnutka Veterinarskoga fakulteta. Krajem ak. god. 1919./1920. J. Sakař imenovan je redovitim profesorom i predstojnikom Zavoda za anatomiju, a tu je dužnost obavljao do odlaska u mirovinu 1951. godine.

Nakon osnutka Veterinarska visoka škola smještena je u prostor Zemaljske potkivačke škole u Savskoj cesti br. 16. Zbog nedostatnog prostora pristupilo se izgradnji provizornih dvorišnih zgrada za smještaj Zavoda za anatomiju. Taj je prostor bio veoma skučen, najviše na štetu studenata, sa samo 35 radnih mjesta u dvorani za seciranje. Vrlo brzo prostor je proširen, čime je dvorana za seciranje dobila 150 radnih mjesta, a podignuta je i manja zgrada u kojoj je bila smještena učionica, stan za podvornika i prostorija za spremanje velikih konzerviranih anatomskih preparata. Učionica je bila mala i neprikladna za dulji boravak studenata.

Smještaj Zavoda za anatomiju u takvom neodgovarajućem prostoru potrajao je do 1948., kada seli u drugu zgradu sjevernog krila novoizgrađenog Veterinarskog fakulteta u Heinzelovu ulicu br. 55. Tu je Zavod dobio prostorije u podrumu, prizemlju i prvom katu, gdje se uz neke redukcije prostora, nalazi i danas. U njegovu je sklopu i amfiteatarska predavaonica i velika dvorana za seciranje.

Od osnutka Zavoda za anatomiju pa sve do 1930. prof. J. Sakař bio je jedini nastavnik. Ispomoć u tehničkoj pripremi nastavnih preparata bila su mu dva podvornika. Osim tehničkih, administrativnih i nastavnih obveza u svom zavodu prof. J. Sakař suplirao je druge predmete i aktivno sudjelovao u radu uprave Veterinarske visoke škole i, poslije, Veterinarskog fakulteta. Relativno se kasno u Zavodu za anatomiju zapošljava prvi asistent, dr. T. Ciliga (1930.), a zatim i drugi, M. Bevandić (1938.). Nakon toga zapošljavaju se asistenti R. Škrgatić (1940.), S. Matuka (1941.), M. Ključec (1946.) i honorarni asistent I. Posavec (1947.), koji su vrlo kratko radili. U tom su poslijeratnom razdoblju za asistente također izabrani Ž. Dolinar (1949.) i U. Bego (1950.).

Zavod za histologiju i embriologiju započeo je s djelovanjem 1921. imenovanjem dr. F. Zavrnika za redovitog profesora i prvog predstojnika, koji je tu dužnost obnašao do prijevremenog umirovljenja 1941. godine. Od samoga je početka Zavod imao velike poteškoće u organizaciji svoga rada. Isprva je bio smješten u privremenim prostorijama južnog krila prvog kata ulične zgrade u Savskoj cesti br. 16., a potom seli u sjeverno krilo iste zgrade. Nastava iz predmeta Histologija i embriologija započela je 30. studenoga 1921. godine. Predavanja su slušala 22 studenta, a vježbe su održane samo u ljetnom semestru u tri skupine studenata. Kako se u dvoranu za mikroskopiranje privremeno uselio Zavod i klinika za zarazne bolesti, vježbe su držane u histološkom laboratoriju. U prostorije donekle prilagođene potrebama, u Savskoj cesti br. 23, Zavod za histologiju i embriologiju seli 1932. godine. Tijekom tih prvih godina djelovanja Zavoda prof. dr. F. Zavrnik osobito se zalagao za nabavu knjiga i časopisa čime je postavio osnove za razvoj danas vrijedne zavodske knjižnice. Na njegovu je inicijativu Fakultetsko vijeće 1931. donijelo odluku o izdavanju znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* i imenovalo ga glavnim urednikom.

Godine 1940. Zavod za histologiju i embriologiju seli u prvu zgradu novoizgrađenog fakulteta, u prostorije predviđene za Zavod za veterinarsku botaniku. Početkom Drugoga svjetskog rata prostorije Zavoda za veterinarsku botaniku uzurpiraju njemački vojnici tako da oba zavoda,

zajedno sa Zavodom za fiziologiju, privremeno sele u Zavod za fiziku. U svibnju 1948. Zavod za histologiju i embriologiju konačno se smješta na drugom katu drugoga sjevernog krila, iznad Zavoda za anatomiju. Neposredno uz prostorije Zavoda nalazi se velika histološka vježbaonica.
Od 1922. pa do 1930. prof. dr. F. Zavrniku u izvođenju nastave pomaže pristav dr. V. Marochino, kasnije docent u Zavodu za parazitologiju. Ubrzo se zapošljava prvi asistent V. Butozan (1930.), koji nakon kraćeg vremena prelazi u Zavod za zarazne bolesti. Zatim se zapošljavaju asistenti T. Varićak (1934.), R. Bevandić (1940.), dr. B. Tomurad (1942.), dr. A. Frank (1946.) i dr. V. Bačić (1947.), pri čemu su T. Varićak i dr. A. Frank nastavili sveučilišnu karijeru u Zavodu.
Na sjednici Fakultetskog vijeća od 23. lipnja 1951. donesena je odluka da se Zavod za anatomiju i Zavod za histologiju i embriologiju ujedine u jedinstveni Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju. Za prvoga je predstojnika izabran prof. dr. T. Varićak.
U Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju postoji velika muzejska zbirka preparata, koja je prikupljana i izrađivana godinama. Skromna osnova zbirke postavljena je još u vrijeme osnutka Zavoda. Za to je bio zaslužan prof. J. Sakař, koji je u Austriji i Čehoslovačkoj nabavio anatomske modele, kosture i preparate različitih organa. U stvaranju zbirke sudjelovao je i prof. dr. F. Zavrnik, koji je nabavio embriološke modele početne diferencijacije tijela. Nakon objedinjavanja uložen je golem napor svih zaposlenika, osobito nastavnika, u proširivanje i obogaćivanje zbirke. Prepoznata je potreba za osmišljavanjem i otvaranjem radnog mjesta preparatora, pa je zaposlena prva preparatorica Zavoda, R. Pahić (1951.). Iz tog vremena datiraju najzanimljiviji eksponati izrađeni od materijala dostavljenog iz Zoološkog vrta u Zagrebu. Zahvaljujući angažmanu doc. dr. Ž. Dolinara u zbirci se nalazi i kostur čovjeka, a u novije vrijeme, uz zalaganje prof. dr. K. Babića i prof. dr. H. Gomerčića te njihovih suradnika Zavod je obogaćen zbirkom koštanih ostataka raznih vrsta životinja pronađenih na arheološkim lokalitetima, kao i s tristotinjak cjelovitih kostura dupina nađenih uginulih duž hrvatskog dijela Jadranskog mora. Nažalost, zbirka je raspoređena praktički u svim prostorima Zavoda, te bi u budućnosti trebala biti izložena u sklopu fakultetskog muzeja koji se, prema Statutu Fakulteta iz 2017. planira osnovati. Uređenjem prostorija u prizemlju Zavoda osiguran je odgovarajući smještaj za zbirku kostura morskih sisavaca. Prostor je uređen sredstvima projekta *Plavi projekt – doprinos razvoju programa društveno korisnog učenja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* financiranim od Europskog socijalnog fonda.
U vježbaonici za histologiju nalazi se zbirka razvojnih stadija životinja i čovjeka kao i zbirka različitih vrsta placenti. Muzejsku vrijednost imaju i brojne slike, ulja na platnu, koje je naslikao viši tehnički suradnik S. Trapan promatrajući histološke preparate. One su smještene na drugom katu Zavoda i zahtijevaju restauraciju, jer od vremena nastanka nisu bile zaštićene na odgovarajući način.
Od osnutka Zavoda za anatomiju praktični dio nastave provodio se korištenjem konzerviranih preparata u formalinu što se, nažalost koristi i danas. Iz dokumenata pohranjenih u arhivi Zavoda vidljivo je da su davno akademik T. Varićak i prof. dr. U. Bego kao predstojnici upozoravali na štetnost formalina pokušavajući ishoditi dodatna materijalna sredstva za kupnju drugih konzervansa i akrilne smole. Iako je u novije vrijeme bilo parcijalnih pokušaja da se taj problem riješi (uređenje velike sekcijske dvorane, ugradnja ventilokonvektora u prostoriji s bazenima za pohranu preparata ispunjenih formalinom, kupnja autoklava za kuhanje kostiju), postoji i dalje osnovni problem nedostatka odgovarajućeg sustava za provjetravanje prostora. Stoga je posljednjih godina pokrenut postupak izrade projektne dokumentacije i osiguravanje sredstava za cjelovito i konačno uređenje Zavoda.
U Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju djeluju dva laboratorija, Histološki i histokemijski laboratorij, koji postoji iz vremena osnutka Zavoda, te Laboratorij za DNK analizu, koji je otvoren početkom 2000-tih godina.
Histološki i histokemijski laboratorij osnovan je ponajprije radi priprave histoloških preparata za potrebe nastave, no vrlo brzo rad laboratorija postaje okosnica razvoja znanstvene djelatnosti nastavnog i stručnog osoblja Zavoda. Uvode se nove metode, provode zanimljiva istraživanja, izrađuju studentski diplomski radovi, magistarske rasprave i disertacije. U laboratoriju svoja znanstvena istraživanja izvode brojni znanstvenici sa srodnih fakulteta zagrebačkog i riječkog Sveučilišta i drugih institucija kao i znanstvenici iz Ljubljane, Beograda, Sarajeva, Skopja i Prištine. Na izobrazbi u laboratoriju bili su laboranti Više kožarske škole iz Karlovca, Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita, Odjela za patologiju KBC *Sestre milosrdnice* (stari naziv KB *Dr. Mladen Stojanović*) iz Zagreba, Instituta za biologiju mora iz Rovinja i dr. Posljednjih je dvadesetak godina laboratorij osuvremenjen kupnjom nove, moderne opreme, međutim prostor u kojemu se nalazi je neadekvatan i nema sustava provjetravanja. Planiranim uređenjem dobit će se primjeren prostor s adekvatnom opremom u skladu sa zahtjevima 21. stoljeća.
Laboratorij za DNK analizu smješten je u primjerenom prostoru i moderno opremljen. Osim zaposlenika Zavoda otvoren je za korištenje svim znanstvenicima Veterinarskoga fakulteta i pruža mogućnost suradnje s drugim institucijama. Važno je naglasiti da je taj laboratorij opremljen sredstvima Zavoda.
Iz dokumenata pohranjenih u arhivu Zavoda uočava se još jedan problem koji je godinama opterećivao predstojnike, a to je teretni lift za prijevoz anatomskih preparata, koji je prema nacrtu i izvedbi zgrade imao predviđen prostor za ugradnju od podruma do drugoga kata, ali nikad nije postavljen. Lift je konačno ugrađen 2007. i time je olakšan dovoz i odvoz preparata u veliku sekcijsku dvoranu.
Od osnutka Zavoda osobita se pažnja posvećuje nastavi i radu sa studentima. I danas, učeći od svojih prethodnika, pokušavamo održati visoke standarde koje su oni postavili. Stoga smo veoma ponosni što imamo učionicu u kojoj studenti mogu pripremati ispite, učeći na koštanim i konzerviranim anatomskim preparatima. Studentska učionica u prijašnjem Zavodu za anatomiju postoji još od 1928., kada je bila smještena u naknadno izgrađenom dvorišnom objektu Savske ceste br. 16. To je bio veoma mali prostor, neprilagođen svojoj namjeni. Preseljenjem u novoizgrađeni kompleks u Heinzelovoj ulici učionica je bila smještena u prizemlju zgrade dodijeljene Zavodu. Za učenje studenti su koristili i osteologikum, smješten u prostorijama današnjeg studentskog restorana. Prenamjenom prostora osteologikuma, studentska je učionica postala pretijesna, pa je tadašnji predstojnik, akademik T. Varićak, tražio adaptaciju nekih prostora za njezin smještaj. Danas je ona smještena u prizemlju Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju, pored male sekcijske dvorane. Posjeduje tzv. suhi dio gdje studenti savladavaju osteologiju i tzv. mokri dio u kojemu se za učenje koriste konzervirani anatomski preparati. Na inicijativu studenata The Vet Society – University of Zagreb, 2018. studentska je učionica renovirana, a posebna su vrijednost anatomski crteži na zidovima, koji studentima dodatno pomažu u učenju.
U trenutku objedinjavanja Zavoda za anatomiju i Zavoda za histologiju i embriologiju u zajednički Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju (1951.) u izvođenju nastave sudjelovali su profesori dr. T. Varićak i dr. T. Ciliga te asistenti dr. A. Frank, dr. V. Bačić, Ž. Dolinar i U. Bego.
Nakon objedinjavanja Zavoda zapošljava se honorarni asistent B. Rode (1956.), a nakon odlaska dr. V. Bačića na Medicinski fakultet u Rijeci izabran je kao stalni asistent (1957.). Dr. Ž. Dolinar otišao je na usavršavanje na Medicinski fakultet u Basel, Švicarska (1961.), a dr. B. Rode prešao je na Prirodoslovno-matematički fakultet u Zagrebu (1966.). Dr. Ž. Dolinar je tijekom boravka u Baselu izabran za sveučilišnog docenta na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, ali se nije vratio, već je produljio radni odnos u Zavodu za anatomiju Medicinskog fakulteta u Baselu gdje je kao sveučilišni profesor dočekao mirovinu.
U vremenu koje je slijedilo u Zavodu se zapošljavaju asistenti M. Zobundžija (1963.), H. Gomerčić (1965.), A. Hraste i K. Babić (1966.) te V. Gjurčević Kantura (1974.) i Z. Kozarić (1980). Spomenuti su asistenti nastavili sveučilišnu karijeru u Zavodu te uz akademika T. Varićaka, prof. dr. T. Ciligu, prof. dr. A. Franka i prof. dr. U. Begu činili prethodnu generaciju nastavnika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. U tom su razdoblju kraće radili asistenti T. Švob, I. Bajžal Hrženjak, I. Mijatović i I. Karadjole, koji je prešao u Zavod za stočarstvo i tamo ostvario sveučilišnu karijeru.

U Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju postoji velika muzejska zbirka preparata prikupljana i izrađivana godinama. Dio zbirke, koja se sastoji od ostakljenih, složenih cjelovitih kostura raznih vrsta domaćih i divljih životinja, smješten je na prvom katu Zavoda. Najzanimljiviji eksponati datiraju iz 60-tih godina prošlog stoljeća, a izrađeni su od materijala dostavljenog iz Zoološkog vrta u Zagrebu.

Posebna vrijednost u bogatoj muzejskoj zbirci Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju jesu koštani ostaci raznih vrsta životinja pronađenih na arheološkim lokalitetima diljem Hrvatske kao i tristotinjak cjelovitih kostura dupina nađenih uginulih duž hrvatskog dijela Jadranskog mora. Te su zbirke pronašle mjesto unutar posebno uređenog prostora Zavoda.

U bližoj povijesti Zavoda zapošljava se pripravnica SIZ-a za znanost S. Vuković (1982.), a zatim asistent D. Mihelić (1988.). Nakon toga iz ukinutog Centra za tehnologiju animalnih proizvoda prelaze dr. A. Jelić i K. Botka Petrak, dipl. ing. biol. (1990.), koji su nastavili znanstvenu karijeru u Zavodu. Zatim se zapošljava veći broj znanstvenih novaka, pri čemu treba istaknuti S. Nejedli, koja je zaposlena na projektu dr. A. Jelića (1992.), te T. Trbojević Vukičević i S. Kužir na projektu prof. dr. K. Babića (1997.). Potom je zaposlen asistent H. Lucić (1998.) te znanstvena novakinja M. Đuras na projektu prof. dr. H. Gomerčića (2000.). Spomenuti su zaposlenici nastavili sveučilišnu karijeru u Zavodu i osim izv. prof. dr. H. Lucića koji je 2018. iznenada preminuo, čine današnju generaciju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju. U Zavodu je bio zaposlen asistent H. Brzica (2011.), koji je izabran u docenta, ali je na vlastiti zahtjev napustio Fakultet (2017.). Za asistenticu je izabrana K. Špiranec (2011.), koja je također na vlastiti zahtjev napustila Fakultet (2017.). U Zavodu danas još radi poslijedoktorandica dr. M. Pavić (2016.) te asistenti L. Bastiančić, D. Leiner (od 2018.), K. Korpes i M. Kolenc (od 2019.).

Predstojnik Zavoda za anatomiju bio je prof. J. Sakař (1919. – 1951.). Predstojnici Zavoda za histologiju i embriologiju bili su prof. dr. F. Zavrnik (1921. – 1941.) i doc. dr. Varićak, prvo kao obnašatelj dužnosti predstojnika (1941.), a zatim i predstojnik (1942. – 1951.). Predstojnici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju bili su: akademik T. Varićak (1951. – 1974.), prof. dr. U. Bego (1974. – 1982.), doc. dr. H. Gomerčić (1983.), doc. dr. K. Babić (1984. – 1989.), prof. dr. A. Hraste (1989. – 1991.), prof. dr. M. Zobundžija (1991. – 1996.), prof. dr. Z. Kozarić (1996. – 1998.), prof. dr. V. Gjurčević Kantura (1998. – 2006.), prof. dr. D. Mihelić (2006. – 2009.; 2015. – 2018.), prof. dr. S. Vuković (2009. – 2015.) i izv. prof. dr. M. Đuras (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Na Veterinarskoj visokoj školi, odnosno Veterinarskom fakultetu anatomija se u početku predavala u prva četiri semestra. Prema prvom nastavnom planu i programu za I. i II. semestar iz 1920. predmet Sistematska i topografska anatomija predavao se u I. semestru sa 6 sati predavanja tjedno (P-6), a u II. semestru, uz 6 sati predavanja (P-6), studenti su započeli sa sekcijom mišića i zglobova prednje i stražnje noge u trajanju od 3 sata tjedno (V-3). Od domaćih životinja proučavao se samo konj, a prema svjedočenju akademika T. Varićaka u fakultetskoj *Spomenici* (1919. – 1969.) komparativna se anatomija malo proučavala zbog nedovoljnog broja zaposlenika. U III. i IV. semestru topografski se proučavala anatomija glave te prednje i stražnje noge, a utrobni organi demonstrirali su se na predavanjima.

Godine 1921. donesen je nastavni plan i program za prva četiri semestra, koji je donekle revidirao dotadašnju satnicu iz anatomije. Sistematska anatomija predavala se u I. (P-5) i II. semestru (P-5), a Topografska anatomija u III. (P-2) i IV. semestru (P-1).

Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. Sistematska anatomija predavala se u I. (P-5 + V-3), II. (P-5) i III. semestru (P-2 + V-5). Topografska anatomija bila je u IV. semestru (P-1).

Prema Uredbi iz 1936. nastava anatomije i dalje se izvodila četiri semestra, ali s izmijenjenom satnicom. Sistematska anatomija predavala se u I. (P-5), II. (P-5 + V-4) i III. semestru (P-2 + V- 5), a Topografska anatomija u IV. semestru (P-1).

Prema Pravilniku o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz 1948. anatomija se predavala u I. (P-3 + V-3), II. (P-4 + V-4) i III. semestru (P-4 + V-6). Radila se pretežno topografska anatomija, i to u I. semestru kosti, zglobovi i mišići, u II. semestru utrobni organi, krvne žile i limfni organi, a u III. semestru glava i vrat, živčani sustav, koža i anatomija peradi.

Prema nastavnom planu iz 1921. nastava iz predmeta Histologija i embriologija održavala se u III. (P-4) i IV. semestru (P-2). Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. Histologija i embriologija predavala se u III. (P-4 + V-2) i IV. semestru (P-4 + V-2). Naredbom iz 1923. Embriologija je izdvojena iz Histologije i kao zaseban predmet predavala se u II. semestru (P-2), dok se Histologija s histološko-embriološkim vježbama održavala samo u III. semestru (P-4 + V-4). Uredbom iz 1936. nastava iz Histologije izvodila se u II. (P-3 + V-4) i III. semestru (P-3 + V-4). Embriologija se predavala u III. semestru (P-4). Mikroskopska anatomija održavala se u IV. (P-3 + V-2). Osim tih predmeta prof. dr. F. Zavrnik održavao je nastavu iz neobveznog predmet Teorija i upotreba mikroskopa u I. i II. semestru (P-1), koji je nakon njegova umirovljenja 1941. brisan iz nastavnog plana i programa, a područje vezano za teoriju mikroskopa prebačeno u nastavni plan i program predmeta Fizika. Prema Pravilniku o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz 1948. postojao je jedinstveni predmet Histologija i embriologija u III. (P-4 + V-2) i IV. semestru (P-3 + V-2).

Od početka nastave Histologije i embriologije na Veterinarskoj visokoj školi, a poslije i na Veterinarskom fakultetu, studenti su tijekom praktične nastave sami izrađivali histološke preparate. Takva je praksa ukinuta u ljetnom semestru ak. god. 1938./1939. te su uvedena pripremljena stakalca kako bi se studenti u potpunosti usredotočili na proučavanje građe organa. Danas svaki student na vježbama raspolaže kvalitetnim svjetlosnim mikroskopom i kutijom sa svim histološkim preparatima potrebnim za savladavanje gradiva.

Godine 1954. došlo je do većih izmjena nastavnog plana i programa na Veterinarskom fakultetu, što se izravno odrazilo i na nastavu tada već objedinjenog Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Nastavno područje predaje se pod objedinjenim predmetom Anatomija i histologija s embriologijom, ali se nastava izvodi odvojeno. Predmet se izvodio u I. (P-6 + V-8), II. (P-6 + V-6) i III. semestru (V-6). Ispiti su u početku bili odvojeni, ali se odlukom Fakultetskog vijeća od 1956. uvodi jedinstveni ispit, tako da su nastavnici anatomije i nastavnici histologije i embriologije ispitivali cjelokupno gradivo. Prema svjedočenju akademika T. Varićaka u *Spomenici* Fakulteta (1919. – 1969.) većina je nastavnika Zavoda smatrala neprihvatljivim spajanje ispita, dok su odluku o objedinjavanju Zavoda za anatomiju i Zavoda za histologiju i embriologiju smatrali oportunom.

Nastavnim planom studija veterinarske medicine prema prvom Statutu Veterinarskog fakulteta, iz 1958., došlo je do izmjene satnice predmeta Anatomija i histologija s embriologijom u I. (P-4 + V-8), II. (P-4 + V-9) i III. semestru (P-1 + V-10). Promjenom nastavnog plana i programa iz 1967. ukupno gradivo anatomije, histologije i embriologije podijeljeno je u dva dijela. Anatomija I (kosti, ligamenti, zglobovi) predavala se u I. semestru (P-3 + V-6), a ispit se mogao polagati odmah nakon završetka semestra. Ostalo gradivo, objedinjeno je u predmet Anatomija II, histologija i embriologija, a predavalo se u II. i III. semestru (P-5 + V-10).

Izmjena nastavnog plana i programa iz 1977. ponovno se odrazila na Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju. Predmet Anatomija I održavao se u I. semestru (P-2 + V-4), a Anatomija II u II. semestru (P-3 + V-6). Predmet Opća histologija držao se u I. semestru (P-2 + V-2), a predmet Histologija i embriologija u II. semestru (P-2 + V-2). Uveden je novi predmet, Primijenjena anatomija, koji se predavao u V. semestru (P-1 + V-4). Od 1987. predmet se naziva Anatomija, histologija i embriologija i predaje se u I. (P-4 + V-6) i II. semestru (P-5 + V-8). Primijenjena anatomija nadalje se predavala u V. semestru (P-2), uz uvođenje stručne prakse po 15 sati na trećoj i četvrtoj godini studija. Nastavnim planom i programom iz 1995. smanjuje se satnica predavanja, a znatno povećava satnica vježbi iz predmeta Anatomija, histologija i embriologija. Predmet se predaje u I. (P-2 + V-9), II. (P-3 + V-9) i III. semestru, gdje je uz dosadašnje oblike nastave uveden i stručno-klinički rad (P-1 + V-2 + SKR-2). Ukida se predmet Primijenjena anatomija, a nastavnici Zavoda osmišljavaju i u nastavu uvode sljedeće izborne predmete: Anatomija ukrasnih ptica u I. semestru (P-1), Laboratorijska priprema za elektronsku mikroskopiju, Osobitosti lokomocijskog aparata konja i Anatomija divljači u III. semestru (P-

Ulaz u sekcijsku dvoranu Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. *Ovo je mjesto gdje smrt s radošću pomaže život.*

Nastava iz anatomije izvodi se u okviru tri predmeta, Anatomija s organogenezom domaćih životinja I (18 sati predavanja, 64 sata vježbi, 7 ECTS-a), Anatomija s organogenezom domaćih životinja II (20 sati predavanja, 100 sati vježbi, 8 ECTS-a) i Anatomija s organogenezom domaćih životinja III (15 sati predavanja, 63 sata vježbi, 5,5 ECTS-a). Vježbe se održavaju u sekcijskoj dvorani opremljenoj odgovarajućim brojem preparata za uspješno savladavanje gradiva.

1), Komparativna anatomija koštanog sustava sisavaca i ptica u III. semestru (P-1 + V-1), Klinička anatomija i Anatomija laboratorijskih životinja u V. semestru (P-1 + V-1) te Primjena histomorfoloških postupaka u tehnologiji animalnih proizvoda u X. semestru (P-1).

Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine od ak. god. 2005./2006. znatno se mijenja ustroj nastave u Zavodu. Dotadašnji predmet Anatomija, histologija i embriologija dijeli se na čak pet jednosemestralnih predmeta: Sustavnu anatomiju s organogenezom u II. semestru s ukupno 20 sati predavanja i 82 sata vježbi, Sustavnu anatomiju s organogenezom I u III. semestru s ukupno 20 sati predavanja i 80 sati vježbi, Topografsku anatomiju u IV. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 63 sata vježbi, Histologiju i opću embriologiju u II. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi, te Histologiju i opću embriologiju I u III. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi. Uslijedila je još jedna promjena, a to je da se nakon 1956., napokon odvajaju ispiti iz anatomije i histologije.

Izmjenama nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine iz 2007. nastavnici Zavoda u I. semestru održavaju nastavu iz predmeta Anatomija s organogenezom domaćih životinja I s ukupno 18 sati predavanja i 64 sata vježbi, zatim u II. semestru iz predmeta Anatomija s organogenezom domaćih životinja II s ukupno 20 sati predavanja i 100 sati vježbi, te u III. semestru iz predmeta Topografska anatomija glave i vrata, koji je 2009. promijenio ime u Anatomija s organogenezom domaćih životinja III s ukupno 15 sati predavanja i 63 sata vježbi. Predmet Histologija i opća embriologija predaje se u II. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 60 sati vježbi.

Anatomija domaćih životinja I, II i III temeljni su medicinski, pretklinički predmeti, koji imaju svrhu stjecanja znanja o makroskopskoj strukturi i organizaciji tijela zdravih domaćih životinja te embrionalnog razvoja sustava i organa (organogeneza).

Histologija i opća embriologija kao drugi obvezni predmet u sastavu Zavoda upotpunjuje znanja iz makroskopske anatomije, dajući uvid u normalnu morfologiju tkiva koja izgrađuje organe i organske sustave uz upotrebu optičkih pomagala. Upoznaje studente i s dijelom embriologije, progenezom i blastogenezom.

U Zavodu se u sklopu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine izvodi i nastava iz izbornih predmeta: Osobitosti lokomocijskog aparata konja u II. semestru s ukupno 15 sati vježbi, Struktura i funkcija stanice u III. semestru s ukupno 10 sati predavanja, 7 sati seminara i 8 sati vježbi, Poredbena anatomija koštanog sustava u III. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi, Morfologija gmazova u III. semestru s ukupno 4 sata predavanja, 15 sati seminara i 11 sati vježbi, Osnove anatomije dobrog dupina (*Tursiops truncatus*) u III. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi, Anatomija laboratorijskih životinja u IV. semestru s ukupno 6 sati predavanja i 24 sati vježbi, Arheozoologija u IV. semestru s ukupno 10 sati predavanja, 5 sati seminara i 15 sati vježbi, Klinička anatomija u VI. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi te Morfologija riba u IX semestru s ukupno 10 sati seminara i 20 sati vježbi. Nastavnici Zavoda ujedno sudjeluju u izvođenju izbornih predmeta Osnove sistematike i evolucije morskih sisavaca te Osnove biologije i fiziologije morskih sisavaca, oba u IV. semestru.

Predmet Osobitosti lokomocijskog aparata konja obrađuje makroskopske osobitosti kostiju, zglobova i vezova te mišića konja. Upoznaje sa strukturama koje su osebujne za konja i po kojima se konj razlikuje od svih ostalih domaćih životinja. Prikazuju se osobitosti trupa, vrata i udova te njihovo značenje u statici i dinamici konjskog tijela kao radne i sportske životinje. Nakon uspješno savladanog gradiva studenti poznaju osobitosti lokomocijskog sustava konja bitne za kasniji rad na klinikama, prepoznaju anatomske elemente pasivnog aparata stajanja konja, analiziraju teorije o pasivnom aparatu stajanja u konja te procjenjuju fiziološki stav konja tijekom odmaranja

Predmet Struktura i funkcija stanice upoznaje studente s građom i funkcijom stanica životinjskog organizma, njihovom diferencijacijom i međusobnim komuniciranjem. Razvija znanja o unutarnjoj staničnoj organizaciji, mehanizmima sinteze i djelovanja organela te mehanizmima reguliranja odnosa sa staničnim okolišem. Studenti će detaljno upoznati organizaciju i kemijski sastav stanice, staničnu energetiku, transport tvari kroz stanične membrane te primanje i prenošenje poruka. Razvija vještine studenata da na temelju morfoloških osobitosti stanice promišljaju o njezinoj funkciji. Nakon uspješno savladanog predmeta studenti mogu imenovati metode u postupku istraživanja stanica, opisati osnovnu strukturu stanice, identificirati osnovne sastojke stanice na elektronskim mikrografijama, interpretirati osnovne stanične funkcije i povezati građu s funkcijom stanice.

Studenti kroz predmet Poredbena anatomija koštanog sustava upotpunjuju znanje iz komparativne morfologije. Mogu identificirati osteološke značajke kostiju prsnog i zdjeličnog uda domaćih životinja i divljači te diferencirati koštane elemente i morfološki usporedive kosti prsnog i zdjeličnog uda domaćih životinja i divljači. Nakon uspješnog svladavanja kolegija studenti mogu prepoznati makromorfološke značajke kostiju prsnog i zdjeličnog uda jelena običnog, srne, divlje svinje, vuka, lisice, zeca i smeđeg medvjeda, razlikovati osnovne morfološke karakteristike kostiju udova životinja te usporediti kosti prsnog i zdjeličnog uda domaćih životinja i divljači.

U predmetu Morfologija gmazova studenti proučavaju sistematiku gmazova te raznolikost građe tijela s obzirom na način kretanja, prehranu i disanje. Studenti su nakon uspješnog svladavanja predmeta osposobljeni imenovati organske sustave u gmazova, opisati građu pojedinih dijelova tih organskih sustava, razlikovati osnovne morfološke karakteristike pojedinog sustava i usporediti organske sustave u gmazova.

Predmet Osnove anatomije dobrog dupina (*Tursiops truncatus*) upoznaje studente s morfologijom dobrog dupina, jedinog rezidentnog sisavca Jadranskoga mora, koji se nalazi na vrhu prehrambenog lanca jadranske biocenoze te je kao takav izniman indikator zdravlja jadranske biocenoze, a ujedno je jedna od ugroženijih vrsta u Europi. Nakon uspješnog svladavanja kolegija studenti poznaju vanjske morfološke osobitosti i anatomske značajke organskih sustava dobrog dupina (*Tursiops truncatus*), mogu usporediti anatomske osobitosti dobrog dupina s onima u domaćih životinja i zaključiti o anatomskim prilagodbama dobrog dupina životu u moru.

Kroz predmet Anatomija laboratorijskih životinja studenti stječu znanje potrebno za daljnje praćenje znanosti o laboratorijskim životinjama (uzgoj, patologija i pokusi). Nakon uspješnog svladavanja gradiva studenti znaju opisati osnovnu građu tijela najčešće korištenih laboratorijskih životinja, prepoznati osnovne komparativne osobitosti anatomske građe laboratorijskih životinja i usporediti anatomiju domaćih životinja, zatim razumjeti promjene koje se zbivaju tijekom embrionalnog razvoja kokošjeg embrija i na taj način spoznati korištenje kokošjeg embrija kao laboratorijske životinje.

Predmet Arheozoologija upoznaje studente s osnovama arheozooloških metoda, povezivanjem prethodno stečenih znanja radi determinacije skeletnih elemenata i utvrđivanja taksonomske pripadnosti (sisavci, ribe i ptice), zatim određivanja spola i dobi životinje na temelju izbijanja i trošenja zuba i sraslosti/nesraslosti epifiza dugih kostiju te procjenjivanja visine grebena i biomase životinje. Studenti nakon uspješno savladavanja predmeta mogu prepoznati osnovne tafonomske efekte i zaključiti koji čimbenik je i kojim procesom doveo do njihova nastanka. Također mogu prepoznati i razlikovati tragove na kostima: tragove zuba mesoždera, tragove desartikulacije i mesarenja te obrade kosti i rogove u alate i nakit. Ujedno su osposobljeni pisati arheozoološki nalaz i uklopiti ga u cjelokupno arheološko izvješće.

Cilj predmeta Klinička anatomija jest da se studentu omogući lakše praćenje kliničkih predmeta, njihovo uspješnije savladavanje i pravilno razumijevanje te donošenje zaključaka u dijagnostici kod kliničke pretrage u veterinarskoj praksi.

Osnovni cilj predmeta Morfologija riba jest da se studenti upoznaju s morfološkom varijabilnosti riba i histološkom građom organskih sustava riba. Stečeno znanje iz anatomije i histologije riba važno je za pravilno postavljanje patoanatomske i patohistološke dijagnoze bolesti riba. Poznavanje građe spolnih organa, način produkcije spolnih produkata te endokrinološka koordinacija tih procesa važni su za pravilan pristup umjetnom mriješćenju riba.

Laboratorij za DNK analizu opremljen je novom, modernom opremom i otvoren za korištenje svim znanstvenicima Veterinarskog fakulteta i suradnju s drugim institucijama. Sastoji se od tri prostorije u kojima se rade metode od izolacije DNK i RNK, pročišćavanja i mjerenja čistoće uzoraka do PCR-a i vizualizacije PCR produkata.

Studentska učionica smještena u prizemlju Zavoda, opremljena je koštanim preparatima potrebnim za savladavanjem gradiva iz osteologije. Zidovi su ukrašeni anatomskim crtežina koji su izrađeni inicijativom studenata The Vet Society – University of Zagreb.

Nastavnici su u povijesti Zavoda ulagali mnogo truda u pripremu primjerene udžbeničke literature iz anatomije, histologije i embriologije. U početku su studenti pripremali gradivo iz njemačkog *Priručnika komparativne anatomije domaćih životinja* autora W. Ellenbergera i H. Bauma (1911.). Studenti veterinarske medicine u suradnji s prof. dr. F. Zavrnikom objavili su skriptu iz teorije mikroskopa (1924.), embriologije (1925.) i histologije (1925.). Tadašnji asistent T. Varićak objavio je skriptu za predmet Teorija i upotreba mikroskopa (1934.), a prof. dr. F. Zavrnik preveo je udžbenik autora O. Zietschmanna *Embriologija domaćih životinja* (1937.). Na temelju postojećih stranih udžbenika tadašnji je asistent M. Bevandić napisao skriptu koja je obrađivala cjelokupno gradivo anatomije domaćih životinja, a tiskalo ih je Udruženje studenata veterinarske medicine u tri dijela (1946.; 1947.) U prijevodu prof. J. Sakaća objavljen je od autora A. Klimova udžbenik *Anatomija domaćih životinja – prvi dio* (1947.) dok drugi dio, nažalost, nikad nije objavljen.

Prijevod udžbenika autora S. Sissona *Anatomija domaćih životinja*, priredio je urednik prof. dr. T. Ciliga (1962.). Iako je taj udžbenik desetljećima bio glavno nastavno štivo za pripremanje gradiva iz anatomije, nastavnici Zavoda u sljedećem su razdoblju napisali i brojne interne skripte kao pomoć studentima u učenju. Neka su od njih objavljena u više izdanja. Autori navedenih skripti bili su prof. dr. U. Bego, prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. H. Gomerčić, prof. dr. K. Babić, prof. dr. A. Hraste, prof. dr. V. Gjurčević Kantura, prof. dr. D. Mihelić i prof. dr. T. Trbojević Vukičević. Svoja predavanja iz obveznih i izbornih predmeta na mrežnim stanicama Fakulteta objavili su prof. dr. S. Vuković, prof. dr. S. Nejedli, prof. dr. T. Trbojević Vukičević, izv. prof. dr. H. Lucić i izv. prof. dr. S. Kužir

Autori T. Varićak i A. Frank objavili su udžbenik *Mikroskopska anatomija domaćih životinja* (1978.), a urednici prof. dr. U. Bego i M. Zobundžija priredili su prijevod udžbenika autora P. Popescoa *Atlas domaćih životinja* (1980.).

Nastavnici Zavoda nastavili su i u bližoj povijesti s pisanjem udžbenika i prevođenjem eminentne svjetske literature iz njihova područja nastavničkog rada. Tako je prof. dr. Z. Kozarić napisao udžbenik *Veterinarska histologija* (1997.), a urednici prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. K. Babić i prof. dr. V. Gjurčević Kantura priredili su prijevod udžbenika i atlasa autora H. E. König i H. G. Liebich *Anatomija domaćih sisavaca* (2009.). Urednici su spomenuti udžbenik posvetili devedesetoj obljetnici osnutka i rada Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i na taj način ostavili budućim generacijama vrijedno, opsežno i bogato ilustrirano djelo. Dugogodišnji problem nastavnog štiva za potrebe veterinarske embriologije riješen je prijevodom udžbenika *Veterinarska embriologija* (autori T. A. McGeady, P. J. Quinn, E. S. FitzPatrick i M. T. Ryan), koji su uredili prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. K. Babić, prof. dr. V. Gjurčević Kantura i prof. dr. Z. Kozarić (2014.). Na taj način Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju svrstava se u ustrojbene jedinice koje imaju cjelovitu udžbeničku literaturu iz obveznih predmeta, čime se studentima znatno olakšava savladavanje gradiva iz tog dijela pretkliničke nastave. Pojedini nastavnici Zavoda sa suradnicima iskazali su se u objavljivanju nastavne literature u skladu s najnovijim informatičkim tehnologijama. Tako su izv. prof. M. Đuras, izv. prof. dr. T. Trbojević Vukičević, izv. prof. dr. S. Kužir i dr. I. Alić u suautorstvu objavili sveučilišni priručnik *3D atlas privjesnog kostura konja* (2016.). To je prvi potpuno digitalizirani priručnik na Sveučilištu u Zagrebu koji je besplatan i dostupan širom svijeta na adresi http://www.vef.unizg.hr/3datlas.

Nastavnici Zavoda bili su dosad mentori dvjestotinjak studenata u izradi i obrani diplomskih radova te desetak studenta čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda bili su neposredno nakon uvođenja poslijediplomske nastave od ak. god. 1962./1963. uključeni u izvođenje poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji.

Ak. god. 1963./1964. započinje poslijediplomski studij iz smjera Histologija i embriologija, koji je trajao tri semestra. Već se sljedeće akademske godine studij preimenuje u Anatomija, histologija i embriologija i produljuje na četiri semestra. Nakon položenih propisanih ispita i pozitivno ocijenjenog samostalnog pisanog rada pristupniku se izdavala diploma s dodijeljenim akademskim naslovom magistra za područje anatomije, histologije i embriologije. Voditelj studija bio je prof. dr. T. Varićak.

Od ak. god. 1964./1965. nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Patološka anatomija.

Ak. god. 1986./1987. raspisan je natječaj za obnovljeni poslijediplomski studij iz smjera Anatomija, histologija i embriologija u trajanju od četiri semestra. Nakon položenih propisanih ispita i uspješno obranjenog magistarskog rada pristupnici su stjecali naziv magistra znanosti iz područja anatomije, histologije i embriologije. Za voditelja studija bio je imenovan prof. dr. U. Bego. Poslijediplomski studiji prema tom programu upisivan je do ak. god. 1993./1994. Od ak. god. 1995./1996. studij je ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij i mogao se upisivati do ak. god. 2003./2004.

Od ak. god. 2005./2006. nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju znanstvenog sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti u trajanju od tri godine. Voditelji su na sljedećim granskim usmjerenim predmetima: Funkcionalna morfologija peradi i pernate divljači (prof. dr. D. Mihelić), Anatomija divljači i pernate divljači (prof. dr. D. Mihelić), Komparativna građa autopodija za potrebe veterinarske ortopedije (prof. dr. T. Trbojević Vukičević), Anatomski, histološki i genetski pristup veterinarskoj forenzici (prof. dr. D. Mihelić), Embrionalne osnove kongenitalnih malformacija u domaćih životinja (prof. dr. S. Vuković), Anatomija, biologija i patologija Cetecea u Jadranskom moru (izv. prof. dr. M. Đuras), Primijenjene morfološke i molekularne metode u populacijskim istraživanjima morskih sisavaca (izv. prof. dr. A. Galov i izv. prof. dr. M. Đuras), Komparativna morfologija lokomocijskog sustava kralježnjaka (prof. dr. S. Nejedli), Komparativna morfologija utrobnih organa kralježnjaka (izv. prof. dr. M. Đuras i prof. dr. T. Trbojević Vukičević), Komparativna morfologija opticajnog sustava kralježnjaka (prof. dr. S. Nejedli), Komparativna morfologija živčanog sustava i osjetila kralježnjaka (prof. dr. D. Mihelić) i Komparativna morfologija kože i njenih derivata kralježnjaka (izv. prof. dr. S. Kužir). Ujedno su suradnici na granski usmjerenom predmetu Biologija s osnovama fiziologije morskih sisavaca (voditelj: izv. prof. dr. T. Gomerčić).

Od ak. god. 2015./2016. nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju poslijediplomskog specijalističkog studija Sudsko veterinarstvo iz predmeta: Forenzična osteologija i arheozoologija (izv. prof. dr. S. Kužir i prof. dr. T. Trbojević Vukičević), Identifikacija kralježnjaka i Primijenjena forenzika riba (izv. prof. dr. S. Kužir).

Do danas je u Zavodu izrađeno i obranjeno više od dvadeset magistarskih radova i sedamdesetak disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Unatoč organizacijskim, kadrovskim i financijskim poteškoćama, od samog osnutka Zavoda za anatomiju i Zavoda za histologiju i embriologiju postoji znanstvena djelatnost. Početna istraživanja, zbog nedostatnih uvjeta, nisu bila sustavna, već su se temeljila na entuzijazmu nastavnika. U Zavodu za histologiju i embriologiju provodila su se istraživanja s ciljem utvrđivanja standardne krvne slike domaćih životinja. Izrađeni su brojni doktorati, a neki od rezultata citirani su u knjizi Wirth, D. (1931): *Grundlagen einer klinischen Hämatologie der Haustiere*, Urban&Schwarzenberg Verlag, Wien. U tom se kontekstu prof. dr. F. Zavrnik s pravom smatra utemeljiteljem veterinarske hematologije na ovim prostorima.

U suradnji s Internom klinikom radila su se istraživanja koštane srži, a rezultati su citirani u Ellenberger, W., H. Baum (1943.): *Handbuch der vergleichenden Anatomie der Haustiere*, Springer-Verlag, Ber-

Dugo godina su anatomija, histologija i embriologija bile objedinjene u jedinstven predmet koji se odvojeno predavao, ali je završni ispit bio jedinstven. Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine predmet Histologija i opća embriologija postaje zaseban predmet (30 sati predavanja, 60 sati vježbi, 7 ECTS-a). Nastava se održava u histološkoj vježbaonici na drugom katu Zavoda.

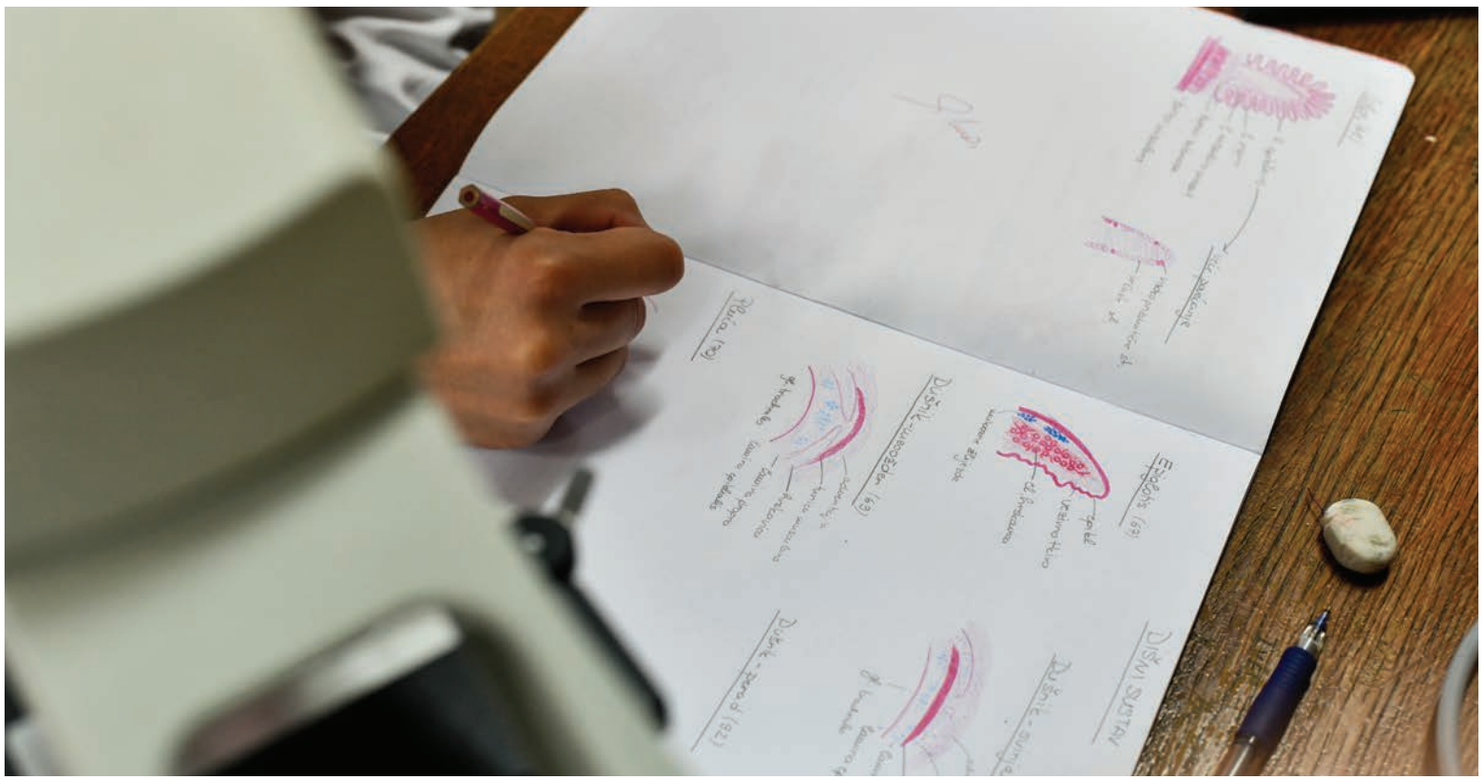

Svaki student na vježbama iz Histologije i opće embriologije raspolaže kvalitetnim svjetlosnim mikroskopom i kutijom sa svim histološkim preparatima potrebnim za savladavanje gradiva.

lin. U istom se udžbeniku navode rezultati istraživanja ovapnjenja i okoštavanja koja se zbivaju u dušniku kokoši. Tijekom istraživanja limfnog tkiva ukazano je na mogućnost sposobnosti endoderma da stvara timus kao svoj derivat iz susjednog područja ždrijelnog crijeva, što je citirano u udžbeniku Bargmann, W. i sur. (1943): *Handbuch der mikroskopischen Anatomie des Menschen VI/4*, Springer-Verlag, Berlin i udžbeniku Ellenberger, W., H. Baum (1943): *Handbuch der vergleichenden Anatomie der Haustiere*, Springer-Verlag, Berlin. Isto je istraživanje citirano u brojnim drugim znanstvenim i preglednim radovima. Godine 1938. prvi put je, s obzirom na svojstva bojenja i funkcionalne osobitosti, utvrđeno postojanje dviju vrsta granula u mastocitima, što je citirano u Romeis, B. (1968): *Mikroskopische Technik*, R. Oldenbourg Verlag, München.

Nadalje, istraživala se ontogeneza mišićnog želuca u kokoši i ostale domaće peradi, a osobita je pozornost posvećena istraživanju plodovih ovojnica i placentaciji domaćih životinja s morfološko-funkcionalnog gledišta. Istraživao se i endokrini sustav laboratorijskih i domaćih životinja. Primjenom histokemijskih metoda za dokazivanje vezanih lipida u inzularnom aparatu laboratorijskih i domaćih životinja dokazane su promjene u kemizmu reagensa koje dovode do histokemijski nespecifičnih pojava, što je citirano u knjizi Pearse, A. G. E. (1968): *Histochemistry. Theoretical and Applied*, Churchill Ltd., London i korišteno u izvođenju zaključka o funkcionalnoj citologiji u proizvodnji polipeptida. Proučavala se i štitna žlijezda, epitelna tjelešca i nadbubrežna žlijezda.

U anatomiji domaćih životinja istraživao se mozak u konja i goveda te topografski i funkcionalni odnosi ždrijela u konja. Histološka istraživanja, nadalje, bave se epidermom u domaćih životinja, posebno staničnim elementima vezivnog tkiva kože te morfologijom i histokemijom njezinih žlijezda. Posebna je pažnja posvećena istraživanjima jetre s obzirom na multiple regulacijske uređaje u krvnim žilama. Istražuju se histološke i histokemijske osobitosti posteljice u preživača i svinje. Prof. J. Sakař radio je analizu arheoloških koštanih ostataka u otkopinama Grapčeve spilje na otoku Hvaru što je, kao vrijedna dokumentacija, uvršteno u knjigu akademika G. Novaka *Prethistorijski Hvar* (1955.).

Šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju istraživala se makroskopska i mikroskopska anatomija središnjeg živčanog sustava i krvožilnog sustava. Obrađivala se morfologija i histokemija predželudaca s težištem na razlike u građi sirišta ovce i teleta. S područja histološke tehnike istraživana je smola borova kao nadomjestak za kanadski balzam. Zaključci istraživanja statike stajanja u konja koje je objavio prof. dr. H. Gomerčić uvršteni su u jedan od najpoznatijih anatomskih udžbenika, Nickel, R., A. Shummer, E. Seiferle (1992): *Lehrbuch der Anatomie der Haustiere*, Verlag Paul Parey, Berlin.

Od sredine sedamdesetih godina istraživanja se uglavnom obavljaju u okviru znanstvenoistraživačkih projekata koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ). Prof. dr. U. Bego bavio se istraživanjima morfoloških i histokemijskih osobitosti skeletnih mišića goveda, svinje i konja tijekom razvoja i rasta u intezivnom uzgoju. Prof. dr. M. Zobundžija istraživao je ulogu periosta i poremećene cirkulacije na razvoj posttraumatskog osteomijelitisa, a prof. dr. A. Frank usmjerio se na istraživanja histomorfologije i histokemije reprodukcijskih organa i zametka u nekih domaćih životinja. Suradnici u znanstvenim zadacima bili su nastavnici i stručni suradnici Zavoda te suradnici s drugih institucija.

Od 1980. započeo je novi ciklus projekata, pri čemu se prof. dr. U. Bego bavio praktičnom primjenom kvantitativnih i morfohistokemijskih istraživanja mišićja u domaćih životinja i lovne divljači. Na temelju tog i ranijeg znanstvenoistraživačkog rada prof. dr. U. Bego i suradnici su na III. memorijalnom sastanku *Teodor Varićak*, održanom 16. listopada 1987. u Zagrebu, održali 18 referata u kojima su prikazali rezultate svojih istraživanja. Pisana verzija referata objavljena je u knjizi *Biodinamika mišića* (1989.). U spomenutom novom ciklusu projekata prof. dr. M. Zobundžija bavio se istraživanjima periosta i posttraumatskog osteomijelitisa. U istom razdoblju prof. dr. A. Frank započinje, a prof. dr. H. Gomerčić nastavlja histomorfološka i histokemijska istraživanja inzularnog aparata pod normalnim i eksperimentalnim uvjetima i njegova utjecaja na neke druge organe. Prof. dr. H. Gomerčić također se bavio istraživanjima teratogenih svojstava nekih biološki aktivnih tvari.

U novom krugu znanstvenoistraživačkih projekata, koji su započeli 1987., a financirala ih je Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZZ), prof. dr. U. Bego istražuje primjenu morfohistokemijskih, imunohistokemijskih, električnih i biokemijskih metoda za ranu detekciju i preveniranje pojave blijedog, mekanog i vodnjikavog (BMV) mesa, a prof. dr. A. Hraste i prof. dr. K. Babić histomorfološka i fizikalno-kemijska svojstva kože svinja i preživača u svrhu iskorištavanja u mesnoj i kožarskoj industriji. U tom se razdoblju prof. dr. M. Zobundžija bavi histomorfološkim, histokemijskim i biokemijskim istraživanjima plodovih ovojnica i organa životinja u normalnim i eksperimentalnim uvjetima, dok je prof. dr. H. Gomerčić započeo s istraživanjima morskih sisavaca.

Od 1991. nastavlja se aktivno sudjelovanje nastavnika Zavoda u provedbi znanstvenoistraživačkih projekata koje je otada novčano podupiralo MZT-a. Do sredine devedesetih godina prof. dr. H. Gomerčić nastavio je istraživanja sisavaca Jadranskog mora te se u sklopu drugih istraživanja bavio bioaktivnim tvarima i razvojem pokusnih životinjskih organizama. Prof. dr. A. Hraste istraživao je histoenzimska i fizikalno-kemijska svojstva kože i masnog tkiva životinja u industriji, a dr. A. Jelić bavio se istraživanjima dijetnog aspekta proizvodnje polugotovih jela od ribljeg mesa. Prof. dr. Z. Kozarić provodio je histotoksikološka istraživanja trovanja riba, a prof. dr. M. Zobundžija istraživanje plodovih ovojnica i organa fetusa u različitim uvjetima.

Od 1996. provodio se novi ciklus projekata, koje je financiralo nadležno Ministarstvo. U tom razdoblju prof. dr. K. Babić provodio je istraživanja morfologije kostura i taksonomije viših kralježnjaka, prof. dr. H. Gomerčić nastavio je istraživanja sisavaca Jadranskog mora, a prof. dr. M. Zobundžija i prof. dr. V. Gjurčević Kantura bavili su se morfometaboličkim istraživanjima placente i organa životinja. Prof. dr. A. Hraste istraživao je utjecaj pilećih kožica na kakvoću pilećih proizvoda, a dr. A. Jelić provodio je istraživanja biološki vrednije hrane od ribljeg mesa.

Od 2002. prof. dr. K. Babić provodio je istraživanja koštanih ostataka životinja s arheoloških lokaliteta Hrvatske, a dr. K. Botka-Petrak bavila se istraživanjima kvalitete jadranskog trpa tijekom procesa prerade – *Trepang*. Prof. dr. V. Gjurčević Kantura nastavila je s provedbom morfometaboličkih istraživanja placente i organa životinja, prof. dr. H. Gomerčić bavio se istraživanjem zdravstvenih i ostalih bioloških osobitosti sisavaca u Jadranskom moru, a prof. dr. A. Hraste usmjerio se na istraživanja stereološko-histološke procjene kvalitete kože i krzna. U tom je razdoblju vrijedno istaknuti histomorfološka istraživanja probavnog sustava morskih riba u intenzivnom uzgoju, koja je provodio prof. dr. Z. Kozarić sa suradnicima.

Od 2007. prof. dr. K. Babić započinje, a doc. dr. T. Trbojević Vukičević nastavlja s komparativnom analizom arheozoološkog i recentnog materijala divljači Hrvatske. Prof. dr. V. Gjurčević Kantura nastavlja s morfometaboličkim istraživanjima placente i organa životinja, a prof. dr. Z. Kozarić istražuje morfologiju probavnog sustava novih vrsta riba u akvakulturi. Prof. dr. H. Gomerčić nastavlja s istraživanjima zdravstvenih i bioloških osobitosti sisavaca u Jadranskom moru, koje je preuzela doc. dr. M. Đuras. U istom razdoblju prof. dr. S. Nejedli istraživala je ontogenezu i rast muskulature u gospodarski važnih vrsta riba. Ciklus ovih istraživanja trajao je do 2013., kada se mijenja način financiranja znanstvenoistraživačkih projekata.

Od 2014. djelatnici Zavoda voditelji su i suradnici u radu na projektima koji se financiraju u okviru potpora Sveučilišta. Izv. prof. dr. M. Đuras bavila se istraživanjima morfoloških varijacija i genetskom raznolikosti domaćih i divljih životinja (2014.) te primijenjenim fenotipskim i genotipskim istraživanjima raznolikosti domaćih i divljih životinja (2015.). Spomenuta istraživanja nastavljaju se pod voditeljstvom prof. dr. T. Trbojević Vukićević (2016., 2017.), a zatim se ponovno obavljaju pod voditeljstvom izv. prof. dr. M. Đuras (2018.). Prof. dr. S. Vuković istraživala je ekspresiju staničnih prijenosnika u jetri i bubrezima svinja (2014.). Izv. prof. dr. S. Kužir bavila se istra-

živanjima brzine rasta, razvoja i otpornosti prema bolestima u šarana (*Cyprinus carpio*) podrijetlom s ribnjačarstva IHOR PARK d.d., Crna Mlaka (2015. i 2016.) i Poljana d.d. (2017.). Izv. prof. dr. H. Lucić istraživao je imunohistokemijske i histokemijske metode u prijenosu tvari u stanicama unutarnjih organa svinja i peradi (2017.), odnosno u prijenosu tvari u stanicama organa domaćih životinja (2018.).

Pojedini nastavnici Zavoda istaknuli su se u provedbi međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata. Tako je projekt prof. dr. H. Gomerčića *Estimation of bottlenose dolphin*(*Tursiops truncatus)population in the Croatian part of the Adriatic Sea* financirao Regional Activity Centre for Specially Protected Areas, RAC/SPA, Tunis (1998.). Osim toga bio je voditelj njemačko-hrvatskog projekta*Save the Last Adriatic dolphins* (1999.), koji je financirao Society for Dolphin Conservation (njem. Gesellschaft zur Rettung der Delphine – GRD), Njemačka koji i danas traje te je bio voditelj hrvatskog dijela istraživačkog tima na projektu EU,ITRERREG III.,Adria Watch (2004. – 2007.).

Izv. prof. dr. M. Đuras bila je voditeljica projekta Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu *Izrada morfoloških preparata zaštićenih životinjskih vrsta* (2012.), voditeljica Edukacija stručne službe i čuvara prirode Javne ustanove *Priroda* Šibensko-kninske županije za monitoring ciljnih vrsta za Natura 2000 područja (2017.). Voditeljica je istraživanja *Monitoring dobrih dupina* (*Tursiops truncatus*) *i drugih morskih sisavaca u akvatoriju Šibensko-kninske županije* u projektu Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode Šibensko kninske županije *Priroda* (2017. – 2018.). Ujedno je voditeljica projektne skupine Veterinarskog fakulteta: *Plavi projekt – doprinos razvoju programa društveno korisnog učenja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* (2018. – 2019.) odobren u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. i poziva Podrška razvoju partnerstava organizacija civilnog društva i visokoobrazovnih ustanova za provedbu programa društveno korisnog učenja.

Zaposlenici Zavoda svoja su znanstvena istraživanja predstavili na brojnim međunarodnim skupovima (Hannover, Pariz, Stockholm, Sofija, Lublin, Tihany, Kopenhagen, Leipzig, Beč, Bratislava, Wiesbaden, Antwerpen, Frankfurt, Würzburg, Budimpešta, Buenos Aires, Kaposvar, Lugo, Brno, Rim, Lyon, Krakov, St. Petersburg, Bournemouth, Napulj, Ravenna, Cluj-Napoca, Stara Zagora, Plsen, Trondheim, Caliari, Sydney, Monaco, Stralsund, Istanbul, Quebec, Odessa, Egmond Aan Zee, Cape Town, Parco Le Navi, Solun, London, Posieux, Edinburg, Madison, Sabadell, New Orleans, Quigdao, Prag, Montpellier, Brisbane, San Antonio, Oxford, Goteborg, Galway, Tirana, Poznan, New Delhi, Durham, Catania, Setúbal, Nottingham, Dresden, San Diego, Tubingen, Washington, Gainesville, San Francisco, Berlin, Grindewald, Gottingen, Bern, Shizonka) i mnogim domaćim skupovima u Jugoslaviji i Republici Hrvatskoj (Beograd, Portorož, Skopje, Sarajevo, Bled, Niš, Zemun, Ljubljana, Novi Sad, Mostar, Zagreb, Rijeka, Opatija, Brijuni, Zadar, Šibenik, Osijek, Rovinj, Dubrovnik, Split, Križevci i dr.).

Također, nastavnici Zavoda članovi su brojnih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih udruženja u kojima su obnašali i čelne dužnosti. Aktivno su sudjelovali u organizaciji međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova, recenzenti su studijskih programa, znanstvenoistraživačkih projekata, udžbenika i monografija, zbornika radova, priručnika te su recenzenti znanstvenih i stručnih radova za domaće i inozemne časopise. Tako su, primjerice, od samog početka izlaženja svi nastavnici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju bili recenzenti znanstvenih radova za *Veterinarski arhiv*.

Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju bio je organizator I. kongresa anatoma Jugoslavije (1957.) i 5. godišnjeg sastanka Sekcije za elektronsku mikroskopiju Hrvatskog prirodoslovnog društva (1997.). Oba su skupa održana na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Inicijativom prof. dr. S. Vuković, tadašnje predstojnice Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju, te prof. dr. M. Šimprage, tadašnjeg predstojnika Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju, održan je prvi međunarodni znanstveni skup *International Scientific Meeting of Anatomy and Physiology, Fundamentals of Medicine* povodom devedesete obljetnice postojanja i rada tih dvaju zavoda (2009.). Drugi je skup održan povodom devedeset i pete obljetnice (2014.), a zaposlenici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju i Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju sudjelovali su u radu njegova organizacijskog i znanstvenog odbora. Urednici Zbornika radova i sažetaka prvog skupa bili su prof. dr. D. Mihelić, dr. S. Tkalčić i prof. dr. M. Šimpraga, a urednici Zbornika sažetaka drugog skupa bili su izv. prof. dr. M. Vilić i izv. prof. dr. H. Lucić.

Ostale aktivnosti

Od osnutka do danas nastavnici Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju bili su na kraćim ili duljim stručnim i studijskim posjetima i usavršavanjima u domaćim i inozemnim institucijama. Prof. dr. T. Ciliga boravio je u Zavodu za anatomiju Veterinarskog fakulteta u Brnu, Češka (1937.), zatim u Zavodu za anatomiju Veterinarskom fakultetu u Lublinu, Poljska (1962.) te Zavodu za anatomiju Veterinarskog fakulteta u Münchenu, Njemačka (1964. – 1965.). Doc. dr. Ž. Dolinar usavršavao se u Zavodu za anatomiju Medicinskog fakulteta u Baselu, Švicarska (1961. – 1963.) te je u istoj ustanovi nastavio sveučilišnu karijeru kao profesor humane anatomije. Prof. dr. D. Mihelić boravio je u College of Veterinary Medicine, Western University of Health Sciences, Pomona, SAD (2007.). Izv. prof. dr. S. Kužir je u okviru programa CEEPUS boravila na Veterinarskom fakultetu u Budimpešti, Mađarska (2014.), a izv. prof. dr. M. Đuras u Zavodu za anatomiju veterinarskog fakulteta u Beču, Austrija (2012.). U okviru akademske razmjene izv. prof. dr. M. Đuras boravila je na Sveučilištu u Padovi, Italija (2013.). Izv. prof. dr. H. Lucić je u okviru programa BASILEUS boravio u Zavodu za funkcionalnu morfologiju Fakulteta veterinarske medicine u Skopju, Makedonija (2009.), gdje je držao predavanja i vježbe iz Anatomije domaćih životinja za studente I. i III. semestra studija veterinarske medicine. Doc. dr. H. Brzica boravio je na poslijedoktorskom usavršavanju u Department of Pharmacology, College of Medicine, University of Arizona Health Sciences, Tuscon, SAD (2015. – 2017.), a asistentica dr. K. Špiranec na Medicinskom fakultetu Julius-Maximilians Sveučilišta u Würzburgu, Njemačka (2014. – 2017.), gdje je nakon odlaska s Fakulteta nastavila raditi. Dr. S. Ćurković i G. Kovač, bacc.oec. stručno su se usvršavale na Universita degli Studi di Sassari, Department of Veterinary Study Medicine, Sassari, Italy (2016.). Dr. I. Alić boravi na poslijedoktorskom usavršavanju u Lee Kong Chian School of Medicine, Singapur (od 2016.). U sklopu CEEPUS stipendija za nastavno osoblje u ak. god. 2017./2018. izv. prof. dr. S. Kužir boravila je na Agricultural University of Tirana, Faculty of Veterinary Medicine u Tirani, Albanija (2017.), a prof. dr. T. Trbojević Vukičević na University of Veterinary Medicine u Budimpešti, Mađarska (2018.). G. Kovač, bacc. oec., boravila je na Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Instytut Zoologh, Zaklad Histologii I Embriologii Zwierzat u Poznanu, Poljska, u sklopu Erasmus+ natječaja za mobilnost nastavnog i nenastavnog osoblja u ak. god. 2017./2018. – programske zemlje (KA103).

Nastavnici Zavoda za anatomiju i Zavoda za histologiju i embriologiju predavali su i na drugim visokoškolskim ustanovama. Prof. J. Sakař i poslije asistent M. Bevandić predavali su na Umjetničkoj akademiji. Prof. J. Sakař suplirao je kao nastavnik Fakulteta u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica. Prof. dr. T. Ciliga dugi je niz godina predavao Povijest veterinarstva, a također je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu predavao Anatomiju, a poslije i Fiziologiju. Prof. dr. T. Varićak predavao je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a bio je ispitivač histologije i embriologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. A. Frank predavao je na Prirodoslovno-matematičkom i Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. U. Bego predavao je Komparativnu anatomiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu. Na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Višoj poljoprivrednoj školi u Križevcima predavao je prof. dr. K. Babić. Osim toga prof. dr. K. Babić predavao je Anatomiju domaćih životinja u restauratorskim postupcima na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu i

Anatomiju divljači na Veleučilištu u Karlovcu. Prof. dr. H. Gomerčić predavao je Plastičnu anatomiju na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i Anatomiju čovjeka na Prirodoslovno-matamatičkom fakultetu. Prof. dr. Z. Kozarić predavao je Osnove morfologije i histologije riba u okviru studija Akvakultura Sveučilišta u Dubrovniku. Prof. dr. D. Mihelić predavao je na Akademiji likovnih umjetnosti, Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu. Predavač je predmeta Usporedna anatomija kralježnjaka na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Suradnik na tom predmetu bio je i preminuli izv. prof. dr. H. Lucić.

Čast mi je istaknuti da su neki od nastavnika Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju obnašali najodgovornije dužnosti na zagrebačkom sveučilištu i Veterinarskom fakultetu.

Prof. J. Sakař bio je jedan od osnivača Veterinarske visoke škole u Zagrebu i prvi veterinarski anatom Jugoslavije. Bio je prorektor (1920./1921.) i rektor (1924./1925.) Veterinarske visoke škole. Također je obnašao dužnost dekana (1926./1927.; 1933./1934.) i prodekana (1927./1928.; 1930./1931. – 1932./1933.; 1934./1935. – 1936./1937.) Veterinarskog fakulteta. Prema svjedočenju akademika T. Varićaka, u fakultetskoj *Spomenici* (1919. – 1969.), prof. J. Sakař je s osobitom brigom obnašao povjerene mu dužnosti u Zakladi Veterinarskog fakulteta. Razumnim gospodarenjem uspješno se financiralo tiskanje *Veterinarskog arhiva*, zatim kraći boravci nastavnika Fakulteta u inozemstvu i nabava nužne opreme za zavode i klinike Fakulteta za koju nije bilo sredstava u redovitom proračunu. Obnašao je dužnost predsjednika Hrvatskog društva sveučilišnih profesora (1938. – 1940.). Bio je dugogodišnji član uprave Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva, a zatim predsjednik Zagrebačke sekcije Jugoslavenskog veterinarskog društva (1930. – 1937.). Na I. kongresu veterinara Jugoslavije, održanom u Zagrebu 1953., prof. J. Sakařu dodijeljena je počasna diploma kojom mu *Savez Društava veterinara FNRJ odaje najveće priznanje i počast i ističe ga pred cjelokupnim svojim članstvom kao uzor mladim generacijama*. Za svoj je plodonosan rad odlikovan ordenom rada I. reda (1958.).

Prof. dr. F. Zavrnik obnašao je dužnost rektora (1921./1922.) i prorektora (1922./1923.; 1923./1924.) Veterinarske visoke škole. Također je obnašao dužnost dekana (1931./1932.; 1932./1933.) i prodekana (1933./1934.) Veterinarskog fakulteta. Bio je osnivač slovenske Narodne knjižnice u Zagrebu (1929.) i njezin voditelj (1929. – 1933.). Dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1961.).

Prof. dr. T. Varićak bio je dekan (1947./1948.; 1951./1952.) i prodekan (1948./1949.) Veterinarskog fakulteta. Osim toga, obnašao je dužnost rektora (1952./1953.) i prorektora (1953./1954.) Sveučilišta u Zagrebu. Bio je predsjednik Društva nastavnika Sveučilišta, visokih škola i suradnika znanstvenih ustanova (1954. – 1957.) te predsjednik Udruženja anatoma Jugoslavije (1957. – 1958.). U znanstvenom je radu dao prilog poznavanju građe jetre i krvnih žila, napose u sisavaca i riba, te je na temelju svog doprinosa u znanosti bio dopisni (1955. – 1958.) i redoviti član (1958. – 1977.) Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU). Obnašao je dužnost tajnika Odjela za prirodne nauke i bio je član predsjedništva JAZU-a (1958. – 1977.). Akademik T. Varićak dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1965.), Ordena zasluga za narod sa srebrnim zrakama (1969.) i nagrade AVNOJ-a (1970.).

Prof. dr. H. Gomerčić bio je predsjednik Savjeta Veterinarskog fakulteta u dva mandata (1987. – 1990., 1990. – 1992.), član suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) (1990. – 2010.) i redoviti član Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (1994. – 2010.). Dodijeljena mu je nagrada Zaslužnog profesora Sveučilišta u Zagrebu, Medalja *Zdravko Lorković* Hrvatskog biološkog društva (1999.) te nekoliko priznanja Veterinarskog fakulteta i Hrvatskog veterinarskog društva.

Prof. dr. M. Zobundžija bio je prodekan (1980/1981. – 1981./1982.) i dekan (1982./1983.) Veterinarskog fakulteta. Bio je predsjednik Kolegijalnog poslovodnog organa (1983. – 1988.) i v. d. direktora Veterinarskoga fakulteta (1988. – 1999.). Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1989.).

Prof. dr. D. Mihelić bio je pročelnik Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti (2009. – 2012.) i od 2018. ponovno obnaša tu funkciju.

Dr. Ž. Dolinar bio je vrhunski sportaš. Kao stolnotenisač bio je višestruki državni prvak, te je čak 74 puta nastupao za državnu reprezentaciju (1936. – 1959.). Bio je prvi Hrvat koji je osvojio medalju na Svjetskom prvenstvu (Kairo, 1939.) i prvi hrvatski sportaš uopće koji se okitio naslovom svjetskog prvaka. Na svjetskim je prvenstvima nastupio pet puta i osvojio pet medalja (bronca – Kairo, 1939. godine, pojedinačno; bronca – Beč, 1951., momčadski; srebro – Bukurešt, 1953., mješoviti parovi; zlato – London 1954., pojedinačno i parovi; srebro – Utrecht, 1955., pojedinačno i parovi). Osvojio je još 25 trofeja s međunarodnih natjecanja i turnira. Bio je proglašen najboljim sportašem Hrvatske i Jugoslavije (1954.) te najboljim sportašem desetljeća u Jugoslaviji (1946. – 1956.). Dobitnik je Reda Danice hrvatske za znanost s likom Ruđera Boškovića (1996.), Reda Danice hrvatske s likom Franje Bučara (2000.) i Državne nagrade za sport *Franjo Bučar* za životno djelo (2002.). Nagrađen je odličjem Međunarodnog Crvenog križa *Henry Dunant*. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata u NDH zajedno s bratom Borisom krivotvorio je propusnice i neke druge dokumente za preko 360 Židova koji su na taj način spašeni. Zbog tih je zasluga u spašavanju Židova proglašen Pravednikom među narodima (1993.).

Za pojedinosti o radu prof. J. Sakaře i prof. dr. F. Zavrnika vidi 2.1. Rektori škole te akademika T. Varićaka, prof. dr. H. Gomerčića i prof. dr. M. Zobundžije vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših zaposlenika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. Jaroslav Sakař (1919. – 1951.), prof. dr. Fran Zavrnik (1921. – 1941.), asistent Vaso Butozan (1930. – 1932.), prof. dr. Tomislav Ciliga (1930. – 1974.), akademik Teodor Varićak (1934. – 1977.), asistent Milan Bevandić (1938. – 1950.), asistent Roman Škrgatić (1940. – 1941.), asistent Stjepan Matuka (1941. – 1943.), asistent Radovan Bevandić (1941. – 1942.), asistent Branko Tomurad (1941. – 1943.), asistent Pavao Susmel (1944. – 1945.), prof. dr. Alfred Frank (1946. – 1982.), asistent Mirko Ključec (1946. – 1948.), asistent dr. Berislav Maržan (1946. – 1947.), honorarni asistent Ivan Posavec (1947.), asistent dr. Vladimir Bačić (1947. – 1957.), doc. dr. Žarko Dolinar (1949. – 1963.), prof. dr. Uroš Bego (1950. – 1987.), asistent Tvrtko Švob (1953.), asistent dr. Bojan Rode (1956. – 1966.), asistentica Ina Bajžel Hrženjak (1958. – 1960.), prof. dr. Mladen Zobundžija (1963. – 1996.), prof. dr. Hrvoje Gomerčić (1965. – 2010.), prof. dr. Krešimir Babić (1966. – 2009.), prof. dr. Ante Hraste (1966. – 2009.), asistent Ilija Mijatović (1966.), asistent Ivo Karadjole (1968.), prof. dr. Vesna Gjurčević Kantura (1974. – 2014.), prof. dr. Zvonimir Kozarić (1980. – 2018.), izv. prof. dr. Hrvoje Lucić (1998. – 2018.), doc. dr. Hrvoje Brzica (2011. – 2017.), asistentica dr. Katarina Špiranec (2011. – 2017.)

Pripravnička i znanstvenoistraživačka zvanja

Antoaneta Blašković Božičević, dipl. vet. (1978.), Lidija Pavešić, dipl. vet. (1983. – 1984.), Gordana Stepić, dipl. ing. biol. (1984. – 1985.), Iva Košutić, dipl. vet. (1958. – 1988.), Kata Knežević, dipl. vet. (1985. – 1987.), Vinela Sertić, dipl. vet. (1985. – 1988.), dr. Renata Peternel, dipl. ing. biol. (1985. – 1987.), Jasminka Žilić, dipl. vet. (1986. – 1989.), mr. Živana Vuković, dipl. vet. (1988. – 1993.), Aida Alikadić, dipl. kiparica (1987. – 1991.), dr. Ante Jelić, dipl. vet. (1990. – 2001.), dr. Karmen Botka Petrak, dipl. ing. biol. (1990. – 2017.), dr. Renata Novak, dipl. vet. (1990. – 1995.), Dražen Tomić, dipl. vet. (1991. – 1995.), dr. Davorka Tomić, dipl. vet. (1991. – 1995.), Ante Madir, dipl. vet. (1991. – 1992.), Alen Slavica, dipl. vet. (1991. – 1997.), Goran Bačić, dipl. vet.

(1991. – 1995.), Snježana Parašilović, dipl. vet. (1991. – 1992.), Goran Borčić, dipl. ing. biol. (1992. – 1993.), Robert Dugorepec, dipl. vet. (1992. – 1994.), mr. Robert Peševski, dipl. vet. (1994. – 1997.), Ana Štilinović, dr. med. vet. (2007.)

Viši tehnički suradnici

Silvio Trapan (1934. – 1973.), Marija Šinko (1943. – 1979.), Konstantin Igalffy, dipl. ing. biol. (1947. – 1948.), Ružica Pahić (1951. – 1969.), Marija Dragoslavac Mandžuka (1969. – 2010.), Vera Jukić Brestovec, dipl. ing. kem. (1973. – 2000.), Gordana Babac Pašagić, dipl. ing. biol. (1979. – 2010.), dr. Darinka Škrtić, dr. med. vet. (1977. – 2013.), dr. Aleksandar Voyta, dipl. ing. mol. biol. (2011. – 2012.)

Tehnički suradnici

Luka Puklavec (1919. – 1940.), Anton Tivadar (1922. – 1947.), Milutin Ružak (1923. – 1944.), Darinka Kozarić (1929. – 1933.), Sonja Wilfling (1929. – 1934.), Franjo Ivaniček, dipl. phil. (1934. – 1936.), Josip Pavlešić (1936. – 1939.), Nevenka Đokić (1938. – 1940.), Josip Čerljenec (1940. – 1947.), Milan Škorić (1945. – 1960.), Stanko Adanić (1947. – 1948.), Ivan Nagy (1948. – 1965.), Stjepan Puškarić (1949. – 1950.), Mirko Košutić (1949. – 1977.), Josip Crnečki (1950. – 1967.), Ivka Matušin (1950. – 1990.), Antonija Kos (1961. – 1962.), Blaženka Sarajlija (1962. – 1964.), Agata Kobešćak (1967. – 2009.), Mihajlo Blažek (1969. – 1971.), Tomo Cerjan (1975. – 1980.), Željko Vuković (1978. – 1980.), Nikola Maurović (1972. – 1980.), Darko Kovačević (1980.), Kemal Alibašić (1980.), Jaroslav Pešice (1981. – 1984.), Tugomir Barac (1982.), Božidar Pribić (1982. – 1983.), Krunoslav Rukavec, dr. med. vet. (1983. – 1984.), Snježana Kušević (1983. – 1987.), Darko Kolarić (1984. – 1985.), Elizabeta Chudy (1985. – 1986.), Vladimir Novaković (1985. – 1987.), Bruno Medvešek (1986.), Petar Strunja (1986. – 2009.), Dražen Držaić (1987. – 1988.), Goran Živanović (1993.), Slađan Dušanić (1988. – 1993.), Stanka Mokrović (1990. – 1995.), Marija Suhić (1992. – 2015.), Stjepan Kolar (1995. – 2005.), Ivan Kecerin (1998. – 1999.), Adrijana Culak (2003.), Dražen Anetić (2005. – 2015.), Robert Hrestak (2009. – 2017.), Mirella Molan Trišović (2017. – 2018.)

Popis sadašnjih zaposlenika Zavoda

prof. dr. Snježana Vuković (od 1982.)
prof. dr. Damir Mihelić (od 1988.)
prof. dr. Srebrenka Nejedli (od 1992.)
prof. dr. Tajana Trbojević Vukićević (od 1997.)
izv. prof. dr. Snježana Kužir (od 1997.)
izv. prof. dr. Martina Đuras (od 2000.)
poslijedoktorand dr. Ivan Alić (od 2011.)
poslijedoktorandica dr. Mirela Pavić (od 2016.)
asistentica Lucija Bastiančić, dr. med. vet. (od 2018.)
asistent Denis Leiner, dr. med. vet. (od 2018.)
asistentica Kim Korpes, dr. med. vet. (od 2019.)
asistentica Magdalena Kolenc, dr. med. vet. (od 2019.)
stručna suradnica dr. Snježana Ćurković (od 1991.)
preparator Zvonimir Budinšćak, univ. mag. med. vet. (od 2013.)
viša tehnička suradnica Gordana Kovač, bacc. oec. (od 2010.)
tehnička suradnica Nada Crnogaj (od 2001.)
tehnički suradnik Nenad Konosić (od 2000.)
tehnički suradnik Vjekoslav Vukina (od 2017.)
pomoćna tehnička suradnica Goranka Brestovec (od 1992.)
pomoćna tehnička suradnica Isabella Međimorec (od 2012.)

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: izv. prof. dr. H. Lucić†, prof. dr. D. Mihelić, prof. dr. S. Vuković, prof. dr. Z. Kozarić, prof. dr. S. Nejedli. Drugi red: Z. Budinšćak, I. Međimorec, prof. dr. T. Trbojević Vukičević, izv. prof. dr. M. Đuras, izv. prof. dr. S. Kužir, dr. M. Pavić, L. Bastijančić, dr. med. vet., N. Konosić i N. Crnogaj. Treći red: G. Brestovec, dr. S. Ćurković i G. Kovač, bacc. oec.

5.2. Zavod za veterinarsku biologiju

(izv. prof. dr. Tomislav Gomerčić)

Opći podaci

Prvi nastavni plan i program Veterinarske visoke škole iz 1920. uključivao je predmete prirodnih znanosti, među kojima se nalazila i biologija. U početku je nastavu iz biologije izvodio honorarni nastavnik dr. B. Zarnik, profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1940. izabran je i postavljen dr. Z. Lorković za izvanrednog profesora iz biologije, čime je Fakultet popunio nastavničko mjesto iz tog područja prirodnih znanosti. Vijeće Veterinarskoga fakulteta na prijedlog prof. dr. Z. Lorkovića izabralo je 1941. godine M. Knežević, dipl. biol. za asistenticu, međutim nije dugo bila suradnica Fakulteta. Zbog svog političkog uvjerenja i aktivnosti nekoliko je puta uhićivana i 1944. zatočena u logoru Jasenovac, gdje je i izgubila život.

Prema Uredbi Ministarstva prosvjete od 22. srpnja 1936. za Veterinarske fakultete Univerziteta u Beogradu i Zagrebu bilo je regulirano osnivanje Katedre za osnovne i prirodne znanosti, na kojoj bi se izvodila nastava iz zoologije, te Instituta za osnovne i prirodne znanosti, posvećenog znanstvenom radu iz tog područja. No zbog nedostatka sredstava, prostora i nastavnika osnivanje se oduljilo do veljače 1939., kad je odlukom Fakultetskog vijeća osnovan Zavod za osnovne i prirodne nauke. Iz tog je zavoda nekoliko godina poslije proizašao Zavod za biologiju. To se zbilo na sjednici Vijeća od 20. svibnja 1942., kad je za predstojnika Zavoda za biologiju imenovan prof. dr. Z. Lorković. Taj se datum ujedno smatra službenim početkom djelovanja Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Godine 1945. u Zavodu je zaposlena asistentica Š. Bečejac-Štrkanec, dipl. biol. Iste godine iz Zavoda za parazitologiju prelazi u Zavod za biologiju asistent dr. I. Ehrlich, koji će 1951., nakon odlaska prof. dr. Z. Lorkovića na Medicinski fakultet, preuzeti dužnost predstojnika i vođenje nastave iz biologije.

U početku je Zavod bio smješten u iznajmljenoj zgradi u Savskoj cesti br. 23, a nastava se izvodila na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1947. Zavod za biologiju seli se u Savsku cestu br. 16, a tek 1953. na novu lokaciju Fakulteta u Heinzelovu ulicu br. 55. U prostorije u kojima danas djeluje Zavod se useljava 1957. godine. U njegovu su sklopu od 1953. djelovali histološki, fotobiološki i biokemijski laboratorij, a od 1957. i Radioizotopni laboratorij.

Sveučilišni je Savjet 9. veljače 1960. osnovao Institut za biologiju Sveučilišta u Zagrebu spajanjem Zavoda za zoologiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta i Odjela za ornitologiju Zoološkog muzeja. Time je prestao djelovati Zavod za biologiju kao znanstvena jedinica, što je formalizirano odlukom Savjeta Fakulteta od 30. ožujka 1962., kada se Zavod pretvara u nastavnu jedinicu – Kabinet za biologiju.

Odlukom Vijeća Veterinarskoga fakulteta od 6. svibnja 1966. Kabinet za biologiju ponovno dobiva status Zavoda i za njegova je predstojnika izabran prof. dr. I. Ehrlich.

Godine 1967. asistentica dr. Š. Bečejac-Štrkanec unaprijeđena je u zvanje više predavačice iz Opće biologije, te je imala pravo predavati i ispitivati biologiju u odsutnosti prof. dr. I. Ehrlicha. Godine 1974. izabrana je u zvanje izvanredne profesorice. U vremenu koje je slijedilo zapošljavaju se asistenti T. Hrženjak, dipl. inž. biol., (1968.), J. Jerčić, dipl. vet. (1971.), Đ. Huber, dipl. vet. (1975.), J. Gregurić, dipl. vet. (1985.) i dr. I. Valpotić, znanstveni savjetnik (1990.), koji je prešao s ukinutog Centra za svinjogojstvo. Svi su oni činili drugu generaciju djelatnika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju.

Od devedesetih godina zapošljava se u Zavodu veći broj znanstvenih novaka na znanstvenoistraživačkim projektima, čiji su voditelji bili nastavnici Zavoda. Pritom treba istaknuti K. Vlahović (1992.), J. Kusaka (1992,), M. Popović (1993.), T. Gomerčića (2001.) i D. Špoljarića (2009.). Svi su diplomirali i doktorirali na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i čine današnju generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju.

Ime Zavoda za biologiju nije se mijenjalo sve do donošenja Statuta iz 2017., kada je preimenovan u Zavod za veterinarsku biologiju.

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. Z. Lorković (1942. – 1951.), prof. dr. I. Ehrlich (1951. – 1962.; 1966. – 1981.), prof. dr. T. Hrženjak (1981.

– 1985.), izv. prof. dr. J. Jerčić (1985. – 1991.), prof. dr. Đ. Huber (1991. – 2006.; 2009. – 2010; 2011. – 2015.), prof. dr. I. Valpotić (2006. – 2009.), prof. dr. K. Vlahović (2010. – 2011.), izv. prof. dr. T. Gomerčić (2015.-2018.) i prof. dr. M. Popović (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Od početka održavanja nastave pa donedavno nastavni plan iz područja biologije često se i znatno mijenjao. Promjene su uključivale i broj kolegija i satnicu održavanja, no nastava se uvijek izvodila u I. i/ili II. semestru. Do osnivanja posebnog Zavoda za botaniku, prema prvom nastavnom planu od 12. ožujka 1920., izvodila su se dva kolegija, predmet Biologija u I. i II. semestru s 4 sata predavanja tjedno (P-4) i predmet Botanika u II. semestru s 3 sata predavanja i 1 sat vježbi tjedno (P-3 + V-1). U rujnu 1921. prihvaćen je nastavni plan za I. – IV. semestar, pri čemu su oba predmeta pozicionirana u I. i II. semestru, tako da se Biologija slušala u I. semestru s 4 sata i II. semestru s 5 sati tjedno, a predmet Botanika u I. semestru s 2 sata te u II. semestru s 4 sata tjedno. Prvi cjeloviti nastavni plan i program studija veterinarske medicine prema Naredbi Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere od 1. rujna 1922. uključivao je Biologiju u I. i II. semestru (P-4) te Botaniku u I. (P-2) i II. semestru (P-3). Kako se nastavni plan Biologije i Botanike u početku rada Veterinarske visoke škole često mijenjao, tako su učestale izmjene slijedile i kasnije.
Prema Uredbi iz 1936. nastavni predmet Biologija ima novo ime Zoologija (biologija) za veterinarsku medicinu, a predaje se u I. i II. semestru (P-5 + V-3). Novi je predmet tako obuhvaćao i sistematiku životinja (zoologiju) o kojoj je Vijeće Veterinarskog fakulteta raspravljalo već od 1931. godine. Istom je uredbom Botanika preimenovana u Botaniku za veterinarsku medicinu u I. (P-2) i II. semestru (P-3 + V-1).
Godine 1942. područje botanike dodijeljeno je Zavodu za botaniku, a biologija se predavala u sklopu Zavoda za biologiju. Godine 1943. nastava je reorganizirana i formiran je obvezni predmet Biologija s naukom o nasljeđivanju u I. i II. semestru (P-5 + V-3).
Ak. god. 1946./1947. uveden je u nastavni plan i program obvezni predmet Sistematika životinja u II. semestru (P-3). Zaseban predmet Opća biologija predavao se u I. (P-3 + V-2) i II. semestru (P-4 + V-2). Predmetu Botanika za veterinarsku medicinu izmijenjena je satnica u I. i II. semestru (P-2 + V-2).
Ak. god. 1951./1952., kada je prof. dr. I. Ehrlich preuzeo čitavu nastavu, na prijedlog Odbora vijeća za reviziju nastavnog plana i programa ukinuta je Sistematika životinja kao zaseban predmet te je uključena u Opću biologiju. Novi predmet Opća biologija i sistematika životinja slušao se u I. i II. semestru (P-4 + V-2).
Od ak. god. 1954./1955. vraćen je prvotni naziv predmeta Biologija i predavao se samo u I. semestru (P-4 + V-2). Od iste je akademske godine Botanika rasformirana u Krmno raslinstvo i otrovno bilje u IV. semestru (P-3 + V-2), a od ak. god. 1957./1958. predavala se u sklopu predmeta Hranidba, krmno i otrovno bilje u IV. semestru (P-2 + V-2).
Ak. god. 1966./1967. Biologija se ponovno počela predavati u I. (P-4 + V-2) i. II. semestru (P-3 + V-2) i tako je bilo sve do ak. god. 2005./2006., kada je uveden integrirani preddiplomski i diplomski studij prema Bolonjskom procesu. U tom je razdoblju u nekoliko navrata zbog osuvremenjivanja nastavnog sadržaja mijenjana satnica i sadržaj predmeta. Predmet je obuhvaćao područja zoologije, sistematike, citologije, embriologije, nasljeđivanja, genetike i molekularne biologije, a do 1985. i ekologije.
Uvođenjem Bolonjskog programa i usklađivanjem nastave s programima europskih fakulteta Biologija je podijeljena na Zoologiju u I. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 40 sati vježbi i 20 sati seminara, te Molekularnu biologiju i genomiku u veterini u II. semestru s po 15 sati predavanja, vježbi i seminara. Spomenutim nastavnim planom i programom ponovno je ustrojen predmet Botanika u veterinarskoj medicini u I. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 10 sati vježbi, te se nalazi u sklopu Zavoda.
Cilj predmeta Zoologija jest da studente veterine upozna s osnovnim zakonitostima ustrojstva i funkcioniranja živog svijeta i njegova odnosa s neživim okolišem. Omogućuje da student razumije širok raspon zbivanja i odnosa od prometa materije i energije, preko razine stanice i organizma do populacije i svih taksonomskih kategorija faune i flore te njihova odnosa s okolišem na razini ekosustava i cijele biosfere. Te su spoznaje preduvjet logičkom prihvaćanju gradiva drugih predmeta, od morfologije i fiziologije do patologije, terapije i preventive bolesti. Dodatne potrebe za sadržajima ovoga predmeta proizlaze iz sve šireg spektra vrsta životinja, koje su predmet rada veterinara, i to kao pacijenti, kao vrste koje se uzgajaju, hvataju ili sakupljaju te kontroliraju kao namirnice animalnog podrijetla. Druga dodatna i nova potreba jest potpuno razumijevanje ekoloških zakonitosti i poznavanje dužnosti koje proizlaze iz sve strožih propisa o zaštiti prirode i okoliša, poput prometa i trgovine ugroženim vrstama (CITES), odlaganja organskog, otrovnog i zaraznog otpada i slično.
Cilj predmeta Molekularna biologija i genomika u veterini jest da studenti nauče prepoznati i analizirati značenje i doprinos genomike i proteomike u veterinarskoj medicini, veterinarskoj forenzici i biotehnologiji. Stječu znanja za razumijevanje i provjeru temeljnih zakona nasljeđivanja na molekularnoj osnovi, od fenotipske ekspresije u prokariota i životinja do kvalitativne i kvantitativne fenogenetike usmjerena odabira. Usvajaju molekularne procese informacijskih makromolekula do ekspresije genoma u prokariota i životinja. Upoznaju uzroke i posljedice nastanka spontanih i induciranih mutacija u životinja te ulogu i biomedicinsko značenje signalnih i diferencijacijskih molekula pri regulaciji staničnog i životnog ciklusa, odnosno pri razvoju embrija životinja. Usvajaju metode molekularne biologije primjenjive u veterinarskoj medicini i razumijevanje njihova značenja za preventivu, dijagnostiku i terapiju, kao i za veterinarsku forenziku i biotehnologiju. Ujedno nauče razumjeti potencijalne rizike uporabe tehnologije rekombinantne DNA za zdravlje i dobrobit životinja i čovjeka te za okoliš.
Predmet Botanika u veterinarskoj medicini osposobljava studente za razlikovanje osnovne sistematske kategorije biljaka važnih za veterinarsku medicinu te prepoznavanje međuovisnosti biljka i životinja unutar cjelovitog ekosustava. Upoznaju i morfološke osnove krmnih biljaka s oranica i travnjaka, skupine ljekovitih biljaka, medonosno bilje te skupine biljaka otrovnih za životinje. Ujedno su osposobljeni za korištenje botaničke literature i baze podataka, kojima mogu doći do izvora informacija o važnim biljkama u veterinarskoj medicini.
U okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine djelatnici Zavoda nositelji su više izbornih predmeta koji su nastali na osnovi njihove znanstvene aktivnosti, a to su: Zaštita i upravljanje ugroženim vrstama u II. semestru s ukupno 15 sati vježbi, Zooekologija u II. semestru s 10 sati vježbi i 20 sati seminara, Biologija i ekologija predatora u III. semestru s 8 sati predavanja, 18 sati vježbi i 4 sata seminara, Osnove sistematike i evolucije morskih sisavaca u IV. semestru s 8 sati predavanja, 2 sata vježbi i 5 sati seminara, Osnove biologije i fiziologije morskih sisavaca u IV. semestru s 10 sati predavanja, 15 sati vježbi i 5 sati seminara, Poredbena imunologija sluznica u VI. semestru s 15 sati predavanja, 15 sati vježbi i 5 sati seminara te Citometrija u kliničkoj veterinarskoj medicini u IV. semestru s ukupno 15 sati vježbi i 15 sati seminara.
Izborni predmet Zaštita i upravljanje ugroženim vrstama specifična je nadogradnja predmeta Zoologija, a posebno nastavne jedinice Osnove ekologije. Svrha predmeta jest da studentima objasni ekološko i društveno značenje očuvanja ugroženih i rijetkih vrsta. Analiziraju se mehanizmi kompleksnog upravljanja koji uključuju sve skupine ljudi koje imaju pozitivan ili negativan interes prema pojedinoj vrsti. Primjeri potreba takvog upravljanja jesu vrste poput vuka, risa, medvjeda, dupina, sredozemne medvjedice, ptica grabljivica i ribojednih ptica. Prikazuju se svjetski, europski i hrvatski modeli, a u skladu s međunarodnim propisima i uputama. Posebno se potiče razumijevanje uzajamnog utjecaja predatora i plijena, regulacije veličine i dinamike populacija te važnosti predatora za čovjeka.

Zavod za veterinarsku biologiju redovito sudjeluje u svim oblicima popularizacije znanosti, biologije i predstavljanju rada veterinara. U sklopu takvih događanja vrata Zavoda uvijek su otvorena širokom krugu građana, a najviše se veselimo posjetima mladih koji s veseljem i zanimanjem sudjeluju u jednostavnim pokusima priređenima za njih.

Tijekom studija na Zavodu za veterinarsku biologiju studenti pohađaju obveznu nastavu iz botanike gdje uče osnove sistematike, ekologije bilja te osnovna obilježja biljaka koje se upotrebljavaju u prehrani stoke, pčelarstvu i pripravaka za lijekove. Praktični dio nastave izvodi se u parku Maksimir u Zagrebu.

Izborni predmet Zooekologija također je specifična nadogradnja predmeta Zoologija. Njegova je svrha da studentima objasni ekološko značenje raznovrsnosti živih organizama, evolucijske mehanizme koji su doveli do raznolikosti, izumiranja vrsta od prirodnih i antropogenih čimbenika, razloge ugroženosti domaćih pasmina i sorti te važnost očuvanja bioraznolikosti za čovjeka. Predmet dodatno obogaćuje ekološke sadržaje studija veterinarske medicine objašnjavajući ekološku važnost prehrambenog lanca. Postiže se i razumijevanje uzajamnog utjecaja različitih vrsta, regulacije veličine i dinamike populacija te važnosti tih odnosa za čovjeka.
Cilj izbornog predmeta Biologija i ekologija predatora jest da studentima objasni ekološko značenje organizama na vrhu prehrambene piramide, evolucijske mehanizme koji su doveli do njihova razvoja i opstanka u ravnoteži s populacijama plijena.
Svrha izbornog predmeta Osnove sistematike i evolucije morskih sisavaca jest upoznavanje studenata sa sistematikom i eksterijernim značajkama više od 20 vrsta morskih sisavaca, koje su kao vrste u globalnim razmjerima ugrožene.
Izborni predmet Osnove biologije i fiziologije morskih sisavaca ima za cilj upoznati studente s morfološkim i fiziološkim osobitostima pojedinih vrsta ugroženih morskih sisavaca te njihovim staništem, prehranom i reprodukcijom.
Cilj izbornog predmeta Poredbena imunologija sluznica jest da osposobi studente u sagledavanju i značenju mukozne imunologije u kontekstu veterinarske medicine i javnoga zdravstva. Nakon savladavanja predviđenog gradiva studenti mogu razlikovati razvojne i srodstvene posebnosti mukozne imunosti u životinja od interesa za veterinu, sintetizirati činjenice o profilaktičkim/metafilaktičkim mjerama mukozne nespecifične i specifične imunomodulacije i uporabiti ih u praksi, te prepoznati mogućnosti i dosege staničnih i molekularnih metoda za vrednovanje zaštitne sposobnosti mukozne imunosti.
Svrha izbornog predmeta Citometrija u kliničkoj veterinarskoj medicini jest da studenti razumiju suvremene aspekte protočne citometrije u okviru veterinarske medicine i javnog zdravstva. U tom kontekstu oni nauče razumjeti i primijeniti različite metode uzorkovanja, pripreme i obrade uzoraka za strukturne analize protočnim citometrom, ovisno o vrsti uzorka animalnog podrijetla. Osposobljeni su za pripremu protokola rada u laboratorijima za obradu, pripremu i analizu uzoraka animalnog podrijetla protočnim citometrom. Ujedno nauče primijeniti rutinsku/dnevnu provjeru linearnosti, optičkog i protočnog sustava protočnog citometra, te provjeriti ispravnost uređaja za protočnu citometriju primjenom suspenzije fluorescentnih mikrosfera.
Tijekom vremena nastavnici Zavoda su, prateći nove spoznaje i temeljeći se na nastavnom programu, napisali više udžbenika i priručnika. Prof. dr. T. Hrženjak objavila je sveučilišni udžbenik *Biologija za studente veterine* (1990.), koji je obuhvaćao tadašnji program s poglavljima iz citologije, embriologije, ekologije, evolucije i sistematike, te osnove nasljeđivanja i molekularne biologije. Pojedini dijelovi nastave detaljnije su opisani u internoj skripti *Osnove evolucije živih bića*, autora znanstvenih novaka dr. G. Gužvica i dr. L. Šver (2000.). U razdoblju od 2000. do 2008. objavljen je cijeli niz internih skripti, priručnika i udžbenika za pomoć u nastavi. Tako su pod vodstvom izv. prof. dr. J. Jerčića u suautorstvu s mlađim nastavnicima objavljena četiri dijela za pomoć u izvođenju vježbi. Nakon toga objavljena su tri priručnika kojima je prvi autor prof. dr. I. Valpotić, a u pisanju su sudjelovali i gotovo svi mlađi asistenti i znanstveni novaci. Priručnici su pisani za pomoć u nastavi pri laboratorijskom radu iz molekularne biologije i genomike. Zatim je objavljen sveučilišni udžbenik *Osnove ekologije* prof. dr. Đ. Hubera, izv. prof. dr. J. Kusaka i izv. prof. dr. T. Gomerčića (2016.), koji je preveden i prvi je udžbenik za potrebe integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine na engleskom jeziku. Pojedini nastavnici Zavoda bili su suautori drugih publikacija iz njihova šireg područja rada. Tako je prof. dr. M. Popović bila suautorica publikacija iz područja forenzike (2014., 2015.), a izv. prof. dr. T. Gomerčić je u suradnji s grupom autora sa Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju pripremio prvi trodimenzionalni priručnik na zagrebačkom sveučilištu, *3D atlas privjesnog kostura konja* (2016.), za pomoć u izvođenju nastave iz predmeta koji obrađuju osteologiju domaćih životinja.
Od kraja devedesetih godina prof. dr. Đ. Huber, a poslije i ostali nastavnici, aktivno u velikoj mjeri uključuju velik broj studenata u znanstveni rad, što je rezultiralo brojnim studentskim znanstvenim radovima, koji su nagrađivani Rektorovom i Dekanovom nagradom. Nastavnici Zavoda bili su mentori 77 studenata u izradi i obrani diplomskih radova i mentori na 73 studentska znanstvena rada, od kojih je 51 nagrađen Rektorovom nagradom i devet Dekanovom nagradom. Tako velik broj dodjeljenih Rektorovih nagrada osigurao je djelatnicima Zavoda za biologiju vodeće mjesto u znanstvenom radu sa studentima prema ostalim ustrojbenim jedinicama Fakulteta.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda ak. god. 1986./1987. uključeni su u poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz smjera Fiziologija te poslijediplomski studij za specijalističko usavršavanje iz smjera Biologija, uzgoj i patologija divljači, kunića i krznaša te Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja. Nova generacija nastavnika aktivno sudjeluje u poslijediplomskoj nastavi koja se od ak. god. 2005./2006. provodi prema Bolonjskom procesu. Suradnici su u izvedbi tri poslijediplomska specijalistička studija (predmeta): Proizvodnja i zaštita svinja (Imunologija svinje), Sanitacija (Ekologija i Golubovi kao problem okoliša), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Sustavna pripadnost i osnove biologije egzotičnih kućnih ljubimaca).
Voditelji su na pet izbornih i granski usmjerenih predmeta u okviru poslijediplomskog znanstvenog sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti: Molekularna biologija u veterini (prof. dr. M. Popović), Stanična i razvojna biologija (prof. dr. M. Popović), Metode molekularne biologije u veterinarskoj medicini (prof. dr. K. Vlahović), Ekološki odnosi i veterinarska djelatnost (prof. emeritus Đ. Huber), Biologija s osnovama fiziologije morskih sisavaca (izv. prof. dr. H. Gomerčić), suvoditelji na granski usmjerenom predmetu Mikoplazme, koksijele i klamidije (prof. dr. K. Vlahović) te suradnici na tri granski usmjerena predmeta (Egzogena i endogena imunomodulacija, Mukozna imunobiologija ptica i sisavaca, te Anatomski, histološki i genetski pristup veterinarskoj forenzici).
Do danas je ukupno u Zavodu obranjeno 7 magistarskih znanstvenih i specijalističkih rasprava te 11 disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U prvim desetljećima djelovanja Zavoda za biologiju znanstvena djelatnost iz biologije obuhvaćala je širok raspon tema koje su se razvojem znanosti s vremenom odvajale u zasebna područja u okviru novoosnovanih zavoda. Područje biologije vrlo je široko, pa je znanstvenoistraživačka aktivnost Zavoda za biologiju obilježena afinitetima i djelatnošću pojedinih djelatnika i znanstvenoistraživačkih skupina. Tako je razdoblje od 1940. do 1950. obilježilo djelovanje prof. dr. Z. Lorkovića, koji je proučavao sistematiku, genetiku i citogenetiku *Lepidoptera*. Pedesetih godina 20. stoljeća asistentica dr. Š. Bečajec-Štrkanec bavila se proučavanjem metamorfoze vodozemaca, vanjski suradnik dr. A. Lui fotobiologijom cilijata, a prof. dr. I. Ehrlich i dr. A. Lui razvojnim stadijima velikog metilja. Veći broj znanstvenika koji su djelovali u Zavodu za biologiju bavio se parazitologijom, pa su tako prof. dr. I. Ehrlich i asistenti B. Kurelec i M. Rijavec u suradnji s prof. dr. S. Forenbacherom proučavali razvojne stadije, biokemiju i terapiju metiljavosti. Prof. dr. T. Hrženjak sedamdesetih je godina istraživala biološko-imunološke odnose među glikolipidnim antigenim determinantama različita biološkog izvora, a osamdesetih godina imunološke odnose parazitoze i malignosti. Počeci znanstvenog djelovanja izv. prof. dr. J. Jerčića sedamdesetih su godina bili usmjereni na istraživanja lipida virnjaka, a osamdesetih se godina bavio istraživanjima revitalizacije brdsko-planinskog područja s ciljem intenzifikacije sto-

U sklopu obveznog predmeta Zoologija studenti uče osnove ekologije. Jedan dio praktične nastave provodi se u parku Maksimir u Zagrebu gdje se upoznaju s biomom bjelogorične šume umjerenog pojasa te dominantnim i pratećim biljnim vrstama. U prirodi neposredno vide primjere sukcesije biocenoza. Također se upoznaju s metodama istraživanja u ekologiji te traže i raspoznaju osnovne skupine životinja prema sistematici životinjskog carstva.

Radi predočavanja molekularnog svijeta u sklopu nastave iz obveznog predmeta Molekularna biologija i genomika u veterini studenti se koriste trodimenzionalnim modelima molekula. Slika prikazuje izvođenje vježbi o strukturi i vezama između atoma u molekuli DNK te kako se zbivaju osnovni biološki procesi u kojima ta molekula sudjeluje.

čarske proizvodnje. Prof. dr. Đ. Huber u početku svog znanstvenog rada istraživao je parazite divljih životinja, a poslije se usmjerio na ekologiju velikih zvijeri. U tom se razdoblju financiranje znanstvenog rada prvo provodilo putem poptpora Sveučilišta te Saveznog i republičkog fonda za znanstveni rad, a od sredine sedamdesetih do kraja osamdesetih godina putem Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (tzv. SIZ IV).

Od devedesetih se godina intenzivira znanstveni rad u Zavodu, pretežno na domaćim projektima koje je financiralo MZT/MZOŠ. Pritom se može istaknuti prof. dr. J. Gregurić na provedbi istraživanja klamidioze ptica i sisavaca te prof. dr. T. Hrženjak, koja je istraživala primjenu makromolekula gujavica u biomedicini.

Prof. dr. Đ. Huber provodio je istraživanja iz biologije, patologije, morfologije i genetike smeđeg medvjeda, vuka i risa, dok je prof. dr. J. Jerčić istraživao protutumorski *in vitro* učinak cisplatine / *in vivo* hipertermije. Prof. dr. I. Valpotić proučavao je molekularne i genetske aspekte kolibaciloze odbijene prasadi, diferencijacijske antigene svinjskih leukocita te imunomodulaciju crijevne mukozne imunosti svinja. Znanstvena djelatnost Zavoda u novije vrijeme vrijeme nastavak je ranijih istraživanja njegovih bivših djelatnika. Prof. dr. J. Kusak usmjerio se na područje velikih zvijeri, s naglaskom na ekologiju vuka. Prof. dr. T. Gomerčić aktivan je na području ekologije i populacijske genetike morskih i kopnenih zvijeri, posebno dobrog dupina i risa. Znanstveno djelovanje prof. dr. K. Vlahović uključuje klamidiozu ptica, dok prof. dr. M. Popović i doc. dr. D. Špoljarić izučavaju primjenu stanične/tkivne terapije na staničnoj i molekularnoj razini, te se bave proučavanjem materijalnih tragova u kaznenim djelima iz veterinarske forenzike. Od 2012. do 2014. realiziran je projekt primijenjenih istraživanja Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (VIP projekt) pod naslovom *Modulacija imunosti i zdravlja kao alternativa antibioticima u uzgoju konzumnih životinja*, voditeljice prof. dr. M. Popović, koji je sufinancirala Podravka d.d. sa sjedištem u Koprivnici.

Od 2013. nastavnici Zavoda voditelji su istraživačkih tema u sklopu potpora Sveučilišta u Zagrebu. Izv. prof. dr. H. Gomerčić je sa suradnicima provodio istraživanja genetskih, ekoloških i epidemioloških čimbenika zdravlja divljih životinja (2013.) te istraživanja uloge divljih životinja u zdravlju ekosustava (2015., 2016., 2017., 2018). Prof. dr. M. Popović istraživala je sa suradnicima primjenu nanotehnologije u liječenju ozljeda rožnice (2015.), odnosno primjenu nanotehnologijje u tkivnom inženjerstvu rožnice (2016.), zatim kontrolu kvalitete donorske rožnice prije i nakon pohranjivanja u animalnu očnu banku (2017.) te optimizaciju 3D stanične kulture stanica korneoskleralnog tkiva prethodno pohranjenog u animalnu očnu banku (2018.).

Godine 2018. započeo je četverogodišnji projekt Hrvatske zaklade za znanost pod nazivom *Inovativni funkcionalni proizvodi od janjećeg mesa*, voditeljice prof. dr. M. Popović, s ciljem utvrđivanja utjecaja dodatka pripravka plemenite pečurke na kvalitetu mesa janjadi za proizvodnju funkcionalnih proizvoda koji se temelje na inovativnim rješenjima u tehnološkim postupcima proizvodnje.

U provedbi znanstvenoistraživačkog rada Zavoda treba spomenuti međunarodnu suradnju na projektima koji u proteklom razdoblju po broju i značenju premašuju sve ustrojbene jedinice Fakulteta. Na tom se polju posebno istaknuo prof. dr. Đ. Huber, koji je od početka 2000-tih godina bio voditelj, odnosno suvoditelj na 16 međunarodnih projekata (*Study of brown bears in Yugoslavia*, National Geographic Society. 1986. – 1989.; *Study of wolves in Croatia*, U. S., Croatian science and technology program, 1996. – 1998.; *Conservation of brown bears in Croati*a, International Association for Bear Research and Management, 1995. – 1997.; *Karst Ecosystem Conservation*, Global Environmental Fund, 2004. – 2006.; *Conservation genetics of large carnivores Croatia*, ALIS, Velika Britanija, 2001. – 2004.; *Conservation and management of wolves in Croatia*, LIFE III project, EU, 2002. – 2005.; *Improving coexistence of large carnivores and agriculture in S. Europe*, COEX, LIFE project, Italy, 2002. – 2008.; *Building capacity to meat the challenges of multilevel democracy: the case of conserving species with transboundry populations*, Norvay, 2005. – 2008.; *Gaining and maintaining public acceptance of brown bear in Croatia*, BBI MATRA project, The Netherlands, 2005. – 2008.; *Transboundry cooperation in management, concevation and research of Dinaric lynx population*, INTERREG IIIA project, Slovenia – Croatia, 2004. – 2006.; *Conservation of large carnivores in Croatia, Cofunding for DinaRis project*, Germany, 2004. – 2006.; *Protecting species through biodeversity communication/ campaign regarding taking animals from nature and keeping wild animals in captivity*, The Netherlands, 2006. – 2008.; *Hunting for sustainability*, FP7 project, 2008. – 2012.; *Recreation of the BALKAN NET, a network of conservation bodies in countries sharing continuous large carnivore populations*, SERA-ERA-NET project, EC, 2008. – 2009.; *The Norwegian Institute for Nature Research* (NINA), Norway i LIFE DINALP BEAR European Comission project 2014. – 2019.). Jednako tako treba istaknuti prof. dr. I. Valpotića koji je bio suvoditelj jednog međunarodnog projekta (*Live oral non-GMO vaccines for prevention of oedema disease and postweaning diarrhoe of weaned pigs*, Hungary – UK – SAD, 2002. – 2004.).

Zavod je također sudjelovao u organizaciji i izvođenju nekoliko vrlo uspješnih domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Tako je ostvarena uspješna hrvatsko-slovenska suradnja koja je rezultirala organizacijom dvaju međunarodnih kongresa, a u sklopu njih djelatnici Zavoda bili su članovi i predsjednici organizacijskog i znanstvenih odbora. Posebno ističemo 1. hrvatsko-slovenski simpozij o egzotičnim i divljim životinjama, 25. – 27. studenoga 2004., Zagreb, Hrvatska, te 2. slovensko-hrvatski kongres o egzotičnim i divljim životinjama, 25. – 28. rujna 2005., Ljubljana, Slovenija.

Osim opsežne međunarodne znanstvene suradnje Zavod surađuje na projektima i s brojnim zavodima/klinikama Fakulteta i s Hrvatskim veterinarskim institutom, Zagreb, Biološkim odjelom Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Institutom *Ruđer Bošković*, Zagreb, Fakultetom agrobiotehničkih znanosti Sveučilišta u Osijeku, Klinikom za traumatologiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Zagreb, GlaxoSmith-Kline, Istraživačkim centrom, Zagreb, Oikon – institut za primijenjenu ekologiju, Zagreb, Zoološkim vrtom Grada Zagreba, Centrom za forenzična ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić*, Zagreb, Parkom prirode Lonjsko polje, Nacionalnim parkom Risnjak, KBC Merkur, Park šumom Maksimir, pri čemu su međusobni odnosi regulirani ugovorima o nastavnoj suradnji.

Za provođenje znanstvenoistraživačkog rada u Zavodu postoje laboratoriji za: 1. staničnu i molekularnu imunobiologiju, 2. biologiju i ekologiju velikih zvijeri, 3. molekularnu genetiku, 4. klamidiozu. Opremljeni su mikroskopom za imunofluorescenciju, protočnim citometrom, uređajima za izolaciju DNK i PCR reakciju, opremom za telemetriju i ogrlicama za praćenje kretanja velikih zvijeri. Laboratoriji s tom opremom ujedno služe i kao nastavni poligon za praktičnu diplomsku i poslijediplomsku nastavu.

Stručna djelatnost

Djelatnici Zavoda za biologiju aktivno djeluju na stručnom polju zaštite morskih sisavaca i velikih zvijeri Hrvatske. Predvode stručne aktivnosti zaštite i upravljanja ugroženih velikih sisavaca Hrvatske, pa su tako pod autorstvom prof. dr. Đ. Hubera, prof. dr. J. Kusaka i izv. prof. dr. T. Gomerčića izrađeni planovi upravljanja medvjedom, vukom i risom te brojne stručne studije i akcije koje uređuju širok spektar djelatnosti u svrhu zaštite ovih ugroženih zaštićenih vrsta, uključujući prijelaze preko autocesta (zeleni mostovi) te osnivanje i uvježbavanje interventnih timova i vještaka za štete od velikih zvijeri. Osim u Hrvatskoj te aktivnosti provode i u većem broju zemalja Europe. Projektni tim za velike zvijeri gotovo kontinuirano ugošćuje strane diplomske i poslijediplomske studente, i dosad je u Zavodu boravilo više od 20 takvih studenata.

Prof. dr. K. Vlahović vodila je (2007.) i domaći stručni projekt *Vrane u urbanoj sredini*, koji je financirao Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo Grada Zagreba. U Zavodu se provode i mnogi međunarodni stručni projekti usmjereni na praćenje populacija ugroženih velikih sisavaca Hrvatske.

Zbog iznimno velike znanstvene aktivnosti na Zavodu za veterinarsku biologiju, koja se provodi putem različitih međunarodnih projekata, te zbog posebnosti i očuvanosti prirode u Hrvatskoj, na zavodu gostuje velik broj dodiplomskih i poslijediplomskih studenata biologije i veterinarske medicine iz različitih dijelova svijeta.

Djelatnici Zavoda za veterinarsku biologiju prepoznati su u cijelom svijetu kao vrhunski stručnjaci u području istraživanja velikih zvijeri. Svoje iskustvo i znanje stečeno u Hrvatskoj redovito prenose kolegama u svijetu zbog čega ih često poučavaju kako se love pojedine vrste zvijeri. Prikazana je obrada uhvaćenog vuka u Turskoj 2017. godine.

Prof. dr. M. Popović voditeljica je tečajeva za stručno usavršavanje veterinara koje organiziraju Veterinarski fakultet u Zagrebu i Hrvatska veterinarska komora, a namijenjeni su trajnom usavršavanju veterinara: Citometrija u kliničkoj veterinarskoj medicini, Prirodne alternative antibiotskim poticateljima rasta u proizvodnji konzumnih životinja i Veterinarska forenzika. Na temelju dugogodišnjeg stručnog rada u području veterinarske medicine prof. dr. M. Popović imenovana je (2014.) stalnom sudskom vještakinjom za biološka vještačenja, traseologiju i veterinarsku medicinu. Članica je više strukovnih udruga: Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatskog biološkog društva i Hrvatskog imunološkog društva.
Djelatnici Zavoda bili su članovi stručnog i programskog odbora mnogih stručnih skupova: Okrugli stol: Slobodnoživuće ptice i opasnosti za zdravlje ljudi u organizaciji grada Zagreba (2003.) i Zoonoze koje prenose ptice (2004.). Aktivni su i u realizaciji nekoliko stručnih projekata na kojima rade na procjeni staničnо-imunosnog statusa farmski držanih konzumnih životinja hranjenih uz dodatak prirodnih alternativa antibioticima u hrani za životinje. Također, u okviru razvijanja stanične/tkivne terapije provode homologaciju dokumenata iz područja EU legislative i regulative za staničnu terapiju za osnivanje Očne banke na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
Prof. dr. K. Vlahović pohađala je specijalizirane Metodološke tečajeve u biologiji i medicini (2002. – 2005.) te je sudjelovala na stručnim usavršavanjima iz metodike nastave (2004. – 2011.). Prof. dr. Đ. Huber je predsjednik, a prof. dr. J. Kusak stalni član stručnog Povjerenstva za praćenje populacija velikih zvijeri, kao savjetodavnog tijela Ministarstva zaštite okoliša i energije.

Ostale aktivnosti Zavoda

Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju studijskih programa i na drugim fakultetima u zemlji. Prof. dr. I. Ehrlich bio je honorarni nastavnik iz više predmeta (Uvod u zoologiju, Opća biologija s naukom o evoluciji, Fiziologija životinja) na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (1952. – 1959.).
Prof. dr. I. Valpotić izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u Zavodu za animalnu fiziologiju Biološkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2001. – 2011.), a bio je i voditelj izbornog kolegija Animalna forenzička genetika (2010./2011. – 2011./2012.) na drugoj godini studija forenzičkih znanosti pri Sveučilišnom studijskom centru za forenzičke znanosti u Splitu. Voditeljstvo ak. god. 2012./2013. preuzima prof. dr. M. Popović, koja je dotad bila suradnica na spomenutom predmetu. Prof. dr. Đ. Huber održava nastavu iz predmeta Opća ekologija i zooekologija na Veleučilištu u Karlovcu (od 2001.).
Pojedini su nastavnici Zavoda sudjelovali u recenzijama međunarodnih studijskih programa. Prof. dr. K. Vlahović bila je recenzentica programa specijalizacije iz veterinarstva na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani (2009.), što je nedvojbeno dokazalo međunarodnu prepoznatljivost Zavoda.
U drugim aktivnostima svakako treba spomenuti da su djelatnici Zavoda svake akademske godine aktivni sudionici i organizatori Smotre Sveučilišta u Zagrebu, Noći muzeja, Dana otvorenih vrata Fakulteta, Festivala znanosti i svih manifestacija vezanih za promociju Fakulteta.
Djelatnici Zavoda za veterinarsku biologiju obnašali su brojne dužnosti i funkcije na Fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu, Saveznog i Republičkog savjeta za naučni rad NR Hrvatske te u MZOS-u i Ministarstvu zdravstva Republike Hrvatske, Hrvatskoj zakladi za znanost, Hrvatskom veterinarskom institutu, Zagreb, kao i u inozemnim agencijama za znanost.
Prof. dr. Z. Lorković bio je dekan (1942./1943. – 1943./1944.) i prodekan (1944./1945.) Veterinarskoga fakulteta.
Prof. dr. I. Ehrlich bio je član brojnih komisija u vezi s organizacijom nastavnog i znanstvenog rada i drugih poslova na Fakultetu. Bio je član Fakultetskog savjeta i obnašatelj dužnosti predstojnika Zavoda za fiziologiju (1956. – 1957.) te predstojnik Laboratorija za primjenu radioizotopa u veterinarstvu (1960. – 1961.). Niz godina bio je član komisije za osnovne biološke nauke pri Savjetu za naučni rad NR Hrvatske (1958. – 1966.), član Savjeta za naučni rad SFR Jugoslavije (1960. – 1964.), član Komisije za primjenu radioizotopa u poljoprivredi, šumarstvu i veterinarstvu Savezne komisije za nuklearnu energiju (1957. – 1961.) i drugih saveznih i republičkih komisija i tijela. Godine 1952. postao je suradnik Odjela za medicinske znanosti JAZU-a, a 1956. suradnik Akademije u sekciji za biološke znanosti.
Prof. dr. K. Vlahović bila je prodekanica za integrirani studij i studente u mandatu dekana prof. dr. T. Dobranića (2010./2011. – 2015./2016.) i tu je dužnost nastavila obnašati u mandatu dekana prof. dr. N. Turka do razrješnjenja na vlastiti zahtjev (2016./2017. – do 27. ožujka 2019.). Ujedno je obnašala brojne funkcije u stalnim povjerenstvima Fakultetskog vijeća, poput predsjednice i članice Povjerenstva za izbore u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja Fakulteta u dva mandata (2007./2009. – 2010./2011.), predsjednice Povjerenstva za integrirani preddiplomski i diplomski studij na Veterinarskom fakultetu u tri mandata (2010./2011. – 2015./2016., 2016./2017. – 2018./2019.) te niza drugih odgovornih dužnosti. Tijekom svojeg dosadašnjeg radnog vijeka istaknula se u radu Vijeća biomedicinskog područja na Sveučilištu u Zagrebu gdje je, među ostalim, obnašala dužnost predsjednice Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja docenti i izvanredni profesori (2013./2014. – 2016./2017.) Istodobno ju je Senat imenovao članicom sveučilišnog povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja redoviti profesor i profesori u trajnom zvanju za Vijeće biomedicinskog područja (2013. – 2017.).
Prof. dr. M. Popović bila je pročelnica Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti (2015. – 2018.). Godine 2015. imenovana je članicom Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, u Nacionalnom vijeću za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj. Iste je godine postala ekspert za akreditaciju u Registru ocjenitelja Hrvatske akreditacijske agencije.
Prof. dr. I. Ehrlich bio je stipendist Ujedinjenog fonda za pomoć Jugoslaviji te je od 1948. do 1949. proveo na biološkim sveučilišnim institutima u Ženevi, Lozani i Zürichu, Švicarska. Godine 1955. boravio je na studiju u Odjelu za biofiziku Instituta za medicinska istraživanja u Londonu radi upoznavanja primjene radioizotopa u biologiji i medicini. Od 1966. do 1968. bio je u više navrata u Centralnom veterinarskom laboratoriju u Weybridgeu, Velika Britanija i drugim institutima radi istraživanja biokemije lipida velikog metilja.
Izv. prof. dr. Josip Kusak boravio je na stručnom usavršavanju ili kao gostujući nastavnik iz područja velikih zvijeri na US Fish and Wildlife Service, Department of Interior, Ely, Minnesota, USA (1996.), Mammal Research Institute Bialowieza, Poljska (2010.), te u dva navrata na Veterinary faculty of Kavkaz University, Kars, Turska (2013.; 2014.).
Prof. dr. M. Popović boravila je na usavršavanju iz stanične terapije na Fondazione Banca degli Occhi del Veneto, Zelarino, Venecija, Italija (2010.) i Tissue Engineering and Regenerative Medicine International Society, Granada, Španjolska (2011.).
S dužnim poštovanjem i ponosom treba naglasiti da su pojedini djelatnici Zavoda za biologiju, koji su nastavili i ostvarili zavidnu znanstvenu karijeru u drugim ustanovama, bili izabrani za redovite članove HAZU-a, Razred za prirodne znanosti (Z. Lorković, 1965. i B. Kurelec, 1999.)
Pojedini djelatnici Zavoda odlikovani su, odnosno nagrađeni za uspješan dugogodišnji znanstveni rad. Prof. dr. I. Ehrlich odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem za naročite zasluge stečene dugogodišnjim radom na polju znanosti, kulture, prosvjete i za postignute uspjehe na podizanju stručnih i znanstvenih kadrova (1965.). Prof. dr. I. Valpotić dobio je Godišnju državnu nagradu Republike Hrvatske za znanost iz područja Biomedicine za značajno znanstveno postignuće, otkriće mehanizama modulacije crijevne mukozne imunosti s pomoću bakterijskih antigena i imunomodulatora (2004.). Također je dobitnik drugih odličja i priznanja (Medalja *Zdravko Lorković* Hrvatskog biološkog društva, Hvar, 2000; Agro-ARCA za inovacijski program *Zdravlje i uzgoj svinja*, Zagreb, 2007; Agencija za znanost i visoko obrazovanje, Zagreb, 2012.; Hrvatska zaklada za znanost, Zagreb, 2015).
Pojedini djelatnici Zavoda istaknuli su se i na inovativnom polju. Prof.

dr. T. Hrženjak je 1990. u Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo RH u suradnji s prof. dr. M. Grdišom iz Instituta *Ruđer Bošković* prijavila patent pod nazivom *Dobivanje i uporaba glikoproteinske smjese iz tkiva gujavice u biomedicini*.
Prof. dr. Đ. Huber je od 2016. zaslužni nositelj počasnog zvanja *professor emeritus* i dobitnik povelje *Eugen Podaubsky* za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada, te širenju ugleda Fakulteta i veterinarske struke u domovini i svijetu.
Za više pojedinosti o radu prof. emeritusa Đ. Hubera, akademika Z. Lorkovića i prof. dr. I. Valpotića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Zdravko Lorković (1940. – 1951.), asistentica Marica Knežević, dipl. biol. (1941. – 1945.), prof. dr. Ivo Ehrlich (1945. – 1981.), prof. dr. Štefica Bečajec-Štrkanec (1945. – 1976.), asistent Tvrtko Švob, dipl. vet. (1950. – 1951.), ugovorna asistentica Nada Kontić-Mitin, dipl. biol. (1956. – 1957.), asistent dr. Branko Kurelec (1959. – 1961.), asistentica dr. Marija Rijavec (1959. – 1961.), honorarna asistentica mr. Elvira Fulgosi (1966. – 1968.), honorarna asistentica dr. Živanka Maloseja (1966. – 1968.), honorarna asistentica dr. Nada Kralj-Klobučar (1966. – 1968.), prof. dr. Terezija Hrženjak (1968. – 1998.), izv. prof. dr. Jure Jerčić (1971. – 2005.), prof. dr. Jelena Gregurić (1985. – 1999.), prof. dr. Ivica Valpotić (1990. – 2011.), prof. emeritus dr. Đuro Huber (1975. – 2015.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

dr. Vilena Kašuba (1985. – 1989.), dr. Palma Efenberger-Marinculić (1990. – 1992.), dr. Nada Vijtiuk (1991. – 1994.), mr. Tamara Briški (1992. – 1995.), dr. Marina Pavlak (1991. – 2006.), dr. Lidija Šver (1993. – 2003.), dr. Goran Gužvica (1994. – 2002.), dr. Ana Kovšca-Janjatović (1999. – 2016.), Dubravka Pavlović, dr. med. vet. (2004. – 2006.), dr. Gordana Gregurić Gračner (2005. – 2012.), dr. Dubravko Kezić (2006. – 2017.), Magda Sindičić (2007.)

Tehnički suradnici, stručni suradnici i laboranti

Neda Magdić (1946. – 1950.), Olga Ritig (1950. – 1961.), Marija Jakšić (1971. – 1974.), Ružica Vrkić, dio radnog vremena (1974. – 1991.), Vesna Šantorić (1992. – 2015.)

Pomoćni tehnički suradnici

Tonka Nagy (1946. – 1967.), Marija Kovačević (1973. – 1988.), Marija Suhić (1992. – 2015.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Ksenija Vlahović (od 1992.)
prof. dr. Maja Popović (od 1993.)
prof. dr. Josip Kusak (od 1992.)
izv. prof. dr. Tomislav Gomerčić (od 2001.)
doc. dr. Daniel Špoljarić (od 2009.)
tehnička suradnica Sanja Arsenić (od 2015.)

Osoblje Zavoda i suradnici na projektima, slijeva nadesno, prvi red: S. Arsenić, prof. dr. K. Vlahović, prof. dr. M. Popović, prof. emeritus Đ. Huber i I. Topličanec dr. med. vet. Drugi red: Doc. dr. D. Špoljarić, izv. prof. dr. T. Gomerčić, dr. S. Reljić i prof. dr. J. Kusak.

5.3. Zavod za kemiju i biokemiju
(prof. dr. Miroslav Bajić)

Opći podaci

U vrijeme osnivanja Veterinarske visoke škole naglašeno je kako osnovu studija čine prirodne znanosti, među kojima je istaknuto mjesto zauzela kemija. Već u prvim danima rada Veterinarske visoke škole definiran je nastavni plan i program predavanja iz kemije. Zbog nedostatka vlastitog nastavnog kadra i prostora puna samostalnost u nastavi nije ostvarena prvih godina nakon pokretanja nastave iz kemije. Osim toga tada je na Sveučilištu bio mali broj nastavnika kemije što je dodatno otežavalo pokretanje nastavu kemije na Fakultetu. Prvi studenti Veterinarskog fakulteta slušali su predavanja, radili vježbe i polagali ispite na Filozofskom fakultetu kod prof. dr. G. Janečeka. Kada je Medicinski fakultet dobio prvog stalnog profesora kemije prof. dr. F. Bubanovića, osnivača Zavoda za kemiju i biokemiju Medicinskog fakulteta, održavanje nastave kemije za studente veterinarske medicine preseljeno je na Medicinski fakultet.

Tridesetih godina 20. stoljeća jača ideja o izgradnji novoga Veterinarskog fakulteta, a time i o osamostaljenju nastave iz prirodnih znanosti. Nastava i ispiti iz predmeta Kemija za studente veterinarske medicine održavala se na Medicinskom fakultetu zaključno s ljetnim semestrom ak. god. 1939./1940. Nakon 19 godina održavanja nastave Kemije izvan Veterinarskog fakulteta, Fakultetsko vijeće provelo je u djelo svoju odluku iz veljače 1939. te je osnovan Zavod za osnovne i prirodne nauke (fiziku, kemiju, biologiju i botaniku). U proljeće 1940. raspisan je i prvi natječaj za mjesto docenta ili izvanrednog profesora za predmet Medicinska kemija na koje je izabran dr. A. Režek, tada sveučilišni asistent Medicinskog fakulteta u Zagrebu, koji je na sjednici Vijeća u lipnju iste godine izabran za izvanrednog profesora za predmet Kemija za veterinarsku medicinu u Zavodu za osnovne i prirodne nauke. Treba istaknuti da je prof. dr. A. Režek pripadao prvoj generaciji učenika nobelovca V. Preloga koji su kasnije nazvani Prelogovom zagrebačkom školom organske kemije. Dr. A. Režek, kao član Prelogove skupine, bio je jedan od suautora rada objavljenoga 1937. u *Justus Liebig Annalen der Chemie* koji i danas, zbog pionirskih obilježja, ima odjeka u znanstvenoj literaturi.

Prof. Režek ubrzo postaje i predstojnikom Zavoda. Njegov je zadatak bio organizirati nastavu i znanstveni rad iz ovoga područja prirodnih znanosti, tako da je nastava iz kemije u sklopu Veterinarskoga fakulteta započela već početkom ak. god. 1940./1941. Godine 1940. Zavod je dobio prvu asistenticu (M. Haas, dipl. kem.) i jednoga pomoćnog službenika, što je zbog relativno malog broja studenata u ratnim godinama zadovoljavalo potrebe Fakulteta.

Na sjednici Vijeća od 1. srpnja 1942. prof. dr. A. Režek razriješen je dužnosti predstojnika Zavoda za osnovne i prirodne nauke i imenovan predstojnikom Zavoda za kemiju. Time je formalno osnovan Zavod za kemiju. Privremeno je bio smješten u prostoru dotadašnjeg Zavoda za histologiju na prvome katu zgrade u Savskoj cesti br. 23. Prostorije u Savskoj cesti privremeno namijenjene Zavodu bile su trošne i zapuštene te su bile nužne svrhovite prilagodbe kao i nabava laboratorijske opreme i pribora. U tu svrhu Zavodu za kemiju, eminentni profesori kemije, profesori Bubanović i Prelog, daruju laboratorijsku opremu i pribor, a novčanu donaciju potrebnu za obnovu prostora donira dr. A. Šarić, suvlasnik lječilišta Slatina Radenci. Odmah nakon osnutka asistentica M. Haas, dipl. kem. i pomoćni službenik prelaze raditi na taj zavod. Osim toga u radu Zavoda tijekom cijelog njegova rada sudjeluju brojni studenti veterine kao demonstratori, uglavnom kao pomagači u praktičnoj nastavi, a mnogi su sudjelovali i u znanstveno-istraživačkom radu. Takav način uključivanja studenata u rad Zavoda održan je sve do danas.

Nakon završetka Drugoga svjetskog rata porastao je broj upisanih studenata, što je zahtijevalo povećanje osoblja, pa je Zavod 1946. dobio još jednog stalnog asistenta (N. Škarica, dipl. kem.) te jednu pomoćnu službenicu. Povećanje broja studenata uzrokovalo je probleme u održavanju nastave zbog nedostatka odgovarajućih studentskih laboratorija, pa je Zavodu trebalo što prije osigurati prikladan prostor.

Ujesen 1950. Zavod za kemiju preseljen je u kompleks novoizgrađenog fakulteta u Heinzelovoj ulici, a privremeno je smješten u prosto-

rije Zavoda za patološku fiziologiju. U proljeće 1952. konačno se seli u odgovarajuće prostorije na prvome i dijelu drugoga kata posljednje zgrade južnog krila čime su bile zadovoljene potrebe za održavanjem kvalitetne nastave iz kemije. Godine 1958. prostor na drugome katu prepušten je drugim zavodima. Danas se Zavod nalazi u istim prostorijama na prvom katu koje su podijeljene u dvije cjeline. S jedne strane hodnika nalazi se prostor za praktičnu nastavu koji čine soba s instrumentima, četiri studentska praktikuma, laboratorij za pripremu vježbi i knjižnica. S druge strane hodnika nalaze se dva istraživačka laboratorija, jedan za kemiju te drugi za biokemiju, zavodski ured, četiri sobe za nastavnike i asistente, skladište kemikalija i sanitarni čvor. U sklopu Zavoda nalazi se i predavaonica s predvorjem.

Zavod za kemiju od prvog dana svog postojanja služio je svrsi svog utemeljenja: održavanju nastave iz kemije studentima veterinarske medicine te razvoju znanstvenoistraživačkog rada u području medicinske kemije. Uspješnost rada Zavoda oduvijek je uključivala svestranu suradnju s drugim zavodima Veterinarskog fakulteta, drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu i znanstveno-nastavnim ustanovana izvan Republike Hrvatske.

Osim spomenutih nastavnika, koji su bili zaposlenici Zavoda, primljeni su asistenti S. Šir, dipl. kem. inž. (1949.), V. Siranović, dipl. inž. kem. tehnol. (1969.), Lj. Ceraj-Cerić Klier, dipl. inž. kem. (1970.) i K. Gjebić-Marušić, mr. pharm. (1974.). U razdoblju od 1955. do 1970. prof. Režek je utjecao na gotovo sve zavode našeg fakulteta. On je svojim stvaralačkim duhom i ljubavlju prema istraživačkom radu uspio motivirati nemali broj mladih suradnika da uvedu neku od kemijskih metoda na svoje zavode i njome pokušaju riješiti određeni problem. Nesebično je pomagao u postavljanju i izvedbi samih metoda, a osobito u interpretaciji rezultata i pripremi rukopisa. Nakon umirovljenja prof. Režeka (1973.) nastavu preuzima i vodi izv. prof. dr. S. Šir. S vremenom na Zavod dolaze prof. dr. A. Lutkić s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1978.) i doc. dr. A. Brbot-Šaranović s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1989.). U tom se razdoblju satnica kemije dijeli na kemiju i biokemiju. Godine 1979. Zavod je promijenio svoj naziv u Zavod za kemiju i biokemiju. Karijeru su kao sveučilišni nastavnici u Zavodu ostvarili: A Režek, S. Šir, A. Lutkić i A. Brbot-Šaranović, koji su ujedno činili prvu generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju.

U Zavodu za kemiju i biokemiju 2002. otvara se natječaj za profesora kemije te na Zavod dolazi prof. dr. M. Bajić s Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu. Ujedno je zaposlena i znanstvena novakinja I. Stolić, dipl. inž. kemije. Zavod odlaskom prof. dr. A. Lutkića u mirovinu (2000.) ostaje bez profesora biokemije te se kao voditelj biokemije zapošljava doc. dr. R. Rafaj-Barić (2006.), koja je prethodno radila na Klinici za unutarnje bolesti. U sljedećem razdoblju u Zavodu su zaposleni znanstveni novak L. Krstulović, dipl. inž. kem. tehnol. (2007.), znanstvena novakinja J. Kuleš, mag. med. biokemije (2008.) i asistentica A. Tumpa, mag. med. biokemije (2016.). Odlaskom doc. Stolić 2018. u Zavod dolazi doc. dr. K. Starčević (2019.). Doc. dr. Starčević prethodno je u znanstvenom zvanju više znanstvene suradnice radila u Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju (2010. – 2018.) i kraće vrijeme u Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo (2018.).

Prof. dr. R. Barić-Rafaj, doc. dr. L. Krstulović i doc. dr. K. Starčević čine današnju generaciju nastavnika Zavoda. U Zavodu za kemiju i biokemiju, uz spomenute nastavnike i asistenticu A. Tumpa, rade viša tehnička suradnica S. Spahija (od 1986.), tehnička suradnica N. Prhal (od 1992.) i pomoćna tehnička suradnica D. Juričić (od 2014.).

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. A. Režek (1942. – 1973.), prof. dr. S. Šir (1973. – 1980.), prof dr. A. Lutkić (1980. – 1983., 1985. – 2000.), mr. Lj. Ceraj-Cerić Klier (1983. – 1985.). U razdoblju od listopada 2000. do listopada 2002. dužnost v. d.-a predstojnika Zavoda obnašali su: doc. dr. A. Brbot-Šaranović (2000. – 2001.), prof. dr. Z. Stojević (svibanj 2001. – svibanj 2002.), prof. dr. D. Sakar (svibanj 2002. – listopad 2002.). Nakon toga predstojnici Zavoda su: prof. dr. M. Bajić (2002. – 2006., 2009. – 2015.), prof. dr. R. Barić-Rafaj (2006. – 2009.; od 2018.) te doc. dr. I. Stolić (2015. – 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Nastava iz kemija održava se od osnutka Veterinarske visoke škole, a tijekom vremena je u više navrata mijenjan nastavni plan. Prema prvom cjelovitom nastavnom planu studija veterinarske medicine iz 1922. Kemija se predavala u I. i II. semestru s po 5 sati predavanja i 3 sata vježbi tjedno (P-5 + V-3) u oba semestra, a od 1923. do 1936. postojao je i predmet Biokemija (deskriptivni dio) u III. semestru (P-3). Već se 1948. smanjuje fond sati kemije u oba semestra (P-4 + V-2). Nastavnim planom ak. god. 1978./1979. Kemija se predaje samo u I. semestru (P-3 + V-2), dok se u II. semestar uvodi Biokemija (P-4 +V-2). Godine 1984. trebalo je ukinuti kemiju, a satnicu biokemije smanjiti i prebaciti je u I. semestar studija, no to se nije ostvarilo. Godine 1985. satnica kemije smanjena je u I. semestru (P-2 + V-2), dok je satnica biokemije ostala ista u II. semestru. Nastavnim planom iz 1995. satnica kemije ostala je ista, a biokemije je izmijenjena, uz dodatak seminara i stručno-kliničkog rada (P-3 + V-2 + S-1 + 2-SKR).

Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog prediplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine od ak. god. 2005./2006. mijenja se ustroj predmeta koji se predaju na Zavodu. Kemija i biokemija spojeni su u jedan predmet pod nazivom Medicinska kemija i biokemija, koji se predaje u I. semestru s ukupno 60 sati predavanja i 60 sati vježbi. Već od ak. god. 2007./2008. jedinstveni je predmet ponovno podijeljen u dva zasebna predmeta: Medicinsku kemiju u I. semestru s ukupno 24 sati predavanja i 24 sata vježbi i Biokemiju u veterinarskoj medicini u II. semestru s ukupno 36 sati predavanja i 36 sati vježbi. Ak. god. 2008./2009. mijenja se satnica predmeta Biokemija u veterinarskoj medicini na ukupno 30 sati predavanja, 32 sata vježbi i 10 sati seminara. Ak. god. 2010./2011. izmijenjena je satnica Medicinske kemije na 20 sati predavanja i 34 sata vježbi i tako se zadržala do danas. Ak. god. 2013./2014. ponovno je izmijenjena satnica Biokemije u veterinarskoj medicini na ukupno 30 sati predavanja, 30 sati vježbi i 12 sati seminara. Posljednji je put korigirana ak. god. 2014./2015. na ukupno 28 sati predavanja, 32 sata vježbi i 12 sati seminara.

Program Medicinske kemije obuhvaća sadržaje iz opće i organske kemije s naglaskom na biološki važnim molekulama. Na modelu malih i jednostavnih molekula tumači se odnos strukture i reaktivnosti što se kasnije primjenjuje na biomolekule. Stečeno je znanje nužno kako bi studenti u višim semestrima studija mogli s razumijevanjem pratiti nastavu iz biokemije, fiziologije, patofiziologije, farmakologije i drugih predmeta veterinarskog studija.

Program Biokemije u veterinarskoj medicini usmjeren je na upoznavanje građe i funkcije organizma te regulacije metaboličkih procesa u organizmu zdrave životinje. Poznavanje biokemijskih i energetskih promjena i metaboličkih procesa temelj je za razumijevanje fizioloških procesa i uvjeta pod kojima je njihova promjena moguća.

Od zapošljavanja prvog nastavnika prof. dr. A. Režeka do danas kemiju su predavali: prof. dr. A. Režek (1940. – 1973.), izv. prof. dr. Stanko Šir (1973. – 1987.), mr. Lj. Ceraj-Cerić Klier (1987. – 1989.), doc. dr. A. Brbot-Šaranović (1989. – 2001.), prof. dr. M. Bajić (2002. – 2018.) i doc. dr. L. Krstulović (od 2019.). Predavanja iz biokemije držali su prof. dr. A. Lutkić (1978. – 1994. i 1997. – 2000.), doc. dr. M. Mesarić (gostujući nastavnik s Medicinskog fakulteta, 1995.), prof. dr. T. Žanić-Grubišić (gostujuća profesorica s Biokemijsko-farmaceutskog fakulteta, 1996./1997., 2000. – 2007.) i prof. dr. R. Barić-Rafaj (od 2007.). Doc. dr. K. Starčević osim u nastavi obveznih i izbornih predmeta na Zavoda za kemiju i biokemiju sudjeluje i u izvođenju vježbi iz predmeta Sudsko veterinarstvo.

Uz obvezne predmete na Zavodu se organizira i izvodi nastava iz dvaju izbornih predmeta: Kemija prirodnih spojeva u II. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 6 sati vježbi i 9 sati seminara te Veterinarska laboratorijska dijagnostika u IX. semestru s ukupno 10 sati predavanja, 8 sati vježbi i 20 sati seminara.

U predavaonici se izvode i vježbe iz predmeta Biokemija u veterinarskoj medicini. Studenti s nastavnikom prolaze kratki uvodni seminar te se upoznaju s metodama i postupcima s kojima će se susresti taj dan. Uvodnim seminarom gradivo iz predavanja i seminara povezuje se s praktičnom primjenom u laboratoriju.

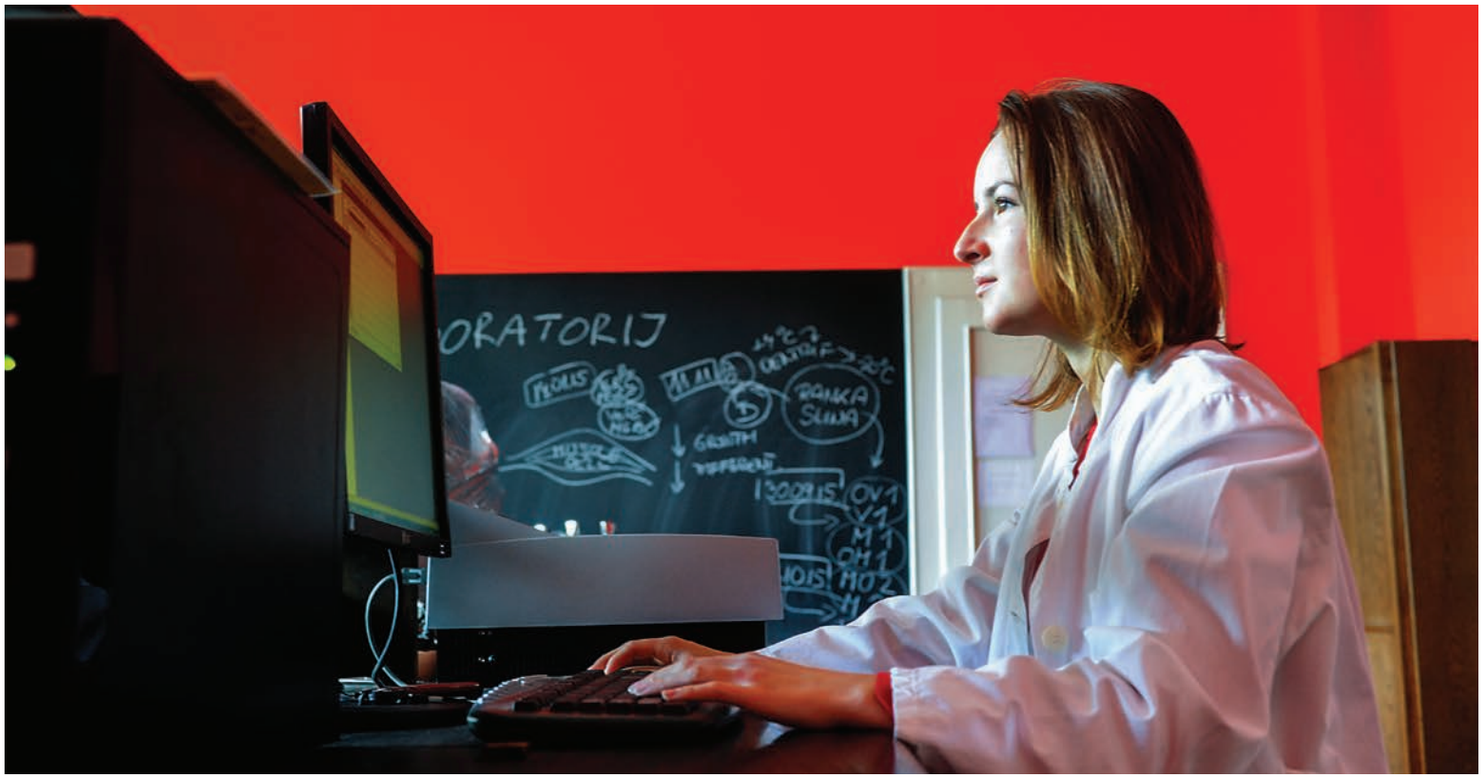

Biokemijska istraživanja usmjerena su na analize seruma i plazme s fokusom na laboratorijsku dijagnostiku upalnih proteina, sustav koagulaciju, fibrinolizu, aktivnost inhibitora koagulacijskog sustava i aktivnost endotela krvnih žila. Jedna od metoda jest ELISA, a mjerenja se očitavaju na automatskom ELISA čitaču.

Cilj izbornog predmeta Kemija prirodnih spojeva jest da studenti temeljitije i opširnije upoznaju strukturu i svojstva važnih prirodnih spojeva i mehanizam njihove biosinteze, što im omogućuje lakše razumijevanje složenih kemijskih promjena koje se zbivaju u životinjskom i biljnom organizmu.
Izborni predmet Veterinarska laboratorijska dijagnostika izvodi se u suradnji s Klinikom za unutarnje bolesti. Cilj predmeta jest usvajanje načela laboratorijskih dijagnostičkih pretraga u kliničkoj medicini te pravila dobre stručne prakse dijagnostičkog medicinskog laboratorija.
Od ak. god. 2016./2017. uveden je studij veterinarske medicine na engleskom jeziku s istim nastavnim planom i programom kao i studij na hrvatskom jeziku. Nastavu iz predmeta Medical Chemistry i Chemistry of Natural Compounds vodi doc. dr. L. Krstulović, a iz Biochemistry in Veterinary Medicine prof. dr. R. Barić-Rafaj.
Prvi tekstovi domaćih autora iz kojih su studenti mogli učiti kemiju tiskani su u vrijeme dok su naši studenti slušali nastavu kemije na Medicinskom fakultetu. Najaktivniji u pisanju udžbenika u tom razdoblju bio je prof. dr. F. Bubanović, koji je napisao *Kemijske analitičke vježbe za medicinare* (1921.) i knjigu *Kemija za studente kemije, medicine, veterine i farmacije*, u dva dijela (1930. i 1931.) s tri prerađena i dopunjena izdanja. Nedugo nakon pokretanja nastave kemije na Veterinarskom fakultetu prof. dr. A. Režek napisao je udžbenik *Organska kemija za medicinare* (1949.), koja je studentima znatno olakšala učenje. Prof. A. Lutkić napisao je skriptu *Biokemija*, koja je objavljena u pet izdanja, a posljednje prošireno i dopunjeno, 6. izdanje objavljeno je u obliku udžbenika (A. Lutkić, A. Jurić, ur., 2008.). Tiskano je i više skripta s uputama za vježbe iz kemije i biokemije, kojima su se služile generacije studenata: *Upute za vježbe iz kemije* (Lj. Ceraj-Cerić Klier, 1983.), *Praktikum iz biokemije* (A. Lutkić, Lj. Ceraj-Cerić Klier, 1985.), *Biokemijski svesci – seminari, vježbe i stručni rad* (A. Lutkić, Lj. Ceraj-Cerić Klier, V. Dodiković-Jurković, 2000.), *Računanje u kemiji – Zbirka riješenih zadataka iz kemijskog računa* (M. Bajić, I. Stolić, 2005.). Tekstovi kojima se studenti sada koriste za pripremu i izvođenje vježbi jesu: *Vježbe iz kemije* (M. Bajić, Lj. Ceraj-Cerić Klier, I. Stolić, 2007.), *Vježbe iz biokemije* (R. Barić-Rafaj, J. Kuleš, 2010.), *Seminari iz biokemije* (R. Barić-Rafaj, J. Kuleš, 2010.), *Računanje u kemiji*, I. dio (I. Stolić, 2013), *Računanje u kemiji*, II. dio (L. Krstulović, 2013.).

Poslijediplomska nastava

Zavod za kemiju i biokemiju nije u povijesti imao vlastiti poslijediplomski studij, ali su njegovi nastavnici predavali ili surađivali u izvođenju nastave iz više predmeta na različitim znanstvenim i specijalističkim (stručnim) studijima koji su organizirani na Veterinarskom fakultetu.
Prije nego što je organizirana poslijediplomska nastava na Veterinarskom fakultetu djelatnici Zavoda uspostavili su intenzivnu znanstvenu suradnju s drugim fakultetskim zavodima. Prof. dr. A. Režek poticao je istraživače drugih zavoda na uvođenje novih kemijskih i biokemijskih metoda za rješavanje problematike istraživanja matičnog zavoda. Osobito je bio intenzivan i uspješan rad s doktorandima zbog mogućnosti usmjeravanja tematike prema suvremenim spoznajama te širenju pogleda i poticanju kreativnosti. U to je vrijeme organiziran kolegij Uvod u znanstveni rad koji je kasnije zadržan u poslijediplomskoj nastavi, a predavali su ga prof. dr. A. Režek i prof. dr. S. Forenbacher s Klinike za unutarnje bolesti.
Prof. dr. A. Režek je od ak. god. 1961./1962. sudjelovao u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla, od 1962./1963. iz smjerova Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji i Ribogojstvo i bolesti riba, od 1963./1964. iz smjerova Histologija i embriologija, Patološka anatomija i Zoohigijena, od 1966./1967. smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje te od 1967./1968. smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem. Nakon njegova umirovljenja u izvođenje poslijediplomske nastave bili su uključeni prof. dr. S. Šir i prof. dr. A. Lutkić, a kasnije doc. dr. A. Brbot-Šaranović.
Za poslijediplomsku nastavu prof. dr. S. Šir predložio je nastavni program za predmet Odabrana poglavlja iz biokemije, u poslijediplomskom studiju smjera Primijenjena farmakologija, koji je prihvaćen na sjednici Savjeta u srpnju 1979. godine. Prof. dr. A. Lutkić je od 1978. do 2000. predavao na smjerovima poslijediplomskih studija predmete Odabrana poglavlja iz biokemije, Biokemija, Poredbena biokemija (opći izborni predmet za sve smjerove magistarskog i doktorskog studija), Biokemija namirnica i Biokemija stanice i tkiva. U razdoblju od 1989. do 2001. doc. dr. A. Brbot-Šaranović sudjelovala je u izvođenju nastave iz predmeta Biokemija namirnica te Analitika i kemija namirnica na znanstvenom poslijediplomskom studiju smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla.
Od ak. god. 2005./2006. prof. dr. R. Barić-Rafaj sudjeluje u izvođenju nastave na sveučilišnom doktorskom studiju Veterinarske znanosti iz granski usmjerenih predmeta Laboratorijska dijagnostika i klinički pristup poremećajima zgrušavanja krvi te Primjena biokemijskih metoda u kliničkoj praksi kao i izbornog predmeta Biokemijsko-biološka analitika u veterinarskoj medicini.
U sklopu poslijediplomskog specijalističkog studija Sudsko veterinarstvo, koji je namijenjen budućim i sadašnjim sudskim vještacima i veterinarskim inspektorima, doc. dr. K. Starčević voditeljica je kolegija Forenzički laboratoriji i analitičke metode.
U Zavodu je neposredno izrađeno deset disertacija koje su obranjene na Veterinarskom, Prirodoslovno-matematičkom ili Fakultetu kemijskog inženjerstva i tehnologije. U suradnji s drugim zavodima Veterinarskoga fakulteta proizašlo je više od dvadeset disertacija koje su dijelom izrađene u našem zavodu.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživačka aktivnost Zavoda pokrenuta je samim osnutkom i traje uspješno sve do danas. U Zavodu se, poglavito dolaskom prof. Režeka te poslije njegova nasljednika prof. Šira, znanstvenoistraživački rad temeljio na istraživanju kemije enzima, odnosno biokatalize. Istraživanja na području biokatalize obuhvaćala su mnoge enzime (amilaza, katalaza, peroksidaza, kolinesteraza, fosfataza, lecitinaza itd.) u različitim biološkim materijalima biljnog i životinjskog podrijetla (krv, serum, mokraća, ejakulati). U to vrijeme, upravo zbog sustavnog obrađivanja problema iz enzimologije, istraživački rad Zavoda bio je prepoznatljiv i doveo je do mnogih međuzavodskih suradnji. Prof. Režek je 1931. preuzeo vođenje kemijskog laboratorija u Rogaškoj Slatini te započeo proučavanje kemijskog sastava mineralnih voda i sustavno znanstveno istraživanje njihova ljekovitog učinka. Na tom je području nastavio raditi i nakon dolaska na Fakultet, osobito istraživanje djelovanja elektrolita rudnih voda na aktivnosti enzima. Višegodišnji rad na tom području uključivao je i prikupljanje i obradu dokumentacije o povijesti toga lječilišta, a sva su ta istraživanja objavljena u tridesetak članaka i nekoliko monografija. Rezultati istraživanja s područja enzimologije znatno su pridonijeli modernoj biokemiji toga vremena i objavljeni su u uglednim europskim časopisima.
U tom su razdoblju prof. dr. A. Režek i suradnici (dr. M. Tranger-Haas, inž. N. Škarica, prot. dr. S. Šir, mr. Lj. Ceraj-Cerić Klier) pokrenuli intenzivnu stručnu i znanstvenu suradnju unutar Fakulteta. Takav je pristup imao za posljedicu nagli porast broja radova s biokemijskom problematikom, kao i promjene u pristupu nastavi. Prof. dr. S. Šir i mr. Lj. Ceraj-Cerić Klier istraživali su vjerojatnost prognoziranja animalne proizvodnje pomoću mjerenja različitih pokazatelja u krvi mlade životinje te su pratili statističke korelacije mjerenja s kasnijom produktivnošću.
Odlaskom prof. Šira u mirovinu (1987.) Zavod gubi kontinuitet istraživanja vezanih za područje enzima, odnosno biokatalize. Za razdoblje koje slijedi do danas karakterističan je nedostatak kontinuiteta u istraživanjima zbog malog, ograničenog broja suradnika na Zavodu te smjene generacija. Odlaskom voditelja istraživanja u mirovinu gasile su se i teme njihovih istraživanja jer ih nisu naslijedili njihovi mlađi suradnici, već su na upražnjena mjesta primani nastavnici iz drugih

U sklopu eksperimentalnih vježbi u kemijskom laboratoriju studenti samostalno izvode različite pokuse i mjerenja iz kvalitativne i kvantitativne analitičke kemije. Upoznaju se s osnovnim tehnikama i metodama rada u kemijskom laboratoriju kao i metodama zaštite na radu.

Tijekom praktičnog rada u laboratoriju studenti samostalno izvode tematske vježbe, uključujući različite aspekte biokemije, od spektrofotometrijskih mjerenja, metabolizma i krvi do računalne simulacije metaboličkih puteva, enzima i njihove aktivnosti *in vitro*. Cilj je vježbi naglasiti važnost preciznog rada i pripreme studenata za njihov rad u dijagnostičkom laboratoriju.

sredina koji su se profilirali u drugom znanstvenom području i koji su dolaskom na Veterinarski fakultet nastavili raditi na svojoj znanstvenoj problematici.

Na Zavod 1978. dolazi prof. dr. A. Lutkić s Medicinskog fakulteta kao profesor biokemije i nastavlja svoj istraživački rad na Veterinarskom fakultetu. Primarno područje istraživanja prof. dr. A. Lutkića i njegovih suradnika bili su poremećaji metabolizma ugljikohidrata, pri čemu je težište bilo na istraživanju glikogena. Od osamostaljenja Republike Hrvatske radilo se na ispitivanju građe glikogena, određivanju njegove koncentracije i karakterizaciji glikokonjugata u različitim biološkim materijalima kod zdravih ljudi i dijabetičara te trudnica i male djece. Ova su istraživanja provedena u okviru znanstvenoistraživačkih projekata koje je financiralo MZT. Također je u suradnji s istraživačima s Tekstilno-tehnološkog fakulteta proučavana struktura vunenog vlakna te faktori koji utječu na rast i sastav vune. Doc. dr. A. Brbot-Šaranović je u suradnji s kolegama s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta radila na sintezi i karakterizaciji molibden (V) i (VI) kompleksa s različitim heterocikličkim spojevima. Cilj je tih istraživanja bio objašnjavanje uloge metalnog centra u katalitičkim procesima. Dolaskom prof. dr. M. Bajića te njegovih suradnika, I. Stolić i L. Krstulovića, širi se znanstvenoistraživački rad u Zavodu na područje medicinske kemije, i to na istraživanje sigurnijih i selektivnijih lijekova. Identifikacija gena koji sudjeluju u razvoju pojedinih bolesti potiče razvoj lijekova koji mogu kontrolirati te gene pa se u Zavodu radi na dizajnu i pripravi molekula koje mogu penetrirati u stanicu i selektivno se vezati na specifičnu sekvenciju DNK/RNK te tako spriječiti ekspresiju pojedinih gena. Odgovarajućim biofizikalnim metodama određuje se afinitet i selektivnost priređenih molekula pri vezivanju na DNK/ RNK, a u suradnji sa skupinama iz drugih ustanova određuje se njihova biološka (protutumorska, antibakteriiska, antiparazitska) aktivnost *in vitro*. Ta su istraživanja rađena u sklopu dvaju projekata financiranih od MZOŠ-a te više kratkoročnih potpora istraživanju Sveučilišta u Zagrebu.

U znanstvenom radu prof. dr. R. Barić-Rafaj poseban je znanstveni interes pokazan prema patogenezi babezioze i laboratorijskoj dijagnostici upalnih proteina, sustava koagulacije, fibrinolize, aktivnosti inhibitora koagulacijskog sustava i aktivnosti endotela krvnih žila. Istraživanja se nastavljaju primjenom suvremenih tehnologija spektrometrije masa, a rezultati proteomskih analiza pokazat će međusobnu povezanost spomenutih sustava kroz različite signalne puteve te otkriti nove moguće terapeutske ciljeve koji su danas predmet istraživanja brojnih studija. Novo područje u istraživanjima prof. dr. R. Barić-Rafaj odnosi se na proteomski pristup problemu pretilosti kod mačaka. Ta su istraživanja financirana projektima MZOS-a, projektom Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu te kratkoročnim potporama istraživanju Sveučilišta u Zagrebu kojima je voditeljica bila prof. dr. R. Barić-Rafaj. Djelatnici Zavoda surađivali su na međunarodnim projektima: FP7-ERA *Chairs Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb* (2014. -2019.) u kojemu je prof. dr. R. Barić-Rafaj bila članica menadžmenta, a ostali članovi Zavoda suradnici, te COST action BM1405 *Non-glo-bular proteins - from sequence to function, structure and application in molecular physiopathology* (NGP-net) (2014. - 2018.) u kojemu je prof. dr. R. Barić-Rafaj također bila članica menadžmenta.

U veljači 2019. godine znanstvenom radu Zavodu pridružuje se doc. dr. K. Starčević kao voditeljica istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost *Lipidi hrane, spol i dob u patogenezi metaboličkog sindroma*. Projekt predstavlja multidisciplinarno istraživanje koje uključuje veliki broj iskusnih istraživača ponajprije sa Zavoda (prof. dr. M. Bajić i doc. dr. L. Krstulović) te različitih klinika i zavoda Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskog fakulteta i Sveučilišta u Coimbri (Portugal). Istraživački rad doc. dr. Starčević usmjeren je na proučavanje utjecaja n3/n6 omjera lipida hrane i dodatka DHA kao potencijalne prevencije odnosno terapije metaboličkog sindroma gdje spol i starost predstavljaju dodatnu varijablu. Proučavanje metabolizma lipida uključuje primjenu metoda molekularne biologije, lipidomike, GC-MS i NMR metabolomike. Također istraživački interes doc. dr. Starčević obuhvaća i proučavanje metabolizam lipida u tumorskom tkivu i tumorske markere lipidnog podrijetla kao moguću vezu između pretilosti, metaboličkog sindroma, kronične upale i tumora. U sklopu projekta Hrvatske zaklade za znanost mentorica je doktorandici P. Roškarić. Doc. dr. Starčević voditeljica je i međunarodnog znanstvenoistraživačkog projekta u sklopu zajedničke hrvatsko-srpske suradnje pod nazivom *Utjecaj lipida hrane na kardiovaskularne parametre, lipogenezu i antioksidativni status štakora s hipertenzijom* (2019. – 2020.). Ovaj projekt obuhvaća proučavanje utjecaja visokomasne hrane na oksido-redukcijski status te pojavu određenih citokina, koji mogu dovesti do patofizioloških promjena koje za posljedicu imaju porast krvnog tlaka. Doc. dr. K. Starčević, doc. dr. L. Krstulović i prof. dr. M. Bajić sudjelovali su kao suradnici na projektu Hrvatske zaklade za znanost *Nutritivna modulacija metabolizma dokozaheksaenske kiseline kod dijabetičke dislipidemije* prof. dr. T. Mašeka (2016. – 2019.). Konzultant je na dva projekta Hrvatske zaklade za znanost: *Metabolomic approaches to novel biomarker discovery and deep phenotyping in kidney and cardiac diseases of dogs* prof. dr. V. Mrljka i projekta *Istraživanje antioksidativnog djelovanja benzazolskog skeleta u dizajnu novih antitumorskih agensa* prof. dr. M Hranjec. Doc. dr. Starčević bila je voditeljica kratkoročnih potpora u istraživanju 2016., 2017. i 2018. godine.

Znanstvenoistraživački rad Zavoda i danas je u vrhu svjetske znanosti. Rezultati istraživanja u kojima sudjeluju djelatnici Zavoda objavljeni su u brojnim znanstvenim radovima u vodećim časopisima iz medicinske kemije i veterinarske medicine. Doc. dr. L. Krstulović i doc. dr. I. Stolić 2017. dobili su nagradu Veterinarskog fakulteta za objavljeni rad s najvećim čimbenikom odjeka, a 2018. istu nagradu dobiva i doc. dr. K. Starčević.

Svoje su radove predstavili na brojnim domaćim i međunarodnim skupovima iz medicinske kemije i veterinarske medicine (Zagreb, Caxambu, Osijek, Strasbourg, Athens, Montreal, Trogir, Vukovar, Amsterdam, Santa Fe, Sao Paulo, Aguas de Lindoia, Prag, Rio de Janeiro, Portorož, London, Opatija, Košiće, Kuala Lumpur, Doom, Bangkok, Giesen, Solun, Ljubljana, Quigdao, Istambul, Bruxelles, Trst, Moskva, Plovdiv, Leipzig, Graz, Las Vegas, Opatija, Cluj-Napoca, Split, Bad Hofgastein, Singapur, Cirencester itd.).

Članovi Zavoda recenzirali su mnoge znanstvene radove u inozemnim časopisima: *European Journal of Medicinal Chemistry, Andrology, Journal of Agricultural and Food Chemistry, Livestock Science, Medicinal Chemistry Research, Journal of Food Science and Technology, Letters in Drug Design & Discovery, Journal of Heterocyclic Chemistry, Arabian Journal of Chemistry, te radove u domaćim časopisima: Acta Pharmaceutica, Croatica Chemica Acta, Kemija u industriji, Pesquisa Agropecuária Brasileira, BMC Veterinary Research, Comparative immunology, microbiology and infectious diseases, Vector-borne and zoonotic diseases*, a od 2000. prof. dr. M. Bajić je i pomoćni urednik časopisa *Croatica Chemica Acta*.

Stručna djelatnost

Dolaskom na Veterinarski fakultet i osnivanjem Zavoda za kemiju prof. dr. A. Režek nastavio je znanstveni i stručni rad vezan uz ljekovite rudne vode, ponajprije Rogaške Slatine. Prije dolaska na Fakultet, još 1931., uredio je u Rogaškoj Slatini Laboratorij za medicinske kemijske analize. U suradnji s tim laboratorijem i drugim ustanovama, među kojima se ističu Zavod za balneologiju SR Slovenije u Rogaškoj Slatini i Balneološki institut SR Bosne i Hercegovine u Sarajevu, izrađen je velik broj stručnih mišljenja o iskorištavanju i osobitosti prirodnih rudnih i toplih voda s područja Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Suradnici Zavoda sudjeluju u provedbi biokemijskih, hematoloških, koagulometrijskih i imunoloških analiza različitih uzoraka u dijagnostičkom laboratoriju te davanju mišljenja temeljenih na rezultatima tih analiza. Prof. dr. R. Barić-Rafaj surađuje s djelatnicima drugih Zavoda i klinika na uvođenju novih dijagnostičkih metoda u veterinarsku praksu te provođenju vanjskoga programa kontrole kvalitete rada RIQAS.

Doc. dr. K. Starčević sudjelovala je u osnivanju Laboratorija za forenzičku molekularnu biologiju koji je u prosincu 2017. postao službeni

Istraživanja u sintetskoj organskoj kemiji usredotočena su na dizajn i sintezu biološki aktivnih molekula te određivanje afiniteta i selektivnosti pri njihovu vezivanju na DNA/RNA polinukleotide. Dobiveni rezultati upućuju na odnos strukture i biološkog djelovanja novopriređenih molekula pa se upotrebljavaju za dizajn i sintezu nove generacije potencijalnih lijekova.

U sklopu Dana otvorenih vrata Veterinarskog fakulteta na Zavodu za kemiju i biokemiju održavaju se susreti s učenicima osnovnih i srednjih škola kod kojih se želi potaknuti interes za stjecanje znanja i studij veterinarske medicine. Posjetitelji imaju priliku sudjelovati na zanimljivim radionicama na kojima se izvode pokusi iz kemije prirodnih spojeva i biokemije.

laboratorij u području veterinarske djelatnosti za obavljanje genotipizacije životinja metodom STR PCR.
U programu tečajeva za trajno usavršavanje veterinara i srodnih struka prof. dr. R. Barić-Rafaj sudjeluje u izvođenju nastave iz predmeta Laboratorijske metode u kliničkoj dijagnostici. Djelatnice Zavoda sudjelovale su i u programu tečajeva trajne izobrazbe u organizaciji Hrvatske komore medicinskih biokemičara održavajući predavanja *Alergije – novosti u dijagnostici i terapiji* (J. Kuleš, 2009.) i *Koagulacija* (prof. dr. R. Barić-Rafaj, 2010.). U okviru tečaja stručne edukacije u organizaciji Sigma AV grupe sudjelovala je prof. dr. R. Barić-Rafaj s temom *Aktualno u maloj praksi II, laboratorijska dijagnostika*.

Ostale aktivnosti Zavoda

Članovi Zavoda bili su na kraćim stručnim i studijskim posjetima u inozemstvu: prof. dr. A. Lutkić je u dva navrata (1989. i 1990.) na poziv prof. E. Kolba boravio u Leipzigu, gdje je kao gostujući profesor održao predavanja o metabolizmu ugljikohidrata studentima veterine na Fakultetu veterinarske medicine Sveučilišta u Leipzigu. Prof. dr. M. Bajić prije dolaska na Zavod bio je na dvogodišnjem usavršavanju na Georgia State University kod prof. dr. D. Boykin-a (1993. – 1995.). Dr. J. Kuleš dobila je stipendiju British Scholarship Trust za tromjesečni istraživački boravak na University of Glasgow, Velika Britanija (2012.) i stipendiju COST STSM za tromjesečni boravak na University of Murcia, Španjolska (2013.). Prof. dr. R. Barić-Rafaj usavršavala se u laboratorijskom radu na Tierärztliche Fakultät München, Njemačka (1999), École nationale vétérinaire de Toulouse, Francuska, Sveučilištu veterinarske medicine u Beču, Austrija (2015.) i na The James Black Centre, King's College, Sveučilišta u Londonu u Laboratoriju za proteomiku, Velika Britanija (2019.). Doc. dr. I. Stolić bila je na usavršavanju na Universita degli Studi di Torino, Italija (2016.), a doc. dr. L. Krstulović u Graz University of Technology, Austrija (2016.). Doc. dr. K. Starčević je boravila na Veterinarskom fakultetu u Sloveniji u sklopu CEEPUS-ove stipendije (2014.).
Prof. Barić-Rafaj sudjelovala je na dvije radionice: *Proteomic Wokrshop i Phenotyping leukocytes and monitoring their recruitment during inflammation, organiziranom na King's College Sveučilišta u London* (2019.).
Zavod su posjetili nastavnici i stručnjaci iz drugih institucija i zemalja, kao što su prof. dr. E. Kolb, Fakultet veterinarske medicine Sveučilišta u Leipzigu; prof. dr. I. Jovanović, Fakultet veterinarske medicine, Beograd u okviru CEEPUS-ove razmjene, doc. dr. S. Milanović, Fakultet veterinarske medicine, Beograd. Godine 2018. u tromjesečnom posjetu Zavodu u sklopu CEEPUS-ove stipendije boravila je prof. dr. A. Nemec Svete s Klinike za male životinje, Veterinarskog fakulteta u Ljubljani.
Pod drugim aktivnostima Zavoda treba istaknuti sudjelovanje djelatnika Zavoda u manifestacijama vezanim za promociju Veterinarskog fakulteta kao što su Festival znanosti i i Dan otvorenih vrata Fakulteta. Djelatnici Zavoda bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora znanstveno-stručnih skupova, recenzenti sveučilišnih i srednjoškolskih udžbenika, znanstvenoistraživačkih projekata i studijskih programa za diplomski studij. Zavod za kemiju i biokemiju objavio je 1990. Spomenicu povodom 50 godina svojega postojanja, urednika prof. dr. A. Lutkića, koja na sažet način prikazuje dotadašnju djelatnost Zavoda s bibliografskim jedinicama svih njegovih djelatnika.
Prof. dr. A. Režek obnašao je od svibnja do rujna 1945. dužnost povjerenika na Veterinarskom fakultetu. Dekan Veterinarskog fakulteta bio je ak. god. 1952./1953. i prodekan ak. god. 1945./1946. i 1953./1954.
Doc. dr. I. Stolić izabrana je 2018. za pročelnicu Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti i obnašala tu dužnost svega nekoliko mjeseci do odlaska s Fakulteta.
Zavod surađuje s više institucija u zemlji: Institutom *Ruđer Bošković*, Medicinskim fakultetom u Osijeku, Medicinskim fakultetom u Zagrebu, Fakultetom kemijskog inženjerstva i tehnologije u Zagrebu, Medicinskim fakultetom u Splitu i Odjelom za biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci.
U pogledu međunarodne suradnje prof. dr. M. Bajić surađuje u znanstvenoistraživačkom radu s University of Sao Paulo (Brazil), Institute of Biomedical Sciences, Department of Parasitology (prof. dr. A. M. Silber) na ispitivanju antiparazitske aktivnosti spojeva priređenih u Zavodu i traženju učinkovitog lijeka protiv bolesti koje uzrokuje *Trypanosoma cruzi*. Prof. dr. R. Barić-Rafaj surađuje s Institute of Biodiversity Animal Health and Comparative Medicine, School of Veterinary Medicine, University of Glasgow, UK (prof. dr. D. Eckersall), University of Murcia, Spain (prof. J. J. Ceron) i Sveučilištem veterinarske medicine u Beču, Austrija (prof. dr. E. Razzazi-Fazeli). Dolaskom doc. dr. K. Starčević proširena je suradnja Zavoda sa Sveučilištem u Coimbri, Portugal (prof. dr. Rui de Albuquerque Carvalho, dr. I. Jarak).
Za pojedinosti o radu prof. dr. A. Režeka vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje

prof. dr. Adolf Režek (1940. – 1973.), prof. dr. Stanko Šir (1949. – 1987.), prof. dr. Aleksandar Lutkić (1978. – 2000.), doc. dr. Ana Brbot-Šaranović (1989. – 2006.), prof. dr. Miroslav Bajić (2002. – 2018.), doc. dr. Ivana Stolić (2002. – 2018.)

Suradnička zvanja

dr. Margareta Tranger-Haas (1940. – 1946.), Nebodar Škarica, dipl. kem. (1946. – 1954.), Vladimir Širanović, dipl. inž. kemijske tehnologije (1969. – 1970.), mr. Ljerka Ceraj-Cerić Klier (1970. – 2007.), Katarina Gjebić-Marušić, mr. ph. (1974. – 1978.), dr. Vesna Dodiković-Jurković (1987. – 2005.), dr. Josipa Kuleš (2008. – 2015.)

Pripravnici

Karmen Botka-Kosović, dipl. inž. biologije (1980. – 1981.), Lidija Varga, dipl. inž. kemijske tehnologije (1983.), Ranka Turk, dipl. inž. biologije (1983. – 1986.), Snježana Primer-Mohorić, dipl. inž. kemijske tehnologije (1983. – 1984.), Jasna Belančić, dipl. inž. biologije (1985. – 1986.), Marija Čepo, dipl. inž. biologije (1986. – 1987.)

Tehnički suradnici

Ratimir Bjelčić (1990. – 1993.)

Pomoćni tehnički suradnici

Franjo Cesar (1940. – 1941.), Stjepan Vidović (1941. – 1958.), Sofija Funkl (1946.), Anđela Funkl (1946. – 1955.), Marija Antolić-Horvat (1955. – 1970.), Ivan Matušin (1958. – 1985.), Štefica Rubčić (1970. – 1992.), Miljenka Bedenicki (1992. – 2014.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Renata Barić-Rafaj (od 2006.)
doc. dr. Luka Krstulović (od 2007.)
doc. dr. Kristina Starčević (od 2019.)
asistentica Andrea Tumpa, mag. med. biokemije (od 2016.)
viša tehnička suradnica Smilja Spahija (od 1986.)
tehnička suradnica Nadica Prhal (od 1992.)
pomoćna tehnička suradnica Dubravka Juričić (od 2014.)

Predavaonica Zavoda za kemiju i biokemiju, koja može primiti oko 100 studenata, zadržala je izvorni izgled, ali je opremljena suvremenim tehničkim uređajima koji uključuju računalo, projektor i pristup internetu. U njoj se održavaju seminari iz Biokemije u veterinarskoj medicini, vježbe iz kemijskog računa (stehiometrije) te pisani ispiti i kolokviji.

Osoblje Zavoda i suradnica na projektu, slijeva nadesno: prof. dr. R. Barić-Rafaj, S. Spahija, doc. dr. K. Starčević, doc. dr. L. Krstulović, N. Prhal, P. Roškarić, mag. prim. chem i D. Juričić.

FIZIKA
JE SKROZ
SHOW!
100
RIJEKA
CRKVA SV. VIDA 1638-1742
100
STO KUNA
HRVATSKA NARODNA BANKA
GUVERNER

Zavod za fiziku
(doc. dr. Selim Pašić)

Opći podaci

Zavod za fiziku za veterinarsku medicinu osnovan je 1. srpnja 1942. odlukom Vijeća Fakulteta, kada je doc. dr. B. Metzger izabran za njegova predstojnika. Do 1954. bio je samostalna organizacijska jedinica, kada su vijeća Veterinarskog, Medicinskog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu odlučila da Zavod za fiziku Veterinarskoga fakulteta te Zavodi za fiziku ostalih dvaju fakulteta postanu kabineti i spoje se u jedinstveni Zavod za medicinsku fiziku Sveučilišta. To je potvrđeno odlukom Izvršnog vijeća NRH od 13. srpnja 1954. godine. Sjedište Zavoda bilo je na Veterinarskom fakultetu, a dužnost njegova predstojnika obnašao je doc. dr. B. Metzger. Pritom su sva tri fakulteta osiguravala potrebna sredstva za rad zajedničkog Zavoda. Na temelju odluke Sveučilišnog savjeta osnovan je 9. veljače 1960. Institut za biologiju Sveučilišta u Zagrebu spajanjem Zoološkog zavoda Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta, Zavoda za fiziku Medicinskog, Veterinarskog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta te Ornitološkog odjela Zoološkog muzeja u Zagrebu.

U ak. god. 1962./1963. zajednički Zavod triju fakulteta rasformiran je i svaki od njih dobiva svoj samostalni Kabinet za fiziku, zajedno sa svojim nastavnim osobljem. Odlukom Savjeta Fakulteta od 27. prosinca 1967. Kabinet postaje Zavod za fiziku i kao takva ustrojbena jedinica ostaje sve do danas.

Zavod za fiziku otpočetka je smješten na drugom katu glavne zgrade Fakulteta. Prilikom gradnje te zgrade (1938. – 1940.) prostorije, opremu i instalacije planirao je tada honorarni nastavnik fizike dr. Lj. Šplajt, pristav Zavoda za fizikalnu kemiju i fiziku tadašnjeg Tehničkog fakulteta. Zavod je smješten na prostoru oko 500 m^2. Njegov sastavni dio čini predavaonica veličine oko 80 mjesta, glavna prostorija za praktikum s pomoćnim prostorijama (mračne komore), knjižnica, sobe za osoblje i manja prostorija za održavanje i servisiranje instrumenata.

Unutar prostora Zavoda djelovali su: Zavod za fiziologiju (1940. – 1947.), Zavod za histologiju (1942. – 1948.) i Zavod za mikrobiologiju Veterinarskog fakulteta (1947. – 1952.). U prostorijama Zavoda nalazili su se još od svog osnutka Zavod za fiziku Medicinskog fakulteta (od 1948.) i Zavod za fiziku i matematiku Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta (od 1957.). U Zavodu se održavala i nastava za studente Medicinskog fakulteta (od 1945.), Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta (od 1951.) i Stomatološkog fakulteta (od 1966.). Drugi su se fakulteti koristili prostorom Zavoda sve do 1981., kada Zavod konačno samostalno raspolaže svojim prostorom.

U početku djelovanja Veterinarske visoke škole, odnosno Veterinarskog fakulteta nastavu iz fizike održavali su honorarni nastavnici: prof. dr. S. Hondl s Filozofskog fakulteta (1919. – 1935.) i dr. Lj. Šplajt s Tehničkog fakulteta (1935. – 1942.). Na sjednici Vijeća Fakulteta od 13. veljače 1942. izabran je dr. B. Metzger za docenta iz predmeta Fizika za veterinarsku medicinu, čime je Fakultet prvi put dobio vlastitog nastavnika iz ovoga područja prirodnih znanosti. U travnju 1943. u Zavodu je zaposlena prva asistentica, K. Kranjc, koja 1956. odlazi za docenticu na Fizički zavod Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. U studenom je iste godine za asistenticu izabrana A. Sliepčević. Godine 1963. ukinuto je radno mjesto stalnog nastavnika za predmet Fizika te doc. dr. B. Metzger prelazi u svojstvu radiološkog fizičara u bolnicu *Dr. Mladen Stojanović* u tada osnovan Odsjek za primjenu radioaktivnih izotopa. U rujnu iste godine dr. V. Mitin, predstojnik Radioizotopnog laboratorija Fakulteta privremeno preuzima dužnost voditelja Kabineta za fiziku. Odlukom Vijeća od 19. veljače 1964. asistentica A. Sliepčević postavljena je za honorarnu docenticu i predstojnicu Kabineta. Nastavlja sveučilišnu karijeru u Zavodu i održava nastavu iz Fizike sve do umirovljenja (1990.). Iste godine nastavu preuzima honorarni nastavnik prof. dr. D. Horvat, a zatim prof. dr. B. Rakvin (1995.). Od 1983. do 2000. u nastavi Zavoda sudjelovao je vanjski suradnik dr. K. Sanković. Godine 1998. primljena je za asistenticu N. Maltar-Strmečki koja je 2008. izabrana u zvanje docentice i preuzima nastavu iz fizike. Time je Fakultet nakon gotovo dvadeset godina ponovno dobio

stalnog nastavnika iz fizike. Godine 2011. ona odlazi u Institut *Ruđer Bošković* te ak. god. 2011./2012. nastavu izvodi honorarna nastavnica prof. dr. V. Džimbeg-Malčić s Grafičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Od ak. god. 2012./2013. Zavod ponovno dobiva stalnog nastavnika iz fizike zapošljavanjem doc. dr. S. Pašića, koji je prethodno radio na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U Zavodu su kroz povijest bili zaposleni i drugi asistenti: D. Desnica (1968.), B. Devčić-Kuhar (1980.), A. Pavić (2010.), D. Barun (2013.) i M. Josipović (2016.), međutim većina njih tek se kraće vrijeme zadržala u Zavodu, a karijeru su nastavili u drugim institucijama. Danas u Zavodu, osim doc. dr. S. Pašića, radi asistent N. Popara, dipl. inž. fizike (od 2016.) i tehnička suradnica N. Novosel (od 2007.).

Prvi predstojnik Zavoda, uključujući mandat u Zavodu za medicinsku fiziku Sveučilišta, bio je doc. dr. B. Metzger (1943. – 1963.). Voditelj je Katedre zatim bio dr. V. Mitin (1963. – 1964.), a nakon njega dužnost predstojnice obnaša prof. dr. A. Sliepčević (1964. – 1990.) i mr. B. Devčić-Kuhar (1991. – 1996.). Nakon tog razdoblja pa sve do 2007. Zavod nema predstojnika. Dužnost v. d.-a predstojnika zatim je obnašao prof. dr. M. Bajić sa Zavoda za kemiju i biokemiju (2007. – 2009.), a nakon toga je za predstojnicu izabrana doc. dr. N. Maltar-Strmečki (2009. – 2011.). Njezinim odlaskom dužnost v. d.-a predstojnika obnašali su doc. dr. J. Aladrović (2011.) i doc. dr. M. Vilić (2012.). Nakon tog razdoblja predstojnik Zavoda bio je doc. dr. S. Pašić (2012. – 2018.), a potom izv. prof. dr. M. Vilić (2018.). Danas tu funkciju ponovno obnaša doc. dr. S. Pašić.

Nastavna djelatnost

Nakon osnutka Veterinarske visoke škole, odnosno Fakulteta, studenti su fiziku slušali na Fizikalnom zavodu Filozofskog fakulteta zajedno sa studentima matičnog fakulteta. Od ak. god. 1934./1935. organiziraju se posebna predavanja samo za studente Veterinarskog fakulteta u Fizikalno-kemijskom zavodu Tehničkog fakulteta. Završetkom prostorija predviđenih za Zavod za fiziku omogućeno je da se od ak. god. 1940./1941. do danas održava nastava iz fizike u upravnoj zgradi Fakulteta u Heinzelovoj ulici.

U skladu s prvim cjelovitom nastavnim planom i programom studija veterinarske medicine prema Naredbi iz 1922. predmet Fizika s vježbama sluša se u I. semestru s ukupno 5 sati predavanja tjedno (P-5). Prema Uredbi iz 1936. godine predmet je nazvan Fizika za veterinarsku medicinu i bio je raspodijeljen u I. i II. semestru (P-4 + V-2). Ak. god. 1947./1948. smanjena je nastava iz fizike na jedan semestar, a izvodila se u I. semestru (P-4 + V-2). Ak. god. 1953./1954. formiran je zajednički praktikum za studente Veterinarskog, Medicinskog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta. Postavio ga je doc. dr. B. Metzger uz pomoć asistentica sva tri fakulteta, K. Kranjc, D. Winterhalter i L. Colombo. Nastava iz fizike kao samostalan predmet ukinuta je na Veterinarskom fakultetu ak. god. 1954./1955. Predavale su se samo neke teme u okviru predmeta Fiziologija te Histologija i embriologija. Ak. god. 1958./1959. ponovno se uvodi samostalni predmet pod nazivom Primijenjena fizika u I. semestru (P-2 + V-1). Od ak. god. 1963./1964. vježbe iz fizike ponovno se izvode u obliku praktičnog rada studenata u praktikumu. U vremenu koje je slijedilo utvrđeno je da je satnica predmeta premala za obradu potrebnog nastavnog programa, pa se od ak. god. 1967./1968. Fizika predaje u I. i II. semestru (P-2 + V-2). Od ak. god. 1974./1975. Fizika se ponovno održava samo u I. semestru (P-4 + V-3). Satnica je ak. god. 1977./1978. smanjena (P-3 + V-2). Novim nastavnim programom iz 1987. predmet je preimenovan u Fizika i biofizika za veterinare uz smanjivanje satnice (P-2 + V-2). Godine 2000. uveden je izborni predmet Osnove fizike za dijagnostičke metode u IV. semestru studija (P-2).

Od ak. god. 2005./2006. predmet mijenja naziv u Medicinska fizika i izvodi se u I. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi. Istodobno se mijenja satnica izbornog predmeta Osnove fizike za dijagnostičke metode na ukupno 20 sati predavanja i 10 sati seminara. Ujedno se uvodi dodatan izborni predmet Odabrana poglavlja biomedicinske fizike za veterinare u II. semestru studija s ukupno 20 sati predavanja i 10 sati seminara. Od 2007. obvezni predmet mijenja naziv u Fizika i biofizika, a 2011. povećava se satnica vježbi tako da se predmet predaje s ukupno 15 sati predavanja i 38 sati vježbi.

Prema novom nastavnom planu i programu iz 2005. znatno su zastupljenije laboratorijske vježbe u nastavi fizike. Praktikum iz fizike postupno se modernizira i uvode se vježbe posebno atraktivne za studente medicinskih fakulteta (model oka, doplerov efekt i dr.). Od 2012. postupno se reformiraju predavanja i vježbe izborom tema koje imaju izravnu važnost u medicini, uz istodobno postupno smanjivanje opsega gradiva. Godine 2015. i 2016. temeljito se rekonstruira praktikum iz fizike ukidanjem starih i dotrajalih vježbi te uvođenjem novih, koje imaju neposrednije značenje za studij veterinarske medicine. Danas je laboratorijski praktikum iz fizike na Zavodu za fiziku vodeći praktikum za fiziku u Hrvatskoj u biomedicinskom području, uzevši u obzir njegovu opremljenost, modernu aparature, tematsku prilagođenost potrebama biomedicinskog područja, originalnost i jedinstvenost nekih vježbi.

Današnji program iz obveznog predmeta Fizika i biofizika temelji se na pažljivom izboru fizikalnih zakona i primjera koji ih potkrepljuju, koji uz njihovo primjereno razumijevanje daju studentima osnovu za razumijevanje i objašnjenje fenomena iz fiziologije, biomehanike, radiologije, oftalmologije, radijacijske higijene, nuklearne medicine, suvremene medicinske dijagnostike i terapije itd. Studenti se temeljito upoznaju s mjernim jedinicama i njihovim temeljnim preračunavanjima, s naglaskom na specifičnu primjenu u anesteziologiji i terapiji lijekovima. Praktične vježbe imaju zadaću uputiti studenta u osnovne vještine rukovanja jednostavnim mjernim uređajima, čime stječu temelje za rad sa suvremenom medicinskom instrumentacijom, koju će kasnije sretati u praksi. Studenti se uz to uče prikupljanju i statističkoj obradi mjernih rezultata, koje kasnije mogu primijeniti u svojim istraživačkim radovima.

Cilj izbornog predmeta Osnove fizike za dijagnostičke metode jest primjena znanja stečenih u obveznom predmetu iz fizike na razumijevanje modernih dijagnostičkih uređaja, čije se djelovanje temelji isključivo na fizikalnim načelima (slikovne tehnike poput rendgena, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, ultrazvuk i dr., primjerice elektromiografija, elektroencefalografija itd.). Težište je na vezi rezultata oslikavanja tkiva i temeljnih fizikalnih načela rada dijagnostičkih uređaja.

Svrha izbornog predmeta Odabrana poglavlja biomedicinske fizike za veterinare jest da studenti detaljnije razumiju brojne fiziološke funkcije živih organizama.

Prvi udžbenik iz fizike kojim su se, među ostalim, služili studenti veterine napisao je prof. dr. S. Hondl (1922.). To je zapravo bilo dopunjeno izdanje srednjoškolskog udžbenika iz 1919., pri čemu je sadržavao vrlo malo primjera koji bi izravno ili neizravno bili povezani s medicinom. Prvu litografiranu skriptu pod naslovom *Medicinska fizika* napisao je dr. Lj. Šplajt (1934.), a bila je od koristi medicinarima i veterinarima. U njoj su obrađeni mehanika, akustika i kalorika na razini srednje škole, ali s dodatnim podacima važnima za medicinare. Prvi cjelovita skripta kojom su se koristili studenti Veterinarskoga i Medicinskog fakulteta napisao je doc. dr. B. Metzger pod nazivom *Fizika za medicinare i veterinare* (1947.). Iz te je skripte proizašao udžbenik pod naslovom *Fizika za medicinare* (1970.). Treba naglasiti da je to bio udžbenik jednako namijenjen studentima veterinarske medicine uz jasan stav prof. dr. B. Metzgera, izražen u predgovoru, da je *veterina također oblik medicine*. Prvi tekst napisan kao zajednički udžbenik za praktikum iz fizike za studente Veterinarskog, Medicinskog i Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta objavili su prof. dr. D. Winterhalter, prof. dr. A. Sljepčević, prof. dr. A. Kuntarić i dr. K. Kempni pod nazivom *Vježbe iz fizike za studente medicinskog, veterinarskog i farmaceutsko-biokemijskog fakulteta* (1983.). Nakon niza godina i djelomične modernizacije praktikuma uslijedila je potreba za novim priručnikom za praktikum iz fizike za studente Veterinarskoga fakulteta, koje su napisali N. Maltar Strmečki, D. Žilić, A. Pavić Grego pod nazivom *Praktikum iz fizike* (2014). Prethodno se sadržaj tog praktikuma upo-

Dio vježbi iz praktikuma iz fizike izvodi se u dvjema tamnim prostorijama. Na slici se vidi model ljudskoga oka s izvorom svjetlosti i predmetom, na kojemu studenti mogu izučavati akomodaciju oka te refrakcijske pogreške oka kao što su kratkovidnost i dalekovidnost.

Na slici doc. dr. S. Pašić studentima objašnjava detalje vježbe. Na stolu se vidi kalorimetar za vježbu iz termodinamike i Geiger-Mullerov detektor zračenja koji služi za mjerenje linearnog koeficijenta apsorpcije zračenja, ključnog svojstva tkiva, koje se vidi na rendgenskim snimkama tkiva.

trebljavao u nastavi fizike na Veterinarskom fakultetu kao interna skripta. Nakon temeljitih promjena u praktikum iz fizike, ali i zbog potrebe za modernijim nastavnim materijalima, prilagođenim novim informacijskim tehnologijama, koji bi uz upotrebu slika i toka misli znatno smanjio studentsko opterećenje, pojavio se novi priručnik autora doc. dr. S. Pašića, najprije u obliku interne skripte (2014.), a potom kao recenzirano internetsko izdanje na stranicama Veterinarskog fakulteta pod nazivom *Pripreme za praktikum iz fizike za studente veterinarske medicine* (2017.).

Poslijediplomska nastava

Od ak. god. 1961./1962. nastavnici Zavoda bili su uključeni u izvođenje poslijediplomskog studija iz usmjerenja Higijena i tehnologija namirnica životinjskog porijekla. Suradnja na ovom poslijediplomskom studiju nastavlja se nakon njegove reorganizacije, od ak. god. 1986./1987. kad nosi naziv Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog podrijetla. Iste su akademske godine nastavnici fizike uključeni u izvođenje poslijediplomskog znanstvenog studija Fiziologija i studija Radiobiologija u veterinarstvu. Spomenuti poslijediplomski studiji upisivani su do ak. god. 1993./1994.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Kroz svoju povijest Zavod većim dijelom nije imao vlastitu znanstvenoistraživačku opremu, pa su njegovi nastavnici surađivali s drugim znanstvenim institucijama, ponajprije Institutom *Ruđer Bošković* i Prirodoslovno-matematičkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu u sklopu rada na domaćim i međunarodnim znanstvenoistraživačkim projektima.

Prvi predstojnik prof. dr. B. Metzger bavio se elektronikom i njezinom primjenom u medicinske svrhe. U tu je svrhu razvio i prvu aparaturu na Zavodu za ispitivanje elektrodermalnih reakcija. Surađivao je i sa Zavodom za botaniku Veterinarskog fakulteta na problemima fotometrije u okviru utjecaja svjetlosti na makroklimatske i mikroklimatske uvjete biljaka. U suradnji s Klinikom za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta radio je na konstrukciji aparature za ispitivanje propusnosti kapilara fluorescentnom metodom. Surađivao je s Tehničkim fakultetom na izradi uređaja za mjerenje geografske širine te Medicinskim fakultetom na razvijanju elektroencefalografskog uređaja. U svojstvu konzilijarnog fizičara u Zavodu za radiologiju i nuklearnu medicinu Opće bolnice *Dr. Mladen Stojanović* radio je na rješavanju problema iz radiološke fizike u vezi s terapijom kobaltnom bombom i medicinskom primjenom radioizotopa. Asistentica dr. K. Krajnc u suradnji s Prirodoslovno-matematičkim fakultetom, a potom Institutom *Ruđer Bošković* istraživala je submikroskopske čestice i makromolekule difrakcijom rendgenskih zraka pod malim kutovima kao i fazno-kontrastni mikroskop.

Prof. dr. A. Sliepčević je od 1958. surađivala s Institutom *Ruđer Bošković*. Bavila se mjerenjima niske radioaktivnosti s naglaskom na mjerenju aktivnosti radioaktivnog ugljika C14 u svrhu određivanja starosti organskih uzoraka. Kao rezultat tog rada nabavljena je prva ozbiljnija znanstvenoistraživačka oprema Zavoda u svrhu takvih istraživanja. To je bio i prvi uređaj te vrste u zemlji, kojim se određivala starost uzoraka u paleontologiji, arheologiji, geologiji i antropologiji.

Asistentica dr. D. Desnica bavila se ispitivanjem dielektričnih i električnih svojstava otopina hemoglobina te uzoraka DNA, a asistentica dr. B. Devčić razvijanjem i primjenom ultrazvučnih metoda u biofizici i medicini. Znanstvenoistraživački rad doc. dr. N. Maltar Strmečki bio je usmjeren na razvoj i primjenu dozimetrije pomoću elektronsko-spinske rezonancije na biološkim uzorcima.

Doc. dr. S. Pašić najvećim se dijelom bavio izučavanjem interakcije rendgenskog i niskoenergijskog gama-zračenja s materijom. U okviru tih istraživanja uveo je koincidentnu metodu za mjerenje raspršenja rendgenskog i niskoenergijskog gama-zračenja na Ge-atomima kao znatno bolju eksperimentalnu tehniku nego dosad jedino upotrebljavanu, koja se temeljila na jednom detektoru. Prvi rad objavljen o toj novoj eksperimentalnoj tehnici kao i o rezultatima dobivenim za Comptonovo raspršenje na germanskim elektronima (S. Pašić and K. Ilakovac, *Compton backscattering of Hf K X-rays in germanium, (Fizika B* 4, 127-135, 1995.) naveden je u preglednom članku J. H. Hubbell (*Rad. Phys. and Chem*. 59, 113, 1997.) u povijesnom pregledu najvažnijih znanstvenih radova i doprinosa posvećenih Comptonovu efektu, od njegova otkrića 1922. do 1987. godine. Detaljno poznavanje takvih interakcija osnova je za medicinsku fiziku (rendgenologiju i nuklearnu medicinu). Ostala tematika kojom se bavio jesu amorfni poluvodiči, edukacijska fizika, funkcije odaziva poluvodičkih detektora x-zračenja i γ-zračenja te nuklearna struktura tijekom boravka na usavršavanju u Češkoj republici. U novije vrijeme surađuje sa Zavodom za fiziologiju i radiobiologiju na polju radiobiologije.

Djelatnici Zavoda svoje su znanstvene radove predstavljali na brojnim domaćim, a prije svega međunarodnim skupovima i kongresima održanima u Pragu, Parizu, Chicagu, Cambridgeu, Rimu i dr.

Većina dosadašnjih nastavnika Zavoda znanstveno se usavršavala u renomiranim svjetskim znanstvenim ustanovama. Prof. dr. B. Metzger boravio je u Krankenhause für Strahlentherapie, Heidelberg i u Institutu Gustave Roussy, Villejuif, Francuska (1960.), gdje se usavršavao u dijagnostičkoj primjeni različitih izotopa i metodama doziometrije u njihovoj terapijskoj primjeni. Asistentica dr. B. Devčić boravi, uz kraće prekide, na Tehničkom sveučilištu u Beču (1993. – 1997.). Prve je godine svog boravka provela na izradi disertacije. Prof. dr. A. Sliepčević boravila je na Katedri za fiziku Veterinarske visoke škole u Beču (1964.) te u Institutima za fiziku u Ippsali (1967.) i Bernu (1969). Tijekom sveučilišne karijere aktivno je sudjelovala na brojnim međunarodnim kongresima iz fizike širom svijeta.

Doc. dr. S. Pašić boravio je na Institutu za nuklearnu fiziku Češke akademije znanosti, Rez kraj Praga (2004. – 2005.). Bavio se razvojem ekspertnog sustava koji bi znatno pomogao u rekonstrukciji energijskih nivoa atomskih jezgara iz podataka dobivenih uhvatom termalnih neutrona. Bio je u posjetu Fakultetu veterinarske medicine u Beogradu u okviru nastavne suradnje, gdje je održao pozvano predavanje pod naslovom *Visualbook – literature of the future – application in physics and biophysics* (2016). Recenzent je uglednog znanstvenog časopisa *Physica Scripta* iz skupine vodećih znanstvenih časopisa iz fizike, Institute of Physics, UK.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje

prof. dr. Božo Metzger (1942. – 1963.), prof. dr. Adica Sliepčević (1956. – 1990.), doc. dr. Nadica Maltar-Strmečki (1998. – 2011.)

Suradnička zvanja

Katarina Kranjc (1947. – 1956.), Ida Dunja Desnica (1968. – 1984.), Branka Devčić-Kuhar (1984. – 1997.), Ana Pavić (2010. – 2016.), Domagoj Barun (2013. – 2014.), Miroslav Josipović (2014. – 2016.)

Tehničko osoblje

Nevenka Božičević (1990. – 2005.), Kata Rašo (1993. – 2016.)

Popis sadašnjih djelatnika zavoda

doc. dr. Selim Pašić (od 2012.)
asistent Nato Popara, dipl. inž. fizike (od 2016.)
tehnička suradnica Nedjeljka Novosel (od 2007.)

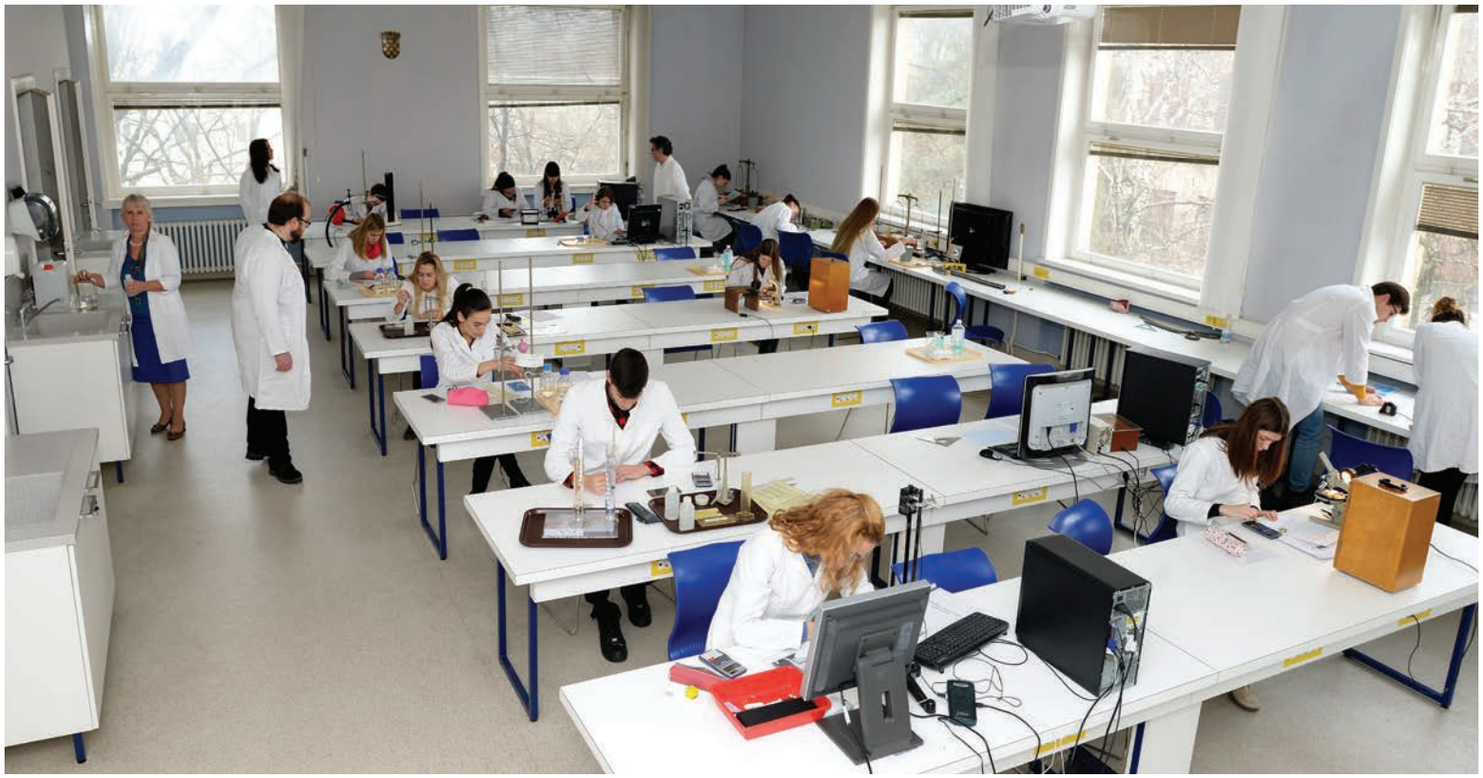

Opremljenošću, suvremenošću uređaja i prilagođenošću laboratorijskih vježbi potrebama biomedicinskog područja laboratorijski praktikum iz fizike vodeći je praktikum za fiziku u Hrvatskoj u biomedicinskom području. Na slici je prikazana prostorija s instrumentacijom na stolu, u kojoj se izvodi laboratorijska nastava iz fizike (bez dviju tamnih prostorija).

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: N. Popara, dipl. inž. fizike, doc. dr. S. Pašić i N. Novosel.

lid
stop
start
time

5.5. Zavod za fiziologiju i radiobiologiju (prof. dr. Zvonko Stojević)

Opći podaci

Zavod za fiziologiju osniva se u vrijeme nakon osnutka Veterinarske visoke škole i izbora njegova prvog nastavnika. Tako je 17. lipnja 1920. izabran prof. dr. P. Gjurić za redovitog profesora iz fiziologije i ujedno prvog predstojnika Zavoda za fiziologiju, koji tada još nije imao vlastite prostorije. Godine 1921. boravio je na usavršavanju u Pragu, kako bi se pripremio za nastavničke dužnosti te stekao iskustva za organizaciju rada i opremanje Zavoda. Nakon povratka iz Praga prof. dr. P. Gjurić angažirao se u pronalaženju prostora za Zavod. U početku je zbog nedostatka prostora dobio smještaj u jednoj prostoriji zgrade bivše Potkivačke škole u Savskoj cesti br. 16. Tek su 1924. odobrena sredstva za izgradnju provizorne zgrade, pa je tada Zavod za fiziologiju u toj zgradi dobio četiri prostorije (predstojnička soba s knjižnicom, laboratorij, tamna komora i manja predavaonica) te pomoćnu prostoriju u podrumu s bazenima za držanje žaba i nastambom za kuniće.

Cjelokupno osoblje Zavoda sastojalo se tada od profesora i podvornika. Povremeno je u Zavodu radio crtač, koji je izradio zidne slike za potrebe nastave. U prvih je nekoliko godina nabavljena aparatura koja će dugo vremena služiti potrebama nastave i znanstvenog rada. Relativno kasno od osnutka Zavoda zaposlen je prvi asistent, B. Oswald, dipl. vet. (1934.), koji na toj dužnosti ostaje svega nekoliko mjeseci. Naslijedio ga je asistent B. Miklaušić, dipl. vet. (1935.), međutim prelazi na Kliniku za unutarnje bolesti (1938.), a na njegovo mjesto dolazi asistent pripravnik I. Valpotić, dipl. vet. (1939.).

Zavod za fiziologiju preselio se 1940. privremeno u novu zgradu Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Bio je smješten u prostor na drugom katu lijevo, zajedno sa Zavodom za fiziku. Prostor se sastojao od predavaonice, predstojničke sobe, knjižnice i još šest manjih soba, od kojih je jedna bila predviđena za asistenta. U današnjem velikom laboratoriju Zavoda za fiziku održavale su se vježbe sa studentima.

Ratna zbivanja 1941. zaustavila su daljnju izgradnju Fakulteta, a u srpnju iste godine prof. dr. P Gjurić zbog političkog progona napušta Zagreb i odlazi u Beograd. Za obnašatelja dužnosti predstojnika Zavoda izabran je tadašnji predstojnik Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju doc. dr. S. Rapić, koji je ujedno preuzeo predavanja. Iste je godine u Zavodu zaposlena administratorica, koja je obavljala i poslove laboranta. I. Valpotić je 1942. položio asistentski ispit te je izabran za asistenta, kada preuzima održavanje vježbi iz fiziologije. No tijekom 1943. postupno zamire djelatnost Zavoda i tako ostaje sve do završetka rata.

Poslije oslobođenja, ujesen 1945. vratio se na poziv Fakulteta prof. dr. P. Gjurić i ponovno preuzeo svoju dužnost nastavnika i predstojnika Zavoda.

U ljeto 1948. Zavod se preselio u nove prostorije na prvom katu netom dovršenog krila prve sjeverne zgrade u sklopu kompleksa zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda. U tom se dijelu zgrade i danas nalaze prostorije Zavoda: predavaonica, vježbaonica za praktični rad sa studentima te odijeljene prostorije za nastavnike, asistente, predstojnička soba, ured, knjižnica i nekoliko laboratorija. Zavodu su također u podrumu zgrade dodijeljene prostorije za pokusne životinje kojima raspolaže i danas. Od 1961. do 1962. obavljani su građevinski radovi, pri čemu je dio prostora prenamijenjen za potrebe Radioizotopnog laboratorija. Tijekom 2003. Zavod je cjelovito obnovljen. Osim građevinskih radova obnovljen je i opremljen tada vrlo suvremenom opremom biokemijski i hematološki laboratorij. Temeljito je obnovljen i studentski praktikum. Uklonjeni su neprikladni drveni stolovi i pod te zamijenjeni lako perivom keramikom. Postavljen je novi digestor, rasvjeta, novi mikroskopi te ostala laboratorijska oprema.

Godine 1951. umirovljen je prof. dr. P. Gjurić koji, na zamolbu Vijeća Veterinarskog fakulteta još godinu dana drži nastavu iz fiziologije. Asistent dr. S. Vatovec izabran je za docenta i predstojnika (1952.), a na ispražnjeno asistentsko mjesto zapošljava se M. Bogdanović-Cukor, dipl. vet. (1954.). Zavodu je već ranije bio dodijeljen D. Timet, dr. med., prof. biolog., tadašnji asistent – početnik Instituta za eksperimentalnu biologiju Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU), radi izobrazbe (1951.) Boravak mu je produljen i poslije odlaska prof. dr. P.

Gjurića u mirovinu. Doc. dr. S. Vatovec prelazi na novootvoreni Veterinarski fakultet u Ljubljani (1956.), a za obnašatelja dužnosti predstojnika privremeno je imenovan predstojnik Zavoda za biologiju, prof. dr. I. Ehrlich. Nastavu drže dr. I. Valpotić i dr. D. Timet, koji je tada već bio stručni suradnik JAZU-a. Dr. D. Timet habilitirao je 1957. i sljedeće godine prelazi iz Instituta za eksperimentalnu biologiju JAZU-a na Zavod, kada je ujedno imenovan za njegova predstojnika.
Neposredno prije odlaska doc. dr. S. Vatovca u Ljubljanu Zavodu je dodijeljeno još jedno asistentsko mjesto, na koje je izabran V. Mitin (1956.). Asistentica M. Bogdanović-Cukor zbog obiteljskih razloga odlazi s Fakulteta, a na njezino mjesto sa Zavoda za patološku fiziologiju dolazi R. Asaj, dipl. inž. kemije (1958.). Nakon nekoliko mjeseci zahvalila se na službi i na njezino je mjesto izabrana asistentica M. Herak, rođ. Špoljarić, dipl. vet. (1959.). Ona je ušla u hrvatsku veterinarsku povijest kao prva žena veterinarka koja je izabrana u znanstveno-nastavno zvanja docentice (1974.), zatim izvanredne (1978.) i redovite profesorice (1982.), te time stekla status prve sveučilišne profesorice na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.
Nakon zaposlenja asistentice M. Herak ubrzo je u Zavodu zaposlen još jedan asistent, D. Emanović, dipl. vet. (1964.). Tako su u Zavodu za fiziologiju, ojačanom većim brojem visokokvalificiranih stručnjaka, stvorene kadrovske pretpostavke za ispunjavanje sve većih zahtjeva koje je postavljala suvremena nastava i potreba intenziviranja znanstvenoistraživačkog rada.
Početkom šezdesetih godina 20. stoljeća Zavod za fiziologiju doživio je prostornu reorganizaciju. Naime, na sjednici Fakultetskog vijeća od 1. travnja 1961. godine donesena je odluka da se u Zavod preseli Radioizotopni laboratorij kao pomoćna ustanova Fakulteta. Za njegova je predstojnika izabran asistent dr. V. Mitin.
U Zavodu je nakon useljenja Radioizotopnog laboratorija izabran asistent P. Kraljević, dipl. vet. (1970.), koji se školovao iz radiobiologije. Radioizotopni laboratorij je Statutom Fakulteta iz 1978. ušao u sastav Zavoda za fiziologiju, koji je preimenovan u Zavod za fiziologiju i radiobiologiju s dva odvojena predmeta: fiziologijom i radiobiologijom.

Predmet Radiobiologija uveden je u nastavni plan i program ak. god. 1970./1971., a nastavu su u početku držali prof. dr. S. Rapić i doc. dr. V. Mitin. Nakon odlaska prof. dr. S. Rapića u mirovinu, od ak. god. 1976./1977. nastavu iz Radiobiologije preuzima prof. dr. V. Mitin, koji je ujedno držao nastavu iz fiziologije. Ostali sveučilišni profesori Zavoda za fiziologiju, I. Valpotić, D. Timet, i M. Herak te doc. dr. D. Emanović, držali su nastavu iz fiziologije. Godine 1982. za docenta je izabran dotadašnji asistent dr. P. Kraljević, koji je tada preuzeo nastavu iz radiobiologije i držao je sve do umirovljenja (2012.).
U novijoj su povijesti u Zavodu zaposleni pripravnik SIZ-a za znanost Z. Stojević (1981.) i stručni suradnik M. Šimpraga (1984), koji je prethodno godinu dana radio u istom zvanju u Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju. Zatim je zaposlena pripravnica SIZ-a za znanost S. Milinković Tur (1988.), asistent M. Vilić (1999.), asistentica J. Aladrović, rođ. Piršljin (2000.), znanstvene novakinje A. Shek Vugrovečki (od 2008.), I. Žura Žaja (od 2008.) i L. Vranković (od 2011.) te svi oni čine današnju generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. Pritom svi navedeni nastavnici izvode nastavu iz fiziologije, a jedino izv. prof. dr. M. Vilić iz radijacijske higijene.
U Zavodu su još zaposleni: asistentica J. Pejaković Hlede, dr. med. vet. (od 2009.), stručna suradnica S. Kunštek, mag. ing. biotechn. (od 2016.), laborantica J. Sačer (od 1992.) i pomoćna tehnička suradnica D. Bedić (od 1995.).
Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. P. Gjurić (1920. – 1941.; 1945. – 1952.), doc. dr. S. Rapić (1941. – 1945.), doc. dr. S. Vatovec (1952. – 1956.), prof. dr. I. Ehrlich, obnašatelj dužnosti (1956. – 1957.), prof. dr. D. Timet (1958. – 1963.; 1965. – 1980.; 1984. – 1989.), prof. dr. S. Krvavica, obnašatelj dužnosti (1963. – 1965.), prof. dr. V. Mitin (1980. – 1984.; 1989. – 1991.), prof. dr. M. Herak (1991. – 1997.), prof. dr. Z. Stojević (1997. – 2006.), prof. dr. S. Milinković-Tur (2006. – 2008.; 2014. do danas), prof. dr. M. Šimpraga (2008. – 2014.).
Dosadašnje postojanje Zavoda obilježeno je objavljivanjem dviju spomenica, prve na 80. godišnjicu (1999.), a druge na 90. godišnjicu postojanja Zavoda (2009.). Urednik obiju spomenica bio je prof. dr. D. Emanović.

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. predmet Fiziologija slušao se u III. i IV. semestru po 5 sati predavanja i 3 sata vježbi tjedno (P-5 + V-3). Nastavnim planom za Veterinarski fakultet, koji je propisao Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NR Hrvatske od 29. rujna 1948., povećava se satnica iz Fiziologije u III. i IV. semestru (P-6 + V-4). Ak. god. 1952./1953. smanjena je satnica u oba semestra (P-5 + V-4), a prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu, koju je donijelo Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske od 7. srpnja 1954., predmet Fiziologija prebačen je u II. i III. semestar s prije utvrđenom satnicom. Takvo neodgovarajuće pozicioniranje Fiziologije stvorilo je teškoće u izvođenju nastave. Naime, studenti su slušali Fiziologiju, a da prethodno nisu odslušali Anatomiju, Histologiju i Organsku kemiju. Nadalje, studenti su slušali predavanja iz Patološke fiziologije i Farmakologije i toksikologije, a da nisu položili Fiziologiju. Takvo pozicioniranje Fiziologije trajalo je do izmjena i dopuna nastavnog plana i programa iz 1967., kada je vraćena u III. i IV. semestar (P-5 + V-4). U to se vrijeme, na prijedlog prof. dr. D. Timeta, nastava sve više usmjerava na funkcije probave, metabolizma i endokrinologije, kako bi se zadovoljile potrebe intenzivne stočarske proizvodnje. Nastavnim planom iz 1985. predmet Fiziologija gubi 1 sat vježbi u III. semestru (P-5 + V-3), što je bila posljedica proširenja nekih društvenih predmeta u drugu godinu studija (Engleski jezik).
Nastavnim planom iz 1995., koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 1997./1998., studijski se program znatno mijenja. Uvode se seminari i povećava opseg praktične nastave uz smanjen broja sati predavanja. Pritom je predmet Fiziologija i dalje bio pozicioniran u III. (P-2 + S-2 + V-3) i IV. semestru (P-2 + S-2 + V-4). Osim obveznih predmeta pojavila se potreba za izbornom nastavom. Na prijedlog prof. dr. Z. Stojevića studentima su ponuđena dva izborna predmeta, Fiziologija ptica i Fiziologija vodozemaca i gmazova, u V. semestru, oba s jednim satom predavanja tjedno.
Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine prema Bolonjskom procesu, koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 2005./2006., dotadašnji dvosemestralni predmet Fiziologija podijelio se na Fiziologiju domaćih životinja I u II. semestru, s ukupno 30 sati predavanja i 50 sati vježbi, te Fiziologiju domaćih životinja II u III. i IV. semestru, s ukupno 45 sati predavanja, 60 sati vježbi i 25 sati seminara. Tijekom izvođenja nastave i provođenja ispita iz Fiziologije domaćih životinja I u ak. god. 2005./2006. nastavnici su uočili brojne nedostatke slušanja predmeta u II. semestru. Budući da su studenti upisivali studijsku godinu te stoga što nije postojao redoslijed polaganja ispita, mogli su pristupiti polaganju ispita iz predmeta Fiziologija domaćih životinja I bez prethodno položenih ispita iz predmeta kao što su Kemija i biokemija, Medicinska fizika, Zoologija, Sustavna anatomija s organogenezom te Histologija i opća embriologija. Studenti na taj način nisu u dovoljnoj mjeri usvojili predznanja potrebna za praćenje i pravilno razumijevanje gradiva iz fiziologije. Izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa u ak. god. 2008./2009. predmet Fiziologija domaćih životinja I pozicioniran je u III. semestar, a predmet Fiziologija domaćih životinja II u IV. semestar.
Obvezni predmet Fiziologija domaćih životinja I osposobljava studente za progresivno razvijanje znanja i razumijevanje osnovnih načela i činjenica fizioloških procesa od stanice do cjelokupnog organizma, razumijevanje i povezivanje regulatornih mehanizama, razumijevanje održavanja homeostaze, acido-bazne ravnoteže, razvijanje znanja i vještina vezanih uz tjelesne tekućine s posebnim osvrtom na fiziologiju krvi, razumijevanje fiziologije živčanog sustava, fiziologije mišića, razvijanje znanja i razumijevanje fiziološke funkcije hormona u kontekstu cjelokupnog homeostatskog sustava, razvijanje vještina i sposobnosti u uzimanju, pripremanju i pregledavanju različitih uzoraka, razumijevanje suvremenih trendova u veterinarskoj fiziologiji, razvijanje sposobnosti objašnjenja, povezivanja i zaključivanja informacija te sposobnost traženja podataka iz literature.

Tijekom praktične nastave studenti analiziraju različite biološke uzorke. Provode kvalitativnu analizu uzoraka urina kemijskim metodama pod nadzorom doc. dr. Ivone Žura Žaja.

U znanstvenoistraživačkom radu djelatnici Zavoda bave se utvrđivanjem sastava masnih tvari. Na slici prof. dr. J. Aladrović i doc. dr. L. Vranković obrađuju uzorke plinskom kromatografijom.

Svrha obveznog predmeta Fiziologija domaćih životinja II jest da se studenti osposobe za progresivno razvijanje znanja i razumijevanje fizioloških procesa vezanih uz organske sustave, razumijevanje fizioloških karakteristika srčanog rada i krvožilnog sustava, fiziologije disanja, fiziologije probave u monogastričnih životinja, specifičnosti probave u preživača, fiziologije ekskrecije, razumijevanje regulatornih mehanizama po organskim sustavima i njihovo povezivanje u kontekstu organizma kao cjeline, razumijevanje metaboliranja hranjivih tvari, minerala i vitamina u organizmu, razumijevanje prijetvora energije u organizmu, razumijevanje fizioloških procesa nesenja i laktacije, razvijanje vještina i sposobnosti u uzimanju, pripremanju i pregledavanju različitih uzoraka, razumijevanje suvremenih trendova u veterinarskoj fiziologiji, razvijanju sposobnosti objašnjenja te povezivanja i zaključivanja na osnovi pruženih i samostalno dobivenih informacija pretraživanjem literature.
Istim je nastavnim planom nastavljeno s održavanjem izbornih predmeta Fiziologija ptica i Fiziologija vodozemaca i gmazova, oba u IV. semestru s ukupno 15 sati predavanja. Također su uvedeni novi izborni predmeti: Struktura osnove funkcija stanice (preimenovan u Struktura i funkcija stanice) u III. semestru s 10 sati predavanja, 7 sati seminara i 8 sati vježbi (voditeljica prof. dr. S. Milinković-Tur), Uloga veterinara na ekološkoj farmi u VI. semestru s 10 sati predavanja i 20 sati seminara (voditelj prof. dr. M. Šimpraga) i Klinička fiziologija u VIII. semestru s 15 sati predavanja i 15 sati vježbi (voditelj prof. dr. Z. Stojević).
Studenti tijekom nastave iz izbornog predmeta Fiziologija ptica upoznaju osnovne komparativne osobitosti u fiziologiji ptica. Predmet se nastavlja na fiziologiju domaćih životinja i dobar je uvod u poznavanje uzgoja, držanja i bolesti ptica.
Nakon uspješnog svladavanja izbornog predmeta Fiziologija vodozemaca i gmazova student je može objasniti spolni ciklus, fiziologiju probave i metabolizma vodozemaca i gmazova i funkcije pojedinih organa, zatim prosuditi fiziološki status vodozemaca i gmazova te na toj osnovi preporučiti vlasniku način držanja i prehrane kao i samostalno organizirati uzgoj vodozemaca izvan prirodnih uvjeta. Ujedno će steći osnovne spoznaje o fiziologiji vodozemaca i gmazova kojima će se koristiti u kliničkim predmetima.
Predmet Strukturne osnove funkcije stanice upoznaje studente s građom i funkcijom stanica životinjskog organizma, njihovom diferencijacijom i međusobnim komuniciranjem. Razvija znanja o unutarnjoj staničnoj organizaciji, mehanizmima sinteze i djelovanja organela te mehanizmima reguliranja odnosa sa staničnim okolišem. Studenti detaljno upoznaju organizaciju i kemijski sastav stanice, staničnu energetiku, transport tvari kroz stanične membrane te primanje i prenošenje poruka. Razvija vještine studenata da na temelju morfoloških osobitosti stanice promišljaju o njezinoj funkciji.
Nakon uspješnog savladavanja izbornog predmeta Uloga veterinara na ekološkoj farmi studenti znaju razliku između konvencionalne i ekološke stočarske proizvodnje, brinu o životinjama u skladu s načelima njihova držanja na ekološkim farmama, trajno prate njihovo zdravlje i kontroliraju vlasnika daje li životinjama nedopuštena preventivna ili ljekovita sredstva, preveniraju i liječe parazitske i zarazne bolesti, liječe životinju metodama holističke medicine te upoznaju organizaciju i poslovanje na ekološkoj farmi
Izborni predmet Klinička fiziologija uči studente o praktičnoj primjeni stečenih znanja iz fiziologije te služi kao uvod u dijagnostičke metode. Cilj je predmeta priprema studenata za kliničku dijagnostiku. Nastavom se povezuju znanja stečena u pretkliničkim predmetima s fiziološkim zbivanjima od osobite važnosti za kliničku dijagnostiku. Posebna se znanja stječu u području procjene proizvodne sposobnosti, s ciljem njihova poboljšanja.
Predmet Radiobiologija uveden je u nastavni plan i program ak. god. 1970./1971. kao neobvezni, a od sljedeće akademske godine kao obvezni u IX. (P-2 + V-1) te u X. semestru (P-2 + V-2). Pritom treba naglasiti da je već ak. god. 1961./1962. od nastave fiziologije odvojeno 5 sati za predavanja i vježbe iz primjene nuklearne energije u veterinarskoj medicini i stočarstvu. Stupanjem na snagu novoga nastavnoga plana iz 1985. predmet Radiobiologija postaje jednosemestralni i održava se u X. semestru (P-2 + V-2), uz uvođenje stručne prakse od 15 sati. Nastavnim planom i programom diplomskog studija veterinarske medicine iz 1995. obvezni predmet Radiobiologija predaje se u VI. semestru (P-1 + V-2). Tada su na prijedlog prof. dr. P. Kraljevića u nastavni plan i program uvedeni izborni predmeti Biološki učinci ionizacijskog zračenja u VII. semestru (P-1), Veterinarska nuklearna medicina u VIII. semestru (P-1) te Radioekologija i radijacijska higijena u X. semestru (P-1). Osim tih izbornih kolegija prof. dr. P. Kraljević izvodio je izborni predmet Uvod u znanstveni rad u II. semestru (P-1 + V-1). Posljednjim nastavnim planom i programom iz 2005. dotadašnji obvezni predmet Radiobiologija zamijenio je obvezni predmet Radijacijska higijena, a pozicioniran je u IX. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 11 sati vježbi i 4 sata seminara. Izmjenama nastavnog plana i programa iz 2013. obvezni predmet Radijacijska higijena premješten je u V. semestar, s promijenjenom satnicom od 12 sati predavanja i 18 sati vježbi.
Znanja koje studenti stječu na kolegiju Radijacijska higijena čine ih sposobnim zaštititi se detektorima ionizirajućeg zračenja i dozimetrima te znati otkriti ionizirajuće zračenje, odrediti vrstu ionizirajućeg zračenja i izračunati dozu zračenja; koristiti se analizatorima (detektorima) visokih frekvencija neionizirajućeg zračenja te odrediti pojedini spektar radiofrekvencijskog zračenja i izračunati dozu zračenja; zaštititi nastambe, domaće životinje, stočnu hranu i živežne namirnice od radioaktivne kontaminacije i ozračivanja; načiniti dekontaminaciju domaćih životinja, stočne hrane, mesa, mlijeka, vode, stočnih nastambi, različitih predmeta i okoliša (tlo, poljoprivredno zemljište) te provjeriti uspjeh dekontaminacije; procijeniti radijacijsko-higijensku ispravnost mesa, mlijeka i drugih namirnica te mogućnost njihove uporabe za ljudsku prehranu, a sve radi zaštite ljudi od radijacijskoga opterećenja; izračunati rizik od malignih bolesti u ljudi zbog unošenja kontaminiranog mlijeka i mesa; prepoznati hranu konzerviranu ionizirajućim zračenjem i znati zauzeti stav u vezi s tim postupkom. Osim toga, studenti stječu osnovno znanje o učincima ionizirajućeg i neionizirajućeg zraćenja (mikrovalnog) na životinje i ljude te o zaštiti. Jedno i drugo je potrebno za razumijevanje i rad u rendgenologiji, nuklearnoj veterinarskoj medicini te za obavljanje drugih poslova iz veterinarske djelatnosti vezanih za elektromagnetsko zračenje. Konačno, poznavanje ovoga gradiva zakonski je uvjet za obavljanje rendgenskih pretraga i pretraga u kojima se upotrebljavaju otvoreni radioaktivni izotopi (nuklearna veterinarska medicina). Ujedno je potrebno za stručno obavljanje veterinarske inspekcije i za dio poslova iz animalne higijene.
U Zavodu se, posljednjim nastavnim planom i programom, i dalje održava nastava iz izbornog predmeta izmijenjenog naslova Osnove znanstvenog rada, koji se izvodi u II. semestru s ukupno 8 sati predavanja, 18 sati seminara i 4 sata vježbi, te izbornog predmeta Veterinarska nuklearna medicina u VIII. semestru s ukupno 12 sati predavanja i 3 sata vježbi. Prijašnji izborni predmeti Biološki učinci ionizacijskog zračenja te Radioekologija i radijacijska higijena dijelom su integrirani u obvezni predmet Radijacijska higijena.
Savladavanjem gradiva iz izbornog predmeta Osnove znanstvenog rada studenti stječu osnovne pojmove o znanstvenoistraživačkom radu. Osposobljeni su pretraživati literaturu, služiti se katalozima i bazama podataka te pronaći članke na odgovarajuću temu. Upoznati su s metodologijom postavljanja pokusa te kako obraditi, prikazati i tumačiti rezultate. Poznaju postupak pisanja znanstvenog članka, pravilno citiranje literature te način slanja rada u tisak. Upućeni su kako komunicirati s urednikom časopisa s obzirom na recenzije članka poslanog u tisak te na koji način reagirati na recenziju.
Nakon uspješno položenog izbornog predmeta Veterinarska nuklearna medicina studenti znaju procijeniti u kojim slučajevima pacijenta treba poslati na pretragu za veterinarsku nuklearnu medicinu, odabrati i pripremiti odgovarajući radiofarmak te obaviti scintigrafiju i postaviti dijagnozu.
Prva odgovarajuća literatura za praćenje nastave i savladavanje gradiva iz fiziologije bila je skripta koju su priredili demonstratori B. Oswald i M. Martinčić na temelju predavanja prof. dr. P. Gjurića (1929.). Nakon Drugoga svjetskog rata dr. I. Valpotić i dr. S. Vatovec preveli su udžbenik veterinarske fiziologije autora A. Scheunerta, A. Trautmanna i F. W. Krzyivaneka i izdali ga kao skriptu (1946.), koja je dulje razdoblje služila studentima za pripremanje ispita iz fiziologije. Zatim je prof. dr. D. Timet preveo poglavlje Neurologija autora S. Sissona *Anatomija*

U biokemijskom laboratoriju obrađuju se uzorci biološkog podrijetla, analiziraju se metaboliti i supstrati, minerali, oksidativno/antioksidativne tvari i enzimi.

U Zavodu se kontinuirano osuvremenjuje nastava. Djelatnici Zavoda prije uvođenja novog programa simuliraju postupke, razmatraju tijek i rezultate praktične nastave.

domaćih životinja, koji je priredio prof. dr. T. Ciliga (1962.), te objavio skriptu *Probava kod domaćih životinja* u tri izdanja (1966., 1970., 1979.), *Metabolizam I* (1972.), *Metabolizam II* (1973.) i *Metabolizam III* (1976.), te skriptu *Fiziologija laktacije* (1988.). Prof. dr. V. Mitin je u časopisu studenata veterinarske medicine *Veterinar* objavio Praktikum iz fiziologije u više dijelova (1963., dva puta 1966.) te skriptu *Fiziologija I. dio – opća fiziologija, krv i tjelesne tekućine*, u dva izdanja (1969., 1974.), *Osnovi radiološke zaštite za veterinare* (1971.), *Praktikum iz fiziologije* u dva izdanja (1974., 1981.) i srednjoškolski udžbenik *Fiziologija domaćih životinja* (1989.). Osim toga, bio je jedan od autora triju izdanja *Veterinarskog priručnika* (1976., 1989. i 1996.). Prof. dr. P. Kraljević bio je suautor poglavlja Zaštita od zračenja u udžbeniku *Klinička nuklearna medicina*, urednika D. Ivančević i sur. (1999.) te suautor dvaju izdanja *Veterinarskog priručnika* (1989. i 1996.). Prof. dr. S. Milinković Tur napisala je nastavne tekstove *Kardiovaskularni sustav*, *Metabolizam masti i bioenergetika* te *Pripreme za vježbe iz fiziologije* (2002.). Godine 2012. prof. dr. S. Milinković Tur i prof. dr. J. Aladrović objavile su kao autorice sveučilišni priručnik *Vježbe iz fiziologije domaćih životinja I – priručnik*. Za što uspješnije praćenje nastave i savladavanje gradiva iz redovitih i izbornih predmeta nastavnici su na mrežnoj stranici Fakulteta objavili recenzirana predavanja: prof. dr. S. Milinković Tur *Fiziologija srca i krvožilnog sustava* (2012.) i *Opća fiziologija – tjelesne tekućine, homeostaza i regulacija acido-bazne ravnoteže* (2013.); prof. dr. M. Šimpraga *Fiziologija krvi* (2012.) i *Ekološko ovčarstvo i kozarstvo na krškim područjima Republike Hrvatske* (2013.) te izv. prof. dr. M. Vilić *Radijacijska higijena – odabrana poglavlja iz radioekologije, radiobiologije i radijacijske higijene* (2014.).

Najnovija literatura za studente jest hrvatsko izdanje udžbenika autora Ø. V. Sjaastada, K. Hovea L. Sanda i pod nazivom *Fiziologija domaćih životinja*, koji su priredili urednici prof. dr. S. Milinković Tur i prof. dr. M. Šimpraga (2017.). Taj je sveučilišni udžbenik zamišljen kao vodič za razumijevanje tjelesnih funkcija kod sisavaca i ptica i, iako je primarno namijenjen studentima veterinarske medicine i animalnih znanosti, pogodan je za sve sveučilišne programe koji uključuju osnove fiziologije sisavaca i ptica, a zasigurno će biti od pomoći i veterinarima koji rade u kliničkoj praksi. U njemu su na vrlo jednostavan i razumljiv način opisani složeni fiziološki procesi, razvijaju se vještine *problem – rješenje* te su navedeni brojni primjeri kliničkih slučajeva koji studentima olakšavaju svladavanje gradiva iz fiziologije i ujedno stvaraju dobar temelj za produbljivanje znanja potrebnog u kliničkoj praksi. U njegovu su prijevodu, osim nastavnika fiziologije s Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, sudjelovali nastavnici s Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu, Poljoprivrednoga fakulteta u Osijeku, Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta u Zagrebu i Veleučilišta *Marko Marulić* u Kninu.

Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori 107 studenata u izradi i obrani diplomskih radova.

Poslijediplomska nastava

Osim sudjelovanja u izvođenju diplomske nastave, nastavnici Zavoda od početka šezdesetih godina 20. stoljeća sudjeluju u održavanju poslijediplomske nastave iz različitih smjerova. Od ak. god. 1962./1963. bili su uključeni u poslijediplomski studij za stjecanje magisterija iz smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, 1963./1964. iz smjera Zoohigijena, 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje te 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem. Od ak. god. 1976./1977. bili su uključeni i u poslijediplomski magistarski studij za specijalizaciju iz smjera Sanitacija u veterinarskoj medicini.

Prof. dr. D. Timet, da bi ublažio nedostatak prikladnih udžbenika i priručnika u poslijediplomskoj nastavi, za poslijediplomski je studij smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi u suautorstvu napisao skriptu *Peradarstvo, I. i II. dio* u nekoliko izdanja (1962.; 1964.; 1966.) te za smjer Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje skriptu *Svinjogojstvo, I. i II. dio* (1969.).

Zavod za fiziologiju i radiobiologiju je od ak. god. 1986./1987. bio nositelj dvaju poslijediplomskih studija za znanstveno usavršavanje iz smjera Fiziologija te Radiobiologija u veterinarstvu, u trajanju od četiri semestra. Osnivač i voditelj prvog studija bio je prof. dr. D. Timet, a drugoga prof. dr. P. Kraljević. Osim toga nastavnici Zavoda su osim navedenih smjerova, bili uključeni u izvođenje poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje iz smjera Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači te specijalističkog studija Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja. Poslijediplomski su studiji prema prijašnjim programima upisivani do ak. god. 1993./1994.

Prihvaćanjem novog Zakona o visokim učilištima iz 1993. uvjetovan je novi pristup poslijediplomskoj nastavi, pa je Zavod za fiziologiju i radiobiologiju od ak. god. 1995./1996. izvoditelj dvogodišnjeg magistarskog, odnosno trogodišnjeg doktorskog studija iz smjera Fiziologija domaćih životinja. Nastavnici Zavoda ujedno su sudjelovali u izvođenju smjerova Animalna higijena, okoliš i etologija, Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači i Teriogenologija, te poslijediplomskih stručnih studija smjerova Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja, Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja i Teriogenologija. Spomenuti poslijediplomski studiji bili su aktualni do ak. god. 2003./2004.

Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. ustrojen je sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti, koji je prva generacija upisala ak. god. 2005./2006. Nastavnici Zavoda voditelji su i izvoditelji devet granski usmjerenih predmeta: Fiziologija probave u složenom želucu (prof. dr. Z. Stojević), Fiziologija neuroendokrinog sustava u domaćih životinja (prof. dr. Z. Stojević), Oksidacijsko-antioksidacijski procesi u fiziološkim i stresnim uvjetima (prof. dr. S. Milinković-Tur), Kardiovaskularni sustav domaćih životinja (prof. dr. S. Milinković-Tur), Fiziologija sporta (prof. dr. M. Šimpraga), Fiziologija probave u monogastričnih životinja (prof. dr. M. Šimpraga), Fiziologija disanja u domaćih životinja – sisavaca (prof. dr. M. Šimpraga), Biološki učinci ionizacijskog zračenja (izv. prof. dr. M. Vilić) i Radijacijska higijena (izv. prof. dr. M. Vilić).

Prema istom su zakonu ustrojeni poslijediplomski specijalistički studiji u trajanju od četiri semestra. Nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju sljedećih poslijediplomskih studija (predmeta): Dobrobit životinja (Neuroendokrini aspekti stresa kod životinja, Fiziologija ponašanja životinja), Teriogenologija domaćih sisavaca (Odabrana poglavlja iz fiziologije domaćih životinja, Endokrinologija reprodukcije domaćih životinja), Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja (Fiziologija laboratorijskih životinja) i Sanitacija (Radioaktivna kontaminacija i dekontaminacija okoliša)

U Zavodu je ukupno izrađeno i obranjeno 60 doktorskih disertacija i 40 magistarskih radova.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživačka djelatnost Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju u razdoblju do početka Drugoga svjetskog rata bila je prilično slaba. Razlog je tomu bila slaba materijalna osnova kao i nedostatak kadrova. Prof. P. Gjurić objavio je tri znanstvene rasprave. Prva govori o podražljivosti srca poikilotermnih životinja i bila je izrađena za vrijeme njegova boravka u Pragu. Ostale dvije opisuju učinak infracrvene svjetlosti na poprečnoprugasti mišić i optičku metodu za određivanje vremenskog toka zgrušavanja krvi. U tom je razdoblju u Zavodu izrađeno nekoliko disertacija (J. Hrgović, 1931., S Jakšeković, 1932., B. Oswald, 1933. i B. Miklaušić, 1937.).

Nakon završetka Drugoga svjetskog rata postupno se podiže znanstvena djelatnost Zavoda. Izrađeno je nekoliko disertacija (I. Valpotić, 1947., B. Vaskov, 1949.), a dr. S. Vatovec nakon povratka iz Berna obavlja istraživanja promjena volumena mišića za vrijeme kontrakcije s obzirom na reverzibilni dio smanjenja volumena na kojoj je habilitirao (1952.). Poslije tomu pridružuje istraživanja vegetativnih refleksa. Tih se godina dr. I. Valpotić bavi problemom Galli-Maininijeve reakcije za rano dokazivanje gravidnosti kod domaćih životinja i zaključuje da je reakcija primjenjiva jedino u kobila (1959.). Među zapažanja istraživanja tog vremena ubrajaju se djelovanja UV zraka na rast i finoću vune, odnos hemolize eritrocita i retikulocita te djelovanje seruma kralježnjaka na rad srca slatkovodnih račića.

Praktična nastava iz fiziologije kardiovaskularnoga sustava upoznaje studente sa stvaranjem podražaja i provođenjem impulsa kroz srce te osnovnim pojmovima elektrokardiografije. Elektrokardiogram nastaje depolarizacijom srčanog mišića koja se širi električnim valovima prema koži i mjeri elektrodama pričvršćenim na tijelo psa.

Na kolegijima iz fiziologije nastavnici i suradnici poučavaju studente o fiziologiji preživača s posebnim osvrtom na probavne procese i važne kliničke znakove tih procesa. Studenti auskultiraju kontrakcije predželudaca te utvrđuju frekvenciju i jačinu kontrakcija. Proučavaju znakove preživanja kod krava.

Godine 1958. doc. dr. D. Timet preuzima vođenje Zavoda i uvodi u istraživanja timski rad. Prva su takva istraživanja bila fiziologija hipotermičkih stanja, postizanje duboke hipotermije i uspješne reanimacije. Materijalna situacija za znanstveni rad poboljšala se uvođenjem novog načina financiranja putem odgovarajućih fondova. Tada je u Zavodu odobrena tema *Hemopoetska djelatnost u uslovima hipotermije i posthipotermičkog stanja* (1961.), a zatim tema *Fiziologija mijene tvari u hipotermiji i posthipotermiji* (1962.).

Osim ovako opsežnog rada na istraživanju hipotermičkih stanja, Zavod za fiziologiju u zajednici s drugim fakultetskim zavodima, koji su u okviru reorganizacije znanstvenog rada na Fakultetu zajedno s njim ušli u sastav novoformiranog Instituta za morfologiju i fiziologiju (kasnije je s ostala tri instituta Veterinarskog fakulteta spojen u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje), preuzeo je od Republičkog fonda za naučni rad obradu teme *Fiziologija i patologija šarana u tovu* (1962.). U okviru ove teme ekipa Zavoda za fiziologiju obrađivala je kretanje mineralnih tvari u krvi šarana za vrijeme uzgojnog procesa, a uz to i neke hematološke fenomene (zgrušavanje krvi, sedimentacija krvi i osmotska rezistencija eritrocita). Godine 1966. sklopljen je sa Saveznim fondom za naučni rad ugovor za financiranje istraživanja propusnosti sluznice buraga, kapure, knjižavca i sirišta za neke organske spojeve, vodu i elektrolite, te proučavanje hormonske aktivnosti u domaćih životinja za vrijeme intenzivnog tova. Iste je godine s Republičkim fondom za naučni rad ugovoren rad na biokemijskim i biološkim istraživanja dagnji u Limskom kanalu te istraživanje nekih metaboličkih i hematoloških pojava kod opetovanog izlaganja homeotermnog organizma hipotermiji. Godine 1968. ugovoreno je sa Saveznim fondom istraživanje funkcije slijepih crijeva u ptica, a 1971. godine s Republičkim fondom istraživanje koncentracije tiroksina i trijodtironina u krvi domaćih životinja na području Hrvatske. Istraživanja su se većinom ugovarala na razdoblje od dvije do pet godina.

Od sredine sedamdesetih do kraja osamdesetih godina znanstvenoistraživački je rad većinom financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ), odnosno Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZZ). U tom prvom razdoblju (1975. – 1980.) prof. dr. D. Timet istraživao je djelovanje hipotermije na aktivnost fermenata u tkivu i tjelesnim tekućinama te resorpciju u probavilu preživača i peradi pod normalnim i patološkim stanjima. Prof. dr. I. Valpotić provodio je ispitivanja gonadotropne aktivnosti u krvi šaranskih matica, a prof. dr. V. Mitin proučavao je hormonsku aktivnost u domaćih životinja za vrijeme intenzivnog uzgoja. U drugom razdoblju (1980. – 1986.) prof. dr. D. Timet istraživao je aktivnost enzima kao pokazatelja stanja u fizioloških i proizvodnim procesima kao i za rano otkrivanje patoloških stanja te resorpciju mineralnih tvari u preživača i peradi. Prof. dr. V. Mitin proširio je istraživanja hormonske aktivnosti u domaćih životinja u fizioloških i nekim patološkim stanjima, a prof. dr. M. Herak istraživala je biokemizam ejakulata domaćih životinja radi poboljšanja njihove upotrebljivosti. U trećem razdoblju (1987. – 1990.) prof. dr. D. Timet istraživao je ulogu interakcije iona u resorpciji kalcija, magnezija i fosfora, a prof. dr. V. Mitin nastavio je s istraživanjima hormonske aktivnosti, uz naglasak na njezin utjecaj na metaboličke procese u domaćih životinja. Prof. dr. D. Emanović istraživao je enzimski profil u različitim proizvodnim i stresnim stanjima, a prof. dr. M. Herak bavila se utvrđivanjem kvalitete ejakulata bikova i njihovom sposobnošću da budu uspješno konzervirani dubokim zamrzavanjem na osnovi biokemijskih karakteristika te umjetnim osjemenjivanjem kunića s duboko zamrznutom spermom.

Nakon pripojenja Radioizotopnog laboratorija u Zavod za fiziologiju i radiobiologiju nastavljeno je s znanstvenoistraživačkim radom iz područja radiobiologije u sklopu Zavoda pri čemu je doc. dr. P. Kraljević istraživao ukupnu ß-aktivnost (UbA) te kontaminaciju kalija (^{40}K), cezija (^{137}Cs) i stroncija (^{80}Sr) u tlu, travi (stočnoj hrani), mesu (mlijeku) i mesnim prerađevinama na području Hrvatske, kao i istraživanje aktivnosti enzima i promjena nekih drugih pokazatelja u krvi životinja s obzirom na oštećenja organa uzrokovana unutarnjom kontaminacijom odnosno ozračivanjem (1982. – 1985.). Ujedno je istraživan utjecaj ionizacijskog zračenja na biokemijske i hematološke parametre u domaćih životinja (1985. – 1990.).

Od 1991. do 2013. znanstvenoistraživački rad financiralo je MZT/MZOŠ putem odobrenih projekata. U tom se razdoblju prof. dr. V. Mitin bavio istraživanjima resorpcije minerala u probavnom sustavu domaćih životinja. Prof. dr. P. Kraljević istraživao je učinak ionizacijskog zračenja na perad, a u suradnji s Institutom *Ruđer Bošković* istraživana je aktivnost radioaktivnog cezija i prirodnih radionukleida u različitim uzorcima prehrambenog lanca (projekt *Radionuklidi u prirodnim sustavima*, voditelj: dr. D. Barišić). Prof. dr. Z. Stojević istraživao je metaboličke promjene u peradi u stresnim stanjima te metabolizam minerala u domaćih životinja u uvjetima visoke proizvodnje i stresa. Prof. dr. S. Milinković Tur istraživala je antioksidacijski status domaćih životinja i antioksidansa u očuvanju zdravlja životinja i kvalitete animalnih namirnica. Prof. dr. M. Šimpraga se u istom razdoblju bavio normizacijom nekih pokazatelja zdravlja hrvatskih izvornih pasmina ovaca. Osim toga provedena su dva znanstvena projekta Vijeća za istraživanja u poljoprivredi (VIP-projekti), voditelja prof. dr. Z. Petrinca i prof. dr. Z. Stojevića, pri čemu su istraživani modeli zajedničkog uzgoja pataka – riba te integrirani uzgoj u akvakulturi. U istom su razdoblju provedena dva tehnologijska istraživačka razvojna projekta financirana od MZOS-a, pri čemu se prof. dr. Z. Stojević bavio uzgojem žaba izvan prirodnih uvjeta, a prof. dr. M. Šimpraga proizvodnjom janjetine sa znakom ekološkog proizvoda Hrvatske. Istraživanje prof. dr. M. Šimprage ujedno je uključilo proizvodnju jaretine s ekološkim znakom Hrvatske, što je financiralo Ministarstvo poljoprivrede, Grad Knin, te općine Biskupija i Kijevo.

Od 2013. znanstvena djelatnost u Zavodu financirala se iz državnog proračuna dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). Prof. dr. S. Milinković Tur provodila je istraživanja zdravog stada kao preduvjeta kvalitetne i sigurne hrane životinjskog podrijetla (2013.; 2016.), kakvoće i oksidacijske stabilnosti svježeg, ohlađenog i zamrznutog svinjskog mesa (2014.), biokemijskih pokazatelja i pokazatelja oksidacijskog stresa u krvi i tkivima creske ovce (2015.) te antioksidacijskih i morfometrijskih svojstava sjemena jarčeva izvan rasplodne sezone (2017.; 2018). Prof. dr. J. Aladrović istraživala je zdravu membranu spermija kao preduvjet oplodne sposobnosti (2014.), sastav i ulogu folikularne tekućine u razvoju zdrave i oplodno sposobne jajne stanice (2015.), sastav egzogene folikularne tekućine tijekom razvoja jajne stanice (2016.), sastav proteina egzosoma folikularne tekućine tijekom folikulogeneze (2017.) te sortiranje i karakteriziranje subpopulacija ekstracelularnih vezikula folikularne tekućine (2018.). Prof. dr. Z. Stojević istraživao je biokemijske pokazatelje stresa u domaćih životinja (2013. – 2018.), a prof. dr. M. Šimpraga bavio se istraživanjima proizvoda od janjećeg mesa kao funkcionalne hrane (2015.). Izv. prof. dr. M. Vilić istraživao je mehanizme bioloških učinaka malih doza gama-zračenja (2013.), mikrovalnog i gama-zračenja (2014. – 2016.), mehanizme bioloških učinaka radiofrekvencijskog (mikrovalnog) zračenja u medonosne pčele *Apis mellifera* (2017.) te mehanizme bioloških učinaka radiofrekvencijskog (mikrovalnog) zračenja u kukaca (2018.).

Stručna djelatnost

Stručna djelatnost u Zavodu provodi se u okviru tečajeva trajne edukacije za veterinare još od šezdesetih godina. Tako je u siječnju 1962. na Fakultetu organiziran 40-dnevni tečaj iz Fiziologije, uzgoja, higijene i patologije peradi za diplomirane veterinare i agronome. U okviru tog tečaja održana su i tri predavanja iz Fiziologije peradi, a predavač je bio doc. dr. D. Timet. Za polaznike tečaja izdana je skripta u kojoj su, među ostalim, napisana odabrana poglavlja iz fiziologije peradi. Tečaj je vrlo brzo prerastao u poslijediplomski studij iz peradarstva.

Tečajevi trajne edukacije za veterinare održavali su se u sklopu rada Radioizotopnog laboratorija, a nakon njegove integracije u Zavod proveden je tečaj za 35 veterinara iz radiobiologije povodom černobilske katastrofe (1987.), koji su održali prof. dr. P. Kraljević i tadašnji asistent M. Šimpraga. U novije vrijeme nastavnici Zavoda organizirali su tečajeve: Fiziologija i patologija nojeva u intenzivnom uzgoju

Djelatnici Zavoda sudjeluju u brojnim istraživanjima hematoloških pokazatelja domaćih životinja. Na slici prof. dr. M. Šimpraga i doc. dr. A. Shek Vugrovečki obrađuju uzorke krvi ovaca pasmine dalmatinska pramenka.

Nastavnik radijacijske higijene izv. prof. dr. M. Vilić kolegama iz Zavoda prezentira nove metode i uređaje koje se primjenjuju u nastavi i istraživanjima.

(voditelj prof. dr. Šimpraga) te Fiziologija i patofiziologija probave i mijene tvari u preživača (voditelj prof. dr. Z. Stojević).
Danas je stručna djelatnost Zavoda prepoznatljiva kroz rad u okviru biokemijskog i hematološkog laboratorija. Djelatnost laboratorija može se raščlaniti na osiguravanje uvjeta za kvalitetnu podršku u izvođenju diplomske nastave studenata veterinarske medicine i poslijediplomskog programa doktorskog studija Veterinarskog fakulteta i srodnih fakulteta, zatim davanje podrške stručnjacima u kliničkom radu i preventivnoj djelatnosti u uspostavljanju kriterija za procjenu produktivnih i reproduktivnih kvaliteta životinja te sudjelovanje u organiziranju tečajeva za profesionalno usavršavanje veterinara i ostalih srodnih struka, sudjelovanje u planiranju i obavljanju zadataka u okviru znanstvenoistraživačkih projekata i poticanje suradnje sa srodnim znanstvenim i stručnim institucijama u zemlji i inozemstvu. U laboratoriju se provode analize na enzime, metabolite i supstrate, minerale, masne tvari, ekektroforezu, oksidacijsko/antioksidacijske tvari i enzime, hematološke pretrage i endokrinološke analize.

Ostale aktivnosti Zavoda

Gotovo svi nastavnici Zavoda bili su na kraćim ili duljim stručnim i studijskim posjetima i usavršavanjima u domaćim i inozemnim institucijama. Dr. S. Vatovac bio je na specijalizaciji u Bernu kod istaknutog fiziologa prof. dr. A. Murlata (1948. – 1950.). Prof. dr. D. Emanović pohađao je međunarodni tečaj o primjeni radioaktivnih izotopa u stočarstvu i veterinarskoj medicini u organizaciji FAO-a i IAEA-e (1970.). Boravio je na specijalizaciji u Institutu za animalnu fiziologiju u Babrahamu (Cambridge), Velika Britanija (1970. – 1971.).
Nastavnici Zavoda održavali su nastavu na drugim visokoškolskim institucijama. Prof. dr. I. Valpotić predavao je fiziologiju u Srednjoj veterinarskoj školi u Zagrebu i u Srednjoj medicinskoj školi u Zagrebu. Prof. dr. M. Herak sudjelovala je u izvođenju nastave iz fiziologije na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (1981. – 1986.), Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu (1985. – 1991. i Višoj poljoprivrednoj školi u Križevcima (1987. – 1997.). Prof. dr. D. Emanović bio je honorarni nastavnik fiziologije na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (1981. – 1986.), Srednjoj veterinarskoj školi u Zagrebu (1977. – 1980.), Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu (1983. – 1991.) i Višoj poljoprivrednoj školi u Križevcima (1987. – 1996.).
Pojedini nastavnici Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i drugim institucijama. Prof. dr. P. Gjurić bio je rektor (1922./1923. i 1923./1924.) i prodekan (1924./1925.) Veterinarske visoke škole te prodekan (1926./1927.) Veterinarskog fakulteta.
Prof. dr. V. Mitin bio je prodekan (1974/1975. i 1975./1976.) i dekan (1976./1977. – 1979./1980.; 1991./1992. i 1992./1993.).
Prof. dr. P. Kraljević bio je prorektor za nastavu i studente Sveučilišta u Zagrebu (1993. – 1998.). Prof. dr. M. Šimpraga je u listopadu 2014. godine izabran za prorektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu.
Prof. dr. D. Timet je na temelju doprinosa u znanstvenom radu bio izabran za člana suradnika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1977.).
Pojedini djelatnici Zavoda za svoj su doprinos u znanosti dobitnici državnih odličja, nagrada i drugih priznanja. Prof. dr. P. Gjurić je odlikovan Ordenom rada I. reda (1957.). Prof. dr. P. Kraljević za zasluge u znanosti odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1996.). Prof. dr. M. Šimpraga za dugogodišnji rad u elektroničkim medijima dobio je godišnju Državnu nagradu za znanost za popularizaciju i promidžbu znanosti, posebice u području biomedicinskih znanosti, grana veterina (2002.). Također je odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge za znanost i visoko obrazovanje te njihovo promicanje u Republici Hrvatskoj i u svijetu (2016.).
Za pojedinosti o radu profesora P. Gjurića vidi 2.1. Rektori škole, a profesora V. Mitina, P. Kraljevića, M. Šimprage i D. Timeta vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju

Popis bivših zaposlenika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Petar Gjurić (1919. – 1941.; 1945. – 1952.), asistent Branko Oswald (1934.), asistent Berislav Miklaušić (1935. – 1938.), prof. dr. Ivica Valpotić (1939. – 1981.), doc. dr. Srećko Vatovec (1941. – 1943.; 1945. – 1956.), asistentica Milica Bogdanović-Cukar (1954. – 1958.), prof. dr. Dubravko Timet (1956. – 1991.), prof. dr. Vladimir Mitin (1956. – 1996.), asistentica Ruža Asaj, dipl. ing. kemije (1958.), prof. dr. Melita Herak (1959. – 1998.), prof. dr. Dubravko Emanović (1962. – 1998.), prof. dr. Petar Kraljević (1970. – 2012.), Berislav Radišić, dr. med. vet. (1997. – 1998.), dr. Maja Zdelar Tuk (1999. – 2007.), dr. Lada Radin (2006. – 2017.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

dr. Bojana Gradinski-Vrbanac, dipl. ing. kemije (1977. – 2001.), Dubravka Milić, dipl. vet (1986. – 1989.), dr. Vanja Sekulić (1993.), Ljubo Barbić, dr. med. vet. (2001. – 2002.), dr. Natalija Filipović, dr. med. vet. (2003. – 2010.), dr. Aleksandar Vojta, dipl. ing. biologije (2007. – 2011.)

Stručni suradnici

dr. Blanka Beer Ljubić, dipl. ing. biokemije (2002. – 2014.), Krešimir Matanović, dr. med. vet. (2004. – 2007.)

Tehnički suradnici

Zorica Ivanović (1944. – 1974.), Zdenka Šoštar (1950. – 1957.), Mira Perković (1957. – 1961.), Božena Tasevski (1960. – 1961.), Tibor Tandi (1961. – 1962.), Branka Kecerin (1961. – 1992.), Boris Pavačić, ing. prehrambene tehnologije (1964. – 2003.), Ecija Blašković Vondraček, bacc. med. lab. diagn. (2004. – 2015.), Selvija Idrizi, ing. lab. diagn. (2006. – 2007.), Đurđica Kristek, ing. lab. diagn. (2009. – 2010.)

Pomoćni tehnički suradnici

Vjekoslav Horvat (1924. – 1959.), Angela Funkel (1946. – 1964.), Anuška Ormanec (1963. – 1985.), Ivanka Pomper (1971. – 1996.), Anđelko Slaviček (1987. – 2015.)

Bivši djelatnici Radioizotopnog laboratorija

dr. Ana Vraneš, dipl. vet. (1959. – 1966.), dr. Ivo Bišćan, dipl. ing. kemije (1959. – 1970.), dr. Margareta Tranger, dipl. ing. kemije (1960. – 1973.), Blaženka Matotek-Vojvoda, dipl. vet. (1972. – 1975.), Ana Šoštarić, kemijska tehničarka (1964.), Antonija Vuzem (1967. – 1971.)

Popis sadašnjih zaposlenika Zavoda

prof. dr. Zvonko Stojević (od 1981.)
prof. dr. Miljenko Šimpraga (od 1984.)
prof. dr. Suzana Milinković Tur (od 1988.)
prof. dr. Jasna Aladrović (od 2000.)
izv. prof. dr. Marinko Vilić (od 1999.)
doc. dr. Ana Shek Vugrovečki (od 2008.)
doc. dr. Ivona Žura Žaja (od 2008.)
doc. dr. Lana Vranković (od 2011.)
asistentica Jadranka Pajaković Hlede, dr. med. vet. (od 2009.)
stručna suradnica Sandra Kunštek, mag. ing. biotechn. (od 2016.)
laborantica Jasna Sačer (od 1992.)
pomoćna tehnička suradnica Dubravka Bedić (od 1995.)

Nastava fiziologije organizirana je putem predavanja, seminara i vježbi. Prof. dr. Z. Stojević održava predavanje u kojem studente poučava mehaničkoj i fermentacijskoj probavi u predželucima preživača te proizvodima mikrobne probave kojima se preživači koriste za svoj rast i proizvodnju.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: J. Sačer, prof. dr. J. Aladrović, prof. dr. M. Šimpraga, doc. dr. L. Vranković i S. Kunštek, mag. ing. mol. biotech. Drugi red: prof. dr. Z. Stojević, prof. dr. S. Milinković Tur, D. Bedić, izv. prof. dr. M. Vilić, doc. dr. I. Žura Žaja i doc. dr. A. Šhek Vugrovečki.

5.7. Zavod za patofiziologiju
(prof. dr. Mirna Robić)

Opći podaci

Zavod za patološku fiziologiju osnovan je odlukom Fakultetskog vijeća od 14. kolovoza 1936., na prijedlog prof. dr. L. Bosnića, predstojnika Klinike za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda i prof. Lj. Juraka, predstojnika Zavoda za patološku anatomiju. Prof. Bosnić prepoznao je potrebu za uvođenjem patološke fiziologije na studij veterinarske medicine prije negoli je predmet postojao na tri tadašnja medicinska fakulteta u Jugoslaviji (Zagreb, Beograd i Ljubljana), a nije bio uveden ni na mnogim drugim europskim fakultetima. Prvi predavači patološke fiziologije bili su upravo profesori Lj. Jurak i L. Bosnić, a predavanja su započela 1939. godine.

Zavod je nakon osnutka bio smješten u glavnoj zgradi Veterinarskog fakulteta u Savskoj cesti br. 16, te je imao na raspolaganju dva laboratorija i predavaonice, a 1949. preseljen je u nove prostorije Fakulteta u Heinzelovoj ulici br. 55.

Godine 1942. nastava je povjerena doc. dr. S. Rapiću, tadašnjem predstojniku Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju.

Godine 1947. zaposlen je prvi asistent, S. Krvavica, dipl. vet., koji je 1951. preuzeo dio, a sljedeće godine i cjelokupnu nastavu iz ovog predmeta. Za docenta je izabran 1954. te postavljen za predstojnika Zavoda.

Godine 1950. zaposlen je drugi asistent Zavoda, V. Stanković, dipl. vet., koji 1956. prelazi na Veterinarski fakultet u Sarajevu. Iste je godine na njegovo mjesto zaposlen T. Martinčić, dipl. vet. Osim veterinara Zavod je zapošljavao stručnjake drugih područja, pa je 1963. za zavodskog asistenta izabrana dr. Đ. Kućan, dipl. ing. kem. (kasnije Francetić), koja je nastavila sveučilišnu karijeru u Zavodu i, uz prof. Krvavicu i prof. Martinčića, činila prvu generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju.

U vremenu koje je slijedilo u Zavodu su zaposleni asistenti A. Svetina, dipl. vet. (1978.) i B. Kampl, dipl. vet. (1988.), koji je dotad u istom zvanju radio u Zavodu za reprodukciju i klinici za porodiljstvo. Obojica su kasnije postali sveučilišni nastavnici, pri čemu je prof. dr. A. Svetina radio u Zavodu do umirovljenja (2014.), dok izv. prof. dr. B. Kampl prekida sveučilišnu karijeru (2000.) i nastavlja radni vijek u zastupstvu tvrtke koja se bavi proizvodnjom gotove hrane za domaće životinje (Sano d.o.o.). U Zavodu su ujedno zaposleni pripravnica SIZ-a N. Poljičak Milas, dipl. vet. (1987.), stručna suradnica R. Turk, dipl. ing. medicinske biokemije (1994.), asistentica M. Robić, dipl. vet. (2000.), koja je prethodno radila kao znanstvena novakinja u Zavodu za patološku anatomiju, te znanstvena novakinja M. Belić, dr. med. vet. (2000.). Spomenuti članovi Zavoda čine današnju generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. Od devedesetih godina 20. stoljeća u Zavodu su bili zaposleni i dugi znanstveni novaci (R. Novak-Mirčetić, 1991., T. Andreanszky, 1991., M. Zdelar-Tuk, 1995., T. Silvija Marenjak, 1995., M. Kardum, 2010.), koji su doktorirali na temama projekata i nastavili karijeru u drugim institucijama.

Danas na Zavodu za patofiziologiju, uz spomenute zaposlenike u znanstveno-nastavnom zvanju, rade pomoćna tehnička suradnica V. Delajković (od 2000.) i viša tehničarka E. Blašković Vondraček, mag. ing. agr. (od 2016.) te S. Kunštek, mag. ing. biotech. (od 2017.).

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. S. Rapić (1942. – 1954.), prof. dr. S. Krvavica (1954. – 1980.), prof. dr. T. Martinčić (1980. – 1995.), izv. prof. dr. B. Kampl (1995. – 1999.), prof. dr. A. Svetina (1999. – 2012.), prof. dr. M. Robić (2012. – 2015.), prof. dr. N. Poljičak-Milas (2015. – 2018.), izv. prof. dr. R Turk (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prvi se put predmet Patološka fiziologija spominje u Uredbi iz 1936. godine kao obvezni predmet u V. i VI. semestru po 4 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno (P-4 + V-2) u oba semestra te obvezni predmet

Specijalna patološka fiziologija u VI. semestru (P-4). Prema Pravilniku o nastavi na Veterinarskom fakultetu iz 1948. smanjena je satnica za predmet Patološka fiziologija u V. (P-2 + V-2) i VI. semestru (P-3 + V-2.), a predmet Specijalna patološka fiziologija više se nije izdvajao kao zaseban predmet u okviru nastavnog plana i programa. U skladu s Odlukom o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu iz 1954. predmet Patološka fiziologija pozicioniran je u IV. (P-3 + V-2) i V. (P-3 + V-2) semestar. Nastavnim planom iz 1958. korigirana je satnica u IV. (P-4 + V-2) i V. (P-2 + V-2) semestru. Nastavnim planom iz 1966. ponovno je pozicioniran u V. (P-4 + V-2) i VI. (P-2 + V-2) semestar. Nastavnim planom i programom iz 1995. u predmet se uvode i seminari u V. semestru (P-2 + S-2 + V-1), a u VI. semestru uz seminare i stručno-klinički rad (P-2 + S-1 + V-1 + SKR-1). Uvođenjem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine u skladu s Bolonjskim procesom predmet Patološka fiziologija se od ak. god. 2005./2006. i dalje predaje u V. i VI. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 30 sati vježbi po semestru.

Izmjenom nastavnog plana i programa iz 2009. dotadašnja je materija podijeljena na dva predmeta: Patološku fiziologiju I u V. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 10 sati vježbi te Patološku fiziologiju II u VI. semestru s ukupno 45 sati predavanja i 50 sati vježbi. Od ak. god. 2012./2013. predmet Patološka fiziologija I sadržavao je ukupno 11 sati predavanja, 4 sata seminara i 10 sati vježbi, a Patološka fiziologija II ukupno 41 sat predavanja, 4 sata seminara i 50 sati vježbi.

Prema izmjenama nastavnog plana i programa iz 2013. nastava Patološke fiziologije I sastoji se od ukupno 11 sati predavanja, 2 sata seminara i 10 sati vježbi, a Patološke fiziologije II od ukupno 39 sati predavanja, 6 sati seminara i 50 sati vježbi.

Cilj predmeta Patološka fiziologija I jest da studenti steknu znanja o poremećajima procesa regulacije svih zbivanja u organizmu, čime se stječe osnova za bolje razumijevanje poremećaja pojedinih organskih sustava i organa koji se uče sklopu predmeta Patološka fiziologija II. Nakon uspješnog svladavanja tog predmeta student može definirati pojmove zdravlja i bolesti, opisati biološki aktivne supstancije i njihovu ulogu u patofiziološkim procesima te objasniti endokrinopatije. Ujedno je osposobljen opisati poremećaje funkcije živčanog sustava, rukovati biološkim uzorcima te odrediti i interpretirati dobivene rezultate koncentracije bjelančevina u serumu biuretskom metodom.

Studenti se tijekom nastave iz Patološke fiziologije II upoznaju s razvojem patoloških zbivanja, odnosno s poremećajima fizioloških funkcija organizma tijekom razvoja bolesnog procesa, počevši od molekularnog, staničnog i tkivnog poremećaja pa sve do poremećaja funkcija pojedinih organa i organskih sustava. Na taj način dobivaju osnovu za logično razumijevanje simptoma bolesti i dijagnostičkih postupaka. Sagledavanjem patoloških mehanizama koji su zajednički mnogim bolestima nastoji im se razviti smisao za integralni pristup patološkom procesu na razini cijelog organizma. Na taj način već u sklopu tog predmeta dobivaju čvrstu osnovu za diferencijalnodijagnostičko razmatranje bolesti, što je preduvjet njihova razvoja u dobre veterinare praktičare. Tijekom praktičnog dijela nastave studenti moraju samostalno izvesti hematološke pretrage koje su učili u nastavi fiziologije te savladati tehnike izvedbe citoloških, citokemijskih i biokemijskih pretraga. No, težište praktične nastave postavljeno je na pravilnu interpretaciju očitanih rezultata, njihovo značenje za dijagnostiku, praćenje i prognozu bolesti. Nakon uspješnog savladavanja ovog predmeta mogu opisati i objasniti patofiziologiju probave te poremećaje funkcije jetre i bilijarnog sustava, krvi i krvotvornih organa, srca i krvnih žila, kao i poremećaje funkcije respiratornog sustava. Ujedno mogu definirati poremećaje metabolizma ugljikohidrata, masti i bjelančevina, objasniti patološku fiziologiju bolesti bubrega te odrediti koncentraciju glukoze i bilirubina u krvi, aktivnosti enzima i koncentraciju lipida u serumu, kao i učiniti laboratorijsku pretragu urina i interpretirati rezultate.

Prema nastavnom planu i programu iz 2005. u Zavodu se izvodi izborni predmet Hormonski metabolički poremećaji u IX. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati vježbi.

Studenti tijekom nastave iz tog izbornog predmeta proširuju svoje znanje o poremećajima fizioloških funkcija organizma, stečeno tijekom slušanja nastave iz predmeta Patološka fiziologija I. i II. Težište nastavne materije stavljeno je na stjecanje dodatnih znanja o modulaciji regulacije hormonskog, živčanog i imunosnog sustava s ciljem održavanja homeostaze, rizičnim čimbenicima i patogenezi razvoja bolesnih procesa u životinja tijekom intenzivnog farmskog uzgoja te biokemijske pokazatelje i preveniranje proizvodnih bolesti. Na temelju stečenog znanja studenti bolje razumiju zahvatna mjesta djelovanja farmaka koji se koriste za njihovu prevenciju i liječenje. Sagledavanjem patološkog mehanizama nastoji se kod studenata razviti smisao za integralni pristup patološkom procesu na razini cijelog organizma, čime se stječe čvrsta osnova za diferencijalno dijagnostičko razmatranje bolesti, nužno dobrom veterinaru praktičaru.

Nastavni tekstovi koje su djelatnici Zavoda objavljivali za savladavanje gradiva iz patološke fiziologije, temeljili su se na recentnim znanstveno-stručnim spoznajama. Prvu je skriptu objavio prof. dr. S. Rapić pod nazivom *Specijalna patološka fiziologija za veterinare* 1948.) te preveo djelo autora N. J. Šohora pod naslovom *Patološka fiziologija, I. i II. dio* (1948.). Nakon njega prof. dr. S. Krvavica objavljuje niz skripta *Specijalna patološka fiziologija I. dio – krv, srce i krvne žile, pluća, bubreg* (1960.), *Odabrana poglavlja iz patološke fiziologije – probava, jetra, poremetnje u prometu ugljikohidrata i masti, hormoni* (1969.) *Patološka fiziologija bubrega* (1979.), a bio je i suautor i jedan od urednika sveučilišnog udžbenika *Patofiziologija* namijenjenog studentima Medicinskog fakulteta, koji je doživio brojna reizdanja (1988., 1990., 1996.). Prof. dr. T. Martinčić objavio je skriptu *Praktikum iz hematologije* (godina), a prof. dr. A. Svetina skriptu *Patofiziologija krvi – priručnik za vježbe* (1988.). Izv. prof. dr. R. Turk autorica je skripte *Vježbe iz patofiziologije – biokemijski dio* (2005). Prof. dr. N. Poljičak Milas svoje je nastavne tekstove *Uvod u hematološke pretrage*, *Procjenjivanje eritrocitnih pokazatelja* i *Patofiziologija poremećaja funkcije žlijezda s unutrašnjim lučenjem* postavila na mrežnoj stranici Zavoda (2015.), kao i prof. dr. M. Robić, autorica *Bolesti poremećaja metabolizma* i *Patofiziologija upale i bolesti deficita i suficita vitamina* (2015). Prof. dr. M. Robić autorica je poglavlja u sveučilišnom udžbeniku *Patološka fiziologija domaćih životinja* (ur. prof. dr. T. Božić), koji je objavljen na Veterinarskom fakultetu u Beogradu (2012.). Prof. dr. A. Svetina bio je jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.).

Prema dostupnim podacima nastavnici Zavoda bili su mentori 59 studenata u izradi i obrani diplomskih radova i 9 studentskih znanstvenih radova, od kojih je 5 nagrađeno Dekanovom te 3 rada Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Iako Zavod nije imao vlastiti poslijediplomski studij, njegovi su nastavnici sudjelovali u izvođenju drugih poslijediplomskih studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tako su od ak. god. 1963./1964. uključeni u poslijediplomski studij iz smjera Zoohigijena, od ak. god. 1964./1965. iz smjera Patološka anatomija, od ak. god. 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem i od ak. god. 1979./1980. iz smjera Klinička farmakologija. Nastavu na pojedinim smjerovima izvodili su do ak. god. 1993./1994.

Od ak. god. 1995./1996. do 2003./2004. sudjelovali su u obnovljenim programima poslijediplomskih studija koji su bili ustrojeni kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij iz smjera Animalna higijena, okoliš i etologija (ranije Zoohigijena) i Patološka anatomija.

U aktualnom sveučilišnom doktorskom studiju Veterinarske znanosti prof. dr. N. Poljičak Milas nositeljica je dvaju granski usmjerenih predmeta: Fiziologija i bolesti hematopoetskog sustava i Izabrana poglavlja patofiziologije bubrežno mokraćnog sustava. Ujedno je suradnica na predmetima: Oksidacijsko-antioksidacijski procesi u fiziološkim i stresnim uvjetima i Kardiovaskularni sustav domaćih životinja, nositeljice prof. dr. S. Milinković Tur.

Prema dostupnim podacima nastavnici Zavoda bili su voditelji 9 disertacija.

U suvremeno opremljenoj vježbaonici Zavoda za patofiziologiju studenti uče tehnike obrade uzoraka krvi, seruma i koštane srži i morfologiju stanica krvi te koštane srži, što je važno u dijagnostici brojnih bolesti.

Prepoznavanje stanica krvi na razmazima i izrada diferencijalne krvne slike važni su u dijagnostici i praćenju bolesti domaćih životinja. Da bi studenti što bolje savladali morfologiju i difrencijaciju, pomažu nastavnici, asistenti i demonstratori, spremni priskočiti kada je potrebno razjasniti nedoumice.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživački rad u Zavodu započeo je početkom pedesetih godina prošlog stoljeća, kada je zalaganjem dr. S. Krvavice nabavljena prva oprema laboratorija. Prva su istraživanja bila usmjerena na određivanje aminokiselina, najprije u krvi i očnoj vodi konja, a potom i aminokiselinskog sastava u krvi i jetri peradi oboljele od atipične kuge, te plodovim vodama i spermi nerasta. Postupno je nabavljena druga oprema i uvedene nove metode za istraživanja aminokiselina i enzima. Tada je uspostavljena suradnja na znanstvenim istraživanjima s drugim zavodima Fakulteta (Zavod za kemiju i Zavod za biologiju), te više inozemnih institucija (Institut za farmakologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu, Institut za patološku fiziologiju Medicinskog fakulteta u Ljubljani, Odjel za fiziologiju prehrane tvornice lijekova Hoffmann – La Roche, Basel, Švicarska, Nacionalni institut za medicinska istraživanja, London, Velika Britanija i dr.).

U sljedećem desetogodišnjem razdoblju znanstveni rad Zavoda temeljio se na istraživanjima biokemije parazita, lokalizacije acetil-kolinesteraze i butiril-kolinesteraze kod različitih vrsta parazita, te prisutnosti i aktivnosti dehidrogenaze glutaminske kiseline, glutaminaze I i transaminaza u parazitima. Krajem šezdesetih godina krenula su i istraživanja masnih kiselina u parazitima i nositeljima parazita. U tom razdoblju treba istaknuti istraživanja prof. dr. S. Krvavice u sklopu međunarodnog projekta Ministarstva poljoprivrede SAD-a pod nazivom *Detoksikacija slobodnog amonijaka u sluznici buraga preživača* (1967. – 1970.). U sklopu tog projekta provedena su istraživanja funkcije višeslojnog pločastog epitela buraga, kao mjesta u kojemu se enzimski vezuje i prenosi slobodni amonijak, a potom i sudbina amonijaka i nekih ketokiselina u epitelu sluznice. Prof. dr. M. Martinčić je prvi u Hrvatskoj uveo metodu za kvantitativno određivanje masnih kiselina pomoću plinske kromatografije, što je 1963. bila revolucionarna metoda.

Sedamdesetih i osamdesetih godina prof. dr. S. Krvavica istraživao je učinkovitost nekih antihelmintika i mehanizam djelovanja ohratoksina. Početak tog razdoblja obilježio je i znanstvenoistraživački rad prof. dr. T. Martinčića koji se bavio komparativnim istraživanjima lipogeneze u ptica i sisavaca, a početkom osamdesetih godina ističe se rad izv. prof. dr. B. Kampla, koji je istraživao dinamiku nekih mikroelemenata u plodovim vodama, krvi fetusa i krmača tijekom gravidnosti. Spomenuta je istraživanja financirala tadašnja Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad (SIZ), odnosno Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZZ).

Nastavnici Zavoda uspješno se bave znanstvenoistraživačkim radom i u novijoj povijesti, pretežno na projektima financiranih od MZT-a, odnosno MZOŠ-a, pa je devedesetih godina prof. dr. T. Martinčić istraživao fosfoenolpiruvat-karboksikinazu iz jetre i bubrega fazana, a izv. prof. dr. B. Kampl bavio se istraživanjima glukoneogeneze pri metaboličkim poremećajima krava te metaboličkim osnovama povećanja proizvodnje krava. U tom se razdoblju također ističe rad prof. dr. A. Svetine koji se bavio istraživanjima metabolizma ugljikohidrata u dijabetesu i sideropeničnoj anemiji te istraživanjima metabolizma svinja i goveda hranjenih uljanom repicom. U sljedećem krugu financiranja projekata MZOŠ-a tijekom 2000-tih godina prof. dr. A. Svetina bavio se istraživanjima profilakse anemije svinja te ulogom antioksidacijskih enzima i lipoproteina u plodnosti krava i krmača. U tom se razdoblju i prof. dr. N. Poljičak Milas, kao predvodnica novog naraštaja nastavnika, aktivno uključila u znanstveni rad Zavoda, pri čemu je istraživala hranidbeno-metaboličku spregu – okosnicu zdravlja preživača te hranidbeno-metaboličke osnove podizanja kvalitete animalnih namirnica. Posljednjih je godina znanstvenoistraživački rad usmjeren na tri područja: istraživanje biokemijskih biljega metaboličkog i oksidacijskog stresa u reprodukcijskim i produkcijskim bolestima proizvodnih životinja, utjecaj modulacije obroka na imunosnu obranu životinja i morfometrijska obilježja krvnih i sjemenih stanica, hematologija domaćih, egzotičnih i divljih životinja u fiziološkim i patološkim stanjima. Od 2013. djelatnici Zavoda voditelji su u radu na projektima koji se financiraju u okviru potpora Sveučilišta. Tako se izv. prof. dr. R. Turk bavila istraživanjima biokemijskih biljega oksidacijskog i metaboličkog stresa u mliječnih krava (2013.), zatim proteomskom analizom zaraznih pobačaja krava (2014.), učinkom toplinskog stresa na metabolizam lipida i antioksidacijskog statusa mliječnih krava tijekom prijelaznog razdoblja (2015., 2016.), utjecajem toplinskog stresa na metaboličku prilagodbu i reprodukcijsku učinkovitost mliječnih krava (2017.) te biomarkerima upale i oksidacijskog stresa u krava s produkcijskim i reprodukcijskim poremećajima (2018.). U okviru svog znanstvenog rada prof. Turk održala je nekoliko pozvanih predavanja na temu poremećaja metabolizma i oksidacijskog stresa u mliječnih krava na međunarodnim kongresima, radionicama kao i ljetnoj školi. Prof. dr. N. Poljičak Milas bavila se istraživanjima učinaka modulacije obroka na biološke osobitosti i oksidacijski status krvnih stanica kod preživača (2016.). Na tim su istraživanjima, uključujući i teme s drugih ustrojbenih jedinica Fakulteta, bili uključeni ostali nastavnici Zavoda.

U posljednje vrijeme u Zavodu se provode i istraživanja hematologije ptica i gmazova, a izv. prof. dr. M. Belić izrazito je aktivna u istraživanju hematologije različitih vrsta navedenih životinja. To je, naime, relativno neistraženo i novo područje od interesa za veterinarsku medicinu, s obzirom na to da su i egzotične životinje sve češće kućni ljubimci.

Doprinos postojeće generacije nastavnika u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti Zavoda posebno se očituje sudjelovanjem u radu na međunarodnim projektima. Tako je izv. prof. dr. R. Turk sudjelovala u radu na međunarodnom COST projektu *Farm Animal Proteomics – FA1002* (2010. – 2014.) te bila voditeljica bilateralnog hrvatsko-slovenskog znanstvenoistraživačkog projekta *Učinak sezonskog toplinskog stresa na metaboličke i oksidacijske biomarkere i reprodukciju mliječnih krava* (2012. – 2013.). Ujedno sudjeluje u radu na COST projektu FA1308 *DairyCare* (2014. – 2018.). Prof. dr. N. Poljičak Milas i izv. prof. dr. R. Turk suradnice su na FP7-ERA Chair projektu *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb* (2014. – 2019.). Izv. prof. dr. R. Turk ujedno je suradnica na projektu Hrvatske zaklade za znanost *Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu* (ModZeCow) (2015. – 2019.) te projektu *Omikapristup u veterinarskojmolekularnojmedicini/Omics approach in the veterinary molecular medicine. Razvoj i jačanje sinergija s horizontalnim aktivnostima programa OBZOR 2020: Twinning i ERA Chairs/* (2019.).

Znanstvenici i nastavnici Zavoda sudjelovali su sa svojim radovima i kao pozvani predavači na brojnim domaćim i međunarodnim kongresima u svijetu (Francuska, Italija, Švedska, Rumunjska, Škotska, Mađarska, Portugal, Slovenija, Švicarska Irska, Nizozemska, Španjolska, Slovačka, Belgija, Turska, Izrael, Luksemburg). Prof. dr. N. Poljičak Milas bila je članica znanstveno-stručnog odbora IV. Srednjoeuropskog bujatričkog kongresa (2003.), članica znanstvenog odbora IX. Peradarskih dana (2011.) i članica organizacijskog odbora 37. Europskog citološkog kongresa (2012.). Izv. prof. dr. M. Belić bila je članica organizacijskog odbora VEPRA-a (2010.) i Reptilije (2018.). Izv. prof. dr. R. Turk bila je članica znanstvenog odbora međunarodnog kongresa Veterinarska znanost i struka (2017. i 2019.).

Članovi Zavoda bili su recenzenti znanstvenih radova u brojnim etabliranim znanstvenim časopisima, uključujući *Veterinarski arhiv*, *Journal of Veterinary Medicine*, *Journal of Dairy Research*, *Folia Zoologica*, *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition*, *Conservation Physiology, Journal of Zoo and Wildlife Medicine, Journal of Dairy Research*, *The Veterinary Journal*, *Journal of Proteomics*, *Journal of Veterinary Internal Medicine*, *Scientific Research and Essays*, *Molecular BioSystem*, Current *Protein and Peptide Science*, *Proteomics, Reproduction in Domestic Animals*, *Macedonian Veterinary Review*, *Peptidomics*, *BMC Veterinary Research* , *Poljoprivreda* i *Veterinarska stanica*.

Prof. dr. N. Poljičak Milas članica je uredničkog odbora znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* i članica kolegija znanstveno-stručnog časopisa studenata veterinarske medicine *Veterinar*.

Izv. prof. dr. R. Turk pomoćna je urednica međunarodnog znanstvenom časopisa *BMC Veterinary Research* i urednica zbornika s međunarodnog skupa Farm Animal Proteomics (Milano, Italija, 2014.).

Na vježbama iz Patološke fiziologije II studenti se upoznaju s tehnikama bojenja razmaza krvi i koštane srži te uče prepoznavati stanice periferne krvi i njihove razvojne oblike u koštanoj srži kao i dijagnostičko značenje promjena broja i morfologije tih stanica.

U hematološkom laboratoriju Zavoda za patofiziologiju izv. prof. M. Belić provodi hematološke analize uzoraka krvi egzotičnih i divljih životinja za potrebe Ambulante za egzotične životinje Zavoda za bolesti peradi s klinikom kao i drugih zainteresiranih subjekata. Laboratorij se koristi i za provođenje praktične nastave iz Patološke fiziologije II gdje se studenti uvode u osnove hematoloških analiza krvi sisavaca i egzotičnih životinja radi lakšeg razumijevanja poremećaja hematopoetskog sustava ali i drugih patofizioloških procesa.

Članica je također međunarodnih udruženja veterinarskre kliničke kemije International Society for Animal Clinical Pathology (ISACP) i European Society of Veterinary Clinical Pathology (ESVCP).

Stručna djelatnost

Stručni rad Zavoda razvijao se usporedno sa znanstvenoistraživačkom djelatnošću. Upravo su rezultati znanstvenih istraživanja omogućili i stručnu suradnju s privredom, koja se temeljila na istraživanju metaboličkog profila životinja iz farmskog uzgoja, programu zaštite proizvodnog zdravlja u uzgoju životinja prema kategorijama i namjeni, dijagnostici unutarnjih bolesti u uzgojima životinja, kliničkom ispitivanju lijekova i osposobljavanju stručnjaka za biokemijsku i kliničku analitiku. Od 2018. godine u ambulantni protokol Veterinarskog fakulteta uvedena je usluga izrade i analize kompletne krvne slike gmazova i ptica koja se obavlja u hematološkom laboratoriju Zavoda. Navedena pretraga vrši se za pacijente klinika Veterinarskog fakulteta, ali i životinja iz drugih ustanova. Stoga Zavod pruža usluge Zoološkom vrtu grada Zagreba, Centru za oporavak morskih kornjača u Puli i Oporavilištu za bjeloglave supove u Belom na otoku Cresu. Danas Zavod pruža usluge hematološke pretrage krvi ptica i gmazova.
Znanstvenici i nastavnici Zavoda autori su brojnih stručnih članaka objavljenih u domaćim publikacijama: *Mljekarski list*, *Veterinarska stanica*, *Praxis veterinaria* i *Mljekarstvo*.
Djelatnici Zavoda sudjelovali su izvedbi tečajeva trajne izobrazbe doktora veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu: Biokemijske i hematološke pretrage krvi kao pokazatelj zdravstvenog stanja i uzgojnog statusa životinja, Fiziologija i patofiziologija probave i mijene tvari preživača te Fiziologija probave, hranidba i metabolički poremećaji preživača. U sklopu tečajeva objavljene su i dvije interne skripte za potrebe polaznika.
Izv. prof. dr. M. Belić sudjeluje kao predavačica na edukativnoj izložbi Reptilomanija+ koju već sedmu godinu zaredom organiziraju studenti veterinarske medicine (2012. – 2019.).
Djelatnici Zavoda organizirali su dvije stručne radionice u sklopu kongresa *Veterinarska znanost i struka* na Veterinarskom fakultetu: *Laboratorijska hematologija pasa i mačaka* i *Klinička i laboratorijska dijagnostika gmazova* (2017.).

Ostale aktivnosti Zavoda

Djelatnici Zavoda boravili su na stručnim i studijskim putovanjima i usavršavanjima u inozemstvu: prof. dr. S. Krvavica, Institut za fiziološku kemiju Medicinskog fakulteta, Bern i Basel, Švicarska (1949. – 1950.), dr. V. Stanković, Nacionalni institut za medicinska istraživanja, London, Velika Britanija (1954), izv. prof. dr. B. Kampl, Veterinarski fakultet, München, Njemačka (1994.), izv. prof. dr. M. Belić, Sveučilište veterinarske medicine, Beč, Austrija (2004.), dr. M. Kardum, Instituto Sperimentale *Lazaro Spallanzani*, Sveučilišta u Milanu, Italija (2014.).
Izv. prof. dr. M. Belić usavršavala se na brojnim radionicama koje su vodili renomirani svjetski stručnjaci iz veterinarske hematologije, uključujući stručni boravak i usavršavanje kod prof. dr. F. Mutchmanna na Klinici za egzotične životinje Tierarztpraxis Mutschmann, Berlin, Njemačka (2015.) i na University of Florida, College of Veterinary Medicine, Department od Physiological Sciences, SAD (2017.). Zahvaljujući njezinu osobnom zalaganju, prof. dr. J. W. Harvey, jedan od najvećih svjetskih stručnjaka iz veterinarske hematologije, održao je nekoliko predavanja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (2016.).
Izv. prof. dr. R. Turk odlukom Senata Sveučilišta u Novom Sadu izabrana je za gostujuću profesoricu Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu (2017.).

Djelatnici su aktivni članovi Hrvatske veterinarske komore, Hrvatske mljekarske udruge, Hrvatskog društva fiziologa, International Society for Animal Clinical Pathology i European Association of Animal Production.
Članovi Zavoda obnašali su odgovorne funkcije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilištu u Zagrebu. Prof. dr. S. Krvavica obnašao je dužnost dekana (1966./1967. – 1967./1968.), a tu je funkciju u više mandata obnašao i prof. dr. T. Martinčić (1987./1988. – 1990./1991.; 1993./1994. – 1994./1995.). Osim toga, prof. dr. T. Martinčić bio je predsjednik Savjeta Fakulteta (1980.-1982. i 1983.-1985.). Prof. dr. N. Poljičak Milas bila je pročelnica Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti (2012. – 2015.).
Prof. dr. S. Krvavica je na temelju svog doprinosa u znanstvenom radu izabran za izvanrednog (1990.), a zatim redovitog člana (1991.) razreda za prirodne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Bio je i tajnik Razreda za prirodne znanosti (1990. – 1991.).
Akademik S. Krvavica nositelj je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1965.), nagrade *Ruđer Bošković* (1979.), a dobitnik je Nagrade za životno djelo (1985.).
Za ostale pojedinosti o radu akademika S. Krvavice i prof. dr. T. Martinčića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Slavko Krvavica (1947. – 1985.), asistent dr. Veljko Stanković, dipl. vet. (1950. – 1956.), asistentica Ruža Šalić Asaj, dipl. inž. kemije (1955. – 1958.), prof. dr. Tomo Martinčić (1957. – 1995.), asistentica Milica Petrovački, dipl. inž. kemije (1958. – 1963.), asistentica Marija Prosenjak, dipl, inž. kemije (1963. – 1971.), izv. prof. dr. Đurđa Francetić (1963. – 1993.), asistentica Helena Pavić, dipl. inž. kemije (1971. – 1976.), prof. dr. Ante Svetina (1978. – 2014.), izv. prof. dr. Branimir Kampl (1988. – 2000.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

pripravnica SIZ-a za znanost Alenka Tofant, dipl. inž. kemije (1973. – 1983.), znanstveni novaci: dr. Renata Novak-Mirčetić (1991. – 1995.), dr. Tibor Andreanszky (1991. – 1995.), dr. Maja Zdelar-Tuk (1995. – 2000.), dr. Terezija Silvija Marenjak (1995. – 2009.), dr. Matko Kardum (2010. – 2017.)

Stručni suradnici

mr. Elvira Fulgosi, dipl. biol. (1977. – 1981.)

Tehnički suradnici

Terezija Andrić (1943. – 1951.), Ivo Bogat (1952. – 1991.), Marija Berković (1991. – 2016.)

Pomoćni tehnički suradnici

Terezija Belina (1956. – 1975.), Juraj Tuškan (1967. – 1969.), Štefica Brumec (1970. – 1991.), Ankica Skenderović (1975. – 2000.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Nina Poljičak Milas (od 1987.)
izv. prof. dr. Romana Turk (od 1994.)
prof. dr. Mirna Robić (od 2000.)
izv. prof. dr. Maja Belić (od 2000.)
viša tehničarka Ecija Blašković Vondraček, mag. ing. agr. (od 2016.)
Sandra Kunštek, mag. ing. biotech. (od 2017.)
pomoćna tehnička suradnica Višnja Delajković (od 2000.)

U biokemijskom laboratoriju Zavoda za patofiziologiju provode se biokemijske analize tjelesnih tekućina sisavaca i egzotičnih životinja u okviru znanstvenoistraživačkog i stručnog rada. U okviru praktične nastave iz Patološke fiziologije I i II studenti u laboratoriju stječu znanje i vještine laboratorijske dijagnostike patoloških procesa, pravilnog odabira laboratorijskih testova kao i pravilne interpretacije dobivenih rezultata kako bi razvili integrativni pristup patološkom procesu na razini cijelog organizma.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: prof. dr. N. Poljičak Milas, izv. prof. dr. M. Belić, E. Blašković Vondraček, mag. ing. agr., izv. prof. dr. R. Turk, prof. dr. M. Robić, S. Kunštek, mag. ing. biotech. i V. Delajković.

FRANCISCI JOELIS

Medic. Doct. & in Academiâ Gryphis-waldensi Professoris celeberrimi

OPERA MEDICA,

Ante complures annos utilitatis publicæ causâ in lucem edita,

Nunc

Revisa, emendata, Indicibusque necessariis exornata.

5.8. Zavod za društvene i humanističke znanosti

(dr. Dubravka Vilke-Pinter, Saša Čuić, prof., prof. dr. Vesna Vučevac Bajt)

Statutom Veterinarskog fakulteta iz 2017. osnovan je Zavod za društvene i humanističke znanosti. Zavod čine Katedra za strane jezike i Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu s nastavnicima zaposlenima u tim organizacijskim jedinicama, te Katedra za povijest veterinarstva i Katedra za intelektualne vještine, čija se djelatnost ostvaruju radom nastavnika s drugih zavoda/klinika, odnosno gostujućih nastavnika. Zavod za društvene i humanističke znanosti djeluje u sklopu Odjela za temeljne prirodne i pretkliničke znanosti, a njegova je predstojnica dr. D. VilkePinter (od 2018.).

Katedra za strane jezike

Opći podaci

Učenje stranoga jezika u sklopu diplomskog studija na Veterinarskome fakultetu ima dugu povijest te započinje krajem četrdesetih godina prošloga stoljeća, kada je na Fakultetu i na Sveučilištu prepoznata važnost i nužnost uključenja stranoga jezika u naobrazbu budućih visokoobrazovanih stručnjaka. U početku je, zbog političkih razloga, od stranih jezika bio zastupljen samo ruski jezik. Za prvog je nastavnika 1947. imenovan profesor pedagoške škole M. Kravar, kojega je kasnije zamijenio prof. E. Čehović. Godine 1949. uz ruski je jezik uvedena mogućnost izbora učenja engleskog i njemačkog jezika. Za honorarnog nastavnika iz engleskog jezika izabran je prof. M. Hercog, a njemačkoga dr. A. Hurm. U prvoj polovici pedesetih godina ukida se obvezna nastava iz stranog jezika te su sljedeća dva desetljeća studenti mogli slušati ruski, engleski ili njemački jezik kao izborni predmet.

Početkom sedamdesetih godina spoznaja o važnosti obveznog učenja stranog jezika kao bitnog elementa cjelokupnog obrazovanja i osposobljavanja budućih veterinarskih stručnjaka koji znatno pridonosi njihovoj funkcionalnoj pripremljenosti za rad dovela je do uvođenja stranog jezika kao obveznog kolegija na Veterinarskom fakultetu. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 1. srpnja i Savjeta Fakulteta od 12. srpnja 1974. prihvaćen je nastavni plan i program za prvu godinu studija, pri čemu je Engleski jezik, odnosno Njemački jezik uveden kao obvezni predmet u I. i II. semestar. S obzirom na to da poznavanje općega stranog jezika nije dostatno za potrebe akademske razine obrazovanja kao ni budućeg profesionalnog djelovanja, kolegij je od samoga početka imao čvrsto definirane ciljeve i bio usmjeren na poučavanje jezika struke.

Prvi nastavnik engleskog jezika u funkciji struke bio je honorarni predavač S. Stojčević, prof. (1973./1974. – 1979./1980.), koji je kao prevoditelj i redaktor brojnih stručnih tekstova s Fakultetom surađivao još od šezdesetih godina. U to je vrijeme Njemački jezik predavala honorarna nastavnica Lj. Pintar-Damjanov, prof.

Ak. god. 1980./1981. nastavu engleskog jezika u funkciji veterinarske struke preuzima V. Karlovčan, prof., najprije kao predavačica u dopunskom radnom odnosu, a od 1984. u punom radnom opsegu. Sljedeća nastavnica koja se zapošljava za nastavu engleskog jezika u funkciji struke (1986.) je D. Vilke-Pinter, prof., najprije kao pripravnica SIZ-a za znanost i predavačice engleskog jezika, a od 2000. kao viša predavačica.

Na Katedri za strane jezike u različitim razdobljima radile su i S. Kerekoviće, prof. (1993. – 2001.), koja jest primljena kao zamjena za vrijeme odsutnosti V. Karlovčan, prof., i koja je predavala engleski i njemački jezik u funkciji veterinarske struke, te I. Carević, prof. (2006. – 2009.).

U početku se nastava iz engleskog jezika u funkciji struke održavala izvan organizacijskih jedinica Fakulteta. Statutom Fakulteta koji je prihvaćen 15. srpnja 1988. osnovana je nastavna jedinica – Kolegij za strane jezike, koja je uključena u sastav Zavoda za društvene znanosti u veterinarstvu. Na sjednici Savjeta od 19. listopada iste godine prihvaćeno je da u konačnom tekstu Statuta organizacijsku jedinicu Zavoda za društvene znanosti u veterinarstvu, među ostalim, čini Katedra za strane jezike. Statutom od 25. rujna 1990. Katedra je ponovno preimenovana u Kolegij za engleski jezik. Tako je bilo punih

15 godina, kada je Statutom Fakulteta od 28. listopada 2005. Kolegiju promijenjeno ime u Katedra za strane jezike te je postala samostalna organizacijska jedinica. Statutom Veterinarskoga fakulteta od 20. prosinca 2017. Katedra je uključena u Zavod za društvene i humanističke znanosti, a smještena je, kao i prije, na prvome katu druge zgrade južnog krila, pored Zavoda za kemiju i biokemiju.

Nastavna djelatnost

Tijekom godina nastavni plan i program iz kolegija vezanih uz nastavu stranog jezika mijenjao se i razvijao, a satnica prilagođavala cjelokupnom nastavnom programu, njegovim mogućnostima i potrebama, kao i različitim viđenjima nastavnog programa.
Na početku se, odredbom Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole 29. rujna 1948. obvezni predmet Ruski jezik održavao u I. i II. semestru po 2 sata predavanja tjedno (P-2).
Od ak. god. 1954./1955 neobvezni predmet Strani jezik poučavao se u I. i II. semestru (P-2). Upisivao se zaključno s ak. god. 1974./1975.
Nastavnim planom od ak. god. 1974./1975. uvodi se kolegij Engleski jezik u funkciji struke. Poučava se u sklopu obveznog predmeta Engleski jezik, u I. i II. semestru (P-2).
Nastavnim planom od ak. god. 1978./1979. uvodi se obvezna nastava iz engleskog jezika i u drugoj godini studija. Predmet Engleski jezik u veterinarskoj struci I pozicioniran je u I. i II. semestru, a Engleski jezik u veterinarskoj struci II u III. i IV. semestru s jednakim brojem sati (P-2).
Od 1974. održava se i nastava iz njemačkog jezika u funkciji struke za studente koji su odabrali ovaj jezik, odnosno koji su ga učili kao glavni strani jezik u srednjoj školi, pa se uz Engleski jezik uvodi i Njemački jezik. Nastava iz njemačkog jezika održava se do 1978. godine. Ponovno se uvodi 1993. i izvodi do 2009. godine.
Nastavnim programom iz 1995., koji je prvi put proveden ak. god. 1997./1998. predmeti stranog jezika u funkciji struke gube status obveznih i postaju izborni i fakultativni predmeti. Kolegiji učenja stranog jezika u funkciji struke postaju jednosemestralni te se predaju u I. i II. semestru kao izborni predmeti (P-1 + V-1) te u III., IV. i V. semestru studija kao fakultativni predmeti (P-1 + V-1). Tom drastičnom promjenom položaja i satnice predmeta nisu bili zadovoljni ni nastavnici ni studenti koji su, ne bi li upozorili na važnost intenzivnog učenja stranog jezika u funkciji struke na visokoškolskoj razini te vratili kolegijima status obveznog predmeta, na vlastitu inicijativu upravi Fakulteta predali nekoliko peticija s po više od dvije stotine potpisa.
Do znatnije promjene u statusu predmeta dolazi ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine nastavnim programom, kada je provedena sveobuhvatna reforma studijskih programa. S tim se programom, koji je započeo ak. god. 2005./2006., uvodi obvezni predmet Engleska veterinarska terminologija u II. semestru studija s ukupno 15 sati vježbi, te se uspostavljaju dva izborna predmeta: Engleski jezik za akademske potrebe I, s ukupnom satnicom od 30 sati vježbi i 30 sati seminara, te predmet Engleski jezik za akademske potrebe II, s ukupnom satnicom od 15 sati vježbi i 15 sati seminara.
Iako obvezan predmet učenja engleskog jezika u struci ima skromnu satnicu, ta je promjena označila prepoznavanje potrebe ponovnog uvođenja engleskog jezika u funkciji veterinarske struke, odnosno akademskog engleskog jezika kao nužnog elementa obrazovanja budućih doktora veterinarske medicine. Takav je pristup bio i u skladu sa smjernicama zacrtanim od Europskog jezičnog vijeća (CEL/ELC) koje je u svojim napucima iz rujna 2002., vezanim uz provedbu Bolonjske deklaracije, istaknulo nužnost usavršavanja u engleskom jeziku na visokoškolskoj razini, s obzirom na to da je engleski jezik akademske komunikacije, odnosno svojevrsni akademski *lingua franca.* Svrha ovakve jezične strategije bila je prevladavanje barijera, osobito onih jezičnih i kulturalnih, koje su prepreka ostvarivanju nekih od glavnih ciljeva istaknutih u temeljima ideje o ujedinjenoj Europi, a osobito ostvarivanje zajedničkog europskog prostora s pravom studenata na mobilnost među europskim sveučilištima te zapošljivanje na zajedničkom europskom tržištu. Europsko jezično vijeće u svojim je dokumentima istaknulo odgovornost europskih sveučilišta kao ključnih obrazovnih ustanova za stvaranje institucijske strukture i jezičnih politika koje će odgovoriti zahtjevima za povećanje jezičnog repertoara studenata u engleskom jeziku te koje će studentima kao pojedincima omogućiti stjecanje nužnih jezičnih vještina i kompetencija, a institucijama implementaciju integriranih programa studija i istraživanja.
Izmjenama nastavnog plana i programa iz 2007. uvodi se obvezni predmet Uvod u englesku veterinarsku terminologiju II, koji se sluša u IV. semestru studija s ukupno 15 sati vježbi. U istoj se akademskoj godini povećava i satnica izbornog predmeta Engleski jezik za akademske potrebe II, koja s ovim izmjenama iznosi ukupno 30 sati vježbi i 30 sati seminara. Godine 2009. nastava iz Engleskog jezika za akademske potrebe II prebacuje se iz IV. u VI. semestar. Zbog organizacijskih razloga 2010. i 2013. raspored slušanja tih predmeta donekle se mijenja: od 2010. predmet Uvod u englesku veterinarsku terminologiju II sluša se u III., a ne više u IV. semestru, a izmjenama iz 2013. izborni predmeti Engleski jezik za akademske potrebe I i II slušaju se u II. i III. semestru.
Cilj svih četiriju nastavnih predmeta, koji se svojim programom međusobno nadopunjuju, jest osposobljavanje studenata za samostalno pisano i usmeno izražavanje na engleskom jeziku struke. Dok se predmeti Uvod u englesku veterinarsku terminologiju I i II fokusiraju ponajprije na upoznavanje studenata s registrom jezika karakterističnim za veterinarsku struku, veterinarsko-medicinskim nazivljem i uporabom leksika u kontekstu, Engleski za akademske potrebe I i II studente upoznaju prije svega s temeljnim načelima organizacije znanstvenog i stručnog teksta. Produktivna kompetencija na pisanoj razini poučava se vođenom produkcijom različitih pisanih formi, a na usmenoj razini vođenjem strukturiranih prezentacija i argumentiranih diskusija kroz sadržaje iz veterinarske medicine.
Od ak. god. 2016./2017. nastava iz predmeta Uvod u englesku veterinarsku terminologiju održava se i sa stranim studentima koji cjelokupnu nastavu slušaju u okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na engleskom jeziku.
U nastavi stranih jezika u funkciji struke nastavnici se u svojem radu koriste vlastitim nastavnim materijalima, izrađenima u skladu sa specifičnim potrebama studija veterinarske medicine. Osamdesetih i devedesetih godina ta je materija dodatno bila prilagođena i različitim razinama poznavanja stranog jezika. Posljednjih desetak i više godina, s obzirom na ukupno povećanu razinu poznavanja engleskog jezika nastavni su materijali prilagođeni višoj razini jezične kompetencije. Nastavne materijale (skripte) izradili su nastavnici u suradnji ili samostalno: V. Karlovčan: *An English Reader for Students of Veterinary Medicine* (1982.); V. Karlovčan i D. Vilke-Pinter: *English in Veterinary Medicine* (1989.); D. Vilke-Pinter: *Engleski jezik u veterinarskoj struci*“ (1996.); S. Kereković: *Njemački jezik u veterinarskoj struci* (1996.); V. Karlovčan i D. Vilke-Pinter: *Academic Reading and Study Skills for Students of Veterinary Medicin*e (2000.); D. Vilke-Pinter: *Studying Veterinary Terminology* (2005.); D. Vilke-Pinter: *Introduction to English Veterinary Medical Terminology – part I* (2009., 2014.); D. Vilke-Pinter: *Introduction to English Veterinary Medical Terminology - part II* (2009., 2014.); D. Vilke-Pinter: *English for Academic Purposes – Reading Skills for Academic Study – part I* (2009., 2015.); Vilke-Pinter: *English for Academic Purposes – Reading Skills for Academic Study – part II* (2009., 2015.). Zajedničko svim nastavnim materijalima jest da im je cilj svojim sadržajem u velikoj mjeri pratiti sadržaj programa ostalih kolegija koje studenti pohađaju na istoj studijskoj godini te da se radi održavanja recentnosti iz godine u godinu kontinuirano osuvremenjuju i nadopunjuju izvornim tekstovima metodički obrađenim za nastavne svrhe.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Od uspostave nastave stranih jezika na Fakultetu nastavnici katedre se, uz vrlo opsežnu nastavnu djelatnost koja je njihova primarna aktivnost, kontinuirano bave i znanstvenim radom, sustavno prateći recentnu svjetsku i domaću literaturu i provodeći vlastita istraživanja

iz različitih područja suvremene lingvistike, osobito psiholingvistike, primijenjene lingvistike te metodike nastave stranog jezika. Prva stalno zaposlena nastavnica na katedri, mr. V. Karlovčan bavila se prije svega metodikom nastave stranog jezika, osobito analizom pogrešaka u vokabularu u procesu učenja engleskog kao stranog jezika. Znanstveni interes dr. D. Vilke-Pinter je, uz analizu diskursa i specijaliziranog jezika medicinsko-veterinarske struke, područje bilingvizma i kognitivni aspekti usvajanja i procesiranja materinskog i stranog jezika (koji su neka od temeljnih područja istraživanja u suvremenoj psiholingvistici). Glavni predmet istraživanja dr. D. Vilke-Pinter jest organizacija, strukturiranje i funkcioniranje mentalnog leksikona dvojezičnih govornika: načela povezivanja, pohranjivanja i prizivanja riječi u dva govornikova jezika, odnosno njihova interakcija i medijacija na leksičkoj i konceptualnoj razini, s obzirom na glavne čimbenike koji utječu na razinu komunikacije i prirodu odnosa među jezicima: čimbenik jezične kompetencije i dob početka učenja stranog jezika.
Nastavnici katedre sudjelovali su i u više znanstvenoistraživačkih projekata. V. Karlovčan, prof. svoju je istraživačku djelatnost nastavila za vrijeme boravka u Australiji, sudjelujući na projektu Sveučilišta u Perthu na temu jezičnog planiranja i usporedbe jezičnih politika u Australiji i Hrvatskoj, a dr. D. Vilke-Pinter je više godina bila suradnica na znanstvenoistraživačkom projektu *Neurolingvistički aspekti bilingvizma* te od 2016. suradnica na projektu Čimbenici samostalnosti u ovladavanju stranim jezikom *struke na visokoškolskoj razini*. Rezultate svojih istraživanja nastavnici su predstavljali u objavljenim radovima i sažecima radova te na izlaganjima na većem broju međunarodnih lingvističkih znanstvenih skupova u zemlji (Zagreb, Split, Zadar, Opatija, Rijeka) i inozemstvu (D. Vilke-Pinter: Monteral, 2007; Sarajevo, 2014; Firenza, 2016.). Nastavnici katedre bili su i članovi organizacijskih odbora više znanstvenih i stručnih konferencija, recenzenti znanstvenih i stručnih radova u više stručnih i znanstvenih časopisa.

Stručna djelatnost

Nastavnici katedre bili su i recenzenti niza nastavnih udžbenika koji su namijenjeni izobrazbi iz engleskog jezika u školama RH (dr. D. Vilke-Pinter, izdavačke kuće Cambridge University Press), a kontinuirano su aktivni i u radu stručnih i profesionalnih udruga čiji su članovi, u nekima s čelnim funkcijama. Kao voditeljica Sekcije nastavnika engleskog jezika u funkciji struke na Sveučilištu u Zagrebu, D. Vilke-Pinter bila je i pokretačica ideje o osnivanju Udruge sveučilišnih nastavnika stranih jezika struke na sveučilištima u RH koja danas vrlo aktivno djeluje i okuplja više od 150 članova.

Ostale djelatnosti katedre

Nastavnici Katedre za strane jezike u više razdoblja održavali su i tečajeve engleskog i njemačkoj jezika za nastavnike Veterinarskog fakulteta. Više je godina dr. D. Vilke-Pinter u sklopu projekta prevođenja pravne stečevine EU-a (*Acquis Communautaire*) surađivala s Odjelom za prevođenje Ministarstva europskih integracija RH za koji je izradila veći broj prijevoda te bila supervizor u izradi niza prijevoda iz područja veterinarske medicine i poljoprivrede.
Nastavnici katedre godinama surađuju i s kolegama koji predaju srodne kolegije na drugim fakultetima i sveučilištima u Hrvatskoj i inozemstvu. U sklopu takve suradnje u okviru programa Erasmus+ ostvarena je i dolazna i odlazna mobilnost s Odjelom za strane jezike na akademskoj razini i u funkciji struke sveučilišta City University, London, Velika Britanija, te dolazna mobilnost s Veterinarskim fakultetom Stara Gradova, Bugarska.

Kolegij Uvod u englesku veterinarsku terminologiju ima integrirani pristup u razvoju sposobnosti studenata za učinkovito komuniciranje u profesionalnom okruženju. Cilj je kolegija studente upoznati s akademskim diskursom i obilježjima strukovnog jezika veterinarske medicine. Tekstovi su odabrani kako bi se postiglo razumijevanje i sposobnost primjene veterinarskomedicinske terminologije u različitim kontekstima.

Osoblje Katedre

Popis bivših djelatnika Katedre

Predavači i viši predavači

mr. Višnja Karlovčan (1980. – 1993.; 1999. – 2005.), mr. Snježana Kereković, prof. (1993. – 2001.), Ivana Carević, prof. (2006. – 2009.)

Popis sadašnjih djelatnika Katedre

dr. Dubravka Vilke-Pinter (od 1986.)
tehnička suradnica Ana Međurečan, bacc. oec. (od 2011. godine, u dijelu radnog vremena)

Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu

Opći podaci

Fizički odgoj u studij veterinarske medicine trebao se uvesti ak. god. 1961./1962. kao izborni, a 1967./1968. kao obvezni nastavni predmet u prvoj godini studija. No kako u to vrijeme prema ustaljenom postupku izbora nastavnika nije pokrenut natječaj niti je imenovan predmetni nastavnik, a osim toga potpis iz Fizičkog odgoja nije bio uvjet za testiranje semestra, trebalo je proći još neko vrijeme da se počne izvoditi nastava iz tog predmeta.

Na sjednici Vijeća od 31. listopada 1978. V. Tomljanović, prof. izabran je u nastavno zvanje višega predavača iz obveznog predmeta Fizički odgoj te je započeto održavanje nastave iz tog predmeta u prvoj i drugoj godini studija.
Statutom Fakulteta iz 1988. osnovana je Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu te je priključena Zavodu za društvene znanosti u veterinarstvu. Katedra je Statutom iz 1990. preimenovana u Kolegij za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu. U sklopu rada Kolegija održavala se nastava iz predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura, a kolegij je bio smješten u prostoriji u prizemlju glavne zgrade pokraj glavnog ulaza.
Prof. V. Tomljanović je 1996. otišao u mirovinu te je na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 27. rujna iste godine izabrana S. Čuić, prof. u nastavnom zvanju predavačice tjelesne i zdravstvene kulture. Godine 2002. napredovala je u nastavno zvanje više predavačice.
Statutom Fakulteta iz 2005. osnovana je samostalna Katedra za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu, a za voditeljicu je izabrana prof. S. Čuić, Katedra je premještena u prostoriju na prvome katu južnoga krila druge zgrade, pokraj predavaonice Zavoda za kemiju i biokemiju, gdje se nalazi i danas. Statutom Veterinarskog fakulteta iz 2017. katedra je uključena u Zavod za društvene i humanističke znanosti.

Nastavna djelatnost

Prva rasprava o uključenju nastave iz Fizičkog odgoja u studijski program veterinarske medicine bila je 1955., kada se ujedno na razini Sveučilišta povelo pitanje njezina uvođenja na fakultete. Tako je na sjednici Vijeća Veterinarskoga fakulteta od 24. rujna 1955. zaključeno da se obvezna nastava iz tog predmeta neće uvoditi dok se ne steknu određena iskustva na drugim fakultetima, koji su po svojim zadacima bliži tom predmetu. Prihvaćeno je da se u sljedećem razdoblju uvede Fizički odgoj na Veterinarskom fakultetu kao neobvezni predmet, uz prethodno utvrđivanje eventualne obveze studenata za polaganje teoretskog ispita nakon završetka nastave iz tog predmeta. U skladu sa Statutarnom odlukom o organizaciji nastave, nastavnom planu i pravilima studija na Veterinarskom fakultetu, koja je donesena na sjednici Savjeta Fakulteta 13. lipnja 1961., uvodi se u nastavni plan neobvezna nastava iz Fizičkog odgoja. No, na sljedećim sjednicama Vijeća nije pokrenut ni proveden izbor nastavnika za taj predmet.
Na sjednici Vijeća od 31. ožujka 1966. dekan prof. dr. E. Topolnik izvijestio je da je Sveučilište predložilo da se kao obvezni nastavni predmet uvede Fizički odgoj, pa je zaključeno da se taj prijedlog dostavi komisiji za nastavni plan i program. Tek je na sjednici Vijeća od 17. lipnja 1967. prihvaćeno da se Fizički odgoj od sljedeće akademske godine obvezno upisuje u I. i II. semestru, pri čemu potpis nije bio uvjet za testiranje studentskog semestra. No ni tada nije imenovan nastavnik iz tog predmeta, to je učinjeno tek 11 godina poslije.
Obvezni predmet Fizički odgoj započeo se izvoditi u ak. god. 1978./1979. u I. i II. te III. i IV. semestru. Nastava se održavala u obliku vježbi od 2 sata tjedno (V-2). Takav oblik nastave s istom satnicom zadržao se sve do danas.
Nastavnim planom i programom iz 1985, koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 1987./1988., predmet je preimenovan u Tjelesna i zdravstvena kultura, pri čemu se njegova pozicija predmeta u semestrima i satnica nisu mijenjale. Od ak. god. 2005./2006. predmet se izvodi u sklopu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine bez studentskog opterećenja u ECTS bodovima. To se mijenja 2015., kada se predmetu Tjelesna i zdravstvena kultura pripisuje 1 ECTS bod po semestru. Od ak. god. 2016./2017. nastava se održava i sa studentima veterinarske medicine, koji su upisali integrirani studij na engleskom jeziku.
Programski sadržaji biraju se na temelju interesa studenata, upisom u novu akademsku godinu. Osnovni program obuhvaća različite sadržaje koje su studenti usvojili u prethodnom odgojno-obrazovnom procesu, a cilj mu je cjelovita specijalizacija studenata u jednoj od kineziooloških aktivnosti sa svrhom visoke razine usavršavanja i osposobljavanja za svakodnevnu sportsku aktivnost. Sadržaj osnovnog programa određen je na temelju sljedećih kriterija: interes i motivi studenata za pojedine sadržaje, zdravstveni status studenata, razina usvojenosti motoričkih informacija, spol i vrijednosti pojedinih sadržaja u svakodnevnom životu. Osnovni program obuhvaća sljedeće kineziološke aktivnosti: rukomet, odbojka, košarka, nogomet, plivanje, badminton, joga, ples, aerobika, samoobrana, skijanje i jahanje. Tjelesna i zdravstvena kultura trebala bi u svim svojim segmentima postati sadržajan i vitalni dio Sveučilišta. To znači otvorene mogućnosti za slobodnu sportsku ekspresiju svih pripadnika, studenata i djelatnika Fakulteta. Ovaj predmet ujedno pomaže studentima boljem i učinkovitijem obavljanju osnovnih zadaća studija.
Veterinarski fakultet nema vlastitu dvoranu, pa se nastava izvodi u sportskoj dvorani Ekonomskog fakulteta, u studentskoj prostoriji Veterinarskoga fakulteta, na plivalištu Mladost i na Hipodromu.

Stručna djelatnost

S. Čuić, prof. nastavila je posao prethodnog nastavnika u obučavanju i pripremi sportske ekipe studenata Veterinarskoga fakulteta za sveučilišna sportska natjecanja. Od 1996. do danas vodi ekipe studenata Veterinarskoga fakulteta na međunarodne sportsko-edukativne susrete biomedicinskih fakulteta (Humanijada) te je članica organizacijskog odbora ovih sportskih susreta. U tom su razdoblju studenti Veterinarskog fakulteta ostvarili zapažene rezultate u timskim sportovima: prvo mjesto u ženskome nogometu i muškom rukometu (Rovinj, 2003.), treće mjesto u ženskoj košarci (Poreč, 2011.), treće mjesto u ženskom nogometu (Poreč, 2014.), četvrto mjesto u ženskom nogometu i košarci (Rovinj, 2015.), drugo mjesto u ženskom nogometu i treće mjesto u ženskoj odbojci na pijesku (Makarska, 2016.). U novije vrijeme studenti veterine postižu znatne uspjehe u pojedinačnim sportovima, poput studentice S. Klobučar, koja je osvojila drugo mjesto u stolnom tenisu (Rovinj, 2015.; Makarska, 2016.) te studenta R. Kralika s osvojenim trećim mjestom u veslanju na ergometru (Makarska, 2016.).

Na prvoj i drugoj godini studija u sklopu kolegija Tjelesna i zdravstvena kultura studenti mogu odabrati jahanje kao način izvođenja nastave. Škola jahanja u suradnji s Hipodromom Zagreb održava se od 2014. godine.

U sklopu kolegija Tjelesna i zdravstvena kultura studenti mogu odabrati klizanje u zimskom semestru. Satovi skijanja održavaju se na klizalištu Šalata, a u program su uključeni i studenti s drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. S. Čuić, od 1996. do danas kontinuirano sudjeluje na stručnim usavršavanjima iz nastave tjelesne i zdravstvene kulture (TZK) na temu aerobika, odbojke, badmintona, pilatesa, košarke, salse, stolnog tenisa i plivanja u Zagrebu.

Od 1998. sudjeluje na Državnom seminaru za potvrđivanja licencije učitelja skijanja (IVSI) u organizaciji Hrvatskog zbora učitelja i trenera skijanja. Od 2003. kontinuirano organizira studentsko skijanje i vodi obuku neskijaša i usavršavanje skijaških tehnika studenata Sveučilišta u Zagrebu. Sudjelovala je na Okruglom stolu *Stanje i perspektive nastave tjelesne i zdravstvene kulture i športa na Sveučilištu u Zagrebu* (2001.), radionicama Saveza nastavnika TZK (2001. – 2016.), stručnom usavršavanju nastavnika TZK u jedrenju u Jezerima na Murteru (2004. – 2008.) i stručnom usavršavanju nastavnika TZK iz skijanja na Krvavcu, Slovenija (2005. – 2006.). Od 2001. do danas redovito sudjeluje na Ljetnoj školi kineziologa RH.

Od 1996. godine članica je Udruge nastavnika TZK Sveučilišta u Zagrebu te ujedno i članica njezina predsjedništva. Bila je članica Odbora za šport na Sveučilištu u Zagreb (2002. – 2006.). Od 2005. je članica Saveza Udruga nastavnika TZK visokih učilišta Hrvatske te izaslanica Udruge u Skupštini hrvatskog kineziološkog saveza.

Prof. S. Čuić, za svoj je uspješan rad dobila nagradu Hrvatskog kineziološkog Saveza (2009.).

V. Tomljanović, prof. u mladosti se bavio rukometom. Osnivač je rukometnog kluba Trešnjevka, a 1986. osvojio je kup Jugoslavije. Bio je rukometni trener u HC Lugi u Švedskoj te Medveščaka u Zagrebu. Dobitnik je godišnje državne nagrade za šport *Franjo Bučar* (1999.) te je odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Franje Bučara (1999.).

Osoblje Katedre

Popis bivših zaposlenika Katedre

Vinko Tomljanović, prof., viši predavač (1978. – 1996.)

Popis sadašnjih zaposlenika Katedre

Saša Čuić, prof., viša predavačica (od 1996.)

Katedra za povijest veterinarstva

Opći podaci

Katedra za povijest veterinarstva osnovana je 28. listopada 1930. kao samostalna nastavna jedinica. Za prvoga je predstojnika imenovan prof. dr. F. Zavrnik, koji je ujedno obnašao dužnost predstojnika Zavoda za histologiju i embriologiju.

Ministarstvo prosvjete Kraljevine Jugoslavije donijelo je 22. srpnja 1936. Uredbu kojom se ustrojavaju Veterinarski fakultet u Beogradu i Zagrebu. U Uredbi se spomenuta katedra ne navodi, nego samo Seminar i muzej za povijest veterinarstva kao prateća jedinica Fakulteta. Otada se u sklopu nastavne jedinice iz povijesti veterinarstva počela formirati istoimena muzejska zbirka, na čijoj se građi temelje brojna istraživanja iz tog područja.

U skladu s općom naredbom Sveučilišta iz 1940. fakulteti su bili dužni pripremiti i usvojiti vlastite naredbe, koju je Vijeće Veterinarskog fakulteta prihvatilo na sjednici od 10. ožujka 1941. godine. Tom je naredbom naziv izmijenjen u Seminar za povijest veterinarstva.

U razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata Fakultet je reorganiziran. Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske donijelo je 7. srpnja 1954. Odluku o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na osnovi te odluke za ostvarivanje zadataka nastave i znanstvenog rada na Veterinarskom fakultetu, među ostalim, osnovana su dva seminara, od kojih je jedan bio Seminar za uvod u veterinarsku medicinu i povijest veterinarstva s muzejom. Godine 1956. ime je promijenjeno u Seminar za uvod u veterinarstvo i povijest veterinarstva s muzejom. U Statutu Veterinarskog fakulteta iz 1958. ime spomenutog seminara ne navodi se kao posebna nastavna jedinica, već samo muzejska zbirka kao pomoćna ustanova. Statutom Fakulteta iz 1964. u nabrojenim nastavnim jedinicama navodi se Kabinet za povijest veterinarstva. Godine 1976. Kabinet za povijest veterinarstva integriran je u Zavod za društvene znanosti. Kabinet je u nastavnom smislu djelovao samostalno, a radom Zavoda rukovodio je predstojnik. Prema Statutu Fakulteta iz 1978. mijenja se naziv Kabineta u Seminar za povijest veterinarstva, a Statutom iz 1988. u Katedru za povijest veterinarstva, koja se i dalje nalazila unutar preimenovanog Zavoda za društvene znanosti u veterinarstvu. Tako je djelovala sve do 2005., kada je provedena nova reorganizacija nastavnih jedinica, pa je osnovan Zavod za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva, koji je od 2008. nosio ime Zavod za povijest i etiku veterinarstva. Cijelo je to vrijeme muzej za povijest veterinarstva ostao sastavni dio istoimene nastavne jedinice, odnosno Zavoda.

Zavod za povijest i etiku veterinarstva prestao je djelovati 2013. godine. Statutom Veterinarskoga fakulteta iz 2017. njegova se nastavna djelatnost nastavlja osnivanjem Katedre za povijest veterinarstva u sklopu novoosnovanog Zavoda za društvene i humanističke znanosti.

Prvi honorarni nastavnik bio je prof. dr. F. Zavrnik (1921./1922. – 1940./1941.). U ak. god. 1925./1926. imenovan je za honorarnog docenta, a u ak. god. 1932./1933. za redovitog profesora iz povijesti veterinarstva. Od ak. god. 1936./1937. honorarno je držao i nastavu iz neobveznog predmeta Uvod u veterinarsku medicinu. Nakon njegova prijevremenog umirovljenja nastava se nije održavala od 1941. do 1945. godine. Zatim je nastavu iz povijesti veterinarstva preuzeo prof. dr. T. Ciliga sa Zavoda za anatomiju (1945./1946. – 1949./1950.). Nakon njega nastava iz povijesti veterinarstva povjerena je honorarnom nastavniku dr. L. Brozoviću (1950./1951. – 1955./1956.). Rješenje o njegovu postavljanju na prijedlog Fakulteta donosilo je Ministarstvo za nauku i kulturu. Zbog neriješenih pitanja oko honoriranja nastave dr. L. Brozović prestaje s održavanjem nastave, pa u ak. god. 1956./1957. nisu održana predavanja iz povijesti veterinarstva. Od ak. god. 1957./1958., pa sve do 1975./1976. nastavu iz povijesti veterinarstva održavao je prof. dr. S. Rapić.

Na sjednici Vijeća od 12. lipnja 1952. prihvaćen je prijedlog prof. dr. S. Rapića o uvođenju obveznog predmeta Društvena uloga veterinara u I. semestru. Prof. dr. S. Rapić ujedno je izabran za honorarnog nastavnika iz tog predmeta. Ak. god. 1954./1955. taj je predmet preimenovan u Uvod u veterinarstvo, koji je prof. dr. S. Rapić izvodio do ak. god. 1975./1976.

U rujnu 1972. izabran je u Katedri za povijest veterinarstva asistent M. Radačić, međutim već krajem prosinca iste godine zbog političkih je razloga morao odstupiti s tog mjesta. Na ponovljenom natječaju na to je mjesto u svibnju 1973. izabrana V. Vučevac, koja je kao asistentica uključena u održavanje dijela nastave, odnosno održavanje seminara iz povijesti veterinarstva.

Odlaskom prof. dr. S. Rapića u mirovinu predmet Uvod u veterinarstvo prestaje biti unutar Kabineta za povijest veterinarstva, a nastavu ak. god. 1976./1977. održava prof. dr. M. Jakovac s Ambulantne klinike, nakon čega je taj predmet ukinut. Nastavu iz predmeta Povijest veterinarstva od ak. god. 1976./1977. preuzima u cijelosti viša asistentica dr. V. Vučevac. S vremenom je razvila karijeru sveučilišne profesorice i održavala nastavu u Zavodu za povijest i etiku veterinarstva sve do umirovljenja ak. god. 2012./2013. Njezinim je umirovljenjem Zavod izgubio jedinog nastavnika, te na taj način prestao s djelovanjem.

Kako u početku nastavna jedinica za povijest veterinarstva nije imala stalnog nastavnika, već honorarne predavače s drugih zavoda, nije raspolagala s vlastitim prostorijama na lokaciji Fakulteta u Savskoj ce-

Prof. dr. V. Vučevac Bajt tijekom plodonosne nastavno-znanstvene karijere bila je u više mandata predstojnica Zavoda za društvene znanosti, Zavoda za povijest i etiku veterinarstva te voditeljica kolegija Uvod u veterinarstvo, Povijest veterinarstva i Etika u veterinarstvu. Koristeći se metodologijom povijesne znanosti u svom znanstvenoistraživačkom radu uvelike je pridonijela novim spoznajama o značenju i vrijednostima hrvatskog veterinarstva i svjetske etnoveterinarske povijesti medicine. Za taj je rad dobila Državnu nagradu za popularizaciju i promidžbu znanosti (2004.).

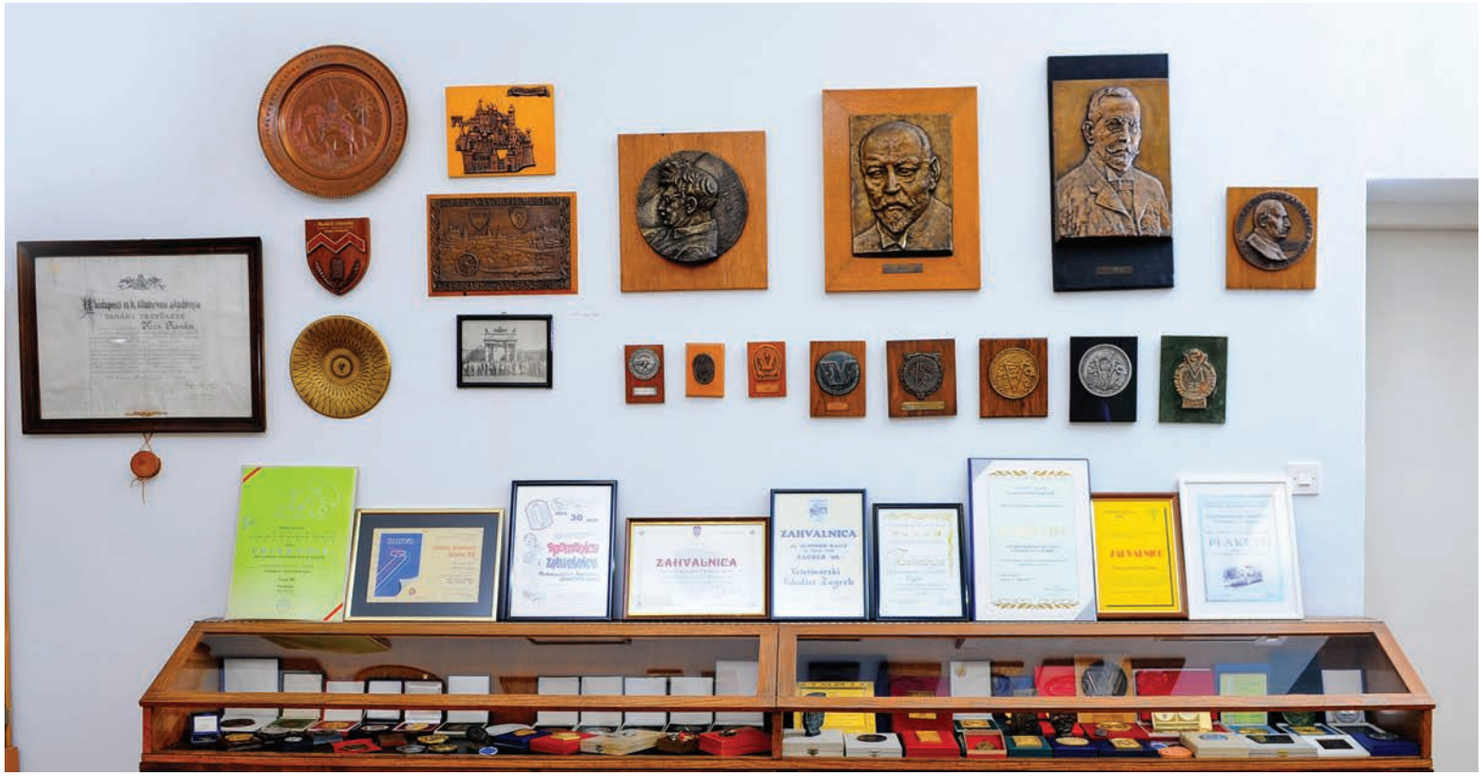

Zbirke diploma, zahvalnica, plaketa i drugih priznanja dodijeljenih Fakultetu.

sti. Takav način rada nastavio se i nakon preseljenja Fakulteta u Heinzelovu ulicu. Na početku rada asistentica V. Vučevac prvotno je bila smještena u knjižnici Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju jer je u to vrijeme radila s prof. dr. S. Rapićem. Godine 1976. Kabinet za povijest veterinarstva priključen je Zavodu za društvene znanosti. Iste su godine Zavodu dodijeljene tri prostorije Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, u kojima su bili smješteni drugi djelatnici Zavoda (S. Meknić i M. Tadić a poslije i B. Despot). No već su krajem godine te prostorije ustupljene Republičkoj zajednici za zdravstvenu zaštitu stoke, pa se njihovi korisnici privremeno sele u Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju na drugi kat, a jednu od tih prostorija dobiva i asistentica V. Vučevac. Tamo ostaje sve do 1979., kada se nakon odlaska Republičke zajednice za zdravstvenu zaštitu stoke seli u prostorije Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, gdje ostaje sve do 2001. godine. Tada se Kabinet za povijest veterinarstva seli na prvi kat glavne zgrade, u bivšu knjižnicu Zavoda za fiziku. Te je prostorije Zavod koristio sve do umirovljenja prof. dr. V. Vučevac Bajt.

Predstojnici Katedre, Seminara, odnosno Kabineta za povijest veterinarstva bili su prof. dr. F. Zavrnik (1930. – 1941.), prof. dr. T. Ciliga (1945. – 1956.) i prof. dr. S. Rapić (1957. – 1976.).

Priključenjem Kabineta u sastav Zavoda za društvene znanosti uzimaju se u obzir predstojnici tog Zavoda: prof. dr. B. Despot (1976. – 1978.; 1985. – 1987.), prof. dr. M. Tadić (1978. – 1982.; 1988. – 1992.; 1998. – 2000.; 2004. – 2005.), prof. dr. V. Tomašek (1983. – 1985.), prof. dr. V. Vučevac Bajt (1993. – 1998.; 2000. – 2004.). Nakon osnivanja Zavoda za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva (2005.), odnosno Zavoda za povijest i etiku veterinarstva (2008.) predstojnica je bila prof. dr. V. Vučevac Bajt, do 8. ožujka 2012. godine. Tada je za predstojnika imenovan doc. dr. K. Severin, a tu je funkciju obnašao do 9. listopada 2012. godine. Nakon toga razdoblja za predstojnicu je ponovno izabrana prof. dr. V. Vučevac Bajt. Poslije njezina umirovljenja nije imenovan predstojnik Zavoda.

Nastavna djelatnost

Diplomski studij

Nakon osnutka Veterinarske visoke škole cjelokupni se rad na tom učilištu temeljiio na Uredbi kojom se do kasnijeg uređenja ustavnim putem ustrojava Veterinarska visoka škola u Zagrebu od 31. kolovoza 1919. godine i Nacrtu naredbe kojom se izdaju propisi za naučnu osnovu i polaganje državnih ispita. Iako taj nacrt nije odmah ozakonjen, novoosnovana škola držala ga se sve do donošenja Naredbe Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju od 1. rujna 1922., gdje se Historija veterinarstva navodi kao obvezni predmet u II. semestru s jednim satom predavanja tjedno (P-1). Na važeću Naredbu donesene su 29. svibnja 1923. dopune u kojima se, među ostalim, navodi da je Historija veterinarstva obvezni predmet, a uvodi se i obvezni kolokvij.

Na sjednici Savjeta Fakulteta od 29. lipnja 1926. predložen je predmet Uvod u veterinarstvo, ali tada još nije uveden u nastavni plan i program studija. Ak. god. 1933./1934. predavanja iz Povijesti veterinarstva premještena su u posljednji, VIII. semestar.

Nastavnim planom i programom studija veterinarske medicine prema Uredbi iz 1936. navode se neobvezni predmet Uvod u veterinarsku medicinu u I. semestru (P-1) i Povijest veterinarstva u IV. semestru (P-2). Otada su se u ljetnom semestru predavala dva kolegija iz Povijesti veterinarstva: za studente po staroj Uredbi predavanja su bila u VIII. semestru, a za studente po novoj uredbi u IV. semestru. Posljednja su predavanja po staroj Uredbi održana ak. god. 1939./1940., a studentima je položen kolokvij bio uvjet za dobivanje apsolutorija.

Fakultetskom naredbom iz 1941. navodi se samo neobvezni predmet Povijest veterinarstva, međutim zbog nepostojanja nastavnika nije održavan sve do 1945. godine.

Zbirka starih instrumenata, veterinarskih diploma i knjiga čini postav Muzeja za povijest veterinarstva u Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo.

Nastavnim planom za Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, koji je propisao Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole Vlade NR Hrvatske od 29. rujna 1948. neobvezni predmet Povijest veterinarstva pozicioniran je u II. semestru (P-1).
Odlukom o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, koju je donijelo Izvršno vijeće Sabora od 7. srpnja 1954., vraća se u studijski program predmet Uvod u veterinarstvo, koji postaje obvezan u I. semestru (P-1). Neobvezni predmet Povijest veterinarstva i dalje je bio pozicioniran u II. semestru (P-1).
Nastavnim planom studija veterinarske medicine od ak. god. 1977./1978. obvezni predmet Uvod u veterinarstvo više se nije izvodio, a neobvezni predmet Povijest veterinarstva bio je premješten u IV. semestar (P-2).
Od ak. god. 1987./1988. neobvezni predmet Povijest veterinarstva bio je dvosemestralni predmet i pozicioniran u I. i II. semestru (P-1). Od ak. god. 1997./1998. ponovno se uvodi neobvezni predmet Uvod u veterinarstvo u I. semestru (P-1 + V-1), a neobvezni predmet izmijenjenog naslova Povijest veterinarske medicine u IV. semestru (P-1).
Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine prema Bolonjskom procesu dotadašnji neobvezni predmet Uvod u veterinarstvo postaje obvezni kolegij u I. semestru s ukupno 2 sata predavanja, 6 sati seminara i 12 sati terenskog rada. Neobvezni predmet Povijest veterinarske medicine nalazi se u II. semestru s ukupnom satnicom od 15 sati predavanja i 15 sati seminara. Ujedno je ustrojen izborni predmet Veterinarska etika u II. semestru s ukupnom satnicom od 15 sati predavanja i 15 sati seminara. Voditeljica svih triju predmeta bila je prof. dr. V. Vučevac Bajt. Od početka ak. god. 2013./2014. voditeljem obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo te izbornih predmeta Povijest veterinarske medicine i Veterinarska etika imenovan je prof. dr. P. Džaja. voditeljem obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo te izbornih predmeta Povijest veterinarske medicine i Veterinarska etika na razdoblje od tri godine.
Nakon uspješnog svladavanja obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo student je sposoban definirati pojam, predmet i ulogu veterinarstva u suvremenom društvu, prepoznati sve aspekte veterinarske djelatnosti i djelokrug veterinarske profesije te interpretirati razvoj znanosti i struke. Ujedno može povezati stjecanje znanja i profesionalizaciju s razvojem veterinarskih disciplina.
Svrha izbornog predmeta Povijest veterinarske medicine jest da studenti prepoznaju važne čimbenike u razvoju veterinarske struke, primijene spoznaje o nastanku i razvoju veterinarske struke od pretpovijesnog doba do suvremene veterinarske znanosti te analiziraju razloge osnivanja i razvoja veterinarskog školstva. Ujedno su osposobljeni usporediti empirijsko veterinarstvo sa znanstvenim veterinarstvom te procijeniti važnost i značenje veterinarske struke u suvremenom društvu.
Izborni predmet Veterinarska etika studente uči definirati i objasniti pojmove uključene u veterinarsku etiku, bioetiku, prava i dobrobit životinja, zatim razlikovati i kategorizirati odnose između ljudi i životinja, veterinarskih djelatnika i životinja te veterinarskih djelatnika i korisnika veterinaskih usluga. Ujedno ih se osposobljava izgraditi, oblikovati i primjenjivati osobna etička gledišta vezana uz veterinarsku praksu, obrazovanje i istraživanja te procijeniti i preporučiti aktivne i djelotvorne postupke etički primjenjivih postupaka prema pacijentima – životinjama, korisnicima veterinarskih usluga, veterinarskim profesionalnim djelatnicima i ostalima koji su u vezi s veterinarskom djelatnošću.
Od početka uključenja predmeta Povijest veterinarstva u studijski program Veterinarske visoke škole prof. dr. F. Zavrnik nabavio je knjige koje obrađuju navedenu problematiku i tako osigurao studentima potrebnu literaturu. Osim toga, dvadesetih je godina prošlog stoljeća napisao skriptu *Uvod u veterinarski studij i povijest veterinarstva*, koja nisu sačuvana. Prof. dr. T. Ciliga držao je predavanja po francuskim udžbenicima iz povijesti veterinarstva, a honorarni nastavnik L. Brozović napisao je početkom pedesetih godina skripta *Povijest veterinarske medicine*, koja nikad nije objavljena, već samo sačuvana u rukopisu. U objavljivanju nastavne literature posebno se istaknula prof. dr.

V. Vučevac Bajt, koja je objavila skriptu *Uvod u veterinarsku povijest* (1974.) te *Uvod u veterinarstvo* u više izdanja (1999., 2003., 2005., 2009., 2010.). Jedno je od tih izdanja objavljeno u suradnji s prof. dr. P. Džajom (2009.). Objavila je i dva udžbenika iz *Povijesti veterinarstva* (1993.; 2012.). U udžbeniku iz 2012. opisala je razvoj svjetske veterinarske povijesti, a posebnu je pozornost posvetila spoznajama iz hrvatske veterinarske povijesti koja dotad nije bila u cijelosti obrađena.
Prof. dr. V. Vučevac Bajt bila je mentorica petero studenata u izradi i obrani diplomskih radova.

Poslijediplomski studij

Prof. dr. V. Vučevac Bajt od ak. god. 2005./2006. sudjelovala je u doktorskom studiju Veterinarske znanosti, gdje je bila voditelj izbornog predmeta Povijest veterinarstva (P-15 + S-15).
Nastavnici povijesti veterinarstva posebno su se istaknuli kao mentori u izradi disertacija iz tog područja. Tako su pod mentorstvom prof. dr. F. Zavrnika izrađene dvije disertacije: L. Brozović (1928): *Josip Ubl (1844. – 1925.). Prilog povijesti veterinarstva u Hrvatskoj i Slavoniji*; Z. Benčević (1929): *Prilozi povijesti veterinarstva Hrvatske i Slavonije od godine 1800. do 1850., te povijesti veterinarstva i stočarstva bivše Vojne Krajine do njezinog ukinuća.*
Pod mentorstvom prof. dr. S. Rapića izrađeno je pet disertacija: I. Budić (1965.): *Prilog poznavanja povijesti veterinarstva i stočarstva na području kotara Koprivnice*; Z. Mašansker (1965.): *Povijest veterinarske kemo-farmaceutske proizvodnje u Hrvatskoj*; Đ. Rapić (1973.): *Prilog povijesti mesarskog obrta i nadzora nad klanjem stoke, prodajom i preradom mesa u gradu Osijeku*; D. Laković (1974.): *Prilog povijesti higijene i tehnologije namirnica animalnog porijekla u Crnoj Gori*; V. Zavrnik (1976.): *Kratka zgodovina veterinarstva na Slovensko med obema svetovnim vojnama 1918-1941*; V. Vučevac (1976.): *Prilog poznavanju povijesti veterinarstva u jugoistočnom dijelu Slavonije od godine 1945. do 1975.*
Pod mentorstvom prof. dr. V. Vučevac Bajt izrađene su tri disertacije: M. Burić (1981.): *Zdravstveno stanje domaćih životinja na području grada Osijeka tijekom 19. stoljeća*; A. Rukavina (1984.): *Prilog povijesti ličkog stočarstva*; Đ. Stubičan (2006.): *Načela veterinarsko-medicinske etike i njihova primjena u veterinarskoj struci i znanosti.*

Znanstvenoistraživački rad

Znanstvenoistraživački rad ove ustrojbene jedinice, osim u okviru izrade disertacija, sagledava se kroz aktivno sudjelovanje nastavnika u realizaciji drugih tema iz povijesti veterinarstva. Tako se početkom šezdesetih godina 20. stoljeća prof. dr. S. Rapić u okviru Instituta za patologiju i terapiju bavio istraživanjima Zemaljske potkivačke škole te istraživanjima povijesti veterinarskih bolnica i ambulanta SR Hrvatske, koja su financirana iz Republičkog fonda za naučni rad. Od 1965., kada je spomenuti institut integriran u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, napisani su brojni radovi iz povijesti veterinarstva.
U znanstvenoistraživačkom radu iz povijesti veterinarstva posebno se istaknula prof. dr. V. Vučevac Bajt kao jedini dosad imenovani stalni nastavnik Veterinarskog fakulteta iz ovog područja. Tako je bila voditeljica teme *Povijest veterinarstva SR Hrvatske* (1980. – 1986.), koju je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad (SIZ IV). Također je vodila projekt *Veterinarstvo u Hrvata od srednjovjekovne baštine do suvremenosti*, koji je financiralo MZOŠ u dva projektna razdoblja (1996. – 2001. i 2002. – 2006.). Na spomenutom je projektu bila zaposlena znanstvena novakinja G. Gregurić Gračner (2001. – 2005.).
Godine 2006. Zavod za povijest i etiku veterinarstva dobio je sredstva MZOŠ-a za znanstvenu opremu, odnosno za program za obradu muzejske građe (M++), koju je izradio Odsjek za informacijske znanosti, Katedra za muzeologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kojim se u okviru tada još uvijek aktualnog projekta *Veterinarstvo u Hrvata od srednjovjekovne baštine do suvremenosti* trebala provesti inventarizacija i dokumentacija veterinarskih izložaka u Muzeju za povijest veterinarstva Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Osim toga prema planu trebala se izraditi internetska stranica Muzeja i virtualni prikaz muzejskih izložaka. Kako je to trebao biti prvi takav projekt u Hrvatskoj, njegovom se realizacijom trebala ostvariti međunarodna suradnja i promidžba veterinarske struke i hrvatske kulture. Rezultate istraživanja trebalo je objaviti na internetu te bi se tako stvorio uvid u arhivsku građu, knjižni fundus, stare veterinarske instrumente i ostale predmete u Muzeju, koji su tematski vezani za povijest veterinarske struke. Na temelju toga stvorili bi se uvjeti za vrednovanje hrvatske veterinarske baštine. Nažalost, projekt nije bio produljen, pa planirane radnje nisu završene.
Tijekom svog znanstvenoistraživačkog rada prof. dr. V. Vučevac Bajt bila je suradnica na projektima *Kontrola pojedinih zaraznih bolesti svinja* (voditelji projekta prof. dr. M. Tadić, 1996. – 2002.) te *Utjecaj animalnog otpada na okoliš* (voditeljica projekta prof. dr. M. Vučemilo, 1996. – 2002.).
Prof. dr. V. Vučevac Bajt prisustvovala je na više od 30 domaćih i inozemnih znanstvenih i stručnih skupova te bila članica više međunarodnih i domaćih strukovnih udruga.

Stručna djelatnost Zavoda

Dosadašnji nastavnici iz povijesti veterinarstva bili su angažirani u pripremi spomenica Veterinarskog fakulteta i druge stručne literature iz ovoga područja. Prof. dr. S. Rapić bio je glavni urednik spomenice napisane povodom *50 godina Veterinarskog fakulteta 1919. – 1969.*, koja je posvećena 50-godišnjici Veterinarskog fakulteta i 300-godišnjici Sveučilišta u Zagrebu (1969.). Ujedno je bio jedan od urednika *Bibliografije naučnih radova Instituta za patologiju i terapiju Veterinarskog fakulteta 1960. – 1963.* (1964.) i suautor u knjizi *Zaslužni veterinari Hrvatske* (1976.).
Prof. dr. V. Vučevac Bajt sudjelovala je u objavljivanju više prigodnih knjiga povodom obilježavanja pojedinih obljetnica Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1989., 1999., 2009.), spomenice *100 godina društvenog udruživanja hrvatskih veterinara 1894. – 1994.*, u izdanju Hrvatske veterinarske komore (1994.) te drugih publikacija iz hrvatskog veterinarstva. Bila je dugogodišnja suradnica Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža*, a danas piše veterinarske tekstove za elektroničku verziju Hrvatske enciklopedije.

Ostale aktivnosti Zavoda

Zavod je surađivao s Muzejsko-galerijskim centrom u Zagrebu, Hrvatskim povijesnim muzejom, Muzejom grada Zagreba, Muzejom grada Vinkovci, Muzejom grada Vukovara, Veterinarsko-povijesnim muzejom u Kopenhagenu, Hrvatskim institutom za povijest, Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti – odsjekom za povijest medicinskih znanosti Zavoda za povijest i filozofiju znanosti, Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci – Zavodom za društvene znanosti u medicini i Društvom veterinara i veterinarskih tehničara (kasnije Hrvatska veterinarska komora). U okviru Društva djelovala je Sekcija za povijest veterinarstva Hrvatske, koja je osnovana 1974. godine. Prof. dr. V. Vučevac Bajt bila je njezina blagajnica, kasnije tajnica i naposljetku predsjednica. Sekcija je održavala sastanke, organizirala simpozije i kongrese te niz drugih aktivnosti vezanih uz povijest veterinarstva. Tako je u organizaciji Sekcije izrađena bista prof. dr. S. Rapića (1979.), koja se nalazi u Vijećnici Fakulteta, zatim spomen ploča J. Kucelu, koja je postavljena povodom 75. godišnjice Veterinarskog zavoda Križevci, kao i neke druge plakete i diplome koje su dodjeljivane u znak priznanja povodom godišnjica i drugih prigodnih proslava veterinarskih ustanova i Fakulteta. Sekcija je od 1976. izdavala i svoj časopis pod nazivom *Folia historica medicinae veterinariae*, koji je, nažalost, poslije smrti prof. dr. S. Rapića prestao izlaziti. Pod pokroviteljstvom Sekcije opremljen je Muzej za povijest veterinarstva s odgovarajućim namještajem te je prikupljen velik broj knjiga i drugih

izložaka zanimljivih za povijest veterinarstva. Muzej je otvoren za javnost 1994. povodom 75. godišnjice Veterinarskog fakulteta, a prof. dr. V. Vučevac Bajt imenovana je njegovom voditeljicom. Osim vrijednog arhivskog materijala u Muzeju se nalazi zbirka potkova, zbirka starih veterinarskih instrumenata i velika Biblioteka iz povijesti veterinarstva, koja broji ukupno 749 knjiga, od kojih je najstarija *Opera Medica* tiskana u Amsterdamu 15. ožujka 1663. godine. Zanimljivo je spomenuti da je prof. dr. N. Ritzoffy predložio nabavu te knjige. O njegovu je prijedlogu Savjet Fakulteta raspravljao 14. prosinca 1934., pri čemu je Kuratorij Zaklade predložio da se prodavatelju te vrijedne knjige ponudi tadašnjih 2.500 dinara. U Muzeju se također nalazi i velika zbirka veterinarskih kalendara i starih veterinarskih enciklopedija. Sve je izloške u Muzeju prikupila putem sponzorstva i donacija Sekcija za povijest veterinarstva, a kasnije Zavod za povijest i etiku veterinarstva. Prof. dr. V. Vučevac Bajt bila je voditeljica muzeja sve do umirovljenja. Voditeljem muzeja imenovan je zatim prof. dr. P. Džaja sa Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvu gdje se danas i nalazi muzejska zbirka. Godine 2004. prof. dr. V. Vučevac Bajt dodijeljena je Državna nagrada za popularizaciju i promidžbu znanosti. Za ostale pojedinosti o radu prof. dr. V. Vučevac Bajt vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje

prof. dr. Vesna Vučevac Bajt (1973. – 2013.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

znanstvena novakinja Gordana Gregurić Gračner (2001. – 2005.)

Tehnički suradnici

Nedjeljka Novosel (2009. – 2013., 40 % radnog vremena)

Katedra za intelektualne vještine

Nastavna djelatnost

U okviru Katedre za intelektualne vještine provodi se nastava iz obaveznog predmeta Komunikacijske vještine u veterinarskoj medicini koji je uveden u studijski program integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine 2018. i pozicioniran u VI. semestru sa 16 sati predavanja i 12 sati vježbi. Nastavu izvodi prof. dr. D. Labaš s Odsjeka za komunikologiju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Glavni cilj predmeta je studente upoznati s komunikologijom kao interdisciplinarnom i integrativnom znanošću i njezinim postulatima kako bi mogli riješiti i poboljšati vlastitu komunikaciju dok su specifični ciljevi predmeta stjecanje komunikacijskih vještina na interpersonalnoj, društvenoj i medijskoj razini, uz stjecanje znanja o ispravnom odnosu i korištenju verbalne i neverbalne komunikacije. Komunikacija i odnos veterinara i vlasnika pacijenta, ali i drugih javnosti (posebno medija), izrazito su važni i imaju brojne utjecaje na ishode učenja, kao i na zadovoljstvo liječenjem, suradljivost, klinički ishod i kvalitetu života, sigurnost pacijenta, timski rad, kulturalnu osjetljivost i smanjen broj pritužbi na veterinarski rad, a jednako tako utječu i na prikazivanje realne slike o struci u javnosti.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: S. Čuić, prof., dr. D. Vilke-Pinter, prof., M. Kiš, dr. med. vet. i A. Međurečan, bacc. oec.

GENETSKA OSNOVA UZGOJA I SELEKCIJE ŽIVOTINJA
AGTCAAGCTACAGGTTCAGC
TCAGTTCGATGTCCAAGTCG
SNP
MOTHER
FATHER
NON CARRIER 1 OUT OF 4 CHANCE (25%)
GENETIC CARRIERS 2 OUT OF 4 CHANCE (50%)
AFFECTED 1 OUT OF 4 CHANCE 25%
Figure 10. Autosomal Recessive Inheritance
UZGOJNA VRIJEDNOST (UV)
SELEKCIJA ŽIVOTINJA
primjer: kvantitativno obilježje
UZGOJNA VRIJEDNOST (UV)
Procjena na temelju podataka o potomstvu

6. Odjel za animalnu proizvodnju i biotehnologiju

6.1. Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju

(prof. dr. Velimir Sušić)

Opći podaci

Teme iz stočarstva bile su prisutne u nastavi od samog početka rada Veterinarske visoke škole i poslije Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Glavni razlog za to bila je svijest da kvalitetno obrazovan veterinar mora poznavati načela uzgoja i gospodarskog iskorištavanja životinja, kao i da uspješno suzbijanje bolesti uključuje multidisciplinarnost zootehničkih disciplina.

Začeci budućeg Zavoda za stočarstvo pojavljuju se odmah nakon osnutka Veterinarske visoke škole, kada je nacrtom Naredbe iz 1922. bilo predviđeno njegovo osnivanje. No do formalnog osnivanja Zavoda proći će određeno vrijeme jer škola u početku nije imala vlastitog nastavnika iz stočarstva. U to je vrijeme nastava, osim klasičnih tema vezanih za stočarstvo, uključivala i hranidbu životinja, dijelom zoohigijenu te discipline Enciklopedija gospodarstva i Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo. Za prvog je nastavnika na sjednici Profesorskog vijeća od 18. veljače 1921. izabran honorarni prof. dr. S. Ulmansky s Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Prof. dr. S. Ulmansky predavao je sve do 1932., pri čemu je zbog njegove povremene spriječenosti tijekom 1928. i 1929. tu dužnost obavljao i inspektor N. Ritzoffy. Predavanja iz Enciklopedije gospodarstva održavali su prof. dr. inž. A. Ogrizek, dr. inž. M. Petrović, prof. dr. N. Ritzoffy, dr. inž. E. Babić, a iz predmeta Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo honorarni docent M. Novaković i inspektor D. Pozajić.

Na sjednici Savjeta Fakulteta od 20. listopada 1932. dr. N. Ritzoffy izabran je za izvanrednog profesora iz stočarstva. Odmah nakon izbora prof. dr. N. Ritzoffy intenzivirao je rad na izradi Statuta Zavoda, koji je prihvaćen na sjednici Univerzitetskog senata od 27. lipnja 1933. i taj se datum uzima kao formalnopravni početak djelovanja Zavoda za stočarstvo Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Osim zadataka povezanih s ustrojem Zavoda prof. dr. N. Ritzoffy preuzeo je i vođenje predmeta pri čemu se posebno zalagao za praktične oblike nastave na vlastitom fakultetskom poljoprivrednom dobru. Njegova je upornost u tom pogledu naišla na podršku Savjeta Fakulteta tek 1938., kada Fakultet najprije uzima u najam Poljoprivredno dobro Stančić, Štakorovac, a kasnije i kupuje Poljoprivredno dobro Srednjak. Kao važna dopuna toj nastavi organizirane su i studentske ekskurzije putem kojih su studenti odlazili na brojne farme u bližoj i široj okolici Fakulteta (Božjakovina, Kutjevo, Lipik, Đakovo). Kako se radilo o opsežnoj i zahtjevnoj nastavi, prof. dr. N. Ritzoffyju pomagao je dr. D. Ilančić, koji je 1935. izabran za asistenta u Zavodu za stočarstvo.

Nažalost prof. dr. N. Ritzoffy je 1939. umro i Zavod ostaje bez svojega jedinog izabranog nastavnika. Nakon njegove smrti dužnost predstojnika i organizaciju nastave privremeno preuzima prof. dr. inž. O. Köster (1939. – 1940.). Dr. D. Ilančić je 1940. izabran za docenta, kada preuzima vođenje cjelokupne nastave i dužnost predstojnika Zavoda obnaša sve do odlaska s Fakulteta 1945. godine. Godine 1941. u Zavodu se zapošljava asistent D. Würth, a godinu dana poslije asistent O. Röhr, međutim obojica su te dužnosti obavljali kraće vrijeme pa Zavod završetak Drugoga svjetskog rata ponovno dočekuje bez vlastitog nastavnika. Zbog toga Vijeće Fakulteta za obnašatelja dužnosti predstojnika izabire prof. dr. inž. O. Köstera, a uz njega od 1946. do 1948. godine nastavu u Zavodu održava i honorarni prof. dr. A. Ogrizek s Poljoprivrednoga fakulteta u Zagrebu. Nestabilnostima u radu dodatno pridonosi i odlazak tehničkog osoblja, pa se prve poslijeratne godine s pravom smatraju kritičnima za opstojnost Zavoda za stočarstvo. Situacija se počinje mijenjati 1947., kad je za asistenta izabran dr. A. Rako koji već sljedeće godine habilitira i preuzima održavanje cjelokupne nastave. Osim toga doc. dr. A. Rako preuzima i dužnost predstojnika, koju je obavljao sljedećih 27 godina, tijekom kojih je osigurana ne samo stabilnost Zavoda nego i njegov kvalitetan razvoj.

U početku tog razdoblja nastava je još uvijek uključivala gradivo vezano za hranidbu životinja, zoohigijenu te gospodarstvo i zadrugarstvo, pa je u rad Zavoda za stočarstvo bio uključen veći broj asistenata – M. Findrik (1946. – 1956.), I. Marinić (1950. – 1953.), A. Cek (1948. – 1953.), F. Dumanovsky (1953. – 1964.), Z. Sremac (1953. – 1954.), M.

Jakovac (1960. – 1961.) i M. Kalivoda (1956.). Kako se ubrzo pokazala potreba za proširenom i specijaliziranom izobrazbom iz navedenih disciplina, osnovani su Zavod za zoohigijenu (1948.), zatim Zavod za hranidbu (1960.) te Kabinet za ekonomiku stočarstva (1964.), pa dio asistenata prelazi u te zavode/kabinete i ostvaruje uspješnu akademsku karijeru. U takvim okolnostima nositelji nastave iz stočarstva, uz predstojnika prof. dr. A. Raku, ubrzo postaju asistenti i budući profesori dr. K. Mikulec (1958.) i dr. M. Sviben (1962.) te nešto poslije dr. I. Karadjole (1969.) i dr. T. Balenović (1971.).

Osnaživanje nastavnog kadra pratila je i sve bolja opremljenost Zavoda. Početni napori kojima je iz skromnih sredstava nabavljana literatura, izrađena zbirka fotografija i dijapozitiva različitih vrsta životinja te nabavljen mikroskop, dobili su nov zamah kupnjom aparata za analizu vunskih niti – lanametra, pomagala za mjerenje vanjštine domaćih životinja, izradom zbirke lubanja i zubala te izradom kolekcija perja domaće i ukrasne peradi. Osnovana je i zbirka dermoplastičnih preparata raznih vrsta (kokoši, patke, guske i pure) i pasmina peradi te nekoliko pasmina ovaca i koza. Posebno vrijedan umjetnički dio zbirki čine djela hrvatskog kipara Roberta Frangeša Mihanovića, koja i danas pobuđuju pažnju. Tako su 2007. dva kipa (bik Herkul, izložen 1900. godine na Milenijskoj izložbi u Parizu i krava buša) posuđena za retrospektivnu izložbu kojom je u galeriji Klovićevi dvori obilježena 135. godišnjica rođenja ovoga međunarodno priznatog kipara animalista.

Sve boljoj organiziranosti Zavoda za stočarstvo pridonosi i kvalitetniji prostorni smještaj. U tom je smislu najveći pozitivni pomak ostvaren 1946. kada je Zavod iz skučenih prostorija zgrade u Savskoj cesti br. 23 preseljen na lokaciju novog Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Tu su mu najprije dodijeljene privremene prostorije u Seminaru za sudsko veterinarstvo i Zavodu za anatomiju, a od 1952. useljen je u današnje prostorije prizemlja zgrade prvoga južnog krila, koja je sastavni dio kompleksa teoretsko-eksperimentalnih zavoda.

Uz stalno dorađivanje i osuvremenjivanje diplomske nastave, u Zavodu se od sredine šezdesetih godina prošlog stoljeća počinju provoditi i različiti oblici poslijediplomskog usavršavanja veterinara. Osim toga sve se više razvija stručna djelatnost koja od početnih zadataka prosvjećivanja u uvjetima zaostalog stočarstva postupno prerasta u obrazovanje stručnjaka i stočara prema načelima suvremeno organiziranog visokoproizvodnog stočarenja. Istodobno početni znanstveni doprinosi, usmjereni na opis uglavnom autohtonih pasmina različitih vrsta životinja, zamjenjuju se najsuvremenijim pristupima kojima se na osnovi kvantitativno-genetičkih i biokemijskih metoda provodi uzgoj i selekcija visokoproizvodnih životinja. Taj rad postaje temeljem za osnivanje specijalizirane ustrojbene jedinice Centar za svinjogojstvo (1966.), kao dijela Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, u kojoj djeluju pojedini nastavnici Zavoda. Centar je imao sjedište u Zavodu za stočarstvo, čiji su djelatnici vodili i administraciju. U Centru su, uz primjenu statističkih i kvantitativno-genetičkih metoda, provedena mnoga istraživanja te izrađene studije i elaborati za pojedine farme (više o tome vidi pod 3.21. Centri Fakulteta). Usporedno s tim u Zavodu se opremaju dva laboratorija za istraživanje minerala, enzima i bjelančevina. Primjenom suvremenih laboratorijskih tehnika sve se više istražuju polimorfne varijante različitih biokemijskih sustava i mogućnost njihove primjene u selekciji. To nameće potrebu multidisciplinarnih istraživanja pa se s tom svrhom u Zavod zapošljava dr. D. Križanović, dipl. ing. kemije (1977.). Osim toga novi organizacijski oblici znanstvenoistraživačkog rada i projekata omogućili su da se od početka osamdesetih godina u Zavodu zaposli veći broj znanstvenih pripravnika, a kao asistent zaposlen je dr. V. Sušić (1985.). Zavod u tom razdoblju na Fakultetu prednjači uvođenjem informatičke tehnologije u sve segmente nastave, znanstvenog i stručnog rada što, među ostalim, rezultira i opremanjem prve informatičke učionice s 40 računala za rad studenata. Iz dijela znanstvenih projekata koji se realiziraju u Zavodu nabavlja se laboratorijska oprema za molekularno-genetičke analize čime se istraživanja proširuju u područja povezanosti proizvodnje i zdravlja životinja, genske otpornosti na bolesti te upravljanje zdravljem i proizvodnošću stada.

U vremenu koje je slijedilo u Zavodu su zaposleni asistenti I. Štoković (1998.) i A. Ekert Kabalin (2001.), znanstvena suradnica K. Starčević (2010.) te znanstveni novaci S. Menčik (2008.) i M. Maurić (2011.) koji su napredovali u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja. Nažalost, izv. prof. dr. I. Štoković preminuo je 2015. nakon teške bolesti, a promjene u ustroju radnih mjesta dogodile su se i premještanjem dr. K. Starčević na Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo (2018.), čime je dotadašnje mjesto u znanstvenom zvanju zamijenjeno mjestom u asistentskom zvanju. Današnju generaciju djelatnika Zavoda, osim prof. dr. V. Sušića, prof. dr. A. Ekert Kabalin, doc. dr. S. Menčika i doc. dr. M. Maurić, čine i asistent I. Vlahek, dr. med. vet. (od 2016.), asistentica A. Piplica, dr. med. vet. (od 2019.), laborantica Lj. Maričić (od 1980.) i pomoćna tehnička suradnica M. Ričko (od 1987.). Zavod za stočarstvo od 2005. djeluje u Odjelu za animalnu proizvodnju i biotehnologiju. U njegovim se prostorijama ukupne površine oko 680 m^2, koje su u znatnoj mjeri obnovljene i opremljene početkom 2000-tih, osim soba nastavnika i suradnika nalaze knjižnica i čitaonica za studente, zatim dvije vježbaonice s ukupno 45 računala i pametnim pločama, opremom za elektroničko označavanje životinja te suvremeno opremljen laboratorij koji je nakon požara (2006.) potpuno renoviran i opremljen za obavljanje biokemijskih i molekularno-genetičkih analiza. Statutom iz 2017. Zavod je preimenovan u Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju.

Uz spomenute predstojnike Zavoda za stočarstvo prof. dr. N. Ritzoffyja (1933. – 1939.), prof. dr. inž. O. Köstera (1939. – 1940.; 1945. – 1948.), prof. dr. D. Ilančića (1940. – 1945.) i prof. dr. A. Rake (1948. – 1975.), tu funkciju su obavljali prof. dr. M. Sviben (1975. – 1979.; 1984. – 1986.), prof. dr. K. Mikulec (1979. – 1984.; 1992. – 1998.), prof. dr. I. Karadjole (1986. – 1990.; 1998. – 2000.; 2007. – 2009.), prof. dr. T. Balenović (1990. – 1992., 2000. – 2004.; 2006. – 2007.), prof. dr. V. Sušić (2004. – 2006.), izv. prof. dr. I. Štoković (2009. – 2012.), prof. dr. A. Ekert Kabalin (2012. – 2018.) i doc. dr. S. Menčik (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prvi nastavni plan i program studija veterinarske medicine prema Naredbi iz 1922. uključivao je predmet Stočarstvo u III. i IV. semestru s po 5 sati predavanja tjedno (P-5). U oba semestra održavale su se vježbe iz prosuđivanja stoke po 1 sat tjedno (V-1), a u ljetnom je semestru bila predviđena stočarska ekskurzija sa svrhom upoznavanja stočarske proizvodnje na državnim dobrima, ergelama i kod privatnih proizvođača. U istim se semestrima održavao kolegij Nauka o hranjenu (P-3). U sastavu stočarstva bio je još neobvezni predmet, Enciklopedija gospodarstva u I. semestru (P-2) te obvezni predmet Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo u V. semestru (P-2). Naredbom iz 1923. učinjene su dopune i neke izmjene u nastavnom planu, pri čemu je Enciklopedija gospodarstva prebačena u četvrtu godinu studija i predavala se u VII. i VIII. semestru (P-2). Za daljnju provedbu ovih predmeta vidi 7.6. Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju.

Početni koncept nastave iz predmeta Stočarstvo podrazumijevao je podjelu na opći i specijalni dio. U skladu s tim postulatima već u novoj Uredbi iz 1936. dolazi do jasnog razdvajanja općega od specijalnog stočarstva i pripojenja područja stočne higijene (zoohigijene) u nastavu Zavoda. Predmet pod nazivom Opće stočarstvo i stočna higijena predavali su se kao zaseban predmet u VII. semestru (P-5), a predmet Specijalno stočarstvo u VIII. semestru (P-3). Vježbe iz prosuđivanja stoke bile su u VIII. semestru (V-2). Predmet Nauka o hranjenju preimenovan je u Hranjenje stoke i higijena stoke te se predavao u VII. semestru (P-3). Tijekom četvrte godine studija bile su predviđene i studentske ekskurzije.

Prema spomenutoj uredbi održavala se nastava sve do 1948., kad je izmjenama nastavnog plana sjedinjeno područje općeg i specijalnog stočarstva u jedinstven predmet te pozicioniran u IV. (P-2 + V2) i V. semestar (P-4 + V-2). Predmet izmijenjenog naziva Hranidba do-

Studenti na prvoj godini studija uvježbavaju praktične postupke označavanja i opisivanja životinja sa svrhom njihove identifikacije. Kod konja ti postupci uključuju mikročipiranje i dijagramski opis životinje.

U okviru predmeta koje poučavaju nastavnici Zavoda, studenti se upoznaju s različitim vrstama laboratorijskih životinja i kaveznih ljubimaca te načinima njihova uzgoja.

maćih životinja predavao se u VI. (P-2) i VII. semestru (P-3 + V-2). Ustrojen je jedinstveni predmet Veterinarska higijena u IX. (P-3 + V-2) i X. semestru (P-2 + V-2), koji je preuzeo novosnovani Zavod za zoohigijenu, čime je došlo do razdvajanja tog zootehničkog područja od Zavoda za stočarstvo.

Prema nastavnom planu iz 1954. postojao je predmet Stočarstvo u III. (P-2 + V-2) i IV. semestru (P-4 + V-2) te predmet Hranidba u V. (P-2 + V-2) i VI. semestru (P-4 + V-2). Već je novim izmjenama nastavnog plana iz 1958. predmet Stočarstvo pozicioniran u VI. (P-4 + V-3) i VII. semestru (P-2 + V-2), a dotadašnji predmet Hranidba proširen na područje krmnog i otrovnog bilja u IV. (P-2 + V-2) te V. i VI. semestru (P-3 + V-2).

Osnivanjem Zavoda za hranidbu 1960. i Kabineta za ekonomiku stočarstva 1964. pojedine discipline Zavoda za stočarstvo prelaze u novoformirane organizacijske jedinice. Težište je nastave na osuvremenjivanju materije iz stočarstva, odnosno unošenju novijih znanstvenih spoznaja o gojidbenoj izgradnji, organizaciji proizvodnje i kvantitativnoj genetici, što je pružalo sve veće mogućnosti uspješnijem radu na poboljšanju važnijih ekonomskih svojstava domaćih životinja. Posebno značenje pridavalo se praktičnom radu na vježbama. Praktični rad u Zavodu ili na pojedinim stočarskim objektima obuhvaćao je prosuđivanje kvaliteta proizvodnih tipova pojedinih pasmina važnijih vrsta domaćih životinja, izbor rasplodnjaka, kontrolu proizvodnih svojstava, organizaciju matičnog uzgoja i općenito proizvodnje, te niz drugih poslova u stočarstvu. Da bi se studenti što bolje upoznali s radom na pojedinim proizvodnim jedinicama, od 1960. uvode se ambulantni izlasci na stočarske farme tijekom ljetnog semestra. Svaki je student imao priliku upoznati sustave za uzgoj i tov svinja, proizvodnju jaja i tov pilića te govedarske farme za proizvodnju mlijeka i tov goveda.

Nastavni plan studija veterinarske medicine prema Statutu Veterinarskog fakulteta iz 1966., i njegovih izmjena iz 1967., uključivao je predmet Stočarstvo u VI. (P-6 + V-3) i VII. semestru (P-4 + V-2). Nastavnim planom prema statutarnoj odluci iz 1970. korigira se satnica iz predmeta Stočarstvo u VI. (P-5 + V-3) i VII. semestru (P-5 + V-2).

Nastavnim planom studija veterinarske medicine ak. god. 1977./1978. mijenja se naziv predmeta u Primijenjena biologija u uzgoju domaćih životinja koji se izvodi kao opći dio u III. (P-6 + V-2) te specijalni dio u IV. semestru (P-5 + V-3). U novom predmetu, uz prije spomenute teme, sve važnije mjesto zauzimaju vježbe iz kvantitativne genetike. Budući da su preduvjeti za provođenje tih vježbi znanja iz obrade podataka, u teorijskom se dijelu nastave nužna pozornost posvećuje osnovama statistike koju onda studenti primjenjuju u različitim modelima selekcije životinja i izračunima uzgojne vrijednosti.

Od ak. god. 1987./1988. predmet Primijenjena biologija u uzgoju domaćih životinja preimenovan je u Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja, a nastava je s izmijenjenom satnicom i dalje održavana u III. (P-4 + V-2) i IV. semestru (P-5 + V-3). U satnicu je uvedena stručna praksa od ukupno 15 sati nastave tijekom treće godine studija. Nastavnim planom iz 1995. nastavni je proces promijenjen uz prestrukturiranje dijela predavanja i vježbi u seminare i stručno-klinički rad. Nastava se i dalje održavala u III. (P-3 + S-1 + V-2) i IV. semestru (P-3 + V-2 + SKR-4). Prema istom nastavnom planu nastavnici Zavoda za stočarstvo započeli su s izvođenjem izbornih predmeta Statistika u II. semestru (P-1) i Uzgoj i proizvodnja krznaša u VI. semestru (P-1 + V-1).

Prema novom nastavnom programu, iz 2005., koji je ustrojen kao integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine, dotadašnji predmet Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja podijeljen je u dva predmeta: Pasminska svojstva životinja u II. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 15 sati seminara i 30 sati vježbi te Uzgoj i proizvodnja životinja u III. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 15 sati seminara i 15 sati vježbi, te u IV. semestru s ukupno 23 sata predavanja i 22 sata vježbi. Novost je i da dotadašnji izborni predmet Statistika postaje obvezni predmet naziva Osnove statistike u veterinarskoj medicini, a predaje se u I. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati vježbi. Takvim se konceptom nastojalo odgovoriti suvremenim izazovima visokoškolskog veterinarskog obrazovanja u kojemu se od završenih studenata traže nove, dodatne kompetencije i vještine, a s druge se strane teži uravnoteženijem opterećenju studenata kojima se znanja nude u obliku hijerarhijski posloženih manjih cjelina. U tom su smislu standardne teme stočarstva u znatnom dijelu osuvremenjene i oplemenjene novim spoznajama, osobito iz primjene molekularne genetike i genetičkih testiranja u uzgoju životinja. Također, novooblikovani su predmeti, u skladu s novim trendovima u veterinarskoj struci, sadržajno promijenjeni pa je tako, primjerice, u predmet Pasminska svojstva životinja uvedeno više sadržaja povezanih s različitom uporabnom svrhom pojedinih vrsta i kategorija životinja, dok je u predmet Uzgoj i proizvodnja životinja uvedeno više tema koje studente pripremaju za primjenu znanja iz područja upravljanja proizvodnošću stada odnosno zaštite zdravlja kao sastavnice u tehnološkom procesu proizvodnje. Predmetom Osnove statistike u veterinarskoj medicini studenti usvajaju spoznaje o značenju statistike za obavljanje veterinarske djelatnosti, stječu znanja i vještine za pravilno planiranje i provođenje statističkog promatranja, za obradu prikupljenih podataka te za zaključivanje o zakonitostima promatranih pojava u veterinarskoj djelatnosti. Nastava obveznih predmeta temelji se na cjelinama koje u logičnom slijedu omogućuju studentu najprije stjecanje znanja o općim pasminskim svojstvima i pasminama unutar pojedine vrste kao odrazu genetske specifičnosti i interakcije sa okolišem. Svladavanjem navedenog ostvaruju se pretpostavke za usvajanje novih znanja o pravilnim postupcima pri različitoj uporabi i očuvanju zdravlja životinja. U tom sklopu zadatak nastave iz predmeta Uzgoj i proizvodnja životinja jest poučiti studente veterinarske medicine kako na najbolji način procijeniti i gospodarski iskoristiti genetsku osnovu životinja. Posebna pozornost usmjerena je na genotipska i fenotipska obilježja o kojima ovisi količina i kakvoća životinjskih proizvoda, zatim na obilježja otpornosti prema bolestima te na međuovisnost organizma životinje i okoliša. Usvajanjem suvremenih spoznaja o metodama za utvrđivanje genotipa kvalitativnih i kvantitativnih obilježja, budući doktori veterinarske medicine upoznaju načela kojima se definiraju genska i genotipska struktura uzgojne populacije te kako se uzgojnim i selekcijskim metodama te strukture mijenjaju. Teme iz uzgoja zaključuje problematika definicije, način prikazivanja i tumačenje uzgojne vrijednosti životinja te problematika uzgojnih programa za poboljšavanje životinjskih populacija. Poučavanje studenata o postupcima pri različitim oblicima uporabe životinja usmjereno je ponajprije na najvažnije vrste koje služe za proizvodnju, rad, pokuse, sport, rekreaciju ili kao ljubimci. Dominiraju teme koje obuhvaćaju različite proizvodne sustave u govedarstvu, svinjogojstvu, peradarstvu, ovčarstvu i kozarstvu s uvodom u mjere i postupke kojima se provode programi upravljanja zdravljem i proizvodnošću stada. S obzirom na sve veću zastupljenost u veterinarskoj praksi, u novom programu znatno je povećan opseg tema koje obuhvaćaju odgoj školovanje i iskorištavanje pasa te odgoj i dobru praksu u uzgoju mačaka. Uz to naglašavaju se specifičnosti u odgoju i uprabi konja te laboratorijskih miševa i štakora. Stalnim propitivanjem potrebnih znanja, vještina i kompetencija koje moraju imati suvremeno obrazovani doktori veterinarske medicine u nastavne programe predmeta koje poučavaju nastavnici Zavoda za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju unose se izmjene radi povećanja učinkovitosti u svladavanju nastavnog gradiva. Posljednje takve izmjene prihvaćene su 2019., pri čemu je polazište bilo da će studenti na lakši način i s većim razumijevanjem svladati gradivo ako najprije upoznaju najčešće i opće raširene oblike uporabe životinja, a nakon toga zahtjevnije gradivo koje uključuje složene postupke kojima se poboljšava genetska osnova životinja.

Osim navedenih obveznih predmeta nastavnici i suradnici Zavoda za stočarstvo izvode nastavu izbornog predmeta Uzgoj i proizvodnja kunića i krznaša u VI. semestru s ukupno 3 sata predavanja, 25 sati seminara i 2 sata vježbi. Cilj je tog predmeta da se studenti upoznaju s pojedinim pasminama i načinima iskorištavanja kunića, osnovama genetike u proizvodnji krzna te osnovama izrade poslovnog i investicijskog plana s obzirom na mogućnost plasmana proizvoda na tržištu. Također stječu znanja o osnovnim vrstama krznaša, njihovim tipovima te sustavima uzgoja.

Nastavnici Zavoda uključeni su u okviru usmjerenja Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane u izvođenje nastave iz obveznog izbornog predmeta Veterinarsko javno zdravstvo u XI. semestru, a od ak.

Nakon svladavanja gradiva o uzgojno-selekcijskim postupcima s ciljem poboljšavanja životinjskih populacija studenti se upoznaju s različitim sustavima držanja i iskorištavanja farmskih životinja. Jedan od tehnoloških postupaka koji se razmatraju na terenskim vježbama jest iskorištavanje genetskog kapaciteta junadi različitih pasmina i njihovih križanaca u tovu.

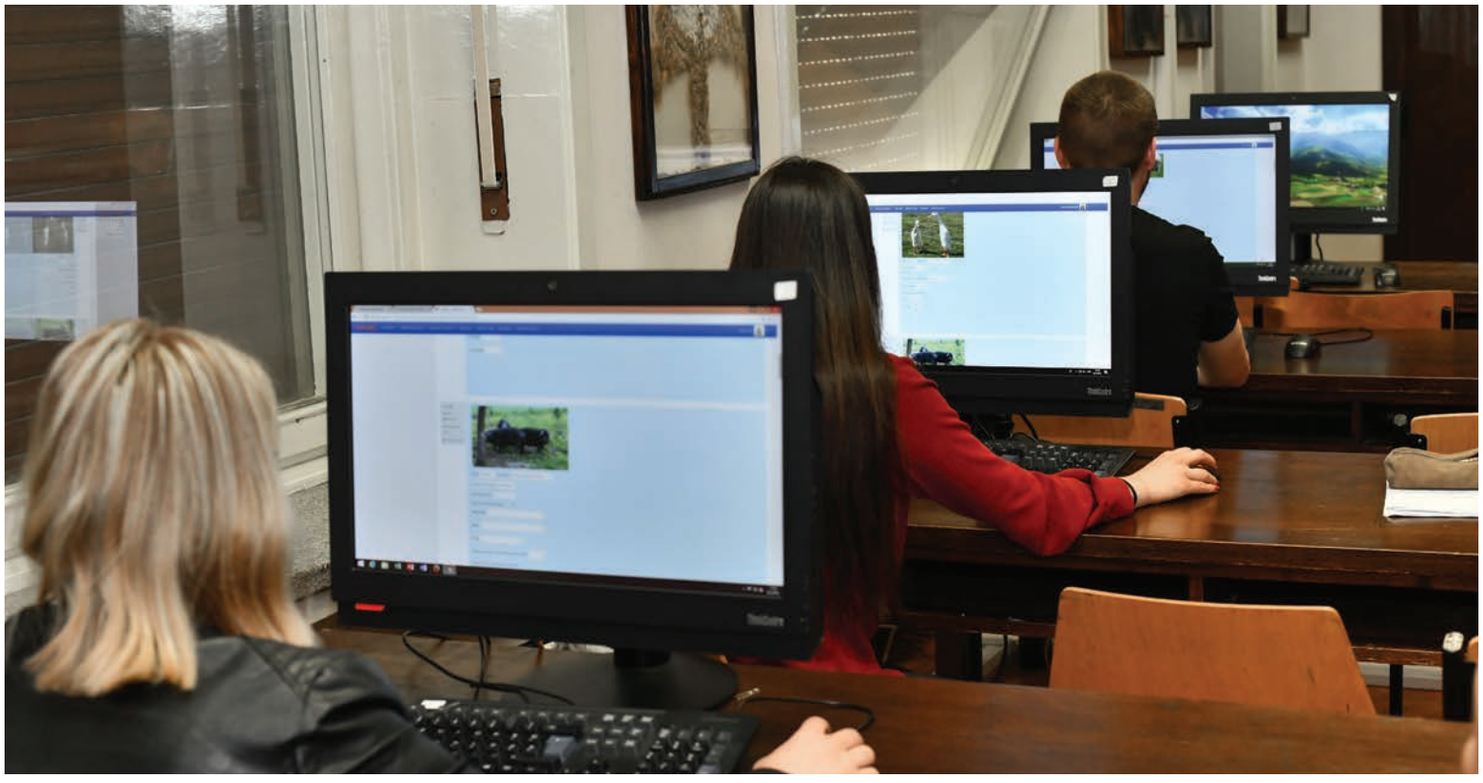

Kratke petminutne provjere znanja na početku vježbi, kolokviji i pisani dijelovi završnog ispita provode se na računalima uz primjenu programa koji omogućuje različite oblike pitanja, nasumičan izbor pitanja za svaki pojedinačni test, vremensku kontrolu izvođenja testa, obavijest o rezultatu odmah nakon završetka testa te opsežnu statističku analizu kojom nastavnici mogu dobiti potrebne informacije o distribuciji rezultata za ukupni test ili svako pojedinačno pitanje.

god. 2016./2017. izniman izazov u nastavnoj djelatnosti Zavoda bilo je izvođenje nastave integriranog studija na engleskom jeziku.
Aktualnu nastavu u Zavodu obilježava veći naglasak na praktični dio (vježbe) koji se djelomice izvodi u računalnim vježbaonicama Zavoda, dok se izvanfakultetska (terenska) nastava dogovara i realizira u suradnji s različitim poslovnim subjektima i farmama: OPG Džakula, učilišni praktikum (uzgoj konja, ovaca, peradi) Visokoga gospodarskog učilišta Križevci, farma mliječnih krava Srednje gospodarske škole Križevci, Centar za travnjaštvo Agronomskog fakulteta u Zagrebu, farma tovne junadi Poljanski Lug, Belje Kooperacija, farma kokoši nesilica Lukač, Veterinarska stanica Križ d.o.o. i Hrvatski kinološki savez. Svi obvezni i izborni predmeti u sadržajnom i metodičkom smislu znatno su osuvremenjeni. To podrazumijeva stalno kvalitativno i kvantitativno preispitivanje sadržaja predmeta i njegovo prilagođivanje suvremenim izazovima veterinarske struke u kojima, uz poznavanje uzgoja farmskih životinja odnosno konja, doktor veterinarske medicine mora detaljno poznavati i uzgoj drugih životinjskih populacija kao što su različite kategorije kućnih ljubimaca i laboratorijskih životinja. Osim toga u nastavni se proces stalno uvode nove tehnike poučavanja temeljene na licenciranim programskim sustavima (STATISTICA, StatSoft, Inc. Tulsa, USA) te na načelima aktivnog učenja i kritičkog razmišljanja, problemskom izlaganju tema, razmjeni argumenata u okviru debatnih klubova studenata i elektroničkog učenja i provjere znanja (LMS sučelje).
Nastavnici Zavoda od samog su početka uvođenja nastave iz stočarstva nastojali olakšati studentima pripremu ispita objavljivanjem odgovarajuće literature. Tako je već dr. N. Ritzoffy u izdanju Veterinarskoga fakulteta Zagreb pripremio skriptu *Stočarstvo*. *I. dio specijalnog stočarstva: Uzgoj konja* (1929.) te *Uzgoj svinja* (1935.). U nizu različitih publikacija koje su nakon toga pa sve do danas uslijedile ističu se: Rako, A. (1949.): *Uzgoj koza*.; Šmalcelj, J., A. Rako (1955.): *Govedarstvo*; Hrasnica, F., D. Ilančić, S. Milosavljević, S. Pavlović, A. Rako, I. Šmalcelj (1958.): *Specijalno stočarstvo*; Hrasnica, F., D. Ilančić, S. Milosavljević, S. Pavlović, A. Rako, I. Šmalcelj (1964.): *Specijalno stočarstvo*. II. izdanje; Rako, A. (1967.): *Proizvodnja goveđeg mesa*; Lasley, J. F., preveo Sviben M. (1971.): *Genetika poboljšanja stoke*; Mioč, B., V. Pavić, V. Sušić (2007.): *Ovčarstvo*; Ekert Kabalin, A. (2015.): *Pasmine pasa i mačaka*. E-predavanje; Ekert Kabalin, A. (2015.): *Odabrane vrste laboratorijskih životinja i kaveznih ljubimaca*. E-predavanje. Djelatnici Zavoda sudjelovali su u pisanju svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).
U Zavodu za stočarstvo posebna je pozornost bila usmjerena na pomoć studentima u pisanju njihovih znanstvenih i stručnih radova. To je rezultiralo većim brojem studentskih publikacija iz područja uzgoja, selekcije i proizvodnje životinja. Pod mentorstvom nastavnika Zavoda izrađeno je i obranjeno 108 diplomskih radova, od kojih je 9 nagrađeno Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Početni oblici poslijediplomske nastave u Zavodu za stočarstvo bili su različiti tečajevi iz govedarske, svinjogojske i peradarske proizvodnje te iz reprodukcije domaćih životinja. Od ak. god. 1962./1963. Fakultet organizira poslijediplomsku nastavu za stjecanje naslova magistra iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji. Za potrebe tog studija prof. dr. M. Sviben bio je suautor skripte *Peradarstvo, I. dio* (1966.). Prema sličnom modelu, na prijedlog Zavoda za stočarstvo, od ak. god. 1966./1967. ustrojen je poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje. Za taj su studij prof. dr. A. Rako i prof. dr. M. Sviben bili suautori skripta *Svinogojstvo, I. dio* (1969.). Od ak. god. 1967./1968. nastavnici Zavoda sudjeluju i u izvođenju smjera Fiziologija i patologije reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem. U svim su tim poslijediplomskim studijima važno mjesto zauzimali predmeti povezani s biologijom uzgoja koje su kao nastavnici izvodili najprije prof. dr. M. Sviben, a onda i prof. dr. I. Karadjole. Prof. dr. M. Sviben također je sudjelovao i u studiju III. stupnja pod nazivom Zdravstvena zaštita svinja koji se izvodio u Veterinarskom odsjeku Biotehničkoga fakulteta u Ljubljani (1974. i 1975.).
Ak. god. 1989./1990. na prijedlog voditelja prof. dr. T. Balenovića prihvaćen je program za specijalističko usavršavanje iz Zaštite zdravlja svinja, a prva je generacija studenata taj poslijediplomski studij upisala sljedeće akademske godine. U tom su razdoblju nastavnici Zavoda za stočarstvo izvodili i nastavu u znanstvenom studiju Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem te Fiziologije i patologije peradi i pernate divljači.
Nakon reforme nastavnih programa prema načelima Bolonjskog procesa ak. god. 2005./2006. upisani su polaznici osuvremenjenih poslijediplomskih studija koji su definirani kao specijalistički studiji i jedinstveni doktorski studij Veterinarske znanosti.
U okviru specijalističkih studija Zavod organizira studij Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja koji traje 4 semestra. Voditelj studija bio je najprije prof. dr. T. Balenović, a potom prof. dr. A. Ekert Kabalin. Uloga tog studija jest omogućiti stručnjacima brzo i učinkovito specijalističko obrazovanje temeljeno na razvoju i trenutnom stanju znanosti, tehnike i tehnologije iz svinjogojske proizvodnje. Osim navedenoga nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju poslijediplomskih specijalističkih studija (predmeta): Teriogenologija domaćih sisavaca (Postupci uzgoja domaćih životinja) i Dobrobit životinja (Dobrobit životinja u različitim sustavima proizvodnje i uzgojno-selekcijskim programima).
U doktorskom studiju Veterinarske znanosti nastavnici Zavoda prof. dr. V. Sušić, prof. dr. A. Ekert Kabalin, doc. dr. S. Menčik i doc. dr. M. Maurić izvode nastavu iz obveznog predmeta Statističke metode u veterinarskim istraživanjima i granski usmjerenog predmeta Suvremeni genetički pristupi unaprjeđenja proizvodnosti i zdravlja stoke.
Poslijediplomska naobrazba bila je posebno važan dio u radu Zavoda za stočarstvo, i to ne samo radi usavršavanja vlastitog osoblja (asistenata) nego i usavršavanja velikog broja znanstvenika/stručnjaka koji su dolazili iz različitih domaćih ili inozemnih institucija. Pod mentorstvom znanstvenika Zavoda za stočarstvo izrađeno je i obranjeno 13 znanstvenih odnosno specijalističkih magistarskih radova te 37 doktorskih radova. Mnogi od poslijediplomanata nastavili su karijeru uspješnih znanstvenika, postižući zapažene rezultate u različitim domaćim institucijama kao i u znanstvenim institucijama širom svijeta.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U proteklih stotinjak godina hrvatsko je stočarstvo, kao važna grana poljoprivrede, prolazilo različite faze i izazove. Zavod za stočarstvo je svojom znanstvenoistraživačkom djelatnošću dao znatan doprinos rješavanju tih izazova, prilagođujući svoje ciljeve istraživanja aktualnoj situaciji u praksi te tražeći originalna i primjenjiva rješenja u skladu sa svjetski priznatim dostignućima. U početnoj fazi rada Zavoda (od osnutka do sredine pedesetih godina) znanstveni je rad najvećim dijelom bio usmjeren na karakterizaciju domaćih pasmina životinja s težnjom da se upoznaju njihove fiziološke osobitosti i predlože smjernice za daljnje poboljšanje. U Zavodu je izrađen znatan broj kvalitetnih rasprava o proizvodnim svojstvima domaćih pasmina svinja (mangulica, turopoljska, bagun i crna slavonska), koje su dale temeljitiji uvid u njihovu kvalitetu, i s fiziološko-biološkog i s ekonomskog stajališta. Osim toga obrađen je niz vrijednih priloga iz konjogojstva, govedarstva i ovčarstva, koji su također bili osnova njihova daljnjeg unaprjeđenja.
Slijedilo je razdoblje (od sredine pedesetih do sredine osamdesetih godina) intenziviranja stočarske proizvodnje koje je imalo za cilj povećati proizvodnost po grlu, uvesti selekcijske kriterije, osobito za rasplodnjake, te uvesti suvremene tehnologije u okrupnjene farme na kojima se drži velik broj životinja. Istraživanja je najčešće koordinirao prof. dr. A. Rako s mlađim suradnicima dr. K. Mikulcem i dr. M. Svibenom, pri čemu je pozornost bila usmjerena na glavne vrste farmskih životinja. U govedarstvu su dominirale teme o intenzivira-

Znanstveno-stručne aktivnosti Zavoda usmjerene su na fenotipsku i genotipsku varijabilnost unutar populacija životinja i među njima. Prikazani su primjeri identifikacije jedinki analizommikrosatelita u hrvatskih ovčara. Istražuje se i genotipska varijabilnost kandidatnih gena povezanih s proizvodnjom mlijeka goveda te rasplođivanjem svinja i ovaca.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su u brojnim istraživanjima hrvatskih izvornih pasmina životinja. Uz crnu slavonsku svinju, turopoljsku svinju i mangulicu, posljednjih su godina intenzivirana istraživanja banijske šare svinje sa svrhom njezine revitalizacije, priznavanja i održivog uzgoja. Na slici je prikazano prikupljanje podatka o tjelesnim izmjerama dužine trupa odojaka banijske šare svinje.

nju i racionalizaciji proizvodnje mlijeka i mesa te testiranju bikova na važnija ekonomska svojstva. Istraženo je ekonomsko značenje kroničnih kataralnih mastitisa u krava, problem aklimatizacije odnosno ekonomska analiza uvoza plemenitih pasmina goveda te utjecaj silaže na produkciju i reprodukciju krava. S obzirom na važnost kvalitete rasplodnih bikova Zavod je prvi u našoj zemlji proveo test na biološka svojstva, tip i oblik te proizvodnju mesa. Obavljen je i veći broj pokusa u tovu mladih goveda. Istražena je povezanost između eksterijernih oznaka teladi i mase tovljenika na kraju tova. Time je stočarskoj praksi pokazano kakav tip teladi treba odabirati da se ostvare što povoljniji rezultati u ekonomici proizvodnje goveđeg mesa. Spoznaje da ženska telad u odnosu na mušku postiže slabiji prirast i veći utrošak hrane za jedinicu prirasta u tovu, potaknule su istraživanja o učincima testosterona na tovnu sposobnosti junica, a razrađene su i osnove za program uzgoja goveda u SFR Jugoslaviji te je izrađen program gojidbene izgradnje u govedarstvu Hrvatske. U svinjogojstvu, posebnim zalaganjem dr. M. Svibena, a poslije i dr. T. Balenovića, primijenjene su najsuvremenije metode kvantitativne genetike za učinkovitiji odabir muških i ženskih životinja. Istražena je povezanost između važnijih ekonomskih svojstava, posebice intenziteta rasta u različitoj dobi s iskorišavanjem hrane odnosno s klaoničkom kakvoćom svinja. Analizirana je upotreba ultrazvučnog uređaja za odabir nazimica, postupci i učinci odabira svinja s obzirom na mesnatost, trajanje generacijskog intervala pri različitim uzgojnim postupcima, razrađena je shema odabira prema tijeku života svinja i provjerena njezina realnost u praktičnoj primjeni. Izračunate su i veličine heritabilnosti za niz ekonomski važnih svojstava svinja te analizirane mogućnosti uzgoja svinja u velikim svinjogojskim poduzećima s posebnim osvrtom na organizaciju pripusta krmača, povećanje izdašnosti krmača i smanjenje troškova proizvodnje prasadi. Opsežna su istraživanja rađena i na temu hibridizacije svinja te tehnološko-tehničke ekonomske osnove industrijski organizirane proizvodnje svinja u suradnji između velikog svinjogojstva, malih proizvođača i pogona mesne industrije. Opsežniji su radovi napravljeni i u peradarstvu. S pomoću izotopa istražena je sposobnost resorpcije kalcija i fosfora iz različitih mineralnih smjesa za perad i preživača. Posebna je pozornost usmjerena na racionalizaciju prehrane kokoši nesilica i pilića u tovu. Ispitan je utjecaj animalnih bjelančevina, masti, vitamina B i E, antibiotika te makrominerala i mikrominerala odnosno kalcija iz pojedinih mineralnih smjesa. Ta su istraživanja pokazala da za normiranje obroka nije dovoljno poznavati samo sadržaj kalcija nego ponajprije njegovu sposobnost resorpcije u organizmu. Utvrđen je uzrok zbog kojeg se iz pojedinih mineralnih smjesa, kalcij iskorištava bolje odnosno lošije. Također je ispitan utjecaj vitamina E u iskorištavanju masti u obrocima kokoši nesilica.

Prateći svjetske trendove u znanosti o genetičkom vrednovanju životinja i selekciji, Zavod za stočarstvo je u istraživanjima od sedamdesetih godina postupno sve veći naglasak stavljao i na povezanost između biokemijskih i proizvodnih odlika životinja. Uz početni doprinos dr. K. Mikulca, osobit zamah ovim istraživanjima dao je dr. I. Karadjole te kasnije dr. D. Križanović i dr. V. Sušić. Nabavom opreme Zavod je formirao dva manja laboratorija za istraživanje minerala i polimorfizma bjelančevina čime su započela intenzivnija istraživanja aktivnosti nekih enzima (fosfataza, aldolaza, kolinesteraza i alanin-aminotransferaze) te polimorfizma transferina i hemoglobina. Tim je istraživanjima Zavod dao doprinos objašnjenjima vezanim uz nastojanja da se, prema dinamizmu i genski određenim varijacijama tih pokazatelja, u selekciji primijeni nova metoda rada koja bi omogućila da se već u ranoj dobi životinja uputi na kasnije kapacitete proizvodnje. Usporedo s tim pod voditeljstvom prof. dr. K. Mikulca u znatnoj je mjeri su pokrenuta i primijenjena istraživanja u ovčarstvu, a manje i u kozarstvu. Pozornost je usmjerena na metodiku oplemenjivanja – melioracije domaće ovce s odgovarajućim plemenitim pasminama ovaca, a u skladu s našim potrebama i mogućnostima. Predložena je nabava mliječnog tipa ovce kao melioratora domaće pramenke na otocima i priobalnom pojasu. U tom je smislu posebna pozornost posvećena sardinijskoj ovci, s kojom su prvi radovi melioracije započeli na otocima Cresu i Pagu, te pasmini merinolandšaf (Würtemberg) s čijim se uvođenjem započelo u Lici.

S novom organizacijom znanstvene djelatnosti istraživači Zavoda za stočarstvo postupno postaju voditelji mnogih projekata ugovorenih s različitim stočarskim organizacijama, tijelima državne uprave i Ministarstvom znanosti odnosno poljoprivrede. Teme istraživanja prate suvremene trendove u pojedinim stočarskim granama, s naglaskom na uzgojno-selekcijske zahvate koji trebaju pridonijeti dobivanju više proizvoda bolje kvalitete. Među istraživanjima u svinjogojstvu prof. dr. M. Sviben vodi ona vezana za genetičke i fenotipske parametre svojstava plodnosti i rasta te hibridizaciju telematički, a prof. dr. T. Balenović svojim istraživanjima prati patologiju u velikim farmama te analizira postupke kojima se umanjuju gubici prasadi u prenatalnom i postnatalnom razdoblju. Zavod istraživanjima koja vode prof. dr. I. Karadjole i dr. D. Križanović, te uz suradnju dr. I. Štokovića, redovito sudjeluje u vrednovanju genetičke kvalitete bikova, a uz to u govedarstvu se istražuju genetičke osnovice za povećanje proizvodnje mesa, zatim biokemijski parametri u procjeni tovne sposobnosti te fenotipske i genetičke odlike simentalskog goveda – posebno s obzirom na trendove u kvaliteti mesa. Primijenjenim istraživanjima koje je prof. dr. K. Mikulec usmjerio na izgradnju oplemenjene ovce mesnoga i mliječnog tipa, pridružuju se i ona u kojima prof. dr. V. Sušić problematizira produktivnost različitih genotipova ovaca i ekonomičnost ovčarstva na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, te istraživanja varijacija u sezonalnom razmnožavanju ovaca pasmine merinolandšaf.

Posljednjih dvadesetak godina područja istraživanja u Zavodu proširuju se novim temama koje se od 2013. financiraju iz potpora Sveučilišta. Nastavnici su voditelji tema koje više uključuju molekularno-genetičku metodologiju te programe upravljanja zdravljem i proizvodnošću stada. Tako u svinjogojstvu prof. dr. A. Ekert Kabalin, uz nastavak istraživanja patobiologije prenatalnih, perinatalnih i postnatalnih gubitaka, istražuje polimorfizam kandidatnih gena za plodnost odnosno dugovječnost svinja i ovaca te biosigurnost farme kao dio programa za upravljanje zdravljem i proizvodnošću. Novost su i istraživanja koja provodi doc. dr. S. Menčik s ciljem analize povezanosti između plodnosti krmača i polimorfnih varijanti ESR, PRLR, RBP4 i RNF4 gena te istraživanja regresijskih modela za obilježje dugovječnosti svinja. U govedarstvu izv. prof. dr. I. Štoković nastavlja istraživanja dr. D. Križanović o utjecaju leptina na rast i kakvoću mesa, posebice s obzirom na udio tkiva, kemijski i masnokiselinski sastav goveda simentalske pasmine. Slična su istraživanja provedena i za druge pasmine, ali s naglašenijim usmjerenjem na čimbenike koji utječu na svojstva tovnosti te kemijski i masnokiselinski sastav mlijeka. Novost u području govedarstva jesu i istraživanja izv. prof. dr. I. Štokovića, dr. K. Starčević i doc. dr. M. Maurić o tehnologiji u sustavu krava – tele, posebno u kontekstu dobre poljoprivredne i okolišne prakse. Nakon duljeg razdoblja obavljena su opsežnija istraživanja i iz područja uzgoja goveda za mlijeko, i to radom doc. dr. M. Maurić koja je problematizirala utjecaj polimorfizma gena DGAT1, FASN, PRL, BRCA1 i TLR1 na mliječnost i zdravlje mliječne žlijezde krava. U ovčarstvu prof. dr. V. Sušić je interes za istraživanja sezonalnost pripusta i janjenja ovaca u Hrvatskoj proširio istraživanjima polimorfizma kandidatnih gena za plodnost, posebno nukleotidnog polimorfizma MTNR1A gena u ovaca pasmine merinolandšaf i dalmatinska pramenka. S obzirom na specifičnosti održavanja zdravlja u populacijama farmskih životinja, u ovčarstvu je također istražen razvoj modela za sustavno vrednovanje zdravlja i proizvodnost stada. Nakon duljeg vremena pod vodstvom prof. dr. A. Ekert Kabalin obavljena su istraživanja iz peradarstva s temom *Dalmatinska tuka: fenotipske odlike i ekološke odrednice areala*, a potpuno nova znanstvena područja u Zavodu za stočarstvo otvorena su istraživanjima dr. K. Starčević o GC-MS i NMR laboratorijskim tehnikama u metabolomskim studijama parazita odnosno utjecaju lipida hrane na mitohondrijsku i peroksisomsku β-oksidaciju te istraživanjima izv. prof. dr. I. Štokovića, doc. dr. M. Maurić i dr. K. Starčević o inovativnim pristupima u radu odnosno edukaciji doktora veterinarske medicine putem platforme *High tech veterinary platform for high transparency and competitivness.*

Stručna djelatnost

Objavljivanje stručnih publikacija za potrebe prakse te suradnja sa stočarskim organizacijama i državnim institucijama bili su od samih početaka važne sastavnice u radu Zavoda za stočarstvo. Iz Zavoda već početkom pedesetih godina izlaze prve informacije i prijedlozi za primjenu umjetnog osjemenjivanja domaćih životinja. Za terenske veterinare i druge stručnjake pripremaju se uputstva o konkretnim mjerama i zahvatima na gojidbenoj izgradnji pojedinih populacija životinja te organizaciji stočarske proizvodnje. Upućuje se na različite aspekte uvoza rasplodne stoke iz inozemstva, zatim na potrebne mjere u organizaciji matičnih uzgoja i na uzroke niske odnosno neekonomične proizvodnje. Valja naglasiti da se tijekom trogodišnjeg razdoblja (1962. – 1965.) u Zavodu za stočarstvo nalazila, i pod njegovim rukovodstvom djelovala, Sekcija za reprodukciju domaćih životinja Saveza veterinarskih društava SR Hrvatske.

Djelatnici Zavoda za stočarstvo dali su velik doprinos razvoju i unaprjeđenju pojedinih grana stočarstva osmišljavanjem i provođenjem uzgojno-selekcijskog rada na mnogim farmama, provjerom učinkovitosti različitih tehnoloških postupaka kao i aktivnim sudjelovanjem u donošenju mnogih strateških dokumenata iz različitih područja stočarstva. To je posebno bilo vidljivo na primjeru svinjogojstva koje je u proteklom razdoblju prošlo velike promjene i izazove. Mnoga su rješenja za te izazove ponudili djelatnici Zavoda, najprije prof. dr. A. Rako, a onda s osobitim zalaganjem i uspješnošću prof. dr. M. Sviben te prof. dr. T. Balenović. Ostvarena je dugogodišnja uspješna suradnja s mnogim svinjogojskim farmama među kojima se ističe ona u sklopu mesnih industrija i poljoprivredno-industrijskih kombinata Sljeme, zatim Belje i Mladen Stojanović. Na tim se farmama, osim rada na uzgojno-selekcijskim i tehničko-tehnološkim programima, rješavala šira problematika u proizvodnji svinja što je zahtijevalo izrazito multidisciplinarni pristup. Stoga je na prijedlog djelatnika Zavoda za stočarstvo, u sklopu tadašnjeg Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje Veterinarskoga fakulteta ustrojen Centar za svinjogojstvo koji je tijekom višegodišnjeg razdoblja vrlo uspješno vodio prof. dr. M. Sviben. Centar je, osim stručnjaka različitih specijalnosti s Veterinarskoga fakulteta, okupio brojne stručnjake iz organizacija za proizvodnju svinja odnosno organizacija koje tu proizvodnju prate opskrbom sa stočnom hranom, lijekovima i opremom. Osim toga rad Centra za svinjogojstvo okupljao je i mnoge znanstvenike, a spoznaje i iskustva razmjenjivali su putem međunarodno prepoznatljivih skupova kao što su simpoziji o svinjogojskoj industriji (SVIND), Skup svinjogojaca te kongresi Međunarodnog veterinarskog društva za svinjogojstvo (The International Pig Veterinary Society, IPVS).

U govedarstvu, profesori A. Rako, K. Mikulec i I. Karadjole dali su važan stručni doprinos surađujući s državnim dobrima Božjakovina, Belje, Sljeme, Našice, Topolovac, te u ovčarstvu surađujući s poljoprivrednim zadrugama i dobrima na otocima Pagu i Cresu, zatim u Istri s poduzećem Agrolaguna te u Lici s Poljoprivrednim prehrambenim kombinatom Velebit. Na poslovima progenog testiranja bikova s obzirom na tovnu sposobnost i kakvoću mesa, osobito je uspješna i duga suradnja bila prof. dr. I. Karadjole, dr. D. Križanović i izv. prof. dr. I. Štokovića s Centrima za reprodukciju i umjetno osjemenjivanje u Križevcima, Varaždinu i Osijeku.

Zavod za stočarstvo je preko svojih djelatnika ostvario suradnju s velikim brojem znanstveno-stručnih institucija, tijela državne i lokalne uprave te udruga. Među znanstveno-nastavnim, znanstvenim i stručnim institucijama, osim većine zavoda i klinika Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Agronomskog fakulteta u Zagrebu, ističu se drugi veterinarski i poljoprivredni fakulteti (Hamilton – Novi Zeland, Bern, Brno, Budimpešta, München, Milano, Edinburgh, Kopenhagen, London, Zürich, Iowa, Parma, Uralsk – Kazahstan), te brojni zavodi, centri i instituti (Veterinarski zavod u Zagrebu, danas Hrvatski veterinarski institut, Serum-zavod Kalinovica, Veterinarski institut u Ljubljani, Istraživačko-razvojni institut AIPK Bosanska krajina, Hrvatski stočarski selekcijski centar, danas Hrvatska poljoprivredna agencija, Centri za reprodukciju i umjetno osjemenjivanje – Varaždin, Križevci, Osijek i Knin).

Suradnja s tim institucijama često je uključivala razmjenu znanstvenika sa svrhom usavršavanja. Među onim dugotrajnijim ističu se boravak dr. K. Mikulca u Ruakura Animal Research Center (Hamilton, Novi Zeland), dr. I. Karadjole u Kraljevskom veterinarskom i agronomskom sveučilištu u Kopenhagenu, Danska, dr. V. Sušića u Bayerische Landesanstalt für Tierzucht (Grub, München, Njemačka), dr. I. Štokovića, dr. A. Ekert Kabalin i dr. K. Starčević u Nacionalnom veterinarskom institutu odnosno Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija, dr. S. Menčika u Hrvatskom veterinarskom institutu Zagreb i Zavodu za animalne znanosti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Parmi (Italija) te dr. M. Maurić u Institutu Ruđer Bošković – Centar za istraživanje mora.

Treba istaknuti da je Zavod bio i domaćinom više znanstvenika koji su putem različitih oblika međunarodne suradnje ostvarili usavršavanja i izobrazbu. Tako je pod mentorstvom dr. M. Svibena u Zavodu za stočarstvo svoju doktorsku naobrazbu i titulu doktora znanosti 1985. stekao doktorand iz NR Kine Jiang Zhihua. Osim toga u posljednjih desetak godina kraće boravke u Zavodu ostvarilo je više znanstvenika putem programa akademske mobilnosti Central European Exchange Program for University Studies i programa Erasmus Mundus programa – Basileus.

U mnogim tijelima državne uprave, prije svega Ministarstvu poljoprivrede, djelatnici Zavoda aktivno su pridonijeli radom u različitim povjerenstvima (za ocjenu centara za reprodukciju u Republici Hrvatskoj, za ocjene grla na stočarskim izložbama, za izradu izmjena i dopuna Operativnog programa razvitka svinjogojske proizvodnje u Republici Hrvatskoj, za priznavanje pasmina, sojeva i hibrida domaćih životinja – ovaca i koza, za izradu Operativnog programa za goveda, za autohtone pasmine, za utvrđivanje vrijednosti životinja prilikom nadoknade štete) ili znanstvenih i stručnih savjeta (za poljoprivredu i šumarstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, za praćenje stanja u svinjogojstvu i proizvodnji svinjskog mesa, za provedbu uzgojno-selekcijskog rada u ovčarstvu i kozarstvu, za praćenje stanja u ovčarskoj i kozarskoj proizvodnji). Kao autori elaborata i voditelji stručnih studija, djelatnici Zavoda u suradnji s tijelima lokalne samouprave pridonijeli su razvoju stočarske proizvodnje u mnogim područjima Hrvatske. Primjerice, provedene su analize stočarstva i krmne baze Gornje Posavine, Korduna i Banije, zatim livadne vegetacije Gorskog Kotara te stanja i mogućnosti unaprjeđenja svinjogojstva u brdsko-planinskom području Hrvatske. Izrađeni su i sveobuhvatni programi razvoja govedarstva, ovčarstva i kozarstva na brdsko-planinskom području, definirane osnove za gojidbenu izgradnju domaćeg sivog goveda u Dalmatinskoj zagori kao i osnove gojidbene izgradnje oplemenjene ovce mesnoga i mliječnog tipa te oplemenjenog tipa domaće koze. U posljednjih je dvadesetak godina intenzivirana i suradnja s lokalnim zajednicama na definiranju standarda odnosno zaštiti hrvatskih izvornih pasmina goveda, ovaca, koza, svinja, konja, purana.

Brojne aktivnosti Zavoda ostvarene su i članstvom njegovih djelatnika u znanstveno-stručnim organizacijama (European Association for Animal Production, International Pig Veterinary Society, Societa per il progresso Zootecniko, The Animal Breeding Research Organisation, Edinburgh, Societa Italiana Veterinaria da Reddito per Animali, Animal Genetic Discussion Group, Hrvatsko biološko društvo), suradnjom sa strukovnim udruženjima (Savez društava veterinara i veterinarskih tehničara RH, Veterinarska komora, Uprava za veterinarstvo, Hrvatsko veterinarsko društvo 1893. Societas veterinaria Croatica, Poljoprivredna komora, Gospodarska komora) i suradnjom s udruženjima stočara (Zemaljski savez bavarskih uzgajivača svinja München, Stočarski zadružni savez, Savez udruga za osiguranje stoke, Savez marvogojskih udruga, Savez udruga uzgajivača ovaca i koza, Savez uzgajivača goveda, Stručni savjet za provedbu uzgojnog programa udruge Fajferica, Udruga uzgajivača banijske šare svinje.

Ostale aktivnosti Zavoda

Djelatnici Zavoda za stočarstvo u znanstveno-nastavnim, znanstvenim ili suradničkim zvanjima sudjelovali su na velikom broju domaćih i inozemnih skupova. Po redovitom i aktivnom sudjelovanju

ističu se kongresi (Svjetski kongres Međunarodnoga veterinarskog društva za svinjogojstvo, Svjetski kongres Međunarodnoga veterinarskog društva za svinjogojstvo Hyologija i hyojatrija; Jugoslavenski kongres za fiziologiju i patologiju reprodukcije i umjetno osjemenjivanje domaćih životinja, Kongres Saveza društava veterinara, Veterinarski kongres te kongres Veterinarska znanost i struka.), simpozijima (Jugoslavenski simpozij iz stočarstva, SVIND – Symposium, Veterinarski dani, Krmiva, Peradarski dani) i drugim stručnim sastancima (Skup svinjogojaca Jugoslavije, Znanstvena konferencija Fiziologija i patologija animalne proizvodnje, Znanstvena konferencija Veterinarska medicina i biotehnika, Godišnji sastanak Europske federacije za animalne znanosti, Savjetovanje uzgajivača ovaca i koza, Savjetovanje uzgajivača goveda, Savjetovanje uzgajivača svinja, Savjetovanje uzgajivača konja). U organizaciji, pa i pokretanju mnogih od navedenih skupova važnu su ulogu djelatnici Zavoda za stočarstvo, čime je potvrđen njihov međunarodni ugled. Prof. dr. M. Sviben izabran je za počasnog potpredsjednika Međunarodnog veterinarskog društva za svinjogojstvo (1978.). Uz tu dužnost prof. dr. M. Sviben obavljao je i dužnosti predsjednika Jugoslavenskog veterinarskog društva za hyologiju i hyojatriju (1977. – 1982.) te bio predsjednik Organizacijskog odbora V. svjetskog kongresa Međunarodnoga veterinarskog društva za svinjogojstvo Hyologija i hyojatrija (1978.). Prof. dr. V. Sušić bio je predsjednik Znanstvenog stručnog odbora na Drugom hrvatskom veterinarskom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem (2000.), a izv. prof. dr. I. Štoković predsjednik Radne skupine Europske federacije za animalne znanosti za središnju i istočnu Europu (2010. i 2011.).

Djelatnici Zavoda za stočarstvo bili su članovi u više uredničkih odbora znanstvenih i stručnih časopisa, a neki od njih obavljali su i važnije, pa i vodeće funkcije u redakcijama časopisa ili drugih sredstava javnog priopćavanja. Prof. dr. M. Sviben bio je glavni i odgovorni urednik časopisa Udruženja studenata veterinarske medicine Jugoslavije *Veterinar* (1956. – 1958.), urednik poljoprivrednog televizijskog programa Radija Zagreb (1958. i 1959.), a od 1960. do 1962. u Radio-televiziji Zagreb bio je urednik Poljoprivredne emisije. Prof. dr. T. Balenović bio je tehnički urednik časopisa *Veterinarski arhiv* (1976. – 1977.), zatim pomoćnik tehničkog urednika (1969.), pa od 1979. tehnički urednik i od 1987. urednik časopisa *Stočarstvo*. Osim toga prof. dr. T. Balenović uredio je i veći boja zbornika radova predstavljenih na Hrvatskom veterinarskom kongresu i simpoziju Veterinarski dani. Prof. dr. V. Sušić bio je od 2001. pomoćnik urednika, a od 2017. glavni je i odgovorni urednik časopisa *Veterinarski arhiv*.

Više djelatnika Zavoda za stočarstvo obavljalo je čelne funkcije na Veterinarskom fakultetu ili sudjelovalo u radu upravnih tijela Sveučilišta i znanstvenih instituta. Prof. dr. M. Sviben bio je prodekan za financiranje Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (1974./1975. – 1975./1976.). Prof. dr. V. Sušić bio je pomoćnik dekana za nastavu i kontrolu kvalitete (2005./2006.), zatim prodekan za nastavu (2006./2007.) i dekan Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2007./2008. – 2009./2010.). Prof. dr. V. Sušić bio je i član Senata te Vijeća biomedicine i zdravstva Sveučilišta u Zagrebu, a tijekom 2013. obavljao je dužnost predsjednika Upravnog vijeća Hrvatskog veterinarskog instituta. Izv. prof. dr. I. Štoković bio je pročelnik Odjela za animalnu proizvodnju i biotehnologiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu (2013. – 2015.).

Za kvalitetan rad i prepoznatljivost u znanstvenim i stručnim krugovima djelatnici Zavoda za stočarstvo bili su dobitnici više nagrada, priznanja i zahvalnica. Prof. dr. M. Sviben nagrađen je Diplomom Zagrebačkog velesajma za SVINDEXPO (1978.), Diplomom Jugoslavenskog veterinarskog društva za hyologiju i hyojatriju (1990.), Plaketom Skupa svinjogojaca Jugoslavije (1970.) za izvanredni doprinos unaprjeđenju svinjogojstva Jugoslavije i Zahvalnicom sa značkom od Centra za unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje – Beograd (1976.). Prof. dr. T. Balenović dobitnik je Priznanja Zagrebačkog velesajma za aktivnosti i organiziranje SVIND – Symposiuma od 1970. do 1980., Diplome III. Jugoslavenskog kongresa za razmnožavanje i uzgoj životinja i Pohvalnice Ministarstva obrane Republike Hrvatske za zalaganje i doprinos obrani Republike Hrvatske kroz veterinarsku struku (1994.). Profesori I. Karadjole. M. Sviben, V. Sušić i izv. prof. dr. I. Štoković nagrađeni su 2013., povodom obilježavanja 100 godina organiziranog uzgojno-selekcijskog rada u stočarstvu Hrvatske, zahvalnicama Hrvatske poljoprivredne agencije. Prof. dr. Anamaria Ekert Kabalin dobitnica je plakete Udruge inovatora Hrvatske za inovaciju Dalmatinska tuka – fenotipske odlike i ekološke odrednice areala, na 6. međunarodnom sajmu inovacija, ekoideja, proizvoda i tehnologija u poljoprivrednoj i prehrambenoj industriji Agro Arca (2013.). Prof. dr. V. Sušić nagrađen je i Zahvalnicom Hrvatskog stočarskog centra te Saveza uzgajivača ovaca i koza (2008.) za uspješnu dugogodišnju suradnju, zatim Zahvalnicom Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2014.) za osobitu uspješnost i rezultate rada u ostvarenoj zajedničkoj suradnji te Zahvalnicom Hrvatskoga veterinarskog instituta (2014.) za snažno poticanje i podupiranje suradnje u veterinarskom obrazovanju, znanosti i struci.

Za pojedinosti o radu prof. dr. V. Sušića i prof. dr. M. Svibena vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Nikola Ritzofy (1933. – 1939.), prof. dr. Dragan Ilančić (1935. – 1945.), asistent Dragan Würth (1941. – 1944.), asistent Otto Röhr (1942. – 1943.), prof. dr. Ante Rako (1947. – 1979.), asistent Mirko Findrik (1946. – 1956.), asistent Aleksandar Cek (1948. – 1953.), asistent Ivica Marinić (1950. – 1953.), asistent Franjo Dumanovsky (1953. – 1964.), asistent Zlatan Sremac (1953. – 1954.), asistent Martin Jakovac (1960. – 1961.), asistent Marijan Kalivoda (1956.), prof. dr. Krešimir Mikulec (1958. – 1998), prof. dr. Marijan Sviben (1962. – 1997.), prof. dr. Ivo Karadjole (1969. – 2009.), prof. dr. Tomislav Balenović (1971. – 2012.), izv. prof. dr. Igor Štoković (1998. – 2015.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Zaposlenici u znanstvenim zvanjima: dr. Dubravka Križanović, znanstvena savjetnica (1977. – 2009.), dr. Kristina Starčević, viša znanstvena suradnica (2010. – 2018.); znanstveni pripravnici SIZ-a: Nela Lakić (1981. – 1982.), Sunčica Uhityl (1983. – 1985.), Slobodan Mudrić (1985. – 1986.), Zlata Grgić (1986. – 1989.); znanstveni novaci: Dražen Matičić (1991. – 1994.), Stjepan Bencetić (1991. – 1995.), suradnici na međunarodnom projektu: Zoran Besek (2013. – 2015.), Nebojša Verić (2013. – 2015.)

Administrativno osoblje, laboranti i pomoćni radnici

Anica Vukadinović, službenica (1938. – 1941.), Neda Magdić, službenica (1941. – 1945.), Tea Köster, službenica (1948. – 1953.), Evica Chiandussi, službenica (1953. – 1980.), Nikola Blasin, laborant (1952. – 1961.), Ranko Tomičić, laborant (1960. – 1963.), Marija Ovčar, pomoćna službenica (1943. – 1963.), Vilka Car, pomoćna službenica (1963. – 1974.), Milka Perčec, pomoćna službenica (1965. – 1971.), Anka Posavec, pomoćna tehnička suradnica (1967. – 1990.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Velimir Sušić (od 1985.)
prof. dr. Anamaria Ekert Kabalin (od 2001.)
doc. dr. Sven Menčik (od 2008.)
doc. dr. Maja Maurić (od 2011.)
asistent Ivan Vlahek, dr. med. vet. (od 2016.)
asistentica Aneta Piplica, dr. med. vet. (od 2019.)
laborantica Ljiljana Maričić (od 1980.)
pomoćna tehnička suradnica Mirjana Ričko (od 1987.)

Kod kućnih ljubimaca, koji se često udomljuju bez poznata podrijetla i datuma rođenja, procjena dobi i dalje je važan dio anamneze. Stoga studenti, u okviru predmeta Pasminska svojstva životinja, uvježbavaju procjenu dobi pasa i mačaka. Kao model često im služe vlastite životinje koje nastavnici dovedu na praktičnu nastavu.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: prof. dr. A. Ekert Kabalin, Lj. Maričić, M. Ričko, doc. dr. M. Maurić i A. Piplica, dr. med. vet. Drugi red: doc. dr. S. Menčik, prof. dr. V. Sušić i I. Vlahek, dr. med. vet.

6.2. Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja

(prof. dr. Željko Pavičić)

Opći podaci

Potreba o postojanju ustrojbene jedinice koja bi se bavila isključivo veterinarskom higijenom stara je gotovo kao i sam Fakultet. Prema Univerzitetskom zakonu iz 1936. navodi se Katedra za veterinarsku higijenu (eksternu) s veterinarskom policijom i sudbenim veterinarstvom, ali nije osnovana. Ponovna rasprava o tome uslijedila je na izvanrednoj sjednici Vijeća od 30. studenog 1945., kada se zbog učestalih zoohigijenskih problema u stočarskoj proizvodnji razmišlja o osnivanju samostalne katedre za veterinarsku higijenu. Tada je naglašeno da ta katedra treba *biti jedna od osnovnih katedri, jer današnji veterinar nema razumijevanja za rad na higijeni, a bolesti ima sve više.* Zavod je na temelju prijedloga Fakultetskog vijeća osnovan rješenjem Komiteta za naučne ustanove Sveučilište i visoke škole od 11. studenoga 1948. kao Zavod za zoohigijenu s ciljem unaprjeđenja obrazovanja studenata iz područja veterinarske higijene. Na početku je u Zavodu od osoblja, osim predstojnika i njegova prvog nastavnika, dr. J. Ivoša, radio laborant i pomoćni službenik. Prvi asistent postaje dr. A. Asaj (1954.), a zatim se zapošljavaju asistenti H. Ciszek, dipl. kemičar (1956.), Lj. Marjanović, dipl. vet. (1961.) i B. Krsnik, dipl. vet. (1974.), te pripravnici Samoupravne interesne zajednice za znanost M. Vučemilo, dipl. vet. (1974.), B. Vinković, dipl. vet. (1978.), A. Tofant, dipl. inž. kemije (1983.) i J. Narančić, dipl. vet. (1985.). U vremenu koje je slijedilo A. Asaj, B. Krsnik, M. Vučemilo i A. Tofant postali su sveučilišni profesori i uz prof. dr. J. Ivoša činili prvu generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju.

Zavod u početku nije imao nikakvih prostorija, već se cjelokupan rad odvijao u jednoj sobi. Poslije dobiva privremeni smještaj u prostoru današnjeg Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo, a zatim seli u prostorije današnjeg Zavoda za veterinarsku patologiju, gdje ostaje do preseljenja preostalih zavoda iz Savske ceste. Nakon toga je privremeno preseljen u dio prostorija današnjeg Zavoda za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju. Tijekom 1963. započelo je pregrađivanje bivšeg Stočarskog muzeja na drugom katu južnog krila druge zgrade. U tom je prenamjenskom prostoru od 1965. smješten Zavod za zoohigijenu. Prostor Zavoda čini knjižnica, sedam soba za nastavnike i tehničko osoblje i dva laboratorija za praktičnu nastavu koji su temeljito preuređeni 2009. godine.

Širenjem nastavne i znanstvene djelatnosti u području higijene i držanja životinja Zavod je 1. veljače 1995. preimenovan u Zavod za animalnu higijenu, okoliš i etologiju, a 19. listopada 2011. u Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja.

Razvojem zavodskih djelatnosti povećao se broj i promijenila generacijska struktura djelatnika. Tako se u Zavodu od 1991. do 2012. zaposlilo osam znanstvenih novaka na znanstvenoistraživačkim projektima nastavnika Zavoda: D. Nejedli, dipl. vet. i R. Yammine, dipl. vet. (1991.), Ž. Pavičić, dipl. vet. (1995.), I. Petak, dipl. ing. biologije (1998.), S. Hađina, dr. vet. med. i K. Matković, dr. vet. med. (2000.), M. Ostović, dr. vet. med. (2008.) i dr. G. Gregurić Gračner, koja je prešla sa Zavoda za biologiju (2012.). Pritom prof. dr. Ž. Pavičić, prof. dr. K. Matković, izv. prof. dr. G. Gregurić Gračner i doc. dr. M. Ostović čine današnju generaciju djelatnika Zavoda u znanstveno-nastavno zvanju. U Zavodu je također zaposlena asistentica I. Sabolek, dr. med. vet. (od 2018.) i R. Žarko na radnom mjestu tehničke suradnice (od 1997.).

Prvi predstojnik Zavoda bio je prof. dr. J. Ivoš (1948. – 1980.), a zatim su vršitelji dužnosti predstojnika bili prof. dr. B. Krsnik, prof. dr. A. Asaj i dr. H. Ciszek (1981. – 1982). Nakon tog razdoblja predstojnici su bili: prof. dr. A. Asaj (1983. – 1994.), prof. dr. B. Krsnik (1994. – 1996., 1998. – 2000.), prof. dr. M. Vučemilo (1996. – 1998., 2001. – 2004., 2006. – 2009., 2011. – 2014.), prof. dr. A. Tofant (2004. – 2006.) i prof. dr. Ž. Pavičić (2009. – 2010.). Od 2014. predstojnica Zavoda je prof. dr. K. Matković.

Postojanje Zavoda obilježeno je objavljivanjem dviju spomenica, prve (A. Asaj, M. Karlović, ur.) za 45. godišnjicu (1993.), a druge (Ž. Pavičić, ur.) za 65. godišnjicu Zavoda (2013.). Potonja spomenica sadržava više od 1600 bibliografskih jedinica i sveobuhvatno prikazuje znanstveno-stručni opus svih dosadašnjih i sadašnjih djelatnika Zavoda i njihovih suradnika.

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Nastavnim planom i programom Veterinarske visoke škole iz 1922. veterinarska se higijena po prvi put predavala u sklopu predmeta Higijena stoke i mikrobiologija u V. semestru s 3 sata predavanja i 3 sata vježbi tjedno (P-3 + V-3). U to je vrijeme veterinarska higijena bila sastavna djelatnost Zavoda za mikrobiologiju i veterinarsku higijenu, međutim u opsegu koji nije bio dostatan u naobrazbi budućeg veterinara. Godine 1923. područje mikrobiologije se izdvaja od higijene stoke u dva zasebna predmeta: Mikrobiologija u V. (P-2 + V-3) i Veterinarska higijena u VI. (P-2 + V-2) semestru. Nastavnim planom i programom studija veterinarske medicine prema Uredbi iz 1936. predmet Veterinarska higijena pozicioniran je u X. semestru (P-2 + V-3).

Godine 1946. na spomenutom zavodu izabire se asistent dr. J. Ivoš, s ciljem da se bavi veterinarskom higijenom i radi na osnivanju nove nastavne jedinice i nastavnog programa. Do tog razdoblja nastavu iz veterinarske higijene držali su prof. dr. S. Plasaj, prof. dr. J. Ježić i prof. dr. A. Hupbauer. Odmah nakon dolaska na Fakultet dr. J. Ivoš sistematski proučava inozemnu literaturu iz područja zoohigijene, obilazi tadašnja društvena imanja i upoznaje tekuću problematiku na terenu. Na osnovi stečenog iskustva priprema prvi nastavni program za predmet Zoohigijena i postaje njegovim predavačem.

Ak. god. 1948./1949. održava se nastava iz predmeta Veterinarska higijena u IX. (P-3 + V-2) i X. semestru (P-2 + V-2), a ak. god. 1950./1951. preimenuje u Zoohigijena. To je grana veterinarske medicine koja se oslanja na spoznaje o potrebama životinja da bi se očuvalo njihovo zdravlje te istražuje patofiziološke promjene uzrokovane čimbenicima okoliša kako bi se objasnila etiologija i mehanizam nastanka različitih bolesti multikauzalne etiologije. S različitih stajališta ona opisuje utjecaj držanja životinja na njihovo ponašanje i zdravlje, ekonomičnost proizvodnje i na seoski okoliš. S ovim znanjem veterinari su kompetentni kritički analizirati određenu stočarsku proizvodnju te na odgovarajući način suzbijati bolesti multikauzalne etiologije.

Nastavnim planom prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iz 1954. izmijenjena je satnica Zoohigijene u IX. semestru (P-2 + V-2), dok je satnica u X. semestru ostala ista (P-2 + V-2). Godine 1963. uveden je neobvezni predmet Izabrana poglavlja iz zoohigijene u X. semestru (P-2). No taj predmet nije opravdao svoju opstojnost s obzirom na zanimanje studenata, pa se u nastavnom planu ak. god. 1977./1978. više ne nalazi.

Prema nastavnom planu iz 1966. povećana je satnica iz Zoohigijene u IX. (P-3 + V-3) i X. semestru (P-4 + V-4). Nastavnim planom i programom iz 1979. došlo je do izmjena u pozicioniranju i ukupnoj satnici predmeta Zoohigijena pa se otada izvodi u VII. (P-3 + V-2), VIII. (P-3 + V-2) i IX. semestru (V-2). Uz postojeći nastavni plan uvodi se tematska cjelina – ponašanje životinja. To je područje veterinarske medicine koje se temelji na opisu prirođenih i stečenih oblika ponašanja životinja, poremećaja u ponašanju te njihovoj prevenciji i liječenju. Nastavnim planom i programom iz 1987. korigira se satnica u VIII. semestru (P-4 + V-2), a u IX. semestru dolazi do promjena u izvedbi nastave tako da se vježbe preimenuju u stručnu praksu.

Nastavnim planom i programom iz 1995. predmet Zoohigijena preimenovan je u Animalna higijena, okoliš i etologija. Nastavni je proces izmijenjen, pri čemu se dio nastave prevodi u seminare i stručno-klinički rad. Predmet se predaje u V. (P-1 + V-2) i VI. semestru (P-2 + V-2 + S-1 + SKR-3).

Nastavnim planom i programom integriranog studija veterinarske medicine iz 2005. znatno se mijenja nastavni plan i program. Nastava iz ponašanja životinja proširuje se, a u nastavni se sadržaj uvodi nova tematska cjelina – dobrobit životinja. Time studenti dobivaju osnovne informacije o dobrobiti životinja kao znanstvenoj disciplini, ulozi doktora veterinarske medicine i veterinarske struke u dobrobiti životinja, problemima dobrobiti pojedinih vrsta životinja u uzgoju, te stječu znanje o suvremenim metodama njezine procjene. U skladu s izmjenama dotada obvezni predmet Animalna higijena, okoliš i etologija razdvaja se u dva obvezna predmeta: Okoliš, ponašanje i dobrobit životinja, koji se danas predaje u I. semestru s ukupno 8 sati predavanja, 24 sata vježbi i 8 sati seminara, te Higijena i držanje životinja u III. semestru s ukupno 16 sati predavanja, 24 sata vježbi i IV. semestru s ukupno 13 sati predavanja, 20 sati terenskih vježbi i 22 sata seminara. Predmet Okoliš, ponašanje i dobrobit životinja jedan je od temeljnih predmeta iz preventivne veterinarske medicine u kojemu se stječu znanja o konceptu ponašanja i dobrobiti životinja kako bi se u praksi osigurali uvjeti u kojima će životinja izraziti vrsti svojstveno ponašanje i pritom se dobro osjećati. Osim toga studenti stječu znanja o utjecaju tla i vode na zdravlje, proizvodnost i reprodukciju životinja, ali i o utjecaju životinja na spomenute čimbenike okoliša radi očuvanja biološko-ekoloških odnosa u okolišu. Takvim se pristupom u obradi pojedinih tematskih cjelina stječu uvjeti za lakše razumijevanje i stjecanje znanja iz drugih kolegija preventivne veterinarske medicine, ponajprije iz predmeta Higijena i držanje životinja.

Cilj predmeta Higijena i držanje životinja jest da studenti steknu znanja i vještine o osiguranju odgovarajućih uvjeta smještaja i držanja radi sprječavanja nepovoljnih uvjeta stajskog okoliša na zdravstveno stanje, proizvodnju i reprodukciju životinja. Osim toga stječu znanja o načinima zbrinjavanja otpadne animalne tvari radi sprječavanja onečišćenja okoliša te o ulozi veterinara u prijevozu i njezi životinja kako bi se izbjegla stresna stanja i poremećaji u zdravstvenom stanju zbog neodgovarajućeg premještaja iz jednoga okoliša u drugi ili pak loše higijene životinja. U preventivnoj veterinarskoj medicini bitno značenje ima sanitacija, zbog čega se u ovom kolegiju također stječu znanja i vještine o metodama, vrstama i učincima dezinfekcije na očuvanje zdravstvenog stanja životinja te kontroli štetnih kukaca i glodavaca u okolišu radi sprječavanja širenja bolesti na organizam životinja i ljudi. Za terenske vježbe Zavod je opremljen suvremenom opremom za mjerenje mikroklimatskih uvjeta i higijenske kvalitete zraka u stočarskim nastambama. U laboratorijima Zavoda provodi se i praktična nastava iz dezinfekcije te higijenske analize tla i ispravnosti vode za piće.

U Zavodu se, osim navedenih dvaju obveznih predmeta, posljednjim nastavnim planom i programom izvodi nastava iz izbornih predmeta Osnove agronomije u III. semestru s ukupno 12 sati predavanja, 7 sati vježbi i 11 sati seminara, Osnove ekološkog stočarstva u IV. semestru s ukupno 10 sati predavanja, 15 sati vježbi i 5 sati seminara, te Uzgoj i držanje golubova u VI. semestru s ukupno 15 sati seminara i 15 sati vježbi. Svrha i cilj izbornog predmeta Osnove agronomije jest da studenti steknu znanja o utjecaju vremena i klime na biljni svijet, biološkom prirodu i prinosu, zakonima stvaranja prinosa i antropogenim zbijanjima tla. U središtu su razmatranja agrotehnika u svim svojim aspektima i sustavi gospodarenja u biljnoj proizvodnji. Posebna je pozornost pridana ekološkoj i održivoj poljoprivredi, kako bi student stekao znanja za očuvanje okoliša, čistog zraka i tla, pitke vode te u vezi s time i kvalitetne hrane.

U izbornom predmetu Osnove ekološkog stočarstva studentima se pruža mogućnost da upoznaju osnovne karakteristike uzgoja domaćih životinja na ekološki prihvatljiv način i ulogu veterinarske djelatnosti u takvoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Svrha i cilj izbornog predmeta Uzgoj i držanje golubova jest da studenti steknu osnovna znanja o biološkim karakteristikama golubova, uzgojnim smjerovima u golubarstvu, prepoznavanju, odgovarajućoj hranidbi, smještaju i držanju pojedinih pasmina golubova te specifičnostima farmskog držanja golubova za proizvodnju mesa.

Nastavnici Zavoda uključeni su i u izvođenje nastave iz drugih predmeta: obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo u I. semestru, izbornog predmeta Uloga veterinara na ekološkoj farmi u VI. semestru, obveznog izbornog predmeta Veterinarsko javno zdravstvo (usmjerenje Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo), obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje farmskih životinja (usmjerenje Farmske životinje i konji) i obveznog predmeta Zdravlje stada, svi u XI. semestru.

Prvi udžbenik *Zoohigijena* napisao je prof. dr. J. Ivoš (1950.), a zatim slijede *Praktikum iz zoohigijene* (1962.) i udžbenik *Zoohigijena u praksi* (1974.) koje je napisao prof. dr. A. Asaj. Udžbenik *Higijena i bioekologija u peradarstvu* napisala je prof. dr. M. Vučemilo (2008.), a *Prak-*

Studenti četvrtog semestra na farmi mliječnih krava mjere mikroklimatske pokazatelje, temperaturu, relativnu vlagu i brzinu strujanja zraka, srednju temperaturu zračenja i koncentracije štetnih plinova u zraku u sklopu terenskih vježbi iz predmeta Higijena i držanje životinja.

Mjerenje temperature stelje ubodnim termometrom na farmi pilića u tovu. Kvaliteta stelje jedan je od osnovnih čimbenika koji utječu na dobrobit, proizvodnost i kvalitetu mesa peradi.

tikum – Okoliš i higijena držanja životinja prof. dr. M. Vučemilo i prof. dr. A. Tofant (2009.). Najnovija literatura za studente jesu hrvatsko izdanje udžbenika *Ponašanje domaćih životinja*, prema 2. engleskom izdanju: uvodni tekst (Ž. Pavičić, K. Matković, ur., 2014.) i *Dobrobit životinja* (Ž. Pavičić, M. Ostović, ur., 2019.). Djelatnici Zavoda sudjelovali su u pisanju svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).
Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori 260 studenata u izradi i obrani diplomskih radova i dva studenta čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda su od uvođenja poslijediplomske nastave na Veterinarskom fakultetu odmah bili uključeni u izvedbu pojedinih smjerova. Tako su od ak. god. 1961./1962. izvodili nastavu iz zoohigijene u poslijediplomskom studiju smjera Mikrobiologija i epizootiologija, a od ak. god. 1962./1963. iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi. Ak. god. 1963./1964. u organizaciji Zavoda ustrojava se poslijediplomski studij smjera Zoohigijena u trajanju od 3 semestra. Osnivač studija bio je prof. dr. J. Ivoš. Nakon završetka studija polaznici su stjecali akademski stupanj magistra. Odlukom Savjeta Veterinarskog fakulteta od 25. veljače 1974. poslijediplomski studij Zoohigijena proširen je na 4 semestra.
Uzimajući u obzir problematiku na terenu i najnovije znanstvene spoznaje, osim studija Zoohigijena ak. god. 1976./1977. uvodi se uže specijaliziran poslijediplomski studij Sanitacija u veterinarskoj medicini u trajanju od 4 semestra. Studij je osmišljen tako da stručnjacima pruži dodatnu edukaciju iz područja medicinske sanitacije i veterinarskoga javnog zdravstva. Nakon završetka studija stjecao se akademski stupanj magistra specijalista iz područja Sanitacija. Osnivač studija bio je prof. dr. A. Asaj. Pravilnikom iz 1979. razdvajaju se poslijediplomski znanstveni studij i studij za specijalizaciju. Tako je obnovljeni poslijediplomski studij Zoohigijena organiziran 1981. kao magisterij za znanstveno usavršavanje, a studij Sanitacija 1983. za specijalističko usavršavanje iz medicinske sanitacije.
Stupanjem na snagu Zakona o visokim učilištima iz 1993. znatno se obnavlja program poslijediplomskih studija. Prvi natječaj prema obnovljenom programu za poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje Veterinarska medicina sa smjerom Animalna higijena, okoliš i etologija (bivši smjer Zoohigijena) te za poslijediplomski stručni studij Sanitacija raspisan je u ak. god. 1995./1996. Poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje bio je ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij, a poslijediplomski stručni studij kao četverosemestralni studij.
U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. dotadašnji poslijediplomski stručni studij Sanitacija ponovno je organiziran kao specijalistički studij te je obnovljen u skladu s novim spoznajama iz tog područja i traje četiri semestra. Danas ovaj studij obrazuje specijaliste koji će suvereno vladati potrebnim znanjima i koji će biti osposobljeni primijeniti znanstvene spoznaje i praktična iskustva u kontroli štetnika na području veterinarstva, stočarstva i komunalne higijene. Posebno je važno što mogu primjenjivati najnovija znanstvena dostignuća u kontroli štetnih kukaca i glodavaca te patogenih mikroorganizama koji prate stočarsku proizvodnju, pogotovo uzme li se u obzir da je danas gotovo nezamisliva bilo kakva proizvodnja bez sudjelovanja stručnjaka ovog profila. Prvi natječaj prema novom programu za poslijediplomski studij Sanitacija raspisan je ak. god. 2005./2006. Nakon završetka studija stječe se akademski naziv sveučilišnog magistra za područje sanitacije.
Godine 2012., na inicijativu prof. dr. Ž. Pavičića, osnovan je poslijediplomski specijalistički studij Dobrobit životinja. Svrha i cilj studija jest osposobiti polaznike u teorijskim i praktičnim znanjima i vještinama u području dobrobiti životinja, kako bi u svrhu provođenja stručnog nadzora, prema postojećim zakonskim odredbama, samostalno mogli procijeniti dobrobit životinja, upozoriti na propuste u upravljanju proizvodnjom te savjetovati vlasnike životinja, uzgajivače i druge interesne skupine u vezi s primjenom novih tehnologija i spoznaja u osiguranju dobrobiti životinja. Prvi natječaj za ovaj studij raspisan je ak. god. 2012./2013. Završetkom studija stječe se akademski naziv sveučilišnog magistra za područje dobrobiti životinja. Dosad su ovaj studij završila dva polaznika.
Voditelji poslijediplomskog studija Zoohigijena bili su: prof. dr. J. Ivoš (1963. – 1983.) i prof. dr. A. Asaj (1984. – 1994.), Animalna higijena, okoliš i etologija prof. dr. B. Krsnik (1995. – 2003.), a Sanitacija prof. dr. A. Asaj (1976. – 1994.) i prof. dr. M. Vučemilo (1995. – 2014.). Od 2012. voditelj studija Dobrobit životinja jest prof. dr. Ž. Pavičić, a voditeljica studija Sanitacija od 2015. je prof. dr. K. Matković.
Osim nastave na spomenutim studijima nastavnici Zavoda sudjeluju i u izvedbi 8 drugih poslijediplomskih specijalističkih studija (predmeta) na Fakultetu: Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla (Etika i dobrobit životinja), Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava (Utjecaj stresnih čimbenika okoliša na plodnost krava), Mikrobiologija i epizootiologija (Animalna higijena, okoliš i etologija), Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Higijena, okoliš i dobrobit u zdravstvenoj zaštiti svinja), Sudsko veterinarstvo (Dobrobit životinja s aspekta sudskog veterinarstva), Teriogenologija domaćih sisavaca (Animalna higijena – okoliš i etologija), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Postupci uzgoja golubova za sport i razonodu, Mjere sanitacije u uzgoju egzotičnih kućnih ljubimaca) i Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja (Higijena, držanje i dobrobit laboratorijskih životinja), što govori o intradisciplinarnosti u djelovanju Zavoda i njegovih djelatnika u veterinarskoj medicini.
U sklopu projekta *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja predlaže i razvija dva nova specijalistička studija naziva Farm Biosecurity – Biosigurnost na farmama (voditeljica prof. dr. K. Matković) i Farm Animal Welfare – Dobrobit farmskih životinja (voditelj doc. dr. M. Ostović). U specijalističkom studiju Biosigurnost na farmama obrađuju se teme iz higijene držanja farmskih životinja, higijene zraka, tla i vode, sanitarne mikrobiologije i parazitologije, kliničke toksikologije insekticida i rodenticida, standarda biosigurnosti i dobrobiti životinja, imunizacije kao biosigurnosne mjere, primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, primijenjene epidemiologije i procjene biosigurnosti na farmama. Specijalistički studij Dobrobit farmskih životinja uključuje teme iz povijesnog razvoja, koncepata i znanosti o dobrobiti životinja, primijenjene etologije i dobrobiti životinja, ponašanja i dobrobiti peradi, goveda, svinja, ovaca i koza, jelenske i pernate divljači u uzgoju, dobrobiti životinja u klaonicama, ekonomike dobrobiti životinja, etike, politike i zakonodavnih propisa u području dobrobiti životinja.
Nastavnici Zavoda od ak. god. 2005./2006. sudjeluju u izvođenju sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti, pri čemu su voditelji iz jednog obveznog i 9 granski usmjerenih predmeta. Prof. dr. Ž. Pavičić voditelj je obveznog predmeta Etika i dobrobit eksperimentalnog rada u veterinarskoj medicini, granski usmjerenih predmeta Ekološka proizvodnja u stočarstvu i Voda u veterinarskoj djelatnosti – kakvoća i obrada te s prof. dr. K. Matković predmeta Odnosi između organizama, okoliša i zdravlja životinja. Prof. dr. K. Matković voditeljica je granski usmjerenih predmeta Veterinarska djelatnost i zaštita okoliša, Higijena zraka u stočnim nastambama, Mjere sanitacije u stočarskoj proizvodnji i Ekologija, etologija i tehnologija peradi i pernate divljači. Doc. dr. M. Ostović voditelj je granski usmjerenih predmeta Veterinarska djelatnost u projektiranju staja i Komparativna tehnologija stočarske proizvodnje
Do danas su nastavnici Zavoda bili voditelji više od 80 znanstvenih i specijalističkih magistarskih radova te 40 disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Djelatnici Zavoda su od njegova osnutka intenzivno provodili znanstvena istraživanja. U početku istražuju o utjecaj mikroklime na biološke funkcije i rezistenciju životinja, a uvode se i etološka istraživanja. Ističu se i istraživanja pedološko-hidroloških odnosa kao etioloških čimbenika probavnih poremećaja domaćih životinja, posebice svinja.

Uzorkovanje zraka u uzgajalištu prasadi za određivanje broja mikroorganizama. Stručnjaci Zavoda proteklih su desetak godina proveli brojna istraživanja kvalitete zraka u nastambama za farmske životinje, uglavnom u sklopu različitih projekata.

Utvrđivanje higijenskog stanja vimena kod mliječnih krava. Uzimanje brisa s površine sisa zbog određivanja onečišćenja mikroorganizmima.

Godine 1959., osnivanjem Instituta za zootehniku i higijenu (kao jednog od četiri instituta kojima je na Veterinarskom fakultetu povjeren znanstvenoistraživački rad), proširuje se znanstveni rad iz zoohigijene, a obuhvaća istraživanja utjecaja mikroklime u stajama na prirast i zdravlje životinja u različitim uvjetima držanja i hranidbe. Također se istražuje utjecaj ekološkog kompleksa na proizvodnost mliječnih krava na poljoprivrednim dobrima. Opsežna istraživanja provedena su u dezinfekciji većih svinjogojskih, govedarskih i peradarskih farmi. Godine 1965. integracijom triju instituta (uključujući Institut za zootehniku i higijenu) u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje nastavljena su započeta istraživanja, a daljnja istraživanja obuhvatila su utjecaj ekoloških čimbenika na pojavu i tijek mastitisa, utjecaj okoliša na ponašanje različitih proizvodnih i dobnih kategorija svinja te rezultate tova u nekih pasminskih i dobnih kategorija goveda. U tom se razdoblju također istražuje utjecaj higijene smještaja na uvjetne bolesti pilića u tovu kao i utjecaj mikroklime na njihov prirast, ultravioletnu raskužbu peradarnika, prijevoz peradi, a treba spomenuti i istraživanja u vezi s utjecajem ultravioletnog zračenja na produkciju sperme bikova. Spomenuta istraživanja odnose se za razdoblje do kraja šezdesetih godina, a financirana su iz potpora Sveučilišta i Republičkog fonda za naučni rad pod vodstvom dugogodišnjeg predstojnika prof. dr. J. Ivoša.

Sedamdesetih i osamdesetih godina prof. dr. J. Ivoš istraživao je utjecaj fizikalnih i kemijskih faktora na zdravlje, ponašanje i proizvodnju tovnih goveda i svinja, prof. dr. B. Krsnik utjecaj buke na proizvodnost i ponašanje domaćih životinja, a prof. dr. A. Asaj bavio se tekućom dezinfekcijom napućenih staja, higijenskom analizom otpadnih voda na farmi za tov pilića uz podni smještaj, suvremenim načelima deratizacije stočarskih farmi i higijenskim osnovama smještaja goveda na individualnim gazdinstvima na području umjerene kontinentalne klime u sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Ta je istraživanja financirala Samoupravna interesna zajednica za znanost (tzv. SIZ IV).

U razdoblju od 1991. do 2013. nastavnici Zavoda provodili su znanstvenoistraživački rad u okviru projekata koje je financiralo MZT/MZOŠ. Prof. dr. A. Asaj bavio se ekološki opravdanom kemijskom higijenizacijom gnoja *in vitro*, prof. dr. B. Krsnik okolišem, stresom i ponašanjem svinja, prof. dr. A. Tofant kakvoćom voda i mjerama sanitacije u ekološkoj proizvodnji namirnica, prof. dr. M. Vučemilo utjecajem animalnog otpada na okoliš, emisijama zračnih onečišćenja s farmi u okoliš i utjecajem okoliša na zdravlje životinja i sigurnost namirnica animalnog podrijetla, a prof. dr. Ž. Pavičić utjecajem stajskog okoliša na zdravstveno stanje i proizvodnju svinja te utjecajem biotehnoloških postupaka na zdravlje, reprodukciju i dobrobit svinja. Nastavnici Zavoda od 2013. provode istraživanja u okviru potpora Sveučilišta. Prof. dr. Ž. Pavičić bio je nositelj teme istraživanja o unaprjeđenju dobrobiti farmskih životinja primjenom suvremenih tehnologija (2013.) te utjecaju kvalitete zraka u peradarskoj i svinjogojskoj proizvodnji na zdravlje i dobrobit životinja (2015.). Prof. dr. K. Matković bila je nositeljica teme istraživanja o primjeni mjera biosigurnosti u osiguranju dobrobiti farmskih životinja (2014.), utjecaju novih sustava držanja kroz obogaćenje okoliša na dobrobit i održivost peradarske i govedarske proizvodnje (2017.) te istraživanja koja se odnose na procjenu poboljšanih uvjeta držanja farmskih životinja i ostvarenje mjere Dobrobit životinja Programa ruralnog razvoja (2018.). Doc. dr. M. Ostović bio je nositelj teme istraživanja o utjecaju kvalitetne stelje na dobrobit i proizvodnost tovnih pilića i svinja (2016.). Izv. prof dr. G. Gregurić Gračner u svom se dosadašnjem radu bavi ponajprije higijenom, ponašanjem i dobrobiti laboratorijskih životinja i kućnih ljubimaca.

Prof. dr. Ž. Pavičić i doc. dr. M. Ostović sudjelovali su u radu na međunarodnom FP7 projektu *Animal welfare research in an enlarged Europe* – AWARE (2011. – 2014.), s ciljem promicanja povezivanja i povećanja učinka europskog istraživanja dobrobiti farmskih životinja kroz razvoj sveeuropskih mreža znanstvenika, predavača i studenata te utemeljenje mreže interesnih skupina aktivnih u prijenosu i primjeni znanja o dobrobiti farmskih životinja.

Članovi Zavoda bili su uključeni i u provedbu drugih istraživačkih projekata, čiji su nositelji nastavnici s drugih zavoda Fakulteta, prije svega Zavoda za stočarstvo i Zavoda za prehranu i dijetetiku životinja. Suradnja je bila obostranog karaktera i temeljila se na komplementarnosti pojedinih područja u okvirima animalne proizvodnje i biotehnologije. Djelatnici Zavoda znanstvene su radove predstavili na brojnim međunarodnim skupovima u Europi, Kini, Tajlandu, Meksiku, SAD-u i Kanadi. Znanstveni radovi predstavljeni su i na mnogim domaćim skupovima u Jugoslaviji i, od neovisnosti, u Republici Hrvatskoj (Peradarski dani, Simpozij mljekarskih stručnjaka, Krmiva, *Veterinarska znanost i struka*, Veterinarski dani, Savjetovanja uzgajivača ovaca i koza, svinja i dr.). Sudjelovali su u organizaciji II. međunarodnog kongresa iz higijene životinja (Zagreb, 1976.), V. međunarodnog kongresa svinjogojaca (Zagreb, 1978.), domaćih znanstveno-stručnih skupova iz dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (Poreč, Umag, Zadar, Bizovačke Toplice i Mali Lošinj, 1993. – 2004.) i međunarodnog simpozija iz dobrobiti životinja (Zagreb, 2015.).

Uz podršku Britanskog kraljevskog društva za sprječavanje okrutnosti prema životinjama (RSPCA), 2013. osnovan je Regionalni centar za dobrobit životinja (RAWC) za područje Balkana. Prva znanstvena konferencija pod nazivom *Better science for better animal welfare* u organizaciji tog centra održat će se 2020. u Solunu, Grčka. Osim eminentnih svjetskih stručnjaka članovi znanstvenog odbora konferencije s Fakulteta su doc. dr. M. Ostović i dr. T. Mikuš (Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane). Odabrani radovi s konferencije bit će objavljeni u časopisu *Veterinarski arhiv*.

Stručnjaci Zavoda svojim su znanstvenim aktivnostima znatno pridonijeli osnivanju i djelovanju Međunarodnoga društva za higijenu životinja (International Society for Animal Hygiene, ISAH). Prof. dr. J. Ivoš bio je njegovim predsjednikom (1973. – 1976.), prof. dr. A. Asaj član proširenog izvršnog odbora i predstavnik Hrvatske (1991. – 1997.), a doc. dr. M. Ostović predstavnik je naše zemlje (od 2009.). Članovi Zavoda danas aktivno sudjeluju u njegovu radu i kongresima. Osim toga aktivno sudjeluju u radu domaćih znanstveno-stručnih društava: Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog veterinarskog društva 1893., Hrvatske mljekarske udruge i Udruge za znanost o peradi. Na temelju rezultata znanstvenog rada prof. dr. Ž. Pavičić izabran je 2014. za redovitog člana Akademije medicinskih znanosti Hrvatske u Kolegiju veterinarska medicina.

Članovi Zavoda sudjelovali su u uredničkim odborima domaćih znanstveno-stručnih časopisa. Prof. dr. M. Vučemilo bila je članica uredničkog odbora časopisa *Praxis veterinaria* i *Meso*. Prof. dr. K. Matković članica je uredničkog odbora časopisa *Mljekarski list*.

Članovi Zavoda dosad su bili recenzenti znanstvenih radova u inozemnim časopisima: *Journal of Animal Science*, *Annals of Animal Science*, *Iranian Journal of Animal Science*, *Bioresource Technology*, *Polish Journal of Environmental Studies*, *Macedonian Veterinary Review* i dr., te radova u domaćim časopisima *Veterinarski arhiv*, *Stočarstvo*, *Veterinarska stanica*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Meso* i dr.

Stručna djelatnost

U Zavodu se od njegova osnutka provodi stručni rad u obliku izrade različitih izvještaja, mišljenja i prijedloga na temelju analize stanja na terenu, koji su trebali pridonijeti rješavanju aktualne zoohigijenske problematike u praksi, poput poboljšanja higijenskih uvjeta na poljoprivrednim dobrima Hrvatske, a samim time i poboljšati tadašnje proizvodne rezultate u različitim granama stočarske proizvodnje. U tu su se svrhu pedesetih i šezdesetih godina prošloga stoljeća obavljala kompleksna mikroklimatska testiranja na farmama, zatim higijenske analize tla, vode za piće, stelje i gnoja, izračunavanje obujma prozračivanja i balansa topline u stajama i dr., te predlagale mjere za rješavanje utvrđenih nedostataka.

Od 1972. taj se rad proširio na stručne projekte koji su većinom bili studije o izgradnji i utjecaju farmi na okoliš. Stručni projekti na kojima su djelatnici Zavoda bili njihovi nositelji su: Studija o higijenskoj analizi učinka ventilacije na svinjogojskoj farmi Dubravica, Higijenska analiza stočarskog kompleksa Kazneno popravnog domaOdra Velika Gorica, Projekt za svinjogojsku farmu Proleter – Bajmok, Tehnološki

Studenti promatraju ponašanje konja radi izrade etograma. Ponašanje podrazumijeva sve uočljive aktivnosti životinje, uključujući i fazu mirovanja, a posljedica je djelovanja podražaja iz životne sredine i/ili podražaja koji potječu iz samog organizma. Pokazatelj je zdravlja i dobrobiti životinja.

Studenti na terenskoj nastavi iz područja kvalitete pitkih, površinskih i voda ribnjaka. Kvaliteta i količina vodenih ekosustava, kopnenih voda, i stajaćica i tekućica, čimbenici su o kojima ovisi akvakultura.

projekt stočnog terminala luke Ploče, Prijedlog adaptacije staja za tov junadi na farmi u Središšču ob Dravi, Utjecaj akumulacije Kosinj na zdravstveno stanje stoke u blizini buduće akumulacije, Utjecaj gnojidbe poljoprivrednih površina na sadržaj nitrata u podzemnoj vodi crpilišta Varaždin, Ekološka studija – utjecaj farme nesilica za konzumna jaja i farme koza na okoliš, Studija o smanjenju populacije gradskog goluba u Zagrebu, Idejni projekt skloništa za napuštene životinje u Dumovcu. Stručnjaci Zavoda bili su također suradnici na sljedećim stručnim projektima: Tehnološki projekt reprocentra za svinje Zbelava, Tehnološki projekt za kunićarsku farmu Topolčani Poljoprivredno industrijskog kombinata (PIK) Prilep, Učinci probiotskog djelovanja Eservita na preživljavanje i proizvodne osobine prasadi u uzgoju od zalučivanja do stavljanja u tov, Programizgradnje mljekare u Mrkoplju i obnove govedarstva u Gorskom Kotaru, Izgradnja ovčarske (reprodukcijske) farme u Bačkovici, Studija utjecaja na okoliš farme za uzgoj i tov svinja i junadi Pešun & Pešun.

U okviru stručnog rada Zavod ima dugu tradiciju održavanja tečajeva za trajno usavršavanje veterinara i srodnih struka. Prvi tečaj iz Primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije održan je na Veterinarskom fakultetu 1975. za veterinare, po programu za osposobljavanje radnika koji rukovode poslovima sanitarne zaštite u veterinarstvu. Od 1975. do 1. srpnja 2019. taj je tečaj uspješno završilo 886 polaznika. Od 1978. u Zavodu se također održava tečaj za higijeničare i dezinfektore koji su nakon njegova završetka osposobljeni za obavljanje poslova sanitarne zaštite. Od početka održavanja tečajeva do 1. srpnja 2019. taj je tečaj uspješno završio 1175 polaznika. Voditelji spomenutih tečajeva bili su prof. dr. A. Asaj (do 1994.) i prof. dr. M. Vučemilo (do 2014.). Od 2015. voditeljica tečajeva je prof. dr. K. Matković. Prof. dr. Ž. Pavičić voditelj je Tečaja za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka od njegova osnutka, 2012. godine. Dosad je taj tečaj završilo 170 polaznika s Fakulteta i drugih sveučilišnih i znanstvenoistraživačkih institucija širom Hrvatske

Djelatnici Zavoda voditelji su i devet drugih tečajeva za trajno usavršavanje koje održavaju samostalno ili u suradnji s djelatnicima drugih zavoda i institucija: Biosigurnost na farmama, Dezinfekcija vode za piće i napajanje, Dezinfekcija – biosigurnosna mjera u veterinarstvu, Značenje vode za piće i napajanje za animalnu proizvodnju (voditelj prof. dr. Ž. Pavičić), Higijena smještaja i držanja goveda na obiteljskim gospodarstvima, Mjere sanitacije u veterinarskoj medicini, Ponašanje i dobrobit farmskih životinja, Veterinarska problematika u uzgoju kunića (voditeljica prof. dr. K. Matković) i Gnoj iz stočarske proizvodnje – svojstva, obrada, utjecaj na okoliš (voditelj doc. dr. M. Ostović).

Ostale aktivnosti Zavoda

Zavod su posjetili mnogi svjetski priznati stručnjaci iz područja higijene, javnog zdravstva, ponašanja i dobrobiti životinja, kao što su: prof. dr. A. Hwojnovsky, Viša poljoprivredna škola, Poznan, Poljska; prof. dr. G. Lindner, Hochschule für Architektur und Bauewesen, Weimar; prof. dr. J. Kalich, Tierärztlichen Fakultät, München; prof. dr. P. S. Thorne, Environmental Health Sciences Research Center, University of Iowa; prof. dr. C. Winckler, Universität für Bodenkultur, Beč; prof. dr. T. Blaha, Stiftung Tierärztliche Hochschule, Hannover; prof. dr. V. Ilieski, Veterinarski fakultet, Skopje i dr.

Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave i na drugim obrazovnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Prof. dr. A. Asaj bio je gostujući predavač na Veterinarskim fakultetima u Budimpešti, Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, kao i na Poljoprivrednim fakultetima u Hohenheimu, Debrecinu i Skopju. Prof. dr. M. Vučemilo predavala je na poslijediplomskom studiju Lovna i opća kinologija na Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku i preddiplomskom studiju Sanitarno inžinjerstvo na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su na brojnim seminarima i radionicama iz higijene, ponašanja i dobrobiti životinja, bili recenzenti znanstvenoistraživačkih projekata i sudjelovali u radu povjerenstava i radnih skupina pri ministarstvima RH. Time su znatno pridonijeli unaprjeđenju znanstvene i stručne aktivnosti u ovom području veterinarske medicine.

Pojedini članovi Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu te bili osnivači veterinarskih društava i drugih strukovnih udruga. Prof. dr. J. Ivoš bio je predsjednik Savjeta Veterinarskog fakulteta (1955. – 1957., 1967. – 1969.), predsjednik Savjeta Instituta za zootehniku i higijenu (1959. – 1965.), dekan Veterinarskog fakulteta (1962. – 1964.) i prodekan (1964. – 1966.), prorektor za znanost i poslijediplomske studije Sveučilišta u Zagrebu (1972. – 1974.), osnivač Društva veterinara i veterinarskih tehničara NRH (1948.) te uz prof. dr. J. Kalicha jedan od osnivača Međunarodnoga društva za higijenu životinja (1970.). Za tako bogat znanstveno-nastavni i stručni opus dobitnik je ordena rada sa zlatnim vijencem (1966.), nagrade Sabora SRH za životno djelo (1982.) i niz drugih nagrada.

Prof. dr. M. Vučemilo bila je pomoćnica dekana za nastavu (1991. – 1993.), a prof. dr. Ž. Pavičić prodekan za diplomsku nastavu (2007. – 2010.) i pročelnik Odjela za animalnu proizvodnju i biotehnologiju (2006. – 2007., 2010. – 2013., od 2015.).

Zavod surađuje s više institucija u zemlji i inozemstvu: Hrvatskim veterinarskim institutom, Fakultetom agrobiotehničkih znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku, Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskim fakultetima u Skopju, Beogradu, Ljubljani, Košicama i dr.

Za pojedinosti o radu prof. dr. J. Ivoša i prof. dr. Ž. Pavičića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Josip Ivoš (1948. – 1983.), prof. dr. Antun Asaj (1954. – 1994.), asistentica dr. Hania Ciszek (1956. – 1983.), asistent dr. Ljubomir Marjanović (1961. – 1974.) prof. dr. Boris Krsnik (1974. – 2010.), prof. dr. Marija Vučemilo (1974. – 2014.), prof. dr. Alenka Tofant (1983. – 2012.), asistent Slavko Žužul, dr. med. vet. (2016. – 2018.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnici SIZ-a za znanost: dr. Bara Vinković (1978.), dr. Josip Narančić (1985. – 1991.); znanstveni novaci: mr. Damir Nejedli (1991. – 1995.), dr. Rayane Yammine (1991. – 1997.), dr. Irena Petak, dipl. ing. biol. (1998. – 2006.), dr. Suzana Hađina (2000. – 2006.)

Tehnički suradnici

Vinka Penović-Drageljević (1949. – 1976.) Mira Spitzer-Adir (1988. – 1992.), Božena Jagodić (1979. – 2016.)

Pomoćni tehnički suradnici

Željko Preglej (1948. – 1965.), Jelka Podkrajšek (1965. – 1977.) i Jelena Novaković (1976. – 1997.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Željko Pavičić (od 1995.)
prof. dr. Kristina Matković (od 2000.)
izv. prof. dr. Gordana Gregurić Gračner (od 2012.)
doc. dr. Mario Ostović (od 2008.)
asistentica Ivana Sabolek, dr. med. vet. (od 2018.)
tehnička suradnica Ruža Žarko (od 1997.)

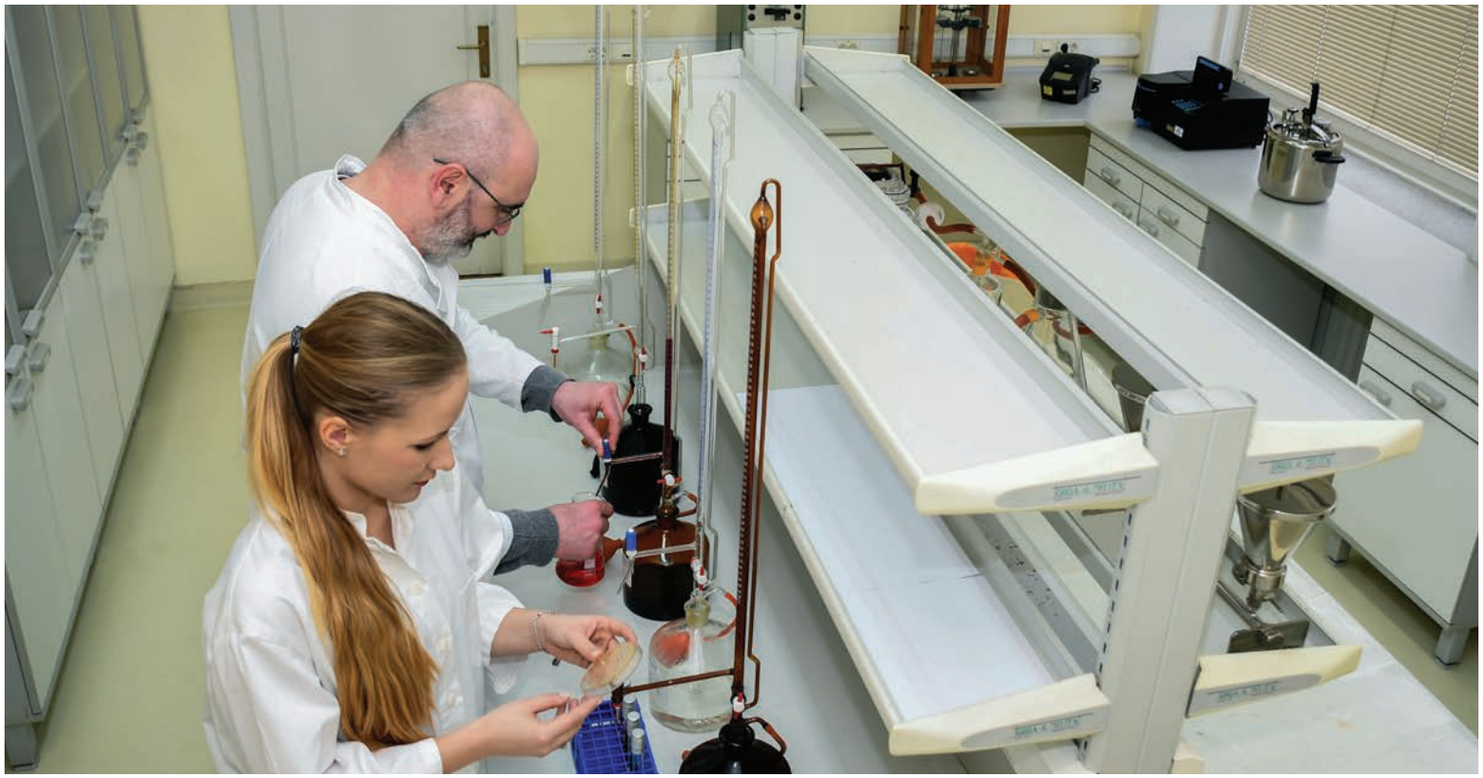

Određivanje utroška kalijeva permanganata ($KMnO_4$) u laboratoriju, pokazatelja kojim se ocjenjuje količina organske tvari u vodi. Voda koja sadržava organsku tvar (onečišćenje) ljudskog, životinjskog ili industrijskog podrijetla utrošit će određenu količinu $KMnO_4$ za njezinu oksidaciju.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: R. Žarko, izv. prof. dr. G. Gregurić Gračner, prof. dr. Ž. Pavičić, prof. dr. K. Matković, doc. dr. M. Ostović i I. Sabolek, dr. med. vet.

6.3. Zavod za prehranu i dijetetiku životinja
(prof. dr. Nora Mas)

Opći podaci

Područje hranidbe domaćih životinja već je bilo uvršteno u prvi cjeloviti nastavni plan i program studija veterinarske medicine prema Naredbi iz 1922., a nastavu je održavao honorarni nastavnik prof. dr. S. Ulmansky s Gospodarsko-šumarskog fakulteta u Zagrebu. Od 1933. hranidba je bila uklopljena u nastavu Zavoda za stočarstvo, koju je prvo izvodio prof. dr. N. Ritzoffy (1933. – 1939.), zatim prof. dr. D. Ilančić (1940. – 1945.) te kraće vrijeme honorarni nastavnik prof. dr. A. Ogrizek s Gospodarsko-šumarskoga fakulteta u Zagrebu (1946. – 1947.). U to je vrijeme u nas dominiralo ekstenzivno stočarstvo u kojemu je prevladavala hranidba životinja voluminoznom krmom s prirodnih krmnih površina, žitaricama i nekim nusproizvodima njihove prerade, pa je i nastava iz tog područja bila razmjerno ograničena. Nagli razvoj intenzivnog stočarstva, osobito nakon Drugoga svjetskog rata, zahtijevao je promjenu načina hranidbe životinja prema potrebama intenzivne proizvodnje. Izbor krmiva znatno se proširio domaćim i uvezenim sirovinama. Otvorene su mnogobrojne tvornice krmnih smjesa i vitaminsko-mineralnih premiksa, umnogostručio se uvoz različitih krmiva, vitaminskih preparata i mineralnih krmiva. Redoviti sastojak stočne hrane postali su brojni stimulatori rasta kao i različiti preparati čija je zadaća bila da sprječavaju pojavu nekih parazitskih bolesti (kokcidiostatici) ili pak da štite neke sastojke hrane (primjerice vitamine) od nagle razgradnje (antioksidanti). U praksi postaje sve važniji utjecaj hrane na kvalitetu stočnih proizvoda, reprodukciju domaćih životinja i osobito na ekonomičnost uzgoja i tova. Deficitarna, odnosno nepravilna hranidba zauzimala je sve istaknutije mjesto u obolijevanju visokoproduktivnih životinja. Sve su te promjene omogućile nagli razvoj znanosti o hranidbi domaćih životinja, a usporedo s tim promjenama trebalo je proširiti i nastavu iz hranidbe domaćih životinja na Veterinarskom fakultetu. To je učinjeno ak. god. 1947./1948., kada se povećava satnica iz predmeta Hranidba domaćih životinja, a nastavu dvije akademske godine održava honorarni nastavnik prof. dr. inž. B. Horvat s Poljoprivrednog fakulteta. Ak. god. 1950./1951. taj je predmet predavao prof. dr. A. Rako, predstojnik Zavoda za stočarstvo, a sljedeće akademske godine honorarni nastavnik dr. Đ. Sokola. Godine 1952. izabran je stariji asistent Zavoda za stočarstvo M. Findrik za honorarnog nastavnika iz predmeta Hranidba domaćih životinja. U tom je svojstvu održavao nastavu do ak. god. 1955./1956., s kraćim prekidom 1953. zbog usavršavanja u inozemstvu, kada ga je za to vrijeme zamjenjivao prof. dr. A. Rako. Godine 1955. M. Kalivoda izabran je za asistenta u Zavodu za stočarstvo za predmet Hranidba domaćih životinja. Stariji asistent M. Findrik doktorirao je 1956., a 1957. izabran je za docenta i ujedno stalnog nastavnika za spomenuti predmet. Godine 1960. tadašnji asistent Kirurške klinike Z. Vinovrški izabran je za asistenta predmeta Hranidba domaćih životinja u Zavodu za stočarstvo.

Intenzivan razvoj nastavnog, znanstvenog i stručnog rada na području hranidbe domaćih životinja u okviru Zavoda za stočarstvo, potrebe za novim prostorijama, osobito laboratorijima, kao i opremom, ponukali su predstojnika Zavoda prof. dr. A. Raku da Vijeću predloži osnivanje Zavoda za hranidbu domaćih životinja, što je ono učinilo 1960. godine. Za prvog predstojnika izabran je doc. dr. M. Findrik, koji je odmah započeo s organizacijom rada Zavoda. Zavod u to vrijeme, osim edukacije studenata, stručnjaka i poljoprivrednika, preuzima stručni rad (analitiku krmiva, krmnih smjesa i dodataka stočnoj hrani kao i izradu receptura) i istraživanja iz znanosti o hranidbi životinja. Zavodu je krajem pedesetih godina, nakon rasformiranja Zavoda za botaniku, priključen dio nastave iz krmnog, otrovnog i ljekovitog bilja.

Zavod je u vrijeme osnivanja bio smješten u šest prostorija Zavoda za stočarstvo, jer pri gradnji Fakulteta nije bio predviđen osnutak i prostorije za smještaj takvog Zavoda. Dodijeljene su prostorije bile nedostatne za organizaciju potrebnih laboratorija, pa je Zavodu naknadno dodijeljeno još šest prostorija Zavoda za kemiju. Nakon toga Zavod dobiva dio prostorija stambenog trakta na drugome katu južnog krila druge zgrade. Tu se seli sa Zavoda za stočarstvo i objedinjuje svoj prostor na jednom mjestu. U istom krilu navedene zgrade bile su smještene prosto-

rije Centra za peradarstvo (1964. – 1993.) i Zavoda za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji (1969.), a danas ih u cijelosti dijeli sa Zavodom za bolesti peradi s klinikom. U podrumu iste zgrade koristi pokusne prostorije koje je također prije imao i u dijelu dvorišne zgrade, gdje se danas nalazi Klinika za ptice i egzotične životinje. Danas Zavod raspolaže s pet soba za nastavnike, knjižnicom i laboratorijem za analizu kvalitete i sigurnosti hrane za životinje. Laboratorij je opremljen odgovarajućom opremom: tekući i plinski kromatograf s masenom spektrofotometrijom, atomski apsorpcijski spektrofotometar, magnetska miješalica, ultrazvučna i termostatirana kupelj, aparat za određivanje vlaknine, uređaj za određivanje masti prema Soxhletu, aparat za kapilarnu elektrofotrezu, rotacioni uparivač, aparatura za provođenje tankoslojne kromatografije, aparatura za uparavanje u struji dušika, ultraturaks za homogenizaciju uzoraka i druga oprema.

U godinama koje su slijedile za asistenta su izabrani P. Roset (1964.) i A. Pavić (1970.) te ugovorna tehnička suradnica V. Šerman (1970.), pri čemu je prof. dr. V. Šerman, uz prof. dr. M. Findrika, prof. dr. M. Kalivodu i prof. dr. Z. Vinovrškog pripadala prethodnoj generaciji zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. Od osamdesetih se godina u Zavodu zapošljava veći broj pripravnika, odnosno znanstvenih novaka na znanstvenoistraživačkim projektima, te nekoliko asistenata. Pritom treba istaknuti pripravnicu SIZ-a za znanost N. Mas (1983.), asistenta Ž. Mikulca (1993.), znanstvenog novaka T. Mašeka (2001.), asistenta H. Valpotića (2003.) i znanstvene novakinje D. Brozić (2012.) koji čine današnju generaciju djelatnika u znanstveno-nastavnom zvanju. U Zavodu još rade stručni savjetnik M. Dolenec, dr. med. vet. (od 2017.), viša tehnička suradnica V. Matica Bogdan (od 2015.) i pomoćna tehnička suradnica A. Perković (od 2012.)

Izmjenama i dopunama Statuta Fakulteta iz 2008. izmijenjeno je ime Zavoda u Zavod za prehranu i dijetetiku životinja.

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. M. Findrik (1960. – 1979.), prof. dr. M. Kalivoda (1979. – 1984.; 1986. – 1989.), prof. dr. Z. Vinovrški (1984. – 1986.; 1994. – 1996.), prof. dr. V. Šerman (1989. – 1994.; 1996. – 2006), prof. dr. Ž. Mikulec (2006. – 2012.), prof. dr. N. Mas (2012. – 2015.) i izv. prof. dr. H. Valpotić (od 2015.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

U povijesti donošenja nastavnih planova i programa studija veterinarske medicine često se mijenjalo ime predmeta iz hranidbe domaćih životinja. Prema Naredbi iz 1922. u sklopu nastavnog plana Stočarstva predavala se, među ostalim, disciplina Nauka o hranjenju, a bila je uvrštena u III. i IV. semestar s 3 sata predavanja tjedno (P-3). Prema Uredbi iz 1936. Hranidba stoke i higijena ishrane predavala se u VII. semestru (P-3), a od ak. god. 1948./1949. Hranidba domaćih životinja u VI. (P-2) i VII. semestru (P-3 + V-2).

Prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu iz 1954. Hranidba se predavala u V. (P-2 + V-2) i VI. semestru (P-4 + V-2). Odvojeno se u IV. semestru održavala nastava iz predmeta Krmno raslinstvo i otrovno bilje (P-3 + V-2). Prema nastavnom planu studija veterinarske medicine iz 1958. spomenuta su područja spojena u jedinstveni predmet Hranidba, krmno i otrovno bilje u IV. semestru (P-2 + V-2) te V. i VI. semestru (P-3 + V-2).

Godine 1965. učinjene su manje izmjene u nastavnom planu i programu, pri čemu se predmet Hranidba, krmno i otrovno bilje nije više predavao u IV. semestru, dok mu je u V. i VI. semestru povećana satnica (P-4 + V-2).

Nastavnim planom prema statutarnoj odluci iz 1970. Hranidba domaćih životinja mijenja satnicu u V. (P-5 + V-3) i VI. semestru (P-3 + V-2). Od ak. god. 1975./1976. Hranidba domaćih životinja predaje se u III. (P-3 + V-2) i IV. semestru (P-5 + V-3). Nastava se održava putem predavanja, laboratorijskih i terenskih vježbi. U zimskom se semestru predavala opća hranidba i krmiva, a u ljetnom semestru specijalna hranidba pojedinih vrsta i kategorija domaćih životinja. Vježbama je obuhvaćena nastava u laboratoriju, analitika krmiva i sastavljanje receptura krmnih smjesa ili obroka za domaće životinje. Za potrebe praktične nastave osnovana je zbirka krmiva, koja se najčešće upotrebljavaju u prehrani životinja. Na terenskim vježbama studenti su se upoznavali s radom tvornica ili mješaonica stočne hrane te radom na stočnim farmama i načinom hranidbe pojedinih vrsta i kategorija domaćih životinja. Nastavnim planom studija veterinarske medicine od ak. god. 1987./1988. predmet je preimenovan u Fiziologija i patologija hranidbe životinja te je ostao u III. i IV. semestru s istom satnicom kao i prije. Od 1995. smanjena mu je satnica u III. (P-2 + V-2) i IV. semestru uz uvođenje stručno-kliničkog rada (P-2 + V-2 + SKR- 3).

Nastavnim planom i programom studija iz 2005., koji je ustrojen kao integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine, znatno se mijenja koncepcija nastave, te osim obveznih predmeta nastavnici Zavoda izvode nastavu iz izbornih i obaveznih izbornih predmeta. U tom je razdoblju bilo više promjena naziva i satnice predmeta. Danas nastavnici Zavoda izvode obvezne predmete Opća hranidba u III. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi, te Primijenjena hranidba u IV. semestru s ukupno 40 sati predavanja, 5 sati laboratorijskih vježbi i 30 sati terenskih vježbi. Ujedno sudjeluju u izvođenju obveznog predmeta Botanika u veterinarskoj medicini u I. semestru u sklopu kojega predaju nastavnu jedinicu Krmno bilje u trajanju od 2 sata.

Cilj predmeta Opća hranidba jest da studenti steknu osnovna znanja o kemijskom sastavu hrane za životinje, hranidbenoj vrijednosti različitih skupina krmiva, s mogućnošću njihove primjene. Osim toga studenti su osposobljeni samostalno organoleptički procijeniti ispravnost krmiva, uzorkovati ih, sudjelovati u provođenju različitih metoda analize krmiva i hrane za životinje te interpretirati rezultate analiza.

Svrha predmeta Primijenjena hranidba jest osposobljavanje studenata da mogu samostalno u terenskim uvjetima prepoznati situaciju u kojima je potrebno slati uzorke na kemijsku analizu, pravilno uzeti uzorke za analizu i superanalizu kao i samostalno interpretirati rezultate kemijske analize. Na osnovi tih podataka mogu samostalno sastavljati uravnotežene obroke i krmne smjese za sve vrste i kategorije životinja i prepoznati moguće nedostatke u hrani i primjeni hrane domaćih i divljih životinja, koji mogu negativno djelovati na zdravlje i proizvodne rezultate životinja. Uz klasične kvalitativne i kvantitativne nedostatke u hranidbi studenti su osposobljeni i za primjenu preventivne i terapijske hranidbe pri metaboličkim bolestima kod visokoproizvodnih životinja. Osim za terenske uvjete rada studenti su osposobljeni i za rad u tvornicama stočne hrane i u svim ostalim područjima biomedicine u kojima je potrebno osnovno znanje iz veterinarskog nutricionizma.

Nastavnici Zavoda voditelji su izbornih predmeta: Dodaci hrani za životinje – modulatori zdravlja u VI. semestru s ukupno 3 sata predavanja, 2 sata seminara i 10 sati vježbi, Komparativna hranidba i metabolizam domaćih i divljih životinja u VIII. semestru s ukupno 4 sata predavanja, 4 sata seminara i 6 sati vježbi te Dijetetika životinja u X. semestru s ukupno 5 sati predavanja, 5 sati seminara i 20 sati vježbi.

Cilj predmeta Dodaci hrani za životinje – modulatori zdravlja jest dati najnovije informacije o proizvodnji i primjeni dodataka hrani za životinje te osigurati da student usvoje znanja i vještine iz primjene različitih esencijalnih i neesencijalnih aditiva, dijetetskih pripravaka te dodataka hrani ljudi i životinja.

Svrha predmeta Komparativna hranidba i metabolizam domaćih i divljih životinja jest prikazati studentima strategije hranjenja i fiziologiju probavnog sustava s naglaskom na komparativnom pristupu te osigurati donošenje složenijih odluka iz planiranja i provedbe hranidbe raznih vrsta životinja.

Predmetom Dijetetika životinja studenti stječu znanja iz kliničke hranidbe i dijetetike životinja, koja u redovitoj nastavi nije dovoljno detaljno objašnjena, te sagledavaju hranidbu kao važan čimbenik u prevenciji velikog broja bolesti i pomoćnoj terapiji u liječenju kućnih ljubimaca, farmskih životinja i konja.

Djelatnici Zavoda ujedno sudjeluju u izvođenju obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje pasa i mačaka I (usmjerenje Kućni ljubim-

Studenti IV. semestra na predavanju o hranidbi preživača u okviru predmeta Primijenjena hranidba. Stečene vještine omogućit će im pojedinačno sastavljanje uravnoteženih obroka za sve vrste i kategorije životinja.

Izv. prof. dr. H. Valpotić obavlja analizu fizikalno učinkovitih vlakana u voluminoznoj hrani pomoću separatora čestica Penn State na farmi mliječnih krava. Separator čestica dizajniran je za određivanje pravilne dužine čestica voluminozne hrane koja je potrebna za optimizaciju fermentacije buraga i važan je alat u procjeni obroka za mliječne krave.

ci) u X. semestru, Veterinarsko javno zdravstvo (usmjerenje Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo) i Bolesti i liječenje farmskih životinja (usmjerenje Farmske životinje i konji), te obveznog predmeta Zdravlje stada u XI. semestru.
Nastavnici Zavoda od početka su njegova djelovanja objavljivali literaturu za studente u obliku skripti, a poslije i sveučilišne udžbenike. Prof. dr. M. Findrik napisao je skriptu *Hranidba svinja* (1961.) i *Hranidba peradi* (1962., 1966.). Doc. dr. M. Kalivoda objavio je skripte *Krmiva i njihova primjena u domaćih životinja* i *Hranidba mliječnih krava* (1966.). Oba autora u suradnji objavljuju skriptu *Opća hranidba* (1968.), a zatim prof. dr. M. Kalivoda tiska skriptu *Hranidba goveda* (1968., 1971.), *Hranidba teladi* (1968.) i *Vitamini u hranidbi životinja* (1972.). Prof. dr. Z. Vinovrški napisao je skripte *Prehrana svinja* (1974.) i *Prehrana svinja u kooperativnoj i industrijskoj svinjogojskoj proizvodnji* (1981.). Zatim je prof. dr. M. Kalivoda objavio skripte *Opća hranidba* (1982.), *Voluminozna krmiva* (1986.) i *Načini hranidbe krava i učinak hranidbe na plodnost* (1987.). Posthumno mu je objavljen sveučilišni udžbenik *Krmiva* (1990.). Prof. dr. V. Šerman napisala je skriptu *Hranidba goveda* (1998.), sveučilišni udžbenik *Hranidba konja i ovaca* (2000.) i monografiju *Hranidba konja* (2001.). Prof. dr. T. Mašek pripremio je priručnik za vježbe *Opća i primijenjena hranidba* (2010.). Pojedini nastavnici Zavoda (N. Mas, Ž. Mikulec i V. Šerman) bili su suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju (T. Dobranić i V. Matijatko, urednici) *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.). Nastavnici Zavoda (N. Mas, T. Mašek, Ž. Mikulec, V. Šerman, H. Valpotić) bili su također suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju (G. Bačić i D. Gračner, urednici) *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Dosadašnji nastavnici Zavoda sudjelovali su i u pisanju 3., 4., 5. i 6. izdanja *Veterinarskog priručnika* (1976., 1989. 1996. i 2012.).
Nastavnici Zavoda bili su mentori u izradi i obrani više od 300 diplomskih radova. Tri rada studenata nagrađena su Rektorovom nagradom čiji su mentori bili nastavnici Zavoda.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda od samog su početka uključeni u izvođenje poslijediplomske nastave. Od ak. god. 1962./1963. sudjeluju u izvođenju poslijediplomskog studija smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, a od ak. god. 1963./1964. iz smjera Zoohigijena. Ak. god. 1966./1967. uvodi se smjer Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje. Studij je trajao tri semestra, a njegovim je pročelnikom imenovan doc. dr. M. Kalivoda. Za potrebe tog poslijediplomskog studija napisana je skripta pod nazivom *Svinjogojstvo* (1969.), pri čemu je doc. dr. M. Kalivoda bio njezin urednik. Nastavnici Zavoda od ak. god. 1967./1968. uključeni su i u izvođenje poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem.
U vremenu koje je slijedilo osnivani su drugi poslijediplomski studiji u kojima su nastavnici Zavoda sudjelovali, poput specijalističkog studija Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja, koji je uveden ak. god. 1973./1974., te specijalističkog studija iz Zdravstvene zaštite svinja, koji je prihvaćen ak. god. 1989./1990.
Ustrojem specijalističkih poslijediplomskih studija prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju većeg broja poslijediplomskih studija, na kojima su ujedno i voditelji pojedinih predmeta. To su sljedeći studiji (predmeti): Dobrobit životinja (Utjecaj hranidbe na dobrobit životinja), Menadžment reprodukcijskog zdravlja stada (Menadžment teladi, Hranidba mliječnih krava), Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Fiziologija i patologija hranidbe svinja), Sudsko veterinarstvo (Hranidba u sudskom veterinarstvu), Teriogenologija domaćih sisavaca (Učinak hranidbe na reprodukciju domaćih životinja), Uzgoj i patologija divljači (Hranidba divljači), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Hranidba i dijetetika egzotičnih životinja), Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja (Prehrana laboratorijskih životinja).
Nastavnici Zavoda ujedno sudjeluju u izvođenju doktorskog studija Veterinarske znanosti, gdje je prof. dr. Ž. Mikulec voditelj granski usmjerenih predmeta Optimalizacija obroka i krmnih smjesa i Specifičnosti hranidbe malih preživača, a ostali nastavnici Zavoda suradnici su na tim predmetima.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Od samog osnivanja Zavoda velika se uloga pridavala znanstvenom radu njegovih djelatnika. U tom se vremenu znanstvena djelatnost pretežno odvijala u suradnji sa stručnjacima drugih zavoda i instituta u zemlji i inozemstvu. Tako je postojala suradnja s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskim institutom u Zagrebu, Stočarskim institutom u Zemunu, Institutom za hranidbu domaćih životinja u Zürichu, Znanstvenim institutom Hoffman – La Roche u Baselu i dr.
Nakon osnutka Zavoda znanstvena je djelatnost velikim dijelom posvećena kemijskom sastavu i hranidbenoj vrijednosti voluminoznih krmiva s područja Hrvatske. Obrađen je i utvrđen cjelokupni organski i mineralni sastav paše i sijena sa svih prirodnih i obradivih područja naše zemlje. Ta su istraživanja pokazala da su prirodni travnjaci naše zemlje izrazito siromašni fosforom i oskudni kobaltom, a leguminoze siromašne manganom. Stručnjaci koji su prešli s rasformiranog Zavoda za botaniku odigrali su veliku ulogu u istraživanju biljno-sociološke pripadnosti prirodnih livada i pašnjaka. Njihova su tadašnja istraživanja kasnije često citirana u znanstvenoj literaturi.
Istraživanja se kasnije proširuju na sadržaj mikroelemenata (Cu, Co, Mo, Mn, Fe) u krmivima i biljkama. Istraživan je promet mineralnih tvari u različitih vrsta domaćih životinja, bilo da se radilo o proizvodnji mesa, mlijeka bilo jaja. Određivao se sadržaj pojedinih minerala u dlaci kao pokazatelj minerala u organizmu životinje. U istraživanja su bili uključeni proizvođači mineralnih krmiva, uzgajivači životinja i studenti poslijediplomske nastave, tako da su neki rezultati korišteni u izradi magistarskih i doktorskih radova.
Dio istraživanja Zavoda bio je usmjeren na promet ugljikohidrata u tovu svinja i pilića. Istraživanja su se proširila na druge hranjive i biološki djelatne tvari. Tako su se, primjerice, istraživale potrebe peradi za vitaminom E pri različitim postocima masti u hrani, a doc. dr. M. Kalivoda je u suradnji sa stručnjacima Znanstvenog instituta firme Hoffmann – La Roche razradio nove metode analize tokoferola i vitamina K u hrani. Niz znanstvenih rasprava izrađen je za potrebe pojedinih privrednih organizacija, naročito o iskorištavanju kalcija I fosfora iz različitih mineralnih krmiva.
Sedamdesetih godina prof. dr. M. Kalivoda istražuje brdske travnjake u proizvodnji goveđeg mesa, a u suradnji s asistentom dr. A. Pavić istražuje stanje krmne baze i hranidbu krava na seljačkim domaćinstvima u Hrvatskoj. U isto vrijeme prof. dr. Z. Vinovrški bavi se istraživanjima othrane prasadi suhom hranom te prometom natrija i kalija u prasadi dehidrirane gastroenteritisom. Prof. dr. M. Findrik tada je istraživao mineralni sastav jaja i mogućnost utjecaja na taj sastav putem hrane.
Od početka osamdesetih godina prof. dr. M. Kalivoda usmjerio se na istraživanja promjene hranjivih tvari prilikom kvarenja stočne hrane, a prof. dr. Z. Vinovrški nastavio je s istraživanjima othrane prasadi pri ranom odbiću. U drugoj polovici osamdesetih godina prof. dr. M. Kalivoda istraživao je vrijednosti pokazivača kvalitete bjelančevina u krmivima životinjskog podrijetla u što su bili uključeni i pripravnici SIZ-a IV I. Jurkas i N. Mas. Prof. dr. V. Šerman se u znanstvenim istraživanjima pretežno usmjerila na nutritivne anemije u peradi u prvim danima i tjednima života. Tim istraživanjima pridruženi su i N. Mas i D. Momčilović koji je izradio magistarski rad na tu temu. U daljnjem znanstvenom radu prof. dr. V. Šerman je s drugim stručnjacima surađivala u istraživanjima o učinku hranidbe na imunogene reakcije u peradi prilikom vakcinacije. Spomenuti znanstvenoistraživački rad sedamdesetih i osamdesetih godina provodio se u sklopu projekata koje je financirao Republički savjet za znanstveni rad (SIZ IV).

Organoleptička procjena silaže kukuruza na farmi mliječnih krava. Određivanje parametara kao što su boja, oblik, miris, okus i sadržaj vlage prvi je korak u procjeni kvalitete hrane i često se provodi na farmi.

Uzorkovanje voluminozne hrane sondom na farmi mliječnih krava. Ključ uspješne analize krme jest uzimanje reprezentativnog uzorka slijedeći stroge smjernice. Uzorci se pakiraju u zatvorene plastične vrećice, označuju i prevoze u laboratorije radi daljnje analize.

Znanstvenoistraživačka djelatnost stručnjaka Zavoda od početka devedesetih godina bila je usmjerena na projekte koje je financiralo MZT. Istraživanja obuhvaćena tim projektima bila su usmjerena na količinu i kakvoću hranjivih tvari, dodataka hrani, bilo esencijalnih bilo neesencijalnih, te njihov utjecaj na reprodukciju, proizvodnost, zdravlje i dobrobit životinja. U tom razdoblju prof. dr. V. Šerman istražuje imunosni odziv kao osnovu potrebe kokoši za vitaminima, a prof. dr. Z. Vinovrški usmjeruje se na istraživanja nepovoljnog nutritivnog djelovanja ulja i sačme repice te istraživanja enzima u hrani svinja i peradi, u što su uključeni i ostali znanstvenici Zavoda. Od sredine devedesetih godina prof. dr. V. Šerman istražuje primjenu enzima u hranidbi peradi.

Početkom 2000-tih godina znanstvenoistraživački rad prof. dr. V. Šerman usmjeren je na poboljšanje hranidbene vrijednosti nekih krmiva u hranidbi peradi, a sredinom 2000-tih godina u znanstveni rad Zavoda aktivno se uključuje prof. dr. Ž. Mikulec te se usmjeruje na istraživanja učinka nutraceutika na zdravlje i proizvodnost farmskih životinja. Ujedno je bio voditelj projekta u istraživanju s francuskom tvrtkom S.A.S.I. Lesaffre pod naslovom *Istraživanje učinka probiotskog pripravka Biosaf na proizvodne rezultate janjadi u tovu u farmskim uvjetima* (2004. – 2008.).

Znanstvena djelatnost Zavoda od 2013. financira se iz državnog proračuna, tj. sredstava dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). Tako se prof. dr. Ž. Mikulec bavio istraživanjima učinka fitobiotika na zdravlje životinja i kvalitetu životinjskih proizvoda (2013.), a u znanstvenoistraživački rad Zavoda uključuje se prof. dr. T. Mašek s temom istraživanja *Fenolni spojevi u prehrani životinja: antioksidativno, antibakterijsko i hipokolesterolemijsko djelovanje* (2014.). Zatim prof. dr. T. Mašek sa suradnicima istražuje komparativni metabolizam lipida kod domaćina i parazita važnih za veterinarsku medicinu, a prof. dr. Ž. Mikulec proširuje ranije započeta istraživanja o utjecaju nutraceutika i alternativnih izvora proteina na zdravlje i kvalitetu životinjskih proizvoda (2015.). Izv. prof. dr. H. Valpotić nastavlja spomenuta istraživanja s izmijenjenim naslovom teme *Utjecaj nutraceutika na modulaciju mikropopulacije crijeva farmskih životinja* (2016.), odnosno *Utjecaj nutraceutika na modulaciju mikrobioma u probavnom sustavu farmskih životinja* (2017.), odnosno *na proizvodnost i modulaciju mikrobioma u probavnom sustavu brojlera* (2018.).

Zaposlenici Zavoda istaknuli su se u realizaciji istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost pod naslovom *Nutritivna modulacija metabolizma dokozaheksaenske kiseline kod dijebetičke dislipidemije – dislipiDHA*, voditelj prof. dr. T. Mašek (2016. – 2020.). Svrha je projekta istraživanje učinka n3 i n6 masnih kiselina, te posebice dokozaheksaenske kiseline kod dijabetesa tipa 1 i 2 na oksidaciju u mitohondrijima i peroksisomima te DHA metabolom.

Čitav je niz projekata u kojima su stručnjaci Zavoda sudjelovali kao suradnici na projektima voditelja s drugih ustrojbenih jedinica Fakulteta. Osim toga, bili su suradnici na projektima voditelja s drugih fakulteta koji su dio istraživanja provodili u okviru Zavoda za prehranu i dijetetiku životinja, poput projekata Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (*Gospodarenje sredozemnim pašnjačkim resursima u uvjetima globalnih klimatskih promjena*, voditelj prof. dr. J. Rogošić, 2012. – 2013.;. *Unaprjeđenje tehnologije proizvodnje kozjeg mlijeka utvrđivanjem fiziološke granice koncentracije ureje*, voditelj prof. dr. N Antunac (2014. – 2015.).

Znanstveni radovi djelatnika Zavoda predstavljeni su na brojnim domaćim i međunarodnim skupovima i kongresima, veterinara, agronoma, proizvođača hrane za životinje i dr. Nastavnici Zavoda bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora pojedinih savjetovanja (međunarodni kongres Krmiva u Opatiji, međunarodno savjetovanje Kabrtovi dijetetski dani u Brnu).

Nastavnici Zavoda sudjelovali su i sudjeluju u uredništvu pojedinih znanstvenih časopisa te kao recenzenti znanstvenih članaka. Prof. dr. V. Šerman bila je urednica međunarodno referiranog časopisa *Krmiva* koji financira MZOS. Prof. dr. N. Mas prof. dr. Ž. Mikulec i prof. dr. T. Mašek članovi su uredničkog odbora i recenzenti časopisa *Krmiva*. Prof. dr. Ž. Mikulec, prof. dr. T. Mašek i izv. prof. dr. H. Valpotić recenzenti su časopisa *Veterinarski arhiv*. Izv. prof. dr. H. Valpotić ujedno je recenzent časopisa *Animal Feed Science and Technology*, član uredničkog odbora časopisa *Veterinarska stanica* i časopisa *Mathews Journal of Veterinary Science*.

Stručna djelatnost

Djelatnici Zavoda su u sklopu Centra za peradarstvo, Centra za svinjogojstvo i Centra za govedarstvo surađivali s privrednim organizacijama (peradarska farma Koka Varaždin, svinjogojska farma Nova Topola i IPK Osijek, tovilišta junadi Novi Dvor, Vukovina i dr.). Svojim su savjetima sudjelovali u opremanju novih farmi sustavima za hranidbu, kao i u daljnjem stručnom vodstvu hranidbe životinja. U tom je dijelu stručnoga rada izrađen čitav niz elaborata i objavljeno mnogo stručnih rasprava na temu hranidbe domaćih životinja u uzgoju. Također su obavljali stručnu suradnju s tvornicama stočne hrane (Sesvete, Valpovo i dr.) provodeći analitiku krmiva i sastavljajući recepture dopunskih i kompletnih krmnih smjesa te vitaminsko-mineralnih antibiotskih premiksa.

Stručnjaci zavoda održali su mnoga predavanja na terenu za uzgajivače životinja, veterinare, veterinarske tehničare i sve one koji su imali vezu s hranom za životinje. Stručni se rad odnosio i na izradu zakonskih propisa i standarda za krmiva i krmne smjese. Na Zavodu je u više navrata organizirana edukacija laboranata koji su radili po tvornicama ili mješaonicama stočne hrane.

Stručnim radom osoblja Zavoda rješavala se prije i danas problematika iz prehrane peradi, svinja, goveda, ovaca, koza, konja, kunića, riba, divljih životinja u uzgoju, kućnih ljubimaca, laboratorijskih i egzotičnih životinja. Tako prikupljena sredstva korištena su za nabavu laboratorijske opreme te za znanstveno i stručno usavršavanje djelatnika. Krajem osamdesetih godina jenjavala je analitika krmiva jer su tvornice stočne hrane osnovale svoje laboratorije, a oprema zavodskog laboratorija bila je zastarjela i zahtijevala je obnovu. Nažalost, određena su sredstva uložena u obnovu laboratorija tek 2008., međutim cjelovito uređenje ni danas nije završeno. Obnovljene su sve instalacije u dva laboratorija, stavljeni su novi podovi kao i novi namještaj. Ugrađena su dva digestora s odvojenim sustavima ventilacije. Građevinskim uređenjem i izmjenom dotrajalih instalacija u prostorijama laboratorija stvoreni su preduvjeti za instaliranje nove opreme. Također, u skladišnoj prostoriji laboratorija prema najnovijim standardima ugrađeni su sigurnosni ormarić za hlapive kemikalije te sigurnosni ormarić za kiseline i lužine. U sklopu uređenja laboratorija, a zbog potrebe za dodatnim plinovima vezanim za novu aparaturu, uređena je i plinska stanica koja se nalazi u prizemlju zapadnog dijela zgrade. Građevinski radovi financirani su u okviru sindiciranog sveučilišnog kredita, a oprema je nabavljena vlastitim sredstvima Zavoda i Fakulteta. Obnovljena je knjižnica na Zavodu i suvremeno opremljena te je time dobiven prostor za održavanje nastave manjih grupa studenata kao i mogućnost individualnog rada s njima. U podrumu iste zgrade renoviran je i opremljen pokusni prostor s kavezima za piliće i kuniće.

Danas djelatnici Zavoda ugovaraju i provode stručne projekte i elaborate za potrebe privrednih i drugih organizacija u zemlji i inozemstvu. To su ugovori o stručnoj suradnji s tvornicama stočne hrane Hrvatski Leskovac, Koprivnica i Kušić promet d.o.o. Donje Psarjevo. Također se provodi stručna suradnja s uzgajivačima i proizvođačima jednodnevnih pilića Valipile, Veterinarske stanice Đakovo i Slavonski Brod.

Djelatnici Zavoda ujedno su surađivali ili još uvijek surađuju i s drugim privrednim subjektima na području hranidbe životinja. Prof. dr. Ž. Mikulec bio je nositelj ugovora o stručnoj suradnji u primjeni najnovijih dostignuća u tehnološkom procesu ovčarske farme Špin u vlasništvu Agrolagune d.d., Poreč. (2004. – 2008.). Od 2011. nositelj je ugovora o znanstveno-stručnoj suradnji sa slovenskom tvrtkom Tanin d.o.o., Sevnica u svrhu testiranja pripravaka na bazi tanina.

Prof. dr. N. Mas bila je voditeljica pokusnog dijela tehnologijskog pro-

Djelatnici Zavoda analiziraju sirovu mast u uzorcima silaže kukuruza u Laboratoriju za sigurnost i kvalitetu hrane za životinje. Analiza sirove masti dio je osnovne kemijske analize (Wendeejeva metoda) koja se primjenjuje za procjenu kvalitete hrane za životinje.

Prof. dr. T. Mašek određuje masnokiselinski sastav na plinskom kromatografu opremljenim masenim detektorom. Određivanje masnih kiselina, tehnički definirano kao analiza metilnih estera masnih kiselina (FAME), služi za određivanje sastava ulja i masti različitih krmiva.

jekta *Hranidbena iskoristivost i tehnologija prerade starog kruha* (voditeljica prof. T. Krička, Agronomski fakultet, 2007. – 2009.). Izv. prof. dr. H. Valpotić od 2012. surađuje s tvrtkom PIPO d.o.o. Čakovec u provedbi ugovora *Nutritivna i imunosna modulacija zdravlja i proizvodnosti u peradarskoj proizvodnji*, te od 2014. s tvrtkom TDH d.o.o. Virovitica u realizaciji ugovora *Razvoj proizvoda namijenjenih prehrani pasa, mačaka i riba*.
Stručnjaci Zavoda sudjelovali su na stručnim skupovima kao predavači na tečajevima za stručno usavršavanje veterinara, stočara i tehnologa tvornica stočne hrane. Tako su već 1963 provodili tromjesečne tečajeve za usavršavanje u laboratorijskoj analizi krmiva za laboratorante i voditelje laboratorija tvornica stočne hrane. Poslije se održavaju tečajevi za veterinare iz hranidbe životinja, poput tečajeva u okviru projekta Svjetske banke *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima* (1997. – 2000.). Danas sudjeluju u Tečaju za pratitelje životinja u prijevozu prema Uredbi Vijeća (EZ) br. 1/2005 o zaštiti životinja tijekom prijevoza i postupaka povezanih s prijevozom, neovisno o tome prevoze li se životinje na daljnji uzgoj ili u klaonice. Tečaj je vodila prof. dr. V. Šerman, a uključila je i ostale nastavnike Zavoda i stručnjake ostalih vanjskih institucija vezanih uz kvalitetu hrane i hranidbe domaćih životinja. Također su suradnici na Tečaju za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka, koje provodi Veterinarski fakultet na osnovi odobrenja Ministarstva poljoprivrede, a u skladu s Pravilnikom o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (NN 55/2013.).
Aktivnost stručnjaka Zavoda očituje se i u njihovu aktivnom sudjelovanju u strukovnim organizacijama (Hrvatska gospodarska komora, Hrvatska veterinarska komora, Hrvatsko veterinarsko društvo 1895., Udruga za znanost o peradi).

Ostale aktivnosti

Gotovo svi članovi Zavoda boravili su na kraćim ili duljim studijskim posjetima u inozemstvu. U novijem razdoblju prof. dr. Ž. Mikulec boravio je kao gost istraživač na Massey University, Palmerston North, New Zealand (1997.), gdje se usavršavao iz hranidbe ovaca. Boravio je i u Bayerische Landesanstalt für Tierzucht, Grub, München, Njemačka (1998.). Na tom usavršavanju boravio je i asistent Z. Poljak. Doc. dr. D. Brozić boravila je na znanstvenoistraživačkom usavršavanju u Institutu za higijenu i patologiju prehrane životinja na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (2013).
Prof. dr. V. Šerman i ostali nastavnici Zavoda imali su dugogodišnju suradnju s nastavnicima i stručnjacima Veterinarskog i farmaceutskog fakulteta iz Brna u Češkoj (prof. dr. P. Sychi i prof. dr. E. Strakova). Ta je suradnja rezultirala nizom zajedničkih stručnih i znanstvenih radova te razmjenom studenata diplomske i poslijediplomske nastave.
Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave na drugim fakultetima. Savjet Fakulteta je 1965. odobrio suradnju s Poljoprivrednim fakultetom u Zagrebu u zajedničkoj organizaciji poslijediplomskog studija Hranidba stoke i tehnologija stočne proizvodnje, pri čemu su prof. dr. M. Findrik i doc. dr. M. Kalivoda bili uključeni u izvođenje tog studija. Za potrebe tog studija doc. dr. M. Kalivoda napisao je skriptu *Hranidba krava muzara i njen utjecaj na produktivnost, zdravlje i plodnost* (1966.), *Značenje i primjena vitamina u hranidbi domaćih životinja* (1966., 1980.) i *Odabrana poglavlja iz hranidbe goveda* (1967.). Poslije su taj studij izvodili prof. dr. Z. Vinovrški i prof. dr. V. Šerman.
Vijeće Fakulteta je 1977. prihvatilo prijedlog Poljoprivrednog fakulteta da se njihov poslijediplomski studij iz Govedarstva pretvori u međufakultetski studij. U njegovu izvođenju sudjelovali su prof. dr. M. Findrik i doc. dr. M. Kalivoda.
Prof. dr. M. Findrik predavao je u nekoliko navrata hranidbu životinja studentima Veterinarskog fakulteta u Sarajevu. Prof. dr. Ž. Mikulec bio je predavač i nositelj kolegija Proizvodnja hrane i hranidba divljači na Studiju lovstva i zaštite prirode pri Veleučilištu u Karlovcu (2001. – 2015.).
Nastavnici Zavoda obnašali su i odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. M. Findrik bio je prodekan (1972./1973. – 1973./1974.) i dekan Fakulteta (1974./1975. – 1975./1976.) te predsjednik Savjeta Fakulteta (1976. – 1977.). Prof. dr. M. Kalivoda bio je prodekan (1978./1979. – 1979./1980.) i osnivač Centra za govedarstvo te njegov dugogodišnji predstojnik (1974. – 1980.; 1984. – 1987.). Prof. dr. Z. Vinovrški bio je prodekan (1982./1983.) i dekan Fakulteta u dva uzastopna mandata (1983./1984. – 1984./1985.; 1985./1986. – 1986./1987.). Prof. dr. V. Šerman bila je članica komisije za suzbijanje gušavosti i kontrolu jodne profilakse pri Ministarstvu zdravstva (1992. – 2006.) te članica Matičnog povjerenstva za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2001. – 2005.).
Prof. dr. M. Findrik za svoj je predan rad odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem Jugoslavije (1965.).
Prof. dr. V. Šerman bila je predsjednica Povjerenstva za dodjelu atributa hrvatske kvalitete za područje stočne hrane pri Gospodarskoj komori Hrvatske, te članica Savjetodavnog odbora Grupacije industrije stočne hrane pri Gospodarskoj komori. Bila je suradnica u izradi edicije *Rječnik medicinskog (humanog i vetrinarskog) nazivlja HAZU*, te u izradi edicije *Stručni abecedarij Hrvatske enciklopedije*.
Za pojedinosti o radu prof. dr. M. Findrika, prof. dr. Z. Vinovrškog i prof. dr. M. Kalivode vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Mirko Findrik (1946. – 1979.), prof. dr. Marijan Kalivoda (1956. – 1989.), asistent dr. Tomislav Brzac (1960. – 1964.), prof. dr. Zvonimir Vinovrški (1960. – 1997.), asistent mr. Pavao Roset (1964. – 1970.), asistent dr. Ante Pavić (1970. – 1978.), prof. dr. Vlasta Šerman (1970. – 2009.), asistent Zvonimir Poljak, dipl. vet. (1998. – 2003.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Ivica Jurkas dipl. vet. (1981. – 1982.), Rajka Lesić Mudrić, dipl. vet. (1985. – 1986.), mr. Dragan Momčilović (1987. – 1991.)

Stručni suradnici

Boris Šekoranja, dipl. vet. (1990. – 2003.), Željko Horvat, dr. med. vet. (2002. – 2016.)

Tehnički suradnici

Jadranka Škrgatić, dipl. vet. (1963. – 1970.), Margita Mrazović (1963. – 1994.), Marica Filipović (1973. – 2014.)

Pomoćni tehnički suradnici

Mijo Žibert (1960. – 1979.), Đurđa Režek (1978. – 1998.), Jasenka Režek (1998. – 2010.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Nora Mas (od 1983.)
prof. dr. Željko Mikulec (od 1993.)
prof. dr. Tomislav Mašek (od 2001.)
izv. prof. dr. Hrvoje Valpotić (od 2003.)
doc. dr. Diana Brozić (od 2012.)
stručni savjetnik Marko Dolenec, dr. med. vet. (od 2017.)
viša tehnička suradnica Vesna Matica Bogdan (od 2015.)
pomoćna tehnička suradnica Adrijana Perković (od 2012.)

Doc. dr. D. Brozić provodi analizu malondialdehida, markera oksidacijskog stresa, na HPLC-u (tekućinska kromatografija visoke učinkovitosti). HPLC u analitičkoj kemiji služi za razdvajanje, identifikaciju i kvantificiranje svake komponente u smjesi i zbog toga je nezamjenjiv alat u analizi hrane.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: A. Perković, doc. dr. D. Brozić, prof. dr. N. Mas, V. Matica Bogdan i izv. prof. dr. H. Valpotić. Drugi red: M. Dolenec, dr. med. vet., prof. dr. Ž. Mikulec i prof. dr. T. Mašek.

Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
(prof. dr. Ivana Tlak Gajger)

Opći podaci

Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela osnovan je odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu 14. prosinca 1936. kao zasebna znanstvena i nastavna jedinica pod imenom Institut za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca. Iste je godine odlukom Fakulteta naziv Institut promijenjen u Zavod. Osnivanje Zavoda proizašlo je iz potrebe za razvojem i unaprjeđenjem nastave, znanosti i praktičnog rada iz veterinarstva, na području ribarstva i pčelarstva. Osnivač Zavoda bio je tada docent, a poslije profesor i akademik I. Tomašec. Ime Zavoda nekoliko se puta mijenjalo, a Statutom iz 1966. dobio je današnje ime jer se većina djelatnosti ostvarivala iz biologije i patologije riba i pčela.

Zavod je nakon osnutka dijelio prostorije sa Zavodom za nauku o zarazama na staroj lokaciji u Savskoj cesti br. 16, a u današnje prostorije preselio se 1940., kada je završena izgradnja glavne zgrade Fakulteta. Prostorije Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela smještene su u prizemlju i na drugom katu glavne zgrade Fakulteta. U okviru Zavoda nalaze se vježbaonica, knjižnica, prijemni ured, sobe za nastavnike, stručno i tehničko osoblje te akreditirani laboratorij za bolesti pčela – APISlab, laboratorij za molekularna istraživanja, laboratorij za bolesti riba i laboratorij za držanje i istraživanje slatkovodnih riba – IHTIOlab. U krugu Fakulteta nalaze se pčelinjak i mala vrtna kućica.

Predmeti Biologija i patologija riba, rakova, školjki i drugih mekušaca te Biologija i patologija pčela i svilaca bili su 1919. sastavni dio prvoga nastavnog plana Veterinarske visoke škole, a od 1924. i Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. U početku rada Fakulteta nije bilo stalnog nastavnika za predmete iz područja riba i pčela, pa je nastavu iz Biologije i patologije riba i rakova prvi održavao dr. E. Rössler, upravitelj Zavoda za primijenjenu zoologiju u Zagrebu (1925. – 1933.) i dr. V. Mršić s Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu (1933. – 1939.). Prvi nastavnik iz Biologije i patologije pčela i svilaca bio je prof. dr. Z. Lorković (1933. – 1935.). Kao prvi stalni nastavnik za kolegije iz područja pčela (1935./1936.) i iz područja riba (1938./1939.) bio je izabran dr. I. Tomašec. U sljedećem su razdoblju zaposleni, među ostalim, honorarni asistent N. Fijan (1958.), viši tehnički suradnik Đ. Sulimanović (1967.), ugovorni asistent Z. Petrinec (1969.) te tehnička suradnica Ž. Matašin (1975.). Spomenuti su zaposlenici ostvarili sveučilišnu karijeru u Zavodu i uz prof. dr. I. Tomašeca činili prethodnu generaciju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju. Broj zaposlenika i njihova generacijska struktura u Zavodu mijenjali su se prema potrebama obavljanja znanstvenih i stručnih djelatnosti. U razdoblju od sredine sedamdesetih do kraja devedesetih godina 20. stoljeća nastavnici Zavoda bili su uspješni u realizaciji znanstvenoistraživačkih projekata, što je omogućilo zapošljavanje većeg broja pripravnika Samoupravne interesne zajednice (SIZ) za znanost, a poslije i znanstvenih novaka.

U novije su vrijeme zaposleni asistenti I. Tlak Gajger (2006.) i E. Gjurčević (2006.) te stručni suradnik dr. K. Matanović (2015.). Oni danas čine znanstveno-nastavno osoblje Zavoda. U Zavodu radi i laboratorijska tehničarka G. Husinec (od 1987.) te pomoćna tehnička suradnica i administratorica D. Kos (od 2015.).

Prvi predstojnik Zavoda bio je prof. dr. I. Tomašec (1936. – 1973.), a zatim su predstojnici bili prof. dr. N. Fijan (1974. – 1980., 1982. – 1983.), prof. dr. Đ. Sulimanović (1980. – 1982., 1983. – 1985.; 1999. – 2005.), prof. dr. Z. Petrinec (1985. – 1999.; 2009. – 2010.), prof. dr. Ž. Matašin (2005. – 2009.; 2010.; 2011. – 2013.) i prof. dr. I. Tlak Gajger (2014. – 2019.). Prelaskom prof. dr. I. Tlak Gajger na mjesto prodekanice za financijsko poslovanje i investicije dužnost obnašatelja predstojnika provodi izv. prof. dr. E. Gjurčević (od 2019.).

Postojanje Zavoda bilo je obilježeno objavljivanjem prigodnih tekstova o znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj aktivnosti djelatnika, a povodom 50. (1986.) i 60. godišnjice (1996.) njegova uspostavljanja u časopisima *Pčela*, *Ribarstvo Jugoslavije* i *Veterinarska stanica*. Povodom 50. obljetnice Zavoda održana je 23. siječnja 1987. svečana akademija na kojoj je u dvorani za sjednice Fakulteta otkrivena bista osnivaču Zavoda akademiku I. Tomašecu. Tom je prigodom istaknut napor čla-

nova Zavoda koji u teškim uvjetima rade na unaprjeđenju pčelarstva i ribarstva kao iznimno važnih privrednih grana gospodarstva. Obilježavanje 60. obljetnice Zavoda proslavljeno je radno i tiho, pod motom djelatnika: *Šuti kao riba, radi kao pčela.*

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Nastavnim planom i programom Veterinarske visoke škole iz 1922. područje biologije i patologije pčela i svilaca, kao i riba i drugih akvatičnih organizama bili su dio predviđenog studijskog plana u okviru predmeta Biologija i patologija riba, rakova, školjki i drugih mekušaca te predmeta Biologija i patologija pčela i svilaca, oba u VIII. semestru po dva sata predavanja tjedno (P-2). No nastava iz prvog spomenutog predmeta po prvi je put održana 1925., a nastava iz drugoga predmeta 1933. godine. Nastavni se program za oba predmeta više puta mijenjao, uključujući ime predmeta i njihovu poziciju po semestrima. Tako je već prema Uredbi iz 1936. predmet Biologija i patologija riba, rakova, školjki i drugih mekušaca bio pozicioniran u VII., a predmet Biologija i patologija pčela i svilaca u VIII. semestru. Ak. god. 1939./1940. prihvaćen je prijedlog prof. dr. I. Tomašeca da se za oba predmeta povisi satnica s dotadašnja dva na tri sata tjedno (P-3), a već sljedeće akademske godine na četiri sata tjedno (P-2 + V-2). U godinama koje su slijedile višekratno se mijenjala satnica obaju predmeta. Predmet Biologija i patologija riba i rakova je prema nastavnom planu studija veterinarske medicine od ak. god. 1948./1949. smješten u VI. (P-2) i VII. semestru (V-1). U razdoblju od 1954./1955. do 1969./1970. nije bio obvezni predmet. Od ak. god. 1970./1971. postaje obveznim te je pozicioniran u VII. semestru (P-2 + V-2). Naziv predmeta u ak. god. 1977./1978. promijenjen je u Biologija i patologija riba. Nastava se održavala u VII. semestru, a prema novom nastavnom planu iz 1985. u V. semestru studija veterinarske medicine. Prema nastavnom planu i programu od ak. god. 1995./1996. pozicioniran je u IX. semestru s izmijenjenom satnicom u koju je uključeno dva sata stručno-kliničkog rada (P-1 + V-1 + SKR-2).

Predmet Biologija i patologija pčela i svilaca je od ak. god. 1948./1949. u cijelosti pozicioniran u VI. semestru, s neizmijenjenom satnicom (P-2 + V-2), a prema nastavnom planu studija veterinarske medicine iz 1958. prebačen je u VIII. semestar (P-2 + V-2). Od ak. god. 1970./1971. godine izmijenjen mu je naslov u Biologija i patologija pčela. Satnica predmeta je ak. god. 1987./1988. smanjena na dva sata tjedno (P-1 + V-1), a ak. god. 1995./1996. predmet je s istom satnicom prebačen u X. semestar.

Nastavnim planom i programom studija iz 2005., koji je ustrojen kao integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine, znatno se mijenja nastavni plan i program, kao i pozicioniranje obveznih kolegija iz područja biologije i patologije akvatičnih organizama i korisnih kukaca unutar cjelokupnog studija. S obzirom na to da se nastava iz biologije i patologije riba i pčela proširuje i na druge organizme koji žive u vodi te pojedine slobodnoživuće kukce oprašivače, promijenjena su i imena predmeta u Biologija i patologija akvatičnih organizama i Biologija i patologija korisnih kukaca. Ak. god. 2014./2015. zbog nužnosti osuvremenjivanja sadržaja kolegija Biologija i patologija korisnih kukaca u nastavni program uvedene su nove tematske cjeline – Morfološka identifikacija egzotičnih nametnika u pčelarstvu, Biologija, uzgoj i bolesti bumbara te Biologija i bolesti solitarnih pčela iz roda *Osmia*. Nastava iz obaju obveznih kolegija izvodi se u VIII. semestru studija veterinarske medicine u obliku predavanja, vježbi i stručno-kliničkog rada u terenskih uvjetima. Zbog potrebe usmjeravanja nastave k većem opsegu usvajanja praktičnih znanja i vještina studenata iste se godine reorganizacijom postojećih nastavnih sati u oba predmeta smanjuje satnica predavanja, a broj sati vježbi povećava se. Tako predmet Biologija i patologija korisnih kukaca sadržava ukupno 11 sati predavanja i 25 sati vježbi, od čega 9 sati otpada na stručno-klinički rad u terenskim uvjetima, a predmet Biologija i patologija akvatičnih organizama sadržava ukupno 11 sati predavanja i 25 sati vježbi, od čega je 5 sati stručno-kliničkog rada na terenu. Ti se predmeti nadovezuju na niz ranije odslušanih temeljnih medicinskih kolegija tijekom studiranja i sinteza su veterinarskih disciplina primijenjenih na pčelinjaku ili uzgajalištu riba. Svrha pohađanja nastave iz predmeta koji pokrivaju područje pčelarstva i ribarstva jest primarno stjecanje općih znanja o načinima pčelarenja i uzgoja riba, kako bi student mogao razumjeti mjesto i ulogu veterinara u prepoznavanju i suzbijanju bolesti. Pritom je nužno naglasiti usvajanje specifičnih vještina pregleda pčelinje zajednice ili akvatičnog organizma, uočavanje znakova bolesti, pravilno uzimanje, pakiranje i slanje materijala na laboratorijske pretrage, te pravilno primjenjivanje preventivnih i terapijskih, kao i mjera za suzbijanje bolesti. U skladu s time predmeti osposobljavaju studente za rad u laboratorijskim i terenskim uvjetima te zadovoljavaju potrebe veterinarstva u opisanoj specifičnoj suvremenoj i intenzivnoj proizvodnji.

U Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela se, osim tih dvaju obveznih predmeta, izvodi nastava i iz tri izborna predmeta: Odabrana poglavlja iz akvakulture, Ribarstvo i Pčelinje bolesti u suvremenoj proizvodnji.

Izborni predmet Odabrana poglavlja iz akvakulture uveden je prema nastavnom planu i programu od ak. god. 1995./1996. u X. semestru (P-1 + V-1). Njegova svrha i cilj jesu stjecanje opširnijih znanja iz uzgoja akvatičnih organizama, odnosno upoznavanje studenta s tehnologijom uzgoja riba te njihovo osposobljavanje za samostalno obavljanje laboratorijskog i terenskog rada na uzgajalištima riba, rakova, školjkaša i drugih akvatičnih organizama. Istodobnim uvođenjem triju novih nastavnih jedinica – Hranidba i zdravlje riba, Neprijatelji i štetnici u ribogojstvu i Poremećaj rasta i razvoja – detaljnije se obrađuje sadržaj kolegija te se prate najnovije potrebe u suvremenoj proizvodnji.

Izborni predmet Ribarstvo uveden je u nastavu ak. god. 2002./2003., a slušao se u IV. semestru studija (P-1 + V-1). Studentima pruža mogućnost upoznavanja s alatima i tehnikama ribolova, normativnim aktima povezanim s ribolovom, vodenim ekosustavom te gospodarenjem otvorenim vodama.

Izborni predmet Pčelinje bolesti u suvremenoj proizvodnji uveden je u nastavu ak. god. 2009./2010. u X. semestru studija, s ukupno 6 sati predavanja, 4 sata vježbi i 5 sati seminara. Svrha i cilj ovog izbornog predmeta jest da studenti steknu osnovna znanja o načinima pčelarenja i pojedinim vrstama intenzivne proizvodnje u pčelarstvu kao i bolje razumijevanje mjesta i uloge veterinara u prepoznavanju i suzbijanju pčelinjih bolesti. Od vještina ponuđeno je usvajanje znanja o suvremenim načinima proizvodnje i iskorištavanja pčelinjih proizvoda, uključujući i umjetni uzgoj i osjemenjivanje pčelinjih matica te proizvodnju paketnih rojeva.

Nastava se za sva tri opisana izborna predmeta ak. god. 2009./2010. – 2011./2012. izvodila u X. semestru – predmet Odabrana poglavlja iz akvakulture u usmjerenju Kućni ljubimci, predmet Ribarstvo u usmjerenju Higijena i tehnologija animalnih namirnica i veterinarsko javno zdravstvo te predmet Pčelinje bolesti u suvremenoj proizvodnji u slobodnom izboru. Ak. god. 2012./2013. i 2013./2014. sva su se tri predmeta izvodila u VIII. semestru. Od ak. god. 2014./2015. izvode se u X. semestru za studente koji upisuju usmjerenje Farmske životinje i konji te u XII. semestru. Da bi se omogućilo pohađanje nastave većem broju zainteresiranih studenata za opisane izborne predmete 2016. godine, promijenjeno je njihovo održavanje, čime se omogućuje njezino održavanje u X. semestru za studente koji upisuju usmjerenja: Kućni ljubimci, Higijena i tehnologija animalnih namirnica i veterinarsko javno zdravstvo, Farmske životinje i konji, te u XII. semestru. Nastavnici Zavoda uključeni su i u izvođenje nastave iz izbornog predmeta Morfologija riba u IX. semestru te obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja (usmjerenje Kućni ljubimci) za metodičku jedinicu Akvaristika u XI. semestru.

Područje iz biologije i patologije pčela i riba od samih je početaka uvođenja nastave pokriveno odgovarajućom udžbeničkom literatu-

Tijekom redovitog studija i vanjske stručne prakse za studente, kao i edukacija cjeloživotnog obrazovanja veterinara kroz praktični rad na pčelinjaku naglašeno je savladavanje vještine prepoznavanja bioloških i fizioloških promjena pčelinje zajednice te veterinarsko važnih apitehničkih radnji.

Praktična nastava iz izbornog predmeta Pčelinje bolesti u suvremenoj proizvodnji temelji se se na proširivanju znanja iz tehnologija specijalizirane proizvodnje pčelinjih matica i matične mliječi, a provodi se na pčelinjaku i u dijagnostičkom laboratoriju za bolesti pčela.

rom koju je objavio prof. dr. I. Tomašec pod naslovom *Bolesti pčelinjeg legla* (1946.), *Bolesti odraslih pčela* (1947.) te *Biologija pčela* (1949.) i *Opaka gnjiloća (kuga) pčelinjeg legla* (1952.). Prvi domaći sveučilišni udžbenik *Bolesti slatkovodnih riba i rakova* napisao je također prof. dr. I. Tomašec (1953.). Zatim je prof. dr. N. Fijan objavio dva sveučilišna udžbenika i knjigu u suradnji s ribarskom privredom: *Bolesti riba i rakova* (1974.), *Hranidba riba* (1975.) i *Zaštita zdravlja riba* (2006.). Pčelarsku tematiku obradio je prof. dr. Đ. Sulimanović sa suradnicima objavljivanjem niza knjižica izdanih uz pomoć pčelarske privrede, koje su korištene kao nastavno štivo, pod naslovom *Temelji suvremenog pčelarenja* (1993.), *Povezanost varooze i vapnenastog legla* (1994.), *Počeci uspješnog pčelarenja* (1994.) te *Prepoznavanje i suzbijanje pčelinjih bolesti* (1995.). Prof. I. Tlak Gajger objavila je sveučilišni udžbenik *Bolesti pčela u suvremenoj proizvodnji* (2019.). Uz navedenu literaturu izdano je više internih skripta kao dijela literature vezane uz praktični dio nastave, priručnik sa smjernicama provođenja dobre veterinarske prakse na pčelinjaku te, u novije vrijeme, zbog osuvremenjivanja sadržaja, nekoliko nastavnih tekstova na mrežnim stranicama Veterinarskog fakulteta (2014. – 2016.). Djelatnici Zavoda sudjelovali su u pisanju svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).
Nastavnici Zavoda dosad su bili voditelji više od 130 studenata u izradi i obrani diplomskih radova.

Poslijediplomska nastava

U Zavodu je od ak. god. 1962./1963. ustrojen poslijediplomski studij smjera Ribogojstvo i bolesti riba, koji je trajao dva semestra. Već je sljedeće akademske godine studij produljen na tri semestra, a 1966./1967. iizmijenjeno je ime smjera u Ribogojstvo. Osnivač studija bio je prof. dr. I. Tomašec, a izvodio se u suradnji s Institutom za slatkovodno ribarstvo u Zagrebu. Studij je ukupno upisalo 34 agronoma, biologa i veterinara, a završilo je svega 18 polaznika, koji su stekli akademski stupanj magistra. Studij su studenti mogli upisati zaključno s ak. god. 1967./1968., kada je ovaj smjer ukinut.
Ak. god. 1970./1971. započeo je novi poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje smjera Bolesti riba u trajanju od tri semestra. Voditelj je bio prof. dr. N. Fijan. Taj su studijski program mogli upisati samo diplomirani veterinari, a bio je namijenjen znanstvenoj izobrazbi kadrova koji su radili u znanstvenim institucijama. Godine 1974. studij je produljen na četiri semestra.
Ak. god. 1978./1979. godine prihvaćen je nastavni program poslijediplomskog studija – magisterij za znanstveno usavršavanje smjera Bolesti pčela. Istodobno je prihvaćen nastavni program poslijediplomskog studija za specijalizaciju iz Zdravstvene zaštite riba, a ak. god. 1980./1981. i studijski program za specijalizaciju iz Zdravstvene zaštite pčela. Voditelji tih studija bili su prof. dr. N. Fijan i prof. dr. Đ. Sulimanović. Specijalistički studiji bili su organizirani kao nadogradnja postojećih znanja za stručnjake uključene u pojedinu vrstu uzgajivačke proizvodnje riba ili u pčelarstvu.
Godine 1985. prihvaćeni su obnovljeni programi poslijediplomskih studija za znanstveno usavršavanje iz Biologije i patologije pčela i Biologije i patologije riba, kao i specijalizacije iz Biologije i patologije pčela i Biologije i patologije riba.
Stupanjem na snagu Zakona o visokim učilištima iz 1993. znatno se obnavlja program poslijediplomskih studija. Prvi natječaj prema obnovljenom programu za poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje Veterinarska medicina, koji je ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij sa smjerovima Biologija i patologija pčela i Ihtiopatologija (prije Biologija i patologija riba), raspisan je ak. god. 1995./1996.
U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. ukinuti su magisteriji znanosti, a ustrojen jedinstveni sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti u trajanju od tri godine za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti iz znanstvenog područja biomedicine i zdravstva, znanstvenog polja veterinarska medicina. Od ak. god. 2005./2006. nastavnici Zavoda su u okviru doktorskog studija voditelji na devet granski usmjerenih predmeta. Prof. dr. I. Tlak Gajger voditeljica je predmeta Biologija pčela (Sistematika, anatomija i fiziologija, etologija i aktivnosti pčela), Hidrokemija i hidrobiologija u akvakulturi, Anatomija, histologija, fiziologija i embriologija riba, Uzgoj pčela, pčelinji proizvodi i apiterapija, Zarazne bolesti pčela, Nametničke i nezarazne bolesti pčela, štetnici i otrovanja i a izv. prof. dr. E. Gjurčević predmeta Osnove epizootiologije, profilakse i terapije bolesti riba, Zarazne bolesti riba i Nametničke i nezarazne bolesti riba, štetnici i otrovanja.
Osim nastave na doktorskom studiju nastavnici Zavoda sudjeluju i u izvedbi više poslijediplomskih specijalističkih studija (predmeta): Mikrobiologija epizootiologija (Mikrobne bolesti riba i pčela), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Uzgoj i patologija egzotičnih ukrasnih riba), Dobrobit životinja (Dobrobit riba), Sudsko veterinarstvo (Primijenjena forenzika riba, Sudsko-veterinarska vještačenja iz animalne proizvodnje i biotehnologije), kao i na poslijediplomskom specijalističkom studiju Ribarstvo na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
Do danas je u Zavodu ukupno obranjeno 28 doktorskih radova. Magistarski rad iz poslijediplomskih studija obranila su 33 polaznika, a specijalističkih poslijediplomskih studija ukupno 5 polaznika.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Od samih početaka rada stručnjaci Zavoda provodili su znanstvena istraživanja koja su uvijek bila usmjerena k rješavanju aktualnih problema i uvođenju novih spoznaja u pčelarstvu i ribarstvu. Rezultati istraživanja uglavnom su u privredi prihvaćani sa širokim odjekom i primjenom u praksi te su pridonosili napretku tih grana poljoprivredne proizvodnje. Istodobno su postignuti višestruki vrhunski rezultati znanstvenoistraživačkog rada koje kao važan dio fundusa znanja citiraju svi udžbenici o bolestima riba u svijetu, kao i mnoge međunarodne znanstvene publikacije. Najvažnije teme znanstvenih istraživanja obuhvaćale su uglavnom tematiku iz biologije i bolesti riba i pčela. U početku djelovanja Zavoda uglavnom je istraživana morfologija koja je obuhvaćala anatomiju i histologiju više organskih sustava slatkovodnih i morskih riba, fiziologiju probave i razmnožavanja, primjenu antibiotske terapije te anestezije riba, a istraživanja su se provodila pod voditeljstvom akademika I. Tomašeca.
Sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća posebna se pozornost pridavala istraživanjima imunizacije šarana, usavršavanju metoda liječenja i profilakse bakterijskih i parazitskih bolesti riba, zdravstvenoj zaštiti u ribogojstvu i pčelarstvu, virusima i virusnim bolestima slatkovodnih riba, sustavu biljne i stočarske proizvodnje te unaprjeđenju proizvodnje, prerade i prometa slatkovodne ribe. Ta je istraživanja financirala ribarska privreda i SIZ za znanost pod voditeljstvom prof. dr. N. Fijana i doc. dr. Z. Petrinca. U tom je razdoblju prof. dr. N. Fijan bio voditelj međunarodnog *projekta Immune response of carp to the virus of the so-called acute infectious dropsy* (1973. – 1977.), a projektni su partneri bili Savezni Republički zavod za tehničku suradnju SRH i United States Department of Commerce, Maryland, SAD.
Tematski se najveći dio navedenih istraživanja odnosio na uspostavljanje metoda u proučavanju bolesti riba. Posebice je važan bio rad na uspostavljanju staničnih kultura i izdvajanju uzročnika virusnih bolesti riba koji je rezultirao važnim rezultatima. Ponajprije je potrebno spomenuti uređenje prvog virološkog laboratorija za ribe u jugoistočnoj Europi, smještenog u zavodskim prostorijama. Zatim, iznimno važno postignuće bilo je uspostavljanje prve linijske kulture šaranskih stanica za izdvajanje i identifikaciju virusa riba (u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Nacionalnim laboratorijem za bolesti riba INRE u Francuskoj), nazvane *Epithelioma papulosum cyprini* (EPC), koja se danas koristi u većini laboratorija za bolesti riba u svijetu. Utvrđeni su neizravni dokazi da je tzv. zarazna vodena bolest šarana (ZVBŠ) virusne etiologije te je po prvi put izdvojen i

Suradnja s pčelarima i veterinarima primarno obuhvaća pretraživanje uzoraka dostavljenih u Laboratorij za bolesti pčela nakon što se posumnja na bolest. Stručnjaci Zavoda, osim toga, poučavaju i o prepoznavanju te mjerama sprječavanja, suzbijanja i kontroliranja bolesti putem specijalističkih tečajeva cjeloživotnog obrazovanja.

U okviru praktične nastave iz obveznog predmeta Biologija i patologija korisnih kukaca studenti u obliku posebnih kliničkih vježbi na pčelinjaku uče kako učiniti zdravstveni pregled pčelinje zajednice, osnove postavljanja sumnje na bolest, uzorkovati i slati materijal na laboratorijske pretrage te se osposobljavaju za pravilnu primjenu veterinarskomedicinskih proizvoda.

opisan *Rhabdovirus carpio*, uzročnik proljetne viremije šarana (PVŠ). Također su objavljeni rezultati o prvom izdvajanju uzročnika s opisom bolesti viroze kanalskog soma, iridoviroze žaba te o imunosti riba i cijepljenju šarana protiv proljetne viremije šarana.

Od devedesetih godina na području uzgoja riba, pod voditeljstvom prof. dr. Z. Petrinca, proučavana je fiziologija, tehnologija razmnožavanja kao i praćenje zdravstvenog stanja riba na šaranskim i pastrvskim uzgajalištima, što je omogućilo davanje preporuka i provođenje preventivnih i terapijskih mjera u proizvodnji. Također, usavršena je tehnologija uvođenja uzgoja biljojednih vrsta riba, provedeno prvo umjetno mriješćenje u svijetu za više vrsta riba, tehnologija hranidbe te intenzivna proizvodnja ribljeg mlađa. U istom je razdoblju realiziran projekt Europske komisije (CEE MEDSPA 91/VIT/05) pod koordinatorstvom prof. dr. Z. Petrinca*: Sanacija ihtiofaune u rijeci Po u Italiji* (1993. – 1994.). Zatim slijede istraživanja modela zajedničkoga uzgoja patka – riba i integriranog uzgoja u akvakulturi koje je financiralo Ministarstvo poljoprivrede, Vijeće za istraživanja u poljoprivredi, sa svrhom proučavanja moguće dobiti od primijenjenog zajedničkog uzgoja više različitih vrsta.

U novije se vrijeme u okviru kratkoročnih potpora znanstvenim istraživanjima financiranim od Sveučilišta u Zagrebu pod (su)voditeljstvom izv. prof. dr. E. Gjurčevića provode istraživanja vezana uz brzinu rasta, razvoja i otpornosti prema bolestima u različitim populacijama šarana te istraživanja deformacija koštanog sustava različitih vrsta riba (2015. – 2018.).

Rad na proučavanju biologije i patologije pčela bio je intenzivan već u prvim godinama rada Zavoda. Istraživanja su tematski bila usmjerena prema aktualnim problemima u pčelarstvu te vezana uz ekonomski važne bolesti pčelinjih zajednica, i to primarno uz njihovu etiologiju, epizootiologiju, preventivu i liječenje. Rezultati provedenih istraživanja o preventivi i liječenju opasnih i raširenih bolesti koje su nanosile najveće štete – američkoj i europskoj gnjiloći pčelinjih zajednica, nozemozi i varoozi – uvedeni su u pčelarsku praksu. Znanstvenim je pristupom obrađivana i problematika vezana uz amebozu, otrovanja pčelinjih zajednica, učinkovitost primjene lijekova, rasprostranjenost bolesti te biološke teme kao što su nasljeđivanje u pčela, prirodno parenje i umjetno osjemenjivanje matica, akaroza, uvjetovane gljivične bolesti i antimikrobno djelovanje propolisa. Spomenuta su istraživanja provedena pod voditeljstvom akademika I. Tomašeca.

Sedamdesetih i osamdesetih godina iz područja pčelarstva provedena su tematska istraživanja suzbijanja važnijih bolesti pčela, zdravstvene zaštite pčela te suzbijanja i sprječavanja bolesti pčela u intenzivnom pčelarstvu. Ta je istraživanja financirala Samoupravna interesna zajednica (SIZ) za znanost pod voditeljstvom prof. dr. Đ. Sulimanovića. Početkom devedesetih godina prof. dr. Đ. Sulimanović nastavlja s prethodnim znanstvenim radom provedbom tematskih istraživanja zaraznih bolesti riba i pčela, što ih je financiralo MZT, a nakon toga je uslijedilo dulje razdoblje bez pčelarskih projekata na Zavodu.

U okviru Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje od 2011. do 2013. te mjere Primijenjena istraživanja u pčelarstvu, prema Ugovoru o financiranju programa osnivanja testnih pčelinjaka u RH sklopljenog između Ministarstva poljoprivrede i udruženih istraživačkih institucija – Veterinarskoga i Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ponovno je započelo intenzivno istraživačko razdoblje na području pčelarstva, što se očitovalo dobivanjem financijske potpore za veći broj domaćih i međunarodnih projekata, pod voditeljstvom prof. dr. I. Tlak Gajger. Istraživanjem utjecaja epidemiologije bolesti i vanjskih čimbenika na biološko-uzgojno stanje pčelinjih zajednica, koje je sufinanciralo Ministarstvo poljoprivrede RH i EU u okviru Primijenjenih znanstvenih istraživanja u pčelarstvu kao dijela Nacionalnog pčelarskog programa za razdoblje 2014. – 2016., započet je opsežan multidisciplinarni znanstveni rad, a vezan je za proučavanje biologije, fiziologije i patologije pčela, primjene različitih tehnologija u pčelarstvu te njihov pojedinačni kao i istodobni višestruki utjecaj na vitalnost pčelinjih zajednica. To je istraživanje prošireno na utvrđivanje rezidua akaricida i patvorina u pčelinjem vosku, financirano kao potpora znanstvenim istraživanjima od Sveučilišta u Zagrebu (2014.). Dvogodišnje istraživanje primjene nutraceutika u pčelarstvu, koje je financiralo Ministarstvo poljoprivrede, Vijeće za istraživanja u poljoprivredi (2014. – 2015.), provedeno je uz višekratnu edukaciju pčelara, čime je istražena mogućnost uvođenja biotehnoloških postupaka na pčelinjacima prihranjivanjem pčelinjih zajednica različitim dodacima hrani i njihova učinkovitost. Od ostalih aktivnosti u provedbi domaćih istraživačkih tema valja izdvojiti rad na biološki održivom pčelarstvu, što je sufinancirao Grad Zagreb (2014. – 2017.). Na toj je temi ponajprije obrađivana haplotipizacija grinje *V. destructor*, usporedba učinkovitosti više poljskih i laboratorijskih dijagnostičkih metoda za kvantifikaciju broja grinja *V. destructor,* te utvrđivanje kvalitete matica s obzirom na morfološko-anatomske pokazatelje. U novije je vrijeme aktivnost prof. dr. I. Tlak Gajger vidljiva kroz voditeljstvo međunarodnog bilateralnog hrvatsko-slovenskog projekta: *Biokemijski i histokemijski pokazatelji u srednjem crijevu medonosne pčele* (*Apis mellifera*) *nakon tretiranja nozemoze primjenom dodataka hrani* (2016. – 2017.), međunarodnog istraživačkog projekta *Appliance of effective microorganisms in apiculture*, EMRO (2019. – 2021.) te međunarodnog projekta *Vets and bees pri European Veterinarians in Education, Research and Industry* (EVERI – Section of Federation of Veterinarians of Europe). Od COST Action projekata prof. dr. I. Tlak Gajger bila je kao članica upravnog odbora uključena u projekte: *Prevention of honeybee Colony Losess* (COLOSS) (2008. – 2013.) i *Sustainable pollination in Europe – joint research on bees and other pollinators* (SUPER-B) (2014. – 2018.). Također, aktivno je sudjelovala u aktivnostima međunarodnih radnih skupina koje su nastavile s radom i nakon službenog završetka projekta: *COLOSS* honeybee research association – Varroa Task Force (od 2014.) i Small Hive Beetle Taskforce (od 2015.), Vespa Taskforce (od 2017.) te Core project B-RAP (od 2017.).

Pojedini nastavnici Zavoda dosad su bili uključeni i u provedbu drugih istraživačkih projekata čiji su voditelji bili djelatnici s drugih zavoda Fakulteta (Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju, Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju), Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Zavod za ribarstvo, pčelarstvo, lovstvo i specijalnu zoologiju) te Instituta *Ruđer Bošković* (Laboratorij za akvakulturu i patologiju akvatičkih organizama). Nesumnjivo je da su rezultati znanstvenog rada djelatnika svrstali Zavod među najpoznatije u svijetu, praktičnom primjenom na uzgajalištima i ugledom u veterinarskoj praksi te ribarskoj i pčelarskoj privredi. Na specijalizaciji iz patologije riba i pčela u Zavodu su boravili veterinari i biolozi iz Njemačke, Mađarske, Turske, Slovenije, Indije, Španjolske, Grčke, Italije, i dr.

Djelatnici Zavoda rezultate svog znanstvenog i istraživačkog rada predstavljali su na brojnim domaćim i međunarodnim skupovima u Hrvatskoj i u svijetu. Sudjelovali su u organizaciji brojnih znanstvenih skupova među kojima se ističu 3. međunarodni simpozij o varoozi (Split, 1984.), Ihtiopatologija u akvakulturi (Dubrovnik, 1986.), Zdravstvena zaštita pčela (Zagreb, 1986.), Uzgoj i selekcija pčela (Zagreb, 1991.), nominacija za Svjetski pčelarski kongres Apimondia (Split, 1991.) koji je otkazan zbog rata, Pčelinje bolesti danas i sutra (2004.), COLOSS workshop Standardization of methods for vitality test (Unije, 2009.), 4th COLOSS Conference – Prevention of honeybee Colony losses (Zagreb, 2009.) te International Congress of Veterinary science and profession (Zagreb, 2015., 2017.).

Međunarodna aktivnost Zavoda očitovala se nekad, a i u današnje vrijeme, znanstvenom suradnjom i razmjenom stručnjaka s drugih fakulteta i znanstvenih institucija diljem svijeta. Također, aktivnim sudjelovanjem stručnjaka u radu domaćih i međunarodnih organizacija, državnih tijela, znanstveno-stručnih društava: Stalne komisije za bolesti pčela i riba Međunarodnog ureda za epizootije (OIE), Svjetske organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) – sekcija o ribogojstvu i bolestima riba, Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), Svjetske ekološke organizacije (INTECOL), Internacionalne unije za hranidbene nauke (IUNS), Svjetske pčelarske organizacije Apimondia, Europske ihtiološke unije, Međunarodnog društva pčelarskih patologa, Europskog udruženja ihtiopatologa, Svjetskog udruženja veterinara specijaliziranih za akvakulturu (WAVMA), Organizacije kooperativnih istraživanja bolesti riba u Europi, Europske savjetodavne komisije za slatkovodno ribarstvo (EIFAC/FAO), Japanskog društva ihtiopato-

Tijekom kliničkog pregleda pčelinje zajednice u okviru obavljanja nastavnog, istraživačkog ili stručnog rada posebna pažnja se pridaje izgledu legla, izgledu i ponašanju odraslih pčela te aktivnosti pčela na letu.

U sklopu izbornog kolegija Odabrana poglavlja iz akvakulture praktični dio nastave studenti provode u javnoj ustanovi Aquatika – Slatkovodni akvarij Karlovac. U Aquatici i na uzgajalištima slatkovodnih riba studenti se upoznaju s ribogojstvenom tehnologijom.

loga, Pčelarske znanstvene organizacije EurBee, Udruženja veterinara Europe (FVE, EVERI), World Aquaculture Society, Komisije za bolesti riba Ministarstva ribarstva NRH, Poljoprivrednog savjeta FNRJ, Savjeta Instituta za slatkovodno ribarstvo Jugoslavije, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU), Ministarstva poljoprivrede RH, Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog veterinarskog društva 1893., Hrvatskog pčelarskog saveza, Hrvatskog mikrobiološkog društva, Hrvatskog entomološkog društva, Hrvatskog apiterapijskog društva, Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije, Unije bioloških društava Jugoslavije, Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama i dr.

Akademik I. Tomašec i prof. dr. N. Fijan bili su članovi uredničkih, odnosno izdavačkih odbora više domaćih i međunarodnih znanstvenih časopisa. Prof. dr. Ž. Matašin bila je urednica studentskog časopisa *Veterinar* te članica uredničkog kolegija časopisa *Hrvatska pčela*. Prof. dr. I. Tlak Gajger od 2012. članica je uredničkog odbora znanstvenog časopisa *International Journal of Agriculture and Food Research*, od 2014. znanstveno-stručnog časopisa *Veterinarska stanica* te od 2009. izdavačkog savjeta časopisa *Hrvatska pčela*. Izv. prof. dr. E. Gjurčević od 2012. član je stručnog odbora časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik*. Nastavnici Zavoda dosad su bili recenzenti znanstvenih i stručnih radova u brojnim domaćim i međunarodnim časopisima: *Ribarstvo*, *Ribarstvo Jugoslavije*, *Veterinarski arhiv*, *Krmiva*, *Periodicum Biologorum*, *Veterinarska stanica*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Journal of Fish Diseases*, *Diseases of Aquatic organisms*, *Environmental Microbiology Reports*, *Agriculturae Conspectus Scientificus*, *International Journal of Agricultural Food Research*, *Acta Zoologica Mexicana*, *Science Agricultural Bohemica*, *Iranian Journal of Applied Animal Science*, *Veterinaria*, *Chiang Mai Journal of Science*, *International Journal of Entomological Research*, *Veterinarni Medicina*, *Journal of Apicultural Science*, *Environmental Science and Pollution Research, Turkish Journal of Zoology*, *European Journal of Nutrition and Food Safety*, *Slovenian Veterinary Research*, *Acta Veterinaria Beograd*, *Journal of Applied Aquaculture*, *PeerJ*.

Stručna djelatnost

Od samih početaka rada Zavoda djelatnici provode stručni rad u obliku laboratorijske dijagnostike važnih bolesti riba i pčela, stručno-kliničkog rada u terenskim uvjetima na uzgajalištima riba i na pčelinjacima kao i drugih načina suradnje s privredom, održavanje tečajeva cjeloživotnog obrazovanja veterinara, izrade izvještaja, stručnih mišljenja, idejnih tehnoloških projekata, gospodarsko-ribolovnih osnova, elaborata te tehnoloških studija. Također, postoji stalna suradnja Zavoda s tijelima državne uprave radom nastavnika u povjerenstvima za izradu propisa u područjima veterinarskog zakonodavstva vezano uz suzbijanje bolesti riba i pčelinjih zajednica.

Laboratorijska dijagnostika ribljih bolesti iznimno je važna jer je u mnogim slučajevima znatna nadopuna dijagnostičkom radu u terenskim uvjetima koji se nekad, a i danas, provodi u okviru suradnje stručnjaka Zavoda s privrednim organizacijama, veterinarskom službom i korisnicima otvorenih voda. Valja napomenuti da je laboratorij za bolesti riba bio prvi i za virusne bolesti riba dugi niz godina jedini dijagnostički laboratorij u jugoistočnom dijelu Europe, a Zavod je tu svoju stručnu aktivnost razvijao i vodio prateći aktualne trendove i dijagnostičke metode u skladu s propisima vodećih međunarodnih organizacija. Dio laboratorija za držanje i istraživanje slatkovodnih riba jest objekt za držanje slatkovodnih riba i zebrica namijenjenih pokusima i odobreni korisnik za rad na izoliranim organima, tkivima i trupovima u tu svrhu usmrćenih riba, odobren od Ministarstva poljoprivrede pod br. HR-POK-018 (2014.). Laboratorijska dijagnostika bolesti pčela osamdesetih je godina prošlog stoljeća činila najopsežniji dio poslova na Zavodu, koji je na taj način zaprimao materijal za održavanje praktične nastave, stjecao spoznaje o pojavi i proširenosti pojedinih bolesti te time pomagao pčelarima i veterinarskoj službi u suzbijanju bolesti na pčelinjacima. Uzorci odraslih pčela i pčelinjeg legla zaprimani za laboratorijsku dijagnostiku pristizali su iz svih dijelova Jugoslavije. S godinama se broj zaprimljenih uzoraka mijenjao, a djelatnici Zavoda o obrađenim rezultatima dobivenim pretraživanjem izvještavaju o stanju pojave i kretanja pojedinih bolesti pčela veterinarske službe i pčelarske organizacije.

Godine 2016. uspješno je završen postupak akreditacije Laboratorija za bolesti pčela – APISlab, koji je osposobljen prema zahtjevima norme HRN EN ISO/IEC 17025:2007 za obavljanje laboratorijskih ispitivanja u području veterinarske medicine u opsegu: Postupak ispitivanja saća s pčelinjim leglom na prisutnost spora bakterija *Paenibacillus larvae* pomoću mikroskopske pretrage te Postupak utvrđivanja prisutnosti i morfološka identifikacija nametnika *Aethina tumida*, *Varroa destructor* i *Tropilaelaps* spp. U okviru uspostavljanja i održavanja sustava kvalitete pri radu laboratorija redovito su obavljana međulaboratorijska testiranja s referentnim laboratorijem Europske unije za bolesti pčela smještenim u Sophia Antipolis, Francuska: Comparative interlaboratory test for *Paenibacillus larvae* identification, Pl-PCR14 (2014.); Comparative interlaboratory test on the detection and quantitation of CBPV genome in bee homogenate samples, CBPV15 (2015.; 2017.); Comparative interlaboratory test Identification of *Nosema* species by PCR in crushed samples NANCPCR15 (2015.); Comparative laboratory testing *Nosema* spores counting by microscopic examination of crushed honeybee abdomens NOSCOMP17 (2017.) te s Nacionalnim referentnim laboratorijima za bolesti pčela u Sloveniji, Švedskoj i Njemačkoj: Međulaboratorijsko pretraživanje na prisutnost *Paenibacillus larvae* metodom mikroskopske bakteriološke pretrage AFBmicro-18 (2015., 2018., 2019.); Morphological identification of honeybee parasites: *Aethina tumida*, *Tropilaelaps* sp., *Varroa destructor* – ParaMorph PlMicro19 (2015., 2018.). Tijekom 2018. i 2019. godine u Laboratoriju za bolesti pčela -APISlab uvedene su nove molekularne dijagnostičke metode koje su uspoređene i uspješno prilagođene protokolima europskog referentnog laboratorija: Adaption of the viral real-time PCR method for Deformed wing virus – type A (DWV-A) i Adaption of the real-time PCR method for Small hive beetle (SHB) identification according to the NF U47-600 (AFNOR) standard.

Laboratorij za bolesti pčela – APISlab kao Nacionalni laboratorij za bolesti pčela u Republici Hrvatskoj (NRL) od 2014. je član umreženih referentnih laboratorija za bolesti pčela Europske unije te otada uspješno sudjeluje u aktivnostima vodećeg referentnog laboratorija za bolesti pčela EU smještenog u Francuskoj. Intenzivan rad na području laboratorijske dijagnostike rezultirao je ciljanim znanstvenoistraživačkim radom na utvrđivanju pojedinih uzročnika bolesti, sprječavanju nastanka i suzbijanju bolesti riba i pčelinjih zajednica.

Suradnja s ribarskom praksom od 1957. bila je sve važnija, zahvaljujući masovnoj primjeni profilaktičke vakcinacije šarana pod vodstvom Zavoda. Odlični rezultati te suradnje s uzgajalištima toplovodnih vrsta riba omogućili su proširivanje ugovorne suradnje na sustavno praćenje zdravstvenog stanja ribe te preporuke i provođenje preventivnih i terapijskih mjera u proizvodnji, kao i usvajanje novih metoda i tehnologija radi poboljšanja i povećanja proizvodnje ribe, odnosno postizanje visokih prinosa.

Na području pčelarstva postojala je i postoji suradnja s Pčelarskim savezom (danas Hrvatski pčelarski savez) kao i nizom pčelarskih udruga. Od 1979. suradnja s pčelarskim zadrugama i proizvođačima lijekova bila je sve izraženija zbog nužnosti tretiranja pčelinjih zajednica protiv varooze, zbog potrebe proizvodnje novih akaricida, a s nizom pčelarskih radnji sklapani su ugovori o unaprjeđivanju uzgoja, proizvodnji matica ili hrane za pčele.

U okviru stručnog rada djelatnici Zavoda su od 1948. održavali tečajeve vezane uz bolesti pčela, namijenjene za trajno usavršavanje veterinara, ali i za potrebe pčelara – rukovoditelja društvenih pčelinjaka, za terenske pregledače pčelinjih zajednica te za napredne pčelare praktičare – pregledače pčelinjih zajednica. Specijalistički tečajevi iz područja biologije i bolesti riba počeli su se održavati 1960. za diplomirane veterinare i stručnjake uključene u uzgoj riba, za srednje stručne kadrove te za vojne veterinarske inspektore. U okviru tečajeva za trajnu izobrazbu na Veterinarskom fakultetu namijenjenu doktorima veterinarske medicine, u području animalne proizvodnje

U sklopu obveznog kolegija Biologija i patologija akvatičnih organizama tijekom praktične nastave u više navrata studenti rade sekciju i opću pretragu slatkovodnih i morskih vrsta riba. Time se osposobljavaju obaviti zdravstveni pregled, uočiti patološke promjene, uzeti i poslati materijal na laboratorijske pretrage.

Suradnja s uzgajalištima riba. Stručnjaci Zavoda prate zdravstveno stanje riba, daju preporuke o poduzimanju mjera za sprječavanje, suzbijanje i liječenje bolesti, kao i stručnu pomoć i savjete za usavršavanje tehnologije.

i biotehnologije, organizirani u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom, od 2012. višekratno su održani tečajevi: Bolesti pčela (2012., 2015., 2017.), Opća pretraga riba (2012.), Osnove akvaristike (2012.), Prepoznavanje bolesti pčela (2015., 2017.), Zaštita zdravlja slatkovodnih riba (2015., 2017., 2019.), Službeno uzorkovanje na pčelinjaku (2018.) i Etinioza – prepoznavanje i kontrolne mjere (2018.). Voditelji tih specijalističkih tečajeva bili su nastavnici Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela, samostalno ili u suradnji s djelatnicima drugih institucija.

Ostale aktivnosti Zavoda

Nastavnici Zavoda boravili su na kraćim i duljim znanstvenoistraživačkim, stručnim i studijskim posjetima ili usavršavanjima u različitim domaćim i inozemnim institucijama. U Hrvatskoj su najčešći boravci ostvareni u Hrvatskom veterinarskom institutu i Institutu *Ruđer Bošković*, dok su važniji inozemni boravci bili u Poljskoj (1959., 2011.), Izraelu (1962.), Francuskoj (1971.), Japanu (1975.), Danskoj (1974.), Njemačkoj (1983., 1995.), studijsko putovanje Argentina – Čile – Brazil (2004.), u Češkoj (2013.), Kubi (2015.) i Sloveniji (2016., 2017.). U novije vrijeme važnije znanstveno-stručne boravke ostvarili su E. Gjurčević (2008.) u Centre for Environment, Fisheries and Aquaculture Science, Cefas Laboratory (Weymouth, UK) usavršavanjem na području histopatologije riba te I. Tlak Gajger (2010.) koja je kao dobitnica FEMS stipendije za istraživački projekt – *Reverse transcription PCR analysis for the detection of honeybee viruses* boravila u odjelu Kliničke virologije Zavoda za patobiologiju Sveučilišta veterinarske medicine u Beču, Austrija.

Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave u drugim obrazovnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Prof. dr. N. Fijan, prof. dr. Z. Petrinec i izv. prof. dr. E. Gjurčević sudjelovali su u izvođenju poslijediplomskog studija Ribarstvo na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. Đ. Sulimanović izvodio je nastavu na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija, a prof. dr. I. Tlak Gajger bila je gostujuća nastavnica na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Banjaluci (Bosna i Hercegovina). Prof. dr. N. Fijan bio je tijekom sveučilišne karijere gostujući profesor na dva sveučilišta u Sjedinjenim Američkim Državama, Sveučilište Auburn (1966. – 1968.) i Sveučilište Arkansas (1992. – 1996.). Kao ekspert za bolesti riba i akvakulturu Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO) dvije je godine boravio u Brazilu (1983. – 1985.).

Nastavnici Zavoda sudjelovali su i organizirali brojne radionice i predavanja, savjetovanja, okrugle stolove i promocije, bili recenzenti znanstvenoistraživačkih projektnih prijedloga te sudjelovali u radu niza povjerenstava i radnih skupina ministarstava Republike Hrvatske kao i u izradi zakonskih propisa vezanih uz suzbijanje bolesti iz područja riba i pčela. Radi popularizacije znanosti i uvođenja rezultata provedenih istraživanja u redovitu praksu na terenu nastavnici Zavoda objavili su mnoštvo popularno-znanstvenih i stručnih članaka u stručnim časopisima, katalozima izložbi, brošurama ili edukacijskim lecima te sudjelovali u radijskim i televizijskim emisijama.

Valja istaknuti da su pojedini nastavnici Zavoda obavljali mnoge odgovorne dužnosti na Fakultetu, drugim institucijama i međunarodnim udruženjima. Akademik I. Tomašec bio je dekan (1949./1950. – 1950./1951.; 1959./1960. – 1961./1962.) i prodekan Fakulteta (1951./1952. – 1952./1953.; 1962./1963. – 1963./1964.). Prof. dr. N. Fijan bio je prodekan Fakulteta (1980./1981.; 1981./1982.). Prof. dr. Z. Petrinec bio je prodekan Fakulteta (2003./2004. – 2005./2006.), pročelnik Odjela za animalnu proizvodnju i biotehnologiju (2007. – 2009.), te stalni stručni savjetnik za slatkovodno ribarstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Prof. dr. I. Tlak Gajger je prodekanica Fakulteta od 2019. godine.

Akademik I. Tomašec je za svoj istaknuti znanstveni rad bio izabran za dopisnog člana (1952. – 1960.) i redovitog člana (1960. – 1981.) Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU). Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja, kao i prof. dr. N. Fijan i prof. dr. Đ. Sulimanović. Prof. dr. Z. Petrinec je uz prof. dr. N. Fijana dobitnik priznanja Veterinarskoga fakulteta za najcitiraniji rad u Veterinarskom arhivu (2005.).

Izv. prof. dr. E. Gjurčević nagrađen je studentskom nagradom od European Association of Fish Pathologists u Pragu (2009.).

Prof. dr. I. Tlak Gajger je nagrađena od Hrvatskog pčelarskog saveza nagradom *Akademik Ivo Tomašec* za znanstveno-stručna postignuća u pčelarstvu (2011.) i priznanjem Grada Križevaca za popularizaciju znanosti i veterinarske struke na području pčelarstva (2019.).

Za pojedinosti o radu akademika I. Tomašeca, prof. dr. N. Fijana i prof. dr. Đ. Sulimanovića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

akademik Ivo Tomašec (1936. – 1973.), dr. Juraj Karlović (1939. – 1940.; 1952. – 1959.), Ante Sokolić (1940.), prof. dr. Vladimir Bačić (1940. – 1943.), dr. Branko Oswald (1940. – 1941.), Franjo Schiller (1943. – 1945.), dr. Stjepan Matuka (1945. – 1952.), prof. dr. Nikola Fijan (1958. – 1992.), asistent mr. Zvonimir Šver (1963. – 1964.; 1966. – 1974.), asistent mr. Ljubo Kunst (1964.-1968.), prof. dr. Đuro Sulimanović (1967. – 2005.), prof. dr. Zdravko Petrinec (1969. – 2010.), ugovorni asistent mr. Nikola Kezić (1972. – 1978.), ugovorna asistentica mr. Jasna Obradović (1974. – 1978.), ugovorni asistent mr. Emin Teskeredžić (1974. – 1978.), ugovorni asistent mr. Vanči Križanac (1974. – 1978.), ugovorni asistent mr. Zlatica Teskeredžić (1976. – 1978.), prof. dr. Željka Matašin (1975. – 2014.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

znanstvena suradnica Gordana Karović, dipl. vet. (1973. – 1976.), pripravnici SIZ-a za znanost Đurđica Malčić-Pičić, dipl. vet. (1983. – 1984.), Marija Kuzmički Pavalić (1986. – 1989.), mr. Snježana Zrnčić (1986. – 1994.), mr. Dražen Oraić (1987. – 1994.), mr. Ljerka Zeba (1987. – 1994.), Alan Kovačević, dipl. vet. (1988.), znanstvena novakinja mr. Anera Berc (1991. – 1999.)

Stručni suradnici

mr. Krešimir Anić (1962.), Martin Jakovac, dipl. vet. (1985. – 1987.), Josip Marković, dipl. vet. (1986. – 1987.), Vjekoslav Hlede, dr. med. vet. (2004. – 2006.)

Tehnički suradnici

Kristina Rožman (1942. – 1970.), Katica Kuštreba (1970. – 2015.) Barica Gregurić (1971. – 1976.), Željka Štancl (1971. – 1972.), Emil Meker (1988. – 1989.), Mira Spitzer (1988. – 1992.), Alen Jakus (1995.), Tomislav Modrić (1987. – 1988.)

Pomoćni tehnički suradnici

Antun Cvetnić (1965. – 1986.), Marica Veselić (1968.), Anka Pavlović (1972. – 1989.), Đurđa Matušin (1977. – 2012.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Ivana Tlak Gajger (od 2006.)
izv. prof. dr. Emil Gjurčević (od 2006.)
doc. dr. Krešimir Matanović (od 2015.)
laboratorijska tehničarka Gordana Husinec (od 1987.)
tehnička suradnica Draženka Kos (od 2015.)

Izdvajanje virusa u kulturi stanica. Laboratorij za bolesti riba uređen je za dijagnostiku i istraživanje virusnih, bakterijskih i nametničkih bolesti. U laboratoriju je osamdesetih godina prošlog stoljeća uspostavljena EPC linija stanica za izdvajanje ribljih virusa.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: izv. prof. dr. E. Gjurčević, G. Husinec, doc. dr. K. Matanović, prof. dr. I. Tlak Gajger i D. Kos.

6.5. Zavod za lovstvo i divlje životinje
(prof. dr. Zdravko Janicki)

Opći podaci

Prihvaćanjem Statuta Veterinarskoga fakulteta od 15. srpnja 1988. osnovana je Katedra za biologiju i patologiju divljači kao zasebna organizacijska jedinica Fakulteta. Svrha osnivanja Katedre bila je, kako je u dopisu tajništvu Fakulteta objasnio njezin predstojnik prof. dr. M. Jakovac u siječnju 1991., *obavljanje nastavne i znanstvene aktivnosti s područja biologije, patologije i uzgoja lovne divljači u okvirima veterinarske domene*. U nastavnom je smislu kao primarna zadaća Katedre istaknuto planiranje, realizacija i unaprjeđenje dodiplomske i poslijediplomske nastave u svim njezinim izvedbenim oblicima. Svrha tako koncipirane nastave bila je osposobljavanje studenata veterine za rješavanje raznolike problematike koja se odnosi na divljač u prirodnim ili umjetnim uvjetima uzgoja. Znanstvena uloga Katedre ostvaruje se suradnjom s drugim zavodima Fakulteta te izvanfakultetskim organizacijama i privrednim subjektima. Među registriranim djelatnostima iz djelokruga Katedre bile su organizacija proizvodnje i iskorištavanje divljači, ekspertize iz područja uzgoja i iskorištavanja divljači, ekspertize u području lovne privrede i lovstva, savjetovanje u vezi s iskorištavanjem i uzgojem divljači te zaštita ekosustava u vezi s proizvodnjom divljači. Nakon osnutka Katedra je imala jednog djelatnika, prof. dr. M. Jakovca, koji je bio smješten u prostorijama Ambulantne klinike, kao njezin predstojnik (1971. – 1977.; 1982. – 1994.). Uz organizaciju djelatnosti Ambulantne klinike i rad na polju porodiljstva, steriliteta i umjetne oplodnje bio je priznati stručnjak iz lovstva, kinologije i ribogojstva. U domaćim i inozemnim časopisima i zbornicima skupova objavio je zapažene radove iz reprodukcije domaćih životinja, uzgoja i patologije divljači, lovne kinologije i uloge lovačko-šumarskih organizacija u razvoju ribogojstva te dobio brojne nagrade i priznanja iz tih područja. Bio je dugogodišnji kinološki sudac. Od 1985. do 1989. privremeni zaposlenici Katedre bili su pripravnici Samoupravne interesne zajednice za znanost (B. Šeol i V. Sekulić).

Godine 1989. Fakultetsko vijeće raspisalo je natječaj za znanstveno-nastavno zvanje asistenta za predmet Biologija i patologija lovne divljači na Katedri. Na sjednici Fakultetskog savjeta u prosincu iste godine u to je zvanje izabran Z. Janicki, dipl. vet.

Početkom 1990. oba su djelatnika Katedre (profesor i asistent) bila smještena u prostorijama Ambulantne klinike. Prostorije Katedre mijenjale su lokaciju unutar kampusa Veterinarskoga fakulteta. Kao organizacijska jedinica Fakulteta Katedra je 1991. dobila na korištenje jednu prostoriju na prvome katu nasuprot Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Ona se nalazila u interpolaciji južnoga krila i središnjeg dijela, amfiteatra treće zgrade. Do prostorije se dolazilo kroz anatomski muzej (u tu su svrhu i probijena vrata iz prostora spomenutog muzeja), s obzirom na to da je prostorija dana na korištenje Katedri za društvene djelatnosti te nije imala dodatni ulaz. U godinama koje su uslijedile ubrzo je postalo očito da jedna prostorija u kojoj su boravili profesor i asistent nije odgovarajuća za normalno obavljanje svih nastavnih i znanstvenih zadaća Katedre. Tek je u svibnju 2000. godine na opetovano traženje tadašnjeg predstojnika Katedre doc. dr. Z. Janickoga dekan Veterinarskoga fakulteta prof. dr. Z. Makek donio odluku kojom se tri prostorije Zavoda za društveno-humanističke znanosti dodjeljuju Katedri za biologiju i patologiju divljači. Te tri prostorije čine zapadno krilo zgrade Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju, gdje se Zavod za biologiju, patologiju i uzgoj divljači nalazi i danas. Tijekom 2005. inicijativom djelatnika Katedre i uz suglasnost predstojnika Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju prof. dr. M. Šehića započinje uređivanje prostorija u jugozapadnom kutu zgrade. Radove sa svrhom adaptiranja ispražnjenih prostora bivše srednje veterinarske škole i formiranja nastavnog i vježbovnog prostora Praktikuma te prilagođivanja bolonjskim standardima, velikim dijelom izvode i financiraju djelatnici Katedre. Uređivanje Praktikuma i popratnih prostorija dovršeno je 2006. godine. Statutom Veterinarskog fakulteta iz 2005. Katedra je preimenovana u Zavod za biologiju, patologiju i uzgoj divljači, kao sastavni dio Odjela za bio-

tehnologiju i animalnu proizvodnju. Prema Statutu iz 2017. godine naziv Zavoda promijenjen je u Zavod za lovstvo i divlje životinje.
Od osnutka Katedre kao i početkom devedesetih prof. dr. M. Jakovac Rješenjem Veterinarskog fakulteta bio je raspoređen na radne zadatke s 50 % vremena na Ambulantnoj klinici i 50 % radnog vremena na Katedri za biologiju i patologiju lovne divljači. Zbog zdravstvenog stanja prof. dr. M. Jakovca u rujnu 1994. Fakultetsko vijeće Veterinarskog fakulteta donosi Odluku kojom se mr. Z. Janicki imenuje ispitivačem i predavačem za predmet Biologija i patologija lovne divljači. Krajem rujna 1996. prof. dr. M. Jakovac odlazi u mirovinu, pri čemu je tijekom ak. god. 1996./1997. održavao predavanja i ispite iz predmeta Biologija i patologija lovne divljači kao honorarni suradnik Katedre. Stoga u listopadu 1997. godine Fakultetsko vijeće Veterinarskog fakulteta opetovano Odlukom povjerava dr. Z. Janickom izvođenje nastave za predmet Biologija i patologija divljači za ak. god. 1997./1998. Umirovljenjem prof. dr. M. Jakovca poslove ustrojavanja i opremanja Katedre te provedbe nastavnog i znanstvenog programa preuzeo je tada asistent dr. Z. Janicki.
Fakultetsko je vijeće u veljači 1998. na mjesto umirovljenog prof. dr. M. Jakovca izabralo asistenta mr. A. Slavicu. U veljači 2000. zaposlen je na projektu glavnog istraživača doc. dr. Z. Janickog znanstveni novak D. Dežđek, dr. vet. med., koji je u Katedri radio do srpnja 2001. godine. Na njegovo mjesto početkom prosinca 2001. zapošljava se D. Konjević, dr. vet. med., koji na toj poziciji ostaje sve do svibnja 2013., kada mu je istekao status znanstvenog novaka te je izabran u znanstveno-nastavno zvanje docenta na Zavodu za veterinarsku ekonomiku i analitičku epidemiologiju.
Početkom srpnja 2002. MZT prihvatilo je za financiranje znanstvenoistraživački projekt glavnog istraživača doc. dr. Z. Janickog te na temelju toga i ugovora o sufinanciranju zapošljavanja mladih osoba na razvojno istraživačkim projektima u svibnju 2003. na Katedri se zapošljava K. Severin, dr. med. vet. Preostala razlika za pokriće isplate plaće novozaposlenom znanstvenom novaku sporazumno je isplaćivana s projektnih sredstava prof. dr. A. Marinculića i prof. dr. Z. Janickog u jednakim omjerima. Tek u travnju 2004. MZT odobrilo je zahtjev za zapošljavanje znanstvenog novaka K. Severina za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti. K. Severin, dr. vet. med., ostaje u Zavodu kao znanstveni novak sve do lipnja 2009., kad prelazi u Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo.
U siječnju 2008. na znanstvenoistraživačkom projektu prof. dr. A. Slavice zapošljava se znanstvena novakinja M. Sindičić, dr. med. vet., koja je od 2011. do 2016. bila viša asistentica, a od svibnja 2016. izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje docentice s radnim mjestom u Zavodu.
Godine 2009. u Zavodu se kao tehnički suradnik zaposlio D. Pokas, uglavnom za potrebe lovočuvarske službe u lovno-nastavnom poligonu, državnom otvorenom lovištu broj I/3 – Črnovšćak.
Spomenuto je lovište Fakultetu dodijeljeno odlukom Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva iz rujna 2005., s pravom lovnoga gospodarenja. Početkom 2006. Zavod je za to lovište pripremio, a Uprava za lovstvo mjerodavnog ministarstva prihvatila lovnogospodarsku osnovu za razdoblje od 2006./2007. do 2016./2017. godine. Na temelju toga Zavod započinje s mjerama lovnotehničkog uređenja te mjerama uzgoja i iskorištavanja divljači, što je potrajalo sve do travnja 2014., kada prof. dr. Z. Janicki upravljanje lovištem predaje doc. dr. D. Konjeviću, tada već djelatniku Zavoda za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju. Time ujedno prestaje intenzivan angažman djelatnika Zavoda na uređenju i poslovanju lovno-nastavnog poligona.
Obnašatelji dužnosti predstojnika Katedre u razdoblju od 1988. do 1996. bili su prof. dr. M. Jakovac (1988. – 1993.; 1994. – 1996.) i dr. Z. Janicki (1993. – 1994.). Od umirovljenja prof. dr. M. Jakovca do travnja 1998. iz proceduralnih razloga nije bio imenovan obnašatelj dužnosti predstojnika Katedre s obzirom na to da ona nije imala djelatnika u znanstveno-nastavnom zvanju. Stoga je svu korespondenciju do travnja 1998. potpisivao dr. Z. Janicki uz napomenu *za Katedru*.
Nakon tog razdoblja predstojnici Katedre, odnosno Zavoda bili su: prof. dr. Z. Janicki (1998. – 2005.; 2007. – 2013.; 2013. – 2016.), doc. dr. D. Konjević (lipanj – studeni 2013.) i prof. dr. A. Slavica (2005. – 2007.; 2016. – do danas).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Kontinuirano zanimanje studenata veterine za izobrazbu iz područja lovstva postojalo je prije negoli se takva nastava izvodila na Veterinarskom fakultetu. Tako su zainteresirani studenti problematiku lovstva isprva slušali na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom prof. dr. I. Čeovića. Praksa pohađanja ovog predmeta izvan matične kuće promijenjena je 1960. pokretanjem izbornog predmeta s tematikom lovstva i divljači na Veterinarskom fakultetu.
U veljači 1959. Vijeće Veterinarskoga fakulteta prihvatilo je prijedlog nastavnog programa za neobvezni predmet Uzgoj i patologija lovne divljači, a u srpnju te godine izabran je dr. O. Röhr, tada savjetnik u Lovačkom savezu Hrvatske, za honorarnog nastavnika iz tog predmeta. Dr. O. Röhr bio je priznati stručnjak iz područja lovstva, koji je, među ostalim, prije prelaska u Lovački savez radio u Institutu za šumarska i lovna istraživanja kao ekspert za praćenje bolesti divljih životinja, potvrđujući tako već vrlo rano prepoznatu nužnost provedbe svojevrsnog zdravstvenog nadzora nad divljači.
Na sjednici Vijeća u veljači 1960. prihvaćen je prijedlog dr. O. Röhra da studenti prema vlastitoj želji mogu polagati ispit iz ovoga predmeta. Naime, u to vrijeme nije postojala obveza polaganja ispita neobveznih predmeta, a ovom je odlukom Hrvatski lovački savez položeni ispit priznavao u svrhu izdavanja dozvole/diplome o položenom lovačkom ispitu. Takav je pristup zadržan do danas. Time su studenti Veterinarskoga fakulteta, koji su položili ovaj kolegij, bili u svojim pravima izjednačeni sa studentima Šumarskog i Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za koje je to pravilo već vrijedilo. Dakle organizirana i kontinuirana izvedba predavanja u sklopu predmeta pod nazivom Uzgoj i patologija lovne divljači za studente Veterinarskoga fakulteta započinje u ljetnom semestru ak. god. 1959./1960. Predmet se izvodio u X. semestru s ukupno 2 sata predavanja tjedno (P-2). Takvo se stanje zadržalo sve do ak. god. 1978./1979., kad se dr. O. Röhr, zbog pozne dobi, zahvalio na daljnjoj suradnji honorarnog nastavnika. Vijeće je u prosincu 1979. odlučilo raspisati natječaj za izbor nastavnika u zvanju predavača za predmet s ponešto promijenjenim imenom, tj. Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači. Na temelju tog natječaja tek je u prosincu 1980. Savjet Fakulteta izabrao prof. dr. M. Jakovca na razdoblje od pet godina *za poslove odnosno radne zadatke honorarnog nastavnika u zvanju predavača za predmet Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači*. Slijedom toga u ljetnom semestru ak. god. 1980./1981. ponovno započinju predavanja istoimenog izbornog predmeta.
Nastavnim planom i programom iz 1984., osim što je potvrđena satnica, skraćeno je ime predmeta u Biologija i patologija lovne divljači, te je postao obvezni predmet. Fakultetski je savjet u svibnju 1985. prihvatio odluku o raspisivanju natječaja za izbor nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje za taj predmet. U ožujku 1987., dvije godine nakon raspisivanja natječaja, izabran je jedini prijavljeni kandidat, prof. dr. M. Jakovac, za redovitog profesora za znanstveno područje veterine, za predmet Biologija i patologija lovne divljači. Pritom treba naglasiti da je prof. dr. M. Jakovac istodobno bio redoviti profesor za predmet Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje u Zavodu za reprodukciju i Klinici za porodiljstvo Fakulteta.
Studenti su za ovaj predmet pokazivali velik interes, a kako je u međuvremenu vraćen u izbornu nastavu, izmjenama i dopunama nastavnog plana i programa diplomskog studija ponovno je ak. god. 1987./1988. postao obvezni predmet pod dopunjenim nekadašnjim nazivom Biologija, uzgoj i patologija lovne divljači. Slušao se u V. semestru (P-1), a stručna se praksa obavljala u IX. semestru (SP-2).
Već su tada uočene specifičnosti predmeta, odnosno kako je navedeno u opisu predmeta: (…) *u prezentaciji materije potrebno je prijeći veterinarske okvire kako bi studentima bilo moguće pružiti potrebna znanja i vidike, da bi se oni na kvalitetan način mogli postaviti u situacijama koje će zahtijevati njihovu odluku*. Slijedom toga u napomeni je istaknuto da je navedena satnica preskromna za planiranu tematiku. Tijekom

Studijski obilazak farme jelenske divljači. Neposredna blizina plemenite krupne divljačine izaziva oduševljenje studenata te osim brojnih fotografija ostaju i nezaboravni utisci.

Terenska nastava predmeta Gospodarenje i uzgoj divljači u lovno-nastavnom poligonu s temom tehničkog uređenja lovišta. Studenti upoznaju specifičnosti staništa te prednosti i nedostatke mikrolokacija s aspekta izgradnje lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata.

pripreme novoga nastavnog plana i programa za ak. god. 1994./1995. stvoren je tzv. prijelazni nastavni plan i program. U odnosu na dotadašnji nastavni plan izostala je stručna praksa s cjelokupnom predviđenom satnicom, a sam predmet, pod imenom Biologija, patologija i uzgoj lovne divljači, postaje izborni predmet u X. semestru (P-1). Tim izmjenama nastavnog plana i programa diplomskog studija veterinarske medicine predmetu je nažalost promijenjena satnica, pozicija, ali i samo ime. U siječnju 1995. izrađen je novi nastavni plan i program dodiplomskog studija doktora veterinarske medicine, koji je za prvu godinu studija prihvaćen početkom 1996. godine. Nakon toga uslijedila su usklađivanja za više godine studije. U tom nastavnom planu, koji postaje aktualan u lipnju 1997., predmetu je ime promijenjeno u Uzgoj i patologija lovne divljači. Promijenjen mu je i status pa postaje obvezni predmet u X. semestru (P-1 + V-1). Tako je u sklopu nastavnog plana i programa za studij doktora veterinarske medicine predmet svrstan u skupinu predmeta sa svrhom da (…) *na prikupljenim i usvojenim medicinskim znanjima i logici dograde daljnja specifična znanja, između ostaloga i o uzgajanju i bolestima divljači*. Istim izmjenama nastavnog plana i programa te dodatnim dopunama iz ožujka 1998. pojedine su teme (lovne balistike, oružja, kinologije, etike i lovnih metoda) izdvojene u zaseban izborni predmet pod nazivom Lovstvo i zaštita prirode u X. semestru (P-1 + V-1).

Posljednjom reorganizacijom nastavnog plana i programa studija te definiranjem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine iz 2005. nastaju bitne izmjene u nastavnom planu i programu predmeta, koji se održavaju u sklopu Zavoda. Naime, dotadašnji kurikul predmeta Uzgoj i patologija divljači razdvaja se na jedan obvezni i više izbornih predmeta. Razlog tomu bila je satnica jednog jednosemestralnog obveznog predmeta od 30 sati i jednog izbornog predmeta od 30 sati, koja nije bila dostatna za kvalitetnu obradu relevantne tematike. Stoga je uveden obvezni predmet Gospodarenje i uzgoj divljači u VII. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. Cilj je predmeta studenta osposobiti da stjecanjem teorijskih znanja i usvajanjem praktičnih vještina samostalno planira i provodi specifične aktivnosti uzgajanja divljači, temeljene na znanstvenim spoznajama i pravilima struke u uvjetima tržišne ekonomije. Pritom se polaznik potiče na praktičnu primjenu znanja, istodobno vrednujući osobitosti divljači, klimatska i konfiguracijska obilježja te tip i svrhu uzgoja. Posebno je naglašena primjena i prilagodba znanja i vještina iz veterinarske struke i prakse u planiranju (projektiranje uzgojnih kapaciteta) i provedbi tehnologije intenzivnog uzgoja (primjenom selekcijskog rada i provedbom sanitacije) s ciljem njegova unaprjeđenja. Polaznici se potiču na primjenu bioetičkih načela i dobrobiti divljači i u intenzivnom i u prirodnom uzgoju. Osim biotehnološkog aspekta uzgoja razvija se sposobnost uzgojnog i ekonomskog vrednovanja različitih kategorija divljači sa svrhom objektivizacije u procjeni njezine vrijednosti. Osim toga cilj je predmeta osposobiti polaznike za stjecanje licencije za izradu Lovnogospodarske osnove, Programa zaštite divljači i Programa uzgoja divljači te za planiranje, provedbu i interpretaciju uslužno ugovorenih Programa nadzora zdravlja divljači.

Prijašnji izborni predmet Lovstvo i zaštita prirode mijenja planiranu satnicu te tematski objedinjuje lovno oružje, balistiku, etiku, trofejistiku, lovne metode i lovačke običaje. Predaje se u VIII. semestru studija s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. Po toj osnovi za sve studente koji upišu i polože taj izborni kao i redoviti predmet, oni se zakonski priznaju kao položen lovački ispit. Time su studenti veterinarske medicine izjednačeni sa studentima drugih srodnih struka (agronomija i šumarstva) u ostvarivanju istih prava. U sklopu predmeta obrađuju se praktične teme razvoja lovstva, lova danas, običaji i lovna etika, zakonodavstvo, lovna metodologija te oružje i balistika. U skladu sa zakonskim odredbama za priznavanje ovog ispita i izdavanje lovačke iskaznice studenti moraju proći praktičnu obuku vježbama gađanja iz dugocjevnog vatrenog lovačkog oružja. Cilj tako koncipiranog nastavnog programa jest omogućiti studentima temeljno znanje o praktičnim aspektima lovnog gospodarenja i zaštiti prirodnih staništa, kao i posebna znanja koja im omogućuju stjecanje lovačke diplome priznate od Hrvatskog lovačkog saveza.

Spomenutom reorganizacijom nastave formiran je novi izborni predmet pod imenom Prirodoslovlje divljači u II. semestru s 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. U sklopu predmeta obrađuje se razvoj lovne zoologije u Hrvatskoj, razvrstavanje divljači te određivanje vrste, spola i dobi divljači i njezinih dijelova. Cilj je predmeta studentima pružiti temeljno znanje o morfologiji, biologiji, načinu života i specifičnim navikama većine vrsta divljači naših staništa. Stečeno je znanje etološka podloga za razumijevanje i zadovoljenje svih postulata dobrobiti divljači pri uzgoju i manipulaciji te osnova za praćenje nastave u višim semestrima iz predmeta Gospodarenje i uzgoj divljači, Bolesti divljih životinja te Lovstvo i zaštita prirode. U stručnom je smislu to nužno znanje za razvijanje specifičnih vještina u manipulaciji divljači (hvatanje, uspavljivanje, utovar, prijevoz i sl.), procjenu dobi i kondicije određene vrste, određivanje terapijske doze te smanjivanje rizika za operatera. U epizootiološkom smislu nužno je poznavanje disperzije i migracijskih tokova divljači i divljih životinja s ciljem učinkovitog sprječavanja kontakta s populacijama različitih domaćih životinja.

Istim je nastavnim programom formiran i izborni predmet Bolesti divljih životinja u VII. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati vježbi. Cilj je predmeta stjecanje teorijskih znanja i praktičnih vještina o specifičnostima pojavnosti kao i karakteristikama pojedinih bolesti u različitih kategorija divljači i divljih životinja. Kroz kolegij se potiče komparativni pristup pojavnosti pobola i pomora divljih populacija te utjecaj i procjena rizika na domaće populacije. Također se razvija kritičko razmatranje uzroka navedenih stanja i mogućnosti za njihovo prevladavanje. Pojedine metodičke jedinice ovoga kolegija obrađuju se na strogo specijalistički pristup, razumijevajući da su polaznici na prethodnim kolegijima stekli odgovarajuće predznanje. U kolegiju se govori isključivo o divljim životinjama te pojavnostima i okolnostima bez dupliciranja sadržaja drugih kolegija (Zarazne bolesti i Invazijske bolesti), tj. kao nadopuna stečenih znanja i njihova primjena u specifičnim okolnostima gospodarenja divljači. Upravo iz tog razloga, kao i činjenice da je smješten u XI. semestru, ovaj je predmet osnovna predispozicija za kompletnu izobrazbu studenata. Polaznici mogu ovladati specijalističkim vještinama vezanima uz način procjene bolesnih stanja, razudbu divljači, osobitosti vezane uz patohistološki nalaz ili odabir lijeka i metode njegove aplikacije. Sve to ima za cilj obrazovati stručnjaka sposobnoga za brigu o zdravlju divljači, za rad u zaštiti ugroženih vrsta te prevenciju zdravlja stoke i ljudi.

Prema reorganizaciji nastave iz 2005. također je uveden izborni predmet Komparativna odontologija u VII. semestru, s ukupno 10 sati predavanja i 5 sati seminara. U sklopu predmeta obrađuju se teme evolucijskog razvoja i morfologije zuba, funkcija i izmjena zuba, zubalo riba, zubalo vodozemaca i gmazova, zubalo divljih sisavaca, trajno rastući zubi i njihova patologija te procjena dobi divljih životinja prema zubima. Ovaj kolegij kompletira izobrazbu studenata biomedicinske grupacije specifičnim znanjem o građi i načelima funkcije zuba životinja. Nadalje, metodičkim jedinicama potiče se razvoj kritičkog razmatranja pojedinih patoloških stanja na zubima životinja, i na spomenutim zubima trajnoga rasta i na zubima ograničenog rasta. Poseban je naglasak na načinima procjene starosti i njihove primjenjivosti prema određenim karakteristikama zuba što čini znatan dio populacijskih istraživanja. Cilj je predmeta upotpuniti znanje na području komparativne stomatologije i obrazovati stručnjake sposobne za prevenciju patoloških stanja na zubima te primjerenu i pouzdanu procjenu starosti, kao sastavni dio uzgoja i populacijskih istraživanja.

Od 2012. do 2014. predmeti su iz praktičnih razloga mijenjali poziciju u semestrima te im je donekle promijenjen i omjer satnice. Tako je obvezni predmet Gospodarenje i uzgoj divljači ostao u VII. semestru, pri čemu je izmijenjena satnica u 4 sata predavanja i 26 sati vježbi. Izborni predmet Lovstvo i zaštita prirode premješten je u VIII. semestar s izmijenjenom satnicom od 4 sata predavanja i 26 sati vježbi. Izborni predmet Prirodoslovlje divljači konačno je pozicioniran u IV. semestar, s promijenjenom satnicom u 4 sata predavanja i 26 sati vježbi. Izborni predmet Bolesti divljih životinja premješten je u XI. semestar s novom satnicom od 4 sata predavanja i 26 sati vježbi. Izborni predmet Komparativna odontologija prebačen je u IX. semestar, uz promjenu satnice od 5 sati predavanja i 10 sati vježbi. Voditelji svih predme-

Olimpijska streljana *Luže* u neposrednoj blizini Zagreba. Hrvatski streljački olimpijci obučavaju studente Lovstva i zaštite prirode u rukovanju vatrenim lovačkim oružjem. Osobna iskustva i upute profesionalaca najbolji su početak stjecanja novih vještina.

Studentice Marijana i Stefani na praktičnoj nastavi iz kemijske imobilizacije divljači. Studenti stječu znanja i praktične vještine u rukovanju opremom nužnom u stručno zahtjevnim postupcima manipulacije s divljači.

ta jesu nastavnici Zavoda, izuzev izbornog predmeta Komparativna odontologija (doc. dr. D. Konjević).
Prvi tiskani nastavni materijal za studente kao sveučilišni udžbenik, u obliku skripte, napisali su prof. dr. M. Jakovac i dr. Z. Janicki pod naslovom *Lovstvo i bolesti divljači – I dio* (1995.) za potrebe obveznog predmeta Uzgoj i patologija lovne divljači. Slijedi zatim udžbenik prof. dr. Z. Janickog, dr. A. Slavice i D. Konjevića *Lovstvo i zaštita prirode* (2003.) za potrebe istoimenog izbornog predmeta. Reorganizacijom dodiplomske nastave u skladu s Bolonjskim procesom te uvođenjem novih izbornih predmeta prof dr. Z. Janicki, doc. dr. A. Slavica, dr. D. Konjević te K. Severin, dr. vet. med. u vlastitoj nakladi izdaju bogato ilustrirani sveučilišni udžbenik *Zoologija divljači* (2007.) za potrebe izbornog predmeta Prirodoslovlje divljači. S obzirom na to je dio djelatnika Zavoda bio angažiran u visokoškolskoj nastavi izvan Sveučilišta u Zagrebu, dr. M. Sindičić i dr. D. Konjević napisali su sveučilišni udžbenik *Osnove zoologije mediteranskih ekosustava* (2012.) za potrebe istoimenog predmeta Odjela za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru. Taj je nastavni materijal objavljen u elektroničkom obliku.

Poslijediplomska nastava

Katedra je bila nositelj poslijediplomskog specijalističkog studija pod nazivom Biologija, uzgoj i patologija divljači, krznaša i kunića u trajanju od četiri semestra. Studij je pokrenut ak. god. 1986./1987. i mogao se upisivati do ak. god. 1993./1994. Voditelj studija bio je prof. dr. M. Jakovac.
U skladu sa Zakonom o visokim učilištima iz 1993. pripremljen je obnovljeni poslijediplomski nastavni program za poslijediplomski stručni studij u trajanju od četiri semestra pod nazivom Biologija i patologija divljači. Prvi polaznici upisali su ga u ak. god. 1995./1996. Cilj tog studija bio je usuglašen sa Zakonom o lovu RH iz 1994., a to je da se realizira djelatnost akademskog stupnja – diplomirani veterinar u smislu odrednica zakona za što uspješnije lovno gospodarenje na prirodnim lovnim prostorima u Republici Hrvatskoj. Poseban je cilj bilo osposobljavanje diplomiranih veterinara za svekoliku suradnju s interdisciplinarnim djelatnostima te koordinacija s djelatnicima vodoprivrede, šumarstva, cestovne izgradnje, epidemiolozima i dr. Ovaj se studijski program mogao upisivati sve do ak. god. 2003./2004.
U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. godine trebalo je preustrojiti postojeći stručni poslijediplomski studij u skladu s načelima Bolonjskog procesa. Tada se u naslov studija ponovno vraća termin specijalistički, a naziv studija mijenja se i glasi Uzgoj i patologija divljači. Završetkom studija stjecao se akademski naziv specijalista za područje uzgoja i patologije divljači. Prvi je polaznik upisao ovaj studij u ak. god. 2005./2006.
Osnovni razlog pokretanja tog studija bila je izobrazba specijalista za područje uzgajanja i patologije divljači odnosno nadzora zdravstvenog stanja u uzgojima i lovištima te obrade i transporta divljačine, nadzora u prometu žive divljači te divljačine i njezinih dijelova. U stručnom je smislu studij naglašavao prepoznavanje tehničkih, tehnoloških i zoohigijenskih grešaka u uzgojnom prostoru s posljedičnim tehnopatijama, potom s metodama detekcije i eliminacije uzgojnih bolesti, kao i greškama u ishrani i prihrani slobodnoživuće i farmske divljači. Poseban je naglasak bio na istraživanju uobičajenih bolesti pojedine farmski uzgajane divljači te pravilnoj dijagnostičkoj i terapijskoj manipulaciji. Nakon završenog poslijediplomskog studija polaznici su stjecali kvalifikaciju specijalista koji je teorijski i praktično osposobljen i kompetentan za poslove prirodnog i intenzivnog uzgajanja divljači, organizacije i provedbe poslova zdravstvenog nadzora divljači te planiranja i izvođenja svih tehnologijskih i manipulativnih zahvata na divljači, organiziranja i provedbe preventivnih i terapijskih aktivnosti, interdisciplinarnoj integraciji u poslovima lovnoga gospodarenja, sanitarnog, higijenskog i inspekcijskog nadzora divljači i divljačine te obavljanje projektantskih, tehnoloških poslova, kao i vještačenja u lovstvu. Ovaj se studijski program izvodio do ak. god. 2013./2014.
Spomenuti je studij revidiran 2013. i nastavlja se pod istim imenom. U odnosu na prethodni studijski program tek je u manjem dijelu korigiran tako da su ciljevi usklađeni s novom zakonskom regulativom, tj. prema Zakonu o lovstvu iz 2005. godine. Studij je moderno i interdisciplinarno koncipiran, u skladu sa zahtjevima, struke i polaznika. Važna je novost mogućnost upisa polaznika koji su završili Šumarski ili Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Osnova za to bio je program dodiplomskog studija tih fakulteta s redovitim predmetima koji obrađuju uzgoj i gospodarenje divljači. Pohađanje studija podrazumijeva prethodno znanje o specifičnostima prirodnog i intenzivnog uzgoja različitih vrsta divljači. Završetkom studija polaznici stječu akademski naziv sveučilišnog magistra uzgoja divljači (univ. mag. med. vet.).
Voditelj poslijediplomskog studija od 1997. do danas je prof. dr. Z. Janicki. Od uvođenja ak. god 1986./1987. do 2017./2018. studij je ukupno upisalo 27, a završilo 18 polaznika ili 66,6 %. Od tog broja 12 polaznika završilo je studij obranom magistarske/specijalističke radnje, a 6 polaznika polaganjem završnog ispita.
Ak. god. 2005./2006. započelo je izvođenje sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti u sklopu kojega je prof. dr. Z. Janicki sa suradnicima voditelj na četiri granski usmjerena predmeta: Zarazne bolesti divljači i divljih životinja, Invazijske bolesti divljači i divljih životinja, Komparativna patologija s ekotoksikologijom divljih životinja, te Manipulativni postupci s divljim životinjama.
Do kraja ak. god. 2017./2018. u okvirima Zavoda ukupno je izrađeno i obranjeno 9 disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Prva istraživanja s kraja osamdesetih godina 20. stoljeća bavila su se problematikom intenzivnog uzgoja pernate divljači i stopom preživljavanja odnosno učinkovitošću metoda podivljavanja pernate divljači. Početkom devedesetih godina započinju istraživanja građe i funkcije specifičnih kožnih tvorbi u divljači, ponajprije žljezdanih tvorbi s mirisnom funkcijom, a posebice mirisnih organa/žlijezda fiziološki specifične funkcije (karpalne, tarzalne, međupapčane, cirkumkaudalne u jelena, analne i Harderove). Okosnica su bila histološka i histokemijska istraživanja tih tvorbi i njihove metaboličke aktivnosti te značenje građe u fiziologiji kod raznih vrsta divljih životinja. U tom je smislu obavljena i komparativna analiza makroskopske i mikroskopske građe sa sličnim žlijezdama u domaćih životinja.
Premda su istraživanja započela bez kontinuiranog izvora financiranja, u godinama koje su uslijedile ona su nastavljena u sklopu znanstvenoistraživačkih projekata MZT-a. Tako se u okviru istraživačkog projekta devedesetih godina provode primijenjena istraživanja proučavanjem aktualne problematike plemenite krupne i sitne divljači. Istražuju se zootehnički i zoohigijenski čimbenici u prirodnom i umjetnom uzgoju, ključni za pojavnost zaraznih i parazitskih bolesti. Posebno se radi na prevenciji parazitskih bolesti u intenzivnom uzgoju jelena (običnog i lopatara). Proučavaju se optimalni modeli primjene antiparazitika prema načinu i vremenu njihove aplikacije kao i najpogodnije metode transporta i manipulacije pri radu sa živom divljači. Dio praktičnih istraživanja odnosio se na najpogodnije metode kemijske imobilizacije i manipulativnih zahvata prilikom rada sa živom divljači. Analizirani su i randman i kvaliteta mesa jelenske divljači te njegove morfohistokemijske osobitosti. Uslijedilo je definiranje standardnih hematoloških i biokemijskih parametara uzgojne jelenske divljači. Poseban je znanstveni i stručni angažman posvećen organizaciji i provedbi zdravstvenog nadzora (higijensko-sanitarni i terpijski zahvati) i provedbi neinvazivnog praćenja stresnog statusa jelenske divljači.
Osim projekata financiranih od MZOŠ-a od 2000. djelatnici Zavoda provode znanstvene projekte financirane od različitih nacionalnih i međunarodnih izvora, uključujući projekte financirane od Europske komisije. Prije svega se provode istraživanja zaraznih i parazitskih bolesti divljih životinja, pri čemu se primjenjuju najnovije dijagnostičke metode. Velik je dio istraživanja usmjeren k zaštiti i upravljanju zaštićenim vrstama, posebno zvijerima, te se istražuje genska raznolikost divljih životinja.

Ocjenjivanje trofeja zahtijeva specifična znanja i vještine. Trofeji srnjaka iz lovno-nastavnog poligona Črnovšćak I/3 ujedno su i nastavni preparati.

Nastavnici Zavoda za lovstvo i divlje životinje: prof. dr. Z. Janicki, doc. dr. M. Sindičić, prof. dr. A. Slavica. U sklopu Zavoda osim stručnog rada provode se znanstvenoistraživački projekti i na zaštićenim životinjskim vrstama.

Od 2014. znanstvena se djelatnost u Zavodu, među ostalim, financira iz državnog proračuna dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). U okviru toga provodila su se istraživanja zdravstvene dinamike divljih sisavaca i ptica (2014.), epizootiološka, epidemiološka i ekotoksikološka istraživanja divljači u Hrvatskoj (2016.), molekularna i morfološka dijagnostika parazitskih bolesti divljih kanida (2017.) i pojavnost bolesti te praćenje zdravlja divljači divljači u RH (2018.).
Djelatnici Zavoda bili su pokretači inicijative i organizatori održavanja dvaju međunarodnih znanstvenih simpozija imena *Divljač i ekologija*. Prvi simpozij 1st International Symposium Game and Ecology održan je od 10. do 13. listopada 2005. na Brijunima. Potom je od 17. do 20. listopada 2007. uslijedio 2nd International Symposium Game and Ecology, na Plitvicama. Održavanjem tih skupova na prostoru nacionalnih parkova organizatori su naglasili zastupljenost i važnost ekološkog pristupa u temama gospodarenja i uzgajanja divljači.

Stručna djelatnost

Stručni je rad djelatnika započeo već s prvim godinama osnivanja Katedre. U početku su to bile aktivnosti savjetodavnog tipa u intenzivnom uzgoju pernate divljači, odnosno preporuke i mišljenja na osnovi analize primijenjene tehnologije. Slijedom toga je 1993. taj tip savjetovanja formaliziran ugovornom suradnjom sa Zagrebtoursom d.d. za proizvodni pogon fazanerije u Jastrebarskom. U godinama koje su uslijedile stručna se djelatnost proširivala na različite ekspertize, mišljenja i vještačenja, mahom za privredne subjekte, uzgajivače i sudove, i u RH i u okruženju (Slovenija). Početak novog milenija donio je u stručnom pogledu nove izazove. U to vrijeme u suradnji sa Zavodom za parazitologiju i invazivne bolesti Fakulteta djelatnici Katedre izrađuju prvi Protokol monitoringa i suzbijanja fascioloidoze jelenske divljači, koji je Uprava za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva prihvatila kao operativni plan. Od 2001. do 2006. u sklopu projekata Vijeća za istraživanje u poljoprivredi Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (VIP projekata) intenziviran je rad na tehnologiji kaveznog i poligonskog uzgoja zečeva (*Lepus europaeus*) za lovno tržište. Pritom je unaprijeđena tehnologija uzgoja u kaveznom i poligonskom modelu s posebnim naglaskom na prevenciji tehnopatija. Višegodišnji ugovori s Hrvatskim šumama d.o.o. o stručnoj suradnji uslijedili su od 2006. godine. Tim su ugovorima obuhvaćene aktivnosti praćenja i suzbijanja fascioloidoze slobodnoživuće i gaterski uzgajane jelenske divljači. Na polju stručne i znanstvene suradnje s tematikom farmskog uzgoja jelena lopatara sklopljen je Ugovor s PZ-om ergela Višnjica 2010. godine. Potom je uslijedilo unaprjeđenje nadzora parazitskih bolesti jelenske divljači, i prema tipu i dinamici te praktičnoj primjeni antihelmintika u intenzivnom uzgoju lopatara. Glede stručnog definiranja osnovnih parametara farmskog uzgoja i njihova unaprjeđenja posvećena je pažnja određivanju specifičnih zootehničkih i prehrambenih mjera (kvalitete i kvantitete prehrane i prihrane) te prevenciji tehnopatija i drugih gubitaka na osnovi kalamiteta prirodnih i intenzivnih uzgoja. Istraživanja su nastavljena segmentom aplikativnosti i učinkom standardiziranih kemijskih sredstava u imobilizaciji divljači. Od 2012. stručna je djelatnost fokusirana na učinkovitiji farmski uzgoj divljači putem VIP projekta. To se prije svega očitovalo povećanjem konkurentnosti farmskog uzgoja jelenske divljači kroz racionalizaciju pašnjaka putem kultivacije pregonskih sustava i promjene sastava pašnjačke flore te integracije poljoprivredne proizvodnje u farmski uzgoj jelenske divljači. Od 2014. stručne aktivnosti u suzbijanju tehnopatija i fascioloidoze obuhvaćaju i privatne uzgoje jelenske divljači u prirodnom i farmskom uzgoju. Osim toga djelatnici Zavoda uključeni su u aktivnosti oralne vakcinacije lisica u svrhu suzbijanja silvatične bjesnoće (IPA projekt s provedbom na cjelovitom teritoriju RH). U suradnji s kolegama iz Hrvatskog veterinarskog instituta provodi se nadzor i prevencija najvažnijih bakterijskih bolesti divljači (leptospiroza, bruceloza, mikobakterioze). Djelatnici Zavoda uključeni su u rad nekoliko domaćih stručnih skupova, a isto tako i u stručna tijela i povjerenstva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva te Uprave za lovstvo na poslovima procjene utjecaja zahvata na okoliš, kao i Povjerenstva za suzbijanje svinjske kuge. Djelatnici Zavoda također su članovi brojnih domaćih i međunarodnih stručnih i znanstvenih udruženja.
Poseban stručni interes djelatnika Zavoda bio je usmjeren na populacije divljači i divljih životinja u posebno zaštićenim dijelovima prirode. Devedesetih je godina započelo definiranje hematološkog, biokemijskog i parazitskog statusa lopatarske divljači na području NP Brijuni kao izolirane populacije izložene antropogenim čimbenicima. To je poslije dopunjeno godišnjim neinvazivnim praćenjem stresnog statusa iste populacije. Slično tomu od 2011. praćen je utjecaj turističkih aktivnosti i rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta šumskih koka na području NP Plitvička jezera. Pritom je poseban interes bio na učinku pasivne i aktivne zaštite na čimbenike rizika, sukcesijskih procesa u staništu, zdravstvenog statusa i genskih osobitosti. Time je kao univerzalna promatrana povezanost utjecaja turističkih aktivnosti na rasprostranjenost, stresni status, međuvrsne interakcije kao i zdravstveni status sa svrhom definiranja prijedloga mjera učinkovite aktivne zaštite istraživanih vrsta. Od 2012. započelo je promatranje zdravlja divljači i zoonotskog potencijala u Parku Prirode Medvednica. U fokusu je analize zdravstveni status nekih vrsta divljači (srne obične, divlje svinje i lisice) izloženih sličnim antropogenim utjecajima i ograničenom izlovu s naglaskom na bolesti karakteristične za navedene vrste i na mogući zoonotski potencijal, posebno vektorskih bolesti (određenih parazitskih i virusnih bolesti).
Djelatnici Zavoda sudjelovali su na brojnim radionicama, okruglim stolovima, panel-diskusijama i stručnim skupovima s tematikom biologije, patologije i uzgoja divljači. Objavljivali su članke u brojnim stručnim časopisima kao što su *Meso*, *Lovački vjesnik*, *Dobra kob*, *Veterinarska stanica*, *Lički planinar* i dr. Također su bili članovi stručnih tijela i povjerenstava Ministarstva poljoprivrede i šumarstva te Ministarstva zaštite okoliša i prostornog planiranja.

Ostale aktivnosti Zavoda

Članovi Zavoda bili su, radi usavršavanja, na kraćim stručnim i studijskim posjetima u inozemstvu. Tako je prof. dr. Z. Janicki boravio na School of Veterinary Science u Oslu, Norveška (2001). Dr. A. Slavica bio je na studijskom boravku na temu uzgoja račje mlađi u Aucklandu, Novi Zeland (2002). Dr. D. Konjević boravio je u sklopu CEEPUS stipendije na Sveučilištu veterinarske medicine u Košicama, Slovačka (2003. i 2007.), zatim na Department of Pathobilogy, Ontario Veterinary College, University of Guelph, Kanada (2004.) s tematikom dijagnostike zatečenih patoloških stanja u divljih životinja, te u sklopu ECVP/ESVP Summer School in Veterinary Pathology na European College of Veterinary Pathology, Legnaro (2005.). Dr. K. Severin boravio je na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, Institut za zdravstvenu zaštitu i uzgoj divljih životinja, riba i pčela (2005. i 2008.) s problematikom parazitologije divljači. Dr. M. Sindičić boravila je u sklopu Summer School in Ecology and Biodiversity – Understanding patterns and processes, Mammal Research Institute Polish Academy of Science, Bialoweza, Poljska (2008.) te kao stipendistica Ministarstva za visoko obrazovanje, znanost i tehnologiju Republike Slovenije u Odjelu za zaštitu okoliša Biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani (2010.).
Zavod je posjetilo više inozemnih nastavnika i znanstvenika: prof. dr. G. Vengušt s Veterinarskoga fakulteta u Ljubljani, u Odjelu za zaštitu okoliša Biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani (2011. i 2014.), prof. dr. U. Kierdorf, Institute of General and Systematic Zoology, Justus – Liebig – University of Giessen, Giessen, Njemačka (2004.), dr. P. Lazar, Department of Nutrition, Dietetics and Animal Breeding, Institute for Breeding and Diseases of Animals and Fishes, University of Veterinary Medicine and Pharmacy, Košice, Slovačka (2005.), prof. dr. F. J. M. Verstraetea, Dipl. AVDC/EVDC– Department of Surgical

and Radiological Sciences, School of Veterinary Medicine, University of Davis, California, SAD (2005), doc. dr. K. Frölich – Tierpark Arche-Warder – Center for Rare Domestic Breeds', Warder, Njemačka (2008) i prof. dr. U. Kierdorf – Department of Biology, University of Hildesheim, Njemačka (2010).
Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su ili još uvijek izvode nastavu i na drugim obrazovnim institucijama u zemlji. Prof. dr. M. Jakovac sudjelovao je u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi (Bolesti divljači i Lovna kinologija) na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. Z. Janicki održavao je na Veleučilištu u Karlovcu nastavu iz predmeta Bolesti divljači (2001./2002. – 2014./2015.), a prof. dr. A. Slavica iz predmeta Manipulativni postupci s divljači (2007./2008. – 2012./2013.). Prof. dr. Z. Janicki na Sveučilištu u Zadru izvodi nastavu iz predmeta Osnove zoologije mediteranskih ekosustava (od 2010./2011.). U izvođenju nastave spomenutog predmeta sudjeluje doc. dr. M. Sindičić (od 2016./2017.), a prije je bio uključen i dr. D. Konjević (2010./2011. – 2012./2013.).
Djelatnici zavoda bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora brojnih znanstvenih i stručnih domaćih i međunarodnih skupova. Također su recenzirali sveučilišne udžbenike, znanstvene radove i projekte te studijske programe drugih visokih učilišta. Prof. dr. A. Slavica obnašao je dužnost prodekana za znanost i međunarodnu suradnju (2010./2011. – 2016./2017.). Godine 2012. stekao je status *Diplomate* na Europskom koledžu zoološke medicine (European College of Zoological Medicine, ECZM) za razdoblje od pet godina (2012. – 2017.) u području zdravlja divljih životinja (European Veterinary Specialist in Wildlife Population Health).
Aktivnostima djelatnika Zavod je ostvario suradnju s više fakulteta u sastavu Sveučilišta u Zagrebu (Stomatološkim, Šumarskim i Agronomskim) kao i drugim visokim učilištima u zemlji: Odjel za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru, Odjel lovstva i zaštite prirode Veleučilišta u Karlovcu. Također je ostvarena i međunarodna suradnja: Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, u Odjelu za zaštitu okoliša Biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani, Biotehnološki fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Institut za ekološka istraživanja ERICO Velenje (Slovenija), Sveučilište veterinarske medicine u Košicama (Slovačka), Veterinarski fakultet u Toulouseu (Francuska).
Za više podataka o radu prof. dr. A. Slavice vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje

prof. dr. Martin Jakovac (1988. – 1996.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnica SIZ-a Branka Šeol, dipl. vet. (1985. – 1986.), pripravnik SIZ-a Vanja Sekulić, dipl. vet. (1988. – 1989.), znanstveni novak Danko Dežđek (2000. – 2001.), znanstveni novak dr. Dean Konjević (2001. – 2013.), znanstveni novak dr. Krešimir Severin (2003. – 2009.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Zdravko Janicki (od 1990.)
prof. dr. Alen Slavica (od 1998.)
doc. dr. Magda Sindičić (od 2008.)
tehnički suradnik Dragutin Pokas (od 2009.)

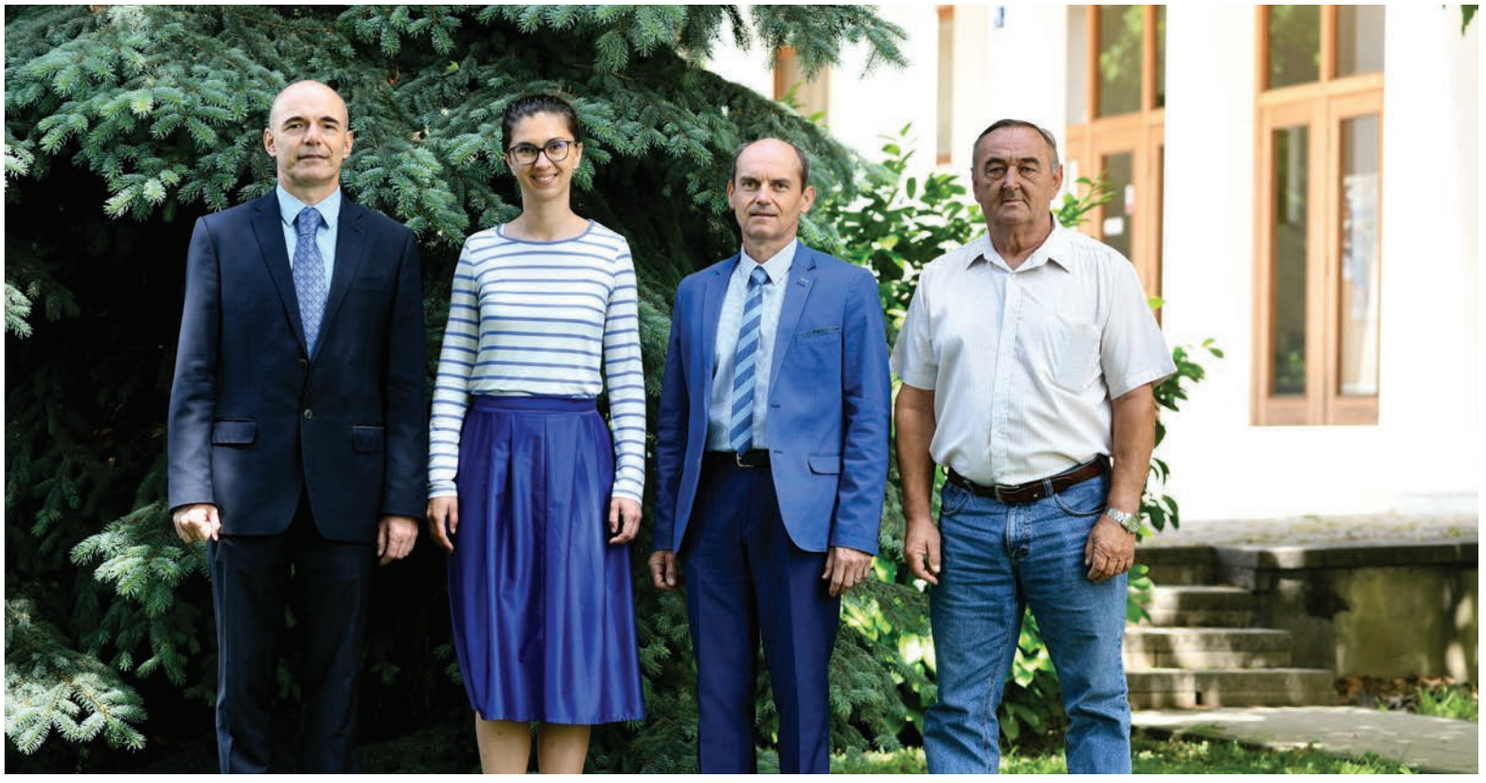

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: prof. dr. A. Slavica, doc. dr. M. Sindičić, prof. dr. Z. Janicki i D. Pokas.

PEPSIN.
ARGENT NITRIC.
MAGN. CARBON. BAS.
HYDR. CHLORAT. VAP. PAR.
EXTR. OPII
ADRENALIN HYDROCHL. SOL.
FERROXYD. SACCH.
COFFEINUM
ATROPIN.
ACETYLSALIN
VENTIN SOL. 0,1%
PENTAVET
50 Gr.
100 Gr.
400 Gr.
500 Gramm
1000 Gr.

7. Odjel za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane

7.1. Zavod za farmakologiju i toksikologiju

(prof. dr. Emil Srebočan)

Opći podaci

Nakon osnivanja Veterinarske visoke škole profesorsko Vijeće je još 1919. izradilo Nacrt naredbe kojim je, među ostalim, bilo predviđeno osnivanje Zavoda za farmakologiju s ljekarnom. Spomenuto je ime Zavoda ozakonjeno Naredbom pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za prosvjetu i vjere od 1. rujna 1922. godine.

Godine 1920. započela je nastava iz farmakologije, koju je u početku održavao honorarni nastavnik prof. dr. M. Mikuličić, profesor farmakologije na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon umirovljenja prof. dr. M. Mikuličića nastavu je ak. god. 1926./1927. preuzeo prof. dr. L. Bosnić, predstojnik Klinike za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda (Medicinska klinika).

Na sjednici Fakultetskog savjeta od 13. srpnja 1930. izabran je dr. R. Ganslmayer za docenta iz farmakologije i za prvog predstojnika Zavoda. Doc. dr. R. Ganslmayer odmah je počeo održavati nastavu iz farmakologije te je krenuo s organizacijom rada Zavoda koji je u početku bio smješten u prostorijama ulične zgrade u Savskoj cesti br. 16. U tom su prostoru bili laboratoriji za nastavni i znanstveni rad te zbirke za nastavu farmakologije.

Godine 1939. zaposlen je u Zavodu prvi asistent M. Delak, koji je osim završenoga Veterinarskog fakulteta obavio jednogodišnji staž u ljekarni i položio završni ispit.

U kolovozu 1948. Zavod je preseljen na drugi kat prve sjeverne zgrade na novoj lokaciji Fakulteta u Heinzelovoj ulici br. 55, gdje se nalazi i danas. Sastoji se od tri laboratorija, knjižnice, prostorije za zbirke, sobe za nastavno-znanstveno osoblje, vježbaonice, pripremne prostorije za vježbe, prostorije za vage, skladišta za kemikalije i garderobe za studente. U podrumskim prostorijama matične zgrade nalaze se pokusne prostorije Zavoda.

Godine 1930. Zavodu je pridružena i ljekarna koja je postojala sve do 1962. godine. U kraćem je razdoblju ona djelovala izvan Zavoda, ali je i tada osoblje Zavoda povremeno pomagalo u njezinu radu. Voditelji ljekarne bili su magistri farmacije i mijenjali su se, a nadzor nad poslovanjem uvijek je obavljao profesor farmakologije i toksikologije. To je u početku bio prvi predstojnik Zavoda prof. dr. R. Ganslmayer, a nakon njegova odlaska 1945. predstojništvo Zavoda, vođenje ljekarne i održavanje cijelokupne nastave preuzima asistent dr. M. Delak. Habilitirao je 1946. te je izabran u docenta, iz predmeta Farmakologija i toksikologija. Godine 1951. u Zavodu je zaposlen asistent B. Svetličić, koji je bio uključen u izvođenje praktične nastave, a 1953. zaposlena je i asistentica O. Carević.

Krajem 1964. iz Ambulantne klinike u Zavod za farmakologiju i toksikologiju prelazi asistent dr. V. Srebočan. Godine 1968. zaposlena je asistentica J. Pompe-Gotal, dipl. inž. kem., a 1978. asistent D. Sakar dipl. vet. Njih su troje, uz prof. dr. M. Delaka, činili drugu generaciju djelatnika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. Šezdesetih i sedamdesetih godina zaposleni su i drugi asistenti, koji su u Zavodu radili kraće razdoblje (S. Vedriš, Đ. Remenar i M. Plazonić).

U sljedećem su razdoblju u Zavodu zaposleni veterinari: pripravnik SIZ-a za znanost E. Srebočan (1980.), asistentica V. Kanižaj (1987.), asistentica A. Kordić (1989.), znanstvena novakinja A. Prevendar Crnić (1991.), asistent F. Božić (1996.), asistentica Z. Špacir Prskalo (1998.) i znanstvena novakinja J. Šuran (2008.). Pritom E. Srebočan, A. Prevendar Crnić, F. Božić i J. Šuran čine današnju generaciju zaposlenika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. U Zavodu, uz spomenute nastavnike, rade stručni suradnik H. Pavasović, dr. med. vet. (od 2003.), viša tehnička suradnica N. Jurišić (od 2003.) i pomoćna tehnička suradnica V. Lovrić (od 2007.).

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. R. Ganslmayer (1930. – 1945), prof. dr. M. Delak (1945. – 1976.; 1980.), prof. dr. V. Srebočan (1976. – 1979.; 1981. – 1983.; 1984. – 1986.; 1991. – 1993.), prof. dr. J. Pompe-Gotal (1989. – 1991.; 1998. – 2000.; 2004. – 2006.), prof. dr. D. Sakar (1986. – 1988.; 1993. – 1995.; 2000. – 2002.; 2012. – 2015.), prof. dr. E. Srebočan (1996. – 1998.; 2002. – 2004.; 2015. – 2018.), prof. dr. F. Božić (2006. – 2009.), prof. dr. A. Prevendar Crnić (2009. – 2012.) i doc. dr. J. Šuran (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

U početku se farmakologija održavala u III. i IV. semestru po pet sati predavanja tjedno (P-5), pri čemu je toksikologija bila zastupljena kroz izlaganje lijekova kao otrova. Farmaceutske su vježbe bile u III. semestru, a propisivanje i izrađivanje najvažnijih oblika lijekova u IV. semestru, oboje po jedan sat tjedno (V-1).

Kad je nastavu preuzeo doc. dr. R. Ganslmayer, opća i specijalna farmakologija izvodila se u III. i IV. semestru (P-3), uključujući i farmakografiju (V-1).

Nastavnim planom i programom studija veterinarske medicine prema Uredbi iz 1936. predmet je preimenovan u Farmakologiju i toksikologiju te se predavao u V. i VI. semestru s istom satnicom (P-5 + V-3). Godine 1939. nastava je unaprijeđena organiziranjem farmakoloških vježbi, a održavale su se usporedno s predavanjima. Za učenje farmakologije studenti su se služili bilješkama s predavanja i stranim udžbenicima, a bile su im na raspolaganju i zavodske zbirke lijekova i ljekovitog bilja.

Nastavnim planom studija veterinarske medicine ak. god. 1948./1949. predmet se nazivao Farmakologija, toksikologija i farmakografija, a bio je dalje pozicioniran u V. (P-3 + V-2) i VI. semestru (P-3 + V-1). Godine 1954. nastava je reorganizirana, pa je u novom nastavnom planu predmet Farmakologija i toksikologija smješten je u IV. (P-4 + V-2) te u V. semestar (P-2 + V-2). Takvo je pozicioniranje farmakologije i toksikologije bilo nepovoljnije od prijašnjeg jer su studenti to gradivo slušali s neodgovarajućim predznanjem. U nastavnom planu i programu predmeta učinjene su određene izmjene i dopune, pa je uz opću i specijalnu farmakologiju i toksikologiju ljekovitih tvari predmet sadržavao i posebno poglavlje: otrovno bilje, farmakografiju, oblike lijekova i opću toksikologiju.

Zbog sve veće primjene pesticida u poljoprivredi, šumarstvu, javnom zdravstvu i veterinarskoj medicini osjećala se potreba da se u nastavni plan i program uvede više materije iz toksikologije. Stoga se ak. god. 1961./1962. uvodi neobvezni predmet Izabrana poglavlja iz toksikologije u VI. semestru (P-1), koji je do svog odlaska 1965. održavao nasl. doc. dr. B. Svetličić. Iz istog je razloga proširena nastava iz opće i specijalne toksikologije. Tijekom godina nastava iz toksikologije pratila je promjene upotrebe sredstava za zaštitu bilja i životinja, koji su i najvažniji izvor otrovanja domaćih i divljih životinja te kućnih ljubimaca.

Ak. god. 1967./1968 učinjene su određene izmjene u nastavnom planu i programu, pa je predmet Farmakologija i toksikologija pozicioniran u V. (P-4 + V-2) i VI. semestar (P-3 + V-2). Nastavnim planom ak. god. 1987./1988. predmet se predaje u V. i VI. semestru s istom satnicom (P-2 + V-2), te u VII. semestru (P-2), s tim da je područje toksikologije na četvrtoj godini imalo stručnu praksu s ukupno 15 sati.

Ak. god. 1993./1994. farmakologija se odvaja od toksikologije u dva zasebna predmeta, međutim već je sljedeće godine u nastavni plan i program ponovno vraćen dotadašnji jedinstveni predmet Farmakologija i toksikologija s pozicioniranjem u V. (P-2 + V-2) i VI. semestru (P-3 + S-1 + V-2).

Nastavnim planom i programom integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine prema Bolonjskom procesu definitivno se ustrojava predmet Farmakologija u V. semestru s ukupno 45 sati predavanja, 5 sati seminara i 35 sati vježbi te predmet Toksikologija u VI. semestru s ukupno 26 sati predavanja, 5 sati seminara i 23 sata vježbi. Prva je generacija studenata te predmete upisala ak. god. 2007./2008. i nastava se na taj način održavala sve do ak. god. 2015./2016. Tada je Toksikologija prebačena u VIII. semestar s istom satnicom, kako bi studenti s nužnim znanjem iz odslušanih i položenih predmeta Opća veterinarska patologija i Patološka fiziologija znatno lakše usvojili građu iz toksikologije.

Nastavu iz Farmakologije izvode prof. dr. F. Božić i doc. dr. J. Šuran, a nastavu iz Toksikologije prof. dr. E. Srebočan i prof. dr. A. Prevendar-Crnić. Cilj predmeta Farmakologija jest da studenti nauče odabrati najprikladniji lijek indiciran za određenu bolest ili patološko stanje, primijeniti lijek ili kombinaciju lijekova u optimalnoj dozi i propisanom režimu doziranja te napisati veterinarski recept za različite oblike lijekova. Nakon uspješno položene Toksikologije studenti mogu prepoznati otrovanje u životinje, pristupiti njezinu liječenju, procijeniti uspjeh liječenja te eventualne šire štetne posljedice nastale otrovanjem. Ujedno su osposobljeni za stručno uzimanje i transport uzoraka za toksikološku analizu i evaluaciju rezultata kemijsko-toksikološke pretrage u slučaju utvrđivanja rezidua.

U obveznu nastavu iz farmakologije također se ubraja upoznavanje suvremene proizvodnje lijekova i drugih sredstava za zaštitu životinja. U tu su svrhu još 1956. organizirani posjeti tvornicama lijekova.

Od ak. god. 2009./2010. Zavod je imao uspješnu suradnju s Imunološkim zavodom Brezje, čija djelatnica u sklopu vježbi iz Toksikologije studente upoznaje s tehnologijom proizvodnje antivenoma, tj. konjskog antitoksina protiv otrova europskih zmija i pauka crne udovice.

Godine 2013. uspostavljena je suradnja s Hrvatskim veterinarskim institutom održavanjem dva sata vježbi iz Toksikologije s temom analitičkih metoda koje se primjenjuju za dokazivanje mikotoksina u biološkim uzorcima te pojavnosti i značenja mikotoksikoza u Republici Hrvatskoj.

Sve vrijeme izvođenja nastave iz farmakologije i toksikologije, bez obzira na to bili kolegiji zajedno ili odvojeno, nastava se osuvremenjivala i prilagođavala u skladu s novim tehnologijama. Tako su se zbog etičkih razloga s vremenom demonstracijske vježbe iz djelovanja lijekova ili otrova na živim životinjama zamijenile multimedijskim prikazivanjem.

U sklopu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine u Zavodu se održava i nastava iz izbornog predmeta Toksikologija otrovnog bilja u X. semestru s ukupno 12 sati predavanja i 9 sati vježbi, čiji je voditelj prof. dr. E. Srebočan. Na temelju stečenog znanja iz spomenutog izbornog predmeta studenti mogu prepoznati otrovnu biljku, dijagnosticirati otrovanje i uspješno liječiti otrovanu životinju te znati procijeniti mogući subletalni učinak rezidua aktivnih tvari iz biljke na zdravlje ljudi.

Nastavnici Zavoda sudjeluju u okviru usmjerenja Kućni ljubimci u izvođenju dijela nastave iz obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje pasa i mačaka I u X. semestru, zatim usmjerenja Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru i Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru te usmjerenja Higijena i tehnologija animalnih namirnica i Veterinarsko javno zdravstvo iz obveznog izbornog predmeta Veterinarsko javno zdravstvo u XI. semestru U nastavi tih predmeta studenti se upoznaju s reziduama veterinarskih lijekova, reziduama i subletalnim učincima ksenobiotika, laboratorijskom instrumentalnom analitikom u službi forenzičke toksikologije te načinima liječenja najvažnijih bolesti domaćih životinja.

Prvi tekst na hrvatskom jeziku iz kojega su studenti mogli učiti gradivo iz farmakografije napisao je prof. dr. M. Delak pod naslovom *Receptura za veterinarsku praksu* (1954.). Slijedili su priručnici i skripte iz farmakologije i toksikologije autora M. Delaka i B. Svetličić: *Otrovanja životinja pesticidima* (1964.), M. Delak: *Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine, I. dio* (1964.), M. Delak: *Specijalna farmakologija za studente, II. dio* (1966.) i M. Delak: *Gotovi lijekovi za veterinarsku medicinu* (1974.). Prvi sveučilišni udžbenik napisao je prof. dr. M. Delak: *Osnove propisivanja, oblika i primjene lijekova* (1976.). Nakon toga prof. M. Delak napisao je još tri teksta za studente: *Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine, I. dio* (1980.), *Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine, II. dio* (1981.) i *Veterinarska farmakologija* (1985.). Prof. dr. V. Srebočan napisao je nekoliko skripti i priručnika: *Opća farmakologija* (1971.), *Opća farmakologija*, II. izdanje (1974.), *Veterinarska toksikologija* (1974.) i *Veterinarska toksikologija bojnih otrova* (1975.). Prof. dr. V. Srebočan objavio je i prvi sveučilišni udžbenik iz toksikologije *Veterinarska toksikologija* (1993.), koji je u suautorstvu s prof. dr. E. Srebočanom obnovljen i dopunjen kao drugo izdanje (2009.). Prof dr. D. Sakar i T. Sakar, dr. med. vet. napisali su sveučilišni priručnik *Remedia Veterinaria Croatica: Vademekum veterinarskih pripravaka registriranih u Hrvatskoj* (1999.). Nastavnici Zavoda F. Božić, D. Sakar, J. Šuran, E. Srebočan i A. Prevendar Crnić bili su suautori sveučilišnih priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.) i *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Bili su suautori svih šest izdanja *Veterinarskoga priručnika* (M. Delak 1953.,

Na predavanjima iz Farmakologije studenti uče o općim načelima djelovanja lijekova, o organofarmakologiji i kemoterapiji. Prof. dr F. Božić predaje studentima o mehanizmima djelovanja lijekova što im pomaže lakše savladati kompleksno i opsežno gradivo farmakologije. Studente potiče da uče s razumijevanjem te da ponajprije shvate logiku iza osnovnih farmakoloških načela.

Nastavnik iz Toksikologije prof. dr. E. Srebočan na uvodnom predavanju studente upućuje u stručno nazivlje, mehanizme djelovanja otrova, dijagnostiku otrovanja, postupak s otrovanom životinjom, antidote, računanje u toksikologiji, uzimanje i slanje materijala na kemijsko-toksikološku pretragu.

1961., 1976.; V. Srebočan 1976., 1989., 1996.; D. Sakar 1989., 1996. i E. Srebočan 2012.). Pritom treba naglasiti da je prof. dr. V. Srebočan bio jedan od urednika četvrtog i petog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989. i 1996.). Cjelokupna sveučilišna literatura pratila je suvremene znanstvene spoznaje iz veterinarske farmakologije i toksikologije te znatno olakšala studentima praćenje gradiva i usvajanje znanja iz tih područja veterinarske medicine.
Nastavnici Zavoda bili su mentori 88 studenata u izradi i obrani diplomskih radova i 5 studenata čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Nakon uvođenja poslijediplomske nastave na Veterinarskom fakultetu nastavnici Zavoda predavali su farmakologiju i toksikologiju u više smjerova poslijediplomskih studija. Tako su od ak. god. 1970./1971. sudjelovali u izvođenju studija iz smjera Bolesti riba, od 1971./1972. iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda, od 1976./1977. iz smjera Sanitacija u veterinarskoj medicini te od 1978./1979 iz smjera Bolesti pčela i smjera Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica.
Zavod je bio nositelj poslijediplomskog studija za specijalizaciju Klinička farmakologija, koji je prihvaćen na sjednici Savjeta Fakulteta od 12. srpnja 1979. godine. Studij se provodio do ak. god. 1984./1985. i ukupno ga je polazilo devet diplomiranih veterinara. Voditelj je bio prof. dr. V. Srebočan.
Ustrojem poslijediplomskih studija prema Bolonjskom procesu nastavnici Zavoda od ak. god. 2005./2006. sudjeluju u izvođenju više poslijediplomskih specijalističkih studija (predmeta): Uzgoj i patologija divljači (Otrovanja divljih životinja), Patologija i uzgoj domaćih mesoždera (Otrovanja), Sanitacija (Klinička toksikologija insekticida i rodenticida u životinja) i Sudsko veterinarstvo (Forenzična veterinarska toksikologija).
Od ak. god. 2005./2006. nastavnici Zavoda sudjeluju u provođenju sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti. Prof. dr. F. Božić voditelj je obveznog predmeta Metode znanstvenoistraživačkog rada te granski usmjerenih predmeta Imunoparazitologija, Egzogena i endogena imunomodulacija te Mukozna imunobiologija ptica i sisavaca. Prof. dr. E. Srebočan voditelj je granski usmjerenih predmeta Toksikologija animalnih namirnica i Komparativna patologija s ekotoksikologijom.
Nastavnici Zavoda bili su voditelji 20 magistarskih radova te 30 disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvena istraživanja iz farmakologije i toksikologije započela su već 1930., nakon osnivanja Zavoda. Do završetka Drugoga svjetskog rata farmakološka i farmakodinamička istraživanja bavila su se ispitivanjem djelovanja pojedinih lijekova, a poslije su više usmjerena na dezinficijense i anestetike, pa na sulfonamide i napokon na antiparazitike, posebno na sredstva za suzbijanje metilja. Spomenuta su istraživanja provedena pod vodstvom prvoga stručnjaka Zavoda prof. dr. R. Ganslmayera.
Nakon Drugoga svjetskog rata istraživanja su se usmjerila na sistematsku parenteralnu aplikaciju kloriranih ugljikovodika i njihovu otrovnost, a kasnije i otrovnost insekticida, osobito u primjeni kod peradi. Istraživana je akutna toksičnost kod simultane primjene kloriranih ugljikovodika i organskih fosfornih spojeva kod laboratorijskih životinja i ovaca te mogućnosti liječenja akutnih otrovanja. Ispitivana su različita kemijska sredstva pri simultanoj peroralnoj upotrebi s organskim fosfornim spojevima i njihov utjecaj na resorpciju otrova iz probavnih organa laboratorijskih životinja. Osim toga kod malih je životinja istraživan učinak narkotika, lokalnih anestetika i ekscitatora središnjega živčanog sustava. Slijedila su istraživanja onečišćenosti domaćih životinja kloriranim ugljikovodicima i drugim perzistentnim pesticidima te učinka antibiotika na adaptacijski sustav visokoproduktivnih hibrida peradi. Spomenuta se istraživanja vežu za razdoblje do 1969., a financirana su iz potpora Sveučilišta i Republičkog fonda za naučni rad pod vodstvom dugogodišnjeg predstojnika prof. dr. M. Delaka. Krajem tog razdoblja započeo je međunarodni projekt u sklopu znanstvenoistraživačke suradnje američke vlade i Jugoslavije pod naslovom *Istraživanja utjecaja kloriranih ugljikovodika pesticidnih svojstava na adaptacijski mehanizam u peradi* pod voditeljstvom prof. dr. V. Srebočana (1968. – 1972.). Projekt se nastavio pod nazivom *Utjecaj kloriranih uglikovodika pesticidnih svojstava na hormonalnu regulaciju metabolizma ugkljikohidratra u peradi* (1974. – 1979.).
Sedamdesetih godina prof. dr. M. Delak nastavio je s istraživanjima kontaminacije ptica i sisavaca pesticidima, a prof. dr. V. Srebočan bavio se toksikologijom rezidua alkilnih živinih spojeva kod domaćih životinja. Osamdesetih godina prof. dr. M. Delak istraživao je onečišćenost stočne hrane organskim insekticidima u SR Hrvatskoj, a prof. dr. V. Srebočan izvore onečišćenja stočne hrane i životinja kadmijem i kromom te ulogom intestinalnih adsorbensa u njihovu prometu u organizmu. Dr. D. Sakar istraživao je učinak kemijskih toksičnih tvari na mikrosomatski oksidacijski sustav jetre pilića i pilećih embrija te izvore onečišćenja i stupnjeve onečišćenosti slatkovodnih riba polikloriranim bifenilima (PCB) iz otvorenih vodotokova u SR Hrvatskoj. Ta je istraživanja financirala Samoupravna interesna zajednica za znanost (tzv. SIZ IV).
Od 1991. do 2013. nastavnici Zavoda provodili su znanstvenoistraživački rad u okviru projekata koje je financiralo MZT/MZOS. Na početku tog razdoblja prof. dr. V. Srebočan bio je voditelj istraživanja koja su se odnosila na izvore i veličinu kontaminacije životinja živom, olovom i kadmijem. Prof dr. D. Sakar istraživao je inkompatibilnost kemoterapeutika i vakcina s ionoformnim antibioticima, učinke lijekova i vakcina na biotransformaciju i imunosni odgovor te primjenu, biotransformaciju i kinetiku lijekova i vakcina u peradi i činčila. Prof. dr. E. Srebočan provodio je ekotoksikološka istraživanja u divljači, a prof. dr. F. Božić bavio se imunomodulacijskim djelovanjem levamisola kod svinja.
Nastavnici Zavoda od 2013. provode istraživanja u okviru potpora Sveučilišta. Prof. dr. A. Prevendar Crnić istraživala je mehanizam neuroprotektivnog učinka pentadekapeptida BPC 157 (2013.), prof. dr. F. Božić molekularne mehanizme neuroprotekcije u *in vitro* modelu toksičnosti izazvane metamphetaminom (2014.), prof. dr. E. Srebočan prisutnost bromiranih retardanata plamena (BFR) i perfluoriranih tvari (PFC) u biološkim uzorcima (2015.) te doc. dr. J. Šuran primjenu bezalkoholne otopine propolisa kod periodontalnih bolesti pasa i mačaka (2016.), farmakološki profil prvog neantibiotskog pripravka na bazi propolisa za tretman supkliničkog mastitisa kod krava (2017.) i istraživanje inhibicije stvaranja biofilma i antibakterijskog učinka otopine Apimast (2018.). Doc. dr. J. Šuran bila je voditeljica međunarodnog projekta koji je financirao Europski fond za regionalni razvoj i Državni proračun RH pod nazivom *Intramamarna formulacija propolisa za prevenciju i tretman mastitisa kod mliječnih preživača*, projekt ApiMast (2014. – 2016.).
Prof. dr. E. Srebočan i prof. dr. F. Božić suradnici su u provedbi međunarodnog projekta FP7-ERA Chairs projekta *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*, voditelj prof. dr. V. Mrljak (2014. – 2019.).
Djelatnici Zavoda znanstvene su radove predstavili u obliku plenarnih i pozvanih predavanja na brojnim međunarodnim skupovima u zemlji i inozemstvu. Sudjelovali su u organizaciji I. i II. međunarodnog simpozija *Game and Ecology* (Brijuni, 2005.; Plitvička jezera, 2007.), IV. i V. hrvatskog toksikološkog kongresa s međunarodnim sudjelovanjem (Primošten, 2012.; Poreč, 2016.), Međunarodnog kongresa *Special IUPHAR GI Section Symposium* (Zagreb, 2013.), te međunarodne ljetne škole *Stress: Comprehesive & Authentic Summer School* (Zagreb, 2014.).
Nastavnici Zavoda bili su i ostali aktivni u izdavačkim savjetima i uredništvima časopisa. Tako je već prije Drugoga svjetskog rata prof. dr. R. Ganslmayer bio član uredničkog odbora časopisa *Tierärztliche Rundschau*. Prof. dr. V. Srebočan i prof. dr D. Sakar bili su članovi uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva*, prof. dr. D. Sakar član uredničkog odbora časopisa *Praxis veterinaria* i *Veterinarska stanica*, prof. dr E. Srebočan član stručnog odbora *Hrvatskog veterinarskog vjesnika*,

Ekipa televizijske emisije *Treći element* (slijeva nadesno stoje: asistentica režije A. Radmilović, urednica J. Stipančević i redateljica G. Bolčić) s voditeljima (sjede u sredini doc. dr. J. Šuran i dr. S. Ceci) i gostima.

Na slici prof. dr. A. Prevendar Crnić upoznaje studenticu završne godine studija s pravilima izrade diplomskog rada. Uobičajena je praksa da se nastavi suradnja mentora i studenta te da se rezultati diplomskog rada prilagode za objavu u stručnim ili znanstvenim časopisima.

a prof. dr. A. Prevendar Crnić članica uredničkog odbora *Veterinarske stanice*.
Znastvenici Zavoda recenzirali su mnoge radove u domaćim časopisima: *Veterinarski arhiv*, *Meso*, *Croatian Journal of Food Science and Technology*, *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju*, *Natura Croatica* i stranim časopisima: *Environmental Science and Pollution Research*, *Journal of Environmental Science and Health*, *Polish Journal of Environmental Studies*, *Environmental Monitoring and Assessment*, *Pharmacology*, *Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology*.
Nastavnici Zavoda članovi su domaćih i inozemnih znanstveno-stručnih društava, poput Hrvatskog farmakološkog društva, Hrvatskog toksikološkog društva, Svjetskog veterinarskog društva, Europskog udruženja veterinarskih farmakologa i toksikologa, Američkog društva za farmakologiju i eksperimentalnu terapeutiku i dr.

Stručni rad

Odmah nakon osnutka Zavoda doc. dr. R. Ganslmayer težio je uspostaviti suradnju s ustanovama za proizvodnju veterinarskih lijekova i ta se zamisao realizirala već 1933., kad Zavod počinje surađivati s Veterinarskom eksperimentalnom stanicom u proizvodnji i ispitivanju lijekova za potrebe veterinarske medicine. Suradnja s privredom proširena je 1938., kada je osnovan Bios, medicinsko-kemijska farmaceutska zadruga u Zagrebu. Zavod je postao članom te zadruge i sudjelovao je u njezinu radu sve do njezine likvidacije. Uspostavljanjem Banovine Hrvatske osnovan je Plibah (Proizvodnja lijekova Banovine Hrvatske) s kojim je Zavod surađivao kratko vrijeme jer je osnutkom Nezavisne države Hrvatske organiziran 30. travnja 1941. Državni zavod za proizvodnju lijekova biološkog i kemijskog sastava u Zagrebu (Pliva). Uspostavljena je suradnja u proizvodnji cjepiva i lijekova, međutim zbog ratnih teškoća i sjedinjene proizvodnje veterinarskih i humanomedicinskih lijekova svedena je na minimum. Nakon oslobođenja doc. dr. M. Delak uspostavlja suradnju s novom organizacijom za proizvodnju veterinarskih cjepiva i lijekova, koja je obuhvatila sve proizvodne zavode na području SFR Jugoslavije. Nova organizacija nazvana je Državni vetserumi. U tu je organizaciju ušla i proizvodnja veterinarskih lijekova, koja je 21. prosinca 1946. izdvojena iz sastava Plive. Ta je proizvodnja lijekova nastavila s radom pod imenom Vetserum zavod u Zagrebu. Suradnja se sastojala u davanju prijedloga za proizvodnju novih lijekova, ispitivanju lijekova prije prihvaćanja za proizvodnju u laboratorijskim i terenskim uvjetima, te na poboljšanju postojećeg asortimana. Suradnja se nastavila sve do 1957., kad je s proizvodnjom kemijsko-farmaceutskih proizvoda započeo Serum-zavod Kalinovica. Otada je sve tješnja suradnja sa Serum-zavodom Kalinovica, koja je u to vrijeme pružala veću mogućnost za suradnju, osobito s obzirom na tadašnji stočni fond. Stručnjaci obaju zavoda (dr. V. Jakovčić, inž. M. Ručević i prof. dr. M. Delak) razrađuju kratkoročni plan unaprjeđenja kemijsko-farmaceutske proizvodnje, pa su u kraćem razdoblju stavljena u promet brojna sredstva za liječenje životinja. Započela je proizvodnja zaštitnih sredstava, osobito sredstava protiv insekata molestanata, repelenata i dr. Od 1957. do 1961. porastao je broj kemijsko-farmaceutskih proizvoda na više od stotinu. Te se godine sjedinjuje Vetserum Zavod u Serum zavod Kalinovica, te se nastavlja daljnja suradnja stručnjaka obaju zavoda u unaprjeđenju proizvodnje veterinarsko-farmaceutskih proizvoda. Kad je 1965. za asistenta primljen dr. V. Srebočan, uspostavljena je tješnja suradnja i s tvornicom Pliva, osobito u istraživanju nekih lijekova za perad.
Nakon oslobođenja uspostavljena je suradnja i s nekim tvornicama kemijsko-farmaceutskih lijekova u inozemstvu. Ona se očitovala u ispitivanju nekih lijekova tih tvornica, namijenjenih zaštiti i liječenju životinja. Tako je bila uspostavljena dugogodišnja suradnja s Odjelom za unaprjeđenje proizvodnje lijekova za životinje tvornice Bayer iz Leverkusena, Njemačka. Zavod je surađivao i s drugim tvornicama, poput Cibe i Geigy iz Švicarske i Bick Gulden iz Njemačke.
U vremenu koje je slijedilo Zavod je surađivao s pojedinim zavodima Farmaceutskog fakulteta u zajedničkim istraživanjima, Institutom za medicinska istraživanja Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti na području toksikologije te Zavodom za zaštitu zdravlja grada Zagreba na problematici kontaminiranosti, posebno domaćih životinja pesticidima. Dugogodišnja suradnja s Veterinarskim institutom u Zagrebu sastojala se u zajedničkim istraživanjima na području antiparazitskih sredstava, osobito antihelmintika.
Osamdesetih godina Zavod provodi dugogodišnji projekt praćenja mesa stoke za klanje i riba na području SR Hrvatske na prisutnost toksičnih teških kovina i pesticidnih kloriranih ugljikovodika, financiran od Uprave za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede SR Hrvatske.
Od 1990. pa do danas u Zavodu se provodi stručni projekt *Monitoring okoliša na pogonu Centralne plinske stanice Molve*, kojemu je svrha praćenje prisutnosti žive u divljači, gujavicama i biološkim uzorcima krava iz sela Molve, financiranim od INA-e.
Na Zavodu se dulje razdoblje obavljala kemijsko-toksikološka dijagnostika u opsegu koji je objektivno bio moguć, a Zavod služi i kao farmakološki i toksikološki informativni punkt koji je na usluzi veterinarskoj terenskoj službi. U tom je smislu u Zavodu osnovan i Nacionalni centar za praćenje nusdjelovanja veterinarskih lijekova. Osim toga djelatnici Zavoda surađuju s mnogim kolegama s Fakulteta, osobito kliničarima i s kolegama na terenu. Ta je suradnja rezultirala mnogim objavljenim radovima u domaćim i međunarodnim časopisima.
Od osamostaljenja Republike Hrvatske pojedini su djelatnici bili uključeni u izradu farmakološko-toksikoloških mišljenja o veterinarsko-medicinskim proizvodima u svrhu njihova odobrenja, produljenja odobrenja i izmjena u RH i drugim europskim i izvaneuropskim zemljama. Trenutačno poslove prosudbe farmakološko-toksikološke dokumentacije veterinarsko-medicinskih proizvoda u svrhu njihova odobrenja, produljenja odobrenja i izmjena u RH djelatnici Zavoda obavljaju u sklopu Ugovora između Veterinarskog fakulteta i Hrvatskog veterinarskog instituta potpisanog 17. travnja 2014. godine. Nadalje, djelatnici Zavoda obavljaju poslove veterinarske farmakovigilancije (praćenje štetnih događaja veterinarsko-medicinskih proizvoda) za što je Veterinarski fakultet službeno ovlašten od Ministarstva poljoprivrede 7. veljače 2014., kao i poslove znanstvene prosudbe u centraliziranim EU postupcima za veterinarsko-medicinske proizvode, u sklopu Ugovora između Veterinarskog fakulteta i Ministarstva poljoprivrede potpisanog 21. srpnja 2015. godine. Djelatnici Zavoda radili su i dalje rade toksikološka izvješća u svrhu registracije otrova. Također provode stručnu procjenu dokumentacije u svrhu stavljanja biocidnih pripravaka na tržište u Republici Hrvatskoj.
Djelatnici Zavoda surađuju sa stručnjacima Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskog veterinarskog instituta, Instituta *Ruđer Bošković*, Instituta za medicinska istraživanja, Imunološkog zavoda, Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva zdravlja. Od 2014. uspostavljena je suradnja s tvrtkom Hedera d.o.o. iz Splita na razvoju i istraživanju pčelinjih proizvoda za primjenu u veterinarskoj medicini. Upravo su zajedničke aktivnosti Zavoda i Hedere do.o.o. rezultirale prvim strukturnim EU projektom suradnje Veterinarskoga fakulteta s industrijom pod imenom*Intramamarna formulacija propolisa za prevenciju i tretman mastitisa kod mliječnih preživača*.

Ostale aktivnosti Zavoda

Gotovo su svi nastavnici Zavoda bili na inozemnim usavršavanjima iz farmakologije i toksikologije. Prof. dr. M. Delak proveo je na usavršavanju u Zavodu za farmakologiju Veterinarskoga fakulteta u Zürichu, Švicarska (1950.). Prof. dr. V. Srebočan bio je na stručnom usavršavanju u biokemijskim laboratorijima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva, ribarstva i hranidbe u Tolworthu, Surrey, Velika Britanija (1970.), te na kraćim studijskim boravcima u Velikoj Britaniji, Švedskoj, Njemačkoj i SAD-u. Prof . dr. J. Pompe-Gotal bila je na stručnom usavršavanju u Central Veterinary Laboratory Waybridge, Surrey, Velika Britanija (1977.). Prof. dr. D. Sakar boravio je na stručnom usavršavanju u biokemijskim laboratorijima Ministarstva poljoprivrede,

U sklopu eksperimentalnih vježbi u studentskom laboratoriju studenti samostalno provode jednostavne kvalitativne testove dokazivanja pesticida, teških metala i ostalih otrova u uzorcima biološkog materijala iz analitičke toksikologije. Na vježbama se studenti upoznaju s osnovnim tehnikama i metodama rada u toksikološkom laboratoriju kao i metodama zaštite na radu.

Proljetni odlazak studenata u Botanički vrt Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta radi izvođenja nastave iz izbornog predmeta Toksikologija otrovnog bilja.

šumarstva, ribarstva i hranidbe u Tolworthu, Surrey, Velika Britanija (1979.). Prof. dr. E. Srebočan bio je na stipendijskom boravku u Patuxent Environmental Science Center, National Biological Survey, Laurel, Maryland, USA (1986.). Prof. dr. F. Božić boravio je ak. god. 2000./2001. kao stipendist talijanske Vlade u Svjetskom referalnom centru za trihinelozu u Rimu, Italija. Doc. dr. J. Šuran boravila je tri mjeseca na stručnom usavršavanju u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada, Zagreb. H. Pavasović, dr. met. vet. bio je na stručnom usavršavanju u Federal Office of Consumer Protection and Food Safety, Berlin, Njemačka (2015. – 2016.).

Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave i na drugim obrazovnim institucijama u zemlji. Prof. dr. M. Delak bio je od 1949. honorarni nastavnik Farmakologije i toksikologije na veterinarskom odelku Biotehničkog fakulteta u Ljubljani. Prof. dr. V. Srebočan održavao je nastavu iz ekotoksikologije na poslijediplomskom studiju Toksikologija pod pokroviteljstvom fakulteta biomedicinskih i prirodnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Godine 1970. i 1972. Zavod je u sklopu prvog američko-jugoslavenskog projekta posjetio prof. dr. Herbert S. Siegel, predstojnik Zavoda za peradarstvo Poljoprivrednog fakulteta Univerziteta u Pennsylvaniji, SAD. U sklopu Erasmusova projekta u Zavodu su boravili inozemni nastavnici, prof. dr. M. Perez Lopez iz Španjolske (2014.) te prof. dr. F. Selami (2015) i prof. dr. D. Shehdula (2016), obojica iz Albanije.

Pojedini članovi Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu, Sveučilištu u Zagrebu i široj društvenoj zajednici. Prof. dr. M. Delak je tijekom dugogodišnjeg službovanja na Fakultetu obnašao rukovodeće dužnosti unutar Fakulteta (Direktor Instituta za morfologiju i fiziologiju, te Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje) i na razini SR Hrvatske (Komisija za stočarstvo Savjeta za naučni rad SR Hrvatske) te je bio član u raznim komisijama vezanim za veterinarsku struku i djelatnost. Od godine 1949. bio je suradnik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Godine 1965. odlikovan je od Predsjednika Republike Ordenom rada sa zlatnim vijencem.

Prof. dr. V. Srebočan bio je prodekan Fakulteta u dva mandata (1976. – 1978. i 1978. – 1980.), predsjednik više komisija Vijeća i Savjeta Fakulteta (komisije za znanstveni rad, nastavni plan i program, postdiplomski studij i statutarne komisije), tajnik Društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske, član Kadrovske komisije Sveučilišta, član Saveznih komisija za lijekove i Saveznih komisija za otrove. Godine 1989. povodom 320. obljetnice *Dies Academicus*, Sveučilište u Zagrebu dodijelilo mu je priznanje kao zaslužnom profesoru.

Prof. dr. J. Pompe-Gotal bila je članica povjerenstva za zbrinjavanje otpada pri Ministarstvu okoliša i članica Savjeta Veterinarskog fakulteta.

Prof. dr. D. Sakar bio je član brojnih povjerenstava Fakultetskog vijeća (povjerenstva za izbor nastavnika, znanstveni rad, dodiplomsku nastavu i dr.), zatim član Veterinarskog savjeta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, komisije za izradu Pravilnika o kvaliteti stočne hrane, Povjerenstva za registraciju veterinarsko-medicinskih proizvoda pri Upravi za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva RH te član Radne skupine za veterinarsku farmakovigilanciju (PhVWP-V) pri Europskoj agenciji za lijekove (European Medicines Agency, EMA).

Prof. dr. E. Srebočan bio je član više povjerenstava Fakultetskog vijeća te član Komisije za otrove pri Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi i Matičnog odbora, grane veterinarska medicina Agencije za znanost i visoko obrazovanje RH.

Prof. dr. F. Božić bio je član brojnih povjerenstava Fakultetskog vijeća i voditelj Ureda za međunarodnu suradnju (2014. – 2016). Bio je član i zamjenik predsjednika Vijeća biomedicinskog područja pri Sveučilištu u Zagrebu (2011. – 2013.). Od 2012. član je Povjerenstva za veterinarsko-medicinske proizvode i Komisije za veterinarsko-medicinske proizvode (CVMP) pri EMA, gdje je od 2012. do 2013. bio aktivni promatrač, potom zamjenik predstavnika RH, a od 2017. predstavnik RH u EMA-i. Od 2016. imenovan je predsjednikom Vijeća doktorskoga studija te od 2017. obnaša funkciju pročelnika Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane Veterinarskog fakulteta.

Prof. dr. A. Prevendar Crnić bila je članica više povjerenstava Fakultetskog Vijeća te je članica Povjerenstva za biocide Ministarstva zdravlja.

Doc. dr. J. Šuran članica je Povjerenstva za projekte Vijeća Veterinarskog fakulteta i Radne skupine za izradu strategije Veterinarskog fakulteta. Od 2018. autorica je i voditeljica znanstveno-popularne televizijske emisije *Treći element* koja se emitira na HRT3.

H. Pavasović, dr. med. vet. od 2014. član je Povjerenstva za veterinarsko-medicinske proizvode Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, a od 2015. član je PhVWP-V pri EMA-i. Od 2015. član je i Povjerenstva za izradu Pravilnika o farmakovigilanciji veterinarsko-medicinskih proizvoda. Godine 2015. i 2016. bio je član Povjerenstva za izradu Pravilnika o sustavu brzog uzbunjivanja za veterinarsko-medicinske proizvode.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Rudolf Ganslmayer (1933. – 1945.), prof. dr. Marcel Delak (1939. – 1981.), asistent Mihajlo Matijević (1946. – 1953.), naslovni doc. dr. Branko Svetličić (1951. – 1965.), asistentica dr. Olga Carević (1953. – 1963.), asistentica Slavica Vedriš, inž. ph. (1965. – 1968.), prof. dr. Vjekoslav Srebočan (1964. – 1992.), prof. dr. Jelena Pompe-Gotal (1968. – 2008.), asistentica Đurđica Remenar (1969. – 1973.), asistent mr. Mile Plazonić (1973. – 1978.), asistentica mr. Višnja Kanižaj (1987. – 1994.), asistentica Angela Kordić, dipl. vet. (1989. – 1990.) i prof. dr. Darko Sakar (1978. – 2015.)

Osoblje ljekarne

Dragan Bojić, mr. ph. (1930. – 1934), Nikola Grahor, mr. ph. (1934. – 1938.), Dionis Vidale, mr. ph. (1938. – 1943.), Osvald Pangrec, mr. ph. (1944. – 1946.), Mila Bevandić, mr. ph. (1946. – 1947.), Zora Würth, mr. ph. (1947. – 1962.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Ljerka Išgum-Vorgić, dipl. inž. kemije (1968. – 1969.), Jelka Fabečić, dipl. inž. kemije (1970. – 1972.), Marija Vučemilo, dipl. vet. (1972.), Javorka Žuković, dipl. ing. kemije (1972. – 1973), Ljerka Lukinac, dipl. ing. medicinske biokemije (1972. – 1974.), Slavica Dodig, dipl. ing. medicinske biokemije (1973. – 1975.), dr. Margareta Radaković (1970. – 1998.), dr. Mirjam Lopina (1985. – 1988.), mr. Zvjezdana Špacir Prskalo, dipl. ing. medicinske biokemije (1998. – 2007.)

Tehnički suradnici, stručni suradnici i laboranti

Ružica Cerovečki (1942. – 1949.), Vanda Marija Korenčić (1965. – 1982.), Višnja Brmalj (1976. – 1993.), Tatjana Sakar (1992. – 2003.), Nina Poljičak Milas (1995. – 1996.)

Pomoćni tehnički suradnici

Stjepan Bunjevčević (1936. – 1940.), Blaž Belina (1942. – 1949.), Juraj Cesar (1949. – 1967), Marija Sekanian (1953. – 1956.), Marija Žibert (1977. – 1978.), Anka Posavec (1967. – 1983.), Tereza Bogdanović (1983. – 2001.), Nevenka Čuk-Kostrec (2001. – 2011.).

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Emil Srebočan (od 1980.)
prof. dr. Frane Božić (od 1996.)
prof. dr. Andreja Prevendar Crnić (od 1991.)
doc. dr. Jelena Šuran (od 2008.)
stručni suradnik Hrvoje Pavasović, dr. med vet. (od 2003.)
viša tehnička suradnica Natalija Jurišić (od 2003.)
pomoćna tehnička suradnica Vladimira Lovrić (od 2007.)

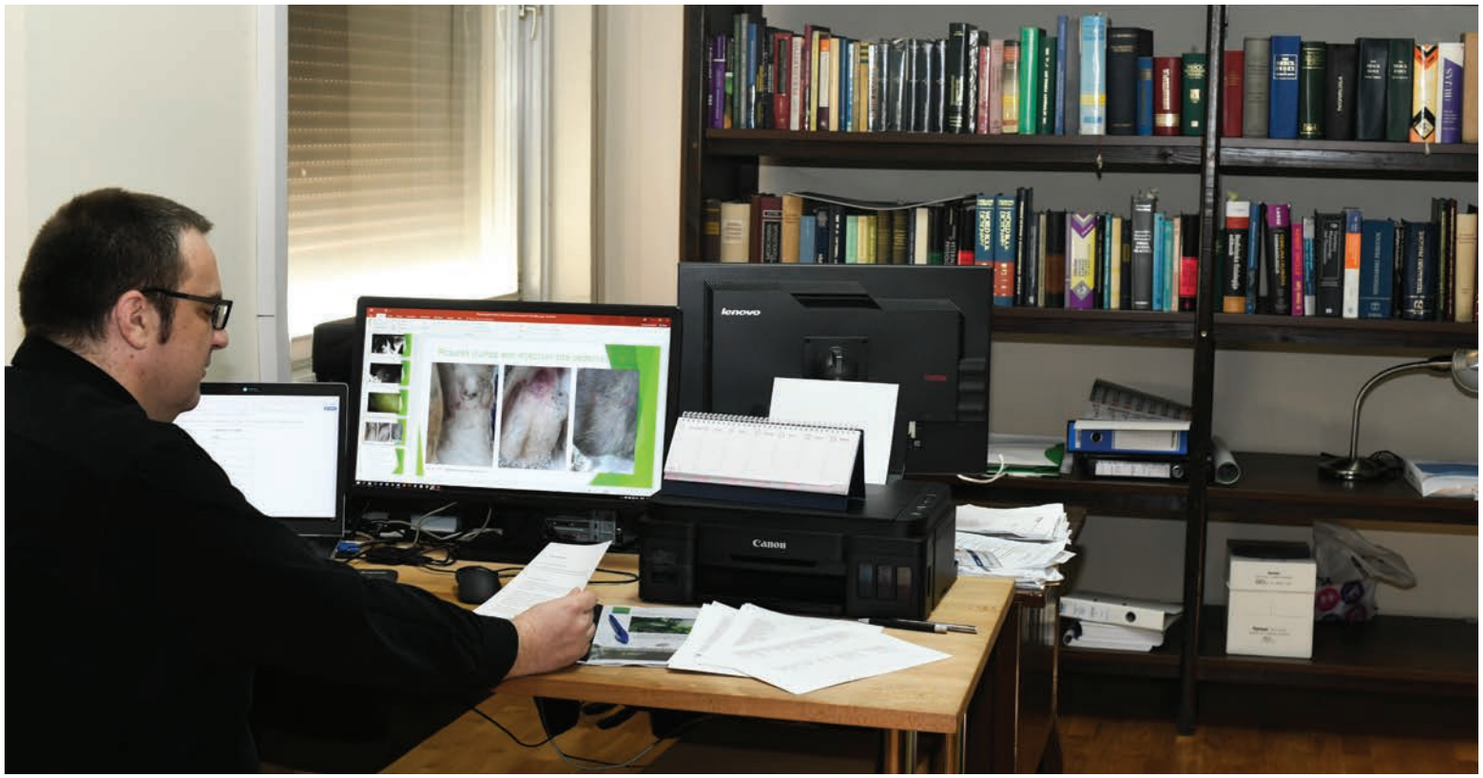

U sklopu Zavoda prati se sigurnost primjene veterinarskih lijekova u suradnji s Upravom za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede, za što je opremljen zaseban ured. Na slici je stručni suradnik H. Pavasović, dr. med. vet. koji zaprima i obrađuje prijave o štetnim reakcijama na veterinarske lijekove, vodi njihovu evidenciju, prati sustav brzog uzbunjivanja i prosuđuje periodična izvješća o neškodljivosti lijekova.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: prof. dr. E. Srebočan, doc. dr. J. Šuran, prof. dr. A. Prevendar Crnić, prof. dr. F. Božić, N. Jurišić, V. Lovrić i H. Pavasović, dr. med vet.

80

7.2. Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane
(izv. prof. dr. Nevijo Zdolec)

Opći podaci

Zavod je osnovan naredbom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere od 1. rujna 1922. kao Zavod za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka). U to su vrijeme u Hrvatskoj ostvarene temeljne pretpostavke za primjeren ustroj veterinarsko-sanitarnog nadzora te obrtničke, a potom i industrijske proizvodnje te prerade mesa i ostalih namirnica.

Zavod je zbog nedostatka prostorija započeo s radom tek 1933., kada je ustrojena i prva njegova urudžbena knjiga. Tada su mu dodijeljene prostorije na prvom katu zgrade u Savskoj cesti br. 23. Ujesen 1948. preseljen je na drugi kat prvoga sjevernog krila dvorišne zgrade Fakulteta u Heinzelovoj br. 55, gdje je smješten zajedno sa Zavodom za farmakologiju. Potom 1952. prelazi u prostorije predviđene ranijim planom izgradnje Fakulteta i dijeli ih sa Zavodom za mikrobiologiju, a od 2007. zauzima cijeli prostor. Danas Zavod raspolaže mikrobiološkim, kemijskim, organoleptičkim i PCR laboratorijem, bibliotekom, prostorijom za pripremu mikrobioloških podloga, prijemnim uredom, praonicom, prostorijama za osoblje, arhivom te vježbaonicom za praktičnu nastavu.

U počecima ustrojavanja nastave bile su velike poteškoće u pronalasku i postavljanju stalnog nastavnika. U zapisnicima sa sjednica fakultetskih vijeća dvadesetih godina 20. stoljeća očite su nastavničke ambicije pojedinih stručnjaka (A. Hupbauer, A. Vuković, T. Savić). Potonjem je čak prihvaćen zahtjev za habilitacijom te je postao prvi habilitirani nastavnik na Veterinarskom fakultetu (1925.), potvrđen mu je izbor u izvanrednog profesora, no zbog ekonomskih i vjerojatno političkih razloga T. Savić na kraju nije preuzeo nastavničku poziciju u Zavodu. Za vrijeme tih previranja u nastavi su sudjelovali prof. Lj. Jurak, dr. T. Savić, dr. S. Filipović, dr. M. Steiner i prof. J. Sakař. U konačnici, Fakultetsko je vijeće 12. listopada 1932. izabralo dr. Š. Debelića za docenta i ujedno prvog stalnog nastavnika Zavoda. U vremenu koje je slijedilo u Zavodu se izmijenio veći broj asistenata, pri čemu treba istaknuti zapošljavanje asistenta M. Francetića (1941.), koji je izborom za docenta (1946.) naslijedio prof. dr. Š. Debelića. Nadalje, treba istaknuti zapošljavanje asistenata K. Pfeifer, rođ. Jemrić, dipl. ing. (1953.), I. Ljubića (1958.), J. Živkovića (1961.), M. Hadžiosmanovića (1971.) te B. Miokovića (1973.), koji su uz prof. dr. M. Francetića činili prethodnu generaciju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju. U sljedećem se razdoblju u Zavodu, među ostalim, zapošljavaju pripravnica SIZ-a za znanost L. Kozačinski, rođ. Rumbak (1983.), znanstveni asistent mr. B. Njari (1984.), znanstvena novakinja Ž. Cvrtila, dipl. ing. (1996.), znanstveni novak N. Zdolec, dr. med. vet. (2003.) te stručna suradnica V. Dobranić, dr. med. vet. (2004.), koji čine današnju generaciju sveučilišnih nastavnika Zavoda. Djelatnici Zavoda također su poslijedoktorand dr. T. Mikuš (od 2019.), viša tehnička suradnica A. Međurečan, bacc. oec. (od 2011.) te tehničke suradnice R. Skender (od 1988.), A. Konjević (od 2000.) i M. Kiš, dr. med. vet.

Zavod je većinu svog postojanja nosio ime Zavod za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica (Zavod za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla), a posljednja je promjena imena bila 2010. u Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane, i to zbog transformacije europskog zakonodavstva i terminologije u području kojim se Zavod bavi.

Prvi obnašatelji dužnosti predstojnika Zavoda bili su dr. T. Savić (1923. – 1925.) i prof. J. Sakař (1925. – 1932.), a prvi je predstojnik bio prof. dr. Š. Debelić (1932. – 1945.). Nakon njega predstojnici su bili prof. dr. M. Francetić (1945. – 1972.), prof. dr. I. Ljubić (1972. – 1980.), prof. dr. J. Živković (1980. – 1984., 1986. – 1999.), prof. dr. K. Pfeifer (1984. – 1986.), prof. dr. M. Hadžiosmanović (1999. – 2005.), prof. dr. B. Njari (2006. – 2012.) i prof. dr. V. Dobranić (2012. – 2018.). Danas dužnost predstojnika obnaša izv. prof. dr. N. Zdolec.

Dosadašnja djelatnost Zavoda obilježena je, uz monografiju posvećenu 50. godišnjici Veterinarskoga fakulteta (M. Francetić), i *Bibliografijom povodom 75 godina Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica 1922. – 1997.* (M. Karlović i J. Živković, ur.) te tekstom *U povodu 80. obljetnice djelovanja i rada Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1922. – 2002.* (M. Hadžiosmanović).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prvim nastavnim planom i programom Veterinarske visoke škole iz 1922. sadržaj nastave iz Higijene stočnih proizvoda (mesa i mlijeka) obuhvaćen je u VI. semestru u okviru 3 sata predavanja i 3 sata vježbi tjedno (P-3 + V-3). Tek se Uredbom Fakulteta iz 1936. određuje da nastava u okviru Zavoda obuhvaća predmete Kemija živežnih namirnica u VI. semestru (P-2 + V-2), Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda u VII. semestru (P-3 + V-3), Tržni nadzor živežnih namirnica biljnog i drugog porijekla u VIII. semestru (P-2), Higijena mesa i mesnih proizvoda u IX. (P-3 + V-3) i X. semestru (P-3 + V-4) te Pregled peradi, divljači, riba, rakova i školjaka u X. semestru (P-1).
Nastavnim planom studija veterinarske medicine ak. god. 1948./1949. u okviru Zavoda postojao je predmet Higijena mlijeka i mliječnih proizvoda u VII. (P-2 + V-1) i VIII. semestru (P-1 + V-2), Higijena mesa i mesnih proizvoda u IX. i X. semestru s istom satnicom (P-2 + V-2) te predmet Klaonica i industrija stočnih proizvoda u X. semestru (P-1).
Nastavnim planom prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz 1954. uveden je jedinstveni predmet Higijena živežnih namirnica animalnog podrijetla u IX. (P-3 + V-2) i X. semestru (P-4 + V-5), no nastojanjima prof. dr Francetića o jedinstvenom sagledavanju higijene i tehnologije ipak se 1967. prihvaća novo ime kolegija Higijena namirnica animalnog porijekla i osnovi tehnologije u IX. (P-3 + V-4) i X. semestru (P-4 + V-4).
Nastavnim planom studija veterinarske medicine prema Statutarnoj odluci iz 1970. određeno je novo ime jedinstvenog predmeta Higijena i tehnologija animalnih namirnica s istim pozicioniranjem u IX. i X. semestru i nepromijenjenom satnicom. Nastavni se sadržaji potom prema nastavnom planu i programu iz 1985. predaju u dva ispitna predmeta: Higijena i tehnologija mesa i riba u IX. (P-2 + V-2) i X. semestru (P-3 + V-2) te Higijena i tehnologija mlijeka u IX. i X. semestru s istom satnicom (P-1 + V-2). Pritom je za prvi predmet u petoj godini studija uvedena stručna praksa od ukupno 30 sati. U nastavnom planu i programu diplomskog studija veterinarske medicine iz 1995. predmet ponovno postaje jedinstven pod imenom Higijena i tehnologija namirnica u IX. (P-3 + V-3) i X. semestru (P-4 + V-5), uz izborni predmet Higijena namirnica i veterinarsko javno zdravstvo u X. semestru (P-1 + V-1).
Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine koji je uveden ak. god. 2005./2006. znatno se mijenja ustroj nastave i predmeta koji se predaju u Zavodu. Tako se nastava iz obveznog predmeta Higijena i tehnologija hrane izvodi u IX. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 60 sati vježbi (od čega 28 sati terenske nastave) te u X. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 45 sati vježbi (od čega 20 sati terenske nastave).
Cilj je predmeta osposobiti studente za samostalno obavljanje stručnih poslova, primjenu znanstveno provjerenih norma higijene i tehnologije u okvirima veterinarskog nadzora, kontrole i pregleda te ocjene higijenske ispravnosti i kakvoće hrane.
Tijekom pete i šeste godine studija studenti također pohađaju nastavu u okviru usmjerenja Higijena animalnih namirnica i veterinarsko javno zdravstvo kroz obvezne izborne predmete Kontrola kakvoće i higijenska ispravnost hrane u X. semestru s ukupno 11 sati predavanja, 4 sata seminara i 30 sati vježbi, Veterinarsko zakonodavstvo u sigurnosti hrane u X. semestru s ukupno 28 sati predavanja, 13 sati seminara i 4 sata vježbi te Veterinarsko javno zdravstvo u XI. semestru s ukupno 49 sati predavanja, 17 sati seminara i 24 sata vježbi.
Nakon uspješnog svladavanja kolegija Veterinarsko javno zdravstvo studenti poznaju suvremene koncepcije veterinarskog nadzora u proizvodnji i prometu hrane, procjenjuju higijensko-tehnološke i veterinarske uvjete izgradnje i uređenja objekata za proizvodnju i preradu hrane te prepoznaju opasnosti i rizike u proizvodnji i prometu hrane životinjskog podrijetla.
Cilj predmeta Kontrola kakvoće i higijenska ispravnost hrane jest upoznati studente s trendovima kemijske, mikrobiološke i toksikološke analitike hrane. Studenti se osposobljavaju za samostalnu interpretaciju dobivenih rezultata kemijske i mikrobiološke analize hrane te nalaza biorezidua radi ocjene kakvoće i zdravstvene ispravnosti hrane.
Predmet Veterinarsko zakonodavstvo u sigurnosti hrane studente upoznaje sa suvremenim načelima ustroja veterinarskog nadzora sigurnosti hrane u skladu s europskim zakonodavstvom. Također studenti upoznaju specifičnosti nacionalnog zakonodavstva u području higijene hrane. Osposobljeni su interpretirati odredbe tih propisa i primijeniti ih na primjerima službenih kontrola.
Uz spomenute predmeta u Zavodu se organizira i izvodi više izbornih predmeta u X. semestru: Autohtoni mesni proizvodi s ukupno 2 sata predavanja, 10 sati seminara i 14 sati vježbi, Autohtoni mliječni proizvodi s ukupno 6 sati predavanja, 9 sati seminara i 15 sati vježbi, Higijenska ispravnost i kakvoća mesa divljači s ukupno 11 sati predavanja i 15 sati vježbi, Higijenska kakvoća i ispravnost mesa peradi s ukupno 4 sata predavanja, 8 sati seminara i 14 sati vježbi, Klaonička kakvoća mesa s ukupno 14 sati predavanja, 4 sata seminara i 8 sati vježbi te Zdravstvena ispravnost i kakvoća ribe s ukupno 9 sati predavanja i 12 sati seminara.
Nakon uspješnog svladavanja izbornog kolegija Autohtoni mesni proizvodi studenti poznaju higijensko-tehnološka obilježja autohtone proizvodnje mesnih proizvoda te interpretiraju rezultate ocjene kakvoće i higijenske ispravnosti autohtonih mesnih proizvoda.
Cilj izbornog predmeta Autohtoni mliječni proizvodi jest upoznati studente s minimalnim zahtjevima u proizvodnji autohtonih mliječnih proizvoda poput sireva, vrhnja, maslaca i fermentiranih mliječnih proizvoda.
Izborni predmet Higijenska kakvoća i ispravnost mesa divljači osposobljava studente za interpretaciju rezultata ocjene kakvoće i higijenske ispravnosti mesa divljači te ustroja veterinarskog nadzora u obradi, pohrani i prometu mesa divljači.
Nakon uspješnog svladavanja izbornog kolegija Higijenska kakvoća i ispravnost mesa peradi student poznaje tehnološki proces klaoničke obrade peradi, razlikuje pojedine kategorije mesa peradi te proizvode od mesa peradi, kao i interpretaciju analitičkih izvješća.
Kroz izborni predmet Klaonička kakvoća hrane studenti interpretiraju postupke ocjene trupova i vrednovanja kakvoće klaoničkih obrađenih trupova te znaju izračunati prinos mesa (mesnatost).
Nakon uspješnog savladavanja izbornog predmeta Zdravstvena ispravnost i kakvoća ribe studenti poznaju sastav, svojstva i kategorije ribe, te mogu interpretirati rezultate mikrobioloških, parazitoloških, kemijskih i toksikoloških analiza ribe.
Posljednjih se godina, u skladu sa zahtjevima Direktive EZ 2005/36 te preporukama EAEVE-a, nastava u Zavodu usmjeruje više k usvajanju praktičnih znanja i vještina. Tu je potrebno izdvojiti velike napore nastavnika u organizaciji i provođenju terenske nastave, pa su studenti tako pohađali nastavu u objektima u poslovanju s hranom poput PIK-a Vrbovec, Sljemena (klaonička obrada i inspekcija mesa svinja i goveda, prerada mesa), Perutnine Ptuj – PIPO Čakovec (klaonička obrada pilića i prerada mesa peradi), manjim klaonicama i preradama mesa (Fiolić, Cerovski, Kurilovčan, Medven, Lorković, Bastalec, Kudelić, Igomat), mljekarama i preradama mlijeka (Dukat mliječna industrija, Mljekara Bohnec, Euro-milk), ribarnicama i tržnicama (Dolac), punionici meda (Medo-flor), tvornici sladoleda i zamrznute hrane (Ledo). Studenti također nastavu pohađaju u Ministarstvu poljoprivrede – Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane, laboratorijima Centra za forenzička ispitivanja, istraživanja i vještačenja *Ivan Vučetić*, OPG-u Ivan Bucić (autohtoni mesni proizvodi) te mini sirani Fürnkranz (autohtoni mliječni proizvodi). Terenska se nastava provodi uz velik doprinos suradnika iz spomenutih objekata, ovlaštenih veterinara kontrolnih tijela i tehnologa. Nadalje, praktične vježbe provode se i u vježbaonici Zavoda te mikrobiološkom i kemijskom laboratoriju.
Nastavni su tekstovi prikupljani, nadopunjavani i objavljivani u skladu s postojećim znanstveno-stručnim spoznajama u određenim razdobljima razvoja Zavoda. Izdvajaju se djela prof. dr. M. Francetića u obliku skripte iz područja pregleda mesa, higijene i mikrobiologije mlijeka, mliječnih prerađevina, veterinarsko-sanitarnog nadzora, higijene i prerade mesa peradi i jaja (1945. – 1964.). Područje kla-

Studenti provode *post mortem* pregled organa svinja u klaonici. Detalj tradicionalnog pregleda prsnog kompleta organa i jetre. Pregled se sastoji od vizualnog pregleda, po potrebi palpacije limfnih čvorova i organa te njihova zarezivanja radi procjene ispravnosti za prehranu ljudi.

U klaonicama za obradu goveda studenti na praktičnoj nastavi obavljaju pregled glave goveda, trupova i organa, provode potrebna uzorkovanja i procjenjuju upotrebljivost mesa i organa za prehranu ljudi. Detalj pregleda glave goveda prilikom zarezivanja i pregleda žvačnih mišića na cisticerkozu.

oničkih nusproizvoda obradio je u skripti prof. dr. I. Ljubić (1964.). Nakon toga uslijedila su dva sveučilišna udžbenika autora prof. dr. J. Živkovića pod naslovom *Higijena i tehnologija mesa I. dio – Veterinarsko-sanitarna kontrola životinja za klanje i mesa* (1982.) te *Higijena i tehnologija mesa II. dio – Kakvoća i prerada* (1986.). Udžbenik prof. dr. J. Živkovića *Higijena i tehnologija mesa I. dio – Veterinarsko-sanitarni nadzor životinja za klanje i mesa* doživio je II. dopunjeno izdanje, koje je pripremio i dopunio prof. dr. M. Hadžiosmanović (2001.). U novije vrijeme nastavnici Zavoda nastavljaju s pisanjem i objavljivanjem nastavne literature za studente. Tako su prof. dr. B. Njari i izv. prof. dr. N. Zdolec napisali udžbenik pod naslovom *Klaonička obrada i veterinarski pregled* (2012.), a prof. dr. L. Kozačinski, prof. dr. B. Njari i prof. dr. Ž. Cvrtila Fleck bili su urednici sveučilišnog priručnika *Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane* (2012.). Prof. dr. L. Kozačinski, prof. dr. V. Dobranić, dr. I. Filipović, izv. prof. dr. N. Zdolec, prof. dr. B. Njari, prof. dr. Ž. Cvrtila Fleck i prof. dr. B. Mioković napisali su i sveučilišni priručnik *Laboratorijske vježbe iz higijene i tehnologije hrane* (2015.), a izv. prof. dr. N. Zdolec bio je urednik znanstvene knjige *Fermented Meat Products: Health Aspects* (2017.). Nastavnici Zavoda dosad su bili suautori svih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).

Nastavnici Zavoda bili su mentori 270 studenata u izradi i obrani diplomskih radova i više studentskih znanstvenih radova, od kojih je jedan nagrađen Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu započeo je s održavanjem poslijediplomske nastave ak. god. 1961./1962., a prvi održani poslijediplomski studij bio je iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla. Osnivač tog studija bio je prof. dr. M. Francetić. U početku je poslijediplomski studij bio više usmjeren na specijalizaciju iz Higijene i tehnologije namirnica te prije svega namijenjen veterinarskim inspektorima i stručnjacima u ustanovama za analitiku namirnica. Osim na Fakultetu, u tom je razdoblju Zavod organizirao poslijediplomski studij u Osijeku (1965.), Splitu (1967.), Rijeci (1969.) i u Vinkovcima (1972.), uglavnom u suradnji s regionalnim veterinarskim zavodima. Nastavni plan i program poslijediplomskog studija znatno su izmijenjeni ak. god. 1979./1980., kad je prvi put, uz postojeći poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz Higijene i tehnologije namirnica animalnog porijekla, prihvaćen i poslijediplomski studij za specijalizaciju iz smjera Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica.

Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta je 1996. prihvatilo obnovljeni program poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje Veterinarska medicina s 14 smjerova, među kojima i smjer Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla. Studij je bio organiziran kao dvogodišnji magistarski odnosno trogodišnji doktorski studij. Također je prihvaćen obnovljeni poslijediplomski stručni studij Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica.

Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. prestaju postojati poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje (mr. sc.), a dotadašnji stručni poslijediplomski studij organiziran je kao poslijediplomski specijalistički studij Higijena i tehnologija animalnih namirnica. Studij je obnovljen 2013. i nosi ime Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla. Tim se specijalističkim studijem osigurava naobrazba doktora veterinarske medicine za rad u području veterinarskog nadzora, proizvodnje i prerade, te ustroja i upravljanja proizvodnjom i kakvoćom hrane. U studiju se izučavaju načela i postupci prerade i ocjene zdravstvene (higijenske) ispravnosti hrane i njihova kvalitativnog razvrstavanja (klasifikacije i kategorizacije) u prometu. Završetkom studija stječe se akademski naziv sveučilišnog magistra iz higijene i tehnologije hrane životinjskog podrijetla. Godine 2013. osnovan je poslijediplomski specijalistički studij Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu u trajanju od dva semestra, kojim se stječe akademski naziv sveučilišnog magistra – specijalista za veterinarski pregled, kontrolu i nadzor u klaoničkom objektu (voditelj prof. dr. B. Njari). Tim se specijalističkim studijem osigurava naobrazba doktora veterinarske medicine za rad u području veterinarske kontrole, pregleda i nadzora proizvodnje u klaoničkim objektima, te ustroja i upravljanja proizvodnjom.

U okviru projekta *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* Zavod predlaže i razvija novi specijalistički studij naziva Agri-Food Chain Microbiology (voditelj izv. prof. N. Zdolec) u kojem se povezuju teme iz biosigurnosti na farmama, mikrobiologije hrane za životinje, antimikrobne rezistencije u lancu hrane, dobrobiti životinja i sigurnosti hrane, sustava osiguravanja sigurnosti mesa, epidemiologije u lancu hrane te mikrobiologije hrane životinjskog podrijetla (korisni mikroorganizmi u hrani, mikrobno kvarenje hrane, bolesti prenosive hranom, konzerviranje hrane, metode detekcije patogena u lancu proizvodnje hrane).

U skladu sa spomenutim Zakonom ak. god. 2005./2006. ustrojava se jedinstveni doktorski studij Veterinarske znanosti u trajanju od tri godine za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti iz znanstvenog područja biomedicina i zdravstvo, znanstveno polje veterinarska medicina. Nastavnici Zavoda su u okviru doktorskog studija voditelji i suradnici na izbornom predmetu Biokemijsko-biološka analitika u veterinarskoj medicini (prof. dr. Ž. Cvrtila) te 12 granski usmjerenih predmeta: Aktivnost mikroorganizama hrane, Uvjeti kakvoće mlijeka i mliječnih proizvoda (prof. dr. V. Dobranić); Epidemiologija bolesti koje se prenose hranom, Laboratorijske metode u mikrobiologiji hrane, Ocjena kakvoće mesa peradi i jaja, Higijena i kakvoća riba, rakova i školjkaša, Veterinarsko javno zdravstvo (prof. dr. L. Kozačinski); Uvjeti kakvoće mesa i mesnih proizvoda, Rukovođenje proizvodnjom i kakvoćom namirnica, Suvremene tehnologije u mesnoj industriji (prof. dr. B. Njari); Kemijske metode u analitici namirnica, Kemijski sastav namirnica i promjene tijekom pohrane i prerade (prof. dr. Ž. Cvrtila).

Voditelji poslijediplomskog studija Higijena i tehnologija animalnih namirnica bili su: prof. dr. M. Francetić (1961. – 1974.), prof. dr. I. Ljubić (1974. – 1979.), prof. dr. J. Živković (1979. – 1999.), prof. dr. M. Hadžiosmanović (1999. – 2008.) i prof. dr. B. Njari (od 2008.). Voditelji stručnog (specijalističkog) studija Veterinarsko-sanitarni nadzor animalnih namirnica, odnosno Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica bili su prof. dr. J. Živković (1979. – 1999.) i prof. dr. M. Hadžiosmanović (1999. – 2008.). Osim nastave na tim studijima nastavnici Zavoda sudjeluju na Fakultetu i u izvedbi četiri druga poslijediplomska studija (predmeta): Dobrobit životinja (Značenje dobrobiti životinja za kakvoću mesa), Sudsko veterinarstvo (Hrana životinjskog podrijetla u sudskom veterinarstvu), Sanitacija (Sanitacija u proizvodnji i pohrani namirnica), Mikrobiologija i epizootiologija (Odabrana poglavlja iz mikrobiologije namirnica).

Do danas je u Zavodu obranjeno više od 300 magistarskih i specijalističkih rasprava te 70 disertacija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Od osnutka Zavoda do završetka Drugoga svjetskog rata na području higijene animalnih namirnica ističu se istraživanja postupaka za otkrivanje štetnih namirnica za ljudsko zdravlje, koje su bile u vezi s različitim bolestima životinja, prije svega zoonoza, i s tehnološkim procesima proizvodnje. Provedba znanstvenih istraživanja u Zavodu u tom je razdoblju obilježena radom prof. dr. Š. Debelića.

U poratnom razdoblju, do kraja pedesetih godina 20. stoljeća, nastavljena su istraživanja postupaka za otkrivanje štetnosti namirnica animalnog podrijetla za ljudsko zdravlje, kao i utjecaja tehnoloških procesa na kvalitetu namirnica. Ističu se radovi o sadržaju mokraćevine u mesu kao indikatoru klanja iz nužde, o mirisu i okusu mesa serumskih svinja, o primjeni ultraljubičastog svjetla za raspoznavanje podrijetla jaja, o alkalnoj fosfatazi maslaca kao dokazu pravilne pasterizacije i dr. Godine 1959. osnovana su na Veterinarskom fakultetu četiri znanstvenoistraživačka instituta, a znanstveni rad Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica do 1965. provodio se u Institutu za

Kemijski sastav jedan je od pokazatelja kvalitete hrane. Studenti na praktičnoj nastavi u laboratoriju Zavoda provode kemijske analize hrane i prosuđuju njezinu usklađenost s propisima i deklaracijom.

Prisutnost patogenih bakterija u hrani životinjskog podrijetla određuje se normiranim metodama i protokolima. Detalj pripreme tekućih hranilišta za dokazivanje prisutnosti bakterija roda *Salmonella* u uzorku.

zootehniku i higijenu. U tom se razdoblju istražuje utjecaj antibiotika kao konzervansa živežnih namirnica na mikroorganizme trovače hrane te gljivična i druga mikroflora u nekim vrstama mliječnih i mesnih proizvoda.
Integracijom tadašnjih triju instituta Fakulteta u Institut za morfologiju i fiziologiju 1965. godine, koji je godinu dana poslije preimenovan u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, istražuju se aminokiselinski sastav dehidriranog mesa, mikroflora zimske salame tijekom njezina zrenja, utvrđuje se količina amonijaka kao kriterija za ocjenu svježine i održivosti mesa, količina oksiprolina kao kriterija za utvrđivanje kvalitete sirovina prerađenih u mesne proizvode i dr. Ta istraživanja pretežno financira Republički fond za znanstveni rad pod voditeljstvom prof. dr. M. Francetića.
Nakon što je 1976. Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje integriran u Fakultet pa sve do kraja osamdesetih godina znanstveni rad na Zavodu provodi se putem znanstvenoistraživačkih tema koje financira Samoupravna interesna zajednica za znanost (tzv. SIZ IV.). Prof. dr. I. Ljubić istraživao je zaštitu higijenske i tehnološke vrijednosti mlijeka i mliječnih proizvoda te tehnološke i higijenske uvjete proizvodnje i prerade mesa i mlijeka u ratnim uvjetima. Prof. dr. J. Živković istraživao je značenje mikroflore u fermentaciji mesnih proizvoda, zatim utjecaj premortalnih i postmortalnih čimbenika na higijensku ispravnost i kakvoću mesa i mesnih proizvoda te izvore onečišćenja namirnica animalnog podrijetla enteropatogenim bakterijama. Prof. dr. M. Hadžiosmanović istraživao je imunofluorescentnu tehniku u dijagnostici *Salmonella* spp. i *E. coli* iz namirnica.
Od 1991. do 2013. znanstvenoistraživački rad provodio se na projektima koje je financiralo MZT/MZOŠ, čiji su voditelji bili nastavnici Zavoda. U prvom dijelu tog razdoblja prof. dr. J. Živković bavio se perspektivama ispravnosti, kakvoće i nadzora u proizvodnji i preradi mesa. Istraživački rad prof. dr. M. Hadžiosmanovića bio je usmjeren na veterinarsko javno zdravstvo u proizvodnji zdrave hrane, a prof. dr. B. Miokovića na veterinarsko javno zdravstvo u intenzivnoj proizvodnji bijele ribe, dok je prof. dr. L. Kozačinski istraživala mikrobiološku ispravnost i održivost namirnica animalnog podrijetla.
Od 2013. znanstvena djelatnost u Zavodu financira se iz potpora Sveučilišta. Prof. dr. V. Dobranić istraživala je antimikrobnu rezistenciju patogenih bakterija iz hrane životinjskog podrijetla (2013.) te se bavila javnozdravstvenim rizikom antimikrobne rezistencije i biogenih amina iz hrane životinjskog podrijetla (2014.). Prof. dr. L. Kozačinski usmjerila se na istraživanja inovativnih proizvoda od janjećeg mesa (2016., 2017.). Izv. prof. N. Zdolec istraživao je pojavnost i karakterizaciju patogene *Yersinia enterocolitica* u lancu proizvodnje mesa domaćih i divljih svinja (2016.), osjetljivost na antimikrobne tvari patogenih *Yersinia enterocolitica* izoliranih iz lanca proizvodnje mesa domaćih i divljih svinja (2017.) te primjenu molekularne detekcije patogena u kontroli sigurnosti hrane (2018.). Djelatnici Zavoda suradnici su i na domaćim znanstvenim projektima drugih zavoda i klinika Fakulteta, poput Klinike za porodništvo i reprodukciju, Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju te Zavoda za veterinarsku biologiju.
Osim domaćih znanstvenih projekata u Zavodu su realizirana i dva međunarodna projekta: EU INCO *Safety of traditional fermented sausages: research on protective cultures and bacteriocins* (SAFETY SAUSAGES), FW 5, Nº ICA4-CT-2002-10037, voditelj prof. dr. M. Hadžiosmanović (2002. – 2005.) te FP7 *Selection and improving of fit-for-purpose sampling procedures for specific foods and risks* – BASELINE, voditeljica prof. dr. L. Kozačinski (2009. – 2013.). Djelatnici Zavoda također su sudjelovali u provedbi međunarodnih projekata: TEMPUS JEP CD-19068_2004 *Quality Management of Food Products* (2005. – 2007.); SEE-ERA.NET projekt *Sustainable production of traditional cheeses from local sheep milk in the Balkans: 2. Ensuring of traditional cheese hygiene and quality* (2010. – 2012.) – INDI_SHEEP TRADI_CHEESE te FP7 PROMISE *Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise* (2012. – 2014.), *Regional animal welfare centre* – RAWC (2014. – 2018.), INTERREG Hrvatska – Italija *Enhancing Innovation and Sustainability in Adriatic Aquaculture - AdriAquaNet* (2019. – 2021.) i *Support to the Veterinary sector in Montenegro* EuropeAid/137654/DH/SER/ME (2018. – 2019.) (T. Mikuš). Djelatnici Zavoda suradnici su na projektima Hrvatske zaklade za znanost *Inovativni funkcionalni proizvodi od janjećeg mesa* (IP-2016-06-3685; 2018. – 2022.; L. Kozačinski, Ž. Cvrtila, B. Njari i T. Mikuš) te *Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu* (IP-2014-09-6601; 2015. – 2019.; V. Dobranić). Posljednjih godina članovi Zavoda aktivno sudjeluju u COST akcijama CA18105 – *Risk-based meat inspection and integrated meat safety assurance* (N. Zdolec) i *FA1308 DairyCare, BM1380 Sharing advice on Large Animal Model SALAAM*, CA15134 GroupHouseNet (T. Mikuš).
Znanstveni rad djelatnika Zavoda predstavljen je na brojnim međunarodnim kongresima iz područja veterinarstva, higijene, tehnologije i sigurnosti hrane širom Europe, u Turskoj, Kanadi, Tajlandu i dr. Od domaćih skupova možemo izdvojiti redovito sudjelovanje na Hrvatskom veterinarskom kongresu, Veterinarskim danima, Peradarskim danima, Hrvatskom mikrobiološkom kongresu, kongresu Krmiva, Hrvatskom simpoziju mljekarskih stručnjaka, kongresu *Veterinarska znanost i struka* te brojnim stručnim i znanstvenim savjetovanjima održanima u regiji prije osamostaljenja Hrvatske.
U tijelima Hrvatske agencije za hranu (HAH) sudjelovali su ili sudjeluju prof. dr. M. Hadžiosmanović (član Upravnog vijeća), prof. dr. L. Kozačinski (članica Znanstvenog vijeća; predsjednica Znanstvenog odbora), prof. dr. B. Njari (član Znanstvenog vijeća) i dr. T. Mikuš (član Znanstvenog vijeća i predsjednik Znanstvenog odbora). Dr. T. Mikuš predstavnik je Republike Hrvatske u Mreži za zdravlje i dobrobit životinja pri EFSA-i. Za potrebe izrade znanstvenih mišljenja i studija Hrvatske agencije za hranu Zavod provodi laboratorijska ispitivanja (studija o kakvoći zamrznutog mesa svinja, mlijeka iz mljekomata, ocjene svježine i mikrobiološke ispravnosti porcioniranog mesa u akcijskim prodajama na isteku roka trajanja).
Nastavnici Zavoda bili su i ostali vrlo aktivni u izdavačkim savjetima i uredništvima domaćih i međunarodnih znanstvenih časopisa poput časopisa *Veterinarstvo*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Tehnologija mesa*, *Mljekarstvo*, *Stočarstvo*, *Meso*, *Veterinarska stanica*, *Macedonian Veterinary Review*, *Food Technology and Biotechnology*.
Krajem 2018. izdano je specijalno izdanje časopisa BioMed Research Journal (SCI, IF 2.58) naziva *Use of Microbes for Improving Food Safety and Quality* u kojem se raspravlja o doprinosu mikroorganizama u unaprjeđenju kvalitete i sigurnosti hrane, a glavni gostujući urednik izdanja je izv. prof. N. Zdolec.
Članovi Zavoda bili su recenzenti znanstvenih radova u brojnim inozemnim časopisima: *PLOS ONE*, *BioMed Research International*, *Journal of Food Safety*, *Food Technology and Biotechnology*, *Meat Science*, *International Journal of Food Processing Technology*, *Journal of Agriculture and Ecology Research International*, *Food Additives and Contaminants*, *Food and Chemical Toxicology*, *Foodborne Pathogens and Disease*, *African Journal of Microbiology Research*, *World Journal of Microbiology and Biotechnology*, *Folia Microbiologica*, *Journal of Dairy Science*, *Acta Alimentaria*, *Slovenian veterinary research* i dr. te radova u domaćim časopisima *Veterinarski arhiv*, *Mljekarstvo*, *Veterinarska stanica*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Meso*, *Croatian Journal of Food Science*, *Morsko ribarstvo*, *Arhiv za higijenu rada i toksikologiju* i dr.
Profesori Zavoda J. Živković, M. Hadžiosmanović i L. Kozačinski izabrani su za redovite članove Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, a prof. dr. M. Hadžiosmanović član je i njezina Senata.

Stručna djelatnost

Od samih početaka rada Zavoda djelatnici su vrlo aktivni u stručnoj nadgradnji mesarsko-kobasičarske djelatnosti u Hrvatskoj. Sudjeluju u razvoju djelatnosti prehrambene industrije i obrta, a jednako tako i u razvoju ustroja veterinarskog nadzora i normizacije kakvoće hrane. U tom su pogledu veoma djelatni u izradi propisa u područjima veterinarskog zakonodavstva i normizacije kakvoće proizvoda. Zavod održava stalnu suradnju s tijelima državne uprave za poslove tržne, sanitarne i veterinarske inspekcije kao i suradnju s Državnim

zavodom za normizaciju i mjeriteljstvo i Hrvatskom gospodarskom komorom. Zavod je gotovo u cijeloj svojoj povijesti ovlašten za obavljanje analiza i superanaliza u ocjeni higijenske (zdravstvene) ispravnosti i kakvoće hrane. Spomenimo i ovlaštenje Uprave za veterinarstvo iz 1989. kada mu se dodjeljuje uloga koordinirajućeg laboratorija za higijensku ispravnost riba, rakova i školjki i njihovih proizvoda. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva je 3. srpnja 1998. izdalo Rješenje kojim se utvrđuje da Zavod ispunjava posebne uvjete potrebne za obavljanje analiza i superanaliza namirnica i proizvoda životinjskog podrijetla. Nadalje, Rješenje Ministarstva zdravstva o ispunjavanju uvjeta za obavljanje analiza i superanaliza namirnica dodijeljeno mu je 19. siječnja 2001. godine. Mikrobiološki laboratorij Zavoda proveo je 2010. godine postupak akreditacije prema normi HRN ISO 17025.

Stručnjaci Zavoda ujedno sudjeluju u rješavanju konkretnih pitanja koja se tiču unaprjeđivanja proizvodnje hrane te u izradi i u ocjeni projekata za izgradnju i uređenje objekata u poslovanju s hranom. Radi približavanja Zavoda potrebama prakse osnovan je 1974. Centar za tehnologiju animalnih proizvoda (doc. dr. J. Živković). Centar je djelovao najprije u okvirima Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje (1974. – 1978.), a potom do 1990. u okvirima Fakulteta. Gotovo je 15 godina djelovao u prostorijama Zavoda i zajedno sa stručnjacima Zavoda i ostalih ustrojbenih jedinica Fakulteta u dobroj mjeri ostvarivao ciljeve i zadatke, poglavito u prijenosu znanosti u neposrednu praksu. Slična inicijativa stručnjaka Zavoda poduzeta je 1997. (prof. dr. J. Živković i sur.) za osnivanje Centra za veterinarsko javno zdravstvo u okvirima Zavoda i Fakulteta.

Djelatnici Zavoda provode brojne stručne projekte za potrebe privrede i prakse gdje možemo izdvojiti recentnije: VIP projekt *Zdravstvena ispravnost i kakvoća autohtonih animalnih namirnica* (voditelj: prof. dr. M. Hadžiosmanović), *Samoborska salama i ždrebeća kobasica kao robne marke Zagrebačke županije* (prof. dr. B. Njari*), Zaštita međimurskog mesa z' tiblice za oznaku izvornosti – priprema i izrada specifikacije* (prof. dr. L. Kozačinski) i dr. Za potrebe subjekata u poslovanju s hranom Zavod provodi laboratorijska ispitivanja i izrađuje studije o sukladnosti hrane s mikrobiološkim kriterijima (izv. prof. dr. N. Zdolec).

U okviru stručnoga rada Zavod ima dugu tradiciju održavanja tečajeva za trajno usavršavanje doktora veterinarske medicine. Prof. dr. Š. Debelić organizirao je tridesetih godina 20. stoljeća prve tečajeve za pomoćne pregledače mesa koji su, prema najboljim svjetskim iskustvima onoga doba, bili dobra zamjena u općoj nestašici veterinara u poslovima kontrole i nadzora hrane. S ciljem stalne edukacije veterinara Zavod je u suradnji s Upravom za veterinarstvo organizirao više tečajeva. To se prije svega odnosi na tri 14-dnevna tečaja u 1958. godini (voditelj prof. dr. M. Francetić). Materijali s tih tečajeva objavljeni su u posebnoj knjizi *Aktualni problemi veterinarsko-sanitarnog nadzora nad živežnim namirnicama životinjskog podrijetla*. I poslije su u više navrata djelatnici Zavoda sudjelovali na tečajevima i savjetovanjima veterinarske inspekcije, od kojih spominjemo one u Zagrebu (1993.), Vinkovcima (1995.) i dr. (voditelj prof. dr. J. Živković). Na tim su tečajevima obrađivalo provođenje veterinarsko-sanitarnih propisa i unaprjeđivanje rada veterinarske inspekcije, što nije ostalo bez odjeka u neposrednoj praksi. U razdoblju od 1997. do 2000. u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom i Upravom za veterinarstvo RH održani su tečajevi Načela uporabe HACCP-sustava u proizvodnji i u prometu namirnica životinjskog podrijetla, Veterinarsko javno zdravstvo i obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola (voditelj prof. dr. B. Njari), Unaprjeđenje higijene i kakvoće mlijeka tijekom proizvodnje na obiteljskom gospodarstvu (voditelj prof. dr. M. Hadžiosmanović). Kontinuitet održavanja i koncept tečaja Aktualna problematika veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica animalnog podrijetla nastavljen je 2002. (voditelj prof. dr. M. Hadžiosmanović), a Veterinarska kontrola provođenja sustava HACCP subjekata u poslovanju s hranom 2010. godine (voditelj prof. dr. B. Njari). Tijekom 2003. i 2004. održani su tečajevi Veterinarsko-sanitarni nadzor nad mlijekom i mliječnim proizvodima, Ocjena higijenske ispravnosti riba i školjkaša, Održivost i higijenska kakvoća mesa peradi, Pregled i ocjena svježine jaja (voditeljica prof. dr. L. Kozačinski). Danas su u Zavodu aktualna tri tečaja trajne edukacije za doktore veterinarske medicine koje vodi izv. prof. dr. N. Zdolec: *Ante mortem* i *post mortem* pregled mesa goveda i svinja (od 2013.), Inspekcija mesa peradi, divljači, ovaca, koza, kunića i kopitara (od 2016.) te Službene kontrole u proizvodnji i preradi mlijeka (od 2017.). Potonji je tečaj održan i za veterinarske inspektore iz većine Veterinarskih ureda. Ti se tečajevi, uz teorijski dio, održavaju i u odobrenim objektima pod vodstvom nadležnih kontrolnih tijela gdje polaznici nadograđuju svoja praktična znanja i vještine u provođenju službenih kontrola. Tijekom 2019. u okviru Odjela za veterinarsko javno zdravstvo Hrvatske veterinarske komore izrađen je nov program trajnog usavršavanja kroz deset modula prema području akreditacije kontrolnih tijela, a obuhvaća veterinarske preglede i kontrole u klaonicama (ante mortem i post mortem pregled, dobrobit), objektima za preradu mesa i mlijeka, skladišta, ribe i proizvoda ribarstva, jaja, proizvoda pčelarstva (N. Zdolec). Djelatnici Zavoda također sudjeluju u tečajevima Hrvatske veterinarske komore za pratitelje životinja u prijevozu (prof. dr. B. Njari) i tečaju zaštite životinja u vrijeme usmrćivanja (prof. dr. L. Kozačinski, prof. dr. B. Njari i dr. sc. T. Mikuš), potom tečajevima za ocjenu kakvoće goveđih, svinjskih i ovčjih trupova (prof. dr. B. Njari, Hrvatska poljoprivredna agencija, HPA).

Stručnjaci Zavoda bili su aktivni u strukovnim i državnim tijelima te organizacijama: Hrvatskom udruženju veterinara higijeničara namirnica, državnim povjerenstvima, tj. povjerenstvima Ministarstva poljoprivrede, Upravi za veterinarstvo, Hrvatskoj gospodarskoj komori, Hrvatskoj akreditacijskoj agenciji, Hrvatskoj veterinarskoj komori, Hrvatskom veterinarskom društvu 1893., Hrvatskoj mljekarskoj udruzi, Udruzi za znanost o peradi, Hrvatskom mikrobiološkom društvu, radnim skupinama Hrvatske agencije za hranu i dr. *European College of Veterinary Public Health* odobrio je u rujnu 2019. godine rezident program kojeg pohađa izv. prof. dr. Nevijo Zdolec (subsp. *Food Science*).

Ostale aktivnosti Zavoda

Pojedini su nastavnici sudjelovali u izvođenju nastave na drugim obrazovnim institucijama u zemlji i inozemstvu: Agronomskom fakultetu, Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu i Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Osijeku, Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, Sveučilištu u Tripoliju, Sveučilišnom studijskom centru za forenzičke znanosti u Splitu, Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su i organizirali brojne seminare i radionice iz higijene i sigurnosti hrane, mikrobiologije, službenih kontrola hrane i dr., bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora međunarodnih znanstveno-stručnih skupova, recenzenti domaćih i stranih znanstvenoistraživačkih i stručnih projekata, recenzenti nastavnih, znanstvenih i stručnih priručnika i knjiga, sudjelovali su u radu povjerenstava i radnih skupina pri ministarstvima RH, u predlaganju i izradi propisa iz veterinarskoga javnog zdravstva.

Pojedini članovi Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. M. Francetić bio je dekan (1954./1955. – 1955./1956.) i prodekan Veterinarskoga fakulteta (1956./1957. – 1957./1958.), a prof. dr. L. Kozačinski prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju (2005./2006. – 2009./2010.). Predsjednici Savjeta Veterinarskog fakulteta bili su prof. dr. I. Ljubić (1974. – 1976.) i prof. dr. J. Živković (1982. – 1983.). Izv. prof. dr. N. Zdolec bio je zamjenik pročelnika Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane (2016.) i o. d. pročelnika Odjela (ak. god. 2016./2017.). Većina nastavnika Zavoda članovi su povjerenstava i radnih skupina Fakulteta.

U povijesti Zavoda određeni su nastavnici obavljali i važne funkcije u državnim tijelima uprave. Prof. dr. Š. Debelić postavljen je 1940. za pročelnika Odsjeka za veterinarstvo Banske uprave. Nakon proglašenja NDH imenovan je pročelnikom Stočarsko-zdravstvenog odjela pri Ministarstvu narodnog gospodarstva. Nakon toga je postavljen za

glavnoga gospodarskog povjerenika Hrvatske seljačke gospodarske zajednice, a u srpnju 1944. imenovan je na mjesto državnog tajnika za prehranu u Ministarstvu seljačkog gospodarstva, gdje je ostao sve do pada NDH. Prof. dr. B. Njari bio je načelnik Odjela za veterinarsko javno zdravstvo u Upravi za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (1997. – 1999.).
Zavod surađuje s više institucija u zemlji i inozemstvu: Hrvatskim veterinarskim institutom, Institutom *Ruđer Bošković*, Poljoprivrednim fakultetom u Osijeku, Agronomskim fakultetom i Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskim fakultetima u Skopju, Sarajevu, Košicama i dr.
Članovi Zavoda bili su u kraćim stručnim i studijskim posjetima i usavršavanjima u inozemstvu: University of Surrey, UK (M. Hadžiosmanović, 1975.), Pasteur Institute Lille, Francuska i Veterinary School Alfort, Francuska (M. Hadžiosmanović, 1980), University of Tripoli, Libija (M. Hadžiosmanović, 1987.); Sutton Bonington, UK (L. Kozačinski, 1994.), Veterinarski fakultet, Sarajevo, BiH (L. Kozačinski, 2009., 2015.), University of Bologna, Italija (L. Kozačinski, 2009.), Instituto Zooprofilattico Sperimentale dell'Abruuzo e del Molise G. Caporale, Teramo, Italija (L. Kozačinski, 2012.); Veterinarski fakultet Wroclow, Poljska, Veterinarski fakultet Udine, Italija, Veterinarski fakultet Ipoh, Malezija (Ž. Cvrtila, 2003.), ENITIAA, Nantes, Francuska (Ž. Cvrtila, 2004.), Veterinarska fakulteta, Ljubljana, Slovenija (Ž. Cvrtila, 2007.); KBC Dubrava, Laboratorij za elektronsku mikroskopiju (V. Dobranić, 1994.), Veterinarski fakultet Skopje, Makedonija (V. Dobranić, 2009.); University of Veterinary Medicine in Kosice, Slovačka (N. Zdolec, 2004.), Wageningen University, Nizozemska (N. Zdolec, 2007.), Gent University, Belgija (N. Zdolec, 2006.), Organic Sweden, Švedska (N. Zdolec, 2017.).
U pogledu međunarodne suradnje članovi Zavoda (L. Kozačinski) surađuju tijekom znanstvenih istraživanja i pripreme zajedničkih radova s institucijama Alma Mater Studiorum, University of Bologna (dr. sc. A. De Cesare, prof. dr. G. Manfreda, prof. dr. M. Trevisani), Istituto Superiore di Sanità (dr. D. De Medici), University of Copenhagen (prof. dr. J. Olsen), Teagasc, Ashtown Food Research Centre (dr. G. Duffy), Tecnoalimenti S.C.p.A. (M. Faraldi), Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu (prof. dr. F. Čaklovica, prof. dr. M. Smajlović, izv. prof. dr. D. Alagić, prof. dr. A. Zuko), University of Perugia (B. Cenci Goga). Prof. dr. L. Kozačinski također ostvaruje suradnju na doktorskom studiju na University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Košice, Department of Food Hygiene and Technology (prof. dr. P. Býstrický) te kao gostujuća predavačica na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani (2008. bilateralna suradnja) i gostujuća nastavnica na Veterinarskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu u ak. god. 2009./2010. i 2014./2015. te predavačica na Ljetnoj školi Akvakultura (2017. i 2018.).
Nadalje, članovi Zavoda (M. Hadžiosmanović, L. Kozačinski, Ž. Cvrtila, N. Zdolec) kroz međunarodne projektne aktivnosti surađivali su s Agricultural University of Athens (prof. dr. E. H. Drosinos), Hungarian Meat Research Institute (dr. J. Gasparik), Institute of Meat Hygiene and Technology Belgrade (dr. S. Vesković-Moračanin), Universita degli Studi di Udine (prof. dr. L. Cocolin), University of Sarajevo (prof. dr. F. Čaklovica, prof. dr. M. Smajlović, izv. prof. dr. D. Alagić).
Objavljivanje međunarodne znanstvene knjige (*Fermented Meat Products: Health Aspects*, ur. N. Zdolec, 2017.) ostvareno je suradnjom sa znanstvenicima i stručnjacima renomiranih sveučilišta i instituta (University of Cambridge, University of Notttingham, Ohio State University, University of Kentucky, University of Veterinary Medicine Vienna, Agricultural University of Athens, University of Lisbon, Fulda University of Applied Science, University of Veterinary Medicine and Pharmacy in Kosice, Universita degli Studi della Basilicata, Cyprus University of Technology, University of Vigo, University of Belgrade, University of Veterinary and Pharmaceutical Sciences Brno, Shokei University, Kurume National College of Technology, Institute of Bragança, Centro Tecnologico de la Carne de Galicia, Institute of Aninal Physiology Slovak Academy of Science, Veterinary and Animal Research Centre Vila Real, Institute of Meat Hygiene and Technology Belgrade, University of Niš).
Pojedini nastavnici Zavoda za svoj predani i dugogodišnji rad dobili su priznanja. Prof. dr. M. Francetić odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom (1948.) i Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1969.). Dobio je priznanje Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SFR Jugoslavije (1973.), Spomen plaketu Veterinarskog fakulteta u Sarajevu (1974.), počasno članstvo u Slovenskom veterinarskom društvu (1974.) i posebno priznanje Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Makedonije. Prof. dr. J. Živković odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1988.) te kao član Republičkog stožera za civilnu zaštitu i Spomenicom Domovinskog rata (1995.).
Za ostale pojedinosti o radu profesora M. Francetića, J. Živkovića, M. Hadžiosmanovića, L. Kozačinski, Š. Debelića i B. Njari vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje
prof. dr. Šimun Debelić (1932. – 1945.), prof. dr. Mirko Francetić (1941. – 1972.) prof. dr. Ivan Ljubić (1958. – 1983.), prof. dr. Klara Pfeifer (1953. – 1993.), prof. dr. Josip Živković (1961. – 1999.), prof. dr. Mirza Hadžiosmanović (1971. – 2008.), prof. dr. Branimir Mioković (1973. – 2013.).

Suradnička zvanja
Asistenti/znanstveni asistenti: Marko Zeljko (1933. – 1934.), Mate Winterhalter (1936. – 1937.), Ilija Ručević (1936. – 1938. i 1939. – 1940.), Eugen Kodrnja (1936.), Katarina Orlić (1938. – 1946.), Mihajlo Volović (1936. – 1944.), Matija Kovačević (1942. – 1947.), Grga Skenderović (1947. – 1954.), Božidar Malčić (1954. – 1960.), Zlatan Sremac (1954. – 1958.), Katarina Gjebić-Marušić (1962.), Ivan Gluić (1972. – 1973.), Darinka Pranjić (1982. – 2004.), Ivan Šimunić (2017. – 2018.)

Znanstveni novaci
Ivana Filipović (2003. – 2016.)

Stručni suradnici
Branko Tomurad (1943. – 1944.), Snježana Vodopija (1995. – 1996.), Tomislav Mikuš (2010. – 2013.)

Tehnički suradnici
Antun Andrić (1934. – 1954.), Ruža Biondić (1946. – 1951.), Mirjana Sedmak (1948. – 1955.), Ivan Manjkas (1955. – 1962.), Sofija Gerjović (1957. – 1970.), Marija Čapeta (1972. – 1986.), Štefica Gortan (1962. – 1999.).

Pomoćni tehnički suradnici
Ivan Derežić (1933. – 1935.), Vjekoslav Debelić (1941. – 1945.), Sofija Funkl (1946. – 1949.), Ankica Šumak (1957. – 1989.), Vilka Car (1963. – 1974.), Đurđica Režek (1978. – 1998.), Željka Puh (1974. – 2016.), Mirjana Beganović (1989. – 2009.).

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Lidija Kozačinski (od 1983.)
prof. dr. Bela Njari (od 1984.)
prof. dr. Željka Cvrtila (od 1996.)
prof. dr. Vesna Dobranić (od 2004.)
izv. prof. dr. Nevijo Zdolec (od 2003.)
poslijedoktorand dr. Tomislav Mikuš (od 2019.)
tehnička suradnica Ružica Skender (od 1988.)
tehnička suradnica Ana Konjević (od 2000.)
tehnička suradnica Marta Kiš, dr. med. vet. (od 2018.)
viša tehnička suradnica Ana Međurečan, bacc. oec. (od 2011.)

Identifikacija i biokemijska karakterizacija mikroorganizama provode se u okviru mikrobiološke pretrage hrane prema propisanim mikrobiološkim kriterijima. Detalj identifikacije bakterije *Listeria monocytogenes* sustavom API.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: prof. dr. L. Kozačinski, A. Konjević i prof. dr. Ž. Cvrtila. Drugi red: izv. prof. dr. N. Zdolec, A. Međurečan, bacc. oec., prof. dr. V. Dobranić, R. Skender i prof. dr. B. Njari.

7.3. Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom

(prof. dr. Zoran Milas)

Opći podaci

Uvod

Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom tijekom svojega je postojanja više puta mijenjao organizacijsku strukturu i naziv. Tako se u Uredbi o osnivanju Veterinarske visoke škole iz 1919. navodi formiranje Zavoda za stočne zaraze i higijenu stoke te klinike za stočne zaraze. No već u Naredbi Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za prosvjetu i vjere iz 1923. dotadašnja se ustrojbena jedinica odjeljuje u Zavod za veterinarsku higijenu i mikrobiologiju te Zavod i kliniku za nauku o zaraznim bolestima (uvriježen naziv tog zavoda bio je Zavod za nauku o zarazama, op. a.). No oni su nastavili dijeliti zajedničke prostorije i djelatnike s jednim predstojnikom te na taj način činili jednu cjelinu, bez obzira na formalnu podjelu na dva zavoda. Od 1930. svaki Zavod ima svog predstojnika, a od 1933. prostorno su i organizacijski razdvojeni u Zavod za mikrobiologiju i higijenu (od 1948. u Zavod za mikrobiologiju i imunologiju) te Zavod za nauku o zarazama (od 1944. Zavod i klinika za zarazne bolesti). Od 1954. oba su Zavoda spojena u Zavod za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti.

Na novoosnovanoj Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu 21. siječnja 1921. postavljen je za redovitog profesora S. Plasaj, koji je postao prvi nastavnik iz Zaraznih bolesti i prvi predstojnik Zavoda. Sve do 1930. bio je i nastavnik iz Veterinarske higijene i mikrobiologije.

U prvo vrijeme Zavod nije imao vlastitih prostorija, nego je bio smješten u Zavodu za histologiju i embriologiju. Godine 1921. prof. dr. S. Plasaj osnovao je u sklopu Zavoda bakteriološki laboratorij. U to vrijeme u Hrvatskoj nisu postojale dostatne državne ustanove koje bi obavljale dijagnostičke postupke za potrebe veterinarske struke, pa je Bakteriološki laboratorij silom prilika preuzeo dio tih obveza te je Zavod u sporazumu s Ministarstvom poljoprivrede stekao status dijagnostičke stanice.

Krajem 1922. Zavod dobiva vlastite prostorije u uličnoj zgradi u Savskoj cesti br. 16/I kat lijevo. U početku je uz nastavnika radio samo jedan pomoćni službenik, a ubrzo nakon toga zaposlen je laborant te prvi asistenti I. Poslušny i V. Vernik (1922.).

Gotovo sav rad Zavoda u početku se odvijao u laboratoriju gdje su pretraživani klinički materijali životinja uginulih od zaraznih bolesti. Zavod je u to vrijeme obavljao bakteriološke i neke parazitološke pretrage. Za smještaj pokusnih životinja u proljeće 1923. adaptirane su podrumske prostorije u glavnoj zgradi. Godine 1924. počinje izgradnja kliničkog dijela Zavoda. U prvo su vrijeme izgrađene provizorne barake, a iduće godine počinje izgradnja jednokatne i dviju prizemnih zgrada. U jednokatnoj su zgradi bile smještene prostorije za male pokusne životinje, prostorija za sterilizaciju kaveza, dva mala priručna laboratorija i dva mala spremišta. Ujedno je izgrađen i stan za laboranta. U dvije izgrađene prizemne zgrade nalazila se veća prostorija za pregled bolesnih životinja, staja za velike životinje i prostorija za male životinje.

U početku je bilo mnogo poteškoća u provedbi nastave. Vježbe su se održavale u hodniku Zavoda, a nedostajala su materijalna sredstva za nabavu najnužnije opreme i mikroskopa za nastavni i znanstveni rad. Osim toga broj pacijenata na Klinici u početku je bio veoma malen. Zalaganjem prof. dr. S. Plasaja i osoblja Zavoda prilike se postupno sređuju i uz odgovarajuću nastavu u Zavodu se razvija i intenzivan znanstveni rad.

Godine 1923. zaposlen je veterinarski pristav dr. L. Hribar, kojemu su 1924. povjerena predavanja iz Mikrobiologije. No već iste godine odlazi na drugu dužnost, a nastavu iz tog područja ponovno preuzima prof. dr. S. Plasaj. U to su vrijeme u Zavodu zaposleni asistenti dr. J. Ježić, J. Gostl i B. Kordaš (1925.). Zatim su za asistente postavljeni V. Župančić, B. Oklješa i I. Tomašec (1928.). Većina prvih asistenata u Zavodu je radila kraće vrijeme, obično dok ne bi doktorirali te otišli na druge dužnosti. Neki od njih pod vodstvom prof. dr. S. Plasaja razvili su se u kvalitetne bakteriologe i epizootiologe te ostvarili sveučilišnu karijeru na drugim ustrojbenim jedinicama Fakulteta (B. Oklješa i I. Tomašec).

Godine 1930. dr. J. Ježić izabran je za docenta te preuzima nastavu iz Veterinarske higijene i mikrobiologije, a ujedno postaje i prvi predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i higijenu. U to vrijeme prof. dr. S. Plasaj i dalje ostaje na dužnosti predstojnika Zavoda za nauku o zarazama, ali već sljedeće godine zbog lošeg zdravstvenog stanja dolazi samo povremeno u Zavod. Zamjenjuje ga prof. dr. J. Ježić, koji neko vrijeme obavlja i dužnost zamjenika predstojnika Zavoda za nauku o zarazama. Prof. dr. S. Plasaj umro je 1. lipnja 1932. od posljedica tuberkuloze, a Zavod za higijenu i mikrobiologiju već se sljedeće godine seli u vlastite prostorije u prvom katu ulične zgrade u Savskoj cesti br. 16., nasuprot Zavoda za nauku o zaraznim bolestima.

Zavod za nauku o zarazama, odnosno Zavod i klinika za zarazne bolesti (1933. – 1954.)

Nakon smrti prof. dr. S. Plasaja nastavu iz Zaraznih bolesti i predstojništvo Zavoda za nauku o zarazama preuzeo je prof. dr. A. Hupbauer, direktor Državnog bakteriološkog i serološkog Zavoda u Križevcima, koji je tu dužnost nastavio obavljati sve do 1940., kada u cijelosti prelazi na rad u Veterinarski fakultet.

U to vrijeme pa sve do završetka Drugoga svjetskog rata u Zavodu su zaposleni asistenti V. Butozan (1933.), D. Vončina (1937.), I. Žarnić (1937.), J. Spalatin (1940.) i J. Karlović (1940.).

Godine 1932. asistent dr. B. Oklješa prelazi na Bujatričku kliniku, gdje se posvećuje veterinarskom porodiljstvu, pa je već 1934. imenovan za docenta za predmet Porodiljstvo domaćih životinja. Godine 1935. izabran je za predstojnika novoosnovane Klinike za porodiljstvo Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, na kojoj je ostao do kraja svoga radnog vijeka ostvarivši zapaženu znanstvenu karijeru, što je rezultiralo njegovim izborom za redovitog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1958.).

Godine 1941. za asistenta je izabran E. Topolnik, međutim nakon oslobođenja u srpnju 1945. napušta Fakultet i odlazi na službu u Veterinarski odjel Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Federalne Države Hrvatske, gdje radi na organiziranju proizvodnje bioloških pripravaka, a zatim s istom zadaćom radi u Serum zavodima u Vrbovcu, Kalinovici i Novom Sadu. Godine 1945. za asistenta je zaposlen I. Zaharija koji je ostao radeći u Zavodu i ostvario zapaženu nastavno-znanstvenu karijeru. Godine 1946. za asistenta je zaposlen D. Petrović, koji je 1953. prešao na rad u Ambulantnu kliniku, gdje je obavljao praktičnu nastavu iz Zaraznih bolesti domaćih životinja, a od početka sedamdesetih godina i nastavu iz Tropskih zaraznih bolesti za studente iz afričkih zemalja.

Godine 1936. doc. dr. I. Tomašec preuzima predstojništvo tada osnovanog Zavoda za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova, školjki i drugih mekušaca, te vodi nastavu iz tog područja. Zavod dijeli prostorije sa Zavodom za nauku o zarazama sve do 1940., kada seli u glavnu zgradu Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Doc. dr. I. Tomašec nastavio je predavati neka područja iz Zaraznih bolesti sve do ak. god. 1939./1940. Nakon toga će se potpuno angažirati u radu svog zavoda i na osnovi zapaženog znanstvenog rada biti izabran za redovitog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (1960.).

Godine 1941. Zavod za mikrobiologiju i imunologiju i Zavod za nauku o zarazama dogovorno su zamijenili svoje prostorije na prvom katu ulične zgrade u Savskoj cesti br. 16. Zavod za nauku o zarazama promijenio je 1944. svoje ime u Zavod i klinika za zarazne bolesti. Godine 1945. je za obnašatelja dužnosti predstojnika imenovan prof. dr. F. Mlinac, a iduće godine predstojništvo je preuzeo doc. dr. I. Zaharija koji će Zavod voditi sve do 1954., odnosno do ustroja Zavoda za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti.

Zavod i klinika za zarazne bolesti od 1946. do 1954., osim redovitih djelatnosti u nastavi, dijagnostičkog i kliničkog rada na klinici i u ambulanti, stručno su pomagali državnim i drugim veterinarskim službama rješavati probleme dijagnostike i profilakse pojedinih zaraznih bolesti, osobito maleusa i infektivne anemije kopitara. Pružao je pomoć proizvodnim zavodima, vojnoj veterinarskoj službi, a surađivao je i s humanom epidemiološkom službom.

Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti osnovala je 1950. Centar za leptospiroze koji je smješten u prostorije Zavoda i klinike za zarazne bolesti. Za voditelja je imenovan doc. dr. I. Zaharija. Centar je tada bio jedinstvena institucija te vrste u nas i osim dijagnostike razvio je opsežan znanstvenoistraživački rad. Godine 1953. ušao je u sastav Zavoda i klinike za zarazne bolesti. Više o osnutku Centra vidi 3.17.3. Suradnja Fakulteta i akademika Andrije Štampara.

Zavod za mikrobiologiju i higijenu (1933. – 1954.).

Doc. dr. J. Ježić je kao novoizabrani predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i higijenu bio svjestan nedostataka i problema u radu te se angažirao da Zavodu osigura financijske i materijalne uvjete za nesmetan rad. U pregovorima s Ministarstvom poljoprivrede nastojao je interes za organizacijom epizootiološke službe skladno povezati s nastojanjima i planovima Zavoda za mikrobiologiju i higijenu, što je rezultiralo osnivanjem Veterinarske eksperimentalne stanice 1933. godine. U sljedećih nekoliko godina stručna i znanstvena djelatnost Veterinarske eksperimentalne stanice brzo i snažno se razvijala. Premda su stanica i Zavod blisko surađivali, djelatnost Zavoda i dalje je ovisila o skromnim prihodima Fakulteta. Uz predstojnika prof. dr. J. Ježića u Zavodu su radili asistenti, najprije dr. B. Kalikin, a zatim dr. P. Grmovšek. U to je vrijeme u Zavodu uređen mikrobiološki laboratorij za studentske vježbe te je nabavljeno nekoliko mikroskopa. Izolacijske staje i prostorije stanice služile su i za nastavu iz zaraznih bolesti. Unatoč veoma uspješnom radu stanice, njezin je smještaj u Zavodu za mikrobiologiju i higijenu ograničavao njegov razvoj.

Prof. dr. J. Ježić u međuvremenu prihvaća poslovnu ponudu iz Beograda i na vlastiti zahtjev 1940. odlazi s Fakulteta. Time se pokreće reorganizacija Veterinarske eksperimentalne stanice, koja se odvaja od Zavoda i 1942. seli u zgradu u Savskoj cesti br. 143, te kasnije prerasta u današnji Hrvatski veterinarski institut. Više o tome vidi 3.9. Veterinarska eksperimentalna stanica.

Nakon odlaska prof. dr. J. Ježića vodstvo Zavoda za mikrobiologiju i higijenu privremeno preuzima prof. dr. A. Hupbauer, ali već 1941. upravljanje Zavodom preuzima dr. F. Mlinac, koji je te godine kao docent prešao s Veterinarskog fakulteta u Beogradu i iste je godine izabran za izvanrednog profesora iz mikrobiologije i higijene pri Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Bio je predstojnik Zavoda sve do 1954., kada je organizacijski ustrojen jedinstveni Zavod za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti.

Tijekom ratnih i poratnih godina Zavod se nije mogao primjereno opremiti, što je utjecalo na njegov rad. Godine 1941. za asistenta u Zavodu izabran je Ć. Šebetić, međutim ubrzo odlazi s Fakulteta. Iste je godine Zavod napustio i asistent dr. P. Grmovšek. Kao novi asistenti izabrani su A. Lukić (1941.), R. Bendiš (1942.) i J. Ivoš (1946.). Godine 1947. vraća se na Fakultet E. Topolnik, ali ovaj put biva izabran za asistenta na Zavodu za mikrobiologiju i higijenu. Već iduće godine, međutim, odlazi u Savezni institut za veterinarsku službu (SIVS) u Zagrebu (bivša Veterinarska eksperimentalna stanica, op. a.), a u Zavod se vraća tek 1951., nakon izbora u docenta. Godine 1948. izabran je za asistenta M. Hajsig, koji je uz E. Topolnika kasnije ostvario sveučilišnu karijeru u Zavodu. Asistent J. Ivoš dobio je zadatak da organizira nastavu iz Zoohigijene. Odlukom Komiteta za naučne ustanove i visoke škole, a na prijedlog Veterinarskog fakulteta 11. studenoga 1948. osnovan je Zavod za zoohigijenu čije vodstvo preuzima dr. J. Ivoš. Dotadašnji Zavod za mikrobiologiju i higijenu mijenja ime u Zavod za mikrobiologiju i imunologiju.

U razdoblju od 1940. do 1954. u Zavodu rade mnogi veterinari radi usavršavanja i izrade disertacije, što je rezultiralo objavljivanjem brojnih znanstvenih i stručnih radova i disertacija. Godine 1947. Zavod seli u novu zgradu Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Privremeno je smješten u Zavodu za fiziku, a zatim u Zavodu za higijenu živežnih namirnica animalnog porijekla. Vlastite prostorije dobiva tek 1959., u kojima se nalazi i danas.

Objedinjavanje mikrobiologije i zaraznih bolesti u jedinstveni zavod

Godine 1954. Zavod za mikrobiologiju i imunologiju i Zavod i klinika

Predavanje prof. dr. Lj. Barbića studentima IX. semestra u sklopu kolegija Zarazne bolesti domaćih životinja.

Zavod i laboratoriji imaju neformalan status središnje nacionalne ustanove za dijagnozu zaraznih bolesti ekvida. U akreditiranim laboratorijima godišnje se pretraži oko 30 000 uzoraka konja.

za zarazne bolesti objedinjeni su u Zavod za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti. Za predstojnika je izabran prof. dr. E. Topolnik. Premda su zavodi spojeni, sve do 1959. prostorno su odvojeni, jer je bivši Zavod i klinika za zarazne bolesti ostao još uvijek u prostorijama u Savskoj cesti br. 16. Godine 1959. Zavod dobiva nove prostorije na prvome katu prve južne zgrade u Heinzelovoj ulici br. 55, a za Kliniku za zarazne bolesti adaptira se zgrada za pokusne životinje. Sadržavala je staje za goveda, konje, svinje, male preživače, stacionar za pse i mačke, izolacijsku jedinicu, ambulantu za pregled velikih životinja, ambulantu za pregled pasa i mačaka, apoteku i više pomoćnih prostorija. Vježbaonica je jedno vrijeme zajednička sa Zavodom za fiziologiju, ali se zatim pregrađuje, tako da Zavod ima dobro opremljenu vlastitu vježbaonicu za mikrobiološke vježbe za 25 studenata i predavaonicu za oko 125 studenata. Nakon povratka dr. M. Hajsiga s višemjesečnog usavršavanja u Centraal Bureau voor Schimmelcultures u Baarnu, Delft te u Zavodu za parazitologiju Veterinarskog fakulteta u Utrechtu, Nizozemska, počinje se 1957. razvijati Mikološki laboratorij u Zavodu. Ubrzo su formirana dva odjeljenja Mikološkog laboratorija, jedan za kvasnice, a drugi za plijesni.

Nakon preseljenja Zavoda u dodijeljene prostorije na novoj lokaciji Fakulteta u Heinzelovoj ulici započeto je s formiranjem Virološkog laboratorija. Dotad su virusi i virusne bolesti istraživani u Bakteriološkom laboratoriju. Kako u novim prostorijama nije bilo dovoljno prostora za uređenje Virološkog laboratorija, smješten je u prostorijama Zavoda za higijenu živežnih namirnica animalnog podrijetla, koji je za tu svrhu ustupio tri prostorije.

Tih je godina došlo do veće fluktuacije stručnjaka sa Zavoda pa su, među ostalim, zaposleni asistenti S. Cvetnić (1956.), S. Čuturić (1957.), Ž. Župančić (1964.), Z. Modrić (1966.), B. Jukić (1969.) i T. Naglić (1970.). Pritom treba naglasiti da su neki od njih formalno bili zaposleni za predmet Zarazne bolesti na Ambulantnoj klinici, a s vremenom su preraspoređeni na Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti (asistent S. Cvetnić, 1959.; prof. dr. B. Jukić, 1995.). Asistent S. Čuturić napredovao je do znanstveno-nastavnog zvanja docent te nastavio sveučilišnu karijeru iz mikrobiologije na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu (1969.). Svi su ostali navedeni stručnjaci, uz tadašnje nastavnike prof. dr. F. Mlinca, prof. dr. E. Topolnika, prof. dr. I. Zahariju i prof. dr. M. Hajsiga, ostvarili sveučilišnu karijeru iz mikrobiologije i imunologije te zaraznih bolesti u Zavodu.

Do početka osamdesetih godina 20. stoljeća organizacijska struktura Zavoda nije se osobito mijenjala, a broj zaposlenika bio je manje-više stalan, temeljen na nastavnom opterećenju te znanstvenim i stručnim aktivnostima. Nakon tog vremena, u skladu s povećanim potrebama u nastavi te širenjem znanstvenoistraživačkog rada i povećanjem opsega stručno-kliničkog rada u Zavodu, zaposlen je veći broj asistenata, pripravnika SIZ-a za znanost i stručnih suradnika. Pritom treba izdvojiti zapošljavanje asistenta D. Hajsiga (1971.), stručnog suradnika J. Madića (1983.) koji je prvotno radio u svojstvu asistenta za predmet Zarazne bolesti na Ambulantnoj klinici (1980. – 1983.) te stručne suradnice Lj. Pinter (1983.) koja je prije toga kraće vrijeme u istom zvanju radila na Klinici za unutarnje bolesti (1982. – 1983.). Zatim su zaposleni stručni suradnik Z. Milas (1986.), pripravnica SIZ-a za znanost N. Rudan (1987.), stručni suradnik V. Starešina (1988.) i pripravnica SIZ-a za znanost B. Šeol (1989.). Pritom su Z. Milas i V. Starešina bili formalno zaposleni za predmet Zarazne bolesti domaćih životinja na Ambulantnoj klinici, a nakon određenog vremena preraspoređeni su u Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti kao viši asistenti za isti predmet (Z. Milas, 1999.; V. Starešina, 2004.).

Dotad se nekoliko puta mijenjalo ime Zavoda zbog izmjena Statuta Fakulteta i zakona. Prema Statutu iz 1966. Zavod je nosio ime Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti. Ono se zadržalo sve do prihvaćanja Statuta iz 1978., kada je ime dopunjeno u Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom i zadržalo se sve do danas. Od donošenja Statuta iz 2005. Zavod se nalazi u okviru Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane.

U navedenom razdoblju u Zavodu se događao veoma intenzivan i raznolik nastavni, znanstvenoistraživački i stručni rad. Nastavni se program povremeno mijenjao bez osobitih razlika u rasporedu i satnici predmeta. Radi kvalitetnijeg izvođenja nastave ak. god 2003./2004. u potpunosti je obnovljena i moderno opremljena vježbaonica Zavoda.

Plodan znanstvenoistraživački rad rezultirao je primjenom novih dijagnostičkih postupaka koji su omogućili realizaciju više ugovora s Ministarstvom poljoprivrede i Ministarstvom zdravstva, a koji su se odnosili na rutinsku dijagnostiku zaraznih bolesti, osobito infektivne anemije kopitara i leptospiroze. Za istaknuti je uspješan rad Virološkog laboratorija koji je samostalno ili u suradnji s farmaceutskom industrijom proizveo više vakcina za respiratorne bolesti goveda i konja te virusne bolesti svinja, koje su našle široku primjenu u tada veoma razvijenoj i živoj stočarskoj i veterinarskoj praksi.

Opsežan znanstvenoistraživački i stručni rad zahtijevao je nove i kvalitetnije prostore i opremu te je ak. god. 2006./2007. završena izgradnja novih prostora Virološkog laboratorija na drugom katu građevinskog dijela koji spaja prvo sjeverno i južno krilo teoretsko-eksperimentalnih zavoda. Tada su Zavodu za higijenu i tehnologiju namirnica vraćene prostorije koje je 1960. ustupio Virološkom laboratoriju. Do prekretnice u znanstvenoistraživačkom i stručnom radu Zavoda dolazi 2010. kad voditelji laboratorija i predstojnik izv. prof. dr. V. Starešina odlučuju da se na razini Zavoda i Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane pristupi akreditaciji dijagnostičkih metoda za utvrđivanje infektivne anemije kopitara, leptospira i virusnog arteritisa konja, u skladu s međunarodnom normom za ispitne laboratorije ISO 17025. Pripremi za akreditaciju prethodili su veliki građevinski radovi u Zavodu kojima su u prvoj polovici prostora ostale smještene radne sobe djelatnika, knjižnica, prijemni ured, čajna kuhinja, garderobe i sanitarne prostorije, a u drugoj su polovici Zavoda uređene prostorije Laboratorija za infektivnu anemiju kopitara, Laboratorija za leptospire, Bakteriološkog laboratorija, Mikološkog laboratorija, Laboratorija za bakterijske bolesti konja i Laboratorija za molekularnu dijagnostiku. Uz laboratorije tu se nalazi prostor za sterilizaciju pribora i opreme, hladna soba i pomoćne prostorije. Virološki laboratorij ostao je u prostorijama koje su izgrađene nekoliko godina prije. Vlastitim prihodima Zavod je u potpunosti obnovio sve svoje prostore, a osobito su poštovani strogi propisi gradnje i opremanja laboratorija prema normi ISO 17025. Laboratoriji su opremljeni novom opremom, što je još povećalo prethodnu visoku razinu kvalitetnog laboratorijskog rada i sigurnosti osoblja. Nakon svih priprema laboratoriji Zavoda uspješno su prošli prvu akreditaciju (2011.) koju do danas redovito i uspješno zadovoljavaju. Stjecanje statusa akreditiranih referalnih laboratorija omogućio je dogovor Ministarstva poljoprivrede – Uprave za veterinarstvo, Hrvatskog veterinarskog instituta te predstavnika Zavoda i Fakulteta o dodjeljivanju pozicije Zavoda kao centra za dijagnostiku zaraznih bolesti konja.

Na prijedlog predstavnika evaluacijskog tima EAEVE-a u tadašnjem objektu Klinike za zarazne bolesti adaptira se prostor s ciljem organizacije nastavnog i kliničkog rada s potpunim odvajanjem zdravih od infektivnih pacijenata (2002.). Kako se od 2004. rad na Klinici za zarazne bolesti intenzivno razvija, s prosječno 3000 pacijenata godišnje, te svjesni svih nedostataka prostora Klinike i financijskih problema koje nosi stari isluženi objekt, na inicijativu prof. dr. N. Turka djelatnici Zavoda predlažu dekanu prof. dr. T. Dobraniću i Fakultetskom vijeću izgradnju nove Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Odluku o gradnji te klinike na tada garažnom prostoru za prijevozna sredstva Fakulteta donijelo je Fakultetsko vijeće ujesen 2010., a gradnja je nakon prikupljanja dokumentacije započela 2011. godine. Klinika je svečano otvorena u rujnu 2016. i danas je jedna od suvremeno opremljenih klinika te vrste u Europi. Prostire se na površini od 900 m^2 i sadržava sve prostore i opremu u skladu s međunarodnim propisima i normama koje određuju uvjete rada za nastavnike i studente veterinarske medicine u postupcima sa zdravim i zaraženim životinjama.

Od devedesetih godina postupno u mirovinu odlazi više nastavnika Zavoda (akademik S. Cvetnić, 1994.; prof. dr. Ž. Župančić, 2005.; prof. dr. T. Naglić, 2007.; prof. dr. B. Jukić, 2007.; prof. dr. Z. Modrić, 2010.), te u druge institucije (prof. dr. D. Hajsig koji je 1996. prešao u farmaceutsku tvrtku Pliva). Otada su u Zavodu zaposleni asistent N. Turk (1995.) koji je dotad radio kao znanstveni novak u Zavodu za patofiziologiju (1993. – 1995.), asistent D. Dugonjić (1998.) te Lj. Barbić (2002.) koji je pret-

Za vrijeme adaptacije prostora Zavoda 2010. obnovljena je i knjižnica koja se koristi za radne sastanke te izvođenje nastave sa studentima.

Na Zavodu se dulji niz godina primjenjuju različite molekularne metode u dijagnostici zaraznih bolesti.

hodno radio kao znanstveni novak u Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju (2001. – 2002.). Zatim su zaposlene znanstvene novakinje Z. Štritof (2003.) i S. Hađina (2006.), koja je dotad u istom zvanju radila u Zavodu za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja (2000. – 2006.). Nakon toga je zaposlena asistentica J. Habuš (2007.), znanstveni novak K. Matanović (2007.), asistent V. Stevanović (2009.) i znanstvena novakinja S. Pintarić (2008.). Svi ti djelatnici, uz prof. dr. Lj. Pinter, prof. dr. B. Šeol Martinec i prof. dr. N. Rudan, čine današnju generaciju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, izuzev dr. K. Matanovića koji je sveučilišnu karijeru nastavio u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela (2015.). U Zavodu su također zaposleni poslijedoktorand dr. M. Perharić (2011.), asistentica M. Cvetnić (od 2017.) i asistent L. Radmanić (od 2018.) koji sudjeluju u izvođenju praktičnog dijela nastave. Za redovito obavljanje nastavnog, znanstvenog i stručno-kliničkog rada u Zavodu radi veći broj stručnog i tehničkog osoblja: voditeljica ostalih ustrojbenih jedinica dr. S. Kovač (od 1993.), stručna suradnica dr. V. Mojčec Perko, dipl. ing. biol. (od 2006.), viši stručni suradnik K. Martinković, univ. mag. med. vet. (od 2008.), više laborantice B. Križanić (od 1980.) i mr. Ž. Starešina (od 2010.), tehnička suradnica K. Kovač, mag, ing. agr. (od 2016.), laborantice M. Bedeković (od 1995.), N. Novak (od 2008.), P. Pavečić (od 2014.) i M. Štrkalj (od 2015.), pomoćna tehnička suradnica S. Crnek (od 1992.) i veterinarski bolničari G. Đurić (od 1993.), Z. Lauš (od 1996.), M. Lukšić (od 2000.) i D. Anetić (od 2015).

Predstojnici Zavoda za nauku o zarazama (od 1944. Zavoda i klinike za zarazne bolesti) bili su: prof. dr. S. Plasaj (1921. – 1932.), prof. dr. A. Hupbauer (1932. – 1945.), prof. dr. F. Mlinac (1945. – 1946.) i prof. dr. I. Zaharija (1946. – 1954.).

Predstojnici Zavoda za higijenu i mikrobiologiju (od 1948. Zavoda za mikrobiologiju i imunologiju) bili su: prof. dr. S. Plasaj (1921. – 1930.), prof. dr. J. Ježić (1930. – 1940.), prof. dr. A. Hupbauer (1940. – 1941.) i doc. dr. F. Mlinac (1941. – 1954.).

Predstojnici Zavoda za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti (od 1978. Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom) bili su: akademik E. Topolnik (1954. – 1976.), akademik S. Cvetnić (1977. – 1981.; 1989. – 1994.), prof. dr. Ž. Župančić (1982. – 1985.), prof. dr. T. Naglić (1986. – 1988.; obnašatelj dužnosti predstojnika 1995.), prof. dr. B. Jukić (1995. – 2007.), izv. prof. dr. V. Starešina (2007. – 2010.; 2011. – 2015.), prof. dr. N. Turk (2010. – 2011.), prof. dr. Z. Milas (od 2015.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Nastavnim planom Veterinarske visoke škole iz 1922. izvodili su se predmeti Higijena stoke i mikrobiologija u V. semestru s 3 sata predavanja i 3 sata vježbi tjedno (P-3 + V-3), Etiologija zaraznih bolesti s vježbama u etiološkoj dijagnostici u VI. semestru s 4 sata predavanja tjedno (P-4), Etiološka terapija zaraznih bolesti s vježbama u VII. semestru s 4 sata predavanja tjedno (P-4) i Specijalna patologija i terapija (klinike) zaraznih bolesti s praktikumom u VI. i VII semestru po 3 sata predavanja tjedno (P-3). No već 1923. mijenja se nastavni plan na temelju Naredbe Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju. Mikrobiologija postaje samostalan predmet u V. (P-2 + V-3), a Veterinarska higijena u VI. (P-2 + V-2) semestru.

Prema Uredbi iz 1936. Mikrobiologija se i dalje izvodi u V. semestru s povećanom satnicom u odnosu na prijašnji nastavni plan (P-6 + V-6), a Veterinarska higijena prebačena je u X. semestar (P-2 + V-3). Formiran je jedinstveni predmet Nauka o zarazama u IX. (P-4 + V-2) i X. semestru (P-4 + V-4).

Prema Pravilniku o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz 1948., koji je donio Komitet za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole vlade NR Hrvatske, predmet Mikrobiologija i imunologija izvodio se u III. i IV. semestru s jednakom satnicom (P-2 + V-2). Veterinarska higijena održavala se u IX. (P-3 + V-2) i X. semestru (P-2 + V-2) i počela se izvoditi u okviru novoustrojenog Zavoda za zoohigijenu. Zaraze domaćih životinja također su se izvodile u IX. i X. semestru s ujednačenom satnicom u oba semestra (P-4 + V-2). Od ak. god. 1954./1955. nastava iz prijašnjeg predmeta Mikrobiologija i imunologija izvodila se u dva predmeta. Opća mikrobiologija i imunologija predavala se u III. semestru (P-3 + V-3), a Specijalna mikrobiologija u VII. semestru (P-2 + V-2). Predmet Zarazne bolesti izvodio se u VII. (P-2), VIII. (P-4 + V-2) i IX. semestru (P-2 + V-2). Ispit iz Opće mikrobiologije i imunologije mogao se polagati već nakon III. semestra, a gradivo Specijalne mikrobiologije u okviru ispita iz Zaraznih bolesti. Godine 1956. uveden je neobvezni predmet Važnija poglavlja iz zoonoza u X. semestru (P-1).

Ak. god. 1958./1959. ponovno se mijenja nastavni plan i Specijalna mikrobiologija pomiče iz VII. u VIII. semestar (P-2 + V-2). Zarazne bolesti predavale su se u VIII. (P-3 + V-2) i IX. semestru (P-5 + V-2). U ak. god. 1963./1964. odvaja se Specijalna mikrobiologija od Zaraznih bolesti kao poseban ispitni predmet u IV. semestar (P-3 + V-2). U ak. god. 1967./1968. nastavni plan u okviru Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti izgledao je ovako: Opća mikrobiologija i imunologija u III. semestru (P-3 + V-2), Specijalna mikrobiologija u IV. semestru (P-3 + V-2), Zarazne bolesti u VIII. (P-3 + V-2) i IX. semestru (P-5 + V-2) i neobvezni predmet Izabrana poglavlja iz zoonoze u X. semestru (P-1).

Ak. god. 1970./1971. uveden je predmet Tropske zarazne bolesti u X. semestru (P-1), koji je bio obvezni za inozemne, a neobvezni za domaće studente. Ak. god. 1977./1978. Specijalna mikrobiologija prebačena je iz IV. u VI. semestar (P-2 + V-2). Prihvaćanjem novoga nastavnog plana ak. god. 1987./1988. predmet Zarazne bolesti prebačen je cjelovito u petu godinu studija s istom satnicom u IX. i X. semestru (P-4 + V-2).

Nastavnim planom iz 1995. nakon poduljeg razdoblja ponovno dolazi do znatnih izmjena u okviru mikrobiologije i imunologije. Formiran je poseban predmet Veterinarska imunologija u III. semestru (P-1 + V-1). Predmet Mikrobiologija slušao se u III. i IV. semestru s istim brojem sati (P-2 + V-2), a predmetu Zarazne bolesti dijelom je izmijenjena satnica u seminare i stručno-klinički rad te se slušao ponovno u VIII. (P-1 + S-1 + V-2 + SKR-1) i IX. semestru (P-4 + S-3 + V-2 + SKR-1).

Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine, koji je započeo ak. god. 2005./2006., znatno se mijenja nastavni plan, uključujući i predmete u okviru Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Veterinarska imunologija ostaje u III. semestru s ukupnom satnicom od 15 sati predavanja i 15 sati vježbi. Dotadašnji predmet Mikrobiologija podijeljen je na Opću mikrobiologiju u IV. semestru s ukupno 12 sati predavanja, 12 sati seminara i 30 sati vježbi, te Specijalnu mikrobiologiju u V. semestru s ukupno 15 sati predavanja, 15 sati seminara i 30 sati vježbi. Zarazne bolesti domaćih životinja ponovno se predaju u IX. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 75 sati vježbi te u X. semestru s ukupno 60 sati predavanja i 30 sati vježbi.

Veterinarska imunologija upoznaje studente veterinarske medicine s infekcijskom imunologijom i alergologijom, osnovama autoimunosnih bolesti te imunomodulacijom. Nakon njegova uspješnog savladavanja student može razumjeti druge predmete kao što su mikrobiologija, patologija, farmakologija, unutarnje bolesti i zarazne bolesti, posebice s obzirom na patogenezu i dijagnosticiranje infekcijskih bolesti i preosjetljivosti, imunoprofilaksu i provjeru imunosti. Tijekom studija studenti se upoznaju s imunološkim pripravcima i njihovom uporabom, s izvođenjem jednostavnih imunoloških dijagnostičkih postupaka *in vivo* i *in vitro*, a posebice s uporabom komercijalno dostupnih pripravaka.

Opća Mikrobiologija studente priprema za razumijevanje nastave iz Opće patologije i patološke morfologije, Farmakologije te kliničkih predmeta, posebice zaraznih bolesti i mikrobnih intoksikacija životinja. Predmet osposobljava studente za provođenje sterilizacije, uzimanje i slanje materijala na mikrobiološke i imunološke pretrage, za izvođenje jednostavnih metoda za identifikaciju mikroorganizama, uključujući primjenu komercijalnih pripravaka namijenjenih veterinaru u praksi. Teorijska i praktična nastava iz mikrobiologije pruža studentima osnovne spoznaje o morfologiji, fiziologiji, specifičnostima uzgoja i identifikacije, antigenskim svojstvima, tenacitetu, odnosu prema antimikrobnim sredstvima, patogenosti pojedinih mikroorga-

U Laboratoriju za infektivnu anemiju kopitara od 1971. primjenjuje se gel-difuzijski precipitinski test kao standardni postupak dijagnostike IAK.

Znanstvenici Laboratorija za leptospire sustavno proučavaju epizotiologiju bolesti u domaćih i divljih životinja i ljudi od 1950. godine.

nizama i postupcima etiološkog dijagnosticiranja te mogućnostima imunoprofilakse zaraznih bolesti.
Nakon odslušanog gradiva i položenog ispita iz Specijalne mikrobiologije student će steći znanje o osnovnim značajkama najvažnijih uzročnika zaraznih bolesti životinja i osnovnim mikrobiološkim tehnikama za njihovo izdvajanje i identifikaciju koje će moći primijeniti u praktičnom radu. Posebno će ovladati načinom uzimanja i slanja materijala na mikrobiološku pretragu, tehnikom pripreme mikroskopskih preparata – obojenih (uzročnika nekih bakterijskih bolesti) i neobojenih (dijagnostika dermatofitoza). Ovladat će i nacjepljivanjem materijala na bakteriološke hranjive podloge te specifičnostima uzgoja i identifikacije bakterija, gljivica i virusa na osnovi njihovih morfoloških, uzgojnih, fizioloških i antigenskih svojstava važnih za postavljanje etiološke dijagnoze zaraznih bolesti. Upoznat će se i s njihovim odnosom prema antimikrobnim sredstvima te mogućnostima imunoprofilakse.
Zarazne bolesti domaćih životinja obuhvaćaju spoznaje o uvjetima nastanka, širenja i prestanka zaraznih bolesti, o dijagnosticiranju i primjeni mjera i postupaka u profilaksi zaraznih bolesti s konačnim ciljem njihova iskorjenjivanja. Osobito su važne spoznaje o prirodnim žarištima zaraznih bolesti, rezervoarima infekcije i uzročnicima zoonoza radi očuvanja zdravih životinja, života stočara i veterinara pri radu sa životinjama. Studenti stječu praktična znanja u dijagnosticiranju zaraznih bolesti koje se pojavljuju u više životinjskih vrsta ili samo u pojedinih, epizootiološkom, kliničkom, mikrobiološkom, serološkom, patoanatomskom i terapijskom metodom, kao i biološkim pokusom. Tako se polaznicima omogućuje samostalnost u radu i razumijevanje svih postupaka koji se provode drugdje kao pomoć u objektivnoj dijagnostici. Najvažnije je razviti sposobnost veterinara da u slučaju zaraze pravilno postupe pri uzimanju materijala za dijagnostiku i provedu propisane profilaktičke mjere.
U okviru integriranog studija nastavnici Zavoda voditelji su nekoliko izbornih predmeta: Veterinarska klinička mikrobiologija u VI. semestru s ukupno 8 sati predavanja i 22 sata vježbi, Prijeteće zarazne bolesti u X. semestru s ukupno 28 sati predavanja i 2 sata vježbi i Zoonoze u X. semestru s ukupno 24 sata predavanja, 4 sata seminara i 2 sata vježbi.
Nastava iz Veterinarske kliničke mikrobiologije osmišljena je tako da učvršćuje i povezuje prethodno stečeno znanje i nove spoznaje uz istodobno poticanje medicinskog načina razmišljanja pri prosudbi mikrobioloških laboratorijskih nalaza i rješavanja kliničke kazuistike. Poznavanje prijetećih zaraznih bolesti životinja, koje obilježavaju brzo širenje i znatni gospodarski gubici, važno je zbog današnjega vrlo intenzivnog međunarodnog prometa životinja, životinjskih proizvoda, sirovina i ljudi te mnogih mogućnosti pojave tih bolesti u nas. Prepoznavanje tih bolesti, kao i načina njihova suzbijanja i iskorjenjivanja, upotpunjava kompetentnost veterinarskih stručnjaka.
Zoonoze upoznaju studente s mogućnostima prijenosa uzročnika zaraznih bolesti na ljude izravnim i neizravnim načinom u radu sa životinjama, boravkom u prirodi ili namirnicama animalnog podrijetla. Pritom se razvija praktično prepoznavanje i suzbijanje pojedinih zoonoza s naglaskom na očuvanje zdravlja ljudi.
Nastavnici Zavoda uključeni su i u izvođenje nastave iz drugih obveznih predmeta kao što su Ambulantna klinika u X. i XI. semestru i Zdravlje stada u XI. semestru. Također su predavači u usmjerenju Kućni ljubimci iz obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje pasa i mačaka I. u X. semestru te u usmjerenju Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru i Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru.
Ambulantna klinika studente osposobljava za samostalno obavljanje stručnih poslova u dijagnostici, kurativi i preventivi zaraznih bolesti životinja u terenskim uvjetima.
Cilj predmeta Zdravlje stada jest da studenti prošire dotadašnje spoznaje o postupcima koje treba poduzeti pri pojavi zaraznih bolesti na farmi.
U okviru Bolesti i liječenja pasa i mačaka stječu dodatne spoznaje o diferencijalnom dijagnosticiranju i liječenju zaraznih bolesti tih vrsta kućnih ljubimaca te se upoznaju s mogućnostima liječenja uporabom različitih lijekova i ljekovitih pripravaka. Ujedno se osposobljavaju za individualni pristup u primjeni opće profilakse i imunoprofilakse.
Nakon usvojenog znanja iz predmeta Bolesti i liječenja konja stječu spoznaje o učestalosti zaraznih bolesti konja te mogućnostima dijagnosticiranja. Tijekom izvođenja vježbi osposobljavaju se za uzorkovanje materijala potrebnih za objektivno dijagnosticiranje zaraznih bolesti konja te se upoznaju s ovlaštenim dijagnostičkim laboratorijima u kojima se obavlja objektivno dijagnosticiranje. Usvojeno znanje omogućuje im ispravno tumačenje nalaza, a poznavanjem opće profilakse osposobljeni su za provođenje mjera suzbijanja i sprječavanja bolesti. Poznavanje cijepnih programa zaraznih bolesti konja omogućuje im provođenje imunoprofilakse s ciljem sprječavanja zaraznih bolesti kod te vrste životinja.
Usvajanjem znanja iz predmeta Bolesti i liječenja farmskih životinja studenti proširuju spoznaje o diferencijalnom i objektivnom dijagnosticiranju zaraznih bolesti goveda, ovaca, koza i svinja. Osposobljavaju se za interpretaciju nalaza objektivno dijagnosticiranih zaraznih bolesti metodama koje se službeno provode u RH te mogućnostima pristupa općoj profilaksi i imunoprofilaksi u intenzivnom uzgoju tih životinja.
Od osnutka Zavoda u nastavi su se koristili uglavnom strani udžbenici, pretežno na njemačkom jeziku, a prvi udžbenici koje su izdali nastavnici Zavoda potječu s kraja tridesetih godina prošloga stoljeća. Otada se studentima postupno osiguravaju svi nastavni materijali nužni za uspješno svladavanje znanja i vještina iz predmeta koji se predaju na Zavodu.
Prvo nastavno štivo iz zaraznih bolesti napisao je prof. dr. J. Ježić pod naslovom *Profilaksa stočnih zaraza* (1939.), a zatim slijedi skripta prof. dr. F. Mlinca *Mikrobiologija – opći i specijalni dio* u tri izdanja (1940., 1945. i 1948.) te skripta prof. dr. A. Hupbauera *Specijalna patologija i terapija zaraznih bolesti*, I. i II. dio (1944., 1946.). U vremenu koje je slijedilo objavljeno je više izdanja skripti iz mikrobiologije i zaraznih bolesti (1946. – 1950.), a prvi je sveučilišni udžbenik napisao prof. dr. F. Mlinac pod naslovom *Veterinarska mikrobiologija* (1953.). Nakon toga započinje publicistički opus prof. dr. I. Zaharije koji je napisao skriptu *Zarazne bolesti domaćih životinja* u više izdanja (1956., 1962. i 1967.) te sveučilišni udžbenik *Opća epizootiologija* (1960.). Profesori F. Mlinac, E. Topolnik i M. Hajsig objavljuju *Praktikum mikrobiologije i imunologije* (1963.) te II. izdanje udžbenika *Veterinarska mikrobiologija* (1966.). Bogat publicistički rad prof. dr. S. Cvetnića započeo je objavljivanjem skripte *Odabrana poglavlja iz opće virusologije i zaraznih bolesti svinja* (1970.), a zatim slijedi tiskanje skripte profesora E. Topolnika i M. Hajsiga pod naslovom *Mikrobiologija za veterinare* (1972.). Prof. dr. S. Cvetnić nastavlja s publicističkim radom objavljivanjem skripte *Virusne bolesti domaćih životinja* u dva izdanja (1975., 1977.), čije je III. i IV. izdanje tiskano kao sveučilišni udžbenik (1984., 1997.). Četvrto izdanje tog udžbenika nagrađeno je nagradom *Josip Juraj Strossmayer* kao vrijedno znanstveno djelo iz područja medicinskih znanosti. U istom razdoblju prof. dr. I. Zaharija objavljuje udžbenik *Zarazne bolesti domaćih životinja* (1978.) i novo izdanje udžbenika *Opća epizootiologija* (1980.). Bogatu publicističku djelatnost Zavoda nastavljaju profesori T. Naglić, D. Hajsig, J. Madić i Lj. Pinter objavljivanjem udžbenika *Praktikum opće mikrobiologije i imunologije* u dva izdanja (1988., 1992.), a zatim slijedi tiskanje znanstvene knjige prof. dr. S. Cvetnića *Bjesnoća* (1989.) i udžbenika *Opća epizootiologija* (1993.). Nakon tih zapaženih djela autori T. Naglić i D. Hajsig objavili su udžbenik *Veterinarska mikrobiologija* (1993.), a prof. dr. S. Cvetnić udžbenik *Bakterijske i gljivične bolesti životinja* (2002.). Zatim slijedi udžbenik prof. dr. B. Jukića *Tropske zarazne bolesti životinja* (2003.) te udžbenik T. Naglića, D. Hajsiga, J. Madića i Lj. Pinter *Veterinarska mikrobiologija – specijalna bakteriologija i mikologija* (2005.) koji je također nagrađen nagradom *Josip Juraj Strossmayer* u području medicinskih znanosti. U novije su vrijeme u Zavodu objavljeni udžbenici B. Šeol, K. Matanovića i S. Terzić *Antimikrobna terapija u veterinarskoj medicini* (2010.), udžbenik D. Hajsiga, Lj. Pinter, T. Naglića i R. Antolovića *Veterinarska klinička imunologija* (2012.), hrvatsko izdanje udžbenika M. J. Day i R. D. Schultz *Veterinarska imunologija – načela i primjena,* urednica B. Šeol i V. Herak Perković (2013.) te udžbenik T. Naglića, B. Šeol Martinec i J. Madića *Veterinarska mikrobiologija – opća bakteriologija i mikologija* (2017.). Nastavnici Zavoda V. Stevanović i J. Habuš bili su suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.), a Z. Milas i Z. Štritof Majetić drugoga takvog priručnika pod naslovom *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Većina

U laboratoriju za dijagnostiku bakterijskih bolesti rade se rutinski testovi dostavljenih uzoraka životinja te znanstvena istraživanja zaraznih bolesti životinja uzrokovanih bakterijama.

Prijenos kultura leptospira u tekući medij Khortofovom metodom te priprema antigena za mikroskopsku aglutinaciju u Laboratoriju za leptospire.

članova Zavoda bili su dosad suautori svih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).
Za potrebe edukacije studenata iz Zaraznih bolesti domaćih životinja te veterinara praktičara prof. dr. B. Jukić sa suradnicima prof. dr. Ž. Župančićem i prof. dr. S. Cvetnićem snimio je dva nastavna filma: *Infektivna anemija kopitara* (1984.) i *Klasična svinjska kuga* (1986.).
Nastavnici Zavoda bili su mentori studentima u izradi i obrani 221 diplomskog rada.

Poslijediplomska nastava

Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti među prvim se ustrojbenim jedinicama uključio u provedbu poslijediplomske nastave na Fakultetu. Ak. god. 1961./1962. uveden je poslijediplomski studij iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija, a već je sljedeće godine na razini Vijeća i Savjeta Fakulteta donesena odluka o uvođenju smjera Opća mikrobiologija i mikologija. Nastava iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija održavala se najprije tri semestra, a odlukom Vijeća i Savjeta Fakulteta od 1967. produljena je na četiri semestra. Nastava iz smjera Opća mikrobiologija i mikologija održavala se tri semestra. Za pročelnika oba smjera imenovan je prof. dr. E. Topolnik. Do kraja šezdesetih godina poslijediplomski studij iz Opće mikrobiologije i mikologije završio je samo jedan polaznik, pa je poslije ukinut.
Nastavnici Zavoda bili su uključeni u izvođenje drugih poslijediplomskih studija. Od ak. god. 1962./1963. izvodili su nastavu iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi. Za potrebe tog poslijediplomskog studija S. Cvetnić i M. Hajsig napisali su u suautorstvu skriptu *Peradarstvo I i II* u nekoliko izdanja (1962.; 1964.; 1966.).
Od ak. god. 1963./1964. nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave iz smjera Zoohigijena, od 1964./1965. iz smjera Patološka anatomija, od 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, od 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem, od 1971./1972. iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda, od 1973./1974. iz smjera Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja te od ak. god. 1976./1977. iz smjera Sanitacija u veterinarskoj medicini.
Godine 1985. izmijenjen je i dopunjen dotadašnji nastavni program poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija, a za voditelja je imenovan prof. dr. T. Naglić. Prvi natječaj za taj i druge obnovljene studije raspisan je ak. god. 1986./1987., a mogao se prema tom programu upisivati sve do ak. god. 1993./1994.
Prihvaćanjem novog Zakona o visokim učilištima iz 1993. uvjetovan je novi pristup poslijediplomskoj nastavi, pa je Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom od ak. god. 1995./1996. bio izvoditelj dvogodišnjeg magistarskog, odnosno trogodišnjeg doktorskog studija iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija. Jednako tako ustrojen je stručni studij iz Mikrobiologije i epizootiologije s ciljem specijalističkog obrazovanja u odnosu na njegov područni srodni znanstveni studij. Voditelj oba studija bio je prof. dr. T. Naglić. Spomenuti poslijediplomski studiji bili su aktualni do ak. god. 2003./2004.
U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. dotadašnji poslijediplomski stručni studij Mikrobiologija i epizootiologija reorganiziran je kao specijalistički studij od četiri semestra. Nakon umirovljenja prof. dr. T. Naglića (2007.) voditelj studija postao je prof. dr. J. Madić, a nakon njegova umirovljenja (2017.) voditeljstvo preuzima prof. dr. N. Rudan.
Osim nastave na navedenom studiju nastavnici Zavoda sudjeluju na Fakultetu i u izvedbi sedam drugih poslijediplomskih specijalističkih studija (predmeta): Menandžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava (Uzorkovanja na farmi), Patologija i uzgoj domaćih mesoždera (Zarazne bolesti), Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Zarazne bolesti svinja), Sanitacija (Mikrobiologija), Sudsko veterinarstvo (Sudsko-veterinarska vještačenja zaraznih bolesti), Teriogenologija domaćih sisavaca (Mikrobiologija i zarazne bolesti), Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja (Dijagnostika i suzbijanje zaraznih bolesti).
Zakonom iz 2003. ustrojen je sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti, koji je prva generacija upisala ak. god. 2005./2006. Nastavnici Zavoda sa suradnicima voditelji su 11 granski usmjerenih predmeta: Uzročnici specifičnih zaraznih bolesti bakterijske etiologije: tuberkuloze, bruceloze i sakagije (akademik Ž. Cvetnić, naslov. prof.; prof. dr. N. Turk), Enterobakterije i drugi uzročnici crijevnih bolesti u domaćih životinja i Imunološki i imunokemijski dijagnostički (dr. B. Habrun, naslov. prof.; prof. dr. B. Šeol Martinec), Influenca životinja u javnom zdravstvu (prof. dr. Lj. Barbić, izv. prof. dr. V. Starešina, dr. V. Savić, naslovni docent), Bakterijski uzročnici upala vimena u krava (prof. dr. G. Bačić, dr. M. Benić, naslovni docent), Mikoplazme, koksijele i klamidije (prof. dr. B. Šeol Martinec, prof. dr. K. Vlahović), Molekularna virologija (akademik J. Madić, prof. emeritus), Retrovirusne bolesti domaćih životinja (prof. dr. Lj. Barbić, izv. prof. dr. V. Starešina), Bakterijski uzročnici infekcija dišnog sustava u domaćih životinja (dr. B. Habrun, naslov. prof.; prof. dr. N. Turk), Rezistencija na antimikrobne lijekove (prof. dr. B. Šeol Martinec, dr. B. Habrun, naslov. prof.), Zoonoze uzrokovane spiralnim bakterijama (prof. dr. N. Turk, prof. dr. Z. Milas).
U Zavodu je ukupno izrađeno i obranjeno 219 magistarskih radova i 203 disertacije.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Već nakon osnutka Veterinarske visoke škole u Zavodu za nauku o zarazama započinje znanstvenoistraživački rad na području zaraznih bolesti peradi. Osim toga, istražuje se epizootski pobačaj i sterilnost te imunizacija protiv ovčjih boginja. Godine 1927., uz pomoć Ministarstva poljoprivrede, osnovan je laboratorij za istraživanje zaraznih bolesti pčela, a već godinu dana kasnije u nas je po prvi put dijagnosticirana nozemoza pčela. U tom je razdoblju osobite aktivnosti u znanstvenoistraživačkom radu Veterinarske visoke škole odnosno Fakulteta ostvario prof. dr. S. Plasaj koji se smatra začetnikom znanstvenoistraživačkog rada na našoj instituciji.
Od 1930. do završetka Drugoga svjetskog rata opsežan se istraživački rad provodio u mikrobiologiji, epizootiologiji, dijagnostici i imunoprofilaksi zaraznih bolesti domaćih životinja. Istraživanja koja je započeo prof. dr. S. Plasaj nastavljena su i proširena pod vodstvom prof. dr. J. Ježića, a kasnije prof. dr. A. Hupbauera. Prilike za vrijeme Drugoga svjetskog rata otežavale su znanstvenoistraživački rad, a pred njegov kraj gotovo da ga i nije bilo. U tom razdoblju uključuje se u znanstvenoistraživački rad Zavoda prof. dr. F. Mlinac, a ističu se mikrobiološka istraživanja, posebno različitih gojišta za mikroorganizme i preliminarna istraživanja o uzgajanju virusa.
U poratnom razdoblju postupno se razvija znanstvenoistraživački rad, čemu je pridonijelo postupno povećanje materijalnih sredstava za istraživanja te zapošljavanje I. Zaharije, E. Topolnika, M. Hajsiga i S. Cvetnića koji su, uz prof. dr. F. Mlinca, dali upečatljiv doprinos u daljnjem širenju znanstvenog rada u Zavodu. Do 1959. istraživačka problematika u mikrobiologiji i zaraznim bolestima odnosila se na uzgoj virusa na kulturi tkiva, istraživanje bakteriofaga, inhibicijskog djelovanja aminokiselina na umnažanje virusa, hemaglutinacije kao pomoćne metode u dijagnostici virusnih bolesti i dr. Od virusnih bolesti isticala su se istraživanja virusnog pobačaja kobila, štenećaka i bolesti tvrdih šapa, zaraznog hepatitisa pasa i drugih virusnih bolesti. U bakteriologiji su se istraživali mikroorganizmi *Salmonella, E. coli* i *Shigella*. Osnivanjem Centra za leptospirozu otvoreno je novo istraživačko područje leptospiroza domaćih životinja. Po prvi su put u Jugoslaviji opisane kliničke slike leptospiroze pojedinih domaćih životinja, osobito konja, i razrađena je serološka dijagnostika leptospiroza. Istraživana je i epizootiologija kokošjeg tifusa, dijagnostika eksperimentalne tuberkuloze, liječenje sakagije sulfonamidima, lišmanioza pasa i dr. U mikološkom su laboratoriju započeta i uspješno razvijena istraživanja mikoza domaćih životinja: dermatofitoza, gljivične bolesti genitalnih organa, gljivica u pčela i dr.
Od početka šezdesetih godina 20. stoljeća, kada je Zavod za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti integriran u Institut za zarazne i invazione bolesti, u Virološkom laboratoriju razrađena je metodika uzgoja virusa na kulturi tkiva. Time su stvoreni uvjeti za detaljnije proučavanje virusa. U Virološkom laboratoriju ponajprije su istraživa-

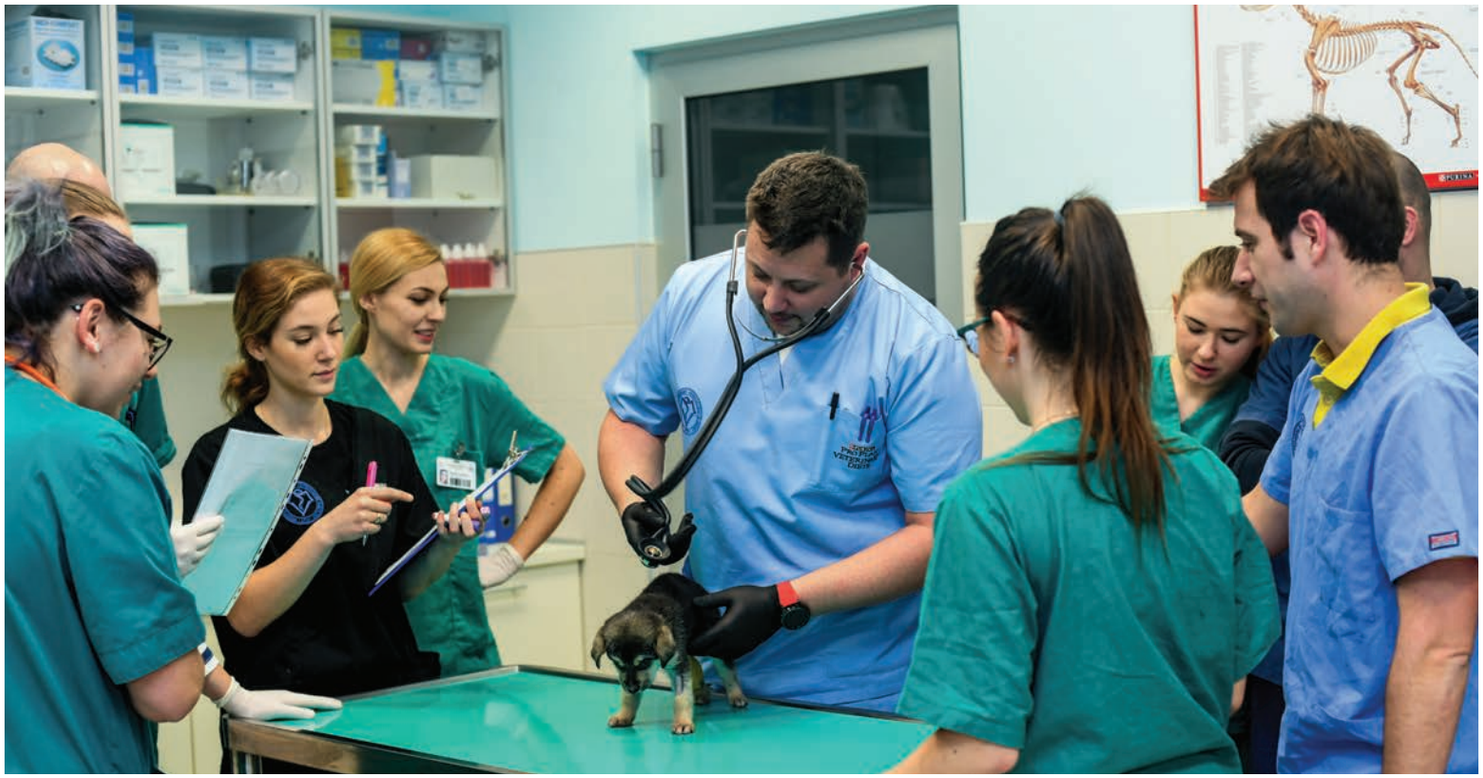

Kliničke vježbe studenata X. semestra u sklopu kolegija Zarazne bolesti domaćih životinja u infektivnom odjelu Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom.

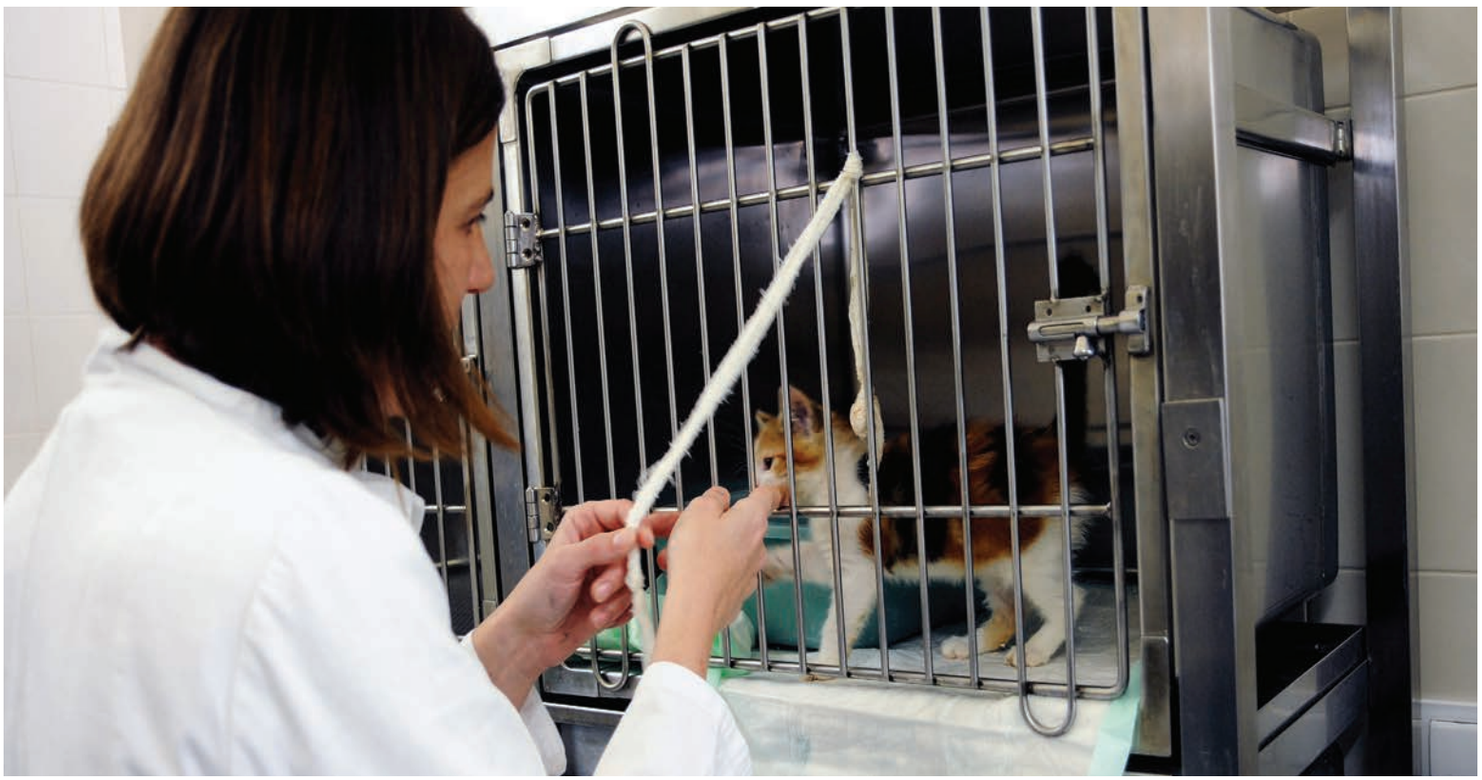

Klinički pregled i pružanje bolničke skrbi mački s upalom gornjeg respiratornog sustava na Klinici za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom.

ni epiteliotropni virusi dišnih i probavnih organa domaćih životinja, osobito kod goveda. Istraživana je epizootiologija, etiologija, klinička slika, dijagnostika, terapija i profilaksa virusnih bolesti kod goveda, osobito kod teladi na poljoprivrednim dobrima i tovilištima. Osim virusnih bolesti dišnih i probavnih organa, kod goveda su istraživane i neke druge virusne bolesti s obzirom na epizootiologiju, etiologiju, dijagnostiku, terapiju i profilaksu. Posebno treba istaknuti sustavna istraživanja infektivne anemije kopitara, posebno konja, virusnog hepatitisa psa i adenomatoze ovaca. Od 1966. u Virološkom laboratoriju istražuju se virusne bolesti peradi koje je financirao Centar za peradarstvo u sklopu Fakulteta.

U okviru Mikološkog laboratorija istraživana je epizootiologija, klinička slika, dijagnostika i liječenje gljivičnih bolesti kože, osobito trihofitoze goveda. Opsežno je istraživana trihofitoza teladi na poljoprivrednim dobrima i tovilištima u različitim uvjetima držanja i hranidbe. Ispitan je terapijski učinak niza kemijskih sredstava, posebno organofosfornih spojeva i teških metala. Opsežno su se istraživale kožne bolesti i kod pasa, osobito s obzirom na gljivice. Osim kod dermatomikoza sustavno su istraživane gljivice u genitalnim i respiratornim organima te u mliječnoj žlijezdi kod domaćih životinja. Istraživanja gljivica u genitalnim organima prije svega su se odnosila na krave, junice, bikove, kobile, krmače i nerastove. Nadalje su se istraživale gljivice i u spermi nerastova te njihov utjecaj na život i duljinu održavanja spermija kao i njihova sposobnost za umjetno osjemenjivanje. Istodobno je bilo i pokušaja umjetnog zaražavanja gljivicama genitalnih organa junica i krava. Također su sustavno istraživane gljivice u mliječnih žlijezda kod krava, ovaca i kobila te pokušaji umjetnog zaražavanja gljivicama koje se najčešće nalaze u genitalnim organima. Tomu treba dodati istraživanja sistemskih mikoza ptica, osobito bolesti respiratornih organa uzrokovanih gljivicama.

U Centru za leptospire nastavljena su istraživanja o važnosti i raširenosti leptospiroza kod domaćih i divljih reaktora u domaćih životinja i ljudi, otkrivanja kliconoša kod glodavaca, determinacija nađenih leptospira te prijemljivosti rasplodnjaka prema infekciji pod prirodnim i laboratorijskim uvjetima. U Bakteriološkom laboratoriju isticala su se istraživanja odnosa virulencije i mukolitičkog djelovanja *B. anthracis* i nekih drugih bakterija. Znanstvenoistraživački rad tog vremena financirao se većinom iz Saveznog i Republičkog fonda za znanost, dijelom iz privrede, a neke je teme financirala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, poput istraživanja kriptotoka u nekih domaćih i divljih životinja, voditelja prof. dr. M. Hajsiga (1961. – 1964.).

Godine 1965. Institut za zarazne i invazione bolesti integriran je u Institut za morfologiju i fiziologiju, kojemu je ubrzo promijenjeno ime u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje. Od virusnih bolesti nastavljena su istraživanja bolesti dišnih i probavnih organa goveda i svinje s obzirom na mogućnost primjene vakcine za aktivnu imunizaciju. Osim toga nastavljena su istraživanja uzgoja virusa na tkivnim kulturama, posebno uzročnika atipične kuge peradi. Mikološka istraživanja obuhvaćala su etiologiju, proširenost i suzbijanje dermatomikoza, osobito trihofitoze goveda, istraživanja odnosa kvasnica i bakterija izoliranih iz genitalnih organa krava, zatim mogućnost umjetne infekcije gljivicama i gljivični pobačaj krava. Istraživanja leptospiroze odnosila su se na etiologiju bolesti u goveda, istraživanja imunosti kod pokusnih životinja antigenima leptospira, liječenje kožnih mikoza i dr. Od 1967. u okviru Bakteriološkog laboratorija rade se bakteriološke pretrage za potrebe Centra za peradarstvo.

Sedamdesetih i osamdesetih godina istraživanja većinom financira Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZ IV). Pritom treba istaknuti znanstveni rad prof. dr. M. Hajsiga koji je istraživao kvasce i njihovo značenje u etiologiji jalovosti svinja te mikoze goveda, svinja i mesoždera. Prof. dr. S. Cvetnić bavio se dijagnostikom i profilaksom zaraze goveda te istraživao epizootiologiju i imunoprofilaksu virusnih infekcija u intenzivnom uzgoju stoke. U tom razdoblju i drugi nastavnici Zavoda postaju voditelji pojedinih znanstvenoistraživačkih tema. Prof. dr. Z. Modrić predvodio je istraživanja leptospira u svinja, ovaca i domaćih mačaka. Prof. dr. D. Hajsig istraživao je ponajprije bakterijske bolesti svinja, osobito pleuropneumoniju, eksudativni epidermitis i infekcije vrstom *Streptococcus suis*, a prof. dr. T. Naglić usmjerio je svoj znanstvenoistraživački rad na ulogu mikoplazma i nekih vrsta bakterija u patologiji domaćih životinja.

Od 1991. do 2013. znanstvenoistraživački rad financira MZT/MZOŠ u nekoliko projektnih razdoblja. Prof. dr. S. Cvetnić bavio se imunologijom aktualnih animalnih miksovirusa, herpesvirusa i retrovirusa, prof. dr. Z. Modrić istraživanjima eperitrozoonoze u svinja u Hrvatskoj, prof. dr. T. Naglić etiopatogenezom i profilaksom nekih uvjetnih mikrobnih bolesti te mikoplazmozom preživača i uvjetnim infekcijskim bolestima životinja, a prof. dr. Ž. Župančić klamidiofilozom ptica i sisavaca. U tom se razdoblju i drugi nastavnici Zavoda ističu znanstvenoistraživačkim radom kao voditelji znanstvenoistraživačkih projekata, pa je tako prof. dr. J. Madić u više projektnih razdoblja predvodio istraživanja epizootiologije i imunoprofilake aktualnih animalnih viroza, a prof. dr. Lj. Pinter predvodila je istraživanja mikoza kao primarnih i sekundarnih infekcija domaćih životinja te animalnih mikoza kao rizika i modela razumijevanja etiopatogeneze mikoza u ljudi. Prof. dr. B. Šeol nastavila je istraživanja prof. dr. T. Naglića na mikoplazmama i nekim uvjetovanim infekcijskim bolestima životinja, a prof. dr. N. Turk usmjerio je svoj znanstvenoistraživački rad na molekularnu epizootiologiju i epidemiologiju leptospiroze.

U tom se razdoblju pojedini nastavnici uključuju u znanstvenoistraživački rad na međunarodnom polju, poput prof. dr. Lj. Pinter koja je bila voditeljica dvaju hrvatsko-slovenskih bilateralnih projekata: *Istraživanje imunoreaktivnosti domaćih životinja na gljivične antigene* (1998.) i *Keratinolitic dermatophyte activities in animals* (2001.).

Od 2013. nastavnici Zavoda voditelji su znanstvenoistraživačkih tema koje se financiraju iz potpora Sveučilišta. Prof. dr. Lj. Barbić određivao je proširenost krpeljnog meningoencefalitisa u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i procjenu rizika širenja uzročnika mlijekom koza (2013.) te se bavio istraživanjima prisutnosti i proširenosti influence pasa na području RH (2014.). Prof. dr. N. Turk nastavio je započeti znanstvenoistraživački rad iz prethodnog razdoblja na leptospirama, pri čemu je provodio proteomsku analizu patogenih bakterija roda *Leptospira* izlučenih urinom rezervoara i prirodno inficiranih domaćina (2013.), nalaz i kvantificiranje patogenih leptospira u površinskim vodama poplavljenih područja RH (2014.) te izraženost proteina LipL32 u patogenih leptospira izdvojenih iz sitnih glodavaca kao rezervoara leptospiroze i pasa kao prirodno inficiranih domaćina (2015. i 2016.). Doc. dr. V. Stevanović bavio se molekularnom epizootiologijom i zoonotskim potencijalom uzročnika virusnih gastroenteritisa pasa (2016.) te epidemiološkim i kliničkim značenjem promjenjivosti bocavirusa životinja i ljudi dokazanih na području Hrvatske (2018.). Doc. dr. J. Habuš utvrđivala je proširenost i genotipizaciju bakterije *Francisella tularensis* (2017.), doc. dr. S. Hađina važnost enterotoksina *Clostridium perfringens* u fecesu pasa s kliničkom slikom gatroenteritisa (2017), a izv. prof. dr. Z. Štritof prevalenciju, kliničko značenje, antimikrobnu osjetljivost i genotipizaciju kampilobaktera izdvojenih iz pasa (2018.).

Nastavnici Zavoda od njegova osnutka bili su članovi brojnih organizacijskih i znanstvenih odbora domaćih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova. U novije doba sudjelovali su u organizaciji mikrobioloških kongresa s međunarodnim sudjelovanjem: Central European Symposium on Antimicrobial Resistance, CESAR2003 (Brijuni, 2000.); Croatian and Slovenian Symposium on Microbiology and Infectious Disease Zoonoses today and tomorrow (Plitvička jezera, 2001.); 3rd Croatian Congress of Microbiology with International Participation (Poreč, 2004.); Epidemiološki aspekti influence u ljudi i životinja (Zagreb, 2005.); 4th Croatian Congress of Microbiology with International Participation (Zadar, 2008.); 5th Croatian Congress of Microbiology with International Participation (Primošten, 2012.); Eurolepto 2012, (Dubrovnik 2012.), Mycoplasmas – a practical approach (Dubrovnik, 2013.); 6th Croatian Congress of Microbiology with International Participation (Sv. Martin na Muri, 2016.); radionica i ljetnih škola (Rabira – rabies radionica, Zagreb, 2009., Ljetna škola Wildlife management, Zagreb, 2011., Ljetna škola Zoonoses, Dubrovnik 2017. i 2018. i dr.

Članovi Zavoda obnašali su različite dužnosti u izdavačkim savjetima i uredništvima znanstvenih časopisa. Tehnički i pomoćni urednici časopisa *Veterinarski arhiv* bili su prof. dr. M. Hajsig (1953. – 1975.) i

Klinika za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom, raspolaže malim kliničkim laboratorijem u kojem studenti praktično primjenjuju prethodno stečena znanja i vještine u dijagnostici zaraznih bolesti.

Kliničke vježbe studenata X. semestra u sklopu kolegija Zarazne bolesti domaćih životinja. Klinički pregled i pružanje bolničke skrbi psu sa zaraznim gastroenteritisom na Klinici za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom. Na slici je prikazano vađenje krvi iz jugularne vene.

prof. dr. J. Madić (1994. – 2000.). Glavni i odgovorni urednici *Veterinarskog arhiva* bili su prof. dr. E. Topolnik (1953. – 1975.), prof. dr. M. Hajsig (1976. – 1978.) i prof. dr. J. Madić (2001. – 2017.). Prof. dr. J. Madić bio je ujedno član Uredničkog odbora časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* (2000.) i član uredničkog kolegija časopisa *Veterinarska stanica* (2001. – 2008.). Od 2006. član je uredničkog odbora časopisa *RAD* Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Prof. dr. Ž. Župančić bio je pomoćni urednik časopisa *Veterinarstvo* te član uredničkog savjeta *Acta medica Croatica* (2002.), prof. dr. Lj. Barbić bio je član uredničkog odbora časopisa *Veterinar*, prof. dr. N. Turk član je uredništva časopisa *Veterinarski arhiv*, *Hrvatski veterinarski vjesnik* i *Conferrence Papers in Epidemiology* (2012. – 2015.), a prof. dr. Z. Milas, izv. prof. dr. V. Starešina i prof. dr. N. Turk članovi su uredničkog odbora časopisa *Veterinarska stanica*. Prof. dr. Lj. Pinter bila je članica uredništva nekoliko izdanja *Ljetopisa* fakulteta.

Znanstvenici Zavoda recenzirali su mnoge radove u znanstvenim časopisima: *Veterinarski arhiv*, *Veterinarska stanica*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Veterinary Medicine*, *Wiener Tierärztliche Monatsschrift*, *The Veterinary Journal*, *Critical Review in Microbiology*, *The Emerging Infectious Diseases*, *Epidemiology and Infection*.

Od samog osnutka Zavoda njegovi su djelatnici razvili vrlo živu i raznoliku znanstvenu suradnju s brojnim fakultetima i znanstvenoistraživačkim institutima u Hrvatskoj i inozemstvu. U posljednjih tridesetak godina za istaknuti je trajnu suradnju s Hrvatskim veterinarskim institutom, Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Šumarskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo u Zagrebu, Klinikom za infektivne bolesti *Fran Mihaljević*, Institutom *Ruđer Bošković*, te osobito s brojnim veterinarskim stanicama u Hrvatskoj. Od inozemnih institucija djelatnici Zavoda trajno surađuju s Veterinarskim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani, Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Ljubljani, The Rayne Institute, The Royal Veterinary College u Londonu u Velikoj Britaniji, Instituto Zooprofilattico Sperimentale Della Lombardia E Dell'Emilia-Romagna, Brescia Italija, Istituto Zooprofilattico Sperimentale (IZS), Teramo, Italija, Ecole Nationale Vétérinaire d'Alfort (Istraživački laboratorij UMR 1161 INRA-AFSSA-ENVA de virologie), Maisons Alfort, Francuska, EU-RL for Equine infectious anemia, equine arteritis virus and equine herpes viruses Dozulé-Laboratory for equine diseases, Dozulé, Francuska, Institut Pasteur, Paris, Francuska, WHO/FAO/OIE Referalni centar za leptospirozu, Royal Tropical Institute, Amsterdam, Nizozemska, CDC Atlanta, SAD.

Stručna djelatnost

Stručna djelatnost Zavoda provodi se u okviru specijaliziranog Bakteriološkog, Virološkog i Mikološkog laboratorija te Laboratorija za leptospire, Laboratorija za infektivnu anemiju kopitara i Laboratorija za dijagnostiku bakterijskih bolesti konja. Posebnu djelatnost Zavoda svakako čini stručno-klinički rad u okviru Klinike za zarazne bolesti.

Bakteriološki laboratorij

Bakteriološki je laboratorij primarno u službi dijagnostike bakterijskih bolesti, odnosno izdvajanja bakterija iz materijala podrijetlom od pacijenata s klinika Veterinarskog fakulteta. Također, svi uzorci koji su dostavljeni iz različitih veterinarskih stanica i ambulanta obrađeni su u Bakteriološkom laboratoriju. S obzirom na to da je riječ o ustanovi u kojoj se održava nastava, mnoge bakterijske bolesti, poglavito zoonoze, nisu se smjele pretraživati u Bakteriološkom laboratoriju, te je stoga broj bakterijskih vrsta ograničen na one koje ne ugrožavaju izravno zdravlje čovjeka. Prof. dr. T. Naglić prvi je uveo dijagnostiku mikoplazmalnih infekcija u životinja, a prof. dr. B. Šeol Martinec dijagnostiku je unaprijedila uvođenjem seroloških i molekularnih postupaka identifikacije vrste *Mycoplasma bovis*. U Bakteriološkom laboratoriju sustavno se prati rezistencija izdvojenih bakterija na antimikrobne lijekove, posebice vrste *Pseudomonas aeruginosa* koja je čest uzročnih različitih tvrdokornih i kroničnih infekcija, poglavito u pasa. Nadalje, doc. dr. S. Pintarić intenzivno se bavi rezistencijom enterobakterija, posebice ESBL sojeva vrste *E. coli* i *Klebsiella pneumoniae*. Također je u okviru rada Bakteriološkog laboratorija uvedena dijagnostika bakterijskih bolesti konja te se provode sustavna istraživanja infekcija kampilobakterima i salmonelama u pasa. Voditelji bakteriološkog laboratorija bili su prof. dr. S. Plasaj, prof. dr. J. Ježić, prof. dr. A. Hupbauer, prof. dr. F. Mlinac, prof. dr. M. Bendiš, prof. dr. M. Hajsig, prof. dr. T. Naglić, prof. dr. D. Hajsig i prof. dr. T. Naglić. Danas je voditeljica laboratorija prof. dr. B. Šeol Martinec.

Virološki laboratorij

Virološki laboratorij Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom osnovan je 1960. zaslugom dugogodišnjeg predstojnika Zavoda prof. dr. E. Topolnika. Od početka svog djelovanja bio je u službi istraživanja virusa i virusnih bolesti životinja U tom je laboratoriju od 2006. započeto sustavno i intenzivno istraživanje virusnih bolesti konja. Rezultat tih istraživanja bilo je uvođenje novih dijagnostičkih metoda u rutinsku primjenu, što je stvorilo temelje za osnivanje novog laboratorija. Potreba za novim laboratorijem dodatno se nametnula usklađivanjem zakonskih propisa RH s europskim standardima i preuzetom obvezom praćenja i kontrole većeg broja virusnih bolesti konja. Zbog toga se 2009. u sastavu Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom osniva Laboratorij za virusni arteritis konja. Od osnutka Laboratorij provodi rutinsku dijagnostiku virusnog arteritisa konja za potrebe Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Republike Hrvatske, Uprave za veterinarstvo. Zahvaljujući uspješnoj suradnji već sljedeće godine Laboratorij proširuje rutinsku dijagnostičku djelatnost i na rinopneumonitis konja, a 2011. započinje s provođenjem dijagnostike encefalitisa Zapadnog Nila. Laboratorij je 2010. uspješno okončao postupak akreditacije te je od 2011., odlukom Ministra poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, postao referentni laboratorij za dijagnostiku virusnog arteritisa konja i ovlašteni laboratorij za dijagnostiku rinopneumonitisa konja i encefalitisa Zapadnog Nila. Zbog potrebe objektivne dijagnostike zaraznih bolesti u veterinarskim ambulantama u razdoblju od 2012. do 2018. Laboratorij je proširio djelatnost na serološku i molekularnu dijagnostiku virusnih bolesti pasa i mačaka, a znanstveno je postao prepoznatljiv ponajprije po istraživanju arbovirusnih infekcija u suradnji s domaćim i inozemnim virolozima veterinarske i medicinske struke. Danas se u Laboratoriju rutinski provode i sve suvremene dijagnostičke i istraživačke virološke metode (virus-neutralizacijski test, inhibicija hemaglutinacije, *immunoblot*, lančana reakcija polimerazom u stvarnom vremenu, imunoflourescencija i dr.) kao i rad s velikim brojem primarnih i linijskih staničnih kultura. Voditelji Virološkog laboratorija bili su prof. dr. Z. Brudnjak, prof. dr. S. Cvetnić, prof. dr. Ž. Župančić i prof. dr. J. Madić, a danas je to prof. dr. Lj. Barbić

Mikološki laboratorij

U Mikološkom laboratoriju provodi se rutinska laboratorijska dijagnostika životinjskih mikoza. Osamdesetih i devedesetih godina izrazito je porastao broj mikoloških pretraga na dermatofite zahvaljujući suradnji koju su stručnjaci Zavoda razvili s brojnim veterinarskim stanicama i ambulantama, ponajviše u Zagrebu i okolici, ali i diljem Hrvatske. S razvojem laboratorijske mikološke dijagnostike na dermatofite i osamostaljivanjem brojnih ambulanta za malu veterinarsku praksu posljednjih desetak godina broj mikoloških pretraga opada i svodi se na dijagnostiku bolesti pacijenata Fakulteta i referalnih pacijenata uglavnom male prakse s kompliciranijim zdravstvenim statusima. Voditelji Mikološkog laboratorija bili su prof. dr. M. Hajsig, prof. dr. D. Hajsig i prof. dr. B. Šeol Martinec. Danas je voditeljica laboratorija prof. dr. Lj. Pinter.

Laboratorij za leptospire

U Laboratoriju za leptospire od osnutka pa sve do 1995. provodila se rutinska laboratorijska dijagnostika leptospiroze u ljudi za potrebe infektoloških odjela bolnica i medicinskih centara na području Republike Hrvatske. Istodobno se obavljala rutinska dijagnostika domaćih i divljih životinja, a od 2008. i rutinska dijagnostika leptospiroze konja za potrebe Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja RH, Uprave za veterinarstvo. Od početka postojanja Laboratorija do danas u dijagnostici leptospiroze primjenjuje se mikroskopska aglutinacija kao svjetska referalna serološka metoda. Od povratka prof. dr. N. Turka s jednogodišnjeg usavršavanja u svjetskom referalnom laboratoriju za leptospiroze u Institutu *Louis Pasteur* u Parizu, Francuska (2000.) u istraživanju i dijagnostici bolesti primjenjuju se i brojne molekularne metode. Od 2011. Laboratorij ima status akreditiranog laboratorija u skladu s normom HR EN ISO/IEC 17025, koju je potvrdila Hrvatska akreditacijska agencija (HHA). Na inicijativu prof. dr. I. Zaharije (1979.), povodom 30. godišnjice osnutka Laboratorija za leptospire, objavljena je Monografija o radu laboratorija i istraživanju leptospiroze u Hrvatskoj pod nazivom *Leptospiroze u SR Hrvatskoj* (1982.). Godine 2012. u organizaciji laboratorija u Dubrovniku je održan prvi Europski kongres o leptospirozi (European meeting of leptospirosis, Eurolepto 2012), kada je na prijedlog znanstvenika iz laboratorija u Amsterdamu i Zagrebu osnovano Europsko udruženje leptospirologa. Voditelji Laboratorija za leptospire bili su prof. dr. I. Zaharija, prof. dr. Z. Modrić i prof. dr. Z. Milas, a danas tu dužnost obnaša prof. dr. N. Turk.

Laboratorij za infektivnu anemiju kopitara

Laboratorij za serološku dijagnostiku infektivne anemije kopitara u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnovao je 1971. prof. dr. D. Petrović, neposredno nakon povratka iz SAD-a. Važno je istaknuti da je Laboratorij osnovan samo godinu dana nakon što je prof. dr. Leroy Coggins (Cornell University) predstavio gel-difuzijski precipitacijski test (GDP-test) kao standardnu metodu dijagnostike IAK-a. Laboratorij je među prvima u svijetu u primjenu uveo serološku dijagnostiku bolesti te se pozicionirao kao središte dijagnostike te bolesti za područje bivše Jugoslavije i susjednih zemalja. Već se od njegova osnutka za dijagnostiku infektivne anemije kopitara gel-difuzijsko precipitacijskim testom rabio antigen proizveden u samom laboratoriju, u početku ekstrakcijom iz slezene pokusno inficirane ždrebadi, a od 1996. iz trajno inficirane stanične kulture fibroblasta konjske kože. Od 2011. IAKlab akreditiran je prema normi HRN EN ISO / IEC 17025:2007 što govori da je akreditirana metoda (GDP) standardizirana, validirana te da je svaki korak u izvođenju metode sljediv i kontroliran. Nakon dobivanja statusa akreditiranog laboratorija redovito se i s uspjehom rade međulaboratorijska testiranja. Godine 2002. u laboratoriju je po prvi puta u Hrvatskoj izdvojen virus infektivne anemije kopitara iz prirodno inficiranog konja. Tako izdvojen virus IAK-a adaptiran je na linijsku staničnu kulturu fibroblasta konjske kože te se rabi kao antigen u rutinskoj dijagnostici bolesti. Kao rezultat rada laboratorija objavljeni su brojni znanstveni i stručni radovi, četiri disertacije, više magistarskih i specijalističkih radova te brojni diplomski radovi. Od osnutka laboratorija voditelji su bili prof. dr. D. Petrović i prof. dr. B. Jukić. Danas je voditelj laboratorija izv. prof. dr. V. Starešina.

Laboratorij za dijagnostiku bakterijskih bolesti konja

Laboratorij za dijagnostiku bakterijskih bolesti konja osnovan je 2013. godine. Uz tri akreditirana laboratorija (za dijagnostiku leptospiroze, infekcijske anemije kopitara i virusnog arteritisa) osnivanjem ovog laboratorija na Zavodu omogućena je dijagnostika svih zaraznih bolesti konja. Njegova djelatnost obuhvaća opće bakteriološke pretrage različitih kliničkih materijala podrijetlom iz konja te dijagnostiku salmoneloze konja, bakterijskih pobačaja i kontagioznog metritisa konja izdvajanjem uzročnika i molekularnim metodama. Voditeljica laboratorija je izv. prof. dr. Z. Štritof.

Klinika za zarazne bolesti

Klinika za zarazne bolesti započela je svoj rad 1924. u skromnim uvjetima na staroj lokaciji Fakulteta u Savskoj cesti. U početku je broj pacijenata bio vrlo malen, a zatim se postupno povećavao sve do sredine pedesetih godina, kada se osniva veći broj veterinarskih ambulanta koje su se bavile kurativom. Osim toga opsežnim se veterinarskim mjerama smanjuje broj zaraznih bolesti, zabranjuje držanje i kretanje stoke u užem dijelu grada, zbog čega se smanjuje broj pacijenata na Klinici. Nakon preseljenja na novu lokaciju Fakulteta u Heinzelovu ulicu uglavnom se dovode kućni ljubimci, a od bolesti prevladavaju zarazne bolesti pasa, osobito štenećak, parvoviroza, zarazni hepatitis i dr. Povremeno se liječe velike životinje, upućene od lokalnih veterinara ili od nastavnika Ambulantne klinike, te provodi imunoprofilaksa većine zaraznih bolesti pasa, osim bjesnoće. Zbog organizacijskih problema u radu Klinike, prihvat i broj pacijenata znatno se smanjuju sedamdesetih godina, no rad Klinike polako se pokreće kada se na Zavodu počinju intenzivnije istraživati bolesti kože pasa i mačaka uzrokovane gljivicama i bakterijama te diferencijalnodijagnostički endokrinološkim i autoimunosnim bolestima. Prekretnica u radu Klinike bila je 2004., kada inicijativom predstojnika Zavoda prof. dr. B. Jukića i voditelja Klinike prof. dr. Z. Modrića Klinika od Ministarstva poljoprivrede, Uprave za veterinarstvo dobiva ovlasti za cijepljenje pasa protiv bjesnoće. Dolaskom mladih asistenata znatno je intenziviran rad Klinike s uključenjem u organizacijski oblik dežurstva na razini svih klinika Fakulteta. Dosadašnji voditelji Klinike bili su prof. dr. S. Plasaj, prof. dr. A. Hupbauer, akademik E. Topolnik, prof. dr. F. Mlinac, prof. dr. I. Zaharija, akademik S. Cvetnić, prof. dr. Ž. Župančić, prof. dr. B. Jukić, prof. dr. Z. Modrić, izv. prof. dr. V. Starešina i prof. dr. N. Turk, a danas tu dužnost obavlja prof. dr. Z. Milas. Za ostale pojedinosti o laboratorijskom i kliničkom radu Zavoda vidi 4. 6. Stručna djelatnost.

Nastavnici Klinike od tridesetih godina 20. stoljeća provode stručni rad organizacijom i provedbom tečajeva za trajnu izobrazbu veterinara. Prvi trodnevni tečaj održan je 1929. na poticaj područnog veterinarskog odjeljenja i financijsku pomoć Ministarstva poljoprivrede, a provodio se iz dijagnostike, liječenja i suzbijanja zaraznih bolesti. Od 1954. organiziraju se tečajevi u sklopu Ambulantne klinike. Uključivali su više tematskih područja u kojima su bile zastupljene i zarazne bolesti, a trajali su više tjedana. U vremenu koje je slijedilo ponovno se prelazi na organizaciju uže specijaliziranih tečajeva u kojima sudjeluju ili ih vode nastavnici Zavoda, poput tečaja iz primijenjene dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (1975.), tova goveda (1977.), zaraznih bolesti (1978.) i dr. U novije vrijeme valja istaknuti prof. dr. B. Jukića, koji je održao niz predavanja o zdravstvenoj zaštiti životinja od najvažnijih zaraznih bolesti u okviru tečajeva Svjetske banke namijenjene veterinarima praktičarima (1997. – 2000.). Danas nastavnici Klinike sudjeluju u provedbi specijalističkih tečajeva kao što je Tečaj za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka, voditelja prof. dr. Ž. Pavičića.

Ostale aktivnosti

Strateška odrednica Zavoda uvijek je bila usavršavanje njegovih djelatnika na prestižnim znanstvenim institucijama u inozemstvu. Stoga su članovi Zavoda od početka pedesetih godina 20. stoljeća do danas boravili dulje ili kraće vrijeme na brojnim medicinskim i veterinarskim fakultetima te znanstvenim institutima diljem Europe i SAD-a. Prof. dr. I. Zaharija i akademik E. Topolnik boravili su u Švicarskoj, akademik S. Cvetnić u Njemačkoj, Švedskoj i Nizozemskoj, prof. dr.

M. Hajsig u Nizozemskoj, prof. dr. T. Naglić u Velikoj Britaniji, Danskoj i Belgiji, prof. dr. Ž. Župančić u Danskoj, prof. dr. Z. Modrić i prof. dr. B. Jukić u Njemačkoj, prof. dr. D. Hajsig u Danskoj i Belgiji, akademik Josip Madić u Nizozemskoj, prof. dr. Lj. Pinter u Velikoj Britaniji, Španjolskoj i SAD, prof. dr. B. Šeol Martinec u Velikoj Britaniji, prof. dr. N. Rudan u Danskoj, izv. prof. dr. V. Starešina u Austriji, prof. dr. N. Turk u Francuskoj, prof. dr. Lj. Barbić u Velikoj Britaniji, doc. dr. Z. Štritof u Velikoj Britaniji, Sloveniji i Danskoj, doc. dr. S. Hađina u Francuskoj, Italiji i SAD, doc. dr. J. Habuš u Nizozemskoj, doc. dr. V. Stevanović u Italiji i Francuskoj, asistent. dr. M. Perharić u Velikoj Britaniji, stručna suradnica dr. V. Mojčec Perko u SAD-u, Sloveniji i Irskoj te stručni suradnik K. Martinković u Austriji.

Nastavnici Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu i Sveučilištu u Zagrebu. Dekani Fakulteta bili su: prof. dr. S. Plasaj (1930./1931.), akademik E. Topolnik (1956./1957. – 1957./1958.; 1964./1965. – 1965./1966.), prof. dr. Lj. Pinter (2003./2004. – 2004./2005.) i prof. dr. N. Turk (2016./2017. – 2018./2019.). Obnašatelj dužnosti dekana bio je akademik J. Madić (2006./2007.). Prodekani su bili prof. dr. A. Hupbauer (1939./1940. – 1940./1941), akademik E. Topolnik (1955./1956.; 1958./1959.; 1966./1967. – 1967./1968.; 1968./1969. – 1969./1970.), prof. dr. B. Jukić (1987./1988. – 1990./1991.), akademik J. Madić (1995./1996. – 1998./1999.; 2003./2004. – 2004./2005.), prof. dr. Lj. Pinter (1999./2000. – 2002./2003.), prof. dr. N. Turk (2010./2011. – 2015./2016.) i prof. dr. Lj. Barbić (2016./2017. – 2018./2019.). Pročelnici Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane bili su prof. dr. Z. Milas (2009. – 2015.) i prof. dr. Lj. Barbić (2015. – 2016.). Prof. dr. Lj. Pinter bila je prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu (2006. – 2010.).

Prof. dr. N. Turk izabran je za dekana u sljedećem mandatnom razdoblju (ak. god. 2019./2020. – 2021./2022.).

Pojedini su članovi Zavoda za izniman doprinos u znanstvenom radu izabrani u Jugoslavensku, odnosno Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti te su nositelji brojnih priznanja. Prof. dr. E. Topolnik izabran je 1963. za izvanrednog te 1979. za redovitog člana Akademije. Dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1961.), Ordena rada sa crvenom zastavom (1969.), Nagrade za životno djelo od Sabora Republike Hrvatske (1987.), Nagrade za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom 90. obljetnice osnutka i rada Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.) te odlikovanja Reda Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (2012.). Prof. dr. M. Hajsig izabran je za člana suradnika Akademije 1975. godine. Dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1969.), Republičke nagrade Ruđer Bošković (1978.) i Nagrade za životno djelo (1994.) za znatnu znanstvenu djelatnost na području veterinarsko-medicinske mikrobiologije, posebice mikologije. Prof. dr. S. Cvetnić izabran je 1977. za člana suradnika, 1986. za izvanrednog člana te 1991. za redovitog člana. U Akademiji je obnašao dužnost tajnika Razreda za medicinske znanosti (1991. – 1997.) i glavnog tajnika (2004. – 2010.). Za svoj je plodonosan rad primio mnoga priznanja, poput Republičke nagrade *Ruđer Bošković* za značajnu znanstvenu aktivnost (1985.), odlikovanje Reda Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1995.), Državne nagrade za znanost za životno djelo (2003.) i nagrade za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom 90. obljetnice osnutka i rada Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. J. Madić izabran je za 1998. za člana suradnika i 2012. za redovitoga člana. Dobitnik je više zahvalnica i priznanja, pri čemu treba istaknuti nagradu *Josip Juraj Strossmayer* koju je sa suradnicima dobio za sveučilišni udžbenik *Veterinarska mikrobiologija – Specijalna bakteriologija i mikologija* kao najuspješnije znanstveno dijelo iz medicinskih znanosti u 2005. godini (2006.) i Povelju *Eugen Podaubsky* za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada kao i doprinos u širenju ugleda fakulteta i veterinarske struke (2016.). Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu, a na prijedlog Vijeća Veterinarskoga fakulteta izabran je u počasno zvanje profesora emeritusa (2018.).

Više nastavnika Zavoda je na osnovi znanstvenog doprinosa izabrano za članove Akademije medicinskih znanosti Hrvatske. U redovite članove izabrani su prof. dr. B. Jukić (1994.), prof. dr. Z. Modrić, prof. dr. T. Naglić i prof. dr. Ž. Župančić (1997.) te prof. dr. Lj. Barbić (2018.), a za izvanrednog člana prof. dr. J. Madić (1998.).

Prof. dr. F. Mlinac je od 1947. honorarno predavao predmet Poljoprivredna mikrobiologija na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu, gdje je rukovodio znanstveno-nastavnim i stručnim radom Zavoda za mikrobiologiju toga fakulteta. Jedan je od osnivača laboratorija za iskorjenjivanje melitokokoze (bruceloze) u Istri. Bio je član brojnih povjerenstava na Fakultetu i Sveučilištu, osobito onih koja su se bavila studentskim pravima i brinula za dobrobit studenata. Bio je potpredsjednik nacionalnog komiteta i predsjednik podkomiteta za Hrvatsku organizacije *World University Service*. Također je bio član Društva mikrobiologa Hrvatske i Jugoslavenskog mikrobiološkog društva, a u tim je društvima obnašao i rukovodeće dužnosti. Odlikovan je za razvoj i unaprjeđenje veterinarske službe u Makedoniji i Hrvatskoj.

Prof. dr. I. Zaharija bio je član Društva veterinara i veterinarskih tehničara Hrvatske, Društva za povijest veterinarstva Hrvatske, Naučnog društva za povijest zdravstvene kulture Jugoslavije i član Društva mikrobiologa Hrvatske. Za svoj znanstveni, nastavni i stručni rad, zalaganje i postignute uspjehe odlikovan je Ordenom zasluga za narod III. reda i Ordenom rada sa zlatnim vijencem, a 1981. dobio je Nagradu za životno djelo.

Prof. dr. B. Jukić od 1. rujna 1991. pa do 20. prosinca 1993. kao dragovoljac boravi u Hrvatskoj vojsci kao član Glavnog stožera saniteta Republike Hrvatske (GSSRH), gdje je obnašao različite dužnosti, sve do pročelnika veterinarskog odsjeka GSSRH. Odlikovan je Spomenicom domovinskog rata 1990. – 1992., te Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota (1997.).

Prof. dr. Z. Modrić bio je saborski zastupnik u pretposljednjem, 14. sazivu Sabora SR Hrvatske (1982. – 1986.).

Za ostale pojedinosti o radu akademika E. Topolnika, S. Cvetnića i J. Madića, te profesora M. Hajsiga, B. Jukića, Z. Modrića, T. Naglića, Ž. Župančića, Lj. Pinter, N. Turka i Lj. Barbića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Stjepan Plasaj (1921. – 1932.), asistent dr. Ivan Poslušny (1922. – 1923.), asistent dr. Vjekoslav Vernik (1922. – 1925.), prof. dr. Josip Ježić (1925. – 1940.), veterinarski pristav dr. Leopold Hribar (1922. – 1924.), asistent dr. Josip Gostl (1925. – 1926.), asistent dr. Baštjan Kordaš (1925. – 1927.), asistent Vjekoslav Župančić (1928.), asistent Božidar Oklješa (1928. – 1932.), doc. dr. Ivo Tomašec (1928. – 1936.), asistent dr. Vaso Butozan (1933. – 1934.), prof. dr. Ivan Zaharija (1935. – 1979.), asistent dr. Boris Kalikin (1935. – 1937.), asistent dr. Petar Grmovšek (1939. – 1941.), asistent dr. Dragutin Vončina (1937. – 1939.), asistent dr. Ivan Žarnić (1937. – 1946.), asistent dr. Josip Spalatin (1940. – 1946.), asistent dr. Juraj Karlović (1940. – 1948.), prof. dr. Andrija Hupbauer (1940. – 1945.), prof. dr. Franjo Mlinac (1941. – 1969.), asistent Čedomil Šebetić (1941.), asistent Ante Lukić (1941. – 1945.), asistent Ratimir Bendiš (1942. – 1957.), asistent dr. Josip Ivoš (1946. – 1948.), asistent dr. Zvonimir Brudnjak (1946. – 1964.), asistent dr. Davor Petrović (1946. – 1953.), asistent dr. Milan Kralj (1947. – 1953.), akademik Eugen Topolnik (1941. – 1945.; 1947. – 1981.), prof. dr. Mladen Hajsig (1948. – 1977.), asistent Mato Šibalin (1953. – 1956.), asistent Pavao Zelenka (1954. – 1961.), asistent Marijan Perić (1955. – 1966.), doc. dr. Stjepan Čuturić (1957. – 1969.), akademik Slavko Cvetnić (1959. – 1994.), prof. dr. Željko Župančić (1964. – 2005.), prof. dr. Zvonko Modrić (1966. – 2010.), asistent mr. Miroslav Jakovina (1969. – 1975.), prof. dr. Tomo Naglić (1970. – 2007.), prof. dr. Danko Hajsig (1971. – 1996.), asistent dr. Branko Lugović (1983. – 1988.), prof. dr. Berislav Jukić (1995. – 2007.), akademik Josip Madić (1983. – 2017.), asistent Danijel Dugonjić, dr. med. vet. (1998. – 2002.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnici SIZ-a za znanost: mr. Alenka Ballarin Perharić, dipl. vet. (1985. – 1987.), Stella Kolarek, dipl. vet. (1987. – 1992.), Vanja Sekulić, dipl. vet. (1988. – 1991.), Kristina Sever Busch, dipl. vet. (1990. – 1992.), znanstveni novaci: Lukrecija Marinović, dr. med. vet. (2001. – 2003.), dr. Krešimir Matanović (2007. – 2015.)

Stručni suradnici

mr. Nada Brkić (1977. – 2005.), Zdenko Strmecki, dr. med. vet. (1984. – 1985.).

Viši laboranti i laboranti

Vladimira Šegota Kraft (1963. – 1993.), Dragica Živković (1976. – 2014.), Katarina Zubec (1995. – 2009.), Željka Jurak (1997. – 2007.)

Viši tehnički suradnici i tehnički suradnici

Zlata Pipinić (1950. – 1978.), Lucija Jakil (1957. – 1980.), Vladimir Deželić (1958. – 1970.), Vlatka Majer (1968. – 1969.), Nadica Galeković (1970. – 1971.), Ljerka Fučkala, dipl. vet. (1987. – 1988.)

Veterinarski tehničari i veterinarski bolničari

Franjo Blaić (1935. – 1969.), Vjekoslav Vuk (1942. – 1980.), Ivan Kronig (1955. – 1993.), Stjepan Ferenčak (1971. – 1999.), Petar Petrović (1981. – 1982.), Josip Horvat (1981. – 2008.), Darko Pužar (1982. – 1991.), Nenad Ban (19,90. – 1993.), Mario Ceschia (2009. – 2014.)

Pomoćni službenici i pomoćni tehnički suradnici

Zlata Vuković (1963. – 1983.), Vera Matanović (1967. – 1992.), Slavica Mikulin (1977. – 1980.), Đurđica Dargbe (1983. – 1990.), Verica Šainčić (1990. – 2014.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Ljiljana Pinter (od 1983.)
prof. dr. Nevenka Rudan (od 1987.)
prof. dr. Branka Šeol Martinec (od 1989.)
prof. dr. Nenad Turk (od 1995.)
prof. dr. Zoran Milas (od 1999.)
prof. dr. Ljubo Barbić (od 2002.)
izv. prof. dr. Vilim Starešina (od 2004.)
izv. prof. dr. Zrinka Štritof (od 2003.)
doc. dr. Suzana Hađina (od 2006.)
doc. dr. Josipa Habuš (od 2007.)
doc. dr. Selma Pintarić (od 2008.)
doc. dr. Vladimir Stevanović (od 2009.)
poslijedoktorand dr. Matko Perharić (od 2011.)
asistentica Marija Cvetnić, dr. med. vet. (od 2017.)
asistent Luka Radmanić, dr. med. vet. (od 2018.)
voditeljica ostalih ustrojbenih jedinica dr. Snježana Kovač, dipl. ing. biol. (od 1993.)
stručna suradnica dr. Vesna Mojčec Perko, dipl. ing. biol. (od 2006.)
viši stručni suradnik Krešimir Martinković, univ. mag. med. vet. (od 2008).
viša laborantica Branka Križanić (od 1980.)
viša laborantica mr. Živana Starešina (od 2010.)
tehnička suradnica Kristina Kovač, mag, ing. agr. (od 2016.)
laborantica Maja Bedeković (od 1995.)
laborantica Nada Novak (od 2008.),
laborantica Petra Pavečić (od 2014.)
laborantica Maja Štrkalj (od 2015.)
pomoćna tehnička suradnica Sandra Crnek (od 1992.)
veterinarski bolničar Goran Đurić (od 1993.)
veterinarski bolničar Zdravko Lauš (od 1996.)
veterinarski bolničar Mario Lukšić (od 2000.)
veterinarski bolničar Dražen Anetić (od 2015.)

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: L. Radmanić, dr. med. vet., izv. prof. dr. Z. Štritof, P. Pavečić, doc. dr. J. Habuš, izv. prof. dr. V. Starešina, prof. dr. N. Turk, prof. dr. Z. Milas, dr. V. Mojčec Perko, mr. Ž. Starešina, B. Križanić, doc. dr. S. Pintarić i D. Anetić. Drugi red: prof. dr. Lj. Barbić, doc. dr. V. Stevanović, prof. dr. N. Rudan, M. Štrkalj, I. Zečević, dr. med. vet., dr. M. Perharić, S. Crnek, doc. dr. S. Hađina, Z. Lauš i M. Bedeković. Treći red: K. Martinković, univ. mag. med. vet., prof. dr. Lj. Pinter, dr. S. Kovač i N. Novak.

7.4. Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom

(prof. dr. Dagny Stojčević Jan)

Opći podaci

Područje parazitologije organizacijski se spominje već u Nacrtu Naredbe iz 1919. kojom se izdaju propisi za znanstvenu osnovu i polaganje državnih ispita na Veterinarskoj visokoj školi. Nacrt je ozakonjen Naredbom pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju od 1. rujna 1922., pri čemu je osnovan Zavod za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka) i za parazitologiju i mikrobiologiju. Novom Naredbom od 29. svibnja 1923. spomenuti se zavod podijelio na Zavod za veterinarsku higijenu i mikrobiologiju i na Zavod za higijenu stočnih proizvoda. Područje parazitologije nije se navelo ni u jednom od naslova obaju zavoda, a razlog je tomu što je 11. rujna 1922., dakle između donošenja prve i druge Naredbe, za pristava u Zavodu za histologiju i embriologiju postavljen parazitolog dr. V. Marochino. Po struci je bio liječnik i prije prelaska na Veterinarsku visoku školu radio je kao asistent na Morfološko-biološkom zavodu Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Čini se da je njegovim zaposlenjem izmijenjena ranija organizacijska koncepcija područja parazitologije. To je, naime, područje uključeno u okviru Zavoda za histologiju i embriologiju, pa se 1926. osniva Parazitološki institut u sklopu te ustrojbene jedinice. Tako je bilo sve do 1930., kada postaje zasebna fakultetska jedinica pod imenom Zavod za parazitologiju. Dr. V. Marochino je pravo da poučava (*Venia legendi*) stekao 25. ožujka 1926., a za stalnog docenta iz parazitologije postavljen je 18. veljače 1927. godine. Nakon osnutka Zavoda bio je njegov prvi predstojnik. Nastavu iz parazitologije na Veterinarskom fakultetu održavao je sve do prerane smrti, 9. travnja 1932. godine. Bio je prvi imenovani docent Veterinarskog fakulteta i ujedno deveti sveučilišni nastavnik na Fakultetu.

U početku Zavod nije raspolagao opremom za znanstvenoistraživački rad, pa se njegovo djelovanje svodilo na provedbu nastave iz parazitologije. Godine 1932. za predstojnika je imenovan doc. dr. I. Babić, koji postupno i sustavno počinje nabavljati najnužniju opremu te organizirati rad Zavoda u nastavnu i znanstvenu jedinicu.

Zavod za parazitologiju bio je u početku smješten na drugom katu zgrade u Savskoj cesti br. 16. Godine 1937. preseljen je na drugi kat iznajmljene zgrade u Savskoj cesti br. 23. Nakon završetka gradnje glavne zgrade na novoj lokaciji u Heinzelovoj ulici seli se 1940., u prostorije Zavoda za biologiju i patologiju pčela, svilaca, riba, rakova i školjki. Dovršetkom drugih zgrada novoga Fakulteta preseljen je 1949. u prostorije Zavoda za patološku fiziologiju, gdje konačno dobiva dovoljno prostora za nastavnike, laboratorijski rad i prostor za zavodsku zbirku protozoa, helminata i artropoda s determiniranim posrednicima. Ta je zbirka marljivo prikupljana i sistematizirana od 1932., a sadržava sve parazitske vrste koje se pojavljuju u našoj zemlji te neke parazite iz drugih dijelova svijeta. Danas je to najkompletnija parazitološka zbirka u Hrvatskoj, koja se redovito nadopunjuje.

Na sjednici Vijeća od 15. svibnja 1953. prihvaćen je prijedlog tadašnjeg predstojnika prof. dr. I. Babića da se Zavod preimenuje u Zavod i klinika za nametničke bolesti, a odlukom Izvršnog vijeća Sabora od 7. srpnja 1954. Zavod je preimenovan u Zavod za parazitologiju i invazione bolesti.

Zavod je konačno 1957. preseljen u prostorije na prvome katu tadašnje nove kliničke zgrade Fakulteta, gdje se nalazi i danas. Godine 1997. osnovana je i otvorena samostalna Parazitološko-dermatološka ambulanta i tada Zavod mijenja ime u Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom. Sastoji se od četiri nastavničke sobe, knjižnice i četiri laboratorija (Parazitološki laboratorij, Laboratorij za serološku humanu dijagnostiku, Laboratorij za serološku animalnu dijagnostiku i Laboratorij za dijagnostiku trihineloze). Preuređivao se u nekoliko etapa, što je uključilo samo adaptacije i uređenje laboratorija (Parazitološki i Serološki humani laboratorij 1992.; Parazitološki laboratorij 1998.; Serološki humani laboratorij i uređenje novog Serološkog animalnog laboratorija 2000.; uređen novi Laboratorij za dijagnostiku trihineloze i treće preuređenje Parazitološkog laboratorija 2009.). Parazitološka vježbaonica izgrađena je 2017. iznad kliničke predavaonice.

U Zavodu su 1935. zaposleni asistenti dr. D. Mikačić i I. Ehrlich, koji je 1945. premješten u Zavod za biologiju. Zatim je 1942. zaposlen asistent

K. Čermak, ali već sljedeće godine odlazi iz Zavoda. Nakon njega je 1946. zaposlen asistent M. Žuković, a godinu dana poslije V. Benko. Godine 1952. za docenta u Zavodu izabran je I. Drežančić, koji je dotad radio kao asistent na Internoj klinici Veterinarskog fakulteta i bavio se dijagnostikom i liječenjem parazitskih bolesti. Godine 1959. izabran je za izvanrednog profesora te sljedeće godine za predstojnika Zavoda. Njegova je sveučilišna karijera trajala do 1965., kada odlazi u prijevremenu mirovinu. Godine 1954. zaposlen je asistent T. Wikerhauser, a 1966. asistent N. Džakula. Obojica su nastavili sveučilišnu karijeru u Zavodu te uz prof. dr. I. Babića, prof. dr. D. Mikačića i prof. dr. M. Žukovića činili jednu od generacija profesora Zavoda. Godine 1979. dolazi asistent D. Rapić koji se tijekom svog radnog vijeka u Zavodu usavršavao u Nizozemskoj, Velikoj Britaniji i SAD-u te doktorirao i bio izabran za docenta. Godine 1987. napušta Fakultet i nastavlja karijeru u inozemstvu (Smith Kline Animal Health Products, Bruxelles, Belgija). U sljedećem su razdoblju zaposleni pripravnici SIZ-a za znanost: D. Stojčević Jan (1982.), A. Marinculić (1986.) te T. Živičnjak (1988.) i znanstveni novak F. Martinković (2007.) koji čine današnju generaciju znanstveno-nastavnog osoblja Zavoda. U Zavodu još radi stručna savjetnica S. Lučinger Peternac, dr. med. vet. (od 1990.), tehnička suradnica J. Ćorluka (od 1987.), administratorica M. Kuharić (od 1998.) te pomoćna tehnička suradnica I. Grozina (od 2016.)

Predstojnici Zavoda bili su: doc. dr. V. Marochino (1930. – 1932.), prof. dr. I. Babić (1932. – 1947.; 1951. – 1953.), prof. dr. D. Mikačić (1947. – 1951.; 1953. – 1960., 1965. – 1966.), prof. dr. I. Drežančić (1960. – 1965.), prof. dr. M. Žuković (1966. – 1977.), prof. dr. T. Wikerhauser (1977. – 1984.), prof. dr. N. Džakula (1984. – 2002.), prof. dr. A. Marinculić (2002. – 2004.), izv. prof. dr. D. Stojčević Jan (2004. – 2013.), prof. dr. T. Živičnjak (2013. – 2016.), a od 2016. do danas dužnost ponovno obnaša izv. prof. dr. D. Stojčević Jan.

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Predmet Parazitologija postojao je u nastavnom planu i programu već od osnutka Veterinarske visoke škole. Nastava iz ovog predmeta održavala se od ak. god. 1920./1921. u III. semestru s 2 sata predavanja tjedno (P-2). Od ak. god. 1922./1923. predmet je prebačen u I. semestar (P-2), a 1926./1927. proširuje se i na II. semestar (P-4 + V-2). Od 1933./1934. do 1935./1936. predmet je prebačen u II. i III. semestar s istim brojem sati, a od 1936./1937. do 1938./1939. bio je pozicioniran u III. (P-4 + V-2) i IV. semestru (P-3 + V-6). Na sjednici Vijeća od 21. ožujka 1946. prihvaćen je zaključak o uvođenju novog i zasebnog predmeta Invazione bolesti domaćih životinja, pa se tada Parazitologija predaje u IV. i V. semestru s jednakom satnicom (P-2 + V-2), a Invazione bolesti u VII. (P-1 + V-1) i VIII. semestru (P-1 + V-2). Prema odluci Izvršnog vijeća Sabora o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu od 7. srpnja 1954. predmet Parazitologija pozicioniran je u VI. semestru (P4 + V-2), a predmet izmijenjenog imena Nametnici i nametničke bolesti u VII. i VIII. semestru s istom satnicom (P-2 + V-2). Ak. god. 1958./1959. ti su predmeti spojeni u jedinstven predmet Parazitologija i invazione bolesti, a pozicioniran je u VI. (P-4 + V-2) i VII. semestru (P-3 + V-3). Od ak. god. 1977./1978. predaje se u V. (P-4 + V-2) i VI. semestru (P-3 + V-2). Nastavnim planom ak. god. 1987./1988. izmijenjena je satnica u VI. semestru (P-2 + V-2) te dodana stručna praksa na četvrtoj godini studija s ukupno 15 sati. Prema nastavnom planu ak. god. 1997./1998. znatno se smanjuje satnica, uz uvođenje seminara i stručno-kliničkog rada, pa je predmet nešto izmijenjenog imena, Parazitologija i invazijske bolesti, i dalje pozicioniran u V. (P-2 + S-1 + V-1) te u VI. semestru (P-1 + S-1 + V-1 + SKR-2).

U tom su razdoblju nastavnici Zavoda bili voditelji triju izbornih predmeta. Prema nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine 1954./1955. uveden je, na prijedlog prof. dr. I. Babića, izborni predmet pod imenom Seminar iz parazitologije za naprednije u VI., VIII. i X. semestru s 2 sata predavanja tjedno. Predmet se više nije navodio u nastavnom planu i programu nakon uvođenja jedinstvenog obveznog predmeta Parazitologija i invazione bolesti.

Ak. god. 1970./1971. uveden je predmet Tropske parazitarne bolesti u IX. semestru (P-1), ponajprije zbog edukacije studenata afro-azijskih zemalja, koji su na temelju suradnje Jugoslavije u pokretu Nesvrstanih studirali u određenom broju na našem fakultetu. Stoga je spomenuti predmet bio obvezni za studente afro-azijskih zemalja, a naši su ga studenti mogli upisati kao izborni predmet. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 23. prosinca 1972. prihvaćen je prijedlog prof. dr. T. Wikerhausera da se zbog malog broja iznozemnih studenata predmet Tropske parazitarne bolesti predaje u X. semestru svake druge godine. Nastavu iz tog predmeta održavao je prof. dr. T. Wikerhauser do 1987., zatim prof. dr. N. Džakula do 2003. i konačno doc. dr. T. Živičnjak do 2008., kada je ukinut.

Ak. god. 1997./1998. uveden je izborni predmet Parazitologija u javnom zdravstvu u VII. semestru (P-1 + V-1).

Šezdesetih godina prošlog stoljeća studentima je bilo omogućeno i da vježbaju na životinjama te odlaskom na teren s Ambulantnom službom upoznaju rad parazitologa u terenskim uvjetima. Za potrebe nastave prof. dr. T. Wikerhauser priredio je bogatu zbirku dijapozitiva te snimio dva filma (fascioloza i ehinokokoza).

Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine od ak. god. 2005./2006. obvezni predmet Parazitologija i invazijske bolesti postaje jednosemestralni u V. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 60 sati vježbi. U nastavni su plan tog predmeta uvedene promjene radi osuvremenjavanja nastavnog procesa te uvođenja kliničkog rada koji studenti obavljaju u Parazitološko-dermatološkoj ambulanti i nastambama za velike životinje na klinikama Fakulteta. Problem u izvođenju praktične nastave riješen je nedavnom izgradnjom vježbaonice koja ispunjava uvjete za praktičnu nastavu u Zavodu. Cilj obveznog predmeta Parazitologija i invazijske bolesti jest da studenti steknu razumijevanje biologije i ekologije parazita i vektora od medicinske i veterinarske važnosti, razlikovanje i raspoznavanje pojedinih skupina parazita kao i pojedinih parazita i njihovih razvojnih oblika unutar skupina, razumijevanje puteva širenja pojedinih parazitoza, razumijevanje patogeneze koju uzrokuju paraziti ili njihovi razvojni stadiji. Savladavanjem predmeta studenti razviju dijagnostičke vještine i sposobnosti u uzimanju, pripremanju i pregledavanju različitih uzoraka, postavljanju pouzdane dijagnoze i identifikacije parazita ili njihovih razvojnih stadija, sposobnost liječenja i suzbijanja pojedinih parazitoza te razumijevanja suvremenih trendova u veterinarskoj parazitologiji.

Posljednjim je nastavnim programom nastavljeno izvođenje izbornog predmeta Parazitologija u javnom zdravstvu, a pozicioniran je u VI. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. Studentima se u okviru tog predmeta pruža mogućnost da upoznaju najvažnije uzročnike parazitskih zoonoza te shvate veoma važnu ulogu veterinara u sprječavanju invazije kod ljudi. U sklopu kolegija studenti će steći znanje i o sporadičnim invazijama životinjskih parazita zabilježenih u ljudi. Poseban je naglasak stavljen na profesionalni rizik prilikom rada sa životinjama i biološkim materijalima. Sudjelovanjem u nastavi studenti stječu kompetencije u procjeni opasnosti od parazitskih zoonoza za čovjeka te mogu donijeti odgovarajuću odluku o prevenciji.

Nastavnici Zavoda, osim navedenih predmeta, sudjeluju u izvođenju nastave u okviru usmjerenja Kućni ljubimci iz obvezno-izbornih predmeta Bolesti i liječenje ptica, kućnih ljubimaca i laboratorijskih životinja (6 sati) te Bolesti i liječenje pasa i mačaka II (8 sati) u XI. semestru. Također održavaju nastavu u okviru usmjerenja Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja (2 sata) u X. semestru te Bolesti i liječenje farmskih životinja (4 sata) u XI. semestru. Ujedno sudjeluju u izvođenju usmjerenja Higijena i tehnologija animalnih namirnica i veterinarsko javno zdravstvo iz obveznog izbornog predmeta Veterinarsko javno zdravstvo (8 sati) u XI. semestru. U sklopu tih predmeta nastavnici studente poučavaju determinacijama ektoparazita ili endoparazita specifičnih za pojedine vrste životinja, zatim dijagnostici, liječenju i prevenciji parazitskih bolesti kao sastavnom dijelu brige za zdravlje životinja i ljudi, te biologiji,

U parazitološkoj vježbaonici održava se praktična nastava za studente 3. godine. Ona se sastoji od makroskopskog promatranja parazita i mikroskopskih proučavanja morfoloških karakteristika odraslih parazita i njihovih razvojnih stadija.

Od 1997. do danas klinička obrada pacijenata, pogotovo za male životinje (pse i mačke), uzimanje uzoraka i dijagnostika te propisivanje lijekova i davanje uputa vlasnicima o suzbijanju parazita obavljaju se u Parazitološkoj ambulanti. U ambulanti se uz pacijente održava i stručno-klinički rad studenata.

razvoju, morfologiji i determinaciji endoparazita kao etiološkog čimbenika nastanka zoonoza prenosivih hranom.
Izdavanje nastavnog materijala, udžbenika i skripta započeo je prof. dr. I. Babić izdavanjem skripti *Vermes* (1933.) i *Acarina* (1936.) te prof. dr. D. Mikačić izdavanjem skripte *Akari – grinje* (1942.). Nakon toga, gotovo svake ili svakih nekoliko godina, izlaze skripte, priručnici ili udžbenici nadopunjavani novijim znanstvenim spoznajama u skladu s određenim razdobljima razvoja Zavoda. Tako su prof. dr. I. Babić, prof. dr. D. Mikačić i prof. dr. M. Šlezić napisali priručnik za veterinarsku službu pod naslovom *Nametnici i nametničke bolesti svinja* (1943.) te prof. dr. I. Babić u autorstvu skriptu *Veterinarska entomologija* (1943.) i *Insecta* (1945.). Nakon toga slijede brojni udžbenici autora prof. dr. I. Babića, prof. dr. D. Mikačića i prof. dr. M. Delaka, kao što su *Veterinarska parazitologija – helmintologije i arahno-entomologije* (1946. – 1953.), *Nametnici i nametničke bolesti konja* (1953.) i *Nametnici i nametničke bolesti domaće peradi* (1956.). Prof. dr. D. Mikačić izdao je udžbenik *Osnovna parazitološka tehnika za veterinarski laboratorij* (1956.) i *Parazitološke koprološke pretrage – priručnik za veterinare* (1961.), zatim skripta *Protozoarne bolesti domaćih životinja* (1962.), *Invazione bolesti domaćih životinja – trematodoze i cestodoze* (1966.) i *Invazione bolesti domaćih životinja – nematodoze i akantocefaloze* (1975.). Prof. dr. T. Wikerhauser je u suradnji s prof. dr. N. Džakulom objavio *Ilustrirani kompendij iz veterinarske protozoologije* (1975.), a u suradnji s prof. dr. J. Brglezom *Atlas parazita uzročnika zoonoza u Hrvatskoj i Sloveniji* (1996.) te, konačno, s dr. V. Kutičić sveučilišni udžbenik *Parazitske bolesti pasa i mačaka* (2006.).
Prof. dr. T. Živičnjak i dr. R. Beck, u suradnji s nastavnicima Sveučilišta veterinarske medicine iz Parme, Italija, sudjelovali su u izradi nastavnog štiva *Pathogenesis of Dirofilaria spp. Infections*. U: Mappe parassitologiche Dirofilaria – *Dirofilaria immitis* and *D. repens* in dog and cat and human infections (Genchi, C., L. Rinaldi, G. Cringoli, Eds.). College of Veterinary Medicine, Universitty of Parma, Italy (2007.). Prof. dr. T. Živičnjak bila je suautorica sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.), izv. prof. dr. D. Stojčević Jan sveučilišnog priručnika *Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane* (2012.) te prof. dr. A. Marinculić i dr. V. Vrkić sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Djelatnici Zavoda sudjelovali su u pisanju svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).
Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori 120 studenata u izradi i obrani diplomskih radova te 8 studenta čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda od samog su početka ustroja poslijediplomske nastave na Veterinarskom fakultetu uključeni u poslijediplomske studije, i to od 1962./1963. iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, a od ak. god. 1963./1964. iz smjera Zoohigijena.
Poslijediplomski studij iz smjera Parazitologija uveden je ak. god. 1964./1965. i trajao je tri semestra. Polaznici nakon položenih ispita iz protozoologije, helmintologije, arahnoentomologije i patološke anatomije s histologijom, te izrađenog magistarskog rada stjecali su akademski naslov magistra. Prvi pročelnik nastave bio je prof. dr. M. Žuković. Nastavnici Zavoda od ak. god. 1964./1965. sudjelovali su u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Patološka anatomija, od 1966./1967 iz smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, od 1971./1972. iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda te od 1973./1974. iz smjera Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja, Poslijediplomski studij iz smjera Parazitologija je ak. god. 1973./1974. produljen na četiri semestra, a polaznici su stjecali akademski stupanj magistra znanosti te time ostvarivali pravo za prijavu doktorskog rada u skladu sa Zakonom o organizaciji naučnog rada. Godine 1978. voditelj tog studija postaje prof. dr. T. Wikerhauser. U godinama koje su slijedile program studija obnavlja se novim spoznajama (1979. i 1985.).
Nastavnici Zavoda su od ak. god. 1986./1987. sudjelovali u izvođenju poslijediplomskih studija iz smjerova Patologija i terapija domaćih životinja, Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja i Peradarska proizvodnja. Poslijediplomski studiji prema prijašnjim programima upisivani su do ak. god. 1993./1994.
Prihvaćanjem novog Zakona o visokim učilištima iz 1993. uvjetovan je novi pristup poslijediplomskoj nastavi, pa je Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti od ak. god. 1995./1996. bio izvoditelj dvogodišnjeg magistarskog, odnosno trogodišnjeg doktorskog studija iz smjera Parazitologija. Nastavnici su ujedno sudjelovali u izvođenju drugih izmijenjenih smjerova, poput smjera Animalna higijena, okoliš i etologija (ranije Zoohigijena), Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači (ranije Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji) te obnovljenog smjera Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja i dr. Spomenuti poslijediplomski studiji bili su aktualni do ak. god. 2003./2004.
Od ak. god. 2005./2006. nastavnici sudjeluju u izvođenju nastave u okviru ustrojenog sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti na pet granski usmjerenih predmeta: Klinička parazitologija (voditelj: prof. dr. T. Živičnjak), Člankonošci od značaja u veterinarskoj medicini (voditelj: prof. dr. T. Živičnjak), Serološke metode u veterinarskoj dijagnostici (voditelj: izv. prof. dr. D. Stojčević Jan), Parazitske zoonoze (voditelj: prof. dr. A. Marinculić) i Laboratorijska dijagnostika u veterinarskoj parazitologiji (voditelj: prof. dr. A. Marinculić). Ujedno izvode nastavu na poslijediplomskim specijalističkim studijima (predmetima) Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskim stomatologijom (Parazitologija i invazijske bolesti), Patologija i uzgoj domaćih mesojeda (Parazitologija i invazijske bolesti), Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Invazijske bolesti svinja), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Invazijske bolesti egzotičnih kućnih ljubimaca), Sanitacija (Paraziti od značenja u sanitaciji, Skladišni kukci i grinje) i Mikrobiologija i epizootiologija (Parazitologija). Do danas je ukupno na Zavodu izrađena i obranjena 31 doktorska disertacija i 30 magistarskih radova.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U početku je istraživački rad u Zavodu obuhvaćao sistematska faunistička istraživanja parazita domaćih i divljih životinja, koja je organizirao prof. dr. I. Babić. Od 1936. započeta su istraživanja epizootiologije fascioloze i biologije uzročnika, a kasnije i koprološka dijagnostika i imunodijagnostika.
Početkom pedesetih godina prilazi se istraživanju protozoarnih bolesti, osobito krvnih protozoa i toksoplazmoze (T. Wikerhauser) te biologije parazita i posrednika, posebice puža barnjaka i krpelja (D. Mikačić). Prof. dr. D. Mikačić bio je inicijator i najaktivniji u faunističko-morfološkim i biološko-ekološkim istraživanjima brojnih helminata domaćih životinja, kao i njihove epizootiologije i šteta koje uzrokuju, a mnoge su vrste parazita prvi put opisane kod nas. Drugo njegovo važno područje istraživanja jest iksodidologija, i to morfologija i determinacija krpelja, kao i sezonalnost pojavljivanja.
Spajanjem parazitologije i invazijskih bolesti u jedan predmet intenzivno se radi na istraživanju najvažnijih parazitskih invazija te njihovu suzbijanju na farmama. Treba istaknuti i zavodska istraživanja antihelmintika prije kojih nije bilo pouzdanih preparata za liječenje i suzbijanje vrlo čestih parazitoza (askaridoza, moniezioza, metastrongiloza, ehinokokoza pasa i dr.).
Krajem pedesetih, a pogotovo u šezdesetima počela su opsežnija imunobiološka istraživanja, i to u smjeru imunodijagnostike i imunoprofilakse, u početku fascioloze i cisticerkoze, a kasnije i drugih helmintoza. U tim su godinama i ehinokokoza i hipodermoza bile veći problem, pa se intenzivno radi na istraživanju proširenosti i suzbijanju (prof. dr. M. Žuković, prof. dr. T. Wikerhauser, prof. dr. N. Džakula), te su mnoge parazitske vrste po prvi put opisane kod nas.
Od sedamdesetih se godina istražuje indirektna imunofluorescencija u serološkoj dijagnostici nekih tkivnih parazitoza, kokcidioza i kok-

Pojavom brojnih epidemija u posljednjih pedeset godina trihineloza postaje javnozdravstveni problem. Na Zavodu se provode postmortalne dijagnostičke metode (trihineloskopija i umjetna porbava) mesa svinja, konja i divljih životinja. U laboratoriju se radi i serološka dijagnostika za određivanje protutijela protiv trihinele domaće i divlje svinje imunoenzimskim testom i imunoblotingom.

U Serološkom animalnom laboratoriju danas se rade različite vrste pretraga seruma i tkiva domaćih i divljih životinja (toksoplazmoze, neosporoze, fascioloidoze, dirofilarioze, a pogotovo dijagnostika lišmanioze). Osim rutinskog pregleda seruma i punktata u sklopu laboratorija organiziran je rad tima za tipizaciju lišmanija u suradnji s Referalnim centrom za lišmaniozu u Rimu. Uz dijagnostiku lišmanioze u laboratoriju se i uzgajaju lišmanije u kulturama te se proizvodi i antigen za serološke pretrage.

cidiostatici te imunodijagnostika i terapija ehinokokoze, a financira ih Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ). U tom je razdoblju prof. dr. T. Wikerhauser bio voditelj na znanstvenoistraživačkom projektu SAD-a pod nazivom *Vakcinacija goveda protiv cisticerkoze* (1972. – 1975.). Nastavljena su imunobiološka, pogotovo imunodijagnostička istraživanja na temelju kojih je uvedena nova metoda (indirektna imunofluorescencija) u serodijagnostici animalnih i humanih helminata (trihineloza, ehinokokoza, cisticerkoza, fascioloza), čime se također bavio prof. dr. T. Wikerhauser. Nadalje, istražuje se čitav niz novih antiparazitika u djelovanju na endoparazite i ektoparazite domaćih životinja.

Osamdesetih godina doc. dr. D. Rapić započinje opsežna istraživanja trihineloze na znanstvenoistraživačkom projektu SAD-a pod nazivom *Vakcinacija protiv trihineloze svinja* (1985. – 1987.) te se počinje primjenjivati i nova serološka metoda, imunoenzimski test (ELISA), prvo u dijagnostici trihineloze svinja, a kasnije i ljudi. U tom razdoblju, osim primjene testa ELISA u dijagnostici trihineloze, istražuje se i uvodi njegova primjena i kod drugih parazitoza, pogotovo zoonoza (cisticerkoza, ehinokokoza, toksokaroza) te se počinje i s proizvodnjom vlastitih antigena, na čemu radi izv. prof. dr. D. Stojčević Jan.

Od 1990., uz imunoflourescenciju i test ELISA, istražuje se i *imunoblotting* te se sve te metode danas rutinski izvode u laboratorijima Zavoda u dijagnostici parazitoza. U istom razdoblju prof. dr. A. Marinculić nastavlja s istraživanjima trihineloze, a sredinom 2000-tih godina izv. prof. dr. D. Stojčević Jan nastavlja istraživanja ehinokokoze. U to vrijeme počinju opsežna istraživanja lišmanioze, koja je vodila prof. dr. T. Živičnjak s tada znanstvenim novakom F. Martinkovićem. Sva su se spomenuta istraživanja financirala u sklopu projekata MZOŠ-a.

Prof. dr. T. Živičnjak bila je također voditeljica bilateralnog hrvatsko-srpskog projekta *Epizootiologija i epidemiologija lišmaniozе u Hrvatskoj i Srbiji* i *Distribucija vektora u neenzootskom području i serološki monitoring pasa* (2008. – 2010.).

U novije je vrijeme prof. dr. T. Živičnjak sa suradnicima provodila istraživanja u sklopu potpora Sveučilišta u Zagrebu, pri čemu se znanstvenoistraživački rad temeljio na uvođenju postupaka sustavnog praćenja lišmanioze i oportunističkih gljivičnih infekcija u pasa u Dalmaciji (2013.) te sustavnom praćenju vektorski prenosivih parazitskih zoonoza lišmanioze i dirofilarioze na arhivskim uzorcima krvi pasa (2017.).

Djelatnici Zavoda surađivali su na projektu Hrvatske zaklade za znanost *Molekularna epidemiologija nekih invazijskih bolesti divljih životinja* voditelja doc. dr. D. Konjevića (2015. – 2017.) te su sudjelovali na međunarodnom znanstvenom FP7 ERA Chair projektu pod nazivom *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb* koordinatora prof. dr. V. Mrljka (2014. – 2019.). Prof. dr. T. Živičnjak imenovana je koordinatoricom za Hrvatsku međunarodnog EFSA/ECDC projekta *European Network For Sharing Data on the Geographic Distribution of Arthropod Vectors, Transmitting Human and Animal Disease Agents* (2015. – 2019.).

Nastavnici Zavoda bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora domaćih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova. Tako je prof. A. Marinculić bio član organizacijskog odbora XII International Conference on Trichinellosis (Plitvice, 2007.), zatim 1st European Dirofilaria Days (Zagreb, 2007.) te 1., 2., i 3. hrvatskog simpozija o trihinelozi (Kutjevo, 1999.; Vinkovci, 2001.; Plitvice, 2007.)

Djelatnici Zavoda bili su recenzenti nastavnih, znanstvenih i stručnih tekstova. Od nastavnih štiva izv. prof. dr. D. Stojčević Jan recenzirala je rukopise prof. dr. A. Zuko, doc. dr. J. Omeragića i prof. dr. A. Jažića s Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Sarajevu, BiH pod naslovom *Praktikum iz invazionih bolesti životinja* i *Praktikum iz veterinarske parazitologije* (2009.). Nastavnici Zavoda također su recenzirali članke za domaće časopise, *Veterinarski arhiv*, *Prirodoslovlje*, *Veterinarska stanica*, *Acta Dermatoveneralogica Croatica*, kao i međunarodne časopise *Helminthologia*, *Parasites and Vectors*, *Acta tropica*, *Acta Veterinaria Hungarica*, *Parasitology Research*, *African Journal of Microbiology Research*, *Parasite*, *Parasitologia Romanica* i *Scientia Parasitologica*.

Nastavnici Zavoda bili su i ostali vrlo aktivni u znanstvenim društvima te izdavačkim savjetima i uredništvima domaćih i međunarodnih znanstvenih časopisa. Prof. dr. I. Babić bio je urednik znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* (1934. – 1942.), član uređivačkih savjeta inozemnih časopisa (*Folia parasitologica* i *Helminthologia*) te osnivač Društva parazitologa Jugoslavije (1968.) u Svjetskoj federaciji parazitoloških udruženja.

Prof. dr. M. Žuković je nakon osnivanja Društva parazitologa Jugoslavije izabran za glavnog urednika znanstvenog časopisa *Acta parasitologica iugoslavica*. Uređivao ga je zajedno s prof. dr. T. Wikerhauserom (1970. – 1978.) i u tom je razdoblju časopis postao jedan od citiranijih u svijetu, zahvaljujući uređivačkoj politici i znanstvenoj razini radova.

Prof. dr. T. Wikerhauser bio je predsjednik Društva parazitologa Jugoslavije, urednik časopisa *Acta parasitologica iugoslavica* i član uredništva časopisa *Periodicum biologorum*.

Prof. dr. A. Marinculić pomoćnik je glavnog urednika časopisa *Veterinarski arhiv* te član uredničkih odbora časopisa *Parasitologia Romanica*, *Hrvatski veterinarski vjesnik*, *Scientia Parasitologica* i *Parasite*.

Stručna djelatnost

Stručni rad u Zavodu provodio se od njegova osnutka i bio osnova za znanstveni i nastavni rad. Prof. dr. J. Babić organizirao je i pristupio sustavnom istraživanju parazitske faune domaćih životinja, ponajprije helminata. Već od 1936. pristupa se temeljitom istraživanju fascioloze, koja je tada bila vrlo raširena i nanosila je velike ekonomske štete u stočarstvu.

Velik dio aktivnosti Zavoda zauzima dijagnostički rad koji se u početku sastojao od koproloških pretraga i determinacije endoparazita i ektoparazita. Organe ili same parazite na parazitološku pretragu šalje Zavod za patološku anatomiju, ali i druge ustanove i terenski veterinari. Uzorke za koprološku pretragu upućuju sve klinike Veterinarskog fakulteta, terenska veterinarska služba i vlasnici životinja. U većini slučajeva Zavod ne postavlja samo dijagnozu nego daje i uputstva za liječenje i suzbijanje invazija.

U pedesetim i šezdesetim godinama prošlog stoljeća u laboratorijskom je radu bilo važno sudjelovanje stručnjaka Zavoda u različitim akcijama utvrđivanja patologije te suzbijanja parazita domaćih životinja u različitim dijelovima zemlje. U suradnji s Centrom za peradarstvo pružena je pomoć peradarskim farmama u dijagnostici i suzbijanju nekih parazitoza, ponajprije kokcidioze. Na temelju istraživanja različite parazitološke problematike, izdaju se stručna mišljenja i prijedlozi za dijagnostiku i suzbijanje parazitoza.

U sedamdesetim i osamdesetim godinama, osim izlazaka na teren te uzimanja različitih uzoraka za parazitološku pretragu na terenu, stručno-klinički rad u okviru Fakulteta, odnosno parazitološka dijagnostika, pogotovo za male životinje (pse i mačke) obavlja se odlaskom stručnjaka Zavoda na klinike Veterinarskog fakulteta. Od osamdesetih se godina pacijenti primaju i pregledavaju na Zavodu, a od 1997., kada je osnovana Parazitološko-dermatološka ambulanta, pa sve do danas, uzimanje uzoraka, klinička obrada i dijagnostika, te ordiniranje lijekova i davanje uputa vlasnicima o suzbijanju parazita obavljaju se u ambulanti (voditeljica prof. dr. T. Živičnjak).

Od šezdesetih do devedesetih godina stručnjaci Zavoda rade pokusna testiranja djelotvornosti različitih antiparazitskih lijekova te izdaju stručna mišljenja i ocjene o tim lijekovima. Uz prijem pacijenata u Parazitološkoj ambulanti, stručnjaci Zavoda po potrebi odlaze i na teren, ponajprije u veterinarske stanice u kojima se pojavio neki parazitološki problem.

U Zavodu od njegova osnutka postoji Parazitološki laboratorij koji je danas opremljen suvremenom opremom i gdje se i obavlja najveći dio dijagnostike. Pritom se provode različite metode koprološke pretrage (flotacija, sedimentacija, McMaster, FLOTAC), imunofluorescencija na giardije i kriptosporidije, kao i determinacija parazita iz organa (voditeljica S. Lučinger, dr. med. vet.).

U Zavodu je sedamdesetih godina osnovan i Serološki laboratorij u kojemu se obavljala različita imunodijagnostika i serološke pretrage. U njemu se radila serološka dijagnostika uzoraka krvi životinja (pogotovo krvi svinja na trihinelozu) i ljudi. Od 2000. laboratorij je podijeljen na dvije zasebne jedinice: Serološki animalni (voditeljica prof.

Na Zavodu od osnutka postoji Parazitološki laboratorij koji je do danas nekoliko puta uređivan te opremljen suvremenom opremom. U njemu se provodi najveći dio dijagnostike, različite metode koprološke pretrage (flotacija, sedimentacija, McMaster, FLOTAC), imunofluorescencija na giardije i kriptosporidije, Knottov test i determinacija parazita iz organa.

U Serološkom humanom laboratoriju rade se serološke pretrage uzoraka krvi i likvora ljudi sumnjivih na različite parazitoze (ehinokokozu, cisticerkozu, trihinelozu, toksokarozu, lišmaniozu). Danas ovaj laboratorij pruža usluge gotovo svim humanim medicinskim ustanovama.

dr. T. Živičnjak) i Serološki humani laboratorij (voditeljica izv. prof. dr. D. Stojčević Jan). U Serološkom animalnom laboratoriju, gdje je najaktivniji doc. dr. F. Martinković, provode se različite vrste pretraga seruma i tkiva domaćih i divljih životinja (toksoplazmoze, neosporoze, fascioloidoze, dirofilarioze, a pogotovo dijagnostika lišmanioze). U sklopu laboratorija, osim rutinskog pregleda seruma i punktata, organiziran je rad tima za tipizaciju lišmanija u suradnji s Referalnim centrom za lišmaniozu u Rimu. U laboratoriju se, uz dijagnostiku lišmanioze, uzgajaju lišmanije u kulturama te se proizvodi i antigen za serološke pretrage. U Serološkom humanom laboratoriju obavljaju se serološke pretrage uzoraka krvi ljudi sumnjivih na različite parazitoze (ehinokokozu, cisticerkozu, trihinelozu, toksokarozu, lišmaniozu) te on pruža usluge gotovo svim humanim medicinskim ustanovama.

Od sedamdesetih se godina do danas počinje pojavljivati trihineloza kao javnozdravstveni problem, pojavom brojnih epidemija, pa se na Zavodu provode dijagnostičke metode (trihineloskopija i umjetna probava) na svinjskom mesu. Već tada prof. dr. T. Wikerhauser uvodi i imunodijagnostiku (IF) trihineloze, ali i ostalih parazitoza. Istraživanja i rad na problemu trihineloze nastavlja doc. dr. D. Rapić, koji uvodi i novu serološku metodu, imunoenzimski test (ELISA). Nakon njegova odlaska trihinelozom se osobito bavi prof. dr. A. Marinculić. Godine 2009. osnovan je na Zavodu i Laboratorij za dijagnostiku trihineloze (LabT), kada se uvodi sustav kvalitete prema normi HR EN ISO/IEC 17025:2007. Laboratorij se bavi postmortalnom dijagnostikom trihineloze primjenom metoda trihineloskopije i umjetne probave uzoraka mišićnog tkiva svinja, konja i divljih životinja.Isto tako, radi se serološka dijagnostika za određivanje protutijela protiv trihinele u domaće i divlje svinje imunoenzimskim testom i imunoblotingom. Voditelj LabT-a od 2009. do 2014. bio je prof. dr. A. Marinculić, a od 2014. do danas doc. dr. F. Martinković.

Od 2011. do 2016. LabT bio je osposobljen prema zahtjevima norme HR EN ISO/IEC 17025:2007 za laboratorijska ispitivanja u području veterinarske medicine za metodu Postupak pretraživanja na prisutnost parazita roda *Trichinella*, Uredba komisije EZ br 2075/2005 od 5. prosinca 2005. o utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu Prilog I., Poglavlje I., Referentna metoda pretraživanja – metoda umjetne probave na magnetskoj miješalici za skupne uzorke, RU-LabT-5.4-01-04.

Djelatnici Zavoda istaknuli su se u provedbi stručnih projekata. Izv. prof. dr. D. Stojčević Jan bila je voditeljica projekata *Kontrola kontaminiranosti javnih površina parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje na području grada Zagreba* (2006. – 2007.), *Kontrola kontaminiranosti javnih površina parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje na području grada Pule* (2007.) i *Kontrola kontaminiranosti dječjih pješčanika u dječjim vrtićima parazitskim elementima opasnim po ljudsko zdravlje u gradu Kostreni* (2008. – 2009.).

Od osamdesetih godina do danas održavaju se različiti tečajevi za veterinarske inspektore i veterinare, kao što je Postmortalna dijagnostika trihineloze i drugih tkivnih parazitoza, Suvremeni pristup dijagnostici, liječenju i preventivi dermatitisa uzrokovanih ektoparazitima kod kućnih ljubimaca, Lišmanioza pasa: epizootiologija, dijagnostika, liječenje i suzbijanje, Dirofilarioza kod pasa: raširenost i zoonotski potencijal te tečajevi za liječnike s tematikom parazitskih zoonoza i tečajevi za lovce s tematikom lišmanioze pasa.

Nadalje, od 1964. predavali su na Farmaceutskom fakultetu predmet Parazitologija, a od 1998. do danas predmet Parazitologija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Stručnjaci Zavoda su od 1968., na prijedlog stručnjaka Bolnice za zarazne bolesti *Dr. F. Mihaljević* i Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, bili uključeni u zajednički projekt istraživanja imunobiološke dijagnostike visceralne larve migrans. Ta suradnja traje i danas na brojnim projektima dijagnostike različitih parazitoza koje ugrožavaju ljude. Djelatnici Zavoda su od osnutka do danas odlazili u različite institucije u svijetu kako bi proširili znanje, stekli nove spoznaje i upoznali nova dostignuća te tako unaprijedili rad na Zavodu. Prof. dr. T. Wikerhauser boravio je u Laboratoires de Leysin, Leysin, Švicarska (1951. – 1953.), te kao FAO ekspert u Federalnom veterinarskom istraživačkom laboratoriju u Vomu, Nigerija, u dvije misije po šest mjeseci (1962./1963. i 1965./1966.), gdje je radio na organizaciji parazitoloških istraživanja te stekao znanja o tropskim parazitskim bolestima. Osim toga, bio je na nekoliko kraćih studijskih boravaka u Francuskoj i Njemačkoj te SAD-u i Kanadi (1973. i 1974). Ujedno je boravio i na Veterinarskoj visokoj školi u Beču i Helmintološkom institutu u Košicama sa svrhom upoznavanja organizacije i primjene istraživačkog rada u praktičnoj nastavi u veterinarskoj parazitologiji (1964.).

Doc. dr. D. Rapić boravio je u National Institute for Public Health and the Environment, u Bilthovenu, Nizozemska (1981.) gdje je radio dijagnostiku trihineloze te nakon povratka uveo na Zavod novu serološku metodu, test ELISA. Boravio je i u Animal health and Veterinary Laboratories Agency, u Waybridgeu, V. Britanija (1981.), gdje se bavio imunologijom parazitskih zoonoza.

Prof dr. A. Marinculić bio je na nekoliko znanstvenih usavršavanja, i to usavršavanju iz imunoparazitologije (USDA Cochrane fellowship) u Livestock Poultry Institute, Helminthic Disease Laboratory, Agricultural Research Service, Belsville Maryland, SAD (1989.), studijskom boravku u Department of Biology University of Texas at El Paso i Houston Medical Centre (Department of Physiology), SAD, (1989.), boravku u parazitološkom laboratoriju u sklopu Moredun Research Institute u Edinburghu (British Council Scholarship), Velika Britanija, (1992.), u Instituto Superiore di Sanita Laboratorio de Parassitologia u Rimu (Borsa di studio, Ministero degli affari esterni di Italia), Italija, (1999.) te u Laboratoriju za parazitologiju Instituta za zaštitu potrošača (Institute for Consumer protection), Berlin, (2002.).

Znanstveni novak dr. R. Beck bio je na kraćim studijskim boravcima u Institute Consumer Protection u Berlinu, Njemačka (2002.) te u Instituto Superiore, Rim, Italija (2004. i 2006.).

Doc. dr. F. Martinković bio je u dva navrata na kraćem znanstvenom usavršavanju u Departamento de Parasitologia, Instituto de Ciencias Biomedicas, Sao Paulo, Brazil (2009. i 2010.) gdje se bavio uzgojem te morfološkom i molekularnom karakterizacijom tripanosomatida.

Djelatnici Zavoda bili su aktivni članovi brojnih stručnih društava u Hrvatskoj i svijetu. Prof. dr. M. Žuković bio je predsjednik Sekcije za parazitologiju Društva veterinara i veterinarskih tehničara Hrvatske (1957. – 1960). Također su bili ili su još uvijek članovi Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog infektološkog društva i Hrvatskog veterinarskog društva – 1893 Societas veterinaria Croatica, a prof. T. Živičnjak je i članica European Federation of Animal Science i International Society for Infectious Diseases. Doc. dr. F. Martinković član je u SLEEPS-u, Eastern European Parasitological Society, a prof. dr. A. Marinculić član je i American Society for Parasitologists, Societa Italiana di Parassitologia i Europian Society for Dirofilariosis and Angiostrongylosis.

Ostale aktivnosti Zavoda

Pojedini članovi Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu,drugim znanstvenim institucijama, kao i društvene i političke funkcije. Prof. dr. I. Babić bio je osnivač i predstojnik Seminara za sudsko veterinarstvo (1929. – 1945.) i predsjednik građevnog odbora Veterinarskog fakulteta (1937. – 1942.). Za njegova je predsjednikovanja izgrađena i dovršena glavna zgrada novog Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Bio je dekan (1938./1939. – 1940./1941) i prodekan (1941./1942. i dijelom 1942./1943.) te ministar prosvjete pri vladi NR Hrvatske (1947. – 1951.), savezni narodni poslanik (1946. – 1950. i 1953. – 1963.), zastupnik u Saboru NR Hrvatske (1950. – 1953.) i član Glavnog odbora Socijalističkog saveza Hrvatske (1951. – 1965.).

Prof. dr. D. Mikačić bio je zaposlenik i šef Parazitološkog odjela u tada osnovanom Saveznom institutu za veterinarsko-medicinska istraživanja (1947. – 1951.).

Prof. dr. A. Marinculić obnašao je dužnost prodekana za nastavu Veterinarskog fakulteta (2003./2004. – 2004./2005.), a 2007. postao je *Diplomate* iz područja parazitologije na European Veterinary Parasitology College (EVPC).

Pojedini su djelatnici Zavoda izabrani u domaće i međunarodne akademije. Prof. dr. I. Babić bio je dopisni (1948. – 1950.) i redoviti član JAZU-a (1950. – 1977.), te počasni član Svesaveznog društva helmintologa u akademiji nauka SSSR-a (od 1957.). Prof. dr. T. Wikerhauser bio je član Njurjorške akademije znanosti (od 1982.) te član suradnik (1975. – 1983.), izvanredni član (1983. – 1991.) i redoviti član razreda za medicinske znanosti HAZU-a (1991. – 2018.).
Akademik T. Wikerhauser dobitnik je nagrade *Eugen Podaubsky* za najbolji rad objavljen u *Veterinarskom arhivu* (1961.), priznanja i povelje s plaketom Veterinarskog fakulteta za dugogodišnji predani rad (1979.), počasne plakete Portugalskog liječničkog društva (1981.), Republičke nagrade za znanstveni rad *Ruđer Bošković* (1987.), Državne nagrade za znanost za životno djelo (1998.) i nagrade za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom obilježavanja 90. obljetnice osnutka i rada Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.).
Za pojedinosti o radu akademika I. Babića i T. Wikerhausera te prof. dr. A. Marinculića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

doc. dr. Vinko Marochino (1927. – 1932.), akademik Ivo Babić (1932. – 1960.), prof. dr. Davor Mikačić (1935. – 1975.), asistent dr. Ivo Erlich (1935. – 1945.), asistent dr. Krunoslav Čermak (1942. – 1943.), prof. dr. Marijan Žuković (1946. – 1985.), asistent dr. Velimir Benko (1947. – 1953.), prof. dr. Ivo Drežančić (1952. – 1965.), akademik Teodor Wikerhauser (1954. – 1987.), prof. dr. Nikola Džakula (1966. – 2004.), doc. dr. Damir Rapić (1979. – 1987.), asistentica Iva Štimac, dr. med. vet. (2016. – 2017.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

dr. Viktorija Kutičić, viša znanstvena suradnica (1973. – 1978.; 1991. – 2012.), znanstveni novaci: Sanda Šturlan, dipl. vet. (1991. – 1996.), Frane Božić, dipl. vet. (1992. – 1996.), dr. Relja Beck (2002. – 2009.), Lea Vojta, dipl. ing. biol. (2007. – 2010.), Vanja Vrkić Šola, dr. med. vet. (2009. – 2018.)

Tehnički suradnici

Margita Delak (1940. – 1976.), Vesna Benko (1976. – 1992.) i Zvonimir Mundjer (1992. – 1998.)

Pomoćni tehnički suradnici

Ivan Mihetec (1953. – 1970.), Marija Mešanović (1970. – 1983.), Biserka Mutak (1983. – 1992.), Ana Domazet (1986. – 1990.), Mirica Trdisević (1992. – 1998.), Anica Stipić (1998. – 2016.), Vesnica Bočak (1989. – 2004.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

izv. prof. dr. Dagny Stojčević Jan (od 1982.)
prof. dr. Albert Marinculić (od 1986.)
prof. dr. Tatjana Živičnjak (od 1988.)
doc. dr. Franjo Martinković (od 2007.)
asistentica Lea Lovrić, dr. med. vet. (od 2019.)
stručna savjetnica Snježana Lučinger Peternac, dr. med. vet. (od 1990.)
tehnička suradnica Jela Ćorluka (od 1987.)
administratorica Mirela Kuharić (od 1998.)
pomoćna tehnička suradnica Irina Grozina (od 2016.)

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: J. Ćorluka, S. Lučinger Peternac, dr. med. vet., izv. prof. dr. D. Stojčević Jan, Mirela Kuharić i doc. dr. F. Martinković. Drugi red: V. Vrkić Šola, dr. med. vet., I. Grozina, prof. dr. A. Marinculić i prof. dr. T. Živičnjak.

7.5. Zavod za bolesti peradi s klinikom
(prof. dr. Estella Prukner-Radovčić)

Opći podaci

Važnost peradarstva u sklopu studija veterinarske medicine razmatrala se već 1931., kada prof. dr. S. Plasaj predlaže da se izabere nastavnik za predmet Patologija peradi. U godinama koje su slijedile širenje proizvodnje peradi zahtijeva od veterinara temeljito poznavanje bolesti peradi, osobito u intenzivnom uzgoju. Osnivanjem prve farme peradi industrijskog tipa (Belje) u Jugoslaviji počinju se otvarati i druge farme. Eminentni stručnjaci Fakulteta 1961. predlažu da se i kod nas pristupi cjelovitom tretiranju peradarstva s nastavnog i znanstvenog stajališta. Te je godine osnovana tzv. Peradarska grupa na čelu s prof. dr. J. Ivošem, koja je u početku bila administrativno smještena u Institutu za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje.

Vijeće Fakulteta na prijedlog Republičke Uprave za veterinarstvo razmatra probleme Peradarske grupe i 1963. donosi odluku o izradi prijedloga za osnivanje posebne organizacijske jedinice. Tako je 17. siječnja 1964. osnovan Centar za peradarstvo pri Institutu za zootehniku i higijenu. S naglim razvojem peradarstva u svijetu, s tendencijom njegove industrijalizacije, raste potreba za stjecanjem novih spoznaja ne samo o zaštiti zdravlja peradi nego i o hranidbi, smještaju te organizaciji i tehnologiji suvremene industrijske proizvodnje. Na Interfakultetskoj konferenciji veterinarskih fakulteta Jugoslavije održanoj u Ljubljani u travnju 1968. zbog ekspanzije proizvodnje peradi preporučuje se svim fakultetima osnivanje samostalnih nastavnih jedinica koje će se baviti uzgojem i bolestima peradi.

Zavod za bolesti peradi s klinikom osnovan je na prijedlog Vijeća nastavnika Odlukom Savjeta Veterinarskoga fakulteta od 21. veljače 1969. kao Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji. Tom se odlukom prof. dr. M. Kralj, dotadašnji nastavnik iz Zaraznih bolesti, oslobađa obveza na Ambulantnoj klinici i povjerava mu se organizacija novog zavoda te se raspisuje natječaj za nastavnika za obvezni nastavni predmet Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji. Prof. dr. M. Kralj ujedno je prvi izabrani nastavnik novoosnovanog zavoda, a u nastavnom mu je radu pomagao asistent H. Mazija iz Centra za peradarstvo, koji je 1976. u istom zvanju prešao u Zavod.

U skladu s razvojem znanosti, ali i suradnje s organizacijama peradarstva, povećava se broj djelatnika, pa je 1983. iz Centra za peradarstvo primljen asistent dr. Z. Biđin. Obojica su postigla uspješnu karijeru sveučilišnih profesora i uz prof. dr. M. Kralja činili prethodnu generaciju nastavnika Zavoda. U Zavodu je 1992. zaposlena dr. E. Prukner-Radovčić, viša znanstvena suradnica, koja je također prethodno radila u Centru za peradarstvo.

Sljedećih se godina više djelatnika zaposlilo u svojstvu znanstvenih novaka na znanstvenoistraživačkim projektima u sklopu Zavoda (P. Marinculić, 1987., H. Hlavaty, 1990., I. Ciglar Grozdanić, 1994., I. Lojkić, 1998., B. Čajevac, 2000., M. Biđin, 2008., dr. G. Nedeljković, 2008.) te su nastavili raditi u drugim institucijama. Znanstvena novakinja dr. M. Lukač zaposlena je 2009. te radi kao poslijedoktorandica u Zavodu. Znanstveni novci Ž. Gottstein i D. Horvatek Tomić zaposleni su 2002. i oni, uz prof. dr. E. Prukner-Radovčić, čine današnju generaciju djelatnika u znanstveno-nastavnom zvanju. U Zavodu također rade: asistentica L. Lozica, dr. med. vet., (od 2017.), tehnički suradnici I. Hustić Prelogar (od 1995.) i A. Gavrilović (od 2001.) te pomoćna tehnička suradnica I. Sabljak (od 1997.).

U početku Zavod nije imao vlastite prostorije, već mu je dodijeljena jedna soba u sklopu dormitorija za asistente na drugom katu južnog krila druge zgrade pored Zavoda za zoohigijenu. Proširenje na još dvije prostorije dobiva 1992. od Centra za peradarstvo, a godine 1993., kada se Centar za peradarstvo odvaja od Fakulteta i priključuje Hrvatskom veterinarskom Institutu, Zavodu za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji prepušten je ostatak prostorija na drugom katu. Sve do danas polovicu krila spomenute zgrade dijeli sa Zavodom za prehranu i dijetetiku životinja. Godine 1992. u podrumu zgrade Klinike za zarazne bolesti uređuje se vlastitim sredstvima iz projekata i donacija pokusni prostor Zavoda. U njemu se izvode brojni pokusi, a najčešće služi za potrebe istraživanja učinka virusnih cjepiva, antimikrobnih pripravaka, stresa u peradi i različitih dodataka krmnim smjesama na

zdravlje i proizvodna svojstva peradi. Osim dobro uređenog prostora za pokusnu perad (pet prostorija sa zasebnim sustavom klimatizacije), organiziran je i prateći laboratorij za uglavnom bakteriološke i serološke pretrage. Zbog širenja znanstvene, nastavne i stručne djelatnosti Zavod se 2001. proširuje i na treću lokaciju, i to u polovicu zgrade, koja je prije služila kao skladište ličilačkog alata. U toj je zgradi uređen novi prostor u kojemu je i službeno 2002. osnovana Ambulanta za ptice, prva specijaliziranu ambulanta takve vrste u Hrvatskoj. Valja istaknuti da je taj prostor uređen sredstvima triju projekata koje je financirao Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo grada Zagreba. Iste je godine uređen i opremljen sredstvima projekta Laboratorij za molekularnu dijagnostiku virusnih bolesti ptica i domaće peradi. U drugoj polovici spomenute zgrade, u kojoj su dotada bile pokusne životinje Centra za peradarstvo, 2006. otvoren je Laboratorij za klamidije, tako da je danas čitava ta zgrada u funkciji Zavoda. Prema tome, djelatnici Zavoda borave i rade na tri lokacije unutar kampusa Veterinarskoga fakulteta.

Otvaranjem ambulante te širenjem pokusnog prostora Zavod i službeno mijenja ime, pa se od listopada 2005. naziva Zavod za bolesti peradi s klinikom. Aktivnosti vezane uz godinu 2005. te rad ambulante, odnosno klinike, bili su osnova prihvaćanja Zavoda od strane Ministarstva poljoprivrede kao ovlaštenog (2006.), a akreditacijom i referalnog laboratorija za dijagnostiku klamidioze ptica (2010.). Bilo je to ujedno i veliko priznanje zaposlenicima za dotadašnji trud u unaprjeđenju djelatnosti Zavoda.

Predstojnici Zavoda bili su: prof. dr. M. Kralj (1969. – 1984.), prof. dr. H. Mazija (1985. – 1991.; 1993. – 2006.), prof. dr. Z. Biđin (1991. – 1993.; 2009. – 2013.), prof. dr. E. Prukner-Radovčić (2006. – 2009., od 2019.) i doc. dr. Ž. Gottstein (2014. – 2019.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Raspravu o uvođenju novog predmeta koji obrađuje tematiku vezanu uz bolesti peradi započinje prof. dr. E. Topolnik 1967. godine. Komisija za nastavni plan i program zadužuje prof. dr. M. Kralja da izradi program za novi predmet. Ista komisija na čelu s prof. dr. J. Ivošem dana 24. listopada 1968. zaključuje da izvođenje nastave treba započeti istodobno sa službenim osnutkom Zavoda. Program koji je izradio prof. dr. M. Kralj sa suradnicima iz Centra za peradarstvo dostavljen je Fakultetskom vijeću, koje ga prihvaća 30. prosinca 1968. kao dvosemestralni predmet, a Savjet Veterinarskog fakulteta 27. veljače 1969. to i potvrđuje.

Vijeće je zaključilo da se neobvezna nastava iz tog predmeta uvede već u X. semestru ak. god. 1968./1969. Studenti četvrte godine na svom Vijeću godišta 9. ožujka 1969. odlučuju da predmet bude neobvezni i u ak. god. 1969./1970. Tako se predmet Patologija peradi u uzgoju i proizvodnji počeo izvoditi kao obvezni od ak. god. 1970./1971. u IX. semestru studija s 2 sata predavanja i 1 satom vježbi (P-2 + V-1) te u X. semestru s 2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno (P-2 + V-2). Od početka izvođenja nastave iz predmeta Bolesti peradi studenti u sklopu vježbi posjećuju peradarske farme.

Prema nastavnom planu studija veterinarske medicine od ak. god. 1987./1988. promijenjeno je ime predmeta u Bolesti peradi kao i satnica u IX. i X. semestru (P-2 + V-1).

Nastavnim planom od ak. god. 1997./1998. predmet Bolesti peradi skraćen je i održava se u X. semestru uz izmijenjenu satnicu u seminare (P-2 + S-2 + V-2). Istim je programom studija uveden izborni predmet Bolesti kaveznih ptica i pernate divljači u X. semestru (P-1 + V-1). Od 2001. započinje izvođenje izbornog predmeta pod imenom Bolesti ptica kućnih ljubimaca u X. semestru (P-1 + V-1).

Uvođenjem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine prema Bolonjskom procesu obvezni predmet Bolesti peradi smješten je u XI. semestar i počeo se predavati u ak. god. 2010./2011. s ukupno 25 sati predavanja, 22 sata seminara i 28 sati vježbi.

Cilj ovog predmeta jest da studenti usvoje znanja o načinu širenja i nastanku, kliničkom očitovanju, patološkim promjenama, dijagnostici i liječenju bolesti peradi te preventivnim zahvatima za rad na terenu. Nakon uspješnog svladavanja predmeta student može prepoznati bolesti peradi zarazne i nezarazne etiologije te, poznavajući osnove tehnoloških načela i zaštite zdravlja peradi, samostalno organizirati kontrolu zdravlja u uzgojima peradi na određenom području. Također može samostalno procijeniti rezultate seroloških i drugih dijagnostičkih postupaka te preporučiti i provesti imunoprofilaksu kao i samostalno primijeniti temeljna načela liječenja i ostalih postupaka radi sprječavanja i suzbijanja pojedinih bolesti, osobito zoonoza. Ujedno je osposobljen izvesti razudbu te odabrati potrebne uzorke za daljnje dijagnostičke postupke.

Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine nastavnici Zavoda nositelji su dvaju izbornih predmeta: Ekološka proizvodnja peradi i pernate divljači s ukupno 10 sati predavanja, 10 sati seminara i 10 sati vježbi, te predmeta Tehnološki sustavi proizvodnje peradi s ukupno 6 sati predavanja, 4 sata seminara i 5 sati vježbi, oba u XI. semestru.

Kroz izborni predmet Ekološka proizvodnja peradi i pernate divljači studenti upoznaju prednosti ekološke proizvodnje peradi i pernate divljači i njezinu održivost te savladavaju tehnologiju proizvodnje i načine uzgoja peradi i pernate divljači na ekološki prihvatljiv način.

Izborni predmet Tehnološki sustavi proizvodnje peradi osposobljava studente u savladavanju tehnoloških načela proizvodnje peradi i međusobne ovisnosti pojedinih dijelova te proizvodnje. Ujedno, zbog poboljšanja reprodukcije, upoznaju metodu umjetne oplodnje peradi i pernate divljači.

Nastavnici Zavoda, osim navedenih predmeta, sudjeluju u izvođenju nastave u okviru usmjerenja Farmske životinje i konji u obveznom izbornom predmetu Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru, pri čemu Zavod participira u održavanju 10 sati vježbi iz peradarstva, i to uglavnom na terenu, te usmjerenja Kućni ljubimci u obveznom izbornom predmetu Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja u XI. semestru, s ukupno 50 sati predavanja, 10 sati seminara i 30 sati vježbi. Spomenuti je predmet proizašao iz prijašnjeg izbornog predmeta Bolesti ptica kućnih ljubimaca, no po novom nastavnom planu i programu s mnogo više nastavnih sati obrađuje tu problematiku te proširuje znanje i na egzotične kućne ljubimce različite od ptica. U sklopu tog predmeta nastavnici Zavoda drže predavanja iz uzgoja i bolesti ptica različitih od peradi te gmazova, pri čemu se studenti, među ostalim, osposobljavaju klinički pregledati i odabrati odgovarajuću terapiju u liječenju tih kućnih ljubimaca. U izvođenju ovog predmeta sudjeluju i nastavnici s još pet ostalih ustrojbenih jedinica Fakulteta.

Udžbenici i druga nastavna literatura objavljivani su i nadopunjavani u skladu s potrebama edukacije studenta. Prof. dr. M. Kralj i suradnici preveli su udžbenik autora H. Biestera i L. H. Schwartea pod naslovom *Bolesti peradi* (1955). Prvu internu skriptu izdao je prof. dr. M. Kralj pod naslovom *Bolesti peradi zbog grešaka u hranidbi* (1973.). Slijedi skripta profesora M. Kralja, M. Hercega, M. Žukovića i T. Wikerhausera pod nazivom *Bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji* (1974.), a nakon dulje stanke i skripta prof. dr. E. Prukner-Radovčić pod naslovom *Praktikum bolesti peradi* (1996.). Kako bi osuvremenio dotadašnju udžbeničku literaturu, prof. dr. Z. Biđin objavljuje internu skriptu *Bolesti peradi – odabrana poglavlja* (1998.). Zatim prof. dr. E. Prukner-Radovčić i prof. dr. H. Mazija objavljuju skriptu *Praktikum bolesti peradi* (2002.), koja je dopunjena (2006.). Prof. dr. Z. Biđin napisao je sveučilišni udžbenik *Bolesti peradi* (2008.), kao najcjelovitije dotadašnje štivo za savladavanje istoimenog predmeta. Zbog novoosnovanog predmeta prof. dr. E. Prukner-Radovčić piše isprva skriptu (2000.) te obnovljeno izdanje (2006.), a nakon toga i sveučilišni udžbenik *Bolesti ptica kućnih ljubimaca* (2010.), kao prvi udžbenik koji obrađuje tu tematiku na hrvatskom jeziku. Nastavnici Zavoda sudjelovali su i u pisanju pojedinih izdanja *Veterinarskog priručnika* (1989.; 1996.), a osobito opsežna građa iz koje studenti i veterinari mogu steći

Zavod ostvaruje izniman doprinos u vrlo širokom području znanstvenog djelovanja putem domaćih i međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata. U tu svrhu nastavnici Zavoda za bolesti peradi s klinikom obavljaju i klinički rad sa životinjama, i u ambulanti Zavoda i na terenu. Na slici je prikazana klinička pretraga i uzimanje materijala od kokoši.

Zavod za bolesti peradi s klinikom dugi niz godina angažiran je na akutnim problemima prakse te ima ugovornu suradnju s peradarskim organizacijama kojima pruža stručnu pomoć, dijagnostiku, izrađuje vakcine te daje upute za liječenje i suzbijanje bolesti peradi. Posljednjih se godina osobito intenzivno istražuje imunoprofilaksa peradi kao jedna od temeljnih mjera u zaštiti zdravlja i peradi i čovjeka kao krajnjeg konzumenta.

solidna znanja o peradi, ali i o egzotičnim kućnim ljubimcima nalazi se i u posljednjem, šestom izdanju (2012.). Nastavnici prof. dr. E. Prukner-Radovčić, izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić i doc. dr. Ž. Gottstein napisali su sveučilišni priručnik pod nazivom *Peradarstvo* (2017.), koje je posljednje objavljeno nastavno štivo iz ovog područja veterinarske medicine.
Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori 105 studenata u izradi i obrani diplomskih radova, a nekoliko studenata dobilo je i Rektorovu nagradu.

Poslijediplomska nastava

U razdoblju od ak. god. 1962./1963. do 1993./1994. poslijediplomska nastava u okviru poslijediplomskih studija iz peradarstva obavljala se u sklopu Centra za peradarstvo (vidi 3.21. Centri Fakulteta), gdje su nakon osnutka Zavoda sudjelovali i njegovi zaposlenici. Nakon tog razdoblja poslijediplomska nastava iz ovog područja prelazi u sklop Zavoda, pa su od ak. god. 1995./1996. studenti upisivali poslijediplomski studij smjera Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači, koji je bio ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij. Voditelj studija bio je prof. dr. H. Mazija. Studenti su spomenuti poslijediplomski studij mogli upisivati do ak. god. 2003./2004., kada se ukida magisterij znanosti.
Na temelju Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. ustrojen je sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti, koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 2005./2006. U okviru tog doktorskog studija nastavnici Zavoda su voditelji nekoliko predmeta koji se odnose na peradarstvo, odnosno na upoznavanje polaznika studija s aktualnim bolestima peradi i pernate divljači, te na osposobljavanje za njihovo pravodobno otkrivanje, sprječavanje i suzbijanje. Dva predmeta na doktorskom studiju daju mogućnost budućim doktorima znanosti iz područja veterine bolje prepoznavanje i suzbijanje bolesti ptica različitih od peradi.
Na inicijativu prof. dr. E. Prukner-Radovčić, radi proširenja nastavne, znanstvene i stručne djelatnosti i na ptice različite od peradi, te na druge egzotične životinje (pretežito one koje nesu jaja), ustrojen je poslijediplomski specijalistički studij pod nazivom Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca.
Svrha studija jest da se educiraju stručnjaci iz područja uzgoja i očuvanja zdravlja egzotičnih kućnih ljubimaca, što se nameće kao potreba zbog sve učestalijih zahtjeva držatelja takvih životinja za rješavanje problema zdravlja vezanih uz smještaj, hranidbu te određene bolesti. Studij je zamišljen kao niz izdvojenih tematskih jedinica, koje se odnose na pojedine vrste egzota, s uvodnim dijelom u kojem se općenito tumači fiziologija i patologija vrsta kućnih ljubimaca.
Prva generacija studenata taj je studij upisala ak. god. 2009./2010. Dosad ga je pohađalo pet polaznika, a jedna je polaznica stekla titulu sveučilišne magistre.
Do danas je u Zavodu 66 polaznika poslijediplomskih studija magistriralo, a doktoriralo 60 znanstvenika.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživačku djelatnost u početku djelovanja Zavoda obilježio je prof. dr. M. Kralj, koji je sa suradnicima Centra za peradarstvo prvi put u našoj zemlji uočio desetak bolesti peradi i razjasnio njihovu etiologiju i preventivu (adenoviroza, zarazni bronhitis, zarazna bolest burze, avijarni encefalomijelitis, kompleks leukoza, reovirusne infekcije). Istraživanja adenovirusnih infekcija među prvima su u svijetu. Iskustva u liječenju eksudativne dijateze služila su poslije u humanoj medicini. Veliko značenje za naše i svjetsko peradarstvo ima otkriće uzročnika te važne činjenice u pojavi, širenju i suzbijanju zarazne bolesti burze. Radovi o tome privukli su veliku pozornost.
U kasnijem djelovanju Zavoda izniman doprinos zaposlenika u vrlo širokom području znanstvenog djelovanja ostvaren je i putem domaćih i međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata. Istraživanja se provode uglavnom u timskom radu, primarno proučavajući bolesti domaće peradi te ptica i ostalih egzotičnih kućnih ljubimaca ili onih što žive slobodno u prirodi. Znatan je znanstveni doprinos u području virusnih bolesti peradi, tipizaciji virusa te u proučavanju mogućnosti poboljšanja imunoprofilakse domaće peradi kod nekih od najvažnijih virusnih bolesti primjenom novih postupaka cijepljenja. Potpomognuta znanstvenim projektima, osobito međunarodnim, istraživanja se temelje i na bakterijskim infekcijama uzrokovanim slamonelama (otkriven novi soj salmonele – salmonela IIIb, 35:1:z53), klostridijama, *E. coli*, klamidijama, kampilobakterom. Osobit je uspjeh postignut u epizootiološkim proučavanju proširenosti klamidioze u uzgojima domaće peradi te ptica kućnih ljubimaca i divljih ptica, s mogućim posljedicama na zdravlje ljudi. Znanstvena istraživanja, među ostalim, rezultirala su i otkrivanjem novog soja klamidije u domaće kokoši i purana. Djelatnici Zavoda svoj znanstveni doprinos dali su istražujući djelovanja mnogih ljekovitih pripravaka, kao i dodataka hrani za perad.
U osamdesetim godinama djelatnici Zavoda sudjeluju u domaćim znanstvenim projektima koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ), odnosno Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZZ), a uglavnom se odnose na istraživanje različitih bolesti peradi u svrhu zaštite intenzivne peradarske proizvodnje, ali i uloga životinja i sirovina životinjskog podrijetla kao mogućeg izvora bolesti za čovjeka. U tom razdoblju prof. dr. H. Mazija sa suradnicima istražuje bolesti gusaka i pura virusne etiologije te istraživanja mikoplazmoza u društvenoj proizvodnji pura.
U razdoblju od 1991. do 2013. djelatnici Zavoda bili su voditelji projekata koje je financiralo MZT. U tom se razdoblju prof. dr. H. Mazija bavio istraživanjima imunoprofilakse bolesti peradi i drugih ptica, koje je nakon njegova umirovljenja preuzeo doc. dr. Ž. Gottstein. Prof. dr. Z. Biđin istraživao je epizootiologiju i suzbijanje zarazne bolesti burze te imunosupresivne i crijevne viruse peradi u Hrvatskoj. Prof. dr. E. Prukner-Radovčić usmjerila se na istraživanja novih mogućnosti u suzbijanju bakterijskih infekcija peradi i drugih ptica. U spomenutom je razdoblju dobra suradnja uspostavljena i s Gradom Zagrebom koji je financirao nekoliko projekata od interesa ne samo za znanstvenike nego i za građane. U tim projektima sudjeluju svi djelatnici Zavoda, voditelji su prof. dr. H. Mazija, a zatim prof. dr. E. Prukner-Radovčić. Istražuje se zdravlje ptica na području grada te postupci zaštite zdravlja peradi u slobodnom uzgoju na malim obiteljskim gospodarstvima u okolici Zagreba.
Od 2013. zaposlenici Zavoda voditelji su projekata koji se financiraju iz državnog proračuna dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). Prof. dr. E. Prukner-Radovčić provodila je epidemiološko istraživanje bakterija porodice *Chlamydiaceae* izdvojenih iz ptica i drugih životinja u Hrvatskoj (2013.). Doc. dr. Ž. Gottstein provodio je epizootiološko istraživanje zaraznih i invazijskih bolesti u uzgojima peradi primjenom metode LAMP (2014.), epizootiološko istraživanje primjenom molekularnih metoda s ciljem optimizacije biosigurnosti i imunoprofilakse na farmama peradi (2017.), odnosno longitudinalno epizootiološko istraživanje gena virulencije sekvenciranjem čitavog genoma patogena s ciljem poboljšanja biosigurnosnih mjera i programa imunoprofilakse na farmama peradi (2018.).
Vrlo intenzivna znanstvenoistraživačka aktivnost nastavnika očitovala se i dobivanjem financijske potpore za veći broj međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekta, a mlađi su suradnici dobili mogućnost dodatne edukacije i suradnje s brojnim institucijama u Europi. Posebno je važna suradnja sa sveučilištem Alma Mater Studiorum u Bologni, Veterinarskim fakultetom u Münchenu i Berlinu, Agencijom za atomsku energiju u Beču, Sveučilištem veterinarske medicine u Beču, Veterinarskim fakultetom u Ljubljani te brojnim drugim institucijama. U okviru prvog međunarodnog projekta na Zavodu (bilateralni projekt sa SAD-om, 1986. – 1989.), koji je u suradnji s dr. N. Chevillom vodio prof. dr. H. Mazija, djelatnici Zavoda istraživali su ulogu bakterije *E. coli* u respiratornom sindromu purana.
Provedbu drugog međunarodnog projekta na Zavodu (bilateralni

Nastavnici Zavoda sudjeluju i u izvođenju nastave u obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja na usmjerenju Kućni ljubimci u XI. semestru. U vježbaonici Zavoda održava se praktična nastava za studente 6. godine, koji uče i kako pravilno klinički pregledati zmije te primijeniti odgovarajuću terapiju.

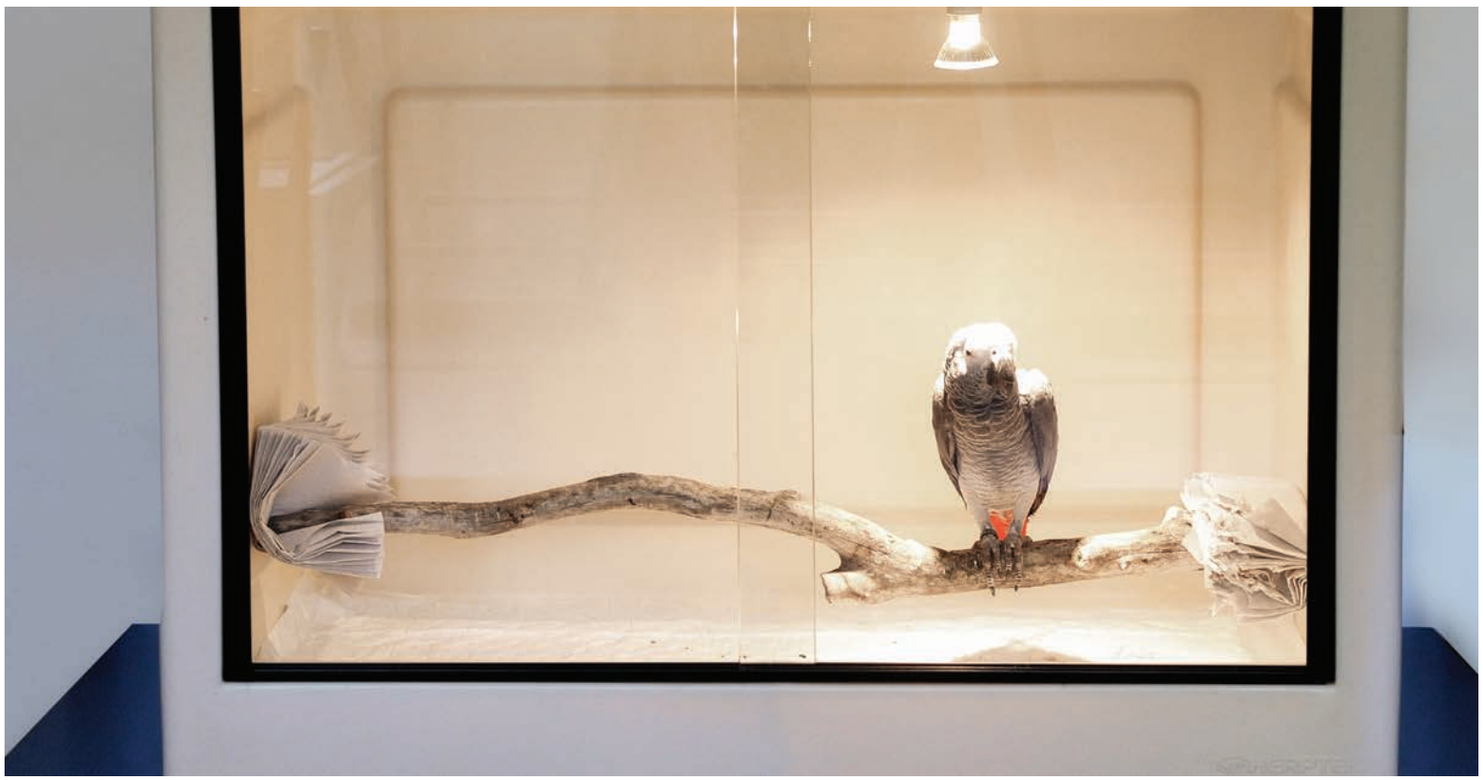

U ambulanti Zavoda uređen je i stacionar za bolesne životinje, posebna je prostorija za ptice, a posebna za gmazove. Ova afrička siva papiga (žako) zbog teškog kliničkog stanja smještena je u stacionaru u inkubator koji osigurava odgovarajuću temperaturu i izolaciju od ostalih životinja. Zavod 2017. dobiva dopusnicu za provođenje poslova oporavilišta za divlje egzotične životinje.

projekt sa SAD-om, 1988. – 1990.) vodio je prof. dr. H. Mazija s prof. dr. W. Regland III s College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD, pri čemu je istraživana imunosupresija gljivičnim toksinima kod kokoši. U tom je razdoblju prof. dr. W. L. Regland III boravio u Zavodu za patologiju peradi u uzgoju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a zatim je nastupio kao delegat U. S. National Academy of Science za evaluaciju Biotehničkog fakulteta u Ljubljani, Veterinarskog i Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Poljoprivrednog fakulteta J. J. Strossmayer u Osijeku. Ostao je u Hrvatskoj i radio nekoliko godina u Institutu *Ruđer Bošković*. Tijekom Domovinskog rata osudio je agresiju na Republiku Hrvatsku i istinu o tome prenosio u SAD i drugim državama, odnosno članovima akademske zajednice koje je susretao na mnogobrojnim međunarodnim skupovima. Zbog spomenutih razloga ispunjena mu je molba da postane građanin Republike Hrvatske.

Od 1995. pa do danas u međunarodnoj se suradnji posebno istaknula prof. dr. E. Prukner-Radovčić koja je bila voditeljica tima u 11 međunarodnih znanstvenih projekata. Široko je područje istraživanja obuhvaćeno tim projektima. Prvi, u okviru COST-a, odnosio se na zoonoze prouzročene hranom (FA 920 – *Foodborne zoonoses: a co-ordinated foodchain approach*). Uslijedila su dva projekta u okviru EU SEE-ERA-NET-a, u prvom su provedena istraživanja o zoonotskom potencijalu bakterije *E. coli* (*Distribution and initial molecular characterization of enterohemorrhagic E. coli (EHEC) specific virulence factors of E. coli strains isolated from domestic animals and man: an assessment of zoonotic significance in the West Balkan*), a drugi se odnosio na zoonotski potencijal klamidija (*The importance of chlamydia infections in birds for animal and human health in Southeastern Europe*). Uslijedio je još jedan COST projekt o klamidijama (FA855 – *Animal Chlamydioses and Zoonotic Implication*), a zatim čak četiri projekta FP7 koja su Zavodu pribavila ne samo znatna materijalna sredstva nego i vrlo uspješnu suradnju s kolegama u svijetu. Djelatnici Zavoda istraživali su utjecaj bakterijama kontaminirane hrane na zdravlje ljudi. Dva su bila kolaborativna s više od 20 zemalja partnera (BASELINE i PROMISE) te dva koordinirajuća, jedan također o važnosti hrane za zdravlje životinja i ljudi (FOODSEG), a drugi o nužnosti kontrole zaraznih bolesti u divljih životinja (WildTech). Prof. dr. E. Prukner-Radovčić bila je i koordinatorica za Hrvatsku u dva projekta koja je financirala Svjetska agencija za atomsku energiju (IAEA), a odnosili su se na istraživanje influence ptica. Tijekom trajanja tih dvaju projekata nekolicini djelatnika Zavoda za bolesti peradi te drugih zavoda na Veterinarskom fakultetu u nekoliko je navrata omogućen boravak u trajanju dva tjedna u institutu IAEA u Seibersdorfu, Austrija. Od 2016. izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić vodi tim u COST projektu o tekutima u peradi (COREMI FA1404), a prof. dr. E. Prukner-Radovčić u COST projektu o dobrobiti peradi, tj. o utjecaju na zdravlje peradi držane u nastambama za intenzivan uzgoj (GroupHousNet CA15134), te sudjeluje kao zamjenska članica u znanstvenim odborima COST projekata OneHealth i KeelBoneDamage.

Publiciranje znanstvenih radova bilo je iznimno bogato, isprva u suradnji s djelatnicima Centra za peradarstvo, i to uglavnom u znanstvenim člancima pretežno objavljivanima u Jugoslaviji. Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i Zakonom o visokim učilištima iz 1993. nametnula se potreba objavljivanja članaka u međunarodnim časopisima, što su djelatnici Zavoda i prihvatili. Nastavnici su već ranije vrlo intenzivno sudjelovali na domaćim i inozemnim znanstvenim skupovima predstavljajući svoj znanstveni doprinos. Prvi zabilježen znanstveni rad koji je predstavljen u inozemstvu bio je 1986. na Europskoj peradarskoj konferenciji u Parizu, a tematika je bila vezana uz nalaz bakterija *E. coli* i salmonela u peradi.

Nastavnici sudjeluju i na domaćim znanstvenim skupovima, ne samo predstavljajući radove nego i u njihovoj organizaciji, bilo kao članovi organizacijskih bilo znanstvenih odbora. Prije svega treba istaknuti redovito sudjelovanje na skupovima Peradarski dani, Veterinarski dani, Hrvatski veterinarski kongres, Hrvatski mikrobiološki kongres, Krmiva i brojnim drugim znanstvenim skupovima. Na međunarodnim skupovima stručnjaci Zavoda redovito sudjeluju na onima u organizaciji World Veterinary Poultry Association, World Poultry Science Association, Association of Avian Veterinarians i drugima. Znanstvenici Zavoda održali su i brojna pozvana i plenarna predavanja na domaćim i međunarodnim skupovima. Objavljeni su i brojni znanstveni radovi, osobito posljednjih godina u suradnji s kolegama iz inozemstva, i to u prestižnim znanstvenim časopisima.

Stručna djelatnost

Nakon ukidanja Centra za peradarstvo osnivaju se virološki i bakteriološki laboratorij (1993.), gdje se obavlja dijagnostika mikrobnih bolesti, prije svega vezanih za bolesti peradi, ali i drugih ptica pristiglih iz peradarske proizvodnje, zatim iz kliničkih uzoraka s terena te iz ostalih klinika Fakulteta i ambulante u Zavodu. U laboratorijima se izdvajaju, identificiraju i tipiziraju izolati različitih mikroorganizama, ponajprije vezanih za bolesti peradi i drugih ptica, ali i onih vezanih uz gmazove. Određuje se i osjetljivost izdvojenih bakterija na prikladne antimikrobne pripravke različitim postupcima. Na Zavodu se 1992. uvodi molekularna dijagnostika, a 2002. osniva se Laboratorij za molekularnu dijagnostiku virusnih bolesti ptica i domaće peradi kao prvi takav laboratorij na Veterinarskom fakultetu. U rutinsku se dijagnostiku uvode nove metode, isprva klasičan PCR, a zatim s godinama i druge molekularne metode. U radu laboratorija svakodnevno se dokazuje prisutnost virusa ptica te su po prvi put u Hrvatskoj sekvencirani virus ptičjeg nefritisa u pilića i purića, puranski astrovirus I i II, kokošji astrovirus, puranski i kokošji parvovirus, reovirus, kokošji adenovirus, pačji cirkovirus, pačji i guščji hepadnavirusi, golublji cirkovirus, virus hemoragijskog enteritisa purana, virus zarazne anemije pilića. Također, po prvi su put u svijetu dokazani i sekvencirani virus ptičjeg nefritisa u pataka i gusaka te puranski astrovirus u pataka. Po prvi se put u Hrvatskoj uvodi PCR metoda identifikacije spola u ptica.

Zavod nastavlja tradiciju i angažiran je na akutnim problemima prakse te sklapa ugovore s peradarskim organizacijama kojima pruža stručnu pomoć, usluge pretrage lešina, dijagnostike, izrađuje vakcine te daje upute za liječenje i suzbijanje bolesti peradi.

Ambulanta za ptice osnovana je 2002., iako se liječenje ptica kućnih ljubimaca i prije provodila na Zavodu. Osnutkom prve specijalizirane ambulante te vrste u Hrvatskoj djelatnicima je omogućen i znanstveni rad. Tijekom liječenja brojnih ptica prikupljeni su vrlo vrijedni znanstveni podaci. Rad ambulante proširen je i na ostale egzotične kućne ljubimce, osobito gmazove, kada je prof. dr. E. Prukner-Radovčić kao znanstvenu novakinju zaposlila M. Lukač, dr. med. vet. (2009.). Osnutak ambulante pri Zavodu unaprijedio je nastavu, ali i poboljšao ugled Veterinarskog fakulteta.

Ostvarena je i suradnja s Ministarstvom kulture, pa je Ambulanta za ptice ovlaštena za označavanje strogo zaštićenih i zaštićenih životinja mirkočipom i upis označenih životinja u bazu strogo zaštićenih i zaštićenih životinja (2016.), te je u ove dvije godine čipirana 41 životinja (gmazovi i ptice). Zbog suradnje u zbrinjavanju strogo zaštićenih i zaplijenjenih životinja Zavod dobiva 2017. i dopusnicu za provođenje poslova oporavilišta za divlje egzotične životinje (nositelj dr. M. Lukač), a u azilu je dosad zbrinuto pet gmazova i dvije divlje ptice.

Laboratorij za dijagnostiku klamidija (ChlamLab) osnovan je 2006. te odlukom Ministarstva poljoprivrede djeluje kao jedini ovlašteni na području RH. Godine 2010. laboratorij je i akreditiran te postaje referalni laboratorij za RH. Njegovim je radom omogućeno izdvajanje dotad nepoznate vrste klamidija u peradi, a u suradnji s laboratorijem u Jeni, Njemačka, te u Maison Alfort, Francuska, sojevi su isprva nazvani netipiziranim klamidijama, a potom *C. gallinacea*. Istraživanjima djelatnika Zavoda po prvi su put sojevi bakterija *C. psittaci* i *C. gallinacea* izdvojeni iz različitih ptica/peradi u Hrvatskoj i sekvencirani, a istraživanje je prošireno i na identifikaciju klamidija u peradi na Filipinima. Od osnutka Zavoda djelatnici provode stručni rad izradom različitih izvješća, ekspertiza, sudskih vještačenja i sl., kako bi unaprijedili rad u peradarstvu, ali i zaštitili okoliš i spriječili pojave zoonoza.

U laboratorijima Zavoda obavlja se i stručni klinički rad; upotrebom različitih metoda izdvajaju se različiti mikroorganizmi, te identificiraju i tipiziraju. Laboratoriji su opremljeni suvremenom opremom kako bi se dijagnostika mogla koristi za potrebe znanstvenih istraživanja, za utvrđivanje bolesti kod pacijenata na Klinici zavoda ali i kod peradi na peradarskim farmama s kojima Zavod surađuje.

Od 2002. godine, kad je na Zavodu otvorena Ambulanta specijalizirana za egzotične kućne ljubimce, pa sve do danas klinička obrada pacijenata, pogotovo ptica i gmazova, uzimanje uzoraka i dijagnostika te propisivanje lijekova i davanje uputa vlasnicima o sprječavanju bolesti, kao i o pravilnoj prehrani i držanju, obavljaju djelatnici Zavoda. U ambulanti se uz pacijente provodi i stručno-klinički rad sa studentima.

Nastavnici Zavoda provode i trajnu edukaciju za veterinare organizacijom različitih radionica i tečajeva. Prof. dr. E. Prukner-Radovčić, doc. dr. Ž. Gottstein i izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić aktivno sudjeluju i u tečaju za osposobljavanje djelatnika za rad s pokusnim životinjama.

Ostale aktivnosti Zavoda

Profesori Zavoda obnašali su časne i odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu, ali i brojne druge zadatke u državnim tijelima, što je zasigurno veliko priznanje njima i Zavodu.
Prof. dr. H. Mazija bio je prodekan (1991./1992. – 1992./1993.), a prof. dr. Z. Biđin prodekan (1993./1994. – 1994./1995.), dekan Fakulteta (1995./1996. – 1998./1999.) i pročelnik Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane (2009. – 2013.). Prof. dr. Z. Biđin ujedno je obnašao funkciju pomoćnika ministra MZT-a (1999. – 2000.).
Osobito treba istaknuti i doprinos inovatorstvu, što se uglavnom na Zavodu veže uz ime prof. dr. H. Mazije, no i ostali su djelatnici sudjelovali u provedbi ideja. To su patenti:

- Mazija, H., Ž. Gottstein: Pneumotropni lentogeni soj virusa newcastleske bolesti ZG1999-HDS izdvojen u Hrvatskoj. Hrvatski patentni glasnik (2010.)
- Mazija, H., S. Čajavec: Nebulizirani cjepni sojevi Avipox virusa bilo samostalno ili kao vektori drugih imunogena u specifičnoj zaštita peradi protiv boginja peradi, newcastleske bolesti i influence ptica. Hrvatski patentni glasnik (2009.)
- Mazija, H., T. Štimac: Ultrazvučni raspršivač cjepiva protiv Marekove i drugih bolesti peradi. Hrvatski patentni glasnik (2003.)
- Mazija, H., S. Čajavec, Đ. Nemarnik, E. Prukner-Radovčić, N. Ergotić, I. Ciglar Grozdanić: Imunizacija pilića protiv newcastleske bolesti u valionici, A 61K 39/17. Hrvatski patentni glasnik (2000.)

Djelatnici Zavoda sudjelovali na 7. međunarodnom sajmu inovacija u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i poljoprivrednoj mehanizaciji AGRO-ARCA (Biograd na Moru, 2014.), na kojemu je predstavljen FP7 projekt PROMISE, koji je osvojio Plaketu sajma.
Prof. dr. H. Mazija je od početka devedesetih godina znatno pridonio u svome području djelovanja kroz znanstvene udruge. Zbog svojih je zasluga kao dugogodišnji predsjednik Hrvatskog ogranka ušao u kuću slavnih (*Hall of honour*) Svjetske organizacije veterinara peradara, WVPA (2015.). Od posebnog značenja za veterinarstvo Republike Hrvatske jest kongres WVPA, koji je održan u Sydneyu, Australija (1993.). Na njemu je zalaganjem svojih predstavnika, prof. dr. E. Prukner-Radovčić i prof. dr. H. Mazije, Republika Hrvatska primljena u redovito članstvo te organizacije, kao prva država nastala raspadom Jugoslavije. Tada je i formalno osnovan Hrvatski ogranak veterinara peradara.
U Zavodu je 26. siječnja 2001. osnovana Udruga za znanost o peradi kao Hrvatski ogranak World Poultry Science Association (WPSA), a njezina predsjednica od osnutka, prof. dr. E. Prukner-Radovčić, izabrana je i za potpredsjednicu Europske federacije WPSA (2010.). Od 2018. predsjednica je te federacije.
Djelatnici Zavoda vrlo su aktivni i u drugim znanstvenim i stručnim udrugama, i domaćim i inozemnim, bilo kao članovi bilo dužnosnici. Nastavnici Zavoda velik su doprinos dali sudjelujući u uređivačkim odborima te recenzirajući članke časopisa *Veterinarstvo*, *Veterinarski arhiv* te *Hrvatski veterinarski vjesnik* i recenzije u stranim znanstvenim časopisima *Veterinary Microbiology*, *Avian Pathology*, *Journal of Virological Methods*, *Acta Veterinaria Hungarica*.
Izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić imenovana je 2010. voditeljicom kvalitete Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane, a 2015. pomoćnicom dekana za kontrolu kvalitete. Od 2018. obnaša dužnost prodekanice za kontrolu kvalitete.
Članovi Zavoda sudjelovali su u brojnim studijskim posjetima i usavršavanjima u inozemstvu. Nastavnici Zavoda sudjeluju i u izvođenju nastave na drugim obrazovnim institucijama u zemlji i u inozemstvu (Bosni i Hercegovini, Libiji, Mađarskoj). Brojni poslijediplomanti i studenti iz inozemstva (Egipta, Libije, Poljske, Češke, Italije, Španjolske, Albanije, Slovenije, Meksika) borave na Zavodu, a u trajanju od tri godine preko programa Erasmus+ na Zavodu od 2015. do 2018. boravila je i doktorandica Ana Marquiza M. Quilicot s Filipina.
Prof. dr. Z. Biđin (1997.), prof. dr. H. Mazija (2004.) i prof. dr. E. Prukner-Radovčić (2014.) redoviti su članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, a prof. dr. H. Mazija, istodobno je i član Senata te akademije.
Prof. dr. E. Prukner-Radovčić je 2012. u European Bord of Veterinary Specialisation stekla titulu Diplomate European College of Poultry Veterinary Science – ECPVS.
Profesori H. Mazija (2011.) i Z. Biđin (2014.) izabrani su u počasno zvanje *professor emeritus*.
Prof. dr. M. Kralj je za svoj zapažen rad u peradarstvu višestruko nagrađivan. Nositelj je triju jugoslavenskih odlikovanja: Orden rada sa zlatnim vijencem, Orden zasluga za narod sa srebrnim zrakama i Orden rada s crvenom zastavom. Dobitnik je nagrade *Zorko Golub* od Društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske, zatim Spomenice oslobođenja sa srebrnim klasovima općine Lonjica, nagrade *dr. Ivan Fiolić* s diplomom i plaketom Poslovne zajednice veterinarskih stanica za doprinos u razvoju veterinarstva i poslovnog zajedništva veterinarskih organizacija, te četrdesetak ostalih priznanja, diploma i zahvalnica.
Prof. dr. H. Mazija je za svoje zasluge u području inovatorstva dobio odlikovanje Red Danice Hrvatske s likom Nikole Tesle (1995.), nagradu *Faust Vrančić* za tehničku kulturu (2002.) i Nagradu za životno djelo *Oton Kučera* (2003.) i godišnju nagradu za znanost Republike Hrvatske (2007). Zbog zasluga u inventivnom radu proglašen je Vitezom inovatorstva Belgije (*Merit of invention*) te ujedno članom Udruge vitezova hrvatskog inovatorstva (2005.).
Za pojedinosti o radu prof. emeritusa H. Mazije i Z. Biđina te profesora M. Kralja i E. Prukner-Radovčić vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno osoblje

prof. dr. Milan Kralj (1969. – 1986.), prof. dr. Hrvoje Mazija (1976. – 2010.), prof. dr. Zdenko Biđin (1983. – 2014.)

Znanstveno-istraživačko osoblje

Palma Marinculić, dipl. vet. (1987. – 1991.), dr. Irena Ciglar Grozdanić (1994. – 2008), Helena Hlavaty (1990. – 1992.), Branka Čajevac (2000. – 2008.), dr. Ivana Lojkić, (1998. – 2008.), dr. Marina Biđin, (2008. – 2016.), dr. Gordana Nedeljković (2008.-2018.)

Tehnički suradnici

Maja Bedeković (1992. – 1995.), Nada Novak (1992. – 2008.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Estella Prukner-Radovčić (od 1992.)
izv. prof. dr. Danijela Horvatek Tomić (od 2002.)
doc. dr. Željko Gottstein (od 2002.)
dr. Maja Lukač (od 2009.)
asistentica Liča Lozica, dr. med. vet. (od 2017.)
tehnička suradnica Ivančica Hustić Prelogar (od 1995.)
tehnički suradnik Aleksandar Gavrilović (od 2001.)
pomoćna tehnička suradnica Irena Sabljak (od 1997.)

Djelatnici Zavoda dugi niz godina sudjeluju u organizaciji domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Najveći znanstveni skup iz područja peradarstva ikad organiziran u ovom dijelu Europe bila je Europska peradarska konferencija (EPC2018), koja je okupila preko 1500 sudionika iz 73 zemlje svijeta. Na tom skupu za studente koji su se osobito istakli svojim znanstvenim doprinosom iz područja peradarstva. Na slici su nagrađeni studenti iz zemalja Europske unije Indije, Irana, Italije, Izraela i Sjedinjenih Američkih država.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: M. Belajsa, prof. dr. E. Prukner-Radovčić i I. Sabljak. Drugi red: izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić, dr. M. Lukač, doc. dr. Ž. Gottstein i L. Lozica, dr. med. vet.

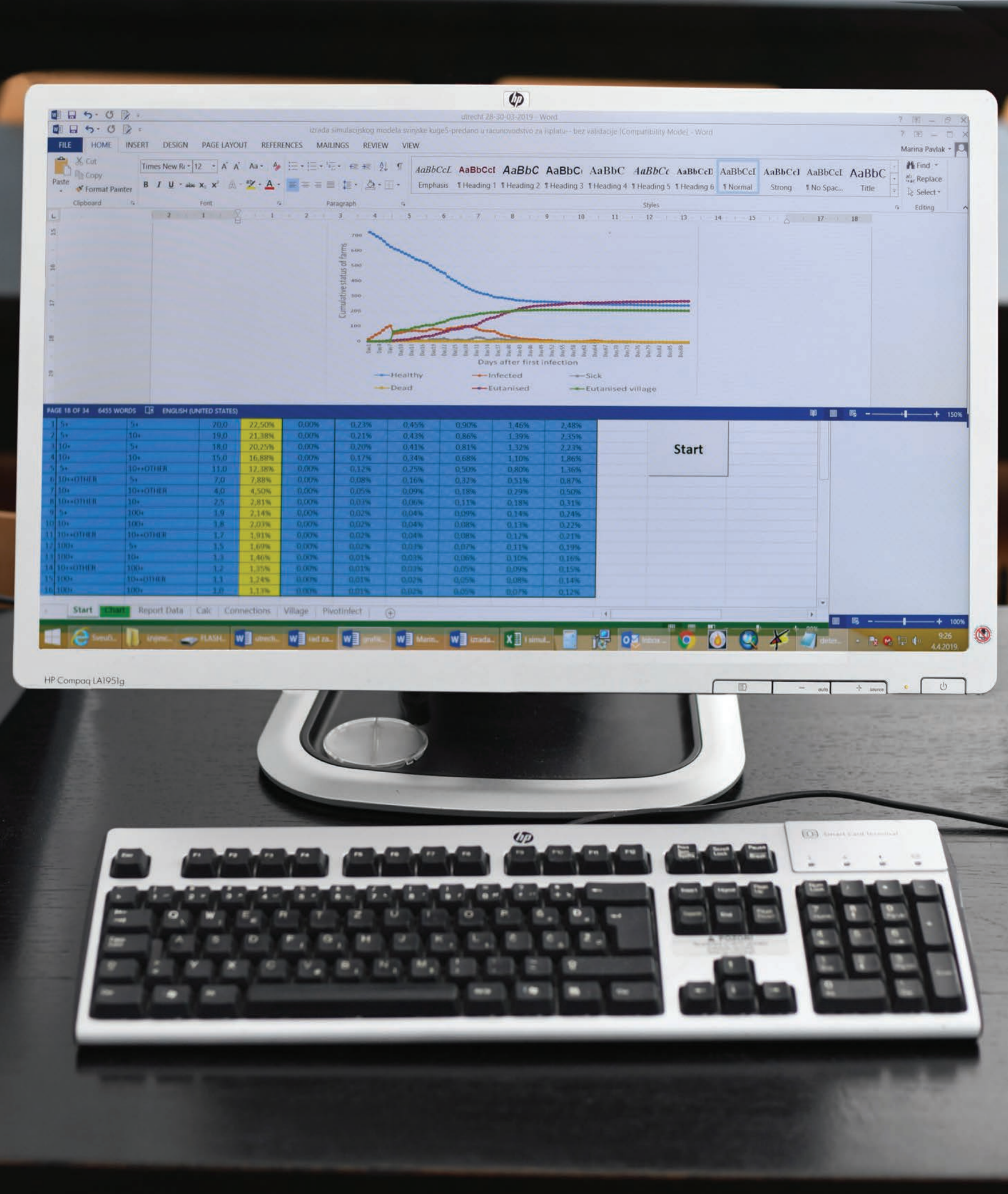
utrecht 28-30-03-2019 - Word
izrada simulacijskog modela svinjske kuge5-predano u računovodstvo za isplatu - - bez validacije [Compatibility Mode] - Word
FILE
HOME
INSERT
DESIGN
PAGE LAYOUT
REFERENCES
MAILINGS
REVIEW
VIEW
Marina Pavlak
Cut
Copy
Format Painter
Paste
Times New Ro
12
Clipboard
Font
Paragraph
Styles
Find
Replace
Select
Editing
Emphasis
Heading 1
Heading 2
Heading 3
Heading 4
Heading 5
Heading 6
Normal
Strong
No Spac...
Title
Cumulative status of farms
Days after first infection
Healthy
Infected
Sick
Dead
Eutanised
Eutanised village
PAGE 18 OF 34
6455 WORDS
ENGLISH (UNITED STATES)
150%
Start
Start
Chart
Report Data
Calc
Connections
Village
PivotInfect
100%
9:26
4.4.2019.
HP Compaq LA1951g

7.6. Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju

(prof. dr. Marina Pavlak)

Opći podaci

Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju osnovan je 1964. kao nastavna jedinica – Kabinet za ekonomiku stočarstva s ciljem izobrazbe studenata veterinarske medicine u području ekonomike stočarstva. Iste je godine uvedeno jedno stalno nastavničko mjesto na koje je zaposlen S. Meknić, dipl. inž. agr.. Godine 1970. za asistenta Kabineta primljen je M. Tadić koji je nastavio sveučilišnu karijeru u Zavodu.
Izmjenama i dopunama Statuta Fakulteta od 24. travnja 1975. osnovan je Zavod za društvene znanosti koji su prvotno činili Kabinet za ekonomiku stočarstva (voditelj dr. M. Tadić) i Kabinet za osnove sociologije i političke ekonomije (voditeljica prof. dr. B. Despot). Godine 1976. Zavodu je priključen i Kabinet za povijest veterinarstva (voditeljica asistentica dr. V. Vučevac Bajt) te Kabinet za narodnu obranu (voditelj dr. V. Tomašek).
Izmjenama Statuta od 26. prosinca 1978. dolazi do preustroja Zavoda u Zavod za društvene znanosti sa seminarima koji su uključivali: Seminar za ekonomiku i organizaciju u animalnoj proizvodnji u veterinarstvu, Seminar za osnove marksizma i teorije i prakse samoupravnog socijalizma, Seminar za općenarodnu obranu i Seminar za povijest veterinarstva.
Od 1985. do 2005. Zavodu je u više navrata mijenjano ime. Spomenuti su seminari 1998. preustrojeni u katedre pri čemu su Zavodu priključene Katedra za engleski jezik i Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu. Katedre su u nastavnom smislu djelovale samostalno, a radom Zavoda rukovodio je predstojnik. U tom su razdoblju pojedine katedre ukinute (Katedra za općenarodnu obranu i društvenu samozaštitu), nekima su mijenjana imena, a katedra za engleski jezik i katedra za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu postale su kolegiji.
Kabinet za ekonomiku stočarstva u samom se početku privremeno koristio prostorijama knjižnice Zavoda za zoohigijenu. Godine 1965. preselio se u tri dodijeljene prostorije Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Nakon osnutka Zavoda za društvene znanosti (1975.) u te su tri prostorije smješteni djelatnici Kabineta za osnove sociologije i političke ekonomije (B. Despot) te Kabineta za povijest veterinarstva (V. Vučevac). Godine 1976. te su tri prostorije ustupljene Republičkoj zajednici za zdravstvenu zaštitu stoke, a odlukom Savjeta Fakulteta od 22. ožujka iste godine Zavodu za društvene znanosti dodijeljene su tri prostorije na drugome katu Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Republička zajednica za zdravstvenu zaštitu stoke koristila se ustupljenim prostorijama Zavoda sve do 25. prosinca 1979., odnosno kad je bila gotova izgradnja zgrade u Planinskoj ulici, gdje su i preselili. Nakon njihova odlaska u spomenute prostorije u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju vraćaju se prof. dr. B. Despot i dr. V. Vučevac Bajt, a Seminar za organizaciju i ekonomiku veterinarstva i dalje ostaje, privremeno, u prostorijama Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. Zaključkom Savjeta Veterinarskog fakulteta od 5. ožujka 1985. Seminaru za organizaciju i ekonomiku veterinarstva dodijeljene su nekadašnje studentske prostorije na prvome katu Upravne zgrade Fakulteta. Istim se zaključkom jedna od prostorija, kojima se koristio Seminar za organizaciju i ekonomiku veterinarstva u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju, dodijelila Katedri za engleski jezik. Katedra za organizaciju i ekonomiku u veterinarstvu preselila se u prostorije na prvome katu upravne zgrade Fakulteta tek krajem 1989., gdje se nalazi i danas.
Fakultetsko je vijeće 28. listopada 2005. prihvatilo Statut Fakulteta kojim Zavod postaje samostalna organizacijska jedinica i mijenja ime u Zavod za veterinarsku ekonomiku i analitičku epidemiologiju. Pojedine nastavne jedinice, koje su bile uključene u Zavod, postaju samostalne organizacijske jedinice, i to kao Zavod za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva (predstojnica prof. dr. V. Vučevac Bajt) i dvije odvojene katedre: Katedra za strane jezike (voditeljica dr. D. Vilke-Pinter, viša predavačica) i Katedra za tjelesni odgoj i zdravstvenu kulturu (voditeljica S. Čuić, viša predavačica). Fakultetsko je vijeće na sjednicama 25. svibnja i 19. listopada 2011. donijelo novi Statut kojim je Zavod preimenovan u Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju.

Godine 1995. u Zavodu se zapošljava D. Cvitković s magisterijem iz područja ekonomskih znanosti. Godine 2006. zapošljava se doc. dr. M. Pavlak, koja je sveučilišnu karijeru započela kao znanstvena novakinja u Zavodu za biologiju i završila poslijediplomski studij iz epidemiologije. Godine 2013. izabran je za docenta u Zavodu dr. D. Konjević, koji je prethodno radio u Zavodu za biologiju, patologiju i uzgoj divljači kao znanstveni novak. Spomenuti djelatnici čine današnju generaciju nastavnika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju. U Zavodu također radi stručna savjetnica V. Anić, dr. stom. (od 1984.).
Predstojnici Kabineta, odnosno Zavoda bili su: prof. dr. inž. S. Meknić (1964. – 1974.), prof. dr. M. Sviben (1974. – 1975.), prof. dr. B. Despot (1975. – 1978.; 1985. – 1987.), prof. dr. M. Tadić (1978. – 1982.; 1988. – 1992.; 1998. – 2000.; 2004. – 2012.), prof. dr. V. Tomašek (1983. – 1985.), prof. dr. V. Vučevac Bajt (1993. – 1998.; 2000. – 2004.) i prof. dr. M. Pavlak (2013. – 2018.) i doc. dr. D. Cvitković (od 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Počeci nastave koja obuhvaća ekonomiku stočarstva datiraju od osnutka Veterinarske visoke škole, u čiji je prvi nastavni plan za I. i II. semestar ak. god. 1920./1921. uveden neobvezni predmet Enciklopedija gospodarstva u II. semestru s 2 sata predavanja tjedno (P-2). Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medine iz 1922. predmet Enciklopedija gospodarstva slušao se u I. semestru (P-2). Naredbom iz 1923. prebačen je u četvrtu godinu studija i predavao se u VII. i VIII. semestru (P-2). Prema Uredbi iz 1936. postao je obvezni predmet u VII. semestru (P-2) pod imenom Enciklopedija poljoprivrede, i tu je ostao do ak. god 1943./1944. Od ak. god. 1944./1945 ponovno se predavao pod imenom Enciklopedija gospodarstva i bio je premješten u VIII. semestar (P-3). Od ak. god. 1946./1947. do 1949./1950. nalazio se ponovno u VII. semestru (P-2). Tada se ponovno mijenja ime predmeta, u Osnove poljoprivrede (od 1947./1948.). Nastavnici na tom predmetu bili su: prof. dr. inž. S. Ulmansky (1919./1920.), prof. dr. inž. A. Ogrizek (1921./1922. – 1924./1925.), dr. inž. M. Petrović (1928./1929. – 1933./1934.), prof. dr. N. Ritzoffy (1934./1935. – 1937./1938.), dr. inž. E. Babić (1939./1940. – 1943./1944.), prof. dr. inž. I. Šmalcelj (1944./1945.), prof. dr. inž. O. Köster (1945./1946.), dr. inž. B. Turina (1946./1947.) i dr. inž. G. Kodinec (1947./1948. – 1949./1950.). Težište je predmeta bilo u biljnoj proizvodnji, a isključen je iz nastavnog plana i programa ak. god. 1950./1951.
U početku je postojao i neobvezni predmet Osiguranje stoke, gospodarsko zadrugarstvo i alpinsko gospodarstvo, koji se prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. predavao u V. semestru (P-2). Prema Uredbi iz 1936. postao je obvezni predmet pod imenom Stočarsko zadrugarstvo i osiguranje stoke i do ak. god. 1949./1950. slušao se u VIII. semestru (P-2). Nastavu iz tog predmeta od ak. god. 1922./1923. držao je honorarni docent M. Novaković, a od ak. god. 1939./1940. do 1949./1950. inspektor D. Pozajić. Dio nastave u tom predmetu, prema riječima prof. dr. inž. S. Meknića, svakako je početak uvođenja primijenjenih ekonomskih znanosti na Fakultetu. Predmet se prestao izvoditi ak. god. 1950./1951.
Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. postojao je još jedan neobvezni predmet pod imenom Osnove političke ekonomije u VIII. semestru (P-2.). Naredbom iz 1923. prebačen je u VII. semestar (P-2), a Uredbom iz 1936. pozicioniran je u I. semestru (P-3). Ak. god. 1948./1949. postao je obvezni, zvao se Politička ekonomija i održavao u VII. i VIII. semestru s istim brojem sati (P-2). Nastavu iz tog predmeta honorarno je držao prof. dr. J. Belobrk, a ukinut je, kao i prethodni predmeti, ak. god. 1950./1951.
Ak. god. 1952./1953. umjesto prijašnjih predmeta uvodi se jedinstveni obvezni predmet Osnove poljoprivredne ekonomike u VII. semestru (P-2), a honorarno ga je do ak. god. 1958./1959. držao inž. G. Regan.
Nastavnim planom studija veterinarske medicine prema prvom Statutu Veterinarskoga fakulteta iz 1958. proširuje se i preimenuje u Osnove socijalističke poljoprivrede s ekonomikom stočarske proizvodnje te predaje u VIII. semestru (P-2 + V-1). Započeo se predavati u ak. god. 1960./1961. jer se prije toga nije mogao naći odgovarajući nastavnik. Nastavu iz tog predmeta tri je akademske godine honorarno održavao S. Meknić, dipl. inž. agronomije, kad postaje stalni nastavnik Fakulteta.
Na temelju odluke o izmjeni nastavnog plana koju je donio Fakultetski savjet 13. srpnja 1963. uvodi se ak. god. 1963./1964. umjesto prethodnog predmeta obvezni predmet Ekonomika stočarstva. To je ujedno bio prvi predmet koji se slušao u okviru Kabineta za ekonomiku stočarstva. Nastava se tada održavala u VII. (P-2 + V-2) i VIII. semestru (P-2 + V-3). Prema nastavnom planu ak. god. 1977./1978. predmet je nosio naziv Ekonomika i organizacija u animalnoj proizvodnji i veterinarstvu, a prebačen je u IX. (P-2 + V-2) i X. semestar (P-3 + V-2). Od ak. god. 1987./1989. bio je preimenovan u Organizacija i ekonomika veterinarstva i ostao je pozicioniran u IX. (P-2 + V-1) i X. semestru (P-2 + V-1). Nastavnim planom i programom diplomskog studija, koji je Znanstveno-nastavno vijeće prihvatilo 12. siječnja 1995., preimenovan je u Ekonomika veterinarstva te je postao jednosemestralan i slušao se u X. semestru, s izmjenom i dopunom dijela satnice u seminare i stručno-klinički rad (P-1 + S-1 + SKR-1). Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine od ak. god. 2005./2006. obvezni predmet Ekonomika veterinarstva predaje se u XI. semestru s ukupnom satnicom od 10 sati predavanja i 15 sati seminara. Od 2011. satnica je izmijenjena u ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbe.
Ekonomika veterinarstva studente upoznaje s mjestom i zadaćama veterinarstva u gospodarstvu te načelima suvremenog ustroja veterinarske službe i veterinarske prakse, djelovanjem i očitovanjem ekonomskih zakonitosti na području veterinarstva, teorijom proizvodnje, makroekonomskim i mikroekonomskim gledištima zaštite zdravlja životinja i veterinarskoga javnog zdravstva, metodama procjene šteta zbog bolesti životinja, suvremenim ekonomskim metodama projektiranja zaštite zdravlja životinja i metodama ocjene ekonomske opravdanosti i učinkovitosti takvih projekata. Studenti uče o ekonomskim modelima, čimbenicima ponude i potražnje, krivulji ponude, krivulji potražnje, ekvilibriju, cjenovnoj i dohodovnoj elastičnosti, mogućnostima supstitucije, radu, kapitalu, zemljištu, ekonomskim odlikama čimbenika proizvodnje i pružanja usluga, ekonomskim zakonima, teoriji troškova, kalkulacijama u veterinarstvu, teorija vjerojatnosti i analiza odluka te postupcima ocjene ekonomske podobnosti programa zaštite zdravlja životinja.
Prema nastavnom planu i programu studija iz 2005. u okviru Zavoda uveden je novi obvezni predmet Veterinarska epidemiologija. U početku se predavao u V. semestru, a od 2014., zbog lakšeg praćenja nastave i boljeg razumijevanja materije, prebačen je u IX. semestar. U početku se izvodio s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi, međutim od 2016., prema smjernicama EAEVE-a i zbog boljeg razumijevanja predmeta s čijim se pristupom studenti prvi put susreću na studiju, satnica je izmijenjena u 4 sata predavanja i 26 sati vježbi.
Godine 2010. u nastavu se uvode nove metode e-učenja i predmet Veterinarska epidemiologija pripremljen je i na engleskom jeziku, što je prihvaćeno na Natječaju Sveučilišta za podnošenje prijava za izvođenje jednosemestralnih nastavnih predmeta na stranom jeziku u ak. god. 2012./2013.
Veterinarska epidemiologija jest predmet u kojemu studenti dobivaju znanja o metodologiji rada u veterinarskoj epidemiologiji, o analitičkim i drugim postupcima u veterinarskoj epidemiologiji, kojima se određuje i procjenjuje pojavnost bolesti u populaciji odnosno stadu, njezinoj tendenciji i modelima suzbijanja. Također se pojedinim primjerima i zadacima studenti navode da samostalno rješavaju probleme, donose zaključke i odluke u rješavanju problema s kojima bi se mogli naći na terenu. Predmet obuhvaća mjere učestalosti, mjere povezanosti i potencijalnog učinka na bolest, metode u epidemiološkim istraživanjima, vrste epidemioloških istraživanja, opservacijsku i interventnu epidemiologiju, mjerenje učestalosti obolijevanja i procjenu rizika, kvantitativne aspekte ocjene i interpretacije dijagnostičkih testova, primijenjenu veterinarsku epidemiologiju i primjenu statistič-

Interaktivna nastava između profesora i studenta osobito je izražena u nastavi obveznog predmeta Ekonomika veterinarstva te izbornih predmeta Upravljanje i marketing u veterinarskoj praksi i Agrarna ekonomika i ruralni razvoj. Studenti se u nastavi tih predmeta osposobljavaju za poslove organizacije i ekonomike veterinarske službe, ekonomike proizvodnje i ekonomike zdravlja stada, prilagođene potrebama javnih i privatnih gospodarskih subjekata.

Tijekom studija na Zavodu za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju studenti pete godine studija pohađaju obveznu nastavu iz predmeta Veterinarska epidemiologija gdje uče o osnovnim epidemiološkim načelima, metodama i analizama. Najveći dio nastave jesu vježbe (4 sata predavanja i 26 sati vježbi) na kojima samostalno rješavaju problemske zadatke iz epidemiologije i populacijske medicine, koristeći se epidemiološkim i statističkim programima.

kih postupaka u epidemiologiji, pogreške pri mjerenju u epidemiologiji, analizu rizika i dijagnostiku stada, primjenu modela i modeliranje. Prema nastavnom planu i programu iz 1995. ustrojen je izborni predmet Organizacija i ekonomika stočarstva u IV. semestru (P-1 + V-1). Tijekom vremena predmet se osuvremenjivao i prilagođavao sadržajima i potrebama veterinarske struke. Novim nastavnim planom i programom studija iz 2005. premješten je u X. semestar s istom satnicom. Godine 2012. umjesto izbornog predmeta Organizacija i ekonomika stočarstva uvodi se novi izborni predmet Agrarna ekonomika i ruralni razvoj u VI. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi.

U izbornom predmetu Agrarna ekonomika i ruralni razvoj studenti stječu osnovna znanja koja uključuju: makroekonomske aspekte ruralne politike, ruralni prostor i djelatnosti u ruralnom prostoru, ruralni razvoj, mjesto i zadaću poljoprivrede u razvoju privrede, agrarnu strukturu i socioekonomska obilježja poljoprivrednih gospodarstava, agrarnu politiku te osnovne značajke i trendove razvoja poljoprivrede u biljnoj i u stočarskoj proizvodnji.

Nastavnim planom i programom iz 1995. uvodi se i izborni predmet Management i marketing veterinarske prakse, koji se izvodio u X. semestru (P-1 + V-1). Godine 2005. on se osuvremenjuje novim sadržajem i mijenja ime u Upravljanje i marketing u veterinarskoj praksi u X. semestru, s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati seminara. Posljednja je promjena tog predmeta bila 2012. i otada se izvodi u XI. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi.

Predmet Upravljanje i marketing u veterinarskoj praksi upoznaje studente sa suvremenim teorijama upravljanja i rukovođenja te s teorijom marketinga i marketinškom koncepcijom organiziranja veterinarske prakse, što uključuje poznavanje, upravljanje i rukovođenje, menadžment klijenata, menadžment osoblja, upravljanje dobrima (imovinom), uporabu računala u veterinarskoj praksi, marketing prakse i profesije, kako kupiti ili prodati praksu, kako početi s veterinarskom praksom, naknade za usluge i njihovo naplaćivanje, korištenje pomoćnog osoblja u veterinarskoj praksi, upravljanje praksom te financijska gledišta menadžmenta veterinarske prakse.

Nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju svih oblika nastave u spomenutim predmetima. Pojedini nastavnici sudjeluju i u izvođenju nastave u okviru obveznog predmeta Zdravlje stada u XI. semestru, gdje se studenti prema specifičnostima djelatnosti Zavoda upoznaju s ekonomskim metodama i epidemiološkim konceptima koji se primjenjuju u upravljanju zdravljem i proizvodnošću stada. Također sudjeluju u izvođenju nekih izbornih predmeta (Komparativna odontologija, Uvod u veterinarstvo, Veterinarska etika, Gospodarenje i uzgoj divljači, Lovstvo i zaštita prirode).

U Zavodu su od osnutka, u skladu s društveno-političkim zbivanjima, bili uključeni i sljedeći predmeti: obvezni predmet Osnove Marksizma u I. i II. semestru, Sociologija i politička ekonomija u III. i IV. semestru (Kabinet za osnove sociologije i političke ekonomije) te Osnove narodne obrane u I. do IV. semestru (Kabinet za narodnu obranu), koji su do ukidanja 1990. mijenjali ime. Studenti su od ak. god. 1990./1991. upisivali obvezne predmete Filozofija i sociologija znanosti u I. i II. semestru i Sociologija sela u III. i IV. semestru. U tom se razdoblju izvodio obvezni predmet Fizički odgoj u I. i II. semestru (Katedra za tjelesnu i zdravstvenu kulturu), obvezni predmet Engleski jezik u I. i II. semestru, a zatim i u III. i IV. semestru (Katedra za strane jezike), kojima su također mijenjani nazivi. U sklopu Zavoda održavao se izborni predmet Povijest veterinarstva u IV. semestru, a kasnije u I. i II. semestru (Katedra za povijest veterinarstva).

Nastavni planom i programom diplomskog studija veterinarske medicine iz 1995., osim navedenih izbornih predmeta, u sklopu Zavoda izvodili su se i drugi izborni predmeti: Sociologija veterinarske profesije i Uvod u veterinarstvo u I. semestru, Engleski jezik u veterinarskoj struci i Njemački jezik u veterinarskoj struci u I. i II. te u X. semestru kao izborni predmeti, i u III., IV. i IX. semestru kao fakultativni predmeti, zatim Sociologija sela u II. semestru i Povijest veterinarske medicine u IV. semestru. Tako je bilo sve do 2005., kada ti predmeti postaju sastavni dio nastavne djelatnosti u sklopu izdvojenih organizacijskih jedinica Katedre za strane jezike, Katedre za tjelesni odgoj i zdravstvenu zaštitu te Zavoda za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva.

Nastavni materijal i udžbenička literatura postoje od samog ustrojavanja pojedinih predmeta. Već je honorarni nastavnik D. Pozajić napisao djela *Stočarsko zadrugarstvo* (1929.) i *Osiguranje stoke* (1940.). Prof. dr. inž. S. Meknić napisao je nastavne materijale *Osnove poljoprivrede* (1963.), *Uvod u organizaciju i ekonomiku peradarske proizvodnje na krupnim farmama i u kooperaciji* (1966.) te *Primijenjene statističke metode* (1967.). Nakon toga slijede udžbenici prof. dr. V. Vučevac Bajt *Povijest veterinarstva* (1993.) te J. Šimičić i M. Tadića *Analiza rizika u ekonomici veterinarstva* (2004.). Nastavnici Zavoda sudjelovali su u prijevodima i uredništvima stranih udžbenika: Dijkhuizen, A. A. i sur. (1992.): *Ekonomika zdravlja životinja*, Carpenter, E. T. (1994.): *Zdravlje životinja i ekonomika proizvodnje*; Dijkhuizen, A. A., R. S. Morris (2004.): *Ekonomika zdravlja životinja (načela i primjena)*.

U suradnji s nastavnicima sa Sveučilišta veterinarske medicine u Beču prof. dr. M. Pavlak sudjelovala je i u izradi nastavnog štiva za predmet Medizinische Biometrie und Epidemiologie: Rubel F., Brugger K., Pavlak M., Schauberger G. (2013.): *Grundlagen epidemiologischer Modelle*. Nastavnici Zavoda D. Cvitković, D. Konjević i M. Pavlak te umirovljeni prof. dr. M. Tadić suautori su sveučilišnog udžbenika *Dobrobit životinja* (2019.).

Nastavnici Zavoda od 1990. do danas mentori su više od 40 diplomskih i 15 znanstvenih studentskih radova, od kojih je jedan nagrađen Rektorovom i sedam radova Dekanovom nagradom. Jedan je rad dobio nagradu za najbolji studentski rad i prezentaciju na međunarodnoj studentskoj konferenciji održanoj 2006. u Košicama, Slovačka.

Poslijediplomska nastava

Prof. dr. inž. S. Meknić je od samog početka poslijediplomske nastave sudjelovao u izvođenju pojedinih smjerova, koji su uključivali jedan ili oba predmeta: Organizacija i ekonomika stočarske proizvodnje i Primijenjene statističke metode. Od ak. god. 1961./1962. sudjelovao je u izvođenju poslijediplomskog studija Mikrobiologija i epizootiologija, od 1962./1963. iz smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji, od 1963./1964. iz smjerova Histologija i embriologija i Zoohigijena, od 1964./1965. iz smjera Patološka anatomija, od 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, od 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem te od ak. god. 1973./1974. iz smjera Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja. Nakon njegova umirovljenja poslijediplomsku nastavu preuzima doc. dr. M. Tadić, koji osim navedenih studija od ak. god. 1978./1979. sudjeluje u poslijediplomskom studiju iz smjera Klinička farmakologija i Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica, te od ak. god. 1980./1981. iz smjera Zdravstvena zaštita pčela.

Godine 1985. pripremljen je program poslijediplomskog studija za specijalističko usavršavanje iz smjera Organizacija i ekonomika veterinarskih djelatnosti, kojim je prihvaćeno specijalističko usavršavanje iz područja veterinarske ekonomike. Osnivač studija bio je prof. dr. M. Tadić, a prvi je natječaj raspisan ak. god 1986./1987. Prof. dr. M. Tadić uključen je i u izvođenje poslijediplomskog studija za specijalističko usavršavanje iz smjera Zaštita zdravlja svinja koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 1990./1991.

Ak. god. 1995./1996. prihvaćen je novoustrojeni poslijediplomski znanstveni studij smjera Ekonomika veterinarstva (voditelj prof. dr. M. Tadić) kao dvogodišnji magistarski i trogodišnji doktorski studij. Završetkom tog studija pristupnik je bio osposobljen za samostalan znanstveni rad na području ekonomike i organizacije veterinarstva. Studij se mogao upisivati zaključno s ak. god. 2003./2004.

U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. ukinuti su poslijediplomski znanstveni studiji koji su završavali stjecanjem zvanja magistra znanosti, a obnovljeni su ili ustrojeni novi dvogodišnji specijalistički studiji za stjecanje zvanja sveučilišnog magistra. Od ak. god. 2005./2006. nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju sedam takvih studija (Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla, Mikrobiologija i epizootiologija, Sanitacija, Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja, Teriogenologija domaćih sisavaca, Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca i Dobrobit životinja), i to kao

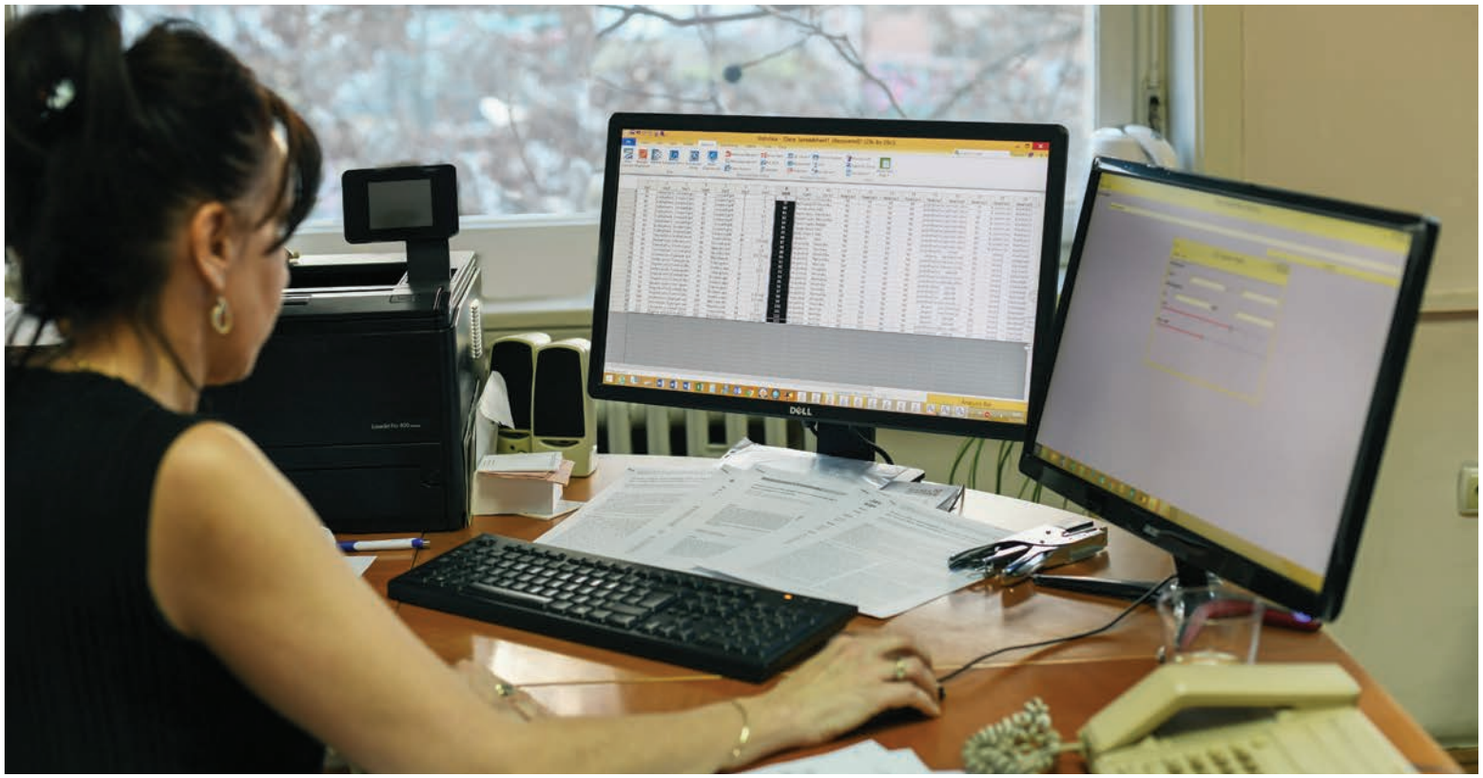

Znanstveno-stručne aktivnosti Zavoda uključuju istraživanja kretanja bolesti, nadzor bolesti i analize rizika. Važna aktivnost djelatnika Zavoda usmjerena je na procjenu širenja bolesti primjenjujući različite simulacijske tehnike i programe. Tako su posljednjih godina djelatnici Zavoda radili na izradi simulacijskih modela klasične i afričke svinjske kuge te influence ptica. Na slici je prikazan rad na izradi modela potencijalnog širenja klasične svinjske kuge u Hrvatskoj.

Rad sa studentima u malim skupinama. U Zavodu jedan dio nastave iz obveznih kao i izbornih predmeta dodiplomskog studija odvija se u malim skupinama što omogućuje interaktivni pristup učenju u rješavanju problemskih zadataka (problem-based approach). Rad u malim skupinama kao i mentorski pristup primjenjuje se i u radu sa studentima polaznicima poslijediplomskog i doktorskog studija.

voditelji i suradnici na ukupno šest predmeta (Biostatistika na tri studija, te Analitička epidemiologija, Ekonomika zaštite zdravlja svinja, Organizacija i ekonomika reprodukcije životinja i Ekonomika dobrobiti životinja).
Ak. god. 2005./2006. započeo je s izvođenjem i jedinstveni sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti čijoj je pripremi znatno pridonio prof. dr. M. Tadić uvođenjem predmeta iz statistike, ekonomike i analitičke epidemiologije. Sadržaj predmeta aktualan je i danas sa znatnim brojem studenta doktorskog studija koji ih upisuju. Nastavnici Zavoda voditelji su sedam granskih usmjerenih predmeta (Analiza rizika u veterinarstvu, Epidemiologija i ekonomika zdravlja stada, Analitička epidemiologija i modeliranje, Statistika, Europski veterinarski standardi i propisi, Programiranje zaštite zdravlja i metode procjene šteta zbog bolesti i Organizacija i dizajniranje epidemioloških i kliničkih istraživanja i analiza podataka) te kao suradnici sudjeluju na četiri granska predmeta (Molekularna biologija u veterini, Manipulativni postupci s divljim životinjama, Komparativna patologija s ekotoksikologijom divljih životinja, Zarazne bolesti divljači i divljih životinja) i jednom obveznom predmetu (Metode znanstvenoistraživačkog rada).
U Zavodu su od 2007. izrađena dva specijalistička i znanstvena magisterija te pet doktorata znanosti.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživačka djelatnost Zavoda započinje osnivanjem Zavoda (Kabineta) i angažiranjem prof. dr. inž. S. Meknića u prikupljanju literaturnih izvora i tehničke pomoći kao preduvjet znanstvenog rada. Tako je Kabinet uspio do 1969. prikupiti 167 knjiga i 6 časopisa te nabaviti računalnu opremu Olivetti Divissuma 24. Kako i nekoliko godina nakon osnivanja Kabineta nije bilo sredstava za znanstvena ekonomska istraživanja, prva znanstvena istraživanja prof. dr. inž. S. Meknić provodi u suradnji s Institutom za organizaciju i ekonomiku poljoprivrede u Zagrebu, što je rezultiralo objavom 27 znanstvenih i stručnih radova i prezentacijom radova na nekoliko znanstvenih skupova. Prvotna istraživanja, koja je provodio prof. dr. inž. S. Meknić u suradnji s Institutom za organizaciju i ekonomiku poljoprivrede, bila su vezana uz izučavanje organizacije i racionalizacije rada u proizvodnji mlijeka na društvenim gospodarstvima i ekonomsku opravdanost uzgojno-selekcijskog rada u govedarskoj i svinjogojskoj proizvodnji. U okviru teme *Izučavanje organizacije i racionalizacije rada u proizvodnji mlijeka na društvenim gospodarstvima* istraživanja se provode od 1964. do 1965. na pet farmi u SR Hrvatskoj. Tijekom 1964. i 1965. obavljen je niz promatranja utroška rada, pri čemu su primijenjene suvremene metode za njihovo snimanje (kronometriranje, kronografiranje i anketiranje). Istodobno su prikupljeni i drugi podaci koji su omogućili detaljniju analizu o produktivnosti rada, ulaganjima, troškovima i proizvodnji. Istraživanja su obuhvatila i analize čimbenika važnih za cijenu (hranidba, trajanje eksploatacije krava i troškovi investicijskog ulaganja). U okviru teme *Ekonomska opravdanost uzgojno-selekcijskog rada u govedarskoj i svinjogojskoj proizvodnji* prof. dr. inž. S. Meknić analizirao je uzgojno-selekcijski rad u svinjogojstvu u SR Hrvatskoj s ekonomskog aspekta. Sustavno se istraživala proizvodnja i potrošnja svinjskog mesa i masti, pri čemu je težište bilo na razvoju svinjogojstva na društvenim gospodarstvima. Pritom su korišteni raspoloživi statistički podaci i materijal o troškovima proizvodnje i cijeni na društvenim farmama i u kooperaciji, koji je izdavala Zajednica naučnoistraživačkih ustanova za ekonomiku poljoprivrede od 1960. do 1966. godine.
Najveći dio stručnog i znanstvenog rada Kabineta otpada na ekonomiku peradarske proizvodnje. Veći dio tih radova financirao je Centar za peradarstvo i oni su timski rad. Znanstveni doprinos iz tog područja vidljiv je u radovima koji opisuju proizvodno-ekonomska kretanja na farmama od 1964. do 1966., koji su u to vrijeme bili oskudni i nedovoljno istraživani te u znanstvenim raspravama o proizvodnji jaja i mesa peradi, čiji kritički prikaz kretanja daje osnove za dugoročne projekcije proizvodnje, zasnovane na procjenama promjene u potrošnji.
Kao zasebnu skupinu istraživanja Zavoda (Kabineta) od 1964. do sedamdesetih godina 20. stoljeća) navode se istraživanja na ekonomskom kvantificiranju raznih veterinarskih zahvata i mjera preventive i liječenja. U toj skupini istraživanja ističu se teme: *Istraživanje utjecaja kontrole jalovosti i optimalnog vremena koncepcije junica na sniženje cijene koštanja mlijeka i teladi na nekim društvenim gospodarstvima* (zajedno s doc. dr. S. Rižnarom), *Epizootiološka i ekonomska opravdanost vakcinacije rasplodne peradi protiv avijarnog encefalomijelitisa u intenzivnoj proizvodnji, Epizootiološka i ekonomska opravdanost vakcinacije rasplodne peradi protiv zaraznog bronhitisa, Utjecaj atipične kuge peradi na nesivost i rezultate inkubiranja jaja kokoši.* Znanstveni doprinos ovih istraživanja ističe se u činjenici da su se tim istraživanjima obuhvaćali postojeći i aktualni problemi u struci koji u to vrijeme nisu bili dovoljno poznati i istraživani.
Od početka sedamdesetih godina 20. stoljeća znanstvenoistraživački rad uglavnom je vezan za domaće znanstvenoistraživačke projekte financirane od Republičkog fonda za naučni rad SRH, a od 1991. do 2013. od MZT RH. Važni razvojni znanstvenoistraživački projekti na Zavodu bili su vezani za razvoj i primjenu informatizacije u veterinarstvu s ciljem pronalaženja optimalnih (i izvedivih) rješenja za uvođenje modernih standarda informatičke tehnologije u našoj zemlji, te je uspostavljen integralan, dinamičan, interdisciplinaran i odlučivanju orijentiran, samoorganiziran i otvoren informacijski sustav u veterinarstvu Hrvatske, ISVET-H. Nadalje, primjenom informatičke tehnologije u veterinarstvu stvoren je sustav odlučivanja pri postupku analize rizika u ekonomici veterinarstva te organizaciji sustava baza epidemioloških podataka o prevenciji, liječenju i zaštiti zdravlja životinja i ljudi, u skladu sa zahtjevima EU, te projektiranje primjenjivog pilot-programa za *online* evidenciju i nadzor naređenih mjera prevencije i kurative. Oba ova projekta, uz objavljene radove, rezultirala su izradom sustava te je postignuta poveznica između istraživanja i primjene dobivenih rezultata. Tako je 2006. implementirana jedinstvena aplikacija *Client/server*, koja služi prikupljanju podataka iz primarne zaštite u za to dizajnirane baze podataka (aplikacijom se koriste sve ovlaštene veterinarske organizacije u Hrvatskoj) i klijent aplikacije *Mala praksa* i *Velika praksa* za vođenje ambulantnog dnevnika u digitalnom obliku. Istraživači projekta uključeni su u projekte eurointegracija, poglavito u *Transposition and implementation of EU legislation relating to the protection of animals transported within the territory of the Republic of Croatia and transported internationally*.
U Zavodu su od 2007. provedena znanstvena istraživanja vezana uz zarazne bolesti, analize rizika, epidemiološka istraživanja zaraznih i nezaraznih bolesti te područja molekularne epidemiologije, ekonomike zdravlja životinja. Osim domaćih znanstvenoistraživačkih projekata i suradnje s domaćim institucijama (Ministarstvo poljoprivrede) djelatnici Zavoda surađivali su i s vanjskim institucijama (*Procjena rizika unošenja virusa bolesti plavog jezika u Sloveniju – kvalitativna i kvantitativna analiza rizika*, Ministarstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava za veterinarstvo, Ljubljana i Veterinarska fakulteta Ljubljana, voditelj prof. dr. M. Tadić, 2006. – 2007.).
Znanstvena djelatnost u Zavodu se od 2014. financira iz državnog proračuna dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). Prof. dr. M. Pavlak provodila je epidemiološka istraživanja nekih zoonoza pasa i lisica kao čimbenika rizika za zdravlje ljudi (2014.), važnijih zoonoza domaćih i divljih životinja na područjima zapadne i jugozapadne Hrvatske kao javnozdravstveni problem (2015.; 2016) i primjene antibiotskih i antimikotičkih kemoterapeutika u veterinarskoj praksi – socio-medicinski pristup (2017.; 2018.). Izv. prof. dr. D. Konjević bavio se praćenjem stresa i imunosnog statusa tetrijeba gluhana u kontroliranom uzgoju (2015.) i procjenom učinkovitosti mjera u zaštiti usjeva od divljih svinja – *Sus scrofa* L. (2017.).
Djelatnici Zavoda su, osim domaćih znanstvenoistraživačkih projekata, od 2006. do danas bili nositelji i/ili suradnici na ukupno pet međunarodnih projekata: 1. FP7 RISKSUR (Risk-based animal health surveillance system) project, Royal Veterinary College, London, UK

(2013.), suradnik na projektu prof. dr. M. Pavlak. Cilj projekta bio je razvoj i unaprjeđivanje sustava nadzora emergentnih i re-emergentnih bolesti te ekonomska evaluacija u cilju njegove implementacije; 2. FP7 *ERAChairs Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb* (2014. – 2019.), suradnici izv. prof. dr. D. Konjević i prof. dr. M. Pavlak; 3. LLP – Lifelong Training Programm Erasmus. Academic Network of the Europeam Commission – coordinator – Royal Veterinary College, London: *Network for enhance the use of economics in animal health education, policy making and research in Europe and beyond* (2011. – 2014.), suradnici prof. dr. M. Tadić, prof. dr. M. Pavlak i doc. dr. D. Cvitković. Projekt je imao za cilj procijeniti ulogu ekonomike u studiju veterinarske medicine; 4. EU project – EuropeAid *Capacity building for development of the national Animal disease. Compensation fond and other sercices* (2013. – 2014.), suradnik prof. dr. M. Pavlak; 5. IPA projekt *Building innovation support through efficient cooperation network* – BISTE (2013. – 2015.), suradnik izv. prof. dr. D. Konjević.

Djelatnici Zavoda rezultate svoje znanstvene djelatnosti objavili su u brojnim znanstvenim radovima u domaćim i međunarodnim časopisima koje su predstavili na mnogim znanstvenim skupovima i međunarodnim kongresima iz veterinarske epidemiologije i ekonomike (Maastricht, Merida), simulacijskog modeliranja (Valdivia), epidemiologije nezaraznih bolesti (Amsterdam, Prag, Zürich), analize rizika i sigurnosti hrane (Zagreb), peradarstva (Poreč), na domaćim i međunarodnim skupovima agronoma (Osijek), na međunarodnim konferencijama o zdravlju i nadzoru divljih životinjama (Leibniz, Karlovac, Berlin, Venecija, Sarajevo), veterinarskim kongresima (Zagreb, Opatija), na međunarodnom savjetovanju o krmivima (Opatija), kongresu mikrobiologa (Primošten), na međunarodnim konferencijama iz bujatrike i bolesti preživača i proizvodnje mlijeka (Gent, Tuheljske Toplice, Beograd, Zagreb, Zadar), na međunarodnom kongresu o ruralnom turizmu (Osijek) i drugim domaćim i međunarodnim skupovima.

Nastavnici Zavoda sudjeluju i u organizaciji međunarodne konferencije VetNEST (Veterinary Network for Student and Staff transfer – Extramural Teaching in the Study of Veterinary Medicine, VetNEST) u Zadru 2008. (prof. dr. M. Pavlak) i u Šibeniku 2016. (izv. prof. dr. D. Konjević), te kao članovi znanstvenog ili organizacijskog odbora sudjeluju u organizaciji 3th International Veterinary Congress, u Londonu 2016. godine (prof. dr. M. Pavlak). Također sudjeluju u organizaciji međunarodnog kongresa *Veterinarska znanost i struka* na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Izv. prof. dr. D. Konjević bio je član znanstvenog odbora IX. International Symposium on Wild Fauna u Košicama, Slovačka 2015. te član organizacijskog odbora i voditelj tematske jedinice na 16th International Symposium on Dental Morphology (ISDM) and 1st Congress of the International Association for Paleodontology (IAPO) u Zagrebu 2014. godine.

Djelatnici Zavoda članovi su domaćih, ali i prestižnih međunarodnih organizacija kao što su Society for Veterinary Epidemiology and Preventive Medicine i World Poultry Science Association – Croatia (WPSA-CRO) (prof. dr. M. Pavlak), International Society for Veterinary Epidemiology and Economics, Word Veterinary Association, te European Association of Agricultural Economists (prof. dr. M. Tadić). Članovi Zavoda aktivno sudjeluju u radu znanstvenih i stručnih udruga kao što su Hrvatsko epidemiološko društvo pri Liječničkom zboru, Hrvatsko društvo za simulaciju i modeliranje (CROSSIM), Croatian Immunology Society, Hrvatsko agroekonomsko društvo, Hrvatsko sociološko društvo, Matica hrvatskea, a u nekima su i obnašali i obnašaju neke dužnosti. Tako je prof. dr. M. Pavlak bila tajnica Hrvatskog veterinarskog društva (1996. – 2000.) te predsjednica Hrvatskog DAAD kluba (2011. – 2015.), članica Upravnog odbora (2002. – 2011. te od 2015. do danas) koji okuplja bivše stipendiste Njemačku akademsku službu za razmjenu (Deutscher Akademischer Austauschdienst, DAAD) te vanjski član Znanstvenog vijeća za obrazovanje i školstvo HAZU-a. Izv. prof. dr. D. Konjević je od 2010. certificirani specijalist za zoološku medicinu (Eupean Board of Veterinary Surgeons, EBVS) te aktivni *Diplomate* pri European College of Zoological Medicine. Ujedno je i prvi predsjednik društva *Almae Matris Alumni Croaticae* – udruge diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF).

Prof. dr. V. Tomašek bio je glavni urednik časopisa *Veterinarstvo* (1976. – 1986.). Prof. dr. M. Pavlak članica je uredničkog odbora časopisa *Veterinarska stanica*, a izv. prof. dr. D. Konjević časopisa *Journal of Animal and Veterinary Science* i *Veterinar*.

Članovi Zavoda dosad su bili recenzenti u domaćim i međunarodnim znanstvenim časopisima: *Case Report and Clinical Practice Review*, *American Journal of Case Reports*, *Medical Science Monitor*, *Veterinarski arhiv*, *Univesidad de Oriente, Revista Cientifica UDO Agricola*, *American Journal of Experimental Africulture*, *Appled Animal Science* te *World's Poultry Science Journal*, *Slovenian Veterinary Research*, *BMC*, *European Journal of Wildlife Research*, *Journal of Wildlife Diseases*, *Helminthologia*, *Journal of Animal and Veterinary Science*, *Biologia*, *Zoological Studies*, *Acta Scandinavica*, *STOTEN*.

Nastavnici Zavoda kontinuirano su održavali pozvana predavanja na domaćim i međunarodnim institucijama, gdje su svojim znanstvenim radom pridonijeli poboljšanju ugleda i statusa te prepoznatljivosti Zavoda, a time i Fakulteta u području djelokruga rada Zavoda, tj. veterinarske epidemiologije i ekonomike.

Stručna djelatnost

U Zavodu se od njegova osnutka obavlja stručna djelatnost čiji su rezultati prikazivani u obliku analiza, izvještaja, mišljenja, prijedloga i ekspertiza, a očituje se i sudjelovanjima na stručnim seminarima i edukacijama veterinara. Zavod se od samih početaka angažirao na izučavanjima širih i užih problema iz makroekonomike i mikroekonomike pojedinih stočarskih proizvodnji, poglavito proizvodnje mlijeka i teladi, te u svinjogojstvu i peradarstvu. Posebno je potrebno navesti znanstveno-stručne rasprave o proizvodnji jaja i mesa peradi koje je izradio prof. dr. inž. S. Meknić sa suradnicima. U njima se kompleksno analizira proizvodnja s potrošnjom te uz kritički prikaz proteklih kretanja daju osnove za dugoročne projekcije proizvodnje koja se temelji na procjenama promjena u potrošnji. U okviru stručnog rada vidljiva je i suradnja Kabineta s pojedinim privrednim organizacijama, bankom i veterinarskim stanicama, Centrom za peradarstvo, klinikama Fakulteta te Institutom za organizaciju i ekonomiku poljoprivrede u Zagrebu. Vrlo je često stručni rad bio povezan i sa znanstvenim radom koji se usmjerivao na rješavanje aktualnih problema u području veterinarstva, što je vidljivo u radovima koji, s jedne strane imaju znanstveni pristup, a s druge strane opisuju stvarna proizvodno-ekonomska kretanja na farmama te na temelju stvarnih pokazatelja troškova, cijene, financijskih rezultata i investicijskih ulaganja na peradarskim farmama daje smjernice i mišljenja. To je bio znatan doprinos oskudnim informacijama iz ove domene u domaćoj stručnoj literaturi toga razdoblja. Stručna djelatnost posebno se vidi u radovima koji se odnose na istraživanja vezana za ekonomsko kvantificiranje raznih veterinarskih zahvata i mjera u preventivi i liječenju (istraživanje jalovosti i optimalnog vremena koncepcije i cijene mlijeka i teladi, zatim opravdanost vakcinacije rasplodne peradi protiv avijarnog encefalomijelitisa, zaraznog bronhitisa i dr.) koji uz znanstveni doprinos osvjetljuju rješavanje nekih aktualnih metodoloških pitanja koja se u to vrijeme nameću kao problem u veterinarstvu. Nadalje, zajedno s prof. dr. J. Ivošem i prof. dr. M. Kraljem, prof. dr. inž. S. Meknić sudjelovao je u komisijama banke i pojedinih privrednih organizacija te je davao stručno mišljenje u vezi s investiranjem u izgradnje farmi, ujedno i izrađivao investicijske projekte. Također je zajedno s doc. dr. V. Srebočanom sudjelovao u radu koji je financirala Pliva, na temi naslova *Učinak i podnošljivost različitih doza OTC-a kod peradi* s posebnim osvrtom na najmanju i optimalnu probiotičku dozu u podnom i kaveznom sustavu tova.

Osamdesetih godina 20. stoljeća u Zavodu se nastavlja dotadašnja stručna djelatnost koja se dolaskom prof. dr. M. Tadića proširuje stručnim ekspertizama, studijama i projektima vezanim za ekonomske analize i analize troškova investicijskih projekata, provode se epidemiološko-ekonomske stručne ekspertize i analize, procjena troškova bolesti

životinja (*cost-benefit* analize) i isplativost primjene određenih mjera zdravstvene zaštite životinja. Drugim riječima, velik dio stručnog rada djelatnika Zavoda usmjeravao se i na područje ekonomike zdravlja životinja. Osim toga razvoj i proširivanje stručne djelatnosti očituju se u brojnim stručnim aktivnostima vezanima za poboljšavanje cjelokupne veterinarske struke. Istraživanjem marketinških aktivnosti u veterinarstvu te utjecaja političkih kretanja posljednjih godina u Hrvatskoj na veterinarsku djelatnost dobivene su spoznaje temeljem kojih se usmjeruje stručno djelovanje u Zavodu. Ono se očituje i u izradi brojnih investicijskih programa za razvoj ovčarstva, kozarstva, peradarstva te morskog i slatkovodnog ribarstva kao i nekoliko razvojnih studija.

Stručna djelatnost u veterinarskoj epidemiologiji u Zavodu snažnije se razvija 2006. otvaranjem novoga radnog mjesta epidemiologa na koje se zapošljava dr. M. Pavlak. Zajedno sa stručnim poslovima na području ekonomike obavljaju se epidemiološko-ekonomske analize i procjene pojave i širenja ne samo zaraznih nego i nezaraznih bolesti, primjene dijagnostičkih postupaka za nadzor bolesti, procjene na području sigurnosti hrane, izrada simulacijskih modela i druge stručne djelatnosti. U suradnji s Upravom za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede provode se stručne analize širenja bolesti izradom simulacijskih modela (temporalno-spacijalni simulacijski model širenja KSK, ekonomsko-epidemiološki model kvrgave kože i dr.), analize rizika te se organiziraju radionice i simulacijske vježbe za veterinare i veterinarske inspektore. Nadalje, od 2013., zapošljavanjem još jednog djelatnika (D. Konjević) Zavod proširuje svoju djelatnost i na stručne poslove kontrole i zaštite zdravlja divljači i divljih životinja, pisanje analiza, stručnih ekspertiza i planova gospodarenja iz tog djelokruga te na poslove vezane za upravljanje lovno nastavnog poligona Črnovšćak. S ciljem diseminiranja rezultata stručnog rada Zavoda rezultati stručnih aktivnosti objavljeni su ponajprije u časopisima koji su na raspolaganju veterinarima.

Kao priznati stručnjaci u svom području djelatnici Zavoda pozivani su na stručne rasprave, predavanja i radionice te kao eksperti sudjeluju na međunarodnim skupovima: poziv Udruge proizvođača mlijeka Krapinsko-zagorske županije na predavanje o dijagnostici i liječenju mastitisa u goveda te o štetama koje mogu izazvati upale vimena kod krava (prof. dr. M. Tadić); poziv Varaždinske županije na međunarodni forum Poljoprivreda na regionalnoj razini – danas i sutra u EU (prof. dr. M. Pavlak); poziv organizatora *European Milk Board* (EMB) i Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka za predavanje s temom *Konkurentnost i budućnost primarne proizvodnje mlijeka u europskim tranzicijskim državama* (prof. dr. M. Pavlak); poziv *Food and Veterinary Agency* i *European Commision* na predavanje na radionicama *Animal Health Prevention – Vector Borne and Parasitological Diseases, Animal health prevention of African swine fever*, pozvano predavanje u organizaciji OIE *Risk analysis as a tool for the control of animal diseases and zoonozes in the Mediterranean basin* (prof. dr. M. Pavlak).

U okviru stručnog rada članovi Zavoda sudjeluju u održavanju tečajeva: Stres i imunokompetencija u domaćih životinja (2004.), Simulacijsko modeliranje i njegova primjena u veterinarskoj epidemiologiji i veterinarskoj medicini (2006.), Veterinarska epidemiologija u veterinarskoj praksi (2008.). Aktualni tečajevi koji se provode u Zavodu jesu: Važnost procjene dijagnostičkih testova u veterinarskoj praksi, Financijsko upravljanje u veterinarskoj praksi, Marketing u veterinarskoj praksi te Veterinarska epidemiologija u veterinarskoj praksi.

Ostale aktivnosti Zavoda

Članovi Zavoda bili su u kraćim studijskim boravcima u inozemstvu: prof. dr. M. Pavlak u Njemačkoj (1994., 1996., 1998.), Nizozemskoj (1995.), Italiji (2013.), SAD-u (2014., 2017.); izv. prof. dr. D. Konjević u Kanadi (2004.), Slovačkoj (2003., 2007.), Italiji (2005.); doc. dr. D. Cvitković u Nizozemskoj (1995.) i Švicarskoj (1996.).

Zavod su posjetili ugledni svjetski stručnjaci iz ekonomike zdravlja životinja kao što su prof. dr. J. Rushton, Royal Veterinary College, London (2015.) te veterinarske epidemiologije, prof. dr. J. Drewe, Royal Veterinary College, London (2015.).

Pojedini nastavnici Zavoda sudjelovali su u izvođenju nastave i na drugim obrazovnim institucijama u zemlji i inozemstvu. Prof. dr. M. Tadić bio je gostujući profesor na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, BiH (1988. – 1990. i 2002.) i u Ljubljani, Slovenija (1985. – 2008.). Prof. dr. M. Pavlak sudjelovala je kao gostujuća predavačica iz predmeta Veterinarska epidemiologija na sljedećim veterinarskim fakultetima: Košice, Slovačka (2006.), Skopje, Makedonija (2007.), Sarajevo, BiH (2012. i 2016.), Beč, Austrija (2013. i 2014.). Izv. prof. dr. D. Konjević sudjelovao je u izvođenju predmeta Bolesti divljih životinja, Univerzita veterinarskeho lekarstva Košice, Slovačka (2007.) te je od ak. god. 2010./2011. uključen u održavanje nastave na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz predmeta Morfologija zubi s dentalnom antropologijom i Komparativna odontologija.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su i organizirali brojne seminare i radionice iz ekonomike, epidemiologije i simulacijskog modeliranja. Također su sudjelovali u recenzijama znanstvenoistraživačkih projekata (VEGA Slovakia, HRZZ) te u radu povjerenstava i radnih skupina na Fakultetu, Ministarstvu poljoprivrede, Sveučilištu u Zagrebu i Njemačkom veleposlanstvu u Zagrebu.

Djelatnici Zavoda sudjelovali su na nekoliko Općih skupština te znanstvenih i stručnih skupova OIE-a (*World Organisation for Animal Health*). Osim toga sudjelovali su na brojnim stručnim i znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i bivšoj Jugoslaviji te bili organizatori ili suorganizatori pojedinih od tih skupova. Od svjetskih skupova na kojima su zaposlenici Zavoda aktivno sudjelovali i bili pozvani predavači i članovi organizacijskih odbora mogu se istaknuti: World Veterinary Congress (Moscow, 1979., Montréal, 1987., Tokyo, 1995.), kongres Europskog agroekonomskog udruženja EAAE Congress European Agriculture in a more Integrated Economy (Dijon, 1978.), EAAE Congress: Agriculture and Regional Development in Europe (Belgrado, 1981.), EAAE Congress: Agricultural Markets and Prices (Kiel, 1984.), International Symposium on Veterinary Epidemiology and Economics (Copenhagen, 1988., Nairobi, 1994., Maastricht, 2012., Merida, 2015). Također su sudjelovali na dva godišnja znanstveno-stručna skupa EAAP-a (European Federation of Animal Science): 37th Annual Meeting (Budapest, 1986.), 42nd Annual Meeting (Berlin, 1991.) te Internationala Symposium in Simulation Modelling (Valdivia, 2016.).

Pojedini članovi Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Veterinarskom fakultetu i u ministarstvima RH i BiH. Prof. dr. M. Tadić bio je o.d. prodekana za financije na Veterinarskom fakultetu (1980.) i prodekan na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1985. – 1987.). Nadalje, obavljao je i funkcije u vladama Republike Hrvatske i Federacije Bosne i Hercegovine: direktor Uprave za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede RH (1993. – 1996.), pomoćnik ministra u Federalnom ministarstvu poljoprivrede i šumarstva BiH (1996. – 1997.), savjetnik Predsjednika Federacije BiH (1997. – 1998.), pomoćnik ministra za koordinaciju obnove i rekonstrukcije s entitetima u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (1998. – 1999.) te direktor Ureda za veterinarstvo BiH (2001. – 2003.). Ujedno je bio i rektor Sveučilišta u Mostaru (1999. – 2000.).

Izv. prof. dr. D. Konjević imenovan je 2014. voditeljem lovno-nastavnog poligona, državnog otvorenog lovišta br. I/3 Črnovšćak, a u mandatnom razdoblju 2016./2017. – 2018./2019. prodekan je za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Zavod surađuje s više institucija u zemlji i svijetu: Hrvatski veterinarki institut, Zagreb; Uprava za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede; Uprava za lovstvo Ministarstva poljoprivrede; Škola narodnog zdravlja *dr. Andrija Štampar*, Zagreb; Agronomski fakultet i Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Institut *Ruđer Bošković*, Zagreb. Djelatnici Zavoda također surađuju s Veterinarskim fakultetima u Sarajevu, Ljubljani, Beču i Košicama, zatim s Royal Veterinary College u Londonu, Cornell University u Ithaca, NY, te s Ontario Veterinary College Guelph i University of Hildesheim. Međunarodna prepoznatljivost Zavoda razvidna je i u organiziranju i provođenju edukacija na upit međunarodnih institucija. Tako je na upit i molbu UN-ove agencije

za atomsku energiju (International Atomic Energy Agency IAEA) na Zavodu organiziran i održan tromjesečni program edukacije iz područja veterinarske epidemiologije za njihovog stipendista iz Republike Burundi (voditeljica i mentorica prof. dr. M. Pavlak).
Djelatnici Zavoda sudjelovali su u radu više međunarodnih povjerenstava. Tako su u nekoliko navrata bili recenzenti međunarodnih projekata i članovi povjerenstva za ocjenu prijavljenih projekata (COST Action), a također su sudjelovali kao članovi povjerenstva u postupku stjecanja doktorata znanosti doktoranada na stranim sveučilištima.
U Zavodu su u nekoliko navrata boravili studenti s Veterinarskoga fakulteta u Toulouseu, Francuska (2013., 2014., 2015., 2016., 2017.) u sklopu istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost *Molecular epidemiology of selected parasitic diseases of wildlife,* a posjeti su organizirani u okviru mini usavršavanja koje je obvezno za studente Veterinarskoga fakulteta u Toulouseu Ecole Nationale Vétérinaire de Toulouse (National Veterinary School of Toulouse, ENVT).
Prof. dr. V. Tomašek nositelj je više priznanja za svoj rad: Ordena zasluga za narod III. reda (1947.), Ordena za vojne zasluge III. reda (1952.) i Ordena Narodne armije sa srebrnom zvijezdom (1964.).
Za pojedinosti o radu profesora M. Tadića i D. Konjevića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. inž. Stjepan Meknić (1960. – 1974.), prof. dr. Marko Tadić (1970. – 2012.), prof. dr. Blaženka Despot (1975. – 1989.), mr. Gordana Škorić (1978. – 1986.), prof. dr. Vladimir Tomašek (1977. – 1986.), mr. Zdravko Žvorc (1978. – 1990.), prof. dr. Vesna Vučevac Bajt (1977. – 2005.), mr. Slavica Biloš (1980. – 1988.), dr. Konstanca Korenčić-Kampl (1987. – 2004.), Ivan Kralj, dipl. vet. (1989. – 1992.), Renata Kunkera Štefanac, dipl. vet. (1992. – 1995.)

Predavači i viši predavači

Viši predavač Vinko Tomljanović, prof. (1978. – 1996.), viša predavačica Višnja Karlovčan, prof. (1984. – 2005), viša predavačica dr. Dubravka Vilke Pinter, prof. (1988. – 2005.), predavačica Snježana Kereković, prof. (1993. – 2001.), viša predavačica Saša Čuić, prof. (1996. – 2005.), predavačica Ivana Carević, prof. (1997. – 2005.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Zlata Valetić, dipl. vet. (1979. – 1980.), Vlasta Brlek, dipl. vet. (1980. – 1981.), Jasna Kovačić, dipl. vet. (1980. – 1980.) Ana Marija Lončar, dipl. vet. (1983. – 1985.), Sanja Mihalinec, dipl. vet. (1986. – 1988.), Milena Ukalović, dipl. vet. (1987. – 1992.), dr. Gordana Gregurić Gračner (2001. – 2005.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Marina Pavlak (od 2006.)
izv. prof. dr. Dean Konjević (od 2013.)
doc. dr. Denis Cvitković (od 1995.)
stručna savjetnica Vlasta Anić, dr. stom. (od 1984.)

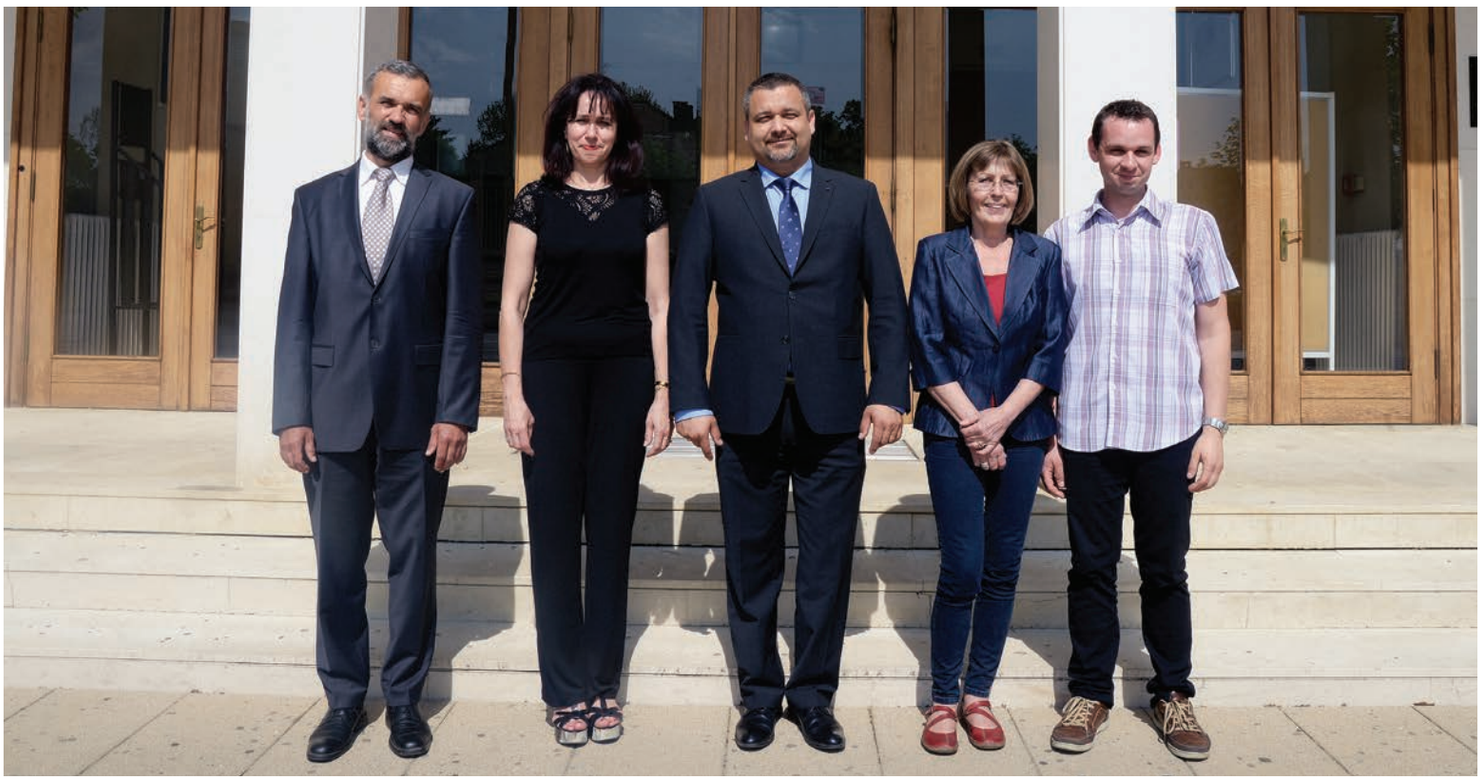

Osoblje Zavoda i suradnik na projektu, slijeva nadesno: doc. dr. D. Cvitković, prof. dr. M. Pavlak, izv. prof. dr. D. Konjević, V. Anić, dr. stom. i dr. M. Bujanić.

Pogled iz zraka na klinike Fakulteta.

8. Odjel klinika

8.1. Zavod za veterinarsku patologiju

(prof. dr. Željko Grabarević)

Opći podaci

Osnivanje Zavoda za patološku anatomiju, koji se od 2008. naziva Zavod za veterinarsku patologiju, usko je povezano s osnivanjem Veterinarske visoke škole u Zagrebu. Zavod je osnovan 20. studenoga 1921., kada je prof. Lj. Jurak imenovan njegovim predstojnikom. Prof. Lj. Jurak time je ujedno postao prvi nastavnik za predmet Opća i specijalna patološka anatomija. Zadaća patološke anatomije, osim u teoretskoj i praktičnoj nastavi, bila je usmjerena i na patoanatomsku i histološku dijagnostiku za područje Grada Zagreba, a uskoro i za potrebe Kraljevine Jugoslavije, što je i razumljivo jer je Zavod bio jedina takva ustanova u državi.
Rad i utjecaj prof. Lj. Juraka kao patologa bio je od najvećeg značenja za razvoj veterinarske patološke anatomije u Kraljevini Jugoslaviji. Premda u početku humani patolog, dodatnom edukacijom u Beču i Drezdenu razvio se u iskusnog veterinarskog patologa, pa je prenošenjem znanja i iskustva na mlade generacije bio i osnivač ove grane veterinarske medicine u nas. Poznavanje humane patologije i klinike omogućilo mu je da u veterinarsku medicinu prenosi svoja iskustva patologa i histologa, te tako omogući upoznavanje komparativne patologije i histologije, što je bilo iznimno važno za nadolazeće kadrove i njihovu izobrazbu.
Relativno brzo nakon osnutka Zavoda zaposleni su asistenti I. Babić (1925.), M. Čoporda (1926.), M. Francetić (1928.) i Đ. Kecman (1929.). Asistent I. Babić izabran je u zvanje docenta za predmete Patološka anatomija i Sudsko veterinarstvo (1929.). Osobito je zaslužan za razvoj stručnog i znanstvenog rada te sakupljanje patoanatomskih preparata i histološke zbirke. Upornim sakupljanjem primjeraka, osobito pogodnih za zornu obuku, u kratko je vrijeme sakupljen vrijedan materijal koji je stvorio osnovu za daljnji razvoj i povećanje muzejske zbirke. Taj su posao nastavili svi stručnjaci koji su radili na Zavodu za patološku anatomiju. Doc. dr. I. Babić nastavlja sveučilišnu karijeru u Zavodu za parazitologiju (1932.), a bio je osnivač i prvi predstojnik Seminara za sudsko veterinarstvo (1936.). Asistent M. Čoporda kraće je vrijeme radio u Zavodu (do 1929.), nakon čega se zapošljava kao asistent na Institutu za patologiju Fakulteta veterinarske medicine u Beogradu (1938.) te kao docent biva izabran za prvog predstojnika Instituta za sudsko veterinarstvo tog fakulteta (1946.), gdje ostvaruje sveučilišnu karijeru. Asistent M. Francetić prelazi u Centralni veterinarski Zavod u Beogradu (1933.), a zatim kao viši veterinarski pristav u Zavod za higijenu mesa i mlijeka Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (1940.), gdje je razvio sveučilišnu karijeru. Asistent Đ. Kecman je nakon kraćega rada napustio Zavod (1931.) i nastavio karijeru izvan Fakulteta. U tom su predratnom i ratnom razdoblju za asistente u Zavodu izabrani još M. Martinčić (1932.), I. Sedlar (1934.), M. Winterhalter (1937.), V. Turner (1940.), E. Gavez i S. Audi (1941.), te B. Maržan, koji je prešao sa Seminara za sudbeno veterinarstvo i veterinarsko redarstvo (1943.).
Prof. Lj. Jurak bio je od 1941. stalni prosektor bivše Bolnice *Milosrdnih sestara* u Zagrebu te 1943. član Međunarodnog povjerenstva koje je istraživalo skupne grobnice ubijenih ljudi u Vinici (zapadna Ukrajina). Nakon oslobođenja Zagreba uhićen je i presudom tadašnjih vlasti FNRJ osuđen na smrt jer je svjedočio povijesnu znanstvenu istinu da je masovna ubojstva u Vinici počinio Sovjetski savez. Asistent M. Martinčić izabran je 1942. za sveučilišnog docenta, a nakon tragične smrti prof. Lj. Juraka u lipnju 1945. preuzeo je predstojništvo Zavoda. Njegovim radom i zalaganjem na već dobro postavljenim temeljima izgrađena je suvremena patološka anatomija domaćih životinja u našoj zemlji, a pritom je ipak ostala čvrsto povezana s humanom patološkom anatomijom i s njom čini jedinstvenu cjelinu. Od ostalih asistenata I. Sedlar kraće je vrijeme radio u Zavodu (do 1934.). Asistent M. Winterhalter započeo je specijalizaciju iz sudskog veterinarstva, ali je otpušten iz državne službe i bio zatočenik logora Jasenovac (1942. – 1944.). Odlukom povjerenika Veterinarskog fakulteta ponovno je primljen za asistenta u Zavodu za patološku anatomiju (1945.) te je izabran za predstojnika Seminara za sudsko i upravno veterinarstvo (1946.), gdje je ostvario istaknutu sveučilišnu karijeru. Asistent V. Turner izabran je za znanstvenog suradnika i privatnog docenta (1955.), a zatim naslovnog docenta za Patološku anatomiju (1958.). Ubrzo napušta Zavod i zapošljava se kao veterinar

specijalist u odjelu za patologiju Serovakcinalnog zavoda (kasnije Imunološkog zavoda) u Zagrebu (1961.). Asistent E. Gavez doktorirao je (1945.) i nakon kraćeg vremena prelazi na Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu (1951.), gdje utemeljuje Institut i Katedru za patologiju. Asistent S. Audi kraće je vrijeme radi usavršavanja iz veterinarske parazitologije boravio u Zavodu za parazitologiju (1946. – 1947.), kada je rješenjem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva FNR Jugoslavije postavljen za službenika u Saveznom institutu za veterinarsku službu u Zagrebu (kasnije Veterinarskog instituta) i tamo u svojstvu znanstvenog savjetnika radio do umirovljenja (1977.). Asistent B. Maržan nastavio je sveučilišnu karijeru u Zavodu te nakon prerane smrti prof. dr. M. Martinčića preuzeo predstojništvo Zavoda kao izvanredni profesor (1965.).

Zavod za patološku anatomiju bio je smješten u šest prostorija lijeve polovice drugoga kata zgrade bivše potkivačke škole u Savskoj cesti br. 16. Prostorije su se sastojale od jednog velikog i jednog manjeg laboratorija, predstojnikove sobe, soba asistenata, sobe jednog docenta i sobe za administraciju. Tijekom godina popunjavao se inventar Zavoda i sekcijske dvorane tako da se radilo u sve boljim, međutim još uvijek u razmjerno skromnim uvjetima. Praktična je nastava bila otežana nedostatkom mnogih osnovnih uvjeta, primjerice prikladne garderobe, praonice i dr. Zavod se od početka nastojao prilagoditi potrebama nastave i dijagnostičkoga rada te je postupno mijenjao svoj oblik.

Godine 1959. preseljen je na novu lokaciju Fakulteta u Heinzelovoj ulici br. 55 i smješten u prizemlju drugoga krila južne zgrade, gdje se nalazi i danas. Sastoji se od 17 soba i jedne manje predavaonice – vježbaonice za oko 80 studenata. U sklopu Zavoda nalazi se izdvojena dvorana za sekciju koja je smještena jugoistočno od zgrade Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju.

Rekonstrukcijom i pregradnjom Zavoda u četiri sobe smješten je suvremeno opremljeni patohistološki, citološki, imunohistokemijski i imunocitokemijski laboratorij s odvojenom prostorijom za pripremu i kratkotrajnu pohranu mokrih preparata s klimatizacijom i ventiliranim digestorima. Nabavom rt PCR-a Zavod je zakoračio u područje molekularne patologije. Sekcijska je dvorana 2008. i 2009. potpuno preuređena i ugrađeni su moderni stolovi za razudbu, sustav klimatizacije, hladna komora za pohranu lešina te moderni sanitarni čvorovi s kupaonicom. Predavaonica – vježbaonica pogodna je za održavanje predavanja za manji broj studenata te istodobno služi kao vježbaonica za mikroskopiranje. Muzej patoanatomskih preparata po svojoj se brojnosti eksponata može svrstati u red najvećih patoanatomskih zbirki u Europi (oko 3000 preparata), ne samo brojem nego i mnogim rijetkim slučajevima. Zavod raspolaže zavidnim dokumentacijskim materijalom koji se nalazi opisan u razudbenim i histološkim protokolima. Osim toga, pohranjen je kao makroskopski materijal u muzeju, a uzorci tkiva se kao parafinski blokovi čuvaju u arhivi, što je posebna vrijednost Zavoda. U početku su arhivirani samo zanimljiviji slučajevi, a od 2006. parafiniziraju se svi uzeti ili dostavljeni uzorci za patohistološku pretragu. Takav način arhiviranja svih uzoraka omogućuje ne samo znatno obogaćivanje nastave nego i retrospektivna istraživanja, bilo tumora bilo raznih slučajeva iste bolesti. Dosad je tako prikupljeno i arhivirano više od 100 000 blokova. Dio tog materijala obrađen je u stručnim i znanstvenim raspravama.

Od preseljenja Zavoda za patološku anatomiju na novu lokaciju Fakulteta bilo je zaposleno više djelatnika koji su postali nastavnici Zavoda ili prešli na druge ustrojbene jedinice Fakulteta. To su asistenti M. Herceg (1961.), J. Perić i K. Čuljak (1965.), te R. Sabočanec (1972), S. Bambir (1976.) i S. Čurić (1981.). Asistent dr. J. Perić izabran je za docenta u Seminaru za sudsko i upravno veterinarstvo (1977.) gdje je nastavio sveučilišnu karijeru, dok su svi ostali činili prethodnu generaciju zaposlenika u znanstveno-nastavnom zvanju. Pritom treba naglasiti da je dr. M. Herceg napredovao do izvanrednog profesora i nastavio sveučilišnu karijeru u Novom Zelandu (1980.), a dr. S. Bambir kao redoviti profesor otišao je s Fakulteta (1988.) i kao bivši rukometni reprezentativac i trener postao izbornik rukometne reprezentacije Islanda (1988. – 1991.). Poslije je nastavio sveučilišnu karijeru u Institutu za eksperimentalnu patologiju Sveučilišta u Islandu. Dr. I. Vrbanac nastavio je svoju znanstvenu karijeru prelaskom iz Centra za svinjogojstvo u Zavod za veterinarsku patologiju (1990. – 2000.).

U Zavodu su se kraće ili dulje vrijeme obrazovali i drugi mladi stručnjaci: dr. B. Jakšić, profesor i predstojnik Zavoda za patološku anatomiju na Fakultetu veterinarske medicine u Beogradu, dr. B. Badnjević s Veterinarskog instituta u Sarajevu, dr. Z. Aleraj, direktor Veterinarskog instituta u Zagrebu, dr. L. Šenk, docent i šef Odjela za patološku anatomiju na Biotehničkom fakultetu u Ljubljani, te još mnogo drugih stručnjaka. Od osamdesetih godina do danas u Zavodu su zaposleni: asistent Ž. Grabarević (1983.), pripravnica SIZ-a za znanost B. Artuković (1986.), znanstvena novakinja A. Gudan Kurilj (2001.), znanstvena novakinja A. Beck (2001.), asistent M. Hohšteter (2005.) i znanstveni novak I. C. Šoštarić-Zuckerman (2007.). Spomenuti zaposlenici čine današnju generaciju nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju, izuzev izv. prof. dr. A. Beck, koja je prekinula radni odnos na Fakultetu (2019.). U Zavodu rade i asistentice D. Huber, dr. med. vet. (od 2013.), L. Medven Zagradišnik, dr. med. vet. (od 2013.) i I. Mihoković, dr. med. vet. (od 2019.), viša laborantica i administratorica M. Babok (od 2010.), laborantica S. Džaja (od 2007.), pomoćne tehničke suradnice M. Jergović (od 2015.) i S. Bišćan Nedelkoski (od 2015.) te veterinarski bolničari I. Šibenik (od 1987.) i N. Kudrnovski (od 1993.).

Predstojnici Zavoda bili su: prof. Lj. Jurak (1921. – 1945.), prof. dr. M. Martinčić (1945. – 1965.), prof. dr. B. Maržan (1965. – 1980.), prof. dr. Križan Čuljak (1980. – 1983.; 1987. – 2001.), prof. dr. S. Bambir (1983. – 1987.), prof. dr. R. Sabočanec (2001. – 2003.), prof. dr. Ž. Grabarević (2003. – 2007.; 2010. – 2016.), prof. dr. B. Artuković (2007. – 2010.), a aktualni je predstojnik izv. prof. dr. M. Hohšteter (od 2016.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prema prvom cjelovitom nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1922. predmet Opća patologija nalazio se u IV. semestru s 2 sata predavanja tjedno (P-2), Patološka anatomija u V. i VI. semestru po 4 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno (P-4 + V-2) te Patološko-histološke vježbe u V. semestru s 2 sata tjedno (V-2). Prema nastavnom planu i programu iz 1936. nastava u Zavodu obuhvaćala je Opću patologiju u V. semestru (P-5 + V-8) te Opću i specijalnu patološku anatomiju u VI. semestru (P-5 + V-4). U skladu s Pravilnikom o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz 1948. u Zavodu se održavala nastava iz Patološke morfologije u V. (P-4 + V-4) i VI. semestru (P-5 + V-4).

Vijeće nastavnika smatralo je nužnim da više semestre, tj. tri posljednje godine studija oslobodi za kliničke predmete, pa je 1954. prihvaćen prijedlog da se nastava iz Patološke anatomije, Patološke fiziologije te Farmakologije i toksikologije prebaci u IV. i V. semestar. Na osnovi tog prijedloga Izvršno vijeće Sabora NR Hrvatske iste je godine donijelo Odluku o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, prema kojoj je predmet ponovno preimenovan u Patološka anatomija i predaje se u IV. (P-4 + V-2) i u V. semestru (P-4 + V-4). Koliko je opisano pomicanje u niže semestre koristilo kliničkim predmetima, toliko je i štetilo nastavi ovih osnovnih veterinarsko-medicinskih predmeta. Prema istoj odluci iz 1954. uveden je Seminar specijalne patologije u VII., VIII. i IX. semestru po 2 sata tjedno, međutim već je ak. god. 1957./1958. zbog opterećenja nastave isključen iz nastavnog plana. Nakon habilitacije dr. V. Turnera u nastavni je plan uveden izborni predmet Tumori domaćih životinja za studente VI. semestra (P-1). Zbog istih je razloga i taj predmet kasnije ukinut.

U vremenu koje je slijedilo rasprave o nastavnom planu i programu upozorile su na potrebu da se diplomska nastava u Zavodu vrati na svoje pravo mjesto, tj. u V. i VI. semestar. U skladu s time Patološka anatomija predavala se sve do ak. god. 1977./1978. u IV. i V. semestru, kada su formirana dva predmeta, Opća patologija u V. semestru (P-5 + V-4) i Patološka morfologija u VI. semestru (P-3 + V-4). Nastavnim planom studija veterinarske medicine ak. god. 1987./1988. formiran je jedinstveni predmet Opća patologija i patološka morfologija u V. (P-4 + V-5) i

S obzirom na to da omogućuje gledanje mikroskopskih preparata na različitim okularima, diskusijski mikroskop idealan je za poučavanje i konzultiranje, kao i za razmatranje i komentiranje dijagnoze s drugim patolozima i kolegama u složenijim slučajeva.

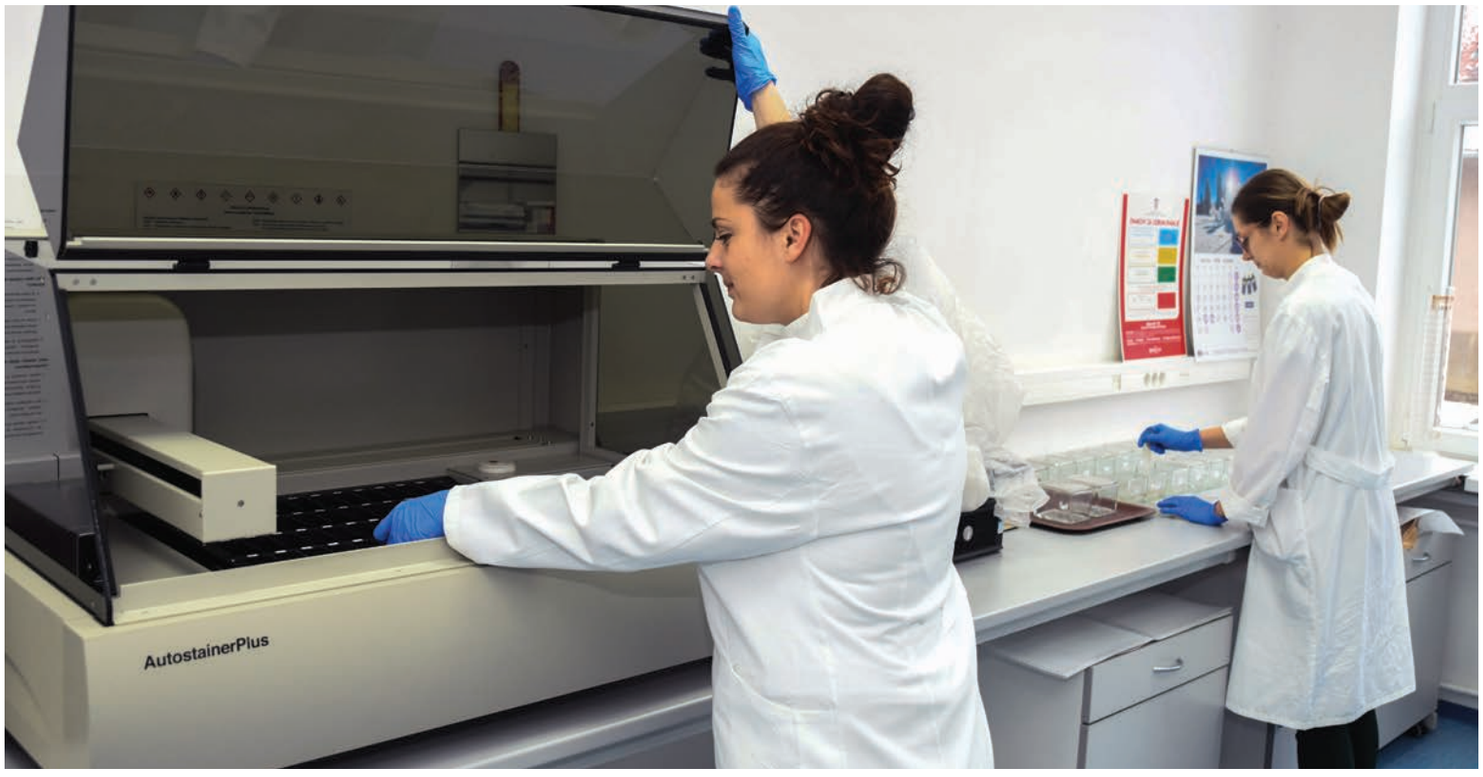

Imunohistokemijska analiza dodatan je dijagnostički test koji se rutinski radi u laboratoriju. Bojenje protutijelima provodi se pomoću automatiziranog uređaja AutostainerPlus, dok se rehidracija i dehidracija uzoraka rade ručno.

VI. (P-4 + V-3) semestru. Prema nastavnom planu ak. god. 1997./1998. predmet Opća patologija i patološka morfologija vraćen je u IV. (P-2 + V-4) i V. semestar uz uvođenje seminara (P-4 + S-2 + V-4). Tada je u studijski program uveden izborni predmet Osnove molekularne patologije i histologije tumora i metastaza u VII. semestru (P-1 + V-1). Nastava iz spomenutih predmeta izvodila se do ak. god. 2004./2005.

Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija prema Bolonjskom procesu od ak. god. 2005./2006. nastavnici Zavoda izvode obvezne predmete Opća veterinarska patologija u V. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 60 sati vježbi te Specijalnu veterinarsku patologiju u VI. semestru s ukupno 60 sati predavanja i 75 sati vježbi. Teoretska je nastava tijekom desetljeća doživjela različite promjene kako bi se studentima što bolje prenijelo potrebno znanje iz patološke anatomije. Opća veterinarska patologija obuhvaća, osim uvoda i kratke povijesti patologije, opću etiologiju, opću patološku anatomiju koja sadržava poglavlja iz morfologije lokalnih poremetnja metabolizma, lokalnih poremećaja u krvotoku i izmjeni tekućina, te akomodaciju, resorpciju, regeneraciju, upalne procese, opću onkologiju i nakaznosti. Specijalna veterinarska patologija obuhvaća patološke promjene pojedinih organskih sustava. Oba predmeta služe se u zornoj obuci muzejskim makroskopskim i mikroskopskim preparatima, a u posljednje vrijeme s više stotina originalnih makrofotografija i mikrofotografija.

Danas, kao i u doba prof. Lj. Juraka, praktična klinička nastava uključuje skupni i individualni rad sa studentima, tj. razuđivanje lešina u sekcijskoj dvorani, vježbe u patološkoj histologiji, tj. mikroskopiranje u skupinama, demonstracije u muzeju i individualni rad u pisanju razudbenog zapisnika s postavljenjem dijagnoze te davanjem mišljenja. Obilnost i raznovrsnost lešinskog materijala omogućuje studentima da se upoznaju s najvažnijim patoanatomskim i histološkim promjenama na svim vrstama domaćih životinja. Osim toga, u ljetnom im je semestru omogućeno da nauče osnovne pojmove u pisanju zapisnika, postavljanju dijagnoze i davanju mišljenja.

Praktične vježbe u patohistologiji održavaju se u manjim skupinama, već prema broju studenata. Studentima za mikroskopiranje služe već gotovi histološki preparati, a za učenje patohistologije priručna interna skripta s opisom preparata.

U manjim se skupinama održavaju i demonstracije u muzeju iz specijalne patološke anatomije. Velik broj i raznolikost makroskopskih patoanatomskih preparata služi kao zorna dopuna teoretskoj nastavi i pomoć u upoznavanju i onih promjena koje studenti nisu mogli vidjeti prigodom razudbi. Prema potrebi održavaju se i dopunske demonstracije na muzejskim preparatima i razudbe sa studentima koji su apsolvirali veterinarsku patologiju i pripremaju se za polaganje tog predmeta.

U Zavodu se u okviru integriranog studija veterinarske medicine izvodi izborni predmet Molekularna patologija tumora i metastaza u IX. semestru s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. Predmet obuhvaća analizu patološko-molekularnih događanja u tumorima koji su osnova njihove etiologije i patogeneze, a danas sve više i njihove dijagnostike i, posebice, prognoze. U XI. semestru izvodi se i nastava izbornog predmeta Dijagnostička veterinarska citologija s ukupno 10 sati predavanja i 20 sati vježbi. Cilj predmeta je da se studenti osposobe za odabir metode uzorkovanja s obzirom na morfološka svojstva lezija i njihov anatomski položaj, izradu citološkog preparata, usvajanje osnovnih kriterija mikroskopske analize, razlikovanje upalnih od neoplastičnih stanja, postavljanje dijagnoze i diferencijalne dijagnoze te pisanje citološkog nalaza.

Nastavnici Zavoda surađuju u izvođenju izbornog predmeta Veterinarska laboratorijska dijagnostika u IX. semestru. Ujedno sudjeluju u izvođenju obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru, Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru (usmjerenje Farmske životinje i konji) te Bolesti i liječenje pasa i mačaka I u X. semestru i Bolesti i liječenje ptica kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja u XI. semestru (usmjerenje Kućni ljubimci). U okviru tih predmeta održavaju nastavu iz odabranih poglavlja vezanih za patologiju pojedinih životinjskih vrsta.

Treba istaknuti da je ak. god. 2016./2017. uveden integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine na engleskom jeziku tako da se sva nastava predaje i stranim studentima na tom jeziku.

Opsežna aktivnost u diplomskom studiju zahtijevala je, među ostalim, angažiranje nastavnika u pisanju nastavne literature. Prvo je tiskana skripta *Opća patološka morfologija za studente veterine* (1950.), a zatim je objavljeno hrvatsko izdanje udžbenika autora A. Runnellsa pod nazivom *Patologija domaćih životinja* urednika prof. dr. M. Martinčića (1953.). Nakon toga tiskana je skripta prof. dr. M. Hercega *Upute u razudbu domaćih životinja* (1975.) te skripta prof. dr. B. Maržana i prof. dr. M. Hercega *Opis preparata patološke histologije* (1976.). Prof. dr. K. Čuljak, prof. dr. Ž. Grabarević i prof. dr. R. Sabočanec objavili su udžbenik *Opća veterinarska patologija* (1993.), a zatim su prof. dr. K. Čuljak i prof. dr. R. Sabočanec napisali skriptu *Osnove obdukcijske tehnike životinja* (1995.). Urednik i suautor prof. dr. Ž. Grabarević priredio je udžbenik skupine autora *Veterinarska onkologija* (2002.), a prof. dr. Ž. Grabarević i prof. dr. R. Sabočanec objavili su skriptu *Patologija laboratorijskih životinja* (2002.). Prof. dr. Ž. Grabarević urednik je i hrvatskog izdanja udžbenika autora M. D. McGavina i J. F. Zacharyja *Specijalna veterinarska patologija* (2008.). Doc dr. A. Gudan Kurilj i doc. dr. A. Beck suautorice su sveučilišnog priručnika u elektroničkom obliku *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.). Prof. dr. Ž. Grabarević, prof. dr. J. Kos i doc. dr. V. Herak-Perković urednici su 6. izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.) u kojemu su kao autori Zavoda sudjelovali doc. dr. A. Beck, prof. dr. Ž. Grabarević i prof. dr. R. Sabočanec. Urednici prof. dr. Ž. Grabarević i prof. dr. R. Sabočanec priredili su sveučilišni udžbenik autora nastavnika Zavoda *Osnove razudbe domaćih životinja* (2017.). Odgovarajuću literaturu nije moguće u kraćem vremenu tiskati u obliku udžbenika, pa nastavnici Zavoda u novije vrijeme objavljuju *web*-predavanja, koja su dostupna svim studentima Veterinarskoga fakulteta. Dosad je izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj objavila odabrane tematske cjeline *Poremećaji cirkulacije* za obvezni predmet Opća veterinarska patologija te *Patologiju mokraćnog sustava*, *Patologiju mišićnog sustava* i *Patologiju kosti i zglobova* za obvezni predmet Specijalna veterinarska patologija (2015.). Prof. dr. B. Artuković objavila je tematsku cjelinu *Upale* za obvezni predmet Opća veterinarska patologija te *Patologiju endokrinog sustava* za obvezni predmet Specijalna veterinarska patologija (2015.). Doc. dr. M. Hohšteter objavio je tematsku cjelinu *Oštećenje, adaptacija i smrt stanice* za obvezni predmet Opća veterinarska patologija (2016.). Isto tako, većina predavanja iz svih navedenih predmeta u obliku PPT prezentacije dostupna je studentima preko LMS sustava na *web*-stranici Fakulteta.

Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori više od 200 studenata u izradi i obrani diplomskih radova te šest studenta čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Zavoda sudjelovali su od samog početka ustroja poslijediplomskog studija u provedbi nastave iz opće i specijalne veterinarske patologije. Tako su od ak. god. 1961./1962. sudjelovali u izvođenju nastave iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija te od ak. god. 1962./1963. iz smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji.

Fakultetski savjet Veterinarskoga fakulteta 5. veljače 1965. donio je odluku o organizaciji nastave, nastavnom planu i programu te pravilima poslijediplomskog studija iz smjera Patološka anatomija. Nastava iz tog smjera uvedena je od ljetnog semestra ak. god. 1964./1965. i trajala je tri semestra. Kandidatu kojemu je magistarski rad pozitivno ocijenjen i koji je položio propisane ispite, izdavala se diploma kojom mu se priznala specijalistička sprema i dodjeljivao akademski stupanj magistra Patološke anatomije. Voditelj studija bio je prof. dr. B. Maržan.

Nastavnici Zavoda od ak. god. 1964./1965. sudjeluju u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Parazitologija, od 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje, od 1970./1971. iz smjera Bolesti riba te od 1971./1972 iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda. Poslijediplomski studij smjera Patološka anatomija je ak. god. 1973./1974. produljen na četiri semestra i tretirao se kao studij za znanstveno usavršavanje, a ak. god. 1979./1980. promijenjeno mu je ime u Patološka morfologija.

Tkivo za patohistološku pretragu priprema se u posebnoj prostoriji. U njoj su ispunjeni svi sigurnosni uvjeti kako bi se maksimalno umanjio potencijalan toksičan ili zarazni učinak obrađivanog tkiva.

Laboratorij za molekularnu patologiju, izolacija nukleinskih kiselina u UV kabinetu.

Godine 1985. ustrojen je poslijediplomski specijalistički studij Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja u trajanju od tri semestra. Voditeljica studija bila je prof. dr. R. Sabočanec. Mogao se upisivati od ak. god. 1986./1987., kada je ujedno raspisan natječaj za obnovljeni program poslijediplomskog studija za stjecanje magisterija znanosti iz Patološke anatomije. Specijalistički studij Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja je od ak. god. 1995./1996. ustrojen kao stručni studij, a znanstveni studij Patološka anatomija kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij. Voditelj tog studija bio je prof. dr. K. Čuljak, a zatim prof. dr. Ž. Grabarević. Studiji su prema tim programima upisivani do ak. god. 2003./2004.

Daljnjim razvojem Fakulteta i Sveučilišta te uvođenjem Bolonjskog procesa ukinut je znanstveni stupanj magistra znanosti te je ustrojen sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti, koji je prva generacija studenata upisala ak. god. 2005./2006. U okviru tog studija prof. dr. Ž. Grabarević voditelj je obveznog predmeta Metode znanstvenoistraživačkog rada te granski usmjerenih predmeta Morfogeneza zaraznih i invazionih bolesti peradi i Veterinarska onkologija. Prof. dr. B. Artuković voditeljica je granski usmjerenog predmeta Patomorfologija bolesti okoliša, toksikoloških i bolesti prehrane, izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj predmeta Osnove patologije cirkulatornih poremećaja i Osnove imunohistokemijske tehnike. Do 2019. voditeljica predmeta je bila izv. prof. dr. Ana Beck, a od 2019. voditeljica predmeta Patogeneza zaraznih i parazitskih bolesti je prof. dr. sc. Branka Artuković, a predmeta Imunopatologijske bolesti domaćih životinja doc. dr. sc. Ivan-Conrado Šoštarić-Zuckermann te doc. dr. M. Hohšteter granski usmjerenog predmeta Bolesti na staničnoj razini.

U istom je razdoblju reorganiziran specijalistički poslijediplomski studij Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja i traje četiri semestra. Cilj studija je upoznati polaznike s teoretskim i praktičnim znanjima u svrhu pravilnog uzgajanja te stručnog i samostalnog rada u preventivi, patološkoj dijagnostici i liječenju laboratorijskih životinja. Od 2013. voditeljica studija je izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj.

Godine 2013. dobivena je dopusnica za novi sveučilišni specijalistički studij Veterinarska patologija u trajanju od četiri semestra, a izvode ga svi nastavnici Zavoda. Osnovni je razlog pokretanja studija osposobljavanje polaznika za samostalan rad u veterinarskoj patologiji te prenošenje novih, primarno stručnih, ali i znanstvenih spoznaja koje nisu dostatno zastupljene tijekom diplomske nastave. Voditelj studija je prof. dr. Ž. Grabarević. Osim spomenutih specijalističkih studija, nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju nastave iz drugih specijalističkih studija (predmeta), i to Sudsko veterinarstvo (Forenzična veterinarska patologija), Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (Uzgoj i patologija vodozemaca i gmazova; Uzgoj i patologija egzotičnih glodavaca), Patologija i uzgoj domaćih mesoždera (Patomorfologija), Kirurgija, anestezija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom (Kirurška onkologija) i Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Patomorfološka dijagnostika bolesti svinja).

Do danas je u Zavodu izrađeno i obranjeno više od 100 disertacija i 91 magistarski rad.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Tijekom dosadašnje povijesti nastavnici i znanstvenici Zavoda za veterinarsku patologiju dali su velik doprinos u temeljnim i primijenjenim istraživanjima u polju veterinarske medicine. U početku se istraživački rad odvijao u skromnim razmjerima. Postupnim razvojem Fakulteta, te istodobno i Zavoda za veterinarsku patologiju, te povećanjem broja stručnog i laborantskog osoblja, istraživački rad postaje intenzivniji.

Znanstvene teme i njihova obrada proistekle su u prvom redu iz patoanatomskog materijala koji je prvih godina sakupljen prigodom razudbi. Iz tako sakupljenog materijala nastale su prve znanstvene rasprave u obliku disertacija i znanstvenih rasprava nastavnika i asistenata. Prof. Lj. Jurak je za vrijeme službovanja u Zavodu za patološku anatomiju Medicinskog fakulteta u Innsbrucku istraživao atrioventrikularni provodni sustav u srcu pod normalnim i patološkim uvjetima u embrija, djece i odraslih ljudi različite dobi (rasprava objavljena u *Wiener klinische Wochenschrift*, 1914.) i slučajevima Adams-Stokesova kompleksa simptoma (*Zentralblatt* für *Herz-Gefässkrankheiten*, 1915.) koji je on zapravo prvi opisao, te je njegov doprinos ovome sindromu nepravedno zapostavljen. Osim toga istraživao je luetičke promjene na mozgovnim arterijama, mozgovnim opnama i aorti. Tijekom njegova rada na Fakultetu u Zavodu je izrađeno 18 disertacija.

Jedno od prvih većih istraživanja bila je rasprava o tumorima peradi na kojima se istaknuo doc. dr. I. Babić. Iz razmjerno obilnog materijala izrađena je monografijska rasprava i sistematika tumora peradi, koja je tada bila kod nas, ali i u svijetu nedovoljno poznata.

Iz kliničkog materijala poslužilo je nekoliko slučajeva poremećenog provodnog sustava srčanog mišića u konja, za velika i opsežna istraživanja prof. dr. M. Martinčića, u kojima su opisane histološke promjene u srčanom mišiću. Detaljna i precizna histološka istraživanja, koja su zahtijevala osobite i opsežne tehničke pripreme u izradi nekoliko stotina serijskih odrezaka srčanog mišića, pokazala su različitost promjena koje nastaju u provodnom sustavu srca i uvjetuju simptome poznate u klinici kao srčani blok. Na temelju istraživanja razjašnjeni su mnogi etiološki faktori ovih pojava. Ova je rasprava poslije nadopunjena na srcu psa.

Iz područja toksikologije u suradnji s drugim zavodima i klinikama također su obavljena eksperimentalna istraživanja. Asistent M. Winterhalter provodio je eksperimentalna istraživanja o djelovanju *carboneum tetrachloridum*, osobito na jetru. To su bila jedna od prvih istraživanja te vrste i pokazala su znatnu toksičnost ovoga spoja za jetru. Osobito su zapažena opsežna i brojna histološka istraživanja objavljena u inozemnoj literaturi. Ova istraživanja bila su od osnovnog značenja za poznavanje toksičnosti tetraklormetana u terapiji metiljavosti goveda i ovaca.

U Zavodu su se provodila i druga istraživanja s kloriranim preparatima, antihelminticima i antiparaziticima. Osobito su bili istraživani spojevi HCH s obzirom na toksičnost alimentarnim putem ili inhalacijom, a na tome su, uz prof. dr. B. Maržana radili stručnjaci Zavoda za farmakologiju i toksikologiju (O. Carević, M. Delak).

Otrovnost vučje stope (*Arystolochia clematitis*) istraživala se krajem pedesetih godina prošloga stoljeća. Do tog vremena nije bila sigurno poznata otrovnost ove biljke za životinje, osobito za konje. Opsežna histološka istraživanja na bubrezima konja omogućila su bolje poznavanje otrovnosti ove biljke. Na temelju ovih istraživanja omogućena je dijagnostika takvih intoksikacija histološkom pretragom bubrega oboljelih i uginulih konja. Istraživanja su nastavljena na psima, kunićima i govedima.

Početkom 1940. pojavila se u nekim krajevima Jugoslavije (Slovenija – Prekomurje) zarazna uzetost svinja. Histološka istraživanja na eksperimentalnom materijalu Zavoda i Klinike za zarazne bolesti provedena su na više stotina slučajeva. Ova istraživanja središnjeg živčanog sustava znatno su pridonijela poznavanju patogeneze, histoloških promjena i dijagnostike ove bolesti.

Na obilnom patoanatomskom i histološkom materijalu asistent dr. E. Gavez obavio je istraživanja tuberkuloze domaćih i divljih životinja. Na ovom su materijalu prikazani mnogi oblici tuberkuloznih promjena, njihova patogeneza i različitost morfologije, a rad je posebno važan zbog opisa tuberkuloznih promjena u reptila i ptica.

Kao doprinos istraživanjima metabolizma domaćih životinja, koja su se provodila u Klinici za unutarnje bolesti, provedena su brojna histološka istraživanja različitih organa pokusnih životinja. Osobit doprinos patohistologiji dala su histološka istraživanja biopsijskog materijala jetre konja, pasa i goveda. Osim toga, za potrebe kliničkih istraživanja na kojima su radili stručnjaci spomenute Klinike (S. Forenbacher, F. Zdelar) obavljene su brojne histološke pretrage, s detaljnim opisom i interpretacijom histološkog nalaza nekih endokrinih organa kao što su štitnjača, nuzbubreg i gušterača.

Šezdesetih godina prošloga stoljeća Zavod intenzivno sudjeluje u istraživanjima patologije peradi. Ne samo dijagnostički rad nego i znanstvenoistraživački rezultati (istraživanja kronične respiracijske bolesti, avijarnog encefalomijelitisa, kompleksa leukoze, mišične distrofije pilića, stafilikokoze itd.) znatan su doprinos poznavanju industrijske patologije peradi, a napose su od koristi za suzbijanje zaraznih i drugih bolesti, pa su time od velikog značenja za zdravstvenu zaštitu i ekonomičnost industrijskog peradarstva u našoj zemlji.

Kako bi se provela imunohistokemijska analiza koriste se protutijela kako bi se detektirali antigeni bitni za postavljanje dijagnoze kod neoplastičnih i zaraznih bolesti. Automatizirane pipete pritom su važne za pripremu odgovarajuće otopine protutijela.

Histopatološka pretraga rutinska je dijagnostička metoda za dijagnosticiranje neoplastičnih, zaraznih i drugih lezija u domaćih životinja koja se obavlja u sklopu zavodskih kliničkih zadaća.

Onkologija u veterinarskoj medicini u to vrijeme nije bila izrazit ekonomski problem, ali sa stanovišta opće onkologije daje velike mogućnosti eksperimentalnih istraživanja od opće medicinske važnosti. U Zavodu su svojedobno obavljena istraživanja više u smislu sistematike tumora, njihove pojave obzirom na vrstu, spol i starost životinja. Takva su istraživanja o tumorima mliječne žlijezda u kuja (S. Sredović), o tumorima testisa pasa (D. Butrovski) i pojava tumora u domaće peradi (I. Babić). Premda se nisu provodila eksperimentalna istraživanja druge vrste, ipak su ove rasprave doprinos poznavanju nekih vrsta tumora u domaćih životinja, a svojim statističkim podacima mogu poslužiti u istraživanjima komparativne onkologije. Na području onkologije obavljena su i druga istraživanja.

Prof. dr. M. Martinčić intenzivno je istraživao plućnu adenomatozu ovaca. Prema tim istraživanjima utvrđena je razlika u proliferativno-hiperplastičnim procesima, koji su posljedica različitih kroničnih, napose parazitskih bolesti pluća od pravih adenomatoznih promjena, a koje mogu i maligno alterirati.

U istraživanjima infektivne anemije kopitara (IAK) Zavod je uključen već od prvih pojava ove bolesti na ovim prostorima. Patoanatomskim i histološkim istraživanjima, koje je provodio prof. dr. M. Martinčić poboljšana je dijagnostika te bolesti. Uvođenjem novih metoda kliničke dijagnostike kao mogućnost punkcije jetre na živim životinjama, koju je uveo i usavršio internist prof. dr. S. Forenbacher, bilo je moguće pratiti histološke promjene jetre u čitavom tijeku bolesti. U suradnji s Ambulantnom klinikom, osobito stručnjacima za zarazne bolesti, ova je metoda primjenjivana za brzo i razmjerno sigurno i rano otkrivanje IAK-a.

Patoanatomski i histološki opsežno je istraživana bolest krvavog mokrenja goveda. Kod te bolesti, već davno uočene, unatoč brojnim istraživanjima, etiologija u to vrijeme nije bila ni približno utvrđena. Istraživanja te bolesti započela su još početkom tridesetih godina prošlog stoljeća, a provodio ih je asistent Zavoda za nauku o zarazama dr. V. Butozan u tijesnoj suradnji s asistentom M. Martinčićem. Daljnja opsežna istraživanja, osobito histološka, iznio je prof. dr. M. Martinčić u monografiji o toj bolesti 1953. godine. Osim opsežnog pregleda literature izneseni su rezultati patoanatomskih i histoloških istraživanja s kritičkim osvrtom na vlastita opažanja i moguću etiologiju. Na temelju ovakvih svestranih opažanja prof. dr. M. Martinčić donosi zaključke i predlaže da se bolest nazove *Haematuria cancerogenes bovis* zbog veoma čestih i ne samo benignih papilomatoznih proliferacija nego i razmjerno čestih karcinomatoznih alteracija, što je prihvaćeno i u svjetskoj literaturi. Tim je radom prof. dr. M. Martinčić stekao priznanje i našega fakulteta te mu je za taj rad 1955. dodijeljena nagrada Eugena Podaubskog za najbolji znanstveni rad.

Šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća znanstveni rad na Fakultetu bio je organiziran preko Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje unutar kojega su se nalazili Centar za peradarstvo i Centar za svinjogojstvo. Radu obaju centara naš je zavod dao golem doprinos, pogotovo Centru za peradarstvo u čijem su radu stručnjaci Zavoda svakodnevno sudjelovali te održavali praktičnu nastavu iz Patologije peradi. Prof. dr. M. Herceg se u tom području rada posebno istaknuo svojim znanstvenim i stručnim radom.

Znanstveni rad od sredine sedamdesetih do početka devedesetih godina financirao se putem projekata koje je odobravala Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZ). U tom se razdoblju prof. dr. B. Maržan bavio patološko-morfološkim istraživanjima, osobito reproduktivnog sustava i nekih endokrinih organa u uzgoju svinja, a prof. dr. K. Čuljak istraživao je zdravstveno stanje krznaša u intenzivnom uzgoju. Osamostaljenjem Republike Hrvatske znanstvenoistraživački rad financirao se putem projekata MZOŠ-a, pa se prof. dr. K. Čuljak usmjerio na istraživanje etiopatologije sustavnih miopatija životinja, prof. dr. Ž. Grabarević istraživao je primjenu dopaminskih agonista u veterinarskoj medicini, a prof. dr. R. Sabočanec histološka i histokemijska istraživanja u srcu i koronarnim žilama svinja. Od sredine devedesetih godina prof. dr. K. Čuljak bavio se sustavnim praćenjem uvjetne patologije ovaca i koza, a nakon njegove smrti istraživanja je preuzela prof. dr. B. Artuković. U istom je razdoblju prof. dr. Ž. Grabarević istraživao utjecaj gizerozina na zdravlje domaćih životinja, a prof. dr. R. Sabočanec bavila se praćenjem i kontrolom patologije i bolesti kunića. Početkom 2000-tih godina pa nadalje prof. dr. Ž. Grabarević nastavio je s istraživanjima učinka gizerozina na sintezu i djelovanje dušik (II) oksida u štakora, a prof. dr. R. Sabočanec nastavkom istraživanja patologije kunića. U tom je razdoblju prof. dr. Ž. Grabarević bio voditelj hrvatsko-slovenskog projekta *Proširenost infekcije s bakterijama roda Heliobacter u određenih vrsta divljih glodavaca* (2003.) i hrvatsko-makedonskog projekta *Imunohistokemijska analiza tumora mliječne žlijezde kuja* (2004.). U sljedećem razdoblju financiranja znanstvenoistraživačkih projekata MZOŠ-a prof. dr. Ž. Grabarević istraživao je komparativnu dijagnostiku, morfometriju i analizu tumora ljudi i životinja (2007. – 2013.).

Osnivanjem Hrvatske zaklade za znanost financiranje znanstvenih projekata je prešlo na zakladu, a dobivanje projekta ovisilo je o uspješnoj međunarodnoj recenziji. U skladu s time pojedini nastavnici Zavoda sudjeluju u provedbi različitih zakladinih projekata. Tako je izv. prof. dr. A. Beck bila suradnica na uspostavnom istraživačkom projektu *Genska tipizacija patogena prenosivih krpeljima analizom sekvenci više gena: popunjavanje praznina između životinjskih rezervoara, krpelja i ljudi*, Hrvatski veterinarski institut, voditelj dr. R. Beck (2014. – 2017.). Izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj sudjelovala je u provedbi istraživačkog projekta *Anisakis spp.: genomska epidemiologija*, Institut za oceanografiju i ribarstvo, voditelj prof. dr. I. Mladineo (2014. – 2018.). Izv. prof. dr. M. Hohšteter suradnik je na istraživačkom projektu *Uloga nekodirajućih RNA u regulaciji latencije herpes simplex virusa 1*, Sveučilište u Rijeci, Odjel za biotehnologiju, voditelj prof. dr. I. Jurak (2015. – 2019.). Doc. dr. I. Concrado Šoštarić-Zuckerman surađuje na istraživačkom projektu *Lipidi hrane, spol i dob u patogenezi metaboličkog sindroma*, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditeljica doc. dr. K. Starčević (2017. – 2020.).

Od 2013. djelatnici Zavoda voditelji su i suradnici u radu na projektima koji se financiraju u okviru godišnjih potpora Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. Ž. Grabarević provodio je istraživanja imunofenotipizacije difuznog limfoma velikih B-stanica u pasa korištenjem imunohistokemijskih i imunocitokemijskih metoda (2013.) te istraživanja molekularne patologije melanoma u pasa (2015.), koja je nastavio izv. prof. dr. M. Hohšteter (2016.). Izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj bavila se istraživanjima molekularne patologije hemangiosarkoma u pasa (2017.), koju je nastavio doc. dr. I. C. Šoštarić Zuckermann (2018.). Izv. prof. dr. M. Hohšteter proširuje ranija istraživanja na proučavanje genetske osnove morfoloških i bioloških osobina melanocitnih tumora pasa (2018.).

Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu jedna je od institucija kojoj je odobreno provođenje ERA Chairs projekta u okviru pilot-natječaja (FP7-ERA Chairs – Pilot Call 2013) *Upgrading performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*, koordinator prof. dr. V. Mrljak (2014. – 2019.). U projekt je uključen prof. dr. Ž. Grabarević kao voditelj dijela Pojačavanje znanstvene sposobnosti komparativnih istraživanja tumora. Prof. dr. Ž. Grabarević ujedno je suradnik i član Znanstvenog odbora Znanstvenog centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ovakav intenzivan znanstveni rad rezultirao je brojnim novim spoznajama, pretežno u komparativnoj onkologiji i odgovarajućim, pratećim, vrlo brojnim međunarodnim publikacijama. Od istraživanih tumora treba posebno istaknuti tumore mliječne žlijezde pasa i mačaka, mastocitome, hepatocelularne karcinome, tumore sjemenika pasa, a u posljednje se vrijeme intenzivno radi na istraživanju molekularnih aspekata melanoma i melanocitoma pasa. Kako su istraživani isti tumori životinja i ljudi, utvrđeno je da bez obzira na to koliko su oni histološki slični, postoje molekularne razlike obilježene različitom ekspresijom tumorskih biljega koje će svakako u daljnjem radu biti predmet intenzivnih istraživanja.

Osim istraživanja tumora, u Zavodu su provedena istraživanja u području veterinarske patologije zaraznih bolesti domaćih životinja, divljih i egzotičnih životinja te riba (izv. prof. dr. A. Beck). Radovi koji se odnose na bolesti divljih životinja proizašli su iz istraživanja populacije vukova i medvjeda u RH te pridonose razumijevanju održavanja silvatičnog ciklusa pojedinih protozojskih uzročnika bolesti, uključujući i prikaze patologije i epidemiologije u populaciji životinja u kojoj čovjek izravno ne utječe na klinički tijek i ishod bolesti. Također su istraživane

virusne bolesti ovaca, poput ovčjeg plućnog adenokarcinoma i zaraznog ektima ovaca u RH te u području infektivnih anemija pasa uzrokovanih bakterijskim, virusnim i protozojskim mikroorganizmima.
Prof. dr. Ž. Grabarević sudjelovao je u otkrivanju i sudjeluje u istraživanju značenja i djelovanja pentadekapeptida BPC 157 kod različitih bolesti ljudi i životinja istraživanih na pokusnim animalnim modelima. Dosadašnji rezultati istraživanja međunarodno su priznati, objavljeno je više od 200 publikacija u visokorangiranim časopisima od strane tima istraživača, te su dobiveni međunarodni i svjetski patenti.
U području ihtiopatologije posebno se istaknuo prof. dr. S. Bambir, koji je još tijekom rada na Zavodu u suradnji s prof. dr. N. Fijanom, a poslije i svojim radom u Institutu za eksperimentalnu patologiju Sveučilišta u Islandu, objavio brojna zapažena istraživanja u području patologije riba i školjkaša.
Od 1991. prof. dr. K. Čuljak i prof. dr. M. Belicza iz Kliničkog zavoda za patologiju i citologiju *Ljudevit Jurak*, Kliničkog bolničkog centra *Sestre milosrdnice* pokrenuli su međunarodni znanstveni skup komparativne patologije koji se i dalje održava (2018. godine po 27. put) pod naslovom Međunarodni simpozij komparativne patologije *prof. Ljudevit Jurak* u čast prof. Juraku, koji je bio najbolji primjer suradnje i istraživanja u području humane i veterinarske patologije. Profesori K. Čuljak, Ž. Grabarević i B. Artuković cijelo su to vrijeme bili u različitim funkcijama simpozija, i to kao predsjednici, dopredsjednici ili članovi znanstvenog i organizacijskih odbora.
Uska suradnja s Europskim udruženjem veterinarskih patologa (European Society of Veterinary Pathology, ESVP) rezultirala je organiziranjem skupa europskih veterinarskih patologa (26th ESVP Meeting) od strane našeg zavoda (Dubrovnik, 2008.).
Prof. dr. B. Maržan bio je urednik znanstvenog časopisa *Veterinarski arhiv* (1979. – 1982.). Prof. dr. Ž. Grabarević član je Nacionalnog vijeća za znanost, obrazovanje i tehnologijski razvitak u drugom mandatu te je član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva* i *Hrvatskog veterinarskog vjesnika*. Nastavnici Zavoda aktivno sudjeluju na domaćim i međunarodnim kongresima i skupovima, među kojima se posebno ističe međunarodni skup ESVP koji se održava u rujnu svake godine u nekom od europskih gradova.

Stručno-klinički rad

Nakon osnutka Zavoda iz skromnih razmjera postupno se razvila korisna patološka anatomija i histologija s dijagnostikom. Prvotno malen broj razudbi i histoloških pretraga povisivao se tijekom desetljeća, pa je već 1933. godišnji prosjek razuđenih lešina bio oko 1500, a šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća zbog razudbe peradi taj je broj nerijetko prelazio 100 000. Razudbeni materijal služio je najvećim dijelom za praktični rad sa studentima, a poslužio je i za stručni i istraživački rad. Na tako obilnom patoanatomskom i histološkom materijalu postupno su se izgrađivali stručnjaci, veterinarski patolozi, koji su stvorili osnovu ne samo patološke anatomije i histologije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu nego i osnovu za fakultete u Beogradu, Sarajevu i Ljubljani koji su poslije osnovani. Mnogi stručnjaci koji su radili i učili u ovom Zavodu, uspješno su obavljali stručne poslove i znanstvena istraživanja na drugim veterinarskim fakultetima ili drugim veterinarskim institutima širom čitave Jugoslavije.
Razudbeni nalazi upisuju se u razudbene protokole na latinskom jeziku. Smatramo da je taj način još uvijek najbolji jer ih mogu koristiti svi stručnjaci veterinarske medicine, bez obzira na jezično podrijetlo. Prema potrebama dopunjuju se opširno na hrvatskom jeziku ili se u mnogim slučajevima na hrvatskom jeziku pišu opširni razudbeni zapisnici. Danas pretežnu strukturu razuđenih životinja čine psi i mačke, dok se broj razudbi farmskih životinja i pogotovo peradi znatno smanjio. Ipak, i danas se ukupan broj razuđenih lešina kreće između 1000 i 1500 godišnje.
Velikim brojem razudbi povećavala se postupno i zbirka patoanatomskih, a istodobno i histoloških preparata. Danas je histološka obrada različitog materijala sve intenzivnija, ne samo za potrebe znanstvenog rada nastavnika Zavoda nego i za potrebe fakultetskih i izvanfakultetskih stručnjaka koji se u istraživanju koriste histološkom dokumentacijom. Ovaj je rad Zavoda sve opsežniji i koristan posao, osobito u stručnom i znanstvenom pogledu, i za stručnjake Zavoda i za ostale stručne i znanstvene radnike. Osim patohistološke dijagnostike Zavod je nedavno uveo i citološku pretragu te imunohistokemijsku i imunocitokemijsku dijagnostiku bez koje je u pojedinim slučajevima nemoguće postaviti pravilnu dijagnozu tumora. Također je važno istaknuti da posljednjih nekoliko godina znatno raste broj dostavljenih uzoraka bilo s klinika Fakulteta bilo od veterinarskih stanica i ambulanti širom RH. Njihov je broj 2016. iznosio 463 citološka uzorka te 1150 patohistoloških analiza biopsija.
Zavod raspolaže uređajima za makrofotografiju i mikrofotografiju. Svi znanstveni i stručni radovi opremljeni su makrofotografijama ili mikrofotografijama kao dokumentacijom. I mnogi drugi radovi s klinika, zavoda ili vanjskih znanstvenih institucija opremljeni su većim dijelom fotodokumentacijom, koja je izrađena u ovom Zavodu. Osim za stručne i znanstvene radove makrofotografijom i mikrofotografijom koristimo se za dokumentaciju prigodnih zanimljivih, pogotovo sudskih slučajeva koja nam djelomice služi i u nastavi.
Osim rada u prosekturi Zavoda stručnjaci su vrlo često obavljali mnoge terenske poslove, osobito u dijagnostičke svrhe za potrebe veterinarskih i drugih stočarskih ustanova. Već u početku razvoja Veterinarskoga fakulteta stručnjaci Zavoda često su pozivani da obavljaju razudbe radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti domaćih životinja. Taj je rad vrlo često bio naporan, a njegov je djelokrug bila cijela Jugoslavija, jer tada u državi nije bilo drugih veterinarskih fakulteta ili su postojali veterinarski zavodi koji nisu imali potrebnih kadrova, tj. prosektora.
Na inicijativu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva u siječnju 1992. osnovano je međunarodno povjerenstvo koje su činili: predsjednik povjerenstva pukovnik G. Mcl. Stephen, čelnik međunarodne lige za zaštitu konja; potpukovnik N. Carding, glavni veterinarski inspektor i glavni veterinar navedene lige; J. James, savjetnik Europskog odbora za konje; A. Franetič, potpredsjednik Međunarodnog saveza lipicanaca; mr. Z. Hrastnik, zamjenik direktora Uprave za veterinarstvo; D. Salamon, savjetnik ministra poljoprivrede i šumarstva RH; doc. dr. Ž. Grabarević, glavni veterinar 150. brigade Hrvatske vojske i glavni patolog; dr. P. Džaja, pomoćni patolog; V. Tretinjak, stočarski inspektor i M. Božić, Hrvatski poljoprivredni centar. Cilj povjerenstva bio je utvrditi uzrok uginuća konja u ergeli Lipik. Obavljena je ekshumacija ubijenih životinja te je utvrđeno da su lipicanci pretežno uginuli od posljedica gušenja (dim od požara ergele) ili su stradali zbog strijelnih rana (U: Stradanja životinja u domovinskom ratu 1990 – 1992.; ur. P. Kraljević).
Danas se najveći dio posla obavlja u razudbenoj dvorani našega zavoda s obzirom na to da je razudba životinja izvan uređenih razudbenih dvorana uvjetovana osiguranjem odgovarajućih uvjeta koje je teško postići na terenu. Osim klasičnih domaćih životinja često se obavljaju razudbe egzotičnih životinja iz zooloških vrtova te razudba laboratorijskih životinja, najčešće radi kontrole zdravlja.

Ostale aktivnosti

Djelatnici Zavoda od njegova su osnutka surađivali u utvrđivanju ugibanja ili suzbijanja različitih bolesti, poput bjesnoće u okolici Osijeka (1935.), suzbijanja IAK-a u ergeli Stančić i dr. Suradnja se također provodila s nizom veterinarskih ustanova. U početku je bila u okviru patoanatomske i histološke dijagnostike. Tako je sve do 1940. Zavod pružao pomoć u histološkoj i razudbenoj dijagnostici za potrebe cijele Jugoslavije. Postupno s razvojem veterinarskih ustanova i otvaranjem novih veterinarskih fakulteta u Beogradu, Sarajevu i Ljubljani, ta je pomoć svedena uglavnom na područje SR Hrvatske.
Tijesna je suradnja postojala i još je uvijek aktualna sa svim veterinarskim ustanovama, kao što su veterinarske stanice, ambulante, zavodi, a osobito s Hrvatskim veterinarskim institutom u Zagrebu.
Potrebno je spomenuti suradnju i pomoć koju je Zavod pružao veterinarskoj službi u JNA, ponajprije u suzbijanju maleusa, afričke sakagije i drugih bolesti životinja, kao i rješavanju ostalih zdravstvenih problema, primjerice otrovanja konja vučjom stopom.

Zavod je u punoj mjeri surađivao u rješavanju dijagnostičkih i znanstvenih problema oko unaprjeđenja i razvoja industrijske stočarske proizvodnje. U takvim se novonastalim uvjetima pokazala potreba da i veterinarska patologija sudjeluje u tim proizvodnim procesima. Ponajprije se to odnosilo na industrijsku proizvodnju peradi, gdje je Zavod od šezdesetih godina prošloga stoljeća pružao svestranu pomoć. Zavod je u tom kontekstu mnogo pridonosio unaprjeđenju ove grane stočarstva, ne samo svojim obilnim dijagnostičkim radom (nekoliko desetaka tisuća razudbi i histoloških pretraga) nego i znanstvenim radom na tom području. Zavod je preko Centra za peradarstvo bio povezan s velikim farmama kao što su Koka Varaždin, Jadro Split, IPK Pazin, IPK Osijek i dr. Na području SR Hrvatske, a povremeno i drugih republika, osobito SR Slovenije, Zavod je svojim radom mnogo pridonio razvoju peradarstva.

Šezdesetih je godina prošloga stoljeća bio povezan s predstavnicima veterinarske medicine u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO) u Ženevi te s većim brojem instituta za patologiju veterinarskih fakulteta u Europi. Stručna i znanstvena suradnja postojala je i s Institutom za komparativnu patologiju u Berlinu (Institut für vergleichende Pathologie der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, DDR). U suradnji s tim institutom Zavod je pripremio nomenklaturu i dokumentaciju za potrebe komparativne patologije. U zajednici s Veterinarskim fakultetom u Zagrebu i Zoološkim vrtom Grada Zagreba pripremio je XI. međunarodni simpozij o bolestima životinja zooloških vrtova (Zagreb, 1969.).

Danas su svi nastavnici Zavoda članovi ESVP-a, a izv prof. dr. A. Gudan Kurilj je kao *Diplomate* članica europskog koledža veterinarskih patologa (European College of Veterinary Pathologists, ECVP). Na našem je zavodu uspostavila centar za izobrazbu patologa za polaganje završnog *Diplomate* ECVP ispita. Posebno je dobra suradnja sa Zavodom za veterinarsku patologiju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zürichu na kojemu su svi naši mlađi stručnjaci pohađali specijalizaciju iz veterinarske patologije.

Zavod već dulje vrijeme ima posebno kvalitetnu suradnju sa Zavodom za opću patologiju i patološku anatomiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu čiji je predstojnik prof. dr. S. Seiwerth. U suradnji s njima komparativno smo istražili i objavili rezultate istraživanja, brojne humane i animalne tumore istoga histogenetskog podrijetla (npr. tumori sjemenika pasa i muškaraca).

Djelatnici Zavoda bili su na kraćim ili duljim usavršavanjima u inozemstvu. Izv. prof. dr. A. Beck bila je na znanstveno-stručnom usavršavanju u okviru stipendije na Veterinarskom fakultetu u Zürichu, Švicarska (2005./2006.) te ljetnim školama iz veterinarske patologije, Helsinki, Finska (2006.), Jaca, Španjolska (2008.), Zaragoza, Španjolska (2009.), Zürich, Švicarska (2010.), Berlin, Njemačka (2016.). Završila je tečaj iz tehnika molekularne biologije, Department of Microbiology and Immunology, University of Veterinary Medicine and Pharmacy, Košice, Slovačka (2016.) u okviru stipendije na FP7 ERA Chairs projektu.

Izv. prof. dr. M. Hohšteter završio je edukaciju iz veterinarske patologije u Institutu za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu, Švicarska (zimski semestar ak. god. 2006./2007.) te boravio na ljetnim školama iz veterinarske patologije Helsinki, Finska (2007.), Dublin, Irska (2012.) i Berlin, Njemačka (2017.).

Izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj bila je na znanstveno-stručnom usavršavanju u Institutu za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu, Švicarska (zimski semestar ak. god. 2004./2005.) te ljetnim školama iz veterinarske patologije Helsinki, Finska (2006.), Zaragoza, Španjolska (2009.), Zürich, Švicarska (2010.), i Dublin, Irska (2013.). Boravila je na rezidentskom tečaju u Institutu za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu, Švicarska (2013. – 2014.), položila ECVP certifikacijski ispit i dobila titulu *Diplomate* ECVP.

Doc. dr. I. Conrado Šoštarić-Zuckermann boravio je u Institutu za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu, Švicarska (ak. god. 2010./2011.) te ljetnim školama iz veterinarske patologije Bern, Švicarska (2007.), Dublin, Irska (2012.) i Berlin, Njemačka (2017.).

Nastavnici Zavoda obnašali su odgovorne dužnosti na Fakultetu te strukovnim i znanstvenim društvima i institucijama. Prof. dr. B. Maržan bio je dekan Fakulteta (ak. god. 1972./1973. – 1973./1974). Prof. dr M. Martinčić bio je dugogodišnji član Saveza njemačkih patologa (Arbeitsgemeinschaft der deutschen Pathologen). Prof. dr. K. Čuljak bio je prodekan (1983./1984. – 1984./1985.) i predsjednik Savjeta Fakulteta (1987. – 1988.). Bio je aktivan član u stručnim (Hrvatska veterinarska komora) i znanstvenim društvima (Društvo patologa Hrvatske, Europsko društvo patologa). Izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj od ožujka 2019. obnaša funkciju prodekanice za integrirani studij i studente.

Za pojedinosti o radu profesora B. Maržana, Ž. Grabarevića i A. Gudan Kurilj vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. Ljudevit Jurak (1921. – 1945.), doc. dr. Ivo Babić (1925. – 1932.), asistent dr. Milivoj Čoporda (1926. – 1929.), asistent dr. Mirko Francetić (1928. – 1932.), asistent dr. Đuro Kecman (1929. – 1931.), izv. prof. dr. Mijo Martinčić (1932. – 1965.), asistent dr. Ivo Sedlar (1934. – 1936.), asistent dr. Mato Winterhalter (1937. – 1941.; 1945. – 1946.), naslovni doc. dr. Viktor Turner (1940. – 1961.), prof. dr. Berislav Maržan (1941. – 1980.), asistent dr. Srećko Audi (1941. – 1948.), asistent dr. Eduard Gavez (1941. – 1961.), asistent Miljenko Deželić (1952. – 1958.), asistent Vladimir Hercig (1958. – 1960.), izv. prof. dr. Marijan Herceg (1961. – 1980.), asistent Mihajlo Škarpa (1962. – 1965.), asistent dr. Josip Perić (1965. – 1977.), prof. dr. Križan Čuljak (1965. – 2002.), prof. dr. Slavko Bambir (1976. – 1988.), prof. dr. Ruža Sabočanec (1971. – 2012.), prof. dr. Stipica Ćurić (1981. – 2007.), izv. prof. dr. A. Beck (2001. – 2019.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnik SIZ-a za znanost Marko Žilić, dipl. vet. (1981. – 1985.), dr. Ivan Vrbanac, znanstveni savjetnik (1990. – 2000)

Tehnički suradnici

Ljubica Dumbović (1956. – 1966.), Marija Juričević (1957. – 1962.), Nada Pražić (1964. – 2006.), Melita Preglej (1969. – 2014.)

Pomoćni tehnički suradnici

Emil Pavetić (1940. – 1970.), Stjepan Kušan (1949.), Stjepan Cesar (1953. – 1984.), Dragica Cesar (1964. – 1992.), Marijan Bilinovac (1982. – 1987.), Nevenka Pernar (1992. – 2010.), Stjepan Artuković (1982. – 1993.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Željko Grabarević (od 1983.)
prof. dr. Branka Artuković (od 1986.)
izv. prof. dr. Andrea Gudan Kurilj (od 2001.)
izv. prof. dr. Marko Hohšteter (od 2005.)
doc. dr. Ivan Conrado Šoštarić-Zuckermann (od 2007.)
dr. Dorotea Huber, dr. med. vet. (od 2013.)
asistentica Lidija Medven Zagradišnik, dr. med. vet. (od 2013.)
asistentica Ivana Mihoković, dr. med. vet. (od 2019.)
viša laborantica Mirela Babok (od 2010.)
laborantica Sanja Džaja (od 2007.)
pomoćna tehnička suradnica Margareta Jergović (od 2015.)
pomoćna tehnička suradnica Sanda Bišćan Nedelkoski (od 2015.)
veterinarski bolničar Ivan Šibenik (od 1987.)
veterinarski bolničar Nenad Kudrnovski (od 1993.)

Sve razudbe domaćih, divljih, laboratorijskih i egzotičnih životinja provode se u razudbenoj dvorani. Osim uslužne razudbe lešine upućene ili dostavljene od vlasnika ili veterinara, razudbe se rade i u sklopu pripreme studenata da, jednom kada završe studij veterinarske medicine, mogu samostalno provesti razudbu.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: prof. dr. B. Artuković, S. Cujan, S. Džaja, izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj, L. Medven Zagradišnik, dr. D. Huber, I. Mihoković Buhin, M. Babok i doc. dr. I. C. Šoštarić-Zuckermann. Drugi red: izv. prof. dr. M. Hohšteter, prof. dr. Ž. Grabarević, I. Šibenik i N.Kudrnovski.

OMOT
OMOT

8.2. Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo
(prof. dr. Petar Džaja)

Opći podaci

Nakon osnutka Veterinarske visoke škole nije bilo predviđeno osnivanje posebnog zavoda, već samo izvođenje dvaju zasebnih predmeta – Sudbeno veterinarstvo i Veterinarsko redarstvo, koje su početku držali honorarni nastavnici. Osnivanjem i razvojem Veterinarskoga fakulteta nastaje potreba da se iz tih predmeta izaberu stalni nastavnici i osnuje odgovarajuća ustrojbena jedinica koja će objedinjavati ta dva istorodna područja u zajedničku cjelinu. Stoga je na sjednici Fakultetskog savjeta održanoj 28. listopada 1930. zaključeno da se, među ostalim, osnuje Katedra za sudsko veterinarstvo. No prema Općoj uredbi o univerzitetima od 11. prosinca 1931. određeno je da Fakultet ima 17 katedri, među kojima nije bilo predviđeno osnivanje Katedre za sudsko veterinarstvo.

Sredinom tridesetih godina 20. stoljeća raspravljalo se o nacrtu nove fakultetske uredbe i u sklopu toga organizacijske strukture Fakulteta, pa je na sjednici Savjeta Fakulteta od 30. svibnja 1936. prihvaćeno da se za predstojnika Zavoda za sudsko veterinarstvo imenuje prof. dr. I. Babić, koji je dobio zadatak da izradi prijedlog statuta Zavoda. Prof. dr. I. Babić u to je vrijeme ujedno obnašao funkciju predstojnika Zavoda za parazitologiju. U lipnju je iste godine Savjet prihvatio zaključak da se ustanova za sudsko veterinarstvo zove Seminar, *jer to ne dira naslov Zavod, kako ga ističe budžet*. Na istoj je sjednici prihvaćen Statut Seminara za sudsko veterinarstvo kako ga je predložio prof. dr. I. Babić. Na sjednici u srpnju iste godine dekanu prof. dr. L. Bosniću *stavlja se u dužnost da pozove predstojnike da usklade statute svojih zavoda i seminara s novom fakultetskom uredbom.* Prema Uredbi za Veterinarske fakultete u Beogradu i Zagrebu, koju je donijelo Ministarstvo prosvjete Kraljevine Jugoslavije 22. srpnja 1936., Fakultet je imao 17 katedri koje su sadržavale obično srodne predmete. U toj su Uredbi ponovno izostavljene neke vrlo važne katedre, poput sudskog veterinarstva, pa su predmeti Sudsko veterinarstvo i Veterinarska policija bili uključeni u Katedru za veterinarsku higijenu (eksternu) s veterinarskom policijom i veterinarskim sudstvom. Uredba je također određivala da, uz katedre kao nastavne jedinice, na Fakultetu postoje znanstveni zavodi: 14 instituta, četiri klinike i Seminar za sudsko veterinarsku i veterinarsku policiju. Naziv Seminara je u ožujku 1941., prilikom prihvaćanja nove fakultetske naredbe, Vijeće uskladilo s nazivima predmeta u Seminar za sudsko i upravno veterinarstvo. Iako naredba nije bila potvrđena od nadležnog Ministarstva bogoštovlja, u zapisnicima sa sjednica Vijeća iz Drugoga svjetskog rata povremeno se, uz stari, navodi i novi naziv Seminara, koji je ustaljen tek nakon oslobođenja. Prema prvom Statutu, iz 1958., Seminar za sudsko i upravno veterinarstvo bio je jedan od tadašnjih četiriju nastavnih ustanova Fakulteta.

Na sjednici Vijeća od 30. prosinca 1949. prihvaćen je prijedlog doc. dr. M. Winterhaltera da se Seminar za sudbeno i upravno veterinarstvo preimenuje u Zavod za državno veterinarstvo, međutim i dalje je ostao u upotrebi raniji naziv. U lipnju 1951. doc. dr. M. Winterhalter predlaže prihvaćanje prijedloga preimenovanja naziva Seminar za sudsko i upravno veterinarstvo u Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo, međutim taj prijedlog nije prihvaćen. Tek se Statutom Fakulteta iz 1978. po prvi put navodi Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo kao jedna od znanstveno-nastavnih organizacijskih jedinica Fakulteta.

Neposredno nakon osnutka Seminar je bio smješten u prostorijama Zavoda za parazitologiju na staroj lokaciji Fakulteta u iznajmljenoj zgradi u Savskoj cesti br. 23. Godine 1940. izgrađena je glavna zgrada na današnjoj lokaciji Fakulteta u Heinzelovoj ulici i Seminar se seli u prostorije na prvome katu nasuprot dekanata. U listopadu 1943. dekan prof. dr. Z. Lorković izvješćuje da je u dogovoru s predstojnikom prof. dr. I. Babićem dopustio da se u prostorije Seminara privremeno smjesti III. ženska realna gimnazija, koja je izgubila svoje dotadašnje prostorije. Na sjednici Vijeća 29. veljače 1944. dekan prof. dr. Z. Lorković izvješćuje da je na zahtjev njemačkih oružanih snaga morao ustupiti dio prostorija u glavnoj zgradi u Heinzelovoj ulici za smještaj protuzrakoplovnog odjela njemačke vojske. Tada su na uporabu okupacijskoj vojsci predane sve prostorije Seminara za sudsko veterinarstvo i veterinarsku policiju. Nakon završetku rata prostorije su obnovljene,

nakon čega se ponovno useljava Seminar, gdje se kao Zavod nalazi i danas. Godine 1951. u prostorije Seminara privremeno se iz bivšeg sjedišta Veterinarskoga fakulteta u Savskoj cesti useljavaju fakultetska crtaonica, Zavod za stočarstvo te kasnije Zavod za zoohigijenu do preseljenja u izgrađeni kompleks zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda na novoj lokaciji u Heinzelovoj ulici (1953.). Prostor Seminara, odnosno Zavoda sastojao se od vježbaonice s oko pedesetak radnih mjesta, biblioteke, radne sobe predstojnika, sobe asistenta, dvorane u koju je smješten Muzej povijesti veterinarstva i nusprostorija. U Zavodu su od 2016. do 2017. provedeni građevinski radovi čime su asistentska soba i dvorana Muzeja u jedinstven prostor koji postaje Laboratorij za forenziku (ForensicLAB). Postav muzeja privremeno je premješten u novouređeni hodnik do uređenja posebnog prostora za objedinjavanje muzejskih zbirki u jedinstveni muzej Fakulteta.

Od osnutka Veterinarske visoke škole u Zagrebu Sudsko veterinarstvo i Veterinarsko redarstvo bile su odvojene cjeline, koje su u početku predavali različiti nastavnici. Nastavu iz predmeta Sudsko veterinarstvo u početku je honorarno držao prof. Lj. Jurak sa Zavoda za patološku anatomiju (1923. – 1929.). Ukazom kralja Aleksandra od 3. srpnja 1926., bez suglasnosti Profesorskog vijeća, imenovan je dr. F. Gabrek za prvog redovitog profesora iz predmeta Sudsko veterinarstvo. Kako su članovi Vijeća tu Uredbu ignorirali, dr. F. Gabrek nije održao ni jedan sat nastave iz tog predmeta. Takvo je stanje potrajalo sve do 1929., kada je na sjednici Savjeta Veterinarskog fakulteta od 25. ožujka iste godine dekan prof. dr. L. Bosnić izvijestio o dopisu ministarstva kojim se obustavlja plaća za dr. F. Gabreka. Nakon prof. Lj. Juraka nastavu iz predmeta Sudsko veterinarstvo preuzeo je tadašnji asistent u Zavodu za patološku anatomiju dr. I. Babić, koji je u kolovozu 1929. izabran za docenta za navedeni predmet i održavao ga sve do 1945. godine. Za prvog asistenta u Seminaru za sudsko veterinarstvo i veterinarsku policiju izabran je B. Maržan (1940.). Na vlastitu je zamolbu premješten u Zavod za patološku anatomiju (1943.) te je tamo nastavio sveučilišnu karijeru.

Nastavu iz predmeta Veterinarsko redarstvo u početku su držali honorarni nastavnici iz redova veterinara zaposlenih u državnoj službi. Prvi predavač iz predmeta Veterinarsko redarstvo bio je honorarni docent D. Pozajić, (1923./1924. – 1926./1927.), veterinarski inspektor u Odsjeku za stočarstvo Povjereništva za poljoprivredu zemaljske vlade. On na Fakultetu nije imao svoje prostorije, a za nastavu se koristio dobro opremljenom knjižnicom Povjereništva u kojemu je bio zaposlen. Bio je vrlo cijenjen i poznat stručnjak ne samo iz područja predmeta koji je predavao nego i iz svih drugih poslova tadašnje veterinarske djelatnosti, osobito u djelovanju veterinara u razvoju stočarstva. Nakon njega je nastavu iz tog predmeta održavao veterinarski inspektor V. Vuković (1927./1928. – 1938./1939.). Zanimljivo je pritom spomenuti da je na sjednici Savjeta Fakulteta od 25. listopada 1934. prihvaćena molba V. Vukovića da kao umirovljenik i dalje ostane predavač iz predmeta Veterinarsko redarstvo bez ikakva honorara. Nakon inspektora V. Vukovića nastavu je držao direktor Veterinarske uprave Banovine Hrvatske dr. F. Vidović (1939./1940. – 1944./1945.).

Odmah nakon završetka Drugoga svjetskog rata, na sjednici Vijeća od 7. srpnja 1945. izabran je za predstojnika Seminara dotadašnji asistent Zavoda za patološku anatomiju dr. M. Winterhalter. Istodobno mu je povjereno vođenje nastave i ispitivanje studenata iz obaju predmeta. Izbor asistenta dr. M. Winterhaltera na tu dužnost nije bio slučajan, jer je od 1938., usmjeren od prof. Lj. Juraka i doc. dr. I. Babića, proučavao materiju sudskog i upravnog veterinarstva te se dodatno usavršavao povremeno radeći na Klinici za unutarnje bolesti i u Zavodu za nauku o zarazama, surađujući kao patolog s tadašnjom Veterinarskom eksperimentalnom stanicom. Godine 1946. unaprijeđen je u sveučilišnog docenta, a krajem 1947. postavljen za direktora Saveznog veterinarskog instituta u Zagrebu. Pritom je nastavio održavati nastavu iz obaju predmeta. Na Veterinarski se fakultet vraća 10. rujna 1953., gdje nastavlja sveučilišnu karijeru i obnaša dužnost predstojnika Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo sve do umirovljenja 1978. godine.

Godine 1959. za asistenta u Seminaru izabran je I. Mijatović koji isprva radi u Zavodu za patološku anatomiju, gdje stječe znanje iz temeljnih disciplina koje su preduvjet uspješnom obavljanju poslova sudskog i upravnog veterinarstva. Dr. I. Mijatović diplomira na Pravnom fakultetu i nastavlja karijeru kao odvjetnik (1968.). Godine 1969. za asistenta je izabran S. Bambir koji je bio uključen u izvođenje nastave sve do 1976., kada je dodijeljen Zavodu za patološku anatomiju. U istom razdoblju u nastavi sudjeluje tadašnji asistent Zavoda za patološku anatomiju dr. J. Perić. Naime, već za svog stručnog usavršavanja na matičnom zavodu počinje 1968. obavljati poslove asistenta u Seminaru za sudsko i upravno veterinarstvo. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 27. svibnja 1976., na prijedlog prof. dr. M. Winterhaltera, povjereno mu je kao asistentu ispitivanje studenata iz predmeta Sudsko i Upravno veterinarstvo u ljetnom semestru ak. god. 1975./1976. U srpnju je iste godine habilitirao iz predmeta Sudsko i Upravno veterinarstvo te stekao zvanje naslovnog docenta. U Seminaru je u zvanje docenta izabran 1977. te sljedeće godine, nakon umirovljenja prof. dr. M. Winterhaltera, preuzima predstojništvo Seminara.

Prof. dr. J. Perić djeluje u Zavodu u doba kada je stočarstvo bilo najrazvijenije, i to posebno dio kooperativne proizvodnje. U to vrijeme zbog specifičnosti takve proizvodnje u kojoj često nastaju problemi sa životinjama, bilo u njihovu zdravlju i trgovini bilo problemi s proizvodima životinjskog podrijetla, sirovinama i sl., učestalo se traže mišljenja i sudjelovanje prof. dr. J. Perića u svojstvu vještaka. To je rezultiralo stvaranjem velikog broja sudskih ekspertiza koje se još i danas koriste u izvođenju nastave iz Sudskog i Upravnog veterinarstva.

U sljedećem je razdoblju za asistenta izabran Ž. Grabarević (1982.), koji nastavlja sveučilišnu karijeru u Zavodu za patološku anatomiju (1985.). Zatim je zaposlen asistent P. Džaja (1985.), koji se dodatno usavršava u Zavodu za patološku anatomiju (1988. – 1991.), Klinici za kirurgiju (1995. – 1996.) i Klinici za unutarnje bolesti (1994. – 1995.), te uz nastavno-znanstveni rad nastavlja djelatnost svojih prethodnika izrađujući sudske ekspertize. Posljednji je zaposlen asistent dr. K. Severin (2009.), koji je prethodno radio u svojstvu znanstvenog novaka u Zavodu za biologiju patologiju i uzgoj divljači, gdje je sudjelovao u provođenju dvaju znanstvenoistraživačkih projekata. Asistent dr. K. Severin se u svrhu stjecanja potrebnih znanja i stručnosti za obavljanje poslova iz djelokruga rada sudskog i upravnog veterinarstva usavršavao u Zavodu za veterinarsku patologiju (2009. – 2011.). Njegovim uključivanjem u izvođenje studijskog programa nastava se dodatno osuvremenila uvođenjem metoda analize na mjestu događaja i molekularnih metoda identifikacije kralježnjaka. Prof. dr. P. Džaja i prof. dr. K. Severin čine današnju generaciju djelatnika Zavoda u znanstveno-nastavnom zvanju i kao imenovani sudski vještaci sudjeluju u izrađivanju ekspertiza iz svojega djelokruga rada. Zbog promjena nastalih donošenjem novog Zakona o zaštiti životinja te izmjenom i uvođenjem pojedinih odredaba Kaznenog zakona učestalije se izrađuju ekspertize čija je zadaća procijeniti nanesenu bol, strah i tjeskobu, odnosno u pojedinim slučajevima utvrditi neopravdanost usmrćivanja životinja.

Predstojnici Seminara, odnosno Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo bili su prof. dr. I. Babić (1936. – 1945.), prof. dr. M. Winterhalter (1945. – 1978.), prof. dr. J. Perić (1978. – 2006.), prof. dr. P. Džaja (2006. – 2012., od 2018.) i prof. dr. K. Severin (2012. – 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prva predavanja iz predmeta Sudsko veterinarstvo održana su u VIII. semestru ak. god. 1923./1924. s jednim satom predavanja tjedno (P-1). U studenom 1936. broj sati iz Sudskog veterinarstva povećava se (P-2). U skladu s Uredbom iz 1936. studij veterinarske medicine produljen je na pet godina. Prva generacija koja je slušala studij prema toj Uredbi upisana je ak. god. 1936./1937. U skladu s njom predmet Sudsko veterinarstvo se od ak. god. 1940./1941. sluša u X. semestru. Iste se akademske godine u nastavu uvode i seminarske vježbe od 2 sata tjedno (P-2 + SV-2). No već se ak. god. 1941./1942. ukidaju, tako da

Na nastavi iz Upravnog veterinarstva i Sudskog veterinarstva studenti predstavljaju bitne značajke obrađenih tema seminarskih radova iz zaštite zdravlja životinja i vještačenja od interesa za veterinarsku medicinu. Teme obrađuju zasebno ili u skupinama, služeći se znanjem stečenim tijekom studija veterinarske medicine i spoznajama iz stručne literature, iznoseći mišljenje i zaključke u skladu sa zakonskim propisima.

Zaštita životinja te procjena bola i patnje koje su životinje pretrpjele danas su često predmet veterinarskomedicinskih vještačenja. Djelatnici Zavoda u brojnim prilikama naglašavaju važnost veterinarskih djelatnika u zaštiti njihovih prava i provedbi brojnih propisa kroz tečajeve stručnog usavršavanja ili promocije područja sudskog veterinarstva (ljubaznošću doc. dr. D. Špoljarića).

se nastava za vrijeme rata ponovno svodi samo na predavanja (P-2).
Nastava iz predmeta Veterinarsko redarstvo počela se održavati kada i nastava iz Sudskog veterinarstva, u VIII. semestru ak. god. 1923./1924. Za razliku od Sudskog veterinarstva, satnica je od početka bila veća (P-2). Samo ime Veterinarsko redarstvo očito i zorno pokazuje tadašnje shvaćanje, a i stvarnu veterinarsku djelatnost u tom razdoblju. Tada većina veterinara radi kao kotarski veterinari, a osnovni im je posao suzbijanje zaraznih bolesti klasičnim veterinarsko-redarstvenim mjerama. Suvremeniji način suzbijanja zaraznih bolesti profilaktičkim cijepljenjem i otkrivanje bolesnih životinja dijagnostičkim postupcima bilo je tek u začetku, a liječenje bolesnih životinja u domeni privatne prakse veterinara. Prema redu predavanja Sveučilišta za ak. god. 1940./1941. više se ne navodi naziv predmeta Veterinarsko redarstvo, već Upravno veterinarstvo, koji se od te akademske godine također slušao u X. semestru (P-2).
Nakon što je u srpnju 1945. asistentu dr. M. Winterhalteru povjereno vođenje Seminara i održavanje nastave iz obaju predmeta, odmah je započeo s njezinim izvođenjem, jer se predavanja u X. semestru zbog rata uopće nisu održavala, a zapravo nije bilo ni studenata.
Prema nastavnom planu studija veterinarske medicine od ak. god. 1948./1949. predmetu Sudsko veterinarstvo ponovno su dodane seminarske vježbe (P-2 + SV-2), a predmet Upravno veterinarstvo preimenovan je u Organizacija veterinarske službe (P-2).
Od ak. god. 1952./1953. nastava iz predmeta Sudsko veterinarstvo počinje se izvoditi u IX. (P-1 + SV-2) i X. semestru (P-2 + SV-2). Predmet Organizacija veterinarske službe ponovno je preimenovan u Upravno veterinarstvo te je ostao u X. semestru (P-2). Razvija se u nastavni predmet koji obuhvaća načine organizacije veterinarske djelatnosti u okviru postojećeg društvenog uređenja.
Od ak. god. 1958./1959. predmet Sudsko veterinarstvo u cijelosti se sluša u X. semestru (P-3 + SV-4), a predmetu Upravno veterinarstvo povećana je satnica (P-2 + SV-1).
Nastavnim planom i programom od ak. god. 1977./1978. godine predmet Upravno veterinarstvo sluša se u IX. semestru (P-2 + SV-1), a predmet Sudsko veterinarstvo i dalje ostaje u X. semestru (P-2 + SV-3). Prema nastavnom planu i programu studija veterinarske medicine iz 1995., koji je s primjenom započeo tek ak. god. 1997./1998., predmet Upravno veterinarstvo izvodi se u IX. semestru (P-2 + V-1), a Sudsko veterinarstvo u X. semestru (P-2 + V-4). Istim je nastavnim planom uveden izborni predmet Veterinarska inspekcija i veterinarsko javno zdravstvo, koji su nastavnici Zavoda do ak. god. 2004./2005. izvodili u X. semestru (P-1).
Posljednjom nastavnim planom i programom studija veterinarske medicine, prema Bolonjskom procesu koji je započeo ak. god. 2005./2006., predmet Upravno veterinarstvo izvodi se u X. semestru s ukupnom satnicom od 15 sati predavanja i 30 sati vježbi, a predmet Sudsko veterinarstvo u XI. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi.
Svrha predmeta Upravno veterinarstvo jest upoznati studente sa značenjem veterinarske djelatnosti kroz pravne akte Republike Hrvatske, koji se odnose na zaštitu zdravlja životinja, provedbu mjera veterinarskoga javnog zdravstva, veterinarske zaštite okoliša, stavljanje u promet i proizvodnju veterinarsko-medicinskih proizvoda te provođenje službenih kontrola i inspekcijskih nadzora u području veterinarstva. Isto tako, upoznaju se s odgovornošću, obvezama i dužnostima fizičkih i pravnih osoba radi zaštite životinja, što uključuje zaštitu njihova života, zdravlja i dobrobiti, načinom postupanja sa životinjama, uvjetima koji su potrebni za zaštitu životinja pri držanju, uzgoju, prijevozu, obavljanju pokusa, klanju i usmrćivanju životinja. Nakon odslušanog kolegija studenti mogu ispravno tumačiti, primjenjivati, a u konačnici i provoditi zakonske i podzakonske akte iz područja veterinarske djelatnosti.
Nastava iz predmeta Sudsko veterinarstvo koncipirana je tako da se student uvede u područje ove specijalne grane veterinarske medicine. Ona pokazuje da se problematikom sudske medicine bave svi veterinari, a ne samo specijalisti ove veterinarske discipline. Cilj predmeta jest osposobiti studenta za pravno-medicinsko prosuđivanje spornih slučajeva u vezi sa životinjama i životinjskim proizvodima, upoznati s načinima postupanja na mjestu događaja, te koje su pretpostavke za osiguravanje vjerodostojnog materijalnog dokaza. Studenti se upoznaju s načinom izrade sudsko-veterinarskih vještačenja te se osposobljavaju za iznošenje vlastitog stručnog objašnjenja, bilo putem nalaza i mišljenja u veterinarskim vještačenjima bilo iskazima sudu ili drugom tijelu koje ga to traži. Isto tako studenti se upoznaju i osposobljavaju za utvrđivanje bola, patnje, straha i ozljeda nastalih pri zanemarivanju, zlostavljanju ili drugom okrutnom postupanju prema životinjama. Naposljetku, daje im se na znanje koju odgovornost nose veterinarski djelatnici pri izvođenju svakodnevnih poslova te koje su najčešće stručne pogreške.
Spomenutim nastavnim planom i programom uvedena su dva izborna predmeta koje izvode nastavnici Zavoda, i to predmet Upravni postupak i veterinarska inspekcija u VII. semestru, s ukupno 7 sati predavanja i 15 sati seminarskih vježbi, te predmet Odgovornost u veterinarskoj struci koji se danas sluša u XI. semestru, s ukupno 10 sati predavanja i 5 sati seminara. U međuvremenu je izborni predmet Upravni postupak i veterinarska inspekcija ukinut kako bi se stvorile pretpostavke za uvođenje novog izbornog predmeta Biološki tragovi i dokazi u sudskom veterinarstvu u XII. semestru s ukupno 2 sata predavanja, 4 sata seminara i 9 sati vježbi, koji također izvode nastavnici Zavoda.
Svrha izbornog predmeta Odgovornost u veterinarskoj struci jest da se studenti upoznaju s različitim odgovornostima u veterinarskoj djelatnosti, od vlastite odgovornosti veterinara i drugih djelatnika do odgovornosti veterinarskih organizacija kao pravnih osoba. Analizirajući različite odgovornosti u sudskim slučajevima bit će sposobni samostalno provesti vještačenja, odnosno utvrditi je li došlo do stručnog propusta. Neizostavan dio ovoga kolegija jest upoznavanje s načelima veterinarske etike, koja se nalaze u Etičkom kodeksu i Kodeksu dobre veterinarske prakse Hrvatske veterinarske komore, te koje su moguće posljedice kršenja pravila ponašanja u obavljanju veterinarske djelatnosti.
Cilj izbornog predmeta Biološki tragovi i dokazi u sudskom veterinarstvu jest upoznati studente veterinarske medicine s područjem sudskoga veterinarstva koje se bavi prepoznavanjem bioloških tragova, postupcima pri njihovu osiguranju i razinom vjerodostojnosti rezultata s obzirom na analitičke postupke, te osigurati usvojenost znanja, vještina i kompetencija kako bi mogli samostalno procijeniti i donositi složenije odluke u slučajevima zahtjeva podnesenih od pravosudnih tijela, tijela u inspekcijskom nadzoru te pravnih i fizičkih osoba.
Od ak. god. 2013./2014. prof. dr. P. Džaja, zbog umirovljenja povjesničarke prof. dr. V. Vučevac Bajt, imenovan je voditeljem obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo u I. semestru s ukupno 2 sata predavanja, 6 sati seminara i 12 sati terenskih vježbi. Također je imenovan voditeljem izbornih predmeta Povijest veterinarske medicine i Veterinarska etika, oba u II. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati vježbi. Suradnici na tim predmetima su prof. dr. K. Severin te nastavnici s drugih ustrojbenih jedinica Fakulteta.
Nakon uspješno svladanog obveznog predmeta Uvod u veterinarstvo studenti su upoznati sa svim aspektima veterinarske djelatnosti i djelokrugom veterinarske struke.
Svrha izbornog predmeta Povijest veterinarske medicine jest da se studenti upoznaju s razvojem veterinarske struke kroz povijest u svijetu, a napose u Hrvatskoj.
Cilj izbornog predmeta Veterinarska etika jest upoznati polaznike s etičkim načelima u svim područjima veterinarske djelatnosti, posebice na području znanstvenoistraživačkog rada.
Nastavnici Seminara, odnosno Zavoda, od samih su se početaka koristili suvremenom literaturom tog doba za izvođenje nastave te, prema mogućnostima, pripremali i objavljivali vlastita nastavna štiva za savladavanje nastavnog gradiva iz sudskog i upravnog veterinarstva. Pritom je bitno naglasiti da su i prije početka ustroja i djelovanja Seminara za sudsko veterinarstvo i veterinarsku policiju postojali brojni sveučilišni udžbenici stranih autora s područja Austrije i Njemačke, međutim prvi pisani materijal u Hrvatskoj objavljuje prof. J. Ubl s tadašnjeg Višeg šumarsko-gospodarskog učilišta u Križevcima, pod naslovom *Sudbeno živinarsvo* (1876.). Knjigu je namijenio stočarima kako bi ih zaštitio pri kupnji i prodaji životinja. Osim tog prvoga di-

Praktična nastava iz identifikacije kralježnjaka u laboratoriju. Vježbe se izvode u skupinama od po šest studenata koji samostalno provode postupak izolacije DNK iz različitih uzoraka (puna krv, krvni ugrušak, sasušena krv, slina i slično) te restrikcijsku digestiju i elektroforezu DNK uzoraka (DNA Fingerprinting) pazeći pritom da se osigura integritet analiziranog uzorka.

Priprema uzoraka spornih i nespornih bioloških tragova za multipleks PCR reakciju. Nakon upravnog postupka 19. prosinca 2017. Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane izdaje rješenje kojim nas ovlašćuje kao službeni laboratorij u području provedbe veterinarske djelatnosti za genotipizaciju životinja (pasa, goveda, kopitara, ovaca i koza) metodom umnažanja kratkih tandemskih ponavljanja reakcijom polimeraze (Short Tandem Repeat Polymerase Chain Reaction – STR PCR).

jela, treba spomenuti drugu knjigu iz područja sudskog veterinarstva koju je napisao tadašnji kraljevski kotarski veterinar D. Pozajić, pod naslovom *Bitne mane domaćih životinja* (1916.).
Prof. Lj. Jurak je kao prvi predavač Sudskog veterinarstva svoja predavanja iz sudskog veterinarstva temeljio na udžbeniku autora E. Fröhnera *Lehrbuch der Gerichtlichen Tierheilkunde*, Austrijskom građanskom zakonu, Krivičnom zakonu i Zakonu o parničnom postupku te udžbeniku autora J. Csokora *Lehrbuch der gerichtlichen Thiermedizin und der thierärztlichen Gesetzeskunde*. Doc. dr. I. Babić, kao drugi predavač Sudskog veterinarstva, odmah počinje s priređivanjem skripata iz pravnog i općeg dijela Sudskog veterinarstva (1930.). Skripta su obrađivala područja prava važna za sudsko veterinarstvo te sadržavala izvode iz Austro-ugarskog građanskog zakonika, Zakonika o građanskom postupku i Krivičnog zakonika s detaljnim komentarima autora. Te su skripte bile među prvim izdanim skriptama na Fakultetu i veoma su olakšale učenje studentima, a osobito su ih koristili i terenski veterinari. Doc. dr. I. Babić ujedno prikuplja materijal za forenzičku zbirku, ne samo izrađenih ekspertiza nego i sudske predmete, odnosno sudske presude različitih sudova čija se tematika temeljila na različitim sporovima vezanih za životinje, proizvode životinjskog podrijetla i njihovu trgovinu. U to je vrijeme glavna literatura za učenje Sudskog veterinarstva bio istoimeni njemački udžbenik berlinskog prof. dr. E. Fröhnera sa šapirografiranim prijevodima glavnih poglavlja, upotpunjavan bilješkama s predavanja doc. dr. I. Babića. Nakon što je asistent dr. M. Winterhalter preuzeo nastavu iz sudskog i upravnog veterinarstva, okosnicu njegovih predavanja također je činio spomenuti njemački udžbenik. Prof. dr. M. Winterhalter je zbog novih trendova u stočarstvu i novoga društveno-političkog uređenja države napisao više skripta iz područja sudskog veterinarstva: *Pravni dio* (1961.), *Prosuđivanje zaraznih i invazionih bolesti domaćih životinja* (1962., drugo dopunjeno izdanje 1977., treće izdanje 1990.), *Prosuđivanje unutarnjih bolesti, mana i zajamčenih svojstava* (1965. drugo dopunjeno izdanje 1977.) te *Pravni i opći dio, forenzička toksikologija i odgovornost za stručne greške* (1968.). Iz upravnog veterinarstva prof. dr. M. Winterhalter izdao je prva interna skripta pod nazivom *Upravno veterinarstvo* (1972.). Ujedno je tijekom svog nastavnog rada prevodio i pisao stručne rasprave o zakonskim propisima i prosuđivanju nekih bolesti i mana kod životinja te izrađivao mnoge sudske ekspertize. Prof. dr. J. Perić pod utjecajem društveno-političnih promjena u SFRJ izdaje skriptu pod naslovom *Društveno ekonomsko-političko uređenje SFRJ* (1976.) kao nadopunu postojećoj literaturi iz predmeta Upravno veterinarstvo.
U novijoj povijesti prof. dr. P. Džaja i prof. dr. Ž. Grabarević objavljuju prvi sveučilišni udžbenik Zavoda pod naslovom *Sudsko veterinarstvo – opći dio* (2011.), dok prof. dr. K. Severin objavljuje predavanja na mrežnoj stranici Fakulteta *Prepoznavanje bioloških tragova u sudskom veterinarstvu i primjeri iz sudske prakse* (2014.) i *Istraživanje mjesta događaja i primjeri iz sudske prakse* (2015.), što je temeljni nastavni materijal izbornog predmeta Biološki tragovi i dokazi u sudskom veterinarstvu.
Osim nabrojenih skripti i sveučilišnog udžbenika, djelatnici Zavoda sudjelovali su u pisanju triju izdanja *Veterinarskog priručnika* (1989., 1996. i 2012.).
Nastavnici Zavoda dosad su bili mentori 135 studenata u izradi i obrani diplomskih radova.

Poslijediplomska nastava

Djelatnici Zavoda su kroz povijest sudjelovali u izvođenju brojnih poslijediplomskih studija na Veterinarskom fakultetu. Tako je prof. dr. M. Winterhalter od ak. god. 1961./1962. sudjelovao u izvođenju poslijediplomskog studija za stjecanje magisterija iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla, od ak. god 1962./1963. iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi, od ak. god. 1964./1965. iz smjera Patološka anatomija, od ak. god. 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje te ak. god 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem.
U Zavodu se ak. god. 1973./1974. pokreće poslijediplomski specijalistički studij Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu životinja u trajanju od četiri semestra. Osnivač i voditelj studija bio je prof. dr. M. Winterhalter. Taj je specijalistički studij imao za cilj osposobiti kandidate u području osiguranja stočarske proizvodnje te ih upoznati s osnovama tehnologije proizvodnje pojedinih grana stočarstva, upoznajući se s najčešćim bolestima koje dolaze u okvir osiguranja. Polaznici studija uglavnom su bili djelatnici osiguravajućih društava. Studij je ukinut ak. god. 1993./1994., a ukupno ga je završilo 17 polaznika. Posljednji voditelj tog studija bio je prof. dr. J. Perić, koji je ujedno naslijedio prof. dr. M. Wintehaltera u izvođenju nastave na dotadašnjim poslijediplomskim studijima te bio uključen u nastavu na novim studijima. Osamdesetih i do sredine devedesetih godina sudjelovao je u izvođenju četiriju poslijediplomskih studija za znanstveno usavršavanje (Patološka anatomija, Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači, Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog podrijetla, Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem) te šest poslijediplomskih studija za specijalističko usavršavanje (Organizacija i ekonomika veterinarskih djelatnosti, Patologija i terapija domaćih životinja, Sanitacija, Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja, Biologija, uzgoj i patologija divljači, kunića i krznaša, Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica). Od ak. god. 1995./1996. sudjelovao je i u obnovljenim nastavnim programima poslijediplomskih studija za znanstveno usavršavanje koji su bili ustrojeni kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij, te u obnovljenim nastavnim programima poslijediplomskih stručnih studija.
U skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. ustrojen je na Fakultetu sveučilišni doktorski studij Veterinarske znanosti, a prvi natječaj za taj studij raspisan je ak. god. 2005./2006. Prof. dr. K. Severin u tom studiju sudjeluje u izvođenju obveznog predmeta Metode znanstvenoistraživačkog rada te četiriju granski usmjerenih predmeta: Komparativna morfologija kože i njenih derivata kralježnjaka, Manipulativni postupci s divljim životinjama, Invazijske bolesti divljači i divljih životinja, te Komparativna patologija s ekotoksikologijom divljih životinja.
Prema istom se zakonu ustrojavaju i poslijediplomski specijalistički studiji u trajanju od četiri semestra. Nastavnici Zavoda od ak. god. 2005./2006. sudjeluju u izvođenju nastave iz poslijediplomskog specijalističkog studija (predmeta) Uzgoj i patologija divljači (Zakonodavstvo u lovnom gospodarenju, Vještačenje u lovstvu), Teriogenologija domaćih sisavaca (Odabrana poglavlja iz sudskog veterinarstva) i Sanitacija (Upravno i sudsko veterinarstvo), zatim od ak. god. 2011./2012. studija Veterinarska patologija (Veterinarska forenzika i pravni propisi u svezi razudbe životinja; Mjere zaštite zdravlja životinja), te od ak. god. 2012./2013. poslijediplomskog specijalističkog studija Dobrobit životinja (Zakonodavstvo iz područja dobrobiti životinja).
Krajem 2013. prof. dr. P. Džaja i doc. dr. K. Severin podnose zahtjev za pokretanje postupka prihvaćanja novog programa poslijediplomskog specijalističkog studija, Sudsko veterinarstvo. Prvi natječaj za prijem na studij objavljuje se ak. god. 2014./2015., kada studij upisuje dvoje studenata. U programu studija kao najvažniji razlozi njegova pokretanja navodi se da sudsko veterinarstvo zauzima sve veću važnost u današnjem *gotovo do savršenstva* uređenom pravnom društvu. Njegovo poimanje kao zasebne veterinarske discipline, koja objedinjuje cjelokupno veterinarsko znanje i pravno postupanje s ciljem utvrđivanja izvjesnih činjenica ili objašnjenja uzajamne veze mnogih činjenica i okolnosti, odnosno postizanje vjerodostojne materijalne istine, do danas se nije promijenilo. Interesna područja prava u koja sudsko veterinarstvo zadire jesu građansko, kazneno i upravno pravo. Drugim riječima, doktor veterinarske medicine sa stečenim znanjem iz područja sudskog veterinarstva pomaže u rješavanju sporova vezanih uz kupoprodajne odnose, osiguranje životinja i profesionalnu odgovornost, zatim pomaže u otkrivanju i sprječavanju počinjenja pojedinih kaznenih djela protiv zdravlja ljudi i protiv okoliša te naposljetku svojim postupanjem u veterinarsko-inspekcijskom nadzoru omogućuje provedbu zakona i propisa iz područja veterinarstva. Znanja stečena u dodiplomskom

studiju postaju nedostatna za svako ozbiljnije i profesionalnije bavljenje ovim područjem. Odnosno, razvoj mnogih veterinarskih disciplina i običaja prava zahtijeva od sadašnjih i budućih stručnjaka, koji se u svakodnevnom radu koriste znanjima iz područja sudskog veterinarstva (stručni svjedok, stalni sudski vještak, savjetnik u osiguravajućim društvima, veterinarski inspektor i dr.), stjecanje novih spoznaja. Prednost ovog studija leži u činjenici da u njegovu izvođenju sudjeluju stručnjaci s Medicinskog, Stomatološkog, Prirodoslovno-matematičkog, Agronomskog i Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Visoke policijske škole u Zagrebu, koji se svakodnevno ili povremeno bave forenzikom, čime se osim interdisciplinarnosti postiže i komparativni pristup danas sve zahtjevnijem području znanosti. Program poslijediplomskog specijalističkog studija prije svega je namijenjen budućim i sadašnjim sudskim vještacima s područja veterinarske medicine, veterinarskim inspektorima i drugim djelatnicima Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane Ministarstva poljoprivrede, inspektorima Ministarstva zaštite okoliša i prirode, veterinarskim stručnjacima zaposlenima u veterinarskim organizacijama, skloništima za životinje i osiguravajućim društvima te veterinarima koji pružaju stručnu pomoć istražiteljima mjesta događaja. Poslijediplomski specijalistički studij Sudsko veterinarstvo traje četiri semestra i ima ukupno 27 kolegija. Njegovim se završetkom stječe akademski naziv sveučilišnog magistra za sudsko veterinarstvo. Prvi voditelj specijalističkog poslijediplomskog studija bio je prof. dr. P. Džaja, a od 2016. do danas prof. dr. K. Severin. Zaključno s ak. god. 2019./2020. studij je upisalo osam studenata od kojih ih je četvero završilo.
Do danas su ukupno u Zavodu izrađene i obranjene tri disertacije i 22 magistarska rada.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživački rad prof. dr. M. Winterhaltera započeo je na Fakultetu pedesetih godina 20. stoljeća, nakon povratka iz Saveznog veterinarskog instituta, te se provodio u suradnji s profesorima drugih zavoda. Radio je ponajprije u suradnji s prof. dr. M. Delakom sa Zavoda za farmakologiju i toksikologiju te prof. dr. I. Ehrlichom sa Zavoda za biologiju na istraživanju djelovanja kloriranih ugljikovodika na organizam pojedinih vrsta životinja, jer su se preparati kloriranih ugljikovodika masovno upotrebljavali u liječenju i suzbijanju različitih parazitskih bolesti. Nadalje, s prof. dr. I. Tomašecom sa Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela radio je na istraživanju patološko-histoloških promjena kod različitih bolesti riba. Mnogi su njegovi radovi protkani određivanjem starosti, znatnosti i skrivenosti pojedinih patoloških procesa.
Rad prof. dr. J. Perića temeljio se na izradi mnogih stručnih ekspertiza, no s obzirom na to da je sam na Zavodu izvodio nastavu, opravdano je zanemarena njegova znanstvena aktivnost. Profesor dr. J. Perić veći je dio svog znanstvenog rada obavljao zajedno sa svojim nekadašnjim asistentima, pa tako s prof. dr. P. Džajom svoju znanstvenu pozornost usmjerava na istraživanje patologije probavnog sustava, primarno na djelovanje histamina i gizerozina na erozije kutikule mišićnog želuca pilića kao i učinke agonista i antagonista histamina na navedenu patologiju. Vrijedno je spomenuti njegovo istraživanje uzroka šteta u tovu teladi i junadi, koje je u sklopu projekta financiralo MZT (1991. – 1996.)
U vremenu koje je slijedilo prof. dr. P. Džaja je svoj znanstvenoistraživački rad usmjerio na istraživanje parazitskih i zaraznih bolesti, a posebno se ističe njegov rad kao voditelja na projektu istraživanja učestalosti i distribucije animalnih tumora u Republici Hrvatskoj, što je financiralo MZOŠ (2007. – 2011.).
Znanstvenoistraživački rad prof. dr. K. Severina ponajprije je vezan za područje veterinarske patologije i parazitologije divljih i domaćih životinja. Njegovi brojni radovi pridonose razvoju sudskog veterinarstva u smislu dijagnosticiranja i prosuđivanja (važnosti, starosti i skrivenosti) istraživanih invazijskih i zaraznih bolesti, prosuđivanja raznih patoloških procesa (patologija zuba, ozljeda nastalih djelovanjem zrna i sačme – balistika, patologija tumora), značenja mjesta događaja i analize bioloških tragova, otrovanja životinja, procjene starosti slobodnoživućih divljih životinja i određivanja vremena nastanka smrti životinja (značenje postmortalnih promjena).
U posljednje vrijeme nastavnici Zavoda sudjeluju u provedbi međunarodnih projekata. Prof. dr. K. Severin bio je hrvatski voditelj međunarodnog hrvatsko-slovenskog projekta *Uvođenje seroloških dijagnostičkih metoda u procjenu invadiranosti jelenske divljači s Fascioloides magna i Fasciola hepatica na području Republike Hrvatske i Republike Slovenije*, koji su financirale Vlade Republike Slovenije i Republike Hrvatske (2009. – 2010.). Prof. dr. P. Džaja i prof. dr. K. Severin bili su suradnici na međunarodnom projektu *Contribution to implementation of CITES Convention in BiH* (CTR: 2016/376-796) koji financira Europska unija (2016. – 2018.). U proteklom vremenu članovi Zavoda sudjelovali su u realizaciji drugih znanstvenoistraživačkih projekata, čiji su nositelji djelatnici s drugih zavoda Fakulteta, prije svega Zavoda za veterinarsku patologiju, Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači i Zavoda za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju.
Prof. dr. P. Džaja bio je glavni urednik *Hrvatskog veterinarskog vjesnika*, *Hrvatskog veterinarskog društva 1883.* (2005. – 2009.), urednik je časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* u izdanju Hrvatske veterinarske komore i Veterinarskog fakulteta te član uredničkog odbora *Veterinarske stanice* i *Veterinarskog glasnika,* dok je prof. dr. K. Severin tehnički urednik i član uredničkih odbora časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* i studentskog časopisa *Veterinar*.

Stručna djelatnost

Djelatnici Zavoda za sudsko i upravno veterinarstvo od njegova osnutka pa do danas provode stručne aktivnosti kroz djelatnost stalnog sudskog vještaka iz sudske veterinarske medicine. Oni za potrebe rješavanja brojnih građanskih, upravnih ili kaznenih sudskih predmeta iznose stručna objašnjenja putem nalaza i mišljenja kroz veterinarska vještačenja i/ili iskaze sudu, što se od 1924. brižno čuva i arhivira te čini važan nastavni materijal za potrebu edukacije studenta diplomskog i poslijediplomskog studija. Trenutačno Zavod raspolaže s više od 500-tinjak različitih sudskih slučajeva, mišljenja i upita. O prijedlogu za imenovanje nastavnika u svojstvu sudskih vještaka postoje zabilježeni podaci u arhivi Fakulteta, pa je tako na sjednici Vijeća nastavnika od 16. listopada 1970. na traženje Privrednog okružnog suda u Zagrebu predložen prof. dr. M. Winterhalter sudskim vještakom za poljoprivredu.
Oba sadašnja djelatnika, prof. dr. P. Džaja (od 2006.) i prof. dr. K. Severin (od 2014.), imenovani su stalnim sudskim vještacima te godišnje sudjeluju u rješavanju desetak sudskih slučajeva. Osim toga djelatnici aktivno sudjeluju u radu brojnih povjerenstava i radnih tijela ne samo Veterinarskoga fakulteta nego i Hrvatske veterinarske komore te Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.
Nastavnici Zavoda sudjelovali su i u provedbi trajne edukacije veterinarskih stručnjaka putem tečajeva. Prof. dr. M. Winterhalter je šezdesetih godina 20. stoljeća održavao tečajeve za kolege veterinare, posebno iz problematike osiguranja stoke. Prof. dr. J. Perić je u sklopu projekta Svjetske banke *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima* održavao tematski tečaj Aspekti veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola u prometu proizvoda životinjskog podrijetla (uključujući i promet preko granice RH) za ovlaštene veterinare i granične veterinarske inspektore (1997. – 2000.).
Prof. dr. P. Džaja u organizaciji Hrvatske veterinarske komore sudjeluje u izvođenju Tečaja za osposobljavanje vozača/pratitelja životinja (od 2009.) i tečaja trajne izobrazbe Inspekcija mesa peradi, divljači, ovaca, koza, kunića i kopitara te Inspekcijski pregled mesa peradi (od 2012.). Prof. dr. P. Džaja i prof. dr. K. Severin sudjeluju u provedbi tečaja trajne izobrazbe Odgovornosti u veterinarskoj djelatnosti i Mjesto događaja od interesa za sudsko veterinarstvo (od 2014.). Prof. dr. K. Severin ujedno sudjeluje u provedbi Tečaja za osposobljavanje osoba

koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka iz područja etičkih načela i zakonodavstva u korištenju pokusnih životinja od njegova osnutka (2012.), koji organizira Veterinarski fakultet na temelju suglasnosti Uprave za veterinarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede. Jedanput godišnje oba sadašnja djelatnika sudjeluju kao predavači u stalnoj edukaciji vještaka Hrvatskog društva sudskih vještaka i procjenitelja iznoseći aktualne teme i zanimljive sudske slučajeve.

Tijekom višegodišnjeg vođenja kolegija na Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo pokazala se potreba za osnivanjem laboratorija koji bi odgovorio zahtjevima suvremenog sudskog veterinarstva te omogućio izvođenje rutinskih metoda na području identifikacije kralježnjaka i toksikoloških analiza. Ona je osobito došla do izražaja nakon pokretanja poslijediplomskog specijalističkog studija Sudsko veterinarstvo na kojemu trenutačno studij privodi kraju prva generacija upisanih studenata. Zbog zahtjevnosti studija i kolegija bilo je gotovo nemoguće izvoditi nastavu na udaljenim institucijama, fakultetima i organizacijama, te je ona bila sve veći organizacijski teret. Ovoj je ideji pripomogla inicijativa voditelja dvaju istraživačkih timova, projekta Hrvatske zaklade za znanost prof. dr. T. Mašeka (istraživački projekt *Nutritivna modulacija metabolizma dokozaheksaenske kiseline kod dijabetičke dislipidemije*, IP-09-2014-8992) i doc. dr. K. Starčević (istraživački projekt *Lipidi hrane, spol i dob u patogenezi metaboličkog sindroma*, IP-06-2016-3163), koje povezuje zajednička potreba za jednim središnjim laboratorijem u kojemu bi se realizirali brojni zadaci predviđeni u provedbi projekata. Naime, jedan od načina opremanja laboratorija, u čijem bi se sastavu nalazio molekularni, stanični i kemijsko-toksikološki dio, financirat će se upravo iz takvih projekta. Na taj bi način objedinjena oprema postala višestruko iskorištena i na raspolaganju većem broju istraživača, a Zavod bi dobio potreban laboratorij. Kako bi se to realiziralo, na jednom od zavodskih sastanaka predložena je prenamjena prostora muzeja i asistentske sobe u prostor laboratorija, dok bi postav muzeja bio privremeno smješten u novouređeni hodnik do izgradnje prostorije za zajednički muzej Fakulteta. Prije početka radova trebalo je ispuniti određene preduvjete koji su u obliku zaključaka doneseni na sastanku održanom 28. rujna 2016., kojemu su nazočili prof. dr. T. Dobranić, dekan Veterinarskog fakulteta, prof. dr. N. Turk, prodekan za poslovanje, prof. dr. K. Vlahović, prodekanica za nastavu, prof. dr. M. Popović, pročelnica Odjela za temeljne kliničke i pretkliničke znanosti, prof. dr. P. Džaja, voditelj Muzeja za povijest veterinarstva, izv. prof. dr. K. Severin, predstojnik Zavoda i doc. dr. G. Gregurić Gračner. Nakon dobivenog mišljenja umirovljene prof. dr. V. Vučevac Bajt i prof. dr. S. Fatović Ferenčić, upraviteljice Odsjeka za povijest medicinskih znanosti Zavoda za povijest i filozofiju znanosti HAZU-a, kojima se pozitivno ocjenjuje prikladnosti novog prostora za privremeni smještaj izložaka, 7. studenoga 2016. započeli su radovi na uređenju laboratorija. Ovdje treba napomenuti da su svi građevinski radovi, koji su uključivali zamjenu podova, postavljanje električne i vodovodne instalacije, pregradnje prostora te soboslikarski radovi u cijelosti financirani iz prihoda Zavoda. U prvoj polovici 2017. uslijedilo je opremanje laboratorija te su tada napravljene prve molekularne analize identifikacije, i to utvrđivanje srodnosti između roditelja i potomaka kod konja, goveda, pasa ovaca i koza. Do potpunog opremanja laboratorija sigurno će trebati najmanje dvije godine, što će ovisiti o prihodima Zavoda i realizaciji projekata. Dana 19. prosinca 2017. Laboratorij za forenzičku molekularnu biologiju rješenjem (klasa: UP/I-322-01/17/158; urbroj: 525-10/0766-17-2) ministra poljoprivrede T. Tolušića, dipl. iur. ovlašćuje se kao službeni laboratorij u području provedbe veterinarske djelatnosti za obavljanje analize: genotipizacija životinja, metode ispitivanja: utvrđivanje jedinstvenog DNA profila životinja (psa, goveda, kopitara, ovce i koze) umnožavanjem seta kratkih tandemskih ponavljanja, važnih za vrstu životinja reakcijom polimeraze (*Short Tandem Repeat Polymerase Chain Reaction*, STR PCR) prema preporukama Međunarodnog udruženja za genetiku životinja (International Society for Animal Genetics). Laboratorij se prostire na površini od 90m^2 te se sastoji od 6 prostorija.

Ostale aktivnosti Zavoda

Pojedini djelatnici Zavoda boravili su kraće ili dulje vrijeme na stručnim i studijskim posjetima i usavršavanjima: prof. dr. P. Džaja u Bosni i Hercegovini (Veterinarski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2006), prof. dr. K. Severin u Sloveniji (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, 2005. i 2018.), Velikoj Britaniji (Sveučilište Staffordshire, Stoke on Trent, 2014.) i Bosni i Hercegovini (Veterinarski fakultet Sveučilišta u Sarajevu, 2012).

Djelatnici Zavoda, osim što su sudjelovali na brojnim stručnim seminarima, savjetovanjima i radionicama iz područja veterinarskog zakonodavstva RH, a u novije vrijeme i Europske unije, sudskog veterinarstva, veterinarske patologije i parazitologije, bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora međunarodnih i domaćih znanstveno-stručnih skupova i sudjelovali u radu povjerenstava i radnih skupina u ministarstvima RH (članovi povjerenstava za donošenje Zakona o veterinarstvu, Zakona o zaštiti životinja te drugih podzakonskih akata u više navrata).

Prof. dr. K. Severin pohađao je i niz radionica vezanih uz primjenu forenzičkih metoda istrage analize tragova i mjesta događaja od interesa za sudsko veterinarstvo od kojih su najvažnije godišnja znanstveno-stručna usavršavanja *British Veterinary Forensic Law Association* (2013. – 2017.)

Neizostavan dio aktivnosti stručnjaka vezan je uz rad strukovnih organizacija kao što su Hrvatska veterinarska komora, Hrvatsko veterinarsko društvo 1893. i Hrvatsko društvo sudskih vještaka i procjenitelja te državnih tijela Ministarstva poljoprivrede i Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane. Od 2016. prof. dr. P. Džaja obnaša dužnost predsjednika Visokog časnog suda Komore, dok prof. dr. K. Severin dužnost predsjednika Odbora za stručno usavršavanje.

Od osoba s istaknutom dužnostima na Fakultetu i drugim institucijama ističe se prof. dr. M. Winterhalter, koji je bio direktor Saveznog veterinarskog instituta (1948. – 1953.) te dekan (1958./1959.) i prodekan Fakulteta (1959./1960. – 1961./1962.).

Za pojedinosti o radu prof. dr. M. Winterhaltera vidi vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. dr. Mato Winterhalter (1945. – 1978.), asistent dr. Ilija Mijatović (1959. – 1968.), asistent Slavko Bambir (1969. – 1976.), prof. dr. Josip Perić (1977. – 2006.), asistent dr. Željko Grabarević (1982. – 1985.), dr. Kristina Starčević (2018.)

Tehnički suradnici

Željko Preglej (1939. – 1975.), Ruža Cerovečki (1942. – 1949.), Marija Jakšić (1967. – 1975.), Danica Pašalić (1983.)

Pomoćni tehnički suradnici

Ljubica Pužar (1970. – 1975.) Štefica Katić (1988. – 1991.), Biserka Pelko (1992 – 1994.), Kata Rašo (1993. – 2016.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Petar Džaja (od 1985.)
prof. dr. Krešimir Severin (od 2009.)
tehnička suradnica Ružica Vrkić (od 1974.)
tehnička suradnica Marija Šestić (od 2019.) zamjena za R. Vrkić
pomoćna tehnička suradnica Višnja Delajković (od 2016.)

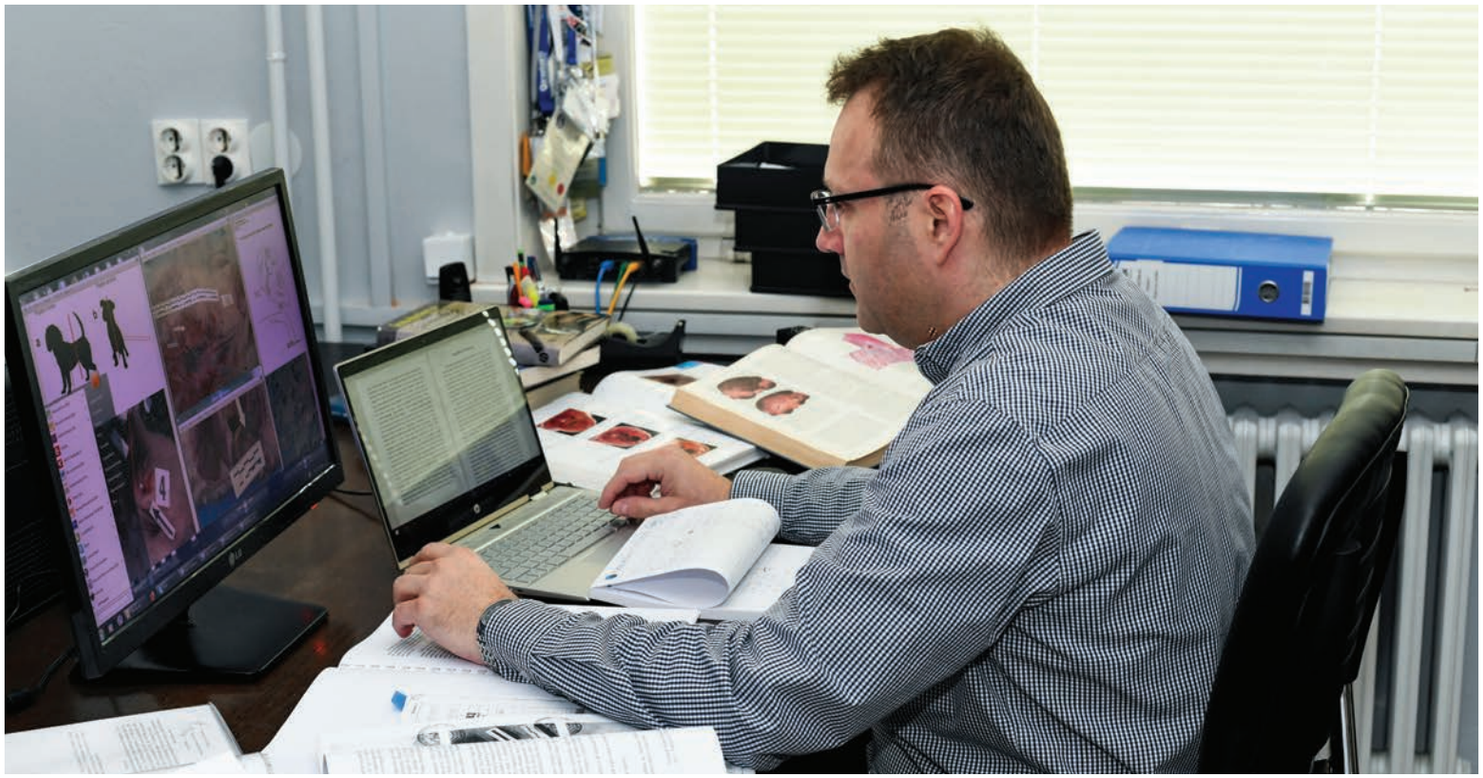

Veterinarskomedicinska vještačenja veoma su važna djelatnost Zavoda. Djelatnici Zavoda u znanstveno-nastavnim zvanjima redovito su i stalni sudski vještaci imenovani od nadležnog suda te sudjeluju u rješavanju brojnih slučajeva na zahtjev suda ili pak u okviru upravnih predmeta veterinarske inspekcije.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno: V. Delajković, prof. dr. K. Severin, prof. dr. P. Džaja i M. Šestić.

KREŠO
095 569 059
DELL

8.3. Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju
(profesor emeritus Mensur Šehić)

Opći podaci

Veterinarska rendgenologija počela se razvijati i primjenjivati u europskoj praksi nakon Prvoga svjetskog rata, a prve aktivnosti oko osnivanja Zavoda za rendgenologiju započele su 1930., kad je Savjet Fakulteta donio odluku da se predstojnik Zavoda za farmakologiju i toksikologiju doc. dr. R. Ganslmayer pošalje u Austriju, Njemačku i Čehoslovačku da prouči veterinarske rendgenske uređaje i organizaciju rendgenološkog rada. Dr. Ganslmayer je nakon završetka studija na Veterinarskoj visokoj školi u Beču postavljen za asistenta na internoj klinici te visoke škole gdje je stekao prva iskustva iz rendgenologije. Stoga je to bio razlog da mu Fakultet povjeri zadaću da organizira rad našeg Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju.
Zaključkom savjeta od 9. srpnja 1930. osnovana je Katedra za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, a 29. svibnja 1931. doc. dr. R. Ganslmayeru povjerena je briga oko uređenja rendgenološkog zavoda. Pod njegovim je predstojništvom započela gradnja zgrade.
Na sjednici Fakultetskog savjeta od 11. travnja 1933. doc. dr. R. Ganslmayer daje ostavku na vođenje daljnje izgradnje Zavoda i prema njegovu prijedlogu taj posao preuzima prof. dr. L. Bosnić. Krajem 1933. završava gradnja zgrade te je od 1935. do 1938. Zavod suvremeno opremljen rendgenskim uređajem i aparatima za fizikalnu terapiju. Izgradnja i opremanje Zavoda dobrim je dijelom financirala Zaklada Fakulteta, a tada je smatran jednim od najvećih i najmodernijih rendgenoloških zavoda u svijetu.
Godine 1935. u Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju premješten je asistent Medicinske klinike S. Rapić i upućen u Centralni rendgenološki zavod Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a kasnije na Institut za rendgenologiju Veterinarske visoke škole u Beču radi specijalizacije iz rendgenologije. Krajem iste godine vratio se iz instituta i započeo s praktičnim radom na rendgenskoj dijagnostici.
Godine 1957. izgrađen je i opremljen prostrani i suvremeni rendgenološki zavod na novoj lokaciji u Heinzelovoj ulici. U tom je razdoblju suradnik prof. dr. S. Rapića bio, među ostalim, asistent dr. B. Ilijaš, koji je u Zavodu zaposlen 1948. i kasnije kao sveučilišni profesor dao velik doprinos u razvoju veterinarske rendgenologije.
U sljedećem su razdoblju u Zavodu zaposleni: asistent M. Šehić (1967.), asistent V. Butković (1976.), stručni suradnik D. Stanin (1985.), znanstveni novak Z. Vrbanac (2008.) i asistent H. Capak (2011.), koji su nastavili karijeru u Zavodu kao sveučilišni nastavnici. Od ostalih zaposlenika u novije su vrijeme zaposleni stručni suradnici B. Škrlin, univ. mag. med. vet. (od 2005.) i D. Stanin, univ. mag. vet. med. (od 2016.), koji pomažu u nastavnom i stručnom radu Zavoda. U Zavodu također rade tehnička suradnica V. Moravek, dr. med. vet. (od 1985.) i rendgenski tehničar D. Mataić (od 1991.) te bolničari P. Petrović (od 1981.), A. Bogdanović (od 1999.) i T. Resić (od 2017.).
Prof. dr. M. Šehić je 1995. osnovao kolegij ultrazvučne dijagnostike te je tako omogućio da se u Zavodu uz rendgenologiju i fizikalnu terapiju obavlja nastavni, znanstveni i stručni rad iz tog suvremenijeg medicinskog područja. Iste je godine Zavod preimenovan u Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju.
Predstojnici Zavoda bili su: doc. dr. R. Ganslmayer (1931. – 1933.), prof. dr. L. Bosnić (1933. – 1940.), prof. dr. S. Rapić (1940. – 1974.), prof. dr. B. Ilijaš (1974. – 1984.), prof. dr. M. Šehić (1984. – 2005.), prof. dr. V. Butković (2006. – 2012.) i prof. dr. D. Stanin (od 2012.)

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju na početku je svojeg djelovanja radio dijagnostiku i terapiju kao pomoć klinikama. U to se vrijeme u mnogim veterinarskim školama Europe rendgenologija predavala kao izborni predmet. Uredbom o veterinarskim fakultetima u

Beogradu i Zagrebu iz 1936., pod utjecajem katedre i Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, ozakonjuje se Rendgenologija i Fizikalna terapija kao obvezni predmet. Odmah nakon stupanja na snagu Uredbe, ak. god. 1936./1937. doc. dr. S. Rapić započeo je održavati obveznu nastavu iz rendgenologije i fizikalne terapije s jednim satom predavanja i jednim satom vježbi tjedno u VI. semestru (P-1 + V-1). Ak. god. 1940./1941. povećana je satnica (P-2 + V-2), a nastavnim planom studija veterinarske medicine ak. god. 1948./1949. Rendgenologija i fizikalna terapija slušaju se u VIII. semestru (P-2 + V-3). Nastavnim planom iz 1954. razdvajaju se dotadašnji predmeti na obvezni predmet Fizikalna terapija u VII. semestru (P-1 + V-2) i neobvezni predmet Rendgenologija u VIII. semestru (P-1 + V-2). Tako je bilo sve do 1970., kada je ponovno ustrojen jedinstveni obvezni predmet Rendgenologija i fizikalna terapija u VII. (P-1 + V-1) i VIII. semestru (P-1 + V-2). Nastavnim planom studija ak. god. 1977./1978. ponovno se ta dva područja razdvajaju u obvezne predmete Fizikalna terapija u VI. (P-1 + V-1) i Rendgenologija u VII. semestru (P-1 + V-2). Nastavnim planom ak. god. 1987./1988. predmet Rendgenologija ostao je pozicioniran u VII. semestru (P-2 + V-1), a predmet Fizikalna terapija prebačen je u VIII. semestar (P-1 + V-1). Nastavnim planom iz 1995. predmeti su preimenovani u Opća i klinička rendgenologija u VII. semestru (P-1 + V-2) i Metode fizikalne terapije i dijagnostike u VIII. semestru (P-1 + V-1). U tom se predmetu dijagnostika odnosi na ultrazvučnu dijagnostiku. Od ak. god. 2005./2006. u okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine predmet Opća i klinička rendgenologija predaje se u VII. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 30 sati vježbi, a predmet Metode fizikalne terapije i dijagnostike u VIII. semestru s ukupno 15 sati predavanja 15 sati vježbi.

Program predmeta Opća i klinička rendgenologija usmjeren je na objašnjavanje nastanka rendgenske slike te štetan utjecaj i način zaštite od rendgenskog zračenja. Studenti se osposobljavaju da samostalno učine rendgenografiju, očitaju rendgenogram i postave dijagnozu.

Program predmeta Fizikalna terapija koncipiran je tako da se studenti upoznaju s različitim metodama fizikalne terapije i njihova učinka na organizam. Studenti se osposobljavaju da mogu primijeniti pojedine metode s obzirom na kliničku sliku i odrediti vrijeme trajanja terapije, procijeniti uspjeh fizikalne terapije kao metode liječenja u odnosu na kirurški zahvat. U okviru programa predmeta studenti uče o temeljima ultrazvučne dijagnostike različitih organskih sustava.

Nastavnici Zavoda sudjeluju u izvođenju dijela nastave iz usmjerenja Kućni ljubimci u obveznom izbornom predmetu Bolesti i liječenje pasa i mačaka I. u X. semestru. Ujedno sudjeluju u provedbi usmjerenja Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru te Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru. Nakon što uspješno savladaju gradivo iz spomenutih predmeta studenti mogu samostalno rendgenološki i ultrazvučno dijagnosticirati najučestaliju patologiju koštanog sustava te patologiju prsnoga koša i trbušne šupljine u pasa i mačaka, snimati ekstremitete u konja i postavljati rendgenološke dijagnoze, kao i pravilno izvoditi rendgenografiju papaka i interpretaciju najučestalijih patoloških promjena.

Prvi sveučilišni udžbenik u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju objavili su prof. dr. V. Butković i prof. dr. M. Šehić pod naslovom *Osnove specijalne veterinarske rendgenologije* (1990.). Do 1995. u veterinarskoj i humanoj medicini u Republici Hrvatskoj nije bio objavljen ni jedan udžbenik iz opće rendgenologije, bez kojega nije moguće zamisliti bilo kakav rad u području kliničke rendgenologije. Dugogodišnje iskustvo u području rendgenološke dijagnostike i opsežna literatura koristili su prof. dr. M. Šehiću da napiše udžbenik *Opća rendgenologija u veterinarskoj medicini* (1995.). U nedostatku udžbenika iz fizikalne terapije ponukali su prof. dr. M. Šehića, prof. dr. V. Butkovića, prof. dr. D. Žubčića i prof. dr. D. Stanina da napišu udžbenik *Fizikalna medicina u terapiji i dijagnostici domaćih životinja* (1997.), kako bi se studentima veterinarske medicine i kolegama u terenskoj praksi predočile osnovne spoznaje iz fizikalne medicine u terapiji i dijagnostici. Prof. dr. M. Šehić objavio je u Hrvatskoj prvi udžbenik iz kliničke rendgenologije pod naslovom *Osteoartropatije u domaćih životinja* (2000.). Zahvaljujući bogatoj kazuistici pohranjenoj u filmoteci Zavoda, udžbenik sadržava velik broj kvalitetnih ilustracija kliničke rendgenološke problematike različitih bolesti skeleta u svih vrsta domaćih životinja. Prof. dr. M. Šehić napisao je udžbenik *Klinička rendgenologija u veterinarskoj medicini* (2002.) kako bi se studentima i veterinarskim stručnjacima predstavio vrlo važan segment u veterinarskoj dijagnostičkoj problematici različitih patomorfoloških zbivanja u organima i organskim sustavima u domaćih životinja. Pregledom znanstvenih i stručnih radova vezanih za brojne, rijetke i vrlo zanimljive bolesti kostiju ekstremiteta, lubanje i donje čeljusti, zglobova, tetiva, kralježnice, središnjega živčanog sustava i metaboličkih bolesti skeleta bile su podloga da prof. dr. M. Šehić objavi sveučilišni udžbenik *Bolesti kosti, zglobova, tetiva i centralnog živčanog sustava u domaćih životinja – rendgenologija, ultrasonografija, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija, pregled radova* (2004.). Na sličan način prof. dr. M. Šehić objavio je sveučilišni udžbenik *Bolesti organa i organskih sustava abdomena i toraksa u domaćih životinja – rendgenografija, ultrasonografija i kompjutorizirana tomografija, pregled radova* (2004.). Velik dio znanstvenih radova u tim je udžbenicima proizašao iz istraživanja novijeg doba koja su u Zavodu provodili prof. dr. M. Šehić i njegovi suradnici. Stoga su objavljeni udžbenici vrlo vrijedan znanstveni materijal, ne samo za diplomsku nego i za poslijediplomsku znanstveno-nastavnu i stručnu izobrazbu.

Prof. dr. M. Šehić, prof. dr. D. Stanin i prof. dr. V. Butković objavili su udžbenik *Ultrasonografija abdomena i toraksa psa i mačke* (2006.), koji obrađuje važno područje o ultrasonografiji domaćih mesoždera. Prof. dr. M. Šehić je koautor udžbenika *Veterinarska onkologija* (urednik Ž. Grabarević, 2002.) u kojemu je kroz zasebna poglavlja dao cjelovit tekst o tumorima kostiju u domaćih životinja, zatim osnovne spoznaje o radijacijskoj terapiji u veterinarskoj medicini te praktičnoj primjeni radijacije. Prof. dr. M. Šehić objavio je i sveučilišni udžbenik *Kompjutorizirana tomografija psa i mačke* (2007.). U tom su udžbeniku sažeci objavljenih radova s područja anatomije i dijagnosticirane patologije organa i organskih sustava psa i mačke. Razvojem digitalne rendgenografije pokazala se potreba da se uz analognu rendgenografiju prikaže i digitalno oslikavanje, pa je prof. dr. M. Šehić objavio udžbenik *Analogna i digitalna rendgenografija u veterinarskoj medicini* (2009.).

Suvremeni postupci rendgenografije očituju se primjenom kompjutorizirane tomografije, međutim Zavod ne raspolaže takvim uređajima. Stoga se prof. M. Šehić poslužio CT kazuistikom dr. M. Matka (Veterinarska bolnica, Centar za zdravljenje živali, Topolšica, Slovenija). Njih su dvojica objavili bogatu CT kazuistiku patologije nosa, srednjeg uha, mozga, cervikalne, prsne i lumbosakralne kralježnice u psa pod naslovom *Kompjutorizirana tomografija i dijagnostika patologije lubanje, mozga i kralježnice psa* (2010.).

Osuvremenjivanje fizikalne terapije i rehabilitacije pasa ponukalo je prof. dr. M. Šehića da napiše udžbenik za studente i veterinare u praksi *Fizikalna terapija i rehabilitacija psa* (2014.). Udžbenik je namijenjen studentima i kliničarima s idejom da pojasni temeljna načela i postavke na kojima se temelje fizikalna terapija i rehabilitacija (zakoni fizike, funkcionalna anatomija i fiziologija mišića i vježbanja). Kroz sva poglavlja autor pokazuje da su, uz farmakološke i kirurške postupke, fizikalna terapija i rehabilitacija neizostavan segment liječenja i rehabilitacije za ostvarenje boljeg ishoda, funkcionalnog statusa i kvalitete života.

U pisanju šestog izdanja Veterinarskog priručnika u izdanju Medicinske naklade (urednici V. Herak Perković, Ž. Grabarević i J. Kos, 2012.) po prvi je put, povijesno gledano, uime Zavoda sudjelovao prof. dr. M. Šehić. U nekoliko je poglavlja napisao problematiku opće i kliničke rendgenologije, zatim kompjutoriziranu tomografiju i magnetsku rezonanciju. Prof. dr. M. Šehić sudjelovao je u pisanju djela pod nazivom *Enciklopedijski rječnik humanog i veterinarskog nazivlja* u izdanju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Leksikografskog zavoda Miroslava Krleže (2006.). Na tom su projektu radila 94 suradnika, pri čemu je tijekom 12 godina organiziranog redakcijskog rada istraženo i obrađeno oko 56 000 natuknica. Prof. dr. M. Šehić obradio je terminologiju iz područja veterinarske radiologije i fizikalne medicine.

Rendgenografija se obavlja u izoliranoj prostoriji zaštićenoj od ionizirajućeg zračenja. Pomoćno osoblje koje pridržava pacijenta mora imati zaštitne olovne pregače i rukavice. Treba osigurati da se pacijent u vrijeme ekspozicije ne pomiče. Katkad je potrebna sedacija, pogotovo pri snimanju čeljusti i zubi. Za rendgenografiju kukova izrađeno je specijalno korito.

U prostoriji gdje je smješten CR uređaj nema kemijskog razvijača ni komore. Umjesto toga eksponirana kaseta stavlja se u čitač koji pokreće oslikanu kasetu i skenira je laserom. U CR čitač ulaže se samo jedna kaseta koja se najprije očitava laserom, a nakon toga se kaseta briše i priprema za sljedeću ekspoziciju. Nakon očitavanja kasete na ekranu se pojavljuje slika snimanog područja koja se šalje u druge umrežene prostorije za analizu.

Nastavnici Zavoda dosad su bili voditelji u izradi 497 studentskih diplomskih radova, pri čemu se u tome ističe prof. dr. M. Šehić s impozantnim brojem od 362 obranjena rada, prof. dr. V. Butković 93 rada, prof. dr. D. Stanin 35 rada, doc. dr. Z. Vrbanac 4 rada i doc. dr. H. Capak 3 rada.

Poslijediplomska nastava

Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju bio je nositelj intradisciplinarnog poslijediplomskog specijalističkog studija Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda, koji je započeo ak. god. 1971./1972. i tada je nositelj studija bila Porodiljska klinika. U tom je kontekstu prvi voditelj studija bio prof. dr. S. Rižnar. Studij je poslije dodijeljen Kirurškoj klinici, a voditelj je bio prof. dr. M. Peitel. Nakon njegova umirovljenja 1987. za voditelja studija izabran je prof. dr. M. Šehić i studij prelazi na Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju. Prof. dr. M. Šehić je 2005. izradio cjelovit nastavni plan i program obnovljenog poslijediplomskog studija Patologija i uzgoj domaćih mesoždera. Umirovljen je 2010., kada je voditeljstvo studija preuzeo prof. dr. V. Butković. Nakon njegova odlaska u mirovinu 2015. voditeljem poslijediplomskog studija postaje prof. dr. D. Stanin.

Cilj ovog studija jest da se polaznik osposobi za samostalan rad u veterinarskim ambulantama i klinikama za male životinje u dijagnostici, liječenju i suzbijanju bolesti domaćih mesoždera.

Prof. dr. M. Šehić i prof. dr. V. Butković sudjelovali su od ak. god. 1987./1988. u poslijediplomskom studiju za znanstveno usavršavanje iz smjera Kirurgija, ortopedija i oftalmologija. Poslijediplomski studij prema tom programu upisivan je do ak. god. 1993./1994. U međuvremenu je studij obnovljen i od ak. god. 1995./1996. ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i fizikalnom terapijom. Taj su studij studenti mogli upisati zaključno s ak. god. 2003./2004.

Od ak. god. 2005./2006. prof. dr. D. Stanin sudjeluje u provedbi poslijediplomskog specijalističkog studija Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca iz predmeta Rendgenska dijagnostika i ultrasonografija u patologiji egzotičnih kućnih ljubimaca.

Od ak. god. 2013./2014. doc. dr. Z. Vrbanac sudjeluje u izvođenju obnovljenog specijalističkog studija Kirurgija, ortopedija, oftalmologija s anesteziologijom iz predmeta Laboratorijska i rendgenološka dijagnostika u kirurških pacijenata i predmeta Ortopedija.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Zavod je počeo s radom krajem 1935. i u to vrijeme u Europi nije bilo mnogo iskustva u veterinarskoj rendgenologiji, pa je trebalo uložiti velike napore u istraživački rad. Budući da je Zavod godinama bio bez asistenta, početna su istraživanja bila temeljena na izradi disertacija. Godine 1939. objavljena je prva disertacija iz rendgenologije te je u Zavodu do 1969. izrađeno i obranjeno ukupno 70 doktorskih radova.

U prvom desetljeću svoga rada Zavod je najveću pažnju posvetio istraživanju koštanog sustava koji je od svih morfoloških sustava najprikladniji za rendgenografsku pretragu. Sustavno je istražen osteomijelitis u svinje i eozinofilni panostitis u njemačkog ovčara. Sustavno su istražene i epifizeolize domaćih životinja i najbolje moguće metode njihova liječenja. Rendgenografski su pretražene fibule u konja i kod stotine je njih utvrđeno da se pojavljuje diskontinuitet u gotovo 60 % slučajeva, a ne prijelom kao što se to tvrdilo u američkoj literaturi. Pomoću jake izlazne snage rendgenske cijevi i Lysholmova filtra prikazane su sve kosti i zglobovi konja i goveda, a isto tako i mnogi abdominalni organi. Iz područja osteologije u Zavodu su do 1969. objavljene 34 rasprave.

U Zavodu je zbog praktične potrebe rendgenografske dijagnostike velika pažnja posvećena ginekološkoj rendgenologiji. Istražena je rendgenografska dijagnostika gravidnosti u svinje, malih preživača, mačke i kunića, zatim kontrastna histerografija u ovce, kuje i mačke. Rendgenografski je nadalje istražena mamografija krave, ovce i koze.

U Zavodu su također provedena brojna istraživanja zdravog kao i patomorfološki promijenjenog dišnog sustava u svih vrsta domaćih životinja. Velika je pažnja posvećena rendgenologiji likvidotoraksa i likvidopneumotoraksa domaćih životinja. Sustavno su istraženi domaći ekvidi te domaći i divlji kanidi i felidi.

U većine su domaćih životinja istraženi rendgenografski postupci zubi te dijagnostika bolesti zubi u konja. U goveda, konja i psa istražena je sijalografija. Fluoroskopski i rendgenografski istražene su bolesti jednjaka u domaćih životinja. Najveća je pažnja posvećena dijagnostici traumatskih indigestija u goveda pomoću arteficijalnog pneumoperitoneja.

Veliko je značenje rendgenologije u dijagnostici bolesti uropoetskog sustava (pijelocistografija u domaćih mesoždera). Kontrastna cistografija obavljena je i u velikih životinja.

Rendgenografska se metoda pokazala korisnom i u higijeni namirnica animalnog podrijetla. Kod svježih obarenih kobasica moguće je njome dokazati veće neusitnjene komade mesa, zaostale šupljine u nadjevu, strana tijela, komadiće kosti i početno raspadanje.

U samom početku znanstvenog rada prof. dr. M. Šehića temeljito je obrađen originalni postupak pneumomedijastinografije u konja, goveda, ovce, koze, svinje, psa i mačke. Nakon toga niz godina pod njegovim vodstvom obavljaju se istraživanja bronhografije kod više od 200 pasa. U tu je svrhu u tvornici lijekova Krka Novo mesto sintetizirano jodno kontrastno sredstvo kojim su obavljene bronhografske pretrage. U sklopu tih istraživanja obavljene su i inhalacijske bronhografije pulveriziranim jodnim kontrastnim sredstvima. Vodene otopine jodnih kontrastnih sredstava upotrijebljene su i u pokusima gastrointestinalih pasaža u pasa.

Primjenjujući intravensku urografiju, aortografiju i selektivnu renalnu angiografiju, prof. M Šehić dijagnosticirao je rijetku patologiju uropoetskog sustava i taj je supstrat upotrijebio i za habilitacijsko predavanje i objavu nekoliko radova.

U nastavku znanstvenih istraživanja kontrastnih postupaka nižu se radovi iz područja ekstraosealne i intraosealne angiografije, zatim angiografije spinalnih arterija, venografije kod ligiranja obiju unutrašnjih jugularnih vena u psa.

Stručnjaci Zavoda sudjelovali su u projektima istraživanja limfografije u pasa, čiji su postupci kasnije primijenjeni i kod ljudi. Limfografije su obavljali ginekolozi kliničke bolnice *Merkur*. Objavljen je samo dio tih istraživanja.

Pod vodstvom prof. dr. M. Jakovca u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju obavljene su kontrastne metode histerografije u svih vrsta domaćih životinja sa svrhom dijagnosticiranja neplodnosti i liječenja različitih patoloških zbivanja u maternici kuja i mačaka.

U zajednici s kolegama Kliničkog bolničkog centra Rebro učinjen je niz mijelografija u pasa i ispitivana su neionska niskoosmolarna jodna kontrastna sredstva Amipaq i Omnipaq.

U samom početku razvoja ultrasonografije Zavod se služio posuđenim ultrazvučnim uređajem. Koristeći se tom novom suvremenom neinvazivnom dijagnostičkom metodom, objavljen je prvi rad ultrazvučne dijagnostike gravidnosti u kunice pri različitim fazama razvoja ploda. Ultrasonografski i rendgenografski su obavljena usporedna istraživanja morfologije i fiziologije srca u zdravih pasa.

Velik broj pretraga kukova na displaziju u Republici Hrvatskoj pružio je i određene rezultate istraživanja koji govore o učestalosti displazije kod pojedinih pasmina pasa. Postignuti su vrlo dobri rezultati selekcije pasa na temelju rendgenografskih istraživanja kukovlja. U osteoartropatije su uključena istraživanja spondiloartropatija u različitih pasmina pasa.

U znanstvenom projektu prof. dr. M. Šehića istraživana je patologija papaka u goveda u stajskim uvjetima držanja. Postignuti su vrlo vrijedni rezultati istraživanja koji su prezentirani na IV. međunarodnom znanstvenom bujatričkom kongresu (Lovran, 2003.).

Na temelju velikog broja kazuistike prof. dr. V. Butković statistički je obradio podatke rendgenoloških pretraga bolesti zubi u pasa, kao i njihove kongenitalne anomalije.

Jedno zasebno i vrlo zanimljivo poglavlje veterinarske rendgenologije jest u području tehnologije namirnica animalnog podrijetla. Prof. dr. M. Šehić je na originalan način obavio rendgenografiju i kompjutoriziranu tomografiju prereza mesa i mesnih prerađevina, nakon čega su dobivene denzitometrijske vrijednosti njihovih sastavnih dijelova. Rad pruža velike mogućnosti kod ocjene kvalitete mesa i mesnih prerađevina.

U malim skupinama provode se vježbe iz rendgenografije. Studentima se omogućuju i predispitne konzultacije uz pomoć nastavnika. Za analizu rendgenograma postoje odabrane slike koje su na raspolaganju studentima radi pripreme za ispit iz rendgenologije. Osim rendgenograma na raspolaganju su digitalne slike koje se mogu obrađivati i promatrati na ekranu. U sklopu vježbi studenti pišu nalaze, kod kojih je bitan redoslijed interpretacije rendgenograma.

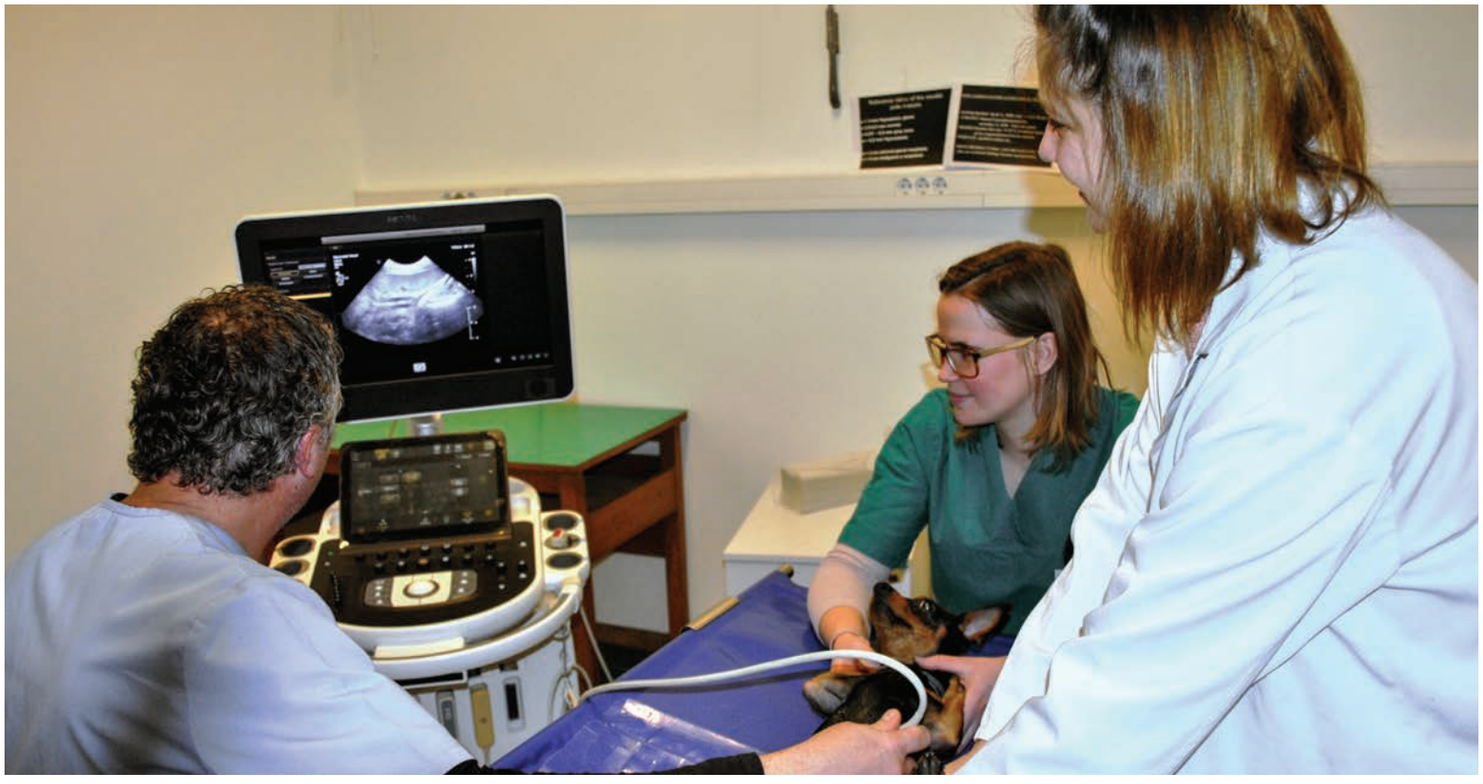

Uz rendgenografiju svakodnevno se obavljaju i ultrazvučne pretrage, često kao nadopuna rendgenografiji. Obojenim doplerom postižu se kvalitetne sonografske pretrage. Studenti se na vježbama koriste različitim pomicanjima ultrazvučne sonde kako bi dobili željeno područje oslikavanja. Tako stječu praktično iskustvo u sonografskoj pretrazi toraksa i abdomena. Uz pomoć nastavnika analiziraju sonogram.

Uže područje znanstvenoistraživačkog rada prof. dr. D. Stanina bile su urođene i stečene deformacije skeletno-mišićnog sustava u riba. Svrha tih istraživanja u kojima je, među ostalim, sudjelovao Z. Vrbanac bila je da se pomoću različitih slikovnih, histoloških i histokemijskih metoda pokuša odrediti etiologija i patogeneza različitih stečenih i urođenih deformacija mišićno-skeletnog sustava. Rezultati istraživanja mogu se koristiti u poboljšanju gospodarskih rezultata na području intenzivnog uzgoja riba. Spomenuta su istraživanja dio multidisciplinarnog programa od kojega se očekuje da poboljša kvalitetu i kvantitetu ribe u intenzivnom uzgoju.

Prof. dr. D. Stanin i doc. dr. Vrbanac surađivali su na međunarodnom (hrvatsko-kineskom) istraživanju vrednovanja učinaka ekstrakata kineske biljke *Cistanche deserticola* u remodeliranju kostiju, kod koštanog metabolizma i tijeka sanacije prijeloma. Rezultati tih istraživanja uspoređeni su s rezultatima i utjecajem omentuma u metabolizmu i cijeljenju prijeloma kostiju.

Doc. dr. Z. Vrbanac je u svom dosadašnjem radu u Zavodu suvremeno pristupio fizikalnim metodama terapije i rehabilitacije pasa. Jedan je od osnivača znanstvenog udruženja Europske veterinarske fizikalne terapije i rehabilitacije (The Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association, VEPRA). To je udruženje osnovano 2009., a osnivači su, uz doc. dr. Z. Vrbanca i njegove suradnike, međunarodno priznati specijalisti u rehabilitaciji i fizikalnoj terapiji životinja. Bitno je naglasiti da je to relativno mlađe polje u veterinarskoj medicini koje treba razvijati i usavršavati s ciljem njezine primjene u svakodnevnoj praksi malih i velikih životinja. Doc. dr. Z. Vrbanac predsjednik je VEPRA-e, a bio je i član organizacijskih odbora znanstvenih konferencija tog udruženja, pri čemu posebno treba naglasiti I. međunarodni kongres, koji je održan od 15. do 16. svibnja 2010. na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Taj se znanstveni skup smatra vrijednim doprinosom razvoju znanosti u području veterinarske fizikalne medicine.

Doc. dr. Z. Vrbanac je za temu doktorskog rada izabrao područje veterinarske sportske medicine i rehabilitacije te 2013. obranio disertaciju pod naslovom *Utjecaj fizičke aktivnosti na biokemijske pokazatelje koštanog metabolizma u pasa.*

Doc. dr. H. Capak u središte svog znanstvenoistraživačkog rada postavlja unaprjeđenje dijagnostike kod farmskih životinja, što 2015. rezultira obranom disertacije pod naslovom *Morfometrija papaka i usporedba radiološki dijagnosticiranih patoloških promjena papaka u rasplodnih bikova simentalske pasmine*.

Velika znanstvena i stručna aktivnost nastavnika Zavoda potvrđena je održavanjem javnih predavanja iz različitih područja rendgenološke i ultrasonografske dijagnostike i kinologije, koja se u svojim područjima neizbježno koristi rendgenološkom i ultrasonografskom problematikom. Uočljivo je da su stručnjaci Zavoda postigli velike znanstvene uspjehe i svoje znanstvene radove predstavili na brojnim kongresima, sastancima i simpozijima u inozemstvute na domaćim skupovima u Hrvatskoj. Opsežna aktivnost i prisustvovanje brojnim skupovima pokazuje interes za kontinuiranu razmjenu stručnih i znanstvenih spoznaja s kolegama rendgenolozima u nas i u inozemstvu, što potvrđuje ozbiljnost i metodičnost znanstvenog i stručnog rada.

U novijoj povijesti Zavoda pojedini su nastavnici kao voditelji doktorskih i magistarskih radova znatno pridonijeli u području rendgenologije i ultrasonografije. Prof. dr. M. Šehić bio je voditelj 11 doktorata i 41 magistarskog rada. Prof. dr. V. Butković bio je voditelj 6 magistarskih radova, a prof. dr. D. Stanin 3 doktorska i 2 magistarska rada.

Stručna djelatnost

Osnovna stručna djelatnost Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju jest rendgenografska i ultrazvučna dijagnostika te fizikalna terapija i rehabilitacija bolesnih životinja koji se upućuju s klinika Fakulteta, privatne prakse ili potječu od vlasnika životinja koji osobno dolaze sa svojim kućnim ljubimcima u Zavod na dijagnostiku ili terapiju.

U početku svog rada Zavod je imao vrlo mali broj pacijenata. Prije Drugoga svjetskog rata prevladavali su konji i goveda, a od malih životinja psi različitih pasmina. Iz godine u godinu broj pacijenata znatno se povećavao, ponajprije malih životinja. U rendgenografsku dijagnostiku uključene su sve vrste domaćih, pa i divljih životinja iz zoološkog vrta. U novoizgrađenom zavodu u Heinzelovoj ulici instaliran je Siemens-Müllerov rendgenski uređaj velike izlazne snage tako da su se mogle obavljati i rendgenografije prsnoga koša i abdomena velikih domaćih životinja. U starom Zavodu na Savskoj cesti bio je i uređaj za rendgensku terapiju, koji je zbog tehničkih poteškoća primjenjivan samo kod malih životinja, i to pretežno kod pasa. U samom početku primjene elektroterapije često se upotrebljavala dijatermija visokofrekventnim strujama kod malih i velikih domaćih životinja. Preseljenjem u novi zavod nije više instaliran uređaj za rendgensku terapiju.

S vremenom u stručnoj i znanstvenoj suradnji s kolegama klinika Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, najprije su nabavljena suvremenija osnovna dijagnostička i fizikalno-terapijska pomagala, da bi se nakon toga instalirao i prvi rabljeni dijagnostički rendgenski uređaj s TV lancem. Danas u rendgenografiji rabimo rendgenski uređaj doniran iz klinike Medicinskog fakulteta. Zavodu je također doniran novi rendgenski uređaj za fluoroskopiju s TV lancem. To su bili prvi koraci u osuvremenjivanju rendgenografske dijagnostike i veće zaštite osoblja od ionizirajućeg zračenja. Nabavljena su osnovna digitalna pomagala za bolju nastavnu, stručnu i znanstvenu djelatnost (računala, printeri, TV i video, skener i dr.). Na isti su način digitalizirane sonografske i fluoroskopske rendgenografske pretrage koje imaju veliku edukacijsku, dijagnostičku i znanstvenu vrijednost.

U rendgenološkoj dijagnostici posljednjih su se godina zbile znatne promjene. Naime, upotreba suvremenih digitalnih sustava oslikavanja sve više potiskuje konvencionalnu rendgenografiju. Iako se digitalna tehnologija već dugo primjenjuje kod kompjutorizirane tomografije (CT), ultrasonografije, magnetske rezonancije (MRI) i nuklearne medicine, dosadašnja se iskustva u veterinarskoj medicini uglavnom temelje na analognim podacima oslikavanja. Izravno eksponiran rendgenski film razvija se kemijskim postupkom te na njemu ostaje trajan zapis dijagnostički zanimljive organske strukture.

Digitalna rendgenografija pruža mnoge prednosti u odnosu prema konvencionalnoj rendgenografiji. Najvažnija je prednost prije svega smanjenje ozračivanja pacijenata i osoblja koje radi u sferi ionizirajućeg zračenja. Čak i kod preeksponiranog pacijenta moguće je sliku tako obraditi da nije potrebno ponavljanje snimanja. Digitalne se slike mogu vrlo brzo vidjeti, pohraniti i naknadno obraditi, što omogućuje bolju dijagnostiku. Za digitalne slike nisu potrebne kemikalije i tamna komora. Ne postoje nedostaci digitalne rendgenografije u odnosu prema konvencionalnoj rendgenografiji, osim što je instalacija digitalne rendgenografije znatno skuplja. U Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu instaliran je digitalni uređaj CR 30-X, Agfa i ubraja se u jedan od suvremenijih uređaja.

Od osnutka Zavoda i obavljanja rendgenografije svi su rendgenogrami pohranjivani u velikoj prostoriji koja je služila kao filmoteka. Odabrani su rendgenogrami skenirani i obrađeni u JPG formatu te korišteni za objavu nastavne, znanstvene i stručne literature. Danas je arhiviranje digitalizirano te u velikoj mjeri pojednostavljeno i poboljšano tako da se svaki obrađeni pacijent lako prati.

Za terensku su praksu na farmama i drugim stočarskim objektima stručnjaci Zavoda najprije koristili prijenosni terenski rendgenski stomatološki uređaj veće izlazne snage, češke proizvodnje. Taj se uređaj veoma često upotrebljavao i u terenskim uvjetima za snimanje kukova u pasa pri sumnji na displaziju (Split, Rijeka, Osijek, Karlovac, Varaždin, Slavonski Brod). Zavod danas raspolaže suvremenim prijenosnim rendgenskim veterinarskim uređajem veće izlazne snage (poluvalni i visokofrekventni rendgenski uređaj). Prijenosni je uređaj najpogodniji za rendgenografske pretrage distalnih dijelova ekstremiteta konja i goveda i može dati zadovoljavajuće rezultate pretrage skeletnog sustava pasa i mačaka. Kod većih pasmina pasa postoje određene poteškoće u prikazu kralježnice. Mogućnosti slabijih uređaja ograničene su kod rendgenografije abdomena i prsnoga koša.

U prostoriji za fizikalnu terapiju postoje različiti uređaji kojima seobavlja fizikalna terapija (elektroterapija, terapija laserom, magnetoterapija, terapija ultrazvukom, ekstrakorporalna terapija udarnim valovima, svjetlosna terapija, hidroterapija, pomična traka, terapijske vježbe i masaže). U rehabilitaciji pacijenata nekoliko oblika hidroterapije uključuje bazen s vodenim vrtlogom i pomičnom trakom pod vodom.

Za jačanje mišića stražnjih i prednjih nogu mogu se istodobno primijeniti prečke i centralno napuhani plastični podij. Taj se podij može upotrijebiti da se pacijentu pomogne obavljanje proprioceptivnog pozicioniranja samo na prednje ili stražnje noge. Stimuliran nagradom, pas preko podija naizmjence opterećuje prednje i stražnje noge.

U popularizaciji znanstvenog i stručnog rada u veterinarskoj medicini stručnjaci Zavoda su u posljednjih 25 godina animirali kolege i sudjelovali u popularizaciji i stručnoj pomoći pri instaliranju oko 60 rendgenskih uređaja u ambulantama i klinikama veterinarske medicine u Hrvatskoj i dijelom u Bosni i Hercegovini.
Usavršavanjem doc. dr. Z. Vrbanca uveden je suvremeniji pristup primjeni fizikalne terapije i rehabilitacije domaćih mesoždera u Zavodu. Uz postojeću terapiju mikrovalovima i ultrakratkim valovima, nabavljeni su uređaji za elektroterapiju, magnetoterapiju, ultrazvučnu terapiju, terapiju laserskim zrakama, zatim pomična traka i bazen za hidroterapiju. Doc. dr. Z. Vrbanac se, među ostalim, specijalizirao i u akupunkturi koja se uz druge zahvate obavlja na Zavodu.
Glede novih iskustava primjenjivih u svakodnevnom dijagnostičkom radu doc. dr. H. Capak usavršavao se na Odjelu za slikovnu dijagnostiku Veterinarskog sveučilišta u Beču (2013.).
Uz rendgenologiju i fizikalnu terapiju u Zavodu se posljednjih 25 godina obavlja i ultrazvučna dijagnostika. Ona je, kao neinvazivna metoda oslikavanja mekih dijelova, vrlo važan segment u veterinarskoj dijagnostičkoj problematici različitih patomorfoloških zbivanja u organima i organskim sustavima psa i mačke. Temeljite ultrazvučne pretrage zahtijevaju poznavanje fizikalnih osnova dijagnostičkog ultrazvuka. Ultrasonografija se često upotrebljava u kombinaciji s rendgenografijom. Ultrazvučne pretrage često zahtijevaju golem trud i fleksibilnost kod postizanja dobre slike. Uz prijenosni ultrazvučni uređaj Zavod je 2016. nabavio novi model dijagnostičkog ultrazvučnog uređaja MIDRAY Z-6 Vet Color Doppler za urgentnu ultrazvučnu dijagnostiku i jedan od najsuvremenijih ultrazvučnih uređaja kolor-dopler PHILIPS AFFINITI 50 G. Stručnjaci Zavoda svakodnevno, uz rendgenografske, obavljaju i ultrazvučne pretrage.
Prateći svjetske trendove u razvoju novih metoda rane dijagnostike displazije kukova kod pasa doc. dr. H. Capak prošao je program certificiranja i uvršten je u mrežu PennHIP veterinara. Samim time i Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju, kao matična ustanova, uvršten je u program PennHIP (Pennsylvania Hip Improvement Program).

Ostale aktivnosti Zavoda

Usavršavanje stručnjaka Zavoda neizostavan je čimbenik u praćenju novih spoznaja i tehnologija iz djelokruga rada Zavoda, a započelo je već od osnutka Zavoda. Tako je Fakultetski savjet 1930. poslao dr. R. Ganslmayera u Austriju, Njemačku i Čehoslovačku da prouči veterinarske rendgenske uređaje i organizaciju rendgenološkog rada. Bila je sreća da se dr. R. Ganslmayer kao asistent Medicinske klinike Veterinarske visoke škole u Beču bavio rendgenologijom i dobro poznavao njezine probleme. Godine 1935. asistent S. Rapić upućen je na specijalizaciju u Centralni rendgenološki zavod Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a kasnije na Institut za rendgenologiju Veterinarske visoke škole u Beču. Prof. dr. S. Rapić je od 1957. do 1958. bio na usavršavanju na Poljoprivrednoj akademiji Timirjazeva u Moskvi. Kasnije su nastavnici Zavoda bili na kraćim ili duljim usavršavanjima u zemlji (Medicinski fakultet u Zagrebu) te na veterinarskim klinikama u inozemstvu (Danska, Švedska, Poljska, Čehoslovačka, Grčka, Nizozemska, Austrija, Njemačka i dr.). Nove generacije nastavnika nastavljaju kontinuitet u usavršavanju, pri čemu treba istaknuti doc. dr. Z. Vrbanca, koji je boravio na specijalizaciji iz fizikalne terapije i rehabilitacije širom svijeta (Italija, Izrael, Velika Britanija, Austrija, Luxemburg, Kina, SAD, Poljska) te 2016. stekao naziv Diplomate American College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation (ACVSMR).
Nastavnici Zavoda sudjelovali su i organizirali brojne seminare iz rendgenologije, ultrazvučne dijagnostike i fizikalne terapije. Bili su članovi organizacijskih i znanstvenih odbora međunarodnih znanstveno-stručnih skupova, recenzenti nastavnih, znanstvenih i stručnih priručnika i knjiga. Zahvaljujući brojnim objavljenim radovima dosadašnjih stručnjaka Zavoda u znanstvenim časopisima širom svijeta, zatim njihovim referatima na međunarodnim skupovima, a isto tako i njihovu radu u inozemnim rendgenološkim zavodima i odjelima, Zavod za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu priznat je i izvan Europe. Asistenti Zavoda bili su osnivači kolegija rendgenologije i fizikalne terapije u Sarajevu (dr. J. Kralj). Nastavnici Zavoda su u nastavnom, znanstvenom i stručnom aspektu surađivali s više klinika Medicinskog fakulteta u Zagrebu i veterinarskim fakultetima u regiji. Sa stručnjacima tvornice lijekova Krka Novo mesto niz su godina surađivali u istraživanju novih jodnih preparata za bronhografiju.
Djelatnici Zavoda od njegova su osnutka bili aktivni u društvenom i stručnom radu Fakulteta, a prof. dr. S. Rapić bio je prodekan (1949. – 1952.).
Pojedinim djelatnicima Zavoda za njihov dugogodišnji uspješan rad u sveučilišnoj zajednici uručene su nagrade. Prof. dr. S. Rapić je dobitnik Ordena rada II. reda. Osim toga, od Sabora SR Hrvatske dobio je Nagradu za životno djelo (1978.). Prof. dr. M. Šehić dobitnik je Nagrade Grada Zagreba za zapažene nastavne, stručne i znanstvene rezultate u veterinarskoj medicini (2010.). Od 2012. zaslužni je nositelj počasnog zvanja *professor emeritus*.
Za ostale pojedinosti u radu prof. emeritusa M. Šehića vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Zavoda

Znanstveno-nastavno i asistensko osoblje

doc. dr. Rudolf Ganslmayer (1931. – 1933.), prof. dr. Lovro Bosnić (1933. – 1940.), prof. dr. Stjepan Rapić (1934. – 1974.), asistent dr. Vinko Petrin (1940. – 1945.), prof. dr. Branko Ilijaš (1948. – 1984.), asistent dr. Josip Kralj (1946. – 1950.), asistent dr. Borislav Žeškov (1951. – 1964.), asistent dr. Velimir Gereš (1958. – 1964.), asistentica dr. Ana Vraneš (1959. – 1966.), prof. emeritus Mensur Šehić (1967. – 2010.), prof. dr. Vladimir Butković (1976. – 2016.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnica SIZ-a za znanost Ljiljana Bedrica (1981. – 1982.)

Tehnički suradnici

Božena Trogrlić (1935. – 1954.), Mijat Ivčević (1943. – 1945.), Dragutin Bukovac (1945. – 1971.), Ivica Katanić (1954. – 1957.), Juraj Pajnić (1957. – 1992.) i Zdenka Šehić (1972. – 1987.)

Veterinarski bolničari

Stjepan Banjevčević (1935. – 1940.), Mirko Mihela (1947. – 1950.), Josip Podhraški (1943. – 1963.), Ivan Gregoran (1945. – 1961.), Tomo Vragović (1954. – 1965.), Franjo Lučan (1963. – 1968.), Luka Borić (1965. – 1981.), Branko Peršin (1968. – 1970.), Jožica Kovačić (1975. – 1991.), Darko Večerić (1982. – 1985.), Franjo Trempetić (1985. – 1999.) i Sabira Šabanović (1991. – 1993.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

prof. dr. Damir Stanin (od 1985.)
doc. dr. Zoran Vrbanac (od 2008.)
doc. dr. Hrvoje Capak (od 2011.)
asistentTomislav Bureš, dr. med. vet. (od 2019.)
stručni suradnik Branimir Škrlin, univ. mag. med. vet. (od 2005.)
stručni suradnik Dino Stanin, univ. mag. med. vet. (od 2016.)
tehnička suradnica Vesna Moravek, dr. med. vet. (od 1985.)
rendgenski tehničar Davor Mataić (od 1991.)
bolničar Petar Petrović (od 1981.)
bolničarka Anita Bogdanović (od 1999.)
bolničarka Tina Resić (od 2017.)

Čekaonica Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Vlasnici pacijenata male prakse očekuju rendgenografsku ili ultrazvučnu pretragu. Na vratima čekaonice nalaze se upozorenja o štetnosti ionizirajućeg zračenja i zabrani ulaska osoba koji ne sudjeluju u dijagnostičkim postupcima. Na desnom je krilu ulaz u čekaonicu i prostorije fizikalne terapije.

Osoblje Zavoda, slijeva nadesno, prvi red: B. Škrlin, univ. mag. med. vet., doc. dr. H. Capak, prof. dr. D. Stanin, A. Bogdanović i doc. dr. Z. Vrbanac. Drugi red: D. Mataić, T. Resić, D. Stanin, univ. mag. med. vet. i V. Moravek, dr. med. vet.

78
0.6
103/67
36.4

8.4. Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju
(akademik Dražen Matičić)

Opći podaci

Povijest Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju neposredno je povezana s osnivanjem Veterinarske visoke škole, odnosno Veterinarskog Fakulteta u Zagrebu. Presudnu ulogu u osnivanju i organizaciji Veterinarskog fakulteta i Kirurške klinike imao je prof. E. Podaubsky koji je bio prvi profesor i predstojnik Kirurške klinike, ali i prvi matičar, prvi rektor te prvi dekan u povijesti naše institucije.
Dana 21. siječnja 1922. prof. E. Podaubsky predlaže Rektoratu uređenje Postaje za liječenje domaćih životinja, odnosno tzv. poliklinike. Ta je poliklinika djelovala sve do siječnja 1929. u sklopu Kirurške klinike kao neka vrsta prijemnog odjela za sve klinike. Predstojnik Kirurške klinike prof. E. Podaubsky bio je ujedno i predstojnik Poliklinike prema Naredbi o ustrojenju poliklinike Veterinarske visoke škole od 9. kolovoza i Dekreta Rektorata od 1. listopada 1922. godine. Iste godine počinje i uređenje čitave dvorišne zgrade za potrebe Kirurgije i Medicinske (Interne) klinike. Za Kiruršku je kliniku adaptirano i uređeno sjeverno krilo dok se Medicinska klinika smjestila u južnom krilu. Prostorije potkivačnice, koja se nalazila u sredini dvorišne zgrade, preuređene su s prednje strane u prvom dvorištu u kliničku predavaonicu, dok su stražnje prostorije u drugom dvorištu adaptirane u dvoranu za patološke razudbe. Kliničke su se prostorije sastojale od jedne operacijske dvorane za obavljanje operacija na malim i velikim životinjama. Dvorana je imala operacijsku stojnicu i pomičnu kožnatu strunjaču za obaranje velikih životinja. Specijalni operacijski stol za fiksiranje velikih životinja i postavljanje u vodoravan položaj nabavljen je nešto kasnije. U dijelu dvorane nalazio se sterilizator i uređaj za pranje ruku. Prostorija za suhu sterilizaciju i smještaj instrumenata, lijekova i povojnog materijala bila je odmah do operacijske dvorane. Mali hodnik pred operacijskom dvoranom služio je kao tamna komora za oftalmološki pregled. U blizini se nalazila i predstojnikova soba s kliničkom bibliotekom, soba dežurnog asistenta i pisarnica s kliničkom arhivom.

Operacijska je dvorana malim hodnikom bila povezana s kliničkom stajom koja se sastojala od dva boksa i sedam stojnica za velike životinje. Prostor za držanje pasa bio je u drugom dijelu dvorišta, a sastojao se od šest kaveza. Na stražnjoj strani dvorišne zgrade nalazila se klinička potkivačnica koja je završno uređena 1933. godine. U njoj je bila smještena mala zbirka kopita i potkova, alat, pribor i potkivačka vatra. Zbog skučenosti prostora, pregradnje i adaptacije radile su se sve do konačnog preseljenja u nove zgrade u Heinzelovoj ulici.
Kirurška klinika svoje prve pacijente registrira 16. listopada 1922., a zahvaljujući velikom ugledu i popularnosti koje je prof. E Podaubsky stekao u narodu, Klinika od samog početka nije oskudijevala pacijentima. Konj je tada bio najčešći pacijent, jer je u ono vrijeme zauzimao važno mjesto u gospodarstvu, poljoprivredi i prometu.
Prvi zaposleni asistent u Kirurškoj klinici bio je dr. R. Župić (1922.), a zatim dr. R. Plach i dr. D. Pavičić (1923.) te dr. V. Stiebler (1924.). Svi su oni na Klinici radili svega godinu dana, jer je mjesto asistenta bilo zahtjevno (nastavni rad sa studentima i klinički rad na pacijentima), a plaća mala u odnosu na plaću veterinara na terenu. Stoga se u ranijoj povijesti Kirurške klinike izmijenio veći broj asistenata, a samo su rijetki od njih ostvarili karijeru sveučilišnih profesora.
Godine 1926. zaposlen je asistent O. Köster koji je godinu dana poslije obranio disertaciju. Godine 1934., nakon odlaska prof. E. Podaubskog u mirovinu, izabran je za predstojnika Kirurške klinike te našu veterinarsku kirurgiju postavlja na moderne temelje. Osim studija veterine završio je Poljoprivredno-šumarski fakultet u Zagrebu. Njegova specijalizacija 1929. u Hannoveru kod poznatog prof. dr. P. Henkelsa te brojni posjeti veterinarskim fakultetima i školama u Zürichu, Bernu, Münchenu, Beču, Utrechtu, Alfortu, Kopenhagenu, Oslu, Stockholmu, Berlinu, Leipzigu i Bruxellesu donijeli su Klinici nova iskustva o radu i ustroju kirurških klinika, koja je prof. dr. inž. O. Köster većim dijelom i primijenio. Stečena iskustva u primjeni antisepse vrlo kritički korigira i uvodi strogi aseptički postupak u svim kirurškim zahvatima. Također uvodi anesteziju i narkozu u rad veterinarskog kirurga, što je u ono vrijeme bio velik korak naprijed. Brojnim znanstvenim radovima una-

prjeđuje kiruršku dijagnostiku i tehniku te prenosi svoja iskustva na studente, odnosno na mlađe veterinarske kadrove na terenu.
Dovršenjem novih fakultetskih zgrada u Heinzelovoj ulici Zavod za anatomiju seli se iz starih prostora u Savskoj cesti u nove, pa je time ostala ispražnjena jedna čitava dvorišna zgrada koja je 1950. adaptirana za potrebe Bujatričke klinike, odnosno Interne II, Interne klinička propedeutike i za proširenje Kirurške klinike. Dobiveni je prostor iskorišten za ambulantne preglede i operacije malih životinja. U tim je adaptiranim prostorima smještena i soba za asistenta te klinička sterilizacija s instrumentarijem i lijekovima. Nakon što su u najranijim danima Kirurške klinike najčešće intervencije obavljane na konjima, povećanjem tržišnih cijena stoke, odnosno povećanjem njihove vrijednosti broj goveda kao kliničkih pacijenta počinje rasti.
U predratnom i poslijeratnom razdoblju pa sve do početka osamdesetih godina 20. stoljeća na Kirurškoj je klinici kraće ili dulje vrijeme boravilo više od 20 asistenata, pri čemu treba istaknuti zaposlenje asistenta E. Vukelića (1941.), J. Marolta (1946.), M. Peitla (1957.), F. Sankovića (1959.), Ž. Matičića (1966.), A. Brkića (1971.) i J. Kosa (1978.), koji su ostali radeći na Kirurškoj klinici i bili predstavnici prethodne generacije sveučilišnih profesora. Asistent F. Sanković je prije dolaska na Kirušku kliniku radio u istom zvanju na Ambulantnoj klinici (1954. – 1959.).
Nakon prerane smrti prof. dr. inž. O Köstera (1954.) predstojnik Klinike postaje prof. dr. E. Vukelić. Unatoč svim adaptacijama prostora u Savskoj cesti br. 16, Kirurška je klinika radila u skučenim i skromnim prostorima sve do preseljenja 1959. u novoizgrađene objekte u Heinzelovoj ulici. Tada su konačno stvoreni uvjeti da se Klinika organizira prema suvremenim načelima tog doba. Prvotno je bila predviđena zajednička zgrada s dva krila za Kirušku i Porodiljsku kliniku, no zbog financijskih restrikcija odstupilo se od tih planova pa se u planiranom prostoru za dvije klinike uselila i Klinika za unutrašnje bolesti domaćih životinja. Unatoč tome, takav je smještaj Klinike zadovoljavao potrebe nastavnog, znanstvenog i praktičnog rada s pacijentima.
U kliničkom dvorištu između obaju krila u zasebnoj manjoj zgradi s velikim trijemom uređena je priručna klinička potkivačnica s tri prostorije i sanitarnim čvorom. Uz potkivačku vatru i kompletan potkivački alat tu se nalazio i sav pribor za obradu metala, koji je bio potreban Klinici za ondašnji način liječenja pacijenata s koštanim lomom te za ostale potrebe u radu Klinike. Usporedo s razvojem i povećanjem broja stanovnika grada Zagreba, razvojem motorizacije u prometu, sve se češće kao pacijenti pojavljuju psi i mačke s traumatskim ozljedama mekih česti te koštanim lomovima. U novim se prostorima broj stacionarnih pacijenata naglo penje i time znatnije olakšava nastavni rad. Nabavom specijalnog kamiona za prijevoz bolesnih životinja povećan je broj pacijenata sa širega gradskog područja, no istodobno pada broj manje kompliciranih slučajeva koje obrađuju veterinari iz sve većega broja veterinarskih stanica i ambulanti u široj okolici.
Prof. dr. E. Vukelić posebnu zaslugu ima u osnivanju Centra za eksperimentalnu kirurgiju kao odjela Kirurške klinike (vidi 3.17. Suradnja Fakulteta s drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu), uvođenju i promicanju osteosinteze, odnosno operacijskog liječenja loma kosti u životinja, a osobito primjene intramedularnog Küntscherova čavla. U vrijeme hrvatskog proljeća 1971. postaje i dekan Veterinarskog fakulteta i samo svojom mudrošću i staloženošću upravljanja uspijeva nastaviti svoj rad, unatoč raznim pritiscima glede zaštitničkog stava prema studentima.
Od 1976. Kliniku vodi doc. dr. M. Peitel koji nastavlja razvijanje ortopedskih tehnika, osobito osteosinteze, glede porasta pacijenata s lomom kosti. Suradnja s kolegama liječnicima usmjeruje se na nove tehnike osteosinteze koje se i istraživačkim radom na Klinici razvijaju za dobrobit ljudi i životinja.
Od 1979. do 1983. u dva mandata Kliniku vodi prof. dr. F. Sanković. Na temelju svojih iskustava, za vrijeme devetomjesečnog stručnog usavršavanja u Utrechtu i posjeta Cambridgeu, prof. dr. F. Sanković uvodi nove kirurške metode, osobito u liječenju preživača i konja. On razvija suradnju s terenskim veterinarima i vrlo često sudjeluje u stručnim i znanstvenim projektima diljem Hrvatske, posebice tematike vezane za zaraznu šepavost ovaca te bolesti buraga preživača.
Od početka osamdesetih godina zapošljava se nova generacija djelatnika Kirurške Klinike, pa se prima stručni suradnik T. Babić (1984.), asistent D. Matičić (1994.) i doc. dr. D. Capak (1995.), stručni suradnik B. Pirkić (1996), asistenti B. Radišić (1997.) i D. Vnuk (1999.), stručni suradnik M. Stejskal (2001.), asistent M. Kreszinger (2002.), znanstveni novaci O. Smolec (2004.) i N. Brkljača Bottegaro (2006.), te asistenti M. Pećin i A. Musulin (2007.). Spomenuti zaposlenici čine današnju generaciju nastavnika Kirurške klinike u znanstveno-nastavnom zvanju. Pritom treba naglasiti da je D. Capak prije dolaska na Kirušku kliniku radio na Ambulantnoj klinici (1982. – 1995.), gdje je i izabran u zvanje docenta (1992.). Sveučilišnu karijeru na Ambulantnoj klinici započeo je i M. Kreszinger (1997.-2002.). Asistent D. Matičić prije dolaska na Kirušku kliniku bio je znanstveni novak u Zavodu za stočarstvo (1991. – 1994.).
Kirurška klinka u svojoj povijesti nije bila podložna promjenama imena kao neke druge ustrojbene jedinice Fakulteta. Statutom iz 1958. određen je novi ustroj Fakulteta na znanstvene, nastavne i pomoćne ustanove. U skladu s time osnivaju se 1960. četiri znanstvena instituta, pri čemu je imenovan Odjel za kirurgiju prema užem području znanstvenog rada uvršten u Institut za patologiju i terapiju. Iste su godine osnovane nastavne jedinice – katedre, pa je tako osnovana i Katedra za kirurgiju. Statutom iz veljače 1964. dotadašnja nastavna jedinica katedra preimenovana je u Klinika za kirurgiju, a Statutom iz 1966. ponovno se naziva Kirurška klinika. Tako je bilo sve do 1983., kada Statutom iz svibnja te godine mijenja naziv u Zavod za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju. Statutom iz rujna 1990. Zavod je preimenovan u Kliniku za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju i taj naziv nosi i danas.
Prof. dr. M. Peitel ponovno postaje predstojnik Klinike u travnju 1983. i na toj dužnosti ostaje do 1985., kada Savjet Veterinarskoga fakulteta imenuje prof. dr. Ž. Matičića za predstojnika Zavoda za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju. Razvojem veterinarske struke u svijetu, sve se više shvaća da je specijalizacija unutar veterinarske kirurgije nužna te da su za njezin razvoj nužni funkcionalniji prostori i veterinarska oprema. Stoga prof. dr. Ž. Matičić poduzima prve korake glede reorganizacije prostora i nabave opreme. Klinički prostori, građeni prije svega za prihvat i liječenje velikih životinja, a manjim dijelom za liječenje kućnih ljubimaca, prenamjenjuju se pregrađivanjem u manje prostore kako bi se omogućilo stvaranje modernije čekaonice za pse i mačke, ortopedske, oftalmološke i kirurške dvorane te prostora namijenjenog za rad sa studentima. Nabavljaju se nužni instrumenti i uređaji na temelju pretprosudbe Europske udruge ustanova za veterinarsku izobrazbu (*European Association of Establishments for Veterinary Education*, EAEVE) obavljene 1998. godine. U tom je razdoblju intenzivna suradnja s Medicinskim i Stomatološkim fakultetom, koja djelatnicima Klinike omogućuje rad na brojnim znanstvenim projektima i radionicama stručne izobrazbe. U isto vrijeme prof. dr. Ž. Matičić ostvaruje suradnju s Sveučilištem veterinarske medicine u Beču te prvi asistenti Klinike (T. Babić, D. Vnuk, M. Kreszinger i B. Radišić) odlaze na jednomjesečnu izobrazbu iz područja kirurgije, ortopedije i oftalmologije. Intenzivira se suradnja i s velikim farmaceutskim kompanijama u okviru projekata Medicinskog fakulteta u istraživanju cijeljenja kosti, a među njima se ističe suradnja s američkom kompanijom Pfizer.
Odlaskom prof. dr. Ž. Matičića u mirovinu predstojništvo Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju od početka 1999. preuzima prof. dr. A. Brkić. Iste godine, imenovanjem dekana Veterinarskog fakulteta prof. dr. Z. Biđina, redoviti profesor u mirovini prof. dr. Ž. Matičić biva izabran za koordinatora rekonstrukcije Klinike te ostaje na tom mjestu sve do završetka građevinskih radova.
Za vrijeme mandata prof. dr. A. Brkića preuređena se Klinika nastavlja opremati i svečano otvara ujesen 1999. godine. Zaslugom tadašnjeg predstojnika Klinika dobiva novi rendgensko-dijaskopski uređaj za intraoperacijsku provjeru osteosinteze i druge dijagnostičke postupke i operacije. Zapošljavanjem novih asistenata na Klinici, podrškom prof. dr. A. Brkića, organizira se rad po specijalnostima. Budući da je prof. dr. A. Brkić i sam bio na specijalizaciji u klinikama Sveučilišta veterinarske medicine u Beču, osobito je podržavao mlade stručnjake Klinike u njihovom cjeloživotnom obrazovanju. Sve su opisane aktivnosti bile nužne kako bi u procesu najavljene prosudbe kvalitete tima stručnjaka EAEVE-a Kiruška klinika, ali i cijeli Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, dobili prolaznu ocjenu koja ih stavlja u ravnopravan položaj

Studenti i osoblje Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju pripremaju pacijenta za uvođenje u anesteziju te pripremaju operacijsko polje prije ulaska u operacijski blok. Tako uče pripremiti i anestezirati različite vrste životinja.

Studenti integriranog studija veterinarske medicine i studenti poslijediplomskog specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija, oftalmologija i veterinarska stomatologija u praktikumu Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju vježbaju tehnike pripreme pacijenta za operaciju, rukovanja kirurškim instrumentima te postupke inhalacijske anestezije (ljubaznošću akademika D. Matičića).

s ostalim veterinarskim učilištima u Europi. Osobito je to bilo važno glede velikih očekivanja ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. Prof. dr. A. Brkić imenovan je 2003. pročelnikom Klinika Veterinarskoga fakulteta.

Prof. dr. D. Matičić postavljen je za obnašatelja dužnosti Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju u srpnju 2005., a predstojništvo preuzima u ožujku 2006. godine. Uz podršku i u suradnji s ostalim djelatnicima Klinike preuzima inicijativu u osiguranju provedbe specijalističkog obrazovanja djelatnika Klinike, tražeći potpore u okviru sveučilišnih programa i gradskih vlasti. Od ožujka 2006. počinje i intenzivnija aktivnost nastavnika i asistenata Klinike glede usavršavanja u inozemstvu kroz studijske boravke u centrima veterinarske izvrsnosti u Europi i SAD-u. Nakon posjeta prof. dr. D. Matičića Sveučilištu veterinarske medicine u Beču i razgovora s predstojnikom Kirurške klinike profesorom G. Dupreom, Diplomate ECVS (European College of Veterinary Surgery) i njegove podrške inicijativi, poduzimaju se pripremne aktivnosti za službeni početak rezidentskog programa ECVS za doc. dr. D. Vnuka. Kako bi se omogućio rezidentski program na Klinici i u inozemstvu, u tzv. alternativnom programu u trajanju od pet godina, nužno je bilo ispuniti visoke standarde kvalitete kirurških prostora, opreme i organizacije rada.

Prof. dr. D. Matičić je kao predstojnik Klinike 2007. predložio dekanu Veterinarskog fakulteta prof. dr. V. Sušiću, rektoru Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. A. Bjelišu i gradonačelniku Grada Zagreba M. Bandiću, odnosno Gradskom uredu za poljoprivredu i šumarstvo, pokretanje projekta razvoja veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu. Uz osobitu podršku gradonačelnika Grada Zagreba, suradnju i razumijevanje ciljeva svih strana, 2009. potpisan je ugovor o financiranju razvojnog projekta *Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* između Grada Zagreba, Sveučilišta u Zagrebu i Veterinarskoga fakulteta. Iste je godine nabavljena najmodernija oprema za izvođenje kirurških, oftalmoloških, ortopedskih i stomatoloških zahvata. Među brojnom opremom nabavljenom u prvoj fazi projekta posebno se ističe laser, endoskopska i artroskopska oprema, elektrokoagulacijska oprema, aparati za inhalacijsku anesteziju s monitorima, sterilizatori, prijenosni ultrazvuk, uređaj za fakoemulzifikaciju, ERG-uređaj i tonopen-vet, stomatološka oprema i namještaj, operacijski stolovi, ortopedska oprema i instrumenti te neurokirurški aparat s bušilicom i svrdlom. Istodobno je instaliran sustav medicinskih plinova s kompresorom i isušivačem zraka, suvremene operacijske svjetiljke, negatoskopi, perfuzijske pumpe i pumpe za tekućine, grijači pacijenta te najmoderniji sustav kaveza. Iz sredstava razvojnog projekta nabavljen je i bazen za hidroterapiju te rendgenski uređaj za potrebe Zavoda za rendgenologiju, fizikalnu terapiju i ultrazvučnu dijagnostiku. Dio sredstava usmjeren je i za Ambulantnu kliniku, za nabavu prijenosnog ultrazvuka, te su kupljeni kavezi i operacijski stol za Kliniku za porodništvo i reprodukciju. Prenamjenom prostora izgrađen je i poseban stacionar za male životinje koji ima tri prostorije s dvorištem za šetnju pacijenata. Prostor u kojemu su se radili zahvati na konjima prenamijenjen je u studentski praktikum i prostor za kirurške zahvate.

Inicijativom tadašnjeg predstojnika Klinike, usporedo s nabavom opreme putem projekta pristupilo se daljnjim građevinskim zahvatima, financiranim od Sveučilišta u Zagrebu i Veterinarskog fakulteta, s naglaskom na izgradnji i opremanju prve operacijske dvorane s prostorom za buđenje i dizalicom za konje u Republici Hrvatskoj. Završetkom radova i opremanjem putem projekta *Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, Veterinarski fakultet i Republika Hrvatska dobili su prvu operacijsku sa svim pripadajućim prostorima, modernim medicinskim uređajima te stropnom dizalicom za kirurgiju konja.

Nakon ispunjenih uvjeta glede opreme i organizacije Klinike u rujnu 2009. doc. dr. D. Vnuk započinje svoj alternativni program specijalizacije u ECVS organizaciji.

Prilikom posjeta izaslanstva sa Sveučilišta Georgia, Athens, SAD, Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (2009.), prof. dr. D. Matičić uspostavlja suradnju s dekanicom, profesoricom S. Allen, Diplomate ACVS (American College of Veterinary Surgery), odnosno s College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD. Utravnju 2011. prof. dr. D. Matičić i dvoje asistenata Veterinarskoga fakulteta (dr. M. Stejskal i dr. M. Torti) odlaze u Athens, Georgia, SAD, gdje se dogovara daljnja suradnja te upoznavanje s modernom veterinarskom praksom. Temeljem te suradnje Kliniku u sljedećem razdoblju posjećuje voditelj bolnice za male životinje sa Sveučilišta Athens, prof. dr. Spencer. A. Johnston, Diplomate ACVS. U siječnju 2012., nakon dvije godine intenzivnog pregovaranja i rješavanja administrativnih zapreka za dobivanje stipendije Sveučilišta, potpore matične institucije i savladavanja pravnih pitanja glede dobivanja radne vize u SAD-u, u SAD na specijalizaciju odlazi asistent dr. M. Stejskal. On je od siječnja 2012. do srpnja 2015. boravio u Veterinary Teaching Hospital, College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, u sklopu rezidentskog programa Američkog koledža veterinarske kirurgije (Resident, American College of Veterinary Surgery) pod mentorstvom prof. dr. Stevena. C. Budsberga, DVM, MS, DACVS. U međuvremenu je na matičnoj ustanovi izabran u suradničko zvanje poslijedoktoranda (2014.).

Prof. dr. B. Pirkić preuzima predstojništvo Klinike u ožujku 2012. te nastavlja s realizacijom programa i ciljeva Klinike budući da je šest godina bio zamjenik predstojnika Klinike. Oslanjajući se na svoja znanja i iskustva stečena usavršavanjima u inozemstvu u oftalmologiji i neurokirurgiji, razvija te discipline. Uvode se nove kirurške tehnike, kao što jeimplantacija sintetske leće, antiglaukomske operacije te limbalni presadak za liječenje ozljeda rožnice. U neurokirurgiji se razvija minihemilaminektomija te ventralna dekompresija s pristupom bez stabilizacije. Za vrijeme njegova mandata uvode se zajedničke vizite s djelatnicima Klinike za unutrašnje bolesti, ustrojava se anestezиološka služba koja je za hitne kiruške pacijente dostupna 24 sata. Prof. dr. Pirkić nabavlja novi anestezиološki aparat i dentalni rendgenski uređaj te konstantno unaprjeđuje tehnološku opremljenost Klinike. Radi poboljšanja uvjeta nastave na Klinici prof. dr. Pirkić u suradnji s upravom Fakulteta dogovara te pristupa uređenju i opremanju multimedijske dvorane u prostorima stare knjižnice. U isto vrijeme počinje izgradnja i uređenje soba za asistente i profesore kako bi se poboljšali uvjeti njihova znanstveno-nastavnog rada. U siječnju 2016. dr. M. Stejskal uspješno završava ispit Američkog koledža veterinarske kirurgije i stječe naslov Diplomate ACVS-SA (American College of Veterinary Surgery – Small Animal), a 2017. titulu Diplomate, European College of Veterinary Surgeons (DECVS), čime Klinika dobiva prvoga certificiranog specijalista kirurgije. Time su se otvorile mogućnosti edukacije pristupnika za specijalizaciju iz kirurgije na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a time i pozicija izvrsnosti naše ustanove na svjetskoj razini. U travnju 2018. prof. dr. B. Pirkić postaje i prvi voditelj Sveučilišne veterinarske bolnice na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu koja je osnovana na temelju usvojenog Statuta Fakulteta iz kraja 2017. godine. U ožujku 2018. za novoga predstojnika Klinike izabran je doc. dr. M. Stejskal, Diplomate ACVS-SA, ECVS. Slijedeći viziju razvoja znanstveno-nastavnih i stručnih djelatnosti prethodnih predstojnika Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, doc. dr. M. Stejskal svoja iskustva sa specijalizacije u Veterinary Teaching Hospital, College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, prenosi u svakodnevni rad Klinike s fokusom na dobrobit pacijenata i problemski orjentiranu nastavu. U stručnom dijelu rada Klinike odmah radi na uvođenju novih kirurških tehnika u liječenju bolesti prednjega križnog ligamenta u pasa (osteotomijsko poravnanje platoa goljenice, engl. TPLO), standardiziranju postupaka artroskopije te pripremi za operacije potpune proteze kuka u suradnji sa švicarskom kompanijom KYON. Uz svakodnevne aktivnosti Klinike doc. dr. M. Stejskal radi na uvođenju rotacijskog stažiranja i specijalizacije iz kirurgije prema programu ECVS/ACVS. Predstojnik potiče mlade asistente i stručne suradnike da svoje usavršavanje nastave kroz programe cjeloživotnog obrazovanja, stažiranja i specijalizacije iz veterinarske stomatologije, anestezije, oftalmologije te kirurgije konja. U vrijeme mandata doc. dr. M. Stejskala dolazi i do manjih promjena u rasporedu i namjeni kirurških prostora Klinike te se tako otvaraju mogućnosti razvoja pojedinih specijalnosti koje primaju sve veći broj pacijenata. Doc. dr. M. Stejskal, Diplomate ACVS-SA, ECVS u ožujku 2019. odstupa s pozicije pred-

Studenti VII., VIII. i IX. semestra pod nadzorom glavnog kirurga asistiraju prilikom izvođenja kirurških zahvata. Dio studenata usvaja anesteziološke vještine, a dio sudjeluje u laparotomiji psa u dvorani za kirurgiju mekih česti (ljubaznošću akademika D. Matičića).

Dvorana za kirurške zahvate konja i drugih velikih životinja opremljena je modernom opremom koja uključuje i pomičnu dizalicu te specijalni operacijski stol za konje. Uređaj za inhalacijsku anesteziju, monitori, elektrokauteri, infuzijske pumpe, uređaj za sukciju i ostala oprema omogućuju profesionalan pristup liječenju (ljubaznošću akademika D. Matičića).

stojnika Klinike radi odlaska na edukaciju u inozemstvo u trajanju duljem od šest mjeseci. Dužnost predstojnika Klinike preuzima prof. dr. B. Pirkić.
Klinika za kirurgiju ortopediju i oftalmologiju i njezini predstojnici nastavljaju s prethodnom kadrovskom politikom zapošljavanja asistentskog osoblja radi njihova pravodobnog obrazovanja za buduće pomlađivanje nastavnog kadra, pa su tako u novije vrijeme zaposleni asistenti V. Plichta, dr. med. vet. i P. Kostešić, dr. med. vet. (2011.), P. Dmitrović, dr. med. vet. (2016.) te M. Mamić dr. med. vet. (2019.). Za uspješno obavljanje svih radnih zadataka u Klinici trebalo je zaposliti dovoljan broj stručnog i tehničkog osoblja te su, osim postojećeg znanstveno-nastavnog i asistentskog kadra, zaposlene stručne suradnice dr. M. Lipar, dr. med. vet. (od 2007.), M. Abaffy Kirin, dr. med. vet (od 2011.), M. Vučković, dr. med. vet. (od 2015.), A. Smajlović dr. med. vet. (od 2018.), te tehničko osoblje S. Vitko, vet. tehničarka (od 1988.), M. Pavelić, administratorica (od 2000.), A. Brumnić, vet. tehničarka (od 2016.) i Ema Rogina, vet. tehničarka (od 2019.), kao i pomoćno tehničko osoblje bolničar S. Šabanović (od 1985.), čistačica S. Pavešić (od 1988.), bolničar A. Berta i bolničar D. Lovasić (od 1995.), čistačica K. Gašparić i bolničar T. Stančić (od 2000.).
Dosadašnji predstojnici Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju bili su: prof. E. Podaubsky (1919. – 1934.), prof. dr. inž. O. Köster (1934. – 1954.), prof. dr. E. Vukelić (1954. – 1976.), prof. dr. M. Peitel (1976. – 1979.; 1983. – 1985.), prof. dr. F. Sanković (1979. – 1983.), prof. dr. Ž. Matičić (1985. – 1998.), prof. dr. A. Brkić (1999. – 2005.), prof. dr. D. Matičić (2005. – 2006. obnašatelj dužnosti predstojnika; 2006. – 2012. predstojnik), prof. dr. B. Pirkić 2012. – 2018.; od 2019.) i doc. dr. M. Stejskal (2018. – 2019.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Prema prvom nastavnom planu za I. i II. semestar iz ožujka 1920. Nauka o potkivanju (Onihologija) kao kirurška disciplina, pod vodstvom prof. E. Podaubskoga, slušala se u II. semestru s 3 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno (P-3 + V-2).
Prema prvom cjelovitom nastavnom planu studija veterinarske medicine iz rujna 1922. kirurgija je svrstana u predmete koje su predavali redoviti ili izvanredni profesori, a materija je podijeljena u predmet Metode kirurškog ispitivanja u V. semestru (P-1), predmet Kirurgija s praktikumom u V., VI., VII., i VIII. semestru s istom satnicom (P-7,5) i Vježbe o operacijama i zavojima u VI. semestru (P-1). Poliklinička praksa u VI., VII. i VIII. semestru (P-1) i Onihologija u prvoj godini studija (neobvezno) navedeni su kao zasebni predmeti u sklopu Kirurške klinike. Uredbom od 1923. učinjene su manje izmjene pa se Onihologija prebacuje kao zaseban predmet u VII. semestar (P-1).
Novom uredbom iz 1936., Kirurška propedeutika, Onihologija i Nauka o operacijama i zavojima izdvojene su kao zasebni predmeti. Kirurška propedeutika predavala se u VI. (P-2 + V-2), Nauka o operacijama i povojima u VII. (P-2 + V-2), Onihologija u VIII. (P-2 + V-2), a Kirurgija s oftalmologijom u VII. (P-5 + V-2) i VIII. (P-5 + V-5) semestru.
Nastavnim planom za Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu iz 1948. znatnije je izmijenjena nastava iz kirurgije. Cjelokupno područje kirurgije svedeno je na dva predmeta, i to Kirurgiju s oftalmologijom u IX. (P-3 + V-4) i X. semestru (P-4 + V-5) te Onihologiju u IX. semestru (P-2 + V-2).
Odlukom Izvršnog vijeća Sabora o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iz 1954. područje kirurgije svedeno je na jedan predmet, Kirurgija u VII. (P-2 + V-2), VIII. (P-2 + V-4), IX. (P-2 + V-4) i X. (V-4) semestru. Nastava iz tog predmeta održavala se u obliku teoretske i praktične satnice na Fakultetu te praktične nastave kirurgije u okviru rada uvedene Ambulantorne službe (kasnije Ambulantne klinike) na terenu.
Nastavnim planom studija prema Statutu Fakulteta iz 1958. Kirurgija sveden je na dva semestra s izmijenjenom satnicom u VII. (P-2 + V-4) i VIII. (P-4 + V-4) semestru. Tako je bilo sve do donošenja nastavnog plana iz 1977., kada je korigirana satnica za Kirurgiju u VII. (P-3 + V-3) i VIII. (P-2 + V.2) semestru. U tom razdoblju Kirurgija postaje teži predmet za savladavanje zbog manje vremena za klinički staž. Poteškoće su proizašle iz činjenice da se studij razvojem znanosti i pojavom stvarnih potreba dopunjavao uvođenjem novih predmeta i proširivanjem već postojećih.
Nastavnim planom koji je prihvaćen 1985. područje kirurgije ponovno se sluša tri semestra i predmet nosi naziv Kirurgija, ortopedija i oftalmologija. Predmet se slušao u VII. (P-2 + V-2), VIII. (P-2 + V-3) i IX. (P-2 + V-3) semestru. Uvedena je stručna praksa u četvrtoj godini s ukupno 25 sati i petoj godini s ukupno 50 sati praktične nastave. Pritom se nastava u okviru kirurgije i dalje održavala u sklopu Ambulantne klinike. Nastavnim planom iz 1995. korigirana je nastava u VII. (P-2 + V-4), VIII. (P-2 + V-6) i IX. semestru (P-2 + V-2). Zasebna je stručna praksa ukinuta, a umjesto toga je u sklopu predmeta u IX. semestru, uz navedenu satnicu, pridodan stručno-klinički rad od 4 sata tjedno.
Nastavnim planom i programom studija iz 2005., koji je ustrojen kao integrirani preddiplomski i diplomski studij veterinarske medicine, znatno se mijenja nastavni plan i program. Trosemestralni predmet Kirurgija, ortopedija i oftalmologija transformira se u tri jednosemestralna predmeta, kao Kirurgija, ortopedija i oftalmologija I, II i III. U VII. semestru uči se opća kirurgija i anesteziologija (ukupno 30 sati predavanja i 60 sati vježbi), u VIII. specijalna kirurgija i oftalmologija (ukupno 30 sati predavanja i 45 sati vježbi), a u IX. semestru ortopedija i neurokirurgija (ukupno 30 sati predavanja i 45 sati vježbi). Naglasak je na praktičnom radu studenata koji u malim skupinama sudjeluju u svakodnevnom kliničkom radu Klinike.
Tijekom VII. semestra studenti uče pravilno uzeti anamnezu i provesti klinički pregled uz odgovorno postupanje sa životinjom te se upoznaju s primjerenom komunikacijom s vlasnicima ili držateljima pacijenata. U razgovoru s voditeljem grupe studenti savladavaju donošenje odluka o redoslijedu dijagnostičkih postupaka te istodobnom vođenju dokumentacije. Priprema pacijenta i kirurga za operacijske postupke s naglaskom na asepsu i antisepsu te anestezija i analgezija uz tehnike obrade rana u središtu su učenja Kirurgije, ortopedije i oftalmologije I u VII. semestru.
Studenti iz predmeta Kirurgija, ortopedija i oftalmologija II u VIII. semestru produbljuju znanja i vještine stečene u VII. semestru radi poboljšanja kvalitete kompetencija. Uče prepoznati određene bolesti glave i vrata malih i velikih životinja te poduzeti osnovno liječenje. Upoznaju se s bolestima prsnoga koša, osnovama njihova liječenja te stabilizacijom pacijenta s bolesti prsnoga koša i indikacijom za njihovo upućivanje na referalnu kliniku. Osposobljavaju se prepoznati tipove hernija malih i velikih životinja i osnova njihova liječenja. Dobivaju znanja o osnovnim bolestima probavnog i urogenitalnog sustava te o bolestima trbušne šupljine. Naglasak je na najčešćim bolestima, pa tako kolika konja i laparo-ruminotomija goveda imaju istaknuto mjesto u nastavi posvećenoj velikim životinjama. Studenti se upoznaju s osnovnim postulatima kirurškog pristupa i tehnikama liječenja onkoloških pacijenata te s potrebom multidisciplinarnog promišljanja modaliteta liječenja. Po položenom predmetu studenti su sposobni prepoznati bolesti oka malih i velikih životinja obrađenih u programu nastave, poduzeti osnovno liječenje i liječenje u slučajevima hitnih stanja te procijeniti indikaciju za operacijsko liječenje i upućivanje na referalnu kliniku.
Studenti iz predmeta Kirurgija, ortopedija i oftalmologija III u IX. semestru produbljuju znanja i vještine stečene u VII. i VIII. semestru radi poboljšanja kompetencija. Osnove ortopedije malih i velikih životinja te bolesti kralježnice glavni su fokus nastave u IX. semestru. Studenti se osposobljavaju prepoznati bolesti mišića, tetiva i ligamenata te poduzeti osnovno liječenje. Upoznaju se s dijagnostikom i osnovama liječenja prijeloma kostiju u malih životinja, bolestima zglobova, osnovama njihova liječenja te indikacijama za upućivanje pacijenta u referalnu kliniku. Studenti uče dijagnostičke postupke i osnove liječenja hromosti, bolesti mišića, tetiva i tetivnih ovojnica te osnovama dijagnostike bolesti kopita i papaka u velikih životinja. Također se upoznaju s osnovama korekcije kopita i vrstama potkovica kao i osnovnim tehnikama korekcije papaka. Osposobljavaju se za izvođenje osnovnog

Operacije kolike konja najčešći su kirurški zahvati u kojima se primjenjuje inhalacijska anestezija u ove vrste životinja. Studenti sudjeluju u svim fazama pripreme i izvođenja kirurškog postupka, pod nadzorom nastavnika. U dijelu Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju namijenjenom kirurgiji konja nalazi se i poseban prostor za pregled sa stojnicom te prostor za uvođenje konja u anesteziju (ljubaznošću akademika D. Matičića).

Dvorana za oftalmološke operacije opremljena je najmodernijom opremom i instrumentima koji omogućuju izvođenje naprednih kirurških tehnika. Na Klinici se katarakte liječi metodom fakoemulzifikacije, u pasa i mačaka.

neurološkog pregleda, dijagnostiku frakture i luksacije kralježaka te procjenu indikacije za upućivanje na referalnu kliniku.
Nastava iz kirurgije, ortopedije i oftalmologije provodi se i u okviru usmjerenja Kućni ljubimci iz obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje pasa i mačaka I u X. semestru te usmjerenja Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru i Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru.
Studenti u okviru obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje pasa i mačaka, produbljuju znanja iz oftalmologije stečena u VIII. semestru studija. Usredotočuju se na posebne pretrage oka (tonometrija, biomikroskopija i fundoskopija) te se upoznaju s ispiranjem nazolakrimalnih kanalića. Studenti se susreću s tehnikama liječenja u stomatologiji pasa i mačaka te se praktično upoznaju sa stomatološkim instrumentima i opremom. Nakon završene nastave iz stomatologije studenti su upoznati s označavanjem zuba i pregledom usne šupljine. Osposobljeni su prepoznati pojedine bolesti usne šupljine, ponajprije zubni kamenac, paradontozu i gingivitis. Nakon odslušane anesteziologije u VII. semestru studenti produbljuju svoja znanja iz veterinarske anesteziologije s posebnim osvrtom na osobitosti anestezije u mačaka. Također se upoznaju s osnovama anestezije hitnog pacijenta. Studenti se u nastavi iz područja ortopedije praktično upoznaju s osnovnim načelima primjene alanteza za operacijsko liječenje lomova, a naglasak je na usvajanju vještina korištenja instrumenta i potrebnih uređaja za izvođenje osteosinteze u pasa i mačaka.
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija u kolegiju Bolesti i liječenje konja predstavlja nastavak i proširen program preddiplomskih i diplomskih kolegija.
U svrhu dijagnostike hromosti studenti se upoznaju sa specijalitičkim metodama dijagnostike hromosti (ultrazvuk, CT, magnetska rezonancija, artroskopija, tenoskopija i scintigrafija). Studenti uče patogenezu, dijagnostiku i liječenje mekih česti ekstremiteta s naglaskom na fleksorne tetive, posebice u sportskih konja. Isto tako, uče patologiju i terapiju bolesti zglobova, čemu pripadaju i osteohondroze (OCD). Bolesti kopita poseban su dio programa, a tu je važna patogeneza i liječenje bolesti kopitnog koriuma. U okviru oftalmologije naglasak je na najvažnijim bolestima oka te primjeni medikamenata u liječenju najčešćih očnih bolesti i stanja. Budući da konj sve više pripada kategoriji životinja kućnih ljubimaca, studenti savladavaju rutinu razumijevanja psiholoških momenata na relaciji vlasnik – pacijent. U sklopu stomatologije konja studenti se upoznaju s fiziologijom konjskog zubala, izvođenjem profilaktičke korekcije zubala u terenskim uvjetima te liječenjem osnovne patologije zubala.
Kirurgija, ortopedija i oftalmologija u sklopu obveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje farmskih životinja obuhvaća dijagnostičke postupke i metode liječenja određene specifičnom problematikom koja se pojavljuje u uvjetima farmskog držanja i ograničenjima izvodivosti i financijske isplativosti liječenja kirurških bolesti farmskih životinja. Budući da su farmske životinje rijetko predmetom liječenja u uvjetima koje omogućuje Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, studenti se primarno upoznaju s metodama dijagnostike i liječenja koje su izvedive u područnoj terenskoj veterinarskoj ustanovi ili na samoj farmi.
U početku izvođenja nastave iz kirurgije studenti su za savladavanje gradiva koristili njemačku literaturu tog vremena, poput udžbenika W. Braumüllea *Lehrbuch der Veterinär-Chirurgie* (1881.) i J. Bayera *Handbuch der der Tierärrztlichen Chirurgie und Geburtshilfe*, treće izdanje (1914.). Osim toga upotrebljavao se udžbenik O. Rödera i E. Bergea *Operationstechnik für Tierärzte und Studierende* (1939.) koji je preveden pod nazivom *Kirurška operaciona tehnika za veterinare i studente veterine* (urednik hrvatskog izdanja M. Kralj) u izdanju Stručnog odsjeka sveučilišnog odbora Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta (1946.). Zatim se koristio udžbenik E. Silbersiepea i E. Bergea *Lehrbuch der speziellen Chirurgie für Tierärzte und Studierende* (1939.) koji je objavljen u više izvornih izdanja te je preveden pod naslovom *Specijalna kirurgija za veterinare* u izdanju Nakladnog zavoda Hrvatske (1950.). U prijevodu tog udžbenika sudjelovao je prof. dr. J. Marolt. Nadalje, upotrebljavao se udžbenik koji je napisao W. Bolz *Lehrbuch der allgemeinen Chirurgie für Tierärzte*, a preveden je pod nazivom *Opšta kirurgija za veterinare* u izdanju Veterinarske uprave Jugoslavenske armije (1950.). Ujedno se koristio udžbenik W. Pfeifera i M. Westheusa *Operationskurs* für Tierärtzte und Studierende (1948.) koji je također u izdanju Veterinarske uprave Jugoslavenske armije preveden pod naslovom *Kurs operacija za veterinare* (1950.). Od nastavne literature koju su priredili profesori Kirurške klinike treba izdvojiti skripte prof. dr. inž. O. Köstera *Dijagnostika hromosti* (1950.) i *Dijagnostika očnih bolesti* (1950.). Prof dr. K. Čermak, prof. dr. Ž. Matičić i suradnici objavili su skriptu *Laparotomija u desnoj slabini goveda* (1993.), a prof. dr. Ž. Matičić i doc. dr. D. Capak skripta *Oftalmologija domaćih životinja* (1999.). Prof. dr. Capak samostalno objavljuje skriptu *Abdominalna kirurgija goveda* (2002.), te skriptu *Kirurgija trbušne stijenke, želuca i crijeva domaćih životinja* (2006.). U novije vrijeme objavljen je prvi domaći sveučilišni udžbenik kirurgije, urednika prof. dr. D. Matičića i prof. dr. D. Vnuka, pod nazivom *Veterinarska kirurgija i anesteziologija* (2010.). Pojedini nastavnici klinike (D. Capak, B. Pirkić, M. Kresinger, M. Stejskal, H. Borošak, A. Musulin, M. Pećin i D. Vnuk) bili su suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.). Određeni nastavnici klinike (T. Babić, D. Capak, J. Kos, B. Pirkić i O. Smolec) također su bili suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Nastavnici klinike ujedno su sudjelovali u pisanju 3., 4., 5. i 6. izdanja *Veterinarskog priručnika* (1976., 1989. 1996. i 2012.), pri čemu je prof. dr. J. Kos bio jedan od urednika posljednjeg izdanja.
Nastavnici Zavoda su dosad bili mentori 259 studenata u izradi i obrani diplomskih radova te dva studenta čiji su radovi nagrađeni Rektorovom nagradom.

Poslijediplomska nastava

Prva disertacija koja je obranjena na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu izrađena je na Kirurškoj klinici pod naslovom *Prilozi k pitanju hemostaze kod kastracije angiotripsom*, a obranio ju je R. Župić, prvi asistent Kirurške klinike, 27. listopada 1923. godine. Nakon toga mentori s Klinike vodili su brojne doktorande koji su uspješno obranili disertacije iz kirurške, ortopedske i oftalmološke problematike.
Zakonom o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima iz 1960. upućeno je da se na svim visokim školama i fakultetima uvede poslijediplomska nastava za obrazovanje specijalista. Djelatnici Klinike ak. god. 1971./1972. uključeni su u nastavu poslijediplomskog specijalističkog studija Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda koji je vodio prof. dr. S. Rižnar, a polaznicu su se osposobljavali vještinama iz kirurgije, ortopedije i oftalmologije primjenjivim u uvjetima veterinarskih praksi za liječenje kućnih ljubimaca. Studij je poslije vodio prof. dr. M. Peitel, a nakon njegova umirovljenja (1987.) za voditelja je izabran prof. dr. M. Šehić te studij prelazi na Zavod za rendgenologiju i fizikalnu terapiju.
Ak. god. 1986./1987. uveden je poslijediplomski znanstveni studij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija i specijalistički poslijediplomski studij Patologija i terapija domaćih životinja, a prof. dr. F. Sanković bio je njihovim voditeljem. Ti su se studiji mogli upisivati do ak. god 2003./2004., kada započinje reorganizacija poslijediplomske nastave. Name, donošenjem novoga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. uslijedio je temeljit preustroj poslijediplomskih studija. Spomenutim Zakonom ustrojava se jedinstveni doktorski studij Veterinarske znanosti u trajanju od tri godine za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti iz znanstvenog područja biomedicina i zdravstvo, znanstveno polje veterinarska medicina na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U okviru tog studija, koji je prva generacija poslijediplomanata upisala ak. god. 2005./2006., uvedeni su novi predmeti koje izvode nastavnici Klinike, a mogu ih upisati i kolege iz biomedicinskog područja. Otada je prisutno sve više biomedicinskih istraživanja, gdje disertacije odnosno istraživanja na animalnim modelima u suradnji s veterinarima na Klinici provode i kolege liječnici. Nastavnici Klinike na doktorskom studiju voditelji su granski usmjerenih predmeta: Liječenje ozljeda mekih česti kod kućnih ljubimaca (izv. prof. dr. T. Babić); Abdominalna kirurgija farmskih

Pregled usne šupljine psa i čišćenje zubnog kamenca u općoj anesteziji (ljubaznošću L. Korenj, dr. med. vet.).

Buđenje pacijenta iz anestezije nakon operacije donje čeljusti (ljubaznošću akademika D. Matičića).

životinja i Kirurgija želuca i crijeva u malih domaćih životinja, (prof. dr. D. Capak); Anestezija farmskih životinja i konja i Anestezija malih kućnih životinja (prof. dr. D. Vnuk); Hromosti goveda (prof. dr. B. Radišić); Kirurško liječenje tumora pasa i mačaka i Regenerativna ortopedija (prof. dr. D. Matičić); Traumatske ozljede i osteoartritis (izv. prof. dr. M. Kreszinger).
Godine 2008. prof. dr. A. Brkić osniva poslijediplomski specijalistički studij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom koji odmah pobuđuje interes veterinarske struke te stoga već prva generacija studenata ak. god. 2008./2009. broji 11 polaznika. Naglasak studija bio je na stjecanju praktičnih vještina koje se uvježbavaju sudjelovanjem studenata poslijediplomskog specijalističkog studija na operacijama iz područja kirurgije, ortopedije i oftalmologije pod nadzorom nastavnika Klinike.
Godine 2012. prof. dr. D. Matičić reorganizira specijalistički studij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom, uvodeći nove kolegije i obogaćujući sadržaj starih, te ga preimenuje u specijalistički poslijediplomski studij Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom. Promjena imena studija dala je naglasak na četiri specijalistička područja priznata od Europskog odbora veterinarskih specijalista (EBVS). U nastavu, koja se s promjenama organizira i na engleskom jeziku za strane studente, uključuju se i certificirani specijalisti iz europskih i američkih koledža različitih specijalizacija i na taj način poslijediplomski studij dobiva međunarodnu prepoznatljivost. Uz hrvatske državljane, upisuju ga doktori veterinarske medicine s prostora bivše države odnosno Slovenije, Srbije, Bosne i Hercegovine, Makedonije, Crne Gore i Kosova, ali i doktori iz Alžira, Bugarske, Njemačke, Španjolske, Rusije, Italije, Grčke, Bolivije, Perua i dr. Oba je studija dosad pohađalo više od 140 doktora veterinarske mediine.
Do danas je ukupno u Zavodu izrađeno i obranjeno 65 doktorskih disertacija, a studij je uspješno završilo 138 magistara.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

U samom početku rada Klinike nisu postojali dobri uvjeti za znanstvenoistraživački rad. Prvotna uloga Klinike tada je bila nastava, no s vremenom se popravilo materijalno i personalno stanje, a time i uvjeti za znanstvenoistraživački rad.
Na Kirurškoj se klinici do 1930. obrađivao pomalo raznolik klinički materijal, koji je u vrlo širokom rasponu patoloških slučajeva dolazio na Kliniku. Ta istraživanja obuhvaćaju pretežno kazuističke prikaze i obradu pojedinih zanimljivih slučajeva. No već se pojavljuju i istraživanja različitih problema antisepse i asepse u veterinarskoj kirurgiji, posebno radovi o primjeni, te dobrim i lošim stranama različitih dezinficijensa. Ujedno se obrađuje traumatska kirurgija u veterinarstvu, osobito problem rane, koja u to vrijeme zauzima posebno praktično značenje u veterinarskoj traumatologiji.
U razdoblju od 1930. do završetka Drugoga svjetskog rata znanstvenoistraživački se rad u Klinici većinom provodio u okviru izrade disertacija, pa se tako istraživalo liječenje fistule kopitnog hrskavca parcijalnom ekstirpacijom s obzirom na njegovo okoštavanje, indikacija kirurškog zahvata kod traumatske rupture mokraćnog mjehura psa, kao i određivanje opasnih uboda u potplat kopita s obzirom na njihov smještaj. U okviru kirurške tehnike razrađena je metoda resekcije želuca i dvanaesterca kod psa i ezofagotomija u svinje. Istraživane su i rupture mišića i tetiva. Znanstvenoistraživački se rad do tog razdoblja uglavnom financirao iz skromnih sredstava Fakulteta.
Najčešći predmet kazuističke obrade u poratnom razdoblju do 1960. bili su konj i pas. Stoga se istraživačka djelatnost u kirurgiji odlikovala brojnim radovima na području bolesti ekstremiteta i dijagnostike hromosti. Posebna je pažnja bila posvećena frakturama, bolestima kopita, osobito kopitnoj hrskavici i kopitnom raku, a izrađeno je i nekoliko pionirskih radova o primjeni anestezije i narkoze u veterinarskoj kirurgiji. Znanstvenoistraživački se rad u tom razdoblju još uvijek financirao iz skromnih sredstava Fakulteta, a od 1953. iz republičkog budžeta, koji je za tu namjenu dodijeljivan Sveučilištu.
Znanstvena je istraživanja od 1960. do 1975. financirao Republički fond za naučni rad temeljem ugovorenih tema s Institutom za patologiju i terapiju, gdje je bio uključen Odjel za kirurgiju (1960. – 1965.), a zatim u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje (1966. – 1975.). U tom se razdoblju provode sustavna istraživanja bolesti ekstremiteta te patologija oka. Istraživanja bolesti ekstremiteta obuhvatila su ponajprije bolesti kostiju i zglobova, a manje ostalih dijelova lokomotornog sustava. Većina radova iz tog područja odnosi se na govedo, svinju, konja i psa, a manje na druge životinje. Osobito se istražuju promjene distalnih dijelova ekstremiteta kod goveda (panaricij, podotrohlitis, tendinitis) te nova metoda amputacije papaka u goveda, aseptički podotrohlitis kod konja, arteficijalni ostitis i periostitis konja i goveda, epifizeoliza u domaćih životinja te bolesti zglobova kod svinja. Kod pasa je osobito istražena paraliza perifernih živaca na stražnjim ekstremitetima. Istraživanja patologije oka odnose se ponajprije na patološke procese u konja i goveda. Brojni se radovi odnose na istraživanja etiologije, terapije i profilakse recidivirajuće oftalmije kod goveda i konja. Istraživanja očnih bolesti domaćih životinja, rađena na Klinici, bila su tako kvalitetna da su uzeta kao dio teksta u udžbeniku očnih bolesti životinja (Komar-Szutter; *Tierärztliche augenheilkunde*, Budapest, 1968.). Više radova iz područja traumatskih indigestija odnosi se na etiologiju, posebno na promjene u elektrolitskoj bilanci. Brojna istraživanja pridonose poboljšanju kirurške tehnike u torakalnoj i abdominalnoj kirurgiji, pa nadalje poznavanju otpornosti peritoneuma, tehnike torakoperikardiotomije, kirurškom liječenju pupčane kile, kirurškom liječenju ileusa kod psa, a učinjeni su i neki doprinosi narkozi kod domaćih životinja. Osobito su vrijedna istraživanja o resekciji crijeva kod psa, novim mogućnostima zaustavljanja krvarenja te o presađivanju kosti kod psa.
Od 1975. do 1990. istraživanja se provode u sklopu tema koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ) s voditeljima prihvaćenih tema. U tom se razdoblju prof. dr. J. Marolt bavi istraživanjima mišića u domaćih životinja, prof. dr. Ž. Matičić imunokemoterapijom u postoperacijskom liječenju tumora u domaćih životinja te istraživanjem etiologije očnih bolesti domaćih životinja u brdsko-planinskim i ravničarskim regijama (1982. – 1989.), prof. dr. M. Peitel ispitivanjima učestalosti funkcionalnih smetnji lokomotornog sustava goveda u intenzivnom uzgoju (1982. – 1989.), a prof. dr. F. Sanković bolestima papaka u intenzivnom uzgoju ovaca, osobito s obzirom na pojavu zarazne šepavosti (1981. – 1989.). Centar za eksperimentalnu kirurgiju na Klinici za kirurgiju, koji je ugovorom o poslovnom udruživanju od 2. ožujka 1976. povezao Veterinarski fakultet, Medicinski fakultet, Stomatološki fakultet, Klinički bolnički centar Zagreb, Kliničku bolnicu *Dr. Mladen Stojanović*, Vojnu bolnicu Zagreb, Kliničku bolnicu *Dr Ozren Novosel Zagreb* – kirurška služba, Opću bolnicu *Dr. Josip Kajfež* – kirurški odjel, Središnji institut za tumore i slične bolesti Zagreb i Traumatološku bolnicu Zagreb, uvelike je dao zamah multidisciplinarnim istraživanjima na Klinici. Jedan od važnih projekata u tom razdoblju jest projekt *Elongacija dugih cjevastih kostiju*, glavnoga istraživača prof. dr. K. Koržineka, dr. med. u kojemu su sudjelovali profesori Ž. Matičić, J. Kos i T. Babić. Kako se kirurške bolesti često pojavljuju u patologiji koštanog sustava, s velikim su zanimanjem na Klinici u suradnji s kolegama liječnicima obavljana istraživanja te problematike sve do današnjih dana.
Nakon osamostaljenja Republike Hrvatske i novog načina financiranja znanstvenoistraživačkog rada započelo je, u suradnji s kolegama liječnicima, prikupljanje statističkih podataka o pojavnosti koštanog loma s obzirom na godišnja doba, spol i dob životinja, pa sve do današnjih istraživanja cijeljenja loma potaknutog s koštanim morfogenetskim proteinima, cijeljenja hrskavice autolognim presatkom tkiva, te ostali projekti koji streme rješenjima glede bolje kvalitete života pacijenata s bolestima lokomotornog sustava. Treba izdvojiti projekte *Reconstruction of larynx by osteogenic protein OP-1 in dogs* (1997. – 2000.), pod voditeljstvom glavnog istraživača akademika S. Vukičevića i prof. dr. J. Katića s Medicinskog fakulteta te projekt *Induction of articular cartilage repair by recombinant bone morphognetic protein BMP-7 in sheep*

(1997. – 2000.), pod voditeljstvom glavnog istraživača akademika S. Vukičevića i akademika M. Pećine s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U tim su projektima sudjelovali prof. dr. J. Kos, prof. dr. D Matičić i doc. dr. M. Stejskal.

U spomenutom razdoblju financiranja nastavnici Klinike bili su nositelji više projekata. Tako je prof. dr. J. Kos bio nositelj dvaju domaćih znanstvenih projekata, *Slobodni graft omentuma i regeneracija kalcificiranih tkiva* (2002. – 2006.) i *Regeneracija koštanog tkiva primjenom slobodnog grafta omentuma* (2007. – 2011.). Također je bio voditelj jednoga međunarodnog bilateralnog projekata Republike Hrvatske i Narodne republike Kine iz problematike cijeljenja *Impact of chinese herbs of different approaches on the healing process of fractures in animals* (2012. – 2014.) te jednoga znanstvenog projekta Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (VIP) Ministarstva poljoprivrede, *Ekopatologija hromosti mliječnih krava* (2003. – 2005.). Nastavnici Klinike sudjelovali su i u projektima čiji su nositelji bili etablirani stručnjaci i nastavnici iz humane medicine. Projekti je financiralo MZOS pod nazivom *Nove metode u dijagnostici i liječenju bolesti i ozljeda ramena*, voditelj prof. dr. N. Čičak (2002. – 2005.), *Genska terapija mineraliziranih tkiva*, voditelj akademik M. Pećina (2007. – 2011.) te Hrvatska agencija za malo gospodarstvo inovacije i investicije *Pomična naprava za obnovu hrskavice koljena FlexiOSCAR* voditelja prof. dr. M. Jelića (2016. – 2017.).

Prof. dr. D. Matičić bio je istraživač i voditelj animalnog pokusa FP7 projekta BIOCOMET pod nazivom *Bioreactor based Clinically Oriented Manufacturing of Engineered Tissues* (2011. – 2015.). Voditelj je istraživanja veterinarskog dijela EU programa Obzor 2020, projekta odnosno istraživačkog konzorcija BIO-CHIP (*Bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients*, 2015. – 2019.) te istraživanja veterinarskog dijela EU programa Obzor 2020, projekta OSTEOproSPINE (*Novel Bone Regeneration Drug Osteogrow: Therapeutic Solution for Lumbar Back Pain*), voditelja akademika S. Vukičevića (2018. – 2022.). Doc. dr. O. Smolec nositelj je bilateralnog projekta MZOŠ-a i Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja republike Srbije pod nazivom *Unaprijeđenje dijagnostike hromosti goveda i konja direktnim transferom znanja i tehnologija* (2016.).

Od 2013. nastavnici Klinike voditelji su i suradnici na projektima koji se financiraju u okviru godišnjih potpora Sveučilišta. Prof. dr. B. Pirkić sa suradnicima se bavio staničnom terapijom u veterinarskoj oftalmologiji (2013.) i primjenom amnionske membrane u liječenju ozljeda rožnice (2014.), prof. dr. J. Kos uzrocima hromosti ovaca te kontrolom stada kao mjerom prevencije bolesti i smanjenja gubitaka u ovčarstvu sjeverne Hrvatske (2016.), a prof. dr. D. Matičić unaprjeđenjem dobrobiti farmskih životinja primjenom suvremenih tehnologija (2017.) i procjenom poboljšanih uvjeta držanja farmskih životinja te ostvarenja mjera *Dobrobit životinja* Programa ruralnog razvoja (2018.), prof. dr. D. Vnuk određivanjem maksimalnog intrapulmonalnog tlaka pri različitim tehnikama zatvaranja reza parcijalne pulmonalne lobektomije (2018.), a doc. dr. N. Brkljača Bottegaro utjecajem stupnja utreniranosti, indeksa tjelesne mase i konformacijskih obilježja na biokemijske pokazatelje koštanog metabolizma konja daljinskog jahanja (2018.).

U pogledu znanstvene djelatnosti treba naglasiti da su nastavnici Klinike bili članovi organizacijskih i znanstvenih odbora domaćih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova, pa je tako prof. dr. J. Kos bio predsjednik međunarodnog organizacijskog i znanstvenog odbora tri europska znanstveno-stručna kongresa: IV Central European Buiatrics Congress, International Scientific and professional Congress (Lovran, 2003.), zatim XVI Congress of the Mediteranean Federation for Health and Production of Ruminants (Zadar, 2008.) te XII Central European Buiatrics Congress, International Scientific and Professional Congress (Pula, 2011.). Prof. dr. Matičić bio je predsjednik organizacijskog odbora tri međunarodna simpozija: 1st International Veterinary Specialties Symposium – New insights into small animal cancer treatment (Zagreb, 2016.), predsjednik organizacijskog odbora 2nd International Veterinary Specialties Symposium – Emergency treatments (Zagreb, 2017.) te 3rd International Veterinary Specialties Symposium- Critical care in veterinary medicine (Zagreb, 2018.).

Stručna djelatnost

Osnutkom Kirurške klinike započeo je stručni rad s pacijentima. Od prvih dana rada na Klinici veterinari su educirani glede referiranih pacijenata te odlascima djelatnika Klinike na teren u veterinarske stanice i ambulante.

Na tečajevima za usavršavanje veterinara, koji se od 1954. održavaju u organizaciji Ambulantne klinike, stručnjaci Klinike sudjeluju u prijenosu znanja i vještina iz odabranih područja kirurške, oftalmološke i tada onihološke problematike.

U novije vrijeme nastavnici Klinike organizirali su brojne stručne radionice i tečajeve i na matičnoj klinici i na terenu. Prof. dr. J. Kos organizirao je tečajeve iz kopunizacije, dijagnostike hromosti konja, hromosti goveda, imobilizacije i anestezije divljih životinja te korekcije papaka goveda. Ti su tečajevi većinom organizirani na terenu u veterinarskim stanicama i ambulantama diljem Republike Hrvatske. Na Veterinarskom fakultetu prof. dr. D. Matičić organizirao je tečajeve osteosinteze koje su, uz hrvatske doktore veterinarske medicine, pohađali i doktori veterinarske medicine iz Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Osobit doprinos veterinarskoj praksi dali su u novije vrijeme djelatnici Klinike uvođenjem novih tehnika u Republici Hrvatskoj, osobito u području oftalmologije (Ž. Matičić, B. Pirkić), osteosinteze (B. Brkić, J. Kos, D. Matičić, M. Kreszinger, M. Stejskal, M. Pećin i P. Kostešić), torakalne i abdominalne kirurgije (D. Vnuk, A. Musulin), anesteziologije (J. Kos, D. Vnuk, V. Plichta, P. Dmitrović), kirurgije abdomena goveda (F. Sanković, Ž. Matičić, D. Capak, B. Radišić). Prof. dr. B. Pirkić osobito je pridonio razvoju neurokirurgije uvođenjem novih kirurških tehnika na kralježnici malih životinja.

Nastavnici Klinike uključeni su u rad Ambulantne klinike od samog osnutka, gdje su svojim stručnim radom na terenu podizali kvalitetu veterinarske usluge u Republici Hrvatskoj. Zasluga je kirurga da je ruminotomija prenesena na teren i da se ona uspješno obavlja u mnogim veterinarskim ambulantama diljem Hrvatske. Osim toga kirurzi su među prvima upozorili na važnost njege papaka, odnosno na štete koje nastaju zbog slabe njege i bolesti papaka. Asistent dr. N. Andrašić bio je prvi kirurg koji je radio na Ambulantnoj klinici (1953. – 1964.), a stekao je velike zasluge budući da je u nastavu uveo i teže kirurške zahvate. Profesori T. Babić i B. Radišić obnašali su zahtjevnu dužnost predstojnika Ambulantne klinike.

U posljednjih dvadeset godina Klinika je sudjelovala u različitim programima liječenja napuštenih i ranjenih životinja, i to radeći *pro bono*. Za te je aktivnosti dobila nekoliko zahvalnica i priznanja različitih udruga za zaštitu životinja.

Među brojnim stručnjacima koji su posjetili Kirušku kliniku, na temelju suradnje, treba izdvojiti nekoliko prominentnih inozemnih stručnjaka i znanstvenika, osobito s područja veterinarske kirurgije, ortopedije i oftalmologije. Kliniku su posjetili: prof. dr. W. Bolz (1938., 1954., 1960.), tada direktor Kirurške klinike u Giessenu; prof. dr. O. Uberreiter (1954.), direktor Kirurške klinike Veterinarske visoke škole u Beču; prof. dr. H. Schleiter (1960.), predstojnik Kirurške klinike Veterinarskog fakulteta u Leipzigu; prof. dr. J. Hickman (1964.) predstojnik Kirurške klinike Veterinarskog fakulteta u Cambridgeu; prof. dr. G. Espersen (1965.), predstojnik Kirurške klinike Veterinarskog fakulteta u Kopenhagenu, prof. dr. G. Dupre, DACVS (2007.), predstojnik Kirurgije, oftalmologije i veterinarske stomatologije, Veterinarskog sveučilišta u Beču i dr.

Temeljem suradnje Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju s Veterinary Teaching Hospital, College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, SAD, 2009. Kliniku posjećuje dekanica, profesorica kirurgije dr. S. Allen, DACVS (Diplomate, American College of Veterinary Surgery), 2014. predstojnik bolnice, profesor ortopedije dr. S. Johnston, DACVS, prodekan za nastavu, prof. dr. S. Braun, DACVIM (Diplomate, American College of Internal Medicine), profesorica kirurgije dr. M. Radlinsky, DACVS, 2016. profesor kirurgije dr. C. Smith, DACVS, profesorica interne medicine, hitne i intenzivne skrbi dr. A. Koenig DACVIM, DACVECC (Diplomate, American college of Veterinary Emergency and Critical Care), 2017. profesor anesteziologije, hitne i intenzivne skrbi, Benjamin Brainard, DACVAA (Diplomate, American College of Veterinary Anesthesia and Analgesia), DACVECC te 2018. profesorica K. Epstein (DACVS, DACVECC).

Ostale aktivnosti Klinike

Novija generacija nastavnika kirurgije uključila se u aktivnosti specijalističkih organizacija pa su tako prof. dr. D. Matičić, prof. dr. M Kreszinger, doc. dr. M. Stejskal, doc. dr. M. Pećin i asistent P. Kostešić, članovi skupine AOVET (Arbeitgemeinschaft fur osteosynthesefragen) iz Švicarske, prof. dr. D Matičić član ESVOT-a (European society of veterinary orthopedics and traumatology) i TERMIS-a (Tissue Engineering and regenerative medicine International Society), te prof. dr. D Matičić, prof. dr. B. Pirkić i prof. dr. D. Vnuk članovi ICRS-a (International Cartilage Regeneration and Joint Preservation Society) udruženja.

Od samog osnutka Klinike njezini su nastavnici organizirali brojne seminare, radionice, savjetovanja i okrugle stolove. Radili su u fakultetskim i izvanfakultetskim povjerenstvima, sudjelovali u radnim skupinama i povjerenstvima u različitim ministarstvima Republike Hrvatske, sveučilišnim odborima te su svojim angažmanom u raznim organizacijama radili na podizanju digniteta veterinarske struke. Sudjelovanjem u radijskim i televizijskim emisijama promicali su i popularizirali veterinarsku struku.

Nastavnici Klinike sudjelovali su u nastavnim aktivnostima i na drugim visokoškolskim ustanovama. Prof. dr. M. Peitel, prof.dr. F. Sanković, prof. dr. Ž. Matičić, prof. dr. J. Kos, prof. dr. D. Matičić, prof. dr. B. Pirkić i prof. dr. D. Vnuk bili su gostujući nastavnici na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu, prof. J. Kos na Veterinarskom fakultetu u Skoplju (2014. – 2017.) i Novom Sadu (2014. – 2015.), a prof. dr. B. Pirkić (2011. – 2015.) i prof. dr. D. Matičić (2013. – 2014.) na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani.

Prof. dr. J. Kos u dva je mandata (2014. – 2017.) obnašao dužnost predsjednika Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu. Prof. dr. D. Matičić je na temelju značajnih rezultata u znanstvenom radu izabran 2014. za člana suradnika, a 2018. i za redovitog člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Razredu za medicinske znanosti.

Redoviti članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH) su umirovljeni prof. dr. A. Brkić i prof. dr. J. Kos, te radno aktivni akademik D. Matičić. Suradni član AMZH jest radno aktivni prof. dr. D. Capak.

Klinika je iznjedrila nekoliko članova Uprave Veterinarske visoke škole, odnosno Veterinarskog fakulteta u Zagrebu te članova Senata Sveučilišta u Zagrebu. Njihove stručne, nastavne, znanstvene i moralne kvalitete prepoznali su kolege s Veterinarskog fakulteta, ali i šire akademske zajednice. Prof. E. Podaubsky bio je rektor (1920./1921.) i prorektor (1921./1922.) Veterinarske škole te dekan (1925./1926.) i prodekan (1926./1927.) Veterinarskog fakulteta. Dekani Fakulteta bili su prof. dr. inž. O. Köster (1948./1949.) i prof. dr. E. Vukelić (1970./1971. – 1971./1972.). Dužnost prodekana, osim prof. E. Podaubskog, obnašali su: prof. dr. J. Kos (1999./2000. – 2002./2003.; 2010./2011. – 2015./2016.) i akademik D. Matičić (2007./2008. – 2009./2010). Članovi Senata Sveučilišta u Zagrebu bili su akademik D. Matičić (2009. – 2012.) i prof. dr. J. Kos (2013. – 2015.; 2015. – 2017).

Za pojedinosti o radu prof. E. Podaubskog vidi 2.1. Rektori škole, a prof. dr. inž. O. Köstera, prof. dr. E. Vukelića, akademika D. Matičića, prof. dr. F. Sankovića, prof. dr. A. Brkića, prof. dr. J. Kosa i prof. dr. D. Capaka vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Klinike

Popis bivših djelatnika Klinike

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

prof. Eugen Podaubsky (1919. – 1934.), asistent dr. Rudolf Župić (1922. – 1923.), asistent dr. Rudolf Plah (1923. – 1924.), asistent dr. Dinko Pavičić (1923. – 1924.), asistent dr. Vjekoslav Stiebler (1924. – 1925.), prof. dr. inž. Otto Köster (1926. – 1954.), asistent dr. Milan Šlezić (1928. – 1932.), asistent dr. Jovan Dimić (1929. – 1930.), asistent dr. Stjepan Kocan (1930. – 1932.), asistent dr. Krešo Došen (1931. – 1932.), asistent dr. Petar Drača (1932. – 1941., 1945. – 1946.), asistent dr. Juraj Benković (1933. – 1935.), asistent dr. Janko Koren (1935. – 1938.), asistent dr. Nevesin Andrašić (1938. – 1945.), asistent dr. Ernest Walter (1941. – 1950.), asistent dr. Otto Röhr (1943. – 1945.), prof. dr. Eduard Vukelić (1941. – 1976.), asistent dr. Josip Kralj (1946. – 1950.), prof. dr. Josip Marolt (1946. – 1978.), asistent Momir Simić (1953. – 1956.), asistent Josip Brlečić (1940. – 1942.), asistent Pero Štefanac (1954. – 1957.), asistent dr. Stjepan Blagović (1956. – 1965.), prof. dr. Mirko Peitel (1957. – 1997.), asistent dr. Zvonimir Vinovrški (1958. – 1960.), prof. dr. Franjo Sanković (1959. – 1994.), asistent Stjepan Petej (1966. – 1967.), prof. dr. Željko Matičić (1966. – 1999.), asistent Ivo Šomek (1968. – 1975.), prof. dr. Antun Brkić (1971. – 2012.), asistent mr. Miroslav Veršić (1976. – 1984.) asistent dr. Zoran Stoiljković (1982. – 1983.), asistent mr. Rene Mirčetić (1988.), asistent Hrvoje Borošak, dr, med. vet. (2003. – 2013.), prof. dr. Josip Kos (1978. – 2018.)

Stručni suradnici

Stipe Delonga (2003.), Andrea Martinović (2017. – 2018.)

Tehnički suradnici

Eduard Makek, bolničar (1929. – 1962.), Ivan Skender, potkivač (1945. – 1980.), Franjo Svoboda, bolničar (1946. – 1959.), Natalija Knobloch, laborantica (1948. – 1977.), Josip Petrović, bolničar (1953.), Fabijan Vincek, bolničar (1953. – 1967.), Đuro Žugec, bolničar (1955. – 1972.), Anka Stanić, laborantica (1958. – 1960.), Jelica Vincek, čistačica (1960. – 1988.), Andrija Gotal, bolničar (1961. – 1995.), Mato Petrović, bolničar (1965. – 1971.), Milan Povržanić, bolničar (1971. – 1986.), Josip Kuzmec, bolničar (1972. – 1973.), Marko Perković, potkivač (1981. – 2002.), Pero Petrović, bolničar (1996. – 1997.), Dubravka Drašković, administratorica (1997. – 2005.)

Popis sadašnjih djelatnika Klinike

akademik Dražen Matičić (od 1994.)
prof. dr. Darko Capak (od 1995.)
prof. dr. Boris Pirkić (od 1996.)
prof. dr. Berislav Radišić (od 1997.)
prof. dr. Dražen Vnuk (od 1999.)
izv. prof. dr. Tomislav Babić (od 1984.)
izv. prof. dr. Mario Kreszinger (od 2002.)
doc. dr. Marko Stejskal, DACVS-SA, DECVS (od 2001.)
doc. dr. Ozren Smolec (od 2004.)
doc. dr. Nika Brkljača Bottegaro (od 2006.)
doc. dr. Marko Pećin (od 2007.)
doc. dr. Andrija Musulin (od 2007.)
asistentica Valentina Plichta, dr. med. vet. (od 2011.)
asistent Petar Kostešić, dr. med. vet. (od 2011.)
asistentica Petra Dmitrović, dr. med. vet. (od 2016.)
asistentica Marija Mamić, dr. med. vet. (od 2019.)
stručna suradnica dr. Marija Lipar (od 2004.)
stručna suradnica Mirna Abaffy Kirin, dr. med. vet. (od 2011.)
stručna suradnica Mirta Vučković, dr. med. vet. (od 2015.)
stručna suradnica Ana Smajlović, dr. med. vet. (od 2018.)
veterinarska tehničarka Sanja Vitko (od 1988.)
veterinarska tehničarka Anamarija Brumnić (od 2016.)
administratorica Morana Pavelić (od 2000.)
čistačica Smilja Pavešić (od 1988.)
čistačica Klaudija Gašparić (od 2000.)
bolničar Sakib Šabanović (od 1985.)
bolničar Antun Berta (od 1995.)
bolničar Drago Lovasić (od 1995.)
bolničar Tomica Stančić (od 2000.)

Operacijski zahvat na kuniću u okviru istraživanja OSTEOproSPINE iz EU programa Horizon 2020 (ljubaznošću akademika D. Matičića).

Osoblje Klinike, slijeva nadesno, prvi red: E. Rogina, prof. dr. B. Radišić, izv. prof. dr. M. Kreszinger, prof. dr. D. Vnuk, akademik Dražen Matičić, prof. dr. B. Pirkić, prof. dr. D. Capak, izv. prof. dr. T. Babić, izv. prof. dr. O. Smolec i doc. dr. M. Pećin. Drugi red: S. Pavešić, dr. V. Plichta, K. Gašparić, dr. Mirna Abaffy Kirin, dr. Marija Mamić, dr. Petar Kostešić, dr. M. Vučković, dr. S. Vukelić, dr. A. Smajlović, S. Šabanović, T. Stančić, M. Pavelić, A. Brumnić i S. Vitko.

8.5. Klinika za porodništvo i reprodukciju

(prof. dr. Marko Samardžija)

Opći podaci

Klinika za porodiljstvo domaćih životinja navodi se već u Uredbi o osnivanju Veterinarske visoke škole u Zagrebu od 31. kolovoza 1919. godine. Od samog je osnutka škole, dakle, bilo predviđeno osnivanje porodiljske klinike, međutim trebalo je proći neko vrijeme da ona započne s radom. Tomu u prilog govori podatak da je u programu za ak. god. 1923./1924. zabilježeno da je ginekološka klinika u stadiju organizacije. Tada još nije bilo kliničkih prostorija za smještaj bolesnih životinja ili za ambulantni pregled, pa se prvi nastavnik služio stajom Fakultetskog dobra u Maksimiru kako bi studentima prikazao porodiljske pacijente. Ginekološka je klinika u početku bila organizirana tako da je imala samo jednu sobu u Zavodu za patološku anatomiju, u kojoj je radio prvi predstojnik prof. M. Rajčević. Gradnja zgrade u kojoj je bila smještena Bujatrička klinika i Klinika za primaljstvo započela je 1925. i završila sljedeće godine, kada je isto osoblje započelo s radom klinika. Kadrovska povezanost klinika potrajala je sve do 1938., kada prof. M. Rajčević odlazi na Veterinarski fakultet u Beograd. Tada je razdvojeno poslovanje Bujatričke i Porodiljske klinike, pa je za svaku od njih postupno zapošljavano posebno stručno i pomoćno osoblje. Unatoč tome obje su klinike bile jedinstvena radna jedinica sve do ak. god. 1948./1949., kada je Bujatrička klinika preseljena u ispražnjene i adaptirane prostorije Zavoda za anatomiju u Savskoj cesti br. 16, a Porodiljska klinika ostala u istom prostoru koji je ranije dijelila s Bujatričkom klinikom na staroj lokaciji Fakulteta. Porodiljska klinika u današnje je prostore u Heinzelovoj ulici br. 55. preseljena 1959. i otada do 2002. nije bilo znatnijih građevinskih i organizacijskih promjena. Tada su zbog zavodskih potreba, ponajprije povećanja broja znanstveno-nastavnog osoblja i proširenih potreba istraživanja na znanstvenim projektima i asistiranoj reprodukciji, uređeni novi Laboratorij za asistiranu reprodukciju, knjižnica te sobe za djelatnike kao i prostorija za sastanke. S obzirom na suvremene znanstveno-nastavne i stručne potrebe, što se ponajprije očitovalo znatnim povećanjem broja pacijenata tzv. male prakse, odnosno kućnih ljubimaca u posljednjih dvadesetak godina, a sve manjeg broja pacijenata farmskih životinja i konja, Klinika je ponovno 2010. temeljito i u skladu s recentnim svjetskim standardima preuređena te se u njoj nalazi vrlo moderna i visokosofisticirana oprema koja služi za edukativne i znanstvene svrhe te za stručno-klinički rad s pacijentima. Pritom valja naglasiti da se Klinika organizacijski i lokacijski podijelila na dio koji se odnosi na rad s tzv. malom praksom, tj. kućnim ljubimcima, te na dio koji je predviđen za rad s farmskim životinjama i konjima. Tako danas Klinika za porodništvo i reprodukciju raspolaže s dvije ambulante, stacionarom i rađaonicom za male životinje te operacijskim blokom od tri dvorane opremljene najmodernijom dijagnostičkom, kirurškom i anesteziološkom opremom proizvođača: Storz, Medison, Esaote, Olympus, Datex Ohmeda, Berchtold, Aesculap, KLS Martin, Erbe Elektromedizin, Arthrex te ambulantom i stajom za preživače kao i ambulantom, dvoranom za porodničarske zahvate i stajom za konje. Osim toga, u sklopu Klinike je već spomenuti Laboratorij za asistiranu reprodukciju koji je opremljen najsuvremenijom opremom poput CO_2 inkubatora, 3 mikroskopa, mikromanipulatora, 3 centifuge, osmometra, fotometra, imunokemijskog analizatora ELFA tehnologije, Laminar flow kabinet Forma Scientific Inc., uređajem za ultračistu vodu i uređajem za smrzavanje stanica MiniCool 40 PC Air Liquide, zatim praktikum za porodničarske vježbe i umjetno osjemenjivanje (UO), vježbaonica za praktičnu nastavu, vježbaonica iz spermatologije i informatička vježbaonica, endokrinološki laboratorij, prijemni ured te sobe za osoblje, apartman za gostujuće profesore i predavače, prostorija za sastanke, nova knjižnica te prateće prostorije.

Klinika za porodništvo i reprodukciju većinu je svog postojanja nosila ime Porodiljska klinika, ali ga je više puta mijenjala, a posljednja je promjena bila 1997. otkad se zove Klinika za porodništvo i reprodukciju. To je ime u skladu s terminologijom i širenjem znanstveno-nastavne te stručne djelatnosti iz porodništva, ali i reprodukcije domaćih životinja, čime se bavi.

Od svog osnutka pa sve do 1935. Porodiljska klinika nema vlastitog stručnog osoblja pa su sve nastavne, kliničke i ostale poslove obavljali stručnjaci i pomoćni službenici Bujatričke klinike koji su ujedno činili i prvu generaciju nastavnika Porodiljske i Bujatričke klinike. Nakon zapošljavanja prof. M. Rajčevića (1924.) pa sve do kraja Drugoga svjetskog rata za asistente su primljeni J. Horvat (1926.), S. Nestl (1929.), C. Heidl (1930.), B. Oklješa (1932.), F. Giriček (1932.), F. Lohman (1935.), F. Pintarić (1935.), Z. Smrček (1937.), V. Penavin (1938.), Z. Golub (1939.) i F. Ceboci (1942.). Od navedenih asistenata jedino je B. Oklješa ostvario sveučilišnu karijeru na Klinici za porodništvo i reprodukciju, a većina je ostalih kraće vrijeme radila na Klinici, obično do stjecanja doktorata, te nastavila karijeru u drugim institucijama. U poslijeratnom razdoblju pa sve do kraja sedamdesetih godina na Klinici za porodništvo i reprodukciju radilo je gotovo 20 asistenata, pri čemu treba istaknuti zaposlenje S. Rižnara (1952.), M. Kopljara (1956.), M. Heraka (1958.), M. Catinellia (1966.), A Tomaškovića (1972.), Z. Makeka (1973.) i M. Cergolja (1978.) koji su činili drugu generaciju sveučilišnih nastavnika Klinike. Pritom treba naglasiti da je Z. Makek prije dolaska na Porodiljsku kliniku radio u Ambulantnoj klinici (1969. – 1973.). Asistent S. Rižnar je nakon zapošljavanja na Porodiljskoj klinici preraspoređen na Ambulantnu kliniku (1953.) i tamo je radio do izbora u docenta, kada je ponovno postao zaposlenik Porodiljske klinike (1964.). Asistent dr. M. Catinelli je na Porodiljskoj klinici radio do 1978., kada prelazi u Republičku zajednicu za zdravstvenu zaštitu stoke. Sveučilišnu karijeru nastavio je poslije na Ambulantnoj klinici (1987. – 1999.). Asistent dr. M. Kopljar radio je na Porodiljskoj klinici do 1972., kada je izabran za docenta na Ambulantnoj klinici.

Od početka osamdesetih godina zapošljava se treća generacija djelatnika Klinike za porodništvo i reprodukciju, pa se primaju stručni suradnici D. Gereš i T. Dobranić (1988.), asistent G. Bačić (1993.), znanstveni novaci I. Getz (1993.) i M. Samardžija (1998.), asistent T. Karadjole (1999.), znanstvena novakinja M. Lojkić (2000.), stručni suradnici N. Prvanović (2000.), J. Grizelj (2001.), te znanstveni novaci N. Maćešić (2003.), S. Vince (2003.), I. Folnožić (2008.) i B. Špoljarić (2008.). Svi oni, osim umirovljenog prof. dr. D. Gereša, čine današnju generaciju djelatnika u znanstveno-nastavnom zvanju.

Na Klinici još rade asistenti I. Butković (od 2016.) i J. Šavorić (od 2018.), veterinarski tehničari I. Moguljak (od 1997.), D. Šimunec (od 2007.) i R. Hrestak (od 2018.), tehnička suradnica T. Herceg, bacc. oec. (od 1997.), pomoćne tehničke suradnice S. Kostrić (od 2006.) i M. Beganović (od 2009.) i veterinarski bolničari D. Puljek (od 2010.) i M. Markoč (od 2013.).

Predstojnici Klinike bili su: prof. dr. M. Rajčević (1924. – 1935.), akademik B. Oklješa (1935. – 1973.), prof. dr. S. Rižnar (1973. – 1976., 1982. – 1984.), prof. dr. M. Herak (1977. – 1981., 1985. – 1998.), prof. dr. Z. Makek (1999.), prof. dr. A. Tomašković (1999. – 2007.), prof. dr. T. Dobranić (2007. – 2010.), prof. dr. M. Samardžija (2010. – 2016.; od 2018.) i prof. dr. Juraj Grizelj (2016. – 2018.).

Nastavna djelatnost

Diplomska nastava

Naredbom Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, odjeljenja za Prosvjetu i vjere od 1. rujna 1922., koja je privremeno regulirala znanstveni rad, znanstvenu osnovu i ispitne propise, u popisu nastavnih predmeta navodi se Primaljstvo i specijalna patologija i terapija (klinika) porodilja te Vježbe u primaljstvu. Prema tome, od samog početka djelovanja Veterinarske visoke škole to je bio jedan od fundamentalnih predmeta u okviru kliničkog dijela studija veterinarske medicine. U skladu s Naredbom nastava iz Primaljstva i specijalne patologije i terapije (klinika) porodilja s praktikumom održavala se u VII. i VIII. semestru s istom satnicom od 5 sata predavanja i 1 sat vježbi tjedno (P-5 + V-1).

Prema Uredbi iz 1936. nastava iz predmeta izmijenjenog naslova Porodiljstvo i klinička patologija i terapija porodilja i sisančadi s propedeutikom održavala se u IX. i X. semestru (P-4 + V-3). Po toj novoj Uredbi predavanja i vježbe iz tog predmeta započela su u ak. god. 1940./1941. Pritom treba naglasiti da su do 1938. neplodnost goveda i bolesti vimena bili u sastavu predmeta Specijalna patologija i terapija preživača, svinja i peradi u okviru Bujatričke klinike, kada taj dio nastavne materije prelazi u sastavni dio predmeta Porodiljstvo i klinička patologija i terapija porodilja i sisančadi s propedeutikom u okvir Porodiljske klinike.

Ak. god. 1947./1948. revizijom nastavnog plana i programa dotadašnje nastavno gradivo u jedinstvenom predmetu podijeljeno je u dva ispitna predmeta: Fiziologija i patologija spolnog života domaćih životinja u VIII. (P-2 + V-2) i IX. semestru (P-1 + V.1) te Veterinarsko porodiljstvo i bolesti porodilja i sisančadi u IX. (P-3 + V-2) i X. semestru (P-2 + V-2). Prema tom se planu broj nastavnih sati povećao, što je bilo u vezi s tada sve intenzivnijom praktičnom obradom umjetnog osjemenjivanja (UO) u nastavi. UO je prije Drugoga svjetskog rata bio samo predmet predavanja, ali ne i praktičnih vježbi. Spomenuti je prvi predmet uključivao fiziološka zbivanja u reproduktivnom sustavu poput gravidnosti, UO-a i neplodnosti domaćih životinja. Ispiti iz predmeta u početku su bili odvojeni, ali je ispit iz oba predmeta ubrzo postao zajednički, odnosno dobivala se jedna ocjena.

Nastavnim planom prema Odluci o organizaciji nastave na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iz 1954. ponovno je vraćen jedinstveni predmet naziva Fiziologija i patologija razmnažanja s porodiljstvom koji se predavao u VIII. (P-4 + V-2), IX. (P-2 + V-4) i X. semestru (P-1 + V-4). Revidiranim planom iz 1958. dotadašnji predmet je preimenovan u Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje, a održavao se u VII. (P-1 + V-2), VIII. (P-2 + V-4) i IX. semestru (P-3 + V-4). Izmjenama nastavnog plana i programa iz 1964. utvrđeno je da se nastava iz predmeta Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje izvodi u VIII. (P-2 + V-4) i IX. semestru (P-4 + V-6).

Čitavo se to vrijeme u nastavi osobita pozornost pridavala praktičnoj naobrazbi studenata. U tu su svrhu služile demonstracije kliničkog bolesničkog materijala, standardne vježbe u Klinici i klaonici (dijagnostičke i terapijske metode, porodničarski i ginekološki zahvati, kastracije ženki i sl.) te rad s Ambulantnom klinikom na terenu. U to su vrijeme uvedena i studentska dežurstva, nešto drukčija od današnjih, no studenti su, kao i danas, bili u malim skupinama, boravili čitavo vrijeme na Klinici i aktivno sudjelovali u pregledu i liječenju životinja ili noću nadzirali životinje kojima se bližio termin poroda. Već se tada broj kliničkih i ambulantnih pacijenata znatno smanjio, što je uvelike otežavalo izvođenje praktičnog dijela nastave. Stočari su neredovito dolazili s pacijentima na Kliniku, stoga su vrlo česti bili izlasci kliničkih stručnjaka/nastavnika na teren zbog pregleda i liječenja uglavnom bolesnih farmskih životinja i konja. Ti su izlasci često korišteni za nastavu, jer su sa stručnjacima redovito izlazili na teren i studenti. Gotovo neprocjenjivu vrijednost za nastavu iz predmeta Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje imale su vježbe na klaoničkom materijalu, jer su klaonice bile glavno mjesto gdje su studenti mogli vježbati pregled genitalnih organa muških i ženskih životinja, dijagnostiku nekih androloških, ginekoloških bolesti i bolesti vimena te osobito tehnike UO-a. Dugo je godina nezamjenjivu ulogu u nastavnom procesu imala gradska klaonica koja se nalazila u Heinzelovoj ulici preko puta Fakulteta (kasnije mesna industrija Zagrepčanka).

Nastavnim planom koji je prihvaćen ak. god 1977./1978. dotadašnji predmet Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje predavao se u VII. (P-2 + V-2), VIII. (P-4 + V-4) i IX. semestru (P-4 + V-6). Nastavnim planom iz 1987. predmet je preimenovan u Porodiljstvo domaćih životinja, s time da mu je izmijenjena satnica u VII. (P-2 + V-4), VIII. (P-4 + V-2) i IX. semestru (P-2 + V-3).

Godine 1995. predmet je preimenovan u Porodništvo domaćih životinja s izmijenjenim dijelom satnice u seminare i stručno-klinički rad. Izvodio se i dalje u VII. (P-2 + S-1 + V-4), VIII. (P-3 + S-1 + V-3) i IX. semestru (P-1 + S-1 + V-2 + SKR-4).

Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine iz 2005. znatno se mijenja ustroj nastave, odnosno programa predmeta koji se izučavaju u Klinici. U skladu s izmjenama dotadašnji jedinstveni obvezni trosemestralni predmet Porodništvo domaćih životinja od ak. god. 2005./2006.

Minimalnoinvazivna laparoskopska ovarijektomija na Klinici za porodništvo i reprodukciju izvodi se od 2004. godine. U početku se zahvat izvodio na kujama veće tjelesne mase, dok se danas s lakoćom izvodi i na pacijentima koji teže svega kilogram i pol. Opisani zahvat jedan je od najtraženijih zbog brojnih prednosti za kućnog ljubimca.

Rad sa studentima – dijagnostička endoskopska pretraga maternice kobile radi otkrivanja patologije u sklopu kolegija Porodništvo i reprodukcija I tijekom kojega studenti s nastavnicima obavljaju dijagnostičke zahvate na pacijentima, planiraju liječenje i predviđaju ishod bolesti.

mijenja ime i razdvaja se, najprije u tri jednosemestralna predmeta: Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I, II i III, a zatim ak. god. 2009./2010. u dva jednosemestralna obvezna predmeta: Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I i II. Prihvaćene su izmjene u pozicioniranju predmeta Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I i II. Naime, predmet Porodništvo domaćih životinja, koji se dugi niz godina predavao u VII., VIII. i IX. semestru, od ak. god. 2012./2013. je nakon razdvajanja pozicioniran u VIII. semestru kao Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I s ukupno 60 sati predavanja i 105 sati vježbi, a predmet Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja II u IX. semestru s ukupno 30 sati predavanja i 45 sati vježbi.

U okviru sadržaja predmeta Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I studenti se detaljno upoznaju sa spolnim ciklusom svih domaćih životinja i kućnih ljubimaca, oogenezom, embrionalnim i fetalnim razvojem folikula, hormonskom regulacijom ovulacije, oplodnjom i nidacijom jajne stanice te umjetnim osjemenjivanjem domaćih životinja i andrologijom. Isto se tako detaljno upoznaju i s dijagnostikom te patologijom gravidnosti, fiziologijom porođaja, fiziologijom i patologijom puerperija i mliječnom žlijezdom.

Kroz predmet Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja II studenti se detaljno upoznaju s patologijom porođaja, neplodnosti domaćih životinja, tumorima mliječne žlijezde, kontracepcijom i prekidom skotnosti, pseudogravidnošću kuja i mačaka, bolestima mladunčadi te asistiranoj reprodukciji u veterinarskoj medicini.

Na Klinici se, osim spomenutih predmeta, sadašnjim nastavnim planom izvode izborni predmeti: Bolesti i rasplođivanje radnih i sportskih životinja u X. semestru s ukupno 8 sati predavanja, 6 sati seminara i 16 sati vježbi te Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini u XI. semestru s ukupno 5 sati predavanja, 10 sati seminara i 15 sati vježbi. Svi su predmeti upotpunjeni novim sadržajima i nadopunjeni suvremenom literaturom.

Cilj predmeta Bolesti i rasplođivanje radnih i sportskih životinja jest upoznati studente sa specifičnostima rasplođivanja i profesionalnim bolestima radnih životinja i životinja u sportu. Predmet obuhvaća različite aspekte primjene navedenih životinja te zarazne i nezarazne bolesti koje nastaju kao posljedica sporta, rada i/ili dugotrajne primjene životinja u rasplodu. Nakon odslušanog i položenog predmeta studenti stječu objektivan i detaljan uvid u profesionalne bolesti i rasplođivanje radnih životinja i životinja u sportu.

U okviru predmeta Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini studenti se osposobljavaju za samostalno izvođenje embriotransfera u farmskih životinja: superovulacijski tretmani, ispiranje maternice davateljica, ocjena polučenih zametaka te transfer zametaka u sinkronizirane primateljice. Upoznaju se s mogućnostima primjene drugih biotehnoloških metoda kao što su aspiracija jajnih stanica za oplodnju *in vitro* iz klaoničkog materijala i iz živih plotkinja, proizvodnja goveđih zametaka *in vitro*, biopsija i određivanje spola zametaka, ocjena i kategorizacija goveđih zametaka, diferencijalna bojenja zametaka, metabolički testovi, krioprezervacija zametaka te upoznavanje s nacionalnom i EU legislativom vezanom uz trgovinu duboko zamrznutom spermom i zamecima.

Nastavnici Klinike uključeni su i u izvođenje nastave iz drugih obveznih predmeta kao što su Ambulantna klinika u X. i XI. semestru i Zdravlje stada u XI. semestru te obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja, Bolesti i liječenje farmskih životinja (usmjerenje Farmske životinje i konji), oba u XI. semestru, potom Bolesti i liječenje pasa i mačaka I u X. semestru te Bolesti i liječenje pasa i mačaka II u XI. semestru (usmjerenje Kućni ljubimci).

Ciljevi spomenutih predmeta jesu upoznavanje studenata veterinarske medicine s aspektima fiziologije i patologije rasplođivanja, ginekoloških zahvata u kućnih ljubimaca te farmskih životinja i konja u kojih je obuhvaćen i menadžment rasplođivanja.

Praktične vježbe na Klinici provode se u praktikumu za porodništvo, dvorani za porodničarske zahvate, vježbaonici za praktičnu nastavu, stajama za preživače i konje, vježbaonici iz spermatologije i informatičkoj vježbaonici, a specijalne kliničke vježbe s najviše do četiri studenta u dvije ambulante, stacionaru i rađaonici za kućne ljubimce kao i u dvije operacijske dvorane za ginekološke zahvate na kućnim ljubimcima te ambulanti i operacijskoj dvorani za preživače.

Iako je tradicionalno naglasak u organizaciji nastave bio na terenskoj nastavi, posljednjih se godina u skladu s Direktivom EZ-a 2005/36 te preporukama EAEVE-a nastava na Klinici usmjeruje prema usvajanju praktičnih znanja i vještina. Tu je potrebno izdvojiti iznimne napore nastavnika u organizaciji i provođenju terenske nastave u različitim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG) te velikim farmama mliječnih krava i svinja, ali i na drugim objektima s farmskim životinjama i konjima. Terenska se nastava provodi uz velik doprinos vanjskih suradnika, posebice iz Veterinarske stanice Bjelovar te s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Centra za travnjaštvo na farmi Sljeme, bez kojih ne bi bilo moguće u dostatnom opsegu izvoditi nastavu, što bi zasigurno uvelike utjecalo i na njezinu kvalitetu.

Odgovarajući udžbenici na stranim jezicima bili su dio studentske literature od samog početka ustroja predmeta. Prva nastavna literatura na našem jeziku za pripremu gradiva bila je skripta autora prof. dr. B. Oklješe pod nazivom *Porodiljstvo* (1944.). Prof. dr. B. Oklješa bio je jedan od prevoditelja udžbenika autora E. Přibila *Porodiljstvo domaćih životinja* (1947.). Prvi domaći sveučilišni udžbenik *Porodiljstvo domaćih životinja* napisao je akademik B. Oklješa (1957.). U sljedećih gotovo pedeset godina nastavljeno je s objavljivanjem skripti, a u posljednjih petnaestak godina objavljeni su brojni sveučilišni udžbenici čiji su autori nastavnici Klinike te vanjski suradnik naslovni docent dr. D. Đuričić, znanstveni savjetnik iz Veterinarske stanice Đurđevac. Radi se o sveučilišnim udžbenicima *Veterinarska andrologija* prof. dr. M. Cergolja i prof. dr. M. Samardžije (2006.), *Rasplođivanje krava i junica*, prof. dr. A. Tomaškovića, prof. dr. Z. Makeka, prof. dr. T. Dobranića i prof. dr. M. Samardžije (2007.), *Rasplođivanje svinja* prof. dr. T. Dobranića i prof. dr. M. Samardžije (2008.), *Rasplođivanje konja* prof. dr. Z. Makeka, prof. dr. I. Getz, prof. dr. N. Prvanović Babić, prof. dr. A. Tomaškovića i prof. dr. J. Grizelja (2009.) te *Dijagnostika i liječenje mastitisa* autora prof. dr. G. Bačića (2009.). Nadalje, objavljen je i sveučilišni udžbenik *Rasplođivanje ovaca i koza* prof. dr. M. Samardžije, nasl. doc. dr. D. Đuričića, prof. dr. T. Dobranića, prof. dr. M. Heraka i izv. prof. dr. S. Vincea (2010.) te *Rasplođivanje kunića, hrčaka i zamorčića* autora prof. dr. M. Samardžije i nasl. doc. dr. D. Đuričića (2011.). Nasl. doc. dr. D. Đuričić i prof. dr. M. Samardžija objavljuju sveučilišni priručnik *Zamorčići* (2014.). Osim nabrojene nastavne literature djelatnici Klinike sudjelovali su u pisanju sveučilišnih priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka*, urednika T. Dobranića i V. Matijako (2011.) i *Bolesti i liječenje farmskih životinja* urednika G. Bačića i D. Gračnera (2014.). Nastavnici Zavoda bili su suautori svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996. i 2012.).

Poslijediplomska nastava

Nastavnici Klinike bili su gotovo od početka ustroja poslijediplomske nastave na Veterinarskom fakultetu uključeni u pojedine osnovane smjerove, poput smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, koji je započeo ak. god. 1966./1967. Već sljedeće akademske godine ustrojavaju vlastiti poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija goveda s umjetnim osjemenjivanjem, koji je trajao četiri semestra (prva tri semestra teoretske i praktične nastave, a posljednji semestar za izradu magistarske rasprave). Područje veterinarske ginekologije izabrano je za poslijediplomski studij zbog posebne praktične aktualnosti u tadašnjem govedarstvu i privredi. Nastavni je program sadržavao gradivo iz fiziologije i patologije reprodukcije i UO-a goveda te odabrana poglavlja iz fiziologije, patološke fiziologije, stočarstva, hranidbe, patologije probave, metabolizma, zaraznih bolesti, zoohigijene i sudskog veterinarstva. Osnivač i voditelj studija bio je akademik B. Oklješa (1967. – 1973.). Nakon završetka studija polaznici su stjecali akademski stupanj magistra. Time su ostvarivali pravo za prijavu doktorskog rada, a nakon obrane disertacije stjecali su akademski stupanj doktora medicinskih znanosti iz područja veterinarske medicine. Nakon akademika B. Oklješe, voditelj studija bio je prof. dr. S. Rižnar (1973. – 1979.), a nakon njega prof. dr. M. Herak (1980. – 1992.).

Tijekom kolegija Porodništvo i reprodukcija I uči se androloška pretraga rasplodnjaka. Ona obuhvaća i pretragu sjemena rasplodnjaka, a studenti kako pravilno uzeti ejakulat rasplodnjaka pomoću umjetnih vagina koje su prikazane na stolu u učionici. Pregled ejakulata iznimno je važan jer na taj način ocjenjujemo plodnost i neplodnost rasplodnjaka, a umjetne vagine najpraktičnije su za veterinara.

Priprema preparata za mikroskopsku pretragu sperme nerasta – supravitalno bojenje spermija prema Bloomu. Provjeravajući ovako vitalnost spermija, studenti mogu vidjeti postotak živih, aktivnih i mrtvih spermija u svježem ili razrijeđenom ejakulatu. Kroz ovojnicu mrtvog spermija prolazi crvena boja eozin, dok kroz ovojnicu živoga ne prolazi.

Ak. god. 1971./1972. uveden je poslijediplomski specijalistički studij iz smjera Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda, čiji je voditelj bio prof. dr. S. Rižnar. Vodstvo studija kasnije je preuzeo prof. M. Peitel s Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju.
Uzimajući u obzir problematiku na terenu i najnovije znanstvene spoznaje, ak. god. 1995./1996. mijenja se dotadašnje ime poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija goveda s umjetnim osjemenjivanjem u Teriogenologija domaćih sisavaca, a ustrojen je kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij. U isto je vrijeme osnovan stručni studij istoga imena s ciljem specijalističkog osposobljavanja u odnosu na njegov područno srodan znanstveni studij.
Donošenjem novog Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. uslijedio je temeljit preustroj poslijediplomskih studija. Dotadašnji znanstveni poslijediplomski studij Teriogenologija domaćih sisavaca ukida se, a dotadašnji stručni studij istoga imena mijenja se u specijalistički studij u trajanju od dvije godine. Njegovim se završetkom stječe akademski naziv sveučilišnog magistra iz teriogenologije domaćih sisavaca.
Voditelji znanstvenog poslijediplomskog studija Teriogenologija domaćih sisavaca bili su prof. dr. M. Herak (1995. – 1998.), prof. dr. A. Tomašković (1999. – 2008.), a voditelji specijalističkog studija Teriogenologija domaćih sisavaca prof. dr. A. Tomašković (2003. – 2008.) i prof. dr. T. Dobranić (od 2009.).
Svrha ovog poslijediplomskog specijalističkog studija jest osposobiti polaznike za samostalan rad u reprodukciji domaćih sisavaca u skladu s pravilima struke i na osnovi najnovijih spoznaja. Poslijediplomski studij za specijalizaciju iz teriogenologije obrazuje specijaliste koji će moći primijeniti znanstvene spoznaje i praktične zahvate u suzbijanju neplodnosti domaćih sisavaca. Kako bi mogli suzbijati jalovost, usavršavaju se doktori veterinarske medicine u terenskoj praksi iz porodništva, biotehnologije rasplođivanja, dijagnostike gravidnosti i suzbijanja neplodnosti domaćih sisavaca. Posebice je važno upoznavanje i savladavanje znanja i zahvata iz primjene hormona u terapiji jalovosti. Isto tako polaznici ovladaju najnovijim dostignućima pri upravljanju spolnim ciklusima domaćih sisavaca te praćenju i kontroli svih faza ciklusa pomoću suvremenih kliničkih, ultrazvučnih i laboratorijskih tehnika.
Godine 2014., na inicijativu prof. dr. D. Gereša, osnovan je poslijediplomski specijalistički studij Menadžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava. Cilj tog studija prije svega je nadogradnja znanja i umijeća upoznavanjem potencijalnih polaznika s novim spoznajama i njihovom praktičnom primjenom u svakodnevnom radu. Njihovo bi specijalističko znanje postalo sastavnica njihova svakodnevnog stručnog rada, što bi podiglo kvalitetu rada i donijelo opću društvenu korist. Studij pruža teorijsku i praktičnu edukaciju iz temeljnih područja reprodukcije, s posebnim naglaskom na prevenciji i suzbijanju smanjene plodnosti, odnosno neplodnosti, a obuhvaća multidisciplinarne pristupe i pruža znanja, vještine i postupke iz menadžmenta, selekcije, hranidbe, dobrobiti životinja, prevencije i suzbijanja metaboličkih, reprodukcijskih i ostalih poremećaja, prevencije i suzbijanja bolesti mliječne žlijezde, zaraznih bolesti, zaštite zdravlja teladi i svih ostalih čimbenika s ciljem poboljšanja reprodukcije i proizvodnje. Naravno, primjena najnovijih znanstvenih spoznaja podrazumijeva i širi socijalni aspekt zaštite zdravlja ljudi i dobrobiti životinja, u skladu s pravnom regulativom EU-a i načelom *od farme do stola.*
Osim nastave na navedenim studijima nastavnici Klinike sudjeluju na Fakultetu u izvedbi triju drugih specijalističkih poslijediplomskih studija (predmeta): Dobrobit životinja (Dobrobit u reprodukciji životinja), Patologija i uzgoj domaćih mesoždera (Primijenjena reprodukcija u uzgoju i liječenju mesoždera) i Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (Razmnožavanje svinja).
Nastavnici Klinike od ak. god. 2005./2006. sudjeluju u izvođenju sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti, pri čemu su voditelji i suvoditelji u osam granski usmjerenih predmeta: Tumori, neinfektivna i nenasljedna stanja i bolesti mliječne žlijezde domaćih mesojeda (prof. dr. T. Karadjole); Klinički aspekti primijenjene endokrinologije reprodukcije muških i ženskih domaćih sisavaca (prof. dr. T. Dobranić); Biotehnologija rasplođivanja domaćih sisavaca (prof. dr. I. Getz); Porodništvo (prof. dr. J. Grizelj); Dijagnostika i liječenje neplodnosti domaćih sisavaca (prof. dr. M. Samardžija); Ginekološka kirurgija, Organiziranje i dizajniranje epidemioloških i kliničkih istraživanja i analiza podataka, Bakterijski uzročnici upala vimena u krava (prof. dr. G. Bačić).
Do danas su u Klinici obranjene 132 znanstvene i magistarske rasprave, dok je disertaciju obranilo 95 polaznika.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Znanstvenoistraživačka je aktivnost na Klinici u prvih desetak godina bila zanemariva, ali to nije neočekivano jer Klinika u to vrijeme još nije imala vlastito stručno osoblje. Ni tadašnji asistenti nisu svoje disertacije izradili na Bujatričkoj i Porodiljskoj klinici, već u Zavodu za nauku o zarazama. Tek poslije, osamostaljenjem Klinike tridesetih godina 20. stoljeća pa nadalje, provode se prva znanstvena istraživanja, posebno trihomonijaze, a što se porodiljske kirurške tehnike tiče, ovariotomije kobila. U poratnom razdoblju do kraja pedesetih godina važna se istraživanja provode o proširenosti zaraznog presušenja vimena krava muzara u Jugoslaviji i mikrobiološkoj etiologiji akutnih i kroničnih upala vimena krava i koza. Ta se pionirska istraživanja temelje na suradnji Porodiljske klinike i Instituta za veterinarskomedicinska istraživanja te Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskoga fakulteta. Nakon Drugoga svjetskog rata započeta su opsežna i sustavna istraživanja jalovosti goveda u različitim krajevima Hrvatske s ciljem da se stvore osnove za njezino suzbijanje. Osim toga provode se istraživanja i o oblicima i uzrocima jalovosti kobila. Ističu se i radovi o rasplodnoj sposobnosti bikova, trihomonijazi bikova, o dijagnostici piometre u goveda te o dijagnostici rane ždrijebnosti.
Godine 1959. osnovana su na Veterinarskom fakultetu četiri znanstvenoistraživačka instituta, a znanstveni rad Klinike za reprodukciju životinja i porodiljstvo do 1965. provodi se u Institutu za zootehniku i higijenu. Na području reprodukcije i porodiljstva nastavljena su istraživanja sterilnosti i mastitisa, osobito goveda. Istraživana je prijemljivost goveda za različite uzročnike mastitisa, proširenost gljivica kod mastitisa te mogućnost terapije različitim kemoterapeuticima. Komparirane su različite metode koje su služile za rano otkrivanje kataralnog mastitisa. Isticala su se istraživanja kroničnog kataralnog mastitisa s obzirom na utvrđivanje ekonomskih šteta, osobito na velikim poljoprivrednim ekonomijama, utvrđivanje najpovoljnijeg načina dijagnosticiranja, liječenja i preveniranja. U suradnji s Odjelom za rendgenologiju rendgenski je prikazivana mliječna žlijezda goveda. Sljedeće važno područje istraživanja u tom razdoblju odnosilo se na istraživanje sterilnosti goveda i drugih domaćih životinja. Osim biokemijskih istraživanja koja su obavljena u suradnji s Odjelom za fiziologiju, a odnose se na utvrđivanje prisutnosti i aktivnosti enzima i isparivih masnih kiselina mužjaka, gravidnih i negravidnih ženki, te u fetusu i u fetalnim tekućinama, istraživao se utjecaj držanja i prehrane na neplodnost goveda u intenzivnom i ekstenzivnom iskorištavanju. Opsežna su istraživanja provedena u suradnji s Odjelom za zarazne i invazione bolesti u ispitivanjima proširenosti gljivica u genitalnim organima zdravih i bolesnih bikova, krava i junica, te kod nekih drugih vrsta domaćih životinja. Provedena su istraživanja o mogućnostima umjetnog zaražavanja krava i junica gljivicama. Iz umjetnog osjemenjivanja provedena su istraživanja u vezi s pronalaženjem racionalnijih metoda za produkciju sperme bikova, utjecaj sperme na endometrij te biokemijska i histokemijska istraživanja sperme goveda. Opsežna istraživanja obavljena su u vezi s umjetnim osjemenjivanjem svinja, posebno na velikim poljoprivrednim dobrima. Započeta su istraživanja o izlučivanju estrogena u mokraći goveda u fiziološkim i nekim patološkim stanjima u goveda. Istraživanja su u tom razdoblju financirana iz potpora Sveučilišta te Saveznog i Republičkog fonda za znanstveni rad.
Integracijom tadašnjih triju instituta Fakulteta u Institut za morfologiju i fiziologiju 1965., koji je godinu dana poslije preimenovan u Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, nastavljena su istraživanja započetih dugoročnih programa bivših instituta. Usporedo s tim postupno raste i financiranje znanstvenog rada iz privrednih organizacija, a smanjuje se iz tadašnjih fondova. U to vrijeme iz

reprodukcije domaćih životinja i porodiljstva nastavljena su sustavna istraživanja biokemizma gravidnih životinja. Ona su se ponajprije odnosila na utvrđivanje aktivnosti različitih fermenata, poput transaminaza, kolinesteraza, alkalne i kisele fosfataze i dr. Posebno treba istaknuti histokemijska istraživanja fosfataza i glikogena genitalnih organa goveda, svinja, kuja, mačaka i peradi. Opsežno se istraživalo suzbijanje sterilnosti krava s osobitim obzirom na utjecaj nasljednih faktora, na pojavu jalovosti i mastitisa krava. Nastavljena su istraživanja funkcionalnih poremećaja spolnog ciklusa i mogućnosti utjecaja lijekova. Radilo se također na usavršavanju metoda koje bi poslužile i u dijagnostici nekih bolesti maternice krava i mačaka. U to je vrijeme na Klinici realiziran prvi međunarodni projekt pod naslovom *The relation of the function of the liver and some endocrine glands to sterility in cattle*, koji je financirao United States Department of Agriculture, pod voditeljstvom prof. dr. S. Rižnara (1969. – 1974.).

Nakon što je 1976. Institut za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje integriran u Fakultet, pa sve do kraja osamdesetih godina, znanstveni se rad na Klinici provodio putem znanstvenoistraživačkih tema koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanost (tzv. SIZ IV.). Do početka osamdesetih godina prof. dr. S. Rižnar istraživao je metode indukcije i sinkronizacije estrusa u krava prihvatljivih za industrijsku govedarsku proizvodnju, a prof. dr. M. Herak bavio se utvrđivanjem biokemijskih svojstava krvnog seruma svinja i spolnih organa nekih fizioloških promjena na jajnicima. Također se bavio dijagnostikom cisticerkoze (cistodoze) svinja biokemijskim i patološkim metodama. U sljedećem desetogodišnjem razdoblju (1980. – 1990.) ističu se istraživanja prof. dr. M. Cergolja vezana za umjetno osjemenjivanje kunića te prof. dr. M. Heraka na mogućnostima povećanja broja prasadi u leglima poboljšanjem preživljavanja zametaka u ranoj gravidnosti te ocjene kvalitete ejakulata bikova i njihove sposobnosti uspješnog konzerviranja dubokim zamrzavanjem na osnovi biokemijskih karakteristika. U to je vrijeme prof. dr. Z. Makek istraživao polučivanje i konzerviranje sperme te umjetno osjemenjivanje peradi. Prof. dr. S. Rižnar planski je provodio umjetno osjemenjivanje krava u seoskim gospodarstvima, dok je prof. dr. A. Tomašković istraživao iskorištavanje ženskog pomlatka na velikim farmama mliječnih krava. U istom je razdoblju na Klinici realiziran drugi međunarodni znanstveni projekt o mogućnosti prijenosa zaraznih bolesti svinja embriotransferom, koji je sufinacirao United States Department of Agriculture, a voditelj je bio prof. dr. M. Herak (1985. – 1989.). Pritom treba istaknuti da je u sklopu tog projekta 1986. obavljen prvi embriotransfer u svinja na području bivše Jugoslavije.

Okosnicu istraživanja na Klinici od 1991. do 2013. čine projekti koje je financiralo MZT/MZOŠ. U tom razdoblju prof. dr. M. Herak istražuje ultrazvučnu ehosonografiju u veterinarskoj ginekologiji i akušerstvu te utjecaj sialinske kiseline na uspjeh zamrzavanja sperme nerastova. Prof. dr. Z. Makek sa suradnicima proširuje prethodna istraživanja na embriotransfer goveda te je voditelj projekata vezanih za *in vitro* oplodnju u goveda, *in vitro* uzgoj i mikromanipulaciju govedim zamecima, te primjenu molekularnih analiza u proizvodnji govedih zametaka u *in vitro* uvjetima. Sve je to rezultiralo razvojem Laboratorija za asistiranu reprodukciju koji je ustrojen 1992. godine. Naime, slijedeći svjetske smjernice iz područja biotehnologije rasplođivanja, u laboratoriju su 1997. započela istraživanja oplodnje i uzgoja govedih zametaka *in vitro*. Uspostavljen je standardni protokol za dozrijevanje, oplodnju i uzgoj govedih zametaka *in vitro*. Zameci proizvedeni *in vitro* odgovarali su standardima Međunarodnog društva za embriotransfer (IETS) te su bili pogodni za transfer ili krioprezervaciju. Nakon transfera *in vitro* proizvedenih zametaka u primateljice oteljeno je prvo tele proizvedeno *in vitro* (IVP) u RH u travnju 2001., što je bilo iznimno postignuće. Tim su istraživanjima postavljeni temelji iskorištavanja prednosti ove biotehnologije u stočarskoj proizvodnji naše zemlje.

U tom je razdoblju prof. dr. M. Cergolj bio voditelj projekta *Program suzbijanja mastitisa*, a prof. dr. A. Tomašković projekta o značenju trofoblast-proteina u preživljavanju embrija papkara. Prof. dr. D. Gereš bavio se monitoringom plodnosti mliječnih goveda na području Grada Zagreba te se zatim fokusirao na istraživanja smanjene plodnosti u kobila epidemiološkim monitoringom reprodukcijskog zdravlja kobila na području Virovitičko-podravske županije.

Nova generacija nastavnika Klinike u to vrijeme nastavlja i znatno proširuje znanstvenu djelatnost pa je tako prof. dr. T. Dobranić bio voditelj projekta o utjecaju puerperija na međutelidbeno razdoblje i servisni period u goveda te projekta o značenju kontrole puerperija u poboljšavanju reproduktivne učinkovitosti krava, a bio je i voditelj VIP projekta Ministarstva poljoprivrede s danas aktualnom tematikom o utjecaju globalnog zatopljenja na plodnost mliječnih krava.

Prof. dr. J. Grizelj vodio je brojne domaće i međunarodne projekte, a na nekima je bio koordinator, partner i/ili voditelj radnog paketa. Jedan od istraživačkih zadataka odnosio se na optimizaciju superovulacije i krioprezervacije kozjih zametaka. Sudjelovao je i u istraživanjima na projektu *Balkan network of Biotechnology in Animal Reproduction for the protection and restoration of animal genetic resources in the region* ASO (*Austrian Science and Research Liaison Office*) *Research Cooperation and Networking between Austria and South Eastern Europe* (2008. – 2009.), zatim je bio uključen u FP7 projekte: *Hormone-free non seasonal or seasonal goat reproduction for a sustainable European goat-milk market* – FLOCK-REPROD, FP7-SME-2008-2 (2009. – 2013.), *Sustainable production of traditional cheeses from local sheep milk, in the Balkans: 1. Improved reproductive management of indigenous-sheep-breed populations, 2. Ensuring of traditional cheeses hygiene and quality* – INDI_SHEEP_TRADI-CHEESE, *Joint European Research Project* (JERP), SEE-ERA.NET Plus (2010. – 2012.) te *Policy into Practice*: EURAXESS *Researcher Skills for Career Development* – PIPERS FP7, (2015. – 2016.). Od COST Action projekata prof. dr. J. Grizelj bio je uključen u projekte *Maternal Interactions with Gametes and Embryos* – GEMINI, COST Action FA 0702 (2009. – 2012.), *Goat-parasite interactions: from knowledge to control* – CAPARA, COST Action FA0805 (2009. – 2013.), a zajedno s izv. prof. dr. I. Getz u COST Action projekt *Epigenetics and Periconception Environment* – EPICONCEPT, COST Action FA1201 (2013. – 2016.). Njegova je aktivnost vezana i za projekte Sveučilišne agencije za frankofoniju AUF gdje je koordinirao dva projekta: *Protocoles non-hormonales de la reproduction des chèvres et l'amélioration de la production laitière* (2012. – 2013.) i *L'optimisation des paramètres de reproduction, de génétique et de santé pour l'amélioration de la production des troupeaux de chèvres – Oh, ma chèvre!* (2016. – 2017.). Osim toga, prof. dr. J. Grizelj bio je voditelj međunarodnog hrvatsko-makedonskih projekata *Embriotransfer i oplodnja in vitro u preživača* (2006. – 2007.) i *Optimizacija superovulacije, krioprezervacija i transferom kozjih zametaka* (2010. – 2011.) te je bio uključen u stručni AUF projekt *Renforcement du français et de la rechérche en français pour les étudiants non-specialistes dans un climat multiculturel et francophone* (2011. – 2013.) koji je iznjedrio udžbenik na francuskom jeziku za studente veterine i srodnih struka.

Od 2013. znanstvena se djelatnost u Zavodu, među ostalim, financira iz državnog proračuna dodijeljenih Sveučilištu u Zagrebu za godišnje potpore istraživanjima (tzv. sveučilišne potpore). Prof. dr. M. Samardžija istraživao je poboljšanje plodnosti mliječnih krava uvođenjem suvremenih metoda kontrole puerperija (2013.), odnosno uvođenjem metaboličko-endokrino-oksidacijskog monitoringa tijekom tranzicijskog razdoblja i kasnog puerperija (2014.), što je nastavljeno pod voditeljstvom prof. dr. T. Dobranića (2015. i 2016.). Osim toga prof. dr. T. Dobranić bavio se istraživanjima hormonske, nutritivne i antioksidacijske modulacije indikatora endokrinog, metaboličkog i oksidacijskog statusa mliječnih krava s ciljem poboljšanja plodnosti tijekom postpartalnog razdoblja (2017.), te važnosti praćenja pokazatelja endokrinog, metaboličkog i antioksidacijskog statusa tijekom peripartalnog razdoblja i kasnog puerperija za održavanje i poboljšanje plodnosti mliječnih krava (2018.). Znanstvenoistraživački rad prof. dr. M. Lojkić bio je usmjeren na krioprezervaciju psećeg sjemena (2014.). Prof. dr. N. Prvanović Babić bavila se analizom reproduktivnog potencijala na osnovi genoma i prenatalnog utjecaja epigenetike nastalih kao posljedica novije povijesti i uloge lipicanaca u sportu, ekonomiji i očuvanju tradicijsko-folklornih običaja u Hrvatskoj (2014.) te aktivacijom upalnog odgovora maternice kao terapijskom mjerom u liječenju endometritisa kobila primjenom inaktiviranog bakterijskog matriksa, smjese eteričnih ulja i propolisa (2018.). Prof. dr. G. Bačić istraživao je primjenu kabergolina u kombinaciji s intramamarnom

otopinom propolisa prilikom zasušivanja krava (2016.) te gensku analizu izolata streptokoka iz uzoraka kravljeg mlijeka (2018.). Istraživanja prof. dr. J. Grizelja odnosila su se na optimizaciju plodnosti stada koza primjenom modificiranog Ovsynch protokola i umjetnog osjemenjivanja u fiksno vrijeme (2016.), a izv. prof. dr. S. Vince istraživao je antioksidacijski utjecaj vitamina C i E na kvalitetu zamrznutog sjemena jarčeva (2017.), odnosno antioksidacijsku zaštitu sjemena jarčeva tijekom procesa zamrzavanja (2018.).

Prof. dr. M. Samardžija je, osim navedenih znanstvenoistraživačkih tema, bio voditelj domaćeg projekta Hrvatske zaklade za znanost *Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu* (2015. – 2018.). Osim toga bio je i suradnik i voditelj hrvatsko-slovenskih projekata s naglaskom na učinak sezonskog toplinskog stresa na oksidacijske i metaboličke biomarkere i reprodukciju mliječnih krava te utjecaj peripartalnog metaboličkog, endokrinog i oksidacijskog statusa na reproduktivnu učinkovitost krava (2016. – 2017.).

Prof. dr. N. Prvanović Babić je kao suradnica sudjelovala u istraživanjima u kojima je težište bilo na primjeni molekularnih analiza u verifikaciji uzgoja lipicanaca u Hrvatskoj (2009. – 2011.) i projektu očuvanja ugroženog i zaštićenog međimurskog konja (2009. – 2011.). Bila je i voditeljica projekta Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (VIP projekta) pod nazivom *Upravljanje reprodukcijom u svrhu poboljšanja plodnosti i očuvanja zdravlja istarskih magaraca* (2012. – 2014.), a provodila je i pilot-istraživanje kojemu je tematika bila uvođenje umjetnog osjemenjivanja u državne ergele Đakovo i Lipik radi kontrole i iskorjenjivanja virusnog arteritisa konja (2014. – 2015.). Osim nabrojenog bila je i suradnica na FP7 projektu *Hunting for sustainability* i LIFE DINALP BEAR *Population Level Management and Conservation of Brown Bears in Northern Dinaric Mountains and the Alps* (2014. – 2019.).

U proteklom razdoblju većina je nastavnika Klinike bila uključena i u provedbu drugih istraživačkih projekata, čiji su nositelji bili nastavnici s drugih zavoda, primjerice Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom te Zavoda za farmakologiju i toksikologiju. Suradnja se temeljila na komplementarnosti i povezanosti područja reproduktivnih poremećaja i zaraznih bolesti te uporabe različitih farmakoloških pripravaka za prevenciju i tretman mastitisa u mliječnih preživača.

Djelatnici Klinike rezultate svojih znanstvenih istraživanja prikazivali su radovima i sažecima radova na brojnim domaćim i međunarodnim skupovima širom svijeta.

Isto tako nastavnici kontinuirano održavaju i brojna pozvana i plenarna predavanja na uglednim domaćim i inozemnim institucijama. Stručnjaci Klinike svojim su znanstvenim aktivnostima znatno pridonijeli poboljšanju ugleda i statusa Klinike, ali i Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u zemlji i u svijetu. Naime, sudjelovali su u organizaciji brojnih domaćih i međunarodnih skupova kao što su III. jugoslavenski kongres za razmnožavanje i uzgoj životinja (Umag, 1986.), Veterinarska znanost i struka (Zagreb, od 1993. do danas), Prvi hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem (Cavtat, 1996.), skup Veterinarski dani (Cavtat 1997., Rovinj, 1998., Opatija, 2001. i Šibenik 2006.), Drugi hrvatski veterinarski kongres (2000.), 10. hrvatski kongres endoskopske kirurgije s međunarodnim sudjelovanjem (2010.), srednjoeuropski i mediteranski bujatrički kongresi (2003. i 2008.), skup *Clinica Veterinaria* (2013.), *1st Conference of the Balkan Network for the animal reproduction* (Sofija, 2008.), kongres FECAVA (od 2010. do danas), IV. veterinarski kongres (Šibenik, 2008.), *First European Dirofilaria Days* (Zagreb, 2007.), kongres *Agriculture in nature and environment protection* (Vukovar, 2011.) te brojnim drugima. Primjerice, važno je naglasiti da je prof. dr. M. Herak predsjedavao sekcijom za reprodukciju svinja na međunarodnom kongresu iz svinjogojstva u Moskvi osamdesetih godina 20. stoljeća što je bilo iznimna privilegija i priznanje njemu kao vrhunskom znanstveniku i stručnjaku iz tog područja, ali ujedno i našoj klinici i Fakultetu. Nadalje, prof. dr. M. Samardžija bio je glavni urednik Zbornika radova srednjoeuropskog bujatričkog kongresa (Pula, 2011.), a prof. dr. J. Grizelj organizator skupa i urednik Zbornika *GEMINI Research Training School* (Opatija, 2010.) i *Epigenetics and Periconception Environment Workshop* (Dubrovnik, 2015.). Nadalje, znanstvenici Klinike recenzenti su brojnih domaćih i međunarodnih znanstvenoistraživačkih projekata.

Nastavnici Klinike aktivno su sudjelovali u radu domaćih znanstveno-stručnih društava i radnih tijela, povjerenstava, odbora, baza evaluatora stranih sveučilišta vezano uz znanstveno-nastavna napredovanja na stranim veterinarskim fakultetima znanstvenih i stručnih odbora i panela. Riječ je o Hrvatskoj veterinarskoj komori, Hrvatskom veterinarskom društvu 1893., Hrvatskoj mljekarskoj udruzi, Hrvatskoj zakladi za znanost, Ministarstvu poljoprivrede, MZOS-u, Uzgojnom savjetu kritično ugroženog i zaštićenog međimurskog konja. Nadalje, sudjelovali su u radu međunarodnih znanstveno-stručnih društava kao što su Svjetsko društvo za organizaciju svjetskih kongresa iz reprodukcije i UO-a, Međunarodni odbor za terapiju ozonom, Američko udruženje praktičara u govedarstvu, Europsko društvo za reprodukciju domaćih životinja, Europsko društvo za embriotransfer, Međunarodno kozarsko udruženje, Europska federacija za animalne znanosti i dr. Prof. dr. M. Herak bio je predsjednik Sekcije za reprodukciju i UO domaćih životinja Hrvatskog veterinarskog društva i tajnik *International Pig Veterinary Society*. Nadalje, prof. dr. M. Samardžija je 2016. izabran za člana Odbora za komparativnu i animalnu patologiju Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU).

Akademik B. Oklješa i prof. dr. M. Cergolj bili su članovi uredničkog odbora časopisa *Veterinarski arhiv*. Prof. dr. M. Samardžija glavni je urednik časopisa *Veterinarska stanica*, a član je i uredničkog odbora časopisa *Veterinarski arhiv*, *Veterinarski glasnik*, *Stočarstvo*, *SOJ-Veterinary Sciences*, *Animal and Veterinary Sciences* i *Mathews Journal of Veterinary Science*. Izv. prof. dr. M. Lojkić pomoćna je urednica časopisa *South African Journal of Animal Science*, a prof. dr. D. Gereš član uredničkog odbora časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* te časopisa *Acta Veterinaria Beograd*.

Nastavnici Klinike dosad su bili recenzenti znanstvenih i stručnih radova u brojnim eminentnim međunarodnim i domaćim časopsima.

Stručna djelatnost

Od osnutka djelatnici Klinike vrlo su aktivni glede stručno-kliničkog rada. U samom početku Porodiljska i Bujatrička klinika radile su zajedno, pa su klinički i ambulantni pacijenti do osamostaljenja Porodiljske klinike (1939.) zabilježeni u zajedničke bolesničke knjige.

Iako je u početku broj pacijenata bio vrlo malen, postupno se povećavao, da bi se od 100 kliničkih pacijenata zaprimljenih u ak. god. 1926./1927. taj broj povećao na oko 3000 pacijenata u ak. god. 1949./1950. Nakon preseljenja 1959. u sadašnje prostorije u Heinzelovoj ulici broj se pacijenata prvih godina drastično smanjivao, no s vremenom se opet vratio na prosjek od oko 1100 pacijenata godišnje koji je imao prije Drugoga svjetskog rata. Razloga za tako drastičan pad broja pacijenata nakon preseljenja u Heinzelovu ulicu bilo je više, no najvažniji su bili veći broj veterinarskih ambulanta u užoj i široj okolici Zagreba te zabrana prometa stokom pješice do lokacije Fakulteta.

Najveći broj pacijenata u to se vrijeme odnosio na farmske životinje i konje, dok je broj pacijenata kućnih ljubimaca bio svega 5 – 10 % od ukupnog broja pacijenata. No u to je vrijeme bio i takav trend, ne samo u našoj zemlji nego i u svijetu, jer su ti podaci bili u skladu sa stanjem na istovrsnim inozemnim klinikama. Valja naglasiti da je i tada trend bio da se na Kliniku dovode uglavnom referentni (zahtjevniji) pacijenti, odnosno pacijenti u kojima terenski veterinari nisu mogli uspješno intervenirati, kako je i danas praksa. Pritom su uvijek prevladavale ženske životinje. Danas su doktori veterinarske medicine na terenu i gradskim veterinarskim ambulantama sve educiraniji, svakako ponajviše zaslugom nastavnika Klinike, pa je i broj nereferentnih (manje zahtjevni) pacijenata na Klinici znatno manji.

Važno je naglasiti da se struktura pacijenata kroz povijest znatno promijenila, tako da posljednjih tridesetak godina kućni ljubimci dominiraju kao pacijenti, i to u postotku većem od 90 % izuzmemo li slučajeve koje djelatnici obrade u sklopu Ambulantne klinike, kliničke terenske nastave ili u sklopu projektnih aktivnosti. Donekle je ukupna situacija drukčija ako se pacijentima Klinike za porodništvo i reprodukciju pridruže i pacijenti obrađeni u sklopu Ambulantne klinike, gdje studenti ipak imaju prilike

upoznati se i raditi s tzv. velikom praksom, odnosno susresti se s različitom ginekološkom kazuistikom na farmskim životinjama i konjima.
Zanimljivo je spomenuti da je ukupan godišnji broj pacijenata Klinike za porodništvo i reprodukciju otprilike danas jednak kao što je bio prije devedesetak godina. Razloga za to je više, među ostalim zbog kontinuiranog smanjenja stočnog fonda i konja u godinama koje su neposredno slijedile nakon Domovinskog rata, ali i zbog trenda kontinuiranog nestajanja obiteljskih gospodarstava. Zbog toga se smanjio broj dolazaka pacijenata farmskih životinja i konja na Kliniku, a jedan od razloga općenito manjeg broja pacijenata na Klinici jest svakako i hiperekspanzija privatnih veterinarskih ambulanta na području grada Zagreba i cijele države. Osim toga velik broj bivših studenata, danas djelatnika veterinarskih stanica i ambulanta, u stanju je uspješno riješiti sve relativno nereferentne slučajeve, i velike i male prakse, pa na Kliniku i danas najčešće dolaze uglavnom referentni pacijenti, posebice iz velike prakse. Kako bi se povećao broj pacijenata, omogućen je još prije tridesetak godina besplatan prijevoz životinja fakultetskim kamionom na Klinike, no nažalost ni to nije dalo očekivani učinak glede povećanja pacijenata iz velike prakse.
S obzirom na veliku konkurenciju u dijagnostici i liječenju različite ginekološke kazuistike vezane za kućne ljubimce Klinika je, kako bi bila konkurentna i mogla osigurati dovoljan broj pacijenata za nastavu, danas opremljena s najsuvremenijom opremom i uređajima te pruža jedinstvene usluge, poput kirurških laparoskopskih zahvata. Važno je istaknuti da Klinika pruža uslugu dubokog zamrzavanja i pohrane pseće sperme. Takve su usluge sve popularnije za vlasnike kućnih ljubimaca, bez obzira na relativno visoku cijenu. To je uvelike pridonijelo povećanom broju kućnih ljubimaca kao pacijenata te, najvažnije, unaprijedilo nastavu i poboljšalo ugled i poziciju Klinike u veterinarskoj struci, ali i društvu općenito. No sve to ne bi bilo moguće da nastavnici Klinike nisu prošli dugotrajne i zahtjevne tečajeve Aesculap akademije u Hrvatskoj i inozemstvu iz laparoskopske kirurgije, da bi danas postali i predavači na spomenutoj Akademiji (prof. dr. T. Karadjole), te tečajeve iz dubokog zamrzavanja pseće sperme u Italiji i Belgiji (izv. prof. dr. M. Lojkić).
Treba spomenuti da je u sklopu Porodiljske klinike od 1948. radila stanica za UO goveda, a od 1952. i za UO koza. Važno je istaknuti da je prvo uspješno i kontrolirano UO na Klinici obavljeno 1943., što je ujedno vjerodostojan podatak o prvom UO-u goveda u Hrvatskoj, o čemu postoji dokument u Fakultetskoj muzejskoj zbirci. Na Klinici je izveden i prvi UO kuja (1950.) i koza (1952.) u Hrvatskoj, odnosno bivšoj Jugoslaviji.
Važno je naglasiti i suradnju Klinike s privredom, koja se očitovala u različitim oblicima suradnje još od 1950. godine. Ponajviše se radilo o stručnim intervencijama na državnim gospodarstvima u vezi s problematikom porodiljstva, sterilnosti, bolesti vimena i UO-a ili o organizaciji tečajeva veterinarima za suzbijanje sterilnosti i UO domaćih životinja. Ta je suradnja bila obostrano korisna, a na zahtjeve poljoprivrednih gospodarstava i terenske veterinarske službe nakon 1950. provodili su se masovni detaljni ginekološki pregledi goveda širom Hrvatske. Od 1962. bila je vrlo intenzivna suradnja sa svinjogojskim farmama PIK Sljeme, a od 1966. s uzgojem svinja PIK-a Belje. Već od 1946. trajala je suradnja Klinike sa stručnjacima tadašnjeg Serum zavoda Kalinovica. Naime, Klinika je u laboratoriju i praksi istraživala učinkovitost pojedinih veterinarsko-medicinskih pripravaka koje je proizvodila spomenuta ustanova, a sklopljen je i ugovor s farmaceutskom industrijom Pliva za ispitivanje njezinih pripravaka.
Nakon Drugoga svjetskog rata postalo je vrlo aktualno suzbijanje jalovosti domaćih životinja, posebice goveda, kao i suzbijanje mastitisa u goveda. Također je bilo vrlo aktualno uvođenje UO-a goveda i ovaca. Nažalost, bilo je vrlo malo educiranih stručnjaka za te poslove, pa je bilo nužno pristupiti usavršavanju veterinara u obliku tečajeva, kako bi kasnije mogli stečeno znanje primijeniti na terenu. Stoga Klinika u okviru stručnog rada ima dugu i bogatu tradiciju održavanja tečajeva za trajno usavršavanje doktora veterinarske medicine, ali i srodnih struka poput agronoma, liječnika, veterinarskih i poljoprivrednih tehničara i stočara. Tim su tečajevima u početku rukovodili akademik B. Oklješa i doc. dr. Zvonimir Setinski, a održavali su ih stručnjaci, djelatnici Porodiljske klinike. Od 1945. do 1947. održano je osam kratkih informativnih tečajeva o jalovosti goveda u okolici Zagreba, ali i diljem Hrvatske. Od 1948. do 1955. tečajevi su u početku bili o mogućnostima suzbijanja jalovosti goveda i uglavnom su trajali 4 – 7 dana, a tematika je obuhvaćala UO goveda i ovaca te suzbijanje mastitisa u goveda. Poslije se tečajevi nisu održavali samo u Hrvatskoj nego i u Srbiji, Crnoj Gori te Bosni i Hercegovini. U početku ih je djelomično ili u potpunosti subvencionirala Uprava za veterinarstvo SR Hrvatske, odnosno druge ustanove po čijem su zahtjevu održavani, a s vremenom su se financirali uglavnom novčanim doprinosima koje su za polaznike plaćale njihove ustanove, a u posljednjih dvadesetak godina i sami polaznici.
Stručnjaci Klinike za porodništvo i reprodukciju otada kontinuirano održavaju tečajeve trajne edukacije za doktore veterinarske medicine, ali i za srodne struke, te stočare, a tematika obuhvaća uglavnom farmske životinje i kućne ljubimce. Teme su zdravlje vimena, higijena mužnje – mastitis, suzbijanje jalovosti krava u obiteljskim gospodarstvima, ultrazvučna dijagnostika gravidnosti domaćih životinja, prevencija i suzbijanje smanjene plodnosti krava prouzročenih metaboličkim poremećajima, puerperalne infekcije genitalnog trakta kao bitan uzrok smanjene plodnosti, utjecaj hranidbe na plodnost mliječnih krava, dijagnostika rane steonosti, neantibiotski načini liječenja mastitisa mliječnih krava, osposobljavanja osjemenjivača za vlastiti uzgoj krava, embriotransfer u goveda, menadžment rasplođivanja kobila, neplodnost krava i učinkovitost ozona u suzbijanju endometritisa i mastitisa u krava, indukcija i sinkronizacija rasplođivanja, transrektalna ultrazvučna pretraga u svim fazama spolnog ciklusa kao učinkovita mjera u suzbijanju smanjene plodnosti mliječnih krava, fiziologija rasplođivanja i UO svinja, fiziologija i patologija puerperija krava, zdravlje stada i upravljanje proizvodnjom, poremećaji u funkciji jajnika krava, kastracije kuja i mačaka, laparoskopska kirurgija, laparoskopska kirurgija za kirurge pedijatre i minimalnoinvazivne tehnike kirurškog liječenja ingvinalne hernije (*Transabdominal Preperitoneal Patch* Plasty, TAPP *i Total Extraperitoneal Patch Plast*, TAP).

Ostale aktivnosti Klinike

Nastavnici Klinike bili su u stručnim i studijskim posjetima i usavršavanjima u inozemstvu u mnogim europskim zemljama (Njemačka, Švedska, Francuska, Italija, Albanija, Belgija, Austrija, Bugarska, Crna Gora, Grčka, Velika Britanija, Španjolska, Danska, Mađarska, Švicarska) bivšem Sovjetskom Savezu te u SAD-u i Libiji. Nastavnici Klinike sudjelovali su u izvođenju nastave i na drugim obrazovnim institucijama u zemlji i inozemstvu kao što su: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; KBC Sestre milosrdnice, Zagreb; Veterinarski fakultet u Skopju, Makedonija; Veterinarski fakultet Poljoprivrednog sveučilišta u Tirani, Albanija; Institut za biologiju i imunologiju reprodukcije u Sofiji, Bugarska; Veterinarski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija; Agronomski fakultet, Toluca, Meksiko; Veterinarski fakultet Sveučilišta Tesalija, Karditsa, Grčka i Veterinarski fakultet Sveučilišta Hasan Priština, Kosovo (akademik B. Oklješa, prof. dr. S. Rižnar, prof. dr. M. Herak, prof. dr. Z. Makek, prof. dr. A. Tomašković, prof. dr. M. Cergolj, prof. dr. D. Gereš, prof. dr. T. Dobranić, prof. dr. G. Bačić, prof. dr. J. Grizelj, prof. dr. M. Samardžija, prof. dr. T. Karadjole, prof. dr. N. Prvanović Babić, izv. prof. dr. I. Getz, izv. prof. dr. M. Lojkić, izv. prof. dr. N. Maćešić, izv. prof. dr. S. Vince, doc. dr. I. Folnožić, doc. dr. B. Špoljarić, dr. B. Kampl i K. Stipetić, dr. med. vet.).
Nastavnici Klinike sudjelovali su i organizirali brojne seminare, savjetovanja, radionice, okrugle stolove, bili članovi organizacijskih i znanstvenih odbora domaćih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova i društava, recenzenti znanstvenoistraživačkih projekata, a sudjelovali su i u povjerenstava i radnih skupina u ministarstvima RH, predlaganju i izradi propisa iz područja veterinarskih kliničkih znanosti te u radio i televizijskim emisijama. Time su znatno pridonijeli unaprjeđenju znanstvene i stručne aktivnosti u ovom području veterinarske medicine te zasigurno i popularizaciji veterinarske struke općenito (prof. dr. T. Dobranić, prof. dr. D. Gereš, prof. dr. G. Bačić, prof. dr. J. Grizelj, prof. dr. T. Karadjole, prof. dr. N. Prvanović Babić, prof. dr. M. Samardžija, izv.

prof. dr. I. Getz, izv. prof. dr. M. Lojkić, izv. prof. dr. N. Maćešić, izv. prof. dr. S. Vince, doc. dr. I. Folnožić, doc. dr. B. Špoljarić). Osim toga, većina nastavnika Klinike članovi su povjerenstava i radnih tijela Fakulteta.
Djelatnici Klinike su 2012. organizirali i međunarodnu ljetnu školu Reprodukcija preživača u suorganizaciji Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Europskog društva za reprodukciju domaćih životinja (*European Society for Domestic Animal Reproduction*, ESDAR) i Europskog koledža za reprodukciju domaćih životinja (*European College for Animal Reproduction*, ECAR) s eminentnim i svjetski priznatim predavačima iz cijelog svijeta te polaznicima doktorandima i ECAR-ovim kandidatima/rezidentima s najprestižnijih europskih veterinarskih fakulteta. Rad škole koordinirali su članovi tehničkog organizacijskog odbora prof. dr. N. Prvanović Babić, prof. dr. G. Bačić i izv. prof. dr. N. Maćešić, dok su u pripremi i realizaciji aktivno sudjelovali i svi ostali djelatnici i nastavnici Klinike te brojni studenti i volonteri.
Nastavnici Klinike su u nastavnoj, znanstvenoj i stručnoj djelatnosti surađivali s više institucija u zemlji i inozemstvu kao što su: Hrvatski veterinarski institut, Institut *Ruđer Bošković*, KBC Sestre Milosrdnice, Zavod za javno zdravstvo *Dr. Andrija Štampar*, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Veterinarskim fakultetima u Brnu, Sofiji, Hannoveru, Wroclawu, Gentu, Moskvi, Skopju, Beogradu, Ljubljani, Liegeu, Bayamu, Temascaltepecu, Maracayu, Prištini, Tirani, Iasiju, Sarajevu i drugima (prof. dr. M. Herak, prof. dr. S. Rižnar, prof. dr. Z. Makek, prof. dr. A. Tomašković, prof. dr. M. Cergolj, prof. dr. D. Gereš, prof. dr. T. Dobranić, prof. dr. J. Grizelj, prof. dr. T. Karadjole, prof. dr. N. Prvanović Babić, prof. dr. M. Samardžija, izv. prof. dr. I. Getz, izv. prof. dr. M. Lojkić, doc. dr. I. Folnožić, doc. dr. B. Špoljarić).
Važno je istaknuti da su pojedini nastavnici Klinike obnašali časne i odgovorne dužnosti prodekana i dekana Fakulteta. Prodekani su bili: prof. M. Rajčević (1928./1929.), akademik B. Oklješa (1947./1948.), prof. dr. M. Herak (1976./1977.), prof. dr. Z. Makek (1995./1996. – 1998./1999.), prof. dr. M. Cergolj (2007./2008. – 2009./2010.) i prof. dr. T. Dobranić (2016./2017. – do 27. ožujka 2019.). Dužnost dekana obnašali su: prof. M. Rajčević (1927./1928.), akademik B. Oklješa (1946./1947.), prof. dr. S. Rižnar (1980./1981. – 1981./1982.), prof. dr. Z. Makek (1999./2000. – 2002./2003.) i prof. dr. T. Dobranić (2010./2011. – 2015./2016.).
Posebno treba naglasiti da je prof. dr. B. Oklješa 1958. izabran za redovitog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU) u Odjelu za medicinske znanosti. Za svoj uspješan rad odlikovan je Ordenom rada s crvenom zastavom (1965.), Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima (1969.), a dobitnik je i Republičke nagrade za životno djelo (1971.).
Prof. dr. Z. Makek odlikovan je Redom Danice hrvatske i likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge u znanosti (1998.).
Prof. dr. M. Samardžija dobitnik je priznanja Poljskog društva veterinarskih znanosti za svoj znanstveni i nastavni rad (2014.). Od istog je društva dobio i posebno vrijednu nagradu u europskim okvirima Veterinar godine (2015.), a International Scientific Committiee of Ozone Therapy, Madrid, Španjolska izabrao ga je za člana međunarodnog ekspertnog tima za terapiju ozonom u humanoj i veterinarskoj medicini (2016.). Dobitnik je i godišnje nagrade za znanost za 2017. godinu (2018.).
Prof. dr. M. Cergolj je nakon odlaska u mirovinu izabran u zvanje profesora emeritusa (2014.).
Za ostale pojedinosti o radu akademika B. Oklješe, profesora emeritusa M. Cergolja te profesora M. Rajčevića, S. Rižnara, Z. Makeka, T. Dobranića i M. Samardžije vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Klinike

Popis bivših djelatnika Klinike

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

Prof. Mile Rajčević, (1924. – 1938.), asistent Jakob Horvat (1926. – 1929.), asistent Stjepan Nestl (1929. – 1932.), asistent Cvjetko Heidl (1930. – 1932.), asistent dr. Franjo Giriček (1932. – 1937.), akademik Boždar Oklješa (1932. – 1973.), asistent Franjo Lohman (1935.), asistent Franjo Pintarić (1935. – 1936.), asistent dr. Zvonimir Smrček (1937. – 1948.), doc. dr. Vladimir Penavin (1938. – 1950.), asistent Zorislav Golub (1939. – 1942.), asistent Franjo Ceboci (1942. – 1945.), asistent Nebojša Nikšić (1949. – 1952.), asistent Josip Pelicarić (1950. – 1953.), asistent Božidar Šimunić (1951. – 1952.), prof. dr. Srđan Rižnar (1952. – 1953.; 1964. – 1989.), asistent Antun Lajoš (1953. – 1957.), asistent Miho Kaciga (1954. – 1956.), asistent Vladimir Fašaić (1954. – 1956.), doc. dr. Zvonimir Setinski (1955. – 1964.), asistent dr. Mijo Kopljar (1956. – 1972.), asistentica Maksuma Sikirić-Denac (1958. – 1961.), prof. dr. Miroslav Herak (1958. – 1999.), asistent dr. Marijan Catinelli, (1966. – 1978.), prof. dr. Zdenko Makek (1973. – 2009.), prof. dr. Antun Tomašković (1972. – 2008.), prof. dr. Marijan Cergolj (1978. – 2013.), asistent Branimir Kampl (1983. – 1988.), prof. dr. Darko Gereš (1988. – 2018.), asistentica Korana Stipetić (1997. – 2003.)

Stručni suradnici

Aleksandar Bunarević (1990. – 1994.), Anđelko Gašpar (1993. – 1996.)

Voditelj laboratorija

Đurđa Pipinić (od 1991. – 2003.)

Viši tehnički suradnici i tehnički suradnici

Dragutin Sabljar (1959. – 1977.), Nevenka Metzner (1978. – 2001.) i Silvija Albert (2000.)

Veterinarski tehničari i veterinarski bolničari

Lazar Kupreš (1933. – 1965.), Pavao Pavlić (1949. – 1962.), Mato Cecelja (1971. – 1984.), Vladimir Medven (1971. – 2007.), Jaroslav Pešice (1976. – 1981.), Ivan Maceković (1977. – 2010.), Damir Šurina (1985. – 1987.), Ljiljana Belinić (1987. – 2007.), Željko Škrlec (1989. – 2012.) i Ivan Kecerin (1997. – 1998.)

Pomoćni tehnički suradnik

Cecilija Okrajčić (1959. – 1989.)

Popis sadašnjih djelatnika Klinike

prof. dr. Tomislav Dobranić (od 1988.)
prof. dr. Goran Bačić (od 1995.)
prof. dr. Marko Samardžija (od 1998.)
prof. dr. Tugomir Karadjole (od 1999.)
prof. dr. Nikica Prvanović Babić (od 2000.)
prof. dr. Juraj Grizelj (od 2001.)
izv. prof. dr. Iva Getz (od 1993.)
izv. prof. dr. Martina Lojkić (od 2000.)
izv. prof. dr. Nino Maćešić (od 2003.)
izv. prof. dr. Silvijo Vince (od 2003.)
doc. dr. Ivan Folnožić (od 2008.)
doc. dr. Branimira Špoljarić (od 2008.)
asistent Ivan Butković, dr. med. vet. (od 2016.)
asistent Juraj Šavorić, dr. med. vet. (od 2018.)
tehnička suradnica Tanja Herceg, bacc. oec. (od 1997.)
veterinarski tehničar Ivica Moguljak (od 1997.)
pomoćna tehnička suradnica Snježana Kostrić (od 2006.)
veterinarski tehničar Dubravko Šimunec (od 2007.)
pomoćna tehnička suradnica Mirjana Beganović (od 2009.)
veterinarski bolničar Damir Puljek (od 2010.)
veterinarski tehničar Marko Markoč (od 2013.)
veterinarski tehničar Robert Hrestak (od 2018.)

Rana ultratrazvučna dijagnostika gravidnosti kuja i njezino praćenje sve su važniji. Ultrazvukom dijagnosticiramo gravidnost u kuja već od 20. dana, dok se otkucaji srca plodova mogu ustvrditi između 24. – 28. dana gravidnosti.

Osoblje Klinike, slijeva nadesno, prvi red: izv. prof. dr. S. Vince, izv. prof. dr. N. Maćešić, prof. dr. G. Bačić, prof. dr. J. Grizelj, prof. dr. T. Dobranić i A. Tušek. Drugi red: doc. dr. I. Folnožić, prof. dr. T. Karadjole, D. Puljek, M. Markoč, prof. dr. M. Samardžija, T. Herceg, I. Moguljak, J. Šavorić i R. Hrestak. Treći red: izv. prof. dr. M. Lojkić, prof. dr. N. Prvanović Babić, izv. prof. dr. I. Getz, doc. dr. B. Špoljarić, I. Butković, M. Beganović i S. Kostrić.

8.6. Klinika za unutarnje bolesti
(prof. dr. Ljiljana Bedrica)

Opći podaci

Klinika za unutarnje bolesti proizišla je iz Klinike za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda – Medicinske klinike, koju je 1921. osnovao prof. dr. L. Bosnić, te Klinike za unutarnje bolesti preživača, svinja i peradi – Bujatričke klinike, koju je 1922. osnovao prof. M. Rajčević.

Prvi zaposlenik i predstojnik Medicinske klinike bio je prof. dr. L. Bosnić, a za prve asistente izabrani su D. Curilović (1923.), L. Brozović i I. Vuličević (1925.), A. Sutlić i F. Kovač (1928.) te Đ. Sokola i N. Šubat (1932.). Većina je tih asistenata svega nekoliko godina boravila na Klinici, a jedino je A. Sutlić nastavio sveučilišnu karijeru.

Prvi zaposlenik i predstojnik Bujatričke klinike bio je prof. M. Rajčević, a za prve su asistente izabrani J. Horvat (1926.), C. Heidl (1928.), S. Nestl (1929.) te B. Oklješa i F. Giriček (1932.). Također se većina od njih zadržala kratko vrijeme na Klinici, a samo je B. Oklješa ostvario sveučilišnu karijeru na Porodiljskoj klinici.

Godine 1935. od Medicinske klinike prostorno se i organizacijski odvojio Zavod za internu kliničku propedeutiku, a predstojništvo je povjereno doc. dr. A. Sutliću. Za asistente tog zavoda izabrani su S. Hruš (1939.), E. Maglajić (1939.), S. Forenbacher (1946.) i M. Tršinski (1951.). S. Forenbacher je 1950. prešao na Medicinsku kliniku i kasnije ostvario sveučilišnu karijeru u Klinici za unutarnje bolesti.

Sve do spajanja Medicinske klinike s Bujatričkom klinikom i Zavodom za internu kliničku propedeutiku u jednu organizacijsku jedinicu Medicinska je klinika radila u prvotno dodijeljenim prostorijama na staroj lokaciji Fakulteta u Savskoj cesti, čiji se broj i raspored samo neznatno mijenjao. Prostorije su obuhvaćale sobu za predstojnika s knjižnicom, koja je u početku bila smještena u kliničkom traktu, a zatim u prizemlju glavne ulične zgrade u Savskoj cesti br. 16. U tom se sklopu, prema dvorišnoj strani, nalazila kasnije i soba za asistente. U južnom krilu prve dvorišne zgrade nalazila se ambulanta za mesojede s čekaonicom za stranke, dva laboratorija za rutinske kliničke pretrage, pisarnica, garderoba, priručna ljekarna i pregledavaonica za konje, koja je služila i kao prostorija za održavanje vježbi sa studentima. Također su postojale dvije manje staje za kopitare (ukupno sedam ležišta u dva zatvorena boksa) te dvije prostorije za mesojede u posebnom paviljonu, kojim se služila i Kirurška klinika. Posebno uređena ambulanta za prijem i pregled mesojeda bolesnih od zaraznih bolesti, odvojeno smještena iza konjušnice, kasnije je pretvorena u stan za bolničare. Konačno, između južnog i sjevernog krila dvorišne zgrade, koje je zapremala Kirurška klinika, nalazila se klinička predavaonica u kojoj su se održavala predavanja iz interne kliničke propedeutike i specijalne patologije kopitara i mesojeda. Sve su te prostorije bile vrlo skromne, adaptirane i većinom neprikladne za namijenjenu svrhu.

Bujatrička klinika u početku nije imala kliničkih prostorija za smještaj bolesnih životinja ili za ambulantni pregled, pa se prvi nastavnik služio stajom Fakultetskog dobra u Maksimiru. Gradnja zajedničke kliničke zgrade za Bujatriku i Porodiljstvo započela je 1925., a završena je već sljedeće godine. Sljedećih se godina inventar klinike postupno popunjava instrumentima i laboratorijskom opremom, međutim raspoloživa su sredstva za stručni i znanstveni rad, pa i za samu nastavu, bila vrlo oskudna. Klinika se s naporom razvijala i stoga što se u to doba u kliničkoj patologiji i terapiji domaćih životinja još uvijek veće značenje pridavalo kopitarima, osobito konju, dok su preživači, svinje i druge životinje iz ekonomskih, pa i stručnih razloga, koji proizlaze iz povijesnog razvoja veterinarske medicine kao znanosti, bile zapostavljene. Na poticaj predstojnika klinike prof. N. Rajčevića osnovan je 1927. fond Bujatričke klinike s ciljem unaprjeđenja ustanove. Fond se popunjavao dobrovoljnim prilozima vlasnika bolesnih životinja jer su pregled i liječenje životinja bili besplatni. Iz sredstava fonda nabavljane su i pokusne i bolesne životinje na kojima su se obavljala istraživanja. Bujatrička je klinika ostala u sklopu Zavoda i klinike za porodiljstvo do 1949., kada je preseljena u prilagođene prostorije bivšeg Zavoda za anatomiju u dvorišnom sklopu zgrada u Savskoj cesti br. 16. Bujatrička se klinika tada sastojala od jedne sobe za predstojnika, dvije sobe za asistente, pisarnice, skladišta, garderobe, prostorije za pregled bolesnih životinja u kojoj se održavala i praktična nastava sa

studentima, te od staje za goveda s dva boksa za male preživače i svinje i nekoliko kaveza za kuniće i perad.
Zavod za internu kliničku propedeutiku nakon osnutka bio je usko povezan s Medicinskom klinikom, pa se njegova djelatnost i odvijala pretežno u okviru kliničke patologije i terapije kopitara i mesojeda. Taj Zavod, osim sobe za predstojnika i priručnog laboratorija u prvom katu novoosnovanog i izgrađenog Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, nije raspolagao vlastitim prostorijama, već se njegov stručni i nastavni rad odvijao u Medicinskoj klinici. Uvjeti za njegov prostorni razvoj stečeni su tek 1949., kada su se neki zavodi preselili iz sklopa zgrada u Savskoj cesti br. 16. Tada su u prvom katu sjevernog krila uličnе zgrade adaptirane zavodske prostorije, a u sklopu dvorišnih zgrada vježbaonice i prostorije za smještaj životinja.
Nakon osnutka Zavoda za internu kliničku propedeutiku nastavilo se sa zapošljavanjem asistenata na sve tri ustrojbene jedinice. Na Medicinskoj klinici treba istaknuti zapošljavanje S. Rapića (1935.) koji je ostvario sveučilišnu karijeru na Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, zatim I. Drežančića (1938.) koji je nastavio sveučilišnu karijeru u Zavodu za parazitologiju i invazijske bolesti te B. Miklaušića (1938.) koji je prešao na Ambulantnu kliniku i tamo ostvario sveučilišnu karijeru iz predmeta Unutarnje bolesti. Od zaposlenih asistenata na Bujatričkoj klinici treba naglasiti prijem M. Šlezića (1942.) koji je poslije nastavio sveučilišnu karijeru na Klinici za unutarnje bolesti. U Zavodu za internu kliničku propedeutiku bio je, među ostalima, zaposlen asistent J. Gorišek (1949.), koji je godinu dana poslije prešao na Medicinsku kliniku te postao sveučilišni profesor na Klinici za unutarnje bolesti.
Klinika za unutarnje bolesti osnovana je 28. lipnja 1951. spajanjem Medicinske i Bujatričke klinike te Zavoda za internu kliničku propedeutiku u jedinstvenu kliniku. Spajanje triju ustanova bio je postupan i dugotrajan proces. Trebalo je uskladiti personalne i materijalne odnose, poraditi na izgradnji organizacijske osnovice za jedinstven stručni rad i nastavu. Osnivanjem Klinike za unutarnje bolesti postignut je bitan napredak u povezivanju kliničke patologije i terapije domaćih životinja na načelima cjelovitosti, jer je tada organopatologija bila rascjepkana po skupinama domaćih životinja, odnosno po pojedinim vrstama. Ta su se gledišta u daljnjem tijeku razvoja klinike bitno odrazila na nastavu, uvjetujući povezivanje nastavnog gradiva na temelju komparativne obrade, i na znanstveni rad.
Za prvoga predstojnika objedinjene Klinike za unutarnje bolesti domaćih životinja izabran je 1952. prof. dr. M. Šlezić, dotadašnji predstojnik Zavoda za internu kliničku propedeutiku. Iste je godine u sklopu Klinike osnovan Hematološki laboratorij, koji je kao dio budućeg Centralnog kliničkog laboratorija služio potrebama i drugih klinika Veterinarskoga fakulteta. U svom prvotnom smještaju, u južnom stražnjem prizemlju uličnе zgrade u Savskoj cesti br. 16, laboratorij je raspolagao većom prostorijom za hematološke pretrage, sobom za voditelja te pomoćnom prostorijom za pranje i čišćenje te pripremu materijala. Za asistenticu Klinike primljena je P. Sič-Bauer (1952.), kojoj je ujedno povjereno vodstvo laboratorija. Ona je radi usavršavanja u kliničkoj hematologiji boravila godinu dana na Internoj klinici Medicinskog fakulteta u Zagrebu. U tijeku te specijalističke izobrazbe P. Sič-Bauer pokazala je mnogo znanja i zalaganja u radu, pa je u medicinskim krugovima zagrebačkog sveučilišta pridonijela ugledu veterinarske struke. Na području kliničke hematologije uspjela je razviti suradnju između veterinarske i humane medicine i sačuvati je za budućnost. Pod njezinim se vodstvom laboratorij iz skromnih okvira za nekoliko godina razvio u Centralni klinički laboratorij, koji je u to vrijeme bio jedini te vrste u zemlji. Prema zapisniku sa sjednice Vijeća od 20. lipnja 1955. bio je u sastavu Klinike za unutarnje bolesti. Usporedo, P. Sič-Bauer i sama je napredovala razvivši se u specijalista za komparativnu hematologiju. Godine 1954. stekla je naslov doktorice znanosti, a 1958. postala naslovna docentica za predmet Unutarnje bolesti, čime postaje cjelovitom stručnjakinjom i znanstvenicom, koja sudjeluje u kliničkoj nastavi i u radu Klinike, vodeći tečajeve iz kliničke hematologije za diplomirane veterinare.
Statutom Veterinarskoga fakulteta iz 1958. Centralni klinički laboratorij izdvojen je kao pomoćna fakultetska ustanova, a za upraviteljicu je 31. prosinca 1959. izabrana dr. P. Sič-Bauer. Opseg stručnog, poslije i znanstvenog rada Centralnog kliničkog laboratorija, prešao je iz okvira hematologije i u područje kliničke citološke dijagnostike. Dr. P. Bauer-Sič odlazi 1961. kao stipendistica Humboldtove zaklade u Saveznu Republiku Njemačku, gdje se usavršava do 1963. godine. Iste je godine zatražila produljenje specijalizacije na matičnoj ustanovi, ali joj nije odobreno. Stoga napušta Fakultet i nastavlja znanstvenu i sveučilišnu karijeru na Veterinarskom fakultetu u Giessenu, Njemačka.
Nakon odlaska dr. P. Sič-Bauer na specijalizaciju u Njemačku, Centralni klinički laboratorij ostaje bez voditelja, pa je na sjednici Fakultetskog vijeća od 2. lipnja 1962. dekan prof. dr. I. Tomašec iznio molbu tadašnjeg Odjela za unutarnje bolesti pri Institutu za patologiju i terapiju da se laboratorij pripoji toj klinici. Stoga se u drugom Statutu iz 1964. više ne navodi kao pomoćna fakultetska jedinica.
Pod manje-više nepromijenjenim radnim uvjetima Klinika za unutarnje bolesti domaćih životinja obavljala je svoju stručnu, nastavnu i znanstvenu djelatnost sve do jeseni 1959., kada je preseljena u nove kliničke zgrade u sklopu Veterinarskog fakulteta u Heinzelovoj ulici br. 55. Tada je na prijedlog prof. dr. A. Sutlića Fakultetsko vijeće za novoga predstojnika izabralo prof. dr. S. Forenbachera.
Klinika za unutarnje bolesti smještena je danas u zgradama koje su prvotno bile namijenjene samo Kirurškoj i Porodiljskoj klinici, pa su u završnoj fazi izgradnje djelomično prilagođene i za tu kliniku. Predviđena izgradnja Klinike za unutarnje bolesti nije ostvarena jer Fakultet nije uspio kasnije otkupiti dio parcele za izgradnju te klinike. Danas Klinika prostorno zauzima gotovo čitavo prizemlje i jedan dio podrumskih prostorija zgrade u pročelju, te unutrašnja krila oba dvorišna trakta. U unutrašnjem krilu zapadnog dijela dvorišne zgrade još je uvijek u južnom dijelu odio za preživače, zatim pregledavaonica koja služi za održavanje praktičnog dijela nastave iz propedeutike te staja i izdvojeni dio za izolacijsku jedinicu. U istom se dijelu prema sjeveru nalaze sobe za bolničare, a u nastavku dvije prostorije za životinje u kojima borave psi za potrebe nastave iz propedeutike. Nadovezuju se tri prostorije za boravak nastavnika, u kojima se održavaju klinički sastanci, obrane diplomskih radova te magisterija i doktorata, a povremeno i nastava manjih skupina studenata. U nastavku je garderoba za studente i još jedna soba za nastavnike Klinike. Na suprotnoj strani, u unutrašnjem krilu istočne dvorišne zgrade prema jugu, nalazi se pregledavaonica i staja za kopitare, koja bi se u skoroj budućnosti trebala promijeniti u ambulantu Hitne i intenzivne veterinarske medicine. U istom je dijelu prema sjeveru 2006. renoviran prostor u kojemu se nalazila čekaonica, ambulanta za pse i mačke te dva stacionara s kavezima za stacioniranje pasa i mačaka i jedan laboratorij. U novom je prostoru smješteno šest specijalističkih ambulanti za mesojede (psi i mačke) i egzotične životinje te dva stacionara. Ispred ambulanti nalazi se čekaonica s recepcijom.
Početkom 2014. u istoj je zgradi s istočne strane napravljena konjska pregledavaonica sa stajom u kojoj se nalaze četiri boksa za konje.
Klinika za unutarnje bolesti specijalizirana je veterinarska zdravstvena ustanova koja se u okviru Veterinarskog fakulteta sustavno bavi nastavnim i znanstvenim radom na području unutarnjih bolesti domaćih životinja. Djeluje kao jedinstvena organizacijska cjelina. Rutinski dio posla od početka se odvijao na tri odjela, odnosno odjelu za mesojede, kopitare i preživače. Takva se podjela u organizacijskoj strukturi Klinike sačuvala do danas.
Nakon osnutka Klinike za unutarnje bolesti primljeno je više asistenata, pri čemu treba istaknuti zaposlenje V. Sertića (1953.) te K. Mihaljevića (1958.) i F. Zdelara (1959.) koji su prethodno bili zaposleni kao asistenti na Ambulantnoj klinici. Nakon toga zaposlena je druga žena kao asistentica, M. Sikirić-Denac (1960.), koja je prethodno bila asistentica na Klinici za porodništvo. Nakon usavršavanja u Švicarskoj dala je otkaz (1965.) i ostala u Švicarskoj. Zatim su zaposleni asistenti M. Bauer (1965.), V. Hahn (1970.), A. Alegro (1971.) i P. Ramadan (1972.), koji je prethodno radio na Ambulantnoj klinici. Asistent V. Hahn nastavio je sveučilišnu karijeru na Ambulantnoj klinici (1985.), doc. dr. A. Alegro na Veleučilištu u Karlovcu (1995.), a svi ostali ostvarili su sveučilišnu karijeru i bili predstavnici prethodne generacije nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju u Klinici za unutarnje bolesti.
U razdoblju koje je slijedilo zaposlena je asistentica Lj. Bedrica (1982.), koja je prethodno kao pripravnica SIZ-a za znanost radila godinu dana

Prijem pacijenata Klinike za unutarnje bolesti. Katkad se u danu zaprimi i po pedesetak pacijenata (psi, mačke, egzotične životinje).

Asistent F. Kajin, dr. med. vet. upisuje pacijenta, dalmatinskog psa, u ambulantni protokol. Prof. dr. I. Harapin zaslužan je za uvođenje aplikacije kliničkog protokola (Vef.Protokol) koji se na Klinikama primjenjuje od 2002. godine.

u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, te je kao prva žena ostvarila sveučilišnu karijeru na klinikama Veterinarskoga fakulteta. Zatim je zaposlen stručni suradnik I. Harapin (1985.) koji je prethodno u istom zvanju radio na Ambulantnoj klinici te asistenti D. Žubčić (1985.) i V. Mrljak (1987.). U novije su vrijeme zaposleni stručni suradnik D. Potočnjak (1994.), asistentica I. Kiš, znanstvene novakinje N. Kučer i V. Matijatko te asistent D. Gračner (1998.), te znanstveni novaci N. Lemo (2001.), M. Brkljačić (2004.), I. Mayer (2005.) i J. Gotić (2011.). Doc dr. Z. Žvorc prethodno je radio na Ambulantnoj klinici te je izabran za izvanrednog profesora na Klinici za unutarnje bolesti (2005.). Na Klinici su još zaposleni asistentica M. Crnogaj (2006.) te znanstveni novaci I. Kiš i M. Torti (2008.). Svi oni, osim umirovljenog izv. prof. dr. Z. Žvorca i doc. dr. I. Mayer koja je početkom 2018. potpisala s Fakultetom sporazumni prekid ugovora u radu, čine današnju generaciju nastavnika Klinike u znanstveno-nastavnom zvanju. Klinika i dalje provodi odgovarajuću kadrovsku politiku u zapošljavanju asistenata koji se educiraju u nastavnom, znanstvenom i stručno-kliničkom radu za buduću promjenu generacijske strukture nastavnika. Stoga su u posljednje vrijeme zaposleni asistenti I. Spajić, dr. med. vet. (od 2011.) i J. Tršan, dr. med. vet. (od 2017.). Za obavljanje svakodnevnih poslova u stručno-kliničkom radu zaposlen je u Klinici veći broj stručnog, tehničkog i pomoćnog tehničkog osoblja. Od stručnog osoblja u Klinici radi stručna savjetnica B. Beer-Ljubić (od 2014.) te stručni suradnici dr. D. Grden (od 2003.), G. Jurkić Krsteska, dr. med. vet. (od 2008.), K. Šimonji, univ. mag. med. vet. (od 2011.), F. Kajin, dr. med. vet. i A. Petak, dr. med. vet. (od 2016.). Tehničko osoblje čine voditeljica laboratorija J. Foršek, dipl. ing. biol. (od 1984.), tehnički suradnik – bolničar K. Martinec (od 1997.), tehničke suradnice Z. Džaja (od 2002.) i H. Muslim (od 2018.), voditeljice ostalih ustrojbenih jedinica D. Ivšić Škoda (od 2007.) i V. Đurić, mag. med. biochem. (2019.) te viša laborantica V. Benko, dr. med. vet. (od 2013.). U pomoćno tehničko osoblje pripadaju veterinarski bolničari I. Rojtinić (od 1988.), M. Kobali (od 1992.), A. Šabanović (od 2014.), A. Medak (od 2016.) i spremačica A. Štimac (od 1997.).

Klinika je u nekoliko navrata mijenjala svoje ime. U razdoblju od 1951. do 1958. nazivala se Klinika za unutarnje bolesti, a od 1958. do 1964. Odjel za unutarnje bolesti pri Institutu za patologiju i terapiju. U to je vrijeme također postojala nastavna jedinica – Katedra za unutarnje bolesti. Od 1964. do 1997. ponovno se naziva Klinika za unutarnje bolesti, a od 1997. do 2005. Klinika za unutarnje bolesti s kolegijem za kinologiju. Od 2005. do danas nosi prvotni naziv Klinika za unutarnje bolesti.
Predstojnik Medicinske klinike bio je prof. dr. L. Bosnić (1922. – 1951.). Predstojnici Bujatričke klinike bili su prof. M. Rajčević (1922. – 1938.), prof. dr. B. Oklješa (1938. – 1942.), prof. dr. M. Šlezić (1942. – 1951.). Predstojnik Zavoda za internu kliničku propedeutiku bio je prof. dr. A. Sutlić (1935. – 1951.)
Predstojnici Klinike za unutarnje bolesti bili su: prof. dr. A. Sutlić (1957. – 1959.); prof. dr. S. Forenbacher (1960. – 1977.), prof. dr. V. Sertić (1977. – 1980.), prof. dr. F. Zdelar (1980. – 1984.), prof. dr. M. Bauer (1984. – 1988.), doc. dr. A. Alegro (1989. – 1993.), prof. dr. Lj. Bedrica (1993. – 2001.), prof. dr. V. Mrljak (2001. – 2007.), izv. prof. dr. Z. Žvorc (2007. – 2010.), prof. dr. V. Matijatko (2010. – 2016.), doc. dr. I. Kiš (od 2016.).

Nastavna djelatnost

Dodiplomska nastava

Nastava iz Metoda internog kliničkog ispitivanja kopitara i mesojeda (propedeutika) s vježbama započela je ak. god. 1921./1922., u IV. semestru po 4 sata tjedno, a nastava iz Specijalne patologije i terapije unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda s praktikumom (Medicinska klinika) ak. god. 1922./1923. u V. i VI. semestru po 7,5 sati tjedno te u VII. semestru sa 7 sati tjedno. Svrha je praktikuma bila da se studenti nauče primjeni metoda interne kliničke pretrage, a zatim da se na bolesnim životinjama upoznaju s kliničkim simptomima i tijekom bolesti, njihovim dijagnosticiranjem i liječenjem.
Nastava iz Specijalne patologije i terapije unutarnjih bolesti preživača, svinja, kunića i peradi (Bujatrička klinika) započela je s predavanjima u zimskom semestru ak. god. 1922./1923. u VII. i VIII. semestru po 7 sati tjedno (P-7), dok su se Metode internog kliničkog ispitivanja (propedeutika) za te vrste životinja održavale u VII. semestru po 1 sat tjedno (P-1).
Prema nastavnom planu studija veterinarske medicine iz 1936. nastava iz Interne kliničke propedeutike kopitara i mesojeda održavala se u IV. (P-3 + V-3) i V. semestru (P-3 + V-2), a nastava iz Medicinske klinike u VII. (P-5 + V-3) i VIII. semestru (P-5 + V-5). Nastava iz Bujatričke klinike prebačena je u IX. i X. semestar s istom satnicom u oba semestra (P-4 + V-4).
Nastavnim planom studija veterinarske medicine iz 1948. združuju se obje propedeutike u predmet Interna klinička propedeutika, koja je stavljena u V. (P-2 + V-2) i VI. (P-1 + V-2) semestar. Medicinska i Bujatrička klinika združuju se u novi predmet Unutarnje bolesti domaćih životinja u VII. i VIII. semestru s istom satnicom (P-6 + V-7). U kliničkoj nastavi sudjeluju nastavnici, asistenti i tehnički suradnici. Nastavnicima su povjerena predavanja, kliničke demonstracije i kontrola praktikuma, asistentima studentski praktikum, a tehničkim suradnicima uobičajene laboratorijske pretrage u okviru praktične izobrazbe studenata. Rad u studentskom laboratoriju odvijao se pod kontrolom nastavnika i asistenata.
Prema nastavnom planu iz 1954. Interna klinička propedeutika predaje se u V. (P-3 + V-4), a Unutarnje bolesti u VI. (P-6 + V-4), VII. (P-5 + V-4) i VIII. (P-2 + V-4) semestru. Od 1958. postoji jedinstveni predmet Unutarnje bolesti u V. (P-3 + V-4), VI. (P-6 + V-6) i VII. (P-4 + V-4) semestru. U V. semestru teorijska je nastava obuhvaćala pojam, opseg i prikaz gradiva te povijesnog razvoja kliničke veterinarske medicine. Težište nastave bilo je u upoznavanju studenata s metodama i tijekom kliničke pretrage, uključivši i temeljne laboratorijske pretrage krvi, mokraće i buragova sadržaja. U VI. i VII. semestru predavala se klinička patologija probave, posebnosti bolesti predželudaca u preživača, količne bolesti u konja, pa bolesti jetre, zatim patologija prehrane, mijene tvari i neurohormonske regulacije, osobito u uvjetima intenzivnog uzgoja i iskorištavanja domaćih životinja. Slijedile su bolesti organa za disanje, bolesti srca i krvotoka pa bolesti krvi i krvotvornih organa te bolesti mokraćnog sustava. Ponešto izdvojenu skupinu činile su bolesti živčanog sustava, bolesti kože i bolesti na alergijskoj osnovi.
Od ak. god. 1960./1961. vodila se kartoteka o cjelokupnoj kliničkoj nastavi, i to za svakog pojedinog studenta. U karticu su se unosili podaci o pohađanju predavanja i vježbi, o broju i vrsti obrađenih pacijenata, o marljivosti i vladanju na nastavi, o polaganju ispita i postignutom uspjehu.
Prema nastavnom planu iz 1970. satnica nastave iz Unutarnjih bolesti korigirana je u V. (P-3 + V-4), VI. (P-4 + V-6) i VII. (P-5 + V-4) semestru. Prema nastavnom planu iz 1977. nastava iz Unutarnjih bolesti održavala se u VI. (P-3 + V-4) te VII. i VIII. semestru s istom satnicom (P-5 + V-4). Godine 1987. uvodi se na petoj godini terenska stručna praksa u ukupnom fondu od 15 nastavnih sati. Iste godine prof. dr. M. Bauer uvodi u studijski program izborni predmet Kinologija u IX. semestru (P-1 + V-1).
Nastavnim planom iz 1995. satnica Unutarnjih bolesti u VI. semestru ostaje ista, a u VII. se semestru dijelom mijenja u seminare i stručno-klinički rad (P-4 + S-1 + V-4 + SKR-2), što je učinjeno i u VIII. semestru (P-2 + S-1 + V-4 + SKR-2).
Prihvaćanjem nastavnog plana i programa integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine 2005. ponovno se nakon gotovo pedeset godina u nastavni plan i program vraća zaseban predmet Klinička propedutika. Naime, dotadašnji trosemestralni predmet Unutarnje bolesti domaćih životinja podijeljen je na jednosemestralni predmet Klinička propedeutika unutarnjih bolesti u VII. semestru s ukupno 45 sati predavanja i 60 sati vježbi i dvosemestralni predmet Unutarnje bolesti u VIII. semestru s ukupno 45 sati predavanja i 60 sati vježbi i IX. semestru s ukupno 60 sati predavanja i 45 sati vježbi. Takav pristup u organizaciji diplomske nastave u Klinici za unutarnje bolesti postojao je samo jednu akademsku godinu (2008./2009.).

Prof. dr. D. Gračner u Kliničkoj predavaonici studentima treće godine predaje predmet Propedeutika domaćih životinja.

Studenti na kliničkim vježbama u ambulanti gdje se pregledavaju konji iz cijele Hrvatske. Obrađuju se kolike, radi endoskopija, specijalne dermatološke pretrage i dijagnostika svih ostalih unutarnjih bolesti kopitara.

Ak. god. 2009./2010. dvosemestralni predmet Unutarnje bolesti podijeljen je u dva predmeta, i to: Unutarnje bolesti I u VIII. semestru s ukupno 60 sati predavanja i 45 sati vježbi i predmet Unutarnje bolesti II u IX. semestru s ukupno 45 sati predavanja i 60 sati vježbi. Predmet Klinička propedeutika bio je i dalje u VII. semestru, sve do ak. god. 2012./2013., kada se počeo izvoditi u VI. semestru. Od iste su akademske godine predmeti Unutarnje bolesti I i II ponovno spojeni u jedinstveni predmet, koji se predaje u VII. semestru, s ukupno 90 sati predavanja i 120 sati vježbi.

Svrha predmeta Klinička propedeutika jest da se studenti osposobe da mogu prosuditi i nadopuniti anamnestičke podatke dobivene od vlasnika životinje, primijeniti metode smirivanja i pripreme životinje koje omogućuju kliničku pretragu, procijeniti klinički nalaz dobiven inspekcijom, palpacijom, perkusijom i auskultacijom te drugim metodama kliničke pretrage. Ujedno su osposobljeni obaviti dijagnostičke i terapijske zahvate na domaćim papkarima, kopitarima i malim kućnim mesojedima, potrebne za dijagnosticiranje ili liječenje, povezati dobivene kliničke nalaze s različitih organa ili organskih sustava te prepoznati fiziološka od patoloških stanja pojedinih organa ili organskih sustava dobivenih kliničkom pretragom.

Nakon uspješnog svladavanja predmeta Unutarnje bolesti studenti su osposobljeni obaviti klinički pregled bolesne životinje ili stada, uočiti simptome unutarnjih bolesti te povezati kliničke simptome različitih organa ili organskih sustava. Također su sposobni samostalno interpretirati osnovni laboratorijski nalaz bolesne životinje, postaviti samostalno radnu dijagnozu te provesti liječenje uobičajenim lijekovima i postupcima.

Prema posljednjem nastavnom planu, iz 2005., nastavnici Klinike su voditelji i izvoditelji više izbornih predmeta Pozitivni utjecaj životinja na zdravlje ljudi u II. semestru s ukupno 5 sati predavanja, 5 sati seminara i 5 sati vježbi (voditelj prof. dr. D. Žubčić), Osnove holističke medicine u VI. semestru s ukupno 15 sati predavanja i 15 sati vježbi (voditelj prof. dr. D. Žubčić), Kinologija i felinologija u VIII. semestru s ukupno 20 sati predavanja i 10 sati vježbi (voditelj prof. dr. N. Lemo) te Hitna i intenzivna veterinarska medicina u XII. semestru s ukupno 12 sati seminara i 13 sati vježbi (voditeljica prof. dr. V. Matijatko).

U okviru izbornog predmeta Pozitivni utjecaj životinja na zdravlje ljudi studenti se upoznaju s povezanošću i ovisnošću čovjeka i životinja sve do današnjih dana te posebice s važnošću te veze danas za zdravlje ljudi. Navode se i glavne skupine bolesti čovjeka na koje se može djelovati držanjem kućnog ljubimca. Među cjelinama koje se obrađuju jest i aktivnost sa životinjom, odnosno terapija pomoću životinje, pri čemu se polaznici upoznaju s potrebama životinja u tim programima, i tjelesnim i psihičkim. Na opisani način studenti dobivaju osnovno znanje o jednom obliku pomaganja bolesnim ljudima uz pomoć životinja.

Svrha izbornog predmeta Osnove holističke medicine jest da se studenti upoznaju s drugačijim poimanjem zdravlja i bolesti u odnosu na shvaćanje zdravlja i bolesti u konvencionalnoj medicini. Nastavne cjeline čine tri velika sustava cjelovite medicine (akupunktura, homeopatija, fitoterapija), a bitne stvari govore se i o ayurvedskoj medicini te nekim drugim holističkim sustavima. Raspravlja se i o sadašnjosti i budućnosti holističke medicine te ulozi medicinskih djelatnika u toj vrsti medicine.

Kinologija kao nastavna jedinica ima zadatak omogućiti slušateljima detaljnije poznavanje bioloških i medicinskih osobitosti čistokrvnih pasmina pasa glede njihove pasminske raznolikosti i s time povezane specifičnosti u nasljeđivanju, uzgoju, odgoju, ali i u održavanju zdravlja i učestalosti nekih nasljednih bolesti. Na taj način slušatelji dobivaju zaokružen biološki pogled na psa kao pripadnika jedne vrste, što im u kasnijim kliničkim kolegijima omogućuje objektivniji pristup pacijentu, lakše prepoznavanje etiologije bolesti, uočavanje specifičnih simptoma, usklađivanje postupaka liječenja i objektivno savjetovanje vlasnika o njegovu odnosu spram pacijenta. Jednako tako i felinologija kao nastavna jedinica ima zadatak omogućiti slušateljima upoznavanje specifičnosti vrste koja nije domaća, već kućna životinja, koja ima prirodni karakter zvijeri kojoj u tisućljetnom životu kraj ljudskog staništa nisu nestali prirodni instinkti i koja se prema njima i ponaša. Poznavanje tih svojstava omogućuje studentu da u kasnijim kliničkim kolegijima može raditi, ne primjenom prisilnih metoda kao što je to uobičajeno, već u suradnji s tom životinjskom vrstom, uspješno ju pregledati i liječiti, a poglavito u poučavanju vlasnika o fiziološkim potrebama njegove mačke, radi uspješnog održavanja zdravlja.

Izborni predmet Hitna i intenzivna veterinarska medicina ima za svrhu stjecanje znanja i vještina iz područja hitne i intenzivne veterinarske medicine domaćih životinja. Hitna i intenzivna veterinarska medicina najdramatičniji je dio veterinarske medicine, pa su snalažljivost i znanje koje veterinar posjeduje od presudne važnosti u zbrinjavaju hitnih i intenzivnih pacijenata. Cilj je predmeta ovladavanje temeljnim znanjima i postupcima koji rezultiraju ispravnom procjenom, terapijom te, konačno, stabilizacijom pacijenta.

Nastavnici Klinike sudjeluju u izvođenju nastave iz usmjerenja Kućni ljubimci u okviru obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja u XI. semestru, Bolesti i liječenje pasa i mačaka II u XII. semestru te usmjerenja Farmske životinje i konji iz obveznih izbornih predmeta Bolesti i liječenje konja u X. semestru te Bolesti i liječenje farmskih životinja u XI. semestru

Nakon usvojenih znanja i vještina u okviru spomenutih obveznih izbornih predmeta stručnjak je sposoban za provođenje kliničkih postupaka i interpretiranje kliničkih i laboratorijskih podataka te time i dijagnosticiranje najčešćih unutarnjih bolesti tih vrsta životinja, a sposoban je i prepoznati stanja koja zahtijevaju daljnju specijalističku obradu. Ta znanja daju dobru osnovu za praćenje daljnje edukacije iz specijalističkih područja po vrstama životinja koja se provode u okviru trajne edukacije.

Prva je nastavna literatura na Klinici za unutarnje bolesti objavljena tridesetih godina 20. stoljeća, kada je prof. dr. L. Bosnić objavio članak *Zarazna anemija konja* u posebnom otisku *Veterinarskog arhiva* (1936.). Prof. dr. M. Šlezić objavio je skriptu *Specijalna patologija i terapija unutarnjih i kožnih bolesti preživača, svinja, kunića i peradi* u više izdanja (1944., 1949., i 1953.) te sa suradnicima s ruskog preveo udžbenik L. A. Faddeeva i suradnika pod naslovom *Unutarnje bolesti domaćih životinja* (1950.). Prof. dr. S. Forenbacher objavio je skripte *Unutarnje bolesti domaćih životinja, Bolesti jetre i žučnih kanala* (1956.) i *Alergija i bolesti na alergičnoj osnovi* (1956.). Zatim je prof. dr. S. Forenbacher sa suradnicima napisao skriptu *Unutarnje bolesti domaćih životinja I – V*, koja je izdana u tri sveska (1962., 1964.; 1966., drugo izdanje I. sveska 1967.). Nakon toga je prof. dr. S. Forenbacher objavio skriptu *Unutarnje bolesti domaćih životinja, dodatak uz I. dio – bolesti probave* (1972.) te je napisao tri znanstvene knjige: *Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, svezak I/1. Klinička patologija probave i resorpcije* (1975.); *Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, svezak I/2. Klinička patologija probave i resorpcije* (1983.) i *Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, svezak II. Jetra* (1993.). Od ostalih nastavnika prof. dr. M. Bauer objavio je udžbenik *Kinologija 1. Uzgoj i njega pasa* (1992.) koji je nadopunjen pod naslovom *Kinologija 1. Uzgoj, njega i hranidba pasa* (2000.), prof. dr. P. Ramadan udžbenik *Bolesti mokraćnog sustava domaćih životinja* (1995.), a viši asistent dr. I. Harapin *Praktikum interne kliničke pretrage domaćih životinja* (1997.). Zatim su prof. dr. P. Ramadan i dr. I. Harapin napisali udžbenik *Interna klinička propedeutika domaćih životinja* (1998.), a dr. I. Harapin objavio *Skripta za informatiku* (1999.). U daljnjem je razdoblju prof. dr. M. Bauer objavio dvojezični (hrvatsko/engleski) udžbenik *Veterinarska dermatologija domaćih sisavaca* (2002.), urednik prof. dr. D. Potočnjak i suradnici pripremili sveučilišnu skriptu *Bolesti probavnog sustava pasa i mačaka – odabrana poglavlja* (2010.), a prof. dr. S. Forenbacher i prof. dr. D. Žubčić objavili udžbenik *Bolesti probavnog sustava domaćih životinja* (2011.). Pojedini nastavnici Klinike (Lj. Bedrica, M. Brkljačić, M. Crnogaj, D. Gračner, I. Harapin, I. Kiš, N. Kučer, V. Matijatko, I. Mayer, V. Mrljak, D. Potočnjak, I. Šmit, M. Torti) bili su suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju (T. Dobranić, V. Matijatko, urednici) pod naslovom *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.). Osim toga, nastavnici Klinike (Lj. Bedrica, M. Brkljačić, M. Crnogaj, D. Gračner, D. Grden, I. Kiš, N. Kučer, N. Lemo, V. Matijatko, I. Mayer, D. Potočnjak, M. Torti, Z. Žvorc) također su bili suautori sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju (G. Bačić i D. Gračner, urednici)

Kliničke vježbe iz predmeta Propedeutika domaćih životinja u goveđoj ambulanti. Ovdje se radi dijagnostika i liječenje svih unutarnjih bolesti domaćih preživača.

Doc. dr. M. Crnogaj u ultrazvučnoj ambulanti za male životinje radi pretragu abdomena na uređaju ESAOTE MyLab 40 Vet. Do početka 2019. ovaj se uređaj upotrebljavao za sve ultrazvučne pretrage, dok nije nabavljen poseban uređaj za kardiološku ambulantu. Sada služi prije svega za ultrazvučne pretrage trbušne šupljine.

pod naslovom *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Nastavnici klinike ujedno su sudjelovali u pisanju svih dosadašnjih šest izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989. 1996. i 2012.).
Od 1985. do kraja 2017. na Klinici je obranjeno 226 diplomskih radova.

Poslijediplomska nastava

Uz redovitu nastavu na diplomskom studiju nastavnici Klinike za unutarnje bolesti uključeni su u izvođenje pojedinih smjerova poslijediplomske nastave. Tako su od ak. god. 1966./1967. sudjelovali u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji, a od 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem.
Ak. god. 1971./1972. na Klinici je osnovan poslijediplomski studij za specijalizaciju iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja. Njegov je osnivač i voditelj bio prof. dr. S. Forenbacher.
Godine 1978., nakon odlaska prof. dr. B. Miklaušića u mirovinu, prof. dr. S. Forenbacher preuzima nastavu iz predmeta Uvod u znanstveni rad, koji je od 1962. uveden u sve smjerove poslijediplomskog studija.
Ak. god. 1986./1987. dotadašnji poslijediplomski studij za specijalističko usavršavanje iz Unutarnjih bolesti preustrojen je u studij za znanstveno usavršavanje, a voditelj je bio prof. dr. F. Zdelar. Ak. god. 1995./1996. studij je obnovljen i ustrojen kao dvogodišnji magistarski, odnosno trogodišnji doktorski studij. Iste je akademske godine osnovan i poslijediplomski stručni studij iz Unutarnjih bolesti. Voditelj tog studija bio je prof. dr. M. Bauer. Spomenuti su se studiji prema tadašnjim programima mogli upisivati do ak. god. 2003./2004. Od 1986. do 2003. studij je upisao 41 polaznik, a njih 39 ga je uspješno završilo.
Prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. bilo je potrebno preustrojiti dotadašnje poslijediplomske studije, pa je stručni studij iz Unutarnjih bolesti reorganiziran u specijalistički studij. Voditelj je bio prof. dr. M. Bauer do 2008., kada voditeljstvo preuzima prof. dr. Lj. Bedrica. Ovaj se specijalistički studij provodi četiri semestra. Prva su dva semestra slušateljima zajednička, pri čemu se obrađuje opća (zajednička) problematika unutarnjih bolesti. Nakon toga slušatelji se opredjeljuju za jedan od tri smjera: male kućne životinje (psi i mačke), konji i farmske životinje (goveda, ovce, koze i svinje). U trećem se semestru obrađuju specifičnosti unutarnjih bolesti u životinja unutar smjera za koji su se studenti opredijelili. U posljednjem, IV. semestru, provodi se praktična nastava na pacijentima smjera za koji su se studenti opredijelili. Prvi natječaj za upis studenata na poslijediplomski specijalistički studij iz Unutarnjih bolesti raspisan je ak. god. 2005./2006. Do kraja 2017. godine 14 je studenata upisalo spomenuti studij, a njih šest ga je i završilo. Dva su se studenta prebacila na doktorski studij, a preostalih šest još uvijek pohađa nastavu.
Nastavnici Klinike sudjeluju u izvođenju drugih specijalističkih studija (predmeta), i to: Dobrobit životinja (Klinička etologija), Menandžment reprodukcijskog zdravlja mliječnih krava (Hranidba mliječnih krava, Suhostaj, Utjecaj štetnih čimbenika okoliša na plodnost krava, Metabolički poremećaji u puerperiju, Uzorkovanja na farmi), Patologija i uzgoj domaćih mesojeda (Uzgoj pasa i mačaka, Hranidba i dijetetika, Unutarnje bolesti, Holistička veterinarska medicina), Proizvodnja i zdravstvena zaštita svinja (Klinička patologija mijene tvari u uzgoju svinja), Sudsko veterinarstvo (Sudsko-veterinarska vještačenja unutarnjih bolesti) i Teriogenologija domaćih sisavaca (Klinička patologija mijene tvari domaćih sisavaca).
U skladu sa Zakonom iz 2003. ukinut je poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje te je ustrojen sveučilišni doktorski studij iz Veterinarskih znanosti. Nastavnici Klinike su u okviru tog studija voditelji i izvoditelji jednog obveznog predmeta, Informatika u biomedicini (prof. dr. I. Harapin), te 11 granski usmjerenih predmeta: Laboratorijska dijagnostika i klinički pristup poremećajima zgrušavanja krvi (prof. dr. V. Mrljak), Proteini akutne faze – markeri infekcije i upale (prof. dr. V. Mrljak), Primjena biokemijskih metoda u kliničkoj praksi (prof. dr. V. Mrljak), Praćenje energetskog i tvarnog stanja u mliječnih krava, ovaca i koza (prof. dr. D. Žubčić), Upalna bolest crijeva u pasa i mačaka (prof. dr. D. Potočnjak), Laboratorijska dijagnostika unutarnjih bolesti (prof. dr. Lj. Bedrica), Veterinarska hematologija i transfuziologija (prof. dr. Lj. Bedrica), Bolesti dišnog sustava, (prof. dr. Lj. Bedrica), Bolesti miokarda i endokarda u pasa i mačaka (prof. dr. Lj. Bedrica), Klinička prehrana pasa i mačaka (prof. dr. Lj. Bedrica) i Bolesti gušterače u pasa (prof. dr. I. Harapin).
Do kraja 2017. godine je u Klinici ukupno izrađeno i obranjeno 40 disertacija i 46 magistarskih radova.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Od osnutka Veterinarskoga fakulteta pa do 1930. uvjeti za rad u Medicinskoj klinici bili su skromni, a svodili su se na obradu pojedinih slučajeva. U tom se razdoblju ističu istraživanja o šugi konja i o pernazalnoj aplikaciji lijekova konjima (L. Bosnić).
Klinička istraživanja od 1930. do završetka Drugoga svjetskog rata u prvom su se redu bavila primjenom jednostavnije metodike u kliničkoj dijagnostici. U tom je razdoblju uvedeno pernazalno sondiranje konja u široku praksu te se u Klinici među prvima u svijetu počela uspješno primjenjivati digitalna perkusija kod velikih domaćih životinja (L. Bosnić, A. Sutlić). Uoči Drugoga svjetskog rata izrađen je prototip pokretne plinske komore pomoću koje je u tijeku rata izliječeno od šuge mnogo konja. U tom se razdoblju već nastoji u dijagnostički postupak unositi finija, kliničko-kemijska dijagnostika, poput ispitivanja funkcije bubrega, podrijetla žutice i dr.
U poratnom razdoblju do 1960. kazuistika je sve rjeđe predmet znanstvene obrade, prevladavaju sustavna istraživanja na području kliničke dijagnostike i patologije u vezi s aktualnim problemima prakse. Tako je na Klinici za unutarnje bolesti, među prvima u svijetu, uvedena je kompleksna kemijska i morfološka dijagnostika jetre koja je omogućila da se egzaktna istraživanja primijene i u aktualnoj patologiji jetre, najprije konja, a zatim i drugih životinja, kao i u istraživanjima važnim s gledišta komparativne i humane medicine (S. Forenbacher, J. Gorišek). Od 1956. do 1959. obavljena su klinička i eksperimentalna istraživanja povezana s opažanjima na terenu, koja su bitno pridonijela poznavanju etiologije, patogeneze, kliničke slike i terapije nekroze jetre u konja (S. Forenbacher i suradnici). Posebno je razrađena tzv. zaštitna terapija jetre. U tom su se razdoblju provodila istraživanja iz kliničke fiziologije i patologije bubrega u psa, konja i goveda (Z. Stilinović). Istodobno se se provodila i druga istraživanja iz različitih područja koja obuhvaćaju unutarnje bolesti domaćih životinja. U tom su smislu dani iscrpniji prikazi o alimentarnim i traumatskim indigestijama u preživača, uključujući i promjene u krvnoj slici, endoruminalnoj palpaciji kao dijagnostičkoj metodi, dijagnostici traumatskog retikuloperitonitisa i primjeni buragova sadržaja u terapijske svrhe (M. Šlezić, I. Huber, Z. Stilinović). Na području kliničke dijagnostike nepreživača obavljena su istraživanja o poremećajima u funkciji želuca u konja (B. Miklaušić) te istraživanja o sondiranju dvanaesterca psa i svinje (I. Drežančić). Posebnu su skupinu činila sustavna istraživanja na području patologije mijene tvari, osobito ugljikohidrata, pa neurohormonske regulacije, a u okviru avitaminoze B_1 u konja, paralitične mioglobinurije konja i ketoze goveda (S. Forenbacher, Z. Stilinović). Usporedo s tim istraživanjima provodila su se i druga, koja su dala niz važnih rezultata na području patologije zgrušavanja krvi i otvorila put za sustavno istraživanje hemoragijskih dijateza u domaćih životinja (J. Gorišek). U tom su sklopu od posebnog praktičnog značenja bila klinička i eksperimentalna istraživanja o bolesti što je u goveda uzrokuje hranjenje lišćem šećerne repe. Sustavna su istraživanja obavljena i na području kliničke hematologije i citologije. Obrađena je periferna krv psa i citološka analiza koštane srži psa te izrađena metoda sternalne punkcije u malih i velikih životinja. Posebno su se isticala usporedna citološka istraživanja koštane srži, slezene, jetre i periferne krvi zdravog konja te konja bolesnih od zarazne anemije i nekih drugih anemija (P. Sič-Bauer). Na dodirnom području toksikologije, osobito biljnih otrovanja, provedena su važna eksperimentalna istraživanja o otrovnosti divokozjaka (*Doronicum austriacum*), a utvrđen je problem fluo-

Asistent F. Kajin, dr. med. vet. i stručni suradnik K. Šimonji, dr. med. vet. sa studenticama programa *Internship* dogovaraju dijagnostičke postupke i liječenje stacioniranih pacijenata.

Studentice dodiplomske nastave i studentica programa Internship pripremaju psa za endoskopsku pretragu. Prof. dr. D. Potočnjak uveo je endoskopsku pretragu probavnog sustava u domaćih životinja kao rutinsku pretragu u ak. god. 2006./2007.

roze, koji će u idućem razdoblju postati predmet opsežnijih istraživanja. Ta je istraživanja obilježio većinom individualni istraživački rad, a financirala su se iz fonda Sveučilišta i vlastitih sredstava Fakulteta.
Znanstvenoistraživački rad od 1960. do 1975. znatno se izmijenio, jer su osigurana veća sredstva negoli je to bilo ranije. U tom je razdoblju znanstvenoistraživački rad većinom financiran iz Republičkog fonda za naučni rad te privrednih organizacija temeljem ugovorenih tema s Institutom za patologiju i terapiju, gdje je bio uključen Odjel za unutarnje bolesti (1960. – 1965.), a zatim u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje (1966. – 1975.). Istraživanja se provode u okviru istraživačkih skupina sastavljenih od znanstvenika unutar i izvan Klinike, a što se tiče istraživačke metodike, to se razdoblje može s pravom nazvati razdobljem eksperimentalnog istraživanja na području kliničke patologije hranidbe, mijene tvari i neurohormonske regulacije. Znatan dio problematike iz tog razdoblja i dalje je predmet sustavnih istraživanja. To je u prvom redu vrijedilo za daljnja istraživanja na području kliničke fiziologije i patologije jetre te istraživanja hemoragijskih sindroma u domaćih životinja.
U prvoj se skupini ističu istraživanja o oštećenju i zaštiti jetre konja u proizvodnji imunih seruma, što ih je financirao Serum-zavod Kalinovica, zatim istraživanja o zamašćenju jetre gusaka u tovu, što su ih financirala poduzeća Koopexport i Sljeme, te istraživanja o promjenama u strukturi i funkciji jetre pod utjecajem različitih uzročnika, osobito alkohola, koja su se provodila u suradnji s Internom klinikom Medicinskog fakulteta u Zagrebu, a važna su s gledišta komparativne i humane medicine. Voditelj istraživačkih skupina koje su sudjelovale u tim temama bio je prof. dr. S. Forenbacher. Na području specijalne patologije jetre istražen je problem zamašćenja jetre u krava muzara što se pojavljuje u sklopu ketoze, posebno s obzirom na patofiziološki proces, dijagnostiku i mogućnost suzbijanja (S. Forenbacher, V. Srebočan), a razrađena je i metodika za biopsiju jetre goveda (J. Gorišek) i svinja (K. Mihaljević).
U drugoj skupini, koju tvore istraživanja hemoragijskih sindroma u domaćih životinja, nastavljeni su na široj osnovi i privedeni kraju radovi o bolesti goveda, što je uzrokuje hranidba lišćem šećerne repe. Osim oksalata istraživan je i utjecaj saponina, kao sastojka kojim obiluje lišće šećerne repe, na patogenetski proces. U cijelosti istraživanja su obuhvatila poremećaje u metabolizmu protrombinskog sustava u jetri, promet minerala u kostima i neke biokemijske procese u buragu. U sklopu hemoragijskih dijateza obavljena su i istraživanja o procesu zgrušavanja krvi kod kroničnog krvavog mokrenja u goveda i u vezi s tim klinička i eksperimentalna istraživanja hemoragijskog sindroma što ga uzrokuje bujad (*Pteris aquilina*) kao krmivo. Nositelj tih istraživanja bio je prof. dr. J. Gorišek.
Od ostalih istraživanja koja su se nastavila iz prethodnog razdoblja treba izdvojiti ispitivanja o kretanju karbamida i preostalog dušika kod renalnih i ekstrarenalnih bolesti, što ih je provodio prof. dr. A. Sutlić. Ona su obuhvaćala i bakterijski pijelonefritis goveda kao problem od posebnog praktičnog značenja. U tom su se razdoblju provodila i druga istraživanja, poput uloge inzularnog aparata gušterače u patogenezi paralitičke mioglobinurije konja (S. Forenbacher, B. Rode), gušavosti domaćih životinja u nekim strumogenim područjima Hrvatske (S. Forenbacher, F. Zdelar), funkciji štitnjače u goveda pod fiziološkim i nekim patološkim uvjetima na temelju primjene radioizotopa joda izgrađenog u trijodtironin (F. Zdelar), alimentarne i traumatske indigestije u kontekstu nekih kemijskih promjena u krvi bolesnih životinja, s posebnim osvrtom na njihovo kliničko dijagnostičko značenje (J. Gorišek, P. Sič-Bauer), te alergijskih bolesti u domaćih životinja s posebnim osvrtom na dijagnostiku (V. Sertić).
Od 1975. do 1990. istraživanja se provode u sklopu tema koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SR Hrvatske (SIZ), odnosno Samoupravna interesna zajednica za znanost (SIZZ) s voditeljima prihvaćenih tema. U tom razdoblju treba istaknuti nastavak istraživanja o funkciji štitnjače domaćih životinja (F. Zdelar). Provodila su se i nova istraživanja, poput proučavanja organskih bolesti kao uzroka preranog smanjenja proizvodnih i radnih sposobnosti domaćih životinja (P. Ramadan i A. Alegro).
Od 1991. do 2013. znanstvenoistraživački se rad temeljio na temama koje je financiralo MZT/MZOŠ u nekoliko projektnih razdoblja. Provodila su se istraživanja izvornih pasmina pasa na hrvatskom tlu (M. Bauer), o krpeljno prenosivim bolestima, transfuziologiji i krvnim grupama u pasa i mačaka, te imunohematologiji i akutnofaznom odgovoru u preživača i mesoždera (Lj. Bedrica), kao i istraživanja aktivnosti plazmatskih sustava i razvoj diseminirane intravaskularne koagulacije (DIK) u babeziozi (V. Mrljak), antioksidacijskog statusa svinja u tovu (I. Harapin), te istraživanja upalnih bolesti probavnog trakta u pasa (D. Potočnjak).
Od 2013. nastavnici Klinike voditelji su i suradnici na projektima koji se financiraju u okviru godišnjih potpora Sveučilišta. U tom je razdoblju istraživan proteomski pristup u otkrivanju ranih biomarkera zatajenja bubrega u babeziozi pasa (2013.), otkrivanja ranih biomarkera poremećaja funkcije jetre u pasa primjenom omika tehnologija (2015., 2017), odnosno identifikacija ranih biomarkera poremećaja funkcije bubrega u pasa primjenom spektrometrije masa (2018.). Nositelj svih istraživanja bio je prof. dr. V. Mrljak.
U posljednje vrijeme nastavnici Klinike istaknuli su se u provedbi međunarodnih projekata. Pritom se ističe prof. dr. V. Mrljak, koji je koordinator na projektu VetMedZg (2014. – 2019.). Naime, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu jedna je od institucija kojoj je odobreno provođenje FP7-ERA Chairs projekta u okviru pilot-natječaja FP7-ERA Chairs – Pilot Call 2013. Cilj inicijative ERA Chairs jest podrška sveučilištima i drugim istraživačkim organizacijama koje imaju mogućnost poboljšanja svog rada, u znatnom unaprjeđivanju istraživačkih i inovacijskih sustava i politike, pod vodstvom vrhunskog znanstvenika, kako bi postali uspješni sudionici u brojnim programima EU-a te se na taj način potpuno integrirali u Europski istraživački prostor. Glavni ciljevi projekta pod nazivom VetMedZg (*Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*) jesu nadogradnja, razvoj i povećanje istraživačkog kapaciteta te poboljšanje znanstvene izvrsnosti u području molekularne veterinarske medicine Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, sa svrhom daljnjeg dobivanja kompetitivnih projekata i uspješnije integracije u Europski istraživački prostor. Projekt većinom zahvaća tri odabrana područja veterinarske medicine, i to postgenomske tehnologije (proteomika i matabolomika), komparativnu analizu tumora te istraživanje divljih životinja. Financiranjem ovog projekta Europska komisija potiče znanstvenu izvrsnost na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, omogućujući pritom da na naš fakultet dođe vrhunski europski znanstvenik (ERA Chair holder), s dokazanim liderskim potencijalom.
U pogledu znanstvene djelatnosti treba naglasiti da su nastavnici Klinike bili članovi organizacijskih i znanstvenih odbora domaćih i međunarodnih znanstveno-stručnih skupova, znanstvenih udruga i uredničkih odbora znanstvenih časopisa.
Prof. dr. I. Harapin bio je član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva* (2000. – 2015.), a od 2015. je pomoćnik glavnog urednika. Prof. dr. Lj. Bedrica i tada doc. dr. D. Gračner bili su članovi uredničkog odbora časopisa *Veterinarka stanica* (2007. – 2008.).
Prof. dr. I. Harapin sudjelovao je u organizacijskim odborima mnogih skupova: član znanstveno-stručnog odbora i organizacijski tajnik 4. srednjoeuropskog bujatričkog kongresa (Lovran, 2003.), član organizacijskog i znanstveno-stručnog odbora 4. hrvatskog veterinarskog kongresa (Šibenik, 2008.), organizacijski tajnik i predsjednik znanstveno-stručnog odbora XVI. kongresa Mediteranske federacije za zdravlje i produktivnost preživača – Femesprum (Zadar, 2008.), predsjednik znanstveno-stručnog odbora 5. hrvatskog veterinarskog kongresa (Tuheljske Toplice, 2012.), predsjednik znanstveno-stručnog odbora Znanstveno-stručnog skupa s međunarodnim sudjelovanjem Veterinarski dani (Opatija, 2013. – 2017.).
Prof. dr. V. Matijatko bila je u organizacijskim odborima međunarodnog kongresa Veterinarska znanost i struka (Zagreb, 2011., 2013., 2015.) te zajedno s prof. dr. I. Kiš u organizacijskom odboru 14. regionalnog savjetovanja iz kliničke patologije i terapije životinja *Clinica Veterinaria* (Subotica, Srbija, 2012.).

Doc. dr. I. Šmit, M. Efendić, dr. med. vet. i prof. dr. D. Potočnjak tijekom endoskopske intervencije uklanjanja stranog tijela iz želudca psa.

A. Petak, dr. med. vet. u dermatološkoj ambulanti pregledava kunića.

Stručna djelatnost

Stručna djelatnost Klinike obuhvaća ambulantni rad s pacijentima. Klinika ima organiziranu stručnu službu, koja funkcionira 24 sata, uz mogućnost dopreme bolesnih životinja iz šire okolice Grada Zagreba (do udaljenosti od 50 km). Klinika ujedno drži i uzgaja velike i male pokusne životinje, surađuje s Ambulantnom klinikom Veterinarskoga fakulteta i veterinarskim ustanovama u okviru stanica i industrijskih stočarskih pogona. Danas Klinika raspolaže suvremenom opremom (hematološki brojač – Vet abc™ Horiba; biokemijski analizator – ABBOT – Architect plus c 4000; analizator za pretrage zgrušavanja krvi i određivanje krvnih grupa – Quick Vet®, aparat za određivanje elektrolita – Smart Lyte – Diamond Diagnostic; centrifuga – Hettich EBA 20, mikrocentrifuga Hettich) s kojom stručno osoblje može provoditi suvremenu laboratorijsku dijagnostiku.

Na Klinici se od 2011. u redovitom radu ambulante provodi kardiovaskularni ultrazvučni pregled na ultrazvučnom uređaju Esaote MyLAb 40Vet. Kardiološku ambulantu Klinike vodi doc. dr. M. Torti, a u radu sudjeluje i asistentica I. Jović, dr. med. vet. S obzirom na dinamiku razvoja kardiovaskularne ultrazvučne dijagnostike u veterinarskoj kardiologiji, u siječnju 2019. za potrebe Klinike je nabavljen najmoderniji ultrazvučni uređaj EPIQ CVx proizvođača Philips, a njegovom nabavom u svakodnevni rad ambulante uvedene su nove dijagnostičke metode, prije svega 4D-ultrazvučna pretraga srca. Od 2019. je u redoviti rad ambulante uvedena i usluga 24-satne elektrokardiografske pretrage, koja se trenutačno provodi jedino na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Od 1951. Klinika djeluje kao jedinstvena organizacijska cjelina. Rutinski dio posla uključuje rad na tri odjela (odjelu za mesojede, kopitare i preživače). Osim toga, postoji za to vrijeme sklop suvremeno opremljenih laboratorija u kojima se rade hematološke i biokemijske pretrage, posebno laboratorij za burag, pa za ispitivanje jetre i bubrega, za pretragu mokraće i koprološku pretragu. Osim rutinskih pretraga u laboratorijima se rade i istraživački radovi u okviru znanstvene problematike Klinike. Uslugama hematološkog laboratorija koristile su se i druge klinike Veterinarskoga fakulteta, dok su se specijalne pretrage, osobito iz područja patologije buraga, jetre i mijene tvari, radile i za institucije izvan Fakulteta. Rutinske kliničke poslove rade asistenti, a u laboratorijima tehnički suradnici sa srednjom ili višom stručnom spremom. Pomoćno tehničko osoblje obavlja poslove njege i hranjenja bolesnih životinja, pomaže pri radu stručnjaka, održava čistoću u stajama i drugim prostorija.

Još od osnutka kliničkih ustanova za svaku se bolesnu životinju vodi klinički protokol (povijest bolesti), koji se sa svim nalazima i važnijim podacima pohranjuje u kliničkoj arhivi. Godine 1960. načinjena je kartoteka bolesnih životinja, koja obuhvaća razdoblje od 1957. godine. Kartoteka je napravljena po vrstama životinja i dijagnozama, pa daje uvid u učestalost pojedinih bolesti i njihov udio u patologiji organskih sustava svih vrsta životinja koje Klinika prima.

U razdoblju od 1951. do 1968. broj pacijenata postupno se smanjivao. Naime, dok je Klinika za unutarnje bolesti bila gotovo jedina terapijska ustanova na području grada Zagreba i njegove okolice, s vremenom su otvorene brojne veterinarske stanice i ambulante, koje su se bavile liječenjem, ne samo u okolici nego i na užem području grada. Drugi je uzrok intenziviranje stočarske proizvodnje koja je, poprimajući postupno industrijske razmjere, u svojim pogonima osnivala vlastite veterinarske, preventivne i kurativne ustanove. Od 1960. do 1964. priljev se bolesnih životinja još više smanjio. Osim spomenutih razloga treba posebno istaknuti da je nekako u to vrijeme Sekretarijat za unutrašnje poslove grada Zagreba donio odluku o zabrani kretanja životinja gradom i njihovog držanja na gradskom području, osim mesojeda. Zbog striktnog provođenja odluke i naglog razvoja motorizacije, bitno je smanjen i dolazak kopitara na Kliniku. U isto se vrijeme smanjio i broj pacijenata – mesojeda zbog osnivanja gradske veterinarske ambulante i posebne ustanove za smještaj i njegu pasa u neposrednom susjedstvu Veterinarskoga fakulteta.

Od početka 1965. polako se počeo povećavati broj pacijenata na Klinici zahvaljujući organiziranoj dopremi velikih bolesnih životinja posebnim kamionom, koji je služio i za potrebe drugih klinika Veterinarskoga fakulteta.

Odgoj i stručni rad s mladim djelatnicima bili su važni radi nihova usavršavanja. Zato su se svakodnevno održavali jutarnji sastanci – vizite radi obilaska bolesnih životinja u stacionaru i stručnog dogovora o njihovoj obradi. Obilazak je vodio predstojnik ili njegov zamjenik, prisustvovali su i drugi nastavnici, svi asistenti te ostali stručnjaci koji su boravili na Klinici, a često su bili prisutni i studenti. Od 1951. održavaju se na Klinici i drugi sastanci organizacijske i stručne naravi, prvi radi unaprjeđenja stručnog rada i nastave na Klinici, a drugi radi stručne izobrazbe u užem smislu. Od 1960. sastancima prisustvuju i laboranti te tehnički suradnici. Takvi su sastanci imali više karakter dnevnog radnog dogovora negoli stručne rasprave, pa se od 1966. više ne održavaju. Nastavili su se održavati jutarnji obilasci bolesnih životinja u stacionaru i dogovor o njihovoj obradi, povremeni organizacijski sastanci visokokvalificiranih djelatnika radi unaprjeđenja stručnog rada i kliničke nastave te redoviti stručni sastanci u razmaku od dva do tri tjedna na kojima asistenti i nastavnici prikazuju pojedine slučajeve.

Vizite se rade i danas, a također su organizirani tjedni sastanci asistenata i mlađih nastavnika svih klinika na kojima se raspravlja o zanimljivim slučajevima iz proteklog tjedna.

Početkom 2000. prof. dr. I. Harapin predložio je da se s ručno pisanog vođenja ambulantnih i kliničkih kartica pacijenata prijeđe na računalni program pod nazivom Ambulantni protokol. Godine 2002. program je potpuno zamijenio ručno vođenje pacijenata na Klinici za unutarnje bolesti, Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju i Zavodu za patološku anatomiju. Do 2007. programom su se počele koristiti sve ostale klinike i zavodi koji vode evidenciju pacijenata. Godine 2008. u Ambulantni protokol uključeno je i vođenje troškova s izdavanjem računa. Program omogućuje potpuno praćenje pacijenata na klinikama gdje se liječe, a uputnice u laboratorije i pripadajući nalazi vidljivi su u realnom vremenu. Protokol ujedno omogućuje uvid o broju pacijenata po vrstama i pasminama koji su obrađeni u proteklom vremenu sa svim statističkim pokazateljima (dijagnoze, terapije, ishodi liječenja).

Nastavnici Klinike provodili su stručni rad sudjelovanjem u organizaciji i provedbi tečajeva za trajnu izobrazbu veterinara. Prvi su tečajevi organizirani u sklopu Ambulantne klinike, a potpomagala ih je republička Uprava za veterinarsku službu. Započeli su 1954., pri čemu je dr. P. Sič-Bauer pobliže upoznavala polaznike s laboratorijskom dijagnostikom iz kliničke hematologije. U novije vrijeme valja istaknuti prof. dr. P. Ramadana, koji je održao niz predavanja u okviru tečajeva Svjetske banke namijenjene veterinarima praktičarima u razdoblju od 1997. do 2000. godine. Danas nastavnici Klinike provode specijalističke tečajeve Aktualne teme iz veterinarske dermatološke prakse (voditelj prof. dr. N. Lemo), Dijagnostika i terapija odabranih tema iz gastroenterologije pasa i mačaka (voditelj prof. dr. V. Mrljak), Gastroenterologija pasa i mačaka, I. dio (voditelj prof. dr. D. Potočnjak), Hitna veterinarska medicina pasa i mačaka, I. – IV. dio (voditeljica Prof. dr. V. Matijatko), Intenzivna veterinarska medicina pasa i mačaka (voditeljica prof. dr. V. Matijatko), Kardiologija pasa i mačaka, I. – IV. dio (voditeljica prof. dr. V. Matijatko), Laboratorijska dijagnostika bolesti jetre, gušterače i mokraćnog sustava pasa i mačaka (voditelj prof. dr. V. Mrljak), Laboratorijske metode u kliničkoj dijagnostici (voditelj prof. dr. V. Mrljak) i Odabrane teme iz urologije i nefrologije pasa i mačaka (voditelj prof. dr. V. Mrljak).

Ostale aktivnosti Klinike

Na osnovi stručne i znanstvene djelatnosti Klinika za unutarnje bolesti razvila je tijekom godina plodnu suradnju s nizom znanstvenih i stručnih institucija u zemlji: Pliva, Zagreb; Centar za umjetno osjemenjivanje, Križevci; Alkaloid, Skopje; Krka, Novo mesto; Belupo, Koprivnica; Konjički klub, Zagreb; Kinološki savez SRH i Jugoslavije; Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Kazneno-popravni dom,

Viša laborantica V. Benko, dr. med. vet. u hematološkom laboratoriju u kojem se svakodnevno radi nekoliko desetaka hematoloških i citoloških pretraga. Prof. dr. Lj. Bedrica i voditeljica hematološkog laboratorija J. Foršek, dipl. ing. biol. unaprijedile su rad u laboratoriju uvođenjem prvog hematološkog brojača koji je Klinici poklonio dr. J. Kajfeš.

Stručna savjetnica dr. B. Beer Ljubić, mag. med. biochem. u biokemijskom laboratoriju u kojem se svakodnevno rade biokemijske pretrage krvi, određivanje koagulacijskih pokazatelja, krvnih grupa, pretrage urina i ostalo. Prof. dr. M. Bauer omogućio je nabavu prvog biokemijskog analizatora (Tehnicon RA 1000) na Kliniku. U uvođenju uređaja za rutinske pretrage pomogao mu je prof. dr. I. Harapin.

Lepoglava; Ina petrokemija, Kutina; PIK Osijek i Vinkovci; Zavod za transfuziju krvi, Zagreb; Institut *Ruđer Bošković*, Zagreb i dr.
Pojedini nastavnici povremeno su angažirani na temelju svoje uže specijalnosti i znanstvene djelatnosti u nastavi na drugim visokoobrazovnim institucijama. U novije je vrijeme prof. dr. D. Potočnjak bio gost na Klinici za male životinje i kirurgiju Veterinarskog fakulteta u Ljubljani, Slovenija (lipanj, 2000.) i Klinici za male životinje Veterinarskog fakulteta u Bernu, Švicarska (lipanj, 2001.)
Većina nastavnika Klinike boravila je na kraćim ili duljim usavršavanjima u inozemstvu. Dr. P. Sič-Bauer, tada asistentica i naslovna docentica, boravila je kao stipendistica Humboldtove zaklade na Medicinskom fakultetu u Marburgu i Klinici za bolesti goveda Veterinarske visoke škole u Hannoveru, Njemačaka (1961. – 1963.).
Dr. V. Sertić, tada asistent i naslovni docent boravio je kao stipendist nizozemske vlade na Klinici za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta u Utrechtu, Nizozemska (1966.).
Prof. dr. P. Ramadan boravio je šest mjeseci na usavršavanju u Londonu, Velika Britanija (1978. – 1979.).
Prof. dr. Lj. Bedrica usavršavala se iz prehrane pasa i mačaka na tečajevima u organizaciji istraživačkog instituta Waltham Center Velika Britanija: Birmingham, Velika Britanija (1990.); Beč, Austrija (1992.); Bern, Švicarska (1994.); Bruxelles, Belgija (1998.); Beč, Austrija (1999.).
Prof. dr. D Žubčić boravio je na usavršavanjima iz osnova fitoterapije u organizaciji Veterinary Botanical Medical Association (VBMA) USA, (2002.).
Izv. prof. dr. I. Kiš bila je na kraćim usavršavanjima na više institucija u inozemstvu, pri čemu se ističu višemjesečni boravci: Klinika za male životinje, odjel Unutarnje bolesti i Institut za komparativnu neurologiju, Veterinarski fakultet u Bernu (2001.; 2004.); Klinika i poliklinika za male životinje, Odjel za unutarnje bolesti, Slobodno Sveučilište u Berlinu (2005.); Klinika za male životinje, odjel Unutarnje bolesti, Veterinary Teaching Hospital u Bernu, dio Sveučilišta Vetsuisse (2006.).
Prof. dr. N. Lemo nakon stjecanja doktorata znanosti proveo je šest semestara u međunarodnim centrima izvrsnosti radi specijalizacije na European College. Bio je u ENVA-i (École nationale vétérinaire d'Alfort) u Francuskoj (rujan – prosinac 2006.; 2007. – 2008., travanj – lipanj 2009.), LMU (Ludvig Maximillian Universität, München) u Njemačkoj (studeni 2009.), NCSU (North Carolina State University) u SAD (travanj – srpanj 2001., siječanj – veljača i travanj – lipanj 2010.).
Prof. dr. N. Lemo ujedno je prvi nastavnik na Klinici za unutarnje bolesti koji je stekao titulu *Diplomate* iz područja dermatologije.
Doc. dr. M. Torti drugi je nastavnik Klinike za unutarnje bolesti koji je upisao specijalistički studij za stjecanje titule *Diplomate* iz područja kardiologije. Boravio je u više navrata na kraćim usavršavanjima u inozemstvu, poput Tierspital der Veterinärmedizinischen Universität Wien, Service für Klein – und Heimtiere (2012.) i Tierärztliche Fakultät, Ludwig-Maximilian Universität München, I. Medizinische Tierklinik (2014., 2015. 2016. i 2017.).
Pojedini članovi Klinike obnašali su određene funkcije na Veterinarskom fakultetu. Prof. dr. L. Bosnić bio je prodekan (1929./1930.) i dekan (1934./1935. – 1936./1937.; 1941./1942. – dijelom 1942./1943.; 1944./1945.). Prof. dr. A. Sutlić bio je dekan (1953./1954.) i prodekan (1954./1955. – dijelom 1955./1956.). Prof. dr. S. Forenbacher bio je predsjednik Savjeta (1962. – 1964.) i dekan (1968./1969. – 1969./1970.).
Na dužnosti obnašatelja dužnosti pročelnika Odjela klinika bio je prof. dr. V. Mrljak (2005. – 2006) i prof. D. Potočnjak (2010. – 2011.).
Pročelnica Odjela klinika bila je izv. prof. dr. I. Kiš (2014. – 2016.), a naslijedio ju je prof. dr. N. Lemo koji tu dužnost obnaša i danas.
Prof dr. S. Forenbacher je na temelju osobitih rezultata u znanosti izabran 1960. za dopisnog člana Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u razredu za medicinske znanosti, a 1975. i redovitog člana. Za svoj je rad akademik Forenbacher primio nekoliko nagrada i priznanja. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1961.), a za zasluge u uspostavljanju i unaprjeđivanju znanstvene suradnje između Veterinarskog fakulteta u Zagrebu i Veterinarske visoke škole u Hannoveru dodijeljen mu je u Hannoveru naslov počasnoga građana (1970.). Dobitnik je nagrade za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom obilježavanja 90. obljetnice Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.). I drugi su nastavnici Klinike nagrađivani, poput prof. dr. A. Sutlića, koji je za svoj predan, savjestan i uspješan rad odlikovan Ordenom za zasluge za narod III. reda (1960.), a zatim i Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1965.).
Za pojedinosti o radu akademika S. Forenbachera te profesora L. Bosnića, A. Sutlića, M. Bauera i Lj. Bedrice vidi 9. Istaknuti nastavnici Fakulteta.

Osoblje Klinike

Popis djelatnika
Medicinske klinike (1921. – 1951.)

prof. dr. Lovro Bosnić (1921. – 1951.), asistent Dragutin Curilović (1923. – 1924.), asistent Leander Brozović (1925. – 1927.), asistent dr. Ivan Vuličević (1925. – 1927.), asistent dr. Aleksandar Sutlić (1928. – 1935.), asistent dr. Franjo Kovač (1928. – 1932.), asistent dr. Berislav Miklaušić (1938. – 1951.), asistent dr. Đorđe Sokola (1932. – 1934.), asistent dr. Nikola Šubat (1932. – 1938.), asistent Stjepan Rapić (1935.), asistent dr. Ivo Drežančić (1938. – 1941.; 1947. – 1951.), asistent dr. Dragutin Würth (1943. – 1951.), asistent dr. Dušan Dvornić (1944. – 1946.), asistent dr. Ladislav Ožegović (1946. – 1950.), asistent Vladimir Terzić (1950.), asistent dr. Sergej Forenbacher (1950. – 1951.), asistent Josip Gorišek (1950. – 1951.)

Popis djelatnika
Bujatričke klinike (1922. – 1951.)

prof. Mile Rajčević (1922. – 1938.), asistent dr. Jakov Horvat (1926. – 1929.), asistent Celestin Heidl (1928. – 1932.), asistent dr. Stjepan Nestl (1929. – 1932.), izv. prof. dr. Božidar Oklješa (1932. – 1942.), asistent dr. Franjo Giriček (1932. – 1937.), asistent dr. Zvonko Smrček (1937. – 1951.), asistent Zorko Golub (1939. – 1942.), izv. prof. dr. Milan Šlezić (1942. – 1951.), asistent dr. Antun Sirk (1942. – 1948.), asistent dr. Predrag Eberhard (1944. – 1946.), asistent Ivan Huber (1949. – 1951.)

Popis djelatnika
Zavoda za internu kliničku propedutiku

prof. dr. Aleksandar Sutlić (1935. – 1951.), asistent Silvije Hruš (1939.), asistent Ekrem Maglajić (1939. – 1942.), asistent Danilo Mikuličić (1945.), asistent dr. Sergej Forenbacher (1946. – 1950.), asistent Josip Gorišek (1949. – 1950.), asistent Mirko Tršinski (1951.)

Popis bivših djelatnika
Klinike za unutarnje bolesti

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

asistent dr. Zlatko Stilinović (1951. – 1959.), asistent Ivan Huber, dipl. vet. (1951. – 1960.), asistent dr. Dragutin Würth (1951. – 1961.), naslov. doc. dr. Pavica Sič-Bauer (1952. – 1964.), prof. dr. Aleksandar Sutlić (1951. – 1970.), prof. dr. Milan Šlezić (1951. – 1970.), prof. dr. Josip Gorišek (1951. – 1972.), asistent dr. Berislav Miklaušić (1938. – 1954.), akademik Sergej Forenbacher (1951. – 1982.), prof. dr. Vladmir Sertić (1953. – 1983.), izv. prof. dr. Krešimir Mihaljević (1958. – 1981.), prof. dr. Ferdo Zdelar (1959. – 1993.), asistentica dr. Maksuma Sikirić-Denac (1962. – 1965), prof. dr. Mario Bauer (1965. – 2008.), asitent Vladimir Hahn (1970. – 1985.), izv prof. dr. Antun Alegro (1971. – 1995.), prof. dr. Pero Ramadan (1972. – 2001.), asistent dr. Nikica Petrinec (1982. – 1990.), asistent Boris Prpić (1986. – 1990.), asistent Damir Žubčić (1985. – 1987.; 1991. – 1997.), asistent dr. Alan

Kovačević (1993. – 2002.), izv. prof. dr. Zdravko Žvorc (2005. – 2015.), doc. dr. I. Mayer (2005. – 2018.)

Znanstvenoistraživačko osoblje

Pripravnice SIZ za znanost Ljiljana Pinter (1982. – 1983.) i Aleksandra Radaković-Špalj (1982. – 1983.), znanstveni novak Genadij Razdorov, dipl. ing. med. biokemije (2001.; 2003.), znanstvena novakinja dr. Irena Petak (2007. – 2009.), znanstveni novak Hrvoje Capak (2009. – 2011.)

Stručni i tehnički suradnici

Štefica Bertović (1950. – 1972.), Tadija Duspara (1954. – 1988.), Mira Vuletić (1957. – 1984.), Terezija Hustić (1960. – 1995.), Mirjana Spitzer (1979. – 1988.), Slavica Pavlović (1966. – 2009.), Ivan Rakinac (1988. – 2008.), Renata Barić-Rafaj (1994. – 2006.), Tanja Jakuš Krajčević (2003. – 2008.), Lea Aračić (2006. – 2007.), Anja Jokić (2012. – 2013.), Ana Petak, dr. med. vet. (2016. – 2019.), Aleksandra Radonjić (2017. - 2018.)

Pomoćni tehnički suradnici

Matija Novosel (1951. – 1969.), Štefica Bertović (1951. – 1980.), Martin Lasić (1951. – 1974.), Gabro Peremin (1953. – 1973.), Stjepan Busak (1965. – 1994.), Milan Gusjev (1966. – 1968.), Juraj Bračun (1969. – 1971.), Zlatko Podgajski (1973. – 1983.), Štefica Hrnkaš (1973. – 2001.), Vlado Polašek (1979. – 1984.), Mirko Dolić (1982. – 1993.), Ivan Dolić (1982. – 1990.), Vlado Dolić (1985. – 1987.; 1988. – 1990.), Ivica Rojtinić (1987. – 1988.), Zvonko Malunec (1992.), Biserka Kovačev (1994. – 2016.), Ivan Dolić (1997. – 2018.)

Popis sadašnjih djelatnika Klinike

prof. dr. Ljiljana Bedrica (od 1982.)
prof. dr. Ivica Harapin (od 1985.)
prof. dr. Vladimir Mrljak (od 1987.)
prof. dr. Dalibor Potočnjak (od 1994.)
prof. dr. Ivana Kiš (od 1998.)
prof. dr. Nada Kučer (od 1998.)
prof. dr. Vesna Matijatko (od 1998.)
prof. dr. Damjan Gračner (od 1998.)
prof. dr. Nikša Lemo (od 2001.)
prof. dr. Damir Žubčić (od 2002.)
doc. dr. Mirna Brkljačić (od 2004.)
doc. dr. Martina Crnogaj (od 2006.)
doc. dr. Iva Šmit (od 2008.)
doc. dr. Marin Torti (od 2008.)
doc. dr. Jelena Gotić (od 2011.)
asistentica Ines Spajić, dr. med. vet. (od 2011.)
asistent Jurica Tršan, dr. med. vet. (od 2017.).
stručna savjetnica dr. Blanka Beer Ljubić (od 2014.)
stručni suradnik dr. Darko Grden (od 2003.)
stručna suradnica Gabrijela Jurkić Krsteska, dr. med. vet. (od 2008.)
stručni suradnik Karol Šimonji, univ. mag. med. vet. (od 2011.)
stručni suradnik Filip Kajin, dr. med. vet. (od 2016.)
voditeljica laboratorija Jadranka Foršek, dipl. ing. biol. (od 1984.)
tehnički suradnik – bolničar Krunoslav Martinec (od 1997.)
tehnička suradnica Zdenka Džaja (od 2002.)
tehnička suradnica Helena Muslim (od 2018.)
voditeljice ostalih ustrojbenih jedinica Dora Ivšić Škoda (od 2007.) i Vlasta Đurić, mag. med. biochem. (od 2019.)
viša laborantica Valerija Benko, dr. med. vet. (od 2013.).
bolničar Ivica Rojtinić (od 1988.)
bolničar Mario Kobali (od 1992.)
bolničar Alen Šabanović (od 2014.)
bolničar Antonio Medak (od 2016.)
spremačica Ana Štimac (od 1997.)

Osoblje Klinike, slijeva nadesno, prvi red: prof. dr. V. Mrljak, Ivana Rubić, mag. chem., doc. dr. M. Crnogaj, doc. dr. I. Šmit, G. Jurkić Krsteska, dr. med. vet., prof. dr. I. Harapin, prof. dr. Lj. Bedrica, dr. Blanka Beer Ljubić, mag. med. biochem., I. Spajić, dr. med. vet. i H. Muslim. Drugi red: doc. dr. J. Gotić, izv. prof. dr. N. Kučer, doc. dr. M. Torti, Z. Džaja, prof. dr. V. Matijatko, doc. dr. M. Brkljačić, prof. dr. D. Potočnjak, izv. prof. dr. I. Kiš, D. Ivšić-Škoda, mag. med. biochem., prof. dr. D. Gračner i K. Šimonji univ. mag. spec. med. vet.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
VETERINARSKI FAKULTET
U službi jednog zdravlja

8.7. Ambulantna klinika
(prof. dr. Zoran Milas)

Opći podaci

Ambulantna klinika Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osnovana je rješenjem Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske 27. prosinca 1952. godine. Osnivanju su prethodile brojne višegodišnje aktivnosti djelatnika Fakulteta koje su imale za cilj pokretanje novog oblika kliničke nastave sa studentima. Na organizaciju i provedbu nastave iz kliničkih predmeta znatno su utjecali razni čimbenici, osobito stanje u poljoprivredi i stočarstvu. Nedugo nakon završetka Drugoga svjetskog rata u Hrvatskoj i Jugoslaviji znatno se razvija intenzivni uzgoj stoke na velikim farmama, s naglaskom na uzgoju goveda, svinja i peradi, uz istodoban konstantni pad broja konja koji su brzo gubili važnost kao radne životinje. Zbog sve češće pojave velikih aglomeracija i uopće promjene odnosa prema animalnoj proizvodnji, težište veterinarskog djelovanja prešlo je s kurative na preventivu. Treba istaknuti i izvanredni zamah u razvoju umjetnog osjemenjivanja i suzbijanja jalovosti te pojačan napor u suzbijanju stočnih zaraznih i parazitskih bolesti. Potreba za prilagodbom i izmjenom kliničke nastave brzo je prepoznata tako da se u kurikulima kliničkih predmeta veća pažnja poklanjala bolestima životinja u intenzivnom farmskom uzgoju (govedo, svinja, perad), dijagnostici, liječenju i profilaksi bolesti te uvjetima držanja, hranjenja i iskorištavanja životinja. Kako bi studentima osigurali više praktičnog kliničkog rada, trebalo je pribaviti veći broj različitih pacijenata te omogućiti rad u terenskim uvjetima uz upoznavanje terenskih metoda rada veterinara te uvjeta i načina držanja životinja. Koliko je studentima korisno da već za vrijeme studija počnu praktično raditi, opazio je još prije Drugoga svjetskog rata prof. dr. S. Rapić. On je kao asistent na Klinici za unutarnje bolesti od 1935. do 1939. nekoliko puta tjedno s manjim skupinama studenata odlazio fakultetskim automobilom na područje Velike Gorice i Siska te besplatno pregledavao i liječio bolesne životinje. Tada je uvidio velike pedagoške mogućnosti praktičnog rada na terenu, koji je nazivao eksterni ambulantni rad.

Fakultetsko vijeće povjerilo je 1949. zadatak prof. dr. S. Rapiću da s prof. dr. inž. O. Kösterom i fakultetskim arhitektom prof. dr. inž. Z. Vrkljanom posjete veterinarske fakultete Njemačke, Italije, Švicarske, Francuske, Belgije, Nizozemske, Danske, Švedske i Norveške s ciljem upoznavanja kliničkog rada na tim fakultetima radi izgradnje klinika Fakulteta na novoj lokaciji u Heinzelovoj ulici. Tada je vidio i ambulantnu kliniku kao fakultetsku ustanovu u svim zemljama osim Italije, gdje takvih klinika nije bilo. Pobliže upoznavanje organizacije ambulantne klinike na inozemnim fakultetima i vlastita iskustva s terenskog rada na Klinici za unutarnje bolesti bili su odlučujući da se prof. dr. S. Rapić maksimalno založi za osnivanje te ustrojbene jedinice na našem fakultetu. Prijedlog za njezino osnivanje upućen je Fakultetskom vijeću 25. studenoga 1949., ali zbog poteškoća u pribavljanju potrebnih materijalnih sredstava za nabavu autobusa s realizacijom je trebalo pričekati još tri godine. Zalaganjem tadašnjeg dužnosnika u vijeću Sabora NR Hrvatske S. Komara nabavljen je prvi autobus, o čemu je dekan prof. dr. T. Varićak izvijestio Vijeće 9. srpnja 1952. godine. Time su stvoreni uvjeti za osnivanje Ambulantne klinike u prosincu iste godine, kada je ujedno potvrđen i Pravilnik o njezinu ustrojstvu i radu. Prema tome pravilniku Ambulantna klinika bila je samostalna nastavna jedinica kojoj je status identičan ostalim klinikama i zavodima. S predstojnikom, vlastitim nastavnim, stručnim i pomoćnim osobljem mogli su se konkretnije postaviti zadaci i odgovornost za uspješan rad. No spomenuti pravilnik nije uspio otkloniti sve nedoumice i probleme koji su se pojavljivali tijekom postojanja Ambulantne klinike. Većina problema koji su bili objektivne prirode (izmjene nacionalnih zakona i statuta Fakulteta) i subjektivne prirode (međuljudski i kolegijalni odnosi), bili su vezani uz ime i status Klinike u odnosu na ostale klinike i zavode fakulteta te na formalni i neformalni status nastavnika Ambulantne klinike. Tako je Ambulantna klinika 1954. morala promijeniti naziv u Ambulantna služba, a 1963. ponovno je vraćen naziv Ambulantna klinika i tako je ostalo do danas.

S obzirom na sve prednosti terenske nastave Ambulantna klinika imala je dva osnovna zadatka. Prvi je bio dio kliničke nastave obavljati na terenu,

odnosno sredini koja osigurava brojniju i raznolikiju kazuistiku te upoznati i pripremiti studente na uvjete terenskog rada kojima će se kasnije baviti znatan broj budućih veterinara. Drugi je bio uspostaviti usku vezu s terenskom veterinarskom službom kako bi Fakultet bio neposredno informiran o veterinarskim i stočarskim problemima te mogao sudjelovati u njihovu rješavanju. Ambulantna klinika dobiva nekadašnje prostorije Zavoda za fiziologiju na staroj lokaciji Fakulteta na Savskoj cesti, a uz prethodno nabavljen autobus opremljena je potrebnim inventarom, instrumentima i drugom veterinarskom opremom. Godine 1960. zajedno s drugim zavodima i klinikama seli na novu lokaciju u Heinzelovoj ulici, u nove prostorije koje su se nalazile u prizemlju druge zgrade sjevernog krila ispod Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju. U tom se prostoru Klinika zadržala sve do 2011., kada je nakon njegova ustupanja Hrvatskoj veterinarskoj komori premještena u adaptirane prostore bivše potkivačnice u kliničkom dvorištu Fakulteta, gdje se nalazi i danas.

Dugi niz godina Ambulantna klinika imala je, u skladu s kadrovskom politikom Fakulteta, svoje nastavnike. Uz sve nastavne obveze i specifičnosti rada na terenu dužnost članova Ambulantne klinike bila je da u vrijeme kada ne bi bili uključeni u terensku nastavu rade na matičnim klinikama. Prve asistente Klinike Vijeće je izabralo 5. svibnja 1953., a to su bili: dr. V. Strunjak i dr. N. Andrešić za područje kirurgije i oftalmologije te dr. V. Benko koji je prešao iz Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti na Ambulantnu kliniku za područje unutarnjih bolesti i parazitologije. Na istoj je sjednici dr. V. Strunjak izabran da vodi Ambulantnu kliniku kao v. d. predstojnika, međutim ubrzo je Dekanatu dostavio pismenu izjavu da ne može preuzeti povjerenu mu dužnost. Stoga je Vijeće 3. srpnja iste godine izabralo prof. dr. S. Rapića za v. d.-a predstojnika Ambulantne klinike i tu je dužnost obnašao gotovo dvije godine. Na istoj je sjednici dr. M. Kralj izabran za asistenta iz područja zaraznih bolesti i zoohigijene, a na sjednici Vijeća od 25. rujna S. Rižnar za asistenta iz porodiljstva i umjetnog osjemenjivanja. Time su popunjena sva asistentska mjesta i sastavljen prvi tim stručnjaka – specijalista. Ujedno su zaposleni po jedan veterinarski tehničar, veterinarski bolničar i vozač.

Nastava za studente V. godine studija započela je 1. listopada 1953. i provodila se svaki radni dan osim subote. Za suradne veterinarske organizacije izabrane su veterinarske stanice – ambulante Belovar Moravče, Vrbovec, Jastrebarsko, Velika Gorica i Posavski Bregi.

Već se krajem 1953. uvidjelo da nastavu na Ambulantnoj klinici treba proširiti i na IV. godinu studija jer su studenti imali slaba klinička iskustva, pa je trebalo dosta vremena da se uvedu u neposredan terenski klinički rad na posljednjoj godini studija. Oformljena je i druga ekipa stručnjaka Ambulantne klinike: asistent dr. D. Petrović (1954.) za zarazne bolesti, asistent V. Fašajić (1954.) za porodiljstvo, asistent dr. B. Miklaušić s Klinike za unutarnje bolesti koji je izabran za izvanrednog profesora i premješten na Ambulantnu kliniku (1954.) za unutarnje bolesti te asistenti K. Čermak (1955.) za kirurgiju i Z. Radman (1955.) za porodiljstvo, umjetno osjemenjivanje i sterilitet. Također je za potrebe drugog tima zaposleno i tehničko osoblje.

Ponovnom zaslugom S. Komara nabavljen je i drugi autobus (1954.). Sredstva za nabavu potrebnih instrumenata i opreme osigurali su sami djelatnici Ambulantne klinike dodatnim terenskim radom u okolici Zagreba. Drugi tim započeo je s radom 1. listopada 1955. sa studentima IV. godine studija, a suradne veterinarske stanice i ambulante bile su Dugo Selo, Zaprešić, Kalinovica, Zelina i Kloštar Ivanić.

Velik broj studenata i svakodnevni odlasci na teren bili su vrlo naporni i otežavali nastavnicima Ambulantne klinike intenzivniji znanstveni rad. Iz tog je razloga na poticaj Ambulantne klinike Fakultetsko vijeće krajem 1954. odlučilo sastaviti treći tim stručnjaka. Njegovo je osnivanje trajalo dulje od planiranog vremena jer su Ambulantnu kliniku napustili dr. V. Benko (1955.) i V. Fašaić (1956.), pa je njihova mjesta trebalo popuniti novim asistentima. Tako su zaposleni asistenti F. Sanković (1955.) za kirurgiju, dr. B. Tomaš (1956.) za unutarnje i invazijske bolesti, dr. S. Cvetnić (1956.) za zarazne bolesti i dr. M. Jakovac (1956.) za porodiljstvo. Oni su ujedno činili treći tim koji je započeo s radom 1957., ali je zbog štednje i istodobne deficitarnosti zootehničkih predmeta nastavnim osobljem već 1959. rasformiran, a dio nastavnika raspoređen je na matične klinike i zavode.

U sljedećem razdoblju za asistente na Ambulantnoj klinici izabrani su V. Srebočan (1958.), F. Zdelar (1958.), S. Petej (1966.), M. Vulinec (1965.) i B. Jukić (1969.). Neki od njih radili su prethodno na drugim klinikama, poput dr. M. Kopljara koji je imenovan asistentom na Klinici za porodiljstvo (1956.), a potom izabran za docenta na Ambulantnoj klinici za predmet Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje (1972.). Od ostalih istaknutih nastavnika Ambulantne klinike treba spomenuti izv. prof. dr. V. Hahna koji je kao asistent raspoređen s Klinike za unutarnje bolesti na Ambulantnu kliniku (1985.) i tamo je ostvario sveučilišnu karijeru. Jednako tako rad Ambulantne klinike u bližoj povijesti Fakulteta obilježio je izv. prof. dr. M. Catinelli koji je prethodno izabran za docenta za predmet Porodiljstvo, sterilitet, umjetno osjemenjivanje, bolesti vimena i bolesti mladunčadi na Ambulantnoj klinici Veterinarskog fakulteta (1987.) i tamo je radio do umirovljenja (1999.).

Za Ambulantnu kliniku bila je karakteristična velika fluktuacija nastavnika koji su započeli sveučilišnu karijeru na toj ustrojbenoj jedinici Fakulteta, a zatim prelazili na matične klinike ili druge zavode Fakulteta. Naime, kako su s godinama uvjeti za napredovanja u znanstveno-nastavna zvanja bivali sve zahtjevniji, a često i suradnja s matičnim klinikama nije bila odgovarajuća, sve su češće nastavnici Ambulantne klinike nastojali svoj formalni i praktični status poboljšavati i rješavati na matičnim klinikama. Prelazak na matične klinike započeo je devedesetih godina prošlog stoljeća, pri čemu je 2000. zaposlen posljednji asistent na Ambulantnu kliniku (I. Getz.).

Do 2005. svi su nastavnici Ambulantne klinike prešli na matične klinike te otada one daju nastavnike za terensku nastavu. No treba naglasiti da zahvaljujući kvaliteti i kompetentnosti nastavnika Ambulantne klinike i njihovu velikom uloženom trudu sve su nastavne obveze u potpunosti ispunjavane. Otada do danas organizacijska struktura Ambulantne klinike nije se mijenjala te je njome upravljao predstojnik uz pomoć stalnog tehničkog tima koji se uvijek sastojao od dva veterinarska tehničara, dva veterinarska bolničara tri vozača i administrativnog djelatnika. Osim nastave iz predmeta Ambulantna klinika stalni djelatnici klinike bili su zaduženi i za prijevoz studenata i nastavnika na terensku nastavu i iz drugih predmeta te za prijevoz vanjskih pacijenata na klinike Fakulteta. Uz tehničko održavanje vozila bili su zaduženi i za prijevoz različitih roba i opreme potrebne za redoviti rad Fakulteta. Tako je prvi kamion za prijevoz životinja kupljen davne 1964. zaslugom dekana prof. dr. Ivoša i prof. dr. E. Vukelića (prvi je kamion Fakultetu dodijeljen 1947., ali je poslije uz pristanak ministra lokalnog saobraćaja zamijenjen za neophodan prvi autobus, op. a.). Zanimljivo je pritom spomenuti da je radi njegova racionalnog korištenja Savjet Fakulteta 11. travnja 1964. prihvatio Pravilnik o upotrebi kamiona za prijevoz bolesnih životinja. Uz velike financijske probleme vozni park klinike relativno se redovito obnavljao te se većinom sastojao od tri autobusa i jednoga kamiona. Veličina i modeli vozila uvijek su odgovarali potrebama Fakulteta, odnosno broju upisanih studenata.

Od 1991. došlo je do znatnih promjena u stočarskoj proizvodnji u Hrvatskoj zbog kojih su zatvorene brojne društvene velike farme za uzgoj životinja, a postupno je nestao i golem broj malih poljoprivrednih gospodarstava. Uzgoj stoke sveo se na obiteljske farme za uzgoj mliječnih krava, tov junadi, svinja, malih preživača i peradi. Novim društvenim uređenjem države promijenila se i struktura veterinarske službe. Velike veterinarske stanice prešle su u privatno vlasništvo, otvoren je i velik broj novih veterinarskih stanica i ambulanti, a zbog ublaženih mjera veterinarske inspekcije dobar dio posjednika životinja počeo ih je nelegalno liječiti. Sve su te promjene znatno i izravno utjecale na uspješnost i kvalitetu nastave na Ambulantnoj klinici. Znatno je smanjen broj obrađenih pacijenata, a struktura kazuistike jako se suzila. Broj studenata u nastavi srećom je bio uglavnom optimalan, ali broj pacijenata po studentu nije bio zadovoljavajući. Kako je broj pacijenata bio mali, a skupine studenata velike (oko 24 studenta), često se događalo da su vlasnici životinja odbijali dolazak Ambulantne klinike na njihova gospodarstva unatoč tomu što su sve naše usluge prema vlasnicima bile besplatne. U želji da poboljša postojeću situaciju na Ambulantnoj klinici uprava Fakulteta pod vodstvom dekana prof. dr. N. Turka tijekom 2018., a po uzoru na brojne europske fakultete, odlučila je da se nastava izvodi s manjim brojem studenata po na-

Obradi pacijenta prethodi kratak radni dogovor u kojemu se studenti upoznaju s osnovnim podacima o pacijentu, a zatim slijedi detaljno uzimanje anamneze i klinička pretraga životinje.

Uzimanje krvi svinje iz jugularne vene radi dijagnosticiranja zarazne bolesti.

stavniku odnosno pacijentu. Stoga su nabavljena četiri kombija marke Opel Vivaro 1.6 CDI s namjerom da nastava bude dinamičnija, brža i učinkovitija. Na mjesto organizatora izlazaka na terensku nastavu zaposlen je stručni suradnik T. Bosanac, dr. med. vet. čiji je zadatak svakodnevno kontaktirati suradne veterinarske stanice i ambulante te ciljano slati nastavnike svake pojedine klinike na planiranog i pripremljenog pacijenta. Nakon samo jednog semestra prema novoj organizacijskoj shemi rezultati su vrlo dobri. Nastava je individualizirana na zadovoljstvo studenata i nastavnika, kao i na zadovoljstvo farmera zbog manjega gubitka vremena i uznemiravanja životinja te zadovoljstvo kolega veterinara zbog kvalitetnije i efikasnije suradnje s Fakultetom. Nova organizacija pred nastavnike postavlja još veće zahtjeve za kompetencijom jer sada češće dolaze u situaciju kada su prepušteni sami sebi, bez pomoći nastavnika s drugih klinika. To će u budućnosti zahtijevati dodatna usavršavanja nastavnika s ciljem specijalizacije iz bujatrike i bolesti konja. Nabava novih vozila olakšala je izvođenje terenske nastave iz drugih predmeta, jer je posljednjih dvadesetak godina uočeno da broj ukupnih terenskih izlazaka znatno prelazi broj izlazaka na nastavu iz Ambulantne klinike. Uz spomenuta nova vozila Ambulantna klinika danas raspolaže sa starijim voznim parkom od dva autobusa marke Marbus (2004.), mini busom Renault Messenger (1997.), kamionom Renault Messenger (1997.) i jednim kombijem marke Volkswagen Caravelle (2001.).

Uz navedenog stručnog suradnika na Ambulantnoj klinici stalno su zaposleni: viši tehnički suradnik Robert Planinc (od 1980.), tehnički suradnik Tin Žubčić (od 2016.), veterinarski bolničari Saša Puh (od 1995.) i Bruno Pažulinec (od 2013.) te vozači Marijan Golubić (od 2000.), Dragutin Golubić (od 2004.) i Željko Slak (od 2012.)

Predstojnici Ambulantne klinike bili su: prof. S. Rapić (1953. – 1955.), prof. dr. M. Kralj (1955. – 1956.; 1958. – 1959.), prof. dr. B. Miklaušić (1956. – 1957.; 1959. – 1960.; 1961. – 1963.), prof. dr. D. Petrović (1957. – 1958.; 1960. – 1961.), prof. dr. K. Čermak (1963. – 1971.), prof. dr. M. Jakovac (1971. – 1977.; 1982. – 1994.), prof. dr. M. Kopljar (1977. – 1980.), prof. dr. B. Jukić (1980. – 1982.), izv. prof. dr. V. Hahn (1994. – 2005.), izv. prof. dr. Z. Žvorc (2005. – 2006.), prof. dr. Z. Milas (2006. – 2008.), prof. dr. G. Bačić (2008. – 2010.), prof. dr. T. Babić (2010. – 2014.), prof. dr. D. Gračner (2014. – 2017.), prof. dr. B. Radišić (od 2017.).

Nastavna djelatnost

Nastava iz Ambulantne klinike zamišljena je kao nadopuna i proširivanje znanja i vještina studenata stečenih na kliničkim predmetima i upoznavanja studenata sa specifičnostima rada veterinara u terenskim uvjetima. Pri uklapanju nastave iz tog predmeta u nastavni program na Fakultetu trebalo je uskladiti terensku nastavu s nastavom predmeta iz porodiljstva, kirurgije, unutarnjih i zaraznih bolesti na matičnim klinikama. Nastavu iz Ambulantne klinike polazili su studenti ak. god. 1953./1954. i 1954./1955. u IX. i X. semestru, zatim od ak. god. 1955./1956. do 1957./1958. od VII. do X. semestra, a nakon toga pa sve do 2005. od VII. do IX. semestra. Uvođenjem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija nastava iz predmeta Ambulantna klinika izvodi se u X. i XI. semestru.

Provodeći načelo da svaki student ima vježbe na terenu jednom tjedno, na teren se prvih godina od osnutka izlazilo pet puta tjedno, a od 1959. četiri puta. Sve do 1965. primjenjivalo se načelo da jedan tim nastavnika izvodi nastavu s jednim semestrom studenata, a sljedeće akademske godine s dva tima nastavnika. Time se dobilo na brzini izvođenja nastave iz Ambulantne klinike te su se izbjegli izostanci studenata s nastave iz drugih predmeta na Fakultetu.

Do 1959. nastava se izvodila isključivo u veterinarskim ambulantama, na stoci držanoj u ekstenzivnim uvjetima, a nakon toga i na životinjama s velikih farmi intenzivnog uzgoja. Na taj su se način studenti upoznali s brojnim zdravstvenim problemima životinja podrijetlom iz različitih tipova uzgoja, kao i s uvjetima držanja, hranjenja i iskorištavanja životinja karakterističnim za ekstenzivno i intenzivno stočarstvo.

Od osnutka pa sve do danas svaka suradna veterinarska ambulanta ili farma posjećivana je isti dan u tjednu, kako bi veterinari mogli na vrijeme osigurati dovoljan broj različitih pacijenata. Izlasci studenata bili su raspoređeni tako da je jedna skupina svaki put posjećivala drugu veterinarsku ambulantu i radila na drugom predmetu (kirurgija, unutarnje bolesti, zarazne bolesti ili porodništvo), što je omogućilo da studenti rade s različitim pacijentima, odnosno da se upoznaju s kazuistikom karakterističnom za određeno područje i tipove uzgoja. Jedan nastavnik radio je sa skupinom od četiri do osam studenata, a obrada klinički rijetkih i zanimljivih slučajeva provodila se sa svim studentima. Karakteristično za nastavu iz Ambulantne klinike bila je obveza studenata da vode bilješke o pacijentima te su prigodom svakog sljedećeg izlaska morali predočiti pismeni uradak o prethodnom pacijentu. Uz to, od 2009. morali su u bilježnici voditi i evidenciju o obrađenim pacijentima tijekom polaženja nastave na Ambulantnoj klinici. Tek nakon pregleda uratka i pozitivne ocjene nastavnika studentu se evidentirao terenski izlazak. Inače su se kroz povijest na klinikama fakulteta primjenjivali različiti načini vođenja evidencije studenata o pacijentima koje je obradio tijekom studija, ali pisanje uradaka na Ambulantnoj klinici bilo je obvezno i nerijetko jedini oblik pisanog izražavanja studenata tijekom cijelog studija. Takva se praksa primjenjivala sve do 2018., kada je zbog tehničkih uvjeta ukinut pisani uradak o pacijentu, ali je zadržana obvezna evidencija obrađenih pacijenata.

Raznolikost kazuistike i broj životinja obrađenih na Ambulantnoj klinci varirao je od razdoblja do razdoblja, što je izravno ovisilo o stanju poljoprivrede i stočarstva te organizaciji veterinarske službe u Hrvatskoj. Od osnivanja pa sve do 1969. na Ambulantnoj je klinici obrađeno ukupno 113 030 životinja ili 7535 godišnje. Od ukupnog broja obrađenih životinja 65 155 (57,6 %) otpada na preventivne i dijagnostičke zahvate, a 47 875 (42,4 %) ili godišnje 3191 na liječenje životinja. Vježbe na Ambulantnoj klinici polazilo je 2087 studenata ili prosječno 139 godišnje, a izlazaka na teren bilo je 2857. Prilikom svakog izlaska obrađene su prosječno 43 životinje, po predmetu u prosjeku 4 do 5 životinja, a po studentu oko jedan pacijent. U izvješću iz 1984. prigodom obilježavanja 30 godina rada Ambulantne klinike navedeno je da je dotad obrađeno više od 150 000 životinja s prosjekom od 5000 životinja godišnje, a u suradnji s 18 veterinarski ambulanti i 5 poljoprivrednih dobara. U desetogodišnjem razdoblju od ak. god. 1987./1988. do 1996./1997. obrađeno je ukupno 76 308 životinja, i to 1502 konja, 12 970 goveda, 55 457 svinja, 705 malih preživača, 2916 domaćih mesojeda i 2758 pacijenata drugih vrsta. Unatoč drastičnom smanjenju stočnog fonda broj pacijenata u stalnom je porastu, a povećanje valja pripisati ponajprije intenziviranju rada na svinjogojskim farmama. Nastava se održavala na farmama PIK Vrbovec – Gradec, PPK Čazma – Grabovnica, KPD Turopolje, na području Veterinarske stanice Jastrebarsko, Križ, Sisak te ambulantama Veliko Trgovišće, Popovača, Rakovec, Preseka, Vrbovečka Dubrava, Lonjica, Gradec, Posavski Bregi i Martinska Ves.

Od 1997. do 2017. na Klinici su obrađene 71 374 životinje. Za to je razdoblje bilo karakteristično da se do 2005. sa studentima moglo odlaziti na velike svinjogojske farme, što je rezultiralo s gotovo 9000 obrađenih životinja godišnje. Pritom su studenti imali jedinstvenu prigodu raditi različite zootehničke zahvate na svinjama, aplicirati lijekove i cjepiva svinjama. Nažalost, zbog mjera iskorjenjivanja klasične svinjske kuge zabranjen je posjet svinjogojskim farmama, pa je godišnji broj pacijenata nakon 2005. pao na 2500 životinja godišnje. U istom se razdoblju broj studenata koji je pohađao nastavu kretao od 80 do 140. Uz navedene veterinarske stanice i ambulante u nastavi su surađivali veterinari iz veterinarskih stanica i ambulanta Petrinja, Oborovo, CZR Lemeš, Svinjogojska farma Dubravica, Stružec, Čazma, Karlovac, Rovišće, Veterinarska ambulanta Majcan – Bjelovar, Ozalj, Rečica, Križevci, OPG Džakula Sjeverovac i Anima-Vet Sela.

Nastavna aktivnost stručnjaka Ambulantne klinike osobito je došla do izražaja prigodom implementacije u studijski program iz 2005. novog obveznog predmeta Zdravlje stada i obaveznog izbornog predmeta Bolesti i liječenje farmskih životinja u okviru usmjerenja farmske životinje i konji. Danas su osoblje i oprema Ambulantne klinike neizostavni prigodom izvođenja terenskih vježbi i iz tih predmeta.

Na Ambulantnoj klinici u okviru predmeta Kirurgija, ortopedija i oftalmologija studenti imaju priliku sudjelovati u kastraciji domaćih životinja. Na slici je prikazana kastracija nerasta.

Klinički pregled ovaca u okviru Ambulantne klinike.

Znanstvenoistraživačka djelatnost

Nastavnici Ambulantne klinike od samog su osnutka, unatoč specifičnim i težim uvjetima rada, zdušno radili i na znanstvenom polju, što je bilo nužno da bi mogli napredovati u viša nastavna i znanstvena zvanja. U početku, kada je kazuistika na terenu bila vrlo raznolika, te često nepoznata ili znanstveno i stručno neistražena, objavljivanje kvalitetnih znanstvenih radova bilo je relativno lako. Iz tog razdoblja datiraju znanstveni radovi o uzgoju, držanju, hranjenju i razmnožavanju stoke, liječenju neplodnosti, prvim utvrđivanjima metaboličkih, parazitskih i zaraznih bolesti, njihovoj etiologiji, epizootiologiji, patogenezi, kliničkoj slici, metodama dijagnostike i postupcima liječenja i profilakse. Napretkom i razvojem veterinarske službe u Hrvatskoj te podizanjem kvalitete znanstvenog rada na Fakultetu mogućnosti i uvjeti za publiciranje znanstvenih radova bili su sve zahtjevniji i stroži. Uz teške radne uvjete terenske nastave to je vjerojatno bio najvažniji razlog što su nastavnici Ambulantne klinike postupno prelazili na matične klinike/zavode i tamo ostvarivali i nastavljali znanstvenu karijeru.

Neki od nastavnika koji su čitav radni vijek radili na Ambulantnoj klinici bili su voditelji znanstvenoistraživačkih projekata. Tako je prof. dr. D. Petrović imao projekt koji je financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a *Research on the development of diagnostic method for detecting the equine infectious anemia* (1970. – 1973.). Drugi nastavnici bili su voditelji domaćih znanstvenoistraživačkih tema koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad (SIZ), poput prof. dr. M. Jakovca koji je provodio istraživanja tubarnog steriliteta krava i kobila (1975. – 1980.) te praćenja funkcionalnih stanja maternice svinja u pojedinim fazama spolnog ciklusa rendgenskom metodom histerografije (1980. – 1986.), zatim prof. dr. M. Kopljara koji je istraživao promjene u endometriju krava pri cističnoj degeneraciji jajnika (1980. – 1986.) te prof. dr. M. Vulinca s temom o ulozi selena u etiologiji spastičke miopatije ždrebadi (1980. – 1986.).

Nastavnici Ambulantne klinike bili su uspješni mentori doktorskih i magistarskih radova te su objavili brojne znanstvene radove, sudjelovali na stručnim i znanstvenim skupovima u inozemstvu i Hrvatskoj. Postupnom urbanizacijom Zagreba i Hrvatske znatno se smanjuje broj farmskih životinja na klinikama Fakulteta pa su nastavnici klinike postali poveznica s terenom za izradu raznolikih znanstvenih radova i projekata drugih zavoda i klinika Fakulteta.

Stručna djelatnost

Kvalitetan dugogodišnji stručno-klinički rad Ambulantne klinike s terenskim veterinarima očitovao se u činjenici da se kvaliteta rada stručnjaka u veterinarskim stanicama i ambulantama počela dizati time što su u terensku djelatnost uvedene mnoge metode pretrage i liječenja koje su prije primjenjivane samo na Fakultetu. Osobit oblik suradnje Fakulteta, koji je ostvaren posredstvom Ambulantne klinike, bila su ekipna istraživanja različitih uzgojnih i zdravstvenih problema stoke. Neka su od njih trajala i više od mjesec dana, u kojima su, uz članove Ambulantne klinike, sudjelovali i brojni drugi članovi Fakulteta (Zagreb, 1955., Posavina, 1956., Kordun i Lonjsko Polje, 1958.).

Stručna djelatnost Ambulantne klinike od njezina osnutka očitovala se i u usavršavanju terenskih veterinara putem tečajeva. Velik je interes polaznika tečaja bio za praktično izvođenje kirurških zahvata, dijagnostiku i preventivu bolesti različite etiologije kao i za laboratorijske pretrage primjenjive u svakodnevnoj praksi. Osim toga znatan interes bio je i za predavanja iz zoohogijene, hranidbe, patofiziologije, higijene namirnica životinjskog podrijetla, sudskog veterinarstva, farmakologije i toksikologije, peradarstva, patološke anatomije, organizacije veterinarske službe i ekonomike stočarstva. Stoga su organizirani opći i uže specijalizirani tečajevi koji su rezultirali podizanjem kvalitete rada u terenskim ambulantama na zadovoljstvo korisnika njihovih usluga. Takav oblik edukacije veterinara danas se provodi suradnjom Fakulteta i Hrvatske veterinarske komore.

Nastavnici Ambulantne klinike surađivali su s brojnim institucijama u zemlji. Dugogodišnja suradnja s Hrvatskim veterinarskim institutom i Upravom za veterinarstvo Ministarstva poljoprivrede očitovala se u istraživanju proširenosti te metoda dijagnostike i suzbijanja brojnih zaraznih i parazitskih bolesti. S farmaceutskim se ustanovama radilo na istraživanju primjene različitih pripravaka, osobito cjepiva protiv zaraznih bolesti. Važna je i bila i suradnja s Hrvatskom veterinarskom komorom s kojom je u nekoliko navrata postignut dogovor o dodjeljivanju bodova za obnovu licencije terenskih veterinara suradnika Ambulantne klinike radi poticanja opsežnije i kvalitetnije suradnje s terenom. Najvažnija je bila suradnja s brojnim veterinarskim stanicama i ambulantama pri kojim su, osim provedbe nastave, važno mjesto zauzimali prihvat i liječenje bolesnih životinja upućenih s terena na klinike fakulteta.

Ostale aktivnosti

Vijeće je 23. veljače 1954. prihvatilo prijedlog predstojništva Ambulantne klinike da se prvi asistenti klinike (dr. N. Andrešić, dr. V. Benko, dr. M. Kralj i S. Rižnar) upute na I. međunarodni veterinarski tečaj koji je održan od 9. do 14. rujna u Beču, a 31. siječnja 1955. odobrilo je stručnjacima ambulantne službe (prof. dr. B. Miklaušić, doc. dr. M. Kralj, dr. N. Andrašić i S. Rižnar, dipl. vet.) plaćeni dopust u trajanju od mjesec dana za boravak u ambulantnim klinikama u inozemstvu. Tako je doc. dr. M. Kralj bio u Giessenu, Hannoveru i Münchenu, S. Rižnar u Stockholmu i Kopenhagenu, prof. dr. B. Miklaušić u Zürichu i Bernu, a dr. N. Andrašić u Beču. Troškove boravka u inozemstvu financirale su veterinarske ambulante koje su bile u sklopu posjeta Ambulantne klinike. To su ujedno bila prva usavršavanja stručnjaka u inozemstvu. U godinama koje su slijedile stručnjaci Ambulantne klinike su u svrhu usavršavanja, odnosno studija organizacije ambulantnih klinika, boravili na gotovo svim vodećim fakultetima u Europi i šire. Zahvaljujući velikom trudu prof. dr. G. Bačića, prof. dr. Z. Milasa i asistentice K. Stipetić 1999. godine uspješno je započeto i provedeno dvogodišnje međunarodno usavršavanje nastavnika za predmet Upravljanje zdravljem i proizvodnošću stada u sklopu projekta *Razvitak službi za potporu obiteljskim gospodarstvima* Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske i Svjetske banke. Tom je prigodom Fakultet dobio donaciju u vrijednosti 200 000 USD od čega je za Ambulantnu kliniku kupljen novi kombi i ultrazvučni aparat. U nastavku tog projekta realizirano je i usavršavanje prof. dr. G. Bačića na Veterinarskom fakultetu Cornell u SAD-u (2001.) te suradnja s Veterinarskim fakultetom u Utrechtu.

Od preostalih aktivnosti Ambulantne klinike na prvo mjesto treba staviti organizaciju i provedbu prijevoza studenata i nastavnika na sve oblike izvanfakultetske terenske nastave gotovo svih zavoda i klinika fakulteta. Ta je uloga osobito izražena posljednjih godina, kad ukupni broj izlazaka na terensku nastavu iz ostalih predmeta znatno nadilazi broj izlazaka na nastavu iz Ambulantne klinike.

Uvažavajući trenutačno stanje i perspektive u stočarskoj proizvodnji u Hrvatskoj, organizacijsku i kadrovsku strukturu Fakulteta te nastavne i stručne aktivnosti Ambulantne klinike, iznimno je važno na vrijeme osmisliti i provesti optimalni organizacijski model Ambulantne klinike. Model malih mobilnih skupina studenata s jednim nastavnikom pokazao se veoma dobrim, no kompetentnost i status nastavnika koji održavaju nastavu na Ambulantnoj klinici treba dalje podizati. Znanja i vještine koje nastavnici, osobito mladi, dobivaju radom na Ambulantnoj klinici iznimno su važni i korisni za njihovu profesionalnu karijeru, no njihov status i perspektive na nekim matičnim klinikama/zavodima i dalje ostaju upitni i nemotivirajući. Stoga se ponovno nameće pitanje je li nastavu na Ambulantnoj klinici bolje provoditi preko vlastitih nastavnika i stručnih suradnika specijalista iz bujatrike i bolesti konja ili preko vanjskih suradnika zaposlenika suradnih veterinarskih stanica/ambulanti koji su završili specijalizaciju iz navedenih područja.

Osoblje Zavoda

Popis bivših djelatnika Ambulantne klinike

Znanstveno-nastavno i asistentsko osoblje

asistent dr Velimir Benko (1953. – 1955.), prof. dr. Milan Kralj (1953. – 1969.), asistent dr. Nevesin Andrašić (1953. – 1964.), asistent dr. Srđan Rižnar (1953. – 1964.), prof. dr. Davor Petrović (1954. – 1979.), asistent Vladimir Fašaić (1954. – 1956.), asistent dr. Franjo Sanković (1954. – 1959.), prof. dr. Berislav Miklaušić (1954. – 1978.), prof. dr. Krunoslav Čermak (1955. – 1980.), asistent dr. Zdenko Radman (1955. – 1964.), prof. dr. Mijo Kopljar (1972. – 1988.), asistent Branko Tomaš (1956. – 1957.), asistent dr. Slavko Cvetnić (1956. – 1959.), prof. dr. Martin Jakovac (1956. – 1959.; 1961. – 1994.), asistent dr. Krešimir Mihaljević (1956. – 1958.), asistent dr. Vjekoslav Srebočan (1958. – 1964.), asistent dr. Ferdo Zdelar (1958. – 1959.), prof. dr. Milan Vulinec (1965. – 1988.), asistent Stjepan Petej (1966. – 1968.), prof. dr. Berislav Jukić (1969. – 1995.), asistent Pero Ramadan (1971. – 1972.), asistent Josip Madić (1980. – 1983.), doc. dr. Darko Capak (1982. – 1995.), asistent Zdenko Strmecki (1984. – 1985.), izv. prof. dr. Vladimir Hahn (1985. – 2005.), asistent dr. Zoran Milas (1986. – 1999.), asistent Boris Prpić (1986. – 1990.), izv. prof. dr. Marijan Catinelli (1987. – 1999.), asistent Zoran Stojiljković (1987. – 1997.), asistent Emil Srebočan (1988. – 1992.), asistent dr. Vilim Starešina (1988. – 2004.), asistent Aleksandar Bunarević (1990. – 1994.), doc. dr. Zdravko Žvorc (1991. – 2005.), asistent Rene Mirčetić (1991. – 1995.), asistent Anđelko Gašpar (1993. – 1996.), prof. dr. Darko Gereš (1997. – 2005.), asistent dr. Tomislav Babić (1995. – 2002.), asistent dr. Goran Bačić (1995. – 2004.), asistent mr. Mario Kreszinger (1997. – 2002.), asistentica dr. Iva Getz (2000. – 2005.)

Stručni suradnici

Ivica Harapin (1983. – 1985.)

Tehničko osoblje

Viši tehnički suradnici: Ivan Kronig (1955. – 1993.), Alen Bajilo (1994. – 2012.), Dijana Okanović (2011. – 2016.), administratori: Vera Vidaković (1967. – 1975.), Vlatka Stopić (1976. – 1979.), Drenka Perlić (1990. – 2017.), vozači: Vendelin Nagy (1960. – 1979.), Ivan Bjažić (1965. – 1972.), Milan Mužina (1966. – 1975.), Petar Bajić (1979. – 1992.), Jurica Koturaš (1979. – 1980.), Marko Lovrić (1981. – 2011.), Miljenko Vrdoljak (1980. – 1992.), Miroslav Kunštek (1988. – 1994.), Karlo Petrović (1992. – 2004.), Stjepan Bilandžija (1994. – 1999.), a kao bolničari Stjepan Adanić (1953. – 1975.), Stjepan Kepenjak (1966. – 1971.), Josip Kelčec (1975.), Josip Horvat (1981. – 1986.), Željko Ferenčak (1987. – 2014.), Saša Puh (1993. – 1994.), Marijan Golubić (2000. – 2019.)

Popis sadašnjih djelatnika Zavoda

stručni suradnik Tomislav Bosanac, dr. med. vet. (od 2018.)
viši tehnički suradnik Robert Planinc (od 1980.)
tehnički suradnik Tin Žubčić (od 2016.)
veterinarski bolničar Saša Puh (od 1995.)
veterinarski bolničar Bruno Pažulinec (od 2013.)
vozač Dragutin Golubić (od 2004.)
vozač Željko Slak (od 2012.)

Osoblje Klinike, slijeva nadesno: T. Bosanac, dr. med. vet., prof. dr. B. Radišić, T. Žubčić, Ž. Slak, B. Pažulinec i S. Puh.

E.J. JURAK

IV. ZASLUŽNICI FAKULTETA

Akademik Teodor Varićak (1907. – 1977.), rektor Sveučilišta u Zagrebu ak. god. 1952./1953. (Autor: Nikola Reiser, 1953., Aula Rektorata Sveučilišta).

9. Istaknuti nastavnici Veterinarskoga fakulteta (prof. dr. Željko Pavičić)

9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu

Dana 19. listopada 1874. ustoličen je prvi *rector magnificus* zagrebačkog sveučilišta prof. dr. M. Mesić. Otada do danas 82 redovita profesora bila su izabrana na rektorsku dužnost. Jedan od njih bio je profesor s Veterinarskog fakulteta akademik T. Varićak, koji je ujedno bio i prorektor Sveučilišta. Dosad su, uz akademika Varićaka, još četiri nastavnika Fakulteta obnašala časnu dužnost prorektora.

Akademik Teodor Varićak – rektor i prorektor Sveučilišta u Zagrebu

Akademik Teodor Varićak rođen je 30. travnja 1907. u Koprivnici, gdje je pohađao osnovnu školu i realnu gimnaziju te maturirao 1926. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a sklonost za znanstveni rad pokazao je već kao student. Ak. god. 1927./1928. bio je demonstrator u Zavodu za fiziologiju (predstojnik prof. dr. P. Gjurić), a ak. god. 1928./1929. i 1929./1930. u Zavodu za patologiju (predstojnik: prof. Lj. Jurak). Godine 1930. stječe apsolutorij i upisuje se na Medicinski fakultet da bi slušao humanu anatomiju kod tada poznatog predavača i pedagoga prof. dr. D. Perovića. Diplomirao je na Veterinarskom fakultetu 1934. godine. Nakon završetka studija radi kao asistent volonter u Zavodu za histologiju i embriologiju Veterinarskoga fakulteta, a već krajem 1934. Fakultetsko ga vijeće izabire za asistenta tog zavoda.

Doktorirao je 1936. s temom *Razvoj mlina kokoši*. Dobitnik je stipendije Humboldtove zaklade i boravi najprije na usavršavanju u Zavodu za anatomiju Medicinskoga fakulteta u Würzburgu, a zatim u Institutu za anatomiju Veterinarskoga fakulteta u Leipzigu (1936. – 1938). Studijski boravak u Njemačkoj iskoristio je za znanstveni rad iz histologije i embriologije te u nepune dvije godine samostalno objavio šest znanstvenih radova u njemačkim znanstvenim časopisima.

Godine 1940. stječe naslov privatnog docenta, a već je sljedeće godine izabran za redovitog sveučilišnog docenta i predstojnika Zavoda za histologiju i embriologiju. Za izvanrednog je profesora izabran 1945., a za redovitog profesora histologije i embriologije 1947. godine.

U poslijeratnom razdoblju zbog velikog broja studenata medicine zamoljen je da bude ispitivač iz tog predmeta na Medicinskom fakultetu u Zagrebu (1946. – 1952.). Uz svoje nastavne obveze na matičnom fakultetu predavao je histologiju i embriologiju studentima Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu (1948. – 1958.). Ak. god. 1963./1964. uveo je na Veterinarskom fakultetu poslijediplomski studij iz smjera Histologija i embriologija (sljedeće ak. god. preimenovan u Anatomija, histologija i embriologija, op. a,), te bio njegov voditelj. Također je bio predavač na poslijediplomskom studiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Zagrebu. Napisao je skriptu *Teorija i upotreba mikroskopa* (1934.) te u suradnji s prof. dr. A Frankom udžbenik *Mikroskopska anatomija domaćih životinja* (1978.).

Objavio je oko 170 znanstvenih i stručnih radova i rasprava u domaćim i inozemnim časopisima te u zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. U svom se znanstvenom radu na Fakultetu istaknuo u istraživanju plodovih ovojnica i placentacije domaćih životinja te vaskularnog sustava jetre, osobito u sisavaca i riba. Posebno mnogo vremena i truda posvetio je problemima osifikacije, osobito kostiju ptica, zatim istraživanju citološke i mikroskopske strukture žlijezda s unutarnjom sekrecijom te vezivnog tkiva i hemopoetskih organa u viših i nižih kralježnjaka, kao i istraživanjima sluznice maternice i jajovoda. Rezultati njegovih istraživanja uvršteni su u mnoge domaće i strane udžbenike i priručnike. Znanstvena istraživanja provodio je u okviru deset znan-

stvenoistraživačkih tema koje su financirane iz Republičkog budžeta putem Sveučilišnih potpora (1954. – 1960.) te drugih tema koje je financirao Republički fond za naučni rad (1961. – 1974.)
Prof. Varićak provodio je određena istraživanja i za potrebe privrede. Na molbu stručnjaka iz farmaceutske industrije utvrđivao je mogućnost iskorištavanja inzularnog aparata tune za dobivanje inzulina. Osim toga sustavno je istraživao smolu naših borova i utvrdio da smola alepskog bora (*Pinus halepensis*) i smola molike (*Pinus peuce*) mogu poslužiti kao izvrstan nadomjestak kanadskom balzamu, kojega je zbog poratnih neprilika nedostajalo na našem tržištu (rabi se u histologiji za izradu preparata za mikroskopiranje te u optici za lijepljenje leća, op. a.). Budući da je taj pronalazak bio koristan i za Jugoslavensku narodnu armiju, prof. Varićak za ta je istraživanja bio nagrađen od Ministarstva narodne obrane (1948.).
Godine 1955. izabran je za dopisnog člana, a 1958. za redovitog člana JAZU-a u Odjelu za prirodne znanosti. Bio je tajnik Odjela za prirodne znanosti i član predsjedništva Akademije (1958. – 1977.).
Sudjelovao je i na brojnim kongresima i skupovima te bio u posjetu stranim akademijama s referatima iz svog istraživačkog rada. Bio je rado viđen gost u brojnim morfološkim zavodima diljem Europe.
Akademik Varićak više je od 35 godina bio član Jugoslavenskog veterinarskog društva, a 32 godine član znanstvenog društva Anatomische Gesellschaft te Europskog društva za endokrinologiju i Međunarodnog udruženja veterinarskih anatoma. Od 1914. pa do svoje smrti bio je član Hrvatskog prirodoslovnog društva u kojemu je bio pročelnik Biološke sekcije (1948. – 1953.). Nekoliko je godina bio predsjednik savjeta Instituta za biologiju mora u Rovinju i Dubrovniku, član savjeta Instituta *Ruđer Bošković* i Instituta za medicinu rada, predsjednik vijeća Zoološkog muzeja te predsjednik Arboretuma Trsteno i savjeta Akademijine biblioteke. Bio je predsjednik znanstvenog vijeća Centra JAZU u Vinkovcima i Osijeku, predsjednik Udruženja anatoma Jugoslavije, Društva veterinara i veterinarskih tehničara i Društva anatoma, histologa i embriologa Hrvatske. Počasni je član Udruženja morfologa Bugarske i Hrvatskog prirodoslovnog društva u Zagrebu. Bio je glavni urednik *Biološkog glasnika* iz kojega je potekao *Periodicum biologorum* (1953. – 1974.) te znanstveno-popularnog časopisa *Priroda* (1958. – 1968.). Također je bio član uređivačkog odbora u *Zeitschrift für mikroskopisch-anatomische Forschung, Folia anatomica iugoslavica* i dr.
Obnašao je više funkcija na Fakultetu i Sveučilištu. U dva je navrata bio dekan (1947./1948.; 1951./1952.) i jednom prodekan (1948./1949.) Veterinarskoga fakulteta. Odlukom Vijeća Veterinarskoga fakulteta iz ožujka 1951. spojeni su Zavod za anatomiju i Zavoda za histologiju i embriologiju u jedinstveni zavod, a prof. Varićak postaje njegov predstojnik i tu dužnost obavlja sve do 1974. godine.
Prvi i dosad jedini povijesti Veterinarskoga fakulteta izabran je za rektora Sveučilišta (1952./1953.), a bio je i prorektor (1953./1954.) te predsjednik Društva nastavnika i suradnika Sveučilišta, visokih škola i naučnih ustanova SRH (1954. – 1956.). U dva je navrata (Amsterdam, 1953. i München, 1956.) bio predstavnik jugoslavenskih sveučilišta na kongresu Međunarodnog udruženja sveučilišnih profesora i lektora.
Godine 1948. dobio je nagradu Rektorata Sveučilišta u Zagrebu za znanstvenu i pedagošku djelatnost. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1965.) i Ordenom zasluga za narod sa srebrnim trakama (1969). Dobitnik je i nagrade AVNOJ-a (1970.). U mirovinu je otišao 1. listopada 1977., no već je 14. listopada te godine umro u Zagrebu.

Ostali prorektori Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. Josip Ivoš rođen je 21. listopada 1912. u Lonjici pokraj Vrbovca. Osnovnu je školu završio u rodnom mjestu. Klasičnu gimnaziju pohađao je u Zagrebu i maturirao 1933. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1939. godine.

Iduće je godine dekretom postavljen za veterinarskoga vježbenika volontera u Kotarskoj oblasti u Zagrebu, s time da radi na Kirurškoj klinici Veterinarskoga fakulteta. U ožujku 1941. u istom je zvanju premješten u Kotarsku oblast u Pakracu, a za nekoliko mjeseci u Općinsko poglavarstvo Kloštar Ivanića. Odatle je 1942. premješten za veterinara u Kotarskoj oblasti Rogatica, gdje ostaje do kraja rata. U razdoblju od 1942. do 1944. nalazio se na vojnoj vježbi u Zagrebu. Doktorirao je 1944. s temom *Plazmalna reakcija u akcesornim spolnim žlijezdama domaćih sisavaca*. Ujesen iste godine uhićen je i odveden u zatvor u Savskoj cesti, gdje je ostao do kraja rata. Poslije oslobođenja postavljen je za okružnog veterinara u Okružnom NO-u Pokuplje (poslije NO Zagreb), gdje organizira veterinarsku službu. Na prijedlog prof. dr. S. Rapića i dr. Z. Aleraja prelazi 1946. za asistenta u Zavod za mikrobiologiju i veterinarsku higijenu Veterinarskoga fakulteta sa zadatkom da kreira novi predmet – Zoohigijenu. Godine 1948. postavljen je za predavača i povjereno mu je predstojništvo novoosnovanog Zavoda za zoohigijenu, koji vodi do umirovljenja. Godine 1952. boravi četiri mjeseca u Stockholmu kod prof dr. E. Eriksona, a zatim prisustvuje različitim simpozijima (Berlin, Pössneck-Knau, Budimpešta), posjećuje različite farme u inozemstvu (Švedska, SR Njemačka, DR Njemačka, Nizozemska) i različita postrojenja za preradu lešina (Danska i Njemačka) te stalno podržava veze s nizom inozemnih stručnjaka koji rade na području zoohigijene.
Za izvanrednog je profesora izabran 1953., a za redovitoga 1959. godine. Napisao je nastavni plan i program za Zoohigijenu te sudjelovao u svim oblicima nastave iz tog predmeta. Ak. god. 1963./1964. uvodi na Veterinarskom fakultetu poslijediplomski studij iz smjera Zoohigijena i postaje njegov voditelj. Godine 1967. i 1968. predavao je i na poslijediplomskom studiju Govedarstvo na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu. Napisao je udžbenik *Zoohigijena* (1950.). Bio je suautor prvoga i drugog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961.) te skripte *Peradarstvo I i II* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi (1966.) i skripte *Svinjogojstvo I i II* za polaznike poslijediplomskog studija smjer Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje (1969.). Obradio je i poglavlje *Zoohigijene* u *Vademekumu* koji je izdala tvornica Pliva (1969.).
Samostalno ili sa suradnicima objavio je više od 260 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te je sudjelovao s referatima na brojnim kongresima i simpozijima u zemlji i inozemstvu. Priredio je 620 referata iz inozemne literature u časopisu *Veterinarstvo* i više od 500 recenzija različitih publikacija (priručnici, udžbenici, monografije, studije i sl.), prije svega s engleskog i njemačkoga govornog područja. U znanstvenom se radu osobito istaknuo istraživanjima iz animalne bioklimatologije. Prvi se u nas bavio utjecajem buke na proizvodnju i ponašanje životinja te prvi uvodi i etološka istraživanja. Znanstveni je rad provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje su financirane iz Republičkog budžeta u okviru potpora Sveučilišta (1954. – 1960.), Republičkog fonda za znanstveni rad (1961. – 1974.) i Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (1975. – 1980.). Bio je voditelj 22 magistarska rada i 20 doktorskih radova.
Razvio je plodonosnu suradnju s privredom i obavljao različite dužnosti u njihovim stručnim tijelima. Bio je predsjednik komisije za studij problema kafilerije, član upravnog odbora za selekciju (1962. – 1964.) i predsjednik komisije za selekciju u svinjogojstvu tog odbora, član komisije za tehnologiju, projektiranje i izgradnju objekata za smještaj stoke kod Poljoprivredno-šumarske komisije NRH, zatim suradnik Agroprojekta te referent i ocjenjivač *Tipskih objekata* (svinje) izrađenih u Savezu poljoprivrednih komora u Beogradu. Godine 1960. predavač je na tečaju javnoga veterinarskog zdravstva u Školi narodnog zdravlja *dr. Andrija Štampar*.

Sudjelovao je u osnivanju Društva veterinara Hrvatske (1948.) i Centra za peradarstvo (1962.). Jedan je od osnivača Međunarodnoga društva zoohigijeničara (International Society for Animal Hygiene, ISAH) (1970.) te njegov potpredsjednik (do 1973.) i predsjednik (1973. – 1976.). Godine 1976. organizirao je II. međunarodni kongres zoohigijeničara u Zagrebu.
Tijekom svog rada na matičnoj je ustanovi u dva navrata bio predsjednik Savjeta (1955. – 1957. i 1967. – 1969) te u jednom mandatu dekan (1962./1963. – 1963./1964.) i prodekan (1964./1965. – 1965./1966.). Bio je i predsjednik Savjeta Instituta za zootehniku i higijenu te član Upravnog odbora Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje. Važna je zasluga prof. dr. J. Ivoša za izgradnju kliničkog prostora Fakulteta i osnivanje Centra za peradarstvo.
Na Sveučilištu u Zagrebu bio je prorektor za znanost i poslijediplomske studije (1972. – 1976.), a istodobno je bio predsjednik Odbora Sveučilišne skupštine za znanost i poslijediplomske studije (1973. – 1978.). Napisao je tri jednako aktualne knjižice o poslijediplomskoj nastavi u nas. Sve je to vrijeme bio i član Savjeta za naučni rad SRH.
Prof. Ivoš umirovljen je 1980. godine. Nakon umirovljenja bio je glavni urednik znanstveno-stručnog časopisa *Veterinarska stanica* (1986. – 1988.). Za svoj je uspješan nastavni, znanstveni, stručni i društveni rad višestruko nagrađivan. Dobitnik je ordena rada sa zlatnim vijencem (1966.) i nagrade Sabora SRH za životno djelo (1982.). Izabran je za počasnog člana u ISAH-u, dobitnik je plakete i diplome Visoke veterinarske škole Košice (Slovačka, prije ČSSR) za uspješnu suradnju, povelje sa spomenicom oslobođenja općine Vrbovec sa zlatnim klasjem i dr. U slobodno se vrijeme bavio poezijom. Neposredno prije smrti predstavljena je javnosti zbirka njegovih pjesama *Intima*. Umro je 24. studenoga 1988. u Zagrebu.

Prof. dr. Petar Kraljević rođen je 12. lipnja 1946. u Splitu, a odrastao je u Kaštel-Sućurcu. Klasičnu je gimnaziju pohađao u Splitu gdje je maturirao 1965. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1971. godine. Još kao student uključio se u znanstvenoistraživački rad Zavoda za fiziologiju, pa je 1967. dobio Rektorovu nagradu za studentski rad. U istom je zavodu 1971. počeo raditi kao asistent za fiziologiju. Nakon što se zapošljava, upisuje poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji i magistrira 1973. s temom *Istraživanje resorpcije propionske kiseline u slijepim crijevima fazana*. Godine 1976. izabran je za asistenta iz radiobiologije. Doktorirao je 1977. s temom *Istraživanje aktivnosti nekih fermenata u krvnoj plazmi kokošiju pod normalnim i patološkim okolnostima*. Kao stipendist Međunarodne agencije za atomsku energiju obrazovao se za primjenu radioaktivnih izotopa u veterini, najprije u Havani, Kuba (1979.), a zatim na sveučilištu Cornell, Ithaca, N. Y., SAD (1980.). Usavršavao se i iz radioekologije u Beogradu (1982.). Ak. god. 1980. - 1981. bio je gostujući profesor na Sveučilištu Cornell, Ithaca, N. Y., SAD.
Za docenta radiobiologije izabran je 1982., izvanrednog profesora 1987., redovitog profesora 1992., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1996. godine. U dodiplomskoj je nastavi predavao Radiobiologiju, a od 1997. do odlaska u mirovinu i tri izborna predmeta. Bio je suautor dvaju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989. i 1996.) i udžbenika *Klinička nuklearna medicina* (1999.). Ak. god. 1985./1986. uveo je poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz Radiobiologije u veterinarstvu i bio njegov voditelj (1985. – 1994.). U okviru poslijediplomskih studija iz veterinarske medicine predavao je Metode znanstvenoistraživačkog rada (1989. – 2011.). Sudjelovao je i u nastavi na poslijediplomskom studiju nuklearne medicine na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.
Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova. Njegova znanstvenoistraživačka djelatnost obuhvaća niz tema iz fiziologije i radiobiologije. Svoj je znanstveni interes usmjerio na istraživanja resorpcije minerala i nižih masnih kiselina iz probavnog trakta, osobito iz goveđeg želuca i slijepih crijeva ptica. Osim toga istraživao je metaboličke procese u hipotermiji i posthipotermičkom stanju te metaboličke procese u peradi i goveda tijekom različitih proizvodnih procesa. Zapažena su i njegova istraživanja metaboličkih profila kao pokazatelja fizioloških i patoloških stanja organizma tijekom proizvodnog procesa, istraživanja aktivnosti štitnjače, gušterače i nadbubrežne žlijezde u zdravih i ketotičnih goveda, istraživanja utjecaja radioaktivnog zračenja i unutarnje kontaminacije organizma različitim dozama radionuklida na hematološke i biokemijske pokazatelje u krvi, istraživanja iz radioekologije i radijacijske higijene te istraživanja učinka malih doza ionizacijskog zračenja na proizvodne procese. Bio je voditelj pet znanstvenih projekata koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH (1980. – 1990.) i MZT RH (1991. – 2006.). Održao je četrdesetak javnih predavanja i organizirao tečajeve trajne edukacije za veterinare i druge stručnjake, poput tečaja iz radiobiologije povodom černobiljske havarije (1987.). Prof. Kraljević bio je glavni i odgovorni urednik časopisa *Veterinarstvo* (1988. – 1993.) te urednik dvojezične monografije *Animal Victims of Homeland War 1991-1993 – Stradanje životinja u domovinskom ratu 1991.-1993.* Obavljao je mnoge dužnosti na Fakultetu, MZT-u RH i Sveučilištu u Zagrebu. Bio je dugogodišnji voditelj Katedre za radiobiologiju Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju, predsjednik povjerenstva za znanstveni rad (1991. – 1993.), predsjednik Povjerenstva za statut i normativne akte i predsjednik Kadrovskog povjerenstva Veterinarskoga fakulteta (2003. – 2005.). Godine 1988. uvršten je u listu eksperata Saveznog komiteta za nauku, tehnologiju i informatiku SFRJ za znanstveno područje veterine, a 1991. uvršten je u listu eksperata MZT-a RH. Bio je predsjednik Matičnog povjerenstva za područje biomedicine, polje veterine MZT-a RH (1993. – 1999. i 2005. – 2006.). Od 1993. do 1998. bio je prorektor za nastavu i studente Sveučilišta u Zagrebu.
Prof. Kraljević bio je aktivan u radu strukovnih društava. Bio je član Europskoga društva za radijacijsku biologiju, Europskoga društva za primjenu nuklearnih metoda u poljoprivredi, Hrvatskoga društva veterinara, Hrvatskoga društva fiziologa (član izvršnog odbora 1976. – 1978.) i Hrvatskoga društva za zaštitu od zračenja (član izvršnog odbora 1983. – 1987. i član predsjedništva tog društva 1987. – 1991.). Osim toga istaknuo se u radu građanskih udruga i katoličkih organizacija. Bio je osnivač Matice hrvatske u Velikoj Gorici, njezin potpredsjednik (1990. – 1992.) i predsjednik (1992. – 1994.), zatim predsjednik Križarske katoličke organizacije (1993. – 2001.) te član gremija Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst (KAAD) (Bonn, Njemačka) za Hrvatsku (2000. – 2005.), kao i jedan od utemeljitelja Studijske grupe Znanost i duhovnost Sveučilišta u Zagrebu (2006).
Za zasluge u znanosti odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1996.). U mirovini je od 2012. godine.

Prof. dr. Ljiljana Pinter rođena je 24. ožujka 1957. u Čazmi. Osnovnu je školu završila u Štefanju, a u Gimnaziji Bjelovar, područnom odjeljenju Čazma, maturirala je 1975. godine. Iste je godine upisala Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na kojemu je diplomirala 1982. te se odmah i zaposlila kao stručna suradnica u Klinici za unutarnje bolesti domaćih životinja. Od 1983. radi u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. S obzirom na izvrstan uspjeh tijekom studija izravno je pristupila izradi doktorata s temom *Priprema antigena dermatofita i njihova primjena u serološkim istraživanjima pokusne mikrosporoze u pasa postupkom neizravne imunofluorescencije* te doktorirala 1989. godine.
U zvanje znanstvene asistentice s doktoratom izabrana je 1991., docenticu 1996., izvanrednu profesoricu 2000., redovitu profesoricu 2004., a redovitu profesoricu u trajnom zvanju 2011. godine.
Od samog početka sudjeluje u izvođenju nastave iz Opće mikrobiologije, Specijalne mikrobiologije i Veterinarske imunologije, te s istim predmetima i u nastavi u više poslijediplomskih studija na Veterinar-

skom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Osnivačica je predmeta Veterinarska klinička mikrobiologija koji je kao izborni predmet uključen u integrirani preddiplomski i diplomski studij. U sklopu poslijediplomskog studija smjera Mikrobiologija i epizootiologija imenovana je voditeljicom predmeta Mikologija. Kao gostujuća nastavnica sudjelovala je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, 1997., Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija, 1999., te na Veterinarskom sveučilištu u Beču, Austrija, 2003. Dosad je u suautorstvu objavila sveučilišne udžbenike *Praktikum opće mikrobiologije i imunologije* u dva izdanja (1988., 1992.), *Veterinarska mikrobiologija – specijalna bakteriologija i mikologija* (2005.), *Veterinarska klinička imunologija* (2012.), *Veterinarska imunologija* (2014.) te *Priručnik za vježbe iz opće mikrobiologije* (2016.). Bila je i jedna od suradnica u *Remedia veterinaria Croatica: Vademecum veterinarskih pripravaka registriranih u Hrvatskoj* (1999.) te jedna od autorica šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).

Najveći dio stručnog usavršavanja provela je u inozemstvu, pa je tako godine 1986. i 1987. boravila u mikrobiološkom laboratoriju Mycology Reference Laboratory, Colindale, London u Velikoj Britaniji, a 1988. te ak. god. 1989./1990. u istoj se zemlji stručno usavršavala iz mikologije u Rayane Institute, United Medical and Dental Schools of Guy's and St Thomas' Hospitals, London. . To usavršavanje i suradnja sa stručnjacima iz navedenih ustanova rezultirali su međunarodnim projektima u kojima je bila voditeljica zajedno s prof. dr. W. C. Nobleom, *Western blotting as a tool in fungal epidemiology*, Wellcome Trust (1992. – 1995.) te *Sub-specific typing methods for cutaneous pathogens*, Academic Links and Interchange Scheme (1993. – 1996.). Nakon isteka tih projekata bila je 1996. stipendistica Europske federacije za mikrobiološke znanosti (Federation of European Microbiological Societies, FEMS) za znanstveno usavršavanje iz veterinarske mikrobiologije u Royal Veterinary College u Londonu. Iz veterinarske je dermatologije 1996., 1997. i 1998. odslušala specijalističku edukaciju u sklopu European School for Advanced Veterinary Studies u Luxembourgu i Barceloni. Suradnju u veterinarskoj dermatologiji proširila je tijekom studijskih boravaka u SAD-u, 1996. i 1997. u School of Veterinary Medicine, University of Columbus u Ohiju i Madison u Wisconsinu te 1998. u School of Veterinary Medicine, University of California u Davisu. Godine 1999. boravi u College of Veterinary Medicine, University of Florida gdje se usavršava iz kliničke imunologije i dermatologije.

Iskustvo stečeno tijekom spomenutih boravaka koristi za predlaganje hrvatsko-slovenskih bilateralnih projekata: *Istraživanje imunoreaktivnosti domaćih životinja na gljivične antigene* (1998.) i *Keratinolitic dermatophyte activities in animals* (2001.). Posebnu je pozornost u svom radu posvetila edukaciji mladih znanstvenika iz domaćih i međunarodnih susjednih suradničkih veterinarskih visokih učilišta (u pripremi njihovih disertacija) te studentima veterinarske medicine uključivanjem u početke znanstvenoistraživačkoga rada. Takav je pristup prepoznat i u posljednjem suradničkom projektu s Hrvatskim mikrobiološkim društvom *U društvu mikroba* (2018. – 2020.), Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Ureda za udruge Vlade RH. Dosad je samostalno ili u suradnji objavila gotovo 100 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima. Sudjelovala je u radu 50 domaćih i međunarodnih znanstvenih i stručnih skupova na kojima je održala više od 20 pozvanih i javnih predavanja iz veterinarske mikologije, imunologije, dermatologije te reforme obrazovnih programa visokih učilišta. Njezina su znanstvena istraživanja uglavnom u području veterinarske mikologije i obuhvaćaju kvasce i gljivice slične kvascima te plijesni, od čega je najviše pridonijela u istraživanjima dermatofita i dermatofitoza u domaćih i divljih životinja. Ponajprije je riječ o primjeni novih imunoloških postupaka u dijagnostici gljivičnih bolesti te epidemiološkim praćenjima animalnih dermatofitoza. Posljednjih je godina sustavnom edukacijom znanstvenih novaka uvela i nove molekularne tehnike u svrhu analize genetičke raznolikosti gljivica i otvorila put dodatnom usavršavanju mladih znanstvenika u Institutu *Ruđer Bošković* u Zagrebu. Objavljeni znanstveni radovi proizašli su iz istraživanja provedenih u sklopu znanstvenoistraživačkih projekata od kojih je u četiri međunarodna i dva domaća bila voditeljica, a u ostalima suradnica.

U okviru stručne djelatnosti na Fakultetu sudjeluje u radu Mikološkog laboratorija i dijagnostici gljivičnih bolesti. Organizirala je i sudjelovala u tečajevima trajnog usavršavanja veterinara na temu dermatofitoza u domaćih životinja. Aktivna je članica više domaćih i međunarodnih strukovnih udruga. Kao višegodišnja predsjednica Hrvatskoga mikrobiološkoga društva (1998. – 2006.) sudjelovala je u organizaciji više međunarodnih stručno-znanstvenih skupova. Među njima posebno se ističu tri hrvatska mikrobiološka kongresa s međunarodnim sudjelovanjem (Brijuni, 2000.; Zadar, 2008.; Sv. Martin na Muri, 2017.), simpozij *Zoonoses – today and tomorrow* (Plitvice, 2002.), *Central European Symposium on Antimicrobial Resistance* (CESAR), (Brijuni, 2003.), *Power of Microbes in Industry and Environment* (Opatija, 2004.), CESAR (Štrbske Pleso, Slovačka, 2006.). U organizaciji svih tih skupova sudjelovala je kao članica organizacijskih odbora ili je bila njihova predsjednica. Jedna je od suosnivačica Hrvatsko-njemačkoga veterinarskog društva (Brijuni, 2003.). Prilikom osnivanja tog društva izabrana je za njegovu potpredsjednicu, a 2005. i za predsjednicu.

Prof. Pinter obnašala je više funkcija u upravljačkim tijelima Fakulteta i Sveučilišta. U dva uzastopna mandata bila je prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju (1999. – 2001.; 2001. – 2003.), a nakon toga, također u dva uzastopna mandata, izabrana je za dekanicu Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2003. – 2005.; 2005. – 2006.). Tom je prilikom intenzivno radila na podizanju kvalitete rada i međunarodnoga ugleda Fakulteta. Posebnu je pozornost pridavala i prostornoj obnovi Fakulteta, te se ističe suvremeno opremljena multimedijska Velika predavaonica i Klinika za unutarnje bolesti domaćih životinja. Bila je jedna od inicijatorica da se Fakultet uključi u udruženje europskih veterinarskih visokih učilišta VetNEST, koje u svoje punopravno članstvo prihvaća samo uspješno evaluirane europske visokoškolske veterinarske ustanove. Njezinim je posredovanjem obavljen niz izravnih kontakata s članicama VetNEST-a koji su rezultirali brojnim oblicima suradnje, a kao rezultat toga dobili smo priliku predstaviti se članicama VetNEST-a u Zagrebu i organizirati Godišnju skupštinu (Brijuni, 2005.) Njezinim je zalaganjem kao dekanice postignuto da Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu dobije status promatrača u toj udruzi prije negoli je prošao vizitaciju EAEVE-a. Osobnim je kontaktima povezala nastavnike iz članica VetNEST-a i EAEVE-a, što je olakšalo pripreme za prvo međunarodno vrednovanje Fakulteta. Nakon pozitivnog ishoda vrednovanja Veterinarski fakultet u Zagrebu 2003. postaje punopravnim članom Vet NEST-a, a na Godišnjoj skupštini 2006. prof. Pinter izabrana je za njegovu predsjednicu. Priznanje za aktivnosti unutar EAEVE-a prof. Pinter dobila je izborom za članicu predsjedništva EAEVE-a kao predstavnica Skupine 7 (srednjoeuropska visoka veterinarska učilišta) te imenovanjem za potpredsjednicu EAEVE-a (2006. – 2008.). Potom je izabrana i za članicu u European Coordination Committee on Veterinary Training (predstavnica EAEVE-a), gdje od 2006. do 2010. radi na reformama europskih studijskih programa veterinarske medicine, a od 2013. postaje članica registriranih eksperata EAEVE-a za poslove evaluacije visokih veterinarskih učilišta. Prof. Pinter bila je inicijatorica osnivanja Kluba prijatelja i bivših studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koji je osnovala 1999. kao prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju, a osnovna mu je namjena bila promicanje znanosti i povezivanje s hrvatskim i inozemnim znanstvenicima i bivšim studentima Fakulteta putem 28 stručno-znanstvenih predavanja koja je u tom razdoblju organizirala.

Uz obnašanje dužnosti dekanice Veterinarskoga fakulteta bila je istodobno članica i potpredsjednica Odbora za međunarodnu suradnju istoimenog sveučilišta, odnosno od 2003. i članica Senata Sveučilišta u

Zagrebu te predsjednica Vijeća biomedicinskoga područja. Aktivnost u sveučilišnim krugovima nastavila je kao prorektorica za studije i upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu (2006. – 2010.) te koordinatorica brojnih sveučilišnih povjerenstava poput Povjerenstva za praćenje bolonjskog procesa, Radne skupine za studijske programe, Povjerenstva za e-učenje, za studentsko savjetovalište, za studente s invaliditetom, za izbore i napredovanja te Odbora za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu. Koordinirala je i rad Etičkog savjeta Sveučilišta, a u sklopu projekta NZZO-a *Ishodi učenja na Sveučilištu u Zagrebu* uredila je knjigu *Ishodi učenja na Sveučilištu u Zagrebu*. U suautorstvu je uređivala i časopis *UNIQINFO*, Sveučilište u Zagrebu (2008. – 2010.). Od 2008. do 2009. obavila je edukaciju iz područja kvalitete u visokom obrazovanju u Institute for Total Quality Management u Baselu, Švicarska i u Center for Higher Education Policy Studies, University of Twente u Nizozemskoj. Bila je članica i zamjenica predsjednika Matičnog odbora za polje veterinarske medicine (2005. – 2009.) te članica Sektorskog vijeća za poljoprivredu, prehranu i veterinu (2006. – 2008.). Od 2012. godine u dva je mandata bila članica Upravnog vijeća AZVO-a.
Za svoj je rad nekoliko puta nagrađivana. Osim triju nagrada rektora Sveučilišta u Zagrebu za istraživački rad i uspjeh tijekom studija, primila je nagradu HAZU-a za doprinos od osobitog i trajnog značenja za Republiku Hrvatsku u području medicinskih znanosti. Za suautorstvo knjige *Veterinarska mikrobiologija* dobila je nagradu J. J. Strossmayer za 2005. u području medicinskih znanosti, a 2010. uručeno joj je priznanje rektora Sveučilišta u Zagrebu za poseban doprinos i predani rad na razvoju i promicanju kvalitete studija i studijskih programa Sveučilišta u Zagrebu te uspostavi sveučilišnoga sustava potpore studentima s invaliditetom. Godine 2018. dodijeljeno joj je priznanje i plaketa Hrvatskog mikrobiološkog društva, HMD-a, za posebne zasluge i doprinos na unaprjeđenju znanstvenog i stručnog rada na području mikrobiologije, te uspjehu i širenju ugleda tog društva u zemlji i inozemstvu.

Prof. dr. Miljenko Šimpraga rođen je 8. veljače 1958. u Šibeniku. Godine 1961. doselio se s roditeljima u Zagreb gdje je pohađao osnovnu školu i opću gimnaziju te maturirao 1976. godine. Nakon završetka gimnazije upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu gdje je diplomirao 1983. godine. Iste se godine zaposlio kao pripravnik SIZ-a za znanost na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskog fakulteta. Godinu dana kasnije prešao je kao stručni suradnik u Zavod za fiziologiju i radiobiologiju, Katedra za radiobiologiju. Na Katedri je 1987. izabran za asistenta. Upisao je poslijediplomski studij iz smjera Uzgoj i patologija mesojeda te ga završio 1988. obranom magistarske radnje pod nazivom *Utjecaj gama-zračenja na cijeljenje prijeloma potkoljenice pasa u uvjetima stabilne osteosinteze*. Doktorirao je 1993. s temom *Učinak radioaktivnog fosfora 32 P na neke hematološke i biokemijske pokazatelje u krvi pilića*. U zvanje višeg asistenta za predmet Radiobiologija izabran je 1997., a sljedeće godine i u zvanje višeg asistenta za predmet Fiziologija. U zvanje docenta izabran je 2000., za izvanrednog profesora 2004., redovitog profesora 2009., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2014. godine. Godine 2001. uveo je u diplomski studij predmet Veterinarska nuklearna medicina, a 2005. i predmet Uloga veterinara na ekološkoj farmi. Osim toga uveo je i četiri predmeta na doktorskom studiju Veterinarske znanost: Fiziologija probave u monogastričnih životinja, Fiziologija disanja u domaćih životinja – sisavaca, Fiziologija sporta i Fiziologija i patologija nojeva u intenzivnom uzgoju. Uz predmete na doktorskom studiju voditelj je i predmeta Fiziologija laboratorijskih životinja na poslijediplomskom specijalističkom studiju Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja. U suautorstvu je objavio skriptu *Intenzivan uzgoj nojeva* (2004.) te je bio jedan od urednika hrvatskog izdanja sveučilišnog udžbenika *Fiziologija domaćih životinja* (autori V. Øystein, O. S. Sjaastad i H. Knut, 2017.).
Samostalno ili u suradnji objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Dosadašnje uže područje znanstvenog rada prof. Šimprage bilo je istraživanje normizacije nekih pokazatelja zdravlja hrvatskih izvornih pasmina ovaca, zatim proizvodnja janjetine i jaretine sa znakom ekološkog proizvoda Hrvatske te istraživanje proizvoda od janjećeg mesa kao funkcionalne hrane. Znanstvena istraživanja provodio je kao voditelj četiriju tema koje je financirao MZOŠ RH (2003. – 2013.), Ministarstvo poljoprivrede, Grad Knin i općine Biskupija i Kijevo (2007. – 2010.) te u okviru potpore Sveučilišta (2015.). Za rezultate rada na temi ekološke proizvodnje janjetine dobio je više priznanja na sajmovima ideja, inovacija i novih tehnologija. Osim toga rezultati rada na projektu su i intelektualno vlasništvo nad žigom *Eko janje* te osnivanje *spin-off* tvrtke Eko janje. Bio je i suradnik na deset znanstvenoistraživačkih projekata i konzultant na jednom projektu. Od prosinca 2015. suradnik je Znanstvenog centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost.
Sudjelovao je u organizaciji deset domaćih i šest međunarodnih znanstvenih simpozija i kongresa. Bio je i predsjednik lokalnog organizacijskog odbora *11th Ostrich World Congress* (2004.) i predsjednik organizacijskog odbora *2nd International Scientific Meeting of Anatomy and Physiology: Fundamentals of Medicine* (2014.).
Obnašao je različite dužnosti u znanstvenostručnim organizacijama. Bio je predsjednik Hrvatskog društva fiziologa (2005. – 2009.) te član Upravnog odbora tog društva i njegov rizničar (2009. – 2017.) Bio je i član Upravnog odbora Hrvatskog veterinarskog društva 1893 *Societas Veterinaria Croatica* (2002. – 2009.). U *Hrvatskom veterinarskom vjesniku*, koje je glasilo tog društva, bio je član uredničkog odbora (2002. – 2003.), a od 2005. godine član je uredničkog kolegija. Bio je pročelnik Odjela za marketing i komunikacije (2002. – 2005.), a 2006. izabran je i za voditelja Odjela za inovacijsko-tehnologijski razvoj Hrvatskoga veterinarskog društva. Od 2006. član je i Hrvatskog društva za sustave. U Hrvatskom društvu za zaštitu od zračenja u dva je mandata bio član Upravnog odbora (1995. – 1999.) i u dva mandata predsjednik Nadzornog odbora (1999. – 2003.).
Obavljao je različite dužnosti na Fakultetu, ministarstvima, Sveučilištu i drugim institucijama. Na Fakultetu je bio pomoćnik dekana (2004. – 2005., 2011. – 2014.), urednik mrežnih stranica (2001. – 2007.), pročelnik Odjela za temeljne i pretkliničke znanosti (2006. – 2009.) i predstojnik Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju (2008. – 2014.). Izvan matične ustanove bio je član državnog povjerenstva Ministarstva poljoprivrede i šumarstva za ekološku proizvodnju poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (2002. – 2004.), član Senata (zamjena) i član Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu (2005. – 2009.).
Bio je zamjenik predsjednika Stručnog vijeća Centra za krš iz Gospića (2006. – 2010.), član Vijeća za obrazovanje odraslih (2007. – 2011.) te predsjednik Foruma Mreže za krš, Centra za krš iz Gospića (2008. – 2010). Bio je član Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2013. – 2015.), član školskog odbora Osnovne škole *Miroslav Krleža* u Zagrebu (2014. – 2015.), član školskog odbora Veterinarske škole u Zagrebu (2014. – 2016.), obnašatelj dužnosti voditelja centra za istraživanje razvoj i transfer tehnologije te Centra za istraživanje i prijenos znanja u biotehnologiji Sveučilišta u Zagrebu (2014. – 2015.) i predsjednik Upravnog vijeća Hrvatskog veterinarskog instituta (2016. – 2017.). Od 2005. član je Savjeta za financiranje znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja, a od 2010. član Nacionalnog savjeta za provedbu Programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u RH. U listopadu 2014. izabran je za prorektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije Sveučilišta u Zagrebu. Iste je godine imenovan članom Upravnog vijeća SC-a Varaždin i članom Nadzornog odbora Sveučilišne tiskare, članom državnog Povjerenstva za ekološku proizvodnju, a 2015. imenovan je članom Sektorskog vijeća za poljoprivredu, prehranu i veterinu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Iste je godine izabran za

predsjednika Nadzornog odbora Sveučilišne tiskare, a 2016. za člana Nadzornog odbora sveučilišne tvrtke Dormitorij d.o.o. Iste je godine imenovan i koordinatorom projektnih timova za obnovu studentskih domova SC-a Zagreb i izgradnju studentskog doma SC-a Varaždin. Sredinom 2017. imenovan je predsjednikom Nadzornog odbora sveučilišne tvrtke Dormitorij d.o.o.

Prof. Šimpraga znatno je pridonio unaprjeđenju veterinarstva javnim radom u medijima. Od 1994. do 2005. surađivao je na HRT-u, OTV-u, Radiju 101 i Hrvatskom katoličkom radiju. Uime OTV-a bio je član radne skupine koja je radila na osnivanju Nacionalne mreže lokalnih televizija (CNN). Prvih godinu dana rada CCN-a bio je glavni urednik i producent. Kao autor pokrenuo je sedam televizijskih i dvije radijske serije emisija te kao gostujući urednik i suradnik sudjelovao u znanstvenim emisijama Znanstveno-obrazovnog programa HRT-a. U tom je razdoblju sudjelovao u više od 600 televizijskih i 50 radijskih emisija. U radu na unaprjeđenju veterinarstva posebno treba izdvojiti TV emisiju Čudesni svijet životinja, OTV, emitiranu od 1994. do 1997. godine. Prof. Šimpraga bio je urednik, voditelj i producent 101 emisije spomenutog naslova u trajanju od 90 minuta. Uz goste u studiju emisije su imale i tematske priloge te stalne rubrike. Teme su bile uglavnom vezane za veterinarsku znanost i struku. Jednako tako radio je kao voditelj i scenarist na 50 TV emisija Životinjski planet, koje su emitirane od 1997. do 2001. na HRT-u. Emisije su trajale 30 minuta i bile vezane za veterinarsku medicinu. Od listopada 2015. uredio je šezdesetak TV emisija *Sveučilišni Zagreb* koja se tjedno emitira na televiziji Z1.

Jedan je od osnivača Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja Hrvatske, gdje je dosad obnašao različite dužnosti (član Velikog i Malog vijeća, zamjenik predsjednika sindikata i dr.). Bavio se i humanitarnim radom aktivno podupirući Hrvatsku udrugu za školovanje pasa vodiča i mobilitet (1994. – 2000.).

Prof. Šimpraga surađuje i s HAZU-om. Od siječnja 2016. član je Odbora za genomiku i proteomiku u onkologiji Razreda za medicinske znanosti, a od ožujka 2016. član je Znanstvenog vijeća za tehnološki razvoj HAZU-a. Za dugogodišnji rad u elektroničkim medijima dobio je godišnju Državnu nagradu za znanost za popularizaciju i promidžbu znanosti, posebice u području biomedicinskih znanosti, grani veterina (2002.), nagradu *Libar* Marka Marulića za rad na utemeljenju i razvoju Veleučilišta *Marko Marulić* u Kninu (2010), nagradu Komore inovatora Kraljevine Belgije *Europski vitez inovatorstva* za izniman dugogodišnji doprinos razvoju i promicanju inovacija u RH (2016.), te više od deset drugih priznanja za doprinos u inovatorstvu, djelovanje u Sindikatu znanosti, doprinos u školovanju pasa vodiča slijepih i dr. Za osobite zasluge za znanost i visoko obrazovanje te njihovo promicanje u Republici Hrvatskoj i u svijetu odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (2016.).

Nastavnici izabrani u počasno zvanje profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu

Profesor emeritus jest počasno zvanje koje se dodjeljuje zaslužnim redovitim profesorima Sveučilišta u mirovini, koji su se posebno istaknuli svojim znanstvenim ili umjetničkim radom, imaju posebne zasluge za razvoj i napredak Sveučilišta te su ostvarili međunarodnu reputaciju na temelju međunarodno priznate nastavne, znanstvene ili umjetničke izvrsnosti. Uvedeno je Zakonom o visokim učilištima RH iz 1993. godine. Od donošenja spomenutog zakona pa do 2019. Senat Sveučilišta u Zagrebu izabrao je osam profesora emeritusa s Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Profesor emeritus Nikola Fijan rođen je 1. prosinca 1931. na Ribnjačarstvu Poljana (Marino Selo) kraj Pakraca. Osnovnu školu i klasičnu gimnaziju završio je u Zagrebu. Maturirao je 1950. i potom upisao studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je 1957. kao najbolji student u generaciji. Tijekom studija u tri je navrata bio dobitnik Rektorove nagrade za najbolji studentski znanstveni rad.

Godine 1958. zaposlen je kao honorarni asistent u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela. Doktorirao je 1959. s temom *Hemopoetska funkcija bubrega nekih vrsta slatkovodnih riba*. Za redovitog je asistenta izabran 1960. godine. U zvanje docenta izabran je 1969., izvanrednog profesora 1974., a redovitog profesora 1978. godine.

Uz nastavne obveze na matičnom fakultetu izvodio je diplomsku nastavu na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, a poslijediplomsku nastavu na Agronomskom fakultetu te interfakultetskom studiju Oceanologija Sveučilišta u Zagrebu. Proveo je više od devet godina u inozemstvu, od toga sedam godina kao gostujući profesor na dva sveučilišta u SAD-u, Sveučilištu Auburn (1966. – 1968.) i Sveučilištu Arkansas (1992. – 1996.). Kao stručnjak za bolesti riba i akvakulturu Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO) dvije je godine boravio u Brazilu (1983. – 1985.) te kratkotrajno u nekoliko azijskih i europskih država (Indija, Mađarska Italija). U SAD-u je sudjelovao u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi te vodio kolegije Fish diseases i Ichthyology, a u Brazilu je na portugalskom jeziku održavao poslijediplomsku nastavu polaznicima iz osam država Latinske Amerike. Objavio je više publikacija namijenjenih studentima na hrvatskom, engleskom i portugalskom jeziku od kojih treba istaknuti poglavlja u trima eminentnim knjigama o bolestima riba na engleskom jeziku (1988., 1999.) te udžbenike *Bolesti riba i rakova* (1974.) i *Zaštita zdravlja riba* (2006.). Bio je jedan od autora tri izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989., i 1996.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima, od kojih je šezdesetak iz inozemstva, objavio je više od 350 radova svih kategorija. Zahvaljujući dobrom poznavanju stranih jezika, osim na hrvatskom, radove je objavljivao i na sedam drugih jezika. Postigao je više svjetski važnih rezultata u istraživanjima, pri čemu treba naglasiti prvo izdvajanje uzročnika s opisom bolesti sistemske mikoze kanalskog soma, proljetne viremije šarana i iridoviroze žaba.

Bio je jedan od najcitiranijih autora Veterinarskoga fakulteta. Tako su mu u Indeksu citata znanstvenih radova (SCI) 52 rada citirana više od 360 puta (SCI – 310, *ISIWEB of Science* – 498, *Google Scion* – 162). Njegov najcitiraniji rad opisuje uspostavljanje i svojstva linijske kulture šaranskih stanica koja je danas jedna od najviše korištenih kultura stanica za izdvajanje ribljih virusa u svijetu.

Bio je voditelj i suradnik na više domaćih i inozemnih projekata, među kojima treba istaknuti projekte Svjetske organizacije za hranu (The Food and Agriculture Organization, FAO) koje je vodio u Indiji i Brazilu te projekt Europske savjetodavne komisije za slatkovodno ribarstvo (European Inland Fisheries Advisory Commission, EIFAC). Bio je voditelj međunarodnog projekta *Immune response of carp to the virus of the so-called acute infectious dropsy* (1973. – 1977.), a projektni su partneri bili Republički zavod za tehničku suradnju SRH i United States Department of Commerce, Maryland, SAD. Izradio je brojne investicijske projekte za potrebe ribogojilišta u nas i u svijetu. Uspostavio je i dva dijagnostička laboratorija za bolesti riba u SAD-u i jedan u Indiji.

Pod njegovim su vodstvom u Zavodu za biologiu i patologiju riba i pčela specijalizirali veterinari i biolozi iz Indije, Italije, Mađarske, SAD-a, Španjolske, Švicarske i Turske. U RH i inozemstvu (Italija, Njemačka, Brazil i SAD) organizirao je i vodio tečajeve osposobljavanja i usavršavanja za veterinare, ribarske stručnjake, uzgajivače riba i pčelare. Bio je član i savjetnik uredničkih odbora znanstvenih i stručnih časopisa: član uredničkog odbora dvaju najvažnijih međunarodnih

znanstvenih časopisa koji se bave problematikom bolesti riba (*Journal of Fish Diseases* i *Diseases of Aquatic Organisms*), član savjetodavnog odbora časopisa *Veterinarski arhiv* i član uredničkog odbora stručnog časopisa *Ribarstvo*.

Na Veterinarskom je fakultetu bio predstojnik Zavoda za biologiju i patologiju (1974. – 1980. i 1982. – 1983.), prodekan za financije (1982. – 1984.) te član i predsjednik više povjerenstava Fakultetskoga vijeća. Obavljao je visoke dužnosti u međunarodnim veterinarskim i ribarskim organizacijama i udruženjima. Bio je savjetnik (1975. – 1997.) Svjetske zdravstvene organizacije (World Health Organization, WHO) i FAO-a (1972. – 1980.), dopredsjednik Stalne komisije za bolesti riba Međunarodnog ureda za epizootije (World Organisation for Animal Health, OIE), dopredsjednik (1976. – 1978.) i predsjednik Komisije za uzgoj i bolesti riba EIFAC-a (1978. – 1982.), predsjednik EIFAC-a (1982. – 1983.), član izvršnog odbora (1988. – 1990.) i dopredsjednik (1990. – 1992.) Svjetskog udruženja veterinara specijaliziranih za akvakulturu (WAVMA) te član Komisije za hranidbu i proizvodnju riba Međunarodne unije za hranidbene znanosti (International Union of Nutritional Sciences, IUNS) (1972. – 1974.). Jedan je od osnivača Europskog udruženja ribljih patologa (European Association of Fish Pathologists, EAFP).

Kao svjetski priznati stručnjak i znanstvenik za svoj je uspješan rad dobio brojne nagrade, odlikovanja i priznanja, poput srebrne medalje časti Republike Francuske za dostignuća u akvakulturi (1975.), godišnje nagrade RH *Ruđer Bošković* za doprinos u području prirodnih znanosti (1990.), zlatne medalje. Poslovnog udruženja slatkovodnog ribarstva i dr. Umirovljen je 1993., a odlukom Sveučilišta u Zagrebu 1998. izabran je u počasno zvanje *professor emeritus*. U slobodno vrijeme bavio se ribolovom i šahom. Umro je 29. srpnja 2009. u Zagrebu.

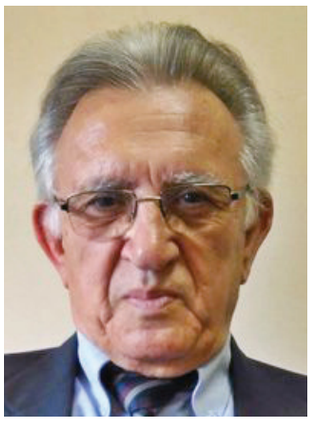

Profesor emeritus Hrvoje Mazija rođen je 2. srpnja 1940. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu školu i II. gimnaziju te maturirao 1958. godine. Sljedeće je godine upisao studij na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje je diplomirao 1964. godine. Kao student bio je aktivan u radu studentske organizacije te je kao njezin predstavnik boravio 1961. na proslavi 200. obljetnice pariške veterinarske škole u Maison d' Alfort, Francuska. U sklopu ljetne prakse studenata boravio je 1963. u Finskoj.

Tijekom studija primao je stipendiju Instituta *Ruđer Bošković*, no zbog veće sklonosti veterinarskim znanostima i struci prihvaća mjesto asistenta na Veterinarskom fakultetu. Najprije je 1966. zaposlen u Centru za peradarstvo Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje Veterinarskoga fakulteta. Tijekom rada u Centru pohađao je poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi te ga završio 1969. obranivši magistarski rad *Istraživanje nekih svojstava virusa zaraznog bronhitisa u Hrvatskoj*. Doktorirao je 1976. s temom *Neka biološka i fizikalna svojstva vlastitog soja virusa Marekove bolesti*. Iste je godine izabran za asistenta u Zavodu za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji gdje radi do umirovljenja. U zvanje docenta izabran je 1978., izvanrednog profesora 1981., redovitog profesora 1986., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1995. godine.

Prof. Mazija boravio je deset dana u Boxmeeru, Intervet, Nizozemska (1976.) radi izrade koncepcije cijepljenja peradi protiv zaraznog bronhitisa, te četrdeset dana u Institutu za peradarstvo Veterinarskoga fakulteta u Münchenu, Njemačka (1977.) radi specijalizacije iz virologije peradi. U Boxmeeru je ponovno boravio u svrhu predlaganja nove koncepcije suzbijanja zarazne bolesti Fabricijeve burze (1987.).

Bio je predavač u okviru diplomske nastave studija veterinarske medicine iz obveznog predmeta Bolesti peradi. Sa suradnicima je izradio nastavni plan i program izbornog predmeta Patologija peradi i pernate divljači, a samostalno, kao predlagač i jedini voditelj, i izbornih predmeta Ekološka proizvodnja peradi i pernate divljači te Tehnološki sustavi proizvodnje peradi. Bio je voditelj poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači (1978. – 2005.). Kao gostujući profesor u lipnju 1985. boravio je u Libijskoj Đamahiriji gdje je predavao i ispitivao određena poglavlja iz Bolesti peradi na Veterinarskom fakultetu u Tripoliju. Više od 15 godina bio je nastavnik i na poslijediplomskom studiju iz peradarstva na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Sa suradnicima je objavio tri skripte iz bolesti peradi i ptica kućnih ljubimaca (2000. – 2006.) te je bio jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). Suradnik je u pisanju trećeg izdanja *Hrvatske opće enciklopedije* (1977. – 1988.). Bio je voditelj gotovo 50 diplomskih radova od kojih su većina izvorni znanstveni radovi.

Objavio je više od 320 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima i zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje znanstvenog rada prof. emer. H. Mazije bile su virusne i bakterijske bolesti peradi. Već je u svom poslijediplomskom obrazovanju (1967. – 1976.) u vrlo opsežnim epizootiološkim istraživanjima po prvi put u Hrvatskoj (ili u Jugoslaviji) dokazao, sam ili sa suradnicima, ukupno 11 virusnih i bakterijskih bolesti. Također predlaže i uvodi postupke njihova suzbijanja. Bio je voditelj 13 domaćih i triju međunarodnih projekata, a suradnik u još deset. Pritom treba naglasiti da je već 1975. kao doktorand postao voditelj znanstvenoistraživačke teme *Istraživanja bolesti gusaka i pura virusne etiologije* koju je financirao SIZ za znanost. Bio je jedan od prvih znanstvenika Fakulteta koji je imao ugovoreni projekt koji je sufinancirao SAD (*Pathogenesis of Escherichia coli and other microbes in the turkey respiratory disease complex*, 1985. – 1988.), koji je u cijelosti ostvaren.

Godine 1988. zajedno s prof. dr. W. Ragladom III (Veterinary Medical Experiment Station, University of Georgia, Athens, Georgia, SAD) vodi istraživanja uzroka imunosupresije u tovnih pilića u Hrvatskoj, što financira U.S. National Research Council i Baltic/East Central European Assistance Awards Program.

Prof. Mazija sa suradnicima je u području inovatorstva ostvario važne rezultate iz kojih je proizašlo osam prijavljenih patenata koji se pretežno odnose na izvorne postupke primjene virusnih cjepiva te poboljšanja kakvoće i uspješnosti proizvodnje peradi. Onkolitički virus koji je izdvojio 1999. također je patentno zaštićen. Bio je voditelj 24 magisterija i čak 15 doktorata. Posebno treba istaknuti njegov utjecaj na školovanje stručnjaka koji danas rade u Zavodu za bolesti peradi s klinikom. Školovani su u najeminentnijim svjetskim institucijama znanosti o peradi (prof. dr. E. Prukner-Radovčić, doc. dr. Ž. Gottstein te znanstveni novaci zaposleni u okviru znanstvenih projekata koje je vodio (P. Efenberger Marinculić, B. Čajavec, T. Piljac, I. Ciglar Grozdanić, G. Nedeljković), koji su ugledom prof. emer. H. Mazije prihvaćani radi specijalizacije (SAD, Njemačka, Danska, Mađarska, Švedska). Na temelju rezultata u znanstvenom radu izabran je 2004. za redovitog člana Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, a zatim i člana njezina senata.

Znatan je njegov doprinos razvoju peradarstva bivše države jer je Centar za peradarstvo, dok je bio u sklopu Veterinarskoga fakulteta (1964. – 1993.), bio vodeća institucija ne samo u regiji nego i u vrhu znanosti o peradi među europskim zemljama. U Centru je bio osnivač virološkog laboratorija (1966.). Prof. Mazija najprije je bio dopredsjednik, a zatim i predsjednik Komisije za znanost o peradi Saveza peradara Jugoslavije (do 1989.) te je predlagao zakonske odrednice i koordinirao postupke suzbijanja bolesti peradi.

Tijekom svog plodonosnog rada obavljao je više dužnosti na matičnoj instituciji i sudjelovao u radu sveučilišnih tijela. Bio je predstojnik Centra za peradarstvo u dva mandata (1982. – 1986.) i predstojnik Zavoda za bolesti peradi u dva navrata (1985. – 1991.; 1993. – 2006.). Kao predstojnik Zavoda osamostaljuje ga od Centra za peradarstvo, osniva virološki laboratorij (1990.), uređuje Pokusni prostor za perad te ga u cijelosti oprema, napose za potrebe istraživanja stresa u peradi te učinka virusnih cjepiva i različitih dodataka krmnim smjesama za perad na zdravlje i proizvodna svojstva peradi. Novcem projekata koje vodi (za potrebe grada Zagreba) nabavlja vrijednu i najsuvremeniju opremu te omogućuje uređenje i otvaranje specijalizirane Ambulante

za liječenje bolesti ptica (2002.), prve takve vrste u Hrvatskoj. Dužnost prodekana za nastavu obnaša od 1991. do 1993. godine. Založio se tada da se časopisu *Veterinarski arhiv* uvede engleski jezik kao jezik njegova pisanja. Bila je to osnova budućeg prepoznavanja časopisa u svijetu, što su upornim radom postigli sljedeći urednici. U tom je časopisu poslije bio član savjetodavnog odbora (2008. – 2018.). U radu Sveučilišta u Zagrebu sudjelovao je kao dopredsjednik Komisije za znanstveni rad (1989. – 1991.).

Prof. Mazija bio je član i dužnosnik brojnih strukovnih udruga, a u više njih i danas aktivno djeluje. Kraće je vrijeme bio predsjednik Hrvatskog veterinarskog društva (1999. – 2000.). Član je Hrvatskog mikrobiološkog društva, Hrvatske veterinarske komore, Svjetskog veterinarskog peradarskog udruženja (World Veterinary Poultry Association, WVPA), a aktualni je predsjednik Hrvatskog ogranka (WVPA-HR), koji vodi od 1993. godine. Treba spomenuti da je to prva hrvatska veterinarska udruga općenito učlanjena u neko svjetsko udruženje (prije svih zemalja bivše države). Nadalje, član je Hrvatskog društva za elektronsku mikroskopiju, Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama te Hrvatskog ogranka Svjetske udruge za znanost o peradi (World's Poultry Science Association, WPSA). Od 1992. počasni je član Flamansko-hrvatske gospodarske komore, a od 2010. član Međunarodnog instituta za razvoj Hrvatske.

Posebno je važan njegov rad u okviru inovatorstva i tehničke kulture. Prof. Mazija bio je predsjednik Saveza inovatora Hrvatske u dva mandata (1998. – 2002.), zatim dopredsjednik, a od 2001. i predsjednik Zagrebačke zajednice tehničke kulture. Također je u dva mandata (1999. – 2002.) bio predsjednik novoosnovane Zajednice za inventivni rad Hrvatske gospodarske komore. Bio je član Izvršnog odbora Saveza inovatora Hrvatske te Hrvatske zajednice tehničke kulture.

Bio je suradnik u izradi Strategije razvoja RH *Hrvatska u 21. stoljeću* Vlade RH, Projekt Poljoprivreda. Stalni je sudski vještak za veterinarsku medicinu, područje peradarstva, Županijskog suda u Zagrebu. Do umirovljenja redovito je sudjelovao u pisanju godišnje Naredbe o suzbijanju bolesti peradi koje se suzbijaju prema zakonu. Rješenjem predsjednika Vlade RH (2007.) bio je član Stručnog povjerenstva za praćenje epidemiološkog stanja i prevenciju influence ptica (ptičja gripa) Vlade RH. Godine 2010. bio je recenzent programa Europske unije FP7 (devet projekata za područje *Low input animal production*). Za inovatorstvo i rad u tehničkoj kulturi sa suradnicima je primio niz međunarodnih i domaćih nagrada i priznanja od kojih su najvažnije povezane s njegovom znanstvenom djelatnošću, napose u području peradarstva: Novo cjepivo protiv Marekove bolesti (MARIKAL SPF) Zlatna medalja EUREKA, Bruxelles (1993.) te medalja GENIUS, Budimpešta (1996.); Brončana medalja INPEX XI, Pittsburgh, SAD (1996.) za nova inaktivirana cjepiva; Srebrna plaketa za novi proizvod – Pokusno cjepivo protiv paramiksoviroze golubova na hrvatskom salonu inovacija s međunarodnim sudjelovanjem, INOVA - Zagreb (2000.); SONOVAC r095 – *immunization contre la maladie de newcastle dans les poulaillers*, Zlatna medalja EUREKA, Brusells (2000.); *Development of Poultry Vaccines and modes of their aplication*, Zlatna medalja Eureka Bruxelles, (2003.); *Protection efficace des poussins contre les maladies virales par application du vaccin par atomisation a ultrason dans l'ecloserie*, Zlatna medalja Eureka, Bruxelles (2004.). Od ostalih nagrada i priznanja treba istaknuti odličje Reda Danice Hrvatske s likom Nikole Tesle za izumiteljstvo (1995.) i Nagradu Grada Zagreba za razvoj i unaprjeđenje inventivnog rada i znanstveno-tehničkog stvaralaštva (1995.). Zajedno sa suradnicima dobio je Zlatnu kunu Hrvatske gospodarske komore, za najbolju inovaciju u Hrvatskoj (2000.). Ujedno je dobitnik dviju nagrada za životno djelo, i to *Faust Vrančić* za trajan doprinos u promicanju tehničke kulture (2002.) te nagrade *Dr. Oton Kučera* Zagrebačke zajednice tehničke kulture (2003.), nadalje godišnje nagrade za znanost RH (2007.), a zbog zasluga u inovativnom radu proglašen je Vitezom inovatorstva Belgije (Merit of invention) te također članom Udruge vitezova hrvatskog inovatorstva (2005.).

Otišao je u zasluženu mirovinu 2010. u 71. godini života, a već je sljedeće godine odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu promoviran u počasno zvanje *professor emeritus*. Godine 2017. uvršten je u Kuću slavnih Svjetske veterinarske peradarske udruge.

Aktualan je predsjednik udruge Hrvatski institut za eksperimentalnu i translacijsku onkologiju koju zajedno s još sedmero suradnika osniva 2013. godine. Članove čine eminentni stručnjaci eksperimentalne medicine te drugih pristupa liječenju tumorskih bolesti. Temeljni je cilj rada udruge promicanje izvrsnosti u onkološkom liječenju te tako poboljšanje općeg zdravlja i kvalitete života ljudi i životinja.

Prof. Mazija u mladosti se aktivno bavio sportom. S 18 godina počeo je trenirati hrvanje, najprije u klubu Jedinstvo, zatim u Metalcu, a kasnije u Herkulesu. U tom je sportu postigao više zapaženih rezultata: 1. mjesto na prvenstvu početnika u Zagrebu (1958.), 2. mjesto na republičkom prvenstvu seniora slobodnim stilom (1961.), 1. mjesto na državnom prvenstvu (1961.), 3. mjesto na republičkom prvenstvu seniora grčko-rimskim stilom (1961.), 1. mjesto na republičkom prvenstvu slobodnim stilom (1962.), 3. mjesto na prvenstvu grada Zagreba grčko-rimskim stilom (1962.), 1. mjesto na prvenstvu seniora grada Zagreba grčko-rimskim i slobodnim stilom (1962.), 2. mjesto na državnom prvenstvu slobodnim stilom (1963.), 1. mjesto na republičkom prvenstvu seniora grčko-rimskim stilom (1963.) i dr. Nastupao je u velter (do 73 kg), srednjoj (do 82 kg) i samo jednom, iako znatno lakši, u poluteškoj kategoriji.

Profesor emeritus Mensur Šehić rođen je 12. travnja 1940. u Brčkom, Republika Bosna i Hercegovina, gdje je pohađao osnovnu školu i gimnaziju te maturirao 1959. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na kojemu je diplomirao 1965. godine. Tijekom studija bio je dva semestra demonstrator u Zavodu za biologiju. Kao apsolvent radio je u laboratorijskim istraživanjima devet mjeseci u Institutu za biologiju Sveučilišta u Zagrebu. Nakon završetka studija 1965. zaposlio se kao asistent na Klinici za porodništvo Veterinarskoga fakulteta gdje je radio šest mjeseci. Nakon povratka s vojnog roka natjecao se za radno mjesto asistenta u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Za asistenta tog zavoda izabran je u kolovozu 1967. i tamo je radio sve do umirovljenja. Doktorirao je 1973. s temom *Arteficijalna pneumomedijastinografija u domaćih životinja*. Iste je godine šest mjeseci boravio na specijalizaciji u Radiološkom zavodu u Utrechtu u Nizozemskoj. Habilitirao je 1975. iz rendgenologije i stekao pravo na naslovnog docenta. Za izvanrednog profesora izabran je 1981., a redovitoga profesora 1987. godine. Godinu dana kasnije ponuđeno mu je da se natječe za predstojnika katedre za rendgenologiju na Veterinarsko-medicinskom sveučilištu u Beču. Odustao je od te časne ponude jer je želio završiti svoj bogati znanstveno-nastavni opus u matičnoj ustanovi. Za redovitog profesora u trajnom zvanju izabran je 1999. godine.

Izradio je nastavne planove te bio dugogodišnji predavač u svim oblicima diplomske nastave iz rendgenologije i fizikalne terapije. Bio je dugogodišnji voditelj poslijediplomskog studija Patologija i uzgoj domaćih mesoždera (1987. – 2010.). Za taj je studij izradio novi nastavni plan i program u skladu s Bolonjskim procesom (2005.). Osnovao je kolegij Ultrazvučna dijagnostika (1995.) i tako omogućio Zavodu da se unutar njega obavljaju znanstvena istraživanja i stručni rad iz tog suvremenog područja. Ak. god. 1998./1999. predavao je rendgenologiju i fizikalnu terapiju na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Suradnja prof. dr. M. Šehića s kolegama tog fakulteta pridonijela je njegovu sudjelovanju u objavljivanju sveučilišnog udžbenika *Praktikum kliničke rendgenologije u veterinarskoj medicini* (2003.) kao prvog udžbenika kliničke rendgenologije za studente veterinarske medicine u BiH. Osim spomenutog udžbenika prof. Šehić je za studente Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i drugih fakulteta u Jugoslaviji napisao u autorstvu i suautorstvu skriptu *Osnove specijalne rendgenologije u domaćih*

životinja (1990.) te 13 sveučilišnih udžbenika: *Opća rendgenologija u veterinarskoj medicini* (1995.), *Fizikalna medicina u terapiji i dijagnostici domaćih životinja* (1997.), *Klinička redgenologija – Osteoartropatije u domaćih životinja* (2000.), *Klinička rendgenologija u veterinarskoj medicini* (2002.), *Veterinarska onkologija* (2002.), *Osteoartropatije u domaćih životinja. Klinička rendgenologija* (2004.), *Bolesti kosti, zglobova, tetiva i centralnog živčanog sustava u domaćih životinja. Rendgenologija, ultrasonografija, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija-pregled radova* (2004.), *Bolesti organa i organskih sustava abdomena i toraksa u domaćih životinja, Rendgenografija, ultrasonografija i kompjutorizirana tomografija – pregled radova* (2004.), *Ultrasonografija abdomena i toraksa psa i mačke* (2006.), *Kompjutorizirana tomografija psa i mačke* (2007.), *Analogna i digitalna rendgenografija u veterinarskoj medicini* (2009.), *Kompjutorizirana tomografija i dijagnostika patologije lubanje mozga i kralježnice psa* (2012.) i *Fizikalna terapija i rehabilitacija psa* (2014.). Smatra se najplodnijim izdavačem u povijesti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, pa i humane medicine. Također je jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). U nastavnom radu treba naglasiti da je mentor s najviše obranjenih diplomskih radova na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu – čak 362 diplomska rada.

Kao autor i suautor objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova iz različitih područja veterinarske medicine. Tomu treba pribrojiti više od 1000 sažetaka znanstvenih i stručnih radova svjetske literature iz radiologije, ultrasonografije, kompjutorizirane tomografije, magnetske rezonancije i fizikalne terapije, koje je više od 32 godine referirao u časopisu *Veterinarstvo*. Uže područje znanstvenog rada prof. dr. M. Šehića bila je rendgenologija i ultrazvučna dijagnostika. Bio je nositelj znanstvenog projekta *Inhalaciona bronhiografija različitim kontrastima*, koji je financirala Krka, Novo mesto (1971. – 1976.) te znanstvenog projekta MZT-a *Radiološke i denzitometrijske metode kvantitativne analize sastojaka mesa i mesnih prerađevina* (1991. – 1996.). Također je bio suradnik na više drugih domaćih znanstvenih projekata. U znanstvenoj je karijeri bio voditelj 41 magistarskog rada i 11 disertacija.

Prof. Šehić sudjelovao je u organizaciji više znanstvenih skupova. Bio je predsjednik III. Jugoslavenskog simpozija *Male životinje i urbana sredina* (Zagreb, 1981.), predsjednik znanstveno stručnog odbora Europskog veterinarskog kongresa (XIIIth European Federation of Companion Animal Veterinary Associations Congress, FECAVA) (Dubrovnik, 2007.) te glavni urednik zbornika tog kongresa. Bio je i glavni urednik i član znanstvene komisije I. međunarodne konferencije fizikalne terapije i rehabilitacije životinja (Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association, VEPRA) (Zagrebu, 2010.).

U pogledu stručne djelatnosti redovito je provodio stručno-klinički rad obavljajući rendgensku dijagnostiku različitih vrsta pacijenata koji su svakodnevno dolazili u Zavod. Imao je vrlo plodnu suradnju s Medicinskim fakultetom na osnovi koje je Veterinarski fakultet dobio različite, vrlo vrijedne donacije rendgenske dijagnostičke opreme. Osim toga niz je godina surađivao sa stručnjacima tvornica lijekova. Bio je nositelj stručnog projekta iz rendgenologije financiranog od MZT-a *Rendgenografska istraživanja osteoartropatija u uvjetima stajskog držanja goveda* (1985. – 1990.).Svoje je stručne aktivnosti u veterinarskoj medicini pokazao, među ostalim, animirajući kolege i sudjelujući u popularizaciji i stručnoj pomoći pri instaliranju oko 60 rendgenskih i znatnog broja ultrazvučnih uređaja u ambulantama i klinikama veterinarske medicine u Hrvatskoj i dijelom u BiH. U veterinarskim ambulantama i klinikama Grada Zagreba sudjelovao je u davanju stručne pomoći i instaliranja desetak rendgenskih i više ultrazvučnih uređaja. Tako je kolegama omogućio temeljitiji klinički rad i veću mogućnost znanstvenih spoznaja iz rendgenologije i ultrazvučne dijagnostike. Sudjelovao je u brojnim radio i TV emisijama o kućnim ljubimcima koje su vodili dr. V. Pezo, N. Stazić i mr. M. Šimpraga te je na taj način promicao veterinarsku struku u medijima. Bio je dugogodišnji član Hrvatskog društva radiologa i član Hrvatskog kinološkog saveza. Svoje je članstvo u tom savezu povezao sa strukom tako što je održao niz predavanja i objavio više stručnih i znanstvenih, vrlo vrijednih praktičnih članaka. Sudjelovao je u objavi stručne knjige *Zaslužni veterinari hrvatske, II* (2003.) te je bio jedan od suradnika u pripremi *Enciklopedijskog rječnika humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* (2006.) i *Enciklopedije hrvatskih prezimena* (2008.).

Prof. Šehić bio je član više povjerenstava Fakultetskog vijeća i dugogodišnji predstojnik Zavoda za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju (1984. – 2005.).

Za svoj je plodan nastavni, znanstveni i stručni rad dobio niz priznanja. Od Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Sarajevu dobio je međunarodno priznanje za sudjelovanje u razvoju i ugledu Fakulteta (2000.). Za doprinos u promicanju kinologije dobitnik je zlatnog odličja Hrvatskog kinološkog saveza (2008.). Povodom obilježavanja Svjetskog dana veterinara dobio je od Udruženja veterinara Unsko-sanskog kantona međunarodno priznanje za poseban doprinos i zasluge u razvoju i afirmaciji veterinarstva, animalne proizvodnje, nauke i prakse u području Unsko-sanskog kantona (2009.). Povodom Dana Grada Zagreba uručena mu je nagrada Grada Zagreba za zapažene nastavne, stručne i znanstvene rezultate u veterinarskoj medicini, osobito u rendgenologiji, ultrazvučnoj dijagnostici i fizikalnoj terapiji, prateći i primjenjujući svjetska postignuća (2010.). Dobitnik je i niza drugih priznanja za sudjelovanje i organizaciju domaćih i međunarodnih skupova, kao i priznanja saveza studenata u organizaciji Vet Liber (2002.).U mirovini je od 2010., a Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu 2012. izabran je u počasno zvanje profesora emeritusa.

Prof. Šehić u mladosti se aktivno bavio sportom. Trenirao je gimnastiku u klubu Partizan, Brčko, BiH i sudjelovao u raznim međugradskim i republičkim natjecanjima. U dobi od 17 godina postao je juniorski reprezentativac BiH. Godine 1957. sudjeluje na sletu i demonstriranju parketnog vježbanja na II. svjetskoj gimnaestradi u Zagrebu. Nakon dolaska u Zagreb na studij veterine nastavio je vježbati u gimnastičkoj dvorani Hrvatski sokol.

Profesor emeritus Zdenko Biđin rođen je 2. studenoga 1947. u Rakovcu pored Vrbovca. Osnovnu je školu završio u Našicama, a VI. gornjogradsku gimnaziju u Zagrebu. Maturirao je 1966. i iste godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1973. godine. Poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi upisao je 1976. i završio 1984. obranom magistarskog rada *Imunosupresivni učinak gumboro bolesti u kokoši različitih dobnih i proizvodnih kategorija na uspjeh cijepljenja protiv atipične kuge peradi*. Doktorirao je 1984. s temom *Imunogeno svojstvo uljne vakcine celoadenoviroze pripravljene iz vlastitog soja CELO virusa*.

Svoj je znanstveni i stručni rad dr. Biđin započeo 1976. zaposlenjem u Centru za peradarstvo Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kao asistent. U Centru je bio voditelj Virološkog laboratorija, gdje ostaje do 1984., kad prelazi u Zavod za bolesti u uzgoju i proizvodnji peradi i tu ostaje sve do umirovljenja. Kraće je vrijeme u nekoliko navrata boravio na stručnom usavršavanju iz virologije, epizootiologije i tehnologije za potrebe intenzivne peradarske proizvodnje: Virological Laboratory, Lohmann, Cuchaven, Njemačka (1980.), Technical Education, B.U.T. Ross, Norwich, Velika Britanija (1982.) i Technical Education, Hybro – Euribrid, Doorn, Nizozemska (1982.). Za docenta je izabran 1987., izvanrednog profesora 1992., redovitog profesora 1998., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2003. godine.

Nastavnu je djelatnost započeo još u Centru za peradarstvo vodeći praktične vježbe, a nastavio u Zavodu za bolesti u uzgoju i proizvodnji peradi izvodeći sve oblike nastave u dodiplomskoj i poslijediplomskoj nastavi iz bolesti peradi. Napisao je skriptu *Bolesti peradi – odabrana poglavlja*

(1998.) i sveučilišni udžbenik *Bolesti peradi* (2008.) te je bio jedan od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989., 1996. i 2012.).
Objavio je 180 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te 485 sažetaka znanstvenih i stručnih radova. Za svog je radnog vijeka prof. Biđin pretežno istraživao virusne zaraze peradi poput zarazne bolesti burze, paramiksoviroze-1, hemoragijskog enteritisa purana, zaraznog bronhitisa, različitih oblika adenoviroza, reoviroze, Marekove bolesti, a posljednjih je godina istraživanja usmjerio na crijevne i imunosupresivne bolesti u okviru sindroma zarazne kržljavosti, poput astroviroze, parvoviroze, hepadnaviroze, koje su po prvi put dokazane u Hrvatskoj. Vezano za etiologiju, širenje i preventivu virusnih bolesti domaće peradi uključio se u izradu različitih specifičnih virusnih cjepiva i njihovu primjenu u intenzivnoj peradarskoj proizvodnji. Osim toga proučavao je različite bakterijske bolesti dišnog i probavnog sustava peradi, napose salmonelne infekcije, mikoplazmoze, kolibacilozu, rinotraheitis te mogućnost primjene lijekova u njihovu suzbijanju i liječenju. Posebno su ga zanimale bolesti višeuzročne etiologije, uključujući mikotoksikoze s učinkom na imunosni sustav, u manjem je opsegu istraživao parazitoze i metaboličke poremećaje. Bio je voditelj četiriju domaćih projekata MZT-a i aktivno je sudjelovao u osam znanstvenih projekata (1991. – 2013.). Znatan mu je doprinos poboljšanju dijagnostike matičnog zavoda, pa je 2002. vlastitim sredstvima utemeljio i opremio Laboratorij za molekulsku dijagnostiku.
Iskustvima i spoznajama iz svog znanstvenog istraživanja prof. Biđin obilno se koristio i primjenjivao ih u terenskom radu, vrlo korektno surađujući s tada najvećim proizvođačima peradi u zemlji (Koka, Varaždin; Agrokoka, Zagreb; PPK Puris, Pazin; PIK Belje, Darda; PIK Jadro, Split; IPK Osijek, Našice; Sljeme, Vrbovsko te brojnim veterinarskim stanicama kao što su Slavonski Brod, Požega, Metković, Daruvar, Đakovo, Vrbovec), ali i u Sloveniji (ABC Pomurka, Murska Sobota; Pivka, Pivka; Perutnina, Ptuj) i Bosne i Hercegovine (Bimex, Brčko). Nove je stručne spoznaje širio na terenu održavajući stručna predavanja i poučavao u primjeni novih preventivnih mjera, a u više je navrata sudjelovao u suzbijanju epizootija paramiksoviroze-1 u bivšoj državi. Tako je blisko surađivao s Hrvatskim veterinarskim institutom u Zagrebu i njegovim podružnicama u Križevcima, Vinkovcima, Rijeci i Splitu te je uveo jedinstvenu metodu dijagnostike paramiksoviroze-1, mikropostupak inhibicije hemaglutinacije paramiksoviroze-1 u okviru ujednačavanja dijagnostičkih metoda, a u Parku prirode Kopački rit uveo je sustavnu kontrolu slobodnoživućih ptica kao prenositelja nekih viroza. Bio je dugogodišnji vanjski suradnik Pliva Veterine u Kalinovici sudjelujući u testiranju i poboljšavanju živih i inaktiviranih monovalentnih i viševalentnih specifičnih cjepiva protiv najvažnijih virusnih zaraza domaće peradi (paramiksoviroza-1, zarazna bolest Fabricijeve burze, zarazni bronhitis, sindrom pada nesivosti ′76) te u terenskom istraživanju učinkovitosti nekih lijekova protiv najčešćih bakterioza. Osim toga, poznavajući važnost epizootiologije u nastanku epizootija, uveo je kontrolu slobodnoživućih ptica u Parku prirode Kopački rit kao mogućih širitelja zaraza u domaće peradi i čovjeka. Izradio je više ekspertnih mišljenja i studija utjecaja peradarskih farmi na okoliš te je stalni sudski vještak za područje peradarstva.
Bio je glavni urednik časopisa *Veterinarstvo* (1994. – 2002.), član uređivačkog odbora znastveno-stručnog časopisa *Veterinarski arhiv* i *Praxis veterinaria* te član znanstvenog ili programskog odbora brojnih znanstvenih skupova. Također je bio član suradnik Europske udruge veterinarskih virologa (European Society for Veterinary Virology, ESVV), Hrvatskog mikrobiološkog društva, Svjetskog veterinarskog peradarskog udruženja (World Veterinary Poultry Association, WVPA) i Hrvatske veterinarske komore.
Godine 1997. izabran je za redovitog člana AMZH u kojoj je jednom mandatnom razdoblju bio tajnik Odbora veterinarske medicine. U organizaciji Akademije bio je jedan od urednika znanstvenog skupa i istoimenog zbornika *Proteini u prehrani i dijetetici* (1999.).
Prof. Biđin bio je aktivan član akademske zajednice, obnašajući različite dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu, pojedinim ministarstvima i drugim institucijama. Bio je u dva navrata predstojnik Zavoda za bolesti peradi (1992. – 1993., 2008. – 2013.), u tri mandata prodekan (1993./1994. – 1994./1995.; 1999./2000. – 2002./2003.), u dva mandata dekan Fakulteta (1995./1996. – 1998./1999.) i u jednom mandatu pročelnik Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane (2006. – 2008.). U prvom je prodekanskom mandatu vodio izradu novoga nastavnog plana i programa za naobrazbu doktora veterinarske medicine te je sudjelovao i u obnovi poslijediplomskih znanstvenih i stručnih studija. U dekanskom je mandatu uveo redovita stručna tromjesečna usavršavanja asistenata kliničara na Veterinarskom sveučilištu u Beču, sklopio znanstvenu i stručnu suradnju s Veterinarskim fakultetom u Ljubljani te se zalagao za ozakonjenje stručnog naziva doktor veterinarske medicine. Osobito se angažirao u poboljšanju uvjeta studiranja, pa je tako započeo i vodio prostornu obnovu i opremanje klinika, laboratorija – vježbaonice za mikrobiologiju, kemiju, dvorane za razudbe i anatomske vježbaonice, za informatizaciju studentske knjižnice te je nabavio prijevozna sredstva omogućivši terensku nastavu za male skupine studenata. Osim toga sudjelovao je u više znanstvenih i stručnih odbora i povjerenstava Fakulteta (Povjerenstvo za izbor u znanstveno-nastavna, znanstvena, nastavna i suradnička zvanja, Povjerenstvo za znanstvenoistraživački rad – Odbor za projekte, Povjerenstvo za pripremu i izvođenje vizitacije EAEVE-a.
U sveučilišnim je tijelima bio član Povjerenstva za izradu Statuta Sveučilišta u Zagrebu (1994.), član Senata Sveučilišta (1995. – 1999.), član Upravnog vijeća Sveučilišta (2000.) te član Matičnog povjerenstva za područje medicinskih znanosti, polje veterine (2001.).
Od dužnosti u ministarstvima i drugim institucijama istaknuo se kao član Stalnog veterinarskog savjeta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (1993.) te član Povjerenstva za registraciju veterinarskih lijekova Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (od 1994. do 2013.). Osim toga sudjelovao je izradi Zakona o lijekovima za uporabu u veterini (1994.), bio je član Upravnog vijeća Šumarskog instituta u Jastrebarskom (1998.) i predsjednik Upravnog vijeća Instituta za oceanografiju i ribarstvo u Splitu (1999.).
Od 1999. do 2000. bio je pomoćnik ministra znanosti i tehnologije za visoko školstvo. Valja istaknuti da se tijekom obnašanja te dužnosti založio za ponovno pokretanje izgradnje studentskog doma u Splitu, dodjelu vojarne *Franko Lisica* Sveučilištu u Zadru te opremanje laboratorija Veleučilišta u Požegi. Od ostalih aktivnosti bio je član Povjerenstva MZT-a za znanstvenu prosudbu rada državnih instituta (1999.), član Etičkog povjerenstva Ministarstva zdravstva (2009.) te član Izvršnog odbora Hrvatske veterinarske komore (1999.).
Za svoj je rad primio više nagrada i priznanja. Jedan je od dobitnika srebrne plakete INOVA ′85 za novi proizvod *Razvoj i primjena virusnih cjepiva protiv zarazne bolesti burze u intenzivnoj peradarskoj proizvodnji*, a za osobite zasluge u znanosti odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1997.). Dobitnik je i više godišnjih priznanja Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za unaprjeđenje obrazovanja, znanosti i struke. Posebno treba istaknuti priznanje za aktivnost za dodjelu stručnog naziva doktor veterinarske medicine (2000.), što je uspješno branio na sjednici Sabora RH, kad se raspravljalo o donošenju novog Zakona o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima (NN 128/1999).
U slobodno se vrijeme bavio jedrenjem i sudjelovao na sveučilišnim regatama. Kao član Sveučilišnog jedriličarskog kluba Fakulteta strojarstva i brodogradnje dobitnik je Povelje za posebne zasluge (2003.) i Priznanja za razvoj i promicanje jedrenja i ugleda Kluba na Sveučilištu (2012.).
Prof. Biđin u mirovini je od 2013., a odlukom Sveučilišta u Zagrebu 2014. promoviran je u počasno zvanje profesora emeritusa.

Profesor emeritus Marijan Cergolj rođen je 9. travnja 1947. u Zagrebu. Osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju završio je u rodnom gradu i maturirao 1968. godine. Odmah nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet u Zagrebu, gdje je diplomirao 1975. godine. Iste se godine zapošljava u Veterinarskoj stanici Dvor na Uni. Radio je kao terenski veterinar i voditelj ambulante Gornji Javoranj. Stručni ispit položio je 1978., a sljedeće se godine zapošljava kao asistent u Zavodu za reprodukciju i klinici za porodiljstvo Veterinarskoga fakulteta. Poslijediplomski studij smjera Fiziologija i patologija reprodukcije s umjetnim osjemenjivanjem upisao je 1980. godine. Magistrirao je

1984. obranom magistarske radnje *Noviji postupci pri umjetnom osjemenjivanju kunića*. Doktorirao je 1989. s temom *Prvi pokušaji smrzavanja sperme kunića u nas*. Za docenta je izabran 1991., izvanrednog profesora 1998., redovitog profesora 2001., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2006. godine. Sudjelovao je u svim oblicima diplomske nastave iz porodiljstva, sterilnosti i umjetnog osjemenjivanja. Na poslijediplomskom studiju smjera Patologija i terapija domaćih papkara predavao je predmet Porodništvo, a u poslijediplomskom studiju smjera Uzgoj i patologija domaćih mesoždera predmet Porodništvo i vaginalna citodijagnostika. Osim nastave na matičnoj instituciji sudjelovao je u izvođenju diplomske nastave na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz predmeta Asistirana reprodukcija, a na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu kao gostujući profesor predavao je Porodništvo, Ginekologiju i Veterinarsku andrologiju. Napisao je u autorstvu i suautorstvu deset skripti (1997. – 2004.) i sveučilišni udžbenik *Veterinarska andrologija* (2006.). Sudjelovao je u pisanju šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.) i sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 380 radova u znanstvenim i stručnim časopisima te zbornicima s međunarodnih i domaćih skupova. Znanstveni opus prof. dr. M. Cergolja obuhvaća područje teriogenologije, granu veterinarske medicine koja se bavi reprodukcijom, uključujući patologiju muških i ženskih reproduktivnih organa, kliničkom praksom veterinarskog porodništva, ginekologijom i andrologijom. Prva znanstvena iskustva iz asistirane reprodukcije počeo je stjecati na istraživanjima kvalitete i mogućnosti razrjeđivanja ejakulata kunića. Slijedila su istraživanja umjetnog osjemenjivanja kunića prvo tekućom, a kasnije duboko zamrznutom spermom. U prvoj je fazi istraživanja razradio postupke razrjeđivanja ejakulata, izazivanja ovulacije ženki kunića i poboljšanja tehnike umjetnog osjemenjivanja. U drugoj se fazi bavio problematikom dubokog zamrzavanja i odmrzavanja ejakulata. Istraživanje je rezultiralo pronalaskom specifičnog krioprotektora za zamrzavanje sperme kunića te jeftinom i lako primjenjivom tehnologijom na velikim uzgojima. Ta je istraživanja financirao SIZ za znanstveni rad SRH u dva razdoblja i pod imenom *Umjetno osjemenjivanje kunića*, a voditelj teme bio je prof. Cergolj (1980. – 1987.).

Surađivao je u realizaciji istraživanja na poboljšanju bičje sperme za oplodnju *in vitro* te učincima pripreme bičjih spermija na embrionalni razvoj. Slijedila su istraživanja na razrjeđivanju i zamrzavanju ejakulata peradi i pasa te sudjelovanje u realizaciji znanstvenih projekata MZT-a *Embriotransfer u goveda* (1991. – 1996.) i *In vitro oplodnja goveda* (1996. – 2002.), glavni istraživač prof. dr. Z. Makek, što je rezultiralo rođenjem prvog teleta u Hrvatskoj začetog *in vitro*. Kao koordinator tima za embriotransfer sudjelovao je u međunarodnom znanstvenom projektu *Transplatacija i konzerviranje zametka te mogućnosti prijenosa zaraznih bolesti u svinja embriotransferom* (1985. – 1988.) voditelja prof. dr. M. Heraka. Istraživanje je sufinacirao SAD, a izvodilo se istodobno u desetak zemalja. Uz istraživače centra Beltsville Agricultural Research (SAD) najzapaženije rezultate postigli su znanstvenici Klinike za porodništvo i reprodukciju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Cergolj radio je na rješavanju smanjene plodnosti i sterilnosti na farmama mliječnih krava primjenom kontrole puerperija i spolnih funkcija, pravodobnim liječenjem i indukcijom spolnog ciklusa anestričnih životinja. Istodobno je radio na problematici mastitisa, posebno supkliničkih, koji farmama mliječnih krava nanose velike gubitke. U praksi se ova bolest smatra praktički neizlječivom, a uspjehom kada se uspije držati pod kontrolom. To je bolest uzgoja i proizvodnje mlijeka i višeuzročne je etiologije, pa je prof. Cergolj proveo istraživanja na više razina: uzeo je u obzir genetsku predispoziciju, proveo opsežna biometrička mjerenja vimena i sisa, istražio utjecaj zoohigijenskih čimbenika, dobi, prehrane, držanja, postupaka koji prethode mužnji, mužnju i postupke poslije mužnje, higijensku i tehničku ispravnost strojeva za mužnju, cjevovoda za mlijeko, muzača i drugog osoblja. Posebnu je pažnju posvetio medicinskom aspektu istraživanja: kontroli i liječenju bolesti puerperija te bolestima papaka i lokomotornih organa koji su izravno povezani s nastankom bolesti. Poseban su doprinos njegovi radovi koji obrađuju zasušivanje krava pred teljenje. Kombinacijom uobičajenih postupaka, poput kontrole broja somatskih stanica u mlijeku i kliničkog pregleda, te pravodobnim postavljanjem etiološke dijagnoze i ciljanim liječenjem u određeno vrijeme, uspio je znatno smanjiti pojavnost mastitisa uz minimalnu uporabu antibiotika. Osim toga dokazao je da se epidemiološki nadzor reprodukcijskog statusa mliječnih krava može pratiti kontrolom antioksidacijskog učinka paraoksonaze. Na temelju svojih istraživanja zaključio je da bi se pretraga akutnofaznih proteina mogla rutinski rabiti za otkrivanje supkliničkih mastitisa i praćenje učinka liječenja. Na osnovi tih istraživanja prof. Cergolj razradio je Program za suzbijanje mastitisa koji medicinske spoznaje objedinjuje s etiologijom, uzgojem, tehnologijom držanja i mužnje krava. Program je posebno važan u suzbijanju i kontrolu supkliničkih mastitisa, a osim povećanja proizvodnje mlijeka postiže se bolja plodnost, veća proizvodnja, zdravije stado i dulja proizvodnja uz minimalnu uporabu antibiotika. Ta je istraživanja financirao MZOŠ u tri projektna razdoblja s naslovom *Program suzbijanja mastitisa* (1996. – 2013.). Sveukupno je bio voditelj pet domaćih znanstvenih projekata i sudjelovao je u realizaciji deset domaćih i jednoga inozemnog projekta (1980. – 2013.).

Istaknuo se u organizaciji više znanstvenih skupova. Bio je organizator 3. Jugoslavenskog kongresa za razmnožavanje i uzgoj domaćih životinja s međunarodnim učešćem (Umag, 1986.), član znanstvenog i programskog odbora na tri međunarodna i sedam domaćih znanstvenih skupova i urednik jednog zbornika radova i jednog zbornika sažetaka sa znanstvenih skupova. Bio je dugogodišnji član uređivačkog odbora i recenzent znanstvenih časopisa *Veterinarski arhiv* i *Mljekarstvo*.

U okviru stručne djelatnosti prof. Cergolj organizirao je 47 tečajeva za trajno usavršavanje doktora veterinarske medicine s tematikom Teriogenologija, Bolesti mliječne žlijezde, Suzbijanje jalovosti goveda, Upotreba ultrazvuka u veterinarskoj ginekologiji, Suzbijanje mastitisa, Rana dijagnostika ždrebnosti i Patologija reprodukcije konja. Sudjelovao je na tečajevima čiji su nositelji bili Svjetska banka, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska veterinarska komora i neprofitna organizacija Flag (SAD). Bio je predavač i organizator radionica te znanstvenih i stručnih predavanja. Organizirao je i tečajeve za veterinarske bolničare klinika Veterinarskoga fakulteta, stočare i uzgajivače. Odlukom ministra poljoprivrede i šumarstva prof. Cergolj bio je član stalnog ispitnog povjerenstva za stručne ispite doktora veterinarske medicine. Objavio je oko 60 stručno-popularizacijskih članaka te bio član nekoliko međunarodnih i domaćih strukovnih udruga: Europskog udruženja za reprodukciju domaćih životinja (European Society for Domestic Animal Reproduction, ESDAR), Europskog udruženja za embriotransfer (European Embryo Transfer Association, EATE), Hrvatske veterinarske komore i Hrvatskog društva bujatričara.

Prof. Cergolj aktivno je sudjelovao u radu Fakulteta i sveučilišnih tijela. Bio je prodekan za poslovanje (2007. – 2010.), pročelnik Odjela klinika Veterinarskoga fakulteta (2006. – 2007.) i član više povjerenstava Fakultetskoga vijeća. Na Sveučilištu je bio član i zamjenik predsjednika Vijeća biomedicinskog područja (2007. – 2010.).

Dobitnik je nagrade Međunarodne mljekarske federacije (International Dairy Federation, IDF) za rezultate postignute na suzbijanju mastitisa (2005.). U mirovini je od 2013., a odlukom Sveučilišta u Zagrebu promoviran je 2014. u počasno zvanje profesora emeritusa.

Prof. Cergolj u mladosti se bavio sportom. Bio je veslač u četvercu s kormilarom i bez kormilara u veslačkom klubu Sloga, Zagreb. Kao senior osvojio je četiri državna i sedam republičkih prvenstava.

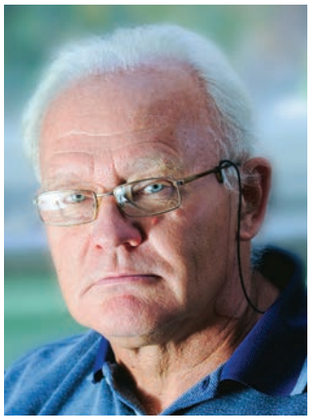

Profesor emeritus Đuro Huber rođen je u Zagrebu 3. rujna 1950., gdje je pohađao osnovnu školu i Gimnaziju *Vladimir Nazor* te maturirao 1969. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1975. godine. Tijekom studija aktivno je sudjelovao u raznim aktivnostima studentske organizacije: predsjednik fotokluba (pet godina), član vijeća godišta i plenuma FOSS-a (četiri godine), član uredništva studentskog časopisa *Veterinar* i lista *Anamneza*, te sudionik pet susreta studenata veterinarske medicine u Jugoslaviji pod imenom Veterinijada. Tri je posljednje godine studija bio demonstrator u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Pod mentorstvom prof. dr. H. Gomerčića bio je autor jednoga i suautor dvaju studentskih znanstvenih djela koja su nagrađena prvim nagradama Rektorata Sveučilišta u Zagrebu povodom Praznika rada (1973., 1974.). Također je od Rektorata Sveučilišta u Zagrebu nagrađen kao odličan student (1972.). U časopisu *Veterinar* objavio je, kao student, jedno stručno djelo i nekoliko reportaža, a u listu *Anamneza* veći broj informativno-popularnih članaka.

Odmah nakon diplomiranja započeo je rad u Zavodu za biologiju kao volonter (1975. – 1977.), a zatim kao pripravnik SIZ-a za znanost (1977. – 1978.). Kraće je vrijeme radio kao asistent Ambulantne klinike iz područja unutarnjih bolesti (1978. – 1980.), kad prelazi za asistenta u Zavod za biologiju i tamo radi sve do umirovljenja.

Poslijediplomski studij iz znanstvenog područja biologija, smjer Ekologija upisao je 1976. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Magistrirao je 1977. s temom *Utjecaji ambijenta i specifične populacije na pojavu endohelmintskih invazija u zagrebačkom zoološkom vrtu*. U stupanj znanstvenog asistenta izabran je 1978. godine. Disertaciju *Istraživanje o utjecaju ekoloških faktora na pojavu endohelmintskih invazija u Nacionalnom parku Plitvička jezera* obranio je 1979. godine. Nakon stjecanja doktorata, od kolovoza 1979. do lipnja 1980., na temelju Fulbrightove stipendije boravio je u Colorado State University, Fort Collins, SAD, gdje je istraživao biologiju i patologiju divljih životinja u Centru za bolesti divljih životinja, kao i različitim centrima u 12 drugih saveznih američkih država.

Za znanstvenog je suradnika izabran 1984., višeg znanstvenog suradnika 1984., docenta 1985., izvanrednog profesora 1991., redovitog profesora 1997., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2002. godine. U sklopu diplomskog studija veterinarske medicine iz predmeta Biologije vodi cjelokupnu praktičnu nastavu od 1976., a od 1980. započeo je i s održavanjem predavanja. Osnovao je i vodio izborne nastavne predmete: Ekološki značaj predatora, Biološka raznolikost, Zaštita u upravljanje ugroženim vrstama, Biologija i ekologija predatora i Zooekologija. U okviru doktorskog studija Veterinarske znanosti predaje izborni predmet Ekološki odnosi i veterinarska djelatnost. Od 2002. sudjeluje u izvođenju nastave na Veleučilištu u Karlovcu gdje predaje kolegij Opća ekologiju i zooekologiju u sklopu studija Lovstvo i zaštita prirode. Sa suradnicima je napisao dva priručnika za stručno-klinički, laboratorijski i terenski rad za predmete Biologija, Molekularna biologija i genomika, Botanika u veterinarskoj medicini i Zoologija (2003., 2005.) te sveučilišni udžbenik *Osnove ekologije* (2015.). Osim toga suautor je 27 poglavlja u 15 knjiga iz biologije, posebno velikih zvijeri. Autor je oko 500 natuknica iz biologije u *Enciklopedijskom rječniku humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* (2006.). Pod njegovim je vođenjem 25 studenata veterinarske medicine izradilo ukupno 32 studentska znanstvena rada nagrađena Rektorovom nagradom.

Samostalno ili u suradnji s ostalim autorima objavio je više od 500 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje znanstvenog rada prof. dr. Đ. Hubera jest biologija i ekologija velikih zvijeri (medvjed, vuk i ris). Znanstveni rad u matičnoj instituciji započeo je 1975. pod voditeljstvom prof. dr. I. Ehrlicha na znanstvenoj temi *Biokemijski i morfološki aspekti sistema nosilac – parazit*. Od 1977. vodio je istraživanja Zavoda za biologiju na području Nacionalnog parka Plitvička jezera pod nazivom *Utjecaj ekoloških faktora na pojavu parazitarnih invazija u životinjskih populacija na području Nacionalnog parka Plitvička jezera*. Od 1980. bavio se istraživanima populacije smeđih medvjeda, a od 1991. i vukova u Hrvatskoj. Ta je istraživanja financirao SIZ za znanost (1980. – 1990.), odnosno MZT (1991. – 1996.). Bio je i nositelj projekata *Velike zvijeri Hrvatske* (1996. – 2002.) i *Istraživanje recentnih i fosilnih velikih zvijeri u Hrvatskoj* (2002. – 2006.), koje je financirao MZOŠ. Od početka devedesetih godina bio je voditelj i suvoditelj na 16 međunarodnih projekata (National Geographic Society, Washington D.C., USA; U.S. – Croatian science and technology program; International Association for Bear Research and Management; ALIS; LIFE III project – EU; LIFE project; BIBI MATRA project; INTERREG IIIA project; Co-funding for DinaRis project; FP7 project HUNT; SERA-ERA-NET project; Norway and LIFE DINALP BEAR European Comission project). Do danas je ukupno vodio 24 različita projekta, što ga svrstava u vrh znanstvenika Fakulteta, s najviše realiziranih domaćih i međunarodnih projekata.

Na osnovi svojega priznatog znanstvenog rada održao je više od sto javnih predavanja o različitim temama iz biologije, ekologije, etologije, patologije i metoda proučavanja divljih životinja, te zaštite prirode i okoliša. Predavanja je držao za: Colorado State University, Department of pathology (Fort Collins, Colorado, USA), University of Wyoming (Laramie, Wyoming, USA), University of Montana (Bozeman, Montana, USA), HAZU, Hrvatsko biološko društvo, Hrvatsko ekološko društvo, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Društvo za širenje znanosti *Faust Vrančić*, Zavod za zaštitu prirode, Nacionalni park Plitvička jezera, Nacionalni park Risnjak i dr. U međunarodnom centru za vukove (International Wolf Center, Ely, Minnesota, SAD) održao je u srpnju i kolovozu 1995. godine 57 predavanja o vukovima u Hrvatskoj. Napisao je tekstove i priredio videomaterijal za pet televizijskih emisija obrazovnog programa te je sudjelovao u četiri televizijska okrugla stola o različitim područjima znanosti.

Od 1986. bio je član Savjeta časopisa *Priroda*, a od 1988. član uredništva tog časopisa. Bio je pomoćni urednik *Veterinarskog arhiva* (1994. – 2000.), a potom član uredničkog odbora. Osim toga bio je pomoćni urednik Zbornika sažetaka II. kongresa biologa Hrvatske, Zadar (1984.) i član uredništva knjiga *Animal victims of Croatian homeland war 1990. – 1992.*, Veterinarski fakultet, Zagreb (1993.) i *Volk ne ogroža – volk je ogrožen*, Društvo Kočevski naravni park, Kočevje (1995.), te urednik Zbornika sažetaka VI. kongresa biologa Hrvatske, Opatija (1997.).

Prof. Huber obnašao je više funkcija na Fakultetu, Sveučilištu, HAZU-u i državnim tijelima. Bio je delegat Radničkog savjeta Fakulteta (1982. – 1985., 1989. – 1992.) i član Komisije za znanstveni rad (1986. – 1993.) Kao član te komisije vodio je 1991. i 1992. Potkomisiju za znanstveno-stručna predavanja te organizirao 25 predavanja na Veterinarskom fakultetu. U više je navrata bio i predstojnik Zavoda za biologiju (1991. – 2006.; 2009. – 2010; 2011. – 2015.). U okviru Sveučilišta bio je član Matične komisije za područje veterine (1993. – 1997.). Od 1994. član je Znanstvenog savjeta za zaštitu prirode HAZU-a, od 1997. član Znanstvenog vijeća za promet HAZU-a, te od 1998. član Odbora za komparativnu patologiju HAZU-a. Od 2013. član je Odbora za zaštitu dobara od nacionalnog interesa – kulturni segment HAZU-a. Bio je član Odbora za okoliš Hrvatskog sabora (1992. – 1995) te član Povjerenstva za praćenje populacija risa i vuka u Državnoj upravi za zaštitu prirode (1995. – 1999.). Od 1999. član je Povjerenstva za praćenje populacija velikih zvijeri, a od 2008. i predsjednik tog povjerenstva pri Ministarstvu zaštite okoliša i prirode. Od 2001. do 2004. član je Savjeta za prostorno uređenje države na razini Vlade RH, gdje obnaša dužnost potpredsjednika Savjeta za zaštitu prirode.

Bio je član mnogih domaćih i međunarodnih strukovnih udruženja, a u nekima od njih i danas aktivno djeluje. U okviru domaćih strukovnih društava od 1978. član je Hrvatskog biološkog društva (HBD), gdje je bio član Izvršnog odbora (1981. – 1988.) i tajnik tog društva (1983. – 1984.). Od 1992. član je Velikog vijeća HBD-a. U sklopu

aktivnosti u tom društvu bio je član Organizacijskog odbora i tajnik II. kongresa biologa Hrvatske te član znanstvenog i organizacijskog odbora III. – VII. kongresa biologa Hrvatske. Također je član Grupe za zaštitu ugroženih životinjskih vrsta u HBD-u. Od 1979. član je Hrvatskog ekološkog društva, gdje je bio član Izvršnog odbora (1987. – 1997.), a poslije i Predsjedništva tog društva. U Hrvatskom društvu za zaštitu životinja bio je član Izvršnog odbora i potpredsjednik (1974. – 1977.). Od 1981. do 1983. te od 1988. do 1991. bio je član Stručnog savjeta Lovačkog saveza Hrvatske i član radne grupe za Prirodni i gaterski uzgoj divljači. Od 1987. do 1990. bio je preko Stručnog savjeta Lovačkog saveza Jugoslavije koordinator projekta *Istraživanja šteta od mrkih medvjeda u Jugoslaviji*. Također je bio član Hrvatsko-američkog društva (1991. – 1994.), predsjednik Znanstveno-stručnog savjeta Zoološkog vrta grada Zagreba (1992. – 1994.) te vodio Hrvatsku grupu VUK (1994. – 1996.). Od 1991. član je Hrvatsko-njemačkog društva, u kojemu vodi Radnu grupu za zaštitu okoliša (za prirodne znanosti), te član Hrvatsko-slovenskog društva. Od 1993. član je Hrvatskog društva Fulbrajtovaca u kojemu je i član Upravnog odbora. U okviru međunarodnih udruženja treba istaknuti da je od 1979. član Udruženja za bolesti divljih životinja (Wildlife Disease Association, WDA), a od 1980. član Međunarodnog udruženja za medvjede (International Bear Association, IBA). U tom je svojstvu bio i predsjednik Organizacijskog odbora 7th International Conference on Bear Research and Management (Plitvice, 1986.), a 1995. izabran je za člana Vijeća tog udruženja. U listopadu 1999. izabran je za potpredsjednika IBA-e za Europu i Aziju. Od 1992. član je European Wolf Network i član Species Survival Group IUCN-a za medvjede (Bear Specialist Group). Od 1993. član je Species Survival Group IUCN-a za vukove (Wolf Specialist Group), od 1997. član središnje grupe inicijative za velike zvijeri Europe (IUCN SSC Large Carnivore Initiative for Europe), a od 2017. i član IUCN SSC Connectivity Conservation Specialist Group.

Za svoj je dugogodišnji znanstveni rad dobio mnoga domaća i međunarodna priznanja: Plaketu Nacionalnog parka Risnjak za doprinos na unaprjeđenju i razvoju tog parka (1988., 2003.); diplomu Narodne tehnike Hrvatske, Pokret *Nauka mladima* za doprinos u ostvarenju programa izvanškolskih znanstvenih aktivnosti (1988.); priznanje Hrvatskog prirodoslovnog društva za postignute rezultate u organiziranju i radu Mladih čuvara prirode (1989.), priznanje za dugogodišnju suradnju na unaprjeđenju obrazovanja, znanosti i stručnog rada povodom 70. obljetnice Veterinarskog fakulteta (1989.), priznanje prigodom 90. obljetnice redovitog izlaženja časopisa *Priroda* 1911. – 2000. (2000.), Presidential award International Association for Bear Research and Management (2005.), Infa Eco Network Europe Personal award (2012.) i Povelje *Eugen Podaubsky* za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada te doprinos u širenju ugleda Veterinarskog fakulteta i veterinarske struke u domovini i svijetu (2015.).

Prof. Huber u mirovini je od 2015. godine. Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu izabran je 2016. u počasno zvanje profesora emeritusa. U tom zvanju od ak. god. 2016./2017. sudjeluje u izvođenju integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine na engleskom jeziku. National Science Centre iz Poljske prihvatio je njegov istraživački projekt *Wildlife health in human-shaped environment: integrating multiple indicators to assess the status of brown bear populations (BearHealth)* i zaposlenje od dvije godine u Institute of Nature Conservation of the Polish Academy of Sciences od početka prosinca 2018. godine.

Akademik Josip Madić rođen je 25. veljače 1952. u Čukovcu u Međimurju. Osnovnu je školu završio u Draškovcu. Maturirao je 1971. u Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Nakon odsluženja vojnog roka 1973. upisao je studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te diplomirao 1979. godine. U sklopu studentske razmjene 1977. boravio je tri tjedna na Veterinarskom fakultetu u Varšavi, a 1978. u vlastitoj aranžmanu dva tjedna u privatnoj veterinarskoj ambulanti *Dr. Otmar Kammer* u Zugu, Švicarska.

Nakon završetka studija zapošljava se kao asistent u Zavodu za mikrobiologiju s parazitologijom Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu gdje, uz izvođenje praktične nastave, sudjeluje u istraživanjima mikotoksina.

Od 1980. radi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, prvo kao asistent za predmet Zarazne bolesti na Ambulantnoj klinici, a potom od 1983. do 1985. kao stručni suradnik za predmete Opća mikrobiologija i imunologija i Specijalna mikrobiologija na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Na tom je Zavodu za iste predmete izabran za asistenta 1985. godine.

Poslijediplomski znanstveni studij Mikrobiologija i epizootiologija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu završio je 1984. obranivši magistarski rad *Influenca konja: istraživanje protutijela metodom inhibicije hemaglutinacije i metodom jednosmjerne radijalne hemolize*. Doktorirao je 1989. s temom *Provjera imunogenosti inaktiviranog parvovirusa psa*.

Nakon zaposlenja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu proveo je, radi stjecanja praktičnog iskustva, četiri mjeseca u Veterinarskoj stanici Velika Gorica, a potom šest mjeseci na usavršavanju na Klinici za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta, dva mjeseca na Zavodu za opću patologiju i patološku morfologiju Veterinarskog fakulteta i dva mjeseca na Veterinarskom institutu u Zagrebu.

U dva navrata, prvi put ak. god. 1989./1990., a drugi put 1991., boravi na poslijedoktorskom usavršavanju u Centraal Diergeneeskundig Instituut u Nizozemskoj. Tu radi na projektu *Goveđi herpesvirusi* voditelja prof. dr. J. van Oirschota. U sklopu tog projekta posebno se bavi proučavanjem lokalne i sistemske izotip-specifične imunosti goveda inficiranih goveđim herpesvirusom 1 te analizom genoma nekih cijepnih sojeva tog virusa. U tom je razdoblju dao velik doprinos otkriću

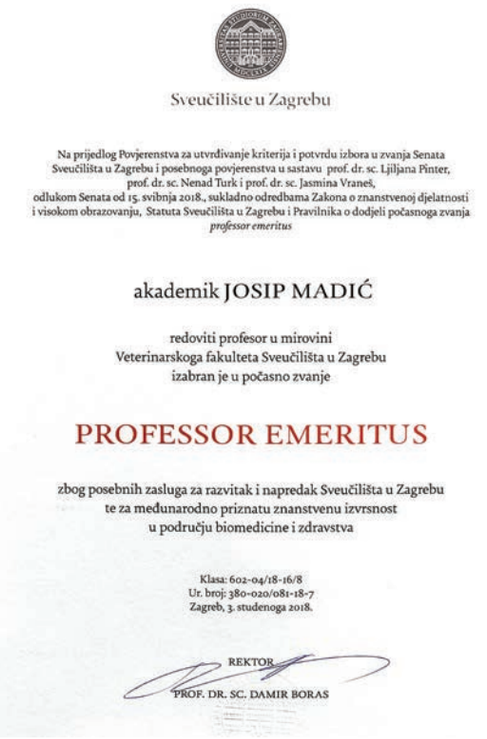

Sveučilište u Zagrebu

Na prijedlog Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja Senata Sveučilišta u Zagrebu i posebnoga povjerenstva u sastavu prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prof. dr. sc. Nenad Turk i prof. dr. sc. Jasmina Vraneš, odlukom Senata od 15. svibnja 2018., sukladno odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, Statuta Sveučilišta u Zagrebu i Pravilnika o dodjeli počasnoga zvanja *professor emeritus*

akademik JOSIP MADIĆ

redoviti profesor u mirovini
Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
izabran je u počasno zvanje

PROFESSOR EMERITUS

zbog posebnih zasluga za razvitak i napredak Sveučilišta u Zagrebu
te za međunarodno priznatu znanstvenu izvrsnost
u području biomedicine i zdravstva

Klasa: 602-04/18-16/8
Ur. broj: 380-020/081-18-7
Zagreb, 3. studenoga 2018.

REKTOR
PROF. DR. SC. DAMIR BORAS

Potvrdnica Sveučilišta u Zagrebu da je akademik J. Madić izabran u počasno zvanje professor emeritus (ljubaznošću akademika J. Madića).

gE-negativne prirodne mutante goveđeg herpesvirusa 1, nazvane soj Za (Zagreb). Komercijalna uporaba tog vakcinalnog soja u DIVA-i (Differentiation of Infected and Vaccinated Animals) stubokom je promijenila pristup suzbijanju i iskorjenjivanju zaraznog rinotraheitisa goveda diljem svijeta.

U zvanje docenta izabran je 1991., u višeg znanstvenog suradnika 1993., u redovitoga profesora 1997., a u trajno zvanje redovitoga profesora iz predmeta Veterinarska imunologija, Opća mikrobiologija, Specijalna mikrobiologija te izbornog kolegija Veterinarska klinička mikrobiologija 2003. godine. Osim izvođenja spomenutih predmeta u okviru diplomskog studija veterinarske medicine, bio je nastavnik na poslijediplomskom studiju. Od 2009. do 2017. bio je voditelj specijalističkog studija iz Mikrobiologije i epizootiologije. U doktorski studij Veterinarske znanosti uveo je novi predmet Molekularna virologija. U suautorstvu je objavio nekoliko udžbenika: *Praktikum opće mikrobiologije i imunologije* (1988.), *Opća mikrobiologija i imunologija s osnovama epizootiologije* (1989.), *Veterinarska mikrobiologija – Specijalna bakteriologija i mikologija* (2005.), *Opća mikrobiologija i imunologija* (2007.), *Veterinarska imunologija* (2014.) i *Veterinarska mikrobiologija – Opća bakteriologija i mikologija* (2017.). Bio je suradnik u pisanju šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).

Samostalno ili u suradnji s ostalim autorima objavio je više od 160 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima. Autor je ili suautor 36 priopćenja održanih na međunarodnim i 41 na domaćim znanstvenim skupovima te 18 na domaćim stručnim skupovima. Bio je predsjednik 8, a član 20 organizacijskih ili znanstvenih odbora znanstveno-stručnih skupova. Razvio je dobru znanstvenu suradnju sa znanstvenicima iz Nizozemske, Engleske i Italije s kojima je u suautorstvu objavio nekoliko znanstvenih radova.

Ističe se istraživanjima na području veterinarske virologije, imunologije i vakcinologije, osobito građe genoma životinjskih herpesvirusa i određivanja funkcije nekih njihovih glikoproteina u patogenezi bolesti te njihova značenja u imunobiološkim zbivanjima u organizmu inficirane životinje. Ta su istraživanja u znanstvenoj zajednici prepoznata kao novi pristup suzbijanju i iskorjenjivanju herpesvirusnih zaraza. Zapažen je njegov doprinos u dijagnostici i imunoprofilaksi influence konja te parvovirusnih infekcija životinja, gdje donosi nove spoznaje o mogućnostima imunoprofilakse disociranim vakcinama. Njegovi radovi o genetskoj tipizaciji terenskih izolata nekih životinjskih miksovirusa, pestivirusa i retrovirusa, kao i nalaz određenih vakcinalnih sojeva u središnjem živčanom sustavu cijepljenih životinja, znatno pridonose razumijevanju epizootioloških osobitosti i imunoprofilakse zaraza uzrokovanih spomenutim virusima. Znanstvena je istraživanja provodio u okviru projekta *Imunologija i epizootiologija aktualnih virusnih bolesti životinja* koji je financirao MZOŠ u tri projektna razdoblja (1996. – 2013.). Sudjelovao je u istraživanjima proširenosti krpeljnog meningoencefalitisa te prevalenciji emergentnih i reemegentnih neuroinvazivnih arbovirusnih infekcija u Hrvatskoj.

Na osnovi svoje prepoznatljivosti u znanstvenom radu izabran je za člana suradnika HAZU-a u Razredu za medicinske znanosti 1998. godine. Iste je godine izabran i za člana suradnika Akademije medicinskih znanosti Hrvatske. Za redovitoga člana HAZU-a izabran je 2012. godine. U sklopu djelatnosti Odbora za animalnu i komparativnu patologiju Razreda za medicinske znanosti HAZU-a organizirao je nekoliko simpozija o epidemiologiji influence te flavivirusnih i retrovirusnih infekcija životinja. Od 2011. član je Odbora za medicinsku leksikografiju HAZU-a, a od 2015. Odbora za nagrade HAZU-a.

Aktivno je djelovao u uređivačkom radu više domaćih znanstvenih časopisa. Glavni i odgovorni urednik *Veterinarskog arhiva* bio je od 2001. do 2017., a njegov pomoćni urednik od 1994. do 2000. godine. Član Uredničkog odbora *Hrvatskoga veterinarskog vjesnika* bio je 2000., a Uredničkog kolegija *Veterinarske stanice* od 2001. do 2008. godine. Od 2006. član je Uredničkog odbora časopisa *RAD* HAZU-a. Bio je član više strukovnih udruga, poput Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog veterinarskog društva i Hrvatskog mikrobiološkog društva, gdje je bio predsjednik Veterinarske sekcije (1997. – 2002.).

Akademik Madić isticao se svojom djelatnošću u upravljačkim strukturama Fakulteta i Sveučilišta. Bio je obnašatelj dužnosti dekana Veterinarskog fakulteta ak. god. 2006./2007., prodekan za znanost i poslijediplomski studij od 1995. do 1999. te prodekan za znanost od 2003. do 2006. godine. Kao prodekan organizirao je 1998. previzitaciju i započeo pripreme za vrednovanje EAEVE-a. Na toj je funkciji 2006. bio nositelj izrade novog programa poslijediplomskog doktorskog studija Veterinarske znanosti, koji se uz manje preinake i danas izvodi na Fakultetu. Imao je i ključnu organizacijsku ulogu u donošenju novih programa specijalističkih studija 2006. godine. Kao prodekana i obnašatelj dužnosti dekana zastupa Veterinarski fakultet na godišnjim skupštinama EAEVE-a u Utrechtu (1996.), Budimpešti (1997.), Napulju (1998.), Lisabonu (1999.), Lugu (Španjolska) (2004.) te gradu Konya (Turska) (2007.). Kao o. d. dekana bio je 28. rujna 2007. potpisnik Ugovora o darovanju kojim je RH Fakultetu dodijelila poljoprivredno zemljište u Dugom selu, oranicu Črnovšćak ukupne površine 99 ha 85 a i 15 m^2. Dobivanjem tog zemljišta Fakultetu su otvorene nove perspektive izvođenja nastave i istraživačkog rada na farmskim životinjama. Kao član radio je u više fakultetskih povjerenstava, a kao predsjednik vodio je Povjerenstvo za znanstveni rad (1995. – 1999.), Povjerenstvo za poslijediplomski studij (1995. – 1999.), Povjerenstvo za informatiku, bibliotečnu i izdavačku djelatnost (1995. – 1999.), Povjerenstvo za poslijediplomsku nastavu (2003. – 2008.) te Povjerenstvo za magisterije i doktorate (2003. – 2010.).

Bio je član Odbora za znanstveni i stručni rad Sveučilišta u Zagrebu (1997. – 1998.), član Senata Sveučilišta u Zagrebu (2005. – 2008.), Vijeća biomedicinskog područja (2005. – 2008.), Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrđivanje izbora u zvanja Biomedicinskog područja (2006. – 2009.), član Povjerenstva za sveučilišnu-nastavnu literaturu (2008. – 2017.), član Povjerenstva Rektorskog zbora za priznavanje inozemnih visokoškolskih kvalifikacija (2005., 2006.) te predsjednik Izbornog povjerenstva za izbor članova Studentskog zbora (2008.).

Osim aktivnosti u radu Fakulteta i Sveučilišta isticao se i u radu državnih povjerenstava. U Odboru za podjelu državnih nagrada za znanost RH bio je u dva mandata član Stručnog povjerenstva za podjelu državnih nagrada za područje biomedicinskih znanosti (2001. – 2004. te od 2017.), a u Ministarstvu poljoprivrede član Radne skupine za pripremu pristupnih pregovora s EU za poglavlje 3. Pravo poslovnog nastanjivanja i sloboda pružanja usluga (2005. – 2006.). Bio je član (2005. – 2009.) te zamjenik predsjednika (2009. – 2013.) i predsjednik Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2013. – 2017.). Kao član sudjelovao je u radu panela za vrednovanje projekata za biomedicinu i zdravstvo Hrvatske zaklade za znanost (2013.) te za vrednovanje prijava na natječaj *Projekt razvoja karijera mladih istraživača – izobrazba novih doktora znanosti* (2014.). U Znanstvenom odboru za biomedicinu i zdravstvo za provedbu postupka vrednovanja znanstvene kvalitete u svrhu osnivanja znanstvenih centara izvrsnosti u Republici Hrvatskoj bio je 2015. godine. Sada je predsjednik Područnog znanstvenog vijeća za biomedicinu i zdravstvo imenovanog od Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (od 2017.).

Bio je recenzent *Enovitega študijskega programa Veterinarstvo* Veterinarskoga fakulteta u Ljubljani (2007.), a kao član stručnog povjerenstva sudjelovao je u izboru više nastavnika na istom fakultetu.

Dobitnik je više zahvalnica i priznanja, pri čemu treba istaknuti nagradu J*osip Juraj Strossmayer* za sveučilišni udžbenik *Veterinarska mikrobiologija – Specijalna bakteriologija i mikologija* kao najuspješnije znanstveno dijelo iz područja medicinskih znanosti u 2005. godini (2006.) i Povelju *Eugen Podaubsky* za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada kao i doprinos u širenju ugleda fakulteta i veterinarske struke (2016.).

Akademik Madić u mirovini je od 2017. godine. Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu, na prijedlog Vijeća Veterinarskoga fakulteta, izabran je 2018. u počasno zvanje profesora emeritusa.

Profesor emeritus Josip Kos rođen je 17. lipnja 1953. u Rijeci. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Zagrebu i maturirao 1972. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1977. godine. Tijekom studija bio je demonstrator na Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju (1973. – 1977.). Osim

toga zapažen je njegov društveni rad u studentskoj organizaciji, pri čemu se ističe planiranje i vođenje obrazovanja u društvenoj zajednici, pa je tako bio prvi predsjednik Vijeća učenika i studenata u Republičkoj samoupravnoj zajednici Hrvatske. Ostao je zapažen rad iz studentskih dana u klubu studenata Veterinarskoga fakulteta u organizaciji večeri šansona i džeza uz gostovanje najpoznatijih glazbenika iz toga vremena na Veterinarskom fakultetu.

Nakon odsluženja vojnog roka zapošljava se 1978. kao asistent na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskoga fakulteta gdje radi do umirovljenja. Uz osnovnu djelatnot na matičnoj klinici držao je i nastavu iz predmeta Kirurgija u srednjoškolskom obrazovnom centru, smjer veterinarski tehničar (1979. – 1983.).

Poslijediplomski studij Patologija i terapija domaćih mesoždera završava 1985. obranom magistarske rasprave *Regeneracija subhondralne kosti ramenog zgloba u psa*. Godine 1986. izabran je u zvanje znanstvenog asistenta. Doktorirao je 1988. s temom *Utjecaj indukcijskog sredstva Etomidata u općoj anesteziji psa*.

Radi stručnog i znanstvenog usavršavanja u više je navrata boravio na humanim kirurškim klinikama: KBC Rebro, Traumatološka klinička bolnica te Klinička bolnica Sv. Duh u Zagrebu. Završio je početni tečaj AO tehnike osteosinteze u Ljubljani (1984.), napredni tečaj AO tehnike osteosinteze za veterinare u Davosu (1985.) te je sudjelovao u realizaciji AO tečaja osteosinteze za veterinare u Zagrebu (1986.).

U zvanje docenta izabran je 1990., izvanrednog profesora 1998., redovitog profesora 2001., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2006. godine. Sudjelovao je u izvođenju svih oblika diplomske nastave te je bio voditelj više predmeta s tematikom kirurgije, ortopedije i oftalmologije u okviru znanstvenih i specijalističkih poslijediplomskih studija Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Od 1993. pročelnik je specijalističkog studija Patologija i terapija domaćih životinja. Izradu novoga nastavnog programa tog poslijediplomskog studija, koji je potvrđen od Sveučilišta u Zagrebu pod promijenjenim nazivom Patologija i terapija domaćih kopitara i papkara, proveo je 1995. godine. Uz redoviti rad u matičnoj ustanovi predavao je na dodiplomskim studijima kao gostujući profesor za kolegij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija na Veterinarskim fakultetima u Sarajevu, Skopju i Novom Sadu. U suradnji s drugim autorima za potrebe diplomske nastave objavio je skriptu *Fiziologija i patologija reprodukcije, hranidba i bolesti papaka u ovaca* (2004.), udžbenike *Laparotomija u desnoj slabini goveda* (1993.) i *Veterinarska kirurgija i anesteziologija* (2010.) te prijevod ICAR-ova atlasa bolesti papaka (2017.). Bio je jedan od autora četvrtog i petog izdanja (1989.; 1996.) te urednik i suautor šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). Mentor je uspješno obranjena čak 52 diplomska rada. Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Osobit je interes pokazao za veterinarsku ortopediju i onihologiju, anesteziologiju, a posebno za rad u eksperimentalnoj kirurgiji. Bio je voditelj dvaju projekata MZOŠ-a (2002. – 2013.), jednog projekta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (2003. – 2005.) i međunarodnog znanstvenog bilateralnog projekta MZOŠ-a *Impact of chinese herbs of different approaches on the healing process of fractures in animals* (2012. – 2014.). Osim toga bio je suradnik na šest domaćih i tri međunarodna znanstvena projekta (1982. – 2000.). Posebno treba istaknuti međunarodne projekte: *Heterologni transplantati kosti* pod voditeljstvom glavnog istraživača dr. M. Holza, Katharinen Hospital, Stuttgart (1988. – 1990.), projekta *Reconstruction of larynx by osteogenic protein OP-1 in dogs*, pod voditeljstvom glavnog istraživača prof. dr. S. Vukičevića i prof. dr. J. Katića, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1997. – 2000.) i projekta *Induction of articular cartilage repair by recombinant bone morphogenetic protein BMP-7 in sheep*, pod voditeljstvom glavnog istraživača prof. dr. S. Vukičevića i prof. dr. M. Pećine, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (1997. – 2000.). Bio je jedan od autora poglavlja *Eksperimentalni rad* (*Vertikalna dvostruko i parcijalno jejunoilealno premoštenje – rezultati naše eksperimentalne metode operacije pretilosti*) u znanstvenoj knjizi *Pretilost i liječenje* (1998.). Bio je voditelj 15 magistarskih rasprava i 8 disertacija. Za doprinos u znanstvenom radu izabran je 2002. za redovitog člana Akademije medicinskih znanosti Hrvatske u Kolegiju veterinarske medicine.

U okviru stručne djelatnosti Fakulteta sudjelovao je kao predavač na brojnim tečajevima za trajno usavršavanje veterinara i drugih interesnih skupina, poput tečajeva za pratitelje životinja u prijevozu. Za potrebe tih tečajeva u suradnji s drugim autorima napisao je skriptu *Unaprjeđenje higijene i kavoće mlijeka tijekom proizvodnje na obiteljskim gospodarstvima* i *Higijena držanja i smještaja, okoliš – zdravlje i dobrobit životinja* (1998.) te dva priručnika za pratitelje životinja u prijevozu (2002., 2007.). U organizaciji Hrvatske veterinarske komore i AO Deutche Group sudjeluje kao predavač s temom o vanjskim fiksatorima na seminaru Dani osteosinteze – Osteosynthese Tagung (Varaždin, 2000.). Osim toga aktivno je sudjelovao u organizaciji prvih hrvatskih eksperimentalnih endoskopskih operacija na svinjama, koje su obavljene u sklopu seminara za humane kirurge na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu (1988. – 1990.).

Obnašao je više dužnosti u upravnim tijelima Fakulteta. Bio je u dva mandata prodekan za nastavu (1999. – 2003.), u jednom mandatu pročelnik Odjela klinika (2008. – 2010.) i u dva mandata prodekan za kvalitetu i cjeloživotno obrazovanje (2010. – 2016.). Osim toga bio je član i predsjednik brojnih povjerenstava Fakultetskog vijeća. Bio je član uredništva svečane knjige povodom osamdesete godišnjice Fakulteta (1919. – 1999.) te jedan od urednika i autora dvojezične monografije *Zbirka veterinarskih instrumenata iz Muzeja za povijest veterinarstva* koja je objavljena povodom obilježavanja devedesete obljetnice Fakulteta (1919. – 2009.).

Obnašao je različite dužnosti izvan Fakulteta, pri čemu treba izdvojiti da je bio predsjednik Matičnog odbora za polje veterinarske medicine (2009. – 2013.), član Područnoga znanstvenoga vijeća za biomedicinu i zdravstvo Sveučilišta u Zagrebu (2012. – 2017.), predsjednik Vijeća biomedicinskog područja (2013. – 2015. i 2015. – 2017.) i član Senata Sveučilišta u Zagrebu (2002. – 2003. i 2012. – 2017.).

Bio je član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva*. Osim toga bio je član Hrvatskog veterinarskog društva kao i nekadašnjeg Društva veterinara i veterinarskih tehničara gdje je bio tajnik Društva zagrebačke regije (1980. – 1987.). Bio je član novoosnovanog Hrvatskog veterinarskog društva, osnovano 1906., gdje je bio tajnik (1998. – 1999.). U Hrvatskoj je veterinarskoj komori 1997. izabran za tajnika novoosnovane sekcije bujatričara, a zatim je bio predsjednik te sekcije (2000. – 2018.). Bio je član znastveno-stručnog odbora znanstveno-stručnog savjetovanja s međunarodnim sudjelovanjem *Veterinarski dani 1998.*, dopredsjednik znanstveno-stručnog odbora Drugog hrvatskog veterinarskog kongresa (Cavtat, 2000.), predsjednik organizacijskog odbora međunarodnog srednjoeuropskog bujatričkog simpozija (Lovran, 2003., Pula, 2013.) te mediteranskog bujatričkog simpozija (Zadar, 2008.).

Od članstva u međunarodnim organizacijama treba istaknuti članstva u Europskom udruženju za veterinarsku kirurgiju (European Society of Veterinary Surgery), Europskom udruženju za veterinarsku ortopediju i traumatologiju (European Society of Veterinary Orthopedics and Traumatology, ESVOT) i Europskom društvu za kalcificirana tkiva (European Calcified Tissue Society, ECTS). Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu povodom sedamdesete godišnjice postojanja i rada dodijelio mu je priznanje za suradnju u unaprjeđenju obrazovanja, znanosti i stručnog rada veterinarstvu (1989.).

Tijekom Domovinskog rata dragovoljno je od srpnja 1991. bio pripadnik Zbora narodne garde, a nakon formiranja Hrvatske vojske do polovice ožujka 1992. pripadnik HV-a. Umirovljen je od 2018., a odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu, na prijedlog Vijeća veterinarskog fakulteta, izabran je u svibnju 2019. u počasno zvanje profesor emeritus. Umro je 12. srpnja 2019. u Zagrebu.

9.2. Dekani Fakulteta

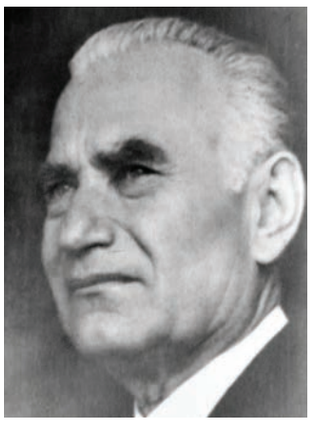

Prof. Mile Rajčević rođen je 24. listopada 1878. u Divoselu u općini Gospić. Osnovnu je školu završio u rodnom mjestu, a gimnaziju u Gospiću, gdje je položio ispit zrelosti 1897. godine. Zatim je upisao Veterinarsku visoku školu u Beču, gdje je diplomirao 7. svibnja 1902. godine. Poslije završetka studija radio je kao veterinar u Vojniću, Irigu, Krapini, Bjelovaru, Novom Marofu i Slovenskoj Bistrici. Kao istaknuti veterinarski stručnjak došao je poslije Prvoga svjetskog rata u Beograd i neko vrijeme služio kao veterinarski inspektor u Veterinarskom odjeljenju Ministarstva poljoprivrede Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Prilikom osnivanja Veterinarske visoke škole u Zagrebu računalo se na M. Rajčevića kao na kvalitetnog praktičara i nakon duljih pregovora odlučio je prihvati profesorsko mjesto. Nakon imenovanja za javnog redovitog profesora preuzeo je dužnost predstojnika Klinike za specijalnu patologiju i terapiju unutarnjih bolesti preživača, svinja i peradi (Bujatrička klinika) i redovitog nastavnika istoimenog predmeta (1922. – 1938.). Uz to mu je dodijeljeno i vođenje Klinike za primaljstvo (kasnije porodiljstva) i održavanje nastave iz tog predmeta (1922. – 1935.). Bio je jedan od trojice matičara te u jednom mandatu dekan (1927./1928.) i prodekan (1928./1929.) Veterinarskoga fakulteta fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prof. Rajčević imao je želju stvoriti jedinstvenu kliniku za goveda, kako je u to vrijeme bilo organizirano na nekim fakultetima na kojima su klinike bile formirane prema vrstama životinja, a ne prema karakteru bolesti kao što je to bilo na zagrebačkom Veterinarskom fakultetu. Ta se njegova želja očitovala i u tadašnjem djelokrugu tzv. bujatričke klinike jer su u njezino radno područje u nas tada pripadale unutarnje, kožne i invazijske bolesti goveda, sterilnost i bolesti vimena, a i pojedine zarazne bolesti i kirurške intervencije u tih domaćih životinja. Ideja o organizaciji fakultetskih klinika prema vrsti životinja nije se mogla ostvariti jer nije bila u skladu s tadašnjim uredbama o organizaciji Veterinarskoga fakulteta, a ni s intencijama ostalih fakultetskih klinika i zavoda.

Novoosnovane klinike prvih nekoliko godina nisu imale odgovarajuće prostorije za rad, pa su zalaganjem prof. Rajčevića prikupljena potrebna sredstva za gradnju zgrade koja je dovršena 1926. i zadovoljavala je potrebe nastave i kliničkog rada za obje klinike. Do te se godine nastava iz bujtrike i primaljstva izvodila na stoci dobra Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu.

Nakon izgradnje spomenute zgrade trebalo je za normalno održavanje nastave iz bujatrike i primaljstva osigurati dovoljan broj životinja, pa je na prijedlog prof. Rajčevića Vijeće u studenome 1926. prihvatilo da se pregledavanje i liječenje životinja na tim klinikama rade besplatno. Za normalno financijsko poslovanje klinika iznimno je važan bio fond bujatričke klinike koji je nastojanjem prof. Rajčevića osnovan 1927. godine. On je osnovan zapravo poklonima i doprinosima za obavljene pokuse (primjerice od tadašnje tvornice lijekova Kaštela) te se popunjavao dobrovoljnim prilozima za pregledane i liječene životinje. Iz sredstava fonda nabavljane su pokusne životinje na kojima su se provodila istraživanja.

Prof. Rajčević bio je uzoran pedagog koji je brinuo za naobrazbu mlađih kadrova. Za vrijeme rada na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu napisao je skriptu *Poraćanje domaćih životinja* (1926.) te oko deset znanstvenih i stručnih radova. U svom se znanstvenom radu kao bujatričar bavio prije svega širenjem fascioloze putem sijena, a kao porodiljac nekim infekcijama porodiljnog kanala, poput prvog ustanovljivanja goveđe genitalne trihomonijaze u nas. Znanstveni su mu radovi bili objavljeni u međunarodno priznatom časopisu *Deutsche tierärztliche Wochenschrift* i domaćem časopisu *Veterinarski arhiv*. Stručne članke objavljivao je u časopisu *Jugoslavenski veterinarski glasnik*. Napisao je i dvije stručne knjižice: *Uzgoj i hranjenje svinja u našim prilikama sa dodatkom najglavnih svinjskih bolesti* (1926.) i *O metilju, bolesti metiljavosti, čuvanju od nje i liječenju* (1927.).

U rujnu 1938. prof. Rajčević izabran je za redovitog profesora na Fakultetu veterinarske medicine u Beogradu, nakon čega napušta Veterinarski fakultet u Zagrebu. Na beogradskom fakultetu preuzima dužnost upravnika bujatričko-porodiljske klinike i nastavnika za predmet Unutarnje bolesti preživača, svinja i peradi i veterinarsko porodiljstvo. Dugogodišnje iskustvo stečeno radom na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu iskoristio je u organizaciji beogradskog fakulteta koji je tek počeo raditi. Bio je njegov dekan u dva uzastopna mandata (1938./1939. – 1939./1940.). Njegova je zasluga što je Fakultet veterinarske medicine u Beogradu izgrađen na današnjoj lokaciji. Umro je radno aktivan 3. rujna 1941. u Beogradu.

Prof. dr. Lovro Bosnić rođen je 21. siječnja 1886. na otoku Korčuli. Osnovu je školu pohađao u rodnom mjestu, a klasičnu gimnaziju u Dubrovniku, gdje je položio ispit zrelosti 1905. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarsku visoku školu u Beču i diplomirao 5. ožujka 1910. godine. Tamo je i doktorirao 29. ožujka 1919. s tezom Über *die Sarkoptesräude und ihre toxische Wirkung*. Tijekom školovanja bio je uvijek među najboljima. Rijetka marljivost i krajnja samokritičnost bile su njegove odlike cijelog života. Nakon završetka studija radio je u austrougarskoj vojsci kao vojni veterinar u Varaždinu, Zagrebu i Mostaru (1910. – 1918.), a zatim u jugoslavenskoj vojsci u Kranju i Ljubljani (1918. – 1921.).

Nakon što je imenovan javnim redovitim profesorom Veterinarske visoke škole u Zagrebu, preuzeo je nastavu iz Specijalne patologije i terapije unutarnjih bolesti kopitara i mesojeda te predstojništvo novoosnovane Medicinske klinike (1921. – 1951.). Kako bi što bolje i u suvremenom duhu nastave i znanosti organizirao i opremio kliniku, prof. Bosnić posjećuje slične klinike u Austriji, Čehoslovačkoj i SR Njemačkoj. Njegovim je naporima klinika opremljena bogatom stručnom knjižnicom i potrebnom opremom.

Prof. Bosnić stekao je velike zasluge za razvoj i napredak Fakulteta u cjelini. U kampanji za vraćanje Zemaljske veterinarske zaklade iz Beograda u Zagreb napisao je 1928. povijesnu raspravu o toj zakladi, koja je objavljena u časopisima *Jugoslavenski veterinarski glasnik* i *Obzor* te tiskana u posebnoj brošuri. Takav je njegov istup snažno utjecao da se Zaklada, prisvojena od Beograda, već sljedeće godine vrati u Zagreb, dodijeli Veterinarskom fakultetu i pridonese njegovu razvoju.

Njegovo je djelo osnivanje Zavoda za rendgenologiju i fizikalnu terapiju (1930.) koji je jedan od najstarijih takvih zavoda u svijetu. Jedno je vrijeme bio i predstojnik tog zavoda (1933. – 1940.). Osim toga, baveći se temeljito nastavom, vrlo je rano uočio da znanje iz patološke anatomije studentima nije dovoljno za rad na klinici, pa je na njegov prijedlog osnovan Zavod za patološku fiziologiju (1936.) kao jedna od prvih takvih ustanova na veterinarskim fakultetima u Europi.

Bio je istaknuti teoretičar i vrstan poznavatelj unutarnjih bolesti domaćih životinja te izvanredan predavač. Velika je njegova zasluga što nije dopustio da se nastava i rad klinike svedu na empiriju i što je sve

odmah postavio na suvremenu medicinsku osnovu. Tako je postavio visoke kriterije u kliničkoj nastavi te studentima omogućio da steknu solidno znanje iz unutarnjih bolesti. Teško da je internist na bilo kojoj europskoj veterinarskoj školi tražio toliko znanja od svojih studenata kao prof. Bosnić, za što su mu studenti poslije bili zahvalni. Treba istaknuti da je njegov visok akademski kriterij u obrazovanju budućih veterinarskih stručnjaka utjecao i na druge nastavnike prve generacije. Zbog nedostatka nastavnika predavao je Farmakologiju s toksikologijom (1927. – 1929.), Internu kliničku propedeutiku (1921. – 1934.) i Patološku fiziologiju (1938. – 1942.).

Teoretsko proučavanje unutarnjih bolesti i disciplina povezanih s tim predmetom, iscrpna nastava, stručno-klinički rad na klinici i brige oko Fakulteta nisu mu ostavljale mnogo vremena za znanstveni rad. Unatoč tome objavio je desetak rasprava u *Deutsche tierärztliche Wochenschrift* i *Veterinarski arhiv*, koje se odlikuju originalnim i vrijednim prilozima u različitim područjima interne medicine. Bio je vrijedan u prenošenju stručnog rada, a članke je objavljivao u časopisima *Jugoslavenski veterinarski glasnik* i *Veterinarski vjesnik*.

Za vrijeme njegova predstojništva Medicinskom klinikom u široku je praksu uvedeno nosno sondiranje konja, među prvima u svijetu počela se uspješno primjenjivati digitalna perkusija kod velikih domaćih životinja, a uoči Drugoga svjetskog rata izrađen je prototip pokretne plinske komore pomoću koje je u ratu mnogo konja izliječeno od šuge. U svom se znanstvenom radu bavio i patogenezom i liječenjem tetanusa, zaraznom anemijom konja, grudnom zarazom konja, osobitostima dišnih šumova kod pleuropneumonije konja i Adams-Stokesovom bolešću konja.

Profesorsko ga je vijeće, zbog njegova osobitog zalaganja za napredak Fakulteta u cjelini, čak sedam puta biralo za dekana (1928./1929., 1934./1935. – 1936./1937., 1941./1942. – 1942./1943., 1944. – 1945.) i, zahvaljujući autoritativnim, organizacijskim i komunikacijskim sposobnostima, izborio se sa svojim najbližim suradnicima da Fakultet u najtežim predratnim i ratnim vremenima opstane na ovim prostorima. U dva je navrata bio i prodekan (1929./1930., 1937./1938.). Bio je član Veterinarskog savjeta Banovine Hrvatske i stalni referent časopisa *Wiener tierärztliche Monatsschrift*. Surađivao je i u *Veterinarskom vjesniku* (1944.) i *Hrvatskoj enciklopediji* (I. – V. svezak), u kojoj je bio urednik veterinarske struke (1941. – 1945.).

Smatra se najutjecajnijim profesorom Veterinarskog fakulteta svog vremena. Sve do kraja Drugog svjetskog rata davao je ton životu i radu na toj instituciji i usmjeravao njezino kretanje. Nema sumnje da je dobrim dijelom njegova zasluga što je zagrebački Fakultet već u to vrijeme postigao zavidan ugled.

Prof. Bosnić umirovljen je 1951. i još je neko vrijeme honorarno predavao patološku fiziologiju na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu (od listopada 1952. do srpnja 1953.). Umro je 26. srpnja 1969. u rodnoj Korčuli. Za njegove svekolike zasluge u unaprjeđenju Fakulteta postavljena mu je 15. srpnja 1971. spomen-bista u vijećnici Fakulteta.

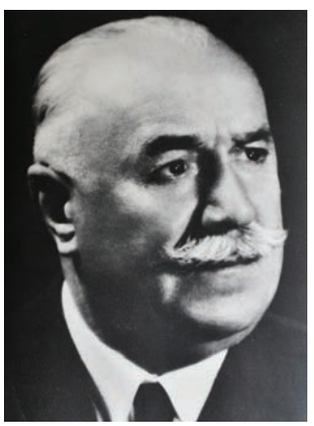

Prof. Ljudevit Jurak rođen je 6. listopada 1881. u Zaslugu pokraj Huma na Sutli. Osnovnu je školu pohađao u Sv. Križu i u Prišlinu, a srednje je obrazovanje završio u Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu 1902. godine. Iste je godine upisao Medicinski fakultet u Innsbrucku, gdje je 19. listopada 1910., nakon položenih strogih ispita, dobio diplomu doktora sveukupne medicine.

Nakon završetka fakulteta bio je volonter u Zavodu za patološku anatomiju Medicinskog fakulteta u Innsbrucku, a 1. siječnja 1911. grad Innsbruck imenovao ga je gradskim liječnikom te je kao asistent dodijeljen Zavodu za patološku anatomiju Medicinskog fakulteta u Innsbrucku.

Za vrijeme rada na Medicinskom fakultetu u Innsbrucku istraživao je atrioventrikularni provodni sustav u srcu pod normalnim i patološkim uvjetima u embrija, djece i odraslih ljudi različite dobi (*Wiener klinische Wochenschrift*, br. 23., 1914.) i slučajeve Adams-Stokesova kompleksa simptoma (*Zentralblatt fiir Herz-Gefârskrankheiten*, br. 3. i 4., 1915) koji je on prvi opisao te je njegov doprinos ovom sindromu nepravedno zapostavljen. Osim toga istraživao je luetičke promjene na mozgovnim arterijama, mozgovnim opnama i aorti.

Dekretom Hrvatsko-slavonske zemaljske vlade, Odjela za unutrašnje poslove u Zagrebu, 23. studenoga 1913. imenovan je županijskim fizikom (državni liječnik koji je nadzirao zdravstvo na razini županije, op. a.). Nakon otkaznog roka od tri mjeseca u dotadašnjoj službi u Innsbrucku 1. ožujka 1914. stupio je na tu dužnost, s kojom mu je povjerena služba prosektora u novoosnovanoj Prosekturi javnih zdravstvenih zavoda u Zagrebu. Dana 18. ožujka imenovan je stalnim sudskim vještakom Kraljevskog Sudbenog Stola u Zagrebu. Od 1915. do 1919. bio je u vojsci te je uz civilnu službu bio pomoćni liječnik i šef ratne prosekture u vojnoj bolnici u Zagrebu. Bio je i honorarni suradnik Laboratorija željezničarske ambulante u Zagrebu.

Sve do 1920. bavio se stručnim i znanstvenim radom iz patološke anatomije, a tijekom tih šest godina napisao je i veći broj stručnih i znanstvenih rasprava koje su objavljene u *Vjesniku* Zbora liječnika Hrvatske. Time je postavio temelje humane patološke anatomije u nas Ujesen 1920. dobio je poziv Vijeća Vetrerinarske visoke škole u Zagrebu da preuzme Zavod za opću patologiju i patološku anatomiju. Pozivu se odazvao, s tim da mu se prije imenovanja omogući studij metode istraživanja u patološkoj anatomiji domaćih životinja te osobito studij patoloških procesa kod zaraznih bolesti domaćih životinja na inozemnim visokim školama. To mu je omogućeno, pa je od svibnja do kolovoza 1921. boravio na zavodima za patološku anatomiju Veterinarske visoke škole u Beču (prof. dr. R. Hartl) i Dresdenu (prof. dr. E. Joest).

Nakon imenovanja javnim redovitim profesorom na Veterinarskoj visokoj školi bio je predstojnik Zavoda za patološku anatomiju te je održavao cjelokupnu nastavu iz opće i specijalne patološke anatomije i histologije (1922. – 1945.). Od ak. god. 1938./1939. zajedno s prof. dr. L. Bosnićem predavao je nastavu iz Patološke fiziologije. U nedostatku nastavnika predavao je Patološku anatomiju (1921./1922.) i Sudsku medicinu (1923. – 1932.) na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U dva je mandata bio dekan (1929./1930., 1937./1938.) i jednom prodekan (1938./1939.) Fakulteta. Sa svojim se suradnicima u to vrijeme borio za opstojnost Fakulteta u Zagrebu te neumorno radio na unaprjeđenju njegova nastavnog, znanstvenog i stručnog rada. U prvom mandatu dekanstva, zbog dominacije jugoslavenske skupine profesora u Vijeću, koja se nije slagala s njegovom politikom vođenja Fakulteta, izraženo mu je većinom glasova nepovjerenje, zbog čega se povlači na bolovanje. Uza sve teškoće koje su ga tijekom rada na Fakultetu snašle, mnogo je pridonio afirmaciji veterinarske patološke anatomije i ugledu Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu jer je obrazovao mlađe stručnjake koji su poslije uspješno obavljali poslove patoloških anatoma na veterinarskim fakultetima ili drugim veterinarskim ustanovama u Jugoslaviji. Tomu u prilog govori činjenica da je tijekom njegova rada u Zavodu izrađeno 18 disertacija. Nastavio je publicirati u *Liječničkom vjesniku* pa je tako 1928. objavio članak *Intravenozna injekcija kinina kao predmet sudskog postupka*, zatim 1942. članak *Polymyositis primaria non purulenta*, a 1943. opisao je neobičan tijek bolesti i razudbeni nalaz kod akutne sakagije čovjeka. Osnivač je i patoanatomske zbirke na Veterinarskom fakultetu, koja je jedna od najbogatijih u Europi. Surađivao je u *Hrvatskoj enciklopediji* (1941. – 1945.).

U srpnju 1943., kao renomirani stručnjak, bio je jedan od 11 članova Međunarodnoga povjerenstva Crvenog križa koje je istraživalo masovne grobnice pronađene u zapadnoj Ukrajini kod grada Vinice. Međunarodno stručno povjerenstvo osnovano je od najpriznatijih stručnjaka iz Belgije, Bugarske, Finske, Francuske, Italije, Hrvatske, Nizozemske, Rumunjske, Švedske, Slovačke i Mađarske. Tih je 11 stručnjaka stiglo 12. srpnja 1943., a već 13. srpnja, piše Jurak, *najprije su obavili očevid, te dne 14. i 15. VII. proveli sudbeno liečnička iztraživanja izkopanih lješina iz raznih skupnih grobova*. Utvrđujući uzrok (hitac u potiljak) i vrijeme smrti (1938.), služeći se isključivo

znanstvenim metodama i djelujući sasvim nepristrano, povjerenstvo je nedvojbeno zaključilo da su Sovjeti mučki likvidirali gotovo 2000 ukrajinskih seljaka i radnika. O tome je Jurak napisao članak *Skupni grobovi u Vinici* (*Hrvatski narod*, broj 790., od 25. srpnja 1943.). U članku, među ostalim, piše:*Na svim lješinama ustanovljene su strielne ozljede i to pretežno hitac u zatiljak, izpaljen ručnim strielnim oružjem kalibra 5,6 mm. Taneta su bila bez iznimke olovna bez čahure (long rifle). Kod većine mogli su se ustanoviti znakovi hitca iz bliza, a većinom se radilo o zapelom hitcu. (...) Pretražene lješine pripadale su prema odjeći gotovo izključivo jednostavnom radničtvu ili seljačtvu i bile su većinom u višoj dobi života*, naveo je u članku Jurak. *Već se za vrieme očevida nalazilo na mjestima skupnih grobova množtvo naroda, najviše seljačkih žena, gdje prevrću i pretražuju i prepoznaju pojedine odjevne predmete, izvješene na konopcima u voćnjaku i gradskom perivoju, a izvađene iz skupnih grobova*, napisao je Jurak.

Nakon uspostave komunističke vlasti i naloga ruskog Narodnog komesarijata unutarnjih poslova (*Narodnyj Kommisariat Vnutrennih Del*, NKVD) odveden je 22. svibnja 1945. iz svog stana u Gundulićevoj ulici u Zagrebu. Ponuđena mu je sloboda ako povuče svoj potpis s izvještaja Međunarodnog povjerenstva i izjavi da ga je dao pod prisilom. Kada je to odbio učiniti, prema Vojnom sudu Komande grada Zagreba okrivljen je da je *svjesno i zlonamjerno vršio propagandu protiv prijateljske Sovjetske Rusije* te je 9. lipnja 1945. osuđen na smrt strijeljanjem uz oduzimanje svih građanskih prava. Prema nekim izvorima ubijen je i prije sudske presude. Punih 45 godina nakon masovnog pokolja Ukrajinaca sovjetske su vlasti priznale zločin NKVD-a u Vinici.

Znanstveno-nastavno vijeće Veterinarskoga fakulteta je 23. svibnja 1990. prihvatilo prijedlog prof. dr. M. Winterhaltera, prof. dr. S. Cvetnića i prof. dr. B. Jukića za održavanje komemoracije i podizanja biste prof. Juraku. Senat Sveučilišta u Zagrebu rehabilitirao ga je 15. rujna 1991. te mu je, odlukom Vijeća Fakulteta, otkrivena spomen-bista u fakultetskoj vijećnici. Od te godine Klinički zavod za patologiju i citologiju *Ljudevit Jurak* Kliničke bolnice *Sestre milosrdnice* i Zavod za veterinarsku patologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu njemu u čast organiziraju Međunarodni simpozij komparativne patologije *prof. Ljudevit Jurak*, kao najbolji primjer suradnje i istraživanja u području humane i veterinarske patologije. Godine 1998. u sjećanje na prof. Juraka i njegov doprinos medicini, sudskoj medicini te veterinarskoj znanosti uspostavljena je Nagrada *Ljudevit Jurak* za komparativnu patologiju.

Prof. dr. Stjepan Plasaj rođen je 3. svibnja 1886. u Sv. Petru Orehovcu pokraj Križevaca, a potječe iz činovničke obitelji. Nakon završetka Velike gimnazije u Varaždinu upisao je Veterinarsku visoku školu u Beču, gdje je diplomirao 30. ožujka 1911. godine. Iste je godine imenovan kotarskim veterinarom u Donjem Lapcu, a 1914. premješten je u Ivanec pokraj Varaždina. Idućih je nekoliko godina obavljao zamjeničku službu u Jastrebarskom, Karlovcu, Pregradi i Klanjcu. Istaknuvši se u radu, dodijeljena mu je 1918. zamjenička služba u Veterinarskom odsjeku Zemaljske vlade u Zagrebu, a potkraj iste godine povjerena mu je referada iz zaraznih bolesti. Uz svoj službeni posao Plasaj se neprestano usavršavao sustavno prateći inozemnu stručnu i znanstvenu veterinarsku literaturu. Godine 1919. odlazi na usavršavanje u Beč, gdje radi u Zavodu za patološku histologiju i bakteriologiju i u Zavodu za patološku anatomiju Veterinarske visoke škole te u Državnom seroterapeutskom zavodu. Doktorirao je 31. ožujka 1920. s temom *Über die Eigenbewegung und Begeißelung des Becterium septicaemiae haemorrhagicae Hüppe*. Nakon stjecanja doktorata vraća se u Zagreb, gdje mu je ponuđeno profesorsko mjesto na Veterinarskoj visokoj školi.

Nakon imenovanja za javnog redovitog profesora iz zaraznih bolesti povjereno mu je predstojništvo Zavoda za zarazne bolesti. Osim predavanja iz zaraznih bolesti održava nastavu iz mikrobiologije i veterinarske higijene. No ubrzo mu je zbog uznapredovale tuberkuloze narušeno zdravlje, pa već 1924. odlazi na bolovanje. Bolest ga ipak ne sprječava da razvija veliku aktivnost u zavodu i obavlja istaknute funkcije. Tako je kao predstavnik Jugoslavije prisustvovao na kongresima balkanskih država za suzbijanje epizootija u Carigradu (1925.) i Bukureštu (1929.) te međunarodnom veterinarskom kongresu u Londonu (1930.).

Bio je u jednom mandatu dekan Fakulteta (1930./1931.), ali tu dužnost zbog narušenog zdravlja zapravo nije obavljao, nego odlazi na liječenje. Unatoč tomu njegova zavodska aktivnost ne prestaje, pa redovito rješava zavodsku poštu, daje pismene upute za rad i piše znanstvene radove.

Razdoblje njegova znanstvenog rada razmjerno je kratko i traje svega desetak godina (1921. – 1932). U tom je vremenu prof. Plasaj podigao Zavod i u njemu razvio intenzivan znanstveni i stručni rad. Za vrijeme njegova predstojništva Zavod je na osnovi sporazuma s Ministarstvom poljoprivrede započeo obavljati službu dijagnostičke stanice te je uz pomoć tog ministarstva u Zavodu osnovan laboratorij za istraživanje zaraznih bolesti pčela (1927.). Sljedeće je godine u tom laboratoriju u nas po prvi put dijagnosticirana nozemoza pčela. U to se vrijeme u Zavodu osobito istražuje patologija peradi, epizootski pobačaj i sterilnost te način imunizacije protiv ovčjih boginja.

Iako su radni uvjeti tada bili skromni, samostalno je ili u suradnji s brojnim suradnicima napisao oko 110 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima, pretežno iz mikrobiologije. Taj je svoj rad započeo za vrijeme specijalizacije u Beču, gdje se počeo baviti morfologijom bakterija iz skupine hemoragijske septikemije, a osobito s *B. pseudotuberculosis*. Također je pisao o afričkoj sakagiji, imunizaciji, odnosno imunoterapiji slinavke i šapa, liječenju metiljavosti goveda, djelovanju maslinova ulja na bakterije kod intraperitonealne infekcije, imunoprofilaksi bjesnoće pasa i dr. Velik je dio svoje aktivnosti posvetio izučavanju otpornosti različitih mikroba prema kemijskim i fizikalnim utjecajima. Posebnu je pažnju posvetio klornom preparatu kaporitu, koji se tada kao dezificijens uvodio u veterinarstvo. Znanstvene je radove objavljivao u znanstvenom časopisu *Zentralblatt für Bakteriologie* te se ubraja među prve nastavnike Fakulteta koji su rezultate znanstvenih istraživanja predstavili u međunarodnim razmjerima.

Kao istaknuti javni znanstveni i stručni djelatnik bavio se popularizacijom znanosti i struke, pa je napisao knjižicu o zaraznim bolestima domaćih životinja (1929.), koja je bila namijenjena stočarima. U *Veterinarskom vjesniku, Jugoslavenskom veterinarskom glasniku, Pčeli* i *Poljoprivrednom glasniku* pisao je popularizacijske članke o konjskoj šugi, svinjskoj kugi, koleri peradi, pčelinjim bolestima i drugim tada učestalim zaraznim bolestima domaćih životinja.

U svom je kratkom znanstvenom radu obrazovao više veterinara koji su pod njegovim nadzorom izrađivali disertaciju i na taj se način usavršavali i upućivali u znanstveni rad. Pod njegovim se vodstvom razvio veći broj bakteriologa i epizootiologa koji su nastavili karijeru na drugim institucijama u zemlji, a neki ostali na Fakultetu i poslije postali nastavnici.

Prof. dr. S. Plasaj umro je 1. lipnja 1932. u Zagrebu. Iste je godine odlikovan Ordenom Sv. Save III. reda. Veterinarski fakultet u Zagrebu je u znak priznanja i zahvalnosti 1. lipnja 1957., povodom njegove 25. godišnjice smrti, otkrio njegovo poprsje u svojoj vijećnici.

Akademik Ivo Babić rođen je 29. kolovoza 1900. u Varaždinu, gdje je završio osnovnu školu i veliku gimnaziju. Ispit zrelosti položio je 1918. te je iste godine upisao Veterinarsku visoku školu u Beču. Ak. god. 1919./1920. nastavio je studij u Veterinarskoj školi u Brnu gdje je apsolvirao, položio I. i II. ispit te većinu predmeta III. diplomskog ispita. Posljednje je ispite položio na Veterinarskoj visokoj školi u Zagrebu, gdje je diplomirao 1924. godine. U ljetnom semestru ak. god. 1922./1923. upisao je kao redoviti slušač Prirodoslovni fakultet (Zoologija i botanika) Masarykova Univerziteta u Brnu, gdje je apsolvirao dva semestra. Taj je studij nastavio na Filozofskom fakultetu u Zagre-

bu, gdje je 1926. postigao apsolutorij. Još kao student sudjelovao je ak. god. 1920./1921. kao član čehoslovačke delegacije u suzbijanju goveđe kuge u Poljskoj.
Za asisistenta u Zavodu za opću patologiju i patološku anatomiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu izabran je 1924. godine. Doktorirao je 1925. s temom *Dva veoma primitivna akardiaka i odnos među akardiakom i teratomom*. Kao mladi asistent boravio je u Brnu kod glasovitog patologa prof. dr. J. Lukeša, koji je prepoznao prvu leptospirozu u psa. Kao patolog prvi ustanovljuje leptospirozu psa u Jugoslaviji i uzrok smrti od žure te objavljuje više znanstvenih i stručnih radova iz tog područja. Za docenta iz sudskog veterinarstva imenovan je 1929. te osniva istoimeni seminar. Na čelu Seminara za sudsko vetereinarstvo ostaje do 1945. godine. Od 1932., paralelno sa zaduženjima predstojnika Seminara za sudsko veterinarstvo, preuzima i Zavod za parazitologiju, gdje je u dva mandata bio njegov predstojnik (1932. – 1947. i 1951. – 1953.). Za izvanrednog profesora iz parazitologije izabran je 1933., a za redovitog 1938. godine.
Prof. Babić bio je posebno aktivan u pisanju nastavnog štiva za studente veterinarske medicine. Prije Drugoga svjetskog rata napisao je prvu skriptu *Vermes* (1933.), zatim *Acarina* (1936.) i *Veterinarska entomologija* (1943.) te na kraju skriptu *Insecta* (1945.). Nakon oslobođenja s mlađim suradnikom prof. dr. D. Mikačićem izdaje udžbenik iz veterinarske parazitologije u više dijelova (1946. – 1953.). Bio je inicijator i suautor triju važnih priručnika iz nametničkih bolesti svinja (1943.), nametničkih bolesti konja (1953.) i nametničkih bolesti domaće peradi (1956.). Prvi je priručnik napisao zajedno s prof. dr. D. Mikačićem, a drugi i treći zajedno s prof. dr. M. Delakom i prof. dr. D. Mikačićem. U suradnji s uglednim jezikoslovcem S. Pavešićem napisao je *Terminologiju medicinske parazitologije* (1960.). To je do danas najcjelovitiji i najvredniji prikaz parazitološkog nazivlja i pojmova u našoj zemlji. Od 1959. do 1970. posvetio se pisanju *Pregleda razvoja jugoslavenske medicinske (humanomedicinske i veterinarske) parazitologije*. To je njegovo kapitalno djelo objavljeno u tri toma na oko 1500 stranica, pri čemu je spomenuto područje obradio od 18. stoljeća do 1970. godine. Bio je autor velikog broja prikaza i ocjena različitih knjiga.
Objavio je oko 30 znanstvenih radova iz veterinarske parazitologije. Sistematski je pristupio istraživanjima nametničke faune domaćih životinja i onih u prirodi (ptice i ribe). Potom je istraživao epizootiologiju fascioloze, a u suradnji s Higijenskim zavodom u Zagrebu istraživao je golubačku mušicu. Na osnovi njegova doprinosa u znanosti 1948. izabran je za dopisnog i 1950. za redovitog člana JAZU-a u Odjelu za medicinske znanosti.
Akademik Babić bio je urednik *Veterinarskog arhiva* (1934. – 1942.). Posebno je zaslužan za za osnivanje znanstvenog Društva parazitologa Jugoslavije (1968.), koje ga je u znak priznanja i zahvalnosti izabralo za svog doživotnog počasnog predsjednika. Svojim je golemim znanjem i iskustvom pomogao u afirmaciji *Acta parasitologica Iugoslavica*, službenog glasila Društva parazitologa Jugoslavije, jedinog parazitološkog časopisa u bivšoj državi koji je redovito izlazio od 1970. do 1980. i zauzeo mjesto na policama mnogih uglednih biblioteka širom svijeta. Osim doprinosa hrvatskoj i jugoslavenskoj parazitologiji djelovao je i bio priznat znanstvenik izvan naših granica. Tako je bio član Uređivačkog savjeta *Folia parasitologica*, časopisa Čehoslovačke akademije nauka i *Helminthologia*, časopisa Slovačke akademije nauka, počasni član Svesaveznog društva helmintologa Akademije nauka SSSR-a (od 1957.) i Bugarskog parazitološkog društva.
Akademik Babić bio je aktivan i u stručnom radu. Napisao je čitav niz stručnih članaka, namijenjenih ponajprije terenskim veterinarima i objavljenim u časopisu *Veterinarski glasnik*. Prevodio je stručnu literaturu, pa je uz pomoć JAZU-a preveo tri knjige iz parazitologije. Prva se odnosi na život i stvaralaštvo velikoga sovjetskog helmintologa akademika K. I. Skrjabina, a prevedena je s ruskoga. Druga knjiga obrađuje dio opusa bugarskog helmintologa akademika K. Matova i prevedena je s njemačkog, a treća je parazitološki praktikum preveden s češkog jezika. Surađivao je u Minervinu Leksikonu (1936.), Hrvatskoj enciklopediji (1941.), Enciklopediji Jugoslavije (1960.) i Enciklopediji Leksikografskog zavoda (1955. – 1964.).
Uz svakodnevni nastavni, znanstveni i stručni rad akademik Babić obnašao je određene dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i u društveno-političkom životu. Bio je dekan Fakulteta (1938./1939. – 1940./1941.) te predsjednik Građevinskog odbora Veterinarskog fakulteta (1937. – 1942.). Za njegova je mandata izgrađena prva, glavna zgrada Veterinarskog fakulteta, te je započela druga faza izgradnje kompleksa zgrada teoretsko-eksperimentalnih zavoda u Heinzelovoj ulici, što je dobrim dijelom i njegova zasluga. Bio je član Sveučilišnog senata (1938. – 1942.), ministar prosvjete vladi Narodne Republike Hrvatske (1946. – 1951.), narodni zastupnik Savezne skupštine (1946. – 1950. i 1953. – 1963.), zastupnik u hrvatskom Saboru (1950. – 1953.), član Glavnog odbora Socijalističkog saveza Hrvatske (1951. – 1963.) i dr.
Akademik Babić umirovljen je 1965. godine. Za svoj je plodonosan rad dobio više domaćih i inozemnih priznanja. Dobitnik je zlatne medalje s poveljom Poljoprivrednog sveučilišta u Brnu (1966.), Nagrade za životno djelo (1967.), nagrade AVNOJ-a (1974.), a odlikovan je ordenom Ćirila i Metoda 1. stupnja Narodnog sobranja Narodne republike Bugarske te Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom, Ordenom rada s crvenom zastavom i Spomen medaljom oslobođenja Zagreba. Umro je 24. listopada 1977. u Zagrebu.

Akademik Zdravko Lorković rođen je 3. siječnja 1900. u Zagrebu od oca dr. Ivana, novinara, političara i narodnog zastupnika u Hrvatskom Saboru i majke Zdravke, kćerke dr. R. Krištofa, jednog od najistaknutijih i najzasluženijih hrvatskih veterinara 19. stoljeća (tvorac prvog veterinarskog zakona za Hrvatsku i Slavoniju i osnivač Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva, op. a.). Osnovnu školu i realnu gimnaziju polazio je u Zagrebu, a maturirao je 1919. godine. Započeti studij na Tehničkom fakultetu prekida 1920. te upisuje prirodoslovne predmete i geografiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1923. već kao student radio je u Mineraloško-petrografskom muzeju u Zagrebu i kao vrstan crtač opremio udžbenik prof. dr. F. Tučana *Mineralogija i petrografija* crtežima kristala. Diplomirao je 1924. te je postavljen za namjesnog učitelja i dodijeljen na rad u taj muzej kao kustos.
Godine 1927. izabran je na Morfološko-biološkom zavodu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za asistenta prof. dr. B. Zarnika i tu započinje njegov znanstveni rad na polju biologije, entomologije, genetike, evolucionistike i ekologije, čemu će posvetiti cijeli svoj životni vijek. Disertaciju *Analiza pojma i varijabiliteta vrste na osnovi istraživanja nekih Lepidoptera* obranio je 1928. u Ljubljani kod prof. dr. J. Hadžija. Godinu 1936. provodi u Prirodoslovnom muzeju u Parizu (Musée d' Histoire Naturelle), gdje je u bogatim zbirkama mogao kompletirati svoja istraživanja varijabilnosti nekih vrsta na njihovu cjelokupnom euroazijskom arealu. Iste je godine posjetio i Britanski muzej (British Museum) u Londonu.
Godine 1940. izabran je za izvanrednog, a 1943. za redovitog profesora biologije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, istodobno obnašajući dužnosti honorarnog nastavnika na Medicinskom fakultetu. Za vrijeme svog rada na Veterinarskom fakultetu dekretom poglavnika A. Pavelića postavljen je za dekana nakon smjenjivanja prof. dr. L. Bosnića 1943. godine. Dekan je bio do početka ak. god. 1944./1945.

Budući da je prof. dr. B. Zarnik u međuvremenu umirovljen, prof. Lorković se 1951. vraća na Medicinski fakultet, gdje radi do umirovljenja 1970. godine. Uz sve oblike dugogodišnjeg nastavničkog rada na Medicinskom i Veterinarskom fakultetu u dva je navrata predavao Poljoprivrednu i šumarsku entomologiju te Zoologiju na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu (1938. – 1942. i 1944. – 1945.), kao i Genetiku na Biološkom odjelu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1960. – 1973.). Uz njegov je autorski doprinos ili prema predavanjima od 1946 do 1971. tiskano više izdanja sveučilišnih skripti iz opće biologije i genetike

Prilikom izbora za izvanrednog profesora na Veterinarskom fakultetu bio je već poznat i u svijetu priznat znanstvenik u problematici nastajanja vrste u nekim skupinama leptira. U razdoblju djelovanja na Veterinarskom fakultetu došao je do spoznaje da se problem specijacije ne može riješiti samo detaljnom morfološkom analizom nego da istodobno treba provesti analizu geografske raširenosti vrste, citološku analizu kariotipa, rezultate križanja, ukratko čitava kompleksa koji je poslije u znanosti o evoluciji postao poznat pod imenom *nova sistematizacija* (*new systematics*). Time se prof. Lorković već rano uključio u taj novi smjer evolucionističkih istraživanja i u tom je smislu s velikim uspjehom znanstveno djelovao i poslije kao profesor Medicinskog fakulteta. Istraživanja je provodio na leptirima, osobito na bijelcima (*Pieridae*) Hrvatske i Europe. Razvio je metode umjetnoga parenja leptira, isključivši tako spolne izolacijske mehanizme koji inače sprječavaju miješanje nasljednih svojstava različitih vrsta. Otkrio je pet novih vrsta leptira, opisao 16 novih podvrsta i sedam sezonskih modifikacija. Po njemu su prozvane četiri živuće svojte leptira i jedna fosilna vrsta te jedna vrsta i jedan rod kornjaša. Istraživanja je uvijek počinjao terenskim radom, pa je tako propješačio sve planine u bližoj i daljoj okolici Zagreba, zatim Ličku Plješevicu, slovenske Alpe, Šar planinu, Maglić, Zelengoru i dr. Bio je na mnogim međunarodnim kongresima entomologa s referatima te je bio pozivan na važne simpozije. Godine 1957. bio je pozvan da aktivno sudjeluje na međunarodnom simpoziju *Systematic of Today* u Uppsali, Švedska, povodom 250. obljetnice velikog švedskog znanstvenika K. Linneea, osnivača suvremene sistematike i binarne nomenklature. Godine 1958. pozivaju ga dr. E. Mayr i dr. M. Demerec, direktor Odjela za genetiku Carnegieve zaklade iz Washingtona, da izvijesti o svojim istraživanjima pod imenom *Neke posebnosti prostorno i seksualno ograničene izmjene gena u grupi Erebia tyndarus* na najjačem svjetskom forumu suvremene biologije, Simpoziju kvantitativne biologije u Cold Spring Harboru posvećenom temi *Izmjena genetskog materijala: mehanizmi i posljedice*. Kao priznat leptirolog bio je zamoljen od svjetske lepidopterološke tvrtke Dr. Staudinger & Bang Haas i Humboldtova muzeja u Berlinu da obradi bogatu zbirku leptira roda *Leptidea* iz Kine, a Britanski mu je muzej povjerio da obradi njihovu zbirku leptira roda *Erebia*.

Na osnovi rezultata u znanosti 1959. izabran je za dopisnog, a 1965. za redovitog člana JAZU-a u Odjelu za prirodne znanosti. Od 1991. bio je i dopisni član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti.

Nakon umirovljenja na Medicinskom fakultetu razvio je vrlo intenzivnu i plodonosnu suradnju sa stručnjacima i znanstvenicima Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Zagrebu, koja je uključivala znanstveni i terenski rad te edukaciju mladih stručnjaka i znanstvenika iz leptidopterologije.

Akademik Lorković bio je član uredništva hrvatskih časopisa *Natura croatica* i *Periodicum biologorum*, glavni urednik časopisa *Entomologia croatica*. Bio je počasni predsjednik Hrvatskoga entomološkoga društva (dobitnik Zlatne plakete 1980.) i Hrvatskoga nacionalnoga povjerenstva programa Čovjek i biosfera (UNESCO) te počasni član Društva lepidopterologa SAD-a (Washington), Europskoga lepidopterološkoga društva (Antwerpen), Finskoga entomološkoga društva (Helsinki) i Slovenskoga entomološkoga društva Štefana Michielija (Ljubljana; dobitnik Zlatne značke 1990). U Britanskom muzeju u Londonu među prostorijama s natpisima istaknutih entomologa jedna nosi i natpis Lorković's Room. Za svoj je nastavni i znanstveni rad dobio više priznanja: Nagradu *Ruđer Bošković* (1965.), Državnu nagradu za životno djelo (1972.) i odličje Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1995.).

Rukopisna ostavština (korespondencija, dnevnički zapisi) i stručna knjižnica čuvaju mu se u Hrvatskom prirodoslovnom muzeju, kojemu je 1986. darovao vrijednu zbirku s približno 40 000 primjeraka danjih leptira i 4000 mikroskopskih preparata leptirskih spolnih organa.

Akademik Lorković umro je 11. studenoga 1998. u Zagrebu. Za iznimna postignuća u biologiji Hrvatsko biološko društvo dodjeljuje hrvatskim državljanima Plaketu *Zdravko Lorković*.

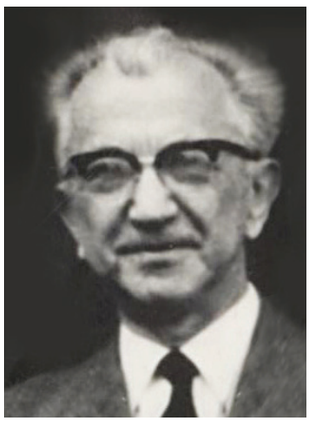

Akademik Ivo Tomašec rođen je 16. listopada 1904. u Novom Marofu. Za vrijeme školovanja njegova se obitelj preselila u Varaždin, gdje je 1923. završio Realnu gimnaziju. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a diplomirao 1928. godine. Tijekom studija zapazio ga je prof. dr. S. Plasaj, pa je 1929. primljen za asistenta u Zavodu za nauku o zarazama. Doktorirao je 1930. s temom *Prinos k poznavanju djelovanja myosalvarsana na eksperimentalni antraks bijelih štakora*. Ak. god. 1935./1936. izabran je za docenta i povjerena mu je nastava iz Biologije i patologije pčela i svilaca. Godine 1936. osnovan je Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela čije je uređenje i vođenje povjereno doc. Tomašecu. Ak. god. 1939./1940. preuzeo je i nastavu iz Biologije i patologije riba i rakova. Za izvanrednog je profesora izabran 1940., a za redovitog profesora 1943. godine.

Započevši svoj stručni i znanstveni razvoj na širokom području znanosti o zarazama, određeno je vrijeme boravio u inozemnim znanstvenim ustanovama kao što su Biološki zavod u Berlinu, Bakteriološki zavod u Liebefeld-Bernu, Veterinarskoj visokoj školi u Alfortu, Pasteurovu zavodu u Parizu i Biološkom zavodu u Münchenu.

Sudjelovao je u izvođenju svih oblika diplomske nastave iz ribarstva i pčelarstva. Napisao je sveučilišni udžbenik *Biologija pčela* (1949.) Dao je poticaj inicijativi za uvođenje poslijediplomskog studija *Ribogojstvo i bolesti riba*, koji je uveden ak. god. 1962./1963. Taj je studij izvodio Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela u suradnji s Institutom za slatkovodno ribarstvo. Vođenje studija povjereno je prof. Tomašecu, a završio ga je veći broj agronoma, biologa i veterinara koji su dali znatan doprinos u unaprjeđenju uzgoja riba i očuvanju riblјeg fonda u našoj zemlji. Pod njegovim se mentorstvom usavršavao veći broj stručnjaka za bolesti pčela, poput prof. dr. N. Snoj koja je nakon doktorata o nozemozi na Veterinarskom odjelu Fakulteta za agronomiju, šumarstvo i veterinarstvo u Ljubljani osnovala zavod sličan našemu u Zagrebu, te prof. dr. S. Matuku koji je nakon doktorata o amebiozi pčela slično učinio na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu.

Objavio je više od 250 radova u domaćim i inozemnim časopisima i zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstveni opus prof. Tomašeca može se podijeliti na tri glavna područja. Prvo je veterinarska mikrobiologija i zarazne bolesti dok je kao asistent radio u Zavodu za nauku o zarazama. U tom se razdoblju posebno ističe njegov rad o infekciji i patogenezi kolere peradi, kao i istraživanje aktivne imunizacije kod te bolesti. On je prvi upozorio na mogućnost uporabe žive vakcine koja se dotad nije primjenjivala. Istodobno je sudjelovao i u primjeni obrađenog virusa u aktivnoj imunizaciji svinja protiv svinjske kuge. Drugo područje njegova znanstvenog djelovanja jesu zarazne bolesti riba, ponajprije zarazna vodena bolest šarana, a treće zarazne bolesti pčela, pri čemu se istaknuo istraživanjima bolesti pčelinjeg legla. Istraživanja je provodio u okviru odobrenih znanstvenoistraživačkih tema, pa je već 1954. od Sveučilišta dobio sredstva iz Republičkog budžeta za istraživanja djelovanja nekih antibiotika na pčele, a 1957. za slična istraživanja na ribama. Istraživanja je provodio i u okviru znanstvenoistraživačkih tema koje je financirala privreda i Republički fond za znanstveni rad (1961. – 1973.).

Na osnovi svog znanstvenog rada izabran je 1949. za suradnika, 1952. za dopisnog i 1960. za redovitog člana JAZU-a u Odjelu za medicinske znanosti.

U okviru stručnog rada organizirao je brojne tečajeve iz područja pčelinjih bolesti radi usavršavanja veterinara praktičara i pčelarskih stručnjaka, odnosno naprednih pčelara praktičara. Bio je autor više knjiga iz pčelinjih bolesti (1946., 1947., 1955.) te je u suautorstvu objavio knjigu *Pčelarstvo* (1968.), koja je do 1990. tiskana u sedam izdanja s ukupno 35 000 tiskanih primjeraka i danas je fundamentalno djelo iz pčelarstva. Time je akademik Tomašec pridonio razvoju pčelarstva kao gospodarske grane.

Akademik Tomašec razvio je i zavidnu suradnju s ribarskom i pčelarskom privredom u okviru zavoda kojemu je bio na čelu punih 37 godina (1936. – 1973.). Uspješna suradnja na šaranskim ribogojilištima u Hrvatskoj, pa i u Bosni i Hercegovini i Sloveniji, obuhvaćala je ne samo redoviti zdravstveni nadzor nego i primjenu novih rezultata istraživačkog rada, posebno spoznaja o suzbijanju zarazne vodene bolesti šarana i nekih protozoarnih bolesti riba, a uspješno su se primjenjivali i rezultati istraživanja o fiziologiji probave u šarana, pa je uveden i novi način hranidbe konzumne ribe. Zahvaljujući takvoj djelatnosti postaje 1958. član odbora Udruženja za unaprjeđenje slatkovodnog ribarstva. Od 1968. član je Upravnog odbora, a od 1974. do 1980. predsjednik Ihtiološkog društva Jugoslavije. Akademik Tomašec pripada osnivačima Pčelarskog saveza Hrvatske, njegov je prvi predsjednik (1954. – 1956.; 1964. – 1974.) te dugogodišnji član uređivačkog odbora službenog glasila Saveza. Godine 1968. izabran je i za predsjednika Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije.

Posebnu je aktivnost razvio i njegovao u međunarodnoj znanstvenoj i stručnoj suradnji. Bio je istaknuti član Međunarodnog ureda za bolesti životinja (World Organization for Animal Health, OIE) sa sjedištem u Parizu, te se može smatrati osnivačem njezine stalne komisije za bolesti pčela i stalne komisije za bolesti riba u kojima je obavljao i dužnost potpredsjednika. Aktivno je sudjelovao u izradi planova njihove djelatnosti te je na temelju svojih istraživanja i podnesenih izvješća predlagano suzbijanje pčelinjih i ribljih bolesti na svjetskoj razini. U svjetskom društvu pčelarskih patologa, osnovanom 1968., akademik Tomašec također obavlja dužnost potpredsjednika i vodi sektor za suzbijanje zaraznih bolesti pčela. Baveći se tako suvremenom problematikom pčelarstva i slatkovodnog ribarstva u svjetskim razmjerima, niz je godina bio istaknuta i cijenjena ličnost na brojnim međunarodnim kongresima veterinarske medicine, međunarodnim pčelarskim kongresima, znanstvenim skupovima i savjetovanjima o ribogojstvu i bolestima riba te na skupovima FAO-a, posebno onima o uzgoju riba i ribnjacima toplih voda, kojima je i predsjedao, pa mu je time odano međunarodno priznanje kao eminentnom stručnjaku za bolesti riba.

Akademik Tomašec bio je vrlo angažiran na različitim dužnostima na Fakultetu. Bio je predstojnik Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela (1936. – 1973.) i predsjednik Građevinskog odbora koji je upravljao gradnjom novoga Veterinarskog fakulteta u Heinzelovoj ulici (1942. – 1949.). Založio se da se u krugu Fakulteta izgradi zidani pčelinjak te drvena kućica za pčelarski pribor. Uz taj je kompleks dao navesti svu nepotrebnu zemlju s gradilišta i tako je nastao brežuljak koji je, zajedno s prof. dr. S. Horvatom, profesorom Botanike na Veterinarskom fakultetu i voditeljem Botaničkog vrta u Zagrebu, znalački zasadio medonosnim biljem i drvećem (tzv. Horvatov brijeg). Od 1943. do 1953. bio je glavni urednik *Veterinarskog arhiva*, a zatim je dvadeset godina bio član uređivačkog odbora. Ak. god. 1945./1946. imenovan je prvim poslijeratnim dekanom Fakulteta, a poslije je još četiri puta biran na tu dužnost (1949./1950. – 1950./1951., 1959./1960. – 1961./1962.). U četiri je mandata bio i prodekan (1946./1947., 1951./1952. – 1952./1953. i 1962./1963. – 1963./1964.).

Za svoj je plodonosan nastavni, znanstveni i stručni rad primio mnoga odlikovanja, nagrade i priznanja. Od brojnih priznanja posebno treba istaknuti Nagradu Predsjedništva Vlade NRH (1950.), Orden rada II. reda (1960.), Plaketu za posebne zasluge na unaprjeđenju veterinarstva (1967.), Plaketu u znak priznanja za rad na unaprjeđenju Veterinarskog fakulteta (1969.) i Orden zasluga za narod sa srebrnim vijencem (1969.). Savez ribolovnih društava Hrvatske izabralo ga je 1950. za počasnog člana i dodijelilo mu zlatnu značku u znak priznanja za zasluge u podizanju slatkovodnog ribarstva (1950.). Akademik Tomašec prvi je izvan Slovenije kojemu je Zveza čebelarskih društev Slovenije dodijelila Red Antona Janše prvoga stupnja kako bi mu se odužila za njegov sveopći požrtvovan rad na napretku pčelarstva (1965.). Poslovno udruženje privrednih organizacija slatkovodnog ribarstva Jugoslavije dodijelilo mu je priznanje povodom 45. godišnjice rada i 70. godišnjice života (1974.). Iste je godine dobio i najveće priznanje za svoj rad – Nagradu za životno djelo koje mu je na prijedlog JAZU-a dodijelio Sabor SHR. Pčelarski savez SRH na svečanoj proslavi 100. godišnjice rada pčelara Slavonije i Baranje dodijelio mu je Zlatnu plaketu kao najveće priznanje Saveza (1979.). Iste je godine izabran za počasnog člana Europske ihtiološke unije.

Akademik Tomašec umro je 11. srpnja 1981. u Zagrebu. Godine 1987., povodom obilježavanja 50. obljetnice Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela, postavljena je njegova bista u Dvorani za sjednice Fakulteta.

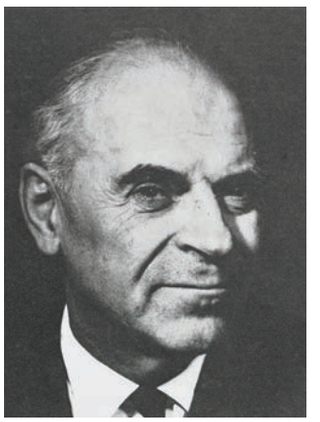

Akademik Božidar Oklješa rođen je 6. srpnja 1903. u Zlataru. Ubrzo se s roditeljima seli u Varaždin, gdje pohađa osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju na kojoj je maturirao 1922. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1927. godine. Sljedeće je godine primljen za asistenta u Zavodu za nauku o zarazama. Doktorirao je 1930. s temom *Usporedno ispitivanje bakteriocidnosti i stalnosti nekih klorovih dezificijensa*. Godine 1932. prelazi za asistenta na Bujatričku kliniku gdje se posvećuje veterinarskom porodiljstvu i već 1934. biva imenovan docentom za predmet Porodiljstvo domaćih životinja. Godine 1938. boravi na klinikama za porodiljstvo na veterinarskim visokim školama u Münchenu, Berlinu Leipzigu i Beču, kako bi uspostavio suradnju s tim uglednim klinikama i upoznao se s njihovim radom. Za izvanrednog profesora je izabran 1939., a za redovitoga 1945. godine.

Sudjelovao je u svim oblicima diplomske nastave iz porodiljstva domaćih životinja na matičnom fakultetu. Ak. god. 1967./1968. uvodi na Veterinarskom fakultetu poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem čiji je voditelj bio do umirovljenja 1973. godine. Uz nastavne obveze u matičnoj instituciji bio je honorarni nastavnik predmeta Veterinarstvo sa zoohigijenom na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu (1945. – 1950.). Napisao je skriptu *Porodiljstvo* (1944.) i udžbenik *Porodiljstvo domaćih životinja* (1957.) koji je bio jedan od najzapaženijih udžbenika iz veterinarske medicine u nas. U suautorstvu je objavio skriptu *Svinjogojstvo I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjer Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje (1969.). Bio je jedan od autora prvoga i drugog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961.).

Tijekom svog dugogodišnjeg rada ukupno je objavio oko 60 znanstvenih i stručnih radova iz reprodukcije, sterilnosti i bolesti vimena domaćih životinja. U početku svoje karijere prof. Oklješa proučava fiziologiju, etiologiju, patogenezu i mogućnost suvremenog liječenja nekoliko puerperalnih bolesti goveda te ovladava svim opstetričkim beskrvnim i kirurškim metodama. Od 1934. bavi se patologijom reprodukcije goveda, a posebnu pažnju posvećuje izučavanju uzroka jalovosti, njegovu liječenju i suzbijanju. Sistematskim pregledima krava s obzirom na jalovost on prvi u Jugoslaviji utvrđuje goveđu spolnu trihomonijazu kao uzrok pobačaja, piometre i endometritisa u krava, o čemu je zajedno s prof. M. Rajčevićem stručnu javnost izvijestio 1936. godine. Područje znanstvenog rada prof. Oklješe od pedesetih godina

bilo je važnost, etiologija i proširenost bolesti vimena, osobito zaraznog presušenja vimena. Tako je jedan od naših nastavnika koji je od Sveučilišta dobio prva Republička budžetna sredstva za znanstvenoistraživački rad na temu *Istraživanja o vrijednosti nekih metoda liječenja i suzbijanja zaraznog presušenja kod krava muzara* (1954. – 1956.). U Saveznom institutu za veterinarska istraživanja osnovao je laboratorij za dijagnostiku mastitisa te je njegov rad na tom području znatno utjecao na suzbijanje bolesti vimena u Hrvatskoj i susjednim republikama.

Na Klinici za porodiljstvo uvodi umjetno osjemenjivanje domaćih životinja, pri čemu je prvo uspješno osjemenjivanje provedeno na govedima (1943.). Odmah nakon oslobođenja pokreće akciju za suzbijanje jalovosti krava u nas. Vodi Odjel za uzgojne bolesti, sterilitet i umjetno osjemenjivanje Saveznog instituta za veterinarsku službu u Zagrebu (1946. – 1951.). Organizira tečajeve, održava predavanja i radi na uvođenju umjetne oplodnje kao vrlo uspješne metode za suzbijanje spolnih zaraznih bolesti. Osniva prvi Centar za umjetno osjemenjivanje na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1947.), a zatim i Centar za umjetno osjemenjivanje u Križevcima (1948.).

Na osnovi svog doprinosa u znanstvenom radu već je 1949. izabran za suradnika JAZU-a. Za dopisnog je člana izabran 1950., a za redovitog člana u Odjelu za medicinske znanosti 1958. godine.

Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Klinike za porodiljstvo (1935. – 1973.), Bujatričke klinike (1938. – 1942.) te dekan (1946./1947.) i prodekan (1947./1948.). Osim toga bio je član Savjeta Fakulteta, član Uprave i Savjeta Instituta za zootehniku i higijenu te član Naučnog vijeća Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje. Znatan je njegov doprinos u radu Komisije za izgradnju Veterinarskoga fakulteta. Dok je bio predsjednik Komisije (1950. – 1959.) završena je druga faza i u okviru treće faze izgradnja kliničke zgrade, tada jednog od najsuvremenije arhitektonski izvedenih veterinarskih fakulteta u Europi.

Posebno treba istaknuti njegov rad u Društvu veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije. Najaktivniji je bio u radu Sekcije za porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje, kojoj je bio i predsjednik (1953. – 1955.). To je tada bila najbrojnija i najaktivnija sekcija Društva, koja je organizirala niz stručnih predavanja i sastanaka te znatno utjecala na uspješnost suzbijanja jalovosti goveda i uvođenja umjetnog osjemenjivanja goveda u SRH.

U dva je navrata bio član uređivačkog odbora *Veterinarskog arhiva* (1936. – 1940. i 1945. – 1974.). Od 1949., kad je osnovan referatni časopis *Veterinarstvo*, bio je njegov vrijedni suradnik. U njemu je objavio više od 2000 referata i time znatno pomogao informiranje veterinara o razvoju veterinarske znanosti u svijetu.

Za svoj je intenzivan znanstveni, nastavni, stručni i društveni rad višestruko nagrađivan. Dobitnik je Nagrade za rad na Sveučilištu u Zagrebu (1949.) i Nagrade *E. Podaubsky* za najkvalitetniji znanstveni rad objavljen u *Veterinarskom arhivu* (1954.). Odlikovan je Ordenom rada s crvenom zastavom (1965.), Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima (1969.) i dobitnik je Nagrade za životno djelo (1971.). Od Društva veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije dobio je niz priznanja, a među njima i zlatnu plaketu za razvoj umjetnog osjemenjivanja povodom proslave 20. godišnjice umjetnog osjemenjivanja u SRH (1967.). Sekcija za mastitis Društva veterinara i veterinarskih tehničara Hrvatske, koja je osnovana nakon njegova umirovljenja, imenovala ga je svojim počasnim predsjednikom. Godine 1982. Akademija znanosti i umjetnosti Bosne i Hercegovine proglasila ga je svojim počasnim članom. Umro je 6. studenoga 1983. u Zagrebu.

Prof. dr. inž. Otto Köster rođen je 25. svibnja 1896. u mjestu Velševec u velikogoričkom području. Maturirao je 1915. na Realnoj gimnaziji u Zagrebu, a nakon regrutacije odlazi u Prvi svjetski rat. Nakon završetka rata studira na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu područje šumarstva i stječe apsolutorij 1921. godine. Već je za vrijeme tog studija pokazao interes za veterinarske znanosti, koje studira na Veterinarskoj visokoj školi, odnosno Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, i diplomira 1925. godine. Nakon završetka tog studija primljen je 1926. za asistenta prof. E. Podaubskoga na Kirurškoj klinici. Doktorirao je već 1927. s temom *Prilozi pitanju gastroenterostomije kod pasa*. Iste godine započinje studij poljoprivrednih znanosti, koji prekida na određeno vrijeme jer odlučuje privesti kraju studij šumarstva, te diplomira 1928. godine. Radi specijalizacije veterinarske kirurgije odlazi 1929. najprije na kraće vrijeme u Giessen, a zatim u Hannover. Tom prilikom posjećuje i gotovo sve najpoznatije veterinarske visoke škole i fakultete na zapadu (Zürich, Bern, Alfort, Bruxelles, Utrecht, Kopenhagen, Oslo, Stockholm, Berlin, Leipzig, München i Beč). Na svim tim mjestima crpi informacije o ustroju i radu kirurških klinika te stječe nove spoznaje iz veterinarske kirurgije. Nakon povratka na Fakultet prenosi stečena iskustva inozemnih klinika i postavlja našu veterinarsku kirurgiju na moderne temelje. Spoznaje o primjeni antisepse vrlo kritički korigira i uvodi strogi aseptički postupak u svim kirurškim zahvatima. Isto tako uvodi anesteziju i narkozu u rad veterinarskog kirurga, što je u ono vrijeme bio velik korak naprijed. Za docenta je izabran 1931., za izvanrednog profesora 1935., a za redovitog profesora 1939. godine. Godine 1942. promoviran je na čast inženjera agronomije. Napisao je dvije skripte: *Dijagnostika hromosti* i *Dijagnostika očnih bolesti* (1950.).

Objavio je više od 70 znanstvenih i stručnih radova, koji su se većim dijelom odnosili na unaprjeđenje kirurške dijagnostike i kirurške tehnike. Svoje je spoznaje u znanstvenom radu i iskustva praktičara neumorno prenosio na studente i mlađe veterinarske kadrove na terenu.

Svoje je slobodno vrijeme posvećivao pružanju besplatne stručne pomoći siromašnim seljacima svog zavičajnog kraja Gornje Posavine. Radeći niz godina među narodom tog kraja dobro je upoznao njegovo stočarstvo, ali i štete zbog nesuglasica agronomskih i veterinarskih stručnjaka o tzv. kompetenciji u stočarstvu. Ulagao je mnogo truda da se u tom nađe zajednički jezik za dobrobit našega stočarstva. Zastupao je mišljenje da studij veterine i agronomije treba dopuniti određenim disciplinama za bolje poznavanje stočarske problematike. Bio je među onim pojedincima koji su se zalagali za osnivanje posebnog Stočarskog fakulteta. Na području našega konjogojstva prof. Köster dobro je zapazio sva svojstva i vrline domaćeg posavskog konja, uzgojenog na prostranim pašnjacima. Dobra svojstva tog konja on je promovirao u mnogim stručnim publikacijama i usmeno među stočarima, i upravo njemu treba u dobroj mjeri pripisati popularizaciju tog našeg domaćeg hladnokrvnog konja među našim stočarima.

Radeći među seljacima tražio je načina kako organizirati i urediti rad veterinara na terenu da bude što kvalitetniji i djelotvorniji, a stočaru što pristupačniji. Vrlo je dobro uočio da je tada uobičajeni način pružanja veterinarskih usluga terenskih veterinara, po načelu od dvorišta do dvorišta, zastario, jer se na taj način trošilo dragocjeno vrijeme stručnjaka, a vrlo loši terenski uvjeti nisu dopuštali da se kvaliteta rada unaprjeđuje. Za vrijeme rada na terenu posjećuje Bugarsku (1935.), gdje se upoznao s ambulantnim načinom organizacije veterinarske službe. Odmah nakon povratka iz Bugarske angažira se da takav model rada veterinara na terenu uvede i u našoj zemlji te je njegovim zalaganjem i autoritetom izgrađena i uz nazočnost predstavnika veterinara iz Bugarske svečano otvorena prva veterinarska ambulanta u njegovu selu Oborovu (1936.). Povodom postavljanja kamena temeljca prve veterinarske ambulante u Jugoslaviji Bugarsko veterinarsko društvo imenovalo ga je svojim počasnim članom. Tom su prvom ambulantom postavljeni temelji organizacije veterinarske službe u Jugoslaviji koja se zadržala do danas.

Nakon odlaska prof. E. Podaubskoga u mirovinu preuzima predstojništvo Kirurške klinike (1934.). Zbog nedostatka nastavnika iz stočarstva u dva je navrata bio predstojnik Zavoda za stočarstvo (1939. – 1940. i 1945. – 1948.). Bio je predstojnik fakultetskog dobra (1939. – 1954.) te u poslijeratnom razdoblju dekan Fakulteta (1948./1949.).

Prof. Köster tragično je umro dana 13. lipnja 1954. u prostorijama

Veterinarskoga fakulteta. Neposredno nakon njegove smrti Društvo veterinara NRH podiglo mu je spomenik – poprsje pred prvom veterinarskom ambulantom u Oborovu (1955.), a Veterinarski fakultet u znak zahvalnosti za njegov požrtvovni rad u unaprjeđenju veterinarstva postavio mu je spomen-bistu u prostoru Kirurške klinike.

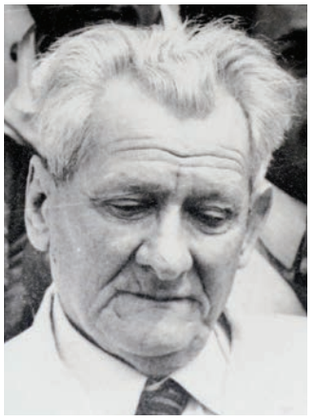

Prof. dr. Adolf Režek rođen je 25. rujna 1902. u Varaždinu. Osnovnu školu i Realnu gimnaziju završio je u rodnom gradu, gdje je maturirao 1922. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Filozofski fakultet, gdje je studirao kemiju, fiziku i matematiku i diplomirao 1928. godine.
Početkom ak. god. 1928./1929. primljen je u Medicinski kemijski zavod Medicinskog fakulteta u Zagrebu (predstojnik prof. dr. F. Bubanović), i to u početku kao honorarni demonstrator, a zatim kao asistent dnevničar te asistent volonter. U tom je Zavodu izradio disertaciju i doktorirao 1934. s temom *O reakciji glioksala s rezorcinom* te je radio sve do kraja 1936. godine. Godinu dana poslije prešao je u reorganizirani i dobro opremljeni Institut za farmakologiju i toksikologiju Medicinskog fakulteta, u kojemu je radio kao sveučilišni asistent. Za vrijeme rada na Medicinskom fakultetu bio je na studijskom putovanju u Češkoj i Austriji (Prag, Graz i Beč). Godine 1931. uredio je u Rogaškoj Slatini Laboratorij za medicinske kemijske analize i vodio ga u sezonama do 1937. godine. Iz tog se laboratorija poslije razvio Balneološki zavod. Nakon toga je u Zagrebu uredio i kemijski dio privatnog Dijagnostičkog laboratorija (prof. dr. F. Bubanović i doc. dr. M. Prica). Tijekom rada na Medicinskom fakultetu objavio je samostalno ili sa suradnicima oko 40 znanstvenih radova iz organske kemije, biokemije, toksikologije, analitike, eksperimentalne balneologije, postojanosti kemizma ljekovitih rudnih voda te povijesti medicine. Njegov je znanstveni opus sustavan pionirski rad u razvoju enzimologije u nas.
Za izvanrednog profesora na Veterinarskom fakultetu izabran je 1940., a za redovitoga 1943. godine. Održavao je sve oblike diplomske nastave iz Medicinske kemije, a od ak. god. 1961./1962. uključen je u poslijediplomsku nastavu iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla. Do umirovljenja 1973. sudjelovao je u izvođenju poslijediplomskih studija iz smjerova Uzgoj, higijena i patologija peradi, Ribogojstvo i bolesti riba, Histologija i embriologija, Patološka anatomija, Zoohigijena, Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje te Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem. Napisao je sveučilišni udžbenik *Organska kemija za medicinare* (1949.), koji je dugo vremena bio vrijedno nastavno štivo za studente veterine i drugih srodnih fakulteta.
Za vrijeme rada na Veterinarskom fakultetu objavio je oko 80 znanstvenih i stručnih radova te kongresnih priopćenja s domaćih i međunarodnih skupova. Bavio se enzimologijom i balneologijom, a posebno se posvetio ispitivanju kemijskoga sastava, ljekovitoga djelovanja i izvorišta mineralnih voda Rogaške Slatine te povijesti lječilišta i grada, o čemu je objavio separate i napisao više monografija na hrvatskom i slovenskom jeziku (*Prilog poznavanju mineralnih voda Rogaške Slatine*, Beograd, 1931.; *Iz prošlosti vrela mineralnih voda Rogaške Slatine*, Zagreb, 1937. i dr.). Na osnovi njegovih istraživanja i rezultata koji su upućivali na iznimnu kvalitetu mineralne vode, pristupilo se preuređenju tamošnjeg vrela (1952. – 1955.).
Bio je član Hrvatskog kemijskog društva, (American Chemical Society, ACS) i počasni član Naučnog društva za povijest zdravstvene kulture Jugoslavije.
Prof. Režek obnašao je više dužnosti na Veterinarskom fakultetu. Bio je predstojnik Zavoda za osnovne i prirodne nauke (1940. – 1942.), a nakon njegova rasformiranja predstojnik Zavoda za kemiju (1942. – 1973.). U poslijeratnom je razdoblju u dva mandata bio prodekan (1945./1946.; 1953./1954.) i u jednom mandatu dekan (1952./1953.) Fakulteta. Urednik je *Bibliografije Veterinarskog fakulteta 1919. – 1969.* (1971).
Dobitnik je nagrade Vlade NRH za znanstveni rad (1950.), Nagrade *Eugen Podaubsky*, koju mu je Vijeće Veterinarskog fakulteta dodijelilo za najbolji rad u *Veterinarskom arhivu* (1958.) te je odlikovan Ordenom rada sa crvenom zastavom (1969.). Za zasluge u promoviranju Rogaške Slatine u tekstovima ta ga je općina imenovala svojim počasnim građaninom (1956.). Umro je 4. lipnja 1980. u Zagrebu.

Prof. dr. Aleksandar Sutlić rođen je 9. siječnja 1900. u Ogulinu. Osnovnu je školu pohađao u Fužinama, a nastavio u Karlovcu. Maturirao je 1920., nakon čega je upisao Veterinarsku visoku školu u Zagrebu. U drugoj godini studija prešao je na Veterinarsku visoku školu u Beču, gdje je ostao tri semestra. Zatim prelazi na Veterinarsku akademiju u Lavovu, gdje ostaje do 1924., kad se vraća u Zagreb i diplomira 1927. godine. Za služenja vojnog roka u Savskoj marvenoj bolnici dopušteno mu je, na prijedlog prof. dr. L. Bosnića, da radi kao asistent volonter na Klinici za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda. Nakon završetka vojne obveze primljen je za asistenta na toj klinici, gdje do 1929. radi na Poliklinici koja je na prijedlog prof. dr. inž. O. Köstera i njega ukinuta.
Doktorirao je 1931. s temom *Prinos k poznavanju abdominalnog oblika ždrebečaka*. Prof. dr. L. Bosnić već je u ranoj dobi uočio kod Sutlića njegove stručne i organizacijske odlike, pa mu je kao mladom asistentu povjerio brigu o praktičnoj nastavi i kliničkom radu na Medicinskoj klinici. Zahvaljujući temeljitom radu, oštrom kliničkom oku te velikoj fluktuaciji bolesnih životinja stječe veliko praktično iskustvo i postaje vrstan kliničar za unutarnje bolesti kopitara i mesojeda. Brzo je uočavao nedostatke u organizaciji kliničkog rada te vješto nalazio pogodna rješenja koja je uz podršku prof. Bosnića i ostvarivao. Tako je pokrenuo izgradnju posebne ambulante za neke zarazne bolesti mesojeda. U istom je sklopu dao izgraditi kupaonicu i šišaonicu za pse. Radi toga je posjetio Graz koji je imao takvu ustanovu i pritom se upoznao s organizacijom njezina rada. Spomenuta je ustanova započela s radom 1931. i donosila je znatan dio prihoda Fakultetu.
Za docenta je izabran 1934., izvanrednog profesora 1939., a redovitog profesora 1947. godine. Bio je vrhunski praktičar te je svojom snalažljivošću uspio riješiti neke od problema u liječenju životinja koji su dotad bili nepoznati. Tako je primjenom suspenzorija prvi uspješno liječio gnojnu upalu skrotuma kod psa, od koje su prije toga psi gotovo uvijek ugibali. Prvi je na Klinici stekao potrebno iskustvo za pernazalno sondiranje želuca u konja, što su ubrzo prihvatili veterinari na terenu. Manjkavosti funkcionalne dijagnostike čestih bolesti bubrega kod pasa nagnali su ga da se na Klinici prvi počne služiti finijim kemijskim dijagnostičkim metodama, kojima se služila humana medicina. Najprije je pokušao određivanjem indikana u krvi, ali ubrzo prelazi na mnogo pouzdaniju metodu određivanja mokraćevine u krvi. Tom metodom, dopunjenom određivanjem sposobnosti koncentracije i dilucije mokraće, dobiva dobar uvid u funkcionalno stanje bubrega. Uspješno je uveo u praksu prilagođeni humani otoskop i hvataljku kojom je uklanjao klasja trave kao uzrok učestalih upala slušnog kanala u psa. Vrlo je podrobno opisao kliničku sliku Adams-Stokesova sindroma kod rijetkog slučaja srčanog bloka u psa i prvi u nas ustanovio piroplazmozu u psa.
U suradnji s prof. dr. S. Rapićem vodio je znanstvenoistraživačku temu *Problem doziranja u liječenju i profilaksi rahitisa domaćih životinja* (1957./1958.) i bio voditelj teme *D hipervitaminoza kod domaćih životinja* (1959./1960.) koje su financirane iz Republičkog budžeta u okviru potpora Sveučilišta. Bio je čovjek od prakse, a manje od pera

te je objavio svega petnaestak znanstvenih i stručnih radova. Mnogo toga što je uočio, upoznao i postigao u svojoj bogatoj kliničkoj praksi nažalost nije objavio, ali su neki od njegovih noviteta u liječenju domaćih životinja ipak našli mjesto u inozemnim priručnicima. Bio je suradnik u Hrvatskoj enciklopediji (1941. – 1945.)
Obnašao je više dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Zavoda za internu kliničku propedutiku (1935. – 1951.). Na toj se dužnosti zauzimao za osnivanje jedinstvene Klinike za unutarnje bolesti domaćih životinja spajanjem Medicinske i Bujatričke klinike te Zavoda za internu kliničku propedeutiku, što je i učinjeno u lipnju 1951. godine. Bio je svjestan da suvremena dijagnostika i znanstveni rad ne mogu bez dobro opremljena kliničkog laboratorija, pa nastoji što prije ostvariti zamisao o osnivanju Centralnog kliničkog laboratorija u okviru Interne klinike. Stoga je 1951. osnovao Hematološki laboratorij kao jezgru budućeg Centralnog kliničkog laboratorija. Predstojnik objedinjene Klinike za unutarnje bolesti bio je od 1956. do 1960. godine.
Prof. Sutlić bio je angažiran u radu više fakultetskih komisija. Godine 1936. bio je jedan od članova komisije za izbor lokacije za gradnju novoga Fakulteta. Na temelju referata koji je izradio s prof. dr. Š. Debelićem odlučeno je da se Fakultet izgradi u Heinzelovoj ulici. Zatim je 1937. izabran za člana Građevinskog odbora u kojemu je radio sve do 1959., a neko je vrijeme bio i njegov predsjednik. Bio je jedan od kliničara koji su predložili da se da prednost gradnji Kirurške i Porodiljske klinike, kako bi se sve tri klinike odjednom mogle preseliti u Heinzelovu ulicu. Time su znatno smanjeni troškovi gradnje, jer se ustvrdilo da u zgradi spomenutih klinika ima dovoljno mjesta i za Kliniku za unutarnje bolesti. U jednom je mandatu bio dekan (1953./1954.) i prodekan (1954./1955.). U mirovinu je otišao 1970. s navršenih 70 godina života.
Za svoj je predan rad odlikovan Ordenom zasluga za narod III. reda (1960.) i Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1965.). Umro je 24. siječnja 1974. u Zagrebu.

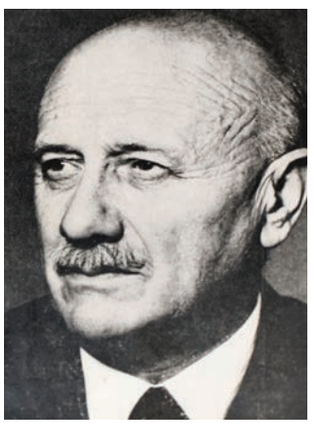

Prof. dr. Mirko Francetić rođen je 30. siječnja 1906. u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Petrinji i maturirao 1924. godine. Nakon završetka gimnazije upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomira 1929. godine. Iste je godine izabran za asistenta u Zavodu za patološku anatomiju. Doktorirao je 1932. s temom *Patološko-anatomska diferencijalna dijagnoza kokošjeg tifa i kolere peradi s osobitim obzirom na mikroskopske promjene u jetri, slezeni, srcu, bubregu i plućima*. Od 1933. do 1940. radio je u Centralnom veterinarskom bakteriološkom zavodu u Beogradu kao asistent i pristav (1933. – 1939.), a potom i kao v. d. direktora. Godinu je dana proveo na specijalizaciji u Serum zavodu Preradović d.d. u Zemunu (1938. – 1939.). Godine 1940. prelazi u Zagreb u Veterinarski odsjek Banske vlasti, s tim da kao viši veterinarski pristav radi u Zavodu za higijenu mesa i mlijeka Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Budući da je tadašnji predstojnik Zavoda prof. dr. Š. Debelić obavljao državne dužnosti u Banskoj vlasti kao šef Odsjeka za veterinarstvo, a zatim i druge dužnosti u Vladi NDH do kraja Drugoga svjetskog rata, dr. Francetić je u to vrijeme vodio Zavod. Za asistenta je izabran 1945., docenta 1946., izvanrednog profesora 1950., a za redovitog profesora 1960. godine. Boravio je u više navrata na studijskom usavršavanju u inozemstvu (Bugarska, Danska, Njemačka, Norveška, Švedska i SAD). Napisao je više udžbenika i skripti iz higijene i tehnologije mesa, veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica i higijene i tehnologije mlijeka (1945. – 1964.). Spomenutu je problematiku obradio u prvom i drugom izdanju *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961.).
Ak. god. 1961./1962. osnovao je poslijediplomski studij smjera Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog podrijetla te je bio njegov voditelj. Na tom je studiju pod njegovim mentorstvom educirano više od 60 stručnjaka koji su obavljali inspekcijske poslove u kontekstu veterinarsko-sanitarnog nadzora te odgovorne uloge u proizvodnji i preradi namirnica animalnog podrijetla (meso, mlijeko, jaja, riba, divljač i dr.). Ti su kadrovi uspješno rješavali suvremene zadatke industrijske proizvodnje namirnica, a mnogi od njih postali su poznatim i međunarodno priznatim stručnjacima i nastavnicima u zemlji i inozemstvu. Dvanaestorici njih bio je mentor u izradi doktorata na Veterinarskom, Prehrambeno-tehnološkom i Medicinskom fakultetu u Zagrebu.
Intenzivno se bavio znanstvenim radom iz higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla te je objavio više od 120 znanstvenih i stručnih radova. Bio je suradnik *Poljoprivredne enciklopedije* (1967. – 1973.), niz godina glavni urednik referalnog časopisa *Veterinarstvo* i *Veterinarskog vjesnika* te član uređivačkih odbora časopisa *Tehnologija mesa*, *Mljekarstvo* i *Stočarstvo*.
U okviru stručnog rada prof. Francetić je u suradnji s Upravom za veterinarstvo organizirao više dvotjednih tečajeva za veterinarske inspektore (1958.). Materijali s tih tečajeva objavljeni su u posebnoj brošuri *Aktualni problemi veterinarsko-sanitarnog nadzora nad živežnim namirnicama životinjskog podrijetla*.
Prof. Francetić bio je vrlo aktivan društveni i stručni djelatnik u organizaciji i jačanju veterinarske struke kao i dugogodišnji predsjednik Sekcije za higijenu i tehnologiju namirnica Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH. Niz godina bio je predsjednik Saveza mljekarskih zadruga Hrvatske, stručnog kolegija tehničke škole za mesoprerađivače u mesnoj industriji Gavrilović, član Komisije za higijenu ishrane i Komisije za zaštitu zdravlja Vlade Jugoslavije, član stručnoga savjeta generalne direkcije prehrambene industrije i suradnik ureda za unaprjeđenje proizvodnje planske komisije Hrvatske.
Obnašao je nekoliko važnih dužnosti na Veterinarskom fakultetu. Bio je dugogodišnji predstojnik Zavoda higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla (1945. – 1972.) te u dva mandata dekan (1954./1955. – 1955./1956.) i prodekan (1956./1957. – 1957./1958.).
Za svoj je plodonosan rad dobitnik više priznanja i nagrada. Odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa srebrnom zvijezdom (1948.) i Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1969.). Primio je priznanje Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SFRJ (1973.), Spomen plaketu Veterinarskog fakulteta u Sarajevu (1974.), počasno članstvo u Slovenskom veterinarskom društvu (1974.) i posebno priznanje Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SR Makedonije. Umro je 23. kolovoza 1985. u Zagrebu.

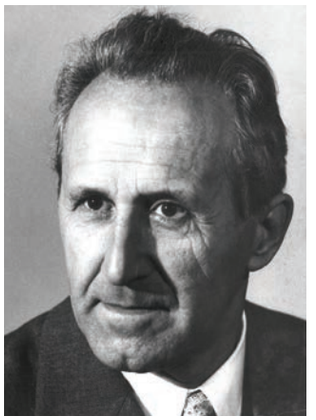

Akademik Eugen Topolnik rođen je 9. siječnja 1912. godine. Godine 1919. s obitelji se preselio u Zagreb gdje je završio osnovnu školu i II. klasičnu gimnaziju. Maturirao je 1930., nakon čega je odmah upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je 1935. te otišao na odsluženje vojnoga roka. Nakon povratka iz vojske 1936. radi kao volonter u Zavodu za nauku o zarazama Veterinarskoga fakulteta. Već je sljedeće godine doktorirao s temom *Prilog poznavanju tuberkuloze peradi kod nas*. Nakon toga radi kao veterinar u Kosjeriću (Srbija), Trebinju, (Bosna i Hercegovina) te u Perušiću i Vrbovskom (1937. – 1941.). Drugi svjetski rat zatekao ga je kao rezervista u Pljevju u Crnoj Gori.
Godine 1941. postavljen je za asistenta u Zavodu za nauku o zarazama i time počinje njegova nastavno-znanstvena karijera. Godine 1944. odlazi u partizanski teritorij u Moslavinu gdje je dočekao kraj rata. Nakon oslobođenja u srpnju 1945. napušta Fakultet i odlazi na službu u Veterinarski odjel Ministarstva poljoprivrede i šumarstva Federalne Države Hrvatske, gdje radi na organiziranju proizvodnje bioloških

pripravaka, a zatim s istom zadaćom radi u Serum zavodima u Vrbovcu, Kalinovici i Novom Sadu.
Godine 1947. vraća se na Fakultet i ponovno biva izabran za asistenta u Zavodu za mikrobiologiju i higijenu. Već je sljedeće godine privremeno raspoređen na rad u Savezni institut za veterinarsko-medicinska istraživanja u Zagrebu te je izabran za znanstvenog suradnika.
Godine 1949. i 1950. provodi 12 mjeseci na usavršavanju iz virologije na medicinskim fakultetima u Zürichu i Bernu, Švicarska. Nakon povratka iz inozemstva habilitira na Veterinarskom fakultetu i 1951. biva izabran za docenta u Zavodu za mikrobiologiju i imunologiju (prethodni naziv Zavoda za mikrobiologiju i higijenu promijenjen je 1948. osnutkom Zavoda za zoohigijenu, op. a.). I dalje nastavlja suradnju s Veterinarskim institutom gdje je izabran za savjetnika.
Za izvanrednog profesora izabran je 1954., a za redovitoga 1959. godine. Tijekom svoje nastavne karijere do umirovljenja 1981. u suautorstvu je napisao *Priručnik za veterinarsko-bakteriološke laboratorije* (1949.), *Praktikum mikrobiologije i imunologije* (1963.), udžbenik *Veterinarska mikrobiologija* (1966.) te skriptu *Mikrobiologija za veterinare* (1972.) i udžbenik *Specijalna mikrobiologija* (1980.). Bio je glavni urednik triju izdanja *Veterinarskog priručnika* (1953., 1961., 1976.).
Znanstveni opus prof. Topolnika obuhvaća više od 130 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima. Većina se njegovih znanstvenih radova odnosi na veterinarsku mikrobiologiju, posebice virologiju odnosno istraživanja epizootiologije i patogeneze virusnih bolesti životinja. Prvi je dokazao newcastelsku bolest ili atipičnu kugu peradi u Hrvatskoj te počeo provedbu imunoprofilakse protiv te bolesti u nas. Istraživao je dijagnostiku infektivne anemije kopitara te proučavao patogenezu u pokusnim infekcijama. Uvodio je metode objektivne dijagnostike virusnog pobačaja kobila s naglaskom na reakciju vezanja komplementa te uspoređivao imunobiološku srodnost virusnog pobačaja kobila i influence konja. Istraživao je etiologiju dišnih i probavnih organa goveda, posebice infekcije virusom parainfluence 3, zaraznog rinotraheitisa goveda i virusnog proljeva goveda. Od bakterijskih bolesti utvrđivao je mogućnost suzbijanja paratifusa svinja, istraživao mehanizme nastanka L-oblika bakterija *S. choleraesuis i E. rhusiopathiae*, nekrobacilozu i Q-groznicu u domaćih životinja, tvorbu hijaluronidaze kod vrsta *B. suis*, *B. melitensis*, *B. abortus*, i drugih uzročnika poput *C. renale*, *C. equi* i *A. equuli*. Dokazao je mukolitičku aktivnost bakterije *V. fetus*. Dio njegovih istraživanja bakterijskih i gljivičnih infekcija odnosio se na etiologiju enzootske pneumonije svinja u Hrvatskoj, kontaminaciju krmnih smjesa salmonelama preko žiška krušara te na nalaz kvasca *T. glabrata* u genitalnim organima svinja. Uključio se i u istraživanja etiologije nekih bolesti pčela, posebice opake i blage gnjiloće pčelinjeg legla, te je u tom sklopu radio na uzgoju bakterije *B. larvae*. Od bolesti riba proučavao je etiologiju zarazne vodene bolesti šarana.
Osim istraživanja virusnih i bakterijskih bolesti životinja njegova je znanstvena aktivnost zadirala i u druga područja. Uključio se u istraživanja hemaglutinacijske sposobnosti i tvorbe mucinaze protozoona *T. genitalis* te njegovo djelovanje na cervikalnu sluz bređih krava, patogenezu nekroze jetre i hepatoencefalozu konja. Svoje je znanstvene radove predstavio na više međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih skupova. Na osnovi svoje prepoznatljivosti u znanstvenom radu izabran je 1963. za izvanrednog člana te 1979. za redovitog člana JAZU-a u Razredu za medicinske znanosti.
S iznimnom je posvećenošću pristupao usavršavanju mladih znanstvenika, što potvrđuje činjenica da je pod njegovim vodstvom znanstveni magisterij završilo 37 veterinara, a stupanj doktora znanosti stekao 41 kandidat.
Obnašao je više različitih dužnosti na Fakultetu. Bio je glavni i odgovorni urednik *Veterinarskog arhiva* (1953. – 1975.), predstojnik objedinjenog Zavoda za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti (1954. – 1977.), urednik *Spomenice* povodom 40. godišnjice Veterinarskoga fakulteta (1959.), direktor Instituta za zarazne i invazione bolesti Veterinarskoga fakulteta (1959. – 1961.), te u tri mandata dekan (1956./1957.; 1957./1958.; 1964./1965. – 1965./1966.) i u četiri navrata prodekan (1955./1956.; 1958./1959.; 1966./1967. – 1967./1968.; 1968./1969. – 1969./1970.). Kao dekan svoj je rad uvelike posvećivao razvoju i organizaciji znanstvenih jedinica Fakulteta. Bitno je pridonio osnivanju Virološkog laboratorija Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti, a zalagao se i sudjelovao u ustrojavanju virološkog laboratorija Veterinarskog instituta u Zagrebu. Djelovao je i u radu sveučilišnih tijela te je bio član Sveučilišnog savjeta i Sveučilišnog vijeća. Isticao se kao voditelj sveučilišne komisije za nastavu III. stupnja (poslijediplomsku nastavu, op. a.), a nekoliko je puta izabran za potpredsjednika Društva nastavnika Sveučilišta u Zagrebu.
Akademik Topolnik dobitnik je više nagrada i priznanja za svoj nastavni, znanstveni i stručni rad. Dobitnik je nagrade za najbolji znanstveni rad objavljen u *Veterinarskom arhivu* (1959.), Ordena rada sa zlatnim vijencem (1961.), Ordena rada sa crvenom zastavom (1969.), Nagrade za životno djelo Sabora RH (1987.), Nagrade za životno djelo povodom obilježavanja devedesete obljetnice Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.) te odlikovanja Reda Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (2012.).
U mladosti se bavio gimnastikom i bio je kategorizirani šahist. Volio je prirodu i propješačio je Jadransku obalu od Sušaka do Šibenika te čitav Gorski Kotar. U slobodno se vrijeme bavio slikarstvom, a neki od njegovih akvarela bili su i na izložbama. Jedan od njegovih akvarela pod naslovom *Pejzaš* (1961.) nalazi se u Središnjoj knjižnici Veterinarskoga fakulteta. Umro je 15. rujna 2014. u Zagrebu u 103. godini života.

Prof. dr. Mato Winterhalter rođen je 2. veljače 1908. u Banjoj Luci. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u rodnome gradu, a maturirao je 1927. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1934. godine. Ministarstvo poljoprivrede ga zatim raspoređuje za sreskog veterinara u Mionicu, kotar Kolubara u Srbiji. Godine 1936. dodijeljen je u Zavod za higijenu mesa i mlijeka kao veterinarski pripravnik gdje obavlja veterinarske poslove u Gradskoj klaonici u Zagrebu. Doktorirao je u lipnju 1937. s temom *Spontane rupture kod konja. Medionecrosis aortae*. U rujnu je iste godine imenovan asistentom pripravnikom u Zavodu za patološku anatomiju i na prijedlog prof. Lj. Juraka i prof. dr. I. Babića nastoji svoju stručnu izobrazbu usmjeravati k proučavanju materije za sudsko i upravno veterinarstvo kako bi se s vremenom mogao prihvatiti nastavničkog mjesta za te predmete. Zato je već od 1938. povremeno radio na Klinici za unutarnje bolesti te Zavodu za nauku o zarazama i kao patolog surađivao s Veterinarskom eksperimentalnom stanicom. Radi daljnje izobrazbe u tom smjeru dobio je 1940. i stipendiju za studij forenzičke veterinarske medicine na veterinarskim fakultetima i visokim školama u Njemačkoj i Austriji, ali ga je u tome spriječio početak Drugoga svjetskog rata. Na Zavodu za patološku anatomiju radio je do 1942., kada je odlukom Ministarstva prosvjete NDH otpušten iz državne službe i odveden u logor Jasenovac iz kojega je pušten u svibnju 1944. godine. Naime, bio je član ilegalne komunističke partije za vrijeme stare Jugoslavije i NDH, zbog čega je bio proganjan. Godinu dana poslije Odlukom povjerenika Veterinarskoga fakulteta prof. dr. A. Režeka ponovno je primljen za asistenta činovnika u Zavodu za patološku anatomiju. Iste je godine izabran za predstojnika Seminara za sudsko i upravno veterinarstvo. Godine 1946. izabran je za docenta za predmete Sudsko veterinarstvo i Upravno veterinarstvo. Godine 1947. postavljen je za direktora novoosnovanoga Saveznog veterinarskog instituta, pri čemu i dalje nastavlja voditi Seminar i održavati nastavu na Veterinarskom fakultetu. Godine 1953. odlazi iz Saveznog veterinarskog instituta i biva izabran za izvanrednog profesora. Godine 1958. postaje redoviti profesor i u jednom mandatu obnaša dužnost dekana Veterinarskog fakulteta (1958./1959.).

Sudjelovao je u svim oblicima diplomske nastave iz sudskog i upravnog veterinarstva. Ak. god. 1973./1974. pokreće poslijediplomski specijalistički studij Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu životinja te je njegov voditelj do odlaska u mirovinu 1978. godine. Za potrebe diplomske i poslijediplomske nastave napisao je više skripti (1961. – 1972.). Bio je suautor triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961. i 1976.).

Objavio je oko 300 znanstvenih i stručnih radova o zakonskim propisima i prosuđivanju nekih bolesti i mana kod životinja.

U okviru stručnoga rada održavao je tečajeve za veterinare, posebno iz problematike osiguranja stoke. Bio je stalni sudski vještak te je izradio mnoge sudske ekspertize iz sudskog veterinarstva. Napisao je dvije knjige iz parazitologije (1949., 1952.).

Za svoj je plodonosan rad odlikovan Ordenom rada s crvenom zastavom (1969.).

Bio je strastveni ljubitelj športskog ribolova pa se u opus njegovih stručnih radova ubrajaju i brojni članci iz tog područja. Također je u suautorstvu objavio *Priručnik za športski ribolov* (1972.), koji je doživio više izdanja. Umro je 20. prosinca 1993. u Zagrebu.

Akademik Slavko Krvavica rođen je 4. kolovoza 1920. u Kninu. Osnovnu je školu pohađao u Kninu, a realnu gimnaziju u Sinju (1932. – 1936.) i Zagrebu (1936. – 1940.). Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu je upisao 1940., diplomirao 1947. i iste je godine postavljen za sveučilišnog asistenta u Zavodu za patološku fiziologiju. Neposredno nakon izbora proveo je 18 mjeseci u Zavodu za kemiju. Za to je vrijeme izradio disertaciju iz enzimologije pod nazivom *Efektorsko djelovanje glecerofosfokolina na kolinesterazu seruma* te je doktorirao 1948. godine. Nakon toga provodi šest mjeseci u Institutu za farmakologiju Medicinskog fakulteta u Sarajevu. U kolovozu 1949. dodijeljena mu je švicarska stipendija iz fonda Švicarske pomoći Europi, pa odlazi na šest mjeseci u Institut za medicinsku kemiju u Bern, a zatim sedam mjeseci boravi u Institutu za fiziološku kemiju Medicinskog fakulteta u Baselu. Radi znanstvenog usavršavanja boravi još nekoliko puta u inozemstvu: Zürichu (1957.), Londonu (1957.) i Cambridgeu (1969.).

Godine 1952. povjerena mu je cjelokupna nastava i ispiti iz Patofiziologije, iako je još bio asistent. U lipnju je 1954. habilitirao, a u prosincu je iste godine izabran za sveučilišnog docenta. Godine 1959. izabran je za izvanrednog, a 1964. za redovitog profesora. Kraće je vrijeme honorarno predavao Patološku fiziologiju na Veterinarskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu (1955. – 1956.). Napisao je više skripti iz patofiziologije (1960. – 1979.) te u suradnji s profesorima Medicinskog fakulteta (S. Gamulin i M. Marušić) bio urednik i jedan od autora sveučilišnog udžbenika *Patofiziologija* (1988.) s namjerom da ta knjiga služi i studentima veterine i diplomiranim stručnjacima veterinarske medicine kao udžbenik i djelotvoran priručnik za stručnjake u praksi. Udžbenik je poslije tiskan u nekoliko izdanja (1990., 1996.).

Objavio je više od 80 znanstvenih i stručnih radova. Svoj je znanstveni interes usredotočio na nekoliko područja, a radovi unutar svakoga područja činili su zaokruženu cjelinu. Nakon povratka sa specijalizacije u Švicarskoj započeo je istraživanja prometa slobodnih aminokiselina u krvi i organima zdravih i bolesnih životinja. Obradio je kretanje slobodnih aminokiselina u infektivnoj anemiji kopitara te u konja oboljelih od periodične oftalmije. Nakon toga je istraživao utjecaj gravidnosti i laktacije na promet slobodnih aminokiselina u krvi i plodovoj vodi kobila. Nadalje, posebno je detaljno obradio utjecaj hranidbe na aminokiselinski sastav krvi, jetre i mišićja svinja. Nakon tog razdoblja, u kojemu se bavio aminokiselinama, prof. Krvavica usredotočio se na istraživanja metabolizma dušika u preživača, posebno sudbinu slobodnog amonijaka koji u velikim količinama nastaje u predželucima enzimskom aktivnošću bakterija. Valja naglasiti da je ta proučavanja financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a pod nazivom *Detoxification of free ammonia in the ruminal mucosa* (1967. – 1970.) i da su prof. Krvavica i njegovi suradnici primili pismenu zahvalnicu od Odjela za agrikultutu vlade SAD-a za uspješno obavljena istraživanja. Njegova su se daljnja znanstvena istraživanja odnosila na metabolizam parazitskih helminata u svrhu odabira odgovarajućeg antiparazitika za njihovo suzbijanje. Pretkraj svog radnog vijeka istraživao je enzimsku aktivnost jetre i bubrega štakora i pilića kojima je u hranu dodan ohratoksin, proizvod plijesni na žitaricama. Rezultati tih istraživanja pokazali su da ohratoksin uzrokuje smanjen rad enzima ciklusa limunske kiseline i smanjen ATP. Znanstveni je rad, osim spomenutog međunarodnog projekta, provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje su financirane iz Republičkog budžeta u okviru potpora Sveučilišta (1954. – 1960.), Republičkog fonda za znanstveni rad (1961. – 1974.) i Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (1975. – 1985.).

Kao vrstan znanstvenik izabran je 1977. za izvanrednog, a 1991. za redovitog člana JAZU-a odnosno HAZU-a u Razredu za prirodne znanosti. Od 1990. do 1991. bio je tajnik Akademijina razreda za prirodne znanosti .

Na Veterinarskom fakultetu obnašao je više dužnosti, pri čemu treba istaknuti dugogodišnju dužnost predstojnika Zavoda za patofiziogiju (1954. – 1980.). U jednom mandatu bio je i dekan (1966./1967. – 1967./1968.).

Za zaslužan i marljiv rad odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1965.), Ordenom rada sa crvenom zastavom (1969.), Nagradom *Ruđer Bošković* (1979.) te u godini umirovljenja i Nagradom za životno djelo (1985.).

Kao domoljuba i erudita zanimala ga je hrvatska povijest, pa je naraštaje studenata učio čitati i pisati glagoljicu, odvojivši za to po deset minuta od svakoga predavanja. Također je ostvario prisne kontakte sa slikarima i kiparima svoga vremena, pa se njegov pedagoški rad nastavljao i poslije predavanja, vodeći studente u galerije i muzeje. Umro je 26. prosinca 2003. u Zagrebu. Godine 2010. ispred zgrade Veleučilišta Marka Marulića u Kninu otkrivena mu je spomen-bista.

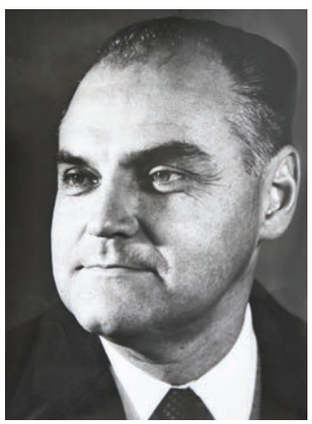

Akademik Sergej Forenbacher rođen je 24. travnja 1921. u Karlovcu. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Zagrebu gdje je maturirao 1939. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1946. godine. Za vrijeme okupacije bio je uhapšen od ustaša (1941.) i zbog toga je neko vrijeme bio prisiljen neredovito studirati. Nakon završetka studija zapošljava se kao asistent u Klinici za unutarnje bolesti. Godine 1948. doktorirao je s temom *Pernazalno sondiranje želuca kod mačke*. Za sveučilišnog je docenta izabran 1953., izvanrednog profesora 1958., a redovitog profesora 1964. godine.

Godine 1958. boravio je kao stipendist Svjetske organizacije UNESCO-a u Nizozemskoj i Danskoj radi proučavanja sveučilišne nastave općenito i nastave na veterinarskim visokoškolskim ustanovama. Od 1960. bio je predstojnik Klinike za unutarnje bolesti i tu je dužnost obavljao sve do 1977. godine.

Bio je vrlo plodonosan autor nastavne literature, pa je tako s najbližim suradnicima obradio cjelokupnu materiju predmeta Unutarnje bolesti u obliku skripti za studente diplomskog studija veterinarske medicine (1956. – 1972.) te skriptu *Svinjogojstvo I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje (1969.). Poznata je njegova autorska trilogija udžbenika *Klinička patologija probave i mijene tvari* (1975., 1983., 1993.). U suautorstvu je napisao i udžbenik *Bolesti probavnog sustava domaćih*

životinja (2010.), koji je objavljen posthumno. Bio je jedan od autora i redaktor četiriju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961., 1976. i 1989.), edicije *International Encyclopedia of Veterinary Medicine*, Edinburgh – London (1966.), edicije *Nova dostignuća u veterinarstvu i stočarstvu*, Beograd (1968., 1970.), izdanja *Vademecum* od Plive, Zagreb (1969.), te edicije *Bolesti svinja*, Beograd (1970.). Svemu tomu treba dodati njegov doprinos pripremi *Enciklopedijskog rječnika humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* (2006.).

Ak. god. 1971./1972. uvodi poslijediplomski studij za specijalizaciju iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja čiji je voditelj bio do umirovljenja. Od 1978. držao je u sklopu poslijediplomskih studija nastavu iz predmeta Uvod u znanstveni rad. Bio je predavač poslijediplomskih studija na Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu i na Veterinarskom odjelu Biotehnološkog fakulteta u Ljubljani iz predmeta Izabrana područja patologije hranidbe domaćih životinja. Pozivan je na niz europskih učilišta i znanstvenih ustanova gdje je održavao pozvana predavanja. Godine 1966. na poziv Veterinarske visoke škole u Hannoveru predaje kao gostujući profesor Metaboličke bolesti (njem. *Stoffeechselkrankheiten*). Kao izvrstan kliničar i dugogodišnji nastavnik obrazovao je velik broj veterinarskih i drugih stručnjaka srodnih struka. Predavanja akademika S. Forenbachera uvijek su bila vrlo zanimljiva i osobita zbog čega su ostavljala dubok dojam na slušatelje te je zbog toga bio omiljen među studentima. Bio je mentor pri izradi čak 18 doktorskih radova i desetak magistarskih i specijalističkih radova, ne samo veterinarima nego i liječnicima, agronomima i biolozima.

Objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima, a posebno se bavio veterinarskom kliničkom i eksperimentalnom medicinom. Poznata su njegova otkrića avitaminskog djelovanja sastojaka preslice (*Equisetum* L.) i bujadi (*Pteridium* L.) u organizmu konja, koja su citirana u mnogim relevantnim svjetskim udžbenicima. Iznimno su važna njegova istraživanja odnosa probave u predželucima i mijene tvari u goveda te istraživanja neurohormonske regulacije metabolizma u odnosu prema mehanizmu adaptacije i njegovu kliničkom značenju, posebice konja, goveda i svinje. Istraživao je i ulogu žlijezda s unutarnjim izlučivanjem u adaptacijskom sindromu. Na temelju tih radova smatra se pionirom u području endokrinologije u veterinarskoj medicini ne samo u Hrvatskoj nego i u svjetskim okvirima. Valja naglasiti da je akademik Forenbacher provodio istraživanja potaknuta humanomedicinskom problematikom, i to u suradnji s humanomedicinskim znanstvenim istraživačima i ustanovama. Ta se istraživanja prije svega odnose na patologiju jetre i štitne žlijezde. Bio je voditelj više znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao JAZU (1958./1959.; 1961. – 1964.), Sveučilište (1959./1960.) i Republički fond za znanstveni rad (1961. – 1974.). Postigao je visokovrijedne znanstvene rezultate, pa je 1960. izabran za izvanrednog, a 1975. za redovitog člana JAZU-a u Razredu za medicinske znanosti.

Akademik Forenbacher bio je član više međunarodnih znanstvenih društava, poput Svjetskog udruženja za bujatriku (World Association for Buiatrics, WAB), Akademskog udruženja veterinara za velike životinje (Academic Society for Large Animals in Veterinary Medicine), Svjetskog udruženja veterinarskih fiziologa, farmakologa i biokemičara (World Association of Veterinary Physiologists, Pharmacologists and Biochemists, WAVPPB). Bio je član stručnog kolegija časopisa *Deutsche tierärztliche Wochenschrift* i *Tierärztliche Praxis*. Osim toga bio je član uredničkog odbora i dugogodišnji plodni suradnik *Veterinarskog arhiva*.

Kao priznati veterinarski stručnjak uspješno je surađivao s pojedinim domaćim i inozemnim privrednim organizacijama: Podravka, Koprivnica; Pliva, Zagreb; Alkaloid, Skopje; Hoffman la Roche, Basel; Ministarstvo poljoprivrede Iran i koorporacija Penacog na realizaciji projekta Mohabad i zapadnom Azerbajdžanu. U stručnim udruženjima veterinara i veterinarskih tehničara SR Hrvatske, Slovenije, Srbije i Makedonije održao je četrdesetak stručnih predavanja o aktualnoj problematici unutarnjih bolesti domaćih životinja.

Obavljao je različite dužnosti u upravnim i samoupravnim tijelima Fakulteta, Instituta za biologiju Sveučilišta, Savjeta za naučni rad SRH, Saveznog savjeta za naučni rad u Beogradu, HAZU-u (bio je član Predsjedništva te ustanove od 1994. do 1997., op. a.) i dr. Približavanjem pedesete obljetnice Fakulteta izabran je za njegova dekana (1968./1969. – 1969./1970.) te je uspješno organizirao i dostojno predstavljao Fakultet na svim događanjima u sklopu obilježavanja tog jubileja.

Akademik Forenbacher bio je veliki ljubitelj prirode i pasionirani planinar po hrvatskim planinama, osobito Velebita i Žumberačke gore. Kao vrstan poznavatelj flore tih planina objavio je nekoliko knjiga: *Velebit i njegov biljni svijet* (1990.), *Žumberak – kalendar flore Žumberačke gore* (1995.) i *Kompendij velebitske faune I i II* (2002.). O poznavanju flore svjedoči njegova knjiga *Otrovne biljke i biljna otrovanja životinja* (1998.), u kojoj je povezao svoj hobi i struku. Bio je i vrstan filatelist, dobar poznavatelj književnosti, glazbe i kazališta, ukratko svestran intelektualac i neobično uspješan na svim poljima kojima se bavio.

Za svoj je doprinos u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu višestruko nagrađivan. Dobio je Orden rada sa zlatnim vijencem (1961.), bio je počasni građanin grada Hannovera za zasluge u uspostavljanju i unaprjeđivanju znanstvene suradnje između Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Veterinarske visoke škole u Hannoveru (1970.), imao je počasno članstvo u društvu Bergwacht Hessen (1982.), dobitnik je Nagrade za životno djelo (1984.), Nagrade *Josipa Jurja Strossmayera* za najbolju knjigu s područja prirodnih (1990.) i medicinskih znanosti (1994.) te za izdavački pothvat u 1995. (1996.) te Nagrade za životno djelo povodom obilježavanja devedesete obljetnice Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009). U mirovinu je otišao na vlastiti zahtjev u 62. godini života (1982.). Umro je 26. svibnja 2010. u Zagrebu.

Prof. dr. Eduard Vukelić rođen je 22. siječnja 1911. u Gospiću gdje je pohađao osnovnu školu i Realnu gimnaziju, a maturirao je 1932. godine. Studij veterinarske medicine u Zagrebu upisao je godinu dana poslije, a diplomirao je 1941. godine. Radio je kratko vrijeme kao veterinarski vježbenik u Kotarskoj oblasti Gospić te je premješten u kotarsku oblast u Zagreb i dodijeljen Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. U listopadu 1941. ministarstvo nastave imenovalo ga je asistentom pripravnikom na Kirurškoj klinici. Krajem sljedeće godine odlazi na stručno usavršavanje na Fakultet veterinarske medicine Ludwigova sveučilišta u Giessenu, kod poznatog animalnog kirurga prof. dr. W. Bolza. Pod njegovim je vodstvom 1944. doktorirao s temom *Statistiche und röntgenologische Auswertung der an der Giessener Chirurgischen Veterinärklinik seit dem Jahr 1923 beobachtenen Frakturen*.

Poslije povratka iz inozemstva nastupa ponovno za asistenta Kirurške klinike. Dekretom Ministarstva poljoprivrede NRH od 1946. imenovan je honorarnim nastavnikom iz Kirurške dijagnostike i Operativne tehnike. Nakon specijalizacije vratio se u matičnu ustanovu i habilitirao 1951. godine. Za docenta je izabran 1953., izvanrednog profesora 1960., a redovitog profesora 1965. godine.

Objavio je oko 40 znanstvenih i stručnih radova te skriptu iz kirurgije za tečaj veterinarskih pomoćnika (1946.). Bio je jedan od autora drugoga i trećeg izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1961. i 1976.). Suvereno je vladao cjelokupnom veterinarskom kirurgijom, a najveću je pažnju posvećivao problematici hromosti u domaćih životinja, osobito konja. Posebnu zaslugu ima u uvođenju osteosinteze, odnosno kirurškog liječenja loma kostiju ugradnjom metalnih implantata u kosti, a u praksu je uveo i svakodnevnu primjenu ugradnje Küntscherova čavla intramedularno u bedrenu kost kod njezina loma u malih domaćih životinja. Godine 1950. nagrađen je od Komiteta za naučne ustanove i visoke škole za zalaganje u radu. Bio je član Međunarodnog udruženja veterinarskih kirurga u Zürichu i Sekcije za patologiju i terapiju Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara Hrvatske. Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Kirurške

klinike (1954. – 1977.). Za vrijeme njegova vođenja te klinike uspostavljena je krajem pedesetih godina suradnja na polju eksperimentalne kirurgije u zajednici s kirurzima i drugim liječnicima klinika Medicinskog fakulteta i pojedinih odjela zagrebačkih bolnica. Ta je suradnja urodila osnivanjem Centra za eksperimentalnu kirurgiju (1975.). Bio je i predsjednik Savjeta (1969. – 1970.) i dekan Fakulteta (1970./1971. – 1971./1972.). Bilo je to u vrijeme poznatih događaja kulturno-političkog pokreta Hrvatsko proljeće koji su kulminirali studentskim štrajkom krajem 1971. godine. Prof. Vukelić tada je bio pod silnim pritiscima neposredne okoline, koji su bili usmjereni protiv nekih studenata, međutim bespoštedno ih je branio i pod cijenu svog položaja dekana. Dobro su zapamćeni njegovi očinski savjeti upućeni tih dana studentima da ne srljaju u pogibelj, čime je stekao još veći ugled među studentima i bliskim suradnicima. Godine 1972., tijekom putovanja na godišnji odmor, doživio je tešku prometnu nesreću, zbog čega je uslijedilo dugotrajno bolovanje, pa opet obavljanje svakodnevnih dužnosti, ali sa smanjenim intenzitetom, i napokon umirovljenje 1976. godine.
Za svoj je plodonosan rad odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1969.).
Prof. Vukelić u mlađim se danima aktivno bavio sportom. Poznati je sportaš bio još dok je polazio poznatu Gimnaziju u Gospiću. Igrao je nogomet na mjestu srednjega pomagača u klubovima Croatia i Hajduk, tj. u prvim počecima nogometnog sporta u Lici. U to se doba bavio i klizanjem na ledu. Umro je 21. srpnja 1990. u Zagrebu.

Prof. dr. Berislav Maržan rođen je 21. studenoga 1914. u Karlovcu. Godinu dana poslije obitelj mu se seli u Zagreb, gdje je pohađao osnovnu školu i Realnu gimnaziju te maturirao 1933. godine. Nakon završetka gimnazije upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomira 1939. godine. Kao student bio je demonstrator u Zavodu za patološku anatomiju. Godine 1940. postavljen je za asistenta dnevničara u Seminaru za sudsko i upravno veterinarstvo i odmah dodijeljen na rad u Zavod za patološku anatomiju.
Pokazujući sklonosti za patohistologiju, podnio je molbu za premještaj u Zavod za patološku anatomiju, što mu je Vijeće Fakulteta u travnju 1943. odobrilo. Doktorirao je 1944. s temom *Patohistološke promjene u centralnom živčanom sistemu svinja kod zarazne uzetosti*. Uz redovite dužnosti na Fakultetu bio je od 1946. do 1947. na specijalizaciji u Zavodu za histologiju i embriologiju. Odlukom Fakultetskog vijeća iz rujna 1948. povjereno mu je izvođenje nastave na srednjoj veterinarskoj školi koja je tada bila smještena na Fakultetu. Habilitirao je 1955., a za redovitog je sveučilišnog docenta postavljen 1958. godine. Za izvanrednog je profesora izabran 1962., a za redovitoga 1970. godine.
Godine 1964. boravio je dva mjeseca na studijskom putovanju i tom je prilikom posjetio nekoliko istaknutih patološko-anatomskih instituta u Njemačkoj, Nizozemskoj i Švicarskoj.
Sudjelovao je u svim oblicima nastave iz patološke anatomije. Studentima diplomskog studija priredio je u suautorstvu skriptu *Upute u razudbu domaćih životinja* (1975.) i sudjelovao u prijevodu udžbenika A. Runnelsa *Patologija domaćih životinja* (1953.). Za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje u suautorstvu je objavio skriptu *Svinjogojstvo. I. i II. dio* (1969.). Ak. god. 1964./1965. uveo je poslijediplomski studij iz smjera Patološka anatomija i bio njegov voditelj do umirovljenja 1981. godine.
Objavio je oko 100 znanstvenih i stručnih radova. Među njegovim radovima sa stajališta eksperimentalne i komparativne patologije posebno se ističu istraživanja patomorfologije jetre, endokrinih organa, tumora i patologije divljih životinja. Istraživanja je provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao Republički savjet za naučni rad (1961. – 1974.) i Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH (1975. – 1980.).
Bio je aktivan u rješavanju stručnih problema intenzivne stočarske proizvodnje, osobito u suradnji s Centrom za peradarstvo, svinjogojstvo i govedarstvo.
Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Zavoda za patološku anatomiju (1965. – 1980.). U jednom je mandatu bio prodekan (1970./1971. – 1971./1972.) i dekan Fakulteta (1972./1973.). Od ostalih dužnosti na Fakultetu bio je predsjednik Savjeta Fakulteta (1966. – 1967.), član Upravnog odbora, predsjednik i zamjenik predsjednika Zbora radnih ljudi te član brojnih komisija Vijeća i Savjeta Fakulteta. Umro je 12. srpnja 1982. u Zagrebu.

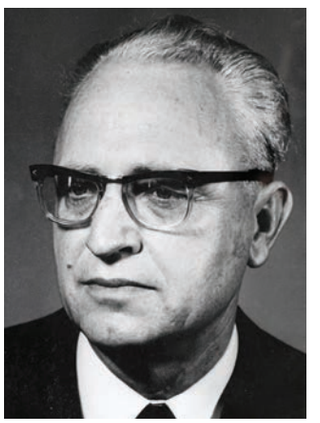

Prof. dr. Mirko Findrik rođen je 17. listopada 1917. u Podlugovi u Bosni i Hercegovini. Godine 1920. obitelj mu se seli u Osijek, pa u Požegu, gdje završava četiri razreda srednje škole. Godine 1929. s obitelji dolazi u Veliku Goricu, nastavlja školovanje te Realnu gimnaziju pohađa u Zagrebu i maturira 1936. godine. Sljedeće godine upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomira 1943. godine. Nakon završetka studija zapošljava se kao terenski veterinar te 1946. prelazi na mjesto asistenta u Zavod za stočarstvo. U ak. god. 1947./1948. hranidba postaje zaseban nastavni predmet koji se izvodi u okviru Zavoda za stočarstvo, a M. Findrik prvi je asistent na tom predmetu.
Ak. god. 1952./1953. izabran je za honorarnog nastavnika iz Hranidbe domaćih životinja, nakon čega odlazi na šestomjesečno znanstveno usavršavanje u Institut für Tierernährung na ETH u Zürichu, Švicarska (1953.).
Doktorirao je 1956. s temom *Utjecaj prokain penicilina i vitamina B_{12} na rast pilića uzgajanih u baterijama*. Za docenta je izabran 1957., izvanrednog profesora 1962., a za redovitog profesora 1967. godine.
Uz redovitu nastavu studentima diplomskog studija veterinarske medicine u Zagrebu predavao je povremeno i hranidbu studentima Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu. Od ak. god. 1962./1963. sudjelovao je u izvođenju poslijediplomskog studija iz smjera Uzgoj, higijena i patologija peradi, od ak. god. 1966./1967. iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje i od ak. god. 1967./1968. iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Od ak. god. 1965./1966. sudjelovao je u zajedničkoj organizaciji poslijediplomskog studija Hranidba stoke i tehnologija stočne proizvodnje Veterinarskoga i Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu. Također je sudjelovao u izvođenju poslijediplomskog studija Govedarstvo na Poljoprivrednom fakultetu koji je od ak. god. 1976./1977. organiziran kao međufakultetski studij Veterinarskoga i Poljoprivrednog fakulteta. Pod njegovim je vodstvom magistriralo i doktoriralo više od trideset veterinara.
Za polaznike diplomskog studija napisao je skriptu *Hranidba svinja* (1961.) te u suautorstvu skriptu *Hranidba domaćih životinja* (1968.). Bio je jedan od autora skripte *Peradarstvo I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi (1966.) te skripte *Svinjogojstvo I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje. (1969.). Jedan je od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961. i 1976.). Napisao je velik broj prikaza i ocjena knjiga, posebice iz njemačke literature, koje su obrađivale područja u rasponu od priručnika fiziologije hranidbe domaćih životinja, primjene krmiva u hranidbi pa do udžbenika hranidbe pojedinih vrsta domaćih životinja (peradi, kunića, goveda, ovaca i svinja). Autor je niza stručnih publikacija namijenjenih praksi, a bio je i suradnik u izradi prvog Pravilnika o kontroli stočne hrane u Hrvatskoj te je sudjelovao u izradi receptura za vitaminsko-mineralne premikse.

Objavio je više od 100 znanstvenih i stručnih radova koje je pisao na njemačkom, češkom i francuskom jeziku. Premda se bavio fiziologijom hranidbe svih domaćih životinja, najveći je dio istraživanja usmjerio na važnost minerala, vitamina i antibiotika u hranidbi peradi. Aktivno je sudjelovao na brojnim kongresima i simpozijima u zemlji i inozemstvu, a kao priznati stručnjak iz hranidbe domaćih životinja surađivao je s institutima u Slovačkoj, Francuskoj, Italiji i Njemačkoj. Istraživanja je provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje su financirane iz budžeta u okviru potpora Sveučilišta (1954. – 1960.), Republičkog fonda za znanstveni rad (1961. – 1974.) i Samoupravne interesne zajednice za znanstveni rad (1975. – 1979.)
Bio je suradnik Centra za peradarstvo te je aktivno sudjelovao u rješavanju problematike na peradarskim farmama, tvornicama stočne hrane i veterinarskim stanicama. Bio je predavač na tečajevima za trajno usavršavanje veterinara te je održao brojna predavanja stočarima i proizvođačima stočne hrane. Bio je dugogodišnji suradnik Poslovnog udruženja proizvođača krmnih smjesa, urednik *Veterinarskog arhiva* (1976. – 1977.) te član uređivačkog odbora časopisa *Krmiva*.
Obnašao je više dužnosti na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Bio je predstojnik Zavoda za hranidbu domaćih životinja (1960. – 1979.), prodekan (1972./1973. – 1973./1974.) i dekan (1974./1975. – 1975./1976.) Fakulteta. Od društvenih aktivnosti izvan Fakulteta bio je niz godina odbornik općine Peščenica.
Za svoj je predan i savjestan rad odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1965.). Umro je iznenada 28. kolovoza 1979. u Zagrebu u 62. godini i naponu svoje nastavničke, znanstvene i stručne aktivnosti.

Prof. dr. Vladimir Mitin rođen je 10. veljače 1931. u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u rodnom gradu. Maturirao je 1950. te upisao Veterinarski fakultet koji je završio 1956. godine. Iste je godine izabran za asistenta u Zavodu za fiziologiju Veterinarskoga fakulteta. Pohađao je tečaj za primjenu radioaktivnih izotopa u Školi za izobrazbu kadrova u rukovanju radioaktivnim izotopima Savezne komisije za nuklearnu energiju SFRJ u Beogradu (1958.) te je šest mjeseci boravio na specijalizaciji za primjenu radioaktivnih izotopa na Veterinarskom fakultetu u Moskvi (1960.).
Doktorirao je 1961. s temom *Crvena krvna slika svinje u toku fetalnog života i neposredno iza partusa*. Nakon obranjenog doktorata pohađao je tečaj za primjenu radioaktivnih izotopa u poljoprivredi, veterinarstvu i šumarstvu u organizaciji međunarodne agencije za hranu (Food and Agriculture Organization, FAO), Međunarodne agencije za atomsku energiju (International Atomic Energy Agency, IAEA) i američke vlade na Sveučilištu Cornell, Itaca, SAD (1965.). Za docenta je izabran 1966., nakon čega boravi na Fulbrightovoj stipendiji na Veterinarskom fakultetu sveučilišta Cornell (1971. – 1973.). Iste je godine, nakon povratka sa stipendije, izabran za izvanrednog profesora, a 1977. godine za redovitog profesora. U svojoj je nastavnoj karijeri napisao više izdanja skripti i praktikuma iz fiziologije za studente Veterinarskoga fakulteta (1963. – 1981.), bio jedan od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989. i 1996.) te je objavio srednjoškolski udžbenik *Fiziologija domaćih životinja* za polaznike veterinarskih škola (1989.) koji je tiskan u više izdanja.
Za eksperta FAO-a izabran je 1986. godine. Na temelju međunarodne tehničke suradnje boravio je na dužnosti profesora fiziologije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta Al-Fateh u Tripoliju, Libija (1986. – 1987.). Uz redovitu nastavu na Veterinarskom fakultetu predavao je fiziologiju na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (1981. – 1986.; 1991. – 1993.), Višoj medicinskoj školi u Zagrebu (1982. – 1986.) i Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu (1982. – 1990.).
Objavio je oko 300 znanstvenih i stručnih radova, a bavio se istraživanjima hematologije domaćih životinja, hipotermičnim i posthipotermičnim stanjima, resorpcijom nekih organskih spojeva, minerala i elektrolita te endokrinologijom i fiziologijom riba i školjki. Istraživanja je provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao Republički savjet za naučni rad (1961. – 1974.), Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH (1975. – 1990.) i MZT RH (1991. – 1996.).
Uz bogatu nastavnu i znanstvenu karijeru obnašao je različite dužnosti na Fakultetu. Bio je dugogodišnji predstojnik Radioizotopnog laboratorija (1961. – 1982.), predstojnik Zavoda za fiziologiju i radiobiologiju (1980. – 1984. i 1989. – 1991.), u jednom mandatu prodekan (1974./1975. – 1975./1976.) i tri mandata dekan Fakulteta (1976./1977. – 1979./1980., 1991./1992. – 1992./1993.).
Za znatan doprinos u nastavnom i znanstvenom radu odlikovan je Ordenom rada sa srebrnim vijencem (1969.). Umirovljen je 1996. godine. Umro je 17. rujna 2009. u Zagrebu.

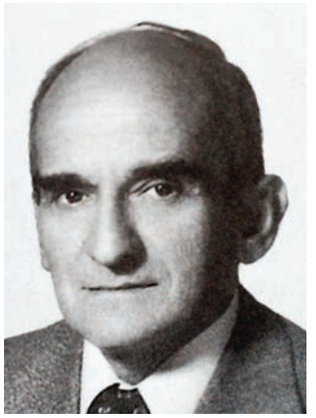

Prof. dr. Srđan Rižnar rođen je 1. lipnja 1924. u Bjelovaru. Osnovnu je školu polazio u Novoj Gradišci i Zagrebu, a gimnaziju u Zagrebu i Osijeku, gdje je maturirao 1943. godine. Studij veterine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1945. i diplomirao 1951. godine. Za vrijeme studija bio je član studentske organizacije i aktivan u izradi skripti i organizaciji stručnih ekskurzija. Bio je demonstrator u Zavodu za patološku fiziologiju i Klinici za porodiljstvo.
Godine 1952. izabran je za asistenta u Klinici za porodiljstvo. Od 1953. do 1964. radio je kao nastavnik veterinarskog porodiljstva i ginekologije u Ambulantnoj klinici, a nakon toga pa sve do umirovljenja 1989. na Klinici za porodiljstvo. Doktorirao je 1959. s temom *Primjena biopsije endometrija u krava u dijagnostici endometritisa s naročitim osvrtom na klinički prikrivene oblike upale*.
Za docenta je izabran 1964., izvanrednog profesora 1972., a redovitog profesora 1977. godine. Više je puta boravio na usavršavanju u inozemstvu (Beč, Stockholm, Kopenhagen, Zürich, Bern, Berlin i dr.). Posebno dobre kontakte održavao je s klinikama za porodiljstvo veterinarskih fakulteta u Hannoveru, Münchenu i Zürichu u obliku čestih uzajamnih posjeta, stručnih i znanstvenih kontakata te predavanja. Tako je 1980. na Veterinarskom fakultetu u Münchenu održao predavanje o našim iskustvima u upravljanju spolnim ciklusom i suzbijanju jalovosti krava na velikim farmama mliječnih krava.
Tijekom nastavnog rada na Ambulantnoj klinici zaslužan je za organizaciju njezina rada. U nastavu na terenu prenio je niz dijagnostičkih i terapeutskih zahvata na vimenu i spolnim organima domaćih životinja. Osobitu je pažnju posvetio otkrivanju i suzbijanju sterilnosti. Posebna mu je zasluga da je na teren prenio primjenu carskoga reza. U diplomskoj je nastavi na Porodiljskoj klinici predavao Fiziologiju reprodukcije i sterilitet ženskih domaćih životinja te Bolesti mliječne žlijezde. Kao vrstan organizator ak. god 1971./1972. uvodi poslijediplomski studij Uzgoj i patologija domaćih mesojeda. Osim toga bio je nastavnik i voditelj poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija goveda s umjetnim osjemenjivanjem (1973. – 1979.). Za polaznike tog studija organizirao je i vodio više stručnih ekskurzija u Brno, Berlin, Bremen, Hannover, Giessen, München i Wels (Austrija). Bio je nastavnik na drugim poslijediplomskim studijima, a za polaznike poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje napisao je u suautorstvu skriptu *Svinjogojstvo I. i II. dio* (1969.). Bio je jedan od autora četiriju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1961., 1976., 1989. i 1996.).
Objavio je više od 150 znanstvenih i stručnih radova, a pretežno se bavio suzbijanjem jalovosti i bolestima vimena u krava. U svojim je

radovima sa suradnicima naglašavao kako su trihomonijaza i poremećaji u funkciji jajnika najčešći uzrok sterilnosti u goveda. Uočivši da kod relativno velikog broja jalovih krava nije moguće utvrditi patološke promjene u maternici rektalnom i vaginalnom pretragom, prof. Rižnar istraživao je mogućnost izvođenja biopsije maternične sluznice u goveda i kobila radi histološke pretrage endometrija. U tu je svrhu izradio jednostavan instrument za biopsiju endometrija u krava te je prvi u nas primijenio tu metodu.

Tijekom svog istraživačkog rada proučavao je povezanost funkcije jetre, nadbubrežne žlijezde i štitnjače sa sterilnošću u goveda te aktivnosti tih žlijezda u različitim fazama reprodukcije. To je istraživanje financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a pod nazivom *The relation of the function of the liver and some endocrine glands to sterility in cattle* (1969. – 1974.), za što su prof. dr. S. Rižnar i njegovi suradnici dobili pismenu zahvalnicu od Odjela za agrikulturu vlade SAD-a. Nadalje, prvi je u nas u praksu uveo primjenu gestagena i analoga prostaglandina 2-alfa u svrhu sinhronizacije estrusa i liječenja jalovosti u krava, što je bila prekretnica u liječenju jalovosti te umjetnom osjemenjivanju na farmama mliječnih krava.

Zalagao se za suvremeno opremanje Klinike, pa je nabavljena oprema za laparoskopiju u malih i velikih domaćih životinja i ultrazvučni aparat na principu doplera za veterinarsku uporabu u svrhu dijagnostike gravidnosti kuja, mačaka i ovaca s pomoću ultrazvuka. Stoga je sa suradnicima prvi u nas izvijestio o vlastitim rezultatima primjene laparoskopije u veterinarskoj ginekologiji te o primjeni ultrazvučne dijagnostike u veterinarskom porodiljstvu u malih domaćih životinja (1976.).

Njegovi prvi znanstveni radovi iz mastitisa odnosili su se na lokalno antibiotičko liječenje, što je bila novina u liječenju te bolesti. Za vrijeme rada na Ambulantnoj klinici uočio je da je u terenskim uvjetima teško dijagnosticirati kronične katare vimena bez bakteriološke pretrage. Zbog toga pokušava terensku dijagnostiku mastitisa učiniti efikasnijom, pa je u tu svrhu konstruirao četverodijelnu pliticu (posudu) s crnom podlogom za tzv. pokus prije mužnje. U daljnjoj fazi svojega znanstvenog rada na području mastitisa istražio je korelaciju između higijene staje i mužnje na pojavnost upale vimena. Istraživanja je, osim na međunarodnom projektu, provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje su financirane iz Republičkog budžeta u okviru potpora Sveučilišta (1956./1957.), Republičkog fonda za znanstveni rad (1961. – 1974.) i SIZ-a za znanstveni rad (1975. – 1986.). Bio je voditelj čak 60 magistarskih radnji i 7 disertacija.

U okviru stručne djelatnosti Fakulteta niz godina organizirao je i vodio tečajeve za usavršavanje veterinara iz područja suzbijanja steriliteta u goveda i umjetnog osjemenjivanja.

Bio je autor priručnika za veterinare o liječenju i suzbijanju mastitisa (1981.).

Obavljao je različite dužnosti na Fakultetu te je bio aktivan u strukovnim društvima. U dva je mandata bio predstojnik Klinike za porodiljstvo (1973. – 1976. i 1982. – 1984.) i predsjednik Savjeta Fakulteta (1977. – 1980.) te u jednom mandatu dekan (1980./1981. – 1981./1982.). U fakultetskim je tijelima bio predsjednik i član komisije Savjeta Fakulteta za suradnju s privredom, član Vijeća Fakulteta za dodiplomsku i poslijediplomsku nastavu i dr. Bio je delegat veterinarstva u Sekciji za fertilitet i sterilitet Zbora liječnika Hrvatske, član Društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH, gdje je najviše radio u Sekciji za reprodukciju i Sekciji za mastitis. Rado se odazivao pozivima područnih društava veterinara na čijim je sastancima prenosio nova dostignuća u veterinarskoj ginekologiji te vlastita iskustva iz tog područja.

Prof. Rižnar bio je više puta nagrađivan za svoj nastavni, znanstveni i stručni rad. Umro je 3. rujna 2002. u Zagrebu.

Prof. dr. Mladen Zobundžija rođen je 19. ožujka 1931. u Gredi pokraj Siska. Osnovnu je školu pohađao u Donjem Stupniku i Slavonskoj Požegi. Prva četiri razreda gimnazije pohađao je u Slavonskoj Požegi, a maturirao je 1950. u IV. muškoj gimnaziji u Zagrebu. Iste godine upisuje Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1956. godine. Nakon odsluženja vojnog roka radio je u Veterinarskoj stanici Jabukovac Banijski (1957. – 1959.) i Veterinarskoj stanici Daruvar (1959. – 1963.). Godine 1963. izabran je za asistenta u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju Veterinarskog fakulteta. Usavršavao se iz histokemije na Veterinarskom fakultetu u Cambridgeu, Velika Britanija (1967.). Godine 1969. završio je magisterij iz smjera Histologija i embriologija, magistarskom raspravom *Histomorfološka i histokemijska istraživanja alantoisnog epitela goveda*. Godine 1973. doktorirao je s temom *Istraživanje histokemijske aktivnosti nekih enzima u alantoisnom epitelu goveda*. Habilitirao je 1974. te je izabran za docenta. Za izvanrednog profesora izabran je 1977., redovitog 1980., a redovitog profesora po drugi put 1991. godine.

Svoje je bogato znanje i iskustvo stečeno u veterinarskoj praksi prof. Zobundžija ugradio u temeljne predmete veterinarske izobrazbe, anatomiju i embriologiju, posebno kliničku anatomiju. U svom je nastavnom radu posebno naglašavao potrebu za pisanim nastavnim štivom kao osnovom lakšega usvajanja zahtjevne anatomske građe. Tako je sa suradnicima u Zavodu objavio više skripti iz anatomije domaćih životinja (1985. – 1999.): *Primijenjena anatomija domaćih životinja* (1985.), *Vodič za topografsku sekciju trupa i stražnje noge domaćih sisavaca* (1994.), *Topografska sekcija glave i vrata* (1995.), za potrebe nastave iz anatomije domaćih sisavaca i anatomije domaćih ptica. Sudjelovao je kao urednik i prevoditelj atlasa P. Popeskoa *Anatomski atlas domaćih životinja* (1980.), potom kao urednik i prevoditelj trojezičnog udžbenika iz anatomije *Slikovni priručnik anatomije domaćih životinja* (1986.), udžbenika i atlasa H. E. Königa i H-G. Liebicha *Anatomija domaćih sisavaca* (2009.) te udžbenika T. A. McGeadyja i suradnika *Veterinarska embriologija*, koji je objavljen postuhmno (2014.).

Kao priznati znanstvenik objavio je više od 250 znanstvenih i stručnih radova. Njegovo je znanstveno djelovanje obilježeno istraživanjima biomehanike i biodinamike koštanoga i mišićnog tkiva te histomorfološkim i histokemijskim istraživanjima organa domaćih životinja, posebice placente, jetre, nuzbubrežne žlijezde i skeletnih mišića. Znatan doprinos u istraživanjima biomehanike i biodinamike koštanog tkiva dao je brojnim eksperimentalnim radovima u kojima je pratio reaktivnost koštanog tkiva na različite čimbenike kao što su dob, tjelesna masa, način držanja i kretanja, kao i resekcije živaca ili mišića. Treba izdvojiti zapažena istraživanja lokomotornog sustava u kojima prati funkcije sapnih mišića nakon kirurških zahvata u konja i pasa, koja su prvi put u nas praćena filmskim zapisom. Ovoj skupini istraživanja pripadaju i ona o ulozi periosta u sprječavanju prodora infekta u kost te njegovoj ulozi u mehanizmu rasta kostiju u promijenjenim uvjetima.

U opsežnim histomorfološkim i histokemijskim istraživanjima skeletne muskulature gotovo svih domaćih sisavaca prati osobitosti pojedinih mišića te utjecaj dobi, spola, funkcije, držanja, prehrane i pasmine na njihov enzimski kapacitet. Uspoređujući histomorfološka svojstva funkcionalno različitih mišića u domaćih hladnokrvnih, toplokrvnih križanih konja i domaćih brdskih konja istraživao je moguću povezanost njihove građe s nastankom miopatija. Istražujući mišićna svojstva autohtonih pasmina ovaca te njihovih križanaca u nas, potvrdio je da se kontroliranim uzgojem mogu znatno poboljšati mesnatost i kvaliteta mišića u ovaca. Vrijedan znanstveni prilog tipizaciji mišićnih vlakana dao je svojim istraživanjima u kojima prati enzimsku aktivnost, volumnu gustoću i promjer mišićnih vlakana. Na kraju treba istaknuti da je posebna vrijednost i osobitost gotovo svih znanstvenih radova prof. dr. M. Zobundžije njihova primjena te činjenica da su vrlo često rezultat suradnje s liječnicima, kliničarima i terenskim veterinarima. Istraživanja je provodio kao voditelj triju znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1990.) i dva projekta MZT RH (1991. – 1996.). Osim toga bio je aktivan suradnik u realizaciji niza znanstvenih projekata.

Prof. Zobundžija obnašao je brojne rukovodeće dužnosti na Veterinarskom fakultetu. Bio je prodekan za nastavu (1980./1981. – 1981./1982.), dekan (1982./1983.), predsjednik Kolegijalnog poslovodnog organa (1983. – 1988.) te obnašatelj dužnosti direktora Fakulteta (1988. – 1989.). U više je mandata bio član Izvršnog odbora i Savjeta Fakulteta te član velikog broja različitih komisija Fakultetskog vijeća. Bio je i predstojnik Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju (1991. – 1996.). Bio je član Udruženja anatoma Jugoslavije, Udruženja europskih veterinarskih anatoma (European Association of Veterinary Anatomists, EAVA), Udruženja anatoma, histologa i embriologa Hrvatske, Udruženja veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije, Hrvatskog veterinarskog društva, Društva nastavnika Sveučilišta u Zagrebu te član Matične komisije za biologiju Sveučilišta u Zagrebu.
Velik doprinos organizaciji obrazovanja i znanstvenog rada u veterinarstvu dao je kao predstavnik u SIZ-u obrazovanja u poljoprivredi i prehrambenoj djelatnosti te kao član Programskog savjeta usmjerenog obrazovanja u poljoprivredi, veterinarstvu i prehrambenim djelatnostima, a posebice brojnim stručnim raspravama i javnim predavanjima održanim na sastancima Udruženja veterinara. S mnogo entuzijazma djelovao je i kao član Izvršnog odbora Sindikata te kao odbornik Općinske skupštine Peščenica.
Za cjelokupan je rad odlikovan Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1989.). Umirovljen je 1996. godine.
U slobodno vrijeme bavio se planinarenjem i bio aktivan u Planinarskom savezu Hrvatske. Također je bio član Hrvatskog saveza udruga invalida rada i Udruge veterinarskih umirovljenika grada Zagreba čiji je predsjednik bio do kraja života. Umro je 5. svibnja 2011. u Zagrebu.

Prof. dr. Zvonimir Vinovrški rođen je 16. studenoga 1931. u Karlovcu. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u rodnom gradu, a maturirao je 1950. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirao je 1957., a neposredno nakon završetka studija zapošljava se kao veterinar u Karlovcu. Nakon povratka s odsluženja vojnog roka primljen je 1958. za asistenta u Kirurškoj klinici Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Godine 1960. prelazi u Zavod za hranidbu domaćih životinja i odmah se uključuje u nastavni i znanstveni rad. Doktorirao je 1964. s temom *Amilaza i promjene njene aktivnosti u tijeku tova*.
Na početku svog rada u Zavodu za hranidbu domaćih životinja u više je navrata boravio na kraćim usavršavanjima u inozemstvu. Pohađao je seminar britanskog savjeta na Grassland Research Course u Maidenhead, Berkshir (1967.), a zatim je boravio na usavršavanju iz svinjogojske proizvodnje u Landkonomisk Forsgslaboratorium u Kopenhagenu, Danska (1970.) i Eighteenth Easter School in Agricultural Science u Notingenu, Velika Britanija (1971.). Pohađao je i međunarodni tečaj iz radijacije u animalnoj znanosti i veterinarskoj medicini u Fort Collins, Colorado, SAD (1971.).
Za docenta je izabran 1971., izvanrednog profesora 1976., a redovitog profesora 1981. godine. Za potrebe diplomske nastave napisao je skripte *Prehrana svinja* (1974.) i *Prehrana svinja u kooperativnoj i industrijskoj svinjogojskoj proizvodnji* (1981.). Bio je jedan od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989., 1996.). Tijekom svoje nastavničke karijere bio je mentor u stotinjak diplomskih radova.
Objavio je oko 120 znanstvenih i stručnih radova. U znanstvenom se radu osobito istaknuo u području hranidbe svinja. Iz tog je područja bio voditelj šest domaćih projekata koje je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1990.) i MZT RH (1991. – 1996.), te je bio koordinator međunarodnog projekta *Embriotransfer kod svinja* (1985. – 1988.). Rezultate svojega rada izlagao je na brojnim znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu.
Prof. Vinovrški bio je predstojnik Centra za svinjogojstvo (1983. – 1985.) te je u sklopu Centra surađivao s privrednim organizacijama na rješavanju problema hranidbe svinja. Bio je dugogodišnji suradnik na svinjogojskim farmama u Donjem Miholjcu, Novoj Topoli i Ptuju, zatim u tvornicama stočne hrane u Sesvetama i Valpovu, tvornici industrijske opreme u Ludbregu, farmaceutskoj tvrtki Krka, Novo mesto i Poljoprivredno-industrijskom kombinatu Vrbovec.
Dugi niz godina obnašao je različite dužnosti na Fakultetu i društvenoj zajednici. U jednom je mandatu bio prodekan (1982./1983.) te u dva kontinuirana mandata dekan Fakulteta (1983./1984. – 1985./1987.). U dva je navrata bio i predstojnik Zavoda za hranidbu domaćih životinja (1984. – 1986. i 1994. – 1996.). Osim toga bio je član Kolegijalnog poslovodnog organa te predsjednik komisija Znanstveno-nastavnog vijeća za kontrolu nastave, studentska pitanja, režim studija, znanstveni rad, poslijediplomski studij, nastavni plan i program. Od funkcija u društvenoj zajednici bio je član Skupštine SIZ-a odgoja i usmjerenog obrazovanja u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i trgovini, član SIZ-a za znanstveni rad SRH i član radne grupe zajedničkog fonda za suradnju sa SAD-om. U suradnji s predstavnikom američkog Ministarstva poljoprivrede dr. J. S. Walkerom razvijao je četiri međunarodna projekta. Mnoge je mlade istraživače poticao na znanstveni rad u SAD-u, a četrnaestorici od njih omogućio je studijski boravak u najpoznatijim istraživačkim centrima u SAD-u, za što je dobio pismeno priznanje američkog Ministarstva poljoprivrede. U mirovini je od 1997. godine.

Prof. dr. Tomo Martinčić rođen je 14. prosinca 1929. u mjestu Reka pokraj Koprivnice. Osnovnu je školu pohađao u rodnom mjestu, a gimnaziju u Koprivnici. Maturirao je 1948., nakon čega upisuje Veterinarski fakultet u Zagrebu i diplomira 1954. godine. Nakon odsluženja vojnoga roka zaposlio se 1955. na Veterinarskom institutu u Zagrebu, gdje je dvije godine radio u Odjelu za patologiju i toksikologiju. Godine 1957. izabran je za asistenta u Zavodu za patološku fiziologiju Veterinarskog fakulteta. Doktorirao je 1961. s temom *Slobodne aminokiseline u očnoj vodi (humor aquaeus) kod nekih bolesti konja*. Nakon doktorata usavršavao se u Institutu za veterinarsku fiziologiju u Babrahamu, Cambridge, i Institutu za fiziološku kemiju Medicinskog fakulteta u Baselu, Švicarska. Za docenta je izabran 1967., za izvanrednog profesora 1974., a za redovitog profesora 1979. godine.
Objavio je više od 50 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima. U znanstvenom se radu istaknuo u istraživanjima uloge i metabolizma aminokiselina u tjelesnim tekućinama i tkivima domaćih životinja i parazita te istraživanjima metabolizma lipida u sisavaca i ptica, pri čemu je prvi u Hrvatskoj uveo metodu za kvantitativno određivanje masnih kiselina pomoću plinske kromatografije. Zapaženi su njegovi radovi o metabolizmu lipida i ugljikohidrata te ulozi u energetskom deficitu i proizvodnim bolestima mliječnih krava. Istraživanja je provodio kao voditelj znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao Republički savjet za znanstveni rad (1966. – 1974.), SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1986.) i MZT RH (1991. – 1996.).
Prof. Martinčić bio je stručno aktivan te je obnašao različite funkcije na Fakultetu, Sveučilištu i strukovnim udrugama. Vodio je uspješnu suradnju s Prehrambenom industrijom Podravka, gdje je instalirao komplicirane analitičke uređaje i obučio njihove stručnjake za rad na njima. Bio je predstojnik Zavoda za patološku fiziologiju (1980. – 1995.), prodekan za financije (1982. – 1983.), predsjednik Savjeta Fakulteta (1980. – 1982. i 1983. – 1985.) te u tri mandata dekan (1987./1988. – 1990./1991. i 1993./1994. – 1994./1995.). Važne su nje-

gove aktivnosti u okviru ponovnog osnivanja Hrvatskoga veterinarskog društva (1993.), kojemu je bio i prvi predsjednik.
Povodom sedamdesete obljetnice Fakulteta odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1989.). U mirovini je bio od 1995. godine. Umro je 3. prosinca 1997. u Zagrebu.

Prof. dr. Zdenko Makek rođen je 30. listopada 1942. u Zagrebu. Osnovnu školu i VI. gimnaziju pohađao je Zagrebu, a maturirao je 1961. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1968. godine. Godinu dana poslije zaposlen je kao terenski veterinar u Veterinarskoj stanici Ozalj. Godine 1970. izabran je za asistenta za predmet *Porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje* na Ambulantnoj klinici Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Godine 1973. prelazi za asistenta u Zavod za reprodukciju i Kliniku za porodiljstvo. Poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem završio je 1976., obranivši magistarsku raspravu *Dijagnoza gravidnosti u ovaca biopsijom sluznice vagine*. Doktorirao je 1980. s temom *Utjecaj faze spolnog ciklusa na uspjeh infekcije kvascima izdvojenim iz genitalnih organa jalovih svinja*.
Za docenta je izabran 1986., izvanrednog profesora 1990., redovitog profesora 1999. i redovitog profesora u trajnom zvanju 2003. godine. U suautorstvu je objavio više skripti iz fiziologije i patologije reprodukcije domaćih životinja (1997. – 2002.) te udžbenike *Rasplođivanje krava i junica* (2007.) i *Rasplođivanje konja* (2009).
Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. U znanstvenom je radu bio orijentiran na nekoliko područja koja čine logičnu cjelinu: fiziologija razmnožavanja domaćih životinja, dijagnostika gravidnosti u domaćih životinja, umjetno osjemenjivanje, embriotransfer i *in vitro* oplodnja domaćih životinja te patologija gravidnosti, poroda i puerperija, kao i porodiljsko-ginekološke operacije. Bio je voditelj sedam znanstvenih projekata MZOŠ-a (1991. – 2006.). Godine 1992. osnovao je Laboratorij za asistiranu reprodukciju na svojoj matičnoj klinici. Tako je svojim znanstvenim radom i zalaganjem u unaprjeđenju rada Klinike za porodništvo i reprodukciju znatno pridonio unaprjeđenju tehnologije razmnožavanja životinja. Prof. Makek je obavljao niz dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu u Zagrebu i u veterinarskoj struci. U dva je kontinuirana mandata bio prodekan za nastavu (1995. – 1999.) i dekan (1999. – 2003.). Kraće je vrijeme do izbora za dekana bio i predstojnik Klinike za porodništvo i reprodukciju (1998. – 1999.). Istaknuo se u radu Povjerenstva za izvedbu novoga nastavnog plana i programa Veterinarskog fakulteta (1994.). Zalagao se za dobivanje stručnog naziva doktor veterinarske medicine, što je na početku njegova prvog dekanskog mandata i ostvareno (1999.). Bio je član Organizacijskog odbora za dodiplomsku nastavu Sveučilišta u Zagrebu, matičnog povjerenstva za biomedicinu i zdravstvo, polje veterinarske medicine (1997. – 1998. i 2003. – 2004.) te član Senata Sveučilišta u Zagrebu tijekom mandata dekana.
Dobitnik je više nagrada i priznanja, poput diplome i plakete Veterinarskoga fakulteta za uspješan rad (1979., 1984.), zahvalnice za znatan doprinos u organizaciji I. hrvatskog veterinarskog kongresa (1996.) te odličja Reda Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge u znanosti (1998.). Umirovljen je 2010. godine. Umro je 29. ožujka 2012. u Zagrebu.

Prof. dr. Velimir Sušić rođen je 25. travnja 1959. u Zagrebu gdje je polazio osnovnu školu i jezičnu gimnaziju. Nakon mature, 1977., upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1983. godine. Iste se godine zapošljava kao pripravnik

SIZ-a za znanstveni rad u Zavodu za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji Veterinarskoga fakulteta. Nakon toga kraće je vrijeme radio u PIK-u Vrbovec, a u svibnju 1985. izabran je za asistenta u Zavodu za stočarstvo (danas Zavodu za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju) Veterinarskoga fakulteta. Iste je godine upisao poslijediplomski studij smjera molekularna biologija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu, koji je završio 1989. obranom znanstvenog magistarskog rada *Frekvencija gena koji određuju polimorfizam serumskog transferina u ovaca i povezanost s proizvodnim obilježjima*. Doktorirao je 1993. na Veterinarskom fakultetu s temom *Varijabilnost u građi tijela i proizvodnji mlijeka ovaca s genetički različitim tipovima hemoglobina*. Kao gostujući istraživač boravio je u Njemačkoj na usavršavanju u Bayerische Landesanstalt für Tierzucht, Njemačka (1990.) i u Seibersdorfu, Austrija (2004.) gdje je u organizaciji Svjetske organizacije za hranu (The Food and Agriculture Organization, FAO) i Međunarodne agencije za atomsku energiju (International Atomic Energy Agency, IAEA) stjecao znanja iz primjene molekularne biologije u uzgoju životinja. U zvanje višeg asistenta izabran je 1997., docenta 1998., izvanrednog profesora 2001., a redovitog profesora 2005. godine. Od 2010. redoviti je profesor u trajnom zvanju iz područja biomedicinskih znanosti, polje veterinarske medicine, grana animalna proizvodnja i biotehnologija. Nastavna djelatnost prof. dr. V. Sušića vezana je za uzgoj i proizvodnju životinja što je, ovisno o nastavnim programima, predavao u predmetima Primijenjena biologija u uzgoju domaćih životinja, Tehnologija proizvodnje i uzgoja životinja, Pasminska svojstva životinja te Uzgoj i proizvodnja životinja. Znatan doprinos obrazovanju budućih doktora veterinarske medicine dao je i širim uvođenjem tema iz statistike koje su se najprije predavale u okviru izbornog predmeta, a od ak. god. 2005./2006. kao obvezni predmet Osnove statistike u veterinarskoj medicini. Prof. Sušić sudjelovao je u nastavi više poslijediplomskih studijskih programa, a osobit je doprinos dao znanstvenom sveučilišnom doktorskom studiju Veterinarske znanosti kao voditelj obveznog predmeta Statističke metode u veterinarskim istraživanjima te izbornog predmeta Suvremeni genetički pristupi unaprjeđivanja proizvodnosti i zdravlja stoke. Napisao je srednjoškolski udžbenik za poljoprivredne škole *Ovčarstvo i kozarstvo* (1998.), sa suradnicima s Agronomskog fakulteta u Zagrebu sveučilišni udžbenik *Ovčarstvo* (2007.) te sa suradnicima s Veterinarskoga fakulteta udžbenik *Dobrobit životinja* (2019.). Jedan je od autora šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.).
Objavio je više od 150 znanstvenih i stručnih radova i kongresnih priopćenja. U znanstvenom i stručnom radu najviše se bavio uzgojem životinja, posebice ovaca i koza. Vodio je pet domaćih projektnih istraživanja na teme ekonomičnosti ovčarstva na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (2000. – 2002.), sezonskih varijacija u reprodukciji ovaca pasmine merinolandšaf (2002. – 2006.), sezonalnosti pripusta i janjenja ovaca u Hrvatskoj (2007. – 2013.), nukleotidnog polimorfizma gena MTNR1A u ovaca pasmine merinolandšaf i dalmatinska pramenka (2014.) te razvoja modela za sustavno vrednovanje zdravlja i proizvodnosti stada (2015.). Također je kao suradnik sudjelovao u brojnim istraživanjima među kojima se ističu međunarodni projekti *Uzgoj i patologija mliječne ovce na području Mediterana* (projekt United States Department of Agriculture, USDA) i *High tech veterinary platform for high transparency and competitiveness* (projekt EU Instrument for Pre-Accession Assistance, EU IPA), te veći broj domaćih istraživanja na teme izgradnje oplemenjene ovce mesnog i mliječnog tipa za potrebe Hrvatske, utvrđivanja statusa gena za malignu hipertermiju u svinja, fenotipskih i genetskih odlika simentalskog goveda u Hrvatskoj, biokemijskih pokazatelja genetskog potencijala proizvodnje mesa simentalskog goveda, produktivnosti različitih ge-

notipova ovaca za intenzifikaciju ovčarstva u Hrvatskoj, patobiologije prenatalnih, perinatalnih i postnatalnih gubitaka u uzgoju svinja, morfoloških odlike i ekoloških odrednica areala dalmatinske tuke, polimorfizma kandidatnih gena za plodnost svinja i ovaca te procjene regresijskih modela za obilježje dugovječnosti svinja i ovaca. Kao mentor vodio je jedan magistarski i tri doktorska rada.

Aktivno je sudjelovao u radu više od 70 međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih skupova, a na 2. hrvatskom veterinarskom kongresu (Cavtat, 2000.) bio je predsjednik Znanstveno-stručnog odbora. Istaknuo se i u uređivačkom radu pojedinih znanstvenih i stručnih časopisa. Bio je član uredničkih odbora u časopisima *Stočarstvo*, *Veterinarska stanica* i *Ovčarsko-kozarski list*. U *Veterinarski arhiv*, osim člana uredničkog odbora, od 2001. bio je pomoćnik urednika, a od 2017. i glavni i odgovorni urednik. Član je strukovnih organizacija Hrvatske veterinarske komore i Hrvatskog veterinarskog društva – 1893 – *Societas veterinaria Croatica*.

Prof. Sušić obavljao je brojne dužnosti na Fakultetu. Uz članstva ili predsjedanja u većem broju povjerenstava i odbora bio je predstojnik Zavoda za stočarstvo (2004. – 2005.), pomoćnik dekana (2005.) i prodekan za nastavu i kontrolu kvalitete (2005. – 2006.). Dužnost dekana obavljao je u mandatnom razdoblju od 2007. do 2010. godine. Najvažnije aktivnosti bile su usmjerene na prvu vizitaciju EAEVE-a te pripremu i provedbu nastavnog programa za doktora veterinarske medicine prema načelima Bolonjskog procesa. Osobit je doprinos u tim aktivnostima prof. Sušić dao u samoanalizi Veterinarskog fakulteta koja je u sklopu vizitacijskog procesa pripremljena i predstavljena 2002. godine. Kao predsjednik fakultetskog povjerenstva za europski sustav prijenosa bodova (*European credit transfer system*, ECTS) aktivno je pridonio procjeni studentskog opterećenja i na osnovi toga reorganizaciji nastave u sklopu integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine. Tijekom dekanskog mandata zajedno je sa suradnicima u dekanskom kolegiju uspostavio temelje novoga studijskog procesa u kojemu su po prvi put primijenjeni kriteriji kvalitete, osnovani na dokumentima informacijskog paketa, vodiča za studente, kataloga znanja i vještina, ishoda učenja i dodataka diplomi. Osim toga u navedenom su razdoblju provedene pripreme za nastavu iz obveznih izbornih predmeta te za izvanfakultetsku (ekstramuralnu) nastavu, intenzivirana je informatizacija putem Informacijskog sustava visokih učilišta (ISVU) i Modula u informacijskom sustavu za podršku postupaka vrednovanja (MOZVAG), a uspostavljeni su i temelji za primjenu metoda e-učenja putem sustava za upravljanje učenjem (*Learning Management System,* LMS). Poslijediplomski studiji i znanost tijekom dekanskog mandata prof. dr. V. Sušića posebno su obilježeni početkom provođenja novoodobrenog Sveučilišnog doktorskog studiju Veterinarske znanosti te primjenom odluke kojom se u području biomedicine i zdravstva, polju veterinarske medicine, određuju četiri grane: temeljne i pretkliničke veterinarske znanosti, veterinarske kliničke znanosti**,** veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane te animalna proizvodnja i biotehnologija. Uvedene su i brojne novosti kojima je poslovanje Veterinarskoga fakulteta prilagođeno novouvedenom porezu na dodanu vrijednost, javnim nabavama i sustavnijem korištenju prihoda ostvarenih na tržištu. Sve prisutniji sustav kvalitete proširen je prijavom više laboratorija na akreditaciju prema normi HR EN ISO/IEC 17025 te izradom dokumenata koji u fakultetskoj praksi po prvi put reguliraju postupke sa životinjama i lešinama životinja nepoznata statusa cijepljenja, odnosno postupke s različitim vrstama otpada. Također, realizacijom kredita Sveučilišta u Zagrebu obavljeni su radovi kojima je spriječeno propadanje postojećih zgrada, provedeno uređenje prostora i opreme koji su u izravnoj funkciji nastave te dana potpora klinikama i zavodima koji privređuju na tržištu. Kao dekan znatne je aktivnosti usmjerio i na pripremu projektne dokumentacije zemljišta u Dugom Selu namijenjenog za Fakultetsko dobro, a konkretnije se pristupilo i edukaciji više nastavnika putem programa *Diplomate* koje provode European Board of Veterinary Specialisations (EBVS) i American Board of Veterinary Specialties (ABVS).

Prof. Sušić obnašao je i mnoge dužnosti izvan matičnog fakulteta. Bio je predstavnik Fakulteta u Senatu i Vijeću biomedicine i zdravstva Sveučilišta u Zagrebu (2007. – 2010.) te predsjednik Upravnog vijeća Hrvatskog veterinarskog instituta Zagreb (2012. – 2014.). Kao član sudjelovao je i u radu državnih i stručnih tijela: Bioetičkog povjerenstva za praćenje genetski modificiranih organizama, Nacionalnog bioetičkog povjerenstva za medicinu, Savjeta programa za provedbu uzgojno-selekcijskog rada u ovčarstvu i kozarstvu, Povjerenstva za ocjenu ovaca i koza na stočarskim izložbama, Povjerenstva za izradu Programa razvoja ovčarske i kozarske proizvodnje u RH za razdoblje od 2014. do 2020. godine, Stručnog savjeta za praćenje stanja u ovčarskoj i kozarskoj proizvodnji, Stručnog savjeta za praćenje stanja u proizvodnji i preradi mlijeka te Nacionalnog savjeta za provedbu Programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u RH.

Za svoj je rad prof. Sušić dobio više priznanja među kojima se osobito ističu ona za suradnju s Hrvatskim stočarskim centrom i Hrvatskim savezom uzgajivača ovaca i koza (2008.), zatim s Hrvatskom poljoprivrednom agencijom (2013.) te Hrvatskim veterinarskim institutom Zagreb i s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu (2014.).

Prof. dr. Tomislav Dobranić rođen je 21. veljače 1962. u Zagrebu. Osnovnu je školu pohađao u Selima pokraj Siska, a srednju školu u Petrinji gdje je maturirao 1980. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1986. godine. Od kraja te godine bio je zaposlen u Veterinarskoj stanici Sisak na terenskim poslovima. Stručni ispit za veterinarskog inspektora položio je u ožujku 1988. godine. U srpnju iste godine prelazi na Veterinarski fakultet kao stručni suradnik u Zavodu za reprodukciju i Klinici za porodništvo. Poslijediplomski studij iz Fiziologije i patologije reprodukcije s umjetnim osjemenjivanjem upisao je 1989., a završio 1993. obranom magistarskog rada *Preživljavanje, plodnost i mliječnost u krava i junica nakon carskog reza*. Godine 1997. izabran je za asistenta, a doktorirao je iste godine s temom *Učinak kadmijevih soli apliciranih peroralno na spolne organe i graviditet kunića*. Za višeg je asistenta izabran 1999., docenta 2001., izvanrednog profesora 2005., redovitog profesora 2009., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2014. godine. Sudjeluje u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave u okviru Klinike za porodništvo i reprodukciju. Od 2008. voditelj je poslijediplomskog specijalističkog studija Teriogenologija domaćih sisavaca. Autor je sveučilišnih udžbenika *Rasplođivanje krava i junica* (2007.), *Rasplođivanje svinja* (2008.) i *Rasplođivanje ovaca i koza* (2010.). Bio je urednik i autor sveučilišnog udžbenika *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2009.) te jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).

Objavio je više od 130 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima. Uže znanstveno područje prof. dr. T. Dobranića jest fiziologija i patologija reprodukcije domaćih životinja s naglaskom na problematiku puerperija preživača, posebice poremećaje metaboličkog/energetskog, endokrinog i antioksidacijskog statusa krava te njihova utjecaja na smanjenje plodnosti. Dosad je bio voditelj dvaju domaćih projekata koje je financirao MZT (2004. – 2013.) te jednoga projekta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Vijeća za istraživanje u poljoprivredi (2012. – 2014.). Osim toga bio je suradnik na pet domaćih znanstvenih projekata, a danas sudjeluje u znanstvenom radu u okviru potpora Sveučilišta. Aktivno je sudjelovao na velikom broju međunarodnih i domaćih znanstvenih kongresa te radionicama iz rasplođivanja domaćih životinja.

U okviru stručnoga rada održao je više od 40 tečajeva trajne izobrazbe veterinarskih stručnjaka u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom te više desetaka stručnih predavanja veterinarskim stručnjacima i uzgajivačima svinja i goveda na temu porodništva i rasplođivanja domaćih životinja. Aktivan je član strukovnih udruga, poput Svjetskog bujatričkog udruženja (World Association for Buiatrics, WAB),

Europskog društva za reprodukciju domaćih životinja (European Society for Domestic Animal Reproduction, ESDAR) i Hrvatske veterinarske komore (HVK).
Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i šire. Bio je predstojnik Klinike za porodništvo i reprodukciju (2007. – 2008.) i u dva mandata dekan Fakulteta (2010. – 2016.). Tijekom dekanskog mandata bio je predsjednik Povjerenstva za izbore u znanstvena, znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja te Vijeća specijalističkih studija Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
Za vrijeme njegova dekanskog mandata uspostavljena je ugovorna suradnja s više od 30 veterinarskih organizacija u provedbi ekstramuralne nastave za studente koji su započeli studij po Bolonjskom procesu te je započeta gradnja Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom koja je dovršena 2016. godine. Također je započeta gradnja nadstrešnice za fakultetska vozila i kliničke vježbaonice, što je dovršeno 2017. godine. Od 1. listopada 2016. do 27. ožujka 2019. bio je prodekan za financijsko poslovanje i investicije.
U dekanskom je mandatu bio član Senata i Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2009. Nacionalno vijeće za znanost imenovalo ga je članom znanstvenog područnog vijeća biomedicine i zdravstva. Danas tu dužnost obnaša u trećem mandatu. Od 2015. godine član je Nadzornog odbora Centra kompetencija za obnovljive izvore energije d.o.o. Varaždin.

Prof. dr. Nenad Turk rođen je 16. prosinca 1966. u Zagrebu. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Varaždinu gdje je maturirao 1985. godine. Te je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a zatim odlazi na odsluženje petnaestomjesečnog vojnog roka. Nakon povratka 1986. započinje sa studijem veterinarske medicine na kojemu je diplomirao 1993. godine. Iste se godine, nakon šestomjesečnog staža u PPK-u Koka u Varaždinu, zapošljava kao znanstveni novak u Zavodu za patološku fiziologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te upisuje znanstveni poslijediplomski studij Unutarnje bolesti domaćih životinja. Godine 1995. kao asistent prelazi u Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Istodobno je uključen u praktičnu nastavu iz Zaraznih bolesti domaćih životinja i Ambulantne klinike, stručno-klinički rad na Klinici za zarazne bolesti te rutinski i znanstvenoistraživački rad Laboratorija za leptospire i Laboratorija za infektivnu anemiju kopitara Veterinarskoga fakulteta. Znanstveno se usavršavao kao stipendist francuske vlade (1998. – 1999.; 2000.). i kao stipendist Federation of European Microbiological Societies (FEMS) u Referentnom laboratoriju Svjetske zdravstvene organizacije za leptospire, Instituta Pasteur u Parizu, Francuska (2002.). Magistrirao je 2000. obranivši znanstveni magistarski rad *Protutijela za bakteriju Borrelia burgdorferi u serumima pasa na području grada Zagreba*. Doktorirao je 2004. s temom *Genetska raznolikost izolata bakterije roda Leptospira izdvojenih iz životinja u Republici Hrvatskoj*. U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabran je 2005., izvanrednog profesora 2009., redovitog profesora 2012., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2018. godine.
Prof. Turk velik je dio svoje nastavničke aktivnosti posvetio sudjelovanju u predmetima Zarazne bolesti domaćih životinja, Zoonoze, Prijeteće zarazne bolesti, Farmske bolesti životinja, a također je u sklopu predmeta Ambulantna klinika zabilježio više od 1300 izlazaka na terensku nastavu sa studentima. Osim redovite diplomske održava i poslijediplomsku nastavu na matičnom fakultetu. Nastavnik je na specijalističkim poslijediplomskim studijima Mikrobiologija i epizootiologija, Patologija i uzgoj domaćih mesoždera, Proizvodnja i zdravstvena zaštita svinja, Sudsko veterinarstvo i Teriogenologija domaćih sisavaca, te na više granski usmjerenih predmeta sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti. Gostujući je profesor na Fakultetu veterinarske medicine Sveučilišta sv. *Ćirila* i Metodija u Skopju, Makedonija. Urednik je i suautor knjige *Bolesti probavnog sustava pasa i mačaka – odabrana poglavlja* (2010.), suautor priručnika *Antropozoonoze: epidemiološka i klinička slika, dijagnostika, terapija i prevencija* (2010.) te suautor šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). U sklopu nastavnog rada bio je voditelj studentima u izradi 12 diplomskih radova.
Godine 2016. utemeljio je međunarodnu ljetnu školu *Zoonoze* koja se tradicionalno održava u Dubrovniku svake godine u proljetnim mjesecima i okuplja studente s visokih veterinarskih učilišta koja su dio VetNEST-a. U sklopu međunarodnog Erasmus+ projekta jedan je od suautora *web*-portala *Zoonoses Online Education* (ZOE).
Dosad je kao autor ili suautor objavio oko 150 bibliotečnih jedinica znanstvenih i stručnih radova, od čega više od 45 u časopisima citiranima u bazi *Web of Science* i *Scopus*, a više od 30 u bazi *Current Contents,* uz citiranost od preko 490 puta i h-indeks 13. Osim toga suautor je znanstvene knjige *Wildlife: Destruction, Conservation and Biodiversity* (ur. J. D. Harris, L.P. Brown), Nova Science Publishers, Inc. (2009.).
Uže područje znanstvenog rada prof. dr. N. Turka jest istraživanje zoonoza uzrokovanih spiralnim baketrijama, osobito leptospiroze. Bio je voditelj projekta *Molekularna epizootiologija i epidemiologija leptospiroze* (2007. – 2013.) koji je financirao MZOŠ, međunarodnog projekta *Serološko i molekularno identificiranje izolata Leptospira spp.* u sklopu znanstveno tehnološke suradnje sa Slovenijom (2010. – 2011.) te suradnik u četiri domaća i dva međunarodna znanstvena projekta. U dosadašnjem znanstvenom radu bio je voditelj pet disertacija.
Bio je član organizacijskih i znanstvenih odbora brojnih znanstvenih i stručnih skupova, pri čemu treba istaknuti predsjedanje organizacijskim odborom Prvog europskog kongresa leptospirologa, EUROLEPTO (Dubrovnik, 2012.).
Član je više domaćih i međunarodnih strukovnih udruženja: Hrvatske veterinarske komore (od 2011.) u kojoj je i predsjednik stručnog odbora, zatim Hrvatskog mikrobiološkog društva (HMD) u kojemu je bio glavni tajnik (2001. – 2003.), Međunarodnog udruženja za leptospirozu (International leptospirosis society, ILS). Jedan je od osnivača i član upravnog vijeća Europskog udruženja za leptospirozu (European leptospirosis society, ELS), a od 2015. i predsjednik tog udruženja. Kao prvi veterinar nakon osamostaljivanja Republike Hrvatske koji je dobio godišnju stipendiju francuske vlade postao je i član Hrvatske udruge stipendista francuske Vlade (HUSFV). Od 2016. do 2018. bio je predsjednik VetNEST-a. Od 2018. član je sekcije higijeničara (Union of European Veterinary Hygienists, UEVH) Federacije veterinara Europe (Federation of Veterinarians of Europe, FVE). Od iste je godine član i Višegradske skupine veterinara Vet4+.
Prof. Turk u dosadašnjoj je karijeri obnašao više dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i državnim tijelima uprave. Bio je voditelj Klinike za zarazne bolesti (2008. – 2010.) i predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (2010. – 2011.). Od 2008. voditelj je Laboratorija za leptospire u sklopu Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. U dva je mandata bio prodekan za poslovanje (2010. – 2016.), a od ak. god. 2016./2017. dekan je Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U veljači 2019. godine izabran je za dekana u sljedećem trogodišnjem mandatu ak. god. 2019./2020. – 2021./2022. Uz dekanske obveze predsjednik je fakultetskog Povjerenstva za izbore u znanstvena, znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja i Povjerenstva za odlikovanje te od 2010. redoviti član Vijeća doktorskog studija.
Inicijator je uvođenja akreditiranih laboratorija u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti prema normi ISO17025 te jedan od organizatora reforme i adaptacije Zavoda, posebno Laboratorija za leptospire (LEPTOlab), a poslije je kao prodekan za poslovanje aktivno podupirao i omogućio uvođenje akreditacije ISO17025 i u APISlab u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela. Na dužnosti prodekana istaknuo se i kao idejni pokretač te voditelj projekta izgradnje nove Klinike za zarazne bolesti s izolacijskom jedinicom koja je dovršena i otvorena 2016. te je od vanjskih evaluatora proglašena za *state of the art* tijekom vizitacije 2015. godine. Time je otklonjen jedan od

glavnih nedostataka Fakulteta, čime mu je omogućeno da bude u potpunosti akreditiran i priznat od Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE). Također je kao prodekan bio idejni začetnik i jedan od inicijatora pokretanja studija veterinarske medicine na engleskom jeziku.

Prof. Turk inicijator je osnivanja Ureda za EU projekte koji je s radom počeo u njegovu dekanskom mandatu i u samo dvije godine Fakultetu omogućio dobivanje tri velika projekta. Dva su projekta Europskog socijalnog fonda: *Uspostava poslijediplomskih specijalističkih studija veterinarske medicine na engleskom jeziku* uvrijednosti od 1,7 milijuna kuna i *Razvoj visokoobrazovnih standarda zanimanja, standarda kvalifikacije i unaprjeđenje integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine uz primjenu HKO-a na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* ukupne vrijednosti 3,9 milijuna kuna. Treći projekt, *Pan-European soft skills curriculum for undergraduate veterinary education*, dobiven je iz programa Erasmus+ za 2018. za Ključnu aktivnost 2, Strateška partnerstva te mu je odobrena financijska potpora u iznosu od 226.716,00 eura.

U integrirani studij veterinarske medicine na hrvatskom i engleskom jeziku uveo je obvezni predmet Komunikacijske vještine u veterinarskoj medicini kako bi studenti, uz kompetencije doktora veterinarske medicine, usvojili i potrebne generičke vještine.

Svjestan važnosti komunikacije sa zainteresiranom javnošću i uloge društvenih mreža u suvremenom poslovanju, u svom je dekanskom mandatu potaknuo predstavljanje Fakulteta na društvenoj mreži *Facebook*. Iz istih je razloga inicirao izradu nove mrežne stranice Fakulteta, osuvremenjena izgleda i s mogućnošću dinamičnije objave sadržaja i lakšeg predstavljanja rezultata rada. Osim što je time ostvarena bolja komunikacija sa zaposlenicima i studentima, koji su aktivno uključeni u kreiranje i odabir sadržaja na *Facebooku* i mrežnoj stranici, zalaganjem za otvorenost ustanove prema javnosti prof. Turk povećao je prepoznatljivost Fakulteta i vidljivost u znanstvenoj i stručnoj, ali i općenito društvenoj te lokalnoj zajednici. U tome važnu ulogu ima Povjerenstvo za medije i odnose s javnošću koje je osnovao na početku svog dekanskog mandata, a koje koordinira predstavljanje Fakulteta u medijima i organizira sudjelovanje na različitim manifestacijama poput Smotre Sveučilišta u Zagrebu, Noći muzeja, Festivala znanosti i dr.

Kao dekan prof. Turk inicijator je kandidature Veterinarskoga fakulteta za organizaciju godišnje skupštine EAEVE-a u Zagrebu 2019., što je i potvrđeno na godišnjoj skupštini 2018. u Hannoveru u Njemačkoj. Time je Veterinarski fakultet u Zagrebu dobio priliku da po prvi put u povijesti bude domaćinom tako velikog i važnog skupa, s više od 200 rektora i dekana veterinarskih sveučilišta i fakulteta iz čitave Europe i pridruženih drugih svjetskih veterinarskih organizacija. Značenje tog skupa još je veće veće uzme li se u obzir da je 2019. i godina obilježavanja stote obljetnice Fakulteta. Na održanoj godišnjoj skupštini EAEVE-a u Zagrebu tijekom prihvaćanja novih članova Izvršnog odbora EAEVE-a (ExComm), prof. Turk je potvrđen za predstavnika regije 7 te je uz ostale novoizabrane predstavnike ušao u najvažnije upravljačko tijelo EAEVE-a.

Od 2010. godine član je Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu, od 2016. član je Senata Sveučilišta u Zagrebu, a od 2017. i Rektorskog kolegija u širem sastavu. U okviru aktivnosti u državnim tijelima uprave bio je član radne skupine za pripremu pregovora pravne stečevine Europske unije od strane Vlade RH za poglavlje 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor (2005.).

U dosadašnjem radu dobio je nagradu Najbolji mladi znanstvenik (Young Scientist Award) koja mu je uručena na 2. hrvatskom mikrobiološkom kongresu s međunarodnim sudjelovanjem (Brijuni, 2000.).

Dekani Fakulteta bili su E. Podaubsky, J. Sakař, F. Zavrnik (vidi 2.1. Rektori škole), rektor i prorektor T. Varićak, prorektori Sveučilišta u Zagrebu J. Ivoš i Lj. Pinter i profesori emeritusi Z. Biđin i J. Madić (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

Dekanski kolegij u užem sastavu ak. god. 2018./2019., slijeva nadesno, prvi red: izv. prof. dr. D. Horvatek Tomić (prodekanica za kontrolu kvalitete), izv. prof. dr. A. Gudan Kurilj (prodekanica za integrirani studije i studente) i izv. prof. dr. I. Tlak Gajger (prodekanica za financijsko poslovanje i investicije). Drugi red: prof. dr. Lj. Barbić (prodekan za kadrovske resurse, organizaciju i upravljanje), prof. dr. J. Grizelj (prodekan za međunarodnu suradnju i studij na engleskom jeziku), prof. dr. N. Turk (dekan) i izv. prof. dr. D. Konjević (prodekan za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje).

9.3. Ostali istaknuti nastavnici Fakulteta

Članovi Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Uspostavljanjem samostalne i demokratske Republike Hrvatske Akademija, kao pravni sljednik Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU), nastavlja rad pod imenom Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU). Sastoji se od devet razreda, koji su nositelji Akademijinih zadataka. Od 1950. do 2018. s Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu proizašlo je ukupno 13 znanstvenika čiji su rezultati i dometi na polju znanosti po svojoj visokoj vrijednosti općepriznati i valorizirani članstvom u JAZU-u, odnosno HAZU-u. Trojica od njih bili su članovi Razreda za prirodne znanosti, a ostali su izabrani u Razred za medicinske znanosti.

Redoviti članovi Akademije

Akademik Slavko Cvetnić rođen je 26. ožujka 1929. u Mraclinu. Osnovnu je školu pohađao u rodnom mjestu, a II. klasičnu gimnaziju u Zagrebu, gdje je maturirao 1948. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1954. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za patološku anatomiju, gdje je izradio studentski rad nagrađen Majskom (danas Rektorovom) nagradom (1953.). Nakon odsluženja vojnoga roka zaposlio se 1955. u Veterinarskoj stanici Sisak te već sljedeće godine prešao za asistenta u Ambulantnu kliniku Veterinarskoga fakulteta iz područja zaraznih bolesti domaćih životinja. Ukidanjem treće ekipe Klinike postao je 1959. asistent na Zavodu za nauku o zarazama (danas Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom), gdje je ostao do kraja radnoga vijeka. Doktorirao je 1961. s temom *Odnos mukolitičkog djelovanja i virulencije Bacillus anthracis*. Habilitirao je 1966., a za sveučilišnog je docenta izabran 1967. godine. U izvanrednog je profesora napredovao 1973., a redovitoga 1978. godine.

Usavršavao se u nekoliko inozemnih znanstvenih ustanova: Virološki laboratorij Sveučilišta Edvard Kardelj u Ljubljani i Odjel za virologiju Visoke veterinarske škole Hannoveru (1962.), Zavod za virologiju Sveučilišta u Uppsali (1964.), Savezni istraživački zavod za virusne bolesti životinja u Tübingenu (1967.), Veterinarski institut u Nizozemskoj (1968.) te na Sveučilištu Ludwig Maximilian u Münchenu (1977.).

Tijekom sveučilišne karijere održavao je nastavu na diplomskom studiju iz Zaraznih bolesti domaćih životinja te Tropskih zaraznih bolesti životinja (1978. – 1982.). Napisao je skriptu *Odabrana poglavlja iz opće virusologije i zaraznih bolesti svinja* (1970.) i udžbenik *Virusne bolesti domaćih životinja* (1975.), koji je proširivan i objavljen u više izdanja pod nazivom *Virusne bolesti životinja* (1977., 1984., 1997.). Također je objavio knjigu *Bjesnoća* (1989.) te udžbenike *Opća epizootiologija* (1993.) i *Bakterijske i gljivične bolesti životinja* (2002.). U tom je nastavnom štivu opisao gotovo 300 zaraznih bolesti životinja te pružio cjelovitu suvremenu nastavnu građu studentima veterinarske medicine i srodnih područja. Bio je predavač na mnogim poslijediplomskim studijima, a za potrebe smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi bio je suautor skripte *Peradarstvo I. i II. dio* (1962., 1964., 1966.). Bio je jedan od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989., 1996.).

Objavio je 220 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Održao je više od 90 pozvanih predavanja ili referata, od toga 12 na međunarodnim skupovima. Ima objavljena dva patenta, a neka su njegova otkrića našla primjenu u proizvodnji cjepiva i drugim gospodarskim djelatnostima. Recenzirao je više od 800 različitih projekata, knjiga te radova u domaćim i stranim časopisima. Visoka znanstvena razina njegovih radova priskrbila mu je brojnu citiranost u međunarodnim znanstvenim časopisima. Uže područje njegova rada bila je veterinarska infektologija, virologija i vakcinologija. Međunarodno su prepoznatljivi njegovi radovi o epizootiologiji i patogenezi zaraza uzrokovanih retrovirusima, enterovirusima, ortomiksovirusima, paramiksovirusima, poksvirusima, parvovirusima te radovi o imunoprofilaksi s naglaskom na proizvodnji i provjeri učinkovitosti subjediničnih, tzv. *split*-cjepiva protiv influence te herpesvirusnih i paramiksovirusnih zaraza životinja. Među prvima je u svijetu istraživao imunogenost HN glikoproteina virusa newcastleske bolesti te je objavio radove o antivirusnoj kemoterapiji. Osobito su ga zanimale zoonoze te je u suradnji s medicinskim infektolozima radio na njihovoj dijagnostici, posebice dijagnostici muzačkih kvržica. Osim što je intenzivno proučavao virusne bolesti životinja, njegov je istraživački interes zadirao i u istraživanje nekih bakterijskih i parazitskih bolesti, primjerice bedrenice, šuštavca, fascioloze i ehinokokoze, a radio je i na pionirskim istraživanjima imunoreaktivnosti riba na šaranu kao modelu. Njegovi su znanstveni radovi proizašli iz voditeljstva više od deset znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao Institut za nuklearna istraživanja *Ruđer Bošković*, Republički savjet za naučni rad SRH, MZT i privreda – Serum Zavod Kalinovica i Pliva, Zagreb (1964. – 1996.). Bio je voditelj i dvaju međunarodnih međuakademijskih projekata HAZU-a i Slovenske akademije znanosti i umjetnosti: *Bjesnoća kao zoonoza* (1990.) i *Istraživanja imunogenosti subjediničnih herpesvirusnih vakcina životinja* (1994.). Kao vrstan profesor s golemim iskustvom u kliničkom i laboratorijskom radu bio je voditelj 13 magisterija i 14 doktorata. Njegovi su se doktorandi poslije dokazali kao sveučilišni profesori, ravnatelji znanstvenih instituta ili kao ugledni istraživači u timovima različitih znanstvenih institucija ili farmaceutskih tvrtki. Na osnovi svoje znanstvene prepoznatljivosti izabran je 1977. za člana suradnika JAZU-a, 1986. za izvanrednog člana JAZU-a, a 1991. za redovitog člana HAZU-a u Razredu za medicinske znanosti. U HAZU-u je bio tajnik Razreda za medicinske znanosti (1991. – 1997.) i glavni tajnik (2004. – 2010.), dosad jedini iz redova veterinarske medicine. U razdoblju djelovanja akademika Cvetnića kao glavnog tajnika Akademije provedeni su neki kapitalni projekti, i to sanacija samostana sv. Jakova u Dubrovniku, Akademijine zgrade u Rijeci, Gliptoteke u Zagrebu i dr. Najvažnije je temeljito uređenje zgrade Knjižnice te uređenje palače naše akademije. Od 2004. do 2010. realizirano je ukupno 17 kapitalnih projekata uređenja zgrada u Akademijinu vlasništvu. Bio je član komisije za nagrade *Ruđer Bošković* (1985.), predsjednik Odbora za nagradu HAZU-a (2001.) i predsjednik Odbora za nagrade *J. J. Strossmayer* (2004. – 2006.). Od 2002. bio je član Odbora za medicinsku leksikografiju HAZU-a i član uredništva *Enciklopedijskog rječnika humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža*. Kao dugogodišnji voditelj Odbora za animalnu i komparativnu patologiju HAZU-a davao je osnovni smjer aktivnostima veterinara redovitih i suradnih članova Akademije.

Bio je suosnivač triju virooloških laboratorija, član Organizacijskog odbora mnogih znanstvenih domaćih i međunarodnih skupova te vanjski suradnik tvornice lijekova Pliva.

Isticao se članstvom i funkcijama u domaćim znanstvenim i strukovnim društvima i tijelima: tajnik Društva veterinara grada Zagreba

(1963.), predsjednik Sekcije za mikrobiologiju Saveza društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH (1974.), član Predsjedništva saveza društava mikrobiologa SRJ (1985. – 1989.), predsjednik Komisije za virusne bolesti Saveznog komiteta za poljoprivredu SFRJ (1986.), član Savjetodavne komisije Društva veterinara RH (1991.) i dr. Bio je član i više međunarodnih društava i tijela: Svjetsko društvo veterinarskih imunologa i specijalista za zarazne bolesti (World Association of Veterinary Mikrobiologists, Immunologistis and Specialistis in Infectious Diseases), Međunarodna unija mikrobioloških društava (International Union of Microbiology Societes, IUMS), Europska federacija biotehnologa (European Federation of Biotehnology), Odbor SZO/FAO za pikornaviruse goveda i konja (SZO/FAO Committee on Bovine and Equine Picornaviruses) i Europsko društvo za veterinarsku virologiju (European Society for Veterinary Virology, ESVV).

Posebnu je brigu posvećivao radu u uredništvu pojedinih domaćih i inozemnih časopisa. Bio je član uredničkog odbora (1982. – 1993.) te od 1994. predsjednik Savjetodavnog odbora *Veterinarskog arhiva*. Osim toga predano je radio u uredničkom odboru (1976. – 1994.) i Izdavačkom savjetu (1995. – 2002.) časopisa *Praxis veterinaria*, u uredničkom kolegiju časopisa *Veterinarska stanica* (1978. – 2008.) te u uredništvu časopisa *Veterinarstvo*. Bio je i član Savjetodavnog odbora časopisa *Research Reports, Veterinary Faculty University Ljubljana* te glavni urednik *Vjesnika HAZU*. Velik je njegov trud i doprinos kao člana uredništva *Enciklopedijskog rječnika humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* u izdanju HAZU-a i Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža* (2006.).

Uz nastavni i znanstveni rad obnašao je različite dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i državnim upravnim tijelima. Na Fakultetu je bio predsjednik Upravnog odbora Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje (1968. – 1972.), predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (1977. – 1981.; 1988. – 1994.) te član Komisije za znanstveni rad, Komisije za knjižnicu i znanstvenu informatiku i Komisije za nagrade i odlikovanja Veterinarskoga fakulteta. Od ostalih funkcija bio je predsjednik Matične komisije za veterinu zajednice Sveučilišta SRH (1982. – 1987.), od 1993. član Stalnog veterinarskog savjeta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, od 1994. predsjednik Znanstvenog vijeća i član Područnog ureda za Biomedicinske znanosti MZT-a te od 1996. član Prosudbene skupine MZT-a.

Uz opsežnu znanstvenu i stručnu djelatnost bio je uključen i u aktualna zbivanja u društvenom životu te je imao prilike susresti se sa znamenitim osobama u javnom djelovanju. Uvršten je u nekoliko izdanja knjige *Tko je tko* te neka enciklopedijska izdanja.

U različitim je prigodama održao 50 predavanja ili izlaganja, najčešće na skupovima u organizaciji veterinarskih stanica te Društva veterinara i veterinarskih tehničara, Društva mikrobiologa Hrvatske i Državne uprave za veterinarstvo. Sudjelovao je u 18 televizijskih i šest radijskih emisija, gdje je govorio o znanstvenim, stručnim i drugim aktualnim društvenim temama.

Za svoj je plodonosan rad primio mnoga ugledna priznanja od kojih treba izdvojiti: plaketu u znak priznanja na suradnji i unaprjeđenju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu povodom šezdesete godišnjice osnutka (1979.), Republičku nagradu *Ruđer Bošković* za značajnu znanstvenu aktivnost (1985.), zlatnu medalju na svjetskom salonu za inventivnost, istraživanje i industrijsku inovaciju *Eureka 92*, Bruxelles (1992.) za razvoj vakcina protiv bolesti Aujeszkoga (pseudobjesnoće) u svinja, priznanje Hrvatske gospodarske komore za uspješan nastup hrvatskih inovatora na izložbi *Eureka 92* u Bruxellesu (1992.), pohvalnicu Ministarstva obrane RH za zalaganje i uspješno izvršavanje svih povjerenih zadaća i doprinos u obrani RH kroz veterinarsku struku (1994.), Odlikovanje Redom Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1995.), Nagradu *Josip Juraj Strossmayer* HAZU-a i Zagrebačkog velesajma za znanstveno djelo *Virusne bolesti životinja* s područja medicinskih znanosti (1997.), Državnu nagradu za znanost za životno djelo (2003.), priznanje povodom 75. godišta *Veterinarskog arhiva* (2005.) i nagradu za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom devedesete obljetnice osnutka i rada Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Akademik Cvetnić umirovljen je 1994. godine. U mirovini se posvetio esejističkim zapisima koje je ostavio u obliku mjestopisnih i povijesnih crtica u knjizi *Mraclin – kak je negda bilo* (2009.). Umro je 30. siječnja 2016. u Zagrebu.

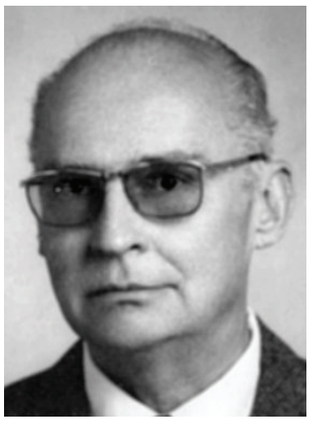

Akademik Teodor Wikerhauser rođen je 28. kolovoza 1922. u Zemunu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju. Godine 1940. upisao je Fakultet veterinarske medicine u Beogradu. U proljeće 1941., nakon sloma bivše Jugoslavije, prešao je na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je nastavio studij i apsolvirao 1945. godine. Za vrijeme okupacije, od 1943. pa do kraja rata, služio je u domobranstvu, i to prvo kao regrut u Varaždinu, a zatim kao podoficir u Veterinarskoj središnjici u Zagrebu. Nakon oslobođenja priznati su mu svi semestri i ispiti te je kao apsolvent nastavio s polaganjem preostalih predmeta. Od 1945. do 1947. bio je demonstrator u Zavodu za zarazne bolesti. U tom je razdoblju sudjelovao u dvije stručne akcije u Slavoniji na suzbijanju sakagije (1946.) i u Baranji na suzbijanju durine (1947.). U siječnju 1948. zbog bolesti prekida studij. Nakon nekoliko mjeseci provedenih u odgovarajućim zdravstvenim institucijama u Zagrebu, u ljeto 1948. odlazi na liječenje u Leysin u Švicarskoj. Sljedeće mu se godine zdravstveno stanje popravilo pa je mogao nastaviti studij na Veterinarskom fakultetu u Bernu u Švicarskoj. Nakon godinu i pol dana uspio je položiti ispite predviđene tamošnjom uredbom i napisati disertaciju, na temelju čega je u srpnju 1950. dobio diplomu doktora veterinarske medicine Sveučilišta u Bernu. Disertaciju je izradio u Institutu za bakteriologiju i parazitologiju Veterinarskog fakulteta u Bernu s naslovom *Contribution a l'étude des leptospiroses bovines en Suisse. Reserches séreologiques.* Objavljena je u službenom časopisu Švicarskog mikrobiološkog društva *Revue Suisse de pathologie générale et de bactériologie*, svezak XIV., br. 1/1951. Nakon doktorata radio je u privatnom laboratoriju u Leysinu kao bakteriolog i parazitolog (1951. – 1953.). Nakon povratka u Zagreb položio je nekoliko predmeta koji su mu bili potrebni za stjecanje diplome Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, uz priznavanje doktorata znanosti.

Za asistenta u Zavodu za parazitologiju i invazione bolesti Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu izabran je 1954. i tu je radio do umirovljenja 1987. godine. Radi istraživanja parazitoza i nastave iz parazitologije boravio je kao FAO ekspert u Federalnom veterinarskom istraživačkom laboratoriju u Vomu, Nigerija, u dvije misije po šest mjeseci, i to ak. god. 1962./1963. i 1965./1966.

Za višega je znanstvenog suradnika izabran 1964., izvanrednog profesora 1971., redovitog profesora 1976., i reizabran u redovitog profesora 1987. godine. U diplomskom studiju veterinarske medicine držao je nastavu iz Parazitologije i invazionih bolesti. Ak. god. 1970./1971. uveo je obvezni predmet Tropske parazitske bolesti za studente iz Afrike i Azije. Za studente veterinarske medicine kao suautor napisao je skriptu *Bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji* (1975.), *Atlas parazita uzročnika zoonoza u Hrvatskoj i Sloveniji* (1996.) i sveučilišni udžbenik *Parazitske bolesti pasa i mačaka* (2006.). Za studente Poljoprivrednog fakulteta J. J. Strossmayera u Osijeku bio je suautor sveučilišnog udžbenika *Lovna kinologija* (2003.). Sudjelovao je u izvođenju pojedinih smjerova poslijediplomskog studija na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu te u suradnji s drugim autorima u više izdanja objavio skriptu *Peradarstvo. I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi (1962., 1964., 1966.) te skriptu *Svinjogojstvo I. i II. dio* za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje (1969.). Bio je jedan od autora četiriju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1961., 1976., 1989. i 1996.).

Samostalno ili u suradnji s ostalim autorima objavio je više od 130 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te

kongresna priopćenja. Uže područje njegova znanstvenog rada bile su životinjske parazitoze, posebno zoonoze. Znatno je pridonio poznavanju nametničke faune domaćih životinja i životinja u slobodnoj prirodi. Sa svojim se suradnicima posebno istaknuo istraživanjem imunobioloških problema helmintoza, osobito u imunodijagnostici fascioloze i cisticerkoze te imunizaciji životinja protiv fascioloze, metastrongiloze, ehinokokoze i cisticerkoze. Od 1971. istraživao je i metode indirektne imunofluorescencije u serološkoj dijagnostici helmintoza. Najvažniji su rezultati njegovih istraživanja na tom području razrada nove metode (mikroprecipitacije) za imunodijagnostiku fascioloze, utvrđivanje doze rendgenskog zračenja za atenuiranje vakcine protiv fascioloze, odnosno metastrongiloze, razrada nove metode za parenteralno imuniziranje teladi protiv cisticerkoze i uvođenje suvremene serološke metodike (indirektne imunofluorescencije) u imunodijagnostiku cisticerkoze teladi te fascioloze čovjeka i životinja i ehinokokoze čovjeka. U okviru tih istraživanja razradio je originalnu metodu za brzo i jednostavno utvrđivanje vitalnosti metacerkarija velikog metilja. Bio je voditelj domaće znanstvenoistraživačke teme *Tehnika indirektne imunoflorescencije i serološkoj dijagnostici nekih tkivnih parazitoza* koju je financirao Republički fond za naučni rad SRH, a sufinancirao Imunološki zavod u Zagrebu (1972. – 1975.), teme *Imunodijagnostika i terapija ehinokokoze psa i cisticerkoze teladi* (1975. – 1980.) i teme *Istraživanje imunobiologije i terapije helmintoza, te kokcidioza i drugih parazitoza u intenzivnoj stočarskoj proizvodnji* (1980. – 1986.) koje je financirala Samoupravna interesna zajednica za znanstveni rad SRH. Također je bio voditelj inozemne istraživače teme *Vaccination of cattle against cysticercoosis (C. bovis)* (1972. – 1975.) koju je financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a kao kontrapart u okviru žitnog fonda te projekta međunarodne agencije za atomsku energiju pod nazivom *Irridation of food to control infectivity of Toxoplasmosis* (1987. – 1991.). Na osnovi rezultata znanstvenog rada izabran je 1975. za člana suradnika, 1983. za izvanrednog člana i 1991. za redovitog člana HAZU-a u Razredu za medicinske znanosti. Godine 1982. primljen je za člana Akademije znanosti u New Yorku (New York Academy of Sciences).

Bio je mentor triju magistarskih rasprava i pet disertacija na Veterinarskom, Medicinskom i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu.

Rezultate svojih istraživanja akademik Wikerhauser predstavio je na više od 20 nacionalnih i međunarodnih skupova. Na III. međunarodnom kongresu parazitologa u Münchenu 1974. bio je dopredsjednik Sekcije za invazije larvi cestoda. Bio je pozvani predavač na simpoziju o cistiserkozi na Universidad Nacional Autónoma de México, Ciudad de México (1981.). U okviru kulturne razmjene predavao je o trihinelozi i ehinokokozi na Sveučilištu u Lisabonu, Portugal (1981.).

Bio je član Hrvatskog prirodoslovnog društva i uređivačkog odbora *Periodicum biologorum* te član Društva parazitologa Jugoslavije i pomoćni urednik *Acta parasitologica iugoslavica* (1969. – 1980.).

Dobitnik je nagrade *Eugen Podaubsky* za najbolji znanstveni rad objavljen u *Veterinarskom arhivu* (1961.), priznanja i povelje s plaketom Veterinarskoga fakulteta za dugogodišnji predani rad (1979.), počasne plakete Portugalskog liječničkog društva (1981.), Republičke nagrade za znanstveni rad *Ruđer Bošković* (1987.), Državne nagrade za znanost za životno djelo (1998.) i nagrade za životno djelo *Eugen Podaubsky* povodom obilježavanja devedesete obljetnice osnutka i rada Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2009.). Umro je 12. lipnja 2018. u Zagrebu.

Akademik Dražen Matičić rođen je 25. siječnja 1965. u Zagrebu. Osnovnu i srednju školu pohađao je u rodnom gradu. Maturirao je 1983. te upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu gdje je diplomirao 1991. godine. Nakon završetka studija primljen je za znanstvenog novaka u Zavodu za stočarstvo Veterinarskoga fakulteta. Poslijediplomski studij završio je 1994. obranivši magistarski rad *Anatomska podloga pristupu do nervusa ischiadicusa i blokada nervusa ischiadicusa na foramen majus kod ovce*. Iste godine kao asistent prelazi na Kliniku za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Doktorirao je 1999. s temom *Pristup sjednom živcu na velikoj i maloj sjednoj usjeklini te bedrenom živcu u svrhu njihove anestezije u domaćih preživača*. Za docenta je izabran 2003., izvanrednog profesora 2006., redovitog profesora 2011., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2016. godine.

Usavršavao se u inozemstvu, na brojnim seminarima i tečajevima cjeloživotnog obrazovanja iz kirurgije i ortopedije. Bio je u akademskim posjetima vodeće rangiranim veterinarskim obrazovnim institucijama u SAD-u. Godine 2008. posjećuje Cummings School of Veterinary Medicine, Tufts University, North Grafton, Massachussetts, i James L. Voss Veterinary Teaching Hospital Colorado State, Fort Collins, Colorado. U proljeće 2009. odlazi u akademski posjet na School of Veterinary Medicine, UC Davis, Davis, California. Iste se godine njegovom inicijativom ostvaruje suradnja s College of Veterinary Medicine, University of Georgia, Athens, Georgia, na temelju koje asistent s Veterinarskoga fakulteta odlazi u SAD na specijalističko obrazovanje u trajanju od tri godine. Postaje koordinator suradnje između Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu i College of Veterinary Medicine, University of Georgia. Godine 2011. odlazi u akademski posjet toj instituciji te dogovara dolazak vodećih stručnjaka s University of Georgia na Kliniku za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, što se i ostvarilo 2014., 2015, 2016. i 2017. godine. Nastavnik je predmeta Kirurgija, ortopedija i oftalmologija I, II i III na integriranom studiju veterinarske medicine. Voditelj je i nastavnik Kirurgije, ortopedije i oftalmologije na poslijediplomskom specijalističkom studiju Patologija i uzgoj mesoždera. Osmislio je, vodi i nastavnik je međunarodno prepoznatog poslijediplomskog specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom, koji je dosad pohađalo više od 145 doktora veterinarske medicine iz Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Makedonije, Kosova, Španjolske, Rusije, Bugarske, Njemačke, Bolivije Perua i Alžira. Voditelj je i nastavnik predmeta Regenerativna ortopedija u pasa i mačaka i Kirurško liječenje tumora u pasa i mačaka, na sveučilišnom doktorskom studiju Veterinarske znanosti na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Bio je gostujući profesor za predmet Hirurgija na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu (2008./2009.) i predmet Kirurgija in oftalmologija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani (2013./2014.). Bio je urednik i suautor sveučilišnog udžbenika *Veterinarska kirurgija i anesteziologija* (2010.) kao prvog takvog udžbenika na hrvatskom jeziku. U suradnji s drugim autorima napisao je udžbenik *Veterinarska onkologija* (2002.), urednik je i autor udžbenika *Osnove ortopedije pasa i mačaka* (Sarajevo, 2011.) te suautor udžbenika *Dobrobit životinja* (2019.). Bio je jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.) i jedan od autora poglavlja *A Novel Bone Graft Substitute for Orthopedic Reconstruction* u knjizi *Bone Morphogenetic Proteins* (Springer, 2017.).

Samostalno ili sa suradnicima objavio je oko 100 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova na domaćim i međunarodnim skupovima. Njegovi su znanstveni radovi objavljeni u nekim od vodećih znanstvenih časopisa u biomedicini, a citirani su više od 303 puta u *Web of Knowledge* i više od 321 puta u bazi podataka *SCOPUS*. Primarno mu je područje znanstvenog interesa liječenje i cijeljenje loma kosti te cijeljenje oštećenja hrskavice. U njegovu se znanstvenom opusu ističe suradnja sa znanstvenicima liječnicima u provedbi znanstvenih projekata. U posljednjih je 15 godina kao kirurg i istraživač sudjelovao u gotovo svim kirurškim zahvatima na velikim životinjskim eksperimentalnim modelima koji se tiču istraživanja cijeljenja kosti ili hrskavice upotrebom autologni transplantata, BMP-a i matičnih stanica. Osim u translacijskim istraživanjima u biomedicini, objavljuje i znanstvene radove koji se tiču unaprjeđenja standarda veterinarske kirurške struke, pa su neki radovi citirani i u vodećim svjetskim udžbenicima kao što je *Veterinary*

Surgery – Small Animal, K. M. Tobias i S. A. Johnstona, koji je standard kvalitete veterinarske kirurgije u svijetu te je udžbenik za polaganje specijalističkih ispita. Ističu se istraživanja vezana za sindrom pada s visine (*high-rise*). Aktivno je sudjelovao u realizaciji pet projekata MZT/MZOŠ-a (1991. – 2013.) i međunarodnog konzorcija FP7 projekta *Bioreactor-based Clinicaly Oriented Manufacturing of Engineered Tissues* (2011. – 2015.). U okviru ovoga projekta kao istraživač kirurg bio je član tima koji je obavio prvu transplantaciju nosne hrskavice u životinjskih vrsta u RH, s ciljem uporabe nosnih hondrocita za liječenje lezija hrskavice koljena. Istraživač je Znanstvenog centra izvrsnosti za reproduktivnu i regenerativnu medicinu, osnovanog odlukom MZOS-a. Voditelj je istraživanja veterinarskog dijela EU projekta odnosno istraživačkog konzorcija BIO-CHIP *Bioengineered grafts for Cartilage Healing in Patients* (2015. – 2019.) te je voditelj istraživanja veterinarskog dijela EU projekta konzorcija OSTEOproSPINE *Novel Bone Regeneration Drug Osteogrow: Therapeutic Solution for Lumbar Back Pain* (2018. – 2022.). Na osnovi svog dosadašnjeg znanstvenog rada izabran je 2014. za člana suradnika, a 2018. za redovitog člana Razreda za medicinske znanosti HAZU-a.

Aktivan je član vodećih međunarodnih organizacija veterinarske ortopedije (Arbeitsgemeinschaft fur osteosynthesefragen i European Society of Veterinary Orthopedics and Traumatology) te je član udruženja istraživača koji istražuju mogućnosti liječenja hrskavice (International Cartilage Repair Society) i znanstvenika koji se bave tkivnim inženjeringom i regenerativnom medicinom (Tissue Engineering and Regenerative Medicine International Society). Aktivno surađuje u dizajniranju veterinarskih implantata te surađuje s proizvođačima veterinarskih implantata i ortopedskih instrumenata Kyon, Švicarska i Zrinski AG d. o. o., Njemačka.

Recenzent je u više domaćih i stranih časopisa, a bio je i član uredničkog odbora znanstveno-stručnih časopisa *Veterinarska stanica* (2008. – 2010.) i *Hrvatski veterinarski vjesnik* (2006./2007.). Sudjelovao je kao član organizacijskih odbora u realizaciji više skupova, od kojih izdvajamo XIIIth European Federation of Companion Animal Veterinary Associations Congress, FECAVA (Dubrovnik, 2007.), International conference on regenerative orthopaedics and tissue engineering (Zagreb, 2012. i 2015.), međunarodni simpozij One Health (Slavonski Brod, 2014.) te znanstveno-stručni skup *Algoritmi u gastrointestinalnoj endoskopiji i ultrazvuku* (Zagreb, 2016. i 2017.). Predsjednik je organizacijskog odbora International Veterinary Specialties Symposium koji se održava u HAZU-u (Zagreb, 2016., 2017. i 2018.).

U okviru stručne djelatnosti Fakulteta svakodnevno sudjeluje u stručno-kliničkom radu Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju gdje najčešće obavlja kirurške zahvate iz ortopedije i kirurške onkologije. Sudjelovao je na više tečajeva za cjeloživotno obrazovanje te je kreator i voditelj specijaliziranog tečaja iz osteosinteze u malih životinja. Operativni je koordinator (*pro bono*) suradnje Ministarstva unutarnjih poslova – Policijske Akademije i Veterinarskoga fakulteta glede zdravstvene skrbi i planiranja nabave policijskih pasa za različite namjene.

Akademik Matičić obnašao je različite dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i drugim institucijama. Bio je obnašatelj dužnosti predstojnika Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju (2005. – 2006.) i predstojnik Klinike (2006. – 2012.). Za vrijeme predstojništva osmislio je i proveo razvojni projekt *Centar izvrsnosti veterinarske kirurgije na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu*, koji je omogućio vrhunsku razinu opremljenosti kirurškog odjela te je izgrađena i opremljena prva moderna operacijska dvorana za kirurgiju konja u Hrvatskoj. Opremanje Klinike rezultiralo je brojnim stručnim i znanstvenim projektima među kojima se ističe nekoliko FP7 i Obzor 2020 projekata iz biomedicine. Također je bio prodekan za upravljanje kvalitetom i cjeloživotno obrazovanje (2007. – 2010.). Kao prodekan osuvremenio je organizaciju tečajeva cjeloživotnog obrazovanja, vodio je pripremu za vanjsko vrednovanje fakulteta te radio na unaprjeđenju sustava upravljanja kvalitetom. Obnašao je i dužnosti u više povjerenstava Fakultetskog vijeća: predsjednik Povjerenstva za cjeloživotno obrazovanje, predsjednik Povjerenstva za upravljanje kvalitetom nastave, član Povjerenstva za međunarodnu suradnju, član Povjerenstva za reorganizaciju nastave, član odbora za EU projekte i godinama član povjerenstva za razredbeni postupak. Od 2016. predsjednik je Vijeća specijalističkih studija. U okviru Sveučilišta bio je član Senata (2007. – 2010.). Od 2012. godine član je povjerenstva MUP-a za službene pse te od 2013. član Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarska medicina, gdje obnaša dužnost potpredsjednika za tehnološki razvoj i inovacije.

Zbog vrsnog znanstvenog opusa, odgoja mladih znanstvenika te ljudskih i organizacijskih vrijednosti koje su dovele do napretka veterinarske medicine u kliničkim znanostima akademik Matičić ostavlja dubok trag u struci i znanosti u zemlji i inozemstvu.

Akademik Matičić u mladosti se aktivno bavio nogometom. Svoju je karijeru započeo u mlađim kategorijama NK Zagreb u Kranjčevićevoj ulici, a nogometnu poluprofesionalnu karijeru ostvario je u NK Lokomotiva sa zagrebačke Kajzerice, koja se tada natjecala u Međurepubličkoj ligi zapad bivše države. Na treningu u veljači 1989. doživio je tešku ozljedu, lom drugoga i trećeg vratnog kralješka, te je nakon dugog liječenja prekinuo aktivnu sportsku karijeru. Njegova se velika želja da i dalje ostane aktivan u nogometu, na manje zahtjevnoj razini, ostvarila ulaskom u Doktorski nogometni klub Zagreb koji se natjecao u veteranskom prvenstvu Hrvatske, ali i na Svjetskim medicinskim igrama (*Medigames*), svojevrsnoj olimpijadi medicinskih djelatnika na kojoj se natječe nekoliko tisuća sportaša u 20 sportova. Nakon nekoliko drugih i trećih mjesta na nogometnim turnirima diljem svijeta akademik Matičić je 2007. s DNK Zagreb osvojio nogometni turnir na Svjetskim medicinskim igrama u Agadiru, Maroko, što je bilo popraćeno u tisku i medijima, ali i primanjem igrača u MZOŠ-u.

Većina je predstavnika veterine iz Akademijina sastava bila angažirana unutar akademske uprave pa je od redovitih članova Akademije T. Varićak bio rektor i prorektor Sveučilišta te dekan Fakulteta, akademik J. Madić bio je obnašatelj dužnosti dekana i nakon umirovljenja promoviran u profesora emeritusa (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu), a ostali dekani Fakulteta bili su akademici I. Babić, B. Oklješa, I. Tomašec, S. Forenbacher, E. Topolnik i S. Krvavica (vidi 9.2. Dekani Fakulteta).

Hrvatski veterinarski institut, kao jedna od vodećih znanstvenih institucija iz veterinarske medicine u zemlji također ima svog predstavnika u HAZU, akademika Ž. Cvetnića (2016.).

Akademici D. Matičić i J. Madić ispred Bašćanske ploče, jednog od najdragocjenijih hrvatskih spomenika (hrvatski glagoljski natpis, nastao oko 1100. godine,) u auli Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Suradni članovi Akademije

Prof. dr. Mladen Hajsig rođen je 10. rujna 1919. u Remetincu pokraj Novog Marofa. Osnovnu školu i gimnaziju polazio je u Varaždinu gdje je maturirao 1938. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1944. godine. Od 1945. do 1948. radio je u veterinarskim stanicama u Čakovcu i Sv. Martinu na Muri, kada je izabran za asistenta u Zavodu za mikrobiologiju Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu. Doktorirao je 1953. s temom *Prilog poznavanja uzročnika piobaciloze (Corynebacterium pyogenes) i njegova značenja za neke domaće životinje*. Za znanstvenog je suradnika izabran 1955. godine. Habilitirao je 1958. iz mikrobiologije i imunologije te stekao naslov privatnog docenta. Za višega je znanstvenog suradnika izabran 1960., znanstvenog savjetnika 1966., a za redovitog profesora 1970. godine.

Tijekom karijere usavršavao se u raznim domaćim i inozemnim zavodima i institutima. Godine 1950. boravio je u Institutu za veterinarsko-medicinska istraživanja u Zagrebu radi usavršavanja u bakteriološkoj i serološkoj tehnici. Godine 1954. radio je u Mikološkom laboratoriju Klinike za kožne i spolne bolesti i u Zavodu za mikrobiologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Svoj je znanstveni rad usmjerio na mikologiju pa je 1956. i 1957. proveo osam mjeseci kao stipendist nizozemske vlade na usavršavanju u Centraal Bureau voor Schimmelcultures u Baarnu, Delft, te na Zavodu za parazitologiju Veterinarskoga fakulteta u Utrechtu. Godine 1963. radio je na Institutu za tropske bolesti u Antwerpenu, a 1965. na Medicinskom fakultetu u Sofiji.

Sudjelovao je u izvođenju nastave diplomskog studija iz mikrobiologije i imunologije, vodio poslijediplomski studij smjera Mikrobiologija i epizootiologija te brojne tečajeve za usavršavanje veterinara. U suradnji s drugim autorima objavio je više skripti za diplomsku i poslijediplomsku nastavu (1962. – 1972.) te udžbenik *Veterinarska mikrobiologija* (1966.). Bio je jedan od autora dvaju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1966. i 1976.).

Objavio je oko 140 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima, a glavno su područje njegovih istraživanja bile gljivične bolesti životinja. Osnovao je i opremio mikološki laboratorij Veterinarskoga fakulteta (1957.) te sustavno istraživao dermatofitoze domaćih životinja, posebice u goveda. Utvrđivanjem nove gljivične vrste kod pčela, koju je nazvao *Candida (Torulopsis) apicola*, uvrstio se među svjetski poznate mikologe. Prvi je u svijetu opisao gljivicu *Chrysosporium evolceanui* na koži psa s dermatitisom. Posebnu znanstvenu vrijednost imaju njegova istraživanja učestalosti i etiologije gljivičnoga mastitisa te pobačaja uzrokovanog gljivicama, kao i gljivičnih infekcija vanjskoga zvukovoda i dermatitisa u pasa. Važan je i njegov doprinos u istraživanju kriptokokoze u kobila, aspergiloze peradi, saharomikoze u kunića i mikotoksikoze u svinja. Iako po osnovnoj istraživačkoj djelatnosti mikolog, prof. dr. M. Hajsig dao je vrijedan znanstveni doprinos poznavanju etiologije i patogeneze bakterijskih infekcija u životinja, posebice vrstom *Arcanobacterium pyogenes*, a također i pojedinih protozojskih invazija. Znanstvena je istraživanja provodio kao voditelj tema koje je financiralo Sveučilište, SIZ za znanstveni rad i JAZU (1954. – 1986.)

Na osnovi svoje znanstvene prepoznatljivosti izabran je 1975. za člana suradnika JAZU-a. Od 1953. do 1975. bio je tehnički i pomoćni urednik *Veterinarskoga arhiva*, a od 1976. do 1978. njegov glavni urednik. Također je bio urednik časopisa *Veterinarstvo*, a surađivao je i u brojnim drugim publikacijama. Bio je član Međunarodnog društva za humanu i animalnu mikologiju (International Society for Human and Animal Mycology, ISHAM) te Njemačkog mikološkog društva (Deutsche Gesellschaft für Mykologie). Posebnu je aktivnost razvio u Hrvatskom društvu mikrobiologa, održavanjem predavanja na stručnim sastancima sekcija toga Društva i simpozijima koje je ono organiziralo.

Sudjelovao je u radu brojnih povjerenstava na Veterinarskom fakultetu te je bio član komisije za izdavačku djelatnost Savjeta za naučni rad SRH.

Dobitnik je Ordena rada sa zlatnim vijencem (1969.), Republičke nagrade *Ruđer Bošković* (1978.) i Nagrade za životno djelo (1994.) za znatnu znanstvenu djelatnost na području veterinarsko-medicinske mikrobiologije, posebice mikologije.

Prof. Hajsig bio je aktivan i na kulturno-umjetničkom području. Bavio se slikarstvom, a pisao je i pjesme, od kojih su neke uglazbljene. Godine 1963. osnovao je kulturno-umjetničku sekciju Društva hrvatskih veterinara unutar koje je vodio likovnu sekciju. Godine 1974. osnovao je i vodio pjevački zbor zagrebačkih veterinara.

Zbog narušenog zdravlja 1977. odlazi u prijevremenu mirovinu pri čemu je, u skladu s mogućnostima, nastavio znanstveni rad prenoseći svoje bogato iskustvo na suradnike. Umro je u Zagrebu 21. rujna 1996. godine.

Prof. dr. Dubravko Timet rođen je 12. ožujka 1924. u Zagrebu. Osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju pohađao je u rodnom gradu, a maturirao je 1942. godine. Nakon završetka gimnazije paralelno je studirao na Medicinskom fakultetu i biokemiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu. Na Medicinskom je fakultetu diplomirao 1951., a Prirodoslovno-matematičkom fakultetu 1952. godine. Neposredno poslije diplomiranja na Medicinskom fakultetu zaposlio se kao honorarni suradnik u Institutu za eksperimentalnu biologiju JAZU. Godine 1952. izabran je za asistenta u tom institutu te je kao stipendist JAZU-u proveo četiri i pol mjeseca u Fiziološkom zavodu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Beogradu kod akademika I. Gjaje radi specijalizacije. U više je navrata po nekoliko tjedana boravio u Institutu za biologiju mora u Rovinju radi izrade disertacije (1952. – 1954.). Doktorirao je 1955. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu s temom *O nekim hematološkim osobinama jadranskih riba* i stekao znanstveni stupanj doktora bioloških znanosti. Zatim je izabran za stručnog suradnika JAZU-a i povjerena mu je dužnost pročelnika radne jedinice za fiziologiju životinja u Institutu za eksperimentalnu biologiju.

Paralelno sa svojim zvanjem bio je honorarni nastavnik biologije na Višoj školi za sestre Medicinskog fakulteta u Zagrebu (1954. – 1958.), honorarni nastavnik iz fiziologije na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu (1956. – 1958.) i honorarni nastavnik fiziologije na stočarskom smjeru Poljoprivrednog, odnosno Agronomskog fakulteta u Zagrebu (1983. – 1991.). Godine 1957. habilitirao je za znanstveno područje fiziologije i izabran je za docenta, pa u ožujku 1958. i formalno prelazi na Veterinarski fakultet. Za izvanrednog je profesora izabran 1964., a redovitoga 1970. godine. Bio je predstojnik Zavoda za fiziologiju u tri navrata (1958. – 1963.; 1965. – 1980.; 1984. – 1989.). Osim nastavne djelatnosti na Veterinarskom fakultetu bio je predavač na međufakultetskom poslijediplomskom studiju Poljoprivrednoga i Veterinarskog fakulteta iz smjera Govedarstvo. Objavio je desetak skripti iz fiziologije domaćih životinja za studente diplomskog i poslijediplomskog studija Veterinarskoga i Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu (1962. – 1988.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 260 znanstvenih i stručnih radova u znanstvenim i stručnim časopisima te zbornicima s međunarodnih i domaćih skupova. Također je objavio gotovo tridesetak članaka u Medicinskoj enciklopediji Leksikografskog

zavoda SFRJ te je aktivno surađivao u pripremi veterinarskog terminološkog rječnika kao i u komisiji za hrvatsku biološku terminologiju.
U znanstvenoistraživačkom radu bavio se fiziologijom hipotermičnih stanja, osobito problemima mijene tvari i hemopoeze u hipotermiji i posthipotermiji. Već je 1961. sa suradnicima dokazao da se tijekom reanimacije i na početku posthipotermičnog razdoblja povećava aktivnost aldolaze u krvnom serumu koze. Također je istraživao fiziologiju resorpcije u složenom želucu preživača i u slijepim crijevima peradi. Dokazao je da nije samo burag nego su i preostala tri odjeljka složenog želuca sposobna resorbirati jednovaljane i dvovaljane katione glukoze i aminokiseline, premda u različitom opsegu. Postavljajući tezu da su slijepa crijeva u peradi komore za vrenje poput predželudaca u preživača, uspio je dokazati da se octena, propionska i maslačna kiselina mogu u njima resorbirati te da je prolaženje octene i propionske kiseline kroz sluznicu znatno brže u smjeru resorpcije nego u smjeru ekskrecije. Od ostalog se znanstvenoistraživačkog rada bavio istraživanjima crvene krvne slike u tridesetak vrsta jadranskih morskih riba te je zaključio da postoji stanovita povezanost između njihove fiziološke aktivnosti i određenih hematoloških parametara (broja eritrocita i količine hemoglobina). Također je istraživao mineralni sastav oštriga u Limskom kanalu i utvrdio da su neki minerali prisutni u tkivu oštrige u znatno većoj količini nego u morskoj vodi (natrij, kalij, anorganski fosfor), dok su drugi prisutni u manjoj količini (kalcij, magnezij). Tako je zaključio da tkivo oštrige djeluje kao selektivni koncentrator za određene mineralne tvari prisutne u morskoj vodi. Znanstvena je istraživanja provodio u sklopu znanstvenoistraživačkih tema koje su financirane iz budžeta Sveučilišta i SIZ-a za znanstveni rad (1957. – 1990.).
Na XX. svjetskom kongresu veterinara u Solunu 1975. izabran je za potpredsjednika Svjetskog udruženja veterinarskih fiziologa, farmakologa i biokemičara (World Association of Veterinary Physiologists, Pharmacologists and Biochemists, WAVPPB) koje djeluje kao afilijacija Svjetskog udruženja veterinara. Iste je godine izabran i za potpredsjednika Hrvatskog biološkog društva, a potkraj 1976. za predsjednika. Društvo fiziologa francuskog jezika (čije je sjedište u Lyonu) izabralo ga je još 1960. za svog redovitog člana.
Za doprinos u znanstvenom radu izabran je 1977. za člana suradnika JAZU-a u Razredu za prirodne znanosti. Bio je glavni i odgovorni urednik *Veterinarskog arhiva* (1979. – 1993.) te više zbornika s godišnjih znanstvenih konferencija *Veterinarska medicina i biotehnika*, koje su se održavale na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Bio je jedan od tehničkih urednika *Bibliografije radova Veterinarskog fakulteta u Zagrebu* za razdoblje 1969. – 1979. godine.
Dobitnik je Republičke nagrade *Ruđer Bošković* za doprinos u znanstvenom radu na području prirodnih znanosti (1989.). U mirovinu je otišao 1991., a umro je 24. ožujka 2007. u Zagrebu.

Prof. dr. Hrvoje Gomerčić rođen je 4. siječnja 1940. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu školu i II. realnu gimnaziju te maturirao 1959. godine. Iste godine upisuje Veterinarski fakultet u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1965. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju, a dvomjesečnu studentsku praksu odradio je na Veterinarskom fakultetu u Kopenhagenu, Danska (1964.). Nakon završetka studija primljen je za honorarnog asistenta, a od 1966. zaposlen je kao sveučilišni asistent u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Nakon zaposlenja za asistenta upisao je poslijediplomski studij iz smjera Anatomija, histologija i embriologija te ga završio 1969. obranivši magistarski rad *Histomorfološke i histokemijske karakteristike amnionskog epitela goveda*. Doktorirao je 1976. s temom *Histomorfološka i histokemijska istraživanja razvojnih stadija bubrega goveda*. Usavršavao se na Götheovu institutu u Staufenu, Njemačka (1971.). Habilitirao je 1979. te je izabran za sveučilišnog docenta. Za izvanrednog je profesora izabran 1983., znanstvenog savjetnika 1985., redovitog profesora 1987., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1999. godine. Na matičnoj je instituciji predavao obvezni predmet Anatomija, histologija i embriologija, a nastavnim planom i programom diplomskog studija veterinarske medicine iz 1995. uveo je izborne predmete Anatomija laboratorijskih životinja i Osobitosti lokomocijskog aparata konja. Ustrojem integriranog preddiplomskog i diplomskog studija prema Bolonjskom procesu od 2005. predavao je obvezne predmete Anatomija s organogenezom domaćih životinja I, II i III te je uveo izborne predmete Osnove anatomije dobrog dupina (*Tursiops truncatus*), Osnove biologije i fiziologije morskih sisavaca i Osnove sistematike i evolucije morskih sisavaca. Na doktorskom studiju veterinarske medicine bio je voditelj 14 predmeta iz pojedinih područja anatomije životinja, komparativne morfologije kralježnjaka te biologije i fiziologije morskih sisavaca. Godine 1980. izabran je i za honorarnog profesora za predmet Plastična anatomija na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu, a bio je i predavač obveznog predmeta Anatomija čovjeka na Biološkom odsjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U suradnji s drugim nastavnicima u više je izdanja objavio skriptu *Vodič za topografsku sekciju trupa i stražnje noge domaćih sisavaca* (1994., 1996. i 1999.) te je bio urednik i autor četvrtog i petog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989. i 1996.). Bio je mentor 32 diplomska rada te više studentskih znanstvenih radova koji su nagrađeni Rektorovom nagradom.
Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 300 znanstvenih i stručnih radova te kongresnih priopćenja, pretežno iz komparativne anatomije, histologije i embriologije. Nekoliko mu je radova citirano i u jednom od najpoznatijih veterinarskih anatomskih udžbenika u svijetu, *Lehrbuch der Anatomie der Haustiere* R. Nickela, A. Schummera i E. Seiferlea. U početku svog znanstvenog rada prof. dr. H. Gomerčić istraživao je morfološka svojstva različitih životinjskih vrsta. Pritom je posebnu pažnju posvećivao mikroanatomskim, mikroskopskim i histokemijskim svojstvima adultnih organizama i njihovih embrionalnih stupnjeva razvoja. Osim toga istraživao je djelovanje različitih bioaktivnih agensa na embrionalni razvoj i njegova histokemijska svojstva u pokusnih životinja. Tim je istraživanjima iz eksperimentalne embriologije i teratologije omogućio primjenu temeljnih embrioloških spoznaja u proizvodnji lijekova, to jest proučavao je sporedno djelovanje lijekova i njihov eventualni teratogeni učinak te općenito djelovanje na reprodukciju na pokusnim životinjskim modelima. Istraživao je i djelovanje različitih onečišćivača i okoliša na histomorfološka i histokemijska svojstva adultnih i razvojnih oblika pojedinih životinjskih vrsta. Od početka devedesetih godina predmet njegova znanstvenog interesa bile su zdravstvena i biološka svojstva populacije morskih sisavaca u Jadranu. U tom se području prof. dr. H. Gomerčić nametnuo kao apsolutni autoritet i njegovim se postignućima Hrvatska ubrojila u rijetke europske države u kojima se sustavno prate populacije morskih sisavaca. Osobno je kao svoj najveći uspjeh doživljavao uvrštavanje dupina i ostalih vrsta kitova u Pravilnik o zaštiti nekih vrsta sisavaca (*Mammalia*) iz 1995. godine. Znanstveni je rad provodio kao suvoditelj jednoga i voditelj šest domaćih projekata koje je financirao SIZ za znanstveni rad SRH i MZOŠ-a RH (1980. – 2006.). Osim toga bio je voditelj dvaju međunarodnih projekata o istraživanju i spašavanju jadranskih dupina (1998. – 2009.) i voditelj hrvatskog dijela istraživačkog tima na projektu EU,ITRERREG III.,Adria Watch (2004. – 2007.). Na osnovi svog znanstvenog doprinosa 1990. je izabran za člana suradnika HAZU u Razredu za medicinske znanosti, a 1994. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.
Sudjelovao je na brojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. Bio je član znanstvenog i programskog odbora nekoliko znanstvenih skupova: XI Congreso de la Asociacion Europea de Anatomicos Veterinarios, (Madrid, 1976.), Drugi kongres biologa Hrvatske (Zadar, 1984.), 5. godišnji sastanak Sekcije za elektronsku mikroskopiju Hrvatskog prirodoslovnog društva (Zagreb, 1997.) i 9th

International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (Thessaloniki, 2002.).
Dugo je godina bio tehnički urednik, a kasnije glavni i odgovorni urednik *Veterinarskog arhiva* (1994. – 2000.) koji je razvio u međunarodni časopis s međunarodnim savjetodavnim odborom. U tom je svojstvu bio i urednik knjige *Bibliography of Veterinarski arhiv 1-60 (1931. – 1990.)* u izdanju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1994.). Bio je i obnovitelj (1993.) i prvi glavni urednik časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik*, koji je počeo izlaziti 1906. godine. Bio je recenzent većeg broja knjiga, znanstvenih članaka, prijedloga sveučilišnih studija i inozemnih znanstvenih projekata te stalni stručni konzultant za morske sisavce u časopisu *National Geographic* Hrvatska. Objavio je i veći broj prikaza različitih znanstvenih i stručnih knjiga i članaka u časopisima *Veterinarski arhiv*, *Stočarstvo* i *Veterinarstvo*.
U okviru stručnog rada ustrojio je i organizirao rad Laboratorija za eksperimentalnu embriologiju i teratologiju te Laboratorija za elektronsku mikroskopiju na Veterinarskom fakultetu, čiji je bio voditelj (1994. – 2003.). Bio je suautor dvojezične monografije *Stradanje životinja u hrvatskom domovinskom ratu 1990. – 1992.* (*Animal Victims of Croatian Homeland War 1990-1992*) (1993.) te urednik stručne knjige *Peradarstvo* (1995.), znanstvene knjige *Etika u odnosu čovjeka i životinja* (*Ethical aspects in relations between man and animals*) (1998.) i *Hrvatsko-češkog rječnika za ribarsku struku* (Česko-chorvatsky slovnik z oboru rybarstvi) (2002.). U suradnji s prof. dr. V. Vučevac Bajt bio je urednik i jedan od autora knjige *Zaslužni hrvatski veterinari, II* (2003.) i suautor u knjizi *CT- und MRT-Atlas, Transversalanatomie des Hundes* (2009.). Objavio je veći broj članaka u *Hrvatskom općem leksikonu: A-Ž* (1996.) te je priredio više od tisuću riječi iz područja veterine za *Rječnik hrvatskog jezika* (2000.) i nekoliko tisuća natuknica, pretežno iz komparativne morfologije, za *Enciklopedijski rječnik humanog i veterinarskog medicinskog nazivlja* (2006.).
Prof. Gomerčić bio je član brojnih međunarodnih i domaćih znanstvenih i stručnih udruženja: Društva veterinara i veterinarskih tehničara Hrvatske, Udruženja anatoma Jugoslavije, Sekcije za normalnu morfologiju Zbora liječnika Hrvatske, Sekcije za ultrazvučnu dijagnostiku Zbora liječnika Hrvatske, Hrvatskog biološkog društva, Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatskog društva anatoma, histologa i embriologa, Sekcije za elektronsku mikroskopiju Hrvatskog prirodoslovnog društva, Svjetskog bujatričkog udruženja (World Association for Buiatrics, WAB), Europskog udruženja veterinarskih anatoma (European Association of Veterinary Anatomists, EAVA), Akademije znanosti u New Yorku (New York Academy of Sciences), Nacionalnog geografskog društva (National Geographic Society), Američkog biografskog instituta (American Biographical Institute), član osnivač Udruženja za morsku mamologiju (Society for Marine Mammology), Grupe međunarodne komisije za znanstveno istraživanje Sredozemnog mora (Group for Marine Mammals of Commission Internationale pour l'Exploration Scientifique de la mer Méditerranée. Bio je tajnik i u dva mandata predsjednik Hrvatskog biološkog društva te dopredsjednik Hrvatskog društva anatoma, histologa i embriologa. Održao je brojna javna predavanja te izlaganja na televiziji i radiju u Hrvatskoj i Europi na temu morskih sisavaca.
Obnašao je različite funkcije na Fakultetu i široj društvenoj zajednici. Bio je predstojnik Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju (1983.), predsjednik Savjeta Fakulteta u dva mandata (1987. – 1992.), a u Domovinskom ratu i zapovjednik Kriznog stožera Fakulteta (1991. – 1992.). Bio je član brojnih povjerenstava Vijeća i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu te član Međunarodnog odbora Sindikata visokoškolskih nastavnika i Društva sveučilišnih nastavnika i suradnika Sveučilišta.
Prof. Gomerčić je za svoj dugogodišnji plodonosan nastavni, znanstveni i stručni rad dobitnik više nagrada i priznanja. Dodijeljena mu je nagrada Zaslužnog profesora Sveučilišta u Zagrebu, Medalja *Zdravko Lorković* Hrvatskog biološkog društva (1999.) te nekoliko priznanja Veterinarskog fakulteta i Hrvatskog veterinarskog društva. Nije služio vojni rok u JNA, ali je kao dragovoljac Domovinskog rata bio zapovjednik jedne satnije Narodne zaštite te je imenovan pričuvnim časnikom Hrvatske vojske u činu natporučnika (1992.) i odlikovan Spomenicom domovinskog rata (1995.). Nakon stjecanja uvjeta za mirovinu odlukom Fakultetskog vijeća produljen mu je radni odnos do navršene 70. godine života.
U mlađim se danima aktivno bavio s više sportova: vaterpolom, jahanjem i autorelijem. Osobnim automobilom NSU 1300 u ukupnom je zbroju od tri relija osvojio II. mjesto reli prvenstva AMD Ine Zagreb, Sisak i Popovača u klasi preko 750 ccm^3 i III. mjesto u 3. međudruštvenom reliju do 1300 ccm^3 (1970.).
Umro je 1. kolovoza 2010. u Zagrebu ne dočekavši umirovljenje.

Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH)

Pojedini profesori Veterinarskoga fakulteta koji su se istaknuli u znanstvenom radu birani su u Akademiju medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH). To je društvo izabranih znanstvenika koje se bavi promicanjem medicinskih znanosti radi unaprjeđenja narodnog zdravlja. Osnovano je 1961. u krilu Hrvatskog liječničkog zbora kao Komisija za naučno-istraživački rad Glavnog odbora Hrvatskog liječničkog zbora. Godine 1971. Komisija je preimenovana u Medicinsku akademiju zbora. Godine 1983. Medicinska akademija odvaja se od Hrvatskog liječničkog zbora i postaje samostalna udruga – AMZH. Akademija djeluje putem osam kolegija, a izabrani veterinarski znanstvenici čine Kolegij veterinarske medicine. Osnovni uvjet za izbor u članstvo AMZH jest doktorat znanosti i dokaz o trajnoj i zapaženoj znanstvenoj aktivnosti u Hrvatskoj i svijetu. Natječaj za nove članove AMZH raspisuje se svake dvije godine. Od 1994. do 2018. ukupno je 19 znanstvenika Veterinarskoga fakulteta izabrano u AMZH, od čega 16 redovitih i 4 suradna člana.

Redoviti članovi AMZH

Prof. dr. Antun Brkić rođen je 1. ožujka 1946. u Zagrebu, gdje je pohađao osnovnu školu i VII. gimnaziju te je maturirao 1965. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1971. godine. Iste je godine zaposlen kao asistent u Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, gdje je radio do umirovljenja. Godine 1974. upisao je poslijediplomski studij iz smjera Uzgoj i patologija domaćih mesojeda koji je završio 1978. obranom magistarske rasprave *Mogućnosti osiguranja pasa s posebnim osvrtom na kirurške bolesti*. Nakon završetka poslijediplomskog studija stručno se usavršavao u Klinici za kirurgiju Sveučilišta veterinarske medicine u Beču (1979. – 1980.). Doktorirao je 1984. s temom *Arteficijelna sindemoza kao metoda liječenja koksartroze u pasa*. Iste je godine izabran za docenta za predmet Kirurgija, ortopedija i oftalmologija. U zvanje izvanrednog profesora izabran je 1993., redovitog profesora 1998., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2003. godine.
Nakon izbora za asistenta odmah je uključen u izvođenje praktične nastave na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju, a po potrebi je odlazio na terensku nastavu s Ambulantnom klinikom. Nakon izbora u docenta započinje s predavanjima ortopedije i traumatologije koje izvodi čitavo vrijeme nastavničke karijere. Osim u dodiplomskoj nastavi bio je predavač u poslijediplomskim studijima Uzgoj i patologija domaćih mesojeda, Patologija i terapija domaćih papkara i kopita-

ra, Kirurgija, ortopedija, oftalmologija s rendgenologijom i fizikalnom terapijom te Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja. Bio je jedan od autora triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989., 1996., 2012.). Kao mentor sudjelovao je u izradi dvadesetak diplomskih radova.
Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te u zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje njegova znanstvenog rada bila je traumatologija, ortopedija, anesteziologija, abdominalna kirurgija i onkologija. Zapaženi su njegovi rezultati u istraživanjima topografsko-anatomskih odnosa pojedinih živaca, ponajprije ishijadikusa kod konja, goveda i svinja s ciljem postizanja odgovarajuće anestezije. Osim toga vrijedni su rezultati njegovih istraživanja iz artroplastike koksofemoralnog zgloba u psa te hromosti i njezina utjecaja na ukupni zdravstveni problem mliječnih krava. Prof. Brkić bio je suradnik na tri domaća projekta iz očnih bolesti domaćih životinja, bolesti lokomotornog aparata i kirurških bolesti domaćih životinja u intenzivnom uzgoju, koje je financirao SIZ za znanstveni rad (1982. – 1989.). Aktivno je sudjelovao na više od 20 domaćih i međunarodnih znanstvenih skupova, poput XII. Congress of the european association of veterinary anatomists (Saint Vncent, Island, 1978.), XXI. International veterinary congress (Moskva, SSSR, 1979.), međunarodnom savjetovanju Organizacija veterinarske prakse (Novi Vinodolski, 1991.), X. International symposium on biomedical engineering (Zagreb, 1994.), II. Croatian Congress of Neurology, (Zagreb, 1997.) i dr. U okviru znanstvenog rada bio je mentor tri magistarska rada i jedne disertacije.
Prof. Brkić bio je član Hrvatskog veterinarskog društva i Hrvatskog društva za kalcificirana tkiva. Od 1994. redoviti je član AMZH u Kolegiju za veterinarsku medicinu. Iste je godine izabran za člana uređivačkog odbora *Veterinarskoga arhiva*.
U okviru stručne djelatnosti prof. Brkić redovito je sudjelovao u svakodnevnom kliničkom radu, gdje je osobito uspješno rješavao i pomagao savjetima i uputama u dijagnostici i liječenju ortopedskih bolesti. Pokazao se pritom vrlo uspješnim dijagnostičarom i kirurgom. Svojim se stručnim znanjem vrlo uspješno koristio u suradnji s klinikama Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (stomatološka, oftalmološka i neurokirurška klinika KBC-a Rebro) te općom bolnicom u Sisku.
Prof. Brkić obnašao je više dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju (1999. – 2005.), pročelnik Odjela klinika (2003. – 2005.) te član više povjerenstava Fakulteta. U mirovini je od 2012. godine.

Prof. dr. Mirza Hadžiosmanović rođen je 27. rujna 1943. u Zagrebu, gdje je pohađao osnovnu školu i II. Gimnaziju te maturirao 1962. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1969. godine. Iste se godine zaposlio u mikrobiološkom laboratoriju mesne industrije Gavrilović, Petrinja, a godinu poslije radio je u Veterinarskoj stanici Grada Zagreba na poslovima veterinarske inspekcije. Godine 1970. je kao stipendist Republičkog fonda za znanstveni rad upisao znanstveni studij Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla kao asistent pripravnik, a potom je izabran u zvanje sveučilišnog (znanstvenog) asistenta u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica (1971. – 1981.). Poslijediplomski je studij završio 1973. obranivši magistarski rad *Istraživanje učestalosti kontaminacije sa sulfitreducirajućim klostridijima, napose sa C. perfringens, svježeg (sirovog) mesa, površina i pribora*. Doktorirao je 1978. s temom *Utjecaj mikrokoka na lipolitičke promjene u nadjevu trajnih kobasica*.
Usavršavao se na brojnim inozemnim znanstvenim ustanovama poput Sveučilišta u Surreyu, Velika Britanija (1975.) gdje je pohađao tečaj iz mikrobiologije namirnica (priznat od Svjetske zdravstvene organizacije) te Pasteurovu institutu u Lilleu i Visokoj veterinarskoj školi u Alfortu, Francuska, gdje je završio specijalizaciju iz mikrobiologije i mikrobiološke kontrole namirnica (*Certificat d' etude speciale*, CES). Također je ak. god. 1977./1978. pohađao i uspješno završio izobrazbu u Centru za pedagošku izobrazbu sveučilišnih nastavnika i suradnika Sveučilišta u Zagrebu u trajanju od dva semestra.
U zvanje docenta izabran je 1981., izvanrednog profesora 1987., redovitog profesora 1993., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1999. godine. Osim održavanja svih oblika dodiplomske nastave prof. Hadžiosmanović bio je dugogodišnji pročelnik specijalističkog studija, magistarskog znanstvenog, stručnog i specijalističkog studija te doktorskog studija u području higijene i tehnologije animalnih namirnica. Sudjelovao je u poslijediplomskoj nastavi na Agronomskom i Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu. Osim toga još kao asistent sudjelovao je u izvođenju praktične nastave na dodiplomskom studiju na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu iz predmeta Mikrobiologija namirnica. Godine 1987. bio je pozvan da kao predavač (gostujući profesor) predaje na Sveučilištu u Tripoliju, Libija, predmet Higijena i tehnologija namirnica, gdje je održavao praktičnu i teoretsku nastavu studentima Veterinarskoga fakulteta. Nakon povratka nastavio je s radom na matičnom fakultetu. Godine 2007. imenovan je voditeljem kolegija Implementation of Food Safety and Quality Sistems na poslijediplomskom specijalističkom studiju Food management na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu u sklopu projekta TEMPUS. Nakon umirovljenja 2008. izabran je za predavača na dodiplomskom studiju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu gdje predaje i danas u modulu Veterinarsko-higijenska kontrola namirnica animalnog podrijetla.
Prof. Hadžiosmanović je, nakon prerane smrti svog prethodnika i mentora prof. dr. J. Živkovića, dopunio i uredio dva udžbenika za diplomsku i poslijediplomsku nastavu: *Higijena i tehnologija mesa. Veterinarsko-sanitarni nadzor životinja za klanje i mesa.* 2. dopunjeno izdanje (2001.) i *Sigurnost hrane* (2014.). Suautor je srednjoškolskog udžbenika *Higijena namirnica animalnog podrijetla* (1989.) i dvaju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989., 1996.).
Objavio je više od 300 publikacija, uključujući znanstvene i stručne radove, ostale članke i kongresna priopćenja. Uže područje znanstvenog rada prof. Hadžiosmanovića jest mikrobiologija hrane, i to poglavito utjecaj mikroorganizama na zdravstvenu ispravnost i kakvoću namirnica u tehnološkom procesu proizvodnje, o čemu svjedoče njegova magistarska rasprava, disertacija, projekti i brojni radovi u časopisima i savjetovanjima. Znanstvenoistraživački rad ostvarivao je kao glavni istraživač i suradnik projekata MZT-a i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva iz mikrobiologije, higijene i tehnologije, sanitacije, kakvoće namirnica animalnog podrijetla i srodnih disciplina. Kao glavni istraživač vodio je prvi FP projekt (*Framework Programme 5*) na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu *Safety of traditional fermented sausages: Research on protective cultures and bacteriocins* (INCO – PROJECT No ICAA4-CT2002-10037) te EU projekt TEMPUS CD-19068-2004 *Quality Menagement of Food Products* (ugovaratelj AGRENA – ENSAR, koordinator Sveučilište u Zagrebu).
Prof. Hadžiosmanović bio je pozvani predavač, moderator i organizator brojnih međunarodnih i domaćih simpozija i savjetovanja iz mikrobiologije, higijene, tehnologije, sanitacije za namirnice animalnog podrijetla i srodnih područja. Na poziv direktora FAO-a za Europu bio je predavač na savjetovanju u Veroni o kontroli i uvjetima kakvoće namirnica (*Quality control and requirements of food of animal origin*) s radom koji je objavljen u službenim publikacijama FAO-a *Tehnical series. 40*.
U svom je znanstvenom radu bio voditelj pristupnicima u izradi dvadesetak magistarskih radnji i sedam doktorata. Posebno je vodio brigu o znanstvenim i stručnim usavršavanjima i napredovanjima svojih mlađih suradnika u Zavodu.
Na osnovi svog znanstvenog doprinosa 1994. izabran je za redovitog člana AMZH u Kolegiju za veterinarsku medicinu, a 2017. za člana njezina Senata. U okviru aktivnosti u AMZH prof. Hadžiosmanović bio je autor ili urednik priručnika: *Mlijeko – medicinski i prehrambeni*

problem (1995.), *Fermentirani mliječni proizvodi u prehrani i dijetetici* (1996.), *Jaja i meso u prehrani i dijetetici* (1998.), *Proteini u prehrani i dijetetici* (1999.), *Ugljikohidrati u prehrani i dijetetici* (2002.). Međunarodno je vrlo važna publikacija *Quality Control and Requirements of Food of Animal Origin* Svjetske organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO) u kojoj je prof. Hadžiosmanović objavio poglavlje *Dairy Products Industry: Quality Requirements* (FAO, 1995.).

U okviru stručne djelatnosti sudjelovao je u provedbi tečajeva za trajnu izobrazbu veterinara te objavio nekoliko priručnika iz tog područja (*Mastitisi*, 2001., Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva; *Aktualna problematika veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica animalnog podrijetla*, 2002., Veterinarski fakultet; *Veterinarsko-sanitarni pregled mesa nojeva* 2003., Zadružna štampa). U suautorstvu je napisao i stručni priručnik *Mlijeko i prerađevine* u izdanju *Gospodarskog lista* (1996.). Sudjelovao je u izvođenju brojnih analiza, superanaliza i ekspertiza namirnica i rabio suvremenu metodiku u njihovoj izradi. Surađivao je s brojnim industrijskim pogonima iz proizvodnje mesa i mesnih proizvoda, mesa peradi, mlijeka i mliječnih proizvoda, s individualnim proizvođačima (OPG), ugostiteljima i dr. Kao priznati stručnjak sudjelovao je i u uvođenju suvremenih laboratorijskih metoda, opremanju laboratorija (PCR) i analitičkih postupaka namirnica animalnog podrijetla.

Osim bogatog nastavnog, znanstvenog i stručnog opusa prof. Hadžiosmanović sudjelovao je i u radu uredništva domaćih znanstvenih i stručnih časopisa (*Mljekarstvo*, 1984. – 2018.), *Meso* (od 1999.), *Mljekarski list* (1984. – 1990.), bilten Hrvatskog mikrobiološkog društva (1995. – 2001.). Od 1998. član je povjerenstva za izradu stručnog abecedarija *Hrvatske enciklopedije* Leksikografskog Zavoda *Miroslav Krleža*.

Aktivno je sudjelovao u radu više strukovnih udruga. Bio je predsjednik odbora za higijenu i tehnologiju namirnica Hrvatskog veterinarskog društva 1893, član Hrvatske mljekarske udruge, Hrvatskog mikrobiološkog društva, Svjetskog udruženja za znanost o peradi (World Poultry Science Association, WPSA).

Bio je član i predsjednik brojnih povjerenstava: za izbor nastavnika, znanstvenog povjerenstva, povjerenstva za ocjenu magisterija i doktorata, kadrovskog povjerenstva, izbora u znanstvena i nastavna zvanja i mnoga druga povjerenstva. Predstojnik Zavoda za higijenu i tehnologiju namirnica animalnog podrijetla bio je od 1999. do 2006. godine. Obnašao je aktivno i dužnost zamjenika pročelnika Odjela za veterinarsko javno zdravstvo.

Prof. Hadžiosmanović bio je iznimno aktivan član akademske zajednice u brojnim odborima i povjerenstvima Sveučilišta u Zagrebu, stručnim društvima i državnim tijelima. Na Sveučilištu je bio član Skupštine te član Odbora za organizaciju i razvoj Sveučilišta u Zagrebu (1992. – 1995.), a od 1996. član Matičnog povjerenstva za biomedicinske znanosti MZT-a. Predsjednik Matičnog povjerenstva Biomedicina i zdravstvo – veterinarska medicina bio je od 2009. do 2014. godine. Aktivno je sudjelovao kao član i predsjednik prosudbenih skupina u vrednovanju prijedloga znanstvenih projekata MZT-a (1995. – 1997.). U Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo bio je predsjednik Tehničkog odbora za mikrobiologiju i član Tehničkog odbora za mlijeko i mliječne proizvode. Danas je predsjednik Povjerenstva za kvalitetu mesa i mesnih proizvoda za dodjeljivanje znakova *Hrvatska kvaliteta* i *Izvorno hrvatsko* Hrvatske gospodarske komore. Od 1994. bio je član Povjerenstva za ocjenu kakvoće mlijeka i mliječnih proizvoda (Zagrebački velesajam). Godine 2004. imenovan je od Vlade RH članom Upravnog vijeća novoosnovane Hrvatske agencije za hranu u Osijeku.

Prof. Hadžiosmanović bio je vrlo djelatan i u predlaganju i izradi brojnih propisa iz veterinarskoga javnog zdravstva i kakvoće namirnica, pri čemu treba izdvojiti predsjedanje Povjerenstvom za izradu Pravilnika o načinu obavljanja veterinarsko-sanitarnog nadzora pregleda životinja za klanje i namirnica životinjskog podrijetla Uprave za veterinarstvo MPŠ-a (2004.) te članstvo u povjerenstvu za izradu Pravilnika o kakvoći mesnih proizvoda MPŠ-a (2004.) i Pravilnika o kakvoći mlijeka i mliječnih proizvoda MPŠ-a (2007.). Također je bio član radne skupine za pripremu pregovora o pristupanju Hrvatske EU-u za poglavlje 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fito-sanitarni nadzor MPŠ-a (2004.).

Za svoj je znanstveni, nastavnički i stručni rad primio brojna priznanja: diplomu za dugogodišnji neprekidan rad na Veterinarskom fakultetu povodom 65. i 85. obljetnice Fakulteta (1984; 2004.), zahvalnicu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za sudjelovanje u nastavnom radu trajne izobrazbe liječnika uz rad (1991.), pohvalnicu MORH-a za zalaganje i uspješno izvršavanje svih povjerenih zadaća i doprinos u obrani Republike Hrvatske kroz veterinarsku struku (1994.), zahvalnicu Hrvatske mljekarske udruge povodom 50. obljetnice časopisa *Mljekarstvo* za uspješnu suradnju u časopisu (2000.), zahvalnicu Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za pomoć u sudjelovanju tijekom prosudbenog posjeta skupine eksperata Europske udruge ustanova za veterinarsku izobrazbu (2002.), zahvalnicu udruge studenata Equus za nesebičnu podršku i pomoć studentima u organizaciji VET LIBER (2002.), zahvalnicu Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prigodom 50. obljetnice studija prehrambene tehnologije, biotehnologije i nutricionizma za dugogodišnju uspješnu suradnju i izvanredan doprinos na promicanju visokog obrazovanja, znanosti i struke (2006.), priznanje i status počasnog člana za dugogodišnju suradnju i izniman doprinos znanstvenoj i stručnoj djelatnosti Hrvatske mljekarske udruge (2009.) i dr.

Prof. Hadžiosmanović u mirovini je od 2008. godine.

Prof. dr. Berislav Jukić rođen je 28. rujna 1941. u Čapljini. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Zagrebu. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1962., a diplomirao je 1967. godine. Sveučilišnu je karijeru započeo 1969. zapošljavanjem za asistenta na Ambulantnoj klinici Veterinarskoga fakulteta za predmet Zarazne bolesti domaćih životinja. U svrhu usavršavanja boravio je sedam mjeseci u Klinici za unutarnje bolesti, a zatim u Zavodu za patološku anatomiju te u svim laboratorijama Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Poslijediplomski studij iz smjera Epizootiologija i mikrobiologija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1970. godine. Tijekom poslijediplomskog obrazovanja boravio je u ljeto 1971. u Njemačkoj kao stipendist Goetheova instituta. Poslijediplomski je studij završio 1972. obranivši magistarski rad *Influenca konja – serološki nalaz u postepizootijskom razdoblju*. Doktorirao je 1978. iz mikrobiologije i zaraznih bolesti s temom *Istraživanje poboljšanja Cogginsove reakcije u dijagnostici infekciozne anemije kopitara* te je izabran za znanstvenog asistenta.

U zvanje docenta izabran je 1980., višeg znanstvenog suradnika 1982., znanstvenog savjetnika 1985., a redovitog profesora 1986. godine. U zvanje redovitog profesora potvrđen je 1991., a trajno izabran 1999. godine. Stručno se usavršavao na veterinarskim fakultetetima i institutima u Budimpešti, Ljubljani, Münchenu, Bresciji, Alfortu i Beču.

Sudjelovao je u svim oblicima diplomske nastave iz Zaraznih bolesti domaćih životinja i Tropskih zaraznih bolesti. Za studente je napisao skriptu *Neke tropske zarazne bolesti životinja* (1985.) i udžbenik *Tropske zarazne bolesti životinja* (2003.). U suautorstvu je objavio *Priručnik za laboratorijsku dijagnostiku: standardizacija dijagnostičkih metoda za bakterijske, virusne i parazitarne bolesti životinja čije je suzbijanje propisano zakonom* (1984.) te priručnik *Uzimanje i slanje materijala za mikrobiološku, serološku i patološkoanatomsku pretragu* (2006.). Bio je jedan od autora četvrtoga i petog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989., 1996.). Prvi je autor tri zvučna nastavna filma u boji: *Infekciozna anemija kopitara* (1985.), *Svinjska kuga* (1986.) i *70 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu* (1989.). U nastavnoj se karijeri istaknuo kao voditelj pri izradi 22 diplomska rada.

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 70 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. U svom je znanstvenom opusu istraživao proširenost mnogih zaraznih bolesti domaćih i divljih životinja kao i zoonoza. Primjenom različitih seroloških metoda (IHA-test, GDP-test, SN-test, gel-imunoforeza, ELISA) istraživao je povezanost influence kod različitih vrsta domaćih i divljih životinja i ljudi. Godine 1979. imenovan je voditeljem Referentnog laboratorija za dijagnostiku infektivne anemije kopitara (IAK). Kao suradnik među prvima je u Europi primijenio GDP-test u dijagnostici IAK-a. Proizveo je dva komercijalna antigena IAK-a za dijagnostiku bolesti Cogginsovim testom te je uveo laboratorij za dijagnostiku IAK-a među osam europskih referalnih laboratorija. Sustavnim sveobuhvatnim serološkim istraživanjima ove bolesti u Hrvatskoj, Sloveniji, BiH, Srbiji i Makedoniji, a s ciljem otkrivanja kliconoša i njihova neštetnog uklanjanja iz uzgoja, znatno je pridonio suzbijanju i iskorjenjivanju bolesti na tim prostorima. U znanstvenom je radu bio voditelj pri izradi četiri magisterija i tri disertacije.

Prof. Jukić obnašao je više različitih dužnosti na Fakultetu i stručnim tijelima u državi. Bio je predstojnik Ambulantne klinike (1980. – 1982.) i prodekan u dva mandata (1987./1988. – 1990./1991.). U tom je razdoblju, kao jedan od osnivača Hrvatskog veterinarskog društva, bio i njegov prvi dopredsjednik. Godine 1995. preraspoređen je s radnog mjesta redovitog profesora za predmet Zarazne bolesti domaćih životinja s Ambulantne klinike u Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti. Iste je godine izabran za predstojnika tog zavoda i tu će dužnost obnašati šest mandata, sve do umirovljenja 2007. godine. Bio je osnivač laboratorija za elektronsku mikroskopiju na Veterinarskom fakultatu u Zagrebu. Odlukom Hrvatskog državotvornog Sabora u dva je mandata, 1994. i 1998., imenovan članom Nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu RH.

Početkom agresije na Hrvatsku 1991. osnovao je i bio prvi zapovjednik studentskog dragovoljačkog voda na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Od 1. rujna 1991. pa do 20. prosinca 1993. kao dragovoljac boravi u Hrvatskoj vojsci kao član Glavnog stožera saniteta RH (GSSRH), gdje je obnašao različite dužnosti, sve do pročelnika Veterinarskog odsjeka GSSRH. Odlukom Predsjednika RH odlikovan je Spomenicom domovinskog rata 1990 – 1992. i Redom Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota (1997.). Odlukom Ministarstva obrane i Ministarstva zdravstva stekao je status hrvatskog branitelja Domovinskog rata (1997.). Pričuvni je časnik Hrvatske vojske (satnik).

Na osnovi rezultata u znanstvenom radu izabran je 1994. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine. Ujedno je član Akademije znanosti u New Yorku (New York Academy of Sciences), Hrvatskog veterinarskog društva, Europskog virološkog društva te član i predsjednik Udruge hrvatskih dragovoljaca domovinskog rata – veterina.

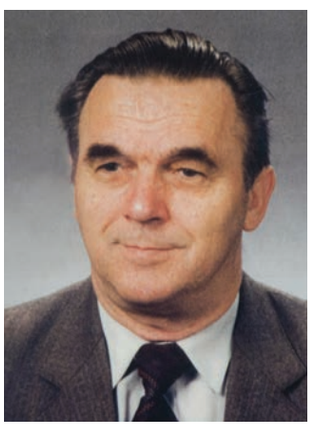

Prof. dr. Franjo Sanković rođen je 16. veljače 1928. u Vuglovcu pokraj Ivanca. Osnovnu je školu pohađao u Ivancu, a gimnaziju u Varaždinu gdje je maturirao 1947. godine. Nakon završene gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1953. godine. Ubrzo nakon diplomiranja zaposlio se u Veterinarskoj stanici Ivanec, a u siječnju 1955. izabran je za asistenta u Ambulantnoj klinici na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Ukidanjem treće ekipe Klinike postao je 1959. asistent na Kirurškoj klinici. Doktorirao je 1962. s temom *Operativno liječenje kolika u konja*. Habilitirao je 1963. te je promoviran za privatnog docenta. Za sveučilišnog je docenta izabran 1970., izvanrednog profesora 1975., a redovitog profesora 1981. godine. Boravio je na stručnom usavršavanju na visokim veterinarskim učilištima u Utrechtu (1963.) i Cambridgeu (1976.) radi specijalizacije kirurgije goveda i drugih domaćih životinja.

Održavao je sve oblike diplomske nastave iz kirurgije, ortopedije i oftalmologije na Ambulantnoj i Kirurškoj klinici. Ak. god. 1986./1987. uveo je poslijediplomski znanstveni studij Kirurgija, ortopedija i oftalmologija i specijalistički poslijediplomski studij Patologija i terapija domaćih životinja te je bio njihov voditelj. Sudjelovao je kao jedan od autora u objavljivanju četiriju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1961., 1976., 1989. i 1996.).

Objavio je oko 100 znanstvenih i stručnih radova te kongresnih priopćenja, a za znanstveni se rad zainteresirao kao mladi stručnjak, sudjelujući u grupi poznatog botaničara prof. dr. I. Horvata, gdje je radio na vegetacijskom kartiranju biljnih zajednica Gorskog kotara i Hrvatskog primorja. Najvažniji doprinos prof. Sankovića jesu istraživanja peritoneuma konja i akutnih abdominalnih bolesti domaćih životinja. Od kirurškog liječenja kolika dugo se zaziralo zbog uvriježenog mišljenja o iznimnoj osjetljivosti potrbušnice u konja. Prof. Sanković je u eksperimentalnom radu nakon kirurških zahvata na trbušnim organima i aplikacije kulture bakterija dokazao posebnu otpornost peritoneuma i time uklonio strah od tih zahvata u abdomenu konja. Navedena su istraživanja provedena u sklopu znanstvenoistraživačke teme *Ispitivanje otpornosti peritoneuma kod konja* (1958. – 1959.). U svom je znanstvenom radu također pridonio proučavanju i suzbijanju šepavosti ovaca, a istraživanja su provedena u sklopu znanstvenoistraživačke teme *Bolesti papaka u intenzivnom uzgoju ovaca* (1980. – 1986.).

Kao vrstan kirurg i rijetko koji stručnjak razvija plodnu suradnju s terenskim veterinarima na čije se pozive uvijek odazivao, rješavajući u terenskim uvjetima najsloženije kirurške zahvate. Bio je uspješan mentor studentima u izradi diplomskih radova te magistarskih i doktorskih radova stručnjacima Veterinarskoga fakulteta i praktičarima na terenu, a posebno znanstvenicima humane medicine s Medicinskog fakulteta i zagrebačkih bolnica.

Prof. Sanković obavljao je različite dužnosti na Fakultetu i u široj društvenoj zajednici. Bio je predsjednik Savjeta Fakulteta (1972. – 1974.), predstojnik Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju (1979. – 1983.) te član brojnih povjerenstava Fakulteta. Bio je delegat tadašnjeg Vijeća udruženog rada općine Peščenica i član prve Matične komisije za izbor u znanstveno-nastavna zvanja (1982. – 1984.). Od strukovnih udruženja bio je aktivan član Društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH, gdje je bio tajnik u jednom i predsjednik zagrebačke regije u dva mandata. Također je bio član Društva fiziologa i Sekcije za citologiju Zbora liječnika Hrvatske.

Za znatan doprinos u svojem radu odlikovan je Medaljom rada (1969.). Uz redoviti rad prof. Sanković nije zaboravljao rodni kraj. Tako je u razgovoru sa slikarom M. Račkim oživio njegova sjećanja na dragi stari Ivanec s početka 20. stoljeća. Članak je objavljen u *Ivanečkom kalendaru '80*.

Umirovljen je 1994., kada je ujedno izabran za redovitog člana AMZH. Umro je u Zagrebu 24. svibnja 2001. godine.

Prof. dr. Zvonko Modrić rođen je 22. kolovoza 1940. u Đakovu. Osnovnu školu i gimnaziju polazio je u Osijeku gdje je maturirao 1959. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1965. godine. Za vrijeme studija bio je odličan student i nagrađivan je od Rektorata Sveučilišta u Zagrebu za postignut uspjeh. Nakon završetka IV. godine bio je na studentskoj praksi na Visokoj veterinarskoj školi u Hannoveru. Godine 1966. zaposlio se kao asistent u Zavodu za mikrobiologiju, imunologiju i zarazne bolesti, gdje je radio sve do umirovljenja 2010. godine.

Poslijediplomski studij iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija završio je 1971. obranivši magistarski rad *Eksperimentalna leptospirosis pomona u zamorčadi*. Doktorirao je 1976. s temom *Prirodna i eksperimentala leptospiroza u mačke*. U više se navrata usavršavao na Veterinarskom fakultetu u Münchenu. Habilitirao je 1977., a za sveučilišnog je docenta izabran 1978. godine. U znanstveno zvanje višega znanstvenog suradnika izabran je 1984., znanstvenog savjetnika 1987., redovitog profesora 1988., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1999. godine. Sudjelovao je u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave iz zaraznih bolesti domaćih životinja i bio jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). Zbog svojega je osebujnog načina izlaganja nastavne materije bio omiljen nastavnik. Studenti su osobito voljeli njegove vježbe na matičnom zavodu i Ambulantnoj klinici, koje je vodio vrlo dinamično i uvijek ih nadopunjavao brojnim primjerima iz veterinarske prakse. Bio je vrlo strog i zahtjevan ispitivač, zbog čega su studenti s ponosom znali isticati kada bi kod njega položili ispit s visokom ocjenom.

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je oko 120 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Područje njegova znanstvenog interesa bila je epizootiologija, infektologija, bakterijske bolesti životinja, osobito bolesti uzrokovane spiralnim bakterijama. Znanstvena i stručna znanja i vještine prof. Modrića najviše su došli do izražaja u dijagnostici zaraznih bolesti odnosno u razvoju i primjeni laboratorijskih dijagnostičkih metoda. Usavršavajući se u inozemstvu upoznao je brojne mikrobiološke i serološke metode te postupke izrade stajskih bakterijskih cjepiva koje je uspješno primjenjivao u laboratorijima Zavoda. Osobito se istaknuo kao dugogodišnji voditelj Laboratorija za leptospire, gdje su pod njegovim vodstvom provedena brojna istraživanja leptospiroze domaćih, divljih i pokusnih laboratorijskih životinja. Važno mjesto u znanstvenom radu zauzima istraživanje eperitrozoonoze u svinja i ovaca u Hrvatskoj, koje je obavio u sklopu projekta MZT, čiji je bio voditelj (1991. – 1996.). Na osnovi svoje znanstvene prepoznatljivosti izabran je 1997. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

Prof. Modrić bio je i veoma društveno aktivan na Fakultetu. Odrastao je u tradicionalnoj hrvatskoj obitelji, a dolaskom na Fakultet prihvatio je vrijednosti socijaldemokracije i aktivno se uključio u društveni život Fakulteta. U povjerenstvima Fakultetskog vijeća obavljao je brojne dužnosti, ali vrhunac njegova društveno korisnog angažmana bio je rad saborskog zastupnika u pretposljednjem, 14. sazivu Sabora SRH (1982. – 1986.). Pritom se posebno istaknuo u zalaganju za izmjenu zakonske regulative vezane za promjenu stručnog naziva diplomiranog veterinara u doktora veterinarske medicine. Premda su neki pojedinci omalovažavali njegov društveno-politički rad, prof. Modrić nije bio isključiv i uvijek je nastojao pomoći svojim kolegama ne mareći za vlastiti boljitak. Kao takav bio je cijenjen među kolegama, osobito kliničarima i terenskim veterinarima.

Prof. Modrić je, uz profesionalnu karijeru, njegovao brojne hobije od kojih je najviše volio glazbu i vinogradarstvo. Završio je srednju muzičku školu u Osijeku i u mladim danima popunjavao studentski i asistentski standard sviranjem u poznatim zagrebačkim sastavima. S vremenom je glazbe bilo sve manje, ali su se njegova truba i harmonika uvijek čule na prigodnim druženjima s kolegama i nakon njegova formalna odlaska s Fakulteta. Umro je u Zagrebu 13. siječnja 2018. godine.

Prof. dr. Tomo Naglić rođen je 28. studenoga 1941. u Gornjoj Jelenskoj u općini Popovača. Osnovnu je školu pohađao u rodnom mjestu i Kutini, a Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu, gdje je maturirao 1960. godine. Studij veterinarske medicine na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1962. i diplomirao 1970. godine. Za uspjeh u studiju bio je nagrađen Rektorovom i Dekanovom nagradom. Iste je godine izabran za asistenta u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskog fakulteta, gdje je radio do umirovljenja 2007. godine. Poslijediplomski studij iz smjera Mikrobiologija i epizootiologija završio je 1972. obranivši magistarski rad *O proteolitičkoj djelatnosti i patogenosti sojeva Candida Albicans koji potječu iz životinja i ljudi*. Doktorirao je 1975. s temom *Istraživanja mikoplazmi u genitalnim organima goveda*.

Usavršavao se u Londonu, UK, zatim u Aarhusu, Danska i kraće vrijeme u Bruxellesu, Belgija. Nakon toga je boravio u Imunološkom zavodu u Zagrebu i Veterinarskom zavodu u Novom Sadu. Razvio je bogatu znanstveno-stručnu suradnju sa znanstvenicima iz Švicarske, Irske i Mađarske.

Za docenta je izabran 1980., znanstvenog savjetnika i redovitog profesora 1986., reizabran u redovitog profesora 1991., i izabran za redovitog profesora u trajnom zvanju 1997. godine. Od početka svoje sveučilišne karijere bio je nastavnik iz opće i specijalne mikrobiologije. Njegovom je zaslugom ak. god. 1990./1991. odvojeno područje imunologije od opće mikrobiologije te je uveden novi obvezni predmet Veterinarska imunologija. Od 1985. bio je voditelj poslijediplomskog studija smjer Mikrobiologija i epizootiologija, u kojemu je sudjelovao kao nositelj nekoliko predmeta. Bio je savjestan nastavnik koji je često isticao da se bez dobrog nastavnog štiva za studente ne može govoriti o uspješnoj sveučilišnoj karijeri. Stoga je veći dio svoga sveučilišnog nastavničkog rada posvetio pisanju nastavnih tekstova za studente. Tako je sa suradnicima objavio šest sveučilišnih udžbenika: *Specijalna mikrobiologija* (1980.), *Praktikum opće mikrobiologije i imunologije* (1988., 1992.), *Veterinarska imunologija* (1993.), V*eterinarska mikrobiologija. Specijalna bakteriologija i mikologija* (2005.) i posthumno *Veterinarska klinička imunologija* (2012.) i *Veterinarska mikrobiologija. Opća bakteriologija i mikologija* (2017.). Bio je jedan od autora četvrtog i petog izdanja *Veterinarskog priručnika* (1989., 1996.) i srednjoškolskog udžbenika za veterinarske škole *Opća mikrobiologija i imunologija* (1989., 1998., 2007.). Pod njegovim su vodstvom načinjena tri studentska rada koja su nagrađena sveučilišnom i fakultetskom nagradom te je ukupno diplomiralo deset studenata.

Objavio je više od 150 znanstvenih i stručnih radova i kongresnih priopćenja. Njegov je znanstveni rad obuhvaćao mikrobiološka, epizootiološka i imunološka istraživanja iz veterinarske bakteriologije, mikologije i infekcijske imunologije. Glavno područje njegova rada bile su mikoplazme: njihova kulturelna i fiziološka svojstva te njihovo značenje u patologiji domaćih životinja. Na tom je području u istraživačkom smislu bio jedini mjerodavan i nedodirljiv veterinarski stručnjak u Hrvatskoj. Izdvojio je nove vrste mikoplazmi u nas i dokumentirao njihovu pojavu u različitih životinjskih vrsta. U sklopu njegovih istraživanja po prvi je put u nas etiološki dokazano postojanje mikoplazmoze purana uzrokovane vrstom *Mycoplasma meleagridis*, a vrsta *Acholeplasma laidlawii* ustanovljena je kao kontaminant u linijskim kulturama stanica riba. Proveo je opsežna istraživanja mikoplazmi u prepuciju te nativnoj i duboko zamrznutoj spermi rasplodnih bikova. Po prvi je put u svijetu iz sperme pastuha izdvojio vrstu *Mycoplasma equigenitalium*. U znanstvenom su smislu zanimljivi njegovi nalazi vrste *Mycoplasma bovigenitalium* u teladi te *Mycoplasma oculi* u krava s keratokonjunktivitisom, a započeo je istraživanja proširenosti vrste *Mycoplasma bovis* u nas. Iznio je rezultate patomorfoloških, kliničkih i epizootioloških istraživanja mikoplazmoze koza uzrokovane vrstom *Mycoplasma capricolum* subsp. *capricolum*. Posebnu cjelinu čine njegovi radovi o mikoplazmozi murida u kojima se izvješćuje o prvom postavljanju etiološke dijagnoze i bolesti u nas te o proširenosti infekcije vrstom *Mycoplasma pulmonis* u našim uzgojima laboratorijskih životinja. Njegovo umijeće i istraživačka ustrajnost doveli su do toga da je u znanstvenoj literaturi ostavio opise više od deset vrsta mikoplazmi.

U svojim je radovima iz bakteriologije istraživao ulogu streptokoka, stafilokoka, pasterela, klebsiela i drugih vrsta bakterija u etiologiji dišnih infekcija životinja. Njegova su istraživanja dovela do novih i vri-

jednih znanstvenih spoznaja o značenju pseudomonasa te nekih vrsta gljivica i kvasaca u etiologiji upalnih procesa u kućnih ljubimaca. U gospodarski iskoristivih životinja istraživao je etiologiju mastitisa, posebice značenje korinebakterija, a u životinja zoološkog vrta infekcije uzrokovane jersinijama. Predmet njegova istraživanja bile su i različite druge bolesti bakterijske naravi, kao što je eksudativni epidermitis te pleuropneumonija u nekih životinjskih vrsta. Valja izdvojiti i njegova višegodišnja bakteriološka istraživanja uzroka neplodnosti u životinja te istraživanja kolostrumske imunosti nakon vakcinacije vakcinama pripravljenima od bakterija roda *Clostridium*. Radio je na istraživanjima antimikrobne terapije, posebice na osjetljivosti bakterija prema trimetoprimu i sulfonamidima. Bavio se i zoonozama, posebice onima uzrokovanima dermatofitima, a zadirao je i u istraživanja određenih bakterijskih bolesti riba. Znanstvena je istraživanja provodio kao voditelj pet domaćih znanstvenih projekata koje je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1980. – 1990.) i MZT RH (1991. – 2006.). Bio je suradnik na više domaćih znanstvenih projekata te suradnik na projektu *Monitoring sustava praćenja patologije na velikim svinjogojstvima* koji je financiralo Ministarstvo poljoprivrede SAD-a (1985. – 1988.). U svom je znanstvenom radu bio mentor osam magistarskih radova i četiri disertacije. Na osnovi cjelokupnog znanstvenog rada izabran je 1997. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine. Osim toga bio je član Hrvatskog mikrobiološkog društva i uredničkog odbora *Veterinarskoga arhiv*a.

Obavljao je mnoge odgovorne dužnosti u matičnoj ustanovi i drugim institucijama. Bio je predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti (1986. – 1988.; 1995. – 1997.) i član brojnih povjerenstava na Fakultetu. Izvan Fakulteta bio je član Odbora za infektologiju JAZU, predsjednik prosudbenog povjerenstva MZT-a za ocjenu znanstvenih projekata te član Matične komisije MZT-a i Rektorskog zbora u dva mandata (1999. – 2003.).

Sa suradnicima je nagrađen godišnjom nagradom *J. J. Strossmayer* za sveučilišni udžbenik *Specijalna veterinarska bakteriologija i mikologija* kao najuspješnije objavljeno znanstveno djelo na hrvatskom jeziku za područje medicinskih znanosti u 2005. godini (2006.). Umro je 8. ožujka 2010. u Zagrebu.

Prof. dr. Željko Župančić rođen je 22. studenoga 1936. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu i srednju školu i maturirao 1955. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1962. godine. Nakon odsluženja vojnog roka zapošljava se 1964. kao ugovorni asistent na Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Iste je godine izabran za asistenta za predmet Zarazne bolesti domaćih životinja. Istodobno je upisao poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi i završio ga 1966. obranivši magistarsku raspravu *Uzgoj F soja virusa atipične kuge peradi u kulturi tkiva i priprema vakcine*. Doktorirao je 1970. s temom *Svojstva enterovirusa izoliranih iz prasadi*.

Od ožujka do lipnja 1970. boravio je na stručnom usavršavanju u Danskoj, i to tri mjeseca u Veterinarskom institutu na Lindholmu i mjesec dana u Veterinarskom institutu u Kopenhagenu. Habilitirao je 1977. i sljedeće je godine izabran za sveučilišnog docenta. Za višega znanstvenog suradnika izabran je 1984., redovitog profesora 1987., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1992. godine. Sudjelovao je u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave iz zaraznih bolesti domaćih životinja. Kao prvi autor u suautorstvu je napisao srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole naslova *Zarazne bolesti domaćih životinja* koji je objavljen u dva izdanja (1996. i 2007.). Bio je jedan od autora dvaju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989. i 1996.). Suradnik je u brošuri *Uzimanje i slanje materijala na mikrobiološku, serološku i patološkoanatomsku pretragu* (1988.). Surađivao je u izradi dvaju nastavnih zvučnih filmova u boji: *Infekciozna anemija kopitara* (1984.) i *Svinjska kuga* (1986.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. U svom se znanstvenom radu istaknuo u istraživanju enterovirusa u svinja, parvovirusne infekcije svinja i pasa te influence i infektivne anemije kopitara. U nekoliko je radova o influenci ljudi i životinja potkrijepio mnoge pretpostavke i time dao znatan doprinos epidemiologiji te bolesti. Kao suradnik u laboratoriju za dijagnostiku infektivne anemije kopitara pripomogao je njegovu svrstavanju u europske referalne laboratorije, a također i u kvalitetnoj proizvodnji antigena IAK-a. Surađivao je u radu sedam domaćih i četiri međunarodna projekta. Bio je voditelj dva magistarska rada i tri disertacije. Na osnovi svog znanstvenog doprinosa 1997. izabran je za redovitog člana AMZH, a trenutačno je predsjednik Kolegija veterinarske medicine.

Bio je predstojnik Zavoda za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom (1982. – 1985.) te član više povjerenstava Vijeća Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Bio je tehnički urednik i korektor časopisa *Veterinarstvo*.

Dobitnik je pohvalnica za dugogodišnji rad na Veterinarskom fakultetu i pohvalnice za doprinos u obrani Republike Hrvatske kroz veterinarsku struku. U mirovini je od 2005. godine.

Prof. dr. Lidija Kozačinski rođena je 28. listopada 1957. u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu i V. gimnaziju te maturirala 1976. godine. Iste je godine upisala Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirala 1982. godine. Sljedeće je godine zaposlena kao pripravnica SIZ-a za znanost u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica. U istraživačko zvanje asistentice izabrana je 1987., a u zvanje znanstvene asistentice za područje veterine, znanstvene discipline veterinarske medicine, izabrana je 1988. godine. Poslijediplomski studij iz smjera Higijena i tehnologija animalnih namirnica upisala je 1984. i završila ga l986., obranivši magistarsku raspravu *Utjecaj parazitarnih invazija na ocjenu upotrebljivosti morske ribe*. Doktorirala je 1999. s temom *Postupci izolacije i značenje bakterije Listeria monocytogenes u higijeni namirnica*. Iste je godine izabrana u istraživačko zvanje više asistentice, a potom u suradničko zvanje više asistentice za predmet Higijena i tehnologija namirnica u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Pohađala je različite seminare, radionice i tečajeve vezane uz struku i usavršavala se u području mikrobiologije namirnica: stipendija SAB-a i FEMS-a., Sutton Bonington, UK (1994.), Italija Parma, ISO/IDF/AOAC Analytical Week, (2004.), Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, *Ustrojstvo laboratorija prema HRN ISO/IEC 17025*, Zagreb (2006.), Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, *Standardizacija mikrobioloških metoda u kontroli hrane*, Zagreb (2006.). Sudjelovala je u edukaciji na projektu *The Western Balkans University network for Animal welfare*, WELFARE (voditeljica projekta RSPCA International) u šest radionica u kojima je usvojila stručna znanja iz dobrobiti životinja pri klanju (2009. – 2010.). U organizaciji Foruma za slobodu odgoja pohađala je ak. god. 2005./2006. nastavnički edukacijski program *Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi*.

Za docenticu je izabrana 2002., izvanrednu profesoricu 2006., redovitu profesoricu 2011., a redovitu profesoricu u trajnom zvanju 2016. godine. Sudjeluje u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave iz higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla na matičnom fakultetu. Voditeljica je i suradnica obveznih, obveznih

izbornih i izbornih predmeta diplomskog studija koji se izvode na Zavodu za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane, zatim predmeta na specijalističkim poslijediplomskim studijima Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla, Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu te Mikrobiologija i epizootiologija, kao i na predmetima u okviru doktorskog studija Veterinarske znanosti. Sudjeluje u izvođenju diplomske i poslijediplomske nastave i na drugim fakultetima u Hrvatskoj. Na Poljoprivrednom fakultetu J. J. Strossmayera u Osijeku u okviru poslijediplomskog doktorskog studija Lovstvo i kinologija voditeljica je modula Tehnologija mesa i proizvoda od divljači. Na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu u Zagrebu u okviru poslijediplomskog specijalističkog studija Food management vodi kolegij Hazards in food chain. Na diplomskom studiju Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu iz smjera Mikrobna biotehnologija u poljoprivredi koordinatorica je modula Laboratorijske metode u mikrobiologiji hrane. U okviru diplomske nastave na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu suradnica je na izbornim predmetima Animalna forenzična genetika i Forenzična obrada tragova. Suautorica je internih priručnika *Aktualna problematika veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica animalnog podrijetla* (2002.) i *Veterinarsko-sanitarni pregled mesa nojeva* (2003.). Prof. Kozačinski suautorica je i urednica sveučilišnog priručnika *Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane* (2012.) te suautorica sveučilišnog priručnika *Laboratorijske vježbe iz higijene i tehnologije hrane* (2015.). Među autorima je šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).

Dosad je samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavila više od 270 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Područje znanstvenog interesa prof. Kozačinski jest veterinarsko javno zdravstvo, sigurnost i mikrobiologija hrane. Bila je voditeljica jednog projekta koji je financirao MZOŠ (2007. – 2013.) te voditeljica hrvatskog tima na projektu FP7 Theme 2 (KBBE) *Selection and improving of fit-for-purpose sampling procedures for specific foods and risks*, BASELINE (2009. – 2013.). Bila je suradnica u više projekata MZOŠ-a, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva te na međunarodnim projektima Ministarstva obrazovanja i nauke BiH *Unaprjeđenje proizvodnje autohtonih sireva od ovčjeg i kravljeg mlijeka*, voditelja prof. dr. B. Miokovića (2003. – 2004.), TEMPUS projektu *Gestion technico-économique de la qualité des produits alimentaires; Quality Management of Food Products*, CD-JEP-19068-2004, koordinator prof. dr. I. Bauman, voditelj za Veterinarski fakultet prof. dr. M. Hadžiosmanović (2006. – 2009.) te EU projektima: FP5 INCO *Safety of traditional fermented sausages: research on protective cultures and bacteriocins*, voditelj prof. dr. M. Hadžiosmanović (1998. – 2002.), SEE-ERA.NET Plus Joint Call INDI_SHEEP TRADI_CHEESE *Sustainable production of traditional cheeses from local sheep milk, in the Balkans: 1. Improved reproductive management of indigenous-sheep-breeds populations, 2. Ensuring of traditional cheeses hygiene and quality*, voditelj hrvatskog tima prof. dr. J. Grizelj (2010. – 2012.) i FP7 PROMISE *Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise*, voditeljica hrvatskog tima prof. dr. E Prukner-Radovčić (2012. – 2014.). Za svoj doprinos u znanosti izabrana je 2004. za redovitu članicu AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

U okviru stručnog rada voditeljica je ili suradnica na tečajevima trajne izobrazbe doktora veterinarske medicine. Vodila je akreditaciju laboratorija prema normi HR EN ISO/IEC 17025, najprije kao voditeljica kvalitete laboratorija za kontrolu namirnica na Zavodu za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane, a od svibnja 2009. do prosinca 2010. bila je voditeljica kvalitete Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane. Ostvarila je suradnju s Udrugom za zaštitu međimurskih prehrambenih autohtonih proizvoda (2007. – 2009.) u okviru stručnog projekta MPŠ-a pod nazivom *Zaštita Međimurskog mesa z tiblice za oznaku izvornosti*, priprema i izrada specifikacije. Konačni ishod projekta jest upis *Međimurskog mesa 'z tiblice* u registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla (Službeni list Europske unije L 314, Provedbena uredba komisije (EU) 2017/2204).

Članica je više domaćih i međunarodnih strukovnih udruga: Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatskog mikrobiološkog društva, Hrvatske mljekarske udruge i Svjetskog udruženja za znanost o peradi (World Poultry Science Association). Stručna je urednica znanstveno-stručnog časopisa *Meso*.

Prof. Kozačinski obnašala je nekoliko dužnosti na Fakultetu i Sveučilištu. Bila je prodekanica za međunarodnu suradnju (2006. – 2007.) i prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju (2007. – 2010.). U okviru te funkcije sudjelovala je na godišnjim skupštinama EAEVE-a te je bila tajnica VetNEST-a (2006. – 2008.). Također je sudjelovala u radu tima za pripremu Samoanalize Veterinarskog fakulteta za nacionalnu evaluaciju Agencije za znanost i visoko obrazovanje (2008.) i glavna urednica Ljetopisa Veterinarskoga fakulteta (ak. god. 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010). U okviru Sveučilišta bila je članica Povjerenstva za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja Vijeća biomedicinskog područja i članica Radne skupine za studijske programe (2006. – 2010.). Sudjelovala je u radu Vijeća biomedicinskog područja te bila zamjenica člana Senata i članica Vijeća biomedicinskog područja (2007. – 2010.).

Obavljala je niz dužnosti u državnim tijelima i bila članica radne skupine za pripremu pregovora – pravne stečevine EU-a. Članica je radnih skupina za donošenje znanstvenih mišljenja Hrvatske agencije za hranu (HAH). Članica je znanstvenog vijeća HAH-a od 2014. i predsjednica Znanstvenog odbora za biološke rizike HAH-a (od 2014.). Od 2015. je ekspert Hrvatske akreditacijske agencije za područje akreditacije ispitnih laboratorija i inspekcijskih tijela za područje T11 mikrobiološka ispitivanja. U okviru Agencije za znanost i visoko obrazovanje imenovana je članicom Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2017.) na vrijeme od četiri godine.

Prof. dr. Željko Grabarević rođen je 17. veljače 1956. u Mostaru. Osnovnu je školu pohađao u Pločama i Slavonskom brodu, a završio je u Sinju. Maturirao je u XII. zagrebačkoj gimnaziji 1974. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a diplomirao je 1980. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Prije upisa na Fakultet radio je kao tehnolog u PIK-u Vrbovec. U Zavodu za sudsko i upravno veterinarstvo zaposlen je kao asistent 1983., a potom je 1986. prešao u Zavod za patološku anatomiju (danas Zavod za veterinarsku patologiju). Godine 1984. upisao je poslijediplomski studij smjera Patološka morfologija, a završio ga 1986. obranom magistarske radnje *Patohistološke lezije u skeletnoj i srčanoj muskulaturi odbite prasadi*. Doktorirao je 1990. s temom *Učinci trikotecenskih mikotoksina u brojlerskih pilića (T-2 i DAS); patohistološki i biokemijski nalazi*. Za docenta je izabran 1992., izvanrednog profesora 1997., redovitog profesora 2000., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2005. godine.

Nastavnik je u svim oblicima diplomske nastave iz patološke anatomije na integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine. Godine 2011. osnovao je poslijediplomski specijalistički studij Veterinarska patologija. Od 2013. sudjeluje na poslijediplomskom specijalističkom studiju Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca (predmeti Uzgoj i patologija vodozemaca i gmazova i Uzgoj i patologija laboratorijskih glodavaca), a od 2014. na poslijediplomskom specijalističkom studiju Sudsko veterinarstvo (predmet Forenzična veterinarska patologija). Dosad je kao gostujući profesor predavao na veterinarskim fakultetima u Sarajevu (2007., 2008., 2010., 2012., 2013.), Torinu (2009.), Skopju (2010.) i Zapadnokazahstanskom veterinarskom fakultetu u Uralsku, Kazahstan (2013.). Kao nastavnik istaknuo se u objavljivanju većeg broja knjiga za studente i stručnjake veterinarske medicine. Suautor je skripte *Patologija laboratorijskih životinja* (2002.), suautor udžbenika *Opća veterinarska pa-*

tologija (1993.), urednik i suautor udžbenika *Veterinarska onkologija* (2000.), urednik i prevoditelj hrvatskog izdanja udžbenika autora M. D. McFavina i J. F. Zacharyja *Specijalna veterinarska patologija* (2008.), suautor udžbenika *Sudsko veterinarstvo – opći dio* (2011.), suurednik i suautor šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.) i suautor udžbenika *Osnove razudbe domaćih životinja* (2017.).

Dosad je objavio više od 330 znanstvenih i stručnih radova, među kojima posebno valja istaknuti 98 publikacija sekundarno citiranih u WoSCC-u s čimbenikom odjeka (h-indeks) 20. U prvoj fazi svoga znanstvenog rada bavio se toksikološkom patologijom, a posljednjih dvadesetak godina intenzivno radi na komparativnoj analizi tumora domaćih životinja. Bio je voditelj četiri projekta koja je financirao MZOŠ: *Primjena dopaminskih agonista u veterinarskoj medicini* (1991. – 1996.), *Utjecaj gizerozina na zdravlje domaćih* životinja (1996. – 2002.), *Utjecaj gizerozina na sintezu i djelovanje dušik (II) oksida u štakora* (2002. – 2006.) i *Komparativna dijagnostika, morfometrija i analiza tumora ljudi i životinja* (2007. – 2013.). Također je bio voditelj dviju znanstvenoistraživačkih tema u okviru potpora Sveučilišta (s pojačanim materijalnim troškovima): *Imunofenotipizacija difuznog limfoma velikih B-stanica u pasa korištenjem imunohistokemijskih i imunocitokemijskih metoda* (2013.) i *Molekularna patologija melanoma u pasa* (2015.). Osim toga bio je voditelj hrvatsko-slovenskog projekta *Proširenost infekcije s bakterijama roda Helocobacter u određenih vrsta divljih glodavaca* (2003.) i hrvatsko-makedonskog projekta *Imunohistokemijska analiza tumora mliječne žlijezde kuja* (2004.). Prof. Grabarević voditelj je i dijela projekta *Streghtening of the research capacity in comparative tumor analysis* u okviru pilot-natječaja FP7-ERA Chairs – Pilot Call 2013 pod nazivom: *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*, koordinator prof. dr. V. Mrljak (2014. – 2019.). Na osnovi dosadašnjeg znanstvenog rada izabran je 2014. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

U okviru stručno-kliničkog rada redovito sudjeluje u patološko-histološkoj dijagnostici, citološkim pretragama te imunohistokemijskoj i imunocitokemijskoj dijagnostici Zavoda za veterinarsku patologiju. Godine 1992. sudjelovao je u radu međunarodnog povjerenstva nezavisnih promatrača, čija je zadaća bila utvrditi uzrok uginuća konja u ergeli Lipik. Izvještaj te komisije o uništavanju lipicanaca u Lipiku objavljen je u dvojezičnoj publikaciji glavnog i odgovornog urednika prof. dr. P. Kraljevića pod nazivom *Stradanje životinja u hrvatskom domovinskom ratu 1990. – 1992.* (*Animal Victims of Croatian Homeland War 1990-1992*). Član je više međunarodnih i domaćih strukovnih udruga: Europskog društva veterinarskih patologa (European Society of Veterinary Pathology, ESVP) (od 1994.), Europskog društva veterinarskih onkologa (European Society of Veterinary Oncology, ESVONC) (od 2013.) te Hrvatske veterinarske komore.

Bio je predstojnik Zavod za veterinarsku patologiju (2003. – 2007. i 2010. – 2016.), te je u tom razdoblju uveo imunohistokemijsku metodu bojenja te citološku pretragu u rutinsku i znanstvenu analizu dostavljenih uzoraka ili tkiva uginulih životinja. Također je bio član većeg broja povjerenstava Fakultetskoga vijeća. Izvan Fakulteta obavljao je i danas obavlja različite dužnosti: član je prosudbene skupine za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polje veterine, za vrednovanje projekata MZOŠ-a (2006.), član Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2006. – 2010.), član Nacionalnog vijeća za znanost (2011. – 2014.), međunarodni znanstveni recenzent za projekte u Bugarskoj (2011.) i Republici Sloveniji (2012., 2013.), član nadzornog odbora za operativni program *Regionalna konkurentnost* u okviru strukturnih fondova RH (2012.)., član stručnog povjerenstva Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NZVOTR) za izradu kriterija za znanstvene centre izvrsnosti (2012.), predsjednik Područnog znanstvenog vijeća za biomedicinu i zdravstvo (2013. – 2015.), član NZVOTR-a (od 2014.), član stručnog povjerenstva NZVOTR-a za izradu nacrta prijedloga pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (2014.), predsjednik Upravnog vijeća Hrvatskog veterinarskog instituta (2014. – 2016.), član stručnog povjerenstva NZVOTR-a za strateško upravljanje visokim obrazovanjem i znanošću (2015.), suradnik i član Znanstvenog odbora Znanstvenog centra izvrsnosti za temeljnu, kliničku i translacijsku neuroznanost (od 2015.), član odbora za animalnu i komparativnu patologiju Razreda za medicinske znanosti HAZU-a (2016.), predsjednik stručnog povjerenstva NZVOTR-a za donošenje prethodnog mišljenja vezano uz davanje suglasnosti na izmjene i dopune Statuta instituta (2017.) i predsjednik Matičnog odbora za polje veterinarske medicine (od 2017.).

Za svoj je dosadašnji plodonosan rad dobitnik Nagrade AMZH za doprinos u području komparativne patologije *prof. dr. Ljudevit Jurak* (2001.) te Povelje *Eugen Podaubsky* za posebne zasluge i doprinos u unaprjeđenju znanstvenog, nastavnog i stručnog rada te doprinos u širenju ugleda Veterinarskog fakulteta i veterinarske struke u domovini i svijetu (2014.). Sudionik je Domovinskog rata i nositelj istoimene spomenice (1994.).

Prof. Grabarević u slobodno se vrijeme bavi publicistikom i piše pjesme. Dosad je kao suautor objavio knjigu *Zašto ljudi imaju tumore, a koze ih nemaju* (2009.) te autorsko djelo *Dimenzije* (2013.). Objavio je i četiri zbirke pjesama: *Kuća od zdenca* (2000.), *Jednom* (2001.), *Sve znam* (2003.) i *O smrti* (2015.). Na osnovi svojega književnog rada izabran je za člana Društva hrvatskih književnika (2017.).

Prof. dr. Željko Pavičić rođen je 5. ožujka 1967. u Zagrebu. Osnovnu i srednju veterinarsku školu pohađao je u rodnom gradu gdje je maturirao 1986. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1992. godine. Završetkom Veterinarskoga fakulteta upisuje program stručnog studija stočarskog smjera na Poljoprivrednom institutu u Križevcima i diplomira 1994. godine. Studij nastavlja na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku gdje je diplomirao 1998. godine. Paralelno s početkom poljoprivrednog studija u Križevcima započinje poslijediplomsko obrazovanje na Veterinarskom fakultetu. Poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje iz smjera Zoohigijena završio je 1994. obranom magistarske rasprave *Glasovne i taktilne komunikacije između krmača i prasadi*, a poslijediplomski specijalistički studij iz smjera Zdravstvena zaštita svinja završio je 1995. obranom magistarske rasprave *Sustavno praćenje gubitaka prasadi tijekom othrane i odgoja u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji*. Iste je godine zaposlen kao znanstveni novak u Zavodu za animalnu higijenu, okoliš i etologiju Veterinarskoga fakulteta (danas Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja). Doktorirao je 1997. s temom *Vladanje nazimica i razina kortizola u krvi nakon promjene načina držanja i smještaja*. U istraživačko zvanje asistenta izabran je 1996., istraživačko zvanje višeg asistenta 1997., a suradničko zvanje višeg asistenta 1999. godine. Habilitirao je 2001. i izabran je za docenta. U zvanje izvanrednog profesora izabran je 2005., redovitog profesora 2009., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2014. godine.

U okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine nastavnik je obveznih predmeta Okoliš, ponašanje i dobrobit životinja, Higijena i držanje životinja i Zdravlje stada. Priredio je nastavni plan i program za izborni predmet Uzgoj i držanje golubova, koji izvodi od ak. god. 2000./2001., te izborne predmete Osnove ekološkog stočarstva i Osnove agronomije koje izvodi od ak. god. 2005./2006. Sudjeluje u nastavi iz higijene i smještaja, ponašanja i dobrobiti životinja na više specijalističkih studija. Kreator je i voditelj poslijediplomskog specijalističkog studija Dobrobit životinja koji je Senat Sveučilišta u Zagrebu odobrio 2012. godine. U okviru sveučilišnog doktorskog studija Veterinarske znanosti voditelj je obveznog predmeta Etika i dobrobit eksperimentalnog rada u veterinarskoj medicini i dvaju granski usmjerenih predmeta, Vode u veterinarskoj djelatnosti – kakvoća i obrada i Ekološka proizvodnja u stočarstvu.

Napisao je u suautorstvu sveučilišni udžbenik Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku *Intenzivno svinjogojstvo* (1995.) i srednjoškolske udžbenike za veterinarske škole *Zoohigijena* i *Higijena namirnica animalnog podrijetla* (1998.) te je autor istoimenih priručnika za nastavnike veterinarskih škola (2003.). Autor je skripte *Opća etologija* (2006.), suautor sveučilišnog priručnika *Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane* (2012.), suurednik i suprevoditelj sveučilišnog udžbenika *Ponašanje domaćih životinja*, prema 2. engleskom izdanju: uvodni tekst (2014.), suautor šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.) te suurednik i suautor udžbenika *Dobrobit životinja* (2019.). Dosad je bio mentor 21 diplomskog rada.

Objavio je više od 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstvena aktivnost prof. Pavičića usmjerena je na kliničku etologiju, dobrobit i higijenu životinja te veterinarsku sanitaciju. Naime, veći broj radova obrađuje učinke imunomodulacije krmača na smanjenje stresa zbog promjene čimbenika okoliša i njezina blagotvornog učinka na dobrobit životinja. Osim toga istaknuto mjesto zauzimaju istraživanja utjecaja smještaja na ponašanje i dobrobit svinja. Rezultati tih istraživanja upućuju na potrebu kreiranja novih tehničko-tehnoloških rješenja manjih prasilišnih jedinica, s ciljem smanjivanja utjecaja i djelovanja čimbenika okoliša na dobrobit krmača i prasadi. Istraživanja iz veterinarske sanitacije odnose se velikim dijelom na primjenu sanitacijskih mjera u higijeni vimena i proizvodnji mlijeka. U tom je sklopu utvrđivao učinke sanitacijskih sredstava prije i poslije mužnje na smanjenje mikroba na sisama i time poboljšanje higijenske kakvoće mlijeka. Od ostalih istraživanja treba istaknuti utvrđivanje emisije zračnih onečišćenja u stajskom zraku svinjogojskih objekata i njihovo kretanje s obzirom na gustoću populacije i tehnologiju proizvodnje te istraživanja uvjeta obogaćenog okoliša na prirast prasadi i dobrobit nazimica u intenzivnoj proizvodnji. Bio je voditelj projekata MZOS-a: *Utjecaj stajskog okoliša na zdravstveno stanje i proizvodnju svinja* (2002. – 2006.) i *Utjecaj biotehnoloških postupaka na zdravlje, reprodukciju i dobrobiš žovotinja* (2007. – 2013.). Vodio je i znanstvenoistraživačke teme u sklopu potpora Sveučilišta: *Unaprjeđenje dobrobiti farmskih životinja kroz primjenu suvremenih tehnologija* (2013.) i *Utjecaj kvalitete zraka u peradarskoj i svinjogojskoj proizvodnji na zdravlje i dobrobit životinja* (2015.). Dosad je bio suradnik na pet domaćih projekata MZT/MZOŠ-a (1991. – 2013.), dva projekta Ministarstva poljoprivrede, Vijeća za istraživanja u poljoprivredi (2004. – 2005; 2008. – 2010.) i četiri znanstvenoistraživačke teme u okviru potpora Sveučilišta (2014., 2016. – 2018.). Ujedno je bio koordinator za Hrvatsku međunarodnog FP7 projekta *Animal Welfare research in an Enlarged Europe*, AWARE (2011. – 2014.). Rezultati istraživanja na projektima objavljeni su na više od 40 domaćih i međunarodnih skupova te u okviru mentorstva u dvije magisarske rasprave (2006., 2008.) i jedne disertacije (2012.). Osim toga bio je sumentor na jednom doktoratu (2012.). Za dosadašnji doprinos u znanstvenom radu izabran je 2014. za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

Prof. Pavičić bio je član uredničkog odbora časopisa *Veterinarska stanica* (2007. – 2011.), *Stočarstvo* (2011. – 2014.) i *Mljekarski list* (2015. – 2017.). Od 2006. član je uredničkog kolegija časopisa *Meso* i od 2013. član stručnog odbora *Hrvatskoga veterinarskog vjesnika*. Član je strukovnih udruga Hrvatske veterinarske komore i Hrvatske mljekarske udruge.

Istaknuo se u stručno-publicističkom radu objavivši više stručnih knjiga: *Golubovi*, I. izdanje (1995.), *Pripravljanje sira u kućanstvu* (1996.), *Mlijeko i prerađevine* (1996.), *Kolinje i mesni specijaliteti* u tri izdanja (1997., 2001. i 2003.) i knjige *Uzgoj i držanje golubova*, II. izdanje (2002.), koja je odlukom Vijeća Veterinarskoga fakulteta prihvaćena kao nastavno štivo za istoimeni izborni predmet integriranog studija veterinarske medicine. Također je autor stručnih knjiga *Domaće kobasice od izrade do jela* (2004.) i *Mlijeko od mužnje do sira* (2006.). Dosad je objavio više od 400 stručno-popularnih članaka iz veterinarske medicine i biotehnologije u poljoprivrednim časopisima *Gospodarski list*, *Zadrugar*, *Nova Zemlja*, *Jutro*, *Slobodna Dalmacija* i *Mljekarski list*. Sudjelovao je u dvadesetak emisija za selo i poljoprivredu Hrvatskog radija s aktualnim temama iz veterinarske medicine.

Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu, Sveučilištu i državnim povjerenstvima. Bio je pročelnik Odjela za animalnu proizvodnju i biotehnologiju (2006. – 2007., 2010. – 2013.) i tu funkciju obnaša i danas (od 2015.). Također je bio prodekan za diplomsku nastavu (2007. – 2010.). Tijekom njegova prodekanskog mandata uveden je novi sustav vrednovanja aktivnosti i ocjenjivanja studenata prema modelu akumuliranja bodova, izrađen i prihvaćen Pravilnik o integriranom preddiplomskom studiju veterinarske medicine, osuvremenjen nastavni proces nabavom simulacijskih modela, izrađen i prihvaćen katalog znanja i vještina s ishodima učenja, unaprjeđena nastava putem tri izmjene i dopune studijskog programa, završen konačni tekst dopunske isprave o studiju, započeto je s uspostavljanjem ugovorne suradnje između Fakulteta i veterinarskih organizacija u provedbi izvanfakultetske nastave za studente koji su započeli studij po Bolonjskom procesu te je uspješno pripremljeno i provedeno vrednovanje Fakulteta od NCVVO. Sve te aktivnosti nisu utjecale samo na unaprjeđenje kvalitete integriranog preddiplomskog studija veterinarske medicine i Fakulteta općenito nego su zbog pravodobne realizacije bile od koristi za uspješnu izradu Samooanalize fakulteta (Self-Evaluation Report Faculty of Veterinary Medicine, SER) i pozitivnu prosudbu EAEVE-a koja je uslijedila 2013. godine. Osim navedenih dužnosti na Fakultetu, bio je predstojnik Zavoda animalnu higijenu, okoliš i etologiju (2009. – 2010.) te član više fakultetskih povjerenstava, od kojih je predsjedavao Kadrovskim povjerenstvom (2005. – 2011.) i Povjerenstvom za diplomsku nastavu (2007. – 2010.). U okviru Sveučilišta u Zagrebu bio je član Vijeća biomedicinskog područja (2007. – 2010.) i zamjenik člana Senata (2007. – 2010.). Bio je član prosudbene skupine za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, polja veterine za vrednovanje projekata MZOŠ-a (2006.) te član Povjerenstva za međusektorsku koordinaciju za nacionalni sustav za praćenje emisija stakleničkih plinova Vlade RH (2014. – 2016.).

Prof. dr. Ž. Pavičić dosad se istaknuo u publicističkom radu za potrebe Fakulteta. Suurednik je i suautor monografije *Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i veterinarska izdavačka djelatnost u Republici Hrvatskoj 1911. – 2011.* (2013.) te urednik i autor *Spomenice Zavoda za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja 1948. – 2013.* (2014.).

Sudionik je Domovinskog rata i nositelj istoimene spomenice (1995.). Dobitnik je zahvalnice Veterinarskoga fakulteta za sudjelovanje u radu Povjerenstva za reorganizaciju nastave i zahvalnice u radu Povjerenstva za ECTS bodovni sustav (2005.). Uvršten je u prvo izdanje *Tko je tko* u Hrvatskoj (2011.).

Prof. dr. Estella Prukner-Radovčić, Dipl. ECPVS rođena je 22. svibnja 1955. u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju te maturirala 1974. godine. Nakon završetka gimnazije upisala je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirala 1981. godine. Iste je godine zaposlena kao pripravnica SIZ-a za znanost u Bakteriološkom zavodu Centra za peradarstvo Veterinarskoga fakulteta.

Poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi završila je 1987. obranom magistarske rasprave *Učestalost i epizootiološko značenje virulentnih sojeva bakterije Escherichia coli u uginule peradi u Jugoslaviji te njihova osjetljivost prema nekim antimikrobnim tvarima*. Doktorirala je 1990. s temom *Istraživanje prisutnosti sulfitreduktivnih bakterija roda Clostridium u krmivima i krmnim smjesama te njihovo značenje u patologiji peradi*.

U zvanje znanstvene asistentice izabrana je 1990., znanstvene suradnice 1991. te više znanstvene suradnice 1993. godine. U tom zvanju iste godine prelazi na Zavod za patologiju peradi u uzgoju i proizvodnji.

Nakon izbora u znanstvenu asistenticu uključena je u poslijediplom-

sku nastavu, a od 1993. i u diplomsku nastavu na predmetima Bolesti peradi, Bolesti ptica kućnih ljubimaca i egzotičnih i laboratorijskih životinja te Bolesti kaveznih ptica i pernate divljači. Ujedno je bila i voditeljica tih predmeta.

Usavršavala se u Hrvatskom zavodu za zaštitu zdravlja, Zagreb, te u Imunološkom zavodu Zagreb, gdje ujedno obavlja istraživanja vezan za disertaciju. U inozemstvu je boravila u Rijkssontledingslaboratorium, Ministrie van Landbouw, Antwerpen, Belgija (1987.), gdje je istraživala postupke detekcije antibiotika u hrani. Radi upoznavanja s novim molekularnim tehnikama u dijagnostici bolesti peradi te usavršavanja postupaka dijagnostike i liječenja ptica različitih od peradi, više je puta u kraćim intervalima boravila na nekoliko Veterinarskih fakulteta u Njemačkoj: Institüt für Hygiene und Infektionskrankheiten der Tiere, Justus-Liebig Universität, Giessen (1991.), Institut für Geflügelkrankheiten, Sveučilište Ludwig Maximilian u Münchenu (1996.) i Institut für Geflügelkrankheiten, Freie Universität, Berlin (2000.). U okviru trajne edukacije iz bolesti ptica pohađala je dva tečaja na Sveučilištu Ludwig Maximilian u Münchenu (1995.) te jedan u organizaciji Association of Avian Veterinarians u New Orleans, SAD (1999.) gdje je završila tečaj iz oftalmologije, hitne medicinske pomoći te anesteziologije za ptice i gmazove.

U zvanje izvanredne profesorice izabrana je 2003., redovite profesorice 2007., a redovite profesorice u trajnom zvanju 2011. godine. Godine 2012. priznata joj je međunarodna specijalizacija na Europskom veterinarskom koledžu iz peradarstva te je stekla titulu *Diplomate* ECPVS (European College of Poultry Veterinary Science).

Godine 2003. u diplomsku nastavu uvodi novi predmet, Bolesti kaveznih ptica i pernate divljači, čija je voditeljica sve do ak. god. 2008/2009. Tada uvodi novi obvezni izborni predmet za usmjerenje Kućni ljubimci: Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja te je u dva mandata bila njegova voditeljica (2008. – 2014.). Godine 2007. izradila je program i imenovana je voditeljicom poslijediplomskog specijalističkog studija Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca. Svrha studija jest da se stručnjaci educiraju u području uzgoja i očuvanja zdravlja egzotičnih kućnih ljubimaca, što se nameće kao potreba zbog sve učestalijih zahtjeva držatelja takvih životinja. Kao gostujuća nastavnica predaje u okviru poslijediplomskog studija Uzgoj, higijena i patologija peradi na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu. Objavila je tri skripte iz bolesti peradi i ptica kućnih ljubimaca (2000., 2002., 2006.), sveučilišni udžbenik *Bolesti ptica kućnih ljubimaca* (2010.), sveučilišni priručnik *Peradarstvo* (2017.) te u suautorstvu četiri knjige. Bila je članica uređivačkog odbora i suautorica šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima obavila je više od 220 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te priopćenja u zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Istaknuta je znanstvenica na brojnim međunarodnim kongresima veterinarske medicine te je kao pozvana predavačica održala 11 predavanja na međunarodnim i sedam na domaćim znanstvenim skupovima. Znanstveni interes prof. Prukner-Radovčić jesu bolesti peradi i ostalih ptica, i to posebno bakterijske bolesti, iako sudjeluje i u istraživanju ostalih zaraznih i nezaraznih bolesti ptica te općenito mikrobiologije s naglaskom na one mikroorganizme koji uzrokuju zoonoze, te posljednjih godina sve više i sigurnost hrane. Od zapaženih znanstvenih rezultata otkrila je 1988. novi soj bakterije iz roda Salmonella (Salmonella Centre Paris, ISC collection No. 6534/88, K. W. Scheme No. 32/88. Salmonella IIIb, 35:i:z53). Sa skupinom autora prijavila je jedan patent (Državni zavod za patente RH, Zagreb 14. 11. 2000. grupa autora: Patent broj P 20000774 A: *Postupak imunizacije pilića u valionici*). Izniman doprinos ostvaruje u širokom području znanstvenog djelovanja u domaćim, a osobito u međunarodnim znanstvenoistraživačkim projektima. Istraživanja se temelje na bakterijskim infekcijama (osobito onima uzrokovanim salmonelama, klostridijama, *E. coli*, klamidijama, kampilobakterom). Osobit je uspjeh postignut u epizootiološkom proučavanju proširenosti klamidioze u uzgojima domaće peradi, te divljih i ptica kućnih ljubimaca. Znanstvena su istraživanja, među ostalim, rezultirala i otkrivanjem novoga soja. Tako je u suradnji s laboratorijem u Jeni, Njemačka, te u Maison Alfort, Francuska, u domaće kokoši i purana otkrivena nova vrsta klamidija, isprva nazvana netipiziranom, da bi poslije dobila ime *C. gallinacea*. Svoj je znanstveni doprinos dala istražujući djelovanja mnogih ljekovitih pripravaka i dodataka hrani za perad. Bila je voditeljica dvaju projekata koje je financirao MZOŠ (2002. – 2013.), jednoga projekta financiranog od Grada Zagreba (2006. – 2007.) te je aktivno sudjelovala u radu još drugih desetak domaćih znanstvenih projekata. Od 1995. voditeljica je tima i suradnica na više od deset međunarodnih znanstvenih projekata (FP7, IAEA, EU SEE-ERA-NET i EU COST). Trenutačno radi na EU COST projektu o dobrobiti peradi, tj. o utjecaju na zdravlje peradi držane u nastambama za intenzivni uzgoj (GroupHousNet CA15134) te sudjeluje kao zamjenska članica u još dva znanstvena odbora EU COST projekata, *OneHealth* i *KeelBoneDamage*. Pod njezinim se vodstvom usavršavao veći broj stručnjaka za bolesti peradi, ali i drugih ptica, te je dosad, uz vođenje magistranada, bila mentorica šest doktorata. Za doprinos u znanstvenom radu izabrana je 2014. za redovitu članicu AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

Istaknula se u radu kao organizatorica nekoliko međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova. Organizirala je međunarodni simpozij WG4 meeting and workshop of the COST 920 – Quantitative risk assessment kao prvi međunarodni skup na temu procjene rizika održan u Hrvatskoj (2005.). Bila je predsjednica međunarodnog simpozija 4th European Poultry Genetics Symposium (Dubrovnik, 2005.). Organizatorica je međunarodnog okruglog stola *Značaj zoonoza koje se prenose hranom* koji je održan na Veterinarskom fakultetu uz pokroviteljstvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Hrvatske agencije za hranu (2005.). Bila je i predsjednica Europskog kongresa peradara pSvjetskom udruženju za znanost o peradi (World Poultry Science Association, WPSA) koji je održan u Hrvatskoj (2018.).

Posebno treba istaknuti njezin doprinos u stručnom radu Fakulteta. Godine 2002. osnovala je Ambulantu za ptice koja je 2009. proširena i na ostale egzotične kućne ljubimce. Na njezinu je inicijativu 2006. osnovan laboratorij za klamidije (CHLAMLab). Odlukom Ministarstva poljoprivrede CHLAMLab djeluje kao jedini ovlašteni laboratorij za tu svrhu u Hrvatskoj. Laboratorij je 2010. akreditiran i postaje referalni laboratorij za RH, a prof. Prukner-Radovčić njegova voditeljica.

U okviru trajne edukacije veterinara na Veterinarskom fakultetu prof. Prukner-Radovčić utemeljila je i vodi tri tečaja o salmonelozi peradi i klamidiozi ptica. Sudjeluje i u provedbi tečaja za mikročipiranje egzotičnih kućnih ljubimaca te tečaja za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka.

Ostvarila je uspješnu suradnju s brojnim peradarskim organizacijama, pa od 2001. obnaša čelnu dužnost u strukovnom udruženju kao predsjednica WPSA – Croatian Branch. Godine 2010. na Glavnoj skupštini WPSA u Toursu, Francuska, izabrana je za potpredsjednicu Europske federacije svjetske udruge peradara, a od 2018. je i predsjednica te federacije. Bila je dugogodišnja tajnica hrvatskog ogranka Svjetskog veterinarskog peradarskog udruženja (World Veterinary Poultry Association - Croatia) te tajnica Hrvatskog mikrobiološkog društva u dva mandata. Članica je nekoliko udruženja: WPSA, Akademije znanosti u New Yorku (New York Academy of Science), Udruženja veterinara za ptice (Association of Avian Veterinarians), počasna članica Flemish-Croation Chamber of Commerce, Udruga za znanost o peradi, Hrvatsko mikrobiološko društvo, Hrvatsko prirodoslovno društvo godine 1885 – Sekcija za elektroničku mikroskopiju, Hrvatsko veterinarsko društvo, Hrvatska veterinarska komora, Udruga tehničke kulture *Dr. Oton Kučera* i Hrvatski savez inovatora.

Prof. Prukner-Radovčić obavljala je više dužnosti na Veterinarskom fakultetu. Bila je predstojnica Zavoda za bolesti peradi s klinikom (2006. – 2009.), pomoćnica dekana i ECTS koordinatorica (2010. – 2013.). Voditeljica je akreditiranog Laboratorija za klamidije od 2010. godine. Članica je mnogih povjerenstava Fakultetskog vijeća i povjerenstava drugih institucija u čijem radu aktivno sudjeluje. U Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva bila je u više navrata članicom različitih stručnih povjerenstava: praćenje epidemiološkog stanja i prevencija ptičje gripe (2005.), priprema programa suzbijanja salmoneloze u RH (2007.) te newcastlske bolesti i influence ptica (2013.). Odlukom gra-

donačelnika grada Zagreba 2005. je imenovana članicom Stručnog povjerenstva za praćenje epidemiološkog stanja i prevenciju ptičje gripe. Vlada RH imenovala ju je iste godine članicom radne skupine za pripremu pregovora – pravne stečevine EU-a poglavlje 12, odnosno sudjelovala je u pregovaračkom procesu pridruživanja RH EU-u. Odlukom ministra znanosti, obrazovanja i športa 2007. je imenovana predstavnicom RH u Odboru za hranu i poljoprivredu EU COST Office (COST DC F&A). Njezin mandat kao hrvatske predstavnice u toj znanstvenoj organizaciji produljen je još jednom 2010. godine. Kao ekspert evaluator odabrana je od Europske komisije za recenzenticu šest znanstvenih projekata iz linije FP7. Imenovanjem ministra znanosti, obrazovanja i sporta predstavlja Hrvatsku u programskom odboru Horizon2020, SC2 za područje Sigurnost hrane, održiva poljoprivreda i šumarstvo, istraživanje mora, pomorstva i unutarnjih voda i bioekonomija (2013.). Od 2014. je u Hrvatskoj agenciji za hranu predsjednica Radne grupe za zoonoze. MZO imenovalo ju je 2018. u znanstveni savjetodavni odbor (SAC) PRIMA inicijative (*Partnership for research and Innovation in the Mediterranean area*) u Europskoj komisiji.
Prof. Prukner-Radovčić dobitnica je više priznanja. Sa suradnicima je osvojila nagrade na europskom sajmu za inovacije Eureka, Bruxelles (2000., 2003., 2004.), prestižno priznanje Zlatna kuna HGK za inovaciju (2000.) te Godišnju nagradu *Eduard Slavoljub Penkala* (2000.). Na Međunarodnom sajmu inovacija u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i poljoprivrednoj mehanizaciji AGRO-ARCA, Biograd na Moru, na kojemu je predstavljen FP7 projekt PROMISE, osvojila je Plaketu sajma (2014.).

Prof. dr. Ljubo Barbić rođen je 29. studenoga 1974. u Imotskom. Osnovnu školu i Prirodoslovno-matematičku gimnaziju pohađao je u Imotskom te je maturirao 1993. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te ga uspješno završio 1999. godine. Nakon završetka studija zapošljava se u Veterinarskoj stanici Nova d.o.o. u Križu kao terenski veterinar. Sveučilišnu karijeru na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu započinje 2001. zapošljavanjem kao znanstveni novak u Zavodu za fiziologiju i radiobiologiju, a 2002. izabran je za asistenta u Zavodu za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom. Doktorski studij upisuje 2001. i završava ga 2007. obranom disertacije s temom *Filogenetska i antigenska analiza izolata virusa influence konja izdvojenih u Hrvatskoj* za koju je završna istraživanja proveo kao stipendist Udruženja europskih mikrobioloških društava (Federation of European Microbiological Societies) u svjetskom referentnom centru za influencu konja Centre for Preventive Medicine, Animal Health Trust, Velika Britanija. U zvanje višeg asistenta izabran je 2007., docenta 2009., izvanrednog profesora 2012., a redovitog profesora 2018. godine. Nastavu izvodi na više kolegija integriranog studija veterinarske medicine: Zarazne bolesti domaćih životinja, Prijeteće zarazne bolesti, Zoonoze, Ambulantna klinika, Veterinarsko javno zdravstvo, Bolesti i liječenje konja, Zdravlje stada i dr., kao i na doktorskom studiju Veterinarske znanosti te specijalističkom studiju Mikrobiologija i epizootiologija. Osim nastavnih obveza na matičnom fakultetu nastavnik je na integriranom studiju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu iz kolegija Uzročnici zoonoza. Pod njegovim su mentorstvom obranjene dvije disertacije, 24 diplomska i završna rada te više studentskih znanstvenih radova od kojih su neki i nagrađivani. Jedan je od autora priručnika *Biološke opasnosti u hrani* (2009.) te šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.).
Dosad je objavio više od 60 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima iz veterinarske, ali i humane medicine. Bio je aktivan sudionik brojnih znanstvenih skupova gdje je kao autor ili suautor imao više od 100 kongresnih priopćenja te je održao veći broj pozvanih predavanja u zemlji i inozemstvu. Znanstveni i stručni rad prof. dr. Lj. Barbića od početka je usmjeren unaprjeđenju i razvoju dijagnostike virusnih bolesti konja što rezultira osnivanjem Laboratorija za virusni arteritis konja – ARTER.lab 2009. godine. Nedugo nakon osnutka laboratorij je pod njegovim vodstvom uspješno prošao akreditaciju te postao Nacionalnim referentnim laboratorijem. Sustavnim radom, uz svoje suradnike, u sljedećem razdoblju laboratorij znatno proširuje djelatnost i na druge virusne bolesti s posebnim naglaskom na virusne bolesti konja i zoonoze te dobiva status službenog laboratorija za više virusnih bolesti, uključujući i bolest Zapadnog Nila. Istraživanje bolesti Zapadnog Nila bilo je temelj za uspostavu intenzivne suradnje s liječnicima, a kasnije i stručnjacima drugih područja, te promoviranje koncepta *Jedno zdravlje* tijekom njegova daljnjeg znanstvenog i stručnog rada. Najvažnija su mu postignuća dokaz širenja uzročnika bolesti Zapadnog Nila na području RH, što je bilo osnova za uspostavu sustava nadzora ove zoonoze na nacionalnoj razini, čije je uvođenje i provedbu uspješno koordinirao. Uz to prvi dokazuje prisutnost virusa Usutu u Hrvatskoj što je, uz znanstvenu važnost, još jedan doprinos veterinarske struke javnom zdravstvu. Uspješna implementacija koncepta *Jedno zdravlje* očitovala se nizom zajedničkih projekata, radionica i znanstvenih skupova ostvarenih u suradnji primarno s liječnicima te stručnjacima drugih bliskih struka čime je prof. dr. Lj. Barbić znatno pridonio afirmaciji veterinarske medicine kao neizostavnog dijela sustava javnoga zdravstva. Uz područje emergentnih arbovirusnih bolesti i zoonoza, nastavlja istraživanje virusnih bolesti konja te virusnih bolesti drugih domaćih i divljih životinja. Zbog uspješnog znanstvenog i stručnog rada iz emergentnih zaraznih bolesti, s posebnim naglaskom na virusne zoonoze, prof. Barbić bio je imenovan u više radnih skupina Ministarstva poljoprivrede koji su na nacionalnoj razini izrađivali sustave nadzora, sprječavanja širenja i suzbijanja emergentnih zaraznih bolesti poput bolesti Zapadnog Nila, bolesti kvrgave kože ili afričke svinjske kuge.
Dosad je bio voditelj dviju znanstvenoistraživačkih tema u okviru potpora Sveučilišta. U sklopu tih tema provedena su istraživanja proširenosti krpeljnog meningoencefalitisa u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i procjena rizika širenja uzročnika mlijekom koza (2013.) te istraživanja prisutnosti i proširenosti influence pasa na području RH (2014.). Također je bio voditelj projekta *Procjena rizika izloženosti stanovništva virusu krpeljnog encefalitisa iz kozjeg mlijeka* financiranog od Hrvatske agencije za hranu (2015.). Nadalje, voditelj je međunarodnoga bilateralnoga znanstveno-istraživačkog projekta *Optimizacija dijagnostike i sustava nadzora emergentnih i reemergentnih virusnih zoonoza prenosivih vektorima* financiranog od Ministarstva znanosti i obrazovanja RH i Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Republike Srbije kojem je cilj regionalno usklađivanje i implementacija sustava nadzora arbovirusnih zoonoza (2019.). Osim toga sudjelovao je u provedbi jednog međunarodnog i četiri nacionalna projekta.
Aktivno sudjeluje u razvoju i unaprjeđenju djelatnosti Veterinarskog fakulteta članstvom u različitim povjerenstvima i radnim tijelima. Godine 2015. izabran je za pročelnika Odjela za veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane što prestaje obnašati 2016., kada mu je povjerena dužnost prodekana za kadrovske resurse, organizaciju i upravljanje Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Osim angažiranosti na matičnoj ustanovi prof. Barbić je u dva mandata izabran za člana Odbora za statutarna pitanja Sveučilišta u Zagrebu kao predstavnik Vijeća biomedicine i zdravstva.
Cjelovita uspješnost znanstvenog i stručnog rada prepoznata je i potvrđena od različitih institucija tako da je prof. Barbić dobitnik Nagrade *Borislav Nakić* AMZH za najbolji znanstveni rad mladog autora u području biomedicinskih znanosti 2010. godine. Također je 2016. izabran za člana Odbora za animalnu i komparativnu patologiju HAZU-a te je, kao najvažnije priznanje, 2018. izabran za redovitog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine.

Prof. dr. Ljiljana Bedrica rođena je 24. travnja 1955. u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju te je maturirala 1974. godine. Nakon završene gimnazije iste je godine upisala Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studija četiri je godine bila

demonstratorica u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. U tri je navrata dobila prvu nagradu rektora Sveučilišta u Zagrebu za studentske znanstvene radove (1976., 1977. i 1979.). Diplomirala je 1980. i odmah upisala poslijediplomski studij smjera Medicinska citologija na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Poslijediplomski studij završila je 1984. obranivši magistarsku raspravu *Histokemijske i morfometrijeske osobitosti stadinamičkog i dinamičkog mišićja pilića u toku rasta* i tako stekla titulu magistrice medicinskih znanosti. Doktorirala je 1989. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu s temom *Promjene u krvi i koštanoj srži kod nekih novotvorina pasa*.

Sveučilišnu je karijeru započela 1981. kao pripravnica SIZ-a za znanost u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, a već je sljedeće godine prešla za asistenticu na Klinici za unutarnje bolesti. U to se vrijeme bavi hematologijom i citologijom, sudjeluje u praktičnoj nastavi i u znanstvenom radu Klinike. Od 1990. surađuje s istraživačkim institutom Waltam Center u UK, pa je sudjelovala na brojnim tečajevima vezanim uz prehranu i dijetetiku pasa i mačaka. Za docenticu je izabrana 1991., kada preuzima predavanja iz bolesti krvi, srca i pluća. Za izvanrednu je profesoricu izabrana 1997., redovitu profesoricu 2002., a redovitu profesoricu u trajnom zvanju 2008. godine. Sudjeluje u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave iz unutarnjih bolesti domaćih životinja. U suradnji s drugim autorima objavila je sveučilišni udžbenik *Lovna kinologija* za Poljoprivredni fakultet J. J. Strossmayera u Osijeku (2003.). Također je bila suautorica sveučilišnih priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.) i *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Ujedno je bila suautorica šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). Dosad je bila mentorica 46 diplomskih radova.

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima obavila je više od 150 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Od tog je broja 47 radova objavljeno u časopisima citiranim u tercijarnim publikacijama. Uže područje znanstvenog rada prof. Bedrice jest citologija i transfuziologija te prehrana i dijetetika. Bila je voditeljica triju projekata koja je financirao MZOŠ: *Krpeljno transmisivne bolesti* (1996. – 2002.), *Transfuzologija i krvne grupe u pasa i mačaka* (2002. – 2006.) i *Imunohematologija i akutnofazni odgovor u preživača i mesoždera* (2007. – 2013.) te suradnica na više domaćih projekata. U okviru znanstvenog rada bila je mentorica 17 magisterija i 4 disertacije.

U pogledu stručne djelatnosti svakodnevno sudjeluje u stručno-kliničkom radu u ambulanti Klinike za unutarnje bolesti. Napisala je i objavila više od 100 radova vezanih uz popularizaciju veterinarske struke u časopisima *Moj pas*, *Robinson*, *Večernji list*, *Svijet pasa*, *Naši psi bez granica*.

Bila je članica više povjerenstava Fakultetskog vijeća, a izvan Fakulteta sudjelovala je kao članica u radu Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine (2009. – 2013.). Od 2012. sudjeluje u radu Povjerenstva za zaštitu životinja – Odsjek za zaštitu kućnih ljubimaca pri Ministarstvu poljoprivrede.

Pokazuje zanimanje za razvoj kinologije pa je od 2000. međunarodni kinološki sudac, a od 2009. članica Znanstvenog odbora Kinološkog saveza Hrvatske. Od 2018. redovita je članica AMZH.

Za redovite članove AMZH u Kolegij veterinarske medicine također su izabrani: prof. emeritus Z. Biđin 1997., prof. emeritus J. Kos 2002. i prof. emeritus H. Mazija 2004. (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu) te prof. dr. H. Gomerčić 1994. i akademik D. Matičić 2018. (vidi ovo poglavlje pod Članovi Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti).

Suradni članovi AMZH

Izv. prof. dr. Marijan Catinelli rođen je 5. studenoga 1938. u Zamršju pored Karlovca. Osnovnu je školu završio u Karlovcu i upisao gimnaziju. Zatim se s obitelji seli u Zagreb gdje nastavlja školovanje u IV. muškoj gimnaziji u kojoj je maturirao 1957. godine. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1958. i diplomirao 1965. godine. Sljedeće godine zapošljava se kao asistent na Klinici za porodiljstvo, sterilitet i umjetno osjemenjivanje. Godine 1967. upisao je poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem. Magistrirao je 1973. s temom *Prikazivanje kromosoma u goveda i primjena kariograma u dijagnostici freemartinizma*. Doktorirao je 1975. s temom *Prikazivanje kromosoma u domaćih životinja s posebnim osvrtom na goveda i primjena kariograma u dijagnostici freemartinizma*.

Od 1978. do 1987. radio je u Republičkoj zajednici za zdravstvenu zaštitu stoke, gdje je vodio Odjel za razmnožavanje, suzbijanje jalovosti i uzgoj domaćih životinja. Radio je na organizaciji poslova iz umjetnog osjemenjivanja i edukaciji kadrova za umjetno osjemenjivanje te na problematici reprodukcije stoke u Hrvatskoj. Godine 1987. izabran je za docenta iz predmeta Porodiljstvo, sterilitet, umjetno osjemenjivanje, bolesti vimena i bolesti mladunčadi na Ambulantnoj klinici Veterinarskog fakulteta. Za izvanrednog profesora na istoj je Klinici izabran 1992. godine. Ministarstvo obrane imenovalo ga je 1993. vanjskim suradnikom za uzgoj i proizvodnju u stočarstvu za potrebe Hrvatske vojske.

Objavio je oko 50 znanstvenih i stručnih radova iz sterilnosti, reprodukcije i porodništva. Za suradnog člana AMZH izabran je 1994. godine. Posebno je istraživao mogućnosti liječenja veneričnih tumora u kuja krvnim i beskrvnim postupcima te je sudjelovao u istraživanjima poboljšanja narkoze i anestezije prilikom porodiljskih i ginekoloških operacija, kao i u radu na poboljšanju kirurških zahvata i zanimljivih slučajeva iz kliničke problematike. Bio je iznimno darovit i svestran praktičar te vrhunski ginekološki kirurg. Svojim je osebujnim stilom i jednostavnim izražavanjem uvijek znao prenijeti komplicirana znanja i vještine studentima u sklopu nastave na Porodiljskoj i Ambulantnoj klinici. U mirovinu je otišao na vlastiti zahtjev u 62. godini života (1999.).

Izv. prof. Catinelli bio je član brojnih sportskih organizacija u kojima je sudjelovao kao aktivan sportaš od 1950. godine. Svoje je sportsko znanje i umijeće koristio tijekom cijelog studija nastupajući za Veterinarski fakultet u košarci, nogometu, rukometu i stolnom tenisu. Najveće je rezultate u sportskoj karijeri postigao u košarci, kojom se počeo baviti pedesetih godina prošloga stoljeća u zagrebačkoj Lokomotivi (današnja Cibona). Igrao je za zagrebačke klubove Mladost i Lokomotiva za koje je nastupao u omladinskim kategorijama i seniorskoj ekipi (1953. – 1958. i 1961. – 1963.). U košarkaškom klubu Akademskog sportskog društva Mladost – Zagreb igrao je za seniorsku ekipu (1958. – 1960.). S juniorima Lokomotive osvojio je naslov prvaka Jugoslavije (1954.). Godine 1963. imao je posljednji nastup za taj klub, nakon čega se počinje baviti trenerskim poslom. Prvo je bio trener u zagrebačkoj Mladosti (1963. – 1971.), a zatim je trener seniorske ekipe Lokomotive (1971. – 1973.) s kojom je 1972. osvojio kup *Radivoja Koraća* (redovito europsko košarkaško natjecanje koje je održavala međunarodna košarkaška federacija između 1972. i 2002., op. a.) kao prvi europski trofej neke košarkaške ekipe iz Jugoslavije na europskim natjecanjima. Trener je u Zagrebačkom Montingu (1978. – 1985.), i to prvo kadeta i juniora (1978. – 1983.), a zatim seniorske ekipe (1983. – 1985.). U međuvremenu je 1981. bio trener selekcije Hrvatske na turneji po SAD-u (1981.). S kade-

tima Montinga prvak je Jugoslavije 1979., a 1980. prvak je Jugoslavije s juniorima Montinga. Bio je i kraće vrijeme trener seniorske ekipe Mladosti (1988. – 1989.). Kao trener u košarkaški je svijet uveo košarkaše D. Šolmana i N. Plećaša. Umro je 17. veljače 2015. u Zagrebu.

Prof. dr. Josip Živković rođen je 7. veljače 1938. u Kninu. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u rodnom gradu gdje je maturirao 1956. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1961. godine. Iste je godine izabran za sveučilišnog asistenta u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica. Upisao je poslijediplomski studij iz smjera Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla i magistrirao 1965. s temom *Kvalitativno i kvantitativno dokazivanje amonijaka kao kriterij za ocjenu svježine mesa*. Doktorirao je 1967. s temom *Utjecaj liofilizacije i uskladištenja na masno-kiselinski sastav masti u liofiliziranu svinjskom mesu*. Kao asistent sudjelovao je u studijskim putovanjima u SR Njemačkoj, Danskoj i Švedskoj (1964.). Također je bio sudionik III. FAO/WHO Training Centre on Meat Hygiene u Roskildeu, Danska (1969.). Poslije je u više navrata boravio na stručnim putovanjima u Danskoj, Švedskoj, Nizozemskoj, SR Njemačkoj, Francuskoj, Švicarskoj, Austriji, Grčkoj, Kanadi i SAD-u, gdje je posjetio fakultete, znanstvene institute i pogone za proizvodnju i stavljanje u promet animalnih namirnica. Habilitirao je i stekao zvanje naslovnog docenta u srpnju 1972., a u listopadu iste godine izabran je za sveučilišnog docenta. Za izvanrednog profesora izabran je 1977., a za redovitog profesora 1981. godine.

Napisao je sveučilišni udžbenik *Higijena i tehnologija mesa* u dva dijela (1982., 1986.) te je bio suautor triju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989., 1996.). Osim redovite nastave na diplomskom studiju veterinarske medicine bio je voditelj i predavač poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje iz smjera Higijena i tehnologija animalnih namirnica (1979. – 1999.) te je uveo specijalistički (stručni) studij Veterinarsko-sanitarni nadzor animalnih namirnica, odnosno Veterinarsko-sanitarna kontrola animalnih namirnica i bio njegov voditelj (1979. – 1999.). Sudjelovao je i u poslijediplomskoj nastavi smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi i Sanitacija. Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu imenovalo ga je članom kolegija nastavnika interfakultetskog studija Poljoprivrednog, Tehnološkog i Veterinarskog fakulteta iz smjera Tehnologija mlijeka i mliječnih proizvoda (1977.). Bio je predavač i na diplomskom studiju Hotelijerskog fakulteta u Opatiji te na poslijediplomskim studijima na Medicinskom i Agronomskom fakultetu.

Objavio je više od 340 znanstvenih i stručnih radova. Njegova je znanstvena djelatnost bila usmjerena na higijenu i tehnologiju namirnica, uključujući mikrobiologiju, analitiku i veterinarsko-sanitarni nadzor, a posljednjih godina i na veterinarsko javno zdravstvo. Bio je voditelj četiri projekta koje je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1990.) i MZT RH (1991. – 1996.), pri čemu je istraživao značenje mikroflore u fermentaciji mesnih proizvoda, utjecaj premortalnih i postmortalnih čimbenika na higijensku ispravnost i kakvoću mesa i mesnih proizvoda, zatim izvore onečišćenja namirnica animalnog podrijetla enteropatogenim bakterijama te perspektive ispravnosti, kakvoće i nadzora u proizvodnji i preradi mesa. Kao eminentni znanstvenik bio je član brojnih znanstvenih odbora, kongresa, simpozija i seminara veterinara i veterinarskih stručnjaka. Njegova se intenzivna znanstvena aktivnost očituje i u mentorstvu 81 magistarske i 13 doktorskih rasprava. Na osnovi svoje znanstvene prepoznatljivosti 1996. je izabran za dopisnog člana AMZH Hrvatske u Kolegiju javno zdravstvo.

Bio je priznat stručnjak iz higijene i tehnologije namirnica animalnog podrijetla i u tom je smislu dao golem doprinos radom Centra za tehnologiju animalnih namirnica koji je osnovao krajem 1973. i bio njegov predstojnik (1974. – 1980.). U okviru Centra uspješno je sudjelovao u izradi elaborata i projekata za prehrambeneu i kemijsko-farmaceutsku industriju. U pogledu stručne djelatnosti Fakulteta bio je predavač na brojnim tečajevima za veterinare i druge stručnjake, a zapažen je njegov tečaj Načela primjene HACCP-a (Hazard Analysis and Critical Control Point) u proizvodnji i prometu namirnica životinjskog podrijetla koji je prvi put održan 1997. u sklopu projekta zajma Svjetske banke Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

Obnašao je različite dužnosti na Fakultetu i Sveučilištu. Bio je predstojnik Zavoda za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica (1980. – 1984., 1986. – 1999.), predsjednik Savjeta Fakulteta (1982. – 1983.), član Komisije za znanstveni rad, Komisije za statut i samoupravne opće akte, Komisije za osobne dohotke i Komisije za poslijediplomski studij. Na razini Sveučilišta bio je potpredsjednik Odbora sveučilišne skupštine za samoupravne odnose. Osim toga obnašao je brojne dužnosti u tijelima državne uprave. Bio je član Koordinacijskog odbora SIZ-ova odgoja i usmjerenog obrazovanja grupacije V te inicijator i predsjednik Inicijativnog odbora za osnivanje Zajednice (1977. – 1978.), a poslije i predsjedavajući Skupštine Zajednice OOUR-a usmjerenog obrazovanja i znanstvenog rada u poljoprivredi, veterinarstvu, prehrambenoj industriji, šumarstvu i drvnoj industrii SRH (1979. – 1981.). Također je bio predsjednik Državnog povjerenstva za biorezidue i član Znanstvenog savjeta za veterinarstvo u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva (1991.).

Prof. Živković istaknuo se u radu strukovnih udruženja. Bio je član Društva mikrobiologa i Društva za unaprjeđenje prehrane naroda u SRH, osnivač i predsjednik Hrvatskog udruženja veterinara higijeničara namirnica u Svjetskom udruženju za higijenu namirnica u veterinarstvu (World Association of Veterinary Food Hygienists, WAVFH) (1997. – 1999.) te predsjednik programa *EKO-hrana* i Tehničkog odbora *Hrvatska kakvoća* i *Izvorno hrvatsko* u okviru Hrvatske gospodarske komore. Niz godina bio je glavni i odgovorni urednik časopisa *Tehnologija mesa* te član izdavačkog savjeta časopisa *Mljekarstvo* (1992. – 1993.).

Povodom sedamdesete obljetnice Veterinarskoga fakulteta odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1989.), a kao član Republičkog stožera za civilnu zaštitu dobitnik je i Spomenice Domovinskog rata (1995.). Umro je u Zagrebu 22. veljače 1999. u 62. godini života.

Prof. dr. Darko Capak rođen je 19. rujna 1956. u Zagrebu, gdje je završio osnovnu školu i V. gimnaziju *Bogdan Ogrizović* te je maturirao 1975. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1981. godine. Iste se godine zaposlio u Veterinarskoj ambulanti Orehovac pokraj Križevaca, a kraće je vrijeme radio u RO Peradarstvo SOUR-a Agrokomerc u Velikoj Kladuši. Godine 1982. izabran je za asistenta na Ambulantnoj klinici Veterinarskoga fakulteta za predmet Kirurgija, ortopedija i oftalmologija. Upisao je poslijediplomski studij smjera Uzgoj i patologija domaćih mesoždera te ga završio 1985. obranom magistarske rasprave *Uloga processus anconeusa u funkciji lakatnog zgloba psa*. Godine 1986. reizabran je u zvanje asistenta za predmet Kirurgija, ortopedija i oftalmologija, a 1988. izabran je u znanstvenog asistenta. Doktorirao je 1990. s temom *Uloga stranih tijela u nastanku mehaničkog ileusa u psa*.

Godine 1992. izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika za područje veterinarske medicine, a odmah potom i za nastavnika u

znanstveno-nastavnom zvanju docenta za predmet Kirurgija, ortopedija i oftalmologija na Ambulantnoj klinici. S Ambulantne klinike na radno mjestu u Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju prešao je 1995. godine. Za izvanrednog profesora izabran je 1997., redovitog profesora 2003., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2008. godine. Nakon izbora za asistenta prof. dr. D. Capak odmah je uključen u nastavni rad. Veoma uspješno vodi vježbe iz diplomske i poslijediplomske nastave na Ambulantnoj i Kirurškoj klinici. Nakon izbora u zvanje docenta uz vježbe u oba nastavna procesa predaje kirurgiju probavnih organa, a nakon izbora u izvanrednog profesora predaje i oftalmologiju domaćih životinja. Bio je uključen u poslijediplomske studije Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i ultrazvučnom dijagnostikom, Bolesti i uzgoj domaćih mesoždera i Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara, a nakon reorganizacije poslijediplomske nastave u skladu s Bolonjskim procesom (2005.) voditelj je dvaju predmeta i suradnik na tri predmeta specijalističkog studija Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom i na jednom predmetu iz specijalističkog studija Patologija i uzgoj domaćih mesoždera. Napisao je srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole *Osnove veterinarske kirurgije* (1998.) te u suautorstvu skriptu *Oftalmologija domaćih životinja* (1999.) i sveučilišni udžbenik *Veterinarska kirurgija i anesteziologija* (2010.). Jedan je od autora sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.), šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.) i sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Dosad je bio voditelj 89 diplomskih radova iz veterinarske kirurgije, ortopedije i oftalmologije.

Samostalno ili u suradnji s ostalim autorima objavio je više od 120 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Tomu treba pribrojiti gotovo 70 sažetaka znanstvenih radova koje je prevodio s engleskog jezika za potrebe referalnog časopisa *Veterinarstvo*.

Uža područja znanstvenog interesa prof. Capaka jesu traumatologija, mehanički ileusi u domaćih životinja, nasljedne ortopedske bolesti i transplantacija trbušnih organa. Aktivno je sudjelovao u realizaciji triju znanstvenih projekata financiranih od SIZ-a za znanost RH (1982. – 1990.), a u novije je vrijeme sudjelovao u radu na četiri znanstvenoistraživačke teme u okviru potpora Sveučilišta: *Stanična terapija u veterinarskoj oftalmologiji*, voditelj prof. dr. B. Pirkić (2013.), *Primjena amnionske membrane u liječenju ozljeda rožnice*, voditelj prof. dr. B. Pirkić (2014.), *Primjena nanotehnologije u liječenju ozljeda rožnice*, voditeljica prof. dr. M. Popović (2015.) i *Kontrola kvalitete donorske rožnice prije i nakon pohranjivanja u animalnu očnu banku*, voditeljice prof. dr. M. Popović (2017.). Bio je voditelj ukupno 11 magistarskih radova i tri doktorata čija se dostignuća mogu odmah primijeniti u znanstvenom i stručnom radu u veterinarskoj medicini.

U pogledu stručne aktivnosti prof. dr. D. Capak se nakon zaposlenja uspješno uključuje u stručno-klinički rad na Ambulantnoj i Kirurškoj klinici, gdje se uočava njegova kreativnost, marljivost i pedantnost u izvedbi kirurških zahvata. Posebno treba istaknuti njegov originalni udio u kirurškom liječenju razvojnih anomalija lakatnog zgloba u pasa. Osim redovitih radnih zadataka u nastavi i stručno-kliničkom radu aktivno je surađivao na međunarodnim znanstvenoistraživačkim projektima iz veterine i humane medicine (Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju: *Reconstruction of larynx by osteogenic protein OP-1 in dogs*, voditelji: prof. dr. S. Vukičević i prof. dr. J. Katić (1997. – 2000.) i *Induction of articular cartilage repair by recombinant bone morphognetic protein BMP-7 in sheep*, voditelja prof. dr. S. Vukičevića i prof. dr. M. Pećine (1997. – 2000.).

Prof. Capak sudjelovao je u radu više povjerenstava Fakultetskog vijeća te je dosad višekratno sudjelovao u izradi i izmjenama nastavnog plana i programa diplomskog i poslijediplomskog studija veterinarske medicine. Član je Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatske veterinarske komore i od 1997. suradni član AMZH.

Za suradnog člana AMZH u Kolegiju veterinarske medicine izabran je 1998. akademik J. Madić (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

Odlikovani znanstvenici Fakulteta u neovisnoj Hrvatskoj

Pojedini zaposlenici Veterinarskoga fakulteta bili su dobitnici više državnih odličja, nagrada i priznanja, što potvrđuje njihova iznimna znanstvena dostignuća i doprinos od osobitog društvenog interesa, ostvarenu međunarodnu prepoznatljivost, promicanje znanstvene discipline i struke te prijenos znanja, posebice u obrazovanju znanstvenog i nastavnog pomlatka.

Red Danice hrvatske odlikovanje je Republike Hrvatske koje zauzima trinaesto mjesto u važnosnom slijedu hrvatskih odlikovanja. Red je ustanovljen 10. ožujka 1995. godine. U promatranom razdoblju znanstvenicima Fakulteta dodijeljeno je pet odlikovanja Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića za osobite zasluge za znanost (1995. – 1998.), jedno odlikovanje Redom Danice Hrvatske s likom Nikole Tesle za osobite zasluge za izumiteljstvo (1995.) i jedno odlikovanje Reda Danice Hrvatske s likom Katarine Zrinske za osobite zasluge za zdravstvo, socijalnu skrb i promicanje moralnih društvenih vrednota (1997.).

Prof. dr. Đuro Sulimanović rođen je 8. siječnja 1943. u Bjelovaru gdje je završio osnovnu školu. Gimnaziju općega smjera pohađao je u Zagrebu i maturirao 1961. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1969. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za kemiju i Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela. Nakon završetka studija zaposlio se kao viši tehnički suradnik u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela, a zatim je radio kao ugovorni asistent (1970. – 1974.), asistent (1974. – 1976.) i znanstveni asistent (1976. – 1985.). Pohađao je poslijediplomski studij iz smjera Bolesti riba koji je završio 1973. obranivši magistarski rad *Imunitet šarana protiv Rhabdovirus Carpio i utvrđivanje antitijela pomoću indirektne hemaglutinacije*. Radi stručnog i znanstvenog usavršavanja boravio je u Parizu (1971.), Tokiju (1974.-1976.), Mieu (1978.) i Nagoji (1978.). Doktorirao je 1985. s temom *Širenje i dinamika populacije Varroa jacobsoni*. Iste je godine izabran za docenta, 1998. za izvanrednog profesora, a 2001. za redovitog profesora. Uz redovite obveze u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi na matičnoj ustanovi bio je predavač na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (1992. – 1999.).

Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 350 radova u znanstvenim i stručnim časopisima te zbornicima s međunarodnih i domaćih skupova. U svom se znanstvenom radu najviše bavio suzbijanjem pčelinjih bolesti. Na tu je temu bio nositelj i jednoga projektnog zadatka koji je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1980.). Aktivno je sudjelovao u radu osam svjetskih pčelarskih kongresa i brojnih međunarodnih simpozija te je bio predsjednik organizacijskog odbora tri međunarodna i jednoga domaćeg simpozija.

Objavio je velik broj stručnih radova (pretežno u časopisu *Hrvatska pčela*) te u suradnji s drugim autorima više stručnih knjiga o pčelinjim bolestima i tehnologiji pčelarenja, pri čemu treba istaknuti naslove *Zlatna knjiga pčelarstva* (1982.), *Temelji suvremenog pčelarstva* (1993.) i *Prepoznavanje i suzbijanje pčelinjih bolesti* (1995.). Organizirao je brojne tečajeve o suzbijanju pčelinjih bolesti za veterinare, a u okviru zavodske suradnje s privredom i brojna predavanja i tečajeve za pčelare.

Rad prof. Sulimanovića bio je međunarodno poznat, što je potvrdila svjetska pčelarska organizacija Apimondia, kada je izabran za člana njezina Izvršnog odbora (1989. – 1996.) i eksperta za varoozu u Stalnoj komisiji za pčelinje bolesti, također i njezinim počasnim članom

(1997.). Obnašao je različite dužnosti u Hrvatskom pčelarskom savezu te je bio i njegov predsjednik (1993. – 1994.). Godine 1993. imenovan je članom Stalnoga veterinarskog savjeta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Uprave za veterinarstvo. Bio je urednik stručnog časopisa *Hrvatska pčela* (1974., 1976. – 1980., 1983., 1993. – 1994.) te član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva* (1994. – 2005.).
Tijekom radnoga vijeka bio je član i predsjednik više povjerenstava i upravnih tijela Veterinarskoga fakulteta te je u više mandata bio predstojnik Zavoda za biologiju i patologiju riba i pčela (1980. – 1982., 1983. – 1985., 1999. – 2005.).
Za stručni i znanstveni rad primio je brojna priznanja od kojih se posebno ističe Orden rada sa srebrnim vijencem (1989.), Red Danice Hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1996.), priznanje za najcitiraniji rad u *Veterinarskom arhivu* (2005.) te priznanje za životno djelo *Akademik Ivo Tomašec* za poseban doprinos razvoju pčelarstva (2004.).
Umro je u Zagrebu 19. svibnja 2005. u 63. godini života ne dočekavši završetak izbora u redovitog profesora u trajnom zvanju.

Ostali odlikovani znanstvenici Fakulteta u ovom razdoblju jesu: prof. emeritus H. Mazija 1995., prof. dr. J. Kraljević 1996., prof. emeritus Z. Biđin 1997. i prf. dr. M. Šimpraga 2016. (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu), prof. dr. Z. Makek 1998. (vidi 9.2. Dekani Fakulteta), akademik S. Cvetnić 1995. (vidi ovo poglavlje pod Članovi Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti) te prof. dr. B. Jukić 1997. (vidi ovo poglavlje pod Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske).

Dobitnici državnih nagrada u neovisnoj Hrvatskoj

Državnu nagradu za znanost dodjeljuje Sabor Republike Hrvatske na prijedlog Odbora za podjelu državnih nagrada za znanost. Pritom se iz svakoga znanstvenog područja dodjeljuju državne nagrade za životno djelo, godišnja nagrada za znanost, godišnja nagrada za popularizaciju i promidžbu znanosti i godišnja nagrada za znanstvene novake. U ovom su razdoblju zaposlenicima Fakulteta dodijeljene dvije državne nagrade za životno djelo (1994., 2003.), jedna državna nagrada za značajno znanstveno dostignuće (2003.) i četiri državne nagrade za popularizaciju i promidžbu znanosti (2001., 2003., 2004., 2018.).

Prof. dr. Mario Bauer rođen je 2. siječnja 1938. u Sisku. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Sisku, Zagrebu, Slavonskom Brodu i ponovno u Zagrebu, gdje je maturirao u I. muškoj realnoj gimnaziji 1956. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirao 1962. godine. Od 1964. radi kao asistent Centra za stočarstvo i mljekarstvo Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a 1965. u istom zvanju prelazi na Kliniku za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta, gdje ostaje do umirovljenja. Doktorirao je 1974. s tezom *Otrovanje konja modrom galicom*. Habilitirao je 1979. te je izabran za docenta. Za redovitog profesora iz predmeta Unutarnje bolesti domaćih životinja izabran je 1984. i reizabran u istom zvanju 1992. godine. Istodobno je izabran za redovitog profesora iz Kinologije. U trajno zvanje redovitog profesora promoviran je 1999. godine.
Održavao je sve oblike diplomske nastave iz Unutarnjih bolesti domaćih životinja. Izradio je nastavni plan i program za izborni predmet Kinologija koji je uveden u studijski program za ak. god. 1987./1988. Bio je voditelj znanstvenog i stručnog poslijediplomskog studija iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja kojima je obnovio program i aktivno sudjelovao u nastavi. Osim toga bio je predavač poslijediplomskog studija iz smjera Uzgoj i patologija domaćih mesoždera na matičnom fakultetu, poslijediplomskom studiju iz smjera Hranidba stoke i tehnologija stočne hrane (Patologija hranidbe domaćih životinja) na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te iz smjera Kinologija na Poljoprivrednom fakultetu J. J. Strossmayera u Osijeku.
Za studente veterinarske medicine napisao je udžbenik *Kinologija 1. Uzgoj i njega pasa* (1992.) koji je 2000. nadopunjen pod naslovom *Kinologija 1. Uzgoj, njega i hranidba pasa* te dvojezični (hrvatsko-engleski) udžbenik *Veterinarska dermatologija domaćih sisavaca* (2002.). To je ujedno bio prvi udžbenik na engleskom jeziku na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Također je objavio srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole *Kinologija* (1996.) te je bio jedan od autora dvaju izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1989., 1996.).
Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 70 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te priopćenja u zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje znanstvenog rada prof. Bauera bilo je istraživanje bolesti pasa te biomedicinska i genetska standardizacija autohtonih pasmina pasa. Prvi je dokazao trovanje konja bakrom te razradio kliničku i patomorfološku sliku otrovanih konja. Bio je voditelj projekta *Izvorne pasmine pasa na hrvatskom tlu*, koje je financirao MZOŠ u dva projektna razdoblja (1996. – 2006.). Radovi proizašli iz tog projekta bitno su utjecali na priznavanje hrvatske domicilnosti od međunarodne kinološke federacije (Federation Cynologique International) za dalmatinskog psa i istarske goniče (kratkodlakog i oštrodlakog), kao i za međunarodno priznanje pasmine tornjak. Bio je voditelj 11 magistarskih radnji te tri doktorata veterinarskih stručnjaka koji su danas sveučilišni nastavnici na Klinici za unutarnje bolesti. Godine 2007. European College of Veterinary Dermatology imenovao ga je savjetnikom (*Additional advisor*) rezidentu dr. N. Lemi tijekom njegova usavršavanja u veterinarskoj dermatologiji.
Na državnoj je razini organizirao dva znanstvena simpozija: Biologija i patologija lovne divljači i pasa (1978.) i Male životinje i urbana sredina (1981.) te je bio suorganizator I. Veterinarskog kongresa s međunarodnim udjelovanjem (Cavtat, 1996.) i znanstveno-stručnog skupa Veterinarski dani (Cavtat, 1997.). Bio je pozvani predavač na devet međunarodnih i tri domaća znanstvena skupa, većinom s temama iz kinologije.
U okviru stručne djelatnosti razradio je postupak preventive ketoze krava muzara koji su sporadično već prihvatili danski, nizozemski, belgijski i austrijski veterinari. Bio je u više navrata voditelj i predavač na tečajevima za trajno usavršavanje veterinara Upravljanje zdravljem i proizvodnošću stada na obiteljskom gospodarstvu (1998., 1999.) te predavač na tečaju Osnove fiziologije i patologije hranidbe mliječnih krava, ovaca, svinja i konja na obiteljkom gospodarstvu (1998.).
Obnašao je više dužnosti na Fakultetu. Dok je bio predstojnik Klinike za unutarnje bolesti (1984. – 1989.) uveo je niz inovacija, primjerice prevođenje biokemijskog laboratorija s analitičkog na fotometrijski način rada autoanalizatorom. Priskrbio je Klinici i neke donacije, pa je na toj osnovi organizirao i osposobio za rad EKG laboratorij s ergometrijom (1990.), zatim za hematološki laboratorij nabavio većinu nove opreme i dr. Iz sredstava znanstvenog projekta kojemu je bio voditelj osuvremenio je dermatološku ambulantu novom opremom. Također je bio član mnogih povjerenstava Vijeća, a početkom devedesetih godina aktivno je sudjelovao kao član Poslovodnog organa Fakulteta. Osnivač je Kolegija za kinologiju na Klinici za unutarnje bolesti Veterinarskog fakulteta, na temelju čega je Klinika Statutom Fakulteta iz 1997. promijenila naziv u Klinika za unutarnje bolesti s kolegijem za kinologiju. Taj se naziv zadržao do 2005., kada je novim Statutom vraćen prvotni naziv Klinike. Bio je delegiran i u povjerenstva u okviru rada Sveučilišta i Ministarstva poljoprivrede.
Tijekom studija veterinarske medicine pokazao je interes za kinologiju, pa je već 1958. postao kinološki sudac pripravnik, a zatim i međunarodni sudac. Kao kinolog i nastavnik Veterinarskoga fakulteta organizirao je i dva puta proveo seminar iz kinologije za studente u trajanju od jednog semestra (ak. god. 1968./1969. i 1970./1971.) koji

je poslije prerastao u izborni predmet. Krajem šezdesetih godina bio je član inicijativne skupine (Š. Romić, M. Bauer, R. Orban) koji su osnovali Sekciju za lovstvo i kinologiju u Savezu veterinara i veterinarskih tehničara SRH (1968.). Uz sudačke aktivnosti u okviru Hrvatskog kinološkog saveza bio je osnivač i predsjednik Kluba ljubitelja šarplaninaca (1972.).

Bio je i član Inicijativnog odbora veterinara koji su obnovili Hrvatsko veterinarsko društvo (1992.) i član Inicijativnog odbora HAZU za rješavanje problema miniranosti domovine (1996.) koja je prerasla u Znanstveni odbor Hrvatskog centra za razminiranje (HCR) Vlade RH, gdje je bio zadužen za razminiranje biološkim metodama. U Znanstvenom odboru HCR-a u dva je mandata bio dopredsjednik. U suradnji s HCR-om osniva humanitarnu nevladinu neprofitnu udrugu Pas u humanitarnom djelovanju (2000.), kojoj je zadatak promicati sva djelovanja u kojima pas pomaže čovjeku, a u prvom redu organizirati školovanje pasa minotragača, pa je u tu svrhu napisao i skriptu. U toj je udruzi bio i predsjednik do 2006. godine. Godinu dana poslije izabran je za eksperta za školovanje pasa za razminiranje u Hrvatskoj akreditacijskoj agenciji, Hrvatski zavod za norme. Do 2001. bio je član uredništva časopisa *Veterinarski arhiv*, a do 2002. član uredništva *Hrvatskoga veterinarskog vjesnik*a.

Iz kinologije je napisao monoautorske knjige *Poznajete li svog psa* (1973.) i *Pas moj prijatelj* u više izdanja (1985., 1986. i 1989.), koja je prevedena na ruski jezik. U suautorstvu je napisao stručno-popularnu knjigu *Naši kućni ljubimci* (1977.) i felinološki priručnik *Knjiga o mački* (1994.). U popularizaciji znanosti i struke bio je aktivan i mnogo šire, pa je uz navedene knjige bio autor preko 200 stručno popularnih članaka u više stručno-popularnih časopisa (*Moj pas*, *Sam svoj majstor*) i dnevnim tikovinama *Vjesnik* i slovensko *Delo*. Osim toga sudjelovao je u tridesetak emisija Hrvatskog radija i dvadesetak emisija Hrvatske televizije. Za Obrazovni program Hrvatske televizije realizirao je dokumentarni film *Hrvatski psi* (1998.).

Prof. dr. M. Bauer dobitnik je više priznanja: srebrne značke za zasluge pri razvoju i napretku športske kinologije povodom pedesete obljetnice Zveze klubov za vzrejo športnih in službenih psov (1972.), zlatne značke Kinološkog saveza SRH za požrtvovni i dugogodišnji rad na unaprjeđenju kinologije i zalaganje na radu (1973.), zlatne značke predsjedništva Jugoslavenskog kinološkog saveza za zasluge za unaprjeđenje Jugoslavenske kinologije (1973.), povelje Hrvatskog kinološkog saveza za unaprjeđenje hrvatske kinologije i promoviranje autohtonih pasmina (2004.), zlatnog odličja Hrvatskog kinološkog saveza (2007.), priznanja Znanstvenog vijeća HCR za znanstveni doprinos razvoju novih tehnologija razminiranja i unaprjeđenje protuminskog djelovanja u RH (2008.) i dr. Najveće mu je priznanje svakako Državna nagrada za popularizaciju i promidžbu znanosti (2002.). U mirovini je od 2008. godine.

Prof. dr. Ivica Valpotić rođen je 4. lipnja 1946. u Zagrebu, gdje je pohađao osnovnu školu i VII. gimnaziju u kojoj je maturirao 1965. godine. Iste je godine upisao studij Eksperimentalne biologije na Biološkom odjeku Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao u travnju 1972. godine. Od listopada 1972. do veljače 1976. radio je u Institutu za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao znanstveni pripravnik. Od 1974. do 1976. usavršavao se u Centru za tipizaciju tkiva Klinike za urologiju Kliničkog bolničkog centra Zagreb, kao polaznik poslijediplomskog studija iz Biologije pri Centru za poslijediplomski studij Sveučilištu u Zagrebu. Od veljače 1976. do studenoga 1983. radio je u Republičkoj zajednici za znanstveni rad, Zagreb, kao stručni suradnik za znanstvena područja biomedicinskih i biotehničkih znanosti te za znanstveno polje biologije iz znanstvenog područja prirodnih znanosti. Poslijediplomski je studij završio 1979. obranivši magistarski rad iz imunobiologije *Proteini u serumima konja inficiranih virusom infekciozne anemije kopitara*. Doktorirao je 1983. na Veterinarskom fakultetu obranivši disertaciju iz veterinarske imunologije *Stanična i humoralna imunost konja oboljelih od infekciozne anemije kopitara*. Od 1983. do 2011. radio je na Veterinarskom fakultetu, prvo u Centru za svinjogojstvo, kao znanstveni suradnik (1984. – 1988.) i viši znanstveni suradnik (1989. – 1990.). Potom je radio kao gostujući znanstvenik i stipendist fonda United States Department of Agriculture, Washington, DC, SAD (1988. – 1989.) u National Animal Disease Center (NADC), Ames, Iowa, SAD, a nakon povratka u Hrvatsku u Zavodu za biologiju Veterinarskoga fakulteta, kao znanstveni savjetnik (1990. – 1997.) i znanstveni savjetnik u trajnom zvanju (1998. – 2002.), Godine 2002. izabran je u zvanje naslovnog redovitog profesora u Zavodu za animalnu fiziologiju Biološkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Godine 2003. izabran je u redovitog profesora, a 2008. u redovitog profesora u trajnom zvanju.

Na usavršavanjima je bio i u Klinici za terapiju matičnim stanicama dr. Gali, Edenkoben, Njemačka (1983. i 1984.), NADC (1988. – 1989.), University of Bristol, Department of Veterinary Clinical Sciences, Engleska (1991.), Veterinary Medical University, Department of Immunochemistry, Beč, Austrija (2001.) te u Veterinary Medical Institute of Hungarian Academy of Sciences, Budimpešta, Mađarska (2002.).

Na Veterinarskom je fakultetu održavao sve oblike nastave iz Molekularne biologije i genomike u veterinarskoj medicini. Bio je predavač na poslijediplomskom znanstvenom studiju Animalna higijena, okoliš i etologija (1994. – 2004.) i specijalističkom studiju Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja (1995. – 2011.) U program sveučilišnog doktorskog studija iz veterinarske medicine uveo je nove predmete: Molekularna biologija u veterini, Stanična i razvojna biologija, Egzogena i endogena imunomodulacija i Mukozna imunobiologija ptica i sisavaca. Osim toga sudjelovao je u nastavi na drugim visokoškolskim institucijama u zemlji: Prirodoslovno-matematičkom fakultetu (1997. – 2008.), Veleučilištu u Karlovcu (2000. – 2006.) te na studiju Forenzičke znanosti na Sveučilišnom studijskom centaru za forenzičke znanosti, Split (2010. – 2012.). Bio je suautor i/ili urednik pet skripti – priručnika za praktičnu nastavu iz predmeta Molekularna biologija i genomika, Botanika u veterinarskoj medicini i Zoologija (2003. – 2008.). Sa suradnicima je objavio tri poglavlja u domaćim i međunarodnim znanstvenim knjigama od kojih neke mogu poslužiti i kao sveučilišni udžbenici: *Main scientific achievements of scientific cooperation between scientists from the USA and Croatia – Veterinary medicine* (1995.), *Vyznam rodu Chlamydophila bacteria v etiologii chorob lidi a zvirat: Reprodukční medicine: současnost a perspektivy* (2009.) i *Immunoregulation: A proposal for an experimental model: Immunosuppression* (2012.).

Objavio je više od 310 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i stranim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Prema bazi *WoS* njegovi su radovi citirani gotovo 900 puta, s h-indeksom 17. Uže znanstveno područje interesa prof. Valpotića može se prepoznati u njegovim znanstvenim projektima, koji su mahom iz veterinarske imunologije, napose iz njegova rada na otkrivanju staničnih i molekularnih mehanizama urođene i stečene lokalne imunosti sluznica (napose probavnog sustava), ali i sustavne nespecifične i/ili specifične obrane domaćina od virusnih, parazitskih i bakterijskih infekcija. Posebice treba spomenuti njegov doprinos u istraživanju razvoja i sazrijevanja crijevne imunosti prasadi u perinatalnom razdoblju te u istraživanju, zaštitne sposobnosti, i specifične imunizacije živim oralnim cjepivima protiv enterotoksigenih sojeva bakterije *Escherichia coli* i nespecifične imunomodulacije brojnim prirodnim (mikrobioticima, fitobioticima, fungibioticima te zoobioticima) i sintetskim imunomodulatorima, kao potencijalnim adjuvansima cjepivima ili alternativama, inače zabranjenim, antibiotskim poticateljima rasta kao dodacima hrani konzumnim životinjama. Radi ostvarenja svog znanstvenog interesa bio je voditelj četiri domaće znanstvenoistraživačke teme koje je financirala Republička zajednica za znanstveni rad (SIZ IV) i dijelom privreda (1983. – 1990.), te četiri domaća

znanstvena projekta koje je financirao MZT/MZOŠ (1991. – 2011.). Također je bio voditelj pet međunarodnih znanstvenih projekata/programa: *Postweaning colibacillosisin swine: mucosal immunity and vaccine potential* (JF 204) – U. S. Croatian joint board for Scientific and Technological Cooperation – U. S. Department of Agriculture i MZT/MZOŠ (1995. – 1999.), *The evaluation of Baypamun® - mediated immunomodulation in animal model systems*, Bayer, Research and Development, Leverkusen, Germany (1997. – 1999.), *Functional and cytochemical analyses of human and porcine IFN's biological activity*, hrvatsko-slovenski projekt, Ministry of Science, Slovenija i MZT/MZOŠ (1999. – 2001.) i *Development of recombinant live vaccine for mucosal immunity against postweaning colibacillosis in swine*, hrvatsko-austrijski projekt Veterinarskog sveučilišta u Beču i MZT/MZOŠ (1999. – 2001.). Bio je i suradnik na još deset (pet domaćih i pet međunarodnih) znanstvenih projekata (1986. – 2003.). U sklopu znanstvenog rada na spomenutim projektima prof. Valpotić bio je voditelj četiri magistarske rasprave i 14 doktorata.

Održao je tri pozvana predavanja na domaćim i pet na međunarodnim znanstvenim skupovima te je bio član programskog ili znanstvenog odbora na 16 domaćih i 6 međunarodnih skupova. Bio je pomoćni urednik časopisa *Periodicum biologorum* (1995. – 2008.) te član uredničkog odbora časopisa *Veterinarska stanica* (2008. – 2011.) i *Hrvatski veterinarski vjesnik* (2000. – 2009.). Od 2011. član je uredničkog odbora časopisa *Scientific World Journal – Veterinary Science Domain*. U stručnom je radu bio voditelj tečajeva za trajno usavršavanje: Imunomodulacija u domaćih životinja i Stres i imunokompetencija u domaćih životinja (2003. – 2011.). Aktivno je sudjelovao i još uvijek sudjeluje u radu pet domaćih i četiri međunarodne strukovne udruge, među kojima se ističe njegov doprinos aktivnostima Hrvatskog biološkog društva (od 1978.), Hrvatskog imunološkog društva (od 1981.) te Hrvatskog veterinarskog društva (od 1996.), kao i Američkog udruženja veterinarskih imunologa (American Association of Veterinary Immunologists) (od 1989.), Odbora imunoloških društva međunarodne unije za veterinarsku imunologiju (Veterinary Immunology Committee of the International Union of Immunological Societies) (1993. – 1998.) te Društva za imunologiju sluznice (Society for Mucosal Immunology) (od 1995.).

Prof. Valpotić bio je član brojnih povjerenstava za vrednovanje znanstvenoistraživačkih projekata MZOŠ-a (2002. – 2013.) i Hrvatske zaklade za znanost (2013. – 2015.) te Panela HRZZ za vrednovanje istraživačkih i partnerskih projekata (2013. – 2016.). Recenzent je znanstvenih projekata Slovenske agencije za znanost (od 2008.). Osim toga bio je član Nacionalnog vijeća za genetski modificiranu hranu (GMO) pri Ministarstvu zdravstva (2013. – 2017.) i član Upravnog vijeća Hrvatskog veterinarskog instituta (2012. – 2014.).

Obnašao je više funkcija na Fakultetu: predstojnik Zavoda za biologiju (2006. – 2009.) te član i/ili predsjednik brojnih povjerenstava Fakultetskog vijeća, poput Odbora za projekte Povjerenstva za znanstvenoistraživački rad (2002. – 2004.) te u dva mandata Povjerenstva za projekte (2004. – 2006. i 2006. – 2008.). Bio je inicijator, organizator i osnivač Laboratorija za staničnu i molekularnu imunobiologiju na Zavodu za biologiju (1991.), kao i Laboratorija za citometriju (2002.) te voditelj pri uvođenju metoda izolacije crijevnih imunosnih stanica, određivanju njihova kvantitativnog i kvalitativnog odgovora *in vitro* i *ex vivo* nakon nespecifične i specifične imunomodulacije s pomoću imunomodulatora i/ili cjepiva protiv kolidijareje i kolienterotoksemije prasadi.

Dobitnik je više nagrada i priznanja, pri čemu treba istaknuti Certificate of appreciation awarded to dr. sc. Ivica Valpotić as a visiting scientist at the NADC, Ames, IA, USA, Governor of the Iowa State, Des Moines, Iowa (1989.); Medalje *Zdravko Lorković* Hrvatskog biološkog društva (2000.); Medalje ARCA za inovacijski program *Zdravlje i uzgoj svinja: imunobiološki, biotehnološki i biomedicinski kriteriji*, Agro-ARCA (2007.); Completion of the programn of 7th ISABS – Forensic Anthropology and Medical Genetics, International Society for Applied Biological Sciences (2011.); Priznanje za doprinos u razvoju znanosti i visokog obrazovanja, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (2012.); Priznanje za doprinos u vrednovanju istraživačkih projekata HRZZ (2015.) te Contribution in evaluation of scientific and professional excellence of the projects/programs, Slovenska agencija za znanost (2017.). Najvažnije priznanje za dugogodišnji rad svakako je Godišnja državna nagrada Republike Hrvatske za znanost iz područja biomedicine za značajno znanstveno postignuće, otkriće mehanizama modulacije crijevne mukozne imunosti s pomoću bakterijskih antigena i imunomodulatora (2004.). Premda u mirovini od prosinca 2011., prof. Valpotić i danas je znanstveno aktivan i suautor je na znanstvenim radovima iz 2018. godine.

Prof. dr. Vesna Vučevac Bajt rođena je 10. ožujka 1948. u Vinkovcima, gdje je pohađala osnovnu školu i gimnaziju te maturirala 1966. godine. Iste je godine upisala Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i diplomirala 1972. godine. Tijekom studija četiri je puta nagrađena Prvomajskom nagradom (danas Rektorova nagrada) i jednom prvom Krkinom nagradom (1972.). Za asistenticu na Katedri za povijest veterinarstva Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izabrana je 1973. te je uključena u izvođenje dijela nastave, odnosno održavanje seminara iz povijesti veterinarstva. Doktorirala je 1976. s temom *Prilog poznavanju povijesti veterinarstva u jugoistočnom dijelu Slavonije od godine 1945. do 1975.* U zvanje docentice izabrana je 1986., a izvanredne profesorice za znanstveno područje veterine za predmet iz predmeta Povijest veterinarstva 1990. godine. U zvanje redovite profesorice za znanstveno područje humanističkih znanosti, znanstveno polje povijesti za predmet Povijest veterinarstva izabrana je 1998., a u trajno znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u humanističkom znanstveno-nastavnom području, polje povijest 2003. godine. Boravila je na stipendijskom usavršavanju u arhivima gradova (1979./1981.) i bila na studijskom boravku na Poljoprivrednom i Veterinarskom fakultetu u Muzeju za povijest veterinarstva u Kopenhagenu, Danska (2010.). Dugo je godina bila voditeljica predmeta diplomskog studija veterinarske medicine: Uvod u veterinarstvo, Povijest veterinarstva i Etika veterinarstva. Od ak. god. 2005./2006. sudjelovala je u doktorskom studiju Veterinarske znanosti, gdje je bila voditeljica izbornog predmeta Povijest veterinarstva. Objavila je skripte *Uvod u veterinarsku povijest* (1974.) i *Uvod u veterinarstvo* u pet izdanja (1999. – 2010.). Napisala je i dva udžbenika *Povijest veterinarstva* (1993. i 2012.).

Samostalno ili u suradnji drugim autorima objavila je oko 200 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje njezina znanstvenog rada bila je povijest veterinarstva u Hrvatskoj. Znanstveni rad iz tog područja realizirala je kao voditeljica jedne znanstvenoistraživačke teme koju je financirao SIZ za znanstveni rad SRH (1980. – 1986.) i jednog projekta MZOŠ-a RH u dva projektna razdoblja (1996. – 2006.). Bila je i suradnica na dva domaća znanstvena projekta (1996. – 2002.).

Prisustvovala je brojnim domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim skupovima, kao što su I. kongres za istoriju zdravstvene kulture podunavskih zemalja (Novi Sad, 1975.), 5. svjetski međunarodni kongres *Hyologya i Hyoiatria* (Zagreb, 1978.), XXI. svjetski kongres veterinara (Moskva, 1979.), *Veterinarski dani* (Opatija, 1993., 2001.; Dubrovnik, 1994.; Cavtat 1997.; Rovinj, 2002.), 2. znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija u zaštiti zdravlja životinja i očuvanju okoliša* (Umag, 1995.), 3. znanstveno-stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem *Zdravo očuvati zdravim* (Zadar, 1998.), 4. znanstveno-stručni skup iz DDD-a s međunarodnim sudjelovanjem *Zdravo očuvati zdravim u novom tisućljeću* (Bizovačke Toplice, 2001.), 5. znanstveno-stručni skup iz DDD-a s međunarodnim sudjelovanjem *Pouzdan put do zdravlja životinja, ljudi i njihova okoliša* (Mali Lošinj, 2004.), I., II., III.

i V. hrvatski veterinarski kongres (Cavtat, 1996., 2000.; Opatija, 2004.; Tuheljske Toplice, 2012.), Svjetski veterinarski kongres (Lyon, 1999.), *Peradarski dani* (Supetar, 1999.; Poreč, 2005.), Prvi kongres hrvatskih povjesničara (Zagreb, 2000.), IV. V. i VIII srednjeeuropski bujatrički kongres (Opatija/Lovran, 2003.; Hajduszoboszlo, Mađarska, 2004.; Gura Humorului, Rumunjska, 2007.), 3., 5., 7., 8., 9., i 10. znanstveni skup *Rijeka i Riječani u medicinskoj povijesnici* (Rijeka, 2003., 2004., 2006., 2007., 2008., 2009.), XIV. i XV. međunarodno savjetovanje *Krmiva* (Opatija, 2007., 2008.), međunarodni kongres *Veterinarska znanost i struka* (Zagreb, 2011.), Znanstveni skup *Hrvatski prirodoslovci* (Vukovar, 2009.; Sinj, 2011.; Imotski, 2012.; Križevci, 2013.) i dr.

Bila je članica Svjetskoga društva za povijest veterinarske medicine, Znanstvenog društva za povijest zdravstvene kulture RH te Društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH, odnosno Hrvatske veterinarske komore. Članica je Matice hrvatske Odjela za prirodoslovlje i matematiku u čijem je časopisu *Hrvatski prirodoslovci* članica uredničkog odbora te redovito sudjeluje na skupovima koje organizira odjel. Bila je dugogodišnja članica uređivačkih odbora časopisa *Historia Medicinae Veterinariae* i *Acta Medico-Historica Adriatica*.

Prof. Vučevac Bajt u spomenici *Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u povodu 70. obljetnice (1919. – 1989.)* napisala je samostalno poglavlje *70 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu* (1989.). Sudjelovala je u izradi idejnog rješenja spomenice *100 godina društvenog udruživanja hrvatskih veterinara 1894. – 1994.* koju je izdala Hrvatska veterinarska komora (1994.). U istoj je knjizi napisala samostalno poglavlje *Osnutak i rad Hrvatsko-slavonskog veterinarskog društva od 1894. do 1921. godine*. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Uprava za veterinarstvo, izdalo je dvojezičnu knjižicu na hrvatskom i engleskom jeziku u svrhu promidžbe hrvatskog veterinarstva u Europi i šire u kojoj je prof. Vučevac Bajt napisala tri samostalna poglavlja: *Razvoj veterinarstva u Hrvatskoj* i *Veterinarski fakultet u Zagrebu*, a zajedno sa suautorom dr. M. Karlovićem poglavlje *Veterinarski časopisi u Hrvatskoj* (1995.). Sudjelovala je u izradi projekta *Znanost u Hrvata* koji je organizirao MZT u suradnji s Ministarstvom kulture, a za koje je u katalozima *Znanost u Hrvata 1* i *Znanost u Hrvata 2* izradila pojmovnik i obradila brojne veterinarske pojmove od prapovijesti do danas (1996.).

Prof. Vučevac Bajt bila je više od dvadeset godina suradnica Leksikografskog zavoda *Miroslav Krleža* te je sudjelovala u realizaciji *Hrvatskog leksikona I* (1996.) i *Hrvatskog leksikona II* (1997.). Bila je i suautorica abecedarija za veterinarske pojmove za *Hrvatsku enciklopediju* i voditeljica radne skupine za područje veterinarske medicine te autorica velikog broja pojmova u svim objavljenim svescima. Danas sudjeluje u pisanju veterinarskih tekstova za elektroničku verziju *Hrvatske enciklopedije*. U spomenici *80 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 1919. – 1999.* napisala je samostalno poglavlje *U povodu 80. obljetnice Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1919. – 1999.* Sudjelovala je u realizaciji desetak biografija hrvatskih pokojnih veterinara u *Internacional Dictionary of Veterinary Biography*, koji objavljuje biografije poznatih i zaslužnih veterinara 20. stoljeća. Biografije su tiskane i u *Historia Medicinae Veterinariae* (2000. – 2012.). U suradnji s prof. dr. H. Gomerčićem bila je urednica knjige *Zaslužni hrvatski veterinari II* (2003.), gdje je napisala 15 poglavlja. Sudjelovala je u realizaciji monografije AMZH. Četiri stoljeća javnog zdravstva i biomedicine u Hrvatskoj (2007.) u kojoj je napisala tri samostalna poglavlja: *Početci zdravstvene brige o domaćim životinjama*, *Razvoj veterinarske službe u 19. stoljeću* i *Ustroj veterinarske službe u 20. stoljeću*. Povodom proslave devedesete obljetnice Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu tiskana je dvojezična monografija *Zbirka veterinarskih instrumenata iz Muzeja za povijest veterinarstva* (2009.), čija je glavna urednica, autorica koncepcije i autorica uvodnog teksta *Kratki pregled povijesti osnivanja Muzeja*.

Obnašala je različite dužnosti na Fakultetu. Bila je predstojnica Zavoda za društvene znanosti (1993. – 1998., 2000. – 2004.), Zavoda za povijest, etiku i sociologiju veterinarstva (2005. – 2008.), odnosno Zavoda za povijest i etiku veterinarstva (2008. – 2012., 2012. – 2013.) i voditeljica Muzeja za povijest veterinarstva (1994. – 2013.). Ak. god. 2001/2002. bila je članica Povjerenstva za pripremu vizitacije koju je u listopadu 2002. na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu provela stručna skupina Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE). Sudjelovala je u izradi elaborata za vizitaciju *Self Evaluation Report 2002*. University of Zagreb, Faculty of Veterinary Medicine Croatia, Zagreb, za koji je napisala uvodni dio teksta *A short historical review of the Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb*.

Dobitnica je Državne nagrade za popularizaciju i promidžbu znanosti (2004). U mirovini je od 2013. godine.

Prof. dr. Marko Samardžija rođen je 19. prosinca 1972. u Zagrebu. Osnovnu školu i Kemijsko-tehnološki obrazovni centar pohađao je u Zagrebu gdje je i maturirao 1991. godine. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1991., a diplomu doktora veterinarske medicine stekao 1998. godine. Od iste je godine zaposlen na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao znanstveni novak na Klinici za porodništvo i reprodukciju, a 2003. izabran je na mjesto asistenta na toj klinici, na kojoj i danas radi. Poslijediplomski studij završio je 2003. obranivši znanstveni magistarski rad *Priprema bičje sperme u postupcima oplodnje in vitro*. Doktorirao je 2005. s temom *Biokemijske i hormonske aktivnosti jajnika tijekom puerperija krava različite mliječnosti*.

Iste je godine izabran u suradničko zvanje višeg asistenta. U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabran je 2007., a 2008. u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika. U znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora izabran je 2011., a u zvanje redovitog profesora 2015. godine. U znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju izabran je 2017. godine.

U više se navrata usavršavao u eminentnim znanstveno-stručnim institucijama u zemlji i inozemstvu, pri čemu treba istaknuti usavršavanje u Cremoni, Italija, u sklopu Nacionalne udruge doktora veterinarske medicine Italije 2011. godine.

Aktivno je uključen u diplomsku i poslijediplomsku nastavu iz porodništva i reprodukcije domaćih životinja, odnosno teriogenologije domaćih sisavaca. U okviru integriranog studija veterinarske medicine bio je voditelj predmeta Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I i II, a sudjeluje u izvođenju nastave i u izbornom predmetu Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini. Sudjelovao je u uvođenju i izradi okvirnog programa za predmete Bolesti i liječenje farmskih životinja i Asisitirana reprodukcija u veterinarskoj medicini. Predložio je i uveo nove praktične nastavne metode na preddiplomskom i diplomskom studiju iz spermiologije domaćih životinja u sklopu predmeta Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja I te u sklopu izbornog predmeta Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini. Pritom valja istaknuti da je u nastavu, zajedno sa suradnicima, uveo područje Asistirana reprodukcija u veterinarskoj medicini koje studenti dotad nisu slušali, čime je znatno pridonio razvoju i ugledu Klinike za porodništvo i reprodukciju Veterinarskoga fakulteta.

Osim toga aktivno je sudjelovao u izradi izvedbenog programa kolegija Porodništvo domaćih životinja I i II na hrvatskom i engleskom jeziku u okviru integriranog studija veterinarske medicine. Od ak. god. 2008./2009. do 2009./2010. predavao je na intergriranom diplomskom studiju na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na modulu Upravljanje reprodukcijom domaćih životinja.

Predavač je na poslijediplomskim specijalističkim studijima Teriogenologija domaćih sisavaca te Patologija i uzgoj domaćih mesoždera, kao i na doktorskom studiju Veterinarske znanosti u okviru predmeta Biotehnologija rasplođivanja domaćih sisavaca, Porodništvo i Dijagnostika i liječenje neplodnosti domaćih sisavaca čiji je i voditelj.

Prof. Samardžija bio je mentor 45 diplomskih radova, 4 studentska

rada, 3 specijalistička rada, znanstvenog magisterija i 6 disertacija te je u suautorstvu s diplomantima, magistrandima i doktorandima objavio više od 30 radova u znanstvenim časopisima i zbornicima *in extenso* s međunarodnih kongresa. Isto je tako pomagao brojnim studentima integriranog i poslijediplomskog studija u izradi diplomskih radova, odnosno znanstvenog i specijalističkih magisterija te disertacija. Bio je i mentor četiri studentska rada, od kojih su dva nagrađena Rektorovom, a jedan Dekanovom nagradom.

Prof. Samardžija dao je izniman doprinos u biomedicinskoj publicistici. Njegovim brojnim publikacijama, sveučilišnim udžbenicima studenti preddiplomskog, diplomskog i poslijediplomskog studija Veterinarskoga fakulteta koriste se kao obveznom ispitnom literaturom. Autor je i urednik pet sveučilišnih udžbenika: *Veterinarska andrologija* (2006.), *Rasplođivanje krava i junica* (2007.), *Rasplođivanje svinja* (2008.) i *Rasplođivanje ovaca i koza* (2010.), *Rasplođivanje kunića, hrčaka i zamorčića* (2011.) i dva sveučilišna priručnika *Veterinarski priručnik* (2012.) i *Zamorčići* (2014.) te je urednik sveučilišnih udžbenika *Rasplođivanje konja* (2009.) i *Fiziologija i patologije ljama i alpaka* (2017.). Nadalje, bio je urednik odnosno koordinator područja Porodništvo i reprodukcija domaćih životinja u okviru šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.). Suautor je poglavlja *Oxidative Stress and Reproductive Disorders in Dairy Cows* u američkoj znanstvenoj knjizi *Dairy Cows: Nutrition, Fertility and Milk Production* urednika Marek, E. Russella u izdanju Nova Science Publishers, New York (2011.) te dva poglavlja u sveučilišnom udžbeniku *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Od ak. god. 2010./2011. glavni je urednik Ljetopisa Veterinarskoga fakulteta. S prof. dr. Ž. Pavičićem autor je i urednik monografije *Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i veterinarska izdavačka djelatnost u Republici Hrvatskoj 1991. – 2011.* objavljene 2013. godine.

Aktivno je sudjelovao kao znanstveni novak i istraživač (ili još sudjeluje) u realizaciji 10 znanstvenih projekata, koji su financirani od MZOŠ-a i Sveučilišta u Zagrebu. Bio je i voditelj znanstvenog projekta Hrvatske zaklade za znanost *Modulacija metaboličkog, endokrinog i antioksidacijskog statusa u mliječnih krava dodavanjem zeolita u hranu* (2015. – 2018.) te bilateralnog hrvatsko-slovenskog projekta *Utjecaj peripartalnog metaboličkog, endokrinog i oksidacijskog statusa na reproduktivnu učinkovitost krava* (2016. – 2017.). Osim toga bio je suradnik na VIP projektu Ministarstva poljoprivrede *Utjecaj globalnog zatopljenja na plodnost mliječnih krava* (2013. – 2014.). Sa znanstvenim radovima i sažecima radova aktivno je sudjelovao na brojnim znanstveno-stručnim skupovima i radionicama u zemlji i izvan nje. Pritom je bio i član znanstvenog i/ili organizacijskog odbora većeg broja kongresa te glavni urednik Zbornika radova XII. srednjoeuropskog bujatričkog kongresa (Pula, 2011.).

Objavio je više od 260 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Nadalje, recenzirao je dva sveučilišna udžbenika: *Opća kirurgija i anesteziologija* (2010.) i *Dobrobit životinja* (2018.), međunarodni projekt Estonske fondacije za znanost (2009.) te osam domaćih projekata MZO-a financiranih sredstvima EU-a (2018.), kao i više od 200 znanstvenih radova u domaćim i međunarodnim znanstvenim časopisima iz biomedicine. Od 2007. glavni je i odgovorni urednik znanstvenog časopisa *Veterinarska stanica*, a osim toga član je velikog broja uredničkih odbora domaćih i međunarodnih znanstvenih časopisa.

Nacionalno vijeće za znanost izabralo ga je 2013. za člana Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine, a od 2016. zamjenik je predsjednika tog odbora. Od 2006. do 2010. bio je član stručnog Povjerenstva za magisterije i doktorate Veterinarskoga fakulteta, a od 2010. do danas član je Vijeća doktorskog studija. Bio je član Povjerenstva za statut i Povjerenstva za Erasmus od 2010. do 2016., a od 2016. predsjednik je Povjerenstva za knjižničnu i izdavačku djelatnost. Član je Hrvatske veterinarske komore, Svjetskog bujatričkog udruženja (World Association for Buiatrics, WAB), hrvatski predstavnik za bujatriku Europskog društva za rasplođivanje domaćih životinja (European Society for Domestic Animal Reproduction, ESDAR) i Europskog društva za embriotransfer (European Embryo Transfer Association, EATE) te Odbora za animalnu i komparativnu patologiju Razreda za medicinske znanosti HAZU-a od 2016. godine. U okviru stručne djelatnosti održao je u zemlji i inozemstvu dvadesetak stručnih predavanja i tečajeva trajne izobrazbe veterinarskih stručnjaka, kao i za polaznike koji se bave veterinarskom strukom, ponajprije reprodukcijom farmskih životinja u suradnji s Hrvatskom veterinarskom komorom, koji se sastoje od teorijskog i praktičnog dijela. Održao je i predavanja za stočare u svrhu njihova osposobljavanja za samostalno obavljanje umjetnog osjemenjivanja i educirao ih u vezi s njihovom koordinacijom s veterinarima radi poboljšanja učinkovitost plodnosti stada.

Bio je predstojnik Klinike za porodništvo i reprodukciju Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u dva mandata (2010. – 2016.), a istu dužnost obnaša i od 2018. godine. Dobitnik je istaknute međunarodne nagrade za svoj znanstveni i nastavni rad i iznimnu stručnu ekspertizu od Poljskog društva veterinarskih znanosti u Lomzi, Poljska (2014.). To mu je društvo 2015. dodijelilo i nagradu *Veterinarian of the year 2014*. Za svoj je izniman znanstveni doprinos u biomedicinskim znanostima dobitnik i Državne nagrade za znanost za 2017. godinu.

Ostali dobitnici državnih nagrada u ovom razdoblju su: prof. dr. M. Šimpraga 2002. (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu) te prof. dr. M. Hajsig 1994. i akademik S. Cvetnić 2003. (vidi ovo poglavlje pod Članovi Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti).

Dobitnici nagrada Grada Zagreba i HAZU-a

Nagrada Grada Zagreba ustanovljena je 1955., a dodjeljuje se građanima Grada Zagreba i drugim osobama koje rade na području Grada Zagreba, radnim skupinama, trgovačkim društvima, ustanovama, vjerskim zajednicama, udrugama građana i drugim pravnim osobama za najviše zasluge i postignute rezultate u teorijskom i praktičnom radu u promicanju znanosti, gospodarstva, prosvjete, kulture, umjetnosti, športa, zdravstva, socijalne skrbi i svih drugih područja društvenog života u Gradu Zagrebu. Nagradu je 1995. dobio prof. emeritus H. Mazija za razvoj i unaprjeđenje inventivnog rada i znanstveno-tehničkog stvaralaštva te izum ultrazvučnog raspršivača cjepiva protiv Marekove i drugih virusnih bolesti peradi (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti ustanovila je 1994. godišnju nagradu za doprinos u znanosti i umjetnosti u raznim područjima istraživanja i umjetničkoga rada. Godišnju nagradu HAZU-a iz medicinskih znanosti dobila je 1995. prof. dr. Lj. Pinter (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

Zagrebački velesajam i HAZU ustanovili su 1989. Nagradu *Josip Juraj Strossmayer* za najuspješnija znanstvena djela i izdavački pothvat objavljen na hrvatskome jeziku u Republici Hrvatskoj i hrvatskoj dijaspori. Spomenuta nagrada u promatranom je razdoblju uručena za sveučilišne udžbenike:

- *Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja*. *Svezak II. Jetra*, nakladnici HAZU i Školska knjiga, Zagreb, 1993., autor akademik S. Forenbacher (vidi 9.2. Dekani Fakulteta)
- *Virusne bolesti životinja*, nakladnici HAZU i Školska knjiga, Zagreb, 1997., autor akademik S. Cvetnić (vidi ovo poglavlje pod Članovi Jugoslavenske i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti).
- *Veterinarska mikrobiologija. Specijalna bakteriologija i mikologija*, nakladnici Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatsko mikrobiološko društvo, Zagreb, 2005., autori: T. Naglić, D. Hajsig, J. Madić i Lj. Pinter (za T. Naglić vidi ovo poglavlje pod članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH), a za J. Madić i Lj. Pinter vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi).

Zaposlenici Fakulteta kao dužnosnici u zemlji i inozemstvu

Prof. dr. Šimun Debelić rođen je 26. siječnja 1902. u Prkovcima pokraj Vinkovaca. Osnovnu je školu pohađao u Cerni, a gimnaziju u Vinkovcima, gdje je maturirao 1920. godine. Nakon završetka gimnazije studirao je veterinu u Zagrebu i diplomirao 1926. godine. U travnju iste godine zaposlio se u Zavodu za tropske bolesti u Skopju. Makedonija je u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca bila najzaostalije područje u pogledu zdravstvenog stanja, odnosno medicinske prosvijećenosti, a osobito velik problem tog područja bila je malarija. Iste je godine krajem svibnja prebačen na rad u Bakteriološku stanicu u Bitolj. Otuda je nakon godinu dana rada premješten u Higijenski zavod sa Školom narodnog zdravlja u Zagrebu, kojom je rukovodio prof. dr. A. Štampar. Godine 1928. odlazi na usavršavanje iz epidemiologije u Zavodu za znanost o zarazama Veterinarskog fakulteta u Zagrebu, gdje je iste godine doktorirao s temom *Bakterije parakoli- i paratifus- grupe u ekskrementima zdravih ovaca*. Od studenoga 1930. boravio je godinu dana na specijalizaciji u SAD-u kao stipendist Rockefellerove fundacije, a zatim šest mjeseci u Njemačkoj i Švicarskoj. Nakon povratka s usavršavanja u lipnju 1932. premješten je u Državni higijenski zavod u Novi Sad, odakle je već u rujnu ponovno vraćen u Higijenski zavod u Zagreb.

Godine 1932. izabran je za docenta iz Higijene mesa i mlijeka te za predstojnika Zavoda za higijenu stočnih proizvoda (mesa i mlijeka). Istodobno je bio pregledač mesa u Gradskoj klaonici sve do izbora za izvanrednog profesora. Godine 1933. boravio je na višemjesečnoj specijalizaciji u Državnom zavodu za veterinarsko-sanitarni nadzor namirnica u Berlinu. Nakon povratka iz Berlina kao predstojnik organizira rad spomenutog zavoda, koji je osnovan još 1922. godine. No stvarnim radom započeo je tek 1933., kad je uveden i prvi urudžbeni zapisnik. Za izvanrednog je profesora izabran 1936., a redovitog profesora 1940. iz Higijene mesa i mesnih proizvoda te iz Pregleda peradi, divljači, riba, rakova i školjki. Te je dužnosti djelomice obavljao sve do ak. god. 1944./1945.

Objavio je oko 30 znanstvenih i stručnih radova. Njegov su znanstveni interes bila bakteriološka istraživanja zaraznih bolesti i higijena živežnih namirnica animalnog podrijetla. Svoje je radove objavio u *Glasniku Centralnog higijenskog zavoda*, *Veterinarskom arhivu* i *Jugoslavenskom veterinarskom glasniku* (1928. – 1938.). Suradnik je na knjizi *Narodna čitanka o zdravlju* (1930).

Cjelokupan rad prof. dr. Š. Debelića u nepuna dva desetljeća (1926. – 1945.) bio je usmjeren na razvoj veterinarsko-sanitarnog nadzora u okvirima javnog zdravstva. On je bio prvi hrvatski veterinarski djelatnik u spomenutim zdravstvenim ustanovama (1926. – 1932.) i vrlo aktivan u zdravstvenom prosvjećivanju. Zajedno s liječnicima (prof. dr. A. Štamparom i dr.) obilazio je seoska domaćinstva. Poslije će kao visoki veterinarski upravni djelatnik (1940. – 1945.) od drugih *tražiti brigu o zdravlju čovjeka sa strane stočarsko-zdravstvene (tj. veterinarske) službe, a obzirom na prenošenje zaraznih bolesti*. Tako je prof. dr. Š. Debelić bio rodonačelnik hrvatskoga veterinarskog javnog zdravstva. Bio je i aktivan društveni djelatnik te je 1938. izabran za predsjednika Savske sekcije Jugoslavenskog veterinarskog udruženja.

Dobro poznat i priznat kao vrstan stručnjak 1940. je postavljen za pročelnika Odsjeka za veterinarstvo Banske uprave. Za to mu je na matičnoj ustanovi odobren jednogodišnji dopust, s tim da i dalje djelomično sudjeluje u radu Fakulteta (održava dijelom nastavu i ispite te sudjeluje u radu Fakultetskog vijeća). Iste je godine za privremenog predstojnika Zavoda izabran prof. J. Sakař. Dopust je prof. dr. Š. Debeliću uz iste uvjete produljivan sve do kraja Drugoga svjetskog rata.

U političkom životu prije rata bio je član Hrvatske seljačke stranke (HSS). Zbog pomaganja u bijegu svojem šogoru M. Lorkoviću osuđen je 1929. na četiri mjeseca zatvora. Uoči propasti Kraljevine Jugoslavije otvorenije se povezuje sa S. Kvaternikom i ostalim pojedincima iz ustaškog vodstva te u travnju 1941. sudjeluje u pregovorima s E. Veesenmayerom (njemački političar s činom SS-Brigadeführera, op. a.) o proglašenju nezavisne Hrvatske pod zaštitom Njemačke. U to vrijeme napušta HSS i prilazi ustaškom pokretu. Nakon proglašenja NDH imenovan je pročelnikom Stočarsko-zdravstvenog odjela pri Ministarstvu narodnog gospodarstva. Nakon toga postavljen je za glavnoga gospodarskog povjerenika Hrvatske seljačke gospodarske zajednice, a u srpnju 1944. imenovan je na mjesto državnog tajnika za prehranu u Ministarstvu seljačkog gospodarstva, gdje je ostao sve do pada NDH. Radio je na pridobivanju pojedinih članova HSS-a u ustaški pokret, što je vodstvo HSS-a osuđivalo. Bio je predsjednik hrvatskog kulturnog društva Šokadija iz Zagreba (1940. – 1943.) i član nadzornog odbora Hrvatske državne banke. Sredinom prosinca 1944. prati tadašnjeg ministra obrta, veleobrta i trgovine dr. V. Vrančića u Berlin, jer je za razgovore s njemačkim vlastima bilo predviđeno i pitanje prehrane u Hrvatskoj tijekom nadolazeće zime. Pred dolazak partizana u Zagreb nije pobjegao kao ostali članovi ustaške Vlade, nego je ostao u gradu raditi svoj svakodnevni posao. Unatoč njegovim velikim zaslugama za podizanje kvalitete zdravlja i prehrane stanovništva, nove jugokomunističke vlasti uhitile su ga 17. svibnja 1945. u Zagrebu te krajem istog mjeseca po kratkom postupku pogubile na Savskoj cesti u Zagrebu. Službeno je proglašen mrtvim 1950. godine.

Akademik Ivo Babić bio je od 1946. do 1951. ministar prosvjete Vlade Narodne Republike Hrvatske, od 1946. do 1950. i od 1953. do 1963. narodni zastupnik Savezne skupštine te od 1950. do 1953. zastupnik u hrvatskom Saboru (vidi 9.2. Dekani Fakulteta).

Prof. dr. Zvonko Modrić bio je od 1982. do 1986. zastupnik u pretposljednjem 14. sazivu Sabora SR Hrvatske (vidi ovo poglavlje pod Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH)).

Prof. dr. Berislav Jukić od rujna 1991. do kraja 1995. kao dragovoljac boravi u Hrvatskoj vojsci kao član Glavnog stožera gdje obavlja različite dužnosti sve do pročelnika veterinarskog odsjeka Glavnog stožera saniteta RH (vidi ovo poglavlje pod Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH)).

Prof. dr. Bela Njari rođen je 24. prosinca 1953. u Bjelovaru. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u rodnom gradu, a maturirao je 1972. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1978. godine. Za vrijeme studija bio je član i predstavnik Vijeća studenata te demonstrator u Zavodu za biologiju i patologiju riba i pčela. Tamo je izradio rad koji je dobio Rektorovu nagradu te je sudjelovao u radu Zavoda na znanstvenoistraživačkoj temi o bolesti američke gnjiloće pčelinjeg legla i problemima nalaza antibiotika u medu.

Nakon završetka studija pet je mjeseci radio u Veterinarskoj stanici Bjelovar, ambulanti Rovišće. Krajem iste godine primljen je za asistenta u Zavodu za stočarstvo Poljoprivrednog fakulteta J. J. Strossmayera u Osijeku na predmet Poznavanje animalnih proizvoda. Uz to povjereno mu je održavanje praktične nastave na Prehrambeno-tehnološkom fakultetu u Osijeku iz predmeta Poznavanje animalnih sirovina u industrijskoj proizvodnji i Zoologija.

Poslijediplomski znanstveni studij iz smjera Higijena i tehnologija animalnih namirnica upisao je 1981. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, a magistrirao je 1983. s temom *Utjecaj spola i kastracije na kvalitetu mesa svinja*. Godine 1984. izabran je na poslove i radne zadatke znanstveno-nastavnog asistenta u Zavodu za higijenu i tehnologiju animalnih namirnica Veterinarskog fakulteta u Zagrebu.
Disertaciju *Utjecaj spola i kastracije na kakvoću mesa svinja* obranio je 1986. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Usavršavao se na Veterinarskom institutu u Zagrebu (1982.), Zavodu za higijenu i tehnologiju Veterinarskog fakulteta u Sarajevu (1985.) i Nederlandese Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek; Nutrition and Food Research Institute, Nizozemska (1997.).
U zvanje znanstvenog suradnika izabran je 1987., a docenta 1988., što je potvrđeno u postupku ocjene odgojno-obrazovnog rada 1993. godine. Za izvanrednog profesora izabran je 1998., redovitog profesora 2002., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2007. godine. Sudjeluje u svim oblicima diplomske nastave iz Higijene, tehnologije i sigurnosti hrane na matičnom fakultetu. Bio je gostujući profesor za predmete Poznavanje animalnih proizvoda na općem smjeru i Tehnologija mesa na zootehničkom smjeru Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku (1999. – 2003.). Od 2015. gostujući je predavač na studiju sanitarnog inženjerstva Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu iz predmeta Veterinarski lijekovi u hrani.
U suautorstvu je objavio udžbenik *Aktualna problematika veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica animalnog podrijetla* (2002.), skriptu *Primjena histomorfoloških postupaka u tehnologiji animalnih namirnica* (2004.) i udžbenik *Klaonička obrada i veterinarski pregled* (2012.). Suautor je šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.), priručnika *Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane* (2012.) i nastavnog štiva *Laboratorijske vježbe iz higijene i tehnologije hrane* (2015.). Kao nastavnik istaknuo se kao voditelj oko 70 diplomskih radova na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu, Poljoprivrednom fakultetu u Osijeku i Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu.

Prof. Njari sudjeluje u provedbi doktorskog studija i specijalističkih poslijediplomskih studija na matičnom fakultetu. Bio je voditelj doktorskog studija iz smjera Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla do uspostave jedinstvenog doktorskog studija Veterinarske znanosti. Od 2008. voditelj je specijalističkog studija Higijena i tehnologija animalnih namirnica koji se provodi u Zavodu za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane. Inicijator je pokretanja još jednog zavodskog specijalističkog studija, Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkom objektu, koji je osnovan 2013., a prof. dr. B. Njari imenovan je njegovim voditeljem. U dosadašnjoj karijeri prof. dr. B. Njari bio je mentor 11 znanstvenih i specijalističkih magistarskih radova na matičnom fakultetu i Medicinskom fakultetu u Zagrebu te mentor sedam disertacija.
Samostalno ili sa suradnicima objavio je oko 180 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstveno i stručno područje rada prof. Njarija široko je i najviše je ovisilo o zbivanjima u području hrane animalnog podrijetla. Tako se bavio kakvoćom i biokemijskim svojstvima mesa, utjecajem stresa i fiziološkim stanjima životinja na kakvoću mesa i mesnih proizvoda, napose njihovu prihvatljivost na tržištu. Uslijedila su, nadalje, istraživanja higijenske i zdravstvene ispravnosti hrane animalnog podrijetla nakon čega slijede radovi koji govore o sigurnosti hrane animalnog podrijetla, pa i veterinarske zaštite okoliša. Bio je suradnik u istraživanjima na većem broju različitih znanstvenih projekata MZT -a te konzultant na projektima MZOŠ-a. U više je navrata bio član znanstvenih ili programskih odbora znanstvenih i/ili stručnih skupova.
Na samom početku karijere bio je uključen u suradnju s privredom (PIK Belje, IPK Osijek, PIK Đakovo, PIK Valpovo, Mljekara Osijek i Beli Manastir i dr.). S vremenom je ta suradnja sve više zaokupljala njegovu prisutnost u pružanju pomoći i usluga. Navedimo samo da je više od dvadeset godina vodio postupke analize proizvodnje gotove hrane u restoranima društvene prehrane (Pliva, Zagreb). Već je 1979. imenovan za saveznog kontrolora u kontroli rada kontrolora na liniji klanja na području SFRJ, a za obavljanje superkontrole za područje Hrvatske. Suradnja sa subjektima u poslovanju s hranom bila je rezultat i toga što je za njihove potrebe napisao više od 150 različitih higijensko-tehnoloških projekata za objekte u kojima se obavlja priprema i/ili proizvodnja hrane animalnog podrijetla (klaonička obrada, prerada mesa, obrada mlijeka, proizvodnja mliječnih proizvoda, jaja, meda, riba, plodova mora) i ostalih oblika hrane animalnog podrijetla. Neka su od predloženih rješenja svojevrsna inovacija, primjerice manji klaonički objekti i objekti za preradu mesa, osobito mesnih pripravaka i ostale hrane te za obradu (i preradu) divljači, OPG objekti i dr.
Od 1. svibnja 1997. do 1. travnja 1999. na prijedlog Ministarstva poljoprivrede i šumarstva te u dogovoru s dekanom Veterinarskoga fakulteta prof. dr. Z. Biđinom obnaša dužnost načelnika Odjela veterinarskoga javnog zdravstva (u osnivanju) u Upravi za veterinarstvo spomenutog ministarstva. U to je vrijeme intenzivno radio na pripremi i provedbi propisa te pripremi naših proizvodnih objekata koji su potom prošli postupak vizitacije, a neki i revizijski postupak inspekcije SAD-a, EU-a, Kanade i drugih zemalja te time stekli status izvoznog objekta (PIK Vrbovec, Vindija, Dukat i dr.). Za te je potrebe napisao Pravilnik (NN 71/1997) kojim je obuhvaćen sustav HACCP te je kao takav propis bio jedinstven u EU-u.
Prof. Njari bio je član Komisije za verifikaciju HACCP programa pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva te član u više različitih komisija koje su započele s ocjenama naših autohtonih proizvoda (istarski pršut, kulen i sl.). Bio je voditelj projekata tijela lokalne uprave: Samoborska salama – robna marka zagrebačke županije (Zagrebačka županija, 2004) i Proizvodnja ždrebeće kobasice (Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja i Udruga uzgajivača konja Kloštar Ivanić, 2007.). Sudjelovao je u velikom broju ekspertiza, a u novije vrijeme za potrebe Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju daje mišljenja nakon procjene dostavljenih elaborata za strukturni razvoj i investicijski fond (IPARD, SAPARD) za objekte koji bi proizvodili hranu (meso, mlijeko, riba, jaja i ostali proizvodi). Bio je ekspert u Hrvatskoj akreditacijskoj agenciji za vrednovanje klaoničke kakvoće obrađenih životinja te je inicirao postupak ocjene pristupa akreditaciji Kontrolnih tijela za preglede nakon klaoničke obrade.
U dva je mandata bio predstojnik Zavoda (2006. – 2012.). Imenovanjem na tu dužnost, a u dogovoru s obnašateljem dužnosti dekana prof. dr. J. Madićem, započinje se s uređenjem prostorija Zavoda za potrebe akreditacije (HRN ISO 17025) kojima se dotad koristio Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti za potrebe Virološkog laboratorija. Nastaju odvojene cjeline (Laboratorij za mikrobiologiju, Laboratorij za kemiju, Prostori za senzoričke postupe, Laboratorij za PCR i ostali sadržaji). Na taj su način odvojeni radni od nastavnih dijelova Zavoda (praktikum i vježbaonica). Godine 2010. inicirao je promjenu naziva Zavoda u Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane.
Prof. Njari bio je organizator i/ili predavač na brojnim tečajevima za stručno usavršavanje doktora veterinarske medicine, pratitelje životinja u prijevozu i dr. U sklopu projekta Svjetske banke *Razvoj službi za potporu obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima* bio je voditelj i predavač na tematskom tečaju Veterinarsko javno zdravstvo i obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda i kontrola (1997. – 2000.). Za potrebe tečajeva objavio je u suautorstvu *Priručnik za pratitelje životinja u transportu* (2002., 2007., 2018.), *Priručnik za ocjenu kakvoće goveđih trupova* (2004.), *Priručnik za ocjenu kakvoće svinjskih trupova* (2006.), *Dobrobit životinja u vrijeme usmrćivanja* (2015.) i *Dobrobit peradi u vrijeme usmrćivanja* (2017). Član je uređivačkog odbora časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik* i *Meso* te član i zamjenik predsjednice Znanstvenog vijeća Hrvatske agencije za hranu (od 2013.).
Dobitnik je većeg broja zahvalnica i pohvala za rad u ocjeni različitih vrsta proizvoda na različitim prigodama i manifestacijama, pohvalnica za zalaganje u organizaciji veterinarskih skupova te za zalaganje od Ministarstva obrane. Član je Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatskog mikrobiološkog društva, Hrvatske veterinarske komore i Lovačkog saveza Hrvatske. U slobodno se vrijeme bavi lovom i zaštitom prirode.

Prof. emeritus Zdenko Biđin bio je od 1999. do 2000. pomoćnik ministra znanosti i tehnologije (vidi 9.1. Rektor, prorektori i emeritusi Sveučilišta u Zagrebu).

Prof. dr. Marko Tadić rođen je 23. listopada 1946. u Tomislavgradu, Bosna i Hercegovina. Osmogodišnju je školu završio u rodnom gradu, a potom je upisao Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom, Bosna i Hercegovina, gdje je maturirao 1964. godine. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1965., a diplomirao je 1970. godine. Nakon diplomiranja zapošljava se kao asistent za predmet Ekonomika stočarstva u Kabinetu za ekonomiku stočarstva Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Godine 1973. upisuje poslijediplomski studij iz smjera Ekonomika poljoprivrede na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Apsolvirao je 1975. s odličnim uspjehom te je, u skladu s važećim propisima, izravno nastavio s doktoratom znanosti na istom fakultetu. Doktorirao je 1976. iz društvenih znanosti, područje agrarno-ekonomskih znanosti s temom *Vanjska trgovina Jugoslavije stokom i stočnim proizvodima u razdoblju od 1963. do 1973.: Perspektive i utjecaj na razvoj stočarstva*. Za docenta je izabran 1978., višega znanstvenog suradnika 1982., znanstvenog savjetnika i izvanrednog profesora 1984., redovitog profesora 1986., a redovitog profesora u trajnom zvanju 1998. godine.

U početku svog nastavnog i znanstvenog rada sučio se s disciplinama koje u to vrijeme nisu bile znatnije zastupljene u studiju veterinarske medicine, a koristile su se u svakodnevnom radu Kabineta za ekonomiku stočarstva: matematika, statistika, politička ekonomija, makroekonomska i mikroekonomska analiza, organizacija i ekonomika poduzeća i druge ekonomske znanstvene i stručne discipline. Intenzivan rad i učenje omogućili su mu uspješno uključivanje u praktičnu nastavu kolegija ekonomika stočarstva sa statistikom te pripremu za poslijediplomski studij ekonomike poljoprivrede. Istodobno se postupno uključivao u analize poslovanja pojedinih poljoprivrednih poduzeća i veterinarskih organizacija te u rad na različnim razvojnim i investicijskim projektima.

Svoju je nastavnu, znanstvenu i stručnu aktivnost sve više usmjeravao prema veterinarstvu odnosno organizaciji veterinarstva i ekonomici pojedinih veterinarskih djelatnosti, osobito ekonomici zdravlja životinja, slijedeći na taj način najbolja iskustva najuglednijih veterinarskih učilišta u svijetu. U skladu s time često je unaprjeđivao nastavni plan i program predmeta koje je predavao studentima dodiplomske nastave i studentima poslijediplomskih studija (specijalizacija i magisterija znanosti). Tijekom posljednje izrade nastavnog plana i programa u okviru integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu uveo je obvezne predmete Ekonomika veterinarstva i Veterinarska analitička epidemiologija te izborne predmete Upravljanje i marketing u veterinarskoj praksi i Agrarna ekonomika i ruralni razvoj. Tijekom nastavne karijere bio je uspješan voditelj više od deset diplomskih radova.

Bio je osnivač specijalističkog poslijediplomskog studija Organizacija i ekonomika veterinarskih djelatnosti (1985.) te znanstvenog poslijediplomskog studija Ekonomika veterinarstva (1994.). Sudjelovao je u pripremi jedinstvenog doktorskog studija Veterinarske znanosti (2005.) u koji uvodi i osuvremenjuje predmete iz statistike, ekonomike i analitičke epidemiologije. Uz nastavne obveze na matičnom fakultetu bio je gostujući profesor na Veterinarskom fakultetu u Ljubljani (1985. – 2011.) te na Veterinarskom fakultetu u Sarajevu (1988. – 1990. i 1996. – 2002.). Za svoju je višegodišnju suradnju s Veterinarskim fakultetom u Ljubljani 2006. dobio Plaketu za zasluge pri napretku Veterinarske fakultete Univerze u Ljubljani.

Bio je glavni urednik objavljenih prijevoda knjiga *Ekonomika zdravlja životinja* (Dijkhuizen, A. A., R. B. M. Hurine, J. A. Renkema, 1992.), *Zdravlje životinja i ekonomika proizvodnje* (Carpenter, E.T., 1994), *Ekonomika zdravlja životinja – načela i primjena* (Dijkhuizen, A. A., R. S. Morris; 2004).

Samostalno je ili u suradnji s drugim autorima objavio više od 250 radova u znanstvenim i stručnim časopisima te zbornicima s međunarodnih i domaćih skupova. Znanstveni rad prof. Tadića poglavito se odnosio na ekonomiku poljoprivrede, agrarnu politiku, ekonomiku veterinarstva te primjenu biostatističkih metoda u istraživanjima u veterinarskoj medicini i stočarstvu.

U svojoj je znanstvenoj karijeri bio voditelj pojedinih znanstvenih projekata koje je financirao MZOŠ te je inicijator i koordinator projekata *Obnova i razvitak sela i poljoprivrede općina Gospić i Otočac* (uredio je sedam knjiga koje su bile rezultat rada na tom projektu) i *Nacionalni program Hrvata Bosne i Hercegovine*. Bio je suradnik na međunarodnom projektu FAO-a *Terres collectives en mediterranee*, Rim, 1992. te na projektu: *Network for enhance the use of economics in animal health education, policy making and research in Europe and beyond* (Lifelong Training Programm (LLP) Erasmus. Academic Network of the Europeam Commission, 2011. – 2014.). U sklopu znanstvenog rada bio je voditelj 8 magistarskih rasprava i 11 doktorata.

Prof. Tadić bio je organizator i suorganizator većeg broja različitih znanstvenih i stručnih skupova u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini te glavni urednik nekolicine zbornika radova s tih skupova. Aktivno je sudjelovao na tri svjetska veterinarska kongresa (Moskva, 1979.; Montréal, 1987.; Tokyo, 1995.), na tri kongresa Europskog agroekonomskog udruženja (Dijon, 1978.; Beograd, 1981.; Kiel, 1984.) te na simpozijima Međunarodnog društva za veterinarsku epidemiologiju i ekonomiku (Kopenhagen, 1988.; Nairobi, 1994.) kao i na godišnjim znanstveno-stručnim skupovima Europskog udruženja za stočarsku proizvodnju (Budimpešta, 1986.; Berlin 1991.).

Uspješnu je suradnju ostvario sa Svjetskom organizacijom za zdravlje životinja (World Organisation for Animal Health, OIE), Organizacijom za prehranu i poljoprivredu (Food and Agriculture Organisation of the United Nations, FAO) te s Europskim udruženjem za stočarsku proizvodnju (European Federation for Animal Science,EAAP).

U okviru svog stručnog rada napisao je veći broj investicijskih projekata i razvojnih programa za pojedine grane stočarstva te za pčelarstvo, morsko i slatkovodno ribarstvo. Bio je član uredništva časopisa *Veterinarska stanica*, Zagreb, *Veterinarske novice*, Ljubljana i *Veterinaria*, Sarajevo. Osim toga bio je član više domaćih i inozemnih strukovnih i nevladinih udruženja: Hrvatske veterinarske komore, Hrvatskog agro-ekonomskog društva, Hrvatskog sociološkog društva, Hrvatskog društva za znanost i umjetnost, Sarajevo, Europskog društva agrarnih ekonomista, Međunarodnog društva za veterinarsku epidemiologiju i ekonomiku (International Society for Veterinary Epidemiology and Economics, ISVEE), Matice hrvatske i Rotary kluba Samobor. Godine 2000. osniva nevladinu udrugu FORUM HBH – 2000 i biva izabran za njezina predsjednika. Organizira niz javnih skupova za upoznavanje hrvatske javnosti s aktualnim zbivanjima u Bosni i Hercegovini.

Prof. Tadić tijekom svog radnog vijeka na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu bio je predstojnik Zavoda za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju (1978. – 1982., 1988. – 1992., 1998. – 2000., 2004. – 2012.), prodekan Fakulteta (1985./1986. – 1986./1987.) i član većeg broja povjerenstva Fakultetskog vijeća. Osim toga bio je vrlo aktivan izvan matične institucije, obnašajući različite dužnosti u veterinarskoj struci i u drugim društvenim djelatnostima. U drugoj polovici sedamdesetih godina prošlog stoljeća izabran je za člana predsjedništva Društva asistenata Sveučilišta u Zagrebu koje se intenzivno bavilo društvenim i ekonomskim položajem mladih nastavnika i znanstvenika na tom sveučilištu te zakonodavnim okvirom za njihov rad. U predvečerje korjenitih političkih i ekonomskih promjena u Hrvatskoj bio je vrlo aktivan u Društvu veterinara i veterinarskih tehničara SRH te je preuzeo funkciju predsjednika Društva veterinara Zagreba. Pokreće znanstveno-stručnu tribinu *Utorkom u 18,00* na Veterinarskom fakultetu na kojoj gostuju ugledni znanstvenici i stručnjaci i koju posjećuju brojni slušatelji. Putuje u Dansku i Nizozemsku da se upozna s organizacijom i funkcioniranjem veterinarske profesije i veterinarske službe u tim zemljama kako bi to iskustvo prenio u Hrvatsku osjećajući nadolazeće društveno-ekonomske promjene. Zalaže se za osnivanje Hrvatske veterinarske komore kao krovne organizacije veterinarske struke i veterinarske prakse i sudjeluje u svim aktivnostima oko njezina osni-

vanja uz nemale otpore među pojedinim veterinarskim strukturama. Godine 1993. imenovan je pomoćnikom ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske i direktorom Uprave za veterinarstvo. Na toj dužnosti ostaje do 1996. Bio je na čelu veterinarske službe i struke tijekom rata u Hrvatskoj i vojno-redarstvenih akcija Bljesak i Oluja, kad je trebalo skrbiti o desetinama tisuća napuštenih životinja te se istodobno boriti protiv neopravdanoga embarga Europske unije na uvoz papkara i proizvoda od papkara iz Hrvatske zbog navodne pojave slinavke i šapa u zemlji. Istodobno je sa svojim suradnicima radio na uspostavi djelotvorne granične veterinarske inspekcije te pripremao novi i jedinstveni Zakon o veterinarstvu uz nepovoljne okolnosti: na jednoj su strani bili zagovornici postojećeg organizacijskog modela u veterinarstvu, a na drugoj zagovornici posve novog, nedovoljno poznatog modela.

Godine 1996., na poziv hrvatskih dužnosnika u novouspostavljenoj Federaciji Bosne i Hercegovine, preuzima dužnost pomoćnika ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Odmah priprema zakone o veterinarstvu, šumarstvu i vodoprivredi u Federaciji te organizira veterinarsku inspekciju na odgovarajućim razinama. Pokreće inicijativu za osnutak pripadne državne institucije za veterinarstvo koju podržavaju bošnjački i hrvatski članovi u Predsjedništvu BiH, a osporava srpski član.

Između 1997. i 1998. savjetnik je predsjednika Federacije Bosne i Hercegovine, a između 1998. i 1999. pomoćnik ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH zadužen za obnovu te zemlje.

Tijekom 1999. i 2000. rektor je Sveučilišta u Mostaru. Zalaže se za suradnju Sveučilišta u Mostaru s drugim sveučilištima u BiH i inozemstvu, pripremu primjerenog zakona o Sveučilištu, uspostavu jasnih i jedinstvenih kriterija za izbore u pojedina znanstvena i nastavna zvanja, financijsku konsolidaciju i sustavno financiranje Sveučilišta te depolitizaciju Sveučilišta.

Njegova nastojanja da se na razini BiH uspostavi odgovarajuća državna veterinarska institucija ostvarila su se 2000. godine. Te je godine Vijeće ministara BiH prihvatilo njegov prijedlog o osnutku Ureda za veterinarstvo BiH te ga imenovalo direktorom novoosnovanog ureda. Uskoro osnažuje Ured novim djelatnicima, predlaže Parlamentu BiH prihvaćanje Zakona o veterinarstvu BiH, osniva državnu graničnu veterinarsku inspekciju i predstavlja zemlju u OIE-u.

Uz brojne stručne, znanstvene i društvene obveze nikad nije zanemarivao svoje hobije: dobru knjigu, poglavito klasike, i planinarenje. U mirovini je od 2012., međutim i dalje aktivno sudjeluje u nastavnom radu Zavoda objavivši sa suradnicima poglavlje *Ekonomika dobrobiti životinja* u sveučilišnom udžbeniku *Dobrobit životinja* (2019.) za diplomsku i poslijediplomsku nastavu iz istoimenog područja na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Osnivači stručnih centara Fakulteta

Prof. dr. Milan Kralj rođen je 5. srpnja 1921. u Lonjici pokraj Vrbovca. Osnovnu je školu pohađao u rodnom mjestu, a Realnu gimnaziju u Zagrebu, gdje je maturirao 1941. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1946. godine. Sljedeće je godine zaposlen kao asistent u Zavodu za nauku o zarazama. Doktorirao je 1948. s temom *Pitanje antigena u serološkoj dijagnostici kokošjeg tifa*. Habilitirao je 1954., a za sveučilišnog je docenta promoviran 1955. godine. Za izvanrednog je profesora izabran 1962., a redovitog profesora Zaraznih bolesti domaćih životinja 1968. godine. Usavršavao se na više institucija u inozemstvu. Godine 1954. boravio je na studijskom putovanju u Italiji i na međunarodnom tečaju za veterinare u Beču. Sljedeće je godine posjetio veterinarske klinike i institute u Njemačkoj (Hannover, München, Giessen), a tijekom 1964. i 1965. boravio je u Poljskoj, Čehoslovačkoj i Mađarskoj, gdje je održao predavanja o respiratornim bolestima junadi u tovu. Nekoliko godina poslije ponovno posjećuje istočne zemlje, uključujući i Sovjetski Savez, i tada predaje o dostignućima u proizvodnji mesa peradi u Jugoslaviji. Godine 1979. boravio je u 14 saveznih država SAD-a, gdje se upoznao s intenzivnom proizvodnjom kokoši i pura.

Godine 1955. preuzima predstojništvo Ambulantne klinike i organizira nabavu većeg dijela istrumenata, lijekova i opreme potrebne za rad u terenskoj nastavi. Kao cijenjen i odličan nastavnik upućuje studente na rad u uvjetima prakse, ukazujući posebice na probleme intenzivne proizvodnje te interakciju organizma i ekoloških čimbenika, njihovu manifestaciju i moguće posljedice s posebnim osvrtom na nužnost preventive u cjelokupnom procesu proizvodnje. Njegova je zasluga da se nastava na Ambulantnoj klinici jedno vrijeme održavala od VII. do X. semestra (1955./1956. do 1957./1958.).

Godine 1969. osniva Zavod za bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji i biva izabran za redovitog profesora iz istoimenog predmeta. Osobito se posvetio poslijediplomskoj nastavi. Godine 1962. osnovao je i bio voditelj poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i i patologija peradi, koji je do njegova umirovljenja završilo više od sto polaznika. Mnogi su od njih stečeno znanje godinama prenosili izravno u peradarsku proizvodnju. Za potrebe dodiplomske nastave preveo je sa suradnicima udžbenik autora H. E. Biestera i L. H. Schwartea *Bolesti peradi* (1954.) te u autorstvu objavio skriptu *Bolesti peradi zbog grešaka u hranidbi* (1973.) i u suautorstvu skriptu *Bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji* (1975.). Za potrebe poslijediplomske nastave iz peradarstva bio je jedan od autora skripte *Uzgoj, higijena i patologija peradi* (1964.) te opsežne skripte *Peradarstvo I. i II. dio* (1966.). Suautor je i pet izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1953., 1961., 1976., 1989., 1996.).

Objavio je više od 300 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Dok je radio u Zavodu za nauku o zarazama i Ambulantnoj klinici istraživao je zarazne bolesti domaćih životinja, pa i peradi, osobito one koje zadaju velike poteškoće i proizvodnji nanose znatne ekonomske štete. Tako se posebno ističe dijagnostika i suzbijanje infekciozne anemije kopitara, svinjskog vrbanca, bruceloze, kokošjeg tifusa, aspergiloze, atipične kuge peradi i dr., a neke od njih prvi su put ustanovljenje i istražene u nas (influenca A2 i akutna fascioloza konja). Nakon 1967. bavi se isključivo znanstvenim istraživanjima za potrebe peradarske proizvodnje. Samostalno ili sa suradnicima prvi je put u našoj zemlji uočio desetak bolesti peradi i objasnio njihovu etiologiju i prevenciju. Njegova su istraživanja adenovirusnih infekcija među prvima u svijetu, a iskustva u liječenju eksudativne dijateze u pilića poslužila su poslije u humanoj medicini. Posebno je važno njegovo otkriće uzročnika, širenja i suzbijanja zaraznog burzitisa pilića (gumborska bolest). Također se bavio proizvodnjom mesa peradi, ističući njegovu kvalitetu i ulogu u prehrani ljudi, problemima veterinarsko-zdravstvenih pregleda zaklane peradi i dijagnostičkim mogućnostima raznih bolesti u tijeku ili nakon klanja. Pretkraj radnog vijeka istraživao je otrovanja peradi mikotoksinima upozoravajući na opasnosti za ljudsko zdravlje i mogućnosti prevencije. U svom je znanstvenom radu bio mentor 20 magistarskih radova i 10 doktorata. U okviru stručnog rada organizirao je putem Ambulantne klinike 13 općih tečajeva za usavršavanje veterinara s više od 200 polaznika. Također je u okviru te klinike organizirao sedam mjesečnih tečajeva iz peradarstva. Za potrebe tog tečaja, koji je prerastao u poslijediplomski studij iz peradarstva, u suautorstvu je napisao skriptu *Uzgoj, higijena i patologija peradi* (1962.). Najvažnije stvaralačko djelo prof. Kralja zajedno s nekolicinom profesora Veterinarskoga fakulteta jest Peradarska grupa (1961.), koja je poslije preimenovana u Centar za peradarstvo (1964.). Njegova je velika zasluga da je u razvoju te institucije umio povezati eminentne stručnjake Veterinarskoga fakulteta, a zatim

ugovorenom suradnjom s privredom osigurati i materijalna sredstva za znanstveni i stručni rad, stvarajući postupno tim stručnjaka u samome Centru, koji su svojim znanjem i stručnošću utjecali na unaprjeđenje peradarske proizvodnje u Hrvatskoj i Jugoslaviji.
Prof. Kralj obnašao je više dužnosti na Fakultetu. Bio je predstojnik Ambulantne klinike (1955. – 1956.; 1958. – 1959.), predstojnik Zavoda za bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji (1969. – 1984.), predstojnik Centra za peradarstvo (1966. – 1982.), član više povjerenstava i predsjednik sindikalne podružnice Fakulteta. Bio je aktivan član Društva veterinara i veterinarskih tehničara, gdje je sedam godina bio tajnik.
Za svoj je uspješan rad dobio više od 40 različitih priznanja. Odlikovan je Ordenom rada sa zlatnim vijencem (1969.), Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zrakama i Ordenom rada s crvenom zastavom. Od ostalih priznanja treba istaknuti Nagradu *dr. Nikola Fiolić* s diplomom i plaketom Poslovne zajednice veterinarskih stanica za doprinos u razvoju veterinarstva i poslovnog zajedništva veterinarskih organizacija (1988.), Nagradu *Zorko Golub* Društva veterinara i veterinarskih tehničara SRH i Spomenicu oslobođenja sa srebrnim klasovima Općine Vrbovec. Dobitnik je tri zlatne značke za specijalni oblik suradnje ili udjela u osnivanju novih radnih organizacija za proizvodnju opreme u peradarstvu.
Prof. Kralj umirovljen je 1987. godine. Umro je 18. kolovoza 1994. u Zagrebu.

Prof. dr. Marijan Sviben rođen je 7. svibnja 1932. u Zagrebu. Osnovnu školu i Klasičnu gimnaziju pogađao je u rodnom gradu gdje je i maturirao 1950. godine. Iste je godine upisao studij u Poljoprivrednom odsjeku Poljoprivredno-šumarskoga fakulteta, a sljedeće godine prelazi na Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studija bio je demonstrator za internu kliničku propedeutiku. Kao vrlo aktivan član studentske organizacije obnašao je niz dužnosti: član Odbora Udruženja studenata veterinarske medicine, predsjednik Stručnog kluba Udruženja studenata veterinarske medicine Zagreb, član Savjeta Veterinarskog fakulteta, član Sveučilišne skupštine Sveučilišta u Zagrebu, član Nacionalnog komiteta studenata veterinarske medicine Jugoslavije, potpredsjednik Međunarodne unije studenata veterine (IVSU; od 21. srpnja 1957. do 24. srpnja 1958.) i predsjednik organizacijskog odbora VI. kongresa IVSU-a održanog u Zagrebu (1958.). Stručnom klubu Udruženja studenata veterinarske medicine priključio se već na početku studija te je prisustvovao zasjedanjima I. kongresa Saveza društava veterinara FNRJ (1953.) i pritom naučio da veterinarska služba ima zadatak u poljoprivredi zaštititi i povećati stočni fond uz rad na podizanju produktivnosti i oplemenjivanju stoke, zatim u prehrambenoj industriji osigurati zdravu i kvalitetnu sirovinu te na području ljudskog zdravlja sprječavati pojavu zaraznih bolesti, osobito onih zajedničkih životinjama i ljudima. Početkom 1954. pridonio je oblikovanju zahtjeva studenata Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu za bolji nastavni plan i primjereniji režim studija.
Za vrijeme studija posebno se istaknuo kao dopisnik i suradnik omladinskih i drugih novina (*Narodni sport*, *Novine mladih*, *Studentski list* i dr.). Ak. god. 1955./1956. bio je urednik sveučilišne rubrike i zamjenik glavnog urednika zagrebačkog *Studentskog lista*, a od 17. listopada 1956. do 3. lipnja 1958. glavni i odgovorni urednik časopisa *Veterinar*. Radi stručnog usavršavanja boravio je na jednomjesečnoj praksi kod veterinara u Danskoj (1956.) i u Engleskoj (1957.). Početkom 1958. napisao je raspravu o tome kako bi se na televiziji mogla prikazati poljoprivreda, pa je postao urednik poljoprivrednog televizijskog programa u Radio-Zagrebu (od 10. rujna 1958. do 23. rujna 1959.). Po postavkama u raspravi izvodili su emisije o poljoprivredi tijekom šest desetljeća i Televizija Ljubljana (TV Slovenije) i Televizija Beograd (TV Srbije). Diplomirao je u srpnju 1959. godine. Nakon odsluženja vojnoga roka radio je kao urednik *Poljoprivredne emisije* Radiotelevizije Zagreb (od 1. listopada 1960. do 30. travnja 1962.).
U Zavodu za stočarstvo Veterinarskoga fakulteta počeo je raditi u svibnju 1962. te već od jeseni iste godine i početkom 1963. boravi na stručnom usavršavanju u prvom u svijetu uspješno industrijski organiziranom poduzeću za godišnju proizvodnju 30 000 svinja u Ihanu, Slovenija. S prikupljenim podacima iz tog poduzeća doktorirao je 1965. s temom *Kvantitativna genetika i prosuđivanje nasljedne vrijednosti važnih ekonomskih svojstava u populaciji svinja*. U svrhu znanstvenog usavršavanja pohađao je tečaj Britanskog savjeta u Institutu za genetiku Savjeta za poljoprivredna istraživanja Ujedinjenog kraljevstva u Edinburghu, Škotska (1967.). Habilitirao je u siječnju 1969. i izabran je u naslovnog docenta, a već u ožujku iste godine u sveučilišnog docenta. Za izvanrednog je profesora izabran 1973., a za redovitog profesora 1976., pa 1979. i 1985. te potvrđen 1990. godine.
Od ak. god. 1964./1965. održavao je dio predavanja iz predmeta Stočarstvo. Sudjelovao je u svim oblicima diplomske nastave iz tog predmeta te unaprjeđivao nastavni program uvodeći poglavlja iz kvantitativne genetike i primijenjene statistike u veterinarskoj medicini. Predavanja je u semestru završavao pozivom da mu se jave studenti koji žele naučiti više. Tako je 12 studenata pod njegovim mentorstvom izradilo 15 diplomskih i njima jednako vrijednih radova. Od 1990. do 1995. šestero je studenata za radove primilo sedam Rektorovih nagrada. Godine 1992. izabran je za vanjskog suradnika Hotelijerskog fakulteta u Opatiji. Za studente širom Jugoslavije preveo je na hrvatski jezik udžbenik autora J. F. Lasleya (1963.) *Genetics of Livestock Improvement*, koji je preveden pod naslovom *Genetika poboljšanja svinja* (1971.). Bio je jedan od autora trećeg, četvrtog i petog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989. i 1996.).
Prof. Sviben sudjelovao je na matičnoj instituciji u izvođenju pojedinih smjerova poslijediplomskih studija. Ak. god. 1966./1967. osnovan je poslijediplomski studij iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje u kojemu je prof. Sviben kreator predmeta Uzgoj svinja i organizacija svinjogojske proizvodnje. Pročelnik tog studija bio je od 1973. pa sve do njegova ukidanja 1984. godine. Za potrebe poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi bio je suautor skripte *Peradarstvo I. dio* (1966.), a za potrebe poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje jedan od autora skripte *Svinjogojstvo I. dio* (1969.).
Već prvim znanstvenim radom *Ekonomska analiza uvoza plemenitih pasmina goveda na područje NRH* koji je napisao još za studentskih dana, i koji je nagrađen u II. tjednu studenata veterinarske medicine Jugoslavije u Zagrebu (1957.) te objavljen u časopisu *Veterinar* (god VII, br. 4, str. 13-20) pod naslovom *Prilog poznavanju govedarske proizvodnje u NR Hrvatskoj* M. Sviben naznačio je značajku njegova bavljenja znanošću: traganje za ekonomičnijim postupcima s domaćim životinjama za korist držatelja na širem području. Tijekom šest desetljeća prof. Sviben trudio se dokučiti kako se svojstva životinja pokazuju zbog odabira i načina parenja. Imao je jedinstvenu sposobnost da promatrane pojave opaža brojčano te istančan osjećaj za vezu i odnose u brojkama izraženih životinjskih svojstava. Od 1963. do 1994. sastavio je devet jednadžbi za pretkazivanje i nadzor nad ispoljavanjem prosječne proizvodnje potomaka odabranih roditelja i za upravljanje uzgojem životinja. Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 500 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstveni je rad provodio kao voditelj desetak znanstvenoistraživačkih tema koje je financirao Republički fond za naučni rad SRH (1961. – 1975.), SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1990.) i MZT RH (1991. – 1996.). U sklopu projekta *Svinjogojstvo podrživo medicinski, hyotehnološki i ekonomski* studentska tvrtka SVEMARK–BIOTIM izdala je u Zagrebu monografiju prof. Svibena nastalu u obradi spomenutoga projekta, *Disputing on the Application of Hyotechnology when Money is Lacking* (1992.). Osim toga Savez studenata Zagreba izdao je za nastavu monografiju prof. Svibena *O velikom jorkširu, koncepciji i izvedbi uzgoja u beljskom svinjogojstvu*, izrađenu u sklopu znanstvenoga pro-

jekta *Hibridizacija svinja telematički*, za koji je materijalnu potporu dao PIK Belje društveno poduzeće p.o. – Darda te novčanu potporu MZT-a (1993.). Pod mentorstvom prof. Svibena izrađeno je 14 magistarskih i njima jednako vrijednih rasprava te 9 disertacija. Većina od tih poslijediplomanata postali su sveučilišni nastavnici u Hrvatskoj i inozemstvu, poput Kineza Zhihua Jianga koji je izabran za prvoga profesora animalne genomike u Državnom sveučilištu Washington u Pullmanu, SAD. Raspravu ekvivalentnu magistarskoj pristupnika M. Potočnjaka, koji je kasnije postao sveučilišni profesor na Poljoprivrednom fakultetu J. J. Strossmayera u Osijeku, objavio je kao poseban rad Centar za znanstveni rad JAZU-a u Vinkovcima, a onu pristupnika Z. Ferića Zavod JAZU-a u Osijeku.

U okviru stručnog rada prof. Sviben sudjelovao je od 1963. u provedbi tečajeva za trajno usavršavanje veterinara. U tečajevima o umjetnom osjemenjivanju svinja prenosio je rezultate inozemnih i vlastitih istraživanja te, surađujući sa stručnjacima u svinjogojskim poduzećima, pridonio da se u poduzećima za proizvodnju prasadi na području Hrvatske od 1963. do 1976. povećala izdašnost krmača za oko 48 % i smanje proizvodni troškovi po živorođenom odojku približno 33 %. Sudjelujući u tečajevima Uzgoj i patologija peradi od 1966. do 1968. upoznao je veterinare sa značenjem veličine skupine i broja smjena skupina pilića u tovilištima tijekom godine po ekonomičnost proizvodnje prženaca (brojlera) te je pridonio uspješnosti rada nasađivaonica kokošjih jaja u veterinarskim stanicama poglavito temeljem spoznaja iz SAD-a. Do 1978. ukupno je sudjelovao na deset tečajeva trajne izobrazbe veterinara.

Prof. Sviben osobito se istaknuo u radu Centra za svinjogojstvo koji je na prijedlog predstojnika Zavoda za stočarstvo prof. dr. A. Rake osnovan 1966. u sklopu Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Kao njegov prvi i dugogodišnji predstojnik (1966. – 1978.) prof. Sviben ustrojio je taj centar kao središte istraživanja i primjene znanosti o svinjama (hiologije), o postupcima u proizvodnji svinja (hiotehnologije) te dijela veterinarske medicine koji se bavi svinjama (hiojatrija). Već je u prvoj godini rada uspio za rješavanje poteškoća u tada novim velikim svinjogojskim poduzećima aktivirati 24 stručnjaka raznih specijalnosti na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu te za obavljanje tekućih i razvojnih poslova svinjogojstva okupiti više od 50 stručnjaka iz 11 radnih organizacija. Centar za svinjogojstvo pod njegovim je vodstvom organizirao Skup svinjogojaca u Opatiji (1968.), uz sudjelovanje više od 180 stručnjaka iz SFRJ, Danske, Francuske, Nizozemske, SR Njemačke, Velike Britanije i ČSSR, od kojih je njih 45 sudjelovalo u raspravi o 20 referata, objavljenih u dva broja časopisa *Stočarstvo*. Sudionici su priredbu proglasili prvim skupom svinjogojaca Jugoslavije. Do rujna 1990. po federalnim je jedinicama SFRJ održano još devet takvih skupova, u čijem je pripremanju, organizaciji i izvedbi sudjelovao i prof. Sviben. U sklopu rada Centra za svinjogojstvo surađivao je s najvažnijim svinjogojskim farmama u Jugoslaviji, poput farme u sklopu PIK-a *Mladen Stojanović* iz Nove Topole u Bosni i Hercegovini, te je sa svojim suradnicima pridonio da farma od gubitaša postane visokoprofitabilna. Kako bi se rezultati iz znanosti i prakse raspravili među stručnjacima te primijenili na korist privrednika, prof. Sviben predložio je održavanje popratnih priredaba o svinjogojskoj industriji, preradi svinjetine i prometu svinjećeg mesa na Zagrebačkom velesajmu. U okviru prvoga simpozija SVIND (1970.) organizirao je Savjetovanje o ekonomici proizvodnje, prerade i prometa svinjskog mesa i međunarodni Simpozij o nasljeđivanju proizvodnih svojstava i korištenju hibridizacije u svinja te je održao pozivno predavanje *Pretpostavke za uspješnu hibridizaciju svinja i način njihova iskorištavanja u svinjogojstvu Jugoslavije* (Stočarstvo 25:1971(1) 1-7). Sudionicima priredbe podijeljeni su primjerci fotomonografije prof. Svibena i suradnika *Svinjogojstvo Sljeme* o prvoj na svijetu svinjogojskoj farmi za godišnju proizvodnju 100 000 svinja, za koju je prof. Sviben s prof. dr. A. Rakom napisao program uzgojno-selekcijskoga rada (1966.), kad se u Sesvetama prvi put u svijetu počela provoditi hibridizacija svinja naveliko.

Veterinarski fakultet u Zagrebu, kao pravni sljednik Instituta za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, izdao je studiju *Danomice klati po 1.000 svinja – kako?* (1981.) prof. Svibena i suradnika, koji su na osnovi dobivenog zajma Republičkoga fonda za naučni rad SRH proučavali *Tehnološko-tehničko-ekonomske osnove industrijski organizirane proizvodnje svinja u suradnji između velikoga svinjogojstva, malih proizvođača i pogona mesne industrije* (1972. – 1975.). Studija je napisana za Tehničko-ekonomski inženjering Zagreb i Svinjogojsku farmu PIK-a *Mladen Stojanović* u Novoj Topoli, koji su otplatili zajam. Na osnovi zapaženih rezultata u znanstvenom radu i njihove primjene u svinjogojskoj proizvodnji te uspješno organiziranoga V. svjetskoga kongresa *Hiologija i hiojatrija* u Zagrebu izabran je 1978. za počasnog potpredsjednika Međunarodnog veterinarskog udruženja za svinjogojstvo (The International Pig Veterinary Society, IPVS). Za međunarodnoga eksperta u području tehnologije stočarske proizvodnje i uzgoja izabran je 1987. godine. Bio je najplodonosniji pisac u biotehničkim znanostima u Hrvatskoj pa je na temelju toga 1996. izabran za člana Znanstvenog savjeta za poljoprivredu i šumarstvo HAZU.

Prof. Sviben obnašao je različite dužnosti na Fakultetu i široj društvenoj zajednici. Osim što je bio predstojnik Centra za svinjogojstvo, bio je prodekan (1974./1975. - 1975./1976.) i predstojnik Zavoda za stočarstvo (1975. – 1978.; 1984. – 1986.). Od 1981. bio je član Programskoga savjeta 02 za poljoprivredu, prehrambenu industriju, šumarstvo i drvnu industriju Republičke samoupravne interesne zajednice odgoja i usmjerenog obrazovanja SRH te je svojim zalaganjem uspio da veterinarska struka bude uvažena i u sustavu naobrazbe u Hrvatskoj (prvi je put priznata 24. veljače 1984., kada su utvrđeni profili i obrazovni programi u veterinarskoj struci po stupnjevima I – VII/1., op. a.). Kao voditelj Radne grupe za opis profila i izradu okvirnih obrazovnih programa u veterinarskoj struci pridonio je uvođenju novih nastavnih planova, programa i predmeta u okomici izobrazbe u utvrđenoj struci.

U mirovini od 1997. i dalje je ostao aktivan u struci. Godine 2001. objavio je knjigu *Opskrba ljudi mesom za zdravlje* u izdanju Hrvatskog agronomskog društva u Zagrebu. Na početku knjige napisao je da je za dobro zdravlje stanovništva potrebna godišnja potrošnja od 85 kg mesa po žitelju i od toga najviše svinjetine (45,37 kg ili 1,2825 zaklanih svinja). Pri kraju knjige objavljeni su nacrti krmljenja svinja za očekivanu i poboljšanu izdašnost. Sudjelovao je na 69. godišnjem zboru Europskoga saveza za znanost o životinjama (Dubrovnik, 2018.) te je izvijestio da su u tržnim veletovilištima svinja u Hrvatskoj tovljenici od 2016. rasli brzinom koju je bio predvidio nacrtom krmljenja za očekivanu izdašnost 2001. godine. Umro je u Zagrebu 11. veljače 2019. godine.

Prof. dr. Marijan Kalivoda rođen je 1. srpnja 1930. u Čazmi. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Križevcima te je maturirao 1949. godine. Nakon završetka gimnazije upisao je Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojemu je diplomirao 1955. godine. Sljedeće je godine izabran za asistenta za predmet Hranidba domaćih životinja, koji se tada nalazio u sklopu Zavoda za stočarstvo. Godine 1960. prelazi za asistenta u Zavod za hranidbu domaćih životinja. Doktorirao je 1961. s temom *Aktivnost aldolaze pri eksperimentalnoj E-avitaminozi i oboljenju pilića hranjenih ekstraktivnom prekrupom bundevskih sjemenki*. Kao stipendist švicarske vlade proveo je godinu dana na usavršavanju u Istraživačkom institutu za vitamine i prehranu Hoffman – La Roche u Baselu (1963. – 1964.). Nakon povratka 1964. izabran je za docenta, 1970. za izvanrednog profesora, 1976. za redovitog profesora i 1982. reizabran u isto zvanje. U sklopu predmeta Hranidba domaćih životinja održavao je dodiplomsku nastavu iz opće hranidbe, specijalne hranidbe goveda, hranidbe konja te hranidbe ovaca i koza. Osim toga sudjelovao je na matičnom fakultetu u poslijediplomskim studijima Fiziologija i pa-

tologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem, Uzgoj, higijena i patologija peradi, Zoohigijena te Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje. Također je sudjelovao u izvođenju zajedničkog poslijediplomskog studija Poljoprivrednog i Veterinarskog fakulteta iz smjera Hranidba stoke i tehnologija stočne hrane, gdje je bio voditelj kompleksnog predmeta Opća hranidba domaćih životinja. Bio je i predavač na međufakultetskom poslijediplomskom studiju Govedarstvo. Posebno se ističe njegov nastavni rad u pisanju desetak skripti za potrebe dodiplomske i poslijediplomske nastave (1966. – 1987.). Posthumno mu je objavljen udžbenik *Krmiva* (1990.). Bio je i jedan od autora dva izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1976., 1989.).

Objavio je više od 150 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. U okviru znanstvenog rada istraživao je proteinski, mineralni i vitaminski sastav krmiva i njihov utjecaja na zdravlje životinja i njihove proizvodne sposobnosti. Ističu se radovi koji obrađuju učinak konzerviranog kukuruza na tov junadi, pa prednosti i rizici uporabe stimulativnih dodataka stočnoj hrani, utjecaj voluminoznih krmiva u proizvodnji mlijeka i mesa te primjena Benurala i uporaba antibiotika u hranidbi domaćih životinja. Znanstveni rad provodio je kao voditelj tema koje je financirao Republički fond za znanstveni rad (1961. – 1974.) i SIZ za znanstveni rad SRH (1975. – 1986.). Bio je mentor oko 50 magistarskih rasprava i doktorata.

U okviru stručnog rada sudjelovao je u provedbi tečajeva za usavršavanje veterinara iz govedarske proizvodnje i reprodukcije. Najvažniji njegov doprinos u stručnoj djelatnosti Fakulteta jest u tome što je osnovao Centar za govedarstvo (1974.) koji je imao ugovornu suradnju s gotovo svim radnim organizacijama iz tog područja stočarske proizvodnje. Stručnjaci Centra pod voditeljstvom prof. Kalivode rješavali su problematiku krmne baze te tehnologiju hranidbe preživača, sudjelovali u kreiranju novih nutritivnih pripravaka i dodataka stočnoj hrani, a znatan je njihov doprinos i u izradi projekata za izgradnju novih te rekonstrukciju postojećih govedarskih objekata. Prof. Kalivoda izradio je više elaborata, poput Programa hranidbe ovaca (dio programa razvitka ovčarstva u kooperaciji Moslavke, osnovne organizacije Kooperanata i individualnih poljoprivrednika do 1985., Zagreb, 1980., i dio programa razvoja ovčarstva u kooperaciji radne organizacije Blato i individualnih poljoprivrednika do 1985., Zagreb, 1981.). Održao je desetak stručnih predavanja za napredne stočare na selu i sudjelovao sa stručnim temama u više od 20 radijskih i televizijskih emisija za selo i poljoprivredu.

Prof. Kalivoda obnašao je različite dužnosti na Fakultetu. Bio je prodekan za financijsko-materijalne poslove (1978. – 1980.), predstojnik Zavoda za hranidbu domaćih životinja (1979. – 1984.; 1986. – 1989.), predstojnik Centra za govedarstvo (1974. – 1980.; 1984. – 1987.) te član više povjerenstava. Osim svakodnevnih obveza na Fakultetu posebno se istaknuo u radu Uređivačkog odbora časopisa *Krmiva*. Umro je u Zagrebu 25. rujna 1989. u 60. godini života.

Za osnivanje Centra za tehnologiju animalnih proizvoda (1973.) bio je zaslužan prof. dr. J. Živković (vidi ovo poglavlje pod Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH)).

Zaposlenici Fakulteta sa statusom *Diplomate*

Prof. dr. Albert Marinculić rođen je 18. listopada 1961. u Malom Lošinju gdje je pohađao osnovnu školu. Srednjoškolsko je obrazovanje započeo u V. gimnaziji, a završio u Poljoprivredno-prehrambenom obrazovnom centru u Zagrebu 1981. godine. Iste je godine upisao studij na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 1986. godine. Odmah nakon diplome započinje raditi kao pripravnik asistent, a potom i kao stručni suradnik na Zavodu za parazitologiju i invazijske bolesti Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Magistrirao je 1989. iz parazitologije obranivši magistarski rad *Karakterizacija izolata oblića Trichinella spiralis*. Doktorirao je 1991. s temom *Imunogena i biokemijska svojstva izolata Nova Scotia-1 podvrste Trichinella spiralis nativa*.

U znanstveno-nastavno zvanje docenta izabran je 1993., izvanrednog profesora 1998., redovitog profesora 2003., a redovitog profesora u trajnom zvanju 2014. godine.

Godine 1989. bio je na stručnom i znanstvenom usavršavanju u SAD-u u sklopu stipendije Cochrane fellowship na Livestock Poultry institute, Helminthic Diseases Laboratory, Agricultural Research Service, Belsville. Iste je godine sudjelovao i u studijskim boravcima na Sveučilištu u El Pasuu i Houston Medical Centre u SAD-u. Godine 1992. usavršavao se u parazitološkom laboratoriju u sklopu Moredun Research Institute, Edinburgh, a 1999. boravio je u parazitološkom laboratoriju Istituto Superiore di Sanita Laboratorio de Parassitologia u Rimu. Radi usavršavanja u kontroli kvalitete u dijagnostici trihineloze boravio je 2002. u parazitološkom laboratoriju Instituta za zaštitu potrošača u Berlinu. U 2012. boravio je i u parazitološkom laboratoriju Veterinarskog sveučilišta u Beču.

Sudjeluje u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave iz parazitologije i invazijskih bolesti na matičnom fakultetu. U okviru integriranog studija veterinarske medicine bio je voditelj izbornog predmeta Parazitologija u javnom zdravstvu, a nastavu održava i na kolegijima Parazitologija i invazijske bolesti, Parazitologija u javnom zdravstvu, Bolesti i liječenje ptica – kućnih ljubimaca, egzotičnih i laboratorijskih životinja, Bolesti i liječenje farmskih životinja, Uloga veterinara na ekološkoj farmi i Veterinarsko javno zdravstvo. Od 2018. je i voditelj kolegija iz parazitologije u sklopu engleskog studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Predavač je na poslijediplomskim specijalističkim studijima iz smjera Mikrobiologija i epizootioologija, Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja, Sudsko veterinarstvo, Uzgoj i patologija divljači, Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca i studiju Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja. Na doktorskom studiju Veterinarske znanosti voditelj je granski usmjerenih predmeta Laboratorijska dijagnostika u veterinarskoj parazitologiji i Parazitske zoonoze te je suradnik na predmetu Invazijske bolesti divljači i divljih životinja. Od 1995. predavač je i na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, i to na obveznom i izbornom kolegiju Parazitologija. U suautorstvu je objavio internu skriptu *Intenzivni uzgoj nojeva* (2004.), sveučilišnu skriptu *Bolesti probavnog sustava pasa i mačaka – odabrana poglavlja* (2010.) i sveučilišni priručnik u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje farmskih životinja* (2014.). Uredio je i poglavlje o parazitologiji u sklopu šestog izdanja *Veterinarskoga priručnika* (2012.). Dosad je bio uspješan mentor studentima u izradi 44 diplomska rada.

Kao autor i suautor objavio je više od 170 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstveni interes prof. Marinculića jesu parazitske zoonoze, osobito trihineloze i toksoplazmoze. Posebno se zanima i za parazite koji se prenose vektorima. Bio je voditelj tri znanstvena projekta financirana od MZT/MZOŠ-a: *Trihineloza – imunologija i imunopatologija zoonoze* (1991. – 1996.), *Nova dijagnostika trihineloze svinja* (1996. – 2002.) i *Nove dijagnostike za otkrivanje trihineloze svinja za života i nakon klanja* (2002. – 2006.). Također je bio voditelj hrvatsko-američkog projekta *Vaccination against Trichinellosis in swine* (1987. – 1991.) i projekta COST action 812 Croatia *Entomopathogenic nematodes* (1991. – 1994). Kao suradnik sudjelovao je u tri COST projekta, a trenutačno sudjeluje i na ERA Chair projektu *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine*. U okviru znanstvenog rada bio je mentor sedam magistarskih radova i šest disertacija.

Aktivno je sudjelovao u radu više domaćih i inozemnih strukovnih udruga te je bio član različitih povjerenstava, odbora i vijeća na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Bio je predsjednik Hrvatskog veterinarskog društva – 1893 *Societas veterinaria croatica* (2001. – 2015.), predsjednik Jugoistočnog i istočnoeuropskog parazitološkog udruženja (Southeastern and Eastern European Parasitological Society) (2008. – 2012.), član Zajedničkog povjerenstva Federacije veterinara Europe i EAEVE-a (2004. – 2007.) te potpredsjednik Međunarodnog povjerenstva za trihinelozu (2007. – 2011.). Bio je i predsjednik Znanstvenog odbora za biološke, fizikalne i kemijske opasnosti (2010. – 2014.) te član Znanstvenog vijeća Hrvatske agencije za hranu (2010. – 2014.).
Kao član organizacijskog odbora sudjelovao je u organizaciji pet međunarodnih znanstvenih simpozija, a bio je i predsjednik organizacijskog odbora Međunarodnog kongresa o trihinelozi i First European Dirofilaria Days (2007.). Recenzent je više od 40 znanstvenih radova za domaće i međunarodne znanstvene časopise te član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiv*a od 2001. godine.
U okviru stručnog rada organizirao je brojne tečajeve iz dijagnostike trihineloze namijenjene veterinarima. U sklopu projekta Svjetske banke bio je voditelj tečajeva Veterinarska dijagnostika trihineloze i Sprječavanje pojave i iskorjenjivanja ekonomski najvažnijih bolesti ovaca i koza (1997. – 2000.). Kao dio ekspertnog tima sudjelovao je u stručnom projektu *Suzbijanje velikog američkog metilja u jelenske divljači na području Baranje* (2007. – 2011.).
Prof. Marinculić obnašao je različite dužnosti na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tako je bio predstojnik Zavoda za parazitologiju i invazijske bolesti (2002. – 2004.) i prodekan za nastavu Veterinarskog fakulteta (2003./2004. – 2004./2005.). Predsjedavao je Povjerenstvom za dodiplomsku nastavu i Povjerenstvom za trajno usavršavanje na Veterinarskom fakultetu. Bio je aktivan i u srednjoeuropskom udruženju veterinarskih učilišta VetNEST.
Status *Diplomate* stekao je 2007. na Europskom koledžu veterinarske parazitologije (European Veterinary Parasitology College, EVPC) za razdoblje od deset godina (2007. – 2017.).

Prof. dr. Alen Slavica rođen je 17. studenoga 1963. u Zagrebu. Osnovnu i srednju Medicinsku školu pohađao je u Splitu, gdje je i maturirao 1982. godine. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu upisao je 1984., a diplomu doktora veterinarske medicine stekao je 1990. godine. Nedugo nakon toga počinje raditi u Institutu *Ruđer Bošković* kao znanstveni novak na projektu *Biološka razvojna istraživanja dekapodnih rakova Hrvatske*. Godine 1991. sjedište projekta prebačeno je na Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Od 1995. na tom zavodu radi na projektu *Morfološka istraživanja placente i organa životinja*. Poslijediplomski studij iz smjera Anatomija, histologija i embriologija završio je 1994. obranivši magistarski rad *Histomorfološke i enzimske osobitosti ženskih spolnih organa škampa*. Doktorirao je 2000. s temom *Anatomske i histoenzimske osobitosti muških spolnih organa škampa (Nephrops norvegicus L.)*.
Od proljeća 1998. zaposlen je u Zavodu za biologiju, patologiju i uzgoj divljači kao asistent. Početkom 2002. izabran je u zvanje višeg asistenta, a 2005. u zvanje docenta. Za izvanrednog profesora izabran je 2008., redovitog profesora 2012. te redovitog profesora u trajnom zvanju 2017. godine.
Stručno i znanstveno usavršavao se na Novom Zelandu u National Institute of Water and Atmospheric Research, Auckland (1999. i 2004.) te na Havajima u Hawaii Wildlife Center, Honolulu, Hoopulama Science and Discovery Center, Rescue & Rehabilitation, Conservation and Wildlife Medicine (2007.).
U okviru integriranog studija veterinarske medicine voditelj je obveznog predmeta Gospodarenje i uzgoj divljači te izbornog predmeta Bolesti divljih životinja, a nastavu održava i na kolegijima Prirodoslovlje divljači te Lovstvo i zaštita prirode. Predavač je na poslijediplomskom specijalističkom studiju iz smjera Uzgoj i patologija divljači. Sudjelovao je i u uvođenju i izvedbi nastave četiri nova predmeta na sveučilišnom poslijediplomskom doktorskom studiju Veterinarske znanosti. Uz redovite obveze u diplomskoj i poslijediplomskoj nastavi na matičnom fakultetu bio je predavač i na Veleučilištu u Karlovcu (2005. – 2011.). U suautorstvu je objavio sveučilišne udžbenike *Lovstvo i zaštita prirode* (2003.) te *Zoologija divljači* (2007.), a bio je i jedan od autora u dva izdanja *Veterinarskoga priručnika* (1996. i 2012.).
Kao predsjednik organizacijskog odbora sudjelovao je u održavanju nekoliko međunarodnih ljetnih škola na Fakultetu (Summer school Wildlife Management, 2009. – 2012.) i Sveučilištu (Summer school Zoonoses, Dubrovnik, 2017. – 2019.).
Tijekom znanstvenoistraživačkog rada dosad je kao autor i suautor objavio više od 220 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima radova s domaćih i međunarodnih skupova. Znanstveni interes prof. Slavice ponajprije je vezan uz izučavanje fizioloških osobitosti divljih sisavaca, odnosno hematološke i biokemijske parametre svih vrsta divljači, istraživanje patoloških promjena u divljih životinja nastalih utjecajem različitih uzročnika, a poseban je interes pokazao za kontrolu zaraznih i parazitskih bolesti u divljih životinja, osobito zoonotskih bolesti, te u uvođenju neinvazivnog praćenja stresnih stanja u divljači. Bio je voditelj dva VIP projekta Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, a vodio je i znanstveni projekt odobren od MZOS-a *Zdravstveni nadzor divljači* (2007. – 2013.). Kao suradnik sudjelovao je u realizaciji deset nacionalnih znanstvenih projekata, a surađivao je i na međunarodnom FP7 projektu *HUNTing for sustainability* te na ERA Chair projektu *Upgrading the research performance in molecular medicine at the Faculty of Veterinary Medicine* (2014. - 2019.). Član je Wildlife Diseases Association, World Aquaculture Society, European Wildlife Diseases Association te dugogodišnji član Društva sveučilišnih nastavnika. Također je aktivno sudjelovao u radu dvadesetak domaćih i više od četrdeset međunarodnih znanstvenih kongresa. Kao član organizacijskog odbora sudjelovao je u organizaciji deset međunarodnih simpozija, a bio je i predsjednik znanstvenog odbora međunarodnog kongresa *Veterinarska znanost i struka* (2011. – 2015.). Recenzent je više od 50 znanstvenih radova za domaće i međunarodne znanstvene časopise te član uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva* (od 2014.) i *Veterinarske stanice* (od 2011.).
U okviru stručnog rada kao konzultant surađivao je u izradi više pravilnika iz lovstva i gospodarenja s divljači, izradi elaborata za uzgoj sitne (zec, fazan, trčka) i krupne divljači (jelen obični, jelen lopatar) te u izradi lovno-gospodarske osnove za lovno-nastavni poligon Črnovšćak. Kao dio ekspertnog tima sudjelovao je u stručnom projektu suzbijanja velikog američkog metilja u jelenske divljači na području Baranje (2007. – 2011.) te sveobuhvatnoj akciji oralne vakcinacije lisica u svrhu suzbijanja silvatične bjesnoće (2011. – 2017.). Sudjelovao je u radu desetak domaćih stručnih skupova, a dugogodišnji je član stručne grupe Ministarstva poljoprivrede za procjenu utjecaja zahvata na okoliš te Povjerenstva za suzbijanje svinjske kuge Uprave za veterinarstvo.
Prof. Slavica obnašao je različite dužnosti i na Fakultetu i u široj akademskoj zajednici. U dva je navrata bio predstojnik Zavoda (2005. – 2007.; 2016. – 2019.), a jedanput je izabran i za voditelja lovno-nastavnog poligona Črnovšćak (2005. – 2007.). Od 2010. do 2016. u dva je uzastopna mandata bio prodekan za znanost i međunarodnu suradnju. Predsjedavao je u više povjerenstava: Povjerenstvo za projekte (2010. – 2013.), Povjerenstvo za znanstveni rad studenata (2010. – 2016.), Povjerenstvo za međunarodnu suradnju (2010. – 2019.) te Vijeće doktorskog studija (2010. – 2016.). Bio je član Vijeća biomedicinskog područja (2010. – 2016.) te Senata Sveučilišta u Zagrebu (2012. – 2016.), a izabran je i za člana Matičnog odbora za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske

medicine (2017. – 2021.). Od 2010. predstavnik je Fakulteta u Europskom udruženju ustanova za veterinarsku naobrazbu (EAEVE) i jedan od pokretača ideje da Veterinarski fakultet postane domaćin Glavne skupštine EAEVE-a 2019. godine. Aktivan je i u srednjoeuropskom udruženju veterinarskih učilišta VetNEST u kojemu je u dvogodišnjem mandatu (2016. – 2018.) bio glavni tajnik. Od 2016. voditelj je Ureda za međunarodnu suradnju Veterinarskog fakulteta. Bio je koordinator izrade Strategije razvoja Fakulteta za razdoblje od 2012. do 2017. te glavni autor Strateškog programa znanstvenih istraživanja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje 2016. – 2022.
Status *Diplomate* stekao je 2012. na Europskom koledžu zoološke medicine (European College of Zoological Medicine, ECZM) za razdoblje od pet godina (2012. – 2017.) u području zdravlja divljih životinja (European Veterinary Specialist in Wildlife Population Health).

Prof. dr. Nikša Lemo rođen je 9. ožujka 1973. u Splitu. Osnovnu i srednju veterinarsku školu pohađao je u rodnom gradu gdje je maturirao 1991. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studija izradio je znanstveni rad iz veterinarske dermatologije za koji je dobio dvije studentske nagrade: Waltham Student Award, England (1996.) i Rektorovu nagradu, Zagreb (1997.). Stručnu je praksu obavio u Clinica de Providencia, Santiago de Chile, gdje je boravio od prosinca 1997. do veljače 1998. godine. Diplomirao je 1998. na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Nakon odsluženja vojnog roka odradio je 2000. dio vježbeničkog staža u veterinarskoj ambulanti Goldi u Zagrebu.
Od 2001. radi kao znanstveni novak – mlađi asistent na Klinici za unutarnje bolesti s kolegijem za kinologiju. Poslijediplomski studij iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja upisao je 2001. i završio 2003. obranivši znanstveni magistarski rad *Učestalost displazije kukova u hrvatskog planinskog psa tornjaka*. Doktorirao je 2005. s temom *Genetska varijabilnost hrvatskog planinskog psa tornjaka promatrana analizom mikrosatelitskih lokusa*. Nakon stjecanja doktorata znanosti proveo je šest semestara u međunarodnim centrima izvrsnosti radi specijalizacije na European College. Bio je u École nationale vétérinaire d'Alfort (ENVA) u Francuskoj (rujan – prosinac 2006.; 2007. – 2008., travanj – lipanj 2009.), na Sveučilištu Ludwig Maximilian u Njemačkoj (studeni 2009.), North Carolina State University u SAD-u (travanj – srpanj 2001., siječanj – veljača i travanj – lipanj 2010.). Prvi je nastavnik na Klinici za unutarnje bolesti koji je 2006. stekao titulu *Diplomate* iz veterinarske dermatologije u ENVA-i. U 2009. stekao je uvjete za uspješan završetak specijalizacije (Credential – European College of Veterinary Dermatology, ECVD).
U zvanje docenta izabran je 2008., izvanrednog profesora 2011., a redovitog profesora 2015. godine. Sudjeluje u integriranom studiju u nastavi iz predmeta Unutarnje bolesti domaćih životinja i voditelj je izbornog predmeta Kinologija i felinologija. Također je nastavnik u poslijediplomskoj nastavi na poslijediplomskom specijalističkom studiju iz smjera Unutarnje bolesti domaćih životinja i voditelj predmeta Kinologija i felinologija na poslijediplomskom specijalističkom studiju iz smjera Patologija i uzgoj domaćih mesojeda. Vodi i specijalistički program odobren od ECVD-a te sudjeluje u edukaciji specijalizanata u ECVD-u.
Objavio je više od 30 znanstvenih radova u domaćim i inozemnim časopisima. Bio je pozvani predavač na međunarodnim i domaćim konferencijama i radionicama te je sudjelovao na više od dvadeset međunarodnih skupova. Uže područje znanstvenog rada prof. dr. N. Leme jest veterinarska dermatologija. Sudjelovao je u realizaciji dvaju znanstvenih projekata: *Izvorne pasmine pasa na hrvatskom tlu i njihova primjena u humanitarne svrhe* (voditelj prof. dr. M. Bauer, 2001. – 2005.) te *Aktivnost plazmatskih sustava i razvoj DIK-a u babeziozi* (voditelj prof. dr. V. Mrljak, 2005. – 2008.). Recenzent je za više znanstvenih časopisa iz veterinarske medicine te sudjeluje kao eksperta EAEVE-a u evaluaciji europskih veterinarskih fakulteta.
Na Veterinarskom fakultetu bio je član Etičkog povjerenstva (2006. – 2010.). Od 2016. pročelnik je Odjela klinika Veterinarskoga fakulteta te član Povjerenstva za međunarodnu suradnju Vijeća Fakulteta.
Prof. Lemo dugi niz godina bavi se rekreativno triatlonom te je nastupao na utrkama diljem Europe. Od 2005. do danas završio je više od 100 triatlonskih utrka poput Ironmana Švicarska 2007. (3,9 km plivanje, 180 km bicikla, 42 km trčanje), HalfIronman Jona Švicarska 2009. i HalfIronman Budimpešta 2015. (2 km plivanje, 90 km bicikla, 21 km trčanje). Završio je i tri maratonske utrke iz serije velikih maratona: maraton Rim, Beč i Pariz (42 km trčanje), biciklistički maraton u Dolomitima, Italija te mnoge plivačke maratone. Nastupio je 2008. na Masters (veteranskom) prvenstvu Francuske u plivanju na 50 i 100 m slobodno. Na svjetskim medicinskim igrama 2005. u Alikanteu, Španjolska, u olimpijskom triatlonu zauzeo je 7. mjesto.
Međunarodni je kinološki sudac te je dosad sudio na svim kontinentima i većini europskih zemalja. Prvi je sudački ispit položio u siječnju 1992. a od prosinca 2010. sudac je za sve pasmine pasa. Sudio je sve FCI grupe i BIS širom svijeta te najprestižnije izložbe poput svjetskih izložbi, europskih, Eurasia, Nordic Winner, Finnish Winner, Sweedish Winner, Mediterranean Winner i sl. Kao član Hrvatskog kinološkog saveza bio je član Odbora za uzgoj i oblik, član Odbora za kadrove i priredbe te predsjednik Znanstvene komisije. U suradnji s Hrvatskim kinološkim savezom drži seminare za suce pripravnike, suce i uzgajivače. Kao pozvani predavač sudjeluje na svjetskim konferencijama za pasmine dalmatinski pas i engleski buldog. Uzgajivač je pasmine patuljasti šnaucer (crni i papar/sol).

Izv. prof. dr. Andrea Gudan Kurilj rođena je 22. listopada 1974. u Zaboku. Osnovnu je školu pohađala u Velikom Trgovišću, a srednju školu za medicinske sestre u Zagrebu gdje je maturirala 1993. godine. Iste je godine upisala Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na kojemu je diplomirala 2001. godine. Doktorski studij, smjer Patološka anatomija, upisala je 2002. godine. Doktorirala je 2009. s temom *Poredbena patologija tumora mliječne žlijezde kuja i mačaka u Republici Hrvatskoj*.
Svoj je stručni rad izv. prof. Gudan Kurilj započela odmah nakon završenog studija veterinarske medicine kratkim volontiranjem u Veterinarskoj stanici Donja Stubica, a zatim je u rujnu 2001. zaposlena kao znanstvena novakinja u Zavodu za veterinarsku patologiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Stručni, nastavni i znanstveni rad nastavlja na istom zavodu, gdje je 2003. izabrana u suradničko zvanje asistentice. U suradničko zvanje više asistentice izabrana je 2009., docentice 2011., a izvanredne profesorice 2016. godine.
Radi stručnog i znanstvenog usavršavanja boravila je u zimskom semestru ak. god. 2014./2015. na Institutu za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu. Usavršavala se i u ljetnim školama veterinarske patologije u organizaciji European College of Veterinary Pathologists (ECVP) (Helsinki, Finska, 2006.; Zaragoza, Španjolska, 2009.; Zürich, Švicarska, 2010.; Dublin, Irska, 2013.). Od siječnja 2013. do siječnja 2014. ponovno odlazi na Institut za veterinarsku patologiju Sveučilišta u Zürichu gdje prolazi rezidentsko usavršavanje u svrhu pripreme za polaganje ECVP certifikacijskog ispita koji je uspješno položila 2015. i stekla titulu Dipl. ECVP. Nakon položenog ispita dr. Gudan Kurilj napisala je rezidentski program usavršavanja koji je

prihvaćen od Vijeća ECVP-a, tako da je 2016. Zavod za veterinarsku patologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postao i službeni centar za specijalizaciju kandidata za pristupanje ECVP certifikacijskom ispitu.
Sudjeluje u održavanju svih oblika nastave u okviru preddiplomskog i diplomskog studija veterinarske medicine iz obveznih predmeta Opća veterinarska patologija i Specijalna veterinarska patologija te iz izbornih predmeta Osnove molekularne patologije i histologije tumora i metastaza, Veterinarska dijagnostička citologija, Bolesti ptica, egzotičnih i laboratorijskih životinja i Bolesti i liječenje pasa i mačaka. Od 2013. voditeljica je poslijediplomskog specijalističkog studija Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja. Dosad je u suautorstvu objavila sveučilišni priručnik u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.) i sveučilišni udžbenik *Osnove razudbe domaćih životinja* (2016.).
Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavila je više od 100 radova u znanstvenim i stručnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. U svom se znanstvenom radu najviše bavi temama iz veterinarske onkologije, i to tumorima u pasa i mačaka. Na tu je temu bila i suradnica na znanstvenim projektima koje je financirao MZOŠ: *Komparativna dijagnostika, morfometrija i analiza tumora ljudi i životinja* te *Učestalost i distribucija animalnih tumora u Republici Hrvatskoj* (2007. – 2013.). Također je bila suradnica na FP7 ERA Chair projektu VetMedZg *Upgrading the research performance in molecular medicine at the faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb* (2014. – 2019.) u sklopu radnog paketa 3: *Jačanje istraživačkih kapaciteta u usporednoj analizi tumora*. Osim toga izv. prof. Gudan Kurilj sudjeluje i u istraživanjima koja koriste laboratorijske životinje, i to u svrhu procjene histopatoloških lezija. Od 2012. suradnica je na provedbi Tečaja za osposobljavanje osoba koje rade s pokusnim životinjama i životinjama za proizvodnju bioloških pripravaka u organizaciji Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
Članica je Europskog koledža veterinarske patologije, Europskog udruženja veterinarskih patologa i Hrvatskog društva za znanost o laboratorijskim životinjama. Od 2005. do 2009. bila je članica Uredničkog odbora znanstveno-stručnog časopisa *Hrvatski veterinarski vjesnik*, a od 2018. je članica Uredničkog odbora *Veterinarskog arhiva*. Dosad je aktivno sudjelovala u radu nekoliko povjerenstava Veterinarskoga fakulteta, i to Povjerenstva za međunarodnu suradnju i Povjerenstva za odlikovanja. Od 2016. članica je Povjerenstva za knjižničnu i izdavačku djelatnost i Vijeća specijalističkih studija.

Izv. prof. dr. Dean Konjević rođen je 26. listopada 1974. u Zagrebu. Osnovnu i srednju veterinarsku školu pohađao je u Zagrebu gdje je maturirao 1993. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu te diplomirao 2000. godine. Na 5. godini studija nagrađen je Dekanovom nagradom za osobito postignute rezultate u polaganju ispita. Nakon završetka Fakulteta zapošljava se 2001. kao znanstveni novak u Zavodu za biologiju, patologiju i uzgoj divljači. Istodobno upisuje doktorski studij iz smjera Patološka anatomija te doktorira 2009. s temom *Neinvazivno praćenje aktivnosti kore nusbubrežne žlijezde jelena lopatara*.
Tijekom poslijediplomskoga studija usavršavao se u trajanju duljem od jednog mjeseca više puta, uključujući dva boravka (2003. i 2007.) na Veterinarskom sveučilištu u Košicama (Slovačka) te jedan (2004.) na University of Guelph, Ontario Veterinary College (Kanada). Osim toga sudjelovao je i na Summer School in Veterinary Pathology održanoj u organizaciji European Society of Veterinary Pathology / European College of Veterinary Pathologists (ESVP/ECVP) u Legnaru pored Padove, u trajanju od dva tjedna (2005.).
Godine 2010. stekao je status *Active Diplomate of European College of Zoological Medicine* (ECZM), disciplina Wildlife Population Health, te time i pravo od European Board of Veterinary Specialisations na titulu European Veterinary Specialist in Zoological Medicine.
Za znanstvenog suradnika i višeg znanstvenog suradnika izabran je 2010., znanstvenog savjetnika 2011., docenta 2013. i izvanrednog profesora 2018. godine. Sudjeluje u svim oblicima diplomske i poslijediplomske nastave u sklopu Zavoda za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju. U suautorstvu je objavio dva sveučilišna udžbenika: *Lovstvo i zaštita prirode* (2003.) i *Zoologija divljači* (2007.) te skriptu za studente Sveučilišta u Zadru *Osnove zoologije mediteranskih ekosustava* (2014.). Suautor je šestog izdanja i član uredničkog odbora *Veterinarskog priručnika* za područje *Uzgoj i patologija divljači* (2012.).
Znanstveno područje izv. prof. Konjevića obuhvaća uzgoj i patologiju divljih životinja, zaštitu vrsta, komparativnu odontologiju i veterinarsku epidemiologiju. Do danas je objavio više od 130 znanstvenih i stručnih radova te oko 90 kongresnih priopćenja. Od toga je održao i četiri pozvana predavanja. Bio je član organizacijskog ili znanstvenog odbora na 17 kongresa, te predsjednik organizacijskog odbora na dva kongresa. Organizirao je dva tečaja cjeloživotnoga učenja iz veterinarske stomatologije u maloj praksi i dvije radionice iz parazitskih bolesti divljih životinja i veterinarske epidemiologije za divlje životinje. Bio je voditelj jednoga projekta Hrvatske zaklade za znanost, jednoga VIP projekta i jednoga projekta u suradnji s privredom. Sudjelovao je kao suradnik, koordinator ili voditelj radnih paketa na projektima IPA (BISTEC), FP7 (VetMedZg), MZOS-a i Nacionalnog parka Plitvička jezera.
Izv. prof. Konjević tri je mjeseca bio predstojnik Zavoda za biologiju, patologiju i uzgoj divljači (2013.), a trenutačno je prodekan za znanost, poslijediplomske studije i cjeloživotno učenje i zamjenik dekana Veterinarskoga fakulteta (od 2017.). Od 2014. voditelj je lovno-nastavnoga poligona, državnog otvorenog lovišta broj: I/3 – Črnovšćak. Član je Vijeća biomedicinskog područja Sveučilišta u Zagrebu te je kao zamjenik dekana član Senata Sveučilišta u Zagrebu.
Od 2013. predsjednik je udruge *Almae matris alumni croaticae – Facultas medicinae veterinariae* (AMAC-VEF). Ispitivač je i ocjenjivač Hrvatskog lovačkog saveza te član Povjerenstva za unaprjeđenje lovstva Bjelovarsko-bilogorske županije. Od 2012. do 2017. bio je predsjednik Povjerenstva za mrežnu stranicu ECZM-a. Voditelj je rezidentskog programa iz zoološke medicine u sastavu ECZM-a koji se provodi u suradnji s Veterinarskim fakultetom u Ljubljani. Od 2016. član je Panela za vrednovanje projekata u području biomedicine i zdravstva Hrvatske zaklade za znanost.
Izv. prof. Konjević je na poziv doc. dr. P. Lazara u prosincu 2007. sudjelovao u nastavi za studente veterinarske medicine studija na slovačkom i engleskom jeziku na Veterinarskome sveučilištu u Košicama. Od ak. god. 2010./2011. redovito održava predavanje na temu Značajke zubala kralježnjaka za studente predmeta Morfologija zuba na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Doc. dr. Marko Stejskal rođen je 26. lipnja 1974. u Zagrebu. Osnovnu školu i Jezičnu gimnaziju pohađao je u rodnom gradu gdje je maturirao 1993. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i apsolvirao 1998. godine. Tijekom posljednje dvije godine studija članstvom u međunarodnoj veterinarskoj studentskoj udruzi (International Veterinary Students› Association, IVSA) proveo je mjesec dana na praksi u Chesapeake Veterinary Hospital, Chester, Maryland i mjesec dana u The Animal Medical Center u New Yorku, SAD, na kirurgiji mekih tki-

va i ortopediji. Diplomirao je 2000. i već je sljedeće godine zaposlen na Klinici za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu kao stručni suradnik. Tijekom 2006. boravio je mjesec dana u Veterinary Specialty Center of Southern Colorado, Colorado Springs, Colorado, Alameda East Veterinary Hospital, Denver, Colorado i Veterinary Teaching Hospital, Virginia, Maryland Regional College of Veterinary Medicine, Blacksburg, Virginia, SAD, radi stručnog usavršavanja u ortopediji malih životinja, osobito kirurgiji koljena i kuka. U svibnju 2008. prošao je Kyonov tečaj ciriške bescementne tehnike potpune proteze kuka psa u Colorado Springsu, Colorado, SAD.
Doktorirao je 2009. s temom *Usporedba poslijeoperacijske boli u pasa nakon kranijalne transpozicije goljenične kvrge (tuberositas tibiae) i modificiranog postupka zatezanja retinakula*.
Godine 2010. proveo je mjesec dana na University of Georgia, College of Veterinary Medicine, Department for Small Animal Medicine and Surgery, Athens, Georgia, SAD kao kandidat za specijalizaciju iz kirurgije malih životinja. Iste je godine prošao dva AOVET (An independent nonprofit organization advancing the practice of veterinary surgery to improve patient outcomes) tečaja – *Small Animal Course: Principles in Operative Fracture Management* u Portorožu, Slovenija i *Advances in Small Animal Fracture Management* u Davosu, Švicarska. Od siječnja 2012. do srpnja 2015. bio je na specijalizaciji na University of Georgia, College of Veterinary Medicine, Athens, Georgia, SAD, u sklopu rezidentskog programa Američkog koledža veterinarske kirurgije (Resident, American College of Veterinary Surgery) pod mentorstvom prof. S. C. Budsberga, DVM, MS, DACVS. U međuvremenu je na matičnoj ustanovi izabran u suradničko zvanje poslijedoktoranda (2014.). Položivši specijalistički ispit 2016. stekao je titulu *Diplomate, American College of Veterinary Surgeons - Small Animal* (DACVS-SA), a 2017. titulu *Diplomate, European College of Veterinary Surgeons* (DECVS). Godine 2017. boravio je mjesec dana na Cummings School of Veterinary Medicine, Tufts University, Massachusetts, SAD u sklopu AOVET Fellowship programa (AOEVET je neovisna neprofitna organizacija koja predstavlja globalnu mrežu kirurga, znanstvenika i drugih relevantnih skupina visoko specijaliziranih za područje veterinarske kirurgije mišićno-koštanog sustava, op. a.). Iste je godine prošao Kyonov tečaj ciriške bescementne tehnike potpune proteze kuka psa u Cremoni, Italija.
U zvanje docenta izabran je 2017. godine. Sudjeluje u održavanju svih oblika diplomske nastave iz predmeta Kirurgija, ortopedija i oftalmologija I, II i III. Predavač je na poslijediplomskom studiju Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom. U suautorstvu je objavio sveučilišni udžbenik *Veterinarska kirurgija i anesteziologija* (2010.), sveučilišni priručnik u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.), a bio je i jedan od autora šestog izdanja *Veterinarskog priručnika* (2012.).
Samostalno ili u suradnji s drugim autorima objavio je više od 40 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje znanstvenog rada doc. Stejskala jest ortopedija malih životinja. Bio je pozvani predavač na 1st VEPRA International Conference on Physical Therapy and Rehabilitation of Animals, Zagreb (2010.), 1. međunarodnom veterinarskom specijalističkom simpoziju *Nove spoznaje u liječenju tumora u malih životinja*, Zagreb (2016.) i 2. međunarodnom veterinarskom specijalističkom simpoziju *Hitni postupci u liječenju malih životinja*, Zagreb (2017.). Član je Hrvatskog veterinarskog društva, Hrvatske veterinarske komore i Europskog društva za veterinarsku ortopediju i traumatologiju (European Society of Veterinary Orthopaedics and Traumatology, ESVOT). Od travnja 2007. licencirani je Tibial Tuberosity Advancement (TTA, Kyon) kirurg.
Od 2018. predstojnik je Klinike za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Doc. dr. Zoran Vrbanac rođen je 1. veljače 1978. u Virovitici. Osnovnu školu i Prirodoslovno-matematičku gimnaziju pohađao je u Puli te je maturirao 1996. godine. Iste je godine upisao Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao 2007. godine. Tijekom studija bio je demonstrator u Zavodu za biologiju te je volontirao u Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju. Nakon pripravničkoga staža kraće je vrijeme radio kao suvlasnik u privatnoj veterinarskoj praksi. Godine 2008. zaposlen je kao znanstveni novak u Zavodu za rendgenologiju, ultrazvučnu dijagnostiku i fizikalnu terapiju Veterinarskog fakulteta u Zagrebu.

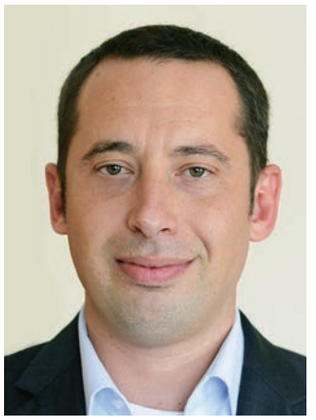

Doktorski je studij upisao ak. god. 2009./2010. U suradničko zvanje asistenta izabran je 2011. godine. Doktorirao je 2013. s temom *Utjecaj fizičke aktivnosti na biokemijske pokazatelje koštanog metabolizma u pasa*. U zvanje znanstvenog suradnika izabran je 2014., docenta 2016., a višeg znanstvenog suradnika 2018. godine.
Stručno i znanstveno usavršavao se u nekoliko međunarodno priznatih institucija. Kao stipendist Vlade NR Kine i MZOŠ-a boravio je šest mjeseci na usavršavanju iz veterinarske akupunkture na China Agricultural University, Peking, NR Kina (2008.). U trajanju od dva mjeseca boravio je na College of Veterinary Medicine, University of Tennessee, SAD (2012.).
Na matičnom Zavodu sudjeluje u izvođenju nastave iz obveznih predmeta Opća i klinička rendgenologija i Metode fizikalne terapije i dijagnostike. Suradnik je na specijalističkim poslijediplomskim studijima Sudsko veterinarstvo i Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom. Suautor je sveučilišnog priručnika u elektroničkom izdanju *Bolesti i liječenje pasa i mačaka* (2011.) i poglavlja u knjizi *Canine rehabilitation and physical therapy* (2013.).
Dosad je kao autor i suautor objavio više od 50 znanstvenih i stručnih radova u domaćim i inozemnim časopisima te zbornicima s domaćih i međunarodnih skupova. Uže područje njegova znanstvenog rada jest metabolizam koštano-mišićnog sustava i veterinarska sportska medicina. Bio je suradnik istraživač na međunarodnom bilateralnom projektu *Impact of Chinese herbs and different approaches on the healing process of fractures in animals* koje su financirali MZOŠ i NR Kina, voditelja prof. dr. J. Kosa i prof. dr. L. Zhongjiea (2012. – 2014.). Jedan je od osnivača i aktualni predsjednik Europske strukovne udruge veterinarske fizikalne terapije i rehabilitacije (Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association, VEPRA). Bio je predsjednik organizacijskog odbora međunarodnog kongresa 1st VEPRA Conference (2010.) i član organizacijskog odbora sljedećih VEPRA-inih kongresa (2011., 2013., 2015.i 2017.). Sudjelovao je u organizaciji međunarodnog kongresa *Veterinarska znanost i struka* (2013. i 2015.) te je bio predsjednik organizacijskog odbora (2017.).
Godine 2016. stekao je titulu specijalista – *Diplomate, American College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation – Canine* nakon položenog stručnog ispita Američkog koledža veterinarske sportske medicine i rehabilitacije (ACVSMR). Titulu Europskog specijalista – *Diplomate, European College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation – Small animals* stekao je 2017. godine. Europski koledž veterinarske sportske medicine i rehabilitacije (ECVSMR) osnovan je i priznat od EBVS-a 19. rujna 2017., a doc. dr. Z. Vrbanac jedan je od osnivača.
U okviru stručno-kliničkog rada na matičnom Zavodu radi u ambulanti za fizikalnu terapiju te na rendgenskoj dijagnostici. Na osnovi svoje specijalizacije uveo je i primjenjuje metode fizikalne terapije u rehabilitaciji životinja. Od domaćih strukovnih udruga član je Hrvatske veterinarske komore.
Doc. dr. Z. Vrbanac od 2012. je CEEPUS koordinator Veterinarskog fakulteta te od 2015. CEEPUS koordinator VetNEST-a.

Zaposlenica Fakulteta s *Diplomate* statusom je i prof. dr. E. Prukner-Radovčić (vidi ovo poglavlje pod Članovi Akademije medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH)).

Dodaci

Dodatak 1.

Prof. dr. N. Ritzoffy je, među ostalim, iznio: *Prije svega takovo ogledno dobro ima veliku odgojnu vrijednost. Đak već za vrijeme svoga školovanja dolazi u uži i neposredni dodir sa domaćim životinjama. On uči te životinje poznavati i cijeniti ne samo kao bolesne, nego i kao zdrave, kada ih ne treba liječiti, nego naučiti cijeniti radi njihove valjanosti. On čuje na imanju s kolikim počitanjem se govori o kravi koja daje četiri, pet i više tisuća litara mlijeka u godinu dana. Za mene je posve prirodna stvar, da mlad čovjek pred takovom kravom mora dobiti veći respekt, nego onda kada je vidi samo bolesnu i klonulu. To isto vrijedi i za sve ostale vrste domaćih životinja. Đak dakle već na imanju upoznava izbližega objekt, kojemu ima da posveti sve svoje znanje i rad cijelog svog života. Povrh toga on već tu dobiva neko praktično iskustvo u pogledu uzgoja domaćih životinja, stiče posve drugi pogled na probleme svog praktičnog poziva, koji ga imadu okupljati kasnije tečajem cijelog života. On ovako za praksu opremljen, svojim znanjem, savjetom i iskustvom može gospodaru koristiti kud i kamo više.*

Drugi važan zadatak što ga ima da izvrši ovakovo ogledno dobro jest selekcija domaćih životinja.

Radne kobile služe i za rasplod. Prosuđujući te kobile, pod vodstvom svog nastavnika, a i ravnatelja oglednog dobra, sa stanovišta radnog i rasplodnog, đaku se vježba oko. On se nauči ocjenjivati konje sa ispravnog stanovišta.

Goveđe stado na takvom dobru treba da bude elitno i da posluži daljnjoj selekciji. Pošto se kod nas uzgaja goveče sa kombiniranim svojstvima, imati će i goveda na našem oglednom dobru da posluži izgradnji u tom pravcu.

Jednako tako važna grana pod našim prilikama jest uzgoj i selekcija svinja. Hrvati imadu dvije svoje pasmine svinja, koje po svojoj vrijednosti daleko nadkriljuju sve pasmine svinja za mast (mislio je na crnu slavonsku svinju i mangulicu, op. a.). *Obje te pasmine još čekaju, da budu istražene i da im bude dignuta valjanost.*

To što je rečeno o konjima, govedima i svinjama vrijedi i za sve ostale vrste domaćih životinja, ne izuzev pri tom ni krznaše, pčele itd.

Nastaje pitanje zašto je u tu svrhu potrebno vlastito imanje i tako velik broj domaćih životinja. To je potrebno radi toga jer se selekcija (odabiranje) dade uspješno provesti samo među velikim brojem životinja dotične vrste, a vlastito imanje potrebno je radi toga, jer je stručnjak u svom stanju raditi i pokazati uspjeh svoga rada samo tamo gdje je u svom radu posve slobodan i neodvisan i gdje je u stanju provesti način držanja, hranjenja i odabiranja po svom slobodnom nahođenju, bez da ga bilo tko može sputavati u radu.

Među tako velikim brojem životinja što ih drže na ovakovom oglednom dobru događaju se s vremena na vrijeme i različite bolesti.

To je veliko polje rada za buduće veterinare. Đaci pod vodstvom svoga nastavnika ustanove bolest, odrede liječenje. Oni prate tečaj bolesti od prvoga dana. Samo stručnjak u stanju je da prosudi od kolike je važnosti i vrijednosti to za mladog čovjeka koji se izgrađuje.

Dalje, sve životinje na imanju, bez obzira na vrst, treba zaštitno cijepiti proti raznim kužnim i pošasnim bolestima. Tu đaci već za vrijeme svog školovanja stiču rutinu, koja je za praksu od neprocjenjive vrijednosti.

Samo uzgred da spomenem važnost higijene pašnjaka i livada. Tek moderna veterinarska nauka upozorila nas je na važnost te nove grane naše nauke. Koliki nametnici se rađaju i odgajaju na nekultiviranim pašnjacima i livadama i uzrokom su teških parazitarnih oboljenja kod naših domaćih životinja. To se đacima može zorno predočiti jedino na livadama i pašnjacima oglednog dobra.

Na oglednom dobru stoji đacima na raspolaganju i naučni zavod u kom mogu na licu mjesta i odmah razraditi sve što je potrebno, da se pojedini slučaj ili pokus do kraja istraži.

A što da kažem o imuno i kemoterapijskim zahvatima. Oba ta načina aplikacije lijekova u zadnjim godinama sve su važniji. Kod provađanja tih pokusa naročito važna je odgovarajuća ishrana.

Nauka je nedvoumno utvrdila da gdjekoje hranive sastojine podavane u većoj količini slabe konstituciju, a time se slabi otpornost organizma proti zaraznim bolestima. Isto tako slabi se organizam ako gdjekoje sastojine trajno manjkaju u hrani, a kod gdjekojih dovoljno je da se u hrani sadržane u nedovoljnoj mjeri, pa da organizam strada. To su sve novija iskustva i tečevine najnovijeg datuma. Daljnji rad na tom polju provediv je samo na oglednom dobru.

Samo na oglednom dobru moguće je đake uputiti u ispravnu i odgovarajuću prehranu domaćih životinja.

Uz povremene izlete na ogledno dobro, pod vodstvom pojedinih nastavnika, đaci će tamo da izvrše i svoj dvomjesečni staž.

Pored staža na oglednom dobru samome, moći će đaci poduzimati naučne izlete pod vodstvom uredovnog veterinara i naučiti pod rukom iskusnog stručnjaka, kako treba raditi na selu, napose kako se tamane pošasti.

Dodatak 2.

Dr. Andrija M. Vrvić je o potrebi preseljenja Fakulteta u Beograd osobno pisao u novinama te je svojim javnim istupima alarmirao javnost, veterinare, profesore Fakulteta i JVD, koji su s indignacijom odbijali njegove tendenciozne i krive argumente te način kako ih je iznosio. Zbog toga su veterinari zaključili da dr. Vrvić treba prestati biti predsjednik JVD-a.

Dr. Vrvić je nakon neizglasavanja na Zboru JVD-a iskoristio priliku spomenuti da su inicijativa i plan za njegovu aktivnost potekli *od jednoga člana Fakulteta, a od jednoga drugog već je bio jednom izigran.* Kad je to Bosnić čuo, pozvao je ostale profesore, a Zavrnika nije uspio pronaći, na dogovor pred kavanu te zgrade. Predložio je da se pođe dr. Vrviću sa svjedokom i da ga zbog tog osude kao lašca. No netko od gospode rekao je da bi to ipak mogao biti Zavrnik, iako je Bosnić mislio da bi to mogao biti Podaubsky. Prof. Bosnić, nadalje, piše da je prof. Gjurić predložio da svi zajedno potraže prof. Zavrnika i da mu priopće što se pročulo. Prof. Zavrnika našli su u njegovoj hotelskoj sobi te mu je prof. Bosnić sve ispričao. Kad je Bosnić završio, zapitao *je zna li on što o toj stvari.* Odgovorio je, *zašto to baš mene pitaš? Međutim, nakon kratkog promišljanja, ispričao nam je svu aferu i pročitao nam svu korespondenciju s Vrvićem. Kad je završio, prof. Lj. Jurak je, razgnjevljen, vrlo oštro osudio korak prof. dr. F. Zavrnika i udaljio se iz sobe. Na to je prof. dr. P Gjurić dobacio ljutito prof. dr. L. Bosniću eto, vidi što si učinio*. Nadalje, piše Bosnić *te je večeri prof. dr. P. Gjurić podigao brdo između mene i sebe, koji se do dana današnjega od mene separirao. Ono njegovo eto, vidiš šta si učinio (a učinio sam na njegov prijedlog) i njegovo zauzimanje neprijateljskoga stava do današnjeg dana nisam razumio i nisam kadar da to na lijep način protumačim. Umjesto da se osudi postupak prof. Zavrnika, ne možda radi premještavanja fakulteta, barem ne toliko, koliko osobito radi ružnog načina i nemilih posljedica po naš ugled, po našu dotadašnju exemplarnu složnost, privatnu i službenu, što je njegov krivi korak povukao za sobom. Kad tamo baš obratno! Osudilo se je one, koji su se usudili zatražiti da se njega osudi. Kad smo Jurak, Plasaj i ja snebiveni i ogorčeni upravo zahtijevali da se moralu i prijateljstvu mora dati satisfakcija, većina nam je brutalno oduzela elementarna prava kao članovima zbora. Niti svoje zasebno mišljenje nije nam se dopustilo unijeti u zapisnik. Zaključilo se većinom glasova, a glasovao je prof. dr. F. Zavrnik, da se u toj stvari nema šta raspravljati na sjednici. Tko su ona gospoda koja su bila za takvo skandalozno rješenje.* Bosnić piše da je *prvi prof. E. Podaubsky. On je u Ljubljani, nakon što je vjerojatno prvi za stvar doznao, kod ručka u prisustvu Jurakovu i mome, osuđivao Zavrnika na najoštriji način, zgražajući se nad njegovim činom. Dva-tri dana kasnije bio je uz Zavrnika. Drugi je prof. Sakar. Preda mnom nije smogao riječi za kuđenje Zavrnikova koraka, a dva do tri dana kasnije bio je uz Zavrnika. Treći je prof. Rajčević. On se već s početka nije ešofirao mnogo protiv Zavrnika, nego je izjavio da je Zavrnik stvar glupavo izveo. Dva-tri dana kasnije osobito se isticao u obrani. Četvrti je prof. Gjurić, koji je od početka do kraja u ovoj stvari bio tajanstven. On je glasovao bez izjašnjavanja. Kod ovakvog stanja stvari nije čudo što je u Ljubljani potišteni Zavrnik u Zagrebu postao junak. Ni traga više kajanju. On bez skrupula glasuje za sebe, on smireno gleda cijepanje zbora, otuđivanje naših prijatelja među veterinarima i pokapanje našeg ugleda kod njih, on više i ne misli na dužnost džentlmena u ovakvim prilikama…*

Po svom povratku s praznika prof. E. Podaubsky mi je u četiri oka opravdao svoje postupanje time da je stekao uvjerenje da sam ja već ranije za Zavrnikov korak znao i da sam ga ja bio nakanio uništiti. Prof. dr. L. Bosnić dalje piše *ne znam što je od navedenog infamnije*, navodeći da je *u zadnje vrijeme saznao da je prof. Gjurić ustvrdio da sam htio uništiti Zavrnika, pak da se radi toga onako ponašao i ponaša. Ja molim prof. Zavrnika da izjavi jesam li ja što o njegovom koraku znao? Ja molim prof. Juraka da izjavi je li on ma po čemu mogao opaziti da ja hoću Zavrnika uništiti? Njega to prvoga pitam, jer sam s njime o toj stvari najviše razgovarao, pak on to mora najbolje znati. A sada pitam sve ostale, a osobito Podaubskoga i Gjurića, po čemu su oni zaključili da sam ja tu nakanu imao, kad se po onome što sam na sjednicama govorio, to nikako nije moglo vidjeti... Što se pak mene lično tiče, izjavljujem sljedeće: dok se afera profesora Zavrnika ne riješi onako, kako nam pristoji, neću mirovati… Razuvjeriti puštam se, ali slomiti, ne dam se, naravno kad sam uvjeren da dobro radim…*

Dodatak 3.

Hrvat br. 2362 od 18. studenoga 1927. godine „Slušači veterine stupili u štrajk"

Nismo ni u snu mislili da će „Riječ", „Novosti", „Slobodna Tribuna" i „pročaja" pa gg. dr. Juriša, dr. Gavrančić i svi oni, koji su neprestano trabunjali koliko Zagreb trpi štete od „svoga držanja prema Beogradu", tako brzo dobiti doličan odgovor ne možda od nas nego od beogradskih vlastodržaca. U ovo devet godina našega zajedničkoga života sa Srbijancima u novoj ovoj državi nisu beogradski vlastodršci imali drugoga posla, nego da vječno izazivlju, bockaju i peckaju Hrvate, kao da nema u ovoj državi drugoga i prečega posla nego učiniti Hrvate manjima od makova zrna i iz države SHS stvoriti Veliku Srbiju. Naročito uživa posebne simpatije beogradskih vlastodržaca, bili oni couleura radikalskoga ili demokratskoga grada Zagreba. Da nema državnog odvjetnika koji nam sjedi za vratom sa crvenom olovkom, priopćili bi izjave raznih Srbijanaca, koje su oni o Zagrebu izjavili. No pustimo to, pa poredajmo činjenice. Neka one govore! Najprije su beogradski vlastodršci bez razlike stranaka uništili Zagreb kao političko tijelo. Uništili su hrvatski sabor, uništili su hrvatsko zakonodavstvo, prekinuli su historijski kontinuitet Hrvatske, koji će se danas sutra uspostaviti, htjeli oni u Beogradu ili ne htjeli. Da to provedu bacile su se svom snagom državne vlasti samo na taj posao, zapustivši sasvim gospodarsku obnovu države, jer to je bilo preče od svega drugoga i jer će blagostanje i gubitak vremena, to će se na upokorenje Hrvata utrošiti, izjednačiti tri dobre godine, kako je to jedan od kaponja demokratske stranke rekao.

Usput su podrezavali gospodarski život Hrvatske i Zagreba. Taj je posao savjesno i po programu i ispunjava jedan nesvrzivi načelnik ministarstva trgovine, koji je vanredno dobro proučio i kopirao postupak mađarskog ministrstva trgovine.

Sada kada je Zagreb i gospodarski uništen, sad mu sežu pod grlo za njegovim kulturnim institucijama. I te treba uništiti. Treba samo gledati izdatke za beogradski univerzitet i prispodobiti ga sa svotama koje dobiva zagrebačko sveučilište; ondje se daju milijuni, kod nas jedva koja hiljada i to našega novca, našim se novcem izgrađuju kulturne institucije Beograda, a zagrebačko sveučilište od svoga hrvatskoga novca ne smije dobiti, da uzdrži ono, što je hrvatski narod sam svojim trudom i svojim žuljevima sebi podigao.

To su gole činjenice koje je prekjučer provodio Svetozar Pribičević, jučer Miša Trifunović koji je Hrvatima „zakalifirio" i dr. Perić, a danas dr. Kumanudi koji među Srbijancima vrijedi kao Europljanin. Kad se o Zagrebu radi, onda su svi ti Pribičevići, Trifunovići, Obradovići, Davidovići, Kumanudi, Perići, jednaki, njima je u ministarstvu prosvjete na dispoziciji jedan štab suradnika koji je zadojen mržnjom na Hrvate i koji dirigira i koji se nikad ne mijenja. Danas za Kumanudija vedre i oblače u ministarstvu prosvjete ljudi Pribičevićevi, s kojim se na užas svega hrvatskog naroda grli Stjepan Radić.

Što da reknemo o ukinuću veterinarskog fakulteta?

Ono što bi htjeli reći ne smijemo, pa nam ne preostaje drugo nego da donesemo ono, što o tome vele zagrebačke „Novosti" (misli se na članak objavljen u Novostima br. 318. od 17. studenoga 1927. pod naslovom „Namjera ukidanja Veterinarskog fakulteta u Zagrebu", op. a.).

Ministarski su drugovi g. ministra financija, konačno ipak popustili. Tako izgleda da su se zadovoljili sa sredstvima što im je ministar financija može da da. I to bi bilo u redu da ti ministarski drugovi nijesu samo „radikali", „demokrate", „srbijanci" i „prepečeni", već više od svega toga, patriote i državnici. Naročito „državnici". Ali oni to nijesu. I zato „štede" u svojim resorima, ne po državnoj potrebi, nerazumno, nepatriotski, već po partijskoj potrebi, i po svom ličnom raspoloženju za ovaj ili onaj grad. Tako je npr. Ministarstvo prosvjete svu oštricu štednje uperilo na Zagreb, mada je to i s gledišta državne politike sasvim nerazumno. U prvom redu, naravno imali bi da osjeti oštricu štednje ono što najviše strši u vis u Zagrebu i što valjda zbog toga i bode oči izvjesnim ljudima u ministarstvu prosvjete to je zagrebački univerzitet sa svojim fakultetima. I zato je u tom ministarstvu najprije bila niknula "ideja" da se dokine zagrebački medicinski fakultet. Zbog štednje tobože! Protiv toga ustala je, razumije se sva naša javnost, a ustali su prirodno i Hrvati u Demokratskoj zajednici, koja je na vladi. Tako nije uspjelo, da se dokine medicinski fakultet u Zagrebu. Ali je uskoro uskrsla nova „ideja" u ministarstvu prosvjete: da se dokine šumarsko-gospodarski zagrebački fakultet. Pa kad se ni to nije dalo ostvariti zbog istih razloga zbog kojih je napuštena „ideja" dokidanja zagrebačkog medicinskog fakulteta, rodila se u ministarstvu prosvjete, očito po onoj, do tri puta Bog pomaže i treća „ideja" da se dokine veterinarski fakultet u Zagrebu. Odnosno da se taj fakultet pretvori u visoku školu, a ove po novom nacrtu zakona nemaju rang fakulteta. Prema tome ni apsolventi „visoke škole", kao činovnici nemaju pravo na prvu kategoriju u koju se ide s fakultetskom spremom, već samo na drugu. Sasvim je prirodno da bi, u tom slučaju znatno pao interes za studij veterine kod profesora i đaka. A posljedica bi toga bila da bi, konačno „visoka veterinarska škola" bila napuštena i zatvorena, kao suvišna. Ali kako je ipak u državi, kakva smo mi, velika potreba da bude bar jedan veterinarski naučni institut, to bi se valjda, uskoro udovoljilo toj potrebi sa veterinarskim fakultetom na univerzitetu u Beogradu. To je čini se „plan 2 izvjesnih „Velikosrba" u ministarstvu prosvjete koji, očito, ni ne slute kako su mali. Ne samo kao Srbi, već i kao ljudi. I kako su glupi. Jer s gledišta štednje kompletna je, savršena glupost ukidati jedan odlični fakultet da se, sa srazmjerno vrlo malom uštedom stvori jedno loša „visoka škola". S tim više što je svakom normalnom čovjeku jasno da država, agrarna i stočarska, treba gotovo kao oko u glavi jednu dobru veterinarsku naučnu ustanovu. A to može da bude, kao svagdje na svijetu, i u nas samo fakultet. Prema tome je jasno, da poslije „pretvaranja" zagrebačkog veterinarskog fakulteta u visoku školu slijedi stvaranje novog veterinarskog fakulteta! Pa gdje je onda ušteda? Nije li to naprotiv, raspadanje državnog i narodnog novca? A s političkog, s državnog gledišta, to je ukidanje veterinarskog fakulteta, kao uopće svako diranje u univerzitet u Zagrebu, nevjerojatna pogreška. Takve se pogreške u drugom svijetu zovu bedastoća, za koje je Bizmark rekao, da je to najveći i najteži grijeh u politici.

Protestna skupina slušača veterine

Danas prije podne oko 11 sati održali su slušači veterine veliku protestnu skupštinu protiv ukidanja svojega fakulteta. Skupština je bila vanredno posjećena, predavaona u kojoj je skupština održana bila je dupkom puna slušača, a mnogi nijesu uopće mogli ni ući u dvoranu. Skupštinu je otvorio predsjednik kluba koji je u kraćem govoru razložio prisutnim o čemu se radi. Ostala dvojica govornika kritizirali su u vrlo stvarnim i pomno saslušanim govorima ovaj akt ministarstva prosvjete i oborili se na nemoguće stanje, koje bi provedbom ovog akta nastalo. Jedan od tih govornika g. Butozan, naglasio je, da nije razlog ukidanju odnosno degradiranju fakulteta štednja, nego sistematski rad protiv Zagreba, kao kulturnog središta. To je bilo popraćeno frenetičkim pljeskom studenata. Nakon tih govora primljena je rezolucija, kojom se protestira protiv ukidanja, odnosno degradiranja veterinarskog fakulteta i poziva se poljoprivredne institucije na solidarizaciju sa slušačima veterine. Rezolucija je jednoglasno primljena, a onda su veterinari stupili u trodnevni štrajk.

Novosti br. 319. od 18. studenoga 1927. godine „Trodnevni protestni štrajk studenata veterine"

Prije podne u 11 sati održana je u velikoj dvorani veterinarskog fakulteta protestna skupština studenata tog fakulteta, pa je dvorana bila dupkom puna. Samu skupštinu otvorio je student Gjorgje Herman,

predsjednik kluba studenata veterine i akcionog odbora. Ističe, kako u drugim državama veterinarski fakulteti imaju visoki nivo, a kod nas se taj jedini hoće degradirati, što nanosi i moralnu i materijalnu štetu narodu i državi. Da se ozbiljno radi o tom ukidanju čita kao dokaz izvještaj dekanata o nacrtu novog zakona o sveučilištima. Nakon toga govorio je apsolvent g. Franjo Mlinac. On prikazuje kako je 1918. g. osnovana Visoka veterinarska škola s rangom fakulteta. Već su tom zavodu stavljene u njegovom razvitku razne zaprjeke, a obećalo se, naredne budžetske godine – biti bolje. Ta je škola bila predviđena samo za 50 studenata, ali se tokom godina njihov broj popeo na preko 300, pa je već 1924. godine škola preobražena u fakultet. Već sam taj porast studenata dokazuje potrebu tog fakulteta, pošto se golema većina studenata rekrutira iz seljačkih porodica. Mjesto da fakultet bude usavršen, nastale su redukcije, najprije asistenata, a onda kredita za naučne potrebe. Tako se dešava, da sami studenti moraju plaćati velike takse za nabavu materijala, ma da je nastava kod nas besplatna i ma da bi sama država trebala da nabavlja materijal za studij. Prema čl. 44 novog zakonskog projekta o sveučilištima ima se ovaj fakultet ukinuti, a postoje samo obećanja da će se preobraziti u Visoku veterinarsku školu, koja nije potrebna. Na taj način nastala bi potreba za fakultetski naobraženim veterinarima, a jer ih nije dosta, to bi te položaje zauzeli stranci. Postat ćemo čudo od zemlje, koja kao agrikulturna ukida veterinarski fakultet, ma da su joj stočarstvo i peradarstvo među najvažnijim vrelima prihoda. Europa će se smijati, kad će čuti, da imamo pet pravnih i filozofskih fakulteta, po 3 medicinska i tehnička itd., a ukidamo jedan jedincati veterinarski, mjesto da njih imamo nekoliko. Stočne bolesti što vladaju kod nas ne uče se na stranim fakultetima, i treba da proučavamo bolesti stoke na našem teritoriju, da možemo biti od pomoći našim ljudima na temelju iskustva stečenih ovdje. Pita, što će biti sa studentima, koji već nekoliko godina studiraju veterinu. Daljnji govornik g. Vaso Butozan u oštrom govoru veli, da studenti traže povlačenje te zakonske osnove, koja ukida fakultet, navodno zbog štednje. Nema štednje na vitalnim interesima naših naroda. Za ekonomski preporod naših naroda potrebni su stručnjaci, među koje spadaju i veterinari na prvom mjestu. U Japanu na 18 000 stanovnika dolazi jedna poljoprivredna škola, a kod nas na 12 milijuna stanovnika ne bi bilo ni jedne veterinarske škole. Ministrov razlog za štednju nije onaj, koji navodi, već se sistematski radi na tome, da se smanji broj fakulteta u Zagrebu. Studenti apeliraju na javnost i političke krugove, da veterinare ne ponize na rang kojekakvih kuršmida i slično. Naprotiv ovaj fakultet treba dignuti na onu visinu, kako to iziskuju potrebe našeg stočarskog i poljoprivrednog naroda. Poziva studente svih fakulteta da se solidariziraju. Predlaže u znak protesta trodnevni štrajk studenata veterine. Taj prijedlog je burnim odobravanjem prihvaćen kao i rezolucija koju je pročitao student Baloković: Slušači veterinarskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu, sakupljeni na svom prosvjednom zboru dana 17. studenog. 1927.g. konstatuju:

- *da bi po čl. 44 Zakona o univerzitetima imao biti veterinarski fakultet ukinut. Ovim ukinućem bila bi stavljena u pitanje egzistencija od oko 300 njegovih slušača;*
- *da je naša država u golemoj većini gospodarska, da obuhvaća područja, u kojima vladaju posebne prilike obzirom na stočna oboljenja te da je prema tome bezuvjetna potreba jedne ovakve institucije iz koje izišli stručnjaci koji bi bili ne samo upućeni u samu struku nego i upoznati s našim specijalnim prilikama. Ta institucija bi bila jedina u stanju da ispuni mnoge praznine u poznavanju naših domaćih stočnih oboljenja kao i u njihovom suzbijanju i liječenju;*
- *da u svim kulturnim državama ovakve institucije fakulteti, a u koliko nisu to im je zakonski priznata ravnopravnost s fakultetima. U interesu je našeg internacionalnog ugleda, da i mi prihvatimo i uzdržavamo principe kulturnih naroda;*
- *da bi eventualna degradacija fakulteta na neku višu školu značila istodobno i degradaciju ugleda našeg veterinarstva prema inozemstvu. Ne bi bili u stanju sklapati internacionalne konvencije i imali bi za slušače uzaludan gubitak vremena od 5 godina a njihovim roditeljima državi gubitak ogromnih svota novca jer bi svršivši ovakvu školu, bili ionako bez veterinarske kvalifikacije u pravom smislu riječi;*
- *da dosadašnje stanje ovog fakulteta zbog pomanjkanja prostorija i kredita ne odgovara ma ni minimalnim potrebama njegovim*

Uzevši u obzir traže:

- *da veterinarski fakultet ostane i nadalje kao ravnopravan svim drugim u sastavu zagrebačkog sveučilišta i da se prema tome dokine čl. 44 Zakona o sveučilištima, a da se čl. 5 čl. II. pridoda i veterinarski fakultet;*
- *da se već jedanput osiguraju dovoljni krediti postojećim zavodima i klinikama ovog fakulteta, te da se tako dade mogućnost njihovom povećanju i radu onako, kako bi odgovaralo broju slušača i potrebama zemlje;*
- *da se ovo uzme što hitnije u pretres i povoljno riješi, da ne bi bili prinuždeni na poduzimanje mjera najširih dimenzija.*

Delegati skupštine će da hitno otputuju u Beograd i da na mjerodavnom mjestu podastru gornje zahtjeve – O ovome se imaju izvijestiti: Fakultetski Savjet, Akademski Senat i Jugoslovensko Veterinarsko Udruženje. Sve stručne studentske organizacije u zemlji se umoljavaju, da sazovu vanredne sastanke svojih članova i da se solidarišu s nama, te nas podupru u ovoj pravednoj stvari. Pošto je ova rezolucija bila prihvaćena to je skupština zaključena izabravši još g. Kecmana i Balokovića, kao delegate, koji će rezoluciju odnijeti vladi u Beograd i zainterosovati za stvar sve političke krugove. Štrajk je započeo jučer u 12 sati i trajat će do 12 sati u nedjelju.

Dodatak 4.

Među velike seljačke potrebe, koje bi trebalo u ovo teško doba što prije riješiti, treba da ubrojimo, uz riješenje seljačkih dugova, osiguranje stoke i zemaljskih plodina, također i besplatnu, odnosno jeftinu i brzu veterinarsku pomoć bolesnoj stoci.

Od 80 % seljačkog stanovništva naše države bavi se velik dio stočarstvom. Kod zadnje statistike otpada na jednog veterinara 2166 konja, 7112 goveda, 5454 svinja, 14.837 ovaca, 3.230 koza i 33.761 peradi. Iz navedenih razloga trebalo bi da veterinarstvo igra zamašnu ulogu. Osim toga, prevladava kod nas poglavito mali posjed, te bi bilo potrebno da se seljaku u svako doba pruži jeftina i brza veterinarska pomoć. Nažalost, tome nije uvijek tako. Broj veterinara je još uvijek malen. Uglavnom imamo sreske veterinare, koji su svojom službom (ugušivanje stočnih zaraza) tako zaposleni da njihovo kurativno liječenje tako rekući uopće ne dolazi u obzir. Konačno, imaju sreski veterinari svoja sjedišta obično u većim mjestima, a ne u izrazitim stočarskim centrima, čije granice se često ne poklapaju sa političkim granicama.

Nakon 10-godišnje prakse u takvom stočarskom kraju (crez Dugo Selo, Čazma, Sisak, Velika Gorica) osjetio sam potrebu da organiziram modernu i jeftinu veterinarsku pomoć seoskom pučanstvu kad mu to ustreba. Mislio sam kod toga početno na postavljanje općinskih odnosno banovinskih veterinara, no kasnije se odlučih po uzgoru Bugara na osnivanje veterinarskih ambulanata i preuzeh u tom pravcu inicijativu. Nakon dvogodišnje mukotrpne predradnje osnovana je prva ambulanta u takvom stočarskom kraju (Oborovu), koja je sada u punom pogonu. Sa gradnjom druge veterinarske ambulante počet će se skorih dana u Lekeniku, a druge godine vjerojatno u Ivanić Gradu i Sv. Ivanu Žabnu. Imade dosta razloga koji opravdavaju osnivanje veterinarskih ambulanata, pa ću nastojati da ih kratko razložim:

1. *U prvom redu mislio sam na siromašno pučanstvo koje će pomoću takovih institucija ipak jednom doći do jeftine odnosno besplatne veterinarske pomoći, čime se danas ne možemo pohvaliti.*
2. *Siromaštvo naših studenata, koji se većinom regrutiraju iz seljačkih familija je uzrokom da tim studentima nije moguće nakon svršetka studija da nabave potrebni instrumentarij, literaturu i uređaj. Stog razloga onemogućeno im je da razviju onakvu veterinarsku djelatnost, kako bi to bilo potrebno. No, u najmanjoj ambulanti imat će sve potrebno od države, banovine, odnosno općine, pa će moći već u samom početku da razviju sve svoje znanje i umijeće, pošto će raspolagati sa potpunim kliničkim uređajem.*
3. *Poznato je da se veterinar u praksi zbog visine honorara osobito kod siromašnih stočara rijetko više puta vraća istom pacijentu. No, ako će životinja biti predvedena na pregled u ambulantu, lako će veterinar nakon pregleda moći ustanoviti da li će se pacijent dalje ambu-*

lantno liječiti ili će trebati da ostane neko vrijeme u ambulanti. Na taj način smanjit će se troškovi vlasnika, a veterinar neće vožnjom izgubiti dragocjeno vrijeme. Prigovor da se teško bolesne životinje ne mogu lako transportirati ne vrijedi za sve slučajeve, o čemu sam se mogao u svojoj praksi dovoljno osvjedočiti. Otkad su seljaci uvidjeli prednosti klinika i kliničkog liječenja, nije rijetkost da se velike životinje, pače i kod teškog poroda i drugih teških bolesti, dovoze na fakultet, odnosno ambulantu.

4. *Osobite koristi imade od takovih institucija veterinarska kirurgija. Dok se teško bolesne ljude lako odvozi i na veće udaljenosti u odgovarajuće bolnice, nemoguće je to sa velikim životinjama na veće udaljenosti, ako se ne radi o osobito vrijednoj životinji. Tu dakle dolazi u obzir napose financijski moment, tako da je transport na veće udaljenosti manje ili više onemogućen. Stog razloga treba da je praktični veterinar na selu u usporedbi sa humanim medicinarom osobito dobar kirurg, jer treba da gotovo sve kirurške pothvate na licu mjesta izvršava sam. No, svoje djelovanje moći će da razvije samo u takvoj jednoj instituciji, gdje mu sve potrebno stoji na raspolaganju.*
5. *Ako danas promatramo kirurško djelovanje praktičnog veterinara, treba da priznajemo da veliko narodno imanje pogrešnim i nedovoljnim kirurškim postupkom propada. To vrijedi, djelomično dakako, i za druge smjerove praktičnog veterinarskog djelovanja (interna, porodiljstvo itd.). No, kirurgija dolazi tu u prvom redu u obzir. U svojoj desetgodišnjoj praksi na selu predvedeno mi je u svemu preko 50% kirurških slučajeva. Opravdana je, dakle, potreba da praktički veterinar treba da bude dobar kirurg.*
6. *Mogu dapače da ustvrdim da o uspjehu u kirurgiji i u porodiljstvu ovisi sva daljnja praksa, ugled veterinara pojedinca, pa i cijelog staleža. Kada sam pred mnogo godina izveo prvi carski rez i operaciju stranog tijela kod velikih životinja na selu, tad je to bilo za seljake koji o tome nisu do tada još ništa čuli i vidjeli prava senzacija. Time sam si stekao kod stočara takvo povjerenje da su mi se kasnije pogreške koje se dešavaju svakom stručnjaku ispričavale sa strane pučanstva riječima: tako je moralo biti. Po tome se vidi koliko može kirurško znanje pojedinca da koristi odnosno šteti cijelom staležu.*
7. *Što se danas u praksi naziva kirurgijom, to zapravo i nije kirurško djelovanje u užem smislu, već manje ili više dobro ili loše ranjarenje. Razvijanje potpunog kirurškog djelovanja na selu je kod današnjih prilika vrlo teško i stog razloga su od velike važnosti veterinarske ambulante. Veće operacije se kod lošeg vremena i zimi teško provode. Tu može da pomaže samo svrsishodan klinički rad. Nama veterinarima sigurno upada u oči veliki napredak humane kirurgije zadnjih desetljeća. Za veterinarsku kirurgiju se to ne može tvrditi. Uzrok je tome da veterinari tako rekavši uopće ne rade aseptički.*

S ekstenzivnim ili samim antiseptičkim liječenjem rana ne možemo u budućnosti očekivati odviše velikog napretka. U mnogim visokoškolskim klinikama provode se operacije doduše aseptički, no u praksi se to opet sve zaboravlja, a antiseptika cvate. Mislim da ne postavljam pogrešnu tvrdnju ako sam mišljenja da nema praktičnog veterinara koji barem jednog pacijenta ne bi imao na duši zbog neumjesnog antiseptičkog postupka. To vrijedi dakako i za mene.

Uređenjem veterinarskih ambulanata na selu neće više antiseptičari moći da tvrde da je aseptično operiranje nemoguće, iako sam u svojoj praksi imao prilike da uspješno operiram i bez ambulante aseptički.

Veterinar u ambulanti treba da bude poglavito kurativni veterinar, no može da u ambulanti provodi i profilaktička cijepljenja. Na profilaktičkim cijepljenjima en masse neće moći sudjelovati, jer bi time zapuštao svoju svakodnevnu dužnost u ambulanti.

Osnivanje veterinarskih ambulanata provodit će se odsada planski, a ta akcija smatrat će se tek onda završenom kada će sve veće ili više manjih općina nekog stočarskog predjela imati svoju ambulantu i ambulantnog veterinara. Promjer jednog ambulantnog distrikta trebao bi da bude cirka 20 kilometara. Veće udaljenosti nisu zbog kompliciranog transporta poželjne. Kod dobrih komunikacija, odnosno autotransporta mogao bi se taj promjer povećati, pa će to sve ovisiti o lokanim prilikama.

Uredovno vrijeme predviđeno je u ambulantama sa 6 sati, no hitni slučajevi treba da uvijek budu primljeni i izvan toga vremena.

Trošak liječenja treba da odgovara imovnom stanju vlasnika oboljele životinje. Životinje neimućnih treba da se liječe besplatno. U tu svrhu stoji svakom ambulantnom veterinaru spisak imućnih prilika na raspolaganju, koji se izdaje uredovno sa strane općine. U izvanredno vrijeme zaračunat će se dvostruke pristojbe. Ubrane takse služe za uzdržavanje ambulante, nabavu instrumentarija, a tek djelomično u fond za osnivanje i uređenje novih ambulanata.

Svakoj ambulanti treba da bude prikopčana apoteka, koja će stočaru izdati potrebne lijekove u visini nabavne cijene sa stanovitim nadoplatkom, koji će služiti za besplatno izdavanje medikamenata neimućnim stočarima.

Za sada su projektirane tri veličine ambulanata sa cjelokupnim troškom od 250.000, 500.000 i 1.000.000 dinara. Ponajprije gradit će se male ambulante (250.000 din.) i to u stočarskim predjelima, koji su bez veterinara i koji su daleko od uredovnog sreskog veterinara.

Troškovi za gradnju i uređaj ambulanata namirit će država, banovina, odnosno općina, dok će pučanstvo dati besplatnu radnu snagu. Veterinar će također biti plaćen od države, banovine, odnosno općine. Za rad u ambulanti u izvan uredovno vrijeme primat će veterinar 50% od unišlih taksa odnosno stalni mjesečni doplatak.

Svrha moje akcije može da se sažme u slijedećim dvjema rečenicama:

1. *Svakom, pa i najsiromašnijem stočaru treba da bude u svako doba osigurana besplatna, odnosno jeftina veterinarska pomoć, i*
2. *Marljivom i poštenom veterinarskom podmlatku treba pružiti mogućnost maksimalnog veterinarskog djelovanja i čovjeku dostojnu životnu egzistenciju.*

Dodatak 5.

Dana 10. listopada 1942. dekanu je upućena molba Logora studenata veterinarske medicine da se u predavaonicama i u dekanatu izvjese Poglavnikove slike. Dekan je o tome izvijestio Vijeće 13. studenoga 1942. i pritom je prihvaćen prijedlog prof. Lj. Juraka da se uputi molba Rektoratu da donese rješenje, jer se isto pitanje pojavljuje i na drugim fakultetima. Na sjednici Vijeća od 18. prosinca dekan je u pogledu slika državnog poglavara u prostorijama Veterinarskoga fakulteta izvijestio da je *prema zaključku Fakultetskog vijeća dekanat uputio dopis Rektoratu i zamolio za rješenje pitanja da li treba sliku Poglavnika izvjesiti u svim uredskim prostorijama dekanata, te u predavaonicama, a ne samo u sobi dekana i nadstojnika zavoda i klinika. Rektor je ovaj spis povratio dekanatu s primjedbom, da fakultet riješi ovaj predmet u vlastitom djelokrugu. Dekan je nakon sjednice sveučilišnog senata zamolio članove senata za mišljenje, kako bi se najbolje riješilo ovo pitanje. Članovi Senata su izrazili, da je najdoličnije, da slike Poglavnika vise jedino u sobama dekana, nadstojnika zavoda, odnosno klinika, a na medicinskom i veterinarskom fakultetu još i u sobi upravitelja klinika. Međutim je dekan primio dopis Ministarstva narodne prosvjete u ovom predmetu sa zahtjevom, da se što skorije podnese pismeno izvješće. Dekan je podnio pismeno izvješće, koje čita.*

Nakon rasprave usvaja se stanovište senata, dok ne bi Ministarstvo prosvjete odredilo što drugo. U pogledu pak nastavničke zbornice određuje se povjerenstvo sastavljeno od g.g. prof. dr. A. Režeka, koje bi imalo stupiti u sporazum sa arhitektom prof. Z. Vrkljanom glede rješenja toga pitanja. Kako slike nisu bile postavljene prema molbi Logora studenata veterinarske medicine, odredbom poglavnika od 28. siječnja 1943. (broj 7542-1943) razriješeni su dužnosti dekan prof. Bosnić i prodekan prof. Babić.

Odredbom poglavnika od 28. siječnja 1943. (broj 7543-1943) dekanom je imenovan prof. dr. Z. Lorković, a prodekanom prof. dr. S. Horvatić. Na sjednici Vijeća od 24. veljače 1943. izviješteno je da je primljen dopis Ministarstva narodne prosvjete od 29. siječnja 1943. (br. T-264-1943), prema kojemu se u svim prostorijama Veterinarskoga fakulteta, gdje se to dolikuje, trebaju izvjesiti slike Državnog Poglavara. Prof. dr. I. Babić je tom prilikom rekao da je u dopisu ministarstva dekanu naređeno da odredi mjesta na koja će se slike objesiti, stoga Vijeće ne treba raspravljati o tome. Na istoj sjednici, prije prelaska na dnevni red, dekan prof. dr. Z. Lorković govorio je o svom postavljanju

za dekana, a prof. dr. S. Horvatića za prodekana, *što ih je obojicu iznenadilo, ističe kako obojica nisu po struci veterinari, nego filozofi, žali da je time dugogodišnjim borcima za hrvatstvo veterinarskog fakulteta nanijeta povreda, ali osjeća da time nije narušen sklad koji je do sada vladao u fakultetu, pa moli članove vijeća da mu u njegovom radu za dobro fakulteta budu svojim znanjem i iskustvom na pomoći.*

Na izvanrednoj sjednici Vijeća 30. lipnja 1944. dekan prof. Lorković izvijestio je *da se od vijeća traži mišljenje o izboru dekana, a ne izbor njegov.* Prelazi se na izražavanje tog mišljenja tajnim glasovanjem pri čemu je za dekana izabran prof. Bosnić. *Upoznavši se za ishodom glasovanja, prof. Bosnić, zahvaljujući se na iskazanom povjerenju, smatra nužnim i sa stanovišta probitka fakultetskih, a i svojih osobnih, da se odnosnih dužnosti ne primi. Razlozi su uglavnom poznate prirode. On je vodio ovaj fakultet, radio je onako kao što je smatrao, da je najbolje i najpravednije i nije naišao svojevremeno na nadležnom mjestu na odobravanje. On ni danas ne bi mogao drugačije raditi, a uz to je previše opterećen i svojim užim brigama, zato svom snagom moli vijeće, da ga oslobodi povjerene mu dužnosti.*

Prof. Jurak ističe da je jednodušna volja fakultetskog vijeća izraz povjerenja u prof. Bosnića. On je najzaslužniji član vijeća, on je nositelj borbe za njegovo održavanje u Zagrebu, on je srastao s njegovim razvojem, on je uvijek bio hrvatski čvrst, a socijalno pravedan. Kao takvog vijeće ga je biralo.

Prof. Babić naglašava da je svojevremeno bila prof. Bosniću učinjena velika nepravda. On je zdušno provodio jednoglasnu volju vijeća i kao takav je stradao. Vijeće vodeći o tome računa danas mu je ponovno iskazalo svoje povjerenje. Od vijeća se je tražilo njegovo mišljenje. Ono ga je dalo i ne može ga se mijenjati i kao takvog treba ga dostaviti nadležnom mjestu. Prof. Bosnić iznova moli vijeće, da odustane od svoje volje, koju on može jedino prisilno privoljeti.

Vijeće ostaje kod svog zaključka.

Na sjednici od 22. rujna 1944. dekan je obavijestio da je odredbom Poglavnika za ak. god. 1944./1945. imenovan dekan prof. dr. L. Bosnić, a prodekan prof. dr. Z. Lorković.

Dodatak 6.

Prof. dr. S. Rapić je 21. rujna 1951., prilikom rasprave o upisu ženskih kandidata, iznio da Vijeće treba zauzeti stanovište da žene kao veterinari nisu za terensku službu te da smatra da je Komisija pravilno postupila s obzirom na postotak žena koje se mogu primiti na Fakultet. U to se vrijeme na Veterinarski fakultet upisivalo manje od 10 % žena. Nakon rasprave Vijeće je većinom glasova odobrilo zaključak Komisije. Tom je prilikom osnovana posebna komisija (prof. dr. M. Francetić, prof. dr. S. Rapić, prof. dr. J. Ivoš, dr. N. Fiolić) sa zadatkom da članovi komisije rasprave o postotku studentica na Fakultetu kao i drugim pitanjima studija o kojima Uprava za veterinarsku službu NRH može dati korisne sugestije. Nakon rasprave o veterinarskom studiju komisija podnosi Vijeću izvještaj:

1. *Polazeći sa stanovišta da je praktičnom radu na terenu dorastao samo zdrav i otporan muškarac, komisija smatra da žena u pravilu ne može podnositi teške napore terenskog veterinara. Daleko od pomisli o nekoj inferiornosti žene u intelektualnom pogledu, komisija drži da se žena kao veterinar može zaposliti u svim drugim veterinarskim poslovima (veterinarske bolnice, dijagnostičke stanice, klaonice, proizvodnja, naučno-istraživačke ustanove, fakultet i uprava). Prema statističkim podacima veterinarske uprave, terenski veterinari u bliskoj budućnosti treba da zauzmu 80 % svih veterinara, tako da na žene i u najpovoljnijem slučaju (ako bi zauzele 50 % svih neterenskih mjesta), ne može otpasti više od 10 %. Prema tome, komisija preporuča Vijeću da ubuduće ne upisuje više od 10 % studentica.*
2. *Smatrajući da bi veterinarska uprava mogla pružiti realne potrebe o potrebnom broju veterinara, komisija je raspravila i ovo pitanje. Po prirodi stvari naš će veterinarski fakultet u budućnosti opskrbljivati veterinarima NR Hrvatsku i Sloveniju* (tada još nije bio osnovan Veterinarski fakultet u Ljubljani, op. a.)*, dok će se na ostala dva fakulteta školovati veterinari iz ostale četiri republike. Prema procjeni veterinarske uprave Hrvatska i Slovenija trebala bi oko 1.000 veterinara. Od dvije republike popuniti će taj broj kad završe studenti, koji su danas upisani na našem fakultetu. Drugim riječima, ubuduće bi trebalo upisivati na Veterinarski fakultet u Zagrebu toliko studenata koliko je potrebno da se održi status od 1.000 veterinara. Kako pokazuju inozemna iskustva, to se postiže s numerus clausus od 4 % od broja veterinara u zemlji. Prema tome, potrebe će biti pokrivene ako se svake godine na zagrebački fakultet upiše oko 50 veterinara.*
3. *S obzirom na to da je član komisije bio i načelnik veterinarske uprave NR Hrvatske* (misli se na dr. N. Fiolića, op. a.)*, komisija je raspravljala o stručnim nedostacima diplomiranih veterinara iz našeg fakulteta. Prema opažanjima veterinarske uprave naši apsolventi premalo su praktično izobraženi iz svih kliničkih predmeta. Usto pokazuju vrlo manjkavo znanje iz hranidbe, parazitologije i stočarstva. Manjak se isto tako opaža iz higijene živežnih namirnica. Uprava za veterinarsku službu smatra da bi ovim predmetima ubuduće trebalo posvetiti veću pažnju…*
4. *Isto tako komisija je s veterinarskom upravom raspravila o općim nedostacima naših apsolvenata. U tom pogledu zapažanja veterinarske uprave su porazne: … U pravilu mladim veterinarima nedostaje svaki profesionalni ponos i poštovanje svoje struke. I ako većinom izvrsno zarađuju, pokazuju krajnji nemar u odijevanju, te u tom pogledu u dobrom postotku više podsjećaju na neke deklasirane tipove nego na intelektualce. Nedostaje im svaki smisao za higijenu i čistoću. U općem društvenom pogledu manjka im u velikoj mjeri uglađenost, dok im je opća kultura vrlo niska. U vulgarnom smislu riječi, oni se brzo poseljače. S priličnom zabrinutošću veterinarska uprava karakterizira njihov moralni lik jednom riječju „profiterstvo". Komisija smatra da sa svim ovim pojavama, koje su svim njezinim članovima i otprije bile više-manje poznate, treba upoznati naše Vijeće i apelirati na njega, da učini sve što je u njegovoj moći da se ti krupni nedostaci uklone. U tijeku čitavog studija od pozdravnog govora, koji bi dekan trebao uputiti novoupisanim studentima, pa do oproštajnog govora prigodom predavanja diploma, svi nedostaci našeg fakulteta trebali bi neprestano tumačiti studentima svu važnost društvene uloge veterinara, koji za sobom povlači veliku odgovornost, visoku stručnu svijest i profesionalni ponos… Isto tako fakultet bi morao nastojati da za vrijeme šestogodišnjeg boravka studenata na fakultetu što više podigne njihovu opću obrazovanost. U toku studija trebalo bi kultivirati i samu etičku stranu veterinarske struke.*
5. *Komisija je s veterinarskom upravom raspravila i pitanje staža. Uprava za veterinarsku službu namjerava uvesti plaćeni staž u trajanju od jedne godine, koje bi za vrijeme diplomirani veterinari proveli na radu: u veterinarskim ambulantama, državnim poljoprivrednim dobrima, na kotaru kod renomiranih praktičara i na velikim klaonicama. Tek nakon takova staža mlađi veterinar bi dobivao samostalno mjesto. Komisija smatra da bi takav staž morali prijeći svi diplomirani veterinari.*

Pisani je izvještaj komisije Vijeće primilo na znanje 20. prosinca 1951. Što se tiče studentica, zabilježeno je da ak. god. 1954./1955. u prvi semestar nije upisana ni jedna žena.

Dodatak 7.

Vijeće je 15. veljače 1946. odlučilo da se u zgradi za pokusne životinje u Heinzelovoj ulici uredi veterinarska ambulanta. Na sastanku kliničara povodom osnivanja ambulante prihvaćeno je *da ambulantna služba počinje raditi 11. ožujka 1946. godine dvokratno od 8 do 12 i 15 do 17 sati. Na obične dane biti će u ambulanti jedan asistent s klinike, na način da će se izmjenjivati po turnusu. Na sajmene dane (srijeda i subota) biti će od svake klinike prisutan po jedan asistent i to od 8 do 14 sati.* Za organizaciju ambulante bio je zadužen prof. dr. M. Šlezić. Rad se trebao odvijati pod istim uvjetima kao i na klinikama fakulteta. Dogovoreno je da se o osnivanju ambulante obavijesti javnost putem novina i Radio-Zagreba 2, te rajoni Narodna fronta i Poljoprivredni odjel narodnog odbora. Sa zaključcima Odbora kliničara trebalo je raspraviti na sastanku s predstavnicima Gradskog narodnog odbora (GNO). Kao predstavnik za pregovore s GNO-om izabran je prof. dr.

M. Šlezić. No, u ožujku je pristiglo rješenje Ministarstva poljoprivrede i šumarstva o osnivanju ambulante na Veterinarskome fakultetu, koje nije bilo povoljno za Fakultet. Prof. Šlezić je na sjednici Vijeća 9. ožujka izjavio *da je osobno u ministarstvu obrazložio potrebu ambulante.* Dekan je istaknuo *da je to ustanova, koja ima služiti za naše nastavne svrhe*. Prof. dr. A. Sutlić naglasio je *da s formalne strane ima nekoliko opravdanih priloga za osnivanje ambulante na Fakultetu* (mislio je na rješenje ministarstva, op. a.). Doc. dr. M. Martinčić istaknuo je *da treba stupiti u vezu s referentom ministarstva kojemu je povjerena izgradnja ambulante*. Prof. dr. S. Rapić bio je mišljenja *da treba ponovno dati opširno obrazloženje o potrebi osnivanja ambulante u sklopu Fakulteta u Heinzelovoj ulici. Usvojen je zaključak da se spomenuti dopis ministarstva dostavi prof. dr. I. Babiću kao predlagaču za osnivanje ambulante na mišljenje, a onda odboru kliničara da izradi obrazloženje za ministarstvo*. Vijeće je 14. ožujka 1946. prihvatilo zaključak kliničara da prije nego što Veterinarski fakultet odgovori Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva na rješenje, trebaju razgovarati predstavnici Ministarstva, Fakulteta i Gradske veterinarske službe. Kao predstavnici Fakultetskog vijeća izabrani su prof. Šlezić i prof. Köster. Prof. Babić dao je mišljenje i na sjednici Vijeća od 16. svibnja *izjavio da je obavijestio veterinara Venka, šefa gradske veterinarske službe o namjerama Fakulteta, te ga zamolio da odloži postavljanje veterinara u IV. rajonu tako dugo, dok se ne uredi pitanje ambulante u Heinzelovoj ulici. Venko je međutim na sjednici Gradskog odbora tražio da se odmah otvori ambulanta u IV. rajonu i da se postavi veterinar. Prof. dr. I. Babić je bio mišljenja da bi se mogao nastavnik, koji predaje Upravno veterinarstvo postaviti za rajonskog veterinara u IV. rajonu, tako da bi studenti imali prilike biti upućeni u izdavanje putnica i u drugu upravnu službu. Postavlja pitanje, da li je Ministarstvo uopće ovlašteno da zabrani otvaranje ambulante, a ujedno konstatira, da je unatoč našeg interesa veterinarski odjel u Ministarstvu pokazao potpuni nemar za to pitanje. Prof. dr. P. Gjurić je predložio da se u zgradi za pokusne životinje otvori veterinarska poliklinika*. Vijeće je jednoglasno prihvatilo prijedlog da se privremeno ne šalju prijedlog i mišljenje prof. dr. I. Babića, a također i prijedlog za otvaranje veterinarske poliklinike, te da se provedba toga povjeri Odboru klinika. Na odboru kliničara od 28. svibnja 1946. zaključci su prihvaćeni te je Vijeće 4. lipnja prihvatilo *da se poliklinika otvori 19. lipnja iste godine. Služba će se obavljati samo na sajamske dane, to jest tjedno, mjesečno i godišnje. Radno vrijeme biti će od 7 do 14 sati. Na te dane upućuje svaka klinika po jednog asistenta osim bujatričke i porodiljske, koje upućuju jednog zajedničkog. Čitavu službu u poliklinici nadzire prof. dr. M. Šlezić, koji će ujedno izvršiti unutarnju organizaciju rada. Radu u poliklinici prisustvuju u skupinama studenti kliničkih semestara.*

Prof. Šlezić predložio je u srpnju 1947. *da se nađe neko rješenje u pitanju poliklinike u Heinzelovoj ulici s obzirom na to da je gradska veterinarska služba na sajmištu izgradila neku ambulantu i da praktički na spomenutoj fakultetskoj poliklinici nema gotovo nikakvog posla*. Vijeće je zaključilo *da s obzirom na iznesene činjenice do daljnjeg obustavlja rad na poliklinici u Heinzelovoj ulici.*

Dodatak 8.

Vijeće je 30. prosinca 1949. razmatralo prijedlog prof. Rapića da se studij veterinarske medicine produlji na 12 semestara. Prijedlog je prihvaćen s tim da novi plan studija razradi Odbor svih kliničkih nastavnika te prof. dr. S. Rapić i doc. dr. M. Martinčić. O prijedlogu se raspravljalo na sjednici Vijeća 28. ožujka 1950., a glavne su se značajke predloženog studija odnosile na 50 %-tno povećanje kliničke nastave. Dekan prof. dr. I. Tomašec izvijestio je 29. svibnja da je ministar za nauku i kulturu dr. M. Žanko sazvao sastanak u vezi s nastavnim planom. Istaknuo je da se pitanje nastavnog plana može temeljito riješiti produljenjem studija na šest godina. Ministar je izjavio da će sveučilište, odnosno fakulteti imati autonomiju u svome radu. Sastanak je imao informativni karakter i nisu donesene nikakve odluke.

O konačnom prijedlogu šestogodišnjeg studija Vijeće je raspravljalo 10. listopada iste godine, pri čemu su Ministarstvo poljoprivrede i Komitet narodne omladine Veterinarskoga fakulteta, uz manje primjedbe, prihvatili šestogodišnji studij. Dekan prof. Tomašec izvijestio je 13. siječnja 1951. da je nacrt šestogodišnjeg studija dostavljen Ministarstvu za nauku i kulturu na odobrenje, međutim nije bio potvrđen ni proveden u djelo.

Dodatak 9.

Vijeće je 11. ožujka 1952. raspravljalo o glavnim smjernicama nastave, pri čemu je zanimljivo istaknuti stavove pojedinih profesora o organizaciji suvremenog obrazovanja budućih veterinara, odnosno način na koji su se pojedina područja predlagala i uvodila u studijski program. Prof. dr. I. Babić u svojem je izlaganju, na osnovi zapažanja koja je dobio kao član Odbora za visoke škole, usporedio studij medicine i veterine te naglasio *da je Vijeće veterinarskog fakulteta išlo za tim da se u studiju veterine uči sve, što je važno za gospodarstvo. Na Medicinskom fakultetu se zapazilo da su klinike prešle same sebe, a da je preventiva zaostala. I mi trebamo također posvetiti punu pažnju preventivi. U skoroj budućnosti mi ćemo zbog velikog broja veterinara trebati ići za specijalizacijom veterinara, koji će se posvetiti onim sektorima veterinarske medicine za koje se specijaliziraju. Osvrće se na pitanje Interne kliničke propedeutike i kako na to gledaju medicinari. Naš cilj treba biti da damo dobre veterinare praktičare. Međutim, to je nemoguće postići, ako prije ne razgraničimo i ne budemo na čistu, što veterinar mora znati, bez obzira na kojoj dužnosti se on nalazio. U prvom redu veterinar mora savršeno poznavati preventivne mjere. On treba znati što je najnužnije, a što je specijalističko i slično. Nastavu treba koncentrirati na određene vrste životinja i to na konja, govedo, svinju i ovcu, a preko njih na druge. Kod toga povlači paralelu između humane i veterinarske medicine, te konstatira da postoje bitne razlike između jedne i druge medicine. Medicinari su neke zarazne bolesti potpuno izdvojili, ali ipak posvećuju punu pažnju prevenciji. Ako uspijemo da studenti veterine dobro poznaju bolesti konja, goveda, svinja i ovaca, onda će veterinar na neki drugi način, staž, tečaj ili slično moći brzo ući u problematiku bolesti drugih životinja. I pored izvjesnih nedostataka, mi smo ipak pošli naprijed u sužavanju materije. Za one grane veterinarske medicine, koje nisu obavezne za nastavu, trebaju ostati ili kao fakultativni ili kao neobligatni predmeti, dok zavodi moraju ostati* (mislio je pritom na predmete Biologija i patologija riba i rakova, Biologija i patologija pčela i svilaca te Rendgenologija, zalažući se da to budu izborni predmeti, op. a.). *Ovom prijedlogu prigovara se da bi vrlo malen broj studenata pohađao nastavu iz tih predmeta. To je istina, no ipak u tijeku studija dobio bi se dovoljan broj takvih stručnjaka. Ponovno se osvrće na tendencije, koje su se pokazale na Medicinskom fakultetu u pogledu sjedinjavanja nastave iz pojedinih predmeta. Tako se, primjerice, Interna medicina, koja je raspršena u 8 grana, prema samom prijedlogu internista svodi na to da je predaju tri nastavnika. Nadalje, medicinari stoje na stanovištu da bi patološku anatomiju i mikrobiologiju spojili. Mi u donošenju naših nastavnih programa moramo polaziti od pretpostavke da će upravna služba biti u mogućnosti da dade dovoljan broj stručnjaka za specijalizaciju.* Prof. dr. S. Rapić u odgovoru na izlaganja prof. Babića rekao je *da bi prema prof. Babiću izgledalo kao da mi nismo na čistu s formiranjem lika novog veterinara, te da se mladim stručnjacima nije u nastavi ukazivalo na značaj preventive. Naš rad poslije 1945. godine išao je isključivo baš u tom pravcu i nismo na tom području učinili moguće više nego ijedan fakultet u Europi. Na primjer zarazna klinika je oformljena od 1945. godine i ona ima punu mogućnost razvoja. Ni Europa ni Amerika nemaju klinike za zarazne bolesti. Mi smo nadalje stvorili kliniku za nametničke bolesti, koja se iz tehnoloških razloga još uvijek nalazi u sklopu Interne, ali koja će se u daljnjem svom razvoju oformiti kao samostalna jedinica. Organiziranje takve klinike imati će velikog odjeka na izobrazbu novih kadrova, naročito u pitanjima profilakse. Ni takvu kliniku nemaju ni Amerika ni Europa. Osnovan je i Zavod za zoohigijenu. Čini se, da će i taj zavod odigrati veliku ulogu u stručnoj izobrazbi studenata, što se već i do sada vidjelo. Možda da u Europi ne postoji veterinarski fakultet, koji bi takav zavod imao u onakvom smislu, kako smo ga mi zamislili. Na porodiljskoj klinici se posvećuje velika pažnja*

umjetnom osjemenjivanju životinja u borbi protiv steriliteta. Prof. Rapić ističe da smo u svemu tome upravo revolucionarno postupali i sa postignutim rezultatima se moramo ponositi. Rad na terenu u 80% se iscrpivo temelji baš u preventivi. Mi nismo mogli više ni učiniti. Bilo je tendencija da se studij rascjepka, te da se stvori tip veterinara terapeuta i tip veterinara profilaktičara. Međutim, taj put nije moguć. Mi moramo dati veterinaru što širu opću naobrazbu, da bi on s uspjehom mogao obavljati svoju dužnost na terenu. U pogledu mišljenja prof. Babića da se nastava koncentrira na četiri vrste domaćih životinja i to na konja, goveda, ovcu i svinju, prof. Rapić kaže da taj put ne bi bio dobar. Ističe da mi ne smijemo zapostaviti proučavanje bolesti peradi. I na kongresu veterinara u Londonu istaknuto je da se mora posvetiti puna pažnja peradarstvu, naročito obzirom na njegovu gospodarsku važnost, a također i sa stanovišta veterinarske prakse. Ni psa ni mačku ne možemo izdvojiti iz kruga domaćih životinja, koja se moraju proučavati na našem fakultetu, a naročito zbog zoonoza…

Doc. dr. M. Winterhalter je, među ostalim, rekao *da bi trebalo uvesti jednu posebnu nastavnu disciplinu, u kojoj bi se ukazalo mladim studentima na dužnosti i ulogu veterinara u socijalističkom društvu i kroz takva predavanja bi se, uz ostalo, izgrađivao i novi lik veterinara, koji mi želimo stvoriti.*

Prof. dr. Babić se najprije osvrće na prijedlog doc. Winterhaltera, da se u okviru nastave ukazuje studentima na ulogu i važnost veterinara u našem društvu, te kaže da se u cijelosti slaže s tim prijedlogom… (Na osnovi te rasprave u lipnju je iste godine prihvaćen prijedlog prof. Rapića o uvođenju predmeta Društvena uloga veterinara u I. semestru, koji je kasnije preimenovan u Uvod u veterinarstvo. Prof. Rapić ujedno je izabran za honorarnog nastavnika iz tog predmeta, op. a.).

Osvrćući se na izlaganja prof. Rapića i drugih diskutanata (doc. dr. M. Martinčić), prof. Babić kaže da bi prema njihovim riječima izgledalo kao da je on rekao da u pogledu unapređenja nastave nije ništa učinjeno. Naprotiv, učinjeno je dosta toga, ali je on mišljenja da se taj sistem još više produbi i usavrši. Mi moramo front suziti, da bi ga mogli produbiti. Sada je trenutak da to izvršimo. U argumentaciji nekih diskutanata navode se sistemi i prilike u inozemstvu, što ponekad nije najsretnije. Mi ne trebamo podcjenjivati vanjska iskustva, ali mi imamo svojih specifičnosti na koje moramo baciti težište. U raspravi su još sudjelovali ponovno prof. Rapić i drugi članovi Vijeća (doc. dr. M. Winterhalter), koji su još jednom podvukli svoje stanovište i naročito se osvrnuli na važnost peradarstva za naše narodno gospodarstvo. Na kraju načelne diskusije Vijeće se složilo da nastavu treba koncentrirati.

Dodatak 10.

Zbivanja u vezi sa štrajkom studenata iz 1954. opisao je M. Sviben, tada student veterine u lipanjskom broju *Veterina*ra iz 1955. godine:

Nekako u isto vrijeme, kada je prije četiri godine uredništvo „Veterinara" moralo donijeti konačnu odluku o obustavi izlaženja časopisa Udruženja studenata veterinarske medicine Beograda, Sarajeva i Zagreba, prišla su organiziranju I. međufakultetske konferencije studenata fakulteta Zagreba, Sarajeva i Beograda.

Neposredni povod sazivanja te konferencije bio je neopravdan i neprincipijelan postupak nastavnika triju Veterinarskih fakulteta, koji su okupljeni na I. međufakultetskoj konferenciji nastavnika Veterinarskih fakulteta Jugoslavije, odbili zahtjev predstavnika studenata, da učestvuju u radu te konferencije.

Osnovno pitanje, o kojem su predstavnici studenata triju Veterinarskih fakulteta raspravljali 29. i 30. IV. 1951., bilo je pitanje nastavnog plana, programa i režima studija. Učesnici su u toku konferencije izradili studentski prijedlog plana i režima, te ga s obrazloženjem dostavili po završetku rada svim zainteresiranim i odgovornim čimbenicima u svrhu razmatranja i realizacije.

Vijeće Veterinarskog fakulteta u Zagrebu nije usvojilo studentske prijedloge. Nastavnim planom, koji je prihvatilo u proljeće 1952. samo je neznatno izmijenilo stanje, koje je uvjetovalo teško zadovoljavanje propisima pravila o studiranju – tada još pooštrenima.

Studenti zagrebačkog Veterinarskog fakulteta morali su tokom treće godine studija položiti ispite iz ovih predmeta: mikrobiologije, parazitologije (do upisa u VI. semestar), patološke anatomije, patološke fiziologije, interne kliničke propedeutike (do upisa u VII. semestar).

Nastavnici su takve zahtjeve opravdali tvrdnjom, da je bez apsolviranja pretkliničkih predmeta nemoguće razumijevanje i svrsishodan rad u kliničkim semestrima. Studenti su sa svoje strane tvrdili, da te uslove za upis u prosjeku ne mogu na vrijeme i solidno ispuniti. Većina studenata u propisanim rokovima uistinu nije mogla zadovoljiti uvjetima za upis, naročito u VII. semestar, te je Fakultetsko vijeće u nekoliko navrata dozvoljavalo izvanredne ispitne rokove i uvjetno upisivanje. Jedan dio studenata nije mogao ispuniti uvjete za upis ni pod takvim okolnostima. Dok je na Veterinarskim fakultetima u Beogradu i Sarajevu posljednji uvjet bio položen ispit iz fiziologije do upisa u V. semestar, na zagrebačkom Veterinarskom fakultetu godina odabiranja bila je ustvari četvrta godina studija.

Tako je bilo sve do siječnja 1954. godine, kada je oko pola studenata, upisanih u tadašnji VII. semestar, trebalo da „izgubi" godinu. Poduzevši sve, što je bilo u njihovim mogućnostima, obavijestivši na vrijeme zainteresirane i kompetentne, Udruženje studenata veterinarske medicine u Zagrebu, stupilo je 21. I. 1954. u štrajk. Bila je to organizirana akcija mirnog protesta s krajnjim ciljem sređenja stanja nastave na zagrebačkom Veterinarskom fakultetu. Zahvaljujući ozbiljnosti i upornosti svoga djelovanja studenti su postigli, za što su se borili.

Dodatak 11.

U vezi s dodiplomskim stupnjevanjem studija Vijeće je 17. lipnja 1960. odlučilo da se nadležnost Odbora za poslijediplomski studij (prof. dr. B. Miklaušić, prof. dr. S. Rapić, prof. dr. M. Francetić, doc. dr. M. Kralj i doc. dr. T. Setinski) proširi te da odbor izradi mišljenje i prijedlog o uvođenju prvoga stupnja nastave na Fakultetu. Predsjednik odbora prof. Miklaušić objavio je 27. lipnja 1960. da na Fakultetu nije potrebno organizirati nastavu prvoga stupnja. Vijeće je tada zaključilo da se o uvođenju I. stupnja studija na Fakultetu ne može zauzeti određeni stav sve dok to pitanje ne razmotre sve zainteresirane ustanove i organizacije i o tome se ne izjasne. Konzultirano je i Društvo veterinara i veterinarske službe te Republička uprava za veterinarstvo, koji su također držali da na fakultetu nije potrebno uvoditi nastavu prvoga stupnja. Savezna uprava za poslove veterinarstva organizirala je 11. listopada 1960. u Beogradu savjetovanje kojemu su prisustvovali predstavnici veterinarskih fakulteta Jugoslavije i republičkih veterinarskih uprava te predstavnici poljoprivrednih dobara, JNA i drugih zainteresiranih ustanova i organizacija. Tom je prilikom referat o stupnjevanju studija, među ostalim, podnio dr. V. Benko, načelnik Uprave za veterinarsku službu NRH. On je naglasio da u prvom redu treba poći od potreba naše poljoprivrede za određenom kategorijom stručnjaka. Govoreći o veterinarskom stručnjaku, zaključio je da bi za našu zajednicu bilo korisno i potrebno imati veterinara općega tipa, koji uz poznavanje medicinske problematike poznaje i probleme zootehnike, moderne stočarske proizvodnje i ekonomike. Također je zaključio da je nastava prvoga stupnja na veterinarskim fakultetima nepotrebna jer bi tim stručnjacima manjkalo znanja i bili bi slabo korisni proizvodnji. Prof. dr. B. Miklaušić iznio je stav našeg fakulteta da uvođenje prvoga stupnja nikako ne dolazi u obzir, a drugi bi stupanj uglavnom bio u okviru sadašnjeg nastavnog plana i programa uz eventualne izmjene u opsegu predmeta zootehničke grupacije. Zanimljivo je pritom istaknuti da su predstavnici preostalih triju jugoslavenskih veterinarskih fakulteta zauzeli stanovište o potrebi uvođenja prvoga stupnja. O tom se problemu raspravljalo i na dvije međufakultetske konferencije jugoslavenskih veterinarskih fakulteta 17. i 18. veljače 1961. u Beogradu te 23. i 24. lipnja iste godine u Sarajevu.

Razmatrajući organizaciju nastave, Vijeće i Savjet Fakulteta zauzeli su stav da, prema analizama i mišljenjima, privreda nema potrebe za veterinarskim stručnjacima s višom stručnom spremom. Zato je zaključeno da se na Fakultetu organizira studij jedinstvenog nastavnog plana prvoga i drugog stupnja te da završeni studenti dobiju akademski naslov veterinara. Izmjenama propisa o reguliranju vojne obaveze priznate su dvije prve godine s položenim ispitima, kao uvjet za skra-

ćeni vojni rok, pa je konačno otpao i taj razlog za stupnjevanje studija. Fakultetsko vijeće i Savjet Fakulteta na svojoj su zajedničkoj sjednici 6. svibnja 1961. donijeli Odluku o stupnjevanju studija na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu prema kojoj na Fakultetu nema nastave prvoga stupnja. Drugi stupanj nastave izvodi se po nastavnom planu i režimu studija propisanom u Fakultetskom statutu, a traje pet godina. Tom je odlukom i formalnopravno regulirano stupnjevanje diplomske nastave na našem fakultetu.

Dodatak 12.

U raspravi o problemima nastave prof. dr. P. Kraljević istaknuo je sljedeće (prijepis njegove diskusije dostavljen je u pisanom obliku):
Tri su, po mojem mišljenju, objektivna uzroka koja su utjecala na kvalitetu studija na našem fakultetu. To su: preveliki broj studenata, nedovoljno novca, te položaj agrara u našem društvu (stanje u agraru je takvo da, prema sredstvima javnog informiranja, što se više proizvodi, to se stvaraju veći gubici. Zato proizvođač nije zainteresiran za stručnjaka koji će mu svojim znanjem povećati proizvodnju, ili je, pak, nedovoljno zainteresiran. To onda ima odraza i na materijalni položaj Fakulteta, te na motivaciju nastavnika i studenata). No, povrh objektivnih, postoje i subjektivni uzroci takvom stanju. Neki od njih bi se, uz veću angažiranost nastavnika, studenata, upravnih i samoupravnih organa na ovome Fakultetu, mogli dijelom otkloniti. Na primjer:

1. *Klinike moraju imati dovoljno životinja, jer bez njih one nisu klinike, a bez klinika se ne može obrazovati kvalitetan stručnjak. Trebalo bi organizirati cjelodnevnu praktičnu nastavu na klinikama, ali se ona ne bi smjela održavati u turnusima. Smatra se, naime, da se turnusnom nastavom ne postižu najbolji rezultati.*
2. *U budućim okvirnim i izvedbenim nastavnim programima, trebalo bi svi predmeti od reda (to mora biti načelno, i nipošto ne zahvatiti samo pojedine predmete, one „nejake") imati manje teoretske, a više praktične nastave. Naravno, ta praktična nastava morala bi doista biti praktična. To bi značajno povećalo motiviranost studenata, pa bi i naši konačni „proizvod" bio, bez sumnje, kvalitetniji.*
3. *Na svim predmetima bi trebalo poboljšati kvalitetu nastave. Za to su svakako potrebna suvremena nastavna pomagala. No, po mojem mišljenju, još važnije od toga jest promijeniti pristup predavanjima. Predavač, naime, ne mora ispredavati sve što je predviđeno nastavnim programom. Štoviše, predavanja ne smiju biti duplikat udžbenika, nego ona moraju sistematizirati različite informacije, te biti vodič i kompas u oceanu činjenica.*
   Predavanja moraju izazvati intelektualni nemir i potaknuti studente na aktivniji odnos prema učenju. Ako ovako budemo gledali na predavanje, onda nam neće biti teško smanjiti broj sati predavanja u korist praktične nastave.
4. *No, da bi predavanja doista bila dobra, potrebna su osim pomagala i „promjene pristupa predavanjima", još tri uvjeta. Prvi uvjet je da se predavanja moraju pripremati. Drugi su uvjet udžbenici ili skripte. Bez njih nema dobrih predavanja, jer predavač tada mora predavati ono što inače mora u njima pisati. Bez njih također nema ni učenja (kvalitetnog) od strane studenata. Treći uvjet jest da sveučilišni nastavnik bude doista znanstvenik. Na stranu to, što tako i zakon predviđa (nitko ne može biti na primjer profesor ako prije nije izabran u znanstvenog savjetnika). Važnije je, naime, da nastavnik, koji treba održati predavanja onako kako sam ranije iznio, mora to stvarno biti.*
5. *Da bi, pak nastavnici mogli pisati udžbenike i skripta, te baviti se znanstvenim radom, treba ispuniti sljedeće uvjete:*
   a. *Nastavnike treba osloboditi „torbarenja" i osigurati im normalne uvjete za život, a mlade kolege treba osloboditi prevelikog opterećenja praktičnom nastavom. Nastavu bi trebali svi nastavnici podijeliti međusobno, tako da opterećenje nastavom bude podjednako. U protivnom, to može biti kobno za većinu mlađih kolega.*
   b. *Osigurati barem minimalna sredstva za nabavu opreme i za znanstvena istraživanja. Nažalost, kako je krenulo, bojim se da ćemo svi mi biti sve manje znanstvenici. Upravne strukture na Fakultetu morale bi, uz sve razumijevanje problema s kojima se oni svakodnevno susreću u ovim ne baš lakim vremenima, pronaći načina da sredstva namijenjena znanstvenom radu, doista budu u to i utrošena. Bez toga, bojim se, doći ćemo u bezizlaznu situaciju.*
   c. *Nastavnici bi morali, unatoč svemu, malo „živnuti". Trebali bi se više povezati s kolegama s drugih srodnih institucija u zemlji i inozemstvu. Morali bi izaći iz ove letargije i unijeti novo ozračje na Fakultet.*
6. *Glede odabira studenata za studij veterine i provjere njihova znanja na ispitima predlažem:*
   a. *Pooštriti kriterije za prijem na Fakultet;*
   b. *Pooštriti i ujednačiti kriterije na prvoj godini studija;*
   c. *Na svim godinama studija održavati kriterije na određenoj razini;*
   d. *Približno ista razina i ujednačenost kriterija na ispitima može se postići s pomoću dobro načinjenih testova. Zato uvesti testove, ako je ikako moguće;*
   e. *Ozakoniti kolikvije, izvoditi ih s pomoću testova, a ocjenu na kolokviju uzeti u obzir pri davanju konačne ocjene.*

Nadalje, prof. dr. M. Sviben smatrao je da će do promjene broja studenata doći tek 1993., a problemi nastave neće se ispraviti za 12 – 15 godina. Predložio je drugačije izvođenje nastave i da se studentima osigura da mogu doći na predavanja. Uvjet je da se predavaonice opreme suvremenim pomagalima.
Prof. dr. M. Tadić smatrao je da u prvu godinu studija treba upisati najviše 150 studenata i o tome obavijestiti Komitet za prosvjetu, Savez SIZ-ova, te da na Fakultetu treba promijeniti način upisa, a ne prepisivati SAS (mislio je na Samoupravni sporazum, op. a.).
Student J. Palaversa smatrao je da je broj od 550 upisanih studenata na prvoj godini studija velik (mislio je na novoupisane studente i ponavljače, op. a.). *Na jednog asistenta dolazi 50 – 60 studenata. To je prevelik broj. Smatra da bolji studenti nisu stimulirani za rad, te da se svaka godina upisuje pod drugim uvjetima. Svi nastavnici žele da studenti što više nauče, a nama studentima se ne daju uvjeti za to. Smatra neophodnim poštivanje Statuta.*
Imenovana je komisija koju su činili prof. dr. T. Martinčić, prof. dr. J. Živković, prof. dr. B. Jukić, prof. dr. M. Herak, prof. dr. H. Gomerčić i koja je na sastanku 8. veljače 1989. konstatirala da kvaliteta nastave nije na zadovoljavajućoj razini zbog prevelikog broja studenata, nedovoljne opremljenosti nastavnim pomagalima, pomanjkanja prostora, nedovoljnog angažiranja nastavnog osoblja i nedostatka životinja na klinikama. Predložila je da se u prvu godinu studija upisuje 150 studenata za potrebe udruženog rada SRH i 50 studenata za potrebe udruženog rada SR Makedonije i SAP Kosovo, zatim da se pooštre kriteriji na prvoj godini studija, uredi studentska referada i Velika predavaonica, pokrene akcija za obnavljanje nastavnih pomagala za cijeli Fakultet, nastavnici stimuliraju da pišu udžbenike i skripte i dr. Ujedno je predloženo da se zaduže dekan, prodekan i predsjednik Savjeta da najhitnije stupe u kontakt sa SIZ-om obrazovanja i SIZ-om znanosti za nabavu i financiranje opreme za nastavni i znanstveni rad te investicijsko održavanje. Vijeće je 1. ožujka prihvatilo zapisnik Komisije za sastavljanje zaključaka koji je dostavljen svim organizacijskim jedinicama.

Dodatak 13.

Odnos između prof. M. Rajčevića i drugih nastavnika osobito je došao do izražaja kada je reagirao na izbor predavača i veterinarskog inspektora N. Ritzzoffyja na natječaj za nastavnika iz Stočarstva. Naime, na sjednici Savjeta 15. lipnja 1931., prilikom prijedloga predsjedavajućeg Savjeta prof. J. Sakaŕa da se raspiše natječaj za popunjavanje nastavničkog mjesta na katedri za stočarstvo, prof. M. Rajčević pročitao je svoj pisani prijedlog da se skine ta točka dnevnog reda:
Na točku dnevnog reda IX. redovne sjednice Savjeta Veterinarskog Fakulteta - „da se raspiše natječaj za katedru za stočarstvo stavljam ovaj prijedlog:

Pošto na zagrebačkom Univerzitetu postoji katedra za stočarstvo sa uređenim institutom ili kako se zasad zove Živinogojstvo, a postoje i dva profesora za taj predmet (opas. a. mislio je na prof. dr. A. Ogrizeka i prof. dr. S. Ulmansky-a s Gospodarsko-šumarskog fakulteta) i prema tome ne postoji nikakva stvarna potreba za popunjavanje te katedre, to se točka dnevnog reda skida s dnevnog reda kao zasad bespredmetna.
Obrazloženje:
Veterinarski fakultet u Zagrebu je daleko još nepotpun i neuređen. Ima, na primjer, vrlo važna katedra nepopunjena - Higijena mesa i mlijeka (iz kojih se razloga ne popunjava ne znam). Bilo je slučajeva da su nekoja studentska godišta diplomirala, a da studenti ili nisu slušali taj predmet ili su ga slušali od suplenta u nekom kursu, a da ne govorim o praktikumu iz tog predmeta. Niko ne može poreći važnost ovog predmeta, to jest higijene mesa i mlijeka i nitko ne može reći da bi moglo biti stočarstvo za veterinara i građane važnije od higijene mesa i mlijeka.
Veterinar je stočar ipso facto, a kad ima mogućnost da stočarstvo sluša na univerzitetu, onda pogotovo „ne gori" da se popunjava baš ova katedra.
Materijalno stanje fakulteta je mizerno, svi postojeći instituti trpe radi ove materijalne oskudice i ne mogu da se razviju i zadovolje.
Mi imamo posjednutih katedara, ali one ne mogu urediti svoje institute, jer nemaju sredstava, na primjer, Mikrobiologija, Farmakologija, Parazitologija. U opće neka se kaže, koji je institut uređen? Zar patološka anatomija, gdje se vrše sekcije između klinika, gdje se dvorana ispire na dvorište na kome čekaju i prolaze pacijenti za sve klinike? Zar su uređene naše klinike sa po nekoliko mjesta, a stotine đaka?
Za uređenje Instituta za stočarstvo trebali bi milijuni (treba znati šta će stajati na primjer Institut Kronacherov u Berlinu), a mi nemamo baš ništa i gospoda koja forsiraju „popunjavanje" katedre za stočarstvo ili ne znaju što je stočarstvo ili im nije stalo ni do čega nego da se ona „popuni". Da se ma otkud navaljuje na nas, da popunjavamo tu stolicu (prema tadašnjim propisima rabio se takav izraz za popunjavanje katedre, op. a.)*, mi bi morali muški reći: to bi bilo šarlatanstvo, mi moramo izgrađivati fakultet kvalitativno, ono što je zasnovano i prema potrebama.*
Pa kad bi mogli i materijalno i kad bi imali stručnjaka kvalificirana, još bi uvijek morali znati da je i za agronomski i za veterinarski fakultet dovoljan jedan dobar institut i da se predavanja i vježbe mogu i treba da vrše zajedno i veterinarima i poljoprivrednicima u interesu našeg stočarstva i stočara. Studenti veterine slušaju sa ostalim studentima: botaniku, fiziku, kemiju, biologiju, od kojih bi neke trebalo mnogo prije osamostaliti nego stočarstvo. Tu katedru na našem Univerzitetu treba Uredbom tako urediti da je ona jedna zajednička i za veterinarski i za poljoprivredni fakultet. Spominjem uzgredno, iako se time ne slažem: stočarstvo je oduzeto iz veterinarskih šaka i predato poljoprivrednim stručnjacima i ako bi bilo logike, onda bi se moralo reći, ta katedra je zasad, dok su na snazi zakoni i uredbe, koji stočarstvo predaju isključivo agronomima, veterinarskom fakultetu nepotrebna.
Gospoda, koja su za popunjavanje katedre za stočarstvo sigurno drže da je na fakultetu sve već uređeno. To bi ja mogao zaključiti otuda, što je nabavljen luksuzni auto (na sjednici Savjeta od 3. listopada 1931. prihvaćen je Pravilnik za uporabu automobila, op. a.)*, što su zazidane kupke i salon za šišanje pasa, što je nabavljen Röntgen, dok na primjer Klinika za zarazne bolesti nema kamo da smjesti sakagljiva konja, a ako ima u to doba sumnjivu životinju od bjesnoće, ili svinju sa svinjskom kugom, koju mora da primi druga klinika na štetu vlasnika svinja, koji ih šalje na tu drugu kliniku da se liječe, a ne zaražuju kugom. Kad bi na fakultetu bili uređeni ostali instituti i klinike i čak kad ne bi bilo prilike za đake da slušaju stočarstvo uopće, što ne stoji, još bi se moglo reći: fakultet je uređen, a ovakvom kakvu je naturivati balast jest prijestup, koga od nas nitko ne bi smio učiniti, niti preuzeti odgovornost, ako bi se sa kakve strane pokušavao sličan napad.*
Nakon odbijenog prijedloga prof. M. Rajčevića prihvaćen je prijedlog prof. J. Sakaŕa da se za mjesto na katedri za stočarstvo raspiše natječaj do kraja rujna.
Na sjednici od 3. listopada novoizabrani dekan prof. dr. F. Zavrnik izvijestio je da su na natječaj za nastavnika za Stočarstvo stigle dvije molbe (N. Ritzoffyja i dr. M. Petrovića). Ponovni prijedlog prof. N. Rajčevića da se ta točka skine s dnevnoga reda i postavi kao posljednja točka za buduću sjednicu nije prihvaćen. Na istoj je sjednici dekan predložio da se do završetka natječaja i izbora kandidata predavanja iz stočarstva povjere dotadašnjem predavaču inspektoru N. Ritzoffyju. Tada je prof. N. Rajčević iznio svoj pisani protest s obrazloženjem:
Protiv povjeravanja predavanja iz stočarstva na Veterinarskom fakultetu gospodinu Ritzoffy-i Nikoli ulažem ovaj protest: Kod točke „izvještaj dekana" o molbama za redovnog profesora za stočarstvo na raspisani natječaj, kazao sam uglavnom sve, što govori protiv povjeravanja predavanja iz stočarstva njemu.
Ovakvim povjeravanjem izdaje se nepotreban novac, a univerzitet ima za taj predmet nastavnike.
Tendencija Ministarstva prosvjete ide za tim, da se predavanja ne povjeravaju licima izvan univerziteta, nego da se predavanje vrše odnosni profesori univerziteta, ako ih ima iste struke, ili da se predmet razdijeli među najbliže struke. Taj slučaj smo imali kod povjeravanja predavanja iz nauke o zarazama. Tu je predstojnik instituta predložio svoga asistenta, a fakultet stručnjaka izvan univerziteta.
Ministarstvo je odbilo suplenturu izvan univerziteta i naredilo da se predmet razdjeli među najbliže. Dakle postoji presedan, pa je vjerojatno da će Ministarstvo prosvjete učiniti isto i sa stočarstvom, to jest narediti da ga predaje koji od stočarskih specijalista profesora univerziteta ili neko sa fakulteta.
Tu neugodnost može izbjeći Savjet ako radi u duhu gornjih instrukcija Ministarstva prosvjete.
U slučaju neusvajanja moga mišljenja molim da se ovaj protest ili odvojeno mišljenje priloži zapisniku i prijedlogu o povjeravanju predavanja.
Prof. N. Rajčević se u vezi s natječajem za redovitog profesora za stočarstvo očitovao sljedećim obrazloženjem:
I u najbogatijim zemljama i narodima: Engleskoj, Americi, Njemačkoj (pa i Francuskoj, koja je krcata puna zlata se štedi) nastale su vrlo teške i sudbonosne ekonomske prilike, a pogotovo je ekonomska kriza zahvatila manje i siromašnije zemlje. Među koji spadamo i mi i u takvim je prilikama potrebno da se o svakom najmanjem izdatku vodi najozbiljnije računa i za neophodno potrebne stvari.
Rasipanje za nepotrebno može se i mora danas nazivati i kvalificirati kao pravo izdajstvo otadžbine.
U ovako obijesno rasipanje ubrajam ja danas popunjavanje stolice za stočarstvo na Veterinarskom fakultetu,, jer za to momentalno nema neophodne potrebe. Na zagrebačkom univerzitetu su dva univerzitetska profesora za stočarstvo i jedan dugogodišnji asistent na institutu za stočarstvo. Dok su na Veterinarskom fakultetu postojale i malo normalne prilike slušali su studenti veterinari stočarstvo zajedno sa studentima poljoprivrednicima i ta nastava nije stajala državu ni jedne posebne pare. Otkad se u fakultet ušuljao zao duh nastali su za državu nepotrebni izdaci i štete i po studente, jer ono što može dati univerzitetski profesor, ne može neko koji je po nuždi trebao neko vrijeme da suplira, a koji nema za to potrebnih kvalifikacija.
Postoji i okružnica Kraljevske vlade, da se neće vršiti nikakva nova imenovanja, pa ni potrebnija, jer su državna sredstva (financije) nedostatna. Predlaganje popunjavanje katedre za stočarstvo značilo bi ignoriranje i nepoštivanje patriotskih odredaba vladinih, poduzetih u cilju spašavanja zemlje i države od štetnih potresa.
U vrijeme kada se činovnici i svatko rado odriče jednog dijela svojih skromnih prinadležnosti za dobro cjeline, predlaganje neke sinekure nekome bilo bi pravo bezumlje.
U vrijeme kad Austrija pomišlja da žrtvuje svoje stare tradicionalne naučne ustanove, svoju „Bodenkulturu", tehniku, veterinu i spaja katedre, koje su desetljećima postojale, popunjavanje zasad nepotrebne katedre kod nas, u ovakvim vremenima, nemoguće je.
U vrijeme kad se i kod nas pomišlja i govori o redukciji i spajanju postojećih katedara na svim univerzitetima u zemlji, Veterinarski fakultet, sa puno važnijim potrebama, koje država nije kadra da pokrije, pokazao bi besprimjernu ignoranciju i defetizam stvaranjem zaključka koji nepotrebno oštećuje državnu imovinu i koji bi se teško osvetio pravim interesima Veterinarskog fakulteta.
U vrijeme kad su neki naši krajevi izvrgnuti pravoj gladi uslijed elementarnih nepogoda, suše i leda i kad svako humano srce prilaže što god može za te naše ljude i buduće naraštaje (djecu) da ne propadnu od gladi, ne mogu zamisliti univerzitetske profesore, da na račun gladnih

troše državne pare za sitoga, kome to nije potrebno, osim iz sujete. Predlažem da Fakultetski savjet zaključi ovo:
Molbe stigle na raspisani natječaj za redovnoga profesora za stolicu stočarstvo ne mogu se uzimati u razmatranje i vraćaju se, a popunjavanje katedre odlaže za kasnije, kad se ukaže neophodna potreba i dozvole državne financije.
Apeliram na savjest i razum članova ovog Savjeta, da prime moj prijedlog i stvore ovakav zaključak, jer im to nalaže sveta dužnost, koja veže svakoga pojedinca bez razlike, da sa svoje strane učini sve što može da pomogne zemlji izići neoštećenoj iz ovih teških vremena. Ujedno molim, da se ovo moje obrazloženje priloži sjedničkom zapisniku.
Prijedlog prof. Rajčevića na istoj je sjednici odbijen, a u nastavku sjednice koja je održana 5. listopada prihvaćen je prijedlog dekana prof. dr. F. Zavrnika da se predavanja iz Stočarstva povjere N. Ritzoffyju. Na sjednici 17. listopada 1931. dekan je izvijestio da je rješenjem Univerzitetskog senata odlučeno da se protest prof. Rajčevića priloži zapisniku (svaki se prijepis zapisnika sa sjednica dostavljao Rektoratu na nadležnost, op. a.), međutim prof. Rajčević tražio je da se on proslijedi ministru prosvjete na daljnje postupanje. Dekan je postavio pitanje treba li se protest prof. Rajčevića uputiti ministru, pri čemu je prihvaćeno da se, prema zaključku senata, ne šalje dalje, nego prilaže u zapisnik. Na sjednici od 31. listopada dekan je izvijestio da je *primio pismo prof. Rajčevića glede njegova dopisa ministru prosvjete*. Na to je pismo dekan odgovorio *da nije ovlašten prema zaključku Savjeta njegov dopis uputiti g. Ministru*. Također je izvijestio *da je primio pismo advokata dr. Brnčića naslovljenog na njega kao dekana. Čita to pismo* (pismo nije sačuvano u arhivi Fakulteta, op. a.) *u kome se navode detalji sa sjednice Savjeta Veterinarskog fakulteta i Uprave Univerziteta. Čita nadalje svoj odgovor advokatu dr. Brnčiću* (odgovor na pismo nije sačuvan u arhivi Fakulteta, op. a.). *Kaže da ne bi odgovarao kad ne bi bili po srijedi interesi fakulteta i položaj dekana. Iznosi to ovdje, pa će predložiti cijelu stvar nadležnom starješini rektoru, da je uputi na disciplinki sud*. Prof. J. Sakač iznio je mišljenje *da su u pismu advokata Brnčića izneseni takvi detalji sa sjednice Savjeta, koje je on mogao dobiti jedino od prof. Rajčevića i koji nemaju sa inkriminiranom riječi ništa posla.* U nastavku rasprave dijela članova Savjeta (prof. Lj. Jurak, prof. dr. L. Bosnić i prof. J. Sakač) izneseno je mišljenje *da se prof. Rajčević ogriješio iznoseći stvari sa sjednice izvan fakulteta, dok imade u samom univerzitetu foruma za rješavanje takvih sporova. Uostalom da se to najbolje vidi po sporu Ljevačić – Plasaj, gdje je univerzitetsko vijeće o tome rješavalo, te Plasaj nije bio izručen sudu.* Dekan je predložio da se zbog takva postupanja prof. Rajčević *uputi na disciplinski sud*, što je Savjet većinom glasova prihvatio. Na kraju sjednice prof. Rajčević pitao je dekana za sudbinu pisma upućenog ministru prosvjete. Dekan je izjavio *da je pismo prema zaključku savjeta zadržao.* Na to je prof. Rajčević izjavio *da će pismo uputiti izravno g. ministru.*
Na istoj se sjednici Savjeta raspravljalo o molbi N. Ritzoffyja za nostrifikaciju doktorske diplome koju je stekao na Visokoj veterinarskoj školi u Lavovu i tom prilikom prof. M. Rajčević predlaže *da se spomenuta molba ne može uzeti u obzir, jer ne sadrži potrebne priloge*. Svoj je prijedlog obrazložio sljedećim riječima: *Zakon o nostrifikaciji diploma traži pored ostalog još i svjedočanstvo o ispitu zrelosti, a toga molilac nema. Radi pomanjkanja tog priloga nije molilac mogao biti pripušten ni doktorskom ispitu ovdje. Trebalo bi još zamoliti Visoku veterinarsku školu u Lavovu za njezine propise o polaganju doktorata, što je i u interesu Veterinarskog fakulteta, kao i molioca, jer se moglo čitati u novini jednoj „Naša Sloga" da se sprema neka akcija protiv doktorata u samom Lavovu*. Dekan je *odvratio da je ta stvar nostrifikacije riješena rješenjem senata*. Prof. Rajčević nadodao je *da članak 10. Zakona o nostrifikaciji diploma ne može, a pogotovo ovako tumačiti Univerzitetski senat, koji tumači samo Zakon o univerzitetima (članak 12. Zakona o univerzitetu), pa je rješenje i tumačenje Univerzitetskog senata o gore citiranom članu Zakona o nostrifikaciji diploma neobavezatan za Fakultetski savjet Veterinarskog fakulteta, te ne može biti podloga za nostrifikaciju doktorske diplome g. Nikole Ritzoffy-a.* Nakon rasprave u kojoj su još sudjelovali prof. Sakač i prof. Bosnić većinom je glasova odbijen prijedlog prof. Rajčevića te prihvaćena molba N. Ritzoffyja za nostrifikaciju doktorske diplome.

Dekan prof. dr. F. Zavrnik je 25. studenoga 1931. uputio rektoru zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka prema Zakonu o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31. ožujka 1931., jer nova Opća Uredba Univerziteta, koja je trebala propisivati disciplinski postupak u skladu sa Zakonom o univerzitetu iz 1930., još nije bila donesena. No rektor je dekanu vratio zahtjev s naznakom da postupak uskladi s novom Općom uredbom te je Savjet prihvatio prijedlog prof. Lj. Juraka *da dekan postupi po članku 120. Opće Univerzitetske Uredbe u stvari prof. Rajčevića.* (članak glasi, op. a.: *ako bi o kome profesoru došla rektoru ili dekanu osnovana žalba ili predstavka da se svojim postupcima u moralnom i socijalnom pogledu onemogućio, obratit će se rektor odnosno dekan preko rektora univerzitetskom senatu da odredi komisiju od pet profesora da ispitaju slučaj. U komisiji mora biti jedan sa fakulteta dotičnog profesora. Komisija će ispitati slučaj i podnijet će svoj izvještaj rektoru. Rektor upućuje ovaj izvještaj fakultetu na kome profesor predaje. Fakultetski savjet može povodom izvještaja donijeti odluku, da se čitav predmet uputi na rješenje disciplinskom sudu ili rješavati o uklanjanju nastavnika sa univerziteta. Za prijedlog da se profesor ukloni sa univerziteta potrebno je da u fakultetskom savjetu glasaju dvije trećine glasova od ukupnog broja profesora. Ako bi prijedlog na taj način bio primljen u fakultetskom savjetu, odlučuje o njemu univerzitetsko vijeće u prisustvu najmanje dvije trećine članova apsolutnom većinom od ukupnog broja svih članova. Ovako primljen prijedlog podnosi rektor na odobrenje Ministru prosvjete. Na isti se način postupa ako bi zahtjev za uklanjanje profesora sa univerziteta potekao od Ministra prosvjete.)*
Na sjednici Savjeta 27. studenoga 1931. dekan je pročitao dopis Ministarstva prosvjete *da se predavanja iz stočarstva ne mogu povjeriti inspektoru N. Ritzoffy-ju, nego trebaju studenti slušati stočarstvo na poljoprivrednom fakultetu*. Stoga je na dekanov prijedlog upućen podnesak Ministarstvu prosvjete, jer se smatralo da *treba čuvati interese fakulteta*, a bilo je i mišljenja (prof. Bosnić) *da bi Univerzitetska uprava trebala da posreduje i da čuva autonomiju Sveučilišta.* Na sjednici Savjeta 16. siječnja 1932. dekan je obavijestio o dopisu Ministarstva prosvjete *kojim se rješava da se inspektoru dr. N. Ritzoff-ju ne povjeravaju predavanja.* Prihvaćen je prijedlog prof. E. Podaubskog da dekan pođe u Beograd *te usmeno raspravi to i druga pitanja sa g. Ministrom*. Prilikom dekanova boravka u Beogradu, gdje je razgovarao s ministrom prosvjete o nekim pitanjima za Fakultet (primjena Opće Uredbe univerziteta na Veterinarski fakultet i zahtjev za izvanredni kredit), na kraju nije intervenirao u pogledu dr. N. Ritzoffyja jer je doznao da je on sam pristao biti imenovan delegatom poslanstva Jugoslavije u Beču (1932. – 1933.).
Na sjednici Savjeta 16. travnja 1932. je izvijestio o dopisu prof. Rajčevića *glede neprestanih insinuacija njegovoj osobi*. Prihvaćen je dekanov prijedlog *da se na sjednici Savjeta o tome ne povede rasprava, već da se taj dopis priloži zapisniku, pa će se o tome raspravljati i u odboru petorice profesora, koji su danas izabrani u Senatu, da ispitaju slučaj prof. Rajčevića prema članku 120. Opće Univerzitetske uredbe*.
Dekan je 1. listopada 1932. izvijestio *o dopisu rektora o „sporu" za tužbu Fakultetskog savjeta protiv prof. M. Rajčevića, upozorava profesore da je stvar povjerljiva i da se ne smije nikome pričati, Odbor ad hoc je našao da nema povoda za postupak po članku 120. Opće Univerzitetske uredbe, nego se ima nastaviti postupak po članku 62. Čita dopis rektorata da se traži zaključak Fakultetskog savjeta o optužbi na osnovu članka 62. Opće Univerzitetske uredbe.* (Članak glasi, op. a.: *Disciplinski postupak može se započeti na zahtjev rektora ili na zahtjev Ministra prosvjete ili na osnovu odluke fakultetskog savjeta kome nastavnik pripada. Disciplinski postupak može se započeti i kada je okrivljeni oslobođen optužbe od strane redovnog suda. U svim slučajevima započinjanja disciplinskog postupka rektor će saslušati okrivljenog i disciplinskog tužioca, pa će sazvati disciplinski sud koji će bez pretresa odlučiti hoće li se disciplinski postupak sprovesti ili ne. Disciplinski sud može po potrebi prije nego što donese odluku narediti da se preko disciplinskog isljednika izvrši prethodno izviđanje. Ako disciplinski sud nađe da okrivljeni može odgovarati samo za neurednost, on će odmah izreći kaznu za neurednost. U protivnom slučaju naredit će da se povede disciplinska istraga.)*
Na istoj je sjednici većinom glasova prihvaćen dekanov prijedlog *da se stvar preda disciplinskom sudu.*

Savjet je 20. listopada prihvatio izbor dr. N. Ritzoffyja za izvanrednog profesora za stočarstvo, pri čemu su prof. M. Rajčević i prof. dr. P. Gjurić najavili svoja odvojena mišljenja. Prof. dr. P. Gjurić u svojem je izdvojenom mišljenju iznio sljedeće:
Kod priloga za izbor g. Ritzoffy za profesora stočarstva fungirali su kao referenti gg profesori Eugen Podaubsky i Jaroslav Sakař, prvi je po struci kirurg, a drugi anatom. U slučajevima kade se mišljenje o naučnoj kvalifikaciji jednog kandidata jako razilaze, kao što je to slučaj ovdje, bezuvjetno je potrebno zatražiti mišljenje stručnih lica, koja imadu puni autoritet da mogu dati jedno mišljenje o naučnoj vrijednosti kandidata. Gore spomenuta gg referenti nisu na tom području nikada sami naučno radili, a i struke su im toliko različite, da se nameće potreba postupiti po odredbama članka 106 i 108. Opće Uredbe Univerziteta, gdje je striktno određeno, kako se ima kod izbora postupiti, ako na fakultetu nema stručnjaka. Naš Univerzitet ima dvojicu profesora, kojima je stočarstvo nauka i koji uživaju lijep glas i preko granica naše države, pa ako hoće da dođe do istine, treba radove g. kandidata njima predati, da oni dadu svoje mišljenje. Ta gg jesu profesori dr. Sava Ulmansky i dr. Albert Ogrizek.
Pripremno razdoblje g. kandidata za stručni studij obuhvaća 4 razreda niže realke i 3 godine križevačke gospodarske škole. Nastavni plan realke je dovoljno poznat, manje onaj križevačke škole, zato je potrebno i predlažem da se završna svjedodžba g. kandidata sa toga učilišta u univerzitetskom vijeću pročita, kako bi se mogao prosuditi opseg i smjer nastave i za što zapravo takav studij osposobljava. Držim da je prva pretpostavka za uspješan naučni rad na stočarstvu sa pomoćnim naukama kao nauka o nasljeđivanju, biologija, fiziologija, anatomija, higijena itd. poznavanje internacionalne terminologije. To i jest glavni razlog što se od studenata veterinarske i ljudske medicine traži bezuvjetno gimnazijska matura da mogu sa razumijevanjem pratiti predavanja, zato ne bi bilo ni logično to tražiti od studenata da slušaju predavanja kod profesora, koji takve spreme nema. Uostalom sam mišljenja da zahtjev, da kandidat za profesora Univerziteta treba da ima maturu nije niti pretjeran niti nepravedan.
Primarna zadaća Univerziteta jest nauka, ovo je gledanje koje se razvilo u toku stoljeća harmonično i čemu imaju europski Univerziteti i da zahvale svoj ugled i svoje uspjehe. Može se i takozvana stručna nastava lijepo dovesti u sklad sa gore utvrđenim principom, to nam najbolje dokazuje visoki naučni nivo medicinskih fakulteta. Mislim s toga da ni naš Univerzitet ne treba da pravi koncesije na račun naučnog principa, nego treba da čuva neokrnjenu osnovnu ideju radi koje postoji.
Prof. M. Rajčević svoje je izdvojeno mišljenje iznio vlastoručnim rukopisom na 13 stranica i ono je većim dijelom nečitko pisano. Uglavnom se osvrnuo na nedovoljnu stručnu kvalificiranost dr. N. Ritzoffyja za obavljanje nastavničke dužnosti, opisujući njegov tijek školovanja te iznoseći svoje mišljenje da nije priznat stručnjak. Kritizirao je i rad dekana prof. dr. F. Zavrnika. Također se pozivao na članak 218. Opće Uredbe Univerziteta *da ukoliko se katedra ne bi mogla popuniti profesorom ili docentom, fakultetski savjet može pozvati stručnjaka izvan univerziteta za honorarnog profesora ili honorarnog nastavnika.*
Na sjednici Savjeta 12. studenoga 1932. dekan prof. Zavrnik izvijestio je da je dr. N. Ritzoffy većinom glasova izabran na Univerzitetskom vijeću za izvanrednog profesora (o dobivenom dekretu o imenovanju izvijestio je na sjednici Savjeta 21. siječnja 1933., op. a.). Otvoreni sukob između dvojice dotadašnjih istomišljenika došao je do vrhunca na istoj sjednici Savjeta, kada je dekan prof. Zavrnik, zbog kritika koje je prof. M. Rajčević iznio protiv njega u posljednjem izdvojenom mišljenju, zatražio od Savjeta da se protiv dekana povede disciplinski postupak, što je i prihvaćeno na sljedećoj sjednici, 15. prosinca. Na sjednici Savjeta 11. travnja 1933. dekan je pročitao dopis upućen rektoru za disciplinski sud. *Izjavljuje da nije odmah izvršio topogledni zaključak Fakultetskog savjeta s razloga što je prema nazoru rektora bilo bitnijih stvari. Međutim su se vodile i akcije za smirenje u Fakultetu. Čita predložene izjave* (nisu sadržane u zapisniku spomenute sjednice, op. a.), *da bude Fakultetski savjet u to upućen*. Time je ujedno završilo otvoreno sukobljavanje prof. M. Rajčevića s neistomišljenicima te započelo njegovo ignoriranje sjednica Savjeta, što je potrajalo do kraja njegova rada na Fakultetu.

Dodatak 14.

Umirovljenju prof. dr. F. Zavrnika prethodio je zaključak Senata od 25. listopada 1940. da se na prijedlog dekana prof. dr. I. Babića povede disciplinski i kazneni postupak protiv namještenika Sveučilišta koji su u svoju korist od slušača neovlašteno ubirali pristojbe. Na sjednici Vijeća 21. prosinca 1940. dekan je izvijestio da je na Fakultetu zauzet stav da protiv prof. Zavrnika treba pokrenuti zakonom propisani postupak (u skladu s člankom 102. Uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o univerzitetima iz 1940., op. a.), pri čemu je jednoglasno prihvaćen dekanov prijedlog da prof. Lj. Jurak ispita slučaj prof. Zavrnika. Na temelju izvješća izvjestitelja prof. Lj. Juraka i otvorene diskusije u kojoj je prof. Zavrnik *nastojao dati improvizirani komentar pojedinom stavku izvješća*, te provedene rasprave drugih članova Vijeća (prof. dr. L. Bosnić, prof. dr. R. Ganslmayer, prof. J. Sakař) većinom je glasova (10 : 2) prihvaćen dekanov prijedlog da se na temelju citiranog propisa službeno otvori disciplinski postupak protiv prof. dr. F. Zavrnika, te je za suca istražitelja izabran prof. dr. inž. O. Köster.
Teretilo ga se da je *ubirao takse u iznosu od 50 dinara po ispitnome kandidatu za predmet Histologija, koju je pristojbu neovlašteno ubirao Zavod za histologiju i embriologiju za upotrebu mikroskopa, a po nalogu predstojnika Zavoda prof. dr. F. Zavrnika*. Ta je stvar bila poznata nakon priznanja prof. dr. F. Zavrnika na jednoj od prijašnjih sjednica Vijeća, a stupanjem na snagu nove Opće naredbe Univerziteta utvrđene su odredbe za pokretanje navedenog postupka.
Prof. Zavrniku također je stavljeno na teret da je poduzimao aktivnosti glede preseljenja fakulteta u Beograd i potpirivao druge profesore da u zgodnom trenutku to provedu. U vezi s tim prigovorom izjavio je *da nije nikad imao namjere oštetiti interese Hrvata. Svoju jugoslavensku orjentaciju nosi kao i prije tako i sada. U pitanju pak Veterinarskog fakulteta i njegovog smještaja mislio je i želio uvijek samo dobronamjerno i tako kako bi bilo najbolje za njegovu budućnost.*
Prof. Zavrnik ujedno je terećen zbog predstavke koju je u siječnju 1935. podnio ministru prosvjete S. Ćiriću, da se imenovanje izvanrednog profesora dr. A. Hupbauera za redovitog profesora vrati Fakultetu na ponovnu raspravu, prikazujući njegov izbor štetnim za fakultetske, nacionalne i državne interese, iako je na sjednici Savjeta 25. listopada 1934. prof. dr. A. Hupbauer bio propisno izabran. Stavljalo mu se, naime, na teret da je u to vrijeme utjecao na prof. E. Podaubskog da ne dolazi na sjednice Savjeta i uz potpomognuto izostajanje druge dvojice redovitih profesora (prof. N. Rajčević, prof. dr. P. Gjurić) pošlo mu je za rukom da onemogući prvi put izbor prof. dr. A. Hupbauera, jer nije bilo propisanog kvoruma za izbor redovitog profesora. Kada je prof. Bosnić početkom zimskog semestra ak. god. 1935./1936. preuzeo dužnost dekana, razgovarao je s profesorima koji nisu dolazili na sjednice i zahtijevao da se vrate na svoju dužnost te sudjeluju u radu Savjeta. Tomu se odazvao samo prof. E. Podaubsky, koji je svojim povratkom omogućio kvorum i zakoniti izbor prof. dr. A. Hupbauera za redovitog profesora. Prof. Zavrnik, vidjevši da je njegovo nastojanje da zakoči rad Fakultetskog savjeta izborom prof. dr. A. Hupbauera došlo u opasnost, jer bi se njegovim imenovanjem normalizirale funkcije Fakultetskog savjeta, poduzima spomenute korake prema ministru kako bi spriječio imenovanje. Od sačuvane dokumentacije treba spomenuti sjednicu Savjeta od 11. siječnja 1935., na kojoj dekan prof. Bosnić povodom tog događaja iznosi *da mu je prof. dr. Zavrnik dostavio predstavku, s karakterom odvojenog mišljenja, na g. Ministra prosvjete u stvari izbora prof. dr. Hupbauera redovnim profesorom. Predstavci su dodani kao prilozi prijepis članka u „Vremenu" i pisma koja je prof. dr. Zavrnik uputio g. dekanu i prof. dr. Hupbaueru u istoj stvari. Osim toga, dekan kaže da predstavka sadrži teške objede za prof. Hupbauera, koje bi ga, kad bi bile istinite diskvalificirale ne samo na položaje koje zauzima nego i za državnu službu uopće. Nakon rasprave dekan izjavljuje da će o sadržaju predstavke prethodno razgovarati s prof. dr. Zavrnikom i ostane li on kod svog zahtjeva, da se predmet uputi kuda je naslovljen, dekan će ga popratiti i uputiti g. rektoru. Isto tako će o sadržini obavijestiti prof. dr. Hupbauera*. Na istoj je sjednici dekan izvijestio da je prof. dr. A. Hupbauer potvrđen na Univerzitetskom vijeću za redovitog profesora. Dekan je o tom događaju obavijestio rektora, a

o svemu je bilo obaviješteno i Ministarstvo prosvjete koje nije uvažilo prijedlog o imenovanju prof. dr. A. Hupbauera za redovitog profesora. Stoga je na sjednici Savjeta 30. svibnja 1936., na prijedlog dekana prof. Bosnića, pokrenuto obnavljanje postupka za izbor prof. dr. A. Hupbauera za redovitog profesora. Izabran je na izvanrednoj sjednici Savjeta 5. lipnja 1936., a od nadležnih je tijela potvrđen 1937. godine. Prof. dr. F. Zavrnik je u svojem osvrtu na izbor prof. dr. A. Hupbauera za redovitog profesora rekao *da su svi prigovori, koje je svojedobno bio u Univerzitetskom Vijeću iznosio protiv prof. Hupbauera bili isključivo stručne naravi.*

Na osnovi izvještaja prof. dr. inž. O. Köstera u predmetu optužbe protiv prof. Zavrnika i iscrpne rasprave, na sjednici Vijeća 13. svibnja 1941. tajnim glasanjem o pitanju: *ima li se dr. F. Zavrnik, redovni profesor Veterinarskog fakulteta osuditi i predložiti da se ukloni sa Sveučilišta*, jednoglasno je izglasano da se prof. Zavrnik osuđuje i predloži za uklanjanje sa Sveučilišta. Na sjednici Vijeća 27. kolovoza dekan prof. Babić izvijestio je o odluci za umirovljenje prof. Zavrnika, koji je razriješen službe 7. kolovoza 1941. godine.

Dodatak 15.

Odredbom Poglavnika od 28. siječnja 1943. imenovan je doc. dr. D. Ilančić za izvanrednog profesora za katedru Enciklopedija poljoprivrede sa stočarstvom, predmet Opće i specijalno stočarstvo. Na istoj je sjednici prihvaćen prijedlog da se Sveučilišni senat zamoli za mišljenje o posljednjim imenovanjima sveučilišnih nastavnika bez prijedloga Fakultetskog vijeća i mišljenja Senata. U travnju 1943. dekan prof. dr. Z. Lorković izvijestio je da je dekanat primio naredbu Ministarstva narodne prosvjete u predmetu provedbe članka 114. Zakonske odredbe o Hrvatskom sveučilištu. Svi propisi o izboru i stalnosti nastavnika suspendirani su na pet godina. Za to će vrijeme profesore imenovati poglavnik, a nastavno i ostalo osoblje ministar narodne prosvjete. Zbog toga na dnevni red sjednica Fakultetskog vijeća i Senata ne treba više stavljati predmete koji se odnose na izbor i stalnost nastavnika. Također ne treba provoditi nikakve natječaje ni davati bilo kakvih mišljenja ili prijedloge.

U svibnju 1943. dekanat je primio odobrenje Ministarstva narodne prosvjete, Odjela za visoku nastavu, da fakultetska vijeća ili pojedini nastavnici mogu na dekanov zahtjev davati njemu, a Senat na zahtjev rektoru kao savjetodavni organ svoja mišljenja i želje o imenovanju nastavnika. Dekan i rektor mogu ih, prema svojoj ocjeni, dostaviti neposredno Ministarstvu narodne prosvjete. Stoga je Fakultetsko vijeće Veterinarskoga fakulteta zadržalo uobičajenu proceduru pri izboru nastavnika (imenovanja izvjestitelja i mišljenje Vijeća na osnovi prijedloga izvjestitelja za izbor kandidata u više zvanje). Od donošenja poglavnikove odluke, od travnja 1943. do oslobođenja u svibnju 1945. redovitim su putem izabrani i dekretom poglavnika potvrđeni nastavnici: prof. dr. A. Režek i prof. dr. I. Tomašec za redovite profesore te doc. dr. T. Ciliga za izvanrednog profesora (svi 1943. godine). Također su redovitim putem izabrani i od Ministarstva prosvjete NDH potvrđeni asistenti: dr. N. Andrešić (1943.) za sveučilišnog docenta te dr. Z. Dinter (1943) i dr. J. Spalatino (1944.) u privatne docente. Treba naglasiti da su redovitim putem na Fakultetskom vijeću izabrani dotadašnji sveučilišni docenti dr. S. Rapić i dr. T. Varićak za izvanredne profesore (1944.), međutim poglavnik ih do pada NDH nije potvrdio. U skladu s odlukom Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) br. 132 od 3. veljače 1945., svim nastavnicima koji su od 10. travnja 1941. izabrani i imenovani u viša zvanja trebalo je ponoviti izbor. Stoga je Vijeće 24. rujna na prijedlog prof. dr. I. Babića pokrenulo ponovni izbor, s time da je uzet u obzir stručni referat i prijašnji izbor. Tajnim su glasovanjem za izbor redovitog profesora glasovali samo redoviti profesori, a za izbor izvanrednog profesora i docenta redoviti i izvanredni profesori za sljedeće kandidate: prof. dr. S. Horvatića, prof. dr. Z. Lorkovića, prof. dr. A. Režeka, prof. dr. I. Tomašeca i prof. dr. B. Oklješe za redovite profesore, zatim dr. M. Slezića i doc. dr. T. Ciligu za izvanredne profesore te sveučilišnog asistenta dr. M. Martinčića, sveučilišnog asistenta i privatnog docenta D. Mikačića i asistenta – vježbenika B. Metzgera za sveučilišne docente. Na istoj je sjednici povjerenik prof. dr. Režek izvijestio da su odlukom predsjednika vlade NRH za izvanredne profesore imenovani dr. S. Rapić i dr. T. Varićak. Vijeće je 23. studenoga 1945. provelo ponovni izbor za dr. J. Spalatina za privatnog docenta. Predsjedništvo vlade NRH sve je ponovljene izbore iz rujna potvrdilo u prosincu 1945. godine.

Dodatak 16.

Izbori nastavnika i suradnika prema republičkom Zakonu o sveučilištima iz 1957. godine

Prema Zakonu o sveučilištima (NN 38/1957) za nastavnika fakulteta (docenta, izvanrednog i redovitog profesora) mogao je biti izabran samo onaj kandidat koji je imao doktorat znanosti ili habilitaciju i koji je vladao problemima svoje znanstvene, odnosno stručne discipline i pokazivao sposobnost za samostalan znanstveni, stručni i nastavnički rad, te koji je po svojemu društveno-moralnom liku bio prikladan za sveučilišnog nastavnika. Dakle, habilitacijski je postupak ponovno uveden u izbor za nastavnika, a obuhvaćao je ocjenu habilitacijskog rada i predavanje.

Habilitacijski je rad bio samostalna znanstvena studija ili stručni rad od značenja za znanost. Kao habilitacijski rad mogao je biti predložen i već objavljeni znanstveni ili stručni rad. Disertacija nije mogla biti upotrijebljena kao habilitacijski rad. Habilitacijski je rad ocjenjivalo stručno povjerenstvo koje je imenovalo fakultetsko vijeće, a činila su ga najmanje tri člana koji su morali biti iz one znanstvene grane iz koje se vodi habilitacijski postupak. Habilitacijsko predavanje kandidat je održavao pred fakultetskim vijećem. Svrha mu je bila da se utvrdi pedagoška sposobnost za držanje nastave. Temu za predavanje određivalo je fakultetsko vijeće, i to osam dana prije termina određenog za predavanje. Nakon završetka habilitacijskog postupka fakultetsko je vijeće donosilo ukupnu ocjenu o kandidatovu uspjehu. Kandidatu koji je s uspjehom habilitirao izdavala se diploma u kojoj je, osim njegovih osobnih podataka, trebalo navesti znanstvenu, odnosno stručnu disciplinu ili granu iz koje je habilitirao i naslov habilitacijskog rada. Habilitacijom je kandidat stjecao titulu naslovnog docenta.

Za izvanrednog, odnosno redovitog profesora mogao je biti izabran kandidat koji je imao brojnije i važnije znanstvene i stručne radove.

Statutom fakulteta moglo se odrediti da kandidat za određene nastavne predmete mora imati habilitaciju i doktorat znanosti iz znanstvene discipline koju obuhvaća nastavni predmet za koji se kandidirao, a mogli su se predvidjeti i drugi uvjeti. Prema prvom statutu Veterinarskoga fakulteta iz 1958. za nastavnika se mogao birati samo kandidat koji je imao doktorat znanosti i koji je habilitirao iz znanstvene ili stručne discipline za koju je bio raspisan natječaj. U natječaju za nastavničko mjesto mogle su sudjelovati i osobe koje nisu imale habilitaciju, pod uvjetom da s molbom za sudjelovanje u natječaju podnesu molbu za postizanje habilitacije. Konačno rješenje o natječaju donosilo se tek nakon završenog habilitacijskog postupka za te kandidate.

Docent i izvanredni profesor birali su se na temelju izvješća najmanje dvojice nastavnika, pri čemu su u povjerenstvu za izbor docenta mogli sudjelovati nastavnici u zvanjima od docenta do redovitog profesora, a za izbor izvanrednog profesora samo profesorska zvanja. U izboru na sjednici Vijeća sudjelovali su svi nastavnici.

Redoviti profesor birao se na temelju izvješća najmanje triju redovitih profesora, pri čemu je jedan trebao biti s drugoga fakulteta. U izboru na fakultetskom vijeću sudjelovali su samo redoviti profesori. Članove povjerenstva za izbor određivalo je fakultetsko vijeće.

Docenti i izvanredni profesori i dalje su se birali na pet godina, uz mogućnost prijevremenog ponovnog izbora sa svrhom unaprjeđenja znanstvenog i nastavnog rada.

Uvjeti za izbor fakultetskih suradnika (asistenti, znanstveni i stručni suradnici, lektori i dr.) bili su zakonom propisana stručna sprema i drugi uvjeti u skladu sa Statutom fakulteta.

Znanstveni suradnici mogli su se birati samo za znanstvene ustanove fakulteta. U njihovu su izboru sudjelovali nastavnici i oni znanstveni suradnici koji su bili članovi fakultetskog vijeća, a u izboru ostalih fakultetskih suradnika svi članovi fakultetskog vijeća.

Asistenti su se birali na tri godine, stručni suradnici i lektori na četiri godine, a znanstveni suradnici na pet godina.

Izbori suradnika znanstvenih ustanova fakulteta (instituta) prema saveznom Zakonu o organizaciji naučnog rada iz 1957. godine

Zakonom o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 84/1957) suradnici znanstvenih ustanova bili su: znanstveni savjetnik, viši znanstveni suradnik, znanstveni suradnik, asistent, viši stručni suradnik, stručni suradnik te laboranti, preparatori, tehnički suradnici, pomoćni laboranti i dr. Dakle, u odnosu na propise iz 1947. ukinuto je zvanje viši znanstveni savjetnik i uvedeno stjecanje stručnih zvanja: viši stručni suradnik i stručni suradnik.

Uvjeti za izbore u znanstvena zvanja promijenili su se u odnosu na propise iz 1947. godine. U znanstvenog savjetnika i višeg znanstvenog suradnika mogla je biti izabrana osoba s doktoratom znanosti i objavljenim važnijim znanstvenim i stručnim radovima, a za znanstvenog suradnika tražio se doktorat znanosti te objavljeni znanstveni i stručni radovi.

Za asistenta znanstvenog instituta mogao je biti izabran kandidat koji je imao završen fakultet, stručnu praksu i pokazao smisao za znanstveni rad. Za višega stručnog suradnika mogao je biti izabran kandidat koji ima završen fakultet, objavljene i poznate stručne radove te odgovarajuću stručnu praksu. Uvjet za izbor stručnog suradnika bio je završen fakultet. Laboranti, preparatori i tehnički suradnik trebali su imati završenu potpunu srednju školu ili njoj ravnu spremu, a pomoćni laborant završenu osmogodišnju školu.

Prema odredbi navedenog zakona fakulteti su mogli statutima propisati i druge uvjete za izbor suradnika, pa su tako Statutom Fakulteta iz 1958. kandidati za znanstvena zvanja trebali, uz zakonom propisane uvjete, vladati bar jednim svjetskim jezikom i, u slučaju potrebe, sudjelovati u redovitoj i poslijediplomskoj nastavi. Odluku o tome donosilo je fakultetsko vijeće. Prema odredbama istog statuta kandidati za asistenta su, osim propisane fakultetske naobrazbe, trebali pokazivati smisao za znanstveni rad. Fakultetski je savjet pritom imao pravo da svaki put pri raspisivanju natječaja odredi i druge uvjete za izbor. Asistenti su pod rukovođenjem nastavnika razvijali svoja znanja iz područja znanosti i struke. Oni su pomagali nastavnicima u znanstvenom radu, sudjelovali u nastavi, surađivali s privredom i znanstveno se usavršavali. U nastavi i neposrednom kontaktu sa studentima bili su zaposleni najviše 12 sati tjedno. U preostalom su radnom vremenu obavljali stručne poslove i radili na svom znanstvenom usavršavanju. Svaki je asistent u roku od devet godina nakon dolaska na fakultet morao habilitirati, u protivnom nije mogao biti ponovno izabran za asistenta.

Istim je statutom Fakulteta bilo propisano da za višega stručnog suradnika može biti izabran kandidat koji je uz zakonom propisane uvjete vladao barem jednim stranim jezikom i koji je imao najmanje šest godina stručne prakse u svojoj specijalnosti. Viši stručni suradnici mogli su biti izabrani za voditelja vježbi.

Znanstveni savjetnik birao se na osnovi izvješća komisije od najmanje triju znanstvenih savjetnika, odnosno redovitih profesora fakulteta. Najmanje jedan član komisije trebao je biti iz druge znanstvene ustanove.

Znanstveni suradnik birao se na temelju izvješća komisije od najmanje dvaju znanstvenih suradnika ili znanstvenih savjetnika, odnosno nastavnika fakulteta. Izbor asistenta obavljao se na osnovu izvješća dvaju znanstvenih suradnika ili nastavnika fakulteta.

Viši stručni suradnik i stručni suradnik birali su se na osnovi izvješća dvaju znanstvenih suradnika ili fakultetskih nastavnika.

Izbor znanstvenog savjetnika i znanstvenog suradnika u znanstvenim institutima fakulteta potvrđivao je sveučilišni savjet uz prethodno mišljenje fakultetskog vijeća i savjeta, a izbor asistenta potvrđivao je fakultetski savjet.

Izbor višeg stručnog suradnika u institutima koje su osnivali fakulteti, potvrđivao je Sveučilišni savjet uz prethodno mišljenje Vijeća i Savjeta, a izbor stručnog suradnika potvrđivao je Savjet fakulteta.

Svi suradnici znanstvenih instituta, osim znanstvenih savjetnika bili su podvrgnuti ponovnom izboru. Asistenti i stručni suradnici birali su se na tri godine, a znanstveni suradnici, viši znanstveni suradnici i stručni suradnici na pet godina. Radi unaprjeđenja rada ustanove natječaj za izbor mogao se raspisati i prije isteka vremena na koje su birani.

Izbori nastavnika i suradnika prema saveznom Zakonu o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima iz 1960. godine

Zakonom o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima (Službeni list FNRJ, 23/1960) uvodi se, uz dotadašnja nastavnička zvanja na fakultetima (redoviti profesori, izvanredni profesori, docenti, predavači) i zvanje višeg predavača. U zvanje predavača ili višega predavača u novijoj povijesti Fakulteta birali su se nastavnici tjelesnog odgoja i stranih jezika. Prvi zaposleni nastavnik iz tjelesnog odgoja bio je prof. V. Tomljanović, izabran na sjednici Vijeća 31. listopada 1978. za višeg predavača. Prva zaposlena nastavnica iz engleskog jezika bila je prof. V. Karlovčan, izabrana na sjednici Vijeća 24. svibnja 1984. za predavača.

Spomenutim izmjenama Zakona uvjeti za izbor redovitog i izvanrednog profesora nisu se promijenili u odnosu na prijašnju zakonsku regulativu, međutim za docenta se mogao izabrati kandidat koji nije imao doktorat znanosti, već samo stupanj magistra, odnosno specijalista, te je vladao problemima svoje znanstvene discipline i pokazivao sposobnost za samostalan nastavnički rad. To je ublažavanje kriterija za izbor docenta uvedeno zbog nedostatka mlađih obrazovanih stručnjaka s doktoratom znanosti u sustavu visokog obrazovanja. Na Fakultetu nije bilo potrebe za primjenom ovakve odredbe Zakona jer je on imao dovoljno mlađeg kadra s doktoratom znanosti koji su se kandidirali i birali za docenta kao i prethodnih godina.

Izmjenama Zakona više nije bio ograničen izbor znanstvenog suradnika samo na znanstvene ustanove fakulteta (institute), već se izbor u to zvanje, kao i u zvanje višega znanstvenog suradnika i znanstvenog savjetnika mogao provoditi na nastavnim ustanovama i katedrama. U kojim su nastavnim ustanovama i katedrama mogla postojati ta zvanja određivao je fakultetski savjet. Također je, uz mogućnost izbora u zvanje stručnog suradnika, uvedena mogućnost da se na nastavnim ustanovama i katedrama Fakulteta zapošljavaju osobe u zvanju višega stručnog suradnika.

Navedene izmjene Zakona donijele su određene novosti u postupku izbora nastavnika. Naime, izbor nastavnika, fakultetskih suradnika, uključujući i znanstvena zvanja prenesen je u nadležnost fakulteta, tako da ih je biralo fakultetsko vijeće, a potvrđivao fakultetski savjet, na temelju natječaja i izvješća stručnog povjerenstva. Nikakav daljnji organ nije više bio nadležan za preispitivanje potvrde izbora sveučilišnih nastavnika i drugih zvanja pa je procedura njihova izbora znatno ubrzana i demokratizirana. Postavljanje i razrješavanje asistenata i stručnih suradnika potpali su pod nadležnost fakultetskog vijeća.

Izbori nastavnika i suradnika prema republičkom Zakonu o visokoškolskom obrazovanju iz 1961. godine

Spomenute odredbe saveznog Zakona o izmjenama i dopunama Z3,akona iz 1960. prenesene su u republički Zakon o visokoškolskom obrazovanju (NN 27/1961). Osim toga ovaj je republički zakon propisao da se statutom fakulteta može predvidjeti stjecanje uvjeta za pojedina zvanja nastavnika neovisno o natječaju za određeno nastavničko mjesto (habilitacija), pa je Statutom Fakulteta iz 1966. bilo regulirano da kandidat koji je s uspjehom habilitirao izvan postupka natječaja na jednoj od 23 predviđene discipline stječe pravo na naslov naslovnog docenta. Kandidat se smatrao habilitiranim za vrijeme od pet godina. Nakon isteka tog vremena, a na zahtjev kandidata, ponovno se provodio postupak habilitacije za novo razdoblje. Kandidat koji je dva puta uspješno habilitirao smatrao se trajno habilitiranim. U vezi zvanja naslovni docent valja spomenuti da je na sjednici Vijeća od 9. svibnja 1969. prof. dr. T. Varićak objasnio da je to naslov koji se stjecao nakon habilitacije, a to je u stvari dio izbornog postupka. Taj je naslov davao kandidatu određenu prednost pred drugim kandidatima u natječaju za nastavnička zvanja. Taj naslov nije trebalo honorirati. Prema propisima privatni docent trebao je održati svaki drugi semestar barem jedno predavanje. Prema odredbama tog zakona i Statuta Fakulteta iz 1964. za nastavnika i suradnika visokoškolske ustanove i dalje nije mogao biti izabran kandidat koji po svojemu društveno-moralnom liku nije bio prikladan za jedno od tih radnih mjesta. U tom je kontekstu ak. god. 1964./1965. posebno bilo izraženo pitanje izbora asistenta dr. B. Žeškova i prof. dr. I. Drežančića. Iako su oba izbora po ustaljenom sustavu reizbor-

nosti bila sasvim jasna, u tisku su prikazani kao teška diskriminacija stručnjaka od strane nekolicine koja upravlja Fakultetom. Oba su se izborna postupka tijekom 1964. i 1965. provlačila kroz sjednice Vijeća i Savjeta Fakulteta u toj mjeri da su tada dominirala u radu tih tijela. Nakon opširnih rasprava u kojima je sudjelovao velik broj članova Vijeća i Savjeta, ni jedan od spomenute dvojice nije ponovno izabran. Naime, u slučaju dr. B. Žeškova prijedlog stručne komisije bio je da se ponovno ne izabere za asistenta u Zavodu za rendgenologiju i fizikalnu terapiju, zbog neprihvatljivog odnosa prema pretpostavljenima i podređenima (bio je u osobnom sukobu s prof. dr. S. Rapićem, op. a.), pa ga Vijeće Fakulteta nije izabralo. U slučaju prof. dr. I. Drežančića, nastavnika Zavoda za parazitologiju i invazione bolesti, stručna je komisija povoljno ocijenila njegov stručni rad, no nije dala svoju ocjenu društveno-moralnog lika kandidata (njegovo dulje neprimjereno ponašanje prema kolegama i javna potpora dr. B. Žeškovu nisu ocijenjeni društveno-moralno prihvatljivim, op. a.). U nadopuni te ocjene i mišljenja Savjet je detaljno razmotrio razloge Vijeća Fakulteta zbog kojih nije izabralo tog kandidata. U oba slučaja, koji su bili međusobno povezani, Savjet je utvrdio da su dr. B. Žeškov i prof. dr. I. Drežančić potpuno onemogućili svoj daljnji opstanak na Fakultetu, pa je zbog toga potvrdilo odluku Fakultetskog vijeća. Rasprave o tim slučajevima vodile su se i izvan postupka njihovih izbora, a u vezi s pisanjem dnevnog tiska koji je objavio netočne podatke. Stoga je u oba slučaja angažiran znatan broj stručnjaka Fakulteta koji su na raznim forumima morali braniti pozicije Fakulteta. Odluke o neizboru dr. B. Žeškova i prof. dr. I. Drežančića odobrene su i podržane od čitavog kolektiva Fakulteta, što je izraženo u Rezoluciji od 31. svibnja 1965., kada su njihovi postupci i djelovanja jednoglasno osuđeni. Izvjesna humanost odgovornih fakultetskih osoba, koju su pokazali tijekom ovih postupaka, dovela je do toga da im je to poslije predbacivano kao slabost, odnosno pogreška. Asistentu dr. B. Žeškovu je služba na Fakultetu otkazana 18. siječnja 1965., a prof. dr. I. Drežančić umirovljen je 7. lipnja iste godine u 56. godini života.

Izbori suradnika u znanstvenim organizacijama prema saveznom Općem zakonu o organiziranju naučnih djelatnosti iz 1965. godine

Općim zakonom o organiziranju naučnih djelatnosti (Službeni list SFRJ, 16/1965) suradnici u znanstvenim organizacijama birani su u jedno od znanstvenih ili stručnih zvanja, pri čemu se uvjeti za njihov izbor nisu mijenjali u odnosu na Zakon o organizaciji naučnog rada iz 1957. godine. Potvrđivanje izbora u znanstvena i suradnička zvanja, prema odredbi spomenutog zakona, provodio je Republički savjet za naučni rad.

Izbori nastavnika i suradnika prema republičkom Zakonu o visokom školstvu iz 1971. godine

Zakonom o visokom školstvu (NN 34/1971) nastavnici fakulteta u pravilu su birani u zvanje docenta, izvanrednog i redovitog profesora. Osnovni uvjeti za izbor u bilo koje od tih zvanja bili su:

- da kandidat ima doktorat znanosti iz šireg znanstvenog područja u koje pripada nastavni predmet, odnosno nastavno područje za koje se bira
- da znanstveni i stručni radovi kandidata pokazuju da vlada problemima znanosti u koju pripada nastavni predmet, odnosno znanstveno područje za koje se bira, a posebno one znanstvene discipline na kojoj se temelji nastavni predmet, odnosno znanstveno područje
- da pokazuje sposobnost za samostalan znanstveni rad
- da je moralno podoban za zvanje nastavnika.

Natjecatelj s navedenim uvjetima mogao je biti predložen i izabran u zvanje docenta.

I dalje je postojala zakonska odredba kojom se fakultetima omogućuje da statutima predvide i druge uvjete za izbor nastavnika u skladu s posebnim zahtjevima i karakterom znanstvene, odnosno stručne discipline i potrebama fakulteta. Stoga je Statutom Veterinarskoga fakulteta iz 1974., osim zakonom propisanih općih uvjeta, bilo određeno da za nastavnika Veterinarskoga fakulteta može biti izabran kandidat koji je u postupku habilitacije pokazao sposobnost za samostalan nastavni rad i dobro poznavanje nastavne građe predmeta za koji se natječe. Taj je statut detaljno propisivao uvjete za izbor u izvanrednog i redovitog profesora te asistenta.

U zvanje izvanrednog profesora mogao je biti izabran kandidat koji je osim osnovnih uvjeta za izbor u zvanje nastavnika pokazao osobitu sposobnost za nastavnički rad i, ako je postojala potreba, osigurao pisano gradivo za nastavu (predavanje, vježbe, seminarski rad, ispit) iz predmeta za koji se natjecao, i to na razini aktualnih potreba nastave i stanja znanosti. Uvjet je bilo i njegovo aktivno sudjelovanje u znanstvenom radu te objavljivanje većeg broja znanstvenih i stručnih rasprava. Prilikom izbora za izvanrednog profesora prednost je imao natjecatelj koji je sudjelovao u poslijediplomskom studiju, uspješno vodio izradu magistarskih ili doktorskih rasprava te bio aktivan u prijenosu i primjeni znanstvenih dostignuća u praksu.

U zvanje redovitog profesora mogao je biti predložen i izabran kandidat koji je uz uvjete za izbor u to zvanje dokazao da je objavljenim raspravama ili drugom djelatnošću utjecao na razvoj znanstvenog rada i znanstvene misli te usavršavanje prakse iz područja kojemu pripada predmet za koji se natjecao, te pokazao osobitu sposobnost u nastavnom radu. Prilikom izbora kandidata za redovitog profesora prednost je imao kandidat koji je napisao skripta ili udžbenik iz predmeta za koji se natjecao ili svoje uže specijalnosti na razini aktualnih potreba nastave i stanja znanosti, ako je za to postojala potreba.

Navedeni je zakon omogućivao da, ako u natječaju nije bilo kandidata koji ispunjavaju uvjete za izbor u zvanje docenta, izvanrednoga ili redovitog profesora, kandidati koji su se prvi put birali u zvanje nastavnika mogli su se birati u zvanje predavača ili višeg predavača ako su ispunjavali uvjete.

Za višeg predavača mogla je biti izabrana osoba koja je završila visokoškolski studij za stjecanje visoke spreme, imala brojnije znanstvene ili stručne radove, višegodišnje iskustvo u nastavi ili u uspješnom vođenju poslova svoje struke te pokazala izrazite sposobnosti i samostalnost u izvođenju nastave.

Za predavača je mogao biti izabran kandidat koji je završio visokoškolski studij za stjecanje visoke spreme, a vladao je svojom disciplinom te imao posebno iskustvo stečeno u praksi i sposobnost i samostalnost u izvođenju nastave kao i rad sa studentima.

Taj je zakon ujedno omogućivao da se statutom fakulteta odredi postupak za stjecanje naslovnog zvanja, pri čemu je svako nastavničko zvanje moglo biti naslovno.

Prema Zakonu vrste suradnika i način njihova sudjelovanja u nastavi i znanstvenom radu određivali su se statutom fakulteta. U skladu sa Statutom iz 1974. suradnička zvanja na Fakultetu bila su: asistent, viši stručni suradnik i stručni suradnik.

Za asistenta je mogao biti izabran kandidat koji je završio diplomski studij veterinarske medicine ili struke koja je zbog specifičnosti nastavnog rada bila potrebna određenoj nastavnoj jedinici Fakulteta, s prosječnom ocjenom svih ispita položenih tijekom studija većom od 3,5. Osim toga kandidat je morao pokazivati interes za nastavni i znanstveni rad, služiti se najmanje jednim svjetskim jezikom, biti društveno-moralno prihvatljiv za asistenta i nije smio biti stariji od 32 godine. Prednost pri izboru imali su kandidati s višom prosječnom ocjenom, koji su radili u veterinarskoj praksi, pohađali ili već završili poslijediplomski studij. Tako postavljeni uvjeti činili su poteškoće Fakultetu za izbor asistenata, jer su vrlo rijetki kandidati u to vrijeme imali prosjek ocjena veći od 3,5. Stoga je izmjenama i dopunama Statuta iz 1975. taj uvjet izbačen. Također je isključena mogućnost ponovnog izbora onoga kandidata koji je već u jednom ili više izbornih razdoblja radio kao asistent na Veterinarskome fakultetu. Treba naglasiti da je članak vezan za izbor asistenta još jednom mijenjan izmjenama i dopunama Statuta iz 1976. godine. Tom je prilikom za izbor asistenta i dalje ostala starosna granica od 32 godine, međutim dodano je da iznimno može biti izabrana osoba starija od 32 godine, ali ne od 40 godina, ako posjeduje stupanj magistra i doktorat znanosti, i koja kontinuirano znanstveno, stručno i nastavno radi u području za koje se natječe.

Prema Statutu iz 1974. za izbor u višeg stručnog suradnika mogao je biti izabran kandidat koji je imao fakultetsku naobrazbu, objavljene ili poznate stručne radove, koji je vladao barem jednim svjetskim jezikom te imao najmanje šest godina stručne prakse u svojoj specijalnosti.

Za izbor u stručnog suradnika Statut Fakulteta nije propisivao posebne uvjete i prema tome se za izbor u to zvanje primjenjivala zakonom propisana visoka stručna sprema.
Zakonom je bila određena ponovna izbornost za sva nastavnička zvanja, što znači da je po prvi put bio uveden ponovni izbor i za redovite profesore. Sveučilišni nastavnici (redoviti profesori, izvanredni profesori, docenti, viši predavači i predavači) birali su se na vrijeme od pet godina, a suradnici (asistenti, viši stručni suradnici, stručni suradnici i lektori) na tri godine. Nastavnici i suradnici s navršenih 60 godina života nisu morali ići u ponovni izbor kao ni redoviti profesori ako su u tom zvanju proveli 15 godina.

Izbori znanstvenih radnika prema republičkom Zakonu o organizaciji znanstvenog rada iz 1974. godine
Zakonom o organizaciji znanstvenog rada (NN 51/1974) znanstveni radnici birali su se u jedno od znanstvenih zvanja: znanstveni asistent, znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik. Dakle, dotadašnji asistent prema prethodnim propisima preimenovan je u znanstvenog asistenta, a u to je zvanje mogao biti izabran kandidat koji je imao akademski stupanj magistra znanosti, odnosno kandidat za kojega je u postupku stjecanja doktorata znanosti utvrđeno da ima objavljene znanstvene radove koji su ekvivalentni radovima za stjecanje stupnja magistra znanosti. U zvanje znanstvenog asistenta mogle su se birati samo osobe koje su sudjelovale u organiziranom znanstvenom radu u znanstvenim i znanstveno-nastavnim organizacijama udruženog rada i znanstvenim jedinicama. To su zapravo bile osobe koje su primljene na određeno vrijeme kao pripravnici za rad na znanstveno-istraživačkim temama (tzv. pripravnici SIZ-a IV), a kada su, najčešće nakon obranjenog magisterija znanosti, stekle uvjete za izbor u znanstvenog asistenta, birani su u to zvanje. U spomenutom se zakonu više ne navode stručna zvanja (viši stručni suradnik i stručni suradnik).
Kriteriji za izbor u znanstvenog savjetnika, višeg znanstvenog suradnika i znanstvenog suradnika te postupak izbora (stručno povjerenstvo koje broji određen broj članova u istim ili višim zvanjima od kandidata koji se bira) nisu se mijenjali.
Odredbom navedenog Zakona po prvi je put istaknuto da znanstveno-nastavna zvanja na sveučilištima i fakultetima odgovaraju znanstvenim zvanjima, i to: docenta – zvanju znanstvenog suradnika; izvanrednog profesora – zvanju višeg znanstvenog suradnika; redovitog profesora – zvanju znanstvenog savjetnika, pod uvjetom da su ispunjavali ovim zakonom propisane uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje. Znanstveno-nastavna zvanja asistent na fakultetima odgovarali su zvanju znanstveni asistent ako su bili ispunjeni uvjeti za izbor u to zvanje. Asistenti na fakultetima koji nisu ispunjavali te uvjete zadržavali su nastavno zvanje asistenta. Svaka osoba koja je imala akademski odnosno znanstveni stupanj propisan kao uvjet za stjecanje pojedinog znanstvenog zvanja mogla je na fakultetu podnijeti zahtjev za izbor u pojedino znanstveno zvanje.
U skladu sa Zakonom, *u svakoj znanstvenoj, odnosno znanstveno-nastavnoj organizaciji udruženog rada osniva se znanstveno, odnosno znanstveno-nastavno vijeće kao stručni organ, koji, između ostalog, vrši izbor u znanstvena, odnosno znanstveno-nastavna zvanja. Izbor u znanstveno, odnosno znanstveno-nastavno zvanje vrši se na način i po postupku propisanom u statutu znanstvene organizacije udruženog rada koja vrši izbor,* a u skladu s ovim Zakonom. Stoga je Statut Fakulteta trebalo uskladiti sa Zakonom, pa je na zboru radnih ljudi 9. listopada 1975. donesena statutarna odluka kojom Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta, osim ranijeg djelokruga rada, provodi i izbor u znanstvena zvanja. Spomenutom su statutarnom odlukom navedena znanstvena zvanja i propisan način njihova provođenja u skladu s citiranim zakonom. Potvrđivanje u znanstvena zvanja provodio je Znanstveni savjet Republike koji je imenovao Sabor SRH.

Izbori u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja prema republičkom Zakonu o visokom obrazovanju iz 1977. godine
Zakonom o visokom obrazovanju (NN 15/1977) zvanja su podijeljena u znanstveno-nastavna i nastavna. Znanstveno-nastavna zvanja bila su znanstveni asistent, docent, izvanredni i redovni profesor, a nastavna zvanja asistent, predavač, viši predavač te lektor i viši lektor kod fakulteta na kojima se izučavaju strani jezici.
Znanstveni asistent mogao je sudjelovati u dijelu nastave određenog predmeta i zamjenjivati nastavnika u izvođenju nastave. Također je mogao održavati ispite i druge oblike provjeravanja znanja.
Asistent je mogao samostalno ili uz pomoć nastavnika voditi seminare, vježbe, organizirati praktični rad i stručnu praksu, održavati konzultacije i provjeravati znanje studenta te sudjelovati u znanstvenom i stručnom radu. Tako definirana uloga asistenta krajem sedamdesetih godina načelno se provodi i danas.
Znanstveni asistenti, docenti, izvanredni profesori, profesori, predavači, viši predavači i lektori u ta su se zvanja birali na pet godina, asistenti na tri godine, a nakon proteka tog vremena mogli su biti ponovno birani.
Navedenim je zakonom ukinuta mogućnost izbora u naslovno zvanje. Svi koji su bili u tom zvanju mogli su biti izabrani u znanstveno-nastavna zvanja ako su ispunjavali zakonske uvjete.
Radi obavljanja pojedinih poslova vezanih uz nastavni, znanstveni i stručni rad na fakultetima su se birali suradnici. Oni su pomagali nastavniku u izvođenju praktične nastave te obavljali i druge poslove prema karakteru svoga zvanja i u skladu s odredbama Statuta. Za suradnika na fakultetima mogla je biti izabrana osoba koja je ispunjavala uvjete propisane Statutom. Zanimljivo je pritom spomenuti da Statutom Fakulteta iz 1978. nije bio propisan izbor suradnika, već samo izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i znanstvena zvanja. U to su vrijeme na Fakultetu bili zaposleni radnici u suradničkim zvanjima stručnog suradnika i višega stručnog suradnika prema prijašnjim propisima.
Obveze nastavnika i suradnika utvrđivale su se u okviru 42-satnog radnog tjedna samoupravnim općim aktom i godišnjim programom rada fakulteta (u Hrvatskoj je od 2001. godine na snazi 40-satni radni tjedan, op. a.).

Izbori nastavnika prema republičkom Zakonu o usmjerenom obrazovanju iz 1982. godine
Prema Zakonu o usmjerenom obrazovanju (NN 20/1982) program obrazovanja izvodili su nastavnici, stručni suradnici i suradnici. Nastavnici su se birali u znanstveno-nastavna i u nastavna zvanja. Znanstveno-nastavna zvanja bila su: asistent, docent i profesor. Ovaj zakon, dakle, nije radio razliku između izvanrednog i redovitog profesora, te nije predvidio mogućnost izbora u znanstvenog asistenta. Nastavna su zvanja bila: predavač, lektor i stručni suradnik. Prema tome bilo je ukinuto zvanje višega predavača.
Za asistenta je mogao biti izabran kandidat s akademskim stupnjem magistra znanosti, odnosno osoba koja je završila poslijediplomsko obrazovanje za specijalizaciju koje je bilo ekvivalentno programu poslijediplomskog obrazovanja za znanstveno usavršavanje. Kandidati za asistenta, bez obzira na to koji su od uvjeta ispunjavali, morali su imati i najmanje dvije godine radnog iskustva u struci. Nastavnici su se u zvanje asistenta birali na vrijeme od četiri godine i mogli su samo još jednom biti izabrani u to zvanje. Ako do isteka roka nisu ispunili uvjete za izbor u zvanje docenta, odnosno znanstvenog suradnika, radni odnos prestajao im je krajem akademske godine u kojoj je istekao taj rok. Prema zakonskoj odredbi Fakultet je bio dužan za asistenta koji je ispunio uvjete za izbor u zvanje docenta provesti postupak za izbor u to zvanje ako je postojala nastavna potreba ili mu ponuditi radno mjesto znanstvenog suradnika u svojoj ili drugoj organizaciji udruženog rada.
Za docenta je mogla biti izabrana osoba koja je ispunjavala uvjete za znanstveno zvanje znanstvenog suradnika, a za profesora kandidat koji je ispunjavao uvjete za znanstvenog savjetnika. Kandidati za oba zvanja trebali su imati objavljene znanstvene radove kojima se potvrđuju kao aktivni znanstveni radnici s odgovarajućim znanstvenim rezultatima.
Kandidat za izbor morao je osim posebnih uvjeta za izbor u pojedino znanstveno-nastavno zvanje imati odgovarajuće znanstveno zvanje, psihofizičke uvjete za obavljanje poslova i zadatka nastavnika, primjenjivati u svome radu znanstvene kriterije i marksistički pristup u tumačenju prirodnih i društvenih pojava, procesa i odnosa, savjesno obav-

ljati svoje radne, samoupravljačke i društvene obveze te u radu, javnom ponašanju i djelovanju afirmirati temeljne vrednote i ciljeve socijalizma. Prema odredbama ovog zakona uvodi se matična komisija koja se osniva za pojedinu znanstvenu disciplinu radi provođenja izbora u znanstveno-nastavno zvanje docenta i profesora. Matična je komisija brojila od devet do petnaest članova u znanstveno-nastavnom zvanju docenta ili profesora, a njihov se izbor provodio na prijedlog znanstveno-nastavnog vijeća svakog sveučilišta u SRH. Članovi komisije birali su se na dvije godine, a ista je osoba mogla biti izabrana najviše dva puta uzastopce.

Izbor kandidata koji je ispunjavao uvjete za izbor u znanstveno-nastavno zvanje docenta ili profesora provodio se na sljedeći način: stručna komisija za izbor u znanstveno-nastavno zvanje dostavljala je svoje mišljenje Znanstveno-nastavnom vijeću, a mišljenje i prijedlog Znanstveno-nastavnog vijeća zajedno s izvještajem stručne komisije dostavljao se matičnoj komisiji. Mišljenje matične komisije dostavljalo se komisiji za izbor nastavnika, a ona je bila dužna u znanstveno-nastavnoj organizaciji usmjerenog obrazovanja svoj izvještaj temeljiti na mišljenju Znanstveno-nastavnog vijeća i matične komisije. Komisija za izbor nastavnika bila je stalno tijelo koje je, prema Zakonu, imenovao Savjet Fakulteta na vrijeme od dvije godine iz redova nastavnika. Komisija je bila dužna nakon isteka natječajnog roka dostaviti Savjetu Fakulteta izvještaj koji je sadržavao sve potrebne podatke o svim kandidatima, ocjenu o tome ispunjava li kandidat uvjete prema odredbama spomenutog Zakona te prijedlog kandidata za izbor. Savjet Fakulteta konačno je na osnovi ocjene spomenute komisije provodio izbor kandidata u znanstveno-nastavno zvanje docenta, odnosno profesora.

Prema odredbama Zakona, na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća 29. lipnja 1982. izabrani su u matičnu komisiju našeg fakulteta: prof. dr. F. Sanković, prof. dr. D. Timet, prof. dr. Z. Vinovrški, prof. dr. J. Živković, prof. dr. N. Fijan i prof. dr. S. Cvetnić. Za zamjenike su izabrani: prof. dr. M. Zobundžija, prof. dr. T. Wikerhauser i prof. dr. V. Srebočan. Naši su nastavnici birani i u matične komisije na drugim fakultetima, pa je tako prof. dr. T. Hrženjak izabrana u matičnu komisiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, prof. dr. K. Mikulec Poljoprivrednog fakulteta, prof. dr. S. Krvavica Medicinskog fakulteta i prof. dr. K. Pfeifer komisiju Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Prema odredbama navedenog zakona Savjet je obvezno svakih pet godina donosio ocjenu obavlja li nastavnik uspješno odgojno-obrazovni rad. Zakonom je bio predviđen izbor stručnog suradnika, a u to je zvanje mogla biti izabrana osoba s visokom stručnom spremom. Osoba u tom zvanju sudjelovala je u nastavi i pojedinih dijelova struke ili uske stručnosti, organizirala praktičan rad i stručnu praksu te obavljala druge poslove određene statutom fakulteta. Tim zakonom nije bilo propisano zvanje višega stručnog suradnika.

Zakon je predviđao izbor suradnika na fakultetima, a u to je zvanje mogao biti izabran kandidat s najmanje završenom srednjom stručnom spremom, a ako je neposredno sudjelovao u odgojno-obrazovnom radu, morao je imati i potrebno pedagoško obrazovanje. Suradnik je pod neposrednim rukovodstvom nastavnika sudjelovao u izvođenju praktične nastave i vježbi (laborant), a obavljao je i druge poslove utvrđene Statutom.

Radi stvaranja što boljih uvjeta za realizaciju obrazovnog programa primjenom novih spoznaja iz prakse, stručnjaci zaposleni u privredi mogli su sudjelovati, uz nastavnike i suradnike, u pojedinim oblicima nastavnog procesa (pojedinačna predavanja, izvođenje dijela predmeta, vježbe, seminari, stručna praksa i slično). Uvjeti i način utvrđivali su se ugovorom između fakulteta i stručnjaka. Takav je stručnjak mogao steći i odgovarajuće nastavno, odnosno znanstveno-nastavno zvanje pod uvjetima iz ovog zakona, odnosno zasnovati na fakultetu radni odnos u skladu s propisima o radnim odnosima.

Izbori u znanstvenoistraživačka zvanja prema republičkom Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti iz 1986. godine

Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986) izmijenjen je dotadašnji naziv *znanstvena zvanja* u *znanstvenoistraživačka zvanja*, a uz ranija zvanja (znanstveni asistent, znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik) dodano je novo zvanje istraživač – suradnik. To je zvanje mogla steći osoba koja je završila poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje i aktivno i organizirano sudjelovala u znanstvenoistraživačkom radu ili osoba koja je postigla druge dokazane rezultate u znanstvenoistraživačkom radu na temelju kojih se potvrđuje kao istraživač. Zvanje istraživača – suradnika koji je završio poslijediplomski studij za znanstveno usavršavanje te aktivno i organizirano sudjelovao u znanstvenoistraživačkom radu stjecalo se bez posebnog postupka izbora, upisom u registar istraživača. Uvjeti za izbor u ostala znanstvenoistraživačka zvanja nisu se u osnovi mijenjali u odnosu na zakon iz 1974. godine. Novina je bila da su istraživači izabrani u pojedino znanstvenoistraživačko zvanje upisivani u registar istraživača koji je vodio republičko tijelo uprave nadležno za poslove znanosti.

Radi osiguranja jedinstvene primjene zakonom utvrđenih uvjeta i kriterija za stjecanje pojedinih znanstvenoistraživačkih zvanja, Skupština Zajednice sveučilišta SRH na prijedlog znanstveno-nastavnih vijeća sveučilišta u SRH i Samoupravne interesne zajednice znanosti, osnivala je jedinstvene matične komisije za pojedina znanstvena područja ili za više srodnih znanstvenih područja. Članovi matičnih komisija imenovani su, u pravilu, iz reda znanstvenih radnika u najvišim znanstvenoistraživačkim zvanjima i na temelju usuglašenih stavova pobliže utvrđivali jedinstvene kriterije za izbor u znanstvenoistraživačka zvanja. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 12. srpnja 1988. predsjednik matične komisije prof. dr. F. Zdelar izvijestio je da je Skupština zajednice Sveučilišta SRH izradila kriterije za izbor u znanstvenoistraživačka zvanja. Prema tim kriterijima za izbor u pojedina zvanja trebalo je imati određeni broj objavljenih radova i druge ispunjene uvjete na sljedeći način:

- Za znanstvenog suradnika bilo je potrebno da kandidat ima osam objavljenih radova, od kojih je 50 % tiskano u časopisima koji se referiraju u svjetskim sekundarnim publikacijama (*Indeks veterinarius*, *Veterinary bulletin*, *Chemical abstracts*, *Pascal folio* i dr.).
- Za višega znanstvenog suradnika bilo je potrebno da kandidat ima 16 objavljenih znanstvenih radova koji bitno pridonose unaprjeđenju znanosti. Najmanje 50 % tih znanstvenih radova moralo je biti objavljeno u časopisima koji se referiraju u svjetskim sekundarnim publikacijama. U najmanje četiri rada kandidat je trebao biti prvi autor.
- Za izbor u znanstvenog savjetnika kandidat je trebao imati 26 objavljenih znanstvenih radova koji znatno utječu na razvoj znanstvene discipline na koju se radovi odnose. Od ukupnog broja 50 % radova moralo je biti objavljeno u časopisima koji se referiraju u svjetskim sekundarnim publikacijama. U osam radova kandidat je trebao biti prvi autor.

Magistarska radnja i disertacija nisu se ubrajale u radove za stjecanje navedenih znanstvenih zvanja. Kandidat je mogao biti izabran u više znanstveno zvanje ako je, u pravilu, prethodno bio biran u zvanje koje je za jedan stupanj bilo niže od zvanja u koje se birao.

Radi osiguranja uvjeta za znanstveno osposobljavanje i usavršavanje mladih istraživača fakulteti i druge znanstvenoistraživačke organizacije (instituti) mogli su zasnivati radni odnos na određeno vrijeme s polaznikom poslijediplomskog studija za znanstveno usavršavanje ili s osobom koja priprema doktorat znanosti. Radni odnos, koji se radi znanstvenog osposobljavanja zasnivao na određeno vrijeme, mogao je trajati tri godine za stjecanje magisterija znanosti i još najviše dvije godine za stjecanje doktorata znanosti.

Izbori u znanstveno-nastavna zvanja prema republičkom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o usmjerenom obrazovanju iz 1986. godine

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 19/1986) ponovno je u znanstveno-nastavna zvanja bilo uključeno zvanje izvanrednog profesora, a u to je zvanje mogla biti izabrana osoba, koja je imala znanstveno zvanje višega znanstvenog suradnika. Također je bilo vraćeno zvanje redovitog profesora. Nastavnici izabrani u znanstveno-nastavno zvanje profesora prema prijašnjem zakonu, nakon stupanja na snagu ovog zakona, imali su pravo na zvanje redovitog profesora.

Za asistenta je uz prije propisane uvjete iznimno mogla biti izabrana i osoba kojoj je u postupku stjecanja doktorata znanosti priznat ekvivalent magisterija znanosti i koja je imala najmanje dvije godine radnog iskustva u struci.
Zakonom o usmjerenom obrazovanju (NN 42/1989, pročišćeni tekst; 11/1991, pročišćeni tekst) nisu se promijenila zvanja (nastavnici, stručni suradnici, suradnici), osnovni uvjeti za izbor u pojedina znanstveno-nastavna zvanja ni potvrđivanje Savjeta Fakulteta u odnosu na prijašnje propise.
Vijeće je 11. ožujka 1992. odlučilo da prilikom predlaganja izbora u znanstvenoistraživačko zvanje najmanje dva člana komisije za ocjenu kandidata ne mogu biti suautori na radovima koje prilaže kandidat za ocjenu.

Izbori u znanstvena i istraživačka zvanja prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti RH iz 1993. godine

Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 96/1993) zvanja su podijeljena na znanstvena i istraživačka.
Znanstvena su zvanja: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik.
Za znanstvenog suradnika mogla je biti, na vrijeme od pet godina, izabrana osoba koja je imala stupanj doktora znanosti i nakon stjecanja doktorata znanosti objavljene znanstvene radove u časopisima i publikacijama s priznatom međunarodnom recenzijom.
Za višega znanstvenog suradnika mogao je biti, na vrijeme od pet godina, izabran predloženik koji je imao stupanj doktora znanosti i objavljene važne znanstvene radove u časopisima i publikacijama s priznatom međunarodnom recenzijom, koji su pridonijeli razvoju znanstvenog područja, te nove radove, nakon izbora u prethodno zvanje.
Za znanstvenog savjetnika mogao je biti, na vrijeme od pet godina, izabran kandidat koji je imao stupanj doktora znanosti i veći broj objavljenih znanstvenih radova u časopisima i publikacijama s priznatom međunarodnom recenzijom, koji su znatnije utjecali na razvoj znanosti, te koji je uspješno sudjelovao u organizaciji znanstvene djelatnosti, kao i nove radove nakon izbora u prethodno zvanje. Dakle, spomenutim je zakonom uveden ponovni izbor u znanstvenog savjetnika.
Znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik mogli su biti ponovno izabrani u isto zvanje ako su imali radove objavljene nakon posljednjeg izbora. Znanstvenik po drugi put izabran u zvanje znanstvenog savjetnika zadržavao je to zvanje kao trajno.
Mišljenje ispunjava li predloženik uvjete za izbor davalo je stručno povjerenstvo sastavljeno od najmanje triju članova koji su bili u istom ili višem znanstvenom zvanju od onog u koje se predloženik birao. Stručno povjerenstvo za izbor imenovalo je Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta. Stručno je povjerenstvo bilo dužno sastaviti izvješće o izboru, sa zasebnim izvješćima svakoga od članova, te mu priložiti mišljenje znanstvenog područnog vijeća. Za izbor u znanstveno zvanje trebalo je pribaviti pozitivno mišljenje znanstvenog područnog vijeća. Znanstveno područno vijeće bilo je dužno mišljenje o ispunjenju minimalnih uvjeta za izbor u znanstveno zvanje dati u roku od dva mjeseca od dostavljanja izvješća stručnog povjerenstva. Odluku o izboru predloženika donosilo je Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta.
Na temelju Zakona iz 1993. Znanstveno područno vijeće za biomedicinske znanosti Nacionalnog znanstvenog vijeća donijelo je minimalne uvjete za izbor u znanstvena zvanja, koji su prvotno bili objavljeni u glasilu Ministarstva znanosti i tehnologije MOST, posebni broj, prosinac 1994. Prema tim uvjetima došlo je do znatnijih promjena u kriterijima za izbor negoli je to bilo prije. Naime, određeno je da su znanstveni radovi u časopisima i publikacijama s priznatom međunarodnom recenzijom samo oni objavljeni u časopisima indeksiranim u bazi podataka *Current Contents* (CC). Pritom je za izbor u znanstvenog suradnika (docenta) trebalo imati minimalno dva, za izbor u višega znanstvenog suradnika (izvanrednog profesora) četiri i znanstvenog savjetnika (redovitog profesora) osam radova u časopisima indeksiranim u CC-u.
Vijeće je 1. ožujka 1995. raspravljalo o novim zakonskim odredbama u postupcima izbora u zvanja i tom je prilikom prihvaćen prijedlog dekana prof. dr. T. Martinčića o izboru povjerenstva (prof. dr. K. Čuljak, prof. dr. H. Gomerčić, prof. dr. M. Hadžiosmanović, prof. dr. I. Karadjole i doc. dr. J. Kos) koje će uputiti MZT-a prijedlog za izmjenu minimalnih uvjeta za postupak izbora u znanstvena zvanja. Nove kriterije Područnog vijeća za biomedicinske znanosti u početku njihova donošenja, prema procjenama, nije zadovoljavalo (prema prijedlogu Veterinarskoga fakulteta za izmjenu i/ili nadopunu minimalnih kriterija za izbor u znanstvena zvanja MZT-a u znanstvenom polju veterina, područja biomedicinske znanosti, op. a.) oko 70 do 80 % znanstvenika iz znanstvenog polja veterine.
U rujnu 1996. raspravljalo se o izborima u zvanje, pri čemu je tajnica Fakulteta D. Bobinac, dipl. iur. posebno napomenula da znanstvenici i nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju od docenta do redovitog profesora, koji u ponovnom izboru ne ispunjavaju uvjete za izbor u isto ili više zvanje, zadržavaju to zvanje pet godina od dana stupanja na snagu novog Zakona, odnosno do 3. studenoga 1998. godine. Također je navela da je u prijelaznom razdoblju do 31. prosinca 1998. moguće zamijeniti 50 % CC radova s radovima u međunarodno indeksiranim časopisima. Pritom je tih osam radova vrijedilo jedan CC rad. Jedan sažetak u CC-u vrednovao se kao jedan rad u međunarodno indeksiranom časopisu.
U ožujku 1997. objavljen je Pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja (NN 29/1997), pri čemu je utvrđeno znanstveno područje biomedicina i zdravstvo i polje 3.04 veterinarska medicina. U travnju iste godine objavljeni su Minimalni uvjeti za izbor u znanstvena zvanja (NN 38/1997) koji su bili istovjetni onima objavljenima u glasilu MOST iz 1994. godine.
Na sjednici Vijeća od 30. lipnja 1997. prodekan za poslijediplomsku nastavu prof. dr. J. Madić izvijestio je da je Povjerenstvo za znanstveni rad, među ostalim, izradilo primjedbe na minimalne uvjete za znanstvena zvanja i uputilo ih Sveučilištu. Ujedno je upućen dopis matičnom povjerenstvu za znanstveno polje veterinarske medicine sa zamolbom da se podrži prijedlog vrednovanja časopisa *Veterinarski arhiv* kao znanstvenog časopisa s priznatom međunarodnom recenzijom, da se radovi u tom časopisu uvaže za napredovanje u znanstvena zvanja jednako kao i radovi objavljeni u časopisima indeksiranim u CC-u.
Bez obzira na probleme s novim uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, koji prethode izboru nastavnika u znanstveno-nastavna zvanja, svi znanstvenici i zaposlenici u znanstveno-nastavnom zvanju na Fakultetu stekli su do zakonskog roka uvjete za izbor u više znanstveno zvanje, pri čemu je dio njih to pravo iskoristio koristeći zamjenske radove.
Minimalne uvjete za izbor u znanstvena zvanja utvrđivalo je znanstveno područno vijeće. Znanstveno-nastavno vijeće moglo je utvrditi i dodatne uvjete osim onih propisanih Zakonom. Tako je na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 28. siječnja 1999. donesena odluka da prilikom izbora u više zvanje (ne odnosi se na reizbor) pristupnik mora, osim općih uvjeta propisanih zakonom, ispuniti poseban uvjet, a to je da je od posljednjeg izbora objavio jedan znanstveni rad u *Veterinarskom arhivu* kao prvi ili jedan od autora. Na sjednici Vijeća od 28. ožujka 2000. prihvaćen je prijedlog ispravke Povjerenstva za znanstveni rad da kandidat za izbor u više zvanje mora imati u *Veterinarskom arhivu* znanstveni rad kao prvi ili jedini autor. Taj se poseban uvjet ne primjenjuje pri izboru u suradnička zvanja. Ujedno je prihvaćen prijedlog Povjerenstva da ako tiskanje radova nije moguće, dovoljno je priložiti potvrdu uredništva *Veterinarskog arhiva* da je rad prihvaćen i recenziran te naznačiti broj časopisa u kojemu će rad biti objavljen.
Prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti iz 1993. istraživačka su zvanja bila: stručni suradnik, mlađi asistent, asistent i viši asistent.
Za stručnog je suradnika mogla biti, na neodređeno vrijeme, izabrana osoba sa završenom dodiplomskom sveučilišnom izobrazbom koja je aktivno sudjelovala u sustavnom znanstvenoistraživačkom radu.
Za mlađeg se asistenta mogao, na vrijeme od tri godine, izabrati kandidat sa završenom dodiplomskom izobrazbom i upisanim poslijediplomskim znanstvenim studijem. Za asistenta mogla se, na vrijeme od četiri godine, izabrati osoba s odslušanim poslijediplomskim znanstvenim studijem za stjecanje doktorata znanosti, osoba kojoj je bio prihvaćen prijedlog doktorske disertacije ili osoba sa stečenim akademskim stupnjem magistra znanosti.

Za višeg je asistenta mogao biti, na vrijeme od tri godine, izabran predloženik koji je imao stupanj doktora znanosti. Mlađi asistent, asistent i viši asistent mogli su u isto zvanje biti izabrani samo jedanput. Izbor u istraživačko zvanje provodilo je Znanstveno-nastavno vijeće Fakulteta u skladu s odredbama Statuta.

Izbori nastavnika prema Zakonu o visokim učilištima RH iz 1993. godine i njegovim izmjenama

Zakonom o visokim učilištima (NN 96/1993) nastavnici su birani u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja. Znanstveno-nastavna zvanja su: docent, izvanredni profesor i redoviti profesor. Nastavna su zvanja na fakultetu: predavač i viši predavač te lektor na visokim učilištima, gdje se strani jezici studiraju kao glavni predmet studija. Dakle, ovim je zakonom vraćeno zvanje višeg predavača u sustav visokog školstva. U zvanje docenta mogla je biti izabrana osoba koja je ispunjavala uvjete za izbor u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika i uvjete koje propisuje Rektorski zbor, a od povjerenstva stručnog vijeća visokog učilišta ima potvrdno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima.

U zvanje izvanrednog profesora mogao je biti izabran predloženik koji je ispunjavao uvjete za izbor u znanstveno zvanje višeg znanstvenog suradnika i uvjete koje je propisivao Rektorski zbor te je imao nove radove objavljene nakon izbora u prethodno zvanje i najmanje tri godine nastavnog rada na visokom učilištu.

U zvanje redovitog profesora mogao je biti izabran kandidat koji je ispunjavao uvjete za izbor u znanstveno zvanje znanstvenog savjetnika i uvjete koje je propisivao Rektorski zbor, te je imao izvedene znanstvene, tehničke ili druge projekte koji znatnije utječu na razvoj određenog znanstvenog područja, uspješno vođene magistarske ili doktorske radove i najmanje šest godina nastavnog rada na visokom učilištu, kao i nove radove objavljene nakon izbora u prethodno zvanje. Ingerencije potvrđivanja u zvanje redovitog profesora prenesene su s fakulteta na sveučilišni senat, što je bila novina ovog Zakona.

Nastavnik u znanstveno-nastavnom zvanju docenta, izvanrednog profesora i redovitog profesora ustrojava i izvodi nastavu i druge oblike nastavnog rada iz predmeta koji pripadaju u znanstveno polje ili granu za koju je izabran, savjetuje sveučilištarce, mentor je studentima poslijediplomskog studija, mentor pristupnicima za stjecanje doktorata znanosti, rukovodi ili sudjeluje u znanstvenoistraživačkom, umjetničkom i stručnom radu, ispituje studente te radi druge poslove utvrđene statutom visokog učilišta te nastavnim programom i nastavnim planom.

Nastavnik se birao u znanstveno-nastavno zvanje na pet godina, a u više znanstveno-nastavno zvanje mogao je biti izabran i prije isteka tog roka ako je dao svoju pisanu suglasnost.

Djelatnik u znanstveno-nastavnom zvanju mogao je biti ponovo izabran u isto znanstveno-nastavno zvanje ako je imao nove radove objavljene poslije posljednjeg izbora. Znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora postalo je trajno zvanje nakon drugog izbora u to zvanje.

Spomenutim je zakonom uvedeno počasno znanstveno-nastavno zvanje *profesora emeritusa* koje dodjeljuje sveučilište zaslužnim redovitim profesorima u mirovini u postupku i pod uvjetima utvrđenim statutom sveučilišta. Prava *profesora emeritusa* utvrđuju se statutom sveučilišta. Na sjednici Znanstveno-nastavnog vijeća od 1. listopada 1998. dekan prof. dr. Z. Biđin obavijestio je da je Sveučilište u Zagrebu donijelo odluku o dodjeli počasnog zvanja profesora emeritusa prof. dr. N. Fijanu, redovitom profesoru u miru Veterinarskoga fakulteta u Zagrebu, koji je ujedno bio prvi imenovani *professor emeritus* u povijesti našega fakulteta. U skladu sa Zakonom o visokim učilištima te Statutom Sveučilišta u Zagrebu, a na prijedlog Senata Sveučilišta u Zagrebu, Upravno je vijeće na svojoj sjednici 28. travnja 1999. donijelo Pravilnik o načinu dodjele počasnog zvanja *professor emeritus* i pravima izabranika u to zvanje. Vijeće je 16. studenoga 1999. prihvatilo Pravilnik o načinu predlaganja počasnog zvanja *professor emeritus*.

Odredbom navedenog zakona suradnička zvanja na Fakultetu bila su: stručni suradnik, mlađi asistent, asistent i viši asistent. Uvjeti za izbor, kao i vrijeme koje su mogli provesti u tom zvanju bili su istovjetni istraživačkim zvanjima prema Zakonu o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti iz 1993. godine.

Izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja provodio se na temelju javnog natječaja. To je vrijedilo i za zaposlenike Fakulteta koji su bili zaposleni u znanstvenim zvanjima, prilikom izbora u isto ili više znanstveno zvanje.

Mišljenje ispunjava li predloženik uvjete za izbor u znanstveno-nastavno, znanstveno, nastavno te suradničko zvanje mlađeg asistenta, asistenta i višeg asistenta davalo je stručno povjerenstvo imenovano od fakultetskog vijeća, a njihov sastav (najmanje tri člana) i zvanje (jednako ili više od zvanja kandidata) bili su istovjetni prijašnjim propisima. Izbor između predloženika koji ispunjavaju propisane uvjete obavljalo je fakultetsko vijeće na prijedlog stručnog povjerenstva. Izbor u suradničko zvanje stručnog suradnika provodilo se u skladu sa Statutom fakulteta.

Zakonom o visokim učilištima (NN 93/1996, pročišćeni tekst) bilo je propisano da svi nastavnici izabrani prema prije donesenim propisima podliježu ponovnom izboru u znanstveno-nastavna zvanja prema odredbama toga zakona, ali ne prije isteka roka na koji su izabrani prema odredbama prije donesenih propisa, odnosno prije isteka roka za ocjenjivanje nastavnika prema odredbama prije donesenih propisa. Nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju docenta, izvanrednog profesora ili redovitog profesora, birani u to zvanje u skladu s odredbama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 11/1991, pročišćeni tekst), koji u ponovnom izboru ne ispune uvjete za izbor u isto ili više zvanje, zadržavaju to zvanje pet godina od dana stupanja na snagu Zakona o visokim učilištima (NN 96/1993). Nastavnici u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora koji su ponovno izabrani u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora prema ovom Zakona, stječu to zvanje kao trajno. To je bio povod za ocjenu suglasnosti Zakona s Ustavom jer je predlagatelj (dr. A. Runjić, sveučilišni profesor na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu) smatrao da odredba članka nije u skladu s Ustavom, jer redovite profesore, koji su to zvanje stekli kao trajno, podvrgava obvezi ponovnog izbora u isto zvanje i time im oduzima pravo na trajnost njihova prava stečenog prethodnim zakonima. Ustavni je sud smatrao da je prijedlog osnovan te je odlukom broj: U-I-843/2000 od 13. rujna 2000. (NN 94/2000) ta zakonska odredba ukinuta. U obrazloženju je, među ostalim, navedeno *da se u Hrvatskoj trajnost zvanja i stalnost zaposlenja tradicionalno vezuju uz sveučilišnog nastavnika u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora. Tako je Zakon o usmjerenom obrazovanju iz 1982. godine, koji je prethodio Zakonu o visokim učilištima iz 1993. godine, ustanovio trajanje znanstveno-nastavnog zvanja profesora (od 1986. godine: redovnog profesora) bez ikakvog vremenskog ograničenja. Istodobno, on nije predvidio obvezu ponovnog izbora u zvanje profesora, čime je otklonio i mogućnost njegova naknadnog gubitka u postupku reizbora.*

Trajnost zvanja redovitog profesora, koja je bila utvrđena Zakonom o usmjerenom obrazovanju, Sud smatra važnom pravnom činjenicom za ocjenu ustavnosti članka 163. stavka 2. Zakona s aspekta ustavnog jamstva autonomije sveučilišta. Zaštita trajnosti prethodno stečenog zvanja, naime, u konkretnom se slučaju razmatra u odnosu prema zvanju redovitog profesora, koje je najviše znanstveno-nastavno zvanje u pravnom poretku Republike Hrvatske. Za razliku od sveučilišnih nastavnika u svim ostalim znanstveno-nastavnim zvanjima, koji po prirodi stvari podliježu daljnjim postupcima izbora, a time i pravilima konkurencije i natjecanja na sveučilištu, samo sveučilišni nastavnik u zvanju redovitog profesora više ne može napredovati na ljestvici znanstveno-nastavnih zvanja, jer je prethodno već postigao najviši mogući stupanj sveučilišnog zvanja. Slijedom toga, sveučilište kao posebna znanstvena zajednica, kojemu je svrha razvijanje cjeline znanosti u kritičkoj raspravi sa studentima, može autonomno djelovati samo ako pravni poredak osigura, zajamči i zaštiti individualnu autonomiju redovitih profesora putem osiguranja stalnosti njihova zaposlenja i trajnosti njihova znanstveno-nastavnog zvanja…

Sud utvrđuje da je vrijednost sigurnosti položaja pojedinog sveučilišnog nastavnika u najvišem znanstveno-nastavnom zvanju važnija za autonomiju sveučilišta i mogućnost njegova razvoja no što su eventualni dobici koji bi mogli biti postignuti propisivanjem obveze njihova podvrgavanja reizboru u isto zvanje uvijek kad se mijenja zakonodavni režim (eliminacija nekvalificiranih nastavnika, i slično). Stoga ustavno

jamstvo autonomije sveučilišta zahtijeva da podredno budu zaštićena i sva na zakonu zasnovana prava sveučilišnih nastavnika, što uključuje i obvezu zaštite zatečenog stanja tih prava u situaciji donošenja novog zakona kojim se mijenja dotadašnje zakonsko uređenje…

MZT, u skladu s odlukom Ustavnog suda od 24. studenoga 2000., daje stručno mišljenje u kojemu se navodi *da osobe izabrane u znanstveno-nastavno zvanje redovnog profesora prema odredbama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 20/82, 28/83, 12/85, 19/86, 31/89, 57/89, 47/90, 11/91 – pročišćeni tekst, 12/92, 27/93) zadržavaju to zvanje kao trajno zvanje. Visoka učilišta koja su pokrenula postupke ponovnog izbora u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora za osobe koje su prema odredbama Zakona o usmjerenom obrazovanju, dužna su obustaviti postupak.*

Odlukom o utvrđivanju minimalnih uvjeta za ocjenu nastavne i stručne aktivnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna i nastavna zvanja (NN 94/1996), pristupnik za docenta, izvanrednog i redovitog profesora trebao je, osim zakonom propisanih uvjeta, ispuniti i uvjete Rektorskog zbora.

Pristupnik za docenta trebao je u pravilu ispuniti dva od ovih uvjeta:

- da je sudjelovao u izvođenju nastave na dodiplomskom studiju najmanje jednu akademsku godinu ili da je radio na znanstveno-istraživačkim projektima u zvanju znanstvenog novaka ili istraživača
- da je održao barem dva priopćenja na znanstvenim skupovima, od kojih jedno na međunarodnom skupu
- da je pomagao diplomantima ili magistrantima pri izradi diplomskih/magistarskih radova i da je objavio barem jedan rad u koautorstvu s magistrantom i diplomantom
- da se znanstveno usavršavao u inozemstvu nakon obrane disertacije.

Pristupnik za izvanrednog profesora trebao je u pravilu ispuniti dva od ovih uvjeta:

- da je izradio ili znatno sudjelovao u izradbi nastavnog teksta (udžbenik ili skripta) koji se kao obvezni nastavni tekst upotrebljava u dodiplomskoj ili poslijediplomskoj nastavi
- da je sadržajno ili u metodici unaprjedio nastavni proces
- da je pod njegovim mentorstvom barem jedan pristupnik izradio magisterij ili doktorat znanosti, odnosno da je pod njegovim vodstvom izrađeno najmanje (5) diplomskih radova
- da je bitno unaprjedio stručni rad ili bio voditelj poslijediplomskog studija, kolegija u poslijediplomskom studiju, poslijediplomskih tečajeva ili znanstvenih skupova.

Pristupnik za redovitog profesora trebao je ispuniti sljedeće uvjete:

- da je održao najmanje pet priopćenja na znanstvenim skupovima i najmanje tri priopćenja na međunarodnim znanstvenim skupovima.

Uz to, pristupnik je trebao još, u pravilu, ispuniti tri od ovih uvjeta:

- da je izradio ili znatno sudjelovao u izradi nastavnog teksta (udžbenika ili skripte) koji se kao obvezni nastavni tekst upotrebljava u dodiplomskoj ili poslijediplomskoj nastavi
- da je sadržajno ili u metodici unaprjedio nastavni proces
- da su pod njegovim mentorstvom najmanje dva pristupnika izradila magisterij ili doktorat i postigla akademski stupanj magistra odnosno doktora znanosti
- da je pod njegovim mentorstvom izrađeno barem osam (8) diplomskih radova
- da je bitno unaprjedio stručni rad ili bio voditelj istraživačkog projekta ili teme
- da je bio voditelj poslijediplomskog studija, kolegija u poslijediplomskom studiju, poslijediplomskih tečajeva ili znanstvenih skupova.

Ti uvjeti nisu bili tolik problem za napredovanje kao prethodno opisani znanstveni kriteriji, pa je nastavnik s ispunjenim znanstvenim kriterijima bez poteškoća bio izabran u znanstveno-nastavno zvanje.

Na sjednici Vijeća od 13. svibnja 1999. dekan prof. dr. Z. Biđin izvijestio je da su, prema Zakonu o visokim učilištima (NN 59/1996, pročišćeni tekst), ministar znanosti i tehnologije i Rektorski zbor donijeli Odluku o ustroju matičnih povjerenstava i o imenovanju članova, predsjednika i zamjenika predsjednika matičnih povjerenstava (NN 43/1999). U matično povjerenstvo za područje biomedicine i zdravstva, polje veterinarske medicine imenovani su: prof. dr. J. Geber, Medicinski fakultet, Zagreb, predsjednik; prof. dr. P. Kraljević, Veterinarski fakultet, Zagreb, zamjenik predsjednika; prof. dr. Z. Makek, Veterinarski fakultet, Zagreb; prof. dr. T. Naglić, Veterinarski fakultet, Zagreb i prof. dr. I. Bašić, Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb. Na istoj je sjednici izraženo nezadovoljstvo pojedinih članova Vijeća (prof. dr. I. Karadjole) time što je predsjednik matičnog povjerenstva za polje veterine profesor Medicinskog fakulteta.

Na sjednici Vijeća od 15. veljače 2000. prihvaćen je zaključak Povjerenstva za znanstveni rad da u izboru u znanstveno-nastavna i suradnička zvanja kandidati trebaju priložiti kvalifikacijske radove iz znanstvenih disciplina u sklopu predmeta na kojemu se pristupnik izabire u odgovarajuće zvanje.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima (NN 129/2000) članove matičnih povjerenstava imenovao je Rektorski zbor. On je propisivao način rada, broj matičnih povjerenstava, broj članova matičnih povjerenstava te vrijeme na koje se imenuju članovi matičnih povjerenstava. Rektorski zbor visokih učilišta donio je Pravilnik o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava (NN 18/2001). Sva su matična povjerenstva brojala devet članova, a imenovao ih je Rektorski zbor na dvije godine. Novim je pravilnikom utvrđeno da članom matičnog odbora može biti imenovan samo nastavnik visokog učilišta u znanstveno-nastavnom zvanju redovitog profesora.

Izbori u zvanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. godine

Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003) objedinjena su područja znanosti i visokog obrazovanja u jedan zakon. U skladu s odredbama zakona osnivaju se Nacionalno vijeće za znanost (NVZ) i Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje (NVVO).

NVZ jest stručno i savjetodavno tijelo koje se brine za razvoj i kvalitetu cjelokupne znanstvene djelatnosti. Da bi ispunilo svoju zadaću, NVZ, među ostalim, imenuje područna znanstvena i umjetnička vijeća te matične odbore za pojedina polja te pobliže utvrđuje uvjete za znanstvena zvanja.

NVVO jest stručno i savjetodavno tijelo koje brine za razvoj i kvalitetu cjelokupnog sustava visokog obrazovanja RH. S tim ciljem ono, među ostalim, daje suglasnost na uvjete Rektorskog zbora i Vijeća veleučilišta i visokih škola za stjecanje znanstveno-nastavnih, umjetničko-nastavnih i nastavnih zvanja.

Znanstvenici su osobe koje su izabrane u odgovarajuća znanstvena zvanja i upisane u Upisnik znanstvenika. Stjecanje znanstvenog zvanja (znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik i znanstveni savjetnik) ne ovisi o radnom mjestu, a može ga pokrenuti osoba koja smatra da ispunjava uvjete za izbor u određeno znanstveno zvanje. Znanstvena zvanja su trajna, a prestaju prelaskom u više zvanje ili njihovim oduzimanjem, u skladu sa zakonom.

Za znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove koji ga afirmiraju kao priznatog znanstvenika.

Za višega znanstvenog suradnika može biti izabran istraživač koji uz doktorat znanosti ima znanstvene radove koji predstavljaju znatan doprinos znanosti.

Za znanstvenog savjetnika može biti izabran istraživač koji ima doktorat znanosti i znanstvene radove kojima je znatno unaprjedio znanost, pri čemu se posebno cijeni međunarodna afirmacija znanstvenika i međunarodna priznatost njegova znanstvenog rada, odnosno njegova važnost u okviru nacionalnih sadržaja.

S osobama izabranim na znanstvena radna mjesta zaključuje se ugovor o radu na neodređeno vrijeme s obvezom provođenja ponovnog izbora ili unaprjeđenja svakih pet godina. Obveza provođenja ponovnog izbora prestaje nakon što zaposlenik bude drugi put izabran na znanstveno radno mjesto znanstvenog savjetnika.

Zahtjev za izbor u znanstveno zvanje podnosio se fakultetu kao ovla-

štenoj znanstvenoj organizaciji za provođenje postupka, zajedno s dokazima o ispunjavanju uvjeta za izbor u određeno zvanje. Znanstveno-nastavno vijeće fakulteta imenovalo je stručno povjerenstvo koje se sastojalo od najmanje tri člana koji su morali biti u istom ili višem znanstvenom zvanju s obzirom na ono za koje se tražio izbor. Stručno je povjerenstvo na temelju podnesene dokumentacije ocjenjivalo jesu li ispunjeni uvjeti za izbor te predlagalo da se pristupnik izabere ili ne izabere u znanstveno zvanje. Na temelju izvješća stručnog povjerenstva i odluke Znanstveno-nastavnog vijeća fakultet je davao mišljenje i prijedlog odgovarajućem matičnom odboru. Matični odbor je potvrđivao ili odbacio mišljenje i prijedlog fakulteta. Odluka matičnog odbora bila je konačna. Matični je odbor odluku o izboru (pozitivnu ili negativnu) dostavljao pristupniku i fakultetu, a pozitivnu odluku o izboru u znanstveno zvanje dostavljao Ministarstvu radi upisa u Upisnik znanstvenika. Izvod iz Upisnika dostavljao se podnositelju zahtjeva.

Vijeće područja potvrđivalo je izbor u znanstvenog suradnika i višega znanstvenog suradnika. Senat sveučilišta potvrđivao je izbor u znanstvenog savjetnika, čime je izbor postajao pravovaljan.

Znanstveno-nastavna zvanja (docent, izvanredni profesor i redoviti profesor) u znanstvenoj komponenti odgovarala su znanstvenim zvanjima kao i prema prijašnjim propisima: docent – znanstveni suradnik, izvanredni profesor – viši znanstveni suradnik i redoviti profesor – znanstveni savjetnik.

Izbor u znanstveno-nastavna zvanja i odgovarajuća radna mjesta provodio je Fakultet u skladu s odredbama zakona, Statuta Sveučilišta, Statuta Fakulteta iz 2005. i njima sukladnim propisima, odnosno općim aktima, na temelju javnog natječaja objavljenog u Narodnim novinama, dnevnom tisku i na službenim mrežnim stranicama Sveučilišta ili Fakulteta.

Odluku o raspisivanju natječaja za izbor u isto ili više znanstveno-nastavno zvanje te odgovarajuće radno mjesto donosilo je Fakultetsko vijeće u užem sastavu. Natječaj koji se raspisivao za izbor u isto ili više znanstveno-nastavno zvanje i odgovarajuće radno mjesto zbog isteka roka na koji je zaposlenik izabran u prethodnom natječaju, raspisivao se najkasnije tri mjeseca prije isteka roka. Posebnom odlukom Fakultetskog vijeća u užem sastavu, i uz suglasnost zaposlenika, natječaj se mogao raspisati i prije roka od godinu dana na koji je zaposlenik izabran, ali ne prije nego što je isteklo tri godine od prethodnog izbora.

Fakultetsko vijeće u užem sastavu najkasnije 30 dana nakon isteka roka za prijavu na natječaj imenovalo je stručno povjerenstvo s neparnim brojem članova. Dvije trećine članova bili su zaposlenici Fakulteta. Članovi povjerenstva bili su u istom ili višem znanstveno-nastavnom zvanju s obzirom na ono za koje se tražio izbor.

Ako je za neke pristupnike trebalo provesti izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje, Fakultetsko vijeće u užem sastavu je na temelju izvještaja i prijedloga stručnog povjerenstva, uputilo mišljenje i prijedlog o izboru u znanstveno zvanje nadležnom matičnom odboru. Nakon odluke matičnog odbora stručno je povjerenstvo Fakultetskom vijeću u užem sastavu dostavljalo izvješće kojim je utvrdilo kojeg pristupnika ili pristupnike predlaže za izbor u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto. Ako ni za jednog pristupnika nije trebalo provesti postupak za izbor u znanstveno zvanje, stručno je povjerenstvo dostavljalo izvješće i prijedlog Fakultetskom vijeću u užem sastavu.

Vijeće područja potvrđivalo je izbor u znanstveno-nastavno zvanje docenta i izvanrednog profesora, a Senat sveučilišta u zvanje redovitog profesora.

Na Fakultetu su kandidati mogli biti birani u prijašnja nastavna (predavač, viši predavač, lektor), suradnička (asistent i viši asistent) i stručna zvanja (stručni suradnik), pri čemu je ovim zakonom u okviru stručnih zvanja na fakultete vraćeno zvanje viši stručni suradnik (1957. – 1982.) te propisano novo zvanje stručni savjetnik. Osobe u stručnim zvanjima rade na odgovarajućim radnim mjestima u vezi sa znanstvenim istraživanjima i stručnim radom.

Kandidati su se u sva zvanja na fakultetu i odgovarajuća radna mjesta birali javnim natječajem te se s izabranim pristupnikom zaključivao ugovor o radu.

U znanstveno-nastavno zvanje mogla je biti izabrana osoba koja je upisana u Upisnik znanstvenika sa znanstvenim zvanjem stečenim u odgovarajućem polju ili koja je ispunjavala uvjete za stjecanje toga znanstvenog zvanja i uvjete u pogledu obrazovnoga, nastavnog i stručnog rada koje je propisivao Rektorski zbor, ako je imala potrebne psihofizičke osobine kao i druge uvjete propisane statutom sveučilišta. Pristupnik je mogao biti izabran u znanstveno-nastavno zvanje ako je ispunjavao sljedeće uvjete za izbor u odgovarajuće znanstveno zvanje:

- docenta: znanstveni suradnik, viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik
- izvanrednog profesora: viši znanstveni suradnik ili znanstveni savjetnik
- redovitog profesora: znanstveni savjetnik.

Asistent i viši asistent biraju su među najuspješnijim studentima, a uvjeti za izbor stručnih zvanja kao i postupak izbora na odgovarajuća radna mjesta bili su propisani posebnim pravilnikom Fakulteta.

U odgovarajuće znanstveno-nastavno, nastavno i suradničko zvanje mogla se i bez zaključivanja ugovora o radu izabrati osoba koja je ispunjala uvjete za izbor u odnosno zvanje ako sudjeluje ili će sudjelovati u izvođenju dijela ili cijele nastave određenog predmeta (tzv. naslovno zvanje) na visokom učilištu. Dakle, spomenutim je zakonom formalno vraćeno naslovno zvanje, a na Veterinarskom su se fakultetu dosad u to zvanje birali vanjski suradnici koji sudjeluju u izvođenju nastave integriranog preddiplomskog i diplomskog te poslijediplomskog studija (naslovni docenti, odnosno naslovni izvanredni i redovni profesori).

Dodatak 17.

Događaj u vezi s bombaškom akcijom u kolovozu 1941. na studentsku ustašku vojnicu opisao je dr. S. Komar, veterinar i narodni heroj za portal *Novosti* 3. lipnja 2010. sljedećim riječima: *Akcija "Botanički", koju je osmislio student četvrte godine medicine Vicko Raspor, bila je osveta za jedan događaj, iz 1937., kada su ustaše studenti u studentskom domu zatukli našeg partijca, Krstu Ljubičića iz Šibenika. Od tada smo se stalno fizički obračunavali s njima. Tako je pala ideja da napadnemo ustaše studente dok s puškama idu na smjenu straže na Markov trg, gdje čuvaju najviše ustaške funkcionere. Planirano je da ih napadnemo bombama kada se postroje. I CK KPH je prihvatio plan akcije, odredili su jednog iskusnog druga, Vladu Popovića, da sa mnom dogovori detalje. Napad je trebao biti izveden između Kemijskog laboratorija i Našičke ulice, ali sam predložio izmjenu: nas dvanaestorica rasporedit ćemo se po Botaničkom i tamo ih napasti. Ja i još trojica bili smo istureni s bombama, leđa su nam čuvala dvojica, a ostali su imali svoje zadatke. Mi smo, dakle, pobacali naše bombe na tu ustašku četu, većina se razbježala, neki su ostali ležati po cesti i sve je išlo po planu. Ali, nismo znali da na obližnjoj zgradi imaju teški mitraljez, koji je počeo bjesomučno sipati po nama. Stoga smo prekinuli akciju i počeli bježati. Naišla je četa Hrvatskog radiše, i ona je počela pucati. Pucali su i Nijemci iz "Esplanade", policajciispred zgrade Radničkog centra i ambulante… pucalo se na sve strane, totalni kaos. Opkolili su cijeli kvart i hapsili sve mlade. Nas trojica smo pobjegli u podvožnjak, pa skočili s nekog zida i nastavili dalje. Popović me unaprijed upozorio da ne bježim prema periferiji nego u središte grada, jer se tako lakše izgubiti u masi. Poslušao sam ga, ali me negdje u Mihanovićevoj spazio jedan agent. Viknuo sam mu da ću ga ubiti, a čovjek je stao kao kocka leda i pustio me da prođem… Od nas dvanaest uhvaćena su dvojica: strahovito su mučeni i potom ubijeni. Prema kasnijem izvještaju Rade Končara, smrtno su stradala dvojica ustaša, a ranjenih ih je bilo osamnaest, možda je kasnije još netko umro od ozljeda. Ipak, najveća je vrijednost te akcije u tome što je bila znak da komunisti nisu uništeni nego spremni za još snažniji otpor. S druge strane, bila je to podrška nas Hrvata svim poubijanim Srbima. Akcija je odjeknula u cijeloj Jugoslaviji, gdje god bih kasnije došao poznavali su me upravo zbog nje, jer je bila doista najspektakularnija od svih organiziranih u ilegali…*

Dodatak 18.

Izvadak iz Odluke o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja (NN 129/2005)

Opći uvjeti
Pristupnici koji se prvi put biraju u znanstveno-nastavna zvanja moraju imati potvrdno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima. Oblik i način provedbe nastupnog predavanja za znanstveno-nastavno zvanje docenta propisat će Rektorski zbor uz suglasnost Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.
Pristupnici koji su u postupku reizbora ili izbora u više zvanje moraju priložiti pozitivno ocijenjene rezultate institucijskog istraživanja kvalitete svog nastavnog rada ili pozitivno ocijenjene rezultate studentske ankete, koju provodi visoko učilište.

Docent
U znanstveno-nastavno zvanje docenta može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 93. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju NN 123/2003, 105/2004 i 174/2004) te opće uvjete i sljedeće uvjete:
Pristupnik treba ispuniti dva (2) od sljedeća četiri (4) uvjeta:
1. da je u suradničkom ili nastavnom zvanju, uključujući i status znanstvenog novaka, računajući razdoblje od pet godina prije datuma pokretanja izbora, sudjelovao u izvođenju nastave na nekom visokom učilištu od barem devedeset (90) norma-sati
2. da je pomogao studentima preddiplomskih/diplomskih studija pri izradi završnih/diplomskih radova i pri tome da je objavio barem jedan rad u suautorstvu sa studentom
3. da se u svom znanstvenom području, struci ili nastavi usavršavao u međunarodno prepoznatim institucijama u zemlji ili inozemstvu u kontinuiranom trajanju od najmanje tri mjeseca
4. da je kao autor ili suautor prezentirao najmanje tri rada na znanstvenim skupovima, od kojih jedan na međunarodnom znanstvenom skupu.

Izvanredni profesor
U znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 93. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju NN 123/2003, 105/2004 i 174/2004) uz opće uvjete i sljedeće uvjete:
- da je u svojstvu nastavnika (stalnog ili gostujućeg) na nekom visokom učilištu ukupno izvodio nastavu od barem tristo (300) norma-sati.

Uz to, pristupnik treba ispuniti tri (3) od sljedećih šest (6) uvjeta:
1. da je autor ili suautor jednog objavljenog sveučilišnog udžbenika ili priručnika, odnosno da je na mrežnoj stranici visokog učilišta postavio svoja predavanja kao nastavni tekst, koji je pozitivno ocijenjen od stručnog povjerenstva
2. da je predložio ili uveo novi ili inovirani sadržaj predmeta ili uveo nove eksperimentalne ili praktične nastavne metode na preddiplomskom, diplomskom ili poslijediplomskom studiju uz odobrenje nadležnog stručnog tijela visokog učilišta
3. da je pod njegovim mentorstvom izrađeno najmanje sedam (7) završnih ili diplomskih radova te da je pri tome objavio barem dva rada u suautorstvu sa studentom
4. da se nakon stjecanja doktorata usavršavao u svom znanstvenom području, struci ili nastavi u uglednim institucijama u inozemstvu u ukupnom trajanju od najmanje jedne godine, od toga barem šest mjeseci kontinuirano
5. da je kao autor ili suautor prezentirao najmanje pet (5) radova na znanstvenim skupovima, od kojih dva na međunarodnim znanstvenim skupovima
6. da se dokazao kao sposoban mentor/komentor u poslijediplomskom (doktorskom) studiju, što dokazuje objavljivanjem barem jednog znanstvenog rada u znanstvenom časopisu u suautorstvu sa studentom koji je završio poslijediplomski (doktorski) studij.

Redoviti profesor
U znanstveno-nastavno zvanje redoviti profesor može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 93. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju NN 123/2003, 198/2003, 105/2004 i 174/2004) uz opće uvjete i sljedeće uvjete:
- da je u svojstvu nastavnika (stalnog ili gostujućeg) na nekom visokom učilištu ukupno izvodio nastavu od barem šesto (600) norma-sati.

Uz to pristupnik treba ispuniti četiri (4) od sljedećih osam (8) uvjeta:
1. da je autor ili koautor dvaju (2) sveučilišnih udžbenika ili priručnika, odnosno da je na mrežnoj stranici visokog učilišta postavio svoja predavanja iz dvaju (2) kolegija, kao nastavne tekstove koji su pozitivno ocijenjeni od stručnog povjerenstva
2. da je pod njegovim mentorstvom obranjeno najmanje deset (10) završnih ili diplomskih radova i da je pri tome objavio barem četiri (4) rada u suautorstvu sa studentom
3. da se dokazao kao sposoban mentor/komentor u poslijediplomskom (doktorskom) studiju, što dokazuje objavljivanjem barem dvaju (2) znanstvenih radova u znanstvenom časopisu u suautorstvu sa studentom koji je završio poslijediplomski (doktorski) studij
4. da je održao najmanje sedam (7) priopćenja na znanstvenim skupovima, od toga najmanje četiri (4) priopćenja na međunarodnim znanstvenim skupovima, ili barem jedno pozvano predavanje na međunarodnom znanstvenom skupu
5. da je bio najmanje četiri godine član uređivačkog odbora znanstvenog časopisa ili da je bio urednik najmanje dvaju zbornika radova sa znanstvenih skupova ili zbirnih znanstvenih knjiga
6. da je recenzirao barem deset članaka u znanstvenim časopisima ili zbornicima radova sa znanstvenih skupova
7. da je vodio najmanje jedan znanstvenoistraživački projekt ili sudjelovao u barem jednom međunarodnom znanstvenoistraživačkom projektu
8. da je kao gostujući profesor ili znanstvenik boravio ukupno dvije godine, od čega barem godinu kontinuirano, na uglednim inozemnim sveučilištima ili institutima, te održao pozvana predavanja.

Redoviti profesor u trajnom zvanju redovitog profesora
U reizboru u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora (trajno zvanje) pristupnik treba ispuniti šest (6) od dvanaest (12) uvjeta, od kojih su osam navedeni za redovitog profesora, te prošireni sljedećim uvjetima:
1. da je bio pozvani predavač na barem dva međunarodna znanstvena skupa
2. da je bio recenzent (izvjestitelj) za barem dva studijska programa ili barem dva sveučilišna udžbenika ili znanstvene knjige
3. da je obnašao čelnu dužnost u strukovnom udruženju iz svojega znanstvenog područja ili čelnu dužnost na visokom učilištu ili u široj akademskoj zajednici
4. da je dobio istaknutu domaću ili međunarodnu nagradu za svoj znanstveni ili nastavni rad.

Dodatak 19.

Izvadak iz Pravilnika o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 28/2017) za znanstveno područje biomedicine i zdravstva, uključujući polje veterinarske medicine.
Pod pojmom znanstveni rad podrazumijeva se izvorni ili pregledni znanstveni članak objavljen ili prihvaćen za objavljivanje u znanstvenom časopisu s međunarodnom recenzijom.
U području biomedicine i zdravstve znanstvenim radom smatra se također kratko priopćenje i prikaz slučaja ako je objavljen u časopisu s međunarodnom recenzijom koji se nalazi u prvom (Q1) ili drugom (Q2) kvartilu.
Autorom znanstvenog rada smatra se osoba čije je ime izričito navedeno uz naslov rada. Iznimno, u slučaju kolaboracijskih radova, kada je uz naslov naveden samo naziv kolaboracije (projektne skupine) ili

samo prvi autor kao predstavnik kolaboracije, autorima se mogu smatrati svi pripadnici kolaboracije čija su imena navedena na izdvojenom mjestu u radu.
U znanstvene radove ubrajaju se radovi objavljeni u znanstvenim časopisima zastupljenima u bazama podataka WoSCC (*Web of Science Core Collection*), *Scopus* i *Medline*. Podjela znanstvenih časopisa u kvartile (Q1, Q2, Q3, Q4) utvrđuje se prema izvješću o citiranosti JCR-a (*Journal Citation Report*) ili SJR-a (*SCImago Jouranal Rank indicator*) u godini objave ili prema najnovijem izvješću objavljenom do dana podnošenja zahtjeva za izbor u znanstveno zvanje, ovisno o tome što je za pristupnika povoljnije te za predmetnu kategoriju (*Subject Category)* koja je najpovoljnija za pristupnika. Radovi objavljeni u časopisima izvan predmetne kategorije polja u koje se pristupnik bira vrednuju se prema kvartilu koji časopis ima u svojoj kategoriji. Ako za časopis koji je uvršten u bazu podataka WoSCC ili *Scopus* nije određen čimbenik odjeka i on nije razvrstan u određeni kvartil, smatrat će se da je razvrstan u četvrti kvartil (Q4).
Za izbor u znanstvena zvanja u području biomedicine i zdravstva ukupne kriterije (uvjete) čine kvantitativni i kvalitativni kriteriji. Propisane kvantitativne kriterije moguće je umanjiti za najviše jednu trećinu na temelju kvalitativnih kriterija.

Kvantitativni kriteriji
Kvantitativnim kriterijima propisan je najmanji broj radova potrebnih za izbor u pojedino znanstveno zvanje, a za određeno znanstveno područje. Najmanje jedna trećina radova potrebnih za izbor mora biti objavljena u časopisima čiji se čimbenik odjeka nalazi u prvom (Q1) ili drugom kvartilu (Q2) predmetnih kategorija (*Subject Category List*) u koje je razvrstan časopis. U području biomedicine i zdravstva za izbor u znanstveno zvanje znanstvenog suradnika dovoljno je da pristupnik ima najmanje jedan rad objavljen u časopisu razvrstanom u prva tri kvartila (Q1, Q2 ili Q3).
Za izbor u znanstvena zvanja u području biomedicine i zdravstva propisan je broj potrebnih radova objavljenih u časopisima indeksiranim u bazama WoSCC (*Web of Science Core Collection*), *Scopus* ili *Medline*: znanstveni suradnik 4; viši znanstveni suradnik 9 (3); znanstveni savjetnik 18 (5); znanstveni savjetnik u trajnom zvanju 24 (4). Brojevi u zagradi prikazuju potreban broj radova objavljenih ili prihvaćenih za objavljivanje nakon prethodnog izbora.
Objavljivanje radova autora u istom časopisu ne može premašiti 50 % znanstvenih radova koji se priznaju za izbor u znanstvena zvanja, osim ako se radi o časopisu s čimbenikom odjeka u prvom ili drugom kvartilu (Q1 ili Q2).
Stručni radovi, studije, sažeci, prošireni sažeci i kongresna priopćenja ne mogu se izjednačiti sa znanstvenim radovima.

Kvalitativni kriteriji
Broj propisanih radova moguće je umanjiti za najviše jednu trećinu tako da se pojedini, iznimno kvalitetni radovi množe s faktorom kvalitete te se na tako dobiveni ukupan zbroj radova primijene kvantitativni kriteriji.
Iznimno kvalitetni radovi mogu se vrednovati faktorom 1,5 ili 2,00 o čemu odluku donosi stručno povjerenstvo. Kod određivanja faktora stručno povjerenstvo mora voditi računa o broju autora i doprinosu pristupnika u tim radovima.
Za izbor u znanstveno zvanje višega znanstvenog suradnika, znanstvenog savjetnika i znanstvenog savjetnika u trajnom zvanju u području biomedicine i zdravstva pristupnik mora biti prvi, glavni ili dopisni autor (ako je različit od prvog) na najmanje jednoj trećini od ukupnog broja radova potrebnih za izbor. Glavni je autor onaj koji je nositelj problematike ili autor koji je najviše pridonio rješavanju konkretnog problema. Glavne autore utvrđuje stručno povjerenstvo na temelju podneska pristupnika, a potvrđuje matični odbor.
Stručno povjerenstvo i matični odbor procjenjuje osobni doprinos pristupnika i utvrđuje glavne autore rada na temelju podneska pristupnika, a po potrebi i na temelju mišljenja dodatnih domaćih i stranih recenzenata, posebno u slučaju kad je većina radova pristupnika objavljena na temelju kolaboracija s velikim brojem autora.

U skladu s odredbama Pravilnika Rektorski zbor donio je Odluku o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja (NN 122/2017) s općim (obveznim) i posebnim uvjetima. Glavna je novina da su posebni uvjeti razvrstani u tri skupine.

Izvadak iz Odluke o nužnim uvjetima za ocjenu nastavne i stručne djelatnosti u postupku izbora u znanstveno-nastavna zvanja (NN 122/2017)
Uvjeti koje pristupnik u postupku izbora u znanstveno-nastavno zvanje mora ispuniti utvrđuju se kao opći i posebni uvjeti. Opći uvjeti utvrđuju se kao obvezni uvjeti koje pristupnik nužno mora ispuniti da bi bio izabran u odgovarajuće znanstveno-nastavno zvanje. Posebni uvjeti razvrstani su prema tri kriterija vrednovanja nastavnog, znanstveno-stručnog i institucijskog rada u tri skupine (A, B, C). Minimalan broj posebnih uvjeta koje pristupnik mora ispuniti za izbor u određeno znanstveno-nastavno zvanje utvrđuju se posebno prema svakom kriteriju, odnosno unutar svake skupine uvjeta. Opći i posebni uvjeti, ako posebnom odredbom nije drugačije određeno, ostvaruju se kumulativno, dakle ne samo od posljednjeg izbora u znanstveno-nastavno zvanje.

Opći uvjeti
Pristupnici koji se prvi put biraju u znanstveno-nastavno zvanje docenta moraju imati pozitivno ocijenjeno nastupno predavanje pred nastavnicima i studentima. Oblik i način provedbe nastupnog predavanja za znanstveno-nastavno zvanje docenta propisuje Rektorski zbor uz suglasnost Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj.
Pristupnici koji se biraju u viša znanstveno-nastavna zvanja moraju ispunjavati opći uvjet da su u svojstvu nastavnika (stalnog ili gostujućeg) na nekom visokom učilištu izvodili nastavu:
- za izbor u zvanje izvanrednog profesora u ukupnom opsegu od najmanje 300 norma-sati
- za izbor u zvanje redovitog profesora u ukupnom opsegu od najmanje 600 norma-sati
- za izbor u zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju u ukupnom opsegu od najmanje 900 norma-sati.

Pristupnici koji su u postupku izbora u više zvanje moraju priložiti pozitivno ocijenjene rezultate institucijskog istraživanja kvalitete svog nastavnog rada ili pozitivno ocijenjene rezultate studentske ankete koju provodi visoko učilište.

Posebni uvjeti
Kriteriji vrednovanja nastavne i znanstveno-stručne djelatnosti su:
A. kriterij nastavnog doprinosa
B. kriterij znanstveno-stručnog doprinosa
C. kriterij institucijskog doprinosa.

Minimalan broj posebnih uvjeta prema kriterijima za izbor u znanstveno-nastavna zvanja

Znanstveno-nastavno zvanje	A. Kriterij nastavnog doprinosa	B. Kriterij znanstveno-stručnog doprinosa	C. Kriterij institucijskog doprinosa
Docent	1*	1*	0
Izvanredni profesor	2	2	0
Redoviti profesor	3	3	1
Redoviti profesor u trajnom zvanju	4	4	2

*moguće je ispuniti oba uvjeta u jednoj skupini

Institucijski doprinos smatra se znanstveno-stručnim doprinosom pristupnika u djelovanju sveučilišnih i drugih akademskih institucija. Pristupnik za izbor u određeno znanstveno-nastavno zvanje mora, unutar kriterija vrednovanja nastavne i znanstveno-stručne djelatnosti, ispuniti minimalan broj posebnih uvjeta koji je naveden u tablici.

A. Kriterij nastavnog doprinosa

1. Uvjet mentorstva ili sumentorstva pri izradi završnih ili diplomskih radova
- Da je bio mentor ili sumentor u izradi najmanje dvaju obranjenih završnih ili diplomskih radova (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je pod njegovim mentorstvom ili sumentorstvom, nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, obranjeno najmanje 5 završnih ili diplomskih ili poslijediplomskih specijalističkih radova (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).
2. Uvjet objavljivanja rada u suautorstvu sa studentom iz područja teme završnog ili diplomskog rada
- Da je u suautorstvu sa studentom, kojemu je bio mentor ili sumentor u izradi obranjenog završnog ili diplomskog rada, objavio najmanje jedan znanstveni ili stručni rad iz područja teme završnog ili diplomskog rada (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je u suautorstvu sa studentom, kojemu je bio mentor ili sumentor u izradi obranjenoga završnog ili diplomskog ili poslijediplomskoga specijalističkog rada, nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, objavio najmanje jedan znanstveni ili stručni rad iz područja teme završnog ili diplomskog ili specijalističkog rada (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).
3. Uvjet usavršavanja u znanstvenom području ili struci ili nastavi
- Da se nakon diplomiranja u svom znanstvenom području ili nastavi ili struci usavršavao na sveučilišnim ili znanstvenim institucijama u zemlji ili inozemstvu, uključujući i boravak u inozemstvu u sklopu programa poslijediplomskog (specijalističkog ili doktorskog) studija, u ukupnom trajanju od najmanje tri mjeseca (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da se usavršavao u svom znanstvenom području ili struci ili nastavi na sveučilišnim ili znanstvenim institucijama u inozemstvu u ukupnom trajanju od najmanje šest mjeseci (uvjet za izbor u zvanje izvanrednog profesora), odnosno u ukupnom trajanju od devet mjeseci (uvjet za izbor u zvanje redovitoga profesora), odnosno u ukupnom trajanju od godine dana (uvjet za redovitoga profesora u trajnom zvanju).
4. Uvjet objavljivanja znanstvene knjige, sveučilišnog udžbenika ili sveučilišnog priručnika u autorstvu ili suautorstvu
- Da je prije izbora u zvanje docenta ili nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje u autorstvu ili suautorstvu objavio znanstvenu knjigu, sveučilišni udžbenik ili sveučilišni priručnik.
5. Uvjet inoviranja nastavnog sadržaja
- Da je sudjelovao u inoviranju nastavnog sadržaja na barem jedan od sljedećih načina:
  - da je kao član povjerenstva sudjelovao u izradi akreditiranoga novog studijskog programa
  - da je uveo novi kolegij koji je prihvaćen od nadležnoga stručnog tijela visokog učilišta
  - da je na mrežnoj stranici ili na sučelju za e-učenje postavio recenzirane nastavne materijale iz najmanje jednog kolegija, koji su prihvaćeni od nadležnog stručnog tijela visokog učilišta
  - da je uveo nove eksperimentalne ili praktične nastavne metode na preddiplomskom, diplomskom ili poslijediplomskom studiju uz odobrenje nadležnoga stručnog tijela visokog učilišta.
6. Uvjet mentorstva pri izradi doktorskih disertacija
- Da je nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje pod njegovim mentorstvom ili sumentorstvom obranjena najmanje jedna disertacija.
7. Uvjet objavljivanja rada u suautorstvu sa studentom iz područja teme doktorskog rada
- Da je u suautorstvu sa studentom, kojemu je bio mentor ili sumentor u izradi obranjene disertacije ili nastavnik kod kojega je tijekom doktorskog studija slušao ili polagao ispit, nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, objavio najmanje jedan znanstveni ili stručni rad iz područja teme disertacije.
8. Uvjet recenziranja studijskih programa, odnosno članstva u povjerenstvu za reakreditaciju studijskih programa
- Da je bio recenzent (izvjestitelj) za barem jedan studijski program, odnosno da je kao član sudjelovao u radu barem jednog povjerenstva za reakreditaciju studijskog programa.
9. Uvjet recenziranja znanstvene knjige, sveučilišnog udžbenika ili sveučilišnog priručnika
- Da je prije izbora u zvanje docenta ili nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje bio recenzent barem jedne znanstvene knjige, sveučilišnog udžbenika ili sveučilišnog priručnika.
10. Uvjet koordiniranja suradnje s nastavnim bazama
- Da je institucionalno koordinirao suradnju s nastavnim bazama ili mrežama nastavnih baza (pokušališta, hospitacije u školama, praktični rad u bolnicama, praktični rad u tijelima i ustanovama javne i državne uprave te županijske i lokalne samouprave, ustanova u kulturi, gospodarskim subjektima itd.).

B. Kriterij znanstveno-stručnog doprinosa

1. Uvjet predstavljanja radova na znanstvenim ili stručnim skupovima (domaćim i međunarodnim)
- Da je kao autor ili suautor putem postera ili usmenog izlaganja predstavio najmanje tri rada na domaćim ili međunarodnim znanstvenim ili stručnim skupovima (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je kao autor ili suautor putem postera ili usmenog izlaganja, nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, predstavio najmanje pet radova na znanstvenim ili stručnim skupovima od kojih najmanje dva na međunarodnim znanstvenim ili stručnim skupovima (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).
  Međunarodnim skupom u smislu ovog kriterija (uvjeti B1 i B2) smatra se skup koji se održava u inozemstvu, a ako se održava u Hrvatskoj, drži se uvjeta znanstvenog djelovanja i izlaganja na najmanje jednom svjetskom jeziku.
2. Uvjet pozvanog predavanja na međunarodnom znanstvenom ili stručnom skupu
- Da je prije izbora u zvanje docenta ili nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje bio pozvani predavač na barem jednom međunarodnom znanstvenom ili stručnom skupu.
3. Uvjet vođenja ili sudjelovanja u realizaciji znanstvenoistraživačkih projekata MZOS-a (odnosi se na znanstvenoistraživačke projekte koji su do kraja 2014. realizirani uz financijsku potporu MZOS-a) te drugih znanstvenoistraživačkih projekata
- Da je kao znanstveni novak ili istraživač sudjelovao u realizaciji znanstvenoistraživačkih projekata MZOS-a ili drugih znanstvenoistraživačkih projekata financiranih od Europske agencije za znanost, tijela državne uprave, hrvatskih i stranih zaklada i sl. (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je bio voditelj znanstvenoistraživačkog projekta MZOS-a ili nekoga drugog znanstvenoistraživačkog projekta financiranog od Europske agencije za znanost, tijela državne uprave, hrvatskih i stranih zaklada i sl. (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).
4. Uvjet vođenja ili sudjelovanja u realizaciji znanstvenog programa znanstvenih centara izvrsnosti, europskih i međunarodnih kompetitivnih projekta i projekata Hrvatske zaklade za znanost
- Da je bio voditelj ili da je sudjelovao kao suradnik u znanstvenom programu znanstvenog centra izvrsnosti, odnosno da je bio voditelj ili da je sudjelovao kao suradnik u europskom i međunarodnom kompetitivnom projektu ili projektu Hrvatske zaklade za znanost.
5. Uvjet uređivanja zbornika
- Da je bio urednik najmanje jednog zbornika radova sa znanstvenog skupa ili zbirne znanstvene knjige ili gostujući urednik u specijalnom izdanju znanstvenog časopisa.
6. Uvjet recenziranja članaka u časopisima i zbornicima
- Da je za znanstvene ili stručne časopise, zbornike radova sa znanstvenog skupa ili zbirne znanstvene publikacije recenzirao najmanje 3 članka (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je nakon

izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje, za znanstvene ili stručne časopise, zbornike radova sa znanstvenog skupa ili zbirne znanstvene publikacije recenzirao najmanje 5 članaka (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).

7. Uvjet recenziranja projekata
- Da je bio recenzent (izvjestitelj) za barem jedan kompetitivni projekt na nacionalnoj ili na međunarodnoj razini u kategoriji istraživačkih, razvojnih ili stručnih projekata ili da je bio recenzent (izvjestitelj) u znanstvenom panelu Hrvatske zaklade za znanost.

8. Uvjet članstva u organizacijskom ili programskom odboru znanstvenog skupa
- Da je bio član organizacijskog ili programskog odbora međunarodnoga znanstvenog skupa (tj. skupa u kojemu sudjeluju stručnjaci iz najmanje tri zemlje, a organizacijski ili programski odbor ima članove iz tri države) ili da je bio predsjednik organizacijskog ili programskog odbora domaćega znanstvenog skupa.

9. Uvjet objavljivanja stručnih radova
- Da je kao autor ili koautor objavio najmanje tri stručna rada (uvjet za izbor u zvanje docenta), odnosno da je nakon izbora u prethodno znanstveno-nastavno zvanje objavio najmanje tri stručna rada ili rada u zborniku znanstveno-stručnog skupa (uvjet za izbor u viša znanstveno-nastavna zvanja).

10. Uvjet dobivanja međunarodne ili istaknute domaće nagrade ili priznanja za znanstveni, nastavni ili stručni rad
- Da je za znanstveni ili nastavni ili stručni rad dobio međunarodnu nagradu ili priznanje ili istaknutu domaću nagradu ili priznanje. Istaknutom domaćom nagradom ili priznanjem u smislu ovog uvjeta smatraju se nagrade i priznanja koje dodjeljuju državna tijela, te nacionalne znanstvene i kulturne institucije.

11. Uvjet sudjelovanja u programima popularizacije znanosti
- Da je sudjelovao u aktivnostima popularizacije znanosti, kojima se potiče dijalog znanstvene zajednice sa zainteresiranom publikom o znanosti i znanstvenom obrazovanju (popularno-znanstvena predavanja, tribine, radionice, festival znanosti, prigodne manifestacije, rad u časopisima za popularizaciju znanosti, edukacijski projekti, osmišljeni medijski istupi itd.).

C. Kriterij institucijskog doprinosa

1. Uvjet obnašanja čelne dužnosti
- Da je obnašao čelnu dužnost na visokom učilištu ili čelnu dužnost u strukovnoj ili znanstvenoj asocijaciji na nacionalnoj ili međunarodnoj razini iz svojega znanstvenog područja ili čelnu dužnost u široj akademskoj zajednici. Čelnim dužnostima na visokom učilištu smatraju se dužnosti rektora, prorektora, dekana, prodekana, pročelnika sveučilišnog odjela, zamjenika pročelnika sveučilišnog odjela i povjerenika za određeni djelokrug rada na sveučilišnom odjelu.

2. Uvjet obnašanja voditeljske dužnosti na ustrojbenoj jedinici visokog učilišta
- Da je obnašao voditeljsku dužnost na ustrojbenoj jedinici visokog učilišta (voditelj odsjeka, fakultetskog odjela, centra, zavoda, katedre i sličnih ustrojbenih jedinica).

3. Uvjet članstva u sveučilišnim tijelima i voditeljstva u tijelima na sastavnici
- Da je na temelju imenovanja u barem jednom mandatu bio član tijela Rektorskoga zbora, sveučilišnih tijela ili voditelj tijela na sastavnici (odbori, povjerenstva, radne skupine i sl.) ili voditelj poslijediplomskoga sveučilišnog ili poslijediplomskog specijalističkog studija.

4. Uvjet vođenja ili sudjelovanja u realizaciji sveučilišnih razvojnih projekata ili drugih stručnih projekta
- Da je bio voditelj ili suradnik na sveučilišnom razvojnom projektu ili drugom stručnom projektu kojim se postiže transfer znanja i tehnologija, međuinstitucijska suradnja, odnosno povezivanje akademske s društvenom i gospodarskom zajednicom.

5. Uvjet sudjelovanja u vođenju alumni udruga
- Da je bio član sveučilišnog tijela alumni udruge ili voditelj alumni udruge na sastavnici.

6. Uvjet sudjelovanja u izradi i/ili izvedbi programa cjeloživotnog obrazovanja
- Da je kao voditelj povjerenstva sudjelovao u izradi i/ili izvedbi prihvaćenog programa cjeloživotnog obrazovanja.

7. Uvjet sudjelovanja u izradi i izvedbi programa transfera znanja i tehnologije
- Da je sudjelovao u izradi i izvedbi programa transfera znanja i tehnologije.

8. Uvjet članstva u međunarodnim ili nacionalnim tijelima za znanost i visoko obrazovanje
- Da je bio član međunarodnih ili nacionalnih tijela za znanost i visoko obrazovanje (Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, Akreditacijski savjet AZVO-a, nacionalna područna znanstvena vijeća, matični odbori i druga tijela nadležna za znanost i visoko obrazovanje koja imenuju tijela državne uprave).

9. Uvjet članstva u uredništvu znanstvenih i stručnih časopisa
- Da je bio najmanje tri godine član uređivačkog odbora znanstvenog ili stručnog časopisa ili drugih serijskih znanstvenih ili stručnih publikacija.

10. Uvjet dobivanja nagrade ili priznanja akademskih institucija i udruga
- Da je dobio nagradu ili priznanje koje dodjeljuje sveučilište, sveučilišne sastavnice, akademske institucije te strukovne, znanstvene ili znanstveno-stručne udruge.

Dodatak 20.

Autori su navedeni su prema abecednom redu ustrojbenih jedinica u kojima su bili zaposleni ili još uvijek rade. Neke od knjiga razvrstane su prema pripadajućem djelokrugu rada ustrojbenih jedinica, bez obzira na autorstvo. Posebno je izdvojena intradisciplinarna literatura u kontekstu širine obrađenih područja i brojnosti autora.

Katedra za strane jezike

- Karlovčan, V. (1982.): An English Reader for Students of Veterinary Medicine. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Karlovčan V., D. Vilke-Pinter (1989.): English in Veterinary Medicine. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kereković, S. (1996.): Njemački jezik u veterinarskoj struci. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Karlovčan V., D. Vilke-Pinter (2000.): Academic Reading and Study Skills for Students of Veterinary Medicine. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vilke-Pinter, D. (2005.): Studying Veterinary Terminology. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vilke-Pinter D. (2009.; 2014.): Introduction to English Veterinary Medical Terminology - part I. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vilke-Pinter D. (2009.; 2014.): Introduction to English Veterinary Medical Terminology - part II. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vilke-Pinter D. (2009.; 2015.): English for Academic Purposes – Reading Skills for Academic Study – part I. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vilke-Pinter D. (2009.; 2015.): English for Academic Purposes – Reading Skills for Academic Study part II. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Katedra za povijest veterinarstva

- Brozović, L. (1953.): Povijest veterinarske medicine. Skripta. Zagreb.
- Vučevac, V (1974.): Uvod u veterinarsku povijest. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Rapić, S., urednik (1976.): Zaslužni veterinari Hrvatske. Sekcija za povijest veterinarstva SR Hrvatske, Zagreb.

- Vučevac Bajt, V. (1993.; 2012.): Povijest veterinarstva. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vučevac Bajt, V. (1999.; 2003.; 2005.; 2010.): Uvod u veterinarstvo. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Gomerčić, H. V. Vučevac Bajt, urednici (2003.): Zaslužni hrvatski veterinari II. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vučevac Bajt, V., P. Džaja (2009.): Uvod u veterinarstvo, četvrto izdanje. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Klinika za kirurgiju, ortopediju i oftalmologiju

- Röder, O., E. Berge (1946.): Kirurška operaciona tehnika za veterinare i studente veterine (urednik hrvatskog izdanja M. Kralj). Stručni odsjek sveučilišnog odbora Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Köster, O. (1950.): Dijagnostika hromosti. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Köster, O. (1950.): Dijagnostika očnih bolesti. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Čermak, K., Ž. Matičić, J. Kos, M. Vulinec, M. Zobundžija (1993.): Laparotomija u desnoj slabini goveda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Čermak, K., Ž. Matičić, J. Kos, M. Vulinec, M. Jakovac, Z. Stojiljković (1993.): Laparotomija u desnoj slabini goveda. Sveučilišni udžbenik. Vlastito izdanje, Zagreb
- Capak, D. (1998.): Osnove veterinarske kirurgije. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Košuta, F., M. Tomičić, J. Kos, M. Ivančić Košuta, T. Anić (1998.): Eksperimentalni rad (Vertikalna dvostruko i parcijalno jejunoilealno premoštenje-rezultati naše eksperimentalne metode operacije pretilosti). U: D. Košuta, M. Sučić, D. Ilić Supek, S. Musić Milanović: Pretilost i liječenje. Znanstvena knjiga. Art studio Azinović, Zagreb.
- Matičić, Ž., D. Capak (1999.): Oftalmologija domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Capak, D. (2002.): Abdominalna kirurgija goveda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Capak, D. (2006.): Kirurgija trbušne stijenke, želuca i crijeva domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Matičić, D., D. Vnuk, urednici (2010.): Veterinarska kirurgija i anesteziologija. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Kos, J., O. Smolec (2017.): Atlas bolesti papaka (prijevod na hrvatski). ICAR, Rim, Italia.

Klinika za porodništvo i reprodukciju

- Oklješa B. (1944.): Porodiljstvo. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Přibil, E. (1947.): Porodiljstvo domaćih životinja (prijevod i nadopuna B. Oklješa i Z. Grubanov). Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Oklješa B. (1956.): Upala vimena kod goveda. Skripta. Stručni klub studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Oklješa, B. (1957.): Porodiljstvo domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Herak, M., Z. Makek, A. Tomašković, M. Cergolj (1997.; 1998.): Neurohormonalna regulacija spolnog ciklusa, umjetno osjemenjivanje, jalovost i porodništvo krava i junica. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Cergolj, M., A. Tomašković, Z. Makek (1998.): Pregled vimena i mužnja vimena krave. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Cergolj, M. (1999.): Bolesti mladunčadi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Makek, Z., A. Tomašković, M. Cergolj (1999.): Fiziologija i patologija reprodukcije pasa i mačaka. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tomašković, A., M. Šehić, M. Cergolj, Z. Makek (1999.): Primjena ultrazvučne dijagnostike fizioloških i patoloških promjena na spolnim organima i mliječnoj žlijezdi. Skripta. Veeterinarski fakultet, Zagreb.
- Makek, Z., A. Tomašković, M. Cergolj (2000.): Neurohormonalna regulacija spolnog ciklusa, plodnost i neplodnost goveda, bolesti vimena. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Dobranić, T., A. Tomašković, M. Cergolj, Z. Makek (2002.): Fiziologija i patologija reprodukcije svinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Samardžija, M., M. Cergolj, A. Tomašković, T. Dobranić (2003.): Praktikum iz spermiologije. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tomašković, A., M. Cergolj, T. Dobranić, J. Grizelj, N. Prvanović, Ž. Mikulec, J. Kos (2004.): Fiziologija i patologija reprodukcije, hranidba i bolesti papaka u ovaca. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tomašković, A., Z. Makek, M. Cergolj, T. Dobranić (2004.): Management reprodukcije krava. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Cergolj, M. i M. Samardžija (2006.): Veterinarska andrologija. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tomašković, A., Z. Makek, T. Dobranić, M. Samardžija (2007.): Rasplođivanje krava i junica. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Dobranić, T., M. Samardžija (2008.): Rasplođivanje svinja. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bačić, G. (2009.): Dijagnostika i liječenje mastitisa. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Makek, Z., I. Getz., N. Prvanović Babić, A. Tomašković, J. Grizelj (2009.): Rasplođivanje konja. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Samardžija, M., D. Đuričić, T. Dobranić, M. Herak, S. Vince (2010.): Rasplođivanje ovaca i koze. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Samardžija, M., D. Đuričić (2011.): Rasplođivanje kunića, hrčaka i zamorčića. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Đuričić, D., M. Samardžija (2014.): Zamorčići. Sveučilišni priručnik. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Klinika za unutarnje bolesti

- Bosnić, L. (1936.): Zarazna anemija konja. Poseban otisak *Veterinarskog arhiva*, Knjiga 6., svezak 9-11. Tiskara C. Albrecht, Zagreb.
- Šlezić, M. (1944.; 1949.; 1953.): Specijalna patologija i terapija unutarnjih i kožnih bolesti preživača, svinja, kunića i peradi (Bujatrika – Interna II). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Faddeev, L. A., A. V. Sinev, M. A. Poljanskij, M. T. Skorodumov (1950.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja (s ruskoga preveli S. Rapić, M. Šlezić, B. Miklaušić i I. Drežančić). Školska knjiga, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1956.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja. Bolesti jetre i žučnih kanala. Skripta. Stručni klub Udruge studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1956.): Alergija i bolesti na alergičnoj osnovi (alergoze). Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Forenbacher, S., J. Gorišek i B. Miklaušić (1962.; 1967.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja. I. i II. dio. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1964.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja. III. dio. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Forenbacher, S., J. Gorišek i V. Sertić (1966.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja. IV. i V. dio. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1972.): Unutrašnje bolesti domaćih životinja. Dodatak uz I. dio - Bolesti probave, Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1975.): Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, Svezak I/1 Klinička patologija probave i resorpcije. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.

- Forenbacher, S. (1983.): Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, Svezak I/2 Klinička patologija probave i resorpcije. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- Bauer, M. (1992.): Kinologija 1. Uzgoj i njega pasa. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Forenbacher, S. (1993.): Klinička patologija probave i mijene tvari domaćih životinja, Svezak II. Jetra. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti i Školska knjiga, Zagreb.
- Ramadan, P. (1995.): Bolesti mokraćnog sustava domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Hrvatski farmer, d.d., Zagreb.
- Bauer, M. (1996.): Kinologija. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Harapin, I. (1997.): Praktikum interne kliničke pretrage domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. DAMA Vet, Zagreb.
- Ramadan, P., I. Harapin (1998.): Interna klinička propedeutika domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Harapin, I. (1999.): Skripta za informatiku (za studente veterinarske medicine). Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bauer, M. (2000.): Kinologija 1. Uzgoj, njega i hranidba pasa. II. dopunjeno izdanje. Sveučilišni udžbenik.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bauer, M. (2002.): Veterinarska dermatologija domaćih sisavaca. Veterinarski udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tucak, Z., T. Wikerhauser, S. Cvetnić, I. Bošković, A. Tomašković, A. Alegro, Lj. Bedrica, V. Cesar, M. Baban, H. Lepeduš (2003.): Lovna kinologija (urednik Z. Tucak). Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni fakultet, Osijek.
- Forenbacher, S., D. Žubčić (2010.): Bolesti probavnog sustava domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Potočnjak D., D. Stanin, N. Turk, R. Beck, V. Butković, A. Marinculić, V. Mrljak, D. Vnuk (2010.): Bolesti probavnog sustava pasa i mačaka – odabrana poglavlja (urednici: D. Potočnjak D. Stanin i N. Turk). Sveučilišna skripta. Medicinska naklada, Zagreb.

Zavod za anatomiju, histologiju i embriologiju

- Zavrnik, F. (1924.): Teorija mikroskopa. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zavrnik, F. (1925.): Embriologija. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zavrnik, F. (1925.): Histologija. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Varićak, T. (1934.): Teorija i upotreba mikroskopa. Skripta. Jugoslavensko udruženje studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Zietschmann, O. (1937.): Embriologija domaćih životinja. Knjiga I, svezak 1. udžbenik (prijevod F. Zavrnik). Vlastita naklada, Zagreb.
- Zavrnik, F. (1940.): Histologija. Skripta. Klub studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Bevandić, M. (1946.): Anatomija domaćih životinja. I. dio. Skripta. Nabavljačko-potrošačke i proizvođačke zadruge studenata Zagrebačkog sveučilišta S. O. J., Zagreb.
- Bevandić, M. (1946.): Anatomija domaćih životinja. II. dio. Skripta. Nabavljačko-potrošačke i proizvođačke zadruge studenata Zagrebačkog sveučilišta S. O. J., Zagreb.
- Bevandić, M (1947.): Anatomija domaćih životinja. III. dio. Skripta. Stručni odsjek narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Klimov, A. F. (1947.): Anatomija domaćih životinja. I. dio. (preveo J. Sakař). Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bego, U. (1953.; 1973.): Anatomija peradi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1959.): Priručnik za anatomsku sekciju. I. Pas. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Sisson, S. (1962.): Anatomija domaćih životinja (urednik hrvatskog izdanja: T. Ciliga). Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni zavod. Zagreb.
- Bego, U. (1964.): Kompendij iz osteologije. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1966.; 1970.): Priručnik za topografsku sekciju glave i vrata domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1967.; 1970.): Priručnik za topografsku sekciju grudnih i trbušnih organa u domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1974.; 1979.; 1983.): Kratak pregled anatomije domaćih životinja. Anatomija I. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1975.; 1981.): Kratak pregled anatomije domaćih životinja. Anatomija II. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Varićak, T., A. Frank (1978.): Mikroskopska anatomija domaćih životinja. Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- Švob M., A. Hraste (1979.): Praktikum histoloških vježbi. Medicinski fakultet, Tuzla i Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Popesco, P. (1980.): Anatomski atlas domaćih životinja I – III (urednici hrvatskog izdanja: U. Bego, M. Zobundžija). Sveučilišni udžbenik. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb.
- Hraste, A. (1984.): Kratak pregled citologije i opća histologija za studente veterine. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zobundžija, M., K. Babić (1985.): Primjenjena anatomija domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Bego, U. (1987.): Anatomija domaćih životinja I. dio. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, T., A. Hraste (1989.; 1992.): Građa životinjskog organizma. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Bego, U., I. Arnautović (1990.): Anatomija domaćih životinja: splanchnologia, angiologia, neurologia, endocrinologia i aesthesiologia. Biblioteka univerzitetskih udžbenika i priručnika, Sarajevo.
- Bego, U., I. Arnautović, A. Gagić (1991.): Anatomija domaće peradi sa osnovama funkcionalne anatomije. Biblioteka univerzitetskih udžbenika i priručnika, Sarajevo.
- Hraste, A. (1991.): Histologija domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zobundžija, M., K. Babić, H. Gomerčić, V. Gjurčević Kantura, D. Mihelić (1994.; 1996.; 1999.): Vodič za topografsku sekciju trupa i stražnje noge domaćih sisavaca. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, K., D. Mihelić (1995.; 1997.): Vodič za vježbe iz koštanog sustava domaćih sisavaca. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, K., D. Mihelić (1995.): Vodič za topografsku sekciju prednje noge. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zobundžija, M., K. Babić, V. Gjurčević Kantura, D. Mihelić (1995.; 1997.): Vodič za topografsku sekciju glave i vrata. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zobundžija, M., V. Gjurčević Kantura, D. Mihelić (1996.): Kratki pregled anatomije domaće peradi. Skripta.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, K., A. Hraste (1997.): Anatomija i histologija domaćih životinja. III. izdanje. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Kozarić, Z. (1997.): Veterinarska histologija. Sveučilišni udžbenik. Naklada Karolina, Zagreb.
- Babić, K., D. Mihelić, T. Trbojević Vukičević (1999.; 2002.): Komparativna anatomija koštanog sustava sisavaca i ptica. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kozarić, Z. (2001.): Morfologija riba. Skripta.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, K., D. Mihelić, T. Trbojević Vukičević (2002.): Vodič za vježbe iz koštanog sustava domaćih sisavaca. III. nadopunjeno izdanje. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, T., M. Herak, B. Tušek (2003.): Anatomija i fiziologija do-

maćih životinja. Visoko gospodarsko učilište, Križevci.
- Babić, K., T. Trbojević Vukičević (2003.): Anatomija noja (*Struthio camelus*). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Hraste, A., B. Njari, S. Nejedli, K. Botka Petrak (2004.): Primjena histomorfoloških postupaka u tehnologiji animalnih namirnica. Skripta. Vlastita naklada, Zagreb.
- Hraste, A., D. Tratnjak (2008.): Biologija i uzgoj kaveznih ptica. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- König, H. E., H.-G. Liebich (2009.): Anatomija domaćih sisavaca (urednici hrvatskog izdanja: M. Zobundžija, K. Babić, V. Gjurčević Kantura). Sveučilišni udžbenik. Naklada Slap, Zagreb.
- Mihaljević, M., M. Kramer, H. Gomerčić, M. Đuras Gomerčić, T. Gomerčić, S. Jawinski, S. Klumpp, F. Sonntag (2009.): CT- und MRT-Atlas, Transversalanatomie des Hundes. Parey, Stuttgart.
- Fašaić, K., H. Gomerčić, Z. Adámek, T. Gomerčić (2014.): Višejezični rječnik za ribarsku struku. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- McGeady, T. A., P. J. Quinn, S. FitzPatrick, M. T. Ryan (2014.): Veterinarska embriologija (urednici hrvatskog izdanja: M. Zobundžija, K. Babić, V. Gjurčević Kantura, Z. Kozarić). Sveučilišni udžbenik. Naklada Slap, Zagreb.
- Gomerčić, T., M. Đuras, T. Trbojević Vukičević, S. Kužir, I. Alić, V. Šimunović (2016.): 3D atlas privjesnog kostura konja. Sveučilišni priručnik za studente veterinarske medicine (urednik: T. Gomerčić), Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela
- Tomašec, I. (1946.; 1947.): Bolesti pčela. I. Bolesti pčelinjeg legla. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Tomašec, I. (1947.): Bolesti pčela. II. Bolesti odraslih pčela. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Tomašec, I. (1949.): Biologija pčela. Sveučilišni udžbenik. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Tomašec, I. (1955.): Bolesti pčela. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Katalinić, J., D. Loc, S. Lončarević, L. Peradin, F. Šimić, I. Tomašec (1968.; 1979.; 1985.): Pčelarstvo. Nakladni zavod Znanje, Zagreb.
- Fijan, N. (1974.): Bolesti riba i rakova. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Belčić, J., Đ. Sulimanović (1982.): Zlatna knjiga pčelarstva. Matica Hrvatska, Zagreb.
- Sulimanović, Đ., Lj. Zeba, J. Marković (1993.): Temelji suvremenog pčelarenja. PIP, Zagreb.
- Sulimanović, Đ., Lj. Zeba, J. Marković (1995.): Prepoznavanje i suzbijanje pčelinjih bolesti. PIP, Zagreb.
- Fijan, N. (1999.): Spring viremia of carp and other viral diseases and agents of warmwater fish. In: Fish diseases and Disorders III: Viral, Bacterial and Fungal Infections. (eds. D. Bruno, P.T.K. Woo) Cab International, Wallingford, UK.
- Fijan, N. (2006.): Zaštita zdravlja riba. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni fakultet, Osijek.
- Tomljanović, Z., I. Tlak Gajger, V. Santrač (2012.): Dobra veterinarska praksa u pčelinjaku. Bayer Animal Health, Zagreb.
- Gjurčević, E. (2016.): Hranidba i zdravlje riba. U: Hranidba riba (urednici I. Bogut, L. Bavčević, I. Stević). Sveučilišni udžbenik. Hrvatska akademija za znanost i umjetnost u Bosni i Hercegovini, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Zavod za bolesti peradi s klinikom
- Biester, H., L. H. Schwarte (1955.): Bolesti peradi (prevoditelj M. Kralj i suradnici). Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Kralj, M. (1973.): Bolesti peradi zbog grešaka u hranidbi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kralj, M., M. Herceg, M. Žuković, T. Wikerhauser (1975.): Bolesti peradi u uzgoju i proizvodnji. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Prukner-Radovčić, Estella (1996.): Praktikum bolesti peradi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Biđin, Z. (1998.): Bolesti peradi (odabrana poglavlja). Skripta, Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Prukner-Radovčić, E., H. Mazija, M. Tišljar (2000.): Bolesti ptica kućnih ljubimaca - dijagnostika i liječenje. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Mazija, H., E. Prukner-Radovčić (2002.): Priručnik bolesti peradi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Prukner-Radovčić, E., H. Mazija (2006.): Bolesti ptica kućnih ljubimaca. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Biđin, Z. (2008.): Bolesti peradi. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Prukner-Radovčić, E. (2010.): Bolesti ptica kućnih ljubimaca. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Prukner-Radovčić, E., D. Horvatek Tomić, Ž. Gottstein (2017.): Peradarstvo. Sveučilišni priručnik. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za farmakologiju i toksikologiju
- Delak, M. (1954.): Receptura za veterinarsku praksu. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Delak, M., B. Svetličić (1964.): Otrovanja životinja pesticidima. Priručnik toksikologije najvažnijih poljoprivrednih otrova. Savez društava veterinara i vetrinarskih tehničara SFRJ, Beograd.
- Delak, M. (1964.): Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine. I. dio. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Delak, M. (1966.): Specijalna farmakologija za studente. II. dio. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Srebočan, V. (1971.; 1974.): Opća farmakologija. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Srebočan, V. (1974.): Veterinarska toksikologija, Pesticidi. Nakladni zavod Znanje, Zagreb.
- Delak, M. (1974.): Gotovi lijekovi za veterinarsku medicinu. Nakladni zavod Znanje, Zagreb.
- Srebočan, V. (1975.): Veterinarska toksikologija bojnih otrova. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Delak, M. (1976.): Osnove propisivanja, oblika i primjene lijekova. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Delak, M. (1980.): Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine. I. dio. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Delak, M. (1981.): Specijalna farmakologija za studente veterinarske medicine. II. dio. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Delak, M. (1985.): Veterinarska farmakologija. Izdavačko poduzeće Stvarnost, Zagreb.
- Srebočan, V. (1993.): Veterinarska toksikologija. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Sakar, D., T. Sakar (1999.): Remedia Veterinaria Croatica. Sveučilišni priručnik. Argos d.o.o., Zagreb.
- Srebočan, V., E. Srebočan (2009.): Veterinarska toksikologija. II. obnovljeno i dopunjeno izdanje. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.

Zavod za fiziku
- Hondl, S. (1922.): Fizika za više razrede srednjih škola. Naklada pokrajinske uprave za prosvjetu i vjere, Zagreb.
- Šplajt, Lj. (1934.): Medicinska fizika. Skripta. Zagreb.
- Metzger, B. (1947.): Fizika za medicinare i veterinare. Skripta. Stručni odsjek narodne studentske omladine zagrebačkog Sveučilišta, Zagreb.
- Metzger, B. (1970.): Fizika za medicinare. II. dopunjeno izdanje. Medicinska naklada, Zagreb.
- Winterhalter, D., A. Sliepčević, A. Kuntarić, M. Kempni (1983.):

Vježbe iz fizike za studente medicinskog, veterinarskog i farmaceutsko-biokemijskog fakulteta. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Maltar-Strmečki, N., D. Žilić, A. Pavić Grego (2014.): Praktikum iz fizike. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Pašić, S. (2014.): Pripreme za praktikum iz fizike za studente veterinarske medicine. Skripta, Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za fiziologiju
- Oswald, B., M. Martinčić (1929.): Skripta iz fiziologije domaćih životinja po predavanjima prof. dr. P. Gjurića. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Rapić, S. I. Valpotić, S. Vatovec (1946.): Fiziologija I. dio. Skripta. Sekreterijat Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Rapić, S. I. Valpotić, S. Vatovec (1946.): Fiziologija II. dio. Skripta. Sekreterijat Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Valpotić, I. (1950.): Skripta iz praktične fiziologije za srednju medicinsku školu. Srednja medicinska škola za sanitarne tehničare, Zagreb.
- Mitin, V. (1963.): Praktikum iz fiziologije – biokemijski dio. Časopis studenata veterinarske medicine *Veterinar*, br. 1-2, str. 5-26.
- Mitin, V. (1966.): Praktikum iz fiziologije. Časopis studenata veterinarske medicine *Veterinar*, br. 1, str. 1-39.
- Mitin, V. (1966.): Praktikum iz fiziologije. Časopis studenata veterinarske medicine *Veterinar*, rujan, izvanredni broj, str. 1-59.
- Timet, D. (1966.; 1970.; 1979.; 1986.): Probava kod domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Timet, D. (1966.): Odabrana poglavlja iz fiziologije životinja s posebnim osvrtom na govedo (bioenergetika, metabolizam masti, termoregulacija). Skripta za studente poslijediplomskog studija iz smjera Govedarstvo. Poljoprivredni fakultet, Zagreb.
- Mitin, V. (1969.; 1974.): Fiziologija. I. dio. Opća fiziologija, krv i tjelesne tekućine. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Timet, D. (1970.): Bioenergetika u peradi. Skripta za studente poslijediplomskog studija iz smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi u intenzivnoj proizvodnji. Centar za peradarstvo Veterinarskog fakulteta, Zagreb.
- Timet, D. (1970.): Bioenergetika u goveda. Skripta za studente poslijediplomskog studija iz smjera Govedarstvo. Poljoprivredni fakultet, Zagreb.
- Mitin, V. (1971.): Osnovi radiološke zaštite za veterinare. U: Veterinarstvo u općenarodnoj obrani (urednik S. Borić). Skripta. Radničko sveučilište Moša Pijade, Zagreb.
- Timet, D. (1972.): Metabolizam I. (Metabolizam ugljikohidrata). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Timet, D. (1973.): Metabolizam II. (Metabolizam masti i masnih tvari). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Mitin, V. (1974.; 1981.): Praktikum iz fiziologije. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Timet, D. (1976.): Metabolizam III. (Metabolizam bjelančevina). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Timet, D. (1988.): Fiziologija laktacije. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Mitin, V. (1989.): Fiziologija domaćih životinja. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Dodig, D. D. Ivančević, P. Kraljević, Z. Kusić, M. Medvedec, M. Poropat, P. Strohal, M. Vlatković (1999.): 13. Zaštita od zračenja. U: Klinička nuklearna medicina (urednici D. Ivančević, D. Dodig i Z. Kusić). Medicinska naklada, Zagreb.
- Milinković-Tur, S. (2002.): Kardiovaskularni sustav. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Milinković-Tur, S. (2002.): Metabolizam masti i bioenergetika. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Milinković-Tur, S. (2002.): Praktikum iz fiziologije. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Stojević, Z. (2008.): Metabolički i neuroendokrini aspekti stresa u domaćih životinja. U: Psihoneuroimunologija: povezanost imunosustava sa živčanim i edndokrinim sustavom (urednik M. Boranić). Školska knjiga, Zagreb.
- Stojević, Z., N. Filipović (2009.): Fiziologija ptica. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Milinković-Tur, S., J. Aladrović (2012.): Vježbe iz fiziologije. Sveučilišni priručnik. Naklada Slap, Zagreb.
- Øystein V., O. S. Sjaastad, H. Knut (2017.): Fiziologija domaćih životinja (urednici hrvatskog izdanja: S. Milinković Tur i M. Šimpraga). Naklada Slap, Zagreb.

Zavod za higijenu, ponašanje i dobrobit životinja
- Ivoš, J. (1950): Zoohigijena. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Asaj, A. (1957.): Higijenska analiza poljoprivrednog gospodarstva. Skripta. Savez studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Asaj, A. (1962): Praktikum iz zoohigijene. Stručni klub Saveza studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Ivoš, J. (1969.): Higijena u svinjogojstvu. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Asaj, A. (1974): Zoohigijena u praksi. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Vučemilo, M. (1993.): Tov pilića. Izdavač Papir, Velika Gorica.
- Pavičić, Ž. (1995.): Uzgoj golubova. Biblioteka Extra Nova Zemlja, Osijek.
- Pavičić, Ž. (1996.): Pripravljanje sira u kućanstvu. Nakladnik Gospodarski list, Zagreb.
- Pavičić, Ž., M. Hadžiosmanović (1996.): Mlijeko i prerađevine. Nakladnik Gospodarski list, Zagreb.
- Senčić, Đ., Ž. Pavičić, Ž. Bukvić (1996): Intenzivno svinjogojstvo. Sveučilišni udžbenik. Biblioteka Extra Nova Zemlja, Osijek.
- Pavičić, Ž. (1997.; 2001.; 2003.): Kolinje i mesni specijaliteti. Nakladnik Gospodarski list, Zagreb.
- Krsnik, B. (1998.): Higijena držanja i smještaja, okoliš-zdravlje i dobrobit životinja. Skripta za polaznike tečajeva za stručno usavršavanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Krsnik, B., Ž. Pavičić (1998): Zoohigijena. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Profil, Zagreb.
- Asaj, A. (1999): Deratizacija u praksi. Medicinska naklada, Zagreb.
- Asaj, A. (1999): Zdravstvena dezinsekcija u nastambama i okolišu. Medicinska naklada, Zagreb.
- Asaj, A. (2000): Dezinfekcija. Medicinska naklada, Zagreb.
- Pavičić, Ž. (2002): Golubarstvo. II. izmijenjeno izdanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Tofant, A., M. Vučemilo (2002.): Voda u veterini – potrebe i utjecaj na okoliš. Skripta za polaznike tečajeva za stručno usavršavanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vučemilo, M., A. Tofant, Ž. Pavičić (2002.): Mjere sanitacije u veterinarskoj medicini. Skripta za polaznike tečajeva za stručno usavršavanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Asaj, A. (2003): Higijena na farmi i u okolišu. Medicinska naklada, Zagreb.
- Pavičić, Ž. (2003.). Zoohigijena. Srednjoškolski priručnik za nastavnike veterinarskih škola. Profil, Zagreb.
- Pavičić, Ž. (2003.): Higijena namirnica animalnog podrijetla. Srednjoškolski priručnik za nastavnike veterinarskih škola. Profil, Zagreb.
- Tofant, A., M. Vučemilo, Ž. Pavičić (2003.): Primijenjena dezinfekcija u veterinarskoj medicini. Skripta za polaznike tečajeva za stručno usavršavanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.

- Asaj, A. (2004): Ekološko-higijenska polazišta u šaranskim ribnjačarstvima. Medicinska naklada, Zagreb.
- Pavičić, Ž. (2004.): Domaće kobasice od izrade do jela. Nakladnik Gospodarski list, Zagreb.
- Asaj. A. (2006): Ekološko stočarstvo i homeopatija. Medicinska naklada, Zagreb.
- Pavičić, Ž. (2006.): Mlijeko od mužnje do sira. Nakladnik Gospodarski list, Zagreb.
- Vučemilo, M. (2008): Higijena i bioekologija u peradarstvu. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vučemilo, M., A. Tofant (2009): Praktikum – Okoliš i higijena držanja životinja. Sveučilišni udžbenik. Naklada Slap, Zagreb.
- Pavičić, Ž., K. Matković, urednici (2014): Ponašanje domaćih životinja, prema 2. engleskom izdanju: uvodni tekst. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za higijenu, tehnologiju i sigurnost hrane

- Francetić, M. (1945.): Pregled životinja za klanje i mesa za ljudsku hranu. Upute za pregledače mesa. Skripta. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Zagreb.
- Francetić, M., M. Kovačević (1949.; 1956.): Mlijeko i mliječne prerađevine u okviru nadzora nad higijenskom i kvalitetnom proizvodnjom i prometom. Skripta. Stručni odsjek Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Francetić, M. (1949.): Meso i mesne prerađevine. Udžbenik za izobrazbu stručnih kadrova u mesnoj industriji, Zagreb.
- Francetić M. (1950.): Veterinarsko sanitarni nadzor živežnih namirnica životinjskog porijekla. II. dio. Skripta. Sveučilišna litografija, Zagreb.
- Francetić, M. (1954.): Živežne namirnice. Higijena ishrane. Medicinska knjiga, Beograd, Zagreb.
- Francetić, M. (1958.): Veterinarsko-sanitarni nadzor nad živežnim namirnicama životinjskog porijekla. I.dio. Pregled stoke za klanje, mesa i klaonice. Skripta. Univerzum, Zagreb.
- Ljubić, I. (1964.): Upotreba klaoničkih nuzproizvoda u farmaceutskoj i poljoprivrednoj industriji. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Živković, J. (1982.): Higijena i tehnologija mesa. I. dio. Veterinarsko-sanitarna kontrola životinja za klanje i mesa. Sveučilišni udžbenik. Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- Živković, J. (1986): Higijena i tehnologija mesa. II. dio. Kakvoća i prerada. Sveučilišni udžbenik. Tipografija, Đakovo.
- Hadžiosmanović, M., I. Karadjole (1998.): Unaprjeđenje higijene i kavoće mlijeka tijekom proizvodnje na obiteljskim gospodarstvima. Skripta za polaznike tečajeva za trajno usavršavanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Hadžiosmanović, M., Ž. Pavičić (1998.): Higijena namirnica animalnog podrijetla. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Profil, Zagreb.
- Živković, J. (2001.): Higijena i tehnologija mesa. I. dio – veterinarsko-sanitarni nadzor životinja za klanje i mesa. II dopunjeno izdanje. (pripremio i dopunio M. Hadžiosmanović). Sveučilišni udžbenik. Orbis, Zagreb.
- Hadžiosmanović, M., B. Mioković, B. Njari, L. Kozačinski, Ž. Cvrtila (2002.): Aktualna problematika veterinarsko-sanitarnog nadzora namirnica animalnog podrijetla. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Njari, B., N. Zdolec (2012.): Klaonička obrada i veterinarski pregled. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kozačinski, L., V. Dobranić, I. Filipović, N. Zdolec, B. Njari, Ž. Cvrtila Fleck, B. Mioković (2015.): Laboratorijske vježbe iz higijene i tehnologije hrane (urednici I. Filipović, V. Dobranić). Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zdolec, N., urednik (2016): Fermented Meat Products: Health Aspects. Food Biology Series. CRC Press, Taylor & Francis, Boca Raton, USA.

Zavod za kemiju

- Bubanović, F. (1930.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga prva (I. Teorijski ili opći dio; II. Anorganska kemija). Sveučilišni udžbenik. Naklada farmaceutskog vjesnika, Zagreb.
- Bubanović, F. (1931.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga druga (I. Organska kemija; II. Biokemija). Sveučilišni udžbenik. Naklada farmaceutskog vjesnika, Zagreb.
- Bubanović, F. (1946.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga prva Anorganska kemija. Svezak I. Opći dio anorganske kemije. Drugo popravljeno i dopunjeno izdanje. Sveučilišni udžbenik. Nakladni Zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1947.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga druga Organska kemija. Svezak I. Opći pregled organskih spojeva. Drugo popravljeno i dopunjeno izdanje. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1947.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga prva Anorganska kemija. Svezak I. Opći dio anorganske kemije. Treće popravljeno i dopunjeno izdanje. Sveučilišni udžbenik. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1947.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga prva Anorganska kemija. Svezak II. Specijalni dio anorganske kemije. Drugo popravljeno i dopunjeno izdanje. Sveučilišni udžbenik. Nakladni Zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1948.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga druga Organska kemija. Svezak II. Specijalni organski spojevi (Biokemija). Drugo potpuno prerađeno izdanje. Sveučilišni udžbenik. Nakladni Zavod Hrvatske, Zagreb.
- Režek, A. (1949): Organska kemija za medicinare. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1950.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga druga Organska kemija. Svezak I. Opći pregled organskih spojeva. Treće popravljeno i dopunjeno izdanje. Nakladni zavod Hrvatske, Zagreb.
- Bubanović, F. (1950.): Kemija za slušače medicine, veterine i farmacije. Knjiga druga Organska kemija. Svezak II. Specijalni organski spojevi (Biokemija). Treće popravljeno i dopunjeno izdanje. Nakladni zavod hrvatske, Zagreb.
- Andreis, I., A. Jurić, A. Lutkić, M. Mesarić, J. Rupić, V. Tomašek (2008): Biokemija. 6. izdanje. (urednici A. Lutkić i A. Jurić). Medicinska naklada, Zagreb.

Zavod za lovstvo i divlje životinje

- Jakovac M., Z. Janicki (1995.): Lovstvo i bolesti divljači. I dio. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Janicki Z., A. Slavica, D. Konjević (2003.): Lovstvo i zaštita prirode. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Janicki Z., A. Slavica, D. Konjević, K. Severin (2007.): Zoologija divljači. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Sindičić M., D. Konjević (2012.): Osnove zoologije mediteranskih ekosustava. Skripta. Sveučilište u Zadru, Zadar.

Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom

- Plasaj, S. (1929.): Zarazne bolesti domaćih životinja. Knjižica za stočare. Tisak zaklade tiskare Narodnih novina, Zagreb.
- Ježić. J. (1939.): Profilaksa stočnih zaraza. II. dio svezak I. Neškodljivo uklanjanje životinjskih leševa. Priručnik – udžbenik za veterinare i slušače veterinarske medicine. Tiskara Merkantile, Zagreb.
- Mlinac, F. (1940.): Mikrobiologija. Opšti i specijalni dio. Skripta. Udruženje studenata veterinarske medicine, Beograd.
- Hupbauer, A. (1944.): Specijalna patologija i terapija zaraznih bolesti. I. dio. Skripta. Ustaški logor veterina, Zagreb.
- Mlinac, F. (1944.): Veterinarstvo. Skripta za slušače Više pedagoške škole. Zagreb
- Mlinac, F. (1945.): Mikrobiologija. Opći i specijalni dio. II. izdanje.

Skripta. Udruženje studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Mlinac, F. (1945.): Piroplazmoze opći dio i piroplazmoze goveda. Skripta za studente veterine, Zagreb.
- Hupbauer, A. (1946.): Specijalna patologija i terapija zaraznih bolesti. II. dio. Skripta. Klub studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Mlinac, F. (1946.): Zarazne bolesti domaćih životinja. Skripta za provođenje tečaja veterinara. Veterinarsko odjeljenje Ministarstva poljoprivrede, Zagreb.
- Mlinac, F. (1948.): Mikrobiologija. III. izdanje. Skripta. Stručni odsjek sveučilišnog odbora Narodne studentske omladine zagrebačkog Sveučilišta, Zagreb.
- Hupbauer, A. (1948.): Zarazne bolesti svinja. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Hupbauer, A. (1949.): Veterinarstvo. Skripta. Stručni odsjek Narodne studentske omladine zagrebačkog Sveučilišta, Zagreb.
- Topolnik, E., I. Žarnić (1949.): Priručnik za veterinarsko-bakteriološke laboratorije. Poljoprivredno izdavačko preduzeće, Beograd.
- Hupbauer, A. (1950.): Zaraze opći dio. Skripta. Sveučilišna litografija, Zagreb.
- Mlinac, F. (1950.): Mikrobiologija tla i mlijeka. Konzerviranje hrane – silaža. Skripta za studente agronomije, Zagreb.
- Mlinac, F. (1953.): Veterinarska mikrobiologija. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni Zavod, Zagreb.
- Zaharija, I. (1956.; 1962.; 1967.): Zarazne bolesti domaćih životinja. Skripta. Stručni klub Udruženja studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Zaharija, I. (1960.): Opća epizootiologija. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Mlinac, F., E. Topolnik, M. Hajsig (1963.): Praktikum mikrobiologije i imunologije. Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Mlinac, F., E. Topolnik, M. Hajsig (1966.): Veterinarska mikrobiologija. II. izdanje. Sveučilišni udžbenik. Nakladni zavod Znanje, Zagreb.
- Mlinac, F. (1968.): Mikrobiologija za stočare (govedarski smjer). Skripta. Zagreb.
- Cvetnić, S. (1970.): Odabrana poglavlja iz opće virusologije i zaraznih bolesti svinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Topolnik, E., M. Hajsig (1972.): Mikrobiologija za veterinare. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Cvetnić, S. (1975.; 1977.): Virusne bolesti domaćih životinja. Skripta. Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.
- Zaharija, I. (1978.): Zarazne bolesti domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb
- Topolnik, E., D. Hajsig, T. Naglić (1980.): Specijalna mikrobiologija. Sveučilišni udžbenik.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Zaharija, I. (1980.): Opća epizootiologija. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Zaharija, I., J. Fališevac, B. Borčić, Z. Modrić (1982.): Leptospiroze – 30-godišnje istraživanje i izučavanje u SR Hvatskoj. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb
- Cvetnić, S. (1984.): Virusne bolesti životinja. III. izdanje. Sveučilišni udžbenik. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti - Nakladničko poduzeće Stvarnost, Zagreb.
- Jukić, B. (1985.): Neke tropske zarazne bolesti životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Naglić, T., D. Hajsig, J. Madić, Lj. Pinter (1988.; 1992.): Praktikum opće mikrobiologije i imunologije. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Cvetnić, S. (1989.): Bjesnoća. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb.
- Cvetnić, S. (1993.): Opća epizootiologija. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Naglić, T., D. Hajsig (1993.): Veterinarska imunologija. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Župančić, Ž., Z. Modrić (1996.; 2007.): Zarazne bolesti domaćih životinja. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Cvetnić, S. (1997.): Virusne bolesti životinja. IV. izdanje. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Hajsig, D., T. Naglić, J. Madić, S. Gamulin (1989.; 1998.; 2007.): Opća mikrobiologija i imunologija. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Cvetnić, S. (2002.): Bakterijske i gljivične bolesti životinja. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb
- Jukić, B. (2003.): Tropske zarazne bolesti životinja. Sveučilišni udžbenik.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Naglić, T., D. Hajsig, J. Madić, Lj. Pinter (2005.): Veterinarska mikrobiologija. Specijalna bakteriologija i mikologija. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet i Hrvatsko mikrobiološko društvo, Zagreb.
- Modrić, Z., Ž. Župančić, B. Jukić, R. Sabočanec, Z. Biđin, Ž. Matašin (2006.): Uzimanje i slanje materijala na mikrobiološku, serološku i patološkoanatomsku pretragu, Hrvatska veterinarska komora, Osijek.
- Šeol, B., K. Matanović, S. Terzić (2010.): Antimikrobna terapija u veterinarskoj medicini. Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Hajsig, D., Lj. Pinter, T. Naglić, R. Antolović (2012.): Veterinarska klinička imunologija. Sveučilišni udžbenik, Veterinarski fakultet i Hrvatsko mikrobiološko društvo, Zagreb.
- Day, M. J., R. D. Schultz (2013.): Veterinarska imunologija – načela i primjena (urednice hrvatskog izdanja B. Šeol. i V. Herak Perković). Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Naglić, T., B. Šeol Martinec, J. Madić (2017.): Veterinarska mikrobiologija (Opća bakteriologija i mikologija). Sveučilišni udžbenik. Medicinska naklada, Zagreb.

Zavod za parazitologiju i invazijske bolesti s klinikom
- Babić, I. (1932.): Parasitologija. II. Vermes. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, I. (1936.): Acarina. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Mikačić, D. (1942): Akari (grinje). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, I., D. Mikačić, M. Šlezić (1943): Nametnici i nametničke bolesti svinja. Priručnik za veterinarsku službu. *Veterinarski arhiv* - Zaklada Veterinarskog fakulteta, Zagreb.
- Babić, I. (1943): Veterinarska entomologija. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, I. (1945.): Insecta. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, I. (1946.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). II. dio Trematoda (Metilji). Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Babić, I. (1947.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). III. dio Cestodea (Trakavice). Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Mikačić, D. (1947.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). IV. dio Nematoda (Valjkasti crvi). Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Mikačić, D. (1949.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). V., VI. i VII. dio Acanthocephala – Pentastomida - Acari. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Babić, I. (1953.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). VIII. dio Insecta (Kukci). Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Babić, I. D. Mikačić (1953.): Udžbenik veterinarske parazitologije (helmintologije i arahno-entomologije). I. dio. Uvod u parazitologiju i kazalo (za čitavu knjigu). Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Babić, I., M. Delak, D. Mikačić (1953.): Nametnici i nametničke bo-

lesti konja. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Babić, I., M. Delak, D. Mikačić (1956.): Nametnici i nametničke bolesti domaće peradi. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Mikačić, D. (1956.): Osnovna parazitološka tehnika za vetrinarski laboratorij. Sveučilišni udžbenik. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Babić, I., S. Pavešić (1960.): Terminologija vetrinarske i humanomedicinske parazitologije. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Mikačić, D. (1961.): Parazitološke koprološke pretrage. Priručnik za veterinare. Društvo veterinara NR Hrvatske, Zagreb.
- Mikačić, D. (1962.): Protozoarne bolesti domaćih životinja. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Mikačić, D. (1966.): Invazione bolesti domaćih životinja (trematodoze i cestodoze). Skripta. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Mikačić, D. (1975.): Invazione bolesti domaćih životinja. 2. Nematodoze i akantocefaloze. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Wikerhauser, T., J. Brglez (1996.): Atlas parazita uzročnika zoonoza u Hrvatskoj i Sloveniji. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Školska knjiga, Zagreb.
- Wikerhauser, T., V. Kutičić (2006): Parazitske bolesti pasa i mačaka. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Grandi, G., T. Živičnjak, R. Beck (2007): Pathogenesis of *Dirofilaria* spp. Infections. In: Mappe parassitologiche Dirofilaria – *Dirofilaria immitis* and *D. repens* in dog and cat and human infections (eds. C. Genchi, L. Rinaldi, G. Cringoli). College of Veterinary Medicine, Universitty of Parma, Italy.

Zavod za patološku fiziologiju

- Rapić, S. (1948.): Specijalna patološka fiziologija za veterinare. Skripta. Stručni odsjek Narodne studentske omladine Zagrebačkog sveučilišta, Zagreb.
- Šohor, N. J. (1949.): Opća patološka fiziologija. I. dio. (preveo S. Rapić). Skripta. Narodna studentska omladina zagrebačkog Sveučilišta, Zagreb.
- Šohor, N. J. (1949.): Opća patološka fiziologija. II. dio. (preveo S. Rapić). Skripta. Stručni odsjek Narodne studentske omladine zagrebačkog Sveučilišta, Zagreb.
- Krvavica, S. (1960): Specijalna patološka fiziologija. I dio (krv, srce i krvne žile, pluća, bubreg) Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Krvavica, S. (1969.): Odabrana poglavlja iz patološke fiziologije (probava, jetra, poremetnje u prometu ugljikohidrata i masti, hormoni). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Krvavica, S. (1979.): Patološka fiziologija bubrega. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Gamulin, S., M. Marušić, S. Krvavica, urednici (1988.; 1990.; 1996.): Patofiziologija. Sveučilišni udžbenik za medicinare i veterinare. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb.
- Svetina, A. (1988.): Patofiziologija krvi. Priručnik za vježbe. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Turk, R. (2005.): Vježbe iz patofiziologije – biokemijski dio. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Turk, R. (2009.); The Role of HDL-Associated Enzymes in Bovine Reproduction. In: HDL and LDL Cholesterol: Physiology and Clinical Significance (eds. S. I. Pagano, S. B. Nathan). Nova Science Publishers, Inc. Hauppauge, NY, USA.
- Turk, R. (2011.): Metabolic Profiling to Assess Health Status. In: Production Diseases of Dairy Animals (eds. N. Sharma, N. Kumar Singh, G. Bačić). Satish Serial Publishing House, Delhi.
- Turk, R., M. Samardžija, G. Bačić (2011.): Oxidative stress and reproductive disorders in dairy cows. In: Dairy Cows: Nutrition, Fertility and Milk Production (ed. Russell F. Marek). Nova Science Publishers Inc. Publisher, New York, USA.
- Poljičak-Milas, N., A. Vujnović, J. Migić, D. Vnuk, M. Kardum (2012.): The effects of splenectomy and autologous spleen transplantation on complete blood count and cell morphology in porcine model. In: Hematology – Science and practice (ed. C. H. Lawrie). InTech, Chapters published, London, UK.
- Robić, M. (2012.): Bolesti deficita i suficita vitamina. U: Patološka fiziologija domaćih životinja (urednica T. Božić). Univerzitet u Beogradu, Beograd.

Zavod za prehranu i dijetetiku životinja

- Findrik, M. (1961.): Hranidba svinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Findrik, M. (1962.): Hranidba peradi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1966.): Krmiva i njihova primjena u domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1966.): Hranidba mliječnih krava. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1966): Hranidba krava muzara i njen utjecaj na produktivnost, zdravlje i plodnost. Skripta. Poljoprivredni fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1966.; 1980.): Značenje i primjena vitamina u hranidbi domaćih životinja. Skripta. Poljoprivredni fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1967.): Odabrana poglavlja iz hranidbe goveda. Skripta. Poljoprivredni fakultet, Zagreb.
- Findrik, M., M. Kalivoda (1968.): Hranidba domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1968.; 1971.): Hranidba goveda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1968.): Hranidba teladi. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1971.): Hranidba goveda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1972.): Vitamini u hranidbi životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Vinovrški, Z. (1974.): Prehrana svinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb
- Vinovrški, Z. (1981.): Prehrana svinja u kooperativnoj i industrijskoj svinjogojskoj proizvodnji. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M (1982.): Opća hranidba. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M (1986.): Voluminozna krmiva. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1987.): Načini hranidbe krava i učinak hranidbe na plodnost. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Kalivoda, M. (1990.): Krmiva. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Šerman, V. (1998.): Hranidba goveda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šerman, V. (2000.): Hranidba domaćih životinja I. - hranidba konja i ovaca. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šerman, V. (2001.): Hranidba konja. Hrvatsko agronomsko društvo, Zagreb.
- Šerman, V., Ž. Mikulec, N. Mas i sur. (2004.): Priručnik o proizvodnji i upotrebi stočne hrane – krme (urednici F. Dumanovski i Z. Milas). Hrvatsko agronomsko društvo, Zagreb.
- Mikulec, Ž. (2004.): Fiziologija i patologija reprodukcije, hranidbe i bolesti papaka u ovaca. (urednik J. Grizelj). Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Valpotić, H., (2004.): Imunomodulacija domaćih životinja. (urednik: I. Valpotić). Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Mašek, T. (2010.): Opća i primijenjena hranidba: pripreme za vježbe. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za rendgenologiju, fizikalnu terapiju i ultrazvučnu dijagnostiku

- Wirth, D. (1952.): Veterinarski leksikon 1. i 2. dio (urednik hrvatskog izdanja S. Rapić). Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Hull, T. G. (1961.): Bolesti koje se od čovjeka prenose na čovjeka – zoonoze (urednici hrvatskog izdanja S. Rapić i B. Kesić). Izdavački zavod Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Butković, V., M. Šehić (1990.): Osnove specijalne rendgenologije u domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb
- Šehić, M. (1995.): Opća rendgenologija u veterinarskoj medicini. Sveučilišni udžbenik. Školska knjiga, Zagreb.
- Šehić, M., V. Butković, D. Žubčić, D. Stanin (1997.): Fizikalna medicina u terapiji i dijagnostici domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2000.): Klinička redgenologija – Osteoartropatije u domaćih životinja. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2002.): Klinička rendgenologija u veterinarskoj medicini. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2004.): Bolesti kosti, zglobova, tetiva i centralnog živčanog sustava u domaćih životinja. Rendgenologija, ultrasonografija, kompjutorizirana tomografija, magnetska rezonancija – pregled radova. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2004.): Bolesti organa i organskih sustava abdomena i toraksa u domaćih životinja. Rrendgenografija, ultrasonografija i kompjutorizirana tomografija-pregled radova. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M., D. Stanin, V. Butković (2006.): Ultrasonografija abdomena i toraksa psa i mačke. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2007.): Kompjutorizirana tomografija psa i mačke. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2009.): Analogna i digitalna rendgenografija u veterinarskoj medicini. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M., M. Matko (2012.): Kompjutorizirana tomografija i dijagnostika patologije lubanje, mozga i kralježnice psa. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šehić, M. (2014.): Fizikalna terapija i rehabilitacija psa. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo

- Pozajić, D. (1916.): Bitne mane domaćih životinja. Zagreb.
- Babić, I. (1930.): Sudsko veterinarstvo-pravni dio. Skripta. Zagreb.
- Winterhalter, M. (1949.): Parazitarne bolesti zajedničke ljudima i životnjama. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1952.): Nametnici domaćih životinja. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1961.): Sudsko veterinarstvo: pravni i opći dio. Skripta. Stručni klub Saveza studenata veterinarske medicine, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1962.): Sudsko veterinarstvo: Prosuđivanje zaraznih i invazionih bolesti domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1965.): Sudsko veterinarstvo: Prosuđivanje bolesti, mana i zajamčenih svojstava domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1968.): Sudsko veterinarstvo: Pravni i opći dio, forenzička toksikologija i odgovornost za stručne greške. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1972.): Upravno veterinarstvo. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1977.; 1990.): Prosuđivanje zaraznih i invazionih bolesti domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1977.): Prosuđivanje unutarnjih bolesti, mana i zajamčenih svojstava. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Perić, J. (1976): Društveno ekonomsko-političko uređenje SFRJ. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Winterhalter, M. (1990.): Prosuđivanje bolesti, mana i zajamčenih svojstava domaćih životinja. Skripta. II. izdanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Perić, J. (1999.): Veterinarsko-zdravstveni pregled i kontrola u prometu pošiljaka životinja i životinjskih proizvoda. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Džaja, P., Ž. Grabarević (2011.): Sudsko veterinarstvo – opći dio. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za uzgoj životinja i stočarsku proizvodnju

- Ritzoffy, N. (1929.): Stočarstvo. I. dio specijalnog stočarstva: Uzgoj konja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Ritzoffy, N. (1935.): Uzgoj svinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Rako, A. (1949.): Uzgoj koza. Izdanje prosvjetnog i propagadnog sektora malostočarske zadruge. Hrvatska seljačka tiskara, Zagreb.
- Rako, A. (1950.): Odabiranje rasplodnjaka (licenciranje). Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Šmalcelj, J., A. Rako (1955.): Govedarstvo. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Hrasnica, F., D. Ilančić, S. Milosavljević, S. Pavlović, A. Rako, I. Šmalcelj (1958.; 1964.): Specijalno stočarstvo. Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Rako, A. (1967.): Proizvodnja goveđeg mesa. Savez veterinara i veterinarskih tehničara SFR Jugoslavije, Beograd.
- Sviben, M. (1993.): O velikom jorkširu, koncepciji i izvedbi uzgoja u beljskom svinjogojstvu. Savez studenata, Zagreb.
- Balenović, M., T. Balenović (1998.): Opće stočarstvo. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Profil, Zagreb.
- Balenović, T., M. Balenović (1998.): Peradarstvo. Srednjoškolski udžbenik za poljoprivredne škole. Profil, Zagreb.
- Balenović, T., M. Balenović (1998.): Svinjogojstvo. Srednjoškolski udžbenik za poljoprivredne škole. Profil, Zagreb.
- Sušić, V. (1998.): Ovčarstvo i kozarstvo. Srednjoškolski udžbenik za poljoprivredne škole. Profil, Zagreb.
- Sviben, M. (2001.): Opskrba ljudi mesom za zdravlje. Hrvatsko agronomsko društvo, Zagreb.
- Mioč, B., V. Pavić, V. Sušić (2007.): Ovčarstvo. Sveučilišni udžbenik. Hrvatska mljekarska udruga, Zagreb.

Zavod za veterinarsku biologiju

- Hrženjak, T. (1990.): Biologija za studente veterine. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Gužvica, G., L. Šver (2000.): Osnove evolucije živih bića. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Jerčić, J., M. Pavlak (2002): Biometrika i medelizam. Medicinska naklada i Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Jerčić, J., K. Vlahović, M. Pavlak (2002.): Odabrana poglavlja iz botanike (fitologije). Medicinska naklada, Zagreb.
- Pavlak, M., J. Jerčić, K. Vlahović (2003.): Udžbenik za praktičnu nastavu iz biologije. Medicinska naklada i Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Valpotić, I., J. Jerčić, Đ. Huber, M. Popović, K. Vlahović, M. Pavlak, J. Kusak (2003.): Priručnik za stručno-klinički rad iz Biologije (urednici: M. Popović i K. Vlahović). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Jerčić, J., M. Pavlak, K. Vlahović, J. Kusak (2004.): Vodič kroz perivoj Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Medicinska naklada i Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Valpotić, I., J. Jerčić, Đ. Huber, M. Popović, K. Vlahović, M. Pavlak, J. Kusak, T. Gomerčić, A. Kovšca-Janjatović (2005.): Priručnik za laboratorijski i terenski rad iz Biologije; Molekularne biologije i genomike; Botanike u veterinarskoj medicini; Zoologije (urednici I. Valpotić, M. Popović). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.

- Valpotić, I., M. Popović, K. Vlahović, T. Gomerčić (2006.): Priprema za vježbe iz molekularne biologije i genomike (urednica M. Popović). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Valpotić, I., M. Popović, K. Vlahović, T. Gomerčić (2008.): Priprema za vježbe i seminare iz Molekularne biologije i genomike (urednica M. Popović). Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Mihaljević, M., M. Kramer, H. Gomerčić, M. Đuras Gomerčić, T. Gomerčić, S. Jawinski, S. Klumpp, F. Sonntag (2009.): CT- and MRT Atlas. Transversalanatomie des Hundes. Verlag P. Parey, Stuttgart.
- Modli, D. M. Popović, G. Mršić (2014.): Forenzika. Osiguranje mjesta događaja. Hrvatska Sveučilišna naklada, Zagreb.
- Mršić, G., D. Modli, M. Popović (2015.): Forenzika. Istraživanje mjesta događaja II. Hrvatska Sveučilišna naklada, Zagreb.
- Gomerčić, T., M. Đuras, T. Trbojević Vukičević, S. Kužir, I. Alić, V. Šimunović (2016.): 3D atlas privjesnog kostura konja – sveučilišni priručnik za studente veterinarske medicine (urednik T. Gomerčić). Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Huber, Đ., T. Gomerčić, J. Kusak (2016.): Osnove ekologije. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Huber, Đ., T. Gomerčić, J. Kusak (2016.): Fundamentals of ecology. University textbook. Faculty of Veterinary Medicine, Zagreb.
- Kusak, J., T. Gomerčić, Đ. Huber (2016.): Workbook for practical classes zoology. Faculty of Veterinary Medicine, Zagreb.

Zavod za veterinarsku ekonomiku i epidemiologiju

- Meknić, S. (1963.): Osnove poljoprivrede. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Meknić, S. (1966.): Uvod u organizaciju i ekonomiku peradarske proizvodnje na krupnim farmama i u kooperaciji. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Meknić, S. (1967.): Primijenjene statističke metode. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Dijkhuizen, A. A., R. B. M. Hurine, J. A. Renkema (1992.): Ekonomika zdravlja životinja (urednik M. Tadić). Društvo veterinara, Zagreb.
- Carpenter, E. T. (1994.): Zdravlje životinja i ekonomika proizvodnje (urednik: M. Tadić). Centar za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske, Zagreb.
- Dijkhuizen, A. A., R. S. Morris (2004.): Ekonomika zdravlja životinja – načela i primjena. (urednik: M. Tadić). Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Šimičić, J., M. Tadić (2004.): Analiza rizika u ekonomici veterinarstva. Veterinarski fakultet, Zagreb.

Zavod za veterinarsku patologiju

- Anonimus (1950.): Opća patološka morfologija za studente veterine. Skripta. Sveučilišna litografija, Zagreb.
- Runnells, A. (1953.): Patologija domaćih životinja (urednik hrvatskog izdanja M. Martinčić). Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Herceg, M. (1975.): Upute u razudbu domaćih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Maržan, B., M. Herceg (1976.): Opis preparata patološke histologije. Skripta. Veterinarski fakultet Zagreb.
- Čuljak, K., F. Sudarić (1990.): Specijalna patološka morfologija životinja. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Univerziteta u Sarajevu. Zagreb-Sarajevo.
- Čuljak, K., Ž. Grabarević, R. Sabočanec (1993.): Opća veterinarska patologija. Sveučilišni udžbenik. Nakladničko poduzeće Horetkzy, Zagreb.
- Čuljak, K., R. Sabočanec (1995.): Osnove obdukcijske tehnike. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Stephen, G., N. Carding, J. James, A. Franetič, Z. Hrastnik, Ž. Grabarević, D. Salomon (1993.): Izvještaj međunarodne komisije nezavisnih promatrača i veterinarskih inspektora o uništavanju lipicanaca u Lipiku. U: Stradanja životinja u domovinskom ratu 1990-1992. (uednik P. Kraljević). Veterinarski fakultet, Zagreb
- Grabarević, Ž., urednik (2002.): Veterinarska onkologija. Sveučilišni udžbenik, DSK-Falco, Zagreb.
- Grabarević, Ž., R. Sabočanec (2002.): Patologija laboratorijskih životinja. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Čuljak, K. (2004.): Patologija životinja. Srednjoškolski udžbenik za veterinarske škole. Školska knjiga, Zagreb.
- Mcgavin, M. D., J. F. Zachary (2008.): Specijalna veterinarska patologija. IV. američko izdanje (urednici hrvatskog izdanja Ž. Grabarević i sur.). Sveučilišni udžbenik. Stanek d.o.o., Varaždin.
- Grabarević, Ž., Sabočanec R., ured. (2017.): Osnove razudbe domaćih životinja. Medicinska naklada, Zagreb

Intradisciplinarna literatura

- Audi, S., R. Bendiš, M. Delak, M. Findrik, S. Forenbacher, M. Francetić, A. Fras, D. Hrnjak, I. Huber, N. Hudjber, J. Ivoš, M. Kralj, S. Matuka, D. Mikačić, M. Milunović, N. Nikšić, B. Oklješa, J. Pelicarić, V. Penavin, A. Rako, M. Seferović, Z. Šimunić, M. Šlezić, B. Tunkl, M. Varadin, O. Vražić, E. Walter, M. Winterhalter, I. Zaharija, I. Žarnić, V. Župančić (1953.): Veterinarski priručnik (urednici: M. Winterhalter, E. Topolnik i S. Forenbacher). Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb.
- Andrašić, N., S. Audi, J. Badovinac, R. Bendiš, S. Blagović, K. Čermak, M. Delak, I. Drežančić, M. Findrik, S. Forenbacher, M. Francetić, J. Gorišek, M. Hajsig, N. Hudjber, J. Ivoš, M. Kopljar, M. Kralj, J. Marolt, S. Matuka, D. Mikačić, I. Milčetić, M. Milunović, B. Oklješa, Z. Radman, A. Rako, S. Richter, S. Rižnar, J. Romano, F. Sanković, Z. Setinski, J. Stajić, N. Špoljar, B. Tunkl, O. Vražić, E. Vukelić, T. Wikerhauser, M. Winterhalter, I. Zaharija, I. Žarnić, M. Žuković (1961.): Priručnik za veterinare. II. izdanje (urednici: S. Forenbacher, E. Topolnik i M. Winterhalter. Društvo veterinara NR Hrvatske, Zagreb.
- Bego, U., S. Cvetnić, M. Findrik, M. Francetić, M. Hajsig, M. Herceg, J. Ivoš, M. Kalivoda., M. Kralj, S. Meknić, V. Srebočan, B. Svetličić, M. Sviben, D. Timet, T. Wikerhauser, M. Winterhalter, M. Žuković (1962.; 1964.; 1966.): Peradarstvo. I. i II. dio (urednici: J. Ivoš i M. Kralj). Skripta za polaznike poslijediplomskog studija smjera Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi. Centar za peradarstvo Veterinarskoga fakulteta, Zagreb.
- Findrik, M., S. Forenbacher, M. Francetić, M. Herak, J. Ivoš, B. Maržan, S. Meknić, B. Oklješa, A. Rako, S. Rižnar, M. Sviben, D. Timet, T. Wikerhauser, M. Winterhalter, M. Žuković (1969.): Svinjogojstvo. I. i II. dio (urednici: S. Forenbacher, J. Ivoš, M. Kalivoda i A. Rako). Skripta za polaznike poslijediplomskog studija smjer Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje. Centar za svinjogojstvo Veterinarskog fakulteta, Zagreb.
- Asaj. A., J. Badovinac, S. Borić, S. Cvetnić, K. Čermak, M. Delak, I. Domjan, N. Fijan, M. Findrik, S. Forenbacher, M. Gaži, M. Hajsig, M. Herak, M. Herceg, M. Jakovac, M. Kalivoda, M. Kopljar, V. Kovačić, M. Kralj, J. Marolt, K. Mihaljević, D. Mikačić, K. Mikulec, J. Perić, V. Mitin, M. Peitel, A. Rako, S. Rižnar, Đ. Roseg, F. Sanković, V. Sertić, V. Srebočan, M. Sviben, B. Tunkl, Z. Vinovrški, E. Vukelić, T. Wikerhauser, M. Winterhalter, I. Zaharija, F. Zdelar, I. Žarnić, J. Živković, M. Žuković (1976.): Veterinarski priručnik. III. izdanje (glavni urednik E. Topolnik). Poslovno udruženje veterinarskih stanica, Zagreb.
- Asaj. A., A. Brkić, A. Rako, B. Jukić, B. Tunkl, D. Hajsig, D. Rapić, D. Sakar, Đ. Sulimanović, F. Sanković, F. Zdelar, H. Gomerčić, H. Kovačić, I. Karadjole, I. Zaharija, I. Žarnić, J. Kos, J. Perić, J. Pompe-Gotal, J. Živković, K. Mikulec, M. Bauer, M. Findrik, M. Hadžiosmanović, M. Hajsig, M. Herceg, M. Herak, M. Jakovac, M. Kralj, M. Kalivoda, M. Kopljar, M. Peitel, M. Sviben, M. Vulinec, M. Žuković, N. Džakula, N. Fijan, P. Kraljević, P. Ramadan, S. Cvetnić, S. Forenbacher, S. Rižnar, T. Naglić, T. Wikerhauser, V. Gomerčić, V. Kovačić, V. Mitin, V. Sertić, V. Srebočan, V. Šerman, Z. Biđin, Z. Petrinec, Z. Vinovrški, Z. Žvorc, Ž. Matičić, Ž. Župančić (1989.): Veterinarski priručnik. IV. obnovljeno i dopunjeno izdanje (urednici V. Srebočan i H. Gomerčić). Sveučilišni udžbenik. Jugoslavenska medicinska naklada, Zagreb.

- Asaj. A., A. Brkić, A. Rako, B. Jukić, B. Tunkl, D. Hajsig, D. Rapić, D. Sakar, Đ. Sulimanović, F. Sanković, F. Zdelar, H. Gomerčić, H. Kovačić, I. Karadjole, I. Zaharija, I. Žarnić, J. Kos, J. Perić, J. Pompe-Gotal, J. Živković, K. Mikulec, M. Bauer, M. Findrik, M. Hadžiosmanović, M. Hajsig, M. Herceg, M. Herak, M. Jakovac, M. Kralj, M. Kalivoda, M. Kopljar, M. Peitel, M. Sviben, M. Vulinec, M. Žuković, N. Džakula, N. Fijan, P. Kraljević, P. Ramadan, S. Cvetnić, S. Forenbacher, S. Rižnar, T. Naglić, T. Wikerhauser, V. Gomerčić, V. Kovačić, V. Mitin, V. Sertić, V. Srebočan, V. Šerman, Z. Biđin, Z. Petrinec, Z. Vinovrški, Ž. Matičić, Ž. Župančić (1996.): Veterinarski priručnik. V. izmijenjeno izdanje (urednici: V. Srebočan i H. Gomerčić). Medicinska naklada, Zagreb.
- Babić, K., A. Marinculić, M. Šimpraga, Ž. Pavičić, M. Popović, M. Tišljar, V. Savić, B. Šimpraga, I. Lukač Novak, T. Trbojević Vukičević, F. Kračun, D. Mihijač, E. Peter, V. Mezga, R. Beck (2004.): Intenzivni uzgoj nojeva. Skripta. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Harapin, I., Lj. Bedrica, V. Mrljak, N. Kučer, V. Matijatko, I. Kiš, M. Brkljačić, M. Torti, D. Gračner, D. Potočnjak, M. Crnogaj, I. Šmit, I. Mayer, D. Grden, D. Capak, B. Pirkić, M. Kreszinger, M. Stejskal, H. Borošak, A. Musulin, M. Pećin, D. Vnuk, A. Gudan Kurilj, A. Beck, F. Božić, D. Sakar, J. Šuran, E. Srebočan, A. Prevendar Crnić, Ž. Mikulec, V. Šerman, N. Mas, T. Karadjole, N. Maćešić, V. Butković, D. Stanin, M. Šehić, Z. Vrbanac, V. Stevanović, J. Habuš, T. Živičnjak (2011.): Bolesti i liječenje pasa i mačaka (urednici: T. Dobranić i V. Matijatko). Sveučilišni priručnik – elektroničko izdanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Njari, B., B. Mioković, L. Kozačinski, Ž. Cvrtila Fleck, N. Zdolec, Ž. Pavičić, A. Tofant, M. Vučemilo, D. Stojčević, E. Srebočan, M. Poletto, J. Pompe-Gotal, A. Prevendar Crnić (2012.): Veterinarsko javno zdravstvo i sigurnost hrane (urednici: L. Kozačinski, B. Njari i Ž. Cvrtila-Fleck). Sveučilišni priručnik.Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Babić, T., G. Bačić, T. Balenović, Lj. Barbić, R. Barić Rafaj, N. Barišić, I. Bata, A. Beck, Lj., Bedrica, Z. Biđin, N. Bilandžić, A. Brkić, B. Bukovič-Šošić, D. Capak, M. Cergolj, Ž. Cvetnić, Ž. Cvrtila Fleck, Ž. Čać, T. Dobranić, Ž. Grabarević, D. Gereš, I. Getz, Ž. Gottstein, D. Gračner, D. Grden, J. Grizelj, B. Habrun, D. Hajsig, I. Harapin, V. Herak-Perković, D. Horvatek Tomić, B. Hrvačić, I. Kiš, D. Konjević, K. Kos, L. Kozačinski, M. Kreszinger, D. Križanović, M. Lang Balija, N. Lemo, M. Lipar, Z. Lipej, M. Lojkić, J. Madić, A. Marinculić, T. Mašek, Ž. Matašin, D. Matičić, V. Matijatko, K. Matković, H. Mazija, M. Mikec, Ž. Mikulec, Z. Milas, B. Mioković, M. Mitak, Z. Modrić, V. Mrljak, T. Naglić, B. Njari, D. Oraić, Ž. Pavičić, Z. Petrinec, Lj. Pinter, B. Pirkić, D. Potočnjak, E. Prukner-Radovčić, N. Prvanović, B. Radišić, B. Roić, V. Rukavina, R. Sabočanec, M. Samardžija, V. Savić, K. Severin, A. Slavica, O. Smolec, M. Sokolović, E. Srebočan V. Starešina, M. Stejskal, D. Stojčević, V. Sušić, A. Svetina, M. Šehić, B. Šeol, S. Šeparović, V. Šerman, Z. Šimec, B. Šimpraga, B. Šoštarić, I. Štoković, Z. Štritof, S. Terzić, M. Tišljar, A. Tofant, M. Torti, N. Turk, H. Valpotić, S. Vince, D. Vnuk, V. Vrdoljak-Muheljić, M. Vučemilo, N. Zdolec, S. Zrnčić, T. Živičnjak, Z. Žvorc, D. Žubčić (2012.): Veterinarski priručnik. 6. izdanje (urednici: V. Herak-Perković, Ž. Grabarević i J. Kos). Sveučilišni priručnik. Medicinska naklada, Zagreb.
- Babić, T., G. Bačić, Lj. Bedrica, F. Božić, M. Brkljačić, V. Butković, D. Capak, H. Capak, M. Cergolj, M. Crnogaj, D. Gračner, D. Grden, I. Kiš, J. Kos, N. Kučer, N. Lemo, A. Marinculić, N. Mas, T. Mašek, V. Matijatko, I. Mayer, Ž. Mikulec, Z.Milas, B. Pirkić, D. Potočnjak, A. Prevendar Crnić, D. Sakar, M. Samardžija, O. Smolec, E. Srebočan, V. Šerman, B. Škrlin, I. Conrado Šoštarić-Zuckermann, Z. Štritof Majetić, J. Šuran, M. Torti, H. Valpotić, V. Vrkić, Z. Žvorc (2014.): Bolesti i liječenje farmskih životinja (urednici: G. Bačić i D. Gračner). Sveučilišni priričnik – elektroničko izdanje. Veterinarski fakultet, Zagreb.
- Aladrović, J., D. Brozić, D. Cvitković, V. Dobranić, P. Džaja, A. Ekert Kabalin, G. Gregurić Gračner, Z. Janicki, G. Jurkić-Krsteska, D. Konjević, T. Mašek, D. Matičić, K. Matković, M. Ostović, Ž. Pavičić, M. Pavlak, E. Prukner-Radovčić, L. Radin, I. Rukavina, K. Severin, Z. Stojević, V. Sušić, B. Špoljarić, I. Štoković, M. Tadić, I. Tlak Gajger, D. Vnuk, L. Vranković, M. Vučemilo, D. Žubčić (2019.): Dobrobit životinja (urednici: Ž. Pavičić i M. Ostović). Sveučilišni udžbenik. Naklada Slap, Zagreb.

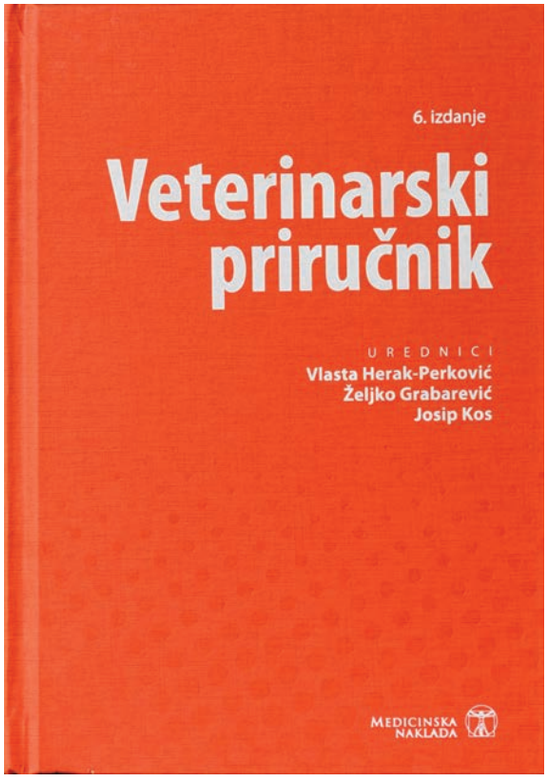

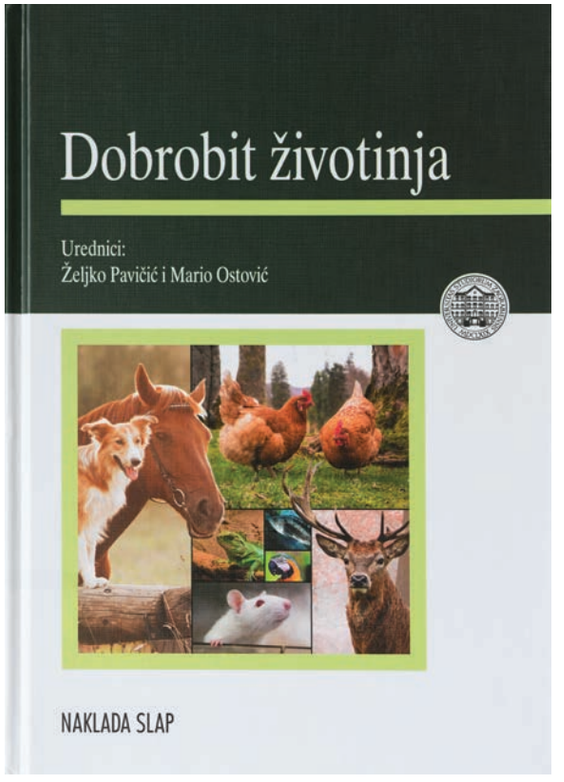

Literatura

Anonimno (1938.): Gradnja novog fakulteta. Veterinar, 1, 63-65.

Anonimno (1965.): Izvještaj o radu Sveučilišta u školskoj godini 1964./1965. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Babić, I. (1939.): Kratak prikaz današnjeg stanja Veterinarskog fakulteta s osobitim obzirom na potrebu izgradnje. Veterinar, 2, 48-55.

Balenović, T. ur. (1994.): 100 godina društvenog udruživanja hrvatskih veterinara 1894.-1994. Hrvatska Veterinarska komora, Zagreb.

Balenović, T. ur. (1999.): Osamdeset godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 1919. – 1999. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Barišić Marenić, Z. (2004.): Sklop Veterinarskog fakulteta Zvonimira Vrkljana. Antologijski primjer u kontekstu izgradnje modernoga Zagrebačkog sveučilišta. Prostor, 12, 167-178.

Benčević, Z.. (1929.): Prilozi povijesti veterinarstva Hrvatske i Slavonije od god. 1800. – 1850. te povijesti veterinarstva i stočarstva bivše Vojne krajine do njezina ukinuća. Tisak: Vilim Buck, Slavonski Brod.

Bosnić. L. (1939.): Kratak osvrt na povijest, razvoj i rad Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Veterinar, 2, 36-47.

Čalić, R., R. Vujović (1969.): Veterinarski fakultet u Zagrebu i veterinarstvo Srbije. Vetserum, 17, 497-500.

Čorić, T. (2007.): Pola stoljeća Studentskog centra u Zagrebu (1957. – 2007.). Sveučilište i Studentski centar u Zagrebu, Zagreb.

Delić, D., S. Goldstein ur. (1979.). Sveučilište u Zagrebu. Sveučilište u Zagrebu i Sveučilišna naklada Liber.

Divjak, B. (2009.): Ishodi učenja u visokom školstvu, TIVA Tiskara i Fakultet organizacije i informatike, Varaždin.

Džaja, P. (2017.): Pojam doktor veterinarske medicine kroz povijest. Hrvatski veterinarski vjesnik, 25, 66-70.

Džaja, P. (2017.): Lokacija Veterinarskog fakulteta u Zagrebu – uzrok dugogodišnjih neprilika. Hrvatski veterinarski vjesnik, 26, 71-79.

Džaja, P. (2018.): Sportaši – djelatnici Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Hrvatski veterinarski vjesnik, 26, 56-62.

Džaja, P., K. Severin, D. Agičić, Ž. Grabarević (2014.): Organizacija veterinarske djelatnosti u Hrvatskoj u zakonskim propisima kroz povijest. Veterinarska stanica, 45, 194-206.

Dželalija, M. (2009.): Hrvatski kvalifikacijski okvir – uvod u kvalifikacije. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb.

Eurydice (2010.): Gender Differences in Educational Outcomes: Study on the Measures Taken and the Current Situation in Europe. Brussels: Eurydice.

Farnell, T., Doolan, K., Matković, T., i Cvitan, M., (2011.): Socijalna i ekonomska slika studentskog života u Hrvatskoj: nacionalno izvješće istraživanja EUROSTUDENT za Hrvatsku.Institut za razvoj obrazovanja, Zagreb

Farnell, T., T. Matković, K. Doolan, M. Cvitan (2014.): Socijalna uključivost visokog obrazovanja u Hrvatskoj: analiza stanja. Institut za razvoj obrazovanja, Zagreb. Posječenost na: http://www.finhed.org/media/files/03-Socijalna_ukljucivost_visokog_obrazovanja.pdf (29. kolovoza 2018.).

Gomerčić, H., V. Vučevac-Bajt ur. (2003.): Zaslužni hrvatski veterinari II. dio. Veterinarski fakultet Svučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Hanžek, B., Z. Franić (2010.): Dragutin Mayer i Božo Metzger – velikani znanosti o zračenju i zaštite od zračenja u Hrvatskoj. Arh. Hig. Rada Toksikol. 61, 479-498.

Homan, D. (1941.): Pitanje doktorata veterinarske medicine. Veterinar, 3, 119-136.

Izvješće dekana prof. dr. Zdenka Biđina o radu Veterinarskog fakulteta u razdoblju od 1. listopada 1995. do 30. rujna 1997. godine.

Izvješće dekana prof. dr. Zdenka Makeka o radu Veterinarskog fakulteta za mandatno razdoblje 1999./2000. i 2000./2001.

Izvješće dekanice prof. dr. Ljiljane Pinter o radu Veterinarskog fakulteta za 2004. godinu.

Izvješće o radu dekanice prof. dr. Ljiljane Pinter i obnašatelja dužnosti dekana prof. dr. Josipa Madića o radu Veterinarskog fakulteta za 2006. godinu.

Izvješće dekana prof. dr. Velimira Sušića o radu Veterinarskog fakulteta za razdoblje od 1. listopada 2007. do 31. prosinca 2008. godine.

Izvješće dekana prof. dr. Velimira Sušića o radu Veterinarskog fakulteta za razdoblje od 1. siječnja 2009. do 1. rujna 2010. godine.

Ježić, J. (1939.): Izvještaj o radu 1930-1933-1938. Veterinarski arhiv, 9, 158-227.

Jukić, B. (1990.): Prof. dr. Ljudevit Jurak (1881.-1945.). Veterinarski arhiv, 60, 229-234.

Ljetopis Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ak. god. 2000./2001.; 2001./2002.; 2002./2003.; 2003./2004.; 2004./2005.; 2005./2006.; 2006./2007.; 2007./2008.; 2008./2009.; 2009./2010.; 2010./2011.; 2011./2012.; 2012./2013.; 2013./2014.; 2014./2015.; 2015./2016.; 2016./2017.; 2017./2018.

Karlović, M. (1995.): Veterinarske organizacije. U: Organizacija i razvitak veterinarstva u Hrvatskoj. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva Republike Hrvatske, Zagreb, 14-28, 47-51.

Karlović, M., I. Šturm (2006.): Veterinarska ambulanta Oborovo: sedamdeset godina postojanja i rada. Veterinarska stanica, 37, 171-177.

Köster, O. (1938.): Osnivanje veterinarskih ambulanata u stočarskim predjelima s osobitim obzirom na veterinarsku kirurgiju. Veterinar, 2, 82-86.

Kritovac, D. (1971.): Bibliografija doktorskih disertacija 1950. – 1969. Referalni centar, Zagreb.

Kritovac, D. (1975.): Bibliografija doktorskih disertacija 1970. – 1974. Referalni centar, Zagreb.

Lazarević, M., M. Baltić ur. (2016.): Monografija Fakulteta veterinarske medicine Univerziteta u Beogradu 1936.-2016. Fakultet veterinarske medicine u Beogradu, Beograd.

Madić, J., Z. Biđin, Z. Makek (1998.): Neke činjenice i razmišljanja u povodu previzitacije Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od strane „Europske udruge ustanova za veterinarsku naobrazbu“. Veterinarska stanica, 29 (4), 231- 238.

Makek, Z., J. Kos, Lj. Pinter, Z. Biđin (2000.): Obrazovanje i znanstveni rad na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu između dva hrvatska veterinarska kongresa. Zbornik radova II. Hrvatski veterinarski kongres, 10. – 13. listopada 2000., Cavtat.

Matković, T. (2009.): Pregled statističkih pokazatelja participacije, prolaznosti i režima plaćanja studija u Republici Hrvatskoj 1991.-2007. Rev. Soc. Polit., str. 239-250.

Mikačić, D. (1979.): Marko Pećina (1906. – 1979.). Praxix vet. 27, 183-184.

Ministry of Science, Education and Sports (MSES) (2007). OECD Thematic Review Of Tertiary Education. Country Background Report For Croatia. Zagreb: MSES

Mondekar, D. (2006.): Vodič za korisnike ECTS-a i dodatka diplomi. Agram Naklada d.o.o., Zagreb.

Orban, R. (1938.): Apsolventske ekskurzije. Veterinar, 1, 20-23.

Orban, R. (1964.): Pozdravni govor u povodu 25 godina izlaženja *Veterinara*. Veterinar, 19, 1-2.

Orban, R. (1978.): Osvrt na osnutak i predratno razdoblje *Veterinara*. Veterinar, 30, 147-148.

Pavičić, Ž., D. Matičić (2008.): Suvremeni pristupi provođenja diplomskog studija i cjeloživotnog obrazovanja na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zbornik radova IV. Hrvatski veterinarski kongres s međunarodnim sudjelovanjem, 5. – 8. studenoga 2008., Šibenik.

Pavičić, Ž., D. Matičić, V. Sušić, L. Kozačinski, M. Cergolj (2009.): Definiranje kataloga znanja i vještina s ciljem izrade ishoda učenja na integriranome studiju Veterinarske medicine. Ishodi učenja na Sveučilištu u Zagrebu. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Pinter, Lj., A. Marinculić, J. Madić, Z. Petrinec (2004.): Novi pristup izobrazbi veterinara u Hrvatskoj. Zbornik radova III. Hrvatski veterinarski kongres, 17. – 21. studenog 2004., Opatija.

Pletikapić, S. (1955.): Osvrt na prvo sudjelovanje naše delegacije na međunarodnom kongresu studenata veterine. Veterinar, 6, 31-32.

Polazne osnove Hrvatskoga kvalifikacijskoga okvira, www.vlada.hr.

Polić Bobić, M. (2005.): Prvi koraci u Bolonjskom procesu. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Previšić, J. (1976.): Neki elementi prinove znanstvenog kadra. Revija za sociologiju, 6, 54-66.

Rapić, S. (1969.): 50 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. Vetserum, 17, 475-480.

Rapić, S. ur. (1969.): Spomenica - 50 godina Veterinarskog fakulteta u Zagrebu 1919. – 1969. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Rapić, S. ur. (1979.) Zaslužni veterinari Hrvatske. Sekcija za povijest veterinarstva SR Hrvatske.

Rauš, Đ. (1985.): Primjena šumarskih znanosti u šumarstvu Slavonije i Baranje. Šumarski list, 109, 329-339.

Ritzoffy, N. (1938.): Zašto je Veterinarskom fakultetu potrebno ogledno dobro. Veterinar, 1, 3-6.

Samoanaliza (2008.).Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Sažetak Samoanalize (1995. – 1998.). Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Sažetak Samoanalize (1999. – 2002.) nadopunjen s podatcima za ak. godinu 2002./2003. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Slapničar, I. (2008.): Bolonjski proces – informacije za gospodarstvo. Hrvatska udruga poslodavaca, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatska gospodarska komora, Zagreb.

Sokol, S. ur. (1987.): Sveučilište u Zagrebu. Sveučilišna naklada Liber, Zagreb.

Strategija E-učenja Sveučilišta u Zagrebu. Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.

Stubičan, Đ., A. Hrastnik, M. Jović (2009.): Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu: Udžbenici, skripta i ostale tiskovine akademskih djelatnika nositelji obrazovanja studenata. Znanstveno stručni sastanak Veterinarska znanost i struka, 1. i 2. listopada 2009. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zbornik sažetaka, str. 156 .

Sušić, V., D. Matičić, L. Kozačinski, Ž. Pavičić, M. Cergolj (2010.): Obilježena 90. obljetnica Veterinarskoga fakulteta. Veterinarska stanica, 41 (1), 1-7.

Sviben, M. (1955): O nastavnim planovima, programima i režimu studija. Veterinar, 6, 28-30.

Sviben, M. (1969.): Centar za svinjogojstvo – publikacija povodom 50-obljetnice Veterinarskog fakulteta. Institit za fiziologiju i patologiju animalne proizvodnje, Zagreb.

Topolnik, E. ur. (1959.): Spomenica Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1919. – 1959. Narodna tiskara, Varaždin.

Švob, T. (1978.): 40-ta godišnjica izlaženja časopisa *Veterinar*. Veterinar, 30, 149-150.

Švob, T. (1988.): Pedesetogodišnjica studentskog veterinarskog časopisa. Veterinarska stanica, 19, 375-377.

Turšić, V., L. Juroš (2008.): Dopunska isprava o studiju – upute, pravila i ogledni primjerci. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Zagreb.

Valpotić, I., M. Popović (2008.): Podsjećanje na 65. obljetnicu Zavoda za biologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Veterinarska stanica, 39, 167-185.

Varadin, M. (1941.): Glavna godišnja skupština Hrvatskog veterinarskog društva. Veterinar, 3, 138-141.

Vidović, F., M. Kadić (1941.): Zdravstveno stočarske ambulante. Poseban otisak Veterinarskog vjesnika. Tiskara C. Albrecht, Zagreb.

Vrbanac, I. (2013.): Centar za svinjogojstvo 1979.-1990. Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Rukopisi, 19 stranica.

Vrkljan, Z. (1938.): Izgradnja Veterinarskog fakulteta. Alma mater Croatica, 1, 294-298.

Vučevac-Bajt, V. (2012.): Povijest veterinarstva. Sveučilišni udžbenik. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Vučevac Bajt, V., M. Zobundžija, M. Herak (1989.): Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu u povodu 70. obljetnice (1919. – 1989.). Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.

Vučković, J. (1938.): Socijalni fond Kluba studenata veterinarske medicine. Veterinar, 1, 14-15.

Vučevac-Bajt, V. (1999.): The first clinic in Austria. Historia Medicinae Veterinariae, 24, 10.

Vučevac-Bajt, V. (2008.): Razvoj veterinarstva u Hrvatskoj. Krmiva, 50, 45-58.

Winterhalter, M. (1979.): Marko Pećina 18. VIII 1906. – 28. II 1979. Veterinarski glasnik, 33, 325-327.

World Bank (2008.): *Croatia - Restructuring Public Finance to Sustain Growth and Improve Public Services - A Public Finance Review*. Posjećeno na: http://wwwwds. worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2008/09/01/000334955_20080901050754/Rendered/PDF/373210GRAY0COV1closed0Aug0281020081.pdf

Zapisnici Fakultetskog vijeća Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1924. – 2019.

Zapisnici Savjeta Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1954. – 1992.

Kazalo pojmova

A

Agencija
- Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) 273, 315, 323, 329, 330, 344, 380, 388, 390, 391, 392, 404, 454, 719, 772, 809
- Hrvatska agencija za hranu (HAH) 361, 574, 762
- Hrvatska akreditacijska agencija (HAA) 369, 372, 595
- Hrvatska poljoprivredna agencija (HPA) 82, 513, 576

Akademija
- Akademija medicinskih znanosti Hrvatske (AMZH) 674, 724, 755, 756, 757, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 773, 774, 775, 781, 785

  Redoviti član
  - Barbić, Ljubo 21, 22, 43, 261, 268, 352, 386, 414, 416, 484, 583, 584, 590, 592, 594, 596, 597, 749, 766
  - Bedrica, Ljiljana 109, 218, 232, 234, 246, 348, 660, 689, 690, 692, 694, 696, 698, 701, 702, 703, 766
  - Brkić, Antun 109, 129, 132, 174, 267, 664, 666, 668, 672, 674, 756, 757
  - Grabarević, Željko 99, 163, 168, 174, 200, 228, 229, 232, 234, 236, 307, 329, 348, 350, 352, 355, 400, 420, 421, 425, 428, 631, 632, 634, 636, 638, 639, 640, 641, 644, 68, 650, 654, 762, 763
  - Hadžiosmanović, Mirza 125, 203, 223, 232, 233, 234, 236, 246, 348, 571, 574, 576, 577, 578, 757, 758, 762, 802
  - Jukić, Berislav 43, 109, 130, 133, 203, 261, 267, 584, 586, 588, 590, 595, 596, 706, 708, 711, 732, 758, 759, 770, 775, 793
  - Kos, Josip 43, 234, 235, 296, 307, 349, 356, 358, 376, 388, 389, 634, 654, 670, 672, 673, 674, 728, 802
  - Kozačinski, Lidija 43, 173, 218, 349, 351, 356, 358, 361, 372, 373, 374, 381, 416, 421, 571, 574, 576, 577, 578, 579, 761, 762
  - Modrić, Zvonko 124, 129, 130, 142, 221, 224, 229, 267, 268, 548, 584, 592, 595, 596, 759, 760, 775
  - Naglić, Tomo 123, 224, 229, 230, 232, 235, 424, 45, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 760, 774, 804
  - Pavičić, Željko 15, 21, 27, 51, 53, 167, 235, 273, 296, 298, 307, 322, 345, 348, 349, 351, 352, 355, 368, 374, 388, 393, 395, 399, 400, 401, 407, 712, 414, 416, 424, 429, 430, 519, 522, 524, 526, 527, 595, 715, 763, 764, 774
  - Prukner-Radovčić, Estella 120, 121, 160, 200, 228, 231, 235, 236, 246, 347, 349, 351, 352, 361, 373, 375, 385, 609, 610, 612, 614, 616, 617, 721, 762, 764, 765, 766, 785
  - Sanković, Franjo 92, 102, 109, 208, 223, 224, 267, 469, 664, 668, 670, 672, 673, 674, 706, 711, 759, 801
  - Župančić, Željko 123, 232, 235, 236, 581, 584, 586, 590, 592, 594, 595, 596, 761

  Suradni član
  - Capak, Darko 98, 664, 670, 672, 673, 674, 675, 711, 768, 769
  - Catinelli, Marijan 109, 268, 421, 678, 686, 706, 711, 767
  - Živković, Josip 82, 109, 117, 124, 125, 127, 130, 195, 203, 221, 223, 227, 230, 231, 246, 247, 260, 261, 429, 571, 574, 576, 577, 578, 757, 768, 781, 793, 801
- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) 28, 416, 417, 427, 446, 456, 536, 607, 625, 650, 684, 719, 720, 726, 728, 740, 741, 750, 751, 752, 753, 755, 763, 766, 771, 774, 780

  Redoviti član
  - Babić, Ivo 42, 57, 62, 66, 71, 75, 77, 81, 84, 93, 97, 98, 99, 101, 127, 140, 149, 176, 255, 259, 263, 264, 426, 599, 600, 602, 604, 606, 607, 631, 636, 638, 640, 643, 644, 648, 732, 733, 739, 753, 775, 789, 790, 791, 792, 796, 797
  - Cvetnić, Slavko 122, 123, 130, 202, 209, 216, 221, 224, 228, 229, 399, 425, 427, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 595, 596, 706, 711, 732, 750, 751, 770, 774, 801
  - Forenbacher, Sergej 42, 52, 64, 72, 109, 126, 128, 137, 142, 150, 182, 205, 208, 209, 210, 214, 215, 216, 245, 246, 265, 399, 425, 452, 462, 636, 638, 689, 690, 692, 694, 696, 698, 702, 740, 741, 753, 774
  - Krvavica, Slavko 42, 65, 67, 101, 105, 112, 127, 163, 206, 207, 212, 216, 219, 220, 221, 222, 225, 245, 265, 476, 487, 488, 490, 492, 740, 753, 801
  - Madić, Josip 43, 173, 232, 234, 247, 249, 307, 349, 424, 425, 426, 427, 584, 588, 590, 592, 594, 596, 711, 727, 728, 749, 753, 769, 774, 776, 802
  - Matičić, Dražen 43, 167, 329, 345, 356, 361, 362, 368, 377, 388, 394, 414, 516, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 752, 753, 767
  - Oklješa, Božidar 42, 65, 71, 81, 89, 95, 97, 123, 146, 149, 206, 207, 210, 245, 246, 269, 289, 581, 582, 596, 678, 680, 684, 685, 686, 689, 692, 702, 735, 753
  - Tomašec, Ivo 42, 62, 63, 64, 66, 67, 72, 82, 95, 96, 97, 103, 105, 115, 118, 119, 127, 135, 136, 137, 140, 141, 146, 149, 176, 182, 205, 206, 208, 209, 212, 216, 253, 259, 260, 288, 416, 426, 427, 539, 540, 542, 544, 546, 548, 581, 582, 596, 649, 690, 734, 735, 753, 770, 791, 797
  - Topolnik, Eugen 42, 45, 72, 84, 93, 101, 102, 103, 114, 119, 127, 137, 149, 150, 151, 176, 182, 211, 212, 216, 217, 221, 245, 256, 257, 289, 290, 399, 426, 429, 498, 582, 584, 586, 588, 590, 594, 595, 596, 610, 738, 739, 753
  - Varićak, Teodor 21, 28, 42, 44, 63, 81, 82, 84, 97, 100, 104, 105, 126, 135, 137, 141, 146, 150, 206, 207, 208, 209, 212, 245, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 705, 714, 715, 716, 749, 753, 797, 798
  - Wikerhauser, Teodor 127, 160, 190, 219, 221, 224, 226, 399, 600, 602, 604, 606, 607, 610, 751, 752, 801

  Suradni član
  - Gomerčić, Hrvoje 98, 109, 124, 132, 225, 227, 229, 232, 234, 236, 348, 350, 420, 425, 426, 427, 428, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 452, 454, 726, 755, 756, 767, 773, 793, 802
  - Hajsig, Mladen 160, 206, 207, 208, 209, 215, 220, 224, 245, 257, 290, 415, 426, 582, 584, 588, 590, 592, 594, 596, 754, 774
- Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti (JAZU) 19, 84, 92, 101, 102, 127, 128, 210, 211, 240, 444, 454, 473, 474, 544, 546, 582, 592, 607, 686, 716, 733, 734, 735, 736, 739, 740, 741, 750, 754, 755, 761, 779, 810, 811, 815, 816

Akademski zbor (*Ab ovo*) 21, 22, 400, 409, 411, 413
Akreditacija 243, 322, 330, 369
Alumni 316, 323, 376, 389, 390, 410, 625, 784, 809
Ambulanta 49, 52, 85, 8, 89, 138, 146, 169, 174, 242, 243, 249, 252, 312, 336, 369, 396, 404, 423, 502, 594, 595, 599, 604, 610, 614, 615, 656, 660, 673, 684, 685, 689, 690, 708, 710, 723, 736, 788, 789, 790, 791
Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) 95, 444, 716, 733, 797

B

Bolonjski proces 114, 140, 175, 197, 199, 200, 249, 268, 273, 298, 299, 300, 301, 306, 310, 318, 322, 344, 345, 375, 388, 391, 398, 448, 450, 474, 486, 501, 510, 549, 554, 560, 562, 610, 634, 636, 646, 719, 722, 747, 748, 755, 764, 768

C

Central European Exchange Programme for University Studies (CEEPUS) 249, 250, 347, 374, 381, 382, 383, 385, 386, 404, 443, 464, 556, 785
Centralna knjižnica Veterinarskoga fakulteta (CKVF) 114, 115, 124, 288, 289, 290,291
Croatian Academic and Reaserch Network (CARNet) 251, 252, 280, 281, 347
Current Contens (CC) 403, 425, 748, 802

Č

Časopis
- *Anamneza* 268, 407, 408, 726
- *Gospodarski list* 244, 764, 813, 814

- *Hrvatski veterinarski vjesnik* 367, 424, 426, 522, 544, 574, 594, 604, 616, 649, 684, 753, 755, 772, 776, 784
- *Jugoslavenski veterinarski glasnik* 34, 244, 426, 730, 731
- *Krmiva* 532, 544, 781
- *List mesečni* 23
- *Mljekarski list* 490, 522, 758, 764
- *Mljekarstvo* 365, 490, 574, 725, 738, 758, 768
- *Praxis veterinaria* 244, 490, 522, 562, 724, 751
- *Stočarstvo* 244, 514, 522, 574, 684, 738, 747, 755, 764, 780
- *Veterinar* 21, 22, 71, 81, 86, 127, 128, 263, 265, 267, 268, 367, 407, 408, 409, 424, 425, 426, 478, 488, 514, 544, 594, 625, 649, 726, 779, 789
- *Veterinarska stanica* 244, 426, 488, 490, 522, 532, 537, 544, 556, 562, 574, 594, 604, 625, 684, 717, 747, 751, 753, 764, 772, 774, 777
- *Veterinarski arhiv* 30, 50, 99, 116, 129, 210, 288, 289, 367, 414, 424, 425, 433, 443, 488, 514, 522, 532, 544, 564,574, 592, 594, 604, 616, 625, 639, 684, 721, 722, 724, 725, 730, 731, 747, 755, 770, 802
- *Vetserum* 244

D

Dan otvorenih vrata 314, 315, 418, 419, 464

Dekan

- Babić, Ivo 42, 57, 62, 66, 71, 75, 77, 81, 84, 93, 97, 98, 99, 101, 127, 140, 149, 176, 255, 259, 263, 264, 426, 599, 600, 602, 604, 606, 607, 631, 636, 638, 640, 643, 644, 648, 732, 733, 739, 753, 775, 789, 790, 791, 792, 796, 797
- Biđin, Zdenko 43, 51, 67, 82, 106, 109, 120, 143, 168, 174, 232, 234, 246, 247, 258, 268, 348, 414, 609, 610, 612, 616, 664, 723, 724, 749, 767, 770, 776, 803, 804
- Bosnić, Lovro 29, 31, 33, 35, 42, 50, 52, 53, 56, 57, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 81, 84, 93, 127, 140, 141, 201, 241, 253, 254, 262, 487, 561, 643, 644, 653, 660, 689, 692, 694, 696, 702, 730, 731, 733, 737, 789, 787, 789, 790, 795, 796, 797
- Dobranić, Tomislav 43, 167, 234, 294, 313, 316, 348, 352, 355, 356, 358, 359, 378, 415, 416, 456, 532, 584, 650, 678, 680, 682, 683, 685, 686, 687, 694, 747
- Findrik, Mirko 43, 67, 72, 92, 105, 109, 111, 118, 137, 206, 208, 213, 216, 221, 289, 426, 507, 516, 529, 530, 532, 536, 742
- Forenbacher, Sergej 42, 52, 64, 72, 109, 126, 128, 137, 142, 150, 182, 205, 208, 209, 210, 214, 215, 216, 245, 246, 265, 399, 425, 452, 462, 636, 638, 689, 690, 692, 694, 696, 698, 702, 740, 741, 753, 774
- Francetić, Mirko 42, 52, 65, 81, 105, 109, 114, 176, 210, 213, 216, 217, 245, 259, 260, 269, 487, 571, 572, 574, 576, 577, 578, 631, 640, 738, 790, 792
- Ivoš, Josip 42, 52, 65, 72, 81, 88, 89, 97, 101, 103, 109, 114, 118, 122, 123, 127, 128, 182, 206, 207, 208, 209, 210, 213, 216, 221, 256, 257, 260, 269, 519, 520, 522, 524, 526, 582, 596, 609, 610, 625, 706, 716, 717, 749, 790
- Jurak, Ljudevit 29, 31, 33, 38, 42, 73, 74, 75, 76, 84, 94, 95, 102, 140, 253, 254, 284, 422, 426, 487, 571, 631, 632, 634, 636, 639, 640, 644, 648, 715, 731, 732, 739, 763, 786, 787, 789, 790, 795, 796
- Köster, Otto 42, 62, 63, 65, 71, 72, 85, 86, 95, 97, 101, 141, 250, 245, 264, 507, 508, 620, 663, 664, 668, 670, 674, 736, 737, 791, 796, 797
- Krvavica, Slavko 42, 65, 67, 101, 105, 112, 127, 163, 206, 207, 212, 216, 219, 220, 221, 222, 225, 245, 265, 476, 487, 488, 490, 492, 740, 753, 801
- Lorković, Zdravko 42, 51, 62, 92, 93, 100, 140, 254, 422, 446, 449, 452, 456, 457, 539, 643, 733, 734, 756, 772, 789, 790, 797
- Madić, Josip 43, 173, 232, 234, 247, 249, 307, 349, 424, 425, 426, 427, 584, 588, 590, 592, 594, 596, 711, 727, 728, 749, 753, 769, 774, 776, 802
- Makek, Zdenko 43, 130, 139, 174, 223, 227, 229, 232, 234, 247, 261, 348, 551, 678, 680, 683, 685, 686, 725, 746, 770, 804
- Martinčić, Tomo 43, 51, 98, 109, 113, 129, 130, 132, 142, 164, 167, 196, 199, 221, 225, 229, 246, 269, 283, 487, 488, 490, 492, 745, 793, 802
- Maržan, Berislav 43, 98, 109, 123, 160, 214, 216, 220, 257, 446, 631, 632, 634, 636, 638, 639, 640, 644, 742
- Mitin, Vladimir 43, 106, 109, 111, 113, 117, 126, 129, 132, 133, 142, 169, 215, 216, 221, 225, 227, 229, 246, 469, 470, 476, 480, 482, 484, 743
- Oklješa, Božidar 42, 65, 71, 81, 89, 95, 97, 123, 146, 149, 206, 207, 210, 245, 246, 269, 289, 581, 582, 596, 678, 680, 684, 685, 686, 689, 692, 702, 735, 753
- Pinter, Ljiljana 43, 51, 67, 131, 197, 218, 230, 231, 232, 235, 236, 247, 248, 249, 307, 349, 361, 381, 401, 416, 424, 425, 584, 586, 588, 592, 594, 596, 597, 703, 717, 718, 749, 774
- Plasaj, Stjepan 25, 27, 33, 34, 39, 42, 74, 95, 118, 253, 285, 425, 520, 581, 582, 586, 590, 594, 595, 596, 609, 732, 734, 786, 795
- Podaubsky, Eugen 25, 28, 29, 32, 33, 34, 39, 41, 42, 53, 73, 74, 253, 254, 457,596, 607, 663, 668, 674, 702, 727, 728, 736, 737, 749, 751, 752, 763, 786, 787, 796
- Rajčević, Mile 34, 35, 41, 42, 48, 73, 78, 80, 253, 254, 262, 677, 678, 686, 689, 692, 702, 730, 735, 786, 793, 794, 795, 796
- Režek, Adolf 42, 92, 95, 137, 205, 211, 212, 216, 254, 424, 429, 459, 460, 462, 464, 466, 737, 739, 789, 797
- Rižnar, Srđan 43, 98, 109, 130, 201, 202, 207, 216, 219, 220, 223, 245, 624, 656, 670, 678, 680, 682, 683, 685, 686, 706, 710, 711, 743, 744
- Sakař, Jaroslav 28, 30, 31, 32, 33, 42, 50, 52, 53, 56, 62, 71, 73, 74, 77, 84, 93, 127, 245, 253, 254, 259, 435, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 571, 749, 775, 786, 793, 794, 795, 796
- Sušić, Velimir 43, 82, 173, 218, 233, 235, 283, 307, 313, 329, 349, 354, 355, 372, 374, 388, 395, 399, 426, 507, 508, 512, 514, 515, 516, 517, 666, 746, 747
- Sutlić, Aleksandar 42, 56, 57, 62, 63, 65, 66, 71, 78, 89, 102, 150, 208, 209, 239, 689, 690, 692, 696, 698, 702, 737, 738, 791
- Tomašec, Ivo 42, 62, 63, 64, 66, 67, 72, 82, 95, 96, 97, 103, 105, 115, 118, 119, 127, 135, 136, 137, 140, 141, 146, 149, 176, 182, 205, 206, 208, 209, 212, 216, 253, 259, 260, 288, 416, 426, 427, 539, 540, 542, 544, 546, 548, 581, 582, 596, 649, 690, 734, 735, 753, 770, 791, 797
- Topolnik, Eugen 42, 45, 72, 84, 93, 101, 102, 103, 114, 119, 127, 137, 149, 150, 151, 176, 182, 211, 212, 216, 217, 221, 245, 256, 257, 289, 290, 399, 426, 429, 498, 582, 84, 586, 588, 590, 594, 595, 596, 610, 738, 739, 753
- Turk, Nenad 21, 43, 167, 173, 261, 279, 300, 315, 329, 343, 349, 351, 353, 354, 355, 357, 361, 377, 379, 380, 381, 382, 383, 385, 386, 400, 415, 417, 420, 456, 584, 586, 590, 592, 594, 595, 596, 597, 650, 706, 748, 749
- Varićak, Teodor 21, 28, 42, 44, 63, 81, 82, 84, 97, 100, 104, 105, 126, 135, 137, 141, 146, 150, 206, 207, 208, 209, 212, 245, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 705, 714, 715, 716, 749, 753, 797, 798
- Vinovrški, Zvonimir 43, 122, 123, 124, 126, 129, 139, 142, 195, 220, 223, 225, 230, 267, 529, 530, 532, 534, 536, 674, 745, 801
- Vukelić, Eduard 43, 65, 67, 72, 102, 109, 125, 127, 209, 214, 238, 245, 256, 664, 668, 674, 706, 741, 742
- Winterhalter, Mato 42, 66, 82, 84, 93, 98, 100, 137, 150, 216, 255, 264, 578, 631, 636, 640, 643, 644, 646, 648, 649, 650, 732, 739, 792
- Zavrnik, Fran 28, 29, 30, 33, 35, 42, 50, 53, 56, 73, 74, 78, 79, 80, 83, 84, 127, 144, 201, 253, 254, 262, 285, 424, 426, 435, 436, 438, 442, 446, 500, 502, 503, 504, 749, 786, 787, 794, 795, 796, 797
- Zobundžija, Mladen 43, 82, 43, 82, 109, 125, 129, 130, 142, 195, 221, 224, 225, 227, 230, 233, 436, 438, 442, 444, 446, 744, 745, 801

Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija (DDD) 202, 250, 260, 346, 772

Diploma 16, 31, 35, 39, 45, 82, 129, 142, 143, 176, 177, 195, 198, 249, 255, 263, 306, 309, 310, 316, 376, 379, 418, 428, 440, 444, 499, 500, 616, 634, 797

- Diploma Supplement 309, 316

Diplomate
- Gudan Kurilj, Andrea 21, 43, 277, 314, 347, 358, 414, 632, 634, 636, 638, 640, 641, 749, 783, 784
- Konjević, Dean 21, 43, 294, 329, 347, 352, 353, 355, 358, 362, 376, 382, 385, 386, 387, 413, 416, 552, 556, 558, 559, 604, 620, 622, 624, 625, 626, 627, 749, 784
- Lemo, Nikša 21, 347, 378, 414, 692, 694, 700, 702, 703, 783
- Marinculić, Albert 43, 173, 203, 218, 229, 230, 232, 235, 307, 347, 349, 351, 376, 552, 600, 602, 604, 606, 607, 609, 616, 781, 782
- Prukner-Radovčić, Estella 120, 121, 160, 200, 228, 231, 235, 236, 246, 347, 349, 351, 352, 361, 373, 375, 385, 609, 610, 612, 614, 616, 617, 721, 762, 764, 765, 766, 785
- Slavica, Alen 21, 43, 167, 233, 235, 277, 347, 348, 349, 354, 357, 359, 360, 374, 380, 381, 382, 385, 386, 400, 416, 446, 552, 556, 557, 558, 559, 568, 597, 782
- Stejskal, Marko 347, 377, 664, 666, 668, 670, 673, 674, 784, 785
- Vrbanac, Zoran 347, 357, 359, 381, 382, 383, 417, 653, 656, 658, 660, 661, 785

Disertacija 35, 39, 102, 198, 199, 200, 204, 206, 207, 290, 329, 344, 424, 440, 450, 460, 478, 486, 502, 520, 554, 562, 572, 582, 602, 636, 656, 670, 672, 696, 718, 723, 729, 731, 744, 748, 752 757, 773, 776, 779, 781, 797, 801, 808
Društvo
- Hrvatsko mikrobiološko društvo (HMD) 719, 748, 765, 774
- Hrvatsko-slavonsko veterinarsko društvo 23, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 34, 426, 444, 733, 773
- Hrvatsko veterinarsko društvo (HVD) 259, 260, 426, 513, 534, 650, 765, 770
- Savez društva veterinara i veterinarskih tehničara (SDVVT) 52, 142, 260

Dužnosnici 616, 775

E

Emeritus
- Biđin, Zdenko 43, 51, 67, 82, 106, 109, 120, 143, 168, 174, 232, 234, 246, 247, 258, 268, 348, 414, 609, 610, 612, 616, 664, 723, 724, 749, 767, 770, 776, 803, 804
- Cergolj, Marijan 43, 223, 227, 232, 234, 296, 297, 348, 414, 678, 680, 683, 684, 685, 686, 724, 725
- Fijan, Nikola 43, 155, 207, 219, 221, 224, 226, 229, 246, 539, 542, 546, 548, 639, 720, 801, 803
- Huber, Đuro 225, 227, 229, 230, 232, 233, 234, 236, 237, 350, 351, 353, 361, 362, 385, 421, 425, 449, 450, 452, 454, 456, 457, 726, 727
- Kos, Josip 43, 234, 235, 296, 307, 349, 356, 358, 376, 388, 389, 634, 654, 670, 672, 673, 674, 728, 802
- Madić, Josip 43, 173, 232, 234, 247, 249, 307, 349, 424, 425, 426, 427, 584, 588, 590, 592, 594, 596, 711, 727, 728, 749, 753, 769, 774, 776, 802
- Mazija, Hrvoje 43, 120, 121, 132, 197, 221, 224, 226, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 244, 348, 349, 609, 610, 612, 614, 616, 721, 722, 767, 770, 774,
- Šehić, Mensur 221, 224, 230, 242, 551, 653, 654, 656, 658, 660, 670, 722, 723

Establishments for Veterinary Education (EAEVE) 21, 70, 142, 169, 247, 248, 249, 250, 273, 275, 296, 298, 301, 302, 316, 322, 324, 347, 374, 375, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 387, 388, 391, 392, 395, 400, 404, 570, 584, 620, 664, 680, 664, 718, 724, 728, 747, 749, 762, 764, 773, 781, 782, 783
European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) 377, 380
European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) 197,248, 249, 300, 301, 302, 304, 306, 307, 308, 314, 319, 322, 324, 325, 329, 330, 331, 33, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 385, 386, 437, 441, 496, 729, 747, 764, 765
Europska Unija (EU) 21, 234, 236, 247, 248, 249, 250, 276, 277, 306, 309, 316, 317, 318, 319, 324, 344, 348, 350, 351, 353, 354, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 366, 367, 374, 375, 376, 377, 378, 385, 397, 414, 443, 452, 454, 495, 542, 544, 564, 574, 594, 614, 624, 625, 626, 649, 673, 680, 682, 698, 726, 728, 746, 749, 753, 755, 757, 758, 762, 765, 774, 776

F

Fakultet
- Agronomski fakultet 313, 390, 534, 554, 626, 685, 686, 812
- Farmaceutsko-biokemijski fakultet 313, 330
- Filozofski fakultet 17, 18, 33, 77, 135, 391, 737
- Kineziološki fakultet (KIF) 412
- Medicinski fakultet 18, 31, 48, 89, 100, 102, 105, 173, 253, 259, 313, 356, 390, 391, 434, 447, 457, 660, 672, 700, 715, 729, 731, 734, 769, 787, 804
- Pravni fakultet 14, 16, 18, 134
- Prirodoslovno-matematički fakultet 100, 356, 420, 434, 804
- Stočarski fakultet 97
- Stomatološki fakultet 102, 313, 343, 391, 672
- Tehnološki fakultet 20, 79, 125, 557

Fakultetsko dobro 71, 72, 87, 89, 274, 275, 296, 297, 377, 747
Festival znanosti 315, 329, 420, 464, 809

G

Gimnazija 15, 16, 57, 89, 93, 135, 136, 315, 643

H

H-index 366, 425, 748, 762, 771
Hrvatska veterinarska komora(HVK) 23, 174, 203, 260, 261, 346, 456, 504, 536, 640, 650, 725, 748, 765, 773
Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ) 360, 361, 366, 454, 626, 772
Hrvatska znanstvena bibliografija (CROSBI) 252, 349
Hrvatski državni arhiv (HDA) 18, 281, 282, 283, 284
Hrvatski klasifikacijski okvir (HKO) 358, 362, 749
Hrvatski veterinarski institut (HVI) 84, 113, 121, 240, 313, 515, 582, 638, 686, 753

I

Impact factor (IF) 366

J

Ježić, Josip 53, 56, 77, 83, 84, 201, 264, 209, 426, 520, 581, 582, 586, 588, 590, 594, 596
Jugoslavensko udruženje studenata veterinarske medicine (JUSVM) 262, 263
Jugoslavensko veterinarsko udruženje (JVU) 29, 34, 38, 39, 50, 74, 78, 259, 260

K

Karađorđević, Aleksandar 14, 25, 27, 28, 30, 33, 41
Krištof, Radoslav 23, 25

L

Lovno-nastavni poligon Črnovšćak 274, 275, 294, 295, 385, 386, 406, 550, 555, 626, 728, 782, 784

M

Međunarodna suradnja 245, 246, 347, 374, 388, 392, 502, 557
Međunarodni projekt 230, 236, 350, 354, 355, 361, 562, 683, 746, 774
Mesić, Matija 19
Metzger, Božo 101, 470
Ministarstvo
- Ministarstvo poljoprivrede i šumastva (MPŠ) 174, 261, 758, 762
- Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) 71, 753
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) 280, 281, 323, 330, 343, 348, 366, 391, 397, 398, 409, 765, 774
- Ministarstvo znanosti i tehnologije (MZT) 67, 70, 109, 113, 117, 133, 140, 173, 174, 175, 197, 204, 217, 228, 231, 247,251, 257, 258, 290, 314, 322, 424, 442, 452, 462, 480, 488, 522, 532, 542, 550, 554, 562, 574, 592, 612, 616, 624, 649, 683, 698, 717, 723, 724, 725, 726, 743, 744, 745, 747, 750, 751, 753, 757, 758, 760, 761, 764, 768, 771, 773, 776, 779, 781, 802, 804

- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS) 782, 784, 808
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ) 173, 174, 233, 234, 281, 282, 301, 306, 310, 314, 315, 316, 322, 323, 349, 414, 425, 452, 462, 480, 488, 502, 522, 554, 574, 592, 604, 638, 649, 673, 683, 684, 698, 719, 725, 726, 728, 729, 746, 748, 753, 755, 762, 763, 764, 765, 767, 770, 771, 772, 774, 776, 777, 781, 784, 785

Muzej
- Muzej za povijest veterinarstva 87, 292, 498, 502
- Muzej Zavoda za anatomiju, histologiju i embriologiju 292
- Muzej Zavoda za veterinarsku patologiju 292
- Noć muzeja 419, 420

N

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO) 315, 764

Nagrada
- Dekanova nagrada 267
- Državna nagrada 505, 770, 771, 772
- Josip Juraj Strossmayer 588, 596, 728, 751, 774
- Rektorova nagrada 22, 772

Naredba
- Banska naredba iz 1906. godine 50
- Fakultetska naredba 502, 643
- Naredba bana Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije I. Palečaka 19. rujna 1919. 32, 561, 599
- Naredba Kraljevine hrvatsko-slavonsko-dalmatinske zemaljske vlade glede obavljanja veterinarske prakse 24
- Naredba Ministarstva narodne prosvjete u predmetu provedbe članka 114. Zakonske odredbe o Hrvatskom sveučilištu 797
- Naredba Ministarstva znanosti, tehnologije i informatike (NN 32/1992) 133
- Naredba o mjerama za sprječavanje pojave i širenja klasične svinjske kuge (NN 16/2014) 124
- Naredba o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti 339, 369
- Naredba o organizaciji, djelokrugu i poslovanju Ljekarne veterinarskih klinika 89, 90
- Naredba o rasporedu zvanja prosvjetno-naučne struke u vrste (Službeni list FNRJ, 86/1947) 256
- Naredba o ustroju poliklinike Veterinarske visoke škole i Dekreta Rektorata 238, 663
- Naredba Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere, 1. rujna 1922. godine 35, 239, 450, 470, 502, 507, 508, 529, 530, 561, 571, 599, 678
- Naredba Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Odjeljenja za prosvjetu i vjere od 29. svibnja 1923. godine 35, 38, 47, 438, 503, 508, 581, 586, 599, 620
- Naredba Pokrajinske uprave za Hrvatsku i Slavoniju, Povjereništva za prosvjetu i vjere od 26. rujna 1919. godine 27
- Naredba predsjedništva Hrvatsko-slavonsko-dalmatinske vlade od 5. srpnja 1918. godine 50
- Naredba Republičke veterinarske inspekcije o suzbijanju zaraza peradi 120
- Naredbe o izboru i nadležnosti rektora Sveučilišta u Zagrebu i o sastavu i nadležnosti Sveučilišnog senata 255
- Naredbe o suzbijanju bolesti peradi koje se suzbijaju prema zakonu 722
- Opća naredba sveučilišta (NN 208/1940) 87, 89, 90, 91, 255, 256, 500, 796

Nezavisna država Hrvatska (NDH) 28, 86, 140, 264, 446, 577, 578, 738, 739, 775, 797

Noć knjige 315, 418, 419

O

Odlikovani znanstvenici 769, 770

Osnivač
- Kalivoda, Marijan 43, 111, 125, 208, 209, 220, 223, 227, 508, 516, 529, 530, 532, 536, 780, 781
- Kralj, Milan 65, 72, 82, 115, 118, 119, 121, 130, 182, 206, 216, 245, 246, 260, 596, 609, 610, 612, 616, 670, 706, 708, 710, 711, 778, 779, 792
- Sviben, Marijan 43, 82, 98, 111, 112, 121, 122, 123, 124, 195, 216, 220, 221, 222, 223, 227, 230, 231, 260, 266, 508, 512, 514, 515, 516, 620, 779, 780, 792, 793

P

Potkivačka škola 12, 34, 46

Pozajić, Dragutin 80, 85, 86, 262, 507, 620, 622, 644, 648

Pravilnik
- Pravilnik (NN 71/1997)
- Pravilnik CZK-a 285
- Pravilnik Đačke knjižnice 285, 288, 289
- Pravilnik iz lovstva i gospodarenja s divljači 782
- Pravilnik Kluba studenata veterinarske medicine u Zagrebu 285
- Pravilnik o čuvanju, korištenju, odabiranju i izlučivanju arhivskog i registraturnog gradiva s listama 283
- Pravilnik o davanju na korištenje stanova službenicima i radnicima Sveučilišta, fakulteta i visokih škola u sastavu Sveučilišta u Zagrebu i njihovih ustanova 105
- Pravilnik o davanju stanova na korištenje i odobravanju stambenih kredita 106
- Pravilnik o dodiplomskoj nastavi 168
- Pravilnik o dodjeli nagrade Eugena Podaubskoga 205
- Pravilnik o doktorskom studiju Veterinarskoga fakulteta 275, 329, 343, 392
- Pravilnik o farmakovigilanciji veterinarsko-medicinskih proizvoda 568
- Pravilnik o financiranju stambene izgradnje i davanju stanova na korištenje 105, 106
- Pravilnik o fondu dr. P. Gjurića 52
- Pravilnik o formiranju i raspodjeli prihoda Veterinarskog fakulteta 104
- Pravilnik o hrvatskom i srpskom veterinarskom društvu 29
- Pravilnik o integriranom preddiplomskom i diplomskom studiju veterinarske medicine 275, 310, 311, 319, 764
- Pravilnik o izradi i obrani diplomskog rada 164, 168
- Pravilnik o izvođenju kliničke nastave i organizaciji kliničkog rada na klinikama 117, 174
- Pravilnik o jedinstvenim klasifikacijskim oznakama i brojčanim oznakama stvaralaca i primalaca akata (NN 33/1988) 283, 284
- Pravilnik o kakvoći mesnih proizvoda 758
- Pravilnik o kakvoći mlijeka i mliječnih proizvoda 758
- Pravilnik o korištenju putničkih automobila 115, 794
- Pravilnik o korištenju soba u stambenom traktu Fakulteta 105
- Pravilnik o kvaliteti stočne hrane 568, 742
- Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja prihoda javnih visokih učilišta i javnih znanstvenoistraživačkih instituta ostvarenih na tržištu obavljanjem svoje djelatnosti (NN 103/1995) 67, 174
- Pravilnik o načinu dodjele počasnog zvanja professor emeritus i pravima izabranika u to zvanje 803
- Pravilnik o načinu obavljanja veterinarsko-sanitarnog nadzora pregleda životinja za klanje i namirnica životinjskog podrijetla 758
- Pravilnik o nagradama HVK skulptura Ždrijebe u propnju 206
- Pravilnik o naknadama za prekovremeni rad i dežurstva službenika u klinikama Veterinarskog fakulteta 103, 104
- Pravilnik o nastavi na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (NN 76/1948) 146, 147, 438, 488, 586, 632
- Pravilnik o ocjenjivanju rada asistenata, poslijedoktoranada i voditelja asistenta 392
- Pravilnik o organizaciji i radu Zajednice veterinarskih fakulteta Jugoslavije 99
- Pravilnik o posebnim dodacima službenika Veterinarskog fakulteta za rad na poslovima opasnim po zdravlje i život i pod teškim uvjetima rada 103
- Pravilnik o organizaciji stočarskih stanica na terenu 81

- Pravilnik o osnovama financiranja visoke naobrazbe na javnim visokim učilištima (NN 25/1996) 174, 258, 259, 299
- Pravilnik o poslijediplomskom studiju i studiju za specijalizaciju na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 187, 190, 196, 197, 275, 343
- Pravilnik o postupku vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu 302
- Pravilnik o priručnim apotekama lekara i veterinara i drugih pravnih propisa iz područja veterinarstva 259
- Pravilnik o proračunskom računovodstvu i računskom planu po načelu dvojnog knjigovodstva na temelju vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava 284
- Pravilnik o radnim mjestima na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu 104, 108
- Pravilnik o radu Kluba studenata i radnih ljudi Veterinarskoga fakulteta 267
- Pravilnik o radu radnih tijela 388
- Pravilnik o raspodjeli osobnih dohodaka 104
- Pravilnik o režimu studija izvanrednih studenata 135
- Pravilnik o sadržaju diploma i dopunskih isprava o studiju (NN 77/2008) 309
- Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokog učilišta (NN 24/2010) 306, 391, 406
- Pravilnik o sastavu i radu komisija za ocjenu i obranu disertacije (Službeni list FNRJ, 16/1949) 198
- Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 278, 401
- Pravilnik o specijalizaciji službenika veterinarske struke I. vrste (Službeni list FNRJ, 53/1962) 179
- Pravilnik o stažu i stručnom ispitu za zvanje veterinara – specijalista (Službeni list FNRJ, 100/1949) 176
- Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama 233
- Pravilnik o studiju trećega stupnja na Veterinarskom fakultetu 182
- Pravilnik o sustavu brzog uzbunjivanja za veterinarsko-medicinske proizvode 568
- Pravilnik o sustavu osiguravanja kvalitete na Veterinarskom fakultetu 275, 388, 389
- Pravilnik o trajanju studija i nastavnom planu i programu na veterinarskim fakultetima FNRJ (Službeni list FNRJ, 88/1947) 146, 147
- Pravilnik o unutarnjem ustroju 728
- Pravilnik o upotrebi kamiona za prijevoz bolesnih životinja 706
- Pravilnik o ustrojstvu i radu Ambulantne klinike 149, 705
- Pravilnik o ustroju i načinu rada matičnih povjerenstava (NN 18/2001) 804
- Pravilnik o ustroju i radu znanstveno-nastavnog poligona Fakultetsko dobro Dugo Selo 294, 297
- Pravilnik o utvrđivanju sposobnosti oboljelih studenata Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za nastavak studija 104
- Pravilnik o utvrđivanju znanstvenih područja (NN 29/1997) 405, 802
- Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije u veterinarskoj djelatnosti (NN 139/2010) 378
- Pravilnik o uvjetima i postupku izdavanja, odobravanja i oduzimanja odobrenja za rad (NN 2/2010) 306
- Pravilnik o uvjetima kojima moraju zadovoljavati veterinarske organizacije, veterinarska praksa i veterinarska služba u sustavu provedbe veterinarske djelatnosti (NN 45/2009, 80/2010 i 153/2011) 313
- Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 28/2017) 806
- Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja (NN 84/2005) 405, 763
- Pravilnik o vanjskoj neovisnoj periodičnoj prosudbi unutarnjeg sustava kvalitete AZVO 390
- Pravilnik o vježbeničkom stažu veterinarskih djelatnika i načinu polaganja stručnog ispita (NN 5/1999) 306
- Pravilnik o zaštiti i čuvanju arhivskog i registraturnog gradiva izvan arhiva (NN 106/2007) 283, 284
- Pravilnik o zaštiti nekih vrsta sisavaca (*Mammalia*) 755
- Pravilnik o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (NN 55/2013) 346, 536
- Pravilnik o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe (NN 55/2013) 536
- Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama (NN 78/2008) 405
- Pravilnik poljoprivrednog dobra 72
- Pravilnik Sveučilišta 302
- Pravilnik za apsolventske ekskurzije 268
- Pravilnik za stjecanje dohotka, povećanje režijskih troškova znanstveno-nastavnim jedinicama za znanstvene teme i ugovore s privredom te povećanje režijskih troškova Centrima Fakulteta za njihove zaposlenike 112

Prorektor
- Gjurić, Petar 28, 30, 482
- Ivoš, Josip 42, 52, 65, 72, 81, 88, 89, 97, 101, 103, 109, 114, 118, 122, 123, 127, 128, 182, 206, 207, 208, 209, 210, 213, 216, 221, 256, 257, 260, 269, 519, 520, 522, 524, 526, 582, 596, 609, 610, 625, 706, 716, 717, 749, 790
- Kraljević, Petar 52, 125, 126, 133, 225, 229, 232, 234, 429, 476, 478, 480, 482, 484, 639, 717, 763, 793, 804
- Pinter, Ljiljana 43, 51, 67, 131, 197, 218, 230, 231, 232, 235, 236, 247, 248, 249, 307, 349, 361, 381, 401, 416, 424, 425, 584, 586, 588, 592, 594, 596, 597, 703, 717, 718, 749, 774
- Šimpraga, Miljenko 21, 22, 99, 129, 218, 235, 261, 266, 307, 349, 355, 373, 445, 476, 478, 480, 482, 483, 484, 485, 719, 720, 723, 774
- Varićak, Teodor 21, 28, 42, 44, 63, 81, 82, 84, 97, 100, 104, 105, 126, 135, 137, 141, 146, 150, 206, 207, 208, 209, 212, 245, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 705, 714, 715, 716, 749, 753, 797, 798

Publikacije
- Bibliografija 129, 422, 427
- Ljetopis 408, 427, 429, 594, 762, 774
- Monografija 130, 204, 427, 443, 460, 595, 737, 773

R

Rat
- Domovinski rat 424
- Drugi svjetski rat 201, 205, 242, 264, 289, 738
- Narodnooslobodilačka borba (NOB) 79, 86, 94, 95
- Prvi svjetski rat 736

Rektor
- Gjurić, Petar 28, 30, 482
- Hondl, Stanko 27, 28, 33, 100, 469, 470
- Podaubsky, Eugen 25, 28, 29, 32, 33, 34, 39, 41, 42, 53, 73, 74, 253, 254, 457,596, 607, 663, 668, 674, 702, 727, 728, 736, 737, 749, 751, 752, 763, 786, 787, 796
- Sakař, Jaroslav 28, 30, 31, 32, 33, 42, 50, 52, 53, 56, 62, 71, 73, 74, 77, 84, 93, 127, 245, 253, 254, 259, 435, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 571, 749, 775, 786, 793, 794, 795, 796
- Varićak, Teodor 21, 28, 42, 44, 63, 81, 82, 84, 97, 100, 104, 105, 126, 135, 137, 141, 146, 150, 206, 207, 208, 209, 212, 245, 436, 438, 442, 444, 445, 446, 705, 714, 715, 716, 749, 753, 797, 798
- Zavrnik, Fran 28, 29, 30, 33, 35, 42, 50, 53, 56, 73, 74, 78, 79, 80, 83, 84, 127, 144, 201, 253, 254, 262, 285, 424, 426, 435, 436, 438, 442, 446, 500, 502, 503, 504, 749, 786, 787, 794, 795, 796, 797

Rojc, Milan 25, 38, 128

Reptilomanija+ 21,22, 380, 400, 408, 409, 415, 418, 419, 490

S

Strossmayer, Josip Juraj 17

Studentski centar (SC) 269, 71, 720

Studij
- Doktorski studij Veterinarske znanosti 199, 276, 307, 324, 329, 343, 480, 512, 542, 574, 590, 612, 624, 636, 648, 670, 728
- Integrirani preddiplomski i diplomski studij 276, 277, 279, 298, 307, 308, 319, 388, 450, 456, 510, 530, 540, 634, 668, 718
- Specijalistički studij 118, 187, 196, 197, 276, 307, 323, 330, 343, 388, 480, 512, 522, 542, 574, 590, 612, 622, 636, 648, 649, 672, 682, 696, 702, 740, 762, 763

Sustav
- Arhivski informacijski sustav (ARHiNET) 281, 282, 283, 284
- Informacijski sustav visokog obrazovanja (ISVU) 281, 282, 747
- Sustav kvalitete 377, 388, 389, 391, 606, 747
  - Certifikat 329, 378, 389, 390
  - *Bureau Veritas* 289, 390
- Sustav znanstvenih informacija (SZI) 252, 290, 664

Š

Štampar, Andrija 102, 405, 626, 686, 716

T

Timet, Dubravko 208, 209, 215, 221, 225, 227, 482, 757
Trans-Europeam Mobility Scheme for University Studies (TEMPUS) 249, 250, 307, 354, 384, 574, 757, 762

U

Udruga
- International Veterinary Students` Association (IVSA) 21, 51, 88, 130, 266, 267, 268, 380, 400, 407, 408, 409, 411, 412, 582, 784
- Klub studenata veterinarske medicine (KSVM) 74, 88, 94, 146, 262, 263, 264, 269
- Udruga diplomiranih studenata i prijatelja Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (AMAC-VEF) 367, 413, 625, 784
- Udruga studenata veterinarske medicine (USVM, Equus) 267, 268, 400, 408, 409, 411
- Veterinary Network of European Student and Staff Transfer (VetNEST) 247, 248, 249, 250, 298, 374, 378, 379, 381, 382, 383, 384, 385, 387, 417, 625, 718, 748, 762, 782, 783, 785
- World Veterinary Association (WVA) 142, 169, 380, 416

Uredba
- Fakultetska uredba 87, 88, 98, 136, 241, 643
- Opća uredba o Univerzitetu 47, 643, 795, 796
- Osnovna uredba o prosvjetno-naučnoj struci (Službeni list FNRJ, 68/1947) 256
- Savezna uredba iz 1947. godine 135
- Uredba Izvršnog vijeća Sabora od 16. svibnja 1958. godine 204
- Uredba komisije EZ br 2075/2005 o utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu 606
- Uredba o akademskim stupnjevima 141
- Uredba o izmjenama i dopunama Opće uredbe o Univerzitetu 47, 87, 796
- Uredba o izvanrednom studiranju na univerzitetima i visokim školama (Službeni list FNRJ, 107/1947) 135
- Uredba o klinikama Veterinarskoga fakulteta (NN 240/1940) 89, 90
- Uredba o naučnim oblastima iz kojih se dodjeljuje stupanj doktora nauka (Službeni list FNRJ, 36/1949) 198
- Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (NN 38/2001) i njezinih izmjena (NN 156/2002) 401
- Uredba o organizaciji stočarskih stanica 81
- Uredba o organizaciji Veterinarskoga fakulteta 730
- Uredba o osnivanju Savjeta za naučni rad NRH (NN 19/1958) 211
- Uredba o osnivanju Veterinarske visoke škole u Zagrebu (NN93/1919) 27, 435, 502, 581, 677
- Uredba o osnivanju Veterinarskog fakulteta u Beogradu 78
- Uredba o predvojničkoj obuci (Službeni list FNRJ, 45/1948) 147
- Uredba o privremenom stavljanju pojedinih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ekonomskokomercijalne visoke škole u Zagrebu pod vrhovni nadzor stručnih ministarstava do konačnog donošenja zaključka o organizaciji sveučilišta (Službeni list NRH, 146/1945) 96, 255
- Uredba o razvrstavanju i raspoređivanju činovnika i ostalih državnih službenika građanskog reda 38
- Uredba o uredskom poslovanju (NN 7/2009) 283, 284
- Uredba regenta Aleksandra Karađorđevića 28
- Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2005 o zaštiti životinja tijekom prijevoza i postupaka povezanih s prijevozom 536
- Uredba Vlade NRH o osnivanju Komiteta za naučne ustanove, Sveučilište i visoke škole NRH (NN 91/1947) 96, 256
- Uredba za veterinarske fakultete u Beogradu i Zagrebu (Službene novine, 186/1936) 87, 135, 144, 146, 197, 289, 292, 438, 470, 487, 500, 502, 508, 520, 530, 540, 562, 572, 586, 620, 643, 644, 653, 654, 668, 678

Usmjerenje
- Farmske životinje i konji 301, 304, 334, 423, 518, 530, 538, 560, 588, 600, 610, 634, 654, 670, 680, 694, 696, 708
- Higijena animalnih namirnica i javno zdravstvo 301, 304, 518, 530
- Kućni ljubimci 301, 304, 414, 423, 538, 560, 588, 600, 610, 613, 634, 654, 670, 680, 694, 765

V

Veterinarska visoka škola 20, 25, 26, 27, 29, 33, 34, 35, 38, 41, 78, 140, 176, 253, 433, 500
Veterinarska sveučilišna bolnica 392
Vijeće
- Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (NZVOTR) 763, 809
- Vijeće za istraživanja u poljoprivredi (VIP) 228, 231, 233, 235, 349, 350, 352, 452, 480, 556, 576, 616, 673, 683, 684, 774, 782, 784

Veterinarska eksperimentalna stanica 83, 84, 240, 582
Veterinarska znanost i struka 246, 367, 387, 400, 410, 415, 416, 417, 427, 429, 490, 492, 516, 524, 576, 625, 684, 698, 773, 782, 785
Vrednovanje 173, 330, 366, 391

W

Web of Science 366, 720, 7480, 807

Z

Zakon
- Financijski zakon 58, 74
- Nacrt Zakona o službenim nazivima i titulama 143
- Nacrt zakonske osnove za ustrojenje Veterinarske visoke škole u državi SHS 25, 27, 35
- Ob ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu 17, 18
- Opći zakon o financiranju sredstvima za obrazovanje i odgoj (Službeni list SFRJ, 21/1966) 110
- Opći zakon o školstvu (Službeni list SFRJ, 1/1964) 107, 182, 198
- Opći zakon o univerzitetima 34, 38, 47, 47, 74, 75, 87, 91, 103, 104, 105, 114, 141, 151, 176, 182, 255, 256, 257, 670, 778, 795, 796
- Osnovni zakon o financiranju školstva (Službeni list FNRJ, 53/1960) 106
- Osnovni zakon o izboru radničkih savjeta i drugih organa samoupravljanja u radnim organizacijama (Službeni list SFRJ, 15/1964) 107
- Osnovni zakon o upravljanju državnim privrednim poduzećima i višim privrednim udruženjima od strane radnih kolektiva (Službeni list FNRJ, 43/1950) / Zakon o radničkom samoupravljanju 103
- Osnovni zakon o ustanovama (Službeni list SFRJ, 5/1965) 107
- Osnovni zakono o radnim odnosima (Službeni list SFRJ, 17/1965) 115
- Prvi veterinarski zakon za Hrvatsku i Slavoniju 23

- Republički zakon 800, 801
- Sbornik zakona i naredaba valjanih za Kraljevine Hrvatsku i Slavoniju 24
- Ustavni zakon o osnovama društvenog i političkog uređenja FNRJ i saveznim organima vlasti (Službeni list FNRJ, 3/1953) 103
- Ustavni zakon o osnovama društvenog i političkog uređenja NR Hrvatske i republičkim organima vlasti (NN 9/1953) 103
- Zakon cara i kralja Franje Josipa I. 18
- Zakon o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/1997, 64/2000, 65/2009, 125/2011, 46/2017) 282
- Zakon o banskoj upravi 50
- Zakon o budžetima i financiranju samostalnih ustanova (Službeni list FNR Jugoslavije, 52/1959) 110
- Zakon o doktoratu nauka (Službeni list FNRJ, 29/1955) 141, 198
- Zakon o društvenom planiranju (NN 40/1978) 111, 112
- Zakon o financiranju odgoja i obrazovanja (NN 49/1969) 110
- Zakon o hrani 276
- Zakon o izmjenama i dopunama Općeg zakona o univerzitetima (Službeni list FNRJ, 23/1960) 154, 176, 178, 182, 257, 670
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 85/1987) 117
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o usmjerenom obrazovanju (NN 19/1986) 801, 802
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima (NN 129/2000) 117
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 47/1970) 108
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokoškolskom obrazovanju (NN 41/1966) 115
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti (NN 40/1990) 204
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 94/2013) 405
- Zakon o konstituiranju i upisu u sudski registar organizacija udruženog rada (Službeni list SFRJ, 22/1973) 108, 115
- Zakon o lijekovima za uporabu u veterini 724
- Zakon o međusobnim odnosima radnika u udruženom radu (Službeni list SFRJ, 22/1973) 108
- Zakon o mjerama za unapređenje stočarstva i o zdravstvenoj zaštiti stoke 82
- Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta (Službeni list FNRJ, 52/1958) 51
- Zakon o nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj RH (NN 117/2001) 204
- Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/1996) 51
- Zakon o nostrifikaciji diploma 795
- Zakon o organizaciji i djelokrugu republičkih organa uprave i republičkih organizacija (NN 44/1979) 204
- Zakon o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 34/1957) 114, 210
- Zakon o organizaciji naučnog rada (Službeni list FNRJ, 84/1957) 257
- Zakon o organizaciji naučnog rada SRH (NN 51/1974) 198, 199
- Zakon o organizaciji znanstvenog rada (NN 19/1982) 117
- Zakon o organizaciji znanstvenog rada SRH (NN 51/1974) 108, 204, 800
- Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/2009) 389, 390, 391
- Zakon o Petogodišnjem planu razvitka narodne privrede FNRJ (Službeni list FNRJ, 37/1947) 135
- Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (NN 27/1991) 106
- Zakon o prosvjetnoj inspekciji (NN 5/1981) 112
- Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 124/2009, 45/2011) 306
- Zakon o Republičkom fondu za naučni rad (NN 28/1961) 204
- Zakon o slobodi tiska 17
- Zakon o stambenim odnosima (Službeni list FNRJ, 27/1960) 105
- Zakon o sticanju naučnog stepena doktora nauka (Službeni list FNRJ, 89/1948) 141, 198
- Zakon o stručnim nazivima i akademskim stupnjevima (NN 128/1999) 724
- Zakon o studentskom zboru i drugim studentskim organizacijama 278
- Zakon o sveučilištima NRH (NN 38/1957) 104, 114, 257
- Zakon o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 11/1988) 117
- Zakon o udruženom radu (Službeni list SFRJ, 53/1976) 108, 112
- Zakon o ukidanju republičkog društvenog fonda za školstvo (NN 7/1965) 110
- Zakon o unapređenju poljoprivrede 80
- Zakon o unapređenju stočarstva 80, 81, 82
- Zakon o univerzi 99
- Zakon o usmjerenom obrazovanju (NN 11/1991) 196
- Zakon o usmjerenom obrazovanju (NN 14/1986) 117
- Zakon o usmjerenom obrazovanju (NN 20/1982) 117, 164, 190, 800, 801
- Zakon o usmjerenom obrazovanju (NN 42/1989) 142
- Zakon o usmjerenom obrazovanju SRH (NN 20/1982) 109
- Zakon o ustanovama (NN 76/1993) 109, 276
- Zakon o ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. 17, 35, 47
- Zakon o uvjetima i postupku sanacije organizacija udruženog rada (Službeni list SFRJ, 39/1972) 111
- Zakon o veterinarstvu (NN 41/2007, 155/2008) 306
- Zakon o veterinarstvu 276, 299, 339, 778
- Zakon o visokim učilištima (NN 129/2000) 804
- Zakon o visokim učilištima (NN 59/1996, pročišćeni tekst) 117, 143, 168, 217, 804
- Zakon o visokim učilištima (NN 96/1993) 117, 168, 196, 199, 480, 522, 542, 556, 720, 803, 804
- Zakon o visokom obrazovanju (NN 15/1977) 108, 109, 116, 164, 187, 190, 800
- Zakon o visokom obrazovanju (NN 15/1977; 24/1978; 28/1979) 112
- Zakon o visokom obrazovanju SRH 142
- Zakon o visokom školstvu (NN 34/1971) 799, 800
- Zakon o visokoškolskom obrazovanju (NN 27/1961) 115, 154, 163, 179
- Zakon o visokoškolskom obrazovanju (NN 52/1965) 107, 108, 115
- Zakon o zaštiti životinja 279, 650
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja i veterinarskoj djelatnosti (NN 52/1991) 121
- Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 14/1986) 117, 196, 199, 204, 801
- Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti (NN 96/1993) 143, 802
- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003) 257, 298, 322, 391, 480, 522, 532, 574, 682, 696, 804
- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/2003, 105/2004 i 174/2004) 806
- Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju 276
- Zakon ob ustrojstvu političke uprave i ob uređenju zdravstva 23
- Zakon organizaciji znanstvenog rada (NN 51/1974) 116
- Zakona ob uređenju veterinarstva u Kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji 23, 50, 140
- Zakonska odredba o Hrvatskom sveučilištu (NN 162/1941) 91, 93
- Zakonska odredba o ustrojstvu i radu državnih zdravstvenih stočarskih ustanova (NN 10/1942) 86
- Zakonske odredbe o hrvatskom sveučilištu 141

Kratice

AAI – autentikacijska i autorizacijska infrastruktura
AAVMC – Association of American Veterinary Medical Colleges
AAVPT – American Academy of Veterinary Pharmacology and Therapeutics
ABVS – American Board of Veterinary Surgeons
ACS – American Chemical Society
ACVAA – American College of Veterinary Anesthesia and Analgesia
ACVD – American College of Veterinary Dermatology
ACVEC – American College of Veterinary Emergency and Critical Care
ACVSMR – American College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation
ACVS-SA – American College of Veterinary Surgeons – Small Animal
AFFSA – Agence Française de Sécurité Sanitaire des Aliments
AMAC-VEF – Almae Matris Alumni Croaticae – Facultas Medicinae Veterinariae
AMP – adenozin-monofosfat
AMZH – Akademija medicinskih znanosti Hrvatske
AOAC – Association of Official Analytical Chemists
ARHiNET – Arhivski informacijski sustav
ATP – adenozin-trifosfat
AUF – Agence Universitaire de la Francophonie
AVDC – American Veterinary Dental College
AVMA – American Veterinary Medical Association
AVNOJ – Antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Jugoslavije
AZVO – Agencija za znanost i visoko obrazovanje
BBI-Matra – International Biodiversity Policy Programme
BECO – Bureau Europe Centrale et Orientale
BFR – brominated flame retardants
BMBS – Biomedicine and Molecular Biosciences
BMP – basic metabolic panel
BMV – blijedo, mekano i vodnjikavo meso
CACIB – Certificat d'Aptitude au Championnat International de Beauté
CAE – Certificate in Advanced English
CAPARA – Goat-parasite interactions: from knowledge to control
CARNet – Croatian Academic and Reaserch Network
CC – Current Contents
CDC – Centers for Disease Control and Prevention
CEEPUS – Central European Exchange Programme for University Studies
CEL-ELC – Conseil Européen pour les Langues – European Language Council
CELO – chicken adenovirus
CESAR – Central European Symposium on Antimicrobial Resistance
CITES – Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora
CKVF – Centralna knjižnica Veterinarskoga fakulteta
COLOSS – honey bee research association
COST – European Cooperation in Science and Technology
CRD – kronična dišna bolest peradi
CROSBI – Hrvatska znanstvena bibliografija
CROSIM – Hrvatsko društvo za simulacijsko modeliranje
CT – kompjutorizirana tomografija
CVMP – Committee for Medicinal Products for Veterinary Use
CZK – Centralna zavodska knjižnica
ČSSR – Češka Slovačka Socijalistička Republika
DAAD – Deutscher Akademischer Austauschdienst
DDD – dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
DEA – Drug Enforcement Administration
DHA – docosahexaenoic acid
DIOCOM – Digital Imaging and Communications in Medicine
DIK – diseminirana intravaskularna koagulopatija
DIVA – Differentiation of Infected and Vaccinated Animals
DNA – deoksiribonukleinska kiselina
DOZ – Državni osiguravajući zavod
DVM – doktor veterinarske medicine
DZZP – Državni zavod za zaštitu prirode
GC – MS – Gas chromatography – mass spectrometry
EAAP – European Federation for Animal Science
EAAE – European Association of Agricultural Economists
EAEVE – European Association of Establishments for Veterinary Education
EATE – European Embryo Transfer Association
EBVS – European Board of Veterinary Surgeons
ECAMS – European College of Avian Medicine and Surgery
ECAR – European College of Animal Reproduction
ECBHM – European College of Bovine Health Management
EC-CEAMST– Education in Advanced Meat Science and Technology
ECCVT – European Coordination Committee on Veterinary Training
ECDC – European Centre for Disease Prevention and Control
ECOVE – European Committee of Veterinary Education
ECPVS – European College of Poultry Veterinary Science
ECTS – European Credit Transfer System
ECTS – European Calcified Tissue Society
ECVD – European College of Veterinary Dermatology
ECVIM-CA – European College of Veterinary Internal Medicine – Companion Animals
ECVP – European College of Veterinary Pathology
ECVPS – European College of Poultry Veterinary Science
ECVS – European College of Veterinary Surgeons
ECVSMR – European College of Veterinary Sports Medicine and Rehabilitation
ECZM – European College of Zoological Medicine
EFSA – European Food Safety Authority
EHEA – European Higher Education Area
EHEC – Enterohemorrhagic *Escherichia coli*
EIFAC – European Inland Fisheries Advisory Commission
EISMV – Ecole Inter-Etats des Sciences et Médecine Vétérinaires de Dakar
EKG – elektrokardiografija
ELFA – enzyme-linked fluorescence assay
ELISA – enzyme-linked immunosorbent assay
ELS – European Leptospirosis Society
EMA – European Medicines Agency
ENITIAA – École nationale d'ingénieurs des techniques des industries agricoles et agroalimentaire
ENVA – École nationale vétérinaire d'Alfort
ENQA – European Association for Quality Assurance in Higher Education
EPC – European Poultry Conference
EPC – *Epithelioma papulosum cyprini*
EPICONCEPT – Epigenetics & Periconception Environment
EPSA – European Pharmaceutical Student's Association
ESAVS – European School for Advanced Veterinary Studies
ESDAR – European Society for Domestic Animal Reproduction
ESF – Europski socijalni fond
ESG – European Higher Education Area
ESMU – European Centre for Strategic Management of Universities
ESVONC – European Society of Veterinary Oncology
ESVOT – European Society of Veterinary Orthopedics and Traumatology
ESVP – European Society of Veterinary Pathology
ESVV – European Society for Veterinary Virology
ETH – Eidgenössische Technische Hochschule Zürich
EU – Europska unija
EUC – Erasmus University Charter
EUREKA – European Research Coordination Agency
EVD – European Veterinary Dissertation

EVDC – European Veterinary Dental College
EVERI – European Veterinarians in Education, Research and Industry
EVPC – European Veterinary Parasitology College
FAME – *fatty acid methyl ester*
FAO – Food and Agriculture Organization
FDA – Food and Drug Administration
FECAVA – European Federation of Companion Animal Veterinary Associations
FEI – Fédération Equestre Internationale
FEMS – Federation of European Microbiological Societies
FHEA – Fellow of the Higher Education Academy
FISHLIT – first South African database to be published by the National Inquiry Service Centre
FNRJ – Federativna Narodna Republika Jugoslavija
FP – Framework Programmes (FP1 – FP7)
FTP – File Transfer Protocol
FVE – Federation of Veterinarians of Europe
FVMZ – Faculdade de Medicina Veterinária e Zootecnia
GC-MS – Gas chromatography – mass spectrometry
GDP – Good Documentation Practices
GDP – gel-difuzijski precipitacijski test
GM – Geiger-Müller
GMO – genetički modificiran organizam
GNO – Gradski narodni odbor
GPS – Global Positioning System
GRD – Gesellschaft zur Rettung der Delphine
GSSRH – Glavni stožer saniteta Republike Hrvatske
HACCP – Hazard Analysis and Critical Control Points
HAA – Hrvatska akreditacijska agencija
HAH – Hrvatska agencija za hranu
HAZU – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
HBD – Hrvatsko biološko društvo
HCH – heksaklorcikloheksan
HCR – Hrvatski centar za razminiranje
HDA – Hrvatski državni arhiv
HGK – Hrvatska gospodarska komora
HKO – Hrvatski klasifikacijski okvir
HMD – Hrvatsko mikrobiološko društvo
HNK – Hrvatsko narodno kazalište
HORIZON 2020 – eighth framework programme funding research, technological development, and innovation
HPA – Hrvatska poljoprivredna agencija
HPLC – *high-performance liquid chromatography*
HRD – hrvatski dinar
HRT – Hrvatska radiotelevizija
HRZZ – Hrvatska zaklada za znanost
HSS – Hrvatska seljačka stranka
HUSFV – Hrvatska udruga stipendista francuske Vlade
HV – Hrvatska vojska
HVD – Hrvatsko veterinarsko društvo
HVI – Hrvatski veterinarski institut
HVK – Hrvatska veterinarska komora
IAEA – International Atomic Energy Agency
IAK – infektivna anemija kopitara
IBA – International Bear Association
ICT – Information and Communications Technology
ICRS – International Cartilage Regeneration and Joint Preservation Society
IDF – International Dairy Federation
IELTS – International English Language Testing System
IEP – International Embryo Tehnology Society
IF – impact factor
IHA – indirektni hemaglutinacijski test
ILS – International Leptospirosis Society
INOVA – hrvatski salon inovacija s međunarodnim sudjelovanjem
INPEX – Invention and New Product Exposition
INRA – Institut national de la recherche agronomique
INTECOL – International Association for Ecology
IPA – Indepedent Project Analysis
IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance
IPARD – instrument for pre-accession assistance for rural development
IPO – inokosni poslovodni organ
IPVS – International Pig Veterinary Society
ISABS – International Society for Applied Biological Science
ISAH – International Society for Animal Hygiene
ISHAM – International Society for Human and Animal Mycology
ISI – Institute for Scientific Information
ISO – International Organization for Standardization
ISSN – International Standard Serial Number
ISVEE – International Society for Veterinary Epidemiology and Economics
ISVU – Informacijski sustav visokog obrazovanja
IUCN – International Union for Conservation of Nature
IUMS – International Union of Microbiology Societes
IUNS – International Union of Nutritional Sciences
IVP – Sperm samples used on fertilization strongly influence the in vitro production
IVSA – International Veterinary Student's Association
IZS – Istituto Zooprofilattico Sperimentale
JAZU – Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
JNA – Jugoslavenska narodna armija
JUSVM – Jugoslavensko udruženje studenata veterinarske medicine
JVU – Jugoslavensko veterinarsko udruženje
KAAD – Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst
KBC – Klinički bolnički centar
KIF – Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu
KPJ – Komunistička partija Jugoslavije
KPL – klinoptilolit
KPO – kolegijalni poslovodni organ
KSVM – Klub studenata veterinarske medicine
KUD – Kulturno umjetničko društvo
LCD – liquid-crystal display
LIFE – L'Instrument Financier pour l'Environnement
LMS – Learning Management System
LMU – Sveučilište Ludwig Maximilian u Münchenu
LNP – lovno-nastavni poligon
MCRVS – Member of the Royal College of Veterinary Surgeons
MPŠ – Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva
MUP – Ministarstvo unutarnjih poslova
MRI – *magnetic resonance imaging*
MVB – Bachelor of Veterinary Medicine
MZO – Ministarstvo znanosti i obrazovanja
MZOS – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
MZOŠ – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
MZT – Ministarstvo znanosti i tehnologije
NADC – National Animal Disease Center
NEB – *negative energy balance*
NCSU – North Carolina State University
NCVVO – Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
NDH – Nezavisna Država Hrvatska
NGM – *non-globular proteins*
NGO – Non-Governmental Organization
NK – nogometni klub
NKVD – Narodnyj Kommisariat Vnutrennih Del
NMR – *nuclear magnetic resonance*
NN – Narodne novine
NO – Narodni odbor
NOB – Narodnooslobodilačka borba
NOR – Narodnooslobodilački rat
NP – nacionalni park
NR BiH – Narodna Republika Bosna i Hercegovina
NRH – Narodna Republika Hrvatska

NSH – Nacionalna sveučilišna knjižnica
NSO – Narodna studentska omladina
NZO – Nacionalna zaklada za znanost, visoko obrazovanje i tehnologijski razvoj
NZVOTR – Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj
OCD – *osteochondritis dissecans*
OIE – World Organisation for Animal Health
OOUR – osnovna organizacija udruženog rada
ONO i DSZ – Općenarodna obrana i društvena samozaštita
op. a. – opaska autora
OPG – obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
OTC – oksitetraciklin
OTV – Otvorena televizija
P – predavanja
PDV – porez na dodanu vrijednost
PCR – *polymerase chain reaction*
PFC – *perfluorinated chemicals*
PhVWP-V – Pharmacovigilance Working Party
PIK – poljoprivredno-industrijski kombinat
PILA – Publishers International Linking Association
PRIMA – Partnership for Research and Innovation in the Mediterranean Area
RAC/SPA – Regional Activity Centre for Specially Protected Areas
REGPOT – FP7 Research Potential Programme
RES – retikuloendotelni sustav
RFLP – *restriction fragment length polymorphism*
RH – Republika Hrvatska
RIQAS – Randox International Quality Assessment Scheme
RNK – ribonukleinska kiselina
RSIZ – Republička samoupravna interesna zajednica
RSPCA – Royal Society for the Prevention of Cruelty to Animals
RTG – rendgen
S – seminari
SAD – Sjedinjene Američke Države
SAP – socijalistička autonomna pokrajina
SAPARD – Special Accession Programme for Agricultural and Rural Development
SC – Studentski centar
SCI – Science Citation Indeks
SDK – Služba društvenog knjigovodstva
SDVVT – Savez društva veterinara i veterinarskih tehničara
SEE-ERA.NET PLUS – Further integrating key research institutions from Southeast Europe into the European Research Area
SER – Self Evaluation Report
SFRJ – Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija
SHS – Srba, Hrvata i Slovenaca
SIVS – Savezni institut za veterinarsku službu
SIZ – samoupravna interesna zajednica
SIZZ – Samoupravna interesna zajednica za znanost
SKOJ – Savez komunista omladine Jugoslavije
SKR – stručno-klinički rad
SN – serum-neutralizacijski test
SO – skupština općine
SOME - Student Organization of Materials Engineering
SOUR – složena organizacija udruženog rada
SPNK NRH – Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu Narodne Republike Hrvatske
SRH – Socijalistička Republika Hrvatska
SSSR – Savez Sovjetskih Socijalističkih Republika
SSSRNJ – Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije
STEM – *science, technology, engineering and mathematic*
STR-PCR – *short tandem repeat – polymerase chain reaction*
SVIZ – Savezni veterinarski istraživački zavod
SVVTJ – Savez veterinara i veterinarskih tehničara Jugoslavije
SZI – Sustav znanstvenih informacija
SZO – Svjetska zdravstvena organizacija
TBC – tuberkuloza
TCR – *teleconference room*
TEMPUS – Trans-European Mobility Programme for University Studies
TERMIS – Tissue Engineering and regenerative medicine International Society
TIHO – Tierärtzliche Hochshule Hannover
TIPSS – Teorija i praksa samoupravnog socijalizma
TOEFL – Test of English as a Foreign Language
TNT – Training New Trainers
TTA – *tibial tuberosity advancement*
TZK – Tjelesna i zdravstvena kultura
UC – University of California
UCD – University College Dublin
UCPH – University of Copenhagen
UEVH – Union of European Veterinary Hygienists
UGA – University of Georgia
UHRO – Ustaše – hrvatska revolucionarna organizacija
UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNESP – Universidade Estadual Paulista *Júlio de Mesquita Filho*
UO – umjetno osjemenjivanje
UPS – Uninterruptible Power Supply
USAOH – Ujedinjeni savez antifašističke omladine Hrvatske
USDA – United States Department of Agriculture
USIZ – udružene samoupravne interesne zajednice
USVM – Udruga studenata veterinarske medicine
UV – *ultraviolet*
V – vježbe
VBMA – Veterinary Botanical Medical Association
VEPRA – Veterinary European Physical Therapy and Rehabilitation Association
VetNEST – Veterinary Network of European Student and Staff Transfer
VHF – *very high frequency*
VIP – Vijeće za istraživanja u poljoprivredi
WAB – World Association for Buiatrics
WAVFH – World Association of Veterinary Food Hygienists
WAVMA – World Aquatic Veterinary Medical Association
WAVPB – World Association of Veterinary Physiologists, Pharmacologists and Biochemists
WDA – Wildlife Disease Association
WHO – World Health Organization
WPH – Wildlife Population Health
WPSA – World's Poultry Science Association
WSAVA – World Small Animal Veterinary Association
WUS – World University Service
WVA – World Veterinary Association
ZET – Zagrebački električni tramvaj
ZOE – Zoonoses Online Education
ZVBŠ – zarazna vodena bolest šarana
ŽDO – Županijsko državno odvjetništvo

Izvadak iz recenzije

Sadržaj djela ima sva značajna obilježja monografske cjeline, te nas s velikom preciznošću vodi kroz povijest u razdoblju od 100 godina. Izvorni sadržaj nastao je spajanjem obrađenih cjelina većeg broja autora, koje su zahvaljujući velikoj sposobnosti glavnog urednika izuzetno dobro ujednačene, iznesene u narativnoj formi u pregnacijskom stilu s jasnim sadržajnim rečenicama. U faktografskom iznošenju činjenica tekst dobiva puno značenje na osnovi opisa sadržaja pojedinih Zavoda i Klinika i drugih obrazovnih jedinica (poligona) kojima je izražena determiniranost razvoja Fakulteta. Djelo daje cjeloviti prikaz hrvatske veterinarske povijesti, te predstavlja vrijedan kulturni doprinos u Hrvatskoj.

Cjelokupni sadržaj monografije ima povijesno značenje za razvoj veterinarstva, jer se iz opisa pojedinih Zavoda i Klinika iscrtava razvoj veterinarske struke u Hrvatskoj kao i potrebe rada veterinara na terenu, te se istovremeno stječe uvid kako je u pojedinim razdobljima razvoj struke i organizacija veterinarstva ovisila o političkim zbivanjima u Hrvatskoj.

Mišljenja smo da monografija predstavlja izvrsno originalno djelo koje opisuje osnutak i razvoj Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u dugom razdoblju od 1919. do 2019. godine.

Predlažemo da se rukopis monografije 100 godina Veterinarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu objavi.

Recenzenti:

prof. dr. Vesna Vučevac Bajt
akademik Željko Cvetnić
akademik Dražen Matičić
prof. dr. Krešimir Babić

POPIS DIPLOMIRANIH STUDENATA

Prezime i ime	Datum obrane
AKADEMSKA GODINA 1923./1924.	
Dragutin Curilović	16. svibnja 1923.
AKADEMSKA GODINA 1923./1924.	
Josip Judnič	18. prosinca 1923.
Ivan Babić	5. travnja 1924.
Dragutin Stanišić	20. lipnja 1924.
Ivan Svetec	14. srpnja 1924.
Matko Marolt	26. srpnja 1924.
Miloš Novakov	29. srpnja 1924.
AKADEMSKA GODINA 1924./1925.	
Kosovče Suvajdžić	4. listopada 1924.
Salih Bilal	14. listopada 1924.
Milivoj Popović	2. prosinca 1924.
Alojz Šepić	1. svibnja 1925.
Josip Herman Nardin	14. svibnja 1925.
Jože Drolc	25. svibnja 1925.
Sebastijan Kordaš	28. svibnja 1925.
Ivan Kapus	29. svibnja 1925.
Milivoj Čoporda	10. lipnja 1925.
Jozef Keluc	12. lipnja 1925.
Marko Kadić	24. lipnja 1925.
Resman Vladimir	24. lipnja 1925.
AKADEMSKA GODINA 1925./1926.	
Stjepan Tončić	20. listopada 1925.
Jakob Kalderon	24. listopada 1925.
Ivan Vuličević	31. listopada 1925.
Otto Köster	14. prosinca 1925.
Josip Franković	14. prosinca 1925.
Franjo Zorec	21. prosinca 1925.
Šimun Debelić	24. ožujka 1926.
Ivan Pletikapić	24. ožujka 1926.
Dušan Selena	6. travnja 1926.
Jakob Horvat	5. lipnja 1926.
Aleš Lešnik	16. lipnja 1926.
Zvonimir Bjažić	16. lipnja 1926.
Sava Bogdanović	26. srpnja 1926.
Anton Mokos	26. srpnja 1926.
AKADEMSKA GODINA 1926./1927.	
Slavko Bugarčić	22. veljače 1927.
Mirko Benčić	7. travnja 1927.
Ante Grgić	12. travnja 1927.
Roko Bahorić	13. travnja 1927.
Franjo Kovač	13. travnja 1927.

Stjepan Fabac	13. travnja 1927.
Josip Jenko	13. travnja 1927.
Đuro Gojković	4. svibnja 1927.
Ivan Ogorelec	4. svibnja 1927.
Srečko Krebelj	31. svibnja 1927.
Marijan Martinčić	31. svibnja 1927.
Aleksander Sutlić	21. lipnja 1927.
Slavko Kemenović	22. lipnja 1927
Stjepan Kovačević	23. lipnja 1927.
Ivan Slipčević	18. srpnja 1927.
Božidar Oklješa	19. srpnja 1927.
AKADEMSKA GODINA 1927./1928.	
Ivan Štivić	24. studenoga 1927.
Makso Kozinc	10. prosinca 1927.
Danilo Jakšić	14. prosinca 1927.
Stjepan Nestl	22. prosinca 1927.
Milan Šlezić	2. siječnja 1928.
Ivan Tomašec	23. siječnja 1928.
Jovan Dimić	25. siječnja 1928.
Leon Kocjan	12. veljače 1928.
Dušan Stanić	17. veljače 1928.
Dragutin Bujić	20. veljače 1928.
Mihajlo Vasiljev	27. veljače 1928.
Josip Žuškin	29. veljače 1928.
Mato Marče	8. ožujka 1928.
Franjo Mlinac	10. ožujka 1928.
Bogumil Kvasnički	31. ožujka 1928.
Vladeta Simić	1. travnja 1928.
Klaudij Leščinsky	4. travnja 1928.
Stjhepan Laubert	4. travnja 1928.
Slavko Hudolin	4. travnja 1928.
Stjepan Škvorc	2. svibnja 1928.
Mijo Žunac	9. svibnja 1928.
Ibrahim Krupić	15. lipnja 1928.
Marcel Gorup	20. lipnja 1928.
Đorđe Sokola	23. lipnja 1928.
Franc Herković	16. srpnja 1928.
AKADEMSKA GODINA 1928./1929.	
Heimer Stjepan	19. prosinca 1928.
Božidar Mitrović	8. siječnja 1929.
Rudolf Rede	5. veljače 1929.
Antun Ljubetić	15. veljače 1929.
Božidar Koch	14. ožujka 1929.
Jože Uršić	16. travnja 1929.
Đorđe Kecman	23. svibnja 1929.
Dragoljub Aranđelović	3. lipnja 1929.
Branislav Dragić	3. lipnja 1929.
Đuro Vinceković	18. lipnja 1929.
Mirko Francetić	27. lipnja 1929.
Stjepan Baloković	27. lipnja 1929.

Ivan Plechaty	30. lipnja 1929.
AKADEMSKA GODINA 1929./1930.	
Ibrahim Gavranović	15. listopada 1929.
Nikola Zlatković	26. listopada 1929.
Stjepan Kocan	18. siječnja 1930.
Vinko Peršić	24. siječnja 1930.
Boldo Iveta	14. ožujka 1930.
Marko Radojčević	29. ožujka 1930.
Slavko Malenšek	29. ožujka 1930.
Vladimir Bukač	3. travnja 1930.
Cvetko Heidl	5. travnja 1930.
Franc Moser	10. travnja 1930.
Eugen Kodrnja	14. travnja 1930.
Ignac Baša	31. svibnja 1930.
Ivo Grubišić	6. lipnja 1930.
Krešimir Došen	28. lipnja 1930.
Nikola Šubat	28. lipnja 1930.
Stjepan Wolf	28. lipnja 1930.
Ivan Klier	16. srpnja 1930.
AKADEMSKA GODINA 1930./1931.	
Ilija Ručević	2. prosinca 1930.
Stevan Prica	6. prosinca 1930.
Vaso Butozan	14. prosinca 1930.
Josip Blažević	19. prosinca 1930.
Marijan Koritnik	19. prosinca 1930.

Milan Jocković	3. siječnja 1931.
Hinko Štern	31. siječnja 1931.
Borislav Jovanović	6. veljače 1931.
Dragutin Pavilla	23. ožujka 1931.
Fran Viličić	11. travnja 1931.
Dragutin Kolar	20. travnja 1931.
Jakov Rukavina	28. travnja 1931.
Silvije Hrusch	29. travnja 1931.
Ivan Marušić	29. travnja 1931.
Stjepan Jakšeković	4. svibnja 1931.
Viktor Markuš	5. svibnja 1931.
Vladimir Štitić	15. svibnja 1931.
Sava Čudić	29. svibnja 1931.
Stjepan Galeković	6. lipnja 1931.
Petar Tunikov	22. lipnja 1931.
Mihajlo Mirković	23. lipnja 1931.
Josip Legac	24. lipnja 1931.
Miloš Vasić	30. lipnja 1931.
Branko Osvald	3. rujna 1931.
AKADEMSKA GODINA 1931./1932.	
Vid Krpan	14. listopada 1031.
Vlatko Weiss	14. prosinca 1931.
Bogdan Stojanović	23. siječnja 1932.
Nikola Jeramaz	30. siječnja 1932.
Čedomir Naumković	1. veljače 1932.

Miroslav Weiss	19. ožujka 1932.
Jakob Romano	15. travnja 1932.
Vladimir Žunković	12. svibnja 1932.
Juraj Benković	21. svibnja 1932.
Stjepan Romić	27. svibnja 1932.
Mihajlo Sitnikov	25. lipnja 1932.
Vladimir Šterk	25. lipnja 1932.
Zvonimir Strunjak	30. lipnja 1932.
Franjo Giriček	12. srpnja 1932.
Franjo Kremer	16. srpnja 1932.
Jelka Bojkić	23. srpnja 1932.
Dane Andrić	2. kolovoza 1932.
Rodoljub Bunić	2. kolovoza 1932.
Čedomir Vicentijević	2. kolovoza 1932.
Aleksa Kovačević	1. rujna 1932.
AKADEMSKA GODINA 1932./1933.	
Mijo Martinčić	8. listopada 1932.
Mirko Milunović	22. listopada 1932.
Petar Grmovšek	22. listopada 1932.
Radolsav Cvetko	21. studenoga 1932.
Vladimir Lugomer	30. studenoga 1932.
Dragoljub Jovanović	30. studenoga 1932.
Gregor Jakelj	5. prosinca 1932.
Petar Drača	13. prosinca 1932.
Marko Benamati	14. prosinca 1932.
Viktor Šporen	22. prosinca 1932.
Milan Mašić	22. prosinca 1932.
Marko Željko	22. prosinca 1932.
Kosta Petrović	22. prosinca 1932.
Trajko Božinović	22. prosinca 1932.
Ivo Sedlar	12. siječnja 1933.
Aleksandar Mikličan	12. siječnja 1933.
Dmitar Rusinov	28. siječnja 1933.
Ljudevit Urban	16. veljače 1933
Grgur Stanić	10. ožujka 1933.
Dragutin Ercegovac	10. ožujka 1933.
Većeslav Bartovski	8. travnja 1933.
Josip Bergant	6. svibnja 1933.
Stjepan Ferk	6. svibnja 1933.
Ignac Pivk	29. svibnja 1933.
Eduard Kralj	2. lipnja 1933.
Željko Romić	10. lipnja 1933.
Vjekoslav Krejči	17. lipnja 1933.
Srboslav Macedonić	20. lipnja 1933.
Franjo Bartulić	28. lipnja 1933.
Franc Rigler	28. lipnja 1933.
Ivan Horvatić	28. lipnja 1933.
Salih Džinić	28. lipnja 1933.
AKADEMSKA GODINA 1933./1934.	
Svetislav Zeljković	12. listopada 1933.

Simeon Sredović	12. listopada 1933.
Živojin Janković	12. listopada 1933.
Branko Pelicarić	17. listopada 1933.
Božo Belošević	17. listopada 1933.
Đorđe Mrmak	30. listopada 1933.
Ante Rako	30. listopada 1933.
Oto Fisher Marinović	31. listopada 1933.
Filipčić Krunoslav	4. studenoga 1933.
Bogdan Rašeta	4. studenoga 1933.
Ivan Ključec	13. studenoga 1933.
Marijan Pavšić	15. studenoga 1933.
Josip Turković	15. studenoga 1933.
Josip Andrašić	15. studenoga 1933.
Dragutin Vončina	22. studenoga 1933.
Dimitrije Vujović	2. prosinca 1933.
Janko Koren	7. prosinca 1933.
Zvonimir Setinski	6. prosinca 1933.
Dragomir Vučković	20. prosinca 1933.
Radolsav Mihajlović	21. prosinca 1933.
Josip Vaš	13. siječnja 1934.
Luka Skoković	13. siječnja 1934.
Mirko Šipka	29. siječnja 1934.
Nikola Babić	29. siječnja 1934.
Franjo Ćosić	29. siječnja 1934.
Franc Irgl	29. siječnja 1934.
Varićak Teodor	29. siječnja 1934.
Rene Canić	5. veljače 1934.
Mato Winterhalter	5. veljače 1934.
Ferdo Aleksić	12. veljače 1934.
Anton Zavodnik	1. ožujka 1934.
Todor Hadži Mitković	13. ožujka 1934.
Davor Mikačić	23. ožujka 1934.
Radivoj Gradinski	1. svibnja 1934.
Dragutin Pajter	16. svibnja 1934.
Rista Naumović	9. lipnja 1934.
Milan Anđelković	9. lipnja 1934.
Franjo Matajnec	15. lipnja 1934.
Samuel Altarac	20. lipnja 1934.
Boško Dragaš	20. lipnja 1934.
Ante Manola	22. lipnja 1934.
Stjepan Pisarević	22. lipnja 1934.
Alojzij Župančić	22. lipnja 1934.
Velimir Buta	29. lipnja 1934.
Vladimir Cvjetanović	29. lipnja 1934.
Marko Poklepović	30. lipnja 1934.
AKADEMSKA GODINA 1934./1935.	
Martin Hribar	22. listopada 1934.
Franc Karlin	3. studenoga 1934.
Stjepan Valjato	19. studenoga 1934.
Anton Polcz	26. studenoga 1934.

Milorad Pavlov	5. prosinca 1934.
Zlčatko Foršek	10. prosinca 1934.
Dragutin Ilančić	15. prosinca 1934.
Miladin Jovanović	18. prosinca 1934.
Ivan Mravunac	22. prosinca 1934.
Stjepan Rapić	22. prosinca 1934.
Rudolf Beer	14. siječnja 1935.
Berislav Miklaušić	28. siječnja 1935.
Dimitrije Mitković	31. siječnja 1935.
Franjo Ergotić	22. veljače 1935.
Pavao Stigleitner	14. ožujka 1935.
Franjo Lochman	26. ožujka 1935.
Marko Pećina	26. ožujka 1935.
Zlatibor Skočajić	3. svibnja 1935.
Irena Djatkova	4. svibnja 1935.
Ivan Mejaški	25. svibnja 1935.
Ivan Zaharija	1. lipnja 1935.
Dragomir Budimir	19. lipnja 1935.
Dragutin Engl	22. lipnja 1935.
Julije Sokolić	24. lipnja 1935.
Asen Antonov Žekov	25. lipnja 1935.
Josip Kavić	28. svibnja 1935.
Franjo Pintarić	30. svibnja 1935.
Milan Dolenc	30. svibnja 1935.
Dragutin Milković	2. srpnja 1935.
Ivan Helmlinger	2. srpnja 1935.
Milenko Damjanov	2. srpnja 1935.
Stjepan Vaš	2. srpnja 1935.
Aleksandar Maširević	2. srpnja 1935.
Zdravko Žanić	23. srpnja 1935.

AKADEMSKA GODINA 1935./1936.

Ivo Drežančić	29. listopada 1935.
Eugen Topolnik	29. listopada 1935.
Nikola Laubert	4. studenoga 1935.
Ladislav Kangjera	23. prosinca 1935.
Čazim Bibić	22. veljače 1936.
Ladislav Imre	22. veljače 1936.
Ivan Smoljanović	22. veljače 1936.
Laslo Čete	6. travnja 1936.
Zvonimir Smrček	28. travnja 1936.
Vladimir Horvat	29. travnja 1936.
Milan Belovitić	7. svibnja 1936.
Anđelko Mrkša	13. svibnja 1936.
Mladen Ilić	13. svibnja 1936.
Željko Branko Jakšić	28. svibnja 1936.
Mirko Lukić	3. lipnja 1936.
Velimir Popović	16. lipnja 1936.
Asif Sadiković	23. lipnja 1936.
Morić Maestro	23. lipnja 1936.
Ivan Ričko	24. lipnja 1936.

Dragutin Premzl	26. lipnja 1936.
Ivan Pičman	27. lipnja 1936.
Ladislav Penavin	27. lipnja 1936.
Strašimir Delović	29. lipnja 1936.
Milivoj Kević	30. lipnja 1936.
Kolev Antun Aleksijev	30. lipnja 1936.
Josip Herljević	30. lipnja 1936.

AKADEMSKA GODINA 1936./1937.

Janez Eržen	1. listopada 1936.
Dragutin Stuparić	1. listopada 1936.
Ivo Žarnić	1. listopada 1936.
Zvonimir Matanović	2. listopada 1936.
Nevesin Andrašić	2. listopada 1936.
Milan Bevandić	8. listopada 1936.
Ljubomir Todorović	10. listopada 1936.
Leoplold Schreiber	10. listopada 1936.
Ljubomir Majić	10. listopada 1936.
Radivoj Bajić	19. listopada 1936.
Zlatko Otner	26. listopada 1936.
Tomaš Tomašević	26. listopada 1936.
Ivan Likar	5. studenoga 1936.
Zlatko Gec	6. studenoga 1936.
Stjepan Lovreković	26. studenoga 1936.
Ivan Žanko	26. studenoga 1936.
Aleksandar Vidojković	10. prosinca 1936.
Josip Španić	10. prosinca 1936.
Ivo Velenik	10. prosinca 1936.
Krsto Milivoj Barbeti	19. listopada 1936.
Dragutin Holub	19. prosinca 1936.
Dušan Vasiljević	21. prosinca 1936.
Nikola Kostić	21. prosinca 1936.
Antun Vrus	21. prosinca 1936.
Lavoslav Dorner	28. siječnja 1937.
Nikola Rossi	8. veljače 1937.
Milodrag Karačić	11. veljače 1937.
Juraj Klarić	11. veljače 1937.
Marcel Delak	11. ožujka 1937.
Bakir Badnjević	11. ožujka 1937.
Dimitrije Bogić	18. ožujka 1937.
Damjan Marijan	18. ožujka 1937.
Josip Mrinjek	18. ožujka 1937.
Josip Fišer	20. ožujka 1937.
Vjekoslav Leitner	8. travnja 1937.
Josip Kučiš	19. travnja 1937.
Marijan Benulić	20. travnja 1937.
Mihajlo Bobalić	22. travnja 1937.
Radiša Vujović	22. travnja 1937.
Josip Klobučar	23. travnja 1937.
Rista Matić	1. svibnja 1937.
Franjo Svetličić	4. svibnja 1937.

Pavel Gulin	5. svibnja 1937.
Igo Plantarić	25. svibnja 1937.
Mirko Arneri	29. svibnja 1937.
Vlastimir Moldovan	30. svibnja 1937.
Nikola Špoljar	3. lipnja 1937.
Antun Perl	27. lipnja 1937.
Hrvoje Katalinić	27. lipnja 1937.
Ernest Frölich	27. lipnja 1937.
Eugen Palinkaš	27. lipnja 1937.
Hasan Maglajlija	28. lipnja 1937.
Jožef Kodela	28. lipnja 1937.
Hasan Čohadžić	28. lipnja 1937.
Stanimir Macedonić	28. lipnja 1937.
Mato Matejčić	29. lipnja 1937.
Božidar Bunuševac	30. lipnja 1937.
Ivan Kutleša	30. lipnja 1937.
Dragutin Dolinger	30. lipnja 1936.
AKADEMSKA GODINA 1937./1938.	
Ante Asman	7. listopada 1937.
Aleksandar Bauer	7. listopada 1937.
Zvonimir Horvat	7. listopada 1937.
Janev Grozdan Kotev	13. listopada 1937.
Jovan Ratković	21. listopada 1937.
Samuel Kamhi	21. listopada 1937.
Krešimir Lukšić-Čarić	21. listopada 1937.
Maksim Markov	28. listopada 1937.
Božidar Tunkl	28. listopada 1937.
Zvonimir Škrtić	11. studenoga 1937.
Mihajlo Volović	11. studenoga 1937.
Antun Orešić	18. studenoga 1937.
Mihajlo Pavičić	20. studenoga 1937.
Mihajlo Dulić	9. prosinca 1937.
Vladimir Keser	22. prosinca 1937.
Božidar Mijalković	23. prosinca 1937.
Živojin Milosavljević	20. siječnja 1938.
Mladen Antonović	22. siječnja 1938.
Nikola Buntak	24. siječnja 1938.
Franjo Abt	1. veljače 1938.
Franjo Majer	1. veljače 1938.
Vinko Mladinić	4. veljače 1938.
Martin Sudar	9. veljače 1938.
Alojz Gunde	17. veljače 1938.
Obrad Kosovac	17. veljače 1938.
Josip Lasović	18. veljače 1938.
Ivan Beran	18. veljače 1938.
Relja Katić	3. ožujka 1938.
Živojin Stankov	11. ožujka 1938.
Josip Nasurović	17. ožujka 1938.
Milan Janjatović	21. ožujka 1938.
Mirko Milojević	2. travnja 1938.

Ivan Violić	4. travnja 1938.
Josip Marolt	5. travnja 1938.
Walter Ivanuša	9. travnja 1938.
Aleksandar Jovanović	9. travnja 1938.
Josip Spalatin	21. travnja 1938.
Pavao Vranešić	28. travnja 1938.
Ivan Presečan	30. travnja 1938.
Radoslav Botić	5. svibnja 1938.
Mugdim Muftić	16. svibnja 1938.
Viktor Turk	17. svibnja 1938.
Metod Parnadžijević	18. svibnja 1938.
Pavel Stuhar	18. svibnja 1938.
Ivan Židanik	23. svibnja 1938.
Boris Mercina	27. svibnja 1938.
Šua Šalom	30. svibnja 1938.
Mihajlo Petrović	31. svibnja 1938.
Ivan Brunner	31. ožujka 1938.
Nestor Kačanski	20. lipnja 1938.
Rudolf Brnčić	21. lipnja 1938.
Milan Tolić	21. lipnja 1938.
Đorđe Dobrenov	22. lipnja 1938.
Vinko Žic	23. lipnja 1938.
Antun Premuš	27. lipnja 1938.
Ivan Popović	27. lipnja 1938.
Ehrenfried Machalka	28. lipnja 1938.
Jaroslav Ruman	28. lipnja 1938.
Bogoljub Rančić	30. lipnja 1938.
Ilija Dragojević	30. lipnja 1938.
Ivica Valpotić	30. lipnja 1938.
Vladimir Penavin	30. lipnja 1938.
Dragutin Čanić	30. lipnja 1938.
AKADEMSKA GODINA 1938./1939.	
Žarko Nemčev	1. listopada 1938.
Ilija Piperković	3. listopada 1938.
Maksim Minić	5. listopada 1938.
Franc Artenjak	6. listopada 1938.
Vilim Šmalc	13. listopada 1938.
Dragutin Hibl	14. listopada 1938.
Dragomir Studić	14. listopada 1938.
Petar Timotijević	14. listopada 1938.
Bogdan Medanić	24. listopada 1938.
Živko Džigurski	29. listopada 1938.
Milutuin Jocić	29. listopada 1938.
Kazimir Brgljević	7. studenoga 1938.
Vlastimir Janča	8. studenoga 1938.
Ivan Puhač	14. studenoga 1938.
Stjepan Rohman	16. studenoga 1938.
Edhem Čamo	21. studenoga 1938.
Anton Sokolić	25. studenoga 1938.
Sava Mihajlović	26. studenoga 1938.

Bartol Blaželović	26. studenoga 1938.
Bogdan Jakšić	27. studenoga 1938.
Marko Seferović	7. prosinca 1938.
Dragomi Uzelac	7. prosinca 1938.
Žarko Brajnović	9. prosinca 1938.
Josip Brlečić	9. prosinca 1938.
Alojzij Koren	17. prosinca 1938.
Juraj Stupančić	19. prosinca 1938.
Božidar Steiner	19. prosinca 1938.
Karl Kohl	23. prosinca 1938.
Zvonimir Dinter	23. prosinca 1938.
Franc Deržić	23. prosinca 1938.
Leo Rigler	10. siječnja 1939.
Petar Schmidt	10. siječnja 1939.
Stevan Buljević	16. siječnja 1939.
Petar Perči	17. siječnja 1939.
Vladimir Rukavina	21. siječnja 1939.
Ivan Pušić	25. siječnja 1939.
Stanko Valentinčić	27. siječnja 1939.
Milan Milošević	3. veljače 1939.
Ladislav Tomić	9. veljače 1939.
Viktor Turner	14. veljače 1939.
Arnold Braune	14. veljače 1939.
Lazar Ćiril	1. ožujka 1939.
Grga Skenderović	2. ožujka 1939.

Albert Rudinski	3. ožujka 1939.
Zorislav Golub	4. ožujka 1939.
Vladimir Skalić	15. ožujka 1939.
Mirko Stanić	15. ožujka 1939.
Metodije Mihailović	16. ožujka 1939.
Nikola Micić	21. ožujka 1939.
Fridrik Kern	21. ožujka 1939.
Zvonimir Poropat	22. ožujka 1939.
Dušan Medić	24. ožujka 1939.
Stanko Veselić	24. ožujka 1939.
Milan Erić	24. ožujka 1939.
Živko Šubarević	26. ožujka 1939.
Leoplold Basta	19. travnja 1939.
Alojz Hanilička	26. travnja 1939.
Stjepan Jerković	2. svibnja 1939.
Juraj Karlović	2. svibnja 1939.
Vladimir Đorić	2. svibnja 1939.
Džemal Dizdar	9. svibnja 1939.
Mirčeta Pejanović	9. svibnja 1939.
Simeon Pribičević	9. svibnja 1939.
Milenko Ninkov	17. svibnja 1939.
Ivan Blanka	25. svibnja 1939.
Mirko Karpani	26. svibnja 1939.
Uglješa Moljac	27. svibnja 1939.
Imre Fleischman	27. svibnja 1939.

Ladislav Mathe	27. svibnja 1939.
Stijepo Ćurćija	29. svibnja 1939.
Berislav Peran	30. svibnja 1939.
Edmund Kovalik	30. svibnja 1939.
Pavao Susmel	31. svibnja 1939.
Antun Frass	2. lipnja 1939.
Ekrem Maglajlić	2. lipnja 1939.
Vladimir Vučinić	3. lipnja 1939.
Ćiril Miljovski	3. lipnja 1939.
Albert Atias	5. lipnja 1939.
Ivica Schönwald	6. lipnja 1939.
Đorđe Đurašević	7. lipnja 1939.
Ludvig Pavlovčik	7. lipnja 1939.
Dušan Hrnjak	9. lipnja 1939.
Josip Ivoš	9. lipnja 1939.
Nenad Vučković	9. lipnja 1939.
Josip Kralj	19. lipnja 1939.
Berislav Maržan	20. lipnja 1939.
Henrik Rottenbücher	20. lipnja 1939.
Oton Kovač	23. lipnja 1939.
Stevan Medić	24. lipnja 1939.
Ćiril Miljovski	24. lipnja 1939.
Viktor Dostal	26. lipnja 1939.
Filip Davidović	26. lipnja 1939.
Krunoslav Morović	27. lipnja 1939.
Nikola Petrović	27. lipnja 1939.
Erik Zorko	27. lipnja 1939.
Elemir Feher	27. lipnja 1939.
Đuro Engler	29. lipnja 1939.
Milan Felix	29. lipnja 1939.
Milivoj Cividini	29. lipnja 1939.
Andrija Selak	30. lipnja 1939.
Milan Crnković	30. lipnja 1939.
Emanuel Lapčević	30. lipnja 1939.
Vinko Petrin	30. lipnja 1939.
Vojislav Žakić	30. lipnja 1939.
AKADEMSKA GODINA 1939./1940.	
Johan Knapp	2. listopada 1939.
Milan Egić	2. listopada 1939.
Vladimir Biondić	5. listopada 1939.
Viktor Mašek	6. listopada 1939.
Srećko Audi	18. listopada 1939.
Viktor Gros	18. listopada 1939.
Josip Hećimović	18. listopada 1939.
Vladimir Vučkovečki	18. listopada 1939.
Stjepan Bastalić	18. listopada 1939.
Zlatko Muftić	23. listopada 1939.
Zdenka Nežić	25. listopada 1939.
Mile Slavica	25. listopada 1939.
Nestor Riđički	28. listopada 1939.

Blagoje Vasković	28. listopada 1939.
Ranko Čalić	30. listopada 1939.
Boris Kac	4. studenoga 1939.
Antun Marušić	4. studenoga 1939.
Silvan Vodopivec	4. studenoga 1939.
Viktor Maljevac	6. studenoga 1939.
Stevan Matić	6. studenoga 1939.
Antun Grgurević	6. studenoga 1939.
Franjo Grosičar	10. studenoga 1939.
Todor Veljković	13. studenoga 1939.
Branimir Švedek	24. studenoga 1939.
Stevan Nikolić	2. prosinca 1939.
Štefan Obal	2. prosinca 1939.
Uroš Parlić	19. prosinca 1939.
Ratimir Belanović	22. prosinca 1939.
Andrija Sortell	23. prosinca 1939.
Srđa Jovanović	23. prosinca 1939.
Vladeta Jovanović	23. prosinca 1939.
Marko Kiš	23. prosinca 1939.
Naum Naumović	8. siječnja 1940.
Miljenko Čuže	8. siječnja 1940.
Dušan Đurić	11. siječnja 1940.
Gojko Lošić	11. siječnja 1940.
Ljudevit Kister	13. siječnja 1940.
Stanislav Tvorić	13. siječnja 1940.
Đuro Kroupa	15. siječnja 1940.
Branko Vujin	17. siječnja 1940.
Marijan Hrestak	17. siječnja 1940.
Antun Sirk	25. siječnja 1940.
Josip Gobec	31. siječnja 1940.
Lovro Wesbek	10. veljače 1940.
Milutin Pavešić	15. veljače 1940.
Spira Nastić	15. veljače 1940.
Žarko Martinov	15. veljače 1940.
Viden Despotović	15. veljače 1940.
Krunoslav Čermak	1. ožujka 1940.
Mirko Nemet	1. ožujka 1940.
Ivan Pukanić	1. ožujka 1940.
Fran Borovina	1. ožujka 1940.
Svetozar Kendereški	6. ožujka 1940.
Stjepan Matuka	11. ožujka 1940.
Đorđe Đorđević	11. ožujka 1940.
Srećko Vatovec	13. ožujka 1940.
Josip Stjepanović	13. ožujka 1940.
Velimir Zavrnik	13. ožujka 1940.
Jovan Milošev	14. ožujka 1940.
Zlatko Brkić	14. ožujka 1940.
Josip Lukačević	15. ožujka 1940.
Fikret Dahtijarević	16. ožujka 1940.
Hazim Mahić	17. ožujka 1940.

Stjepan Perušić	17. ožujka 1940.
Đuro Pavić	2. travnja 1940.
Juraj Kos	2. travnja 1940.
Đorđe Vuić	6. travnja 1940.
Vladimir Bačić	6. travnja 1940.
Borislav Nikolić	6. travnja 1940.
Nikola Fiolić	10. travnja 1940.
Dragan Würth	16. travnja 1940.
Petar Savin	16. travnja 1940.
Uglješa Jerković	26. travnja 1940.
Sterije Dimitrijević	26. travnja 1940.
Matija Kovačević	11. svibnja 1940.
Leon Alhalel	18. svibnja 1940.
Margareta Laudor-Popović	1. lipnja 1940.
Roman Škrgatić	25. lipnja 1940.
Miloš Trujić	27. lipnja 1940.
Ivan Jelić	28. lipnja 1940.
Lazar Milinković	30. lipnja 1940.
Izidor Winter	3. srpnja 1940.
Radovan Bevandić	5. srpnja 1940.
Zlatko Bajer	5. srpnja 1940.
Anatoly Borovsky	5. srpnja 1940.
Stanko Richter	6. srpnja 1940.
Eduard Dujmović	7. srpnja 1940.
Ratomir Bendiš	8. srpnja 1940.
Miroslav Wranka	8. srpnja 1940.
Eduard Gavez	8. srpnja 1940.
Đuro Oharek	11. srpnja 1940.
Čedomil Šebetić	13. srpnja 1940.
Marijan Jakovčić	28. srpnja 1940.
Đorđe Davidović	16. rujna 1940.
Borislav Andrejević	16. rujna 1940.
Karlo Kott	16. rujna 1940.
Slavko Samek	16. rujna 1940.
Emil Walter	16. rujna 1940.
Franjo Šimunec	18. rujna 1940.
Miroslav Židan	18. rujna 1940.
Bogdan Čolaković	19. rujna 1940.
Karlo Sekolec	19. rujna 1940.
Janko Vučković	19. rujna 1940.
AKADEMSKA GODINA 1940./1941.	
Đorđe Todić	3. listopada 1940.
Geza Treisz	3. listopada 1940.
Milan Andres	4. listopada 1940.
Stjepan Marošević	12. listopada 1940.
Dragutin Tončić	12. listopada 1940.
Josip Koropej	18. listopada 1940.
Dragutin Mađarević	22. listopada 1940.
Emil Walter	26. listopada 1940.
Stjepan Kist	30. listopada 1940.

Zvonimir Šagovac	10. studenoga 1940.
Josip Senđerđi	28. studenoga 1940.
Geza Amschlinger	30. studenoga 1940.
Nikola Ivančević	3. prosinca 1940.
Felix Lobpreis	3. prosinca 1940.
Pavel Andrejček	3. prosinca 1940.
Franc Koller	12. prosinca 1940.
Pavel Onerajček	12. prosinca 1940.
Aleksandar Klopka	14. prosinca 1940.
Đorđe Gramatiković	14. prosinca 1940.
Ivan Nenov Genov	17. prosinca 1940.
Karol Ševec	18. prosinca 1940.
Štefan Čulen	18. prosinca 1940.
František Chladecky	18. prosinca 1940.
Franjo Meštrović	18. prosinca 1940.
Vladimir Tomašek	27. prosinca 1940.
Slavko Popević	27. prosinca 1940.
Božidar Ljubomir Kaić	28. prosinca 1940.
Milutin Šušnić	28. prosinca 1940.
Dragutin Maksić	28. prosinca 1940.
Bogdan Maričić	28. prosinca 1940.
Dušan Jović	29. prosinca 1940.
Nikola Stöhr	30. prosinca 1940.
Franjo Horvat	8. veljače 1941.
Mavro Klein	13. veljače 1941.
Petar Rendić	15. veljače 1941.
Matko Cerar	18. veljače 1941.
Vjekoslav Kiralj	26. veljače 1941.
Franjo Žmuda	2. ožujka 1941.
Maksim Stepinac	2. ožujka 1941.
Franjo Mikić	3. ožujka 1941.
Adam Milanović	3. ožujka 1941.
Stjepan Borić	3. ožujka 1941.
Ivo Womer	8. ožujka 1941.
Branko Plavljanić	14. ožujka 1941.
Elöd Perl	15. ožujka 1941.
Zvonimir Hećej	28. ožujka 1941.
Ivan Medarić	28. ožujka 1941.
Eduard Vukelić	28. ožujka 1941.
Marijan Kobal	31. ožujka 1941.
Slobodan Velimirović	31. ožujka 1941.
Moric Kahmi	6. travnja 1941.
Aleksandar Njilaši	6. travnja 1941.
Dragutin Drapšin	6. travnja 1941.
Ratimir Rakoš	6. travnja 1941.
Slobodan Jergić	6. travnja 1941.
Čedomir Todorović	6. travnja 1941.
Albert Frank	6. travnja 1941.
Branko Vuksan	6. travnja 1941.
Zvonimir Lastrić	11. travnja 1941.

Ertnest Walter	11. travnja 1941.
Miodrag Božilović	16. travnja 1941.
Avram Koen	21. travnja 1941.
Frigyes Feher	23. travnja 1941.
Mato Banek	26. travnja 1941.
Fedor Czekelius	26. travnja 1941.
Viktor Šmigovc	5. svibnja 1941.
Bojan Mervič	7. lipnja 1941.
Zlatko Popović	23. svibnja 1941.
Ivan Školensko	23. svibnja 1941.
Antun Vierda	23. svibnja 1941.
Tomislav Brzac	9. lipnja 1941.
Avgust Slokan	10. lipnja 1941.
Cvjetko Kaštelan	18. lipnja 1941.
Viktor Stilinović	30. lipnja 1941.
Franjo Galović	30. lipnja 1941.
Milivoj Fink	1. srpnja 1941.
Vilko Truntić	3. srpnja 1941.
Friderik Kovše	4. srpnja 1941.
Otmar Čuk	4. srpnja 1941.
Cvetan Nikolav	5. srpnja 1941.
Kazimir Šutara	7. srpnja 1941.
Toma Antonović	12. srpnja 1941.
Martin Milinković	12. srpnja 1941.
Rudolf Zaplatić	14. srpnja 1941.
Zlatko Vidali	14. srpnja 1941.
Ljudevit Haug	15. srpnja 1941.
Anton Sok	23. srpnja 1941.
Branko Tomurad	30. srpnja 1941.
Rudolf Mihelić	31. srpnja 1941.
Josip Bielen	1. rujna 1941.
Rastislav Klobučar	1. rujna 1941.
Mihajlo Matijević	10. rujna 1941.
Milivoj Sečen	10. rujna 1941.
Ratko Luković	15. rujna 1941.
Ivan Petrović	15. rujna 1941.
Vilim Sepe	22. rujna 1941.
Antun Lukić	23. rujna 1941.
Dimitrije Butrovski	29. rujna 1941.
AKADEMSKA GODINA 1941./1942.	
Zvonimir Balenović	8. studenoga 1941.
Dragutin Homan	17. studenoga 1941.
Nikola Belić	22. studenoga 1941.
Vladimir Lulić	9. prosinca 1941.
Nikola Popović	23. prosinca 1941.
Josip Stilinović	5. veljače 1942.
Alfred Trenz	5. veljače 1942.
Sotir Radev Dimitrov	9. veljače 1942.
Mirko Kesejić	16. veljače 1942.
Josip Hog	21. veljače 1942.

Josip Rohr	26. veljače 1942.
Valentin Novak	26. veljače 1942.
Vladimir Grims	28. veljače 1942.
Stojan Šerbec	28. veljače 1942.
Sava Ropić	3. travnja 1942.
Fran Pešec	8. travnja 1942.
Ezio Damiani	11. travnja 1942.
Bogdan Pavlović	11. travnja 1942.
Franjo Schiller	30. travnja 1942.
Predrag Eberhardt	4. svibnja 1942.
Antun Držić	4. svibnja 1942.
Luka Zovko	26. svibnja 1942.
Marijan Tomerlin	17. lipnja 1942.
Ivan Sišul	24. lipnja 1942.
Ivan Zemlić	24. lipnja 1942.
Safet Begović	27. lipnja 1942.
Alojz Zgomba	9. srpnja 1942.
Ivan Milčetić	13. srpnja 1942.
Franjo Ceboci	13. srpnja 1942.
Josip Badovinac	16. srpnja 1942.
František Mrakič	16. srpnja 1942.
Andrej Pardel	16. srpnja 1942.
Marko Predović	28. srpnja 1942.
Valent Grošinić	28. srpnja 1942.
Ratimir Rac	30. srpnja 1942.
Ivan Štrek	30. srpnja 1942.
Marko Ganza	13. kolovoza 1942.
Stjepan Mlinarić	21. kolovoza 1942.
Božidar Vincens	19. rujna 1942.
Vladimir Patčev	24. rujna 1942.
AKADEMSKA GODINA 1942./1943.	
Velimir Vuk	1. listopada 1942.
Dušan Dvornić	6. listopada 1942.
Džemal Abdović	26. listopada 1942.
Zvonimir Aleraj	20. studenoga 1942.
Rudolf Šic	25. siječnja 1943.
Andrija Schwager	10. veljače 1943.
Zlatko Mohar	12. veljače 1943.
Željko Rukavina	12. veljače 1943.
Dušan Lah	8. ožujka 1943.
Stjepan Bunjevac	11. ožujka 1943.
Dmitar Hristov Moskov	12. travnja 1943.
Ladislav Korenj	9. lipnja 1943.
Simo Vlajki	10. lipnja 1943.
Josip Marković	11. lipnja 1943.
Pavao Thalller	19. lipnja 1943.
Danilo Mikuličić	19. lipnja 1943.
Stjepan Kertes	22. lipnja 1943.
Miroslav Varadin	22. lipnja 1943.
Franjo Čepelak	22. lipnja 1943.

Petar Kostelac	25. lipnja 1943.
Svetomir Rahelić	5. srpnja 1943.
Pavel Štrenk	13. srpnja 1943.
Stjepan Klouček	15. srpnja 1943.
Ilija Božić	15. srpnja 1943.
Nikša Kljunak	16. srpnja 1943.
Otto Ghilardi	22. srpnja 1943.
Muhamed Dusinović	27. srpnja 1943.
Vladimir Židovec	17. kolovoza 1943.
Ervin Gold	24. kolovoza 1943.
Anton Busch	27. kolovoza 1943.
Stjepan Radmilović	9. rujna 1943.
Jožef Kuralt	11. rujna 1943.
Marijan Blaga	13. rujna 1943.
Zdravko Essert	13. rujna 1943.
Julije Polčak	15. rujna 1943.
Vuk Janeković	18. rujna 1943.
Josip Boltužić	20. rujna 1943.
Branko Boršo	23. rujna 1943.
Marijan Žuković	23. rujna 1943.
Želimir Šert	23. rujna 1943.
Vladimir Diebalo	27. rujna 1943.
Marijan Keller	28. rujna 1943.
Anton Weber	30. rujna 1943.

AKADEMSKA GODINA 1943./1944.	
Bogomir Mohor	6. listopada 1943.
Radoslav Rotkvić	8. listopada 1943.
Jozef Kacvinski	8. listopada 1943.
Jozef Mokry	8. listopada 1943.
G. Odisej Ivanov	13. listopada 1943.
Ifet Ahić	13. listopada 1943.
Artur Randić	23. listopada 1943.
Miroslav Basić	23. listopada 1943.
Matija Jošić	25. listopada 1943.
Miralem Džinić	28. listopada 1943.
Roman Krašovec	3. studenoga 1943.
Julije Leček	3. studenoga 1943.
Dragutin Čleković	5. studenoga 1943.
Ivan Bach	5. studenoga 1943.
Karlo Gošler	8. studenoga 1943.
Augustin Sušić	8. studenoga 1943.
Mirko Findrik	8. studenoga 1943.
Marijan Bevelavka	15. studenoga 1943.
Florijan Dobrović	18. studenoga 1943.
Branko Stazić	22. studenoga 1943.
Valentin Sever	22. studenoga 1943.
Aleksandar Fülepp	22. studenoga 1943.
Petar Krenos	29. studenoga 1943.
Želimir Širola	13. prosinca 1943.

Ivan Mihelić	13. siječnja 1944.
Vefik Turančić	13. siječnja 1944.
Vladimir Jakovac	17. siječnja 1944.
Zlatko Stilinović	17. siječnja 1944.
Antun Treer	8. veljače 1944
Ivan Franjić	7. ožujka 1944.
Mladen Hajsig	22. ožujka 1944.
Stijepan Fenc	25. ožujka 1944.
Ivo Grujica	25. ožujka 1944.
Mirko Belčić	31. ožujka 1944.
Stanislav Plazzeriano	17. travnja 1944.
Antun Lukšić	20. travnja 1944.
Željko Marušić	20. travnja 1944.
R. Jaroslav Musijanovicz	28. travnja 1944.
Milan Pavlešić	12. lipnja 1944.
Otto Vid	10. srpnja 1944.
Kazimir Bauer	15. srpnja 1944.
Mirko Katunarić	15. srpnja 1944.
Stjepan Repač	16. rujna 1944.
Božidar Zamalo	16. rujna 1944.
Zdenko Klem	28. rujna 1944.
AKADEMSKA GODINA 1944./1945.	
Josip Gerber	13. listopada 1944.
Otto Vražić	18. listopada 1944.
Dragan Sertić	25. studenoga 1944.
Ivan Đureković	19. siječnja 1945.
Tihomir Spinka	3. veljače 1945.
Vjekoslav Brcković	13. travnja 1945.
Eugen Kovačević	14. rujna 1945.
Jaroslav Mikulka	25. rujna 1945.
AKADEMSKA GODINA 1945./1946.	
Zvonimir Brudnjak	7. studenoga 1945.
Mirko Ključec	2. siječnja 1946.
Davor Petrović	4. siječnja 1946.
Nikola Mihelić	11. veljače 1946.
Vjekoslav Bančić	28. veljače 1946.
Sergej Forenbacher	12. travnja 1946.
Ante Dumić	25. travnja 1946.
Božidar Šimunić	22. svibnja 1946.
Mario Kurir	15. lipnja 1946.
Petar Karalipeo	22. lipnja 1946.
Marko Basta	28. lipnja 1946.
Ćiril Umek	5. srpnja 1946.
Karlo Vrečer	5. srpnja 1946.
Hrvoje Pavuna	6. srpnja 1946.
Ivan Primožić	12. srpnja 1946.
Velimir Lodeta	26. srpnja 1946.
Vinko Kranjc	30. srpnja 1946.
Ivan Posavec	31. srpnja 1946.

AKADEMSKA GODINA 1946./1947.	
Dušan Šlajpah	4. listopada 1946.
Josip Gerber	9. listopada 1946.
Ladislav Ožegović	11. listopada 1946.
Branko Rebesko	11. listopada 1946.
Jusup Hodžić	14. studenoga 1946.
Milan Kralj	4. prosinca 1946.
Zvonimir Krušac	4. prosinca 1946.
Dmitar Tananov	4. prosinca 1946.
Kolja Jovov	7. prosinca 1946.
Vladimir Bartulić	14. prosinca 1946.
Teodor Lubienski	14. prosinca 1946.
Vladimir Gregorovič	14. prosinca 1946.
Josip Ostroški	24. prosinca 1946.
Lazar Julinac	23. siječnja 1947.
Ratko Popović	27. siječnja 1947.
Vladislav Stulić	27. siječnja 1947.
Radovan Rister	26. veljače 1947.
Velimir Benko	5. ožujka 1947.
Erlih Špiler	14. ožujka 1947.
Marko Osredkar	26. ožujka 1947.
Miroslav Savojić	28. ožujka 1947.
Rudolf Celebrini	12. svibnja 1947.
Juraj Barunyk	13. svibnja 1947.
Slavko Krvavica	24. svibnja 1947.
Abdulah Hadžibeganović	24. svibnja 1947.
Oto Fried	14. lipnja 1947.
Franjo Šinjor	17. lipnja 1947.
Abdulah Hadžiabdulahović	10. srpnja 1947.
Karl Babšek	12. srpnja 1947.
Josip Mraz	30. srpnja 1947.
Josip Ščešnjuk	30. srpnja 1947.
Šimun Mostarčić	19. kolovoza 1947.
Miljenko Kapetanić	15. rujna 1947.
AKADEMSKA GODINA 1947./1948.	
Damir Malnar	30. listopada 1947.
Krunoslav Zvanić	30. listopada 1947.
Ivica Juretić	30. listopada 1947.
Nurija Šafranek	6. prosinca 1947.
Milan Weber	6. prosinca 1947
Marijan Mojzišek	19. prosinca 1947.
Hinko Polajnar	19. prosinca 1947.
Ishak Hadžidedić	27. prosinca 1947.
Josip Pelicarić	27. prosinca 1947.
Zvonimir Jelković	15. siječnja 1948.
Vladimir Pavlyšin	2. veljače 1948.
Božidar Petrinović	7. veljače 1948.
Miloš Uršić	7. veljače 1948.
Branko Ilijaš	14. veljače 1948.
Anton Lovšin	14. veljače 1948.

Branko Mataušić	6. ožujka 1948.
Božidar Hergešić	6. ožujka 1948.
Rudolf Jagar	13. ožujka 1948.
Đuro Martić	18. ožujka 1948.
Ivan Kos	22. ožujka 1948.
Dragan Matanović	22. ožujka 1948.
Mehmed Sijerčić	24. travnja 1948.
Dioniz Czukor	7. svibnja 1948.
Vinko Mandušić	8. svibnja 1948.
Anton Vukelić	8. svibnja 1948.
Stjepan Sočo	8. lipnja 1948.
Petar Magoči	8. lipnja 1948.
Josip Jurinić	11. lipnja 1948.
Božidar Malčić	14. lipnja 1948.
Branko Svetličić	22. lipnja 1948.
Vinko Dubravčić	22. lipnja 1948.
Muharem Palalić	17. srpnja 1948.
Miroslav Gazzari	2. kolovoza 1948.
Tomo Branica	2. kolovoza 1948.
Vladimir Cek	13. kolovoza 1948.
Vladimir Naglić	26. kolovoza 1948.
Vladimir Biketa	6. rujna 1948.
Nikola Berek	6. rujna 1948.
Ivan Poljak	13. rujna 1948.
Franjo Plaić	20. rujna 1948.
Jan Spevak	28. rujna 1948.

AKADEMSKA GODINA 1948./1949.

Cvjetko Kvaček	6. listopada 1948.
Žarko Dolinar	20. listopada 1948.
Nejboša Nikšić	26. listopada 1948.
Vladimir Cerovečki	26. listopada 1948.
Janes Batis	13. studenoga 1948.
Boris Vahtar	20. studenoga 1948.
Milan Kovačević	25. studenoga 1948.
Pavao Zelenka	25. studenoga 1948.
Ante Budak	26. studenoga 1948.
Isak Levi	26. studenoga 1948.
Marcel Dasović	20. prosinca 1948.
Ivan Gall	20. prosinca 1948.
Ivan Grus	21. prosinca 1948.
Marijan Lovreković	21. prosinca 1948.
Mihajlo Štrlek	22. prosinca 1948.
Leo Brkić	30. prosinca 1948.
Ljubo Kržanić	31. prosinca 1948.
Josip Gorišek	7. siječnja 1949.
Đuro Knežević	25. siječnja 1949.
Dragan Kučinić	25. siječnja 1949.
Antun Plazibat	31. siječnja 1939.
Dragutin Domitrović	12. veljače 1949.
Abdulah Gašević	22. veljače 1949.

Ivan Huber	23. veljače 1939.
Tudžudin Ahić	5. ožujka 1949.
Vladimir Krnić	15. ožujka 1949.
Stjepan Pavelić	23. ožujka 1949.
Ivan Bogdanić	26. ožujka 1949.
Vladimir Puhalac	12. travnja 1949.
Branko Tomaš	13. travnja 1949.
Karlo Popić	15. travnja 1949.
Petar Matijašević	16. travnja 1949.
Josip Grubišić	11. lipnja 1949.
Uroš Baš	16. lipnja 1949.
Viktor Papić	2. kolovoza 1949.
Matija Peršić	2. kolovoza 1949.
Franjo Zorić	3. kolovoza 1949.
Zlatko Klarić	22. kolovoza 1949.
Jože Virant	22. kolovoza 1949.
AKADEMSKA GODINA 1949./1950.	
Ivan Šabjan	4. listopada 1949.
Dominik Rode	7. listopada 1949.
Marijan Puškaš	7. listopada 1949.
Zvonimir Gall	22. listopada 1949.
Želimir Mažgon	15. studenoga 1949.
Tomislav Frljan	1. prosinca 1949.
Vladimir Terzić	9. prosinca 1949.
Mirko Tršinski	28. siječnja 1950.
Ivan Janjčec	28. siječnja 1950.
Pavel Kizov	21. veljače 1950.
Veljko Stanković	21. veljače 1950.
Miljenko Deželić	6. ožujka 1950.
Milivoj Crnković	7. ožujka 1950.
Nikola Lasić	9. ožujka 1950.
Ivica Marinić	10. ožujka 1950.
Zvonimir Mašansker	15. ožujka 1950.
Uroš Bego	16. ožujka 1950.
Tvrtko Švob	16. ožujka 1950.
Mihajlo Ačkovski	21. ožujka 1950.
Sima Devrnja	21. ožujka 1950.
Selimir German	19. travnja 1950.
Mihael Rubeša	19. travnja 1950.
Marin Dražin	27. travnja 1950.
Jovan Jovanović	27. travnja 1950.
Mihajlo Žulj	27. travnja 1950.
Feja Frank	28. travnja 1950.
Nikola Hornung	28. travnja 1950.
Josip Kocković	30. svibnja 1950.
Juraj Podravčić	31. srpnja 1950.
Juraj Rošin	31. srpnja 1950.
Ivo Starčević	22. rujna 1950.
Vladimir Bulovec	22. rujna 1950.

AKADEMSKA GODINA 1950./1951.	
Mladen Kos	16. listopada 1950.
Ratimir Fuks	18. listopada 1950.
Zvonimir Ivanić	23. listopada 1950.
Stjepan Kolić	31. listopada 1950.
Branimir Skoko	31. listopada 1950.
Aleksandar Pribić	9. studenoga 1950.
Zlatan Sremac	9. studenoga 1950.
Borislav Žeškov	11. siječnja 1951.
Andrija Rainis	6. ožujka 1951.
Leon Kapuano	6. ožujka 1951.
Jože Jurgec	8. svibnja 1951.
Ivan Budić	16. svibnja 1951.
Ciril Mastnak	19. lipnja 1951.
Franc Skušek	19. lipnja 1951.
Stjepan Budić	22. lipnja 1951.
Novica Skočajić	13. srpnja 1951.
Ivan Filjak	25. srpnja 1951.
Dragutin Jakovac	30. srpnja 1951.
Ivo Kovačević	25. kolovoza 1951.
Ivan Balija	4. rujna 1951.
Dušan Peček	11. rujna 1951.
AKADEMSKA GODINA 1951./1952.	
Haim Mose	18. listopada 1951.
Nikola Biondić	19. listopada 1951.
Geza Hodošček	19. listopada 1951.
Koviljka Bunarević	23. listopada 1951.
Branimir Štajner	23. listopada 1951.
Janko Vizjak	25. listopada 1951.
Emil Satolo	25. listopada 1951.
Mato Šibalin	29. listopada 1951.
Konrad Feguš	29. listopada 1951.
Marija Loštrek	29. listopada 1951.
Miroslav Križaj	3. studenoga 1951.
Srđan Rižnar	26. studenoga 1951.
Željko Klier	26. studenoga 1951.
Pavica Šič-Bauer	27. studenoga 1951.
Slavko Leman	27. studenoga 1951.
Vladimir Hirc	3. prosinca 1951.
Vladimir Stojković	3. prosinca 1951.
Milivoj Smiljanić	8. prosinca 1951.
Antun Gjurić	15. prosinca 1951.
Srebočan Vjekoslav	20. prosinca 1951.
Antun Falandys	20. prosinca 1951.
Ladislav Marunić	21. prosinca 1951.
Zorko Berger	24. prosinca 1951.
Predrag Trifunović	24. prosinca 1951.
Zdenka Klenovček	27. prosinca 1951.
Edmund Beznešek	30. prosinca 1951.
Ernest Bezenšek	30. prosinca 1951.

Karl Andrenšek	4. siječnja 1952.
Ivan Šekoranja	11. siječnja 1952.
Luka Naglić	28. siječnja 1952.
Bernarda Ćorić	29. siječnja 1952.
Mirko Olah	29. siječnja 1952.
Dragutin Horvat	30. siječnja 1952.
Slavko Kovačević	30. siječnja 1952.
Rudolf Čretnik	31. siječnja 1952.
Leon Šenk	31. siječnja 1952.
Denisa Navratil	6. veljače 1952.
Slavko Liška	8. veljače 1952.
Rešad Muftić	15. veljače 1952.
Ana Fiala	22. veljače 1952.
Dinko Bertapelle	25. veljače 1952.
Marijan Derenčanin	26. veljače 1952.
Eugen Strahonja	27. veljače 1952.
Sreto Dragić	27. veljače 1952.
Dragutin Sremec	4. ožujka 1952.
Ivan Paro	11. ožujka 1952.
Aleksej Malovac	11. ožujka 1952.
Stjepan Živković	11. ožujka 1952.
Reuf Kapetanović	12. ožujka 1952.
Ivan Jagačić	13. ožujka 1952.
Željko Hlebec	14. ožujka 1952.
Ragib Zekić	15. ožujka 1952.
Đuro Karlović	15. ožujka 1952.
Momir Simić	21. ožujka 1952.
Tomislav Vincijanović	21. ožujka 1952.
Ibrahim Ismet Probić	25. ožujka 1952.
Vladimir Husnjak	25. ožujka 1952.
Velizar Bojanin	5. travnja 1952.
Tone Brenčič	11. travnja 1952.
Miroslav Darrer	11. travnja 1952.
Ivan Franić	11. travnja 1952.
Ante Pavić	11. travnja 1952.
Vladimir Kaćanski	17. travnja 1952.
Rudolf Škarek	17. travnja 1952.
Vladimir Vrečko	26. travnja 1952.
Josip Maltar	27. travnja 1952.
Ante Černi	29. travnja 1953.
Ante Karavanić	29. travnja 1952.
Niko Nikolić	30. travnja 1952.
Budimil Miklošić	30. travnja 1952.
Ivan Naglič	9. svibnja 1952.
Ludvig Polanec	9. svibnja 1952.
Ivan Rapoc	9. svibnja 1952.
Jožef Žvikart	9. svibnja 1952.
Božidar Lepan	16. svibnja 1952.
Vladimir Sertić	16. svibnja 1952.
Josip Kunić	20. svibnja 1952.

Mirko Borković	20. svibnja 1952.
Branimir Maljevac	21. svibnja 1952.
Josip Ognjenović	22. svibnja 1952.
Božidar Lesjak	22. svibnja 1952.
Muhamed Sarajlić	23. svibnja 1952.
Antun Zec	30. svibnja 1952.
Ivica Čičić	7. lipnja 1952.
Anton Vrabič	8. lipnja 1952.
Jože Rus	10. lipnja 1952.
Boris Vukasović	13. lipnja 1952.
Ivan Kurtanjek	18. lipnja 1952.
Šestan Sedmak	27. lipnja 1952.
Ante Šuvić	28. lipnja 1952.
Đuro Rapić	1. srpnja 1952.
Luka Vajdić	1. srpnja 1952.
Ivica Marić	4. srpnja 1952.
Stanislav Mađarević	5. srpnja 1952.
Marijan Matjaž	9. srpnja 1952.
Anton Erjavac	17. srpnja 1952.
Dragutin Radančević	30. srpnja 1952.
Fikreta Hadžihalilović	30. srpnja 1952.
Jože Malavašić	30. srpnja 1952.
Branimir Degmečić	31. srpnja 1952.
Maks Karlović	31. srpnja 1952.
Dušan Piruh	31. srpnja 1952.
Ivica Dabek	19. rujna 1952.
Daniel Zakrajšek	19. rujna 1952.
Ivo Angalt	27. rujna 1952.
Božidar Grozaj	27. rujna 1952.
Saša Sancin	27. rujna 1952.
Cvetko Doplihar	30. rujna 1952.
Franc Planinc	30. rujna 1952.
AKADEMSKA GODINA 1952./1953.	
Miljenko Binički	30. listopada 1952.
Danica Kramer-Rubeša	31. listopada 1952.
Remigije Karakaš	18. studenoga 1952.
Dimitar Bulat	22. studenoga 1952.
Adolf Pediček	6. prosinca 1952.
Izet Šehović	11. prosinca 1952.
Franjo Španić	12. prosinca 1952.
Drago Hadl	13. prosinca 1952.
Franc Bučar	13. prosinca 1952.
Franc Pihler	16. prosinca 1952.
Vladimir Curilović	17. prosinca 1952.
Ilija Mijatović	20. prosinca 1952.
Pavle Mišev	20. prosinca 1952.
Stevan Čupić	23. prosinca 1952.
Dušan Pujin	23. prosinca 1952.
Franjo Posarić	24. prosinca 1952.
Ferdinand Zupanc	25. prosinca 1952.

Josip Cizl	26. prosinca 1952.
Emilijan Kani	5. siječnja 1953.
Karl Erdlen	7. siječnja 1953.
Bogoljub Nikiforov	14. siječnja 1953.
Bojan Dolenc	27. siječnja 1953.
Josip Mravunac	27. siječnja 1953.
Trajko Čurčijev	28. siječnja 1953.
Andrija Elijaš	28. siječnja 1953.
Oskar Hoch	28. siječnja 1953.
Vicko Filipović	30. siječnja 1953.
Milan Radmanović	30. siječnja 1953.
Antun Salajić	7. veljače 1953.
Muhamed Bečirević	9. veljače 1953.
Ivan Jambrečec Krajina	25. veljače 1953.
Aleksandar Frančeski	25. veljače 1953.
Mirko Dokuš	27. veljače 1953.
Eduard Hron	7. ožujka 1953.
Vladimir Fašaić	14. ožujka 1953.
Zvonimir Fuks	14. ožujka 1953.
Zvonimir Jerkić	14. ožujka 1953.
Franjo Španić	20. ožujka 1953.
Antun Asaj	21. ožujka 1953.
Stjepan Majstorović	21. ožujka 1953.
Đuka Ćutić	27. ožujka 1953.
Branko Muljevič	27. ožujka 1953.

Krešimir Celegin	28. ožujka 1953.
Anton Levstek	30. ožujka 1953.
Josip Doležal	3. travnja 1953.
Ranko Vučemilović	18. travnja 1953.
Antal Lajoš	25. travnja 1953.
Rado Tomšić	25. travnja 1953.
Jože Mermal	27. travnja 1953.
Ivan Poldrugač	28. travnja 1953.
Franjo Sanković	28. travnja 1953.
Ilija Tatarević	28. travnja 1953.
Matija Wagner	28. travnja 1953.
Marko Vrabac	28. travnja 1953.
Vlastimir Turudić	9. svibnja 1953.
Vatroslav Hubicki	15. svibnja 1953.
Pero Štefanac	15. svibnja 1953.
Alfred Merc	16. svibnja 1953.
Franjo Polančak	16. svibnja 1953.
Mirjana Zec-Martinović	25. svibnja 1953.
Ivan Haubrich	25. svibnja 1953
Draško Kezić	27. svibnja 1953.
Srećko Marin	27. svibnja 1953.
Janko Burger	29. svibnja 1953.
Ivica Levar	2. lipnja 1953.
Irena Šmigovc	2. lipnja 1953.
Muhamed Berberović	6. lipnja 1953.

Stjepan Feldhofer	9. lipnja 1953.
Josip Vukina	9. lipnja 1953.
Radoslav Plah	12. lipnja 1953.
Laslo Beretka	16. lipnja 1953.
Janos Szücs	16. lipnja 1953.
Josip Fury	19. lipnja 1953.
Aleksandar Belev	25. lipnja 1953.
Mirjana Vujčić	25. lipnja 1953.
Ludvig Domjan	29. lipnja 1953.
Mislav Tajić	29. lipnja 1953.
Ivan Krajcer	11. srpnja 1953.
Janez Banič	13. srpnja 1953.
Čedomil Cekić	13. srpnja 1953.
Franjo Dumanovsky	8. rujna 1953.
Radoslav Baburak	16. rujna 1953.
Stjepan Čerti	16. rujna 1953.
Koloman Prelec	16. rujna 1953.
Aleksandar Mijatović	19. rujna 1953.
Zvonimir Cigoj	21. rujna 1953.
J. Anton Černe	21. rujna 1953.
Bogdan Arhanić	30. rujna 1953.
Franjo Novak	30. rujna 1953.
AKADEMSKA GODINA 1953./1954.	
Petar Markovac	1. listopada 1953.
Marijan Mahnić	17. listopada 1953.
Dušan Rosić	17. listopada 1953.
Anton Vogler	17. listopada 1953.
Mirko Matišin	24. listopada 1953.
Mihael Bednarik	31. listopada 1953.
Štefan Adamič	10. studenoga 1953.
Martin Miavecz	10. studenoga 1953.
Milica Bogdanović	20. studenoga 1953.
Zdenko Radman	20. studenoga 1953.
Zdenko Majnarić	23. studenoga 1953.
Nevenka Orlić	24. studenoga 1953.
Marija Rijavec	24. studenoga 1953.
Slavo Milčić	27. studenoga 1953.
Ivan Domjan	10. prosinca 1953.
Krešimir Heinrich	10. prosinca 1953.
Karoly Lenhyel	10. prosinca 1953.
Zlatko Letonja	10. prosinca 1953.
Zlatko Febo	11. prosinca 1953.
Šandor Kelemen	11. prosinca 1953.
Vincenc Manher	11. prosinca 1953.
Božidar Pizek	11. prosinca 1953.
Slavko Tomica	11. prosinca 1953.
Blaž Vukelić	11. prosinca 1953.
Teodor Wikerhauser	18. prosinca 1953.
Ivo Franušić	22. prosinca 1953.
Viljem Stajnko	22. prosinca 1953.

Tomislav Katalinić	28. prosinca 1953.
Franjo Zaplatić	28. prosinca 1953.
Ante Rukavina	28. prosinca 1953.
Šandor Barši	29. prosinca 1953.
Silvestar Černe	29. prosinca 1953.
Miho Kaciga	29. prosinca 1953.
Rusko Vuković	4. siječnja 1954.
Andro Stipčić	12. siječnja 1954.
Romeo Černe	16. siječnja 1954.
Spasoje Vojvodić	29. siječnja 1954.
Božidar Čipčić	29. siječnja 1954.
Krešimir Abram	30. siječnja 1954.
Ivan Pleterski	2. veljače 1954.
Božidar Stipančić	2. veljače 2954.
Dragutin Florschütz	3. veljače 1954.
Milivoj Milin	6. veljače 1954.
Vladimir Horvat	6. veljače 1954.
Zvonimir Mutnjaković	6. veljače 1954.
Božidar Harambašić	17. veljače 1954.
Dušan Markušev	17. veljače 1954.
Fedor Putinja	17. veljače 1954.
Leoplod Šuštarić	17. veljače 1954.
Boris Stariha	20. veljače 1954.
Gojko Vujanović	26. veljače 1954.
Dragutin Ilijanić	27. veljače 1954.

Stjepan Cvjetković	27. veljače 1954.
Boris Čop	2. ožujka 1954.
Mirko Filipan	13. ožujka 1954.
Slavko Bošnjak	20. ožujka 1954.
Miroslav Sukalić	20. ožujka 1954.
Zdenko Težulati	20. ožujka 1954.
Gavro Vidaković	20. ožujka 1954.
Bogdan Živković	23. ožujka 1954.
Milenko Mišković	23. ožujka 1954.
Branko Simovski	29. ožujka 1954.
Matija Stefanović	29. ožujka 1954.
Stjepan Banožić	30. ožujka 1954.
Boško Bosilkov	30. ožujka 1954.
Abdulah Hadžiahmetović	30. ožujka 1954.
Zlatko Kovačić	30. ožujka 1954.
Milomir Kumanović	30. ožujka 1954.
Marijan Aberšek	3. travnja 1954.
Peter Rihtarič	3. travnja 1954.
Mladen Molnar	10. travnja 1954.
Franjo Pezerović	13. travnja 1954.
Krsto Benčević	13. travnja 1954.
Vjekoslav Beke	13. travnja 1954.
Veselin Perković	17. travnja 1954.
Ljudmila Vergles	17. travnja 1954.
Vatroslav Vergles	17. travnja 1954.

Antun Presečki	17. travnja 1954.
Dušan Rogošić	20. travnja 1954.
Andrija Thursky	20. travnja 1954.
L. Ivan Naglić	24. travnja 1954.
Zoran Vukelić	24. travnja 1954.
Smiljka Cenić-Sušnik	27. travnja 1954.
Drago Smrekar	27. travnja 1954.
Hivzija Zagorčić	27. travnja 1954.
Alojz Gornik	28. travnja 1954.
Tomislav Tvrtko Lučić	28. travnja 1954.
Dragoljub Zoričić	28. travnja 1954.
Marijan Šenveter	28. travnja 1954.
Dragutin Graf	30. travnja 1954.
Antun Dean	5. svibnja 1954.
Branko Trukenbrod	5. svibnja 1954.
Tomislav Kolar	5. svibnja 1954.
Darko Mandić	8. svibnja 1954.
Marinko Vrčić	8. svibnja 1954.
Slavko Cvetnić	12. svibnja 1954.
Josip Bartulić	19. svibnja 1954.
Mate Dražić	19. svibnja 1954.
Marko Fabijanić	22. svibnja 1954.
Nedžad Bećirević	26. svibnja 1954.
Tomo Martinčić	26. svibnja 1954.
Antun Meštrić	29. svibnja 1954.

Mirko Džeko	2. lipnja 1954.
Ivo Wipplinger	2. lipnja 1954.
Đuro Milković	9. lipnja 1954.
Alojz Feuš	16. lipnja 1954.
Danilo Fettich-Frankheim	17. lipnja 1954.
Andrija Sente	22. lipnja 1954.
Petar Šikeždi	22. lipnja 1954.
Vinko Geček	22. lipnja 1954.
Jelka Pavičić	23. lipnja 1954.
Slavko Petošić	23. lipnja 1954.
Mihovil Torbar	23. lipnja 1954.
Ivan Babić	28. lipnja 1954.
Georgi Ćosev	28. lipnja 1954.
Zvonimir Tiljak	28. lipnja 1954.
Emerik Jaršek	29. lipnja 1954.
Stanko Slokan	29. lipnja 1954.
Ljudevit Stipančević	29. lipnja 1954.
Adalbert Volfer	29. lipnja 1954.
Milivoj Čolić	29. lipnja 1954.
Željko Ključarić	30. lipnja 1954.
Marijan Milohnoja	30. lipnja 1954.
Đuro Kamenski	6. kolovoza 1954.
Stevan Kaić	6. kolovoza 1954.
Grigor Popov	21. kolovoza 1954.
Vjekoslav Komar	4. rujna 1954.

Juraj Rukavina	17. rujna 1954.
Milan Stojkovski	17. rujna 1954.
Janez Brglez	21. rujna 1954.
Zoran Šiftar	21. rujna 1954.

AKADEMSKA GODINA 1954./1955.

Mijo Jošić	6. listopada 1954.
Stjepan Katić	6. listopada 1954.
Josip Silić	6. listopada 1954.
Antun Rosandić	22. listopada 1954.
Milivoj Boljević	22. listopada 1954.
Đuro Roseg	26. listopada 1954.
Ivan Torbašinović	30. listopada 1954.
Lazar Plamenac	9. studenoga 1954.
Ivan Milković	25. studenoga 1954.
Marijan Herak	2. prosinca 1954.
Franc Ocvirk	7. prosinca 1954.
Aleksandar Momčilović	14. prosinca 1954.
Vladimir Hercig	16. prosinca 1954.
Aleksandar Kampuš	21. prosinca 1954.
Franjo Štetić	21. prosinca 1954.
Aleksandar Matulić	23. prosinca 1954.
Vladimir Bošnjaković	27. prosinca 1954.
Hasan Ceribašić	27. prosinca 1954.
Milan Vulinec	27. prosinca 1954.
Dragica Sokolić	29. prosinca 1954.
Zdenko Lučinger	11. siječnja 1955.
Henrik Bobinec	22. siječnja 1954.
Ibrahim Arnautović	22. siječnja 1955.
Martin Jakovac	22. siječnja 1955.
Mijo Kopljar	25. siječnja 1955.
Drago Lukman	29. siječnja 1955.
Ivo Dobrovnik	29. siječnja 1955.
Alija Osmanagić	1. veljače 1955.
Miroslav Pavlović	1. veljače 1955.
Zvonimir Horvat	4. veljače 1955.
Mate Treselj	4. veljače 1955.
Antun Černe	8. veljače 1955.
F. Franc Černe	14. veljače 1955.
Žarko Prodanić	14. veljače 1955.
Derviš Kurtagić	22. veljače 1955.
Milan Kovič	4. ožujka 1955.
Slobodan Mugoša	4. ožujka 1955.
Zdravko Pažameta	4. ožujka 1955.
Franc Samojlenko	8. ožujka 1955.
Alojz Wagner	8. ožujka 1955.
Milan Holjevac	16. ožujka 1955.
Martin Hribar	16. ožujka 1955.
Marijan Jagušt	16. ožujka 1955.
Ivica Koščec	16. ožujka 1955.
Marko Mihalina	17. ožujka 1955.

Peter Pogačnik	19. ožujka 1955.
Branko Karalić	22. ožujka 1955.
Miroslav Požarić	22. ožujka 1955.
Zdravko Mršić	22. ožujka 1955.
Aleksandar Nikolić	26. ožujka 1955.
Zlatko Novak	26. ožujka 1955.
Branka Vitas	29. ožujka 1955.
Jožef Kavčić	29. ožujka 1955.
Đuro Balić	5. travnja 1955.
Konrad Žiger	5. travnja 1955.
Mihajlo Ćetković	15. travnja 1955.
Janez Pucko	19. travnja 1955.
Zlatko Wiethe	23. travnja 1955.
Mirko Tomičić	23. travnja 1955.
Petar Pop-Jordanov	26. travnja 1955.
Ozren Samardžija	26. travnja 1955.
Franjo Stavinoha	26. travnja 1955.
Boris Farkaš	29. travnja 1955.
Jože Žužek	29. travnja 1955.
Dragutin Kovačić	29. travnja 1955.
Dušan Furlan	10. svibnja 1955.
Stjepan Blagović	14. svibnja 1955.
Branko Pavelin	17. svibnja 1955.
Branko Dobrić	18. svibnja 1955.
Josip Fischbach	24. svibnja 1955.
Franjo Premuž	24. svibnja 1955.
Ante Kunek	24. svibnja 1955.
Karlo Bičanić	3. lipnja 1955.
Danilo Kažić	7. lipnja 1955.
Marijan Vizjak	7. lipnja 1955.
Muhamed Bećiragić	9. lipnja 1955.
Anton Matanov	9. lipnja 1955.
Marijan Kalivoda	14. lipnja 1955.
Vladimir Kovačić	14. lipnja 1955.
Ivanka Brglez	17. lipnja 1955.
Martin Kranjc	17. lipnja 1955.
Milan Pešić	17. lipnja 1955.
Stjepan Šantek	17. lipnja 1955.
Janez Ferluga	21. lipnja 1955.
Paula Koričić	21. lipnja 1955.
Stjepan Jurković	24. lipnja 1955.
Silvije Polanšćak	24. lipnja 1955.
Bojan Rode	24. lipnja 1955.
Adam Vuković	24. lipnja 1955.
Antun Abičić	27. lipnja 1955.
Ivan Račić	27. lipnja 1955.
Zdravko Ručević	27. lipnja 1955.
Mirko Vrbljanin	27. lipnja 1955.
Krešimir Mihaljević	27. lipnja 1955.
Ljubica Galeković	28. lipnja 1955.

Branko Mosetti	28. lipnja 1955.
Juraj Nosić	28. lipnja 1955.
Željko Rosić	28. lipnja 1955.
Ivan Horvat	29. lipnja 1955.
Avgust Kocjan	29. lipnja 1955.
Zlatko Mašek	29. lipnja 1955.
Branko Dikić	30. lipnja 1955.
Harold Gulin	30. lipnja 1955.
Andrej Ostoić	30. lipnja 1955.
Borislav Spasojević	30. lipnja 1955.
Miroslav Lešnik	22. srpnja 1955.
Dušan Jošt	9. rujna 1955.
Žarko Madžirov	9. rujna 1955.
Kiril Petkov	9. rujna 1955.
Zijah Sijerčić	13. rujna 1955.
Ivan Karboni	16. rujna 1955.
Branko Grabar	20. rujna 1955.
Bojan Koželj	20. rujna 1955.
Gojko Antunac	23. rujna 1955.
Miroslav Lacković	26. rujna 1955.
Ladislav Potički	30. rujna 1955.
AKADEMSKA GODINA 1955./1956.	
Nikolaj Malnerič	4. listopada 1955.
Ivana Herman	4. listopada 1955.
Veliša Vukčević	4. listopada 1955.
Bela Deže	11. listopada 1955.
Čedomir Pauković	11. listopada 1955.
Marko Amon	15. listopada 1955.
Milan Matković	15. listopada 1955.
Ferdinand Preželj	18. listopada 1955.
Zdenko Husak	25. listopada 1955.
Božidar Nišavić	1. studenoga 1955.
Stjepan Sladeček	5. studenoga 1955.
Milivoj Kovač	15. studenoga 1955.
Stjepan Malić	15. studenoga 1955.
Dragan Čatović	22. studenoga 1955.
Ivan Štimac	22. studenoga 1955.
Dušan Lestan	24. studenoga 1955.
Franc Rumpert	25. studenoga 1955.
Marko Lokar	25. studenoga 1955.
Petar Vukalović	25. studenoga 1955.
Stanislav Pletikapić	11. prosinca 1955.
Alojz Kramberger	11. prosinca 1955.
Vladimir Pleše	27. prosinca 1955.
Strahil Mitrovski	27. prosinca 1955.
Borut Mlinšek	27. prosinca 1955.
Džemaludin Šestić	31. prosinca 1955.
Stjepan Lacković	31. prosinca 1955.
Jože Žižek	31. prosinca 1955.
Martin Breznikar	14. siječnja 1956.

Zdenko Pejak	14. siječnja 1956.
Emil Teček	14. siječnja 1956.
Anton Šobar	17. siječnja 1956.
Boris Mihajlo Zolić	27. siječnja 1956.
Čedomir Deanokvić	27. siječnja 1956.
Ljubomir Rigelnik	30. siječnja 1956.
Bogomil Cirković	10. veljače 1956.
Nikola Galkovski	10. veljače 1956.
Mladen Zobundžija	10. veljače 1956
Haralampi Galev	14. veljače 1956.
Franc Lokar	14. veljače 1956.
Janez Kastelić	18. veljače 1956.
Milka Bela	21. veljače 1956.
Zdravko Bela	21. veljače 1956.
Alojzije Megec	21. veljače 1956.
Ivan Zado	21. veljače 1956.
Zdenko Ofner	25. veljače 1956.
Trajan Joševski	28. veljače 1956.
Ivica Pavošević	28. veljače 1956.
Marijan Jakovčić	29. veljače 1956.
Josip Plevčak	3. ožujka 1956.
Vinko Lovrenčić	5. ožujka 1956.
Ivan Tovernić	9. ožujka 1956.
Ljubomir Nardelli	12. ožujka 1956.
Viktor Beljan	13. ožujka 1956.
Milorad Nikolić	13. ožujka 1956.
Franjo Sudarić	13. ožujka 1956.
Panče Sedvinovski	29. ožujka 1956.
Stanko Pelc	3. travnja 1956.
Vladimir Veber	3. travnja 1956.
Tomo Ivek	10. travnja 1956.
Andrija Marković	10. travnja 1956.
Dragurin Sattler	10. travnja 1956.
Milan Grospić	17. travnja 1956.
Vjekoslav Bažant	27. travnja 1956.
Ivan Car	27. travnja 1956.
Antun Pećanić	28. travnja 1956.
Franjo Pavlović	3. svibnja 1956.
Georgi Tanev	8. svibnja 1956.
Branimir Đurašin	17. svibnja 1956.
Branko Gramatikov	17. svibnja 1956.
Borko Sterle	17. svibnja 1956.
Ljudevit Tumbas	17. svibnja 1956.
Josip Stupnjak	23. svibnja 1956.
Svetozar Marčetić	23. svibnja 1956.
Maksuma Sikirić	24. svibnja 1956.
Josip Baloković	25. svibnja 1956.
Zdravko Papić	25. svibnja 1956.
Krunoslav Varović	29. svibnja 1956.
Ivan Katić	29. svibnja 1956.

Dušan Kalinić	30. svibnja 1956.
Luka Mažuran	30. svibnja 1956.
Čedomir Šajber	30. svibnja 1956.
Radoje Tudor	30. svibnja 1956.
Georgi Efremov	2. lipnja 1956.
Ljerka Šojat	2. lipnja 1956.
Kiril Bosilkovski	13. lipnja 1956.
Risto Džekov	16. lipnja 1956.
Ivan Lukačević	18. lipnja 1956.
Ivica Martinčić	18. lipnja 1956.
Zdenka Rogošić	19. lipnja 1956.
Marijan Perić	20. lipnja 1956.
Juraj Tokić	25. lipnja 1956.
Boris Jarc	26. lipnja 1956.
Berislav Batistić	27. lipnja 1956.
Istvan Bacskulin	27. lipnja 1956.
Marija Kober	27. lipnja 1956.
Božidara Kokot	27. lipnja 1956.
Vladimir Mitin	27. lipnja 1956.
Zvonimir Čulinović	28. lipnja 1956.
Stjepan Čuturić	28. lipnja 1956.
Ante Miliščić	28. lipnja 1956.
Silvestar Sabadoš	29. lipnja 1956.
Ivan Babok	29. lipnja 1956.
Vladimir Lekše	30. lipnja 1956.

Martin Maček	2. srpnja 1956.
Vladimir Mandić	2. srpnja 1956.
Ivan Žara	2. srpnja 1956.
Slavko Petričević	2. srpnja 1956.
Neža Snoj	4. srpnja 1956.
Stojan Hergouth	4. srpnja 1956.
Josip Dabinović	4. srpnja 1956.
Vicko Blagaić	6. srpnja 1956.
Andrija Marot	6. srpnja 1956.
Franjo Strižić	6. srpnja 1956.
Ivan Šestak	6. srpnja 1956.
Ivan Mikinčić	7. srpnja 1956.
Ana Vraneš	7. srpnja 1956.
Mato Kvaternik	19. srpnja 1956.
Papp Elmer	19. srpnja 1956.
Lazar Nakinov	4. rujna 1956.
Nikola Banić	14. rujna 1956.
Emil Cukor	17. rujna 1956.
Ivan Prpić	17. rujna 1956.
Blaž Snoj	17. rujna 1956.
Zvonko Krbot	17. rujna 1956.
Zvonko Cvrković	18. rujna 1956.
Janoš Brusnai	19. rujna 1956.
Ivan Burian	19. rujna 1956.
Željko Majnarić	25. rujna 1956.

Asim Cerić	26. rujna 1956.
Nedeljko Grabar	26. rujna 1956.
Viktor Molnar	26. rujna 1956.
Anton Vaupotič	26. rujna 1956.
Vinko Šarc	26. rujna 1956.
Zdravko Došlić	29. rujna 1956.
Marko Dvojak	29. rujna 1956.
Katarina Oreški	29. rujna 1956.
AKADEMSKA GODINA 1956./1957.	
Tomislav Petković	6. listopada 1956.
Dragan Čanak	12. listopada 1956.
Mato Kovačević	16. listopada 1956.
Antun Mikić	16. listopada 1956.
Tihomir Lukarev	20. listopada 1956.
Danilo Rus	27. listopada 1956.
Drago Šabec	27. listopada 1956.
Ilija Križanović	30. listopada 1956.
Josip Tomčić	30. listopada 1956.
Dimitrije Drenovac	6. studenoga 1956.
Đuro Delić	13. studenoga 1956.
Ladislav Večaj	17. studenoga 1956.
Velimir Gereš	20. studenoga 1956.
Zvonimir Posavac	20. studenoga 1956.
Slavko Trninić	23. studenoga 1956.
Milan Stiblik	24. studenoga 1956.
Antun Palošika	26. studenoga 1956.
Borislav Pospišil	26. studenoga 1956.
Enver Halimić	27. studenoga 1956.
Antun Vojta	27. studenoga 1956.
Zoran Železnik	27. studenoga 1956.
Josip Kolesarić	4. prosinca 1956.
Marko Suhopoljac	13. prosinca 1956.
Janez Mehle	15. prosinca 1956.
Rabija Radmanović	15. prosinca 1956.
Anton Štebe	15. prosinca 1956.
Stanko Brezovec	18. prosinca 1956.
Hrvoje Kovačić	20. prosinca 1956.
Davorin Vilicer	22. prosinca 1956.
Drago Matko	25. prosinca 1956.
Dragomir Jocković	28. prosinca 1956.
Ivan Miholić	28. prosinca 1956.
Zvonimir Ratkajec	28. prosinca 1956.
Melita Špoljarić	5. siječnja 1957.
Miroslav Herak	5. siječnja 1957.
Adem Babić	12. siječnja 1957.
Vladimir Pavlovsky	15. siječnja 1957.
Dušan Dobrota	22. siječnja 1957.
Mijo Petanović	9. veljače 1957.
Vladimir Horvat	12. veljače 1957.
Josip Morović	15. veljače 1957

Ivan Kosovec	26. veljače 1957.
Branko Babin	2. ožujka 1957.
Josip Palameta	2. ožujka 1957.
Josip Bertoncelj	5. ožujka 1957.
Ciril Rajšp	8. ožujka 1957.
Mato Bašić	8. ožujka 1957.
Andrija Šegvić	8. ožujka 1957.
Nikola Fijan	12. ožujka 1957.
Ivan Blažeković	15. ožujka 1957.
Stjepan Kondres	20. ožujka 1957.
Mihajlo Đuričić	22. ožujka 1957.
Zdravko Rakić	22. ožujka 1957.
Jakob Rat	22. ožujka 1957.
Bogomil Mijić	23. ožujka 1957.
Anton Gornjak	26. ožujka 1957.
Zvonimir Pavković	26. ožujka 1957.
Peter Tišler	26. ožujka 1957.
Stjepan Lacković	4. travnja 1957.
Ozren Dragojlović	5. travnja 1957.
Julije Antoš	9. travnja 1957.
Vladimir Borovečki	10. travnja 1957.
Alojz Hajnihar	10. travnja .1957.
Muhamed Avdić	13. travnja 1957.
Mirko Štorga	13. travnja 1957.
Josip Bešvir	19. travnja 1957.
Ivan Pavlin	19. travnja 1957.
Dušan Tušek	23. travnja 1957.
Alojz Košir	24. travnja 1957.
Ivan Lovreček	24. travnja 1957.
Karlo Salobir	24. travnja 1957.
Srećko Sluga	24. travnja 1957.
Zvonimir Vinovrški	24. travnja 1957.
Stanislav Košmerl	29. travnja 1957.
Mirko Majdak	7. svibnja 1957.
Franc Brulc	15. svibnja 1957.
Petar Jengić	15. svibnja 1957.
Hilmija Omanović	15. svibnja 1957.
Željko Klobučar	17. svibnja 1957.
Miroslav Mikeln	21. svibnja 1957.
Ivan Podobnik	24. svibnja 1957.
Mladen Valjak	28. svibnja 1957.
Predrag Roić	4. lipnja 1957.
Božidar Vujić	6. lipnja 1957.
Paulina Rimar	6. lipnja 1957.
Dragutin Perić	6. lipnja 1975.
Libuška Krog	6. lipnja 1957.
Stjepan Slišković	12. lipnja 1957.
Zlatko Rajman	12. lipnja 1957.
Milan Joka	12. lipnja 1957.
Stjepan Vuić	18. lipnja 1957.

Mirko Mlinarić	18. lipnja 1957.
Ivan Čakar	18. lipnja 1957.
Štefan Veselko	21. lipnja 1957.
Ilija Kovačić	26. lipnja 1957.
Janko Šerbec	26. lipnja 1957.
Mirko Pajtl	28. lipnja 1957.
Tomislav Kolumbić	28. lipnja 1957.
Stjepan Matić	28. lipnja 1957.
Danijel Nardin	28. lipnja 1957.
Milan Jajčanin	29. lipnja 1957.
Vladimir Metz	29. lipnja 2957.
Mile Ristomanov	29. lipnja 1957.
Ferdo Zdelar	29. lipnja 1957.
Ivan Brnardić	3. kolovoza 1957.
Vladimir Hrvačić	6. rujna 1957.
Mijo Laić	6. rujna 1957.
Ivo Končurat	13. rujna 1957.
Miloš Radoviš	16. rujna 1957.
Dušan Laković	16. rujna 1957.
Stjepan Brgeljević	18. rujna 1957.
Đorđe Kepčija	18. rujna 1957.
Josip Brigljević	27. rujna 1957.
AKADEMSKA GODINA 1957./1958.	
Ilija Magud	11. listopada 1957.
Branko Petrovečki	11. listopada 1957.
Mirko Ptičar	11. listopada 1957.
Ivan Herceg	17. listopada 1957.
Dragutin Slunjski	17. listopada 1957.
Ivan Plačko	18. listopada 1957.
Stanko Rukavina	25. listopada 1957.
Boris Martinić	28. listopada 1957.
Marko Butković	5. studenoga 1957.
Srećko Vehovec	11. studenoga 1957.
Dragutin Kralj	11. studenoga 1957.
Petar Miličić	11. studenoga 1957.
Vilim Bestal	18. studenoga 1957.
Vilko Gustinčić	18. studenoga 1957.
Zvonimir Rudelić	19. studenoga 1957.
Aleksandar Stojmenov	19. studenoga 1957.
Bela Šagi	19. studenoga 1957.
Vasilije Zatezalo	19. studenoga 1957.
Josip Novak	22. studenoga 1957.
Dragutin Tišljarec	7. prosinca 1957.
Branko Kovačević	17. prosinca 1957.
Ante Pečvarac	17. prosinca 1957.
Božo Sabljić	27. prosinca 1957.
Ivica Bedenko	28. prosinca 1957.
Radivoj Štular	28. prosinca 1957.
Ivan Mužak	28. prosinca 1957.
Đurđina Popovac	30. prosinca 1957.

Miloš Pregl	30. prosinca 1957.
Nikola Dasović	30. prosinca 1957.
Slavko Tošić	30. prosinca 1957.
Trajko Godžirov	28. siječnja 1958.
Vladimir Koren	28. siječnja 1958.
Elizabeta Šokčević	28. siječnja 1958.
Josip Grgurić	18. veljače 1958.
Željko Miodragović	18. veljače 1958.
Ivan Škrivanko	18. veljače 1958.
Siniša Arsenijević	25. veljače 1958.
Pavle Bartolović	25. veljače 1958.
Ivan Ljubić	25. veljače 1958.
Luka Oskomić	25. veljače 1958.
Ervin Košir	26. veljače 1958.
Aleksandar Pavliček	26. veljače 1958.
Krešimir Frankl	4. ožujka 1958.
Dragoljub Bačev	12. ožujka 1958.
Tomo Karageorgiev	12. ožujka 1958.
Nada Knežević	12. ožujka 1958.
Milan Kratohvil	12. ožujka 1958.
Ivan Muhvić	18. ožujka 1958.
Hrvoje Ambrilović	25. ožujka 1958.
Ljudevit Brajdić	29. ožujka 1958.
Niko Marjanović	29. ožujka 1958.
Velimir Effenberger	1. travnja 1958.
Vjekoslava Effenberger	1. travnja 1958.
Anton Kranjc	19. travnja 1958.
Blanka Hrbud	22. travnja 1958.
Nevenka Pavlin	26. travnja 1958.
Andrija Stavljenić	7. svibnja 1958.
Ignac Seifried	13. svibnja 1958.
Jakob Antunović	14. svibnja 1958.
Mladen Štefičić	14. svibnja 1958.
Slavko Švegar	16. svibnja 1958.
Jurislav Dužević	24. svibnja 1958.
Branko Volarić	24. svibnja 1958.
Marij Bratuž	27. svibnja 1958.
Krešimir Mikulec	6. lipnja 1958.
Josip Lončarić	6. lipnja 1958.
Petar Čeleković	9. lipnja 1958.
Anton Sertić	9. lipnja 1958.
Dragutin Brož	10. lipnja 1958.
Vera Kopjar	10. lipnja 1958.
Vasilije Bijelić	30. lipnja 1958.
Metoda Kopitar	30. lipnja 1958.
Jere Perišić	30. lipnja 1958.
Franjo Rakoš	30. lipnja 1958.
Višnja Rožan	30. lipnja 1958.
Franjo Čerkuč	14. srpnja 1958.
Josip Levar	14. srpnja 1958.

Toma Glavaški	18. srpnja 1958.
Dušan Nardin	18. srpnja 1958.
Doroteja Vinković	18. srpnja 1958.
Dinko Linić	30. srpnja 1958.
Ivan Komerički	9. rujna 1958.
Marijan Marjanović	9. rujna 1958.
Vjenceslav Shejbal	9. rujna 1958.
Boris Kovačić	13. rujna 1958.
Branko Govedarica	25. rujna 1958.
Fila Radovan	26. rujna 1958.
Vladimir Car	26. rujna 1958.
Silvija Ohnoutek	27. rujna 1958.
Vjekoslav Polšak	27. rujna 1958.

AKADEMSKA GODINA 1958./1959.

Marijana Peršić	9. listopada 1958.
Vladimir Kudeljnjak	16. listopada 1958.
Lazar Nogić	16. listopada 1958.
Slavica Mažuran	27. listopada 1958.
Vladimir Kurbatfinski	27. listopada 1958.
Ivan Kopić	4. studenoga 1958.
Zlatko Kraljević	4. studenoga 1958.
Kolja Carević	21. studenoga 1958.
Miroslav Milinčević	21. studenoga 1958.
Draško Salopek	21. studenoga 1958.
Ilija Benčić	25. studenoga 1958.
Vladimir Bonačić-Mandinić	25. studenoga 1958.
Vjekoslav Forsthuber	25. studenoga 1958.
Franc Korban	25. studenoga 1958.
Juraj Krkoška	28. studenoga 1958.
Nedžat Žunić	28. studenoga 1958.
Miroslav Supančić	9. prosinca 1958.
Stjepan Trgovec	9. prosinca 1958.
Stjepan Domazetović	19. prosinca 1958.
Milorad Mišković	20. prosinca 1958.
Milan Grahovac	30. prosinca 1958.
Josip Gubić	30. prosinca 1958.
Jerko Križaj	30. prosinca 1958.
Božidar Kulišić	30. prosinca 1958.
Zlatko Mareković	6. siječnja 1959.
Antun Prgić	6. siječnja 1959.
Anton Jakomin	2. veljače 1959.
Dinko Klarić	3. veljače 1959.
Vaso Matić	3. veljače 1959.
Ljubomir Zečić	3. veljače 1959.
Marijan Tiselj	5. veljače 1959.
Zdravko Mendler	17. veljače 1959.
Mato Kovačević	23. veljače 1959.
Janko Pospiš	23. rujna 1959.
Ivan Igrić	27. veljače 1959.
Franjo Karlović	27. veljače 1959.

Stjepan Špinderk	27. veljače 1959.
Ivan Jurec	6. ožujka 1959.
Sakib Terzić	6. ožujka 1959.
Ivan Hodak	18. ožujka 1959.
Slobodan Juzbašić	18. ožujka 1959.
Ante Krokar	18. ožujka 1959.
Nebojša Žakula	19. ožujka 1959.
Alojz Fric	20. ožujka 1959.
Zdenko Horvat	20. ožujka 1959.
Dušan Jovanović	20. ožujka 1959.
Ljubomir Marjanović	20. ožujka 1959.
Vinko Rukavina	20. ožujka 1959.
Tomislav Zorić	20. ožujka 1959.
Marijan Uroić	25. ožujka 1959
Željko Matičić	26. ožujka 1959.
Marijan Musija	3. travnja 1959.
Milić Arsenijević	9. travnja 1959.
Vesna Janjić	9. travnja 1959.
Josip Kunšt	9. travnja 1959.
Ivan Rudec	22. travnja 1959.
Zvonimir Spišić	23. travnja 1959.
Ivan Jerković	5. svibnja 1959.
Branko Veldić	5. svibnja 1959.
Milan Smiljanić	6. svibnja 1959.
Antun Kapun	14. svibnja 1959.

Mihael Ledinek	14. svibnja 1959.
Milivoj Medven	14. svibnja 1959.
Bogomir Gliha	20. svibnja 1959.
Tugomir Bučanac	20. svibnja 1959.
Branko Kurelec	27. svibnja 1959.
Vjekoslav Šimičić	4. lipnja 1959.
Juraj Dolenc	5. lipnja 1959.
Leon Tončić	11. lipnja 1959.
Zvonimir Preisler	2. srpnja 1959.
Mijo Tkalec	2. srpnja 1959.
Kazimir Turkalj	2. srpnja 1959.
Marko Šimić	3. srpnja 1959.
Ferenc Feher	7. srpnja 1959.
Antun Bajs	7. srpnja 1959.
Sava Kilvain	7. srpnja 1959.
Anton Brumen	7. srpnja 1959.
Marijan Sviben	9. srpnja 1959.
Veljko Rašpica	9. srpnja 1959.
Mirko Potočnjak	10. srpnja 1959.
Aleksandar Krotin	10. srpnja 1959.
Antun Mačečević	11. srpnja 1959.
Franc Krešnar	11. srpnja 1959.
Tomislav Vrčić	8. rujna 1959.
Tomislav Vuić	8. rujna 1959.
Trpimir Barić	8. rujna 1959.

Aleksandar Horvat	8. rujna 1959.
Dobroslav Brlić	8. rujna 1959.
Vladimir Rukavina	9. rujna 1959.
Marijan Šantić	22. rujna 1959.
Mato Trojanović	22. rujna 1959.
Branko Ujdenica	22. rujna 1959.
Anđelko Vrančić	25. rujna 1959.
Franjo Marojević	26. rujna 1959.
AKADEMSKA GODINA 1959./1960.	
Slavko Pupovac	14. listopada 1959.
Dušan Žakula	14. listopada 1959.
Marko Krznarić	31. listopada 1959.
Stanislav Kopač	2. studenoga 1959.
Vinko Munitić	10. studenoga 1959.
Željko Kos	24. studenoga 1959.
Radojka Raškaj	24. studenoga 1959.
Željko Töpfer	24. studenoga 1959.
Anton Dolenc	25. studenoga 1959.
Franc Pavlič	25. studenoga 1959.
Štefan Bauman	27. studenoga 1959.
Jožef Rac	28. studenoga 1959.
Oskar Homolja	3. prosinca 1959.
Drago Fajdetić	3. prosinca 1959.
Zdenko Erdeljac	4. prosinca 1959.
Nada Kelemen-Škrinjarić	4. prosinca 1959.
Georgije Diklić	14. prosinca 1959.
Peter Rojc	14. prosinca 1959.
Josip Martinec	15. prosinca 1959.
Alojzije Slivnjak	15. prosinca 1959.
Mirko Tarle	21. prosinca 1959.
Andrija Žic	21. prosinca 1959.
Stjepan Mihelj	22. prosinca 1959.
Aleksej Miloš	22. prosinca 1959.
Milan Knez	23. prosinca 1959.
Željko Pekovec	23. prosinca 1959.
Josip Veselj	23. prosinca 1959.
Ivan Hajnal	25. prosinca 1959.
Vlatko Ivoš	25. prosinca 1959.
Teodor Čorić	29. prosinca 1959.
Srećko Krešić	29. prosinca 1959.
Karlo Rakovac	29. prosinca 1959.
Bojan Štefančić	29. prosinca 1959.
Armin Tomašić	29. prosinca 1959.
Dragan Jurić	30. prosinca 1959.
Zlatko Mikšić	8. siječnja 1960.
Ivan Marković	8. siječnja 1960.
Franc Javornik	22. siječnja 1960.
Janko Žust	22. siječnja 1960
Jože Einfalt	5. veljače 1960..
Stjepan Topolko	5. veljače 1960.

Branko Obradović	6. veljače 1960.
Mijo Zbodulja	10. veljače 1960.
Ladislav Ivanec	16. veljače 1960.
Alojz Kolar	16. veljače 1960.
Tomislav Vukasović	16. veljače 1960.
Mirko Lehman	23. veljače 1960.
Jožef Pihler	26. veljače 1960.
Marijan Herceg	1. ožujka 1960.
David Vladetić	1. ožujka 1960.
Josip Dobranić	2. ožujka 1960.
Miljenko Juričić	9. ožujka 1960.
Anton Resnik	10. ožujka 1960.
Dušan Novak	11. ožujka 1960.
Ivan Bardun	22. ožujka 1960.
Branko Miočinović	22. ožujka 1960.
Boris Gerl	29. ožujka 1960.
Josip Majstorović	29. ožujka 1960.
Boris Sancin	29. ožujka 1960.
Jože Šterk	29. ožujka 1960.
Franc Štirn	29. ožujka 1960.
Milovan Panić	5. travnja 1960.
Stjepan Čukulin	8. travnja 1960.
Mihael Pangerc	12. travnja 1960.
Julij Florjanc	25. travnja 1960.
Vlatko Matković	25. travnja 1960.

Milan Vauda	26. travnja 1960.
Jože Justin	5. svibnja 1960.
Rudolf Šerbedžija	17. svibnja 1960.
Velimir Naranča	26. svibnja 1960.
Ivan Bucak	30. svibnja 1960.
Anđelo Filipić	31. svibnja 1960.
Josip Rogoz	31. svibnja 1960.
Ratislav Sterle	31. svibnja 1960.
Alojz Mihev	9. lipnja 1960.
Vinko Uran	9. lipnja 1960.
Ante Dujmović	10. lipnja 1960.
Tomislav Bilandžić	11. lipnja 1960.
Borivoj Preradović	11. lipnja 1960.
Niko Šapro	11. lipnja 1960.
Ignac Goišić	14. lipnja 1960.
Vladimir Mašić	14. lipnja 1960.
Rajko Obradović	15. lipnja 1960.
Vinko Apšner	20. lipnja 1960.
Franjo Mičuda	20. lipnja 1960.
Zvonimir Trgovac	20. lipnja 1960.
Mirko Jureša	21. lipnja 1960.
Jozo Bukmir	24. lipnja 1960.
Branko Hus	24. lipnja 1960.
Velimir Lalić	24. lipnja 1960.
Ilija Jovanović	25. lipnja 1960.

Dražen Knežević	25. lipnja 1960.
Franc Vilar	25. lipnja 1960.
Petar Čavić	27. lipnja 1960.
Zdravko Laktić	27. lipnja 1960.
Mato Ligenza	27. lipnja 1960.
Eduard Berc	28. lipnja 1960.
Mihovil Škarpa	28. lipnja 1960
Milan Čretnik	29. lipnja 1960.
Hajrudin Ergić	5. srpnja 1960.
Branimir Utješinović	5. srpnja 1960.
Vladimir Hruška	8. srpnja 1960.
Dragutin Petrović	8. srpnja 1960.
Jože Uršić	8. srpnja 1960.
Ivan Vraničar	8. srpnja 1960.
Đermano Brajković	11. srpnja 1960.
Zlatko Borković	11. srpnja 1960.
Janez Črnej	11. srpnja 1960.
Rudolf Kranjec	11. srpnja 1960.
Veljko Bijelić	15. srpnja 1960.
Vlaho Bošković	15. srpnja 1960.
Ivan Jelinić	15. srpnja 1960.
Drago Kubelka	15. srpnja 1960.
Laslo Papp	15. srpnja 1960.
Hajrulah Karabegović	19. kolovoza 1960.
Ivan Vrbanac	6. rujna 1960.
Stjepan Srbljić	10. rujna 1960.
Dragutin Šabarić	10. rujna 1960.
Mile Šikić	10. rujna 1960.
Jože (Ignac) Uršić	10. rujna 1960.
Janoš Toldi	22. rujna 1960.
Zvonimir Počivavšek	29. rujna 1960.
Mirko Mandić	29. rujna 1960.
AKADEMSKA GODINA 1960./1961.	
Petar Obradović	4. listopada 1960.
Dmitar Durman	20. listopada 1960.
Stjepan Viveg	20. listopada 1960.
Veseljka Crnković	25. listopada 1960.
Janez Habjan	27. listopada 1960.
Vinko Mraz	27. listopada 1960.
Šefik Kadić	2. studenoga 1960.
Ivan Odžakov	2. studenoga 1960.
Matevž Košenina	8. studenoga 1960.
Mihael Lipušček	8. studenoga 1960.
Zdravko Moćan	17. studenoga 1960.
Antun Trdak	17. studenoga 1960.
Ferenc Seleš	18. studenoga 1960.
Stanislav Gobec	22. studenoga 1960.
Pavel Potočnik	23. studenoga 1960.
Bogomir Štefanič	25. studenoga 1960.
Milan Mušeta	27. studenoga 1960.

Ivo Knežević	13. prosinca 1960.
Jadrana Strojny-Barić	19. prosinca 1960.
Željko Beluhan	23. prosinca 1960.
Zvonimir Klinar	23. prosinca 1960.
Živojin Kojić	26. prosinca 1960.
Stjepan Zelenko	26. prosinca 1960.
Ivan Čatipović	27. prosinca 1960.
Franjo Novosel	27. prosinca 1960.
Alojzije Jakupek	30. prosinca 1960.
Jožef Jericijo	10. siječnja 1961.
Ivan Mazej	20. siječnja 1961.
Jovan Ostojić	20. siječnja 1961.
Đuro Palaić	20. siječnja 1961.
Dobrislav Goropek	23. siječnja 1961.
Janez Keber	26. siječnja 1961.
Jože Prevorčnik	26. siječnja 1961.
Sergio Carli	28. siječnja 1961.
Ivan Tušev	28. siječnja 1961.
Zlatko Kumer	30. siječnja 1961.
Đuro Fehir	11. veljače 1961.
Giovanni Vellan	11. veljače 1961.
Zdravko Milašinčić	20. veljače 1961.
Đurđica Jakopčević Novak	22. veljače 1961.
Branko Sojer	22. veljače 1961.
Ivan Novak	23. veljače 1961.
Vladimir Goršić	1. ožujka 1961.
Josip Hrsan	6. ožujka 1961.
Bogdan Ločki	6. ožujka 1961.
Ivan Čaklec	13. ožujka 1961.
Mirko Kalember	17. ožujka 1961.
Božo Filaković	20. ožujka 1961.
Eugen Šoš	27. ožujka 1961.
Aleksandar Arsenović	28. ožujka 1961.
Zvonko Lešnik	28. ožujka 1961.
Marijan Telar	7. travnja 1961.
Karlo Tuček	14. travnja 1961.
Miroslav Blažeković	24. travnja 1961.
Josip Hanzl	24. travnja 1961.
Tomislav Ivanović	24. travnja 1961.
Pavao Roset	29. travnja 1961.
Zdenko Vlasak	9. svibnja 1961.
Dušan Rešek	18. svibnja 1961.
Ivan Filipović	19. svibnja 1961.
Marijan Kranjc	29. svibnja 1961.
Milenko Matić	29. svibnja 1961.
Želimir Štitić	29. svibnja 1961.
Branislav Gavrilović	3. lipnja 1961.
Ivan Vlahek	3. lipnja 1961.
Miroslav Vrana	16. lipnja 1961.
Bruno Giorgis	23. lipnja 1961.

Mladen Šterc	23. lipnja 1961.
Pal Kasaš	7. srpnja 1961.
Ante Prgomet	7. srpnja 1961.
Ivan Fučkala	10. srpnja 1961.
Gajo Gajić	10. srpnja 1961.
Gabrijel Roša	10. srpnja 1961.
Darko Klinc	13. srpnja 1961.
Ernest Kovačević	13. srpnja 1961.
Krešimir Matišić	13. srpnja 1961.
Hasan Izetbegović	14. srpnja 1961.
Petar Miladin	14. srpnja 1961.
Đuro Dinčec	8. rujna 1961.
Marko Nađaković	8. rujna 1961.
Tome Veresa	8. rujna 1961.
Josip Živković	8. rujna 1961.
Josip Perić	26. rujna 1961.
AKADEMSKA GODINA 1961./1962.	
Zdravko Križaj	30. listopada 1961.
Slobodan Marković	30. listopada 1961.
Dušan Todorović	11. studenoga 1961.
Ante Alvir	17. studenoga 1961.
Mihael Kacun	24. studenoga 1961.
Ilija Matić	24. studenoga 1961.
Milorad Trifunović	24. studenoga 1961.
Berislav Špigelski	24. studenoga 1961.
Zlatko Stančić	27. studenoga 1961.
Zrinko Grgurić	28. studenoga 1961.
Dragutin Perko	28. studenoga 1961.
Stanislav Janjetić	12. prosinca 1961.
Milan Svilar	12. prosinca 1961.
Stjepan Hočuršćak	20. prosinca 1961.
Ivan Krznarić	20. prosinca 1961.
Stjepan Sokolivić	20. prosinca 1961.
Rade Liakr	27. prosinca 1961.
Božo Mandić	27. prosinca 1961.
Dražen Antešić	28. prosinca 1961.
Marcel Markulin	19. siječnja 1962.
Aleksandar Toplak	19. siječnja 1962.
Tomislav Pranjko	1. veljače 1962.
Dubravko Emanović	14. veljače 1962.
Antun Petričević	14. veljače 1962.
Ante Bubić	15. veljače 1962.
Milivoje Slijepčević	19. ožujka 1962.
Ćiril Hlavač	3. travnja 1962.
Artur Debogović	4. travnja 1962.
Zlatko Ožbolt	9. travnja 1962.
Krešimir Samobor	10. travnja 1962.
Adolf Mlakar	12. travnja 1962.
Ivan Branilović	17. travnja 1962.
Šime Džapo	17. travnja 1962.

Petar Lukman	17. travnja 1962.
Jože Nemanič	18. travnja 1962.
Andrija Plešnar	18. travnja 1962.
Bogomil Kotnjek	26. travnja 1962.
Branko Marjanović	27. travnja 1962.
Ante Pavić	27. travnja 1962.
Borislav Parmać	30. svibnja 1962.
Nedjeljko Zurovac	31. svibnja 1962.
Marijan Jagunić	13. lipnja 1962.
Bojan Čampa	19. lipnja 1962.
Srećko Križmančić	19. lipnja 1962.
Josip Keller	9. srpnja 1962.
Krešimir Anić	10. srpnja 1962.
Petar Milaković	10. srpnja 1962.
Alojz Erdelji	11. srpnja 1962.
Asaf Duraković	30. srpnja 1962.
Zvonko Habjanac	30. srpnja 1962.
Mladen Žunić	30. srpnja 1962.
Pavle Dimitrov	21. rujna 1962.
AKADEMSKA GODINA 1962./1963.	
Ivan Jelić	6. listopada 1962.
Luka Kaurloto	6. listopada 1962.
Zlatan Rendić	6. listopada 1962.
Mario Bauer	19. listopada 1962.
Dražen Haberštok	19. listopada 1962.
Josip Vrbanić	19. listopada 1962.
Ljubo Kunst	31. listopada 1962.
Dane Šupe	17. studenoga 1962.
Josip Filipović	5. prosinca 1962.
Živojin Radić	5. prosinca 1962.
Ladislav Barić	7. prosinca 1962.
Željko Župančić	11. prosinca 1962.
Zdravko Štancl	14. prosinca 1962.
Jože Turk	14. prosinca 1962.
Franjo Iveković	18. prosinca 1962.
Krešimir Kovač	27. prosinca 1962.
Stjepan Petej	2. veljače 1963.
Dubravko Žerajić	2. veljače 1963.
Jelena Erceg	5. veljače 1963.
Zvonko Turklaj	5. veljače 1963.
Ivan Gregurić	5. veljače 1963.
Zdenka Kostolanji	22. veljače 1963.
Vladimir Cikuša	23. veljače 1963.
Ivan Rostaš	25. veljače 1963.
Slavko Truntić	25. veljače 1963.
Vital Turnšek	25. veljače 1963.
Nemanja Cvjetičanin	5. travnja 1963.
Josip Lončarić	9. travnja 1963.
Josip Percač	11. travnja 1963.
Franjo Kovačić	22. travnja 1963.

Stjepan Prgomet	22. travnja 1963.
Ivan Gugo	29. travnja 1963.
Samuel Kavčić	31. svibnja 1963.
Egon Lavicki	10. lipnja 1963.
Anton Jagodnik	22. lipnja 1963.
Emerik Irman	27. lipnja 1963.
Mijo Mađarić	5. srpnja 1963.
Dušan Nestl	5. srpnja 1963.
Ivan Udovičić	5. srpnja 1963.
Frane Gojević	10. srpnja 1963.
Ivan Perošić	10. srpnja 1963.
Zlatko Kunštek	11. srpnja 1963.
Zdravko Kunst	13. srpnja 1963.
Branko Mihelić	13. srpnja 1963.
Nikola Miljak	13. srpnja 1963.
Zvonimir Dolovčak	11. rujna 1963.
Ante Pavić	11. rujna 1963.
Josip Joha	12. rujna 1963.
Petar Katić	13. rujna 1963.
Ante Rendić	25. rujna 1963.
Mitar Lazić	28. rujna 1963.
AKADEMSKA GODINA 1963./1964.	
Demise Abebe	29. listopada 1963.
Mato Šikić	31. listopada 1963.
Jure Buljanović	30. listopada 1963.
Joško Ledić	30. listopada 1963.
Krešimir Medvid	30. listopada 1963.
Zvonimir Šver	31. listopada 1963.
Iztok Drožina	5. studenoga 1963.
Franc Jošt	12. studenoga 1963.
Mladen Čulinović	19. studenoga 1963.
Stanko Medak	10. prosinca 1963.
Branislav Pavlović	10. prosinca 1963.
Vilim Ditrih	20. prosinca 1963.
August Haramina	20. prosinca 1963.
Viljem Krsnik	30. prosinca 1963.
Mijo Đilas	28. siječnja 1964.
Vojko Kamenik	1. veljače 1964.
Augustin Jalšovec	15. veljače 1964.
Križan Čuljak	24. veljače 1964.
Metodije Gondev	28. veljače 1964.
Željko Bombek	5. ožujka 1964.
Stjepan Dobranić	7. ožujka 1964.
Ivan Faltus	11. ožujka 1964.
Krunoslav Antolović	19. ožujka 1964.
Velimir Katušin	21. ožujka 1964.
Antun Sedlaček	21. ožujka 1964.
Juraj Rački	27. ožujka 1964.
Todor Grnev	30. ožujka 1964.
Franjo Novoselac	4. lipnja 1964.

Antun Vidaković	4. lipnja 1964.
Zlatko Gal	6. travnja 1964.
Antun Hausmaninger	6. travnja 1964.
Dubravka Tomić Mrnjek	28. svibnja 1964.
Miroslav Smola	9. lipnja 1964.
Emilijan Lesjak	16. lipnja 1964.
Petar Nikov	18. lipnja 1964.
Izet Spahić	23. lipnja 1964.
Milan Bajić	27. lipnja 1964.
Josip Bašić	27. lipnja 1964.
Milenko Ropac	27. lipnja 1964.
Ana Horvat	7. srpnja 1964.
Vojislava Nušić	14. srpnja 1964.
Anđelko Glibota	15. srpnja 1964.
Dušan Trnčev	15. srpnja 1964.
Ratomir Orban	20. srpnja 1964.
Đuro Degmečić	15. rujna 1964.
Saltir Nakov	19. rujna 1964.
Jovo Runić	19. rujna 1964.
Nevenka Marković	22. rujna 1964.
Dragutin Paradinović	22. rujna 1964.
Ante Blajić	25. rujna 1964.
Ivan Kolačko	29. rujna 1964.
Marko Jurković	29. rujna 1964.
Ante Puljić	29. rujna 1964.

AKADEMSKA GODINA 1964./1965.	
Dušan Dolić	9. listopada 1964.
Vladimir Melenjuk	9. listopada 1964.
Dragutin Larva	16. listopada 1964.
Tomislav Modrovčić	16. listopada 1964.
Milenko Rađenović	23. listopada 1964.
Mate Bubić	27. listopada 1964.
Zdravko Šimić	3. studenoga 1964.
Dušan Vukelić	3. studenoga 1964.
Jožef Matolči	17. studenoga 1964.
Šime Škeljo	17. studenoga 1964.
Krešimir Šunjić	24. studenoga 1964.
Sabahudin Balvanović	25. studenoga 1964.
Nikola Džakula	25. studenoga 1964.
Božidar Šoša	25. studenoga 1964.
Hrvoje Mazija	11. prosinca 1964.
Jakov Boglić	22. prosinca 1964.
Obrad Muždalo	30. prosinca 1964
Milan Vukušić	30. prosinca 1964.
Mario Lonččar	12. siječnja 1965.
Hrvoje Gomerčić	22. siječnja 1965.
Mijo Mikulić	22. siječnja 1965.
Zdeslav Pervan	22. siječnja 1965.
Nenad Dobrić	9. veljače 1965.
Ruždi Hasanagić	9. veljače 1965.

Marijan Catinelli	22. veljače 1965.
Jelisaveta Antić	26. veljače 1965.
Aleksandar Naletovski	19. ožujka 1965.
Karlo Rakonca	19. ožujka 1965.
Ivan Bašić	20. ožujka 1965.
Saša Jurica Venos	30. ožujka 1965.
Ilija Gregačević	13. travnja 1965.
Zvonimir Ovinčević	14. travnja 1965.
Zvonimir Modrić	15. travnja 1965.
Zlatko Hrastnik	27. travnja 1965.
Borislav Kašman	4. svibnja 1965.
Branko Ilić	8. lipnja 1965.
Domagoj Sabolović	25. lipnja 1965.
Željko Vignjević	29. lipnja 1965.
Maksim Hropot	2. srpnja 1965.
Zvonko Pavlinec	2. srpnja 1965.
Krešimir Babić	6. srpnja 1965.
Andrej Gregorič	6. srpnja 1965.
Vlado Penzar	6. srpnja 1965.
Bojan Dostal	13. srpnja 1965.
Mihajlo Drobac	14. srpnja 1965.
Ivica Škrlac	14. srpnja 1965.
Vojo Ljubojević	19. srpnja 1965.
Krešimir Pivac	7. rujna 1965.
Mensur Šehić	7. rujna 1965.
Želimir Malnar	10. rujna 1965.
Vladimir Hahn	28. rujna 1965.
Vatroslav Ostojić	28. rujna 1965.
Andrija Čović	29. rujna 1965.
Berislav Turk	29. rujna 1965.
AKADEMSKA GODINA 1965./1966.	
Božidar Prtilo	19. listopada 1965.
Juraj Rukavina	19. listopada 1965.
Milica Bastašić	26. listopada 1965.
Vlasta Šerman Dukarić	26. listopada 1965.
Klaudija Fiedler	29. listopada 1965.
Vlatko Rupić	9. studenoga 1965.
Vojislav Tonković	16. studenoga 1965.
Stjepan Kutnjak	27. studenoga 1965.
Dževat Domi	27. studenoga 1965.
Zvonimir Čolić	22. prosinca 1965.
Šandor Sntpeteri	22. prosinca 1965.
Lili Ostreš	24. prosinca 1965.
Predrag Božičković	28. prosinca 1965.
Vilko Horaček	28. prosinca 1965.
Ivan Šomek	28. prosinca 1965.
Branko Fuček	18. siječnja 1966.
Marijan Laušin	18. siječnja 1966.
Franjo Šantak	21. siječnja 1966.
Ante Hraste	1. veljače 1966.

Zvonimir Košić	1. veljače 1966.
Muhamed Arnautović	4. veljače 1966.
Josip Vrkljan	11. veljače 1966.
Želimir Brnčić	15. veljače 1966.
Ante Dujmić	15. veljače 1966.
Ivan Kučenjak	22. veljače 1966.
Radojka Savić Drakulić	25. veljače 1966.
Antun Adamović	1. ožujka 1966.
Borislav Seletković	8. ožujka 1966.
Živko Lončar	14. ožujka 1966.
Krešimir Jakovlić	15. ožujka 1966.
Franc Žužek	18. ožujka 1966.
Ivan Barišić	25. ožujka 1966.
Mile Kovačević	29. ožujka 1966.
Želimir Pavičić	30. ožujka 1966.
Tomislav Jinek	1. travnja 1966.
Erika Brkljačić	6. travnja 1966.
Željko Krajčić	6. travnja 1966.
Muharem Krzić	22. travnja 1966.
Stjepan Jambrović	27. travnja 1966.
Marijan Vučko	27. travnja 1966.
Miroslav Štrajcar	27. travnja 1966.
Viktor Podlesek	29. travnja 1966.
Juraj Srnec	13. svibnja 1966.
Mato Dretvić	18. svibnja 1966.
Dragutin Kalapoš	18. svibnja 1966.
Franjo Mikić	23. svibnja 1966.
Ante Glibotić	23. svibnja 1966.
Vlado Petrinović	25. svibnja 1966.
Gani Muhađiri	7. lipnja 1966.
Ivan Brenner	14. lipnja 1966.
Antun Pospišil	14. lipnja 1966.
Petar Rudić	14. lipnja 1966.
Jure Mijatović	5. srpnja 1966.
Vitomir Tripković	8. srpnja 1966.
Vinko Gašpar	13. srpnja 1966.
Ante Raulj	13. srpnja 1966.
Mustafa Šabani	9. rujna 1966.
Nikola Huić	16. rujna 1966.
Ljudevit Lovrak	27. rujna 1966.
AKADEMSKA GODINA 1966./1967.	
Dragutin Cingulin	28. listopada 1966.
Ivan Šantić	28. listopada 1966.
Alojz Durlen	25. studenoga 1966.
Josip Ljubičić	9. prosinca 1966.
Mladen Celovec	24. prosinca 1966.
Drago Herenda	24. prosinca 1966.
Stanislav Horvat	27. prosinca 1966.
Milan Maljković	27. prosinca 1966.
Branimir Živković	27. prosinca 1966.

Ivan Rukavina	28. prosinca 1966.
Dubravko Mikulić	29. prosinca 1966.
Zlatko Debogović	29. prosinca 1966.
Branko Kulakov	30. prosinca 1966.
Miroslav Čok	13. siječnja 1967.
Marijan Borovnjak	31. siječnja 1967.
Tomislav Novosel	31. siječnja 1967.
Zoran Mrinjek	3. veljače 1967.
Jože Šikovec	3. veljače 1967.
Petar Vukušić	10. veljače 1967.
Mirko Burić	7. veljače 1967.
Josip Tarnaj	21. veljače 1967.
Laslo Birli	28. veljače 1967.
Božica Đurinski	28. veljače 1967.
Josip Kranjec	28. veljače 1967.
Josip Obrovac	25. ožujka 1967.
Ante Jelić	28. ožujka 1967.
Vinka Petrušić	4. travnja 1967.
Mato Galović	18. travnja 1967.
Dragutin Cigula	20. svibnja 1967.
Jerko Domić	20. svibnja 1967.
Vera Mišić	23. svibnja 1967.
Andrija Bahorić	24. svibnja 1967.
Davorin Kosti	24. svibnja 1967.
Miroslav Babić	30. svibnja 1967.
Stjepan Kušević	9. lipnja 1967.
Ratimir Klepac	13. lipnja 1967.
Srećko Majnarić	13. lipnja 1967.
Milan Modec	20. lipnja 1967.
Dragutin Korešec	11. srpnja 1967.
Ivan Marinović	11. srpnja 1967.
Rudolf Prpić	12. srpnja 1967.
Stjepan Ciganović	14. srpnja 1967.
Boris Smojever	14. srpnja 1967.
Eugen Pintar	15. srpnja 1967.
Đurđica Remenar	15. srpnja 1967.
Mauro Škandul	15. srpnja 1967.
Stjepan Pavletić	8. rujna 1967.
Adam Šakić	22. rujna 1967.
Višnja Pavlović Marok	26. rujna 1967.
Đuro Sunajko	26. rujna 1967.
Ivan Tadijanović	28. rujna 1967.
AKADEMSKA GODINA 1967./1968.	
Gabrijela Krivec	4. listopada 1967.
Ibrahim Pjanić	24. listopada 1967.
Ivan Vlahek	31. listopada 1967.
Hrvojae Zdjelar	31. listopada 1967.
Berislav Jukić	17. studenoga 1967.
Nedeljkjo Čaušić	24. studenoga 1967.
Ejub Džaferović	2. prosinca 1967.

Petar Jovančev	27. prosinca 1967.
Igor Šetinc	27. prosinca 1967.
Ivo Karađole	30. prosinca 1967.
Ante Komar	30. prosinca 1967.
Borislav Šimundić-Bendić	17. siječnja 1968.
Josip Juras	19. siječnja 1968.
Ivan Graho	26. siječnja 1968.
Milan Devčić	30. siječnja 1968.
Dalibor Franolić	6. veljače 1967.
Josip Balja	9. veljače 1968.
Emil Gašparović	13. veljače 1968.
Josip Bobovec	23. veljače 1968.
Ernest Grubešić	1. ožujka 1968.
Ivan Rusac	5. ožujka 1968.
Ivan Sekulić	9. travnja 1968.
Rudolf Kraft	16. travnja 1968.
Marijan Milković	7. svibnja 1968.
John Henry Onyango	6. lipnja 1968.
Nada Anić	21. lipnja 1968.
Ivan Majdak	28. lipnja 1968.
Zdenko Makek	28. lipnja 1968.
Vesna Hofman	29. lipnja 1968.
Miroslav Jakovina	5. srpnja 1968.
Ladislav Vibovec	5. srpnja 1968.
Miško Kovačić	10. srpnja 1968.
Branimir Marčelja	10. srpnja 1968.
Benjamin Gedalja	12. srpnja 1968.
Boris Haiman	12. srpnja 1968.
Ismet Biščević	13. srpnja 1968.
Vojislav Čuturilo	16. srpnja 1968.
Miroslav Futivić	16. srpnja 1968.
Paško Pavković	16. srpnja 1968.
Miroslav Sabo	10. rujna 1968.
Ivica Torjanac	10. rujna 1968.
Krešimir Benčević	20. rujna 1968.
Veselko Sušac	20. rujna 1968.
Stjepan Klarić	24. rujna 1968.
Tomislav Mandić	24. rujna 1968.
Branko Pukanić	24. rujna 1968.
AKADEMSKA GODINA 1968./1969.	
Ambroz Pipinić	15. listopada 1968.
Đuro Geber	22. listopada 1968.
Stanislav Crnić	29. listopada 1968.
Tomislav Matošin	29. listopada 1968.
Nevenka Palčec	29. listopada 1968.
Tomislav Bašić	1. studenoga 1968.
Franjo Ileković	1. studenoga 1968.
Berislav Majić	1. studenoga 1968.
Ibrahim Kalabić	5. studenoga 1968.
Franjo Borić	12. studenoga 1968.

Josip Bilić	15. studenoga 1968.
Antun Jelić	15. studenoga 1968.
Antun Prstec	22. studenoga 1968.
Ivan Šunić	22. studenoga 1968.
Antun Tomašković	22. studenoga 1968.
Tomislav Balenović	27. studenoga 1968.
Marijan Bolf	27. studenoga 1968.
Stjepan Vidović	6. prosinca 1968.
Jožef Žabkar	10. prosinca 1968.
Zvonimir Drblik	13. prosinca 1968.
Mirta Fikajs	17. prosinca 1968.
Drago Nežmahen	20. prosinca 1968.
Rudolf Parčetić	20. prosinca 1968.
Ante Šimović	20. prosinca 1968.
Borislav Šimunsić	20. prosinca 1968.
Miroslav Sabo	24. prosinca 1968.
Akoš Šimonji	24. prosinca 1968.
Božidar Premzl	27. prosinca 1968.
Ivan Mahin	7. siječnja 1969.
Stjepan Perković	7. siječnja 1969.
Dubravka Deželić	8. siječnja 1969.
Dragutin Jilnek	14. siječnja 1969
Ivo Obradović	14. siječnja 1969.
Drago Stjepanović	22. siječnja 1969.
Josip Herceg	4. veljače 1969.
Zdenko Sojak	11. veljače 1969.
Vladimir Radoš	14. veljače 1969.
Ivan Noso	18. veljače 1969.
Franjo Bermarija	26. veljače 1969.
Sitki Gunga	1. ožujka 1969.
Mirza Hadžiosmanović	3. ožujka 1969.
Marijan Potočić	3. ožujka 1969.
Milan Višnjić	4. ožujka 1969.
Milan Grozdanić	14. ožujka 1969.
Mirko Hanževački	10. travnja 1969.
Dinko Viduka	6. svibnja 1969.
Branko Geršak	13. svibnja 1969.
Tomislav Janošić	20. svibnja 1969.
Mile Plazonić	20. svibnja 1969.
Tomislav Mesarić	27. svibnja 1969.
Josip Baturina	30. svibnja 1969.
Ferenc Đetvai	10. lipnja 1969.
Ivo Režić	10. lipnja 1969.
Aleksandar Ćubrilo	13. lipnja 1969.
Anto Jurić	13. lipnja 1969.
Ivan Grof	16. lipnja 1969.
Slavko Bambir	17. lipnja 1969.
Miroslav Švaganović	17. lipnja 1969.
Tomislav Kečkeš	11. srpnja 1969.
Nikola Milin	14. srpnja 1969.

Božidar Török	14. srpnja 1969.
Ivan Kurtz	9. rujna 1969.
Dubravka Libman	12. rujna 1969.
Danijel Pezelj	12. rujna 1969.
Dinko Kello	12. rujna 1969.
Đuro Sulimanović	13. rujna 1969.
Ivan Pavlović	17. rujna 1969.
Zlatko Parac	18. rujna 1969.
Milivoj Pancitov	30. rujna 1969.
Jozo Medija	30. rujna 1969.

AKADEMSKA GODINA 1969./1970.

Zvonimir Teklić	11. listopada 1969.
Ivan Mužina	24. listopada 1969.
Klaudio Sinković	31. listopada 1969.
Ljubica Kos	14. studenoga 1969.
Slavko Križevan	18. studenoga 1969.
Željko Rogina	4. studenoga 1969.
Zvonimir Babić	4. studenoga 1969.
Drago Nuić	25. studenoga 1969.
Dubravka Svoboda Vuković	2. prosinca 1969.
Franjo Raguž	23. prosinca 1969.
Jožef Kakonji	16. siječnja 1970.
Stjepan Cingel	16. siječnja 1970.
Ivan Grošinić	22. siječnja 1970.
Mirko Babić	27. siječnja 1970.
Mario Jadrejčić	30. siječnja 1970.
Milan Kokor	2. veljače 1970.
Josip Andrić	13. veljače 1970.
Stjepan Lisičak	13. veljače 1970.
Antun Rozić	13. veljače 1970.
Tomo Naglić	26. veljače 1970.
Viktor Bolkovac	2. ožujka 1970.
Branko Pišpek	14. ožujka 1970.
Ivan Barač	14. ožujka 1970.
Vera Gomerčić	16. ožujka 1970.
Vladimir Vuković	25. ožujka 1970.
Eva Boda	26. ožujka 1970.
Zvonimir Tutavac	28. ožujka 1970.
Andrija Ribar	28. ožujka 1970.
Dubravko Viduč	28. ožujka 1970.
Emilija Župić Luketin	1. travnja 1970.
Branislav Kljajić	4. travnja 1970.
Ivan Sabo	4. travnja 1970.
Branko Pavleković	11. travnja 1970.
Miroslav Pavlinić	18. travnja 1970.
Boris Zeman	18. travnja 1970.
Ivan Vukelić	24. travnja 1970.
Petar Kljaić	25. travnja 1970.
Oskar Švajger	30. travnja 1970.

Šandor Urban	5. svibnja 1970.
Miroslav Došen	23. svibnja 1970.
Marija Šimunec	3. lipnja 1970.
Slobodan Gradinski	10. lipnja 1970.
Velimir Banak	10. lipnja 1970.
Abd El Halim Zien El Abdien	1. srpnja 1970.
Zdravko Petrinec	2. srpnja 1970.
Dragomir Lisak	13. srpnja 1970.
Vladimir Merćep	13. srpnja 1970.
Marko Tadić	14. srpnja 1970.
Vera Vidas Tadić	14. srpnja 1970.
Ivan Gluić	15. srpnja 1970.
Ante Pavić	15. srpnja 1970.
Rudolf Prišćan	8. rujna 1970.
Sonja Babić-Jovović	15. rujna 1970.
Mladen Božičević	15. rujna 1970.
Antun Alegro	18. rujna 1970.

AKADEMSKA GODINA 1970./1971.

Nikola Plantek	2. listopada 1970.
Marija Šoštarić	6. listopada 1970.
Stjepan Pepeljnjak	9. listopada 1970.
Nada Horvat r.Jeromela	9. listopada 1970.
Ferenc Tot	20. listopada 1970.
Željko Došen	30. listopada 1970.
Davor Biondić	10. studenoga 1970.
Božo Mikulić	21. studenoga 1970.
Mladen Cvjetko	24. studenoga 1970.
Joso Jurić	24. studenoga 1970.
Mladen Stupar	25. studenoga 1970.
Vitomir Bilić	4. prosinca 1970.
Janko Grčić	4. prosinca 1970.
Borislav Zorić	8. prosinca 1970.
Marko Savić	11. prosinca 1970.
Božo Latinac	18. prosinca 1970.
Dženana Kurjaković	22. prosinca 1970.
Biserka Grgurec	29. prosinca 1970.
Lovorka Miklić	30. prosinca 1970.
Drago Zorić	12. siječnja 1971.
Dmitar Drekić	19. siječnja 1971.
Ivan Sučić	29. siječnja 1971.
Pero Ramadan	29. siječnja 1971.
Biserka Radonić r.Veriga	5. veljače 1971.
Blaženka Vojvoda	9. veljače 1971.
Andrija Jovanović	9. veljače 1971.
Franc Breznik	12. veljače 1971.
Ivan Kršek	12. veljače 1971.
Josip Matoković	22. veljače 1971.
Petar Kraljević	27. veljače 1971.
Stjepan Munjić	27. veljače 1971.
Ratomir Rački	27. veljače 1971.

Željko Vrzić	27. veljače 1971.
Dubravka Stepinac	8. ožujka 1971.
Juraj Marušić	8. ožujka 1971.
Leon Terseglav	11. ožujka 1971.
Petar Prčevski	22. ožujka 1971.
Milan Milković	22. ožujka 1971.
Željko Draginić	27. ožujka 1971.
Hrvoje Šimić	29. ožujka 1971.
Marko Duvnjak	31. ožujka 1971.
Vesna Jošt r. Tomurad	5. travnja 1971.
Željko Barbarić	5. travnja 1971.
Branko Liker	10. travnja 1971.
Hussein Abukar Scek	17. travnja 1971.
Željko Poznić	26. travnja 1971.
Tomislav Jakopović	8. svibnja 1971.
Nenad Engelsfeld	8. svibnja 1971.
Dušan Nježić	17. svibnja 1971.
Miljenko Janeš	22. svibnja 1971.
Ismet Mahmutović	22. svibnja 1971.
Blago Majić	24. svibnja 1971.
Ivan Gudelj	24. svibnja 1971.
Ivan Devčić	25. svibnja 1971.
Ana Kobetić	29. svibnja 1971.
Zdenko Dvorski	29. svibnja 1971.
Jožef Klaneček	4. lipnja 1971.
Rajko Pikelja	11. lipnja 1971.
Davor Meštrović	18. lipnja 1971.
Slavko Hačić	24. lipnja 1971.
Tomislav Leposavić	24. lipnja 1971.
Rexhep Sejdin	25. lipnja 1971.
Esad Ibrahimpašić	29. lipnja 1971.
Salko Okanović	29. lipnja 1971.
Ante Modrić	30. lipnja 1971.
Mirko Lojkić	30. lipnja 1971.
Roko Štimac	1. srpnja 1971.
Mijo Tadić	1. srpnja 1971.
Miroslav Gaži	6. srpnja 1971.
Pero Sapunar	8. srpnja 1971.
Stjepan Trusić	8. srpnja 1971.
Ivan Pešo	9. srpnja 1971.
Valter Čeh	12. srpnja 1971.
Marijan Jurišević	13. srpnja 1971.
Mirjana Mesarić	13. srpnja 1971.
Marija Vučemilo r. Delić	14. srpnja 1971.
Josip Berečki	8. rujna 1971.
Stjepan Težulat	9. rujna 1971.
Joso Marković	11. rujna 1971.
Baldo Radić	11. rujna 1971.
Mijo Kovačić	14. rujna 1971.
Danko Hajsig	17. rujna 1971.

Emin Teskeredžić	17. rujna 1971.
Blaž Žebec	21. rujna 1971.
Vera Žebec r. Omazić	23. rujna 1971.
Višnjica Žabljanović	28. rujna 1971.

AKADEMSKA GODINA 1971./1972.

Vladimir Petranović	1. listopada 1971.
Marinko Malešević	12. listopada 1971.
Antun Brkić	15. listopada 1971.
Karlo Harth	16. listopada 1971.
Husein Selmanović	19. listopada 1971.
Zoja Bačetić	22. listopada 1971.
Tatjana Berislavić	22. listopada 1971.
Ivica Kecko	26. listopada 1971.
Mirko Elek	26. listopada 1971.
Jure Jerčić	2. studenoga 1971.
Vesna Žabič	2. studenoga 1971.
Luka Majić	2. studenoga 1971.
Zlatica Teskeredžić Žiljak	9. studenoga 1971.
Đorđe Müller	9. studenoga 1971.
Ante Borić	16. studenoga 1971.
Zvonko Horvat	16. studenoga 1971.
Issa Mohamed Ahmed	23. studenoga 1971.
Anthony Coleb	23. studenoga 1971.
Drago Kljajić	24. studenoga 1971.
Zvonimir Ružić	24. studenoga 1971.
Bogdan Perić	24. studenoga 1971.
Tadija Peraić	26. studenoga 1971.
Milan Studen	26. studenoga 1971.
Marijan Žurić	26. studenoga 1971.
Ivo Jagustin	3. prosinca 1971.
Dragutin Jurković	7. prosinca 1971.
Željko Ždrilić	10. prosinca 1971.
Blanka Kosak	10. prosinca 1971.
Ivanka Drozdev Jovev	14. prosinca 1971.
Nenad Štiglić	17. prosinca 1971.
Predrag Brunovič	17. prosinca 1971.
Gento Herceg	21. prosinca 1971.
Jan Cerovski	21. prosinca 1971.
Branko Šaš	23. prosinca 1971.
Miran Krajnc	23. prosinca 1971.
Ante Šarac	24. prosinca 1971.
Ivica Goričanac	28. prosinca 1971.
Grgo Rukavina	28. prosinca 1971.
Bekele Hailu	29. prosinca 1971.
Vladimir Hrnjak	29. prosinca 1971.
Juraj Meštrović	11. siječnja 1972.
Dragan Karan	14. siječnja 1972.
Božena Fuček r. Sobol	14. siječnja 1972.
Barica Latin	25. siječnja 1972.
Josip Vukadin	25. siječnja 1972.

Josip Basler	28. siječnja 1972.
Gojko Šormaz	1. veljače 1972.
Salih Kušmić	1. veljače 1972.
Željko Devčić	2. veljače 1972.
Krešimir Špringman	4. veljače 1972.
Negatu Berhanl	4. veljače 1972.
Antun Filipčić	4. veljače 1972.
Branko Greblo	7. veljače 1972.
Krešimir Luckars	12. veljače 1972.
Josip Malnar	12. veljače 1972.
Vladimir Zidar	12. veljače 1972.
Đoka Vulić	18. veljače 1972.
Nikola Kezić	22. veljače 1972.
Ana Kostanjevec	25. veljače 1972.
Želimir Bengeri	25. veljače 1972.
Anđelka Bijelić	28. veljače 1972.
Marica Plavetić Dimovska	28. veljače 1972.
Miljenko Sabolić	3. ožujka 1972.
Renato Peteh	4. ožujka 1972.
Mihajlo Cvetič	7. ožujka 1972.
Jan Bovdiš	7. ožujka 1972.
Vlasta Rutić r. Božanić	18. ožujka 1972.
Ante Vrdolja	21. ožujka 1972.
Josip Peček	25. ožujka 1972.
Milan Jakupčević	27. ožujka 1972.

Ivica Kluk	27. ožujka 1972.
Zdensko Vohner	1. travnja 1972.
Tomislav Petrak	4. travnja 1972.
Zlatko Gašparović	8. travnja 1972.
Ivica Dijanešić	8. travnja 1972.
Željko Badanjak	10. travnja 1972.
Josip Višaticki	10. travnja 1972.
Karl Pivar	15. travnja 1972.
Ivan Kerečin	17. travnja 1972.
Ivica Šoštarić	22. travnja 1972.
Dušan Gostović	28. travnja 1972.
Marija Šantek	13. svibnja 1972.
Ružica Sabočanec	16. svibnja 1972.
Mirko Linski	20. svibnja 1972.
Miljenko Letinić	26. svibnja 1972.
Biserka Smiljković-Šipušić	29. svibnja 1972.
Ljubomir Smiljković	29. svibnja 1972.
Ivan Sabo	30. svibnja 1972.
Vinko Sesar	1. lipnja 1972.
Branko Saili	1. lipnja 1972.
Davor Grbec	2. lipnja 1972.
Hanez Kusari	6. lipnja 1972.
Nikola Vrabac	6. lipnja 1972.
Ivan Šarić	9. lipnja 1972.
Damir Kesejić	13. lipnja 1972.

Krunoslav Kos	17. lipnja 1972.
Nikola Mašić	17. lipnja 1972.
Josip Stepić	20. lipnja 1972.
Josip Janeš	20. lipnja 1972.
Stanko Popović	23. lipnja 1972.
Ivan Vukoja	23. lipnja 1972.
Željko Kovačević	26. lipnja 1972.
Franjo Sarka	27. srpnja 1972.
Dragica Deskar	28. lipnja 1972.
Petar Šimrak	28. lipnja 1972.
Stjepan Karanović	29. lipnja 1972.
Vinko Zovak	29. lipnja 1972.
Marin Periškić	1. srpnja 1972.
Vatroslav Križanović	5. srpnja 1972.
Zlatko Svalina	5. srpnja 1972.
Ivan Sabo	5. srpnja 1972.
Stjepan Geto	6. srpnja 1972.
Petar Ćirko	6. srpnja 1972.
Tadija Agatić	8. srpnja 1972.
Vladimir Petrović	8. srpnja 1972.
Nikica Bodul	8. srpnja 1972.
Hussein Ibrahim Arzoun Ibrahim	10. srpnja 1972.
Anton Lavrič	11. srpnja 1972.
Nives Hoić r. Kelčić	12. srpnja 1972.
Youssef Jdid	12. srpnja 1972.
Željko Mandić	12. srpnja 1972.
Boro Lukić	13. srpnja 1972.
Josip Sedlić	13. srpnja 1972.
Marko Radačić	14. srpnja 1972.
Boris Ceboci	12. rujna 1972.
Dragutin Bodakoš	12. rujna 1972.
Zlatko Balonek	13. rujna 1972.
Stanislav Capar	14. rujna 1972.
Mario Markežić	14. rujna 1972.
Ivan Đopar	14. rujna 1972.
Marinko Gomajić	19. rujna 1972.
Ivan Maretić	20. rujna 1972.
Zvonimir Perkić	21. rujna 1972.
Krešimir Topolovčan	21. rujna 1972.
Filip Kračun	22. rujna 1972.
Gizela Videc	26. rujna 1972.
Vladan Letica	26. rujna 1971.
Rozina Šimundić	27. rujna 1972.
Vladimir Božić	27. rujna 1972.
Tgomir Grivičić	28. rujna 1972.
Petar Župarić	28. rujna 1972.
Siniša Živanović	29. rujna 1972.
AKADEMSKA GODINA 1972./1973.	
Milica Pokrajac	3. listopada 1972.
Agneza Štajer	5. listopada 1972.

Zlatko Škvorc	6. listopada 1972.
Petar Tomasović	10. listopada 1972.
Tugomir Andrum	12. listopada 1972.
Andrija Stojanović	13. listopada 1972.
Rade Baletić	17. listopada 1972.
Stjepan Pismarović	18. listopada 1972.
Marijan Šala	24. listopada 1972.
Viktorija Kutičić	27. listopada 1972.
Tomislav Majić	31. listopada 1972.
Tomislav Kudelić	31. listopada 1972.
Marija Vajand	2. studenoga 1972.
Jasna Grilec	3. studenoga 1972.
Zlatko Koloseti	3. studenoga 1972.
Petar Radeljak	3. studenoga 1972.
Draško Milanoivić	7. studenoga 1972.
Boris Kopsa	9. studenoga 1972.
Antonela Blašković	9. studenoga 1972.
Dragan Majkić	10. studenoga 1972.
Vesna Vučevac	14. studenoga 1972.
Ivan Kolombani	21. studenoga 1972.
Radojka Glavan	21. studenoga 1972.
Zlatko Kovač	24. studenoga 1972.
Nada Stanić	24. studenoga 1972.
Zvonimir Sigl	28. studenoga 1972.
Siniša Pavić	5. prosinca 1972.

Stjepan Kozjan	6. prosinca 1972.
Tucak Mato	6. prosinca 1972.
Enver Ferizović	8. prosinca 1972.
Vladimir Prpić	12. prosinca 1972.
Ljiljana Bošnjak	15. prosinca 1972.
Zdenka Šilek	15. prosinca 1972.
Marina Kesterčanek	22. prosinca 1972.
Ružica Vidas	26. prosinca 1972.
Želimir Bartoliž	26. prosinca 1972.
Antun Smrček	26. prosinca 1972.
Tigeneh Asefa	29. prosinca 1972.
Željka Blažej	9. siječnja 1973.
Antun Milčić	23. siječnja 1973.
Aida Mašić	26. siječnja 1973.
Marija Korčička r. Vučković	9. veljače 1973.
Vladimir Bajer	9. veljače 1973.
Franjo Novak	12. veljače 1973.
Đurđica Lužaić	17. veljače 1973.
Mimir Haračija	20. veljače 1973.
Josip Kuzmić	26. veljače 1973.
Marin Zečević	5. ožujka 1973.
Danko Rogoz	7. ožujka 1973.
Marko Dalbello	9. ožujka 1973.
Milica Kotarski	10. ožujka 1973.
Slobodanka Bašić	10. ožujka 1973.

Ernest Suchanek	13. ožujka 1973.
Zvonimir Lovrić	13. ožujka 1973.
Ranka Rajković- Janje	19. ožujka 1973.
Mladen Zakarija	19. ožujka 1973.
Ivan Pecoja	20. ožujka 1973.
Radovan Pašić	20. ožujka 1973.
Stanko Marjanović	20. ožujka 1973.
Juraj Trumbetaš	22. ožujka 1973.
Nikola Zujić	24. ožujka 1973.
Stjepan Lolić	24. ožujka 1973.
Zdenko Hasenay	27. ožujka 1973.
Marijan Piplek	27. ožujka 1973.
Zdenko Pilat	27. ožujka 1973.
Nada Petani	2. travnja 1973.
Ivan Lukežić	3. travnja 1973.
Ilija Šimunović	3. travnja 1973.
Katarina Huljić	3. travnja 1973.
Ivan Ljubičić	6. travnja 1973.
Ante Kusić	6. travnja 1973.
Tomislav Bužan	16. travnja 1973.
Josip Koblar	16. travnja 1973.
Milan Grašovec	20. travnja 1973.
Miljen Torre	23. travnja 1973.
Jasminka Ostojić	26. travnja 1973.
Mate Brstilo	26. travnja 1973.

Ksenija Urbančić	26. travnja 1973.
Zdenko Biđin	4. svibnja 1973.
Snježana Biđin	4. svibnja 1973.
Tomislav Smole	11. svibnja 1973.
Stjepan Borovec	17. svibnja 1973.
Jagoda Šert	17. svibnja 1973.
Milan Vidović	21. svibnja 1973.
Franjo Čurjak	21. svibnja 1973.
Ivan Floreani	24. svibnja 1973.
Boris Krsnik	24. svibnja 1973.
Josip Kozačinski	28. svibnja 1973.
Ilija Mirković	1. lipnja 1973.
Andrija Čović	12. lipnja 1973.
Vlasta Volović	15. lipnja 1973.
Pero Trkulja	15. lipnja 1973.
Rajko Radosavljević	15. lipnja 1973.
Milivoj Škreblin	19. lipnja 1973.
Mihovil Dadić	19. lipnja 1973.
Marija Noso r. Palić	22. lipnja 1973.
Blanka Glavinić R. Lušić	29. lipnja 1973.
Jozo Franjković	3. srpnja 1973.
Milan Sekirica	3. srpnja 1973.
Đurđica Stubičan	4. srpnja 1973.
Mustafa Badani Elseikh	4. srpnja 1973.
Mato Dović	4. srpnja 1973.

Doroteja Trgovčić	6. srpnja 1973.
Hussein Yacoub Ehnaim	7. srpnja 1973.
Ivan Žagar	7. srpnja 1973.
Gindi Lervis Joseph	9. srpnja 1973.
Antun Vitković	11. srpnja 1973.
Biserka Sunajko R. Husnjak	11. srpnja 1973.
Khalifa Ahmed Hashim	11. srpnja 1973.
Frano Vukšić	12. srpnja 1973.
Mirko Paić	13. srpnja 1973.
Tihomir Kosjek	30. srpnja 1973.
Damir Viduč	10. rujna 1973.
Roko Bašić	11. rujna 1973.
Vladimir Mihoković	11. rujna 1973.
Branimir Mioković	11. rujna 1973.
Davor Družinec	12. rujna 1973.
Đurađ Ristić	19. rujna 1973.
Slavica Novak	20. rujna 1973.
Dušan Nikolić	28. rujna 1973.
Ivo Lepeš	29. rujna 1973.
Stjepan Vukoja	29. rujna 1973.
Mladen Zelić	29. rujna 1973.
AKADEMSKA GODINA 1973./1974.	
Marko Šteko	2. listopada 1973.
Boško Eškičević	4. listopada 1973.
Stevo Mikić	9. listopada 1973.
Marijan Šimunović	15. listopada 1973.
Ante Starčević	19. listopada 1973.
Stevo Gatalica	30. listopada 1973.
Slobodan Novak	1. studenoga 1973.
Renata MIlni r. Klasić	1. studenoga 1973.
Vesnica Patačić	2. studenoga 1973.
Tomislav Simon	7. studenoga 1973.
Stipo Bujdo	9. studenoga 1973.
Mirko Bosak	12. studenoga 1973.
Krešimir Rebac	13. studenoga 1973.
Miljenko Ergović	20. studenoga 1973.
Mirko Ivanišević	23. studenoga 1973.
Đorđe Markov	23. studenoga 1973.
Damir Šnajder	26. studenoga 1973.
Henry Golob	26. studenoga 1973.
Stjepan Mikulek	26. studenoga 1973.
Ivica Cerovečki	27. studenoga 1973.
Mile Vuković	4. prosinca 1973.
Željko Šćuric	4. prosinca 1973.
Ivan Bakota	6. prosinca 1973.
Dušan Radeljević	6. prosinca 1973.
Željko Špehar	6. prosinca 1973.
Milan Ivanetić	11. prosinca 1973.
Ivan Stepić	11. prosinca 1973.
Frano Kovačević	17. prosinca 1973.

Dražen Petrović	18. prosinca 1973.
Rihard Kišak	18. prosinca 1973.
Željko Čač	21. prosinca 1973.
Emmanuel Krvabena Nyarko	24. prosinca 1973.
Adam Roždijevac	24. prosinca 1973.
Mladen Slavić	28. prosinca 1973.
Miroslav Švrkjuga	28. prosinca 1973.
Tomislav Maretić	4. siječnja 1974.
Berislav Gmaz	18. siječnja 1974.
Slavko Modrušan	18. siječnja 1974.
Štimac Ivan	18. siječnja 1974.
Nives Čač r. Miljanović	25. siječnja 1974.
Milan Kancir	29. siječnja 1974.
Čedo Bogdanić	29. siječnja 1974.
Ružica Blažević	30. siječnja 1974.
Ante Karamarko	1. veljače 1974.
Tomislav Crnjac	5. veljače 1974.
Vanči Križanac	15. veljače 1974.
Vlasta Mandić	15. veljače 1974.
Krunoslav Živković	15. veljače 1974.
Vlatka Vicković r. Mravunac	19. veljače 1974.
Marko Vicković	19. veljače 1974.
Krešimir Martinjak	25. veljače 1974.
Besim Kurćehajić	27. veljače 1974.
Nenad Kristek	4. ožujka 1974.
Miloš Matijević	5. ožujka 1974.
Ante Svetina	11. ožujka 1974.
Svetozar Bogdanić	18. ožujka 1974.
Borna Mikšić	18. ožujka 1974.
Vasja Matjan	22. ožujka 1974.
Sava Prusac	8. travnja 1974.
Ivica Horvat	8. travnja 1974.
Zvonimir Tucak	9. travnja 1974.
Boris Prilika	9. travnja 1974.
Katica Kovačić	13. travnja 1974.
Ivan Nemet	23. travnja 1974.
Darko Sakar	25. travnja 1974.
Miljenko Mastelić	29. travnja 1974.
Franco Bonassin	6. svibnja 1974.
Ivan Škunca	7. svibnja 1974.
Marija Spevec	8. svibnja 1974.
Ilija Miškić	14. svibnja 1974.
Ivan Pintarić	15. svibnja 1974.
Dinko Udovičić	16. svibnja 1974.
Dinko Matić	22. svibnja 1974.
Vinko Tangar	24. svibnja 1974.
Antun Kljunak	29. svibnja 1974.
Tajana Dubravec	3. lipnja 1974.
Milivoj Ciković	7. lipnja 1974.
Miroslav Šimunović	10. lipnja 1974.

Zvonimir Cimerman	10. lipnja 1974.
Milan Tutek	11. lipnja 1974.
Taisir Suleiman Muhamed Harvari	12. lipnja 1974.
Juraj Medarić	12. lipnja 1974.
Mirjana Ramadan	14. lipnja 1974.
Miroslav Pavić	14. lipnja 1974.
Juraj Horvat	17. lipnja 1974.
Branimir Curl	17. lipnja 1974.
Ivan Forgač	18. lipnja 1974.
Marijan Gotvald	21. lipnja 1974.
Dragutin Krišto	21. lipnja 1974.
Žarko Šibenik	24. lipnja 1974.
Goran Gregorić	25. lipnja 1974.
Josip Žgela	27. lipnja 1974.
Milan Lončar	27. lipnja 1974.
Željko Desović	28. lipnja 1974.
Damir Rapić	29. lipnja 1974.
Ymer Movine	2. srpnja 1974.
Vesna Šipalo-Žuljević	2. srpnja 1974.
Mehyi El Din Hogan	2. srpnja 1974.
Miroslav Nuskern	2. srpnja 1974.
Pavo Zaninović	9. srpnja 1974.
Ivan Kvakan	11. srpnja 1974.
Branko Lugović	11. srpnja 1974.
Zlatko Ovanin	12. srpnja 1974.
Vladimir Pezo	13. srpnja 1974.
Zoran Garaj	15. srpnja 1974.
Dražen Kojić	15. srpnja 1974.
Mohamed El Gizoli	16. srpnja 1974.
Milenko Žutić	16. srpnja 1974.
Berislav Bugarski	9. rujna 1974.
Zvonimir Divošević	10. rujna 1974.
Jasna Pajcur	12. rujna 1974.
Ante-Josip Ramić	24. rujna 1974.
Ante Alić	27. rujna 1974.
AKADEMSKA GODINA 1974./1975.	
Đuro Majurdžić	1. listopada 1974.
Branka Branilović	2. listopada 1974.
Vesna Gjurčević	8. listopada 1974.
Ivanka Vrdoljak	18. listopada 1974.
Stanko Jurjević	22. listopada 1974.
Marija Pupić	5. studenoga 1974.
Miroslav Veršić	12. studenoga 1974.
Nada Rajković Kokanović	15. studenoga 1974.
Karlo Medjurečan	19. studenoga 1974.
Branko Prevarek	19. studenoga 1974.
Stanko Kovačević	26. studenoga 1974.
Mirko Veselski	26. studenoga 1974.
Vladimir Butković	3. prosinca 1974.
Stjepan Pavlović	6. prosinca 1974.

Nedžad Đonlagić	6. prosinca 1974.
Krešimir Lovrak	17. prosinca 1974.
Darko Andrašić	18. prosinca 1974.
Ljiljana Forko	18. prosinca 1974.
Željko Dragosavac	20. prosinca 1974.
Nenad Kosijer	20. prosinca 1974.
Vladimir Šaran	24. prosinca 1974.
Zlatko Banoci	27. prosinca 1974.
Hamid Akech Abdul	27. prosinca 1974.
Tomislav Balković	17. siječnja 1975.
Paško Paleka	21. siječnja 1975.
Mijo Kožar	21. siječnja 1975.
Stjepan Batarelo	28. siječnja 1975.
Ljuba Đermanović	28. siječnja 1975.
Pero Kardum	29. siječnja 1975.
Milan Maričić	29. siječnja 1975.
Marijan Cergolj	30. siječnja 1975.
Krunoslava Varović-Trettin	31. siječnja 1975.
Marija Tokić	31. siječnja 1975.
Nikola Pešut	31. siječnja 1975.
Marija Tolić	4. veljače 1975.
Krešimir Stančić	4. veljače 1975.
Velimir Milas	18. veljače 1975.
Nikola Mišljenović	21. veljače 1975.
Milan Arambašić	28. veljače 1975.

Lada Dobronić	3. ožujka 1975.
Ivica Crnković	11. ožujka 1975.
Mihaela Imriš	13. ožujka 1975.
Zlatko Kovač	21. ožujka 1975.
Petar Blažević	25. ožujka 1975.
Boris Cvajner	25. ožujka 1975.
Sonja Svetina	1. travnja 1975.
Tihomir Grizelj	2. travnja 1975.
Franjo Crnković	9. travnja 1975.
Stjepan Kostelac	10. travnja 1975.
Vladimir Jovanović	10. travnja 1975.
Milan Sakoman	15. travnja 1975.
Bakhiet Mohamed Arvadalla	16. travnja 1975.
Adil Mohamed Izzat Nasir	21. travnja 1975.
Vladimir Ivanković	22. travnja 1975.
Nikola Očuršćak	28. travnja 1975.
Željko Pilić	28. travnja 1975.
Marko Mijatović	7. svibnja 1975.
Rudolf Pospiš	13. svibnja 1975.
Đuro Huber	19. svibnja 1975.
Ivan Čuček	20. svibnja 1975.
Tihomir Supančić	21. svibnja 1975.
Mirjana Beran	26. svibnja 1975.
Miroslav Grndenić	26. svibnja 1975.
Franjo Krklec	27. svibnja 1975.

Branka Prica	27. svibnja 1975.
Marijan Bilan	29. svibnja 1975.
Ivan Alvađ	3. lipnja 1975.
Joso Đidara	17. lipnja 1975.
Milutin Radanović	18. lipnja 1975.
Josip Rajci	18. lipnja 1975.
Marin Martinović	24. lipnja 1975.
Karen Švel	24. lipnja 1975.
Damir Lukić	2. srpnja 1975.
Davor Crnogaća	3. srpnja 1975.
Ivica Jerković	9. srpnja 1975.
Marko Sičić	10. srpnja 1975.
Branko Bobetić	14. srpnja 1975.
Nedeljko Gibanica	14. srpnja 1975.
Ivan Svenšek	15. srpnja 1975.
Branko Polimac	15. srpnja 1975.
Zlatko Hardi	15. srpnja 1975
Josip Tolnaj	15. srpnja 1975.
Mladen Režek	16. rujna 1975.
Milan Velimirović	16. rujna 1975.
Krešimir Albus	17. rujna 1975.
Zdravko Žvorc	18. rujna 1975.
Akoš Budinčević	18. rujna 1975.
Branko Širok	18. rujna 1975.
Ninoslav Jon	19. rujna 1975.
Živko Mišljenović	25. rujna 1975.
Tomislav Jagnjić	29. rujna 1975.

AKADEMSKA GODINA 1975./1976.

Siniša Cujan	1. listopada 1975.
Stevo Mirić	6. listopada 1975.
Andrija Lovrić	13. listopada 1975.
Mirjana Pavlak-Popović	14. listopada 1975.
Zdenko Jakobović	15. listopada 1975.
Anton Heiler	21. listopada 1975.
Slobodan Dragoljević	21. listopada 1975.
Boris Milunović	28. listopada 1975.
Branko Jungić	5. studenoga 1975.
Zlatko Stampf	5. studenoga 1975.
Ahmed El Tigani	11. studenoga 1975.
Vlado Ćutuk	18. studenoga 1975.
Dušan Gardijan	25. studenoga 1975.
Dragica Topolnjak	25. studenoga 1975.
Željko Ljubić	26. studenoga 1975.
Enver Pašić	26. studenoga 1975.
Hrvoje Rakić	27. studenoga 1975.
Davor Rebić	2. prosinca 1975.
Jovan Kosijer	2. prosinca 1975.
Milivoj Marić	3. prosinca 1975.
Marijan Matovinović	9. prosinca 1975.
Tomislav Peroković	10. prosinca 1975.

Smiljana Gamulin r. Cvitanić	23. prosinca 1975.
Zlatko Radić	23. prosinca 1975.
Štefanija Trojner	30. prosinca 1975.
Đuro Gjurčević	30. prosinca 1975.
Franjo Smiljan	30. prosinca 1975.
Tomislav Smiljan	30. prosinca 1975.
Bara Vinković	6. siječnja 1976.
Danijel Borić	7. siječnja 1976.
Miroslav Blažević	7. siječnja 1976.
Želimir Flegar	7. siječnja 1976.
Vinko Bralić	27. siječnja 1976.
Marko Sertić	27. siječnja 1976.
Marijan Gornjak	18. siječnja 1976.
Vjekoslav Križ	28. siječnja 1976.
Mirsad Sadiković	3. veljače 1976.
Želimir Flegar	3. veljače 1976.
Franjo Cindrić	6. veljače 1976.
Cane Trajanovski	6. veljače 1976.
Pero Božić	11. veljače 1976.
Ivan Kralj	11. veljače 1976.
Milan Kašuba	12. veljače 1976.
Katica Rapić	16. veljače 1976.
Nevenka Šikić	16. veljače 1976.
Branka Lusučić	23. veljače 1976.
Nada Rimacc	23. veljače 1976.

Paško Ivić	24. veljače 1976.
Marija Pelko	24. veljače 1976.
Stanko Pelko	24. veljače 1976.
Željko Ključec	25. veljače 1976.
Miodrag Milić	27. veljače 1976.
Petar Knez	27. veljače 1976.
Milan Radosavljević	2. ožujka 1976.
Zlatko Adamić	2. ožujka 1976.
Velibor Grbeša	3. ožujka 1976.
Jadranka Surić	30. ožujka 1976.
Valent Adamović	7. travnja 1976.
Ivanka Gunjača r. Gavranović	12. travnja 1976.
Ivan Miličević	13. travnja 1976.
Marina Fantoni-Karadjole	14. travnja 1976.
Gordana Jakušić	20. travnja 1976.
Darko Aličić	20. travnja 1976.
Etel Szücs	21. travnja 1976.
Ivan Huzjan	26. travnja 1976.
Ivo Dobrinović	27. travnja 1976.
Zlatko Jambrović	29. travnja 1976.
Velimir Kovačić	6. svibnja 1976.
Darinka Škrtić	7. svibnja 1976.
Zeid Yousufi	19. svibnja 1976.
Enver Kaknjo	24. svibnja 1976.
Stjepan Mijić	24. svibnja 1976.

Marijan Puškaš	26. svibnja 1976.
Omer el Farouk Ali Salvis	27. svibnja 1976.
Berislav Glazer	1. lipnja 1976.
Branko Zbodulja	2. lipnja 1976.
Kamal Mohmoud Siddig	10. lipnja 1976.
Rikard Rezdevšek	10. lipnja 1976.
Ivan Pičman	10. lipnja 1976.
Boris Zeman	12. lipnja 1976.
Štefica Jovetić r. Požgaj	15. lipnja 1976.
Dragutin Zakanj	17. lipnja 1976.
Petar Obštajner	17. lipnja 1976.
Ivan Vađina	17. lipnja 1976.
Josip Šimić	18. lipnja 1976.
Khouailed Kohaled	21. lipnja 1976.
Dragan Mlakar	24. lipnja 1976.
Ismail Abdel Dayim El Mahi	25. lipnja 1976.
Gojko Mirilović	25. lipnja 1976.
Karlo Kokotović	28. lipnja 1976.
Branka Mrkšić	28. lipnja 1976.
Ljubiša Mihajlović	29. lipnja 1976.
Jožef Dukaj	2. srpnja 1976.
Damir Golub	6. srpnja 1976.
Nikola Mirolović	6. srpnja 1976.
Andrija Palcer	7. srpnja 1976.
Danko Jelić	7. srpnja 1976.
Filip Kontić	8. srpnja 1976.
Srđan Tiljak	12. srpnja 1976.
Željko Juranović	12. srpnja 1976.
Ivan Čakić	12. srpnja 1976.
Berislav Župetić	13. srpnja 1976.
Ivan Čorluka	13. srpnja 1976.
Saif Eldin Hassan Mohamed	14. srpnja 1976.
Ismail Ata Abdel Hadi	14. srpnja 1976.
Ante Živković	9. rujna 1976.
Dragutin Vulić	15. rujna 1976.
Filip Čorak	20. rujna 1976.
Stipo Trogrlić	20. rujna 1976.
Stanko Petrović	20. rujna 1976.
Antonije Antun	21. rujna 1976.
Nikola Sarić	22. rujna 1976.
Vladimir Hercigonja	22. rujna 1976.
Vladimir Bulovec	23. rujna 1976.
Radojka Vranešević	24. rujna 1976.
Zdenko Marjanović	30. rujna 1976.
AKADEMSKA GODINA 1976./1977.	
Lazar Gadžov	1. listopada 1976.
Nebojša Szege	1. listopada 1976.
Zvonko Kovaljević	4. listopada 1976.
Milan Trubarac	5. listopada 1976.
Slavko Stanković	11. listopada 1976.

Đuro Kotur	12. listopada 1976.
Vlado Flousek	12. listopada 1976.
Petar Drobec	13. listopada 1976.
Joso Džijan	14. listopada 1976.
Nada Komar ud. Brkić	25. listopada 1976.
Stjepan Sertić	29. listopada 1976.
Mirko Ivanušić	2. studenoga 1976.
Željka Domijan	9. studenoga 1976.
Milan Renka	16. studenoga 1976.
Mirjana Matošević r. Duolen	16. studenoga 1976.
Vesna Dorić-Jakovina	19. studenoga 1976.
Tomislav Vugrinčić	19. studenoga 1976.
Marija Marinac	23. studenoga 1976.
Antun Krnjak	1. prosinca 1976.
Stjepan Cerovečki	2. siječnja 1976.
Petar Bilić	7. prosinca 1976.
Zoran Lipej	14. prosinca 1976.
Zvonimir Došen	14. prosinca 1976.
Zdenka Trubarac-Šoštarić	21. prosinca 1976.
Zlatko Matić	23. prosinca 1976.
Jakov Dukić	24. prosinca 1976.
Idris Salak Hassan	27. prosinca 1976.
Puhin Željko	30. prosinca 1976.
Josip Krešić	11. siječnja 1977.
Pavao Babić	11. siječnja 1977.

Vladimir Strelec	12. siječnja 1977.
Branko Divjakinja	14. siječnja 1977.
Josip Vuk	14. siječnja 1977.
Miljenko Tomac	17. siječnja 1977.
Zlatko Ban	18. siječnja 1977.
Želimir Trajbar	18. siječnja 1977.
Marijan Sabolić	25. siječnja 1977.
Željko Stanišić	26. siječnja 1977.
Zlatko Ptiček	26. siječnja 1977.
Andrija Stevanović	2. veljače 1977.
Branka Stokić	7. veljače 1977.
Dragan Vdović	10. veljače 1977.
Đurđica Buković	14. veljače 1977.
Vojka Švek	16. veljače 1977.
Ivica Dobrica	18. veljače 1977.
Marijan Lacković	21. veljače 1977.
Stjepan Mikodanić	28. veljače 1977.
Pavle Geyer	2. ožujka 1977.
Malden Salajster	2. ožujka 1977.
Zdenko Ranković	4. ožujka 1977.
Vladimir Žirović	7. ožujka 1977.
Petar Sablić	14. ožujka 1977.
Spomenka Sever	14. ožujka 1977.
Omer Gissa Ismail	15. ožujka 1977.
Krunoslav Dominković	17. ožujka 1977.

Mirko Stuparević	17. ožujka 1977.
Darko Marendić	21. ožujka 1977.
Ljerka Knežević r. Fučkala	23. ožujka 1977.
Milica Senković Pajurin	28. ožujka 1977.
Ibrahim Abdulah	30. ožujka 1977.
Željka Matašin	6. travnja 1977.
Ivica Pavičić	11. travnja 1977.
Mirko Bašić	12. travnja 1977.
Krešimir Lovrenčić	14. travnja 1977.
Andrija Kovačević	18. travnja 1977.
Smiljana Barlović	21. travnja 1977.
Gordana Hadjina r. Milešić	25. travnja 1977.
Dragutin Štetner	25. travnja 1977.
Luka Grbeša	26. travnja 1977.
Aleksandra Kiraf	26. travnja 1977.
Ivan Rožanković	27. travnja 1977.
Željko Sumajstorčić	28. travnja 1977.
Safwan Fawzi Al-Abed	29. travnja 1977.
Vladimir Kezele	4. svibnja 1977.
Antun Andelfinger	6. svibnja 1977.
Ivan Ivanković	9. svibnja 1977.
Franjo Gorza	9. svibnja 1977.
Franjo Križanić	10. svibnja 1977.
Aldo Kursar	11. svibnja 1977.
Zdenko Lisjak	11. svibnja 1977.
Darija Maričić, r. Baranović	16. svibnja 1977.
Željko Blažević	17. svibnja 1977.
Milan Dokman	18. svibnja 1977.
Boris Polović	23. svibnja 1977.
Marko Maričić	26. svibnja 1977.
Jasna Gulija r. Dugorepac	31. svibnja 1977.
Franjo Robić	15. lipnja 1977.
Mohamed Fahed Akkad	17. lipnja 1977.
Zlatko Iveković	17. lipnja 1977.
Petar Stanković	21. lipnja 1977.
Darko Špac	21. lipnja 1977.
Stipe Karakaš	23. lipnja 1977.
Reinhold Trupković	29. lipnja 1977.
Dragutin Tušek	1. srpnja 1977.
Juraj Jurkin	1. srpnja 1977.
Ivan Šoški	5. srpnja 1977.
Juraj Čuček	6. srpnja 1977.
Nikola Krbavac	7. srpnja 1977.
Đurđica Rogina r. Vasiljević	11. srpnja 1977.
Marinko Metež	12. srpnja 1977.
Mladen Trdak	12. srpnja 1977
Damir Petrinec	12. srpnja 1977.
Branka Mikec	13. srpnja 1977.
Dunja Skendžić	13. srpnja 1977.
Vladimir Čataj	13. srpnja 1977.

Mladen Firm	14. srpnja 1977.
Željko Štimac	14. srpnja 1977.
Matija Svalina Ud. Škobić	14. srpnja 1977.
Olivera Rupnik	15. srpnja 1977.
Mansour Mohammad Al-Husein El-Sharit	15. srpnja 1977.
Damir Leskovec	15. srpnja 1977.
Josip Kos	15. srpnja 1977.
Rudolf Ditrih	12. rujna 1977.
Nada Novak	16. rujna 1977.
Zora Bućan	19. rujna 1977.
Faruk Al Hassan	23. rujna 1977.
Branko Perić	26. rujna 1977.
Davor Sabo	27. rujna 1977.
Franjo Filipović	28. rujna 1977.
Mohamed Obeji	29. rujna 1977.
AKADEMSKA GODINA 1977./1978.	
Rudolf Grl	3. listopada 1977.
Drago Stanivuković	3. listopada 1977.
Pavao Dudjak	10. listopada 1977.
Davorin Videc	21. listopada 1977.
Vladimir Dolar	26. listopada 1977.
Željko Lang	7. studenoga 1977.
Đuro Bugarin	21. studenoga 1977.
Milan Stajčić	25. studenoga 1977.
Milan Vitanović	25. studenoga 1977.

Božena Sambolek	5. prosinca 1977.
Atif Anwer Mohamedein	6. prosinca 1977.
Božo Plazonić	14. prosinca 1977.
Branko Barbarić	20. prosinca 1977.
Janko Igrčić	22. prosinca 1977.
Krešimir Pavlović	26. prosinca 1977.
Nikola Jenei	28. prosinca 1977.
Elimir Brletić	12. siječnja 1978.
Vladimir Orehovec	19. siječnja 1978.
Adane Assefa	20. siječnja 1978.
Davorin Mostovac	20. siječnja 1978.
Stjepan Čukulin	23. siječnja 1978.
Milan Velebit	26. siječnja 1978.
Branko Šoštarić	31. siječnja 1978.
Krešimir Pučaj	31. siječnja 1978.
Stevo Krovina	2. veljače 1978.
Leonardo Knežević	7. veljače 1978.
Franjo Krznar	7. veljače 1978.
Zvonimir Kozarić	10. veljače 1978.
Miroslav Lederer	20. veljače 1978.
Ile Baković	28. veljače 1978.
Shomal Mohamad Moukhles	3. ožujka 1978.
Tomislav Skendrović	7. ožujka 1978.
Zlatko Siročić	13. ožujka 1978.
Božena Prpić	5. travnja 1978.

Juraj Feljan	7. travnja 1978.
Miljenko Mladinić	17. travnja 1978.
Josip Boršić	19. travnja 1978.
Nedjeljko Rašić	26. travnja 1978.
Stipica Ćurić	28. travnja 1978.
Milivoj Mikec	8. svibnja 1978.
Vkladimir Zelić	8. svibnja 1978.
Khouri Mousa	12. svibnja 1978.
Vesna Herak	23. svibnja 1978.
Ružica Nikšić r. Mrzljak	24. svibnja 1978.
Dušan Nikšić	24. svibnja 1978.
Jasna Balaško	25. svibnja 1978.
Žarko Zgurić	2. lipnja 1978.
Ivan Matek	6. lipnja 1978.
Branimir Domac	9. lipnja 1978.
Srđo Leonajić	13. lipnja 1978.
Stanislav Trstenjak	13. lipnja 1978.
Bela Njari	19. lipnja 1978.
Danko Šikić	28. lipnja 1978.
Angelina Nemet	28. lipnja 1978.
Antonija Cvitković	28. lipnja 1978.
Ala Eldin Ismet Hasan	29. lipnja 1978.
Boris Šekoranja	29. lipnja 1978.
Branko Turković	30. lipnja 1978.
Ariana Mokos	30. lipnja 1978.
Slavica Ivezić	5. srpnja 1978.
Dunja Forgač	6. srpnja 1978.
Josip Vuletić	6. srpnja 1978.
Zvonimir Hajek	7. srpnja 1978.
Vladimira Skendžić	10. srpnja 1978.
Velimir Sklepić	10. srpnja 1978.
Omer Osman El Hassan	11. srpnja 1978.
Farhat Mohhmed Wajih	11. srpnja 1978.
Srećko Kraljević	12. srpnja 1978.
Miroslav Jureček	13. srpnja 1978.
Ivan Petak	13. srpnja 1978.
Juraj Lenac	14. srpnja 1978.
Josip Ljubić	14. srpnja 1978.
Slavica Pavlović	17. srpnja 1978.
Gordana Bešlik r. Paušek	11. rujna 1978.
Dorotea Mostovac	11. rujna 1978.
Ilija Eržić	12. rujna 1978.
Marijan Ljubić	14. rujna 1978.
Nikola Rumora	21. rujna 1978.
Najjar Omsama	26. rujna 1978.
Amadea Radić	26. rujna 1978.
Ivan Burić	28. rujna 1978.
AKADEMSKA GODINA 1978./1979.	
Ivan Tomac	9. listopada 1978.
Mohamed Fattal	10. listopada 1978.

Vesna Kralj	11. listopada 1978.
Vlasta Šarš	12. listopada 1978.
Drago Kovačević	12. listopada 1978.
Antun Pavlić	20. listopada 1978.
Ljubica Perić	24. listopada 1978.
Ivo Gaurina	26. listopada 1978.
Tomislav Voćanec	2. studenoga 1978.
Grgo Grivičić	7. studenoga 1978.
Darko Orešković	7. studenoga 1978.
Antun Nemanić	9. studenoga 1978.
Boris Pavlov	14. studenoga 1978.
Ivančica Novak	14. studenoga 1978.
Anđelko Kujundžić	15. studenoga 1978.
Davor Maraković	16. studenoga 1978.
Jelka Milaković	21. studenoga 1978.
Dragica Gardijan r. Mičić	21. studenoga 1978.
Velimir Srmic	27. studenoga 1978.
Ivan Strmen Dvorski	27. studenoga 1978.
Zdravko Čebušnik	5. prosinca 1978.
Nada Kirinec	7. prosinca 1978.
Anđelko Kantoci	19. prosinca 1978.
Milenko Šipka	19. prosinca 1978.
Dubravka Bajer	20. prosinca 1978.
Jure Šimić	5. siječnja 1979.
Ida Tomičić	16. siječnja 1979.
Antun Tomac	16. siječnja 1979.
Abdne Ghani El Hanach	17. siječnja 1979.
Andrija Šangarelo	13. veljače 1979.
Ivan Labaš	15. veljače 1979.
Ivan Pelko	20. veljače 1979.
Joso Radenić	20. veljače 1979.
Emilija Ahmetović	2. ožujka 1979.
Josip Štimac	5. ožujka 1979.
Vladimir Mlađan	14. ožujka 1979.
Nikola Mišić	16. ožujka 1979.
Miljenko Martinjak	20. ožujka 1979.
Marinko Slivka	20. ožujka 1979.
Nikola Jadek	2. travnja 1979.
Valentin Novak	2. travnja 1979.
Zrinka Kristek r. Kos	4. travnja 1979.
Tomislav Perić	9. travnja 1979.
Radovan Perino	10. travnja 1979.
Zlata Valetić	10. travnja 1979.
Vlatka Loborec	16. travnja 1979.
Božica Polandžić	26. travnja 1979.
Dunja Gorenc	27. travnja 1979.
Hermina Vukelić	27. travnja 1979.
Đurđica Hočevar	4. svibnja 1979.
Danica Cupać	4. svibnja 1979.
Mladen Tomšić	7. svibnja 1979.

Martin Jakovac	7. svibnja 1979.
Nada Tomić	7. svibnja 1979.
Želimir Juran	8. svibnja 1979.
Ljubica Sremić	8. svibnja 1979.
Josip Jarnjak	9. svibnja 1979.
Josip Ostrogonac	14. svibnja 1979.
Radovan Fuchs	14. svibnja 1979.
Nevenka Ferčec	15. svibnja 1979.
Vesna Vadanek	20. svibnja 1979.
Damir Kolman	20. svibnja 1979.
Zoran Košutić	25. svibnja 1979.
Mahmoud Khalil	28. svibnja 1979.
Ivan Đureković	28. svibnja 1979.
Mirjana Branković	29. svibnja 1979.
Eugen Cvitan	29. svibnja 1979.
Dubravka Schneider r. Lavička	30. svibnja 1979.
Markus Schneebeli	1. lipnja 1979.
Igor Vojtić	14. lipnja 1979.
Petar Radnić	14. lipnja 1979.
Viktor Pezo	15. lipnja 1979.
Željko Stojković	15. lipnja 1979.
Davor Živičnjak	18. lipnja 1979.
Ana Tepeš	19. lipnja 1979.
Tihomir Brlić	25. lipnja 1979.
Tatjana Kralj	29. lipnja 1979.
Želimir Šarić	29. lipnja 1979.
Darko Sinković	2. srpnja 1979.
Astrid Strašek	6. srpnja 1979.
Zvonimir Matijević	10. srpnja 1979.
Talal Al Raja	11. srpnja 1979.
Ivan Nemec	13. srpnja 1979.
Zdenko Mužević	13. srpnja 1979.
Miro Čuljak	11. rujna 1979.
Ivan Trgorčić	11. rujna 1979.
Marga Domes	12. rujna 1979.
Darko Majnarić	12. rujna 1979.
Josip Madić	13. rujna 1979.
Josip Akšić	14. rujna 1979.
Melita Weber	14. rujna 1979.
Andrej Cizelj	18. rujna 1979.
Mirko Zvonarek	20. rujna 1979.
Ilija Sedlić	21. rujna 1979.
Vanja Leš	21. rujna 1979.
Nikola Muvrin	27. rujna 1979.
Branko Bago	28. rujna 1979.
AKADEMSKA GODINA 1979./1980.	
Kazimir Kišasondi	2. listopada 1979.
Radoslav Kavcu	8. listopada 1979.
Ahmed Abdel Rahim Ibrahim	11. listopada 1979.
Marko Žilić	25. listopada 1979.

Ljudevit Šeruga	30. listopada 1979.
Željko Pangerčić	5. studenoga 1979.
Petrinec Nikica	6. studenoga 1979.
Josip Horvatiček	15. studenoga 1979.
Mirjana Duvnjak	19. studenoga 1979.
Jarmila Krnjoul	19. studenoga 1979.
Dubravko Kapetanić	20. studenoga 1979.
Mladen Štefanić	20. studenoga 1979.
Janez Gantar	22. studenoga 1979.
Borislav Slunjski	22. studenoga 1979.
Koviljka Mrkšić	23. studenoga 1979.
Jasna Kovačić	26. studenoga 1979.
Branimir Severović	27. studenoga 1979.
Mladen Jelačić	3. prosinca 1979.
Branko Horvat	4. prosinca 1979.
Bećir Mulalić	4. prosinca 1979
Borivoj Buha	10. prosinca 1979.
Adli Girgis Ghobrial	20. prosinca 1979.
Nikica Modrić	24. prosinca 1979.
Gordana Šarušić	25. prosinca 1979.
Vinko Durijanček	7. siječnja 1980.
Ivan Špigeljski	8. siječnja 1980.
Josip Baričević	10. siječnja 1980.
Abdel Gader Mubark	15. siječnja 1980.
Damir Benčević	17. siječnja 1980.

Marta Kolarić	22. siječnja 1980.
Vlado Runtić	23. siječnja 1980.
Zdravko Ipša	28. siječnja 1980.
Ivica Lakšić	29. siječnja 1980.
Ljiljana Markuš	31. siječnja 1980.
Mirjana Mataušić	31. siječnja 1980.
Vlatko Šulentić	5. veljače 1980.
berislav Levar	5. veljače 1980.
Darko Gereš	6. veljače 1980.
Željko Sokolić	7. veljače 1980.
Josip Lovrec	8. veljače 1980.
Jasna Forgač	11. veljače 1980.
Vjekoslava Šarec r. Markovac	12. veljače 1980.
Hrvoje Rudolf	15. veljače 1980.
Krešimir Dvojković	20. veljače 1980.
Branko Bačanek	20. veljače 1980.
Ivan Šinjor	28. veljače 1980.
Anton Badurina	3. ožujka 1980.
Matilda Jurković	3. ožujka 1980.
Zorislav Radek	25. ožujka 1980.
Slavko Čehko	8. travnja 1980.
Savka Kosanović	22. travnja 1980.
Anđelka Orešković	22. travnja 1980.
Milan Vukšić	22. travnja 1980.
Tomislav Novoselec	13. svibnja 1980.

Čedomir Labura	20. svibnja 1980.
Zdravko Vukovac	22. svibnja 1980.
Pavao Vrbnjak	27. svibnja 1980.
Ranko Coklin	29. svibnja 1980.
Karmen Jaklin	10. lipnja 1980.
Snježana Vuković	16. lipnja 1980.
Vladimir Nazanski	17. lipnja 1980.
Tvrtko Krešić	17. lipnja 1980.
Davorin Kralj	19. lipnja 1980.
Željko Grabarević	23. lipnja 1980.
Ivica Harapin	23. lipnja 1980.
Slavica Biloš	24. lipnja 1980.
Zdravka Belčić	24. lipnja 1980.
Marina Bunjevčević	25. lipnja 1980.
Davorin Fey	27. lipnja 1980.
Zvonko Stojević	30. lipnja 1980.
Emil Srebočan	30. lipnja 1980.
Josip Mlinarić	30. lipnja 1980.
Smiljka Selanec Lauber	1. srpnja 1980.
Luka Župan	1. srpnja 1980.
Nevenka Juriša	3. srpnja 1980.
Milan Husnjak	9. srpnja 1980.
Ivan Jurkas	10. srpnja 1980.
Milan Jurak	10. srpnja 1980.
Željka Marković	11. srpnja 1980.
Ivan Koščak	9. rujna 1980.
Zlatko Gizdavec	11. rujna 1980.
Božidar Martić	12. rujna 1980.
Darko Selanec	25. rujna 1980.
Tean Gazzari	26. rujna 1980.
Tsehay Newcy	29. rujna 1980.
Draženka Vuko r. Tremski	30. rujna 1980.
AKADEMSKA GODINA 1980./1981.	
Vlado Kovačić	1. listopada 1980.
Ljiljana Bedrica	3. listopada 1980.
Abdel Gadir A. Fattach Mohamed	6. listopada 1980.
Ana Marija Lončar	7. listopada 1980.
Srećko Kravršanec	9. listopada 1980.
Stjepan Unterajner	15. listopada 1980.
Ana Gverić r. Magečić	17. listopada 1980.
Tomislav Banović	23. listopada 1980.
Svetlana Franić	28. listopada 1980.
Krešimir Terzić	28. listopada 1980.
Berka Sedić r. Pezić	17. studenoga 1980.
Ivan Ovčar	17. studenoga 1980.
Branko Mandac	26. studenoga 1980.
Velibor Stanković	2. prosinca 1980.
Miroslav Belavić	3. prosinca 1980.
Žarko Benčić	4. prosinca 1980.
Maruška Dobud	4. prosinca 1980.

Edina Spahić	5. prosinca 1980.
Mladen Lebar	5. prosinca 1980.
Darko Velček	8. prosinca 1980.
Anka Mrkalj	15. prosinca 1980.
Ružica Novak r. Ksionžik	16. prosinca 1980.
Siniša Mišović	22. prosinca 1980.
Željko Praljak	29. prosinca 1980.
Meira Bosnić	30. prosinca 1980.
Nikola Putnik	30. prosinca 1980.
Zdravko Čulina	8. siječnja 1981.
Leon Malnar	16. siječnja 1981.
Mladen Grgić	21. siječnja 1981.
Ivan Dogan	21. siječnja 1981.
Božidar Dudjak	6. veljače 1981.
Enver Hlavać	6. veljače 1981.
Mirko Žimbrek	6. veljače 1981.
Juraj Šobar	18. veljače 1981.
Franjo Gregurović	20. veljače 1981.
Josip Njemček	27. veljače 1981.
Hrvoje Rok	27. veljače 1981.
Zvonimir Garafolić	3. ožujka 1981.
Željko Stanković	23. ožujka 1981.
Silvija Rakočević r. Podvinec	6. travnja 1981.
Nela Lakić	6. travnja 1981.
Jadranka Cvek	7. travnja 1981.

Milan Miljanović	21. travnja 1981.
Nora Vičić	27. travnja 1981.
Kata Zupković	27. travnja 1981.
Siniša Trbojević	29. travnja 1981.
Melanija Mitrović	29. travnja 1981.
Vesna Vuković r. Ledinko	4. svibnja 1981.
Štefica Asančajić r. Stipaničić	5. svibnja 1981.
Mirjana Bucifal-Juras	5. svibnja 1981.
Darko Capak	11. svibnja 1981.
Terezija Vinković	11. svibnja 1981.
Izudin Džaferović	15. svibnja 1981.
Boško Banaj	25. svibnja 1981.
Miroslav Nevjestić	26. svibnja 1981.
Dragutin Velimirović	2. lipnja 1891.
Estella Prukener	5. lipnja 1981.
Vesna Kornet	8. lipnja 1981.
Ilija Stević	12. lipnja 1981.
Damir Jovičin	15. lipnja 1981.
Dubravko Janković	17. lipnja 1981.
Dubravko Novak	18. lipnja 1981.
Aleksandra Špalj-Radanović	18. lipnja 1981.
Žarko Šindija	14. srpnja 1981.
Emmadolin Naddar Mohammad	14. srpnja 1981.
Ivan Čmrlec	15. srpnja 1981.
Željko Novak	17. srpnja 1981.

Josip Kranjec	31. kolovoza 1981.
Želimir Hajek	1. rujna 1981.
Ganabo Pierre	2. rujna 1981.
Zvonimir Čolak	2. rujna 1981.
Andrija Pleli	4. rujna 1981.
Boris Žerjavić	4. rujna 1981.
Dragutin Popović	7. rujna 1981.
Draško Mihinjač	21. rujna 1981.
Mladen Širinić	21. rujna 1981.
Zlatko Čulig	22. rujna 1981.
Mihovil Barac	24. rujna 1981.
AKADEMSKA GODINA 1981./1982.	
Branko Lužaić	1. listopada 1981.
Miljenko Martinec	1. listopada 1981.
Vladimir Babić	2. listopada 1981.
Dubravko Cavrić	2. listopada 1981.
Solwey Ceboci	6. listopada 1981.
Dubravka Dejanović	20. listopada 1981.
Mijo Fury	20. listopada 1981.
Krunoslav Svilić	22. listopada 1981.
Ivan Ganžulić	22. listopada 1981.
Dražen Puhalović	23. listopada 1981.
Marijan Špiranec	3. studenoga 1981.
Branimir Kampl	3. studenoga 1981.
Goran Grgurić	10. studenoga 1981.

Jadranka Jurmanović-Zorić	12. studenoga 1981.
Camara Souleymane	8. prosinca 1981.
Dunko Maltar	8. prosinca 1981.
Željko Dugorepec	9. prosinca 1981.
Predrag Hrpka	10. prosinca 1981.
Coxton Wolc Banini	10. prosinca 1981.
Krešimir Brlek	5. siječnja 1982.
Zoran Stojiljković	5. siječnja 9182.
Vladimir Mesarić	5. siječnja 1982.
Gladstone Kwabla Dzata	15. siječnja 1982.
Danica Ramljak	18. siječnja 1982.
Dubravka Maršić	28. siječnja 1982.
Branko Jakopčević	29. siječnja 1982.
Dagny Stojčević	2. veljače 1982.
Miroslav Zavada	3. veljače 1982.
Ivo Leskošek	3. veljače 1982.
Darija Horvat	4. veljače 1982.
Dragutin Bratkaić	9. veljače 1982.
Goran Gurović	18. veljače 1982.
Krunoslav Aladin	23. veljače 1982.
Darko Sutarić	23. veljače 1982.
Antun Žebčević	24. veljače 1982.
Darinka Pranjić	1. ožujka 1982.
M. Adnan Lahmajini	1. ožujka 1982.
Goranka Sustolčić	2. ožujka 1982.

Davor Munjas	15. ožujka 1982.
Željko Prokopec	23. ožujka 1982.
Ivica Baričević	8. travnja 1982.
Jasminka Žilić r. Popović	12. travnja 1982.
Ines Davila	12. travnja 1982.
Vlasta Kolarić	13. travnja 1982.
Rajna Lončarić	14. travnja 1982.
Ibrahim Said	16. travnja 1982.
Milovan Radeljak	20. travnja 1982.
Ljiljana Pinter	5. svibnja 1982.
Tibor Radanović	5. svibnja 1982.
Mario Vrabec	6. svibnja 1982.
Radovan Nemet	6. svibnja 1982.
Krunoslav Mužević	7. svibnja 1982.
Joseph Adotei Nyanu	7. svibnja 1982.
Miroslav Gulin	10. svibnja 1982.
Miloš Krajčinović	21. svibnja 1982.
Đurđica Malčić-Pirin	3. lipnja 1982.
Marinko Paponja	15. lipnja 1982.
Robert Kani	15. lipnja 1982.
Alfonso Nuñez	15. lipnja 1982.
Danica Mrđenović	15. lipnja 1982.
Darko Libl	15. lipnja 1982.
Josip Tomić	16. lipnja 1982.
Zorica Zidarić	24. lipnja 1982.
Zoran Milas	29. lipnja 1982.
Stanko Škunca	1. srpnja 1982.
Mara Jozić	5. srpnja 1982.
Tomislav Jaić	5. srpnja 1982.
Nedeljka Kajfež	5. srpnja 1982.
Tomislav Šperanda	6. srpnja 1982.
Dragica Balenović	6. srpnja 1982.
Marino Pastorčić	6. veljače 1982.
Josip Šošić	9. srpnja 1982.
Dubravko Šošić	12. srpnja 1982.
Branka Buković	7. rujna 1982.
Lidija Rumbak	10. rujna 1982.
Franjo Prikratki	10. rujna 1982.
Damir Brleković	20. rujna 1882.
Snježana Lučinger	22. rujna 1982.
AKADEMSKA GODINA 1982./1983.	
Zvonimir Kozačinski	5. listopada 1982.
Marijan Petrović	9. listopada 1982.
Francis Peterson Kwabna	26. listopada 1982.
Marijan Belavić	27. listopada 1982.
Željko Kladar	1. studenoga 1982.
Metka Vlahek	1. studenoga 1982.
Josip Bacan	2. studenoga 1982.
Željka Presečki	3. studenoga 1982.
Božena Tržec	3. studenoga 1982.

Berislav Košutić	4. studenoga 1982.
Božna Divjak	4. studenoga 1982.
Mahmoud Nur Mohamed	17. studenoga 1982.
Mustafa Farvivar	25. studenoga 1982.
Mirjana Mandac r. Tutić	26. studenoga 1982.
Đuro Maurin	1. prosinca 1982.
Ivana Valdman Ciglenečki	2. prosinca 1982.
Damir Stanin	6. prosinca 1982.
Marijan Radić	7. prosinca 1982.
Vladimir Šarc	8. prosinca 1982.
Charko Dadrie	6. siječnja 1983.
Lauson Aloruor Kwasi	6. siječnja 1983.
Milivij Mišić	7. siječnja 1983.
Dubravka Mandić	12. siječnja 1983.
Josip Klapač	18. siječnja 1983.
Zdenka Marić	19. siječnja 1983.
Goran Aleksa	21. siječnja 1983.
Marinko Senković	1. veljače 1983.
Dražen Bobinac	2. veljače 1983.
Hrvoje Kavčić	2. veljače 1983.
Vesna Novak	3. veljače 1983.
Zlatica Prpić	4. veljače 1983.
Ekrem Hasani	8. veljače 1983.
Jakov Ćorić	9. veljače 1983.
Dragica Bukva	10. veljače 1983.
Marija Šivalec	15. veljače 1983.
Katica Kiš	15. veljače 1983.
Branimir Pavić	18. veljače 1983.
Milenko Šipka	18. veljače 1983.
Zdravko Mioković	7. ožujka 1983.
Joško Stojanović	8. ožujka 1983.
Sunčica Uhitil	9. ožujka 1983.
Mato Hacmanjek	16. ožujka 1983.
Bronka Velić	1. travnja 1983.
Dinko Paus	1. travnja 1983.
Marina Krvavica	5. travnja 1983.
Srećko Anić	6. travnja 1983.
Djula Horvat	7. travnja 1983.
Darja Grimšić	7. travnja 1983.
Katica Hrupelj	7. travnja 1983.
Darko Popović	11. travnja 1983.
Zdravko Gumberević	28. travnja 1983.
Mirjana Pezo	29. travnja 1983.
Lidija Pavešić	4. svibnja 1983.
Velimir Sušić	9. svibnja 1983.
Ivan Pavlović	9. svibnja 1983.
Davorin Mikšić	9. svibnja 1983.
Miljenko Šimpraga	9. svibnja 1983.
Borka Harasdy	9. svibnja 1983.
Ruža Salopek	9. svibnja 1983.

Mirna Pordan	10. svibnja 1983.
Darko Vlahek	10. svibnja 1983.
Zlata Klepić	10. svibnja 1983.
Ljerka Lojkić	11. svibnja 1983.
Antun Štivić	12. svibnja 1983.
Rozelinda Rakovac-Čož	25. svibnja 1983.
Stjepan Frčko	25. svibnja 1983.
Abdalla Izzeldin Mohamed	30. svibnja 1983.
Asseffa Kassa Gebre	30. svibnja 1983.
Tomislav Babić	1. lipnja 1983.
Justo Elias de Gracia	6. lipnja 1983.
Damir Janić	8. lipnja 1983.
Milan Pešut	10. lipnja 1983.
Predrag Marić	20. lipnja 1983
Mario Jurišić	21. lipnja 1983.
Božica Krajačić	23. lipnja 1983.
Željko Kelnerić	24. lipnja 1983.
Vesna Moravek	28. lipnja 1983.
Zvonimir Brcković	1. srpnja 1983.
Damir Agičić	6. srpnja 1983.
Naoluo Mohamed Hichman	8. srpnja 1983.
Mladen Rede	14. srpnja 1983.
Marko Novoselac	7. rujna 1983.
Radovan Tumpa	13. rujna 1983.
Zdravko Bosnić	30. rujna 1983.

AKADEMSKA GODINA 1983./1984.	
Stevo Uzur	3. listopada 1983.
Roić Besi	3. listopada 1983.
Teo Ribičić	3. listopada 1983.
Jasminka Žmikić-Denona	5. listopada 1983.
Krunoslav Vasari	7. studenoga 1983.
Branimir Lučev	8. studenoga 1983.
Mira Pribić	17. studenoga 1983.
Zoran Perak	25. studenoga 1983.
Željko Tićak	7. prosinca 1983.
Jasna Strilić	13. prosinca 1983.
Ismeta Lubovac	2. veljače 1984.
Jagoda Dujić	2. veljače 1984.
Željka Meklay	3. veljače 1984.
Željka Harhaj	8. veljače 1984.
Terezija Galić	15. veljače 1984.
Vladimir Saša	16. veljače 1984.
Mario Čulek	20. veljače 1984.
Aneta Karakaš	22. veljače 1984.
Darko Kolić	2. ožujka 1984.
Snježana Parašilovac	5. ožujka 1984.
Zlatko Galić	7. ožujka 1984.
Slavko Tomac	7. ožujka 1984.
Nenad Šinko	8. ožujka 1984.
Zdenko Strmecki	9. ožujka 1984.

Mijo Ledinko	12. ožujka 1984.
Vladimir Cingula	23. ožujka 1984.
Mario Pajtak	28. ožujka 1984.
Krunoslav Rukavec	6. travnja 1984.
Franjo Jakšić	12. travnja 1984.
Milan Vukelić	12. travnja 1984.
Zdeslav Pavičić	16. travnja 1984.
Zlatko Košković	27. travnja 1984.
Gordana Komar	11. svibnja 1984.
Stjepan Pajur	11. svibnja 1984.
Boris Hranić	17. svibnja 1984.
Antun Serdar	21. svibnja 1984.
Hinko Kolarek	21. svibnja 1984.
Štefica Galac	5. lipnja 1984.
Branka Šeol	12. lipnja 1984.
Vladimir Cuculić	18. lipnja 1984.
Jasna Antolić r. Kasun	20. lipnja 1984.
Željko Jovanović	26. lipnja 1984.
Silva Canjuga	23. lipnja 1984.
Bruno Hoch	26. lipnja 1984.
Mladen Anić	26. lipnja 1984.
Antun Šimić	28. lipnja 1984.
Miroslava Dominis	29. lipnja 1984.
Alenka Ballarin Perharić	30. lipnja 1984
Berislav Šimunić	2. srpnja 1984.
Andrija Bareza	2. srpnja 1984.
Mile Skeja	2. srpnja 1984.
Kebede Tesfanje	5. srpnja 1984.
Vladimir Mrljak	5. srpnja 1984.
Krešimir Jozić	5. srpnja 1984.
Goran Kramarić	9. srpnja 1984.
Tomislav Vendl	9. srpnja 1984.
Osman Kulenović	11. srpnja 1984.
Iva Košutić	6. rujna 1984.
Vatroslav Markušić	14. rujna 1984.
Jasminka Mamuzić	21. rujna 1984.
Darko Perković	28. rujna 1984.

AKADEMSKA GODINA 1984./1985.

Jasminka Živković	8. listopada 1984.
Slavica Mustapić	16. listopada 1984.
Vlasta Hubicki	22. listopada 1984.
Damir Grabar	25. listopada 1984.
Tomislav Šporčić	2. studenoga 1984.
Marija Momčilović	2. studenoga 1984.
Vesna Orlovac	5. studenoga 11984.
Damir Žubčić	6. studenoga 1984.
Antun Strmotić	7. studenoga 1984.
Melanija Kramarić	23. studenoga 1984.
Marko Ebenspanger	24. studenoga 1984.
Ivan Cvitković	26. studenoga 1984.

Ivan Brajković	26. studenoga 1984.
Nikola Kovačević	5. prosinca 1984.
Đuro Maćešić	24. prosinca 1984.
Marina Tišljar	28. prosinca 1984.
Jadranka Sokolović	28. prosinca 1984.
Mladen Schneider Popović	14. siječnja 1985.
Josip Horvat	15. siječnja 1985.
Miloš Đukić	22. siječnja 1984.
Hrvojka Živković u.Pavić	25. siječnja 1984.
Vesna Novosel	25. siječnja 1985.
Damir Rudan	29. siječnja 1985.
Stjepan Trcak	31. siječnja 1985.
Željko Zagorščak	4. veljače 1985.
Josip Narančić	4. veljače 1985.
Višnja Papac	5. veljače 1985.
Ana Slunjski	11. veljače 1985.
Ivan Rogić	11. veljače 1985.
Stanko Marinac	12. veljače 1985.
Marija Kuzmički-Pavalić	19. veljače 1985.
Marija Rudar	21. veljače 1985.
Mirjam Lopina	5. ožujka 1985.
Kata Knežević	8. ožujka 1985.
Biljana Jocić	8. ožujka 1985.
Dagny Očurćak Šurbek	15. ožujka 1985.
Dragana Rađenović	25. ožujka 1985.

Dragutin Šimonji	25. ožujka 1985.
Vincent Nyandwi	1. travnja 1985.
Celina Marinković Magdić	3. travnja 1985.
Jasminka Macanić	10. travnja 1985.
Ivan Širić	15. travnja 1985.
Zlatan Sremec	15. travnja 1985.
Nada Granić	19. travnja 1985.
Hrvoje Stopić	26. travnja 1985.
Miroslav Pilat	26. travnja 1985.
Vlado Kraljugac	29. travnja 1985.
Zdravko Granić	10. svibnja 1985.
Tomislav Jug	13. svibnja 1985.
Ivan Šubek	20. svibnja 1985.
Radolsav Mihajlović	23. svibnja 1985.
Rajka Lesić Mudrić	24. svibnja 1985.
Slobodan Mudrić	24. svibnja 1985.
Mirko Švub	30. svibnja 1985.
Sanja Karlovčan	11. lipnja 1985.
Marija Martinović	12. lipnja 1985.
Branko Bartolić	12. lipnja 1985.
Tomislav Bosak	12. lipnja 1985.
Boris Prpić	12. lipnja 1985.
Zdravko Milković	14. lipnja 1985.
Karmen Lukičić	20. lipnja 1985.
Mislav Turklaj	21. lipnja 1985.

Mato Tukara	21. lipnja 1985.
Anita Šustra	21. lipnja 1985.
Mislav Turkalj	21. lipnja 1985.
Dragan Moslavac	25. lipnja 1985.
Frane Rupčić	1. srpnja 1985.
Šteković Milan	2. srpnja 1985.
Srećko Čajevec	3. srpnja 1985.
Zlatko Gilanj	3. srpnja 1985.
Ivica Odak	3. srpnja 1985.
Antun Bojanić	9. srpnja 1985.
Tatjana Živičnjak	10. srpnja 1985.
King Kofi Liberty	10. srpnja 1985.
Vujanidn Zeljković	11. srpnja 1985.
Boško Rak	15. srpnja 1985.
Dragan Bošković	19. srpnja 1985.
Snežana Nastevska	19. srpnja 1985.
Mladenka Zovko	25. srpnja 1985.
Mladen Mijić	28. kolovoza 1985.
Darko Heckel	3. rujna 1985.
Zoran Petković	19. rujna 1985.
Vesna Jovanović	30. rujna 1985.
Josip Bunta	30. rujna 1985.
AKADEMSKA GODINA 1985./1986.	
Krunoslav Velički	8. listopada 1985.
Tihomir Babić	17. listopada 1985.
Petar Džaja	18. listopada 1985.
Zlatko Mijić	18. listopada 1985.
Marijan Mačković	24. listopada 1985.
Barica Popko	25. listopada 1985.
Goran Kružljak	15. studenoga 1985.
Snježana Orešković	20. studenoga 1985.
Damir Keber	20. studenoga 1985.
Dragica Matkov	27. studenoga 1985.
Jasminka Kavčić r. Kozina	27. prosinca 1985.
Darko Vinogradac	27. prosinca 1985.
Željko Glavak	7. siječnja 1986.
Antun Kakša	9. siječnja 1986.
Albert Marinculić	23. siječnja 1986.
Višnja Pintar	24. siječnja 1986.
Boško Angelovski	29. siječnja 1986.
Lidija Gavranović Leskovar	31. siječnja 1986.
Petar Vuković	5. veljače 1986.
Gošo Hadživasilev	27. veljače 1986.
Šin Nujić	3. ožujka 1986.
Ljubica Kugelman	7. ožujka 1986.
Damir Božić	18. ožujka 1986.
Vera Auslender	21. ožujka 1986.
Miroslav Cvetić	3. travnja 1986.
Ana Begić	7. travnja 1986.
Aleksandar Risović	11. travnja 1986.

Jasna Ivezić r. Kocijan	17. travnja 1986.
Branka Artuković	17. travnja 1986.
Božidar Škarec	18. travnja 1986.
Eleonora Pavlić	18. travnja 1986.
Zdenko Geci	21. travnja 1986.
Ismet Krupić	25. travnja 1986.
Tomislav Bigač	9. svibnja 1986.
Stjepan Car	13. svibnja 1986.
Milan Lukac	16. svibnja 1986.
Laura Mateša	23. svibnja 1986.
Renata Novak	26. svibnja 1986.
Danko Wenzler	4. lipnja 1986.
Tomislav Simonić	6. lipnja 1986.
Višnja Badovinac	9. lipnja 1986.
Vesna Kovačić-Blagušević	10. lipnja 1986.
Zoran Grbac	11. lipnja 1986.
Farouk Mohamed Mekki	11. lipnja 1986.
Zlata Grgić	17. lipnja 1986.
Josip Crnjac	19. lipnja 1986.
Adam Novalić	20. lipnja 1986.
Jasminka Kokot	23. lipnja 1986.
Boateng Kwabena	23. lipnja 1986.
Jadranka Kiš	24. lipnja 1986.
Estela Truščček	3. srpnja 1986.
Zlatko Brkan	3. srpnja 1986.
Sanja Ivković r. Bogdan	7. srpnja 1986.
Hrvoje Medved	10. srpnja 1986.
Dražen Oraić	11. srpnja 1986.
Velemir Vojislav	15. srpnja 1986.
Cassien Nadkumana	15. srpnja 1986.
Branko Brebrić	15. srpnja 1986.
Josip Petek	18. srpnja 1986.
Wibald Joseph Swai	22. srpnja 1986.
Nenad Kovačević	26. kolovoza 1986.
Zlatko Bodakoš	27. kolovoza 1986.
Lidija Cicnjak	8. rujna 1086.
Srećko Curman	10. rujna 1986.
Mladen Korinčić	12. rujna 1986.
Damir Polanec	26. rujna 1986.
Krešimir Lučić	26. rujna 1986.
Mladen Sjauš	29. rujna 1986.
Zlatko Majcen	30. rujna 1986.
Vlado Jevtović	30. rujna 1986.
AKADEMSKA GODINA 1986./1987.	
Ingeborg Bata	3. listopada 1986.
krešimir Mihatović	8. listopada 1986.
Kwadena Agymang-Opoku	22. listopada 1986.
Višnja Pajić	23. listopada 1986.
Barbara Stanko r. Jerečić	24. listopada 1986.
Josip Jančec	12. studenoga 1986.

Rene Mirčetić	13. studenoga 1986.
Milena Ukalović r. Modrić	14. studenoga 1986.
Tomislav Dobranić	24. studenoga 1986.
Mario Mitak	26. studenoga 1986.
Nena Mizdarić	26. studenoga 1986.
Željko Majić	28. studenoga 1986.
Vlado Ivšan	4. prosinca 1986.
Robert Belaj	4. prosinca 1986.
Stephan Kuhar	8. prosinca 1986.
Živana Vuković	11. prosinca 1986.
Nenad Sever	12. prosinca 1986.
Ljiljana Vrhovac	12. prosinca 1986.
Zoran Kirin	23. prosinca 1986.
Nina Poljičak Milas	24. prosinca 1986.
Zdravko Kašuba	23. siječnja 1987.
Stela Beda	2. veljače 1987.
Palma Efenberger Marinculić	5. veljače 1987.
Eni Jurković Periša	17. veljače 1987.
Josip Marković	25. veljače 1987.
Dragan Momčilović	2. ožujka 1987.
Branko Mavrović	3. ožujka 1987.
Branko Lučić	6. ožujka 1987.
Vesna Kapetanović	6. ožujka 1987.
Željko Džoić	9. ožujka 1987.
Suzana Milinković	10. ožujka 1987.

Vlasta Perković	13. ožujka 1987.
Katarina Bedeniković	3. travnja 1987.
Krušelj Mladen	9. travnja 1987.
Krunoslav Šoštarić	10. travnja 1987.
Ljerka Zeba	10. travnja 1987.
Kristina Neral	17. travnja 1987.
Ivana Skendrović	24. travnja 1987.
Ljiljana Vrabac	30. travnja 1987.
Zoran Andrić	4. svibnja 1987.
Damir Balić	5. svibnja 1987.
Nevenka Biuk	7. svibnja 1987.
Suzana Mikešić r. Žaja	26. svibnja 1987.
Ante Tustonja	26. svibnja 1987.
Nenad Kravarščan	2. lipnja 1987.
Vanja Sekulić	2. lipnja 1987.
Davor Tolić	4. lipnja 1987.
Tomislav Modrić	9. lipnja 1987.
Nada Batinica	9. lipnja 1987.
Lenko Majić	11. lipnja 1987.
Miroslav Kalamut	12. lipnja 1987.
Milan Ribičić	12. lipnja 1987.
Nina Savić	16. lipnja 1987.
Vladimir Gregurić	25. lipnja 1987.
Branislav Kukić	29. lipnja 1987.
Višnja Mikez	29. lipnja 1987.

Snježana Štorga	1. srpnja 1987.
Ivica Jurinić	8. srpnja 1987.
Tatjana Tušek	10. srpnja 1987.
Snježana Iveković	10. srpnja 1987.
Mirko Mikulec	17. srpnja 1987.
Tatjana Đorđević ud. Jurić	21. srpnja 1987.
Ivan Katalinić	4. rujna 1987.
Duško Ardalić	14. rujna 1987.
Bago Joseph Kelembo	18. rujna 1987.
Marina Ćosić	28. rujna 1987.

AKADEMSKA GODINA 1987./1988.

Vilim Starešina	1. listopada 1987.
Mirjana Lukšić	5. listopada 1987.
Robert Antolović	23. listopada 1987.
Alan Kovačević	26. listopada 1987.
Ivanka Fury	4. studenoga 1987.
Anton Toplak	10. studenoga 1987.
Mirja Ferenci	10. studenoga 1987.
Mladen Tišljarec	20. studenoga 1987.
Vando Rauning	7. prosinca 1987.
Patačko Dražen	22. prosinca 1987.
Davor Štefanac	6. siječnja 1988.
Mario Cuculić	19. siječnja 1988.
Josip Majcan	19. siječnja 1988.
Topolko Mladen	19. siječnja 1988.
Snježana Rotar	22. siječnja 1988.
Irena Palaić	29. siječnja 1988.
Selena Lemberger	5. veljače 1987.
Branko Murković	9. veljače 1988.
Ranko Rižner	10. veljače 1988.
Sonja Novar r. Vukušić	12. veljače 1988.
Daniela Kapuralin	15. veljače 1988.
Dražen Horvat	16. veljače 1988.
Rade Knežević	17. veljače 1988.
Marija Orbanić	23. veljače 1988.
Niyimbonera Gerard	24. veljače 1988.
Vlado Rep	25. veljače 1988.
Rođena Kuhar	25. veljače 1988.
Kristina Sever	26. veljače 1988.
Željko Krpan	29. veljače 1988.
Davorin Sović	1. ožujka 1988.
Bosiljka Begić	1. ožujka 1988.
Damir Škrtić	4. ožujka 1988.
Daka Ilir	8. ožujka 1988.
Ivan Penić	11. ožujka 1988.
Wakil Ahmed Nezami	11. ožujka 1988.
Luka Štilinović	11. ožujka 1988.
Stella Gogić	18. ožujka 1988.
Damir Mihelić	25. ožujka 1988.
Ksenija Špoljarić	8. travnja 1988.

Zdravko Perajica	11. travnja 1988.
Jadranka Peprica	15. travnja 1988.
Ines Kralj	29. travnja 1988.
Davorka Vrbešoć	6. svibnja 1988.
Duška Tatić	13. svibnja 1988.
Saša Flauder	17. svibnja 1988.
Špiro Zelić	23. svibnja 1988.
Darko Jakšić	25. svibnja 1988.
Igor Moharić	31. svibnja 1988.
Mladena Tušek	31. svibnja 1988.
Đurđica Plavšić	9. lipnja 1988.
Diana Čifari	13. lipnja 1988.
Evica Marković	14. lipnja 1988.
Loredana Pavić-Podrug	20. lipnja 1988.
Zvonko Štefanac	24. lipnja 1988.
Mile Rakarić	30. lipnja 1988.
Marija Majer Sardelić	6. srpnja 1988.
Zdravko Stjepović	7. srpnja 1988.
Miroslav Hanžek	7. srpnja 1988.
Mateo Mazija	8. srpnja 1988.
Natalija Žebčević	8. srpnja 1988.
Renata Sim	11. srpnja 1988.
Ivica Lovrak	11. srpnja 1988.
Ivica Jozing	11. srpnja 1988.'
Žarka Krnić	13. srpnja 1988.

Emil Jakupek	14. srpnja 1988.
Goran Bobanović Čolić	15. srpnja 1988.
Juraj Gembarovski	15. srpnja 1988.
Mirjana Katarinčić	15. srpnja 1988.
Bruno Szütz	22. srpnja 1988.
Čedo Borić	22. srpnja 1988.
Gordana Štojs	2. rujna 1988.
Alma Marukić	5. rujna 1988.
Višnja Karlović	5. rujna 1988.
Vjekoslav Kožić	6. rujna 1988.
Vesna Stiplošek	7. rujna 1988.
Marija Miličić-Suliman	8. rujna 1988.
Mila Međugorac	8. rujna 1988.
Sanja Gojšić	9. rujna 1988.
Josip Ravlić	9. rujna 1988.
Ivica Varnica	14. rujna 1988.
Ljubica Ladeta	16. rujna 1988.
Nediljka Budić	20. rujna 1988.
Vlasta Krenajz	20. rujna 1988.
Jadranka Vrđuka	23. rujna 1988.
Sanja Pavić	26. rujna 1988.
Dragan Tutnjilović	27. rujna 1988.
Zdravko Plazonić	27. rujna 1988.
Milan Lisac	28. rujna 1988.
Ivica Opalički	30. rujna 1988.

Marija Šperanda	30. rujna 1988.

AKADEMSKA GODINA 1988./1989.

Damir Branović	3. listopada 1988.
Nataša Živanov	5. listopada 1988.
Ardena Tijan	7. listopada 1988.
Zlatko Kruljac	7. listopada 1988.
Darko Bobinec	12. listopada 1988.
Milan Abramović	12. listopada 1988.
Andea Šajnović	13. listopada 1988.
Željka Korade	14. listopada 1988.
Zdravko Marinović	17. listopada 1988.
Ivana Ban	25. listopada 1988.
Ančica Herček	26. listopada 1988.
Inge Turek	28. listopada 1988.
Dajana Matošević	28. listopada 1988.
Silvija Auer	31. listopada 1988.
Yammine Rayman	2. studenoga 1988.
Ljerka Gomerčić	3. studenoga 1988.
Tihomir Smiljanić	4. studenoga 1988.
Danijela Habuš	8. studenoga 1988.
Ivica Vranješ	8. studenoga 1988.
Branka Gulin	8. studenoga 1988.
Dubravko Fratrić	10. studenoga 1988.
Marta Kujavec	15. studenoga 1988.
Jadranka Kišpatić	18. studenoga 1988.
Siniša Kljić	23. prosinca 1988.
Borivoj Petrešević	5. siječnja 1989.
Vlasta Mihetec	5. siječnja 1989.
Vladimir Vidak	6. siječnja 1989.
Ivan Karačić	18. siječnja 1989.
Zoran Garašanin	31. siječnja 1989.
Neda Krajković r. Klenak	6. veljače 1989.
Zrinka Živko	6. veljače 1989.
Ivana Mičin	14. veljače 1989.
Nada Šorli	14. veljače 1989.
Ljiljana Kecerin	17. veljače 1989.
Diana Zlamalik Kuzmić	9. ožujka 1989.
Davor Krkoška	10. ožujka 1989.
Damir Topić	10. ožujka 1989.
Anita Kokić	15. ožujka 1988.
Vlasta Nemčić	20. ožujka 1989.
Krešimir Rožić	20. ožujka 1988.
Davorin Lukman	20. ožujka 1988.
Jane Palanov	22. ožujka 1989.
Stevo Kontin	24. ožujka 1989.
Mato Turina	24. ožujka 1989.
Tea Režek	24. ožujka 1989.
Nikola Stevanović	31. ožujka 1989.
Sanja Čoko	3. travnja 1989.
Stanislav Mrkobrada	7. travnja 1989.

Milorad Došen	7. travnja 1989.
Dalibor Veseli	10. travnja 1989.
Ahmad Omar	18. travnja 1989.
Damir Šekulja	19. travnja 1989.
Marijan Vedrina	21. travnja 1989.
Snježana Grgat	28. travnja 1989.
Mladen Sakač	5. svibnja 1989.
Sanja Kalin	5. svibnja 1989.
Lađarević Amir	8. svibnja 1989.
Mario Slačanec	8. svibnja 1989.
Ivan Kralj	12. svibnja 1989.
Lirija Turtula	12. svibnja 1989.
Zdravko Janicki	16. svibnja 1989.
Nedeljka Sabolić	19. svibnja 1989.
Ingeborg Janjetić	19. svibnja 1989.
Stjepan Triplat	23. svibnja 1989.
Sanda Šturlan	29. svibnja 1989.
Anera Berc r. Krznarić	30. svibnja 1989.
Mirko Bareš	1. lipnja 1989.
Milorad Radaković	8. lipnja 1989.
Danica Grahek	9. lipnja 1989.
Angela Kordić	12. lipnja 1989.
Marija Komar	12. lipnja 1989.
Goran Horaček	16. lipnja 1989.
Robert Koncz	16. lipnja 1989.
Miljenko Cmrečak	28. lipnja 1989.
Snježana Župan	29. lipnja 1989.
Nikola Ptiček	30. lipnja 1989.
Tanja Gavrić	30. lipnja 1989.
Tatjana Popara	5. srpnja 1989.
Ksenija Tušek	5. srpnja 1989.
Attila Piros	5. srpnja 1989.
Zvjezdan Kičec	7. srpnja 1989.
Darko Mitrić	11. srpnja 1989.
Milan Bubalo	11. srpnja 1989.
Zoltan Djelmiš	11. srpnja 1989.
Snježana Porubić	12. srpnja 1989.
Dražen Grgurić	12. srpnja 1989.
Sonja Posarić r. Mutić	13. srpnja 1989.
Merfi Selman	13. srpnja 1989.
Miljenko Horvat	13. srpnja 1989.
Vladimir Petkov	14. srpnja 1989.
Siniša Horvat	14. srpnja 1989.
Renata Novak	17. srpnja 1989.
Zdravko Bašljan	20. srpnja 1989.
Lada Gudelj	21. srpnja 1989.
Ivica Bogojević	24. srpnja 1989.
Vesna Zlatić	26. srpnja 1989.
Olga Jurčec Amita	26. srpnja 1989.
Irena Lekšić	10. kolovoza 1989.

Anđelko Gašpar	1. rujna 1989.
Marica Bogojević	6. rujna 1989.
Jadranka Drezga	11. rujna 1989.
Vladimir Savić	19. rujna 1989.
Tihomir Horvat	22. rujna 1989.
Vladislav Šestan	25. rujna 1989.
Danijel Deže	26. rujna 1989.
Ivica Šoić	29. rujna 1989.
Darko Damjanović	29. rujna 1989.

AKADEMSKA GODINA 1989./1990.

Nada Matović	2. listopada 1989.
Vladimir Kubelka	5. listopada 1989.
Krunoslav Hrvačić	8. listopada 1989.
Marija Smolić	10. listopada 1989.
Nina Čop	11. listopada 1989.
Mladen Lukić	20. listopada 1989.
Tatjana Maltar	27. listopada 1989.
Jelena Perutović r. Poljak	30. listopada 1989.
Boška Vuković	31. listopada 1989.
Veseljko Karačić	15. studenoga 1989.
Aleksandar Bunarević	15. studenoga 1989.
Darko Dujela	16. studenoga 1989.
Milorad Šarić	20. studenoga 1989.
Zorica Stojan	20. studenoga 1989.
Dragan Kalić	21. studenoga 1989.
Snježana Lovasić	21. studenoga 1989.
Sunčica Živić	24. studenoga 1989.
Ivan Pupek	26. studenoga 1989.
Boja Obradović	5. prosinca 1989.
Mira Perica	8. prosinca 1989.
Ivo Jonjić	13. prosinca 1989.
Gordana Tišljar	13. prosinca 1989.
Ivančo Naletoski	15. prosinca 1989.
Vedran Čizmić	15. prosinca 1989.
Sanja Sekelj	20. prosinca 1989.
Deneš Baranjai	22. prosinca 1989.
Ivančić Strunjak	22. prosinca 1989.
Davor Ojkić	8. siječnja 1990.
Dražen Sokolić	12. siječnja 1990.
Krešimir Vukoša	12. siječnja 1990.
Željko Cvetnić	18. siječnja 1990.
Anđelina Čapeta	19. siječnja 1990.
Maja Pavešić	22. siječnja 1990.
Branko Petrović	24. siječnja 1990.
Ksenija Vuković r. Butković	25. siječnja 1990.
Neven Tanacković	26. siječnja 1990.
Renata Kortes	26. siječnja 1990.
Ana Milina	29. siječnja 1990.
Suzana Maranić	31. siječnja 1990.
Šeherzada Husić	2. veljače 1990.

Dražen Govedarica	2. veljače 1990.
Vedrana Mikulandra Gašperov	7. veljače 1990.
Klaudio Perutka	9. veljače 1990.
Romeo Angelus	13. veljače 1990.
Milan Petrović	13. veljače 1990.
Goran Bačić	21. veljače 1990.
Zlatko Biondić	23. veljače 1990.
Radenko Župljanin	23. veljače 1989.
Plamen Trojančec	23. veljače 1990.
Karmen Stopinšek r. Keretić	26. veljače 1990.
Jadranka Stjepandić	27. veljače 1990.
Branko Rajak	2. ožujka 1990.
Marinko Misir	9. ožujka 1990.
Zdravko Malić	20. ožujka 1990.
Sanja Morić	21. ožujka 1990.
Zoran Bošnjak	30. ožujka 1990.
Zdeslav Matković	6. travnja 1990.
Boško Medić	6. travnja 1990.
Stanka Vuković	6. travnja 1990.
Majda Vrbičić	11. travnja 1990.
Suzana Ljubas Ristovski	17. travnja 1990.
Spiro Zagrafski	20. travnja 1990.
Zdenka Rokoš	20. travnja 1990.
Ivo Taraš	20. travnja 1990.
Snježana Jurec r. Kelek	20. travnja 1990.
Eduard Kolić	20. travnja 1990.
Tibor Gorša	20. travnja 1990.
Nebojša Bojić	11. svibnja 1990.
Boris Stanković	11. svibnja 1990.
Zdenko Itrić	14. svibnja 1990.
Ivica Ukić	23. svibnja 1990.
Ratimir Juršetić	24. svibnja 1990.
Tomislav Šota	28. svibnja 1990.
Mato Matijević	28. svibnja 1990.
Goran Mrđenović	30. svibnja 1990.
Nada Vučemilo	4. lipnja 1990.
Tibor Andreanszky	6. lipnja 1990.
Darko Mihić	8. lipnja 1990.
Verica Car	12. lipnja 1990.
Stjepan Pavičić	14. lipnja 1990.
Robert Dugorepec	15. lipnja 1990.
Dražen Kosturić	15. lipnja 1990.
Goran Lalić	16. lipnja 1989.
Sergije Vilović	18. lipnja 1990.
Malden Mehkek	21. lipnja 1990.
Ignac Križan	21. lipnja 1990.
Jadranka Bubić	22. lipnja 1990.
Slava Petrović	27. lipnja 1990.
Ivica Perković	27. lipnja 1990.
Lidija Stroszel	28. lipnja 1990.

Alen Slavica	2. srpnja 1990.
Velimir Glumac	4. srpnja 1990.
Helena Hlavaty	6. srpnja 1990.
Žarko Plazonić	6. srpnja 1990.
Zdravko Zorica	10. srpnja 1990.
Ana Carek	10. srpnja 1990.
Krešo Molek	10. srpnja 1990.
Vesna Dobranić	10. srpnja 1990.
Ljiljana Bajić	11. srpnja 1990.
Renata Šljerac	11. srpnja 1990.
Branislav Kukulj	11. srpnja 1990.
Zdenka Osmak	12. srpnja 1990.
Suzana Kovačić	12. srpnja 1990.
Nada Gosarić	12. srpnja 1990.
Dijana Katica	13. srpnja 1990.
Snježana Kalinić	13. srpnja 1990.
Ante Šarić	16. srpnja 1990.
Božena Borovčak	17. srpnja 1990.
Kate Jančić	19. srpnja 1990.
Katica Barić	19. srpnja 1990.
Mara Škorić	19. srpnja 1990.
Boris Radović	19. srpnja 1990.
Robert Stezinar	20. srpnja 1990.
Branimir Komljenović	20. srpnja 1990.
Dubravka Šćurić	23. srpnja 1990.
Nada Smodek	7. kolovoza 1990.
Mladen Lukačić	7. kolovoza 1990.
Željko Pili	4. rujna 1990.
Željko Jukić	7. rujna 1990.
Ivica Paunović	10. rujna 1990.
Ivica Pavljak	11. rujna 1990.
Mirko Tocilj	13. rujna 1990.
Lea Krajačić	14. rujna 1990.
Roselina Silov	14. rujna 1990.
Neli Skorić r. Rakamarić	19. rujna 1990.
Snježana Holubek	25. rujna 1990.
Gordana Krizmančić	25. rujna 1990.
Krešimir Iljkić	27. rujna 1990.
AKADEMSKA GODINA 1990./1991.	
Vesna Majić	5. listopada 1990.
Nenad Bosančić	9. listopada 1990.
Antun Kašić	11. listopada 1990.
Zlatko Salaški	22. listopada 1990.
Renata Sučić	22. listopada 1990.
Ratko Radić	30. listopada 1990.
Sonja Plazonić	31. listopada 1990.
Drago Kobaš	5. studenoga 1990.
Darko Marković	6. studenoga 1990.
Franjo Huzjak	9. studenoga 1990.
Perica Pavičić R. Skelin	9. studenoga 1990.

Jelena Grabić	19. studenoga 1990.
Ivan Gaceg	22. studenoga 1990.
Branimir Smoljan	28. studenoga 1990.
Mladen Hrgovan	28. studenoga 1990.
Dinko Šarić	30. studenoga 1990.
Adrian Fehir	3. prosinca 1990.
Marina Vučemilović Grgić	3. prosinca 1990.
Goran Vučenović	3. prosinca 1990.
Slavenka Kekez	5. prosinca 1990.
Dubravko Vrbanjak	6. prosinca 1990.
Iris Župančić	7. prosinca 1990.
Davor Cišper	7. prosinca 1990.
Hrvoje Lukačević	11. prosinca 1990.
Oto Kiš	12. prosinca 1990.
Saša Legen	12. prosinca 1990.
Davorin Janković	12. prosinca 1990.
Zvonimir Dumbović	12. prosinca 1990.
Marijana Fabić	13. prosinca 1990.
Emil Eljuga	14. prosinca 1990.
Ivica Žuljević	17. prosinca 1990.
Željka Petranović	18. prosinca 1990.
Jasna Bjelić	19. prosinca 1990.
Baton Cena	21. prosinca 1990.
Ivica Horvat	21. prosinca 1990.
Andrea Bingula	21. prosinca 1990.

Milica Markić	4. siječnja 1991.
Dragomir Trajković	18. siječnja 1991.
Danijel Novak	18. siječnja 1991.
Predrag Ilibašić	18. siječnja 1991.
Anita Kraljević	25. siječnja 1991.
Toni Tonkoski	29. siječnja 1991.
Matija Škulac	1. veljače 1991.
Tomislav Kavčić	1. veljače 1991.
Mira Gretić	4. veljače 1991.
Vjećeslav Lukić	5. veljače 1991.
Josip Šimičić	8. veljače 1991.
Nada Draganjac	12. veljače 1991.
Krunoslav Kovačević	12. veljače 1991.
Branka Lukaš	15. veljače 1991.
Ilija Šego	15. veljače 1991.
Malden Ljubenković	20. veljače 1991.
Tomislav Čanić	22. veljače 1991.
Ante Blažević	27. veljače 1991.
Lidija Knežević	28. veljače 1991.
Hase Đonlagić	1. ožujka 1991.
Nrek Prenkpalaj	1. ožujka 1991.
Bojan Smrkulj	6. ožujka 1991.
Nedo Stoić	15. ožujka 1991.
Danijela Tomašković	18. ožujka 1991.
Melita Žunić	20. ožujka 1991.

Krešimir Kušenić	20. ožujka 1991.
Josip Petani	27. ožujka 1991.
Dražen Adorić	27. ožujka 1991.
Vesna Mladić	29. ožujka 1991.
Robert Gorišek	10. travnja 1991.
Krešimir Trninić	12. travnja 1991.
Igor Marković	12. travnja 1991.
Mislav Begović	15. travnja 1991.
Janja Orešković	25. travnja 1991.
Darko Keller	25. travnja 1991.
Valentina Stojanova ud. Ljubešić	30. travnja 1991.
Stipe Barišić	30. travnja 1991.
Sonja Omčikus Ryznar	7. svibnja 1991.
Stjepan Bencetić	9. svibnja 1991.
Zlatko Matolek	10. svibnja 1991.
Zoran Modrić	10. svibnja 1991.
Ivana Baranović	13. svibnja 1991.
Ivo Ajduković	21. svibnja 1991.
Dražen Zuković	23. svibnja 1991.
Zoran Vuković	24. svibnja 1991.
Sandra Brajković	24. svibnja 1991.
Mirta Goršić	24. svibnja 1991.
Zdenko Čuljak	28. svibnja 1991.
Samir Hadžalić	28. svibnja 1991.
Sonja Metikoš	29. svibnja 1991.

Jasna Štimac	29. svibnja 1991.
Sanja Herceg	6. lipnja 1991.
Toni Aleksovski	10. lipnja 1991.
Zvonko Kobaš	27. lipnja 1991.
Zorančo Bojkovski	27. lipnja 1991.
Boris Belčić	28. lipnja 1991.
Željko Mikulec	28. lipnja 1991.
Mirko Stojanovski	28. lipnja 1991.
Vjekoslav Dragaš	2. srpnja 1991.
Karmen Bilandžić Augustinčić	2. srpnja 1991.
Damir Nejedli	2. srpnja 1991.
Snježana Novković	2. srpnja 1991.
Ljiljana Mlakar	3. srpnja 1991.
Zdravko Grahovac	3. srpnja 1991.
Emil Kovačević	5. srpnja 1991.
Diana Čupić	5. srpnja 1991.
Elvira Božičević	8. srpnja 1991.
Brankica Klajić	8. srpnja 1991.
Marinko Cindrić	9. srpnja 1991.
Marija Lacić	9. srpnja 1991.
Ntabana Celestin	9. srpnja 1991.
Josip Palaversa	10. srpnja 1991.
Tatjana Petrušić	11. srpnja 1991.
Tomislav Španović	12. srpnja 1991.
Ante Krmek	12. srpnja 1991.

Endre Rižanji	12. srpnja 1991.
Željko Stanišak	12. srpnja 1991.
Jasminka Đurčinoska	12. siječnja 1991.
Jasna Stošić r. Ježić	15. srpnja 1991.
Jadranka Gradac	15. srpnja 1991.
Ralph Lobpreis	15. srpnja 1991.
Ante Madir	15. srpnja 1991.
Mladen Jemeršić	15. srpnja 1991.
Marina Bošnjak	15. srpnja 1991.
Linda Ivančić	15. srpnja 1991.
Branka Martinović	18. srpnja 1991.
Dražen Matasić	19. srpnja 1991.
Dražen Matičić	19. srpnja 1991.
Davor Pašalić	24. srpnja 1991.
Renata Pavelić	24. srpnja 1991.
Davorka Tomić	26. srpnja 1991.
Sanja Šemper r. Beštak-Gorec	2. kolovoza 1991.
Jovanka Srbinoska	6. rujna 1991.
Sonja Horvat	12. rujna 1991.
Tomislav Nemet	13. rujna 1991.
Vesna Legin	18. rujna 1991.
Srebrenka Kaufman	19. rujna 1991
Argjend Osmani	20. rujna 1991.
Nikolče Sekulovski	20. rujna 1991.
Andrejce Prevenar	25. rujna 1991.
Marija Šokac Žaja	26. rujna 1991.
Ivan Kertez	27. rujna 1991.

AKADEMSKA GODINA 1991./1992.

Zoran Asić	2. listopada 1991.
Damir Vukić	3. listopada 1991.
Vlatko Ilieski	3. listopada 1991.
Attila Koosz	4. listopada 1991.
Marcela Pamuklić	10. listopada 1991.
Dražen Tomić	10. listopada 1991.
Lepa Konjević	17. listopada 1991.
Dragoslav Stupar	18. listopada 1991.
Robert Diković	18. listopada 1991.
Slavica Draganjac	18. listopada 1991.
Jadranka Karešin	22. listopada 1991.
Sanja Šparica	22. listopada 1991.
Dražen Ivančan	23. listopada 1991.
Dražen Matić	30. listopada 1991.
Ksenija Filković	30. listopada 1991.
Saša Arsić	30. listopada 1991.
Jasna Krejči	31. listopada 1991.
Mirko Vinković	31. listopada 1991.
TamaStipetić r	31. listopada 1991.
Renato Jakšić	14. studenoga 1991.
Natalija Kušević	15. studenoga 1991.
Nijaz Šahinović	15. studenoga 1991.

Goran Čukelj	19. studenoga 1991.
Valdi Golja	19. studenoga 1991.
Vladimir Škvorc	20. studenoga 1991.
Sven Presečki	21. studenoga 1991.
Milka Čarapina	22. studenoga 1991.
Vesna Martinec	22. studenoga 1991.
Mirko Radačić	27. studenoga 1991.
Julijana Prenka	29. studenoga 1991.
Nada Geto	2. prosinca 1991.
Teodor Bolanča	5. prosinca 1991.
Jasna Mateković	5. prosinca 1991.
Željko Čolig	6. prosinca 1991.
Dunja Herceg Živančević	6. prosinca 1991.
Dean Friedrich	6. prosinca 1991.
Dijana Halilović	11. prosinca 1991.
Sanja Radović	10. prosinca 1991.
Zlatko Krovina	12. prosinca 1991.
Branko Jurić	13. prosinca 1991.
Zdenko Lukac	16. prosinca 1991.
Denis Cvitković	16. prosinca 1991.
Snježana Gutić	19. prosinca 1991.
Snježana Maras	23. prosinca 1991.
Jozo Jurčević	23. prosinca 1991.
Nenad Link	30. prosinca 1991.
Vinko Petravić	16. siječnja 1992.
Dinko Špoljar	24. siječnja 1992.
Marina Kolar	27. siječnja 1992.
Denisa Šuman	30. siječnja 1992.
Zoran Medar	31. siječnja 1992.
Jasminka Pauković	3. veljače 1992.
Ljubomir Đurić	7. veljače 1992.
Ivan Dumančić	11. veljače 1992.
Krešimir Puljko	11. veljače 1992.
Ivo Kobaš	12. veljače 1992.
Draženka Tubin	17. veljače 1992.
Tatjana Tukšan	18. veljače 1992.
Tomislav Burić	18. veljače 1992.
Irena Janković	19. veljače 1992.
Boris Fabijanić	28. veljače 1992.
Vesna Smolčić Knezović	5. ožujka 1992.
Davorka Korečić	5. ožujka 1992.
Željko Pavičić	9. ožujka 1992.
Zdenka Marić ud. Karakaš	20. ožujka 1992.
Nives Vodopija	24. ožujka 1992.
Milan Sakoman	24. ožujka 1992.
Đurđica Sumrak Deronjić	26. ožujka 1992.
Marijan Glavina	26. ožujka 1992.
Mario Milešević	1. travnja 1992.
Valerij Pažin	10. travnja 1992.
Anđelo Katić	14. travnja 1992.

Josip Kusak	16. travnja 1992.
Ivica Vujević	16. travnja 1992.
Nejboša Božić	20. travnja 1992.
Loran Postolovski	22. travnja 1992.
Natalija Škegro	27. travnja 1992.
Sonja Jendrašić	27. travnja 1992.
Zdravko Živković	28. travnja 1992.
Joso Klapan	5. svibnja 1992.
Dragutin Kuhar	5. svibnja 1992.
Nenad Cukon	11. svibnja 1992.
Zdravko Čukman	13. svibnja 1992.
Miljenko Vuić	14. svibnja 1992.
Renata Kovačević	14. svibnja 1992.
Dragan Kovačević	15. svibnja 1992.
Zoran Nikoletić	15. svibnja 1992.
Ivica Bošnjak	21. svibnja 1992.
Josip Juras	22. svibnja 1992.
Gbordzi Moses Kwasi	22. svibnja 1992.
Vlasta Brindl	27. svibnja 1992.
Darlington Owusu	29. svibnja 1992.
Nataša Kalčić	29. svibnja 1992.
Marina Perkov	2. lipnja 1992.
Antun Janković	3. lipnja 1992.
Renata Kunkera	4. lipnja 1992.
Mirna Bratulić	5. lipnja 1992.
Ivanka Majić	8. lipnja 1992.
Ivica Lizatović	10. lipnja 1992.
Renata Vukošić	17. lipnja 1992.
Zoran Gudelj	17. lipnja 1992.
Mario Bratulić	23. lipnja 1992.
Melita Peroš	24. lipnja 1992.
Dubravko Butković	24. lipnja 1992.
Dragutin Premzl	26. lipnja 1992.
Mladen Vuković	26. lipnja 1992.
Željka Katić	26. lipnja 1992.
Nikica Ivezić	26. lipnja 1992.
Dalibor Wolf	29. lipnja 1992.
Gordana Pracny	30. lipnja 1992.
Dario Ivaniš	30. lipnja 1992.
Goran Nikolovski	2. srpnja 1992.
Arsim Hana	2. srpnja 1992.
Vlatka Vrdoljak Muheljić	3. srpnja 1992.
Saša Švajgović	3. srpnja 1992.
Slaven Mišković	3. srpnja 1992.
Snježana Soldić	3. srpnja 1992.
Nenad Fuchs	3. srpnja 1992.
Zvjezdana Habek	6. srpnja 1992.
Ozren Čulina	7. srpnja 1992.
Damir Carević	8. srpnja 1992.
Henrik Nulleshi	8. srpnja 1992.

Nives Savić	9. srpnja 1992.
Ornela Jakac	9. srpnja 1992.
Sanja Rojčević	10. srpnja 1992.
Lovorka Tomičić	10. srpnja 1992.
Edo Bašić	10. srpnja 1992.
Deana Basar	10. srpnja 1992.
Ivan Topić	13. srpnja 1992.
Tomislav Jug	13. srpnja 1992.
Lenn Purković	14. srpnja 1992.
Miodrag Manojlović	14. srpnja 1992.
Zvjezdana Njegovec	14. srpnja 1992.
Ingrid Mance	15. srpnja 1992.
Božidar Mikša	15. srpnja 1992.
Sanja Milanović	16. srpnja 1992.
Hrvoje Meteš	16. srpnja 1992.
Aleksandar Dürrigl	16. srpnja 1992.
Željko Slivar	17. srpnja 1992.
Josip Šipek	17. srpnja 1992.
Gordana Veselinović	17. srpnja 1992.
Daniel Pocrnić	20. srpnja 1992.
Orea Valjin	21. srpnja 1992.
Milivoj Rubčić	23. srpnja 1992.
Fani Vuksanović	24. srpnja 1992.
Zoran Kutlača	24. srpnja 1992.
Željko Javor	27. srpnja 1992.
Berislav Cerovečki	29. srpnja 1992.
Maja Šnajder	30. srpnja 1992.
Ljerka Dobranić	3. kolovoza 1992.
Igor Vučemilo	8. rujna 1992.
Vesna Ostružnjak	17. rujna 1992.
Snježana Žarko Romac	24. rujna 1992.
Ana Dekaris	24. rujna 1992.
Gabrijela Vujnović ud. Vranješ	24. rujna 1992.
Teodor Vilendečić	25. rujna 1992.
Barbara Nikičić	25. rujna 1992.
Dalibor Potočnjak	29. rujna 1992.
AKADEMSKA GODINA 1992./1993.	
Josip Barić	1. listopada 1992.
Davor Turk	1. listopada 1992.
Branko Gelemanović	5. listopada 1992.
Vinko Zanki	6. listopada 1992.
Slobodan Lozina	12. listopada 1992.
Goroslav Grabarić	21. listopada 1992.
Nataša Selec	23. listopada 1992.
Boris Ljubić	29. listopada 1992.
Velimir Avram	30. listopada 1992.
Krešimir Martinko	6. studenoga 1992.
Tihomir Žestić	10. studenoga 1992.
Maja Lang	10. studenoga 1992.
Toni Jovanov	13. studenoga 1992.

Dalibor Boljat	16. studenoga 1992.
Vladimir Radočaj	17. studenoga 1992.
Goran Gaži	19. studenoga 1992.
Nena Vuketić	20. studenoga 1992.
Tanja Ivančić	24. studenoga 1992.
Damir Rogan	25. studenoga 1992.
Edmond Mikek	1. prosinca 1992.
Marija Prvulj	1. prosinca 1992.
Dragica Kralj Karolina	4. prosinca 1992.
Gordana Sever	4. prosinca 1992.
Nikica Popović	4. prosinca 1992.
Rajko Pavešić	4. prosinca 1992.
Ivo Barac	8. prosinca 1992.
Danko Nogić	8. prosinca 1992.
Nenad Zubac	17. prosinca 1992.
Marija Ljubičić	21. prosinca 1992.
Ivana Kordić	29. prosinca 1992.
Oliver Spiroski	29. prosinca 1992.
Maja Mikulčić	5. siječnja 1993.
Ivo Vuletić	21. siječnja 1993.
Barbara Predrag	26. siječnja 1993.
Željko Ljubić	27. siječnja 1993.
Blanka Janušić	1. veljače 1993.
Ninoslav Šemiga	5. veljače 1993.
Dejan Džakula	11. veljače 1993.
Želimir Mitrovski	12. veljače 1993.
Mirna Jurinić Matoković	12. veljače 1993.
Zvonimir Kvesić	12. veljače 1993.
Marijana Batur	12. veljače 1993.
Željko Palaić	23. veljače 1993.
Goran Vujičić	3. ožujka 1993.
Braninir Perić	12. ožujka 1993.
Mirna Budeč	17. ožujka 1993.
Aleksandar Kiriđiev	18. ožujka 1993.
Irena Žerjav	19. ožujka 1993.
Đurđica Merc	19. ožujka 1993.
Mirela Nikolić	30. ožujka 1993.
Josip Batišta	31. ožujka 1993.
Igor Ulčar	1. travnja 1993.
Dino Šipalo	7. travnja 1993.
Marino Sardelić	7. travnja 1993.
Igor Vukelić	8. travnja 1993.
Suzana Korenić Osrečak	8. travnja 1993.
Ela Dodig	14. travnja 1993.
Snježana Juričan	16. travnja 1993.
Laslo Molnar	16. travnja 1993.
Marijan Rašin	16. travnja 1993.
Siniša Ivanković	23. travnja 1993.
Dušica Jurič	23. travnja 1993.
Igor Prgić	26. travnja 1993.

Davor Blazonija	27. travnja 1993.
Sanja Tadić	28. travnja 1993.
Natalija Topić	30. travnja 1993.
Goran Kukolja	4. svibnja 1993.
Miljenko Jarnjak	6. svibnja 1993.
Nenad Kršul	10. svibnja 1965.
Zlatko Medvedović	12. svibnja 1993.
Željko Dasović	13. svibnja 1993.
Šiško Španiček	14. svibnja 1993.
Saško Popovski	19. svibnja 1993.
Ivka Brainović	20. svibnja 1993.
Željko Trempetić	21. svibnja 1993.
Bruno Ljolje	26. svibnja 1993.
Nenad Turk	28. svibnja 1993.
Premil Radić	28. svibnja 1993.
Robert Katić	2. lipnja 1993.
Hrvoje Šikić	3. lipnja 1993.
Zvjezdana Špehar	3. lipnja 1993.
Slavica Mustač	3. lipnja 1993.
Damir Jerković	4. lipnja 1993.
Mladen Perak	4. lipnja 1993.
Koraljka Stojan	7. lipnja 1993.
Stjepan Šimundža	7. lipnja 1993.
Mirna Draženović	8. lipnja 1993.
Sonja Medić	8. lipnja 1993.
Alenko Kovač	8. lipnja 1993.
Sayonara Mršić	8. lipnja 1993.
Nataša Janković	10. lipnja 1993.
Damir Jelić	18. lipnja 1993.
Goran Temelkoski	23. lipnja 1993.
Željka Polanović	28. lipnja 1993.
Miroslav Ključec	30. lipnja 1993.
Novela Ševerdija	30. lipnja 1993.
Renata Papec	30. lipnja 1993.
Melita Ropac	5. srpnja 1993.
Saša Uzelac	6. srpnja 1993.
Sonja Bosnić	6. srpnja 1993.
Sanjin Polić	7. srpnja 1993.
Ante Ćorić	8. srpnja 1993.
Zdenka Krištić	8. srpnja 1993.
Alka Rački	9. srpnja 1993.
Maja Popović	9. srpnja 1993.
Romel Velev	13. srpnja 1993.
Leda Borovac	14. srpnja 1993.
Jasna Tomašević	14. srpnja 1993.
Željka Jukić	15. srpnja 1993.
Boris Habrun	15. srpnja 1993.
Renata Pavković	16. srpnja 1993.
Davor Franješ	16. srpnja 1993.
Daša Ševeljević	16. srpnja 1993.

Siniša Vujčić	19. srpnja 1993.
Irena Pavić	19. srpnja 1993.
Ljubica Jurišić	19. srpnja 1993.
Srećko Solina	20. srpnja 1993.
Vlatka Babić	20. srpnja 1993.
Srećko Šoić	21. srpnja 1993.
Mišel Zec	21. srpnja 1993.
Tihomir Petriško	21. srpnja 1993.
Mladen Krištof	23. srpnja 1993.
Svjetlana Drageljević	26. srpnja 1993.
Vanja Brkić	11. kolovoza 1993.
Vlatka Vragović	3. rujna 1993.
Zoran Atanasov	10. rujna 1993.
Marija Rabat	14. rujna 1993.
Nikola Vidaković	14. rujna 1993.
Sonja Orešković	15. rujna 1993.
Miranda Radović	15. rujna 1993.
Valentina Prožek	16. rujna 1993.
Renato Peršić	17. rujna 1993.
Siniša Trbojević	20. rujna 1993.
Eni Kondić	21. rujna 1993.
Zoran Vučak	22. rujna 1993.
Morana Prokeš Pety	23. rujna 1993.
Sanda Žulj	23. rujna 1993.
Sanjica Kobeščak	24. rujna 1993.
Benito Račić	24. rujna 1993.
Davorin Brezak	24. rujna 1993.
Mara Radovani	24. rujna 1993.
Vanda Reiter	24. rujna 1993.
Panče Dameski	27. rujna 1993.
Vesna Matijatko	27. rujna 1993.
Zoran Troskot	29. rujna 1993.
Josip Jukić	29. rujna 1993.
Dražen Korotaj	29. rujna 1993.
Andrea Budiša	29. rujna 1993.
Marino Sučić	29. rujna 1993.
Zlatko Jusufhodžić	29. rujna 1993.
Sejo Čolan	30. rujna 1993.

AKADEMSKA GODINA 1993./1994.

Borče Petkovski	1. listopada 1993.
Božo Lovrić	1. listopada 1993.
Antonija Vranić	1. listopada 1993.
Tatjana Amšel	4. listopada 1993.
Lorena Končar	4. listopada 1993.
Mira Vučetić	5. listopada 1993.
Slavko Cerjan	13. listopada 1993.
Damir Piškor	18. listopada 1993.
Hrvoje Vranko	22. listopada 1993.
Petar Čupona	29. listopada 1993.
Dražen Knežević	2. studenoga 1993.

Darko Klinec	3. studenoga 1993.
Miroslav Šarić	5. studenoga 1993.
Mario Zeman	5. studenoga 1993.
Darko Vidaković	9. studenoga 1993.
Damir Gabaj	9. studenoga 1993.
Siniša Maglaić	12. studenoga 1993.
Zoran Bošnjak	12. studenoga 1993.
Goran Jrbić (bio Mašić)	12. studenoga 1993.
Miroslav Ćurković	16. studenoga 1993.
Miroslav Muhvić	19. studenoga 1993.
Blagojče Veselinoski	26. studenoga 1993.
Josip Križanić	26. studenoga 1993.
Dražen-Ivan Blažević	2. prosinca 1993.
Željko Granatir	17. prosinca 1993.
Davor Topić	17. prosinca 1993.
Snježana Šafran	17. prosinca 1993.
Marko Šimić	17. prosinca 1993.
Stjepan Končar	21. prosinca 1993.
Nenad Domijan	21. prosinca 1993.
Daška Grospić	21. prosinca 1993.
Igor Mikić	23. prosinca 1993.
Vinko Benić	23. prosinca 1993.
Zlatica Belošević	27. prosinca 1993.
Rodoljub Džakula	27. prosinca 1993.
Davor Svoboda	29. prosinca 1993.
Emil Kovačić	29. prosinca 1993.
Alan Čorko	30. prosinca 1993.
Zlatko Plešnar	30. prosinca 1993.
Roman Angebrandt	30. prosinca 1993.
Fadil Sadikaj	5. siječnja 1994.
Goran Nikolovski	14. siječnja 1994.
Milivoj Dominiković	14. siječnja 1994.
Mario Bokulić	18. siječnja 1994.
Mario Škrivanko	20. siječnja 1994.
Dalibor Kovačević	20. siječnja 1994.
Robert Cesarec	21. siječnja 1994.
Denisa Bambir	27. siječnja 1994.
Tatjana Matić	31. siječnja 1994.
Srđan Barbarić	1. veljače 1994.
Dajana Vrbešić	4. veljače 1994.
Đurđa Sinković	8. veljače 1994.
Snježana Bednjički	9. veljače 1994.
Ljubomir Slavić	11. veljače 1994.
Predrag Pešaković	11. veljače 1994.
Simon Vičar	16. veljače 1994.
Jela Šteko	22. veljače 1994.
Ranko Stojković	28. veljače 1994.
Marijan Milić	28. veljače 1994.
Goran Tomašević	4. ožujka 1994.
Ana Markota	10. ožujka 1994.

Predrag Šegović	14. ožujka 1994.
Damir Podolski	16. ožujka 1994.
Dražen Čuljak	18. ožujka 1994.
Sanjica Kovačec	21. ožujka 1994.
Vlado Žigrović	22. ožujka 1994.
Silvestar Vučković	22. ožujka 1994.
Berislav Pizek	22. ožujka 1994.
Dalija Gostl	22. ožujka 1994.
Goran Filipović-Grčić	24. ožujka 1994.
Ivica Gazdek	28. ožujka 1994.
Boško Filipović-Grčić	29. ožujka 1994.
Vjekoslav Nežmahen	30. ožujka 1994.
Aneta Bogdanovska	1. travnja 1994.
Tomislav Jelić	7. travnja 1994.
Zoran Meštrović	14. travnja 1994.
Josip Vučemilović-Jurić	18. travnja 1994.
Stanislav Rora	19. travnja 1994.
Goran Juričić	19. travnja 1994.
Toni Kurtov	19. travnja 1994.
Alma Katić	20. travnja 1994.
Behlul Behluli	21. travnja 1994.
Bujar Ejupi	22. travnja 1994.
Zoran Dakić	22. travnja 1994.
Ravija Džemalji	22. travnja 1994.
Mirko Ivanda	26. travnja 1994.

Predrag Popović	28. travnja 1994.
Robert Zobel	29. travnja 1994.
Žarko Udiljak	4. svibnja 1994.
Saša Kovačević	5. svibnja 1994.
Tanja Maljković	6. svibnja 1994.
Husein Haman Omer Glfarog	13. svibnja 1994.
Vjekoslav Ricov	13. svibnja 1994.
Emil Hanzen	17. svibnja 1994.
Bojana Božović	26. svibnja 1994.
Davor Ozmec	1. lipnja 1994.
Gordana Makar	1. lipnja 1994.
Petar Šimunić	1. lipnja 1994.
Ljubomir Kolarek	3. lipnja 1994.
Zoran Tremski	6. lipnja 1994.
Dubravko Jukić	7. lipnja 1994.
Neven Polić	8. lipnja 1994.
Ivica Vlašič	8. lipnja 1994.
Dragana Štampalija	10. lipnja 1994.
Irena Lukač	10. lipnja 1994.
Robert Vajagić	15. lipnja 1994.
Krunoslav Valentić	20. lipnja 1994.
Robert Pelicarić	21. lipnja 1994.
Žanet Užović	28. lipnja 1994.
Jasna Marušić	28. lipnja 1994.
Ankica Labrović	28. lipnja 1994.

Julijana Lazarova	29. lipnja 1994.
Milan Škorić	30. lipnja 1994.
Ivica Viljušić	1. srpnja 1994.
Matilda Mikulić	1. srpnja 1994.
Suzana Masnikosa	1. srpnja 1994.
Sanja Donevska	5. srpnja 1994.
Hagi Nur Hasan	5. srpnja 1994.
Suzana Majetić	8. srpnja 1994.
Tamar Šafranko	8. srpnja 1994.
Mario Biloš	11. srpnja 1994.
Katrin Gnjidć	11. srpnja 1994.
Mladen Topolnjak	12. srpnja 1994.
Duško Ivanović	12. srpnja 1994.
Damir Tuđan	12. srpnja 1994.
Ninoslav Pavlić	12. srpnja 1994.
Eddy Listeš	13. srpnja 1994.
Goran Vidić	14. srpnja 1994.
Robert Peševski	14. srpnja 1994.
Irena Jelaska Relja	14. srpnja 1994.
Čedomir Velinov	15. srpnja 1994.
Irena Rušnov	15. srpnja 1994.
Boris Bajić	15. srpnja 1994.
Vanda Slavujac	22. srpnja 1994.
Krešo Mikšec	26. srpnja 1994.
Vedran Bogdanović	19. kolovoza 1994.
Gordan Barić	26. kolovoza 1994.
Stanko Čujko	7. rujna 1994.
Nevenka Dobrijević	14. rujna 1994.
Tihomir Dragojlov	15. rujna 1994.
Davor Blinja	23. rujna 1994.
Miroslav Vukičević	26. rujna 1994.
Đoko Birač	27. rujna 1994.
Denis Jurišić	29. rujna 1994.
Damir Radas	30. rujna 1994.
AKADEMSKA GODINA 1994./1995.	
Željka Kovačić	4. listopada 1994.
Dinko Cvjetković	7. listopada 1994.
Anto Šimić	7. listopada 1994.
Damir Ikić	10. listopada 1994.
Vanja Mutić	13. listopada 1994.
Boris Antunović	20. listopada 1994.
Valerija Vonić	21. listopada 1994.
Željko Prilika	24. listopada 1994.
Dino Krstulović	4. studenoga 1994.
Sandra Knežević	11. studenoga 1994.
Ivica Petrović	15. studenoga 1994.
Miroslav Benić	22. studenoga 1994.
Žarko Žnidarić	24. studenoga 1994.
Neven Žilić	30. studenoga 1994.
Zoran Georgievski	2. prosinca 1994.

Todorka Sakalijeva-Stojova	2. prosinca 1994.
Besim Hulaj	6. prosinca 1994.
Branka Petrić	6. prosinca 1994.
Šime Rako	9. prosinca 1994.
Andreja Dadić	12. prosinca 1994.
Mirta Vujasin	20. prosinca 1994.
Valentina Beldedovska	23. prosinca 1994.
Aco Krstić	27. prosinca 1994.
Zaim Zeqiri	27. prosinca 1994.
Antun Ponoš	27. prosinca 1994.
Ivan Kral	28. prosinca 1994.
Goran Antunac	29. prosinca 1994.
Igor Šimag	29. prosinca 1994.
Petra Bišćan	29. prosinca 1994.
Zufer Dželili	30. prosinca 1994.
Marinko Lisjak	11. siječnja 1995.
Davor Ormuž	13. siječnja 1995.
Beni Josifoski	13. siječnja 1995.
Zdravko Bek	17. siječnja 1995.
Fransoaz Petriš	3. veljače 1995.
Sašo Tevdovski	8. veljače 1995.
Stevče Ilievski	8. veljače 1995.
Zoran Hranilović	10. veljače 1995.
Ose Hulaj	10. veljače 1995.
Sivlija Vrbanec Terezija	13. veljače 1995.
Livio Švić	16. veljače 1995.
Lidija Božić	16. veljače 1995.
Ištvan Karačonji	20. veljače 1995.
Denis Sever	23. veljače 1995.
Ksenija Kovačević	23. veljače 1995.
Toni Duovski	28. veljače 1995.
Krešimir Pivac	28. veljače 1995.
Afrim Shala	3. ožujka 1995.
Goga Izedin	6. ožujka 1995.
Vanja Kondratenko	8. ožujka 1995.
Dražen Pokopac	8. ožujka 1995.
Goran Šubara	9. ožujka 1995.
Zoran Kovačević	15. ožujka 1995.
Damir Lukačević	22. ožujka 1995.
Dalibor Turković	27. ožujka 1995.
Zdravko Višić	30. ožujka 1995.
Milan Strišković	30. ožujka 1995.
Sandra Prevendar	31. ožujka 1995.
Suzana Tkalčić	31. ožujka 1995.
Andrea Šlipogor	31. ožujka 1995.
Becky Martinović	31. ožujka 1995.
Tvrtko Fajdetić	4. travnja 1995.
Zrinka Mandac	4. travnja 1995.
Velimir Vuković	6. travnja 1995.
Aleksandra Herceg	10. travnja 1995.

Lemana Purković	11. travnja 1995.
Vlasta Trbojević	11. travnja 1995.
Štefica Svrtan	11. travnja 1995.
Maja Srček	14. travnja 1995.
Marina Mikulan	19. travnja 1995.
Ljiljana Dobrica	28. travnja 1995.
Vesna Trišler	2. svibnja 1995.
Zoran Sudak	2. svibnja 1995.
Denis Zadravec	2. svibnja 1995.
Marko Pupić-Bakrač	5. svibnja 1995.
Alan Jakovac	10. svibnja 1995.
Igor DelVechio	11. svibnja 1995.
Slađana Tutin	11. svibnja 1995.
Iris Mišljenčević	12. svibnja 1995.
Mirjana Peček ud. Franković	22. svibnja 1995.
Mario Bednaić	25. svibnja 1995.
Miro Brozović	26. svibnja 1995.
Renata Schmid	1. lipnja 1995.
Željka Tomašević	2. lipnja 1995.
Danijela Lamer	5. lipnja 1995.
Darko Dulić	8. lipnja 1995.
Boris Pirkić	8. lipnja 1995.
Sašo Ognenov	8. lipnja 1995.
Miodrag Obranović	9. lipnja 1995.
Sergije Prostran	16. lipnja 1995.
Žaklin Acinger	16. lipnja 1995.
Jelena Jelen	20. lipnja 1995.
Dražen Kireta	28. lipnja 1995
Boris Katić	29. lipnja 1995.
Selami Reči	30. lipnja 1995.
Ksenija Ribić	4. srpnja 1995.
Ljerka Slanec	5. srpnja 1995.
Marija Milić	6. srpnja 1995.
Svjetlana Milin	7. srpnja 1995.
Toni Kirandiski	7. srpnja 1995.
Vladimir Vrbanac	7. srpnja 1995.
Ante Perkušić	10. srpnja 1995.
Goran Abramović	10. srpnja 1995.
Zorica Durkalić	11. srpnja 1995.
Sanja Miškić	11. srpnja 1995.
Verena Rennich	11. srpnja 1995.
Tomislav Đurđević	12. srpnja 1995.
Biljana Vujasinović	12. srpnja 1995.
Tomislav Fratrić	12. srpnja 1995.
Dražen Kon	12. srpnja 1995.
Tomislav Dujić	12. srpnja 1995.
Stjepan Jelača	12. srpnja 1995.
Aleksandar Lovrić	12. srpnja 1995.
Kruno Lažec	13. srpnja 1995.
Bekim Baftiri	14. srpnja 1995.

Ana Jezidžić	14. srpnja 1995.
Indira Ivanić	14. srpnja 1995.
Denis Polančec	14. srpnja 1995.
Marin Šimičević	18. srpnja 1995.
Zoran Radan	18. srpnja 1995.
Lidija Sever	18. srpnja 1995.
Miljenko Borić	25. srpnja 1995.
Barbara Kolar	28. srpnja 1995.
Ljudevit Mink	1. kolovoza 1995.
Dalibor Lovretić	1. rujna 1995.
Sunčica Štimac	1. rujna 1995.
Zoran Pasinečki	15. rujna 1995.
Marija Mesić	15. rujna 1995.
Iris Vujasinović	15. rujna 1995.
Zlata Komić	19. rujna 1995.
Tatjana Mihić	21. rujna 1995.
Tihomir Florijančić	22. rujna 1995.
Željko Ričko	26. rujna 1995.
Ratko Jurčić	26. rujna 1995.
Lidija Dimkova	28. rujna 1995.
Maja Zdelar	29. rujna 1995.
AKADEMSKA GODINA 1995./1996.	
Josip Kastmiler	5. listopada 1995.
Vesna Krpan	5. listopada 1995.
Nataša Jovanov	6. listopada 1995.
Zoran Šimec	10. listopada 1995.
Dragan Aleksov	11. listopada 1995.
Darko Kralj	11. listopada 1995.
Mate Karaula	11. listopada 1995.
Hilary Yaa Dwamena Perdita	12. listopada 1995.
Božidar Galjar	16. listopada 1995.
Zdravko Banovec	20. listopada 1995.
Stanislava Matulić	23. listopada 1995.
Jaka Čulo	27. listopada 1995.
Darko Kuzmanovski	27. listopada 1995.
Edita Rod ud. Santini	3. studenoga 1995.
Tomislav Brajko	3. studenoga 1995.
Suzana Tomašević	6. studenoga 1995.
Zvonimir Alković	6. studenoga 1995.
Jerko Špralja	7. studenoga 1995.
Almir Karabegović	9. studenoga 1995.
Jasna Učukalo	9. studenoga 1995.
Franka Mage	10. studenoga 1995.
Anita Sinjer	10. studenoga 1995.
Mladen Čuljak	13. studenoga 1995.
Ernest Goldschmidt	16. studenoga 1995.
Boris Stojanov	17. studenoga 1995.
Igor Stojanovski	17. studenoga 1995.
Josip Tržec	17. studenoga 1995.
Jozo Bagarić	17. studenoga 1995.

Hrvoje Korov	22. studenoga 1995.
Mario Kreszinger	24. studenoga 1995.
Teodora Javorović	27. studenoga 1995.
Gordana Mihoković ud. Nožica	28. studenoga 1995.
Predrag Kočina	29. studenoga 1995.
Dijana Jakopčević	1. prosinca 1995.
Borjan Rakoš	1. prosinca 1995.
Danijela Bubić	8. prosinca 1995.
Darko Jurković	8. prosinca 1995.
Vesna Stojanović	8. prosinca 1995.
Snježana Seničar	8. prosinca 1995.
Davor Šimić	15. prosinca 1995.
Berislav Mauko	19. prosinca 1995.
Neda Budimir	20. prosinca 1995.
Gojko Zoraja	20. prosinca 1995.
Boro Rako	20. prosinca 1995.
Zlatko Salaj	21. prosinca 1995.
Biljana Stojanović	21. prosinca 1995.
Milena Jaram	22. prosinca 1995.
Tomislav Šilobod	22. prosinca 1995.
Maja Vlajčević	22. prosinca 1995.
Ferat Zatriqi	22. prosinca 1995.
Igor Kaštelan	22. prosinca 1995.
Bernard Jendrašinkin	27. prosinca 1995.
Gordana Gašparić	28. prosinca 1995.

Siniša Mitevski	29. prosinca 1995.
Bojan Božović	5. siječnja 1996.
Mitko Ambrakov	8. siječnja 1996.
Lika Mentor	10. siječnja 1996.
Goce Boškovski	13. siječnja 1996.
Ali Kalisi	15. siječnja 1996.
Dario Banić	18. siječnja 1996.
Dario Matečić	22. siječnja 1996.
Dario Kanižaj	25. siječnja 1996.
Goran Lonjak	26. siječnja 1996.
Ljupko Potočnjak	29. siječnja 1996.
Ljiljana Mikulić	1. veljače 1996.
Ksenija Goričanec	9. veljače 1996.
Qenan Mashuni	9. veljače 1996.
Silvija Konc	9. veljače 1996.
Mile Prskalo	9. veljače 1996.
Tihomir Zglavnik	9. veljače 1996.
Tomislav Nikolovski	14. veljače 1996.
Berislav Fleissig	15. veljače 1996.
Andrea Poljak ud. Babić	22. veljače 1996.
Hrvoje Čatipović	23. veljače 1996.
Vllazmin Zajmi	26. veljače 1996.
Nada Kučić	26. veljače 1996.
Stjepan Cestar	29. veljače 1996.
Željka Kuzmanović	1. ožujka 1996.

Davor Perković	5. ožujka 1996.
Momir Petrović	6. ožujka 1996.
Mikaela Rendić	8. ožujka 1996.
Dragan Zoksimovski	8. ožujka 1996.
Davor Pavičić	13. ožujka 1996.
Sanja Šetina	15. ožujka 1996.
Tihomir Fruk	19. ožujka 1996.
Zoran Bogdanović	19. ožujka 1996.
Tomica Pospiš	21. ožujka 1996.
Dražen Knezović	21. ožujka 1996.
Tatjana Trbojević	22. ožujka 1996.
Sintija Galiotović	26. ožujka 1996.
Anđelka Križan	26. ožujka 1966.
Vesna Kontić	27. ožujka 1996.
Todorče Trninkov	29. ožujka 1996.
Zorana Sedlanić	29. ožujka 1996.
Lidija Obadić	2. travnja 1996.
Davorin Tkalec	2. travnja 1996.
Jusuf Bajramoski	3. travnja 1996.
Hrvoje Car	4. travnja 1996.
Tomislav Saver	4. travnja 1996.
Mirjana Grahli	10. travnja 1996.
Jordan Nikolov	10. travnja 1996.
Danijela Draganović	11. travnja 1996.
Jelena Abramac	11. travnja 1996.

Marija Brekalo	17. travnja 1996.
Malden Bulat	18. travnja 1996.
Aleksandar Delibos	19. travnja 1996.
Goran Boroš	23. travnja 1996.
Ksenija Češković ud. Boroš	23. travnja 1996.
Tihomir Tkalčec	24. travnja 1996.
Stjepan Pitlović	25. travnja 1996.
Tomislav Marić	25. travnja 1996.
Siniša Borotić	26. travnja 1996.
Ksanta Asanović	29. travnja 1996.
Mirela Cvitković	3. svibnja 1996.
Snježana Kužir	3. svibnja 1996.
Melita Bezjak	3. svibnja 1996.
Marino Mirčeta	3. svibnja 1996.
Sandra Brajša	6. svibnja 1996.
Davor Korečić	7. ožujka 1996.
Nataša Nartonja	7. svibnja 1996.
Adem Rama	9. svibnja 1996.
Vlado Uzbašić	16. svibnja 1996.
Mirko Štefović	16. svibnja 1996.
Ana Hell	16. svibnja 1996.
Damir Sever	17. svibnja 1996.
Brigita Harth	17. svibnja 1996.
Mate Soldić	17. svibnja 1996.
Sašo Todorovski	20. svibnja 1996.

Nada Tomičić ud. Laktić	21. svibnja 1996.
Predrag Dakić	21. svibnja 1996.
Zvonko Herman	29. svibnja 1996.
Josip Mitar	3. lipnja 1996.
Ivica Perić	6. lipnja 1996.
Zoran Juginović	6. lipnja 1996.
Mile Mikulić	6. lipnja 1996.
Damir Ramušćak	7. lipnja 1996.
Anđela Merčep	10. lipnja 1996.
Dijab Adis	12. lipnja 1996.
Duško Kanjer	13. lipnja 1996.
Jasna Jeremić	13. lipnja 1996.
Nabila Bacha	14. lipnja 1996.
Josip Krtanjek	14. lipnja 1996.
Zoran Gaković	18. lipnja 1996.
Danijel Dugonjić	18. lipnja 1996.
Nikola Verzon	27. lipnja 1996.
Flamur Kadriu	28. lipnja 1996.
Jakim Timovski	28. lipnja 1996.
Ljuban Rajić	1. srpnja 1996.
Robert Peričić	2. srpnja 1996.
Renato Nekić	2. srpnja 1996.
Berislav Radišić	4. srpnja 1996.
Renata Dujić	8. srpnja 1996.
Mauricio Prelogar	10. srpnja 1996.

Martina Fuchs	12. srpnja 1996.
Sanja Mucić	15. srpnja 1996.
Miljenko Jurjević	16. srpnja 1996.
Jurica Ambrožić	16. srpnja 1996.
Ivana Šusto	18. srpnja 1996.
Mirko Župan	18. srpnja 1996.
Marica Lolić	18. srpnja 1996.
Hrvoje Starčević	18. srpnja 1996.
Xhemajl Dervishi	19. srpnja 1996.
Jane Cvetkov	22. srpnja 1996.
Andrea Djurdjević	30. srpnja 1996.
Goran Matić	31. srpnja 1996.
Emilija Buljac	11. rujna 1996.
Mirjana Hudek	13. rujna 1996.
Vesna Jaki	13. rujna 1996.
Sanja Štrangarević	23. rujna 1996.
Milan Drča	25. rujna 1996.
Edo Košić	25. rujna 1996.
Lidija Vitez	26. rujna 1996.
Robert Kršinar	27. rujna 1996.
Domagoj Babac	30. rujna 1996.
Nikša Baturina	30. rujna 1996.
Mladen Dremenčić	30. rujna 1996.
Beqe Hulaj	30. rujna 1996.
Damir Romić	30. rujna 1996.

Igor Pavelić	30. rujna 1996.
Jozo Grbavac	30. rujna 1996.
AKADEMSKA GODINA 1996./1997.	
Robert Cikota	7. listopada 1996.
Boris Župan	8. listopada 1996.
Gunga Korab	9. listopada 1996.
Dean Todorović	10. listopada 1996.
Bogdan Filipović	16. listopada 1996.
Maja Rac	21. listopada 1996.
Kristina Križanović	21. listopada 1996.
Krešimir Kuri	21. listopada 1996.
Stipe Ćirko	22. listopada 1996.
Dragan Petrović	25. listopada 1996.
Krešimir Alvir	28. listopada 1996.
Andrej Dean	28. listopada 1996.
Natalija Bogdanović	31. listopada 1996.
Kolé Komani	6. studenoga 1996.
Xhevdet Krasniqi	6. studenoga 1996.
Dragan Drakulić	7. studenoga 1996.
Davor Adžić	11. studenoga 1996.
Domagoj Ovničević	13. studenoga 1996.
Zoran Dominković	21. studenoga 1996.
Stella Luketin	22. studenoga 1996.
Sandra Hodak	22. studenoga 1996.
Vesna Tišljar	22. studenoga 1996.

Nikša Barišić	25. studenoga 1996.
Kujtim Uka	25. studenoga 1996.
Ermin Grbić	25. studenoga 1996.
Siniša Blažur	25. studenoga 1996.
Igor Karij	26. studenoga 1996.
René Solina	26. studenoga 1996.
Saša Mohač	26. studenoga 1996.
Sandra Štajdohar	27. studenoga 1996.
Aleksandar Stojanovski	27. studenoga 1996.
Ivan Džojić	29. studenoga 1996.
Duško Jerčić	29. studenoga 1996.
Aleksandar Andonov	2. prosinca 1996.
Ernest Nulleshi	6. prosinca 1996.
Nenad Vukadinović	10. prosinca 1996.
Alenka Boban	10. prosinca 1996.
Maja-Ivana Wagner	12. prosinca 1996.
Zvjezdana Ištvanić	13. prosinca 1996.
Adela Bajzec	13. prosinca 1996.
Nedjeljko Romić	13. prosinca 1996.
Ivana Gregurić	18. prosinca 1996.
Jasminka Joka	20. prosinca 1996.
Romana Kucelj	20. prosinca 1996.
Dalibor Hadelan	23. prosinca 1996.
Marko Premzl	9. siječnja 1997.
Srećko Matković	20. siječnja 1997.

Dubravko Kovačić	21. siječnja 1997.
Željko Mihaljević	23. siječnja 1997.
Silvija Vuknić	24. siječnja 1997.
Biljana Radeska	24. siječnja 1997.
Ljiljana Uzelac	28. siječnja 1997.
Vedat Pašić	31. siječnja 1997.
Istref Gashi	4. veljače 1997.
Ante Radovčić	7. veljače 1997.
Krešo Čolig	7. veljače 1997.
Ivica Hader	7. veljače 1997.
Ivan Križek	10. veljače 1997.
Julijana Stojanova	12. veljače 1997.
Ante Santini	12. veljače 1997.
Josip Čolak	14. veljače 1997.
Milena Stanojeva	14. veljače 1997.
Josip Pavlović	17. veljače 1997.
Vladimir Gruden	17. veljače 1997.
Dean Laškaj	18. veljače 1997.
Blerim Cami	20. veljače 1997.
Alida Nižetić	21. veljače 1997.
Ranka Šimić	24. veljače 1997.
Jasenka Belokleić	25. veljače 1997.
Sandra Novosad r. Martinović	7. ožujka 1997.
Zdravko Lovrić	10. ožujka 1997.
Srećko Krešić	14. ožujka 1997.

Damir Milas	14. ožujka 1997.
Iris Milter	14. ožujka 1997.
Elizabeta Bošnjak	17. ožujka 1997.
Mirela Jurković	19. ožujka 1997.
Davorka Lučić	20. ožujka 1997.
Krešimir Matijević	21. ožujka 1997.
Damir Perković	24. ožujka 1997.
Ivo Rilović	26. ožujka 1997.
Anastas Petrov	27. ožujka 1997.
Zdravko Kesteli	27. ožujka 1997.
Ivica Palčić	27. ožujka 1997.
Željko Kljajić	27. ožujka 1997.
Senad Džafić	1. travnja 1997.
Galena Božinovska	2. travnja 1997.
Zoran Jaglić	7. travnja 1997.
Gorana Fraćin	7. travnja 1997.
Krunoslav Koprić	9. travnja 1997.
Vladimir Večaj	11. travnja 1997.
Dražen Belovari	16. travnja 1997.
Ruža Jonjić	17. travnja 1997.
Albert Nagavci	22. travnja 1997.
Ante Šuto	23. travnja 1997.
Nenad Domišljanović	25. travnja 1997.
Tihomir Koren	25. travnja 1997.
Davor Balić	25. travnja 1997.

Franjo Marković	25. travnja 1997.
Branko Mesarov	25. travnja 1997.
Ivo Mikulić	28. travnja 1997.
Marina Horvat	29. travnja 1997.
Suzana Volarević	30. travnja 1997.
Ismajl Sahiti	5. svibnja 1997.
Samir Bodi	5. svibnja 1997.
Darko Čobanov	8. svibnja 1997.
Branimir Šakić	8. svibnja 1997.
Vesna Branković	8. svibnja 1997.
Ivana Soldić	12. svibnja 1997.
Darija Vratarić	13. svibnja 1997.
Mato Siniša Vragolović	15. svibnja 1997.
Zoltan Varga	16. svibnja 1997.
Natalija Crnolatec	16. svibnja 1997.
Antonio Stojkov	21. svibnja 1997.
Voislav Stojkoski	21. svibnja 1997.
Tonio Kovačević	29. svibnja 1997.
Jasminka Tumpa	29. svibnja 1997.
Sanja Rakinac	2. lipnja 1997.
Dinka Miloloža	2. lipnja 1997.
Boro Krišto	2. lipnja 1997.
Saša Horvat	3. lipnja 1997.
Agim Beqa	3. lipnja 1997.
Dino Tudor	5. lipnja 1997.
Jela Filipović	5. lipnja 1997.
Vanja Borš	9. lipnja 1997.
Damjan Gračner	13. lipnja 1997.
Goran Šelendić	16. srpnja 1997.
Ivica Žerajvić	18. lipnja 1997.
Darko Rukavina	19. lipnja 1997.
Zlatko Horvatić	19. lipnja 1997.
Mladen Pavić	19. lipnja 1997.
Tomislav Kiš	24. lipnja 1997.
Ivan Posavec	26. lipnja 1997.
Bojan Mataković	26. lipnja 1997.
Dibra Bajram	27. lipnja 1997.
Igor Štoković	27. lipnja 1997.
Alen Hoffmann	30. lipnja 1997.
Roberto Orlić	7. srpnja 1997.
Nina Trbojević-Miljavac	7. srpnja 1997.
Daniela Ivančev	10. srpnja 1997.
Hrvoje Lucić	10. srpnja 1997.
Antonio Lokin	10. srpnja 1997.
Đuro Vlatković	10. srpnja 1997.
Ana Popović	11. srpnja 1997.
Jasna Piršljin	11. srpnja 1997.
Ivan Pusić	14. srpnja 1997.
Tomislav Hrupački	14. srpnja 1997.
Mirjana Legradi	15. srpnja 1997.

Renata Pipić	15. srpnja 1997.
Mimi Ristevski	16. srpnja 1997.
Krešimir Martinčić	17. srpnja 1997.
Dominik Šaurek	17. srpnja 1997.
Zvonko Trbogazov	17. srpnja 1997.
Svjetlana Prodanović	17. srpnja 1997.
Dražen Đuričić	18. srpnja 1997.
Sonja Dimovska	18. srpnja 1997.
Hrvoje Vidalina	18. srpnja 1997.
Renato Klinčić	22. srpnja 1997.
Goran Malošeg	22. srpnja 1997.
Irena Škare	25. srpnja 1997.
Sašo Efremov	25. srpnja 1997.
Dijana Jančić	9. rujna 1997.
Božica Bačani	10. rujna 1997.
Tihomir Kolarik	15. rujna 1997.
Zdravko Šebeđak	19. rujna 1997.
Nediljko Plazibat	22. rujna 1997.
Davor-Josip Babić	23. rujna 1997.
Mario Rogošić	24. rujna 1997.
Edita Poropat	26. rujna 1997.
Sanja Zanovski	26. rujna 1997.
Željko Kolaković	29. rujna 1997.
Miroslav Ribić	29. rujna 1997.
Kristijan Srebrenjak	29. rujna 1997.
Radule Mikić	29. rujna 1997.
Slobodan Čepelak	29. rujna 1997.
Renata Ivanek	30. rujna 1997.
Marinko Birač	30. rujna 1997.
Tatjana Uzelac	30. rujna 1997.
AKADEMSKA GODINA 1997./1998.	
Robert Poštić	2. listopada 1997.
Dražen Pleić	3. listopada 1997.
Branimir Novak	3. listopada 1997.
Hrvoje Matković	7. listopada 1997.
Hrvoje Škeljo	8. listopada 1997.
Dražen Opančar	9. listopada 1997.
Nino Jurić	20. listopada 1997.
Goran Galić	21. listopada 1997.
Romica Hrestak	23. listopada 1997.
Boris Marks	24. listopada 1997.
Božidar Kurtović	24. listopada 1997.
Nenad Bosak	24. listopada 1997.
Zoran Jurišić	24. listopada 1997.
Renato Vičević	28. listopada 1997.
Antonela Filipović	29. listopada 1997.
Dubravka Došen	30. listopada 1997.
Ines Bertinovec	30. listopada 1997.
Daniela Fišer	30. listopada 1997.
Josip Slavica	30. listopada 1997.

Elizabeta Majić	30. listopada 1997.
Branka Matković	30. listopada 1997.
Henri Hajster	4. studenoga 1997.
Vladimir Vuzem	6. studenoga 1997.
Tamara Petrinović	7. studenoga 1997.
Kristijan Ramadan	7. studenoga 1997.
Antun Kostelić	10. studenoga 1997.
Željka Jembrih	11. studenoga 1997.
Miljenko Grubešić	12. studenoga 1997.
Perica Tucak	12. studenoga 1997.
Andrej Grgić	13. studenoga 1997.
Neven Tenžera	14. studenoga 1997.
Marko Gašparić	17. studenoga 1997.
Korana Stipetić	18. studenoga 1997.
Ivan Dolić	21. studenoga 1997.
Alen Hrastnik	21. studenoga 1997.
Aleksandar Lipozenčić	24. studenoga 1997.
Dražen Kranjec	25. studenoga 1997.
Dragutin Kremer	25. studenoga 1997.
Roman Senčar	27. studenoga 1997.
Snježan Pahović	28. studenoga 1997.
Ecio Pinzan	28. studenoga 1997.
Miroslav Štanfel	28. studenoga 1997.
Tanja Sever	5. prosinca 1997.
Josip Slade	5. prosinca 1997.

Božidar Tartaro	5. prosinca 1997.
Tatjana Šalika	5. prosinca 1997.
Draženka Bendelja	10. prosinca 1997.
Silvija Šimek	10. prosinca 1997.
Lana Lončarević	10. prosinca 1997.
Siniša Hrgović	10. prosinca 1997.
Mirta Balenović	10. prosinca 1997.
Zvonko Maduna	11. prosinca 1997.
Robert Rinck	12. prosinca 1997.
Denis Milanović-Bavčetić	17. prosinca 1997.
Goran Janković	18. prosinca 1997.
Tihomir Čakić	18. prosinca 1997.
Nikša Sirotković	18. prosinca 1997.
Marinko Vilić	19. prosinca 1997.
Vesna Tačković	22. prosinca 1997.
Ana Jarža	23. prosinca 1997.
Slobodan Fruk	23. prosinca 1997.
Nataša Franjović	30. prosinca 1997.
Ksenija Penava	16. siječnja 1998.
Alen Babić	23. siječnja 1998.
Krešimir Hodak	2. veljače 1998.
Mario Moharić	3. veljače 1998.
Mladen Vidić	5. veljače 1998.
Suzana Hađina	6. veljače 1998.
Miljenko Milanović-Litre	6. veljače 1998.

Stipe Ćenan	6. veljače 1998.
Goran Antolin	10. veljače 1998.
Blaženka Pugar	10. veljače 1998.
Predrag Grozdanić	16. veljače 1998.
Saša Bukovac	18. veljače 1998.
Edita Galić	18. veljače 1998.
Larissa Steinberger	23. veljače 1998.
Helena Grgić	24. veljače 1998.
Nataša Milenković	24. veljače 1998.
Mladen Funda	24. veljače 1998.
Mario Mašić	27. veljače 1998.
Hrvoje Radetić	27. veljače 1998.
Edita Šoštarić	2. ožujka 1998.
Natalija Cvetković	3. ožujka 1998.
Nevenko Tušek	4. ožujka 1998.
Tatjana Malečić	6. ožujka 1998.
Mario Marenić	6. ožujka 1998.
Danijela Stjepić	10. ožujka 1998.
Igor Ropac	11. ožujka 1998.
Nenad Đeri	12. ožujka 1998.
Zdenko Marjanović	19. ožujka 1998.
Tatjana Pustišek	20. ožujka 1998.
Julijana Periša	20. ožujka 1998.
Zvonimir Poljak	20. ožujka 1998.
Miomir Križanac	23. ožujka 1998.
Dražen Oreški	25. ožujka 1998.
Vesna Blažević	27. ožujka 1998.
Slavica Čolak	27. ožujka 1998.
Predrag Maričić	30. ožujka 1998.
Slavica Goreta	2. travnja 1998.
Josip Paušner	2. travnja 1998.
Vesna Šoš	3. travnja 1998.
Luiza Linde	3. travnja 1998.
Nives Marin	8. travnja 1998.
Miljenko Perković	14. travnja 1998.
Jadranka Čordaš	15. travnja 1998.
Antun Krtanjek	16. travnja 1998.
Vasil Aspirovski	21. travnja 1998.
Marianne Rinck	22. travnja 1998.
Marinko Sebečić	23. travnja 1998.
Marko Samardžija	23. travnja 1998.
Ivan Matijević	23. travnja 1998.
Hrvoje Knjaz	24. travnja 1998.
Vladimir Hatwanger	24. travnja 1998.
Vesna Mlinarević	24. travnja 1998.
Sunčica Kalajdžić	27. travnja 1998.
Ana Miletić	28. travnja 1998.
Perica Mihaljević	28. travnja 1998.
Sanda Tartaglia	28. travnja 1998.
Martina Weinberger	28. travnja 1998.

Berislav Vulić	29. travnja 1998.
Erik Gojanović	30. travnja 1998.
Klaudio Vidov	30. travnja 1998.
Damir Toufar	7. svibnja 1998.
Domagoj Čaić	8. svibnja 1998.
Sanja Đurišević	8. svibnja 1998.
Zdravko Tabak	11. svibnja 1998.
Josip Mihalj	12. svibnja 1998.
Vlaho Šapro	14. svibnja 1998.
Pavle Gašpar	14. svibnja 1998.
Josip Galić	27. svibnja 1998.
Hasan Lahaj	29. svibnja 1998.
Davor Paljug	29. svibnja 1998.
Tomislav Matković	29. svibnja 1998.
Dario Gal	29. svibnja 1998.
Igor Vasović	1. lipnja 1998.
Marijela Kruljac	5. lipnja 1998.
Oliver Lalić	5. lipnja 1998.
Zdravko Bučar	5. lipnja 1998.
Mario Ekert	5. lipnja 1998.
Mirko Damjanović	5. lipnja 1998.
Atanas Abdulev	5. lipnja 1998.
Ana Marija Tadić	8. lipnja 1998.
Goran Varsamopulos	9. lipnja 1998.
Elena Budimir-Bekan	9. lipnja 1998.
Hrvoje Cicvarić	11. lipnja 1998.
Mislav Kovačić	11. lipnja 1998.
Mirej Butorović	12. lipnja 1998.
Goran Spasovski	15. lipnja 1998.
Danijela Babić	16. lipnja 1998.
Đuro-Krešimir Babić	16. lipnja 1998.
Tomislav Sukalić	16. lipnja 1998.
Roberto Cvitan	17. lipnja 1998.
Tomislav Anđelić	18. lipnja 1998.
Damir Bakoš	18. lipnja 1998.
Nikolina Šaban	19. lipnja 1998.
Ivo Bago	19. lipnja 1998.
Stipan Kovač	26. lipnja 1998.
Marija Nizek	29. lipnja 1998.
Nino Pinter	30. lipnja 1998.
Željko Žic	1. srpnja 1998.
Igor Ozimec	2. srpnja 1998.
Maja Sazdanovska	3. srpnja 1998.
Boris Milčić	3. srpnja 1998.
Alanka Barišić	3. srpnja 1998.
Dario Balija	6. srpnja 1998.
Fedora Njegovan	8. srpnja 1998.
Renato Pezelj	8. srpnja 1998.
Mladen Vugrinović	8. srpnja 1998.
Darko Celovec	10. srpnja 1998.

Sandra Drča	10. srpnja 1998.
Hrvoje Rogina	10. srpnja 1998.
Martina Jelavić	10. srpnja 1998.
Majda Milanović	10. srpnja 1998.
Valtko Rukavina	14. srpnja 1998.
Antun Stojčić	14. srpnja 1998.
Natali Vračić ud. Kranjec	15. srpnja 1998.
Vladimir Čačinović	15. srpnja 1998.
Tina Šabić	15. srpnja 1998.
Vlado Mahin	15. srpnja 1998.
Josip Koblar	16. srpnja 1998.
Nenad Trbojević	16. srpnja 1998.
Jakša Petrić	16. srpnja 1998.
Silvana Đuzel	16. srpnja 1998.
Vesna Tomše ud. Đuranec	17. srpnja 1998.
Zdravko Bihar	17. srpnja 1998.
Živomir Miljković	17. srpnja 1998.
Miloš Prostran	17. srpnja 1998.
Nikša Lemo	17. srpnja 1998.
Irena Bakoč	17. srpnja 1998.
Ivona Mladineo	17. srpnja 1998.
Silvija Havrle	17. srpnja 1998.
Romana Horvat	17. srpnja 1998.
Manda Vujić	17. srpnja 1998.
Sonja Žigrović	17. srpnja 1998.
Mario Šimunoivć	17. srpnja 1998.
Damir Demirović	1. rujna 1998.
Hrvoje Smodlaka	3. rujna 1998.
Mladen Kovaček	3. rujna 1998.
Sanja Buekowsky	10. rujna 1998.
Nandor Noll	11. rujna 1998.
Robert Martinec	14. rujna 1998.
Toni Briješki	15. rujna 1998.
Tvrtko Pipinić	16. rujna 1998.
Ksenija Tišler	17. rujna 1998.
Damir Arbanas	22. rujna 1998.
Nenad Car	23. rujna 1998.
Mihael Kacun	24. rujna 1998.
Tomislav Pašalić	28. rujna 1998.
Hrvoje Penavin	29. rujna 1998.
Kristijan Jurc Ewald	29. rujna 1998.
Natko Kovačević	29. rujna 1998.
Dario Zaninović	29. rujna 1998.
Viktor Romančuk	29. rujna 1998.
Perica Mršo	30. rujna 1998.
Dražen Pejić	30. rujna 1998.
Adem Jašarević	30. rujna 1998.
AKADEMSKA GODINA 1998./1999.	
Antonio Maltar	1. listopada 1998.
Davor Macner	1. listopada 1998.

Vinko Medvid	6. listopada 1998.
Tajana Čengić	12. listopada 1998.
Sanja Kurtov	12. listopada 1998.
Vesna Vincenc	16. listopada 1998.
Toni Babić	21. listopada 1998.
Hrvoje Tadić	22. listopada 1998.
Hrvoje Gutzmirtl	28. listopada 1998.
Snježana Čipčić	30. listopada 1998.
Duško Šmulja	3. studenoga 1998.
Berislav Špigelski	5. studenoga 1998.
Rudolf Kavran	5. studenoga 1998.
Gordana Klančić	6. studenoga 1998.
Boris Mihalinec	12. studenoga 1998.
Borjana Čukelj	13. studenoga 1998.
Željka Radak	18. studenoga 1998.
Goran Pelc	19. studenoga 1998.
Aleksandar Grozdanovski	20. studenoga 1998.
Igor Dorić	20. studenoga 1998.
Frano Vrgoč	20. studenoga 1998.
Marijana Sokolović	23. studenoga 1998.
Božica Tačković	25. studenoga 1998.
Vlado Popović	25. studenoga 1998.
Igor Marenković	26. studenoga 1998.
Olivera Smiljanić	27. studenoga 1998.
Sandra Pintarić	27. studenoga 1998.
Vice Čuljak	27. studenoga 1998.
Sanjica Bukvić	2. prosinca 1998.
Berislav Sivončik	3. prosinca 1998.
Sunčica Šnuderl	7. prosinca 1998.
Maja Belić	8. prosinca 1998.
Ivana Kević	8. prosinca 1998.
Marko Ljubičić	10. prosinca 1998.
Juraj Grizelj	11. prosinca 1998.
Marijan Brleković	11. prosinca 1998.
Natalija Buneta	11. prosinca 1998.
Vanda Pribačić	15. prosinca 1998.
Snježana Bogojević	16. prosinca 1998.
Nataša Novak	17. prosinca 1998.
Branko Župan	18. prosinca 1998.
Denis Markoja	18. prosinca 1998.
Slaven Oštrić	18. prosinca 1998.
Alan Sinković	21. prosinca 1998.
Jakša Jerković	21. prosinca 1998.
Saša Buljan	21. prosinca 1998.
Damir Čolić	23. prosinca 1998.
Fani Živković	28. prosinca 1998.
Perica Kosanović	28. prosinca 1998.
Tomislav Kablar	28. prosinca 1998.
Dražen Vnuk	19. siječnja 1999.
Vlado Mađarić	22. siječnja 1999.

Hrvoje Kurevija	22. siječnja 1999.
Danko Deždek	28. siječnja 1999.
Vladimir Šebeković	29. siječnja 1999.
Vladimir Rapaić	3. veljače 1999.
Danijel Marušić	5. veljače 1999.
Nikolina Cota	5. veljače 1999.
Zvonimir Cvitković	9. veljače 1998.
Dražen Pavon	12. veljače 1999.
Ilir Veseli	12. veljače 1999.
Snežana Marić	15. veljače 1999.
Nikica Prvanović	25. veljače 1999.
Alan Jurca	26. veljače 1999.
Tamara Cvijić	4. ožujka 1999.
Goran Horvatinović	9. ožujka 1999.
Dorotea Astaloš	11. ožujka 1999.
Zdenko Lopac	17. ožujka 1999.
Darko Tišljar	25. ožujka 1999.
Gordana Gregurić Gračner	25. ožujka 1999.
Esad Imširević	26. ožujka 1999.
Goran Juraković	30. ožujka 1999.
Hrvoje Stilinović	31. ožujka 1999.
Đorđi Krstevski	31. ožujka 1999.
Mario Bakač	1. travnja 1999.
Suzana Stanić	2. travnja 1999.
Karmen Orlić	6. travnja 1999.

Iva Bačić	7. travnja 1999.
Anita Baradić	8. travnja 1999.
Ines Rajković	9. travnja 1999.
Silvana Pavlović	15. travnja 1999.
Danko Banić	15. travnja 1999.
Saša Mahin	16. travnja 1999.
Saša Bahat	16. travnja 1999.
Ljiljana Jandrlić	23. travnja 1999.
Iva Kovačić	23. travnja 1999.
Marijana Mankas	27. travnja 1999.
Zvonimir Dürrigl	5. svibnja 1999.
Silvio Spičić	6. svibnja 1999.
Krunoslav Kovačić	6. svibnja 1999.
Miljenko Vignjević	6. svibnja 1999.
Emil Tuk	6. svibnja 1999.
Zlatko Horvat	7. svibnja 1999.
Tugomir Karadjole	7. svibnja 1999.
Zlatko Horvat	10. svibnja 1999.
Vladimir Hornjak	21. svibnja 1999.
Mihaela Mahnik	25. svibnja 1999.
Draženko Huzjak	27. svibnja 1999.
Siniša Crljen	28. svibnja 1999.
Gorana Barišin	31. svibnja 1999.
Branimir Škeva	3. lipnja 1999.
Aida Čaušević ud. DelVechio	10. lipnja 1999.

Josip Daud	11. lipnja 1999.
Roka Škugor	11. lipnja 1999.
Damir Cvrlja	15. lipnja 1999.
Ksenija Mešić	15. lipnja 1999.
Krunoslav Petljak	17. lipnja 1999.
Dubravko Novak	18. lipnja 1999.
Đorđo Nikpalj	21. lipnja 1999.
Denis Šarac	23. lipnja 1999.
Davor Čiček	23. lipnja 1999.
Teo Lisičić	25. lipnja 1999.
Marinko Bronzović	28. lipnja 1999.
Ivo Lukić	30. lipnja 1999.
Krešimir Kašuba	1. srpnja 1999.
Tatjana Lalić	1. srpnja 1999.
Marijan Benić	2. srpnja 1999.
Orjana Mikec	2. srpnja 1999.
Vicko Bašić	2. srpnja 1999.
Ante Medak	2. srpnja 1999.
Gojko Antica	6. srpnja 1999.
Damir Živković	7. srpnja 1999.
Irena Skender	8. srpnja 1999.
Ljiljana Mučoli	9. srpnja 1999.
Besfort Gunga	9. srpnja 1999.
Ana Domazet-Lošo	12. srpnja 1999.
Ksenija Kanižaj	12. srpnja 1999.
Kristina Guliš	13. srpnja 1999.
Klaudija Hajnić	13. srpnja 1999.
Biljana Kršić	13. srpnja 1999.
Lajoš Mekanj	14. srpnja 1999.
Goran Tomljenović	15. srpnja 1999.
Andrea Mikić	15. srpnja 1999.
Tihomir Vlahek	16. srpnja 1999.
Roman Filipčić	16. srpnja 1999.
Tomislava Lošić	16. srpnja 1999.
Viktor Nakić	20. rujna 1999.
Marko Fresl	20. rujna 1999.
Sanja Kršek-Novoselec	24. rujna 1999.
Željka Bažulić	24. rujna 1999.
Sabina Moharić	24. rujna 1999.
Dubravko Devčić	24. rujna 1999.
Davor Velagić	27. rujna 1999.
Martina Lojkić	28. rujna 1999.
Snježana Zrilić	28. rujna 1999.
Aleksandra Pap	29. rujna 1999.
Hrvoje Maček	30. rujna 1999.
Filip Vodopija	30. rujna 1999.
Dario Šenvald	30. rujna 1999.
Dario Geto	30. rujna 1999.
AKADEMSKA GODINA 1999./2000.	
Renata Gregurek	1. listopada 1999.

Slaven Grandov	4. listopada 1999.
Ernest Sokić	5. listopada 1999.
Dražen Kuzmić	6. listopada 1999.
Blažan Katana	6. listopada 1999.
Vilim Žlender	6. listopada 1999.
Ljupka Tatković	6. listopada 1999.
Midrag Paponja	14. listopada 1999.
Nataša Vujičić	15. listopada 1999.
Zoran Demo	15. listopada 1999.
Ivana Kamenski	20. listopada 1999.
Miroslav Jelić	21. listopada 1999.
Hrvoje Šindler	22. listopada 1999.
Laura Drvar	22. listopada 1999.
Igor Bačun	29. listopada 1999.
Nina Valešić	29. listopada 1999.
Emina Mavrinac	29. listopada 1999.
Emeše Kučera	29. listopada 1999
Vedran Mikulić	3. studenoga 1999.
Ivica Badanjak	4. studenoga 1999.
Alen Petričević	5. studenoga 1999.
Hrvoje Prpić	5. studenoga 1999.
Nino Petranjek	5. studenoga 1999.
Marinko Barnjak	12. studenoga 1999.
Alan Genter	12. studenoga 1999.
Goran Jančo	15. studenoga 1999.

Milan Tomić	15. studenoga 1999.
Ivica Pavlović	16. studenoga 1999.
Josip Tabak	16. studenoga 1999.
Suzana Mišetić	17. studenoga 1999.
Snježana Vugrinec	18. studenoga 1999.
Dražen Lipovac	18. studenoga 1999.
Mila Juric	22. studenoga 1999.
Edi Maričić	24. studenoga 1999.
Franjo Hrgota	26. studenoga 1999.
Dario Čičin-Karlov	29. studenoga 1999.
Manuela Švenda	1. prosinca 1999.
Emir Đuraković	3. prosinca 1999.
Kruno Ilakovac	3. prosinca 1999.
Zvonimir Šomek	6. prosinca 1999.
Ivana Ostojić	7. prosinca 1999.
Emdžad Galijašević	9. prosinca 1999.
Adrijano Matić	10. prosinca 1999.
Darko Morožin	10. prosinca 1999.
Maja Kmetić	10. prosinca 1999.
Aleksandra Stamenić	10. prosinca 1999.
Neven Živković	14. prosinca 1999.
Darija Perkušić	17. prosinca 1999.
Dijana Damjanović	17. prosinca 1999.
Damir Kovačić	17. prosinca 1999.
Pere Penović	21. prosinca 1999.

Nino Laslo	21. prosinca 1999.
Ivan Kozina	21. prosinca 1999.
Ljubo Barbić	23. prosinca 1999.
Silvije Marjanović	23. prosinca 1999.
Zvonimir Bogdanić	23. prosinca 1999.
Darko Šišak	5. siječnja 2000.
Biljana Rubil	7. siječnja 2001.
Tomislav Leopold	11. siječnja 2000.
Igor Jaić	14. siječnja 2000.
Alen Hlebec	17. siječnja 2000.
Josip Tončić	20. siječnja 2000.
Krešimir Jambrešić	20. siječnja 2000.
Biserka Zidar	25. siječnja 2000.
Ivona Balić	25. siječnja 2000.
Danijela Šiklić	26. siječnja 2000.
Hrvoje Kabalin	28. siječnja 2000.
Dinko Novosel	31. siječnja 2000.
Danijela Vojnović	1. veljače 2000.
Dunja Rukovanjski	9. veljače 2000.
Mario Fintić	10. veljače 2000.
Ava Milosavljević	10. veljače 2000.
Marta Škovrlj	11. veljače 2000.
Anamaria Ekert Kabalin	11. veljače 2000.
Irena Capek	18. veljače 2000.
Manuela Grljak	22. veljače 2000.

Željko Šoštarić	23. veljače 2000.
Sunčana Alebić	3. ožujka 2000.
Blaženka Lebo	9. ožujka 2000.
Mario Šegota	10. ožujka 2000.
Zlatko Tomljanović	17. ožujka 2000.
Tomislav Marušić	21. ožujka 2000.
Matija Ivančić	27. ožujka 2000.
Natalija Puškarić	28. ožujka 2000.
Slavko Kučina	30. ožujka 2000.
Aleksandra Moravec	6. travnja 2000.
Alen Biškup	6. travnja 2000.
Goran Samobor	6. travnja 2000.
Draženko Majetić	7. travnja 2000.
Kristina Kralj	13. travnja 2000.
Goran Csik	17. travnja 2000.
Julijana Kavedžija	17. travnja 2000.
Daria Crha	19. travnja 2000.
Zrinka Živković	20. travnja 2000.
Nenad Gulija	20. travnja 2000.
Branko Delost	26. travnja 2000.
Ana Dürrigl r. Matečić	27. travnja 2000.
Nera Golojuh r. Vičić	3. svibnja 2000.
Igor Jeđut	5. svibnja 2000.
Andreja Milek	5. svibnja 2000.
Nataša Golobić	17. svibnja 2000.

Đorđija Modrić	18. svibnja 2000.
Jasna Radović	22. svibnja 2000.
Žarko Meštović	23. svibnja 2000.
Tomislav Gomerčić	25. svibnja 2000.
Ivana Pilić	25. svibnja 2000.
Višnja Balenović-Nemčić	31. svibnja 2000.
Martina Đuras	2. lipnja 2000.
Medika Mikele	6. lipnja 2000.
Dražen Matijaško	21. lipnja 2000.
Zlatko Katušin	27. lipnja 2000.
Minja Orlić	28. lipnja 2000.
Hajdari Blerim	28. lipnja 2000.
Gabrijela Grgas	30. lipnja 2000.
Nenad Poljak	30. lipnja 2000.
Miroslav Krznarić	4. srpnja 2000.
Sanda Moćan	5. srpnja 2000.
Katica Golubić	5. srpnja 2000.
Darko Želježić	5. srpnja 2000.
Melita Baronić	6. srpnja 2000.
Verica Benek	7. srpnja 2000.
Dean Gracin	7. srpnja 2000.
Saša Androci	10. srpnja 2000.
Andrea Grubić	11. srpnja 2000.
Mihaela Gradečak	11. srpnja 2000.
Tomislav Ivezić	11. srpnja 2000.
Nenad Kovačević	12. srpnja 2000.
Hrvoje Krajina	13. srpnja 2000.
Ivan Cvetković	13. srpnja 2000.
Gordana Stanković	13. srpnja 2000.
Vanja Paladin	13. srpnja 2000.
Željko Matijašić	14. srpnja 2000.
Željko Horvat	14. srpnja 2000.
Josip Butorac	14. srpnja 2000.
Siniša Lukačić	14. srpnja 2000.
Srđan Savić	13. rujna 2000.
Ana Barbić	14. rujna 2000.
Dubravko Pišonić	18. rujna 2000.
Donata Štajcer	19. rujna 2000.
Igor Bralić	20. rujna 2000.
Vlatka-Antonija Sremac	21. rujna 2000.
Slavko Virag	25. rujna 2000.
Damir Slivšek	25. rujna 2000.
Maja Stepanić	27. rujna 2000.
Ivica Portner	28. rujna 2000.
Anđela Premzl	29. rujna 2000.
Hrvoje Garay	29. rujna 2000.
Goran Štibrić	29. rujna 2000.
AKADEMSKA GODINA 2000./2001.	
Milica Aljinović	4. listopada 2000.
Igor Seleš	6. listopada 2000.

Damir Baršić-Poslek	6. listopada 2000.
Tomislav Crnčić	23. listopada 2000.
Siniša Juras	26. listopada 2000.
Mario Pasiček	27. listopada 2000.
Vesna Nižić Bilić	30. listopada 2000.
Lidija Jelić	3. studenoga 2000.
Danijel Roso	7. studenoga 2000.
Aleksandra Mojiško	7. studenoga 2000.
Tomislav Keros	9. studenoga 2000.
Bernard Vukušić	9. studenoga 2000.
Sanja Hrenar Barbara	9. studenoga 2000.
Tomislav Kljaić	14. studenoga 2000.
Robert Matić	14. studenoga 2000.
Eugen Turković	17. studenoga 2000.
Leo Jerčić	17. studenoga 2000.
Zdravka Stančić	21. studenoga 2000.
Dean Konjević	23. studenoga 2000.
Melita Strbad	23. studenoga 2000.
Nenad Maleković	24. studenoga 2000.
Juraj Bačurin	28. studenoga 2000.
Igor Miškulin	4. prosinca 2000.
Ana-Marija Gržin	7. prosinca 2000.
Damir Kobeščak	7. prosinca 2000.
Mislav Čalo	13. prosinca 2000.
Romana Slišković	14. prosinca 2000.
Dražen Držanić	14. prosinca 2000.
Davor Jurman	15. prosinca 2000.
Dubravko Katić	15. prosinca 2000.
Alen Jakus	15. prosinca 2000.
Nikola Ivezić	15. prosinca 2000.
Ivana Ledenko	18. prosinca 2000.
Marko Stejskal	20. prosinca 2000.
Ozrenko Pejić	20. prosinca 2000.
Alemka Koletić	20. prosinca 2000.
Stjepan Buić	21. prosinca 2000.
Lana Pekar	22. prosinca 2000.
Mirela Marković	22. prosinca 2000.
Valentina Vitez	12. siječnja 2001.
Hrvoje Puškaš	17. siječnja 2001.
Dragan Komarčić	19. siječnja 2001.
Martina Filošević	19. siječnja 2001.
Damir Klarić	31. siječnja 2001.
Ivica Jurić-Šolto	31. siječnja 2001.
Daniel Futivić	6. veljače 2001.
Lovorka Rubeša	7. veljače 2001.
Andrea Gudan	8. veljače 2001.
Andrija Siročić	2. veljače 2001.
Ardian Purrini	9. veljače 2001.
Silvija Arbanas	14. veljače 2001.
Kristina Picig	15. veljače 2001.

Ivan Vicković	21. veljače 2001.
Dina Štern	23. veljače 2001.
Ivica Martinković	23. veljače 2001.
Lukrecija Marinović	26. veljače 2001.
Zdravko Pecirep	27. veljače 2001.
Neda De Karina	28. veljače 2001.
Maša Ornik	9. ožujka 2001.
Alen Bregeš	12. ožujka 2001.
Relja Beck	15. ožujka 2001.
Dražen Vujić	16. ožujka 2001.
Božica Lachner	22. ožujka 2001.
Goran Filipović	23. ožujka 2001.
Hrvoje Horvat	26. ožujka 2001.
Dražen Duroci	28. ožujka 2001.
Zrinko Komšić	28. ožujka 2001.
Martina Vedrana Karamarko	29. ožujka 2001.
Miroslav Husnjak	30. ožujka 2001.
Viviana Tomeé	5. travnja 2001.
Danijel Frković	9. travnja 2001.
Barbara Opić	10. travnja 2001.
Krešimir Salajpal	11. travnja 2001.
Zrinka Filipović	12. travnja 2001.
Andreja Crnjaković	12. travnja 2001.
Kristina Hanak	12. travnja 2001.
Ante Valentić	12. travnja 2001.

Denisa Jajić	17. travnja 2001.
Alen Ogrić	18. travnja 2001.
Siniša Mandek	18. travnja 2001.
Franjo Franjić	19. travnja 2001.
Domagoj Bojko	19. travnja 2001.
Iva Preložnjak	20. travnja 2001.
Edmondo Šuran	20. travnja 2001.
Vlado Angelov	20. travnja 2001.
Berislav Ratkajec	25. travnja 2001.
Staure Bojkovski	2. svibnja 2001.
Dunja Skokandić	2. svibnja 2001.
Suzana Tarnik	4. svibnja 2001.
Tomislav Mašek	4. svibnja 2001.
Alojz Cindrić	14. svibnja 2001.
Hrvoje Majnarić	17. svibnja 2001.
Ivo Galović	18. svibnja 2001.
Tomislav Šegota	18. svibnja 2001.
Krešimir Došen	21. svibnja 2001.
Damir Vorih	25. svibnja 2001.
Saša Kozar	25. svibnja 2001.
Dragan Tomanović	28. svibnja 2001.
Zrinka Borovec	29. svibnja 2001.
Zlatko Sutara	31. svibnja 2001.
Dubravka Plužarić	31. svibnja 2001.
Suzana Kukučka	1. lipnja 2001.

Blanka Laškarin	5. lipnja 2001.
Sandra Gutić	6. lipnja 2001.
Tatjana Ivanković	7. lipnja 2001.
Melita Posavec	14. lipnja 2001.
Ivana Bašić	18. lipnja 2001.
Natalija Kasagić	18. lipnja 2001.
Tomislav Pamuković	20. lipnja 2001.
Željko Komadina	20. lipnja 2001.
Bojan Stipetić	27. lipnja 2001.
Tomislav Ramač	27. lipnja 2001.
Igor Lončarić	29. lipnja 2001.
Branimir Škrlin	2. srpnja 2001.
Emil Bobrek	4. srpnja 2001.
Mislav Šitum	4. srpnja 2001.
Darijo Bedeković	4. srpnja 2001.
Jagoda Rosović	5. srpnja 2001.
Blanka Smolić	6. srpnja 2001.
Ingeborg Olujić	6. srpnja 2001.
Karl-Dragutin Dolanski	9. srpnja 2001.
Branko Goljak	10. srpnja 2001.
Bruno Ljubičić	10. srpnja 2001.
Marko Koršić	11. srpnja 2001.
Željko Kovačević	11. srpnja 2001.
Vesna Manojlović	12. srpnja 2001.
Ivana Hlušička	12. srpnja 2001.
Damir Turković	12. srpnja 2001.
Sonja Barišić	12. srpnja 2001.
Jasna Car	13. srpnja 2001.
Ksenija Baćurin	13. srpnja 2001.
Damir Tratnjak	3. rujna 2001.
Vanesa Ivetić	13. rujna 2001.
Žaklina Marić	14. rujna 2001.
Branislav Kukuruzović	20. rujna 2001.
Renata Kovačić	20. rujna 2001.
Tomislav Šantek	21. rujna 2001.
Tanja Roušal	21. rujna 2001.
Sandra Zorica	25. rujna 2001.
Vanda Ditrich	25. rujna 2001.
Gordana Pavić	25. rujna 2001.
Damir Haničar	26. rujna 2001.
Dražen Dukovanjski	26. rujna 2001.
Denis Plavetić	26. rujna 2001.
Tomislav Šarić	28. rujna 2001.
Hrvoje Šek	28. rujna 2001.
Branka Belamarić	28. rujna 2001.
Dubravka Mičić	28. rujna 2001.
AKADEMSKA GODINA 2001./2002.	
Ivanka Pašalić	3. listopada 2001.
Sandra Mahnik	3. listopada 2001.
Aleksandra Majić	4. listopada 2001.

Davorka Pernar	4. listopada 2001.
Julka Sabo	4. listopada 2001.
Robert Marinčić	5. listopada 2001.
Božica Zenko	9. listopada 2001.
Zvonko Horak	11. listopada 2001.
Vanja Ficnar	12. listopada 2001.
Lidija Vukonić	15. listopada 2001.
Krunoslav Mačvanin	18. listopada 2001.
Denis Tot	19. listopada 2001.
Ivica Šimac	19. listopada 2001.
Bruno Maljić	22. listopada 2001.
Kristina Baglama	24. listopada 2001.
Dubravka Došen	26. listopada 2001.
Slavko Cvrlja	26. listopada 2001.
Darko Pernar	29. listopada 2001.
Vedran Trogrlić	6. studenoga 2001.
Kristijan Mešin	8. studenoga 2001.
Tina Vuković	8. studenoga 2001.
Vesna Tepšić	9. studenoga 2001.
Martina Meler	12. studenoga 2001.
Mate Marić	15. studenoga 2001.
Lorena Hušner	23. studenoga 2001.
Ante Šimleša	26. studenoga 2001.
Nino Barlović	29. studenoga 2001.
Zoran Rogić	3. prosinca 2001.

Igor Molek	7. prosinca 2001.
Branimir Reindl	7. prosinca 2001.
Marija Graho	11. prosinca 2001.
Tihomir Žugec	12. prosinca 2001.
Ivana Brakus	13. prosinca 2001.
Ivana Majdenić	13. prosinca 2001.
Krešimir Pivar	19. prosinca 2001.
Nenad Jembrih	19. prosinca 2001.
Tatjana Zajec	20. prosinca 2001.
Hrvoje Haber	20. prosinca 2001.
Nikol Očuršćak	20. prosinca 2001.
Krunoslav Štimac	21. prosinca 2001.
Zvonimir Pelko	18. siječnja 2002.
Natali Brezović	24. siječnja 2002.
Željko Gottstein	31. siječnja 2002.
John-Ivan Krstičević	8. veljače 2002.
Ivan Marić	12. veljače 2002.
Marijeta Milošević	15. veljače 2002.
Silvija-Marija Kovačić	15. veljače 2002.
Saša Štefanić	15. veljače 2002.
Ivona Šavor	18. veljače 2002.
Krunoslav Pintur	22. veljače 2002.
Ines Franetović	27. veljače 2002.
Jasna Ribarić	28. veljače 2002.
Igor Pelko	28. veljače 2002.

Ivica Žagar	1. ožujka 2002.
Stanko Petek	20. ožujka 2002.
Renata Zebić	27. ožujka 2002.
Dijana Lovreček	29. ožujka 2002.
Miroslav Obrad	3. travnja 2002.
Josip Mustać	5. travnja 2002.
Zrinko Dujmović	11. travnja 2002.
Dalibor Jozić	16. travnja 2002.
Goran Majer	18. travnja 2002.
Josip Krišto	23. travnja 2002.
Krešimir Lukić	24. travnja 2002.
Danijela Vukšan	24. travnja 2002.
Aleksandra Crnković	25. travnja 2002.
Pavo Radić	26. travnja 2002.
Iva Mayer	29. travnja 2002.
Mentor Zekaj	2. svibnja 2002.
Stjepan Hunjek	10. svibnja 2002.
Natalija Filipović	10. svibnja 2002.
Marko Bolanča	15. svibnja 2002.
Krunoslav Kovačić	21. svibnja 2002.
Danijela Horvatek	24. svibnja 2002.
Lea Lupret	5. lipnja 2002.
Nijazi Salija	7. lipnja 2002.
Anja Lužar	10. lipnja 2002.
Lorena Klarić	11. lipnja 2002.
Josipa Rajković	14. lipnja 2002.
Krunoslav Bosilj	17. lipnja 2002.
Gordana Ivković	26. lipnja 2002.
Ivan Grahovac	26. lipnja 2002.
Ksenija Šagud	1. srpnja 2002.
Hrvoje Kuzmanović	5. srpnja 2002.
Željko Patrun	8. srpnja 2002.
Dražen Đuran	9. srpnja 2002.
Kornelija Granić	10. srpnja 2002.
Josip Leko	10. srpnja 2002.
Dražen Magdić	11. srpnja 2002.
Nino Maćešić	11. srpnja 2002.
Damir Čulina	11. srpnja 2002.
Stela Breka	11. srpnja 2002.
Alenka Urbanek	11. srpnja 2002.
Darko Grden	12. srpnja 2002.
Srđan Petrović	12. srpnja 2002.
Damir Skok	12. srpnja 2002.
Dean Aćimov	12. srpnja 2002.
Željka Marić	12. srpnja 2002.
Karol Šimonji	12. srpnja 2002.
Krešimir Sučić	15. srpnja 2002.
Jadranka Šarić	15. srpnja 2002.
Vesna Mrljak	15. srpnja 2002.
Ozren Smolec	15. srpnja 2002.

Matko Kolega	15. srpnja 2002.
Nejboša Gaćeša	15. srpnja 2002.
Ivica Ravić	15. srpnja 2002.
Krešimir Matanović	15. srpnja 2002.
Zlatko Furčić	15. srpnja 2002.
Dražen Holler	15. srpnja 2002.
Danijel Gospić	17. srpnja 2002.
Drago Perić	9. rujna 2002.
Tihana Jambrović	13. rujna 2002.
Sanja Ivanović	18. rujna 2002.
Ivan Herceg	18. rujna 2002.
Miodrag Basta	19. rujna 2002.
Davorin Kuretić	20. rujna 2002.
Sandra Božinović Mađor	23. rujna 2002.
Sonja Bojčić	23. rujna 2002.
Sandrino Černelić	23. rujna 2002.
Igor Miljak	24. rujna 2002.
Irena Botić	24. rujna 2002.
Denis Orlović	24. rujna 2002.
Krešimir Horvat	25. rujna 2002.
Damir Kapetanović	25. rujna 2002.
Krešimir Tomašić	25. rujna 2002.
Tomislav Filipan	25. rujna 2002.
Ksenija Turk	26. rujna 2002.
Mirjana Ribarić	26. rujna 2002.
Saša Cvjetković	26. rujna 2002.
Marin Buj	27. rujna 2002.
Mirjana Bilen	27. rujna 2002.
Višnja Rakitić	27. rujna 2002.
Robert Dolenec	27. rujna 2002.
Mladena Pintar	27. rujna 2002.
Lada Boko	27. rujna 2002.
Robert Gjergja	27. rujna 2002.
Sonja Zablocky	27. rujna 2002.
Željko Javorščak	27. rujna 2002.
Miro Nemčić	30. rujna 2002.
Daša Častek	30. rujna 2002.
Eleonora Bezić	30. rujna 2002.
Martina Bedenicki	30. rujna 2002.
Damir Kramarić	30. rujna 2002.
Martina Kuzmanić	30. rujna 2002.
Vesna Bujanić	30. rujna 2002.
Enes Razman	30. rujna 2002.
Đovani Klanfar	30. rujna 2002.
Danijela Jelčić	30. rujna 2002.
Nedeljka Halec	30. rujna 2002.
Zdravko Mihaljević	30. rujna 2002.
Tihomir Radmanić	30. rujna 2002.
Snježana Kefeček	30. rujna 2002.
Marin Kokeza	30. rujna 2002.

Sandra Trupković	30. rujna 2002.
Petar Neumann	30. rujna 2002.
Vlatka Pečenec	30. rujna 2002.
Emir Halimić	30. rujna 2002.
Ivica Rakušić	30. rujna 2002.
Stjepan Kundija	30. rujna 2002.
Tihomir Kalšan	30. rujna 2002.
Violeta Dabanović	30. rujna 2002.
Dubravka Pavić	30. rujna 2002.
Dražen Stipančić	30. rujna 2002.
Mario Satinović	30. rujna 2002.
Rikardo Marelić	30. rujna 2002.
Gasper Domgjonaj	30. rujna 2002.

AKADEMSKA GODINA 2002./2003.

Željko Brkić	3. listopada 2002.
Ivana Mlinar Gruja	4. listopada 2002.
Sanja Deverić	4. listopada 2002.
Siniša Vujaklija	11. listopada 2002.
Tomislav Malić	14. listopada 2002.
Tomislav Haramina	14. listopada 2002.
Krešimir Pavlović	15. listopada 2002.
Neven Staklarević	17. listopada 2002.
Saša Dujanović	18. listopada 2002.
Vladimir Plećaš	18. listopada 2002.
Krešimir Šipek	18. listopada 2002.
Tamara Hajnić	21. listopada 2002.
Dušica Vujčić	24. listopada 2002.
Hrvoje Valpotić	25. listopada 2002.
Ivan Mindoljević	29. listopada 2002.
Zrinka Đaković	30. listopada 2002.
Domagoj Jakšić	31. listopada 2002.
Vjekoslav Udiljak	4. studenoga 2002.
Želimir Đokić	5. studenoga 2002.
Milan Lončar	6. studenoga 2002.
Marko Ergović	7. studenoga 2002.
Nataša Pintić	8. studenoga 2002.
Goranka Kovač	8. studenoga 2002.
Ivan Vujeva	12. studenoga 2002.
Josipa Lazić	12. studenoga 2002.
Marija Bobinac	14. studenoga 2002.
Nino Markoč	15. studenoga 2002.
Branka Menińcanin	19. studenoga 2002.
Mislav Kučenjak	19. studenoga 2002.
Siniša Markovinović	19. studenoga 2002.
Tomislav Rukavina	20. studenoga 2002.
Oliver Rajković	20. studenoga 2002.
Helena Horžić	21. studenoga 2002.
Ivica Spajić	29. studenoga 2002.
Božo Raguž	3. prosinca 2002.
Mario Babić	5. prosinca 2002.

Ivan Šarčević	5. prosinca 2002.
Sanja Vladović	6. prosinca 2002.
Ivica Miličević	13. prosinca 2002.
Branko Čoban	13. prosinca 2002.
Koraljka Lukić ud. Mihalj	16. prosinca 2002.
Claudia Petrošić	17. prosinca 2002.
Tanja Lukanović	17. prosinca 2002.
Nevijo Zdolec	18. prosinca 2002.
Barbara Bitunjac	18. prosinca 2002.
Marija Lipar	20. prosinca 2002.
Manuela Novosel	20. prosinca 2002.
Monica-Abigail Nutrizio-Morgan	20. prosinca 2002.
Iva Slavić	20. prosinca 2002.
Goran Grafina	23. prosinca 2002.
Dino Karakaš	23. prosinca 2002.
Lucija Urli	8. siječnja 2003.
Ivan Tomaš	20. siječnja 2003.
Darko Šatović	20. siječnja 2003.
Siniša Druga	28. siječnja 2003.
Davor Rako	30. siječnja 2003.
Dražen Novak	30. siječnja 2003.
Žarko Ćirić	31. siječnja 2003.
Leonard Fulir	7. veljače 2003.
Krešimir Severin	7. veljače 2003.
Igor Mioč	11. veljače 2003.
Zrinka Štritof	13. veljače 2003.
Damir Kaša	14. veljače 2003.
Jakov Tomić	20. veljače 2003.
Nikola Dević	20. veljače 2003.
Silvijo Vince	25. veljače 2003.
Hrvoje Ciganović	26. veljače 2003.
Željka Friščić	27. veljače 2002.
Željko Polčić	28. veljače 2003.
Mislav Marić	28. veljače 2003.
Dean Jaić	28. veljače 2003.
Nikola Vercingetoriks Antolović	11. ožujka 2003.
Slavko Hromaček	11. ožujka 2003.
Vladimira Nuić	14. ožujka 2003.
Goran Špoljar	14. ožujka 2003.
Jasna Ferić	17. ožujka 2003.
Josipa Bilić	24. ožujka 2003.
Anamarija Večkovec	26. ožujka 2003.
Kristina Skočić	26. ožujka 2003.
Zdravka Romac	27. ožujka 2003.
Tajana Bićanić	28. ožujka 2003.
Luka Ćuić	10. travnja 2003.
Tomislav Vučak	11. travnja 2003.
Ivica Mikec	11. travnja 2003.
Željka Ervaćinović	17. travnja 2003.
Mirna Brkljačić	17. travnja 2003.

Manuela Jurčević	22. travnja 2003.
Ines Turk	23. travnja 2003.
Dario Flamaceta	23. travnja 2003.
Mislav Stević	28. travnja 2003.
Anita Juras	29. travnja 2003.
Andrija Damjanović	7. svibnja 2003.
Mislav Burić	9. svibnja 2003.
Bernanda Boban	22. svibnja 2003.
Ivana Zetaić	26. svibnja 2003.
Maro Bazdan	28. svibnja 2003.
Vanja Mirković	30. svibnja 2003.
Neven Mirić	5. lipnja 2003.
Frane Milat	5. lipnja 2003.
Davorka Kristofić ud. Koršić	6. lipnja 2003.
Martina Kučan	6. lipnja 2003.
Jasna Geceg	11. lipnja 2003.
Orjana Bandov	17. lipnja 2003.
Emil Voruka	18. lipnja 2003.
Slaven Troha	23. lipnja 2003.
Predrag Peršak	27. lipnja 2003.
Alma Dervišbegović ud. Ristanić	30. lipnja 2003.
Ivan Bodrožić	1. srpnja 2003.
Grgo Banić	2. srpnja 2003.
Allen Jerčić	2. srpnja 2003.
Tomislav Presečki	4. srpnja 2003.
Ivan Nizek	4. srpnja 2003.
Marko Morić	7. srpnja 2003.
Jakov Jozinović	8. srpnja 2003.
Maja Erlich	9. srpnja 2003.
Davor Perkić	11. srpnja 2003.
Igor Vinković	11. srpnja 2003.
Davorka Balantin	14. srpnja 2003.
Miroslav Pećerić	15. srpnja 2003.
Domagoj Friganović	15. srpnja 2003.
Srećko Međugorac	15. srpnja 2003.
Bojan Leš Javor	16. srpnja 2003.
Dinko Delaš	16. srpnja 2003.
Mladen Rajković	16. srpnja 2003.
Ivana Brajković	16. srpnja 2003.
Alen Sokač	17. srpnja 2003.
Josip Prokopec	10. rujna 2003.
Irena Matić	11. rujna 2003.
Zlatko Heruc	15. rujna 2003.
Mate Sablić	19. rujna 2003.
Kristina Gvozdenica	19. rujna 2003.
Saša Novaković	22. rujna 2003.
Zvonimir Novosel	25. rujna 2003.
Katarina Čurčija	25. rujna 2003.
Mladen Jandrej	29. rujna 2003.
Goran Azenić	29. rujna 2003.

Ivan Antić	29. rujna 2003.
Igor Gramnjak	29. rujna 2003.
Ivana Turk	29. rujna 2003.
Dražen Gorenjak	29. rujna 2003.
Danijela Bosančić	30. rujna 2003.
Vedrana Pajić	30. rujna 2003.
Mario Muhvić	30. rujna 2003.
Alen Sokač	30. rujna 2003.
Krešimir Kolar	30. rujna 2003.

AKADEMSKA GODINA 2003./2004.

Vjekoslav Hlede	3. listopada 2003.
Krunoslav Sokolić	17. listopada 2003.
Antonio Orak	23. listopada 2003.
Tajana Obradović	24. listopada 2003.
Marlen Miljenić	27. listopada 2003.
Damir Janković	4. studenoga 2003.
Ivan Mijat	5. studenoga 2003.
Darin-Svebor Zrinščak	5. studenoga 2003.
Kristina Delić	5. studenoga 2003.
Sandro Korent	7. studenoga 2003.
Silvije Sviderk	10. studenoga 2003.
Luka Gudelj	13. studenoga 2003.
Hermina Tonković	17. studenoga 2003.
Goran Hrvatin	26. studenoga 2003.
Bruna Tariba	27. studenoga 2003.
Stipe Delonga	28. studenoga 2003.
Juraj-Tomas Tutek	2. prosinca 2003.
Mateja Vilušić	4. prosinca 2003.
Vesna Knapić	5. prosinca 2003.
Marijan Fila	11. prosinca 2003.
Andreja Herceg	11. prosinca 2003.
Damir Dunaj	11. prosinca 2003.
Saša Tiršek	12. prosinca 2003.
Miroslav Pavlović	19. prosinca 2003.
Rajka Vujin	22. prosinca 2003.
Nataša Kuten	23. prosinca 2003.
Sonja Malez	15. siječnja 2004.
Ivica Rupčić	19. siječnja 2004.
Matija Kovačević	20. siječnja 2004.
Hrvoje Čanić	22. siječnja 2004.
Slaven (Čedo) Reljić	23. siječnja 2004.
Damir Šmida	30. siječnja 2004.
Tino Kotaran	10. veljače 2004.
Dean Posavac	12. veljače 2004.
Nikola Car	17. veljače 2004.
Gordan Kompes	26. veljače 2004.
Emil Gjurčević	27. veljače 2004.
Andreja Konaković	5. ožujka 2004.
Dejvid Sabolek	8. ožujka 2004.
Darko Pećarić	15. ožujka 2004.

Vitomir Penavić	17. ožujka 2004.
Milena Milinović	19. ožujka 2004.
Bojan Zidarić	19. ožujka 2004.
Slavenka Vujnović	23. ožujka 2004.
Tomislav Lugomer	25. ožujka 2004.
Mario Francišković	26. ožujka 2004.
Ivana Dozet	30. ožujka 2004.
Robert Sirovec	1. travnja 2004.
Davor Zlovolić	2. travnja 2004.
Danijel Sekulić	2. travnja 2004.
Dubravka Pavlović	5. travnja 2004.
Jasminka Ristić	20. travnja 2004.
Hrvoje Borošak	23. travnja 2004.
Jasmina Gnjatović	23. travnja 2004.
Vedrana Perić	26. travnja 2004.
Ivana Sambolek	28. travnja 2004.
Zoran Čičak	29. travnja 2004.
Anja Šteković	5. svibnja 2004.
Robert Bali	6. svibnja 2004.
Ivana Presečki	6. svibnja 2004.
Ivana Filaković	11. svibnja 2004.
Domagoj Sedlić	12. svibnja 2004.
Mario Gavranović	20. svibnja 2004.
Maja Bušić	21. svibnja 2004.
Silvija Lozić	25. svibnja 2004.

Sanela Samec	28. svibnja 2004.
Mirela Dogan	3. lipnja 2004.
Violeta Drvenkar	17. lipnja 2004.
Ivana Filipović	17. lipnja 2004.
Ivan Borčić	18. lipnja 2004.
Željko Mišković	18. lipnja 2004.
Mladen Orešić	24. lipnja 2004.
Laura Špringer	30. lipnja 2004.
Jasmina Mulalić	8. srpnja 2004.
Zdravka Rumiha	8. srpnja 2004.
Vladimira Budinščak	13. srpnja 2004.
Boris Kikić	14. srpnja 2004.
Davorin Barač	14. srpnja 2004.
Martina Rihtar	14. srpnja 2004.
Anja Žužić	14. srpnja 2004.
Nikolina Nikolić	15. srpnja 2004.
Samanta Kosinac	15. srpnja 2004.
Mate Čule	16. srpnja 2004.
Ivan Lozinjak	16. srpnja 2004.
Lea Popović	16. srpnja 2004.
Ivana Štrbinić	16. srpnja 2004.
Lidija Šurmanović	6. rujna 2004.
Martina Kovaček	10. rujna 2004.
Ivan Zemljak	13. rujna 2004.
Damir Franjković	15. rujna 2004.

Marko Hohšteter	20. rujna 2004.
Ana Ćibić	20. rujna 2004.
Mario Bregeš	22. rujna 2004.
Maja Martinek	24. rujna 2004.
Marijela Babić	24. rujna 2004.
Dubravko Havojić	29. rujna 2004.
Ivan Taradi	29. rujna 2004.
Vesna Malivuk Jovanović	30. rujna 2004.
Ana Matković	30. rujna 2004.

AKADEMSKA GODINA 2004./2005.

Ivana Lohman	1. listopada 2004.
Sandra Tot Kaša	4. listopada 2004.
Nada Bulimbašić	5. listopada 2004.
Marijana Šamija	6. listopada 2004.
Maja Lerotić	7. listopada 2004.
Ana Šurija	13. listopada 2004.
Ivan Marković Lisica	13. listopada 2004.
Miroslav Sočev	15. listopada 2004.
Nenad Matijek	21. listopada 2004.
Dejan Knežić	3. studenoga 2004.
Tomislav Ivanac	8. studenoga 2004.
Domagoj Živković	10. studenoga 2004.
Ines Petrović	11. studenoga 2004.
Melani Matejak	24. studenoga 2004.
Dražen Hižman	26. studenoga 2004.
Predrag Pendić	26. studenoga 2004.
Andreja Jungić	29. studenoga 2004.
Hrvoje Švegović	2. prosinca 2004.
Jasmina Hadžihalilović	3. prosinca 2004.
Vladimir Perić	3. prosinca 2004.
Krešimir Dolenec	3. prosinca 2004.
Danijela Biban	7. prosinca 2004.
Šime Mičić	10. prosinca 2004.
Srđan Vučinić	17. prosinca 2004.
Jozo Galić	22. prosinca 2004.
Biggi Janoška	22. prosinca 2004.
Saša Pignar	22. prosinca 2004.
Irina Kovačević	23. prosinca 2004.
Damir Ljubić	23. prosinca 2004.
Ivana Bekić	23. prosinca 2004.
Nikolina Novak	17. siječnja 2005.
Vatroslav Smiljanić	18. siječnja 2005.
Suzana Krušlin	27. siječnja 2005.
Marija Katić	3. veljače 2005.
Danijela Ljubas	14. veljače 2005.
Zoran Vrankić	14. veljače 2005.
Joško Rogulj	15. veljače 2005.
Nikola Rošić	23. veljače 2005.
Damjan Majdak	25. veljače 2005.
Dijana Kadić	28. veljače 2005.

Krešimir Drašner	1. ožujka 2005.
Ivana Matej	14. ožujka 2005.
Maksim Bursać	16. ožujka 2005.
Martina Škvorc	18. ožujka 2005.
Tomislava Reberski	21. ožujka 2005.
Zora Rusek	22. ožujka 2005.
Franka Petković	4. travnja 2005.
Marijan Baiutti	5. travnja 2005.
Ivana Iroš	15. travnja 2005.
Neven Čakarun	21. travnja 2005.
Iva Saćer	21. travnja 2005.
Branimir Rebselj	25. travnja 2005.
Petar Lasta	27. travnja 2005.
Mislav Živković	28. travnja 2005.
Stjepan Merlle	4. svibnja 2005.
Ivan Prohaska	5. svibnja 2005.
Iva Jelenić	6. svibnja 2005.
Mate Gaurina	9. svibnja 2005.
Tomislav Kolaković	10. svibnja 2005.
Vedran Micek	10. svibnja 2005.
Martina Bašić	20. svibnja 2005.
Martina Jeren	23. svibnja 2005.
Ostović Mario	24. svibnja 2005.
Danijel Dubovečak	25. svibnja 2005.
Berislav Husnjak	30. svibnja 2005.

Anita Oštrić	31. svibnja 2005.
Zvonko Mašić	9. lipnja 2005.
Barbara Vitić	13. lipnja 2005.
Mira Pavić	16. lipnja 2005.
Ivica Sučec	17. lipnja 2005.
Ivan Burić	20. lipnja 2005.
Otilija Sigeti	21. lipnja 2005.
Ivan Preložiček	27. lipnja 2005.
Ivana Mlačak	28. lipnja 2005.
Zrinka Kulešanin	1. srpnja 2005.
Marina Mikulić	6. srpnja 2005.
Vladimira Hinić	6. srpnja 2005.
Darko Pavić	11. srpnja 2005.
Tomislav Bedeković	12. srpnja 2005.
Ivana Tlak	13. srpnja 2005.
Zorica Ančić	13. srpnja 2005.
Nataša Grijak	13. srpnja 2005.
Slaven Reljić	14. srpnja 2005.
Iva Majetić	15. srpnja 2005.
Jelena Franjić	15. srpnja 2005.
Maja Prpić	15. srpnja 2005.
Ivor Bojanić	8. rujna 2005.
Vlatka Erman	14. rujna 2005.
Siniša Ješić	16. rujna 2005.
Marko Pećin	22. rujna 2005.

Tomislav Dolar	26. rujna 2005.
Andrija Musulin	29. rujna 2005.
Anita Bižalj	29. rujna 2005.
Davorin Cetinjanin	29. rujna 2005.
Tomislav Baršić	30. rujna 2005.
AKADEMSKA GODINA 2005./2006.	
Jitka Jilek	7. listopada 2005.
Nikolina Vujica	12. listopada 2005.
Mislav Matašin	12. listopada 2005.
Damir Retkovac	21. listopada 2005.
Valentina Mikulić	26. listopada 2005.
Milan Marinković	27. listopada 2005.
Tomislav Svirčić	27. listopada 2005.
Maja Pejčić	28. listopada 2005.
Vanja Fureš	2. studenoga 2005.
Marijan Gelo	8. studenoga 2005.
Slađana Kovačević	8. studenoga 2005.
Koraljka Gracin	11. studenoga 2005.
Ada Skenderović	11. studenoga 2005.
Dorota Rob	18. studenoga 2005.
Mirjana Petričec	24. studenoga 2005.
Igor Ileš	24. studenoga 2005.
Maja Lukač	29. studenoga 2005.
Mirna Žeželj	30. studenoga 2005.
Ivica Majić	30. studenoga 2005.

Kristina Jadrić	6. prosinca 2005.
Boris Tomšić	9. prosinca 2005.
Lana Miklenić	13. prosinca 2005.
Dubravka Kosalec	14. prosinca 2005.
Ana Jeftimija	15. prosinca 2005.
Katarina Macan	16. prosinca 2005.
Dragica Vuković	19. prosinca 2005.
Andrea Faggiani	21. prosinca 2005.
Ana Divković	23. prosinca 2005.
Mirna Mihelčić	19. siječnja 2006.
Dario Bakša	24. siječnja 2006.
Danijel Mijić	24. siječnja 2006.
Irena Žarković	27. siječnja 2006.
Aleksandra Horvatić	30. siječnja 2006.
Boško Radujković	1. veljače 2006.
Tamara Mijatović	3. veljače 2006.
Nika Brkljača Bottegaro	3. veljače 2006.
Marko Jurak	10. veljače 2006.
Nenad Borak	10. veljače 2006.
Ante Biskupović	23. veljače 2006.
Berislav Božičković	3. ožujka 2006.
Jurica Grahovac	6. ožujka 2006.
Miroslav Andrišić	10. ožujka 2006.
Nataša Pučko	14. ožujka 2006.
Ilija Berić	24. ožujka 2006.

Danijela Gnjatović	24. ožujka 2006.
Natalija Vragović	29. ožujka 2006.
Miroslav Kajganić	30. ožujka 2006.
Damir Milković	30. ožujka 2006.
Velimir Berta	31. ožujka 2006.
Marta Ivanjko	5. travnja 2006.
Krešimir Kralj	13. travnja 2006.
Tihomir Kumpović	14. travnja 2006.
Senka Žarković	19. travnja 2006.
Velimir Krovina	21. travnja 2006.
Sonja Vojnović	24. travnja 2006.
Magda Sindičić	26. travnja 2006.
Iva Šmit	27. travnja 2006.
Hrvoje Brzica	27. travnja 2006.
Domagoj Šoški	27. travnja 2006.
Ana Shek-Vugrovečki	5. svibnja 2006.
Silvija Husar	12. svibnja 2006.
Krunoslav Bojanić	12. svibnja 2006.
Nenad Devčić	16. svibnja 2006.
Martina Veršić	17. svibnja 2006.
Jure Šabić	25. svibnja 2006.
Davor Požega	1. lipnja 2006.
Marin Torti	2. lipnja 2006.
Goran Sutlović	5. lipnja 2006.
Ivan-Conrado Šoštarić-Zuckermann	9. lipnja 2006.
Nataša Štibić	30. lipnja 2006.
Zoran Skračić	30. lipnja 2006.
Zdravko Novoselec	4. srpnja 2006.
Goran Bezrok	7. srpnja 2006.
Slaven Pavić	7. srpnja 2006.
Zrinka Radoević	11. srpnja 2006.
Mislav Đidara	11. srpnja 2006.
Ivica Pučko	11. srpnja 2006.
Jelena Kaić	12. srpnja 2006.
Martina Skukan	12. srpnja 2006.
Damir Gončar	12. srpnja 2006.
Helena Plavec	14. srpnja 2006.
Tihomir Marciuš	14. srpnja 2006.
Mario Kučinac	14. srpnja 2006.
Denis Mihelić	5. rujna 2006.
Gordana Nedeljković	8. rujna 2006.
Domagoj Tomec	8. rujna 2006.
Ante Milošević	12. rujna 2006.
Vlatko Kos	13. rujna 2006.
Davorin Trobić	14. rujna 2006.
Ivica Bačani	15. rujna 2006.
Lada Radin	15. rujna 2006.
Josip Kovačić	15. rujna 2006.
Dragan Lenđel	18. rujna 2006.
Martina Bakmaz	21. rujna 2006.

Sunčica Ana Veldić	22. rujna 2006.
Vjekoslav Tirić	22. rujna 2006.
Ivan Čič	22. rujna 2006.
Dario Dužaić	26. rujna 2006.
Perica Bičvić	28. rujna 2006.
Branimira Ževrnja	28. rujna 2006.
Kristina Leskovar	29. rujna 2006.
Sanja Lazić	29. lipnja 2006.

AKADEMSKA GODINA 2006./2007.

Barbara Boljkovac	4. listopada 2006.
Elena Zubin	9. listopada 2006.
Nina Grozdek	10. listopada 2006.
Petra Tomljenović	17. listopada 2006.
Kristina Mitak	24. listopada 2006.
Ingrid Paljević	30. listopada 2006.
Dubravko Kezić	31. listopada 2006.
Irina Semenjuk	31. listopada 2006.
Antun Bugarin	3. studenoga 2006.
Nikola Dominiković	3. studenoga 2006.
Emil Ofner	10. studenoga 2006.
Željka Bolf	10. studenoga 2006.
Ana-Marija Zorbaz	10. studenoga 2006.
Darija Badurina	17. studenoga 2006.
Bojana Vukotić	17. studenoga 2006.
Domagoj Čulig	17. studenoga 2006.
Siniša Vidović	21. studenoga 2006.
Anita Plazonić	22. studenoga 2006.
Ana Hrženjak	23. studenoga 2006.
Tomislav Čukulin	24. studenoga 2006.
Andrija Živković	28. studenoga 2006.
Jadranka Pejaković	1. prosinca 2006.
Sunčana Begovac	1. prosinca 2006.
Ana Troskot	6. prosinca 2006.
Mirko Matić	6. prosinca 2006.
Lela Lujanac	8. prosinca 2006.
Kristina Bosec	11. prosinca 2006.
Hrvoje Del Vechio	13. prosinca 2006.
Maja Mitrović	14. prosinca 2006.
Ninoslava Čajko	15. prosinca 2006.
Ana Štilinović	18. prosinca 2006.
Stana Krnjaić	19. prosinca 2006.
Davor Janković	20. prosinca 2006.
Ante Grizelj	20. prosinca 2006.
Marina Veljačić	20. prosinca 2006.
Marlena Peti	21. prosinca 2006.
Iva Badovinac	22. prosinca 2006.
Tomislav Matijačić	22. prosinca 2006.
Tomislav Čuk	15. siječnja 2007.
Tomislav Poje	15. siječnja 2007.
Mario Šarić	16. siječnja 2007.

Kristijan Bregović	29. siječnja 2007.
Adriana Dellapicca	31. siječnja 2007.
Ninoslav Kerdić	2. veljače 2007.
Ninoslava Flajšman	12. veljače 2007.
Ante Lončar	23. veljače 2007.
Ivona Žaja	26. veljače 2007.
Hrvoje Režić	27. veljače 2007.
Mirna Kadivc	28. veljače 2007.
Petar Bazina	2. ožujka 2007.
Petar Večerinović	2. ožujka 2007.
Josip Kuncinam	6. ožujka 2007.
Ante Drnasin	6. ožujka 2007.
Goran Domitran	15. ožujka 2007.
Damir Jovičin	30. ožujka 2007.
Vinko Marjanović	3. travnja 2007.
Roberta Bali	17. travnja 2007.
Nikolina Brežnjak	19. travnja 2007.
Nedžad Hota	20. travnja 2007.
Irena Novak	26. travnja 2007.
Sanela Mustafagić	27. travnja 2007.
Tanja Mutak	3. svibnja 2007.
Tomislav Pervan	7. svibnja 2007.
Vanja Kalinović	9. svibnja 2007.
Snježana Vodopija	15. svibnja 2007.
Vedran Rak	18. svibnja 2007.

Marko Tomašek	18. svibnja 2007.
Alan Fleck	18. svibnja 2007.
Zoran Vrbanac	30. svibnja 2007.
Tomislav Brzić	30. svibnja 2007.
Gabrijela Jurkić	30. svibnja 2007.
Franjo Martinković	30. svibnja 2007.
Vinko Franjčić	31. svibnja 2007.
Sandra Pavičić	31. svibnja 2007.
Ivana Magdić	1. lipnja 2007.
Darija Ogrizović	12. lipnja 2007.
Mario Možanić	14. lipnja 2007.
Josip Cvitan	21. lipnja 2007.
Ivanka Milić	26. lipnja 2007.
Silvijo Deker	27. lipnja 2007.
Ivana Ćosevska	3. srpnja 2007.
Eleonora Drobec	4. srpnja 2007.
Kristina Gulin	5. srpnja 2007.
Koraljka Paškulić	5. srpnja 2007.
Igor Stojević	6. srpnja 2007.
Darko Luštica	6. srpnja 2007.
Dražen Mihelić	6. srpnja 2007.
Renata Potza	9. srpnja 2007.
Lana Hadžić	10. srpnja 2007.
Zvonimir Šopar	10. srpnja 2007.
Antonija Lepeš	11. srpnja 2007.

Mirela Gažo	11. srpnja 2007.
Josip Paštar	11. srpnja 2007.
Marko Vincek	12. srpnja 2007.
Selma Mekić	12. srpnja 2007.
Bruna Bradanović	12. srpnja 2007.
Joško Curać	13. srpnja 2007.
Darija Stipić	13. srpnja 2007.
Dragan Brnić	13. srpnja 2007.
Mario Meščić	13. srpnja 2007.
Martina Špehar	5. rujna 2007.
Ivica Valaško	6. rujna 2007.
Sandra Mateša	11. rujna 2007.
Luka Gradinjan	11. rujna 2007.
Tea Lisicin	21. rujna 2007.
Miroslav Jagica	24. rujna 2007.
Ksenija Štauber	27. rujna 2007.
Nikica Jelavić	27. rujna 2007.
Ozana Lalić	27. rujna 2007.
Tomislav Mitrović	28. rujna 2007.
Josip Strujić	28. rujna 2007.
Dubravka Štromar	28. rujna 2007.
AKADEMSKA GODINA 2007./2008.	
Nataša Končar	2. listopada 2007.
Marijana Škaljac	12. listopada 2007.
Bojana Čurčija	17. listopada 2007.
Mislav Hodalić	22. listopada 2007.
Dujo Penić	26. listopada 2007.
Barbara Višković	30. studenoga 2007.
Marin Bulić	3. prosinca 2007.
Tomislav Vojnović	3. prosinca 2007.
Ana Sočev	5. prosinca 2007.
Lidija Bašnec	5. prosinca 2007.
Jelena Antić	7. prosinca 2007.
Petra Mihelić	11. prosinca 2007.
Josip Barišić	18. prosinca 2007.
Denis Pavlović	19. prosinca 2007.
Martina Perešin-Šulog	19. prosinca 2007.
Marko Poleto	21. prosinca 2007.
Martina Rubin	21. prosinca 2007.
Damjan Radulović	21. prosinca 2007.
Aleksandra Petrović	8. siječnja 2008.
Krunoslav Pužar	11. siječnja 2008.
Siniša Marjanović	15. siječnja 2008.
Marko Ivanušić	17. siječnja 2008.
Anita Žerjav	18. siječnja 2008.
Dalibor Horvatinec	18. siječnja 2008.
Renata Vusilović	18. siječnja 2008.
Lidija Vecl	21. siječnja 2008.
Mario Katušić	23. siječnja 2008.
Jelena Šuran	1. veljače 2008.

Ana Cikojević	1. veljače 2008.
Sven Menčik	1. veljače 2008.
Tomislav Kuljiš	6. veljače 2008.
Danijela Pavić	15. veljače 2008.
Miloš Čović	22. veljače 2008.
Edo Gorup	26. veljače 2008.
Davor Marić	7. ožujka 2008.
Tomislav Mijatović	14. ožujka 2008.
Danijel Bonk	14. ožujka 2008.
Hrvoje Gogala	17. ožujka 2008.
Saša Srnec	18. ožujka 2008.
Marijana Beić	20. ožujka 2008.
Dragan Vešović	20. ožujka 2008.
Veljko Turković	11. travnja 2008.
Ivan Folnožić	17. travnja 2008.
Sanja Colnar	18. travnja 2008.
Tomislav Mikuš	18. travnja 2008.
Boris Šovagović	21. travnja 2008.
Željka Bokan	23. travnja 2008.
Ana Živković	29. travnja 2008.
Maja Mežnarić	9. svibnja 2008.
Vinko-Vladimir Jukić	9. svibnja 2008.
Ingrid Poldan	13. svibnja 2008.
Vedran Orešković	14. svibnja 2008.
Sonja Tica	16. svibnja 2008.
Mato Gotovac	20. svibnja 2008.
Vjekoslav Posavec	21. svibnja 2008.
Marko Prelog	3. lipnja 2008.
Ladislav Peršić	3. lipnja 2008.
Dalibor Đud	4. lipnja 2008.
Ivan Vuković	5. lipnja 2008.
Borna Hajčić	5. lipnja 2008.
Ana Magoči	6. lipnja 2008.
Saša Nahal	13. lipnja 2008.
Tomislav Zubak	17. lipnja 2008.
Tomislav Žigrović	18. lipnja 2008.
Nikola Brleković	19. lipnja 2008.
Željko Cvetić	19. lipnja 2008.
Marin Franjić	20. lipnja 2008.
Marko Dolenec	20. lipnja 2008.
Petar Rajković	24. lipnja 2008.
Ivan Kustura	24. lipnja 2008.
Marina Biđin	30. lipnja 2008.
Martina Đurić	1. srpnja 2008.
Ivan Rukavina	2. srpnja 2008.
Vanja Vitanović	2. srpnja 2008.
Kažimir Tomasović	4. srpnja 2008.
Mato Mužević	4. srpnja 2008.
Marija Plenković	4. srpnja 2008.
Marta Sekulić	4. srpnja 2008.

Andrea Tomas	7. srpnja 2008.
Zoran Bijelić	8. srpnja 2008.
Danijel Špoljarić	8. srpnja 2008.
Martin Tin Dukić	8. srpnja 2008.
Damir Spasić	9. srpnja 2008.
Maja Fatović	10. srpnja 2008.
Ivana Veljković	10. srpnja 2008.
Ivica Cvijetić	11. srpnja 2008.
Tomislav Pešo	11. srpnja 2008.
Ana Bakmaz	14. srpnja 2208.
Frane Banović	15. srpnja 2008.
Maja Krmpotić	15. srpnja 2008.
Dario Baranašić	16. srpnja 2008.
Danijel Brajković	17. srpnja 2008.
Tomislav Popović	17. srpnja 2008.
Dario Dobranski	17. srpnja 2008.
Siniša Tomić	18. srpnja 2008.
Krešimir Martinković	18. srpnja 2008.
Ana Gudec	18. srpnja 2008.
Vjekoslav Sudarević	10. rujna 2008.
Katarina Šimičić	11. rujna 2008.
Danijela Kolek	12. rujna 2008.
Tamara Marijanić	15. rujna 2008.
Darko Šanje	15. rujna 2008.
Damir Samac	15. rujna 2008.
Alma Nađ	15. rujna 2008.
Hana Kubiček	23. rujna 2008.
Saša Sumajstorčić	23. rujna 2008.
Mirna Abaffy	25. rujna 2008.
Igor Guljašević	26. rujna 2008.
Ivan Štrok	29. rujna 2008.
Ana Kokić	29. rujna 2008.
Mirjana Milan	29. rujna 2008.
Franjo Kišiček	30. rujna 2008.
Ines Buljan	30. rujna 2008.
Adrijana Borošak	30. rujna 2008.
Monika Peteš	30. rujna 2008.
Ružica Resanović	30. rujna 2006.
Marijana Gabela	30. rujna 2006.

AKADEMSKA GODINA 2008./2009.

Monika Klepac	9. listopada 2008.
Kristijan Kandučar	10. listopada 2008.
Andrea Šnajder	16. listopada 2008.
Željka Nikolaus	17. listopada 2008.
Nikola Robić	17. listopada 2008.
Helena Šokić	24. listopada 2008.
Vanja Fabijan	29. listopada 2008.
Vanja Goleš	29. listopada 2008.
Jadranko Boras	30. listopada 2008.
Ivan Unterajner	30. listopada 2008.

Heidi Cipriš	31. listopada 2008.
Jurica Dolić	3. studenoga 2008.
Tomislav Latin	7. studenoga 2008.
Zvjezdana Maljković	11. studenoga 2008.
Mirna Težežar	12. studenoga 2008.
Domagoj Kusić	17. studenoga 2008.
Natalija Koščica	21. studenoga 2008.
Vladimir Stevanović	21. studenoga 2008.
Katarina Krištof	27. studenoga 2008.
Senka Petrec	28. studenoga 2008.
Mirjana Kralj	5. prosinca 2008.
Hrvoje Capak	5. prosinca 2008.
Lana Aras	12. prosinca 2008.
Toni Kordić	16. prosinca 2008.
Tomislav Brebrić	17. prosinca 2008.
Petar Sinković	19. prosinca 2009.
Ljiljana Forgač	19. prosinca 2008.
Tomislav Vučković	22. prosinca 2008.
Ana Anđelić	23. prosinca 2008.
Vanja Vrkić	23. prosinca 2008.
Ivana Brezovac	20. siječnja 2009.
Ivica Orehovački	22. siječnja 2009.
Dunja Dretar	23. siječnja 2009.
Igor Bošnjak	28. siječnja 2009.
Ivana Ferčić	6. veljače 2009.

Ana Maretić	9. veljače 2009.
Domagoj Cvitković	13. veljače 2009.
Maja Jenčić	13. veljače 2009.
Albert Finta	13. veljače 2009.
Tomislav Martinjak	16. veljače 2009.
Ivan Semren	20. veljače 2009.
Vesna Muačević	27. veljače 2009.
Goran Kadić	3. ožujka 2009.
Petar Kostešić	12. ožujka 2009.
Valentina Gusak	12. ožujka 2009.
Dario Vrbanić	13. ožujka 2009.
Tea Tomšić	13. ožujka 2009.
Katja Krivičić	16. ožujka 2009.
Ana Jurković	17. ožujka 2009.
Branimir Zdelar	3. travnja 2009.
Zvonimir Budinščak	7. travnja 2009.
Darjan Šušnjić	9. travnja 2009.
Stjepan Brglez	24. travnja 2009.
Maja Milinković	28. travnja 2009.
Ante Klarić	8. svibnja 2009.
Josipa Migić	15. svibnja 2009.
Ivan Radić	20. svibnja 2009.
Ivona Jagar	21. svibnja 2009.
Irena Miholić	25. svibnja 2009.
Ana Kotnik	2. lipnja 2009.

Stipe Plazonić	10. lipnja 2009.
Sunčica Hudinčec	10. lipnja 2009.
Mirko Faltus	18. lipnja 2009.
Zdravko Faltus	18. lipnja 2009.
Nina Lemo	19. lipnja 2009.
Vjeran Baranović	19. lipnja 2009.
Ivana Ljolje	1. srpnja 2009.
Tomislav Krulc	3. srpnja 2009.
Sven Jambrišak	6. srpnja 2009.
Bruno Beljak	14. srpnja 2009.
Elena Tijan	14. srpnja 2009.
Marko Dvojković	15. srpnja 2009.
Mato Tadej	16. srpnja 2009.
Nikolina Pavličević	17. srpnja 2009.
Vlatka Ciganović	17. srpnja 2009.
Mario Petlić	17. srpnja 2009.
Lea Borča	3. rujna 2009.
Sanjin Novak	4. rujna 2009.
Maša Nekić	10. rujna 2009.
Helena Mihalinec	11. rujna 2009.
Boris Galinec	14. rujna 2009.
Matija Smiljanić	16. rujna 2009.
Nikola Nemarić	16. rujna 2009.
Perica Romić	16. rujna 2009.
Milena Makitan	17. rujna 2009.
Julijana Sestani	24. rujna 2009.
Katja Vretenar	28. rujna 2009.
Jelena Maleš	29. rujna 2009.
Aleks Marić	29. rujna 2009.
Jelena Erdelja	30. rujna 2009.
Gordan Hulj	30. rujna 2009.
Dubravko Novak	30. rujna 2009.
Dalibor Grgas	30. rujna 2009.
Darko Trumbetić	30. rujna 2009.
Dubravka Havojić ud. Ivančević	30. rujna 2009.

AKADEMSKA GODINA 2009./2010.

Vedran Babić	1. listopada 2009.
Mandica Holjevac ud. Horak	14. listopada 2009.
Ivana Majsan	16. listopada 2009.
Matko Kardum	22. listopada 2009.
Martin Vujić	29. listopada 2009.
Ivan Črne	29. listopada 2009.
Monika Galović	11. studenoga 2009.
Branko Koturić	18. studenoga 2009.
Lidija Kado	20. studenoga 2009.
Josip Špehar	4. prosinca 2009.
Hrvoje Vidas	8. prosinca 2009.
Milan Milković	10. prosinca 2009.
Ivana Peršinović	10. prosinca 2009.
Ivan Alić	11. prosinca 2009.

Adrijana Abramović	14. prosinca 2009.
Vedran Slijepčević	16. prosinca 2009.
Ana Tešija	18. prosinca 2009.
Igor Bagarić	21. prosinca 2009.
Nitokris Katičić	22. prosinca 2009.
Katarina Špiranec	19. siječnja 2010.
Ivana Ivanušić	20. siječnja 2010.
Željka Puharić	29. siječnja 2010.
Hrvoje Knežević	11. veljače 2010.
Kristijan Šamarija	17. veljače 2010.
Kristina Jalšić	18. veljače 2010.
Lidija Medven	23. veljače 1010.
Ana Kaitner	26. veljače 2010.
Jasmina Radonić	1. ožujka 2010.
Slaven Pinotić	5. ožujka 2010.
Dražen Maletić	25. ožujka 2010.
Goran Zdolec	26. ožujka 2010.
Saša Bupić	26. ožujka 2010.
David Jolić	26. ožujka 2010.
Dalibor Jareš	30. ožujka 2010.
Tibor Surjak	31. ožujka 2010.
Mario Burek	15. travnja 2010.
Ivan Filipović	19. travnja 2010.
Ivana Vodopivec	22. travnja 2010.
Ivan Šajnović	22. travnja 2010.

Marija Agičić	23. travnja 2010.
Hrvoje Labura	23. travnja 1010.
Bojana Sekovanić	23. travnja 2010.
Tomislav Mesarek	6. svibnja 2010.
Tatjana Joksimović	7. svibnja 2010.
Josip Đurđević	13. svibnja 2010.
Albina Jakovljević	13. svibnja 2010.
Diana Brozić	14. svibnja 2010.
Martina Petrović	20. svibnja 2010.
Iris Martinović	21. svibnja 2010.
Sanja Buršić	21. svibnja 2010.
Renato Fiket	24. svibnja 2010.
Ivona Trpčić	31. svibnja 2010.
Andreja Horvat Carevski	1. lipnja 2010.
Nikola Pohovski	2. lipnja 2010.
Lana Jović	4. lipnja 2010.
Helena Lukešić	9. lipnja 2010.
Saša Višnjić	16. lipnja 2010.
Igor Igrec	28. lipnja 2010.
Lana Pađen	29. lipnja 2010.
Danijela Grilec	30. lipnja 2010.
Marija Sičić	1. srpnja 2010.
Dorotea Antolić	2. srpnja 2010.
Marko Kelava	6. srpnja 2010.
Jelena Čuljak	7. srpnja 2010.

Vedrana Smital	8. srpnja 2010.
Dora Stojević	8. srpnja 2010.
Tihana Fumić	9. srpnja 2010.
Josip Ćorić	9. srpnja 2010.
Antonio Lovreković	12. srpnja 2010.
Stipe Ljubičić	13. srpnja 2010.
Milan Jukić	13. srpnja 2010.
Ana Andraši	14. srpnja 2010.
Marina Kosanović	14. srpnja 2010.
Ana Mežnarić	15. srpnja 2010.
Dina Dukši	15. srpnja 2010.
Davorin Vukoja	16. srpnja 2010.
Mate Bošnjak	16. srpnja 2010.
Josip Margić	16. srpnja 2010.
Boris Đitko	16. srpnja 2010.
Danijel Blažant	14. rujna 2010.
Igor Benčić	16. rujna 2010.
Marina Čanić	23. rujna 2010.
Maja Maurić	23. rujna 2010.
Dušan Tošić	24. rujna 2010.
Dubravka Ljubojević	27. rujna 2010.
Stjepko Čermak	27. rujna 2010.
Lidija Brlečić	27. rujna 2010.
Martin Jelena Bijelić	28. rujna 2010.
Knežević	29. rujna 2010.
Tihana Ivanišević	30. rujna 2010.
Marko Gotal	30. rujna 2010.
Danko Sarajčić	30. rujna 2010.
Saša Planinčević	30. rujna 2010.
AKADEMSKA GODINA 2010./2011.	
Dunja Grabarević	7. listopada 2010.
Lidija Bašljan	14. listopada 2010.
Mihaela Čerlek	19. listopada 2010.
Tomislav Radić	29. listopada 2010.
Dušan Milaković	29. listopada 2010.
Katarina Božičević	4. studenoga 2010.
Davor Baričić	5. studenoga 2010.
Josipa Anić-Ivičić	16. studenoga 2010.
Anja Vujnović	17. studenoga 2010.
Andreja Janžek	18. studenoga 2010.
Martina Ivković	19. studenoga 2010.
Jelena Selanec	26. studenoga 2010.
Marko Ahlin	26. studenoga 2010.
Predrag Vakanjac	3. prosinca 2010.
Kristina Juras	3. prosinca 2010.
Ana Janeš	9. prosinca 2010.
Marta Tomić	10. prosinca 2010.
Vedrana Krivec	10. prosinca 2010.
Dinko Berta	10. prosinca 2010.
Ana Martinčić	15. prosinca 2010.

Marko Krešić	16. prosinca 2010.
Karla Doblanović	16. prosinca 2010.
Mate Kraljević	17. prosinca 2010.
Petar Santini	20. prosinca 2010.
Ante Puškarić	20. prosinca 2010.
Ines Jović	20. prosinca 2010.
Ana Martinić	21. prosinca 2010.
Marin Brkić	21. prosinca 2010.
Mario Grubišić	23. prosinca 2010.
Sonja Anđelković	27. prosinca 2010.
Monika Torbar	28. prosinca 2010.
Dubravko Pavun	30. prosinca 2010.
Petra Franko	14. siječnja 2011.
Bojan Bolić	19. siječnja 2011.
Petra Kovačić	21. siječnja 2011.
Ana Marčetić	27. siječnja 2011.
Tanja Cafuk	28. siječnja 2011.
Hrvoje Stoić	4. veljače 2011.
Marlena Kehler	25. veljače 2011.
Tomislav Deže	4. ožujka 2011.
Suzana Šajina	4. ožujka 2011.
Nataša Vrućinić	9. ožujka 2011.
Marko Valentić	9. ožujka 2011.
Dunja Kratofil	10. ožujka 2011.
Ivana Štebih	11. ožujka 2011.

Tatjana Lukes	11. ožujka 2011.
Marijo Kobaš	15. ožujka 2011.
Goran Matijević	18. ožujka 2011.
Ana Vučenović	29. ožujka 2011.
Tamara Huzanić	1. travnja 2011.
Boris Oblučar	1. travnja 2011.
Nikola Kemenović	6. travnja 2011.
Matko Perharić	6. travnja 2011.
Luka Levar	8. travnja 2011.
Marko Vojnović	13. travnja 2011.
Jelena Missoni	15. travnja 2011.
Lana Čebović	27. travnja 2011.
Šana Veronika Vincetić	28. travnja 2011.
Jurana Jelačić	29. travnja 2011.
Marin Špigelski	6. svibnja 2011.
Tomislav Planinić	6. svibnja 2011.
Luka Radolović	9. svibnja 2011.
Vedran Brnica	12. svibnja 2011.
Petra Čolig	13. svibnja 2011.
Lana Vukoša	13. svibnja 2011.
Miroslav Prebeg	20. svibnja 2011.
Antun Stipić	24. svibnja 2011.
Tanja Perčić	24. svibnja 2011.
Melani Stepić	27. svibnja 2011.
Dino Stanin	16. lipnja 2011.

Iva Dekleva	17. lipnja 2011.
Mario Cikojević	17. lipnja 2011.
Elizabeta Tičak	30. lipnja 2011.
Petar Blažević	30. lipnja 2011.
Matija Pucović	4. srpnja 2011.
Krešimir Krnić	6. srpnja 2011.
Ivana Žic	7. srpnja 2011.
Branislava Polegubić-Kušić	7. srpnja 2011.
Dario Hanaftaler	8. srpnja 2011.
Bruna Kukec	8. srpnja 2011.
Iva Gruden	8. srpnja 2011.
Milan Marić	8. srpnja 2011.
Ante Skender	11. srpnja 2011.
Dunja Deković	12. srpnja 2011.
Nataša Bodlović	12. srpnja 2011.
Mijo Zakarija	12. srpnja 2011.
Vlatka Makovec	13. srpnja 2011.
Tanja Kalinić	14. srpnja 2011.
Marijana Šešo	14. srpnja 2011.
Natalija Utvić	14. srpnja 2011.
Zlatko Tomašić	15. srpnja 2011.
Vlado Godić	15. srpnja 2011.
Marko Krznarić	15. srpnja 2011.
Maja Mandić	15. srpnja 2011.
Ana Puž	15. srpnja 2011.
Samanta Puh	15. srpnja 2011.
Andreja Ferenčić	5. rujna 2011.
Maja Đuričić	16. rujna 2011.
Karla Alavanja	16. rujna 2011.
Adriana Štos	20. rujna 2011.
Dean Ljilajk	21. rujna 2011.
Vladimir Farkaš	23. rujna 2011.
Valentina Kerhač	26. rujna 2011.
Danijel Mejdandžić	27. rujna 2011.
Ivica Franjčec	28. rujna 2011.
Mara Daranji	29. rujna 2011.
Mia Dabinović	29. rujna 2011.
Jerka Mesarić	30. rujna 2011.
Dinko Kralik	30. rujna 2011.
Petra Sertić	30. rujna 2011.

AKADEMSKA GODINA 2011./2012.

Jelena Bojanc	3. listopada 2011.
Marko Sušić	5. listopada 2011.
Ana Pervan	11. listopada 2011.
Ante Pandžić	14. listopada 2011.
Dinko Vidušin	14. listopada 2011.
Nikolin Đaković	20. listopada 2011.
Marina Gabrić	21. listopada 2011.
Melanija Čelica	28. listopada 2011.
Sandra Plužarić	28. listopada 2011.

Tomislav Šarc	3. studenoga 2011.
Marko Majić	4. studenoga 2011.
Dora Knaffl	18. studenoga 2011.
Bruno Ribarić	24. studenoga 2011.
Gojko Torbica	24. studenoga 2011.
Vjekoslav Rade	25. studenoga 2011.
Robert Radotović	2. prosinca 2011.
Mario Majhen	8. prosinca 2011.
Ivana Nürnberger	9. prosinca 2011.
Sandra Damijanić	16. prosinca 2011.
Ana Štetner	19. prosinca 2011.
Tomislav Levanić	20. prosinca 2011.
Velimir Vnučec	21. prosinca 2011.
Davorin Mijatović	22. prosinca 2011.
Dejan Vujić	22. prosinca 2011.
Marinko Vidović	22. prosinca 2011.
Ivana Brkić	27. prosinca 2011.
Aleksandar Poletti-Kopešić	11. siječnja 2012.
Natalija Čusak	19. siječnja 2012.
Mirela Pavić	19. siječnja 2012.
Stjepan Bertolović	19. siječnja 2011.
Prosper Vlahović	20. siječnja 2012.
Matija Lončar	25. siječnja 2012.
Inga Bijader	27. siječnja 2012.
Hrvoje Trkulja	27. siječnja 2012.

Goran Babić	30. siječnja 2012.
Matija Paulović	31. siječnja 2012.
David Sotošek	3. veljače 2012.
Tomislav Borovina	17. veljače 2012.
Josipa Sadarić	24. veljače 2012.
Ivana Sadarić	24. veljače 2012.
Mirela Tomičić-Jelovac	27. veljače 2012.
Filip Gregurović	15. ožujka 2012.
Petra Lešnik	27. ožujka 2012.
Marin Skočir	4. travnja 2012.
Vedran Nervo	5. travnja 2012.
Marin Ledenko	19. travnja 2012.
Ivan Svilić	4. svibnja 2012.
Blanka Bilić	9. svibnja 2012.
Sanja Kranjčec	11. svibnja 2012.
Mladen Koštarić	11. svibnja 2012.
Tina Raimann	18. svibnja 2012.
Doroteja Andreić	29. svibnja 2012.
Nina Vukelić	30. svibnja 2012.
Jurica Bičak	30. svibnja 2012.
Lea Slunjski	13. lipnja 2012.
Ivan Mihalj	15. lipnja 2012.
Valerija Benko	18. lipnja 2012.
Nikola Rašković	29. lipnja 2012.
Lea Rok	4. srpnja 2012.

Robert Puntar	10. srpnja 2012.
Anja Maričić	10. srpnja 2012.
Marta Brezovec	11. srpnja 2012.
Milan Stupar	12. srpnja 2012.
Silvija Bočkaj	12. srpnja 2012.
Slavica Kordun	12. srpnja 2012.
Lucija Marić	13. srpnja 2012.
Marin Zoretić	13. srpnja 2012.
Ksenija Cerić	13. srpnja 2012.
Marijana Cerjan	13. srpnja 2012.
Ivan Božić	13. srpnja 2012.
Damir Grgić	25. rujna 2012.
Tatjana Grinčenko	27. rujna 2012.
Marko Tuđman	28. rujna 2012.
Iva Junger	28. rujna 2012.
Ana Dent	28. rujna 2012.
AKADEMSKA GODINA 2012./2013.	
Anamarija Humski	10. listopada 2012.
Margareta Čavlek	11. listopada 2012.
Damir Radanović	12. listopada 2012.
Ana-Marija Čergar	15. listopada 2012.
Matija Ritoša	19. listopada 2012.
Iva Antunović	26. listopada 2012.
Jelena Dejanović	26. listopada 2012.
Helena Hađina	9. studenoga 2012.

Sanja Jurčić	15. studenoga 2012.
Renato Popović	19. studenoga 2012.
Monika Donevska	19. studenoga 2012.
Ivan Šandrić	29. studenoga 2012.
Nataša Plevnik	7. prosinca 2012.
Marko Šestan	7. prosinca 2012.
Iris Debelić	10. prosinca 2012.
Mičić Martina	14. prosinca 2012.
Adriana Mališa	17. prosinca 2012.
Petra Vidak	18. prosinca 2012.
Ivan Štabarković	18. prosinca 2012.
Kristijan Krizmanić	19. prosinca 2012.
Filip Lisjak	19. prosinca 2012.
Martina Marković	19. prosinca 2012.
Petar Sušec	19. prosinca 2012.
Adam Crnković	20. prosinca 2012.
Matija Čabrajec	21. prosinca 2012.
Zdenko Mažar	21. prosinca 2012.
Valentina Kašuba	21. prosinca 2012.
Marija Podgorski	21. prosinca 2012.
Eva Janković	21. prosinca 2012.
Iris Karaselimović	21. prosinca 2012.
Luka Malenčić	28. prosinca 2012.
Marina Šilobodec	16. siječnja 2013.
Marija Pavković	18. siječnja 2013.

Luka Pavičić	18. siječnja 2013.
Andrea-Maria Lugomer-Pomper	25. siječnja 2013.
Irena Reil	31. siječnja 2013.
Viktorija Mačković	31. siječnja 2013.
Željka Štefanić	1. veljače 2013.
Ana Marija Bljaić	1. veljače 2013.
Jelena Krolo	8. veljače 2013.
Ivana Sikavica	8. veljače 2013.
Domagoj Lovrak	13. veljače 2013.
Vlatka Igrec	15. veljače 2013.
Dora Novak	15. veljače 2013.
Mirta Pehnec	22. veljače 2013.
Karmen Ković	25. veljače 2013.
Ines Ilić	26. veljače 2013.
Frano Arapović	26. veljače 2013.
Mario Toplek	6. ožujka 2013.
Ivana Šimić	8. ožujka 2013.
Sanel Soldan	15. ožujka 2013.
Andreja Vid	15. ožujka 2013.
Tina Marković	15. ožujka 2013.
Marko Zohil	20. ožujka 2013.
Vladimir Radičević	21. ožujka 2013.
Franka Pešut	26. ožujka 2103.
Krešimir Jalžetić	28. ožujka 2013.
Maša Efendić	28. ožujka 2013.

Tea Sorić	5. travnja 2103.
Martina Pavišić	12. travnja 2013.
Marin Rendić	7. svibnja 2013.
Marko Đeri	17. svibnja 2013.
Marko Stoić	21. svibnja 2013.
Tihana Bašek	29. svibnja 2013.
Zlatko Načev	3. lipnja 2013.
Zoran Filip	7. lipnja 2013.
Sara Uvodić	17. lipnja 2013.
Lana Čermak	20. lipnja 2013.
Matko Cukrov	21. lipnja 2013.
Sonja Vincelj	2. srpnja 2013.
Antonela Marijan	3. srpnja 2013.
Hrvoje Maček	4. srpnja 2013.
Nejboša Verić	8. srpnja 2013.
Josipa Car	8. srpnja 2013.
Biljana Robič	10. srpnja 2013.
Stanko Galić	10. srpnja 2013.
Eva Tuskar	11. srpnja 2013.
Anita Košnjar	11. srpnja 2013.
Maja Krznar	12. srpnja 2013.
Valentina Ščuric	12. srpnja 2013.
Senka Sokolić	12. srpnja 2013.
Ivana Saić	12. srpnja 2013.
Tihomir Lorković	12. srpnja 2013.

Martina Prišć	12. srpnja 2013.
Dominka Fajdić	12. srpnja 2013.
Pijer-Vinko Barešić	12. rujna 2013.
Barica Rašić	13. rujna 2013.
Marina Pijaca	18. rujna 2013.
Darko Račić	20. rujna 2013.
Vanja Tere	23. rujna 2013.
Dijana Divjak	25. rujna 2013.
Janja Vujnović	26. rujna 2013.
Iva Štimac	26. rujna 2013.
Petra Galetić	26. rujna 2103.
Hrvoje Pavasović	27. rujna 2013.
Juraj Kolaković	27. rujna 2013.
Ana Petak	27. rujna 2013.
Magdalena Radosavljević	30. rujna 2013.
Vedran Turković	30. rujna 2013.
Katarina Kovačić	30. rujna 2013.
AKADEMSKA GODINA 2013./2014.	
Josip Vučer	25. listopada 2013.
Mario Čuić	25. listopada 2013.
Aleša Korent	29. studenoga 2013.
Maja Antolić	13. prosinca 2013.
Ivan Erceg	13. prosinca 2013.
Martina Balaban	20. prosinca 2013.
Pamela Strelec	20. prosinca 2013.

Josipa Rožić	24. prosinca 12013.
Ninoslav Roštan	17. siječnja 2014.
Silvija Zlatar	10. veljače 2014.
Natko Karajić	14. veljače 2014.
Marina Matak	24. veljače 2014.
Miljenko Bujanić	7. ožujka 2014.
Vedran Lončarić	12. ožujka 2014.
Matija Kovačić	3. travnja 2014.
Dejan Ložnjak	11. travnja 2014.
Marko Adrić	25. travnja 2014.
Jakov Žunić	28. travnja 2014.
Ivan Benčić	9. svibnja 2014.
Irena Palijan	21. svibnja 2014.
Martina Aćimović	6. lipnja 2014.
Mladen Šistov	9. lipnja 2014.
Matija Jandrilović	11. lipnja 2014.
Antun Brkić	16. lipnja 2014.
Eleonora Bačani	16. lipnja 2014.
Katarina Lojen	18. lipnja 2014.
Tajana Bergman	18. lipnja 2014.
Karolina Ećimović	1. srpnja 2014.
Daniela Karmelić	3. srpnja 2014.
Maja Črnjević	4. srpnja 2014.
Daria Jurković	4. srpnja 2014.
Šime Bugarija	10. srpnja 2014.

Ivica Klarić	11. srpnja 2014.
Zoran Lovrić	11. srpnja 2014.
Marinela Tadić	9. rujna 2014.
Marko Koštro	12. rujna 2014.
Dušanka Bijelić	19. rujna 2014.
Biljana Knežević	23. rujna 2014.
Jelena Tokarski	25. rujna 2014.
Jelena Pilipović	29. rujna 2014.
Ana Putar	30. rujna 2014.
Hrvoje Tušek	30. rujna 2014.
Mato Juroš	30. rujna 2014.
Ivana Sakač	30. rujna 2014.
Marija Mužinić	30. rujna 2014.

AKADEMSKA GODINA 2014./2015.

Nataša Tudović	2. listopada 2014.
Ivan Arežina	6. listopada 2014.
Marija Grgurević	7. listopada 2014.
Tomislav Spajić	7. listopada 2014.
Nina Dvojković	7. listopada 2014.
Dubravka Leventić	7. listopada 2014.
Jurica Sopčić	10. listopada 2014.
Joško Ćoko	10. listopada 2014.
Sanja Horvat	17. listopada 2014.
Stefani Levak	22. listopada 2014.
Matija Deriš	22. listopada 2014.
Lena Iva Švaganović	24. listopada 2014.
Maša Bosnić	5. studenoga 2014.
Filip Tkalec	7. studenoga 2014.
Dražen Kolenić	13. studenoga 2014.
Željka Anzulović	14. studenoga 2014.
Hrvoje Semeš	17. studenoga 2014.
Lana Badalić	19. studenoga 2014.
Lucija Vidović Popek	28. studenoga 2014.
Tea Tošić	5. prosinca 2014.
Monika Bračević	12. prosinca 2014.
Ivan Pavliša	15. prosinca 2014.
Julijana György	16. prosinca 2014.
Sven Sertić	17. prosinca 2014.
Ivana Prskalo	17. prosinca 2014.
Željana Volović	18. prosinca 2014.
Ines Vranešević	18. prosinca 2014.
Romana Gelli	19. prosinca 2014.
Jelena Dotur	19. prosinca 2014.
Marko Lukanec	19. prosinca 2014.
Sara Jalšovec	22. prosinca 2014.
Zrinka Mandac	22. prosinca 2014.
Tajna Kovač	30. prosinca 2014.
Marin Klapan	29. siječnja 2015.
Martina Đurčević	30. siječnja 2015.
Marina Čelar	6. veljače 2015.

Martina Holjak	13. veljače 2015.
Tanja Štimac	13. veljače 2015.
Hana Marin	25. veljače 2015.
Jure Mravunac	12. ožujka 2015.
Kristina Lučić	12. ožujka 2015.
Korina Šlogar	13. ožujka 2015.
Barbara Vodopija	16. ožujka 2015.
Mereme Samahodaj	20. ožujka 2015.
Bernarda Vinković	27. ožujka 2015.
Gelo Marina	27. ožujka 2015.
Mirta Seletković	27. ožujka 2015.
Ivana Veran	31. ožujka 2015.
Ana Koturić	1. travnja 2015.
Marina Markanović	9. travnja 2015.
Mislav Kobetić	23. travnja 2015.
Andrej Osojnak	27. travnja 2015.
Goran Garašanin	12. svibnja 2015.
Jasmina Čalaković	22. svibnja 2015.
Marko Čanić	27. svibnja 2015.
Sonja Kozma	29. svibnja 2015
Marijan Vuđan	29. svibnja 2015.
Antonella Vukorep Letizia	11. lipnja 2015.
Nikola Šanta	16. lipnja 2015.
Nina Gembarovski	19. lipnja 2015.
Iva Cvitaš	19. lipnja 2015.
Silvia Frančić	19. lipnja 2015.
Goran Jagodić	19. lipnja 2015.
Jasmina Vidović	24. lipnja 2015.
Luka Cvetnić	29. lipnja 2015.
Maja Platiša	29. lipnja 2015.
Mate Bakavić	1. srpnja 2015.
Dušan Kladar	2. srpnja 2015.
Ana Bach	3. srpnja 2015.
Toni Barbarić	3. srpnja 2015.
Ivana Barić	6. srpnja 2015.
Bojana Vudrag	8. srpnja 2015.
Mario Milin	9. srpnja 2015.
Anja Koščević	10. srpnja 2015.
Ana Bruić	10. srpnja 2015.
Ana Marija Krivec	10. srpnja 2015.
Tomislav Vrgoč	17. srpnja 2015.
Josip Fury	17. srpnja 2015.
Igor Franjković	7. rujna 2015.
Martina Sakač	7. rujna 2015.
Tomislav Žorat	10. rujna 2015.
Helena Tkalčević	14. rujna 2015.
Dino Došenović	14. rujna 2015.
Elena Zinaić	22. rujna 2015.
Marija Đorđević	22. rujna 2015.
Jelena Petošević	22. rujna 2015.

Korina Cavor	28. rujna 2015.
Denis Leiner	29. rujna 2015.
Mateja Pongrac	29. rujna 2015.
Ivana Jurišić	30. rujna 2015.
Jelena Ćavar	30. rujna 2015.
Maja Komar	30. rujna 2015.
Sanja Mihoković	30. rujna 2015.
AKADEMSKA GODINA 2015./2016.	
Ivana Petrek	5. listopada 2015.
Petra Dmitrović	16. listopada 2015.
Maja Švaljek	21. listopada 2015.
Ivan Vlahek	23. listopada 2015.
Vanja Iveljić	30. listopada 2015.
Hrvoje Karaula	30. listopada 2015.
Magdalena Pranjić	20. studenoga 2015.
Katarina Žumbar	26. studenoga 2015.
Bojana Vinčić	4. prosinca 2015.
Marina Dabić	4. prosinca 2015.
Jelena Koturak	11. prosinca 2015.
Melita Majhut	15. prosinca 2015.
Ivan Butković	18. prosinca 2015.
Sandra Cerovšek	18. prosinca 2015.
Martina Triskoli	18. prosinca 2015.
Ivana Pintar	15. siječnja 2016.
Ana Ivančić	29. siječnja 2016.
Filip Kajin	29. siječnja 2016.
Ema Gagović	29. siječnja 2016.
Kristina Dolovčak	3. veljače 2016.
Maja Šelimber	5. veljače 2016.
Dragana Kos	11. veljače 2016.
Marko Erlač	12. veljače 2016.
Matija Meško	26. veljače 2016.
Ivana Giovanna Zupičić	3. ožujka 2016.
Monika Jukić	11. ožujka 2016.
Ivana Milanković	11. ožujka 2016.
Nina Mirković	11. ožujka 2016.
Petar Špiljar	17. ožujka 2016.
Valentina Šilić	18. ožujka 2016.
Roland Peša	22. ožujka 2016.
Marija Žuk	29. ožujka 2016.
Slavko Žužul	25. travnja 2016.
Nataša Delladio	6. svibnja 2016.
Klara Tomas	13. svibnja 2016.
Ema Šantek	13. svibnja 2016.
Lucija Iličić	13. svibnja 2016.
Svea Pašić	30. svibnja 2016.
Antonela Čuić	2. lipnja 2016.
Monika Tomić	3. lipnja 2016.
Antoneta Segarić	10. lipnja 2016.
Marko Bagarić	17. lipnja 2016.

Mario Mravunac	21. lipnja 2016.
Tomislav Rajković	23. lipnja 2016.
Nastja Radovanović	24. lipnja 2016.
Ivan Šimunić	24. lipnja 2016.
Saša Zavrtnik	24. kolovoza 2016.
Marija Perković	6. rujna 2016.
Juraj Lucić	6. rujna 2016.
Matea Vodanović	21. rujna 2016.
Tatjana Malogorski	21. rujna 2016.
Josipa Birkić	27. rujna 2016.
Barbara Mioš	28. rujna 2016.
Barbara Vračar	28. rujna 2016.
Vendi Kovačević	29. rujna 2016.
Silvija Vučković	29. rujna 2016.
Đani Beram	29. rujna 2016.
Vanda Siročić	29. rujna 2016.
Ana Štuhec	29. rujna 2016.
Anamarija Bago	30. rujna 2016.
Ivana Hasnaš	30. rujna 2016.
Dubravka Franc	30. rujna 2016.
Božidar Dubovečak	30. rujna 2016.
Ines Veršec	30. rujna 2016.
Lovro Tomić	30. rujna 2016.
Petra Horvatić	30. rujna 2016.
Miriam Šikić	30. rujna 2016.

AKADEMSKA GODINA 2016./2017.

Nikša Bukvić	6. listopada 2016.
Petra Tadić	7. listopada 2016.
Gabriela Barun	14. listopada 2016.
Andrea Martinović	14. listopada 2016.
Tea Bijelić	21. listopada 2016.
Nikolina Kralj	25. listopada 2016.
Matea Koledić	3. studenoga 2016.
Ivanka Vladimir	4. studenoga 2016.
Mirko Jurković	7. studenoga 2016.
Ivana Jukić	10. studenoga 2016.
Rudolph Pater Pietro	10. studenoga 2016.
Ivan Mikinac	17. studenoga 2016.
Andrija Bosančić	18. studenoga 2016.
Leo Jakšić	29. studenoga 2016.
Tamara Špoljar	30. studenoga 2016.
Mladen Mirić	2. prosinca 2016.
Ines Božičević	2. prosinca 2016.
Matea Čop	12. prosinca 2016.
Neven Šegota	14. prosinca 2016.
Fabijan Barbić	15. prosinca 2016.
Tedi Radolović	15. prosinca 2016.
Filip Lokin	16. prosinca 2016.
Slaven Mlinarić	16. prosinca 2016.
Leo Salopek	16. prosinca 2016.

Adela Smajlović	20. prosinca 2016.
Jelena Mraović	20. prosinca 2016.
Marina Habazin	20. prosinca 2016.
Anja Ognjenović	21. prosinca 2016.
Nada Perković	21. prosinca 2016.
Domagoj Suton	28. prosinca 2016.
Mateja Hendak	16. siječnja 2017.
Ana Jeličić	27. siječnja 2017.
Tomislav Špoljarić	3. veljače 2017.
Marija-Katarina Pletikapić	7. veljače 2017.
Nadia El-Salem	14. veljače 2017.
Tina Barišić	20. veljače 2017.
Marija Karađole	22. veljače 2017.
Jurica Tršan	24. veljače 2017.
Margarita Dvornik-Gojsalić	24. veljače 2017.
Ana-Marija Kovač	28. veljače 2017.
Lana Slijepčević	1. ožujka 2017.
Jasmina Kapetan	6. ožujka 2017.
Iris Puharić	9. ožujka 2017.
Tomislav Bosanac	10. ožujka 2017.
Nelly Radić	24. ožujka 2017.
Stipe Brkić	31. ožujka 2017.
Valentina Brgles	11. travnja 2017.
Luka Bartolović	13. travnja 2017.
Zrinko Mikić	13. travnja 2017.
Ivana Mihoković	25. travnja 2017.
Maša Pita	28. travnja 2017.
Dajana Crk	2. svibnja 2017.
Tajma Trupec	22. svibnja 2017.
Zlatko Zvonar	26. svibnja 2017.
Domagoj Tripalo	26. svibnja 2017.
Dina Vukoja	26. svibnja 2017.
Natalija Hlebec Marković	9. lipnja 2017.
Mira Šokičić	9. lipnja 2017.
Anamarija Boban	9. lipnja 2017.
Antonio Križanec	14. lipnja 2017.
Tajana Šimičić	16. lipnja 2017.
Nina Uzelac	19. lipnja 2017.
Liča Lozica	20. lipnja 2017.
Liza Curman	20. lipnja 2017.
Marijana Mrazović	26. lipnja 2017.
Dora Žučko	30. lipnja 2017.
Ana Lessel	30. lipnja 2017.
Goran Gluščić	30. lipnja 2017.
Sandra Cerjan	3. srpnja 2017.
Filip Krolo	4. srpnja 2017.
Dina Dodić	5. srpnja 2017.
Luka Radmanić	6. srpnja 2017.
Ana Miljan	7. srpnja 2017.
Matea Jurak	7. srpnja 2017.

Sara Trnski	10. srpnja 2017.
Nika Konstantinović	10. srpnja 2017.
Ivan Slaviček	11. srpnja 2017.
Nives Mašala	11. srpnja 2017.
Tin Petrović	12. srpnja 2017.
Ana Aračić	14. srpnja 2017.
Tea Kvesić	14. srpnja 2017.
Valentina Jurčević	14. srpnja 2017.
Daria Octenjak	14. srpnja 2017.
Kristina Tkalec	4. rujna 2017.
Aleksandra Stojanović	7. rujna 2017.
Lucija Bastiančić	12. rujna 2017.
Lea Lovrić	12. rujna 2017.
Dagmar Dančuo	12. rujna 2017.
Stella Jakovac	15. rujna 2017.
Ivana Bugarin	18. rujna 2017.
Marina Sinković	19. rujna 2017.
Vlado Blagajac	22. rujna 2017.
Šimun Naletilić	22. rujna 2017.
Maroje Ivanković	22. rujna 2017.
Domagoj Kralj	26. rujna 2017.
Kristina Kušer	26. rujna 2017.
Jelena Sigurnjak	27. rujna 2017.
Edita Klepo	29. rujna 2017.
Marta Iliš	29. rujna 2017.
Marko Severinac	29. rujna 2017.
Antoni Relota	29. rujna 2017.
Damir Otočan	29. rujna 2017.
AKADEMSKA GODINA 2017./2018.	
Ivana Lovrić	2. listopada 2017.
Anja Samardžić	13. listopada 2017.
Keti Kovačević	13. listopada 2017.
Danilo Vrčon	24. listopada 2017.
Slaven Matajčić	27. listopada 2017.
Morana Jurković	1. prosinca 2017.
Hrvoje Hrastić	8. prosinca 2017.
Vinko Zamuda	8. prosinca 2017.
Ana Hrdžić	19. prosinca 2017.
Marija Nika Šijaković	22. prosinca 2017.
Jasna Melnjak	22. prosinca 2017.
Juraj Šavorić	11. siječnja 2018.
Katarina Kopić	16. siječnja 2018.
Nikola Kelava	19. siječnja 2018.
Ivana Ivanković	19. siječnja 2018.
Tea Magaš	23. siječnja 2018.
Ana Tominac	25. siječnja 2018.
Ira Topličanec	26. siječnja 2018.
Sara Zemljić	5. veljače 2018.
Anđela Šimić	9. veljače 2018.
Sanja Peričić	19. veljače 2018.

Elena Valković	23. veljače 2018.
Željka Sabol	27. veljače 2018.
Lovran Peinović	2. ožujka 2018.
Borna Fleck	9. ožujka 2018.
Ivan Dolšak	9. ožujka 2018.
Iva Zečević	9. ožujka 2018.
Nika Šperanda	16. ožujka 2018.
Sonja Kranjčec	21. ožujka 2018.
Mirna Mlinarić	3. travnja 2018.
Vedran Šantić	10. travnja 2018.
Matija Vukojević	12. travnja 2018.
Mateja Vugrinec	20. travnja 2018.
Erika Gamulin	26. travnja 2018.
Tomislav Renić	27. travnja 2018.
Ribičić Ana	4. svibnja 2018.
Ana Blažinović	11. svibnja 2018.
Igor Nazansky	28. svibnja 2018.
Miroslav Nikolić	28. svibnja 2018.
Lucija Barić	30. svibnja 2018.
Dajana Buljan	4. lipnja 2018.
Josipa Burić	4. lipnja 2018.
Zvonimir Zubčić	13. lipnja 2018.
Ana Špiljak	14. lipnja 2018.
Kristina Rakić	15. lipnja 2018.
Alphius Mahoto Liyemo	28. lipnja 2018.

Ana Manojlović	5. srpnja 2018.
Dragana Uzelac	6. srpnja 2018.
Karolina Kolarić	12. srpnja 2018.
Maja Dvoršćak	12. srpnja 2018.
Petar Tomšić	13. srpnja 2018.
Marko Ružić	13. srpnja 2018.
Ivana Sabolek	13. srpnja 2018.
Anamaria Sluganović	13. srpnja 2018.
Dino Gelemanović	13. srpnja 2018.
Anamarija Čižmak	4. rujna 2018.
Ana Rebac	6. rujna 2018.
Karmela Nina Barać	10. rujna 2018.
Mario Lorber	10. rujna 2018.
Klara Marić	13. rujna 2018.
Katarina Miljak	14. rujna 2018.
Dorotea Dolenec	17. rujna 2018.
Glorija Menđušić	17. rujna 2018.
Karla Klobučar	18. rujna 2018.
Marijana-Tea Ivančić	18. rujna 2018.
Tena Galešić	19. rujna 2018.
Luka Pajurin	20. rujna 2018.
Marta Đurica	20. rujna 2018.
Hrvoje Bielen	20. rujna 2018.
Agata Kučko	21. rujna 2018.
Ivana Švub	24. rujna 2018.

Karla Milošević	25. rujna 2018.
Mateja Buriša	25. rujna 2018.
Sonja Babić	25. rujna 2018.
Anamarija Obuljen	26. travnja 2018.
Marina Knapić	26. rujna 2018.
Barbara Matejčić	26. rujna 2018.
Sara Strelec	27. rujna 2018.
Robert Rebac	27. rujna 2018.
Fran Adamić	27. rujna 2018.
Vanda Prodan	27. rujna 2018.
Adela Jureša	28. rujna 2018.
Marija Mamić	28. rujna 2018.
Mihael Galović	28. rujna 2018.
Gabriela Krivić	28. rujna 2018.
Darija Damjanović	28. rujna 2018.
Igor Tomić	28. rujna 2018.
AKADEMSKA GODINA 2018./2019.	
Anita Gaberščik	4. listopada 2018.
Sonja Tudor	4. listopada 2018.
Doris Švob	5. listopada 2018.
Kim Kopres	5. listopada 2018.
Pavla Obadić	12. listopada 2018.
Marina Špehar	19. listopada 2018.
Dina Jelenčić	19. listopada 2018.
Valentina Kunić	19. listopada 2018.

Robert Markanović	23. listopada 2018.
Antonia Bem	8. studenoga 2018.
Helena Pavlović	15. studenoga 2018.
Petra Dornig	28. studenoga 2018.
Antonia Bolšec	11. prosinca 2018.
Anamarija Foglar	14. prosinca 2018.
Aneta Piplica	17. prosinca 2018.
Petra Kumerički r. Oršoš	19. prosinca 2018.
Magdalena Škaro	20. prosinca 2018.
Sonja Vukelić	20. prosinca 2018.
Ana Varjačić	21. prosinca 2018.
Nina Vukušić	11. siječnja 2019.
Helena Hajdin	24. siječnja 2019.
Miroslav Vlašić	5. veljače 2019.
Paula Uglešić	8. veljače 2019.
Ivana Josić	8. veljače 2019.
Magdalena Kolenc	26. veljače 2019.
Andrej Marić	8. ožujka 2019.
Aleksandra Liber	13. ožujka 2019.
Antonio Pokos	14. ožujka 2019.
Martina Lazor	3. travnja 2019.
Anna Volaj-Bijelić	5. travnja 2019.
Stella Lukman	5. travnja 2019.
Mateja Novosel	10. svibnja 2019.
Magdalena Palić	10. lipnja 2019.

Mateja Stipić	10. lipnja 2019.
Dinka Zdelar	12. lipnja 2019.
Ana Grgoić	27. lipnja 2019.
Ana Maria Bašić	27. lipnja 2019.
Jurica Horvat	28. lipnja 2019.
Laura Pašalić	4. srpnja 2019.
Ana Majcan	5. sprnja 2019.
Leo Vukelić	5. sprnja 2019.
Krunoslav Bodalec	8. srpnja 2019.
Iva Kilvain	9. srpnja 2019.
Tomislav Bureš	10. srpnja 2019.
Karmen Postrimovski	11. srpnja 2019.
Roberta Čardaš	11. srpnja 2019.
Lucija Dorkin	11. srpnja 2019.
Petra Jurković	11. srpnja 2019.
Lidija Husta	11. srpnja 2019.
Gabriela Alinčić	12. srpnja 2019.
Robert Ciganović	12. srpnja 2019.
Tena Propadalo	2. rujna 2019.
Ena Oster	6. rujna 2019.
Marta Škurbek	11. rujna 2019.
Ana Ban	12. rujna 2019.
Lana Vukres-Jazić	13. rujna 2019.
Fran Barac	17. rujna 2019.
Nikolina Škvorc	17. rujna 2019.
Zlatko Pehar	19. rujna 2019.
Anja Kampuš	20. rujna 2019.
Maja Prpić	20. rujna 2019.
Luka Bilić	20. rujna 2019.
Zlatko Bježančević	20. rujna 2019.
Ena Nakić	20. rujna 2019.
Majda Požega	23. rujna 2019.
Hrvoje Bezmalinović	24. rujna 2019.
Sofija Džakula	24. rujna 2019.
Barbara Filipović	25. rujna 2019.
Nicol Dobrić	27. rujna 2019.
Ivan Ćurić	27. rujna 2019.
Ana Frangeš	27. rujna 2019.
Dora Jović	27. rujna 2019.
Marija Svedrec	27. rujna 2019.
Ines Papak	27. rujna 2019.
Petra Šoštarić	30. rujna 2019.
Viviane Gros	30. rujna 2019.
Ana_marija Posavec	30. rujna 2019.
Iva Pejnović	30. rujna 2019.
Tomislav Stojanović	30. rujna 2019.
Ivan Sabol	30. rujna 2019.

Popis su izradili prof. dr. sc. Petar Džaja i asistentica Ivana Sabolek, dr. med. vet.

POPIS MAGISTARA

Ime i prezime	Naslov rada	Područje	Datum obrane
AKADEMSKA GODINA 1961./1962.			
Ciril Varga	*Prilog studiju proizvodnosti vode pri klanju stoke u nekim našim industrijskim klaonicama u komparaciji s nekim klaonicama u inozemstvu*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	05. srpnja 1962.
Jarno Mikulka	*O suvremenim postupcima za dokazivanje svježine riba i mogućnostima praktične primjene nekih kemijskih metoda*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	05. srpnja 1962.
Krunoslav Filipčić	*Metodika analize racionalne djelatnosti organa veterinarske inspekcije u mehaniziranim pogonima mesne industrije*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	05. srpnja 1962.
Danilo Kažić	*Kvaliteta masti na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	13. srpnja 1962.
Dušan Pirih	*Prikaz postupaka za ocjenu svježine mlijeka s posebnim osvrtom na vlastite rezultate usporednog ispitivanja stupnja kiselosti, stupnja svježine po Morresu i prisutnosti amonijaka*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	13. srpnja 1962.
Vladimir Bartulić	*Raširenost sarkosporidioze kod goveda i svinja i njeno zančenje za prosuđivanje mesa*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	13. srpnja 1962.
Zdenka Rogošić	*Vrijednost pomoćnih postupaka za ocjenu stupnja iskrvarenja mesa*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	13. srpnja 1962.
Božidar Hergušić	*Komparativna ispitivanja fekalnog zagađenja nekih namirnica testom na koliformne bakterije i fekalne streptokoke*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	14. srpnja 1962.
Ivan Juretić	*Kvaliteta crvenih kobasica na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	14. srpnja 1962.
Milivoj Medven	*Nalaz salmonella u jetrenom kompleksu metiljavih goveda*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	14. srpnja 1962.
Zlatan Sremac	*Snabdjevanje grada Zagreba kvalitetnim mlijekom*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	14. srpnja 1962.
Hrvoje Ambriović	*Utjecaj različitih temperatura pasterizacije na kalo pasteriziranih proizvoda*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	29. rujna 1962.
Želimir Mažgon	*Ph kao kriterij za ocjenu svježine mesa*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	29. rujna 1962.
AKADEMSKA GODINA 1962./1963.			
Aleksandar Krivinjsky	*Vrijednost nekih pomoćnih postupaka za dokaz početne gnjileži mesa*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1963.
Ivan Sišul	*Primjena ultraljubičastog svijetla u pregledu živežnih namirnica*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1963.
Jozo Alpeza	*Kemijski i mikrobiološki sastav jetrenjača i jetrenih pašteta kao kriterij za ocjenu kvalitete*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1963.

Vladimir Bulovec	*Mikroflora soljenih ribljih fileta u ulju*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1963.
Ljubo Kunst	*Mogućnost probave celuloze kod šarana*	Ribogojstvo i bolesti riba	26. srpnja 1963.
AKADEMSKA GODINA 1963./1964.			
Josip Kocković	*Kemijski sastav i mikroflora topljenih sireva na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	14. listopada 1963.
Ljubomir Kajgana	*Odstranjivanje ljepljivosti kod ikre šarana*	Ribogojstvo i bolesti riba	19. listopada 1963.
Vladimir Kuzmanović	*Primjena mikrobiološke metode u istraživanju antimikotičkog djelovanja nekih organoživinih spojeva*	Opća mikrobiologija i mikologija	04. studenoga 1963.
Radovan Rister	*Neke enterobakterije kao uzročnici uvjetno zaraznih bolesti životinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	16. siječnja 1964.
Vladimir Stojković	*Rijeka Gacka kao ribarsko-biološki i ribarsko – turistički objekt*	Ribogojstvo i bolesti riba	26. veljače 1964.
Radmila Lakić	*O djelovanju anestetika na kalifornijsku pastrmku (S. gairdnar indeks) i mogućnosti njihove primjene kod manipulacije sa ribom*	Ribogojstvo i bolesti riba	19. ožujka 1964.
Zenovij Kindij	*Transport ribe*	Ribogojstvo i bolesti riba	19. ožujka 1964.
Dragiša Đenadić	*Proces proizvodnje mladunaca šarana inkubacijom veštački oplođene ikre u vlažnim komorama*	Ribogojstvo i bolesti riba	06. travnja 1964.
Kostadin Žunjić	*Organska produkcija akumulacionog bazena Drinsko jezero*	Ribogojstvo i bolesti riba	08. travnja 1964.
AKADEMSKA GODINA 1964./1965.			
Josip Živković	*Kvalitativno i kvantitativno dokazivanje amonijaka kao kriterij za ocjenu svježine mesa*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	07. ožujka 1965.
Marijan Runac	*Mogućnosti i perspektive ribarskog iskorištavanja Plitvičkih jezera*	Ribogojstvo i bolesti riba	10. ožujka 1965.
Boris Sancin	*Tunjevina kao sirovina za našu riblju industriju*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	26. ožujka 1965.
Žarko Madžirov	*Higijenski minimum pri strojnoj mužnji krava*	Zoohigijena	30. travnja 1965.
Zvonimir Šver	*Djelovanje MS-222 Sandoz na šarana (Cyprinus carpio, L.)*	Ribogojstvo i bolesti riba	10. lipnja 1965.
Ante Milanović	*Broj fakultativnih trovača hrane kao kriterij za ocjenu higijenske kvalitete tvrdih sireva*	Higijena i tehnologija živežnih namirnica animalnog porijekla	23. lipnja 1965.
Đorđe Hristić	*Primena herbicida u ribarstvu*	Ribogojstvo i bolesti riba	28. lipnja 1965.
Marijan Herceg	*Patološka anatomija i patološka histologija nekih respiratornih bolesti peradi*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	06. srpnja 1965.
Ilija Bunjevac	*Mogućnost suzbijanja korova herbicidima u šaranskim ribnjacima*	Ribogojstvo i bolesti riba	07. srpnja 1965.
Dušan Laković	*Dokaz hlapljivog bazičnog dušika kao kriterij za njenu svježinu nekih slatkovodnih riba*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. srpnja 1965.
Ante Parić	*Utjecaj različitih količina natrijeva klorida u hrani na razinu natrija i kalija u jetri i mišićima pilića*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	18. rujna 1965.

AKADEMSKA GODINA 1965./1966.			
Jelena Jevtić	*Histološka karakteristika creva jednogodišnjeg i dvogodišnjeg šarana u toku jedne godine ispitivanja*	Ribogojstvo i bolesti riba	12. studenoga 1965.
Srđan Bavdek	*Histološka građa svinjske slezene s osvrtom na njene reakcijske osobine i plazmatske stanice*	Histologija i embriologija	18. studenoga 1965.
Pavao Roset	*Utjecaj različitih količina željeza u hrani na prirast težine pilića i koncentraciju željeza u mišiću i jetri*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	25. siječnja 1966.
Jože Nemanič	*Utjecaj različitih sistema zračenja peradnjaka nekih naših farmi na proizvodnju i zdravstveno stanje peradi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	27. siječnja 1966.
Željko Župančić	*Uzgoj F soja virusa atipične kuge peradi u kulturi tkiva i priprema vakcine*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. siječnja 1966.
Dobroslava Đogić-Habeković	*Utjecaj ekoloških faktora na eksterijer šarana Vranskog jezera*	Ribogojstvo i bolesti riba	28. veljače 1966.
Jelena Gregurić	*Brzi dokaz kloridnih sastojevina u mlijeku krava u svrhu ranog otkrivanja upalnih promjena u vimenu*	Mikrobiologija i epizootiologija	15. ožujka 1966.
Franjo Strižić	*Nalaz salmonela u jetrenom kompleksu svinja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. ožujka 1966.
Stjepan Repač	*Veterinarsko sanitarni nadzor nad namirnicama animalnog porijekla u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. ožujka 1966.
Antun Vukelić	*Kvaliteta nekih mekih sireva na riječkom tržištu u okviru primjene odredaba projekta pravilnika o bakteriološkim normama za mlijeko i mliječne proizvode*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. ožujka 1966.
Nikola Popović	*Histološka pretraga kao pomoćni postupak u ocjeni kvalitete hrenovki*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. ožujka 1966.
Zdravko Došlić	*Suvremeni problemi proizvodnje zimske salame*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	18. lipnja 1966.
Nežad Bićirević	*Sadržaj amonijaka u žumanjku kao kriterij za ocjenu svježine jaja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. lipnja 1966.
Ilija Magud	*Histopatološke promjene u parenhimatoznim organima i nekim endokrinim žlijezdama konja u produkciji hiperimunih seruma*	Patološka anatomija	02. srpnja 1966.
Dragomir Dangubić	*Fermentativna aktivnost sadržaja slijepih crijeva kod pilića i kokošiju*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	20. rujna 1966.
AKADEMSKA GODINA 1966./1967.			
Suad Efendić	*Histokemijska diferencijacija bubrega, jetre i crijeva u fetusu normalnih štakora i u fetusa gradskih životinja s hipersekrecijom nadbubrežnih žlijezda*	Histologija i embriologija	19. prosinca 1966.
Ivan Fučkala	*Istraživanje imunogenih sposobnosti atenuiranog soja virusa svinjske kuge uzgojenog na kulturu tkivnih stanica*	Mikrobiologija i epizootiologija	23. prosinca 1966.
Milan Zjalić	*Oscilacije osjetljivosti na antibiotičke sojeve streptokoka, stafilokoka i esherichia coli izoliranih iz vimena krava*	Mikrobiologija i epizootiologija	16. siječnja 1967.
Zdravko Križaj	*Prilog poznavanju epizootiologije tuberkuloze u goveda*	Mikrobiologija i epizootiologija	16. siječnja 1967.
Rajko Bojović	*Dokaz normalnih hemolizina u serumu svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	25. veljače 1967.
Vera Kopjar	*Ispitivanje titra seruma zaraznog hepatitisa psa pripremljenog imunizacijom konja virusom uzgojenih na kulturi tkivnih stanica*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. ožujka 1967.

Bogdan Radošević	*Reaktivnost kore nadbubrežne žlijezde peradi u tovu povećane gustoće populacije*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	15. travnja 1967.
Nevenka Marković	*Prilog poznavanju kokcidioze kokoši u S.R. Hrvatskoj s posebnim osvrtom na duljinu masovnog izlučivanja oocista nekih vrsta kokcidija*	Parazitologija	19. travnja 1967.
Andrija Sotrel	*Utjecaj izmijenjenih uvjeta držanja na reaktivnost kore nadbubrežne žlijezde u peradi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	23. lipnja 1967.
Geza Almadi	*Utjecaj suhog ostatka fermentacije oksitetraciklina (OTC-a) na reaktivnost kore nadbubrežne žlijezde pilića u tovu*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	23. lipnja 1967.
Franc Koc	*Utjecaj mikroklime na proizvodnju, zdravlje i konverziju hrane u brojlera u peradnjacima „Perutinine" Ptuj*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	29. lipnja 1967.
Ivan Mrzel	*Prispevek k poznavanju raširjenosti infekcionoznoga bronhitisa na perutinskih obratih u S.R. Sloveniji*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	29. lipnja 1967.
Marijan Mojzišek	*Korpuskularni elementi u krvi brojlera*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	29. lipnja 1967.
Marija Loštrek	*Kvantitativni dokaz goveđeg mesa u trajnim kobasicama metodom precipitacije*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1967.
Vera Mitrović	*Utjecaj otpadnih voda na mikointervertebratu dna reke Pešten*	Ribogojstvo i bolesti riba	10. srpnja 1967.
Miroslava Todorović	*Ispitivanje utjecaja nekih substrata na termorezistentnost spora bacila izoliranih iz konzervi mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	13. srpanja 1967.
Stanislav Gobec	*Istraživanje klaoničkog iskorištenja brojlera linijskih hibrida Nichols-Lohmann*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	13. srpnja 1967.
AKADEMSKA GODINA 1967./1968.			
Nada Zorko	*Utjecaj mikroklimatskih prilika na proizvodnju i zdravlje nesilica u peradnjacima tipa „Pratten"*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. listopada 1967.
Konrad Žiger	*Primjena antinikotika u terapiji eksperimentalne aspergiloze u pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. prosinca 1967.
Matija Jošić	*Istraživanja sadržaja željeza u jajima kokoši*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. prosinca 1967.
Vladimir Horvat	*Deformacije ekstremiteta pilića u kaveznom sistemu tova s naročitim osvrtom na kliničku sliku, patoanatomski i patohistološki nalaz*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. prosinca 1967.
Viktor Stilinović	*Prilog poznavanju nekih faktora koji utječu na količinu izlučene želatine u pasteriziranoj šunki u limenki*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. veljače 1968.
Branko Grabar	*Bolesti fazana u umjetnom uzgoju na području Veterinarske stanice Čakovec*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	06. travnja 1968.
Marijana Galić	*Prilog poznavanju leptospiroze u svinje u Vojvodini za razdoblje od godine 1961.- 1966.*	Mikrobiologija i zarazne bolesti	28. lipnja 1968.
Vinko Apšner	*Primjena agar-gel difuzionog testa za kvalitativni i kvantitativni dokaz goveđeg mesa u trajnim kobasicama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1968.
Đuka Rapić	*Higijenska kvaliteta mlijeka pri preuzimanju u tvornici mliječnih proizvoda PIK-a Belje*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. srpnja 1968.
Ibrahim Pjanić	*Istraživanje svojstava mikrokoka izoliranih iz mesa i mesnih prerađevina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. srpnja 1968.

AKADEMSKA GODINA 1968./1969.			
Tomislav Kolar	*Koncentracija askorbinske kiseline u krvi i mokraći goveda kao indikator odmorenosti nakon transporta*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	04. prosinca 1968.
Adam Vuković	*Istraživanje opsega bakterijske kontaminacije predmeta i strojeva te utjecaj čišćenja i dezinfekcije na smanjenje kontaminacje u jednom pogonu mesne industrije*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. prosinca 1968.
Ivan Kopić	*Utjecaj mikroklimatskih prilika u svinjogojskoj farmi Rokovici PIK-a Vinkovci na zdravstveno stanje i ponašanje svinja*	Zoohigijena	19. prosinca 1968.
Marko Krznarić	*Korporativno istraživanje prikladnosti nekih hraništa za izoliranje enterotokoičnih stafilokoka*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. ožujka 1969.
Mile Šikić	*Istraživanje ukupnog broja bakterija i količine amonijaka kao kriterija svježine konfekcioniranog svinjskog karea*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	26. ožujka 1969.
Anđelko Vrančić	*Tumori pasa s osvrtom na histogenezu, morfogenezu i učestalost*	Patološka anatomija	10. travnja 1969.
Davorin Pleić	*Uloga biljne bjelančevine iz sojine sačme u ishrani šarana*	Ribogojstvo	18. travnja 1969.
Ivan Ileš	*Analiza tržišta ribe Osječke regije*	Ribogojstvo	18. travnja 1969.
Matija Peić	*Analiza poslovanja „Ribnjačarstva Poljana“ za period 1957.- 1966. godine*	Ribogojstvo	18. travnja 1969.
Velimir Đorđević	*Utjecaj raznih vrsta gnojidbe na produktivnost ribnjaka u zemljišno klimatskim uslovima Baranje*	Ribogojstvo	18. travnja 1969.
Franjo Čerkuč	*Utjecaj količine labavo vezane vode u salamureirom svinjskom butu na kalo termičke obrade pri proizvodnji šunke u limenci*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	31. travnja 1969.
Mladen Zobundžija	*Histološka i histokemijska ispitivanja alantoisnog epitela goveda*	Histologija i embriologija	16. svibnja 1969.
Željko Klier	*Sadržaj kalcija i magnezija u krvnom serumu brojlera*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	16. svibnja 1969.
Stanislav Košmerl	*Kongenitalni imunitet protiv atipične kuge peradi u fazanskih pilića porijeklom od vakciniranih fazanki*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	02. lipnja 1969.
Ivan Kučenjak	*Prilog poznavanju učestalosti tipova Escherichia coli u prasadi i teladi*	Mikrobiologija i epizootiologija	06. lipnja 1969.
Hrvoje Gomerčić	*Histomorfološke i histokemijske karakteristike amnionskog epitela goveda*	Histologija i embriologija	24. lipnja 1969.
Gabrijela Krivec	*Iskorištavanje fosfora i kalcija iz dikalcijeva fosfata i kalcijsko aluminijeva fosfata u pilića u tovu*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	20. rujna 1969.
Grozdana Sušak	*Istraživanja djelovanja natrijeva salicilata u tovu pilića*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	20. rujna 1969.
Mustafa Šabani	*Tipizacija enteropatogenih serotipova Escherichia colli infatilnih proljiva u peradi pomoću metode imunofluorescencije*	Mikrobiologija i epizootiologija	20. rujna 1969.
AKADEMSKA GODINA 1969./1970.			
Alojzije Slivnjak	*Krvne stanice kokoši i pilića u gladovanju*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	27. studenoga 1969.
Josip Perić	*Patološka anatomija i histologija upale pluća u svinja*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	29. prosinca 1969.

Križan Čuljak	*Promjene u središnjem živčanom sustavu s osobitim osvrtom na histološku dijagnostiku nekih zaraznih i nezaraznih bolesti svinja*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	29. prosinca 1969.
Slavko Lerman	*Istraživanja o vrijednosti manuelne i nemanuelne obrade retencija sekundina u govečetu*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	07. siječnja 1970.
Slobodan Jusbašić	*Prilog poznavanju djelovanja preparata amprolmix super na kokcidije eimeria tenella i piliće u tovu*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	15. siječnja 1970.
Cvetko Doplihar	*Vpliv nekaternih klimatskih dejavrikov in hlajenja na reprodukcijo prašćev*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	30. siječnja 1970.
Ivo Franić	*Tiobarbiturni test kao kriterij za ocjenu svježine smrznute ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. veljače 1970.
Šime Džapo	*Prilog poznavanju proizvodnje i svojstva dalmatinskog pršuta*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. ožujka 1970.
Tomislav Vrčić	*Količina amonijaka kao kriterij za ocjenu svježine sitne plave morske ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. ožujka 1970.
Milivoj Milin	*Prilog poznavanju proizvodnje i kvalitete mješnog sira u okolici Knina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	05. ožujka 1970.
Miro Gazari	*Sirovinska kvaliteta mlijeka iz sabirališta kninske mljekare*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	05. ožujka 1970.
Bela Šagi	*Količina oksiprolina u nadjevu sremske kobasice kao kriterij za ocjene kvalitete prerađenih sirovina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	30. ožujka 1970.
Hrvoje Mazija	*Istraživanja nekih svojstava virusa zaraznog bronhitisa u Hrvatskoj*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	13. travnja 1970.
Luka Nuglić	*Proširenost zaraznog bronhitisa u seoskim uzgojima peradi na području Velike Gorice*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	27. travnja 1970.
Nedeljko Grubar	*Higijenske prilike u kooperativnoj proizvodnjiperadi na području Opatije te njihov utjecaj na proizvodnju i zdravlje brojlera*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	27. travnja 1970.
Zdenko Klem	*Istraživanje kretanja pH mesa svinja tokom njihove primarne obrade i prerade u suhomesnate prerađevine*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	27. svibnja 1970.
Zdravko Laktić	*Povezanost između prirasta tjelesne težine i iskorištavanja hrane u tovljenih nazimica*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	03. lipnja 1970.
Krešo Matišić	*O potrebi i načinu pregleda mezenterijalnih limfnih čvorova u okviru pregleda mesa poslije klanja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. lipnja 1970.
Željko Bombek	*Istraživanje zdravstvenog stanja peradi na reprodukcijskoj farmi hibrida teških pasmina „Nichols“ i „Hybro“ s naročitim osvrtom na kompleks leukoze i njegovo ekonomsko značenje*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	18. srpnja 1970.
Aleksandar Naletovski	*Pokušaj inaktivacije nespecifičnih inhibitora hemoglutinacije s virusom a.k.p. u serumu kokoši*	Mikrobiologija i epizootiologija	01. kolovoza 1970.
AKADEMSKA GODINA 1970./1971.			
Vaso Matić	*Forenzično prosuđivanje bolesti svinja s naročitim obzirom na potrebe osiguravajućih zavoda u osiguranju stoke*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	02. listopada 1970.
Domi Dževat	*Bakterijska flora u kokoši lakih pasmina uginulih zbog bolesti reproduktivnih organa*	Mikrobiologija i epizootiologija	28. listopada 1970.
Marcel Markulin	*Ispitivanje imunogenih sposobnosti atenuiranog soja virusa zaraznog bronhitisa kokoši*	Mikrobiologija i epizootiologija	30. listopada 1970.

Josip Bartulin	*Osvrt na postupke uzimanja uzoraka i organoleptičke ocjene kvalitete mesnih prerađevina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. studenoga 1970.
Dubravka Tomić	*Količina tripsinrezistetnog tkiva u srijemskoj kobasici kao jedan od kriterija kvalitete*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. studenoga 1970.
Predrag Božičković	*Utjecaj povećane količine željeza u hrani na razinu hemoglobina u krvi i mineralni sastav, dužinu i težinu tibija pilića u tovu*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	17. prosinca 1970.
Dušan Dobrota	*Prilog poznavanju svojstava mesa prstaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. prosinca 1970.
Nikola Džakula	*Prvi nalaz kokcidije eimeria brunetti levine, 1942. u Jugoslaviji i istraživanje njenih razvojnih stadija*	Parazitologija	25. prosinca 1970.
Aleksandar Cek	*Ostvarivanje propisa o kvaliteti i bakteriološkim svojstvima pasteriziranog mlijeka u prometu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	04. siječnja 1971.
Josip Fischbach	*Higijenska i kvalitetna ocjena ostatka mesnog tkiva dobivenih topljenim u tifon uređaju*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. siječnja 1971.
Ivan Gall	*Ispitivanje učestalosti zaostajanja posteljice, puerperalnih endometritisa i pobačaja u krava i njihovog utjecaja na pojavu steriliteta*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda u U.O.	25. veljače 1971.
Stevan Pinčir	*Utjecaj visine vodostaja i temperature vode na mrešćenje šarana na ribolovnom području Apatina*	Ribogojstvo	05. ožujka 1971.
Ante Prgomet	*Prilog poznavanju proizvodnje kaštradine u Dalmaciji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. ožujka 1971.
Draško Kezić	*Usporedno istraživanje stupnja iskrvarenja mesa s pomoću organoleptičkog postupka, filtar papira i određivanje količine hemoglobina Lowibond komparatorom*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. ožujka 1971.
Ljubomir Zečić	*Tendencija razvoja i ekonomsko značenje svinjogojstva na području Bjelovara*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	18. ožujka 1971.
Georgi Tanev	*Rezistencija spermija iz ejakulata bikova i njihova povezanost sa stupnjem oplođenosti krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda u U.O.	12. lipnja 1971.
Gani Muhaxhin	*Utjecaj mikroklimatskih prilika na reprodukciju svinja na području Prištine i previranje štetnih učinaka dodavanjem vitamina C u hranu nerastova*	Zoohigijena	23. lipnja 1971
Cvetan Micevski	*Patološka anatomska i histološka slika nekih retikuloza u domaćih životinja*	Patološka anatomija	24. lipnja 1971.
Stanislav Brezovec	*Proizvodnja prasadi u Donjem Međimurju i mogućnosti za njeno unapređenje*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	26. lipnja 1971.
Zvonko Modrić	*Eksperimentalna leptospirosis pomona u zamorčadi*	Mikrobiologija i epizootiologija	09. srpnja 1971.
Ivan Haubrich	*Prilog poznavanju patogeneze toksičkog djelovanja metoksiefil živina acetata kod peradi*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	16. rujna 1971.
AKADEMSKA GODINA 1971./1972.			
Ivan Vrbanac	*Distrofične i upalne promjene u središnjem živčanom sustavu*	Patološka anatomija	20. prosinca 1971.
Ivan Branilović	*Prilog poznavanju patogene deformacije ekstremiteta pilića u kaveznom sustavu tova na području veterinarske stanice Prelog*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	21. prosinca 1971.
Andrej Ostojić	*Odnos veličine apsolutnog pokazivača preživljavanja spermija i stupnja oplođenja krave i junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda u U.O.	28. prosinca 1971.

Branko Babin	*Prilog poznavanju bakterijske koncentracije mesa i organa jetrenog kompleksa klinički zdrave tovne junadi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	27. siječnja 1972.
Ivan Kosovec	*Kretanje koncentracije serumskih belančevina u pilića*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	31. siječnja 1972.
Franjo Raguž	*Komparativno istraživanje dezinfekcione vrijednosti preparata Ultra-sol, Bis 19 i Desofix Z/4*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. veljače 1972.
Ljerka Šojat	*Broj i vrste laktobacila u nadjevu trajnih kobasica tijekom zrenja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. veljače 1972.
Čedomir Šajber	*Prilog poznavanju proizvodnje i svojstva brzo fermentiranih trajnih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	28. veljače 1972.
Petar Katić	*Istraživanje raširenosti ehinokokoze i mjere za njeno suzbijanje u Srednjoj Dalmaciji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. ožujka 1972.
Josip Kunić	*Dokaz bakterijskih inhibitora u mesu, masnih prerađevina i mlijeka na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. travnja 1972.
Libuška Ivandija	*Utjecaj oksitetraciklina na morfološke i histokemijske osobine te rast u svinja*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	17. travnja 1972.
Stanko Veselić	*Prilog poznavanju svojstava mesa škampa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. travnja 1972.
Viktor Maljevac	*Prilog poznavanju objektivne kvalitete konzervi goveđeg gulaša*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. travnja 1972.
Josip Dabinović	*Prilog poznavanju održljivosti hamburške kobasice za pečenje*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	07. lipnja 1972.
Dušan Vukelić	*Prilog istraživanju o racionalnim prehranbenim finalizacijama na podlozi ovčjeg mesa na otoku Cresu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. lipnja 1972.
Ljubo Kržanić	*Količinsko iskorištavanje (radman) poznatijih vrsta bijele ribe Jadranskog mora – svježih, kuhanih i pečenih na žaru i razvrstavanje u tržišne kategorije*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. lipnja 1972.
Rusko Vuković	*Utjecaj načina prerade na randman ovčjih crijeva u proizvodnji ovitaka za kobasice*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. lipnja 1972.
Vladimir Curilović	*Istraživanje klaoničkog iskorištenja purana linijskih hibrida Ten – 30 - Matthwes*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. lipnja 1972.
Miroslav Jakovina	*Tvorba kolicina u sojeva bakterije Escherichia coli koji su izolirani iz crijeva pilića*	Mikrobiologija i epizootiologija	19. lipnja 1972.
Miroslav Milinčević	*Arterioskleroza u aorti goveda*	Patološka anatomija	29. lipnja 1972.
Ante Hraste	*Aktivnost esteraza u fetalnoj jetri goveda*	Histologija i embriologija	11. srpnja 1972.
Tomo Naglić	*O proteolitičkoj djelatnosti i patogenosti sojeva Candida albicans koji potječu iz životinja i ljudi*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. kolovoza 1972.
AKADEMSKA GODINA 1972./1973.			
Borislav Šimundić-Bendić	*Povezanost mjerila intenziteta rasta nazimica i osobina njihove plodnosti*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	20. listopada 1972.
Berislav Jukić	*Influenca konja: serološki nalaz u postepizootskom razdoblju*	Mikrobiologija i epizootiologija	20. prosinca 1972.
Vojislav Lazić	*Utjecaj odmora prije klanja i omamljivanje brojlera na sadržaj amonijaka u mesu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	28. prosinca 1972.

Marijan Jakovčić	*Utjecaj odmora prije klanja i mehaničkog omamljivanja svinja na sadržaj amonijaka u mesu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	28. prosinca 1972.
Josip Percač	*Istraživanje mikrobiološke kvalitete i održljivosti domaćeg maslaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. siječnja 1973.
Vera Gomerčić	*Usporedna histomorfološka i histokemijska istraživanja u glandulae vesiculosae i u ampullae ductus deferentes goveda, svinje, psa i štakora*	Histologija i embriologija	10. veljače 1973.
Cane Pejkovski	*Kretanje aktivnosti serumske amilaze u pilića u tovu*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	15. veljače 1973.
Nada Anić	*Prilog poznavanju promjena mikroflore smrznutih ćevapčića tijekom pohrane*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	23. veljače 1973.
Radojka Kovačević	*Uporedno istraživanje organoleptičkih promjena i pokazivača razgradnje masnog tkiva u nekim trajnim mesnim prerađevinama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	23. veljače 1973.
Đuro Sulimanović	*Imunitet šarana protiv Rhabdovirus carpio i utvrđivanje antitijela pomoću indirektne hemaglutinacije*	Bolesti riba	28. veljače 1973.
Ivan Račić	*Bedrenica u domaćih životinja i u čovjeka u Hrvatskoj 1947.-1971.*	Mikrobiologija i epizootiologija	12. ožujka 1973.
Stjepan Walter	*Istraživanje aktivnosti kisele fosfataze i jačine flokulacije kao kriterij za ocjenu intenziteta termičke obrade nekih mesnih prerađevina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. ožujka 1973.
Šefik Kadić	*Uporedno istraživanje bakteriološke čistoće radnih površina pri različitom intenzitetu mehaničkog čišćenja i dezinfekcije te njezin utjecaj na higijensku kvalitetu mesnih prerađevina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. ožujka 1973.
Milan Maljković	*Istraživanje opsega bakterijske kontaminacije svinjskog buta u pojedinim fazama obrade i njenog utjecaja na bakteriološki nalaz u šunki u limenkama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. ožujka 1973.
Zlatko Gall	*Parazitske invazije ovaca utvrđene u riječkoj klaonici i njihov utjecaj na prosuđivanje valjanosti mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	17. ožujka 1973.
Emerik Zver	*Prilog poznavanju kemijskog sastava mesa brojlera linije Nichols-Lochmann*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	26. ožujka 1973.
Ignac Gojšić	*Primjena različitih temperatura i kalijeva perjodata (KIC_4) za uklanjanje nespecifičnih inhibitora hemaglutinacije virusa atipične kuge peradi u serumu fazana*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	05. travnja 1973.
Anđelko Glibota	*Erozije i ulceracije kutikule želuca pilića u tovu s obzirom na ulogu ribljeg brašna u etiologiji bolesti*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	12. travnja 1973.
Petar Kraljević	*Istraživanje resorpcije propionske kiseline u slijepim crijevima fazana*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	12. travnja 1973.
Ivan Gluić	*Prilog poznavanju postupka izolacije i opsega kontaminacije animalnih namirnica iz roda Pseudomona*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. travnja 1973.
Mirza Hadžiomanović	*Istraživanje učestalosti kontaminacije sa sulfitreducirajućim klostridijima napose sa C. perfrigens svježeg (sirovog) mesa, površina i pribora*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. travnja 1973.
Petar Lukman	*Prilog lokalnom liječenju maternice streptomicinom i streptocilinom 24 sata nakon osjemenjivanja krava koje se pregone iz neutvrđenih razloga*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	24. travnja 1973.
Đuro Milković	*Utjecaj inkubacije na kvalitetna svojstva kokošji jaja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. svibnja 1973.
Marko Volk	*Srčana kap u brojlera*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	23. svibnja 1973.

Josip Baloković	*Utjecaj nivoa proizvodnje mlijeka i toka laktacije na patologiju reprodukcije u krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	25. lipnja 1973.
Luka Mažuran	*Primjena serumneutralizacije i gel- difuzione precipitacije u dokazivanju specifičnih antitijela nakon vakcinacije peradi protiv zaraznog bronhitisa*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	05. srpnja 1973.
AKADEMSKA GODINA 1973./1974.			
Ante Blajić	*Nutritivno djelovanje pesona u pilića u tovu*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	26. listopada 1973.
Alojz Slavič	*Trajanje iskorištavanja i proizvodnja odojaka u krmača farme „Jezera" K.I.K. „Pomurka"*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	01. studenoga 1973.
Luka Oskomić	*Utjecaj dodavanja željeza vodi za piće na neke aspekte metabolizma željeza u prasadi u tovu*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	01. studenoga 1973.
Gajo Gajić	*Prikladnost reduktaza testova za ocjenu opsega bakterijske kontaminacije i svježine mesa brojlera*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	28. prosinca 1973.
Tomo Ivek	*Ispitivanje utjecaja stimulacije ovulacije na rezultate umjetnog osjemenjivanja krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	28. prosinca 1973.
Antun Pospišil	*Istraživanje faktora koji utječu na rezultate određivanja ukupno dodatnih tvari u šunki u limenci primjenom američke formule*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. siječnja 1974.
Matija Kovačević	*Istraživanje utjecaja polifosfata na kapacitet vezanja vode u govođem mesu tijekom termičke obrade*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. siječnja 1974.
Zien El Abdien Abd El Halim	*Histokemijska istraživanja nadbubrežne žlijezde jednodnevnih pilića različite težine*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	12. siječnja 1974.
Vlastimir Đorđević	*Istraživanje obima bakterijske kontaminacije svinjskih trupova a posebno enterobakterijama u klaonicama s različitom tehnologijom primarne obrade*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	13. veljače 1974.
Božidar Kulišić	*Pregled matičnog stada kalifornijske pastrve ribogojilišta u Kninu i zlouste pastrve s izvorskog dijela Krke na prisutnost virusa ZNG*	Bolesti riba	01. ožujka 1974.
Zdravko Petrinec	*Metoda plakova i plak serum neutralizacijski test za Rhabdo-virus carpio*	Bolesti riba	01. ožujka 1974.
Danko Hajsig	*Istraživanja biokemijskih svojstava sojeva Staphylococcus aureus koji su izdvojeni iz patoloških promjena u kunića*	Mikrobiologija i epizootiologija	20. ožujka 1974.
Miljenko Juričić	*Svojstva i održljivost domaće svinjske masti iz individualne proizvodnje*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. travnja 1974.
Želimir Malnar	*Istraživanje tržne vrijednosti šarana iz ribnjačarstva u Končanici i Poljani*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. travnja 1974.
Tomislav Petrak	*Prilog poznavanju postupaka izoliranja i opsega kontaminacije namirnica SB cereus*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. travnja 1974.
Slavko Bambir	*Histološke promjene u jetri ovaca invadiranih malim metiljem, a terapirane različitim kloriranim ugljikovodicima*	Patološka anatomija	01. srpnja 1974.
Mirko Lojkić	*Antitijela za virus Aujeszkyjeve bolesti u klinički zdravih svinja na području Hrvatske*	Mikrobiologija i epizootiologija	08. srpnja 1974.
Vitomir Bilić	*Osjetljivost na antibiotike i kemoterapeutike pojedinih bakterija što potječu iz organa uginulih svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	08. srpnja 1974.
Ivo Karadjole	*Kretanje aktivnosti fermenata alkalne fosfataze i aldolaze te koncentracije ukupnih bjelančevina u plazmi kokoši u različitoj dobi i fazi proizvodnje jaja*	Uzgoj, higijena i patologija peradi	12. srpnja 1974.

AKADEMSKA GODINA 1974./1975.			
Branko Trukenbrod	*Upala zvukovoda i bubnjića u mesojeda*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	14. listopada 1974.
Dinko Linić	*Prilog deratizacije farme peradi*	Zoohigijena	30. listopada 1974.
Marija Vučemilo	*Mogućnost dezinfekcije peradnjaka sa raspršenim dezinficijencima*	Zoohigijena	30. listopada 1974.
Januz Ajeti	*Prilog poznavanju kontaminacije krmnih smjesa u nas*	Mikrobiologija i epizootiologija	06. studenoga 1974.
Stjepan Pepelnjak	*Istraživanja odnosa kvasaca i bakterija: Candida crusei, C. Tropicalis, C. Pseudotropicalis, Hansenula anomala i Corynebacterium pyogenes*	Mikrobiologija i epizootiologija	09. prosinca 1974.
Marija Šimunec	*Radiodenzitometrijska istraživanja kostiju svinja tretiranih s oksitetraciklinom*	Histologija i embriologija	11. prosinca 1974.
Ivan Majdak	*Uspješnost proizvodnje brojlera različitih hibrida u kontroliranim ali različitim uvjetima*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	01. ožujka 1975.
Zvonimir Lešnik	*Prilog poznavanju sinkronizacije estrusa kod krava pomoću anifertila s osvrtom na profilaksu steriliteta*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	05. ožujka 1975.
Đuro Karlović	*Prilog poznavanju zdravstvenog nadzora nad namirnicama animalnog porijekla u gradu zagrebu u prošlosti i danas*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. ožujka 1975.
Ivan Komerički	*Prilog poznavanju mikroflore nekih začina i njenog značenja za kvalitetu kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. ožujka 1975.
Antun Trdak	*Prilog poznavanju kakvoće smrznutih proizvoda od usitnjenog mesa na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. ožujka 1975.
Anton Jeromel	*Zimovanje riba*	Ribogojstvo	25. ožujka 1975.
Pero Ramadan	*Određivanje aktivnosti tripsina u ekskrementima psa s pomoću probe na filmu*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	16. travnja 1975..
Franjo Bermarija	*Myxovirus parainfluenzae 3: Adaptacija goveđeg soja na pileći embrij*	Mikrobiologija i epizootiologija	16. svibnja 1975.
Vera Tadić	*Proizvodnja rasplodnih jaja od hibrida teških pasmina u kooperaciji sa individualnim proizvođačima na podruju općine Vrbovec u 1971. i 1972.*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	01. lipnja 1975.
Vlasta Šerman	*Promjene razine hemoglobina u krvi, željeza i bakra u krvnoj plazmi te željeza u suhoj tvari jetre i grudnog mišićja purića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	04. lipnja 1975.
Ivan Rusac	*Istraživanje prirasta težine, potroška i konverzije hrane te razine natrija i kalija u krvnoj plazmi purana*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	14. lipnja 1975.
Stevo Gatalica	*Utjecaj različite dužine trajanja uskladištenja pilića na uspješnost tova*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	30. lipnja 1975.
AKADEMSKA GODINA 1975./1976.			
Antun Alegro	*Prilog značenju neposredne funkcije knjižavca u dijagnostici i terapiji bolesti knjižavca*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	06. studenoga 1975.
Slavko Šarić	*Prilog poznavanju oplodne sposobnosti junice u tipu domaćeg šarenog govečeta prethodno namijenjenih tovu*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. studenoga 1975.

Ankica Nemanić	*Mikrobiološka flora u velikim industrijskim valionicama, nakljucanim jajima i jednodnevnim pilićima izlučenim iz daljnje proizvodnje*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	06. prosinca 1975.
Sead Građanin	*Vrtičavost pastrva: epizootiologija, klinička slika i patološke promjene u ribogojilištu „Jezero“*	Bolesti riba	09. prosinca 1975.
Zdravko Kunst	*Razlike u postotku koncepcije krava i junica osjemenjenih s duboko smrznutom spermom držanom poslije otapanja 180 minuta na različitim temperaturama*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	29. prosinca 1975.
Haha Salem Ben Mohmoud	*Istraživanja kvalitete smrznutih gotovih jela*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. veljače 1976.
Marko Mihalina	*Utjecaj kemijske oksigenacije sperme na uspjeh umjetnog osjemenjivanja krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	16. ožujka 1976.
Dragutin Brož	*Prilog poznavanju stupnja klaoničkog iskorištavanja tovljenih gusaka rajnske pasmine*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	17. ožujka 1976.
Matija Išek	*Proizvodnja prasadi na individualnom sektoru područja općine Križevci s posebnim osvrtom na uvjete držanja svinja*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	19. ožujka 1976.
Nikola Dasović	*Karakteristike reprodukcije krava na području Vetrerinarske stanice Bosanski Petrovac i sugestije organizacije reprodukcije i umjetnog osjemenjivanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. travnja 1976.
Boris Krsnik	*Ponašanje rasplodnih krmača u različitim proizvodnim uvjetima od odbića prasadi pa do ponovne bređosti*	Zoohigijena	29. travnja 1976.
Krunoslav Kos	*Utjecaj različitih količina mangana u hrani na razinu mangana u kostima i mišićima pilića u tovu*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	30. travnja 1976.
Zdenko Makek	*Dijagnoza gravidnosti u ovaca biopsijom sluznice vagine*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	14. svibnja 1976.
Mihajlo Zorić	*Tehnološki i ekonomski aspekti uzgoja mladica lakih pasmina u baterijskom sistemu držanja na društvenoj farmi u SR Makedoniji u 1974. i 1975.*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	21. svibnja 1976.
Juraj Srnec	*Karakteristike reprodukcije krava u Međimurju i analiza faktora koji imaju utjecaja na rezultate umjetnog osjemenjivanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	01. lipnja 1976.
Ivan Čatipović	*Patohistološke promjene u placentomima krava s retencijom sekundina*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. lipnja 1976.
Ivan Domjan	*Analiza rada i ocijena rezultata osiguranja životinja „Croatia“ Zavoda za osiguranje i reosiguranje za razdoblje od 1968. – 1973. godine*	Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu životinja	29. lipnja 1976.
Miroslav Pavlović	*Zarazne bolesti na jednom velikom svinjogojstvu s osvrtom na osiguranje stoke*	Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu životinja	29. lipnja 1976.
Vladimir Kovačić	*Odgovornosti za nastanak šteta na osiguranim životinjama*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	29. lipnja 1976.
Zvonimir Trgovac	*Značenje zaraznih bolesti u osiguranju tovne teladi i junadi*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	29. lipnja 1976.
Rado Lobnik	*Mogućnost osiguranja proizvodnje pastrve*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	30. lipnja 1976.
Vladimir Hruška	*Problematika u osiguranju pčela*	Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštita životinja	30. lipnja 1976.
Ante Alvir	*Prosuđivanje starosti procesa u sudskom veterinastvu na osnovi patoanatomskih i patohistoloških promjena*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	01. srpnja 1976.

Bogomir Gliha	*Vibriozni hepatitis u kokoši*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	03. srpnja 1976.
Franjo Premuž	*Opterećenje glukozom i razvoj inzulinske funkcije u prasadi*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	08. srpnja 1976.
AKADEMSKA GODINA 1976./1977.			
Vladimir Hahn	*O uzrocima, oblicima i liječenju pravih kolika u konja registriranih na Klinici za unutrašnje bolesti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu u razdoblju od 1956. – 1975.*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	10. studenoga 1976.
Mirko Vrbljanin	*Organizacija umjetnog osjemenjivanja krava primjenom duboke smrznute sperme na području veterinarske stanice Prnjavor*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	12. studenoga 1976.
Abdel Hafis Ibrahim	*Tehnologija i higijena problematike proizvodnje mesnih konzervi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	18. studenoga 1976.
Branimir Mioković	*Istraživanja opsega kontaminacije trupova brojlera, vode za šurenje i hlađenje sa sporama sulfitreducirajućih klostridija, a posebno s Clostridium perfrigens*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	06. prosinca 1976.
Zvonko Horvat	*Upalne promjene u plućima svinja u intenzivnom uzgoju: bakteriološki i histološki nalazi*	Mikrobiologija i epizootiologija	21. prosinca 1976.
Zvonimir Jerkić	*Različiti postupci sanitarne obrade rasplodnih jaja proizvedenih u kooperaciji i na farmi te njihov utjecaj na leženje pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	10. siječnja 1977.
Antun Presečki	*Prilog poznavanju proizvodnje i kakvoće Istarskog ovčjeg sira*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. veljače 1977.
Ranka Rajković – Janje	*Bakteriološki nalazi u uginule prasadi na jednom poljoprivrednom dobru i utvrđivanje odnosa izoliranih bakterija prema antibioticima i kemoterapeuticima*	Mikrobiologija i epizootiologija	01. veljače 1977.
Franc Samojlenko	*Utjecaj kemijske dezinfekcije na smanjenje bakterijske kontaminacije mesa brojlera*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. ožujka 1977.
Marijan Tiselj	*Kalo nekih mesnih proizvoda tijekom proizvodnje i uskladištenja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. ožujka 1977.
Radoslav Baburak	*Prilog proučavanju organizacije veterinarskog pregleda mesa na pokretnoj traci*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. ožujka 1977.
John Dargbe Farmich	*Promjene aktivnosti i preživljavanje duboko smrznutih spermija bika ovisno o temperaturnom režimu poslije otapanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	18. ožujka 1977.
Matija Ligenza	*Odnost stupnja steonosti krava i junica prema dobi plotkinja i mjesecu osjemenjivanja na području Veterinarske ambulante Križ*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	18. ožujka 1977.
Vilim Ditrih	*Punkcija sirišta i neke odlike sirišnog sadržaja u teladi s posebnim osvrtom na patološka stanja u sirištu i crijevu*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	18. ožujka 1977.
Oton Žunec	*Utjecaj stupnja usitnjavanja mesa, širine ovitka i primjene glukono-delta laktona na brzinu dehidracije nekih trajnih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	10. svibnja 1977.
Radovan Milić	*Istraživanje učestalosti i opsega kontaminacije riba s živom s raznih ribolovnih područja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	10. svibnja 1977.
Ivo Rotdajč	*Promjena mikroflore mlijeka u pojedinim fazama proizvodnje mlijeka u prahu postupkom raspršivanja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	13. svibnja 1977.
Alfred Merc	*Randman i svojstva mesa kunića*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	16. svibnja 1977.

Ferdo Preželj	*Istraživanje kretanja pH u mesu svinja nakon klanja i presumptivna ocjena svojstva vezanja vode*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. svibnja 1977.
Jožef Žužek	*Zdravstveno zavarovanje živali u Sloveniji*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	20. svibnja 1977.
Aleksandar Kampuš	*Prikladnost smrznutog mesa za proizvodnju nekih konzervi od usitnjenog salamurenog mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	28. svibnja 1977.
Eugen Strahonja	*Nadzor nad klanjem stoke i tržni nadzor mesa u Varaždinu u 15. stoljeću*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	29. svibnja 1977.
Božidar Šoša	*Promjene i sastav mikroflore tijekom prerade sitne plave morske ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. lipnja 1977.
Veronika Žunec	*Istraživanje kvalitetnih svojstava mliječnih konzervi na jugoslavenskom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	07. lipnja 1977.
Miljenko Binički	*Utjecaj modificiranog „STEP-UP“ svjetlosnog programa na proizvodnju konzumnih jaja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	08. lipnja 1977.
Jože Lainščak	*Svojstva „kreme“ od svinjskih kožica proizvedenih s upotrebom različitih emulgatora*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. lipnja 1977.
Strahil Mitrovski	*Opseg i rezultati veterinarsko zdravstvenog nadzora nad namirnicama u Vukovaru u proteklih 30 godina*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	13. lipnja 1977.
Milivoj Škreblin	*Makroskopske i mikroskopske promjene u butu štakora nakon i/m aplikacije različitih doza kemoterapeutika CRC 7001*	Patološka anatomija	21. lipnja 1977.
Darko Sakar	*Prilog poznavanju kliničke patologije tigraste papigice (Melopsittacus undulatus) i kanarinca (Serinus canaria) na temelju obrade bolesničkog materijala Klinike za unutrašnje bolesti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu u razdoblju od godine 1965. do 1977.*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	22. lipnja 1977.
Nedeljko Čaušić	*Utjecaj volumena doze i broja spermija na postotak koncepcije i broj prasadi u leglima osjemenjenih krmača*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s umjetnim osjemenjivanjem	01. srpnja 1977.
Stjepan Batarelo	*Neke karakteristike razmnožavanja konja lipicanske pasmine uzgajanih u ergeli*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	01. srpnja 1977.
Zdravko Mendler	*Kretanje razine natrija i kalija u serumu i mokraći krava u presušenju i tijekom laktacije*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	06. srpnja 1977.
Anton Lavrić	*Patomorfološki nalazi u štakora u pokusu subakutne toksičnosti ergozina u odnosu na ergotamin*	Patološka anatomija	14. srpnja 1977.
Gani Pulja	*Prilog poznavanju komercijalnog rasijecanja i kvalitete mesa ovaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	14. srpnja 1977.
Rajko Obradović	*Prilog poznavanju klanja svinja i naturalne prerade mesa u Valpovštini*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	14. srpnja 1977.
Svetislav Manojlović	*Ocijene kvalitete svinja na liniji klanja u klaonici PIK Vukovar*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	14. srpnja 1977.
Ante Jelić	*Sakupljanje i namjensko iskorištavanje endokrino fermentnih sirovina u SR Hrvatskoj*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	15. srpnja 1977.
Ahmed El Tigani Abdelrahim Ahmed	*Ovisnost postotka koncepcije u krava i junica o temperaturi i relativnoj vlazi zraka*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	15. srpnja 1977.
Risto Jankor	*Nalaz streptokoka u mlijeku i mliječnim proizvodima i njihova determinacija*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. srpnja 1977.
Josip Matoković	*Proizvodnja prasadi za tov u suradnji poduzeća „Papuk“ i poljoprivrednika u Požeškoj zavali*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	18. srpnja 1977.

Stjepan Jurković	*Prilog poznavanju kvalitete mlijeka i mliječnih proizvoda na osječkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	18. srpnja 1977.
Stjepan Kolak	*Osobine plodnosti krmača odbijenih krajem, odnosno prije kraja trećeg tjedna dojenja*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	18. srpnja 1977.
Pavle Petrov	*Randman kod klanja ovaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. srpnja 1977.
Tomislav Matošin	*Prilog poznavanju problematike lovne privrede i svojstva mesa divljači*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	19. srpnja 1977.
AKADEMSKA GODINA 1977./1978.			
Marija Pupić	*Količina dodanih polifosfata u mesnim prerađevinama na našem tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. listopada 1977.
Miljenko Kapetanić	*Usporedno istraživanje nekih podloga za izolaciju i determinaciju enterokoka u namirnicama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. listopada 1977.
Rudolf Kraft	*Precipitini za virus zaraznog hepatitisa psa u serumima pasa iz okolice Zagreba*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. listopada 1977.
Zdenko Volner	*Mikobakterije u svinja i prilog značenju divljih ptica u prijenosu tuberkuloze*	Mikrobiologija i epizootiologija	09. studenoga 1977.
Mladen Celovec	*Štete na osiguranoj teladi u tovu u toku 1973. i 1975. godine na području O.Z. poslovnice Križevci*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	02. prosinca 1977.
Ivan Babok	*Prilog poznavanju svojstva mesa žaba kao namirnice za ljudsku hranu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. prosinca 1977.
Zvonimir Klinar	*Glukoneogeneza kod pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	20. prosinca 1977.
Ivan Tovernić	*Proizvodnja u inkubatoru tipa „RK-164“ s posebnim osvrtom na etiologiju nastanka zadušaka i bolesti jednodnevnih pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	03. veljače 1978.
Zlatko Kumer	*Promjene nekih odlika sadržaja buraga, knjižavca i sirišta kod traumatske indigestije goveda*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	08. veljače 1978.
Boris Kašman	*Promet nastrija i kalija u kolostrumu i u mlijeku krmača*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	14. veljače 1978.
Vanči Križanac	*Istraživanje uloge Rhabdovirus carpio, rabdovirusa bijelog amura i rabdovirusa mlađa štuke u nastanku upale ribljeg mjehura kod šarana*	Bolesti riba	14. veljače 1978.
Nikola Kezić	*Epitootiologija i patologija upale ribljeg mjehura*	Bolesti riba	14. veljače 1978.
Jasna Obradović	*Izolacija uzročnika eritrodermatitisa šarana usporedba sojeva*	Bolesti riba	14. veljače 1978.
Franjo Smiljan	*Prilog poznavanju suvremene proizvodnje i kvalitete obarenih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. ožujka 1978.
Dragutin Tišljarec	*Prilog poznavanju utjecaja polifosfata na kakvoću nekih kobasica*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	28. ožujka 1978.
Ivan Car	*Klaonički randman teladi simentalskih križanaca u individualoj proizvodnji*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	28. ožujka 1978.
Ivan Žara	*Prilog poznavanju randmana i kvalitete svinjskih crijeva kao ovitaka za kobasice*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	28. ožujka 1978.
Jože Šiftar	*Istraživanje tenoloških grešaka koje negativno utječu na ocjenu kvalitete zaklanih brojlera*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	28. ožujka 1978.

Juraj Rukavina	*Prilog poznavanju proizvodnje i svojstava podlijevanog sira u okolici Vinkovaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	28. ožujka 1978.
Mato Šikić	*Prilog poznavanju kvalitete vode za piće na području općine Vinkovci*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	28. ožujka 1978.
Zvonimir Rudetić	*Organizacija i značenje interne kontrole kvalitete mesnih proizvoda*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	29. ožujka 1978.
Metodija Dodovski	*Promjene u koncentraciji i ukupnog sadržaja željeza i bakra u žumanjku i bijelanjku jaja u kokoši nesilica od pronošenja do izlučivanja iz proizvodnje*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	07. travnja 1978.
Ozren Samardžija	*Kakvoća mlijeka individualnih proizvođača u okolici Osijeka*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. lipnja 1978.
Veljko Bijelić	*Istraživanje ostvarivanja načela higijene u proizvodnji namirnica na području SAP Vojvodine*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. lipnja 1978.
Mato Matić	*Štete izazvane nekim organskim bolestima u goveda na PIK-u Vinkovci obrađene na osnovi podataka OZ-a za razdoblje 1967.- 1976.*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	13. lipnja 1978.
Đuro Ćutić	*Prilog poznavanju ocjene kvalitete junadi na liniji klanja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. lipnja 1978.
Mijo Kovačić	*Higijenski nivo proizvodnje mlijeka na području Veterinarske stanice „Ivanec“*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. lipnja 1978.
Pavle Bartolović	*Prilog poznavanju proizvodnje i kakvoće savskog kulena*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. lipnja 1978.
Ismail Abdel Dayim El Mahi	*Rezultati umjetno izazvanih laktacija u goveda*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	30. lipnja 1978.
Ana Kostanjevcc	*Ulcerozno - nekrotični enteritis u kooperacijskom tovu pilića s posebnim osvrtom na njegovu etiologiju kao i na negativan utjecaj na ekonomiku proizvodnje*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	13. srpnja 1978.
Metodije Gjondev	*Kalcij i fosfor u ljusci, žumanjku i bjelanjku jaja u kokoši nesilica različite dobi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	13. srpnja 1978.
Roman Grandič	*Imunoprofilaksa zaraznog bronhitisa peradi primjenom vakcinalnih sojeva virusa H120 i H52*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	13. srpnja 1978.
Antun Brkić	*Mogućnost osiguranja pasa sa posebnim osvrtom na kirurške bolesti*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	14. srpnja 1978.
Ernest Snehanek	*Istraživanje aktivnosti adenozintrifosfataza u amnionskom epitelu u amnionskoj tekućini gomeda*	Histologija i embriologija	14. srpnja 1978.
AKADEMSKA GODINA 1978./1979.			
Božidar Pizek	*Osiguranje junica i krava s obzirom na jalovost*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	30. listopada 1978.
Josip Grgurić	*O gubicima i štetama u industrijskom tovu svinja*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	31. listopada 1978.
Mijo Tkalec	*Proizvodnja, gubici i osiguranje šteta u industrijskom svinjogojstvu*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	31. listopada 1978.
Alojz Durlen	*Testisi muških životinja kao živežna namirnica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. studenoga 1978.
Andrija Čović	*Nalazi bakterija i gljivica u genitalnim organima neplodnih kobila*	Mikrobiologija i epizootiologija	09. studenoga 1978.
Višnja Pavlović	*Pregled i značenje nekih metoda pretrage u dijagnostici hepatopatija konja*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	24. studenoga 1978.

Dragutin Hrovat	*Promjene koncentracije kalcija i magnezija u krvnom serumu nesilja lakih pasmina tijekom jedne eksploatacije*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	25. prosinca 1978.
Georgi Mickovski	*Rezultati određivanja broja stanica u mlijeku krava tokom spolnog ciklusa i u praznim intervalima po porodu u plodnih i neplodnih krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. prosinca 1978.
Mijo Jošić	*Prilog poznavanju patogenoze otrovanja fenil živinim acetatom*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	15. siječnja 1979.
Stanko Sambolec	*Istraživanje upotrebe termičke dimne komore (TDK – 4 Automatik, Belje) u preradi mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. veljače 1979.
Blagoje Delovski	*Utrošak i iskorištavanje hrane pri podnom i kaveznom uzgoju nesilica hibrida lakih pasmina i njihov utjecaj na ekonomičnost uzgoja i proizvodnju konzumnih jaja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	05. travnja 1979.
Franc Colarić	*Primjena dezinficijensa DES L14 iz skupine kvarternih amonijevih spojeva u uvjetima prakse*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	05. travnja 1979.
Miljenko Ropac	*Higijena i sanitacija bunara u Velikom Trojstvu*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	05. travnja 1979.
Ratomir Rački	*Higijenske specifičnosti vodoopskrbe i sanitacije u općini Delnice*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	05. travnja 1979.
Marijan Kranjc	*Higijensko - sanitarne mjere u tovilištu teladi*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	25. travnja 1979.
Petar Čleković	*Dezinsekcija u utilizacijskom zavodu mesne industrije „Gavrilović“ u Petrinji*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	25. travnja 1979.
Željko Derčić	*Dezinfekcija transportnih sredstava*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	25. travnja 1979.
Ante Ajduković	*Suzbijanje muha u stajama za proizvodnju jaja i mlijeka u kooperaciji*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	26. travnja 1979.
Jože Pajtler	*Prilog dezinfekciji gnoja i stelje*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	17. svibnja 1979.
Tomislav Ivaković	*Higijensko – sanitarne mjere u kampu*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	17. svibnja 1979.
Damir Rapić	*Istraživanje paramfistomoze s posebnim osvrtom na epizootiologiju i liječenje*	Parazitologija	25. svibnja 1979.
Ivan Stepić	*Razdioba bucanja poslije odbića i mogućnosti organizacije pripusta krmače*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	28. svibnja 1979.
Josip Lončarić	*Higijenske prilike poljoprivrednih gospodarstava sela Posavski Bregi i mogućnosti njihove sanacije*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	04. lipnja 1979.
Karlo Rakovac	*Higijensko – sanitarne prilike i tekuća dezinfekcija poluotvorenih staja u okolici Poreča na području mediteranske klime*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	04. lipnja 1979.
Franjo Novoselac	*Higijensko – sanitarne prilike i mogućnosti dezinfekcije u školi „Moša Pijade“ u Županji*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	05. lipnja 1979.
Srboljub Čučković	*Higijensko – sanitarne mjere u lječilištu Topusko*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	05. lipnja 1979.
Aleksandar Stanojkovski	*Očitovanje rasta svinja u zavisnosti od žive vage na početku othrane i tova*	Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji	14. lipnja 1979.
Ružica Blažević	*Primjena nankora insekticida iz skupine organofosfornih spojeva za suzbijanje kućne muhe*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	19. lipnja 1979.
Stjepan Kutnjak	*Dezinsekcija ugostiteljskih objekata u općini Ludbreg*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	19. lipnja 1979.

Bara Vinković	*Higijena i sanitacija vode u bazenima Krapinskih toplica*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	21. lipnja 1979.
Gabrijel Roša	*Specifičnost sanitacije zatvorenog bazena i plaža na otoku Rabu*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	21. lipnja 1979.
Juraj Marušić	*Specifičnosti dezinfekcije u zatvorenim bazenima hotelskog poduzeća „Hvar“ na Hvaru*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	21. lipnja 1979.
Zlatan Rendić	*Higijensko – sanitarne mjere hotelskog poduzeća „Jadran“ u Supetru na Braču*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	21. lipnja 1979.
Aldo Milotić	*Ekonomska opravdanost dvociklične proizvodnje purjih jaja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	12. srpnja 1979.
Božidar Čipčić	*Utjecaj umjetnog osjemenjivanja na konformaciju tijela domaćeg simentalskog goveda u općini Zabok*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	13. srpnja 1979.
Muhamed Obeji	*Sadržaj magnezija, natrija, kalija i željeza u ljusci jaja pura različite dobi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	13. srpnja 1979.
Božidar Premzl	*Iskustva o organizaciji umjetnog osjemenjivanja svinja iz centra za umjetno osjemenjivanje domaćih životinja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	16. srpnja 1979.
Ivan Šturm	*Higijena i sanitacija bunara u selu Rugvici*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	17. rujna 1979.
AKADEMSKA GODINA 1979./1980.			
Jože Grom	*Tipizacija virusnih sojeva zarazne uzetosti svinja (ZUS) izoliranih u Sloveniiji*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. listopada 1979.
Stanko Medak	*Prilog poznavanju osvarivanju načela higijene u mesnicama na području S.O. Metković*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. listopada 1979.
Mladen Žunić	*Prilog poznavanju higijenske kakavoće industrijskog sladoleda*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. listopada 1979.
Josip Berečki	*Indikaciona područja, vrste i upotreba lijekova u konja u proizvodnji hiperimunih seruma*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	26. listopada 1979.
Nikola Huić	*Veterinarsko – sanitarna kontrola klanja svinja u individualnim domaćinstvima na području S.O. Zaprešić*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	21. studenoga 1979.
Petar Bosnić	*Procjena učinaka križanja jorkšir krmača i švedskih nerastova na broj prasadi oprasene u prvim leglima*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	24. studenoga 1979.
Pero Kardun	*Utjecaj odlaganja karotinoidnih tvari u žumanjku nesilica na potrošačku kvalitetu jaja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. prosinca 1979.
Vladimir Melenjak	*Konfekcioniranje mesa u hoteljerstvu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. prosinca 1979.
Vladislav Forsthuber	*Istraživanje značaja pojave i proširenosti reovirusnog artritisa u rasplodnih nesilica teških pasmina kokoši*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	11. prosinca 1979.
Ruža Sabočanec	*Histološke promjene u jajnicima krmača i nazimica*	Patološka anatomija	04. siječnja 1980.
Mladen Čulinović	*Razlike u djelovanju dexametazana i sintetičkog prostaglandina na skraćivanje graviditeta i sinkronizaciji porođaja u krmača*	Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji	10. siječnja 1980.
Zdenko Dvorski	*Odnos aplikacije ACTH-a za vrijeme estrusa i pojave cista u nazimica*	Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji	10. siječnja 1980.

Dimitrije Kuzmanovski	*Analiza rezultata umjetnog osjemenjivanja goveda na području veterinarske stanice Petrovec*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. siječnja 1980.
Željko Čač	*Istraživanje hematoglutinabilnosti goveđih enterovirusa*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. siječnja 1980.
Zdenko Biđin	*Imunosupresivni učinak gumboro bolesti u kokoš različitih dobnih i proizvodih kategorija na uspjeh cijepljenja protiv atipične kuge peradi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. siječnja 1980.
Zlatko Jambrović	*Komercijalno rasijecanje i kategorizacija svinjskog mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	05. veljače 1980.
Živorad Ignjatović	*Ispitivanje utjecaja različitih režima sterilizacije na održivost i organoleptička svojstva konzerve „Meso ovčje mleveno“*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	05. veljače 1980.
Antun Tomašković	*Mogućnost osjemenjivanja kuja sa svježom nerazrijeđenom ili razrijeđenom spermom*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. veljače 1980.
Ivan Poljak	*Utjecaj nekih faktora na klaoničko iskorištavanje, kvalitetu i higijensku ispravnost mesa brojlera*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. travnja 1980.
Petar Šimrak	*Prilog poznavanju proizvodnje i kvalitete nekih polutrajnih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. lipnja 1980.
Ivan Koščec	*Prilog poznavanju opsega inicijalne bakterijske kontaminacije mesa zdravih i bolesnih životinja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. lipnja 1980.
Dragutin Petrović	*Istraživanje održivosti narezaka kobasica u vakuumpakovanju držanih u raznim temperaturnim uvjetima*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	15. srpnja 1980.
Mijo Laić	*Mogućnost osiguranja konzumne proizvodnje šarana u uvjetima ribičarstva Draganići*	Bolesti riba	15. srpnja 1980.
Siniša Pavić	*Prilog poznavanju proizvodnje i kakvoće paštete od sitne plave morske ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. srpnja 1980.
Joso Marković	*Klaoničko iskorištavanje i kvaliteta mesa domaće pramenke i njezinih križanaca sa sardinijskom i wirtembeškom ovcom*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. srpnja 1980.
AKADEMSKA GODINA 1980./1981.			
Slobodan Krstić	*Održivost sadržaja nekih konzervi na različitim temperaturnim uvjetima*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	21. studenoga 1980.
Andrej Kralj	*Tehnološki i higijenski problemi dobivanja i upotrebe krvi u mesnoj industriji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	26. studenoga 1980.
Vladimir Butković	*Razvojne anomalije zubi u psa s naročitim osvrtom na procjenu oligodoncije nakon ekstrakcije*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	11. prosinca 1980.
Branko Karalić	*Istraživanje proizvodnje i svojstava niskokaloričnih hrenovki u vakuum opremi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. siječnja 1981.
Tomislav Smiljan	*Upotrebe sintetskih fenola za dezinfekciju u mesnoj industriji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. veljače 1981.
Zlatica Bilanović Resnik	*Istraživanja kontaminacije goveda i svinja pesticidnim kloriranim ugljikovodicima na tri područja Jugoslavije*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. veljače 1981.
Mitko Nalovski	*Nalazi kvasaca u rodnici zdravih svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	23. veljače 1981.
Franjo Šantak	*Veterinarsko – sanitarna kontrola klanja i ocjena kvalitete mesa gravidnih krava*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	27. veljače 1981.

Stjepan Klarić	*Prilog poznavanju sirovinskog sastava i kvalitete polutrajnih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	27. veljače 1981.
Vesna Gjurčević	*Histomorfološka i histokemijska istraživanja nekih mišića u fetusa svinja*	Anatomija, histologija i embriologija	27. veljače 1981.
Milan Knez	*Analiza škod zaradi kirurških in drugih bolezni na zavarovanim molznicah v farmski reji*	Osiguranje za štete i zdravstvena zaštita životinja	06. ožujka 1981.
Milan Matković	*Istraživanje utjecaja parenteralno apliciranog progesterona na koncepciju krava i junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. ožujka 1981.
Zvonimir Preissler	*Utjecaj Clamida na reprodukciju životinja s posebnim osvrtom na plodnost krmača*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	24. travnja 1981.
Ferenc Astaloš	*Liječenje postlaktacijske anestrije u krmača gonadotropnim hormonima*	Fiziologija i patologija svinjogojske proizvodnje	08. svibnja 1981.
Dimitrije Drenovac	*Istraživanje prehrane prasadi u umjetnom uzgoju*	Fiziologija i patologija u svinjogojskoj proizvodnji	19. svibnja 1981.
Ante Živković	*Tehnološki i higijenski problemi obrade goveđih i tankih crijeva*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. svibnja 1981.
Ivan Šudić	*Dezinfekcija klaoničkog pogona „HEPOK“ Mostar uz upotrebu kvarterno amonijevih preparata*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	30. lipnja 1981.
Krešimir Šunjić	*Dezinsekcija i deratizacija farme za tov teladi u Jezeru, općina Sisak*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	30. lipnja 1981.
Zvonko Olujić	*Prilog higijeni i sanitaciji otpadnih voda u klaonici*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	30. lipnja 1981.
Zoran Lipej	*Histološke promjene u središnjem živčanom sustavu svinja oboljelih od salmoneloze (Salmonella cholerae suis)*	Patološka anatomija	02. srpnja 1981.
Ivan Lukežić	*Utjecaj celo adenoviroze na uspjeh tova pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	03. srpnja 1981.
Igor Šetinc	*Mikrobiološka kakvoća daganja (Mytilus galloprovincialis lamarck) iz Piranskog zaljeva*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. srpnja 1981.
Franjo Gojević – Zrnić	*Istraživanje kemijskih promjena u lipidima jajnih prerađevina tijekom uskladištenja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. srpnja 1981.
Marin Periškić	*Poredbena istraživanja nekih metoda dijagnostike bješnoće na području Slavonsko – baranjske regije*	Mikrobiologija i epizootiologija	14. srpnja 1981.
AKADEMSKA GODINA 1981./1982.			
Mate Bubić	*Prilog poznavanju kakvoče i proizvodnje lećevačkog sira*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. listopada 1981.
Andrija Čović	*Stimulacija ovulacije u krava stilbestrolom*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	13. studenoga 1981.
Jože Ocvirk	*Virusna hemoragična septokemija pastrva: prikaz slučaja bolesti i prve izolacije Egtved virusa u Jugoslaviji*	Bolesti riba	19. studenoga 1981.
Rudolf Parčetić	*Mikrobiološka kakvoća i održljivost konfekcioniranog svinjskog karea*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. prosinca 1981.
Zdenko Volner	*Interakcija lijekova*	Klinička farmakologija	21. prosinca 1981.
Ivo Jagustin	*Sistematska deratizacija grada Slavonske Požege*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	23. prosinca 1981.
Slavko Petošić	*Stupanj iskorištenja i kakvoća mesa slatkovodne ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. veljače 1982.

Omer Elfaronk Ali Idris	*Iskorištenje klaoničkih nuzproizvoda vode u industriji mesa s osvrtom na prilike u Sudanu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	27. travnja 1982.
Krešimir Pučaj	*Postmortalna angiostruktura kronične patologije bubrega psa*	Uzgoj i patologija domaćih mesojeda	27. svibnja 1982.
Eugen Pintar	*Organizacije proizvodnje i ocjena kvalitete svinja u RO „Sljeme kooperacija“*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. lipnja 1982.
Davor Rebić	*Higijensko – sanitarne prilike sela Runovići u općini Imotski*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	14. lipnja 1982.
Ivan Ćorluka	*Deratizacija i dezinsekcija na farmi mliječnih krava PIK „Hercegovina“ u Višičima*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	14. lipnja 1982.
Siniša Živanović	*Prilog deratizaciji perednjaka sa kaveznim smještajem nesilica za proizvodnju konzumnih jaja*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	14. lipnja 1982.
Dinko Viduka	*Mogućnost zamjene kukuruza psenicom u završnom razdoblju tova pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	30. lipnja 1982.
Ante Komar	*Proizvodnja i ocjena kakvoće sušene ovčetine (kastradine) u Dalmaciji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	02. srpnja 1982.
Slobodan Novak	*Proizvodnja i kakvoća kranjske kobasice za potrebe JNA*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	02. srpnja 1982.
Miljan Torre	*Razlika u uspjehu osjemenjivanja goveda ovisno o mjestu aplikacije sjemena*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	02. srpnja 1982.
Željko Ključarić	*Utjecaj različito starog tekućeg sjemena bikova na plodnost plotkinja različite dobi*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	02. srpnja 1982.
Miroslav Veršić	*Ruptura prednje križne veze u psa i njena sanacija tetivom lateralnog ekstenzora prsta*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	06. srpnja 1982.
Vladimir Pezo	*Učestalosti i mogućnosti liječenja dijafiznih prijeloma u psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	06. srpnja 1982.
Nikica Bodul	*Primjena indirektne hemaglutinacije u titraciji serumskih protutijela bolesti Anjeszkoga*	Mikrobiologija i epizootiologija	07. srpnja 1982.
Nikola Radaković	*Prilozi medikamentoznom lečenju i profilaksi ketoze krava muzara u velikim stadima*	Unutrašnje bolesti domaćih životinja	13. srpnja 1982.
Slavica Jakšić	*Higijensko značenje te postupci izolacije i determinacije Escherichia coli iz namirnica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	23. rujna 1982.
Dušan Tričkovski	*Stimulacija ovulacije u krava sa malim dozama lutestrola*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	24. rujna 1982.
AKADEMSKA GODINA 1982./1983.			
Dragutin Matarugić	*Rezultati liječenja ovarijalnih cisti u krava velike proizvodnje mlijeka*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	02. studenoga 1982.
Youssef Mohammed Barhoum	*Our experience about the sexual maturity and estrus synchronization of the holstein heifers in North Africa*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. studenoga 1982.
Dubravka Deželić	*Imunoprofilaksa bolesti peradi Hrvatske u razdoblju godina 1940.- 1980.*	Klinička farmakologija	30. prosinca 1982.
Milan Grahovac	*Kisela fosfataza kao kriterij pravilno izvršene pasterizacije šunke i plečke u limenkama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. siječnja 1983.
Bela Njari	*Utjecaj spola i kastracije na kvalitetu mesa svinja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	25. ožujka 1983.
Tomislav Jagnjić	*Tehnološki i nutricionistički aspekti upotrebe sojinih bjelančevina u preradi mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	25. ožujka 1983.

Ante Komar	*Proizvodnja i ocjena kakvoće sušene ovčetine (kastradine) u Dalmaciji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	14. travnja 1983.
Zvonimir Kozarić	*Histoenzimatske osobitosti prsnog i nekih nožnih mišića kokoši, fazana i goluba*	Anatomija, histologija i embriologija	20. travnja 1983.
Marijan Žurić	*Pregled patologije tovnih svinja na jednoj farmi od godine 1976. – 1980.*	Patološka anatomija	28. travnja 1983.
Mate Brstilo	*Pregled patologije sisajuće prasadi na jednoj farmi od godine 1976. - 1980.*	Patološka anatomija	28. travnja 1983.
Petar Radeljak	*Histološke promjene u maternici izlučenih krmača i nazimica*	Patološka anatomija	12. svibnja 1983.
Milan Stiblik	*Veterinarsko – sanitarna kontrola i ekonomski aspekti iskorištavanja mesa tuberkulin – pozitivnih goveda*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. svibnja 1983.
Tigeneh Assefa	*Patomorfološke i patohistološke promjene u organima zebu goveda uzrokovane parazitima Parafilaria bovicola i Onchocerca armillata*	Patološka anatomija	22. lipnja 1983.
AKADEMSKA GODINA 1983./1984.			
Milan Višnjić	*Higijenski, tehničko – tehnološki i ekonomski problemi sakupljanja i prerade animalnih proizvoda u Zagrebačkoj regiji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. listopada 1983.
Marko Butković	*Specifičnosti sustavne deratizacije tovilišta svinja u Peščenici*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	20. listopada 1983.
Rade Likar	*Sustavna deratizacija sela Rudica, općina Bosanski Novi*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	20. listopada 1983.
Rudolf Radočaj	*Suzbijanje žohara i mrava u objektima pamučne industrije Duga Resa*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	20. listopada 1983.
Mohamed Wajih Farhat	*Utjecaj različitih količina selena u hrani na količinu selena u jetri i prsnom mišiću pilića u tovu*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	26. listopada 1983.
Tomislav Jagnjić	*Tehnološki i nutricionistički aspekti upotrebe sojinih bjelančevina u preradi mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	31. listopada 1983.
Stjepan Vivek	*Utjecaj zajedničkog držanja bikova s kravama i junicama na pojavu prvog estrusa*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	15. studenoga 1983.
Stanko Popović	*Prikaz proizvodnje, prometa, primjene i značenja vakcina, seruma i dijagnostičkih pripravaka AD US. VET. U SR Hrvatskoj*	Klinička farmakologija	25. studenoga 1983.
Željko Došen	*Utjecaj dobi kod prvog umjetog osjemenjivanja na kasnije reproduktivne ososbine junica u Prekodravlju*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	26. prosinca 1983.
Novo Crnogorac	*Utjecaj smrzavanja i pohrane u smrznutu stanju na svojstva brzofermentiranih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. siječnja 1984.
Vladimir Mihoković	*Aktivnost GOT-a kao mogućeg dokaza odmrzavanja duboko smrznutog mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	31. siječnja 1984.
Antun Sedlaček	*Utjecaj virginijamicima na morfometrijske osobitosti i mišićnovezni omjer u prsnom mišiću pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	17. veljače 1984.
Vojin Ivetić	*Makroskopske i patohistološke promjene na pilećim embrijima inficiranim s Aspergillus fumigatus očitovane patohistološki kod Pas i Grocott bojenja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	15. svibnja 1984.
Đuro Sunajko	*Usporedbe mogućnosti poboljšanja rezultata osjemenjivanja u krava primjenom različitih hormonskih preparata*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. lipnja 1984.

Darinka Pranjić	*Istraživanje higijenske kakvoće ovčjeg mlijeka*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	18. srpnja 1984.
Radovan Pašić	*Organoleptička ocjena kakvoće konzerve od mesa u komadima*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. srpnja 1984.
AKADEMSKA GODINA 1984./1985.			
Danica Ramljak	*Istraživanje etiopatogeneze sindroma enteritis – hepatora pilića u tovu*	Patološka anatomija	15. listopada 1984.
Lawson Kwasi Alonor	*Utjecaj aplikacije vitamina AD_3E za vrijeme dojenja na pojavu postlaktacijske anestrije u svinja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	18. listopada 1984.
Josip Madić	*Influenca konja: Istraživanje protutijela metodom inhibicije hematoglutinacije i metodom jednosmjerne radijalne hemolize*	Mikrobiologija i epizootiologija	19. listopada 1984.
Zvonko Stojević	*Utjecaj nazočne koncentracije natrija u ingestima na resorpciju kalcijevih iona u slijepim crijevima pačića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	07. studenoga 1984.
Marijan Cergolj	*Noviji postupci pri umjetnom osjemenjivanju kunića*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	09. studenoga 1984.
Alojz Jakupek	*Kakvoća polutrajnih kobasica na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	20. studenoga 1984.
Branko Veldić	*Usporedna istraživanja rezultata leženja, upale pupka i žumanjčane vrečice u pilića izleženih u valionicama različitih kapaciteta*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	25. siječnja 1985.
Vladimir Mlađan	*Usporedna ispitivanja nekih preparata u suzbijanju varooze*	Zdravstvena zaštita pčela	31. siječnja 1985.
Ida Tomičić Malnar	*O bolestima probavnih organa u mesojeda registriranim na Klinici za unutrašnje bolesti Veterinarskog fakulteta u Zagrebu u razdoblju od godine 1961. do 1980.*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	27. veljače 1985.
Aida Trešćec	*Istraživanje izvora primarne zagađenosti mesa i mesnih prerađevina vrstama roda Proteus*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	22. ožujka 1985.
Josip Kos	*Regeneracije subhondralne kosti ramenog zgloba u psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	05. travnja 1985.
Emil Srebočan	*O raspodjeli olova i histološkim promjenama u parenhimskim organima pilića eksperimentalno trovanih olovnim acetatom*	Patološka anatomija	09. travnja 1985.
Savo Ristić	*Istraživanje kvalitete mesa divljih svinja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	10. travnja 1985.
Lala Salom	*Istraživanja toksičnosti hipolipemika 2-/4-/2-/4-chlorbenzamido/ethyl/phenoxy/-2-methylpropionic acid /BM-15075/*	Patološka anatomija	11. travnja 1985.
Julije Skeledžić	*Utjecaj dodavanja crvene paprike i karofila crvenog hrani konzumnih nesilica na boju žumanjka jaja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	15. travnja 1985.
Miljenko Ergović	*Razvoj i načela upotrebe lijekova u preventivi i u liječenju fascioloze u Jugoslaviji u razdoblju 1932. – 1982.*	Klinička farmakologija	24. travnja 1985.
Stipica Ćurić	*Patohistologija štitnjače i paraštitnih žljezda u pasa*	Patološka anatomija	07. svibnja 1985.
Antun Prstec	*Proizvodnost rada i ekonomika kooperacijskog tova pilića u PPK „Koka“ Varaždin*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	25. lipnja 1985.
Faruk Kulenović	*Organizacija veterinarsko – sanitarne kontrole namirnica u Jugoslavenskoj narodnoj armiji*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. srpnja 1985.

Tomislav Smole	*Ocjena kakvoće polutrajnih kobasica u MI „Sljeme“*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. srpnja 1985.
Darko Capak	*Uloga processus anconeusa u funkciji lakatnog psa*	Uzgoj i patologija domaćih mesojeda	10. srpnja 1985.
Mubork Abdel Gada	*Promet natrija i kalija u pilenki i nesilica*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	10. srpnja 1985.
AKADEMSKA GODINA 1985./1986.			
Đuro Majurdžić	*Istraživanje prikladnosti uređaja Stomacher 3500 za hemogenizaciju uzoraka obarenih i polutrajnih kobasica pri bakteriološkoj pretrazi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	2. listopada 1985.
Velimir Sruk	*Leptospiroza pasa općine Dugo Selo*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	18. listopada 1985.
Stjepan Trusić	*Utjecaj kakvoće hrane na proizvodna svojstva i gospodarski uspjeh tova pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	07. studenoga 1985.
Antun Miličić	*Specifičnosti uništavanja žohara u nekim ugostiteljskim i turističkim objektima u općini Zabok*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	08. studenoga 1985.
Nikola Putnik	*Prilog suzbijanju smeđeg žohara (Blattella germanica) u prodavaonicama mješanom robom*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	08. studenoga 1985.
Dragutin Vulić	*Indukcija gonjenja kod krava primjenom preparata Orid*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	14. studenoga 1985.
Ivan Vukoja	*Poluvalni stomatološki rendgenski aparati i njihova primjena u kliničkoj rendgenologiji domaćih mesojeda*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	24. prosinca 1985.
Vladimir Žirović	*Fiziološka i patomorfološka zbivanja u rendgenskoj slici distalnih okrajaka podlaktice u vrijeme osifikacije koštanog skeleta psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	27. prosinca 1985.
Aida Trešćec	*Istraživanje izvora primarne zagađenosti mesa i mesnih prerađevina vrstama roda Proteus*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	16. siječnja 1986.
Akoš Budinčević	*Specifičnosti deratizacije u objektima za industrijsku preradu žitarica*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	24. siječnja 1986.
Lidija Rumbak	*Utjecaj parazitarnih invazija na ocjenu upotrebljivosti morske ribe*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. siječnja 1986.
Zoja Bačetić Kovač	*Istraživanje parazitske faune pasa na području grada Splita*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	29. siječnja 1986.
Dušan Gardijan	*Indukcija ranog estrusa u koza primjenom vaginalnih spužvica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	20. ožujka 1986.
Igor Vojtic	*Optimalno vrijeme za U.O. krava veće proizvodnje mlijeka na području Pomurja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. ožujka 1986.
Ante Puljić	*Istraživanje higijensko – tehnoloških i ekonomskih pokazatelja kooperacijske proizvodnje dalmatinskog („miljevačkog“) pršuta*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	19. svibnja 1986.
Zoran Stojiljković	*Funkcija koljena u uvjetima artrodeze skočnog zgloba psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	11. lipnja 1986.
Nikica Petrinec	*Patoanatomski prikaz bolesti probavnog trakta pasa kroz deset godina (1974. – 1984.)*	Patološka anatomija	16. lipnja 1986.
AKADEMSKA GODINA 1986./1987.			
Branka Šeol	*Promet ugljikohidrata u fazanskih pilića*	Patološka anatomija	10. listopada 1986.

Branimir Kampl	*Rezultati umjetnog osjemnjivanja u sinkroniziranom estrusus prvotelki držanih u posebnim uvjetima*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	15. listopada 1986.
Ida Tomičić - Malnar	*O bolestima probavnih organa u mesojeda registriranih na klaonici za unutrašnje bolesti Veterinarskog fakulteta u razdoblju od godine 1961. do 1980.*	Patološka anatomija	27. siječnja 1987.
Nikola Vrabac	*Higijenska analiza vode lokalnih vodovoda općine Sesvete*	Sanitacija u veterinarskoj medicini	04. veljače 1987.
Željko Grabarević	*Patohistološka opažanja u skeletnoj i srčanoj muskulaturi odbijene prasadi*	Patološka anatomija	06. veljače 1987.
Sunčica Uhitil	*Veterinarsko – higijenski nazori o uzgajalištu pasa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	29. travnja 1987.
Nada Brkić	*Istraživanje proširenosti infekciozne anemije kopitara (IAK) na području Gornje Posavine*	Mikrobiologija i epizootiologija	30. travnja 1987.
Stipo Bujdo	*Utjecaj kontrole puerperija krava u individualnih proizvođača na rezultate osjemenjivanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. svibnja 1987.
Zlatko Kovač	*Helmintska fauna štakora u žarištima trineloze u Vinkovačkoj regiji*	Parazitologija	15. svibnja 1987.
Aneta Karakaš	*Pokušaji dubokog smrzavanja sperme šarana*	Bolesti riba	18. svibnja 1987.
Dagny Stojiljković	*Seroepizootiološka istraživanja trihineloze u svinja iz ekstenzivnog uzgoja*	Parazitologija	22. svibnja 1987.
Asaad Akkari	*Utjecaj rasta na bioelektrične i morfometrijske osobitosti u nekih mišića janjadi*	Anatomija, histologija i embriologija	12. lipnja 1987.
Josip Narančić	*Prilog testiranja dezinficijensa in vitro*	Zoohigijena	15. lipnja 1987.
Željka Labura	*Praćenje nekih parazita uzgojenih dagnji (Mytilus galloprovincialis Lamarck) i kamenica (Ostrea edulis, Linnaeus) na istočnoj obali Jadrana*	Bolesti riba	02. srpnja 1987.
Zdenko Pilat	*Pojava virusnog hemoragičnog enteritisa s naročitim osvrtom na uspjeh tova purića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	14. srpnja 19987.
Mario Lončar	*Postupak pripreme i kemijski sastav brašna od otpadaka pri klanju peradi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	21. srpnja 1987.
Ivica Kecko	*Usporedna ocjena kakvoće polutrajnih kobasica na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	25. rujna 1987.
AKADEMSKA GODINA 1987./1988.			
Josip Juras	*Veterinarsko – sanitarni i tehnološki uvjeti industrijske klaoničke obrade ovaca*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. listopada 1987.
Stjepan Kozjan	*Bronhografska analiza ranih znakova bronhitisa u psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	06. studenoga 1987.
Nurija Bašić	*Ambijentalne prilike u inkubatorskoj stanici za valjenje jaja kokoši i uspjeh valjenja*	Zoohigijena	16. prosinca 1987.
Miljenko Šimpraga	*Utjecaj gama-zračenja na cijeljenje prijeloma potkoljenice psa u uvjetima stabilne osteosinteze*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	28. siječnja 1988.
Antun Sedlaček	*Utjecaj virginijamicina na morfometrijske osobitosti i mišićnovezivni omjer u prsnom mišićju pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	28. travnja 1988.
Nikola Vrabac	*Higijenska analiza vode lokalnih vodovoda općine Sesvete*	Zoohigijena	28. travnja 1988.

Miodrag Milić	*Osnovni princip brze dijagnostike Escherichia colli „B“ u eksperimentalno zagađenom svježem govođem mesu upotrebom imunoglobulina obilježenih radioaktivnim jododm (125J)*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. svibnja 1988.
Adam Roždijevac	*Mogućnost primjene BTS razrjeđivača u osjemenjivanju svinja izvan velikih farmi*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	13. svibnja 1988.
Stjepan Kušević	*Utjecaj tretiranja prvopraskinja i starijih krmača sa SŽK na postotak suprasnosti i veličina legla*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	13. svibnja 1988.
Dražen Kojić	*Analiza reprodukcije crveno šarog goveda na području općine Vinkovci*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	20. svibnja 1988.
Milan Arambašić	*Utjecaj mužnje neposredno nakon umjetnog osjemenjivanja na uspjeg koncepcije*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	20. svibnja 1988.
Mladen Salajster	*Utvrđivanje argumenta i površine vlakana m. biceps femoris u toku rasta svinja*	Anatomija, histologija i embriologija	20. svibnja 1988.
Albert Marinculić	*Biološke karakteristike različitih izolata Trichinella spiralis*	Parazitologija	06. lipnja 1988.
Stjepan Perković	*Istraživanje kakvoće proizvoda od purećeg mesa s obzirom na sastav i energetsku vrijednost*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	14. lipnja 1988.
Daut Rexhepaj	*Histokemijska aktivnost hidroksisteroidnih dehidrogenaza (HSD) u kori nadbubrežne žlijezde nekih sisavaca*	Anatomija, histologija i embriologija	16. lipnja 1988.
Katarina Huljić	*Ocjena kakvoće krvavica iz induvidualnog i industrijskog sektora proizvodnje*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	21. lipnja 1988.
Franjo Iveković	*Istraživanja proizvodnje i kakvoće jela u želeu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. lipnja 1988.
Josip Kolesarić	*Meso puževa kao namirnica za ljudsku hranu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	24. lipnja 1988.
Jakov Dakić	*Istraživanje kakvoće mesa s obzirom na uvjet klanja ovaca u Cetinskoj krajini*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. srpnja 1988.
Siniša Trbojević	*Istraživanje kvalitete junećeg mesa na liniji klanja u organizaciji JNA*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	01. srpnja 1988.
Ante Modrić	*Organizacija veterinarsko sanitarne kontrole morske ribe u prometu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. srpnja 1988.
Velibor Grbeša	*Istraživanje mikrobiološke kakvoće mliječnih proizvoda iz kućne radinosti u prodaju na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. srpnja 1988.
Vlasta Mandić	*Ocjena kakvoće limene ambalaže za mesne konzerve u mesnoj industriji PIK Vrbovec*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	08. srpnja 1988.
Antun Vitković	*Usporedba razultata osjemenjivanja krmača spermom razrijeđenom sa zarlesco, BTS i helatonskim razrjeđivačem*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. srpnja 1988.
Hrvoje Šimić	*Odnos dobi bikova i rezultata hladioničkog testa DS sperme poslije otapanja prema uspjehu osjemenjivanja krava i junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. srpnja 1988.
Juraj Rački	*Mogućnost rane dijagnostike graviditeta u goveda nekim laboratorijskim pretragama*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	12. srpnja 1988.
Marina Tišljar	*Usporedna patohistološka istraživanja promjena u timusu i fabricijevoj burzi pilića u tovu i rasplodnog podmlatka*	Patološka anatomija	14. srpnja 1988.
Ivan Ljubičić	*Problemi organizacije veterinarsko – sanitarne kontrole u izvoznoj klaonici*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	22. srpnja 1988.
Snježana Vuković	*Stereološka analiza mišićno – vezivnotkivnog omjera u crvenom i bijelom mišićju peradi držane u različitim uzgojnim uvjetima*	Anatomija, histologija i embriologija	30. rujna 1988.

AKADEMSKA GODINA 1988./1989.			
Miguel Angel Marcelia	*Ocjena kvalitete svinjskih polovica na liniji klanja*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	03. listopada 1988.
Obrad Muždalo	*Ocjena kvalitete uvozne morske ribe u postupku saveznog tržišnog inspektora*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. listopada 1988.
Tomislav Majić	*Primjena Bertuzzijeva ručnog refraktometra za dokazivanje patvorenja mlijeka dodatkom vode*	Higijena i tehnologija animalnog porijekla	14. listopada 1988.
Dalibor Franolić	*Analiza uzroka teških teljenja u krava i junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	23. prosinca 1988.
Djula Horvat	*Patologija genitalnih organa u rasplodnih krmača*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	20. siječnja 1989.
Milenko Šarić	*Utjecaj toplinke obrade i smrzavanja na rezidua antibiotika u govođem mesu*	Higijena i tehnologija animalnog porijekla	15. veljače 1989.
Spiro Kulevski	*Primjena RIA – testa za određivanje nivoa progesterona u krvnomm serumu krava zbog rane dijagnostike graviditeta*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	13. ožujka 1989.
Borislav Popović	*Utjecaj različitih razina metaboličke energije i proteina u hrani na proizvodne rezultate i ekonomiku tova pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	15. ožujka 1989.
Drago Kljajić	*Usporedba rezultata umjetnog osjemenjivanja krava po Non Return metodi i pregleda na gravidnost na području veterinarske ambulante Virje*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	12. travnja 1989.
Nikola Vujnović	*Komparativni prikaz osifikacije skeleta između vuka i njemačkog ovčara*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	14. travnja 1989.
Zlatko Hardi	*Primjena duboko smrznute sperme nerasta za umjetno osjemenjivanje krmača na individualnom sektoru*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	08. svibnja 1989.
Stjepan Mijić	*Utjecaj aplikacije lutala i tardomyocela L za vrijeme umjetnog osjemenjivanja na koncepciju krava*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O	15. svibnja 1989.
Salko Okanović	*Rendgenografski pristup problematici interpretacije slijepog crijeva u psa*	Bolesti i uzgoj domaćih mesojeda	14. srpnja 1989.
Alan Kovačević	*Upotreba fluvalinata u suzbijanju varooze medonosne pčele*	Biologija i patologija pčela	21. srpnja 1989.
Smilja Barlović	*Uloga i značenje patomorfološke pretrage na kafilerijskom materijalu*	Patološka anatomija	12. rujna 1989.
Ljiljana Matošević	*Prilog higijeni i sanitaciji u specifičnim uvjetima rehabilitacijsko - rekreacijskog lokaliteta Krapinskih toplica*	Sanitacija	14. rujna 1989.
Sanja Perak	*Suvremena higijenska, građevinska i tehnička rješenja izgradnji farmi u odnosu na pojavu i eradikciju štetnih glodavaca*	Sanitacija	29. rujna 1989.
AKADEMSKA GODINA 1989./1990.			
Trajan Đorđi Mijalčev	*Usporedno istraživanje vakcinalne reakcije prednjih dušnih puteva u pilića vakciniranih sprejem vakcina njukastelske bolesti i zaraznog bronhitisa peradi*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	03. listopada 1989.
Estela Trušček	*Mikroflimatski kompleks na svinjogojskim farmama na području Istočne Slavonije i njegov odraz na zdravstveno stanje svinja u tovu*	Zoohigijena	10. studenoga 1989.
Radoslav Kavan	*Učestalost i uspješnost liječenja ležanja krava prije i poslije telenja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	08. prosinca 1989.
Ivica Baričević	*Prilog etiologiji kanibalizma u hibrida lakih pasmina nesilica s posebnim osvrtom na nivo kalcija u krvi kanibala*	Patološka anatomija	14. prosinca 1989.

Ivan Kralj	*Mogučnost poboljšanja plodnosti pripremom krava za umjetno osjemenjivanje*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	26. prosinca 1989.
Jamal Elmabrouk Ben Zeglan	*Chromium distribution and histopathological changes in the internal organs of potassium chromate treated chickens*	Patološka anatomija	26. prosinca 1989.
Josip Bacan	*Uzroci slabije plodnosti krava nakon carskog reza*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	28. prosinca 1989.
Dražen Oraić	*Imunoprofilaksa vibrioze kalifornijske pastrve (Oncorhynchus mykiss): imunogenost pripravka iz našeg izolata*	Biologija i patologija riba	31. siječnja 1990.
Rajko Pavasović	*Utjecaj transporta i adaptacije na graviditet, tok teljenja, puerperij i daljnju plodnost uvezenih gravidnih junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	15. veljače 1990.
Milan Devčić	*Organizacija kooperacijske proizvodnje i sabiranja mlijeka na otkupnom području RO „Sirela" u Bjelovaru, 1976.-1985.*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	02. ožujka 1990.
Jasminka Granić	*Usporedba nalaza Trichomonas vaginalis dobivenih u nativnom pripravku i kultivacijom brisa odnosno ejakulata*	Parazitologija	06. ožujka 1990.
Ivan Petak	*Higijenska kakvoća mesa u ugostiteljstvu na području Zagreba*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	09. ožujka 1990.
Snježana Zrnčić	*Putevi širenja upale ribljeg mjehura u šarana (Cyprinus caprio, L.)*	Bolesti riba	03. travnja 1990.
Damir Rudan	*Utjecaj davanja Gn-RH kod krava sa zaostalom posteljicom od 10. do 15. dana poslije telenja na trajanje vremena odmora i servis perioda*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	05. travnja 1990.
Rajka Lončarić Dervenkar	*Utjecaj aplikacije postaglandina u ranom puerperiju na pojavu aktivnosti jajnika*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	05. travnja 1990.
Nevenka Biuk	*Istraživanje protutijela za konjski herpesvirus tip1 (EHV-1) serum-neutralizacijskim i imunoenzimskim testom*	Mikrobiologija i epizootiologija	04. svibnja 1990.
Kata Špiranec	*Kretanje koncentracije anorganskog fosfata u krvi brojlerskih pilića*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	09. svibnja 1990.
Mladen Režek	*Istraživanje higijensko – tehnoloških normativa pripreme tovljenih pilića za klanje*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	11. svibnja 1990.
Vlasta Mandić	*Istraživanje kakvoće limenki u proizvodnji mesnih konzervi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	14. svibnja 1990.
Pero Božić	*Utjecaj starosti simentalskih bikova na dob njihovih kćeri pri prvoj koncepciji*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	15. svibnja 1990.
Nevenka Klarić	*Istraživanje gluko-deltalaktona u trajnim kobasicama*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	18. svibnja 1990.
Slavko Pupavac	*Istraživanje klaoničkog iskorištenja (randmana) životinja u Lici*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	23. svibnja 1990.
Marija Horčićka	*Tehnološki i higijenski normativi primarne obrade krvi kao sirovine za preradu u mesne proizvode*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	30. svibnja 1990.
Kazimir Kišasondi	*Antitijela inhibicije hemaglutinacije za virus Pl-3 u serumima krava i njihove teladi u prvim tjednima života*	Mikrobiologija i epizootiologija	01. lipnja 1990.
Aleš Curk	*Procjena gospodarskih šteta zbog bjesnoće u Sloveniji*	Organizacija i ekonomika veterinarskih djelatnosti	11. lipnja 1990.
Sava Bonković	*Istraživanja inicijalne bakterijske kontaminacije mesa bolesne junadi*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	13. lipnja 1990.
Besi Roić	*Heminhibirajuća antitijela u krmača vakciniranih inaktiviranim parvovirusom svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	14. lipnja 1990.

Nada Peić	*Veterinarska sanitarna kontrola namirnica animalnog podrijetla u postupku općinskog inspektora*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	14. lipnja 1990.
Alenka Ballarin	*Nalaz leptospira izdvajanjem i bojenjem na Levaditijev način u bubrezima prirodno inficiranih miševa*	Mikrobiologija i epizootiologija	03. srpnja 1990.
Josip Kozačinski	*Istraživanje veterinarsko sanitarnih uvjeta klanja peradi u klaonicama individualnog sektora*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	05. srpnja 1990.
Nada Rajković Kokanović	*Rezultati analiza i superanaliza kao kriterij mikrobiološke kakvoće animalnih namirnica na zagrebačkom tržištu*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	06. srpnja 1990.
Borka Šimpraga	*Proširenost infekcije vrstom Mycoplasma pulmonis u laboratorijskih miševa i štakora*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. srpnja 1990.
AKADEMSKA GODINA 1990./1991.			
Mirjam Lopina	*Raspodjela žive i histopatološke promjene u organima pilića eksperimentalno tretiranih fenil- i metil – živinim spojevima*	Patološka anatomija	04. listopada 1990.
Dražen Knežević	*Istraživanje randmana, prinosa i kakvoće mesa koza*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	29. listopada 1990.
Josip Marković	*Pčelarstvo i suzbijanje bolesti pčela u Izraelu*	Biologija i patologija pčela	31. listopada 1990.
Nora Mas	*Kvaliteta masti u nekim krmivima životinjskog podrijetla domaće proizvodnje*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	05. studenoga 1990.
Palma Efenberger Marinculić	*Svojstvo termorezistencije sojeva virusa njukastelske bolesti izdvojenih u Jugoslaviji*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	05. studenoga 1990.
Ivica Harapin	*Programi kontrole mijene tvari u industrijskim uzgojima visoko selektiranih mliječnih krava*	Unutrašnje bolesti	09. studenoga 1990
Željko Tićak	*Prilog izučavanja morfološke evolucije radne sposobnosti njemačkog ovčara – psa rata*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	16. studenoga 1990.
Tatjana Tušek	*Utjecaj fero-iona na resorpciju kalcija u sirištu goveda*	Fiziologija	03. prosinca 1990.
Husein Selmanović	*Utjecaj dobi i pasmine bikova na ovisnost svojstva ejakulata i mogućnost njihova smrzavanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. prosinca 1990.
Sead Ibrahimpašić	*Djelovanje klimatskih faktora na kvalitetu ejakulata i mogućnost njihova konzerviranja u bikova*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	27. prosinca 1990.
Božo Mikulić	*Kvantitativna i kvalitativna ocjena ejakulata bikova ispitanih performance testom*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	25. siječnja 1991.
Damir Žubčić	*Promet natrija, kalija i klora u koza srnaste pasmine farme Haber*	Unutrašnje bolesti	01. veljače 1991.
Osman Bejdić	*Povećanje postotka gravidnosti krava i junica nakon uvođenja besplatnog umjetnog osjemenjivanja na području općine Gline*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	01. veljače 1991.
Živana Vuković	*Histološki i histokemijski prikaz utjecaja kadmij – klorida na embrionalni razvoj jetre i bubrega kokošjeg embrija*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	01. veljače 1991.
Franjo Filipović	*Primjena heksametilentetramina u praktičkim uvjetima pčelarenja*	Bolesti pčela	04. veljače 1991.
Nevenka Gašparac	*Istraživanje higijensko- tehnoloških pokazatelja rasijecanja junećeg mesa pod nazivom „Milanski rez“*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	08. ožujka 1991.
Damir Šekulja	*Zalijetanje pčela pri pčelarenju košnicama nastavljačama*	Bolesti i patologija pčela	12. ožujka 1991.

Ljerka Zeba	*Eritrodermatitis šarana: Utjecaj kvalitete vode na pokusnu infekciju*	Bolesti i patologija pčela	22. ožujka 1991.
Aleš Gregorc	*Utjecaj oplodnjaka i drugih vanjskih čimbenika na učestalost nozemoze u medonosne pčele (Apis mellifera Polm)*	Bolesti i patologija pčela	09. travnja 1991.
Milan Husnjak	*Mogućnosti intenzifikacije razmnožavanja krava u Hrvatskom zagorju*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	19. travnja 1991.
Dubravko Šošić	*Higijena smještaja i držanja u odgajalištu prasadi svinjogojske farme Nemščak, Murska Sobota tijekom ljetnog i zimskog razdoblja*	Zoohigijena	03. svibnja 1991.
Petar Džaja	*Patohistološke promjene u jetri hranom otrovane prasadi i prosuđivanje nastalih šteta*	Patološka anatomija	07. svibnja 1991.
Milica Radičević	*Neka biološka svojstva adenovirusa izdvojenih iz probavnog sustava ptica staništa Skadarskog jezera*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	09. svibnja 1991.
Željko Poznić	*Istraživanje fizikalno - kemijskih pokazatelja kakvoće mlijeka na nekim sabiralištima RO „Sirela“ - Bjelovar*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	09. svibnja 1991.
Branka Buković	*Ocjena kakvoće bijelih mesnatih svinja na liniji klanja u "ABC Pomurka"*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	15. svibnja 1991.
Branko Lužaić	*Indikacije za carski rez, uspjeh operacije i kasnija plodnost u kuja na području Veterinarske stanice Slavonski Brod*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	07. lipnja 1991.
Ljudmil Arežina	*Značenje Toxoplasma gondii u ocjeni higijenske ispravnosti mesa kokoši*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	10. lipnja 1991.
Zorica Majnarić	*Istraživanje bakteriološke kakvoće polutrajnih kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog porijekla	12. lipnja 1991.
Desanka Palević	*Tireohormonalna aktivnost u krava s posebnim osvrtom na mliječnost*	Unutrašnje bolesti	14. lipnja 1991.
Ivica Cerovečki	*Utjecaj mikroklime na zdravstveno stanje i prirast u tovu svinja pri različitoj tehnologiji ishrane*	Zoohigijena	19. lipnja 1991.
Darko Gereš	*Istraživanje uzroka, učestalosti i uspjeha operacija carskog reza u kuja*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	27. lipnja 1991.
Damir Stanin	*Rendgenološka dijagnostika prirođenih najučestalijih bolesti mladih pasa i sudsko prosuđivanje*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	03. srpnja 1991.
Tomislav Babić	*Biomehanika koljenog zgloba nakon patektomije i njena aplikacija u liječenju artropatija u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	03. srpnja 1991.
Dragan Kuliš	*Sprečavanje estrusa u kuja primjenom preparata Neonidan*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. srpnja 1991.
Goran Kramarić	*Razina progesterona u reproduktivnom ciklusu kuja pasmine njemački ovčar*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. srpnja 1991.
Tadija Peraić	*Istarski gonič – komparativna istraživanja krvne slike*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. srpnja 1991.
Vladimir Mrljak	*Istraživanje koncentracije serumskog željeza u toku mijena metaboličkih aktivnosti rasplodnih krmača*	Unutrašnje bolesti	11. srpnja 1991.
Damir Mihelić	*Histomorfološke i histokemijske osobitosti jareće kože*	Anatomija, histologija i embriologija	19. srpnja 1991.
Ivan Bagarić	*Utjecaj različitih tehnologija uzgoja lakih hibrida Lokmann Brown i Isa na proizvodnju jaja*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	22. srpnja 1991.
Bogomil Cirković	*Helmintofauna probavnog sustava psa na području grada Zagreba*	Parazitologija	23. srpnja 1991.

AKADEMSKA GODINA 1991./1992.			
Krystyna Wilk - Pataj	*Bakteriološko istraživanje procesa proizvodnje kobasica od mesa divljači*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	11. listopada 1991.
Zlatko Siročić	*Patološki nalazi i biokemijski pokazatelji funkcije jetre brojlera na liniji klanja*	Patološka anatomija	10. prosinca 1991.
Tomislav Peroković	*Mijelografija nejonskim niskoosmolarnim jodnim kontrasnim sredstvima u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	11. prosinca 1991.
Ambroz Pipinić	*Analiza stanja umjetnog osjemenjivanja i razmnožavanja goveda na području općine Titova Korenica i Gračac tijekom 1989. godine*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	17. prosinca 1991.
Renata Novak	*Histokemijske osobitosti nekih epitelnih stanica u kulturi*	Anatomija, histologija i embriologija	23. prosinca 1991.
Darinka Škrtić	*Utjecaj novog antibiotika Sumameda (Azitromicin) na histomorfološke i histokemijske osobitosti razvoja jetre, bubrega i pluća u embrija kokoši*	Anatomija, histologija i embriologija	24. prosinca 1991.
Ante Borić	*Istraživanje kakvoće goveđeg mesa na liniji klanja*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	30. prosinca 1991.
Stela (Beda) Kolarek	*IAK u Slavoniji i Baranji – utjecaj pravovremenog otkrivanja i uklanjanja bolesnih životinja na učestalost bolesti*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. veljače 1992.
Davor Crnogaća	*Patomorfološke promjene u prostati pasa*	Patološka anatomija	14. veljače 1992.
Berislav Levar	*Usporedba postotka steonosti krava i junica pripuštenih prirodno i umjetno osjemenjenih*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	18. veljače 1992.
Stjepan Mikulek	*Različiti pristupi rendgenološke procjene oblika i veličine srca u nekoliko pasmina pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	20. ožujka 1992.
Zoran Milas	*Serološka istraživanja Q groznice u ovaca na otoku Unije*	Mikrobiologija i epizootiologija	20. ožujka 1992.
Ljubomir Jakelj	*Utjecaj potencijalne kiselosti mlijeka na kakvoću ementalskog sira*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	08. svibnja 1992.
Miroslav Pilat	*Rendgenološka dijagnostika patoloških promjena na cjevastim kostima u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	08. svibnja 1992.
Slobodan Mudrić	*Prava metabolička energija soje, ječma i pšenice u pijetlića*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	08. svibnja 1992.
Darija Horvat	*Tehnološko značenje mikroorganizama u proizvodnji trajnih kobasica*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	13. svibnja 1992.
Blanka Mitrović	*Ekonomska gledišta mitarenja nesilica hibrida lakih pasmina i njegov utjecaj na proizvodnju konzumnih jaja u hrvatskoj (1988.-1990. godine)*	Fiziologija, uzgoj, higijena i patologija peradi	18. svibnja 1992.
Jozo Mustapić	*Uloga streptokoknih infekcija u patologiji prasadi na svinjogojskoj farmi u Drnišu*	Mikrobiologija i epizootiologija	18. svibnja 1992.
Tatjana Kralj	*Prikaz bolesti službenih pasa u posljednjih deset godina*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	07. srpnja 1992.
Velibor Grbeša	*Ocjena mikrobiološke kakvoće nekih mliječnih proizvoda iz kućne radinosti i prodaji na zagrebačkom tržištu*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog porijekla	10. srpnja 1992.
Vera Auslender – Ujević	*Poredbene patomorfološke promjene u bubrezima štakora tretiranih sulfamidskim preparatima različitih generacija*	Patološka anatomija	10. srpnja 1992.

Ivan Barač	*Ambijentalne prilike, pojava i suzbijanje kućne muhe u objektima svinjogojske farme Dubravica*	Sanitacija	17. srpnja 1992.
Krešimir Albus	*Higijensko-sanitarne mjere u tovilištu svinja*	Sanitacija	17. srpnja 1992.
Mira Jenko	*Pripremanje primarnih kultura stanica kranjske pčele medarice (Apis mellifera carnica Pollmann, 1879)*	Biologija i patologija pčela	17. srpnja 1992.
Jakov Dukić	*Istraživanje kakvoće mesa s posebnim obzirom na uvjete klanja ovaca u Cetinskoj krajini*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	10. rujna 1992.
Nenad Kovačević	*Organogeneza i histogeneza različitih tumora u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	22. rujna 1992.
AKADEMSKA GODINA 1992./1993.			
Ilija Stević	*Utvrđena patologija u rasplodnih krmača na farmi Andrijaševci*	Patologija i terapija domaćih mesojeda	02. listopada 1992.
Darko Marković	*Promet natrija i kalija u prasadi zaostale u rastu*	Zaštita zdravlja svinja	13. listopada 1992.
Josip Kozačinski	*Istraživanje veterinarsko sanitarnih uvjeta klanja peradi*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog porijekla	14. listopada 1992.
Ljupče Kočoski	*Uspješni pokušaji embriotransfera u ovaca*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	20. studenoga 1992.
Helena Hlavaty	*Karakterizacija sojeva virusa Newcastelske bolesti izdvojenih u Hrvatskoj*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	27. studenoga 1992.
Muji Skender	*Istraživanje mikroklimatskih uvjeta u peradarskim objektima Kosova*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	18. prosinca 1992.
Ivan Jelić	*Usporedba stimulacije ovulacije u krava stilbestrolom odnosno estradiolom*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	23. siječnja 1993.
Ivan Kvakan	*Spiralna analgezija pasa ksilazinom*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	29. siječnja 1993.
Toni Dovenski	*Promjene razine FSH i LH u krvnoj plazmi ovaca tijekom puerperija u sezoni i izvan sezone mrkanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	29. siječnja 1993.
Vladimir Petkov	*Promjene razine progesterona i estradiola 17 beta u krvnoj plazmi ovaca tijekom puerperija i sezoni i izvan sezone mrkanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	29. siječnja 1993.
Suzana Milinković Tur	*Metabolizam ugljikohidrata u pačića tijekom gladovanja*	Fiziologija	05. veljače 1993.
Vladimir Mesarić	*Istraživanja veterinarsko sanitarnih uvjeta proizvodnje i prometa mlijeka na području Pomurja*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	05. ožujka 1993.
Zdravko Janicki	*Metabolizam ugljikohidrata i masti divlje patke u umjetnom uzgoju*	Biologija, uzgoj i patologija divljači, kunića i krznaša	05. ožujka 1993.
Mario Mitak	*Pouzdanost imunoenzimskog testa za dokazivanje zearalenona u kukuruzu*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. ožujka 1993.
Čedomir Labura	*Istarski gonič – istraživanja nekih dijagnostički značajnih biokemijskih parametara u serumu*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	15. ožujka 1993.
Željko Cvetnić	*Rasprostranjenost tuberkuloze u velikim gojidbama svinja u Republici Hrvatskoj i učestalost pojedinih mikrobakterija*	Mikrobiologija i epizootiologija	31. ožujka 1993.
Stanko Petrović	*Domet rendgenološkog i ultrazvučnog prikaza gušterače i njezine patologije u domaćih mesojeda*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	13. travnja 1993.

Višnja Kanižaj	*Učinak tetrametiltiuramdisulfida na biotransformacijski kapacitet jetre i raspodijelu bakra i cinka u pilića i kokošjih embrija*	Unutrašnje bolesti	16. travnja 1993.
Alma Marukić	*Praćenje učinka akupunkture u pasa kretanjem koncentracije perifernog serotonina u krvi*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	03. svibnja 1993.
Nada Petani	*Istraživanje mikrobiološke kakvoće gotovih jela od mesa*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	05. svibnja 1993.
Zvonimir Drblik	*Kontrasni prikaz bilateralne cirkulacije nakon podvezivanja femoralne arterije i traumatizacije njenih ogranaka u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	07. svibnja 1993.
Kadrija Rustem	*Istraživanje bakteriološke kakvoće mesa ovaca*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog porijekla	07. srpnja 1993.
Barbara Strmole	*Raširenost i učestalost nekih bolesti pčela na području Slovenskog Primorja*	Biologija i patologija pčela	23. srpnja 1993.
Dragutin Velimirović	*Značenje nalaza Cysticercus bovis s. inermis u procjeni higijenske ispravnosti goveđeg mesa*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	23. srpnja 1993.
AKADEMSKA GODINA 1993./1994.			
Mirsad Sadiković	*Aktivnost nekih enzima u krvnom serumu i ejakulatima nerastova različite dobi*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	14. listopada 1993.
Stevo Kontin	*Najčešći uzroci šteta u tovu teladi i junadi s osvrtom na osiguranje životinja*	Osiguranje za štete i zdravstvenu zaštitu	15. listopada 1993.
Veseljko Karačić	*Usporedni patohistološki nalazi u nuzbubrežnoj žlijezdi i štitnjači junadi u tovu*	Patološka anatomija	04. studenoga 1993.
Tomislav Dobranić	*Preživljavanje, plodnost i mliječnost u krava i junica nakon carskog reza*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	05. studenoga 1993.
Špiro Milovac	*Klinička i hematološka slika poslije kastracije jaradi krvnom i beskrvnom metodom*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	28. prosinca 1993.
Stjepan Krovina	*Konjuktivitis pasa pasmine njemački kratkodlaki ptičar na području veterinarske stanice Bjelovar*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	11. veljače 1994.
Plamen Trojačanec	*Preživljavanje ovčjih embriona nakon presjecanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	28. veljače 1994.
Damir Nejedli	*Prilog higijenizaciji kompostiranja duboke stelje pilića u tovu*	Zoohigijena	31. ožujka 1994.
Marijan Sabolić	*Učinkovitost liječenja epifiznih prijeloma u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	06. travnja 1994.
Srebrenka Kaufman	*Histoencimske promjene u bijelom i tamnom mesu peradi uvjetovane različitom genetskom osnovom i načinom hranidbe*	Anatomija, histologija i embriologija	06. travnja 1994.
Svetlana Jarc	*Higijensko – tehnološki pokazatelji proizvodnje voćnih napitaka od sirutke*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	08. travnja 1994.
Veljko Pelicarić	*Prilog poznavanju ekoloških i higijenskih prilika na otoku Vrgada*	Sanitacija	20. travnja 1994.
Željko Mikulec	*Učinak hrane s litičkim enzimima na proizvodnju pilića u tovu i stresnim uvjetima*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	26. svibnja 1994.
Vesna Dobranić	*Utjecaj željeza i natrija na resorpciju fosfata iz svinjskog slijepog crijeva*	Fiziologija	27. svibnja 1994.

Rayane Yammine	*Vladanje nezaražene i pokusno zaražene odbijene prasadi enterotoksigenim sojem bakterije Escherichia coli*	Zoohigijena	01. lipnja 1994.
Branka Artuković	*Patohistološke promjene u pankreasu svinja iz intenzivnog uzgoja*	Patološka anatomija	03. lipnja 1994.
Željko Zagoršćak	*Primjena transfuzije krvi kod mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	13. lipnja 1994.
Dubravka Dejanović	*Utjecaj implementora sa beta – glucuronidazom za spermu bikova na rezultate osjemenjivanja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	08. srpnja 1994.
Miroslav Bašić	*Patološke promjene u srčanom mišiću teladi u tovu*	Patološka anatomija	08. srpnja 1994.
Dražen Matičić	*Anatomska podloga pristupu nervusa ishiadicusa i blokada nervusa ishiadicusa na foramen ischiadicum majus kod ovce*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 1994.
Goran Bačić	*Morfometaboličkа opažanja u m. cremaster (externus) bikova*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	11. srpnja 1994.
Željko Kelnerić	*Imunosni odziv krmača na vakcinu Dizevak®-Pliva protiv nekrotičnog enteritisa i prijenos protutijela kolostrumom na njihovu prasad*	Mikrobiologija i epizootiologija	12. srpnja 1994.
Ljiljana Vrhovac Uzur	*Značajne točke ledišta u ocjeni kakvoće mlijeka*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	14. srpnja 1994.
Kristina Busch	*Nalazi vrste Mycoplasma pulmonis u maternici laboratorijskih štakora*	Mikrobiologija i epizootiologija	15. srpnja 1994.
Anera Berc	*Utjecaj imunomodulatora na brojnost štapičastih stanica u arterijskoj lukovici šarana (Cyprinus carpio L.)*	Biologija i patologija riba	18. srpnja 1994.
AKADEMSKA GODINA 1994./1995.			
Dijana Katica	*Odnos ureje i kreatinina u krvnom serumu krava u pojedinim razdobljima laktacije*	Unutrašnje bolesti	10. listopada 1994.
Sanja Radović	*Kritički osvrt na suvremena saznanja o higijenizacije tekućeg gnoja u stočarstvu*	Sanitacija	10. listopada 1994.
Alen Slavica	*Histomorfološke i enzimske osobitosti ženskih spolnih organa škapma (Nephrops norvegicus, L.)*	Anatomija, histologija i embriologija	19. listopada 1994.
Rene Mirčetić	*Pristup do podjezičnog živca (N. hypoglossus) u psa*	Patologija i terapija domaćih životinja	09. prosinca 1994.
Željko Pavičić	*Glasovne i taktilne komunikacije između krmača i prasadi*	Zoohigijena	09. prosinca 1994.
Ndikumana Cassien	*Utjecaj vitamina A i E na razvoj imunološkog sustava u pileta*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	20. siječnja 1995.
Vlasta Herak – Perković	*Učinci dopaminskih lijekova na upalnu bolest crijeva uzrokovanu 2,4 dinitroflourbenzenom u BALB/C miševa*	Patološka anatomija	09. veljače 1995.
Ljerka Fučkala	*Istraživanje odnosa koagulaza – pozitivnih bakterija roda Staphylococcus prema Stafilokokcinu A*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. veljače 1995.
Marko Mrše	*Patohistološke promjene u jetri ovaca različite dobi i pasmine*	Patološka anatomija	13. travnja 1995.
Stjepan Bencetić	*Učestalost i suzbijanje stafilokoknog mastitisa u ovaca*	Patologija i terapija domaćih životinja	13. travnja 1995.
Antun Tomac	*Učestalost nalaza koagulaza – negativnih stafilokoka u sekretima vimena krava*	Mikrobiologija i epizootiologija	21. travnja 1995.

Farouk Mohamed Mekki Amin	*Desetogodišnje praćenje divljih životinja zoološkog vrta grada Zagreba*	Patološka anatomija	19. svibnja 1995.
Željko Pavičić	*Sustavno praćenje gubitaka prasadi tijekom othrane i odgoja u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji*	Zaštita zdravlja svinja	16. lipnja 1995.
Branko Prevarek	*Patomorfološka dijagnostika bolesti dišnog sustava i procjena nastalih šteta u tovu junadi*	Patološka anatomija	23. lipnja 1995.
Josip Petek	*Učestalost i suzbijanje nozemoze i varooze u praktičnim uvjetima pčelarenja*	Biologija i patologija pčela	23. lipnja 1995.
Ivica Jerković	*Tireohormonalna aktivnost i učestalost transportne miodistrofije u tovnih svinja*	Unutrašnje bolesti	27. lipnja 1995.
Tatjana Karačić	*Patohistološki nalazi u plućima pasa različite dobi s područja grada Zagreba*	Patološka anatomija	27. lipnja 1995.
Tibor Andreanszky	*Usporedna hematološka i biokemijska istraživanja krvi u neonatalnoj prasadi*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	05. srpnja 1995.
Robert Dugorepec	*Retroskapularni pristup brahijalnom skeletu u provodnoj anesteziji u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	06. srpnja 1995.
Joso Radenić	*Regionalna anestezija distalnih dijelova ekstremiteta u goveda*	Patologija i terapija domaćih životinja	19. srpnja 1995.
Snježana Čurković	*Utjecaj hipervitaminoze D3 na histokemijske osobitosti nekih organa štakora*	Sanitacija	25. srpnja 1995.
AKADEMSKA GODINA 1995./1996.			
Nada Glumac	*Nalazišta i fiziološke osobitosti sojeva gljivica Malassezia pachydermatis izdvojenih iz svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	05. listopada 1995.
Mirna Bratulić	*Primjena AgNOR metode bojenja i TNM klasifikacije u dijagnostici tumora mliječnih žlijezdi kuja*	Patološka anatomija	06. listopada 1995.
Stella Gogić	*Mjerenje intraokularnog tlaka u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	06. listopada 1995.
Andrea Humski	*Rasprostranjenost enterotoksigenih sojeva bakterije Escherichia coli izdvojenih iz sisajuće i odbijene prasadi s kolibacilozom*	Mikrobiologija i epizootiologija	15. prosinca 1995.
Dalibor Potočnjak	*Neki biokemijski parametri i krvna slika kod babezioze pasa*	Unutrašnje bolesti	23. siječnja 1996.
Rajko Pavešić	*Sustavno praćenje gubitka svinja u tovu u svinjogojskoj farmi Dubravica*	Zaštita zdravlja svinja	26. siječnja 1996.
Metka Vlahek	*Osmotska rezistencija eritoocita hybro kokoši*	Peradarska proizvodnja	01. veljače 1996.
Andreja Prevendar Crnić	*Aktivnost mikrosomskih enzima jetre puranskih zametaka i purića*	Unutrašnje bolesti	05. travnja 1996.
Dunja Glowatzky	*Odnos infekcije mokraćnog sustava i pojave smetnji u reprodukciji krmača*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	29. ožujka 1996.
Vladimir Savić	*Neka fizikalna, kemijska i biološka svojstva virusa zaraznog bronhitisa izdvojenog iz pilećeg bubrega*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	19. travnja 1996.
Eleonora Pavlić Škarec	*Proširenost grinje Demodex canis u pasa na području općine Velika Ludina*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	23. travnja 1996.
Marija Stančić	*Nalaz mikroorganizama u dišnom sustavu i imunosna reakcija tovnih pilića vakciniranih protiv Marekove bolesti postupkom raspršivanja*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	02. srpnja 1996.

Ljiljana Vrabac	*Neka svojstva krvi krmača i njihove žive i mrtvorođene prasadi tijekom poroda*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	04. srpnja 1996.
Maja Popović	*Adhezini imunoglobulinske superfamilije u gujavica Eisenia foetida*	Fiziologija	05. srpnja 1996.
Marko Fajdiga	*Djelotvornost diklazurila i salinomicina protiv kokcidije Eimeria Tenella u eksperimentalnoj invaziji pilića*	Parazitologija	15. srpnja 1996.
AKADEMSKA GODINA 1996./1997.			
Zlatko Svalina	*Utjecaj selena na sastav minerala u ljusci kokošjih jaja tijekom nesivosti*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	04. listopada 1996.
Davor Sabo	*Eperitrozoonoza u pokusno inficirane prasadi*	Patologija i terapija domaćih životinja	11. listopada 1996.
Katica Kuvačić	*Istraživanje opseg aonečišćenja mesa peradi salmonelama i mikrobiološke čistoće u restoranima Studentskoga centra u Zagrebu*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog porijekla	17. listopada 1996.
Vladimir Bulovec	*Imuni odziv kao pokazatelj toksičnosti subletalnih doza enrofloksacina u tovnih pilića*	Klinička farmakologija	27. studenoga 1996.
Boris Habrun	*Nalaz serumskih protutijela za bakteriju Actinobacillus pleuropneumoniae serovar 2 u svinja primjenom imunoenzimskog testa i mikroaglutinacije u 2-merkaptoetanolu*	Mikrobiologija i epizootiologija	29. studenoga 1996.
Damir Božić	*Pregled patologije svinja na području veterinarske ambulante Popovača od 1991.-1994.*	Patologija i terapija domaćih životinja	17. prosinca 1996.
Ksenija Vlahović	*Pouzdanost dijagnostičkih postupaka u dokazivanju infekcije vrstom Chlamydia psittaci u ptica*	Mikrobiologija i epizootiologija	13. veljače 1997.
Goran Kušec	*Istraživanje prinosa mesa svinja različite genetske osnove*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	19. veljače 1997.
Ivica Pavljak	*Razina protutijela za virus enzootske leukoze goveda u krvnom serumu i mlijeku prirodno inficiranih krava tijekom steonosti i nakon telenja*	Mikrobiologija i epizootiologija	19. veljače 1997.
Zdenko Lukac	*Učinak probiotika u tovu pilića hranjenih nedostatnom količinom bjelančevina*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	21. ožujka 1997.
Jadranka Bubić Špoljar	*Patohistološke promjene u organima štakora hranjenjem različitim udjelom mesno koštanog brašna*	Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja	27. ožujka 1997.
Zlatko Matić	*Nalaz bakterija Listeria spp. u paniranim i oblikovanim proizvodima od mesa peradi*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	14. svibnja 1997.
Jure Šimić	*Istraživanje uvjeta proizvodnje te mikrobiološke ispravnosti jajnog melanža*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	28. svibnja 1997.
Tatjana Reić	*Usporedba histoloških nalaza bubrega diploida i triploida srebrnih lososa oba spola uzgajanih u boćatoj vodi*	Biologija i patologija riba	28. svibnja 1997.
Jagoda Dujić	*Usporedba histoloških nalaza jetre diploida i triploida srebrnih lososa oba spola uzgajanih u boćatoj vodi*	Biologija i patologija riba	28. lipnja 1997.
Natalija Knežević	*Leptospiroza u domaće mačke (Felis domestica Briss.) na području Siska*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	04. srpnja 1997.
Svjetlana Terzić	*Imunogenost i stabilnost eksperimentalne vakcine protiv svinjske kuge pripravljane od soja kina umnoženog u staničnoj kulturi*	Mikrobiologija i epizootiologija	08. srpnja 1997.
Žarko Benčić	*Sonografska i rendgenografska dijagnostika gravidnosti i patologije maternice kuje*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	16. srpnja 1997.

AKADEMSKA GODINA 1997./1998.			
Zdravko Marinović	*Veterinarsko sanitarno značenje trihineloze u Republici Hrvatskoj*	Veterinarska sanitarna kontrola animalnih namirnica	21. listopada 1997.
Boška Vuković-Hrvačić	*Dokaz ostataka enrofloksacina u mesu pilića nakon oralne upotrebe kemoterapeutika Vetflok R*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	23. listopada 1997.
Tomislav Šporčić	*Rendgenografska simptomatologija početnog stadija malignih koštanih tumora pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	28. listopada 1997.
Damir Viduč	*Utjecaj probiotika Nutrigen na odlaganje tjelesne masti u tovnih pilića*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	17. prosinca 1997.
Milan Božić	*Epizootiološko stanje nametničkih bolesti riba na ribnjačarstvu Poljana*	Biologija i patologija riba	19. prosinca 1997.
Miroslava Dominis Kramarić	*Crijevna stanična imunost u C57BL miševa invadiranih različitim dozama oblića Trichinella spiralis*	Parazitologija	02. siječnja 1998.
Ninoslav John	*Bolesti pataka u intenzivnoj proizvodnji*	Peradarska proizvodnja	10. ožujka 1998.
Draško Mihinjač	*Klinička patologija goveda na području Veterinarske ambulante Prelog u razdovlju od 1981. do 1990. godine*	Patologija i terapija domaćih životinja	13. ožujka 1998.
Tatjana Živičnjak	*Uspješnost liječenja demodikoze pasa amitrazom i ivermektinom*	Parazitologija	20. ožujka 1998.
Dražen Patačko	*Poremetnje u razmnožavanju krava na području Veterinarske ambulante Hlebine*	Patologija i terapija domaćih životinja	27. ožujka 1998.
Nada Granić	*Utjecaj toksina gizerozina na zdravlje i nesivost kokoši*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	27. ožujka 1998.
Dražen Grgurić	*Usporedba djelovanja releasing hormona za gonadotropine i luteinizirajućeg hormona na plodnost krava tretiranih 14. do 16. dana poslije poroda*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	29. svibnja 1998.
Zdravko Plazonić	*Kategorizacija i prinos mesa svinja različita uzgoja i genetske osnove*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodima animalnog podrijetla	29. travnja 1998.
Igor Vukelić	*Rendgenografija poluvalnim prijenosnim rendgenskim uređajem i postupci poboljšanja dijagnostike*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	16. lipnja 1998.
Iva Košutić	*Utjecaj selena na morfohistokemijske osobitosti dvoglavog bedrenog mišića (M. biceps femoris) tijekom rasta svinja*	Patološka anatomija	23. lipnja 1998.
Jasna Ribarić (Štimac)	*Dijetna prehrana pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	10. srpnja 1998.
Dražen Adorić	*Nalaz protutijela za leptospire u serumu konja u Sinju i okolici*	Mikrobiologija i epizootiologija	15. srpnja 1998.
Anita Kokić	*Učinci cjepiva protiv Marekove bolesti pripravljenog od soja FC-126 primjenjenog pilenkama lakih hibrida postupkom raspršivanja ili parenteralno*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	16. srpnja 1998.
Ivan Pelko	*Mogućnosti primjene vanjskog fiksatora u liječenu dijafiznih prijeloma pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. srpnja 1998.
AKADEMSKA GODINA 1998./1999.			
Jasminka Božičković	*Imunomodulacija u pilića primjenom povećanog sadržaja kalcija u hrani*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	04. prosinca 1998.
Grgo Rukavina	*Istraživanje fizikalno – kemijskih pokazatelja kakvoće svinjskog mesa*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	11. prosinca 1998.

Vilim Starešina	*Istraživanja nazočnosti antigena virusa infekciozne anemije kopitara (IAK) u tkivima pokusno inficiranih konja*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. prosinca 1998.
Inge Lobpreis	*Patohistološke promjene u jetri pasa različite dobi*	Patološka anatomija	22. prosinca 1998.
Neven Žilić	*Liječenje prijeloma nadlaktične kosti u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	22. prosinca 1998.
Mladen Bulat	*Paraziti u psa na području grada Karlovca*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	08. veljače 1999.
Dragutin Štetner	*Omentoplastika u abdominalnoj kirurgiji pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	19. veljače 1999.
Ankica Šojat	*Učinkovitost kloriranih i oksidacijskih dezinficijensa na higijensku ispravnost vode za piće*	Sanitacija	22. veljače 1999.
Siniša Trbojević	*Primjena elektrokardiografije u procjeni radne sposobnosti športskih konja*	Unutrašnje bolesti	02. travnja 1999.
Mirko Radačić	*Dokaz i higijensko značenje histamina u namirnicama*	Veterinarska sanitarna kontrola animalnih namirnica	06. travnja 1999.
Franjo Huzjak	*Učestalost oocisti protozoona Cryptosporidium sp. U izmetinama pasa s područja općine Čazma*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	15. travnja 1999.
Krunoslav Hrvačić	*Smanjenje ekspozicije odabirom filmova i flourescirajućih folija u veterinarskoj rendgenologiji*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	23. travnja 1999.
Anđelko Gašpar	*Mogućost dijaplacentnog i galaktogenog prijenosa oblića Trichinella spiralis u svinja*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	30. travnja 1999.
Ivančo Naletoski	*Suvremeni pristup iskorjenjivanju i kontroli slinavke i šapa, s posebnim osvrtom na epizootiologiju u Makedoniji 1996. godine*	Mikrobiologija i epizootiologija	28. svibnja 1999.
Josip Križanić	*Oblici kopita športskih konja na području Varaždinske županije*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	04. lipnja 1999.
Mato Marković	*Patološke promjene u srčanom mišiću i koronarnim krvnim žilama pasa iz ruralne sredine*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	04 lipnja 1999.
Ante Tustonja	*Prikaz patoloških promjena u plućima mačaka u selima Hrvatskog zagorja*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	09. lipnja 1999.
Lorena Jemeršić	*Primjena lančane reakcije polimerazom i imunoenzimnih testova za glikoprotein 44/48 (EO) i protein 120 u dokazivanju soja kina virusa svinjske kuge u krvi i organima svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	10. lipnja 1999.
Željka Kuzmanović	*Utjecaj odmaranja junadi prije klanja na kakvoću i održivost junećeg mesa*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	01. srpnja 1999.
Igor Karij	*Prikaz patoloških promjena središnjeg živčanog sustava pasa utvrđenih u Zavodu za opću patologiju i patološku morfologiju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju od 1970. do 1989. godine*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	02. srpnja 1999.
Franjo Krznar	*Primjena analoga prostaglandina F2-α za intenzifikaciju reprodukcije krava i junica*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	13. srpnja 1999.
Iva Getz	*Dozrijevanje, oplodnja i uzgoj oplođenih goveđih jajnih stanica in vitro*	Fiziologija i patologija reprodukcije goveda s U.O.	14. srpnja 1999.
Robert Peševski	*Histološko stereološki pokazatelji kakvoće proizvoda od strojno iskorištenog mesa pilića*	Anatomija, histologija i embriologija	29. rujna 1999.

AKADEMSKA GODINA 1999./2000.			
Mauricio Prelogar	*Utjecaj dodatka mesno koštanog brašna hrani na pojavu patohistoloških promjena u dvanaesniku i plućima štakora*	Uzgoj i patologija laboratorijskih životinja	26. listopada 1999.
Vlado Rep	*Leptospiroza pasa na području Đurđevca*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	28. listopada 1999.
Zoran Šimec	*Cisteaminski model upalne crijevne bolesti u štakora*	Unutarnje bolesti	28. listopada 1999.
Miljenko Martinec	*Rendgenografski dijagnosticirane metaboličnе osteoporoze i rezultati njihovih fotodenzitometrijskih analiza u domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	12. studenoga 1999.
Mario Škrivanko	*Istraživanje različitih postupaka dokazivanja bakteriološkog onečišćenja svinjskog mesa u restauracijama grada Vinkovaca*	Veterinarska sanitarna kontrola animalnih namirnica	30. studenoga 1999.
Ante Šarić	*Animalna higijena i stanje okoliša u općini Hrvace*	Sanitacija	02. prosinca 1999.
Vesna Ostružnjak – Kusak	*Seroepizootološka istraživanja toksoplazmoze u mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	09. prosinca 1999.
Berislav Glazer	*Patološke promjene u gušterači pasa uzrokovane većom količinom natrijevog nitrata u hrani*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	14. prosinca 1999.
Zdravko Perajica	*Pojavnost bjesnoće životinja u Zagrebačkoj županiji u razdoblju od 1986. do 1996. godine*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	16. prosinca 1999.
Nenad Domijan	*Rentgenografske analize intratorakalnih zbivanja nakon traumatizacije i operativnih zahvata u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. prosinca 1999.
Vesna Matijatko	*Elektroforetogrami krvnih seruma i plazme klinički zdravih pasa, konja i goveda*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. prosinca 1999.
Željka Cvrtila	*Količina i zdravstveno značenje kolesterola u maslacu*	Veterinarska sanitarna kontrola animalnih namirnica	23. prosinca 1999.
Miroslav Benić	*Nalazi bakterija u skupnim uzorcima mlijeka koza i ovaca*	Mikrobiologija i epizootiologija	05. siječnja 2000.
Daniel Pocrnić	*Mogućnost dijagnostike subkliničkih mastitisa u krava mjerenjem električne vodljivosti mlijeka*	Teriogenologija domaćih sisavaca	17. siječnja 2000.
Alenka Boban Blagaić	*Utjecaj supkutano primijenjenog met-enkefalina na Straubovu reakciju repa i test vrućom pločom kod miša*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	19. siječnja 2000.
Nenad Turk	*Protutijela za bakteriju Borrelia Burgdorferi u serumima pasa područja grada Zagreba*	Unutarnje bolesti	22. veljače 2000.
Aleksandar Kostić	*Istraživanje higijenskih pokazatelja HACCP – sustava u preradi morske ribe*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	10. ožujka 2000.
Tomislav Šperanda	*Testiranje nerastića ma intenzitet rasta, iskorištavanje hrane i mesnatost utvrđenom ultrazvučnim aparatom*	Zaštita zdravlja svinja	10. ožujka 2000.
Boris Antunović	*Utjecaj različitih načina držanja i smještaja gravidnih nazimica na broj oprasene i odbijene prasadi*	Animalna higijena, okoliš i etologija	17. ožujka 2000.
Marcela Šperanda	*Ultrasonografska usporedna analiza razvoja fetusa u pojedinih pasmina pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	17. ožujka 2000.
Davorin Lukman	*Povijest osteosinteze u veterinarskoj medicini i njen razvoj na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	14. ožujka 2000.
Slavica Mustač	*Specifičnost deratizacije grada Čakovca*	Sanitacija	22. ožujka 2000.

Terezija Silvija Marenjak	*Procjena hranidbeno – metaboličkog statusa krava određivanjem biokemijskih parametara u mlijeku*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	21. travnja 2000.
Goran Čukelj	*Prednosti ultrasonografije u odnosu na rendgenografski prikaz mokraćnog sustava psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	05. svibnja 2000.
Ivanka Majić	*Histomorfološke osobitosti testisa bikova izlučenih iz rasploda*	Anatomija, histologija i embriologija	05. svibnja 2000.
Renata Novak Perjanec	*Prednosti ultrasonografije u odnosu na rendgenografiju hipogastrija u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	05. svibnja 2000.
Gordan Jerbić	*Rentgenografska analiza periostalnih koštanih proliferacija na prstu konja*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	12. svibnja 2000.
Panče Dameski	*Rendgenografski postupci u dijagnostici patologije srednjeg uha u različitih pasmina pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. lipnja 2000.
Tajana Amšel Zelenika	*Dokazivanje virusnog antigena i histopatološke promjene u fabricijevoj burzi tovnih pilića nakon vakcinacije atenuiranim vakcinama protiv zarazne bolesti burze*	Mikrobiologija i epizootiologija	13. srpnja 2000.
Nenad Kravarščan	*Rentgenološka analiza komplikacia tijekom cijeljenja prijeloma cjevastih kosti psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	14. srpnja 2000.
Zlatko Čulig	*Q – groznica: serološka istraživanja proširenosti bolesti u službenih pasa hrvatske vojske*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	14. srpnja 2000.
Darko Majnarić	*Protutijela za virus reprodukcijskog i respiratornog sindoma u krvnom serumu svinja iz zemaljskog uzgoja*	Mikrobiologija i epizootioogija	17. srpnja 2000.
Stevo Mirić	*Suzbijanje komaraca na području općina Crikvenica i Novi Vinodolski*	Sanitacija	17. srpnja 2000.
Mladen Krušelj	*Raširenost i učestalost najznačajnijih pčelinjih bolesti na području Krapinsko – zagorske županije*	Biologija i patologija pčela	18. srpnja 2000.
Salah Hassan Idris	*Histopatološke promjene u parenhimatoznim organima konja pokusno i prirodno zaraženih virusom afričke konjske kuge (serotipom 9)*	Patološka anatomija	18. srpnja 2000.
Tihomir Babić	*Serološka dijagnostika visceralne lišmanioze u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	18. srpnja 2000.
Krunoslav Potočki	*Upotreba insekticida - akaricida i rodenticida u veterini i stočarstvu u Republici Hrvatskoj*	Sanitacija	04. rujna 2000.
Premil Radić	*Utjecaj transporta na određene hematološke i biokemijske pokazatelje u krvi junadi*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	20. rujna 2000.
AKADEMSKA GODINA 2000./2001.			
Denis Jurišić	*Pregled utvrđene patologije gušterače u psa u razdoblju od 1970. do 1990. godine*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	2. listopada 2000.
Ivan Ganžulić	*Razlučivanje patoloških promjena srca u psa pomoću nativne rentgenografije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	18. listopada 2000.
Kristijan Ramadan	*Patološkohistološki nalazi u bubrezima i njihova povezanost s razinom mokraćevine i kreatinina u krvi ovaca različite dobi*	Patološka anatomija	27. listopada 2000.
Sanjin Polić	*Regionalna intravenska anestezija ekstremiteta u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	17. studenoga 2000.
Boris Pirkić	*Utjecaj pentadekapeptida BPC 157 i gentamicina na cijeljenje vrijeda rožnice u kunića uzrokovanih natrijevom lužinom*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	12. siječnja 2001.

Igor Marković	*Hipotiroidizam u pasa i njegovo liječenje*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	09. ožujka 2001.
Sanjica Deščak	*Značenje kuta račvanja dušnika u rentgenološkoj dijagnostci mitralne insuficijencije u pasa*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	22. ožujka 2001.
Mario Milešević	*Rentgenografska analiza promjena lumbosakralnog segmenta kralježnice kao mogućeg uzroka kompresije cauda equina u različitih pasmina pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	23. ožujka 2001.
Vlasta Brlek	*Učinak mikotoksina diacetoksiscirpenola na imunosni odaziv i zdravlje tovnih pilića*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	28. ožujka 2001.
Stanko Čujko	*Ekskretorna urogragija u dijagnostici bolesti bubrega i uretera domaćih životinja*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	30. ožujka 2001.
Aleksandar Dürrigl	*Displazija kukova u pasa istraživanima na području Splitsko-dalmatinske županije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	05. travnja 2001.
Mirjana Krušelj	*Sastav i kakvoća kravljeg mlijeka proizvedenog u Krapinsko - zagorskoj županiji*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	11. travnja 2001.
Dražen - Ivan Blažević	*Prinos mesa u svinja iz različitih uzgoja na području Požeško-slavonske županije*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	12. travnja 2001.
Davorka Geršak	*Učinak subletalnih koncentracija olova u hrani na zdravlje šaranskog mlađa*	Biologija i patologija riba	13. travnja 2001.
Josip Tolnaj	*Načini uklanjanja veterinarsko - medicinskog otpada*	Sanitacija	19. travnja 2001.
Suzana Mikešić	*Gljivična mikroflora kože i nekih vidljivih sluznica u pasa*	Mikrobiologija i epizootiologija	03. svibnja 2001.
Renata Kandžija	*Epizootiološko stanje bakterijskih bolesti riba na ribogojilištu „Movar“*	Biologija i patologija riba	18. svibnja 2001.
Branko Bačanek	*Patohistološki i bakteriološki nalazi u plućima teladi i junadi uginulih u karantenskom smještaju*	Patološka anatomija	22. svibnja 2001.
Sanja Bosnić	*Primjena različitih imunoenzimnih proba u serološkoj dijagnostici trihineloze u svinja*	Mikrobiologija i epizootiologija	22. svibnja 2001.
Marko Sertić	*Razvitak i osnovne značajke sustava veterinarsko – sanitarnog nadzora u Hrvatskoj*	Higijena i veterinarska tehnologija u proizvodnji namirnica animalnog podrijetla	24. svibnja 2001.
Anđelko Katić	*Etiopatologija rentgenografski dijagnosticiranih osteoliza i periostoza u domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. svibnja 2001.
Mario Mašić	*Proizvodnja i ocjena kakvoće izvorne dalmatinske dimljene pancete u Imotskoj krajini*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	25. svibnja 2001.
Berislav Radišić	*Anestetički učinak ketamin i ksilazin hidroklorida primijenjenih intramuskularno u smeđeg medvjeda*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	15. lipnja 2001.
AKADEMSKA GODINA 2001./2002.			
Andrija Šangarelo	*Krvna slika i pojedini biokemijski pokazatelji kod egzokrine insuficijencije gušterače u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	14. prosinca 2001.
Franjo Marković	*Učinci pripravaka Baypamuna na reprodukcijske osobitosti rasplodnih bikova simentalske pasmine*	Teriogenologija domaćih sisavaca	17. prosinca 2001.
Tihomir Florijančić	*Imunoblot postupak u dijagnostici trihineloze u svinja*	Parazitologija	17. prosinca 2001.
Josip Crnjac	*Uspješnost pripusta koza nakon indukcije estrusa različitim postupcima*	Teriogenologija domaćih sisavaca	20. prosinca 2001.

Đurđica Sumrak - Deronjić	*Dijagnosticiranje i liječenje šećerne bolesti u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	21. prosinca 2001.
Ana Gavrilović	*Koncentracije kadmija, olova i cinka u kamenica (Ostrea edulis L.) Malostonskog zaljeva*	Ihtiopatologija	11. siječnja 2002.
Marko Vicković	*Epizootiologija trihineloze svinja na području sela otok pokraj Vinkovaca*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	25. siječnja 2002.
Josip Šimičić	*Učestalost i utjecaj bolesti divljači na lovno gospodarstvo u Hrvatskoj*	Biologija i patologija divljači	01. veljače 2002.
Mario Kreszinger	*Utjecaj šavova na čvrstoću rekonstruirane operacijske rane u bijeloj liniji štakora*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i ultrazvučnom dijagnostikom	01. veljače 2002.
Snježana Kužir	*Arheozoološko istraživanje kostiju i zubiju životinja badenske kulture s lokaliteta Vučedol*	Anatomija, histologija i embriologija	01. veljače 2002.
Željko Mihaljević	*Patološke promjene probavnog sustava različitih dobnih kategorija svinja u velikom svinjogojskom uzgoju*	Patološka anatomija	05. veljače 2002.
Mijo Fury	*Hrvatski očar – istraživanja dijagnostički značajnih biokemijskih pokazatelja u krvnom serumu*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	07. veljače 2002.
Vinko Bralić	*Kakvoća svježeg sirovog kravljeg mlijeka namijenjenog industrijskoj preradi*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	01. ožujka 2002.
Željka Cvrtila	*Dokazivanje goveđeg tkiva u toplinski obrađenim uzorcima namirnica imunoenzimnim postupkom*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	15. ožujka 2002.
Želimir Šarić	*Pouzdanost brzih metoda za utvrđivanje efikasnosti pranja i dezinfekcije radnih površina u prostorima „Industrije mesa Ivanec“ d.o.o. u okvirima SSOP'S i HCCP programa*	Sanitacija	21. ožujka 2002.
Nada Kučer	*Serološka istraživanja proširenosti infekcije virusom imunodeficijencije i virusom leukemije mačaka u Hrvatskoj*	Mikrobiologija i epizootiologija	22. ožujka 2002.
Slava Majić	*Higijenska kakvoća pašteta u ovitku na zagrebačkom tržištu*	Veterinarsko sanitarni nadzor namirnica životinjskog podrijetla	22. ožujka 2002.
Andrej Dean	*Učinkovitost kombinirane primjene alopurinola i imunomodulatora u liječenju visceralne lišmanioze pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. ožujka 2002.
Damjan Gračner	*Učestalost krvne grupe DEA 1.1. u dalmatinskog psa, istarskog goniča i hrvatskog ovčara*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	05. travnja 2002.
Dragutin Krišto	*Bolesti i uzroci uginuća goveda u razdoblju od 1996. do 2000. godine u općini Tomislavgrad*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	04. srpnja 2002.
Nediljka Gruden	*Dokaz i higijensko značenje Escherichie coli O157:H7 u mesu*	Mikrobiologija i epizootiologija	05. srpnja 2002.
Tajana Trbojević Vukičević	*Osteometrijska analiza arheoloških ostataka dugih kostiju goveda na vučedolskom kompleksu*	Anatomija, histologija i embriologija	08. srpnja 2002.
Hrvoje Lucić	*Histološke i histokemijske osobitosti nekih organa plavobijelog dupina (Stenella coeruleoalba) iz Jadranskoga mora*	Anatomija, histologija i embriologija	09. srpnja 2002.
Đuro Mačešić	*Bakterijsko onečišćenje mesa šarana (Cyprinus carpio L.) podrijetlom iz „Ribnjačarstva Donji Miholjac“*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	12. srpnja 2002.
AKADEMSKA GODINA 2002./2003.			
Ivana Kiš	*Koncentracija serumskog amiloida A u zdravih i od babezioze oboljelih pasa*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	16. siječnja 2003.

Iris Broman	*Rentgenografija posttraumatskih zbivanja u grudnoj i trbušnoj šupljini domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. siječnja 2003.
Marinko Vilić	*Aktivnost cezija -137 i kalija - 40 u mesu i organima divljih svinja u Hrvatskoj*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	30. siječnja 2003.
Jozo Grbavac	*Istraživanje proizvodnje i kakvoće sira iz mješine pod nazivom Ovčji planinski sir iz Zapadne Hercegovine*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	31. siječnja 2003.
Božena Katalinić	*Leptospiroze u domaće mačke (Felis domestica Briss.) u Hrvatskoj*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	12. ožujka 2003.
Branka Horvatić	*Leptospiroza u pasa u Hrvatskoj*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. ožujka 2003.
Igor Štoković	*Udio kostiju u trupovima simentalske junadi u Hrvatskoj*	Animalna higijena, okoliš i etologija	16. travnja 2003.
Suzana Rup	*Ehosonografska dijagnostika gravidnosti kuja*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	12. svibnja 2003.
Marko Samardžija	*Priprema bičje sperme u postupcima oplodnje in vitro*	Teriogenologija domaćih sisavaca	13. svibnja 2003.
Vlatka Vrdoljak – Muheljić	*Bakteriološka ispravnost mesa goveda i svinja pri uvozu u Republiku Hrvatsku*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	14. svibnja 2003.
Zvonimir Čolak	*Dijagnostika i liječenje nesraštenog ankonealnog izdanka u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	14. svibnja 2003.
Nikša Lemo	*Učestalost displazije kukova u hrvatskog planinskog psa – tornjak*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	16. svibnja 2003.
Stjepan Kočar	*Rentgenografski početni znakovi prirođenih i stečenih bolesti ramenoga i lakatnoga zgloba u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	16. svibnja 2003.
Maja Srček	*Primjena HACCP sustava u proizvodnji sladoleda*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	22. svibnja 2003.
Tomislav Brajko	*Rentgenografski i ultrasonografski nalazi dilatacijske kardiomiopatije u različitih pasmina pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	23. svibnja 2003.
Tugomir Karadjole	*Plodnost kobila nakon fetotomije*	Teriogenologija domaćih sisavaca	23. svibnja 2003.
Tihomir Dragojlov	*Primjena olekranske kukaste pločice u liječenju prijeloma proksimalnog dijela ulne u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2003.
Zvonimir Kozačinski	*Ocjena održivosti svježega pilećeg mesa na domaćem tržištu*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	30. svibnja 2003.
Dražen Vnuk	*Učestalost recidiva prinealne hernije u pasa liječenih postupkom standardne hernitomije i postupkom transpozicije unutarnjeg opturatornog mišića*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i fizikalnom terapijom	16. lipnja 2003.
Ivica Vranješ	*Sudski sporovi zbog propusta u dijagnostici graviditeta u krava i junica*	Teriogenologija domaćih sisavaca	16. lipnja 2003.
Fani Krstulović	*Učinak infekcije bakterijom Salmonella enteritidis fagotip 20a na imunološki sustav pilića lakih hibrida*	Mikrobiologija i epizootiologija	18. lipnja 2003.
Mario Škrivanko	*Utjecaj higijene pogona i tehnološkog procesa proizvodnje na higijensku ispravnost i kakvoću kobasica*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	18. lipnja 2003.
Damir Alagić	*Mogućnost i rezultati konzervationog i operacijskog liječenja iščašenog bočnog zgloba u pasa*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i ultrazvučnom dijagnostikom	02. srpnja 2003.
Miroslav Ključec	*Indukcija estrusa u krmača pripravkom Folligon®*	Patologija i terapija domaćih papakara i kopitara	09. srpnja 2003.

Domagoj Čaić	*Ultrasonografska i rentgenografska dijagnostika bolesti bubrega i mokraćovoda u domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	12. rujna 2003.
Jasna Marušić	*Ultrasonografska i rentgenografska dijagnostika bolesti jetre u domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. rujna 2003.
AKADEMSKA GODINA 2003./2004.			
Jadranka Jurmanović	*Stafilokokne infekcije vimena krava i sadržaj somatskih stanica u mlijeku*	Mikrobiologija i epizootiologija	01. listopada 2003.
Maja Zdelar – Tuk	*Metabolizam minerala u kobila holštajnske pasmine tijekom graviditeta i rane laktacije*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	07. listopada 2003.
Franjo Prikratki	*Značajke zdravlja poljske jarebice (Perdix perdix L.) pri umjetnomm uzgoju*	Fiziologija i patologija peradi i pernate divljači	03. prosinca 2003.
Jozo Bagarić	*Primjena sustava HACCP u proizvodnji obarenih kobasica*	Veterinarsko sanitarna kontrola namirnica životinjskog podrijetla	04. prosinca 2003.
Jasna Piršljin	*Koncentracija glutationa i lipidska peroksidacija u krvi pjetlića i kokica tijekom gladovanja i ponovnog hranjenja*	Fiziologija	23. prosinca 2003.
Danijel Dugonjić	*Patogenost ptičijih izolata bakterije Pseudomonas aeruginosa za kokošje zametke i njihova osjetljivost prema antimikrobnim tvarima*	Mikrobiologija i epizootiologija	25. veljače 2004.
Josip Barić	*Primjena imunoenzimnog testa za dokaz vrste Trichinella spiralis pri veterinarsko – sanitarnom pregledu mesa svinja*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	27. veljače 2004.
Višnja Badovinac	*Higijensko sanitarne mjere u proizvodnji mlijeka na području Karlovačke županije*	Sanitacija	08. ožujka 2004.
Jasna Martinko	*Djelovanje prirodnog klinoptilolita na tumore mliječne žlijezde u kuja*	Teriogenologija domaćih sisavaca	26. ožujka 2004.
Marijan Benić	*Suzbijanje štetnih glodavaca u vlažnim sredinama*	Sanitacija	01. travnja 2004.
Albert Nagavci	*Najčešće stručne pogreške pri kastraciji pastuha*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	05. travnja 2004.
Martina Lojkić	*Utjecaj različitih koncentracija cisteamina na kvalitetu goveđih zametaka uzgojenih in vitro*	Teriogenologija domaćih sisavaca	08. travnja 2004.
Kristina Matković	*Utjecaj mikroklime na brojnost i širenje mikroorganizama iz staja za muzne krave zrakom u okoliš*	Animalna higijena, okoliš i etologija	26. svibnja 2004.
Jadranka Šurina	*Određivanje najpovoljnije metode za pripremu sperme bikova prilikom oplodnje in vitro*	Teriogenologija domaćih sisavaca	29. lipnja 2004.
Jakša Petrić	*Morfološke i funkcionalne značajke bičjega sjemena nakon zamrzavanja*	Teriogenologija domaćih sisavaca	01. srpnja 2004.
Danimir Kolman	*Artroze svinja u intenzivnom uzgoju*	Zaštita zdravlja svinja	22. srpnja 2004.
Mladen Anić	*Smanjenje neugodnih mirisa u zoološkom vrtu grada Zagreba*	Sanitacija	22. srpnja 2004.
AKADEMSKA GODINA 2004./2005.			
Ivan Đureković	*Primjena pripravka Dinolytic pri umjetnom osjemenjivanju*	Teriogenologija domaćih sisavaca	05. listopada 2004.
Sanja Šeparović	*Epizootiološka analiza učinkovitosti pretraživanja klinički zdravih goveda na goveđu spongiformnu encefalopatiju s područja dviju županija Republike Hrvatske i procjena rizika oboljenja mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. siječnja 2005.

Silvio Špičić	*Rasprostranjenost infekcije vrstom Brucella ovis u ovaca - serološka, patomorfološka i molekulska istraživanja*	Mikrobiologija i epizootiologija	11. ožujka 2005.
Danko Deždek	*Histokemijske osobitosti mišića jelena lopatara brijunskog otočja*	Biologija i patologija divljači	08. travnja 2005.
Predrag Kočila	*Utjecaj endogenog i egzogenog progesterona na tijek i ishod gravidnosti visoko mliječnih krava*	Teriogenologija domaćih sisavca	27. travnja 2005.
Ivica Horvat	*Bolesti papaka krava muzara na području Veterinarske stanice Zaprešić*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	28. travnja 2005.
Boris Žerjavić	*Utjecaj dinoprosta – sintetskog analoga prostaglandina F2α na skraćenje međuprasnog razdoblja*	Teriogenologija domaćih sisavaca	12. svibnja 2005.
Tatjana Šoban	*Primjena magnetske rezonancije u dijagnostici sindroma cauda equina u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. svibnja 2005.
Goranka Frković	*Uspješnost suzbijanja crijevnih oblića u pasa benzimidazolskih pripravcima*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. svibnja 2005.
Ivan Džojić	*Specifičnosti suzbijanja komaraca na području općine Orašje*	Sanitacija	21. lipnja 2005.
Dinka Milić	*Učinak različitih načina primjene zeolita na mikroklimu, zdravlje i proizvodna svojstva prasadi*	Sanitacija	08. srpnja 2005.
AKADEMSKA GODINA 2005./2006.			
Josip Tončić	*Bolesti divljih svinja u nekim hrvatskim lovištima od 2000.-2003. godine*	Biologija i patologija divljači	16. prosinca 2005.
Zvonimir Tuček	*Koncentracija željeza, bakra i cinka u krvnoj plazmi krava holštajnske pasmine tijekom laktacije i suhostaja*	Fiziologija domaćih životinja	29. prosinca 2005.
Sanja Bosnić	*Epizootiologija trihineloze u divljih svinja na području Republike Hrvatske*	Mikrobiologija i epizootiologija	31. siječnja 2006.
Momir Petrović	*Učinak higijene mužnje na broj bakterija u kravljem mlijeku*	Teriogenologija domaćih sisavaca	11. travnja 2006.
Josip Daud	*Biokemijski krvni pokazatelji energetskog statusa krava holštajnske pasmine*	Teriogenologija domaćih sisavaca	17. svibnja 2006.
Željko Ričko	*Istraživanje kakvoće i mikrobiološke ispravnosti gotovih obroka u pripremnicima hrane hrvatske vojske*	Veterinarsko sanitarna kontrola animalnih namirnica	25. svibnja 2006.
Ranka Šimić	*Rentgenografska i ulstrasonografska dijagnostika bolesti slezene domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	01. lipnja 2006.
Željko Marijan	*Kakvoća livanjskog sira proizvodnje livanjske mljekare*	Higijena i tehnologija namirnica animalnog podrijetla	07. lipnja 2006.
Henri Hajster	*Dijagnostika i učestalost lakatne displazije*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	17. srpnja 2006.
AKADEMSKA GODINA 2006./2007.			
Dijana Vukoja	*Artefakti kod ultrazvučnih pretraga trbušnih organa psa i mačke*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	10. studenoga 2006.
Tomislav Kavčić	*Rentgenografska i ultrasonografska dijagnostika bolesti uropoetskog sustava psa i mačke*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	10. studenoga 2006.
Božica Vešligaj	*Suzbijanje sirne grinje (Tyrophagus casei) u zrionicima sira*	Sanitacija	01. ožujka 2007.
Tomislav Hrupački	*Primjena HACCP sustava u proizvodnji pernate divljači*	Biologija i patologija divljači	29. lipnja 2007.

Alan Genter	*Upotreba antimikrobnih lijekova u pripremi pasa za kirurške zahvate na crijevima*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	14. rujna 2007.
AKADEMSKA GODINA 2007./2008.			
Zorana Sedlanić – Cecelja	*Kakvoća mesa uzgojene pernate divljači*	Veterinarsko sanitarni nadzor namirnica životinjskog podrijetla	07. studenoga 2007.
Željko Ljubić	*Utjecaj različitih uvjeta smještaja i broja životinja na higijensku kakvoću zraka u prasilištima*	Proizvodnja i zaštita svinja	23. siječnja 2008.
Anđela Merćep	*Utjecaj tehnološkog postupka proizvodnje na kakvoću sira trapista*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	06. svibnja 2008.
Nino Pinter	*Higijenski pokazatelji mesnih ribljih konzervi namijenjenih za oružane snage Republike Hrvatske*	Veterinarsko sanitarni nadzor namirnica životinjskog podrijetla	05. lipnja 2008.
Evica Marković	*Klinička istraživanja virusne imunodeficijencije i virusne leukemije u prirodno inficiranih mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	27. lipnja 2008.
Tomislav Skendrović	*Usporedba konvencionalne i komjutorizirano - tomografske radiografije u dijagnostici bolesti lumbosakralnog dijela kralježnice u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	03. srpnja 2008.
Krešimir Pavlović	*Prednosti i nedostatci digitalne i konvencionalne radiografije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	23. srpnja 2008.
Ivo Ajduković	*Učinak piretrina na razvojne oblike člankonožaca tijekom zrenja dalmatinskog pršuta*	Veterinarsko sanitarni nadzor namirnica životinjskog podrijetla	28. kolovoza 2008.
Iva Ljubičić	*Dijagnosticiranje upale srednjeg uha u psa radiografskim postupcima*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	12. rujna 2008.
Sanja Vučinić	*Radiografski postupci dijagnosticiranja patoloških promjena intervertebralnog diska torakolumbalnog dijela kralježnice psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	12. rujna 2008.
Vesna Boban	*Primjena sustava HACCP u dezinfikaciji, dezinsekciji i deratizaciji pršutana*	Sanitacija	30. rujna 2008.
AKADEMSKA GODINA 2008./2009.			
Davor Balić	*Humoralna i stanična imunost goveda prirodno inficiranih virusom enzootske leukoze*	Mikrobiologija i epizootiologija	07. listopada 2008.
Saša Kovačević	*Biosigurnost na farmi mliječnih krava*	Sanitacija	11. prosinca 2008.
Tomislav Šarić	*Spiralna konjutorizirana tomografija i 3D rekonstrukcija pojedinih segmenata kralježnice u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	27. veljače 2009.
Josip Mustać	*Hitna stanja u veterinarskoj oftalmologiji*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. ožujka 2009.
Ante Ćorić	*Najčešće stručne pogrješke pri teškim teljenjima*	Teriogenologija domaćih sisavaca	26. ožujka 2009.
Drago Stupar	*Učinak fitomenadiona u liječenju pasa otrovanih antikoagulantnim rodenticidima*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	27. ožujka 2009.
Igor Pivac	*Čimbenici uspješnosti suzbijanja Fascioloides magna u uzgoju jelenske divljači*	Biologija i patologija divljači	15. svibnja 2009.
Snježana Krog	*Digitalizacija slike snimljene prijenosnim rentgenskim uređajem u veterinarskoj praksi*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	29. lipnja 2009.
Ivana Ledenko	*Rentgenološka i ultrazvučna dijagnostika mitralne insufijencije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	30. lipnja 2009.

Silvestar Vučković	*Kliničke i laboratorijske metode rane dijagnostike steonosti*	Teriogenologija domaćih sisavaca	09. srpnja 2009.
Koraljka Gracin	*Uporaba dopaminskih agonista i sintetskog analoga prostaglandina F2a za indukciju pobačaja kuja u drugoj trećini gravidnosti*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	18. rujna 2009.
AKADEMSKA GODINA 2009./2010.			
Marinko Šebečić	*Koncetracije kadmija, olova i žive u nekim tkivima jelena običnog (Cervus elaphus, L.) u Baranji*	Biologija i patologija divljači	19. listopada 2009.
Davor Svoboda	*Poticanje pobačaja kuja istovremenom primjenom dopaminskih agonista i sintetskog analnog prostaglandina F2α*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. studenoga 2009.
Blažan Katana	*Rana dijagnostika gravidnosti u krava*	Teriogenologija domaćih sisavaca	12. veljače 2010.
Mirsad Bilajac	*Provjera uspješnosti provedbe sanitacijskih operativnih postupaka u zdravstvenim i odgojnim ustanovama grada Rijeke*	Sanitacija	20. veljače 2010.
Alma Ristanić	*Određivanje plodnih dana kuja*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. ožujka 2010.
Ivica Bošnjak	*Radiografski postupci dijagnostike bolesti lubanje i donje čeljusti domaćih mesoždera*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	09. travnja 2010.
Dario Ivaniš	*Značenje kontrole puerperija u cilju poboljšavanja reproduktivne učinkovitosti goveda na području veterinarske stanice Varaždin*	Teriogenologija domaćih sisavaca	16. travnja 2010.
Vlasta Brindl	*Klinički i rentgenološki nalazi opstrukcije uretre u mačke i psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	30. travnja 2010.
Tonio Kovačević	*Učestalost carskog reza u kuja na Klinici za porodništvo i reprodukciju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 2002.-2006. godine*	Teriogenologija domaćih sisavaca	27. svibnja 2010.
Marija Katić	*Rentgenografske i kompjutorizirana - tomografska dijagnostika bolesti maksile i nosa psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	30. lipnja 2010.
AKADEMSKA GODINA 2010./2011.			
Ivana Hlušička Mikac	*Rentgenološka i ultrazvučna dijagnostika bolesti osrčja u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. listopada 2010.
Krešimir Jambrešić	*Dijagnostika i liječenje limfoma u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	21. prosinca 2010.
Mario Šimunović	*Učinkovitost suzbijanja fascioloidoze jelena običnog (Cervus elaphus L.) u lovištu br.XIV/9 Podunavlje - Podravlje*	Uzgoj i patologija divljači	04. veljače 2011.
Goran Bobanović Čolić	*Značenje i učestalost perodontitisa u različitih pasmina*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	18. veljače 2011.
Hrvoje Kabalin	*Važnost primjene ultrazvuka u skraćenju servisnog i međutelidbenog razdoblja krava tijekom puerperija*	Teriogenologija domaćih sisavaca	25. ožujka 2011.
Martina Bašić Kleščić	*Učestalost novotvorevina rodnice u kuja na klinici za porodništvo i reprodukciju Veterinarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u razdoblju 2007. – 2009. godina*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	31. ožujka 2011.
Ivana Penava	*Sanitarne mjere u suzbijanju klasične svinjske kuge na području Borova 2006. godine*	Sanitacija	07. travnja 2011

Branko Goljak	*Seroprevalencije babezioze u pasa uzrokovane parazitom Babesia canis u Republici Hrvatskoj*	Unutarnje bolesti	19. travnja 2011
Tomislav Dolar	*Usporedba kliničkih pokazatelja standardnih laboratorijskih pretraga i C-reaktivnog proteina u dijagnostici babezioze pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. svibnja 2011.
Sanjica Katić	*Učestalost i značenje protruzije intervertebralnog diska u psa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. svibnja 2011.
Bruno Ljolje	*Dijagnostika i učestalost diskopatija u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	02. lipnja 2011.
Irina Kovačević	*Krvne grupe u domaće mačke (Felis domestica) na području grada Zagreba*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	03. lipnja 2011.
Ana Mitrović	*Otrovanja mačaka piretroidima nakon primjene na kožu*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. srpnja 2011.
AKADEMSKA GODINA 2011./2012.			
Draženko Majetić	*Leptospiroza pasa na području Virovitice*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. listopada 2011.
Sanja Lazić	*Leptospiroza pasa na području Slatine*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. listopada 2011.
Ines Petrović	*Klinička i laboratorijska dijagnostika zatajenja bubrega u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	02. studenoga 2011.
Martina Bedenicki	*Metabolički profil istarskog goveda*	Unutarnje bolesti domaćih životinja	04. studenoga 2011.
Zrinka Filipović Genter	*Acidobazni status u pasa tijekom inhalacijske i intravenske anestezije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	02. prosinca 2011.
Ivica Vujević	*Javnozdravstveno značenje cisticerkoze goveda*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	09. prosinca2011.
Mario Babić	*Diferencijalna dijagnostika i principi terapija glukoma u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	17. siječnja 2012.
Borjan Rokoš	*Čimbenici iskoristivosti trupova jelena običnog (Cervus elaphus, L.) iz prirodnog uzgoja*	Biologija i patologija divljači	19. siječnja 2012.
Nenad Cukon	*Kakvoća mesa istarskog goveda*	Veterinarsko sanitarni nadzor namirnica životinjskog podrijetla	02. veljače 2012.
Kornelija Jurina	*Nalaz bakterije Cronobacter sakazakii u mliječnoj čokoladi*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	16. veljače 2012.
Željko Slivar	*Orijentacijski progesteronski test u dijagnostici ždrijebnosti*	Teriogenologija domaćih sisavaca	27. veljače 2012.
Edi Maričić	*Operacijsko liječenje luksacija kukova u pasa i mačaka*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	02. ožujka 2012.
Nenad Gulija	*Rentgenološka dijagnostika i učestalost bolesti jednjaka i želuca u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	29. ožujka 2012.
Stjepan Cestar	*Rentgenološka dijagnostika koštanih tumora pasa i mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	29. ožujka 2012.
Natalija Džafić	*Učinak sustavnog praćenja higijenske ispravnosti dagnji (Mytilus galloprovincialis) na području istarske županije*	Higijena i tehnologija namirnica životinjskog podrijetla	12. travnja 2012.
Ninoslav Šemiga	*Učinak obogaćenog okoliša na tjelesnu masu odbijene prasadi*	Proizvodnja i zaštita svinja	18. svibnja 2012.

Bojan Božović	*Usporedba djelotvornosti različitih postupaka u izdvajanju bakterija roda Salmonella na selektivnim podlogama*	Mikrobiologija i epizootiologija	25. svibnja 2012.
Jelena Vuletić	*Suzbijanje komaraca u urbanim područjima Primorsko-goranske županije*	Sanitacija	15. lipnja 2012.
Davor Arapović	*Dijagnostika i liječenje leukemije u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. lipnja 2012.
Srećko Matković	*Higijenski standardi na farmi tovnih pilića*	Sanitacija	04. srpnja 2012.
Robert Gorišek	*Biokemijski pokazatelji u serumu jelena običnog (Cervus elaphus, L.) iz prirodnog uzgoja*	Uzgoj i patologija divljači	10. srpnja 2012.
Goran Horvatović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Jagoda Rosović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Josip Petani	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Katarina Krištof	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Mate Karaula	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Miodrag Paponja	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Nikola Bunevski	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Nikola Nemarić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Saša Cvjetković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Tomislav Poje	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Zdravko Zorica	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Željko Dedić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2012.
Romana Horvat Marković	*Učestalost onečišćenja svinjskih i goveđih polovica bakterijama Escherichia coli i Salmonella spp. U postupku klaoničke obrade*	Mikrobiologija i epizootiologija	14. rujna 2012.
Maja Pandur	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. rujna 2012.
Goran Filipović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	27. rujna 2012.
Zoran Bošnjak	*Zbrinjavanje ambalaže onečišćene opasnim tvarima*	Sanitacija	28. rujna 2012.
AKADEMSKA GODINA 2012./2013.			
Biserka Zidar	*Hematološke promjene u mačaka pozitivnih na virus mačje leukemije*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. listopada 2012.
Maja Blažević	*Nadzor provođenja deratizacije u suzbijanju trihineloze na području Đakova*	Sanitacija	31. listopada 2012.

Tatjana Zajec	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. studenoga 2012.
Zorica Ančić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	07. studenoga 2012.
Ivana Ljolje	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	08. studenoga 2012.
Krešimir Vukoša	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	08. studenoga 2012.
Goran Domitran	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. studenoga 2012.
Ivica Žagar	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. studenoga 2012.
Marija Horvat	*Ocjena kakvoće vode namijenjene biljnoj proizvodnji na području Međimurja*	Sanitacija	07. studenoga 2012.
Nina Grozdek Kojkić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	07. studenoga 2012.
Samir Mujagić	*Operacijsko liječenje luksacije patele u pasa i mačaka*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	20. prosinca 2012.
Gordana Makar	*Enteralna prehrana u pasa i mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	27. prosinca 2012.
Igor Ozimec	*Određivanje osjetljivosti izolata bakterije Pseudomonas aeruginosa izdvojenih iz pasa na antimikrobne lijekove e-testom*	Mikrobiologija i epizootiologija	27. prosinca 2012.
Miljenko Cmrečak	*Kirurško liječenje rupture križnih ligamenata u pasa modificiranom metodom po Dickinsonu i Nunamakeru*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s rendgenologijom i ultrazvučnom dijagnostikom	28. prosinca 2012.
Stjepan Šimundža	*Osobitosti konja za alkarsko konjičko natjecanje*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	28. prosinca 2012.
Dejan Džakula	*Patohistološke promjene u jetri i plućima divlje svinje uzrokovane nametnicima*	Uzgoj i patologija divljači	07. veljače 2013.
Vando Raunig	*Rentgenološka i ultrazvučna dijagnostika bolesti jetre i slezene u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesojeda	08. veljače 2013.
Zvonimir Dumbović	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	08. veljače 2013.
Ante Grizelj	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	15. veljače 2013.
Krešo Čolig	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	15. veljače 2013.
Maja Mikulčić	*Dijagnostika i liječenje epileptoidnih stanja u pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. veljače 2013.
Vjekoslav Tirić	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	15. veljače 2013.
Duško Jerčić	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	01. ožujka 2013.
Tomislav Jelić	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	01. ožujka 2013.
Adnan Smajić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.

Božidar Gayar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Dragan Petrović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Ibro Rekić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Josip Palaversa	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Karol Šimonji	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Marino Mirčeta	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Tihomir Marciuš	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. ožujka 2013.
Boris Ljubić	*Leptospiroza pasa na području Križa i Ivanić Grada*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	08. ožujka 2013.
Antun Janković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Bernarda Boban Paar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Ksenija Arbanas	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Krešimir Kašuba	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Mateo Mazija	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Mirej Butorović - Dujmović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Nenad Kršul	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Nina Domišljanović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Sanja Žagar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Tomislav Malić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. ožujka 2013.
Eleonora (Drobec) Makar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	03. travnja 2013.
Ivana Iroš	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	03. travnja 2013.
Branimir Novak	*Utjecaj dobi, spola i reproduktivnog statusa na hematološke pokazatelje međimurskog konja*	Unutarnje bolesti	05. travnja 2013.
Goran Majer	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	05. travnja 2013.
Kristina Gvozdenica	*Rendgenološka dijagnostika bolesti cjevastih kostiju pasa*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	05. travnja 2013.
Sonja Orešković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	05. travnja 2013.

Robert Martinec	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	22. travnja 2013.
Alenka Obrad	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Branimir Zdelar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Davor Topić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Ingrid Poldan	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Ivan Marić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Krešimir Martinković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Maja Prpić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Siniša Marjanović	*Završni i spec. spit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Sonja Malez Čalić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Željko Šoštarić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	24. travnja 2013.
Mato Matijević	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	16. svibnja 2013.
Alan Jurca	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Bojana Čurčija	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Dalibor Boljat	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Davorin Tkalec	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Domagoj Cvitković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Dragica Gardijan	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Elena Tijan	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Mirela Turkalj	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Neven Polić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Tihomir Kljaić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	28. svibnja 2013.
Hrvoje Labura	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	03. lipnja 2013.
Jadranko Boras	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	03. lipnja 2013.

Monika Boras (Klepac)	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	03. lipnja 2013.
Ivan Črne	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. lipnja 2013.
Josip Krišto	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. lipnja 2013.
Mirela Gažo	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. lipnja 2013.
Saša Kovačević	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. lipnja 2013.
Zoran Čičak	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. lipnja 2013.
Hrvoje Šurgović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	05. lipnja 2013.
Zoran Studak	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	05. lipnja 2013.
Boris Stojanov	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	19. lipnja 2013.
Tihomir Tkalčec	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	19. lipnja 2013.
Željko Dasović	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	19. lipnja 2013.
Becky Martinović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Berislav Sivončik	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Branimir Škrlin	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Danijel Brajković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Eugen Turković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Hrvoje Kurevija	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Iva Majetić Boško	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Jelena Jelen Orlić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Kristina Zdolec	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Ljiljana Uzelac Šarić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	26. lipnja 2013.
Darko Bobinec	*Završni spec. ispit*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	04. srpnja 2013.
Mladen Topolko	*Završni spec. ispit*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	04. srpnja 2013.
Igor Benčić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	09. srpnja 2013.

Lana Aras	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	09. srpnja 2013.
Igor Bošnjak	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	09. srpnja 2013.
Gorana Barišin	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	10. srpnja 2013.
Goran Spasovski	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2013.
Juraj-Tomas Tutek	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2013.
Mirna Abaffy	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2013.
Stipe Delonga	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	11. srpnja 2013.
Dragutin Premzl	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	17. srpnja 2013.
Iva Slavić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija	04. rujna 2013.
AKADEMSKA GODINA 2013./2014.			
Daniela Žgomba	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. listopada 2013.
Davor Šimić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. listopada 2013.
Ivana Turk	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. listopada 2013.
Srđan Gotovac	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. listopada 2013.
Zorislav Rodek	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. listopada 2013.
Darko Luštica	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	29. listopada 2013.
Magdalena Krasteva	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	29. listopada 2013.
Renata Vusilović Stankić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	29. listopada 2013.
Ana Pervan	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.
Gordana Stanković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.
Ivana Hornjak	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.
Krešimir Kušenić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.
Miroslav Prebeg	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.
Snježan Pahović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	07. studenoga 2013.

Dubravka Trninić	*Učestalost crijevnih parazita kod pasa na području općine Sveti Petar Orehovac*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	08. studenoga 2013.
Marin Šimičević	*Prirasti jaradi u tovu hrvatske šarene koze i njezinih križanaca s jarcem alpske pasmine*	Teriogenologija domaćih sisavaca	15. studenoga 2013.
Damir Sever	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Darko Pernar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Iva Jelenić	*Pregled i analiza patoloških promjena alveolarnog dijela dišnog sustava pasa i mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Nikola Pohovski	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Samanta Puh	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Slobodan Mudrić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	20. studenoga 2013.
Ivica Bačani	*Učinak indukcije poroda na organizaciju prasenja i proizvodne pokazatelje krmača*	Proizvodnja i zaštita svinja	29. studenoga 2013.
Brankica Capek	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	03. prosinca 2013.
Dražen Pavon	*Završni spec. Ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	04. prosinca 2013.
Damir Poslek	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	04. prosinca 2013.
Damir Slivšek	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	04. prosinca 2013.
Kristijan Bregović	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	04. prosinca 2013.
Mislav Matašin	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	04. prosinca 2013.
Ingeborg Franković	*Epidemiološki značaj populacije domaćih mesoždera u Istarskoj županiji kao mogući izvor bjesnoće*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	06. prosinca 2013.
Igor Mioč	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	19. prosinca 2013.
Jasmina Hadžihalilović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	19. prosinca 2013.
Jasna Bilić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	19. prosinca 2013.
Kristina Guliš	*Perinealna hernija u pasa*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	19. prosinca 2013.
Tina Vuković	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	19. prosinca 2013.
Darjan Šušnjić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	25. veljače 2014.
Dino Stanin	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	25. veljače 2014.
Gligor Mojsov	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	25. veljače 2014.

Tomislav Planinić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	25. veljače 2014.
Tomislav Popović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	25. veljače 2014.
Gojko Torbica	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. veljače 2014.
Ivan Taradi	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. veljače 2014.
Saša Mohač	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. veljače 2014.
Vjekoslav Nežmahen	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. veljače 2014.
Vladimir Plečaš	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	26. veljače 2014.
Damir Milas	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	27. veljače 2014.
Marlena Kehler	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	27. veljače 2014.
Miloš Čović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	27. veljače 2014.
Nataša Valentić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	27. veljače 2014.
Sanda Katić	*Bruceloza ovaca i koza u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju od 2009.-2011. godine*	Mikrobiologija i epizootiologija	04. travnja 2014.
Sandra Jurković	*Metode kontracepcije u kuja i mačaka*	Patologija i uzgoj domaćih mesožder	28. travnja 2014.
Damjan Pavlovski	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	29. travnja 2014.
Josip Pavlović	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih životinja	13. svibnja 2014.
Tomislav Pamuković	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih životinja	13. svibnja 2014.
Marija Tomić	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	29. svibnja 2014.
Nenad Matijek	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih životinja	30. svibnja 2014.
Renata Zorko	*Utjecaj okoliša na dinamiku razvoja bakrenog moljca Plodia interpunctella (Hübner) vauter*	Sanitacija	18. lipnja 2014.
Darko Budimir	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	04. srpnja 2014.
Miljenko Vuić	*Završni spec. ispit*	Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja	09. srpnja 2014.
AKADEMSKA GODINA 2014./2015.			
Ivana Pilić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Jelena Abramac Blinja	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.

Jelena Dejanović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Zoran Kovačević	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Martin Knežević	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Mate Čule	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Mirna Žeželj	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Miroslav Krznarić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Slavica Kordun	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Stanislav Marinac	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	13. studenoga 2014.
Sanjica Milaković	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	27. listopada 2014.
Ana-Marija Gudelj	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	28. studenoga 2014.
Snježana Štorga	*Završni spec. ispit*	Patologija i terapija domaćih papkara i kopitara	12. prosinca 2014.
Mislav Kučenjak	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	15. prosinca 2014.
Boris Marks	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	18. prosinca 2014.
Hrvoje Škeljo	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	22. prosinca 2014.
Adriana Štos Drčić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. ožujka 2015.
Bojan Toholj	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. ožujka 2015.
Branimir Rebseg	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. ožujka 2015.
Darko Mitrić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	06. ožujka 2015.
Allen Ogrić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	13. ožujka 2015.
Borna Hajčić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	13. ožujka 2015.
Davor Blinja	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	13. ožujka 2015.
Dinko Vidušin	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	13. ožujka 2015.
Bojan Bošković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	20. ožujka 2015.
Boris Đitko	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	26. ožujka 2015.

Tomislav Baršić	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	26. ožujka 2015.
Bojan Zidarić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. svibnja 2015.
Katarina Šimičić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. svibnja 2015.
Nikolina Vujica	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. svibnja 2015.
Petra Mihelčić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. svibnja 2015.
Ada Dekalić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Antonela Wendling	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Pavle Gašpar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Sanja Kekez	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Tamara Ferari-Miškulin	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Tomislav Mitrović	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. svibnja 2015.
Angelina Kovacheva	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	27. svibnja 2015.
Ana Vučenović Mijatović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. lipnja 2015.
Kristina Koren	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	15. lipnja 2015.
Dunja Grabarević	*Završni spec. ispit*	Patologija	29. lipnja 2015.
Dražen Kranjec	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	14. srpnja 2015.
AKADEMSKA GODINA 2015./2016.			
Zvonimir Budinšćak	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	16. studenoga 2015.
Petar Blažević	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. prosinca 2015.
Zvjezdana Paladina	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	15. prosinca 2015.
Maja Lerotić	*Mokraćni kamenci kod pasa*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	19. siječnja 2016.
Alen Petričević	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	04. ožujka 2016.
Avni Robaj	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	04. ožujka 2016.

Dardan Pozhegu	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	04. ožujka 2016.
Nenad Domišljanović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	04. ožujka 2016.
Neven Mirić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	04. ožujka 2016.
Sunčica Ana Veldić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom	04. ožujka 2016.
Adrijano Matić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Ivan Vasić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Ivana Kukin	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Mirko Usorac	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Yorab Gunga	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Tomislav Dolar	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2016.
Stjepan Bertolović	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	24. ožujka 2016.
Tatjana Lukes	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	24. ožujka 2016.
Vedran Trogrlić	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	24. ožujka 2016.
Velimir Krovina	*Završni spec. ispit*	Dobrobit životinja	04. travnja 2016.
Danijel Bonk	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	26. travnja 2016.
Marta Škovrlj	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija animalnih namirnica	26. travnja 2016.
Snježana Čipčić	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	27. travnja 2016.
Davorin Barač	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	03. svibnja 2016.
Tihomir Lorković	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	03. svibnja 2016.
Zoran Lovrić	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	03. svibnja 2016.

AKADEMSKA GODINA 2016./2017.			
Tomislav Čukulin	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	28. listopada 2016.
Boris Oblučar	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćim mesoždera	17. studenoga 2016.
Ivan Semren	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćim mesoždera	17. studenoga 2016.
Sara Uvodić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćim mesoždera	17. studenoga 2016.
Vlado Angelov	*Završni spec. ispit*	Patologija	09. prosinca 2016.
Viktor Landeka	*Mikrobiološka kakvoća svježeg sira u prodaji na tržnicama*	Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla	02. veljače 2017.
Dario Hanaftaler	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Dario Vrbanić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Darko Pečarić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Goran Babić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Jelena Bojanc	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Marko Dvojković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	10. ožujka 2017.
Dejan Đuričić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Dragomir Trajkovič	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Emir Bačić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Marko Odalović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Milan Jukić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Nebojša Šćekić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	17. ožujka 2017.
Mirjana Legradi Gašparov	*Završni spec. ispit*	Sudsko veterinarstvo	22. ožujka 2017.

Zlatko Heruc	*Završni spec. ispit*	Sudsko veterinarstvo	22. ožujka 2017.
Boris Kikić	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	29. ožujka 2017.
Marinko Birač	*Završni spec. ispit*	Teriogenologija domaćih sisavaca	29. ožujka 2017.
Ivan Zemljak	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija divljači	12. svibnja 2017.
Jelena Kaić Šantek	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	01. lipnja 2017.
Almir Alić	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	14. lipnja 2017.
Sandro Korent	*Proizvodnost i dobrobit svinja u različitim sustavima tova*	Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja	11. srpnja 2017.
Antonio Stojkov	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	20. srpnja 2017.
Mario Gavranović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	28. rujna 2017.
AKADEMSKA GODINA 2017./2018.			
Ana Andraši Žemba	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	30. listopada 2017.
Ivana Sambolek-Kovač	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	30. listopada 2017.
Robert Poštić	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klasičnom obliku	30. listopada 2017.
Jerka Mesarić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	23. studenoga 2017.
Jelena Missoni	*Završni spec. ispit*	Uzgoj i patologija egzotičnih kućnih ljubimaca	19. prosinca 2017.
Dragoslav Živković	*Završni spec. ispit*	Dobrobit životinja	24. siječnja 2018.
Antonio Popović	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	02. ožujka 2018.
Ivan Arežina	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	02. ožujka 2018.
Saša Sumajstorčić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	02. ožujka 2018.
Tomislav Deže	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	02. ožujka 2018.
Branko Živković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	09. ožujka 2018.

Katarina Gojković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	09. ožujka 2018.
Ksenija Ilievska	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	09. ožujka 2018.
Vladan Ranković	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, ortopedija i oftalmologija s anesteziologijom i veterinarskom stomatologijom	09. ožujka 2018.
Lidija Zemljak	*Mikrobna stabilnost kobasičarskih proizvoda sa smanjenim udjelom soli*	Mikrobiologija i epizootiologija	27. ožujka 2018.
Maja Antolić Klasnić	*Završni spec. ispit*	Patologija	28. ožujka 2018.
Monika Torbar Jurišić	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	11. srpnja 2018.
AKADEMSKA GODINA 2018./2019.			
Sanja Šetina	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. siječnja 2019.
Ivana Crnec	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. siječnja 2019.
Ana Matić	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. siječnja 2019.
Hana Marin	*Završni spec. ispit*	Patologija i uzgoj domaćih mesoždera	25. siječnja 2019.
Nikola Brleković	*Proizvodnost i razina biosigurnosti na svinjogojskim farmama*	Proizvodnja i zaštita zdravlja svinja	04. veljače. 2019.
Nenad Stojanac	*Završni spec. ispit*	Sudsko veterinarstvo	06. veljače 2019.
Zlata Komić Jerkan	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	15. veljače 2019.
Tomislav Haramina	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	15. veljače 2019.
Željana Ritterman	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	15. veljače 2019.
Dubravko Pavun	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	15. veljače 2019.
Davor Velagić	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkim objektima	14. veljače 2019.
Marko Morić	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkim objektima	14. veljače 2019.
Nataša Grijak	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkim objektima	14. veljače 2019.

Antun Žebčević	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkim objektima	14. veljače 2019.
Irina Pirić	*Završni spec. ispit*	Provedba veterinarskih postupaka sigurnosti hrane u klaoničkim objektima	14. veljače 2019.
Daniela Alejandra Gumiel Pardo	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Vanja Karaula	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Ivan Lozinjak	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Zdenko Mažar	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Tarik Bešić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Ajla Dizdarević	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Martina Milić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	22. veljače 2019.
Doroteja Huber	*Završni spec. ispit*	Veterinarska patologija	28. veljače 2019.
Lidija Medven Zgradišnik	*Završni spec. ispit*	Veterinarska patologija	28. veljače 2019.
Sanela Samec Komljenović	*Završni spec. ispit*	Unutarnje bolesti	04. ožujka 2019.
Nadezhda Kireeva	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	11. ožujka 2019.
Marija Bobinac	*Završni spec. ispit*	Sudsko veterinarstvo	11. ožujka 2019.
Mate Kraljević	*Završni spec. ispit*	Sudsko veterinarstvo	15. ožujka 2019.
Teo Lisičić	*Završni spec. ispit*	Higijena i tehnologija hrane životinjskog podrijetla	01. srpnja 2019.
Tomislav Marušić	*Završni spec. ispit*	Kirurgija, anesteziologija i oftalmologija s veterinarskom stomatologijom	30. rujna 2019.

Popis je izradila asistentica Ivana Sabolek, dr. med. vet.

POPIS DOKTORA VETERINARSKIH ZNANOSTI

Ime i prezime	*Naslov rada*	Promocija/obrana
AKADEMSKA GODINA 1923./1924.		
Rudolf Plach	*Rotaciono gibanje ekstremiteta osobito kopita s obzirom na potkivanje*	27. listopada 1923.
Ivan Poslušny	*Sterilizacija ovine pomoću tripaflavina*	27. listopada 1923.
Vjekoslav Vernik	*O fenotipičnim morfološkim različitostima bakterija*	27. listopada 1923.
Rade Župić	*Prilozi k pitanju hemostaze kod kastracije angiotripsom*	27. listopada 1923.
AKADEMSKA GODINA 1924./1925.		
Ivan Babić	*Dva veoma primitivna akardiaka i odnos među akardiakom i teratomom*	30. lipnja 1925.
Marko Čolak	*O prenosu kolere peradi po tekutima*	30. lipnja 1925.
Josip Ježić	*Tok bakteriemije kod eksperimentalne kolere peradi*	30. lipnja 1925.
Slaviša Šenoa	*Prinos k poznavanju terapeutskog djelovanja piocianaze i imunskog antraksovog seruma kod eksperimentalnog antraksa kunića*	30. lipnja 1925.
AKADEMSKA GODINA 1925./1926.		
Josip Gostl	*Prinos k biologiji tekuta i k poznavanju nekih sredstava gledom na njihovu determinacionu vrijednost*	30. lipnja 1926.
AKADEMSKA GODINA 1926./1927.		
Boštjan Kordaš	*Prinos k poznavanju peroralne infekcije kokoši kod kolere peradi pomoću infekcioznih ekskremenata*	31. svibnja 1927.
Franjo Mundweil	*O pojavljivanju bakterija kolere peradi u ekskrementima kokoši kod eksperimentalne parenteralne infekcije i o vremenskom odnosu toga pojavljivanja s pojavljivanjem nekih glavnih znakova bolesti*	31. svibnja 1927.
Ivo Vuličević	*Neomin i Taetivom kao Anthelminthica*	31. svibnja 1927.
Otto Köster	*Prilozi pitanju gastroenterostomije kod psa*	30. lipnja 1927.
Ivan Ogorelec	*Prilozi pitanju broja trombocita kod naših domaćih životinja*	22. prosinca 1927.
AKADEMSKA GODINA 1927./1928.		
Milivoj Čoporda	*Mikroskopske promjene u mozgu kod kolere peradi*	15. veljače 1928.
Šimun Debelić	*Bakterije parakoli- i paratifus-grupe u ekskrementima zdravih ovaca*	15. veljače 1928.

Mirko Vranić	*Prilozi za poznavanje suzbijanja svinjske kuge simultanim imunizovanjem*	28. travnja 1928.
Stjepan Köhler	*Bacterium erysipelatis suis u sluznici probavnog trakta svinja, koje ne boluju od vrbanca*	28. travnja 1928.
Leander Brozović	*Josip Ubl (1844.-1925). Prilog povijesti veterinarstva u Hrvatskoj i Sloveniji*	30. lipnja 1928.
Marko Kadić	*Wulfova metoda kod sekundarnih infekcija kod svinjske kug*	30. lipnja 1928.
Ivo Kenda	*Bolesti vimena kod krava zaklanih na zagrebačkoj klaonici sa naročitim obzirom na njihove uzročnike*	30. lipnja 1928.
Vladimir Resman	*Prinos k poznavanju Pullorum i Gallinarum infekcije kod nas*	30. lipnja 1928.
Josip Žuškin	*Pernazalno davanje lijekova i sondiranje želuca kod konja*	30. lipnja 1928.
AKADEMSKA GODINA 1928./1929.		
Đuro Gojković	*Bacterium paratyphi abortus equi kao uzročnik zaraznog pobacivanja kobila u našim ergelama*	28. veljače 1929.
Jakov Horvat	*Kako pretvara Bact. avisepticum diferencijalna gojilišta*	28. veljače 1929.
Eduard Mrkvička	*Peroralna imunizacija kokoši protiv kolere peradi*	28. veljače 1929.
Makso Rojko	*O krvnoj sliki domaće svinje*	28. veljače 1929.
Fran Veble	*Prilozi pitanju vretenastih ćelija kod domaće peradi*	28. veljače 1929.
Vilko Jedlička	*Prilozi k upoznavanju krvne slike goveda sa posebnim obzirom na razvoj krvne slike teladi u prvim tjednima po porodu*	30. travnja 1929.
Zvonimir Benčević	*Prilozi povijesti veterinarstva Hrvatske i Slavonije od god. 1800. do 1850., te povijesti veterinarstva i stočarstva bivše Vojne Krajine do njezinog ukinuća*	30. lipnja 1929.
Jovan Dimić	*Introcid u veterinarskoj kirurgiji, obzirom na njegovu praktičnu vrijednost kod liječenja artritida i zarašćivanja rana*	30. lipnja 1929.
Ivan Zdunić	*Cheilo-gnatho-palato-staphylo-schisis mediana vera totalis cum acrania et anencephalia partiale, makroglossia et mikroglossia (Dva slučaja)*	30. lipnja 1929.
Dobrašin Žanić	*Pretraživanje tuberkoloze goveda na klaonici u Karlovcu. Percentualnost njenog nastupanja u raznim organima uvaživši rod, pasminu i starost*	30. lipnja 1929.
AKADEMSKA GODINA 1929./1930.		
Franjo Mlinac	*Pojavljivanje bedrenice na području bivše Hrvatske i Slovenije*	31. siječnja 1930.
Josip Čeh	*Trakulje pri navidezno zdravih kokoših*	30. travnja 1930.
Stjepan Baloković	*Pokusi vakcinacije protiv kolere peradi sa obojenom vakcinom*	30. lipnja 1930.
Marcel Gorub	*Zaražljivost suvoga sijena iz sušne godine iz kraja stationarno zaraženog Distomatozom. Prilog etiologiji Distomatoze*	30. lipnja 1930.
Josip Kucel	*Aerobni mikroorganizmi u crijevu zdravih pura*	30. lipnja 1930.
Božidar Oklješa	*Usporedno ispitivanje baktericidnosti i stalnosti nekih klorovih dezinficijensa*	30. lipnja 1930.

Emil Steiner	*Prinos k poznavanju viskoznih gram-negativnih štapića izoliranih iz konja*	30. lipnja 1930.
Ivo Tomašec	*Prinos k poznavanju djelovanja myosalvarsana na eksperimentalni antraks bijelih štakora*	30. lipnja 1930.
Ivan Venko	*Ispitivanje sublimatovih pastila koje se nalaze u prometu*	30. lipnja 1930.
AKADEMSKA GODINA 1930./1931.		
Jovan Hrgović	*Prilozi za poznavanje čvrstoće dlake u korenu kod goveda*	31. siječnja 1931.
Slavko Hudulin	*Koliko se zadrži intratrahealno aplicirana i rezorbirana neutralna mast u plućnom parenhimu*	31. siječnja 1931.
Maks Kozinc	*Prinosi poznavanju kreolinskih preparata, koji su u Jugoslaviji u prometu*	31. siječnja 1931.
Franc Mozer	*Štetje trombocitov po metodi Floessner pri človeku in konju*	31. siječnja 1931.
Franjo Vidović	*Ispitivanje patogeniteta Bacterii galinarum kod kokoši i pura*	31. siječnja 1931.
Josip Devidé	*Prilozi upoznavanju leukocitarne krvne slike goveda s naročitim obzirom na probavnu leukocitozu*	30. svibnja 1931.
Leon Kocjan	*Donesek k preiskavam vrednosti hitre aglutinacije z ozirom na navadno aglutinacijo pri ugotavljanju kokošjega tifusa*	30. svibnja 1931.
Slavko Malenšek	*Prinosi k vprašanju slike embrionalne kokošje krvi in njene geneze*	30. svibnja 1931.
Vaso Butozan	*Prilozi pitanju normalne leukocitarne krvne slike kod teladi u starosti od 6 do 10 nedelja*	30. lipnja 1931.
Milan Jocković	*Prilozi pitanju normalne krvne slike teladi u starosti od 6 do 16 nedjelja s osobitim obzirom na trombocite*	30. lipnja 1931.
Franjo Kovač	*Krvna slika i toksične promjene neutrofilnih leukocita kod ždrebećaka i štenećaka*	30. lipnja 1931.
Vinko Peršič	*Uporedno ispitivanje baktericidnosti nekih preparata iz fenolove grupe*	30. lipnja 1931.
Đorđe Sokola	*Metode dobivanja mokraće kod konja*	30. lipnja 1931.
Aleksandar Sutlić	*Prinos k poznavanju abdominalnog oblika ždrebećaka*	30. lipnja 1931.
Mihajlo Vasiljev	*Telazijske invazije očiju kod goveda motrene na klaonici grada Zagreba u 1930. godini*	30. lipnja 1931.
AKADEMSKA GODINA 1931./1932.		
Mirko Francetić	*Patološko-anatomska diferencijalna diagnoza kokošjeg tifa i kolere peradi s osobitim obzirom na mikroskopske promjene u jetri, slezeni, srcu, bubregu i plućima*	31. ožujka 1932.
Đurađ Kecman	*Prinos poznavanju tumora mješovite kombinirane građe na području uropoetskih organa kod goveda*	31. ožujka 1932.
Eugen Kodrnja	*Ispitivanje uzročnika nekroze kanarinaca (Schnürer, Wien)*	31. ožujka 1932.
Ante Ljubetić	*Imunizacija protiv kolere peradi sa živom pasteurellom*	31. ožujka 1932.
Roman Majnarić	*Prilozi poznavanju uzročnika furunkuloze kod riba*	31. ožujka 1932.

Stjepan Nest	*O djelovanju natrijeve lužine na virus ovčjih boginja*	31. ožujka 1932.
Milan Schlesinger	*Trias i krvna slika pastuha prije i poslije kastracije*	31. ožujka 1932.
Jože Šerbec	*Krvna slika pri teletih v starosti 3-5 tednov*	31. ožujka 1932.
Đuro Vinceković	*Prilog poznavanju mikroskopsko-morfološke slike leukoze peradi*	31. ožujka 1932.
Stjepan Jakšeković	*Koagulacija krvne plazme i efekat po Plotnikovu*	30. lipnja 1932.
Novak Varenika	*Vaginalna klinička dijagnoza gravidnosti kod krava*	30. lipnja 1932.
Ivan Zemljić	*O normalni krvni sliki goveda*	30. lipnja 1932.
AKADEMSKA GODINA 1933./1934.		
Božidar Mitrović	*Prilog poznavanju retikulocita kod konja, pasa i mačaka*	21. prosinca 1933.
Sava Bogdanović	*Serološki pregled jednog dijela goveda somborskog sreza na Bangovu infekciju*	28. veljače 1934.
Jakov Romanov	*Prilozi upoznavanju kvantitativnog i kvalitativnog sastava krvi (bez trombocita) kod krava utjecajem: 1) pasminskih razlika, 2) probave, 3) gravidnosti*	28. veljače 1934.
Dragutin Ercegovac	*Prilozi pitanju normalne kvantitativne i kvalitativne krvne slike kod ovaca*	30. svibnja 1934.
Todor Hađi-Mitković	*Krvna slika kod pataka pekingške pasmine*	30. svibnja 1934.
AKADEMSKA GODINA 1934./1935.		
Branko Oswald	*Prilog poznavanju fenomena kod prolaza infracrvenih zraka svetlosti kroz poprečno-prugasti mišić*	16. veljače 1935.
Stjepan Romić	*Prinosi poznavanju probavne leukocitoze kod pasa*	16. veljače 1935.
Petar Grmovšek	*Pokušaj tipizacije nekoliko domaćih salmonela sojeva izoliranih iz životinja*	13. travnja 1935.
Boris Kalikin	*Prilozi poznavanju baktericidnog djelovanja bijeloga luka*	13. travnja 1935.
Čedomir Vićentijević	*Prilog poznavanju mehanizma rada mišićnog želuca (ventriculus) kod kokoši i purana*	13. travnja 1935.
Davor Mikačić	*Parazitički nematodi u debelom crijevu naših konja*	28. lipnja 1935.
Marko Zeljko	*Prilog imunizaciji sisančadi imunih majka protiv svinjske kuge cijepljenim samim virusom*	28. lipnja 1935.
Juraj Benković	*Cejodyl-terpen u veterinarskoj kirurgiji, obzirom na njegovu praktičnu vrijednost kod infekcioznih procesa*	28. lipnja 1935.
AKADEMSKA GODINA 1935./1936.		
Renè Canić	*Uporedba diagnostičke vrijednosti aglutinacije, vezivanja komplemenata i Meinicheove reakcije kod bruceloze*	31. siječnja 1936.
Oton Marinović	*Razvoj koštane srži s naročitim obzirom na eritropoezu u ossa carpi goveda od najranijih embrionalnih stadija do ostarenja*	31. siječnja 1936.

Mijo Martinčić	*O patološko-anatomskom i histološkom nalazu bubrega konja kod klinički ustanovljene njihove insuficijencije*	31. siječnja 1936.
Stjepan Pisarević	*O razvoju koštane srži u člancima prednjega ekstremiteta kod goveda*	31. siječnja 1936.
Ivo Sedlar	*Patološko-anatomske i patološko-histološke promjene bubrega kod štenećaka*	31. siječnja 1936.
Teodor Varićak	*Razvoj mlina kokoši*	31. siječnja 1936.
Danilo Bljajić	*Da li stvaranje imuniteta kod simultanog cijepljena protiv svinjskog vrbanca ovisi o prodoru klica na krvni optok*	30. lipnja 1936.
Petar Drača	*Prilog pitanju liječenja fistule kopitnog hrskavca parcijalnom eksterpacijom s obzirom na njegovo okoštavanje*	30. lipnja 1936.
Zlatko Foršeg	*Pretraživanje zagrebačkog tržnog mlijeka na zaraženost sa B. abortus Bang*	30. lipnja 1936.
Franjo Giriček	*Prinos liječenju »Retentio secundinarum« kod krava Batticonum*	30. lipnja 1936.
Janko Koren	*Diferencijalna krvna slika konja kod kirurških procesa s obzirom na prognozu*	30. lipnja 1936.
Vladimir Lugomer	*Prinos prosuđivanja mesa obzirom na zaraženost bedreničnim klicama životinja, cijepljenih vakcinama za jednokratno cijepljenje i zaklanih u negativnoj fazi*	30. lipnja 1936.
Nikola Šubat	*Prinos etiologiji ekcema u pasa*	30. lipnja 1936.
	AKADEMSKA GODINA 1936./1937.	
Lovro Bakotić	*Značenje ishrane u etiologiji paratifa svinja*	21. prosinca 1936.
Stjepan Ferk	*B. influencae suis kod zdravih svinja u nas*	21. prosinca 1936.
Slavko Bugarčić	*Kako djeluje Strychninum nitricum na narkozu sa Chloralum hydratum kod psa*	31. svibnja 1937.
Dragutin Engl	*Put kojim idu kapsule i pilule davane peroralno ovcama*	31. svibnja 1937.
Radoslav Mihajljević	*Ispitivanje utjecaja intrapalpebralne maleinske probe domaćim malleinom na serološku reakciju vezivanja komplemenata antigenom malleusa*	31. svibnja 1937.
Marko Radojčević	*Prilog poznavanju uticaja pasaža na patogenost B. antracisa*	31. svibnja 1937.
Eugen Topolnik	*Prilog poznavanju tuberkuloze peradi kod nas*	31. svibnja 1937.
Stjepan Valjato	*Prinos k poznavanju dijagnostičke vrijednosti sublimatskog pokusa (Horgan, Bennet, Kenny, Fulton) kod zarazne anemije konja*	31. svibnja 1937.
Ivan Zaharija	*Prilog dijagnostici bruceloza*	31. svibnja 1937.
Dragomir Budimir	*Pokušaj nalaženja salmonela bakterija kod domaćih karnivora*	30. lipnja 1937.
Franjo Pintarić	*Povisivanje hemolitičkog amboceptora omuadinom, yatren-caseinom i aolanom u serumu kunića*	30. lipnja 1937.
Simeon Sredomić	*Miješani tumori Mammae psa*	30. lipnja 1937.
Zvonimir Strunjak	*Kongenitalne anomalije retine i nervus opticusa u očima ždrebeta*	30. lipnja 1937.

Hinko Šterb	*Pokušaj nalaženja Salmonela bakterija na svinjama zaklanim za potrošnju u Zagrebu*	30. lipnja 1937.
Dragutin Vončina	*Prilog serodijagnostici svinjske kuge*	30. lipnja 1937.
Mato Winterhalter	*Spontane rupture aorte kod konja. medionecrosis aortae*	30. lipnja 1937.
AKADEMSKA GODINA 1937./1938.		
Hrvoje Katalinić	*Traženje podesnog antiseptika za bakterije i gljivice*	30. listopada 1937.
Stjepan Knajtner	*O djelovanju natrijeve lužine, kaporita i formalina na virus difterije i boginja peradi*	30. listopada 1937.
Berislav Miklaušić	*O putu hrane kroz prednji dio probavnog trakta kokoši*	22. prosinca 1937.
Jakov Rukavina	*Aerobna bakterijska flora u crijevima zdravih pataka*	31. ožujka 1938.
Ivo Valenik	*Prilog poznavanju crijevne bakterijske flore s obzirom na B. colli*	31. ožujka 1938.
AKADEMSKA GODINA 1938./1939.		
Relja Katić	*Prilog poznavanju tryp. melaphagium i njene raširenosti u našoj zemlji*	31. listopada 1938.
Ljubo Majić	*Pokušaj nalaženja Salmonella-bakterija kod zaklane teladi na zagrebačkoj klaonici*	31. listopada 1938.
Ante Grgić	*Prilog poznavanju bruceloze goveda kod nas*	21. prosinca 1928.
Ibrahim Krupić	*Prilozi nalaženju visoko termorezistentnih mikroba u prirodi*	21. prosinca 1928.
Marijan Pavšič	*Prilog pitanju goveđeg steriliteta u Dravskoj banovini s osobitim obzirom na infekciju s trihomonasima*	21. prosinca 1928.
Božidar Tunkl	*O dijagnozi uzročnika tuberkuloze*	31. ožujka 1939.
Stjepan Rapić	*Smještaj tekućine u pleuralnoj šupljini kod likvidotoraksa i likvidopneumotoraksa domaćih mesojeda*	29. travnja 1939.
Franc Artenjak	*Prilog poznavanju endogenih uzroka nosnih anomalija*	30. lipnja 1939.
Milan Mašić	*Gripa prasadi u Dunavskoj banovini*	30. lipnja 1939.
Viktor Šporen	*Kvantitativna i kvalitativna krvna slika klinički zdravog psa s obzirom na trombocite*	30. lipnja 1939.
AKADEMSKA GODINA 1939./1940.		
Dinko Pavičić	*Aglutinacija B. erysipelatis suis in statu nascendi i njena upotrebljivost za tipizaciju toga mikroba*	20. prosinca 1939.
Milan Janjatović	*Prilog poznavanju saccharolipoidnog antigena*	31. ožujka 1940.
Luka Skoković	*Prilog dijagnostici uzročnika plinovitih edema na temelju njihovih imunobioloških svojstava*	31. ožujka 1940.
Josip Spalatin	*Dezinfekcijski pokusi kod tuberkuloze peradi*	31. ožujka 1940.

Zvonimir Dinter	*Prilog imunoprofilaksi plinovitih edema*	02. travnja 1940.
Ivo Drežančić	*Prilog dijagnostici porijeka žutica kod konja i pasa*	02. travnja 1940.
Vladimir Horvat	*Prilog k poznavanju raširenosti bruceloze svinja u Savskoj banovini*	29. travnja 1940.
Mihajlo Bobalić	*Postoji li paralela između titra vrbančevog seruma i aglutinacije »In statu nascendi« bacil vrbanca u banillonu s pridodatkom vrbančevog seruma, i da li je na temelju te aglutinacije dopustiv zaključak na njegov titar?*	31. svibnja 1940.
Karlo Kohl	*Prilog k poznavanju B. murisepticuma. Da li je na temelju morfoloških, kulturelnih, biokemičkih, seroloških i bioloških svojstava B. murisepticuma dopustiv zaključak o srodnosti ovog mikroba sa B. erysipelatis suis*	31. svibnja 1940.
Mirko Lukić	*Bakterije Salmonella-skupine kod zdravih svinja*	31. svibnja 1940.
Antun Polcz	*Ovariotomija svinje*	31. svibnja 1940.
Stjepan Wolf	*Prinos poznavanju uloge kože kod infekcije bedrenicom, kolerom peradi i vrbancem*	31. svibnja 1940.
Ivan Kutleša	*Prilog sero-dijagnostici uzročnika plinovitih edema*	28. lipnja 1940.
Ivan Žarnić	*Bruceloza konja u Jugoslaviji*	28. lipnja 1940.
Vladimir Šterk	*Oboljenja od plinovitih edema kod domaćih životinja na području južne Srbije s naročitim obzirom na šuštavac govedi i Bradsot ovaca*	28. lipnja 1940.

AKADEMSKA GODINA 1940./1941.

Bogdan L. Jakšić	*Prilog poznavanju razvitka koštane srži u lopatici goveda*	31. listopada 1940.
Nevisin Andrašić	*Indikacija operativnog zahvata kod traumatske rupture mokraćnog mjehura psa*	31. svibnja 1941.
Stjepan Bastalić	*Alergija kod kokošjeg tifa*	30. lipnja 1941.
Čazin Bibić	*Prilozi razvoju koštane srži ossa tarsi goveda*	30. lipnja 1941.
Marcel Delak	*Djelovanje bijeloga luka (Allium sativum) na konjsku glistu (Parascaris equorum) in vitro*	30. lipnja 1941.
Franjo Ertl	*Zaustavljanje krvarenja poslije kastracije kopitara (krvnim metodama) sa naročitim u ovu svrhu improviziranim pneumatičnim tamponom*	30. lipnja 1941.
Marijan Hrestak	*Razvitak koštane srži u metatarzusu goveda*	30. lipnja 1941.
Mirko Milunović	*Prilog poznavanju bruceloze pasa u Hrvatskoj*	30. lipnja 1941.
Ivan Pukanić	*Mielografija kod psa*	30. lipnja 1941.
Željko Romić	*Prilog studiju eksperimentalne infekcije i imuniteta kod antraksa*	30. lipnja 1941.
Čedomil Šebetić	*Vrijednosti prontozila u terapiji antraksa*	30. lipnja 1941.
Zlatko Bajer	*Prilog poznavanju bijele mangulice s naročitim obzirom na ispitivanje ljetne dlake*	09. rujna 1941.

Srećko Vatovec	*Intravenozna pielografija pasa*	30. rujna 1941.
AKADEMSKA GODINA 1941./1942.		
Zvonko Smrček	*O vrijednosti »Ranola« kod puerperalnih oboljenja uterusa krave, naročito kod zaostajanja posteljice*	31. listopada 1941.
Ivan Horvatić	*Prilog diferenciranju streptokoka*	29. studenoga 1941.
Nikola Fiolić	*Rentgensko prikazivanje zglobova konja pomoću kontrastnih sredstava*	31. siječnja 1942.
Ante Rakov	*Prinos poznavanju pramenke u okolini Sinja*	31. siječnja 1942.
Josip Lukačević	*Terapeusko i profilaktičko djelovanje septocida na eksperimentalni vrbanac*	14. veljače 1942.
Vladimir Bačić	*Prilog poznavanju prehlađenog pčelinjeg legla*	30. svibnja 1942.
Stjepan Galeković	*Prilog upoznavanju i tumačenju raskužnog djelovanja lukšija*	30. svibnja 1942.
Stjepan Kist	*O razvijenosti i raspodijeli žlijezda u koži zamorčeta (Cavia porcellus)*	30. svibnja 1942.
Ivan Ključec	*Prilog poznavanju resekcije želuca i duodenuma kod psa*	30. svibnja 1942.
Antun Lukić	*Prinos istraživanju vrijednosti plodnih tekućina kao gojilišta za mikroorganizme*	30. svibnja 1942.
Vinko Žic	*Djelovanje septocida na psa*	30. svibnja 1942.
Juraj Karlović	*Postoji li imunobiološka srodnost između B. erysipelatis suis i B. murisepticuma*	30. lipnja 1942.
Josip Kavić	*Neka istraživanja o kostiazi patuljastog soma*	30. lipnja 1942.
Matija Kovačić	*Upotrebivost nove kremometrijske tuš metode po Mašeku za dokaz trajna (niske) pasterizacije mlijeka*	30. lipnja 1942.
Vinko Petrin	*Djelovanje ultravioletnih zraka na anafilaksiju kod zamoraca*	30. lipnja 1942.
AKADEMSKA GODINA 1942./1943.		
Josip Koropej	*Rentgenska anatomija grla psa*	30. studenoga 1942.
Vladimir Vučkovečki	*Rentgenografija zubi konja*	30. studenoga 1942.
Branko-Željko Jakšić	*Utjecaj hiperdoziranja seruma kod simultanog cijepljenja svinja protiv svinjske kuge na cjepnu reakciju i na jakost i solidnost imuniteta*	22. prosinca 1942.
Bakir Badnjević	*Prilog poznavanju histološke slike mišićja svinja, koje su služile za proizvodnju seruma protiv svinjske kuge*	30. siječnja 1943.
Ilija Ručević	*Određivanje opasnih uboda u potplat kopita obzirom na njihovu lokalizaciju*	30. siječnja 1943.
Ivan Bevandić	*Područje prednje hemoroidalne vene na rektumu kod svinja*	31. ožujka 1943.
Dušan Dvornić	*Baktericidno djelovanje »Neoloksola«*	31. ožujka 1943.

Matija Kavran	*Prilog upoznavanju i tumačenju raskužnog djelovanja vapna topljenog u lukšiji*	31. ožujka 1943.
Josip Marolt	*Analiza i karakteristika rupture musculusa peronaeusa tertiusa kod konja*	31. ožujka 1943.
Antun Perl	*Rentgenska slika probavnog trakta zdrave kokoši*	31. ožujka 1943.
Dragutin Stuparić	*Acetalfosfatidi u nuzbubrezima peradi*	31. ožujka 1943.
Branimir Švedek	*Rentgensko prikazivanje tetivnih ovojnica konja pomoću kontrastnih sredstava*	31. ožujka 1943.
Albert Frank	*Hiskokemijski nalaz željeza kod kunića*	30. lipnja 1943.
Rudolf Brnčić	*Rentgensko prikazivanje i rentgenska slika grla u konja*	30. lipnja 1943.
Tomislav Brzac	*Plasmali u hipofizi domaćih sisavaca*	30. lipnja 1943.
Valent Grošinić	*Prilog poznavanju baktericidnog djelovanja vrele otopine kinozola, natrijeve lužine i natrijevog karbonata na Bac. larvae*	30. lipnja 1943.
Gojko Lošić	*Bronhografija psa*	30. lipnja 1943.
Rudolf Rede	*Plazmali u nuzbubrezima domaćih sisavaca*	30. lipnja 1943.
Branko Tomurat	*O razvrstavanju i obradbi goveđeg mesa za promet u trgovini*	30. lipnja 1943.
Dragutin Würth	*Prinos poznavanju klaoničke vrijednosti konja*	30. lipnja 1943.
Krsto-Milivoj Barbetti	*Krkelji iz južne Hrvatske sa naročitim obzirom na rod Boophilus Curtice 1891*	26. srpnja 1943.
Zlatko Mohar	*Kosti glave zdravog goveda u rentgenskoj slici*	31. srpnja 1943.
Željko Rukavina	*Kosti glave zdravog konja u rentgenskoj slici*	31. srpnja 1943.
	AKADEMSKA GODINA 1943./1944.	
Nikola Kljunak	*Rentgenska slika cjelokupnog organizma zdrave kokoši*	30. listopada 1943.
Marijan Ferjančić	*Kretanje klorida u krvi kod grudne zaraze konja*	23. prosinca 1943.
Ratimir Rakoš	*Sinusi glave konja u rentgenskoj slici*	23. prosinca 1943.
Emil Walter	*Morfološka, kulturelna i biokemijska svojstva nekih mikroorganizama uzgajanih na plodnoj vodi*	23. prosinca 1943.
Ernest Walter	*Prilog pitanju ezofagotomije kod psa*	23. prosinca 1943.
Otto Röhr	*Prilog pitanju ezofagotomije kod svinje*	23. prosinca 1943.
Kosta Bojić	*Analiza i karakteristika paralize m. supraskapularisa odnosno rupture m. infraspinatusa kod konja*	01. ožujka 1944.
Silvije Hruš	*Sinusi glave domaćih mesojeda u rentgenskoj slici*	01. ožujka 1944.

Zvonimir Setinski	*Rentgenska slika skeleta glave mačke*	01. ožujka 1944.
Zdravko Essert	*Prilog poznavanju kvantitativne i kvalitativne krvne slike hladnokrvnjaka*	14. ožujka 1944.
Matija Jošić	*Prilog poznavanju kvantitativne i kvalitativne krvne slike toplokrvnjaka*	14. ožujka 1944.
Cvjetko Kaštelan	*O uporabivosti lukšije za razkužbu kod atipične kuge peradi*	14. ožujka 1944.
Predrag Eberhardt	*Rentgenska slika zglobova ekstremiteta kod zdrave svinje*	31. ožujka 1944.
Josip Ivoš	*Plazmalna reakcija u akcesornim spolnim žliezdama domaćih sisavaca*	31. ožujka 1944.
Željko Šert	*Rentgenska slika prednjeg i nutarnjeg uha zdravog psa*	31. ožujka 1944.
Edo Dujmović	*Rentgenska slika probavnog trakta zdrave patke*	29. travnja 1944.
Zlatko Ortner	*Sialografija kod psa*	29. travnja 1944.
Ivan Presečan	*Rentgensko prikazivanje karpalnog zgloba konja*	29. travnja 1944.
Zlatko Stilinović	*O količini heamoglobina u krvi kod toplokrvnih i hladnokrvnih konja*	29. travnja 1944.
Marko Ganza	*Dekokt pšenice i raži kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	31. svibnja 1944.
Petar Krenos	*Ekstrakt i dekokt grahorice kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	31. svibnja 1944.
Stjepan Lovreković	*Analiza i karakteristika frakture patele kod konja*	31. svibnja 1944.
Dragutin Mađarić	*Prilog poznavanju sirovih konjskih koža domaćeg podrijetla*	31. svibnja 1944.
Franjo Meštrović	*Rentgenska slika probavnog trakta zdrave guske*	31. svibnja 1944.
Mihajlo Volović	*Histološki nalaz u limfnim čvorovima, slezeni, bubregu i jetri svinja koje su poslužile za proizvodnju seruma protiv svinjske kuge u vezi s prosuđivanjem valjanosti njihovog mesa za ljudsku hranu*	31. svibnja 1944.
Karlo Gošler	*Rentgensko istraživanje gravidnosti kunića*	30. lipnja 1944.
Marijan Martinčić	*Prilog poznavanju vrijednosti sačme duhanskog sjemenja u hranidbi krava muzara*	30. lipnja 1944.
Sava Mihajlović	*Rentgenska slika skeleta zdrave guske*	30. lipnja 1944.
Milan Anđelković	*Ekstrakt leće i ječma kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	13. srpnja 1944.
Josip Kralj	*Analiza i karakteristika rupture m. biceps brahii kod konja*	13. srpnja 1944.
Ivan Mihelić	*Vriednost ekstrakta i dekokta grahorice, pšenice i raži, kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim diferencialnim gojilištima*	13. srpnja 1944.
Vefik Turančić	*Baktericidno djelovanje lysohlora*	13. srpnja 1944.
Pavao Gulin	*Vriednost kliničkih dijagnostičkih metoda za ustanovljivanje traumatskog retikuitisa kod goveda*	31. srpnja 1944.

Srećko Audi	*Patološko-anatomska i patološko-histološka slika grudne zaraze konja*	31. kolovoza 1944.
Berislav Maržan	*Patološko-histološka slika središnjeg živčanog sustava kod zarazne uzetosti svinja (Meningoencephalomyelitis non purulenta enzootica suum)*	31. kolovoza 1944.
Branko Plavljanić	*Analiza i karakteristika parcijalne paralize nervusa radialisa kod konja*	31. kolovoza 1944.
Marijan Žuković	*Mekani dielovi cjelokupnog organizma guske u rentgenskoj slici*	31. kolovoza 1944.
Franjo Matjanec	*Mekani dielovi cjelokupnog organizma pura u rentgenskoj slici*	16. rujna 1944.
Vladimir Penavin	*Prilog etiologiji, dijagnozi i terapiji kroničnih endometritisa kod krava*	16. rujna 1944.
Ratimir Rac	*Sporulacija B. anthracis na neutralnom agaru u termostatskoj temperaturi*	16. rujna 1944.
Branko Stazić	*Elektrokardiografsko istraživanje srčanih aritmija konja*	16. rujna 1944.
Ivan Šrek	*Rentgenska slika skeleta glave zdrave svinje*	16. rujna 1944.
	AKADEMSKA GODINA 1944./1945.	
Stanislav Plazzeriano	*Mekani dielovi cjelokupnog organizma patke u rentgenskoj slici*	20. listopada 1944.
Ratko Rotković	*Prinos poznavanju osmotske resistencije eritrocita kod toplokrvnjaka i hladnokrvanjaka*	20. listopada 1944.
Vladimir Diebaalo	*Plazmalna reakcija u nekim organima kokoši*	30. studenoga 1944.
Zvonimir Aleraj	*Patološko-histološka slika središnjeg živčanog sustava kod kuge peradi*	23. prosinca 1944.
Viktor Turner	*Uzporedba tjelesne temperature i argirofilne mreže jetre kod zarazne slabokrvnosti konja*	23. prosinca 1944.
Eduard Gavez	*Uporedbena histopatološka slika tuberkuloze kod različitih vrsta životinja*	03. ožujka 1944.
Josip Gerber	*Ekstrakt boba i graška kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	03. ožujka 1944.
Janko Vučković	*Elastična vlakna u plućima fetusa goveda*	03. ožujka 1944.
Franjo Ceboci	*Liečenje kod zaostajanja posteljice goveda kalcijem*	05. svibnja 1944.
	AKADEMSKA GODINA 1945./1946.	
Kazimir Bauer	*Sinusi glave zdrave svinje u rentgenskoj slici*	01. ožujka 1946.
Stjepan Heimer	*Rentgensko prikazivanje zglobova ekstremiteta psa pomoću kontrasnih sredstava*	01. ožujka 1946.
Milutin Pavešić	*Sok mrkve kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	02. svibnja 1946.
Jože Žajgar	*Ekstrakt i dekokt sjemena šećerne repe kao zamjena za mesnu juhu u nekim bakterijskim gojilištima*	02. svibnja 1946.

AKADEMSKA GODINA 1946./1947.		
Naum Naumov	*Holecistografija kod psa*	30. studenoga 1946.
Moric Maestro	*Bedrenica domaćih životinja u bivšoj Savskoj banovini od 1931. do 1940.*	12. prosinca 1946.
Ivan Bach	*Razvoj kokošjeg embriona u rentgenskoj slici*	02. travnja 1947.
Vladimir Bukač	*Arteficijalni pneumotoraks kod mačke*	02. travnja 1947.
Ratko Popović	*Normalna rentgenska slika grudnog koša ovce*	02. travnja 1947.
Stjepan Kertes	*Masne tvari u nadbubrežnoj žlijezdi domaćih životinja*	05. srpnja 1947.
Zvonimir Krušac	*Rentgenska slika nepromijenjene kralježnice mačke*	05. srpnja 1947.
Silvan Vodopivec	*Kokcidije kokoši iz peradarske stanice Jankomir kraj Zagreba*	05. srpnja 1947.
Stjepan Matuka	*Djelovanje nekih nepatogenih mikroorganizama na pčelinje leglo*	05. srpnja 1947.
Oto Vražić	*Baktericidno djelovanje ultraljubičastih zraka*	19. srpnja 1947.
Josip Ostroški	*Normalna rentgenska slika grudnog koša psa*	19. srpnja 1947.
Ekrem Maglajić	*Pernazalno davanje lijekova i sondiranje želuca kod psa*	31. srpnja 1947.
Stjepan Repač	*Rentgensko određivanje količine tekućine kod likvidotoraksa psa*	31. srpnja 1947.
AKADEMSKA GODINA 1947./1948.		
Ivica Valpotić	*Prilog poznavanju mehanizma preživanja*	31. listopada 1947.
Edhem Čabo	*Rentgensko prikazivanje zuba kod psa*	31. siječnja 1948.
Ivo Vomer	*Plodnostne motrije pri govedu na Slovenskom*	31. siječnja 1948.
Sergej Forenbacher	*Pernazalno sondiranje želuca kod mačke*	31. ožujka 1948.
Franjo Rigler	*O mikrobicidnom djelovanju mrkvinog soka*	31. ožujka 1948.
Ladislav Ožegović	*Ezofagična i supraklavikularna auskultacija srca kod konja i mesojeda*	31. ožujka 1948.
Dušan Hrnjak	*O utjecaju fosfatnih mješavina na krvni šećer*	30. travnja 1948.
Mirko Ključec	*Muskulatura psa u rentgenskoj slici*	30. lipnja 1948.
Ante Sokolić	*Baktericidno i toksično djelovanje kreoveta*	30. lipnja 1948.
Viktor Šmigovac	*Pokušaji liječenja invazije želučano-crijevnih nematoda kod mladih goveda nekim anthelminticima*	30. lipnja 1948.

Milan Kralj	*Pitanje antigena u serološkoj dijagnostici kokošjeg tifa*	31. srpnja 1948.
Josip Badovinac	*Rentgenska slika nepromijenjenih trbušnih organa kunića*	30. rujna 1948.
Mirko Belčić	*Prilog kastraciji psa subkutanom ligaturom funikulusa*	30. rujna 1948.
Slavko Krvavica	*Efektorsko djelovanje glicerofosfokolina na kolinesterazu seruma*	30. rujna 1948.
Božidar Malčić	*Rentgenska slika grudnog koša zdrave mačke*	30. rujna 1948.
Antun Sirk	*Krvna slika kod traumatskih i netraumatskih indigestija goveda*	30. rujna 1948.
Branko Svetličić	*Rentgensko prikazivanje zuba kod mačke*	30. rujna 1948.
	AKADEMSKA GODINA 1948./1949.	
Anton Fras	*Salmonella abortus ovis kao uzročnik pobačaja kod ovaca u Jugoslaviji*	21. listopada 1948.
Ivan Puhač	*Prilog poznavanju izgradnje staja i higijenskih prilika u njima za krupne domaće životinje u gornjoj Podravini*	25. listopada 1948.
Jovan Ž. Gligorijević	*Transrektalna i transvaginalna rendgenografija kod velikih domaćih životinja*	31. prosinca 1948.
	AKADEMSKA GODINA 1949./1950.	
Zvonimir Brudnjak	*Disocijacija kod B. erysipelatos suis*	25. ožujka 1950.
	AKADEMSKA GODINA 1950./1951.	
Antun Lukšić	*Rentgensko prikazivanje trbušnih i nekih okolnih organa kod konja pomoću pneumoperitoneuma*	26. siječnja 1951.
Ivan Milčetić	*Elektrokardiografsko ispitivanje srčanih aritmija konja*	26. siječnja 1951.
Davor Petrović	*Dijagnostička vrijednost kvalitativne krvne slike kod vrbanca svinja*	26. siječnja 1951.
Grgo Skenderović	*Dokaz goveđeg loja u svinjskoj masti pomoću određenog izouljne (vakcinske) kiseline*	26. siječnja 1951.
Krunoslav Čermak	*Širina rentgenske zglobne pukotine na zglobovima ekstremitetima u goveda*	13. travnja 1951.
Vilim Šmalc	*Rentgensko prikazivanje zuba kod malih preživača*	13. travnja 1951.
Leo Rigler	*Debljina hrskavice na zglobovima ekstremiteta konja*	23. svibnja 1951.
Milan Belovitić	*Virulenca B. erysipelatos suis uzgajanog na žitnim gojilištima*	11. srpnja 1951.
	AKADEMSKA GODINA 1951./1952.	
Miroslav Varadin	*Uspoređenje i ocjena nekih metoda za ranu dijagnozu žđrijebnosti*	05. veljače 1952.
Albert Atias	*Prilog pitanju odnosa subtium napetosti fleksornih tetiva falanga i interoseusa mediusa na prednjem ekstremitetu konja s obzirom na ortopetsko potkivanje*	28. lipnja 1952.

Ratimir Bendiš	*Prilog poznavanju toksičnog djelovanja tetraklormetana (CCl4) i tetrakloretilena (C2 Cl4) na kokoš*	28. lipnja 1952.
AKADEMSKA GODINA 1952./1953.		
Blagoje Vaskov	*Prilog poznavanju vrijednosti ekstrahirane makove prekrupe u ishrani krava muzara*	27. studenoga 1952.
Safet Begović	*Ispitivanje sadržaja kalija iza davanja prostigmina inhibitora holinesteraze*	27. studenoga 1952.
Dimitar Butrovski	*O tumorima testisa pasa. Prilog patologiji muških spolnih organa pasa*	24. prosinca 1952.
Vilim Super	*Sialografija kod konja*	24. prosinca 1952.
Avdo Hadžibeganović	*Svojstva mikrokoka, uzročnika gangrenoznog mastitisa ovaca i koza u Hrvatskoj*	27. veljače 1953.
Božidar Šimunić	*Prilog djelovanju stilbestrola kod anestrije goveda i svinje*	27. veljače 1953.
Mladen Hajsig	*Prilog poznavanju uzročnika piobaciloze (Corynebacterium pyogenes) i njegova značenja za neke domaće životinje*	27. veljače 1953.
Muhamed Dusinović	*Arteficijalni pneumoperitoneum goveda kao pomoćno sredstvo u rentgenskooj dijagnostici*	27. veljače 1953.
Velimir Benko	*Parazitska fauna bijeloga štakora i bijeloga miša*	27. veljače 1953.
Ivica Marinić	*O radnoj sposobnosti lipicanca u proljetnom oranju*	29. travnja 1953.
Božidar Petrinović	*Prilog pitanju prijeloma lopatice kod konja*	29. lipnja 1953.
Josip Gorišek	*Parcijalno ispitivanje funkcijalne sposobnosti jetre psa određivanjem protrombina u krvi*	29. lipnja 1953.
AKADEMSKA GODINA 1953./1954.		
Vladimir Cvjetanović	*O klinici i epizootiologiji Ceishmanioze psa u gradu i kotaru Dubrovnik*	30. prosinca 1953.
Stanko Richter	*Vrste haemosporidia konja i goveda u NR Hrvatskoj. Njihova raširenost i vrijeme pojavljivanja*	26. veljače 1954.
Pavica Bauer-Sič	*Citološka analiza koštane srži psa*	29. lipnja 1954.
AKADEMSKA GODINA 1954./1955.		
Hrvoje Pavuna	*Prilog primjeni stilbestrola za izazivanje laktacije kod koza*	06. prosinca 1954
Milan Crnković	*Prilog pitanju da li tuberkulozne muzare izlučuju s mlijekom uzročnike tuberkuloze, ako im vime nije zahvaćeno tuberkuloznim procesom*	06. prosinca 1954
Nikola Micev	*O zaraznom presušenju vimena krava u Skoplju i okolini i vrijednost nekih dijagnostičkih metoda*	06. prosinca 1954
Salih Džinić	*Uvjetovanje učinka digitoksina na srce mačke pri običnoj i nadopunskoj titraciji adrenokortikotropnim inkretom hipofize i kortizona*	06. prosinca 1954.
Vladimir Lulić	*O hiperimunom serumu atipične kuge peradi*	12. veljače 1955.
Dušan Stambolija	*Mamografija u goveda*	21. svibnja 1955.

Josip Herljević	*Razvoj kostiju ekstremiteta u psa do jedne godine starosti u rentgenskoj slici*	09. srpnja 1955.
AKADEMSKA GODINA 1955./1956.		
Ishak Hadžidedić	*Značenje TKP hranilišta i CAMP fenomena za otkrivanje zaraženih uzgoja sa Str. agalactiae*	28. listopada 1955.
Marin Dražin	*Prilog poznavanju otrovanja konja plijesnima (Mucor i Aspergillus)*	25. studenoga 1955.
Veljko Stanković	*Neke slobodne aminokiseline jetre i mišićja zdravih i skorbutičnih zamoraca*	07. travnja 1956.
AKADEMSKA GODINA 1956./1957.		
Ante Stefančić	*Začetak veterinarstva in njegov razvoj do prve svetovne vojne na Slovenskem ozemlju*	24. studenoga 1956.
Mirko Findrik	*Utjecaj prokain penicilina i vitamina B12 na rast pilića uzgajanih u baterijama*	24. studenoga 1956.
Vladimir Naglić	*Razvoj kostiju ekstremiteta svinje od partusa do dvije godine starosti u rentgenskoj slici*	24. studenoga 1956.
Branko Rebesko	*Embriotomske operacije u goveda modificiranim embriotomom*	28. prosinca 1956.
Dmitar Varenika	*Patomorfološka slika krvomokrenja goveda na području banjalučkog sreza u zimskoj (1954.) i ljetnoj (1955.) sezoni s obzirom na trajanje bolesti te pol i dob životinja*	28. prosinca 1956.
Rudolf Šic	*Redukcija metilenskog modrila u bičjoj spermi uz konstantan broj spermija*	28. prosinca 1956.
Ljudmila Milaković	*Bakteriološka flora genitalnih organa krava*	27. siječnja 1957.
Leon Šenk	*Prilog patohistologiji nekih organa konja u produkciji ljekovitih seruma*	02. veljače 1957.
Tvrtko Švob	*Rentgenska slika probavnog trakta nekih vrsta slatkovodnih riba*	27. travnja 1957.
Vladimir Tomašek	*Liječenje peritonitisa ultravioletnim zrakama*	27. travnja 1957.
AKADEMSKA GODINA 1957./1958.		
Janez Batis	*Svojstva sojeva streptokoka zaraznog presušenja vimena izoliranih u nas*	05. listopada 1957.
Štefan Adamić	*Djelovanje gama izomere heksaklorcikloheksana na kokoš i patku*	05. listopada 1957.
Uroš Baš	*Uzgajanje virusa zarazne uzetosti svinja na pilećim embrionima i neka svojstva adaptiranog virusa*	05. listopada 1957.
Neža Snoj	*Otpornost spora Nosema apis prema nekim fizikalnim i kemijskim sredstvima*	09. srpnja 1958.
AKADEMSKA GODINA 1958./1959.		
Slavko Komar	*Prilog poznavanju utjecaja fizikalnih faktora klime na produkciju mlijeka kod krava*	04. listopada 1958.
Vladimir Gregorović	*Uporedna istraživanja o prometu željeza i bakra kod zdravih konja i konja s oboljelom jetrom*	04. listopada 1958.
Antun Asaj	*Pedološko-histološki odnosi, zagađivanje podzemne vode i zdravstveni uvjeti gospodarstva kao etiološki faktor nekih probavnih poremetnji u svinja*	27. siječnja 1959.

Franjo Horvat	*Vrijednost streptomicina i aureomicina u terapiji kroničnih goveđih endometritisa*	28. ožujka 1959.
Danica Kramer-Rubeša	*Razvoj kostiju glave i kralježnice u ovce od partusa do godine dana starosti u rentgenskoj slici*	18. svibnja 1959.
Mihael Rubeša	*Razvoj ekstremitetskih i grudnih kostiju ovce od partusa do godine dana starosti u rentgenskoj slici*	18. svibnja 1959.
Štefan Sedmak	*Bakterijska flora ozljeda i kirurških rana nekih domaćih životinja*	29. lipnja 1959.
AKADEMSKA GODINA 1959./1960.		
Antun Vojta	*Histološka građa slezene nekih vrsta slatkovodnih riba*	19. listopada 1959.
Branka Kršljanin	*Histološka građa kože nekih vrsta slatkovodnih ribe*	19. listopada 1959.
Srđan Rižnar	*Primjena biopsije endometrija kod krava u dijagnostici endometritisa, s naročitim osvrtom na klinički prikrivene oblike upale*	19. listopada 1959.
Vladimir Sertić	*O odnosu između aktivnosti alkalne terapijskoj primjeni krvne plazme kod konja*	19. listopada 1959.
Žarko Dolinar	*Osobitosti redukcije lisnjače (E. cabolleus)*	23. studenoga 1959.
Nikola Fijan	*Hemopoetska funkcija bubrega nekih vrsta slatkovodnih riba*	16. siječnja 1960.
Janez Brglez	*Prilog poznavanju biologije invazionih ličinaka ovčjih parasitskih nematoda*	12. srpnja 1960.
Marijan Milohnoja	*Mikroflora nekih brzo pokvarljivih namirnica životinjskog porijekla i njeno značenje za ocjenu higijenske kvalitete*	12. srpnja 1960.
AKADEMSKA GODINA 1960./1961.		
Ivanka Brglez	*Vrijednost Coombsova testa u dijagnostici bruceloze goveda i svinja*	19. studenoga 1960.
Slavko Cvetnić	*Odnos mukolitičkog djelovanja i virulencije Bacillus anthracis*	01. travnja 1961.
Stjepan Čuturić	*Odnos mukolitičkog djelovanja i virulencije nekih patogenih bakterija*	01. travnja 1961.
Vjekoslav Srebočan	*Značenje poznavanja aktivnosti kolinesteraze krvi u nekih domaćih životinja pod fiziološkim i patološkim uvjetima*	01. travnja 1961.
Franjo Dumanovsky	*O odnosu između kativnosti alkalne fosfataze i prometa kalcija, fosfora i šećera u krvi kokoši nesilica*	16. svibnja 1961.
Martin Jakovac	*Histerosalpingografija i njezina dijagnostička primjena u kuje*	16. svibnja 1961.
Emerik Janšek	*Umjetni pneumoperitoneum kao dijagnostičko sredstvo i rentgenska dijagnostika spontanog pneumoperitoneuma u domaćih mesojeda*	01. srpnja 1961.
Velimir Gereš	*Prilog patologiji i dijagnostici zubnih oboljenja u konja*	01. srpnja 1961.
Valentin Novak	*Utjecaj fizikalnih faktora mikroklime na rasplodnu sposobnost bikova*	07. srpnja 1961.
AKADEMSKA GODINA 1961./1962.		
Zdenko Težulati	*Djelovanje ultraljubičastog svijetla u odnosu na vitamin D3, na neka biološka i fiziološka svojstva pilića*	03. studenoga 1961.

Borislav Žeškov	*Prilog eozinofilnom panostitisu u njemačkih ovčara*	25. studenoga 1961.
Bojan Rodè	*Citomorfološka i citokemijska istraživanja inzularnog aparata konja pod normalnim i eksperimentalnim uvjetima*	25. studenoga 1961.
Branko Ilijaš	*Probavni kanal svinje u rentgenskoj slici*	25. studenoga 1961.
Marijan Kalivoda	*Aktivnost aldolaze pri eksperimentalnoj E-avitaminozi i oboljenju pilića hranjenih ekstraktivnom prekrupom bundevskih sjemenki*	25. studenoga 1961.
Tomo Martinčić	*Slobodne aminokiseline u očnoj vodi (humor aquaeus) kod nekih bolesti oka konja*	25. studenoga 1961.
Vladimir Mitin	*Crvena krvna slika svije u toku fetalnog života i neposredno iza partusa*	25. studenoga 1961.
Danilo Fettich-Frankheim	*Istraživanja indirektne hemaglutinacije Erysipelothrix rhusiopathiae*	30. prosinca 1961.
Uroš Bego	*Utjecaj položaja tijela na topografiju grudnoga koša i grudnih organa u malih preživača*	30. lipnja 1962.
	AKADEMSKA GODINA 1962./1963.	
Maksuma Denac-Sikirić	*Mamografija u koze*	30. listopada 1962.
Franjo Sanković	*Otpornost peritoneuma u konja kod operativnih zahvata abdomena*	26. prosinca 1962.
Oskar Böhm	*Dijagnostika bruceloze pri govedu. Prilog dijagnostici bruceloze u goveda s posebnim osvrtom na vakcinaciju sa sojem Buch 19 i diferencijaciju specifičnih i nespecifičnih serooloških reakcija*	29. svibnja 1963.
	AKADEMSKA GODINA 1963./1964.	
Ferdo Zdelar	*Istraživanja o veličini i funkciji štitnjače goveda u nekih strumagenim područjima Hrvatske*	12. listopada 1963.
Franc Skušek	*Neka biokemijska istraživanja u serumu konja oboljelih od infektivne anemije*	12. listopada 1963.
Ilija Mijatović	*O patohistologiji Ganglion coeliacuma u nekih ekvida, kao prilog etiologiji kolika*	12. listopada 1963.
Mijo Kopljar	*Promjene na endometriju zdravog govečeta nakon intrauterine aplikacije nekih lijekova*	12. listopada 1963.
Miroslav Herak	*Prilog poznavanju patogeneze genitalne piobaciloze u govečeta*	12. listopada 1963.
Zoran Železnik	*Primjena kulture tkiva u istraživanju virusa Aujeszkyjeve bolesti*	12. listopada 1963.
Štefan Bauman	*Utjecaj različitih tipova objekata za smještaj goveda na zdravlje, reprodukciju i produkciju s naročitim obzirom na kretanje aktivnosti amilaze u krvi kao mogućeg testa*	25. travnja 1964.
Demise Abebe	*Utjecaj dobi pilića na razinu kalija i natrija u krvnoj plazmi, jetri i muskulaturi*	12. lipnja 1964.
Branko Kurelec	*Ornitinski ciklus kod velikog metilja (Fasciola hepatica, L.)*	10. srpnja 1964.
Krešimir Mikulec	*O odnosima između ukupnih bjelančevina, njihovih frakcija te nekih fermenata u krvi i tovne sposobnosti goveda*	10. srpnja 1964.
Ludvig Polanec	*Rentgenska dijagnostika osteoporotičnih promjena u goveda*	10. srpnja 1964.

Zvonimir Vinovrški	*Amilaza i promjene njezine aktivnosti u tijeku tova*	10. srpnja 1964.
AKADEMSKA GODINA 1964./1965.		
Anton Černec	*Prilog poznavanju svojstava Cl. chauvaci i Cl. septicum u svrhu jednostavnije i sigurnije tipizacije*	19. listopada 1964.
Čedomir Pauković	*Etiologija respiratornih infekcija u pilića u Hrvatskoj*	27. studenoga 1964.
Hrvoje Kovačić	*Diferencijacija specifičnih i nespecifičnih antitijela u dijagnostici bruceloze goveda*	27. studenoga 1964.
Maks Karlović	*Senzibilizacija organizma virusom svinjske kuge*	27. studenoga 1964.
Stjepan Blagović	*Prilog poznavanju prometa elektrolita i vode u goveda nakon operativnim zahvatima na predželucima*	27. studenoga 1964.
Vlatko Ivoš	*Simentalsko govedo na području kotara Varaždin i njegova gojidbena izgradnja u poslijeratnom periodu*	27. studenoga 1964.
Bogdan Medanić	*Krmiva kao vektori Salmonella i njihovo značenje u širenju salmoneloza kod nas*	10. veljače 1965.
Dragutin Perić	*Utjecaj mikroklimatskih prilika i načina držanja peradi na zdravlje i nesivost kokoši s naročitim obzirom na lako oksidirajuće tvari u krvi*	10. veljače 1965.
Ivan Budić	*Prilog poznavanju povijesti veterinarstva i stočarstva na području kotara Koprivnica*	10. veljače 1965.
Dušan Markušev	*Rentgensko istraživanje razvoja fetalnog skeleta u ovce*	10. veljače 1965.
Ivan Ljubić	*Utjecaj antibiotika kao konzervansa živežnih namirnica na mikroorganizme trovače hrane*	10. veljače 1965.
Ljubomir Marjanović	*Utjecaj mikroklimatskih prilika i načina držanja peradi na promet slobodnog anorganskog fosfora u krvi*	10. veljače 1965.
Krešimir Mihaljević	*Klinička simptomatologija i dijagnostika eksperimentalnog oštećenja jetre u svinja*	10. veljače 1965.
Mirko Pajtl	*Prilog istraživanju arteficijalnog ostitisa i periostitisa u konja*	10. veljače 1965.
Marijan Perić	*Kretanje titra aglutinina – lizina kod eksperimentalne leptospiroze u nekih laboratorijskih pokusnih životinja terapiranih antibioticima*	10. veljače 1965.
Marija Rijavec	*Arginaza kod metilja i nekih platihelminata*	10. veljače 1965.
Marijan Sviben	*Kvantitativna genetika i prosuđivanje nasljedne vrijednosti važnih ekonomskih svojstava u populaciji svinja*	10. veljače 1965.
Novica Skočajić	*Usporedna istraživanja o veličini i funkciji štitnjače svinja u nekim strumogenim područjima Slovenije*	10. veljače 1965.
Vladimir Terzić	*Istraživanja o funkciji gušterače u goveda i ovaca na temelju određivanja aktivnosti amilaze krvi*	10. veljače 1965.
Stjepan Topolko	*Prilog poznavanju kvaščevih gljivica u zdravom i bolesnom vimenu krava*	10. veljače 1965.
Višnja Radman	*Istraživanja neurovirulencije atenuiranog soja virusa poliomijelitisa tipa 3 (WM3) intracerebralnom inokulacijom majmuna*	10. veljače 1965.
Zdenko Radman	*Histološke i neke histokemijske varijacije endometrija govečeta u toku spolnog ciklusa*	10. veljače 1965.

Zvonimir Mašansker	*Povijest veterinarske kemo-farmaceutske proizvodnje u Hrvatskoj*	10. veljače 1965.
Željko Miodragović	*O odnosima između ukupnih bjelančevina, njihovih frakcija, te transaminaze i proizvodnje jaja u kokoši*	10. veljače 1965.
Ana Vraneš	*Istraživanja radijacionog sindroma u kokoši*	10. travnja 1965.
Ivan Rapoc	*Prilog rentgenskoj dijagnostici traumatičnih oboljenja predželudaca goveda*	10. travnja 1965.
Nevenka Orlić	*Pouzdanost laboratorijskih metoda utvrđivanja uzročnika mastitisa*	10. travnja 1965.
Risto Džekov	*Prilog dijagnostici poremetnja funkcija sirišta u goveda*	10. travnja 1965.
Eugen Šooš	*Istraživanje o ulozi domaćih životinja, kao izvora Q-groznice za ljude u SR Hrvatskoj*	12. lipnja 1965.
Katarina Knapp	*Izvori iz vrste klostridija izoliranih iz mesnih konzervi te neki faktori koji utječu na njihovu termorezistenciju*	12. lipnja 1965.
Melita Herak	*Prilog poznavanju permeabiliteta sluznice bubrega u goveda*	12. lipnja 1965.
Nikola Mihelić	*Promjene u elektroferogramu serumskih bjelančevina konja i goveda imuniziranih s B. anthracis*	12. lipnja 1965.
Valentin Skubic	*Otrovnost heksaklorofena za kokoši*	12. lipnja 1965.
Andrija Marot	*O kriteriju za interpretaciju koliformnih bakterija izoliranih iz organa životinja zaklanih iz nužde s obzirom na prosuđivanje valjanosti mesa za ljudsku hranu*	06. srpnja 1965.
Vatroslav Vergles	*Utjecaj zračenja ultraljubičastim svjetlom na kvalitetu sperme bikova držanih u klasičnoj staji*	06. srpnja 1965.
AKADEMSKA GODINA 1965./1966.		
Kiril Petkov	*Utjecaj prehrane na promet željeza, mangana, bakra i kobalta u krvi ovaca i janjadi*	09. listopada 1965.
Krsto Benčević	*Utjecaj načina prehrane svinja u tovu za bekon na kvalitet proizvedenih tovljenika*	28. siječnja 1966.
Ladislav Štefan	*Otrovnost nitrofurazona za perad*	28. siječnja 1966.
Spasoje Vojvodić	*Utjecaj nekih kemijskih agensa na metabolizam radioaktivnog stroncija*	28. siječnja 1966.
Trajko Nečev	*Brza metoda za antibiogram uzročnika mastitisa*	28. siječnja 1966.
Željko Marušić	*Kapaciteti rasta i proizvodne sposobnosti turopoljske svinje u uvjetima intenzivnog uzgoja*	28. siječnja 1966.
Zdravko Pažameta	*Elektroforeza seruma konja imuniziranih otrovom poskoka (Vipera amodytes)*	28. siječnja 1966.
Anton Vrabič	*Utjecaj okoliša na ponašanje mliječnih krava i produkciju u različitim mikroklimatskim uvjetima i načelima održanja krava*	10. veljače 1966.
Emil Cukor	*Razvoj skeleta mačke u prvoj godini života*	10. veljače 1966.
Erik Špiler	*Prilog poznavanju proširenosti leptospiroza u domaćih životinja u Sloveniji*	10. veljače 1966.
Krešimir Abram	*Utjecaj glutaminske kiseline, glutamina, taurina i nekih drugih aminokiselina na vitalnost spermija nerastova*	10. veljače 1966.

Pavao Zelenka	*Prilog poznavanju zaraznog psećeg hepatitisa (HCC)*	10. veljače 1966.
Stjepan Feldhofer	*Utjecaj nekih elemenata mikroklime i napose sunčeva zračenja na pojavu gonjena krava*	10. veljače 1966.
AKADEMSKA GODINA 1967./1968.		
Dane Šupe	*Vrijednost nekih biokemijskih kategorija u krvi krava tokom laktacije i njihova povezanost s proizvodnjom mlijeka, masti i proteina u mlijeku*	09. prosinca 1967.
Đurđica Novak	*Direktna i indirektna indukcija lambda prafaga djelovanjem 5-flourouracila i stvaranjem sferoplasta*	03. ožujka 1968.
Josip Živković	*Utjecaj liofilizacije i uskladištenja na masno-kiselinski sastav masti u liofiliziranu svinjskom mesu*	03. ožujka 1968.
Srđan Bavdek	*Morfologija i distribucija plazmatskih stanica u svinje*	03. ožujka 1968.
AKADEMSKA GODINA 1968./1969.		
Ciril Varga	*Promjene u svinjskom mesu u toku liofilizacije i pohrane i mogućnosti da se te promjene zapriječe*	12. listopada 1968.
Marijan Herceg	*Histološka istraživanja respiratornih bolesti pilića u tovu*	12. listopada 1968.
Žarko Madžirov	*Higijenska ocjena duboke stelje od rižinih ljusaka pod specifičnim uvjetima klime i smještaja peradi*	21. veljače 1969.
Mihajlo Petrović	*Istraživanje etiologije i profilakse mikrobiološke kontaminacije jaja u prahu*	23. lipnja 1969.
AKADEMSKA GODINA 1969./1970.		
Franc Bučar	*Istraživanje postupaka za sprečavanje vodnjikavosti svinjskog mesa*	29. listopada 1969.
Dragomir Dangubić	*Prisutnost nižih masnih kiselina u sadržaju probavila kokoši s posebnim obzirom na funkciju slijepih crijeva*	04. studenoga 1969.
Jarno Mikulka	*Enzimatska aktivnost u mesu nekih vrsta morskih riba kao kriterij za ocjenu svježine*	07. travnja 1970.
Ilija Magud	*O utjecaju porijekla invazivnog materijala i visokih doza kortikosteroida na razvoj sekundarne ehinokokoze na bijelom mišu*	11. travnja 1970.
Željko Župančić	*Svojstva enterovirusa izoliranih iz prasadi*	24. lipnja 1970.
Pavao Roset	*Promijene amilaze u pilića tijekom tova*	05. lipnja 1970.
AKADEMSKA GODINA 1971./1972.		
Slavko Lerman	*O značenju sekundina za plodnost i proizvodnju mlijeka u krava*	06. studenoga 1971.
Ivana Kovinčić	*Istraživanja proširenosti listerioze i svojstava sojeva Listeria monocytogenes koji au izolirani iz goveda na području SAP Vojvodine*	09. lipnja 1972.
Nežad Bećirević	*Utjecaj masti iz hrane na metabolizam masnih kiselina i masno-kiselinski sastav lipida u pilića*	13. lipnja 1972.
Milan Vulinec	*Istraživanja funkcije gušterače u zdravih i bolesnih pasa i konja na temelju određivanja aktivnosti amilaze i lipaze krvi*	21. kolovoza 1972.
Dubravko Emanović	*Istraživanje propusnosti sluznice složenog želuca u goveda za fosfatne ione*	05. siječnja 1973.

Slavko Petričević	*Istraživanje imunoprofilakse mastitisa krava muzara uzrokovanih stafilokokima*	29. siječnja 1973.
Mladen Zobundžija	*Istraživanje histokemijske aktivnosti nekih enzima u alantoisnom epitelu goveda*	03. veljače 1973.
Mensur Šehić	*Arteficijalna pneumomedijastinografija u domaćih životinja*	25. svibnja 1973.
Đuro Rapić	*Prilog povijesti mesarskog obrta i nadzora nad klanjem stoke, prodajom i preradom mesa u gradu Osijeku*	29. svibnja 1973.
AKADEMSKA GODINA 1973./1974.		
Miroslava Todorović	*Istraživanje termičkog režima sterilizacije konzervi od usitnjenog salamurenog mesa tipa mesni doručak primjenom adicionog, matematičkog i nomogramskog postupka*	23. studenoga 1973.
Jožef Rac	*Istraživanje djelovanja klorpropamida na metabolizam ugljikohidrata u svinja*	04. ožujka 1974.
Dušan Laković	*Prilog povijesti higijene i tehnologije namirnica animalnog porijekla u Crnoj Gori*	15. travnja 1974.
Josip Perić	*Histološke promjene u organima konja eksperimentalno inficiranih virusom infekciozne anemije kopitara s naročitim osvrtom na karakteristične promjene i mogućnost utvrđivanja starosti procesa*	15. travnja 1974.
Križan Čuljak	*Histološke promjene u CNS kunića iz industrijskog uzgoja s osobitim osvrtom na kliničku pojavu torticollisa*	15. travnja 1974.
Pero Štefanac	*Uloga omentuma u revaskularizacije crijeva u psa*	19. travnja 1974.
Tihomir Lukarev	*Istraživanja imuniteta protiv štenećaka u kanadskih lasica imuniziranih vakcinama štenećaka i morbila*	27. lipnja 1974.
Mario Bauer	*Otrovanje konja modrom galicom*	05. srpnja 1974.
AKADEMSKA GODINA 1974./1975.		
Jože Nemanić	*Promet ugljičnog dioksida u krvi peradi u različitim fazama proizvodnog uzgoja*	30. prosinca 1974.
Cvetko Doplihar	*Utjecaj faktora mikroklime na proces reprodukcije u svinja uz primjenu askorbinske kiseline*	07. veljače 1975.
Milan Adić	*Istraživanje utjecaja proizvodnih karakteristika važnijih tipova objekata na rezultate poslovanja u proizvodnji konzumiranih jaja u pojedinim društvenim farmama 1969.-1971.*	20. ožujka 1975.
Željko Matičić	*Primjena jednoslojnog šava kod operativnih zahvata na tankom crijevu psa i mačke*	28. travnja 1975.
Terezija Hrženjak	*Komparativna biokemijska studija o lipidima nekih parazitskih helminata*	23. srpnja 1975.
Marijan Catinelli	*Prikazivanje kromosoma u domaćih životinja s posebnim osvrtom na goveda i primjena kariograma u frimartinizma dijagnostici*	30. rujna 1975.
AKADEMSKA GODINA 1975./1976.		
Ivan Mrzel	*Istraživanje bolesti nefritis – nefroze peradi u SR Sloveniji*	23. listopada 1975.
Milan Zjalić	*Bakterijski mastitis krava muzara u našim seljačkim uzgojima*	24. listopada 1975.
Alojz Slavič	*Trajanje razdoblja između pokoljenja krmača pri odabiranju iz prvih i kasnijih legla i njegov utjecaj na veličinu godišnjeg selekcijskog učinka*	24. listopada 1975.

Remzi Bakalli	*Utjecaj razine mangana u hrani na aktivnost alkalne fosfataze u serumu i promet kalcija i fosfora u kokoši nesilica*	17. prosinca 1975.
Helena Pavić	*Ciklički adenozin monofosfat kao regulator glikogenolize i lipogeneze u jetri ptica*	19. prosinca 1975.
Georgi Tanev	*Mogućnost primjene ocjene rezistencije ejakulata bika s ciljem određivanja njegove vrijednosti za duboko smrzavanje*	22. prosinca 1975.
Hrvoje Mazija	*Neka biološka i fizikalna svojstva vlastitog soja virusa Merekove bolesti*	20. travnja 1976.
Hrvoje Gomerčić	*Histomorfološko i histokemijsko istraživanje razvojnih stadija bubrega goveda*	26. travnja 1976.
Zvonko Modrić	*Prirodna i eksperimentalna leptospiroza u mačke*	27. svibnja 1976.
Nikola Džakula	*Istraživanje metode indirektne fluorescencije antitijela u serološkoj dijagnostici eksperimentalne cisticerkoze teladi*	18. lipnja 1976.
Ante Pavić	*Prilog poznavanja učinka dodatka različitih količina mangana hrani pilića u rastu na promet glukoze, aktivnost alkalne fosfataze i sadržaj mangana u bezmasnog sastava tvari*	07. srpnja 1976.
Tomo Naglić	*Istraživanje mikoplazmi u genitalnim organima goveda*	07. srpnja 1976.
Ante Hraste	*Histokemijsko istraživanje nekih mišića goveda za vrijeme fetalnog i postfetalnog života*	07. srpnja 1976.
AKADEMSKA GODINA 1976./1977.		
Ivan Račić	*Utjecaj profilaktičkih mjera na kretanje svinjske kuge u Hrvatskoj od 1947.-1971.*	11. listopada 1976.
Šefik Kadić	*Istraživanje latentnih bakterijskih i gljivičnih infekcija vimena u krava*	18. listopada 1976.
Bogomil Mijić	*Prilog poznavanju aktivnosti hormona štitnjače, inzulina i serumskih transaminaza teladi u intenzivnom tovu*	18. studenoga 1976.
Marko Radačić	*Leukemija miševa kao modeli za pretklinička istraživanja*	01. prosinca 1976.
Ljubomir Zečić	*Osnove i potencijali za razvoj svinjogojstva u općini Bjelovar*	03. prosinca 1976.
Živojin A. Milojević	*Raširenost i značaj stafilokoknih infekcija vimena krava u gazdinstvima gdje se sprovodi suzbijanje streptokoknih infekcija*	09. prosinca 1976.
Slavko Bambir	*Patohistološke promjene u jetri ovaca induciranih s dicrocoeliumu lancelatum i patohistološke promjene u jetri ovaca nakon terapije antihelminticima*	14. prosinca 1976.
Vitomir Bilić	*Imune reakcije krmača na antigen Escherichia colli*	15. prosinca 1976.
Jelena Gregurić	*Primjena imunofluorescencije u dijagnostici leptospiroze*	16. prosinca 1976.
Danko Hajsig	*Bakterijska infekcija između soja Staphylococcus Aereus 502A i kunićjih stafilokoka i njezina primjena u sprečavanju pokusne stafilokokoze u kunića*	16. prosinca 1976.
Vesna Vučevac	*Prilog poznavanju povijesti veterinarstva u jugoistočnom dijelu Slavonije od godine 1945. do 1975.*	20. prosinca 1976.
Velimir Zavrnik	*Kratka zgodovina veterinarstva na Slovensko med obema svetovnim vojnama 1918-1941*	20. prosinca 1976.
Janko Peharda	*Utjecaj različitih tipova objekata feni "koke" i ambijentnih mjesta u njima na ekonomičnost proizvodnje jaja u teških pasmina*	20. prosinca 1976.
Vlasta Šerman	*Istraživanje mogućnosti sprječavanja nutritivne anemije u purića oralnom i parentalnom aplikacijom željeza*	22. ožujka 1977.

Angel Simor	*Ispitivanje funkcije adenohipofize, kore nadbubrežne žlijezde i štitnjače kod svinja na temelju određivanja nekih hormona u krvi, s posebnim osvrtom na učestalost ezofagogastričnog ulkusa*	08. lipnja 1977.
Kostadin Smifanić	*Utjecaj različite koncentracije mangana u hrani kokoši nosilja na učestalost deformacije ljuske i vitalnost pilića*	27. lipnja 1977.
Arwar Muhammad	*Količina askorbinske kiseline i aktivnost AP, GOT, te beta-glukuronidaze u ejakulatima bika upotrebljivim i neupotrebljivim za konzerviranje dubokim smrzavanjem*	01. srpnja 1977.
Boris Krsnik	*Utjecaj buke na ponašanje svinja u industrijskoj proizvodnji, napose s obzirom na lako oksidativne tvari kao biokemijskom prometu*	14. srpnja 1977.
Mile Šikić	*Istraživanje reoloških svojstava svinjskog mesnog tkiva s obzirom na njegovu preradu u mesne proizvode*	15. srpnja 1977.
AKADEMSKA GODINA 1977./1978.		
Petar Kraljević	*Istraživanje aktivnosti nekih fermenata u krvnoj plazmi kokošiju pod normalnim i patološkim okolnostima*	26. listopada 1977.
Ivan Majdak	*Promet ugljičnog dioksida u krvi peradi uzgojene na klasičan način*	20. prosinca 1977.
Zlata Racz	*Prilog poznavanju promjenjivosti sastava mlijeka na otkupnom području zagrebačke mljekare*	20. siječnja 1978.
Cane Pejkovski	*Istraživanje imunizacije jednodnevnih pilića protiv zaraznog bronhitisa uz infekciju s virusom Gambove bolesti te prisustvo specifičnih antitijela protiv zaraznog bronhitisa i Gambove bolesti*	14. ožujka 1978.
Slobodan Juzbašić	*Prilozi poznavanju metabolizma masti u gusaka u tovu s posebnim obzirom na stupanj omašćenja jetre*	30. ožujka 1978.
Gabrijela Krivec	*Promjene u koncentraciji cinka u organima pilića tijekom rasta*	13. travnja 1978.
Berislav Jukić	*Istraživanje načina poboljšanja Cogginsove reakcije u dijagnostici infekciozne anemije kopitara*	17. travnja 1978.
Krunoslav Kos	*Utjecaj različitih količina mangana u hrani na razinu mangana, cinka, bakra, željeza, kalcija, fosfora i magnezija u tibijama pilića u tovu*	05. lipnja 1978.
Marija Vučemilo	*Prilog dezinfekciji vode za piće na farmi*	14. lipnja 1978.
Krešimir Babić	*Histomorfološko i histokemijsko istraživanje nekih skeletnih mišića svinje tijekom prenatalnog razvoja*	29. lipnja 1978.
Vlatko Rupić	*Utjecaj egzogenih masti na metabolizam masti i bjelančevina u pilića*	14. srpnja 1978.
Marina Komar	*Izlučivanje kloriranih ugljikovodika u kolostrum i mlijeko zdravih i bolesnih muzara*	17. srpnja 1978.
Viktor Štoter	*Istraživanje prometa ugljikohidrata u purića*	06. rujna 1978.
Marijan Kekez	*Prilog poznavanju korištenja gnoja kokoši nesilica za njihovu vlastitu prehranu u procesu kružnog toka hranjivih tvari*	06. rujna 1978.
AKADEMSKA GODINA 1978./1979.		
Nada Anić	*Opseg i higijensko značenje bakterijske kontaminacije smrznutih gotovih jela u proizvodnji i pohrani*	04. studenoga 1978.
Ivan Udovičić	*Poredba istraživanja imunoštetnog odgovora na primjenu toksoida i njihove mješavine u kunića*	09. studenoga 1978.
Mirza Hadžiosmanović	*Utjecaj mikrokoka na lipolitičke promjene u nadjevu trajnih kobasica*	23. studenoga 1978.

Ivo Karadjole	*Procjena tovne sposobnosti i klaoničke kvalitete simentalske junadi na osnovi konformacije tijela i biokemijskih svojstava u krvi*	09. prosinca 1978.
Mirko Lojkić	*Serološke reakcije svinja nakon raznih vakcinacija protiv transmisivnog gastroenteritisa / TGE/*	21. prosinca 1978.
Mustafa Šabani	*Učestalost animalnih i humanih serotipova enteropatogene Escherichia colli u djece kao prilog epidemiologiji dijarealnog sindroma u djece*	22. prosinca 1978.
Milivoj Škreblin	*Histološke promjene u organima štakora u istraživanjima subakutne toksičnosti kemoterapeutikom N1-(4'-klorbenzhidril)-N4-spiromorfolino-piperazinium-klorid-hidroklorid (CRC-7001)*	29. prosinca 1978.
Ivandija Libuška	*Utjecaj virginijamicina na stupanj određenih morfoloških i histokemijskih promjena u skeletnom mišićju i u miokardu svinja s posebnim osvrtom na sistem miodistrofije*	29. prosinca 1978.
Danilo Vicković	*Specifičnosti sistematizacije deratizacije grada Herceg-Novog*	05. ožujka 1979.
Muhaxhiri Gani	*Promet askorbinske kiseline i lako oksidirajućih tvari u goveda tijekom godina te u različitim stadijima bređosti i laktacije*	02. travnja 1979.
Đuro Huber	*Istraživanje o utjecaju ekoloških faktora na pojam endohelmintskih invazija na području nacionalnog parka Plitvička jezera*	12. lipnja 1979.
Anđelko Glibota	*Histokemijska istraživanja u jetro brojlera roditeljske linije Hubbard u fazi tova s obzirom na prisustvo različitih količina masnih tvari*	15. lipnja 1979.
Predrag Božičković	*Mineralni sastav žumanjka i bjelanjka jaja pure*	06. srpnja 1979.
	AKADEMSKA GODINA 1979./1980.	
Vera Gomerčić	*Histološka i histokemijska istraživanja u srcu i u aorti štakora kao modelu ateroskleroze*	04. siječnja 1980.
Cvetan Micevski	*Makroskopske i mikroskopske promjene u jetri janjadi prouzrokovane nezrelim larvama Taenia hydatigena*	08. siječnja 1980.
Zdenko Makek	*Utjecaj faze spolnog ciklusa na uspjeh infekcije kvascima izdvojenim iz genitalnih organa jalovih svinja*	22. veljače 1980.
Franjo Raguž	*Istraživanje prikladnosti nekih hraništa za kvalitativno i kvantitativno izoliranje salmonele iz namirnica*	22. veljače 1980.
Stjepan Pepeljnjak	*Istraživanje raširenosti i toksičnosti vrste fusarium izoliranih s roda kukuruza 1975/76 na području Posavine*	22. veljače 1980.
Kole Popovski	*Obid za intezivni i kontinuirano proizvodstvona jagnjinja nezavisno od sezonata vo godinata*	18. travnja 1980.
Armin Tomašić	*Upotreba repelenata u stočarstvu i u higijeni*	10. lipnja 1980.
Pero Ramadan	*Primjena biopsije bubrega u kliničkoj dijagnostici nekih nefropatija u psa*	14. srpnja 1980.
Branko Lugović	*Primjena indirektne hemaglutinacije u titraciji serumskih protutijela zaraznog rinotraheitisa u goveda*	18. srpnja 1980.
	AKADEMSKA GODINA 1980./1981.	
Petar Katić	*Prilog poznavanju komercijalne kakvoće i higijenske ispravnosti kalifornijske pastrve iz intenzivnog uzgoja*	27. studenoga 1980.
Damir Rapić	*Istraživanje imunoenzimatskog testa (ELISA) u dijagnostici trihineloze svinja*	16. siječnja 1981.
Mirko Burić	*Zdravstveno stanje domaćih životinja područja grada Osijeka tijekom 19. stoljeća*	31. ožujka 1981.

Anton Lavrić	*Komparativna histološka, hematološka i biokemijska istraživanja akutne i subakutne toksičnosti ergozina, 2-bromergozina i ergotamina u štakora i akutne toksičnosti u miševa*	17. travnja 1981.
Dragutin Tišljarec	*Utjecaj električne struje visokog napona na omekšanje goveđeg mesa u industrijskim uvjetima proizvodnje*	20. travnja 1981.
Mohamed Obeji	*Utjecaj različitih načina vakcinacije na uspjeh zaštite jednodnevnih pilića protiv Gumboro bolesti*	29. travnja 1981.
Tomislav Balenović	*Postupak i učinak odabiranja svinja s obzirom na mesnatost*	29. lipnja 1981.
Mirko Potočnjak	*Kriteriji za odabiranje goveda na mliječnost i posljedica njihove primjene*	30. lipnja 1981.
Marko Krznanić	*Opseg i higijensko značenje bakterijske kontaminacije mlijeka u prahu u proizvodnji i u prehrani*	01. srpnja 1981.
Petar Lukman	*Nalazišta gljivice Pitysporum canis u organizmu zdravih i bolesnih pasa*	07. rujna 1981.
	AKADEMSKA GODINA 1981./1982.	
Miroslav Sukalić	*Metodologija dubokog smrzavanja sperme ždrijebaca u slamčicama od plastične mase*	16. listopada 1981.
Ivan Vrbanac	*Utvrđivanje poremetnji u funkciji jajnika na temelju histoloških promjena u vaginalnoj sluznici krmače*	07. prosinca 1981.
Zlatko Debogović	*Utjecaj višekratne plazmafereze na krvne parametre serumskih konja*	22. prosinca 1981.
Nikola Kezić	*Aktivnost benzo a pirena monooksigenoze jetre riba u odnosu na kvalitetu rijeka savskog slivnog područja*	28. prosinca 1981.
Petar Bosnić	*Vrijeme potrebno za očitovanje učinka križanja uz različite načine odabiranja svinja*	26. veljače 1982.
Jasna Obradović	*Histološke osobitosti muških spolnih organa riječnog raka (Astacus astacus)*	09. lipnja 1982.
Wu Ni	*Istraživanje imunosupresivnog djelovanja tzv. suptoksičnih doza okratoksina A na organizam pileta*	23. lipnja 1982.
Shidin Yi	*Biokemijske osnove mehanizama biosinteze i razgradnje glikogena*	01. srpnja 1982.
Branimir Mioković	*Istraživanja pouzdanosti nekih hranilišta za brzi kvantitativno-kvalitativni dokaz Clostridium perfringens u namirnicama*	05. srpnja 1982.
Kabil Al-Sabfi	*Utjecaj nekih kemijskih zagađivala na kromosome kalifornijske pastrve (Salmo gairdneri Rich.)*	07. srpnja 1982.
	AKADEMSKA GODINA 1982./1983.	
Vladimir Butković	*Metode kontrastnog prikaza traheobronhalnog stabla primjenom tekućih i pulveriziranih jodnih preparata*	08. listopada 1982.
Eugen Strahonja	*Nadzor nad klanjem stoke i tržni nadzor nad namirnicama životinjskog podrijetla u Varaždinu od početka XVI. do konca XIX. stoljeća*	28. prosinca 1982.
Ante Svetina	*Utjecaji antimuskarinskih tvari kolina i rubidija na oslobađanje acetilbutina iz kore velikog mozga*	29. prosinca 1982.
Ivan Poljak	*Utjecaj nekih premortalnih čimbenika i klaoničke obrade na kakvoću i higijensku ispravnost mesa tovljenih pilića*	07. siječnja 1983.
Mihajlo Zorić	*Različiti sistemi držanja u uzgoju peradi i proizvodnji hibrida lakih pasmina kokoši s posebnim osvrtom na ekonomičnost proizvodnje*	16. ožujka 1983.

Tomislav Vrčić	*Značenje paragenetskih faktora za proizvodnju mlijeka u krava*	26. svibnja 1983.
Jure Jerčić	*Ekološki faktori i međusobne zavisnosti prirodnih i umjetnih populacija kao osnova za revitalizaciju brdsko – planinskog područja Žumberka*	08. lipnja 1983.
Aleksandar Gali	*Pripremanje suspenzije fetalnih stanica za terapiju te provjera efikasnosti njezine primjene enzimskim testovima*	11. lipnja 1983.
	AKADEMSKA GODINA 1983./1984.	
Ivan Čatipović	*Histomorfološke promjene na spolnim organima i nekim endokrinim žlijezdama u jalovih krava i junica sa urednim ginekološkim nalazom*	21. prosinca 1983.
Vilim Ditrih	*Utjecaj pasmine, načina držanja i hranidbe na stupanj velikih morfoloških histokemijskih odlika skeletnom mišićja u goveda*	25. siječnja 1984.
Ivo Franić	*Test tiobarbiturne kiseline u ocjeni ranketljivosti ribljeg brašna*	26. travnja 1984.
Darko Sahar	*Mikrosomalne monooksidare jetre pilećih embrija kao metabolički sustav za ispunjavanje toksičnosti ksenobiotika*	15. svibnja 1984.
Zdravko Petrinec	*Istraživanje svojstava Rhabdovirus carpio*	27. lipnja 1984.
Zlatica Teskeredžić	*Utjecaj boćate vode na kakvoću mesa kalifornijske pasmine (Salmo gairdneri Rich.)*	27. lipnja1984.
Antun Brkić	*Arteficijalna sindezmoza kao metoda liječenja koksartroza*	02. srpnja 1984.
Ante Jelić	*Istraživanje kakvoče i učinka sterilizacije mesnog bračna pomoću Bacillus stearothermophylus kao test mikroorganizama*	10. srpnja 1984.
Ante Rukavina	*Prilog povijesti ličkog stočarstva*	19. srpnja 1984.
Zdravko Mendler	*Ekonomska opravdanost umjetnog izazivanja laktacije u krava muzara*	28. rujna 1984.
	AKADEMSKA GODINA 1984./1985.	
Zdenko Biđin	*Imunogeno svojstvo uljne vakcine celoadenoviroze pripravljene iz vlastitog soja celo virusa*	15. listopada 1984.
Marijan Kranjc	*Mikroklimatski uvijeti, zdravstveno stanje i prirast svinja u tovu pod različitim uvjetima držanja*	17. listopada 1984.
Jelena Pompe-Gotal	*Stupanj kontaminacije živom tkiva životinja s ekopodručja Crna Mlaka*	09. studenoga 1984.
Vojteh Cestnik	*Aktivnost glutation preoksidaze u peradi tijekom embrionalnog razvoja i neposredno nakon valjenja*	14. studenoga 1984.
Đuro Sulimanović	*Širenje i dinamika populacije Varroa jacobsoni*	28. siječnja 1985.
Vladimir Pezo	*Promet plinova i elektrolita u uvjetima profuznog krvarenja pasa*	10. srpnja 1985.
	AKADEMSKA GODINA 1985./1986.	
Zvonimir Klinar	*Istraživanje sustava glukoneogeneze u pilića različite starosti*	15. listopada 1985.
Zhihua Jiang	*Populacijsko-genetički parametri te poboljšanje rodnosti i preživljavanja svinja*	18. ožujka 1986.

Antun Alegro	*Heamaturia vesicalis cancerogenes bovis chronica*	14. travnja 1986.
Zvonimir Tucak	*Epizootiološka istraživanja proširenosti virusnih i bakterijskih bolesti domaćeg goluba kao mogućeg izvora zaražavanja peradi organiziranih uzgoja*	09. svibnja 1986.
Bela Njari	*Utjecaj spola i kastracije na kakvoću mesa svinja*	19. svibnja 1986.
Josip Matoković	*Utjecaj žive vage na mesnatost ugojenih svinja*	17. lipnja 1986.
Borislav Šimundić	*Trajno iskorištavanje krava i njegovo značenje za uzgoj goveda*	17. lipnja 1986.
Silvija Rakočević	*Model imunoterapije tumora temeljen na praćenju specifične imunoreakcije i fagocitoze u miševa*	20. lipnja 1986.
AKADEMSKA GODINA 1986./1987.		
Drago Kubelka	*Neki kornjaši (Coleoptera) kao vektori salmonela*	15. listopada 1986.
Božidar Premzl	*Odnos stupnja promjena akrosoma spermija i upjeha osjemenjivanja s duboko smrznutom spermom nerasta*	05. veljače 1987.
Tomislav Petrak	*Utjecaj različitih postupaka obrade na promjene u mikrostrukturi i enzimatskoj aktivnosti odijela govedskih crijeva*	06. veljače 1987.
Darko Orešković	*Učinak hidrostatskog tlaka na nastajanje i nestajanje cerebrospinalnog likvora*	09. veljače 1987.
Vladimir Hahn	*Željezo i bakar u krvnom serumu u krava u odnosu na tireohormonalnu aktivnost*	07. svibnja 1987.
Krešimir Matišić	*Fizikalni mikroklimatski faktori i mjere čišćenja i dezinfekcije u primarnoj obradi govođeg mesa tijekom godine*	08. svibnja 1987.
Slavica Jakšić	*Higijensko značenje te postupci izolacije i determinacije Vibrio parahemolyticus iz morske vode, riba i školjkaša*	08. svibnja 1987.
Ante Blajić	*Preveniranje nutritivne anemije u pilića oralnom aplikacijom željeza*	11. svibnja 1987.
Vesna Gjarčević Kantura	*Morfohistokemijske i bioelektrične osobitosti nekih mišića svinja probnim osvrtom na BMU mišiće*	21. svibnja 1987.
Srboljub Čučković	*Higijensko značenje negativnih iona u objektima tovilišta teladi tijekom godine*	08. lipnja 1987.
Bara Vinković	*Utjecaj higijene smještaja i držanja na pojavu uvjetnih bolesti prasadi u odgajalištima tijekom godine*	09. lipnja 1987.
Ivanka Budinčević	*Antigene varijante virusa njukastelske bolesti uvidjene u Jugoslaviji*	29. lipnja 1987.
Viktorija Kutičić	*Učestalost parazita toxoplasma gondii u jetri svinja i ovaca*	25. rujna 1987.
AKADEMSKA GODINA 1987./1988.		
Milenko Stevančević	*Funkcija femoropatelarnog zgloba u uslovima dezmotomije patelarnih ligamenata*	22. prosinca 1987.
Đurđica Nemarnik	*Istraživanje imunogenosti subjedinične vakcine njukastelske bolesti*	06. svibnja 1988.
Saleh Ramadan Tayer	*The effect off compensatory growth upon the response of fattening lambs to dretory protein respons*	07. svibnja 1988.

Zvonimir Kozarić	*Histološke i histoenzimatske osobitosti površnog prsnog mišića u funkciji leta nekih ptica*	10. svibnja 1988.
Ana Selec	*Standardizacija prometa slobodnog anorganskog fosfata u serumu industrijski uzgajane peradi u različitim fazama*	11. svibnja 1988.
Josip Kos	*Utjecaj indukcijskog sredstva etomidata u općoj anesteziji na razinu kreatin – fosfokinaze u psa*	14. lipnja 1988.
Željko Matašin	*Vakcinacija šarana protiv proljetne viremije inaktiviranom vakcinom*	17. lipnja 1988.
Ranka Rajković Janje	*Parazitofauna ovaca brdsko-ravničarskog kraja Slavonije*	21. lipnja 1988.
Ruža Sabočanec	*Histološke promjene u srčanom mišiću i koronarnim krvnim žilama u pasa*	14. srpnja 1988.
Božidar Kulišić	*Higijenske norme za proizvodnju mlađa dužičaste pastrve (Salmo gairdneri Rich.) na ribogojilištu u Kninu*	15. srpnja 1988.
	AKADEMSKA GODINA 1988./1989.	
Stanislav Čajavec	*Priprava subjedinične vakcine njukastelske bolesti različitim postupcima disocijacije lipida ovojnice virusa*	07. travnja 1989.
Miguel A. Macelia	*Utjecaj elektrostimulacije na poboljšanje kakvoće mesa*	20. travnja 1989.
Emil Srebočan	*Istraživanje veličine proširenosti i izvora kontaminacije životinja kadmijem na području SR Hrvatske*	07. lipnja 1989.
Marijan Furić	*Patohistološki nalazi i biokemijski pokazatelji funkcije jetre svinja u intenzivnom uzgoju*	12. lipnja 1989.
Ljiljana Bedrica	*Promjene u krvi i koštanoj srži kod velikih novotvorina pasa*	16. lipnja 1989.
Josip Madić	*Provjera imunogenosti inaktiviranog parvovirusa psa*	06. srpnja 1989.
Zdravko Ferić	*Rast prasadi s posebnim obzirom na povezanost živih vaga 14. i 42. te 43. dana života*	07. srpnja 1989.
Antun Tomašković	*Iskorištavanje ženskog podmlatka mliječnih krava na društvenim gospodarstvima*	21. rujna 1989.
AKADEMSKA GODINA 1989./1990.		
Ivica Kecko	*Istraživanje proizvodnje i kakvoće mesnihh proizvoda na zagrebačkom društvu – nekad i danas*	05. listopada 1989.
Ljiljana Pinter	*Priprema antigena dermatofita i njihova primjena na serumskim istraživanjima pokusne mikrosporoze u pasa postupkom nezavisne imunofluorescencije*	16. listopada 1989.
Siniša Pavić	*Istraživanje mogućnosti patogenih enterobakterija u namirnica postupkom flourescentnih antitijela*	25. listopada 1989.
Marijan Grgolj	*Prvi pokušaji dubokog smrzavanja sperme kunića u nas*	27. prosinca 1989.
Zoran Lipej	*Korelacija patohistološkog s ostalim laboratorijskim nalazima u prasadi inficiranoj virusom transmisivnog gastroenteritisa svinja*	27. prosinca 1989.
Zdravka Belčić	*Istraživanja inkompatibilnosti i anofornih antibiotika i tiamulina u svinja pod desperimentalnim uvjetima*	27. prosinca 1989.
Georgi Mickovski	*Morfološke promjene na spolnim organima ovaca tijekom prvih mjesec dana poslije poroñaja*	17. siječnja 1990.

Zvonko Stojević	*Energetski metabolizam pataka u gladovanju i pri ponovnom hranjenju*	05. veljače 1990.
Stipica Ćurić	*Neki imunološki i imunopatološki aspekti primjene alogenskih imunoglobulina u neonatalne prasadi*	10. travnja 1990.
Stevo Gatalica	*Utjecaj makroelemenata Ca i P iz različitih krmiva na metabolizam željeza, cinka i bakra pilića u tovu*	26. travnja 1990.
Franjo Gojević Zrnić	*Mogućnost primjene suncokretove sačme u tovu pilića*	08. svibnja 1990.
Branimir Kampl	*Istraživanje vrijednosti biokemijskih parametara tijekom pojedinih proizvodnih i reprodukcijskih razdoblja u mliječnih krava pod normalnim patološkim okolnostima*	10. svibnja 1990.
Miljen Torre	*Smetnje u plodnosti krava ulegule virusu IBR-a izoliran*	05. srpnja 1990.
Darko Capak	*Uloga stranih tijela u nastanku mehaničkog ileusa u psa*	06. srpnja 1990.
	AKADEMSKA GODINA 1990./1991.	
Estella Radovčić	*Istraživanja prisutnosti sulfat-reduktionih bakterija roda Clostridium u krmivima i krmnim smjesama te njihovo značenje u patologiji peradi*	05. listopada 1990.
Alenka Hadžiosmanović	*Prilog higijeni i sanitaciji tekućeg gnoja na svinjogojskoj farmi*	05. prosinca 1990.
Muhamed Mubaih Abdelgader	*Utjecaj različitih količina anorganskog i organskog selena u hrani na količinu selena u serumu, srcu i jetri pilića u tovu*	26. prosinca 1990.
Željko Grabarović	*Pokusno trovanje tovnih pilića trihotecenskim mikotoksinima /T-2 i DAS/ patohistološki i biokemijski nalazi*	27. prosinca 1990.
Zoran Stojiljković	*Cijeljenje prijeloma na deperiostiranoj bedrenoj kosti psa u stabilnoj osteosintezi*	03. srpnja 1991.
Stjepan Kozjan	*Utjecaji različitih intratorakalnih dijagnostičkih metoda i patoloških zbivanja na promjene položaja srca u psa*	05. srpnja 1991.
Albert Marinculić	*Imunogena i biokemijska svojstva izolata u sva scotia – 1 podvrste Trichinella spiralis nativa*	05. srpnja 1991.
Miljenko Ropac	*Utjecaj pasmine i načina držanja na morfološke i histoenzimske osobitosti kože koza*	17. srpnja 1991.
Metodija Dodovski	*Pojava erozija u mišićnom želucu pilića i kokošiju izloženih gladovanju i žeđanju*	19. srpnja 1991.
	AKADEMSKA GODINA 1991./1992.	
Darinka Pranjić	*Higijensko značenje i dokaz Campylobacter jejuni et colli u mesu*	03. listopada 1991.
Branko Liker	*Proteoliza diazosupstrata djelovanjem buragovih mikroorganizama in vitro*	18. veljače 1992.
Zvonko Olujić	*Sadržaj kadmija, olova i žive u flori, fauni i tlu bazena Kupčine*	17. ožujka 1992.
Dragutin Matarugić	*Reprodukcija mliječnih krava i mogućnosti njene intenzifikacije u govedarskim farmama*	08. svibnja 1992.
Ankica Nemanič	*Imunosupresivna i toksična svojstva plijesni iz roda Fusarium izdvojenih iz krmiva i krmnih smjesa namijenjenih hranidbi peradi*	07. srpnja 1992.
Ivan Rusac	*Reovirusi u etiologiji bolesti različito vakciniranih teških hibrida kokoši i njihovih potomaka*	24. srpnja 1992.

AKADEMSKA GODINA 1992./1993.		
Zdenko Markić	*Rasprostranjenost serovarova 0:3 i 0:9 bakterije Yersinia enerocolitica u zdravih svinja u Reublici Makedoniji*	03. prosinca 1992.
Danica Ramljak	*Immunosupressive effects of Fusarium moniliforme culture material and its mycotoxin Fusarin C*	22. prosinca 1992.
Damir Mihelić	*Mogućnost pristupa nekim živcima lumbosacralnog spleta u psa*	20. siječnja 1993.
Jamal El-Mabrouk Ben Zaglam	*Izvori i stupanj kontaminacije domaćih životinja kromom*	18. veljače 1993.
Zlatko Hardi	*Morfohistokemijske značajke testisa i epididimisa u jelena običnog (Cervus elaphus) iz dvaju biotipa u razdoblju prije, za vrijeme i nakon parenja*	02. travnja 1993.
Snježana Vuković	*Razvoj glikogenskog tijela purana*	21. travnja 1993.
Risto Prodanov	*Salmonelne infekcije u farmskom uzgoju konzumnih nesilica*	07. svibnja 1993.
Sunčica Uhitil	*Higijensko značenje i postupci izolacije Listeria monocytogenes u mesu*	04. lipnja 1993.
Zdravko Žvorc	*Liječenje pripravcima iz lišća i korijena velebilja (Atropa belladonna) pasa otrovanih organofosfornim spojevima*	04. lipnja 1993.
Miljenko Šimpraga	*Učinak radioaktivnog fosfora 32P na neke hematološke i biokemijske pokazatelje u krvi pilića*	18. lipnja 1993.
Boris Angelkov	*Utjecaj funkcije štitne žlijezde na funkciju jajnika krava tokom spolnog ciklusa*	23. lipnja 1993.
Vesna Cvelić- Čabrilo	*Neutralizacija specifičnih protutijela stečenih inaktiviranom vakcinom prouzročena virusom newcastleske bolesti*	05. srpnja 1993.
AKADEMSKA GODINA 1993./1994.		
Mladen Čulinović	*Ukupna beta radioaktivnost i radioaktivnost nekih radionuklida u pojedinim dijelovima ekološkog lanca u Međimurju*	19. listopada 1993.
Velimir Sušić	*Varijabilnost u građi tijela i proizvodnji mlijeka ovaca s genetički različitim tipovima hemoglobina*	05. studenoga 1993.
Renata Novak	*Utjecaj jednokratnog i višekratnog davanja aroclora 1254 na histoencimatske osobitosti jetre šarana (Cyprinus capriol L.)*	24. studenoga 1993.
Renata Novak Mirčetić	*Metabolizam ugljikohidrata u jetri dijabetičkih životinja prije i nakon transplantacije pankreasa*	16. prosinca 1993.
Dražen Oraić	*Epizootiologija i profilaksa jersinioze u kalifornijske pastrave (Onochorhynchus mykiss)*	22. prosinca 1993.
Damir Rudan	*Razina estrogena i progesterona u krvi krava neposredno prije i poslije porođaja*	23. prosinca 1993.
Miljenko Martinjak	*Učinak davanja antibiotika na suzbijanje enteritisa u prasadi s posebnim osvrtom na nekrotični enteritis uzrokovan bakterijom C. perfrigens Tip C u uvjetima industrijske proizvodnje svinja*	21. siječnja 1994.
Antun Vitković	*Utjecaj nekih antibiotika u različitim koncentracijama u razrijeđenoj spermi nerastova na preživljavanje spermija i bakterijske flore iz ejakulata*	10. lipnja 1994.
Nela Pivac	*Diazepam i osovina hipotalamus-hipofiza-nadbubrežna žlijezda*	03. srpnja 1994.
Renata Peternel	*Poredbena istraživanja želatinoznog (glikogenskog) tjelešca u različitih vrsta ptica*	11. srpnja 1994.

Ljerka Zeba	*Utjecaj akaricida na učestalu pojavu vapnenastog legla u pčele medarice (Apis mellifera carnica)*	15. srpnja 1994.
AKADEMSKA GODINA 1994./1995.		
Vladimir Rukavina	*Proširenost vakcinalnog virusa zarazne bolesti burze u pilećim tkivima nakon različitog načina vakcinacije*	09. prosinca 1994.
Petar Džaja	*Forenzičko prosuđivanje erozija kutikule mišićnog želuca tovnih pilića*	16. prosinca 1994.
Davorka Tomić	*Razvitak neurona pozitivnih na dušikov monoksid sintetazu (NOS) u magnocelularnim jezgrama mediobazalnog telencefalona štakora*	12. travnja 1995.
Josip Narančić	*Prilog higijeni otpadnih voda u utilizacijskom zavodu*	28. travnja 1995.
Karmen Botka-Petrak	*Dodatak enzima u hrani i neke osobitosti bijelih i crvenih mišića u pilića*	06. srpnja 1995.
Vladimir Mrljak	*Promet bakra, cinka i željeza u različitim razdobljima reproduktivnog ciklusa krmača*	11. srpnja 1995.
Dubravko Viduč	*Prinos uzgojno selekcijskog rada povećanju proizvodnje mlijeka simentalskog goveda u Hrvatskoj*	28. srpnja 1995.
AKADEMSKA GODINA 1995./1996.		
Nora Mas	*Utjecaj različitih količina vitamina A i E na odlaganje i kakvoću masti u tkivima pilića u tovu*	28. svibnja 1996.
Vladimir Melenjuk	*Utjecaj suncokretove sačme na proizvodne rezultate kokoši nesilica*	28. svibnja 1996.
Josip Bacan	*Uzroci slabije plodnosti krava na području Veterinarske stanice Ozalj*	01. srpnja 1996.
Željko Cvetnić	*Epizootiološko značenje kompleksa Mycobacterium avium intracellulare i drugih potencijalno patogenih mikobakterija u okolišu svinja*	03. srpnja 1996.
Zdravko Janicki	*Morfohistokemijske osobitosti interdigitalnih žlijezda u srne (Capreolus capreolus L.)*	11. srpnja 1996.
AKADEMSKA GODINA 1996./1997.		
Ivica Harapin	*Značenje glutation-peroksidaze u miopatija i miokardiopatija junadi u tovu*	18. listopada 1996.
Božo Mikulić	*Promjene razine testosterona u krvnom serumu bičića tijekom performance testa*	18. listopada 1996.
Željko Mikulec	*Učinci multienzimskog pripravka dodanog hrani na proizvodna svojstva pilića u tovu*	29. studenoga 1996.
Ljiljana Mrkuš- Cizelj	*Imunogenost subjedinične vakcine protiv bolesti Aujeszkoga u miševa i kunića*	06. prosinca 1996.
Damir Hamamdžić	*Fiziologija α 2-adrenergičkih receptora ß stanica gušterače:karakterizacija i regulacija*	12. prosinca 1996.
Mirsad Sadiković	*Promjene razine nekih lipida u ejakulatima nerastova tijekom godine*	05. siječnja 1997.
Branka Šeol	*Fiziološke osobine i virulencije sojeva bakterije Staphylococcus hyicus*	31. siječnja 1997.
Željko Pavičić	*Vladanje nazimica i razina kortizola u krvi nakon promjene načina držanja i smještaja*	30. travnja 1997.
Damir Žubčić	*Metabolički profil koza njemačke srnaste plemenite pasmine i njegovo kliničko značenje pod određenim uvjetima držanja*	28. svibnja 1997.

Tomislav Dobranić	*Učinak kadmijevih soli apliciranih peroralno na spolne organe i graviditet kunića*	07. srpnja 1997.
Nevenka Biuk-Rudan	*Serološki dokaz zaraznog rinotraheitisa i virusnog proljeva bolesti sluznica u stadima mliječnih krava s poremetnjama plodnosti*	09. srpnja 1997.
Nikica Petrinec	*Stanični i humoralni imunosni odgovor konja hiperimuniziranih toksoidom uzročnika tetanusa*	10. srpnja 1997.
Darko Gereš	*Promjene razine progesterona i estradiola-17ß u krvi krmača tijekom perinatalnog razdoblja*	15. srpnja 1997.
Rayane Yammine	*Vladanje odbijene prasadi oralno vakcinirane živom vakcinom protiv F4+ enterotoksigenih spojeva bakterije Escherichia coli*	11. rujna 1997.
AKADEMSKA GODINA 1997./1998.		
Berislav Levar	*Mogućnost poboljšanja rezultata razmnažanja primjenom indukcije estrusa u krava*	12. prosinca 1997.
Rozelindra Čož-Rakovac	*Utjecaj fizikalno-kemijske kakvoće vode na razinu enzima u krvi diploidnih i triploidnih srebrnih lososa*	16. prosinca 1997.
Tomislav Babić	*Trohleoplastika u liječenju patele u psa*	18. prosinca 1997.
Ljupče Kočoski	*Mogućnosti oplodnje jajnih stanica krava in vitro u različitim medijima*	19. veljače 1998.
Toni Dovenski	*Usporedba ehograma jajnika s razinom progesterona i estradiola u krvi krava tijekom spolnog ciklusa u puerperiju i u jalovih krava*	19. veljače 1998.
Damir Stanin	*Kvantitativne metode procjene silhuete srca primjenom određenih parametara u različitih pasmina pasa*	13. ožujka 1998.
Mate Brstilo	*Utjecaj neškodljivog uklanjanja serološki pozitivnih životinja na pojavnost infekciozne anemije kopitara u Hrvatskoj*	16. travnja 1998.
Dalibor Potočnjak	*Vladanje nazimica nakon promjene držanja i smještaja te kretanje razine kortizola u krvoj plazmi tijekom rane faze graviditeta*	29. travnja 1998.
Alan Kovačević	*Elektrokardiogram u pasa oboljelih od akutne babezioze*	12. lipnja 1998.
AKADEMSKA GODINA 1998./1999.		
Suzana Milinković-Tur	*Resorpcija magnezija in vitro iz pojedinih odjeljaka svinjskog debelog crijeva*	19. listopada 1998.
Branko Prevarek	*Procjena funkcije jetre u koza i jaradi na temelju patohistološkog nalaza i nekih biokemijskih pokazatelja u krvi*	08. prosinca 1998.
Mario Mitak	*Utjecaj subtoksičnih doza atrazina i zearalenona na reprodukciju štakora*	16. veljače 1999.
Lidija Kozačinski	*Postupci izolacije i značenje bakterije Listeria monocytogenes u higijeni namirnica*	23. ožujka 1999.
Boris Habrun	*Imunogenost toksina ApxIVA i određivanje gena za egzotoksine bakterije Actinobacillus pleuropneumoniae*	07. travnja 1999.
Zoran Milas	*Održivost virulencije rikecije Eperythrozoon suis u svinjskoj krvi pri -18°C*	29. travnja 1999.
Aneta Karakaš	*Mogućnost primjene električnih impedancijskih izmjera za određivanje kakvoće junećeg mesa*	26. svibnja 1999.
Dagny Stojčević	*Serološka dijagnostika cisticerkoze u ljudi i životinja*	01. lipnja 1999.
Dražen Matičić	*Pristup sjednom živcu na velikoj i maloj sjednoj usjeklini te bedrenom živcu u svrhu njihove anestezije u domaćih preživača*	08. lipnja 1999.

Goran Bačić	*Hormonalne i biokemijske promjene u plodovim ovojnicama i tekućinama gravidnih ženki kunića*	15. lipnja 1999.
Srebrenka Nejedli	*Utjecaj histokemijskih osobitosti mišićnih vlakana na kakvoću proizvoda od usitnjene junetine*	07. srpnja 1999.
Mila Međugorac Popovski	*Poliklonska protutijela za endocitozne vezikule iz kore bubrega štakora*	08. srpnja 1999.
Snježana Zrnčić	*Patomorfološka, epizootiološka i bakteriološka istraživanja vibrioze lubina (Dicentrarchus labrax L.) iz uzgoja u hrvatskom priobalju*	08. srpnja 1999.
Maja Popović	*Biomedicinsko vrednovanje makromolekula iz glikolipoproteinskog pripravka (G-90) tkiva gujavica (porodica Lumbricidae)*	09. srpnja 1999.
Ivica Jerković	*Tireohormonalna aktivnost, metabolički pokazatelji i krvna slika u tovnih svinja hranjenih dodatkom sačme uljane repice*	21. srpnja 1999.
AKADEMSKA GODINA 1999./2000.		
Nina Poljičak Milas	*Mogućnost dijagnostike hemoblastoza mjerenjem kinetičkih svojstava serumske malat dehidrogenaze*	17. prosinca 1999.
Alen Slavica	*Anatomske i histoenzimske osobitosti muških spolnih organa škampa (Neprops norvegicus L.)*	31. ožujka 2000.
Tatjana Tušek	*Morfološki i morfometrijski pokazatelji kod određivanja kostiju jelena iz eneolitičkih ostataka vučedolske kulture*	14. travnja 2000.
Frane Božić	*Imunomodulacijski učinak levamisola pri peroralnoj vakcinaciji odbijene prasadi živom vakcinom protiv kolibaciloze*	01. lipnja 2000.
Tomislav Majić	*Utjecaj okoliša i zdravstvenog stanja mliječne žlijezde na sastav i higijensku kakvoću kozjeg mlijeka*	16. lipnja 2000.
Svjetlana Terzić	*Humoralna i stanična imunost prasadi imunizirane atenuiranim sojem kina i glikopreteinom E2 virusa klasične svinjske kuge*	17. srpnja 2000.
Ksenija Vlahović	*Usporedba dijagnostičkih postupaka za dokazivanje infekcije bakterijom Chlamydia sp. u domaćih preživača*	18. srpnja 2000.
AKADEMSKA GODINA 2000./2001.		
Branka Artuković	*Subkronično trovanje kokoši nesilica gizerozinom*	21. prosinca 2000.
Mato Hacmanjek	*Zastupljenost i značenje nametnika riba na ribnjačarstvima Narta i Lipovljani*	10. travnja 2001.
Andrea Humski	*Sposobnost adherencije enterotoksigenih sojeva bakterije Escherichia coli nakon izlaganja subminimalnim inhibicijskim koncentracijama nekih antibiotika*	11. srpnja 2001.
Pero Božić	*Genetske odlike simentalskog goveda u Hrvatskoj za prinos i kemijski sastav mesa*	10. kolovoza 2001.
AKADEMSKA GODINA 2001./2002.		
Veseljko Karačić	*Učinci glukozinolata uljane repice na zdravlje i proizvodna svojstva pilića u tovu*	16. studenoga 2001.
Vlasta Herak – Perković	*Učinci gizerozina i histamina na patomorfološke promjene i prisutnost enzima sintaze dušikova (II) oksida u tovnih pilića*	20. prosinca 2001.
Ivančica Strunjak – Perović	*Virusne bolesti lubina (Dicentrarchus labrax L.) i cipala (Mugil spp.) u Jadranu*	08. veljače 2002.
Andrea Prevendar – Crnić	*Učinak različitih sojeva virusa zarazne bolesti burze na aktivnost mikrosomskih enzima jetre u pilića*	22. ožujka 2002.
Lorena Jemeršić	*Filogenetska analiza izolata virusa klasične svinjske kuge izdvojenih u Republici Hrvatskoj*	28. svibnja 2002.

Željka Kuzmanović	*Utjecaj odmora prije klanja na histokemijske i fizikalno kemijske osobitosti mišićnih vlakana u goveda*	17. srpnja 2002.
AKADEMSKA GODINA 2002./2003.		
Marina Pavlak	*Učinak N-sulfonil-derivata pirimidinskih nukleobaza i hipertermije na rast anaplastičnog mamarnog karcinoma in vivo*	17. siječnja 2003.
Besi Roić	*Imunogenost različitih pripravaka inaktivirane i subjedinične vakcine protiv parvovirusne infekcije svinja*	21. siječnja 2003.
Ranko Stojković	*Protutumorski učinak novosintetiziranih benzotiazolovih spojeva*	10. veljače 2003.
Natalija Topić Popović	*Induction of Cytochrome P450 Enzymes of Fish by Oxytetracycline and Combination Ormetoprim – Sulfadimethoxine*	21. veljače 2003.
Boris Antunović	*Genetska karakterizacija izolata Babesia spp. u pasa*	28. veljače 2003.
Renata Barić Rafaj	*Utjecaj hemoprotozoona Babesia canis na sustav krvnog zgrušavanja u pasa liječenih imidokarb dipropionatom*	11. travnja 2003.
Vesna Matijatko	*Reaktanti akutne faze u pasa invadiranih protozoonom Babesia canis liječenih imidokarb dipropionatom*	30. svibnja 2003.
Milivoj Mikec	*Utjecaj stresora iz okoliša i hranidbe na iskorištavanje sadržaja žumanjčane vrećice, razvitak probavnog sustava i imunosno stanje tovnih pilića*	18. lipnja 2003.
Željko Čać	*Uspješnost oralne vakcinacije lisica protiv bjesnoće provjerom njihova imunosnog stanja*	10. srpnja 2003.
AKADEMSKA GODINA 2003./2004.		
Suzana Hađina	*Sustavno praćenje zračnih onečišćenja u intenzivnoj svinjogojskoj proizvodnji*	19. prosinca 2003.
Željka Labura	*Morfološke osobitosti i razmnožavanje školjkaša češljače Aequipecten opercxularis (Linnaeus 1758) i kunjke Arca noae Linnaeus, 1758 u Sjevernom Jadranu*	23. prosinca 2003.
Iva Getz	*Uspješnost stimulacije jajnika krava u postupku transvaginalne ultrazvučne punkcije i uzgoja in vitro goveđih zametaka*	26. veljače 2004.
Marcela Šperanda	*Pojačavanje nespecifične imunosti pripravkom inaktiviranog virusa Parapoxivirus ovis radi smanjenja pomora prasadi*	12. ožujka 2004.
Miroslav Benić	*Vrste stanica u sekretu vimena krava s mastitisom uzrokovanim streptokokima i stafilokokima*	13. svibnja 2004.
Tatjana Živičnjak	*Seroepizootiološka istraživanja lišmanioze u pasa na području Splita*	31. svibnja 2004.
Tajana Amšel Zelenika	*Patogeneza zarazne bolesti burze u tovnih pilića različito inficiranih intermedijarnim i vrlo virulentnim virusom*	04. lipnja 2004.
Ivona Mladineo	*Parazitofauna kavezno uzgojene ribe Jadranskog mora*	24. lipnja 2004.
Salah Hassan Idris	*Patomorfološki, mikrobiološki i parazitološki nalazi u plućima jednogrbih deva (Camelus dromedarius)*	05. srpnja 2004.
Irena Lukač Novak	*Humoralna imunosna reakcija u nojeva različito cijepljenih protiv newcastleske bolesti*	21. rujna 2004.
AKADEMSKA GODINA 2004./2005.		
Vilim Starešina	*Karakterizacija virusa infekciozne anemije kopitara izdvojenog iz krvi inficiranih konja tijekom enzootije 2002. u Hrvatskoj*	12. listopada 2004.

Nenad Turk	*Genetska raznolikost izolata bakterija roda Leptospira izdvojenih iz životinja u Republici Hrvatskoj*	13. listopada 2004.
Marina Tišljar	*Učinak antagonista i agonista dušik (II) oksida na pojavu ascitesa – sindroma plućne hipertenzije u tovnih pilića*	17. prosinca 2004.
Mirna Robić	*Prisutnost spiralnih bakterija u sluznici želuca domaćih i divljih životinja te njihov značaj u etiologiji upale i vrijeda želuca i dvanaestnika*	27. prosinca 2004.
Berislav Radišić	*Učinak alumosilikatnih minerala klinoptilolita i kalcijeva montmorilonita te Ascogen®-a primijenjenih u hrani na cijeljenje loma lakatne kosti u kokoši*	01. travnja 2005.
Željko Mihaljević	*Povezanost patomorfoloških promjena u limforetikularnom tkivu s imunosnim statusom odbijene prasadi oboljele od sindroma kržljavosti*	07. travnja 2005.
Josip Križanić	*Učinci potencirane i inhalacijske anestezije na krvožilni sustav kunića*	17. travnja 2005.
Alenka Boban Blagaić	*Utjecaj alfa – melanotropina i tetrakozaktida na etalonom izazvani gastritis štakora*	29. travnja 2005.
Marko Samardžija	*Biokemijske i hormonske aktivnosti jajnika tijekom puerperija krava različite mliječnosti*	09. lipnja 2005.
Maja Zdelar – Tuk	*Serumski biokemijski pokazatelji koštane pregradnje tijekom suhostaja i rane laktacije krava holštajnske pasmine*	14. srpnja 2005.
Franjo Marković	*Učinci levamisola i homeopatskog pripravka Traumel® na imunostimulaciju i kakvoću sperme nerastova*	23. rujna 2005.
	AKADEMSKA GODINA 2005./2006.	
Mario Kreszinger	*Utjecaj šivačeg materijala na biomehaničke i histološke pokazatelje cijeljenja Ahilove tetive u kunića*	14. listopada 2005.
Nikša Lemo	*Genetska varijabilnost hrvatskog planinskog psa tornjaka promatrana analizom mikrosatelitskih lokusa*	29. studenoga 2005.
Damjan Gračner	*Hematološki pokazatelji i razina haptoglobina u krvi i mlijeku krava s mastitisom*	29. prosinca 2005.
Tugomir Karadjole	*Pokazatelji oksidativnog stresa i metaboličkih promjena akutne faze upale pri laparoskopskoj i laparotomijskoj ovarijektomiji kuja*	26. siječnja 2006.
Dražen Vnuk	*Hemodinamske promjene hemoragijskog šoka u nesplenektomiranih i splenektomiranih svinja te u svinja u kojih je učinjena autotransplatacija tkiva slezene*	24. ožujka 2006.
Irena Petak	*Učinak pripravaka Ascogen® i Baypamun® na vladanje i dobrobit nerasta u ljetnom razdoblju*	10. travnja 2006.
Darko Marković	*Model ispitivanja transplacentalne genotoksičnosti lijekova*	27. travnja 2006.
Nikica Prvanović	*Uloga trofoblast proteina i leptina u ranoj dijagnostici gravidnosti i ranoj embrionalnoj smrtnosti u goveda*	4. svibnja 2006.
Željka Cvrtila	*Identifikacija laktobacila u tijeku zrenja trajnih kobasica pomoću lančane reakcije polimerazom*	5. svibnja 2006.
Boris Pirkić	*Supkonjuktivalna korneoskleralna incizija i periferna keratotomija kao metode izbora pri intraokularnim operacijama u pasa*	18. svibnja 2006.
Tihomir Florijančić	*Epizootiološka istraživanja fascioloidoze običnog jelena (Cervus elaphus) u istočnoj Hrvatskoj*	24. svibnja 2006.
Martina Đuras Gomerčić	*Rast, spolni dimorfizam i morfometrijske značajke dobrog dupina (Tursiops truncatus Montagu, 1821) iz Jadranskog mora*	30. svibnja 2006.
Hrvoje Lucić	*Dobne i spolne razlike u mineralnoj gustoći nadlaktične kosti i podlaktičnih kostiju dobrog dupina (Tursiops truncatus) i plavobijelog dupina (Stenella coeruleoalba) iz Jadranskog mora*	31. svibnja 2006.

Terezija Silvija Marenjak	*Učinak suncokretova ulja dodanog u potpunu krmnu smjesu na sadržaj masnih kiselina u kravljem mlijeku*	31. svibnja 2006.
Tajana Trbojević Vukičević	*Arheozoološka i tafonomska istraživanja eneolitičkog goveda Vučedola*	02. lipnja 2006.
Eddy Listeš	*Izdvajanje i dokaz virusa bolesti plavog jezika lančanom reakcijom polimerazom te serološka istraživanja u Hrvatskoj*	14. srpnja 2006.
Đurđica Stubičan	*Načela veterinarsko – medicinske etike i njihova primjena u veterinarskoj struci i znanosti*	14. srpnja 2006.
Juraj Grizelj	*Uspješnost metoda klasičnog zamrzavanja i vitrifikacije konjskih zametaka*	21. rujna 2006.
AKADEMSKA GODINA 2006./2007.		
Snježana Kužir	*Utjecaj načina uzimanja hrane na morfofunkcionalna svojstva kostiju čeljusnog luka slatkovodnih riba*	12. listopada 2006.
Nada Kučer	*Metaboliti arahidonske kiseline u pasa oboljelih od babezioze*	20. listopada 2006.
Vesna Dobranić	*Nalaz i utjecaj gljivica na higijensku kakvoću kravljeg mlijeka*	27. listopada 2006.
Jasna Piršljin	*Utjecaj dodavanja organskog selena u hranu na antioksidativna svojstva pojedinih tkiva i organa kod pilića nakon završetka tova i gladovanja*	07. studenoga 2006.
Siniša Ivanković	*Protutumorski učinci lentogenih sojeva virusa newcastleske bolesti uz primjenu mangana, deksametazona i indometacina*	30. studenoga 2006.
Marinko Vilić	*Učinak male doze gama zračenja na aktivnost nekih enzima i koncentraciju bjelančevina u krvnoj plazmi tovnih pilića*	14. prosinca 2006.
Mario Škrivanko	*Ocjena zdravstvene ispravnosti i kakvoće mesa odstrijeljenih zečeva (Lepus europaeus Pallas)*	15. prosinca 2006.
Božidar Kurtović	*Usporedba histoloških promjena u organima klena (Leuciscus cephalus) s brojem heterotrofnih i koliformnih bakterija u vodi rijeke Save*	01. veljače 2007.
Snježana Grđan	*Učinak dodatka L-karnitina u hranu na radnu sposobnost službenih pasa*	30. ožujka 2007.
Žarka Krnić	*Utjecaj blokatora adrenergičnog sustava na aktivnost pseudokolinesteraze i koncentracije lipida u štakorskom serumu*	11. svibnja 2007.
Nevijo Zdolec	*Utjecaj zaštitnih kultura i bakteriocina na sigurnost i kakvoću fermentiranih kobasica*	06. lipnja 2007.
Jadranka Bubić Špoljar	*Histopatološko razvrstavanje i stupnjevanje mastocitoma pasa ovisno o pojavnosti odabranih tumorskih biljega*	06. srpnja 2007.
Boška Hrvačić	*Inhibicija Th2 staničnog imunosnog odgovora 4 – hidroksi – kumarinskim derivatima na modelu astme u miša*	06. srpnja 2007.
Darko Majnarić	*Primjena lančane reakcije polimerazom i različitih seroloških postupaka u dijagnostici bruceloze svinja*	13. srpnja 2007.
AKADEMSKA GODINA 2007./2008.		
Ivan Vicković	*Metiljavost jelena običnog (Cervus elaphus elaphus) uzrokovana velikim američkim metiljem jetre (Fascioloides magna) u hrvatskim staništima i učinak terapije na promjenu patomorfoloških obilježja*	03. listopada 2007.
Ljubo Barbić	*Filogenetska i antigenska analiza izolata virusa influence konja izdvojenih u Hrvatskoj*	05. listopada 2007.
Denis Cvitković	*Gospodarstvena obilježja pčelarstva u Hrvatskoj*	07. studenoga 2007.

Dražen Đuričić	*Usporedba razine progesterona i inzulinu sličnog čimbenika rasta-I te nekih biokemijskih pokazatelja u krvi tijekom puerperija u burske i njemačke križane koze*	15. studenoga 2007.
Igor Štoković	*Fenotipske i genotipske značajke najdužega leđnoga mišića simentalske junadi u Hrvatskoj*	20. studenoga 2007.
Ivana Kiš	*Primjena kliničkog sustava bodovanja u procjeni prognoze ishoda babezioze u pasa*	10. prosinca 2007.
Anđelko Gašpar	*Određivanje tkivnih protutijela protiv oblića iz roda Trichinella u domaće svinje*	15. veljače 2008.
Anamaria Ekert Kabalin	*Utjecaj tjelesne mase pri porodu na prirast i biokemijske pokazatelje u krvi odojaka pasmine Veliki jorkšir*	29. veljače 2008.
Antun Kostelić	*Utjecaj liječenja supkliničkih upala mliječne žlijezde koza na sastav i lučenje mlijeka*	04. travnja 2008.
Tomislav Mašek	*Utjecaj žive kulture kvasca Saccharomyces cerevisiae 1026 na proizvodnju i kakvoću mlijeka te neke biokemijske krvne pokazatelje mliječnih ovaca*	07. travnja 2008.
Natalija Filipović	*Energetski metabolizam u kobila tijekom kasne gravidnosti i rane laktacije*	05. svibnja 2008.
Maja Belić	*Koštana alkalna fosfataza, osteokalcin i C-terminalni telopeptid kao pokazatelji pregradnje kostiju u kuja*	20. svibnja 2008.
Borka Šimpraga	*Epizootiološka, klinička, patomorfološka i bakteriološka istraživanja kolibacioloze intenzivno uzgajanih tovnih purana*	30. svibnja 2008.
Velimir Glumac	*Modifikacija utrechtske metode operativnog liječenja dislokacije sirišta goveda*	16. lipnja 2008.
Draženka Gutzmirtl	*Utjecaj načina smještaja i držanja krmača na pokazatelje proizvodnosti, zdravlje i dobrobit*	20. lipnja 2008.
Mirta Balenović	*Kinetika tvorbe IFN-γ, IL-2 i T limfocita u tovnih pilića imuniziranih živim i inaktiviranim cjepivom protiv newcastleske bolesti*	11. rujna 2008.
	AKADEMSKA GODINA 2008./2009.	
Željko Gottstein	*Kinetika imunogeneze soja FC 126 herpesvirusa purana unesenog u dišni sustav pilića postupkom nebulizacije*	01. listopada 2008.
Saša Legen	*Ekonomske štete uzrokovane trihinelozom u Hrvatskoj*	14. listopada 2008.
Kristina Matković	*Utjecaj bioaerosola iz nastambe kavezno držanih nesilica na njihovo zdravlje, proizvodnost i dobrobit*	31. listopada 2008.
Predrag Kočila	*Utjecaj energetskog statusa na reproduktivnu učinkovitost krava holštajnske pasmine u puerperiju*	14. studenoga 2008.
Silvio Špičić	*Molekularna epizootiologija vrsta Mycobacterium tuberculosis i Mycobacterium avium kompleksa izdvojenih iz ljudi, životinja i okoliša*	14. studenoga 2008.
Gordana Gregurić Gračner	*Izdvajanje i dokaz bakterije Chlamydophila felis u domaće mačke mikrobiološkim i molekularnim postupcima*	25. studenoga 2008.
Davorin Lukman	*Usporedba mijelografije i kompjutorizirano – tomografske mijelografije za prosudbu bolesti diska cervikalne i torakolumbalne kralježnice u psa*	28. studenoga 2008.
Marica Lolić	*Učinci dezinfekcijskih pripravaka na smanjenje količine mikroorganizama na ljusci rasplodnih jaja i uspjeh ležanja*	4. prosinca 2008.
Ozren Smolec	*Cijeljenje kritičnog defekta radijusa kunića primjenom autolognoga presatka velikog omentuma*	12. prosinca 2008.
Zvezdan Kičeec	*Kinetika specifične imunogeneze potaknute cjepnim virusom boginja peradi danim postupkom nebulizacije netom izleženim tovnim pilićima*	23. prosinca 2008.

Nikola Stevanović	*Imunogenost cjepnog soja FC 126 protiv Marekove bolesti i cjepnog soja virusa boginja peradi danih istodobno postupkom nebulizacije netom izleženim pilićima*	23. prosinca 2008.
Ksenija Jakšić	*Histokemijska svojstva mišića tovnih hibrida purana u Hrvatskoj*	29. prosinca 2008.
Ivan Križek	*Primjena lančane reakcije polimerazom u dijagnostici klamidofiloze u ptica*	29. prosinca 2008.
Anera Krznarić	*Imunosna svojstva „štapićastih stanica" u šarana (Cyprinus carpio L.)*	29. siječnja 2009.
Josipa Vlainić	*Učinak hipnotika zolpidema na GABAa receptore*	29. siječnja 2009.
Neven Rasinec	*Učinak poboljšanja hranidbene vrijednosti obroka na plodnost i mliječnost krava simentalske pasmine*	30. siječnja 2009.
Tomislav Gomerčić	*Genetska raznolikost populacije vuka (Canis lupus) iz Hrvatske*	03. veljače 2009.
Dean Konjević	*Praćenje aktivnosti kore nusbubrežne žlijezde jelena lopatara (Dama dama L.) neinvazivnom metodom*	31. ožujka 2009.
Martina Karadjole	*Utjecaj veličine folikula na kvalitetu goveđih jajnih stanica i razvoj zametaka u postupku oplodnje in vitro*	07. svibnja 2009.
Relja Beck	*Genetska raznolikost bičaša Giardia duodenalis izdvojenih iz pasa*	14. svibnja 2009.
Hrvoje Valpotić	*Utjecaj nutraceutika i imunomodulatora na proizvodnost, imunost i zdravstveno stanje odbijene prasadi*	05. lipnja 2009.
Josip Šimičić	*Mogućnosti uporabe genetskog programiranja u znanstvenom modeliranju na području veterinarske epidemiologije*	23. srpnja 2009.
Martina Meler	*Utjecaj mikroklime na poremećaje dišnog sustava svinja s posebnim osvrtom na enzootsku pneumoniju*	24. srpnja 2009.
Marko Stejskal	*Usporedba poslijeoperacijske boli u pasa nakon kranijalne transpozicije goljenične kvrge (tuberositas tibiae) i modificiranog postupka zatezanja retikule*	17. rujna 2009.
	AKADEMSKA GODINA 2009./2010.	
Andrea Gudan Kurilj	*Poredbena patologija tumora mliječne žlijezde kuja i mačaka u Republici Hrvatskoj*	07. listopada 2009.
Tomislav Keros	*Mikrosatelitski lokusi istarskog goveda i slavonsko srijemskog podolca*	06. studenoga 2009.
Silvijo Vince	*Primjena modificiranog protokola za izazivanje superovulacije u koza burske pasmine*	04. prosinca 2009.
Krešimir Severin	*Humoralni imunosni odgovor jelena običnog (Cervus elaphus) prirodno invadiranog velikim američkim metiljem*	07. prosinca 2009.
Danijela Horvatek Tomić	*Genska raznolikost bakterija roda Campylobacter spp. izdvojenih iz peradi i njihova osjetljivost na antimikrobne tvari*	29. prosinca 2009.
Nino Maćešić	*Učinkovitost pojedinih metoda zasušivanja krava*	07. siječnja 2010.
Ana Beck	*Učinci gizerozina na patomorfološke, patohistološke i hematološke promjene u BALB/c miševa*	12. siječnja 2010.
Stella Breka	*Promjene u sinovijskoj tekućini lakatnog zgloba u pasa s utvrđenom displazijom*	28. siječnja 2010.
Ivana Tlak Gajger	*Uspostavljanje sustava transpozon mutageneze za bakteriju Paenibacillus larvae*	25. veljače 2010.

Marija Lipar	*Određivanje koncentracije lidokaina u serumu nakon epiduralne primjene lidokaina, lidokaina i adrenalina, te lidokaina i medetomidina u svinja*	25. veljače 2010.
Darinka Škrtić	*Anatomske varijacije i patoanatomske promjene na kostima dobrog dupina (Tursiops truncatus, Montagu 1821) iz Jadranskog mora*	01. ožujka 2010.
Renata Sučić	*Utjecaj smrzavanja i odmrzavanja na zdravstvenu ispravnost i kakvoću piletine*	05. ožujka 2010.
Damir Alagić	*Čimbenici fermentacije u nadjevu trajnih kobasica od konjskog mesa*	09. ožujka 2010.
Jozo Grbavac	*Proizvodnja i kakvoća ovčjeg planinskog sira iz mješine u Zapadnoj Hercegovini*	08. travnja 2010.
Velimir Sruk	*Nalaz i epizootiološko značenje mikobakterija u divljači u Republici Hrvatskoj*	29. travnja 2010.
Natalija Vragović	*Procjena rizika od unosa hranom ostataka farmakološki djelatnih tvari iz veterinarskih lijekova*	30. travnja 2010.
Željka Šapina	*Utjecaj stupnja kiselosti na organoleptička svojstva i održivost jogurta tijekom pohrane*	06. svibnja 2010.
Blanka Beer Ljubić	*Utjecaj gladovanja na metabolizam masti u tovnih pilića hranjenih hranom s dodatkom organskog selena*	27. svibnja 2010.
Ivanka Majić Balić	*Utjecaj mikroklimatskih čimbenika na kakvoću i antioksidativna svojstva sjemena rasplodnih bikova*	01. lipnja 2010.
Njetočka Gredelj Šimec	*Primjena limbalnog alo-presatka u procesu cijeljenja ozljeda rožnice pasa*	10. lipnja 2010.
	AKADEMSKA GODINA 2010./2011.	
Gordan Kompes	*Nalaz blaTEM i blaSHV plazmidnih gena kod fenotipski rezistentnih enterotoksigenih sojeva E. coli prema β-laktaminskim antibioticima*	01. listopada 2010.
Nika Brkljača Bottegaro	*Sprečavanje nastanka epiduralne fibroze nakon laminektomije u kunića primjenom slobodnog avaskularnog režnja omentuma*	22. listopada 2010.
Emil Gjurčević	*Povezanost deformacija kralježnice histološkim i histokemijskim promjenama u aksijalnom mišićju šarana (Cyprinus carpio L.)*	22. listopada 2010.
Nikola Car	*Učinci hipertermije, kemoterapije i imunoterapije na Ehrilchov ascitesni tumor u miša*	5. studenoga 2010.
Matija Škulac	*Učinci kombinacije diazepam – ketamina i ksilazin – ketamina na kardiorespiracijske funkcije gusaka tijekom anestezije*	01. prosinca 2010.
Dinko Novosel	*Učestalost reprodukcijskih poremećaja u svinja uzrokovanih virusom reprodukcijskog i respiratornog sindroma svinja i cirkovirusom svinja tip 2*	09. prosinca 2010.
Zrinka Štritof Majetić	*Molekularna epizootiologija leptospiroze u mišolikih glodavaca*	17. prosinca 2010.
Željka Ervačinović	*Imunogenost cjepnih virusa primijenjenih na netom izleženim pilićima postupkom nebulizacije u različitom vremenu izlaganja*	30. prosinca 2010.
Tajana Obradović	*Usporedba analognoga i digitaliziranoga rendgenografskog prikaza toraksa kod dijagnostike bolesti pluća psa i mačke*	10. siječnja 2011.
Ana Gavrilović	*Utjecaj planktona na morfohistokemijske i biokemijske osobine probavnog sustava kamenice Ostrea edulis (Linnaeus, 1758) Malostonskog zaljeva*	11. siječnja 2011.
Tina Vuković	*Učinak pentadekapeptida BPC-157 na koncentraciju kortizola, slobodnih masnih kiselina i betahidroksimaslačne kiseline u krvnom serumu mliječnih krava i njihovu plodnost u prijelaznom razdoblju*	14. siječnja 2011.
Vinko Medvid	*Procjena rizika kakvoće svježeg kravljeg mlijeka određivanjem koncentracije haptoglobina i imunofenotipizacijom leukocita*	27. siječnja 2011.

Hrvoje Matoković	*Koncentracija kortizola u krvi goveda prije i nakon korekcije papaka*	11. veljače 2011.
Ezio Pinzan	*Značenje utvrđenih količina bakra, cinka i željeza u uzgajanim i u prirodi ulovljenim lubinima (Dicentrarchus labrax)*	24. veljače 2011.
Jozo Bagarić	*Epizootiološko istraživanje neosporoze u krava Hercegbosanske županije i prijedlog upravnih mjera za suzbijanje bolesti*	09. ožujka 2011.
Sanja Radović	*Utjecaj različitih načina smještaja i držanja na zdravlje, dobrobit i proizvodnost kokoši nesilica*	19. travnja 2011.
Andrea Benussi Skukan	*Istraživanje postupaka mikrobiološke pretrage u izolaciji bakterija roda Salmonella i vrste Listeria monocytogenes iz namirnica*	04. svibnja 2011.
Magda Sindičić	*Genska raznolikost populacije risa (Lynx linyx) iz Hrvatske*	23. svibnja 2011.
Darko Grden	*Elektrokardiografske specifičnosti i pojavnost fizioloških aritmija u hrvatskog posavskog konja i lipicanca*	03. lipnja 2011.
Danko Dežđek	*Patomorfološke i epizootiološke osobitosti određenih zaraznih i parazitarnih bolesti lisica (Vulpes vulpes L.) u kontinentalnoj Hrvatskoj*	10. lipnja 2011.
Ivana Filipović	*Biokemijske i mikrobiološke promjene u tradicionalnom proizvodu „meso z tiblice“ tijekom pohrane*	17. lipnja 2011.
Sanja Bosnić	*Entomološka istraživanja insekata roda Culicoides vektora virusa bolesti plavog jezika u Hrvatskoj*	30. lipnja 2011.
Krešimir Matanović	*Genotipizacija i dokazivanje gena za rezistenciju meticilin – rezistentnih sojeva bakterije Staphylococcus pseudintermedius*	14. srpnja 2011.
Davor Balić	*Filogenetska analiza virusa enzootske leukoze goveda dokazanog u mliječnih krava u Hrvatskoj*	27. srpnja 2011.
Zvonimir Tuček	*Biokemijski pokazatelji koštane pregradnje pašno držanih mliječnih ovaca tijekom kasne gravidnosti i laktacije*	30. kolovoza 2011.
Andrea Faggian Matić	*Dijagnostičke vrijednosti multiplanarne i trodimenzionalne kompjuterizirane tomografije lubanje i vratne kralježnice u psa*	20. rujna 2011.
Gordan Mršić	*Nutritivni i imunomodulacijski učinak plemenite pečurke Agaricus biosporus u proizvodnji tovnih pilića*	29. rujna 2011.
AKADEMSKA GODINA 2011./2012.		
Tomislav Bedeković	*Filogenetska analiza izolata virusa virusnoga proljeva goveda izdvojenih u Republici Hrvatskoj*	04. studenoga 2011.
Ivan Pušić	*Učinak dodavanja organskog selena u hranu na kakvoću i oksidacijsku stabilnost ohlađenog i dubokosmrznutog mesa pilića*	04. studenoga 2011.
Krunoslav Pintar	*Genska obilježja piroplazmi izoliranih iz cervida u Republici Hrvatskoj*	13. siječnja 2012.
Marijan Benić	*Utjecaj smještaja na dobrobit, ponašanje i plodnost mliječnih krava*	03. veljače 2012.
Marko Hohsteter	*Poredbena patologija tumora sjemenika psa i čovjeka u Republici Hrvatsksoj*	09. veljače 2012.
Mirna Brkljačić	*Upalni odgovor u pasa prirodno invadiranih protozom Babesia canic canis*	02. ožujka 2012.
Dinka Milić	*Zdrastveni, ekonomski i ekološki učinak aditivav prirodnog zeolita u tovu svinja*	03. travnja 2012.
Vladimir Škvorc	*Analiza rizika nakon nalaza patogenih bakterija u sirovom mlijeku i svježem siru*	29. ožujka 2012.

Marina Biđin	*Identifikacija i molekulska svojstva izolata kokošjih i puranskih astrovirusa*	10. svibnja 2012.
Anamarija Večkovec	*Učinci zeolit klinoptiolita i pokusnog dvovaljanog cjepiva protiv kolidijareje i kolienterotoksemije na proizvodnost i imunosni odgovor odbijene prasadi*	01. lipnja 2012.
Iva Mayer	*Citokini u serumu pasa prirodno invadiranih protozom Babesia canis canis*	27. lipnja 2012.
Josip Barić	*Uloga svinja invadiranih protozoom Toxoplasma gondi u epizotiologiji zoonoze*	02. srpnja 2012.
Katrin Gnjidić	*Utjecaj supkutane aplikacije kalcitriola na metabolizam magnezija kod pjetlića lake pasmine*	03. srpnja 2012.
Hrvoje Brzica	*Učinci spolnih hormona na ekspresiju sat-1, prijenosnika sulfatnog aniona u bubrezima i probavnim organima štakora*	05. srpnja 2012.
Martina Crnogaj	*Oksidacijski stres i antioksidacijski status u pasa invadiranih protozoonom Babesia canis canis*	06. srpnja 2012.
Tibor Andreanszky	*Genetska i morfološka raznolikost crvene lisice (Vulpes Vulpes) iz Hrvatskog primorja i Like*	25. srpnja 2012.
Anita Kokić	*Utjecaj multikomponentnih holocenskih minerala (mhm) na tijek marekove bolesti*	25. srpnja 2012.
Mijo Fury	*Utjecaj prijevoza na dobrobit junadi i neke biokemijske pokazatelje u krvi*	25. srpnja 2012.
AKADEMSKA GODINA 2012./2013.		
Dubravko Kezić	*Uzgoj epitelnih stanica rožnice domaćih sisavaca za primjenu u reparativnoj i regenerativnoj veterinarskoj medicinui*	03. listopada 2012.
Tatjana Šoban	*Kompjutorizirano-tomografska morfometrijska analiza lubanje i njenog kaudalnog otvora u psa*	12. listopada 2012.
Robert Zobel	*Povezanost polimorfizma prolaktin gena (PRL) i promjera Venae epigastricae cranialis superficialis s proizvodnjom mlijeka*	26. listopada 2012.
Mario Ostović	*Učinak gumene podne obloge u pripustalištu na dobrobit nazimica*	30. studenoga 2012.
Čedomir Labura	*Hematološki pokazatelji i razina C-reaktivnog proteina u krvnom serumu kuja oboljelih od upale maternice*	30. studenoga 2012.
Lada Radin	*Serumski pokazatelji energetskog metabolizma i antioksidacijskog sustava niskomliječnih koza tijekom kasnog graviditeta i rane laktacije*	21. siječnja 2013.
Mislav Đidara	*Učinci lanenog sjemena u obroku na sadržaj masnih kiselina mlijeka, antioksidativni status i imunost mliječnih krava*	12. ožujka 2013.
Jelena Šuran	*Učinak pentadekapeptida BPC 157 u modelima dopaminergičke neurotoksičnosti uzrokovane metamfetaminom*	15. ožujka 2013.
Zoran Vrbanac	*Utjecaj fizičke aktivnosti na biokemijske pokazatelje koštanog metabolizma u pasa*	28. ožujka 2013.
Vjekoslav Jeleč	*Biodinamičke značajke križnoslabinskog dijela kralježnice čovjeka te kopnenih i morskih sisavaca kao osnova za nastanak patoloških promjena*	17. travnja 2013.
Vesna Jaki Tkalec	*Dokazivanje gena na virulenciju i meca gena sojeva vrste Staphylococcus aureus izdvojenih u rutinskoj dijagnostici*	26. travnja 2013.
Dragan Brnić	*Dokazivanje i filogenetska analiza astrovirusa izdvojenih iz potencijalnih životinjskih rezervoara u Republici Hrvatskoj*	29. svibnja 2013.
Nino Pinter	*Kakvoća i zdrastvena ispravnost plave morske ribe nakon konzerviranja gama zračenjem*	26. lipnja 2013.

Daniel Špoljarić	*Modulacijski učinci nativnog propolisa, pripravka plemenite pečurke i β-glukana na imunosne te proizvodne pokazatelje odbijene prasadi*	28. lipnja 2013.
Josipa Habuš	*Genska sljedivost patogenih bakterija roda Leptospira u prirodnom žarištu leptospiroze*	02. srpnja 2013.
Irena Listeš	*Dokazivanje verotoksigene bakterije Escherichia coli u školjkaša iz proizvodnih područja istočne obale jadrana*	15. srpnja 2013.
Mario Bratulić	*Utjecaj čimbenika zrenja na zdrastvenu ispravnost tradicionalne istarske kobasice*	24. srpnja 2013.
Ivica Žerjavić	*Utjecaj ekstirpacije suzne žlijezde treće očne vjeđe na nastanak suhe upale rožnice u psa*	25. srpnja 2013.
Maja Lukač	*Učinak beta 1,3/1,6-glukana na sprječavanje kolonizacije bakterije Salmonela enterica serovar enteritidis u konzumnih nesilica*	05. rujna 2013.
Marina Mikulić	*Određivanje termotolerantnih vrsta roda Campylobacter u svježem pilećem mesu i tipizacija izdvojenih sojeva Campylobacter jejuni i Campilobacter coli*	10. rujna 2013.
	AKADEMSKA GODINA 2013./2014.	
Hrvoje Gutzmirtl	*Utjecaj hibridne linije, dobi i individualnih svojstava na biokemijski sastav sjemene plazme nerastova*	16. listopada 2013.
Damir Lukačević	*Aktivnost paraoksonaze-1 i koncentracija serumskog amiloida A u ikrava s upalom mliječne žlijezde*	29. listopada 2013.
Mislav Kovačić	*Praćenje lišmanioze pasa premjenom različitih kombinacija dijagnostičij metoda*	30. listopada 2013.
Marin Torti	*Utjecaj bolesti prenosivih člankonošcima na klinički oblik i tijek babezioze u pasa*	06. prosinca 2013.
Ljerka Fučkala	*Pokazatelji antioksidacijskog statusa u kuja prije i nakon ovarijektomije i ovariohisterektomije*	13. prosinca 2013.
Ivan-Conrado Šoštarić Zuckermann	*Klasifikacija tumora cirkumanalnih žlijezda pasa metodom utvrđivanja fraktalne dimenzije*	08. siječnja 2014.
Manuela Zadravec	*Postnatalna diferencijacija koštanog tkiva dobrog dupina (Tursiops truncatos)*	23. siječnja 2014.
Franjo Martinković	*Morfološka i proteomska analiza bičaša roda Tripanosoma na području Republike Hrvatske*	24. siječnja 2014.
Ivan Folnožić	*Utjecaj tjelesne kondicije i pariteta na energetski, antioksidacijski i reprodukcijski status visokomliječnih krava tijekom prijelaznog razdoblja*	30. siječnja 2014.
Sven Menčik	*Polimorfizam gena u visokoplodnih krmača*	27. veljače 2014.
Berislav Vulić	*Reprodukcijski pokazatelji tijekom proizvodnog vijeka mliječnih krava*	09. travnja 2014.
Ana Končurat	*Kakvoća mlijeka hrvatskih hladnokrvnih kobila*	29. travnja 2014.
Milena Ukalović	*Štete zbog bolesti hibridnih teških nesilica i njihov utjecaj na ekonomičnost proizvodnje jaja na nasad*	29. travnja 2014.
Katarina Špiranec	*Učinak natriuretskih peptida na signalni put bradikinina u primarnoj kulturi neurona*	02. srpnja 2014.
Josipa Kuleš	*Aktivnost hemostatskog i fibrinolitičkog sustava u pasa invadiranih protozoonom Babesia canis canis*	11. srpnja 2014.
Frane Banović	*Učinak poliheksametilen bigvanida (PHMB), natrij hipoklorita i klorheksidina na mikrobne uzročnike dermatitisa pasa*	08. rujna 2014.

Gordana Nedeljković	*Usporedba staničnih imunosnih odgovora potaknutih okulonazalnom primjenom virusa Newcastleske bolesti soj ZG1999HDS i cijepnog soja La Sota u pilića u dobi četri tjedna*	29. rujna 2014.
Zdenko Lukac	*Utjecaj načina držanja i hranidbe na ponašanje, dobrobit i prirast tovnih pilića*	30. rujna 2014.
	AKADEMSKA GODINA 2014./2015.	
Marko Pećin	*Učinak autolognoga antagonista receptora za interleukin 1 na cijeljenje Ahilove tetive u kunića*	10. listopada 2014.
Snježana Ćurković	*Polimorfizam i selekcija gena skupine II glavnog sustava tkivne podudarnosti u populaciji dobrog dupina (Tursiops truncatus) iz jadranskog mora*	13. listopada 2014.
Dario Gal	*Morfometrijska mjerenja ploda u svrhu otkrivanja rizične gravidnosti kobila*	28. listopada 2014.
Sanja Berić Lerotić	*Kinetika stanične imunosti i koncentracija kortizola u svinje nakon inhalacijske anestezije sevofluranom i dušikovim oksidulom*	05. studenoga 2014.
Ines Škoko	*Dokazivanje i filogenetska analiza norovirusa izdvojenih iz školjkaša s proizvodnih područja u Republici Hrvatskoj*	08. siječnja 2015.
Andrija Musulin	*Utjecaj različitih kombinacija neuroleptanalgezije na pasturalne reakcije, spinalne reflekse i provodljivost kranijalnih živaca u psa*	23. siječnja 2015.
Vladimir Stevanović	*Primjena i učinkovitost strategije tri razine u dijagnostici infekciozne anemije kopitara u Republici Hrvatskoj*	29. siječnja 2015.
Bruna Tariba	*Utjecaj virusa artritisa encefalitisa na zdravlje mliječne žlijezde francuske alpske koze*	11. veljače 2015.
Ana Shek-Vugrovečki	*Utvrđivanje referentnih vrijednosti hematoloških i biokemijskih pokazatelja u krvi ličke pramenke i creske ovce*	20. veljače 2015.
Denis Polančec	*Fenotipiziranje i kvantificiranje imunosnih stanica miš u bronhoalveolarnom ispirku modela plućne eozinofilije uzrokovane ovalbuminom*	03. ožujka 2015.
Tomislav Šarić	*Utjecaj sekundarnih biljnih metabolita na izlučivanje oocista roda Eimria kod janjadi*	27. ožujka 2015.
Branimira Špoljarić	*Usporedba učinka različitih indukcijskih postupaka na rasplođivanje mliječnih krava*	07. svibnja 2015.
Tomislav Sukalić	*Čimbenici virulencije bakterije Escherichia coli i njihov utjecaj na patoanatomske i histopatološke promjene u prasadi uginule od kolibaciloze*	08. svibnja 2015.
Hrvoje Capak	*Morfometrija papaka i usporedba radiološki dijagnosticiranih patoloških promjena papaka u rasplodnih bikova simentalske pasmine*	08. svibnja 2015.
Lana Vranković	*Krvni biokemijski pokazatelji koštanoga metabolizma krave i teleta u postporođajnom razdoblju*	14. svibnja 2015.
Ivona Žura Žaja	*Pokazatelji antioksidacijskog sustava u sjemenoj plazmi i spermijima rasplodnih nerasta različitih pasmina*	03. lipnja 2015.
Iva Šmit	*Utjecaj bičaša Giardia duodenalis na pojavnost i intenzitet probavnih simptoma u pasa*	29. lipnja 2015.
Diana Brozić	*Utjecaj dodatka eikozapentaenske masne kiseline u obrok krava tijekom zadnjeg mjeseca gravidnosti na metabolizam lipida i ekspresije gena FASH i ACACA u krava i teladi pasmine*	01. srpnja 2015.
Jelena Gotić	*Klinička i serološka dijagnostika te molekularna tipizacija uzročnika piroplazmoze konjana području Republike Hrvatske*	03. srpnja 2015.
Maja Maurić	*Utjecaj polimorfizma gena DGAT1, FASH, PRL, BRCA1, TRL1 na mliječnost i zdravlje mliječne žlijezde krava*	07. srpnja 2015.
Selma Pintarić	*Istraživanje mehanizma rezistencije na aminoglikozide i fluorokinolone u izolata bakterije Pseudomonas aeruginosa izdvojenih iz pasa*	09. srpnja 2015.

Ivan Alić	*Morfološka analiza nastanka i diferencijacije neurona u staničnoj kulturi, tijekom razvoja zametka i nakon transplatacije u mozak miša uporabom matičnih stanica dobivenih iz mišjeg soja Thy1 YFP16*	10. srpnja 2015.
Iva Ljubičić	*Utjecaj dobi i spola na hematološke i biokemijske pokazatelje u ekološki uzgojne janjadi dalmatinske pramenke*	11. rujna 2015.
AKADEMSKA GODINA 2015./2016.		
Jadranka Katančić	*Učinak entadeksapeptida BPC157 na sukcinilkolin i sustav dušikova monoksida*	30. listopada 2015.
Zdravka Vidić	*Utvrđivanje infekcije Maedi/Visna virusom u ovaca na području Damacije*	06. studenoga 2015.
Renata Brezak	*Povijesni razvoj ovčarstva u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na važnost higijenskih smjesa u uzgoju ovaca*	12. siječnja 2016.
Jasna Ribarić	*Utjecaj dodataka hrani na stupanj invazije mikrosporidijom Nosema ceranea, biokemijske i histokemijske pokazatelje u medonosne pčele (Apis mellifera)*	31. oujka 2016.
Stjepko Čermak	*Uloga poremećaja funkcije lizosoma u metabolizmu prekursora amiloid-ß i homeostazi kolesterola u staničnim i mišjim modelima Niemann-Pickove bolesti tipa C peptida*	04. travnja 2016.
Dameski Pančele	*Antiseptička učinkovitost klorheksidin-glukonata i povidon-joda pri ispranju sluznice jezika i gingive donje vilice u pasa*	27. lipnja 2016.
Željko Cvetić	*Određivanje imunogenosti i tropizma virusa Newcastelske bolesti i soj ZG1333HDS primjenjenog okulonazalno ili postupkom nebulizacije u jednodnevnih pilića*	07. srpnja 2016.
Boris Zdilar	*Utjecaj obrađenoga svinjskoga ekstracelularnoga matriksa na cijeljenje ahilove tetive i formiranje peritendinoznih adhezija u pokusnom modelu na kunićima*	11. srpnja 2016.
AKADEMSKA GODINA 2016./2017.		
Nikola Karabolovski	*Epitelno-mezenhimska tranzicija u tumorima mliječne žlijezde kuja i mačaka*	18. studenoga 2016.
Matko Kardum	*Biološke osobitosti leukocita i antioksidacijski status u mliječnih krava hranjenih dodatkom lanenoga sjemena i organskoga selena*	13. prosinca 2016.
Aleksandar Vojta	*Izvori varijabilnosti i statističke metode u praćenju zdravlja ovaca izvornih pasmina na temelju hematoloških i biokemijskih pokazatelja*	19. prosinca 2016.
Mario Šimunović	*Utjecaj epizootioloških čimbenika na suzbijanje fascioloidoze jelena u Baranji*	06. veljače 2017.
Darko Vukušić	*Utjecaj pentadekapeptida na BPC 157 na cijljenje duodenokolične fistule*	10. veljače 2017.
Nina Krešić	*Molekularna epizootiologija infekcije govođim respiratornim sincicijskim virusom*	10. veljače 2017.
Matko Perharić	*Molekularna epizootiologija i validacija metoda dijagnostike virusa mačje imunodeficijencije u Republici Hrvatskoj*	30. ožujka 2017.
Danijel Marušić	*Utjecaj obogaćenoga okoliša i gustoće smještaja na morfološke pokazatelje mišićja i kostiju pilića u tovu*	27. travnja 2017.
Goran Štibrić	*Učinkovitost različitih sinkronizacijskih protokola s obzirom na faze spolnog ciklusa u mliječnih krava*	28. travnja 2017.
Evica Marković	*Filogenetska analiza virusa virusnoga proljeva goveda izdvojenih iz klinički oboljelih goveda*	28. travnja 2017.
Dunja Grabarević	*Povezanost patoloških promjena tropizma virusa i regulacijskih T-limfocita u organima krava i junica inficiranih virusom enzootske leukoze goveda*	05. lipnja 2017.
Sandra Gutić	*Istraživanje uzročnika i epidemioloških čimbenika alimentarnih enfekcija u uzrocima hrane životinjskog podrijetla zaplijenjene na graničnim prijelazima*	10. srpnja 2017.

AKADEMSKA GODINA 2017./2018.		
Mirela Pavić	*Utjecaj spola i kastracije na izraženost i raspodjelu prijenosnika glukoze kroz epitel tankoga crijeva svinje*	09. studenoga 2017.
Dora Stojević	*Biokemijska i molekularna analiza izolata bakterije Escherichia coli izdvojenih iz hrane životinjskog podrijetla i obrisaka klaoničkih trupova*	13. prosinca 2017.
Srećko Solina	*Usporedba predoperacijske i poslijeoperacijske analgezije primjenom karprofena pri laparotomskim i laparoskopskim operacijama u kuja*	08. veljače 2018.
Ivana Pipal	*Povezanost energetskoga metabolizma krave u ranom puerperiju i teleta u neonatalnom razdoblju*	01. ožujka 2018.
Perica Tucak	*Učinak mikrovalnog zračenja na biokemijskepokazatelje, antioksidacijski status i genotoksičnost u medonosne pčele (Apis mellifera)*	02. ožujka 2018.
Almin Puzić	*Odnos tropizma i patogenosti virusa Newcastelske bolesti na kokošjim zamecima i rezidualna citoliza tumorskih stanica*	28. ožujka 2018.
Ana Marquiza Quilicot	*Prevalence and Molecular Characterisation of Chlamydia Sp. in Free-Range poultry Flocks in Croatia and in the Philippines*	29. ožujka 2018.
Andreja Jungić	*Seroprevalencija te određivanje antigenskih i genskih obilježja virusa influence svinja u Republici Hrvatskoj*	15. lipnja 2018.
Miroslav Andrišić	*Utjecaj imunomodulatora mikrobnoga podrijetla na staničnu imunost svinja cijepljenih atenuiranim cjepivom protiv bolesti Aujeszkoga*	06. srpnja 2018.
Ivica Ravić	*Utjecaj godišnjeg razdoblja na pojavnost gljivica tijekom tova pilića*	06. rujna 2018.
Ranka Šimić	*Utjecaj obogaćenja okoliša na ponašanje, dobrobit i proizvodne rezultate junadi u tovu*	07. rujna 2018.
AKADEMSKA GODINA 2018./2019.		
Tomislav Mikuš	*Utjecaj dobi mliječnih krava i spola teladi na stupanj stresa pri ranom odbiću*	12. studenoga 2018.
Doroteja Huber	*Postmortal and Molecular Research of Bacterial and Protozoal Vector-Borne Diseases of Cats and Dogs*	03. prosinca 2018.
Irena Žarković	*Adjuvantno djelovanje imunomodulatora u prasadi cijepljene protiv bolesti Aujeszkoga*	05. prosinca 2018.
Vladimir Farkaš	*Učinkovitost pripravaka osteogrow u modelu posterolateralne spinalne fuzije kunića*	07. prosinca 2018.
Miljenko Bujanić	*Raznolikost gena glavnoga sustava tkivne podudarnosti jelena običnoga (Cervis elaphus) u odnosu na invaziju metiljem Gasiloides magna*	01. ožujka 2019.
Nikola Rošić	*Učinak toplinskoga stresa na antioksidacijski status i metabolizam makrominerala u mliječnih krava tijekom prijelaznoga razdoblja*	24. travnja 2019.
Velimir Berta	*Utjecaj egzogenoga melatonina na biokemijske pokazatelje i antioksidacijski status sjemene plazme francuskih alpskih jarčeva izvan rasplodne sezone*	21. svibnja 2019.
Slaven Reljić	*Sustainbility of Brown Bear Managment in Croatia and Slovenia Integrating Ecological, Economic, Cultural and Institutional Aspects*	06. rujna 2019.

Popis je izradila asistentica Ivana Sabolek, dr. med. vet.

